

OBNOVA

Číslo 1.

Předplatné na čtvrt roku 2 K 50 h
na půl roku 5 K —

V Hradci Králové, dne 7. ledna 1916.

Inserty počítají se levně.
Obnova vychází v pátek v poledne.

Ročník XXXII

Průběh války.

Bojiště ruské. Bitva o východní Halič zůstává. Těžištěm bojů, které sahají od besarabské hranice na jihu až po bažiny Rokytenské na severu, je naše fronta na dolní a střední Strypě v Haliči. Jest to druhé vydání podzimní protiofensivy ruské. Bojovní generál ruský Ivanov, když Rumunsko odmítlo povolit průchod ruských vojáků Rumunskem proti Bulharsku, použil této armády proti Bulharsku ohystané, na 200 tisíc mužů, k nové velké ofensivě ve východní Haliči, aby tu stůj co stůj prorazil naši frontu. Generál Ivanov žene tu marně na jatky ruské vojáky, všechny útoky shroutily se povětšinou už v naší palbě za velikých ztrát. Dle úřední zprávy ze dne 4. ledna bitva ve východní Haliči trvá dále. Nepřítel pokoušel se i včera o průlom u Toporovce na besarabské hranici s nasazením všech sil. Ruské útoky byly všude odraženy z části v bojích mužů proti mužům. Jako na besarabské frontě ztroskotaly i útoky, které nepřítel podnikl severovýchodně od Okny, proti předmostí u Uščieska a pak v krajině severovýchodně od Bučače. V úseku 10 km širokém napočítáno před naší frontou 2300 ruských mrtvol. Počet zajatých nepřátel za poslední týden stoupl na 4000 mužů. — Car posílá do Japonska velkoknížete Jiřího Michajloviče, prý aby přiměl Japonsko k zakročení ve válce.

Proti Černé Hoře. V samé úřední černohorské zprávě ze dne 31. prosince se nařká, že zásobování Černé Hory stalo se úplně nemožným a že situace je den ode dne horší; dovoz na Černou Horu úplně uvázl.

Zatčení konsulů v Soluni. Francouzský generál Serrail dal zatknouti generální konsuly Rakousko-Uherska, Německa, Bulharska a Turecka a s nimi všechny konsulační úředníky počtem 62 osob; zatčení dopravení na francouzskou loď. Proti tomuto zatčení podali v Athenách protest zástupcové Německa, Rakouska, Bulharska a Turecka. Zároveň vláda řecká protestovala rázně proti tomuto porušení řecké suverenity a žádá propuštění zatčených konsulů. Na odvetu zatčení v Solii francouzský vicekonsul a ostatní zřízení anglického a francouzského vyslanectví.

U Soluně a v Albanii nejví se dosud známky o jakémkoliv dalším podnikání. Zprávy jsou pouze soukromé.

Na italském bojišti trvají dělostřelecké boje v jižním Tyrolsku a na dolomitské frontě.

Na západním bojišti jsou sice boje živější, ale menšího slohu, práce minové a zákopové.

Boj o brannou povinnost v Anglii jest na celé širé. Ministři všemožně namáhají se přemluvití dělnické zástupce, aby dali souhlas k zavedení branné povinnosti. Irští nacionalisté prohlašují, že všemi prostředky budou čelili zavedení branné povinnosti.

Na moři. V Havru potopil se anglický obrněný křižník »Natal« a s ním zabynulo přes 300 mužů posádky; zachránilo se na 400 mužů.

U Krety potopen anglický poštovní parník »Persia«; většina cestujících a posádky utonula. Dále potopen anglický parník »Villa del Ciobato«, »Sant Oswald«, »Glengyle« a j. — Rakouské i německé ponorky jsou tedy dále velmi činny.

Snahy o mír. Milionář Ford vrátil se sice ze své mírové výpravy do Ameriky nemocen, členové výpravy jeho však odejeli už do Haagu, provázeni zástupci dánské a norské mírové ligy. V Haagu má mírová práce začít ve velkém slohu. — Dle »Rjeđa« učinili poslanci pravice dumy projev, v němž vyslovují se pro zvláštní mír Ruska s Německem a Rakouskem. Uvádějí, že nechtějí sice prováděti tuto agitaci bez vědomí politických stran ostatních, současně však zdůrazňují, že Rusko nesmí přinášeti dalších marných obětí. Vedení války jen pro válku za každou cenu bylo by kardinální politickou chybou, do které nelze z důvodu sebezachování upadnouti.

Provolání všem přátelům Červeného kříže.

Téměř půldruhého roku vyvíjí Červený kříž, jenž světovou válkou uloženy byly nepředvídané povinnosti. Jak v poli tak ve vnitrozemí svou požehnanou činnost. podporován jsa obětavou štedrostí všech vlastenců. Značné jsou obnosy takto získané, značné výlohy, jichž Společnost Červeného kříže nezelela, by láskyplnou péčí vzdala částečný dík těm, již hájí císaře a říši před zlobou množství nepřátel.

Starost, že by péče ta vzhledem k pozvolnému ztenčování příjmů musela narůst povolit, nutí Červený kříž obrátiti se tímto svoláním k širší veřejnosti se zdvořilým pozváním k upsání darů na základě pamětního listu. Neboť nechce Červený kříž s prázdnými rukama přicházeti k velkodušným dárcům, nýbrž nabízí vkusný, pomocnou činnost Červeného kříže znázorňující pamětní list, jehož majitelem měl by se každý zvat.

Pamětní list vydán byl ve třech velikostech v ceně po 2, 10 a 50 K.

Dostajíce, že nikdo, jenž se dosud nesátčastil úpisu na pamětní list, naši snášenou prosbu neodmýšlí, dovolujeme si ještě podotknouti, že k zjednodušení vyřizování objednávek se doporučuje, objednávku učiniti pokud možno na štítek poštovní poukázky, nadepsané: Oddělení pamětních listů Zemského pomocného spolku Červeného kříže v Praze III., Veľkopřevorské nám. 2. S projevem dokonalé účty

Odd. pamětních listů

Zemského pomoc. spolku Červeného kříže
pro král. Česk.

Viktor Alexandr baron Coudenhove v. r.

Politický přehled.

Nová finanční opatření v království českém. Císařským patentem z 29. prosince 1915 uskutečňují se některé z oněch předloh, které byly své doby přijaty finanční komisí, dosazenou českým sněmem dne 23. září 1911, které

však pro zavládající poměry nemohly vedeny. Jsou to: Zvýšení taxy listků — zavedení dávky z přírůstků nemovitostí dle vzoru stejné dávky, zavedené již v několika zemích — zavedení dávky ze zábav ve formě dávky ze vstupenek při zábavních podnikcích, při kterých se od účastníků vybírá vstupné, nebo ve formě paušální dávky při zábavách, při kterých se nevybírá žádné určité vstupné — zvýšení všeobecného hudebního za současného zrušení dřívějšího zvláštního hudebního — zavedení zemské přírůžky ku státní potravní dani, jakož i samostatné zemské dávky z vín, nepodléhajících státní potravní dani z vína. Dále se obci Liberci ve správním obvodu městském povoluje vybírat dávky z nápojů od 1. ledna 1916.

Císařské nařízení z 30. prosince 1915 zmocňuje vládu k dalšímu vybírání daní a dávek, jakož i hrazení státního nákladu na dobu od 1. ledna do 30. června 1916.

Přírůžky ku poplatkům dědičným. Císařským nařízením z 30. prosince 1915 o vybírání přírůžek k poplatkům dědičným dochází důležitějšího doplnění reforma dědičných poplatků, vyvolaná v život císařským nařízením z 15. září 1915 a platící od 1. ledna 1916. Posavadní příspěvky pozůstalosti k fondům bud u nahrazeny přírůžkami ke státním poplatkům dědičným.

Změna předpisů o vymílání. Dle minist. nařízení budou přistě vymílána z pšenice 3 proc. krupice, 15 proc. nového druhu mouky k vaření číslo 2, 64 proc. mouky chlebové a konečně 15 proc. otrub. Celkem zvyšuje se výroba mouky ze 73 na 82 proc. Vyrábění mouky k vaření a dosavadního druhu mouky k vaření (číslo 1) se až na další zastavuje. Nutné zastavení výroby nejménějších druhů moučných a také objednávek v Rumunsku právě započavši daly pak podnět ke zvýšení ceny za mouku.

Nové nařízení o prodeji mouky a výrobě a prodeji chleba. Nařízením c. k. místodržitelství stanoví se pro drobný obchod moukou prodejní ceny za kilogram: pšeničná krupice K 1.20, mouka na pečivo K 1.20, mouka na vařivo č. 1. 98 h, mouka na vařivo č. 2. 83 h, chlebová mouka 55 h. — Dále se nyní dovoluje též přiměšování bramborové mouky škrobové až do 10%, a posud pouze do 10 proc. přípustné přiměšování bramborové kaše dovoluje se do 20%. — Politické úřady I. instance se zmocňují, aby při výrobě chleba po živnostensku nařídily závazné přiměšování bramborové kaše až do 20%.

Jedna městská strana v Čechách. Přislůbní stran staročeské, mladočeské, nár. sociální, státoprávní a realistické: dr. F. Fiedler, dr. K. Baxa, dr. F. Drtina, V. Choc, dr. J. E. Slavík, dr. P. Šámal, dr. J. Tobolka a J. V. Vojna vydali svolání, v němž ohlašují, že se sešli k poradám o tom, zda a jak snaby: utvoříti jedinou městskou stranu — bylo by lze v době co nejkratší uskutečniti. Ježto v zásadní otázce o potřebě jednotné strany městské jest jednomyslná

DEPEŠNÍ ADRESA: ALBIBANKA

TELEFON ČÍSLO 83

KRÁLOVÉHRADECKÁ BANKOVNÍ JEDNOTA V HRADCI KRÁLOVÉ ADALBERTINUM

PROVÁDÍ VEŠKERÉ OBCHODY BANKOVNÍ A SMĚNÁRENSKÉ ZA PODMÍNEK NEJVÝHODNĚJŠÍCH - ESKONT SMĚNEK - PŘIJÍMÁ VKLADY NA ÚROK 4%, A VYPLÁCÍ VEŠKERÉ VKLADY BEZ JAKÉHOKOLIV OMEZENÍ - SLOŽNÍ LÍSTKY POSTOVNÍ SPORITELNY ZDARMA

VELKOOBCHOD UHLÍM, KOKSEM A CEMENTEM

ŽÍROVÝ ÚČET U RAKOUSKO-UHERSKÉ BANKY

ČÍSLO ÚČTU POŠT. SPORITELNY 140.273

OBNOVTE na r. 1916 pojištění svých losů proti ztrátě při tahu s nejmenší výhrou u ŽIVNOSTENSKÉ BANKY PÍLIÁLKY V HRADCI KRÁLOVÉ.

Tarif a slosovací kalendářik bude interestům na požádání zaslán.

shoda, usnesli se jmenování, aby se v poradách pokračovalo. Výsledky těchto porad budou předloženy výkonným výborům účastnících stran k projednání a rozhodnutí.

Novoroční projev v Uhrách. Zástupcové strany práce obou sněmoven pozdravili na Nový rok minist. předsedu hr. Tiszu. Týž odpověděl, že vítězství je v našich rukou. Je pouze otázkou, kolik ještě času a mnoho-li dalších námah a událostí bude třeba, abychom si zajistili definitivní vítězství. Hr. Tisza dále pravil, že nejvýšeňší zásada národní politiky musí spočívat v tom, že budeme vykonávat silnou přítlačivou sílu na nemadžarské kmeny, kteří obývají naši vlast. Ti z nás měli pravdu, kteří nikdy nepochybovali o oddanosti a věrnosti národních kmenů. Toto vlastenecké sjednocení všech živých sil státu vztahuje se v největší míře také na Chorvatsko a Slavonsko. Úhři nemohli bojovat proti velkosrbáckému hnutí bez pomoci Chorvatů. — Pokud se týče Rakouska, můžeme doufat, že válka definitivně smetla vše, co až dosud překáželo vzájemné dohodě a součinnosti. Rakouské vlastenectví nalézá u nás vždy nejživější porozumění a nejvteřejší sympatii. Pro nás Uhry je životním zájmem, aby Rakousko bylo silné a akce schopné.

O ústředně peněžních ústavů, jako vládní předloze, počalo se v uher kósnému jednání 3. ledna. Zprav. daj posl. Geza Antal prohlásil, že předloha naprosto nechce sloužit nadvládné straně. Oposice si přeje, aby ústředna vešla v život jen na dobu pěti let. Ministr financí Teleszky vysvětluje, že po válce lze očekávat národohospodářský rozkvět, který by byl porokozován zejména nedostatkem kapitálu. Ústav jest povolán vycházeti vstříc zvýšeným potřebám úvěrovým a všem finančním ústavům, které následkem války dostaly se do okamžité tísně, pomoci, aby nebyly nuceny ihned likvidovány nebo ohlášeny konkurs, což by ohrozilo hospodářský život celých krajů. Ministr s uhlasil, aby ústředna zůstala se pouze na dobu pěti let.

V chorvatském sněmu 30. prosince 1915 vyhověno vyzvání v královském reskriptu, aby sněm zvolil svou králevinskou deputaci, která by se s deputací sněmu uherského doh. díla o takovou formu malého znaku koruny ev. Š. é pána, která by vyhovovala také státní právnímu postavení království chorvatského ve státě uherském i v říši. Bylo zvoleno 12 členů deputace, většinou z řad koaličního a vládního.

! Za velmi sníženou cenu !

nabízíme pro rychlé rozprodání knihy
z pozůstalosti vedp. praeláta

Megra Dra Antonína Brychty:

Jména církevní a jeho správa.

Krámská cena původní (z roku 1910)
11 K snižuje se při hotovém zaplacení na

4 koruny

za brožovaný výtisk. (Velká osmerka,
stran 656.)

**BISKUPSKÁ KNIHTISKARNA
v Hradci Králové.**

K novým metám.

Náš národ prožívá dobu velice vážného přerodu. Neudržitelnost mnoha moderních hesel jsou nuceni po delším váhání uznati i jejich nositelé. K tomu velice vlivní myslitelé, které nelze nijak prohlašovat za zpátečníky, uznávají otevřeně, že pochod přerodu má se nastoupiti směrem k Riegrovi a že česká politika ustrne na kalafunových, zcela neplodných blýskavcích, jestliže nedojde k solidaritě stran v duchu Riegra a Palackého.

Byla popřána dosti dlouhá doba ke zkoušce, jaké vavříny si odnese zcela svobodné politování, jež se projevovalo zakládáním nových politických stran.

na prázdno a nepřítel slídil po každé příležitosti, jen aby využítkoval nálady vánoční a zmocnil se takto našich posic. Avšak sobecké jeho přání zůstalo pouhým přáním. Organisoaná kázeň a ostrážitost našich bojovníků ukázala tehdy s napětím všech sil, že dovede se zapřáti tam, kde toho vyžaduje prospěch celku, vlasti.

Tato okolnost zlomila letos všechny podobné snahy »Moskalů«. Přes to, že ležíme v bezprostřední blízkosti nepřítelů, namnoze jen 300 kroků od něho, nebyl letošní štědrý den a svatý večer až na několik přestřelků strážil s opou stran ani v nejmenším rušen. Zdejší krajina oděla se ve sváteční vánoční háv, odpočívajíc pod sporou vrstvou kypřého sněhu. Mohutné borovice skláněly široké větve svoje, obtěžkané třasnými sněhy kol bujného jehličí. Světelný reflex paprsků zářícího měsíce dodával lesní krajině volyňské zvláštního, řekl bych pohádkového rázu. Zde tedy, v této samostatné lesní samotě, slavili jsme v úplném klidu letošní vánoce.

Hned dopoledne přijelo několik vozů s různými dárky pro vojsko, dále vydávány byly mužstvu nové boty, stěevíce, teplé prádlo a jiné vojenské potřeby. Počet vánočních dárek z domova oproti loňsku přirozeně klesl již proto, že bývalí dárči nyní sami byli na vojně. Ale zato ukázala se vojenská naše správa vpravdě otcovskou. Intendace pracovala velmi čile, čehož důkazem byl bohatý proviant, jenž mužstvu na štědrý den byl rozdělován. Chléb, konzervy, knedlíky, uzeniny a půl litru

Dlouho a dlouho se také čekalo, kdy přinese žádoucí sladké ovoce veliká volnost v hledání nových cest kulturních a kdy obšťastní náš lid velikými divy odpůrci křesťanského názoru světového.

Pokrok vzdělanosti obecné byl v posledních letech před válkou přímo oslnující; ale marně se doufalo, že tento rozvoj přinese všem vrstvám blahé uspokojení, větší štěstí. Omrzelost a kritické stesky zíraly s oken nejnákladnějších kulturních paláců a šířily nespokojenost v širém okolí.

Shledávalo se, že tak zv. lidové zástupci namnoze ve svědomitosti a rozhledu nemohou se rovnati bývalým reprezentantům národa, kteří nevstupovali na parlamentní scénu pod protekcí celé spousty lidových volebních lístků.

Bylo patrné, že výchova politická jest tím jednostrannější, čím větší davy voličstva byly poučovány od stranických vůdců. Za takých poměrů byl zvolen někde velikou většinou poslanec, který za tři — čtyři měsíce házen přes palubu od vlastních voličů. Místo vyjasnění — veliký zmatek.

Přední naši politikové velmi dobře nahlíželi, že prudký třídní boj a tuhý odpor proti konservatismu rozhodně poškozuje národní celek. Ale málokterý měl odvahu přiznati pravdu, aby na sebe neuválil hněv těch, kteří ho volili pod heslem radikalismu a rozkolu. Vůdcové báli se sami duchů, které byli vyvolali.

Bylo čím dál víc patrné, že k úspěšnému a solidárnímu postupu národnímu nejvíce se nedostává pevných, svědomitých, důsledných charakterů. O to hlavní tedy byla nouze největší, jak dokumtovaly zvláště některé výmluvné aféry v letech 1912—1914.

Ale charakterů jest potřebí našemu národu nyní ještě více než před válkou. Věda sama charakter netvoří, jak nadbytečnou měrou historie dosvědčuje. Věda plodí veliké učence a také chytráky. Učený sobec dovede škoditi národu pro svůj vlastní zisk daleko obratněji než prospěchář málo učený.

Kde tedy nalezneme důkladnou školu pro vypěstění důsledných a obětavých vůdců lidu? V náboženské negaci rozhodně nikoli. Školu takovou nezaloží ani ti, kteří předstírají, že »hledají Boha«. Jestliže sám universitní profesor po třicetiletém hledání ani za pomoci četných průvodců na zákla-

vina pro muže byl letošní vánoční dárek, náš zákonitý »fasung«.

Avšak i v náboženském ohledu měl být štědrý den skutečně štědrým. Mužstvo, zvyklé již z domova na půlnoční, kdyby v celkem klidné době mělo být zbaveno andělské mše sv., plné kouzla a vyšších vznětů, nebylo by spokojeno.

Za tím účelem přistoupeno bylo již dva dni před tím ke stavbě nové polní kaple. Velitel pionérů vypracoval dle návodu duchovního pluku prostý nástin nové kaple, snesen byl stavební materiál a přikročeno ruče k práci. Osvědčené naše stavební síly — pionéři — mezi nimiž je mnoho zedníků a tesařů, započaly dílo, ohřívajice si zkrhlé ruce kolem plápolajícího ohně. Nesmí se ovšem nikdo domýšleti, že stavěna zde byla budova zvláštního historického a uměleckého slohu. Sloh těchto kaplíček na volném prostranství vystavěných mohl bych nazvati slohem válečným.

Nenajdeš zde ani štíhlých sloupů gotických anebo opěrných oblouků, nanejvýš některý dívoce zkroucený prvek barokní z březových větví mohl by upomínati na nějaký slohově umělecký prvek v této polní svatyni. Inu, prostinka jest právě tak, jako naše válečná obydlí a nároky životní. Než zaměstnaní umělci pracovali s chutí tím větší, jelikož jim duchovní správce nové basiliky ze svých nastřádaných zásob věnoval několik doutníků a vyžádal si za plat od vrchního kuchaře důstojnické kuchyně několik hrnečků teplého čaje. V odměnu za to přistavěna byla ještě malá věžička, aby ko-

Feuilleton.

Letošní vánoce na severním bojišti.

Píše Dr. J. Konečný.

S napětím čekali jsme letos na příchod vánočních svátků. Důvodem k tomu byla zkušenost z minulého roku, kdy nepřítel opojen přechodními, okamžitými úspěchy, právě vánočních svátků používal k novým, prudkým útokům, počítaje na nepřipravenost naší s jedné strany, jakož i na snadné vítězství na straně druhé.

Tisíce našich hrdinů, kteří od svého dětství štědrý den v rodinném kruhu slavili, těšilo se upřímně na tento svátek křesťanstva, očekávajice od něho nejen oddechu, nýbrž zároveň povznesení a vzpružení ducha po dlouhých, dosud nezvyklých činech válečných.

Obtíže nabyly ještě větších rozměrů tím, že poslední zbytky sněhu na výběžcích Karpat byly spláchnuty vydatným deštěm, následkem čehož rozmoklá, jílovitá půda činila delší pochody přímo hřesnesitelnými.

S radostí sledovány byly všude snahy sv. Otce, aby na památku příchodu »Knížete míru« pabývalo na bojišti krátké příměří.

Než vrchní hlava pravoslavné církve projevila k těmto šlechtným snahám náměstka Kristova právě takovou ochotu, jakou jeví ke všem upřímným snahám Apoštolské Stolicé po spojení církevním. Přes mírumilovného papeže vyzněl tehdy

že filosofie určitého Boha nenalezl, jak ho mají svým vlastním rozumem vypátrati celé davy lidí prostičkých? Národ rozhodně nemá času čekat, až se podaří některému filosofovi to, o čem marně uvažovali nejvtipnější myslitelé po tři tisíce let. Musí tu být něco jistého a vyšší autoritou opřeného již nyní.

I kdyby některému filosofovi se podařilo nalézt jakýsi pozlátkový surogát za křesťanské náboženství, jest otázkou, kolik lidí by celý jeho program v praxi chtělo plnit. Jest zkrátka na pováženu, kolik občanů by chtělo bezpodmínečně uznávat autoritu jiného spoluočana, také smrtelníka. I kdyby jakýsi přerod v některých vrstvách nastával, stal by se nový program příčinou nových bojů.

Tedy katolická základna musí potrvati v našem národě dále. Tisíciletá historie potvrzuje, že pod heslem žádné filosofie, žádné sekty nestal se náš národ tak solidární jako pod praporem katolicismu. Sekty slávaly se matkami sekt nových, až nastávalo v XVI. století horové zmatení, které bylo tak výmluvně charakterisováno příslovím: »Kolik mlynářů, tolik měr — kolik farářů, tolik věr.« Ale žalostný stav se neomezoval jen na poměry církevní; vždyť nikdy náboženství nebylo pouze věcí soukromou, vnitřní záležitostí jednotlivců; vždycky se na venek v životě kulturním, hospodářském a politickém uplatňovalo velmi značně. A tak naše země v těch dobách tonula ve zmatku mnohonásobném.

Protikatolický boj ani nyní nepřinesl podstatných prospěchů pro národní celek. Na př. velice rozšířený kult Husův naprosto nevedl k očistě řádů křesťanských, ale při své negativní povaze podíval kořeny pozitivních konfesi vůbec. A že neprospl ani v příčině historického uvědomění, dokazují velice vážné výsledky nejnovějšího dějepisťu, které jsou těžkou obžalobou demagogů, kritizujících a odsuzujících na hraně století XIX. a XX. Husiada prohloubila v národních vrstvách propasti a není nejmenší známky, že by v příštích letech minila působiti konejšivě a vésti národ k solidaritě; chtěla-li by prospěti, rozhodně při nejmenším by musila přinést nový, pevný a důsledný program náboženský a církevní vůbec. Ironie a skepse jsou vlastnosti, které dosud nikde ničeho nezaložily.

Jestliže tedy výchova charakterů se nezdařila na plytkých základech mimokřesťanských, nezbyvá jiného, než vraceti se ke škole té, z níž vyšli sv. Václav, sv. Vojtěch, Arnošt z Pardubic, Vilém z Pernštejna, Karel IV. a jiní velcí a obětaví dobrodinci českého lidu.

Žádný světový názor nebyl podroben zkoušce tak dlouholeté jako náš; a žádná společnost i po dobách poklesu nedokázala tolik nové síly k novému, obrodnému životu jako církev katolická.

Jiné společnosti, které pyšně rozhlášovaly, že církví naší zasadí smrtelnou ránu, zhynuly neslavně na vlastní marasmus třebaž již po dvou, třech desítkách let.

Proto nové politické seskupení musí pilněji zřetel bráti k náboženským citům většiny českého lidu, aby se neopakovaly velice zhoubné zápasy let 1912—1914. Kdo říká, že každé upřímné přesvědčení cti, ať netupí okamžitě, jakmile zaslechne jméno katolika.

Pro příště každý uvážlivý Čech nazve nepoctivým demagogem každého, který lidu jeho katolické přesvědčení bude bráti, aniž by mu dal nový, pevný a ucelený světový názor. Kdo víš o lepším učení, než jest naše, honem sem s ním na stůl kritiky. Ale zároveň nám také ukaž autoritu, kter-

lemidoucí nemysleli, že jdou kolem kolny. Na oltář 1 m vysoký, 1 a půl m široký a 3 m dlouhý postavena byla bednička ověšená borovou chvojí, na níž posáven byl kříž, tvž, jímž kněz zástupy jdoucí v boj žehnává, požehnaní uděluje raněným a k polibku klade na rty umírajících hrdinů. Krabičky konservové, ověšené zelení borových větví, sloužily za svícny pro svíce, ozdobené větvičkami barvínku. Dva obrazy a ostatní bohoslužebné potřebnosti vypůjčeny byly z nedalekého dřevěného kostela, jenž je dosud hlasatelem polské slávy, třebaž že počet duší od doby 300 let nátlakem ruské vlády klesl na 20 katolíků v městečku. Bohoslužebná roucha jsou však nejen bezvadná, nýbrž vpravdě umělecké ceny. Pocházejí z doby barokní 17. století a jeví v celém někdejšími království polském tentýž ráz. Několik kroků vpravo postavena byla ve výši 2 m rozsáhlá kazatelna mezi skupinou stromů, s níž by mohl kázati zcela pohodlně s celou asistencí i italský biskup.

Již počala rozpínati temné své perutě štědrovečerní noc, když dozněly poslední údery kladiva a sekery našich umělců. Přišel štědrý večer. Mužstvu zaměstnanému v zákopech předčítán důstojníkem každé setminy vánoční pozdrav polního kuráta tohoto znění:

»Vojínové! Svatý večer se svou věčně mladou poesíí opětně se dostavil. Není nám letos donášeno strávití tento vznešený den veškerého křesťanského světa v útulném středu našich drahých. Nemůžeme se však proto srdce naše! Veliká myšlenka vykoupení a osvobození lidstva, která pohnula

rá by zaručovala zcela rozhodně lepší ulvrzení solidárního kulturního programu, než jakého se dopracovala naše církev.

Podivno! Strany, jež se nazvaly městskými, slibují svornost, ale před zjevem tak důležitým, jako jest náboženské přesvědčení českého lidu strkají hlavu dle taktiky pštrošů do písku. Naši tak četnou stranu jednoduše pojmí, jako by byla odsouzena k jisté smrti. Záto však byli přizváni k spolupráci záupcové i takých frakcí, které dohromady v městech nezískaly tolik hlasů, kolik strana naše.

Rekriminace necháváme stranou; pouze konstatujeme, že ohláše určitého stanoviska k náboženským záležitostem českého lidu žádný zástupce národa se nevyhne. Uznáváme práva jinověrců, ale přejeme si, aby ti, kteří mnoho mluví o svobodě, zaručili nám ve společné české domácnosti konfesní svobodu takovou, jakou rádi popřávají jinověrcům a jakou jiným konfesím přejeme také my. Zde se musí mluvití konečně určitě; vždyť naše strana vznikla teprve tehdy, kdy bylo zcela zřejmo, že se strojí úklady nezadajným právům katoliců a kdy se začínaly ve veřejnosti i na politickém kolbišti podívat kořeny základních dogmat naší církve. Obrana naše byla vynucená, protože žádná ze stran vládnoucích určitě slibiti nechtěla, že nedopustí parlamentní kleštění práv občanstva katolického. Za daných okolností jen slepec by mohl zváti naši stranu zbytečnou.

Kdo tedy miluje svou vlast upřímně, kdo se důvodně bojí dalších domácích zápasů a touží po národní solidaritě opravdové, musí vyslechnouti i přání strany tak silné, jakou jest naše.

Záložna v Hradci Král.,
Janské náměstí č. 163.

Vklady na knížky 4 1/2 %
Vklady vázané výpovědi 4 1/2 %
a vklady státníkové 4 1/2 %

Staročeská péče o kalendáře.

Naši předkové starali se dbale o sestavení kalendářů za prastarých dob. K žaltáři trevírského arcibiskupa jest na př. přivázan kalendář, který byl pořízen buď na sklonku XI. věku anebo nejpozději r. 1150. Dne 4. března poznamenána tam památka Přenesení ostatků sv. Václava, 28. září sv. Václava mučedníka, 12. listopadu Lidmily. Ačkoli poslední jmenované datum jest chybné, jistě má tento kalendář dle zřejmých jiných známek původ v některé zemi slovanské a nejspíše u nás v Čechách.

Na hraně XV. a XVI. století šířily se i kalendáře nástěnné.

Veliký rozruch nastal, když papež Řehoř XIII. nařídil bulou ze dne 24. února 1581, aby se r. 1582 vynesalo v kalendáři 10 dní a sice takto: Po 4. říjnu toho roku budíž počítáno a psáno místo 5. října hned 15. října.

Země katolické přijaly opravu tu vděčně; vždyť byla výsledkem přesných vědeckých výpočtů. Jinověrci však vzdorovali velice vášnivě. Kde bylo katolické obyvatelstvo smíšeno se sektáři, tam nastávaly veliké spory. Zaznamenal na př. Dačický: »Roztržitost byla v království českém o nový kalendář . . . takže se někteří starým kalendářem, jiní novým spravovali, až to napravení ne titulem papežským, ale titulem císařským jest vyhlášeno . . . Byla roztržitost v lidu . . . nevěděli lidé, kdy a kam na jarmark jezdit.«

jednorozeného Syna Božího k tomu, že člověkem se stal a v něžné dítku podobě v prosté stáji betlemské se zjevil, naplňuje také srdce naše, když vzdálení od své otčiny na osvobození své vlasti těžkou svoji povinnost plníme. Nechť nás tedy tato podobnost s našim Knížetem míru, Spasitelem světa, něžněji než kdy jindy v dnešní den spojí a v duši naší nadšené a sílu vlije, aby také nad nívami širé naší vlasti brzy zavzněly vznešené chvalozpěvy míru: »Sláva na výsostech Bohu a na zemi pokoj lidem dobré vůle!« Za tím účelem spojte modlitby své s modlitbami svého duchovního vůdce, jenž o půlnoci jitřní mši sv. za vás Bohu obětovati bude!

Poté rozdělována byla mužstvu večeře a mnozí shromažďovali se ve svých zákopech, aby zde u prostinkého stromku vánočního pozvedli mysl své k Bohu a zalétli v duchu ke svým milým a drahým, s nimiž již mnozí podruhé nemohli ztrávití této posvátné chvíle. Důstojníci jednotlivých praporů sešli se v místnosti svého praporečníka a slavili s ním prostě, ale v upřímném spojení svatvečer vánoční.

Nejzajímavější byl asi štědrý večer v přibytku plukovníka. Veškeré důstojnictvo jeho štábu přišlo sem, aby kolem vánočního stromku, ozdobeného jen několika skrovnými zbytky svíček, nalézlo útěchy a posly po boku váženého svého velitele.

Krátkou modlitbou započal plukovník sváteční večeři a posadil se v čelo stolu. V obličejí tohoto

Rozpřádaly se husté debaty mezi inteligenty. Vážně promluvil do sporu tehdejší slavný přírodopysce a hvězdář Tadyáš Hájek z Hájku (1525—1600), spisovatel prací, které se těšily veliké pozornosti daleko za hranicemi. Sami stavové moravští jej požádali o dobré zdání.

Tadyáš napsal: »Lidé všickni jednak se té reformací (opravě kalendáře) diví, jednak se smějí, jednak papeži utrhaří, jej pomlouvají, jako by nové nesvornosti v církvi příčinou býti chtěl a již byl. Někteří pak té reformací zjevně odpírají, krom těch samých, kteří těch pohrůzek a hřímání papežského se strachují . . .

Na ty všechny příčiny, které proti té reformaci zastírají, tuto kratičkou odpověď dávám, že se v nich velice mějí a majíce rozumy své, svou velkou nerozumnost nezakrejí i také papeži v tom nenáležitě a křivě utrhaří a bloudí . . . Kam se — říkou — podívá (ubíhá) ten všecken čas desíti dnův? Odpovídám: nikam se nepodívá, nikam se z svého místa nepohybuje, ale zůstává v své celosti a pořádku svém, kterýž má od běhu a hnutí těl nebeských bez přetržení. Nebo Písmo sv. zjevně mluví, že Bůh stvořil nebe, slunce, měsíc a hvězdy, aby nám jisté časy vyměřovaly . . .

Čas nic jiného není nežli trvanlivost světa a věcí v něm stvořených, na ten konec od Pána Boha stvořená, aby spolu s stvořením světa svůj začátek i skonání měla, ustavičným a řádným během slunce a měsíce se řídila, a vedle přirození, pořádku, začátku i skonání se změňovala, též aby ve všech našich činech a skutcích v tomto životě slušný byl počátek i konec. Protož po skonání světa takového času a takové trvanlivosti vedle počátku a konce nebude, než (ale) bude věk . . . Z toho již každý porozuměti může, co jest čas, co jej činí, k kterejm věcem vlastně náleží, i také, že zvětšen, zmenšen, ani nějak změněn býti nemůže, leč prvé běh a hnutí těl nebeských změněno bude. Protož že těch deset dní samým počítáním pomínuto jest, času nic neubýlo . . . Zbyteční tedy a daremní jest takových všech o tom domlouvání a nepotřebné o těch věcech, jimž nerozumějí, hlavy lámání . . .

Všecko křesťanstvo již od dávného času žádostivo bylo, aby pro náležitý čas slavení hodu velikonočního z obecního snešení kalendář napraven byl. A že se to dávno nestalo, mnozí na papeže a biskupy těžce a důtklivě se domlouvali a dopisovali, znajíce a citliví na to jsouce, jak daleko již jsme se v těch dvanácti letech pominulých od pravého času slavení dotčeného hodu uchýlili, takže jsme ho častokrát o dvě neděle, o čtyry i o pět nejvejš později, nežli od Pána Boha židům nařizeno a přikázáno bylo, slavili. V kterémžto poblouzení kdy bychom trvali a to napraveno nebylo, po drahně stech letech . . . ta slavnost třebaž až do měsíce februaria (února) musela by se přestěhovati . . .

Nestíhám papeže, že se o tu reformaci ujal, ani také to ustanovení biskupův římských, že jsou první příčina byli přeložení té slavnosti do nedělního dne, štrafuji (kárám), nýbrž chválím, že jest věc dobrou i také, pro zachování toho ušlechtilého umění astronomického v školách užitečnou před se vzal. Samý progres (postup) při té reformaci nechválím. Nebo neměli v té příčině pomínuti býti jiní astronomové v křesťanstvu a zvláště v Germanii . . .

Tato pak reformací, jakž povědino jest svrchu, téměř u všech všudy jest v pomluvě . . . Studiosi astronomiae (badatelé v hvězdářství), že obzvláštní pozor na tabule astronomické míti, ano je i změniti musejí, žalují; lid obecný i jiní z vyšších slyší-

šlechtného hrdiny pozorovati bylo spočátku jakési vzrušení. A nebylo divu. Jest totiž otcem tří dětí, z nichž dva synové zvolili sobě dráhu vojenskou za životní své povolání. Před rokem dopřáno mu bylo ještě seděti v klidném kruhu rodinném jakožto rekonvalescentu po těžkém zranění, jež utrpěl v krutých bojích u Lvova. Nejstarší jeho syn, aktivní nadporučík, byl též doma, milovaný byv vážně na srbském bojišti. Letos náš milovaný velitel rozloučiti se měl s nejmladším svým synem, který opouští po novém roce námořní akademii a vstupuje do služeb vlasti . . .

Než dobrý tento otec, jehož prsa zdobí řád železné koruny, přemohl brzy tento samovolný pocit, okřál poznenáhla a hovořil upřímně se všemi svými podřízenými.

Po večeři slavena byla mše sv. půlnocní, již účastnil se celý štáb a veškeré nezaměstnané mužstvo. Mnohemu otci rodiny zaleskla se v oku slza při vzpomínce na své drahé v dálné vlasti. Ostatní mše sv. sloužena byly o 9. hod. a ukončeny modlitbou za staříckého vladaře, aby dopřáno mu bylo Prozřetelností Božskou radovati se se všemi svými národy z ovoce čestného míru, o nějž všichni upřímně Knížete míru prosili.

Polnímu kurátovi dostalo se nato krásného vánočního dárku. Pan plukovník, vzácný křesťan, uspořádal sbírku mezi svým důstojnictvem na zakoupení vlastní polní kaple, takže bude nyní možno častěji sloužiti mši sv. ke cti Boží a radosti celého našeho pluku.

ce, že svátkové stálí rozličně se přesazují, velice se na tom urážejí . . . Slyšíc tak dotčení lidé, že i kompas, slunečné hodiny a jiná instrumenta, kteráž vedle dnů kalendáře jsou strojena, neostojí, těžce tu proměnu nesou, a zdá se jim, jako by svět na ruby obracel. při světských věcech obecných i domácích, též jako při soudech, při smlouvách, zápiscích, handlich, listech posílajících, poznamenání historii, že i v tom proměnění a veliké nesrozumění přijíti pro touž reformaci nařízena (?) není . . .

Ale jakžkoli již se stalo, že Germania v tom pomínula a potupena jest, poněvadž ta reformaci od dotčeného Aloisia sepsaná, od papeže schválena a přijata jest, již ji také ujal země Vláská, Maďarská, Frankrejch, Moskva, Polsko, Nydrlant, Bavyry a jiné některé krajiny . . . nechceme-li v nesrozumění . . . státi, iné zdání jest, abychom pro obecní svornost a pokoj ve jménu Pána Boha tu reformaci ujali.

Tedy rozsaňný učenec, třebaže přičinil i kritiku věcnou, radil k umoudření. Brzy seznali výhodu a správnost nového kalendáře i jiní, takže Řehořova reforma získávala pro sebe nově a nově zemi.

Levný nákup nových nejlepších tužek.

Inkoustové la.

Mohr 16 hal. • Turban 20 hal. • Ausonia 24 hal. • Triumph 30 hal. • Mars 40 hal.

Inkoustové tužky notesové.

Violet 12 až 14 hal. • Luna 18 hal. • Turban 26 hal.

Inkoustové tužky

• ve všech barvách po 30 hal. •

Barevné tužky

• v různých cenách. •

Při větším nákupu jest 10% slevy.

Velký výběr kancelářských a školních potřeb.

Družstevní knihkupectví v Hradci Králové, Adalbertinum.

Kulturní jiskry.

K českému kulturnímu programu. V »Nár. Politice« 2. t. m. píše Dr. Uhlíř: »Naše politická nepohotovost vyplývá ze všeho, co jsme v Čechách před válkou zažili, ale jest dána také jinými hlubšími okolnostmi. Nedostatkem politické vzdělanosti. Pokročili jsme sice kulturně zejména v druhé polovině minulého století, ale rozvoj a vývoj obecného, středního a odborného školství nebyl ještě takového rázu, aby se vypěstovalo a ustálilo u nás to, co se nazývá politickou kulturou . . . U Poláků všechna politika přicházela shůry, u nás opíral se měla o základ zcela lidový, ale tu ovšem nebylo tradice, bylo třeba překonávat tisícové překážky a rozpory vnější i vnitřní, sociální, kulturní, politické, a tak naše předválečné období končilo v politickém individualismu a v nekázní . . . Nyní konečně se usiluje o politické sjednocení všeho národa; politika má být projevem národní vůle. Ale národní vůle je zase výrazem národního vědomí, a toto národní vědomí jest otázka naprosto kulturní. Na vzdělanosti všechno záleží . . . Proto největší naší starostí musí nyní být, aby český kulturní život byl prohlouben. Kultura není jen číslo, kvantum hmotných a duševních statků a vymoženosti, kultura jest především hodnota, jakost, kvalita jejích. Jenom ten národ jest vskutku kulturní, který vzdělání rozumu doplňuje dokonalou výchovou srdce, který s ideálem pravdy spojuje neodlučné ideál spravedlnosti . . . Bude nyní nezbytno, abychom se všichni věnovali tomuto vnitřnímu, kulturnímu úsilí. Bude tu třeba soustavné, organické práce, bude třeba především vybudovat vyšší lidové školství. Bez národní vzdělanosti není ani politické vzdělanosti.«

Tu pojednou tedy přichází zajímavé příznání. Politický deník byl v Čechách před válkou nadbytek. Politické poučování vyráběly úvodníky a podúvodníky každého dne po továrnicku. Nejprostší občané hltali politické řádky den ze dne, reformovali politiku na četných schůzích, pochlebávalo se jejich osvícenosti. A najednou se shledává, že jest u nás — nedostatek politické vzdělanosti. Jest tu bez viny široká a pestrá politická škola předválečná? Lidové politikové přímo vnucovali prostým davům všeobecné hlasovací právo, volající, jaké kouzelné ozdravení všude nastane, až i nejprostší svým hlasem začne rozhodovati. Teď najednou se praví, že nebylo zde — tradice. Jakoby neměl národ při tolikém politickém čtení práva a příležitosti od polovice minulého století do dneška na příslušný rozvoj politického uvědomění! Poučoval dávno dříve Rieger, Bráf a jiní, poučovaly celé řady Sokolstva. A teď — najednou . . . To byla právě v nynějším století kardi-

nální chyba, že každý radikální směr poučoval jinak a že tedy místo vyjasnění nastalo zmatení. Ta uvědomovací škola před válkou měla výsledky tolik nepatrné. Věru potřebí pronikavé nápravy — a učít od abecedy znovu, ale důkladně!

Přes osmdesát tisíc českých voličů nepojato do společného postupu národně? Píše nám z Hořicka: Jisto jest, že český katolický tisk v těchto vážných dobách první volal u nás po národním souřucenství a že příklad sjednocení dán byl se strany českých katolíků i tím, že naše strana katolicko-národní splýnula hned v prvních počátcích nynější války s českou stranou křesťansko-sociální v jeden celek. Takto spojení zdůrazňovali čeští katolíci ve svém tisku nutnost toho, aby stará naše nesvornost ustoupila do pozadí a učinila místo národní jednotě, poněvadž jen v ní kyne našemu národu lepší budoucnost. K tomu poznání přišly i veřejné orgány jiných politických stran a povzbuzovaly náš český národ, aby uznal nutnost společného jednání a usnášení ve všech jeho všedních záležitostech. Konečně došli jsme se v těchto dnech, že »Nový rok« začal ve šťastném znamení. Válka prý nás poučila, že rozdrobené jednotky propadají bez milosti zkáze a zániku, že ve sdružení a pevném semknutí jest naše spása a že předáci městských stran: mladočeské, staročeské, národně-sociální, pokrokové a státoprávní vydali již v tomto smyslu svolání. Dle toho mají býti, vlastně prý již jsou, utvořeny tyto politické skupiny: 1. městská, 2. venkovská, 3. sociálně-demokratická.

Toto semknutí odpovídá prý době a jejím požadavkům i »živelu« proudům a lidovým hnutím. Z mlčení o straně naší vysvítá, že jsou organiso- vaní katolíci čeští vyloučeni z kooperativního styku těchto tří skupin. Ani jeden zástupce katolické strany v zájmu svornosti a lepší budoucnosti českého národa nebyl přibrán k poradě a není podepsán na uvedeném prohlášení. Přes osmdesát tisíc voličů vyloučeno ze společného postupu nové utvořené tři českých skupin! Internacionála a malé skupiny, jimž jde více o protikatolický boj než o zájmy národní, povýšeny jsou dnes nad stranu velikého počtu stoupenců, plných ideálů a obětavosti pro čestnou jednotu našeho národa a pro jeho lepší budoucnost. Tito katolíci vědí, že komu jde jen o zájmy náboženské anebo jen o bezvěří, ten že nese zárodek národní nesvornosti a rozvratu.

Chlubíme se se svými slavnými muži, ale měli bychom dbáti jejich varovného hlasu. Cím nám jest Palacký, dobře víme, ale jeho spravedlnosti ke všem Čechům bez rozdílu náboženství za vzor si neběříme. Když cestoval tento náš slavný historik v červenci r. 1873 po Moravě, navštívil 23. t. m. i katolicko-politickou jednotu v Rožnově a tam pronesl řeč, v níž kladl váhu na pěstování nábožensko-mravního přesvědčení a na spravedlnost ke každému bez rozdílu, i k Němcům.

»Za doby«, pravil, »v níž víra a nevěra v zápasu povážlivém stojí, nutnost nezbytná toho se ukazuje, by se katolické spolky u nás zakládaly. Musím se, pánové, přiznat, že, co jsem odesíval z Prahy a octl se na Moravě, zde krásný květ zralosti národní a přesvědčení mravního nalézám. A protože zavrhují každé počínání si nelidské těch, kteří horem pádem stojí na tom, aby mravní základy v člověčenstvu, tedy i v národu našem porouchány byli. Bez těch hyne každá společnost, tedy i národ. Tožko na přesvědčení mravním, tožko na základech náboženství možno nám postupovati k cíli — tak to shledáváme na svých předcích, totéž i nám činiti třeba, jinak bychom na slabém základě budoucnost svou stavěli.« (Dr. B. Rieger, Fr. Palackého Spisy drobné díl I. str. 385.)

A dnes vidíme stavěti tu lepší budoucnost a sjednocenost národa opačně, jakoby nejdůležitějších základů vůbec nestávalo. Jsou pomíjeni ti, kteří dle Palackého hájí ten pevný základ našeho národa, kteří došli uznání i tohoto vynikajícího českého historika protestanta, jenž řídil se heslem: dáti každému, co mu po právu a spravedlnosti přísluší a jenž proto nestydl se i veřejně prohlásiti: »Který stav má větší zásluhy o zachování jazyka našeho v dobách jeho nejstrašnějších, nežli právě kazatelé slova Božího mezi námi?« (L. c. str. 381.)

Národní sjednocenost má se budovati u nás na snášlivosti. Nezáleží nám na tom, jaké národní skupiny a pod jakým jménem se utvořily; jen tolik chceme, abychom i my v zájmu našeho národa v nich byli a v nich měli své slovo, k němuž zcela přirozeně máme také právo.

Pro záchranu mládeže československé. Jak blahodárně působí »Serafinské dílo lásky na záchranu mládeže československé« v Čes. Budějovicích, dosvědčují výmluvné příklady. Aspoň o některých dovolu si zde podati zprávy obšírnější.

První z dětí loni dodaných byli dva hoši, které jsme poslali do malého rodného sirotčince v Biskupicích u Hrotovic na Moravě. Jsou to sedmiletý Jaroslav Harapát, příslušný do Sudislavi u Chocně v Čechách a čtyřletý František Čech, příslušný do Strerovic u Kroměříže na Moravě. Jak vidno, jsou domovy obou hošíků vzdáleny od sebe značně, ale osudy jejich jsou si podobny na vlas: jsouť oba hošci dítkami československých služek, jež odešly za »lehčím chlebem« do Vídně,

kde — Bohu buď žalováno — přivážly se a přivýkly též lehčímu životu velkoměstskému, lehčímu životu mravnímu, lehčímu životu náboženskému, jako na sta — ano tisíce ubohých dívek československých; ostýchl-li se taková přijíti na oči přátelům a známým, se zoufalou resignací řít se po šikmé ploše dále, až zmizí kdesi a utone ve víru velkoměstského volného života. Dne 18. února dodali jsme opět do sirotčince v Biskupicích u Hrotovic na Moravě 13letou Annu Šafflerovou z Č. Budějovic, již macecha nejenom stále přisnila, nýbrž i z domu vyháněla, takže pak děvče trpělo hlad a leckdy bylo nuceno — i za mrazu — přenocovati pod kolnou mezi dřívím a klestím. Příznačno je, že děvče mělo nevýslovnou radost, že jsme se ho ujali a před odjezdem každému vypravovalo, že teď bude mít také domov, odkud ho nebudou vyháněti a kde se nají do syta. Když na nádraží v Táboře odevzdáno bylo cti, sestře pěstounce v Biskupicích, se zářícím obličejem ji vypravovalo, že má nyní od několika hodných paní z Čes. Budějovic tolik pěkných a nových šatů, jako ještě nikdy neměla a kterak se těší na útulek — budoucí svůj domov, jakož i na děti naše v něm.

O prázdninách školních psala nám cti. sestra Rufina z útulku v Červ. Dvorcích: »K nám byl dodán v měsíci srpnu malý Oldříšek Jeřmék z Úpice v Krkonoších. Otec jest ve válce, matka zemřela a 5 sirotek ubožáků přišlo na obec. Oldříšek je milý, přítulný a čilý chlapeček, ale chudinka již »polomrzáček« od křivice, kterou je stížen. Jest mu 3 a půl roku a vypadá jako dítko do 1 roku. Váží 5 a půl kg. Snad s pomocí Boží se na zdejší zdravém vzduchu sebere. V jídle není vybíravý, s velikou chutí jí všechno; dosud nechodí ani nemluví. Všecky děti mají ho velice rády a ochotně mu ve všem poslouží. I malý Tonček se ho ujmá, hračky mu rád půjčuje a naučil by ho rád běhat i mluvit — neboť v poslední době se Tončkovi rozvázal jazýček až ku podivu. Koncem září přibyl i šletý jeho bratříček Antonín, jenž je též tělesně hrozně slaboučký a zakrnělý, ale duševně čitý. Dá zajisté Bůh, že v útulně zotaví se brzy dokonale.«

Dne 10. října dodáni byli do nového našeho sirotčince v Koutech u Domažlic čtyři bratříčkové Lipertovi z Přestic ve stáří 4—10 let. V srpnu zemřela jim maminka a nehodný otec posílal je žebrať a cvičil je i v jiném nepěkném umění; proto mu byli odňati a svěření novému našemu sirotčinci, kde nalezli novou pečlivou a svědomitou maminku ve cti. sestře vychovatelce a řadu bratříčků i sestřiček v našich tanních sirotcích, kteří budou je mít všickni rádi. Spočátku plaší tyto ptáčkové jaksi divně pohlíželi na vše v sirotčinci a cti. sestra »maminka« musela na ně dávat dobrý pozor, aby v nestřeženém okamžiku neuletěli; když však se vykoupali, náležitě očistili a oblékli do nového prádla i šatů, počali si líbovat, že už je nic neštípe a že nejenom neutekou, ale že budou hodni, aby nebyli posíláni zpět.

Dne 12. listopadu přivezla si cti. sestra představená sirotčince v Biskupicích u Hrotovic na Moravě tři malé polosirotky Ježíkovy, dvě děvčátka a hošíka ze Smržic na Moravě, jimž matka nedávno zemřela a otec, tovární dělník, nemá je komu svěřit a mimo to očekává každé chvíle, že bude povolán k vojsku; pak ovšem zůstaly by děti úplně opuštěny.

Nejmladší z dětí našich je tuším asi rok stará Polka, uprchlice z Haliče Kristinka Kuidová, v našem sirotčinci v Koutech. Matka jí na útěku před nepřitelem zemřela a otec nám Kristinku přinesl, protože ji neměl komu svěřit.

Úvěrní družstvo Eliška

zapsané společenstvo s r. o.

v Hradci Králové, Adalbertinum.

Přijímá vklady na vkladní knížky a účty. — Úvěry osobní a živnostenské a podmíněné nejvýhodnějších. Vklané střídaníky.

Za válečného ruchu.

Čeští spisovatelé vdovám a sirotkům našich vojáků. Krásný umělecký plakát s kresbou Mikuláše Aleše, znázorňující padlého vojáka, nad jehož mrtvolou smutně stojí věrný jeho otec, zdobí již výkladce čelných závodů, knihkupectví a veřejných místností i obchodů pražských a předměstských, poukazuje všeobecný zájem obecnstva. Dle přihlášek, jež v překvapující míře docházejí vydavatele »Sborníku«, lze předpokládati, že uslechtilý tento podnik docílí plně vyčteného účelu. Aby se vyhovělo četným poptávkám rozhodlo se vydavatelstvo rozestlati umělecký tento plakát, exemplář za obnos 1 K předem zaslaný, ve prospěch zmíněného účelu. Přihlášky přijímá vydavatel a redaktor p. dr. V. Jifina, Praha-II., Dřevná ul. 6.

Z dopisu katolického akademika z italského bojiště. 8/12 1915. Po blž. silnici, vedoucí do nedalekého C., kráčí velká zástupy lidí do chrámu Páně. Ani bych neřekl, že jest prosinec. Vždyť jest příznivé počasí, teplo — nebe sytější modré tak jako u nás na jaře. Nemožno dnes do chrámu spěchat k Matce Páně, protože mám právě službu. Mezi zástupy pozoruji dívky oděné v bílé šaty, s modrou sužkou na prsou — dítky mariánské! Věťte mi, v okamžiku tom, kdy spatřil jsem šťastné dívky, zaslzel jsem radostí: radostí nad nimi i nad sebou. Vždyť i já náležím po pět let do počtu nad-

šených kongresistů... Teprve večer, kdy jsem vykonával řádně povinnost svého povolání, vyšel jsem ven do tiché, půvabné přírody a vyčkal posvátných zvuků klekání, modlí jsem se dlouho, dlouho k Tě, o níž dří prorocky Písmo: „Kdo by mne našel, nalezne život a obdrží požehnání od Hospodina.“ — D. L.

PRAVDOU KE CTNOSTI

Lidová kázání na všechny neděle a svátky roku církevního.

Promluvil a vydal nakl. Politického Društva tiskového v Hradci Králové. (Knihovna Obnovy č. 25.)

Antonín Kaška,
děkan v Kostelci n. Orli.

Řada I

Sbírka o 21 tiskových archůch velké osmanky (stran 336) obsahuje 75 thematických kázání. — (Cena brož. výtisku K 4-60 franko. Odporučovati netřeba — aspoň ne duchovenstvu diecése královéhradecké, které autora po 30 let působení jeho kněžského předobře zná.

**Objednávky vyřídí
Družstevní knihkupectví v Hradci Králové.**

„Ordinariátní list“ diecése naší v čísle 11, str. 138, píše o knize:

„Všude doporučujeme tuto sbírku kázání, již kněz známý svojí pastýřskou horlivostí vydává k slávě Boží, na pomoc duchovním spoluprátečkám, a jemu předsvědčení, že po obojí stránce určení svého sbírka plně vyhoví. Kázání — jak na lidové promluvy sluší — jsou v osově jasná, v mluvě přesná, dolehají zajímavě, bohatá látkou a prodehnutá pastýřským nadšením. Zkrátka kázání hodna toho jsou, aby se jim dostalo jak spisovatel žádá, milého a dodáváme též v děčného přijetí.“

Církevní věstník.

Na hraně roku. Dne 31. prosince m. r. před polednem kněžstvo hradecké složilo synovský hold a blahopřálo J. Excelenci vrchnímu pastýři ústy vsdp. gener. vikáře. Nejd. biskup odpověděl tklivou promluvou, dotýkaje se nynější vážné doby a povzbudil přítomné k pevné důvěře v Boha; pak udělil vrchnopastýřské požehnání. — Odpoledne o 4. hod. katedrální chrám byl zcela naplněn věřícími; Jeho Biskupská Milost ve svém kázání poukázal na mimořádný význam přecházejícího roku pro katolického křesťana a vybízel k bohu libému užiti nastiňovaných zkušeností v roce přitřím. — Na Nový rok pontifikální mši sv. sloužil vsdp. gener. vikář za účasti Jeho Excelence (coram episcopo). Na kůru provedena jemná, plynulá mše p. fed. Wünsche za orchestrálního průvodu kapely pěš. pluku č. 39. V den Zjevení Páně pontifikální bohoslužby vykonal J. Exc. nejd. biskup.

Královéhradeckou bankovní jednotu v Hradci Králové doporučujeme co nejlépe při veškerých obchodech bankovních a uhelných. Podporujte při každé příležitosti svůj vlastní podnik.

Zprávy místní a z kraje.

Promenádní koncert uspořádá v neděli dne 9. ledna o 5. hod. odp. hudba c. k. pěš. pluku svob. pána Conrada č. 39 ve vojenské besidce (Adalbertinu). Na programu jsou skladby Smetany, Sarasatte, J. Strausse, Suppeho, Komzák, Christoph, Ziehrera. Vstupné 1 K. Poukázka na čaj se sandwichem 1 K. Čaj budou podávat dámy hradecké společnosti. Čistý výnos věnován bude fondu invalidů.

Vánoční hra v Klicperově divadle. Spolek „Anežka“ pořádá dne 16. ledna t. r. vánoční hru „Betlém“ od K. Maška. Pěvecké části řídí p. Wüsch ml. Hudební doprovod vojenské kapely p. pl. č. 39. Snížené ceny míst. Čistý výnos případně okresní válečné podpůrné pokladně, která podporuje rodiny válečníků. Hra tato těší se na Národním divadle velké oblibě dětského obecnstva. Začátek v 5 hodin odpoledne. Předprodej lístků v knihkupectví v Adalbertinu.

Vánoce raněných a nemocných vojáků v záložní nemocnici Červeného kříže v Hradci Králové. Ve vánoční době a stavu našem mámo domov a svých drahých měli jsme přece veselé vánoce. Vzhledem k laskavé nám udělené dovolené po dobu vánoční byl již ve středu předvánoční laskavostí velect. dám Červ. kříže za přispění naší vrchní ošetřovatelky cti. sestry Věnceslavy a slečen ošetřovatelek ve velké místnosti zámečnické školy vystrojen krásný, do stropu sahající vánoční stromek. O půl 6. hod. shromáždili se kolem ozářeného stromku pp. generál m. sl. Pokorný, cís. rada z Laskovicsů, velect. dámy z odbočky Červ. kříže, dp. pol. kurát Kordule, správce nemocnice Červ. kříže JUDr. Kavallr a mnoho jiných dám a pánů se všemi v ošetřování se nacházejícími. Slavnost započala dojemnou řečí dp. pol. kurát Kordule o významu této slavnosti v přítomné době válečné v jazyku českém a německém a končila upřímnou prosbou našeho spravedlivého vítězství a provoláním třikrát „Sláva“ a „Hoch“ našemu nejmilostivějšímu císaři. Po zapění vánoční písně „Narodil se Kristus Pán“ nastalo bohaté podělování statečných obránců vlasti, kteréž s obzvláštní ochotou provedly velect. dámy odbočky Červ. kříže. Za uspořádání slavnosti, která všem přítomným v milé paměti zůstane, bylo od podarovaných vhodnými slovy, zvláště velect. dámám odbočky Červ. kříže, dp. Kordulovi a všem šlechtěným dárcům a dárkyním srdečně poděkováno s přáním veselých svátků a šťastnějšího Nového roku.

Pochvalné uznání. C. k. mistodržitelství vyslovilo skoininu výboru zdejší pokr. školy pro učně (jehož předsedou je starosta p. dr. Fr. Ulrich) a správci školy p. prof. Fr. Rejthárkovi uznání za to, že přes skoro nepřekonatelné lokální obtíže se jejich energií umožnilo jak v předchozím, tak i v tomto školním roce vyučovat, byť by s programem jen částečným.

Osoční. Profesor c. k. reálky zde p. Fr. Rejthárek byl c. k. mistodržitelstvím tyto dni jako správce zdejší živn. školy pokrač. definitivně potvrzen v důsledcích inspekční zprávy.

Dar. P. t. hosté v Adalbertinu místo výdajů na sylvestrovské zábavy sebrali mezi sebou dne 31. prosince m. r. 20 K ve prospěch vdov a sirotků po českých vojinech pěš. pluku č. 18 a peníz ten odevzdali administraci t. l.

Valná hromada spolku „Anežka“ koná se v neděli 9. ledna o 5. hod. odp. v Adalbertinu.

Staročeské obdary. Hradečtí na vánoční svátky posílali pánům a příznivcům hůsce (vánočky). R. 1605 napečeno housek z 10 korců. Za jejich upečení dána pekari 1 kopa a tovaryšům 13 grošů zpropitného. Hůsce ty zaslány J. M. panu Janu Rudolfu Trčkovu z Lipy do Pardubic a jiným. — Hradecké tvarůžky v 16. století byly výborné. Král Vladislav II. slavě dne 16. října 1562 v Budně sňatek s Alnou de Foix, vyžádal si od hradeckých ke královské tabuli tvarůžky, jak vypravuje Bohuslav z Hasenštejna a z Lobkovic. — Po velké všeobecné povodni v Čechách r. 1432 objevilo se v řekách českých a zvláště u Hradce nevidané množství lososů, takže Hradečané prý je jako jinou zvěř sekera, oštěpy atd. ubíjeli a lovili. Dne 11. srpna 1607 z řek vytažen byl sumec 3 a půl lokte dlouhý a téhož dne posla je městská rada hradecká v dar pánu Rudolfu Trčkovu z Lipy; je on vděčně přijal a velice se jeho velikosti divil. — V.

Čítárna a knihovna městského práh. musea v Hradci Králové přístupna byla v r. 1915 toliko po 5 měsících a to v lednu a únoru každou středu a sobotu od 2—4 hod. odp. od října každý úterek a pátek od půl 6. do půl 8. hod. večer. Ve 38 dvouhodinách navštívilo ji 1416 osob, jež jméno své ve vyložené knize poznamenaly. Z nich bylo 878 studujících, 75 živnostníků a žáků odb. školy, 91 prof. a učitel, 95 pánů a 277 dám různého povolání. Mimo tu okolnost, že tak mnozí z čtenářů byli odvedeni a jím povolání, přepela čítárna také tím, že z časopisů jí odebraných 63 věbec přestalo docházeti. Přes to činí průměrná návštěva v 1 dvouhodině 37 osob, počet to jistě na nepřízeň doby značný. I knihovny byly stále čile užívány. Domů zapůjčeno 273 čtenářům, z nichž bylo 129 stud., 20 živn. a žáků pr. šk., 39 prof. a učitel, 27 pánů a 58 dam různého povolání na 1073 zádanek 1320 svazků knih, 419 jednotlivých předloh a sešitů, 71 předl. děl. Mimo město zapůjčeno bylo na 21 různých míst 32 žadatelům na 45 zádanek 65 svazků knih, 38 jednotlivých předloh a sešitů, 25 děl předlohových. Velectěným příznivcům, kteří knihovnu, čítající nyní 10.562 svazků knih a na 90.000 předloh, dary svými obhatili, vzdávali se srdečné díky. Čítárna otevřena bude po novém roce až na dobu, pokud v místnosti její bude konán kurs pro hotovení kravát, zase každý úterek a pátek od půl 6. do půl 8. hod. večer. Knihy možno odvésti v kteroukoliv dobu domovnici musea pl. Kostálových zadními vchody.

Podrobné vyšetřování. V záležitosti Záložního úvěrního ústavu bude povoláno k zdejšímu c. k. kraj. soudu kolem tří set svědků k výslechu, aby se zjistilo co nejdůkladněji, kdo všechno a v který čas stal se spoluvinníkem nepořádků.

Seznam cen na týdenním trhu v Hradci Králové dne 31. prosince 1915. 1 litr prosa 80 h, 1 q: hrachu 185 K, jahel 20 K, jetelového semínka červeného 400.40 až 420 K, máku 300 K, cibule 30 K; 1 kg: másla 5.60 až 7.60 K, vepř. sádla 7—7.20 K, tvarohu 76—80 h, křenu 50 h, česneku 4.20—5 K; 1 hl: jablek 15.60—22 K, ořechů 28.80—36 K, čtvrt hl hrušek 6 K; 1 kopa: zelí 16 K, kapusty 3 K, drobné zeleniny 1 K, póru 50 h, celere 25 K; 1 kus karfiolu 28—32 h; 1 vejce 16—20 h; 1

pytel mrkve 12 K; 1 pár podsvinčat 66—90 K. — Přivezeno bylo: hl: jablek 37, hrušek čtvrt, ořechů 1 a čvrt; kop: zelí 3, kapusty 5, drobné zeleniny 6 póru 2, celere 5; cibule 1 q; mrkve 5 pytlů; kg: křenu 50, česneku 5; karfiolu 30 kusů; podsvinčat 213 kusů.

Převrácený ledem. Kolem Hradce květají chudobky a jiná nejtravnější kvítka; z Chrudimska se s námi sděluje, že tam leckde kvetly fialky a docela v jednom úkrytu i dva druhy květů, které rozloží své korunky teprve v máji. Bude-li dosavadní temperatura stejná, budeme ke konci února — sekat vojtešku.

Sen noci sylvestrovské. V hlavě snící se mihají fantastické obrazy již proto, že teď jest všecko zvláštní a jasnovidství kvete. Vidím dva noční chodce. „Postyš, tyhle hodinky přece jenom musím vrátit. Před hodinou jsem si je srovnal přesně dle úderů na Bílé věži — a teď, kdy hodiny bijí, ukazuje rafička zas o pět minut napřed.“ — „Človče bláhový! To se přece už dobíjeji: než vytlukou 15 minut po dvanácté hodině, to přece nějak dlouho trvá! Podruhé otoč rafičkou, až odbijení bude asi v prostředku.“ — Giambrin na pivo vaře náhle chýlí hlavu: „Že mám dlouho uražený nos, to mne nikdy nemrzelo; vždyť jest to častým zjevem při těch, kteří rádi pijí — zvláště o muzice. A komu to čidlo zůstane při zkoušení mého sportu bez pohromy, často je schovává, aby nebylo vidět barvu. Ale teď, kdy se mi z číse všechny mok vypění, přestává už všechno. Stojím tu jako na posměch těm, kteří pod mým patronátem chtěli hodně užít.“ — Na museu ten, co stojí na dlani: „Paní tety, sedíte tu jako žaludecká esa bez hnutí, jako byste ani nepozorovaly, jak divné věci se dějí.“ — I mlc. chlapečku, na to jsi ještě moc malíček, abys nás pěl moudrosti. — „Ale vždyť mluvím pravdu. Tuhle na levo u zeleného pláčku jest mluvící lampa: hovoří jako dva včelí roje, ba jako opošení schůze. A nápis na sousední zdi oznamuje, aby se doptali u pi. Mikšové ti, kteří by si chtěli tu kotlinku i s obecní cestou koupit. Já bych v tom blátně na Pouchov se nešel ptát, i kdyby mi ten pláček dala zadarmo.“ — I nemluv na dluh! — „Bodej! Však mi je už také pár let, třebaže skoro nic nerostu a ty krajky dosud roztáhnout nemohu. Vy jako starší se máte radši postarat, abyste tu na dluh naseděli a já nestál. Tamhle v tom domě za mostem ozývaly se dřív varhany, ale nyní tam zpívá harmonika. Kdybyste mne aspoň na krok pustili, hned bych se podíval, jaká je to tam změna.“ — Holenku, to by sis rozbil vrtošivou hlavičku. Stůj pěkně poslušně a pozoruj klidně přírodu. — „Což ta rmutná voda s olejovými a jinými mastnými oky, sevřená masivními kvádry, je taky přírodou? Kdyby tam elektrika nenatrousila několik hrstí paprsků, myslil bych, že jste mne tam obarvil.“ — Hochu, jestliže se rozbolím, pustím ruku a hned si rozbiješ rozpustilou hubičku. — Jen se přilís nerozčiluj, paní teto; ještě v té sychravíně chytíš kašel. Takový antický oblek bez boa a rukávniku jest jako schválně chystaný pro reumatismus a zápal plic. Zahuče! vítr a ostatní slova odnesl. Hašteřivá skupina se ponořila v spánek. — Lev z Bílé věže: „Komině, komině, na vyšší rovině, což pak ani v tak veselé noci si nezahutíš? Dříve tvé mohutné bařky sázely píhy na Bílou věž — a teď jsi jako bez života.“ — „Milý druhu, předně nejsem v dispoici a za druhé to, co spaluji, jest teď velice drahé. Už nebalčím jen tak pro zábavu. Raději napomeň souseda kohouta, aby ráno dřív lenochům do uší zpíval. To vřik, jak to vyhlíží po posledním dni v roce.“ — Kohout: „Abys, komině, hned nekáral! Předně jsem přilís vysoko, takže mne spíš slyší kavky než lidé. A pak — buď i se hvem ujistěn, že lidé zřít vstanou tak brzy jako jindy; každý má hlavu tak jasnou, jako já teď. Spíš je potřebí, abys hodně začudil směrem k hodinám. Právě teď tam na rafii podřimují tři kavky; nezaženou-li se, hned o Novém roce budou hodiny ukazovat o pět minut napřed.“ — Dvě kovové obryně u brány velkého domu se ohlédly, není-li někde živá duše; pak tremolovaly mólóvitou toninou: „Tuhle prý kdosi kdesi napsal, že naproti beránek bečel. Teď už vím proč: viděl do budoucnosti.“ — „A teď nás každý okukuje, lidé se na nás mračí! Ještě štěstí, že nemáme moderních klobouků a brilantových prstenů. Jináč by to bylo všechno na nás.“ — V Piletickém potoku: „Jsi také mihule?“ — „Taky ano.“ — „Teda jsi sestra. Na přesrok přijdeme k veliké cti. Kdybys jen věděla, jaké nepatrné drobtý slanečka prodává kočebr v hospodách po šesti haléřích! Každá z nás teď bude mít cenu nejmíň deseti haléřů. Tolik nepodražila nikdy ani naše prababička.“ — Na mostě: „Co tu, člověče, stojte v prostředku stále jako kůl? Nejsite tento — trochu jako ve čtvrté dimenzi?“ — „Bejvávalo, teď to nejde. Ale teď chci tu představovat alegorii sylvestrovské půlnoci. Jako takhle nepatřím ani na pravý ani na levý břeh, tak lidé nevědí, mají-li tu půlnoc počítat do roku 1915 anebo 1916.“ — „I dej pokoj! To spíš napodobuješ švédskou neutralitu.“ — Chrrrr! Budíček se ozývá, probouzí se. Po muškátovém víně jsou sice sny hodně divoké; ale napiješ-li se láku s paprikou, hlava přímo třeští.

Rusek. Pan V. Vach, ředitel měst. škol v. v., nyní v Hradci Králové, sepsal pečlivě stručné dějiny obce Ruseku od r. 1454 až do nynější doby, za něž mu vzdává místní školní rada, jakož i správa školy vřelé díky.

Holice. Jak „Frankf. Zeitung“ sděluje, pomýšlí německá vláda zakázati mládeži do dokončeného 16. roku požitky alkoholu, veřejné kouření, pobyt na ulicích v noci, návštěvu hostinců, kaváren a kinematografů bez průvodu starších osob. My bychom neměli v dobrých věcech zůstat za Němci. Bezecné stánky mrtvého umění, jimž říkájí bio, vyrůstly i u nás v poslední době jako houby po dešti a pokud představují živelní kata-

strofy, přírodní krásy, krajiny, vážné historické události, jsou bez škodlivého vlivu, ba mohou v jisté míře i poučovali a vzdělávali, nebo aspoň bavili; předvádějí-li však nejnižší náruživost a to nikoli ve formě odstrašující, když řeší problémy zločinství, nejspíš smyšlné lásky a to jinak, než mravní zákon lidský, pak to není umění, nýbrž hovnění pudům s vypočítavostí na lidské kapsy obecnstva, jež se moderně nudí a chce dlouhou chvíli za každou cenu zahnat, i kdyby musilo do zastavárny. Již ty křiklavé jarmareční obrazy, jimiž se obecnstvo láká, nemohou naprosto vzdělání krasotit a zůstat bez škodného vlivu na mladou duši a my bychom i u nás doporučovali pečlivější výběr filmů, které ovšem příslušné kruhy se stanoviska mravní výchovy lidí k veřejnému představení neměly by připouštět. Kina jsou každé podniku a od jich majitelů nemůže se toho žádati. — Měli jsme zde divadelní společnost, jež se přes válku velmi dobře dařilo, ač přitom umělecké její kvality, až na skrovnou výminku, nemohlo se mluviti. Měla však na programu moderní lehké operety a proto ten úspěch. Vážný repertoár netáhne a to je také známý důvod. — V poslední době prodáno v městě několik domů a to pod cenou. Tak přešel dělnický dům strany soc.-demokratické v majetek pivovaru za poloviční cenu, rovněž prodán zájezdní hostinec „Na špičce“. Domy činovníci se budou jakž takž držeti, ale na luxusní domy a vilové stavby přišel krach. Po nastoupení vojenské služby se strany padesátníků budou i u nás některé výčepy, obchody a živnosti uzavřeny, nebude, kdo by je vedl, hlavně však kdo by do nich chodil. Proto toužíme, aby po dokonáních vítězství brzy k nám zavítal mír.

Velké Jeřice. Na oslavu 67. výročí nastoupení na trůn Jeho Veličenstva císaře a krále Františka Josefa I. pořádána bude mládeží obecné školy ve prospěch České zemské komise pro péči o opuštěné dívky ještě jednou v neděli 9. ledna v hostinci p. Jana Poura ve Velkých Jeřicích výpravná hra pro českou mládež: „Obecní sirotci“ od Fr. Jiř. Košťála. Děj v I. a II. oddělení na lučině u lesa, v III. odd. před pazdernou, ve IV. odd.: Blahé vánoce. Začátek o 4. hod. odp. Ceny míst: I. místo 1 K, II. místo 60 hal., k stání 40 hal. Předprodej vstupenek v hostinci p. Jana Poura.

Italští uprchlíci v Miletině. Loni bydlilo v naší osadě několik rodin židovských uprchlíků z Haliče. Pokud vime, konali podle možnosti své náboženské obřady. Letos máme zde kolem 50 uprchlíků národnosti italské, mezi nimi asi 15 dětí. Přičiněním místního duchovenstva a ochotou vlp. ThDr. Ant. Keppla, t. č. kaplana ve Dvoře Králové a excurrento administrátora fary v Bílé Těmešné, bylo možným učiněno uspořádání pro ně v jejich mateřském jazyce povznášející pobožnost dne 29. a 30. prosince ve farním chrámu Páně. Měli jsme viděti, s jakou radostí i ze vzdálených přibytků do jednoho přispěchali, jak s dychtivostí naslouchali výmluvným slovním kazatelům, jak nábožně modlili se loretánské litanie, jakou jevil radost, že jim při sv. požehnání pan regenschori Josef Bidlo obstaral právo varhanových a jak potom téměř do tmy a někteří druhý den ráno šli ke sv. zpovědi, po které ještě dlouho trvali na soukromých modlitbách! K sv. přijímání přistoupili při mši sv. 30. prosince. Ze tento důkaz jejich zbožnosti příznivě na naše občanstvo působil, bylo pozorovati na valném počtu účastníků při jejich pobožnostech. Ze také při uprchlích samých nebyl bez výsledku, ukazovala jejich vděčnost, kterou srdečně projevovali vlp. Kepplovi při jeho odchodu, dále jejich prosba, by směli každou neděli a svátek po požehnání konati si v kostele svoji pobožnost, jakož i aby v příštím postě vlp. Keppi opět sem zavítal, velikonoční správu Boží s ním vykonat a dívky k prvému sv. přijímání připravit. Doufáme, že tento příklad najde následování také v sousedních osadách, pokud tam uprchlíci italského jazyka bydlí a nemůžeme vděčnost duchovní správy vlp. Kepplovi projevit jinak, nežli když ho všem dotýčným duchovním správám co nejvíceji k těmto úkonům doporučíme.

Josefov. Dne 31. minulého a dne 1. a 2. tohoto měsíce bylo zde velmi zdařilé triduum, při němž dojemně a krásně kázal a horlivě zpovídal dp. P. Pavel Maráček z řádu sv. Františka z Prahy. Po kázání třetího dne posvětil sochu za asistence tří kněží a jednoho bohoslovce vdp. bisk. vikář z Holohlav Jan Seidl. V dojemném průvodu byla potom socha od křesťanského oltáře na své místo donesena. „Chléb sv. Antonína“ věnován bude vdovám a sirotkům padlých vojáků. Sochu velmi dovedně nákladem dobrodinců zhotovil p. B. Bek z Kutné Hory.

Malé Svatoňovice. 200leté jubileum zdejší ukončil třídenní pobožností vsdp. kanovník dr. Fr. Šulc z Hradce Králové. V prvním kázání o posledním dni v roce mezi mnohými milostmi prokázány v roce jubil. přečetl dekrety Sv. Otce o propuštění plnomocných odpustků a nejvyšší srdečný list Jeho Excel. našeho vrchního pastýře. O novém roce i v neděli nato dva páni bohoslovci přispěli přísluhou svou při všech bohoslužbách k oslavě posledních dnů jubilejních. V neděli odp. chvalo zpěvem „Tebe Boha chválíme“ a po požehnání písní Svatoňovickou památný rok skončen. Závěrečné slavnosti účastnili se náš duchovní správce, vdp. farář Jos. Vojtěch z Úpce. V kázání svém děkoval zejména všem kněžím, kteří v roce jubil. u nás kázání byli konali. Necházel zdejší rodák, vlp. katecheta Jan Řezníček z Červ. Kostelce. Ukončeno dílo ke cti Matky Páně. Bůh buď z toho veleben! Panno slavná, oroduj za nás!

Čáslav. Vánoční nadílka vojákům raněným, uloženým ve zdejších lazaretech, dala se se stejnou štedrostí a obětavostí jako roku minulého. V c. k.

reservních nemocnicích obstaraly nadílku hlavně dámy z odbočky Červeného kříže za vedení míst. radové pí. Vojáčekové a choti c. k. vrch. štáb. lékaře pl. Kopecské. Při tom promluvil vdp. děkan Dostál. V pozorovacích stanicích o bohatou nadílku pečovaly sestry řeholnice a ošetřovatelky Červ. kříže a p. t. pp. lékaři. Na jednotlivých místech promluvil při tom k vojnům dp. dr. Svoboda, c. k. kurát a dp. dr. Kozák, evang. duchovní správce. Dárků sešlo se hojně, takže každému vojnovi dostalo se ovoce, cukrovinek, pečiva a tabáku. V jednotlivých lazaretech byly postaveny i krásné stromky vánoční, hojně a bohatě vyzdobené, a k potěše trpících hrdinů zapěny radostné koledy vánoční. Mnozí z vojnů přistoupili o svátek vánoční ke stolu Páně. O zdařilý průběh nadílky mají zásluhu četné dámy a slečny, které jednak z vlastních, jednak ze sebraných příspěvků vojnům nakoupily všeho, čím by jim vánoce osladily. I výteček voj. koncertu a představení biografa k tomu značně přispěly. Radostné slzy obdarovaných budtež dárcům nejkrásnější odměnou. — Umrtví. V době vánoční rozloučilo se město naše se dvěma osobnostmi, s kterými spojena byla po dlouhou dobu historie našeho života občanského a spolkového. Byl to býv. purkmistr p. Ignác Fiala a nejstarší divadelní ochotnice sl. Wolfová. Za velmi čestného účastenství občanstva uložena byla těla jejich na ústředním hřbitově, při čemž věnována byla oběma zasluhující vzpomínka z úst těch, kdož měli příležitost poznati důkladně jejich činnost. Tolik jest i to, že p. Ignác Fiala vykonal jako purkmistr pro město naše velmi mnoho a že to nebyla vždy jeho vina, nezdařilo-li se to neb ono tak, jak snad býti mělo. A na sl. Wolfovu vzpomínáno bude jistě ještě mnoho našimi ochotníky i našim obecnstvem. Byla jednou z těch málo, kteří i to, co z ochoty konají, s celou obětavostí jako svatou povinnost konají. Budiž jim oběma země lehká! — Nový hřbitov, resp. nová část ústředního hřbitova a sice jeho vojenský oddíl bude otevřen v brzké době. Stavba jeho jest již téměř hotova. Na hřbitově tom ukládána budou těla vojnů, zemřelých v lazaretech zdejších, jakož i vojnů zdejší posádky. Také těla již pohřbených vojnů budou tam přenesena a zřízen bude na počest jejich společný pomník. Bude tím zajisté velmi krásně uctěna památka hrdinů, padlých pro blaho vlasti a trůnu. — Na zdivočilost mládeže doslechnouti lze často stesky z úst občanstva. Jest to ovšem zjev nyní takřka všeobecný a vysvětlitelný. Chybou ovšem jest přikládati vinu toho škole. Ta činí, seč může, ale prostředky její kázeňské jsou obmezeny a při neváživosti mnohých rodičů i naprosto nedostatečné. Větší vinu vedle rodičů nesou i ti, kdož klukům neomezuji příležitost k darebáctvím veřejně prováděným a kdo jim za různé službičky dávají odměny, které pak mohou zneužívat ke karbanění, pití lihovin a kouření. Jest třeba, aby obecnstvo všechno ušlo se výchovné úlohy a zakročilo samo proti nepřístojnostem. Ohleduplnost a pohodlnost není tu naprosto na místě. Mlčky trpěná nekázeň bude se mstíti v budoucnosti.

Zleby u Čáslavě. V předvánoční době odebraly se od nás poslední zbytky polských „vychozdcův“. Ač otevřela se jim opět jejich domovina, ubírali se od nás s teskným srdcem. Za dobu pobytu takřka celoročního srostli všichni se zdejší společností, která takřka napořád chovala se k nim opravdu bratrsky. Osvědčili také tuto jim prokazovanou přívětivost veřejným díkůvzdáním, při kterém vzpomenuli všech p. t. páků a dám, již v době pobytu u nás jim ochotně a obětavě vstříc vycházeli. Zvláště s počty hlubokých díků loučili se vdp. kons. radou a vikářem Schreiberem, v němž našli vpravdě otcovského přítele, rádce a také dobrodince. Myslíme, že nikdo z nich opravdu na útulné a krásné město naše nezapomene a že svazky přátelství náhodně navázané zůstanou pouty trvale úcty, vážnosti a lásky, která i v budoucnu se bude osvědčovat.

Malešov u Kutné Hory. Po dvacetiletém téměř působení odchází od nás vdp. děkan a bisk. notář Fr. Macháček, zanechávaje u nás památku pastýře skromného, neúnavně práci oddaného. Ač přišel k nám churav a jako na odpočinek, přece nepřestával do posledních sil konati své duchovní povinnosti, nedávaje se odvrátiti ani tehdy, kdy zloba lidská proti němu způsobem až opovrhlivým se stavěla a kdy mnoho svízelt a žalů naseto bylo i od těch, kdo na prvním místě byli povoláni s ním spolupůsobiti a spolupracovati. Doufáme však, že i tu platili dobře: Nevíme, co máme, až když to ztratíme. Přejeme p. děkanovi, aby popřál mu Bůh za jeho práce a starosti ještě hojných let užívati v dvojnásobném pokoji a míru. Kéž by i jeho nástupce byl tak ochoten lámati chléb života a pracovati pro dobro svaté věci a kéž by nalezl více, mnohem více pro to vše porozumění a pochopení!

Sochy, oltáře a j.

provádí absol. c. k. odborné školy
a c. k. umělecko-průmyslové školy
Jan Dušek v Chrudimi.

Různé zprávy.

Z Československé záložny v Praze. V měsíci prosinci 1915 bylo přijato vkladů K 110.273.44, vyplaceno vkladů K 68.617.32, takže přibýlo vkladů o K 41.756.12. Zůstatek vkladů k 31. prosinci 1915 (bez kapit. úroků) činí K 1.044.406.30.

Všeficos. Svaz osvětový v Praze zahájí „Praktický kurs správné češtiny“, kdež budou vloženy základy naší mateřštiny a opraveny neobvyklejší nesprávnosti jazykové, jimiž se dnes veřejný tisk i soukromé písařství zrovna hemží. — „Otos narodu“ sděluje, že celkový počet haličských uprchlíků dosáhl výše 1.110.000 osob, ze kterých 610.000 osob dostávalo státní podporu. — Die „Spöfiter. Obzoru“ vklady ve 101 české spořitelně v listopadu poklesly o 9.220.577 K; zůstatek vkladů činí 781.148.479 K. Vklady v českých záložnách poklesly podobně jako ve spořitelnách. Zjev ten jest ve spojení s upisováním na válečnou půjčku. — Veškerý obrát poštů u nás za rok 1915 činil na 750 milionů záilek. Za normální doby, na př. r. 1913, obnášel počet všech záilek v Rakousku něco přes 2 mil. kusů. — Dne 30. prosince byl slavnostně posvěcen železniční most ze Zemuně do Bělehradu vedoucí. Slavnosti přítomen byl arcibiskup Bedřich. Most znovuzřídily rakouské a německé železniční setminy za 2 měsíce. — Ostrov Island jest jediná země na světě, kde se na vojsko a námořnictvo nevydává groše. Hlavní výnos země — za skopovinu a ryby — v r. 1915 činil na 55 milionů, v obyčejných letech pouze 17 milionů. Obzvláště dobře se daří za světové války sedlákům, kteří svou vlnu prodávají trojnásob draze než jindy.

Doporučení o právě vyšlých publikacích:

Dr. Fr. Rey:

Jádro křesťan. sociologie

Str. 351. — Brož. K 5.

Ve vkus. vazbě celopl. s ochran. kart. K 7.

Dr. Jos. Novotný:

Světlem k Bohu

Stran 170. — Brož. K 6.

Ve vkus. vazbě celopl. s ochran. kart. K 8.

N B. Dostávám nyní spisy poslední dobou Vaším nákladem vydané. Jsou to zdařilá díla a zasluhují rozšíření.

Dr. Jos. Hanuš,
prof. real. gymnasia,
Král. Vinohrady.

Objednávky obratem vyřídí

**Družstevní kníhkupectví
a nakladatelství
v Hradci Králové, Adalbertinum.**

Besídka.

Humor v příslovích.

Humor, praví se, jest vzácným kořením. Jím koření se mysl, drsnou skutečností pozbyvajíc někdy citu i chuti ke všem zájmům. V příslovích, v pravdách ze života vzatých, ze zdravého ducha lidového vytrysklých, nemůže proto scházeti na humoru. Ze zdravé půdy zdravé koření. Tím pak vzácnější, jestliže ozlazuje hořký lék, úsměvem na rtu pronáší hlubokou pravdu. Ridendo dicere verum. (Úsměvem říci pravdu.)

Zde malé ukázky z přísloví slovanských i cizích.

Rei pravdu a hled, kudy utečeš.

Učinili cikána králem a on nejprve svého otce oběsil.

Byli jednou tři bratři: jeden lhal, druhý kradl a třetí visel.

Lépe trhati konopí rukama než krkem.

Aby člověk byl vřem, netřeba mu čtyři nohy mít.

Marná ohvála i peciválem pohne.

Lakomec trpí hlad, neboť světil čertu klíče ke svým pokladům.

Lakomec a nemocný osel jsou oba nezdraví.

Komů souzeno nic nemít, ztratí ohleba i z mošny.

Blázni staré domy, moudří je obývají.

Kdyby člověk ohleba nejedl, byl by velmi laciný.

Křiví žebráci, rovní zloději.

Pobízěj lenocha od hřbetu do ucha.

Nestejně masy dělají šilhavé oči.

Štědrý na střechu vrše groš a dva mu spadnou.

Neštěstí když s nebe spadne, bohatému sahá po kolena, chudému nad hlavu.

Přijde-li blázen na trh, kramář hojně utřeší.

OBNOVA

Číslo 2.

Předplatné na čtvrt roku 2 K 60 h
na půl roku 5 K —

V Hradci Králové, dne 14. ledna 1916.

Inserty počítají se levně.
Obnova vychází v pátek v poledne.

Ročník XXII.

Průběh války.

Co ukázněnost a svornost národů v naší říši žijících dokáže, patrně na novém velikém vítězství našich vojsk na Balkáně a z trumfální defensivy na východní frontě proti vášnivým útokům silnějších ruských mas. Den ze dne jeví se zřetelněji, že líté bouře náš stát přestojí vítězně. Po tak velikých zkušenostech ovšem stoupá v národech našich sebevědomí a láska ke společnému soustátí.

Velké úspěchy na Černé Hoře. Nenadále došla 11. ledna úřední zpráva, že Lovčen dobyt. V tří denních prudkých bojích překonala naše udatná pěchota v součinnosti s těžkým dělostřelectvem a válečným loďstvem rozhořčený odpor nepřítel a nesmírné oběti zimního pohorí krasského, které, vystupující jako zeď 1700 metrů vysoko z moře, po léta bylo zařízeno k obraně. 26 děl, pak stíhací, ručnice, zásoby potravin a oděvu jsou kořistí. Po svahu Lovčenu vine se silnice, jako bílý had, asi v padesáti záhybech. Jinak celé úbočí hory jest jediná příkrá stěna, plná ostrých útesů, hran a balvanů nebo roklín a propastí, jichž překročení už samo sebou jest svízelnou námahou. Dobytím Lovčenu otevřena jest cesta do srdce Černé Hory, přes Noguše na Cetyni. — Zároveň v severovýchodní části Černé Hory byl nepřítel, který se ještě před Beranem postavil na odpor, zahnán; Berane samo pak a ovládající výšiny jihozápadně odtud jsou v našem držení. U Peče bylo opět vykopáno 13 srbských děl s množstvím střeliva. Dobytí Lovčenu a Berane nejsou jen místními úspěchy, nýbrž i důkazem celkové výborné válečné situace čtyřspolku, byvše docíleny v době ruské ofensivy, na níž jsou důraznou odvetou i demonstrací její bezmocnosti. Úřední zpráva ze dne 12. ledna oznamuje, že na cestě k Cetyni dobylo naše vojsko výšin západně a severozápadně od Budvy, jiná kolona dobyla hory Babjaku (1560 m vys.), jihozápadně od Cetyně. Vojska postupující přes Lovčen zahnala Černohorce za Noguš. Dobyto bylo i výšin na černoorské pídě východně od Orahovce (severně od Kotoru). Části postupující proti Grahovu zmocnily se skalnatých výšin jihozápadně a severozápadně od něho. Síly dobyvší Berane zmocnily se i výšin jižně od města a jiné zahnaly s Albánci zbytky srbských vojsk z Dugai-nu, západně od Peče.

Ruská bojiště. Ruská ofensiva po krátkém novém vzplanutí zase ochabla. Dva dny bezohledného útoku způsobily ruským vojskům tolik ztrát, že musela ustati, aby znovu nabrala dechu. Rakouský generální štáb dne 11. ledna oznamuje, že od tohoto rána nepřítel poznovu po nejprudší dělostřelecké palbě marně útočí proti prostoru Toporouc-Raranče. Dne 11. ledna ruská pěchota šestkrát tu útočila v litéch bojích, ale zase marně. Ztráty Rusů jsou opět veliké.

Na italském bojišti takřka výhradně hovoří děla na několika místech. V jižním Tyrolsku objevilo se nad údolím Adyže 11 italských letců, kteří na několika místech bezvýsledně vrhali pumy. — Dle nejspolehlivějších pramenů italských činí ztráty italského vojska na frontě rakouské do 1. prosince

1915 600.000 mužů mrtvých, raněných a pohřešovaných, ovšem tyto hrozné číslce se v Itálii tají.

Osvobození Dardanel. Angličané se drželi dosud na posledním cípu poloostrova Galipolského u Seddil Bahru, u vchodu do mořské úžiny, kde jejich pěchota byla pod ochranou lodní dělostřelby. Ale když těžká děla dopravena byla i do Kum Kale a mohla i pancéřníky držeti daleko od břehů, a když turecká pěchota připravila se k útoku na Seddil Bahr, praskla armáda generála Monroeova do bot a světu se pak hlásilo, že Angličané a Francouzi »s úspěchem« vyklidili galipolské bojiště; jen jediného muže prý při tom ztratili! Tak neslavně skončil podnik, 18. března 1915 s velikými nadělemi anglickými zahájený. Z tohoto vítězství jest v Cařihradě a v ostatním světě mohamedánském veliká radost.

Na moři. Na Černém moři došlo k prudkému dělostřeleckému boji mezi tureckým a ruským pancéřovým křižníkem. — Sama anglická zpráva ohlašuje, že bitevní loď anglická Eduard VII. narazila na minu a musila býti ponechána svému osudu. Měla posádku 780 mužů a vyzbrojena byla 18 děly.

Politický přehled.

Ministerská rada konala se ve Vídni 8., 10. a 11. ledna za předsednictví hr. Stürgkha a za účasti všech ministrů.

Nejvyšší uznání. Císař náš zaslal chorvatskému banu bar. Skerlecovi Nejvyšší vlastnoruční list, v němž vyslovuje úřednictvu v obvodu autonomní správy v Chorvatsku a Slavonsku za jeho úspěšné služby v oboru veřejné správy, spojené s vedením války, Svůj dík a Svoji nejuplnější spokojenost.

Němec o Čechách. Berlínská »Die neue Rundschau« přinesla obšírný článek Herrm. Bahra o Čechách a Čechách. Pisatel praví, že, i kdyby byly Čechy úplně české nebo úplně německé, byly by vůči ostatním částem Rakouska čímsi zvláštním, neboť mají vlastní minulost, svůj charakter a svoji vnitřní jednotu. Nyní teprve ví, že nebylo vše pravda, co se o Čechách a Čechách mluvilo. Český národ si přeje — praví pisatel — aby mohl uplatnit v Rakousku své národní potřeby, on doufá v Rakousko, pokud se od něho nežádá, aby se zřekl své národní existence, svého milovaného jazyka a hospodářského vývoje. Jsem přesvědčen více než kdy jindy — dí Bahr — že tak zvaný panslavismus Čechů není nic jiného než surogát (náhrada) k tomu, aby uspokojena byla potřeba širokého horizontu, duševní šířky i rozpětí a styku s vnějším světem. Tak silný a zároveň malý národ nesnese pocit, že je osamocen. Nebyla též náležitě oceněna úloha Čechů jako předbojníků hospodářské rozplnavosti na slovanský jih a východ, která přepadla na prospěch celku. — Češi brání a budou bránit svou samosprávu s vášní přímo heroickou, pokud by byla ohrožena. Když se jim však zabezpečí, bude porozumění s nimi lehké. Čechy a Češi, i kdyby chtěli, nemohou se státi ruskými, Ruskem. Jejich národní tradice, dějiny, organisace vnější i

vnitřní, složení třídní, západnické smýšlení, náboženství — to vše nedopouští, aby se stali Rusy. Čím Čechové jsou, tím mohou býti jen v Rakousku. — Němci leží s Čechy v týchž zákopech, a to je nejlepší škola dorozumění.

V uherském sněmu konala se 10. ledna generální debata o ústředně peněžních ústavách. Ministr financí dr. Teleszky dokazoval, že soustředění velkokapitálu jest nutným důsledkem dnešního kapitalistického řádu. Ústředna povolána jest k tomu, aby v čas nouze o peníze přispěla malým peněžním ústavám. Ministr jest přesvědčen, že všechny dobré ústavy na venkově chopí se příležitosti, aby samy k ústředně přistoupily a z vlastního rozhodnutí požádaly o revisi. Po řeči ministrův předložila vrácena finančnímu výboru k přepracování. Nato byla rozprava o zákonné osnově, týkající se státního sprostředkování práce a jež jest přípravou pro dobu po uzavření míru.

Srbsko rakouským generálním guberniím. Dobyté území srbského království prohlášeno jest za rakouské generální gubernium a rakouským generálním guvernérem v Srbsku jmenoval císař dosavadního vojenského velitele vídeňského, pol. podmaršálka Jana hr. Salis-Seewise. Současně zřízen jest jeho generální štáb, jehož chefem stal se podplukovník Otto Gellinek. Srbsko měří nyní asi 90 tisíc čtver. km (Čechy a Morava dohromady měří 100.718 čtver. km). Obyvatelstva bylo v Srbsku před nynější válkou přes 4 mil., v Čechách a na Moravě dohromady přes 9 milionů. — Gen. guverner vydal provolání, že spravedlivou správou chce obnoviti pořádek v zemi, a srbskému lidu, jenž byl od svých dřívějších vudcu sveden, dopomoci k spořádaným poměrům.

Předloha o branné povinnosti v Anglii byla přijata v dolní sněmovně v prvním čtení 403 proti 106 hlasům. Proti hlasovalo 58 irských nacionalistů, 36 liberálů a 12 přívrženců strany dělnické. Tři dělničtí ministři při hlasování nebyli a pak odstoupili. Ježto konference dělnická 1.710.000 hlasy proti 934.000 prohlásila se proti předloze a ježto dělnickým ministrům nebyla ponechána volná ruka. Ze 670 členů sněmovny nehlasovalo jich na 150. Následkem toho nastala v Anglii politická krise. Ministrpresident Asquith v případě, že by se i ve druhém čtení předlohy ukázala oposice, odhodlán jest prý odstoupiti a vypsati nové volby.

Církev a válka světová.

(14.) Poměry před nynější válkou jsou známy; lidé, kteří slovo »náboženství« neradi vyslovovali, vyznávali veřejně, že jsou nesnesitelné, že ovzduší je plné jakési nevysvětlitelné elektřiny, v níž nevolně se dýchá. Ale aby bez obalu pojmenovali věc pravým jménem, k tomu nedostávalo se jim jednak upřímnosti, jednak odvahy. Vymlouvali se na poměry, na ducha času, jako když lidé pronásledují zloděje a ten sám volá: »Chyťte ho!«

Nepřátelé katolické církve sami cítili, jak se jí ubližuje a aby se očistili, tuto pak ještě více potupili, vymýšleli nezaplněná lži hned, jak válka za-

DEPEŠNÍ ADRESA: ALBIBANKA

TELEFON ČÍSLO 83

KRÁLOVÉHRADECKÁ BANKOVNÍ JEDNOTA V HRADCI KRÁLOVÉ ADALBERTINUM

PROVÁDÍ VEŠKERÉ OBCHODY BANKOVNÍ A SMĚNÁRENSKÉ ZA PODMÍNEK NEJVÝHODNĚJŠÍCH - ESKONT SMĚNEK - PŘIJÍMÁ VKLADY NA ÚROK 4%, A VÝPLACÍ VEŠKERÉ VKLADY BEZ JAKÉHOKOLIV OMEZENÍ - SLOŽNÍ LÍSTKY POSTOVNÍ SPOŘITELNY ZDARMA

VELKOOBCHOD UHLÍM, KOKSEM A CEMENTEM

ŽIROVÝ ÚČET U RAKOUSKO-UHERSKÉ BANKY

ČÍSLO ÚČTU POŠT. SPOŘITELNY 140.273

čala, kněží že ji vyvolali a papež že dal na ni peníze.

Byly to opravdu poměry ubohé, protože lidé vlastně ani nevěděli, co chtějí. I v malých městech vycházely dvojce, troje noviny a nebylo jedné, jež by se kněžstva ujímaly, jakoby všechno štěstí a celá budoucnost národa závisela jen v odstranění víry, potlačení křesťanství a založení nového pohanství, jehož však ani vzdálené kontury nedovedly načrtnouti.

Předháněly se téměř ve shánění zpráv proti církvi, ne že by byly osobními jejími nepřáteli, nýbrž že se to veřejnosti líbilo a pak že nebylo co lepšího psát. Jeden redaktor prozradil to v slabé chvíli fka: »Dejte mi živobytí vy a já k vám přejdu; mně se to beztoho přičí, ale co dělat, lidé to chtějí!«

Kdo si ještě trochu úsudku zdravého a citu pro spravedlnost zachoval, odsuzoval ten směr, ale mlčel, aby sám měl pokoj a nevyvolal na sebe osvicený bič; jiný se potutelně usmíval a v duchu si myslil: »Někoho musí mít v prádle, klerikálové to unesou. to je zrovna v módě — jen když já mám pokoj!«

Takový byl stav věcí a významní reprezentanti národů, pokud se sami na toto nepřátelské stanovisko nepostavili, zaujímali jakési povýšené hledisko a to ve jménu »rovnosti, volnosti« a t. zv. stanoviska neutrálního.

Přišla válka a s ní uklidnění ve směru kulturním, národnostním, sociálním. Jiné doby, jiné starosti. Spočátku nemohli to lidé z protivného tábora pochopiti, teď že se má mlčet. Lhalo se tedy dále, ale tak nejasně, že jen část lidu dala se svěsti a druhá část rozpoznala ihned přirozenými svými zdravými rozumem, co mluže a co nemůže být pravdou. Z prvnějších zůstali jen jednotlivci svedeními a dávají to ve veřejnosti cititi. Většina však prohlédla a myslím, že lež tato nám více prospěla, než uškodila, protože na konec pomyslí si zdravý lidský rozum: Jestliže takových nesmyslů nevěra i jindy užívala, pak mají katolíci pravdu, tvrdí-li, že o nikom se tolik lží nevymyslilo, jako o nich.

Hlava církve nemohla by pracovati pro mír tak otevřeně, kdyby jen jeden jediný člověk mohl ji zaktivniti: »Vždyť tys to chtěl a podporoval!« Proto bylo účelno, všechny projevy mírové sv. Otce s kazatelnou přechísti, též i poslední Jeho alokuci vánoční, aby lid katolický viděl, jaké stanovisko papež vždy zaujímal a jak on jediný pozdvihuje svého hlasu ve chvíli, kdy světová horečka zachvátila hlavy čtyř set milionů lidí, z nichž čtyřicet milionů stojí proti sobě ve velikém zápase. Neškodí i katolický lid upozorniti, jak se chová anglická vláda v světové válce k našim misím a jak vláda francouzská, ale zvláště italská k Apoštolské stolici, neškodí vysvětliti t. zv. garanční zákon, na němž a na vyloučení papežství z budoucího jednání mírového italská vláda neodvratně stojí, jak svým podminečným přistoupením k usnesení čtyřdohody k jednotnému míru dokázala. Zákon tento gumový se jí ovšem výborně hodí, ježto nemusí papeži platiti náhradu za papežský stát a může t. zv. svobody papeže suveréna vykládati jak sama chce. Zůstala-li by Itálie vítězem, což nyní jest zcela vyloučeno, pak ovšem sv. Stolicí zle by se vedlo, jinak však padnou nynější vlády jak tam, tak ve Francii, a nastane obrácený pořádek, monarchie ve Francii, republika v Itálii.

Italská vláda chtěla hned na počátku své války vehnati kurii do rozpaků, či jak se říká do slepé uličky, když na ní žádala, aby zaujala k válce zřejmě stanovisko národní. Poněvadž papež, jako hlava všech katolických národů, tedy i na druhé straně válčících, toto jednostranné stanovisko zed-

ně si osvojiti nemohl, mstil se mu a zapovídá i písemné rozšiřování vánoční jeho promluvy, ač se v ní papež samozřejmě ani v nejmenším proti Itálii nevyslovuje.

Dnes platí více nežli jindy, právo že má, kdo má moc, a papež musí mlčet, když mu berou i to, co mu sami garantovali, protože se pomocí zatím nedovolá v době, v níž diplomacie mlčí a zbraně mluví. Velká doba vynese na povrch velké události a katolický lid musí na ně zrovna tak býti připraven, jako ostatní svět, aby v pravý čas mohl promluvití pravé slovo. Na to máme za povinnost upozorniti v době, kdy pro současnosti národní v táboře českém i německém tak vážné přípravy se činí.

! Za velmi sníženou cenu !

nabízíme pro rychlé rozprodání knihu z pozůstalosti vsdp. praeláta

Magra Dra Antonína Brychty:

Jména církevní a jeho správa.

Krámská cena původní (z roku 1910) 11 K snižuje se při hotovém zaplacení na

4 koruny

za brožovaný výtisk. (Velká osmerka, stran 666.)

BISKUPSKÁ KNIHTISKARNA v Hradci Králové.

Volné listy.

Ludvík XVI. Od té chvíle, co královská rodina uvězněna byla v Templu, bylo také konec královské vlády; státní správy ujal se konvent, pařížská městská rada, rozličné kluby a později hrúzovládou zřízené výbory, z nichž »výbor pro obecné blaho« rychlým vývojem události stal se diktátorem. Král v Templu pro celou Francii byl pouze Ludvíkem Capetem, a veřejnost zaměstnávala se jen otázkou, co nyní s ním. Byl nečinným divákem a naslouchaje hřmotu události, nanejvýš účastňoval se porad, kdy a jak uniknouti z Francie, ale i v těch věcech projevoval přirozenou sobě váhavost a nerozhodnost. Ze sousedních oken občané vidali, jak denně prochází se v zahradě s královnou, s dvěma dítkami a se svojí sestrou, nežnou a ušlechtilou bytostí; ostatní čas trávil vyučováním dítek, hrou v karty a zamilovaným zámečnictvím.

Již minule jsme poznamenali, že revolucionáři se nespokojili vyvrácením království; logika zřetelnosti, za podobných okolností stejná skoro všude, vedla rozpálené mozky na konec k ničení a vraždám. Pro lidi, kteří se pohybovali v ovzduší politických a společenských vášní, nejvyšší měrou vypjatých, královský život nebyl již ničím. Vrstvy lidové novinami a mluveným slovem byly získány bez obtíží, a sofisté v konventu shledávali důvody, jimiž kralovražda pro Evropu odůvodnila by se

mu jiný důvod: Dáti ženám mluvit, k tomu zapotřebí jest užívati světa a společnosti; aby dobře hrdinové mluvili, zapotřebí pouze užívati knih. Královna tázala se mne, je-li pravda, že u nás Corneille si více vážime než Racina. Odpověděl jsem jí, že oběje — Corneille je považován za největšího ducha a Racine za největšího spisovatele.

Žalostná věc jsou nátky cizinců, zvláště Francouzů, jsou-li v Londýně. Praví, že nenalézají žádného přítele; čím déle zde zůstávají, tím méně jich mají; že jejich zdvořilosti jsou přijímány jako hanění. Kinski, Broglievé, Villette (francouzští šlechticové) chtějí, aby Angličané byli toho druhu jako oni. Jak by Angličané mohli milovati cizince? Nemilují sami sebe. Jak by nás mohli pozvat na oběd? Oni se neovozují mezi sebou. »Avšak přicházíme do země, abychom tam došli lásky a úcty.« To není nezbytná věc; je zapotřebí činit to jako oni, žít pro sebe; jako oni, nestarati se o nikoho, nemilovati nikoho a nepočítati s nikým. Je konečně nutno považovati země jak jsou: jsem-li ve Francii, činím přátelství se všemi; v Anglii, nečiním s nikým; v Itálii, činím poklony všem; v Německu, piji se všemi.

Řekne se: »V Anglii neprokazuje mi nikdo přátelství.« Je nutno, aby se vám přátelství prokázalo?

nutností národní sebeochrany. Člen konventu Gregoire v zachvatě výmluvnosti mluvil o království největší nesmysly. Tlačel na králích to, čeho bylo nejméně právě u Ludvíka — pravého trpělivého beránka. Ludvíkův život znamenal zásadní změnu v požitkářství a rozmařilostech, jaké na trůně francouzském před tím byly obvyklé. Ve vrstvách lidových kromě toho hromadně rozšiřována byla knížka o procesu Karla I., krále anglického. Voláno: »Jile, tak anglický lid soudil svého tyрана a stal se prvním z volných národů!« Při tom ovšem každý si hned domyslí, že Francie musí jednati také tak.

Otázka: co s králem? z ulic, z novin a kaváren dostala se konečně do konventu. Spočátku se jí jen doikli hned ji odložit. Ale pomohla, za chvíli objevuje se zase na povrchu, nabývá významu a rozprostírá se. Zůstali poslanci »Hory« řázi cestu, vedou, tlačí ji ku předu, až dochází k tomu, že konvent, odsunut všechny jiné rozhovory a záležitosti, věnuje jí všechnu svoji pozornost. Tu zůstanci měli již vyhráno.

Dne 6. listopadu 1792 čtena byla rozvláčná zpráva o zločinech Ludvíkových. Zprávu tuto sestavil výbor, zvláště k tomu účelu zvolený. Konvent tiše poslouchá; galerie obsazeny jsou občany a občankami, z jejichž očí jiskří nemilosrdná a krvelačná chtivost králova života. Poslanec Valazé, zpravodaj o této věci, považuje Ludvíka za velikého zločince a myslí, aby byl vyslýchán. Jest třeba se zmíniti, že tento Valazé byl girondistou, tedy jedním z mírných. Valazé sestupuje z tribuny, na kterou vystupuje druhý zpravodaj výboru, poslanec Mailhe, který otázku zpracoval s hlediska právního a dovozuje, že dle zemského zákona Ludvík Capet jest nazýván sice nedotknutelným, ale že to jest jen fečnický obrat. Zásadně však král prý jest dokonale zranitelný, lze prý ho soudně vyslýchati a má se souditi. Při těchto vývinech ozývá se na galeriích souhlasné mručení a tváře posluchačův obestírají se pošklebkem radosti. A jak by ne! Možná-li krále již souditi, pak rovnost všech jistě zavítala již do Francie, a všichni vlastenci mohou se těšiti na budoucí říši svobody a obecného blahobytu!

Jakmile otázka: co s králem? nabyla této podoby, všichni praví vlastenci zbystřují pozornost, aby již nedostala se s denního pořádku. Někteří poslanci pokouší se o odklad, ale hned v zápětí sesypává se na jejich hlavy »vlastenecké« proklínání s galerií, v novinách a na ulicích jest jim vyhrožováno šibenicemi na lucernách. Otázka ta stala se denním chlebem davův, a vždy hlasitěji jest žádáno, aby král byl postaven před soud.

Otázce soudu dostává se živého podnětu zvláště okolností. Jak již pověděno, Ludvík XVI. obhoboval si zámečnickou práci. Za bývalých dob přicházel do královského paláce jistý Germain a učil Ludvíka zámečnickým pracím. Dne 20. listopadu 1792 tento občan se dostavil do pařížské městské radnice a řekl ministru Rolandovi, že ví o železném skříňce, která by mohla mnoho prozraditi. Loni v květnu, kdy královský dvůr vyměňoval dopisy se zahraničními přáteli a kdy osnován byl útek, on, zámečník Germain, zhotovoval prý s královským učněm železnou skříň, která pod pažením stěny byla vpravena do zdi královského pokoje v Tuilerích a kde asi posud vězí. Germain, provázený příslušnými úředníky, vchází do paláce, vyloží desku a objeví železnou skříň plnou dopisů. Roland všechny listiny svázal do šátku a kořist odnesl do výboru, jenž věc královi vyšetřoval.

Předvolání. Nalezené dopisy větším dílem obsahovaly starost královské rodiny o útek a svědčily o spojení nejen se zahraničními přáteli, ale

Přicházeli-li do některé země, nevyšetřují, jsou-li zde dobré zákony, nýbrž zdali se vykonávají ty, jež tu jsou, neboť zákony jsou dobré všude.

Pokryvač dal si přinést noviny, aby je četl na střeše.

Slyšel jsem vyprávěti, že Anglie v době napětí nemůže, nechce-li se zničit, vynášeti více než pět milionů sterlinku daní; avšak nyní, v době míru, platí jich šest.

Myšlím, že jest to zájem Francie, udržeti krále v Anglii, neboť republika byla by velice osudnou: republika jest činna všemi svými silami, kdežto s králem vyvíjí činnost se silami rozptýlenými. Nicméně věci nemohou zde zůstati dlouho tak jak jsou.

Nevím, co se má státi s tolika obyvateli, kteří se posílají z Evropy a Afriky do západní Indie; avšak myslím, jestliže který národ je zůstaven svými koloniemi, že se to stane národu anglickému.

Angličané prokazují vám málo zdvořilostí, avšak nikdy žádné nezdvořilosti.

Ženy jsou tu zdržlivé, poněvadž Angličané je málo vidí; domnívají se, že cizinec je oslovující zamýšlí je urážeti. »Nechci — tak praví — ho povzbuzovati.«

V Anglii není náboženství; čtyři nebo pět ze společné sněmovny ubírá se na angli nebo na feč

Feuilleton.

Montesquieu o Anglii.

Charles de Montesquieu (1689—1755), francouzský filosof a spisovatel. Znameníť jeho spis »O duchu zákonů«. V něm líčena konstituční monarchie jako vzor vlády pro národy evropské. Se zálibou zabýval se rád klasickými studiemi a srovnával ducha doby staré s duchem dob novějších. Navštívil také Anglii a bude zajímaví jeho úsudek o ní, pronesený skoro před 200 lety.

»Odejel jsem posledního října 1729 z Haagu; cestoval jsem s mylordem Chesterfieldem, který mně laskavě nabídl místo na své jachtě.

Dne 5. října 1730 byl jsem představen princí, králi a královně v Kensingtonu. Královna, mluvivši se mnou o mých cestách, mluvila potom o divadle anglickém; tázala se mylorda Chesterfielda, odkud to, že Shakespeare, který žil v dobách královny Alžběty, dává ženám tak špatně mluvit i učinil je tak pošetilými. Mylord Chesterfield odpovídal zcela doboře, že v oněch dobách ženy na divadle se neobjevovale a že to byli špatní herci, kteří hráli tyto úlohy; proto si Shakespeare nedal tolik námahy, aby krásně mluvily. Řekl jsem k to-

také s domácími vlastenci. Byly tam řádky vymládky poslance Barnava, jenž radí, co rodina královská má činiti po útěku, ve Varennes překážení, nalezeny tam řádky Talleyrandovy, kterýžto občan byl ostatně již podezřelý, a odhalena zrada Mirabeauova. V konventě byl dán hned návrh, aby poprsl Mirabeauovo zahalené bylo černou rouškou. Poprsí ve dvoraně Jakobínů již tak dobře nepochodilo. Tam vystoupil na řečnické Robespierre a vyléval žluč proti mužů, od něhož nejdnou ve sněmovně byl zakřiknut a zastíněn, a rozumí se samo sebou, že sinavě zelený řečník pomstychtivě památku bývalého vůdce sněmovny jak náleží pokálel. Po řeči Robespierrově jistý občan, přistaviv žebřík ke zdi, vylezl nahoru a shodil poprsí na zem, takže rozbilo se v kusy. Čiperný zámečník Germain poznal, že z takové nálady dalo by se těžiti. Vymýšlí si tedy, že byl tehdy v nebezpečnosti smrti. Když onu důležitou schránku zhotovil, dal mu Ludvík velkou sklenici vína; vypiv nápoj, pocítil prý v žaludku hryzení, což mu bylo velmi podezřelé a dnes může již svou domněnku vysloviti, že měl býti asi otráven. Zdraví občanovo od té doby jest prý tak porušeno, že nemůže pro svoji rodinu vydělávati potřebného chleba, a proto přichází s poníženou prosbou o podporu. Vlastenci ochotně uvěřili, věc dostala se na přetřes ve sněmovně, a z jejího usnesení určeno bylo zámečníkovi 1200 frankův a dostalo se mu »čestné zmínky«.

V parlamentě vedly se nekonečné řeči, jak má býti král souzen, podávány byly rozličné návrhy, jak má býti přelíčen konáno a vymyšleny právní důvody, aby soud osvědčil se zákonným. Ve směsi navrhovaných forem objevil se jasným hlavně Robespierre, jenž dovozoval, že je zbytečno mluvíti o zákonu a že tady jediným právem jest moc. V ten rozum hovořil i mladý Saint-Just, jenže ještě neomaleněji pochutnával si na tom, jak král vydaný jest na milost a nemilost lidu a jak v rozhodné chvíli zbytečna jest slabošská sentimentalita.

V úterý dne 11. prosince 1792 po ulicích pařížských byly rozestaveny jezdecké a pěší stráže, a proudící chodci na hlavních třídách byli neobvykle vzrušení očekáváním, až povezu krále do konventu. Z Templu vyjel zelený povoz purkmistra Chambona, jenž sedí s králem a prokurátorem Chaumettem uvnitř, kdežto zvenčí provázení jsou velitelem Santerrem, za nímž berou se zbrojnoši na koních a jiní vezou dělo. Obloha byla zatažena mraky, z nichž přes tu chvíli přšelo, a za této zachmuřené nálady přírody a lidí král vchází do sněmovní dvorany. Jest oblečen v kabátě ořechové barvy, obličej projevuje klid a dobráckou vyrovnanost.

Před dvěma roky král v této sněmovně, kdy zasedalo »Zákonodárné shromáždění«, promlouval laskavá slova ke všemu národu a po jeho řeči všichni poslanci povstali s jásotem a přísahali mu věrnost. Barrère byl tehdy novinářem a dojetím ronil slzy. Ale nyní sněmovna jmenuje se již konventem a Barrère, jsa jeho předsedou a maje v ruce arch s padesáti sedmi otázkami, vyzývá úsečně: »Ludvíku, můžete si sednouti.« Král usedá na křeslo a pokojně naslouchá všem těm úskočností a hadí sofistice. Jádrem všech otázek byla vina, že Ludvík XVI. byl králem. Král odpovídal jasně, a popíraje platnosti mnohých podsunutých dokladův, o jednotlivých vládních rozhodnutích dovozoval, že byla učiněna dle platných zákonů. Výslech trval tři hodiny a na konci jeho Barrère s nejnepnou zpupností propověděl: »Ludvíku, dovoluji vám, abyste se vzdalil.«

Král požádal o právního rádce a potom odebral se do sousední výborové místnosti, kdež prokurá-

sněmovní, vyjímaje zvláštní příležitosti, kdy se přijde včas. Mluví-li kdo o náboženství, všichni dávají se do smíchu. Člověk jakýsi řekl za mé doby: »Věřím tomu jako článku víry« — všichni se při tom smáli. Jest stanoveno komité, jež pečovati má o náboženství; to považuje se za směšnou věc.

Anglie v době přítomné jest nejsvobodnější zemí na světě, nevyjímám žádnou republiku: nazývám ji svobodnou, jelikož vladař nemá možnosti způsobiti možnou křivdu komukoli, z důvodu, že jeho pravomoc kontrolována a ohraničena jest úředním aktem; avšak kdyby dolejší sněmovna nabyla vrchu, byla by její pravomoc neobmezená, poněvadž by zároveň měla moc/výkonnou; kdežto nyní pravomoc neobmezená spočívá na sněmu a králi, moc výkonná na králi, jehož pravomoc je ohraničena.

Jest zapotřebí proto, aby dobrý Angličan snažil se hájiti svobodu stejně proti útokům koruny jako i sněmu.

Měl-li by kdo v Anglii tolik nepřítel jako vlasů na hlavě, nestane se mu proto nic: to znamená mnoho, neboť zdraví duše je tak nezbytno jako zdraví těla.

Když byl odňat panu de Broglie řád modré stužky (1731), řekl kdosi: »Vizte tento národ, zapudili Otce, zapřeli Syna a zabavili Ducha sv.«
A. V. Chodovický.

tez Chaumette pojal chleba z bochníka, o nějž se s ním rozděli jistý granátník. Ludvík, jenž od rána kromě skromné snídaně ničeho nepožil, požádal o kousek chleba, jehož se mu také dostalo. Po návratu do Templu byl od své rodiny odloučen a musil bydleti sám mezi čtyřmi chmurnými stěnami, kdež oddával se úvahám a kdež, domýšleje se věcí neblahých, sepsal poslední svou vůli, kteráž jest dílem tklivého smutku, prostoty a zbožnosti.

Konvent nedovolil, aby si král vyvolil dle své vůle obhájce, nýbrž určil mu zástupce sám. Jmenovali advokáta Targeta, který však jsa čtyřiapadesát roků star, odmítá, protože se považuje již za starého. Advokát Trousset nabídku přijímá, ač jest o deset let starší Targeta. Sedmdesátiletý Malesherbes úlohu zástupce králova taktéž přijímá a pronáší památná slova: »Byl jsem dvakráte volán do rady toho, který byl mým pánem, dokud celý svět dychtil po této cti, a jsem mu povinen touto službou i nyní, kdy se stala službou, kterou mnozí považují za nebezpečnou.«

Soud. Konvent ještě čtrnáct dní řečnil, vyhledávaje způsob, kterým by svůj čin před Evropou okrášlil jakou takou zákonností. Bylo však nemožno stanoviti nějakou přijatelnou formu, a proto poslanci »Hory« netrpělivě křičeli, že jediná dobrá forma bude ta, která bude rychlá. Konečně, když s tribuny vymluveny byly již všechny jalovosti, bylo ustanoveno, že soud bude dne 26. prosince. Advokáti si stěžovali, že jest to brzo a že všichni látku ještě neprostudovali, ale přání jejich nebylo dbáno.

Ve středu určeného dne o devíti hodinách vcházel král do konventu se svými třemi advokáty, neboť Trousset a Malesherbes získali ještě mladého a snaživého Deséze, který od svých dvou starších kolegů byl pověřen, aby pronesl obhajovací řeč sám. Mluvil zmužile a duchaplně tak, že byl od krále objat. Ludvík, když také pronesl několik vět na svou obranu, vzdálil se ze dvorany a odvezen byl do Templu.

A co nyní konvent? Lze říci, že mnozí poslanci pocítovali mravní nevolnosti a výčitky svědomí, a účinek toho bylo další prodávání a oddalování. Za odporu »Hory« bylo usneseno, aby o při králově dovoleno bylo mluvíti všem poslancům, kteří si toho přejí. Řečníků byla spousta, a předseda takofka nestačil zapisovati jména těch, kdo chtěli hovořiti. Galerie a Jakobínů bděli, v kterých řečech promiňuje nesmělá obrana králova, a jakmile co takového kde postřehli, spustili hned řev, jímž zastrášovali a umlčovali. Ve dvoraně vznášel se nad hlavami poslanců neviditelný rozkaz luzy, aby nikdo neodvažoval se mluvíti, jakoby Ludvík byl nevinen. Umírnění poslanci rádi by byli dokazovali, že Ludvík jest válečným zajatcem a že nemůže býti odsouzen na smrt, ale na druhé straně báli se zůřivců, kteří již zcela ovládali veřejné mínění a jejichž každé druhé slovo bylo: »Smrt zrádcům!«

Napoleon. Na obmezeních Napoleonovy svobody na ostrově vládla anglická nepřestala a těžce nesouc, že admirál Cocburn příkazy vykonává šetrně, postarala se o to, aby v úřad jím zastávaný uvázal se muž, jehož surová a podlá povaha dávala záruku přísnějšího dohledu. Byl to Hudson Love, jenž 14. dubna 1816 přibyl na ostrov a po Cocburnovi ujal se místa ředitele. Již způsob, kterým se Napoleonovi představil, projevil jeho drzost. Hned první dni všechna opatření dohlídky byla zosířena a všem Napoleonovým druhům dáno na vybranou, buď podepsati listinu, která nařizovala nová obmezování, nebo vrátiti se do Evropy.

Ostrovním obchodníkům bylo rozkázáno, aby Francouzům nedávali ničeho na úvěr; důstojníkům anglickým, kteří docházeli besedovat do rodin císařských přátelů, dáno na vědomost, že ředitel návštěv jejich nemiluje a že mohou styky ty udržovati jenom potud, pokud se uvolí podávati zprávy o všech rozmluvách, které se v rodinách těch vedou. Ke cti anglických důstojníků budiž řečeno, že se k udavačství nesnížili a výminky ředitelovy odmítli. Hudson Love nejen že strážé kolem Longwoodu rozmnožil, ale ještě sám často přicházel a vtránil se k císaři přes to, že ze všeho chování Napoleona nemohl nepozorovati, jak přítomnost jeho jest protivná. Neomalenost jeho byla taková, že na místo lékaře Mearyho nabízel císaři lékaře svého, při čemž ovšem neměl nic jiného na mysli, než snadnější vyzvědačství. Napoleon rázně odmítl. Hudson Love mstivou oplátkou pak zapověděl všeliké písemné spojení mezi ostrovními obyvatelstvem a císařovou družinou. Podobná týrání a hrubosti se množily den co den, a lze si snadno představit, jak působily na císařovu citlivost.

Vzájemné vztahy mezi ředitelem a Napoleonem posléze utvořily se tak, že na jedné straně dotýrally zlomyslné urážky, a proti nim od císaře vydávány byly protesty. Bodací metoda Loveova s krutou důmyslností postarala se také o to, že k císaři propouštěny byly jen takové knihy a noviny, které ho odsuzovaly, a zamezen byl přístup tisku, jenž Napoleona posuzoval spravedlivě.

Když se císaři do rukou dostalo »vyjádření«, kterým spojení panovníci ustanovili doživotní jeho

vězení jako rušitele evropského míru, sepsal bystrou a pádnou odpověď, která sice některé myšlenky ve »vyjádření« vyvrátila a jiné seslabilala, ale také nejedním důvodem nemohla pohnouti.

Po odpovědi dostavili se na ostrov čtyři komisaři spojenců, aby se osobně přesvědčili o přítomnosti vyhnančově. Hudson Love však, který se nepochybně domníval, že by jím Napoleon přednesl závažné žaloby a stesky, přičinil se o to, že k setkání nedošlo, neboť prý, jak ředitel podvodně si zalhal, Napoleon návštěvy jejich nechce přijati. Po odchodu komisařů Love opět tlak sesílil tím, že ubíral z peněz, které na výživu Napoleonovu byly ustanoveny. Z toho pošlo, že císař, aby uskrovnil své výdaje, musil několik služebníků propustiti a později chtěl nechtěl prodával po kusech i stříbrné náčiní.

Základ ke druhé universitě. Zmínili-li jsme se minule o arcibiskupovi Kohnovi, stalo se tak proto, abychom odmítli pokusné ohmatávání, které zamýšlelo vpašovati zásluhy, jichž nebylo. Proto ještě jednou před celou veřejností zjišťujeme, že arcibiskup pojal úmysl dotovati universitu dříve, než vzdal se svého stolce, a nebylo tedy potřebí myšlenku tu mu podstrkovati. Ruce pryč, pánové, kteří chcete tady skliditi lacino slávu, a také vy, kteří lehkověrně sedli jste na tuto vějíčku.

Protože minule pronesli jsme spravedlivý, byť poněkud trpký soud a protože zásadou spravedlnosti jest rozdělovati stín od světla a uznávati skutečné zásluhy, dnes po uveřejnění arcibiskupovy závěti dáváme pruchod své radosti a vděčnosti za dar, kterým hodnostář trvale vepsal se v paměť národa. Vážíme si obezřetosti jeho, že valnou část kněžstva ustanovil za rovnoprávné rozhodčí s těmi činiteli, kteří budou určovati universitní statut. Mezenášský čin arcibiskupův nabývá svého významu jmenovtve v této tísnivé době, kdy národní obzor náš jest zamlžen a kdy české kulturní potřeby neustávají volati po druhé universitě.

Záložna v Hradci Král.,
Janské náměstí č. 163.

Vklady na knížky 4 1/2 %
Vklady vázané výpovědi 4 1/2 %
a vklady střadankové 4 1/2 %

Kulturní jiskry.

Další články na řetězu osvícenských pověr francouzských. Proti hypnotickému individualismu, který nyní rozpíná svá temná křídla nad rozpačitými dušemi francouzské inteligence, jsou nové úvahy bohoslovné v té zemi ovšem bezmocné. Kdyby se jednalo o pevně zorganizovanou sektu stejného smýšlení, pak by se ovšem skutečná věda mohla jasně orientovati, jak a proti kterým zásadám zahájit vážnou kritiku. Ale povaha soukromého pobožnustkářství ve Francii se mění od domu k domu. Každý individualista se oddává jinému blouznění. Tedy zápas proti takovým různotvám, utajovaným výstředkům se podobá boji proti statisícům drobných hrabošů, kteří se ukrývají.

Nyní známý misionář a ethnolog ze Steyly F. Schwager oznamuje v »Theologie und Glaube«, nové »události mystické« v Bordeaux, které jsou rozhlašovány i zvláštními letáky. Klíčnice Marie Mesminová v tom městě si koupila v Lourdech sošku Panny Marie již před válkou. Tvrdila již r. 1907, že soška pláče jako živá. Když však generální vikář dal sošku odnésti, již neplakala. Mesminka tvrdila, jak ji bylo od Panny Marie sděleno, že bude soška plakat jenom v jejím bytě.

Tatáž osoba dostala v Toursu sošku Sanctissima Bambina, která také plakala, dokud ji neodnesli na uchystané stanoviště. Pak 31. května 1913 začala vydávati líbeznou vůni.

Schwager končí svou delší práci slovy: »Tak tedy se pracuje ve Francii — aby se naše svaté náboženství čím dál více zmaterialisovalo. Jaká to bezedná propast mezi náboženským duchem Evangelii a listův apoštolských a mezi touhle úrovní náboženských orgánů francouzských.« — Právě věrná hierarchie ovšem proti těmto výstřednostem bojuje. Ale nyní lidé, kteří se posmívají dříve samým Lourdům, najednou dovedou převraceti katolické principy dle vlastních blouznivých rozmarů, tápajíce sem i tam.

K útvaru české strany konservativní píše »Čech«: »České straně křesťansko-sociální a směru konservativnímu připadá tu úkol nad jiné obtížný, ale i záslužný: pracovati na pevném základě všech činitelů na základě křesťanském, národním a sociálním. V městech i na venkově třeba soustřediti všechny živly, ať patřily dosud té neb oné straně, a utvořiti pevnou falanx, z níž může a musí vzjítí obrod českému politickému životu.« Podobně jako »Našinec« a »Mlas« vyslovuje také »Čech« pochybnosti o schopnosti trvalého života jednotné strany městské, v níž sloučily se strany staročeská, mladočeská, národně-sociální a pokroková. Ježto blok tento byl zde už při volbách r. 1911, ale rychle se zase rozpadl. K rozdělení národa na stranu venkovskou a měst-

skou napsal „Hlas“: „Zdá se nám, že „sedlá se kůň od ocasu“. Teoretisuje se o „sjednocení“, ale zároveň se „ukatkuje“ národ na městské strany a strany venkova. To je arci podivné „sjednocování“, jehož jediným výsledkem může být — boj mezi městy a venkovem. Ptáme se, je, či vlastně může, nebo smí být nějakého rozdílu v našem národě v ohledu politickém a národním mezi městy a venkovem? Připusťme, že mohou být různé názory a snad i potřeby v ohledu hospodářském. Není to právě nejvyšším úkolem politickým, mírniti stávající snad protivy a vyrovnávat je se zřetelem k potřebám a úspěchu národního celku? A docílí se toho snadněji, když postaví se proti sobě, aneb vedle sebe tábor měst a tábor venkova? . . . Věříme, že je to snad zase v zájmu některých osob, ale pak nemůžeme a neuvážujeme na pláno o „sjednocení“ či „sousedění“, když chceme — dělit! Nechť někdo se neklame, že i pak by byl možným jednotným postup, Snad na chvíli. A sice na tak dlouho, dokud by jedna strana nepocítila převahu strany druhé a její následky. Pak přemene se, jak zkušenost učí, „snadno a rychle“ boj i na jiná pole, a jsme zase tam, kde jsme byli.“

Výslednici nevhodnosti této charakteristice poslední číslo evangelického „Hlasu“ z r. 1915 takto: „S jedné stránky nás Husovy oslavy při své veškeré okleštěnosti musily uspokojiti; přestalo mluvení o Husovi velikánu národnostním jmenem a zcela otevřeně se veřejnost, pokud bylo možno v nynějších poměrech, přiznala k Husovi jako velikánu náboženskému. To asi před 20 lety, neřku-li před půl stoletím, nebylo možno. Nestalo se však, čeho se bát Řím a čeho jsme nečekali ani my sami, ale co předpokládali mnozí lidé neprozíraví: hnuli „přýč od Říma“. Mnozí se proto saržejí, nedovedou si toho vysvětliti. Neředatoupi předpověděný milion, ano ani tisíc. . . Protestantismus český není většinou tak oblíbenou, aby se oň jevil zájem. Jsme zvyklí dávat vinu národu, že si nás nevšimá, neváží a tak dále. Do jisté míry tato výtka oprávněna jest, ale nevysvětluje všecko, jistě některak tu ledovou chladnost českého člověka k náboženskému problému. Je zde daleko více, než že mnohý český člověk nedovede snést hmotnou ztrátu, již by mu přestup k protestantismu přinesl. Kde lze čekati přestupy? Jen tam, kde jest v první řadě zájem náboženský; a není-li toho, tedy církevní politický. U nás ani jednoho, ani druhého není.“

Úvěrní družstvo Eliška

zapsané společenstvo s r. a.
v Hradci Král., Adalbertinum.

Přijímá vklady na vkladní knížky a účty. — Úvěry osobní a živnostenské za podmínek nejvýhodnějších. Vkusné střádanky.

Církevní věstník.

P. Jan Nep. Ullwer. Všeobecně překvapila před 2 roky všechny známé tohoto horlivého kněze zpráva o jeho náhlé smrti dne 11. ledna 1913. Koncem minulého roku vydán byl nákladem bisk. knihtiskárny v Česk. Budějovicích životopis jeho pod názvem: „P. Jan Nep. Ullwer ze Shromáždění Nejsvětějšího Vykupitele. Životopis Mčen od člena tohoto Shromáždění.“ Mnozí kněží naší diecése znali osobně P. Ullwera. Vždyť jako chovanec Borromaea studoval na hradeckém gymnasiu a v letech 1879—1883 byl alumnem kněžského semináře tamže. Pro tyto spoluhratry—kněze bude tato kniha zvláště zajímavou. Prostým, jednoduchým slohem vypravuje spisovatel o mládí P. Jana, o rodičích, sourozencích, o různých krásných zvycích v rodině. Dočteme se tam, jak navštěvoval školu obecnou a poznáme již v útlém jeho mládí rys vzácné povahy. Ze svého rodiště, Lhoty Zálesní, odchází Jan do Vrchlabí a později na gymnasium hradecké. Vzpomínky na život studentský a zvláště na pobyt v semináři jistě příjemně pobaví každého bývalého alumnus hradeckého semináře. Různé názvy „dormitárií“, seminářských pokrmů a jiné věci tam vypravované oživí v duši mnohého kněze krásné vzpomínky. A což stať: Jan deset let světským knězem! Kolik v ní ukryto vzácného poučení zvláště pro mládou kněžskou duši! Jeho trpělivost, úcta k představeným, celé jeho působení jako kaplana v Hostinném, káž by se stalo vzorem každého kněze!

Cítě v sobě povolání ke stavu řeholnímu, vstoupil P. Jan r. 1893 k Redemptoristům a s tímto pobytem souvisí další jeho činnost na Sv. Hoře u Přibramě, ve Vídni, na Hoře Matky Boží u Králík a konečně v Česk. Budějovicích, kde působil jako rektor koleje. Tam také skončil svůj zásluhný život.

O jeho smrti pravil krásně J. M. nejd. biskup Hluka: „Neu každému knězi dopřáno tak krásnou smrtí zemřít — při čtení sv. evangelia, před shromážděným lidem, v neděli, v kostele Mariánském, kde tak často Matku Páně uctíval a u jejího oltáře ještě před chvílí mši sv. sloužil!“

Knih tato zaslouží si bojeného rozšíření mezi duchovenstvem i věřícími; kněze nečerpá z ní posilu a povzbuzení k svému vanešenému úřadu. Lid pak pozná, jaké oběti a práce často konatí musí kněz a tím více vážiti si bude stavu duchovního! — Kniha, vydaná byla bisk. knihtiskárnou v Českých Budějovicích a stojí 1.40 K, poštou 1.50 K. — M.

Zemřel. Dne 10. t. m. zesnul, po krátkém utrpení zasluhý, bedrý děkan v Labkové Týniči vep. V. Zor-

nig u věku 53 let. Byl ordinován r. 1887. — V Přelouči zemřel 11. t. m. vážený bisk. notář a víckovický farář ve v. Josef Bachar. Narodil se v Pecce r. 1847, vysvěcen r. 1874. O. v p.

Obrazy českých umělců v levných cenách.

Skvěstné umělecké dary. Nádherné ozdoby bytové

Fr. Dvořák:

Madona

jemný barvoletisk, vel. 65×65 cm

neupjatý K 2.—
ve vkusném rámu . . . 26.—
v ořechovém rámu se
zlatenými vložkami . . 80.—

Litka:

Hlava Kristova

Zasklený, vel. 50×56 cm

neupjatý K 4.—
v pěkném rámu . . . 20.—
ve skvěstném rámu . . 26.—

Objednejte, dokud jsou na skladě, a nechte si uříti příležitost koupiti tak levné obrazy umělecké, které můžete uříti jako dar vánoční, k jmeninám a pod.

Pro členy družstva 20% slevy.

Ceny rozumějí se bez obalu a porta; obal účtujeme na výrobní ceně!

Objednávky výtizuje

Družstevní knihkupectví
v Hradci Král., Adalbertinum

Osudy kostela sv. Klimenta v Hradci Králové.

Píše Václav Vach.

Grugerius in Sacris a Babilin in Bohemia Sancta. poznamenává, že kaple sv. Klimenta, strávena jsouc o hñem r. 1339, od té doby v ramu ležela až do r. 1386. Tehdy králová-vdova Alžběta jej z ramu pozvedla a klášter řádu kazatelského čili sv. Dominika při něm založila. Ten klášter však zase r. 1407 vyhořel a později r. 1418 v dñm radni (v radnici) proměněn. — Že by byli ve 14. věku Dominikáni při této kapli osedli a na místě pozdější radnice klášter sobě vystavěli, na to scházejí důkazy.

Tomek na str. 7. praví: Radnice, o nž nacházíme zmínku teprv r. 1418, stála na svém nynějším místě v rynku, jen že byla ještě méně prostranná než nyní. O klášteru se vůbec nezmínuje, že by na téměř místě stával.

Když r. 1420 česká obec sama se uvázala ve farní chrám sv. Ducha, stal se jí starý kostel sv. Klimenta po čase zbytečným. Nalézáme od počátku 16. století, že ho bylo užíváno k světským potřebám. Z této příčiny všeliká správa stavení od města k ní byla jednána; tak r. 1514 platila rada městská pokrývači Samsonovi a jeho pomocníkům za správu střechy na staré kapli 18 a 12 grošů, zas r. 1516 pokrývači Michalovi a jeho pomocníkům na kapli Čechův 1 kopu 24 gr. a 48 gr., konečně r. 1603 „na starém kostele u nové věže“ jest tvrzeno kurkami od pokrývače Jířka Makovičky. (Žel. obr. II. 113, 134. IV. 88. — Měd. obr. III. 155, 158. IV. 8. — Hlin. obr. I. 79.) I skládala obec v něm spočátku sůl a zbraně, později také obilí a jiné věci.

Po restauraci katolického náboženství oživla v Hradci opět láska o starožitnosti kaple sv. Klimenta. Když r. 1680 dne 29. června císař Leopold Hradec Král. svou návštěvou poctil, uveden jest také do ní aby jí shlédnul. Nato ještě téhož roku dne 13. srpna městská rada nařídila, aby tato kaple byla vyčištěna, a vše, co luntů a jiných vojenských zbraní a nástrojů v ní a nad ní pod krovem se chová, aby se na hrad odneslo.

Hrad knížat, později králů českých, strmel nad samým svahem, kde jest nyní biskupský seminář, kostel svatojanský a c. k. okresní hejtmánství se starou soňnicí a lyceum.

V úmyslu, aby se tato ctihodná památka zase k službám Božím obrátila mohla, dař jí hned následujícího roku 1681 M. Václav Bernard Sartorius, kanovník a farář městský, svým nákladem opraviti, vyběliti, okna a jiné nové věci v ní zříditi.

A tak byla k službám Božím zařizena a vysvěcena. Nelíbila se však tehdejšímu věku gotická, ovšem sešla a snad ne příliš střízlivě opravená stavba této kaple.

Biskup Jan Adam Vratislav z Mitrovic, nařídil r. 1714 světliti svátek sv. Klimenta, papeže a mučedníka, jakožto patrona Hradce Král. a celého biskupství co festum chori neb svátek kostelní na stále budoucí časy, odhodlal se celou kapli v novém slohu přestavěti a po-

dle tehdejšího smýšlení zvelebiti. Dne 9. dubna 1714 byla v ní sloužena poslední mše sv. a nato hned se začalo bñiti.

K vystavěti této nové kaple biskup v celém kraji hradeckém kázal činnú sbírku, ano i od jeho Svatoost papeže Klimenta XI. obdržel značnou pomoc. Do roku 1716 dospěla nová stavba tak daleko, že se již v září insignie papežské, klíče a koruna na vrchní báni mohly připevniti. R. 1717 dokonáno jest vnějšní ozdobení její, takže již 23. listopadu v den sv. Klimenta biskup první mši sv. zde sloužil. (Švenda: Žel. obr. II. 113, 134. — Měd. obr. III. 155 a 158, IV. 8. — Hlin. obr. I. 65, 74, 79, 84, III. 60, II. 101, 102.)

Nicméně ještě někdy krátce musela tato kaple sloužiti opět světským účelům za skladisti rozličných věcí. Na př. ve válce sedmileté, neboť Švenda píše, že v. 1700 po vojně zase vyčištěna byla a na den sv. Klimenta slavné služby Boží v ní se konaly, potom ve francouzských válkách na začátku 19. stol., když tu byly sklady sena a slámy, jak na to Švenda žame.

Širokým portálem, pak podvětní sňl vcházi se od jižní strany do kaple proti velkému oltáři k severní straně postavenému. Velice pochybno, že by býval v nejstarší původní kapli oltář také na této straně stával. Nynější kaple sv. Klimenta představuje římskou, poddohlou rotundu; v bñňovickém klenutí otevírá se široká svítilna téměř jako druhá kopule nad spodní postavená, osmi okny osvětlená. Zvenčí jsou krovy na obou kopolích bílým plechem pobity a na vrchočku strní velké pozlacené papežské klíče a pozlacená tiara. Šifka celé stavby rovná se šířce věže, délka jest o trochu větší. Na velkém oltáři jest obraz sv. Klimenta, podobný onomu, jaký se spatřuje na oltáři na Levém Hradci. Po straně evangelia stojí oltář s Božím hrobem, který dal biskup Hanš r. 1835 zvelebiti upravití a nynější nejd. arcipastýř na svůj náklad v nynější podobě znova zříditi; po straně epistolní oltář s ostatky sv. Klimenta ve skleněné rakvi, ozdobně kované. Biskup Jan Josef hrabě Vratislav z Mitrovic dostal r. 1737 hlavně přičiněním tehdejšího kapitulinho děkana Michala Sardagné od papeže Klimenta XII. pro svůj katedrální kostel ostatky sv. Klimenta, papeže a mučedníka, z katkomb římských. Tyto ostatky okolo r. 1747 ze seminářského kostela sv. Jana Nep. v slavném průvodu od duchovenstva do hlavního chrámu sv. Ducha přeneseny, při přísti naproti kazatelně k uctění vystaveny, potom pro větší áctu roku 1778 na oltář sv. Antonína Poustevníka dány, konečně r. 1788 za reformy od biskupa Haje v katedrálním kostele provedené do této kaple sv. Klimenta přeneseny. Elseli na str. 96 dodává: „Auf der Tumba befindet sich die Aufschrift: Corpus St. Clementis Martyris a pontifice Clemente XII. huc S. Cathedral ecclesiae dono datum Anno 1737.“

Královéhradeckou bankovní jednotu v Hradci Králové doporučujeme co nejlépe při veškerých obchodech bankovních a uhelných. Podporujte při každé příležitosti svůj vlastní podnik.

Zprávy místní a z kraje.

Vánoční pozdravy mezi městem Hradcem Králové a Debrecinem. Oznámiv příspěvek města 39. pěš. pluku zde na vánoční stromek, zaslal starosta města dr. Fr. Ulrich magistrátu města Debrecina (jehož domácím plukem pluk č. 39 jest) nejvřelejší vánoční pozdravy s projevem sympatií k tomuto udatnému pluku. V těchto dnech došel přepis magistrátu svob. města Debrecina, následujícího obsahu: „Magistrát král. svob. města Debrecina zvelel s upřímnou radostí, že královské věnné město Hradec Králové přispělo značným obnosem k vánoční slavnosti našich státních, do ciziny přesazených vojnů 39. p. pl. Shledáváme v tomto činu výraz uznání, jež prokazujete našemu udatnému domácímu pluku. Vzdávajíc Vám srdečné díky jak za Váš šlechtitný dárek, tak i za blahopřání, která jste u příležitosti vánočních svátků vyslovili, opětujeme je co nejlépe a dáváme výraz nadějí, že dobrá shoda mezi oběma městy potrvá i po vítězném ukončení války. Dr. Andreas Márk, král. uherský dvorní rada a parkmistr král. svob. města Debrecina. Dr. Bertalan Baňa, notář.“ — Konečně uvádíme, že odvetou za nadílku města Hradce Králové byl městem Debrecinem o štědrý večer skvěle pohostěn jinýchohradecký pluk č. 75.

Místní odbočce vdovského a sirotčísho fondu po padlých vojácích v Hradci Králové (šitú železného brance) odevzdány byly od slov. p. c. k. místodrž. rady J. Smutného k rukám jeho složené následující příspěvky: Od obecního úřadu v Lodně, svatováclavská sbírka spolku odbočky Červ. kříže 15 K, od Všeob. spolku dělnického v Nov. Hradci Král. výtěžek divadelního představení K 48.33, od správy školy v Sedlci sbírka žáků K 83.20, od p. Jos. Neškudly ve Lhotě pod Strání dvě sbírky v jeho hostinci K 12.22 a K 14.71, od obce krásnice starostou Fr. Kovníkem 50 K, mimo to odvedla přímo Čten. beseda Komeneký na Prázkém Předměstí 20 K. Šlechtitným dárcům vzdávali se nejvroucnější díky.

Odbočce fondu pro invalidy v Hradci Králové odevzdány byly od slov. p. c. k. místodrž. rady J. Smutného následující k jeho rukám složené příspěvky: Od p. poštmistra K. Dvořáka v Kratonohách 20 K, výtěžek představení div. ochotníků „Tyl“ 100 K, od p. Jana Doležala, rolníka v Předměstích 10 K. Šlechtitným dárcům vzdávali se díky! O další příspěvky prosí parkmistrovský úřad v Hradci Králové.

všechně, kteří o zdar ústeckého požárku si získali zásluhy.

Rychnovský vikariát. Zasloužilý učitel v Solnici p. Theodor Kunc byl v minulých právě dnech vyznamenán od nejv. biskupské konsistore v Hradci Králové pochvalným dekretem za záslužnou a dlouholetou působnost v nábožensko-mravní výchově světeného žactva. Srdečně gratulujeme!

Z lazareta v Ústí n. Orli. Slavnost štědrého večera v c. a k. rezervní nemocnici (filialce) v Ústí n. Orli. v domě katol. spolků ukázala, že dost ještě stále v našem městě citlivých srdcí, která se obětavě snaží osud trpících našich vojnů zmírnit. Obětavé dámy, působící v lazaretě, jako před rokem tak i nyní přičinily se vše-

... aby každý večer raněným vojnům ústeckého lazaretu co nejvíce zpříjemnily. V sále nemocnice na jevišti připravily bohatě ozdobený stromek, pod nímž přichystáno bylo hojně darů, jako teplého prádla, doutníků, ovoce, cukroví atd. pro nemocné. Slavnosti štědrého večera účastnily se skoro všechny dámy, činné v lazaretě a oba nemocniční lékaři. — Slavnost zahájil správce lazaretu dp. Tužín proslovem, v němž vzpomněl Jeho Veličenstva a vojnů na bojišti. Přál všem přítomným vojnům, damám a pp. lékařům to, co pěli andělé nad Betlémem: „Pokoj lidem dobré vůle“, a poděkoval co nejsrdečněji krajně obětavým damám (v čele s pí. Barcalovou), které přes 14 měsíců do únavy nezištně a s láskou obětují se trpícím, poděkoval zvláště neúporně obětavým lékařům: Med. radovi a starostovi města p. dru F. Vicensovi a železničnímu a obvodnímu lékaři p. F. Barcalovi, kteří, ač přetíženi pracemi jinými, denně přicházejí do lazaretu a nezištně co nejsevdmitěji s největší láskou, dobrovolně se věnují starým vojnům. Nato p. med. rada dr. F. Vicena jménem lékařů, dam a vojnů poděkoval dp. J. Tužínovi jako správci lazaretu za jeho neúpornou obětavost. Po společné modlitbě zapěna s průvodem harmonia pšeň: „Narodil se Kristus Pán“. Po večeri podělila pí. Barcalová s pí. Veselou a pí. Bilovou vojny dárky. Kromě obětavých dam, působících v lazaretě, které každou chvíli něčím mile vojny překvapí, darovali k slavnosti štědrého večera zvláště p. t. páni a dámy: děkan Černý ryby, B. Andresová 15 K, 2 lahve rumu, 5 kg cukru, čaj, doutníky, Mr. Polásek 4 K, Kabašová doutníky, Kandrová 2 K, Jezdinská 2 K, okr. soudce Johann 5 K, okr. soudce Sehná 6 K, med. rada dr. Vicena 10 K, M. Hernychová 2 K, Jar. Jandera 6 K, J. Janderová 8 K, Krpata 4 K, Chramostová 3 K, Fuigerová 3 K, firma J. Hernych 10 K, Hrodková 1 K, Mr. Strnad 1 K, O. Eisner 6 K, M. Bergmann 2 K, A. Zimprich 2 K, B. Maternová 2 K, Hüblová 2 K, A. Bibus 4 K, M. Renčínová 4 K, M. Slavíková 4 K, J. Němec 2 K, Čápoval 1 K, P. Hejzlová 3 K, A. Moravcová 2 K, říd. Augustínek 5 K, L. Horáček plátno na košile, Kotyza půlku piva, F. Mejdř 6 K, Ross 6 K, notář Lepšík 10 K a cukroví, L. Čermáková 6 K, dr. Riegel 10 K, F. Vrbický 6 K, A. Pitra 3 K, Bouchalová 2 K, M. Hernychová 10 K, Hernychová 2 K, St. Pokorná 5 K, Šída 2 K, M. Preundová 5 K, J. Pick 10 K, M. Janderová 2 K, M. Janderová 3 K, A. Nebudová 3 K, F. Egerle 5 K, ing. P. Andrl 4 K, H. Hernychová 20 K, A. Brožek 10 K, J. Kučera 10 K, A. Horáček 10 K, J. Jandera 10 K, Honísek 2 K, Felgenhauer 4 K, M. Čacká 3 K, Schimek 5 K, K. Friml 4 K, Bouchal 1 K, B. Krátká 2 K, Medáková 1 K, Cibulková 3 tucty kapesníků, F. Polak 20 K, sládek Ressler 5 K, Kadřmanová vnu na šály a nátepníčky. Dárky obětavě sbíraly pí. Štěpánková, choť přednosty c. k. soudu a pí. Veselá, vdova po advokátu. — Dne 6. ledna připraven byl v lazaretě vojnům zábavný večer, kterého mimo dámy a pány v lazaretě činné účastnili se zvláště tito p. t. páni a dámy: oba nemocniční lékaři, okr. starosta J. Jelínek, velitel nádražní posádky major Stránský, děkan Černý, přednostka c. k. soudu Štěpánek, vrchní správce c. k. pošty K. Hrodek, kontrolor Bil, továrníková Kotyzová, továrníci Pickové s choťmi, Pírkí atd. O zábavný program ochotně se postarali: pí. Halberstadtová, pí. Poslušná, sl. Volfová, sl. Kotyzová, sl. Havránek, pp. Lahůtek, Izák, Brodský, Halberstadt atd. — Při večírku vydražena byla za 100 K ve prospěch lazaretu perňková chaloupka, upečená sl. M. Andresovou. — Dámy, které skoro všechny od počátku trvání lazaretu (od pokovice listopadu 1914) v lazaretě působí, jsou: pí. A. Barcalová, choť lékaře, kterou vojáci pro její všestrannou, mateřskou obětavost, štědrost a lásku k nemocným vojnům nazývají matkou, pí. Veselá, vdova po advokátu, která jako ošetřovatelka zvláště úzkostlivě se stará o čistotu a dostatek nemocničního prádla, pí. R. Hrodková, choť vrch. správce c. k. pošty, pí. M. Štěpánková, choť přednosty c. k. soudu, pí. Vincenová, pí. Blüová, choť kontrolora c. k. pošty, pí. Matulková, choť úředníka, pí. Čechová, vdova po říd. učiteli, sl. Korábová, sl. Horáčková, sl. L. ze Streibergrů, sl. M. Andresová, sl. Pírková, které po dvou střídaně činy jsou v kuchyni. S pí. Veselou v ošetřování nemocných se střídají obětavé slečny B. Marešová a E. Volfová. — Všem těm damám i pánm, kteří prakticky ukáží a ukazují lásku k trpícímu bližnímu — vojnům nemocným: „Zaplať Pán Bůh!“

Slovec v Král. Městce. Dne 5. a 6. ledna sehrála zdejší škola mládež ve prospěch započetí válečných sirotků „Českou zemskou komisi pro ochranu dětí“ v hostinci p. Macury dětské divadelní představení „Drotař“. Divadelní kus ten vyšel na základě některých podobných her z duševní dílny zdejšího p. učitele Fr. Machytky. Z celého provedení kusu, jakož i ze zevnější úpravy jeviště jasné vysvitlo, že tu pracovali dovedné, pečlivé ruce. Zvláště výjev, kdy Jurka, malý drotař, klečel a modlil se na hrobě svého otce, působí na

tomné dojmem, který tak snad se nezapomíná. Možná zkratka Hci, že celý kus měl pěkný ráz výchovný, neboť buzey byly v něm city lásky k Bohu, rodičům a rodné hroudě; však také jeví se na tvářích všech účastníků radost a uspokojení — tak řídký to úkaz v nynější vážné a pohnuté době! — Jeden z účastníků.

Vlkov na Královéměstce. Dne 2. ledna t. r. zažili jsme zdařilou slavnost církevní u malebného kostelíčka sv. Jana Křtitele, který mezi lesy vrchnostenskými vedl celému okolí okresu královéměstceckého, novobydžovského a chlumeckého, opraven byl sv. křtí, který tak zdobí svatyni, že zdá se ti, že jsi u poutního chrámu Páně a že jsi blíže nebi, svému Bohu, svému štěstí. Zbožný lid vlkovský toužil, aby opravený křtí znovu byl posvěcen. Přání tomu bylo vyhověno; přesně o 10. hod. dostavil se dp. lužecký správce duchovní a po vhodném kázání „Proč ke křtím bolů přidává osadníkům svým křtí posvěcení“, křtí posvětil. Ohromné množství účastníků se zaroseným posvem zapělo písně ke sv. Křtí, pomodlilo se za skončení války a získání odpustků; vzpomnělo na pokyn světitelův při svých modlitbách Sv. Otce Benedikta XV., Jeho Veličenstva nejjasnějšího císaře a krále Františka Josefa I., Jeho Excel. nejdp. biskupa Josefa a vysokorodého patrona chrámu hraběte Zdenka Kinského. Po té průvod vesel do chrámu, kde světitel obětoval zpívající mši sv. za zemřelého hraběte Norberta a za všechny ve válce padlé z Vlkova; dojem elegický zmírněn byl mezi mší sv. zpěvem staročeských koled a pastorel dle Jandery, Ptáka a Ptáčka, které přednesly dovedně osvědčené pěvkyně z lidu, dívky vlkovské a lužecké. Účastníci opravdu osvěženi opouštěli chrám spokojeně, v očích ještě bol, ale v duších vnitřní útěchu. Slavnost skončena, světitel odjíždí. Z oken gotických jakoby se na nás dívala se stěny evangelní Pan-na Maria bolestná a za ní jako v silhouetě vidíme černé oči dobrého vojína, umírajícího přítele zbožného Norberta, jenž tak rád se tu modlival! A z druhého okna dívá se podoba miláčka Páně se sepiatými rukama. Jako ozvěnou slyšíme hlas světitelův: „Krátko mučedníkův a sv. Jene! Lásky vám dala křtí! Učiňte, aby křtí nám dal lásku, nehynoucí radost a brzký mír!“

Důležité upozornění.

Jestliže ty „Obnova“ a jiné naše časopisy příští týden p. t. pp. odběratelům nedošly, neručte reklamovat! Nevíme totiž, zdali budeme mocí tisknouti. Již po dřívějších svolavacích vyhláškách k vojsku personál tiskárny tak prořídil, že nebylo možno opatřit dostatečné náhrady. Nyní pak dochází k povolání dalších pracovníků.

Redakce a administrace
časopisů „Politického družstva tiskového“
v Hradci Králové.

Sochy, oltáře a j.

provádí absol. c. k. odborné školy
a c. k. umělecko-průmyslové školy
Jan Dušek v Chrudimi.

Besídka. Páperky.

Výmluvný příspěvek k tragedii lidstva podávají dějiny lidového politisování. „Jen se hodně zabývejte politikou, jen lid politicky uvědomělý může tvořit bezpečnou národní stráž. Běda těm, kteří na dva nebo tři měsíce ztratí s obzoru běh politických událostí! Ti se stávají trapnou přítěží národa!“ — A skutečnost? Nejhorlivěji se v Řecku politisovalo ve IV. století před Kristem, kdy ohrožoval samostatnost Řecka Filip macedonský. Každý omezenec stavěl se na vysoké kothurny již proto, že političtí řečníci lidu chytře pochlebovali, aby co nejvíce rozhojnili počet vlastních stoupenců. Tehdy kvetl nejslavnější a mravně bezúhonný řečník řecký Démostenés. Ale — tento charakterní muž měl proti sobě Aischina a Filokrata, kteří uměli řečnit také. A jestliže demagogové volali, aby lid rozhodoval samostatně, aby se neřídil promluvy, které „páchnou knotem“, lid si řekl: „Ano — pravda! Což má být osvěcené měšťanstvo služebníky krasořečníka?“ Lid chtěl rozhodnouti zcela svobodně — a rozhodl na svou zkázu.

Rímané později měli svého Cicerona. Řečnictví v podzimu římské republiky a za Caesarů platilo za vrchol vzdělání. Kdo nedovedl imponovati elegantními promluvy, kdo se nedovedl upravit na podiu do úlohy patriotického herce, ten byl pokládán za člověka zbytečného. A — právě ve chvílích, kdy největší počet řečníků se přihlašoval za spasitele státu, hynul tento jedovatou rakovinou demoralisace a zvláště zrádné bezcharakternosti. Ve Francii Napoleon zachránil národ z bahniska lidového politisování jen tím, že vymazal lid ze zastití táborových řečníků.

V Srbsku před nynější válkou politisoval kde kdo, jak „Národní Listy“ tehdy konstatovaly. A výsledek? Že tento stát dopustil se v politice chyb nevířlivějších. Dával se věsti patriotickým a dobývacím afektům ve chvílích, kdy co nejvíce se odporoval imperativ chladného rozumu. Podle toho také uzrály národní

A u nás? Před nynějšími světodělnými událostmi český lid hltal každý týden několik desítek, ale celé stovky politických úvah. Před volbami každý den vyslechnuto padesát až sto politických řečí. Sloužil tento turnaj k politickému uvědomění? Zmatek se rozšířil již proto, že průměrní občané, jichž byla valná většina, neměli času ani chuti k důkladnému promyšlení a srovnání důvodů i protidůvodů. Pravidelně tedy sedali na vějíčku chytřejším a těm, kteří mohli vydržovati komplikovaný agitační aparát. Již nynější hromadné přiznávání velikých politických omylů našich stran jest svědectvím, zdali se politická vyspělost literárními a řečníckými zápasy v lidu zvýšila.

To jest právě důležité, že k obratnosti politických učitelů musí se pojit také nejcitlivější svědomitost a důsledná charakternost.

Nemesis dějin! Za velké revoluce francouzské byl hříšně utracen nevinný legitimní panovník Ludvík XVI. — Potom však byl utrápen od Angličanů ten panovník, jehož zplodila a vynesla do veliké výše revoluce. A národ odpýkal své veličnosti, stavěné na základech nevinnou krví potřísněných, mnohonásobně více než sám Napoleon.

„Co vy klerikálové vlastně chcete v národě? Vždyť jste v přední řadě služebníky Říma. Naši husitští předkové ukázali... — „Počkat! Předně kališníci ploužili se po celé století k Římu i tehdy, kdy Vatikán jich nezval a o ně nestál. Do Vlach se tehdy zanášelo italským obchodníkům za zbytečné cetky a požívatinu peněz daleko více než za věku katolického papeže i obchodnictvím italskému dohromady. V době, kdy v Praze velkoobchodníci čeští byli vysídlení četnými a velice zpupnými Vlasy, sami Čechové srovnávali — a stýskali na to zvýšení italských daní. Nikdy za věku katolického v širých vrstvách národních neměla latina tak velikého panství jako v době sektářské. Humanistická studia vnesla do Čech tak velké přemrštěnosti, že i žebraří studenti měnili svá česká jména hromadně v latinská. Tohle bylo přece prapodivné „Pryč od Říma“. Papežové jistě nepořídali nikdy a posud nemíní poříditi české katolíky. Zato však taková práce se dařila humanistům, kteří byli v přičině konfese skeptiky (pochybovači) anebo notorickými sektáři.“

„Dogmata? Zcela překonané stanovisko! Pryč se zastaralými předsudky a symbolickou školou pro nedospělé! Náš osvěcený rozum dovede již choditi samostatně bez berliček podobností a různých tajemství. Přemýšlíme reálně, naši vůdci hvězdou jest experimentální věda, nikoli klekání před Nadpřirozenem.“ — „Nemýlíš se? Přeješ si, aby se nemluvalo ve škole o životě a učení historicky pevně zjištěné osobě Kristově. Ale — stojíš o to, aby se žactvo učilo o vybájených antických bozích, jejich vlastnostech i — dogmatech. Zamítáš úctu k Nadpřirozenu, ironicky se usmíváš účtě k posvátným ostatkům. Zatím však jevíš povznešené vzrušení, můžeš-li oznámiti, že jsi našel dopis liberálního politika českého z minulého století, jímž zve na jaternicové hody. Za cennou kořist považuješ nalezení jeho prohlášení, že jest hrubějším přirozeným, nenuceným. Popisuješ s rozkoší podobu a vlastnosti jeho psa. Oznamuješ tiskem s radostí, jak sbírají nadšenci špačky po českém básníku. Sháníš se horečně, kde jsou a jak by se měly uctívati ostatky vynikajících českých mužů nekatolických. aranžuješ celé pouti k místům, kde tito byh přiběhni anebo kde kdysi aspoň stanol. Pracně sháníš sbírku staročeských poví a i těch pohanských dogmat, které pro veřejný život měly cenu velice nepatrnou. S uctívostí sleduješ boj husitů o — kalich (tedy o bohoslužebný obřad) a podávání Eucharistie i nemluvnatům hned po křtu. Jako drahou památku chováš zbytky šípů husitských. — Tedy ve svém horlení proti dogmatům a účtě k ostatkům vždy jen důsledně na všechny strany!“

Epitafy.

Nad koketou.

Bývala jsem často v tanečnické kole;
ale nyní v tomto syřém dole.
kam ni neproblekne lustru svit,
mají nožky trochu dlouhý klid.
Snivý Artur ovšem třeštil mojí vinou,
nalezl však jistě nějakou zas jinou.
To mne silně mrzí, věřte, lidé milí,
že mi naši oči hned zatlačili,
po posledním vzdechu zrovna u zrcadla,
abych nepoznala, jak mi roba padla,
také nem-li tvář moje přitáh zvalá.
Vždyť přec tenkrát s neobvyklou zvědavostí
chodilo se dívat na tvář spící mnoho hostí.
Stýbela jsem ovšem mnoho hovorů,
že jsem jako Afrodita z mramoru.
Proč jen tedy nepozvali nevděčníci
ke zvěčnění fotografa k mému líci?
Balsamovat hlavu ovšem nemám,
voňavku však přiložit mám.
Ale stesky mé se v radost mění,
vzpomínám-li slávy při pohřbení.

Kteří opěvali moje vlasy rusé,
s hubbou za skvostnou šli rakví při funuse.
Kdyby smrt má posečkala jenom patnáct let,
apaticky parte přečetl by mladý svět.
Má mi přmo k loži nosila ráno kávu.
Zalívá teď aspoň na mém rovu logrem trávu.
To mne těší v tom podzemním stanu,
že v tom stínu píhy nedostanu.
Černily mne sokyně a tetky mezi lidem.
zde však snášme se všechny s velkým klidem.

Nad provazníkem.

Již jest dokonána moje cesta račí.
Spíetla se mi přize jako na sukači.
Zazněl povel: „Jednou musíš také vpřed!“
Ale mhy při tom strachem ztuhly v led.
Příšla kolegyně Sudička,
vázná, tichá, bledá celňká.
Šedý vlas jí spíýval po bělostném šatě.
Sedla; předla, předla na svém kolovratě.
Když začala přísti do třetice,
jako kočka předty moje přice.
Lidé dobří, sotva kdo z vás uvěřil,
v hrdle škábalo mne cos jak pazdělil.
Náhle kolegyni přetrhl se pramen.
Vzdychl jsem — a navždy bylo se mnou amen.
Zaplakali muži, posteskly si tetky:
Kdo teď bude dělat zpátečnické pietky?
Na provazech, jež jsem spíetl, v hrobu klím
spustili mne bratr a můj vlastní syn.

Nad obuvníkem.

Lidé dobří, zastavte se přec!
Upracovaný zde leží švec.
Trudná věru byla moje lopota.
když se trhala mně dratev života.
Ale na koho se lepší smíla stálo,
snáší také klidně rány nenadálé!
Kdo jest píchnut uesl žebra smrti sídlem,
marně hledí unknouti před osídlem.
Už je tedy konec horečného žití,
koučička mi nad verpánkem nezavítí.
Obul jsem lich mnoho, ale tady dole
sám jsem bos a vystukl paty holé.

Nad kovadlinou.

Nad kováte muže není!
Tak zní aspoň staré rčení.
Ale je-li jeho postat' z žuly stavěná,
každá kůstka bledé smrti — dvakrát kalená.
Perlík. kovadlina:
úporná to dřina!
Přitichala suchá zubatice
na vychrtlém oči bez podkov.
Zachfestila v okno u světnice:
„Starý, vzhůru, hned se přihotov!“
Koně mého zručně okováš,
dobrou odměnu dám — uhlídáš.
Zástěru si beru, rozhoupám svůj měch.
Kovu — z nozder koně otravný šel dech,
umdlévám; v tom kosa blýskla v tůl,
podkovníček o zem zazvonil...
Měchy v prsou chropičly a praskaly,
tváře hubeněly, valem svraskaly.
Vznítlo se oko jako při kalení.
Konec! — Nastávalo moje rozloučení.
Vzpomeňte si! Při zápase tolik velikém
zvítěžila kosa nad mým perlíkem.

Různé zprávy.

Neztrácejte naději! Z Chrudimska se nám sděluje: Dělník Teplý z Topole narukoval k vojsku hned při počátku války. Byl však nezvěstný téměř půldruhého roku; soudilo se tedy s jistotou, že jest mrtev. Ale — právě před vánočními svátky dostalo příbuzenstvo zprávu, že Teplý živ a zdrav se nalézá v ruském zajetí. Tento případ svědčí zvláště výmluvně, jak není potřeba smutně věšet hlavu při delší nezvěstnosti některého vojína. Události se nejdí dle nepřipravenosti a loudavosti ruské pošty a dle rozmarů ruské listovní censury.

Příhlášky ke přijetí do Válečného sirotčince pro sirotky po padlých vojácích „Joaneum“, Praha II., Salmova ul. 8. Válečného kongregací Školských bratří. Do válečného sirotčince přijímají se tyto sirotky po padlých vojácích: chlapci ve věku od 6—14 let, fem. učňové ve věku přes 14 let do Asyly učňů, studenti do konviktu při sirotčinci. Sirotky jiného druhu v přítomné době přijímat nelze. Prosíme sl. farní a obecní úřady, jakož i okresní výbory, mající ve své evidenci válečné sirotky, reflektující na přijetí do sirotčince, za zaslání předběžného oznámení s udáním nejnutnějších dat sirotka, bychom jednání o přijetí a fondování jeho zavést mohli. Sirotčinec má místo pro 180 válečných sirotek s připomenou obecnou školou. Příhlášky adresujte: Ředitelství Válečného sirotčince pro sirotky po padlých vojácích „Joaneum“, Praha II., Salmova ul. 8.

„Serafinské dílo lásky.“ v Č. Budějovicích. Hochů jest mezi našimi dětmi 59, děvčat jenom 19. Celkem tudíž máme v ochraně své 78 dětí opuštěných a zanedbaných. Děti v útulku v Červených Dvorcích jež řídí J. M. pl. hraběnka Chotková, v to počítány nejsou; je jich tam nyní 30 a to 18 hochů a 12 dívek. Máme tudíž všech sirotek dohromady 108. — Z chráněnců našich vyšlých ze školy věnují se polnímu hospodářství

čtyři hoši a jedno děvče a to po jednom ve Staré Huti u Domažlic, v Křížanově u Milevska v Čechách; na Moravě v Bláskovicích u Hrochovic; v Domamětech u Mor. Budějovic a pak na Velehradě. — Remeslu se učí celkem 6 hochů a to 2 truhlářem v Čestlicích u Prahy a v Týně n. Vlt.; obuvníkem též 2 v Koutech u Domažlic a v Kročehlavech u Kladna; jeden krejčím v Dubném u Č. Budějovic a jeden pekařem v Opavě ve Slezsku. Názu svého „Dílo lásky“ zasluhuje si spolek tento plnou měrou: konat' skutečné dílo lásky nejen mezi mládeží osiřelou a opuštěnou, nýbrž od počátku války i mezi našimi statečnými vojiny jak zdravými tak i raněnými: správě krajské věznice v Č. Budějovicích věnoval na zhotovení přikrývek pro vojiny raněné a rekonvalescenty 3 metr. centy opotřebovaného časopiseckého papíru a lazarety vojenské jak v Č. Budějovicích tak i jinde, kde jsou čeští vojáci, zásobuje dobrou četbou. S jakou radostí přijaty byly ony zásluky, dokazují projevy vřelých díků.

Jednota sv. Methoděje ve Vídni zatížena na svém kostele dluhem 200.000 K. Vydržování českých služeb Božích v osmi kostelích stojí nyní ročně již 15.000 K. Jednota odkázána jest úplně na milodary svých příznivců v Čechách a na Moravě a na příspěvky svých členů vídeňských, jichž velká část koná službu válečnou a nemůže přispívat. Prosí tedy Jednota snažně o laskavou podporu, aby nebyla nucena v této těžké době zrušiti české služby Boží, jež jsou za této války velikou útechou našeho lidu. Kéž naše prosba není oslyšena! Milodary buďte zaslány na Jednotu sv. Methoděje, Vídeň III., Rennweg 8.

Kdo čilivě srdce v těle máte, přijďte do Útulny a chorobince slepých dívek v Praze III., na Kampě — zaslžete — podpořte a v poslední vůli na ně jistě nezapomenete.

Všelicos. 6. ledna byla v budově říšského sněmu v Berlíně slavnostně zahájena valná hromada svazu katol. žen v Německu, kteréž se také v zastoupení císařovny účastnila korunní princezna Cecilie. — Císařským nařízením ze dne 2. ledna zastavuje se nadále působnost porotních soudů pro celé státní území až do konce r. 1916; vláda jest však zmocněna působnost porotních soudů naříditi i dříve. — Uherské město Szegedín zahájilo r. 1688 soudní při s rodem markýzů Palavicinů pro 38 jiter pozemků. Nedávno byl konečně proces tento rozhodnut nejvyšší instancí a sice v neprospekch města; trval tedy tento proces plných 227 let. — V hlavním městě pruského Slezska jest 189 milionářů. — Gregoriánský kalendář zavedlo od 1. ledna i Turecko. — Řecko-katolický biskup dr. Nowak v Prešově, do jehož diecése patří stolice, obývané Rumuny, nařídil podřízení němu duchovenstvu, aby při církevních výkonech místo křižského písma užíváno bylo písma latinského. — Dne 7. t. m. ustavila se v Praze Česká komunální ústředna hospodářská. Ústředna bude zatím dodávati především uhlí, naftu a jiné potřeby pro obecní podniky. — Rozhodnutím krajského velitelství rakousko-uherského zrušena gubernie choňská, utvořená Rusy r. 1912 z několika okresů gubernie lublínské a sedlecké, aby toto území snáze porušili. Toto rozhodnutí v celém Polsku pozdraveno s povděkem.

(Zasláno.)

Veleváženému Pánu

JOSEFU HÜBSCHOVI,

akad. malíři,

Praha - Vinohrady, Krameriova 10.

Dnes došel mně Váš obraz „Česká Madonna“. Jsem unesen jeho krásou a nemohu se nasytit pohledem na něho. Děkuji Vám za Vaši pečlivost, s jakou jste vše vypravil a Vaši blahovůli, kterou jste mně projevil, abych mohl Vaši „Madonnu“ získati. Bůh žehnej Vaši umělecké práci! Nezapomenu na Vás. Věho dobra po celý život přeje Vám oddaný

P. Alois Novotný,

farář v Hošticích tábořských p. Nemyšl.

Levný nákup nových nejlepších tužek.

Inkonstové Ia.

Mohr 16 hal. • Turban 20 hal. • Ausonia 24 hal. • Triumph 30 hal. • Mars 40 hal.

Inkonstové tužky notesové.

Violet 12 až 14 hal. • Luna 18 hal. • Turban 26 hal.

Inkonstové tužky

• ve všech barvách po 30 hal. •

Barevné tužky

• v různých cenách. • •

Při větším nákupu jest 10% slevy.

Velký výběr kancelářských a školních potřeb.

Družstevní knihkupectví v Hradci Král., Adalbertinum.

!! Pilně čtěte !!
a rozšiřujte !!

Úpadek vědy.

Rozhovor, který s universitním posluchačem filosofie o tomto předmětu měl

Jan Bělina.

Stran 40.

Cena 16 haléřů.

Objednávky obratem vyřídí administrace „Časových Úvah“ v Hradci Králové.

PRAVDOU KE CTNOSTI

Lidová kázání na všechny neděle a svátky roku církevního.

Promluvil a vydal nákl. Politického Društva tiskového v Hradci Král. (Knihovna Obnovy čís. 25.)

Antonín Kaška,
děkan v Kostelci n. Orl.

Řada I

Sbírka o 21 tiskových arších velké osmerky (stran 836) obsahuje 75 thematických kázání. — (Cena broš. výtisku K 4-60 franko. Odporučovati netřeba — aspoň ne duchovenstvu diecése královéhradecké, které autora po 30 let působení jeho kněžského předobře zná.

Objednávky vyřídí Družstevní knihkupectví v Hradci Králové.

„Ordinariátní list“ diecése naší v čísle 11, str. 138, píše o knize:
„Všle doporučujeme tuto sbírku kázání, již kněz známý svojí pastýřskou horlivostí vydává k alavé Boží, na pomoc duchovním spolubratřím, a jsme přesvědčeni, že po obojí stránce určení svého sbírka plně vyhoví. Kázání — jak na lidové promluvy sluší — jsou v osnově jasná, v mluvě přesná, dolehají zajímavě, bohatě látkou a prodechnuta pastýřským nadšením. Zkrátka kázání hodna toho jsou, aby se jim dostalo, jak spisovatel žádá, milého a dodáváme též vědomého přijetí.“

Veselé čtení pro dlouhé večery.

Odporučujeme našim přátelům humoristické knihy obsahu nezávadného, které jsou nejvhodnější hrází proti záplavě knih frivolních, jež se vtírají do katolických rodin, aby lákaly čtenářstvo sensačními tituly a jarmarečním napínáním zvědavosti.

Pravý humor nehoní se po divokých a hrubých scénách, nezpřisluhuje skutečnosti k nepoznání, plyne bludec jako čilý potůček.

Chcete-li se ušlechtilé pobaviti, kupte si tyto

ilustrované

knihy: **Veselé chvíle.**

Stran 272. — Cena K 2-20.

Rozmarné příhody.

Řada II. Stran 320. Cena K 1-80. — Řada III. Stran 384. Cena K 3-20.

Jsou to sbírky kratších humoresek různých katolických autorů. Nehledaná ličen přirozených scenerií každého mile upoutá.

Objednávky vyřizuje

Družstevní knihkupectví a nakladatelství v Hradci Králové.

Stoupencům našich organizací

odporúčujeme všem křesťanský český závod
vyšivaček a šlůček „Zaštitá“
v Chrastině a Čarudimě.

Všecky prádlo pánské i dámské, vybavy
pro nevěsty, přepychové i jednoduché vzorné ob-
stará „Zaštitá“. Vsd. duchovenstvu naskytá se zde
příležitost koupiti prádlo kostelní, zaručené cie
předpisu za ceny mírné. Učiňte objednávku na
zkoušku a budete jistě spokojeni!

Odporúčujte ve svém okolí!

Kde kupujete knihy?

Naše knihkupectví Vás také vzorně obslouží.

Nejlevnější a nejbezpečnější

pojištění pro případ úmrtí a věna dítkám

poskytuje Jubilejní, vzájemně dobročinný
živnostanský spolek

„Charitas“ v Hradci Král.,

jenž, založen jsa r. 1908 na zásadě křesťanské
svépomoci, za dobu svého trvání vyplatil na
podporách již na 100.000 korun, získav 734
členů Jak děkovné dopisy svědčí, přišla poda-
rovaným podpora v době nejtrudnější jako
pravé d. brodiní.

Spolek přijímá muže i ženy od 24 do 45,
let. Příspěvek správní každoroční obnáší 2 K,
zaplané jednou pro vždy jest: do 30 let 2 K,
do 40 let 4 K, do 45 let 10 K. Každý člen se
zavazuje, že splatí při úmrtí spolu s 2 K,
jež se vyplácí bez průtahů buď zákonným při-
buzným aneb účelu a osobám, jež si člen pí-
semným prohlášením výboru za svého života
označí.

Při spolku trvá od r. 1911 odbor, jenž
poskytuje též

věno

nedospělým v den jejich smrti, případně v den
dospělosti jejich, aneb také při úmrtí těch,
kteří je do odboru věnného přihlásili.

Každý pojistěnc u věnného odboru obdrží
tolik korun, kolik osob v době nároku u odboru
bylo přihláшено.

Jinochy lze přihlásiti až do stáří 18 let a
dívky do 15 let. Přihlášení mohou býti kýmkoliv,
jen když týž jest tělesně zdrav a nepřekročil
tř. rok věku svého. Záplné 6 K je pro všechny
stojné, rovněž příspě. ok po 1 K ve výše zmi-
něných případech povinné podpory. — Blížší
v. prospektu, jež na požádání zdarma zasíláme.

Adresa zní:

Spolek „Charitas“ v Hradci Králové.

Dr. František Reyl,
předseda.

Václav Jenšovský,
jednatel.

Proč kupujete jinde?

Obdržíte veškeré školní, kancelář-
ské potřeby, dále umělecké po-
hledy (jemného uměleckého prove-
dení jest Legenda o Matce Boží, dánské
umění atd.). Velký výběr dopisního
papíru v každé ceně.

Listky poštovní pošty.

Družstevní knihkupectví
Hradci Králové.

Naše knihkupectví

nabízí Vám své služby k obstarání
všech knih, časopisů atd. Adresujte
laskavě:

Družstevní knihkupectví a nakladatelství
v Hradci Králové, Adalbertinum.

Doporučení o právě vyálých publikacích:

Dr. Fr. Reyl:

Jádro křesťan. sociologie

Sr. 351. — Brož. K 5.

Ve vkus. vazbě celopl. s ochran. kart. K 7.

Dr. Jos. Novotný:

Světlem k Bohu

Stran 170. — Brož. K 6.

Ve vkus. vazbě celopl. s ochran. kart. K 8.

N B. Dostávám nyní apisy poslední dobou
Vaším nákladem vydané. Jsou to zdařilá
díla a zasluhují rozšíření.

Dr. Jos. Hanuš,
prof. real. gymnasia,
Král. Vinohrady.

Objednávky obratem vyřídí

Družstevní knihkupectví
a nakladatelství
v Hradci Králové, Adalbertinum.

Podporujte náš podnik.

Družstevní knihkupectví a nakladatelství
v Hradci Králové, Adalbertinum.

K 10.000

na převod dluhu hypotečního (za spořitelnou
K 26.000) se přijme na dobrý úrok. Nabídky
pod značkou „Jistota“ do adm. t. l.

Volebního tajemství
duchovenstvu a
slavným patronátům
úřadům dává se si dpo-
rčíti veškeré kostelní nádoby a
náčiní a to: monstrance, kalichy,
cibále, nádoby, paténky, pacifikály,
svícny, lampy, kaditelnice, kroupky
atd. své vlastní výroby, předpisům
církvním vyhovující. Staré předmě-
ty opravuje v původní intenci a
v ohni slatí a stříbí nebo proti do-
platku za nové vyměňuje. Hotové
předměty neb výkresy zasílá na u-
hásku franko bez závaznosti koupě.
Vše se posílá poselstvem. Práce ruční.

Šléd veškerých slatých a stříbrných klenotů, jako: tetěšů,
madonek, křížků, prstýnků, náramků atd. v Metálské
prstony, tabulárky, jídelní náčiní se stříbra pravého
činského vždy na skladě.

Staré slatě, stříbro a drahokamy kupuje se nejvyšší cenou

JAN STANĚK,

pasíř a ciseleur

Praha-L-979., ul. Karoliny Světlé, čis. 12. n.

Přivozní zveřej. c. b. samostatného trestního soudu.

Paramenta.

Ignáce V. Neškudla syn
(protokolovaná firma)

v Jablonném nad Orlicí (v Čechách)

(bratr P. J. Neškudly, farář ve Výprachticích)

doporučuje P. T. velebdstojn. duchovenstvu
svůj osvědčený a často vyznamenaný

výrobní závod

všech kostelních paramentů,
spolkových praporů a kovového náčiní.

Cenníky, vzorky i roucha hotová na ukázk
se na požádání franko zašlou.

Ve prospěch
Svatováclavské Matice Školské

Uznáný za nejvýhodnější a nejlevnější ná-
kupní pramen v Rakousku veškerých

kostel. paramentů

prádla, praporů, přikrovn, koberců a
kovového náčiní ve výrobních neustálých
závodu v Čechách, c. a k. dvorního dodavatele

Josefa Neškudly

v Jablonném n. Orli. č. 86.

Tisíce uznávacích referencí a doporučení. —
obrázkové cenníky, rozpečky, vzory a hotové zboží
k výběru franko.

Bez velkoměstské récie ve vlastních dílnách a
domech, levné pracovní síly ze vlnkové, čisté levnější
ceny až o 30%, než všude jinde.

Jubil. 100 let. trvání a 40 let. vlnkové dílny

Adresování vždy dolevo se vyprobuje

Jan Horák, soukenník

v Rychnově nad Kněžnou

zasílá na požádání vždy

dle roční sezony kolekce
nejnovějších druhů pravých
vlněných látek

své vlastní výroby, jakož i tu- i ciz-
zoznamky.

Četná uznání zvláště z kruhů vele-
bdst. duchovenstva svědčí o poctivé ob-
sluze mého ryze křesťanského závodu za
dobu více než třiceti etého působení.

Učiňte, prosím, malou objednávku na
zkoušku.

Též na splátky bez zvýšení cen!

Volejenné látky na taláry.

! Válečné pojištění ! bezplatně zprostředkuje

VŠEOBECNÁ ÚVĚRNÍ SPOLEČNOST,
spol. s r. o.
v Hradci Králové proti Grandhotelu.

VKLADY na knížky
na běžné účty 4% - 4½ %
na stádatanky

Hornoslezské uhlí, kokry, dříví. — Prodejna
proti Grandhotelu, sklady v Kuklenách a na Slezském
Předměstí.

OBNOVA

Číslo 3. Předplatné na čtvrt roku 2 K 50 h
na půl roku 5 K —

V Hradci Králové, dne 21. ledna 1916.

Inserty počítají se levně.
Obnova vychází v pátek v poledno.

Ročník XXII.

Významná etapa.

První trvalý výsledek války dokonán. Černá Hora poprosila o mír a její vojsko skládá již před vyjednáváním na výzvu Rakouska zbraně. Tím dokazuje malý tento stát zřetelně, že již ve vítězství čtyřdohody nevěří. To jest před celým světem pro naše nepřátele velkou ránou morální.

Ale jsou tu pro nás i velké výhody strategické. Posud zbývalo na 60 000 Černohorců ve zbraních. Uvažme tedy, jak velká síla našich vojsk se uvolní, jak velkou kořist na zbraních našinci zaberou! Pádem Lovčeva silně stoupí vojenský význam Kotoru, takže nyní naše loďstvo ovládá situaci na moři pohodlně až po Drač. Nejneschůdnější horstva balkánská jsou pevně v rukou centrálních mocností — vojenská otázka Balkánu vlastně jest již kromě Soluně vyřešena.

Černá Hora květila dlouho proto, že měla velice slechetného souseda. Král Mikuláš měl mnoho co děkovat nejšťastnějšímu našemu mocnáři dlouhá léta před balkánskou válkou za činnou podporu prospěšných akcí. Když vznikla po příšerném atentátu zápleťka se Srbskem, měla Černá Hora pamatovat, že lunáctví není všechno a že jest potřeba, aby každý vládař dbal Desatera. Naše trestní výprava do Srbska netýkala se Černé Hory bezprostředně; stát tak malý a chudý měl pamatovat, že potřebuje celých desíteklet k zhojení ran utržených ve válce nedávno skončené a že si nové území má získati plnou prací míru. Ale i Č. Hora ochotně se propůjčila za nástroj — dobývací, nespravedlivé Itálie, Rusku i zkompromitovanému Srbsku.

Když již byla dobyta většina Srbska, když Černohorci byli všude státní, ozývali se krasořečníci v parlamentě londýnském a pařížském, sblížení plnými ústy nejvýdatnější pomoc. Hřecké ty pózy byly tím směšnější, že se vědělo již dříve, jak bylo v těch městech od slibů ke skutkům daleko. Také z Petrohradu a Říma sypal se cukr přátelského ušlechťování. Ale Rusko pomoci nechťelo — a Itálie starala se záhlubě sama o sebe. Kdyby bývala přála Srbsku a Č. Hore upřímně, mohla již v květnu minulého roku mnoho vojska dopravit na Balkán a zahájit boj v pevném svazu s balkánskými voji. Bývala by to síle úloha nadějnější než roztroukat si malomocně čela o Alpy a Kras; ale Itálie stále chtěla pracovat jen pro sebe. Proto také úplná katastrofa Srbska dokonána dříve, než se kdokoli z našich nepřátel na Balkáně nadál.

Král Mikuláš dobře si měl rozvážit, proti komu podniká nejdůležitější boj. Což jest v Rakousku málo Slovanů? A sestojí tyto kulturně i hospodářsky výše než Černohorci a Srbové? A naši Slované naprosto na již po osvobození nevolali. Jejich loyaltita projevila se ve chvílích těžkých tak mohutně a skvěle jako živelná moc. Vždyť přece sami Srbové bosenští a hercegovští, jímž se v Rakousku mnohem lépe vede než v Srbsku, energicky a s velkou obětavostí odráželi útoky nepřátel od hranic naší říše. A nevěděli Mikuláš nic o tom, jak Chorvaté se Slovinci často hlasitě reptali proti národnostní expansi státu italského — spojence Černé Hory?

O velikých zlořádech v Srbsku mluvili u nás znalci velice často. Konstatovali, jak velkopanský se dívá i negramotný Srb na vzdělaného Čecha. Ale málo se o tom psalo, takže mnoho lidí bylo udržováno v sladkém

klamu o velké charakternosti srbských zodpovědných kruhů. Ale atentát a potom válečný ruch otevřely oči dokonale.

Drsná zkušenost vyváděla ze sléry pozlátkové romantiky. Ukazovalo se, že proti Slovanům katolickým dovede se spojit balkánský zednář slovanský se zednáři italskými a s každým zavilým zednářem jiným. Taci sokové měli nezkrotný hněv na Rakušana každého, ať náležel národnosti jakékoli.

Kdyby Srbsko s Černou Horou místo harašení zbraní raději byly sledovaly, jak velké státy se upevnilly opatrnými kompromisy a diplomatickou rozvahou za každých okolností, byly by si po válce balkánské řekly: „Teď musí býti klid nejméně po dvě desetiletí.“

Nestalo se; malé státy pykali za odvahu vlastní a velkou zpupnost těch, které si vzaly za protektory. Čechové, kteří vyslali tolik statných synů na obhájení hranic říše, mohou nyní s uspokojením konstatovat, že s Rakouskem vítězí také oni. Mohou vůde po válce prohlásiti, že velká část Slovanstva vůbec (i Bulhaři!) dobře rozpoznala, co činili a jak se zachovali v době velice zodpovědné. Nyní také jasně poznáváme, jak jest potřebí v přední řadě starati se o sebe a upevnit hranice společné říše.

Fakta mluví jasně, se skutečností musí počítati každý, jak dokazuje i náhlá smrtlivost Č. Hory. Události dopadly dle toho, jaká kde byla situace. Minulost se zračí zřetelně v přítomném stavu a ukazuje neomylně do budoucnosti. Tedy podle toho se také náš národ zřídí. Jestliže válka nyníž vyžadovala od něho tolik námahy a obětí, přijme odměnu jedně z rukou spoluvítězů, s nimiž jest spjat staletými tradicemi tak těsně.

Průběh války.

Kapitulace Černé Hory. Po dobytí Lovčenu a obsazení Cetyně naším vojskem král Mikuláš musil poznati, že Černá Hora jest ztracena; nemohl více pochybovati, že Černé Hore brozí totéž, co se stalo spojenému mocnějšímu Srbsku. V této kruté tísni král Mikuláš obrátil se ku svému zeti, italskému králi Viktoru Emanuelovi, a oznámil mu své rozhodnutí, že uzavře mír s naším mocnářstvím, poněvadž není jiného zbylí. Nasvědčuje tomu ta skutečnost, že prosba Černé Hory za zastavení nepřátelství a zahájení jednání o mír byla doručena velitelství naší armády den po důležitém poradě v Římě, v níž bylo patrně ujednáno, že Itálie není s to pomoci Černé Hore a černo-horský král neváhal odvoditi důsledky z tohoto rozhodnutí. Černohorské vojsko podrobilo se také naší podmínce, že dříve než bude zahájeno jednání o mír, všechna černo-horská armáda musí složit zbraně. Černohorci podmínce vyhověli, čímž doznali svou naprostou nemohoucnost. — Podrobení se Černé Hory způsobilo v Petrohradě hluboké zděšení; zvláště ve vše-slovanských kruzích účinkovala tato zpráva jako blek. V Petrohradě netajili se projevy nevole proti Itálii. Noviny píší proti Itálii přikře.

Násilností čtyřdohody v Recku. Po obsazení Soluně a zatčení našich a spojeneckých

konsulárních úředníků čtyřdohodou přišlo na řadu další znásilnění Řecka. Angličané a Francouzi obsadili při pobřeží albánském ostrov Korfu, kde se také shromažďuje rozprášené srbské v jeko. Dále anglická a francouzská vláda v notě řecké vládě zaslané žádá, aby Řecko během 48 hodin vystavilo pasy všem diplomatickým zástupcům a konsulům ústředních velmocí a jich spojenců, jinak že čtyřdohoda podnikne všechny kroky, aby hájila svých zájmů. Proti zatčení konsulárních funkcionářů v Soluni prostřednictvím amerického velvyslance ve Vídni náš zahraniční ministr bar. Burian ostře protestuje v Paříži a Londýně. Zároveň touže cestou protestuje bar. Burian proti obsazení ostrova Korfu. Tento postup je nejen těžkým útokem na suverenitu a neutralitu Řecka, nýbrž i porušením smluv, které 14. listopadu 1863 a 29. března 1864 byly v Londýně uzavřeny a dle nichž ostrov Korfu požívá výhody neustálé neutrality. C. a k. vláda protestuje rozhodně proti jednání, kterým Francie a Anglie projevují opět neváznost k povinnostem, vyplývajícím ze všeobecných zásad mezinárodního práva, jakož i k závazkům, slavnostně stanoveným v mezinárodních smlouvách.

Císař Vilém v Niši. Dne 18. ledna sešli se v Niši císař Vilém a car bulharský Ferdinand. Císař odevzdal carovi hůlku polního maršálka, car pak jmenoval císaře čelem 12. bulharského pěší pluku. Císař německý udělil bulharským vojevůdcům a četným vyšším důstojníkům železný kříž.

Na italském bojišti jest situace nezměněna; dělostřelecké boje jsou v Dolomitech, u tolmínské předmostí a v Gorioku. — Loďstvo námořních našich letadel napadlo dne 17. ledna italskou Anconu a přes palbu ochranných děl zapálilo pumami nádraží, elektrárnu a kasárna; vrátilo se neporušeno.

Ruské bojiště. Rakousko-uherský generální štáb ve své zprávě ze dne 18. ledna posuzuje ruskou ofensivu ve východní Haliči a na besarabských hranicích jako novoroční bitvu, která svým 24denním trváním jest opravdu jednou z nejdelších bitev dějin světa. Bitva ta na frontě 130 km široké vybojovaná, k níž Rusové podle neutrálních i ruských odhadů použili na 800 000 mužů, skončila úplným odražením jejich a tudíž vítězstvím obhájců. Ruské vojenské vedení ofensivou své armády sledovalo velké vojenské a politické účely, ale všechno marno, ať tu obětovalo nejméně 70 000 mužů mrtvých a raněných a zůstavilo asi 6 000 zajatců v našich rukou. Podíl na tomto stkvělém vítězství mají všichni národové mocnářství. Důkazem hrdinosti jejich jest, že četné pluky byly po 17 dní v nejprudším boji a to namnoze proti mnohonásobné přesile. Zkrušení těmito boji Rusové stahují do východní Haliče nové posily. — Dne 17. ledna ráno stihla se na hranicích východně od Černovců, Toporovce a Bojan, nová bitva. Nepřítel nasadil opět četné kolony a podnikl na jednotlivých místech 4 útoky za sebou; byl však zase vůde odražen.

DEPEŠNÍ ADRESA: ALBIBANKA

TELEFON ČÍSLO 83

KRÁLOVÉHRADECKÁ BANKOVNÍ JEDNOTA V HRADCI KRÁLOVÉ ADALBERTINUM

PROVÁDÍ VEŠKERÉ OBCHODY BANKOVNÍ A SMĚNÁRENSKÉ ZA PODMÍNEK NEJVÝHODNĚJŠÍCH - ESKONT SMĚNEK - PŘIJÍMÁ VKLADY NA ÚROK 4%, A VYPLÁCÍ VEŠKERÉ VKLADY BEZ JAKÉHOKOLIV OMEZENÍ - SLOŽNÍ LÍSTKY POSTOVNÍ SPORITELNY ZDARMA

VELKOOBCHOD UHLÍM, KOKSEM A CEMENTEM

ŽÍROVÝ ÚČET U RAKOUSKO-UHERSKÉ BANKY

ČÍSLO ÚČTU POŠT. SPORITELNY 140.273

OBNOVTE na r. 1916 pojištění svých losů proti ztrátě při tahu s nejmenší výhrou u ŽIVNOSTENSKÉ BANKY FILIÁLKY V HRADCI KRÁLOVÉ.

Tarif a slosovací kalendářik bude interestům na požádání zaslán.

Politický přehled.

Jazykový výnos c. k. místodržitele v království Českém. Místodržitel hr. Coudenhove zaslal zeměpanským politickým a policejním úřadům tento oběžník: Úřední řeč zeměpanských politických a policejních úřadů ve vnitřní službě a ve stycích s jinými státními úřady a orgány je řeč německá. Zrovna nyní válečné poměry ukázaly nezbytnou potřebu, aby se bez podmínky trvalo na tomto zařízení, kteréž je odůvodněno zájmem ryze státním, a nesmí nikterak považováno býti za odtrhávání jazyka jiného. Připomínám tedy platné dosud předpisy, aby jich bylo co nejdůležitěji dbáno a dle pánů přednosty úřadů osobně zodpovědný za přísné šetření těchto předpisů. Pány dozorce pak žádám, aby při svých inspekcích, a také jinak, věnovali zvláštní pozornost jazykové praxi podřízených okresních úřadů, jako aby mi podávali ihned zprávy o nedostatecích, kteréž by zpozorovali. C. k. místodržitel: Coudenhove.

Polští soc. demokraté v Kole polském. Vedení polské strany soc. demokratické v Haliči vyzvalo členy Svazu polských soc. demokratů na radě říšské, aby vstoupili do Kola polského. Vedení soc. dem. strany odůvodňuje rozhodnutí toto výkladem, že všichni Poláci musejí se nyní sjednotiti v práci pro myšlenku politické svobody polské; to, co vyrostlo z půdy prosycené polskou krví, nesmí se státi sklízni jedné třídy nebo vrstvy, nýbrž podílů na tom musí se dostat všem.

V uherském sněmu přijat byl zákon, dle něhož náboženství islamské přijato státně za rovnocenné s ostatními náboženstvími v Uhrách.

Zemské přírázky v Dolních Rakousích. Císař potvrdil usnesení zemského výboru dolnorakouského, aby se zemské přírázky v Dolních Rakousích v r. 1916 vybíraly zatím v dosavadní výši a aby si zemský výbor svým časem vymohl ústavní definitivní stanovení těchto přírázek. Dolní Rakousy, jež mají v hlavním městě Vídni neobyčejně vydatného poplatníka, nepocítí ani za doby válečné značnějších úbytků ve

svých samosprávných příjmech, takže se mohou obejít bez jakýchkoli zemských dávek, ba i beze všeho zvýšení starých zemských přírázek z dob míru, nejnižších vůbec v celém Rakousku.

Pruský sněm zahájen byl 13. t. m. Sněmovně předložen rozpočet. Ministr financí prohlašuje, že jest nutno, aby vláda již za války sáhla ke zvýšení příjmů o 100 milionů marek silnějším vypětím příjmů daní ve způsobě daně válečné. Příslušný zákon, který ministr zároveň předkládá, pozbuje platnosti s prvním mírovým rozpočtem, jakmile bude uzavřen mír s velmocemi. Zákon zvyšuje toliko daňové přírážky, při čemž příjmy až do 2.400 marek jsou prosty zvýšení. Na konec pak prohlašuje ministr, že je nutno vrátiti se ke staré příslovečné pruské spořivosti. — Ministr vnitra zdůraznil, že vláda spatřuje v jednomyslnosti stran, k níž došlo ve vážné velké hodině, příslušný cenový zisk válečné doby, než aby neučinila vše k jeho zachování. Vláda jest proto také rozhodnuta, až ztihnou zbraně, osvoboditi trvale politický život Pruska a Německa od této sporné otázky.

Říšský sněm německý 18. ledna jednal o otázkách censury, při čemž všichni řečníci stěžovali si do vykonávání censury a žádali svobodu tisku ku projednávání cílů války. Sněmovna zamítla pak soc. demokratickou resoluci o zrušení stavu obležení a obnovení svobody tisku.

Branná předloha v Anglii. Dolní sněmovna přijala zákon o branné povinnosti i ve druhém čtení 431 proti 39 hlasům. Tři zástupcové dělnictva v ministerstvu odvolali svou žádost za propuštění. Přes to dělnictvo trvá na svém odporu proti branné povinnosti.

Ve Švédsku při zahájení říšského sněmu předtěl král trůnní řeč, dle níž vláda doufá, že neutralitu bude moci zachovati také v budoucnosti. Švédský národ trpěl různým způsobem v minulém roce účinky války. Vláda musila několikrát zakročiti proti pokusům postaviti švédský obchod pod cizí dozor. Přes velikou spořivost v rozpočtu budou předloženy osnovy nové daně. Vláda má též v úmyslu navrhnouti

Co na tom, jsou-li kněží ženatí či nic? Jest nutno vyhýbat se, tak vedlejšími věcmi působiti ve státě výtržnosti.

Z I. tažení italského píše Josefíně: »Každý okamžik oddaluje mne od Tebe, milovaná přítelkyně, a každý okamžik nalézám méně síly snášeti odloučení od Tebe. Jsi neustálým předmětem mých myšlenek; mé představy vyčerpávají se hledáním, co děláš. Vidím-li Tě smutnou, puká mi srdce a bolest má vzrůstá; jsi-li veselou, baví se se svými přáteli. vyčítám Ti, že tak brzy zapomněla jsi na bolestné odloučení tří dnů. Píš mi, má něžná přítelkyně, a hodně mnoho, a přijmi tisíc a jedno políbení nejněžnější a nejoprávněnější lásky.«

Po bitvě u Jílové ministru vnitra: »Dal jsem právě p. Daruovi obnos 1.600.000 franků k dispozici s těmito rozkazy: 1.400.000 franků průmyslu v Lyoně. 50.000 průmyslu křišťálovému, 150.000 zámečnickým továrnám. Zálohy zdají se mi býti nejvhodnější pomocí průmyslu. Důsledek záloh bude, že průmysl přijde do chodu.«

Ministru vnitra hraběti Montalivetovi: »Lyceum v Lyoně nemělo loni 80 žáků; letos má jich 283. Jest to zásluhou provisorů kanovníka Bonnevie. Avšak pánové Poupart a Berenger, inspektoři akademie, přišli do sporu s tímto provisorem a znechtivili mu úřad, což ho pohnulo k žádosti o propuštění. Zpravte mne, co za tím vězí. Kdo jsou tyto dva inspektoři?«

Ministru obchodu píše Napoleon z Polska: »Cena obilí 33 franků za hektolitr, prefektem Caenským stanovená, jest velmi vysoká. Myslím, že

sněmu, aby zvoleni byli zvláštní poslanci, kteří mají s vládou projednati tajné otázky, jak tomu na př. bylo již na podzim r. 1914.

Sochy, oltáře a j.

provádí absol. c. k. odborné školy a c. k. umělecko-průmyslové školy
Jan Dušek v Chrudimi.

Válka a bible.

Jak málo se čte nyní bible, patrně z toho, že mohou nynějšího času někteří demagogové ohlupovati širé vrstvy tvrzením, jakoby stanovisko věrných katolických poddaných k obranné válce se nesrovnávalo s biblí. Lstiví lidé dovedou hovíti »klivě«, že zákon Kristův jest jen zákonem lásky, že Boží pravda jest jedna. Ale o tom pomlčí, že Kristus zbičoval prodáváče v chrámu, že několikrát pohrozil přísnými tresty velikým hříšníkům atd.

Ano, zákon biblický jest jedním. Ale tento zákon není nejjednodušší. Nemluví jen o milosrdenství, ale také se značnou podrobností vypočítává, jak má býti který hříšník trestán. Vyzývá k obraně vlasti, k udolání útočníků.

Páté přikázání zapovídá usmrcovati bez příčiny, nespravedlivě. Ale hned jsou k němu připojena nařízení: »Kdo by udeřil člověka, chtěje ho zabiti smrtí ať umře. — Kdo by udeřil otce svého nebo matku, smrtí ať umře. — Kdo by zlořečil otci svému nebo matce, smrtí ať umře. — Kdo by ukradl člověka a prodal ho, jsa usvědčen z viny, smrtí ať umře. — Kdo obětjuje bohům (tedy modlář) kromě Hospodinu samému, usmrčen bude. Takových příkazů jest tam více.

Ale samo evangelium nikde nezapovídá poprav zločinců, nikde nezakazuje války spravedlivé. Kristus prorokoval, že Jerusálém bude spravedlivě potrestán od vojska zámořského. Nový zákon prohlašuje, že několi nadarmo nosí vrchnost meč.

by bylo nejlépe, aby zastupitelstvo Caenské dalo dovážeti obilí z departementu Roerského.«

Eugenovi (synu Josefiny), místokráli italskému: »Milý synu, císařovna darovala darem místokrálovně italské věnec z umělých hortensii. Přek si, abyste bez vědomí princeznyina dal tento věnec od společlivých klenotníkův odhadnouti a mě o ceně zpravit, abych věděla, o mnoho-li mě pánové obvyklejné okrádají.«

Kancleři Cambacéresovi: »Posílám Vám seznam lístků volných a placených z Opery za poslední měsíc; zdá se mi to nepřiměřeným. Udejte mi ceny různých míst. Mohly by ceny býti sníženy pod ceny jiných divadel a volné lístky odstraněny.«

Po bitvě u Friedlandu píše Napoleon do Paříže ohledně pomníku biskupa ve Vannes: »Bude dobře, aby byla socha v rouchu pontifikálním, s mitrou na hlavě a s křížem v ruce a umístiti ji na podstavci. Ministr zvolí nejlepšího sochaře k dokonalemu zhotovení. Na podstavci bude vyryt latinský nápis v próse nebo ve verších.«

Ministru války generálu Clarkovi: »Podejte mi zprávu, proč libra soli ve Strassburku se prodává o jeden sou draže.«

Elise (své sestře), velkovévodkyni Toskánské: »Milá sestro postarejte se aby se ve Florencii žádné hry, ať již jakéhokoli druhu, nezaváděly. Netrpím žádných ani v Turině ani jinde v říši; uvádí to mnohé rodiny do záhuby a je to zlý příklad. Trpím je pouze v Paříži! Jelikož jim nelze v

Feuilleton.

Napoleon v dopisech.

Napoleon neviděl ve vladaření pouhé sezení na trůně a přijímání úklon poddaných, nýbrž živě cítil povinnost všemožné péče o různé zájmy své říše. I jeho dopisy ukazují pestrou směs této všestranné pečlivosti o zájmy veřejné i soukromé. Zde malou ukázkou.

Jako konsul píše Napoleon svému bratru Josefovi: »Nechť k jakýmkoli událostem zavleče náš osud, viš dobře, můj drahý, že nemáš lepšího přítele, jemuž bys dražším byl a jenž by upřímněji Tvému štěstí chtěl, nade mne. Život jest lehký sen, jenž se rozplyne. Loučíš-li se a domníváš-li se, že to bude na nějaký čas, pošl mi svůj obraz. Prožili jsme pospolu tolik let v úzkém spojení, že srdce naše splynula, a Ty viš lépe než kdo jiný, jak velice mé srdce náleží Tobě; cítím při těchto rádcích pohnutí mysli, jaké mne zřídka v mém životě zachvátilo; cítím, že se dlouho neuvídíme a nejsem si to, abych svůj dopis dokončil ...«

Členu Institutu Bertholletovi: »Jest to pravda, že jakýsi Achard v Berlíně vyrobil dobrý cukr z javoru a že se rovněž z řepy cukr vyráběti může? Žádám Vás, abyste zavedl o tom šetření.«

Policejnímu ministru Fouchéovi: »List »Publiciste z 22. září pojednává o bohoslovských otázkách; působí to špatným dojmem. Nemohou se bohoslovské otázky přenechat kněžím? Pronesl jsem již své mínění; časopisy ať se děle tím nezabývají.

Vrchnost »Boží zajisté služebník jest, mstitelem k vyhlášení hněvu na toho, kdo páše zlé.« (Řím. 13, 4.)

Sv. Jan Křtitel kázal horlivě proti nepravostem lidským, prohlašuje: »Již zajisté sekera ke kořenu stromu přiložena jest. Protož každý strom, kterýž nenese ovoce dobrého, vyřát a na oheň uvržen bude.« Tázali se tudíž lidé z různých stavů, jak si mají tedy počínati, aby se zalíbili Bohu. Celníci se lekli, zdali vyhlášením cla nehřeší. Ale sv. Jan jim vybíráni spravedlivých poplatků schválil: »Nic více neberte, než co vám ustanoveno jest.« — Volají se ptali: »A my co budeme činiti?« Sv. Jan jim řekl, aby se raději věnovali povolání jinému, ale poučil je významně: »Žádného neutiskujte, ani nečinite křivdy a dosti mějte na svém platu.« (Luk. 3, 14.)

Když byl Kristus od vojáků jat a vláčen, ani jedinému neřekl, že by měl voliti povolání jiné. Když jeden z nich ho udeřil, tážal se Kristus, proč ho tepe; jeho stavu se však nedotkl nešetrně ani v nejmenším.

Obranná válka jest v Písmu přímo přikazována. Vždyť přece zdravý rozum i nejprostšího člověka snadno pochopí, jak by dopadl stát, o němž by věděli hamizní sousedé, že není k odrazení útoku připraven. Bible dí: »Manželky vaše i synové zůstanou v zemi . . . vy pak zbrojní před bratřími, všickni silné ruky, a bojujte za ně. (Jos. 1, 14.) — Nebojte se jich (nepřátel); ale na Pána Boha velkého a hrozného pamatujte a bojujte za bratři své, za syny své, za dcery své, za manželky své a domy své. (II. Ezdr. 4, 14.) — Řekl Šimon: Odstup to ode mne, abych šanovati měl života svého v kterýkoli čas soužení; neboť nejsem lepší než bratři moji. Pomístím tedy národa svého a svatyně, dítek také našich i žen; poněvadž sebrali se všickni národové, aby potřeli nás pro nepřátelství. I rozptěl se duch lidu spolu, jakž uslyšel řeči tyto; a odpověděli hlasein velikým, řkouce: Ty jsi náš vůdce místo Judy a Jonathy, bratři svých; bojuj boj náš a všechno, cožkoli řekneš nám, učiníme. (I. Mak. 13, 5—9.) — Šimon pravil synům svým: . . . Vytáhnouce bojujte za národ náš, pomoc pak s nebe budiž s vámi.« (I. Mak. 16, 3.)

Takových citátů ovšem možno uvésti daleko více. A nikdy Kristus neřekl, že válečné příkazy Písma sv. Starého zákona byly příliš přísné, že byly bezohledné. Tolik jako kratičkou informací pro ty, kteří sice rádi strkají Písmo před oči katolíků, ale sami se do něho nepodívají ani tehdy, když nejnepřímým způsobem pronášejí kritiku.

Stěhování v poli.

(Píše Dr. Konečný, polní kurát.)

Radost moje z nově vystavěné polní fary netrvala dlouho. Sotva uplynuly vánoční svátky, přerušeny pouze jediným, celkem bezvýznamným útokem ruské stráže na naše posídky a odraženým asi za hodinu našimi statečnými »Kujebáky« za pomoci bdělé dělostřelby, sdělena mi byla smutná zpráva, že dni vládaření mého v nové fary jsou spočteny.

Jak mi bylo při tom u srdce, uhadne každý, kdo se již jednou v životě proti své vůli musil stěhovati ze svého bytu. Deštivé počasí nebylo zrovna lákavým k dlouhému pochodu a snad docela k přenocování pod širým nebem. Na štěstí přestalo však v noci pršet, nebo se vy-

tomto ohromném městě zabrániti a jelikož jsou prostředkem, jehož policie užívá. Chci však, aby se nikde v mé říši nedovoľovaly.

Ministru války: »Dovídám se, že dělnictvo v Rotterdamu a Amsterdamu nemá práce. Zpravte mne, jakého druhu dělnictvo je a jaké práce mohly by jim býti dány.«

Maršálku Berthierovi: »Píše vévodovi Padovskému, že mne došly vážné stížnosti do jeho jednání, že přijímal od města Hanavského deset louisdorů denně. Necht' ihned zašle zpět vše, co obdržel, těm, kteří mu platili. Píše mi důvěrně, že toto jednání mi způsobilo mnohou nelibost. Totéž píše vévodovi z Castiglione, necht' nic nepřijímá a přijaté peníze vrátí.«

Policejnímu ministru: »Stalo se včera, že koší jakýsi svou vinou, jak se zdá, usmrtil malé dítě. Zatkněte ho, ať náleží komukoliv a potrestejte ho přísně.«

Lambertovi, hlavnímu komisaři vojenských do dávek: »Předkládám vám došlou stížnost na závaží a malou váhu, již se užívá v zásobárně krmi va. Jest dokázáno, že se krađe. Dále zatknouti občana Michela, až byste mohl naznačiti toho, který vázal seno a dozorce ve skladišti, který užíval špatné váhy. Zítřka ráno mě zpravíte o vykonání tohoto rozkazu.«

Francouzský ministr v Badenisku oženil se s osobou nízkého a pochybného původu. Napoleon píše ministru zahraničních záležitostí: »Dejte na srozuměnou tomuto ministru, aby podal demisi;

jasnilo a brzy nato chrupala zmrzlá, hrbolovitá půda pod nohama. Časné z rána — po celonočním pochodu — přibylí jsme do nových posídk a zároveň do nového obydlí. Vystředili jsme zde uherskou divisi stílečů, kteří zde byli přes tři neděle na stráž proti nepříteli, zakopanému v křivolaké linii, na některých místech pouze na sto padesát kroků od našich zákopů. Oddíly vojska rozříděny po zákopech, ustanoveny rezervy a důstojnictvo umístěno ve svých boudách.

Krajina skýtá velmi neblahý dojem. Nevidíš zde ničeho, než pustý prales v ohromném močálu. Tisíce starých, mooných kmenů leží zde bez ladu a skladu pohrouženy v bažinatých kalužích; omšené kmene starých bříz, dubů, buků a habrů ční jednotvárně k nebesům. Vůde zeje jen močál, porostlý šedou travou a rákosím, zamrzlý poněkud, ale nebezpečný v době tání.

Ticho lesní, upomínající na zkazky o starých zakletých zámocích, jest přerušováno pouze jednotvárným tikotem pilných sýkor, stěbetáním čížků a klepáním obratných šedých datlíků, šplhajících bez ustání po starých kmenech a hledajících v jizvách kůry svou potravu. Obydlí lidského zde nenajdeš. Jen dvě polozbořené chaty, obydlí to hajných zdejších lesů, kteří již před několika měsíci byli zavlčeni v hlubokou Rus, jsou svědky, že i v těchto nehostinných krajích bydlíval člověk.

Velitelství pluku s celým svým štábem zaujalo místo v lese poblíž jednotlivých praporů. Zde vystavěna byla našimi předchůdci v pravém slova smyslu cikánská ves. Jednotlivé dřevěné boudy — stojící uprostřed špinavých kaluží, obložené drnovými cihlami a opatřené jedinkou, namože několikrát již slepenou tabulí — byly nám určeny za obydlí. Bez dlouhého rozmyšlení vešel jsem se svým sluhou do jedné z těchto bud. Hned při vkročení do zpuštěl kobyky uotčil jsem prudkou ránu do hlavy, neboť jizba tato nebyla stavěna pro žádné pohodlí obývacího, měla pouze a jediné sloužit k tomu, aby se zde posadil, nebo jen vyspal. Podlaha, sestávající ze tří prken, zalita byla úplně vodou. Nesčetnými otvory ve střeše, pokryté pouze několika křovinami a starým, opotřebovaným šatstvem, vnikal mrazivý vzduch do této místnosti, podobné úplně zanedbanému sklepu.

Než, co činiti? Ve válece přestává veškere krasou i dlouhá spekulace. Ruče přistoupeno ku práci, zařizování nového bytu, v němž snad mám strávit celou zimu a to nejen sám, nýbrž i můj dobrý přítel, plukovní lékař, jehož příchod z dovolené jsem každodenně již očekával. Prostý stolek a lavice — pozůstatky to z blízké pobořené hájovny — byl jediný inventář, který mi zde zanechal můj předchůdce. Především vyлита byla voda ze světnice a pak kladena nová podlaha z křovin, o něž není v pralese nouze. Potom postavena byla v pravém koutě polní kamna, plechový, šestiboký to hranol s otvorem pro kladení dříví a krátkou rourou na odvádění kouře. Netrvalo to dlouho a již praskal vesele v kamnech oheň a vylévána byla voda z promočených erárních bot.

Avšak kamna vypovídala tentokráte službu. Skuliny a trhliny stěn i stropu propouštěly

použiji jeho služeb jiným způsobem v říši. Tato žena jest příliš zneuctěna a kdyby ji utajoval, vydával by se možné potupě.«

Ve vojenském rozkaze na první výpravě italské: »Generálové divisi jsou zmocnění, dle okolností dáti ihned zastřeliti důstojníky nebo vojáky, kteří by svým příkladem povzbuzovali jiné k drancování, kazili disciplínu, působili nepořádek v armádě a poskvrňovali svou čest a slávu.«

Vdově po svém pobočníku Muironu, který svým tělem zachránil život Napoleonovi, sám při tom však padl: »Muiron zemřel po mém boku na bojišti u Arcole. Ztratila jste milého manžela, já přítel, jemuž byl jsem dlouho již oddán; avšak vlast ztrácí více nad nás oba, ztrácí důstojníka znamenitého jak svým nadáním, tak svou vzácnou statečností. Mohu-li Vám býti při něčem užitečným aneb Vašemu dítěti, prosím, abyste počítala úplně na mou službu!«

K jeho korespondenci započítáme i jeho poslední vůli, psanou na ostrově Sv. Heleny 15. dubna 1821 a z ní část nejintimnější: »Marchand (Napoleonův komorník) ať uchová mé vlasy a dá z nich zhotoviti náramky se zlatým klíčkem; necht' jeden je zaslán císařovně Marii Louise, jeden mé matce, jeden každému z mých bratrů a vnuků, kardinálovi (strýci Napoleonovu), mému synu též jeden, větší.«

Tot' feuilletonistická ukázka z dopisů Napoleona vých. Korespondence Napoleonova je tiskem vydána; čítá ne méně než — 32 svazků!

A. V. Chodovický.

veškeru teplotu a nutily mne k novým opravám pracem, jež trvaly až do večera. Nechtělo se mi již děle do práce přes to, že opravy byly jen částečně provedeny. Byl totiž sylvestrovský večer, konec občanského roku.

Mnohá vzpomínka z válečného roku, jež jsem plně strávil na severním bojišti, vířila mi hlavou a nutkala mne k úvaze o vlastním životě, skutečích, námáhách i radostech, jež jsem v této dlouhé a přece jen rychle uplynuté době zažil. Na druhé pak straně vnucovala se mi otázka, zda jsem povinností svého před Bohem i lidmi zodpovědného úřadu dostal, abych pak děkuje Bohu za udělená dobrodíní vzbudil nové úmysly pro příští rok. Vše to tanulo mi ještě na mysli, když ubíral jsem se ku spánku na posteli vystlané jemnými třískami a zabálil se do svých pokrývek. Kolik zainalých tvář se shlasinajícím okem viděl jsem dlouho ještě před sebou, slyšel poslední šepot umlkajících jejich úst, vyřizujících poslední pozdrav svým drahým a odporoučejících se do milosrdenství Pána života i smrti.

Ještě jsem nespal, když hlučné rány ruských děl tlumočily pozdravy novoroční našim oddílům, jež naše dělostřelba zodpověděla prudkou palbou. Telefon oznamoval, že nebyl nikdo raněn. Mohl jsem proto znovu ulehnutí na lůžko, ale nespal jsem právě tak, jako z našich mužů nikdo snad nenasnul v této sylvestrovské noci.

Nebylo mi to nic nového, že poslední noc občanského roku strávena byla v bdění. Než, jaký to rozdíl mezi sylvestrovskou nocí probděnou na bojišti a strávenou v hlučném veselí, pití a užívání rozkoší všeho druhu!

Obránci vlasti na severním bojišti byli by nyní jistě doma trávili tento večer v klidném kruhu rodinném. Z hloubi duše vycházelo by předsevzetí, vážiti si života v novém roce a s ním všech jeho ideálů, jež otvírají tajemnou clonu, již zastřel jest každý nový oddíl života.

Mám zde především na mysli povznášející a zušlechťující ideály náboženské, jež v životě tak mnohého hrály snad až dosud úlohu jen podřadnou. Z ustavičného styku s vojskem od počátku války nabyt jsem toho pevného přesvědčení, že hrdinové, kterým se podaří ve zdraví vrátiti se do své domoviny, stráví příští večer sylvestrovský v kruhu svých drahých a že nebudou vnášeti v mír a klid rodinného i občanského života, zaplacený krví tisíců, svár a bídu, zaviněnou různou výstředností.

Neusnul jsem ještě, když na dveře mého bytu klepala ordonance, přinášející mi telefonické blahopřání mužstva i důstojnictva k novému roku. V těžkých dobách uznáván je význam kněze jakožto přítele a prostředníka, jemuž svěťují vojíní své nejtajnější zájmy.

Těžká doba válečná naučila lidstvo ceniti vyšší útěchu a s ní zároveň toho, jenž ji hlásá. V rozmluvách s důstojníky našeho pluku zdůrazňována byla již nejednou nutnost vlastního kněze u všech pluků i v míru.

Nový rok věnován návštěvám vojínů v zákopech a dodatečným úpravám na mém bytě. Práce pokračovala nyní mnohem rychleji, poněvadž přibyl z dovolené pan plukovní lékař, můj spolubydlící, a tak jsme společnou rukou zařídili svou prostou domácnost tak dalece, že se v ní dá bydlet a v době klidu také něco pracovat. Denní návštěvy v zákopech mívají sice za následek úplné promočení bot i šatstva, avšak podnikáme je s tím větším zájmem, jelikož není celkem žádných raněných a za celou tu dobu bylo mi pouze dvěma vojínům skýtati poslední útěchu a doprovod na cestu do vědného života. Kdyby se trochu vyjasnilo a začalo mrznout, bylo by i toto nové naše působení snesitelným a nové stěhování by nás právě tak nemile překvapilo jako před týdnem.

Záložna v Hradci Král.,

Janské náměstí č. 163.

Vklady na knížky 4 1/2 %
Vklady vázané výpovědí
a vklady stěhankové 4 1/2 %

Naše naděje.

Životopis Jejich Výsosti arcivévody Karla Františka a arcivévodkyně Zity. Podává Frant. Wolf, farář v Kostelní Lhotě.

»Hlasy katolického spolku tiskového« přinášejí v novém ročníku v č. 1. a 2. dvě úvahy, na něž slušno upozorniti. První jest životopis sv. Zity. Tato svěťice jest u nás doposud sice méně známá, zato v Itálii, ve své vlasti, velice uctívána; rovněž ve Španělsku i Francii, kde se úcta její rovněž rozšířila. Narodila se v severní Itálii v Monsagrati r. 1218 z rodičů velice chudých; když matka onemocněla, odešla 12 let teprve stará Zita se svolením otcovým do města Luky (poblíže Pisy), aby tam u zbožné rodiny Fatinelli službu přijala a svým rodičům k výživě napomáhala. A sloužila

zde věrně a oddaně, žijíc životem svěťice, až do své smrti 27. dubna 1278, tedy plných 48 let! Její zbožnost, bezpříkladná téměř šlechtnost a dobrota srdce, projevující se milosrdnými skutky k chudým, korunována byla zárukou, pro něž záhy lid uctíval tuto »svatou služku«. R. 1696 byla prohlášena za svaťou. Svátek sv. Zity dne 27. dubna slaví město Luka s velikou okázalostí. Úcta sv. Zity nabývá však zvláštního významu tím, že pod patronátem této svěťice zakládány jsou útulky pro služebné dívky, odkud by jim dobrá místa ve křesťanských rodinách byla zaopatřována. Toto sociální zařízení praktického křesťanství jest památkou této svěťice nejpözehnanejší.

K této úvaze řadí se pak vhodně druhá »Naše naděje«, životopisy Jejich Výsostí arcivévodů Karla Františka Josefa a arcivévodkyně Zity. Při životopise významných osobností hledáte rádi údaje ze života soukromého, intimního. Tímto rázem vyznačuje se přítomná knížka. Proto vás na příklad bude zajímati, že arcivévoda Karel František (nar. 17. srpna 1887) jest po přelíci přímým potomkem našeho českého královského rodu Jiřího z Poděbrad. Jest starobylym zvykem katolických rodů panovnických, že volivají větší počet křesťanských patronů. Co to znamená? Zvyk ten spočívá na článku víry o obcování svatých; křtěnec staví se pod ochranu svěťců, kteří v rodině zvláštní úcty požívají. Arcivévoda má jich na příklad osm, arcivévodkyně (nar. 9. května 1892) deset. Rádi dočítáte se o pobytu arcivévodovů v Brandýse nad Labem, o příchodu novomanželů sem po sňatku, konečně o odchodu celé posádky do Kolomyje v Haliči. Tím více bude zajímati — na mysl máme spanilomyslné čtenářky — celý průběh seznámení se obou Výsostí, zasnuby a sňatek jejich. Při popisu vévodské vily Pianore u Luky v severní Itálii, kde se arcivévodkyně narodila, dovedete si představití hluboké italské nebe, s mramorové terasy u vily poutavý rozhled do široké zelené roviny a v dále moře až na obzor sahající. V každou roční dobu je krásně zde, v tomto koutku ráje. Toto Pianore jest tedy rodištěm naší princezny, která, jako pan arcivévoda, pochází též z rodu spřízněného s našimi českými králi. Mnoho zajímavých drobností nacházíte v líčení jejího dětství a mládí. Její jarou veselost, soucit s chudými, zálibu v práci kuchyňské a její umění ve hře na varhany. Její zbožnost při sňatku, roztomilost nevěsty při uvítání na české půdě a konečně vážné starosti rozkošné mladé matinky, jež, ač s tvářičkou děvčátka z pensionátu, důstojně si postězuje na plačícího svého prvorozence: »Co tomu říkáte? Co se s těmi dětmi zkusí!« A to praví s tak mile zářipným pohledem, že každého to tklivě dojmá.

Bude vás konečně zajímati a vysvětlíte si, proč spisovatel tuto knížku podává se zvláštní pietou: Dostalo se mu cti, že pan arcivévoda s paní arcivévodkyní při pochodu posádky z Brandýsa do Haliče byli jeho hosty na venkovské farce. Bylo to v sobotu 2. března 1912; druhého dne ráno o půl sedmí byli přítomni mši sv. s veškerým důstojnictvem, načež se rozloučili.

Po rozloučení zdržela se Její Výsost ještě pod hostinnou střechou nějakou hodinku v rozhovoru, jehož středem byl vždy jen »Karel«, jak pana arcivévodu pouze jmenovala. S jakým zářivým pohledem vypravovala o svém sňatku, kterak již na cestě do kaple zastavila se, aby si dala přinést modlitební knížku. »Tu modlitební knížku mi dala moje sestra, která je v Anglii v klášteře. Napsala ji pro mne. Při kopulaci bylo přítomno Jeho Veličenstvo. Karel byl v plné parádě. Nemohl miiti modlitební knížku, a tu jsem držela svoje modlitby při mši sv. tak, že se mohl Karel modlit se mnou!«

Válka přerušila pospolitý jejich život rodinný; pan arcivévoda odešel do pole, paní arcivévodkyně dli i s dětmi na pozvání Jeho Veličenstva v zámku schönbrunnském.

Úvaha tato (čítá 40 stran a přílohu dvou podobizen) pietně psaná, svým intimním nádechem vás cele zaujme a kdyby vydavatelstvo odhodlalo se vydati ji v příhodné vazbě, byl by to vhodný dáreček, který by vykonal dobrou službu populární informace českému lidu o těch, »kteří určení jsou, aby jednou v době budoucí korunu této říše nosili«. Pak by dobrý úmysl dp. spisovatele byl zcela i pravou zásluhou! Avšak i tak jsme mu poděčeni.

Ch.

Osudy kostela sv. Klimenta v Hradci Králové.

Píše Václav Vach.

II.

Vnitřek kostela jest dle Cechnera, str. 60, velmi ladných poměrů: na eliptickém půdoryse, jehož délky asi jsou 10,65 m a 13,65 m, zvedá se osm párů sdružených jonských pilástrů, nesoucích kladí 1,65 m vysoké, z architrávu, hladkého vlysu a římsy barokně profilované. Prostor nad celou kaplí sklenut eliptickou kopulí, ve vrcholu otevřenou pro lucernu ve výšce 16,35 m. Mezi pilástry jest osm výklenků, svrchem eliptickým pásem překlenutých, z nich v jednom jest vchod, ve

dvou příčných okna. Nad vchodem a dvěma nejbližšími výklenky sklenuta jest kruchta do lunet. Po každé straně kruchty podpírá klenbu konsola pěkného barokního tvaru. Lucerna sklenuta jest rovněž bállovitě s osmi lunetkami nad okny. Výprava barokní. Na hlavním oltáři zavěšen je obraz sv. Klimenta v zlateném rámcí, kolem něhož jest šest anděličků.

Na postranním oltáři na epistolní straně stojí nejvýše skleněná rakev, ozdobně okovaná, chovající ostatky sv. Klimenta.

Na protějším oltáři jest uprostřed dřevěná, polychromovaná Pietta, 78 cm vysoká, slušně řezaná, z první polovice 18. století.

Křížová cesta, 14 obrazů v rámcích se zlatenými rokokovými nástavky. Malby jsou celkem správně kresleny v realistickém pojetí a byly pořízeny r. 1766 pro kostel sv. Ducha; v letech 1780—1793 byly sem přeneseny.

Kutá raménka pod křížovou cestou, 6 kusů, 93 cm dlouhých, jsou výborné práce z druhé polovice 18. stol.

Až do novějších časů zůstaly zbytky staré kaple sv. Klimenta ze 14. století nepovšimnuty. Když se kdo na Bílou věž podíval z blízka, kde jest portál vedoucí do kaple, byl jistě v údivu, že část stavby na východní straně s ní souvisící, v které jsou schody vedoucí do třetího patra věže, sloužila původně k účelu zcela jinému. Bílá věž totiž, r. 1574 postavená, jest vystavena celá z tesaného kamene hořického ve slohu renesančním. Toliko okna, lomeným obloukem zakončená, jsou upomínkou na sloh gotický, renesancí vypuzený. Tato část však jest naskrze cihelná, zcela taková jako stavba vedlejšího většího chrámu, a opěrný pilř, postavený šikmo přes roh této části, podobá se pilřům při chrámě sv. Ducha.

Tyto známky povzbudily r. 1854 tehdejšího podkrajského komisaře M. Süssnera k bližšímu ohledání této staré stavby; i ukázalo se brzy, že se nade dvířkami ke schodům vedoucím nalézá vysoké gotické, cihlami zazděné okno, potom na straně k věži samé přítýkájící dole polovice gotického zazděného portálu a nad ním polovice druhého vysokého, též zazděného okna.

To jsou zbytky staré kaple, zbudované r. 1338, které na této straně s vystupující věží tvoří přímý úhel.

Když se r. 1854 kaple sv. Klimenta opravovala, dal zmíněný podkrajský komisař cihly, jimiž prohlubina portálu byla vyplněna, vybourati, takže se objevily poloha a sloh portálu v původních svých tvarech.

Portál jest gotický a tvoří lomený, ale dosti tupý oblouk, složený z čtvernásobných laloků a žlábků do hloubky zdi ustupujících, všecko z cihel, patrně ve zvláštních kadlubech upravených do formy lalokův a žlábků. Druhá neviditelná polovice portálu a okna nad ním nalézají se ve zdi věže, která podivným způsobem a bez újmy své pevnosti tyto části staré kaple v sebe pojala, jak se to při dalším vybírání cihel zcela jasně ukázalo.

Při dalším zkoumání zjistilo se také, že tyto staré cihlové zdi kaple celou jižní stranu věže prostupují a na západní straně asi na půldruhé stopy ven vynikají a zde spodní část věže sesilují.

Co zde z těchto zdí zbylo více, bezpochyby pojato v novou stavbu nynější kaple — původní podobu ztratilo.

Objevený portál na jižní straně mohl vésti jen k bočnímu vchodu do staré kaple, jejížto průčelní část snad hleděla k západní straně. Aby se památka zachovala, nedal Süssner prohlubinu objeveného portálu opět zazditi nýbrž vyčistiti, aby se formy starého goticko-cihelného slohu, u nás v Čechách tak vzácné, pohodlně mohly viděti. Obořený hofeříšek zdi, dílem beze střechy jsoucí, dal přikryti cihelnými výrobky a před další zkázou zabezpečiti.

Našli se však ještě jiné zajímavé zbytky staré kaple, a to ve věži samé v prvním patře. Tam totiž jest věžní komora, do které se z kruchty nové kaple vchází, a spatřuje se zde na jižní zdi zazděné gotické okno a na stropě do závěrníku sbíhající klenbová gotická žebra z pískovcového kamene.

Všechny tyto zbytky nade všechnu pochybnost dosvědčují, že výstavnost staré kaple, jak až do r. 1714 stála, ve slohu i v stavivu s vedlejší chrámem sv. Ducha se srovnávala a že z první polovice 14. století pocházela. (Pam. arch. III. z r. 1858.)

Za válečného ruchu.

Papežova péče o zajatce. »N. W. Tagblatt« dne 14. t. m. oznámil ze Ženevy: Delegát mezinárodního výboru Červeného kříže Adorn vrátil se z Říma. Jakkoli papež věděl, že Adorn jest nejhorlivějším kalvinistou v Ženevě, přece jej přijal velmi srdečně a poslání jeho se úplně zdařilo. Bylo smlouveno, že mezinárodní výbor Červeného kříže a papež budou spolupůsobiti, aby 1. zaslání chleba ze Ženevy a z ostatních švýcarských měst pro francouzské zajatce v Německu nebylo rušeno; 2. aby Francouzům, bydlícím v území obsazeném Němci, bylo dovoleno, dopisovati si se svými příslušníky ve Francii, v polí a v německých zajateckých tábořech; 3. aby vojákům, v Německu zajatým, kteří jsou zraněni aneb onemocněli, bylo dovoleno, dáti se ošetřovati ve Švýcarech.

Kterak posílá peníze zajatcům v Rusku a Itálii? Zajatcům našim v Rusku a Itálii možno zasílati peníze dvojím způsobem: buď poštovní poukázkou, nebo telegraficky. Kdo posílá peníze poštou, musí si koupiti »mezinárodní poštovní poukázku«, na níž vyplní správně adresu zajatcovu, načež zásilka jde prostřednictvím »vrchní poštovní kontroly v Bernu«. Kdo chce telegraficky poslati peníze, koupí si obyčejnou poukázku a napíše na adresu: »Informační úřadovna Červeného kříže pro válečné zajatce, odděl. E. — Vídeň, Graben 17.« Adresu zajatcovu (přijmení, hodnost, pluk, setnina a místo, kde je zaj.) napíše na ústřížek poukázky. Na tento ústřížek napíše zasílatel též svou přesnou adresu, aby mu mohla býti dodána kvitance a ovšem žádost, aby peníze byly dále zasílány z Vídně telegraficky zajatcovi. Na ústřížku nesmí býti nic sdělováno, nesmí se nikdo odvolávati na nějaký dopis a podobně. Kdo posílá telegraficky na př. 20 K, musí zaplatiti 5 K poplatku. Tento poplatek platí se až do výše 200 K. Od 201 K platí se 6 K. Každý, kdo pošle peníze svrchu zmíněné kanceláři ve Vídni, obdrží poštou kvitanci. Každá kvitance má číslo, které nutno udati, kdyby někdo reklamoval. Na reklamace bez udání čísla kvitance nelze vzíti zřetel. Peníze zasílají se hned zajatcům.

Samovraždy defraudanta státních peněz v Itálii. Z Lugana se sděluje 14. t. m.: President svazů inženýrů a architektů, městský rada Mazzini v Turíně, správce průplavu Cavourova, zastřelil se před očima svých synů, setníka a poručíka, kteří přijeli z fronty na dovolenou, právě když do bytu jeho vstoupila policie, aby ho zatkla pro podezření z defraudace státních peněz.

Celková válečná kořist ústředních mocností. »N. F. Presse« oznamuje: Dle »Gazety Polské« činí celková kořist centrálních mocností během 17 měsíců války: 470.000 čtv. km nepřátelského území, 3.500.000 válečných zajatců, 10.000 děl a 40.000 strojových pušek, nehledě k jinému válečnému materiálu.

24 dní bitvy na besarabské hranici. Z Berlína 19. ledna se sděluje: Vítězná boje rakousko-uherských vojsk mezi Strypou a Prutem, na kterých všechny národnosti dvojité monarchie měly podíl, zvláště Uhti, Chorvaté a Moravané, trvaly 24 dní, vlastně od 24. prosince do 15. ledna. Prvé stadium na besarabské frontě uzavřaji dny 29. prosince až 4. ledna s dvoudenní přestávkou, na Strypě 29. prosince až 3. ledna s jednodenní přestávkou. 7. ledna byl na obou frontách vrcholný stupeň zápasu. 8. ledna bylo jen na Strypě bojováno, načež tu nastoupil klid. Na besarabské hranici vypukla bitva od 11. do 15. ledna. V celku bylo na Strypě 8 bitevních dní, z nichž 6 velmi těžkých na besarabské hranici 17 bitevních dní, z toho 13 velmi těžkých. Dle výpovědí zajatců a nalezených rozkazů měla vojska striktní rozkaz prorazit.

Ballky pro polní pošty. Přijímání soukromých balíků pro c. a k. polní poštovní úřady č. 16, 34, 45, 46, 49, 95, 170, 190, 211, 233, 308 a 317 jest zastaveno.

Nynější názor soc. demokracie české o válce. »Rovnost« přinesla článek, v němž velebí účinek nynější světové války. S uspokojením konstatuje, že jest krvavým začátkem nových dějin, novou pochodní, která svítí na stezky budoucnosti, v plamenech požárů a hřmění děl rodí se nový svět, válka probudila ideu bratrství a činné lásky, odstranila nahromaděné rozpory, co bylo shnilého, odplavila. Válkou bude svět zúrodněn k bohaté žni — Tento úsudek sociálně-demokratického listu jest ovšem pozoruhodný.

Draselnaté hnojivo „EAM“

== dodává ==

**KRÁLOVÉHRADECKÁ BANKOVNÍ JEDNOTA
v Hradci Králové.**

Italský posudek o nedobytnosti Lovčenu. Tři dni před dobytím prohlásil v Luganu raný italský plukovník, který několikrát na Lovčenu byl za zvláštním posláním, zpravidla: »Berl. Tagl. Rundschau«: »Tuto horskou pevnost Rakusané nikdy nedostanou, leda že by Černohorci vyhladověli. — Když však zpravodaj poznal, že Rakusané stekli docela italskou část Monte Piana, odpověděl důstojník se smíchem: »Monte Piana a Lovčeni! . . . Tam trpaslík, zde obr. Tam málo anebo zcela nic vojensky připraveno, zde všechno až do nejmenších detailů pro příjezd nepřítelů zajištěno. Je holým šílenstvím jen na něco podobného myslet. I kdyby francouzská děla nebyla dobrá, a kdyby na svazích Lovčenu statisíce Rakusané vykrvácelo, zůstane nedobytným, dokud obhájcové nepřátelským oblíčením nebudou vyhladověti. Dobytí Lovčenu útokem bylo by prostě největší vojenskou událostí mocnářství. Vojensky posuzováno s hlediska geniální přípravy a provedení, je bitva u Tannenberku a zimní bitva u Mazurských jezer největší událostí ve světové válce. S hlediska vojenské bravery bylo by však dobytí Lovčenu největším válečným činem všech dob. Zdůrazňuji: všech dob, v nichž kdy bylo válčeno. Takový čin provedl by tak velkou duševní silou rakouských a uherských vojáků, že by se musila před ním celá Itálie poklonit a před ním by musila vyslovit neobmezené uznání a úctu. Ale k tomu nedojde. A kdyby k tomu došlo, pak by Itálii nezbylo než složit zbraň a prosit o mír. Ale to není ani myslitelné. Všechny naše výpočty byly by pak bozsky přes pakub; ale tak strašně se nemůže náš generál štáb a naši atašové mýlit. — Tři dny po tomto rozhovoru vzaly naše armády Lovčeni útokem!

zapsané společenstvo s r o.

V Hradci Král., Adalbertinum.

Přijímá vklady na vkladní knížky a účty. —
Úvěry osobní a živnostenské za podmínek nejvýhodnějších. Vkusné střádanky

Politický projev zástupců naší strany. Užší výbor strany křesťansko-sociální, vyslechnuv ve schůzi dne 13. ledna zprávu předsednictva o postupu koncentračního jednání českých politických stran, vzal s pochvalou na vědomí následující projev akčního výboru spojených organizací katolického lidu v Čechách: Na základě kompetentního prohlášení o povaze soustředění pater českých politických stran (staročeské, mladočeské, národně-sociální, pokrokové a státoprávně-pokrokové) v jednu, »městskou stranu národní«, neshledává v této koncentraci akční výbor sjednocených organizací katolického lidu v Čechách, v porozumění s příslušnými jeho zástupci, úmyslné zneužívání a pomínutí ostatních politických stran českých, jmenovitě konservativních, nýbrž upřímné vyznání odchylného názoru v otázkách kulturních a nepřímou výzvu k podobnému jich soustředění na kulturní podkladě konservativním. Toto ideové rozlišení stran nemá být překážkou solidární součinnosti ve společných záležitostech všenárodních a k tomu cíli má být zvolen společný ústřední výkonný orgán, jakožto představitel vůle všenárodní. Ústředí spojených organizací katolického lidu v Čechách vznáší proto naléhavou výzvu ke všem prozíravým vlastencům, aby v době přerodu mezinárodního, v zájmu opravdového ozdravení politického života národa českého a k odvrácení nebezpečí mu hrozícího, nepřehlédli nepopíratelnou událost, že naše tisíciletá národní kultura vzrostla z kořene věro- a mravouky křesťanské, která proto pravý a trvalý pokrok organického vývoje našeho národa podmiňuje.

Snahy o české národní souručenství nazývá »Věstník Zemské jednoty učitelských spolků v král. Českém« jiskrou v temnotách. Píše: »Naše národní sjednocení, má-li být organickým sjednocením ve vlastním, vyšším slova smyslu, musí především mít smysl ten, aby povznesen byl veřejný náš život. A to povznesení záviseti bude na vnitřním probuzení našeho národa, na důtklivém poznání sama sebe, na poznání osobitých existenciálních prostředků, slovem na takovém uvědomění, kde rozum, cit a vůle dovedou v úplné harmonii založit plodnější a ušlechtilější život. Od koncentrace národní očekávání kulturní úspěchy, poněvadž politické sjednocení jest pouhým prostředkem k tomu. Ale právě proto nechceme a nesmíme chtít, aby sjednocování národa našeho omezovalo se jen a jen na obory politické s vyloučením oborů jiných. Kdo cítí v sobě sílu, měl by ji jako dělník, jenž drží se k jinému dělníku. Sdružení naše musí být patrné všude a jen o tuto všeobecnou koncentraci národní bude lze opřít koncentraci politickou. Rušivě bude tu působiti obvyklá skepse, která byla vždy štítem egoismu a egoistického separatismu. Ze skepse takové rodí se nejškodlivější dojem, ale tomu lze čeliti činorodými snahami, které negativisující skepsi nejlépe potírají. Dnes, kdy jedná se o záchranu národa a jeho zabezpečení, musí naše vůle projevovali se činy. V opaku je

naš hrob, a kdo dnes sledují akce sjednocovací do skeptických vod nečinnosti a ochromené vůle, musejí počítati býti jen mezi hrobaře našeho národa. — Ovšem jest pravdou, že politické souručenství daleko nestačí. Vždyť na př. zájmy kulturní, náboženské a sociální působí tolik na politiku! V některých stranách politický směr byl právě jen a jen synem takových snah. Nebude-li přerod všestranný, nezavládne-li blahá tolerance i ve sféře nepolitické, pak politické souručenství bude pouhou theatrální hrou.

V zájmu konfesní tolerance. Biskup Keppler v Rottenburgu ve svém spise »Unsere toten Helden und ihr letzter Wille« (Freiburg, Herder) srdečně promlouvá o vzájemné účtě k různým přesvědčením. Dává slovo padlému reku: »Když vypukla válka, nastal mezi konfesemi mír; obě spojily společná obůž, společná láska k vlasti. V poli jsme žili pohromadě jako bratři. V zákopech jsme společně snášeli zimu, často jsme se také společně modlili. Na válečném poli mísila se naše krev, vzájemně jsme si obvazovali rány a poslední služby a pocty prokazovali.« Také z vlasti docházela bojovníků zvěst, že jejich domácí svorně spolupracují. »Vaši mrtví bratři prosí a zapřísahají vás: Zachovejte tento mír dále do času poválečného! Nikdo nepohrdej jiným pro jeho víru! Nikdo nebeť v pochybnosti věrnost druhého k vlasti! Každý ovšem má mnoho co činiti na vlastním pracovním poli. Kéž každý v ušlechtilém závodění pokojně s jinými svůj úkol koná! Mezi oběma oblastmi však leží široké neutrální pásma sociální, charitativní a kulturní činnosti; tu se mohou obě užitečně uplatnit, každá dle svého způsobu, každá dle své síly pro vlast, člověčenstvo a pro říši Boží.«

Orgán pozitivně věřících evangelických duchovních »Reichsbote« uveřejnil ta slova s poznámkou, že by měla taková výzva býti napsána i od evangelického duchovního a že by měla býti uvážena ode všech evangeliků.

O prohlášení biskupa Kepplera napsal v listopadu m. r. »Evangelisches Kirchenblatt für Württemberg«: »Mluví zcela jako katolický biskup. . . Ale mluvil-li jako katolik, tož přece právě proto jako křesťan; a mluvil-li jako biskup k národu, tedy mluví jeho německé srdce právě těmi slovy k jeho milému německému národu. A toho také máme dbáti my, protože jsme jako Němci i jako křesťané při všech protivách vzájemně odkázáni druh na druh. . . Pro nás evangeliky jedná se o to, abychom jasně a důkladně poznali evangelickou léčivou moc, abychom ji zachovali a oplodnili; čím více se tomu naučíme, tím klidněji a věcněji můžeme vůči katolicismu zaujmouti stanovisko. Nebylo nahodilé, že vůči katolicismu mezi námi nastala nervózní nálada v předválečných časech, kdy vůdčí hlasy protestantské teologie otrásovaly Božím zjevením Sv. písma a klenotem reformačního poznání o ospravedlnění hříšníka. Přece však jsme byli nuceni slyšet od liberálně-theologických vůdců udávajících tón, aby se protestantismus projevoval v jednomyslnosti proti katolicismu, třebaže zdánlivě jest rozvrácen. Ani se již jasně necítilo, jaké vysvědčení ochuzení na majetku pravdy se dávalo takovým způsobem a jak málo jest oprávněna k boji náboženská společnost, která nedovede jasně říci, který určitý statek víry cítí se povolána hájiti, jako svůj nezadatelný majetek pravdy. — Ke konci list všele vítá šlechetná slova biskupova.

Nová revize češtiny Gebauerovy. Ať spor o Rukopisy skončí jakkoli, faktum jest, že dokázány úžasné omyly Gebauerově kritice staročeských slov, uložených v Rukopisu Královédvorském. Konstatování hrubých kritikařských poblouzení těch ovšem podráždilo stoupence Gebauerovy víc než vážné rozpravy moderní o Rukopisu samém. Nyní Oldřich V. Seykora v I. čísle »Archy« připomíná, že Gebauer ve své Histor. Mluvnici III-216 při ocenění slova »povít« (poroditi) uvádí tento doklad staročeské parafrase biblické věty: »Počneš syna a povýess jemu jmě Jhesus« (Počneš syna a porodíš jemu jméno Ježíš). Mělo býti ovšem rozuměno »povíš jemu jméno Ježíš«, jak vysvětluje zřejmě bible.

Seykora dokládá: »Gebauer si tu zmátl obě staročeská slovesa skoro tak, jako si byl při citátu z Jungmannova slovníku zmátl zkratky učitele národův Komenského a staré Komédie o žebrácích proto jen, že obě slova mají též začátek. Nač asi myslel Gebauer při svém citátu »a porodíš jemu jméno Ježíš?« Bezpochyby na nic, sice by byl jistě nenapsal, co napsal, a při své hluboké znalosti staročeských památek byl by v rkp. Un. XVII. E. 8 jistě pozorněji četl příslušné místo, jež zní: »— počneš syna i povješ (poviješ, porodíš) a jemu jmě Jesus povješ (povíš)«. Legenda je rýmována, obě slovesa tvoří tu rým, a tím jest řečeno vše. Tím vysvětlen i příšerný Gebauerův vánoční citát: »a porodíš jemu jméno Ježíš«.

Čím dál jasněji se ukazuje, že na důkladnou vědeckou analýsu Ruk. Královédvorského jest potřeba po Gebauerovi zavolati znalce ještě jiné; vždyť stále zřejměji vysvítá, že námitky onoho vědce daleko na potření pravosti onoho rukopisu nestačí. Lehkomyslné tvrzení naprosto ještě není vážným dokumentem.

V Bulharsku zaveden řebořský kalendář. U-snesla se tak ministerská rada, čímž Bulharsko se zbavilo konečně východní zaostalosti, která zřetelně odporovala vědeckým výpočtům. Zavedením nového kalendáře též se velice usnadní jasnost obchodní korespondence s Evropou střední a západní.

Swerdrupova výprava. Otto Swerdrup po svém návratu do Kristianie uveřejnil v různých norských listech některá sdělení o své výpravě podél severního pobřeží Asie. »Geographische Zeitschrift« přijala několik zpráviček. Výprava přezimovala na východní straně mysu Wildu, odkud byla podniknuta jízda sánkami, taženými 30 psy, na vyhledání dvou ruských lodí, které zamrzly na vyhledání pobřeží poloostrova Tajmírského. Aby se dostala výprava k lodím, musela urazit cestu 330 km. Protože na lodích se již nedostávalo potravin, bylo vzato s sebou 30 mužů posádky, kteří museli vykonati cestu k Swerdrupově lodi »Eclipse« pěšky, neboť na saních nebylo pro ně místa. Swerdrup dává přednost psům, jako taženým zvířatům, před soby, kteří se nechají těžko řídit. Ostrov Samoty, na který nevzkročil nikdo od r. 1878, kdy jej objevil Edward Johannsen, byl důkladně prozkoumán. Ostrov je zcela rovný. Byla na něm objevena bohatá ložiska uhlí. Hlavní úspěch výpravy spočívá v revidi mapy mezi mysem Čeljuskinovým a ústím Jeniseje.

Teplota slunce překonána. Nejnovější výzkumy odhadly, že teplota slunce obnáší 6000 stupňů a že jeho vyzařování je, pokud se vlastností týče, podobno roztavené platině. Vratislavskému fysikovi prof. dru Lummerovi se nyní zdařilo docíliti teploty 8000 stupňů a tím překonal slunce o 2000 stupňů! Zdá se nám to nemožným, ale dr. Lummer to tvrdí. Ba dle jeho náhledu je možno získati teploty ještě vyšší než 8000 stupňů. Teploty 8000 stupňů bylo docíleno obloukovou lampou, jež byla uzavřena v nádobě, jež může vydržeti tlak 30 atmosfér. Již při 23 atmosférách dosaženo bylo teploty 8000 stupňů. Podaří-li se dosáhnouti toho, aby oblouková lampa hořela ještě ve větší tlaku, pak by se docílilo ještě vyšších teplot. Dr. Lummer sděluje dále: Při tlaku 1 atmosféry dosaženo bylo 4200 stupňů tepla. Wolframová lampa plane s 2450 stupni, uhlíková lampa s 2210. Bunsenův hořák se 1780 stupni. Zvyšováním tlaku uhlíky na obou potech lampy zkapaňují. Podobnou cestou se dru Lummerovi podařilo získati teplotu slunce. V předpokladu, že slunce vyzařuje jako roztavená platina, dospělo se k překvapujícím, ale souhlasným výsledkům, jimiž bylo možno určit nejen teplotu slunce, ale i zákony jeho vyzařování.

Úmrtí umělců. Dne 9. t. m. zemřel v Kyšperku senior akademických malířů českých Jan Umlauf, který se narodil r. 1825 ve Dvoře Mlýnské na Moravě. Býval hledaným portrétistou a ve starším věku věnoval se hlavně malbě církevní. 7. t. m. zemřel ve Smidarech u věku 62 let akademik malíř F. J. Dyck, který studoval s Mik. Alšem. Zhotovil mnoho obrazů chrámových a maloval pro šlechtické zámky. — Slavný portrétista a vojenský malíř Tadeusz Ajdukiewicz zemřel ve Lvově. Ačkoli byl starcem 63letým, účastnil se ještě roku minulého jako člen polské legie několika bitev proti Rusům.

pod ochranou sv. Jana N. v Hradci Králové

bydle

v úterý, dne 25. ledna 1916,

o 2. hodině odpolední

v diecéšním spolkovém domě »Adalbertinum«,

číslo 18. pěst. pluku, čis. 300—I. v Hradci Králové.

Dr. Frant. Reyl, Dr. Frant. Šulc,

jednatel, předseda.

Jeho Em. Leo kardinál ze Skrbenských, kníže arcibiskup pražský, byl zvolen aklamační domské kapituly olomoucké za arcibiskupa v Olomouci dne 18. t. m. Tato volba svědčí, jak ušlechtilý církevní kníže těší se veliké účtě a lásky i na Moravě. Nyní ovšem dlužno vytkati, jak se sám rozhodne a zdali Sv. otec schválí arcibiskupovi změnu arcidiecése. Před volebním dnem manifestačním způsobem pražská arcidiecése osvědčila, jak vysoce si svého arcipastýře váží a jak bolestně by se s ním rozloučila. »Našinec« napsal: »Arcidiecése olomoucká má nového arcipastýře. Čekala tento výsledek, a když dnes doví se, že nástupcem nezapomenutelného Františka kardinála Bauera stal se kníže-arcibiskup pražský, Leo kardinál Skrbenský, pak zvěst tuto přijme s radostným vědomím, že i nový její arcipastýř je dobrým synem Moravy, že vychován byl v našich Dřevohosticích pod svatým Hostýnem, že mládí svoje ztrávil na studiích gymnasiálních v Kroměříži a theologických v Olomouci; že kaplanoval na Slovácku u Uh.

Čistrou a na Hané v Dubě u Olomouce, že byl farářem v Melči na našem Slezsku a že všude tu kněžstvo i lid na něho vzpomíná co nejlépe jako na kněze vzorného, ušlechtilého a lidumilného. A nezměnil se v něm, když stál se kanovníkem v Olomouci a proboštem v Kroměříži a zůstal si věrným, když proti své vůli a nerad, podrobiv se tak jako dnes vyšší vůli, přijal těžké břímě arcibiskupství pražského. A také v Praze vynikajícími vlastnostmi svého srdce získal si kněžstvo i lid. Když do Čech přišly zvěsti, že má opustit Prahu, tu kněžstvo i lid pražské arcidiecése, četné korporace a reprezentace měst i venkova předstihovaly se v prosbách, aby zůstal na svém vynikajícím místě, kdež získal si tolik opravdových sympatií.

Úmrtí. Ve Vosicích zemřel zaslužilý farář dp. Jos. Krajčůček 17. ledna, byv posilně sv. svátostmi. Narodil se r. 1863 v Petrkově, vysvěcen byl r. 1888. — V Lázních Železnici skončil 16. t. m. vdp. Josef Čermák, děkan v. v., byv zopatřen v pátek sv. svátostmi. Na poslední cestě v pondělí doprovázelo ho k odpočinku 22 spolubratři a množství jiných věřících, protože ctihodný stateček byl osobou velice oblíbenou. Narodil se v Leskově r. 1840, vysvěcen byl r. 1868. O. v p.

Královéhradeckou bankovní jednotu v Hradci Králové doporučujeme co nejlépe při veškerých obchodech bankovních a uhelných. Podporujte při každé příležitosti svůj vlastní podnik.

Zprávy místní a z kraje.

Betlém v Klicperově divadle. Po léta Tovaryšskou jednotou pořádané vánoční hry v Adalbertinu volaly po prostornějším sále, protože dvorana Adalbertina nemohla nikdy pohodlně umístiti návštěvníky vánoční hry. Skromnost pořadatelů netroufala si však vystoupiti se svým podnikem na širší veřejnost, protože se domnívala, že požadavkům vyspělého obecního hradce nestačí. Letos však Politické družstvo tiskové propůjčilo vojenské besidce sál Adalbertina a proto pořadatelé vánoční hry, tentokrát spolek paní a dívek „Anežky“, byli nuceni uchýliti se do Klicperova divadla, což se taklo se s plným zdarem. K vánoční hře zvolen Maškův Betlém, jenž na Národním divadle těší se veliké oblibě zejména pražské mládeže. Dramatickou část svědomitě nastudoval a vystavil p. Huňáček st., kdežto zpěvné a hudební partie nacvičil a obstaral řídil p. Wunsch ml. Společným úsilím vystavena byla hra, která svou efektní výpravou, živou souhrou, zdařilými sbory a solovými partiemi působila kouzelným dojmem na mladší část obecnosti a vynutila si plné uznání i u znalců dramatického a hudebního umění. Vynikající měrou ke zduhu hry přispěla kapela c. a k. p. pl. č. 39, která honosí se velikým počtem inteligentních hudebníků, kteří s pravým pochopením dovedou vyhověti nesnadným požadavkům bezvadného průvodu zpěvných částí. Palma večera náležela jistě p. dirigentu Wunschovi ml., jenž s nevšední plní a láskou nacvičil sbory, sóla i celkovou souhru. — K Maškovu textu pro I. a II. jednání skomponoval melodramaticky doprovod; jeho hudební práce zasluhuje pozornosti jak v těchto partiích nových, kde jevila se umírněnost a přiléhavost k recitovanému slovu, tak i v partiích starších, instrumentálně zpracovaných, kde p. Wunsch vhodně užil nástrojů mu po ruce jsoucích k docílení pravé vánoční nálady. Jistě nepodařenější a barvitost i náladovost melodie a hudebním využitím množství různých scén jest celé jednání III. a ouvertura IV. Skvělý průběh představení bude p. dirigentovi jistě pohotou k dalším uměleckým snahám. — O jednotlivých sólistech mohli bychom mnoho jen pochvalného napsati, ale omezuje se pouze výčtem předních sil. Z dam velmi zdařile si vedly sň. Švarcova, Krupčková, Pábrova, Štědrová, Kračmerová a Ložková. V pánských rolích vynikli pp. Huňáček st., Huňáček ml., Černý, Šalc, Pacit, Skořepa, Kohoutek, Tichý, Luňák, Šlaif a j. Výprava hry byla skvělá a přispěla nemálo k uplatnění vnitřní ceny vánoční hry. Návštěva večera byla obrovská, takže nebylo lze ani vyhověti všem návštěvníkům. Představení poctili svou přítomností J. Exc. nejdp. biskup Doubrava, p. místodrž. rada Smutný, státní velitel p. plukovník Dion. Florianu s chotí, p. starosta dr. Ulrich, p. plukovník Jirotko s chotí, členové katedry, kapitoły a j. Pěkný zdar vyvolal přání, aby se hra opakovala. Ježto však divadlo je zadáno divadelní společností, není možno letos přání tomuto vyhověti. Také hmotný úspěch odpovídá mravnímu. Čistý výnos 200 K, které byly docíleny při nízkých, lidových cenách, bude odveden okresní pomocné válečné pokladně ve prospěch nuzných rodin válečníků. Vyslovujeme naději, že vánoční hra udrží se již na Klicperově divadle, kamž letos se zdarem se uchýlila. Všem činitelům, kteří provedli Betléma svou ochotou umožnili, patří zasloužený dík a vděk obecnosti.

Usnesení městské rady ze dne 17. ledna 1916. Vzato bylo na vědomí, že nadace Aleše Protivky udělena byla Jar. Boháčovi, žáku IV. třídy obecné školy v Železném Brodě; oznámení farního úřadu v Poučově, že bubnové měděné kotle z farního kůru odevzdány byly účelům válečným a že nový fidelet kůru v Poučově p. Josef Veselka nastoupil 1. prosince 1915; zpráva lesního úřadu v Novém Hradci Králové, že v městských lesích vyvráceno bylo větrem 120 kmenů. — Dále vzato bylo na vědomí, že okresní výbor schválil, aby obec vypůjčila

si mohla 200.000 K na třetí válečnou zápisčku. — Schváleny byly různé objednávky, lesní a týdenní konsignace.

Jub. městské dívčí lyceum a městská vyšší škola pro žensk. povolání hospodářská v Hradci Králové uspořádají na Hromnice o 3. hod. odpolední v besedním sále školské akademii ve prospěch sirotků po padlých vojácích. Vstup volný; u vchodů budou se vybrati dobrovolné příspěvky pro Českou zemskou komisi na uvedený účel.

V městském divadle v Hradci Králové zahájí sezónu ve středu 26. t. m. Divadlo sdružených měst východočeských za feditelství Bedřicha Jofábka. Téhož večera vypravena bude Smetanova opera Prodaná nevěsta. Nesmrtelné dílo Smetanova jest nově vypraveno s celou baletní částí, aranžovanou primabalerinou Hanou Vojáčkovou. Ve čtvrtek 27. t. m. představi se činohra v novince původní literatury Léto od Fráni Šrámka. Tímto večerem počne předplacení. Na pátek 28. t. m. určena operetní novinka Dítě cirkusu od Edm. Eyslera. Repertoar sestaven jest tak, aby v prvních třech večerech uveden byl celý personál jak v opeře, tak v operetě a činohře. V sobotu 29. t. m. jest II. hra v předplacení a provedena bude Adamova opera Postilion z Lonjumeau. Uměnímilovné obecnstvo upozorňujeme zvláště na předplacení, které jest vysáno na 20 představení a obsahuje všechny novinky jak v opeře, tak v činohře i operetě. Ceny předplatného jsou nízké a umožňují návštěvu divadla veškerému divadlu milovnému obecnstvu. V předplacení bude sehráno 7 oper, 3 operety, 1 balet, 9 činohr.

Všeobecná úvěrní společnost, zaps. spol. s r. o. v Hradci Králové, koná XII. řádnou valnou hromadu v neděli 6. února o 9. hod. dop. v místnostech společnosti. Jítkova tř. čp. 238. Pořad jednání: 1. Zpráva účetní za rok 1915. 2. Zpráva rady dozorčí. 3. Návrh na rozdělení čistého zisku za rok 1915 a stanovení dividendy. 4. Revisní zpráva Jednoty založen o revisi vykonané v roce 1915. 5. Volba tří členů feditelství a tří členů rady dozorčí. 6. Volné návrhy. Kdyby se v ustanovenou dobu nesešel počet členů dle § 15. stanov společnosti, koná se o hodinu později druhá valná hromada nehledě k počtu přítomných členů s tímtož pořadem jednání.

Valná schůze spolku paní a dívek „Anežky“. Schůzi zahájil krátkým prolovem duchovní rádce p. kanovník dr. Reyl, poukázav na potěšitelnou okolnost, že i v nynější pohnuté době snažil se spolek sledovati spolkové cíle, což dokázaly také zprávy jednotlivých funkcionářek. Uděleno bylo 206 K podpor nemocenských a úmrtních. Přednášky konány nebyly. Pouť do Svatoňovic k jubilejním slavnostem mariánské kaple byla velmi zdařilá. Do výboru byly zvoleny p. t. dámy: pí. plukovníková Jirotková předsedkyní, pí. prof. Hobzeková místopředsedkyní, pí. E. Uhrová knihovni, sl. Eiglova pokladní, sl. Hůlková jednatelkou, pí. Rezková správkyní patronátu, členkami výboru pí. Smolíková, pí. Škodová, pí. Kieslichová, sl. Pospíšilová, sl. Pecoldová. Náhradnicemi: pí. Pastorová a sl. Alounková. Revisorkami: pí. Dvořáčková a sl. Hodková. Členky spolku účastnily se horlivě při různých dobročinných podnicích válečné péče.

Jmenování profesorů. Do osmé třídy hodnostní povýšení byli v Hradci Králové profesori: Jos. Novák na stát. gymnasiu, Fr. Zábranský a Dom. Filip na státní reálce.

Na oslavu vítězství na Lovčenu a dobytí Cetyně na veřejných i soukromých budovách města našeho vlály prapory. Dne 18. t. m. večer uspořádáno slavnostní čepobití. Kapela pš. pluku č. 39 po městě vyhrávala v lampionovém průvodu, jsouc provázena množstvím vojínů, úředníků a obecnstvem.

Dar na osleplé vojáky. Místo věnce na rakev dp. Krajčička, faráře ve Vosicích, daroval 10 K p. berní oficiál Rosáček, farní úřad Radhošť 2 K. O další příspěvky i na sirotky a invalidy prosí Zemský svaz katol. Orla v Hradci Králové.

Uprázdňovací nadace pro studující české techniky. Obsadí se nadání Fr. Palackého pro královéhradecké posluchače c. k. české vysoké školy technické v Praze s ročním příjmem 200 K dnem 1. října 1915 počínaje. Na toto nadání mají v přední řadě nárok rodáci královéhradečtí, v druhé řadě pak příslušníci města Hradce Králové, již studují na c. k. české vysoké škole technické v Praze. Nadaci tuto propůjčuje c. k. místodržitelství v Praze na základě předchozí prezentace měst. zastupitelstva v Hradci Králové. Žádosti, příslušnými doklady opatřené, přijímá podepsaný úřad v úředních hodinách v podacím protokole v domě čp. 124 v přilehlé vlevo do soboty 12. února 1916. — Purkmistrovský úřad král. věnn. města Hradce Králové.

Drobnosti ze starého Hradce. Sousolí Panny Marie na Velkém náměstí v Hradci Králové opraveno r. 1857 sbírkou knihkupce Jana Hostivíta Pospíšila v částce 369 zl. 46 kr. — Lupáč vypravuje, že dne 24. ledna 1348 a 21. května 1443 bylo takové zeměřesení v Hradci n. L., že věže a vysoké budovy se hýbaly. — R. 1547 odtrženy jsou od panství hradceckého obce Praskačka, Libčany, Sedlice, Chrástnice, Urbanice a Vosice a připsány k panství libčanskému. — Silnice z Hradce Král. do Prahy byla zřízena r. 1836. — V.

Cisáři či královi rychtáři v král. věnném městě Hradci Králové od r. 1547—1783 Jakub Kadřman z Kečce od r. 1547—61, Jind. Nejedlý z Vysoké 1562—68, Adam Kropáč 1569—70, Michal Choustnický 1571—73, Šimon Litický z Peclínovce 1574—78, Jiří Škornice Balbín z Vorčického 1578—89, Jan Albin Klatovský 1589—90, Jan Roubal Zatecký 1590—1617, Jan Hubecius z Blíže

Hory 1617—25, Mikuláš Boczek 1625—40, Jan Uhlíř 1640—44, Jan Dyringer 1644—55, Jiří Kotelník z Domeslova 1655—58, Blažej Peyer 1658—67, Martin Fogler z Falkenbertu 1667—68, Václ. Blaha ml. z Chotěbova 1668—80, Fr. Václ. Tejnecský z Ouzedce 1680—85, Václ. Ludvík Sýkora 1685—93, Samuel Cejp z Peclínovce 1693—1705, Petr Pavel Voget 1705—15, Jan Fridrich, poštovní 1715—35, Ferd. Částka ze Sternštejna 1735—41, Šimon Portenštejn 1741—67, Fr. Schneider 1767—83. — V.

Diplomy za výměnu zlatých mincí. Filialka Rakousko-uherské banky v Hradci Králové vydá každému, kdo u ní za bankovky vymění osobně nebo poštou zlaté zemské mince korun. měny (10 a 20 K), pak jubilejní 100 K mince, dukáty, po případě rakouské nebo uherské kusy po 4 a 8 zlatých ve zlatě, zvláštní potvrzení Obchodní správy banky jakožto uznání za vykonanou takto vlasteneckou povinnost. U jiných filiálek (hlavně u pražské) téže banky bylo podobných diplomů vydáno již mnohých, i možno s určitostí očekávati, že zdejší občanstvo nezůstane pozadu vzhledem k tak eminentnímu významu, jež odvádění zlata bance za nynější světové války má.

Důležitá ustanovení v provádění řádu o vybírání dávek ze zábav. Uveřejňujeme zde zatím aspoň některé body z nařízení c. k. místodržitele pro král. České (ze dne 31. prosince 1915) k provedení řádu o vybírání dávek ze zábav. Dávce ze zábav jsou podrobeny všeliké zábavy, jež se pořádají v království Českém ve veřejných místnostech nebo na veřejně přístupných prostranstvích. Dávce nepodléhají toliko zábavy v § 3. řádu uvedené. Za veřejné místnosti a veřejně přístupná prostranství pokládají se ve smyslu § 1. řádu nejen divadla, koncertní a přednáškové síně, místnosti různých zábavních podniků, hostince, kavárny, vinárny, zahradní a lesní restaurace, obchodní krámy, výstavy, musea, volná divadla v přírodě, pak všechna nezastavěná místa, jež buď dle svého určení nebo dle vůle majitele jsou obecnstvem trvale nebo po určitou dobu volně nebo za rlat přístupná, nýbrž také spolkové, klubovní, společenské a jiné místnosti podobného druhu, ve kterých se konají zábavy, a to i tehdy, jsou-li tyto zábavy vyhrazeny jen pro zvané hosty nebo dokonce jen pro členy určitého sdružení. Dávka ze zábav platí se ze všech tanečních zábav a z produkcí a podívaných všeho druhu, k nimž je třeba úředního povolení. K takovým zábavám patří vedle podniků uvedených v § 2. č. 2. řádu všeliké produkce na hudební nástroje a stroje, výkony gymnastů, ekvilibristů, mnemotechniků, bříchohluvců, kouzelníků, kejklířů, fakírů, akrobatů, siláků, krasojedců, tanečnicků přizemních, na provaze a jiném nářadí, produkce pantomim, zábavná jízda na zvířatech, kolo-točích, houpačkách, lodíčkách a na kole, závody ve střelbě do terče a na umělé ptáky, závody při hře v kuželky a na kulečnicku, dále výstavy, musea, panoptika, stereoskopické automaty, kukátka, kabinety s voskovými figurami předvádění zvířat, abnormit kuriosit, specialistů a živých obrazů, pořádání zápasů sportovních a veřejných právodů masopustních, kluziště, bruslení na kolečkách, házení kroužky, tomboly, zvířince, tedy veřejně přístupné zábavy všelikého druhu; dávka musí se platiti také z představení divadel loutkových, bramborových, králíčkových a jiných ze střeleckých a výherních stánek a jsou tudíž dávce podrobeny i nejmenší zábavní podniky (boudy, komediantské družiny a pod.), obveselující obecnstvo na veřejných místech o poutích, posvíceních, výročních trzích a lidových a jiných slavnostech. K tanečním zábavám, které jsou dávce podrobeny, patří také taneční zábavy, konané ve veřejných místnostech a na veřejných místech při svatbách, obžinkách, dodětných, po pohřbech, divadelním představení, přednášce a pod. Naproti tomu nelze za zábavy pokládati a tudíž dávce podrobeni vojenské průvody s hudbou, vojenské koncerty, pořádané bez vstupného z nařzení vojenských útvarů na veřejně přístupných prostranstvích, církevní a náboženské průvody třeba s hudbou, pobožnosti pod širým nebem, průvody spolků vojenských vysloužilců, ozbrojených měšťanských sborů a pod., jakož i provozování žebračské hudby. Také domácí zábavy a podívané všeho druhu, totiž zábavy konané v kruhu rodinném a v domácnostech soukromých osob nepodléhají dávce.

Seznam cen na týdenní trhu v Hradci Králové dne 15. ledna 1916. I h: prosa 90 h, vikve 70 h hrachu 1.44 K, jahel 1.60 K, lněného semene 1.20 K; I hl: cibule 24—50 K, mrkve 16—20 K; I q: jetelového semínka červeného 380—460 K, petržele 20 K; I kg: máku 1.60 až 2.10 K, másla 4.80—6.40 K, sádla 7 K, tvarohu 72—80 h, křenu 50—80 h, česneku 5 K; I veice 14—16 h; I kopa: zelní 48 K, celere 1.20—7 K, kapusty 3—7 K, drobné zeleniny 0.80—1.80 K, poru 60 h; I pár podsvinčat 70—100 K. — Přivezeno bylo: kop: zelní pšl, celere 20, kapusty 24, drobné zeleniny 5, poru 2; hl: cibule 5, mrkve 8; q: jetelového semínka 8.48, petržele 4; kg: křenu 45, česneku 5; podsvinčat 158 kusů.

Pardubice. Místopředseda katolických spolků v Pardubicích p. Ing. Jindřich Horn, kontrolor technické kontroly, t. č. nadporučík, obdržel tyto dni za udatné vedení na srbském bojišti „Signum laudis“. Blahopřejeme.

Sdružené katolické spolky v Pardubicích uspořádaly před vánočními vánoční nadělky, při nichž poděle-no 225 stran a dány jim v bramborech, uhlí, cukru látkách na šaty, šatech zhotovených, prádla, jablkách, cukroví, penězích a jiných vhodných dárkách celkem 1429 K 30 h. Při nadělkách, o něž největší zásluhu si získala katolická jednota paní, vhodně a dojemně pro-

mluvil dp. duch. rádce a předseda Jos. Novotný, kaplan. Ušlechtilou zábavou část nacvičila obětavě s dětmi sl. B. Pinková. Všem dobrodincům a všem, kteří o zdar vánočních nadělek se postarali, vzdává výbor uctivé a vřelé „Zaplat Pán Bůh“.

Přelouč. V úterý 11. t. m. po poledni ohlašoval umíráček, že náhle skonal u věku 68 let dlouholetý trpitel, vdp. Josef Buchar, bisk. notář a zaslužilý farář vřickovický, jenž v Přelouči trávil poslední léta svého předčasného odpočinku, do něhož jej v letech ještě mužných velehala nezhoditelná choroba plicní. Ačkoli v Pánu zesnulý v městě našem byl málo znám, ležto z ohledů zdravotních jen za nejlepší pohody mohl ven vycházeti, přece pohřeb jeho, dne 14. t. m. odpoledne, za velmi nepříznivého počasí konaný, provázen byl značnou účastí občanstva místního i z dále. Svého milého a veleváženého spolubratra přišli na poslední cestu doprovázet tito P. T. pp.: Alois Broul, bisk. vikář, notář a děkan z Heřm. Městce, Otakar Richter, děkan a bisk. notář z Morašic, Tomáš Coufal, bisk. notář a farář ze Zábok, Fr. Urválek, farář v. v. a spirituál z Veltus, Vojtěch Kratochvíl, farář z Bělé, Josef Vaněček, farář z Mikulovic, Emilián Balcar, farář z Choltic, Eberhard Čuda, farář ze Svinčan, Karel Kučera, farář z Kladub, Fr. Kočí, farář z Klášterce, Vladimír Žid, zám. kaplan v. v. ze Zdechovic, Jan Adamec, administrátor z Týnce n. L., Josef Jilek, kaplan z Pardubic, Fr. Lukš, kaplan z Chrudimě, Fr. Čechetka, farář, Ant. Grégr, katecheta a Josef Zapletal, kaplan v Přelouči. Pohřební průvod z domu smutku na svaté pole vedl vsdp. biskupský vikář, který v chrámu Páně nad tělesnými ostatky zaslužilého tohoto kněze a trpitele promluvil na základě slov Páně: Chce-li kdo za mnou přijíti, zapře sebe sám, vezme kříž svůj a následuje mne. Po zpívání zádušní mši sv., celebrované vdp. farářem Fr. Čechetkou za asistence místních duchovních, uloženy byly tělesné ostatky zvěčnělého k tichému odpočinku. V osobě v Pánu zesnulého odešel na věčnost kněz velikých schopností, vzácné skromnosti a sebezáporu, kněz, jehož údělem byla obtížná duchovní správa v horách, jehož odplatou na zemi byl těžký kříž dlouholeté choroby. Kříž mu to vše odplatí Pán, spravedlivý Soudce, korunou slávy věčné! A. G.

Solnice. (Úmrtí a pohřeb sestry vdp. notáře a spisovatele Aloise Dostála.) V sobotu 15. ledna zemřela všeobecně vážená pí. Barbora Beková, choť pokladníka záložny a člena městského výboru p. Jana Beka a sestra vdp. arcib. notáře, spisovatele a faráře Aloise Dostála. Jaké popularitě se v Pánu zesnulá těšila, při důkazem slavný pohřeb který konal se za veliké účasti v úterý dne 18. ledna o 9. hod. dop. z domu smutku, kdež po zapění žmavého sboru obřady vykonal a po té kondukt vedl bolem sklíčený vdp. bratr za asistence vdp. děkana Fr. Kubánka z Rychnova n. Kn., pens. děkana a notáře Václ. Ehla ze Solnice, místního faráře dp. Jos. Rösslera, administrátora Jos. Pecháčka ze Skuhrova n. B. a kaplana Fr. Machače z Bl. Újezda. Ve farním chrámu bohatě vyzdobeném a osvětleném celebroval vsdp. notář Destál zpívané rekviem za asistence 4 kněží: u postranního oltáře skoužil mši sv. dp. místní farář. Po zádušních službách Božích a exekviích ubíral se slavný smuteční průvod na hřbitov, kdež po závěrečných modlitbách, zapění smutečního chorálu a přednesu mariánské hymny kapelou uložena šlechtná žena v chladný klín země. U otevřeného hrobu věnoval dp. farář Rössler v Pánu zesnulé tklivou vzpomínku, v níž ji líčil jako vzor křesťanské ženy vzácných vlastností, jež zasvětila celý svůj život Bohu a práci. Hosté se rozcházejí, opouštějí mocné dojaty hřbitov, kdež spočinula žena zlatého srdce a ryzího charakteru. Pohřbu účastnilo se sl. městské zastupitelstvo, sl. sbor hasičský a nepřehlédnutelná řada smutečních hostů. R. i. p.

Různé zprávy.

Pozornostná slova k obrodu národa pronáší v 1. č. roč. X. „Střádal“: Co by platno bylo národa obdivobodné vzkříšení z mrákot, čím by mu bylo politické probuzení, čím hospodářské zmohutnění samo, když by českému lidu scházela základ, na němž jedině trvalou budovu národní obrany, politické moci a hospodářské síly postaviti lze. A tím nerozborným základem jest mravnost. Početnost ve smýšlení, ve všech projevech a skutcích musí býti východištěm IV. a nejdůležitější periody obrození národa. Bez probuzení, posílení a utužení mravních sil, dřímajících v duši českého lidu, nedá se mysliti nějaký pozitivní výsledek práce osvětlové, hospodářské nebo politické. Byli jsme, bohužel, svědky smutných zjevů, jak prostopášnými živly ničeno bylo dlouholeté úsilí pořádných pracovníků... Proto bude třeba nasaditi všechny síly lidí dobré vůle mezi námi, aby přivoděn byl co nejrychlejší obrat ve směru mravnosti myšlenek, slov a činů jednotlivce, jakož i v nazírání na projevy a skutky mužů stojících na místech naší důvěry. Nesmí býti nádobnostotožňována s obsahem ani podvod omlouván ani zpronevěra prominěna. Nesmí býti více psáno o defraudantu, že obětoval svou čest pro blaho své rodiny, protože vydržoval syna na studii, anebo že zloděj veřejného majetku byl chytrý, když zapletl do jednoho ze svých četných podvodů některé členy zastupitelstva, aby získal majoritu pro odpuštění všech zločinů svých. Takový způsob řeči i tisku jest matným správných pojmů o zásadách poctivosti a má býti v každé slušné společnosti i od každého poctivého jednotlivce po zásluze odmítnut. Dlužno usilovně pracovati k tomu, aby lidé málo přemýšlivému snadno konečně běhlo s očí, aby prohlédli co čest

i právo veš a aby jenom na základech poctivosti, plně a střídaní budoval palác štěstí a blahobytu pro sebe a svou rodinu, ale aby též k zastoupení zájmů občanů společných dovedl voliti muže řádné, bezúhonné a ve svém povolání již chvalně osvědčené. Již otec Palacký domlouval národu: „Mravy jsou jistější záštitou společnosti lidské nežli zákony“ a naznačil tím, kde nutno počítí s výchovou a uvědomováním všech vrstev společnosti české. A dále řekl: „Jenom tehdy zabezpečíme trvale budoucnost svou, když duchem a mravní převahou budeme bojovati.“ Havlíček k tomu dodal: „Jen národ mravně zachovalý a vzdělaný může mítí svou budou.“ A poněvadž mravní dokonalost může vzklíčiti a růsti jen ve spořádaných poměrech hospodářských, vidíme dnes po 10 letech buditecké práce jasněji než při zřízení Jednoty v r. 1906, že jsme se dali cestou správnou, zvolivše za heslo svého konání: „Spokojivost ke mravnosti!“ Nehospodárným a rozmařilým životem jsou nezbytné podmínky trvání národa podstatně ořezány a budoucnost jeho přenechána větrům. Slyšme, co praví Miroslav Tyrš: „Opravdový a upřímný vlastenec musí se přede vším jiným starati o to, aby sám žil v poměrech spořádaných, by nemusel se nikoho a ničeho bát. Musí pečovati o to, aby sám měl pevnou půdu pod nohama a musí dbáti toho, aby si osvojil vzdělání co nehlubší a teprve potom má pracovati pro věc pospolitou.“ My vykládáme slova jeho správně, když po 10 let již voláme: „Vraťme se ke ctnostem svých slavných předků a stírájící úspory pěstujeme charakter!“ Navážeme na nejsvětější stránku českých dějin a zachráníme se před jistou záhubou.

Ženský časopis „Eva“ zahájí v tyto dni třináctý svůj ročník v nové typografické vzorné úpravě a i jinak po zevnějšku zdokonalený. Ovšem i obsah bude cenný. Z poučných statí už v prvním čísle zahájena bude delší studie známého prof. dra F. W. Foerstra o poměru služebných k pánům a naopak, dále články o ženském služebním roce a jiné. Pro další čísla nachystány jsou články o alkoholismu, o zhoubnosti kinematografů, o výchově dospívající ženské mládeže a pod. Ze zábavné části uvádíme věci opravdu trvalé ceny literární: román Jar. Nováka V okovech Molocha, čerpaný z prostředí dosud málo kterým autorem využitého, a humoresky Jar. Řehulky, jenž nám jich zadal několik, takže bude lze uveřejňovati je v každém čísle. V lednovém sešitě bude už roztomilá humoreska „Srna“. Mimo to má redakce připraveny práce od M. Pavličkové, M. Simerské, A. M. Kadlčákové atd., básně od A. Pavelčíka-Záhorského, Frant. Střížovského, † Rud. Linhart, † Ondřeje Becka, M. Liškové, Joely Skalské atd. „Eva“ proto vřele doporučujeme. Ročně stojí jen 3 K. Číslo ukázkové zašle administrace „Evy“ v Olomouci.

Francouzští socialisté obviněni ze zrady programu. „Den“ píše: Na nedávném sjezdu francouzských socialistů, který byl velmi bouřlivý, učinila prohlášení menšina socialistická. Činí prudké výtky vedení soc. demokratické strany francouzské, že za války úplně zklamala. Většina francouzského lidu a zvláště dělnictva byla proti válce. I domnívala se, že při vypuknutí hrozné války ukáže strana sílu svých zásad, jež hlásala po půl století. Vůdcové francouzské sociální demokracie zapřeli zásady, postavili se s ostatními v čelo válečné strany, vyslali své zástupce do válečného ministerstva, umlčeli hlasy nespokojenců. Teprve nyní po 17 měsících války, kdy Francie se přesvědčuje stále více, že marně se dala do války s heslem pomsty za rok 1870, dovoluje vedení soc.-demokratické strany, aby i menšina přišla ke slovu. Jest v tom kus chytráctví. Soc.-demokratictí vůdcové kuřl dvě železa v ohni: buď Francie vyhraje a pak řekneme: Vidíte, jak soc. demokracie jest vlastenecká — nebo prohraje a pak poukážeme na hlas opozice a řekneme: Vždyť my jsme byli proti válce! Ale prohlášení opoziční menšiny staví farizejství francouzských socialistů do náležitěho světla. Konstatuje, že při vypuknutí války bylo úkolem francouzského zastoupení strany, závazky vůči dělnické internacionále zmínit v čín. Dále praví se v prohlášení: Míst, aby dostalo tomuto sílu, vyhnuo se předsednictvo strany svému úkolu a společně s parlamentní frakcí utlumilo hlas strany. Bylo by bývalo lze usnesení kongresistů v Basileji, Stuttgartě a Kodani povinností odborů internacionály, když už válka stála se skutekem, aby se zasadily o rychlé její skončení. Ale ani to se nestalo. Předsednictvo strany a sněmovní frakce, které takovýmto způsobem zapřely zásady mezinárodního socialismu, nebyly jisty, že strana je bude následovati, jinak by by svolaly sjezd strany k sesílení svého stanoviska.

Vělecos. První balkánský rychlík vyjel z Berlína 15. ledna o 7 hod. 20 min. ráno, projel Čechami a 17. dojel do Cařihradu. — Lvovská universita vykazuje v zimním semestru letošním 1102 posluchačů (233 bohoslovců, 365 právníků, 164 mediců a 340 filosofů). — Na poradě okrskových předsedů „Ochranného svazu pivovarů v král. Českém“ v Praze přijat návrh, aby dobrovolně zastavena byla výroba ve více než polovině dosavadních pivovarů. — V Hamburku zůfla 13. ledna bouře, která na Labi způsobila značné spousty. Podobně v Holandsku a Irsku řádila vzdušná voda: škody je na miliony. — Přísny výnos proti zbužnělé mládeži od 14. do 18. roku vydal velká generál v Kasselu. Mládeži této zakazuje se návštěva světelných divadel. Prodej cigaret a lihovin mladým lidem jest rovněž zakázán, jakož i návštěva kaváren a hostinců. Kdo by se zákazu zpříčil, potrestán bude vězením až jednoho roku. Trestu také propadá, kdo by vlastní vinou zanedbal, aby podřízená mu mládež byla přiměna, dostati vydaným příkazům. — Norské město Bergen jest požárem téměř

zničeno. Škoda odhaduje se zatím na 50 milionů korun. Obyvatelstva je tu přes 72.000. V tomto městě, přikrčeném mezi horami a mořem, způsobil požár zcela pocho-pitelně ohromný postrach, vždyť obyvatelé neměli téměř ani kam prchnouti.

! Za velmi sníženou cenu !

nabízíme pro rychlé rozprodání knihu z pozůstalosti vsdp. praeláta

Megra Dra Antonína Brychty:

Jména církevní a jeho správa.

Krámská cena původní (z roku 1910)

11 K snižuje se při hotovém zaplacení na

4 koruny

za brožovaný výtisk. (Velká osmerka, stran 656.)

BISKUPSKÁ KNIHTISKARNA v Hradci Králové.

Besídka.

Mučedník vědy.

Nad sudbou profesora češtiny Chrysostoma Vejberky by zaplakal i jeho zavilý nepřítel. Nejtrpčí údery byly mu údělem v životním jeho boji za správnou češtinu. Již jako suplent byl zapředen v mrzuté šarvátce se svými pohodlnějšími kolegy, kteří se odvažovali mluvit a psát dle příkladu svých otců, nehledíce k ostře propilovaným nejmoudřejším pravidlům ryziho českého slohu.

Velice trpkého zklamání dožil se po sňatku ve vlastní domácnosti. Jeho Vlastenka (již pro to krásné jméno se do ní zamiloval!) byla jeho velice učenlivou žačkou, pokud nepřistoupila k oltáři. Ale pak se její slohová sebekázeň značně uvolnila, až docházelo v domácnosti ke konfliktům. Oběd připravovala sice výborně, ale to bylo pro Vejberku věci vedlejší. Chumrné stíny padaly na jeho celou, když výtečně zrozené knedlíky nechťela zvátí šiškami. Prohlásila resolutně, že šišky jsou pro housery a nikoli pro profesory. Odpírala zvátí rendlík třerožkou. O pana profesora pokoušely se přímo mdloby, že přes jeho dutklivé výstrahy Vlastenka jmenovala uzenou kýtu často šunkou.

Představme si jak asi bylo té křišťálové české duši, jež slyšela kazimilovy všude, kamkoli se obrátila! Vejberkovi bylo jako muž, který se ocitne v ovzduší epidemickém, kde při každém vdechnutí vniká do plic roj nakažlivých bakterií. Citlivá jeho duše stávala se nervósní zvláště ve škole, kde ho studenti bezděčně pronásledovali nejapnostmi slovními i literárními. Při opravě českých úloh často stíral s čela těžký pot a vstáváje s židle žalostil: „Co jen z toho jinocha bude neuměl ani česky promluvit? Než první sešit otevřel, připadal si jako soudce před výslechem velice trapných zločinů.

Jednou malý studentík se omlouval uctivým hlasem: „Prosím, vašnosti, pro nemoc jsem se to nemohl naučiti a tedy jsem komposici nedopsal. Myslíl jsem, že nechybím, jestliže...“

„Chyba, velká chyba, ba docela hrubé chyby dvě nešťastný mladíče, zasténal týraný purista. A zatím, co hoch vypouli oči jako při náhlém zjevení neznámého ducha, přísným hlasem Vejberka vysvětloval, že se říká „naučiti se něčemu“ a že měl provinilec říci: „komposice jsem nedopsal.“ — V té bolesti Vejberka rázem zapomněl na jádro školní malé aféry a přednášel hlasem rozechvělým až do konce hodiny o genitivu záporném a slovesech, jež se pojí s třetím pádem. Kdyby se nebyl pokusil o důkladnou reformaci hned na místě, bývalo by ho svědomí trýznilo celý týden.

Jednoho dne seděl v úzkém kroužku inteligentů v hostinci „U svičky“ velice zadumaný. Píchal ho výčitky velice dořné. Včera jednomu lepšímu žákovi na dotaz odpověděl, že jest správně psát „poněvadž“ i „poněvač“; ostatně prvť takové malé slůvko za velkou filosofii nestojí. Stačí Čechové psali „ješto“ my zase píšeme „ježto“. Vejberka spáchal tak velkou lehkomyšlnost. Věděl určitě, že dluží již svému charakteru příslušné pokání, že není možno nechávat žáky v temnosti ani v nepřítěné otázce menší důležitosti. Když měl včera usnouti všecko se mu rozleželo v hlavě tak, že slůvko „poněvadž“ stalo se mu dusným břemenem, ba docela ostrým osmem, který bořal přímo do srdce a tolik náhlí! Hruza ho obcházela při pomyslení až by jiný, svědomitější češtinář začal o

slávku jeho hochům vykládati a až by ta mládež při té příležitosti prozradila jeho očímskou lehkomyslnost.

Ale jak jen velkou vinu smýti, aby si Vejberka nezadal své vážnosti? Jak provést nápravu, aby vtipní žáci neprovázeli pokání ironickým úsměvem? Nápravu ovšem nutno realizovati způsobem nenápadným, aby se nejevil mezi dvojím poučením přílišný kontrast.

Tuhle kolega Kořán by jistě dovedl poraditi, jak vyvážnouti z bahna. Jest to diplomat velice obratný, ale trochu uštěpačný. A pak — Vejberka se za svou manifestačně projevenou nevážnost k českému, tak často užívanému slovu z hloubi duše stydl. Kdyby ho tak byl tehdy slyšel některý odborník! Dvakrát již otvíral ústa, aby šeptem sdělil s Kořánem svou strast, ale vždycky zase polkl slova, která již již ze stísněného nitra se drala na jazyk. Vždyť již předem slyšel místo odpovědi úsměšnou poznámku: »Ty sám jsi mistr v Israeli a toho nevíš?« Hm — kdy a jak nebohý češtinář ten těžký balvan se svých prsou svrhne?

Náhle hostinský uctivě oznamoval, že pan profesor Vejberka jest volán ven. Hned ochotně výzvy uposlechl. Snad přišla sama Vlastenka! Budíž poznamenáno, že tento pedagog byl své choti poslušen — ovšem kromě češtiny — ve všem.

Venku však stála pouze služka a vyřizovala dlouhý dotaz milostpaní, který se však dal zodpověděti dosti stručně. Vejberka při vši poslušnosti uznal, že se dá věc vyřídit několika řádky, že není potřeba »bourat společnost« k vůli ústní informaci o pravědní záležitosti. Zároveň se však rozhodl, že dotaz zodpoví důkladným písemným vysvětlením. »Počkejte, hned to bude!« ujistil služku. Položil zápisník na stěnu a rychle načrtal tužkou sedmiřádkovou odpověď. »Tak; toto odevzdejte mojí paní.«

Služka ruče odběhla. Ale za půl hodinky vkročil přímo do lokálu různolící hošík — a přímo k Vejberkovi: »Tatínku, matka tohle nemůže přečíst. Já jsem jí pomáhal; vzali jsme na to i drobnohled, ale pořád nevíme, co znamenají tahle tři slova.«

Udýchaný hoch sice šeptal, ale tak, že ho slyšeli dobře všichni čtyři spolustolovníci Vejberkovi. »Tak?« zapálil se profesor v pocitu velikého zahanbení. »Vidíš — tohle přece je...« Ale poslednímu slovu sám dobře nerozuměl. »Inu, psal jsem to jen na stěně; zkrátka řekni matince, že...«

Když hoch kývl hlavou, že všechno pochopil a rychle odcházel, roztáhly se obě tváře Kořánovy ve škodolibý úsměv. Zdravé zuby mu ironicky zasvítily. Znovu se mu stáhly koutky a vybašly dva kotoučky kouře.

Vejberka za nastavšho ticha snažil se něco zakoktat na omluvu. »To jest zvláštní; přece píš o věci známé — a ti naši nedovedou ani rychle načrtnutá slova číst.«

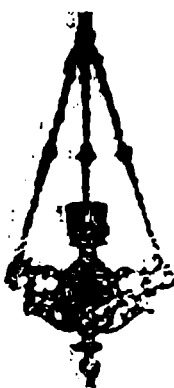
Znovu bašl vejškliba Kořán a otevřel prostořeká ústa svá řka: »Pane kolego, unum necessarium — jedno potřebné! Má-li se někomu něco písemně sdělit, jest předně nutno napsati vše tak, aby se jasně vědělo, má-li se to číst či hráti na klarinet. Druhý, vyšší požadavek: má hned každý čtenář poznati, zdali je to psáno písmem řeckým či latinkou. Po třetí: ať se píše tak, aby se vědělo, jsou-li

ta slova česká či arménská. A nejvyšší požadavek, k vůli němuž byly vynalezeny již čerty a fezy i hleroglyfy: aby se poznalo, co vlastně chce písař pověděti. Kdo těmto požadavkům dovede vyhověti, tomu jest zcela volno vybrousiti sloh dle nejčistlivějších pravidel.«

»Inu pravda«, poznamenal dobrácký účetní Pošta. »Co by nám prospěla síra pravopisných a slohových hříček, kdybychom psali i při největší učenosti nečitelně? Napřed krasopis a pak teprve pravopis. Ale nač ta vaše ironie? Pan profesor jistě psal na zdi anebo měl notes při psaní na dlaní... Tu je lehké nedorozumění.«

Dobrák Pošta hleděl omlouvat, ale zatím rozšířil kolomaz tak, že ubohý Vejberka okamžitě povstal, zaplatil a v rozčilení velikém se vytratil.

Poležel si dva dni, trápily ho děsné sny, v nichž vystupoval Kořán v úloze draka. Utěšná slova a jemné výtky choti Vlastenky v těch strastných okamžicích působily v jeho duši léčivý přerod. Již sliboval hlasem rozechvělým, že se vynasnaží choditi mezi skřeky kazimluví s koží otužilejší, se srdcem klidnějším. A uzdravena byla mysl jeho.

Veledůstojnému duchovenstvu a slavným patronátním úřadům dovoluje si doporučit

veškeré kostelní nádoby a náčiní a to: monstrance, kalichy, cibáče, nádobky, paténky, pacifikály, svícny, lampy, kaditelnice, kropenky atd. své vlastní výroby, předpisům církevním vyhovující. Staré předměty opravuje v původní intenci a v ohni zlátí a stříbí nebo proti doplatku za nové vyměňuje. Hotové předměty neb výkresy zasílá na ukázkou franko bez závažnosti koupě. Vše se posílá poštou. Práce ruční.

Shled veškerých slatých a stříbrných klenotů, jako: křížů, madonek, křížků, prstýnků, náramků atd. n. Nostátního průmyslu, tabatěrky, jídelní náčiní se stříbra pravého, čínské vady na skládě.

Staré slatě, stříbro a dráhokamy kupuje za nejvyšší ceny.

JAN STANĚK,

pasíř a stříbrník

Praha-I-979, ul. Karoliny Světlé, čís. 12. u.

Přímý směr c. k. zemského trestního soudu.

Paramenta.

Ignáce V. Neškudly syn

(protokolovaná firma)

v Jablonném nad Orlicí (v Čechách)

(bratr P. J. Neškudly, farář ve Výprachticích)

doporučuje P. T. veledůstojn. duchovenstvu svůj osvědčený a často vyznamenaný

výrobní závod

všech kostelních paramentů, spolkových praporů a kovového náčiní.

Cenníky, vzorky i roucha hotová na ukázkou se na požádání franko zašlou.

Jan Horák,
soukenník
v Rychnově nad Kněžnou
zasílá na požádání vždy
dle roční sezony kolekce
nejnovějších druhů pravých
vlněných látek
své vlastní výroby, jakož i tu- i oizozemských.
Četná uznání zvláště z kruhů vele-
důst. duchovenstva svědčí o poctivé ob-
sluze mého ryze křesťanského závodu za
dobu více než třicetiletého působení.
Uctíte, prosím, malou objednávku na
zkoušku.
Též na splátky bez zvýšení cen!
Volejenné látky na taláry.

Kde kupujete knihy?

Naše knihkupectví Vás také vzorně obslouží.

Ve prospěch
Svatováclavské Matice školské

Uznáný za nejvýhodnější a nejlevnější ná-
kupní pramen v Rakousku veškerých

kostel. paramentů

prádla, praporů, příkravů, koberců a
kovového náčiní ve výrobních neustálých
závodu v Čechách, c. a k. dvorního dodavatele

Josefa Neškudly

v Jablonném n. Orli. č. 86.

Tisíce uznávacích referencí a doporučení. —
obrázkové cenníky, rozpočty, vzory a hotové zboží
k výběru franko.

Bez velkoměstské režie ve vlastních dílnách a
domích, levné pracovní síly na venkově, čímž levnější
ceny až o 30%, než všude jinde.

Jubil. 100 let. trvání a 40 let. vlastní činnosti

Adresování vždy došlovně se vyprošuje

Díkůvzdání.

Za předčasně projevy upřímné a nelíčené soustrasti, kterých dostalo se nám při úmrtí a pohřbu vroucně milované a nezapomenutelné manželky a matky, paní

MARIE NETUKOVÉ

vzdáváme nejvřelejší a nejuctivější díky: Jeho Excelenci nejdůst. pánu biskupovi ThDr. Josefu Doubravovi za vznešenou účast při církevních obřadech v domě smutku, výsoco důst. p. Ant. Hrubému, kanovníku, za vykonání církevních obřadů, vedení konduktu a za slavné zádušní bohoslužby ve chrámu Páně poučovském, veledůst. p. Filipu Konečnému, bisk. notáři a vikar. sekretáři v Pouchově za tklivou, hluboce jímavou pohřební řeč u hrobu, dále veledůstojnému duchovenstvu, které v tak hojném počtu pohřbu se zúčastnilo.

Rovněž vřelě díky vyslovujeme slavn. Mariánské družině paní a díveky s jejím ředitelem důst. p. Vladimírem Dreisitelem S. J., dámám ze spolku »Anežka«, slavn. deputaci úřednictva Pražské akc. strojířny v Hradci Králové, slavn. katolické »Národní jednotě« pro Pouchov a okolí, která dostavila se s praporem, slavn. pěveckému sboru kostelnímu z Pouchova za přednes krásných dojemných zpěvů pohřebních v domě smutku, při průvodu, v chrámu Páně a u hrobu, jakož i všem přátelům a známým, kteří z blízka i z dále v tak četném množství se shromáždili, by drahou zesnulou na poslední cestě ke hrobu doprovodili.

Hluboký dík náš platí slovut. p. MUDru Bedřichu Honzákovi, primáři zdejší okres. nemocnice, za velmi svědomité ošetřování v Pánu zesnulé po celou dobu její nemoci; též vděčně uznáváme obětavé služby oti. sester ošetřovatelek, prokazované drahé nebožce za jejího pobytu v nemocnici.

Konečně vroucí dík vzdáváme i všem jiným váženým příznivcům našim, kteří zármutek a bol náš zmírniti se snažili darováním krásných věnců aneb tklivými projevy soustrasti.

BŮH ODPLATÍŽ VŠEM!

Na Slezském Předmostí, dne 14. ledna 1916.

Jménem celého příbuzenstva:

Ing. František Netuka,
syn.

Josef Netuka,
manžel.

Panu Jos. Elaneroovi, majiteli pohřeb. ústavu v Hradci Králové, za vzorné vypravení pohřbu a panu Jarosl. Davidovi, uměl. zahradníku na Slez. Předmostí, za překrásnou výzdobu katafalku palmami, vavříny a květinami vylovujeme s plným uznáním srdečné díky.

OBNOVA

Číslo 4. Předplatné na čtvrt roku 3 K 50 h
na půl roku 6 K —

V Hradci Králové, dne 28. ledna 1916.

Inserty počítají se levně.
Obnova vychází v pátek v poledne.

Ročník XXII.

Průběh války.

Nové úspěšné akce válečné — nové uspořádání národů Hše Rakousko-Uherské.

Ruské bojiště. Po velikých ztrátách, jež utrpěli Rusové 19. ledna u Toporovce a Bojanu, nastala v boji přestávka. Dne 21 došlo k dělostřeleckým bojům na celé severovýchodní frontě. Nové ruské útoky na části naší besarabské fronty byly odraženy. Na výšině Dolžoku severně od Bojanu u Prutu vyhodili naši do povětří minami ruský zákop. Z posádky tři set Rusů bylo vytaženo jen několik živých. I jiného opevněného místa od našich dobyto. Jižně od Dubna dne 23. ráno po značné dělostřelecké přípravě napadl nepřítel naše postavení, ale byl odražen. Dne 24. pálii na různých místech fronty ruští dělostřelci na naše posice. Dne 26. ruská ofensiva zastavena. Armáda Pfianzer Baltinova nejen že statečně odrazila všechny ruské útoky, nýbrž přešla k ofensivě a vyvrála severně od Bojanu posici, z níž nás neustále znepokojovali. Posice tato byla vyhozena do povětří a posádka její byla dílem zničena a dílem zajata. Také východně od Černovic, na Dněstru u Uščištska a jižně od Dubna, kde Rusové útočili, nedocílili ani nejmenšího úspěchu. Naše fronta na severovýchod po celém měsíci ruských útoků stojí pevně a neochvějně.

Italské bojiště. Dne 20. trvala po dvě hodiny nepřátelská rychlopalba na Col di Lana. I jiné naše posice byly ostřelovány, ale bez úspěchu. Dne 22. činnost italského dělostřelectva v několika úsecích přímořské a dolomitské fronty se stupňovala. Riva byla bombardována z těžkých děl. Dne 23. v prostoru u Rovce byl odražen útok nepřátelského oddílu na svahu Rombonu. Také bdělostí našich zmařeno přiblížení nepřátel v úseku lanfranském. Pak na tyrolské frontě ostřelovali Italové osady Creta Caldonazzo. U Oslavije znovu dne 25. boje začaly. Naše vojsko dobylo částí nepřátelských posic. Do rukou našich padlo 1197 zajatců (mezi nimi 45 důstojníků) s dvěma kulomety. Přiblížovací pokusy Italů proti Podgoře, Monte San Michele a východně od Tržiče byly odraženy.

V Černé Hoře během neděle obsadilo naše vojsko Nikšič, Danilovgrad a pevnost Podgoricu. Konečně obsazen i Skadar s Taraboš. Nyní již celá Černá Hora jest v rukou našich. Černo-horské rozptýlené tlupy skládají zbraně ochotně. Černo-horská královská rodina odjela do Lyonu.

Ze zbytků srbské armády jest 50.000 mužů ozbrojeno; celkem zbývá 100.000 mužů zbraně schopných, kteří mají přes 170 strojních pušek. Naproti tomu jest stracen úplně dělový materiál. Velká část mužstva jest dopravována do Soluně.

Břeh Vardaru Francouzi a Angličané opevňují a kladou do řeky miny. — Naproti tomu Bulhaři bojují v Macedonii trojí obrannou čáru.

Proti francouzské frontě. Jihovýchodně od Ipru rozbořili Němci dne 22. nepřátelské zákopy. Nepřítel stílel na některé obce za německou frontu. U Neuville zmocnili se Němci

dne 23. nejpřednější nepřátelské posice, v Argonách obsazena část francouzského přfkopu. Němečtí letci vrhali s úspěchem pumy na nádraží a vojenská zařízení za nepřátelskou frontou.

Ve Flandřích dne 25. zahájilo německé dělostřelectvo silnou palbu na francouzské posice; pak některé čtyři vnikly do francouzských příkopů a ukofistily 4 vrhače min. Východně od Neuville po útoku na francouzské zákopy ukofistili Němci 3 strojní pušky a zajali 100 nepřátel. Francouzské protiútoky odraženy. Německá letadla dne 26. napadla s úspěchem nádraží stavby u Loo; námořními letadly byla bombardována francouzská zařízení vojenská u La Panne. V noci z 22. na 23. ledna vrhlo jedno z námořních letadel německých pumy na anglické pobřeží: na nádraží, kasárna a doky v Doveru. Pak ještě vrženy pumy na letecké hangary v Honghama. Mocné požáry zvěstovaly účelné trefy.

V Mesopotamii utrpěli Angličané obrovské ztráty. V noci 18. ledna překvapili Turci nepřátelský tábor západně od Corny a dobyli úspěchů.

Na kavkazské frontě Turci připravili v několika p tyčkách Rusům krvavou lázeň, tak že nyní mnoho dobrovolníků se přidává k tureckému vojsku. Před Kérmanšem dějí se přípravy k veliké bitvě.

Politický přehled.

Následník trůnu z nejvyššího rozkazu Jeho Veličenstva odebral se 1. ledna na jihozápadní frontu, kdež při pilných přehlídkách prodlel 16 dní.

Obnovení svazu německých sněmovních poslanců v Čechách nazval německý tisk mezníkem v dějinách českých Němců a sice proto, že nyní do svazu vstoupili také ústavověrní velkostatkáři.

Dr. Adler o vstupu sociálních demokratů do „Polského kola“. Vůdce německé sociální demokracie v Rakousku dr. Adler napsal do „Arb. Ztg.“ článek o vstupu polských socialistů do „Polského kola“. Dr. Adler neschvaluje tento čin polských sociálních demokratů; píše, že zpráva o něm účinkovala jako břemenná rána. Posuzuje rozhodnutí polských svých soudruhů se stanoviska třídní politiky a vyslovuje obavu, že se polští sociální demokraté dopustili politické chyby. Polští socialisté učinili své rozhod-

nutí jistě po zralých úvahách, při nichž měli na zřeteli nepochybně především prospěch svého národa. Dr. Adler míní, že krok polských socialistů bude mít za následek rozvázání dosavadního poměru mezi polskou a německou sociální demokracií v Rakousku.

V uherské sněmovně vzhledem k projevům chorvatského sněmu 26. t. m. prohlásil min. předseda hrabě Tisza, že spolu s povolnými kruhy chorvatskými stojí na stanovisku nezměněného zachování poměru mezi Uhrami a Chorvatskem na podkladě článku XXX. zákona z roku 1868. Cokoli tomu odporuje, nemůže býti schvalováno. Kládí velikou váhu na dobré dorozumění mezi Uhrami a Chorvatskem.

Novým ministrem pro Chorvatsko, Slavonsko a Dalmacii bez portfeuille jmenován šupan srémského komitátu a města Zemuně šl. Hideghyty.

V Anglii 21. t. m. schválena sněmovnou beze změn osnova všeobecné branné povinnosti.

Dělnická strana anglická bude podporovati vládu ve vedení války. Výroční konference dělnické strany dne 25. t. m. schválila 1,502 000 proti 602 000 hlasům resoluci, navrženou odborovým sdružením dělníků v dokách, kterou se konference zavazuje, aby vládu seč bude podporovala ve vedení války.

Obmýšlená anglická blokáda Německa snaží se co nejvíce zstříti obchodní válku i tím, že činí pokusy o skoupení úrody v neutrálních státech, sousedících s centrálními mocnostmi.

Ke schůzi ruské dumy dojde prý v polovici února.

Ročník 1897 již bude povolán dle carské ukazu v Rusku do zbraně.

V Itálii započnou parlamentární práce 1. března. Dostaví se k nim prý i Giolitti, který řečnil loni proti válce s Rakouskem, aby účastnil se sněmovních prací. Odjíždění vojska na frontu ve velkých městech jest provázeno velikými demonstracemi obyvatelstva protestujícího proti válce. Opětne přehlídky branců těch, kteří byli uznáni dříve za nezpůsobilé, počínají.

Z Řecka se oznamuje, že po ustavení poslanecké sněmovny dojde k znovuzřízení řeckého ministerstva, v jehož čelo bude postaven Gunaris. Pařížský tisk prudce vystupuje proti poslednímu projevu krále Konstantina, který ovšem čtyřdohodě byl velice nepřijemný.

Portugalsko do války snaží se strhnouti Anglie, která chce odkoupení portugalské válečné lodi.

Ve Francii sjednocení socialisté předložili sněmovně tento návrh: Sněmovna nechť se usnese, že mezi bojujícími sbory má prodávati stále 44členné poselstvo, které se bude každého měsíce měniti, nebude však zasahovati do vojenských nařízení. Poselstvo má míti právo cestovati na své nebezpečí po celé frontě a také na čáře bitevní. Kdyby za jejich přítomnosti prováděny byly vojenské operace, mají býti u bojujících sborů anebo u štábů zúčastněných ar-

DEPEŠNÍ ADRESSA: ALBIBANKA

TELEFON ČÍSLO 83

KRÁLOVÉHRADECKÁ BANKOVNÍ JEDNOTA V HRADCI KRÁLOVÉ ADALBERTINUM

PROVÁDÍ VEŠKERÉ OBCHODY BANKOVNÍ A SMĚNÁRENSKÉ ZA PODMÍNEK NEJVÝHODNĚJŠÍCH - ESKONT SMĚNEK - PŘIJÍMÁ VKLADY NA ÚROK 4%, A VYPLÁCÍ VEŠKERÉ VKLADY BEZ JAKÉHOKOLIV OMEZENÍ - SLOŽNÍ LÍSTKY POSTOVNÍ SPOŘITELNY ZDARMA

VELKOOBCHOD UHLÍM, KOKSEM A CEMENTEM

ŽÍROVÝ ÚČET U RAKOUSKO-UHERSKÉ BANKY

ČÍSLO ÚČTU POŠT. SPOŘITELNY 140.273

má a smělých následovat. Vojenské velitelství musí být poskytnout prostředky k plnění jejich úkolů. Na návrh posl. Renaudela setrvala strana na dřívějším návrhu, aby vytvořen byl společný výbor, který by spojoval činnost sněmovny a senátu.

Svédsko pro neutralitu, ale pro případ potřeby připraveno. Ve švédském říšském sněmu probírali 24. ledna rovněž, že jsou pro neutralitu. Sociální demokrat Branting v odpovědi na řeč ministerského předsedy prohlásil, že vláda nepřijímá se dosti jasně o možných následcích své neutrální politiky. Jde o to, zda národ musí být vysazen větším nebezpečím, a to vzhledem k přímému vyloučení mezinárodního práva, o které se nyní švédská politika opírá. Je nutno uzavřít rozumnou dohodu a dočasně uvolnění situace, ne však dát se dohnat do krajnosti okamžitými nepřeklenutelnými rozpory. — Ministerský předseda š. Hammerskjöld opakoval své ujištění, že vláda si nejvroucněji přeje, aby byl zachován mír, ale že musí se pochtit s tím, že by to přes veškeré úsilí nebylo možno. Prohlášení ministerského předsedy bylo přijato s velikou pochvalou. — Říská vláda proti švédsku zbrojí; shromáždila ve Finsku armádu 180.000 mužů.

Spojené státy severoamerické podaly dne 25. t. m. Anglii protestní notu proti všelikému používání zákona o obchodu s nepřitelem, kterým by mohl být postihován americký obchod. Vláda stojí na stanovisku, že styky amerického a německého kapitálu s americkým průmyslem jsou takové, že by bylo nemožno zasadit Německu úspěšně ránu, aniž by tím zájmům Spojených států nebyla způsobena velká škoda. Vláda soudí, že celkem důlně považovati výrobek občana žijícího v neutrálním státě za neutrální.

V Číně vnitřní nepokoje vynutily, aby císařství nebylo prohlášeno již koncem letošního února. Na jak dlouho byla tato politická změna odročena, nemožno zjistiti.

Nový olomoucký arcibiskup.

Již jest tedy rozhodnuto definitivně. Dobrotivý, lidumilný a zkušený kníže-arcibiskup pražský, kardinál Lev Skrbenský vstupuje na trůn kníže-arcibiskupův olomoucký. Nerada ztrácí otec šlechtického pražského arcidiecése, a nadšením vítá nového duchovního vladaře arcidiecése olomoucké.

J. E. Lev kardinál Skrbenský pochází ze staré šlechtické rodiny moravské. Narodil se 12. června 1863 na hruškovském zámku u Nov. Jičína. Vychován byl na rodinném zámečku v Dřevohosticích a po vykonaných studiích gymnasiálních v Kremšmünsteru a u Piaristů v Kroměříži věnoval se studiu práv v Innsbucku. V té době sloužil také jako jednorozční dobrovolník. Brzy však přestoupil z právnické fakulty na fakultu bohosloveckou a byl kardinálem Fürstenbergem 7. července 1889 v Olomouci vysvěcen na kněze. Téhož roku stal se kaplanem v Dubu u Olomouce, odkud odebral se do Říma do kněžského kollegia dell' Anima. Dva roky zůstal v Římě, kde dosáhl doktorátu církevního práva.

Od roku 1892—1894 byl kaplanem v Uh. Ostrohu a obdržel pak faru v Melči. R. 1896 stal se nesídelním kanovníkem olomouckým a byl zároveň jmenován proboštem při kolleg. chrámu sv. Mořice v Kroměříži. R. 1898 stal se sídelním kanovníkem v Olomouci a krátce

Feuilleton.

Plechanská a hlavní škola v Hradci Král. v starších dobách.

Píše Václav Vach.

I.

Škola hradecká byla jednou z nejslavnějších v Čechách a žáci z ní vyšli přicházeli hned na vysoké učení pražské. Měšťané hradečtí vystavěli v letech 1568—1571 školu velikou, mnohými náklady a to nepochybně na místě staré školy, která stávala na blízkou fortní Soukenické, nynější Kozí branky. V tomto novém školním domě byly nejenom světnice, v nichž vyučováno. Dle tehdejšího zvyku učitelé žijí v něm bydleli; rovněž chudí žáci, kteří zde dostávali i stravu a oblek od města z hojných nadání. Zamožní žáci měli své byty po domech měšťanských. Učitelů bylo zaměstnáno 5.

Po zavedení Jesuitů do Hradce n. Labem zanikla tato městská škola, ježto ti to přejali veškeré žactvo do své koleje. Dne 3. února 1625 připomíná se poslední kalíšný správce zdejších škol, mistr Jan Vilém z Růžova, načež v době reakce náboženské na krátko školy zavřeny.

Jesuité je opět otevřeli a to na začátku měsíce srpna 1625. Pod svatým oběm žáci

nato (15. září 1899) povolán byl za nástupce kníže-arcibiskupa pražského kardinála Schönböckna. Dne 4. ledna 1900 byl pak u sv. Víta inkronován. Působil tudíž v Praze plných 16 let. Kardinálem se stal r. 1901. Dne 18. května 1900 byl také jmenován tajným radou Jeho Veličenstva. Od listopadu r. 1911, po úmrtí kardinála Gruehy, předstoupil jakožto nejstarší kardinál v Galajtanii biskupským konferenciám ve Vídni.

Jméno kardinála Skrbenského má v arce lidu moravského známý a dobrý zvuk. Na Moravě byla jeho kolébka, ve slavný sv. Hostýna byl vychován, své mládí a studijní léta strávil na Moravě v Kroměříži a Olomouci, jako mladý kněz působil na Slovácku, na Hané, ve Slezsku mezi dobrým lidem moravským. Všude, kde působil, kněžstvo i lid s nadšením a láskou vzpomínají na něho jako na vzor kněze úšlechtilého a lidumilného. A byv povolán na důležité a význačné místo primase království Českého, dovedl si i zde svou milou a šlechtinou povahou rázem získati srdce kněžstva i lidu. Když roznesla se zvěst, že má Prahu opustiti, šlechta, kněžstvo i lid pražské arcidiecése, četné korporace a reprezentace měst i venkova přicházely k němu s prosbou, aby Prahu neopouštěl.

Arcidiecése olomoucká tedy v době, koho vítá. Vidí hodnoty osvědčeného. Kardinál pak přejímá vládu po předchůdci velice pečlivě, který zdárně kypil půdu vinice Páně pro usnadnění práce svých nástupců. Proto již kardinál Lev Skrbenský zavítá znovu mezi lid moravský s láskou a utěšenými nadějami do budoucna. Bůh račiž mu dáti v novém jeho sídle hojnost svého požehnání po dlouhá léta!

Záložna v Hradci Král.

Janské náměstí č. 162.

Vklady na knížky 4% —
Půjčky. — Úvěry osobní. — Zálohy.
Jakompi ště a směnek.

Volné listy.

Ludvík XVI. Vlasta Evropa zděle, že život králů visí na vlásku a že republikáné chystají se papoušků popraviti. Proto vlády v Paříži zakročují domlouvami a hrozbami. Vzkazuje Rakousko, doléhá Anglie, důrazné rozklady činí Španělsko, které vedle meče přináší i olivovou ratolest smírného vyjednávání. Všichni mluví však k hluchým uším a neobtěžaným šlím Nechybí také protiproudu uvnitř Francie, neboť z četných krajův a měst hrnou se žádosti o rovnou spravedlnost všem a o smetení budovy staletých křivd.

Demagogové v novinách i na schůzích podněcují a lidu, nechopnému úvahy, namlouvají, že odstraněním krále vyjde hvězda štěstí a spokojenosti celému národu. Uspořádána pestrá, divadelní reklama převratu. Vlastenci, kteří ve srážce s vojskem, královské rodiny bráněním, byli kdysi raněni, belhají se o berlách na odív kolem sněmovny a dožadují se spravedlnosti, čímž nerozumějí nic jiného než přiený soud s králem. Vdovy a sirotci po padlých berou se v průvodu dvoranou poslancův a na zvýšení dojmu kráčeji němě, beze slova a bez posunků, ba jistý raněný občan dává se nésti na ramennou svých druhův a rozhlíží se po poslancích, jako by chtěl říci: »Vizte a nezapomeňte;«

Když bylo po průvodu, rozzevučela se sněmovna opětými rozpravami, hádkami a křiky, kterémuž hluku odpovídalo venku rozžilené

potom jen nejnižší stupeň vynucování ve čtení a psaní s nějakou přípravou do škol latinských. Tomuto ústavu se říkalo tehdy „škola plechanská“ (asi snad plebanská — národní, lidová) a býval při ní toliko 1 učitel.

Když r. 1647 město staré stavení školní prodalo, přenesena škola plechanská do domku u hřbitova, v němž se prve nalézala městská váha. Byly totiž ke zdi hřbitova sv. Ducha přistavěny 2 domky na straně obrácené k rynku; jeden vedle řady domů, ve které byla radnice na straně západní rynku, druhý jen málo opodál od něho, tak že mezi oběma byla toliko vrata hřbitovní. Domek první sloužil za obydlí městským průtačům, ve druhém byla městská váha.

Plechanské tyto, či městské školy národní, vydržovala obec, opatřujíc je schopnými učiteli světskými. Prvním učitelem školy plechanské (malých dětí) jmenuje se Jan Martinides, a po němž zastával úřad chorilisti při farním chrámu, zán kantorem. R. 1638 povolán do rady městské a bylo mu zakázáno spisovati.

R. 1647 připomíná se kantor Florian Petrůvka a r. 1648 Florian Unčovský, r. 1669 Vilém Haber. Dne 12. srpna 1673 přijat za kantora od městské rady Ezechias Pietsch s ročním platem 40 zl. a s ročním přídavkem 8 korců žita a 8 sáhů dříví, žit a tím zapomenutím, aby

město. Vznikly oběné posily a sebou skládaci, které jim byly za každou příbunu, rozložili své sedmické státní na rozích ulic a chril, aby rozpalujících, za což pohlouchali li, což jim budhým souhlasem. Leckde ozývají se i výkřiky: »Děle nám chleba, nebo nás zabijí.« Národní divadlo strhlo se hádkami mezi umírněnými a rozhodnými, došlo ke rvačce, a purkmistr Chambox tam přišel, aby udělal pořádek. Vmítav se do ohně poznal, že není času jeho hodnosti, uschoť bylo jim sem tam strážno, pohazováno, a přátelé jeho musili všechny silly vynaložiti, aby ho notně pohmožděného vyprostili. Lituje takové zuřivosti, vzdal se v tu chvíli svého úřadu. Patřt hnutí a boule jako mořské proudy, které za ohněm stoupají od dna ku povrchu. Rozlícením a vztečením davu lidu vzrůstají, naplňující ulice a náměstí. Marat, který vidí v každém slušnějším obloženém člověku aristokrata a zrádce, onemohoucí horečkou a nemoha vyzrát, ve svém hnutí přiteli lidu volá: »O, švalvavý národe, kéž bys aspoň vedl jednati!«

Do Paříže přichází Dumouriez. Na oko se tváří, jako by jednal o jaral vojenskou výpravu, ale ve skutečnosti prý se schází s Giroudisty, umlouvá se s nimi a kuje pikle proti Jakobínům a zamýšlí bez pochyby krále zachrániti. Ve sněmovně se řeší a řeší. Giroudistický předseda dává vytrvale slovo své straně, takže, jak se obecně žaluje, mužové sféry nemohou dostati slova a zrádcům stihnouti škrabočky. Vlny vzteku a rozhovně se vzdouvají vso a více, dorážejí k parlamentu, ohnivě jazyky vášni vnikají do dvorany, až rozlícení republikáni mávajíce zbraněmi hrozí násilně vniknutí a udělají pořádek. Ze strachu umikají v komnatě řeči a končí se usnesením, že dne 15. ledna v úterý (1793) má se o královu životě hlasovati.

Hlasování. Parlament sestavil tři otázky: Jest Ludvík Capet spiklencem proti svobodě? Bude rozsudek sněmovny konečný, či bude ještě odvolání k národu? Jest-li vinen, jaký trest se určí? Co se týká první otázky, tu rozhodlo již veřejné mínění, a poslanci převážnou většinou se vyslovili, že král jest vinen. Vzhledem k druhé otázce poslanci se uanáejí, že odvolání k národu se nepřipouští, protože by se rozpoutala občanská válka, z kteréžto podmíněného vysvětlení ještě dnes můžeme se domysleti, že pařížští Jakobíni venkova se báli a že odvolání k národu bylo pro ně nejesto. Tak byly v úterý 15. ledna 1793 dvě otázky již rozhodnuty, a lůza, dychtící po krvi králově si spokojeně oddechla a středy očekávala již klidnější.

Ve středu hned z rána budova parlamentu byla obklíčena hloučícími davy. Ze 749 poslanců chybělo asi 20, a ti byli na venkově zaměstnání svým posláním u armád a ve věcech správních, a 7 poslanců bylo nemocných. Celý den uběhl v hádkách a rozžilených rokováních. Giroudisté žádají, aby rozhodla tříčtvrtinová většina, proti čemuž Jakobíni divoce bouřili. Danton navrhl, aby se přes mínění Giroudistů přešlo k dennímu pořádku. Stalo se. Danton navrhl, aby se schůze prohlásila za trvalou, pokud třetí otázka: jaký trest? nebude vyřízena. Sněmovna poslechla.

A tak v osm hodin večer počíná se památné a tragické ono hlasování o životě a smrti Ludvíka XVI. V kalném světle svítilen vtláčily se davy lidu do choděb, namačkaly se na galeriích a posupně mlčely, s dravými pudy očekávaly výsledku hlasování.

Zvláštní toto hlasování trvalo s krátkými přestávkami od středečního večera až do nedělního rána. Rozbředlé přitní ve dvoraně vyřídí

mládež zvláště v počtech a hudoš eviditi a pány sousedy od pohrbův „nupřetahovati.“

R. 1697 uzavřeno v radě, aby tu, kde jest váha obecní, škola vystavěna byla, váha pak aby se do radnice přenesla.

Toho roku se připomíná kantorem Jan Albín, r. 1705 Kristian Klika, r. 1720 Šebestián Zelivský.

R. 1635 na ležení vyzdvíženém na rynku mládež malých škol konala „veřejný katechismus“ k příkladu a potěšení měšťanstva.

R. 1741 za obsazení města Brandeburskými položena byla do školního domku vojenská četá. Na žádost magistrátu ji generál Kalkstein umístil na jiné místo řka, že uznává spravedlivou tu žádost a že i jeho král si přeje a chce školy vycvičené mláti. (Svenda XII. 8, 52.)

R. 1747 dne 3. září byl proveden veřejný katechismus v divadle na „theatru školním“ s velikým celého souhlasem potěšením. Zároveň P. Michael Frank přelibozně představil, jak sv. Lidmila vyučuje sv. Václava náboženství křesťanským.

R. 1777 na místo školy plechanské zřízena škola normální neb hlavní na základě nového řádu školního, vydaného r. 1774.

Žáci a žákyne navštěvovali školu starou o jedné světnici u kostla sv. Ducha až do počátku března r. 1776, až byl přestěhován

dává se s denním světlem, které jakoby s rozplihlou bojácností ukazuje bludě tváře poslanců, kteří vyvolávání předsedou druh za druhem vystupují na tribunu, aby tu promluvíli buď smrt, buď vyhnání, nebo zajetí až do uzavření míru. Za noci tribuna byla jasněji osvětlena než ostatní prostory, a bylo tedy viděti tvářnost každého poslance, jenž vysloviv osudné své slovo sestoupil a splýnul s šerem pod tribunou. Leckterý poslanec, pronášející slovo smrti, usmířoval je rozličnými přídávky, v nichž nesměle doporučována byla milost.

Vážky kolísají, mnozí se hlasy pro smrt, ale jsou též četné hlasy pro život. Zůstívali na galeriích, zmítáni nejistotou jako hladově šelmy, počínají hrozivě mručeti, až posléze propukají v řev, jenž znáší se dolů na hlavy poslanců, bouří dvoranou a lomoží chodbami a sousedními prostory. Sněmovní sluhové pospíchají, aby zjednali pořádek, ale vlastenci nechťejí a nechťejí umlknouti. Předseda Vergniaud rozpačitě pohlíží na galerie, nebo sklání hlavu nad vyvolávacím archem, umírnění poslanci mlčí, »Horo« přivkukuje a občanům na galeriích dodává odvahu.

Když zavládlo jaké také ticho, hlasování běže se dále před se; mnozí umírnění pod tlakem vyhrůzek hlasují pro smrt, kterouž, aby upokojili svědomí, odůvodňují frásami. Předseda Vergniaud, Giroudista, hlasuje pro smrt a připojuje neupřímné důvody. Filip Egalité, tento bídný člen královské rodiny, hlasuje »ve své duši a dle svého svědomí« pro smrt, a nad touto ničemností jeho i nejzufitější Jakobini potřásají hlavami a všichni sněmovníci žasnou. Po slovech úrozeného zhyráce nastalo ticho, a dvoranu bylo slyšeti protáhly oddech hrůzy. Robespierre své hlasování pro smrt provází dlouhou řečí, která zní jako skubání sovy. Poslanec Syeyès, bývalý kněz, vystoupí rychle a propovídat: »smrt bez frásu, spěšně mizí z tribuny«.

Na galeriích za tohoto dlouhého hlasování oběšenstvo odecházelo, přicházelo, a mnohým osobám byla od poslanců vykazována zvláštní místa. Uhnízily se tam milenky prostoprášnicka Filipa Egalité d'Orléans, zasedaly tam rozličné kokoty i vznešené dámy. Poslanci přinášeli jim pámsky, chladiivé nápoje, ukláněli se jim a bavili hovorem. V blízkých kavárnách, kamž do dávány zprávy o hlasování, občané usnáseli se o házkách, jak bude rozhodnuto.

Poslanci únavou usnali a byli buzení, aby odevzdali své hlasy, jiní na rychlo odebízejí, aby sehnali jídlo. Ve čtvrtek v noci veřejní sluhové přinesli do dvorany nemocného poslance Douchatela, zabaleného v prostěradlo; hlasuje pro milost, myslí, že jeho hlas může rozhodnouti.

Jazyková očista. Je pozoruhodným úkazem války, že doma za frontou podněcují se snahy po jazykové správnosti. S rozpoutanou nenávistí národové nechťejí míti v mateřské řeči ani stopy po jazyku nepřátel, s nimiž utkali se zbraněmi a s nimiž zamítají všecky styky i v budoucnosti. Jako ohvály hodná jest snaha prvá, tak haněti se musí úmysly, které po válce míní mezi národy vystavěti zdi kulturní a hospodářské nedostupnosti. Novinami již několikrát proskočila zpráva, že mateřština horlivě se očištuje a brouší v sousední říši německé. U nás úsilí toto není ničím novým, a jest jen přirozeným postupem, že se na cestách těchto pokračuje, ba nebyti války, byl by zájem o správnost jazykovou mnohem čilejší a prohloubenější.

Bedliví pozorovatelé nemohli zajisté neznamenati, jak spisovný jazyk náš se kazí, chudne, porývá ohebnosti a pružnosti a jak suchopárně

utkvívá v těchto nudných a stále se vracejících obrátcích a rozmohlých eizomluvech.

Neposlední příčina všeho toho vězí v naší žurnalistice, do níž přiletlo se mnoho lidí, kteří s nedostatečnou znalostí věcí nejzákladnějších do svých služeb zapřáhli také zmračenou češtinu. Jest pravda, že v našem novinářství leckde pracuje se zdárně o oddinění těchto nedostatků, ale na mných místech zůstává při starém hudaření, přejevujícím, že volání po jazykové správnosti od těch kterých novinářův odráží se jako šíp od ocelového pancíře. Nezbytno jest také čísti levitý leckterým našim spisovatelům, kteří nedovedou se vyvarovati ani chyb nejznámějších, nemilujíce hrubě jazyka, jemuž udiči čtenáře jest přirozená jejich povinnost. A což teprve mnohé a hrozné překlady z jazyků jiných! Vezmi do ruky tužku a nestadíš všelikých těch nestvůrností ani zaznamenávati.

V Praze sestoupila se komise, která sbírá látku pro veliký slovník, v němž má býti uloženo všechno bohatství českého jazyka a z něhož by vážili poučení spisovatelé, novináři a vůbec všechna česká inteligence. Právě minulých dní sbor tento, upozorniv na svoji činnost v novinách, všechny milovníky jazykové čistoty zpravuje o tom, že jest již sebráno statisíce látek, obsahujících slova a úlovná rčení. Oznámeno, že k tomu účelu procházejí se novověcí spisovatelé a básníci, Čech, Vrchlický, Sládek, Machar, Jirásek, Sova a jiní. Překvapuje však, že není jmenován Šmilovský, který, pokud se týká vazeb a úslolí, vydá za všechny novodobé naše prosaisty a který jako pilná včela ukládal bohatství ve svých knihách. Ovšem dalo se tak nejednou na úkor slohové ústrojnosti a vypravovatelského umění, ale dlužno zavřítí oči nad drobnými nedostatký, které jsou zastíněny nepopratelnou sběratelskou zásluhou. Čítali-li by naši spisovatelé kriticky Šmilovského, ož, že by zbystřili jazykový cit a zdokonalili vhodnost vyjadřovací

Bez osobivosti radili bychom také, aby sběratelé pro slovník všimali si bedlivě našich pohádek, které jsou nepřevážnými studnicemi jazykové ryzosti, jasnosti a názornosti. Jen namátkou několik ukázek. Spisovatel na příklad dí: »Toliko malou chvílenku spal;« pohádka vyjadřuje tutéž věc stručněji a krásněji jedním slovem »sedřiml.« Spisovatel: »byl nuthán velkou zvědavostí, a pohádka praví krátce: »nedalo mu.« Spisovatel: »Snažil se ho zase nakloniti,« pohádka: »dobřil ho.« Spisovatel: »když dítě ještě nejedlo vařenou stravu, jako dospělá,« pohádka: »když dítě bylo ještě u prsu.« Spisovatel: »rybník, kolem kterého musilo se jiti hodinu,« pohádka: »rybník na hodinu kolem.« Spisovatel: »když skončili jidlo,« pohádka: »když dojedli.« A takových dokladů bylo by možno sebrati veliký počet.

Přejeeme pražské slovníkové komisi mnoho zdaru a všem českým vzdělancům vše všímavosti a lásky k rodnému jazyku. Jest také dlužno, aby každý český vzdělanec, jenž otázky této bedlivě hledí, své záznaky a pozorování poslal komisi, která se toho dožaduje. Není potřebí věci snad zvlášť urovnávati, nýbrž postačí, poslati bez ladu a skladu to, co zdá se pozoruhodno, a odborníci v komisi pak rozhodnou, jest-li to k světu čili nic. Tímto způsobem, soudinností všech, může povstati veliképle dílo, které ukáže, že čeština svou bohatostí, krásou a tvořivou schopností v ničem si nezadá s nejpřednějšími jazyky světovými.

Dílo toto bude také důležitým dokladem vzdělanostním, až po válce v Rakousku bude zaváděn pořádek, o němž němečtí předáci tolik předpovědi již namluvili i napsali.

v pracích ženských (ručnic), až r. 1848 byla oddělena škola dívčí od hlavní školy chlapecké.

R. 1852 čtvrtá třída proměněna jest v nižší školu reální o dvou třídách atd.

Hned od začátku zřízení zdejší školy hlavní stával při ní ústav, v kterém kandidáti učitelů, dokonavše hlavní školu, ovičení byli v učitelství, střídavě v německém a českém jazyku.

Dne 21. prosince 1786 koupili měšťané a starší obce Hradecké zdejší seminář studijní mládeže se jménem sv. Václava a sv. Františka Xavera, od Jesuitů zřízený s kaplí sv. Václava r. 1709, k bezplatnému chování chudých žáků, kteří ve školách dobře prospívali a zvlášt: hudbou a zpěvem k zvelebení služeb Božích uměli napomáhati, za 3.175 zl. pro budoucí školu hlavní—normální (je to nyní č. 33.) Po opravě tohoto domu přestěhovalo se žactvo veškeré z domu Svobodovského č. 69 do nového domu č. 33.

R. 1852 nově zřízena a otevřena dívčí škola o třech třídách a r. 1855 rozšířena o 4. třídu a s ní zřízena opatrovna, kteráto škola odevzdána chudým sestrám školním od Matky Boží z Horažďovic. K účelu tomu dala obec dům patřící kdysi Josefu Kaivasovi č. 62 v ulici Svatodušní přestavěti a upravit; tato práce byla dokonána r. 1858.

Napoleon. Dozorem surového Hudsona Love Napoleon byl nuben zřítati se vycházek a spokojovati se vždy více domovem, kdež zaměstnával se psaním, četbou a důvěrnými rozhovory se svými přáteli. Kdykoli uběhl mu večer v zájímavé rozmluvě, aniž musil bráti útočiště ke knize, považoval to vždy za výhru. Památnější z jeho rozmluv byly pečlivě zaznamenány jeho důvěrníky ve vyhnání a poskytují možnosti, nahlédnouti v jeho ducha a povahu.

O svých válkách promluvil jednoho večera takto: »Má je bitvy nemožnou býti posuzovány samy o sobě, neboť jsou složeny z rozsáhlých úmyslů. Bitva u Marenga, která tak dlouho trvala nerozhodnuta, dobyla nám panství nad Itálií; Ulm zničil celou armádu, Jena dala nám do rukou celé pruské mocnářství, Friedland otevřel nám cestu do říše ruské, a Eckmühl rozhodl osud celé jedné války. V bitvě u Moskvy rozvinuto bylo největší umění, a nabyto nejmenšího úspěchu. Kdyby byla bývala vyhrána bitva u Waterloo, Francie byla by zachována a Evropa dán mír.«

Když zeptala se ho hraběnka Montholonová, která vojaka jsou nejlepší. »Ta, která vítězí,« odvětil Napoleon. »Nejlepší vojáci byli Karthagiňané pod Hanibalem, Římané pod Scipiony, Macedonští pod Alexandrem, Prusové pod Bedřichem. Já s úplnou svojí gardou, s 40.000 nebo 50.000 mužů, byl bych se odvážil táhnouti celou Evropou.« Výročního dne bitvy u Waterloo dojala vzpomínka na Napoleona velmi bolestně. »Nepochopitelný to den, sběh nevidaných nehod! Grouchy, Ney, d'Erlon — byla to zrada či pouhé neštěstí? Ach, ubohá Francie!« Tu zakryl oči oběma rukama. »A přece stalo se všechno, seč jest lidská obratnost. Nejdříve bylo všechno ztraceno a v ten okamžik zase získáno.«

Při jiné příležitosti vyjádřil se o tom takto: »V této neobyčejné polní výpravě ani ne v celém týdnu vyklouzlo mi třikráte z rukou jisté vítězství a rozhodnutí osudu Francie. Kdyby nebyl zrádce Bourmont přešel, byl bych nepříteli zničil hned na počátku. U Ligny byl bych ho zamačkal, kdyby mé levé křídlo bylo konalo svou povinnost, a opět byl bych porazil odpůrce u Waterloo, kdyby mi nebylo chybělo křídlo pravé.« Divné to porážky, kterými za nejnešťastnějších účinkův ani sláva přemožených nebyla zmenšena, ani sláva vítězů rozmnožena.

Leckdy kromě vojny hovor vzal směr filosofický. O fatalismu Napoleon promluvil takto: »Moslemni, hlasatelé tohoto učení, nejsou sami o jeho pravosti přesvědčeni, neboť nebylo by mezi nimi lékařů. Člověk pak, který bydlí v třetím poschodí, nemusí by scházeti dolů po schodech, neboť mohl by přímo s okna vyskočiti. Nemí-li mu smrt na tento způsob osudem určena, nie by se mu nestalo.« Las Cases svědčí, že Napoleon, kdykoli o něčem ohnivě se rozhovořil, mluvil tak spofádaně a slohově, že slova jeho mohla se hned tisknouti. Kdykoli vedla se řeč o tom, jak s ním Angličané zacházejí, hovořil rozhořčeně a přirovnával vyhnání své k podobným událostem pradávnych hrdinů, při čemž anglická hanebnost zůstala vždy nedostížnou.

Úvěrní družstvo Eliška

zapsané společenstvo s r. o.

v Hradci Král., Adalbertinum.

Přijímá vklady na vkladní knížky a účty. — Úvěry osobní a živnostenské za podmínek nejvýhodnějších. Vkusné střádanky

Dne 30. září t. r. biskup Karel sam s veškerou slavností vysvětil nový dům vědy a náboženství, načež 4. října t. r. začalo se školní vyučování v opatrovně a ve 4 třídách dívčí školy, kdežto dívky mimo literární vzdělání i v ženských pracích byly cvičeny. První opatrovna maličkých byla otevřena v domě hlavní školy dne 19. dubna 1837, když císař Ferdinand k zřízení jejímu daroval 100 zl. k. m. za svého pobytu v Hradci Králové. Zakládací listina činila tehdy 5.750 zl. Mimo daroval měšťan pan Jakup Koreschwiř opatrovně za 77 zl. 38 kr. rozličných hraček. Roku 1850 byl však ústav až do r. 1855 prozatím opuštěn.

Královéhradecký fond industriální školy zřízen byl za působení krajského školního komisaře Jana Jakuba Rösslera r. 1787. Na základě usnesení magistrátu společně s pány reprezentanty a měšťanským výborem byla k tomu účelu určena várka, která pode jménem »přínutek ječmene« se vařila na školní budovu č. p. 33 každoročně. Právovarní měšťané se uvolili dávat k této várci ječmen a chmel. Z jmenovaných várek zřízený fond neměl sloužiti toliko k vydržování dívčí industriální učitelky, nýbrž také k vnitřnímu zařizení pracovny, pak na opatření potřebných materiálů a nářadí, jakož také později na vydržování zvláštního učitele pro dívky.

Müllerovský, pak Svobodovský za sv. Duchem, nyní č. 69, prve 71. Tu se stalo předepsané rozdělení mládeže školy plechané na 3 třídy a učiněn začátek normálních neb hlavních škol, v kterých dne 17. února r. 1777 poprvé bylo vyučováno.

Bylo dříve také ve městě více škol postranných (pokoutních), do kterých si vedl stížnost správce školní mistr Valentin. Dána mu odpověď: »Když toliko lepší pilnost při oficiálních (učitelských) jeho se nacházeti bude, že takové školy postranné samy zastaveny budou; neb v tom mnozí za obtížné sobě býti pokládají, že pacholátka 3 až 4 leta do školy chodíce, netoliko čísti neumějí, ale ani litery neznají.« Poručeno panu mistru, by k tomu pohlídal.

Do r. 1777 takových škol pokoutních ve městě bylo 5 a poněvadž pomenáhla dítky školy ty opouštěly, počítala hlavní škola již dne 8. října 1777 celkem 128 žáků a žákyň, kdežto 17. února t. r. bylo toliko všech dítek 91. První jich 8 učitelé byli všichni v Praze zkonšeni; jmenovali se Hladký z Přibyslavě, Jan Beer z Prahy a Josef Čížek z Bojanova; katechetou byl kněz Kristian Fleišer a ředitelem kanovník a místní děkan Moric Klir.

R. 1784 byla zřízena čtvrtá třída. Žáci a žákyň navštěvovali pohromadě školu.

R. 1791 začala učitelka vyučovati děvčata

Kulturní jiskry.

Dvorní rada probošt Dr. František X. Kryštůfek — Na onen svět odebral se netoliko velice pilný učenec, ale i muž srdce ryzího, obětavý, ušlechtilý kněz, dovršiv 74. rok svého vzácného života. Narodil se roku 1842 v Humpolci, gymnasiu studoval v Ném. Brodě, odkud přešel na vyšší akademické gymnasium v Praze. R. 1862 vstoupil do kněž. arcibiskupského semináře a r. 1866 vysvěcen. Kaplanoval krátce ve Velvarech, r. 1869 povolán za adjunkta bohoslovecké fakulty pražské, r. 1870 stal se doktorem bohosloví. V témž roce jmenován řádným profesorem církevních dějin v semináři královéhradeckém. R. 1891 stal se profesorem téhož předmětu na theologické fakultě pražské. V letech 1893—94 byl při universitě rektorem. R. 1895 jmenován kanovníkem kolegiální kapituly u Věch Svatých na hradě pražském, v níž později stal se proboštem. Od Jeho Veličenstva jmenován dvorním radou, od papeže Pia X. papežským prelátem.

Vědecká činnost Kryštůfkova koncentrovala se hlavně na dějiny církevní. V době, kdy bylo potřebí v té příčině v literatuře české vyplniti mezeru značnou, vyšel z pera profesora třídílný »Všeobecný církevní dějepis«. Po smrti zasluhujícího P. J. Svobody byl Kryštůfek duší »Historického kroužku« družstva Vlasti až do smrti. Sepsal dlouhou řadu vynikajících pojednání historických, z nichž jmenujeme zvláště »Dějiny církve katolické ve státech Rakousko-Uherských s obzvláštním zřetelem k zemím koruny české 1740—1898.«

V učených kruzích zvláštní pozornost vzbudila jeho studie »Čechy nenáležely nikdy diecési k Řeznu«. Byl také jmenován od královské české společnosti nauk mimořádným členem.

Svoje historická pojednání ukládal zvláště v »Časopise katolického duchovenstva«, dále ve »Vlasti« a v »Ottově Slovníku Naučném.«

Ale činnost jeho dopracovala se zdárných výsledků i v oborech jiných. Kdekoli viděl nějaký podnik k povznesení katolického života v Čechách, hned se postavil do řady pomocníků jak svou neúnavnou prací tak peněžitou podporou. P. František Žák nalezl v Kryštůfkovi horlivého spolupracovníka v propagandě školství Bratří křesťanských škol. Ovšem té práce bylo založení Spolku přátel katolických škol bratrských. Zřízena škola v Bubenci a pak katolické paedagogium. Hodnostář se přičinil též, aby spolek byl postaven na širší základ založením Svatováclavské Matice Školské. Jako člen Píova spolku pilně účastnil se poradních schůzí a praktických akcí. Spěchal na všechny katolické sjezdy. Katolický tisk podporoval se vzácnou obětavostí. Stal se zakládajícím členem družstva Vlasti a fondu katolických spisovatelů. Duchovenstvo diecése královéhradecké vzpomíná na svého učitele se synovskou oddaností.

R. 1885 podnikl vědeckou pouť do Egypta a Palestiny a vydal o ní spis »Cesta a pouť do Egypta a do Svaté země«. Dlouhý by byl výčet prací tohoto vysokého a všude váženého hodnostáře, který nelenil ani v době, když vleklá choroba ohlašovala, že dni jeho již se končí. Bůh odpal horlivému pracovníku a srdci šlechetnému rájem nebeským!

Dědictví sv. Prokopa v Praze. Není záslužnějšího podniku katolického pro vědu katolickou v oboru bohosloví nad tento ústav. Zejména v posledních letech se díla, věselikou úctou i nekatolíků vzbuzující, zrovna hromadí. Dr. Sýkora, dr. Soldát, P. Smolík, dr. Vřešťál a nyní výtečný dr. Sedláček jsou toho důkazem. Jejich práce jsou velikým dílem na roli vědeckobohoslovné. A jiná díla, neméně cenná, mají přijíti na řadu, jako na př. apologie a dogmatika, exegese knih bibliických, patrologie s patristikou, archeologie bibliická, dílo o svatém Janu Nepomuckém atd. atd. Je tudíž třeba, by stále noví členové k »Dědictví sv. Prokopa« přistupovali, neboť jinak by nemohlo »Dědictví« to řešiti svého velikého úkolu, jak si toho žádá i ono, i potřeba vědeckobohoslovná. Kéž není kněze, knihovny, ústavu, jenž by nebyl nebo se nestal členem »Dědictví sv. Prokopa« v Praze i. 190.

Moravsko-slezská beseda o universitním odkaze arcibiskupa dr. Th. Kohna. Moravsko-slezská beseda v Praze, porokovavší v poslední výborové schůzi o universitním odkazu zvláštěho arcibiskupa, usnesla se na tomto veřejném prohlášení: Doba světového zápolení válečného stala se památnou naší Moravě také velkým, významným činem mírovým, který vzbudil vzrušení i daleko za hranicemi jejími: Arcibiskup olomoucký dr. Th. Kohn položil mecenášskou závěti svou základ přísti české universitě na Moravě, jejíž zřízení jest dávnou tužbou nejen české Moravy, nýbrž i veškerého národa našeho. Moravsko-slezská beseda stopuje vždy s krajanskou láskou a radostnou úctou vše, co směřuje ke kulturnímu zvelebení naší vlasti. Proto pokládá za svou povinnost, projevití radostný a vděčný dík zvláštěmu za vzácný

čin jeho. Odkazem svým arcibiskup projevili svému národu, že zůstal pamětliv ideového odkazu našich buditelův a mužů nejvyšších, kteří vždy prohlašovali práci kulturní a zvláště zvelebení školství za nejjistější záruku důstojného národního bytu našeho. I nebude zajiště ani za doby válečné čin dobrý poschován s kostmi svého původce, nýbrž bude nás vzpružovati k další činnosti vzdělávací a žiti spolu se jménem zesnulého závěťce ve vděčné paměti národa českého, který se nikdy neprokáže nevďěčným k těm, kdož mu byli dobří.

Katolická církev — pro všechny národy. »Věstník jednoty katol. duch. diecése brněnské« v 1. čísle píše: »Když nejnovějším kardinálům roznášeli papežští ablegátové z Říma odznaky, nebyl ablegátem pro nuntia vídeňského Ital, nýbrž Španěl. A proč? Asi proto, aby přítomnost oficiální Itala ve Vídni nezavdala příčiny k nepřijemným zápletkám. — Svého času jmenován byl nuntiem mnichovským dominikán Fröhwrth. A proč? Asi proto, aby jsa mluvit úplně jazyka německého, mohl referáty do Říma podávat z autopsie a nikoliv jen na základě informací z druhé ruky. Je to pro katolický život v Německu nesmírně důležité. — Vídeňský nuntius, nyní tedy kardinál, bude dle tradice jistě brzo odvolán. V kruzích katolických, blízkých »Katholische Kirchenzeitung«, vyskytla se myšlenka, jak dobře bylo by pro katolickou věc v Rakousku, kdyby svého času vzat byl zřetel na to, aby muž za nuntia do Vídně povolán ovládal jazyky německý, maďarský a jeden slovanský, anebo aspoň při nejmenším jazyk německý. Důvody toho jsou tyto, jako byly pověděny o Mnichově. Doufejme!«

Samochod. Z Bystřice p. H. se oznamuje: Známy bystřický továrník, pan Václav Zbořil, sestrojil v malém samochod — autopedes, pohybuje se na chůdách, podobně jako čtvernožci. Chůdy poháněny jsou motorovou silou a vyvinují neobyčejně mocnou tažnou sílu. Samochod jest bravře fideletní a tak sestrojený, že zabírá a opírá se i na tak zvaných bezedných cestách o půdu sebe měkčí, aniž by se zabořoval. Stroj vytáhne nákladní vůz, třeba po loukotě vzele, pojízdný stroj hospodářský, pluh, brázdicí měkkou ornici, i těžké dělo. Vyvine rychlost automobilu a stoupne i do nejsvrchnějšího vrchu. Funkce svoje koná v před i v zad a otočí se sám na téměř místě. Vynálezce dal si dalekosáhlý vynález patentovati a zadal zhotovení velkého samochodu o 10 koňských silách domácí firmě.

Sochy, oltáře a j.

provádí absol. c. k. odborné školy
a c. k. umělecko-průmyslové školy
Jan Dušek v Chrudimi.

Obrana.

Cenné doznání o nynějším duševním vývoji mládeže přináší 7. ledna »Věstník učitelských jednot«. »Život rodinný jest proti minulosti vzrušenější a uzavřenější. Starosti rodinné a události veřejné absorbují mysl všech tou měrou, že zájem o děti utichává měrou až povážlivou. Změnou domácího pořádku uvolnila se kázeň dětí. Tyto pak těžce z nebylé volnosti, s lačností vrhají se v pestrý rej života veřejného, jenž svou rušností a stálými novostmi mysl dětskou tolik vábí. Bez dozoru jsouce ponechány náhodě a pánu bohu (!), loví v tom ruchu dojmy bez ladu a skladu a vsávají tak v duši i všechny prach a špínu, jak je kalné vody dne přinesou. Nezvyklé prostředí, v němž jest hojně potrav pro všechny horší dětské pudy, shovívavost veřejného mínění, náhodná, ne vždy vybraná společnost s hodně uvolněnými mravy, a konečně stále zvířená veřejná atmosféra, ve které snadno proklouznou drobnější delikty všeho druhu — toť momenty, které přirozenou sklonnost k nevázanosti a špatnosti nejen provokují, ale přímo podporují a vydatně živí. Čím větší místa, tím hůře. Přihrublost a vyzývavost vystřídají dětskou přítulnost a prostotu. Neblahý všeobecný tento zjev vyhraňuje se však ve velmi vážné nebezpečí, neb u dětí množí se značné případy takových deliktů, jež spadají v pravomoc soudů. Citlivější veřejnost trpí tím a žaluje, a zraky všech utkvívají na škole.«

K tomu sluší poznamenati, že existenční starosti rodinné nevyčerpávají pozornost všude tak, aby nezbyvalo času na nutnou péči o ochranu duší dětských. Vždyť naopak některé závažné podniky též se větší návštěvě než před válkou. Ba i někteří lidé berouci podpory pracují méně než dříve a vodí své děti do biografů a pod. Mnoho občanů by mohlo zdárně podporovati pedagogické úkoly školy, kdyby u nich byla dobrá vůle; mohli by vyhledati pro chvíle prázdné svým dětem snadno lehčí práci v době,

kdy jest užitečná činnost ceněna tak vysoko; mohli by mládež naváděti k závažným záležitostem. Vzpomeňme na své matky a babičky. Vdova mající čtyři děti od rána do večera se lopotila, aby je uživila. Nejmenší dítě si brala na cestě do práce s sebou. A děti byly přece řádně vychovány; často čim byly větší existenční svízele, tím se staly děti zmužilejší v boji proti zlobným lákadlům.

Kdyby v nynějším čase nebylo nepěkných příkladů lidí starších a kdyby místo svodů došlo k napomínání, všecko by se rázem obrátilo. Přišla doba, v níž se měla osvědčiti duševní zdatnost a železná vůle matek a náhradních domácích strážců mládeže, kteří duševně vyspěli na základě moderních světových názorů, na základě jiných systémů než naši dědové. A skutečnost dokazuje, že konservativní výchovné tradice, které hájíme my, osvědčily se lépe než různé pokusy moderní.

Nyní k pouličnímu napomínání i dětí cizích, které dříve bylo tak časté, neodhodlají se dospělí a řádní občané již proto, aby nebyli drsně odbytí jak od mládeže tak od jejího příbuzenstva. Nic platno — nastává akutní potřeba, aby se realizoval návrh vynikajícího českého myslitele dra. Mareše: necht dojde k instituci řádně zvolených a veřejností chráněných »otočů dítek«, kteří by mohli čeliti dětským nebezpečnostem s úspěchem.

Škola sama nemůže býti všehojivým lékem, jak dokazuje sám »Věstník« zvláště doznáním, že ve větších městech mládež se kazí více než v menších. Ve velkých městech jest často škol celá řada. Patrně tedy, že jest potřebí, aby se začalo s účelnou prací také v kruzích jiných.

Pro konfesní mir vyslovil se krásně i biskup Faulhaber ze Špýru ve své promluvě o žni na poli válečném: »S důvěrou ke koruně musí také z války do doby míru býti zachráněna ta dobrá vůle, která dnes spojuje ruce všech vyznání a zařízení k společnému vlasteneckému dílu. Protivý se mohou zmírniti, aniž by se zapřely zásady a odstranily mezníky.

Němečtí katolíci mají nyní poctivý podíl na břemenech války ruku v ruce se svými jinak věřícími spoluobčany; dobývají si tím nové právo, aby byli považováni za plnoprávné patrioty. Duchovní princip naší církve nechová v sobě žádné popírání zvláštní ceny národnostní myšlenky. Můžeme národní práci žehnati, aniž bychom kluli kulturu mezinárodní. Nemusí býti noc v době, kdy hvězdy Německa mají zářiti.

Zásluhy kněží o rozvoj české kultury. Jen malé poznámky o některých velikánech, jichž práce znamená důležité nové směrnice. Piarista Gelasius Dobner (již před Palackým) byl otcem českého, vpravdě vědeckého a kritického dějepysu. — Prokop Diviš jest vynálezcem hromosvodu. — Od Vinařického vyšel návrh, aby úřad učitelův na školách obecných byl svěřen i ženskému pohlaví. — Křížkovský jest zakladatelem české hudby národní; skládal příslušné melodie již několik let před Smetanou. — Dr. Musil ze všech Čechů nejvíce proslul svou badatelskou činností v krajích vzdálených. — První kritické vylišení Husova učení vyšlo z pera dra Antonína Lenze. — První kritický životopis Husův, hledící přesně a podrobně k původu a rozvoji učení Husova, byl sepsán od dra Sedláčka. — Pražská universita založena nákladem arcibiskupa Arnošta z Pardubic, jiných kněží a krále Karla IV., proti vůli jiných vlivných kruhů českých. — Biskupové a jiní kněží v Čechách dali vznik vzdělávacím ústavům pro hluchoněmé. — K programu českého rolnictva, odpovídajícímu moderním potřebám, dali základy Rudolf Vrba a jiní kněží. — První útulna pro slepé dívky vznikla v Praze acoi kněze Seyvaltera. — Dějiny církevního umění v Čechách sepsal nejlépe a nejpodrobněji Monsignore Lehner. — Fr. Doucha, naudiv se čtrnácti cizím jazykům, představitel nám v českých překladech poprvé Puškina, Mickiewicze, Calderona, Comoesa, Viktora Hugona a Shakespeara. — Alois Koudelka (Vetti) překládá z jazyků, z nichž před ním do češtiny nebylo přeloženo nic. — Vinařický sestavil tak praktickou školní škafanku pro děti, že se tato stala vzorem pro sestavení škafanek jinojazyčných v celém Rakousku.

Za válečného ruchu.

Bulharský král Jeho Veličenstvu císaři Františku Josefovi. Při propůjčení hodnosti c. a k. polního maršálka králi bulharskému byly vyměněny tyto telegramy: Král bulharský Ferdinand telegrafoval: »Jeho císařskému a královskému Apoštolskému Veličenstvu v Schönbrunně! Gardový kapitán generál jízdy hrabě Lonyay odevzdal mi právě milostivě vlastnoručný list, jímž Vaše Veličenstvo udělilo mi historickou hodnost rakousko-uherského polního maršálka. Přímou rozechvěním tímto novým zcela nezaslouženým důkazem císařské milosti a nejvyšší štasten ze slov uznání své činnosti, kterou

jsem vyvíjel jako spojenecký vojenský pán, pro-
stím Vaše Veličenstvo, aby přijalo za to výraz
mé nejdokonalejší vděčnosti. Stejně city, které
oživovaly už před 35 lety jiného tenkrát Vaším
Veličenstvem jmenovaného důstojníkem, napl-
ňuje i dnes ještě mé srdce, oddané v dělnické
věrnosti posvátné osobě, Vašeho Veličenstva,
srdce které tím prudčeji bije nyní, kdy můj
někdejší Nejvyšší vojenský pán, a nyní již osvíc-
ený spojenec ráčil propůjčiti mé maličkosti
nejvyšší vojenskou hodnost. Své slávyplné a
výchlasnými tradicemi bohaté armády. Ferdi-
nand R. o. a k. polní maršálek.

Jeho Veličenstvo odpovídal: »Hluboko
Mně dojala nadmíru vřelá slova, která Vaše
Veličenstvo Mi laskavě zaslalo u příležitosti
jmenování polním maršálkem Mé armády. Jsem
šťasten, že Vaše Veličenstvo tak radostně příja-
lo toto znamení Mého přátelství a upřímného
obdivu pro spojeneckého nejvyššího vojenského
pána slávyplného bulharského vojska, a děkuji
Vašemu Veličenstvu co nejradačtější za ujištění
o láskyplné, od mládí uchované přichylnosti ke
Mně a k Mé armádě, jež bude hrda na to, že
čítá váženou osobu Vašeho Veličenstva mezi
své polní maršálky a že je tak ještě už navzá-
jem spojena. František Josef.

Pravda o černohorské pacifikaci. Některé
listy psaly tendenční zprávy o velikém odboji
černohorských čet proti smlouvenému složení
zbraní. Spolu vyzývaly, aby se s úskočnými re-
belanty naložilo přísně. Ten novinářský manévr
dělal dojem takový, jako by některým lidem
bylo líto, že již úporné boje na Černé Hoře
přestaly; zbytečně se pletli novináři do úkolů
kruhů zodpovědných a situací dobře znajících.
Na nejspíše vymyšleniny sděleno 25. t. m.
z Vídně úředně:

»Odzbírování černohorského vojska pokrač-
uje, jako dříve bez překážek. Všude, kam naše
vojsko přijde, odevzdávají černohorské prapory
za vedení svých důstojníků bez zdráhání své
zbraně. Četné oddíly z krajin, které nejsou ještě
námi obsazeny, ohlásily našim předním hlídkám
svou ochotu složit zbraně. — Ve Skadru
ukojistili jsme 12 děl, 500 pušek a 2 kulo-
metry. — Všecky zprávy, pocházející z nepřá-
telského tábora, o nových bojích na Černé Hoře,
jsou úplně vymyšleny. — Potvrzuje se,
že král opustil svou zemi a vojsko. V čí rukou
je nyní skutečná vládní moc, nelze dosud ur-
čit. Zjistiti, ale je to konečně úplně bezvýzna-
mno pro vojenský výsledek černohorského po-
lího tažení. Náčelník štábu generálního štábu
podmaršálek šl. Hüfer.

Ted snad řemeslní výrobci vzrušujících
sencací budou opatrnější.

O Černé Hoře pařížský »Journal« uveřej-
ňuje zmluvu svého korespondenta s černo-
horským plukovníkem Lapovačem, který ad-
luje, že Lovčen bránilo pouze 5800 Černohorců,
kteří měli 4 stará italská děla 12palcová a 6
starých děl ruských. Není pravda, že na Lovčenu
bojovali Srbové a Francouzové. Černá Hora ne-
obdržela vůbec žádné podpory ani s mořské
strany. Polovice civilního obyvatelstva umírala
hlady. Plukovník Lapovač vypravuje dále: Čer-
nohorská vojska měla 23 polních děl, ale ke
každému dělu pouze 38 nábojů. Naše pušky
byly opotřebovány. Měli jsme pouze 130 patron
na každou pušku. Mužstvo nemělo boty, oděv
a potraviny. Není pravda, že Essad pasa vypo-
věděl Rakousku válku. Albánci jsou naši ne-
přátelé. Ze 70.000 mužů, které Černohorci měli
na počátku války, zůstalo dnes 15.000 hladových
nešťastníků, kteří bojují v poměru 1:20. Proto
není žádná hanba, že těchto 10 až 15.000 ne-
šťastníků kapitulovalo.

Vyznamenání milosrdných sester. Milo-
srdné sestry ve Vídni Aloisii Vítkové, která od
počátku války ošetřuje s největší obětavostí ne-
mocné a raněné vojny ve vojenských nemoc-
nicích, byla za zvláštní zásluhy udělena bron-
zová čestná medaile Červeného kříže s válečnou
dekorací. Rovněž dříve byl už veliký počet Mi-
losrdných sester za obětavé ošetřování raněných
vojínů v poli i v nemocnicích vyznamenán
čestnými kříži a medailami. Mimo to byla ne-

dávno charitativní činnost Milosrdných sester
sv. Karla Boromejského uznána propůjčením
čestného kříže druhé třídy s válečnou dekorací
generální představené řádu tohoto.

PMhlásky ku přijetí do »Válečného si-
rotčince pro sirotky po padlých vojácích
JOANEUM« Praha II., Salmova ul., řízeného
řádovou kongr. Školských Bratří. Do válečného
sirotčince přijímají se sirotci po padlých vojá-
cích: chlapečci ve věku 6—14 let, do oddělení
školačů; ženské učitelské přes 14 let, do oddě-
lení »Asyl učňů«; studenti do oddělení »Stu-
dentský konvikta. Stejně přijímají se dívky
z důvodu války opuštěné a dívky vojínů úplně
invalidních a zcela chudých. Sirotky jiného dru-
hu než válečné v přítomné době přijímati nelze.
Sl. farní a obecní úřady, jakož i okresní výbory,
mající ve své evidenci válečné sirotky, refle-
ktující na přijetí do sirotčince, ať laskavě zašlou
předběžné oznámení s udáním hlavních dat o si-
rotku. Sirotčince má místo pro 180 válečných
sirotek s připojenou vlastní školou. Přihlášky
adresujte: »Ředitelství válečného sirotčince po
padlých vojácích JOANEUM« Praha II., Salmova
ulice 8.

Varovný hlas před plýtváním lidského
materiálu ve Francii. V pařížském »Journal«
varuje Charles Humbert před plýtváním lidským
materiálem a žádá, aby všecko mužstvo, kterého
nelze na frontě použít, nebo které tam není
nutné, bylo posláno zpět do vlasti. Právě pak
dále: Živobytí se každodenně zdražuje, produktiv-
ní činnost země denně slábne. Což pak nikdo
nevidí, že věci hospodářské mají stále značněj-
ší roli v problémech válečných? Žádá se aby
obohody byly opět zahájeny. Jak to má být
možno, jestliže jest všude nedostatek rukou a
hlav? Francie zasadila se s nebyvalým úsilím
o svatou věc spojenců a nesla hlavní břímě
války, prolila nejvíce krve a má právo na šet-
ření. Francie nikdy neváhala, jestliže se jí
poukazovalo na její povinnosti. Mysleme nyní
také trochu na ty povinnosti, které byly vůči
nám převzaty! Krev Francie není nevyčerpatel-
ná! Nechejme jí tu trochu, kterou potřebuje
nutně k životu.

Paříž chce se i nyní bavit. »Nár. Listy«
píší: »Francouzský divadelní kritik Adolphe
Brisson zahajuje v »Tempsu« — jak čteme
v »Neues W. J.« — článek těmito zajímavými
věťmi: Byť i to znělo paradoxně, pařížské o-
becenstvo chce se nyní v divadle jen smát.
Přímě žití po smíchu a veselosti, a vyhledává
především divadla, kde jsou hrány veselé kusy.
Co vábí pařížské obecnstvo do kinematografů,
nejsou jen obrazy, které v životní skutečnosti
předvádějí život našich vojáků, nebo poskytují
pohled na bojiště. O tento druh obrazů má pa-
řížské obecnstvo jistě také zájem, ale přece
jen v menší míře, než o změny, které jsou mu
podávány v detektivních dramatech, nebo v zá-
měnách nějaké bujně veselohry. Pod vlivem
jména Gabriela d' Annunzia hrne se obecnstvo
do divadla Vaudeville, kde je dáván film »Cabiria«.
Ale skutečná zábava lidu spočívá ve výstředních,
naivních veselohrách, v nichž se hemží oblíbení
herci Pařížanů, Max Linder, Prince a Charlot;
vždy neodolatelně táhnou obecnstvo, a jakmile
lid vidí na plakátech jména těchto tří oslavo-
vaných komiků, je nadšen. Pařížské obecnstvo
se nyní chce smát. Bavi se divadelními přehledy
a veselými zpěvy a obrazy Sachy Guitryho z pa-
řížského života. Večer co večer je vyprodáno v di-
vadle Renaissance, kde je hrána jedna ze starých
veselohr Jiřího Freydeaua; i malá elegantní di-
vadla pařížská, jako Théâtre Michel a Théâtre des
Capucines, mají nyní své velké obecnstvo...
Paříž se chce stůj co stůj bavit. — Zrovna
jako před potopou! Lehkomyšlnost Pařížanů ne-
opouští nikdy.

Národohospodářská hlídka.

Podepsané peněžní ústavy královéhra-
decké usnesly se po zralém uvážení všech o-
kolností, že zúrokovatí budou nadále poklad-
niční přebytky své klientely, jež jim v poslední

době složeny byly, po případě napříště přechodně
uloženy budou, na rozdíl od vkladů stabilních
podstatně nižší sazbou úrokovou, o-
důvodněnou zajiště zcela jak povahou takových
kolísavých vkladů, — u nichž pravidlem vy-
hrazeno zůstává majiteli právo libovolné dispo-
sice bez výpovědi, — tak i zejména dnešními
hospodářskými poměry. Tyto odnímají peněžní
ústavám značnou možnost výhodného umístění
volných přebytků a nabádají je též, aby v o-
tázkách úvěrových zejména nyní šetřily — a
to v prvé řadě v zájmu svých vkladatelů sa-
mých — zvláštní zdrženlivosti a více než kdy-
koliv jindy přihlížely k naprosté pohotovosti
kapitálové. — Nutno nesporně počítati s tím,
že valná většina těchto pokladničních přebytků,
do pokladen peněžních ústavů nyní plynoucích,
svým časem — jakmile poměry tomu dovolí
opětne použita bude k doplnění zásob a že ze-
jména pak též úvěrové nároky na peněžní ústavy
vůbec budou mimořádně značné. A právě sna-
ha, aby svým časem nárokům těmto mohlo býti
v míře co největší vyhověno, vede peněžní ú-
stavy k tomu, aby již dnes pamatovaly na ne-
zbytnost zachování plné mobility a prostřed-
ky své po dobu nynější dočasně chabé poptávky
po penězích umísťovaly — byť i na nepatrný
úrok — přece jen, takovým způsobem, by po-
zději úkolům svým jak náleží dostáti mohly.
— Živnostenská Banka filiálka Hradec Král.
— Záložní Úvěrní Ústav. — Královéhradecká Ban-
kovní Jednota. — Všeobecná Úvěrní Společ-
nost. — Spořitelna Královéhradecká. — Záložna
v Hradci Králové. — Agrární Záložna. — O-
kresní Hospodářská Záložna.

Sdružení českých katol. zemědělců ko-
nalo 13. t. m. výborovou schůzi, na které pro-
jednány všechny časové a nutné otázky čes-
kého zemědělství. Zvláště pojednáno o činnosti
komisionářů a nakupovačů lenu o potřebě sil
pracovních k opožděným pracím podzimním a
nastávajícím polním pracím jarním a usneseno
v záležitostech těchto podati zvláštní memoran-
dum k příslušným c. k. ministerstvům. Pokud
se týče povolání starostů a radních k službě
vojenské a pětapadesátiletých k úkonům váleč-
ným, usneseno žádati na místech kompetentních,
aby v zájmu nerušeného chodu samosprávy a
přenesené působnosti obcí bylo úřady vojen-
skými co nejmírněji postupováno. Ujednáno svo-
lati valnou hromadu sdružení do Prahy na 28.
února, k níž pozvání a programy rozeslány bu-
dou později.

Z nových důležitých nařízení ku prove-
dení řádu o vybirání dávek ze zábav. Dávce
nejsou podrobena divadelní představení, avšak
jen divadelní představení ve vlastním slova
smyslu, totiž reprodukce některého díla drama-
tického spisovatele neb operního skladatele, pro-
vedená na divadle ať herci z povolání nebo
ochotníky. Jsou tudíž od dávky osvobozena stála
divadla zemská, městská, okrsková a družstevní,
divadelní představení oprávněných kočujících
společností a ředitelů, jakož i ochotnických sdru-
žení. Je-li divadelní představení spojeno s ta-
neční zábavou, s hudbou mezi jednáním nebo
s jinou zábavní produkcí, uvedenou v § 2., člá.
2. řádu, nabývá povahy zábavního podniku, ze
kterého dávka se platí.

Při podnikání k účelům vědeckým, vzděla-
vacím a vyučovacím a při zábavních podnicích,
pořádaných žáky nebo pro žáky veřejných ú-
stavů vyučovacích, nesmí býti žádných výděleč-
ných zájmů a snah soukromých osob, nýbrž
musí celý čistý zisk podniku připadnouti ve
prospěch dotyčných účelů a jich fondů; rovněž
nesmí tyto podniky spojeny být se zábavami
jinými, které již samy dle své povahy jsou po-
drobeny dávce ze zábav (§ 2., člá. 1. a 2.). Ne-
vyhoví-li podnikatel této podmínce, musí zapla-
titi dávku.

Taneční hodiny nejsou dávce podrobny,
ale jen v tom případě, pořádal-li je oprávněný
taneční mistr a je-li jich celý pořad věnován to-
liko vyučování tanci.

Tak zvané prodloužené taneční hodiny, nebo
taneční vínky na konci tanečního kursu pořá-
dané jsou tanečními zábavami a platí se z nich
dávka.

Ve smyslu § 3., člá. 2., řádu nepodléhají dávce
zejména veřejná musea, umělecké výstavy, dále
zkoušky zpěvackých a orchestrálních spolků, ne-
jsou-li obecnstvu přístupny, pak produkce a zá-
vody tělocvičných sdružení, fidejích se stano-
vami úředně schválenými, ale jen potud, pokud
jsou rázu domácího (produkce v tělocvičnách)
a pokud jest jich účelem ukázati veřejnosti po-
krok v tělesné výchově a duševní disciplíně
členstva sdružení.

Zemský výbor (zemská správní komise)
může podnikům, u nichž není pochybnosti, že
slouží výlučně účelům vědeckým, vzdělávacím
nebo vyučovacím, vydati o tom odvolatelné po-
tvrzení; podniky, jež se vykáží obecnímu před-
stavenstvu takovým potvrzením, nepodléhají
dávce.

Případy věcného osvobození od dávky jsou
v § 3. vypočteny taxativně, a nejsou proto zá-

Draselnaté hnojivo „EAM“

===== dodává =====

KRÁLOVÉHRADECKÁ BANKOVNÍ JEDNOTA
v Hradci Králové.

Dívaldo sružených měst východočeských zahájilo sezonu svou v našem městě 26. ledna „Prodanou nevěstou“. A nemohla snad pro zahajovací představení lépe býti volena v dnešních poměrech jiná opera, než Smetanova „Prodaná“, v níž jeví se tak dobře duše české hudby — ale snad právě dnešní poměry zavinily, že představení to neuspokojilo nikterak těch, kteří chtěli tuto smetanovskou hudbu slyšet. Hlavně orchestr nebyl nijak s to podati výkon odpovídající aspoň průměrným požadavkům této opery. Nejvíce odnesla to začáteční ouvertura; v celku pak dechové nástroje neladily a přílišné forte chtělo snad zahltiti vnitřní nedostatky. Ovšem připouštíme, že zde vinu nesou poměry, snad také únavy přestěhování. Ta ostatně jevíla se i v souhře ensemblu i v jednotlivostech. Jedno však nesmí se jistě svaliti na poměry. Smetana nechtěl míti ze své opery frašku a nasměřl se tedy jistě scény přeháněti tak, aby nejkrásnější partie zpěvní zanikly ve smích publika. Jistě nejlepší byla Mařenka p. Kramperové, jež kromě zdařilého výkonu pěveckého svou umírněnou hrou představovala důstojně postavu smetanovskou. Ne tak Jeník p. Oelitzrův, jež leckde jevil stopy únavy a hlasové indisposice (na př. „Věrné milování“, „Jak možno věřit“) a zvláště ve III. jednání v mimice přeháněl. Lepší byl p. Piskáček jako Vašek a z ostatních osob dobře uplatnila svůj měkký hlas p. Janošová (Ludmila). — Sbory jevíly citelný nedostatek mužských hlasů (zvlášť v II. jedn.) a i jinak nesledovaly taktovku. — Dívádlo bylo do posledního místečka vyprodáno a celkový dojem byl již přes všechny tyto nedostatky dobrý, jak ani při slavných a strážních svatech hudby

Smetanovy línek byti nemáže. Vše to bude členům sdružení pobídkou, aby příštími svými hrami snažili se podávat našemu občanstvu, zejména v těchto údobí, aby zájem, to, co nejlepšího může, a aby nezapomínali, že reprezentují na našem východě, zvláště u nás před cizími hosty, české hudební a dramatické umění.

Repertoire Divadla sdružení východočeských. V sobotu 29. ledna 2. hra v předplacení: Adamova opera „Postillion z Loppigueux“. — V neděli 30. ledna o 3. hod. odp.: Smetanova opera „Hubička“. Večer o 7. hod. poprvé operetní novinka Eyslerova: „Ta — nebo žádná“. — V pondělí 31. ledna 3. hra v předpl.: Veseloherní novinka „Dobryl usvapiti“ od Saši Gidrikho. — V úterý 1. února mimo předpl.: Dvořákova opera „Čert a Kate“. — Ve středu 2. února o 3. hod. odp. podruhé: „Proč má nevěsta“. Večer o 7. hod.: Nedbalova opereta „Holká kreva“. — Ve čtvrtek 3. února 4. hra v předpl.: Novinka „Androklas a lev“ od Ber. Shawa. V roli Androklasa vystoupí pohostinský člen Nár. divadla v Praze Otto Polák. — V pátek 4. února: Oomodoova opera lásky „Romeo a Julie“. — V sobotu 5. února o 3. hod. odp. první dětské představení: Populární bábořka „Strakonický dudák“ ve skvělé výpravě kostymové. Večer o 7. hod. podruhé opereta: „Ta — nebo žádná“. — Pro příští repertoire uchystána: „Opavská roba“. V titulní roli vystoupí pohostinský nejvyšší česká dramatická umělkyně pl. Marie Hübnerová, člen Národního divadla v Praze. — V úterý bude novinka „Mikrofon“ od Fr. Neumanna.

Veselohra „Lady Frederick“, kterou provedl 22. t. m. Klicperka, měla zvláštní úspěch. Myslelka kusu, že pod škrabkou výstřednosti může žena skrývat v sobě skryté dohody, povahy a charakteru neznámosti, rozvedena je tak dejalně ve tři jednání, že bez výborné interpretace Lady Frederick — celý kus byl by příliš jednotvárný — a nudný. Ale slečna Mila Pačová, host Národního divadla v Praze, již podávala se „Klicperovi“ zvláštní projevy tolik uměleckého talentu a nenucenosti, že celý ten svými dohody rozhovory vřepoucí se děj bavil se před našimi zraky v přirozený tok již tak, že skoro nerad viděli jsme shrnouti se oponu potfeti. — Ostatní společnosti snažili se ze všech sil, aby v provedení a souhře udrželi se slečnou stejný krok; poměrně nejlepší byl Parádise p. Hruškův. Obecnostvo odměnilo výkony slečniny dlouhotrvajícím a opětovným potleskem s přáními, aby mohlo slečna Pačová ještě vícekrát spatřiti na naší scéně. — C.

Osobní. Dne 21. t. m. navštívil k vojsku sekretář Polk. družstva Huskova a náš zodpovědný redaktor p. Ant. Pochmon. Přijel mu vše, aby se vrátil zdrav ke svým četným pracím, které konal s mravenci pilností a se vzápětí, pouzvevatom důsledností. Vykonal mnoho netoliko při Obnově, ale i jako obětavý funkcionář Všeoborového sdružení křesťanského dělnictva, jeho zakladatel Písky a spolupracovník při Králověhradecké bankovní jednotě. Drobné práce v sekretariátu družstva obstarával s nevšední svědomitostí. Za takového pracovníka ovšem není snadná náhrada.

Obnova. nemožnost. „Ratibor“ 12. t. m. napsal: „Králověhradecká Obnova již asi půl roku (!) upozorňuje obecnost na poslední Jiráskův román Temno. Tyto dny byl román zabaven.“ — Tato zpráva činí na ty, kteří našeho listu nečtou, takový dojem, jako by půl roku Obnova považovala za hlavní účel své práce denuncování díla Jiráskova. — Patrně konstatovali: „Obnova občan, který náš list zná také jenom z dohledu a uvěří všemu beze všeho vlastního přesvědčení. Proto připomínáme, že zvukými, kovovými hlasy upozorňovaly na Jiráskovo „Temno“ předem právě ty listy, které nemají s Obnovou společného nic; tento tisk také se snažil čísti „Temno“ dryáčnickou reklamou hrozným poukazováním na „protuklerikální“ místa románu; o takovou reklamu asi sotva sám Jirásek stál. Tudíž jsme věděli dobře, že naše upozornění by bývalo zcela zbytečné. I naši protivníci vědí zcela jasně, že, kdyby u nás bylo upozorňovací tendence, bylo již zde látky mnoho daleko důležitější. Teprve, když se rozezvucelo triumfální vyprávění na více místech, odpověděla Obnova nikoli Jiráskovi — ale na vývoje kritika Šekany. To proto, aby se odpůrci nedomnívali, že nějakým kalafumovým blesem a mltým parádním ohňostrojem jsou klerikálové oslněni a „celi zaraženi“. Bylo také vhodné pánům dáti na jevo, že se naprosto nemusí rozčilovati románovými dokumenty konservativce, kteří dobře zná dokumenty správné historie. Když některé věcné poznámky napsal náš p. dopisovatel, dali jsme na jeho tištěnými řádky jak jemu tak čtenářstvu. Je považujeme tu kritiku za skončenou. Také jsme upozorňovali čtenářstvo v delší lokalce, na jakou reklamu Jiráskovi čtenáři čekají a že dychtí po tom, aby se i v našich listech o „Temno“ velmi mnoho psalo. Vždyť známe až příliš dobře životní filosofii některých lidí, kteří v teorii se klání experimentální vědě, ale v praxi třebaže beze všeho rozmyslu všemu, v čem nacházejí omyly katolíci. A poslední zmínka o poměrech v 18. stol. (o nichž mluví Jirásek) byla uveřejněna 10. září 1915. A — románu Jiráskovu nestalo se celý dlouhý zbytek nikdy nic! Naši veřejnost pak upozorňujeme, že c. k. úřady se neptají ani kleriků ani pokrokových, co mají komentovati. V té příčině vedou si úplně samostatně, jak dokazují blbě memory i v katolických listech. Tolik aspoň na senační objev, že „Obnova“ již asi půl roku upozorňuje.

Základní výrok této listu přinejmenším vyvolává. Dne 10. září 1915, t. m. od vrchního zemského soudu v Praze. Českým rozhodnutím o některých rekursích proti ústavě, kterým bylo naprovnáno královské rozhodnutí.

Hradci Králové potvrzeno. Protože proti tomuto rozhodnutí není žádného opravného prostředku, nabylo tím schválené vyrovnaní Záložního úvěru, ústavu moci práva. Tudíž budou spláceny kvoty vypláceny. — Pan Červený jest z vyšetřovací vazby propuštěn.

Sedmičkové úprava ze vkladů. Místní peněžní ústavy lidové usnesly se snížit od 1. února úrokovou míru ze vkladů. Blíží podrobnosti obsahují inseráty jednotlivých ústav.

Země. Objevil se dne 27. t. m. před 10. hod. dopoled. nad Hradcem Králové. Zvonili svými let, takže obyvatelstvo, které vyběhlo z domů hromadně, dobře si vzduchu neprobíhlo. Letci zřejmě výstavně praporey ozdobené město hleděli si blíže prohlédnouti, protože Země svými lety snížila, takže bylo slyšet brčení motoru. Vzducholod' za čtvrt hodiny zmizela v modravém prstívu.

Seznam cen za výměnu trůn v Hradci Králové dne 22. ledna 1916. 1 hl: prosa 90 K, vikev 90 K, hrachu 180 K, jablek 190 K, lněného semene 130 K, cibule 16—22 K; 1 q: jetelového semínka červeného 360—470 K, mrkve 12—14 K, křenu 40 K, jablek 30—35 K, 1 hl jablek 16—25 K; 1 kg: máku 2.50 K, másla 6—6.80 K, vepřového sádla 7 K, vřesku 2—3 K, česneku 4.20 K; 1 vejce 14—18 h; 1 kopa: zell 12.80—12 K, kapusty 1.40—6 K, drobné zeleniny 80 h — 1.80 K, petržele 6—8.40 K, celere 40 h — 6 K, pora 60—70 h; 1 pár podsvinčat 50—60 K. — Přivezeno bylo: cibule 22 hl, jablek 60 hl, mrkve 11 q, křenu 1.5 q, česneku 50 kg, zell 1.5 kopy, kapusty 84 kop, drobné zeleniny 180 kop, petržele 60 kop, celere 120 kop, pora 20 kop, podsvinčat 275 kusů.

Pohřeb vdp. Josefa Kralička, faráře ve Voslcih. Dne 20. ledna t. r. zůstane pro farnost voslickou smutným neobyčejně. Provázela celá farnost svého oblíbeného duchovního správce, vdp. faráře Josefa Kralička, k odpočinku posledního a také ohromným účastenstvím dokázala farnost celá, která si dovede vážiti kněze vzorného, kněze lidumilného. Vedle ohromné účasti závodily téměř jednotlivé obce v darování překrásných kytic, jimiž rakev a později hrob celé byly pokryty. K pohřbu dostavil se p. okresní hejman Jar. Nápravník s choť, vrchal okr. komisař p. JUDr. Karel Walter, c. k. okr. školní inspektor prof. Fr. Svoboda, zástupce patronát. úřadu důchodní velkostatku Ant. Ludvík, z kněž. pak i vdp.: Josef Kaspar, bisk. vik. sekretář z Rosic, jež vedl kondukt a u hrobu všem účastníkům srdečně poděkoval, dále Fr. Kuhn, bisk. vik. sekretář ve Slatinách, Václav Kysela, farář v Kratonohách, J. Stejskal, farář ve Studnici, Karel Mikulecký, arciděkan v Chrudimi, Augustin Novák, farář v Dobřenicích, Karel Neuzil, bisk. notář a farář ve Dřitčích, Alois Vašítko, os. děkan v Králově Městci, Jos. Jakubec, bisk. notář a farář v Opatovicích, Josef Palouš, farář ve Zďanicích, Ludvík Hora, farář v Dašicích, Fr. Četka, farář v Přelouči, Ant. Zámečník, farář v Praskačce, K. Kratochvíl, farář v Bělé, Jar. Bruckner, farář v Sezemčicích, Ant. V. Adam, c. k. gymn. profesor v Pardubicích, Jos. Tesaf, duch. správce polepšovny v Opatovicích, Fr. Hovorka, administrátor v Bohdanech, Jan Adamec, admin. v Labské Týnici, Ot. Vosáhlo, katecheta v Pardubicích, Vinc. Halama, katecheta v Pardubicích, Fr. Klenka, katecheta v Bohdanech, Vít Štěpánek, kaplan v Miletíně, Jan Beneš, kaplan v Pohledu, Jan Řeh, kaplan v Libčanech, R. Doležal, kaplan v Mikulovicích, Fr. Vejstrk, kaplan v Sezemčicích, Josef Jilek, kaplan v Pardubicích, Jos. Zapletal, kaplan v Přelouči. — Kázání v kostele pronesl důstojný přítel zesnulého p. Josef Palouš, farář ve Zďanicích. Dobře došla kazatel pravil, že v dobré paměti podrží p. faráře Kralička místa jeho působení, totiž Sezemčice, dále pamatovati na něho budou Pardubice, ale dožadují se zapomenouti na něho Voslci. — Taktéž učitelstvo jak místní, tak i okolní v hojném počtu k pohřbu ohlíbného pana faráře se dostavilo. — Vedle deputace katolických spolků z Pardubic, vedle mnoha sborů dobrovolných hasičů zavítali nesčetní známí a přátelé zblízka i zdaleka, aby učili světlu památku v Pánu zesnulého kněze horlivého, kněze šlechetného, jenž poměrně v tak mladém věku přijav zbožné sv. svátosti, s tímto světem se rozřezal. Necht' odmění nebes Pán sluhu věrného korunou nehynoucí! R. i. p. Ave, anima pia!

Osobní. Pan Karel Novák z Nové Vsi u Soběslavě, žák zdejšího c. k. gymnasia, velitel oddělení námořních baterií na italském bojišti, c. a k. setník inženýrského sboru, obdržel za statečné chování před nepřitelem záslužný kříž III. třídy s válečnou dekorací.

Voslci. Misto věnce na rakev zesnulého vdp. Jos. Kralička věnovali fondu vdov a sirotků po padlých vojnících: p. učitel Bala 10 K, slč. Zdeňka Filipová 10 K, děti I., III. a IV. třídy 16 K 50 h.

Orfotím. Literátský sbor dal sloužit rekviem za padlé členy sboru. Také byl podán návrh, aby sbor učinil mezi sebou sbírku na sirotky po padlých členech sboru. Sbirka vynesla krásný peníz 400 K. Na Středý večer byly obeslány matky sirotků o 4. hod. Každá matka obdržela tolik záloženských knížek, kolik sirotků měla. Každá knížka zněla na obnos 22 K. Naše záložna poskytl k tomu knížky zdarma. A tak vzhledem k okolnostem vzpomenu na zesnulé hrdiny skutkem opravdu důstojným.

Časlov. Dobytí Lovčenu a pád Cetyně oslaveny byly v našem městě vyvěšením praporů nejen na úředních a veřejných budovách, ale i na četných domech soukromých. Také z věže děkanického chrámu vlály široko daleko viditelné praporey v národních barvách. Obě vítězství sledována byla s obdivem a úctou k zásluhám naší slavné armády i v řadách

občanstva. z něhož mpozí za příležitostných zájezdů na jih přesvědčili se, jaké překážky tu musly býti chabými vojny našimi zdolány. Na školách vzpomenu bylo vítězství těchto zvláště. — Sen záložníka, tento všude sensaci budící film, předváděn byl v minulých dnech od 19.—23. ledna na biografu sokolském v Duskově divadle, po dvakrát denně za obrovského návalu občanstva. Při každém představení byla všechna místa vyprodána, neboť se současně představení těch též občanstvo z nejbližšího okolí. Pomocnému válečnému ústavu dostalo se tím značného přispěvku a neméně i podnikatelství. Reklama ovšem byla co nejúčinnější, ač ne nejvýhravější. Slibování, že se na obřadích setká diváctvo se svými drahými, bylo trochu moc přehánáno. Mysleme, že není třeba sáhat k takovým již předem klamavým prostředkům, zvláště při tendenci, kterou film tento má buditi. — Pověsti o inženeckých vyrojení se v posledních dnech v městě a okolí v jakové míře, že jest třeba veřejně konstatovati, že není na tom ani zdaleka co pravdy. Jest jediné pravda, že byla sledována částečná pákaza, ale nikoli mezi občanstvem, nýbrž v pozorovací stanici, která jest k tomu přece určena a zřízena. A rovněž jest isto, že byly učiněny ihned všechny kroky, aby jakémukoli šíření bylo zabráněno. Všecky jiné pověsti jsou jenom sensační kachny. Zdravotní orgány k tomu zřízené postarají se jako vždy i tenkrát, aby náležitá opatření byla vykonána a nikdo do jakéhokoli nebezpečí nebyl uveden. Proto není třeba žádných obav a veřejnosti. — Výroční valná hromada konference sv. Vincence pod ochranou sv. Petra a Pavla konána byla 23. ledna na děkanství časlavském. Tichý a ztížený tento spolek, zřízený k podpoře chudých, osvědčuje se čím dále tím více jako zdatný činil v úlevě lidské bídě. Rozdal za minulý rok 731 K chudým města jednak na podporách peněžních, jednak na potravinách. Velmi značně přispěla k darům této pokladnice „Chléb sv. Antonína“. Všem dárčům vzdány byly díky a vzpomenu na ně v modlitbách a při mši sv., kterou předseda vdp. prot. náb. Fr. Kohout sloužil. Bůh jím odplatí stonásob! — K čistotě a zdravotě města. Letošní mírná zima vyžaduje zvláštní péče při čištění města. Z blátivých cest nanese se do města více než kdy jindy nečistoty, která pak uschla v mračích prachu zvedá se v ulicích a na náměstí, zasypávajíc krámy s potravinami šedým obalem. Na udržení čistoty dávno nestačí několik těch metařů, kteří u nás rekrutují se stále jenom z těch nejubožších. Proč pak by nemohlo být použito i žen, jako jest to v městech jiných? Některé ulice jsou nečistější nežli v zapadlých vsích. K tomu přistupuje znova se rozmáhající nešvar vyvážení výkalů v pověstných truhlách, z nichž to stříká na všechny strany. I tomu by mohla býti učiněna přítrž, kdyby dodržováno bylo nařízení, že se mají voziti podobné tekutiny za časných hodm. Posilvá-li se kdo našemu městu, jest to listě mnohým a mnohým mrzutě, ale zabraňovati tomu tam, kde jest to možno, na to není buď dosti síly nebo dosti ochoty.

Kutná Hora. Není tomu ještě rok, kdy ve třech dnech vsdp. Th. prof. dr. Jan Nep. Jindra, b. kons. rada v Hradci Králové, v rodišti svém Kutné Hoře na hřbitov Věch Svatých doprovodil matku Anežku a bratra Františka, a opět anděl smrti na rozkaz Boží na věčnost odvedl jeho milou sestru Annu. Tíse a klidně žila v Kutné Hoře. tíse a klidně též zemřela. Dne 21. ledna v den sv. Anežky, patronky zesnulé matky, šla ráno na mši sv. do velechrámu sv. Barbory; občerstviti a posilniti duši sv. zpozvedl a sv. přijímáním. Netušil nikdo, kdo den před tím s ní mluvil, že by tak brzy měla odejít. Vraťce se po sv. přijímání z chrámu, klesla náhle k zemi raněná mrtvicí a musila býti domů odnesena. Ač lékařská pomoc téměř hned byla po ruce, nepříšla již k vyléčení. Vsdp. konsist. rada byv telegraficky povolán, přijel se sestrou sl. Barborou týž den o půlnoci k loži umíralici, jež za dvě hodiny nato vypustila šlechetnou duši. Zarmouceným příbuzným velikou útechou jistě byla účast hojného počtu P. T. duchovních, kteří s vsdp. vikářem prelátem Vorlíčkem a vikar. sekretářem J. Ptáčkem v čele doprovodili zesnulou na poslední cestě. Třetí řád sv. Františka, bratrstvo Mariánské i bratrstvo Srdce Páně modlily se za zesnulou horlivou členku. Četné shromážděné občanstvo z Kutné Hory a okolí svědčí o nezlíbené účasti a vážnosti k zesnulé slečně.

Výborová schůze lardského spolku bude se konati v pondělí 31. ledna o půl 3. hod. odp. ve fafo u Panny Marie Sněžné v Praze II., Jungmannovo náměstí. Žádají se P. T. členové výboru, aby se k této důležité schůzi v hojném počtu dostavili.

Starodávne věci

malované knihy, sochy, sklenice, porcelán, figurky, dřevorytiny atd.

koupím.

Nabídky do administrace t. l.

Kde kupujete knihy?
Naše knihkupectví Vás také vzorně obslouží.

K 10.000

na převod dluhu hypotečního (za spořitelnou K 26.000) se přijme na dobrý úrok. Nabídka pod značkou »Jistota« do adm. t. l.

Československá záložna v Praze-II., Spálená ulice, číslo 46.n.

Doporučuje se všem našincům co jediný peněžní ústav katolický v Praze. Vklady na vkladní knížky úročí se ode dne vložení do dne vybrání *dle dohody a dle doby výpovědi. Poskytuje půjčky všeho druhu* za mírných podmínek, zejména směneční úvěr (krátkodobý), v dnešních dobách zvláště výhodný. — Povinná revize „Jednoty záložen“ v Praze.

Paramenta.

Ignáce V. Neškudla syn

(protokolovaná firma)

v Jablonném nad Orlicí (v Čechách)

(bratr P. J. Neškudly, farář ve Výprahticích)

doporučuje P. T. velečistojn. duchovenstvu svůj osvědčený a často vyznamenaný

výrobní závod

všech kostelních paramentů, spolkových praporů a keřového nářadí.

Cenníky, vzorky i roucha hotová na ukázkou se na požádání franko zašlou.

Komisionářství

Fr. Černý - Hradec Králové

třída 18. pěšího pluku,

obstarává koupi a prodej zboží ve velkém.

Telegramy: Petrol, Hradec Král.

Co nejdříve vyjdou

Antonín Kaška,
děkan v Kostelci n. Orli.

KÁZÁNÍ

k májové pobožnosti

(Blahoslavenství Plama svatého)

asi 8 tiskových archů úpravy nedělních a svátečních kázání téhož autora »Pravdou ke staosti.«

Zásnany přijímá již nyní

Družstevní knihkupectví
v Hradci Králové.

Spořitelna Králohradecká

úročíti bude vklady

od 1. února 1916 (vklady vázané dosud 90denní výpovědí od 1. května 1916)

sazbou

3½%.

Současně snižuje úrokovou míru ze záplátek hypotečních na

5%

od nejbližší splatnosti annuity.

Velečistojnému
duchovenstvu a
slavným patronátním

úřadům dovoluje si doporučit veškeré kostelní nádoby a nářadí a to: monstrance, kalichy, cibíře, nádobky, paténky, paciřkály, svícní, lampy, kaditelnice, kropenky atd. *sv. ořadí a nářadí* předpisům církevním vyhovující. Staré předměty opravuje v původní intenci a v ohni stříbrného nebo proti doplatku za nové vyměňuje. Hotové předměty neb výkresy zasílá naučenskou franko bez záručky koupě. *Vše se posílá poselstvem. Práce ruční.*

Sklad veškerých stříbrných a stříbrných klenotů, jako: řetězů, madonek, křížků, prstýnků, náramků atd. a *stříbrného* prsteny, tabatěrky, jídelní náčiní ze stříbra pravého čínského vády na skladi.

Staré zlato, stříbro a drahokamy kupuje se nejvyšší cenou

JAN STANĚK,

pasíř a císleour

Praha-L-979., ul. Karolíny Světlé, čís. 12. n.
Přímý směr c. k. soukromého trestního soudu.

Díkuvzdání.

Když dnes v chladný hrob jsme kladli milou naši sestru a neť, slečnu

Annu Jindrovou,

úchvatný obraz vkreslen v duši zarmoucnou: S vyjasněné oblohy slunce vysílalo hřejivé paprsky na otevřený rov. — Kol vinul se bělostný věvec P. T. duchovenstva: papež. prelát Monsgr Karel Vorlíček, arciděkan a bisk. vikář v Kutné Hoře; vik. tajemník J. Ptáček, farář v Sedlci; bisk. notář: Fr. Frydrych, c. k. profesor, Fr. Müller, c. k. profesor, Dr. K. Truxa, ředitel; farář A. Novák a J. Šorm; fundatisté J. Marek a Fr. Pour; kaplani Fr. Pekárek, J. Zelený, Fr. Papiham, K. Dvořák; katecheti J. Zuzánek a V. Kudrnovský; kazatel J. Valenta; bohoslovci-jáhnové J. Křišťof a J. Tichý. — Opodál stanul III. řád sv. Františka, bratrstvo Nejev. Srdece Páně, bratrstvo Mariánské a četné P. T. obecní z Kutné Hory a okolí, vřelé modlitby vysílající za věčné blaho v Pánu zesnulé a vlévající útěchu v okamžiku pro nás tolik hrozném.

I budtež všem za každé slovo útěchy a modlitby nejvroucnější:

Zaplať Bůh!

Avšak i nepřítomní s námi sdíleli bol, projevující upřímnou účast telegraficky nebo písemně.

Zvláště vděčně vzpomínáme Jeho Excelence nejdp. biskupa králohradeckého Monsgra Dra Josefa Doubravy, Jeho Milosti nejdp. Josefa Hůlky, biskupa budějovického, nejdp. katedrální kapituly v Hradci Králové, J. M. nejdp. pánů opatů Meth. Zavorala ze Strahova a Sal. Roubíčka ze Želiva, nejdp. pánů kanovníků Monsgrů Dra Jos. Tumpacha, Dra Frant. Ehrmanna a Dra Mořice Pichy; vysocedůst. představenstva bisk. kněž. semináře v Hradci Králové; velectih. Konventu sv. Voršily v Kutné Hoře, velectih. kongregací Školních i Šedých sester v Hradci Králové a četných našich známých, spolužáků a mnohých bisk. úřadů vikariátních.

Srdečně děkujeme též slov. panu MUDru Frant. Weignerovi v Kutné Hoře za horlivé ošetření a lékařskou pomoc.

V Kutné Hoře, dne 24. ledna 1916.

František Mašina,

městský pokladník v. v.,
ujec.

Th. prof. Dr. **Jan N. Jindra,**
bratr.

Barbora Jindrová,
sestra.

OBNOVA

Číslo 5.

Předplatné na čtvrt roku 3 K 50 h
na půl roku 6 K —

V Hradci Králové, dne 4. února 1916.

Inseraty počítají se levně.
Obnova vychází v pátek v poledne.

Ročník XXII.

Průběh války.

Největší zájem ze světodějných událostí minulých dní vzbudily zdařilé letecké útoky Zeppelinů. V noci z 29. ledna na neděli nastal v Paříži vzrušující poplach, když byl hlášen přilet Zeppelinu. Hned reflektory uvedeny v činnost, hasiči dávali signály, aviatické motory počaly hučet. Ale hustá mlha byla obraně nepřekonatelnou překážkou. Vzducholod vynesla se nad městem po 10. hod. večer a podařilo se jí v jedné minutě vyhodit všechny pumy. Jedna puma vyryla jámu, jež jest metr hluboká a jejíž kofejší průměr měl 5—6 m., druhá puma prorazila úplně třípatrový dům, třetí puma zničila z poloviny třípatrový dům, čtvrtá pětipatrový, pátá puma způsobila stejnou škodu na jiné budově, šestá způsobila nepatrnou škodu v pětipatrovém domě, sedmá zničila jednopatrový dům, osmá padla na ulici a vytrhla dvě okna sousedního domu, desátá prorazila dšnu, jedenáctá padla na hromadu kamení, dvanáctá puma zničila jednopatrový zahradní dům. Všecka opatření k pronásledování vzducholodi sice byla učiněna ihned, ale pro hustou mlhu nebylo možno Zeppelinu uškodit. Následující večer nastal v Paříži nový poplach, poněvadž se blížil od severu nový Zeppelin. Po desáté hodině, když svrhla vzducholod několik pum, bylo na ni stříleno z obranných děl. Létadla se vaneela k pronásledování, ale vzducholod odlétla bez pohromy. Škoda způsobená v Paříži Zeppelinem odhaduje se na 1 milion korun. — Jedno z německých lodstev námořních vzducholodí vrhlo vydatné zápalné a výbušné pumy v noci z 31. ledna na 1. února na doky, přístav a továrny v Liverpoolu a u Liverpoolu a v Birkenheadu, železárny a vysoké pece v Manchesteru, továrny a vysoké pece v Nottinghamu a Sheffieldu, jakož i na veliké průmyslové závody na Humbeu a u Great-Yarmouthu. Váude byl pozorován silný účinek mohutnými výbuchy a prudkými požáry. Na Humbeu byla mimo to umístěna baterie. Na vzducholodi bylo se všech míst silně stříleno, ale nebyly zasaženy. Všechny vzducholodi se přes silný protiútok vrátily zpět neporušeny. — Ale také Soluň počtala velice vážně sílu a zručnost německých letacích obrů. Dne 1. února o 3. hód. ranní svrhli tam Zeppelin 20. zápalných pum, které rozbořily důležité budovy; byl docela poškozen i anglický parník. V městě vznikly velké požáry.

Tyto důležité strategické činy jsou tím významnější, že před válkou se ohlásil francouzský aviatický spolek mládeže, jak dvěma dobrovolnými lety zasype Berlín a jiná velká města německá se vzdušných výšin tak, až z nich zbudou rozvaliny. Nyní však patří s úžasem na mistrovství německé i přední aviatikové francouzští.

U Oslavie po naší dělostřelecké palbě 27. ledna přeběhlo 50 italských vojnů na rakouskou stranu. — Po obou stranách silnice Vimy-Neuville vsazlo německé vojsko útokem francouzské postavení v šíři 600 metrů. Získání zajatců.

Na bessarabské hranici u Toporovce naše vojsko dobylo 28. ledna bodákovým útokem ruskou posíci a odvedlo zajatce. — Na jihovýchodním bojišti obsazena krajina Gusinjská. — U Neuville odražený francouzské útoky a německá kofist se zvýšila.

30. ledna odražena našinci řada ruských útoků na předmostní postavení severozápadně od Uscieozka. — Ve Sv. Janu Medovském ukořistilo naše vojsko dvě děla, velmi mnoho střeliva dělostřeleckého a značné zásoby cukru a chlebovín. — V dalších bojích na silnici Vimy-Neuville a jižně odtud padlo do německých rukou na 1300 zajatců. Další boje v těch místech jen zvýšily německou kofist. — Ruské útoky proti hřbitovu vismanskému západně od Rigy zhroutily se v německé pěši a dělostřelecké palbě. V jednotlivých úsecích Champagne a východně od St. Dié francouzské dělostřelectvo vyvíjelo velikou činnost. Jedno francouzské velkolétadlo bylo sestřeleno. — Na východním bojišti byl mezi Stochodem a Styrem pořízen silný ruský oddíl německými letadly. — Na italské frontě na svahu Col di Lany bylo dobyto bodákem nepřátelského podkopového postavení. Celé zařízení vyhozeno do povětří. — Německá ponorka potopila u Solna anglický parník.

V Albanii dosáhly dne 2. t. m. naše přední voje bez boje jižního břehu řeky Mati.

V Černé Hoře jest úplný klid. Obyvatelstvo chová se k našim vojnům přátelsky. A tak všeliké lži čtyřdohody odplavil skutečný vývoj věcí, který nelze na dlouho utajiti. Vítězné a tolik rychle skončení vojenského tažení na Černou Horu naše nepřátele přímo ohromilo. Nyní jest patrné jasné, co všecko dokázal národové rakouští, když za heslem vznešeného panovníka spojenými silami zkoušeli svoji zdatnost.

Politický přehled.

Světový hold oddanosti císaři a králi dalmatských obcí. Stále jasněji se poznává, jak vše lnuo národové slovanští k svému nejjasnějšímu mocnáři. V živé paměti dosud jest, jak projevovali nadšený hold panovníkovi v září m. r. zástupcové Chorvatsko-Slavonska. Dne 27. ledna přibyla do Vídně deputace všech obcí dalmatských spolu se zástupci duchovenstva, poslanců a jiných vynikajících osobností.

Druhého dne došlo k audienci v Schönbrunnu. Panovník při vstupu do audienční síně byl pozdraven nadšeným voláním »Živio!«.

Pak předseda dalmatského zemského sněmu dr. Vincenc Ivčević poukázal na nynější světodějné události i na to, jak národové rakouští za heslem Jeho Veličenstva »Spojenými silami« svorně a zmužile bojují za společnou říši. Pak pokračoval:

»Zejména synové Dalmacie bojují s rozhořčenou duší a s hněvem plamenného vlastenectví proti nepřítelům, kteří by rádi vyrvali domácí hroudu panství Nejvyšší koruny Vašeho Veličenstva, aby ji rozkouskovali. Proto Dalmacie s nevyhlášeným nadšením pozdravila skvělé vítězství, které zniči-

lo nejenom dábelské plány nepřátel, nýbrž také slavným ztečením Lovčenu zabezpečilo i situaci drahé boky Kotorské proti všem nepřátelským choutkám a útokům, jakož i podstatně zvýšilo sílu obrany mocnářství na Jaderském moři. S nehlubší vděčností ve svých srdcích za to, že se nám dostalo neocenitelné milosti, abychom v tomto historickém okamžiku směli předstoupiti před Vaše Veličenstvo, prosíme, aby Vaše Veličenstvo ráčilo nejmilostivěji přijati city naší tradiční věrnosti a přichylnosti, jakož i nejoddanější holdovací pozdrav, který Vašemu Veličenstvu naším prostřednictvím klade věrná Dalmacie k nohám od Rábu až ke Spiči.

Hluboce proniknutí přesvědčením, že jedině a pouze pod záštitou Nejvyššího arcidomu a v rámci této veliké a mocné monarchie dány jsou veškeré předpoklady pro její bezpečnost, její rozkvět a vyplnění jejích národních tužeb, prosí Dalmacie, aby Vaše Veličenstvo ráčilo jí nadále věnovati Nejvyšší otcovskou péči, aby sílila a zkvétala ke svému vlastnímu blahu, k prospěchu veškerého mocnářství a k slávě a lesku posvátné koruny Vašeho Veličenstva.

Nejasnější mocnář odpověděl, že s radostí vidí posly svého království Dalmacie a s pohnutým srdcem vyslechl slova věrnosti. Připomenul, že hrdinští synové Dalmacie statečně bojují proti nepříteli početně silnějšímu. Požehnání Boží je na naši spravedlivé věci a s pomocí Všemohoucího a hrdinnou odvahou armády zvítězíme. Pak žádal, aby deputace pozdravila veškeré obyvatelstvo Dalmatského království a dodal: »Země Mně tak drahá, která nerozvlížitelnými páskami připojena ke Mně a k Mému srdci, jak jistě doufám, brzy půjde vsířc nové době pokojné práce a kvetoucího blahobytu.«

Holdovací projev Dalmatinců zanechal ve Vídně dojem hluboký. Jeho Veličenstvo dlouho prodlel uprostřed deputace a co nejblahošklonněji rozmloval s jednotlivými členy. Jsa zřejmě potěšen úctou a přichylností chrabrých synů Dalmacie. Význam holdu však netýká se pouze chorvatského národa, nýbrž celé říše a zvláště národa českého, poněvadž není lhostejno, jak v této světodějné době si počínají slovanské kmeny říše habsburské a jak za války už pomýšlejí na budoucnost svoji. Statečnost Dalmatinců v této válce jest proslavena. Jako i chrabře šli do nejtěžších sečí, jejich svalnatá, žulová těla byla hradbou, o níž se odrazily zběsilé útoky nepřítelů zvláště na rakousko-italské frontě.

Slavné svědectví vydal o statečnosti Chorvatů vítězný obhájce sošské fronty generál Borojevič. Chorvatské pluky bojují pod jeho velením. Po zúřivém náporu Italů za poslední ofensivy přišel generál Borojevič a promluvil ke svým Chorvatům: »Milí vojáci! Přišel jsem pozdravit vás, statečné syny chrabrého pluku. Vím, že tam, kde stojí Dalmat, neprorazí nepřítel a nepronikne ani ďábel. Ukázali jste Italům, jací jsou Dalmaté. Celý svět ví o recích na Soči. Děkuji vám všem, každý z vás jest rekem.«

DEPEŠNÍ ADRESSA: ALBIBANKA

TELEFON ČÍSLO 83

KRÁLOVÉHRADECKÁ BANKOVNÍ JEDNOTA V HRADCI KRÁLOVÉ ADALBERTINUM

PROVÁDÍ VEŠKERÉ OBCHODY BANKOVNÍ A SMĚNÁRENSKÉ ZA PODMÍNEK NEJVÝHODNĚJŠÍCH - ESKONT SMĚNEK - PŘIJÍMÁ VKLADY NA ÚROK 4%, A VYPLÁCÍ VEŠKERÉ VKLADY BEZ JAKÉHOKOLIV OMEZENÍ - SLOŽNÍ LÍSTKY POSTOVNÍ SPOŘITELNY ZDARMA

VELKOOBCHOD UHLÍM, KOKSEM A CEMENTEM

ZÍROVÝ ÚČET U RAKOUSKO-UHERSKÉ BANKY

ČÍSLO ÚČTU POŠT. SPOŘITELNY 140.273

Zvláště výhodné súročení kapitálů skýtají:

5 1/2 % rakouské válečné půjčky všech tří emisí	(tou dobou cca. 5.90 %)
4 1/2 % komunální obligace Zemské banky království českého	(tou dobou cca. 4.74 %)
4 % komunální obligace Zemské banky království českého	(tou dobou cca. 4.32 %)
4 1/2 % komunální obligace Zemědělské banky markrabství Moravského	(tou dobou cca. 5.03 %)
4 % komunální obligace Zemědělské banky markrabství Moravského	(tou dobou cca. 4.88 %)
4 % zástavní listy Hypoteční banky království českého	(tou dobou cca. 4.17 %)
4 % zástavní listy Hypoteční banky markrabství Moravského	(tou dobou cca. 4.35 %)
4 1/2 % dluhopisy Živnostenské banky	(tou dobou cca. 4.84 %)

Kup jejich sprostředkuje kulantně

Filiálka Živnostenské banky v Hradci Král.,

kteřá podá též ochotně veškerá vysvětlení a ku přání poslouží též nabídkou všech ostatních ukládacích hodnot.

A nejvyšších slov uznání se dostalo chrabřím Chorvatům z úst Jeho Veličenstva, který chválil »hrdiné syny Dalmacie, kteří vykonali v této válce příkladné činy udatnosti a sebeobětování.«

Dalmacie byla zachváceba prvním požárem válečným. Na souši i na moři bylo otevřeno bojiště v bezprostřední blízkosti Dalmatského království. Velkosrbská propaganda a italská irendenta se pokoušela zvíklati vždy pevnou přichylnost dalmatského lidu k říši. A když zrádná Itálie vztáhla paži, aby si přisvojila dalmatské břehy pro svobodu naší plavby nevyhnutelné, ozval se z prsou dalmatských Chorvatů výkřik nevole a odporu.

I Dalmatinci jsou odchovanci velkého biskupa Strossmayera. Patrně, jak výchova katolická krásně národ slednocuje, jak budí vřelý cit národní. Pevné katolické zásady tvoří také charaktery žulové a účelně vedou k tomu, aby poddaní v době kritické dobře si uvědomili své velké povinnosti k celé říši, která je chrání a jim poskytuje příležitost k rozvinutí kulturních a hospodářských sil. Slouží k veliké cti zemi, která neoplyvá přírodním bohatstvím, že právě její lid svému panovníkovi projevuje hold tak manifestační. Takový projev jistě jest neiráznejším poučením národům jiným a jest prostředkem k vystřízlivění protivníků naší říše.

K soustředění českých stran. Akční výbor národní strany svobodomyšlné konal 2. února schůzi, na které podali dr. Fiedler a dr. Tobolka referáty o své soustředovací akci. Konstatovali, že jednání vedlo se, pokud se týče městských stran českých z království, se stranami: svobodomyšlnou, národní, pokrokovou, národně-sociální a státoprávní, a že jednání dospělo mezi stranami, až na stranu státoprávní, s kterou se dále slibně jedná, do stadia, kdy příslušným institucím strany náleží rozhodnouti, zda prozatímní úmluvu o dohodě městských stran schvalují. Dohodnutí se stalo v tom směru, že strany svobodomyšlná, národní (staročeská) a pokroková se slučují v stranu novou a zřizují si jedinou, organizačně i politicky jednotnou stranu národní, jejíž definitivní ustavení se provede v době příhodné. Strana národně-sociální přistupuje plně k nové straně národní, zachovávaje si jen svoji organizační samostatnost i svoji samostatnou působnost v oboru sociálním. Nová

strana národní i strana národně-sociální ustaví společný výkonný výbor, který převezme ihned za obě strany řízení veškeré říšské i zemské politiky, vyjímajíc politiku sociální. Tím jest zajištěno jednotné řízení politiky městského občanstva. Společný výkonný výbor zahájí ihned vyjednávání o přístup příbuzných stran moravských a o soustředění s ostatními stranami českými, moravskými a slezskými. O všeobecných zásadách, jimiž se společný výkonný výbor po tu dobu bude řídit, docílí na úplnou dohodu.

Na Černé Hoře dle zprávy »Az Estu« bylo oznámeno Mjuskovičovi předním Černohorci, že utvořili prozatímní vládu, která bude vyjednávat s naším mocnářstvem.

Ve Švýcarsku dochází k novým vojenským opatřením. Spolková rada vydala nařízení, že všichni Švýcaři od 16 do 60 let věku, kteří byli kdy vycvičeni ve službě s puškami nebo karabinami, nebo náleželi některému švýcarskému spolku jako střelci, nebo jinak dovedou zacházeti s puškami, karabinami či ručnicemi, mají se podrobiti osobní prohlídce a podati výkaz o způsobilosti ve střelbě. Všichni Švýcaři, ať jsou povinni službou či nikoli, i ušedlí cizozemci, kteří mají pušky, karabiny nebo ručnice, mají předložit zbraně při prohlídce. Švýcaři ročníků 1883 až 1892, vojnou nepovinní, mají se podrobiti dodatečné prohlídce. Kdož by se proti tomu provinil, budou trestáni vojenskými soudy.

V Řecku většina komory se vyslovila proti dohodě. Poslanci strany Cunarisovy si přejí rozhodné zakročení vlády proti čtyřdohodovým sborům. Cunarisovi přátelé tvrdí, že vláda jest připravena jíti s mocnostmi ústředními, kdyby toho potřebovala.

Ministerský předseda ruský Goremykin 1. t. m. odstoupil. Jeho nástupcem jmenován Boris Vladimír Stürmer, který se narodil r. 1848. Po vystudování práv byl zaměstnán v ministerstvu vnitra a později spravedlnosti. Roku 1901 stal se státním radou a rok nato guvernérem novgorodským.

Petrohradský sv. synod vypracoval návrh nové církevní úpravy v Rusku, hodlaje žádati dmu o potvrzení. Navržená soustava znamenala by veliký obrat, protože vychází ze zásady úplné církevní samosprávy.

1840 č. 45.195 povolilo vys. gubernium zvýšení příspěvku z fondu industr. škol na 30 zl. k. m., které se dodatečně vyplácely učitelce A. Schöpplové za léta 1837—1839, resp. doplnily ze 24 zl. na 30 zl.

Výnosem c. k. místodržitelství ze dne 8. června 1855 bylo svoleno k tomu, aby se vyplácelo ind. uč. z fondu ind. školy 40 zl. ročně.

Jak fond industr. školy vzrůstal, jest viděti z dat dluhopisů na jméno toho fondu vystavených: U soukromníků uloženo dle dluhopisu ze dne: 1. května 1796 na 5 proc. 100 zl. v. č., 1. srpna 1806 na 5 proc. 63 zl. 34 kr. v. č., 12. dubna 1819 na 5 proc. 500 zl. v. č., 1. června 1819 na 5 proc. 100 zl. v. č., 23. června 1822 na 5 proc. 40 zl. konv. m. Metallique dluhopisy: 1. března 1830 na 5 proc. 100 zl. konv. m., 1. února 1832 na 1 proc. 100 zl. konv. m., 1. února 1832 na 2 a půl proc. 100 zl. konv. m., 1. září 1832 na 5 proc. 100 zl. konv. m. U soukromníka: 1. září 1842 na 5 proc. 182 zl. konv. m. Úhrnem 927 zl. 25 1/2 kr. k. m.; úroky vynášely 39 zl. 52 1/2 kr. (vše uvedeno na konv. m.).

Roku 1833 pořízena byla pro fond ind. školy zvláštní dřevěná pokladnice za 12 zl. 45 kr. k. m.

Služné ind. uč. Vil. Šádkové bylo spočátku toto: 30 zl. z industriál. fondu, 30 zl. z měšťanské priv. pokladny, 20 zl. náhrady za naturální byt a 4 sáhy měk. polemového dříví s dovozem z měšťanských lesů.

Na základě snesení obecního zastupitelstva bylo služné ind. učitelky upraveno na 180 zl. zvýšením platu z měšťanské priv. pokladny o 50 zl.

V Anglii se naléhá na zotřetí blokády Německa; praví se, že Německo po ztrátě v Polsku a díky spojení s východem bude mít zásob hojnost, nebude-li blokáda po půl roku ostřejší.

Francie ozbrojila veškeré své poštovní parníky děly.

Turecký princ-následník pro těžkou nemoc dne 1. t. m. skončil sebevraždou, přefezav si na levé ruce tepny. Pohřeb určen na den 2. února za obvyklých slavnostních obřadů do hrobky sultána Mahmuda ve Stambulu.

Proti Wilsonově kandidatuře v Americe uspořádaly německo-americké spolky v Baltimoru protestní schůzi, navštívenou 10.000 osob.

V Číně znovu ládi revoluční hnutí.

Sochy, oltáře a j.

provádí absol. a k. odborné školy
a c. k. umělecko-průmyslové školy
Jan Dušek v Chrudimi.

Kulturní listy.

V příčině přebytku inteligence referuje

»Hlídkas«: »Již dávno před válkou bylo často poukázováno na to, že přebytkem středními školami množí se nadměrně studovaný proletariát a ubírají se schopné síly jiným, blayně ručním zaměstnáním. Nyní za války pocítily se dobře následky tohoto nepoměru, a proto není divu, že otázka školské stávy se od delší doby předmětem živých diskusí. I v Německu z vřeliny ozývající se hlasů jest viděti, že veřejnost není s dnešní školou spokojena: škola musí vycházeti ze života a zároveň býti pro život; nesmí si býti sama cílem nýbrž jen prostředkem k němu — ve skutečnosti vidíme však často pravý opak.

Doklady k tomu uvádí v delším článku o »otázce školského vzdělání v plemeno-politickém ohledu« medicín. rada Dr. Jos. Grassl (»Hochland«, prosinec 1915). Dle něho pro mnohé kruhy přišla válka zrovna jako vykoupení z du-

z industr. fondu o 10 zl., z místního školního fondu o 40 zl. od 1. října 1855 počínaje; dávka 4 sáhů dříví zůstala též.

Když pak správa dívčí školy přešla do rukou Školařích sester, sneslo se obecní zastupitelstvo ve svém sezení dne 2. listopadu 1861 konaném, aby dosavadní služné industr. uč. Vilemíně Šádkové k její žádosti dne 10. října t. r. podané bylo ponecháno, zato pak byla povinná zdarma vyučovati každoročně 10 chudých, škole odrůstých, měšťanských dívek v ženských ručních pracích ve svém obydlí.

Dle návrhu k zřízení listiny královéhradeckého místního školního fondu sdružením obecní starší Martin Holub a Jiří Moszer zakoupení a hotově zaplacení dne 26. dubna 1788 seminární jesuitskou budovu čp. 33 na Velkém náměstí, mezi domem Myslíkovským a c. k. gymnasiem. Vydržování této budovy v dobrém stavu, opatřování potřebného nábytku, obstarávání hmot a prací řemeslnických připadlo polovinou na c. k. normální školní fond, polovinou pa městskou obec jakožto patrona a gruntovní vrchnost.

Vydržování tohoto školního ústavu zabezpečeno takto:

U pp. stavů království českého listiny 2400 zl. v. č., úroků 61 zl. 31 kr.; listiny u soukromníků 7779 zl. 56 1/2 kr., úroků 389 zl. 54 1/2 kr.; státní úroku 9 zl. 26 1/2 kr.; »za sukna« 32 zl. 44 kr.; nájemné z 57 liter 327 qtv. sáhů pozemků a j. 200 zl. 55 kr.; celoroční výnos činí 10.269 zl. 56 1/2 kr. a úroků 2534 zl. 30 1/2 kr. v. č.

Feuilleton.

Plechanská a hlavní škola v Hradci Král. v starších dobách.

Píše Václav Vach.

II.

Poněvadž dle dekretu c. k. dvorní studijní komise ze dne 19. května 1827 č. 2387 královéhradecké měšťanstvo nemůže přidržováno býti k tomu, aby uvedenou várku k c. k. jmenovanému každoročně dávalo, zůstal fond omezen na vlastní vzrůstání.

Magistrát a měšťanský výbor se usnesly industriální učitelce na místo dvojnásobného školního 1 kr. a 2 kr. týdně ze soukromé měšťanské pokladny paušálně vypláceti 36 zl. 39 1/2 kr. konv. měny ročně; mimo to jí povolili a vypláceli 20 zl. konv. měny bytného, pak 4 sáhy měkého polemového dříví po 1 zl. 36 kr. — 6 zl. 24 kr. konv. m. z měšťanského dluhopisů. V celku měla industr. učitelka ročně 36 zl. 39 1/2 kr. a 20 zl., což se rovná 56 zl. 39 1/2 kr. k. m., za něž vyučovala po celý školní rok od půl 11—12 hod. a v letním běhu od 4—5 hod. všem ženským ručním pracím.

V letech 1832—1836 byla industr. učitelkou vdova Cecílie Groňková, jež zemřela 26. září 1836; po ní vyučovala Anna Schöpplová, které dostávaly již příspěvky z fondu industr. školy v částce po 24 zl. k. m. k. m. k. m. a vyžádáním ze dne 20. srpna

chová potopy avzdelávacího luxusu. Takový luxus dal se ještě snést v době mocného hospodářského vzestupu, ale v době, jaká nastane po válce, byl by zcela neospravedlnitelným marnotratnictvím. Veliké škody z něho plynoucí jsou již nyní patrné. Tím, že Němci vždy více se vzdávali ruční práce, bylo nuceno mnoho „studovaných“, doma neupotřebitelných lidí hledat si zaměstnání v cizině, kdežto zase do země musilo být povoláváno množství cizích dělníků.

Mnohá povolání žádala zvýšeného předběžného vzdělání nikoli z vnitřní potřeby, nýbrž jen k vůli větší společenské vážnosti. Přišlo to tak daleko, že k vydávání poštovních známek požadovalo se vysokoškolské studium...

Úředník, jenž, ať už v malých a středních městech nezdíka svým životním luxusem a snahou napodobovat kapitalisty dával svému okolí podnět k zpanělému způsobu života, bude nyní donucen k jednoduchosti, a tím omezi se také nával ke studiu i k úřednickému povolání a více lidí věnuje se jiným zaměstnáním, kde jest nedostatek pracovních sil.

Z podobného důvodu zavrhuje pisatel článku také požadavek t. zv. sjednocené školy, aby všem nadaným dětem bez rozdílu původu byla poskytnuta možnost studovat. Pak by nestudovaná část národa byla podružnou, klesla by ve všeobecné vážnosti a převaha studovaných byla by teprve příliš velikou. Důsledkem byla by tyranie školského vzdělání, jež nyní je seslabována právě tím, že nestudovaní naši druhové z lidu přirozenými schopnostmi a vlastním sebevzděláním tvoří účinnou protiváhu.

Často pronášená žaloba, jak je škoda, že ten neb onen nadaný člověk nemohl studovat, platí jen podmíněně, totiž právě jen pro onoho člověka; pro společnost není to škoda, nýbrž docela k prospěchu, má-li stav rolnický, obchodní a dělnický mezi sebou schopné hlavy, jež nejen dovedou hájit práva svého stavu, nýbrž dopomáhají mu i ke vzrůstu a rozkvětu.

Spis věnovaný památce Husově. Křofa, Novotný a Flajšhans k roku 1915 a přilí opravdu horlivou anesli nové husovské dokumenty. Ale čekalo se, že vědu v husitské době značně obohatí zvláště ti, kteří tak často ukázali dávají na jeho svou velkou oddanost k oslavě Husově; kdo jim byl tak dlouho sloužil trpělivě za předmět, na nějž věšeli svá zvukná hesla, jistě si od nich zasloužil, aby mu obětovali kus obětivé práce badatelské.

Ale stalo se jinak. Ve sbírce „Zlatoroh“ vyšel spis F. V. Krejčího „Jan Hus“. Zevnějši úprava velice alibní, tón pojednání umírněný. Ale z knihy vane tak prapodivné uvědomění, že by konečně někteří autoři měli nahlédnouti, jak není radno, aby jeden spisovatel psal o všem možném. Flajšhans v 18. č. roč. XVI. „Zvonu“ podává o spisu Krejčího tuto kritiku:

„Autor ovšem není odborník; místo poučení o Husovi podává nám často v tpytných slovích ještěm svůj velmi osobní názor, snad správný tu a tam, ale většinou a pravidelně velmi pochybný. O Husovi bylo psáno — a také letos — tolik a tak zevrubně, že jest možno vybrati poučení správné a dosti podrobné. A co zvláště pieta jubilejního spisu ukládá, jest věc tak prostinná: žádá-li od čtenáře, aby Husa si zamíloval a díla jeho četl, má autor prostě — v duchu Husově — povinnost, aby aspoň přistupněji díla Husova, jeho listy, drobné spisy české atp. sám také přečetl. A dílo, věnované

válcemu budovateli našeho spisovného jazyka, přemlouvá, má být — opět v duchu Husově — psáno jazykem správným a vaku ku dnu em českým. Tého o této knize říci nelze: jako většina letošních spisů přikrývá zvadnými frázami nedostatky věcné i formální.

Není zde místo, abych kupil toho doklady. Jen vše pro příklad uvádím po ukázkě jedné třídy kategorií.

Autor uvádí tu a tam výroky Husovy; je u všech falešně citovány. Cituje (na str. 180, 182) Mladenovce; ale co cituje, není Mladenovce, nýbrž falsum z polovice XV. století. Někdy svou skvělou frází nakupí celou hromadu nepravostí; na př. (str. 181) vyprávěje o vdově Fide, u níž bydlel Hus v Kostnici, praví, že ji „přirovnává Hus k oné ženě ze Sarepty, o níž mluví Skutkové ap. 12. st. V „Skutcích“ se o ženě ze Sarepty nemluví — a Hus znal tolik biblí, aby byl věděl, že se o ní mluví v 3. kn. Královské; Hus toho vůbec nečetl — autor svou nesprávnou informaci připisuje Husovi, vzbuzuje takto ve čtenáři velmi špatnou představu o Husově znalosti biblie. Není přý hněd něco tak rozmyslného a celým svým tónem klidného“ (str. 121) jako Husův Výklad desatera: autor patrně té knihy nečetl, když to mohl napsati. Atd.

Poněvadž autor není odborník a sám si práci nevzal, aby byl aspoň Husovy listy přečetl, je ovšem často a velmi často na vahách, jak které datum životopisné je zajištěno. Snaží se proto velikými úsilími čtenáři ukázati jistotu nebo nejistotu fikt. pravidelně docela opak. Na př. píše o žalobách proti papeži: „Janu XXIII. bylo později dokázáno, že byl trávicem...“ (str. 112); ne, nebylo; ani Hus sám tomu nevěřil — toho se mohl autor dočísti u Husa — ač tyto žaloby znal. Jindy zase např.: „Kronikáři vypravují, že rozmlouval (Hus) s Norimberskými do noci“ (str. 156); ne; toho nevypravují kronikáři, nýbrž píše to Hus 20. října 1414 z Norimberky sám domů. Atd.

Takových a podobných nesprávností nakupil autor často mnohem více, nežli bylo zrovna nutno. Mohl se jich uvarovati, kdyby byl častěji dopřál slova Husovi samému. Takto se dovídáme sič zevrubně, co o Husovi myslí autor, ale jen zřídka kdy, op. si myslí Hus.

Flajšhans dále vytýká, proč Krejčí neuvedl aspoň těch významných slov, jimiž Hus uvítl r. 1409 zvěst o kutnohorském dekretu. Pak pokračuje: „Čeho však nelze čmluviti ani při knize laické, jest nedbalá forma slovesná při knize věnované právě Husovi, přitommu strážci jazykové čistoty.“ Uvádí příklady hrubých pravopisných chyb a germanismů.

Trochu tedy málo k uctění Husa, vydává li se knížka obsahově ohavnější než jaké vyšly před desíti lety.

Další lidumilný čin papežův. Na podnět papeže Benedikta XV. a pomocí vatikánského státního sekretariátu byla uvedena v život poplavyrna pro válečné zajatce také v Paderbornu. Když paderbornský biskup Schulte podával císaři německému zprávu o této církevní úřadovně, odpověděl císař telegraficky: „Ze zprávy o úspěšném působení založené tam církevní válečné pomoci pro naše pohřešované a ve válce zajaté hrdinné syny jsem se zvláště radoval. Vilém R.“

Tichá, ale záslužná činnost skladatelská. Bývá často ve městech i na venkově poptávka po dětských hrách divadelních s hudebním průvodem a melodiemi zpěvními. Zvláště nyní, kdy ochotnic-

tvo nedostatkem sil mužských jest nuceno nepůsobiti a kdy tedy uplatňují se malí herci, totiž žactvo našich škol. A tu jistě bude vítáno zvěděti, že v Olomouci vycházejí nebo jen půjčují se skladby takové u J. Waltera, prof. hudby (v Maxmil. ulici) a to vesměs skladby zdařilé, docházející obliby i uznání. Jsou to zejména skladby k divadelním hrám: Sůl nad zlato, Vánoční sen, Štědrý večer, Svatojánská noc, Zlatý pás, Bílé ruže, Zlatohlávka, Krakonoš, Zlatá husa, Honza v zakletém zámku, Zlatá nit a Sněhůrka. V rukopise chová p. skladatel práce rázu operetního: Z doby rokoka (promovováno o výstavě v Pardubicích a v Chrudimi), div. hra od Matuše Z našich dědin, dále tříaktovku jen pro hlasy ženské, která provedena byla s úspěchem několikrát na ústavě učitelském v Řepčíně. Upozorňujeme na tuto záslužnou činnost kruhy povolané rádi.

Krásný čin šlechetné dobrodítelky. Paní říšská hraběnka Marie ze Stadionu věnovala prostřednictvím Jeho Exc. p. hraběte Vojtěcha Schönborna, předsedy Zemské správní komise král. Českého, České zemské komisi pro ochranu dětí a péči o mládež v král. Českém 30.000 K na zřízení 15 stipendijních míst po 2000 K při jejím Fondu pro sirotky po padlých vojácích, a to na ústavní opatření nejnuznějších sirotek a dětí opuštěných, jež by byly opatrovány v ústavě, vedených v duchu katolickém, při čemž sirotci po padlých vojácích mají přednost. Věnovaná částka ponese jméno „Fond paní říšské hraběnky Marie ze Stadionu pro chudou, opuštěnou mládež“. Česká zemská komise zavazuje se převzít na účet tohoto Fondu povinnost vychovávat sirotky v ústavě v první řadě svých, nebo také i jiných, které jsou určeny k výchově a opatření chudých dětí osiřelých a opuštěných a to až do ukončení věku 15 let.

Z naší literatury pro mládež. Dětská literatura česká, bohatá početně a ve mnohých oborech i obsahově, má některé rysy charakteristické, které mluví více než dlouhé řeči a snad ještě delší články. Jedním z nich je fakt, že málokterý dětský časopis jest redigován učitelem a tedy vychovatelem, jenž přece má rozumět potřebám dětí a ducha dětskému více než nějaký člověk povolání zcela jiného. A tak jako svého času paedagogickou bibliotéku redigoval dle svých zájmů knihkupec, rediguje dnes na př. rozšířený list pro děti — zřízenec závodu. Není divu, že pak dětem předkládá se leccos, co jim právě není nejlepší a nevhodnější. V Praze na př. vychází dětský list (nebo již zanikl?) „Svítlán“. Obsahoval skoro výhradně (?) práce dětské (?) a to slohové, výtvarné i ruční. Kdo četl prvé sešity toho listu — sotva asi mohl přesvědčení, že jsou to práce dětské. Četl-li tu kterou učitel, viděl, že jest nemožné, aby žák 2.—3. třídy vypracoval samostatně takový úkol slohový, jaký se ve „Svítlán“ jako původní práce žáka podával. Vždyť každý učitel ví, jakou práci dá úkol slohový samostatný i žákům dospělejším, byť i vyniklým a nadaným! Podobný sport pěstuje dnes u nás snad nejrozšířenější časopis pro mládež, redigovaný neučitelem, „Malý Čtenář“, přinášeje práce mladých spisovatelů z — „vlastní hlavy“. Nevíme, zdali se činnost touto podporuje věc dobrá a zdali se jí mládež tak poslouží, jak by se věci neznalému na první pohled zdálo! Pochybujeme o tom na základech zkušeností vlastních a vzpomínáme na rozličné chubení cizím peřím, z něhož i u dospělých lidí, kteří mermocí chtěli být „spisovateli“ a jsou jen opíшатel, vyvíjí se i za dnů našich nepěkné plagiátorství, shrnované trefně pod rubriku „Nepokradeš!“ — A ještě maličkost. Za dnů našich má a musí obrátit se každý haléř dvakrát, než se jednou vydá. Kolik však haléřů zbytečně se vydá za — luštění hádanek a rozličných jiných hří-

R. 1839 bylo přistavěno druhé patro na školní budovu. Výlohy obnášely 4221 zl. 1 kr. konv. m., které zaplacený z městského důchodu a z normálního školního fondu stejným dílem.

Dne 11. října 1794 resignoval Ignác Vorel na místo pomocnické při zdejší hlavní škole, kteréžto místo pak obdržel Fr. Seidl.

Dne 8. července 1794 žádal Karel Kalivoda, vicedirektor a katecheta, o peníze na odměny žákům k ukončení školního roku a ustanovení trubačů a bubácků.

Každá veřejná zkouška oznamovala se zvláštním pozváním, na kterém zaznamenáno, kteří učitelé vyučují, v které třídě, kterým předmětům a p. Tak pozvání z r. 1800 oznamuje (německy), že katecheta zdejší hlavní školy byl Václav Snětívý, a náboženství vyučoval týdně 6 hodin; druhým katechetou byl Severin Beran, vyučoval týdně též 6 hodin, oba byli městskými kaplany.

Učitelé: Josef Novotný vyučoval týdně 17 hodin, Jakub Zapřichal 17 hod., Vojtěch Groh 21 hod., pomocník Václav Fährnich 17 hodin. Učitelka ručních prací pl. Johanna Šárová vyučovala týdně 10 hodin.

Toho času do I. tř. chodili žáci a žákyně od 6 do 9 roků; v této třídě v oddělení nižším byli 74 žáci, ve vyšším 48, celkem 122 žáků; v II. třídě od 8—11 roků celkem 106 žáků, v III. tř. od 12—13 roků celkem 45 žáků, ve IV. tř. od 14—15 roků celkem 5 žáků; dohromady 178 žáků. Ze třídy do třídy postupují žáci a žákyně dle vědomostí, do čtvrté třídy postupují však jen žáci neohodnění a nepostupující.

Inventář školní vykazoval dnem 1. ledna 1800 3 rámy na školní tabule s podstavky k nim, 2 tabule k slabikování, 22 škamny, 2 lavice, 2 lineály, 1 okovanou almaru.

Služné učitelů normální školy v Hradci Králové r. 1803: První učitel Jakub Zepřichal 160 zl. ročně, příbytečné 24 zl., druhý učitel Vojtěch Groh 140 zl., třetí Josef Novotný 100 zl.; týž byl zároveň basistou u sv. Ducha s roční odměnou 72 zl.; pomocník Jan Novotný 70 zl.

Katechetům, t. č. městským kaplanům Václavu Snětívému a Severinu Beranovi za vyučování náboženství v městské pokladny vyplaceno po 50 zl.

Topič ve škole normální Jan Smetana měl služného 8 zl.

Vyn. c. k. podkomorního úřadu ze dne 27. září 1802 č. 604 zvýšen dosavadní roční paušál na psací potřeby pro hlavní školu z 5 na 6 zl.

Na premie pro žáky r. 1803 dáno z normálního fondu školního 12 zl., hudebníkům při zimní i letní zkoušce za intrády 2 zl.

K příletní zkoušce se dávalo tisknouti 200 kusů pozvání a 300 výkazů klasifikací, což stálo v knihtiskárně Tybeliho 24 zl., po srážce 10 proc. (2 zl. 24 kr.) 21 zl. 36 kr.

Toho času Antonín Šebotka, bývalý kantor ve vsi Vysoke, obýval tak zý. Dostřední u sv. Jana na Kopeč, z kteréz platil ročně 4 zl. záduší novohradeckému.

Pozemky k norm. hlavní škole r. 1803 náležely tyto:

Louka „Mlejnkovská“, 15 str. 3 věr., cena 720 zl., roční nájemné 50 zl. 45 kr.; „Mezi duby“, 17 str. 3 věr. 2 čtv., cena 800 zl., nájemné 43 zl.; „Visenstrovská“, 6 str. 2 věr. 3 čtv., cena 560 zl., nájemné 46 zl. 30 kr.; „Ostrovek“, 3 str. 2 věr. ½ čtv., cena 205 zl., nájemné 27 zl. 10 kr.; „Klácovská“, 4 str. 1 čtv., cena 165 zl., nájemné 37 zl. 15 kr.; jezero „Kozákovo“ 1 str. 1 věr., cena 101 zl., nájemné 12 zl.; louka „U sedmi luk“ 26 str. 1 čtv., cena 1650 zl., nájemné 141 zl.; „Hliníky“ 13 str. 2 věr. 2 čtv., cena 360 zl., nájemné 47 zl.; „Suchač“ 4 str., cena 101 zl., nájemné 19 zl. 50 kr.; „U pěti luk“ 13 str., cena 350 zl., nájemné 71 zl. 30 kr.; menší u Piletic 5 str. 1 věr. 1 ½ čtv., cena 110 zl., nájemné 19 zl. 10 kr.; větší u Piletic 8 str. 2 věr. ½ čtv., cena 172 zl., nájemné 28 zl. 13 kr.; „Vodčkovská“ 7 str. 2 věr. 3 čtv., cena 400 zl., nájemné 52 zl. 30 kr.; „Kopanina“ 2 str. 2 věr. ½ čtv., cena 110 zl., nájemné 10 zl. 7 kr.; kus louky a pole 2 str. 1 ½ čtv., cena 90 zl., nájemné 11 zl. 30 kr. Výměra všech jmenovaných pozemků činí 132 strýchů ½ čtvrtce, cena jejich obhájí 3594 zl., ročního nájemného se vybralo 617 zl. 40 kr.

ček, jichž rozluštění se posílá tomuto časopisu! Což by nešlo, aby rozluštění taková poslána byla společně nebo aby se sbíral sběratel předplatného od odběratelů? Vždyť tolik důvěry v něho by redakce snad měla! A co by se uspořilo peněz právě tam, kde máme učit vážit si každého haléře a nevydávat zbytečně ani jediného! Je v tom málo činnosti výchovné, totiž té pravé a časové. — Xy.

Obrana.

Vynikající švýcarský soc. demokrat o křesťanství. První nejapným frázím volnomyšlenkářů švýcarských ozval se soc. demokratický národní rada Eugster z Hundwilu ve vánočním čísle svého orgánu těmito slovy: »Jest pozoruhodné šílenství oněch lidí, kteří tvrdí, že jsou s vírou hotovi, že vždycky znovu se vrací k řeči o věroučných otázkách a proti církvi a dogmatu běsní. Dokazují tím jenom to, že s vírou přece jenom nejsou hotovi a že považují za potřebné vnitřní rozrušení přechřtění zevnějším ráumem. Jestliže někdo tvrdí, že světová válka jest důkazem, jakoby křesťanství selhalo, zaměňuje křesťanství s vůlí toto vyznávati. . . Kdo potírá církev a křesťanství, jest člověkem fráze.« Vědecký myslitel na konec se před zásadami církve pokloní. »Jest zločinem olupovati dělníka a dělníci propagandou ateismu o vnitřní oporu Božské víry, o útěchu v Kristu Ježíši, Pánu našem, o poslední životní naději na lásku a spravedlnost za hrobem — za materiální dobro, které se jim v sociální činnosti poskytuje. Ponecháme jiným jejich pohanství. Ale chceme také konečně věděti, že křesťanství jest v socialismu chráněno. Nepotřebujeme ostatně jenom materiálního vykoupení, nýbrž také onoho duchovního, a toto přináší jedině tajemství křesťanských vánoč. Cesta k štěstí člověka vede ještě dnes a povede vždycky s Kristem Spasitelem od kolébky ke kříži a od kříže ke vzkříšení.« — Připojujeme poznámku, že křesťanství nemohlo zklamat tam, kde ho nebylo anebo kde bylo vyháněno. Útočné vlády italská a francouzská se přece nedaly do války, aby vyzkoušely sílu křesťanství. Rovněž tak srbští osnovatelé zákeřných činů se neucíli jednati dle Desatera, nýbrž dle praktik zednářských.

Monismus dohasíná. Nebylo by v něm faktického úpadku, kdyby hynula jeho organizace a veřejná činnost pro obrovské události nynějších dní. Zdravá idea totiž po době pohybu se obrozuje, načerpává nových sil k rozmachu ještě většímu. Ale dostavily se porážky morální. V době nejkritičtější, kdy každé pozitivní náboženství dodávalo vojínům mocnou zpruhu a útěchu, monismus prozradil nejtrapnější rozpaky. Negace, kritika náboženských společností — tot přilíš skrovná výbava duševní do veliké a zodpovědné námahy. Generální zkouška tedy dopadla pro monismus velice nepříznivě; proto jej kritizují otevřeně sami jeho stoupenci, kteří se rozprchávají. Biskup z Faulhaberů správně napsal: »Nejtěžší porážkou v této světové válce jest pozbylí úvěru ateismu a jiných cizích bohů stejného druhu. O těchto bozích, kteří mají ústa, avšak žádného slova útěchy, ruku, avšak žádné upřímné síly, konal lid stěpinový soud, z něhož se nemají tak brzo vzpamatovati. Náš lid poznal hlouběji krásné slovo z koranu, bible i lamské: »Hasnoucí hvězdy nemohou býtými mými bohy.«

»Das Monistische Jahrhundert«, orgán německého monistického svazu, zastavil novým rukou své vycházení. Tajný rada Ostwald složil úřad prvního předsedy. V posledním čísle časopisu v úvodní stati se vyjadřuje pozoruhodně přiznání, že nebylo možno tak zvanému výmarskému kartelu, v němž se před několika lety volnomyšlenkářské organizace spojily, »vlítni pohyb a života. Monistický svaz vyjadřuje vážné přání, aby v boji po provedení míru aspoň s nejlivnějšího místa nebylo proti němu vystupováno opět s nepozorováním a nedůvěrou.

Vrchol prohnání »patriotův« italských. Milánský »Corrier« oznamuje: Při splácení na italskou půjčku válečnou byly objeveny velké spousty padělaných 500lirových bankovek. Padělky jsou zhotoveny neobyčejně zdařile.

Velká drahoty v Portugalsku. Kdo pozoruje zprávy o příčinách častých demonstrací portugalského lidu, snadno pochopí, proč ta zubožená republika se do války neženě. Z Lisabonu oznamuje se 30. ledna: »Pro drahotu byl minulý noci podniknut útok na několik obchodů se zbožím osadnickým a pekařských krámů. Škoda není příliš značná. Pořádek byl obnoven. Několik osob bylo raněno.

Zednářská zákulisí. Lóže stanovily zásady, jimi je provádějí. Jsou dva tábory: těch, kteří se dodělali úspěchu ve svém cílžádostivém zápolení a stali se kapitalisty, a těch, kteří též chtějí dojít téhož cíle a mají účastnictví na radovánkách, plynoucích z bohatství a moci. Těchto je mnohem větší počet, zbraní jejich jest petrolej a dynamit. Ve Francii vládne od 4. září ve jménu republiky. Zmocnilo se veškeré vlády, má všechny prostředky v rukou, všeobecné hlasování, tisk, milardy státního rozpočtu, jménem presidenty, stanoví a

odstraňuje ministerstva, rozděluje místa, zvyšuje službu. připravuje a tvoří zákony. Každý ví, že je dvoje zednářstvo: zevnější a skryté. Oboje však tvoří jedno vojsko, jedno poroučí, druhé poslouchá, sloužící k ziskání lidí poctivých, neznalé pravého učení zednářského. Zednářstvo se civilisovalo; nechce urážeti veřejného mínění, dosud proniknutého křesťanstvím, vyhýbá se na venek výstřednostem, v zákulisí však hoří ohavné zásady. Přliv a odliv despotismu a anarchie budují zednářstvu jeho živel, kde se cítí doma . . . Anglie byla vždy velikým středem svobodného zednářstva. Odtud zasazeno zednářstvo ve Francii, učinilo vpád do celé Evropy, dobývalo vítězství také v Americe. R. 1743 se prohlásila velká lóže anglická ve Francii za samostatnou, zachovávši veškeré zřízení lóže mateřské. V Anglii lóže uznána, chráněna vládou, hádky protestantských sekt přivedly v rozkvět zvláště náboženskou netečnost a nevěru. Voltaire utekl se z Bastily do Anglie, kde ztrávil tři léta ve společnosti zednářských filosofů. Odpadlík Toland přijal jej do spolku Volných myslitelů, jichž byl hlavou. Voltaire vdechl »zničme tu hanebnici!«, s d'Alembertem, Diderotem, Helvetiem, d'Holbachem a Condorcetem to prováděl. Zednáři ti skládali encyklopedii, skladiště to nevěry ducha Voltairova, a lidé povrchní považovali se za učence, když měli několik svazků díla toho, falšované vědy, nepřítelky církve. Vládám pochlebovali, až si jich ochranu zajistili, vtáhli je v lóže — až revoluce přišla hledat obět do Versail.

Co nejdříve vyjdou

Antonín Kaška,
věkan v Kostelci n. Orli.

KÁZÁNÍ k májové pobožnosti (Blahoslavenství Pisma svatého)

asi 8 tiskových archů úpravy nedělních
a svátečních kázání téhož autora
»Pravdou ke ctnosti.«

Záznamy přijímá již nyní

**Družstevní knihkupectví
v Hradci Králové.**

Za válečného ruchu.

Vyznamenání Milosrdných sester. Milosrdné sestře ve Vídni Aloisii Vitkové, která od počátku války ošetřuje s největší obětavostí nemocné a raněné vojny ve vojenských nemocnicích, byla za zvláštní zásluhy udělena bronzová čestná medaile Červeného kříže s válečnou dekorací. Rovněž dříve byl už veliký počet Milosrdných sester za obětavé ošetřování raněných vojínů v poli i v nemocnicích vyznamenán čestnými kříži a medailami. Mimo to byla nedávno charitativní činnost Milosrdných sester sv. Karla Boromejského uznána propůjčením čestného kříže II. třídy s válečnou dekorací generální představené řádu tohoto.

Správa sirotčince sv. Františka ve Slatinanech u Chrudimě, zřízeného školskými sestrami z kongregace sv. Františka, přijímá za mírný měsíční poplatek dívky opuštěné a osiřelé, zvláště po padlých vojnech, školou povinné i posud nepovinné. Odporučuje se do přízně váženého obecnstva a prosí dobrodince o podporu.

Národohospodářská hlička.

Výstraha před koupí tuků a rýže z ciziny. Přesto, že bylo již prokázáno k obtížím odběru zboží, které se nalézá v cizině, zejména

ve Švýcařích, a čímž státem by bylo pro vývoz uvolněno jen za kompenzace, množí se přese zejména u o. k. ministerstva vnitra žádosti obojí organizací za vymození vývozního povolení na rýži a tuky, kteréžto předměty byly u soukromých firem loco Švýcars bez vývozního povolení koupeny a částečně zaplaceny. Dle výnosu o. k. ministerstva vnitra ze dne 28. listopadu 1915 č. 64296 varuje se poznovu, činiti kupní smlouvy na dodání cizozemského zboží, pro které není vývozního povolení, poněvadž až na další naprosto nemohou býti povolení vývozní vymozena. Ke slibům, že povolení vývozní budou dodatečně opatřena, nelze za žádných okolností přihlížeti. Kupní smlouvy na nabídky jen loco tuzemské stanice nejsou závadné, vymíní-li se zcela nepochybně, že placení se stane až po prokázání dovozu koupeného zboží do tuzemska.

Úplné vyloučení mlýnských výrobků ze soukromého obchodu. Válečný obilní ústav vyznamenává všechny komisionáře a o. k. politické okresní úřady: Ustanovení o. s. nařízení ze dne 21. června 1915, jakož i ministerského nařízení ze dne 16. září 1915, jimiž byl obchod tuzemským i cizozemským obilím, jakož i z něho vytěženými výrobky monopolisován a světem Válečnému obilnímu ústavu, nebyla dosud prakticky prováděna u některých mlýnských výrobků, které jen místy se objevovaly (kukuřičná krupice, kroupy atd.). Ježto tato liberálnost zejména v posledním čase byla velmi zneužívána a někdy byly požadovány přímé lichvářské ceny, svědčící o naprosté nevázanosti k platným předpisům, vidí se odbočka nucena počínaje dnem 1. února 1916 zásadně činiti nárok na všechny výrobky, které ve smyslu citovaných nařízení zabavení podléhají, a převzít je za platné přejímací ceny. Ohledně oněch předmětů, jichž cena nebyla jednotně stanovena, vyměří ji odbočka případ od případu na žádost komisionářovu. Upozorňuje se výslovně, že odbočka bude přísně dohlížeti také na obchod oněmi mlýnskými výrobky, které příměm zasáhnutí jejímu se vymykají, a opírající se o ustanovení císařského nařízení ze dne 7. srpna 1915, čís. 228 f. z., bude hájiti zájmy veřejné služby zásobovací co do tvoření cen i co do třídění potravin. Výše uvedené zásady platí též ohledně veškerých luštěnin, jichž cizozemský původ nemohl by majitel nepochybně dokázati.

Ohlášení zábavy a zapravení dávky dle (již dvakrát zmíněného) místodržitelského nařízení ku provedení řádu o vybírání dávky ze zábav:

§§ 6. a 10. řádu má býti dávka zapravena před počátkem zábavy, z čehož vysvítá, že každý pořadatel zábavy jest povinen včas se přihlásiti k vyměření dávky, a to u obecního představenstva místa, kde se zábava koná.

Pořadatelé zábav přístupných na vstupenky mají podati obecnímu představenstvu v obvyklých úředních hodinách před zahájením podniku vstupenky (bloky) a listky předplatní k okolkování, dále seznam všech vydaných listků předplatních a konečně výpočet dávky podle vstupenek a předplatních listků k okolkování předložených.

Vstupenky musí býti opatřeny kontrolními útržky; jak na vstupence tak i na útržku budiž jasně vyznačen den a místo zábavy, počet osob, jež mohou vstupenky použiti, platí-li vstupenka pro více osob, pak cena vstupenky a dávka na ni připadající.

Na žádost podnikatelovu může však obecní představenstvo připustiti i vstupenky, jež nemají těchto náležitostí, není-li obavy, že by dávka byla zkrácena.

Pro snadnější dozor jest podnikatel zábavy povinen očíslovati předplatní listky číslem 1 počinaje, a to každý druh listků (lože, křesla, sedadla atd.) zvlášť o sobě, a vyznačiti čísla ta v seznamu vydaných předplatních listků (§ 6, odst. 3, řádu).

Podnikatel jest povinen předložit k okolkování aspoň tolik vstupenek, kolik jich bude třeba pro jedno představení nebo pro jeden ve-

Draselnaté hnojivo „EAM“

== dodává ==

**KRÁLOVÉHRADECKÁ BANKOVNÍ JEDNOTA
v Hradci Králové.**

MĚSTSKÁ SPOŘITELNA VE VYSOKÉM MÝTĚ

přijímá vklady a zúrokuje je
co nejvýhodněji

a vyplácí, majíc stále větší hotovost, vklady i ve větších obnosech bez výpovědi.
Za vklady ručí královské věnné město Vysoké Mýto veškerým svým jměním i svými příjmy, jakož i aktiva spořitelny.
Knížky spořitelni požívají i jistoty sirotčí a přijímají se za kauců a vadia u všech úřadů.
Daň důchodovou platí spořitelna ze svého.
Půjčky poskytuje za sazby velmi mírné.

Telefon č. 16.

Pošt. spoř. č. 70.108

der. Vstupenky budíž dle jednotlivých druhů řádně složené do balíčku po 100 kusech.

Dávka budíž vypočtena dle jednotlivých druhů vstupenek a předplatních lístků k okolkování předložených; při tom budíž uvedeno, kolik vstupenek a předplatních lístků se předkládá, jakou mají cenu a jaká dávka na ně připadá.

Výpočet dávky i seznam předplatních lístků podepíše pořadatel zábavy na doklad jich správnosti.

Obecní představenstvo prozkoumá tyto doklady, vyplní rejstřík B o dávce ze zábav vedených, přijme dávku, vydá straně stvrzenku o ohlášené zábavě a o zaplacené dávce a vrátí jí řádně okolkované vstupenky a předplatní listky, za něž dávka byla zaplacená. Výpočet dávky a seznam předplatních lístků připojí se k rejstříku B.

Okolkování musí býti provedeno zpravidla obecní pečeti, a to z poloviny na vstupenky a z druhé poloviny na útržku. Ale obecní zastupitelstvo může se za souhlasu královského českého zemského inspektorátu pro zemské dávky v Praze usnésti i o jiném způsobu okolkování.

Zemský výbor (zemská správní komise) může, dohodnuv se s o. k. místodržitelstvím, sám vydati vhodně odstupňované vstupenky a naříditi, aby jich bylo v některých obcích buď vůbec nebo při zábavách určitého druhu závazně užíváno; pořadatelé zábav jsou pak povinni o patřiti si tyto vstupenky za náhradu hotových výloh.

Pořadatelé zábav, z nichž má nebo může býti vyměřen paušální poplatek, jsou povinni, aby obecnímu představenstvu oznámili před počátkem zábavy a při zábavách nepřetržitě nebo neočekávaně konaných (§ 10., odst. 3. řádu) do 48 hodin po zábavě všechny okolnosti pro vyměření paušální dávky dle sazeb rozhodné.

O zápisu do rejstříku B, zaplacení dávky a potvrzení o tom vydaném má platnost to, co bylo svrženo uvedeno o dávce ze vstupenek s odchylkou, že na místě bodu 5. ve sloupci 3. rejstříku vyplní se bod 6., a že u bodu 7. tohoto sloupce vyznačí se stručně okolnosti, na základě jichž byla paušální dávka dle sazeb vyměřena.

Nemůže-li se pořadatel vykázáti policejním povolením k pořádání zábavy, nesmí obecní představenstvo dávky vyměřiti. Byla-li přes to zábava konána, budíž o tom učiněno oznámení policejnímu úřadu správnímu (§ 12. řádu).

Královéhradeckou bankovní jednotu v Hradci Králové doporučujeme co nejlépe při veškerých obchodech bankovních a smělných. Podporajete při každé příležitosti svůj vlastní podnik.

Zprávy místní a z kraje.

Červený kříž. Potěšitelné znamení, kterak v obecnímu prozíravým způsobem vzniká se zájem a pochopení pro tento vpravdě významně činný spolek, dokazují následující číslce: Oba odštěpné spolky v Hradci Králové, které dne 1. října m. r. čítaly 267 členů, mají nyní 1855 členů a to zejména nově přistoupilých z obcí: Bělá 37, Bělá 18, Březhrad 16, Břez 8, Bukovina 7, Černilov 66, Čibuz 8, Čistoves 23, Divč 2, Hradec Králové 500, Nový Hradec Králové 39, Chlum 3, Jenkovičky 13, Krásnice 13, Krhovice 7, Kukleny 126, Lhota Malšová 5, Libňovice 3, Librantice 13, Lupa 9, Ločenice 17, Malšovice 4, Neděšitz 24, Nepasice 18, Oulez 31, Pilečice 1, Pláčice 8, Plotitz 82, Polánka 1, Pouchov 4, Práskacka 15, Pražské Předměstí 101, Předměstí 35, Řibsko 12, Roudnička 1, Rozbětice 2, Rusek 1, Sedlice

29, Skalice Velká 7, Skalice Malá 2, Slatina 5, Slezské Předměstí 8, Stěnkov 6, Stěžery 24, Střebež 28, Světy 1, Svinary 11, Svobodné Dvory 55, Třebouchovice 115, Urbanice 2, Věkoše 11, Vlčkovice 17, Všestary 11, Vyřava 4.

Dary Rudolfinu. Během měsíce ledna došly na vydávání zdejšího ústavu pro hluchoněmé následující příspěvky, dary a kostelní sbírky: Sl. okresní výbor v Hradci Králové zaslal příspěvek 40 K za rok 1915, sl. okresní výbor v Záměru příspěvek za rok 1914 a 1915 v částce 40 K; p. Josefa Weinengstová v Hradci Králové věnovala ve výroční den úmrtí svého manžela hluchoněmým 20 K; vld. farní úřad f. m. katol. ve Hronově zaslal z pokladničky chudých sv. Antonína 8 K s prosbou o modlitbu na dobrý úmysl dárců; vld. farní úřad v Čermné u Hostinného dar 6 K s prosbou o modlitbu za dárce; kostelní sbírky prostřednictvím pošty došly přímo od vld. farních úřadů v Ranně u Hlinska v částce 2 K (2. sbírka, konaná 26. prosince m. r.) a v Býšti obnosem 7 K 20 h. — Vsd. bisk. konsistoři odevdány byly ředitelství ústavu sbírky milodarů z následujících vikariátů: Německobrodského K 50.76, Jaroměřského K 102.93, Kopidlenského K 18.42, Trutnovského K 11.15, Kosteletského (dodatečně) 3 K, Litomyšlského K 66.40, Lipnického K 22.91 a Kutnohorského 37 K; z farnosti košetické 2 K a z Pusté Kamenice 7 K. — Ředitelství ústavu vzdává všem šlechtěným dárcům vřelý díky a doporučuje dobročinný ústav, jakož i jeho chovance další vzácné přín. Zaplať Bůh!

Pan MUDr. B. Honzák, obecně vážený a velice obětavý primář nemocnice, rozemohl se těžce — jako oběť svého povolání. Dne 3. t. m. přitížilo se mu tak, až kolovala pověst, že zemřel. Nebylo to však pravdou. Po ranní krátké agonii se mu poněkud ulevilo. Jak dá Bůh dále, ovšem se neví. Ale protože pověst mylná letěla od úst k ústům, jest vhodná pro okolí hradecké informace správná.

Seminářský Karlíček. Jinak zesnulého boдрého sluhu bohoslovci ani nejmenovali, mnozí ani jeho příjmení neznali; nepotřebovali po něm pátrat, protože Karlíček byl u nich jediný. Duše tohoto věrného sluhu zůstala dětskou do smrti. Ani nebylo pozorovati, že Karel Bitnar stárne. Stále tatáž oholená, červená tvář, měkká, volná a vždycky uslechlá řeč. Snad ho ani nikdo rozčileného neviděl. A pořád jen dvě věci na pilném zřeteli: modlitba a povinnost. Stala-li se mu kdykoli nepatrná nehoda, zapomněl-li na něco, nikdy ani slůvkem nezalhal, ale s dojemnou skroušeností žádal za prominutí. Proto také každý se bál sebe menší věci Karlíčkovi nblížiti. Jaká byla jeho úcta ke kněžím i k bohoslovcům, to těžko vyličiti. Však mívál před 20 lety zrovna tak zhořelého a uctivého seminářského soudruha v malém Martinkovi. Byl ostatně bratrem děle již zvěčnělého populárního kursora bisk. konsistoře, kterému také pro jeho dobručnou povahu obecně říkávalo „František“. Karel Bitnar bál se i hříchu nejménšího úzkostlivě, nikdo od něho neslyšel osmějšího slova. Poslední léta již věrnému sluhovi bylo popříváno po dlouholeté práci pohovně. A Karlíček všechen prázdň čas věnoval Bohu. Protože žil opravdu stále jako klášterník, uspořil si několik stovek. Ale ani ho nenapadlo za ty peníze užívat; nebyla ta duše prostomyslná, mystická stvořena pro tento svět. Včas pevnou rukou napsal svoji poslední závěť. Pohřeb si přál mít jako sluhu seminářský, 100 K odkázal na hluchoněmé v Rudolfinu, 100 K na slepé dívky v Praze na Kampě, 100 K na Rožberskou kapli, 220 K na mešní fundaci, aby se za něho každoročně služily služby Boží v semináři, a pak na 5 mši sv. za duše v čistci. Ke konci připsal žádost: vhodno-li prý, nechť se uveřejní prosba v Obnově, aby ti páni, jimž tak dlouho sloužil, na něho při mši sv. modlitbou pamatovali. Uveřejňujeme toto jeho poslední přání s plným přesvědčením, že rád Karlíčkovi poslední vůli vyplní. — Skonal po zaopatření sv. svátostmi 30. ledna v 68. roce svého věku. Pohřeb měl 1. února krásný, jakého si duše zcela oddaná Bohu a práci plně zasluhovala. Sami Jeho Exc. nejdp. biskup dr. Josef Doubra-va účastnil se dojemného pohřbu. Vsdp. rektor semináře dr. Hugo Doskočil vykonal posvátné obřady. Ctih. pp. bohoslovci vzletně zpěly liturgické zpěvy; mezi nimi

S Bohem buď, tklivou skladbu p. řed. kath. kuru Wunsche, schválně k této příležitosti komponovanou. Pohřeb konán ze semináře. Účastnili se ho též mimo představenstvo ústavu a theology profesoři bohoslovci, jiní kněží a veliký zástup jiných oddaných přátel zesnulého. Tělesné ostatky uloženy na hřbitově poučovském. Dne 3. t. m. sloužil rektor semináře za zvěčnělého slavně rekviem. Duši, která již zde na světě v posledních letech více svou myslí prodlévala ve sféře nadhvězdné než na zemi, zajisté Pán nebes přijme do ráje svých vyvolených na vždycky. Spi blaze, duše bohumilá!

Místo věnce za hrob p. Karla Bitnara sebrali mezi sebou pp. bohoslovci 21 K na sirotky po padlých vojácích.

Inspekce vojenské duchovní správy. Ve dnech 21. až 24. ledna konal inspekci zdejší vojenské duchovní správy v Hradci Králové Msgre Th. Dr. Rudolf Záhnel, c. a k. polní superior z Litoměřic. Navštívil všechny hradecké nemocnice, kde s raněnými vojny srdečně rozmlouval v mateřském jazyku jejich, též v polském, maďarském a rumunském. V sobotu celebroval vdp. superior mši sv. v lazaretu Červ. kříže, kde též dojemnou řeč pronesl k vojínům, navázav na slova sv. evangelia o setníku kafarnaumském, jehož příklad má povzbuzovati každého vojína křesťanského. Kromě nemocnic, které prošel vdp. superior všechny v průvodu dp. c. a k. polního kuráta Stan. Kordule, navštívil Monsignore i garnisonní věznici, kde též krásně a význačně promluvil k uvězněným, nabádaje je k trpělivosti a k upřímné snaze život polepšiti, aby stali se po svém odchodu z místa ponurého užitečnými členy lidské společnosti. V neděli celebroval vsdp. superior v garnisonním chrámu Páně mši sv., před níž ke shromážděným vojínům vřele a srdečně promluvil o významné činnostech, kterými má se honositi každý voják — o víře a poslušnosti. Vykonav návštěvy u Jeho Exc. nejdp. biskupa, u p. purkmistra dra Ulricha, v bisk. konsistoriu a na děkanskv, odjel vsdp. superior, aby pokračoval na vísitací cestě své.

Školní akademie, kterou uspořádaly ve středu 2. t. m. městské dívčí lyceum a vyšší hospodářská škola, slouží svým zřadilým provedením programu plně ke cti oběma ústavům a zvláště prof. zpevu sl. Součkové, která s precizností nacvičila a velmi úspěšně řídila dívčí dvojzpěvy Dvořákovy a sbory od Treglera. Akademie zahájena byla věcným a dobře předneseným proslowem o účelu české zemské komise pro sirotky a o nutnosti účinné podpory. (Sl. Rašínová.) S pochopením recitovala sl. Legerova básně Heydukovy. I hudební výkony sl. Šafkovy a Kaňkovy jevily silný talent a odměněny byly zaslouženým potleskem. A milé, jasné hlasy dětské v písničkách Bendlových zvučely rozpuštěm mládí. Ke konci zapěna sloka hymny rakouských národů, již četné posluchačstvo vyslechlo stojíc. Akademii poctili svoji vzácnou přítomností Jeho Exc. nejdp. biskup Th. dr. J. Doubra-va se svým sekretářem drem Cibulkou, p. místodržitelství rada Smutný a m. j. Jeho Excelence poděkovala po ukončení akademie všem účastnícím jménem ubohých sirotků. Výtěžek, jenž nebude mnoho režíři snížén, obnáší 207 K.

Pěvecko-hudební a klavírní škola Ferd. Kuepra v Hradci Králové pořádá 6. února ve dvoraně Měšť. besedy 24. hudební matinee za lask. spolupůsobení pp. prof. G. Černušáka a K. Škály. Účinkující žactvo: M. Divecká, V. Waltová. Začátek určitě o půl 11. hod. dopolední. Vstup volný.

Pohádková hodinka v Hradci Králové. Populární vypravovatelka pohádek, slovatná umělkyně Marie Hübnerová, která v Praze těší se svými pohádkami ohromné oblíbenosti, bude vyprávěti dětem pohádky ve středu 16. února odpoledne o 3. hod. Veliké umění naší největší umělkyně i mládež bude moci uslyšeti a umělkyni pozdraviti.

Nejlepší česká dramatická umělkyně Marie Hübnerová, člen král. zem. Národního divadla v Praze, vystoupí v Hradci Králové v úterý 15. února v titulní roli hry: Gazdina ruba.

Východočeské divadlo. Daleko lépe proti ensembli opery uvedla se činohra. Zahájila řadu svých představení ve čtvrtek 27. m. n. L. é t e m Fr. Šrámka. Již oznámení divadelní tvrdilo, že obsah kusu toho nelze podat, že je nutno jej číst než vidět, a mělo pravdu. Kus ten také plně zasluhuje, aby byl viděn a členové činohry přičinili se o to, by podaný obraz vynikl co nejjasněji. Hrál se veskrze dobře a některé figurky, jako farář Hora p. Branaldův, byly vynikajícím výkonem tohoto genu. Také mladý Skalník p. Waltrův byl typicky vykreslen. Šrámkovno Léto výborně vystihuje rozmanitě a přec stále vpřed se valící tok života lidského. Každý z obecního odcházel domů zrovna tak uspokojen jako farář Hora, odnášeje si v duši ten horký a přec nevýstížitě krásný a čarovný dech letního večera. — V pátek dávana Eyslerova opereta Dítě cirkus. Libreto je variace na vždy věčný a jímavý motiv vzájemné lásky otce a dítěte. Změny života a prostředí i jeho vlivy nemohou nijak zničit tyto odvěké pásky a proto dcera i uprostřed bohatství přiznává se k svému otci — dříve prostému šaškovi v cirkus. K tomu trochu efektních scén ze života potulných umělců, vše to opatřeno trochu banální a vyzývavou hudbou — a opereta je hotova. Středem pozornosti byla sl. Věra Skalská, již po delším časovém intervalu shledáváme opět v sdružení východočeského divadla. Rozhodně herecky vyspěla a její milý zjev s tím živým úsměvem bude velmi přitažlivým momentem této sezony. Vystoupení dětských umělců v této operetě přispělo nemálo k do-

sažení sentimentálního efektu. — S operou shledali jsme se zase v sobotu při Adamově Postillionu z L. n. j. m. e. u. Je to stará opera lehkého barokového slohu jako její děj a neklade aspoň na orchestr takových požadavků jako vážné opery velkého stylu. Nedostatek orchestru se do jisté míry vyplnil a talent a p. p. dirigenta jeví se v dynamickém odstínování a snaživém nacvičení celého komparsu. Provedení opery projevovale ucelenost, v níž dobře uplatňovaly se sólové partie p. Kramperové, pp. Geitlera, Piskáčka a Waltra. Režie byla efektní. Dům byl úplně vyprodán. — Zvědavě očekávali jsme provedení Smetanovy Hubičky, jež z ohledu buď technických, buď kasovních důvodů v neděli odpoledne. Předpokládá, že také nesmrtelnému dílu Smetanova dostane se lepší péče, nás nezklamal a lze s plným uznáním říci, že sdružení připravilo tímto provedením Hubičky posluchačstvu krásné chvíle, při nichž až slzy do očí se derou ne snad jako nad nějakým uplakaným valčíkem operety, ale plným citovým tónem prostě, k duši mluvící a přec veliké, ryze české hudby Smetanova. Nehledě k menším nedostatkům v orchestru, jenž asi nestačí na velké opery a stále ještě při některých lyrických partiích hraje příliš silně, všichni — solisté i sbory — oddělili svou svou na Smetanově Prodané spáchanou. P. Kramperová svou Vendulkou projevila opět plné pochopení Smetanových postav a p. Geitler tentokrát rozlišuje dobře operu od operety, upomínal na dohy svého rozkvětu a získal úplného uznání. Obecenstvo, jež zase zcela vyplnilo divadlo ve vědomí krásného požitku, odměňovalo výkony ty hluchým potleskem. — Večer slyšeli jsme Eyslerovu reklamou tolik vychvalovanou operetu Ta, nebo žádná, na níž skutečně však kromě časovosti není nic pozoruhodného. I valčíky a hudební vložky postrádají obvyklého operetního švilu. Pán Branař zkarikovanou figurku své role zkrášl ještě důkladněji a jeho vtipy zavánely nechuť. Kromě toho slibné baletní vložky se ztratily, takže pomalu nebylo ani co poslouchat a — nebýt zdařilé výpravy a scénických efektů — ani na co se dívat. — V pondělí sehrála činohra Quirryho veselohru Dobytí pevnosti. Jest to čistě pařížský obrázek ze života průměrných rodin, přenášejí nás živě od domácího krbu do foyeru divadel, z prostředí polovněta do kanceláře policejní prefektury. Obrázek sytý, hřící barvami postav — ale nehodící se pro naše obecenstvo, jež nutně musí shledat jej demoralisujícím. Tak veřejně se u nás přece jen pevnosti nedobývají, a abychom citovali starého autora, nehodí se na naše mravy, co u jiných obyčejným se zdá. Jinak titulní role byly dobře obsazeny, zvláště s. Klokotská měla dobrý den, a celková souhra i výprava byla velmi zdařilá. — V úterý Oounodova opera Romeo a Julie zaujala mladší posluchačstvo a to zvláště divčí srdečka, z nichž romantismus dosud ani ostrými současnými vlivy nevymizel, ba spíše je stupňován. Proto také představitelé titulních rolí p. Geitler a p. Kramperová sklízeli po každém jednání bouři potlesku za své jistě namáhavé a uznání hodné výkony. Též výprava poskytla oku bohatou pasivu a orchestr, jemuž dostalo se žádané posily, doplňoval zdařile celek. Poměrně slabými byly sbory. — Ve středu odpoledne opakována Smetanova Prodaná nevěsta. Večer dávana Nedbalova Polská krev, známá nám již z loňské saisony, kdy byla třikrát opakována a přece naplnila nyní zase celý dům, důkaz to, že se dá znovu slyšet. Důvod spočívá v hudební ceně operety proti tuctovým výrobkům jiným a děj sám není bez poutavosti, takže bez nadsázky subjektivního patriotismu patří Polská krev k dobrým operetám doby. C.

Repertoir Východočeského divadla v Hradci Král. V pátek 4. února provedena bude Dvořákova opera Čert a Káča. — V sobotu odpoledne o 3. hod. uspořádáno bude první dětské představení ve prospěch sirotků po padlých vojácích bradeckých. Dává se veselá pohádka z doby roků Zakletý princ aneb Jak švec Ivánek stal se princem. Večer o 8. hod. podruhé opereta Dítě cirkus od Edm. Eyslera. — V neděli 6. t. m. o 3. hod. odp. výpravná opereta Tisk a jedna noc od J. Strausse. Večer o 7. hod. podruhé Smetanova opera Hubička. — Na pondělí 7. t. m. určena heroická hra Tristan od Jaroslava Maria s hudbou Jar. Jeremiáše. V roli Isoldy a Tristana vystoupí pohostinsky vynikající umělci Měst. divadla na Král. Vinohradech Božena Bolešková a Eduard Pražský, autor hry i komponista hudby budou provedení svého díla přítomni. — V úterý 8. t. m. dáva se Leoncavallova opera Komedianti a Offenbachova pastýřská zpěvohra Dafnis a Chloë. — Ve středu 9. t. m. ve prospěch Leona Geitlera Smetanova opera Hubička. — Ve čtvrtek 10. února podruhé výpravná opereta Tisk a jedna noc. — V pátek 11. t. m. poprvé duchaplná hra Na čem záleží od Oscara Wilde-a.

Výkaz Společnosti královhradecké za měsíc leden 1916. Vklady úsporné: Uloženo K 1,343,290.77, vybráno K 1,275,169.28, uloženo více o 68,121.49 K. Zůstatek 31. ledna K 257,233.68. Vklady odvčívěť zůstatek: Uloženo K 157,597.68, vybráno K 109,983.20, zůstatek 31. ledna K 244,351.24. Zápočty: hypoteční K 10,265,604.68, komunální K 2,896,250.34, na cenné papíry K 214,418.54. Cenné papíry K 6,131,941.60. Směnky K 1,483,511.25. Uložené přebytky K 1,724,289.31.

Seznam cen na týdenním trhu v Hradci Králové dne 29. ledna 1916. 1 q: jetelového semínka 400—460 K, máku 300—300 K, cibule 40 K; 1 kg: másla 5.80—6.60 K, tvarohu 80—92 h, mléka 16—20 h, celere 30—34 h, křene 30 h — 1 K, petržele 20—25 h, poru 30—60 h, česneku 40—5 K, červené řepy 24 h; 1 kus karfiolu 10—15

h; 1 vejce 14—16 h; 1 kopa kapusty 4—7 K; jablka: 1 hl 18—24 K, 1 q 70—90 K, ořechů: 1 hl 34 K, 1 q 102 K. — Přivezeno bylo: kopy: kapusty 65, petržele 20, poru 12; q: mrkve 10, cibule 15, celere 25, křena 3; česneku 5 kg, karfiolu 30 kusů; hl: jablka 25, ořechů 1; 186 kusů podsvinčat.

Veřejné očkování. Uvádíme ve veřejnou známost, že pán zástupce měst. fysika MUDr. R. Zipse bude každý týden veškeré přihlásivší se obecenstvo civilní očkovati zdarma a sice v pátek odpoledne od 5—6 hodin v zasedací síni obecního zastupitelstva.

Třebochovice. Dne 28. ledna skonal nenadále p. Ph. Mr. Antonín Králka, člen mnoha vlasteneckých a dobročinných spolků u věku 67 let. Byl to pravý, bodrý Staroček, své katolické přesvědčení nikde nezapíral; lidumilnost byla krásnou vlastností jeho obětavé povahy. Sluší poznamenati, že byl intimním přítelem zvěčného profesora a básníka Emanuela Miřovského, jehož tak rád v Hradci navštěvoval. Všecko dobro, které zde vykonal, odplat' mu nebesky Pán na věčnosti!

Pardubice. Ve dnech 25. a 26. ledna konal inspekci duchovní správy vojenské v Pardubicích sám náp. polní biskup, c. a k. apoštol. vikář Emmerich Blahík v právu svého sekretáře vldp. dra Ferd. Pavlikovského.

Hořice. Poslední čas vnášeny do lidí, když to již s kněžskou válkou nešlo, nepravdy jiného druhu a sice že zdejší odbočka záložní nemocnice bude zkasirována a na tom prý vinen je děkan. Když žádal v Hradci odstranění Machara a dokonce prý broží, že to podá výš, nebude-li mu vyhověno. Na tom je jen tolik pravdy, že děkan učinil dotaz, když byl v nemocnici odmítnut, stával-li v příčině odstranění Machara nějaký zvláštní předpis; nic více, nic méně. Když pak se osobně informoval, bude-li odbočka zrušena a mohl-li takový prostý dotaz toho býti příčinou, dostal na kompetentním místě odpověď, že na zrušení voj. nemocnice hořické nikdo nepomyslí, že by však k tomu mohlo dojít, kdyby nepřestaly ty nekonečné zlomyslné anonymní dopisy a následkem jich stále vyšetřování. — Lež má krátké nohy, říká se; již 4. t. m. má přijít do Hořic transport nových raněných, který nemohl přijít proto dříve, ježto v hradecké nemocnici byla karanténa. Bez štvání to u nás ani v tak vážné době nejde.

! Za velmi sníženou cenu !

nabízíme pro rychlé rozprodání knihu z požůstalosti vldp. praěláta

Magra Dra Antonína Brychty:

Jméni církevní a jeho správa.

Krámská cena původní (z roku 1910)
11 K snižuje se při hotovém zaplacení na

4 koruny

za brožovaný výtisk. (Velká osmerka, stran 656.)

**BISKUPSKÁ KNIHTISKARNA
v Hradci Králové.**

Různé zprávy.

I. číslo nového ročníku „Časopisu katolického duchovenstva“ má tento bohatý obsah: Pojednání: Dr. Al. Soldát: Částečná novela k občanskému zákoníku občanskému ze dne 12. října 1914, ř. z. č. 276. Dr. Fr. X. Kryštofek: Sv. Matěj Magdaléna. Prof. Jos. Kobosil: Revise žákovských knihoven. Dr. Jos. Slabý: Sfinx a její domnělý chrám. Dr. Jos. Kachník: Křesťanský hřbitov po stránce umělecké. Dr. Jos. Mikšík: Myslenkový postup 7. kapitoly Isaiášovy. Dr. Karel Kašpar: Pontifikát Pia X. — Směs: Dr. Jos. Tumpach: Pohřeb nekatolíků na katolickém hřbitově. Ustanovení varhanka a kostelníků. Smlouva o výchově dětí ze smíšených manželství v Sasku. Prof. Jos. Kobosil: Stav národního školství v král. Českém za rok 1914. Dr. K. Hubík: Spor o Pontifikační život sv. Cypriana. Dr. J. N. Jindra: Domácí vyučování katolickému náboženství. Fr. Kovář: Sláva na výsostech Bohu a na zemi pokoj lidem dobré vůle. Cesta sv. Pavla do Španěl. Dr. Fr. Stejskal: Corpus catholicorum. Z Lackenbachovy nadace. Královno mluví, orodují za náši Zpráva o „Dědictví sv. Prokopa“. — Literatura: Tomáš Hudec: Obrazy z východu. Dr. Al. Soldát: O válce po právu přirozeném a mezinárodním. Josef hr. Ledochovský: Svatá Zita. Fr. Wolf: Naše naděje. Dominicus M. Prümmer: Manuale theologiae moralis. Dr. K. Hilgner: Dje rómische Frage nach dem Weltkrieg. Dr. Bruno Malzmer: Országok der babylonisch-assyrischen Plastik. Dr. E. Dubový: Klemens von Rom über die Reise Pauli nach Spanien. Dr. Dobrušlav Ortel: Modlitby a zpěvy pro střední školy. B. Stašek, R. Března a R. Pařízek: Naše první ro-

čeka na rok 1915. — Odpovědně vřele všem kněžím i jiným inteligentům.

Na osleplé a raněné vojny, strohy a vdovy, jakž i na bezarmé a v boji postavené katolíky dědictví rácií naše věnovati: Katerina Karlovská v Dublovicích 10 K, p. Beránek v Květinově 4.16 K, vldp. J. Smah v Uhl. Javořicích 1 K, p. V. Hérzán v Černilově 2 K. — Proší se o další sbírky k úřy na Zemský svaz katol. Orla v Hradci Králové.

Obětavost pro katolický tisk. Jak hluboce se vžil u mnohých pochopení pro dobrý katolický tisk, o tom plynáší „Grazer Volksblatt“ následující příklady: Z fronty již přejížděla ještě odbočky Piova spolku, aby se pravidelně scházely i za války konaly a jemu se o tom zpráva podávala. Jedna selka odevzdala spolku 1000 K, aby se ve válce nezměnily přímky spolkové. Umírající císařský myslivec žádá otce, aby z jeho jmění spolku odvedl 100 K. Ve Welsbergu hejsou domá mužští členové spolku, proto dvě dívky věnovaly se vybírání členských příspěvků a dosáhly většího obnosu, než před válkou. Venkovský dělník přive v r. 1914 z Halice své manželce, aby nezapomněla za něho zapřávit členský příspěvek, a když dělník na italské frontě v r. 1915 padl, přinesla žena příspěvek za něho i za tento rok. Z těchto příkladů jasně vidět, jak obyvatelé Alp rozumněji podpoře katolického tisku. — Tak horlivá činnost se jeví o tiskovou obranu katolické církve — za hranicemi naší země. Mnozí sotva mají tušení, jak jest potřeba právě v nynější pohutné době co nejvíce dbát o zmožutnění katolického tisku. Kdyby jen pohoďná katolíci věděli, jak utajené proudy jiných krahů horečně pracují a jak se pilně připravují k přenesení vyřazeným akcím po válce!

Staročeská míra dělková. 4 zrna ječná vedle sebe položená slula prst, 4 prsty vedle sebe položeny daly dlaň, 10 prstů slulo píd nebo pěst, 3 píde byl pražský loket, 42 pražských loket dalo 1 provazec, více provazců byly hony (jitro), více honů prut (obyčejně 5 liter), více prutů lán, od toho lánků (sedlák), dvojlánků, čtvrtlánků, půllánků atd. Nyní má 1 jitro 3754 čtv. m, 1 korbe 2877 čtv. m. Uzel se rovná 1852 km, 1 angli míle 1609 m, rakouská poštovní míle 7586 km, mezinárodní telegrafická míle rovná se 1858 km, zeměpisná míle 742 km. — V.

Žádost národ nemůže se vzdát svéráží. Princ Alois Lichtenstein, vůdce německého křesť.-sociálního sdružení, napsal o rozlišování národů do „Reichspost“ mezi jiným: „V rozlišování národů, ač-li nepřetřívá v bledování, spočívá záruka pro štěstí a pokrok našeho pokolení. Ve skutečnosti jest pěstování peči toho kterého národa, seznamování se s jeho spisovateli a básníky, s jeho králí a zvyky, studium jeho dějin a přebodu jeho talentů a snah nezměrným obohacením listva vůbec a nejen dotyčného národa zvláště. Každý národ jest přírodním pomníkem sám pro sebe, každý jest schopen nejvyššího rozvoje a rozkvětu. Náopak národ, jenžž byla urvána svéráznost, nebo který se ji vzdal, není nic více, než bouři poražený strom v pralesi, který pádem působí kol sebe trošky a v nelepším případě kórturál hnojiivo pro jiné.“

Spisy a myšlenky sv. Františka z Assisi. V českém překladě u B. Stýbla vydal, úvodem a poznámkami b. patřil Leander Brejcha z řádu sv. Františka. Cena 2.30 K, váz. 3 K, poštou 3.10 K. Je to překlad literárního díla velkého Františka z Assisi, vzorně pořizovaný na základě delších studií o sbírkách a vydáních spisů populárního světece. K překladu přičiněn jest úvod a kritické poznámky o pravosti jednotlivých spisů. Knihu lze doporučit hlavně pro její obsah duchovní; důkladný rejstřík udává přehled věcí ve spise obsažených. Než i vnitřní cenu její zdůrazňujeme, neboť spisy sv. Františka dosud nevyšly v české literatuře a byly většinou i těch, kteří se o Assiského světece zajímali, neznámy. Doplníme, že dojdou zasloužené pozornosti. K ceně vnitřní drží se vkusná úprava vnější tisku i vazby.

Nový Věk, který získal nové, vynikající příspovatele, reprezentuje se velice pěkně. V 1. čísle uvazuje se o koncentraci českých stran, o válečných poznatcích, o problémech školských po válce, náboženských základech nové české kultury atd. Uvěřejněny jsou zde zdařilé básně Fr. Odvátla. Hlídku literární jest velice cenná.

Záložna v Hradci Král.,
Janské náměstí č. 163.

Vklady na knížky 4% —
Půjčky. — Úvěry osobní. — Zálohy.
Eskompt účtů a směnec.

Besídka.

Páperky.

Chudoba dobrovolná byla považována za etnost velice užlehtilou i u pohanů. I moderní svět přisvědčuje, že jest mužem velice otěhotným, kdo všecko rozdá. Ale v praxi tůž lidé vždycky raději vidí bobačo, který jim něco poae, než chudáaa neúlehohetnějšího, který od nich potřebuje nějaké nepatrné službičky.

Pro mno jsou dogmata překonaným stano-
viskem. — „Aha, slověba, vidyt joam, sennal,
že dobře nerozumíš ani malému katolickému.

Tedy takni raději upřímně, že pro tebe jsou články víry stanoviskem — nedokonaným. Až dokonáš, pak teprve jsi schopen překonat.

Jak Viklef tak Hus tvrdili soustavně, že nejvyšším zákonem jest jím Písmo, nikoli autorita. Ale byl tu kardinálův rozdílný přec. Viklef četl v bibli rozumem vlastním, Hus však stále Viklefovým. Uznával tedy český mistr bezděčně také nejvyšší úřad autoritu živou, třebaže prohlášoval, že papežství jako stráž neporušené víry jest zbytečné.

Kdyby bývala v době Václava IV. pokračovala výroba papíru tak jako nyní, bývalo by to v praxi velkou škodou — vědy. Tehdy ještě knihtiskáren nebylo, přepisovali některých traktátů bylo málo, jiné učené úvahy vůbec pro nedostatek penězních prostředků opisování rozmnoženy nebyly. Sami husité (stoupenci Jana Husova a Táboři) trhali a pátili traktáty jak katolické tak husitské. Za války a do té doby po ní málokdo se staral o českou vědu z doby Václavovy. Pergameny zbývaly smutně odpoučely v zapadlých výklencích. Kdyby bývaly ty traktáty z papíru, byly by jistě ztrouchnivěly dřív, než by si byl na ně vzpomněl novověký badatel. Vždyť husitská církev měla jinou dogmatiku a jiné zájmy sociální i kulturní než Hus; sama katolická církev polemisovala s husity o jiné věci než dříve s Husem. Tedy pergameny staly se bezděčně záchrancem malířství vědeckého pro dobu nynější. Ovdem přetvářející knihami jsou tedy cíbeč egyptských a babylonských.

Po válce dojde k hromadnému návratu pěstování výtvarného umění k půdě. Vždyť hospodářské situace bude vyžadovati zvýšení žitnosti k nejpotřebnějšímu. Zájem o tovaryň luxusního zboží i jiné četné zájmy budou nuceny ustoupiti před snahou uvéstí rolnické práce do naprosté rovnováhy k vůli vydatnému opatřování potravin. Zrestaurování jednotlivých podniků rolnických také nebude vyžadovati tak velkého peněžního nákladu jako zřízení továren, rozsáhlých podniků zábavních, hotelů atd. Jestliže dříve děl se tak veliký příliv obyvatelstva z venkova do měst dojde k zjevu opačnému; půda odmění pilnou práci již ten rok, kdy bude vzdělávána. Ažpoň nyní poměrně mzdry dělnictva na venkově vyvážejí odměnu, jaká se bude platit za práci v městech. Lid naučí se vážit si půdy, pilně k ní s vroucí láskou — a to také bude znamenati veliký obrát po stránce morální. Odklon od umělkovských zábav velkoměstských a zaměstnání v čistě Boží přírodě — toť změna k lepšímu. Ovšem práce venkovská pravidelně jest obtížnější než městská. Ale potřebujeme-li otužilejší generace, než jaká parádí na patkách a londýnských ulicích, pak nám ji neposkytnou velkoměsta, nýbrž rodiny rolnické, které své svaly spořádají životasprávnou a pilnou prací zocelily.

Že ta příroda jest od Boha stvořena mistrně? Pozoruj prohnitý strom, neduživé lidi, dravce v povětří i v pouštích. A což krupobití, úder hromu, veliké povodně! — Poukazuješ na některé nepravdivosti, zapomínáš na účelnost všech zákonů přírody. Ale pozor! Stínů jest proto potřebí, aby tím lépe vyniklo světlo. Kdyby slunce nezašlo, neviděl bys nikdy nádherných výhledů a měsíce. Kdyby nebylo v přírodě různých katastrof, jímala by tě nuda i při pohledu na nejkrásnější přírodní zjevy. Po bouřce vždy si vážíš přírody více než před hromobitím. Vidíš-li pokácené kmeny a přerazené větve, tím více přilneš ke stromům zdravým. Nikdy bys nepoznal řádné ceny svého zdraví, kdyby tě neduživoi názorně nepoučovali, jak nad ně vynikáš. To jest právě velkolepé, že stíny poučují o světle. A jak to vyhlíží ve společenských a jiných poměrech, kde rozhoduje člověk úplně svobodně? Vůle vedle světla stín; v nejelegantnějším hotelu vždycky se setkáš s umouněnými domovníky; aby se některé předměty nádherně leskly, jest potřebí, aby se pracovníci pokryli smutem. Aby vonné květiny v sadě zdařile kvetly, přilévá se do půdy škaradá mrva. Muž, který nádherně maluje pokoje, chodí tolik potřísněný, že mu komínk naprosto nezbyděl. Kdyby světlo záře nebyla prorývána temnými stíny, působila by nuda. Ohnivo a jiné světelné efekty nepotřebují se za denního světla.

Tohle jest jejich náboženství! — utvářeli jsme po katolických schůzích politických. I nikoli — nepleťte pojmy tak nejasné. Co jest náboženstvím, to je přece uloženo v obořském množství našich katechismů. A právě proto, že tento katechismus byl v různých zemích předmětem politických útoků, byla vyvolána politická sebeobrana katolická, ta nám naprosto není náboženstvím, ale znamená obhajobu svobody svěprávných občanů kterou přece my jako republikáni také rádi přiznáme. Vyznání náboženství jest by se říci náboženství.

až by jim někdo řekl, že jejich přesvědčením jsou agitací schůze. Umělci by řekli, kdyby jim někdo řekl, že jejich uměním jsou podporné fondy a starost o rodinu. Proto rafinovaná slovní hříčka neomámí uvědomělého katolíka tak, aby se vzdal nezadatelného práva sebeobrany. Sv. Pavel hájil se sám proti nespravedlivému útoku svých občanských práv rázně — a neřekl, že to jest jeho náboženství.

Přecitasto se žehrá, jak prý v době předhusitské byl český lid vysvazován papežskými odpustky a různými taxami. Když však spočítáme všechno pozorně, seznáme, jak neaprávně to bylo procento z bohatých příjmů českého lidu doby Karlovy a Václavovy. Zato v době sekatáské platily se zcela zbytečné obrovské sumy netoliko vládkým obchodníkům, ale i alchymistům, planetářům, kouzelníkům, losníkům, zázračným doktorům, hadačům, černokněžníkům. Nynější člověk přímo žasne, když jen zhruba poslédně na některé sumy, placené z pověřenosti. Vydávaly se docela statisíce jedinému alchymikovi. Některé rody šlechtické byly docela alchymii přivedeny na zbračku hůl. Na každém zámku byla alchymická laboratoř, která ohrožovala velké jmění v popel a troud. V Praze po čtyřicet let bylo každý rok alchymistů na tisíce. A ti něco spotřebovali. Ke všemu pak na některé, kteří po velikých švindlech zmizeli, býval vydáván přímý zatykač. Ta papežská daň se rozhodně vypárela Čechům víc (jak patrně na zmožutnosti Čechů za doby Karlovy) než daň z polí, ohořelá poskytována ve století XV. a XVI.

Úvěrní družstvo Eliška

zapsané společenstvo s r. o.
v Hradci Král., Adalbertinum.

Přijímá vklady na vkladní knížky a účty. —
Úvěry osobní a živnostenské za podmínek nejvýhodnějších. Vkusné střádanky

Naše knihkupectví

nabízí Vám své služby k obstarání
všech knih, časopisů atd. Adresujte
laskavě:

Družstevní knihkupectví a nakladatelství
v Hradci Král., Adalbertinum.

E. Škarda, Brno,
umělec. autor prvního řádu
hotoví a dodává chráněné
obrázky. V každém slohu a
provedení, od nejjednoduššího
vzoru do nejobtížnějšího
sklomalby figurální, botanické
právně, lázeňské, masáže
kaménkovou pro facady, oltářní
obrázky, náhrobníky atd. s nejširším
zaručením uměleckého a odborného
dokonalého provedení.

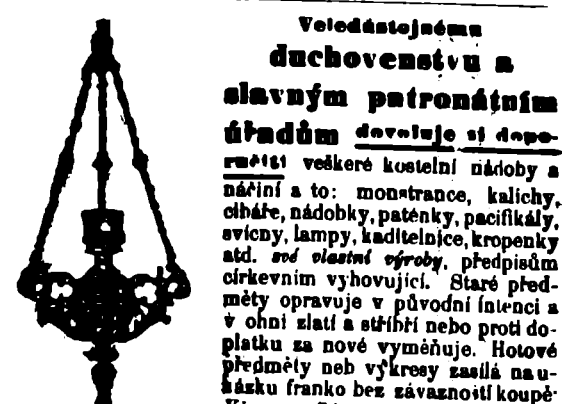

Založeno r. 1820.
SPECIALITA
pravý nátecký, po mnohá desetiletí vyhlášený žaludeční likér pod názem
Amers de Londres
kvalitními vědatory jakožto příjemný
občerstvující prostředek doporučovaný
nabízí

A. J. Andres v Ústí n. Orli.,
továrna nejjemnějších likérů.

Takto doporučuje se ku koupi pravého francouzského, srámského alivieho jakož i páv. jam. rama a všech druhů nejjemnějších likérů v cenách nejmenších. P. T. pánam obchodníkům a hostinským povoluje se k výše uvedeným cenám.

Jan Horák,
soukenník
v Rychnově nad Kněžnou
zajal se pořádek vždy
dle počtu násovy kolekci
nejnovějších druhů pravých
viněných látek
své vlastní výroby, jakož i kn. i oboz-
zemských.
Četné uznání zvláště z kruhů ve-
důst. duchovenstva svědčí o poctivé ob-
sluze mého ryze křesťanského zájmu za
dobu více než třicetiletého působení.
Učiňte, prosím, malou objednávku na
zkoušku.
Též na splátky bez zvýšení cen!
Volejenné látky na talíře.

Velodástejněmu
duchovenstvu a
slavným patronátním
úřadům dovoluje si doporučit
větší veškeré kostelní nádobu a
náčiní a to: monstrance, kalichy,
ohrádky, nádobky, patenky, pacifikály,
svícny, lampy, kaditelnice, kropenky
atd. své vlastní výroby, předpisům
církvním vyhovující. Staré předměty
opravuje v původní intenci a
v ohni zlatí a stříbrní nebo proti do-
platku za nové vyměňuje. Hotové
předměty neb výkresy zasílá nau-
šásku franko bez závažnosti koupe-
Vše se posílá poštou. Práce ruční.

JAN STANĚK,
paříž a cizelce
Praha-L. 979., ul. Karoliny Světlé, čis. 12. a.
Přímý směr c. k. zemského trestního soudu.

Československá záložna v Praze-II., Spálená ulice, číslo 46.n.

Doporučuje se všem našincům co jediný
peněžní ústav katolický v Praze. Vklady
na vkladní knížky, úročí se ode dne vlo-
žení do dne vybrání dle dohody a dle doby
výpovědi. Poskytuje půjčky všeho druhu
za mírných podmínek, zejména směneční
úvěr (krátkodobý), v dnešních dobách
zvláště výhodný. — Povinná revise
„Jednoty záložen“ v Praze.

Ve prospěch
Svatováclavské Matice Školské.
Uznáný za nejvýhodnější a nejlevnější ná-
kupní pramen v Rakousku veškerých

kostel. paramentů

prádla, praporek, přikrůvků, koberečů a
kovového náčiní ve výrobcích neustálého
závodu v Čechách, c. a k. dvorního dodavatele

Josefa Neškudly
v Jablonném n. Orli. č. 86.

Tisíce uznávacích referencí a doporučení. —
obrázkové ceníky, rozpočty, vzory a hotové zboží
k výběru franko.

Bez velkoměstské režie ve vlastních dílnách a
domech, levné pracovní síly ze venkova, čímž levnější
ceny až o 30%, než všude jinde.

Jubil. 100 let trvání a 40 let vlastní činnosti.

Adresování vždy došlovno se vyprobuje.

Kde kupujete knihy?

Naše knihkupectví Vás také vzorně obslouží.

Komisionářství

Fr. Černý - Hradec Králové

třída 18. pěšího pluku,

**obstarává koupi a prodej
zboží ve velkém.**

Telegramy: Petrol, Hradec Král.

Starodávne věci

malované knihy, sochy, sklenice,
porcelán, figurky, dřevorytiny atd.

koupím.

Nabídky do administrace t. l.

**Podporujte náš
podnik.**

*Družstevní knihkupectví a nakladatelství
v Hradci Králové, Adalbertinam.*

Paramenta.

Ignáce V. Neškudla syn

(protokolovaná firma)

v Jablonném nad Orlicí (v Čechách)

(bratr P. J. Neškudly, farář ve Výprachticích)

doporučuje P. T. veleředstojn. duchovenstvu
svůj osvědčený a často vyznamenaný

výrobní závod

**všech kostelních paramentů,
spolkových praporů a kovového nářadí.**

Cenníky, vzorky i roucha botová na ukázkou
se na požádání franko pošlou.

Poděkování.

Při pohřbu veleředstojného pána, pana

Josefa Krajička,

zasloužilého faráře ve Vosicích,

dostalo se nám tolik upřímných projevů útěchy a soustrasti, že nemůžeme každému zvlášť poděkovati a proto prosíme o přijetí vroucích diků cestou touto.

Zvlášť povinnými díky zavázáni jsme všem těm nespočetným účastníkům pohřbu, všem těm, kdož účasti svou světlou památku šlechetného kněze uctili. Prosíme z plna srdce, by vřelé díky přijali ráčili: slovatný pan okr. hejtmán Jaroslav Nápravník s chotí, p. vrchní okr. komisař JUDr. Karel Walter, p. okr. školní inspektor, p. profesor Frant. Svoboda, ředitel cukrovaru v Syrovátce, p. Erlbeck, veleředst. duchovenstvo, jež v počtu 29 svého spolubratra k poslednímu odpočinku doprovodilo, zejména vřdp. bisk. vikar. sekretář a čestný děkan z Rosic Josef Kašpar za vedení konduktu a slavné requiem, vřdp. Augustin Novák, farář z Dobřenic, za veškeré péčlivé práce s obstaráním pohřbu, vřdp. Josef Palouš, farář ze Ždánic, za promluvu v kostele.

Dále vřele děkujeme všem pánům starostům, a to: z Vosic, Vosiček, Rohoznice, Křičeně, Trávníku, Polis, Žižkovse, Sedlice a Krásnice, všem obecním výborům nejen za účastenství, nýbrž též za darování skvostných kytic a věnců. Vřele děkujeme všem dárcům kytic, upřímné díky vzdáváme učitelstvu, zejména místnímu, za vzorné uspořádání průvodu školních dětí, vřele děkujeme učitelstvu z celého okolí, jež v tak četném počtu se dostavilo, upřímně děkujeme sl. deputaci katolického spolku z Pardubic, všem sl. sborům dobrovolných hasičů, vřele děkujeme zpěvákům se sbormistrem p. Josefem Vašákem v čele za přednesení tak dojemných zpěvů, vřele děkujeme těm, kdož místo věnců vzpomněli účelů dobročinných.

Ruku vděčně tiskneme všem těm nespočetným zástupcům, které zvěčnělého v tak imposantním počtu doprovodily k odpočinku poslednímu.

Všem Vám za každý ústní i písemní projev soustrasti voláme z hloubi srdce upřímného:

„Zaplať všem Vám Pán Bůh mnohonásobně!“

Ve Vosicích a Německém Brodě, 1. února 1916.

Zarmoucení příbuzní.

Poděkování.

Upřímný bol nad ztrátou drahého, nezapomenutelného bratra, strýce a švagra, pana

Karla Bitnara,

zmírnily nám četné projevy vřelé soustrasti a veliká účast na jeho pohřbu.

Vzdáváme tudíž nejvroucnější díky zvláště Jeho Excel. nejdp. biskupovi Dru. Josefu Doubravovi, vysoce důstojné správě bisk. kněžského semináře, vřdp. sekretáři Dru. Josefu Cibulkovi, všem jiným vřdp. duchovním, stih. pp. bohoslovcům a ctihodným seestrám.

Vůbec všem velectěným přátelům, kteří projevíli tak živou účast na zármutku našem,

Bůh odplať všem stonásobně!

V Hradci Králové, dne 2. února 1916.

Truchlíci pozůstalí.

OBNOVA

Číslo 6. Předplatné za čtvrt roku 2 K 50 h
na půl roku 5 K —

V Hradci Králové, dne 11. února 1916.

Inserty počítají se levně.
Obnova vychází v pátek v poledne.

Ročník XXII.

Průběh války.

Již začalo čtvrté válečné půlletí. Nepřátelé se domnívali, že jim bude vydatnou podporou čas a veliký prostor, na jakém mohli v různých končinách operovati překvapující ofensivou. Na všech stranách však odrazení centrálními mocnostmi s krvavými čely. I tam, kde útoky byly prováděny a největší ostrážitosti, naše bdělé armádní sbory poučily nepřítel, že narazil na nejdokonalejší připravenost.

Celý svět s dychtivostí čekal, co dokáže pyšná největší námořní moc, jak anglické lodi se pokusí o soustředěný útok na pobřeží německé. Zatím však loďstvo anglické dosud zachovává úzkostlivou opatrnost; přesto ztratilo tolik jednotek, že svět nevychází z údivu nad mrštností německých ponorek. Halfour přiznal, že za těch 18 měsíců války loďstvo německé není menší než na počátku boje. Zepeliny byly podceňovány, čekalo se na zákraky aeroplanů, zvláště francouzských. Ale proštělená křídla nepřátelských letadel padala u velkém počtu k zemi za svého zápasu s mistrnými letci našimi a německými.

Po některých vážných zkušenostech seznalo se, že rozhodné rány přece jenom padnouti musí na pevnině. Pevné držení půdy, na kterou jsou konec konců odkázáni i ti, kteří bojují na moři a ve vzduchu, jest nejbezpečnější zárukou vojenského triumfu. Ti, kteří ze svého území prchli, nebudou dlouho vzdorovati jinde. A právě na pevnině jak obrovské plochy zabrány centrálními mocnostmi!

A tak válka, která se protáhla nad očekávání mnohých, přinesla našincům ještě větší vavříny než v prvním roce. Nepovedla se ani málo rytířská spekulace čtyřdohody, obmyslejší vyhladovění statečných států, jež se přece musily proti bezpráví brániti.

A tu jest vhodné připomenouti, že neodejdou rozvázní Slované ze světového zápasu bez veliké vojenské cti. Jak si počínají Slované rakouští, jak bouřevnatě bojují pod prapory naší říše, dobývajíce tak společně s jinými věrnými Rakušany válečných úspěchů, jest známo obecně. K tomu však se otevírá brána osvobození ruským Polákům, a Bulhaři dosáhli svých dlouho čekaných národních cílů.

Nuže, čtvrté půlletí války zastalo nás při vědomí síly, mohutnosti.

Na ruském bojišti dne 3. t. m. ztroskotal severovýchodně od Bojan překvapující ruský výpad proti našim předním posilám. Naše letadla vrhala s úspěchem pumy západně od Čortkova a severně od Zbaraže. 6. února napadli Rusové severozápadně od Tarnopole v noci jeden z našich opěrných bodů, který byl posunut vpřed. Ale sotva tam vnikli, již zase byli vypuzeni. Dne 9. odraženy ruské útoky u Iluxtu a na dráze Baranoviči-Ljachoviči.

Na západním bojišti byl jižně od Sommy v noci dne 6. na 7. odražen silný útok francouzský. Anglické vojenské tábory byly bombardovány německými letadly. Západně od Vimy dobyla německá vojska dne 9. první francouzskou linii v rozloze

800 m, zajala přes 100 nepřátel a ukořistila 5 strojních pušek. V Kněžském lese sestřeleno německou pěchotou francouzské letadlo.

Na přímorské frontě dne 3. t. m. u tolmínského předmostí naše vojsko rozšířilo své posice západně od Santy Lucie. V příkopech nepřítel opouštěných nalezeno bylo mnoho mrtvol a střeleckého materiálu.

Hlásí se i jiné úspěchy. Zatím však se připravují vojska obou stran k pozdějším bojům rozhodným. Černá Hora jest úplně pacifikována, takže jest uvolněno mnoho našeho vojska k akcím na jiných stranách.

Volné listy.

Ludvík XVI. Když hlasování bylo skončeno a hlasy spočítány, za ticha, v němž snad let mouchy bylo by slyšeti hývalo, předseda Vergniaud bled a hlasem bolesti se chvějícím oznámil: »Prohlašuji jménem konventu, že trestem, který stanoví Ludvíku Capetovi, jest trest smrti.« Většina byla třiapadesátihlasová, ale bedlivým zkoumáním vyšlo na jevo, že po odečtení jistých šestadvaceti hlasů, které prohlásily se pro smrt s výhradami, s tichou prosbou o milost a které vytknuty byly pod tlakem bázně, a po připočtení těchto hlasů straně druhé, Ludvík XVI. byl odsouzen na smrt vlastně většinou jediného hlasu.

Poslanci, kteří vzpírali se královraždě a mezi nimi ti, kteří o nevině Ludvíkově byli přesvědčeni, často před památným hlasováním uvažující o sile stran hlasy počítali. Důležitě stálo, že většina vyzní pro nevinu, neboť soukromé rozmluvy tuto jejich naději značně podpiraly. B. hužel, hrůza, kterou násilníci pouštěli v novinách a po ulicích, způsobila, že v poslední rozhodující chvíli ustoupilo nejen oněch šestadvacet, ale také někteří jiní. Jaké bylo napětí a jaké naděje vkládány v každý vzácný hlas, svědčí výjev, jehož vzpomněli jsme již minule, že těžce nemocný poslanec Duchatel v nočním rouchu s noční čepicí dal se donést na lenošce do sněmovny, aby mohl hlasovati pro královu nevinu.

Hněd po prohlášení rozsudku tři královi advokáti vstoupili do sněmovny, protestující a žádající o odklad a odvolání k národu. Po svých dvou družích ujal se slova starý advokát Mallesherbes, jenž přerývanými větami a se slzami dovolává se lidského citu a spravedlnosti pro dbrého a nevinného krále. Všichni ho pozorně poslouchají, dívají se na jeho ctihodné šediny a poctivé tváře, ale odvolání k národu mu odmítají, protože »H. ras s luzou předem tak vyjednala. Advokáti žádají tedy odkladu. Sněmovna se usnáší, že se o tom zítra bude jednati a pro dnešek že se schůze končí. »H. ras, která nechtěla ani odkladu, proti tomuto usnesení bouří a syčí. Zúčastníci z chodby a galerií hrnou se ven a oznamují r zhorleně zástupům, že sněmovna odhlasovala odklad. Nespokojenost se šíří po celém městě, a všecky schůzky a kluby jako-

bínské hlučí ředmi a podezíráním, že Giroudisté stálým hlasováním a odklady chtějí všechno nějak vytříbiti.

Druhého dne ve sněmovně poslanci hovoří, jak který umí nejvýmluvněji a nejbratněji. »H. ras rázně žádá, aby rozsedek byl hned vykonán, umírnění shledávají všechny možné důvody pro zdržení a důkladné zkoumání věci. Navrhuje se, aby hlasy byly znovu sčítány. Návrh byl přijat, a dle toho se zdá, že bázlivoi litují svého hlasování a bojují nyní úzkostně o nějaké východisko. Nové sčítání hlasů však ukazuje, že počítáno bylo správně, a »H. ras s galeriemi se z toho výsměšně raduje jako dravec, jemuž byla podtrčena kořist a jenž zatínaje v ni své spáry dává na jevo, že ji za nic na světě nepustí.

Po té celý den sněmovna se hádá, křičí, a průtahům pomáhají lekteři z většiny, kteří hlasovali pro smrt a kteří se hrozí svého činu, neboť hlasující pro smrt, byli toho mínění, že hlasy jejich nerozhodnou a že tak budou uchráněni od vzteku luzy. Teď s ostatními nabývají opozděné rozhodnosti a odvahy, které bohužel neuplatnili v pravou hodinu. Luza pozoruje odklady, dává se do divokého jeku. »Hlasujte konečně!« ozývá se prudce z chodby a galerií, které se proměňují v dýmající sopky. »Hlasovat, hlasovat!« hřmí se všech stran, a řevem tím chvějí se takofka zdi. Nuže, hlasuje se. Hlasování trvá celý den v sobotu a celou noc. Předseda Vergniaud, ačkoli hlasoval pro smrt, hlasuje nyní pro odklad, a za odměnu dostává se mu vztekklých výtkův a prokletí do horoucích pekel. Zchátralý a bledý člen královského rodu, Filip Egalité, jest si důležitý, neboť hlasem svým každý odklad odmítá. Poslanec, který následuje, s drtivou ironií a nekonečným pohrdáním praví: »Protože tento Filip praví ne, já pravím ano!« Po slovech těch rozpoutává se nová bouře vzteku přihlížejících Jakobínů. »Smrt zrádcům! Na lucernu s ním! Pod žilotinou!« Ruce prudce mávají ve vzduchu, tváře zběsilců blednou nebo se červenají a oči podíívají se krví. Strach mezi poslanci ujal se zase své vlády, a výsledek hlasování jest, že proti odkladu vyslovila se sedmdesátihlasová většina. Jakobíní radostně zařičeli.

Metitel. Když ministr spravedlnosti Garat dostal úkol, aby rozsudek králi v Templu oznámil, počal se třásti a vzdychati: »Jak smutné, jak hrozné to poslán!« Král dostav zprávu, po chvilkovém přemýšlení žádá, aby byl poslán k němu zpovědník a aby mu bylo dopřáno tři dny přípravy na smrt. Zpovědníka k němu posílají, ale prodloužení tří dní odmítají. Krále obklopuje z úst ticho, nemá na blízku přátel a obránců. Kněží rozhodili sice v noci po ulicích brožury, volající po osvobození krále, ale někteří při tom byli zatčeni a vazeni do žaláře a podnik, jak ani jinak nemohlo býti, potkal se s nezdarem.

Stala se jen jedna smutná událost, která nebyla pokusem o záchranu, nýbrž vraždou.

DEPEŠNÍ ADRESA: ALBIBANKA

TELEFON ČÍSLO 83

KRÁLOVÉHRADECKÁ BANKOVNÍ JEDNOTA V HRADCI KRÁLOVÉ ADALBERTINUM

PROVÁDÍ VEŠKERÉ OBCHODY BANKOVNÍ A SMĚNÁRENSKÉ ZA PODMÍNEK NEJVÝHODNĚJŠÍCH - ESKONT SMĚNEK - PŘIJÍMÁ VKLADY NA ÚROK 4%, A VYPLÁCÍ VEŠKERÉ VKLADY BEZ JAKÉHOKOLIV OMEZENÍ - SLOŽNÍ LÍSTKY POSTOVNÍ SPORITELNY ZDARMA

VELKOOBCHOD UHLÍM, KOKSEM A CEMENTEM

ŽIROVÝ ÚČET U RAKOUSKO-UHERSKÉ BANKY

ČÍSLO ÚČTU POŠT. SPORITELNY 140.273

Když postane Lepelletier St. Farguše odvezl svůj hlas: sčítání odkládá. Vzdal se že sněmovny do blízkého budoucího, aby posoudil. Když přišel, přistoupil k němu zavazující muž černých vlasů, bývalý královský gardista, jménem Páris. Bývalý Lepelletierův táž se Páris. »Ano!« Hlasoval jste pro smrt! Zadržte, vezmi za to svou odpověď! A gardista mžiknutím rozmáchl se kordem, jeho měl schovaný pod kabátem, a vrazil britkou do boku poslanecku. Můj přítel Fovrier ho uchopil, ale v zápatí mohutné odříznut se započal, a Páris uplul.

Lepelletier, jenž byl smrtelně raněn v sobotu odpoledne, umírá po půlnoci, tedy dvě hodiny před tím, než byly ve sněmovně sečteny hlasy, které většinou vyzněly pro urychlenou popravu královu. Gardista byl pronásledován, byli vysláni lidé, aby vysledili jeho stopu, ale unikl jim. Nemohla se nikdy dostat přes hranice, jako osamělý trosečník spáchá v odlehlé vesnické hospodě sebevraždu zastřelením. Zavraždění Lepelletiera nahnalo Jakobínův hodný strachu. Krvelačný Robespierre poděšen vidí yáude kolem sebe vrahy a pronáší domněnku, že teď asi bude konvent povražděn. Jeho slova docházejí souhlasu, Jakobínův oběhá tchořovina, leckde ozývá se nářek panické bázni, a velitel ozbrojené patřické moci, Santerre, zdvihl násobil a hned po té ztrojnásobil všechny strážce, aby věrných vlastencův ochránil proti branným odpůrcům, jichž mimo uprchlého gardistu nebylo.

Napoleon. Koncem t. 1816 císař dostal první dopis od své matky, která mu oznámila, že jest zdráva a že hodlá přijít za ním na ostrov. Dopis mu byl odevzdán otevřený, což ho tak rozlobilo, že jej po přečtení roztrhal. Bylo mu posláno také písmo jeho syna, které mu dáno bylo teprve potom, když dlouho bylo zdržováno anglickými úřady. V tu dobu byl Las Cases tak neprozřetelný, že světil jednomu mulatovi dopis, svědčící Napoleonovu bratru Lucianovi, ve kterém si stěžoval, jak jest s ním nešetřně zacházeno. Mulat, který byl náhončím Hudsona Love, odevzdal písmo svému pánovi, který dal Las Casesa s jeho synem vsadit na šest týdnů do žaláře, potom dal je vyvézt na mys »Dobré naděje«, a po některé době dopraveni byli do Evropy. Napoleon ve smutném vyhnanství byl tím zbaven věrného druha, jenž podpíral jeho ducha a všemožně ho zabavoval, aby teskná osamocenosť byla zmírňována. Las Cases, dostav se do Evropy, nezahléd. Jezdil od jednoho panovníckého dvoru ke druhému, a snažil se vzbudit úřpnost a osudem císařovým. Také matka Napoleonova současně poslala dopis kongresu spojených mocností a dovolávala se soucitu pro svého syna, ale nepochodila ona a bez úspěchu namáhal se Las Cases. Pro Napoleona v Evropě nepohnula se již ani ruka, dějiny jeho života u panovníků byly již zavěnovány knihou, jinými slovy, přání a smýšlení evropských mocností bylo totéž, jako v Erbenově baladě: »Ty mrtvý lež a nevstávej!«

Jakkoli Hudson Love dlouho se zdráhal vydati poprá synovo, byl až z míry spěšný se zprávou, že kongres vyloučil Napoleonovo dítě z nástupnictví Parmského vévodství. Napoleon přijal tuto zprávu na pohled pokojně a tvář jeho se pohnutí ani nezachvěla. Že však ze zdánlivého toho klidu nedalo se souditi o vnitřní lhostejnosti, o tom sám později se vyslovil v tento rozum: »Mohl bych vyslechnouti zprávu o smrti svého syna, své manželky, všech svých příbuzných, a tvář mé se nezmění. Vše zdálo by se v mém zevnějšku pokojným a klidným. Ale když ve své komnatě dím samotén, pak trpím a pak dobudou vřobu lidské mé city.«

Napoleonovo zdraví na ostrově hynulo, a na počátku r. 1818 se vyjádřil, že dlouho živ nebude. Zavínil tu mnoho nedostatek pohybu. Vycházky a výjízdy jeho byly tak hlídány a mnohými předpisy tak oklešťovány, že Napoleon raději pobýval doma. Měl o to také s Hudsonem Love časté spory anglický lékař Napoleonův, O-Meara, který kromě toho byl žádán i za do náseče; ale čestný muž ten, jako pečoval o zdraví velikého vězně, tak rázně odmítal i veliké slídění. Proto necitelný a surový ředitel postaral se o to, že O-Meara byl anglickou vládou odvolán. Dne 25. července O-Meara se loučil s Napoleonem, který mu dal listy, určené císařově rodině a projevil žádost, aby nikdo z příbuzných na ostrov za ním nechodil, aby nebyl svědkem jeho ponížení. Požádal také O-Mearu, aby mu poslal zprávu o výchově jeho syna a obejmuv svého lékaře, pravil: »S Bohem, neuvídíme se již nikdy.«

Po návratu do Evropy O-Meara vydal tiskem svůj denník, kterým osvětleny byly povaha a smýšlení císaře, nepříteli tak poníženého a do té doby od Angličanů tak málo poctěného. O něco dříve, než O-Meara, odebrali se do Evropy i generál Gourgaud s hraběnkou Montho-

lonová, čímž společnost Napoleonova stěhne se zmenšila.

Zdraví se horší. Počátkem r. 1819 dr. Antomarchi, rozený Korsíčan, dostal na žádost rodiny Napoleonovy od anglické vlády dovolení, že se mohl odebrati na ostrov a býti lékařovým lékařem. Po mnohých obtížích a nepohodlné plavbě Antomarchi přistál dne 18. září u břehu ostrova. Přijeli s ním také dva katolíti kněží. Hudson Love přijal lékaře, velmi vřelě a pozval ho ke stolu, což v Napoleonovi vzbudilo podezření: Jakmile však tisk a královská svým několik slov promluvil, nerozpakoval se věnovati mu důvěru a světil se mu přiměřeně a poruchami svého zdraví. Dr. Antomarchi neshodoval se s tím, co Hudson Love o zdraví císařovu mu před tím vykládal. Shledal, že Napoleon byl skutečně neduživ, ačkoli nebylo ještě žádného nebezpečství. Antomarchi všemožně se dožadoval, aby bylo zrušeno příslušné obmezení svobody Napoleonovy a dožadoval, že pobyt pro zdraví jeho jest důležitý. Slýva doktorova však vyznívala do prázdna, jakoby na množství nebo němotnosti vycházek císařových záležela bezpečnost Evropy.

Napoleon Antomarchiho zadržoval otázkami, týkajícími se rodiny Las Casesa a protýkal formulu p. záměnkami o své neduživosti: »Budu ještě dlouho tušiti zažívání evropských panovníků?« Překážka jest, odpovídal Antomarchi. »Nikoli, dokud jest, odpovídal Napoleon, s úsměvem Angličanů má zamýšlený účinek, hověděl jsem dlouho v tomto podnětu. Antomarchi se ptál: »Doval, aby Napoleon spravoval se jeho lékařskými radami, a císař pohněhl zvykal novému způsobu života, jak jej lékař upravil. Císař se domníval, že churaví játrami, kterých neduh v pásmu tom zhusta se přihází, a stěžoval si, že celý rok byl bez lékařské pomoci.«

Za krátký čas zalbil se Antomarchi Napoleonovi tak, že mu poněkud nahrazoval přátele, kteří se musili z ostrova vystěhovati. V důvěrné ohvě šel se s Antomarchim o své zármůtky a intimní hoře. Kromě jiného mu vyprávěl, jak jednatele a slídící Hudsonovi chtěli do příbytku jeho vniknouti, aby se přesvědčili o jeho přítomnosti, ale že je zastránil od násilí rázným prohlášením, že zastřelí prvního z nich, který odvážil se do pokoje vstoupiti.

Osmnáct měsíců Napoleon z příbytku svého nevycházel, a všechny domluvy Antomarchiho, aby aspoň koňmo vyjžděl, odrážely se od hrdoosti císařovy, která též nesla, že i zdravotní procházky mají býti podrobeny dohledu a předpisům surového Hudsona Love.

Lékař, nemoha Napoleona přiměti k vydatnějšímu pohybu tělesnému, zaměstnával ho aspoň prací zahrádknickou, které císař ochotně se oddával. Potulil si veliký slaměný klobouk, a podobnými klobouky podělil i několik číhanů, kteří mu pomáhali. Tyto klobouky však způsobily na ostrově veliký rozruch, neboť anglické úřady věřily v tom smluvené znamení připraveného spiknutí, a Hudson Love div se s rozumem nemnul. Vyptával se vojáků, donášečů, jezdil po ostrově, na podfízené úředníky se zlostně rozkřikoval, že nekonají svých povinností a že ještě maličko, a generál Napoleon by jim byl z ostrova zmizel. Svolal také poradu důstojníků, s nimiž konal o hrozičím nebezpečství porady a ustanovil nová pravidla bdělosti a přítomnosti.

Napoleon, byv o poplachu zpraven, s Hudsonem si zažertoval. Se slaměným kloboukem na hlavě vsedl na kůň a ovalem uháněl až po samé hranice, které mu kolem Longwoodu byly vykázaný. Sotva to strážce pozorovali, udeřily hned na poplach, bubny zavířily, ozvaly se také výstřely, zpráva, letící stráž od stráže donikla až k Hudsonovi, který všecek poděšen a neustrojen vskočil na koně a tryskem ujížděl na místo, aby se ujal velení a uprchlíka chytil. Když poplach dostoupil vrcholu, Napoleon byl již zase v Longwoodu, a Love zaměstnával se znovu bedlivým pátráním, co a jak bylo. Napoleon žert ještě opakoval tím, že podruhé vyšel na koni jednoho ze dvou kněží, kteří přijeli na ostrov s Antomarchim.

Jakmile byl spatřen slaměný klobouk na hlavě cválajícího jezdce, povstal poplach podobný prvému.

Provolání!

Jeho císa. a král. Výsost arcikníže Leopold Salvator s Nejvyšší rodinou Svůj významěná král. České říšské návštěvy. Jeho císa. a král. Výsost podnikl tuto cestu především s úmyslem, pozvat činnost

Zemské úřadovny pro království České Vdovské a sirotčích fondů v Praze, kteráž úřadovna se těší protektorátu Jeho a Nejvyšší choti Jeho paní arcivévodkyně Blanky, a také proto, aby se důkladně obeznámil s akcí v království Českém zavedenou pro zaplacení po-

zbylých po válkách z království Českého.

My všichni čtíme se vřelě závazání Jeho císa. a král. Výsosti a choti Jeho Výsosti za tuto počtu a účinnou podporu zaplacení vdov a sirotek po padlých vojácích v král. Českém; nepřiměřenější způsobem odvedení za to bude záslužné, jestliže bni křístiči, které Výsosti manželé věnují Svě zájem měrou tak vynikající, obmyslíme dary.

Za tím účelem se zamýšlí zahájit rozsáhlou sbírku s jednotným příspěvkem, z níž má vzejti fond o názvu:

Základ arcivévodkyně Leopoldy Salvator a arcivévodkyně Blanky.

Zveme všechny, jichž přímý se válkou podstatně nezmenšily a jimž žádaný dárek hezdá se těžkou obětí, aby si netížili příspěpti k věnování tomu.

Dar každého jednotlivce má činit 10 K.

Při obětovnosti obyvatelstva tak často již osvědčené není o tom pochyby, že toto věnování, které má mít jméno Výsostých manželů, získá u šlechtilemu účelu zaplacení vdov a sirotek po vojácích znamenitou částku. Docházející dary budou vedeny v přílohu c. k. okr. hejtmánství a uveřejňovány novinařmi.

Úvěrní družstvo Eliska

zapsané společenstvo s r. o.
v Hradci Královském; Adalbertinm.

Přijímá vklady na vkladní knížky k účtu: —
Úvěry osobní a živnostenské za podmětek nejvýhodnějších. Vkusné střádání

Politický přehled.

Soustředění českých politických stran. Dne 7. t. m. sešel se výkonný výbor strany národní. Po skončené debatě předložil předseda dr. Karel Mattuš tento návrh: Výkonný výbor strany národní, slyšev zprávu o jednání mezi zástupci stran: národní, svobodomyšlné, národně-socialní a pokrokové, sněhuje k nápravě poměrů mezi českými stranami politickými, jednak soustředěním právě zmínovaných stran ve stranu jedinou se jménem strany národní na základě dohody mezi nimi ujednané při ponechání volnosti přístupu pro stranu státoprávní, jednak utvořením svazu všech českých stran politických v zemích českých schvaluje toto jednání a dohodu uzavřenou a usnáší se, aby v důsledku dohody výkonný výbor nynější strany národní (staročeské) a tím zároveň strana sama považovaly se za rozpuštěny, jakmile se ustaví výkonný výbor nové strany národní. Výkonný výbor vítá a schvaluje další záměr, aby zřízen byl svaz všech českých stran politických v zemích českých. Do výkonného výboru nové strany národní vyšle výkonný výbor tři členy ze svého středu. — Návrh tento byl přijat všemi hlasy přítomných, jeden člen zdržel se hlasování. Předseda ukázal k velikému významu přijatého návrhu a vyslovil naději, že slibný počátek důležité akce bude dovršen dokonale provedením toho, co celý národ toužebně očekává. Nato přikročilo se k volbě tří členů pro výkonný výbor nové strany národní a zvoleni byli: dr. K. Mattuš, dr. Jos. K. Slavík a dr. Brabec, starosta karlínský.

Jednotná polilická organizace rakouských Poláků uskutečněna. Dne 6. t. m. skončeno jednání mezi předsedou Polského kola drem ryt. Biliňským a předsedou polského národního komitétu Jaworským. Také v otázce zřízení jednotné reprezentace bylo docleno úplné shody. Vstup sociálních demokratů, národních demokratů a východohaličských konservativců do polského národního komitétu byl v zásadě stanoven. Také se skupinou Stapiňského bylo prostředkováním dosaženo dohody. O doclení všestranné dohody zasloužil se mimo hr. Coluchovského i jmenovitě rakousko-uherský vyslanec v Sofii hr. Tarnowski, jehož úsilí dlužno děkovati vstup Podolanů do národního komitétu.

100.000 vagonů kukuřice pro centrální úřadnost. Ústřední komise v Rumunsku udělila pro prodej a vývoz obilí zmocnění, aby podepsána byla smlouva o nákupu 100.000 vagonů kukuřice, sjednaná konsorciem ústředních mocností.

Mezi Německem a Spoj. Státy došlo v záležitosti »Lusitanie« v hlavních věcech k dohodě.

Papežský delegát v Japonsku. Z Lugana, 7. února. »Osservatore Romano« sděluje z Tokia: Včera přijel do Tokia Mgr. Petrelli jako papežský delegát, aby mikadovi odevzdal papežské blahopřání. Byl přijat v delší audienci mikadem, který vzkázal papeži Benediktovi upřímné díky.

V Petrohradě zasedání duma a hosudarstvenného sovětu má trvati až do 22. února. — Pro velikou drahotu bude část petrohradského obyvatelstva odvezena. Především se přeloží 135 továrén i s dělnictvem do těch ruských měst, kde zásobování jest přiměřenější.

Nová revoluce v Portugalsku oznámena. V portugalské 3. únoru: V lisabonské ulici Tobias byl

bumou zabít strážmistr a dva republikánští gardisté. Útočníci byli zahájeni revolverovými výstřely. V ústředí čtyřech vybuchlo několik pum a způsobily věcnou škodu. Úřady učinily bezpečnostní opatření. Palác guvernérův sítěžen vojskem. Sídlící dělnických syndikátů obklíčena vojenskými kordony. Povstalci snažili se přivést i všeobecnou stávkou. Doprava na pouliční dráze zastavena. Všichni zatčení byli internováni na válečných lodích. Agitace zmohutněla v Setubalu, San Pedru, Coria, Redundu a Montemor, kde byli purkmistři mučeni a pak popraveni, dále v Aguarantes P. I. gariu a v jiných místech, kde davu vnikly do spýcharů rolníků a odvlekly obilí. Do těchto míst vysláno bylo vojsko.

Smlouva o ruské výpomoci v Japonsku v částce 50 milionů yenů na vyrovnání ruských státních výloh byla podepsána.

Španělsko španělského ministerského předsedy k válce. Romanones prohlásil, že španělská vláda touží upřímně po míru, ale nemíní, že naděje již okamžitě pro přátelské zakročení. Španělsko přejí si vytrvati v neutralitě, to jest přátelství všeho lidu.

Americký projev neutrality. President Wilson prohlásil, že Spojené Státy jsou a chtěly setrvati s celým světem v míru a přátelství. Světový mír nezávisí na Spojených Státech, jež sroslily z obyvatelstva veškerého světa, nýbrž na ostatních dílech zeměkoule.

Záložna v Hradci Král.,
Japonské náměstí č. 168.

Vklady na knížky 4%
Půjčky. — Úvěry osobní. — Zálohy.
Rekompt účtů a směnek.

Kulturní Hlasy.

Z alchymistického ovzduší století XVI. Zvláště ke konci jeho věku poselstí jak učence tak prosté přimno horečka; hledán kamen moudrosti, pátráno, jak vyráběti z předmětů málo cenných zlato, dryadnický ohlasování, jak alchymisté prodávají lidský život na 500—600 let atd. V Praze byly zamestnány každoročně tajemným uměním tisíce dobrodruhů z Itálie, Polska, Francie, Anglie. Četní boháčci přicházeli na mizina tím, že platili alchymistickým podvodníkům báječné sumy, anebo že si kupovali drahé předpověti k vlastním pokusům. Na každém českém zámku byl nějaký alchymista, který ovšem z pošetilosti lidské žil nádherně. Jan Zajíc z Haseburka, potomek jedné z nejstarších a nejslavnějších rodin českých, zdědil majetek, který se počítal na několik milionů. Byl velkým podporovatelem věd a umění, měl knihovnu proslulou bohatostí. Ale — byl vášnivým alchymistou, což ho učinilo žebrákem. Po své smrti (r. 1616) zanechal veliké dluhy, synové jeho žili v nouzi veliké. Pán Vilém z Rožmberka stal Angličan Kelley v době nepřítelů třet let 300.000 zlat. Životopisec Vilémův Václav Brezan při roce 1592 praví: »Pan vladař tak byl velice od těch podvodných alchymistů lán, že jim divně zápisy od sebe čítal, jako i nějakému Křištofovi z Hirsemberku, hejtmanu, když živý dal se styčeti, že dvě tajnosti umí, předně v měsíci jednom střibru v zlato ryzí proměňovat s pateronásobným užtkem, druhé (po druhé) z jedné hliněny střibry třet loty čistého lajn zlata vytáhnouti. Chlěv pán tomu se naučiti, kdyby mu to ukázal, přislíbil mu darovati, a k tomu se zapasal 6000 dukátů. Nadto výše tak mnoho jim věřil, že jeden pána navedl, že zlaté (zlaté peníze) v zemi jako jiná semena, když se k tomu připraví, růsti mohou. A tudý, vymluvil na pána 80 dukátů a sázel je v jistém místě do země, pokropovav k tomu strojenými vodami. Za některý den, dohlídnuv k nim, a když svůj chvilu uhlídal, vybral semeno, vyvázl přeč a tak pána podvedl.«

Pán Vilém byl jinak pán velice rozšafný, proslul svoji moudrou politickou rozvahou i za hranicemi. Ale nenapadlo ho tázati se Hirsemberka, proč chce od něho peníze, doveďte-li si zlato dělají sám. Nečekal druhému, aby zkoušel jako semeno napřed svých dukátů vlastní. Dobře napsal Komenský o alchymistech ve svém Labyrintu světa: »Těch já jito, kteří badarmo pracují, dosti vidím; kteří by pak kamene dostávali, zádocho nevidím. Zlato vidím, že jito vaře a život škvaře, oboje promatují a proškvařují.«

Ale příliš neodsuzujeme své známé předky. Vždyť zase nyní vynikající slovo Janovický, kartáky a váleční proroci zvláště v osvěcené Paříži.

Balbinové z Vorlíč. Rodina patricijská, byla v Hradci Králové již v XV. stol. usadila. K původnímu jménu Škorníkové přibrali jméno Balbinus, a když nabyl titulů z Vorlíč, psali se Balbinové z Vorlíč. Nejstarší známý člen rodiny byl Jan Balbin Škorníček, měšťan královéhradecký v první polovině XVI. století. Zanechal tři syny: Jana, Filipa a Ondřeje. Jan narodil se r. 1529 v Hradci, studoval na univerzitě pražské a byl tu povýšen za bakaláře svobodných

umění, vyučoval na některých školách s dobrým prospěchem; skládal i latinské básně. Stal se zakladatelem pražské větve Balbinův. Pro své platné služby byl povýšen r. 1553 i s bratrem svým Filipem do stavu vladického, takže odtud psali se Balbinové z Vorlíč (nejspíše dle usedlosti své u Hradce Králové). Byl držitelem gruntů šosovnic v Praze, Nymburce a statku zemského Ovčár u Kutné Hory. Zemřel r. 1570. — Nejmladší syn Ondřej, také Laurinus zvaný, usadil se v Německém Brodě. Zemřel r. 1582. Druhý syn Jana byl Filip, zakladatel královéhradecké větve Balbinův. Vyučil se řemeslu malířskému a usadil se v Hradci. Zdá se, že malby ve starších kancionálech hradeckých on sám vytvořil. I primátorem byl a s bratrem svým nadán jest titulem z Vorlíč. Zemřel kolem r. 1575, zanechav syny Jana a Jiřího. Starší byl malířem a zemřel bezdětek. Jiří žil také v Hradci; patřila mu též Lhotá pod Libčany. R. 1584 byl přijat i se synem Bedřichem do stavu rytířského. Zastával úřady veřejné, byl přítelem věd a umění a přispíval valně na skvostný graduál, v němž k r. 1585 se nachází pěkná jeho podobizna. Synové Bedřich, Jan, Daniel, a Adam nadělali svým nezbedným a bujným životem otci starosti dost a dost. Když r. 1589 otec zemřel, rozdělili se po dlouhých soudech tak, že Bedřich dostal Lhotu Libčanskou, Jan dostal Dřevč, Daniel a Adam domy a grunty v Hradci. Bedřich zemřel r. 1599 a statek po něm dostal Adam. Daniel zemřel v Hradci bezdětek, Adam byl suken kráječ; statku Lhoty byl držitelem na krátko, neboť byla r. 1621 připojena k panství pardubskému. I on zastával v Hradci některé veřejné úřady. Jan zemřel morem r. 1599, zanechav syny Lukáše a Jiříka. Jiřík zemřel r. 1619 na ránu, kterou utřil, bojuje na straně císařské proti stavovskému vojsku. Lukáš držel Dřevč Ži v Hradci, později byl purkrabím v Pardubicích. R. 1620 prodal Dřevč a odstěhoval se do Hradce, ale již po čtyry letech zemřel. Měl 6 synů, z nichž všichni zemřeli nedospělí až na Bohuslava Ludvíka, jenž jest posledním, ale zároveň nejslavnějším mužským potomkem svého rodu.

Nestálá stálice. Již r. 1717 Halley konstatoval, že domnělé stálice letí prostorem světovým také s velikou rychlostí. Poněvadž však jsou od nás nesmírně vzdáleny, dá se jejich pohyb dokázati teprve průběhem stoletého pozorování. Naše slunce letí prostorem světovým rychlostí asi 20 km za vteřinu. Ovšem s ním letí i všechny jeho oběžnice, měsíce, jež k ním náležejí a také komety, jež tvoří sluneční dvoranstvo. Ale kolem kterého přemocného středu naše sluneční soustava kolotá, posud nevíme. Pouze tolik hvězdáři konstatují, že naše soustava se pohybuje směrem k souhvězdí Herkuly, které zdobí letní oblohu. Některé stálice šinou se vpřed rychlostí přímo úžasnou. Tak na př. dle proslulého hvězdáře Flammariona jedna hvězda ze souhvězdí »Velkého Medvěda« uletí za vteřinu 300 km. Německý hvězdář Argelander vyzkoumal, že jiná stálice se pohybuje rychlostí asi 580 km za vteřinu.

Ani mlhoviny, které se jeví našemu zraku jako slahé obláčky, nestojí na jednom místě, nýbrž letí rychleji nežli stálice. Mlhovina v souhvězdí Andromedy pohybuje se rychlostí asi 300 km za vteřinu. Jiné mlhoviny dokonce až 1000 km.

Tedy patrné, že za několik tisíciletí hvězdná obloha bude představovati zcela jinou šachovnici než dnes. A snad již pravěkové nynějších vědců dovedou asi načrtnouti, jak se změnila poloha jednotlivých hvězd za 50.000 let.

K takovému domu, předstihujícímu každou smyslovou představu, jest ovšem potřebí úžasně rozsáhlého prostoru, obrovské vzdálenosti jednotlivých souhvězdí, aby nedošlo ke katastrofě celé hvězdne soustavy. Ale také zákon gravitace a jiné přesné fyzické zákony, jimiž Bůh řídí běh hvězd, nesmí selhat. Jinak při úžasném tanci hvězd docházelo by demě k hroznému střetnutí a zkáze. A člověk, malý červíček na skrovné planetě, naivně se pyšní svou duševní silou; docela leckde snaží se namalovati, že ten majestátní let i účelné kolotání jest dílem nějaké náhody; že kosální hodinový stroj pravidelně funguje bez řízení Nejvyššího. Tvůr, který ani nejpříjemnějším přemýšlením nedovede přidati své postavě loket jeden, hledí s pyšným sebevědomím na mistrovství, jehož nemůže ani — domyslet si dokonale pochopiti.

Odkazy probošta a dvor. rady dra Fr. X. Kryštůfka. U okresního soudu pro Malou Stranu a Hradčany v Praze byla prohlášena poslední vůle zvěčnělého vsdp. probošta a dvor. rady, Ph. Dra Fr. X. Kryštůfka ze dne 27. února 1911 s dovětky z r. 1914 a 1915. V poslední vůli jasně zračí se šlechtná povaha Kryštůfkova, který máje pro svou osobu jen skromné potřeby, nastídal za dlouhá léta dosti velké jmění, ze kterého zřídil celou řadu dobročinných a zbožných odkazů a nadání, nehledě k hojným věnováním, která učinil ve prospěch svých sourozenců i vzdálenějších příbuzných. Poslední vůli založil probošt Kryštůfka především fundací na mše sv. v rodném svém městě Humpolci částkou 1200 K. Seminárnímu kostelu v Hradci Králové, kde jako profesor semináře ná-

sobil, věnoval pro týž účel 400 K. Na mešní fundaci ve svém farním kostele u sv. Tomáše na Malé Straně odkázal 400 K a na mešní fundaci v kostele u Všech Svatých na hradě pražském, kde byl kanovníkem, děkanem a později proboštem, 600 K. Jiným církevním účelům sloužil tyto odkazy: kostelu u sv. Tomáše na Malé Straně 300 K, opatství v Želivě celkem 450 K, kostelu u Všech Svatých 800 K, záduší kostela v Chotči, jehož patronát kapitolu u Všech Svatých přičiněním Kryštůfkovým převzala, 400 K, chrámu sv. Víta na dostavění a výzdobu 800 K, kostelu v Humpolci 600 K, k záduší hřbitovního kostela v Humpolci 400 K, na katolické misie 600 K, Božimu hrobu 300 K (zvěčnělý byl rytířem řádu Božního hrobu), ke zřízení kaple sv. Václava v Humpolci základ 200 K. Celou řadu odkazů věnoval Kryštůfka katolickým korporacím, tak Svatováclavské Matici 1000 K, Bratrstvu k uctění nejsv. Svátosti oltářní v Humpolci 300 K, spolku »Vlast« 200 K, družstvu spisovatelů při »Vlasti« 300 K, historickému kroužku při »Vlasti«, jehož předsedou byl, 500 K, Katolické lize 100 K, Konferenci sv. Vincence u sv. Tomáše na Malé Straně 200 K. Pjovu spolku v Praze 600 K. Z národních korporací našich obmyslil Kryštůfka Ústř. Matici Školskou odkazem 800 K; dále na obecně prospěšné, vzdělávací a dobročinné účely odkázal: Českým školním bratřím v Bubenči na jejich český katolický učitelský ústav 10.000 K, témuž učitelskému ústavu zvláště ještě 4000 K, Kojeji Arnošta z Pardubic 1000 K, chudým v Humpolci 200 K, ústavu hluchoněmých na Smíchově 300 K, arcibiskupskému katolickému gymnasiu v Bubenči 2000 K. Koněčně založil Kryštůfka v poslední vůli dvě rodinné studentské nadace, odkávav na jednu 12.000 K a na druhou 8000 K.

Sochy, oltáře a j.

provádí absol. a k. odborné školy
a e. k. umělecko-průmyslové školy
Jan Dušek v Chrudimi.

Obrana.

Nad pádem vzdušných zámků filosofie. Socialistický spisovatel filosofický Koelsch napsal nedávno významnou pravdu: »Dnes jest disciplína všude, jenom ne v myšlení.«

I ten fenomenalismus, ten přírodovědecký světový názor bez přírody jest již silně kritizován; také není vlastně soustavou filosofickou, nechce jí býti. Přední zastance toho směru (o kterém již v našem listě bylo psáno) Arnošt Mach se úplně zřiká »metafysiky«. Podobné stanovisko zaujímá i řada jeho soudruhů. Ale zřikající se metafysiky, staví se zády k tomu, co nazýváme uceleností a zaokrouhleností názorů. Tak ovšem sami zřejmě jsou filosofové bez — filosofie. Na př. jejich zásada, že každý může mít svoji pravdu, jest důkazem, že jsou si svého ožebračení vědomi. Dle Macha jest účelem vědy ušetřiti člověku myšlenkovou práci. Věda učí ho jenom užívati nahromaděných zkušeností celých generací a navádí ho ke sbírání zkušeností, z nichž mají opětně těžiti budoucí.

Mach inluví o prvních vrozených dojmech, které bývají dočasnými náladami organismu spolu určeny; praví, že na pozdější dojmy smyslové mají vliv starší; prvý proces jest komplikován druhým, procesy probíhají zprvu samovolně, později však uvědomují se zvolna. To jest ovšem psychologie nejjednodušší, primitivní. Mach psychologuje, odbýváje celou moderní psychologii zkrátka; navrhuje sice její moderní metody, ale přidržuje se jakéhosi populárního »snadno a rychle.«

Při fenomenalismu není možno mluvit o přírodovědeckém názoru světovém, nýbrž jenom o způsobu nazírání jistých přírodovědců na svět. Zamítnutí »metafysiky«, zakřiknutí psychologie a svévolné omezení noetiky (theorie poznání) nemá nároku na název světového názoru.

Zkrátka fenomenalisté, kteří poznali neudržitelnost filosofických soustav dosavadních, úsilně hledají směr nový, ale zastavují se na polovici cesty, rozhlížejí se plaše na několik stran. Vězíce jednou nohou v názorech starších, nevědí, kam druhou nohou vkročí. Nepřímou potvrdili, že nelze čekat od pyšných systémů dneška žádného pronikavého úspěchu, ale sami tápají. A tak i nové proudy jsou vážným dokumentem, jak padají vzdušné zámky moderní filosofie. Věru není jednota myšlení u těch, kteří podceňují význam Božního Zjevení. A tisíciletá zkušenost dokazuje, že na základě pouhého rozumu lidského k této jednotě vůbec nedojde.

Připravu. V socialistickém časopise »Der Kampf« (seš. 11—12) píše O. Eckstein, jak se různí odpůrcové názorů socialistických snaží vsugerovati (uměle vnuknouti) dělníkovi »určité ideologie«. Poznamenává otevřeně: »Dvě z těchto ideologií jsou dnes zvláště důležité pro dělnictvo: národní a náboženská. S oběma těmito ideologiemi (naukami o právech, ideách) musí socialistický agitátor podstoupiti boj.« — Snad by bylo lépe,

kdyby Eckstein raději v časopise, který se prohlašuje za vědecký, doporučil, aby ti agitátoři zmíněné ideologie prostudovali lépe než jak se o nich učili před válkou — a pak teprve o nich mluvili. Ohlašovali předem boj tomu — co nebylo dobře poznáno, znamená šíření zmatků a nikoli uvědomění. Začne-li se takovou metodou, ozve se starý, všedně skřipající kolovrátek znova: »Kristus chodil bos, ale nynější hierarchie... Náboženství patří jen do kostela« atd. Vytáhnou se na světlo staré, překonané fráze Haecklovy a j. v. Vždyť přece ta protikřesťanská »věda« přímo úpěnlivě volala jako smutná žebráčka po reformě. Po válce bude potřeba občany znavené kulturním bojem klidniti a vésti k snášlivému soužití. A toho se nikdy nedocílí tendenci stranickou agitací. Zato však skutečné vědy se katolíci nebojí. Aby konečně zvítězila upřímná snaha po uvědomění lidstva, bude potřeba každé straně vážně zpytovat svědomí. Nesmí se občanstvo tříštit proto, aby agitátoři různých stran měli zajištěnou výnosnou hmotnou existenci. A právě strana Ecksteinova jest povinna po válce upřímně k vůli utišení vln přiznati, jak překotně v době přímé zkoušky změnila své stěžejné zásady, čímž jak ta její věda skutečnou vědou nebyla. Po morálním ztroskotání dobrodružství staršího zajisté nelze doporučovati, aby se užívalo velikých davů za pokusné kráľky dobrodružství nových.

Za válečného ruchu.

Následník trůnu u armády arcivévody Josefa Ferdinanda, Jeho c. a k. Výsost arcivévoda Karel František Josef navštívil z Nejvyššího příkazu Jeho Veličenstva císaře v minulých dnech měsíce února armádu arcivévody Josefa Ferdinanda, bojující na severovýchodním bojišti. Přibyl 1. února do stanoviště armádního velitelství, byl následník trůnu uvítán velitelem armády a přijal hlášení o nynější situaci armády. V též den došlo k prohlídce prostorů, ve kterých odehrály se podzimní bitvy. Doprovázen velitelem armády, navštívil pan arcivévoda následník trůnu v následujících dnech všechny divise armády a přesvědčil se všude na místě o jejich výtečném stavu. Nejudatnější a největších úspěchů se dodělavší důstojníci a vojáci byli při této příležitosti namnoze vyznamenáni pochvalnými oslovenými. Mnohým odevzdal Jeho c. a k. Výsost vlastnoručně ižce vybojovanou, dobře zaslouženou Nejvyšší dekoraci. Když 6. února dokončil cestu, rozloučil se pan arcivévoda Karel František Josef nejsrdečnějším způsobem s velitelem armády a přibyl 8. února opět do Vídně, aby podal Jeho Veličenstvu nejuctivější zprávu.

Významná volba v Chorvatsku. V minulých dnech konaly se v novogradištském okrese zajímavé volby ve volebním okrese; dosud zastupoval jej posl. dr. Hinkovič, který na počátku války prchl, byl pro velezradu odsouzen a zbaven mandátu. V okrese bydlí 40 proc. řecko-pravoslavného obyvatelstva. »Reichspost« líčí tuto volbu takto: »Ani Srbové, ani vládní strana koalice nepostavili kandidáta, ač zvolení kandidáta koaliční vládní strany s ohledem na spolupůsobení srbských a úřednických hlasů bylo zajištěno. O mandát ucházel se tentokrát jen křesťansko-sociální kandidát, katolický profesor theologie, dr. Jos. Pazmann, děkan záhřebské university. Ze 1700 doma se nalézajících voličů volilo jej 1182, byl tedy zvolen velkou většinou a mezi jiným také jednohlasně v řecko-pravoslavných obcích Okucanu a Lipovlanu. Je to neslýchané od mnoha let. Dr. Pazmann dostavil se také mezi pravoslavné obyvatelstvo a všude prohlásil: »Vy nejste Srbi, jste řecko-pravoslavnými Chorvaty a jako takoví můžete a máte s námi jíti, ježto vaši víru nechceme ohrozit! Jsme jednotným chorvatským lidem. Srbství v Chorvatsku je výmyslem našich nepřátel!« — Volba tato je pro politický převrat ve Slavonii skutečně pozoruhodnou.

Prosba poslance Kadíčka. Tento poslanec křesť.-sociální strany dne 6. t. m. u J. Exc. ministra Trnky učinil následující podání: »Nastalými poměry takměř veškeré práce veřejné v mých volebních okresech a také jinde ustaly. A přece přemnohé stavby silnic, úprava řek zvláště horských bystřin a nádrží vodních, v zájmu celých krajů jsou potřebné, ba neodkladné. Z té příčiny tlumočím Vaši Excelenci nejuctivější prosbu: Račiz Vaše Excelence příslušným činitelům přednésti žádost naléhavou, aby na stavby silnic, na př. na Vyzovsku, z Rožnova na Bečvy atd., jakož i k regulačním pracím na Moravě vůbec a na Valašsku zvláště byli vysláni váleční zajatci. Vždyť naši vojáci zajišťují také musejí podobné práce v zemích nepřátelských konati.«

Mírový hlas anglický. Anglický spisovatel Wells otiskuje v »Daily Chronicle« velmi pozoruhodné vývody, v nichž poprvé mluví Angličané o takovém míru, jak se utvoří, když ve válce bude pokračováno. »Köln. Volksztg.« podotýká k tomu, že Wells snažil se svým krajanům vložiti myšlenku, zdali je ještě s výhodou pokračovati ve válce. To je velmi příznivá a reálně politická myšlenka. Jestliže Wells se odváží navrhnout mírovou my-

šlenku sice opatrně, avšak přece jasně a srozumitelně, lze se domnívati, že půda pro tuto myšlenku v Anglii je již připravena více, nežli lze souditi z jednotlivých u nás známých okolností.

Veliké rozmrzení Italů nad válečnými nezdary. Spolupracovník »Neue Zürcher Ztg.« zjistil v Itálii vlastním pozorováním kromobyčejně velkou válečnou znavenost, která pochází z povážlivě tlsné v náladě obyvatelstva. Zcela zvláštní jest převrat lidové nálady vůči iredentistům. Od Alp až k Sicílii stalo se okřídleným heslem nyní: »Chraň nás Bůh před »neosvobozenými«! Vojáci, vracející se z fronty, vyprávějí stále a stále, že právě ti »neosvobození bratři« jsou nejohroženějšími protivníky a že jihotyrolští střelci z »Iredenty« nikdy neminou se cíle v řadách italských. Dále však jest viděti, že obyvatelé pohraničních území, označovaných dosud za neosvobozená, která jsou obsazena Itálií, jeví veliký odpor proti »osvobozovatelům«. »Nač přinášeti všechny tyto oběti, nechť-li iredentisté byti osvobozeni?« ptá se namnoze lid a reptá proti tomu, že pro věc tak bezúčelnou mají býti obětováni synové a bratři. Tento pocit byl ještě zesílen míněním, zavlčeným rovněž od dovolenců a raněných, že rakousko-uherskou frontou vůbec není možno otfásti.

Dotazy na válečné zajatce, příslušné do král. Českého, nemají se podávati kanceláři pro válečné zajatce (Kriegsgefangenenbureau) do Vídně, nýbrž Zemskému pomocnému spolku Červeného kříže, pobočné kanceláři v Praze I., Husova ul. č. 20 (palác Clam-Gallasův). Aby usnadněno a urychleno bylo vyřizování dotazů na válečné zajatce, byla organizace výkazová při Červeném kříži tím způsobem decentralisována, že převzaly Zemské spolky Červeného kříže evidenci zajatců, kteří přísluší jsou do dotyčných korunních zemí. Tak na př. do Čech příslušný válečný zajatec jest v evidenci u Zemského pomocného spolku Červeného kříže v Praze, i když přináležel k některému sboru vojenskému, který leží nebo se doplňuje v jiné zemi korunní. Následkem toho žádá se obecně snažně, aby ve svém, jakož i v zájmu rychlého úřadování u zpravodajen Červeného kříže řídilo své dotazy přímo na správnou zpravodajnu.

Na osleplé a raněné vojny, sirotky a vdovy, invalidy a Červený kříž ráčí dále věnovati: Nejmenovaná z Rovně 8 K, slč. A. Formanová z H. Kostelce 50 h. — O další sbírky a dary na Zemský svaz katol. Orla v Hradci Králové se prosí.

Poštovní doprava balíků do Uher. Omezení dopravy, platné od 4. listopadu 1915, dle kterého mohl jeden podatel v jednom a téže dni zaslati do Uher pouze 10 poštovních balíků — se dnem 4. února 1916 zrušuje.

Co nejdříve vyidou

Antonín Kaška,
děkan v Kostelci n. Orli.

KÁZÁNÍ k májové pobožnosti (Blahoslavenství Pisma svatého)

ani 8 takových archů úpravy nedálních
a avšl. dních kázání téhož aut. ra
al'pravdou ke ctn. stí.

Záznamy přijímá již nyní

**Družstevní knihkupectví
v Hradci Králové.**

Církevní věstník.

VÁCLAV HLAVSA †

Odešla k Bohu duše dětsky zbožná, lidumilná, drhá všem, kteří ji znali. Včera o 3. hodině opustila svou tělesnou scéru. Kanovník Hlavsa tužil blížící se skon již delší dobu a v posledním čase připravoval se na poslední pouť s dojemnou oddaností do vůle Boží. Na Hromnice (2. t. m.) choroba mu bránila účastniti se posvátných obřadů v chrámu katedrálním. Jeho Exc. nejd. biskup tedy mu poslal hromničku do bytu. Druhý den ve čtvrtek se chorému poněkud ulevilo, a proto neuváženě pracovník přišel do konsistorie sese přednášet své referáty. Děkoval arcipastýři za pozornost a hlasem sklivým pronesl, že bude hromničku tu brzy potřebovat. Hned však byl od přítomných vše povzbuzován, aby vypudil z hlavy pochmurné myšlenky. Ačkoli při účasti na rukování ležela se přece jenom na tváři jeho veliká

znavenost, domlouval mu nejd. biskup, aby si šel raději domů odpočinout. Kanovník však odvětil, že se mu doma stýská, že zde v konsistorní síni rád posedí mezi svými. Když se vrátil domů, přivolaný p. MUDr. Holeček prohlásil, že nemocný nejméně po šest dní nesmí vyjíti ven. Dne 9. t. m. večer navštívil pacienta Jeho Biskupská Milost, nad čímž projevil chladnouci hodnotář velkou radost. Ve čtvrtek mohl dojiti k operaci. Následkem těžké chřipky roku ložského trpěl srdečním neduhem a vodenatostí, k čemuž přistupovaly jiné komplikace. Chorý prohlásil, že se dá předem zaopatřiti, ačkoli již předtím opětovně byl posilován sv. svátostmi. Byl tedy povolán před polednem dp. kaplan J. Brabec. Kanovník oblékl se do kleriky, při počátku posvátných obřadů klekl a odpovídal vroucně k slovům recitovaných modliteb. Když přivítal Nejsvětější svátost a poslední pomazání, ještě chvíli poseděl a klidně poznamenal, že měl přání, aby byl pohřben v místě svého dlouholetého působení — v Rokytnici; ale prý nyní jest to obtížno, proto chce spáti společně se svými kolegy na Pouchově. Váš se také připravoval na poslední cestu klidně jinak. Prohlásil, jaké chce mítí úmrtní parte. Pak ještě poseděl do odpoledne. Když se k němu dostavil před 3. hodinou víp. oficiál Chadaba, tu k hovor se zvedl, šel usednout na postel, hlava se mu sklonila — a vydechl naposled dříve, než se lékař dostavil. Bylo to o 3. hod. odpol. — Když se roznesla zvěst o smrti dobrého kněze, každý lítoval skromného, vlídného kanovníka, který někoho nezarmoutil. — Nehynoucí pomník postavil si zesnulý v kolátně rokytnické svou obětavou národohospodářskou činností. Jeho úšlým a obětavým přičiněním se stalo, že byla stavěna dráha z Vamberka do Rokytnice. Hlavsa vymohl též budování císařské silnice. Chudý lid v onom okrese vděčně a dlouho bude vzpomínati dobrotivého srdce svého duchovního správce. Rovněž veliké věci vykonal v oboru katolické žurnalistiky a ruchu organizačního. — Instalaci svou slavil v Hradci Králové dne 10. května 1914. Dlouho tedy v našem městě si nepobyl a přece jenom si získal zde svou dobrotou velkou řadu čtitelů. Bůh odplatí věrnému služovi svému všechny jeho dobré skutky stonásobně! — Pohřeb zvěčnělého konati se bude v Hradci Králové v pondělí o deváté hodině.

Zprávy diecéšní. Vyznamenání jsou pánové: Ed. Knopp, b. notář, farář na odp. v D. Hedčích, jmenován čestným konsm. radou. Jos. Ruml, vik. sekretář, farář v Č. Bělé, pověřen správou vik. úřadu německo-brodského. Fr. Kašák, os. děkan, farář v Ronově, jmenován vikar. sekretářem. Jos. Holke, katecheta v Chrásti, obdržel farm. synodali. — Ustanovení jsou pp.: Jos. Navrátil, admín. za faráře v Sadělově, Vinc. Jandák, farář v Hradištku, za faráře v Čibuzi, Jos. Jahoda, koop., za admín. v Oubislavcích, Jan Hampel, kaplan v Lanově, za kaplana do Vrchlabí, Karel Vašata, kaplan ve Skutči, za kaplana do Lanova, J. Adamec, kaplan v Týnci n. L., za admín. tamtéž, Jan Benák, kaplan v Sádce, za kaplana do Lukavce, Karel Prucha, koop., za admín. v Dobřém. Vojt. Kadera, kaplan, za admín. ve Starkově. Aug. Novák, farář v Dobřeněch, za excurr. admín. fary vosické, Štěpán Bobek, koop., za admín. v Dohaličkách. — Na odpočinek vstoupili pp.: Josef Pohl, farář v Dobřém, Jos. Franz, farář ve Starkově. — Uprázdňená místa: Fara v Dobřém, patron Bohuš hr. Kolovrat-Krakovský-Libšteinský; fara ve Starkově, patron Helfried taron Kaiserstein, obojí od 1. února; fara v Čachotíně, patron JUDr. Otto rytíř z Metaltě, od 3. února t. r.

Případ arcibiskupa Dra. Kohna. Vysoký hodnostář tento odkázal na českou universitu 1.3 milionu korun. Zprávu o daru tak velkolepém přijali s povděkem jak katolíci, tak příslušníci krahů jiných. Ale tu se také znovu osvědčila česká povaha. Ti, kteří dříve na všechny strany chyby Kohnovy rozklíkávali a zveličovali, najednou manifestace prohlašovali úplné smíření a velebill arcibiskupa docela jako nevinnou oběť církevní justice. Najednou se činila tlustá čára nad celou minulostí osoby, ježž jméno přece náleží historii. Tento obrat mluví škodil ovšem těm, kteří kdysi proti arcibiskupovi vystupovali. Údrazně pak poukážeme k tomu, že takovou náhlou změnou charakteristiky Kohnovy se ublížovalo křiklavě papežské stolici. Než byl Kohn od Říma odsouzen, četli jsme řadu ironických poznámek, že se hodnostář vrátí zcela ospravedlněn do Olomouce, že všichni kněží jeho musí jen a jen mlčet a sloužit. Ale brzy nastalo rozčarování u těch, kteří již si broušili péro na kritiku vatikánského a vůbec hierarchického despotismu. Spravedlivá věc zvítězila, velice bezohledný hodnostář opustil hranice Moravy. A nyní jest úkolem katolictva, aby rázně hájilo správnost důležitého rozhodnutí napežského stolce. — Vždyť přece jest známo, že Kohn bezohledně trestal již na pouhé bezdůvodné počezření, že kněze řádně při vizitacích těžce kompromitoval před laiky. Odvážil-li se někdo otevřeně vytknouti mu chybu, pak mohl býti list, že bude pronásledován nikoli v zájmu církevním, ale z osobního hněvu. Kdyby kterýkoliv jiný pastorek tak si počínal, žádný stav by dlouho nemohl takové škandální snášeti. Ovšem dobře máme na mysli, že potrestal arcibiskup i takové podřízené, kteří nevinnou svou jenom předstírali. Ale co tu bylo pronásledování zbytečného! — Chyby, jež vytýkal jiným, nikdo nesměl vytýknouti jemu, i když byly zcela patrné. A když již dobře mohl poznati, že odpor se množí, nikoli jen z důvodů osobních, ale věcných, v zájmu církve vůbec, nedohledal se k vážnému sebezpoznaní. To raději hledal umělé cesty k udolání soka. Pravda, byl napadán také pokrojně a prostředky nevhodnými i od některých, kteří do očí stavěli se přátelsky. Ale tih se nedá nikak úplně omluviti jeho vlastní

taktika. Kdyby byl včas obrátit důkladně, nebyly by mu kritiky škodily a konečně — by byly přestaly. Znal se k vině sám první papež sv. Petr, odsuzoval před celou obcí křesťanskou své chyby i jeho nástupcové. Netajil bolesti nad Hluchým Sávou sv. Pavel, který přece náleží k předním světcům. Ale dr. Kohn i ve své závěti odmítá od sebe vinu, čímž ovšem zlehčuje rozhodné slovo Říma. V jakém duševním stavu tak psal, jaký podíl na tom odmítání měl plně vědomí dosahu, to nechť se ponechá soudu Prozíratelosti. Jisto jest, že v Olomouci chyboval, ale že před smrtí ukázal vřelou lásku k národu velkolepým odkazem. Tedy vždycky jest potřeba oddělovati od světa stín, v každé chvíli jest nutno správné rozlišování. Nemůžeme klidně patřiti na to, jak proti vši nedávné zkradenosti, ba proti přirozenému rozumu se šušká, jakoby byl Řím odsoudil velkého spravedlivého. Při tom však vítáme s povděkem a radostí velkolepý arcibiskupův dar, který zajisté může značně prospěti národu celému. Miloval-li dr. Kohn moravský lid vřele, pak tato láska jest zajisté pěkným rysem jeho povahy a dovede ji oceniti zasloužené každý upřímný Čech.

Královéhradeckou bankovní jednotu v Hradci Králové doporučujeme co nejlépe při veškerých obchodech bankovních a uhelných. Podporujte při každé příležitosti svůj vlastní podnik.

Zprávy místní a z kraje.

Vyznamenání. Naše město i s okresem zajisté v dobách obtížných osvědčilo vzácnou obětavost a pohotovost k podpoře všech prospěšných úkonů, které s válkou souvisí. Vzpomeňme, jak veliké obnosy upsány zde na válečnou půjčku, jak podporován Červený kříž, Stříbrný kříž a jiné humanitární akce! Svědčí to zajisté také o velké horlivosti c. k. úřednictva a jiných vynikajících činitelů. Proto se dostalo předním pracovníkům vzácného Nejvyššího uznání. Velice zasloužilý pan místodrž. rada J. Smutný obdržel řád Železné koruny III. třídy, vrch. okr. lékař dr. V. Krackl rytířský kříž řádu Františka Josefa I., vrch. zvěrolékař Fr. Frydrych zlatý záslužný kříž s korunou, ředitel na c. k. vyšší realce A. Libický titul vládního rady a profesor na c. k. učt. ústavu Jan Huml titul školního rady.

Ze záložní nemocnice Červeného kříže v Hradci Králové. Dne 3. t. m. počal svůj vzácnou návštěvou záložní nemocnici Červeného kříže v Hradci Králové Jeho Excel. nejdp. dr. Josef Doubrava, biskup královéhradecký, provázen dámnami odboru. Červeného kříže s předsedkyní chotí místodrž. rady pl. Marií Smutnou v čele a předsedou pánského odboru p. dv. radou z Isakovců. Při své návštěvě, jež trvala celé odpoledne, vyřídil v každém sálu vřelými slovy účel své návštěvy, ocenil vznesený úkol všech pro vlast bojujících a podává rukou každému jednotlivci, pohovořil s ním vřelými slovy o jeho nemoci a rodinných poměrech a poukazoval na odpiatu všemohoucí brzkým uzdravením. — V upomínku na svoji návštěvu podaroval každého modlitbou o spravedlivé naše vítězství a brzký šťastný mír.

Schůze městské rady dne 7. února. Vzaty byly na vědomí protokoly sepsané u c. k. místního voj. velitelství ohledně převzetí bytu v domě čp. 493 a místnosti v budově obch. akademie. — Usneseno bylo, aby c. k. celchovnímu úřadu podala se žádost za přecejchování městské mostní váhy. — Pán tov. dru R. Aningrov povolena byla lhůta k provedení kanalizace podél jeho továrny do konce měsíce února t. r. — Vzáto bylo na vědomí děkování c. a k. ministerstva války za sympatický projev statečné armády naší při dobývání Černé Hory. — Aprovisační komisi postoupil se připsí, kterým nabízel holandskou bramborovou moučku „Superior“. — Schválena byla objednávka květinových semen pro městské zahradnictví a schváleno bylo, kdo má konati práce školnické místo školníka J. Pišera, který nastoupí službu vojenskou. — Vzat byl na vědomí výnos zemské dávký ze závac za měsíc leden v obnosu 783 K 20 h a schváleno bylo, aby požádáno bylo c. k. okr. hejmanství za svolení k dalšímu vedení Štítu železného brance. — Policii postoupeno bylo nařízení c. k. okr. hejmanství, aby přísně kontrolovala, by vydáno nebylo více vstupenek k stánkům, než předepsáno jest divadelním řádem.

Promoce. Pan Stanislav Trojan z Černošic, praktikant u c. k. okr. soudu v Hradci Králové, byl povýšen 6. t. m. na Karlo-Ferdinandově universitě v Praze na doktora práv. Srdečně gratulujeme.

Z pokračovací školy. Stávající poměry sice činí v živnostech přirozený nárok na veškeru dovednost a přičinlivost učedníků a řádné vyučkování každé chvíle. Proto však nepochopá bedlivá docházka učňů do pokračovací školy, tím spíše, že soustředěním vyučování pro každou třídu mimo nedělní pouze v jediný všední den v týdnu vyšlo se co nejvíce vstřícně zájmům živnostenského stavu. I žádá říditelství školy, by pp. zaměstnavatelé nebo jich zástupci s vyššího hlediska doby věnovali tomuto zákonitému požadavku ochotnou součinností.

Podpůrný spolek IV. živností. Společenská věnuje k oslavení památky zemřelého svého zakládajícího, českého člena, mistra krejčovského a pokladníka spolku 30 K válečné péči pro osleplé ve válce vojiny.

Záložna v Hradci Králové. Výkaz za měsíc leden: Stav vkladů počátkem měsíce K 2.175.346,65, během měsíce vloženo K 104.638,23, vybráno K 103.695,84, stav koncem měsíce K 2.176.289,04. — Stav půjček počátkem měsíce K 2.237.046,07, během měsíce půjčeno 207.348 K 95 h, splaceno K 220.869,66, stav koncem měsíce K 2.223.525,36. — Počet úků 3958. Rezervní fondy 183.007 K 24 h. Závodní podíly 84.200 K. Pokladní obrát K 1.176.360,58.

Shromáždění členů III. řádu sv. Františka v Hradci Králové bude odbyti v neděli 20. února o 3. hod. odp. dr. Kapistrán Vyskočil z Prahy; členové dostavte se v počtu nejhojnějším.

Konkurs. Uprázdnila se dvě místa mužské porce špitálské. Zájemci o místa tato podány buďtež nejdříve do pátku 18. února. Upozorňujeme, že každá žádost doložena býti musí dekretem o právu měšťanském a vysvědčením chudoby.

Seznam cen na týdenním trhu v Hradci Králové dne 5. února 1916. 1 hl: prosa 90—100 K, vlivce 80 K, lněného semene 130 K, jablko 16—28 K; 1 litr máku 2 K; 1 q: jetelového semínka červeného 440—600 K, cibule 48—52 K, mrkve 15—16 K; 1 kg: hrachu 1,80 K, jahel 2,20 K, másla 6,40—7 K, vepřového sádla 7 K, tvarohu 88 h, česneku 4,80—5 K, petržele 20 K, křenu 60—70 h, celere 24—26 h, poru 30—60 h; 1 kopa: kapusty 5—7 K, drobné zeleniny 1—1,20 K; 1 vejce 16 h; 1 kus: karfiolu 10—15 h, podsvínčat 28—57 K, kůzlát 11 K. — Přivezeno bylo: jetelového semínka červeného 16 q, jablko 25 hl, kg: lněného semene 51, česneku 4, petržele 15, křenu 3, celere 22, poru 10; cibule 12 hl, mrkve 9 hl, karfiolu 15 kusů, drobné zeleniny 30 kop, podsvínčat 328 kusů a 2 kůzlata.

Východočeské divadlo. Androkles a lev, žertovná hra od Q. B. Shawa, je v oboru literárně-dramatickém zajímavou věcí. Je tu předvedena stará bajka o otroku, jenž lvu trn z nohy vytáhl, začtež též se mu odměnil, když otrok uvržen byl do arény na pospas divé zvěři. V průběhu děje setkáváme se sice se scénami, jež podstatně liší se od našich představ o přísné disciplíně ve vojsku římském, o poměrech u prvňích křesťanů a o velebnosti císařů — ale to právě zde jest jen vedlejší dekoraci pro pobavení obecnosti. Hlavní věc spočívá v bravurně nahozených rysech jednotlivých figurek, jejich způsobu života, názorů, prostředků, což vše třeba potaženo závojem sarkasmu a satiry poskytuje uvědomělému pozorovateli bohatou látku k přemýšlení. „Smíchem říci pravdu.“ K provedení díla toho ovšem je třeba větší scény a mohutnějších technických prostředků, než může naše divadlo a dnešní doba poskytnouti. Pak také odpadlo by leccos, co zdálo se mnohým směsným a fraškovitým. Přesto sluší tak uznati snahu režie i herců, z nichž zvláště sl. Klokotská dobře vystihla charakter své úlohy. — Upřímnou chválu zaslouží soubor sdružení za provedení Dvořákovy opery Čert a Káča. Nehledíme tu k výkonům orchestru, nýbrž k snaživému podání díla velkého mistra, kterého už nyní novou odbornou listy naše i cizí budoucím titulem české hudby. Ocenění tohoto krásného díla Dvořákovy vymyká se téměř řádkům, přesto však nelze se nezmíniti o genialitě mistrův, ježmuž libreto vleklých dialogů a prostého pohádkového vyprávění beze všech lyrických vznětů bylo tvrdým oříškem. A řešení této nesnadné úlohy v propětajících a stupňujících se motivech Jirky ovčáka, Káči i čerta Marbuela, čarovná hra tónů od bouřných disonancí až k jemné ovčácké písni, vše v nádherné instrumentaci naplňuje ducha i hudebně neškoleného posluchače obdivem. Pan Gelller jako Jirka uplatnil se znamenitě; dobře podány byly úlohy Káči (Janošová) a kající se kněžny (Kramperová).

Výprava použila všech technických prostředků po ruce jsoucích k zdárnému inscenování díla; ani balet tentokrát nezástal pozadu. Jest se nadíti, že reprisa této opery bude mít stejný, ne-li lepší ještě úspěch morální i finanční. — V sobotu odpoledne sehráno sdružení ve prospěch sirotků po padlých vojnech královéhradeckých. Oörnerovu pohádku Zakletý princ pro dětské publikum. Večer reprisa Eyslerovy operety Dítě cirkus. — V neděli odpoledne shledali jsme se ve Straussově operetě Tisíc a jedna noc s oblíbeným tenoristou minulé saisony p. E. Olšovským, jenž byv propuštěn ze služby vojenské, vystoupil jako host. Všeni je zajisté ještě v živé paměti jeho příjemný a vyrovnaný hlas i hra, než aby bylo nutno znovu o jeho talentu se zmínovati. Opereta založená na bohatém motivu vyprávění slíbené Šeherezády — Lojdy z Tisíce a jedné noci je plna fantastických zjevů, jež scénicky uplatněny značně poutají. I tempa valčíková snáží se zploděbniti to tajemně ozvuší harému a zastřených krásavic Orientu. Pan Olšovský (suftán) a sl. Sehnalová (Lejla) provedli svoje úlohy zdařile. — Večer opakována Hrabě a Provedení bylo na stejné výši s posledním až na to, že pl. Kramperová trpěla částečnou indisposicí. Sbor pašitů silně distonoval. Žáto lepší byl výkon orchestru, jenž jevil snahu prokřeslého podání. Neoporné chváty zaslouží provedení zpěvních partí pp. Gelllera a Klause, zvláště jejich dueto v 2. jednání. — Tristan a Isolda (heroická hra J. Maria) je opět pokus zpracovati starou látku moderně a vdechnouti těm krásným romantickým postavám Tristana a Isoldy cizími moderní — pokus aspoň pro scénické předvedení ne zrovna šťastný. Jako zarážl znalec klasicismu fraškovitě pojetí doby Shawem ve ztížené už hře Androkles a lev, tak přímo práží představy naše zkrasené postavy Tristana a Isoldy. Jejich láska zahrňuje moderní psychosou. Majně hřdal by tu někdo Tristana a Isoldu starofrancouzské nebo staroněmecké literatury.

Už motiv jejich sblížení tak romanticky krásně symbolisovaný v kouzelném nápoji Isoldině je nahrazen zde jakousi nestvůrou časové zvrácenosti vášně, jež nedochází nikde ukojení a jejíž předvedení na scéně působí divákům trapné rozpaky. A ještě Tristan představuje muže honičho se za mátohami své hluse, neupokojeného nikde a ničím — ale pojetí Isoldy je opravdu moderní monstrum horrendum. Zvláštní jest, že knižní četba díla, jež honosi se nádhernou dikcí, působí mnohem příznivějším dojmem než scénické předvedení, ježto obrazovtornosti a představám čtenářovým ponechává volné pole ničím je nerušíc. Představitelům titulních úloh pl. H. Staré a p. E. Pražskému náleží zasloužené uznání za upřímnou snahu podati své role citově plasticky, začtež dostalo se jim opětovného potlesku. V hudbě Jeremiášově nelze mnoho pozoruhodného odříti. Neurčitými, ničím nepodloženými skoky intervalů a disonančních akordů snaží se povědět něco nového, ale povídá jen o této snaze. — Offenbachova opereta Dafnis a Chloe jest rozkošnou pastýřskou scénou, beroucí sujet z mythologie starých Řeků. Hudba dobře vystihuje žertovnou nevázanost bakchantek a něžnou lásku Dafnida a Chloe. Dobře byly sbory bakchantek a jejich vůdkyně (Janošová) pl. Kramperová (Chloe) a sl. Sehnalová (Dafnis) dobře vystihly své úlohy. Hned nato se hraná lyrická opera Leoncavallova Komedianti měla pronikavý úspěch. Již v prologu zaujal p. Klaus svým lahodným barytonem a vzorným provedením role úplně inysl posluchačů. Parádní tenorovou partii Cania podal p. Gelller s veškerým rozpětím a procítěním své umělecké duše a cítil zajisté sám, jak upřímně obecnostivo splácí mu opětovným potleskem jeho veskrze zdařilý výkon. Též provedení ostatních úloh vhodně zapadalo do rámce krásného večera. Orchester, jenž vzácnou péčí p. intendanta med. rady MUDra Bařka bude již pro nejbližší opery dostatečně sesílen, aby mohl též umělecky soutěžit s výkony pěveckými, podporoval snaživě provedení obou zpěvohr. — Ve středu opakována Prodaná nevěsta s tenoristou p. E. Olšovským v úloze Jenka. — C.

Repertoár Východočeského divadla v Hradci Král. V pátek 11. února ve prospěch tenoristy Leona Gelllera opera Postilion z Lonjumeau od F. Adama. — V sobotu 12. t. m. 8. hra v předpl. a vypravena bude poprvé Wildeova duchaplná komedie Na čem záleží. — V neděli 13. t. m. o 3. hod. odp. obřebená opereta Polská krev od E. Nedbala. — Večer o 7. hod. Offenbachova opera Hofmannovy povídky. — V pondělí 14. t. m. 9. hra v předplacení, operetní novinka Za láskou od O. Strausse. Novinku tuto studuje právě Městské divadlo na Král. Vinohradech. — V úterý 15. t. m. vystoupí pohostinsky nejlepší česká dram. umělkyně, člen Národního divadla v Praze Marie Hübnarová v titulní roli dramatu Gabr. Preislové Gazdina roba. — Ve středu 16. t. m. o půl 4. hod. odp. uspořádá slovná umělkyně pro mládež hradeckou a okolní Pohádkovou hodinku. Večer o půl 8. hod. podruhé opera Komedianti od Leoncavalla spolu s pastýřskou zpěvohrou Dafnis a Chloe od Offenbacha. — Ve čtvrtek 17. t. m. 10. hra v přepl. podruhé Dvořáková opera Čert a Káča. — V pátek 18. t. m. baletní pantomima Závoj Pierotčin od A. Schnitzlera s hudbou M. Dohnaného. — V čínobře dojde na řadu nyní Šimáčkova hra Ztracení, v opeře operní novinka Milkování od F. Neumanna, Čecha v cizině působícího. Libreto napsal význačný modernista německý Schnitzler dle svého dramatu Liebelei. V operetě po novince Z rozkazu Její Výsosty od Graniestadta přijde na řadu Offenbachova veselá opereta Trebizondská princezna.

Stavební opravy kanovnických residencí čis. 50, 51 a 52. V řadě budov, jež na jih ohraničují Velké náměstí v Hradci Král., tvoří residence kanovnické čp. 50, 51 a 52 svým průčelím barokovým, vrcholčím v ladných řátech protějšek k vážné architektuře gotické protějšky katedrály sv. Ducha. Roku minulého zjistěno, že domy tyto musí se podrobiti pro sešlost svoji důkladné rekonstrukci. Rekonstrukční práce provedeny se zřetelem k zásadám o zachování památek umělecko-historických za stálého dozoru Jeho Excel. nejdp. biskupa Th. Dra Jos. Doubravy, jenž zájem máje o památky v diecési i mimo diecési vůbec, i této věci věnoval svoji péči. Jemu též přislúší největší zásluha o zachování těchto cenných historických památek. Soudobá úprava zmíněných domů umožněna byla současným téměř úmrtním kanovnickým jich obyvatelům. — Nejprve a sice v únoru započato s opravou residence čp. 51; potom v dubnu přistoupeno k opravě střední residence čp. 50, která vyniká většími rozměry a z řady průčelí značně vystupuje. V srpnu posléze započato i s opravou třetí residence čp. 52, jež provádí se dosud. — Veškeré opravy děly se, jak již připomenuto, s ohledem na starozitný a historický jich ráz, dále aby odstraněny byly závady, ohrožující značně trvání a stabilitu jejich a zároveň aby zadost se stalo požadavkům zdravotnictví, bezpečnosti a předpisům stavebního řádu. — Opravné práce ve všech třech budovách dály se dle programu předem stanoveného následovně: Provedena řádná nová kanalizace vodovod, klosety a lázně. Odstraněna závada, způsobená spodním i okolním vlhkem, pomocí izolací. Zřízeny osvětlovací a větrací průduchy, odstraněny prolézači komíny, jež nahrazeny novými, nyní obvyklými. Zabezpečeny veškeré chatrné zdi a klenby podchyacením a stažením křesťanami. Při čemž strouchnivělé dubové zední křesťany postupně odstraněny a vzniklé dutiny cementovým zdivem vyplněny. Strouchnivělé stropní konstrukce nad prvním patrem byly vyměněny za nové, staré sešlé střechy s krytem šindelovým byly úplně strženy a nahrazeny krovem novým s kry-

Cennou četbu

poskytují

publikace „Knihovny Obnovy“

Mimo jiné vyšly tyto spisy:

Brodský Boh., Naši přátelé. Str. 160. Čena 60 h.
Brynych Ed., Dáň katol. obce. Str. 722. Cena 4 K, váz. x použde za 6 K.
Brynych Ed., Kříže a kalichy. Str. 439. Cena 2 K, váz. K 3.50.
Brynych Ed., Štít víry, 2. vyd. Str. 108. Cena sníž. 50 h.
Mimra Fr., Obrázky ze smíšené osady. Řada I. Str. 168. Cena 80 h. — Řada II. Str. 460. Cena 2 K, váz. v jednom svazku K 4.50.
Novotný Dr. Jos., Člověk bez svobodné vůle? Str. 256. Cena K 3.20, váz. 5 K.
Novotný Dr. Jos., Lidská a věda. Str. 210. Cena K 2.40, váz. K 4.20.
Novotný Dr. Jos., Spiritismus z dokonalým přesvědčením? Str. 259. Cena K 2.60, váz. K 4.40.
Novotný Dr. Jos., Světlem k Bohu. Str. 408. Cena 6 K, váz. 8 K.
Pečínková B., Ženy. Str. 160. Cena K 2.30, váz. 4 K.
Reyl Dr. Fr., Úkoly sociální politiky. Str. 320. Cena 3 K, váz. K 4.80.
Reyl Dr. Fr., Jádro křesťanské sociologie. Str. 364. Cena 5 K, váz. 7 K.
Rezníček Dr. V., Královéhradecké vzpomínky. Str. 200. Cena K 1.40, váz. K 2.40.
Sahula Jiří, Karel IV. jako křesťan a vlastenec. Str. 488. Cena 3 K, váz. 4 K.
Sahula Jiří, Rozmarné příběhy. Řada II. Str. 320. Cena K 1.80, váz. 3 K. — Řada III. Str. 384. Cena K 2.20, váz. K 3.50.
Sahula Jiří, Doba předhusitská a husitská. Str. 428. Cena brož. výt. K 1.60, váz. výt. K 2.60.
Novák, Kněžské problémy. Str. 395. Cena K 3.50, váz. K 4.50.

Objednávky vyřizuje

Družst. knihkupectví a nakladatelství v Hradci Králové Adalbertinum.

Československá záložna v Praze-II., Spálená ulice, číslo 48.n.

Doporučuje se všem našincům co jediný peněžní ústav katolický v Praze. Vklady na vkladní knížky úročí se ode dne vložení do dne vybrání dle dohody a dle doby výpovědi. Poskytuje půjčky všeho druhu za mírných podmínek, zejména směneční úvěr (krátkodobý), v dnešních dobách zvláště výhodný. — Povinná revize „Jednoty záložen“ v Praze.

Doporučení o právě vyšlých publikacích:

Dr. Fr. Reyl:

Jádro křesťan. sociologie

Str. 361. — Brož. K 5.

Ve vkus. vazbě celopl. s ochran. kart. K 7.

Dr. Jos. Novotný:

Světlem k Bohu

Stran 170. — Brož. K 6.

Ve vkus. vazbě celopl. s ochr. kart. K 8.

N B. Dostávám nyní spisy poslední dobou vašim nakladem vydané. Jsou to zdaleka díla a zasluhují rozšíření.

Dr. Jos. Haňák,
prof. real. gymnasia,
Král. Vinohrady.

Objednávky obratem vyřídí

Družstevní knihkupectví a nakladatelství v Hradci Králové, Adalbertinum.

Podporujte náš podnik.

Družstevní knihkupectví a nakladatelství v Hradci Králové, Adalbertinum.

PRAVDOU KE CTNOSTI

Lidová kázání na všechny neděle a svátky roku církevního.

Promluvil a vydal n. tkl. Politického Družstva tiskového v Hradci Král. (Knihovna Obnovy č. 25.)

Antonín Kaška, děkan v Kostelci n. Orli.

Řada I

Sbírka o 21 tiskových archůch velké osmky (stran 836) obsahuje 76 thematických kázání. (Cena brož. výtisku K 4.80 franko. Odporučujeme netřeba — aspoň ne duchovenstvu diecese královéhradecké, které autora po 80 let působení jeho kněžského předobře zná.

Objednávky vyřídí

Družstevní knihkupectví v Hradci Králové.

„Ordinariátní list“ diecese naší v čísle 11, str. 138, píše o knize:

„Vše doporučené tato sbírka kázání, již kněz známý svojí pastýřskou horlivostí vydává k slávě Bohu, na pomoc duhovním spolubratrům, a jemu předsvědčení, že po obojí stránce určení svého sbírka plně vyhoví. Kázání — jak na lidové promluvy sluší — jsou v osnově jasná, v mluvě přesná, dobohami zajímavá, bohatá látkou a propracovaná pastýřským raděním. Zkrátka kázání hodná toho jsou, aby se jim dostalo, jak spisovatel žádá, milého a dodáváme též vděčného přijetí.“

Nejlevnější a nejbezpečnější

pojištění pro případ úmrtí a věna dítkám

poskytuje Jubilejní, vzájemně dobročinný živnostenský spolek

„Charitas“ v Hradci Král.,

jenž, založen jsa r. 1908 na zásadě křesťanské svépomoci, za dobu svého trvání vyplatil na podporách již na 100.000 korun ziskav 734 členů. Jak děkovně dopisy svědčí, přišla podporovaným podpora v době nejtrudnější jako právě d. brodní.

Spolek přijímá muže i ženy od 24 do 45 let. Příspěvek správní každoroční obnáší 2 K, zapsané jednou pro vždy jest: do 30 let 2 K, do 40 let 4 K, do 45 let 10 K. Každý člen se zavazuje, že splatí při úmrtí společenstva 2 K, jež se vyplácí bez průtahu buď zákonitým příbuzným aneb účelu a osobám, jež si člen písemným prohlášením výboru za svého života označil.

Při spolku trvá od r. 1911 odbor, jen poskytuje též

věno

nedospělým v den jejich sňatku případně v den dospělosti jejich aneb také při úmrtí těch, kteří je do odboru věnného přihlásili.

Každý pojištěnec u věnného odboru obdrží tolik korun, kolik osob v době nároku u odboru bylo přihláшено.

Jinochy lze přihlásiti až do stáří 18 let a dívky do 15 let. Přihlášení mohou býti kýmkoliv, jež když tyž jest tělesně zdrav a nepřekročil 55. rok věku svého. Zápisné 6 K je pro všechny stejné, rovněž příspěvek po 1 K ve výše zmíněných případech povinné podpory. — Bližší v prospektu, jež na požádání zdarma zasíláme.

Adresa zní:

Spolek „Charitas“ v Hradci Králové.
Dr. František Reyl, Václav Janovský, jednají.

Proč kupujete jinde?

Obřízíte veškeré školní, kancelářské potřeby, dále umělecké pohledy (jemného brnělého provedení jest Legenda o Matce Boží, dánské umění atd.). Velký výběr dopisního papíru v každé ceně.

Lístky polní poštou.

Družstevní knihkupectví v Hradci Králové.

Kde kupujete knihy?

Naše knihkupectví Vás také vzorně obslouží.

Obrazy českých umělců v levných cenách. Skvostné umělecké dary. Nádherné ozdoby bytové

Fr. Dvořák:

Madona

Jemný barvotisk, vel. 95×65 cm

nenapjatý K 8.—

ve vkusném rámu . . . 26.—

v ořechovém rámu se

zlacenými vložkami . . 30.—

Líška:

Hlava Kristova

Zasklený, vel. 50×56 cm

nenapjatý K 4.—

v pěkném rámu . . . 20.—

ve skvostném rámu . . 25.—

Objednejte, dokud jsou na skladě, a nechte si ujisti příležitost koupiti tak levné obrazy umělecké, které můžete užiti jako dar vánoční, k jmeninám a pod.

Pro členy družstva 20% slevy.

Ceny rozumějí se bez obalu a porta; obal účtujeme za výrobní cenu!

Objednávky vyřizuje

Družstevní knihkupectví v Hradci Král., Adalbertinum

Biskupská knihtiskárna v Hradci Králové

nabízí své ochotné služby ku provedení všech zakázek z oboru knihtisku. Ceny mírné, vyřízení správně a rychle.

Levný nákup nových nejlepších tužek.

Inkoustové Ia.

Mohr 16 hal. • Turban 20 hal. • Ausonia 24 hal. • Triumph 30 hal. • Mars 40 hal.

Inkoustové tužky notesové.

Violet 12 až 14 hal. • Luna 18 hal. • Turban 26 hal.

Inkoustové tužky

• ve všech barvách po 30 hal. •

Barevné tužky

• v různých cenách. •

Při větším nákupu jest 10% slevy. Velký výběr kancelářských a stolních potřeb.

Družstevní knihkupectví v Hradci Král., Adalbertinum.

Paramenta.

Ignáce V. Neškudla syn

(protokolovaná firma)

v Jablonném nad Orlicí (v Čechách)

(bratr P. J. Neškudly, farář ve Výpračticích)

doporučuje P. T. velečistojn. duchovenstvu
svůj osvědčený a často vyznamenaný

výrobní závod

všech kostelních paramentů,
spolkových praporů a kovového náčiní.

Cenníky, vzorky i roucha hotová na ukázkou
se na požádání franko zašlou.

**Ve prospěch
Svatováclavské Matice Školské**

Uznáný za nejvýhodnější a nejlevnější ná-
kupní pramen v Rakousku veškerých

kostel. paramentů

prádla, praporů, příkrůvků, koberečů a
kovového náčiní ve výrobcích nejstaršího
závodu v Čechách, c. a k. dvorního dodavatele

Josefa Neškudly

v Jablonném n. Orli. č. 86.

Tisíce uznávacích referencí a doporučení. —
obrázkové cenníky, rozpočty, vzory a hotové zboží
k výběru franko.

Bez velkoměstské rezie ve vlastních dílnách a
domích, levné pracovní síly na venkově, čímž levnější
ceny až o 30%, než všude jinde.

Jubil. 100 let. trvání a 40 let. vlastního činnosti

Adresování vždy domovně se vyprokuje

Sklomalba

E. Skarda, Brno,

smělece. Soust. práce řadu
hotoví a dodává chrámům
okna. V každém slohu a
provedení, od nejjednoduš-
šího vzoru do nejobtáhlejší
sklomalby fig. rá. ní, hotoví
praven. Jasnou malbu
kamínkovou prof. cady, ol-
tářní obrazy, náhrob-
ky atd. s nejširším
zaručením umělecke-
ho a odborné dokona-
lého provedení.

Rozpočty ochotně a zdarma.

**Velečistojnému
duchovenstvu a**

slavným patronátním

úřadům dovoluje si dopo-

ručovat veškeré kostelní nádoby a

náčiní a to: monstrance, kalichy,

ohrádky, nádobky, paténky, paciřkály,

svícny, lampy, kuditelnice, kroupky

atd. své vlastní výroby, předpisům

církevním vyhovující. i také předměty

opravuje v původní intenci a

v ohni slatí a stříhají nebo proti do-

platku za nové vyměňuje. Hotové

předměty neb výkresy zasílá nau-

čazku franko bez závaznosti koupě

Vše se posléze považuje. Práce ruční.

Šlehel veškerých slatých a stříbrných klenotů, jako: řetězů,
madronek, křížků, prstýnků, náramků atd. u veličtějších
prstenů, tabulí, jideiní náčiní ze stříbra pravého
činského vády na akordě.

Staré zlato, stříbro a drahokamy kupuje se nejvyšší cenou

JAN STANĚK,

pasíř a cínoliar

Praha-I.-979., ul. Karoliny Světlé, čis. 12. n.

Přílohy: malice a. b. sometského trestního soudu.

Jan Horák,

soukenník

v Rychnově nad Kněžnou

zasílá na požádání vždy

dle roční sezony koflekol

nejnovějších druhů pravých

viněných latick

své vlastní výroby, jakož i tu- i cizo-
zemských.

Četná uznání zvláště z kruhů vele-
čist. duchovenstva svědčí o poctivé ob-
sluze mého ryze křesťanského závodu za
dobu více než třicetiletého působení.

Učiňte, prosím, malou objednávku na
zkoušku.

Též na splátky bez zvýšení cen!

Volejemné látky na taláry.

Starodávne věci

malované knihy, sochy, sklenice,
porcelán, figurky, dřevorytiny atd.

koupím.

Nabídky do administrace t. l.

Komisionářství

Fr. Černý - Hradec Králové

trída 18. pěšího pluku,

**obstarává koupi a prodej
zboží ve velkém.**

Telegramy: Petrol, Hradec Král.

Poděkování.

Ve velikém neštěstí, které nás stihlo úmrtím našeho drahého chotě a otce, pana

Ph. Mr. Antonína Králky,

lékárníka,

dostalo se nám mnoho upřímných projevů soustrastí, mírnících náš hluboký žal. Všem, kteří nám takto projevíli
účasť, vzdáváme

vroucí díky.

Zvláště vděčnosti zavázání jsme vldp. Jos. Kováři, faráři z Velké Jesenice, za vedení konduktu, dp.
Františku Ilrubantovi, kaplanu z Přepych, za procičenou řeč u hrohu, dpp. kaplanům Jos. Kavovi a Fr. Šípovi
za duchovní asistenci, slov. p. MUDr. Jos. Syručkovi, obvodnímu a městskému lékaři za péči po dobu nemoci,
pp. zástupcům sl. lékárnického gremia, p. starostovi Ph. Mr. Al. Wolfovi, lékárníkovi v Rychnově nad Kněž.,
pp. Ph. Mr. Kar. Hubáčkovi a Ph. Mr. J. O. Sucháňkovi, lékárníkům v Hradci Králové.

Všele děkujeme sl. učitelským sborům za jejich pozornost, jakož i za korporativní účast sl. spolků
Katol. jednoty, hasičského sboru, zpěváckého spolku »Oreba« a pp. vysloužilcům.

Konečně veškerému P. T. obecnstvu, které zesnulého doprovodilo k poslednímu odpočinku, a vůbec
všem, kteří projevíli jakýmkoli způsobem účast na našem zármutku.

Bůh odplaf všem stonásobně!

V Třebetechovicích, dne 2. února 1916.

Rodina Králová.

P. t. pohřebnímu ústavu p. Uhlíře vyslovujeme za důstojné vypravení pohřbu plnou spokojenost.

OBNOVA

Číslo 7.

Předplatné na čtvrt roku 3 K 50 h
na půl roku 5 K —

V Hradci Králové, dne 18. února 1916.

Inserty počítají se levně.
Obnova vychází v pátek v poledne.

Ročník XXII.

Nejvyšší uznání zásluh Červeného kříže.

Jeho císařská a královská Výsost nejjasnější pan generál jízdy arcivévoda František Salvator obdržel na nejpoddanější předloženou zprávu o činnosti institucí dobrovolné zdravotní péče za rok 1915 od Jeho císařského a královského Apoštolského Veličenstva tento Nejvyšší vlastnoruční list:

Zvláštním zadostučiněním naplňuje Mne osvědčená neúnavná činnost generálního inspektora dobrovolné zdravotní péče, řízeného Vašimi Láskami.

Vyslovuji Vám a Vašemu personálu za to své plné uznání.

Zároveň ukládám Vaším Láskám, abyste vyslovil správám společností Červeného kříže v Rakousku, v Uhrách a Bosně Hercegovině mé uznání za jejich činnost, prodechnutou nejšlechetnější láskou k bližnímu a za docílené krajně příznivé výsledky.

Ve Vídni, dne 12. února 1916.

František Josef v. r.

Nejasnější pan arcivévoda ráčil oznámiti tento Nejvyšší vlastnoruční list spolkům Červeného kříže v mocnářství s tímto úvodem:

Vysoce oblažen tímto nejmilostivějším oceněním zásluh, jichž si získala sdružení Červeného kříže o naše hrdinné bojovníky armády, tlumočím tímto tento projev Nejvyššího uznání Jeho Veličenstva, jenž platí nejen všem funkcionářům dobrovolné zdravotní péče, nýbrž i oněm nespočítaným, jichž příspěvky a účinná podpora jediné nám umožňují uskutečnit naše plány, splnit naše povinnosti.

Arcivévoda František Salvator, generál jízdy, v. r.

Car Bulharů ve Vídni.

Historicky velice důležitou zůstane návštěva bulharského panovníka ve Vídni. Četnými srdečnými projevy jen ještě více utužena bratrská pása mezi naší říší a Sofií. Vídeň ozdobena před příjezdem bohatě prapory, zejména v bulharských barvách. Na severním nádraží dne 14. t. m. ráno byl Ferdinand uvítán slavnostně četnými hodnostáři. V zastoupení našeho nejjasnějšího císaře a krále vítal vzácného hostě J. V. následník arcivévoda František Karel Josef. Hudba hrála hymnu rakouskou a »Sumi Marica.«

Samo obyvatelstvo vídeňské vítalo vítěze našeho spojence s velkým nadšením. Ozývalo se bouřlivé provolávání slávy. Při každé cestě králové opakovaly se velké ovace. Když v poledne Ferdinand učinil návštěvu v Schönbrunn, uvítal jej náš mocnář ve slavnostním

stejnokroji polního maršálka, maje stuhu řádu sv. Cyrila a Methoda. Oba panovníci se srdečně políbili, načež následoval důvěrný rozhovor.

Při dejeuner v schönbrunnském zámku pronesl Jeho cis. a král. Apoštolské Veličenstvo tento přídtek:

S upřímnou radostí vítám co nejsrdečněji Vaše Veličenstvo jako přítele a věrného spojence u Sebe. Se Mnou vítají Moji národové ve Vašem Veličenstvu vítězného nejvyššího vojenského pána chrabré bulharské armády a jasného nositele přátelství zpečetěného společně prolitou krví, kteréž přátelství spojuje naše říše tím těsněji, poněvadž nespočívá toliko na společenství zájmů, nýbrž i na vzájemné důvěrné sympatii a účtě. Kéž požehnání Všemohoucího se i nadále připojí k našim praporům, a kéž krásná země, jež ctí ve Vašem Veličenstvu svého moudrého panovníka, jde z mohutného zápasu těchto dní vatřic kvetoucímu rozmachu a trvale zabezpečené šťastné budoucnosti! Prodechnut touto nadějí, zvedám Svůj pohár na zdraví Vašeho Veličenstva. Jeho Veličenstvo bulharský král ať žije, sláva, sláva, sláva!

Král Ferdinand odpověděl:

Vaše Veličenstvo ráčilo mne hluboce dojmavým způsobem uvítati v milé Vídni, což naplňuje mé srdce upřímnou radostí. Moje dnešní návštěva v Schönbrunn jest pro mne tím více oblažující, poněvadž mi přikazuje vysloviti osobně Vašemu Veličenstvu vřelý dík na udělení hodnosti císařského a královského polního maršálka, vyznamenání to, jež mne jako nejvyššího vojenského pána bulharské branné moci nejvýše ctí a potěšuje a které smím považovati za dražocenný důkaz otcovské milosti, za projev spolkové věrného smýšlení a za uznání společně dobytých skvělých branných úspěchů. Jsem hrd a šťasten, že mohu touto novou a vojensky nejvyšší hodností vstoupiti do ještě užšího poměru k armádě Vašeho Veličenstva mně tak drahé, s níž jsem se ode dávna cítil co nejvřeleji srostlý. Kéž požehnání Všemohoucího spočívá na rakousko-uherských praporech a praporech s námi spojených, v těchto vážných dobách, kdy stojíme v boji o naši existenci a o svobodu světa proti bytře nepřátel, až k dosažení trvalého šťastného míru, jenž nás odškodní za přinesené nesmírné oběti a jenž má nás všechny vésti vatřic šťastné požehnané budoucnosti. S vděčným srdcem zvedám svou číši a připijím na dražocenné zdraví Vašeho Veličenstva, svého jasného spojence a otcovského přítele. Jeho císařské a královské Apoštolské Veličenstvo císař František Josef I. ať žije! Sláva! Sláva! Sláva!

Bulharský předseda ministerstva dr. Radoslavov vyslovil se nadšeně o vídeňském uvítání. Byl okouzlen svěžestí našeho mocnáře a jeho podrobnou informovaností o současných důležitých událostech. Pak prohlásil, že vojenské operace jsou nejvýše příznivé a politická situace nejvýše uspokojivá. Bulharsko má i postavení hospodářské znamenité. Prohlásil další postup ústředních mocností na Balkáně za nezdravý.

Tedy došlo nyní k novému utužení srdečného přátelství mezi spojenými státy. A nadšení, kterým provázeny projevy spojenectví, jest velice slibnou předzvěstí i pro budoucnost.

Průběh války.

Na východním bojišti. V jižní třetině této fronty byly čilé boje dělostřelecké s horlivou činností leteckou. O nedávných bojích na bukovinských hranicích píše rumunský tisk, že tu Rusové utvořili plýtvající neslýchaně lidským materiálem, Rakusané a Uhři že však odrazili všechny útoky.

Napětí na frontě před Soluní den ze dne roste a to tím, že stále není jisto, zda, kdy a jak střední velmoci a Bulharsko zahájí ofensivu. V tisku čtyřdohody ve všech člancích a zprávách o Soluni je nesvornost a zprávy samy pohybují se namnoze v mezích dohadů.

Italské bojiště vykazuje v některých úsecích čilejší italskou dělostřelbu. Útok podnikli Italové jen u Bove na novou (Italům odňatou) posici rakouskou, byli však s velkými ztrátami odrazeni. Odvážný útok podnikla rakouská letadla na Milán; z 11 letadel vrhány pumy na nádraží a továrny ve městě a všechna vrátila se zase neporušená, ač na ně z děl i z letadel bylo páleno. Dne 12. února zničila eskádra rakouských námořních letadel dvě nádražní skladiště v italské Ravenně, těžce poškodila nádražní budovy, cukrovar a jiné a způsobila několik požárů; druhá eskádra našich letadel docílila na čerpacích stanicích v Codigoro a Cavenello těžkými pumami několik plných tref.

Na západním bojišti zahájili Němci své útočné podniky, jež jim všude přinesly úspěchy. Posledně dobyli anglické posice v šíři 800 m jihovýchodně od Ypru, získávali pády podle silnice z Lensu do Bethune; Francouzové všude marně útočili.

Politický přehled.

Klub zemských a říšských poslanců katolicko-národních a křesťansko-sociálních moravských konal dne 13. února v Brně poradu. Předsedal dr. Hruban. Porady, které trvaly přes 4 hodiny, obíraly se potřebami hospodářskými a otázkami politicko-národními a veřejnými. Jednáno také o obsazování biskupských stoloů v zemích českých. Referovali předsed

DEPEŠNÍ ADRESA: ALBIBANKA

TELEFON ČÍSLO 83

KRÁLOVÉHRADECKÁ BANKOVNÍ JEDNOTA V HRADCI KRÁLOVÉ ADALBERTINUM

PROVÁDÍ VEŠKERÉ OBCHODY BANKOVNÍ A SMĚNÁRENSKÉ ZA PODMÍNEK NEJVÝHODNĚJŠÍCH - ESKONT SMĚNEK - PŘIJÍMÁ VKLADY NA ÚROK 4%, A VYPLÁCÍ VEŠKERÉ VKLADY BEZ JAKÉHOKOLIV OMEZENÍ - SLOŽNÍ LÍSTKY POSTOVNÍ SPORITELNY ZDARMA

VELKOOBCHOD UHLÍM, KOKSEM A CEMENTEM

ŽÍROVÝ ÚČET U RAKOUSKO-UHERSKÉ BANKY

ČÍSLO ÚČTU POŠT. SPORITELNY 140.273

ŽIVNOSTENSKÁ BANKA FILIÁLKA V HRADCI KRÁLOVÉ

Akceový kapitál K 80.000.000.—

Rezervy a pojistné fondy přes K 85.000.000.—

Centrála v Praze, n. l. 1111

Filiálky: Brno, České Budějovice, Frýdek-Místek, Jihlava, Karlovy Vary, Klatovy, Kolín, Krakov, Liberec, Lvov, Mělník, Olomouc, Moravská Ostrava, Pardubice, Písek, Plzeň, Prostějov, Tábor, Terst a Vídeň.

Expositury: v Gradě po dobu lázeňské sezony a stálá v Opavě, Vídeň v I., II., III., IV., V., VI., VII., VIII., IX., X., XII., XVI. a XXI. okresu.

Žirové účty.

Zabývá se eskontem směn, inkasem směn a čeků na všechna místa v tuzemsku i cizozemsku; obstarává úhrady a výplaty, jakož i všechny ostatní bankovní transakce.

za podmínek co nejvýhodnějších.

Pro transakce s Amerikou stává zvláštní podmínění při předání peněz.

prof. Šrámek a posl. Šmalík o potřebách hospodářských; politický rozhovor zabýval delší správou dr. Hruban. Úspěšeno obrátili se na místodržitelství a příslušná ministerstva jménem klubu a předsednictva strany, aby zabezpečena zůstala řádná správa obecní, zvláště aby nepostrádatelní starostové a radní zůstali zproštěni od služby domobranové.

Dále, aby byly v zájmu našeho vojska, kterému hrozí zvláště Morava, obilní komora říše, že zůstala ochráněna bezprostředních hrůz válečných, jakož i v zájmu výživy veškerého obyvatelstva, zabezpečeny jarní zemědělské práce, a pokud možno, nerušené hospodaření. V tom směru dožadováno co nejširších dovolených na seti, zvláště pro starší ročníky vojáků, včasné a vhodné opatření jarního osiva, ponechání koní na dobu jarních prací polních, přiměřené úlevy posledním dvěma ročníkům škol obecních a měšťanských pro dobu pilných prací a j.

Projednána také otázka kompetence pro žádosti o dovolenou, zvláště také se zřetelem na vojáky, kteří jsou ve frontě.

Jednáno také o zásobování a zabezpečení výživy měst i venkova.

Rokováno dále o zavedení všeobecného invalidního a starobního pojištění, o drahotných příplatcích úřednictvu státnímu a zemskému a všeobecně uznána a zdůrazněna zvláště také naléhavá potřeba drahotného příspěvku pro kněžstvo. O tom učiněna příslušná usnesení.

Podána přehledná zpráva o poválečné situaci politické, zvláště se zřetelem na postup soustředování českých stran v království a stran německých v říši a jejich požadavky, jak byly uveřejněny v časopisech. Stanovisko prezidia klubovního i stran jednomyslně schváleno a projednáno také o možném dalším vývoji politickém na Moravě, ve kterém dáno potřebné zmocnění předsednictvu. Jakmile by věci dospěly ke konečnému řešení, bude svolán klub.

Strana národně-sociální přidružila se k nové straně národní. Výkonný výbor strany národně sociální měl v neděli 13. t. m. schůzi, v níž pozdravil zřízení české strany národní a vyslovil souhlas s dohodou smlouvenou mezi zástupci českých stran a splnomocněnci národně-sociálními. Dále přijat byl jednomyslně projev,

v němž se praví: »Strana národně sociální, zachovávající samostatnost svoji vůbec a samostatnou činnost ve směru sociálním a hospodářském zvláště, utvoří se stranou národní společný výkonný výbor k vedení politiky zemské a říšské a přináší výkonnému výboru ráda obět samostatného rozhodování ve snahách národních a politických.«

Z uherké sněmovny. Minist. předseda hr. Tisza dne 14. t. m. pravil, že v příštím zajištění zemědělských prací učinila vláda, co bylo v její možnosti.

Porada zemských i říšských poslanců polských. Ke skončení akce, zahájené v polském táboře za příčinou sjednocení všech polských poslanců, koná se dne 10. března porada veškerých poslanců polských na radě říšské a na zemském sněmu. Do té doby skupina východoherlických konservativců (t. zv. strana podolská s příslušnými centry) rozhodne se o tom, zdali její příslušníci vstoupí do nejvyšší polské národní rady.

Poláci při ústředních moonostech. Ve Varšavě byl konán v minulých dnech sjezd polských delegátů celé téměř Polky, který jednomyslně přijal usnesení zaujati frontu proti Rusku a připojiti se k ústředním velmocem. Ze 200 delegátů postavilo se následkem stísněných dopravních poměrů pouze 80, kteří však měli plnou moc nepřítomných, hlasovali pro uvedený návrh. Mezi delegáty byli zástupci duchovenstva, státního i velkého měšťanstva, průmyslníkův kruhů, bývalí poslanci, zástupci svobodných povolání, polské publicistiky a na 40 vynikajících zástupců rolnictva.

Změna ústavy v Turecku. Vláda ve sněmovně dne 14. t. m. navrhla, aby článek 85. omezující právo rozpustiti sněmovnu, byl zrušen, takže článek 7. o právech panovníkových dává mu neomezené právo rozpustiti sněmovnu. Jménem vlády odůvodňoval ministr zahraničních záležitostí Halil bej ústavní změnu nutností zjednatí lepší rovnováhu tří mocí. Ministr zdůraznil, že ve všech jiných konstitucích státech jest právo panovníkovo rozpustiti sněmovnu neomezené, neboť v jiném případě bylo by nemožno zachovati rovnováhu a neodvislost tří mocí. Situace panovníkova jest

obtížná, kdyby, jsa vázán ústavou, která stanoví, že může rozpustiti sněmovnu jen v případě konfliktu mezi zákonodárnou a výkonnou mocí, považoval rozpustění poslanecké sněmovny prokazované nejvyššími a státními zájmy za nutné z jiných důvodů. — Návrh ten schválen 193 hlasy ze 208.

Neutrální mírová konference ve štokholmu započala rokovati 10. t. m.

Potvrzení řecké neutrality. Minulý týden prohlásil řecký vyslanec v Soli Radoslavovi, že zůstane Řecko neutrální i pro ten případ, kdyby Bulhaři udeřili na Soli.

Rumunsko svolává zasedání, kteří prodávají v posledních dnech ještě v Soli.

Nálada v Itálii dle spolehlivých zpráv z Lugana jest velice smíšená. Na různých místech protestováno proti návratu dovolených k frontě. Na samém nádraží milánském odehrávají se denně vzrušující výjevy při příjezdu raněných a odjíždění vojenských vlaků k frontě. Intervencionisté volají toužebně, aby Itálie válku ukončila.

Situace Itálie v Tripolsku zhoršila se neobyčejně ustavičnými útoky domorodých mohamedánů. Tripolské postovní úřady zastavily svou činnost, takže poštovní doprava Itálie s Tripolskem úplně přestala.

Hnutí mírové v Rusku mohutní. Z Bukurešti se oznamuje na základě informací z vysokých kruhů ruských, že skoro celá ruská vláda jest přesvědčena o nutnosti brzkého míru, protože jen takto lze předejiti úplnému vyčerpání a těžké pohromě Ruska.

Královské nařízení anglické volá pod vojenské prapory všechny neženaté občany.

Úsluhy Japonců čtyřdohodě. Členové japonské studijní komise, kteří navštívili Rusko a na cestě do Anglie zastavili se v Norviku, prohlásili dle koděnských zpráv z 8. z. g., že ruské vojsko jest hojně opatřeno japonským dělostřelectvem a že v ruském vojskě slouží několik set japonských dělostřeleckých důstojníků. Těžkých japonských děl užívá se nyní v Bukovině. Japonsko obdrželo nesmírné objednavky stěhiva z Ruska a dalo většinu svých továren na stěhivo moonostem čtyřdohody k dispozici. Rusko zřizuje prý nyní novou ar-

Feuilleton.

Schiller o divadle.

»Ten, jenž první pronesl poznámku, že nejpěknějším sloupem státu jest náboženství, že bez něho i zákony samy ztrácejí na své síle, aniž by tomu chtěl aneb o tom věděl, vzal tím do ochrany divadlo s jeho nejušlechtilější stránky. Právě nestačitelnost, kolísavost politických zákonů, jež státu (zvláště ovšem nákladové a vrtošivé republice, pozn. red.) činí náboženství nepostradatelným, určuje mravní vliv divadla. Zákony, chtěl tím říci, točí se kol povinnosti záporných, náboženství rozšiřuje své požadavky na skutečné jednání. Zákony zabraňují účinkům, jež spojitost společnosti rozlučují, náboženství nazývá ty, jež tuto spojitost činí ještě pevnější. Zákony vládnou jen nad zřejmými projevy vůle, jim podléhají jen činy, náboženství však rozprostírá své soudnictví až do nejtajnějších zákoutí srdce a pronásleduje myšlenku až k jejímu nejvnitřnějšímu prameni. Zákony jsou hladké a poddačné, méně jako rozmar a vášně, náboženství však váže přísně a věčně.

Soudnictví divadla působí tam, kde oblast zákonů končí. Když spravedlnost za zlato odepne a ve službách nepravosti zmlkne, když bezpráví mooných z jejich mdloby posměch si tropí a bázeň před lidmi rameno vrchnosti ochromuje, přejímá divadlo meč a vážky a vleče

nepravosti před hr. znou soudnou stolicí. Všechna říše obrazotvornosti a dějin, minulosti i budoucnosti jsou k službám k jeho pokynu. Odvážní zločinci, kteří dávno již na prach ztrouchnivěli, jsou na všemočný povol básnického umění nyní přivolaáni a znovu žijí k hrůznému poučení potomstva svůj hanebný život. Bezmočně, jako stíny v dutém zrcadle, předstupují přístery jejich století před náš zrak a se žádosťvým zděšením zlořečíme jejich památce. Spasná hrůza zmocňuje se lidstva a každý u sebe dobrořečí svého dobrému svědomí, když Lady Macbeth, jako děsná námašičnice, ruce si umývá a všechny vůně z Arabie přivolává, aby zahladila výpar ohybné vraždy. Tak viditelné představení mooněji zajiště působí než mrtvé písmo a chladné vypravování, tak působí divadlo zajiště pronikavěji a trvaleji než suchá mravouka a zákony.

Zde divadlo jest jen podporou světské spravedlnosti, jemu však jest otevřeno ještě širší pole. Sto a sto nepravostí, jež spravedlnost bez trestu trpí, divadlo trestce; sto a sto otností, o nichž spravedlnost neví, divadlo doporučuje. Zde jest průvodcem moudrosti a náboženství. Z tohoto čísteého zřídla čerpá své nauce a vzory, odvíjíe přísnou povinnost v rozkošné, lákavé roucho. Jakými nádhernými pocity, úmysly naplňuje naši duši, jak božské ideály předvádí nám k následování! Když František ze Sickingu na cestě ztrestat knížete jednoho a bojovat za cizí práva, náhodou se ohlédně a

zří stoupati kouř ze svého hradu, kde žena a dítě bez pomoci zůstaly a on — jak přece dále táhne slovu svému dostát. Jak velikým jeví se mi tu člověk, jak nepatrným a opovržení hodným obávaný, nepřekonatelný osud!

Právě tak ohydné, jako láskyplné otnost, zobrazují se nepravosti v jeho hrůzném zrcadle. Když bez pomoci dětský Lear za noci a bouře marně na dům svých dětí tluče, když bílý jeho vlas vlaje a on bésavým živilům o nelidskosti své dcery Regan vypravuje, když konečně jeho zuffel bol v děsných slovech z něho propuká: »Dal jsem vám všechno! — jak hnusným ukazuje se nám tu nevděk!

Avšak veliký okruh působnosti divadla není ještě daleko vymezen. Divadlo jest více než kterýkoliv jiný veřejný ústav státní školou praktické moudrosti, průvodcem v občanském životě, neomylným klíčem k nejtajnějším přístupům do lidské duše. Připouštím, že samolásky a otupené svědomí často nejlepší účinek divadla zničí, že ještě sto a sto nepravostí a drzým žilem před jeho zrcadlem povstane, že sto a sto dobrých pocitů v ohladném srdci diváka bezvýsledně zajde — já sám jsem náhledu, že snad Molièrův Harpagon ještě žádného lichváře nepolepšil, že samovrah Beverley málokoho od karbanu odvrátil, že loupeživé historie Karla Moora silnice bezpečnějšími neudělily — jak mnoho přece zbývá z jeho vlivu! Jestliže podlé náruživosti ani není ani nezměňuje, neznamená

...se z vojáky ve věku od 20. do 30. let. Na jihu se vyznačoval severní útokem ruskou ofenzivou. Současně bude prý učiněn nápadní frontě Angličany a Francouzi nový pokus o prolomení německé fronty. Růžko obdrželo prý v úvodu bojů mnoho podobných typů jako německá letadla soustavy Fokkerovy. — Ze Japonsko těží všemožné z lehohoucnosti Ruska zaopatřiti své vojsko z domácích závodů, není ovšem divu a rovněž nelze se pozastavovati nad tím, že Japonci vy- náší své zásluhy o stydlivost. Vždyť po zahnutí Cingtau neudílili pro ni nic. Ale poví- dání o nové obrovské ruské armádě jsou otrápané.

Záložna v Hradci Králové

Staré náměstí č. 162.

Vklady na knížky 4% —

Půjčky. — Úvěry osobní. — Zálohy. — Koupě a směná.

Kulturní listy.

Poslanec Antonín Urban. V bélehradské nemocnici zemřel 12. t. m. na tyf. a k. polní lékař A. Urban, který byl před válkou kapla- nem u Panny Marie a zemským poslancem za města Kroměříž, Hulín a Zdounky. Byl prvním poslancem naší strany za města. Tak ve služ- bách válečných zemřel první člen moravského zemského sněmu. — Urban narodil se r. 1880 v Theodorově na Zábřehsku, vysvěcen byl r. 1903 a již jako kaplan ve Šternberku horlivě se věnoval činnosti sociální. Od r. 1905 v Kromě- říži rozvinul svou organizátorskou činnost do velké šíře. Katolicko-politická jednota kroměříž- ská hlavně jeho přičiněním nabyla netušného rozmachu. Když byl Urban zvolen do obecního zastupitelstva, světem mu důležitý referát hospo- dářský. R. 1913 byl vyslán od voličstva do zem- ského sněmu. Ale činnost Urbanova mocně za- slabovala i na venkov; vždyť jeho přičiněním ustavil se okresní hospodářský svaz, první svého druhu mezi českými katolíky moravskými. Také se účastnil sociálního ruchu v některých pod- níkách severní Moravy. Zdárně působil na velké emancipaci českých katolíků od větší závislo- sti na živlech katolického hnutí nepřátelských. Urban byl výtečným řečníkem a bystrým od- borným literátem. Jeho obětavost pro blaho lidu nikdy neochabovala.

R. 1914 na podzim povolán k vojsku. Tu působil s horlivostí neuvěřitelnou. R. 1915 působil na Soči, odkudž poslán na podzim do Srbska. Očistil se s příslušným vojenským oddílem až do Albanie, kterou byl poznal již dříve jako tu- ristu. Pro ochuravění dostal dovolenou, ale na zpáteční cestě pro pokračující chorobu byl nu- cen v Bélehradě ulehnutí. Zemřel v horlivých loyálních službách své povinnosti. Velice čestná paměť mu bude zachována netoliko mezi našimi organizátory, ale i v kruzích vojenských. Do- kazal, jak dovedl dobře spojit povinnosti kato- lického čocha s patriotismem rakouským.

Rozluštění písma hittitského. Česká věda zaznamenává nový, veliký úspěch. Po dru. Mu- sílovi přichází luštit se zdarem záhadu orient- ního starověku syn evangelického faráře z Lysé, profesor semitických jazyků na vídeňské univer- sitě dr. Bedřich Hrozný. Čím skromnější jest vystupování učenice toho, tím větší výstřiky jeho věda zaznam- nává. V dubnu r. 1914 vypravil

milu nás s nimi? S těmito náruživci, s těmito počitelci jest nám žiti. Musíme se jim vyhnouti aneb je potkat. Nyní však nepřekvapují nás již. Na jejich nárazy jsme připraveni. Divadlo prozradilo nám tajemství, jak je vypátrati a u- dinití neškodnými. Strhlo licoměrnou škrabočku a odkrylo síť, do níž nás leští a úklad zaplétaly. Vytrhlo podvod a faleš z bludného labyrintu a výsledek jejich strašlivou tvářnost na světlo.

Avšak nejen na člověka a lidskou povahu, nýbrž i na osud činí nás divadlo pozorný a uši nás velikému umění, jak je snáší. Úči nás také býti spravedlivějšími naproti nešťastným a shovívavější o nich souditi. Lidskost a snáše- livost počínají býti vládnoucím duchem naší doby; paprsky jejich pronikly do soudních síní i do ardeí knížat. Zde jen slyší velcí tohoto světa to, co nikdy aneb zřídka slyší — pravdu; co nevidí nikdy aneb zřídka, vidí zde — člo- věka. (Za nynějších lidových parlamentů a jiných velkých změn ve společnosti lidské jsou takí všemožní ovšem výjimkou. Pozn. red.)

Nemožno, aby zde pomínal velikého vlivu, jaký by dobře vedené divadlo na národního ducha mělo. Národním duchem lidu jmenuji pěstebnost a souhlas jeho náhledů a sklonů při věcech, o nichž jiný národ jinak smýšlí a jinak je vycítuje. Jenom divadlu je možno tento sou- hlas ve vysokém stupni vytvořit, poněvadž pro- chází veškerou oblast lidského vědomí, každé rozpoložení života vyčerpává a do všech zákoutí

se Hrozný do Caštrbádu, s ním. Figulou, aby tam učinil přípravy k vydání ardeí. S. Pra- láckého. Shromážděno totiž na 20.000 desk a zlomků popsaných sverázným písmem hittitským, které bylo dlouho a dlouho na světě.

Hittité (Hémité, Onéité) byli, původně známi jenom z ojedinelých údajů biblických. Objevení jiných zpráv poučilo, že tento národ byl mohutným činitelem dějinným i kulturním; byl původu evropského a žil v Malé Asii a v okolních krajích spořádaným životem státním. Užival písma vlastního, podobného hieroglyfům egyptským. Ačkoli od r. 1808 stále přibývalo nových výkopů z hittitským písmem, ač- koli proslulí odborníci cítili si všemožnou práci s luštěním záhadných nápisů, desky byly němé. Dr. Hrozný shledal, že největší část pa- mátek vykopaných v Bozhagkői jest psána ba- bylonským písmem a jazykem hittitským. Při- kročil tedy nejprve k studiu toho jazyka. Texty uchované v archivu jsou vesměs jednojazyčné, tak že je bylo potřeba vysvětlovati z nich samých, bez použití starodávných překladů. Hrozný vzal za základ vlastní jména, k čemuž břípal sumér- sko-akkadské ideogramy, v těchto textech obsa- žené a některá akkadská slova, jež v nich byla v plném znění vyslána. Tak se mu podařilo vystihnouti smysl některých vět. Nato učenec začal vyšetřovati nejdůležitější tvary, skladbu a přibuzenské poměry záhadného jazyka. Do Caštrbádu již si přinesl Hrozný poznání největší části hittitských tvarů. Dalším studiem nabyl přesvědčení, že hittitština jest řeč indoevropskou. Již také rozluštil zcela obsah některých desk.

Zajisté epochální vědecká kořist Hrozného přispěje značně k vyjasnění starodávných dějin států kolem Středozemního moře a objasní zevrubně mnoho z toho, co čteme v bibli. Po- cházejí památky hittitské ze XIV. a XIII. století před Kristem.

Vojenský rozkaz proti nemravým kni- hám. Zastupující německý velitel generál 7. sboru armádního zakázal pro svůj okres prodej a vý- klad výrobků nemravné literatury. Uvěteňuje dlouhou listinu takových výrobků, které roz- děluje v tyto oddíly: detektivní romány, dobro- družné knihy o kouscích mládeže, spisy povážlivé ve vlastenecké přičině, loupežnické romány, ne- mravné spisy s lečebným náterem a nemravné spisy literárního rázu. Vojenská správa v Ně- mecku pracuje vzorně také v občanském oboru, pokud jest jí podřízen.

Nejstarší doklad křesťanství v Číně. Již na počátku VI. století založili věrověstci nesto- riánského vyznání v Číně četné kvetoucí křesťan- ské osady, z nichž nejváženější byla v tehdejší hlavní městě Ši-nogan-fu. Tam zřídili v VIII. století věfci mohutný sloup před městem, do něhož vydlabali v čínské řeči krátké vyznání křesťanské víry a v němž současně hájili vyšší význam křesťanství nad buddhismem. Roku 1625 byl tento kámen vyhrabán ze sutin, r. 1828 uveřejnil jesuita Semedeo text. Dr. Holm, Dán v Novém Yorku žijící, pořídl s neobyčejnou píli učeneckou napodobeninu pomníku. Odlitek jeho poslal v těchto dnech papeži Benediktu XV., který jej dal postaviti v lateránském muzeu.

Britický chlad. Obyčejně se mluví o bri- tickém klidu, jako o okřídleném slově. Tento klid vychází právě z britického chladu; nemyslí se tu chlad ze severních pásem táhnoucí, nýbrž ohlad z britických prsou vanoucí. Kdo ze střední Evropy navštíví Anglii a má přítel-žitost pozor- vati poněkud vnitřní život anglický, nemůže nepostřehnouti veliký rozdíl mezi srdečností naší a upjatostí jejich. To nejnápadnější rýsuje

srdece dovede zasvětit. Co pojilo Řecko tak pevně dohromady? Co poutalo neodolatelné lid k jeho divadlu? Nic jiného leč vlastenecký obsah her a řecký duch.

Divadlo jest zřízení, kde zábava a poučením, odpočinek a námahou, kratochvíle se vzděláním se sdružuje, zde žádná duševní síla není napí- nána na úkor jiné, žádná radost není skýtána na újmu ostatku! Každý jednotlivec používá roz- radostnění všech, jež sesílona a zkrácena z ti- síce očí na něho hledí zpět a jeho hrud má pouze pro jeden pocit místo — a to jest: býti člověkem!

Potud Schiller. Nemožno hlouběji a ideál- něji posouditi prkna, jež znamená svět, než jak učinil tento veliký básník. Církev také vliv divadelních her nikdy nepodceňovala; ve stře- dověku vlastně divadlo stálo ve službách nábo- ženských her, jako vůbec i antické divadlo z náboženských obřadů se vyvinulo. Kdyby divadlo skutečně na mysli mělo onen výhovný vliv, jak jej básník líčí, pak by do jisté míry mělo oprávnění tvrzení, jež slycháme za našich dnů: »Divadlo jest chrámem budoucnosti.« Jest- liže však na těchto prknech se předvádějí někde pouze výstřednosti, ne na výstrahu, nýbrž jako doporučení, pak bude i v budoucnosti divadlo sice také chrámem, avšak tím, kde se koná pouze — modloslužba! Obod.

se v životě rodinném. Co znamená právo a povinnost? Co znamená láska? A jak strohá obřadnost rodinná v Britii! Co u našich do- nedověde často ani vyjádřiti nával polibků, jistě otěs neb mahu v láse zahraňou, k tomu sta- v Britii ohřívá ruky. Hle! Otec-li se syn neb vyvdá-li se dcera, zde se rodinný poměr tím vlastně zpřetrhán. Navštíví-li pak syn neb dcera opět jednou otcovský dům a zdrželi se tu snad nějaký den, nejde při svém odjezdu pod talířem — účet za vydání a návštěvou učiněná, a po- slušný syn aneb hodná dcera zcela klidně účet vyrovnají. Tím větší chlad ovšem jeví se v po- měrech mezi lidmi navzájem lhostejnými. Cha- rakterisuje to nejlépe anekdota: Rychlím cestuje bohatý Brit, s nímž jeho sluha jede ve voze pro zavazadla. Na jednom nádraží narazí rychlík na vlak nákladní, při čemž vůz se za- vazadly jest roztrfěn. Pane, volá ulekáný kon- dukter k Britovi, stalo se neštěstí. — Tak? klidně se ozývá Brit. — Vůz se zavazadly jest roztrfěn. — Tak? — Váš sluha byl při tom roztrhán na kusy. — Tak? — Co mám tedy učinit? — Přineste mi z něho onen kus; v němž jsou klíče k mým zavazadlům! — Ch.

Obrana.

Protikatolická lež. Četné listy s ohvatem oznamovaly, jak prý v Neapoli karmelitický mnich zavraždil svého provinciála. Ale »Corriere d'Italia« vysvětlil včasné, že o vybájených jménech kar- melitských mnichů nikdo v Neapoli neví a že se nenachází v tom městě ani podobný klášter, kde by se takový případ stal. Protikatolické listy zajisté po prvních poplašných zprávách měly k vážné informaci jistě zrovna tolik pří- ležitosti jako katolický »Corriere.« Jistě telefonem a jinak informovaly se včasné již proto, aby aféru mohly nafouknout a rozmazat. Přesto však čekaly, že sám tiak katolický tendenci podvod odhalil. Patrně z toho, jaké cíle štvavý tiak italský sledoval.

Hvězdopravci poznali svůj den. Astrolo- gie (hádání z hvězd na budoucnost) kvěla v Evropě zvláště v druhé polovici století XVI. a na počátku stol. XVII. Čím pohnutější události v dějinách se připravovaly, tím více kvetlo ha- dačské zaměstnání astrologů. Pověra, která do nedávna skomírala, nabyla veliké síly při rychlém vývoji události světodějných. V Londýně bylo státní astrologů různých národů, které neslo název »Rafael Astronomical Ephemeris of the Planets Places;« tato společnost zasílala za po- platek sesterským zahraničním sdružením tabul- ky k výpočtu postavení hvězd a jejich vztahů v určitých letech. Astrologické společnosti roz- šířily se i v Německu a vydávaly své listy s velikým výdělkem. Prorokovaly dle postavení hvězd různé věci, ale tak neurčitě, aby v pří- padě nezdaru dovedly krýti svůj ústup. Takovým umělcům však vlada německá dovede rázněji šlapati na paty než držitelé moči v Paříži a v Londýně. V Mnichově před konš- lanským soudem odhaleny podvodné a výdělečné rejdy hvězdo- pravců a s umělců naloženo dle zásluhy. I takové případy svědčí, jak jest potřeba právě v nynějším století duši lidské pevné kotvy v křesťanském náboženství; kde by toto scházelo, tam by byly i duše inteligentních kruhů vítanou kořistí astrologů, jasnovidek, kartátek, chaldej- sko-persko-indických věštků a jiných výdělkář- ských individuí.

Sochy, oltáře a j.

provádí absol. c. k. odborné školy
a c. k. umělecko-průmyslové školy

Jan Dušek v Chrudimi.

Za válečného ruchu.

Správa rakousko-uherských a německých vojenských úřadů v Srbsku vychází vstříc pokojnému obyvatelstvu dle možností Srbské obyvatelstvo, zůstávající doma, všude nejplně- jším pochopením oceňuje dobročinnou práci ra- kousko-uherské vojenské správy, porovnávající epochu strádání a nemilosrdné bezohlednosti v dobách, kdy klesala jejich národní správa. V době, kdy srbská státní pokladna neměla už od dlouhé doby žádných peněz pro jiné než bezprostředně válečné účely, vyplácí rakousko- uherská vojenská správa srbským úředníkům pravidelně jejich platy, po případě jejich penzi, příslušníkům rodin srbských státních úředníků a důstojníků poskytuje vyživovací příspěvky a tisíce Srbů jsou straveny na útraty vojenské správy. Administrativní práce, která sahá až do nejmenších podrobností, pečuje ošlevedomě o znovuzřízení hospodářského života a tím o blahobyt tohoto území. Po čtyřech letech nehlubší bídy a samovlády vojenské a politické intriky, která v této namnoze postižené zemi znemožňovala

Česká banka filiálka v Hradci Králové

přijímá a zúrokuje vklady na knížky

4 1/2 %

vklady ná pokladniční poukázky a vkladové účty zúrokuje dle dohody co nejvýhodněji.

Koupě a prodej cenných papírů, losů a valut. Výplata kuponů a obstarání kuponových archů. Inkasso tažených losů. Revise a pojištění losů proti zkrátě kursové.

Úhrady válečným zajatcům.

Prodejna c. k. třídí loterie.

každou pokojnou práci, otvírá se za činorodého vedení rakousko-uherské vojenské správy jako v ruském Polsku také v Srbsku nová éra zabezpečených možností výdělkových. Poštovní doprava upravuje se v srbském území obdobně jako v ruském Polsku. Jako tomu tam bylo v prvních měsících okupace, není také v Srbsku pošta ještě otevřena pro civilní dopravu. Jakmile však kontrolní aparát bude organizován, bude zahájena poštovní doprava. Poštovní doprava s cizinou není také v ruském Polsku ještě zahájena.

Papeže sprostředkovatelem míru chce mít sám soc. dem. list italský „Avanti.“ Svou žádost opírá o tu okolnost, že se papež ohovívá k válčím státům nestranně a že má také potřebnou autoritu pro sprostředkování míru.

O velmi dobrém poměru mezi Turky a Bulhary napsala „Národ.“ Právě v podstatě toto: Epochaální vojna sjednotila v Bulharsku všechno obyvatelstvo, přestaly všechny různosti od do politického vyznání víry i národnosti. Turci v tom boji dávají na jevo ohvalitebnou horlivost, ano oni přinášejí v boji za bulharské národní ideály ještě větší oběti než Bulhaři, protože se musejí přizpůsobovati zájmům bulharským. My musíme s hrdoostí konstatovati, že náš poměr k Turkům v každé přehlídce dnes je normální a úplně odpovídá duchu doby a nové kultury. Jen nemnozí nemohou věřiti novému stavu a pochopiti, že dorozumění s Turky je hutová událost a že můžeme úplně spoléhati na jejich dobré přátelství. Důkazem je na př. jejich ochota, s jakou plní v bulharských řadách svou vojenskou povinnost. Někteří z jich předků, jako krajský mufti Achmet Solakov v Trnově, vyvíjejí znamenitou agitatorickou činnost, aby své sousedce poučili, že jsou nejen Turky, t. j. mohamedány, nýbrž i bulharskými poddanými, a že jedno druhému neodporuje. On sbírá mezi Turky i příspěvky na bulharský červený kříž a vydal k nim písemné provolání, jež zůstane dokumentem.

Obrovské anglické ztráty na moři. „Magiar-ország“ uveřejňuje zprávu, že na základě seznamu „Liverpool Underwriters Association“ obnášela r. 1915 cena utonulých anglických lodí asi 29,854.578 liber šterlinků, t. j. okrouhle 600 milionů marek. Ztráty obnášely:

roku 1913	6,221.000 liber,
roku 1914	13,630.854 liber,
roku 1915	29,854.578 liber.

Ztráty roku 1915 obnášely o 23 miliony liber (460 milionů marek) více, než v posledním mírovém roce 1913. Novostavbami není možno ztráty úplně nahradit. Dle výpočtu „Lloydu“ vyhotovily doky roku 1915 pouze 648,629 tun lodí v ceně asi 12 milionů liber. V normálních dobách lze novostavbami ztracené lodi nahradit, nyní jenom částečně. Obchod trpí posud nejvíce tím, že vláda rekvirovala celou třetinu obchodních lodí anglických pro válečnou službu.

Církevní věstník.

Deputace lurdského spolku u Jeho Exc. nejap. biskupa dra. Jos. Doubravy. V pondělí dne 14. února dostavila se k Jeho Excelenci deputace lurdského spolku, sestávající z kons. rady a profesora reálky bodonínské dra. Aloise Kolísky, pokladníka spolku, Ant. Kašpárka, faráře u Panny Marie Sněžné Praha-II. a jednatele spolku Jos. Rösslera, faráře v Solnici, aby odevzdala diplomu čestného členství. Deputace byla velice blahosklonně přijata. Vědp. rada Kolísek vděčně vzpomněl zásluh, jichž si J. Excel. o českou sekci při euchar. kongresu v Lurdech získal, jakož i obětí, jež pro myšlenku lurdskou přinesl. Vědp. pokladník Kašpárek prohlásil, že J. Excel. byl na poslední valné hromadě jednolaskně jmenován čestným členem spolku. Ujistil, že spolek při svých pobožnostech jest J. Excel. pamětliv na modlitbách, aby tak dal na jevo svou vděčnost za tu lásku a dobrovolnou obětavost při euchar. kongrese

všem poutníkům věnovanou. Prosí, aby nejdp. biskup přijal ráčil diplom z rukou spolkového jednatele. Odevzdal jej s přáním, aby J. Bisk. Milost i nadále byl spolku nakloněn. Nejdp. biskup zřejmě dojat děkoval za tento spontánní projev a velkou pozornost a ujistil, že okamžiky v Lurdech strávené bude vždy počítati k těm nejkrásnějším chvílím svého života. Přije lurdskému spolku hojného požehnání nebes a co největšího rozšíření na nívách českomoravských, vyslovil se velice pochvalně o uměleckém provedení skvostného diplomu. Vyzval deputanty, aby se zapsali do pamětní knihy. Velice laskavě přijel, jehož se deputaci dostalo, jest vyznamenáním pro lurdský spolek a spolu důkazem, s jakým zájmem nejd. arcipastýř lurdské hnutí a činnost spolkovou sleduje. Toto vzácné uznání z úst tak povolaných bude spolku mocnou vzpruhou k větší ještě horlivosti tam, kde se jedná o kult Panny Marie.

Ze semináře. Msgr. dr. Šulc, velezasloužilý profesor na bohosloveckém učilišti královéhradeckém, dovrší v těchto dnech 70. semestr svých přednášek. Této vzácné příležitosti použili alumni bisk. semináře, aby svému milovanému učiteli projevíli svoji oddanost, lásku a vděčnost. Oslavili významné toto jubileum tím, že věnovali dne 15. t. m. Msgru dr. Šulcovi album s připadným proslovem a podpisy všech bohoslovců. Zároveň pak Literární jednota bohoslovců svému dlouholetému příznivci odevzdala vskně provedený diplom čestného členství Jednoty. Zasloužilý a neunavně pracující hodnostář byl zřejmě projevem vděčnosti dojat a prohlásil na znamení, že ve svém učitelském působení bude pokračovati s neztěněnou horlivostí: Non valet, sed avetel — Dr. G. Domabyli počíná nyní 50. semestr učitelského působení v kněžském semináři: dr. J. Jindra a dr. J. Novotný počínají 30. semestr.

Dar. Msgr. dr. František Šulc věnoval Literární jednotě bohoslovců královéhradeckých na její ušlechtilé účely 40 K.

Královéhradeckou bankovní jednotu v Hradci Králové doporučujeme co nejlépe při veškerých obchodech bankovních a uhelných. Podporujte při každé příležitosti svůj vlastní podnik.

Zprávy místní a z kraje.

Pohřeb kanovníka Václava Hlavsy. Dne 14. t. m. ráno konal se pohřeb šlechtického církevního hodnostáře z domu smutku. Vzhledem k nynější mimořádné době dostavil se velice četný počet vynikajících přátel a ctitelů zesnulého prokázat duši drahé poslední přátelskou službu. Na pohřbu účast bral: zástupci důstojnického sboru, úřadů státních s místodrž. radou J. Smutným v čele, zástupcové městské rady královéhradecké se starostou dr. Fr. Ulrichem, zástupcové škol, autonomních úřadů, bohoslovci, řeholnice atd. Tklivě působila velice četná účast koláturníků rokytnických, kteří přijeli vynešt rakev s tělesnými ostatky svého čestného měšťana, býv. člena okr. zastupitelstva, okr. školní rady, spoliitelny a četných spolků. Dostavil se sám rokytnický parkmistr Fr. Rotter, ředitel panství hr. Nostitz-Rieneke, správce škol V. Hanisch, okr. inspektor Kaempf, ředitel velkostatku rokytnického Macek, lesní Baronek; z hasičského sboru přibýlo k pohřbu deset členů. Patrně, jak si vážili koláturníci velké práce svého duchovního správce, který působil v Rokeytnici 25 let. Přibýli také zástupci Doudleb a Vamberka. Jedenáct nádherných věnců bylo přídobou rakve; mezi nimi byly věnce od hraběte a hraběnky Nostitzové, hraběnky Marie Nostitzové, velkostatků rokytnického, města Rokeytnice a Vamberka, dvor. rady dra. Netolitzkyho. Kromě kněžstva královéhradeckého přibýlo k pohřbu 54 kněží přespolečných; z králíckého vikariátu všichni. V zastoupení opata želivského přibýl sekretář a humpolecký děkan P. Norbert Beneš. Byli tu i pražský farář u P. Marie Sněžné Kašpárek a dr. Kolísek z Hodonína. — V kathedrálním chrámu slavně rekviem služili a posvátné obřady konal Jeho Excel. nejdp. arcipastýř dr. Josef Doubrava, načez česky a německy pronesl tklivou promluvu tohoto obsahu: S modlitbou za v Pánu ze-

snulého v duši mě poji se vzpomínka vděčná. Rozpomínám se, že po 38 let s horlivostí pastýřskou působil v dachovní správě; povolan byv na čestné místo v kathedrální kapitole i v biskupské radě, s neúmornou horlivostí a láskou věnoval se novému povolání svému. Jen krátce! Ne upíná dvě léta zde pobýl; ale i tento krátký čas postačí k tomu, abychom poznali a ocenili milého kanovníka Hlavsu. Vroucí zbožnost a dojemná oddanost srdce jeho zračila se v tváři i celém jeho jednání. Zjistě že všichni důstojní bratři i lid, s nímž se sřýkal, se družil se mnou v této vděčné vzpomínce; sklánějice se nad rakví jeho, z duše volají: Ave, anima pia — Bohem duše zbožná, duše dobrá! Milým a váženým stal se v Pánu zesnulý nám všem. Milým a váženým byl nám, kdož krátce jen s ním jsme se sřýkali. Milým a váženým zvláště však byl těm, jímž po 38 let věnoval všechny síly své v pastýřské péči. Vědí to důstojní bratři i zbožný lid na horách Orlických a vděčně vzpomínají ho. Mezi tímto lidem toužil v Pánu zesnulý skloniti hlavu svou v pohrobni odpočinek. A jelikož pro nepřítel doby válečné nebylo lze pomýšletí na uskutečnění přání toho, alespoň věrného srdce svého poslední pozdravy zaslal věrný pastýř věrnému druždy stádcí. A byl-li v Pánu zesnulý takto milý a drahý nám všem, jak drahý a milý musí býti těm, s nímž poutala ho páska pokrevnosti? Ano — musí jím býti milým a drahým, vždyť byl jím — jak víme — druhým otcem; když ztratili otce, on uvázal se v péči o ně, je vychovával, o ně se stáral, jím nahražoval lásku a péči otcovskou. Ký div, že všichni stojíme tu před oltářem s tou nejvroucnější prosbou k nebesům: Requiem aeternam dona ei, Domine, et lux perpetua luceat ei! — Pohřební kondukt věd vsdp. gener. vikář dr. Jan Soukup. Ačkoli přelo; bylo velice četné účastenství jak hodnostářů a přibývších hostů tak hradeckého lidu. Před klášterní budovou kondukt se zastavil, gener. vikář vykonal posvátné obřady a modlitby a pak srdečně promluvil o vzácných vlastnostech nezapomenutelného kanovníka. Připomněl, že kath. kapitola v šestiletí provází ke hrobu šestého svého člena. Zdůraznil, že všechny činy zvěčného vedla věrlá obětavá láska. Lčil, s jakou dojemnou odhodlaností se připravoval Hlavsa na poslední pouť. Pak se pomodlil gener. vikář s přítomnými za zvěčného. Bohoslovci, kteří velice zdařile provedli liturgické zpěvy již v kathedrále, zapěli nyní proctičně závěrečný sbor. Pak se hnul smuteční povoz na Pouchov, kdež spustili do hrobky tělesné ostatky zvěčného bývalí jeho kaplani. Sklzl všichni přítomní; vždyť pohřeb tak tklivý udá se zřídka. Němečtí hosté rokytničtí za svou obětavou námahu (byloť vlakové spojení značně stíže-no) byli odměněni srdečným přivítáním, jakého se jim v našem městě dostalo. Svorně Němci s Čechy závodili v holdu památce zesnulého. Dobře řekl po pohřbu jeden vynikající účastník, že klíčem k řešení národní otázky jest dobrý, zbožný lid. V Hlavsové jednání máme živý doklad; tento duchovní správce taktikm jednáním dovedl zažehnati mnoho národnostních třenic a měl důvěru u národnosti obou. Inspektor Kaempf pravil, že Hlavsa sice mnoho trpěl za své ideály, ale slavně zvířel a stal se miláčkem všech. — Z trnů rozvily se růže, jichž vůni dýchal zesnulý s uspokojením v posledních letech svého života. Kéz láska Boží dovrši svými nehynoucími dary to, co Hlavsovi věnovala zvlášť v posledních okamžicích a při pohřbu láska lidská!

Královéhradecké odboče londu pro péči o vrátní se volny odevzdán byl prostřednictvím slov. p. c. k. místodrž. rady J. Smutného příspěvek obecního úřadu ve Lhotě poč. letobčany jakožto výtěžek z dobročinného koncertu 80 K.

Šlita železného brance v Hradci Králové, jehož výtěžek slouží ve prospěch vdov. a sirotků po padlých vojácích okresu královéhradeckého, odevzdány byly prostřednictvím slov. p. c. k. místodrž. rady J. Smutného u c. k. okr. hejtmánství složené příspěvky: Od obce Blešna 20 K. od p. V. Mokrského, starosty v Blešně 10 K. od p. starosty obce Sedlčice výtěžek div. představení 132 K a od obecního úřadu v Pouchově 50 K. Šlechtetným dárcům vzdával se díky, O další příspěvky prosí parkmistrovský úřad v Hradci Králové.

Vyznamenání. Pan vrchní inženýr Fr. Fischer, přednosta stavebního oddělení při c. k. okr. hejtmánství v Hradci Králové, jest celému kraji znám svou pečlivou

Dvůr Králové n. L. (Pohřeb p. Fr. Kadice, z. k. cejchovního, otce dp. katechety Fr. Kadice.) Občanstvo královédvorské ukázalo dne 6. února, kterak unii oceniti zásluhy i toho, kdo se do popředí netlačí. Doprovodilo nevidaným počtem zesnulého p. Fr. Kadice na svaté pole a vydalo tam svědectví, že nepohlží na význam člověka jenom dle toho, jak soudí o něm politické strany a jejich listy. Směte můžeme tvrditi, že ani takoví významní lidé, o kterých různé listy do světa rozhlašují hlečnou chválu, nedocházejí spontánního uznání, jako tento vzorný manžel a otec, jakož i účelý pracovník ve svém oboru úředních i soukromých povinností a k tomu horlivý katolický křesťan. Z kruhů úřednických, školských a občanských snad všichni byli přítomni. Kondukt vedl vldp. děkan Al. Sedláček, který nad rakvi promluvil jmenovitě o tom, jak zesnulý vlastní příl vyčníval se na místo nikoli bezvýznamné, kterak v životě rodninném osvědčil se jako vzorný vychovatel, jenž církvi vychoval zdáného kněze, našemu školství horlivého pedagoga a kruhům občanským zdárné síly, kterak svého náboženského přesvědčení některak neskrýval, nýbrž bez jakékoli chlubitivosti svědčí dobrého příkladu svému okolí svítiti, začož dojísta zasluhuje našeho upřímného přání, aby ve světě věčném patřil tvář v tvář ná nebeského Odplátele. Při průvodu a obřadech asistovali pp.: Prof. Jos. Šťastný, c. k. gymn. katecheta, Th. dr. Arn. Šternberský a Th. dr. Ant. Kepl. kaplani královédvorskí, V.

Myšánek, T. Motáček a Fr. Kozáček, zvaní katecheto-
vé, pak V. Štěpánka, kaplan v Miletně a Petr Poltřák,
farář v Hradčicích. Anotováno ještě podotýkáme, že áda-
stelský dp. V. Štěpánka bylo aktem vděčnosti a piety
k zesnulému, jenž má být zá doby gymnasiálních studií
skutečným zástupcem zesnulého jeho otce. Zároveň s
ním účastní se pohřbu jako zástupce lidového spolku
křesť. soc. v Miletně p. Jos. Faber, předseda. Za rakví
kráčí též P. T. pp.: Alfred Veselý, c. k. okr. hejtmán,
s úřednictvem c. k. okr. hejtmánství, MUDr. Jindřich
Schulhof, c. k. vrch. okr. lékař, starosta města H. Ša-
brt, nám. starosta J. Holab, členové městské rady: dr.
Ant. Schmidt, c. k. okr. soudce a přednostá soudu, s ú-
řednictvem, Fr. Hlávka, c. k. fin. koncipista a přednost
ber. referátu, c. k. berní správce Motzer s úřednictvem,
c. k. vrok. pošt. správce Ant. Schütz, c. k. pošt. kontrol-
lor L. Tázler a úřednictvo, c. k. vrch. okr. zvěrolékař
B. Pischl, kom. rada a továrník Jindř. Klazar, dr. Jos.
Moravec, městský fysik a předseda míst. odboru Ú. M.
Š., pl. M. Kudrnovská, předsedkyně míst. dam. odboru
Ú. M. Š., dr. Fr. Jerábek, přednost m. odb. N. J. S., de-
putace křesť. soc. spolku v Miletně a ve Dvoře Král.,
ředitel c. k. gymnasia J. Kohout a členové prof. sboru,
ředitel c. k. odb. školy tkalcovské Fr. Jakubec, řed.
měst. obch. školy Ant. Štma, c. k. okr. škol. inspektor
Jos. Vamcl, zástupce ředitele ob. a měst. školy dívčí
Ant. Seifert a zástupce ředitele ob. a měst. školy chlap.
Fr. Dušek, členové sborů učitelských, ředitel ob. školy
II. obv. Jan Týsovský, ř. učitel ob. školy III. obv. Alois
Pavlik a členové sboru, říd. něm. školy Woperschielek,
řednost fil. Rak.-uherské banky Malý, ředitel měst.
spořitelny J. Knap, vrch. revident c. k. sev.-záp. dráhy
V. Zatloukal, revident téže dráhy J. Brandejs, c. k. cel-
chovní šlávík Jos. Horkner, děkan a Jos. Kuřik, kaplan
z Jaroměře, ředitel měst. školy Preininger ze Smiřic,
polic. komisař Šubr, c. k. četn. strážmistr Veselý, nadlé-
kárník Mg. Ph. Macháček z Křištěm Mil. bratři z Kuk-
su, přednost stanice v B. Třemešné Ševčík, c. k. vrch.
soudní oficiál Kordule tamtéž, ř. uč. matiční školy v
Neňajově J. Rejl, ř. uč. T. Klem z Kocbře, místostarosta
okr. zastupitelstva královédvorského J. Rósej tam-
též, statkář Fr. Říha z Vrchovnice a mn. jiných. Z kon-
dolenčních projevů třeba zvláště vytknouti srdečný do-
pis Jeho Milosti vsdp. gen. vikáře královéhradeckého
Msgr. Th. dr. J. Šoukapa. Všech účastníků bylo nej-
méně 2000 a všem jim, zvláště pak v předurčenovaným,
nalehli upřímně díky těch, kdož nad rovem drahého ze-
snulého dlouho ještě budou roniti slzy upřímného zá-
rmutku, ve kterém právě tato neobyčejná účast byla
nerozdělným pramenem útechy. Ave, anima-pla! Kdo
chtě učiti památku p. celchovního, věnai mňodar na
osřileř vdovy a sřotky po českých hřřinech řteba k
rukám dp. V. Štěpánka, kaplana k Miletně, jenž ke
sbřirkám pro své okolí je delegován samou Žemskou ú-
řřadovnou, aby mňhl přispěvký: kvitovat v novinách.
Za vše zaplať Pán Bůh!

Vyznamenaní v Plánkově. Za zásluhy o Červený kříž byli nejjasnějším p. arcivévodou Františkem Salvatorem jakožto zástupcem protektora spolku Červeného kříže Jeho Veličenstva při spolkové záložní nemocnici v Plánkově vyznamenaní pp. MUDr. Ferd. Woska a vdp. farář Fr. Kutnar českým odznakem II. třídy s válečnou dekorací. Představená plánkovské filiálky kongregace sv. Hedviky M. Romana Mářzová stříbrnou medailí s válečnou dekorací. Sestry téže kongregace: Narcisa, Qualberta, Justiniana, Nazaria, Rudolpina a Ferdinandina bronz. medailí s vál. dekorací.

Čáslav. Výroční valná hromada křesť. sac. vzděl. spolku pro Čáslav a okolí, konaná 30. ledna, navštívena byla letos přirozeně slaběji než léta minulá. Než i přesto bylo účastníků vzhledem k jiným poměrům dosti silnější. Místním spolkům zcela nespokojením. Jednotelská zpráva za uplynulý rok nemohla podati ovšem tak živý obraz činnosti spolkové jako dříve, přece však bylo z ní možno poznati, že výbor nezahálet a nemohá se projevovati vnějším životem, čím více se věnoval životu vnitřnímu. Pečoval zvláště o udržení a rozmožnění členstva, o upravení otázek podpůrného a potřebného fondu, o rozšíření katolického tisku a zvláště pak věnoval péči záležitostem spolkového domu. Při všech těchto důležitých pracích podporován byl horlivě členstvem, takže přes všechnu nepřítelů času stojí kat. spolek na pevné a silné půdě, hledě s plnou důvěrou v budoucnost. Spolkové finance stojí si také dobře, jak objasnila správa pokladní. Znamenitě vzrostlo jmění spolkového domu mecenášstvím t. paní A. Urbanyové. Spolek nezapomínal na láznou akci národní, náboženské a humanitní. Na poslední účely odvedl jednak přímo jednak nepřímě značné dary a to ve prospěch osleplých vojínů, ženů a sirotků po padlých hrdinech. Červ. kříž a všeobecným účelům válečné péče. Při nových volbách zvoleni byli: Za protektora spolku v. p. děkan A. Dostál, za předsedu p. J. Rylavý, c. k. vrch. oficiál, za jednatele v. p. Havelka, za pokladníka p. J. Pavlíš, za členy výboru pp.: Pila. J. Lamp, Fr. Kerouš, Fr. Musil, Fr. Vobrátil, pl. Jeřábková, Novácková, Prokopová, za duch. rádcy p. prof. náb. Fr. Kohout. Revise účtů svěřena p. Lampovi st. a sl. Jelníkové. Lze doufati, že spolek, v jehož čele stojí opět horliví a obětaví členové, vyvine i dále stejnou zdárnou činnost a zůstane pevnou a neochvějnou bastion kat. života i dále a to jak v městě našem tak v celém jeho okolí. Zdravě Bůh! — Koncert spolku paní a dívek ve prospěch osleplých chudých dětí, zvláště pak sirotků válečných, měl zářný průběh. Bylo viděti, co dovede agiti. činnost náhodní obětavých členek. Výšek jest prý velmi překvapiv. S koncertem spojena byla i

[illegible]

Soultě. Vneděli 6. února pořádal ženský pomocný spolek Červ. kříže v naší ústřední nádražní restauraci přátelské večerky. Hudební bohatý program budil velký zájem a proto místnosti restaurační, hojně vydekorované příchlepkem a zásluhou p. Cimra, soiva postačovaly pro hostů návštěvu. Hudební čísla byla vesměs velice zdařilá. V provedení každého čísla zručná, se. veliká péle a pečlivě nastudování. Sl. Lederová a Mrčízková hrály velice pěkně; zvolny si klasická díla, která jsou pro pochopení značně obtížná; přesto však čísla podána tak obratně, že odměněná pochvalou. Arty Lidanky a Veruny příjemným a zvůčným hlasem zazpívaly sl. Orofova a Pišerova. Pan uč. Kos svou procítěnou, mistrnou hrou na housle achvátil všechno obecenstvo, takže právem se pravilo, že housle v tuce jeho jen zvučaji. Součková Bludická byla též sekrána znamenitě zásluhou p. uč. Kosa, režiséra. Hráji staří haši ochotníci pl. Macháčková, Jelelová, pp. Daněk, Ságner; z nových sil pak sl. Pišerova, pp. regenschori Kaspar a Leder. Že staří herci selirájí kus bezvadně, o tom jsme z dlouholeté jejich zdárné působnosti byli přesvědčeni. Zvědaví jsme však byli na to, kteří poprvé se dali do zářeb Thalie. Než hráli zdárně nad očekávání. Sl. Orofova svou roli velice dobře vystihla; hlavně v 1. jednání (výstup s Vladimírem) byli jsme překvapeni jejím živým výkonem. Do úlohy starého lesníka dobře se vžil p. Leder, jeho hluboký bas se tu dobře uplatnil. V úloze Vladimíra vynikl p. Kaspar, zvláště pěkně a s živými gesty hrál na místě, kde Vladimír ukazuje svoji vzdorovitost. Též sl. Orofova, zpívajíc arii z Prodané nevěsty, líbila se každému svým plným, příjemným sopránem. Program ukončen byl vaččkem z Polské křve, jejíž zdářile pro sol. byarjet upravil p. Kaspar. Tento horlivce se náš svědomitě nacvičení a řízení hudebních čísel, takže mu patří největší zásluha za tak skvělý výsledek. Osvědčil se tu jako znamenitý hudebník a znalec svého oboru a zároveň ukázal, že dovede se postarati o to, by práce jin započatá zdarem byla korunována. Děkujeme všem, kteří jakýmkoli způsobem se přičinili o zdar tohoto hudebního večerku, jehož čistý výnos věnován byl sirotkům po padlých vojnech. Doufáme, že zdářilý výsledek bude pobídkou našim občánům ochotníkům, aby co nejdříve připravili nám opět něco podobného. — r.

Litomyšl. Katol. soc. jednota v Litomyšli koná valnou hromadu v neděli 20. února o 5. hod. odp. ve společné místnosti „U černého orla“. Zdravě Báb!

Různé zprávy.

Třbarevné navštívenky. Zákaz ohledně používání různých tiskopisů v barvách států nám nepřátelských týká se i též navštívenek a dopisů v barvách červeno-modro-bílých, vydaných kys Ústřední Maticí Škol-skou, jakož i t. zv. národních občanů v těchto barvách. To budíž dodatkem k zákazu prohibičnímu v Úředním listu z r. 1915 str. 54, 70, 82. prohlášeno.

Věčná tma a choroba jsou údělem ubohých dívek v chorobinci slepých dívek v Praze III., Kampa 33. Na ty slechetné srdce dárkem, oděvem a pod. nezapomenom. I adn. t. i. uvěřem.

**Objednáte knížky pro laičtý. Dr. Soběšák, mě-
pomník, zakoupil pro různé vojny za 150 K 500 výt-**

ská kniha. Část knižky od Marie Poškové, spisovatelce zbyvá ještě 188 výtisků, které by si posloužili, kdyby dojednotlivých čtenářů knihu zakoupili. Zbylé výtisky a věnování je Červ. kniha máto posky. Adresy pro objednávky: M. Pošková, Vídeň-II., Schreimbuss 13-3, apob Jednoty knoel. tovaryšů, Vídeň-XV., Marstaplatz 7-16. Z prvních příjmadne třetě 60 pro české národ.

Pro dobu posud doporučení se tyto publikace: Archy. v Prostějově; Přípravy ke sv. svátostem (Otec, zítelí Bém). Mistr. J. Köhler; 100 ex. za 1 K; 500 za 4 K. Obrázky ke sv. přímání od J. Köhlera (s odpustkovou modlitbou), 100 za 1 K; 500 za 4 K. Křížová cesta (obr. Fr. Bíla, 2 texty a píseň s nápěvem od K. D. Lutínova). (Vše doporučena v Časopis. kniž. Juchovenství) 1 ex. 20 h, 50 za 8 K. — Písně lasky se zbožnými pozdravy (50 za 1 K). — Žpívejte Pána. (Sbírka nových písní, 1 ex. 20 h, 50 za 8 K.)

Archa. Ročník IV., č. 1. Prostějov na Moravě. Řídí K. Dostál-Lutínov. Obsahově bohatá a zevnějškem vždy elegantně vypravená revue Dostálova nastoupila IV. ročník své činnosti. Obsah Archy jest velmi pestrý a bohatý. Archa všimá si všech důležitých otázek kulturního a uměleckého života a proto revui (6 K ročně) upřímně doporučujeme. Obsah č. 1.: Běda, kdo by povstal! K. D. L. — Kanovník. Románek. Ze života kněžského vypravuje X. Y. — Modřba vojínova v době války. Z hebrejštiny dr. Jan Hejčl. — Skladba Ant. Petzolda. Velké znamení K. D. L. — Vánoční koleda: Pastuškové. Filologická exkurse. Napsal prof. Oldř. Seykora. — Za kardinálem Bamerem. — Apostrify K. Skřivana. — J. Köhler: Sv. Lukáš. — Sv. Augustin. Historický nákres. Píše Jos. Hanák. — Dr. J. Suštel: Katolický román. — K. D. Lutínov: Za dr. Thea. Köhlem. — Modlitby a meditace Arnošta Hello-ma. Předkládá V. Ondřouch. — Vigneta fary de Mörmant. — Okna: Monumentální dílo „Mistr Jan Hus“. — Katolická mrávo-uka. — Theologická fakulta v Olomouci. — Z mého herbáře. — Legenda o sv. Lukáš. — Jazyky a válka. — Spisy a myšlenky sv. Františka z Assisi. — Malování Rembrandt Komenského? — Dějiny městečka Přýstaku. — P. Pr. Hrbáček. — Protičadné kritiky. — Slovo k chystanému vydání Perikop.

Co neidrive wyidou

Antonín Kaňka,
děkan v Kosterci a. Orl.

KAZÁNÍ

k májové pobožnosti

(Blahoslavenství Písma svatého)

asi 8 tiskových archů úpravy nedělních
a svátečních kázání téhož autora
»Pravdou ke ctinosti«

Záznamy přístupu již nyní

Družstevní knihkupectví v Hradci Králové.

Rozlišujme.

Občané, kteří na svůj štít napsali heslo, že se nemá posuzovati spolubližní dle kabátu, nýbrž dle své skutečné vnitřní hodnoty, sami předsať proti své zásadě jednají. Místo co by se dívali na všecko jasným zrakem vlastním, pohlížejí na jednání různých společenských tříd stranickými brýlemi svých sociálních, kulturních a jiných lidských dogmat. Jednomu člověku zcela odpouštějí to, co při jiném velice přání kárají. Jednoho občana zasypávají chválou za tu vlastnost, kterou při jiném zcela podceňují.

Některý inteligent v zájmu obecného dobra rozvíjí nad svou povinností velice důležitou práci do značné šíře. Jde po pracovní námaze procházkou nalapat se čerstvého vzduchu, aby pak večer mohl pružně pokračovat. Na cestě setká se s lidmi, kteří proto jsou upoutáni k nižším pracím ručním, že již jako chlapi jevili odpor k velikému vyššímu sebevzdělání — i když k tomu měli příležitost. Ale již se žádnou ozývají ironické poznámky, jak se to stáhlé pohodlně chodí na procházku, že by takový pán měl zkusit, jak se jiní lopotí a pod. Odpovídá se na zcela nevhodné poznámky třeba i zcela klidně, jest ještě hůře. Inteligent užívá takové ostře výrazy, před nimiž raději přehlé.

A jak takový výstup posoudí kruhy, které si dávají samy název lidových? Omluvu nepřivědliže poznámky šmahem. „Vždyť jsou to jen prostí lidé, těm se nesmí ve zlé bráti, ještěže při svém menším vzdělání se s úsudkem takto

a ještě neviděl, jak se k tomu chová
svých názorů své národy.

Ne tak! Nejprostší dílek našich dní
je v obecné škole představa, jak se má k světu
bláznivě chová. Zná Desatera a zvláště osmé
Boží přikázání zrovna tak jako inteligent. Při
nejmenším ví aspoň tolik, že nemá ostouzet
občana, jehož dobře nezná a že nemá za ním
vydat hanlivé názvy. Jestliže by užil téže zlob-
né metody inteligent proti němu, ihned by ho
takový útočník poučoval kárným hlasem, co se
stává. Hned by vyskočil jako poraněný k obra-
ně své oti a svého stavu. Ví-li tedy, co mají činit
jiní, má si být vědom i společenské povinnosti
vlastní. Neurvalost není privilegium žádného
stavu a kárá se právem i u lidí negramotných.
Mezi kmeny indiánskými a černobílými vládne
celá řada etiketních pravidel, jejich přestoupení
působí veliký odpor. Tím spíše lze požadovati
v semích civilisovaných ode všeho občanstva
snahu po obětorném společenském soužití.

Jaké jemné, vlídné povahy nacházíme mezi
sempědci, kteří přece vykonávají práci velice
drsnou! A naopak: některý mladík, který se
vzdělával na některé střední škole, stává se po-
většinou pro své bezohledné výroky. A tu hned
se hlásí o slovo zase představa: „Takhle jste
se vzdělával? To ověřujete divně, jak jste
studoval.“ — Ohýba! Učitelé, vědy, školy na-
prsto nemohou být voláni k zodpovědnosti za
hrubé porušení společenských způsobů, jakého
se dopouští takový mladík. Jak si má v té př-
šlé době počínati, věděl dobře již jako chlapec de-
vůletý. Vychovatelé sice mohou jeho vřet-
nosti do jisté míry držeti na uzdě přísnými
tresty, ale nejsou zodpovědní za jeho zlou vůli,
která dává prorážeti celé mužství rad a vý-
strah nepříteli. Ani věda ani prostoduchost
nehraje tu žádnou roli; zde rozhoduje výhradně
povaha, osobitá vůle. A jestliže se stává inteli-
gent i zločincem, často nastává velice chyb-
livá otázka, zda-li jest jeho vina horší než totéž
provinění prostého člověka, který přece již od
svého dětství také velmi dobře ví, že na př.
nemá krásti, supovat týrat anebo podvádět q-
dany. V tomto řádu mravním bývají často vě-
domosti inteligentů i člověka prostého stejné.
A chybil-li inteligent vážně teprve ve věku po-
kráděním, nebývá horší než řemeslný provinilec
prostý, který místo užitečné práce již od mládí
stále spekuluje, jak by se dobře pomohl na útraty
lidí pražských a štrných.

U stolu v hostinci sedí kroužek přátel inte-
ligentů. Ačkoli jest tam více neobeznaných stolů,
přisedne si prostý člověk ihned k nim a silně
se rozhoví o zbytečnosti, které inteligentů
paprosky nezajímají. — Samozvaný host již po
chvilce pozoruje, že jaksi přišel nařadit; řekne
váno, zaplatí se sřejmým rozdělením a při od-
chodu hubuje, jak jsou ti páni málo lidoví, jak
pohrdají ošumělým kabátem atd. — Zase velký
představa! Tazák úzká společnost by třeba ve
svém kroužku nevěta přišla vlně ani inteligenta,
který by znamenal více než všichni dohromady.
Intimní kroužek má své zvláštní zájmy; vzdá-
luje se vůbec lidí těch, kteří jsou jiné letory.
Jiných názorů a ořů. Na veřejce pohlíží tak
jako na cizince, který se vetře do rodiny při
domácí slavnosti. Koho nezná, k tomu kroužek
přirozeně není důvěrný.

A co platí o inteligentech, totéž se osvěd-
čuje při lidech prostých. Sedí-li pohromadě ně-
kolik přátel stavu dělnického, neznou tito k sobě
pány. Naopak jsou rozmrzení, jestliže neznámý
inteligent přisednutím k jejich stolu poruší přízi
intimního, nenuceného rozhovoru. Tedy vždy
veliký pozor, než se začne mluvit o kastovníctví!
Různé třídy a společnosti mají důvodný strach,
aby samozvaný host nepřikládá jejich otevře-
nému hovoru jiný význam, aby z jejich ředí
nevychodil úmysly, kterých zde není.

Na hodnotu lidí zámožných pohlíží se brý-
lemi stavovskými. Některý občan jest upoután
k těžké práci svou vlastní vinnou; ale osobuje si
důrazné právo kritizovati ostře lidi šetrné, kteří
jenom dlouhým řetězem sebezápětí se dopra-
vovali k dobrému postavení. Kritik se domnívá,
že mu právo nepřiznává soudy jest dáno již
jeho nižším stavem; také jeví silný sklon ke
generalisování, k paušálnímu kárání všech, kteří
nosí lepší kabát. Ale nemá povinnosti k rozli-
šování? Nemá před pronesením soudu napřed
se přesvědčiti o skutečných poměrech jednotli-
vých boháčů? Před soudem úředním ani veliký
provinilec stavu nízkého není potrestán dříve,
pokud všechny okolnosti zevrubně se neuváží.
Mají-li tedy opravdu všude býti stejná práva,
nezaslouží ani člověk zámožný překotného od-
gouzení dříve, pokud mu není dokázáno sku-
tečné provinění. Rozeznávejme! Vždyť některý
boháč žije daleko skrovněji než muž, který
nemáje existenci zajištěnou, žije ze dne na den,
— nad své příjmy. Mnohý zámožný občan
uvádá svého jmění daleko větší měrou k obec-
nému dobru než k prospěchu vlastnímu, žije
i při velikých důchodech velice skrovně. Ne-
posuzujme tedy boháče podle toho, co mají, ale
dle toho, co si ponechávají ze svých příjmů pro

soukromou potřebu. A tu jest správný odhad
velice těžký. Některý má bohatou rodinu, jiný
zase stáda dluho proto, aby mohl teprve po
témto let akvily dar položit na oltář podniku
obecně prospěšného. Některý sice rozdává hned
štedře, ale aby byl chválen v novinách atd.
Proto neodsuzujme ihned bezohledně ani vyššího
ani nižšího.

Ve Francii pohlížely lidové vrstvy na šlechtu
s despektem. Jejich nozinná škola je vycvi-
čila v předstředcích nejnejpříjemnějších proti uro-
zeným i kruhům měšťanským. A co vidíme nyní
v čase veliké zkoušky? Gustav Tery píše, jaké
napětí tam zavládlo mezi buržoasií a socialisty.
„Lidový ministr Thomas povolává domů jádro
vojů své strany. Dělníci v továrnách vydělávají
daleko více než v čase míru, zatím co šlechtici,
měšťané a sedláci krvácejí na bojištích. Nařká
se, že jst na pochodu socialistické diktatura,
která se stává neunesitelnou. Již tedy sama re-
publika přiznává chyby předemokratisování spo-
lečenských řádů. A není jinde poměr za války
podobný? Nepadá na bojištích mnoho šlechticů
odhodlaně, zatím co patetizovaní lidovci hledají
daleko za frontou bezpečný útulek v dílnách
i jinde? To jest také důkazem, jak nespravedlivé
byla před válkou povaha urozenců a jiných
vlivných kruhů podceňována.

Obecujeme mezi sebou přátelsky, poznávejme
se navzájem; pak zajisté upadne nespravedlivých
posudkův a vzájemného škarohlídství. Má-li
právo člověk prostý, aby jeho vnitřní kvalita
byla respektována, má k tomu rozhodně právo
také občan jiný, nemě-li lidovost špatí nejistě
— s vyraženým okem. Malý doklad, jak jest
potřebí před úsudkem napřed se přesvědčiti.
Mělnické okresní zastupitelstvo konalo řádnou
schůzi, kterou zahájil okresní starosta V. Nový
především tím, že uvítal jako sváčeného hosta
Jeho Jasnost prin e Ferdnanda z Lobkoviců,
jenž vrátil se na nějaký čas z bojiště, a požádal
ho, aby zaujal čestné místo u předsednického
stolu. Princ Lobkovic odvětil však prostě a
řízně, že není zde hostem, nýbrž členem sboru
jako jiný a jako prostý člen, že odmítá čestné
místo a zůstane na svém místě.

Tedy vždycky rozlišujme, odhodíme brýle
stavovského mámení a před posudkem vážně
zkoumejme!

! Za velmi sníženou cenu !

nabízíme pro rychlé rozprodání knihy
z pozůstalosti vedp. praeláta

Magistr Dr. Antonín Brychtý:

Jména církevní a jeho správa.

Krámská cena původní (z roku 1910)
11 K snižuje se při hotovém zapla-
cení na

4 koruny

za brožovaný výtisk. (Velká osmerka,
stran 656.)

**BISKUPSKÁ KNIHTISKARNA
v Hradci Králové.**

Vilový dům

u Hradce Králové blízko lesa a vody
jest velmi levně **na prodej**. — Dotazy
do adm. t. l.

Paramenta.

Ignáce V. Neškudla syn

(protokolovaná firma)

v Jablonném nad Orlicí (v Čechách)

(bratr P. J. Neškudly, faráře ve Výprachticích)

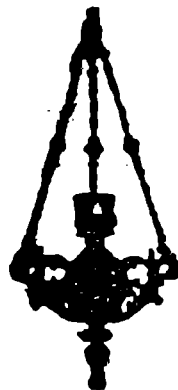
doporučuje P. T. veleútojn. duchovenstvu
svůj osvědčený a často vyznamenaný

výrobní závod

**všech kostelních paramentů,
spolkových praporek a kevového náčiní.**

Cenníky, vzorky i roucha hotová na ukásku
se na požádání **franko** zašlou.

Jan Horák,
soukenník
v Rychnově nad Kněžnou
zasílá na požádání vždy
**dle roční sezony kolekce
nejnovějších drahých pravých
vlákných látek**
své vlastní výroby, jakož i tu- i cizo-
zamských.
**Četná uznání zvláště z kruhů vele-
duš. duchovenstva svědčí o poutivé ob-
sluze měho ryze křesťanského závodu za
doba více než třicetiletého působení.**
Užite, prosím, malou objednávku na
zkoušku.
Těž na splátky bez zvýšení cen!
Volejmné látky na taláry.

**Veléútojn. duchovenstvu a
slavným patronátním
šrádám** dává se si depe-
ruetní veškeré kostelní nádoby a
náčiní a to: monstrance, kalichy,
obáre, nádoby, paténky, paciřky,
svícny, lampy, kaditelnice, kropěčky
atd. své vlastní výroby, předpřím
církvními vyhovující. Staré před-
mety opravuje v původní intenci a
v činní slati a stříbři nebo proti do-
plátku za nové vyměňuje. Hótevé
předmety neb výkresy zasílá sá-
šku franko bez závaznosti koupi
Vše se posílá poštou. Předce vřít.

Šídel veškerých slátek a stříbrných blonot, jako: řetěz,
madonek, křížků, prstýnků, náramků atd. n. Metálové
prstýny, tabatěrky, jídelní náčiní se stříbra pravého
čínáského vady na sklade.

Slata slata, stříbro a dráhobany kupuje na nejvyšší ceny

JAN STANĚK,

pasit a ciseleur

Praha-L-970., ul. Karolíny Světlé, č. 12. n.
Příslušný majitel a. k. soukromé továrny slata.

Starodávne věci

malované knihy, sochy, sklenice,
porcelán, figurky, dřevorytiny atd.

koupím.

Nabídky do administrace t. l.

Komisionářství

Fr. Černý - Hradec Králové

třída 18. pěšího pluku,

**obstarává koupi a prodej
zboží ve velkém.**

Telegramy: Petrol, Hradec Král.

Ve prospěch
Sratováclavské Matice Školské.
Uznáný za nejvýhodnější a nejlevnější ná-
kupní pramen v Rakousku veškerých

kostel. paramentů

prádla, praporek, příkrovů, keberů a
kevového náčiní ve výrobních neustálých
závodu v Čechách, o. a. k. dvorního dodavatel

Josefa Neškudly
v Jablonném n. Orli. č. 86.

Talce uznávacích referencí a doporučení. —
obrázkové cenníky, rozpočty, vzory a hotové zboží
k výběru franko.

Bez velkoměstské rotie ve vlastních dílnách a
domech, levné pracovní síly na vankové, čím levnější
ceny až o 20%, než vlně látky.

Ještě 100 let trvání a 10 let výborné slávy.

Adresování vždy došlově se vyprobuje.

DÍKŮVZDÁNÍ.

Při hlubokém bolu nad rakví drabého, nezapomenutelného vysoce-
důstojného pána

VÁCLAVA HLAUSY,

**sidelního kanovníka, skutečného biskupského konsistor-
ního rady, majitele zlatého záslužného kříže s korunou,
bývalého biskupského vikáře okresu králického, bývalého
faráře a čestného měšťana v Rokytnici atd.**

byly nám velikou útěchou přčetné projevy soustrasti a veliká účast
při pohřbu.

Vzdáváme tudíž nejvroucnější díky předně Jeho Excelenci nejdp.
biskupovi Dru. Josefu Doubravovi za vykonání posvátných obřadů i za
tklivou promluvu, oceňující tak vřele zásluhy zesnulého. Vsdp. prelátovi
gener. vikáři Dru. Janu Soukupovi děkujeme za vedení konduktu a srdečná
slova nad rakví zesnulého.

Rovněž uctivě a srdečně děkujeme četně se dostavivšímu ostatní-
mu veledůstojnému duchovenstvu, slavné radě a váženému sboru hasič-
skému města Rokytnice a jiným velectěným koláturníkům rokytnickým,
kteří přišli poslední službu zesnulému prokázati v počtu tak značném.

Povinnou, hluboce cítěnou vděčností jsme zavázáni slovutným
zástupcům sboru důstojnického, úřadů politických, autonomních, ředitelů
škol, městské rady královéhradecké, ctihodným školským sestrám a vůbec
všem těm, kteří jakýmkoli způsobem snažili se náš bol zmírniti.

Upřímný náš dík platí slovutným pánům MUDru. Holečkovi a
MUDru. Honzákovi za pečlivé ošetřování chorého.

Za všechny služby vřelé soustrasti a lásky k bližnímu

Pán Bůh zaplať stonásobně!

V Hradci Králové, dne 15. února 1915.

**Kathedrální kapitola
v Hradci Králové
jménem svým i za příbuzenstvo.**

Pohřebnímu ústavu p. Elsnera vyslovujeme za pečlivé vypravení
pohřbu plnou spokojenost.

OBNOVA

Číslo 8. Předplatné na čtvrt roku 2 K 50 h
na půl roku 5 K —

V Hradci Králové, dne 25. února 1916.

Inserty počítají se levně.
Obnova vychází v pátek v poledne.

Ročník XXII.

Pro naše vojny.

Nejjasnější panovník náš vyslovil srdečné potěšení nad velice zdárnými výsledky horlivých správ společností Červeného kříže. Tato pochvala ovšem neznámá, že již hlavní práce lidumilného podniku jsou vyvrcholeny. Nejvyšší uznání jest povzbuzením, aby se v humánní obětavosti stále intenzivně pokračovalo.

Neporozuměl dobře obrovským potřebám Červeného kříže a jiným lidumilným podnikům zavedeným pro podporu občanů válkou postižených občanů takový, který něco udělá jen tenkrát, když jest osobně k daru vyzván. Vždyť tyto instituce vyžadují stále nových a nových nákladů; mají blahodárně působiti i v době poválečné, kdy mnozí by zůstali bez nutných prostředků k zhojení válečných ran.

Jestliže takové instituce se podporují i ve státech poražených, tím horlivěji má v té příčině jeviti obětavost obyvatelstvo státu vítězného, jakým jest náš; říše triumfující je s to vojínům v nejrůznější formě jejich podary v čase míru vrátiti.

Mějme na zřeteli, jak na frontě i takový voják, který vykonává službu velice obtížnou, ihned zapomíná na svou námahu, jedná-li se o pomoc těžce postiženému spolubojovníku.

Změňte obětavost vojínů s obětavostí vlastní — a jak malou se vám bude jeviti vaše oběť v přirovnání k práci vašich vojenských bratří. Ti hrdinně i vlastní život nesou na oltář společného blaha státu; ti odrážejí s nápoem všech sil útočníky, kteří by chtěli poškoditi rakouské obyvatelstvo. Kolik jste dali na Červený kříž v míru?

Dohánějte tedy, co dříve zemeškáno.

Cím více pochopí který národ v naší říši nutnost podpory společné věci, tím větší účt se bude těšiti v době míru u svých sousedů. Nuže — vpřed v šlechetné a tklivé závodění s jinými národy rakouskými! Cím lépe se ruka k ruce přivine v době kritické, tím bude významnější vzájemné poznávání různých národů a jejich krásných vlastností. Tímto způsobem se upraví cesta i k zvýšené nacionální snášlivosti v čase poválečném.

Přispívejte tedy na Červený kříž! Pomáhejte tam, kdekoliv toho potřebu poznáte, i když zpřítma nebudete vybičováni. Bude vám odměnou vřelý vděk obrovského počtu našich hrdinů!

Průběh války.

Východní bojiště. Nová velká ruská ofensiva, očekávaná po obhlídkových pokusech v polovici února, dosud se nedostavila. Zato po několika dnech hlášení nezměněné situace ohlašuje úřední zpráva úspěch rakouských zbraní, které v neděli před střípovou frontou zahaly nepříteli jihovýchodně od Kozlova (západně od Tarnopole). Proti německé části východní fronty podnikli Rusové několik marných útoků na různých místech, především před Dvinskem, na Berezině; běží tu též o výzvedné operace, což

potvrzuje i rakouská zpráva, znamenajíc zvýšenou leteckou činnost na obou stranách.

Na Balkáně. Drač už je uzavřena na souši se všech stran. Zpráva našeho gen. štábu ohlašuje totiž, že útok na Drač byl už zahájen a že hned dosáhl pozoruhodného úspěchu. Oddílům, postoupivším z Bazar Šijaku (východně od Drače na řece Arčenu, podařilo se dobytí italského předního postavení. Současně jižně odtud posunula se rakouská vojska blízko k italským hranicím, jihovýchodně od Drače. Albánské oddíly, které obsadily Kavaj, postoupily pod vedením rakouských důstojníků na západ a dosáhly pobřeží Jaderského moře. Velmi platnými pomocníky osvědčují se Albánci, bojující na straně rakouské; obsadili také Berat, velice důležitá místo na řece Semeni, západně od Elbasanu, pak Pekin a jihozápadně od Elbasanu Ljušnu.

Albánské řeky právě nyní, kdy je tam počátek jara a potoky a řeky jsou rozvodněny, jsou vážnou překážkou postupu. Cesty musí býti teprve řádně upraveny a krajina vyčištěvána i od nejmenších nepřátelských oddílů. Postup na souši bylo dále nutno uvést v soulad s rozšířením a dalším vybudováním pobřežní plavby, která následkem ohrožení z moře musila býti rovněž zajištěna. Také proti Černé Hoře, která teprve složila zbraně, bylo potřebí učiniti opatření pro všechny případy; odtud lze si vysvětliti pozvolný postup v Albánii. — O Soluni zatím není bezpečných zpráv, ač na druhé straně jest zase jisto, že čtyřdohoda všemi prostředky usiluje Řecko zlákat do vleku svého, které však naproti tomu stále hlásá neutralitu.

Z italského bojiště oznamují se dělostřelecké boje na sošské frontě, zvláště u Plav velmi čilé. Odvážní rakouští letci napadli pak továrny v Lombardku, při čemž dva z nich zaletěli na zvědy až nad Milán. Jiné loďstvo napadlo letiště v Desenzanu na Gardském jezeře; při obou výpadech byly pozorovány četné trefy a všechna letadla vrátila se neporušena.

Na západním bojišti po čilejší dělostřelebě zahájila opět německá pěchota úspěšné útoky. Tak Němci východně od Souchezu vyrvali Francouzům 800 m jejich postavení a zajali 319 mužů. Boje rozpoutaly se také mezi Sommou a Oisou, na Aisné, v Champagni a j. Rovněž aviatikové obou stran svedli četné boje, hlavně za francouzskou frontou. — Hlavní stan německý 23. února oznamuje, že německé vojsko útokem blízce Verdunu prolomilo francouzskou frontu v šířce nejméně 10 km a až 3 km hluboko. Francouzové utrpěli velmi krvavé ztráty, nechali v rukou německých 3000 zajatců a četný, dosud nespočítaný materiál.

Turecké bojiště. V těchto dnech obrátil k sobě pozornost pád Erzerumu na Kavkaze. Ve čtyřdohodě je nad tímto ruským vítězstvím nesmírný jásot. Turecká úřední zpráva na pravou míru však uvádí mnohomluvné zprávy nepřátel. Fantastické zprávy, šířené Rusy, že přý

v Erzerumu ukořistili 1000 děl a zajali 80.000 nepřátel, přičít se pravdě. Ve skutečnosti nebylo v okolí erzerumském žádného boje. Erzerum nebyl vlastně žádnou pevností, nýbrž otevřeným městem. Zastaralé tvrze v okolí se nacházející neměly žádné vojenské ceny. Armáda turecká ustoupila beze ztrát do posic západně od Erzerumu, zničivši před tím posice ležící 15 km východně od města, jakož i na místě samém 50 starých děl, která nemohla býti dopravena jinam.

Volné listy.

Překladatel. Jaromír Hrubý, jenž počátkem února letos v Praze zemřel, byl členem redakce „Národních Listů“ a, jak jsme se z posmrtných zpráv dověděli, byl novinářem svědomitým a důkladným. Tato jeho činnost pozornosti obecnosti ovšem unikala, neboť údělem novinářů jest, pracovati v zákulisí a nedožadovati se uznání a pomníků. Jestli žurnalistika ohromným strojem, jehož hnací silou a pružinami jsou inteligence, které všechny projevy a události života zpracovávají a v příslušných formách předkládají obecnosti, aby stravy té dobře mohlo požídati a zažívat. A jak stroj tento své výrobky každodenně ze sebe chvatně chrlí, čtenářstvo jak náleží sobě poohutnávajíc snadno zapomíná, co napětí, námahy, duševního tepla a varu tají se ve stránkách jemu předkládaných. Obchodí-li se nebo zlomí některé to kolečko ve stroji, vloží se tam hned jiné, a práce jako rozjetý oř uhání bez závady dále, nebo, abychom užili jiného obrazu, se stromu žurnalistického opadává list za listem, ale hned v zápětí vyrůstají jiné.

Všechno, čítajíc novinové články Jaromíra Hrubého, přímého duševního styku s ním tedy si neuvědomovala; za to však určitě jsme věděli o jeho studiích národopisných a překladech z ruských stezejných klasiků. Hrubý byl překladatel povolaný a pomazaný. Překlady jeho jako z kovu ulité svědčí o jeho mravenčí pílí, o znalosti jazyka, originálu a ovládnutí češtiny. Dostojevského, Turgeněva a Tolstého posud nikdo nám tak dokonale netlumočil jako Hrubý, neboť, možno-li tak říci, vedle ruských originálů pořizoval originály české, k čemuž, kromě vlastnosti již uvedených, bylo potřebí pronikavého porozumění a básnické nadšenosti. Překlady Hrubého jsou mistrovská díla, jimiž do nejmenších podrobností a odstínů vniká ve zvláštnosti a rázovitého ducha ruských autorů. Řekli bychom, že originál a překlad jsou jednou věcí, zračící se ve dvou proti sobě postavených zrcadlech. Věta za větou plyne, tak přirozeně a tak lehce, že nepocítuješ žádné námahy a že nemusíš se zastavovati, abys dobíral se smyslu, jako se bohužel přihází při mnohých překladech jiných, pořizovaných řemeslně a ledabyle. Za touto snadností a pohotovostí četby v překladech Hrubého tají se však ohromný kapitál práce, a lze si představit spisovatele, jak s úlohou svojí zápasil, jak zmocoval se myšlenky,

DEPEŠNÍ ADRESSA: ALBIBANKA

TELEFON ČÍSLO 83

KRÁLOVÉHRADECKÁ BANKOVNÍ JEDNOTA V HRADCI KRÁLOVÉ ADALBERTINUM

PROVÁDÍ VEŠKERÉ OBCHODY BANKOVNÍ A SMĚNÁRENSKÉ ZA PODMÍNEK NEJVÝHODNĚJŠÍCH - ESKONT SMĚNEK - PŘIJÍMÁ VKLADY NA ÚROK 4%, A VYPLÁCÍ VEŠKERÉ VKLADY BEZ JAKÉHOKOLIV OMEZENÍ - SLOŽNÍ LÍSTKY POSTOVNÍ SPOŘITELNY ZDARMA

VELKOOBCHOD UHLÍM, KOKSEM A CEMENTEM

ŽÍROVÝ ÚČET U RAKOUSKO-UHERSKÉ BANKY

ČÍSLO ÚČTU POŠT. SPOŘITELNY 140.273

hledal přilehavého výrazu, jak seřazoval a utvářel, až vyběhla vypilovaná a uhlazená věta. nepochopil náklad myšlenkové totožnosti a jejího zvláštního vyjádření.

Jest velikým uměním věrně překládati ruské klauzury. Kdežto západoevropští spisovatelé vyslovují se pod vlivem vše uniformující kultury skoro stejně a neodlišně, ruské spisy obtížkány jsou problémy a chmurnými starostmi, které, vyrůstající z nejvnitřnějších tajů ruské národní povahy a vzdělanosti, v tvůrčí činnosti spisovatelské nabývají slovesního a myšlenkového roucha, jehož typičnost vnímavému čtenáři bije v oči. Hrubý tyto překladové obtíže zdolal a úlohu svoji rozřešil tak, že mu náleží podiv a zasloužená chvála. Nejen že věrně vyjadřuje ony těžké a pesimismem zabarvené otázky životní, ale jímá dovedným vystižením srdečného, teplého a přátelského rozhovoru, kterým ruští lidé přetřásají denní své starosti a práce. V překladech Hrubého stýkáš se přímo se spisovatelem, slyšíš tepy jejich srdcí, zasvěcuješ se ve způsob jejich tvorby a brzo se udomácníš mezi lidmi, jejichž život, tužby, naděje a vášně tak přirozeně a sytě jsou kresleny. Hrubý pojal ruská díla v jednotě i podrobnostech, vposlouchal se v jejich myšlenky, rozjímal o nich, a vládná kouzlem českého slova, vytvořil překlady, v nichž zladěnost mluvy snoubí se s krásou a melodickým rytmem. Co zvlášť v pracích Hrubého ceníme, jest umění, kterým věrně vystihl každý záchvův myšlenky a citů románových a povídkových osobností. Namátkou uvádíme místo z povídky »V Předvočere«, v němž Turgeněv obírá se s Bulharem Insarovem, jako nositelem národních idejí »Od písní přešel Berseňev na soudobé postavení Bulharska a tu poprvé upozoroval, jaká proměna dala se s Insarovem při pouhé změně o jeho vlasti. Ne že by jeho obličej vzplanul neb hlas zvýšil, ne! Všecka bytost jeho jakoby silela a rvala se vpřed, obrysy rtů stával se ostřejším a neúprosnějším, a v hloubi očí vzplanul jakýsi hluchý, neuhasitelný oheň. Insarov nemiloval šířiti slov o své jízdě do otčiny, ale o Bulharsku vůbec mluvil s každým ochotně. Mluvil zvolna... o útlisích, hoří a bídě svých krajanův, o jejich nadějích. Soustředěná promyšlenost jediné a dávne vášně jeho vyznívala z každého slova.«

Možno otevřít knihy Hrubého na kterékoli stránce, a všude nalezneme, an překládá přimykavě, svědomitě, jedním slovem: klasicky. Jsou tedy překlady Hrubého vzorem pro všechny překladaatele dobré vůle a jsou zároveň uzlovatým bičíkem na ty, kteří z cizích literatur vybírají pásy přes deváté a kteří na místo jemného, citlivého péra v ruce třímají hrubý klacek.

Ludvík XVI. Staletým křivdám a útiskům padl za oběť král dobrák, který, maje za rádece silného muže, na příklad nějakého Napoleona, byl by přivodil obrat v sociální bídě, která lvím podílem přispěla k veliké revoluci. Bezpráví plodí bezpráví, a nevinný, dobrý Ludvík, nesa viny svých předchůdců, byl toho dokladem.

Na žádost královu byl poslán do Templu zpovědník abbé Edgeworth, národností Ir, kterého Ludvík znal z chvalné pověsti. Král přijal náboženskou útěchu zbožné a pokorné, a jest ku podivu, jak trpělivě a odevzdaně přijal neodvratitelný osud. Král žádal, aby se mohl rozloučiti se svými drahými, a bylo mu vyhověno. Kdo dovede vyléčiti hrozné ty okamžiky loučení, kdo jest s to, aby výmluvně vystihl bolest a dusivé hore, rvoucí srdce těch, kteří naposledy v tomto životě se objímali?

Diváky této tragédie byli komorník Cléry a městská stráž, která dívala se na královskou rodinu zasklenými dveřmi. »O půl deváté«, jak komorník vypravuje, »otevřely se sňmové dveře. Nejprve objevila se králová, vedoucí za ruku svého syna, potom Madame Royale a Madame Alžběta; všechny draly se v královo náručí. Několik minut bylo ticho, přerušované jen vzdechy. Králová učinila pohyb, aby zavedla Jeho Velčenstvo do pokoje, kde čekal abbé Edgeworth, aniž o jeho přítomnosti věděli. »Nikoli«, pravil král, »pojďme do jídelny, jen tam mohu vás viděti.« Vešli tam. Zavřel jsem dveře, které byly zasklené. Král usedl, královna spčinula po jeho levici, Madame Alžběta po pravici, Madame Royale naproti, mladý princ stál mezi otcovými koleny. Všichni naklonili se k němu a co ohvile ho objímali a líbali. Tento bolestný výjev trval beze čtvrti dvě hodiny.

Nezlyšeli jsme žádných slov; viděli jsme jen, že kdykoli král promluvil, zdvojnásobilo se štkání princezen a králové a trvalo několik minut. Po chvílích promlouval král opětně.

Když násilně se od sebe odtrhli a loučili, královna zavzdychla: »Slib nám, že se zítřka ještě uvidíme.« A král odpovídá: »Ach ano, ano, ještě jednou, a teď jděte, miláčkové, a modlete se za sebe i za mne.«

Na podiv jest, že král spal tvrdým spánkem až do páté hodiny ranní, kdy ho komorník Cléry vzbudil, jak měl rozkázáno. Když komorník mu upravoval vlasy, král odepjal od hodi-

nek snubní prsten, jež si, zabrán ve vzpomínky, nastrkoval na prst a potom požádal Cléryho, aby prsten odevzdán byl králově jako poslední »s Bohem«. Po šesté hodině přijal Nejsvětější svátosti a s abbém Edgeworthem chvíli se modlil, chvíli rozmlouval a pak projevil rozhodnutí, že se svými drahými rozloučiti se již nemíní, protože by to bylo nad lidské síly.

V osm hodin dostavili se městští radové, jimž král dal svou poslední vůli a požádal jich, aby vyřídili rozličné vzkazy. Odevzdal jim také stopěťadvacet Luisdorů, které byly vypůjčeny od advokáta Malesherba. Městští radové přijímají peníze neochotně, a ve tvářích jejich zračí se odpor proti tomuto královu přání. Čas rychle ubíhá, a když odbila devátá, Santerre, velitel pařížské ozbrojené moci, ohlašuje, že jest dlužno vyjít. Král ještě cosi promlouvá, a když uplynuly asi tři minuty, Santerre důrazně znovu připomíná, že nelze déle prodávati. Král dunuv na zemi odpovídá: »Pojdme!«

Žilotina. Zavřely bubny, a zvuky jejich donikly do komnaty, kdež dle králová, její dítka a Ludvíkova sestra. Pohřební víření bubnů rozdráá jim srdce a jest jim znamením, že již krále neuvidí. Králová a její švekrůše propukají v usedavý pláč, taktéž oči dítek zalévají se slzami.

Jakmile vyšel průvod ze vrat Templu, v zástupech ozvalo se několik hlasů: »Milost, milost!« Zvolání toto však ihned umlká. V ulicích panuje příšerné ticho, rušené jen rachotem povozu, v němž král jest vezen pod žilotinu. Bylo nařízeno, aby nikdo nevycházel na ulice, pročež mimo vojáky není viděti živé duše; všechna okna i krámy jsou zavřeny, žádný povoz nesmí se objeviti. Asi sto tisíc vojáků stojí v řadách po všech ulicích a náměstích, dělostřelci mají v rukou doutnající zapalovače. Jakobíni, jak zřejmo z takové vojenské přípravy, dobře se zařídili, aby jim královská oběť nebyla vyrvána, a přese všechno to ještě měli dosti strachu ze spiklenců, o nichž se domnívali, že jistě odněkud vyrazí. Vojáci stojí němí, a ticho, rušené toliko rachotem králova vozu, působí děsivým dojmem.

Král cestou předtíá si v knize modlitby umírajících a má tolik silné vůle, že myšlenky své soustřeďuje k odchodu z tohoto života. V tyto vážné chvíle stává se velikým. Náměstí, kde stojí žilotina, Place de Revolution, jest napěchováno děly a vojiny, kteří hustými a četnými řadami obklopují kolem do kola popravčí ležení. Za vojiny tisí se díváci, neboť zákaz, nevycházeti z domů, pro toto místo neplatí.

Zvrhlý ničema, královův příbuzný D'Orleans Egalité, mezi davu sedí na skvostné kolese. Královův vůz, před nímž řady vojska se rozvěfely, zastavil u ležení. Král ještě chvíli se modlí, pak se vůz otevírá, a Ludvík XVI. vystupuje, aby byl okázale zavražděn vlastním lidem, jemuž ničím neublížil.

»Pečujte o Edgewortha«, král dle poručíku, a ukazuje na svého zpovědníka. Poručík, jenž s oběma seděl ve voze, přitakuje hlavou. Král se asi obával, že luza kněze bude znepokojuvati. To byla první jeho slova po vystoupení z vozu. Král přikročuje ke schodům vedoucím na lešení, a v tom na povel zavíří bubny. Ludvík XVI. se rychle obrací a vzkřikne strašlivým hlasem: »Ticho!« Po té váhaje poněkud vystupuje na popraviště, a za ním bere se kněz. Jest obléčen v tmavohnědý kabát, šedé kalhoty a bílé ponožky. Na pokyn katův svlékl kabát, a bylo viděti bílou flanelovou vestu s rukávy. Když přistoupili katovi holmeči, aby ho svázali, král se vzpírá. Kněz připomíná, že Spasitel byl také svázán, a král již neodporuje. Maje svázané ruce, odhalenou šíjí a zrudlý obličej, přistupuje na kraj lešení a promlouvá hlasitě: »Francouzi, umírám nevinen, pravím vám to s popravěním a hotov jsa objeviti se před Bohem. Odpouštím svým nepřítelům, přeji si, aby Francie...« Dále nebylo ho slyšeti, neboť kdosi z důstojníků vzkřikl: »Bubenici!« A bubny rachotem svým pohltily jeho slova. Kati chopili se krále, bylo jich šest, povalili ho a přivázali o prkno. Abbé Edgeworth, skloniv se k němu, promluvil: »Synu svatého Ludvíka, vstup na nebesa.« Sekera dopadla a přetřela život krále, jenž byl star osmařicet let. Bylo to 21. ledna 1793.

Velikán churaví. Ohoroba doléhala na Napoleona stále urputněji. Nemohl se již ani pohybovati, nohy otékaly, bolestí v bocích a v zádech se množily, pozbyval chuti na jídlo, dostavovaly se hojné poty, a pokoušely se o něho často mdloby. Hlavní zábavou jeho bylo, že si hrával s dětmi jenerála Bertranda, které k němu často docházely. Někdy pozoroval mravence, lezoucí na cukřenku, jindy vyřizoval se pohyby ryb v zahradní nádrže. Když ryby polekaly, stěžoval si, že všechno, čím se baví, přichází v nedeč. Velmi dojala ho zpráva o smrti sestry jeho Eliasy. »Nuže, doktore, sestra mi ukázala cestu.« Potom uleh a kázal zavřítí okenice. Chtěl býti se svým zármutkem sám, požádal

lékaře, aby se vzdálil, ale brzo ho zase zavolal. Stal se sklíčeným a mluvil bez ustání o svém synu a manželce. Rozmluva byla tak trapná, že Antomarchi snažil se řeč obrátiti na jiné věci. »Rozumím vám«, Napoleon děl, »budíž tedy, zapomeňme, může-li srdce otcovské vůbec zapomenouti.«

Od počátku března r. 1821 Napoleon nevycházel již z pokoje. Nemoc se rozmáhala víc a více. 4. března dvakrát pokoušel se vatoupiti do vozu, musil však slabostí ulehnutí na postel. Chvillemi něco málo pojídal, ale nepocitoval posily. V polou března zhoršila se nemoc jeho tak, že nohy byly stále studeny. »Ach, doktore«, zvolal, »jak trpím! Proč se mi vyhynuly dělové koule, když takto bídne hynu? Býval jsem druhdy tak čilý a činný a teď hýbám sotva očními víčky.« Když nemoc brala vždy nebezpečnější povahu, Antomarchi, nechť sám býti zodpověden, se svolením císařovým pozval anglického vojenského lékaře, dra Arnotta, který ovšem nemohl, než zjištití blízkou smrt.

Důstojník, v Longwoodu službou meškající, měl uloženo, aby každý den na vlastní oči se přesvědčoval o přítomnosti císařově. Protože však Napoleon ležel na lůžku, důstojník, dbaje šetrnosti a slušnosti, uloženou povinnost do písmeně nevykonával, a Hudson Love hned čenichal v tom nějakou zradu. Přišel tedy sám s celým štábem svým do Longwoodu a vyhrožoval důstojníkovi přísnými tresty, nebude-li se řídit dle předpisů. Zatím však, protože do komnaty císařovy docházel anglický lékař, Hudson Love bral to za dostatečný důkaz, že zajatec jest skutečně přítomen. V tu dobu dostavěn byl pro Napoleona nový a pohodlnější dům, do něhož měl se přestěhovati, což však na radu lékařovu se nestalo.

Počátkem dubna zhoršila se nemoc tak, že Antomarchi považoval za svoji povinnost Bertrandovi a Montholonovi oznámiti, že přišel svrchovaný čas, aby Napoleon spotádal své záležitosti. Stalo se tak. Když pak jednoho dne stav císařův se zlepšil a když přátelé mu blahopřáli, Napoleon usmívaje se pravil: »Klamete se, milí přátelé, pravda, že se mám něco lépe, přes to však přece cítím, že se blíží můj konec.«

Záložna v Hradci Král.,
Janské náměstí č. 163.

Vklady na knížky 4% —
Půjčky. — Úvěry osobní. — Zálohy.
Bankompt účtů a směnek.

Politický přehled.

Ministerská nařízení. Nařízením ministra vnitra v dohodě se účastněnými ministerstvy upraven jest vaječný obchod v Rakousku. Vejce, jež se dovezou do Rakousko-Uherska, budou ministerstvem vnitra nabídnuta legitimované nákupně ve Vídni, aby je převzala. Podniky železniční a paroplavební jsou povinny každou zásilku vajec, dopravenou do Rakousko-Uherska, oznámiti uvedené nákupně. K zaslání vajec ze správního území některého politického zemského úřadu je třeba jeho schválení. Nákup vajec od místa k místu a od domu k domu na účet firem, majících své sídlo mimo správní obvod dotyčného politického zemského úřadu, dovoluje se toliko oněm osobám, které se mohou vykáztí písemným povolením ministerstva vnitra. — Nařízením ministerstva financí, obchodu a orby omezuje se dovoz a průvoz zboží z nepřátelských států, na př. fiků, pomerančů, datlí, lihovin, vína, tkanin různých, krajek, klobouků, rukaviček atd. — Důležité nařízení vydáno pro cukrovary a pěstitele řepy. Cukrovary nesmějí ujednati nižší cen, nežli 4 K za 100 kg. řepy. Průměrná cena cukrovky v uplynulé kampani činila asi 2.75 K, činí tudíž zvýšení 1.25 K. V Německu zvýšena byla nedávno cena cukrovky pro příští kampaň na 4.80 K a v Uhrách na 4.50 až 4.80 za 100 kg.

O stanovisku konservativních velkostatkářů píše vídeňská »Information«, že strana tato i budoucně přidrží se dosavadní politiky. Zachová si i nadále úplnou neodvislost od ostatních stran v zemském sněmu, bude však pokračovati v podporování všech spravedlivých snah národa českého v rámci svého starého programu, jehož hlavní péče směřuje k rozvoji zemské samosprávy a k všestrannému kulturnímu rozvoji českého národa.

Sjezd německé strany křesť.-sociální konal se minulý týden ve Vídni. Zemský maršálek princ Liechtenstein prohlásil, že rakousko-uherské mocnářství vyplní úkol a sjednotí k oba-polené ochraně všechny malé národy, kteří sídlí mezi Němci a Velkorusy. Ústavní otázky, jež Rakousko očekávají, mohou býti rozřešeny jen tak, že národní přehlasování bude nemožné; národy nelze přehlasovati. Starosta vídeňský dr. Weiskirchner v resoluci žádá vydatné zákony proti lichvě, obzvláště proti lichvě pozemkové

a posléze dal podnět k opatření, aby se možná nejlépe zajištěno bylo zdraví a zdatnost dorůstající mládeže, by se nejdříve vyplněny byly mezery, způsobené v řadách našeho lidu.

Sjednocení Poláků. V minulých dnech konaly se ve Vídni porady polských předáků, týkající se sloučení všech stran polských v Kolo polském. Jednotlivci se obávají přilivu radikálů a sociálně-demokratických živlů do Kola polského a nejvyšší národní rady.

Ve sněmu uherském ministerský předseda hr. Tisza na různé dotazy odpověděl, že takto je nemožno již dnes činiti opatření pro přechod do klidných poměrů. Ocitáme se ve válce, jejíž ukončení nelze nijak předpovídati, a proto jest dnes nutno, aby veškeren národ, vláda i společnost soustředily všechnu svou pracovitost na řešení úkolů válečných. Dále odpověděl hr. Tisza, že nepokládá změnu dosadního volebního zákona za včasnou.

V Srbsku zabráněm zavádí se ve všech úředních a veřejných stycích výlučně počítání času dle kalendáře gregoriánského. Ve veřejném jednání obcí, sborů a stran během r. 1916 může býti počítáno vedle kalendáře gregoriánského také ještě dle kalendáře starého. Pro církevní rok platí zatím jako dosud kalendář juliánský.

V Rusku od 22. t. m. zasedá opět ruská дума po delší přestávce, jež trvala po 6 měsících. Car duma zahájil a ministr zahraničních záležitostí Sazanov pronesl v něm řeč, v níž nyní celkovou politickou situaci a tím stav nynější války a výhledy do budoucnosti vykládal ve smyslu dobrých nadějí pro čtyřdohodu.

K soustředění.

Nová městská strana už tedy nyní jest hotova. K solidaritě nutily mocně světodělné události. Nyní se ovšem vážně jedná o to, aby se svory upevnily, čili aby politická sjednocení nesla praktické plody i po válce. Již nyní ovšem jest jisto, že při příštích volbách naprosto nebude panovati tak velická česká roztržičnost jako r. 1911. Vždyť již tehdy nejpodivnější kompromisy byly svědectvím, jak se některé strany cítí slabými k samostatnému vystupování, k nezávislé politice.

Jedna strana docela již hledala cesty k čestnému ústupu s politického kolbiště vůbec. Válečná doba poskytla stranám, jichž naděje do budoucnosti nebyly téměř žádné, vhodnou příležitost, aby splynuly s mocnější stranou, která se nyní tvořila.

Vyslovujeme jako synové českého národa srdečné potěšení nad tím, že příští politické závodění nebude v naší vlasti tak kombinované a tolik trapné. Ale posavadními akty ocitli se náš národ teprve na poloviční cestě vnitřního politického zmohutnění. Především jest potřeba, aby to, co posud vykonáno, bylo důkladně utvrzeno. Nedávné zkušenosti učí, že svory mohou lehce v nestřeženém okamžiku povoliti a že jest tedy zapotřebí národní disciplinu přitvrditi. Již nyní jest patrné, jak strana národně-sociální se stará, aby pro případ uplatnění separatistických zájmů měla zadní dvířka otevřena k okamžitému odskoku.

A pak — statistika nás informuje, že městskou stranou vchází do společné bratrské budovy vlastně jen malá část českého voličstva. R. 1911 bylo odevzdáno v Čechách při volbách do říšské rady 616.971 hlasovacích lístků. Z těch bylo hlasů mladočeských 56.673, staročeských 2803, státoprávně-pokroko 20.881 a pokrokových 4984. Národní socialisté i s připočtením některých hlasů státoprávních měli 87.144 hlasy. Tedy i když se tyto všechny hlasy sečtou, vidíme, že se spojila dosud do opravdy jen malá část národa a že svaz utvořený není ještě příliš pevný, takže jest nutno ještě delší námahy, než se stane hradbou úplně spolehlivou.

Vzpomínáme při této příležitosti na výslednici činnosti »Národní rady«, která měla také spojovali, měla býti nezdolnou stráží. A jak velká byla její autorita?

Nyní se jedná o to, jak se utváří v budoucnosti poměr strany agrární, soc. demokratické a naší ke straně městské. Náš užší výkonný výbor 13. ledna po uvážení všeho prohlásil, že neshledává v utvořené koncentraci úmyslné zneuznávání a pomínutí ostatních stran českých, jmenovitě konservativních, nýbrž upřímné vyznání odchylného názoru v otázkách kulturních a upřímnou výzvu k podobnému jejich soustředění na kulturním podkladě konservativním. »Toto ideové rozdělení stran nemá býti překážkou solidární součinnosti všech ve společných záležitostech všénárodních a k tomu cíli má býti zvolen společný ústřední výkonný orgán jakožto představitel vůle všénárodní.«

Také dr. Matušík na dotaz strany katolicko-národní odpověděl: »Jest naším cílem svaz českých stran při zachování jejich samostatnosti a utvoření společného vedoucího výboru, jenž by byl autoritou národní, po níž toužíme.«

Tedy až pozná městská strana svou sílu, až sama bude mít jistotu svého trvání, přikročí k další podpoře solidarity národní.

Naše strana ovšem politické zmohutnění našeho národa bude podporovati ráda. Ale ovšem bude

požadovati, aby byla pokládána jak vzhledem k národní práci tak vzhledem k své početnosti za rovnocennou složku národní. Jestliže se naléhalo na nás se všech stran, abychom na společné podniky platili atd., musí se nám také přiznati jistá práva. Vždyť jisté kruhy prohlašovaly přímo za národní zradu, když se k nám některý vážený člen jiné strany přidal. Takový člověk proti prudkým útokům nenalezl zastání nikde. Takové případy v budoucnosti již se nesmí opakovati a důležitost naší strany žádný upřímný vlastenec nesmí přehlížeti.

Úvěrní družstvo Eliška

zapsané společenstvo s r. o.

v Hradci Králové, Adalbertinum.

Přijímá vklady na vkladní knížky a účty. — Úvěry osobní a živnostenské za podmínek nejvýhodnějších. Vkusné střádanky

Kulturní jiskry.

Resoluce o tisku, přijatá na konferenci bisk. vikářů v Hradci Králové dne 23. února 1916. V obvyklé každoroční poradě bisk. vikářů projednány byly vedle četných předmětů, týkajících se duchovní správy, některé otázky veřejné důležitosti. Tak přijata byla také následující resoluce: 1. Konference bisk. vikářů diecése královéhradecké, za předsednictví Jeho Excel. nejduš. arcipastýře Th. dr. Jos. Doubravy pořídaná, plně oceňuje význam katolického tisku, jenž zejména v nynější válečné době vykonal cenné služby církvi i vlasti, bude v lidu živou důvěru v Prozřetelnost Boží, šíře city loyality k panovníckému domu, doporučuje věrné plnění vlasteneckých povinností, skýtaje katolickým vojnům posilu v plnění těžkých povinností a útěchu v útrapách nemoci, rozptyluje utrhačné lži, které nepřátelským tiskem byly šířeny o církvi katolické i jejích orgánech a šíře účinně charitativní snahy podporných válečných akcí.

2. Ježto beze vší pochybnosti očekávají nás katolický tisk i za doby míru zvýšené požadavky v hájení pravdy Kristovy a jejích hlasatelů, doporučuje konference co nejdůležitěji diecésnímu kléru i věřícímu lidu, aby vydatně hmotně i mravně dobrý náš tisk podporoval a ve všech vrstvách šířil, čímž zabezpečí si nejmocnější moderní obranu křesťanských idejí ve světovém zápase myšlenkových proudů.

3. Doporučujeme podporu tisku denního i vzdělávacího, jenž zejména trpí nedostatkem odběratelův a příznivců. Předplácejte a čtěte »Čecha«, »Sv. Vojtěcha«, diecésní listy: »Obnova«, »Štít«, »Jitřenku« a »Časové Úvahy«; v německých krajinách: »Reichspost«, »Volksbote«, »St. Bonifacius-Blatt«; podporujte odborné časopisy: »Časopis katolického duchovenstva«, publikace sv. Prokopského dědictví, »Dědictví Malíčských« a j.

4. Oběť katolickému tisku věnovaná je jistý nutný druh pojištění našich dosti ohrožených posic proti možnému jejich zhoršení. Kdo pochopil vážnost doby, bude považovati podporu katolického tisku za přední svou povinnost.

Není pochyby, že časový projev zástupců diecésního kléru zaslouží nejbědlivějšího povšimnutí v táboře katolickém.

K sjednocovací akci v českém táboře píše vídeňská korespondence »Zentrum«: »Splynutím Staro- a Mladočechů, jakož i realistické strany v jednotnou národní stranu, s níž také národní sociálové prohlásili se ve všech národně-politických věcech solidárními, pokročilo seřadění městského občanstva tak dalece, že nejrozhročenější stranické boje pro budoucnost jsou vyloučeny. Podmínka pro zdárné pokračování a rozšíření sjednocovacích snah je tedy dána. Agrární strana, která zorganizována jest ve všech českých zemích, nejen ani v politickém ani v národním ohledu žádné odchylky od splynulých městských odstínů, odpadá tedy i zde každý mandátový spor, takže dohoda sama sebou jest dána ve všech oněch otázkách, které se netýkají zájmových protiv hospodářských. Sociální demokraté, kteří okazale vystoupili pro národní souručenství s přesně národními stranami, budou tedy jistě pro solidární postup na tomto poli. Právě tak jest pravděpodobno, že moravská strana lidová a pokroková neodmítne připojení. Zbyli by tedy ještě jen katolíci národovci, o jejich národní spolehlivosti nelze pochybovati. Tito vystoupili již na počátku války pro semknutí v českém táboře a jest jisto, že jejich politicky vykoření vůdcové nyní také činně nápomocí budou k provedení sjednocovacího plánu, pro který se dříve dokonce i osobně exponovali. To lze považovati za jisté přes jednotlivé nevládné hlasy v tisku strany. Dnes nejde o splnění politických bodů programových, nýbrž o postavení a uplatnění jednotlivých národů rakouských jako celku a to vyžaduje také v sebe uzavřenou, národně sjednocenou reprezentaci.« V úvaze poukazuje se na konec, že »dle veškeré pravděpodobnosti v blízké budoucnosti národ český odkázán bude jediné a zcela sám

na sebe a že již nyní postup každého jednotlivce i každé strany musí býti určován tímto výhledem.«

Rektor České koleje v Římě dr. Dvořák a smír cara Ferdinanda s katolickou církví. Nyní, kdy smír cara Ferdinanda bulharského s katolickou církví je oficiálně ohlášen, lze upozorniti na zásluhu, kterou si o důležitou a významnou tuto událost získal rektor České koleje v Římě t. č. v Praze dr. Dvořák. Za pobytu v Římě vešel v přátelské styky s tamějším bulharským atachéem a nabyt takové důvěry, že svěřeno mu bylo jednání o smír krále Ferdinanda s papežskou Stolicí. Dšlo se zdařilo. Když na podzim r. 1915 meškal dr. Dvořák v Olomouci u velkého dobrodince České koleje v Římě, kardinála Bauera, blahé paměti, pozván byl telegraficky do Vídne, kdež mu bulharský ataché odevzdal vysoké vyznamenání a vzácné dary od cara Ferdinanda za služby prokázané v záležitosti smíru krále s církví.

O vztazích českých sektářů k zednářství v 17. století přináší »Naše Listy« důležité zprávy. V »Nár. Politice« (v č. 36.) chválí se německá knížka Ecksteinova o Komenském a Českých bratřích a praví se tam dále: »Velmi cenná jest dvacetistránková předmluva vydavatelova, v níž rozvádí vztahy Komenského k modernímu zednářství, tedy myšlenku, o níž se u nás psalo velmi málo a které snad vůbec nebylo dotčeno v nedávných jubilejních článcích a knihách vydaných o husitství a českobratřství při loňských oslavách kostnického mučedníka.«

Proto »Naše Listy« poukazují na str. 260—261 Svátkových »Obrazů z kulturních dějin českých«, kde se praví: »Již v druhé polovici XVII. století a ještě více v prvních letech věku osmnáctého počaly se v Anglicku působením některých učencův a vzdělancův sestupovati společnosti za tím účelem, aby vzdělání a zásady lidskosti byly šířeny ve společnosti občanské, aby osvěta vnikala ve vrstvy co nejširší a lidé aby se při všech rozdílech stavu a povolání přece pokládali za bratry a poskytovali si pomoci vzájemně. Vznešené takovéto snahy byly poprvé vyslovovány ve spisech proslulého našeho Jana Amosa Komenského, jež vele duch tento psal za pobytu svého v Anglii a zejména ve spisu »Panegesia« (Obecné probuzení) roku 1667 vydaném. Sestavil zde jaksi program pro veškeré člověčenstvo, jeho povznesení ve vzájemné lásce a šetrnosti, k jehož provádění svolával veškeré národy a při němž vše mělo míti jediný cíl na zřeteli: blaho člověčenstva. Zbudován měl tím býti chrám moudrosti, jenž by se podobal chrámu Salomounovu a nad nímž by bděl nejvyšší stavitel světa: Bůh. Zásady tyto přisvojily si řečené společnosti filantropické v Anglicku a když se Komenský později přesídlil do Nizozemska, hlásal tam ústně i písemně zásady tyto, takže i tam padly na půdu úrodnou a zavdaly příčinu k zakládání podobných spolků lidumilných, které si daly jméno »přátel kříže« a ty pak zavdaly první podnět k tomu, že bylo podobné zřízení přeneseno též do vlasti české, jak doleji doložíme.«

Myšlenkový vztah Komenského k zednářství vyvěrá v Anglii. Tam nezůstali pouze při etických zásadách velikého Moravana, nýbrž hledíce k výrokům jeho o zbudování nového chrámu Salomounova a ke slovu jeho, že Bůh jest nejvyšším stavitelům světa, zvolili pro filantropické společnosti, aby působení jejich bylo tím účinnější, organizaci středověkých hutí stavitelských čili zednických, které se byly ze všech zemí evropských nejdéle v Anglii udržely, totiž až do polovice XVII. století, potom však za politických převratů tehdejších a pod vlivem nové doby i tam za své vzaly. Od starých těchto hutí zednických přijat jest název »svobodných zedníků« nebo »zednářů«, přijato též pojmenování spolku jakožto »lože« a rozdělení členů ve tři třídy, totiž v učně, tovaryše a mistry, od nich konečně vzaty i zevnější odznaky umění stavitelského, totiž modrá zástěra zednická, lžice a úhelník i ostatní příznaky, které pak postupem času byly až do třetnosti napodobovány, takže nové tyto společnosti »zednářské« byly skutečnou kopií středověkých hutí zednických, aniž by se byly s těmito v dějinném neb postupně organickém spojení nalézaly.

Blížší vysvětlení o vztahu našeho národa k zednářství a vývoji této společnosti přinesla v letech 1912—14 »Vlast«.

Komenský jistě byl ve styku se zednáři v domnění, že přispěje k zmohutnění a utvrzení křesťanského názoru světového. V pozdějších stoletích však zednářstvo prozradilo až příliš nápadně, že cesty jeho vedou k opaku; poznalo se to v Anglii. Stojíme tudíž před podrobným luštěním otázky velké důležitosti. Poměr Čechů k zednářství ve stoletích XVII.—XIX. dlužno důkladně prostudovati, čím se ozřejmí dějiny zednářstva vůbec.

Největší posavadní sjezd zionistů (židovských starověků) konal se v červenci minulého roku v severoamerickém Bostonu. Šlo se na 7000 delegátů. Hlavní téma jednání bylo: »Stojíme před zabráním Palestiny jako nového Davidova království.« Parník, který s delegáty plul z New Yorku do Bostonu, měl židovskou vlajku. Patrně, že si židé starobylých tradic svých předků velice vážili, nezapomínajíc na

ně v žádném dílu světa. Vždyť hnutí zionistické stále mohutní.

2. číslo »Cyrtila« pfinální pokračování článku **Dra. Orla o kancionále Franasově.** Pozoruhodný jest též článek **Bzděchův** o pěstování církevního zpěvu. Paedagogický přehled literatury zpěvu, psaný po pečlivé přípravě, jest jistě velice praktickou pomůckou učitelům zpěvu.

Přibývání katolíků v Německu. Od r. 1870. klesl v Německu protestantismus ze 64.89 na 61.82 %, obyvatelstva, katolicismus stoupl na-proti tomu z 33.56 na 36.31 %. Protestantický orgán »Kronika světa křesťanského« sděluje, že v Německu je nyní 24,260,250 katolíků, 21,850 kostelů a kaplí katolických a 22,137 světských kněží a že katolické řády vydrží v Německu 214 sirotčinců a 4,686 sirotky a 740 nemocné.

Obrana.

Na gumových podpatcích utajené a rozpačité se chodí kolem naší strany, která přece v době válečné první pozvedla rozhodný hlas pro národní souručenství. O stranách jiných, zcela slabých, které stejně o solidaritě valné většiny národa rozhodovati nebudou, mluví nynější representanti české politiky s velikou uctivostí. Nevadí jim, že malé trosky těch stran ještě ke všemu si hrají částečně na oposici, tváříce se, jakoby se měl vstoupením pod společnou střechu národní obětovat. Zato však naše strana, která jediná má pevný názor světový a jež jest tolik četná, bagatelisuje se jako národní — přítěž.

Stojí za přečtení některé věty »Nár. Listů« ze dne 21. t. m., kde se mluví o okružním slánku svobodomyslných, psaném ve prospěch silné městské strany národní. Okružní článek poukazuje, že »zbývají ještě dvě strany, které mají učiniti příslušná rozhodnutí. Především strana pokroková, jež, jak známo, byla zastoupena v jednání prof. dr. Drtinou a dr. Šamalem, kteříž splnomocnění projednali její likvidaci a vstup do národních stran. »Také prvá enunciacie nového politického útvaru byla oběma předáky podepsána. Vypývá z toho tedy jasně, že o straně pokrokové nelze pochybovati a že její formální schválení a rozhodnutí se k činné spolupráci další je pouze otázkou blízké budoucnosti. Jestli nedávno byla uveřejněna informace v moravském denníku pokrokovém, která by mohla provést jakoukoli změnu, považujeme tento výklad za nemožný, neboť by přímo byl namířen proti nejvážnějším mužům pokrokové strany, plnomocně jednajícím za stranu o lepší organizaci národní. Jak prof. dr. Drtina, tak i dr. Šámal jistě lépe musili znáti situaci než brněnský deník a jistě také oba jsou zvyklí zodpovědnosti a loyálnímu dodržení úmluv. Se stranou státoprávně-pokrokovou nebyla dojednána akce. Chceme a musíme však věřiti, že i tato strana jest si vědoma nutnosti dokonale přípravy a pohotovosti národních sil, jakmile na polích bitevních zavlaží bílé prapory míru, že i ona přeje si, aby malý národ v úžasném víru poválečných snah a zápasů mohl bezpečně a s vírou jíti vpřed a že tedy také ona postaví se ve službu myšlenky sjednocení všech pracovních sil národních. Bez uspořádání městských poměrů nebude lze úspěšně vyvršiti další národní souručenství se stranou agrární, sociálně-demokratickou a ostatními stranami zení koruny české.«

Tedy svobodomyslná strana přímo úzkostlivě pečuje, aby národní solidaritu posílili poslední Mohykáni té strany, která vnesla do národa největší roztržistěnost za pomoci živlů nečeských a která se vlastně rozpadla po přemetech málo slavných. Ale nejzajímavější jsou řádky poslední. Prý se musí vyvršiti souručenství »se stranou agrární, sociálně-demokratickou a ostatními stranami.« — Které pak to jsou »ostatní strany«? Jest věru podivno, jak se prodlužuje kurs pštroší politiky i ve chvílích tolik vážných. Svobodomyslnému okružnímu listu totiž nechce jíti z úst jméno strany naší. Vždyť tato strana jest jediná, na jejíž dvěře posud agitátoři souručenství nezaklepali. Kdybyste naléhali na odpověď, proč pánové chodí kolem naší silné strany národní jako kuře kolem jezera, odpovědi po silných rozpacích: »Vaše strana jest přece — konfesní, a tahle okolnost v sobě tají nebezpečnost.« Ale po takové odpovědi můžeme prohlásiti jasně: »Kdyby se nebylo utvořilo tolik stran protikonfesních, jichž hrot namířen výhradně proti konfesi naší, nebyli by katolíci hledali nutnou sebeobranu v utvoření strany konfesní. Celé knihy důkazů můžeme uvést, že naše konfesní strana naprosto nezkracovala nezadajných práv konfesi jiných. Přecasto jsme přece zdůrazňovali, že přejeme jinými konfesím taková práva, jaká sami pro sebe hájíme.

Na kterou konfesi nebyly pořádány soustavné útoky, ta ovšem se nemusila hájiti založením vlastní strany. Také by takovým rozlukovým činem vzhledem k počtu svých stoupenců skoro na žádném okrese v zemích koruny české politicky ničeho nezískala. Opatrnost veleva připojit se ke stranám jiným a diktovati si za podporu velice důležité podmínky. Nedivili jsme se, jest to přiroze-

né; každá náboženská strana, která chová úctu k odkazu svých předků, snaží se drahé dědictví uhláti všemi dovolenými prostředky — i na půdě politické, poněvadž parlament se nevyhne rokování o církevních otázkách. Ale jestliže se zcela otevřeně a hlučně prohlašovalo, že v říšské radě se bude jednati výhradně proti zájmům konfese naší a jestliže ani jediná strana neslibovala, že se nás vážně zastane, měli jsme právo k takové defensi-vě jako konfese jiné. To jest jediný »hřích« našeho programu. Ale uvážlivý politik nesmí přezíratí náš program národní, nesmí zapomínati, co všechno naše strana v Čechách i na Moravě vykonala v politice pro společnou věc.

Kdo stojí opravdu o souručenství všech Čechů, musí zatukat všude, kde skuteční Češi jsou. Jinak k vůli jasnosti mělo se ihned vymeziti, v jakém rozsahu se zvláště městské souručenství zamýšlí. Vždyť přece naše strana měla v městech v Čechách a na Moravě voličů více než pokroková a státoprávní dohromady. A že vůbec rozlišování na strany městské a venkovské jest choulostivé a v důsledcích povážlivé, pověděli jsme již jinde.

Denuncianti. »Dzennik Poznańský« oznamuje: Na počátku války bylo ve Východních Prusích zatčeno několik polských kněží, ale za nedlouho byli propuštěni na svobodu jako úplně nevinní. Jejich biskup se dotázal po přičině jich zatčení a nyní dostal odpověď od velkého generála II., XVII. a X. sboru, že provedené vyšetřování zůstalo bez výsledku. Velitel generál z vazby propuštěným vyslovil své politování a výsledkem prohlásil, že přičinou zatčení byla nevědomitá denunciacie. Spolu byla vyhlášena volitelská vyvážna aby proti podobným mrzkým denunciantům zakročovala s největší přímostí. »Dzenn. Pozn.« dodává, že po celé trvání vojny nebylo jediného případu, že by se Polák dopustil trestného činu proti pruskému státu.

Sochy, oltáře a j.

provádí absol. c. k. odborné školy
a c. k. umělecko-průmyslové školy
Jan Dušek v Ohradímí.

Za válečného ruchu.

Dík arcivévody Eugena obyvatelstva příměstského. Vrahní valitel na jihozápadní frontě gen. plukovník arcivévoda Eugen začal místodržiteli v Terstu a PHmoři sv. p. Friess-Skanemu tento vlastnoruční list ze 16. t. m.: Seznalším napojením jsem pozoroval, s jakou radostnou obětavostí obyvatelstvo Terstu a PHmoři všech kruhů, bez rozdílu národnosti, nese břemena války, jimiž toto pohraniční území je bezprostředně postiženo, a s jakou vlasteneckou oddaností pracuje na poli válečné péče jak pro vojny na frontě, tak i pro zraněné a nemocné ve vnitrozemí. Cítím se nucen vysloviti obyvatelstvu Terstu a PHmoři za to svůj a svých udatných vojnů vřelý proctěný dík a žádám Vaši Excelenci, aby to veřejně oznámila. Arcivévoda Eugen, gen. plukovník.

Jak si hojí italská zednářská řády. Jako začali válku velkými slovy, zrovna tak za flastry na těžká zranění Itálie užívali theatrálních frází. Kdyby se dala válka vyhráti svitými jazyky zednářských sobot, už by Itálie porazila nejméně tři řády. Hlavní strážcové loupeživé války italské sedí za větrem, pozorně počítají, co jim válka nese do privátních kapes a vojsku posílají velice laciné pokroutky slibů, nadějí, povzbuzení. Aby se hněv lidu neobrátil na bezohledné kořistníky, hledí pohodlně pánové udržovati dále zlobu proti Vatikánu. Takové »hrdinství« se projevuje na př. v milánském listě »Popolo d'Italia« 13. ledna t. r. Tam se čtou tyto věty: »Hrdí Gallové vstoupí do Vatikánu a jejich nohy krví zbrocené se postaví na svatých stupních. — Lid nechce koléče zbožnosti papežovy a neklání se před ním. — Dnes jest meč světojší než kříž. Strašný satan mohutní znovu v plamenech a staví svou širokou patu na symbol poddanství bez svobody (totiž na papeže), který neumí ani nechce držeti se slabými k ochraně slabých. A my voláme po spásu pohanů. Prosit (ať žije) satanu osvoboditeli.« — Taková slova jsou neobratným napodobováním Carducciho a ve chvílích pro Itálii tolik těžkých zápachaj komedianstvím. Těchto divadelních výstupů se leknu centralní mocnosti asi tak jako orlové komářího bzikotu. A což ten papež? Zavínil snad on, že již přes 600.000 italských vojáků v loupežné válce svůj život ztratilo? Vždyť přece italská katolíci vůbec varovali před dobrodružným a nespravedlivým útokem na hranice Rakouska.

Věru prapodivné hrdinství! Jelikož Italové proti Rakousku nesvedli nic, chtějí zednáři dokázat svou sílu a ochotu na bezbranném. Aby zklamali italský lid za vlasů nepřítel strážce války k zodpovědnosti, již nyní tito provinilci dryádničky ukazují k papežskému sídlu a po-

křikem: »Chyťte ho!« Maslení se satanem ti lidé provádějí horlivě po půl století, ale tyto divadelní výstupy staly se velice řádní již před válkou; každý teď vidí, že satan právě mnoho nespěchá, aby se svým modlárům za veliké úkony odvděčil.

Proti slovní demagogii ve Francii. Paříž vytel křen války již tak důkladně zrak, že za ohnivě fráze nedá nyní rozvášný Francouz (kte-réhokoli tábora) ani jednoho franku. Senátor Birenger v »Action« kárá, že ve sněmovně sbor neumorných frásitů páchá dírou komedii. Polanovi nemají pořádati proti senátu před zžen-štilou galerií útočné fečnické produkce. Důležitější jest za války práce ve výborech než slovní turnaje v sezeních veřejných. Sama vláda by se měla vzdáti takových fečnických kousků, které přilíší páchnou divadlem. Vždyť jeden držitel moci se naivně chlubil: »Nemohu si stěžovat do války, moje řetě byly osmkrát po nárožích celé Francie vyvěšeny.« Takové příklady působí nekalivě u mladých zástupců lidu, zvyklí si pokládat za činy holé tlaohy. Válečný parlament musí umět zachovat kázeň, pevné drčení a opravdovost. Lid si nepteje sněmovní síň, kde se hraje divadlo, ale jinou, která pracuje... Možno-li ještě přikřesiti odsuzuje rámuscovitý, ale docela neschopný práce parlament Roux-Costadour, radikální socialista. Ve svém házaníčku v listu »Rappels« předkládá svým soudruhům tyto poprnosti: »Jenom řečnit a řečnit! Jsou posedlí fečnickým běsem. Jen hodně mluvit a nepovědět nic. Chyba některých stala se složením všech. A protože už nejsou než samá slina, dáseň, jazyk a plíce, pokládají nás za sobě rovný. My jejich libovůli trpíme a veřejnost čím dále širší nás trpce odsuzuje. Musíme se vyprostit z despotismu jejich úpravů a hloupých tlačů, jinak bude vše ztraceno. Musíme je donutit, aby se podrobili disciplíně, navléknout jim svěračku, sice nás dovlékou až po sám kraj nebezpečí. Ti lidé nám porazí parlament i republiku. Raději bych je vlastní rukou zardousil.«

Nabízou varovná slova francouzská kenebce občas v Itálii? Nové řády ještě naučí oba dva národy přemýšlet efektivně, protože horečné vystupování na očí číže zklamalo.

Národohospodářská hídka.

Ze Záložního úvěrného ústavu v Hradci Králové. Vyrovnání Záložního úvěrného ústavu bylo vřelým souhlasným souhlasem právoplatně potvrzeno a vyrovnání řízení jest tím skončeno. Ústav sápeho 1. března t. r. po 17 měsících opět převládnou činností. Tímto dnem stane se také splátkou první 50% splátky a 30% úroků z vyrovnaného kapitálu za dobu od 1. ledna 1915. Dosažení vkladní knížky a pokladniční poukázky ústav se sápeho nahradí se novými vkladními listy, po případě, dle přání vkladatelů, běžnými úty.

Od 25% splátky, jakož i přeměně 10% kapitálu na účet akcionářů provedl ústav již ve svých knihách a připsal všem vkladatelům uvolněnou 50% splátku i s uvolněnými úroky z kapitálu na zvláštním účtě ve prospěch. Tento volný vklad zúročí se počínaje 1. březnem 1915 a může si jej vkladatel kdykoliv bez jakéhokoli výpovědi vyzvednouti.

Aby po 1. březnu nenastaly pak vzrůstající ztráťkové počty úschování počtů v rychlém vyřízení stran, jest zvláštním vkladatelům možno předložit vkladní knížky za příčinou výměny se nové vkladní listy již počínaje dnešním dnem. Předloženi stávajících vkladních knížek k účelu výměny za nové vkladní list není vázáno vůbec žádnou lhůtou a nepředložením vkladní knížky neutrpí vkladatel žádné újmy, poněvadž uvolněné splátky připsují se mu automaticky na jeho účet a zúročí se jako každý nový vklad dnem uvolnění 4% ty. Stejně nebude třeba vkladní listy při každé jednotlivé splátce opět zasílati, poněvadž uvolněné další splátky připsovati a úročiti se budou rovněž automaticky. Jest naprosto nutno, aby majitelé vkladních knížek při zasílání nebo předložení vkladní knížky udali přesnou adresu svou a bydliště, aby jim vkladní list a další zprávy v záležitosti přidělených akcií mohly býti zasílány.

Návrhy valné hromady týkající se odkolkování starých akcií a utvoření nového akcionářského kapitálu byly vládou zásadně schváleny. Jest však třeba, aby schválena byla také souvislost s tím změna stanov. Jakmile se tak stane, vyzvání budou staří akcionáři, ku předložení akcií za účelem odkolkování. Ústav a jeho filiálky přijímají však již teď od svých akcionářů za účelem pozdějšího složení staré akcie do bezplatného uschování a správy a vymění tyto bez dalšího vyzvání za nové akcie.

Průkaz o přidělení 10% kvoty v nových akcionářských ústavu, po případě oznámení o podílu svém na účtě syndikátním, obdrží vkladatelé současně s novým vkladním listem po předložení staré vkladní knížky.

Rádná valná hromada ústavu, která svolí novou správní radu, vypadá bude ihned, jakmile dojde státní schválení směny stanov. De nově valná hromada provede dozor nad správou ústavu bývalý vyrovnač správy, ředitelský rada Zemské banky pan Dr. Závěský spolu s bývalým vyrovnačem sborem, jako důvěrníci věřitelstva loňskou valnou hromadou zvolení.

Spolek pojištěnců »Praha« konal v těchto dnech svoji řádnou valnou hromadu. Z jednatele zprávy nabýli všichni přítomní přesvědčení, že poměry v pojišťovně nejsou nijak zlepšeny proti dřívějšímu, že náprava správní radou stále slibovaná se nestala, naopak, že poměry jsou horší dřívějších. Třeba tudíž usilovně pracovat dále, aby v zájmu pojištěnců došlo ke konečné nápravě. Na četné docházející dotazy ze strany pojištěnců sděluje spolek, že v nynější době nelze všechno uveřejňovati, jak by bylo žádoucí. Přihlášky členské přijímá jednatel spolku p. Fr. Vojč, Král. Vinohrady 880.

Církevní věstník.

Žádost za zvýšení duchovenských platů jistě jest spravedlivá. Vždyť i stavy lépe honorované v nynější mimořádné době důvodně poukazují, že jest potřeba přiměřeně upravit jejich platy. Skupina německého duchovenstva v Jablonci n. Nisou 11. ledna uveřejnila příslušnou resoluci, která byla uveřejněna v »Reichspostu«. Vyjímáme z ní tato slova: »Není pochyby, ale zkušenosti naprosto je dokázáno, že existenční poměry velké části duchovenstva už před válkou nacházely se v takovém stavu, který už neodpovídal společenskému postavení kněžovu. Jak tísnivě pociťuje se nynější nouze v nejširších kruzích duchovenstva, které beztoho svůj charakter přijímá ještě více ztlačilo, kdežto vydání nehledíc jen k drahým vyživovacím poměrům, ale i k nejširší charitativní činnosti, bylo nuceno zvětšovati. Duchovenstvo je ochotno dále úsilovně pracovat v této době pro veřejné blaho, i když jeho práce nebude všestranně oceněna. . . . Duchovenstvo žádá zvýšení kongruy a pense, místo 100 K kvintovenátek 200 K triennálky, jak mají učitelé a učitelky obecních škol v Čechách.« — Dle této »Reichspostu« valná hromada křesť. soc. jednoty na návrh poslance dr. z Barchle se jednolhasně usnesla, aby c. k. úředníkům a službám drahotní přídatky byly poskytnuty a kněžstvu zvýšena kongrua.

Platy duchovenstva. Jak se nyní vede tomuto stavu, o tom obtížno v této době šfe se rozpřáti. Ale již z toho, že stavy lépe honorované žádají vytrvale výhodnější úpravy platů, lehce lze se domyslet, v jakém postavení jest kněz. Právě kurátní klérus má nyní práci valně rozmnoženou. Pracuje na několik stran, obětuje se, ale záranky nemůže činit již proto, že sám tak málo má. Dříve se poukazovalo na stólu, nyní i tato námitka odpadá, jak snadno každý může poznati. Leckde spíše se kněz prosí, aby rodině, kam přišla smrt anebo kde jest křesť, něco uštědřil. Místo frázi o kněžském blahobytu jest potřebí střízlivě srovnati, co má ročně úředník s 12 lety studii, učitel měšťanské školy se 7 lety studii — a kněz, který studoval 12 let, aby pak konal i veliké a zodpovědné služby pro společný prospěch státu. Bylo by snad nespravedlivé, kdyby měl starší duchovní správce všude plat ředitele měšťanské školy? Poukazuje-li někdo na rodiny stavů jiných, smí přece zase kněz pamatovati nějakým grošem na přibuzenstvo, které valnou většinou bývá nuzné. — Jeden kněz píše »Našinci«, že základem pro vyměření doplatku k příjmům benefícia byla by lase. Tím by nastalo platové vyrovnání kněžstva se stavy spolupůsobícími na venkově, jakož i poměrné vyrovnání beneficií. — V době, kdy kněží snaží se horlivě spolupůsobiti v lidumilných zařízeních ve prospěch lidí postiženého válkou, zajisté levi se dvojnásobná potřeba úpravy jejich platů. Duchovní pracující v nejružnějších humánních výbozech, netoliko povzbuzují a agitují. Musí platiti předem, má-li jejich hlas doznati příslušné ozvěny. Jistě tedy každý rozvázný a loyální příslušník naší říše zlepšenou úpravu platů bude horlivému duchovenstvu přát.

Důležité rozhodnutí správního soudu o náboženském vyznání dětí bezkřesťanských rodičů. Správní soud za předsednictví presidenta sv. p. Schwatze rozhodl v posledních dnech o stížnosti Emila Schöllera z Jablonce n. N., který, jsa bez vyznání, byl vyzván okr. hejtmánstvím, aby dal své dvě školou povinné děti vyučovat v některém náboženství státem uznaném. A v podobném smyslu rozhodlo k jeho odvolání i ministerstvo. Také správní soud zamítl Schöllerovu stížnost a připojil se k důvodům ministerstva vyučování, že náboženství je jako povinný předmět podstatnou součástí školního vyučování. Jestliže rodiče dětí, bez vyznání jsoucích, jimž je vyhrazeno vyvoliti pro ně vyučování v některém z uznaných náboženství, práva tohoto nepoužijí, mohou úřady samy ustanovit náboženství, v němž se má vyučování dít.

Dědictví sv. Prokopa a Časopis katolického duchovenstva. Vydavatelství Časopisu katol. duchovenstva v Praze, kn. arcib. knihtiskárna I-1040, uvolilo se laskavě, že bude členům Dědictví sv. Prokopa v Praze I-1040 účtovat Časopis katol. duchovenstva v téže ceně, jako členům Akademie křesťanské, t. j. 7 K ročně místo 9 K. Doufá, že při této výhodě počet předplatitelů Časopisu toho vzroste, což jest na jeho záchranu nezbytně nutno.

kopákého, jak jest valice žádoucí na prospěch a úspěch vědecké bohoslovné literatury české. Mimo to chtěl-li by někdo starší ročníky Časopisu katol. duch. (do r. 1910) si objednat, obdržel je po K 4.50. Noví odebíratelé Časopisu obdrželi ročník, v němž některé letošní pojednání počalo vycházeti, za 6 K. Nezapomínejme tudíž ani na Časopis katol. duchovenstva, ani na Dědictví sv. Prokopa (Praha I-1040), ani na Akademii křesť. (Praha-II., Ferdinandova tř.), ani na Bohovědný slovník (Praha-II., 200).

Paměťal sps pro chystanému zvýšení za církevní pohřby, o němž přinesly listy zprávu, líčí věc zcela jinak, než jak se ve skutečnosti má. Dle stylisace zprávy má čtenář dojem, že jedná se o zvýšení škol. poplatků do míry závratné. Zvýšení obnáší pro kněžstvo: při nádherné třídě, tedy při třídě nejvyšší, která je i na veliké osadě sotva jednou za rok, poněvadž je to třída tovarníků a velkopřímýsmníků, celých 40 K (!), při III. tř. 31 K, při VI. 6 K, při VII. tř. se cena snižuje o 6 K. Pohřby chudých tedy získávají. Zvýšením tedy není vinno duchovenstvo. Staré sazby štolové jsou z doby, kdy naše peníze měly směnnou cenu o 100—300 proc. vyšší nežli dnes. Nedávno jsme četli, že s ohledem na ceny živoních potřeb bylo úředníkům přidáno, mzda dělníků i řemeslníků stoupla velice, i lékaři zvýšili své ceny a když kněz, na něhož vždy a nyní zvlášť se dělá tolik nároků, žádá o několik korun více, tu hned píší některé městské rady memoranda. Vysokými cenami pohřbů není vinno kněžstvo, nýbrž osoby docela jiné. Pohřební řád hned na 1. str. své od těchto cen, které si staoovili sami zástupci pohř. ústavů, zrazuje a doporučují jim docela jinou cestou, nežli memorandum duchovenstvu imputuje. Kde stojí psáno, že ten či onen městský pohřební ústav musí ročně vykazovati 25.000 až 100.000 K čistého zisku a při tom k vůli tomu nejen duchovenstvo, nýbrž i jiné pohřební činitele že musí zkracovati? Kde stojí psáno, že pohř. ústav měst. nebo soukromý musí přirážeti na režijní cenu rakví 100—300 proc., na katafalky 270 proc. atd.? Zde je pravá příčina zdražování pohřbů a tu mají městské rady, jako majitelky pohř. ústavů, vděčné pole osvědčovat humanitu a obecenstvo chrániti, neboť mohou říci: Náš pohřební ústav nemá tolik vydělávati, ba ani tolik vydělávati nesmí, musí být humánní, co na bohatých vydělá, to chudým přidati má. A jakmile to udělají, hned mohou být ceny pohř. tříd víc než poloviční. Ale není humánním, když městský pohř. ústav jen pohřby lepších tříd obstarává a pohřby chudých, na nichž nemůže nic vydělati, vůbec nebře. O těchto věcech by se dalo právě psáti pěkné a vděčné memorandum. Ale chrániti obecenstvo poukazováním na několik korun kněží daných a při tom bráti 100 proc. i větší zisk, není škelným. Vývody memoranda, právnícky ven a ven nesprávné, pravý stav věci zamkují, takže čtenáře jen v omyl uvádějí. Jakými zbraněmi memorandum bojuje, ukazuje nejlépe to, že na něm uveden je podpis starosty Smíchova, který memorandum právě pro uvedené důvody jako právník podepsati nemohl a také podpis odepřel. Pro tyto velké nedostatky se memorandum s úctem musilo naprosto minouti jak u úřadů, tak i u obcenstva; scházil mu věcnost, správnost a ještě něco, co pravým jménem charakterisovati nechceme.

Jilemnice. U věku 78 let dne 19. l. m. skončil věrný sluha Páně vdp. Josef Bettlach, konsistorní rada a asessor bisk. konsistoře, biskup. notář, rytíř řádu Františka Josefa I., člen okresní školní rady, čestný občan obce Konárovice, Veletova a Tří Dvorů, člen mnoha spolků. Již vysoká vyznamenání a četné manifestační projevy důvěry věřících svědčí o šlechtetnosti a horlivosti staršího děkana jilemnického. — Narodil se r. 1837, na kněze vysvěcen r. 1862. Pohřeb konán 22. února. Bůh přiměř zabožnou duši do ráje svého!

Duchovní správa lužická vzdává tímto srdečný dík Družstevnímu knihkupecství a Blakupské knihtiskárně za obstarání nové knihy narozených a za skvělé vypravení jednotlivých částí této matriky. Jenom naše knihtiskárna může zhotoviti vzorné toto uspořádání, které vyhovuje předpisům státním a moderním požadavkům matričným. Nemůžeme jinak než ryze katolický svůj závod všem duchovním správám doporučiti. Něco podobného umí jen svůj svému obstarati. — Farní třída v Lučci, 15. února 1916.

Zprávy organizační a spolkové.

Naším stoupencům, členům Sdružení českých katol. zemědělců! V době krutých bojů na severu i jihu naší říše volá Vás výbor našeho Sdružení k valné hromadě do královské Prahy. Volá Vás, aby učiněno bylo zadost zákoným povinnostem, ale také proto, aby pro budoucnost, dosud plnou nejistoty o hospodářský vývoj našeho národa a zvláště českého venkova porokoval s Vámi o důležitých a náležitých otázkách národních i stavovských, a aby pro dobu poválečnou vztyčil směrnicí další své práce a svého působení. Veliký počet nejlepších bratrů pracovníků a členů našeho Sdružení mešká v poli válečném, kde zaměňiv pluh za meč obětavě koná svoji povinnost. Ti všichni, jichž vroucně budeme vzpomínati, budou v myšlenkách jistě s námi. Proto tím více jest svatou naší povinností, abychom, kdož doma jsme, do jednoho se dostavili k této naší valné hromadě, která tentokráté poprvé konati se bude

pod střechou našeho družstevního domu. Valná hromada Sdružení českých katol. zemědělců koná se v pondělí dne 28. února 1916 o 10. hod. dopolední v zasedací síni Zemského Svazu v Praze-II., Spálená ul. 15. Kdyby v ustanovenou hodinu dostatečný počet členů se nesešel, koná se druhá valná hromada o hodinu později za každého počtu členů (§ 18. stanov). Valnou hromadu předchází zasedání mše sv. o 9. hodině ve chrámu Páně u Největší Trojice ve Spálené ul. za zemřelé a na poli válečném padlé členy. Pořad jednání: 1. Zahájení valné hromady. 2. Posmrtná vzpomínka prvnímu předsedovi Sdružení Frant. Šafránkovi a všem padlým a zemřelým členům Sdružení. 3. Zprávy: a) jednatele b) pokladní c) revisorů účtů. 4. O politické situaci promluví prof. Th. Dr. F. Kordač. 5. O naší činnosti po válce promluví p. Jan Jiří Krejčí, rolník z Hrazan. 6. Volby funkcionářů. 7. Volná podání. Na valnou hromadu mají přijít členové a jimi uvedení hosté. Legitimace, vyzvedněte si v Sekretariátu Sdružení (Praha II., Spálená ul. 15) až do valné hromady. V Praze 8. února 1916. Antonín Šaobl, rolník v Hůrkách, F. J. Škrbek, úředník Zem. Svazu. Milo Záruba farář v Jiřicích. Jan Jiří Krejčí, rolník v Mra' zanech, Josef Kuška, farář v Kování, Jan Krejza rolník ve Zderazi, Václav Pavliš, rolník v Osík u Ant. Adamovský, rolník v Načeradci. Jos. Bezděkovský, mlynář v Rohozné.

Křesť. soc. vzděl. spolek pro Čáslav a okolí pořádá 27. února o 10. hod. dop. v místnostech »U Jeleny« veřejnou schůzi lidu. Program: 1. Charitativní činnost církve a státu za války světové. Referuje P. Jan Havelka, kaplan v Čáslavi. 2. Význam válečného pojištění. Ref. p. V. Bartovský, úředník c. k. voj. pojišťovacího úřadu. — Důležité, dostavte se všichni! Ženy i muži, ukažte své porozumění pro důležitou akci naší doby!

Královéhradeckou bankovní jednotu v Hradci Králové doporučujeme co nejlépe při veškerých obchodech bankovních a uhelných. Podporujte při každé příležitosti svůj vlastní podnik.

Zprávy místní a z kraje.

Náměstí Jeho cis. a král. Výsosti arcivévody Bedřicha v Hradci Králové. Na prosbu purkmistrovského úřadu, aby dle usnesení měst. zastupitelstva ze dne 18. t. m. pojmenováno býti smělo na věčnou paměť hrdiného udatenství naší armády a jejich slavných vůdců jedno z náměstí Nejvyšším jménem Jeho cis. a král. Výsosti p. arcivévody Bedřicha, došel starosty města dr. Ulricha následující telegram: »S radostným zadostučiněním ráčila Jeho cis. a král. Výsost Nejmilostivější pan polní maršálek arcivévoda Bedřich přijmouti na vědomí Vaši nadšenou vlasteneckou holdovací depeši, řízenou na Jeho Výsost a armádu a svoliti, aby nové postavené náměstí v Hradci Králové Jeho vysokým jménem bylo pojmenováno. Na Nejvyšší rozkaz: Hrabě Herberstein, generálmajor a generál, adjutant.«

Též od J. E. p. čela generálního štábu Fr. svuh. pána Conrada z Hötzenortu došlo na telegrafické sdělení žádosti měst. zastupitelstva, aby vilová třída v Hradci Králové jeho jménem pojmenována býti směla, souhlasné vřelě poděkování.

Pochvala udatosti 18. p. pluku. Dle došlých nás zpráv dostalo se tyto dny od generálmajora Gefabka 3. praporu 18. p. pluku opět skvělé pochvaly za jeho udaté činy v posledních dobách.

Usnesení městské rady ze dne 21. února. Poukážou se k výplatě obecní a školní přirážky obci Věkošům z obecních a fondových pozemků v katastru jejím ležící, dále účty za odebrané brambory pro zásobování města. — Poukáže se k příjmu obnos K 381.60 za práce provedené na plynovodech u soukromníků. — Vzato bylo na vědomí díkůvzdání vld. kathedrální kapitoly za soustrast nad úmrtím vldp. kanovníka V. Hlavsy.

Návštěva deputace města Debreczina v Hradci Králové a 39. p. pluku byla, jak známo, následkem trvalých neodkladných úředních zaměstnání členů její na pozdější dobu odročena. Starosta města dr. Ulrich zaslal starostovi města Debreczina, dv. radovi dr. Markovi, na oznámení odložení návštěvy tuto depeši: »S opravdovou lítostí přijali jsme zprávu o odročení Vaší vážené návštěvy, na kterou jsme se všichni nejsrdčněji těšili; jakkoli pochopujeme, že v této veliké, zodpovědnosti plné době Vaše vzdálení z Vaší domoviny s obtížemi jest spojeno, oddáváme se přece příjemné naději, že Vaše návštěva, které celé město se srdečnou radostí vstříc hledí, v dohledné době skutečněji svému blíže se přiblíží.« — Na tuto depeši došel starosty města dr. Ulricha následující dopis dr. Andrea Marka, král. uher. dv. rady a purkmistra města Debreczina: »Jak jsem Vám již naší depeši oznámil, musili jsme k svému největšímu politování následkem neodkladných služebních agend zamýšlenou návštěvu odložit. Tato návštěva byla již do nejmenších detailů vypracována a my již jsme se na ni chystali s obzvláštní radostí; tím bolestněji pociťuji jsme překážku mezitím v to přišlou, zejména když jsme z Vašeho nám zaslaného telegramu s největší vděčností zaznali, že město Hradec Králové našemu příchodu s tak velkou radostí a láskou vstříc hledí. V tomto telegramu utěšuje nás výrok Vašeho Vysokoblahorodí, že

příchod náš v pozdější době s radostí očekáváte. Vyslovuje Vašemu Blahorodí a prostřednictvím Vaším obecnstvu města Hradce Králové za toto Vaše srdečné chování náš dík, vyrozumíváme Vás zároveň co nejzdvůleji, že deputace, jakmile to služební agenda dovolí, cestu do Hradce Králové nastoupí. Konečně prosíme Vaše Vysokoblahorodí a obyvatele města Hradce Králové pod Vaším prozíravostí plným vedením stojící, v plné důvěře, abyste lásku a blahovůli Svoji důstojnickému sboru a mužstvu pěš. pluku č. 39., kteří pohostinství Vašeho města požívají, i nadále laskavě zachováli.

Vzácná návštěva. Dne 29. února poctí Hradec Králové návštěvou Jeho Exc. vysoce urozený pan hrabě Coudenhove, místodržitel král. Českého. K radostnému uctění této vysoké návštěvy činíme ke všem P. T. majitelům domů v Hradci Králové výzvu, aby po celé úterý 29. t. m. domy své ozdobeny měli prapory v barvách říšských a zemských. Přijezd Jeho Excelence k biskupské residenci a slavnostní uvítání tamže stane se o půl 11. hod. dopolední. — Městská rada v Hradci Králové, 24. února 1916. Starosta: JUDr. Fr. Ulrich.

Na osleplé a raněné vojny, srotnky a vdovy, invalidy, Červený kříž a nezaměstnané katolické dělnictvo ráčili dále věnovati P. T.: Vdp. J. Portman, Chleny 1 K, vdp. L. Prchal, Vojslavice 10 K, odbočka Hospodářského sdružení křesť. zemědělců ve Stribsku 3 K, farní úřad Nové Hradce 6 K, V. Havran, Pohot 5 K. — O další sbírky a dary na Zemský svaz katol. Orla v Hradci Králové se prosí.

K uctění památky p. dr. J. Hodovala, advokáta v Hradci Králové, věnovali jeho královéhradečtí kolegové, advokáti, mimo věnce na rakev obnos 35 K místní odbočka vdovského a sirotčího fondu ozbrojené moci (Štít brance).

Společnost a záložní družstvo První všeobecné jednoty úředníků v mocnář. rakousko-uherském v Hradci Králové, zapsané společenstvo s ruč. obmez., konati bude 34. řádnou valnou hromadu v neděli 12. března o 10. hod. dop., po případě o hodinu později v kanceláři družstva v třídě 18. pěš. pluku č. 543 (proti Adalbertinu).

Ředitelství c. k. gymnasia, c. k. reálky, c. k. ústavu pro vzděl. učitelů a obch. akademie v Hradci Králové žádají shůň za bezpečné, spolehlivé a zevrubné zprávy o nynějších i všech bývalých žácích, kteří konali nebo ještě konají službu vojenskou v nynější válce; zejména vítána budou od pp. rodičů, příbuzných a sousedů sdělení: kdy studující aktivnou vojenskou službu nastoupili, na kterých bojištích nebo ve kterých sborech válečných se ocitli, kterých bojů nebo bitev se účastnili, kterých vojenských hodností dosáhli, kde jsou nyní zařazení, kterých vyznamenání dosli a dále: byli-li raněni, kde byli neb jsou léčeni a konečně, zdali snad na poli válečném nalezli hrdinnou smrt. Ústavy potřebují těchto dat k sestavení památníků, které by na ústavě navždy hlásaly rekovnost a obětavost těchto mladých bojovníků a které by byly zářivým příkladem všemu studentstvu.

Repetoir Východočeského divadla v Hradci Králové. V pátek 25. t. m. operetní novinka Z rozkazu Její Výsosti. — V sobotu 26. t. m. ve prospěch R. Waltra Götheova tragédie Faust a Markétka; hraje pohostinsky Eva Vrechlická, člen Nár. divadla v Praze. — V neděli 27. t. m. o 3. hod. odp. podruhé a naposledy opereta Pan profesor v pekle. Večer o 7. hod. opera Carmen. — V pondělí 28. t. m. 13. hra v předp., podruhé a naposledy baletní pantomima Závoj Pierotčin. — V úterý pohostinsky vystoupí Zdenka Kvapilová, člen Nár. divadla v Praze, v titulní roli hry Dáblíce. — Ve středu 1. března opereta Skvělá partie. — Ve čtvrtek podruhé a naposledy opera Milkování. — V pátek Fallova opereta Dolarové princezny. — V sobotu vystoupí pohostinsky v opeře Hubička člen Nár. divadla E. Burian. — Činohra studuje nádhernou komedii Polopanny od Marcela Prévosta, opera připravuje Dvořákovu Rusalku. V operetě studuje se Offenbachova Trebizondská princezna.

Východočeské divadlo. Schnitzlerova baletní pantomima Závoj pierotčín nebyla publikem náležitě oceněna, patrně následkem nezvyklosti podobných věcí na malé scéně. A přec pantomima, nebo dle starého pojmenování pantomimus, hrál už ve starověku zvláště na dvoře císařů říšských velkou roli a ve svém znovuzrození došel pěstění i od předních našich hudebních skladatelů, jako Kašna z Albestů, Kovařoviče, Neudbala a j. Starý pantomim je scenické předvedení dramatického děje pohybem a tancem a rytmickými posuňky. Z prvků tohoto pantomimu a souběžně zvláště mezi lidem oblíbeného mimu, jenž žertovně napodoboval scény obyčejného života, vznikla improvizovaná pantomimická fraška italská se stálými postavami. Mezi jinými jsou to pierot, pierotka (Colombina), harlekyn či sváděč a pitvorný šašek — titě, které předvádí nám Carlo (v „Komediantech“). Osob těch i základního jejich vzájemného vztahu použil Schnitzler ve své pantomimě, střižen ve slohu biedermayerovském, přidav mysteriisní zjev otráveného pierota a motiv ztraceného svatebního závoje. Poněvadž hlavním požadavkem pantomimu je, aby posuny splývaly s výrazem hudebním tak, jako slovo s hudbou v opeře, připadá tu hercům obtížný úkol vyjádřit celý děj pouze mimicky v naprostém souladu s rytmem hudby. Z toho patrně, že k provedení je třeba sloučení výborného talentu dramatického s hudebním, což není požadavek zrovna nepatrný. Proto dvojnásob suší ocenit snahu ensmbli, jaká jevila se v provedení Schnitzlerovy pantomimy na naší scéně. Hlavní pozornost upoutal výstižný výkon primabaleriny sl. Vojáčkové, jejíž Pierotka ukázala plně velké umění

slečnino, které částečně se nám jevílo už v baletních vložkách operních. Její pierotka hraje a tančí nejen tělem, nýbrž celou duší a to je význačným charakterem pravé umělkyně. Pan Walter (pierot) hrál souladně s celkem. U harlekýna p. Burdova postrádali jsme onoho rytmisování pohybů a posunů, jež stojí v ostré protivě proti konvenční mimice herecké. Hudba Dohnányiho, níž banální, ač ve snaze po disonanci poněkud výstřední, náladově podbarvuje celý děj. V orchestru bylo znáti dominantní převládání dechových nástrojů nad smyčci. — Císerova tragikomedie Soucití je hodně sytými barvami vyličená historka, vytažená kdesi z novinářské lokálky. Jinak obrázek schůze a rokování venkovského výboru není podán špatně, ač působí snad trochu drasticky. Souhra byla veskrze dobrá, ježto hlavní úlohy (na př. představený p. Branaldův, první radní p. Poláček) byly v osvědčených rukou. — V reprise Hofmanových povídek (v sobotu) v roli Olympie a Antonie vystoupila pohostinsky p. R. Charvátová, em. primadona vinohrad. měst. divadla. Její dramatické vytvoření obou postav i výkony pěvecké projevovaly osvědčenou sílu. Herecky stála Antonie p. Charvátové nesporně nad pojetím p. Kramperev. Nedělní představení stálo ve znamení oslavy slavu profesorského. Odpoledne opakována Eyslerova opereta Ta nebo žádná, kde profesor prodělá očistec na zemi. Moor ve své operetě Pan profesor v pekle, která dávána večer, strčil jej přímo do pekla, ale ani tam není chudák možný a dostane se konečně do nebe. Hrál se s velikou chutí, hodnou lepší věci. Vážné chvály zaslouží taneční výkony sl. Vojáčkové, Nechvílové a Horové. Jediný orchestr upřímně doznával ubohost celé věci. Obecenstvo zato bavilo se výborně, takže při nedostatku lepších věcí v oboru operety lze čekat ještě několikrát opakování této výchovně „zušlechťující“ práce. — Šimáčkova hra Ztracení (v pondělí) dýše těžkým vzduchem, nasáklým alkoholem a otráveným dechem různých spekulací s cennými papíry i s tělem lidským, jež končí bankrotem života. Představitelé hlavních úloh (Karel Bavor, Ludvík a Leontina) musí tu osvědčiti veliké umění, aby hra nebyla jednak šablonovitou afektací, jednak nezmírila chorobným nedostatkem ukázněnosti a vkusu. Po této stránce nedostalo se kusu ve výše zmíněných rolích vhodných interpretů, takže kromě citelné zimy, jež během představení se rozšířila hledištěm, odnášelo si obecenstvo domů jen špatný dojem o dramatickém umění Šimáčkově, třeba poctěným cenou Náprstkovou. — V úterý opakována Gounodova opera Romeo a Julie. — Ve Fallově Rozvedené paní vystoupila oblíbená subreta loňské sezony Helena Monczaková, nyní u brněnského Nár. divadla. Sl. Monczaková má náležitou vervu k svým rolím, ale přesto nezabíhá nikdy v krajní výstřednost. Proto její výkony vždy došli upřímného uznání. Jana sl. Monczakové byla citově velmi dobře založena, rovněž dobrým partnerem byl jí p. Branald. Pan Piskáček s p. Vanerovou došli za své výkony potlesku i při otevřené scéně. Tance nezdály se dobře nacvičeny, zvláště holandský tanec ve 3. jedn. nehledě k nepoměrnému hluku dřeváků působil nesouladným krapotem nepřiznivým dojmem. — C.

Divadlo. V první polovici měsíce března bude Východočeskou společností uvedena na scénu původní česká opereta K. Hašlera a E. Starého Skvělá partie, v níž pohostinsky vystoupí subreta smíchovského divadla sl. Zdenička Stříbrná.

V zájmu výživy hradeckých konsumentů. Zprávy o dovozu obilnin a luštěnin v listě našem se uveřejňují přesně dle úředních záznamů; jsou tedy zcela správné. Přesto však obecenstvo si stěžuje, že na trhu marně hledalo v příslušných dnech prodej hrachu, čočky atd. Obyčejné vzácnější druhy zmizí, aniž vědí koupěchtiví kam. Jistě by prospělo vyšetření, kteří jednotlivci rychle a pokoutně zabírají na úkor veřejně kupujících ledacos výhradně pro sebe.

Kurs pro umělé (elektrické) zehlení s teskem. Jako učitelka získala byla instruktorka zehlení na pražské zemské škole průmyslové. Kurs potrvá týden a konati se bude v budově Měst. prům. musea denně ve skupinách po 4—5 návštěvníků. Přihlášky přijímají se v tržnici kralek p. M. Klumparové na podsíní na Velkém náměstí, kde vyložen jest arch přiblašovací, v němž nutno vedle adresy též hodiny, které se návštěvníci hodí. vyznačiti.

Kazlavěstství. U Piletického potoka neznámí škůdcové celé řadě stromků usekli nebo ulámali korunky. Jest to holý zločin a to tím horší, že ničemové z takového řádění nemají pražádného užtku. Zde nestačí dozor zodpovědných orgánů, protože škůdcové dovedou vyčíhati nestřežený okamžik. Jest potřebí, aby obecenstvo všecko, které tudy chodí, všimlo si podezřelých zjevů a pachatele ihned udalo.

Netečnost obecnstva při požárech. Bylo opětovně pozorováno, že při požárech sběhnuvši se obecenstvo považuje za svou jedinou úlohu ukójit svou zvědavost a namnoze místo aby bylo v nouzi nápomocno svým spoluobčanům, buď jenom netečně přihlíží, svoje kritické dobré rady pronáší, anebo dokonce tlacením se k hořícím objektům v zachraňovacích pracích překáží a je ztěžuje. Dle ustanovení § 13. řádu v příčině ohně ze dne 25. května 1876 č. 45 z. z. jest však každý obyvatel obce, ano i osoba cizí, byvši k tomu od starosty neb od úředních orgánů vybídnuta, povinna bezplatně a osobně k uhašení ohně sloužby konati, kteréž ustanovení zákona není nijak omezeno v obcích, kde je zřízen hasičský sbor. Zejména za dnešních výmlačných poměrů, kdy hasičské sbory jsou velmi oslabeny, jest po-

vinnost přispěti při hašení ohně zvláště stupňovanou a veřejné orgány budou asi častěji nuceny k práci zachraňovacím příbrati i jiné osoby než členy hasičských sborů. Aby se předešlo všelikým nedorozuměním a konfliktům, upozorňuje se veškerá veřejnost na tyto okolnosti a žádá se, aby v pádu potřeby s porozuměním a ochotou bylo při zachraňovacích pracích spolupůsobeno a zejména bez odmluv a hádek nařizení veřej. orgánů uposlechnuto.

Seznam cen na týdenním trhu v Hradci Králové dne 19. února 1916. 1 hl: vlivce 80—100 K, cibule 26—30 K, jablek 24—35 K, 1 q: jablek 60—90 K, jetelového semínka červeného 500—600 K, 1 kg: jahel 2.10—2.20 K, máku 3.40 K, másla 5.60—7 K, tvarohu 80—92 h, mrkve 24—28 h, česneku 5—5.20 K, petržele 32—36 h, celere 36—40 h, křenu 30—50 h, 1 kopa: kapusty 3—12 K, drobné zeleniny 1.20—2 K, poru 1—1.20 K, 1 vejce 15 až 16 h, 1 kůzle 10—12 K, 1 pár podsvínčat 70—120 K. — Přivezeno bylo: hl: cibule 6, jablek 39, kop: kapusty 8, drobné zeleniny 10, mrkve 5 q, 121 kusů podsvínčat a 12 kůzlat.

Všestary. V neděli 20. t. m. konal se pohřeb p. Jos. Kadečky, desátníka pěš. pluku, jehož mrtvola byla převezena z Polského Javorníka, kde odpočíval sen věčný více než 14 měsíců. Padl jako hrdina v boji 8. října 1914. Hrob jeho zdobil prostý kříž, který dnes tkví na hrobě jeho na hřbitově všestarském, kde padlý hrdina ležl po boku matky své. Nápis na kříži: „Zde odpočívá bohatér Austrilcky“ jest a bude trvalou upomínkou na milou tvář statečného poddůstojníka, jenž vpravdě byl — jak v pohřební řeči bylo připomenuto — bohatýrem v nejušlechtlejším slova smyslu, bohatýrem něžné lásky k Bohu, drahému otci a milým souborcům, bohatýrem vroucí lásky k rodné obci a milené vlasti, za níž položil mladistvý život svůj u věku 28 let. Účastenství na pohřbu bylo nevkdané; imponentní průvod pohřební svědčil o oblíbě a úctě, jaké v Pánu zesnulý pro krásné vlastnosti své požíval v širém okolí. Kondukt vedl a nad hrobem tklivou řečí se rozloučil se svým nezapomenutelným přítelem vdp. c. a k. polní kurát královéhradecký Stan. Kordule, jenž v pohrobní řeči zmínil se o význačných vlastnostech v Pánu zesnulého, jehož dobré, šlechetné srdce poznal za doby svého kaplanování ve Všestarech a jehož upřímného přátelství si vážil. Při dojemné řeči té nebylo oka, v němž by se slza neperličila a hlasitý pláč ozýval se hřbitovem, neboť každý účastník ve chvíli té chápal, že rodina ztrácl svého předobrého syna, vzor a ideál svých souborců, radost a zdobu rodného domu, útěchu rodičů, rodná obec jeho z nejlepších občanů svých, jenž od mladosti své navykly sebeovládání, otužování a odříkání, vystrojen bohatou zkušeností byl s to, aby povolání mu Bohem určené zdárně vyplnil, rodné obci a vlasti své k ozdobě byl. Konduktu účastnili se vidpp. farář všestarský Matěj Jičínský, farář studenecký Fr. Říp, farář žďánický Jos. Pakouš, vlpp. Řib z Libčan a Srp ze Všest. Na pohřbu podíl bralo celé širé okolí, zástupci přífaňených obcí; nad hrobem na rozloučenou se členem svým zapěl zpěvácký spolek všestarský. Mezi hosty pohřebními zvláště jmenujeme p. okr. hejtmana pardubického Nápravníka a spaníku jeho choť, p. dr. Svobodu, koncipistu královéhradeckého hejtmanství. Plně uznání jest vysloviti též pohřebnímu ústavu p. Richtera za pečlivé obstarání exhumace a převážky, zvláště pak p. účetnímu téže firmy Prokopovi, jenž s nevšední ochotou a radou celé rodině nápomocen byl. — Již k soumraku skláněla se zimní neděle, když do hrobu spuštěny byly tělesné pozůstatky statečného hrdiny a z duše všech lmul se vroucí modlitba: Odpočívej v pokoji! Buď odměněna od Boha, duše statečná a zbožná!

Třebechovice. Dne 21. února zemřel zde zbožný lékař-lidumil p. MUDr. Josef Syruček, který neostýchal se katolickou víru veřejně vyznávat i v tradičních zbožných předků věsti celý svůj dům. Byl městským a obvodním lékařem, pracoval téměř do poslední chvíle. Pícní katar sklátil 66letého zasloužilého kmeta do hrobu. Svátostní mu posloužil dp. Kava. S rodinou zesnulého truchlí celé Třebechovice, které dobře znaly obětavost svého lékaře. Pohřeb konán ve čtvrtek do rodné hrobky.

Kyšperk. V pátek 18. února po 2. hod. odp. zazněl smutně zvon a na zámekské věži zavířil černý prapor; tak oznámeno, že k Bohu odešla šlechetná duše vysoce urozené paní, hraběnky Anny ze Stubenbergu, v poženaném věku 86 let. Delší dobu již choravěla, v Meranru a posledně v Karlových Varech se léčila, s radostí se však vracela do Kyšperka, jež a jehož chudé mlhovala. Za nejhojnější účasti města i okolí uložena do hrobky na hřbitově v Kyšperku. Pohřební obřady za asistence místního a patronálního duchovenstva vykonal vsdp. dr. Fr. Šak, profesor a kanovník v Hradce Králové, zastupje J. Excel. nejp. biskupa dr. Jos. Doubravn. V chrámu Páně pronesl dojemnou a působivou řeč. — V zesmlé vysoce urozené paní odchází příkladně zbožná katolická, chrámům jejího panství šlechetná patronka, město Kyšperk ztrácí v ní podporovatelku svého ušlechtlého a dobrého, nuzní rmoutí se nad zrátnou štědré dobroditelky a chudé dítky širého okolí nemají již dárkyne nemavné. Kéž dobrotivý Bůh splatí jí vše odměnou hojnou v životě věčném!

Literatura.

Nákladem V. Kotrby v Praze. Český sborník bohovědný. Pořádají dr. J. Tumpach a dr. Ant. Podlah. Seš. 37. obsahuje výklad Canis — cesta křížová. Cena 1.40

K. — Promluvy o Panně Marii. Cyklus 3. Pořádá P. Fr. Žák T. J. Sešit 2. a 3. Za 1 K. — Poklad věřících. Lidový list k uctění Nejsv. Svátosti Okt. Řídí P. Št. Švec. Vychází jednou měsíčně. Roč. 17., čís. 1. Předplatné na rok 1.50 K. — Ludmila v 6. svazku roč. 17. přináší dvě pozoruhodné práce. Václ. Šlosara Doubravského: »Ze Svatoborského údolí«, legendu historickou z doby války 30leté. Druhou povídkou jest Pr. Čecha »Na Janovické poště«, maloměstský obraz. Na Ludmilu, ročník 6 velikých svazků, předplácí se na vydání vázané 4.50 K, nevázané 2.50 K. — Rájská zahrádka. Roč. 25., čís. 4. Pořádá V. Špaček. Vychází měsíčně mimo červenec a srpen za předplatné 1.60 K.

Z nakladatelství Benediktinské knihtiskárny v Brně. Slovo Boží na neděle a svátky. Díl IV. (Sváteční — leden až červen.) Podává Fr. Janovský. Cena 3 K. — Na břehu věčnosti. Sedmero fečí svatopostních, věnovaných památce našich padlých hrdin od Václ. Kubička. Cena 1 K. — Škola Bož. Srdce Páně. Pořádá P. P. Hlohil. Roč. 50., čís. 2. Vychází měsíčně za roční předplatné 4 K. — Květy Mariánské. Pořádá P. Krist. Lux. Roč. 33., čís. 2. Vychází měsíčně. Roční předplatné 2.50 K. — Anděl Strážný. Časopis pro českou mládež. Řídí J. Dvořáček. Roč. 35., čís. 5. Předplatné roční 1.70 K.

Aug. Rozsypalová: Divčí poesie. Ve prospěch péče o invalidy. Malá, velmi úhledná Českosl. akc. tiskárnou vytištěná knížka veršů je také památkou na válečnou léta. Napsala ji a vydala za Jednotu katol. učitelek Aug. Rozsypalová. Knička má být prostředkem úlevy těm, kdož vrátili se z války zranění, jim má být usnadněn život, mají být zachráněni před smutným živořením. Některé verše jsou jako krásná přání, která možno napsati na pout životem, jako: »Nevěště.« Boží ruka vede nás hvězdou a někdy temnem, ale víra ve velkou hvězdu betlemskou člověka neopouští, i mučednictví má svoje oslavené brány. Jsou světélka, která pouťníkům země odhalují tajemnou krásu. A verše »Divčí poesie« chtějí být takovými světélky. Člověk nalézá útechy v chrámě přírody, s její velepisní duší a vůni domova. Člověk má svoje »požehnané chvíle«, zjasněné dobrotou Boží, chvíle citového soustředění, kdy jakoby zmizelo velké divadlo světového požáru. Pro takové chvíle chtěla spisovatelka uchystati svůj dárek a obrací se k jím k myslím divčím, nejméně dotčeným strastmi života, poněvadž jich dosud neznají v celém dosahu. A bodlesk jejich důvěry a naděje může posilovati i dospělé. Verše jsou hlubocenné, procištěné, jež každý rád podpíše. — Knihu tuto možno obdržeti v knihkupectví Českosl. akc. knihtiskárny v Praze II., Spálená ul. č. 15, za obnos 1 K.

Vlast. Majitel a vydavatel Družstvo Vlast v Praze. Roč. 32., čís. 5. Předplatné na Vlast činí 10 K. Obsah č. 5.: Michal III. Podává B. Malina. — Touha. Báseň od F. Leuhnera. — Tři terna. Napsal V. Šlosar-Doubravský. — Z veršů Jana Karáka. — Vše pro dítě. Napsal Alf. Pryč. — Naděje. Dr. M. Kovář. — Bělostná růže Sporcků. Napsal Jan Voborský. — Pohledy do života církevního a vlasteneckého na Moravě od J. Halouzky. — Korespondence F. Douchy. Vydává dr. Otto Stehlík. — Z našeho venkova. Napsal Adam Chlumecký.

Květy lásky. Lidový měsíčník, věnovaný zájmům křesť. charity, zvláště opuštěným dětem. Roč. 12., č. 2. Řídí Ant. Hoffman. Administrace na Král. Vinohradech. Předplatné na celý rok 2.40 K.

Kazatelna. Homiletický časopis. Pořádá F. Vaněk. Roč. 14., čís. 3. a 4. Kazatelna vychází nejméně desetkrát v roce za roční předplatné 7 K. nákladem Em. Šprongla v Pelhřimově.

Milenky. Spisy Růž. Svobodové, sv. III., seš. 15. a 16. po 32 h. Nákladem »Unie« v Praze.

Zákon o nakazlivých nemocích lidových, s prováděcími svými nařízeními. Napsal dr. F. Tlustý. Za 1 K. Lidových rozprav lékařských č. 132. Vydává J. Otto v Praze.

Besídka.

Bystrozraký.

Karlík Závora měl oči jako rys, až v Pískově lidé trnuli. Kde nikdo něčeho neviděl, tam Karlík činil překvapující objevy, až se roznášeli řeči: »Ten mládenec by mohl nalézt podzemní proudy i bez kouzelného proutku. — Jakmile se na něco podívá, už se to třese. — Dovedl by spálit stříště a v noci provrtat oblohu. — Má oči uhrančivé; podívali se na tebe upřeně, už se kácíš jako shnilá tyčka. — Toho udělat hajným anebo detektivem, žádný provínilec by mu neunikl; vidí lidem i do portmonky a uhodne, co měli k obědu.«

»Karlíku, ty bys mohl pořádat parádní výstupy v cirkus, hovořil jednou s upřímným obdivem Francek Luskův. »Mám přece tak dobré oči, že vidím, kolik ukazují věžní hodiny tři kilometry od Pískova. Ale tvému kouzelnictví se nanaudím, kdyby se mi sliboval zlatý palác.«

»Hm, má-li se vyzkoumat něco velice utajeného, nestačí jen oči; to musí vyrukovat na pomoc všechny smysly, a hlavně — víš — je potřeba mítí fortel, bystře přemýšlet. A cvikem se stává člověk stále bystřejší.«

Karlík vynikal v indiánském hledání stop již jako školák. Věděl, kde v kterém sadě se uvelebila pěnkava, kde »má« kos, výkora a jiné ptactvo. V potoce chytil rybičky rukou; dovedl

mistrně vyslediti vodní pelíšky raků, až jich holou rukou nachytil veliký koš. Jakmile pošťpaně, oteklé prsty poněkud se zhojily, přinesl koš druhý. Bylo to dítě přírody, které by se bylo zcela spokojilo s takovým stavem české země, jaký byl ještě za Křesomysla. Pro Karlíka nové vynálezy, vzdělávací četba a umělkované zábavy neexistovaly. Jen do přírody, do pole a lesa — a tam všecko zpytovat zrakem vlastním!

Ovšem, taková romantická nálada ještě neznamenala zvláštní prospěch pro hospodářství Karlíkova otce — udřeného chalupníka. Karlík pracoval na poli jen potud, pokud byl k tomu přinucen slovy doháněn. Jakmile poněkud povolila pouta otcovské kontroly, hned se oddával romantickým zvláštnostem cikánského rodu.

Když opustil navždy školu, měl radost, že ho k pořádku a kázni bude nyní honit již jenom jedna autorita, která nebyla tak tuhá a důsledná jako pan učitel. Jakmile Karlík zvětřil vhodnou příležitost hned pláchl do lesa. Tam mluval k mladším druhům výklady jako starý lesní. »Uvidíte, že tihle zítřka vyrostou hříbky, spustí-li se dnešní černé mraky. Hm — a tihle už jsou pod špendlíčím. Vida! Z vás nikdo ani netušil. V tomto dutém dubu jsou netopýři. Počkejte, k večeru k onomu otvoru hodím suchou větví — a hned vyletí. — Na té vysoké jedli »má« hrdlička. Dlouho tam nevydrží, protože nad lesem lítá krahujec. — Vidíte ty chlupy pod stromem? To je znamení, že zde hvízdá v noci sova.« — A tak se o Karlíkovi říkalo, že vidí houby růst. Spěchal-li do lesa někdo na houby po šesté ranní hodině, už ho jini varovali: »Nechod tam, nabereš cedníkem; vždyť tam skončil svou obchůzku právě Závora. Zbyla-li tam nějaká liška, jistě ji ten mládenec zrakem spálil.« — »Kdyby tenhle Závora byl hajným, všichni pytláci by se dali na pokání,« prohlásil jednou starý Hruška. »Takový ostrovid by je chytil za límec dřív, než by pušku nabíli.«

Závora si pořídil také stříelnou zbraň, ale užíval ji velice opatrně již proto, že oposice tatkova byla tentokráte velice bezohledná. Přes to za nějaký čas trousily se pověsti, že Karlík dovede vystřeliti na sto kroků vrabci pravé oko. A tyto řeči jedn u mu prospěly. Jednou při noci dosti zachmuřené vystopoval v koruně štěpů škodnou. Živil se tam labužnický Tonda Rošťův, který byl obecně známou strakou. — »Honem lez dolů, já tě vidím i za větvemi, to mne znáš«, zahřměl Karel. Slova nepomohla, hnízdičci dvounožec jako by spal. »Slezeš či neslezeš? Mám nabito sekanými štětinami.« Teď už milovník cizího ovoce byl povolnější. Vlasý se mu ježily smrtelným stracem...

»Karlíčku, tys na něho vyzrál!« pochvaloval druhý den večer kamarád Vinca: »Tonda se umí skrývat v sadech jako chřástal, nikdo ho posud nelapil.«

»Hm, k tomu musí být fortel. Je-li na nebi jen malý skrojek měsíčku, už jest vyhráno. Postavíš-li se před strom tak, že měsíc prosvítá skrze větve, rozeznáš snadno každý chvějící se list. Pokročíš maličko sem a tam a za chvíli ti měsíc poví do všech podrobností, co se na stromě děje. Dnes je viděti trochu lépe. Měsíční lesk tihle na řeče hned mi poví, ploužili se pod povrchem vody žába, či zda sebou mrskla ryba. Hned poznám, je-li to ryba větší či menší. — Hm, podívej se, tamhle na druhém břehu si vyšlapuje strejce Kořánek.«

»Ty věru jsi ve spojení s raráškem. Jak poznáš, že to je právě Kořánek. Mám dobrý zrak, ale vidím postavu tak temnou, že ani nevím, je-li to muž či žena.«

»Chacha, to musíš hledět do vody. K tomu ani není potřeba vlnek pozlacených od měsíce. Jen si všimni, jak vrby druhého břehu jsou vidět jasněji ve vodě než nad zemí. A pohlédni dále, jak strejce ve vodě hlavou dolů stíháš nohama jako nůžkami. Ve vodě se večer lépe rozeznává než ve vzduchu. Matný lesk vodního povrchu odráží silnější, určitější obrysy.«

V zimě tě upozorním, jak se tady svolávají koroptve na nocleh. Vybíhají zvědavě na břeh, na určitá místa, že bych snadno některou chytil rukou.«

»No — ty čtveráku, kdyby ses věnoval eskamotérství nebo zlodějskému řemeslu, žádný kolega by se neměl tak dobře jako ty.«

»Snad — ale taková čistá společnost jistě by mne brzy udala už z hněvu nad velikou konkurencí...«

Pak se rozhovořil, že bude zítřka česat v zahradě prostřední vysokou kručku. Vincovi blysklo oko šelmovsky. Počkej, ty ostrovide, před kterým nebylo bezpečno žádné hnízdiště šmeláků! Ty nepříteli sýslů, vodních rejseků, rohů a veverek! Jsi-li hrdý na svůj fortel, Vinca ti taky nějak dokáže, že nepřišel pozdě, když se rozdával rozum. Fortel proti forteli!

Když krásný úplněk stříbřil listí stromů na Závorově zahradě, Karel ve světnici nevydržel. Sotva však učinil několik kroků od první dveřky, zočil na vysoké hrušni jakéhosi velkého ohlupa.

»Hybaj dolů — anebo!« Ale zloděj si nechtěl napomenutí všimnouti. Jenom házel pravou rukou.

»Půjdeš či nepůjdeš?« dopálil se Karel. — Zase účinek žádný. »Teda — ještě počkej, však tě sundám hned.«

Závora spěchal pro zbraň. Chtěl bouchnout aspoň na slepo pro postraha. Když se vrátil, nicde na hrušce lpěl jako jarní jměl na lesním kmenu. »A teď honem dolů, nebo střílím.« Sotva to dořekl, ozvala se jako odpověď střílná rána. Bylo to z pistole, z revolveru či z čeho? Karel zkoprněl; na filosofování nezbývalo mu času. Proto raději ihned hledal úkryt za vrátky. To tak! Bouchne neškodně a sám může přijít o život; ke všemu by měl ještě oplétání se soudem. To by mu pár hrušek přišlo drahé! Zatím ve světnici Závoraovo bylo pozdvížení. Karlík honem vysvětloval, pokud věděl. »Zhasněte lampičku a dívejte se oknem. Možná, že tam ještě něčemu uvidíte.«

A chlapík opravdu bestarostně si na hrušni hověl dále. »Víte co, musí se počkat, až sám sleze. Pak si na něj počkám v zákoutí,« mínil starý Závora. »Jen aby ještě do okna nestřílil.« Na tom zůstalo. Ale starý vetřelec pořád ještě na hrušni. »Snad si tam chce zatídit kvartýr,« poznamenala zlostně selka.

Za chvíli zaboucháno na chalupu od ulice. Když Karlík otevřel dveře, uviděl Vincu. »Což tak pozdě? Co to neseš?«

»Inu měl jsem ti to přinést již dávno dřívě. Nasbíral jsem obsah toho ranečku pod naší hruškou. Někdo je tam sklátil — a tak jsem si myslel, aby je nějaký poberta nesebral.«

»Táák? A neslyšels nějakou ránu jako z pistole? Nezpozorovala na stromě drzého zloděje? Ještě tam posud sedí!«

»Cha — Cha,« ten si divně pochutná, až pozná, že i zloděj může být okraden,« smál se Vinca. »Víš, toho vetřelce se neboj, ani vrabci neublíží. Pachtil se pro tvůj prospěch zadarmo. Však jste hrušku stejně chtěli zítřka očesat.«

A Vinca po těch slovech pelášil rychle od dveří. »No — tohle!« rozkročil pomatený Karlík. Ale protože měl fortel, po několika vteřinách už seznal celou situaci. Teď se mu rozblesklo, proč starostlivý Vinca tak spěšně stídal nohy k domovu. »Tatínku, už půjdeme spat. Na stromě nestojí zloděj, ale přivázaný hastrůš. Podívejte se, jak se mu klátí ruka po větru...«

»Ale kdo tohle spěchal, tomu bych dal takovou ránu!« rozpřáhl se starý. »Takhle člověka polekat, dělat si šašky!... Beztoho se ti někdo vymstil za vlastní kousky.«

Když z Karlíka vylezlo podrobnější vzvětlení, již se starý poněkud uklidnil. »A abych řekl rovnou: už je čas, abys mechal bláznění! Jak jsem už několikrát pověděl, Mařka Vránova za tebou běhá, je to rázná a pečlivá hospodyně. Teda se ti hodí. Udělá z tebe rozumného člověka.«

»Hm, jen kdyby neměla tak ostrý zoubek.«

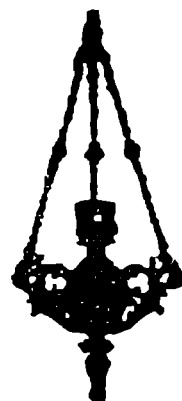
»Tebe tím zoubkem ještě nikdy nepíchla; ostatně vyčníjí jen tomu, kdo zaslouží. A už bych taky rád, abych tě nemusil komandovat sám.«

Bylo v obci dosti smíchů, když se poznalo, jak Vinca doběhl i ostrovida Karlíka. Od té doby Závora byl přece poněkud vážnější.

A za dva měsíce byla svatba. Karlíkovi bylo sice při ostrém komandu s počátku těsno, ale pak si zvykl; vždyť mu to bylo k dobrému.

Jednou při setkání mu řekl Vojtěch Brázdů: »Poslouchej, zdá se mi, že tvůj fortel je ten tam. Tvůj bystrozrak dřímá. Nebyls poloslepý když sis tu Mařku bral?«

»Viděl jsem vždycky dobře — ale před sebe. Za Mařkou jsem nechodil, ale ona za mnou. A protože nemám taky oči na lopatkách, důkladně jsem ji prozpytoval nemohl. Když někdy málo vidím, Mařka mi svou řečí vytkne zrak — nu a tak jsem znovu bystrozraký.«

Velebánskojnému duchovenství a slavným patronátním úřadům dovoluje si doporučit

veškeré kostelní nádoby a náčiní a to: monstrance, kalichy, cibáky, nádobky, paténky, pacifikály, svícny, lampy, kaditelnice, kroupenky atd. své vlastní výrobky, předpisům církevním vyhovující. Staré předměty opravuje v původní intenci a v ohni zlátí a stříbí nebo proti doplatku za nové vyměňuje. Hotové předměty neb výkroky zasílá naučásku franko bez závažnosti koupě. Vše se posílá poselstvem. Práce ruční. Sliby veškerých slavných a stříbrných klenotů, jako: tetěšů, madonek, křížků, prstýnků, náramků atd. »Nějaké předměty, tabulky, jideň náčiní a stříbra pravého čínské vady na skladě. Staré slatě, stříbro a dráhokamy kupuje se nejvýšší cenou.

JAN STANĚK,

pašir a eiselenr

Praha-I-979., ul. Karoliny Světlé, čís. 12. n. Přímý malce c. h. semelého trzního soudu.

Sklomalba

E. Škarda, Brno,
umělec. dělník svého řemesla
hotoví a dodává chrámové
obrazy. V každém slohu a
provedení, od nejjednoduš-
šího vzoru do nejbohatší
sklomalby figurální, hotoví
praven vlastním prostřed-
kem. Kamínkové prořezání, ol-
tářní obrazy, náhrob-
ky atd. s nejvyšším
zaručením umělecke-
ho a odborného dokona-
lého provedení.

Rozpočty ochotně a zdarma.

Otvřen. ranami na noze
D naší rodině
trpěli jsme
a až zkoušeli jsme mnoho prostředků, nic to nespo-
mohlo. Konečně svěřen nám byl od věhlasného
lékaře recept masti, kterou se rány v krátké
době zahojily, jakož i všem, kdo masť tu použili.
Stejně trpícím jsem ochoten recept sdělit. **Karel**
Procházka, Praha 10. Ferdinand. třída 1987/a.

Pianino
zánovní neb obehnané
= koupím. =
Nabídky do adm. t. 1.

Paramenta.
Ignáce V. Neškudla syn
(protokolovaná firma)
v Jablonném nad Orlicí (v Čechách)
(bratr P. J. Neškudly, farář ve Výpraachticích)
doporučuje P. T. veleřádnému duchovenstvu
svůj osvědčený a často vyznamenaný
výrobní závod
všech kostelních paramentů,
spolkových praporů a kovového náčiní.
Cenníky, vzorky i roucha hotová na ukásku
se na požádání franko zašlou.

Ve prospěch
Svatočelavské Matice Školné.
Ustaný za nejvýhodnější a nejlevnější ná-
kupní pramen v Rakousku veškerých

kostel. paramentů

prádla, praporů, příkrovů, koberec a
kovového náčiní ve výrobních nejstaršího
závodu v Čechách, c. a k. dvorního dodavatele

Josefa Neškudly
v Jablonném n. Orli. č. 86.

Tisíce uznávacích referencí a doporučení. —
obrázkové cenníky, rozpočty, vzory a hotové zboží
k výběru franko.

Bez velkoměstské režie ve vlastních dílnách a
domech, levné pracovní síly na venkově, čímž levnější
ceny až o 30%, než všude inde.

Jubil. 100 let trvání a 10 let vlastní činnosti.
Adresování vždy došlovné se vyprošuje.

Jan Horák,
soukenník
v Rychnově nad Kněžnou

zašlá na požádání vždy
dle roční sezony kolekce
nejnovějších druhů pravých
vlněných látek
své vlastní výroby, jakož i tu- i cizozemských.

Četná uznání zvláště z kruhů vele-
řádného duchovenstva svědčí o poctivé ob-
sluze mého ryze křesťanského závodu na
dobu více než třicetiletého působení.
Učíte, prosím, malou objednávku na
zkoušku.

Těž na splátky bez zvýšení cen!
Volejenné látky na taláry.

Vilový dům

u Hradce Králové blízko lesa a vody
ještě velmi levně **na prodej**. — Dotazy
do adm. t. 1.

Komisionářství
Fr. Černý - Hradec Králové
třída 18. pěšího pluku,
obstarává koupi a prodej
zboží ve velkém.
Telegramy: Petrol, Hradec Král.

Díkůvzdání.

Hluboce dojatí všeobecným účastenstvím a přecetnými projevy soustrasti při nenahraditelné, kruté
ztrátě našeho vroucně milovaného, nezapomenutelného syna, bratra, švakra a strýčka, pana

Josefa Kadečky,
desátníka pěš. pluku,

vyslovujeme všem, kdož darem skvostných věnců a kytic, účastí svou na pohřbu, neb slovem útěchy nevýslovný
bol náš zmírniti se snažili a našeho drahého zesnulého k věčnému odpočinku doprovodili,

díky nejupřímnější.

Zvláštní vděčnosti jsme zavázáni na místě prvním vldp. faráři, c. a k. polnímu kurátu Stan. Kordulovi
za vedení konduktu a za hluboce procítěnou, tklivou řeč nad hrobem; dále za asistenci na pohřebních obřadech
vldpp. farářům Jičínskému ze Věstar, Paloušovi ze Ždánic, Říbovi ze Studence; vldpp. kaplanům: Říbovi z Lib-
čan a Srpovi ze Věstar. Slavnému pěveckému sboru za dojemné zpěvy pohřební. Neméně vděčně děkujeme za
osobní účast a projev soustrasti slovutnému panu okresnímu hejtmanu Nápravníkovi z Pardubic a spanilý jeho
choti, vldtp. Dru Svobodovi, koncipistovi královéhradeckého hejtmanství. Vroucně děkujeme pánům starostovi
Říbovi a c. k. vrch. oficiálu Königovi, kteří společně s výše jmenovaným dp. kurátem všechny kroky učinili, aby
místo úmrtí, hrob a identita drahého zesnulého byly zjištěny.

Plné uznání vyslovujeme též pohřebnímu ústavu p. Řichtra za pečlivé obstarání exhumace a převozu
z Javorníku Polského, jakož i za vzorné vypravení pohřbu.

Obzvláštní pak dík platí p. účetnímu Prokopovi za nevšední laskavost, vzácné rady a pokyny, jimž
máme co děkovati za to, že konečně mezi námi odpočívá, jenž našemu srdci tolik drahým byl.

Ve Věstarech, dne 24. února 1916.

Za bolem zdrcenou rodinu:

František Kadečka,
otec.

OBNOVA

Číslo 9. Předplatné na čtvrt roku 2 K 50 h na půl roku 5 K — V Hradci Králové, dne 3. března 1916. Inzeráty počítají se levně. Obnova vychází v pátek v poledne. Ročník XXII.

Průběh války.

Drač a Verdun — tato dvě jména letí nyní světlem, zvěstující nezadržitelný postup našich sil i armád spojenců! Znovu se přesvědčili Italové a Francouzi, jak tvrdé bašty napalili; znovu si krvavě a bezvýsledně rozráželi železnou obranu. Uvážili-li se, jaké překážky našinci museli za nejnepříznivějšího počasí zdolati při postupu k Drači, pak cizina ze skvělého úspěchu vidí, jak horlivě všickni národové rakouští bojují za celistvost a zmohutnění této říše.

Nová porážka Italie nastala dobytím Drače. Naše hrdinné vojsko pod velením generála Kovesse v palbě italských lodních děl brodicí, pluvající i na vorech dobylo v sobotu mostu výhodně od Drače a porazilo zadní voje italské, načež v neděli ráno ještě za šera prapor rakouský vtrhl do města, v němž Italové zapálili. Dobytí Drače jest stkvělým válečným činem, čímž našemu vojsku otevřena cesta do vnitru Albanie. Pro Italii znamená pád Drače nachýlení se celé posice v Albanii, které Italie potřebovala, poražení závoje, kterou Italie obmyslně zavírala Jaderské moře a východ k cestám světového obchodu našemu mocnářství, ještě jako svému spolkovému spojení. Italský tisk význam dobytí Drače všemožně znevažuje. Třídenní boj u Drače stál Italy na 3000 mrtvých a 7 až 8000 raněných. Naše vojska vtrhla do Drače tak rychle a mocně, že Italové museli tu nechat velké zásoby střílné, pušek a 25 děl. Také švýcarské zprávy ujišťují, že ztráty Italů a Esadových Albánců byly přetěžké a vysvětlují to ukvapeným ústupem Italů. Avšak pak nemůže býti ani řeči o tom, že Italové vyklidili Drač dobrovolně, což by bylo také těžko srovnati s velikou kořistí, získanou naším vojskem v Drači.

Boje ve Francii. Mezi tím, co státníci čtyřdohody jali se vyjednávat, kdy a kde se má sejti předběžná porada zástupců čtyřdohody, aby vykonala přípravy pro vlastní válečnou poradu, na které má býti vypracován vlastní jarní plán společné ofensivy, začali se Němci ve Francii hýbat. A najednou pronikla zpráva, že na planině Woivre, východně od Verdunu, německé vojsko ve frontě 40 km široké vniklo do mohutných polních opevnění, jež jednak chránila příchod k vlastním pevnostním pásu verdunskému, jednak palbou svých těžkých baterií ohrožovala německé spojení za posílení čarou. Němci zasazují velkou ránu Francouzům u Verdunu, tam, kde toho nejméně čekali. Početili s tím, že i Němci považují Verdun za nedobytný a proto, že tam k větší akci nesáhnu. Jeť údolí Maasy poseto železo-betonovými pevnostmi, jež tu tvoří moderní „džínkou z železa“. Dobytím tvrze Douaumontu podařilo se Němcům prolomit vnější pás tvrzí verdunských; dobytím hardaumontských opevnění byl průlom rozšířen. Až odpor francouzský není tu zlomen, jakž patrno z opakovaných, ale ustavičně maršných francouzských protiútoků na tvrz Douau-

mont a Hardaumont, postupuje německý útok ustavičně, jakž na severu od Verdunu, takž na severovýchodě a východě a Němci zatláčují ustavičně francouzskou frontu. Proto vkrádá se zmátek do francouzského velení a strach se plíží do Paříže.

Z italského bojiště hlášeny jsou opět divnější dělostřelecké boje u gorického předmostí a na okraji planiny doberdobské, kdež po obou stranách Monte San Michele italská pěchota vyrazila k útoku, byla však za velikých ztrát odražena.

Mírové vyjednávání na Černé Hoře. Jak již 17. února bylo oznámeno, c. a k. vláda, vyhovuje prosbě na Černé Hoře zůstavších černohorských ministrů, pokusila se dopis uvedených černohorských hodnostářů dodati ve Francii meškajícímu králi prostřednictvím král. španělské vlády. Dle sdělení neutrálního místa, na které se za tím účelem vláda obrátila, postavily se zamýšlenému dodání nepředvídané, z Francie vycházející překážky do cesty, které znemožnily, aby černohorská žádost za jmenování mírových vyjednávačů byla králi Mikulášovi dodána. Z toho plyne, že král Mikuláš je vlastně ve francouzském zajetí a že se nesmí ani s černohorskou vládou prostřednictvím neutrální moci dorozumívati.

Zostření války ponorkami. Rakousko-Uhersko a Německo ohlásily na počátek března zostření války ponorkami v tom smyslu, že s ozbrojenými obchodními loďmi bude se nakládat jako s loďmi válečnými, t. j. že budou torpedovány bez předchozího varování. — Německé ponorky potopily dva francouzské pomocné křižníky před Le Havre a jeden ozbrojený anglický strážný parník v ústí Temže. Ve Středozemním moři pak byl potopen francouzský pomocný křižník, který plul s vojenským transportem 1800 mužů do Soluně; zachránilo se pouze 696 mužů.

Poměry církve v orientě za války.

(14) Kdo si dnes v Evropě vzpomene na orient? Nejvýše píše se o Suez, Egyptě, Erzerumu, Bagdadu, ale o Sv. zemi? Poměry řecké a katol. církve na východě válema si jen katol. list a přece budou tyto poměry, zvláště t. zv. otázka patronátu v orientě nutným předmětem jednání mírového, poněvadž i na nich jsou účastněny svými zájmy jak státy válku vedoucí, tak vlády neutrální a ony nejsou jen rázu náboženského, nýbrž i soc. politického a diplomatického.

Jaké byly tyto poměry před válkou, jak se vyvinuly ve válce a jak se utváří pravděpodobně po ní?

Před válkou měla Francie ještě z doby Bourbonů a pozdějším mírem — nemýlím-li se — berlínským zaručené právo katol. patronátu a

ona si dala, přes domácí rozluky církve od státu, tam za možem na něm záležeti, nikoli k vůli církvi, nýbrž k vůli svému politickému prestýží. Jednalo se sice, aneb po rozluce se myslilo, že papež k této věci zaujme po výmínečných zákonech proti církvi určité stanovisko. Ale obtíž bylo tolik, že se nedaly překonati, a to nikoli, že nebylo státu, který by patronát převzít chtěl, nýbrž že nebylo toho, který by jej převzít mohl. Italie by oň byla stála a při vypuknutí světové války počal si italský konsul hráti na protektora církve, ale turecká vláda na to nepřistoupila a bylo by to také trvale nemožné již z ohledu postavení papežské stolice v Italii.

Ve válce se o protektorátu nemluví, ježto francouzští a italští řeholníci a řeholnice většinou odcestovali — až na část františkánů, kteří mají tam již jakési domovské právo. Turecká vláda (ovšem nikoli z důvodů církevních, ale politických a válečných) zabavila jejich školy, ústavy, nemocnice, poutnické domy, lékárny a lazarety. Ale vlivem gener. konsula rakousko-uherského a našeho velvyslance v Cařihradě stalo se, že kostely a kláštery zůstaly otevřeny a jen místnosti nepotřebné k vůli formálnosti byly v nich zapečetěny.

Turci v tom směru neudělili nic jiného, než co evropské státy si připravují navzájem a chceme-li býti k nim poctiví, musíme přiznati, že nešli ani tak daleko, jako tyto, neboť to by se nestalo v Italii, aby tam mohl zůstat a úřadovati biskup rakouský, jako na př. v Jerusalemě mohl zůstat kustos Sv. země. Části mnichů kteří volili zůstat, nabídnut čestný internát, jako na př. v Jaffě v t. zv. nové farní budově. Některé objekty musily býti vyklizeny z ohledu strážníků, k čemuž má vláda každá nesporné právo.

Jak bude po válce? Tak ptá se celý svět a neví dnes nikdo. Beze vši pochyby konec války určí sám budoucí poměry. Nesdílíme názory jedné části katol. tisku, že by se mělo Rakousko s Německem ujmouti osířelých ústavů na východě, ježto prý Turecko po válce nepřipustí řeholníků z nepřátelských států evropských aneb jen v skrovnější míře. Také nemyslíme, že t. zv. patronát v jakékoli formě bude opět vzkříšen. Předně tu nebude důvěry mezi vládami — vždyť hrozí již dnes Anglie centrálním mocnostem hospodářským osamocněním a zničením — aby mohl patronát některému státu býti svěřen. Nezbude, než aby si každý stát své řeholníky chránil tak, jako chrání své civilní příslušníky, t. j. skrze své konsuláty a aby Turecko samo zjednálo ve své říši lepší pořádek, než jaký panoval mezi jeho křesťanskými národy před válkou, kdy ortodoxní Řekové jako příslušníci tureckého státu ze všech měli největší moc.

Bude-li osmanská vláda bděle zakročovati, budou mít konsulové zřídka příčinu k zakročování v Cařihradě a tu lze se nadíti, že touto válkou i tam a to vlivem Německa a Rakouska nastanou opravy, jakých tam třeba bylo více než kde jinde.

DEPEŠNÍ ADRESA: ALBIBANKA

TELEFON ČÍSLO 83

KRÁLOVÉHRADECKÁ BANKOVNÍ JEDNOTA V HRADCI KRÁLOVÉ ADALBERTINUM

PROVÁDÍ VEŠKERÉ OBCHODY BANKOVNÍ A SMĚNÁRENSKÉ ZA PODMÍNEK NEJVÝHODNĚJŠÍCH - ESKONT SMĚNEK - PŘIJÍMÁ VKLADY NA ÚROK 4%, A VYPLÁCÍ VEŠKERÉ VKLADY BEZ JAKÉHOKOLIV OMEZENÍ - SLOŽNÍ LISTKY POSTOVNÍ SPOŘITELNY ZDARMA

VELKOOBCHOD UHLÍM, KOKSEM A CEMENTEM

ŽÍROVÝ ÚČET U RAKOUSKO-UHERSKÉ BANKY

ČÍSLO ÚČTU POŠT. SPOŘITELNY 140.273

**Velmi výhodné a naprosto bezpečné sůročení kapitálů
skýtají vkladní knížky, vkladní účty a 4½% dluhopisy Živnostenské
banky, jež možno obdržeti u pokladny**

ŽIVNOSTENSKÉ BANKY FILIÁLKY V HRADCI KRÁLOVÉ.

**• která provádí i veškeré ostatní bankovní transakce
ss za podmínek co nejvýhodnějších. ss**

Pak však nebude také třeba, aby řešníci francouzsko-italští musili býti nahrazeni, což by znamenalo sekvestraci cizího majetku nejen po čas války, ale i pro další budoucnost a to je přece nemožno a z budoucího mírového kongresu napřed vyloučeno. Válku nevede katol. církev, jejímž majetkem řešole jsou, nýbrž mocnosti a ani ty nepovedou a nemohou ji vésti trvale, nemá-li se svět státi věčným bojištěm zbraní, nýbrž závodistěm na poli křesťansko-kulturním, nejméně pak smí zatahovati do svých sporů moc, jejížto poselstvím je mír mezi národy.

Německo jako stát převážně protestantský podporovalo misie protestantské a bude je podporovati i v budoucnosti, kdežto Rakousko nemůže býti nuceno, aby opuštěné ústavy v orientě samo převzalo a dále vedlo. Francie je řeš světová, již mluví na východě každý Evropan a skoro každý vzdělanější Moslim a bylo by již z toho důvodu těžko najíti síl, jež by i v tomto směru vyhovovaly. V listopadu odcestovalo z Německa 8 františkánů, aby na východě pracovali v ústavech; ale co je to na celý orient?

Potřeba kněží je u nás citelnější než u národů ohuděných a proto tolik Italů mezi řešolnictvem v orientě, Jihoslovánů a Španělů. Nebude tudíž, než aby i tato otázka patronátu a majetku církve katolické v říši turecké byla na budoucím kongresu míru projednána a upravena.

Církev zachovává v dnešním kolosálním zápase světovém neutralitu a zasluguje, aby stejně šetrně i s ní bylo jednáno. Ovšem kde nebude prokázána francouzská neb italská příslušnost vlastnictví, tam nikdo nebude moci zazřívati turecké vládě, jestliže bude přiliv z těchto zemí obmezovati, čisté národní však majetek, jako jsou ku př. poutnické domy či hospice, budou po válce vráceny zrovna tak, jako konfiskované jmění rakouských příslušníků v Anglii neb Rusku a naopak.

Feuilleton.

Baskické povídky.

Přeložil Jiří Ronovec.

Úvod.

Jsou-li o některém národě evropském známosti co nejmenší, pak to platí plnou měrou o národě Basku. Od nepaměti žije tento malý kmen, 800.000 hlav čítající, po obou stranách západních Pyrenejí. Baskové sami prohlašují se prostomyslně a hrdě za nejstarší národ na zemi. Odvozují svůj původ již od potopy světa. »Za potopy«, tak psáno v jich kronice, »zachránilo se několik lidí, podobných jsouc několika olivám, jež na stromech zbyly, několika hroznum, jež na vinných keřích uvízly a mezi nimi byl též Aitor, zakladatel Basku.«

Z toho jest vidno, že jsou Baskové národem velice sebevědomým. Baskický spisovatel hrabě Garat pokládá Basky za Feničany, kteří asi před 5000 lety (tedy přece 3000 let před Kristem!) v Pyreneích se usadili. Ale Baskové o tom nechť si slyšeti. Dle jiné verze jsou prý Baskové potomci finsko-tatarkého jezdeckého kmene, ve vojště huns-kém za Atilly do západních Pyrenejí vniklého. Alespoň řeč jejich prý nápadně mnoho vykazuje společných slov s řečí turánsko-mongoľskou a proto prý je lze připočísti k turánským národům Asie. Tyto podrobnosti nalezl princ Lucien Bonaparte i dr. Retzius, švédský antropolog. Od nepaměti žijí v zálivu Biskajském, kamž byli Kelty zatlačeni.

Zajisté jest důležitou vědeckou otázkou, jak tento kmen, pošlý od asijských národů, zatlačen byl až na nejzazší kout Evropy.

Že vykazuje řeč baskická společné gramatické podrobnosti s řečí maďarskou, tureckou, finskou,

Konfiskace platí jen pro čas války a znamená pro ten který stát žádných jiných výhod, než bezúrokové používání majetku a tato otázka bude tvořiti jeden z prvních bodů budoucího mírového jednání. Dozná-li celý svět dnešní válkou pronikavých změn, jakých posud žádná světová událost nepřivdila, nevyhne se jim ani katol. církev. Dej Bůh, aby jí to nebylo na škodu, ale aby vyšla i z tohoto ohně čistá a vytříbená!

Politický přehled.

Cíl českých ústavních snah. Ministr m. s. dr. Fiedler v »Naší Době« v úvaze »Společná myšlenka českých programů ústavních« píše, že cílem českých snah ústavních nemůže býti prostá obnova starých, zašlých poměrů, nýbrž takové vnitřní, celému rázu a potřebám pokročilé doby odpovídající státní zřízení, myšlenka totiž, že stát historický a národnostně tak složitý, jakým jest Rakousko, bude nejpevněji ztmelen, poskytne-li svým národům přiměřenou decentralisaci svého vnitřního zřízení a statečnou míru volného prostoru, na kterém by v duchu svých názorů vlastní činností zabezpečiti mohli svůj všestranný rozvoj.

O soustředění českých stran píše »Mor. Orlice«, že vyjednávání mezi táborem stran českého lidu a konservativním velkostatkem nebylo dříve vůbec formálně zahájeno. Především musí prý býti zjednan naprosto zásadní programový i taktický pořádek mezi vážnými a opravdovými stranami českého lidu všemi, a teprve potom bude lze přikročiti k ujednání takové či onaké součinnosti tohoto tábora s českou šlechtou.

Obnovený svaz něm. stran ve sněmu u snesl se vyzvati německé poslance z království Českého na říšské radě, aby pojednali ve společné schůzi s poslanci německé soc. demokracie zvolenými v Čechách Valná hromada obnove-

jest jisto. Patří k nekomplikovanějším řešem vůbec. Tázán-li jest Bask na svou řeč, odpoví okamžitě, že řeč jejich jest řeč nejstarší na světě a a samým Bohem inspirovaná. »Jest tak přirozena pokolení lidskému jako holubu houkání, psu štěkot.« Není žádnou zvláštností v řeči baskické slovo o 50 slabikách.

Z 800.000 Basků žijí tři čtvrtiny na území španělském. Střediskem jejich jest lázeňské město Svätý Šebastian. Ve Francii jich žije 200.000. Jejich střediskem jest krásné lázeňské místo Biarritz. Jsou národem smělým, svobody milovným, přísně katolickým.

Dnes mají Baskové slušnou literaturu hlavně překladů, sledující cíle praktické a náboženské. Nynější jejich moderní básníci jsou: Oyenhart, Arturo Campion, Manuel Bueno, Vicente de Arana a jiní. Z tohoto posledního přeložili jsme pro své čtenáře několik prací.

Prudinský most.

Pedro z Puyany byl hněvem rozpálen. Jak lev v kleci pobíhal nahoru a dolů, zuřivě křiče, s obličejem rozpáleným, s pěstí zatatou. Několik kusů rozbitého nábytku podávalo již dostatek dukazů jeho hněvu, ano i krásná skřín z kaštanového dřeva, nádhernými ornamenty vyzdobená, shroutila se pod mocným kopnutím jeho nohy.

Pedro z Puyany neznal se hněvem a proklínal až úzko. On, mocný admirál a místodržící bayonský kráje anglického, nadával a klel jak pohan.

Těto noci, v tomto právě okamžiku bylo mu zvěstováno, že Baskové zavrazdili strážu na mostě Prudinském, který přes Nion vedl. Poněvadž tyto strážu postavil tam on, byla to jeho krvavá urážka: proto zuřil a planul divokou touhou po pomstě.

něho svazu něm. stran na sněmu prohlásila pak, že trvá neoblounně při staré zásadě Němců v Čechách, že odmítá všeliké rozšíření samosprávy země na újmu říše a žádá bezpodmínečné vybudování zemské samosprávy Čech uzákoněním práva sebeurčení a samosprávy německého lidu na základě národnostního ohraničení správního území a rozdělení v kraje po válce.

Uherský sněm byl 28. února Nejvyšším reskriptem odložen.

O národnostní otázce v Rakousko-Uhersku přednášel v Berlíně dr. Naumann po svém návratu z říše naší. Varoval před myšlenkou politiky germanisační. Přál si, aby účty z minulosti, které v Rakousko-Uhersku každá národnost neněmecká může předložiti, budoucnost co nej příznivěji vymazala, a vyslovil přesvědčení, že cesta z Hamburku do Bagdadu jen tehdy může býti vytvořena, budou-li Němci připraveni, aby mezi těmi body ležící oblasti jazykových a národních kmenů v jich svéráznosti respektovali a jim ponechali samostatnost.

Kultura a náboženství.

V článku psaném ve prospěch lidové university (v Národní Politice 15. února) píše dr. Ant. Uhlíř: »Národ jest především duševní, kulturní společenství. Kdysi náboženské city a myšlenky převažovaly nad vědomím národním, ale vědy novověké vyložily význam a pravou podstatu citů a ideí náboženských a zakládaly společenský život na pojmech určitějších a citech jasnějších; dnešní národní vědomí nesporně jest podmíněno a zesíleno touto novodobou vědeckou kulturou. Hospodářství a všechna organizační a technická zřízení jsou teprv vnější důsledky tohoto prvotního vnitřního společenství kulturního, jež se nazývá národem. Český vývoj v posledním století ukazuje to zřetelně: od písemnictví, v němž se rozvíjely myšlenky náboženské, mravní, umělecké, vědecké a filo-

Pedro z Puyany byl jako syn pána »Landes« zapříkáhlým nepřítelem výsad a svobod Basků. Nemohl živou mocí klidně snést, že se Baskové těší výsadě, že mohou obchodovati na každém místě území bayonského a nemusí platiti žádných daní. Poněvadž věděl, že most Prudinský jest pro Basky přechodem nejvíce užívaným, zmocnil se tohoto mostu a postavil na něm ozbrojené strážu, které nesměly propustiti nikoho, kdo nézapravil dříve pevně stanovené clo. Aby omluvil tato opatření, vyhlásil Puyana, že pravomoc bayonská vztahuje se až tam, kamž dosahuje příliv a odliv. A poněvadž toto místo jest u Prudinského mostu, pak má tam právo poroučeti jedině zemský správce a tím jest jedině on. Baskové, odvěci zastanci svého svobodného obchodu, ohražovali se usilovně proti tomu neoprávněnému opatření, které bylo jak nespravedlivé tak pro ně škodlivé. Poněvadž však viděli, že nevšímáno si jejich protestů, přepadli konečně s nevýslovným roztrpčením strážu a porubali je na místě. Těch několik, již mohli utéci, nezachránili nic než holý život.

To byla příčina, proč Puyana byl tak hněviv, proč zuřivostí se chvěl, proč hrubým hlasem vzkřikl: »Já se pomstím! Já se pomstím!«

Dvě se otevřely a do komnaty vstoupilo krásné děvče. Třeba věděti, že Laura z Puyany patřila k nejkrásnějším děvčatům země a pravili to ti, kteří vědí, kolik krásy bylo v Daxu, Saint-Severu, Mont-de-Marsanu, Labritu a Peyrehorade. Neboť jedině tyto byly okrasou tohoto písčitého kraje, který se rozkládal po břehu zálivu Biskajského.

Když spatřil svou dceru, utišil se Pedro z Puyany, jakoby kouzelným proutkem byl dotčen. A

sofické, postupovali jsme k politice a hospodářství; zatím ovšem prohluboval se náš kulturní základ, a jest otázkou času, kdy naše národní kultura projeví se i v české politice sociální. Síla národního vědomí tkví jen v tomto kulturním základě. Obsah a hloubka národní kultury — toť jedině měřítko, jež historie klade na každý národ; národ, který nemá smyslu pro pravdu a spravedlnost, jest dějinami lidstva odsouzen. Velikost národa není v jeho množství, ale v jeho duševním bohatství. Proto jest nejdůležitější, aby v národě se šířilo činné účastenství ve společenství kulturním; údo- vě trpí národ zeslabují.

K těmto myšlenkám jest potřebí opravných poznámek. Jak to, že převažovaly kdysi náboženské city a myšlenky nad vědomím národním? Správněji a jasněji lze říci tolik: český lid byl vlastenecký proto, že netoliko byl spjat společnými páskami kultury a zájmů sociálních, nýbrž i z té příčiny, že byl prochnut živým náboženským cítěním. Jest vešce choulostivo mluvit o převaze citu náboženského a národního; oba city se vzájemně prostupují a podporují. Z té okolnosti, že se ve středověku nemluvílo o vlastenectví tolik jako nyní, ještě naprosto nevysvětluje, že by býval tehdy národnostní cit menší. Tehdy totiž neopanovalo český národ vlastenecké řečiště, zato tím výrazněji mluvily vlastenecké skutky. Láska k vlasti byla pokládána za vlastnost a povinnost tak samozřejmou, že nebylo potřebí o tom široce mluvit.

Vyhledejme protějšek! Matky se na řečištiích nepovzbuzují, aby své děti vroucně milovaly — a co té mateřské lásky všude posud! Kdyby se některá mezi sousedkami často chlubila svým vřelým citem pro děti, propadala by posměchu. Proč? Protože živá láska mateřská jest něčím tak přirozeným, tak samozřejmým, že není potřebí o potřebě takové vlastnosti rozpřádati dlouhé rozpravy.

A zrovna tak se ve středověku mluvílo přamálo o patriotismu. Na př. neznáme vlasteneckých řečí našich předních dobrodinců a mučedníků z doby knížecí. Ale jak hlasitě mluví jejich skutky! Vřelý cit vlastenecký byl ve středověku u nás podmíněn již tím, že devadesát procent národa bylo připoutáno pevně k rodné půdě, živě se zemědělstvím. Majetnictví zděděné půdy již z praktických příčin povzbuzovalo k vlastenectví více než celé knihovny a než dlouhé řady parádních řečí.

Ve starém Řecku a v Římě Caesarů činnorodý vlastenecký cit valem odumřel právě za velikého vzestupu kultury, kdy vychrleny celé přivály patriotických promluv. Tehdy řečník byl osobou nejvýznamnější; který inteligent nedovedl lid uchvátiti ladným prosllovem, pokládal se za nejnešťastnějšího tvora. A přece — zájmy vlasti zaprodávány za úplatkovou čochovici, protože hynul cit náboženský, který všechny ideály dovede posvětit, vzpružiti a utvrditi. Proniká-li náboženství člověka opravdově, nutí ho k vlastenecké zodpovědnosti, přisným hlasem ho odvrací od záluďných zisků rozbehů, jimiž by bylo poškozeno množství.

Srovnáme-li počínání mnohých lidových zastupců nedávných let s tím, co středověcí předkové naši odhodlaně za národ vytrpěli v dávných dobách, seznáváme snadno, kdy vlastně národní city byly mohutnější. Národovcem přece není pouze člověk takový, který z vlasteneckých článků, rad a proslaví si připravil pěknou existenci;

když blížilo se vesele k němu krásné, mladé děvče, počal se ten tigr jak člověk smáti.

Pedro z Puyany zbožňoval svou dceru a pouhá přitomnost tohoto ušlechtilého stvoření stačila, by utišila bouři, které tak často v nezkroutném srdci admirálově bouřily. Láska, kterou choval Pedro z Puyany ke své dceři, byla tak veliká, že hraničila až s nemožností. Chtěl, aby jí nikdo nemiloval, aniž aby byla kým jiným milována, než jím. Byl žárlivým i na služebnky obého pohlaví, s kterými zacházela Laura s onou mírností a dobrotou, jež byly základními rysy jejího charakteru, jenž byl tak odchylným od charakteru jejího tvrdého a surového otce.

Pro místodržícího soustředila se veškerá radost života v jeho Lauře. Nikdy nemluvil a též nechtěl, aby kdokoli jiný mluvil o jejím sňatku, opovrhoval oněmi nesčetnými obdivovateli své dcery, obával se, že by ho mohla méně milovati anebo na něho zapomenouti.

Co by tomu řekl Pedro z Puyany, kdyby věděl, že jeho dcera, jeho Laura, miluje jednoho Basku, syna oné nevázané cházky, kterou on smrtelně nenáviděl! Co by řekl, kdyby věděl, že Laura z Puyany nakloněna jest nejschetrnějšímu mladíkovi z Ustaritzu, posvátného to města hrabství Laburu, udatnému Gastonu z Irube, a že ustavičně jen na něho myslí?

Byl však dalek na něco podobného mysliti. Puyana pevně věřil, že jeho dcera nikoho nemiluje než jeho. Jako vždy, spatřil-li svou dceru, narovnal se vrásky jeho čela, tak i dnes, co byl pospolu, bavil se obávaný místodržící, směje se a žertuje jak malé dítě.

Ale když dalo mu mladé děvče dobré noci a odebralo se do svých komnat, když Puyana ve své komnatě opět zůstal sám a spatřil rozbitý nábytek,

ovšem dodáváme hned, že i takový vlastenec může býti mužem charakterním, opravdovým.

Které pak vědy vyložily význam a pravou podstatu citů náboženských? Byly to snad ty novodobé »vědy«, které bily hlava nehlava do náboženských dogmat? Anebo různé konfese odkoply vlastní výklady významu a podstaty svého učení, aby přijaly vysvětlení moderní? Odpovídáme, že věda přes svojí úpornou námahu nevyložila o podstatě a významu citů náboženských pranic víc, než co vyložily jednotlivé církve. Nebo snad věda rozluštila či potřela náboženská nadmyslná tajemství? Ovšem dobře lze uhadnouti, kam vlastně bezdůvodně tvrzení dra. Uhlíře směřuje. Čtenář mezi řádky má vyčísti, že pro moderního vlastence náboženství má význam daleko menší než pro naše předky a že mnohý důležitý úkol náboženský přejímá mocnější dědic — kultura.

Ale již krátký pohled do historie starodávne i do situace nedávných let nás poučí výmluvně, že pozitivní náboženství nelze nahraditi kulturou — a že úkoly náboženské jsou zrovna tak velké jako ve středověku. Předně věda a všechna kultura rozpačitě mičí na nejvýznamnější, tisícileté otázky lidstva: Odkud jsem, jaká jest vlastně podstata lidského žití, jaký konečný cíl netoliko všeho pokolení lidského, ale i celé světové soustavy? Existuje a jaký jest život zábrobní? Jak, kdy a kde se vyrovnají veliké protivy, jež zříme v společenském životě současném? Takové a podobné otázky jsou pro kulturu knihou stále otevřenou. Dále kultura neporoučí, nedovede ukládati mravní závazky vůli; pouze konstatuje, vykládá výhodu či bezúčinnost některých akcí, ale neřídí svědomí. Velmi výstižně o obmezeném úkolu kultury promluvil univ. prof. Mareš. A že světská morálka, lidské autority nestačí na přinucení lidské vůle k morálnímu dobru, tedy i k vlastenectví, dokazují dostatečně výmluvné příklady. Není ani potřebí uváděti dlouhou řadu citátů ze spisů předních evropských myslitelů; vždyť zkušenost učí všude zřetelně sama.

Každý národ potřebuje k svému zachování na předním, místě mravnosti a pak teprve vyšší kultury. Mravnost pak jest podmíněna pozitivní, životem vírou. A náboženské morálky jest dbáti tím pečlivěji, čím technický pokrok se více rozvíjí; vždyť právě novodobých objevů zneužívali ateisté k velikému poškozování lidstva. Telegrafu se zneužívalo ke klamným zprávám, filmů k detektivním sensacím, papíru k tištění lží a rozvratu národa ať. Nevolalo se hlasitě z mnoha stran, že zvlášť technický rozvoj má státi pod patronátem náboženství?

Prý novodobé vědy zakládaly společenský život na pojmech určitějších a cílech jasnějších, než jaké obsahuje náboženství! Zatím však vidíme, že právě novodobá kultura snažila se umělkovaně pojmy jednoduché činiti pojmy složitějšími a že ti, kteří si osobovali na kulturní obzory patent, zaváděli zmatek nad zmatek. Vždyť přece jsme zřeli výslednici. Jestliže se mezi sebou v národě hádají a vzájemně se zrádce pět až deset stran, kde jsou ty určitější pojmy a jasnější city? Vždyť se přece každá strana chlubí, že stojí na půdě nové kultury. A pak i kultura skutečná, jak ji dnes zříme, jest větším dílem majetkem všelidským, často spíše působí v národě rozluhu než pevně semknutí příslušníků národa. Ba ani kultura čistě národní

jenž připomněl mu opět, co se stalo u Prudinského mostu, bylo slyšet opět, jak dupe nohama o zem a mohutným hlasem křičí:

»Já se pomstím! Oh, já se pomstím!«

Dvacátýčtvrtý srpen roku 1341 zůstane navždy truchlivým dnem vzpomínky pro oba břehy Nivy. Dvacátýčtvrtý srpen roku 1341 byl den, který si Pedro z Puyany vyvolil, aby se nad Basky pomstil.

Místodržící bayonnský věděl, že se onoho dne v sousední vesnici slaví svátek svatého Bartoloměje, patrona této vesnice a že nejvýznamnější z Basků při této slavnosti chyběti nebudou. Po pomstě bažící místodržící věděl též, že se slavnost, dle starého zvyku, končí velikou hostinou v zámku Miotském, kteráž se obyčejně až hluboko do noci protahovala.

Otec Lauřin povolal své nejlepší přátele a nejlepší své vojáky, ozbrojil je až po zuby a poručil, by po západu slunce Bayonne tajně opustili. Shromáždív je za obvodem města, vedl je do Villafancy, jejíž unavení obyvatelé k odpočinku se již odebrali. Jedině v zámku Miotském planula ještě světla; zde trvala slavnost, dále, jež tak neurvalým, tak barbarským způsobem přerušena býti měla!

Poněvadž země těšila se míru a Baskové nížadným způsobem si nepomyslíli, že by se místodržící bayonnský za onen Prudinský most mstíti chtěl, ježto hájili jen svých nohama šlapaných práv, zůstala brána zámku dokofán otevřena, volna pro každého, kdož chtěl vstoupiti a na hostině podílu bráti. Tak se stalo, že Puyana a jeho soudruzi bez překážek přišli až do samého sálu.

nedovedla pevně sešikovati členy národa k žádoucí solidaritě, k mohutnému sourozenství.

Pravdou jest, že »národ, který nemá smyslu pro pravdu a spravedlnost, jest dějinami lidstva odsouzen«. Ale jest schopna takový smysl vypěstovati pouhá kultura? Vždyť přece krátce před válkou — za tak velikého rozpětí kultury — přední nejschetrnější mužové českého národa vystoupili veřejným provoláním proti jednání mužů učedných, počtých nota bene důvěrou širých kruhů voličstva. Proto síla národního vědomí a svědomí rozhodně nemůže tkviti jen v tom kulturním základě, jež odporučuje dr. Uhlíř. Dále velikost národa není jen v duševním bohatství, ta také tkví v době vůli šlechtně a prospěšně duševního bohatství využítkovati. Úcastenství ve společenství kulturním tolik již v národě našem zmohutnělo! Ale právě tento rozkvět prozrazoval stále více, že tu schází ke skutečnému blahu a k pevné vlastenecké kázni — jedno potřebné.

Úvěrní družstvo Eliška

zapsané společenstvo s r. o.

v Hradci Králové, Adalbertinum.

Přijímá vklady na vkladní knížky a účty. — Úvěry osobní a živnostenské za podmínek nejvýhodnějších. Vkusné střádanky

Kulturní dísky.

Nové obzory národně-výchovné. Lipský profesor Spranger ve své přednášce v berlínské »Ústředně pro výchovu a nauku« pravil, že člověk lidumilný vkládá všecnu cenu v kulturu jednotlivce, člověk politický však touží, aby kultura jedince byla podřízena nadosobnímu vyššímu ústrojí. Do sklonku 19. století panovala v německém školství idea prosté humanity, jakési všelidské a národní kultury. Individualita byla přeceňována. Nyní však hlásí se důrazně o slovo výchova pravé politické vzdělanosti se základní zpruhou mocí; ta nabádá jedince, aby podřizoval vlastní vůli vyššímu mocenskému tělesu a tímto směrem ji otužoval. Oba ideály tlínou k nadosobní mravnosti. Nejsilněji vyjádřeny jsou její formy za výchovy vojenské. Všecka moderní kultura národní tíhne k mohutné nadosobní organizaci vůle. Tím směrem sluší přizpůsobiti novou výchovu. Třeba nejen vypěstovat osobnost, ale zároveň vychovat schopnost organizační a schopnost vpravit se do organismu. Pouhá citová vnímavost jedince už státu nestačí. Třeba, aby vzdělanec záhy zvykal včleňovat vůli i vědomí vyššímu ústrojenství. Jak nový názor znenáhla proniká, nasvědčují mnohé známky, obzvláště organizace dorostu, jež svými sborovými cviky a projevy vnáší odraz nového ducha veřejnosti už do školy. Jedinec druhdy ustraněn a osamocen vidí se dnes stržena společenskými a politickými formami nového života. Doba válečná dokonce zasáhla velitelsky výchovou přímo vojenskou. Ovšem nesmí být humanitní ideál vytlačen politickým. Jako zdravý stát spočívá na svobodné mravní síle svého občanstva, tak sluší politický moment pokládat za pouhý důraz a vrcholek všeobecné vzdělanosti. Zde nemůže býti

Co pak se odehrálo, bylo opravdu hrozné. Baskové, kteří neměli žádných jiných zbraní než své paže, nábytek a podobné předměty, které se v blízkosti jich nacházely, byli barbarsky pobiti u přítomnosti svých manželék a dcer, jichž zuřivost této bandy rovněž nešetřila. Puyana nechal jen pět šlechticů na živu, právě, že třeba jich ušetřiti, aby byli soudci v záležitosti mostu Prudinského.

Založivše ještě v zámku oheň, dal se místodržící a jeho chasa na cestu k ústí Nivy, oznámivše zajatým, že se budou moci k svému největšímu uspokojení přesvědčiti, že přiliv skutečně až k mostu dostupuje. Všichni se tážali, co Puyana zamýšlí, nikdo však toho nemohl uhadnouti; což dokazuje, že mezi těmi všemi ničemníky nikdo nebyl horší než místodržící bayonnský.

Když přišli k mostu Prudinskému, obrátil se Puyana k zajatým a pravil jim, že přišel okamžik, kdy, jak jim již dříve oznámil, za soudce státi měli. Okamžitě nechal je přivázati k pilířům mostu, kdež jim voda až ke kyčlím dosahovala.

Přiliv, který právě počal vřít, zaplavoval stále více a více pět šlechticů, kteří rychle ve vodě zmizeli. Jeden z nešťastníků byl statečný Gaston z Irube, snoubenec Laury z Puyany, muž, na kterého právě v tomto okamžiku krásná dcera místodržícího bayonnského mysli.

Když vrátil se po dokonané hanebnosti mstivý místodržící do Bayonnu, čekalo na něho bolestné překvapení.

Laura z Puyany zmizela a veškeré pátrání po ní bylo marné.

Jakou bolest zakusil místodržící, to nelze slovy vypsati. Bolem šlený vzbouřil celé město i okolí, poručil všem, kdož od jeho vůle záviseli, aby pá-

snahy, aby jménem velkého celku vymazána byla vzdelanost drobného jedince. Naopak je přitomný úkol německé školy úplně souhlasný s úkolem státu: uvést vrcholný vývoj jedinecké síly v soulad s úkoly a potřebami národního celku.

Již často jsme poukázali, jak individuální sebevýchova byla přeceňována. Jakmile dorost lesklé leslo uslyšel, hned pro ně zahřel; vždyť mu znamenalo svobodu, odpoutání. Ale mládež místo co by byla využita takové koncese k posile svých dobrých individuálních vlastností, odmítala od sebe vážné povinnosti k národnímu celku; přijímala práva, ale pohrdala nemilými závazky k těm, kteří v její prospěch pracovali do úpadu. Současně ovšem místo důkladného sebepoznání — hledala vzory k »úpravě« své individuality, vzory nejpohodlnější, jež formálně na venek zdály se nejvíce imponovat. »Svou« individualitu hledal mladík zevně, vypůjčoval si ji a — dělal herce. Proto ty »individuality« byly si tak podobné každé desítky jako vejce vejci, protože byly papouškovány dle společných sezónních vzorců; proto také skutečné typy mizely.

A tu nutno zdraznit, že život skutečný není divadelní pósou, není sportem prováděným za účelem osobní reklamy. Kde smysl pro společné vážné povinnosti se zatahují, kde přetává porozumění pro zodpovědnost jednotlivých konů vůči národnímu celku, tam také mizí přirozené právo na společenské výhody. Při každé důležité akci jedinec má mít na zřeteli, zda zapadne jeho čin harmonicky do rámce jiných úkonů pro blaho národa. Zdravá podřízenost ušlechtilé individualitě neškodí; naopak ji tříbí, zušlechťuje a přivádí k vyššímu uvědomění.

Charitativní činnost církve a státu za války světové. Napsal a přednášel P. J. Havelka, kaplan v Čáslavi. Cena 20 h. Malá, jen 32 stran čítající knížka, ale jak obsažná! Vylíčena jest v ní podrobně činnost sv. Otce Pia X. a Benedikta XV., doložená četnými dokumenty, které soustavně uspořádány, podávají jasný obraz, jak církev laskavě a vpravdě matersky pečovala a pečuje o naše bratry v poli meškalici. Jeť to nejkrásnější a nejpůsobivější odpověď na ty mnohé veřejné i skryté útoky proti kat. náboženství a jeho zástupcům. A spolu s tím vylíčena jest všechna ta otcovská, ušlechtilá a dobročinná snaha našeho nejvznešenějšího mocnáře, aby polevena, zažehnána a napravena byla utrpení těch, kteří v zápalu válečného jakkoli stříženi byli. Nemůžeme než co nejvíceji knížku tuto doporučiti všem katolickým čtenářům, zvláště pak našemu duchovenstvu. Objednejte si a dejte čísti, a poznáte, jak mnohý předsudek zmizí ze srdcí vašich osadníků! Objednávky vyřizuje spisovatel. Čistý výnos věnován jest vojínům osleplým. Při větších objednávkách sleva. — Prk.

Dlouholetá záslužná činnost českého vydavatele čs. rady Otty. Ve službách české kultury stojí tento nejpobornější nakladatel a knihkupec již 45 let. R. 1871 započal svou činnost, která české kultuře přinesla již tolik pocty. Tisíce českých knih nesou jméno J. Otty jako nakladatele. Vzpomeňme na Ottův Slovník Naučný, Zlatou Prahu, Světovou knihovnu atd. Co jiné bylo vydáváno za línou podpory bohatých korporací, k tomu se odhodlával Otto s velikým rizikem sám. V tom jest vzácný rys jeho povahy, že nedbal výdělků z podprůměrných knih sensačních, že nehle-

děl kohliti hmotně z knih protináboženských, pornografických, detektivních atd., ačkoli jiní vydávali bez rozpaků všecko, z čeho kynul veliký zisk. Otto výhradně sledoval a sleduje cíle všeobecně vzdělávací, podporuje četbu ušlechtilou. Aby v konkurenci četných vydávatelů obstál jeho podnik tak skvěle, bylo mu ovšem zapotřebí také vzácné duševní bystřosti, pronikavého odborného rozhledu. Jesliže se mu dostalo četných vyznamenání, pak jistě každý upřímný přítel české kultury prohlásil: Takové vysoké ocenění bylo plně zaslužen. Milovníci českých dobrých knih přejí cíl, radovi, aby se dočkal v plné svěžesti r. 1921 padesátiletého jubilea své zdárné práce.

!! Právě vyšlo !!

Hvězda pokoje

32 kázání k májové pobožnosti o blahoslavenstvích Píma svatého.

Napsal a proslovil **Antonín Kaška**, děkan v Kostelci nad Orlicí.

Vydáno nákladem Politického Družstva tiskového v Hradci Králové jako číslo 26 »Knihovny Obnovy.« Stran 120, úpravy nedělních a svátečních kázání »Pravdou ke ctnosti« téhož autora.

Cena brožovaného výtisku K 1.70 franko.

Byla-li duchovenstvem přijata sbírka lidových kázání »Pravdou ke ctnosti« s takovým nadšením, jak svědčí četné objednávky, nepochybně, že sbírka májových promluv neméně vřelého přijetí nalezne.

Zakázky vyřizuje

Družstevní knihkupectví v Hradci Králové.

Církevní věstník.

Zprávy diecézní. U vyřízení kanonické generální visitace ve vikariát ledečském jmenování jsou pp.: Karel Vimr, b. vikář v Čestíně, Pavel Langr, farář v Čihosti, Václav Vačkář, děkan v Ledči, b. notář; Alois Penčík, farář ve Zruči, osobním děkanem. Expositorium canonice obdrželi pp.: Josef Bartoň, farář v Bohdaneč, Jan Karásek, farář v Kácově, Maxm. Smrčka, farář v Pertelticích, Jan Procházka, farář v Petrovicích, Fr. Kulhavý, farář ve Smrdově, Václ. Kouba, farář v Souticích, Fr. Khun, děkan ve Světlé, Tom. Koutník, farář v Zbraslavicích. Farní synodalié: Jan Poříčský, katecheta v Ledči n. S. — V Pánu zesnuli: Vso. Václ. Hlavsa (V. Vln.), sídelní kanovník, konsist. rada, majitel zlat. zasl. kříže s kor. atd., v Hradci Králové, † 10. února (naroz. 1851, vysv. 1876). P. Pancrat. Drechsel, O.S.B., konsist. rada, duchovní správce v Šonově, † 1. února (naroz. 1838, vysv. 1863). Jos. Bettlach (V. Vln.), jubilar.

Když to zpozorovalo mladé děvče, stouplo si na rannu a vztáhlo ruku, jakoby chtělo svému otci poručiti, aby se zastavil.

Jak krásna bylal! Její postava jak vznešená, jak majestátní! Jak lesklý se její oči! Jak světlá planula pod bílým čelem, nad níž vlály černé vlasy, provívané divokým větrem noci.

Nešťastné mladé děvče zešílelo; ale šílenství nezměnilo jejího obličej ani nezkrivilo ani nezohyžilo ho.

»Co činiš, Lauro, má dcero?« volal Pedro, který byl zoufalstvím strnulý. »Sestup dolů, pro Boha, dítě mého srdce!«

»Proklatče! Proklatče!« odpověděla Laura hlasem právě tak pevným jako dřívě.

Tu učinil Puyana, sám zoufalstvím šílený a nevěda co činí, dva neb tři kroky k mostu a v tom okamžiku vrhla se Laura do vln řeky.

Mistodržící strnul hrůzou. Chtěl se vrhnouti do řeky a zachrániti svou dceru; ale bylo mu, jak by k zemi byl přikován.

Mezitím objevil se mladé děvče opět na povrchu; obíjvalo mrtvolu Gastona z Irubu a s planoucím očima pohlíželo na svého otce, křičelo: »Buď proklat! Proklat!«

Puyana padl beze smyslu k zemi.

To byl ten slavný mistodržící a admirál, jenž několik let po těchto událostech pro jeho nescísné zásluhy vyhradil král Eduard III. anglický právo, by mu byla placena daň za každou velrybu v zálivu Biarickém chycenou. Ovšem dceru jeho Lauru nemohl mu král již navrátiti — ani klid jeho svědomí, jež od té doby ztratil.

konsist. rada, děkan v Jilemnici, † 19. února (naroz. 1837, vysv. 1862). — Uprázdňující místa: Prázdňující lidersdorfská v katedrální kaplole, právo jmenovací svědčí Jeho Veličenstvu, od 10. února. Čachotín, far. patron Otto rytíř Mettal, od 3. února. Jilemnice, děkanství, patron Otto hrabě Harrach, od 24. února. Hradsko, fara, patron Zdenko Bohuslav, od 1. března. Dobruška, fara, patron Otto hrabě Harrach, od 1. března.

Královéhradeckou bankovní jednotu v Hradci Králové doporučujeme co nejlepší při veškerých obchodech bankovních a uhelných. Podporujte při každé příležitosti svůj vlastní podnik.

Zprávy místní a z kraje.

Jeho Excelence místodržitel království Českého Max hrabě Coudenhove v Hradci Králové. Naše město podalo v čase válečném skvělé důkazy loyality jak svou obětavou činností pro společný prospěch říše, tak manifestačními projevy. Návštěva náměstka Jeho Veličenstva v naší zemi poskytla městu i okrajinou vítanou příležitost, abychom dokumentovali znovu synovskou oddanost k nejjasnějšímu panovníckému rodu, abychom projevili nadšený hold vysokému hodnostáři, spravujícímu prosulé království ve jménu Jeho Veličenstva. Přípravy k uvítání rozvinuty do takové šíře, že překonaly všechno očekávání vysoce urozeného hostě. — Jiz před vjezdem na královéhradecké nádraží byl Jeho Excelence mile překvapen vlajkami praporek barev zemských i říšských v Dobřenicích, Urbanicích, Pruskačce a Kuklenách. V 10 hod. 2 min. ráno přibyl p. místodržitel na naše bohatě vyzdobené nádraží v průvodu svého sekretáře p. dra. Arnošta rytíře Patery. Zde se dostalo Jeho Excelenci prvního uvítání od p. mistodrž. rady Smutného, komisaře dra. Fiedlera a starosty města dra. Ulricha. Starosta ujistil p. místodržitele o neuchvělné věrnosti Hradce Králové k povážlivé osobě Jeho Apoštolského Veličenstva a konsuloval vřelou radostí celé obce nad počtem, který se jí nyní sdíívá. — Jeho Excel. mile dojat poděkoval za loyální pozdrav a projevil uspokojení, že spatří rozkvétající město. Následovaly pozdravy pp. okr. starosty královéhradeckého k. Srđínka, okr. starosty mechanického, Br. Bednáře. Pak promluvil Jeho Excel. s představenstvem obcí Pražského Předměstí a Kuklen. Představeno mu i úřednictvo zdejšího nádraží. V hustém spáru, zde stála škola mládež Kuklen. Praž. Předměstí, Plouč. a Švob. Dvůrů, mávající praporky barev zemských a říšských za nadšeného volání slávy, opřevaného od četného obecního obyvatelstva. Stoupající c. k. pedagogica zanotila hymnu rakouských národů, která vyslechnuta s obnaženými hlavami ode všech přítomných. Nato jedno školní dítko, p. lalo vysoce urozenému návštěvníku nádhernou kytici. — Následovala říza Pražským Předměstím, bohatě vyzdobeným praporem. Všude obecnístvo pozdravovalo zámocce mocnářova voláním slávy. Na celé cestě byl p. místodržitel předmětem nadšených ovací. — V Hradci samém panovala povznesená nálada jako o velikém svátku. Všude vlály vstříc vznešenému hosti praporky v barvách zemských, říšských a uherských. Když povozy vjížděly do Hradce, ozvaly se s Bílé věže slavnostní fanfáry. V okamžiku, kdy již vzácná návštěva byla na náměstí, zahrána od těchže hudebníků hymna rakouská. Na náměstí před biskupskou residencí čekalo obrovské, polokruhovitě dvoufaldí vítajících hodnostářů a škol. Mládež zdejší mávala za volání slávy praporem podobně jako venkovská na nádraží. Volání to i zde hromadně opětováno. Bylo zde kolem 3000 lidí. — Jeho Excel. u brány residence byl přijat nejd. arcipastýřem a jeho duchovenstvem. Začka městského dívčího lycea podala panu místodržiteli skvostnou kytici. — Pak pan místodržitel učinil nejpve návštěvu v pokoji Jeho Eiskupské Milosti, aby mu blahopřál k 64. narozeninám, slaveným právě téhož dne. — Nato vkročil v téže residenci do císařských pokojů, aby počtí svým oslovením přecetmé vítající občany. Napřed Jeho Excel. nejd. biskup představil p. místodržiteli členy kapituly a jiné místní duchovenstvo. Pak promluvil vys. urozený pán s důstojnictvem, jež uvedl místní veitel p. plukovník Florianu. Následovalo představení členů městské rady, okresního zastupitelstva královéhradeckého a mechanického, deputací obecních představenstev, úřednictva krajského a okresního soudu vedeného p. dvor. radou Maškem a p. státní návladním Opalkou, úřednictva finančního ředitelství s p. finanč. radou Andrešem v čele, ředitelů zdejších středních škol, evangel. duchovenstva s dpp. faráři Hrejsou a Čapkem v čele, israelské nábož. obce, poštovních úředníků, úředníků živnosten, inspektorátu, dráhy, čelných činovníků korporací a spolků atd. — O 12 hod. 45 min. Jeho Excel. odebral se počtí svým pozdravem p. místodrž. radu Smutného a jeho paní choť v soukromém bytu. Potom v místnostech úřednických byl mu představeni úředníci okres. hejmanství, úřadu berního a berního referátu. — Když si byl prohlédl Jeho Excel. budovu kněžského semináře, sešlost stavby, zchátralost zařízení, hygienickou nezpůsobilost, slíbil všemožnou pomoc k nápravě. Pak odebral se do rezervní nemocnice Červeného kříže v budově c. k. odbor. školy pro umělé zámečnictví. Byl zde přijat od dam a pánu odštěpných spolků Červ. kříže, v nichž čele stáli p. choť místodrž. rady Marie Smutná a p. dv. rada z Isakovic. Prošel jednolůžnými místnostmi, projevoval plnou spokojenost nad účelným

uspěšněm a rozmlouval s raněnými a nemocnými vojáky. A jednomu sile mile byl Jeho Excelence překvapen výstavou, která bylo náležitě označeno a vhodné upraveno, co město i okres pro válečné humanitární účely obětavě vykonaly. Výstavu velice pečlivě uspořádal p. ředitel hospodářské školy kuklenské Michálek. Jeho Excel. informoval se o všem podrobně a vyslovoval největší uspokojení. — Po vykonání několika návštěv vrátil se p. místodržitel do biskup. residence, kde se odhývalo za účasti předních hodnostářů z města a okolí o 2 hod. 30 m. hostina. Zde pronesl nadšeně vyslovenému hosti přivítání Jeho Excel. nájd. arcipastýř dr. Josef Doubrava. Projel ve jménu všech nešťastných nad návštěvou vznešeného hodnostáře, ujistil jej loyální oddanosti a děkující obyvatele, a poukázal, jak magistralistický projev tlumočí vroucí zájem dynastický všech. — Tu p. místodržitel odpověděl řečí, která naplnila shromážděné velikou radostí. Poukázal na to, že obyvatelstvo naše dokumentovalo, jak krásně lze sloužit živé národní vědomí s dynastickou věrností a loyality celého národa. Veliké uznání projevil záslužné činnosti nejd. arcipastýře po dobu válečnou a prohlásil, že takové obětavé jednání jest vzorem občanských ctností, patriotické činnosti a loyality v době tak mimořádné. Též oceňoval všechny neupravené a účelové práci p. starosty dra. Ulricha, jakož i toliko projevy doložené smýšlení hradeckého občanstva. Ke konci pronesl přivítání k počtu arcipastýře, znovu mu gratuluje k jeho narozeninám. — Po půl 5. hod. odjel p. místodržitel s nejd. biskupem do akciové strojírně kuklenské, která tolik práce již vykonala pro dokonalou výzbroj našeho chrabrého vojska. V první síni uchystáno překvapení: u nohou Jeho Excel. p. místodržitele ulito žhavou litinou heslo Apoštolského Velikého: Viribus Unitis. Vznešený návštěvník informoval se o vši práci velice podrobně, sledoval s velkým zájmem stroje k výrobě průmyslových zařízení i hotovení výzbroje a nábojů. — Následovala cesta k vlaku. Na stanici starosta Hradce Králové vyskvi: ještě jednou neuctivější dík za vznešenou návštěvu, ujistil, že všemohoucí obyvatelstvu nikdy nevytíží z paměti. Vznešený návštěvník rozloučil se s nejd. arcipastýřem, jinými notabilitami a zástupci občanské společnosti Červeného kříže. Za opětovných hromadných ovací Jeho Excelence vstoupil o 6 hod. 45 min. do vlaku, aby odjel do Prahy. — Vzácná návštěva zanechala v Hradci a okolí nejkrásnější dojem a posílala tak často projevované loyální city zdejšího obyvatelstva, jež bylo krásným průběhem slavnostního dne 29. února nadšeno.

Dary Radostná. Zdejšímu ústavu hluchoněmých odevzdány byly vysocedář. bisk. konsistenciální milodary, které došly poštou během měsíce února a to z vikariátů: Polického 32 K, Královéhradeckého 36 K, Poděbradského 36.25 K, Polického (dodatečně z činnosti Telce) 2.40 K a Kosteckého (z činnosti Litce) 10 K. Přímou na ředitelství ústavu zaslán byl prostřednictvím p. JUDr. Jos. Brejchy, advokáta v Hlinsku, odkaz ř. p. Marie Těmové, vdovy z Hlinska v Čechách v částce 100 K; sl. okresní výbor v Kostelci n. Orli věnoval 20 K jako příspěvek na rok 1915; p. JUDr. Boh. Tolman, c. k. náměstek státního zástupce t. č. v Plzni, zaslal 6 K a nejméně daroval hluchoněmým 270 K. — Ředitelství ústavu vzdává všem šlechtným dárcům active díky a doporučuje lidemilný ústav náš i jeho ubohé chovance další vzácné přiznání. Zaplat' Bůh!

Na osleplé a raněné vojáky, sirotky a vdovy, invalidy, Červený kříž a nezaměstnané katolické dělnictvo ráčí! dále věnovati P. T.: Vldp. Fr. Janoušek, Vápen 3 K, pl. Marie Vrbická tamtéž 1 K, dvě pražské členky Ustavivního klanění 1 K, Anna Novotná, Praha III. 2 K, Vldp. L. Císař, Vodňany 10 K, V. Černý, Ouzed 2.12 K. — O další sbírky a dary na Zemský svaz katol. Orli v Hradci Králové se prosí.

Uprázdňené nadace. Dne 25. března udělil se požitky z nadace založené zemřelým kontrolorem Zálazny v Hradci Králové B. E. Tolmanem na oslavu nejvyššího panovníckého jubileje Jeho cis. a král. apoštol. Velikosti Františka Josefa I. v obnose 82 K, určené pro zchudlé členy Zálazny. Žádosti budtež podány do 29. března v kanceláři Zálazny.

Východočeské divadlo. Neumannova opera Milko-vání je dílo po stránce hudební velmi pozoruhodné, ale pro širší publikum, zvyklé na zpěvné arie a syté znějící sbory, aspoň pro první poslech dosti nepřístupné. Libreto psané Schnitzlerem dle jeho dramatu Liebelej opírá se v 1. jedn. střídavě se, živým dialogem. Řešení podobného úkolu viděli jsme v ženíalním díle Dvořákově Čert a Káča. Neumann, ač zakládá dílo své tematicky s výraznými motivy jednotlivých osob (na př. veselý motiv Mizzi), přece pomáhá si leckde nouhou zvukomalbou, tak zvláště tam, kde jedná se o vystižení duševního stavu jednotlivých osob. Tak zdařile je charakterisována scéna v 1. jedn., kde Lobheimer vyzván k souboji upadá v tesknou a zoufalost. Ponuré a táhlé základní tóny fagotu přerušeny jsou ostrými výkřiky trubek a trombónu, stupňující zoufalost, jež přechází decrescendem rozvířených tympanů v resignaci nad osudem. Motiv vzpomínky v intimní scéně 2. jedn. krásně ve smyčcích se nesoucí mluví k duši. Reprodukce zpěvných partí, psaných v moderním těžkém slohu, je velmi obtížná, proto tím více dlužno oceniti výkony interpretů pl. Kramperové, sl. Sehnalovy, pp. Geitlera, Klause a Waltra, které právě zde daly zaskviti se jejich umělecké erudici. Bravurní souhrou vyniklo hlavně samo sebou živé 1. jednání. Mizzi sl. Sehnalová byla velmi šťastně vytvořena, skotačivě veselá, v lásce oddaná; s ní dobře kontrastovala mírná, ale vroucí Krista pl.

Kramperová. Lze jen litovati, že orchestr přehlášoval naprosto zpěv. Ve výpravě jeví se některé nemilé vady. V 1. jedn. má býti na stole dvoji víno, což jasně vyznívá z přípisu Theodorova. Lampa scházela na stole, ač zplývá se. „Okamžitě lampa rozsvěť!“ Theodor má posypati stůl růžemi a nalezne ve váse jen několik umělých drátem spojených květin, jež jako koště dopadnou na talíř V 2. jedn. schází bibliotéka, ač se Lobheimer o ni zmínuje. V ouvertuře k 3. jedn. místo výstřelu z revolveru partiturou předepsaného prasklo prkénko. Bude třeba, aby ché výpravy věnoval provedení podobných cených věcí více péče. Proti tomu reže, jak již zmínkou o souhře bylo vytknuto, byla bezvadná. Skladatel opery je Čech, ché opery frankfurtské, bývalý kapelník opery v Kolně n. R., nyní jako nadporučík ve službách vlasti. Česká premiéra Milkování byla asi před 6 lety v Plzni, pak na Národním divadle v Praze, kde ji měl referent příležitost shlédnouti. Mimo to hráno Milkování v Darmštadě, Stuttgartě, ve Vídni a Lipsku — všude s pronikavým úspěchem. — Grälichstattenova opereta Z rozkazu Její Výsosti utrpěla ve zpěvných vložkách ohlášenou churavostí sl. Skalské. „Zaskočivši“ ji sl. Klokotská zbyla se svého úkolu na dané poměry zdařile. Největší pochvaly obecně dala výborně kreslená figurka uzenáře Škroba komika p. Poláčka. Celek nesl tžiž deprese, vzniklé z neočekávané nepřítomnosti hlavní osoby a doznal různých změn, což reprisu bude jistě napraveno. — Provedení Goethova Fausta bylo celkem velmi slušné, k čemuž nemálo přispělo pohostinské vystoupení Evy Vrchlické v roli Markétky. Její přednes veršů byl znamenitou ukázkou recitačního umění a také herecky byla v úloze té velmi šťastna. Totéž lze říci o Faustu p. Waltrův, o jehož výkonech v činohře stala se už několikrát pochvalná zmínka. Jeho přednes i herecké pojetí Fausta zvlášť co starého učence vystupovalo nad úroveň prostředních. Mefisto p. Burdův byl spočátku dosti nepřirozený, ale průběhem hry nabýval ostře kreslených kontur, takže koncem i Fausta zastíňoval. To ovšem mohlo se státi jedině škrtými posledních partí, kde Faust, seznáv mar-nost pozůstatků pozemských, vytrhuje se z područí řábova a stává se zase svým — svým. Řešení úpravy jeví se při stále se střídajících obrazech bylo dobré. Ostatně Faust pro scénické předvedení zvlášť na menší scéně není zrovna vhodný. Musí se moho škrtat a tím odpadne mnoho krásného a přesto ještě hra nnavuje svojí délkou a tím zase unikne mnoho, co zasluhuje nejvyšší pozornosti. Takové věci jako Goethův Faust dají se jenom pročíst, promyslet — a pročíst. — V odpolední nedělní reprise Moorovy opery Pan profesor v pekle dobře uplatnila se svým svým zjevem i směřujícím provedením úlohy sl. Pečínková v roli Zdenky, kterou převzala záměnou následkem trvalé choroby sl. Skalské. Večerní představení Bizetovy Carmen lze dobře přiřaditi k oněm krásným večerům, jakými byla provedení Hubičky a Komediantů. Je zvláštní, jak některé věci, třeba svou uměleckou potenci nehluboké, dovedou takřka elektrizovat posluchačstvo svým předvedením. K nim patří jistě Carmen. Dobrou interpretkou této role jak po stránce herecké tak pěvecké byla jako host vystoupivší sl. R. Svátková. K ní čestně se řadí don José p. Geitlerův. Tato úloha je jistě z těch, které našemu tenorovi pro svoji dramatickosti nejvíce leží. Pl. Kramperová založila svou Micaelu velmi jemně a vroucně. Escamillo p. Klausův — pěvecky zdařilý — byl poněkud měkký a dohodrodečný na hrdého torredora. Ostatní úlohy zároveň se skvělou výpravou vhodně zapadly v celkový rámec. I výkony orchestru byly vhodným mírněním se velmi dobré. — Po reprise pantomimy Pierotčin závoj (pondělí) následovala v úterý Hašlerova opereta Skvělá partle s hudbou Starého. Libreto Hašlerovo, známého to skladatele kabaretních chansonů, Staropražských písníček, oblíbených fíků c různých panenkách atd., obsahuje konglomerát fraškovitých scén, propletených čistě pražskými vtipy, v nichž dobrý komik, jakým je nesporně p. Poláček, působí silně na slabiny smíchuchtivého posluchačstva. Hudba Starého nevyniká nijak nad prostřední, ba neobsahuje ani zvlášť křivých melodii, ale celek rozhodně vyrovná se různým vychvalovaným výrobkům cizím. Kromě beneficienta p. Poláčka největšího potěsku sklídila sl. Sehnalová ze svou něžnou a citovou Táňu, dále pl. Vanerová, sl. Renetová, p. Piskáček za podařený kuplet o „gentlasech“, pp. Bukovský, Martinec — a ovšem p. Geitler, který tenkrát z lásky k blízkému propůjčil svůj tenor i operetě. — C.

Živnostenská banka filiálka v Hradci Králové vydává u svých pokladěn obstarané nové kuponové archy ke svým akcím a to proti navrácení příslušné obstaraci stvrzenky.

Meteorologická zpráva v Hradci Králové za měsíc únor 1916. V měsíci února bylo 15 dní se srážkami (6 dní pršelo, 9 dní se chumělo). Celkem spadlo 45.8 mm vody. Před rokem 1915 bylo 15 dní srážkových, při čemž spadlo 32.7 mm vody. Ježto 10letý průměr jest asi 32 mm, byl letošní únor mírně vlhčí než normál. Nejdelšími dny byly 9. a 16. únor, kdy dešť se sněhem padal. Spadlo každého dne asi 10 mm. Nejvyšší teplota v únoru dosažená byla — 12° (v noci na 22. února), nejvyšší na slunci 20° (28. února). Sněh ležel v 7 za sebou jdoucích dnech (od 15. do 22., kdy roztál úplně). Od rána do večera mrzlo (na neslučných místech po 3 dny). Průměrná teplota byla zase nad normál.

Seznam cen na týdenním trhu v Hradci Králové dne 26. února 1916. 1 l: prosa 1.80 K, máku 3.40 K, 1 hl: cibule 35—38 K, mrkve 20—30 K, brambor 7 K, jablek 24—32 K, jahod 2.20 K, másla 6.40—7.20 K, vepř.

sádla 6.20—7.20 K, tvarohu 88—96 h, křenu 40—80 h, česneku 5.60—6 K, 1 q: petržele 30—40 K, jetelevého semínka červeného 480—560 K, 1 vejce 13—14 h, 1 kopa: kapusty 4—10 K, drobné zeleniny 1.40—2 K, podsvinčata 64—84 K, kůzlata 9—13 K. — Přivezeno bylo: hl: jetelevého semínka červeného 10.5, máku 0.5, cibule 3, mrkve 5, brambor 5, jablek 13, kop: kapusty 10, drobné zeleniny 4, 2 q petržele, 35 kg křenu, 214 kusů podsvinčat a 4 kůzlata.

Pohřeb MUDra. Josefa Syručka v Třebechovicích konal se 25. února. Lze právem říci, že jej vypravila úcta a láska. Svědčí o tom nejen nevidaný zástup účastníků, ale i neobyčejné pohnutí, jež zřejmě se zračilo ve tvářích všech, kdo přišli dát poslední s Bohem svému milovanému a váženému lékaři. Průvod pořební, jenž ubíral se z domu sinutku do farního chrámu, zahájila školní mládež; následovaly P. T. spolky: dobrov. hasičů, voj. vysloužilců, kat. jednoty, zpěv. spolky Oreb a Libuše se svými prapory, členové měst. zastupitelstva, učitelské sbory škol měšťanské a obecné a učt. sbor z Nepasle. Kromě těchto korporací pozorovali jsme mezi účastníky p. starostu Jana Buietu v zastoupení okr. výboru, MUDra. Vlad. Součka, jednatele a spolu delegáta župy lékařské, p. Syručka, zástupce okr. nemocenské pokladny, p. V. Zástěru, správce vekestatku opočenského ze dvora jenikovického, c. k. místní četnictvo, zastoupené strážmistrem I. tř. p. Vojt. Svecem a šikovatelem V. Zábkou, desetičlennou deputaci ly. David Kreimer, továrna na usně a j. v. Z duchovenstva přítomni byli: vsdp. J. Domašínský, bisk. vikář traktu opočenského, býv. spolužák zvěčnělého, vldp. J. Kovář, farář velkojesenický, dp. P. Hrubant, kaplan přepýšský, oba intimní jeho přátelé, ctpp. bohoslovci J. Kryštof a V. Hájek a místní kaplani s vldp. děkanem Ferd. Hanouskem v čele, jenž vykropil mrtvolu v domě smutku. Při rekviem, jež celebrowal u hlavního oltáře vsdp. J. Domašínský a u okráh postranních vdpp. Hanousek, Kovář a Hrubant, tklivým dojmem působily smuteční zpěvy přednášené dívčím pěveckým sborem, a zvláště sólo, zazpívané úchvatně učitelkou sl. Jifinou Erchenovou. Z farního kostela znovu rozvinul se průvod, ubíraje se na památný Oreb, aby uložil drahé pozůstatky na tamním hřbitově do rodinné hrobky. Po skončených smutečních obřadech, jež vykonal vldp. J. Kovář, přimluvil nad rakví zemřelého místní kaplan dp. Jos. Kava, rodák třebechovický, delší řeč, v níž ocenil zásluhy jeho jako obětavého, svědomitého lékaře, vzorného katolíka a ušlechtilého spoluměšťana.

Řeč při pohřbu MUDra. Jos. Syručka. Když rozkvílel a rozplakal se v úterý ráno umíráček, že p. dra. Syručka není mezi živými, nebylo snad jediného srdce, jež by nad touto smutnou novinou bolestným dojmem se nesevěřelo a nejedno oko zarosilo se slzami. A nemusím ani vysvětlovati proč. Vždyť ta imponantní účast vše při dnešním pohřbu, to pohnutí a ty slzy, jež zřím ještě nyní ve vašich očích, to vše mluví lépe a mluví výmluvněji, než bych já dovedl povědět svými slabými slovy. Stojíme dnes s žaluplým srdcem nad hrobem muže, jenž byl ozdobou svého stavu, ozdobou církve a ozdobou našeho města. — Náš drahý zesnulý narodil se 16. února 1850 ve Lhotě pod Libčany. Nižší gymnasium studoval v Broumově, vyšší v Litomyšli a po studích univerzitních promován byl r. 1876 na doktora lékařství. Po dvouleté lékařské praxi v Polešovicích na Moravě a v Božejově u Pelhřimova zahájil jako městský a obvodní lékař svou blahodárnou a záslužnou činnost v našem městě. Plných 38 let žil v našem středu a za dlouhou tu dobu srostl téměř s naším životem a jeho svědomitě a obětavě plnění těžkých povinností učinilo nám jej tak drahým, že srdce brání se uvěřit smutné skutečnosti a zrak vlně slzami. Právě jsem, že obětavě plnil své obřizné povinnosti. Neznal oddechu, nedbal únavy, nešetřil svého zdraví a života, když slo o to, přinést zdraví a život trpícím. A poželal-li Bůh jeho práci, bylo mu to tou nejsladší odměnou. Než nejen tělesné úlevě bližních věnoval obětavě všechny své síly a své vzácné a vynikající vědomosti. Nevím, dovedl-li kdo tolik útechy a tolik důvěry vlti nemocným a tak účinně stírali slzy zarmouceným jako zvěčnělý náš p. doktor. Sám vzpomínám, jakým utišujícím lékem bylo mé duši každé jeho slovo, když v té či oné chorobě žádal jsem jeho rady; ba již pohled na vltidnou jeho tvář dovedl pozvednouti klesající mysl i vdechnouti novou naději v život. A této drahé jeho tváře, jež přinášela útechu a světo všude tam, kde smutek a žal kladly své těžké stíny, již nespátíme. Čestně nadi v plném konání svých povinností jako obět svého povolání, nakaziv se u nemocného. Čestně padl jako hrdina na poli cti a slávy. A jestliže svět věční hrdiny věncem nesmrtelnosti a nehynoucí paměti, nepochybuji, že i jej ověnil Pán korunou věčné slávy a že Spasitel přivlnul ho ve svou sládkou náruč se slovy: To dobře, služebníče věrný: že jsi nad námem byl věrný, nad mnohým třebe ustanovím: vejd: v radost Pána svého. Blahoslaveni milosrdní: reb cni milosrdenství dojdou. — A byl-li náš drahý zemřelý ozdobou vznešeného stavu lékařského, byl neméně i věrným a živým údem církve sv. On nejen obětavě pracoval, ale i — se modlil. A pravím-li, že se modlil, myslím tím nejen modlitbu v užším slova smyslu, ale že vůbec snažil se konati s plným přesvědčením a prost malicherných ohledů a zbabělého strachu před lidmi všechny povinnosti katolického křesťana. Jsou dva zjevy — napsal slavný spisovatel Alb. Stolz — které mezi všemi věcmi nejvíce na Boha poukazují. První je hvězdnaté nebe — a druhý je malé dítě, když se vroucně modlí. Beze vši pochyby — je to úchvatný pohled na hvězdnaté nebe a nevinné dítě.

jež se modlá; ale nevím, není-li ještě úchvatnější a ještě dojemnější vědět vroucně se modlit, zpovídat, den Páně světit a ostatní povinnosti náboženské konat dospěleho a to výsoce vzdělaného muže. A právě v naší době, kdy pořád ještě straší měkká fráze, že věda a víra si odporují. Řekněte sami, zdali náš drahý zesnulý nespojoval v sobě vysoké vzdělání s hlubokou vírou a zbožností? A jak žil, tak i umíral. Věděl, že ne my sami budeme se soudit, ale že naším soudcem bude Bůh. Znal slovo sv. Jana: »Ve mnohém zajiště klesáme všichni; praví-li kdo, že hříchu nemá, bláh jest a není v něm pravdy« — a proto, když cítí, že se už připozdívá a den jeho života se nachýlí, vroucně přijal svátosti umírajících. Toužil, aby vše, co v něm zbylo ještě křesťanského, nedokonalého, aby smilování věčně očistilo dříve, nežli strom života jeho dopadne; a proto jistě o něm platí slovo Ducha sv.: Blahoslavení, kteří umírají v Pánu. A já, když chci potěšit vás, kteří nad jeho rakví nejbolestnější lkáte, nemohu vás potěšit lépe, než slovy našeho Božského Těšitele: »Já jsem vzkříšen a život... Kdo jí tělo mé a pije krev mou, má život...« — Zvěčnělý p. doktor byl konečně i ozdobou našeho města, vzorem ryziho charakteru, mužem pevných křesťanských zásad, ušlechtilého srdce a ideálního snažení. V tom jistě se nino souhlasíte všichni, kdo měli jisté příležitost aspoň poněkud blíže ho poznati a s ním se stýkati. Vzácné vlastnosti jeho ducha oceňovali i jeho spoluobčané a po dlouhou řadu let vysílali ho do sboru svých zástupců, ukazovali mu čestné místo, jež plným právem mu patřilo. Celou hloubku jeho ušlechtilosti nelépe jste ovšem poznali vy, kdo se srdcem bolestí pukačím klečeli jste u jeho smrtelného lůžka. Ztratilo-li město v zesnulém jednoho z nejlepších svých občanů, ztrácelte vy v něm něžného, milujícího otce a nejlepšího přítele. Ne, neplaťte zoufale nad jeho hrobem. Víme, to tělo rozpadne se v prach, odkud bylo vzato, ale ve trávě, která se na hrobě rozzelená, ve stromech, které mu budou házet svůj stín, ve zpěvu plectva nade hrobem a především ve vašich vzpomínkách a modlitbách bude to šumět: Buď požehnána památka jeho na věky! Víme, že tělo jeho rozpadne se v prach, ale zdaž rolník-rozsevač pláče, že jeho zrní zaseté musí zpráchnivět, zdaž neraduje se spíše, že přinese užitek stonásobný? Nekejte proto příliš, neboť i toto tělo drahé je toliko semenem; jednoho dne zas povstane z mrtvých váš drahý; a my pevně doufáme, že tenkrát to bude sám Bůh, který mu řekne: Buď požehnána památka tvá na věky! — Nyni však nezbývá, než abych se s Tebou, drahý náš bratře, rozloučil a poslední s Bohem Ti dal. S Bohem, především jménem těch, kteří byli Ti nejbližší a jimž duše Tvá žehná s výšin nadhvězdých. S Bohem jménem všech přátel a soudruhů v povolání. S Bohem jménem církve, jejíž jsi byl věrným synem, s Bohem za tu církev bojující, která uvádí Tě v tuto hodinu v lůno církve vítězné. S Bohem jménem těch, jichž slzy jsi osušil, jimž v bolestech jsi ulevil a zdraví přinesl; a možno-li, abych mluvil za sebe, s Bohem jménem našich dávných přátelských styků, které mne naučily Tebe cítit a milovat. S Bohem konečně za všechny, kteří v hlubokém pohnutí kolem hrobu Tvého dnes stojí a nemají lepšího přání, než aby Ti Bůh vše odplatil životem věčným. Na důkaz tohoto svého přání spojujeme opět své ruce a povznášíme svá srdce k Otci milosrdnému, volající slovy modlitby Páně: Otče náš...

Záložna v Hradci Král., Janské náměstí č. 163.

Vklady na knížky 4% —
Půjčky. — Úvěry osobní. — Zálohy.
Eskompt účtů a směn.

Josefov. Ve dnech 21.—25. února konáno veřejné přelíčení s dodavatelem obuvi c. k. armádě J. Levitem, továrníkem z Pardubic. Žaloba podána byla c. k. stát. návladnictvím proti J. Levitovi na základě § 327. voj. trest. zákona, který stanoven jest na zločin proti válečné moci. Stručný obsah žaloby byl tento: Jakub Levit, továrník z Pardubic, pověřen byl na počátku války, aby dodal c. a k. armádě 50.000 párů bot. Z první záhlavy 8000 párů přijalo c. k. ministerstvo jen 1500 párů — ostatní vrátilo výrobci nazpět jakožto k vojenským účelům naprosto nepotřebné. Levit však prodal tyto vrácené boty prostřednictvím svých agentů c. k. eráru opět — s výslovným jím rozkazem, aby boty ty nebyly odevzdány c. k. oděvnímu depó ve Vídni, jež kvalitu jejich dobře znalo, nýbrž pro operující c. a k. armádu na jižním bojišti. Levitovi se skutečně podařilo, že 3000 párů tím způsobem vojsku bylo dodáno. Chtěje pak předejti smutným následkům svého podvodného jednání, žáloval Levit své dělníky, že dobrou kůži, kterou jim ke zpracování bot dal, zpronevěřili a boty pro vojsko zhotovovali z materiálu bezcenného. Než vyšetřováním prokázána nedostatkem důkazů nevina dělníků a státní návladnictví upozorněno na vlastního vinníka J. Levita, podařilo naň a jeho agenty Ern. Omeyera, Georga Grünha a Georga Ellbogenů žalobu na zločin dle § 327. voj. tr. z. Žalobu zastupoval c. k. nadporučík auditor Martinek, žalované hájili 4 advokáti vídeňští, mezi nimiž vynikal již obháje ve věcech trestních dr. Rosenfeld. Soudem znalci výrobu cena dodaných bot s 25 proc. výdělkem uznána na 4.50—6 K, c. k. erár zaplatil za ně 15—17 K. Boty uznány za bezcenné, nehodící se ani vojsku, konal jim službu ve vnitrozemí, tím méně k těžké službě polní, kamž větší část dodána. Výslechem svědků doká-

záno, že boty v 8denní službě, z níž jen dva dny byly pochodovými, úplně byly roztrhány. Obháje obžalovaných snažil se všemožně s úsměm, námahou a fečnickou vervou dokázati nevinnu svých klientů, ale proti nim drtivě působily pádné, bezvadně právnícky odůvodněné vývody p. nadporučíka Martínka, takže obžalovaní uznání vinnými a odsouzení: J. Levit na 10 let žaláře, E. Omeyer na 3 léta a G. Ellbogen na 4 léta věsměs těžkého žaláře. Obháje i státní zástupce podali zmatečnou sůznost.

Čáslav. Divadelní představení tak zvané Herecké svépomoci z Prahy ukázalo znova, že páni z Prahy se domnívali, že pro venkov jest všechno dobré a že ničím lépe se k povznesení, vzdělání a zúšlechťení venkova nepřispěje, než když se předvede nějaká lacinost. Aspoň sehnána veselohra »Když láska bloudí« přes své dánské autory, kteří patrně mají táhnouti jako oslavované dánské mlékařství, máslníctví a pod., nese všechny známky obyčejných pučových frašek. Jak znamenitá byla tato hra i souhra, patrně z toho, že mnozí i z toho dosti řídkého obecenstva utekli už před koncem a kteří tam zůstali až spadla opona, odlečovali si: podruhé mi mohou zas přijít! Pražští páni by měli uvážiti, že co se líbí snad velkoměstským bezstarostným rozkošníkům, to uráží a dráždí v těžkých starostech žijící a strádající venkov. Víme, že se tím některému bonvivantu nezalíbíme, ale jest třeba jednou fici otevřeně pravdu. — Veřejná schůze lidu svolaná křesť. soc. vzděl. spolkem na neděli 27. února do sálu »U jelena« měla zdařilý průběh, ač návštěva vzhledem k stávajícím poměrům a méně případné hodině byla pochopitelně slabší. Přednáška dp. Jana Havelky »O charitativní činnosti církve a státu v nynější světové válce« byla velmi pěkně propracována a bravurně přednesena. Přednáška vydána byla také tiskem a lze ji jak pro její obsahovou část, tak pro šlechtitný účel — čistý zisk její případně vojňům ve válce osleplým — co nelépe doporučiti. P. řečník sklídl také za svoji obětavost, jakož i za informativní výklad a skvělý přednes hojný potlesk. Druhá část schůze měla být věnována otázce válečného pojišťování. P. Bartovský, úředník vál. pojišťovacího ústavu, jenž otázku tuto měl osvětliti, byl nucen však pro zdravotní indispozici omeziti se na pouhý přátelský rozhovor, v němž nicméně podal účastníkům velmi mnoho důležitých a výstižných pokynů, takže hned na místě byly učiněny přihlášky k pojištěním. Schůze zakončena byla provoláním slávy J. Veličenstvu a slavné naší armádě. — Rozpočet král. města našeho projednáván byl ve schůzi obecního zastupitelstva 23. února. Proti roku minulému nedoznává žádné zvláštní změny. Také úhrada jeho bude táž jako r. 1915. Obecní přírůstek obnáší 65 proc., školní 15 proc. Schválení rozpočtu dalo se hladce, jen delší debata rozvínila se o otázce aprovisací.

— Osobní. Místodrž. rada p. K. Vojáček vyznamenán byl J. Veličenstvem titulem a charakterem dvorního rady. I vážené choti jmenovaného dostalo se, jak se dozvídáme, vzácného vyznamenání za její práci ve prospěch Červeného kříže. Kurát dp. J. Černý, který nedávno přeložen byl z Pardubic do Čáslavě, přidělen byl službou do pole. Na jeho místo nastoupil dp. Jindř. Svoboda, dosud c. k. kurál v Terezíně. — Inspekce. Ve dnech 27., 28. a 29. února inšpekci u nás na inspekční cestě Monsire dr. R. Zháně, c. k. superior z Terezína. Ve všech objektech navštívil nemocné vojny, rozmlouval s každým v jeho rodném jazyku. Jest znatelem takřka všech jazyků rakouských národností. V c. k. rezervním špitále a v pozorovací stanici v budově okr. chorobnice měl pro vojny mši sv., spojenou s nadšenou a hluboce dojemnou promluvou. O vedení všech objektů vyslovil se s plným uznáním.

Jilemnice. Smutně zněly zvony děkanského chrámu Páně v Jilemnici v úterý dne 22. února, kdy sezváněly naposled milému a vzácnému duchovnímu pastýři, vsdp. děkanu jilemnickému Josefu Bettlachovi, jehož pohřeb toho dne se odbyval. Hojná účast duchovenstva, jichž 28 se sjelo, aby milého jemnostpána doprovodili na poslední jeho cestě, tak i účast věřících svědčila o veliké jeho oblíbě. Byl zesnulý p. děkan povahy vlídná, vždy usměvavý, dovedl prohoditi nejeden vtíp, kterým mile pobavil a potěšil. V kostele nad rakví překrásně promluvil dp. farář Fr. Řib ze Studence. Smuteční obřady, jakož i mši sv. sloužil vsdp. vikář a čestný kanovník Fr. Proschwitzer z Vrchlabí, osobní přítel zemřelého. Pohřbu účastnilo se c. k. úřednictvo s p. okr. hejtmanem Fr. Kadlcem v čele, patronátní úřad, městská rada jilemnická, okresní výbor, úřednictvo hraběcí, c. k. profesori reálného gymnasia s žáky, učitelstvo všech místních škol i s příslušnými Vichové s dětmi, katolická jednota s dámským odborem, zpěvácký spolek Branislav, sbor dobrovol. hasičů v Jilemnici a j. v. Jaké účte těšil se p. děkan, viděti bylo z nádherných věnců, které na rakev jeho věnoval sám osvěcený pan patron hrabě Otto z Harrachů, c. k. okr. školní rada v Jilemnici, městská rada jilemnická, patronátní úřad a j. v. — Městská rada dokázala při úmrtí svého děkana, že věr-

na zůstala zálné tradici a pletě, s jakou svého času pochovávala miláčka svého p. děkana Bartoše. I tomuto p. děkanovi svým nákladem vypravila pohřeb, dala zříditi důstojnou hrobku a slibila postaviti pomník, jenž by byl vhodným protějškem pomníku p. děkana Bartoše. Činem tím zasloužil si sl. městská rada úcty za tento velkolepý projev lásky k svému duchovnímu pastýři, který téměř 16 roků působil v Jilemnici, kterou tolik miloval, že se nemohl odhodlati opustiti ji a jiti na zasloužený odpočinek, dokud ho Pán nepovolal na odpočinek nejdelší. Budíž mu země lehkou! R. i. p.

! Za velmi sníženou cenu !

nabízíme pro rychlé rozprodání knihu
z pozůstalosti vsdp. praeláta

Megra Dra Antonína Brychty:

Jména církevní a jeho správa.

Krámská cena původní (z roku 1910)
11 K snižuje se při hotovém zaplacení na

4 koruny

za brožovaný výtisk. (Velká osmerka,
stran 656.)

**BISKUPSKÁ KNIHTISKÁRNA
v Hradci Králové.**

Různé zprávy.

Velice prospěšná opatření. »Nár. Listy« 19. t. m. píší: V poslední době rozmohla se po Praze netušenou měrou prostituce, která provozována jest většinou tajným způsobem. Mravnostní oddělení pražského bezpečnostního oddělení vyvíjí s prostředky po ruce mu jsoucími horečnou činnost, aby zamezilo hroživému šíření se nakažlivých pohlavních chorob, hlavně příjice. Téměř každodenně prováděny jsou v podezřelých místnostech zdravotní prohlídky, při kterých zatčeno bývá několik desítek různých žen. Z těchto 50—80 procent dopraveno bývá do nemocnice, některé potrestány jsou policejně a ostatní, většinou osoby, kterým jest pobyt v Praze dočasně zapovězen, dopravovány jsou k přestupkovému soudu. Nyní nastala nová praxe. Jsou totiž ženy, které femesně provádějí prostituci, dodávány k soudu pro přestupek § 5. zákona o tulácích. Včera odsouzena byla 20letá Marie Vašíčková do tuhého vězení na 5 dní a 21letá Marie Slavíková do tuhého vězení na 10 dní. Mimo to bylo v rozsudku uvedeno, že obě dívky mají býti dodány do donucovací pracovny. Veřejný žalobce ohlásil odvolání z nízké výměry trestu. — C. k. policejní ředitelství v Praze vydalo 3. února tento výnos: »V poslední době byly proneseny zejména z kruhů, jež vytýkly si za účel ochranu dětí a mládeže, stížnosti ohledně škodlivého vlivu kinematografických představení na mládež po stránce mravní i duševní. Ježto při představeních před 8. hod. večerní pořadáných, které ve smyslu § 23. min. nař. ze dne 18. září č. 1912 f. z. jsou přístupny dětem a mládeži, proti určitému znění tohoto paragrafu bývají předváděny obrazy, jichž obsah dle § 18. odst. 2. cit. min. nař. jest označen nepřístupným pro osoby mladší 16 roků. Vzhledem k tomu nařizuje c. k. policejní ředitelství, že k odpoledním představením (až do 8. hod. večerní trvajícím), jichž program nebyl cenzurními listy schválen jako pro mládež přiměřený, nesmí býti za žádných okolností připouštěny osoby mladší 16 roků. Rovněž tak nemá mládež vůbec přístupu k představením po 8. hod. večerní, nehledě k tomu, zdali předvedený program jest pro tuto přístupným či-li nic.« — O tom, jak noviny svými inserty přispívají k šíření prostituce, píše sám »Ostravský Deník«: »Malé oznamovatelé velkých listů přispívají k rozšířování pohlavních nemocí takovou měrou, že by bylo záhadno, aby je policie dala pod kontrolu. Tajná prostituce pomocí dopisů je tím nebezpečnější, poněvadž jest vynalézavější. Zakáže-li se jí masáž a pěstění pleti, přenesse se na ne méně srozumitelné vyučování různým řečem, při čemž ovšem francitně se dává přednost... Také tento skandál nepřestane dříve, dokud policie nezakročí a to nezakáže. Tato výnosná oznámení jsou rozhodně příčinou nestoudnosti a nemoci.«

Slepota, chudoba a nedoby jsou v nešťastných dívkách v Útulně a chorobině slepých dívek v Praze III. na Kampě spojeny. Tam dobrodinci dárek pošlete a vděk vyhaslých očí těch si zajistíte. I adm. t. i. uveřejní.

Z dopisu akademika farářů. Pan JUC. D. L. psal farář v L. z jižní fronty: »V přírodě je smutno, slunko nevysílá již tak hřejivé paprsky. Zato v srdci mám vane libý dech a záře útěchy mocné Matky nebeské. U mne nevymizí sladká vzpomínka na posvátné Lurdy, třpytící se vírou a blahou nadějí. Zdá se mi, jako by mi

bílá Madona Pyrenejská svým přelibným úsměvem vroucně kynula a slibovala mi slovy plnými náhy, že k ní opětně — do jejího města Lurd — zavítám a že nyníš! úděl můj jest jenom životní zkouškou, v níž nutno mi osvědčím, jak jsem silný a trpělivý.

Sochy, oltáře a j.

provádí absol. c. k. odborné školy
a c. k. umělecko-průmyslové školy
Jan Dušek v Chrudimi.

Literatura.

Chvilka na kazatelně. Právě přichází vhod každému knězi v nynější době přetřesené práci, jakož i obecnostem, které nemá mnoho času. Jinak praktická tato sbírka několika pětiminutových kázání na neděle a svátky církevního roku, sepsaná p. S. Hrnčířem, kaplanem u sv. Štěpána v Praze, jest pouze za 3.20 K. Referent knihy té vyslovil se velmi příznivě: Jsou to hrozny plné šťávy a bohatost myšlenek jest obdivuhodná. Knihu takovou jsme již nutně potřebovali a zajisté přijde vhod každému kazateli.

Na stříbrném globu. Dobrodružný román o cestě na měsíc a o životě tam. Přeložil St. Minařík. Nákladem Kočího v Praze. Seš. 4.—7. po 20 h.

Nákladem Jos. R. Vilánka v Praze. Spisů F. X. Svobody: Řeka. Román o 4 dílech, 3. vyd. Seš. 2., cena 30 h. — Dívčím srdcím. Sběrka čtyř. V 1. čísle nového ročníku jest románek T. E. Tisovského: Lidka Maříková, filosofka. Sešit za 14 h.

**Barevná
kostelní
okna** v odbor. provedení zhotovuje a dodává
Fr. Uhlíř,
umělé sklenářství a malba skla
v Třebošovicích u Hradce Králové.

Cenníky a rozpočty na požádání zdarma.

Komisionářství
Fr. Černý - Hradec Králové
třída 18. pěšího pluku,
**obstarává koupi a prodej
zboží ve velkém.**
Telegramy: Petrol, Hradec Král.

**!! Pilně čtěte !!
a rozšiřujte !!**

Úpadek vědy.

Rozhovor, který s universitním posluchačem filosofie o tomto předmětu měl

Jan Bělina.

Stran 40. Cena 16 haléřů.
Objednávky obratem vyřídí administrace „Časových Úvah“ v Hradci Králové.

Nejlevnější a nejbezpečnější pojištění pro případ úmrtí a věna dítkám

poskytuje Jubilejní, vzájemně dobročinný
živnostenský spolek

„Charitas“ v Hradci Král.,

jenž, založen jsa r. 1908 na zásadě křesťanské svépomoci, za dobu svého trvání vyplatil na podporách již na 100.000 korun, získav 734 členů. Jak děkovně dopisy svědčí, přišla podrovaným podpora v době nejtrudnější jako pravé dobrodíní.

Spolek přijímá muže i ženy od 24 do 45 let. Příspěvek správně každoročně obnáší 2 K, zápisné jednou pro vždy jest: do 30 let 2 K, do 40 let 4 K, do 45 let 10 K. Každý člen se zavazuje, že splatí při úmrtí spolence 2 K, jež se vyplácí bez prátau buď zákonitým příbuzným aneb účelu a osobám, jež si člen písemným prohlášením výboru za svého života označil.

Při spolku trvá od r. 1911 odbor, jenž poskytuje též

věno

nedoplatným v den jejího sňatku, případně v den dospělosti její, aneb také při úmrtí těch, kteří je do odboru věnného přihlásili.

Každý pojištěnec u věnného odboru obdrží tolik korun, kolik osob v době nároku u odboru bylo přihlášeno.

Jinochy lze přihlásiti až do stáří 18 let a dívky do 15 let. Přihlášení mohou býti kýmkoliv, jen když tyž jest tělesně zdrav a nepřekročil 55. rok věku svého. Zápisné 6 K je pro všechny stejné, rovněž příspěvek po 1 K ve výše zmíněných případech povinné podpory. — Bližší v prospektu, jež na požádání zdarma zasláme.

Adresa zní:

Spolek „Charitas“ v Hradci Králové.

Dr. František Reyl,
předseda.

Václav Jenšovský,
jednatel.

Paramenta.
Ignáce V. Neškudla syn
(protokolovaná firma)
v Jablonném nad Orlicí (v Čechách)
(bratr P. J. Neškudly, farář ve Výprachticích)
doporučuje P. T. veleřádně, duchovenstvu
svůj osvědčený a často vyznamenaný
výrobní závod
všech kostelních paramentů,
spolkových praporů a kovového náčiní.
Cenníky, vzorky i roucha hotová na ukázk
se na požádání franko zašlou.

Novinka
Knihovna „KAZATELE“ číslo 43.
**Chvilka
na kazatelně**
Sbírka několika pětiminutových kázání
na neděle a svátky cír. roku.
Sepsal
Silvestr Hrnčíř,
vrchní kaplan u sv. Štěpána v Praze.
Cena K 3-20.
Nákladem
R. Prombergera, knihkupce, Olomouc.

Skromalba
E. Škarda, Brno,
maluje, dává pr: cho řadu
malby a dodává chráněná
elna. V každém slohu a
provedení, od nejednoduš
žho vzoru do nejbohatší
skromalby figurální, hotoví
praven, látkou, mesalu
kaménkovou pro facady, ol
tářní obrazy, nárob
ky atd. s nejširším
zaručením umělecke
ho a odborně dokona
lého provedení.
Rozpočty ochotně a zdarma.

Jan Horák,
soukenník
v Rychnově nad Kněžnou
zasílá na požádání vždy
dle roční saisony kolekce
nejnovějších druhů pravých
vlněných látek
své vlastní výroby, jakož i tu- i cizo-
zemských.
Četná uznání zvláště z krahů vele-
řádn. duchovenstva svědčí o poctivé ob-
sluze mého ryze křesťanského závozu do
doby více než třicetiletého působení.
Učiňte, prosím, malou objednávku na
zkoušku.
Též na splátky bez zvýšení cen!
Volejmné látky na taláry.

**PRAVDOU
KE CTNOSTI**

Lidová kázání na všechny
neděle a svátky roku
církevního.

Promluvil a vydal
nákl. Politického Društva
tiskového v Hradci Král.
(Knihovna Obnovy č. 25.)

Antonín Kaška,
děkan v Kostelci n. Or.

Řada I.
Sbírka o 21 tiskových ar-
ších velké osmerky (stran
336) obsahuje 75 thema-
tických kázání. — (Cena brož.
výtisku K 4-80 franko. Od-
poručovati netřeba — aspoň
ne duchovenstvu diecese
královéhradecké, které au-
tora po 30 let působení jeho
kněžského předobře zná.

Objednávky vyřídí
Družstevní knihkupectví v Hradci Králové.

„Ordinariátní list“ diecese naší v čísle 11, str.
188, píše o knize:
„Vše doporučené tuto sbírka kázání, již
kněz známý svojí pastýřskou horlivostí vydává k slávě
Boží, na pomoc duchovním spolubratřím, a jsme pře-
svědčeni, že po obojí stránce určení svého sbírka plně vy-
hoví. Kázání — jak na lidové promluvy sluší — jsou
v osnově jasná, v mluvě přesná, dohodami zajímavá,
bohatá látkou a prochuata pastýřským nadšením.
Zkrátka kázání hodna toho jsou, aby se jim dostalo,
jak spisovatel žádá, milého a dodáváme též věče-
ného přijetí.“

Stoupencům našich organizací

odporúčujeme vše křesťanský český závod
vyšivaček a šlůček „Záštita“
v Chrasti u Chrudimi.

Všecké prádlo pánské i dámské, výbavy
pro nevěsty, přepychové i jednoduché vzorně ob-
stará „Záštita“. Vsd. duchovenstvu naskytá se zde
příležitost koupiti prádlo kostelní, zaručené dle
předpisu za ceny mírné. Učiňte objednávku na
zkoušku a budete jistě spokojeni!

Odporúčujte ve svém okolí!

**Ve prospěch
Svatočlověcké Matice školské**

Uznáný za nejvýhodnější a nejlevnější ná-
kupní pramen v Rakousku veškerých

kostel. paramentů

prádla, praporek, přikrůvk, koberců a
podobného náčiní ve výrobních neustálých
závodů v Čechách, o. a. k. dvorního dodavatele

Josefa Neškudly

v Jablonném n. Orli. č. 86.

Tisíce uznávacích referencí a doporučení. —
obrázkové ceníky, rozpočty, vzory a hotové zboží
k výběru franko.

Bez velkoměstské režie ve vlastních dílnách a
domech, levné pracovní síly na venkově, čímž levnější
ceny až o 30%, než všude inde.

Jubil. 100 let trvání a 10 let vlastního podnikání

Adresování vždy dle adresy se vyprávně

Čestmírovanská záložna v Praze-II., Spálená ulice, číslo 46.n.

Doporučuje se všem našincům co jediný
peněžní ústav katolický v Praze. Vklady
na vkladní knížky úročí se ode dne vlo-
žení do dne vybrání dle dohody a dle doby
vypovědní. Poskytuje půjčky všeho druhu
za mírných podmínek, zejména směneční
úvěr (krátkodobý), v dnešních dobách
zvláště výhodný. — Povinná revize
„Jednoty záložní“ v Praze.

MĚSTSKÁ SPOŘITELNA VE VYSOKÉM MÝTĚ

přijímá vklady a zůrokuje je

co nejvýhodněji

a vyplácí, majíc stále větší hotovost, vklady i ve větších obnosech bez výpovědi.
Za vklady ručí královské věnné město Vysoké Mýto veškerým svým jménem
i svými příjmy, jakož i aktiva spořitelny.

Knížky spořitelny požívají i jistoty sirotků a přijímají se za kauce a vadia
u všech úřadů.

Daň důchodovou platí spořitelna ze svého.

Půjčky poskytuje za sazby velmi mírné.

Telefon čís. 16.

Pošt. spoř. čís. 70.108

Zal. ženo r. 1820.

SPECIALITA

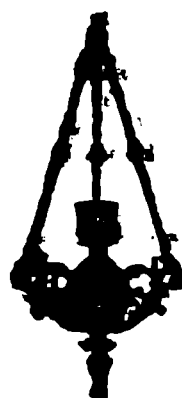
pravý ústecký, po mnohá desetiletí vy-
hlášený žaladérský likér „od“ nář. em

Amers de Londres

lékařskými vědci, jakožto příjemný
občerstvující prostředek doporučovaný
nář. em

A. J. Andres v Ústí n. Orli.,
továrna nejmenších likérů.

Taktéž doporučuje se ku koupi pravého franc.
cognacu, srémské slivovice jakož i pív. jam.
rumu a všech druhů nejmenších likérů v cenách
nejlevnějších. P. T. pánům obchodníkům a
hostinským povoluje zvlášť výhodné ceny.

**Veledůstojnému
duchovenstvu a**

slavným patronátním

úřadům dovoluje si dop-

ručiti veškeré kostelní nároby a
náčiní a to: monstrance, kalichy,
oběti, nádobky, paténky, paciškaly,
svícny, lampy, kaditelnice, kropenky
atd. s vlastní výrobou, předplácím
cirkovním vyhovující. Staré před-
měty opravuje v původní intenci a
v ohni slatí a stříbí nebo proti do-
platku za nové vyměňuje. Hotové
předměty neb výkresy zasílá nau-
čáků franko bez závažnosti koupě
Vše se posílá poselstvem. Práce ruční.

Sběl veškerých starých a stříbrných klenotů, jako: řetězů,
madonek, křížků, přetýnků, náramků atd. u Hostinské
proteny, tabulky, jideiní náčiní se stříbra pravého
čistěného vždy na stříbro.

Staré slatě, stříbro a dražebníky kúpě se nejvýhodněji

JAN STANĚK,

posílá a dopraví

Praha-I. 979, ul. Karoliny Světlé, čís. 12. n.
Přilepný zvlášť c. k. zemského trestního soudu.

Poděkování do Třebechovic a okolí.

Hluboce dojata nesčetnými, upřímnými projevy soustrasti v těžké době nezměrného žalu nad ztrátou
našeho předraženého otce a tchána, pana

MUD^{ra} Josefa Syručka,

městského a obvodního lékaře,

děkujeme vroucně všem milým přátelům a známým, kteří tak spontánním, dojemným a srdečným způsobem pro-
jevili svoji účast při jeho úmrtí a pohřbu a tím uctili jeho světlou památku.

Zvláště vyslovujeme svůj srdečný dík veledůstojnému duchovenstvu, které do Třebechovic zvláště za-
vítalo: vldp. Jos. Domašinskému, biskupskému vikáři, děkanu v Dobrušce za sloužení slavné zádušní mše svaté,
vldp. Jos. Kováři, faráři ve Velké Jesenici, který obětavě průvod vedl, jakož i dp. Frant. Hrubantovi, kaplanu
z Přepych, ctihpp. Václ. Hájkovi a Jos. Kryštofovi, theologům z Hradce Králové.

Podobně i místnímu veledůstojnému duchovenstvu: pánům Ferd. Hanouskovi, děkanu, Jos. Kavovi a
Frant. Šipovi, kaplanům.

Taktéž vzdáváme srdečný dík pánům: MUDru Šim. Klepetářovi, místnímu lékaři a MUDru Zippe-mu
z Hradce Králové za vzorné a neúnavné lékařské ošetřování, MUDru Ladisl. Součkovi, jednateři župy lékařské,
J. Syručkovi, starostovi okresní nemoc. pokladny z Hradce Králové a vldp. faráři Josefu Čapkovi.

Neméně povinni jsme upřímným díkem: slavnému okresnímu výboru, jenž zastoupen byl členem výboru,
starostou města p. Janem Bujetem, slavné městské radě a obecnímu zastupitelstvu s p. starostou Janem Bujetem,
slavným učitelským sborům škol místních i venkovských, dále slavné Katolické jednotě a váženým spolkům
hasičů, vojenských vysloužilců a zpěváckému spolku Ořeb s Libuší, též i vážené dělnické deputaci fy. David
Kreitner & synové, veledůstojné slečně Jitřině Erbenové za přednesená slova, jakož i dp. kaplanu Josefu Kavovi za
řízení dojemných zpěvů při zádušní mši svaté a pročitěnou uchvatnou řeč pohřební.

Také děkujeme srdečně váženému c. k. četnictvu z Třebechovic a p. správci velkostatku Jenikovice
Václavu Zástěrovi, jakož i všem dárčům krásných květinových darů.

Ještě jednou

nejsrdečnější díky a vděčné „Zaplať Bůh!“

V TŘEBECHOVICÍCH a ML. BOLESLAVI dne 27. února 1916.

Rodina Syručkova a Maixnerova.

OBNOVA

Číslo 10. Předplatné na čtvrt roku 2 K 50 h
na půl roku 5 K —

V Hradci Králové, dne 10. března 1916.

Inserty počítají se levně.
Obnova vychází v pátek v poledne.

Ročník XXII.

Průběh války.

Který panovník válce nechtěl, který hleděl do krajnosti udržeti svou říši ve stavu míru, má jistě plné právo těšiti se z úspěchů svého boje obranného. Jak Německo tak Rakousko zaznamenává nová vítězství. Jest velice nápadné, jak veliký počet důstojníků francouzských a italských se dává zajímati od vojů centrálních mocností; to jest již známkou zcela pokleslé sebedůvěry. Zato však na naší straně dokazují jak důstojníci tak prosté mužstvo divy udatnosti.

Na východním bojišti bylo minulý týden živěji, až spousty sněhu nedopouštějí dosud větší boje. Dne 3. března pokusili se Rusové dostat se u Dubna na západní břeh Ikvy, byli však naším vojskem odraženi; rovněž vypuzeni jsou Rusové z postavení svého u Alsevičů (severovýchodně od Baranovičů) na německé frontě. — Zároveň rakouský generální štáb odmítá nepřátelským tiskem houževnaté opakovanou zprávu o velké a šťastné pokračující ruské ofenzivě o Dněstru a u Černovců, dokládaje, že tamější naše fronta už půl léta trvá beze změny. — Ale dle úřední zprávy ze dne 7. března oddíly armády generála-plukovníka arcivévody Josefa Ferdinanda vyhnaly Rusy z jejich opevnění u Karpilovky (v úseku Putilovky, severně od železnice Kovel—Rovno) a samy se v něm pevně usadily. Severozápadně od Tarnopole odhál letací náš oddíl Rusům 1000 m zákopu a zničil jej. V tarnopolském kraji, na Dněstru a na besarabských hranicích vzmohla se na obou stranách dělostřelba.

Na Balkáně při dobytí Drače ukořistili naši 34 italských děl a 11400 pušek. O nastávajících bojích o Soluň kolují samé dohady.

Na italském bojišti boje přerušeny mimořádně silnými atmosférickými srážkami a v horách také nebezpečím lavin.

Západní bojiště. Úřední zpráva německá ze dne 4. března ohlašuje, že územní zisk Němců u Verdunu činí 300 čtver. kilometrů. Francouzové ztratili tu přes 17.000 nezraněných zajatců, 115 děl a 161 strojních pušek. V sobotu a v neděli bylo u Verdunu poněkud klidnější, ale bitva nepřestala. Jako se Francouzové pokoušeli dobýti zpět tvrze Douaumontu, tak pokoušeli se o protiútoky na ztracenou vesnici Douaumont a linie k ní přiléhající. Ale jako dosud bojují s naprostým nezdarem a velikými ztrátami nejen mrtvých a raněných, nýbrž i zajatých. Velký hlavní stan 7. t. m. oznamuje, že německý útok pokračuje a vykazuje pozoruhodný úspěch na východní frontě verdunské, kde Němci dobyli útokem vesnice Fresnes. Také v Champagni a v Argonnách měli Němci úspěch. Francouzská úřední zpráva sama přiznává, že západně od moských vrchů prorazili Němci a postoupili podél železniční trati a prudkým útokem v téže chvíli podniknutým zmocnili se vrchu. — A z velkého hlavního stanu 8. března se oznamuje, že na levém břehu Mosy byly útokem dobyty v šířce 6 km a v hloubce

přes 3 km posice nepřitele po obou stranách potoka Forgesu. Vesnice Forges a Regneville, výšiny Havraního lesu a malého lesu u Gumieres jsou v rukou německých. Protivýpady Francouzů byly krvavě odraženy. Velká část posádky dobytých posic zahynula. Nezraněný zbytek 58 důstojníků a 3274 mužů byl zajat. Vedle toho ukořistěno 10 děl a jiného válečného materiálu.

Zostřená válka ponorkami. V americkém kongresu spor o ozbrojené obchodní lodi vyvolal trpké chvíle i pro presidenta Wilsona, který víc a více kloní se na stranu Angličanů. V kongresu celá řada předáků byla toho náhledu, že loď ozbrojená není lodí pokojnou a že kdo na ni vstupuje, ocitá se na bojišti, kde neutrální nemá co dělati. Tak i v Americe přijato vážně rozhodnutí Rakouska a Německa, že od 1. března na každou ozbrojenou loď obchodní budou bez varování útočiti naše ponorky. Nepochybně pak, že odhlasování resolucí o zahraniční politice bylo do pondělka odloženo, poněvadž se stoupenci Wilsonovi obávají, že by utrpěl porážku. — Oposice proti zatahování Spojených států do války roste vždy více. Stoupenci míru pořádají denně projevy a demonstrace. Agenti čtyřdohody ovšem se namáhají všemožně, aby strhli Ameriku do války.

Volné listy.

Ludvík XVI. Po dopadu hrozného sekery kat Samson uchoпив královu hlavu ukazuje ji zástupcům; a v tom zabýváci bouře výkřiků: »Ať žije republika!« Jest nesnadno pochopiti, že lid, když zavraždil svého krále, v téměř okamžiku dovedl se veseliti. Duše davů často odstraňuje svoji necitelnost, a dějiny na četných místech dokazují, že tak zvaný hlas lidu, vedeného nesvědčitými demagogy, byl by lépe učinil, kdyby se byl vůbec neprojevil, čímž ovšem neřkáme, že počínali sobě vždycky správně lidé z kruhů vysokých, vlivných.

Kat nadnášel hlavu královu a davové mávali klobouky, vojáci nastrkovali na bodáky čapky, studenti rozběhli se po Paříži, aby zpráva o popravě donikla i do nejzazších ulic, městští radové kývají hlavami pravice: »Stalo se, stalo se.« Lidé tlačí se k popravišti a namáhejí v krvi šátky, příkladu tohoto následují i zbrojnoši svými kopími, ženy i muži roztrhávají hnědý králův kabát, jehož útržky nosí se ještě dlouho potom v prstenech. Na všechny tyto výjevy Filip D'Orleans dívá se z kočáru, a jeho trudovitý, zhyřalý a vášněmi strhaný obličej neprojevuje nejmenšího dojetí. Nadávav se na dlo, o které svým hlasováním se přičinil, odjíždí do svého paláce.

Druhého dne ministr Roland, znechucený a zarmoucený, hlásí, že se vzdává svého úřadu. Ministr tento, známý svou poctivostí a svědomitostí, nemohl déle snášeti toho, co páchalo se jménem svobody a bratrství; osvědčil, že v šílené revoluční horečce přece jen byli ještě lidé, kteří nepozbyli rozvahy a lidských citů.

Král popraven byl v pondělí, a ve čtvrtek pohřbívali zavražděného poslance Lepelletiera St. Fargeau a vykázali mu místo v Pantheonu velikých mužů. Dopustili se nevkusu, že mrtvola byla vysoko nesena na polo obnažena, a rubáš odhaloval smrtící ránu; na odív nesený byly též krvi zbrocené šaty a kord, jenž poslancův bok prokřál. Předseda konventu Vergniaud kráčí s poslanci, na něž snášejí se s okem věno z dubového listí, a nad hrobem vůdcové strany řeční.

Do poprav králových svornost mezi republikány byla jak tak zachována, ale po smrti Ludvíkové rozpoutaly se všechny vášně, vražedné chvilce, úklady a vyhlazující nenávisť. Vně Francie poprava Ludvíkova byla pak poplašným znamením sjednocujícím. K armádám, jež dorážely na Francii z východu, přibývali Angličané a Španělé. Sotvaže zpráva o smrti králově stihla do Londýna, Anglie hned odvolala svého vyslance a vypověděla válku, a po Anglii následovalo Španělsko.

Zapomenutá velikost. Pověděli jsme již minule, že Ludvík XVI. právě před smrtí svou stal se velkým a že umřel statečně. Představme-li si spousty násilí, urážek a křivd, kterými byl zasypáván, pomysleme-li na nespravedlnost, která jím smýkla pod katovu sekery, jest se nám podivovati, že vůči sopce zuřícího jakobinismu zachoval klid a že ani jediným hrubším slovem nestihal těch, kteří mu připravili tak hrozný a smutný konec.

Král, jenž po všechnu dobu svého života byl dobrácky poddajným, měkkým a nerozhodným, před smrtí jakoby divem měnil se v žulu, pevnou vůli pořádá poslední své věci a dojmá se velikostí a rozhodností muže, jenž ví, že jmenovitě v tyto smutné chvíle dlužno mu se vztýčeným čelem trůniti nad spoustou všeho toho bahna, surovosti a burácejícího vzteku. Běra se ke schodům na lešení vedoucím, jest překvapen lomozem bubnů. Obrátí se rychle a vzkřikne: »Ticho!« Slovo, před smrtí, ale co v něm královského velitelství a opravdové duševní síly! Kdo na jakobínskou zrádnou násilnost odpověděl blekem tohoto slova, ten mravně zvítězil. »Ticho!« Slovo to znamenalo: Což nevidíte, zběsilci, že jdu na smrt a nechápete, že vaše bubnování jest znesvěcením těchto mých posledních okamžiků? A s lešením spoután promlouvá: »Francouzové, umírám nevinně, odpouštím svým nepřítelům.« Nemožno neuznati opravdové velikosti toho, kdo říká tato slova svým vrahům, kteří ani v posledních těchto chvílích vůči své oběti nemají nejmenšího soucitu a kteří hned po smrti její dávají se v jásot.

Danton jda na smrt nazval zběhlý dav, jehož býval miláčkem, proklínal Desmoulina, spílali Lebas, Conthom, Just a všichni ostatní, jež zuřivost zplodila a zase pohltila, ale Ludvík XVI., na němž spáchána nespravedlnost největší, duševním šlechtictvím převyšuje všechny a posledními slovy ve svém životě v propast hanby.

DEPEŠNÍ ADRESA: ALBIBANKA

TELEFON ČÍSLO 83

KRÁLOVÉHRADECKÁ BANKOVNÍ JEDNOTA V HRADCI KRÁLOVÉ ADALBERTINUM

PROVÁDÍ VEŠKERÉ OBCHODY BANKOVNÍ A SMĚNÁRENSKÉ ZA PODMÍNEK NEJVÝHODNĚJŠÍCH - ESKONT SMĚNEK - PŘIJÍMÁ VKLADY NA ÚROK 4%, A VYPLÁCÍ VEŠKERÉ VKLADY BEZ JAKÉHOKOLIV OMEZENÍ - SLOŽNÍ LÍSTKY POSTOVNÍ SPOŘITELNY ZDARMA

VELKOOBCHOD UHLÍM, KOKSEM A CEMENTEM

ŽIROVÝ ÚČET U RAKOUSKO-UHERSKÉ BANKY

ČÍSLO ÚČTU POŠT. SPOŘITELNY 140.273

Česká banka filiálka v Hradci Králové

přijímá a zúčtuje vklady na knížky

4 1/2 %

vklady na pokladniční poukázky a vkladové účty zúčtuje dle doh dy co nejvýhodněji.

Koupě a prodej cenných papírů, losů a valut. Výplata kuponů a obstarání kuponových archů. Inkasso tažených losů. Revise a pojištění losů proti zkrátě kursové.

Úhrady válečným zajatcům.

Prodejna c. k. třídní loterie.

aráží ten oddíl revoluce, jenž pro něj uchystal vraždu. V poslední chvíli života pronést tato slova odpuštění, slova klidu a vznešené křesťanské rozvahy, říci tato slova zuřivcům, kteří žíznou krve odsouzenců a nemohou se již ani dočkatí skonu jeho, vmetnouti tato slova vsťíc všem těm advokátům, spisovatelům a soudcům, kteří jsou poslanci ve sněmovně hlasovali pro smrt, pokofiti tímto způsobem tehdejší francouzskou inteligenci, promluvit tato slova pokolení přítomnému a budoucímu, státi takto jistě a pevně na své mravní podstatě a ve svém pádu ve hrob dovolávati se spravedlivého soudu dějinného, to — vznešená velikost.

Proto opakujeme, že Ludvík XVI. před svou smrtí projevil takovou duševní sílu, které v něm v době kralování nikdo nepoznal. Svobodomyšlní dějepisci francouzské revoluce, uvádějí jen suché zprávy o smrti, skutečnosti této si nevšimli. Dávajíce se uchvacovati blyskotavými výroků, které pod žilotinou divadelně pronášeli revoluční předáci, nemají porozumění pro to, co mluvil král a co tají se v suchém vypravování jejich tak, jako drahokam skrývá svou cenu v obalu zeminy. Dějinám však, chtějí-li býti nestrannými, sluší nalézati umlčované pravdy a vytyčovati v pravém světle povahy a čnosti osob, které nepřiznají doby postaveny byly v šero. Proto, promluvivše o posledních slovech Ludvíka XVI. s hlediska duševního, nevykonali jsme nic jiného, než povinnost, která náleží všem, kdož hovoří o minulých událostech.

Girondisté. Strana tato stála u kolébky revoluce a pomáhala ohni tak dlouho, až počal páliť ji samu. Girondisté byli v pravdě přesvědčeni, že Francii třeba jest jiného pořádku a právního vnitřního ústroje, aby odklizena byla nesnesitelná bída společenských vrstev a dostalo se práv po staletí utlačovanému a vydíranému lidu, který, dožadova-li se spravedlnosti, býval obyčejně za to ještě trestán; ale tito výmluvní a filosofičtí advokáti chtěli, aby revoluce postupovala dle jejich přání a předpisů, v čemž ovšem hrozně se zmýlili. Rozhořili se jednou revoluční hnutí, nikdo — ani první jeho hlasatelé a vůdci — nemůže předpovědět, co

všechno bouřlivý orkán vytrhá, kde a jak skončí.

Girondisté usilovali o republiku, v níž by hlavní slovo měly střední třídy: inteligence, advokáti a bohatí kupci. Vykřikovali sice také hesla rovnosti, volnosti a bratrství, ale myslili při tom, že věci dlužno uspořádati tak, aby nebylo dotčeno měšce a rozličných výhrad, kterých střední třídy nechtěly se vzdáti.

Ve straně girondistické měli účastenství také občané, kteří, vedeni jsouce společenskou ješitností, neminili ve všem všudy smísiti se s divokými »bezkalhotníky«, jimž běželo o skutečnou rovnost ve všech vztazích společenského života, a zvláště do posledních důsledků revolučních vzpírali se jíti ti stoupenci Girondistů, kteří innoho odkoukali ze způsobů a mravů šlechty a kteří nadichli sporty a všelijakými jinými zábavami. Slovem, Girondisté domáhali se revolucí nápravy, která, poulevíc lidovým bédám, nezasahovala by rušivě ve výhrady, požitky a práva jejich stoupenců. Proud revoluční však hnál se docela jinou drahou, než jak si Girondisté představovali, nepřijal jejich logiky, ba neměl logiky vůbec.

Revolučními vůdci stali se lidé, kteří dovedli vnitřní bouřlivý var vyjádřiti příslušnými slovy a činy, kteří nerazili cest, nýbrž hnutím byli sami nesení. Žhavá lava proudila a valila se divým nepořádkem, ničila a sama byla ničena, až zaveden byl pořádek mečem a kulemi. Girondisté se namáhali, seč byli, aby zažehnali prudkou bouři, k níž rozdmývali vítr, nepřiznivým sobě proudům zastupovali cestu, kde jak mohli, ale všechna námaha jejich byla bez úspěchu. Neprosnělo jim ani to, že leckdy se zuřivcům přizpůsobovali, jako na příklad bylo hlasování o smrti a životu královi.

Po králově popravě počala hrůza řádití divočejí, protože nebylo již žádné autority, které by aspoň trochu musila dbáti, a tu posléze Girondisté poznali, že jest jim půda rvána pod nohama a že běží již vlastně o jejich hrdla. Z tohoto pozdního poznání vznikla zoufalá rozhodnost jejich, že se budou brániti do posledního dechu, a brzo potom konvent se tak soustředil, že nebylo jiných stran, než Girondisté a Hora. Mezi těmito dvěma stranami nastal boj na ži-

vot a na smrt, a jejich vzájemný vzték, jak už vrstevník té doby, stává se vztékem bledým. Hlavní zápas se dal v konventu, který byl věrnou ozvěnou veřejného mínění a kterému přibývalo zlepeného radikalismu a fanatismu.

Girondisté v konventě vynikali výmluvností a uhlazeností a ředí své vyzdobovali politickou filosofií, kdežto členové Hory řednivali prude, divoce, směle a často dravě, neboť i oni věděli, že prohra v konventě a ve veřejném mínění znamená prohru životů. Stoupenci Girondistů byli občané, kteří chtěli svobodu a pořádek, kteří se lekali bouřlivého převratu a strachovali se o své jmění. Hora zase byla podporována zástupy hladových a strádajících a hýčkána byla těmi rozhodnými vlastenci, kteří usilovali o to, aby, padni co padni, v život vešly volnost, rovnost a bratrství. Hlavní oporou Hory byl ovšem Paříž, jehož obyvatelstvo bylo vůdcem všemu francouzskému venkovu.

Napoleon. Předvídaje blízkou smrt, Napoleon jednoho dne ke svým přátelům promluvil: »Až budu mrtev, budete mítí příjemnou potěchu, že se vrátíte do Evropy. Ten z Vás se sblodá se svými příbuznými, onen s přáteli a známými.« Zamřel se na chvíli, vzpomněl svých slavných a již mrtvých jen-rálů: »Ano, Kleber, Desaix, Bessieres, Duroc, Ney, Murat, všichni mne pozdraví a budeme rozmloovati o skutečích, které jsme společně vykonali. Já jim budu oznamovati pozdější události svého života. Budeme vypravovati o svých válkách Scipionům, Hannibalům, Caesarům, Bedřichům, a to bude naší radostí.« Vtom vstoupil do komnaty lékař Arnott, jemuž Napoleon nejprve učinil několik otázek nemoci se týkajících a potom rozhovořil se o zrádném jednání anglické vlády. »Přišel jsem chovaje důvěru ke krbi anglického národa, žádal jsem pohostinství, a proti všemu právu spoután jsem byl okovy. U ruského Alexandra byl bych býval jinak přijat, ošat rakouský František choval by se ke mně šetrně, sám král pruský ukazoval by se šlechetným, a jenom Angliku bylo ponecháno klamati a podpišovatí panovněky a světu poskytovatí nevidaného divadla, jak jedinému muži měl se čtyři mocnosti.«

Feuilleton.

Baskické povídky.

Přeložil Jiří Ronovec.

Vicente de Arana:

Ochoz z Marmexu.

Který jest to jezdec, jenž s majestátním klidem sjíždí po příkré stezce, jež ke prameni vede? . . . Rozkošné mladé děvče, jež prodělává u křišťálově jasného pramene, až se džbán naplní, nespouští ho s očí. Stále za ním hledí. Ale oči okamžitě sklopila, když k ní jezdec přijel a v její andělský obličej zabodl svůj mýrný a přece pronikavý zrak.

»Pozdrav tě Bůh, krásné děvče! Nevíš snad, v kterém směru nachází se zámek Lamindano?«

»Za touto horou, na výšině, jež údolí vévodí. Tato příkrá stezka Vás k němu dovede.«

»Znáš snad náhodou jeho obyvatele? Práví se, že Rodrigo Urtiz z Lamindano má velice krásnou dceru.«

»Nelže, kdož tak praví: Alida z Lamindano jest nejkrásnějším děvčetem z okolí.«

»Nebudou ji chyběti tedy nápadníci?«

»Má jich více; ale nikdo z nich není tak vznešeným a bohatým — dle toho, co se praví — jako její snoubenec, kterýž v brzku má přijíti na zámek, kde jest již s největší netrpělivostí očekáván.«

»A krásná Alida — miluje onoho šlechtice?«

»Nemůže ho milovati, ježto ho dosud nespátlila. Rodrigo z Lamindano a jeho důvěrný přítel Inigo z Marmex ujednali tento sňatek již několik mě-

síců po narození Alidině. Její snoubenec, Ochoz z Marmex, čítal tehdy sotva devět let. Od toho dne byl rytíř Inigo z Marmex a jeho syn stále mimo zemi; Inigo byl ve službách krále Kastilského a nepochybuji, že pověst o jeho hrdinských činech i k vám zalétla. Za poslední války s Maury vyznamenal se syn ještě více než otec; ale starý zemřel nešťastnou náhodou v jednom z posledních bojů. Ježto válka jest ukončena a Maurové jsou přemoženi, vrátí se osiřelý syn brzo do Biskaje zpět a ožení se s Alidou z Lamindano.«

Zatím co bavil se tak rytíř s mladým děvčetem, nahnul se džbán, hroze spadnutím. Děvče to pozorovalo a dalo si jej na hlavu. Pak zdvořile pozdravilo rytíře a šlo po cestě vedoucí k zámku Lamindano. Rytíř však stále stoupal za ní, pravě: »Těší mě velice, že jdeš stejnou cestou jako já; půjdeme spolu dále se bavíce.«

»Jdu do zámku Lamindano, v němž žiju se svým strýcem a se svou sestřenicí Alidou.«

»Jest to možné? Tys neteř zámeckého pána z Lamindano?«

»Zdá se vám to býti podivným, ježto vidíte mě chudě ošacenou, se džbánem na hlavě? Ale jest tomu vsutku tak. Jinenuji se Oraziosa z Lamindano a můj otec byl bratr Rodriga Urtize.«

»Ach! Takhle zachází pán z Lamindano se svou neteří? A Alida to dovolí. Musíš býti velice nešťastná, milé dítě!«

»Ne tak přilíš, jak se domníváte, neboť služebnictvo i zbrojnoši na zámku jednají se mnou velice laskavě. A pak miluji práci; byla bych ovšem mnohem šťastnější, kdyby se mnou můj strýc i má ses-

třenice šetrněji nakládali, ale ti nemají pro mne nic jiného než tvrdá slova a ještě tvrdší pohled.«

»Proč jich tedy neopustíš? Měla by ses lépe, ať jest to kdekoli.«

»Kam mám jíti, nemám-li žádných jiných příbuzných? Má ubohá matka zemřela, když jsem přišla na svět, můj otec podlehl špatnému nakládání, jehož příčinou byl bratr jeho Rodrigo, kterýž nespokojen, že mu jen statky ukoupil, i o život tiscerým způsobem mu ukládal. Pak, když stala jsem se sirotkem, do svého domu mě vzal, aby se mohl chlubit svou velikomyslností a svým dobrým křesťanským citem.«

»Jaké to ničemné jednání! Jak tě velice lituji, ubohé dítě! Na šlešit jsi milostna jak anděl a doufejme, že tě brzy nějaký mladý a šlechetný muž z okolí z tohoto hrozného otroctví vysvobodí a za chof tě pojme . . . Nečervenej se, odpověz upřímně. Má-li tvá sestřenice tolik obdivovatelů, máš zajisté i ty nějakého?«

»Nevěte tomu! Má-li se nějaký mladý muž, jenž zámek navštívil, jen poněkud zdvořile a způsobně ke mně, neboť projevuje-li o mne jen nejmenší zájem, neotál Alida i strýc dáti mu na jevo, že jeho přítomnost jest jim nepohodna a že si přeji, aby se vzdálil. Vyslovuji se, že nepotřebuji žádného jiného milovníka než Jana hrbáče.«

»Jana hrbáče? Který jest to člověk? Hrbáče pro tebe, která jsi tak rovna a krásna jako jedle?«

»Ubohý Jan jest nebožák, zakrslý bíbec, a proto je těší, mohou-li říci, že mě s ním sezdají, čímž se domnívají, že mě tímto způsobem pokofí.«

»Proto se nemusíš trápti. Nebude ti chybět zbožňovatelů i bez hrbu. Ale myslím, že bys i s

Moravská agrární a průmyslová banka

Telegramy: Agrobanka.

Filiálka v Chrudimí.

Telefon: 48.

Akiový kapitál 14 milionů korun.

Centrála v Brně.

Filiálky: Praha, Nám. Brod, Molešov, Kroměříž, Mor. Ostrava, Opava, Olomouc, Třebíč.

Peněžní obchody bankovní a směnárenské všeho druhu. — Financování podniků. — Zálohové úvěry obcím a městům. — Eskont směnek, deviz a účtů. — Úhrady do ciziny a válečným zajatcům. — Koupě a prodej cenných papírů, valut a mincí. — Obchodní místo c. k. rakouské třídní loterie.

Oddělení pozemkové.

Vklady { na knížky
na běžný účet

úrokuje co nejvýhodněji. — Ukládání možno bez výloh
složnými listky poštovní spořitelny, jež banka na požádání zdarma
zašle.

Oddělení pro zboží.

Vzpomínám všech protiventství, kterých bylo mu zakoušeti na ostrově od vlády anglické, doložil tato slova: »Vaše pohroma (anglická) bude podobna pohrámě pyšné republiky Benátské, já pak, který umru na tomto holém skalisku, odloučen od své rodiny a všeho zba- ven, ponechám hanbu smrti své panujícímu domu anglickému.«

21. dubna povolal k sobě kněze Vignařiho, který přijel na ostrov s Antomarchim a pro- jevil mu přání, co pořizovati po jeho smrti. »Narodil jsem se katolíkem, toužím vyplniti po- vinnosti, které mi náboženství mé ukládá, a ú- častniti se úctech, jichž uděluje. Každý den bu- dete sloužiti v kapli méi sv. a vystavíte na oma- štýtci hodiny Velebnou svátost. Až budu mrtev, postavíte oltář u mého úmrtního lůžka a bu- dete sloužiti méi svatou každý den, pokud ne- budu pohřben.«

Dvacátého pátého dubna císaři se ulehčilo, i zahřelo se mu něčeho pojmáti; byly mu tedy podány suchary, ovoce a víno. Lékař, jenž tyto pokrmy ze způsobu stravování vymýtil, přišel, rozhraně vytykal nešetření svých příkazův a projev obavu, že tělo nemocného na tuto ne- opatřnost odpoví. A nemýlil se, neboť brzo Na- poleon lámala horečka, rozmáhajíc se víc a více. Dva dni po té nemocný přestěhoval se z malé své komnaty do salonu a v noci zimnice nabyla povahy tak nebezpečné, že údy císařovy pro- nikly ohlad a veliká slabost. V tu chvíli pak dal Antomarchimu tento rozkaz: »Žádám, abyste po mé smrti tělo pitval, ale zapovídám, aby se mého těla dotekl některý anglický lékař. Po- táčboval-li byste však při tom pomoci, přivete- si k tomu jedině dra Arnotta. Přejí si, abyste srdce mé vložil do lihu a odevzdal milované- mu manželce Ludvíce, která dluží v Parmě. Řekněte jí, že jsem ji vroucně miloval a že jsem ve svých otcích vůči ní neochabl; oznamte jí vše- cho, čeho jste byl svědkem a co souvisí s mou smrtí a zdejším pobytem. Žádám zvláště, abyste můj žaludek bedlivě prozkoumal, čeho se do- pátráte zevrubně napsal a spis ten dal mému synovi. Stálé dávení ukazuje, že žaludek můj asi nejvíce jest nemocí zasažen a domnívám se, že strádám žaludečním rakem, jenž do hrobu doprovází i mého otce. Po mé smrti odeberte se do Říma k mé matce a ostatním příbuzným. Zpravte je o všem, co jste slyšel a viděl, vy- pravujte jim, jak jsem žil, jak jsem trpěl a kterak veliký Napoleon vypustil ducha ve sta- vu politování hodném, zbaven všeho a zůstaven toliko sobě a své slávě.«

blbým Janem šťastněji žila než se svými příbuz- nými; neboť, jak vidím, mají proti tobě ukrutnou nenávisť.«

Mladé děvče neodpovědělo. Šlo vinoucí se stezkou s dovedností a lehkostí, že se zdálo, že ne- nese na zlatých vrkočích džbán, ale květinový věnec.

Mladý muž šel po jeho straně a neustával ob- divovati se krásnému a sladkému obličejí mladé- ho děvčete. Tímto způsobem došli až k zámku.

Rytíř pozoroval velikost a sílu zámku, jenž měl podobu pravouhelníka: vnější zeď byla na svých branách ozdobena čtyřmi věžemi, které byly opatřeny výstupky; hlavní křídlo bylo obrá- ceno k jihu a veliká okna, kteráž byla v silných zdích zaklenuta, dodávala zámku vzezření silného hradu.

Poněvadž pažení bylo vytaženo, most spuštěn a vnitřní brána otevřena, vstoupil rytíř i mladé děvče nerušeně do nádvoří. Druhá věž, opatřená střílnami jako prvá, objevila se zrakům; velkou gotickou branou, jež se nato otevřela, vstoupili na velké hradní náměstí, v jehož středu zvedala se hlavní věž zámku Lamindano.

»Prosím tě, rozkošné mladé děvče«, pravil ry- tíř, »oznam svému strýci můj příchod. Oznam mu, že Ochoa z Marmexu touží ho spatřiti.«

»Ochoa z Marmexu« opakovalo mladé děvče. A nevyčísitelným pohledem popatřivši na rytíře, vstoupilo na široké schody vzhůru se pnoucí, jež k hlavním dveřím vedly.

Oh, jak lítovalo krásné děvče, že tak otevřeně mluví s cizincem!

Noc potom byla bez spánku a k ránu cí- sař pozbyl paměti a mluvil s certy. Když nabyl zase jasněho vědomí, vypil, žízň v jím, mnohá voda, která ho poněkud občerstvila. »Kdybych se uzdravil, postavil bych u pramene této vody pomník a dal bych jej ověšiti, poznamenal, když počítal chvilkové zlepšení. »Ať umru, ne- budou-li ostatky mé dány v klatbu, jako má osoba, přál bych sobě odpocívati v Ajaccioské katedrále na Korsice vedle svých předků. Pak ti mně nebude dopřáno hrobu v mém rodišti, nechť mé pochovají tady, kde vyvěrá tato občerstvu- jící voda.«

Několik dní trval stav nezměněným, ale druhého května dostavila se opět horečka a s ní blouznění, ve kterémž rozprávěl bez pře- stání o Francii, o svém synu, jenerálech a ar- mádě »Desaix, Masseno! Zvítězíme, přispěte a žeňte útokem, dáme jim!« Probrav se, počítal z něčeho nic takové tělesné vzpružení, že shoupnul se s lůžka a chtěl vybrati se do zahrady. Antomarchi přiskočil, aby ho podporoval, ale vtom nohy nemocného se podlomily a zvracoval se na znak a přitom jen jen že ho zachytili. Do- mluvovali mu, aby ulehl, ale císař již zase ni- koho nepoznávaje stál na svém, že musí do zahrady.

Sochy, oltáře a j.

provádí absol. c. k. odborné školy
a c. k. umělecko-průmyslové školy
Jan Dušek v Chrudimí.

Nový projev papežův.

Korespondenční kancelář dne 4. t. m. oznamu- je, že »Osservatore Romano« uveřejnil tento dopis papežův gener. vikáři kardinálu šl. Pompiliovi:

Za strašného konfliktu, který drásá Evropu, nemohli jsme jako pastýř všech duší zůstatí lho- stejnými nebo mlčky se dívati a zapřítí svaté po- vinnosti, které nám uložilo vznešené Bohem svě- řené poslání míru a lásky. Proto jsme se namáhali od počátku svého pontifikátu opět a opět se srdcem stísňeným podívanou tak strašlivou, abychom svými napomenutími a radami pohnuli válčící národy ke složení zbraní a aby uklidnily své spory na přá- telské napomenutí, jak lidská důstojnost káže. Vrhli jsme se takřka doprostřed mezi válčící ná- rody jako otec mezi své bojující syny a zapřisa- hali jsme je jménem onoho Boha, jenž jest spra-

Po uplynutí několika vteřin objevil se Rodrigo Urtiz na prahu, následován několika sluhy. Jeden z nich odvedl koně pána z Marmexu do stáje, za- tím co pán zámku Lamindano vstoupil po schodech až na první stupeň, pozdravil zdvořile přichozícího a odváděl jej do velkého zámeckého sálu.

Tam očekávali jej paní zámku Lamindano a Alida, její rozkošná dcera. Ochoa z Marmexu byl tak zvědav spatřiti svou snoubenku, že svou po- zornost nevěnoval ani širokému výslu, jenž umě- lecky z dubového dřeva byl pracován, ani nádherným kohercům, jež stěny pokrývaly, ani skvost- ným pokrývkám, mistrným kusům umění, vkusu a trpělivosti.

Dědička Lamindana byla vskutku krásna, ano velmi krásna, roztomilá jako její sestřenice. Přece však pohled její nevyjadřoval upřímnost, dobrotu a laskavost, jak tomu bylo u Graziosy. A přece tyto vlastnosti jsou vždycky nejkrásnější ozdobou její- ho pohledu.

Její matka, choť Rodriga z Urtize, nepředsta- vovala nic jiného, než kostru potaženou žlutým, scvrklým pergamenem. Měla nepřirozeně veliký nos, podobný zobáku dravého ptáka a světlíci oči, jež vzbuzovaly dojem zlomyslnosti, tvrdosti a na- dutosti.

Rodrigo z Lamindana představil rytíře oběma damám. Přijaly ho zdvořile a Ochoa z Marmexu okamžitě počal se baviti s choť svého hostitele.

Alida pozorovala ho potají a zdála se býti se svou zkouškou spokojena. Neboť Ochoa z Mar- mexu byl vskutku velice hezký mladík a jeho ná- derný černý oděv a lesknoucí se zbraně, které

vedlností a láskou bez konce, aby odřekly se ú- mysly vespolek se zničiti, aby konečně jasně pří- mo nebo nepřímou svá přání vespolek si vyložily a pokud jest spravedlivo a možno, vyhověly aspi- racím národů, jakož i aby, bude-li toho potřeba, přinesly náležitě a nezbytně oběti sebelásky a zvláštních interesů ve prospěch obecného blaha velké obce národů. To bylo a jest jedinou cestou, aby nesmírný konflikt dle pravidel spravedlnosti byl urovnán a doveden k míru, který neprospěje jediné straně, nýbrž všem stranám a proto jest spravedlivý a trvalý. Pohřbchu byl náš otcovský hlas až dosud oslyšán a válka se všemi svými hrizami vede se lífe dále. Nicméně nemůžeme a nesmíme, pane kardinále, mlčeti. Otci, jehož syno- vé jsou v divokém boji, není dovoleno, aby ustal napomínati jen proto, že jeho prosby a slzy jsou bez úspěchu. Na druhé straně víte, že naše opěto- vané volání po míru, třeba nemělo touženého ú- činku, přece mělo hlubokou ozvěnu a plynulo jako balsám do srdcí válčících národů, ano i národů všeho světa a vzbudilo živá, vroucí přání, aby krvavý konflikt byl urovnán co nejrychleji. Nemů- žeme proto nežli znova zdvihnouti svůj hlas proti této válce, která nám připadá jakoby sebevraždou občanské Evropy.

Nesmíme opominouti, dovolují-li nám to okol- nosti, abychom naznačili každý prostředek, nebo abychom poukazovali na to, co by mohlo prospěti dosažení touženého cíle. Nyní skýtá, pane kardi- nále, příznivou příležitost právě několik zbožných paní, jež nám projevíly úmysl, duševně se spojití za nastávajícího svatého postu k modlitbám a po- kání, aby snadněji vyprosily od nekonečné slitov- nosti Boží konec strašlivé metly. Takový návrh mohl býti jen vítán nám, kteří doporučujeme usta- vičné modlení a křesťanské pokání častokrát za je- dinou útechu při drásání našeho a kteréhokoli lid- ského srdce tímto strašlivým bojem bratra proti bratru a za neúčinnější prostředek vyprositi si od Pána vytonžený mír. Žehnali jsme proto návrhu z celé své otcovské duše a chválíme jej nyní ve- řejně, poněvadž si přejeme, aby všichni věřící si ho osvojili. Společně určitě, že nejen v Římě, nýbrž po celé Itálii a v ostatních válčících zemích shromažďovati se budou katolické rodiny jmeno- vitě ve dnech nejbližších ve chrámech pokání za- svěcených daleko od světské podívané a radová- nek k vroucím a stálým modlitbám a křesťanské lítosti, které za dnešních časů jsou svrchované místny a zřejmě odpovídají žalu každé šlechtné duše. Zvláštní napomenutí posíláme všem mat- kám, manželkám, dcerám a sestrám bojujících, které něžnou myslí živěji nežli které jiné osoby

stále nosil, zvyklovaly ještě krásu jeho obličejí a majestátnost jeho postavy.

»Co se to stalo, můj šlechtný příteli«, zvolal pán Lamindano, »že jste přišel tak sám? Co se to stalo, že ani praobyčejný chlapec vás nedopro- vází?«

»Zanechal jsem své služebníky v domě svého přítele Gonzala z Idokilizu, kde budu až ke dni své svatby bydleti.«

»Nejsem za dobré s Gonzalem a lituji, že budete bydleti v jeho domě.«

»Neměl jsem nejmenšího vědomí o této nevíli, neboť bych byl volil jiné obydlí, které by bylo ví- ce dle vašeho přání. Ježto pán z Idokilizu jest mým příbuzným a mým přítelem a ježto jsem vě- děl, že jeho hrad jest zcela blízko vašeho, domní- val jsem se, že bude velice prospěšno, budu-li tam bydleti. Gonzalo chtěl mi dáti s sebou sluhu, který by mě sem byl dovedl; nepřijal jsem ho, ale vy- žádal si toliko, aby mi naznačil cestu, kterou jsem měl nastoupiti; chtěl jsem jíti sám. Zbloudil jsem však a snad bych bloudil horami ještě nyní, kdy- bych byl nepotkal vaši krásné neteře, s kterou jsem přišel od pramene až sem.«

Za této řeči přišla doba oběda. Ochoa z Mar- mexu přisedl ke stolu a Graziosa posluhovala se smutnou, ale oddanou tvář.

Všickni vzdávali čest bohatým a vybraným pokrům, vyjma Alidu, u níž nahrazen byl hlad radostí. Myslíla již na žárlivost, kterou vzbudí u svých přítelkyň, až opřena o rámě mladého a krá- sného šlechtice u oltáře se objeví. Graziosa mezi- tím donášela vybrané pokrmy a vzácná vína;

cítí a chápou nesmírné neštěstí dnešní děsné války, aby svým příkladem a svým mírným naléháním u rodinného krbu pohnuly všechny členy svých rodin k tomu, by vysílali k Bohu nepřetržitě a vroucí modlitby a k Jeho božskému trůnu přinášeli dobrovolné oběti, jež ukonejší spravedlivý hněv Boží.

Bylo by nám dokonce velmi mile, kdyby katolické rodiny bojujících národů konaly toto dílo lásky obzvlášť v den, který jest zasvěcen vzpomínce na vznešenou oběť Boha-Člověka, který chtěl vykoupiti a utěšiti svou bolestí všechny syny Adamovy, kteří v oné na věky památné hodině Jeho nekonečné lásky obraceli se na něho skrze Jeho bolestnou, avšak nepřemoženou Matku, královnu mučedníku, a tak docházeli milosti, že mohli snášeti bolestné ztráty a úzkosti pevně a s křesťanskou pokorou a kteří k němu úpěli, aby skoncoval zkoušku tak dlouhou a strašlivou, a rádi bychom, ježto almužnami i hříchy bývají vykupovány a spravedlivý hněv Boží konejšen, aby každá rodina dle svého majetku přinášela hřívnou lásky na prospěch chudých a nešťastníků. Ježíši tak drahých a zejména na podporu ubohých dětí těch, kteří padli za této strašlivé války. Posléze udělíme vám, pane kardinále, a zmíněným katolickým paním a rodinám z toho srdce apoštolské požehnání, doufajíce, že i rodiny zemí neutrálních sčastní se tohoto díla křesťanského slitování z něžného soucitu pro lidská utrpení a ještě více z nadpřirozené dobroty srdce, jež má děti spojovati v jediném nebeském Otci.

Ve Vatikánu, dne 4. března 1916.

Benedikt XV.

Záložna v Hradci Král.,

Janské náměstí č. 163.

Vklady na knížky 4%.

Půjčky. — Úvěry osobní. — Zálohy. — Eskompt účtů a smének.

Politický přehled.

O politické soustředěnosti píše dr. Fiedler v Nár. Listech delší úvahu a mezi jiným tvrdí také, že důležitější než různá organizační opatření, jež by souručenství v některých stranách předpokládalo, bude, aby jako základna pro společný postup stran v souručenství spojených vytyčen byl také společný program politický, vyznačující aspoň zásadní směry souručenského postupu v oborech za společné uznaných. V době, kdy na všech stranách ozývá se heslo o potřebě vnitřního obrození Rakouska po válce, kdy formulují se v jednotlivých táborech velmi přeseň i dalekosáhlé programy k tomu cíli, nebude moci český politický šik vkročit na politické kolbiště jako celek, aniž by si byl úplně jasný, jak si obrození to představuje.

Sjednocení polských stran. Po formálním vstupní polských sociálních demokratů do Kola polského poslanec dr. Leo předloží na plenární schůzi materiál pro budoucí úpravu poměrů finančně-hospodářských. K němu března nebo počátkem dubna konati se bude v Krakově schůze všech polských zemských i říšských poslanců i polských členů panské sněmovny a členů nejvyšší polské národní rady, na které stane se hlavní projev polské sjednocenosti na venek.

ubohé děvče opatřovalo všechno obezřele a s porozuměním.

Nebylo třeba ni nejmenšího pokynu neb rozkazu; zdálo se, že dopodrobna vystihuje přání všech. Ochoa z Marmexu, živější povahy, počal konečně nahlaviti o dni svatby, kdy se měla odbyvati, a obracel se na pána Lamindana, pravil: »Doufám, že zařídíte onen den tak, že nebudu kolem sebe žádný smutný obličej viděti!«

»Rozkazuje všem, čini vládu; rozhodněte dle své libosti, by se chudým pomohlo a nešťastní by se potěšili.«

»Ano, onoho dne rád bych viděl úsměv na všech obličejích a radost ve všech srdcích. Nemohl bych býti šťasten, kdyby všickni necítili se býti šťastnými. Doufám, že i vaše rozkošná neteř, kteráž truchlivou býti se zdá, své vzezření onoho dne pozmění. Její truchlivost zdá se býti nou, jakou mají všechny panny, jež po sladkých poutech lásky touží. Jest mladá a krásná, na mou věru! A nebude zajisté těžko naléztí jí šlechtěného a dvorného mladíka, jenž by ji za choť pojal.«

Ochoa z Marmexu pravil tato slova tónem poněkud pichlavým a týmž tónem odpověděla mu paní zámka Lamindana, nepřipustivši k řeči svého manžela: »Toto mladé děvče nestojí zato, za tu námalu, aby ji byl ženich vyhledáván. Má již dlouho jednoho...«

»Je-li pravda, že si ho sama vybrala, pak jsem přesvědčen, že mu nebude chyběti ani na ušlechtilosti ani na ctnosti.«

»Těmto všem přednostím«, zvolala Alida, zlomyslně smějíc se, »a jinými ještě neméně vzácnými honosí se Jan hrabě.«

Korptanští vězňenci prohlásili, že ani nejkvělejšími vojenskými činy nemohou býti vnitřní obtíže řešeny vojensky. Nezbytnou podmínkou pro rozvoj státu našeho jest však řešení národnostní otázky, především jasná a cílevědomá úprava jazykových poměrů, aniž by se tím říkalo, že četní, náš stát obývající národové mají býti potlačováni nebo zbaveni samozřejmějších práv v pečování své národnosti a řeči.

V italské sněmovně oposice dělá vládu obtíže. Tak sociální demokraté navrhli urychlené projednávání rozpočtu ministerstva zahraničního. Ministeraký předseda postavil se proti návrhu a proti tomu, aby vláda byla nucena nyní podati zprávu o mezinárodní situaci. Válečné strany postavily se za Salandru a návrh socialistický zamítnut 268 proti 40 hlasům. Ve schůzi sněmovny 7. t. m. odehrály se přičiněním soc. dem. poslanců pusté scény, namířené proti Salandrovi, takže též pohrozil rozpuštěním sněmovny.

Změna ústavy v Turecku. Po řeči ministra zahraničních záležitostí Halila beje schválil senát turecký 36 hlasy proti 4 znění článku 7. v podobě, jakou navrhla vláda a kterou sněmovna schválila. Článek dává sultánovi neomezené právo rozpouštění sněmovny.

V Číně jest postavení presidenta Jančikaje stále kritičtější. Na jedné straně revoluce v zemi pokračuje (rozdmychují ji ovšem také Japonci) a na druhé straně Japonsko s nápřem stále větším hledí Čínu kladením svých požadavků znásilnit. Už ony ústupky, které dosud Čína povolila, jsou velmi značné; povolila Čína také tentokráte, pak je ztracena.

! Za velmi sníženou cenu !

nabízíme pro rychlé rozprodání knihu z pozůstalosti vsdp. praeláta

Msgra Dra Antonína Brychty:

Jmění církevní a jeho správa.

Krámská cena původní (z roku 1910) 11 K snižuje se při hotovém zaplacení na

4 koruny

za brožovaný výtisk, (Velká osmerka, stran 656.)

BISKUPSKÁ KNIHTISKÁRNA v Hradci Králové.

Lidé bez mozku.

Ovšem kdo přišel o mozek celý, musí zemřít. Vždyť v té hmotě jest tolik žilek a nervů, že fyzický život těla bez tohoto složitého aparátu nelze si představit. Ale — jest možno

»Hrabě Jan?« pravil směje se Ochoa z Marmexu. »Již jméno nevzbuzuje dobré mínění o osobě. Mílovník s hrbem! Opravdu, ti, kteří praví, že hrb vzbuzuje u dam obzvláštní pocity, mohou mít na konec pravdu?«

Alida, Lamindano a jeho choť přijaly slova mladého muže s bouřlivou veselostí. Nešťastná Graziosa chvěla se na celém těle. Krutost rytířova překvapila ji a zranila; sotva zdržela se slz, jimiž naplnily se její krásné oči.

Ochoa z Marmexu to upozoroval. Pocítil soustrast s ubohou? — Tolik však jisto, že upustil od svého posměšného tónu a obracel se na pána Lamindana pravil:

»Ježto den svatby tak blízký jest, považuji za svou povinnost, můj šlechtěný a ctný hostiteli, aby žádné zklamání nenastalo, sdělití s vámi cosi důležitého. Pamatujte se, pane, na rytíře Sancho Esmaldi? Viděl jste zdravějšího, silnějšího a veselějšího mladého muže? Dobře. Kdybyste ho nyní spatřil, nepoznal byste ho. Smutný, bledý, slabý, milčelivý; není ani stínem toho, co kdysi býval.

Nadán slabou povahou a neobyčejně dobrým srdcem, neměl od své svatby jiné vůle ani myšlenky než onu své choti, kterou něžně miluje: miluje ji tou měrou, že choť ho úplně ovládá, proti němu nedůstojně páse tyranství, že s ním jako se sprostým otrokem zachází. Sancho Esmaldi nemá již síly, by rozlomil tyto těžké řetězy, které ho tlačí a které ho na konec ještě udusí. Za nic na světě nechtěl hých se v podobném postavení nacházeti a bylo by velikou zpozdlostí neučiniti záčas náležitá opatření, by se tak nestalo. Budu mi-

z lebky vyjmouti část mozku, aniž by tím utrpěla tělesná a duševní schopnost člověka. Moderní chirurgie otvírá neúselé obzory, o nichž se právě materialistům minulého století ani nezdálo.

Dne 30. září r. 1915 »Národní Listy« referovaly dle zpráv německých listů z Francie toto: »Jednadvacetiletý voják byl granátovou střípinou poraněn na hlavě. Do lazarety byl dopraven umírající, s velikou zlomeninou lebeční kosti na zadní části hlavy. Při operaci, ihned vykonané, odstranil chirurg vyřezlou hmotu mozkovou a vyňal z nádoru uprostřed mozku tři třísky kosti. Operovaný se brzy uzdravil. Později utrpěl novou ránu na hlavě, jež vyžadovala nové operace. Opět byla odstraněna část mozku, byl propíchnut nový nádor a znova odstraněny třísky kosti. Voják pozbyl tak asi třetiny levé poloviny mozku, přes to však úplně ozdravil a lékaři prý nemohou konstatovati zmenšení jeho schopností. Případ tento je s to, zmásti dosavadní znalosti o úloze ústředního orgánu nervového.«

Týž list 29. února t. r. znovu oznamuje: »Pařížský chirurg Guépin uveřejnil z posledních dnů v »Tempsu« zprávu o klinickém pozorování mimořádného významu. Jedná se o vojína, kterému byla operativně vyjmuta celá třetina mozkové hmoty. Uzdravující se voják jeví přes toto enormní množství ztraceného mozku zcela normální schopnosti, v naprostém rozporu s dosud fysiologií hlásaným tvrzením o lokalizování funkcí v mozku. Přes nespornou ztrátu jistých center má schopnosti všechny, myslí, mluví, chodí a má sebekázeň všech pohybů jako dříve. Chirurgie mozku a stejně i jeho fysiologie dospěla dle Guépina tak k úplnému převratu v názorech, což je však přeháněno potud, jak podotýkají německé listy, z nichž citujeme, že již dříve byly známy případy, že ztráta význačných částí mozkových zůstala bez vážnějších poruch.«

Z druhé zprávy sice nevyplývá jasně, zda se zde jedná o případ loni oznámený. Ale dvojí informace potvrzuje aspoň určitě tolik, že veliké moci chirurgie nebyla vyslána do světa senzační kachna.

Již jediná zdatilá operace toho druhu by vedla k velice vážnému přemýšlení o bajkách lidí, kteří se odvažili tvrditi, že člověk duše nemá, že duševní jevy jsou vlastně hmotatskou funkcí mozku.

Ale skutečnost potvrzuje více — i slova, jež »Národní Listy« k případu připojily. Fakticky totiž již vícekrát byly vyňaty z lebky živého člověka některé části mozku, aniž operovaný utrpěl vážnějších poruch. Docela r. 1914 z Paříže došla zvěst, která vzbudila veliký úžas v kruzích odborných. Dr. Robinson podal pařížské Akademii zprávu o muži 62letém, který utrpěl zranění zadní části lebky, tak že od té doby churavěl. Záchvat padoucnice po roce učinil konec jeho životu. Při pitvání dr. Robinson seznal, že mozek nebožtíkův se jeví jen jako tenká vrstva. Při zářezu vytékal hnis. Ale — zničení mozkové hmoty nevedlo k žádným charakteristickým poruchám. Po zranění hlavy onomu starci pouze zeslábl zrak. Tedy skoro bez mozku onen kmet přemýšlel, rozumně se rozhodoval, podržel své vzdělání. Proto také dr. Robinson projevil náhled, že materialistické domněnky o funkcích mozkových nutno podrobiti důkladné revisi.

lovati svou manželku a nepřivedu jí žádnou sokyni; bude úplnou paní mého srdce. Zato bude se musit podrobiti úplně mé vůli, ať po dobrém ať po zlém!

Nyní pak, aby si zvykla považovati mě za svého pána a velitele, přeji si, by alespoň nějaký kratičký čas ty nejnižší práce v mém domě konala. Bude nositi vedu od studně, čistiti náčiní a pečovat o veškeru čistotu v domě.«

Alida i její matka nevěděly, co si mají o rytíři mysliti. Domáci pán Lamindano považoval sice tento žert za poněkud silný, ale neodpověděl jediným slovem.

Konečně za okamžik, marně potlačuje svůj hněv, řekl: »Vím příliš dobře, že žertujete, neboť nemohu uvěřiti, že byste byl schopn snížití Alidu z Lamindana jednou tak, aby se zabývala tak nízkými pracemi.«

»Jsem dalek žertu; naopak, mluvím zcela odevřeně; nelíbí-li se vám snad to, co jsem právě řekl, hledáte-li pro svou dceru muže, jakým jest Sancho z Esmaldi, pak musíte jej jinde hledati, neboť syn mého otce pevně jest odhodlán, nedati se nijakým způsobem svou paní říditi.«

»U svaté Panny!« zvolal Rodrigo Urtiz, vstává a odstrkuje židli stranou, »podobnou drzost nelze dále snášeti: k takovému sprostému člověku hodila by se dcera sedláckova a ne dcera šlechticova!«

Paní Lamindana a její dcera opustily okamžitě stůl; první, by vyhnula se urážkám rytířovým a Alida, vysokomyslná Alida marně se namáhala, by zůstala chladnou a pohrdavou.

Všecky tyto a podobné zprávy dokazují, že hmota mozková není původcem myšlení, sebevzdělání, že neřídí lidskou vůli. Názozy morální a kulturní nejsou výronem mozkových záhybů; tu pracuje něco vyššího, co dovede uvažovati a chytiti i bez závislosti na hmotě mozkové; jest to lidská duše.

Materialisté, jichž horlivými dědici jsou monisté, docela jali se vysvětlovati, v kterém koutě mozku jest sídlo schopnosti počítá-ké, v kterých záhybech tkví zřídlo filosofie, která část mozku jest schopna uměleckého tvoření. Parcelovali mozek jako šachovnici na různá pole, z nichž každé prý má svůj úkol přesně vymezený. Později někteří připouštěli, že jisté schopnosti mohou také přecházeti do jiných částí mozku; k takovému vyznání byli přinuceni, když skutečná věda dokazovala, že materialistické experimenty jsou pro vědu úplně bezcenné. Konečně moderní veliké objevy popravily materialistické ty pověry zcela.

Materialismus stal se staromodním i v kruzích protikřesťanských. Zato však ve vědě králí vořed vítězně vitalismus, který v novějším zkoumání podstaty a účelu mozku nachází vydatnou podporu. Nyní zkrátka přední odborní učenci tvrdí, že naprosto nestačí k vědeckému luštění života hovor o fyzických známých silách, fosforisaci, chemii a pod. Naopak jest potřebí uznati sílu vyšší, která si hmotu podmaňuje, která i hmotu fyzicky zdánlivě nezpůsobilou dovede překvapujícím způsobem upravit účelně k oživení. Jestliže tedy tvrdí naše náboženství, že v živém těle jest lidská duše, která může existovati i po rozkladu těla, shoduje se tato pravda zcela dobře s vědou nejmodernější.

Úvěrní družstvo Eliška

zapsané společenstvo s r. o.

v Hradci Králové, Adalbertinum.

Přijímá vklady na vkladní knížky a účty. — Úvěry osobní a živnostenské za podmínek nejvýhodnějších. — Vkusné střádanky

Kulturní jiskry.

Divy všehoníra. Shledalo se dávno, že naše slunce v přirovnání k jiným stálím jest tělesem poměrně skromným. Bylo pilně zkoumáno, kde se asi nalézá nějaká ústřední slunce, které by svou gravitací mělo vliv na pohyby celé hvězdné soustavy. Někteří soudili, že snad ústředním sluncem jest Alkyone. Tato domněnka jest již vědecky odmítnuta. Přesto však se vyšetřilo, že jest Alkyone tělesem tak ohromným, že i naše slunce jest proti ní tipaslikem. Podle nejnovějších výzkumů je Alkyone a s ní celá skupina »Kufátek« od nás vzdálena asi 250 světelných roků; to znamená, že paprsky i při své závratné rychlosti potřebují 250 let, než proniknou z oně hvězdy k nám; nyní vidíme ten lesk hvězdy Alkyone, jaký vydala před půltřetím stoletím — r. 1666 po Kristu. Kdyby se naše slunce pošinulo od země do vzdálenosti tak ohromné, zdálo by se nepatrnou hvězdičkou, kterou bychom bez pomoci velkého dalekohledu ani neviděli. Světlo urazí za každou vteřinu 300.000 km; sluneční světlo potřebuje asi 500 vteřin, než k zemi dospěje. Uvažme tedy, jak obrovská vzdálenost nás dělí od Alkyony! Jestliže řekneme, že

Jen mladý muž zachoval svůj klid, jen on zůstal chladným a jistým. Zvedl se klidně od stolu a dal výraz svému překvapení: »Nevím, jak mohla má upřímná slova, má uznání zasloužená, prostosrdečnost, způsobiti zde tak velké polnutí. Domníváte se opravdu, že jen sedláková dcera povolána jest zabývat se takovými pracemi, jež se vám sprostými býti zdají? Váš bratr, otec Graziosy z Lamindana, byl též takový hrubý špalek? — Pojdte bližší, krásné děvče a nebojte se!« obrátil se rytíř ke Graziose. »Beru vás pod svou ochranu. Povězte mi, nečinila byste ráda to, co jsem pravil a ještě více pro svého chotě, který by vás miloval a byl vámi též milován? Ale ne, jest něco jiného, co vám chci říci. Kdybych vám řekl, že vás miluji, že mě vaše tichost a vaše oddanost, podmanily, kdybych si vás přál za choť, přijala byste mou ruku? A činila byste to pro mne, jenž vás tak miluji, to, co jste činila i těm, kteří vás nenávidí? Odpovězte, prosím vás; nebojte se ničeho, neboť jsem zde, abych vás chránil. Přijímáte mé nabídnutí?«

Sotva slyšitelné »ano« splynulo s chvějícími se rtů Graziosiných. Když to uslyšel pán Lamindano, jeho zuřivost počala opět řádkti. I Alida počala tupiti ubohé děvče, zatím co zámecký pán hroze pěstí, učinil několik kroků k ní. Ale Graziosa uprchla k pánu z Marmexu jako ptáče, jež vidouc jestřába, utíká se pod ochranná křídla své matky.

Ochoa z Marmexu podal jí svou ruku, by dodal jí mysl, a druhou rukou zabránil, by nepřiblížil se až k ní Rodrigo Urtiz.

Pán Lamindano, rozružen nejvyšší měrou, sáhl si za pas, hledaje meč neb dýku; poznáv však, že

světlost a velikost nejjasnější hvězdy celé oblohy (Siria) se rovná 1000 jednotkám, pak by naše slunce mělo jen 34 jednotek — čili Sirius jest třicetkrát větší a světlejší než naše slunce. Ale což teprve Alkyone! Ta by byla asi 580krát světlejší a mohutnější těleso než slunce. Jak obrovské množství planet dovede tak obrovská hvězda ovládati, lze se domysleti. Vždyť již naše slunce otáčí tolika planetami a měsíci!

Oslava 25letého trvání Historického kroužku družstva Vlast koná se v neděli 12. března o půl 6. hod. večer v divadelní dvoraně Jednoty katol. tovaryšů v Praze-I., Anenské nám. č. 209. Program: 1. Zahájení schůze. 2. Slavnostní báseň, napsal a přednese spisovatel Jan Voborský. 3. Slavnostní přednáška univ. prof. dra. Fr. Stejskala: »Co se po stránce historické vykonalo a co ještě zbývá vykonati«. 4. Vzpomínky na Historický kroužek. Promluví: vldp. Vlast. Hálek, předseda družstva Vlast, dr. Mat. Kovář, c. k. školní rada a prof. na odp., p. Tomáš Jos. Jiroušek, ředitel družstva Vlast a jiní. 5. Zakončení schůze. Blahopřejné dopisy a telegramy buďtež poslány na družstvo Vlast v Praze-II., Žitná ul. č. 26 n.

Zápis do I. třídy dívčího vyššího gymnasia s právní veřejnosti na Král. Vinohradech, Korunní tř. č. 4. pro příští školní rok 1916-17 bude konán zcela pravidelně jednak na konci tohoto školního roku před prázdninami, jednak po prázdninách 16.—18. září 1916. — V těchto dnech bude konán zápis do dívčí dvojtřídní obchodní školy, do praktického kursu ke vzdělání vychovatelek, do jednoletého kursu ke vzdělání industriálních učitel pro školy obecné i měšťanské. Přihlášky přijímají se denně. Prospekty ochotně zasílají Školné sestry O. S. P.

O hypernacionalismu (fanatické národní pyše) pravil Dr. Kordač 28. února na valné hromadě našich zemědělců: »Moderní »pokroková« společnost, odvrátivši se v nevěře od Boha, učinila si nového bůžka v — hypernacionalismu. Jemu se obětují oběti nekrvavé i krvavé. Nekrvavé jsou hmotné i duševní statky národohospodářského rozvoje a pravého kulturního pokroku, které se ničí neb zanedbávají v dlouholetém politickém boji — nacionalismu. Oběti krvavé — jsou statisíce a nyní již miliony nejdražších životů lidských... Dějiny převratů staletých trůnů a dynastií v Itálii a válečného štvání národa proti národu, jmenovitě proti říši rakouské, dějiny atentátů... — jest ovocem moderního principu nacionalismu. A podle ovoce pozná každý myslící tento strom. Ale právě proto každého, kdo myslí, přímo zaráží, když uprostřed koncentračního úsilí národa českého se veřejně hlásá heslo: »Naším náboženstvím jest — nacionalismus!« — Křesťanství národové racy románské, germánské a slovanské, tvoříce svou společnou kulturou křesťanskou až do dnes hybnou sílu kultury světové, dosáhli takové ideální výše křesťanské humanity a byla jim větřena taková absolutní potřeba, aby tento ideál byl v životě uskutečněn, že na stupni nižším neb dokonce na stanovisku protikřesťanském ani obstáti nemohou. — Osudem národů křesťanských a tudíž i českého jest buď vznesení ideál rodiny — dítěte otce nebeského anebo zkáza otroků vášní bez náboženství, bez mravnosti a bez Boha. Fragmenty těchto kulturních světových národů v říši rakouské na rozhraní evropského západu a asijského východu rozložené a jako svazky manželskými — o felix Austria nube — v jednom soustátí spojené, elévají se v ohni přítomné války v nerozborný

jich tam není, zafal pěti a vyrazil slova bezmocné zuřivosti. Co by byl zato dal, kdyby byl v tomto okamžiku ozbrojen, kdyby měl meč nebo dýku, aby srazil k zemi svého protivníka!

Marimex vytasil svůj meč a učinil několik kroků k Lamindanovi, nepouštěje ruku Graziosinu ze své.

Rodrigo Urtiz křičel: »Ach! Vy mě chcete tedy zabít? Oh, vy jste přece v mé moci a neuniknete mi!«

»Jsem ve vaší moci, to jest pravda; ale přísahám při spáse svého otce, že vás zabiji, nenechám-li vás volně odejít, zavoláte-li své lidi, učiníte-li nejmenší poplach. Odstupte tedy, pane, a upokojte své dány. Předložte si, co chcete učinit! Vaši sluhové mě mohou zabít, ale vy zemřete první; ostatně mám příbuzné a upřímné přátele, kteří mě pomstí... Ach! Vy se ohlížíte po dveřích? Běda vám, překročíte-li někdo práh této komnaty, by vám pomohl! Dříve nežli sem kdo vejde, probodnu vaše srdce svým mečem. Potážete se tedy jen s chytrostí, necháte-li mě s vaší neteří volně odejít; poněvadž jste však schopni, poslati za námi své ozbrojené lidi, jsem nucen k vůli bezpečnosti učiniti vám návrh, abyste nás sám ke hradu Idokilizu provázeli. Váš život bude na této cestě pro naši bezpečnost nejlepší zárukou. Ku předu, pane, ku předu! Provázejte nás k sídlu mého příbuzného Gonzala z Idokilizu; půjdeme tam pěšky, není tam příliš daleko, a ušetřen bude též můj kůň. Doufám, že ho dobrovolně vydáte, požádá-li ho kdokoli ve jménu mém a nebudete mne, doufám, nutiti, bych

celek a zocelují se, aby viribus unitis bez majorisování národa národem vzrostly z velmoci evropské v mocnost světovou a tmelem společné křesťanské kultury západoevropské utvořili mezinárodní středoevropský svaz neprospěšitelné síly fyzické na ochranu kulturního vývoje ducha v neporušitelném míru světovém.»

!! Právě vyšlo !!

Hvězda pokoje

32 kázání k májové pobožnosti o blahoslavenstvích Písmu svatého.

Napsal a proslovil **Antonín Kaška**, děkan v Kostelci nad Orlicí.

Vydáno nákladem Politického Družstva tiskového v Hradci Králové jako číslo 26. »Knihovny Obnovy.« Stran 120, úpravy nedělních a svátečních kázání »Pravdou ke ctnosti« téhož autora.

Cena brožovaného výtisku K 1-70 franko.

Byla-li duchovenskými kruhy přijata sbírka lidových kázání »Pravdou ke ctnosti« s takovým nadšením, jak svědčí četné objednávky, nepochybujeme, že sbírka májových promluv neméně vřelého přijetí nalezne.

Zakázky vyřizuje

Družstevní knihkupectví v Hradci Králové.

Obrana.

Veliké zásluhy mnichův o pokrok chorvatské vzdělanosti. I nejliberálnější, protikatoličtí historikové jihoslovanští uznávají jednomyslně, že řád františkánský a pavlánský velice se zasloužil o rozvoj chorvatské kultury v Bosně, Hercegovině, Dalmácii, Chorvatsku a Slavonii. Protikatoličtí časopis »Savremnik« dozrává, že »františkáni a pavláni mají na každé stránce chorvatských dějin zapsány řádky, ba celé stránky zlatým písmem«. Pavlánský řád dal Uhrám i Chorvatsku prvního největšího státníka v osobě Jiřího Utješinoviče, františkánský prvního lidového básníka v osobě Andreje Kačiće-Miošiče (1702—1710). Všecko, co literatura do osmdesátých let minulého věku Bosně přinesla, jest zásluhou františkánů.

Značné jsou zásluhy těch řádů o církevní malířství a církevní hudbu chorvatskou.

Připočteme-li ke všemu nesmrtelné zásluhy velikého Strossmayera, snadno uhodneme, proč Chorvati svoji kulturu daleko předhlonili Srby ze sousedního království. Katolicismus ukázal se mohutnějším kulturním činitelem než srbské pravoslaví, rozdrásané neblahými bacily zednářství.

Čím je nám astronomie? Tak se táže ve feuilletonu »Nár. Politiky« dne 3. t. m. Růžena Studničková a odpovídá slovy poeticky vzletnými. Ale při tom snaží se obcházeťi hlavní účel hvězd, jejich nejjasnější mluvu. Prý

obléhal váš hrad, abych ho dostal zpět. — A ty, Grazioso, má nejmilejší, neclivěj se! Opři rámě své o mě a neboj se! Miluji tě tak velice, že se dosti silným citím, abych tě bránil proti celému světu. Netruchli, nevěř, že bys mohla býti otrokyní Ochoji z Marmexu. Ty nejsi ani Alida z Lamindanu ani choť Sanchi Esmaldiho; ty nebudeš pokládána za tu, za jakou ona pokládána býti zaslouhuje. Ty budeš mou královnou a mou pomocnicí; budu šťasten, budu-li tě moci učiniti spokojenou, budu-li moci vyplniti tvá přání — a bude-li třeba i na koleno budu ti sloužiti. Ochoa z Marmexu jest něžným a laskavým ke všem těm, kdož dobjí a mírní jsou; hrubý a nepoddajný k těm, kdož na podiv vysokomyslnost staví!

Několik sluhů zámku, kteří ze zvědavosti přišli, naslonchali v předstíni této podivné roztržce. Daleko jsouce vzdáleni úmyslu, brániti své pány, zmizeli brzo, aby novinku sdělili s ostatními služebníky a ozbrojenci. Proto vyhledali si nejpříhodnější místo, s něhož chtěli divati se na privod obou rytířů a mladého děvčete. Napřed šel zámecký pán Lamindano, jenž marně si dodával vzezření spokojeného muže, aby ti, kdož ho spatřili, neviděli, jak jest ponížen.

Ochoa z Marmexu a Graziosa šli za ním v neveliké vzdálenosti.

A co vyprávěl dvorný mladík po cestě krásné panně? Mluvil tiše, velmi tiše, takže bylo nemožno rozuměti jeho slovům. Ale byly to bez odporu pěkné a sladké věci, neboť mladé děvče klopilo s blaženým úsměvem oči.

vše planetních skupin jest hymnus, jež pje celá přiroda na oslavu života, který je výslednicí a účelem veškerého stvoření a jemuž podrobeny jsou všechny atomy. — Tohle by byl skrovný účel stvoření — a celé skupiny hvězd by dokazovaly, že se zdařil jenom částicně. Vždyť přece těleso tvořící svět je u nás organického života. Zatím co se na zemi soudíme o korec pole, jest celá plocha slunce, 8 rim Alkyony, celých tisíců planet a měsíců bez obyvatelstva, bez rostlin. A kde život jest, tam rychle zmizí, tak že ozen hymnus zaznívá častěji plačtivými tóny elegickými než jásavými výkřiky. Tedy kdyby výslednicí a účelem veškerého stvoření byla pouze oslava života, byla by to výslednice skrovná, docházela by tu k tisícovým zklamáním a nezdarům. Bůh však vytvořil přírodu tak, že něčeho nedílně zbytečně, že jest v ní účelné všecko. Pojem o slavy života jest velice neurčitý; může si pod tím mysliti každý cokoliv. Jest přitěžbí Hri něco reálnějšího. Naše náboženství praví, že účelem stvoření jest oslava Boží, zjevení nejvyšší dokonalosti a velebnosti Nejvyššího a na druhém místě podmiňovaná blaženost tvorů. Toto vysvětlení také odpovídá zkušenostem a tím souhlasí naše kosmické poznatky. Vždyť celé to překotné a přece tak ladné uspořádání kolotání hvězd ukazuje k vyššímu centru, hledí k Mistru. Čím jest nejvyšší hvězdnatý kolos v přirovnání k nejvyššímu rozumu? Jest otázka, zdali jediný tvor živý nemá větší cenu než obrovská neobývaná hvězda. Tedy jen se nebát jíti k Základu všeho! Pak teprve se nám důkladně světy oživí, pak naše poetické vzrušení bude mít působivější podklad.

Studničkova ví, že největší hvězdaři a přirodopysci byli lidmi nejzbožnějšími, protože se nerozpakovali ze svých výzkumů odvoditi metafysické důsledky; věřili v život záhrobní. Ale přece dří, že tyto mužové avzhlížejí němě ku branám života záhrobního.

Význam pohánějí geocentrické soustavy Studničkova přeceňuje, kračejše poslušně ve stupních frázistů. Práví docela: »Odsouzení Galileiho jakožto kacíře bylo důsledkem nemohutosti, v souhlas uvéstí učení vtěleného slova s objevy vědy moderní.« Jsou to slova kaučukovitá naivní, ale autorka ví, co si z nich čtenář odnese. Kde jaké »vtělené slovo« mluvilo proti Galileimu? Naráží-li zde pisatelka na Krista, pak učinila ze Starého zákona do Nového takový přemet jako F. V. Krejčí svým objevem o »ženě ze Sarty, o níž mluví Skutkové apoštolští.« Spor s Galileim se přece netočil k lemu slov Kristových, ale kol řádků knihy Josue. A kanovník Koperník, jenž geocentrickou soustavu pohrobil dávno před vědeckým bádáním Galileovým, měl o poměru »vtěleného slova« k sluneční soustavě náhled zcela jiný než Studničková. Čtli Písmo po svých objevech zrovna tak jako předtím. Církev však byla nucena postaviti se proti těm, kteří si přáli docela méniti zbytečně text bible. Vždyť pisatelka posud sama říká, že slunce vychází a zapadá, že stojí v zenitu, že vyšla hvězda atd. Bible nemohla k starým Israelitům mluvit o ekliptice, rotaci a pod.

Zato však autorka praví pěkně: »V přírodě vůbec není odborů vědeckých, tam jest jediná jen nesmírná, jeví se inteligentním dynamismem... Jediným skutečným bohatstvím jest nám ono, které si v duši odnášíme v záhrobní.« A tyto pravdy chápali křesťané již dříve, než došlo k nádherným objevům Koperníkovým.

Královéhradeckou bankovní jednotu v Hradci Králové doporučujeme co nejlépe při veškerých obchodech bankovních a uhelných. Podporujte při každé příležitosti svůj vlastní podnik.

Církevní věstník.

Úmrtí. V Solnici zemřel dne 8. t. m. odpoledne vldp. děkan v. v. Ferdinand Blecha. Pohřeb koná se v pondělí o půl 11. hod. dopol. — Ctihodný, zasloužilý tento kmet narodil se r. 1837 v Rychnově n. Kn. Na kněze vysvěcen r. 1861. Všecka léta duchovní správy strávil v Solnici. Byl kaplanem nezapomenutelného povídkáře Ehrenbergra. Když spisovatel se stal kanovníkem, byl Blecha jmenován farářem. Blecha byl tichým, ale pilným a svědomitým pracovníkem na vinici Páně. Za své zásluhy jmenován čestným konsist. radou. Odpočívaj v pokoji!

Svatopostní čas počíná popeleční středou; v ten den církev svědčí popelec, t. j. popel z pozůstatků uschlých ratolestí květné neděle předcházejícího roku. Kněz znamená popelem čela věřících za tím účelem, aby se všichni živě upamatovali, že nastaly dni pokání a čas k očistění hříchů; dále aby každý před očima svou hříšnost a pomíjivost, se pokorili a tak ještě více byli povzbuzeni ke kajcnosti. Dříve se uděloval popelec toliko veřejným kajcníkům; k nim se však přidružovali mnozí z pokory a pobožnosti, tak že konečně ustanoveno, aby se uděloval popelec věřícím bez rozdílu. Na znamení kajcnosti konají se ve svatopostní době bohoslužby častěji v rouchu barvy fialové, zahajuje se zhasla obraz nad hlavním oltářem rouškou, v níž vypo-

dobu zarmení kříže, aby naše myšlenky se více soustředily k utěpné Kristovu.

PRAVDOU KE CTNOSTI

Lidová kázání na všechny neděle a svátky roku církevního.

Promluvil a vydal n. kl. Polnicko-hrutecký tiskového v Hradci Králové. Knihovna Obnovy č. 25.

Antonín Kaška, děkan v Kustelci n. Orli.

Řada I

Shruba o 31 tiskových ar. 16x10 cm. Veliké osmery ostran. 336 obsahují 76 thematických kázání. Cena brož. výtisku K 4 80 f. anko. O. l. poručovatelného aspuh. ne duchovenstva diece královéhradecké, které v. t. o. r. a. p. 1911 let působení jeho kněžského před. bře zná.

Objednávky vyřídí Družstevní knihkupectví v Hradci Králové.

„Or inariati list“ diecése naší v čísle 11, str. 188, p. 12 a 13.

Vše d p račujeme tuto shruba kázání, již kněz známý sv. j. pastýřskou horlivostí vydává k slávě Boží, na pomoc duhovním spolubratrům, a jsme přesvědčení, že po obojí stránce určení této shruby plně vyhoví. Kázání — jak na ide. a promlu y a u. l. jsou v. o. n. o. v. j. a. n. v. p. r. e. s. n. a. o. l. o. h. a. m. i. s. a. j. i. m. a. v. e. b. o. h. a. t. á. t. k. o. u. a. p. r. o. d. e. c. h. n. u. t. p. a. s. t. ý. k. ý. m. a. t. e. m. i. m. Zkr. k. a. k. á. z. á. n. í. h. o. d. a. t. b. o. j. e. s. o. u. a. h. y. s. e. j. i. m. d. o. s. t. a. l. o. j. a. k. s. p. i. s. o. v. a. t. e. l. z. á. d. á. m. i. l. o. h. o. a. d. u. d. á. v. á. m. e. t. e. d. v. e. d. n. o. h. o. p. r. i. j. e. t. i.

Zprávy místní a z kraje.

Válečná výstava v Hradci Králové obrazem velice záslužné práce okresu ve prospěch válečných úkonů. U příležitosti návštěvy J. E. p. místodržitele uspořádána byla v Hradci Králové v místnostech záložní nemocnice Červ. kříže (zámečnická škola) výstava pomocné péče válečné, již uspořádal ředitel hospodářské školy p. M. Michálek. Výstava svojí věcností a ladným uspořádáním působila na návštěvníka neobyčejně příznivě. V přední výstavního sálu trnulo v palmovém háji a lesní zeleni na mocném postavci skvostně provedené poprsí Jeho Veličenstva, proti němuž rovněž v háji květin umístěn Štít železného brance města Hradce Král., jehož výnos jest úctyhodný. Na levé straně sálu nalézala se výstava výrobků invalidního kursu tobováckého fy. Derma v Třebohovicích, ježž majitelem jest čis. rada Netuka. Dále na této straně umístěna bohatá kolekce různého druhu prádla, jehož tisíce a tisíce kusů věnoval damský odbor Červ. kříže vojínům v polí a lazaretech, ukázky zavařenin ovoce, doplněné pěkným názorným diagramem, jež komitét pro opatření vojska a nemocnic zeleninou a ovocnými konzervami tomuto účelu ve značném množství odvedl. — Umístěny zde sáčky, opatřené červeným křížem a naplněné cukrovím a ovocem, s krabičkami cigaret, jižž roku letošního při vánoční naděje damský odbor Červ. kříže přes 1100 vojínům věnoval. — Pan místodrž. rada J. Smutný vystavoval zde ve 3 svazcích od počátku války vyšlé »Pražské Noviny«; rekonvalescentní oddělení pěš. pluku č. 18 slavně boty do pole jako ochrana proti mrazu, jež rekonvalescentní vyrábějí a jež do pole vojínům jsou zaslány. — Městské dívčí lyceum vystavilo úpravný a přehledný diagram své činnosti v oboru pomocné válečné péče. — Nahoře na stěně této strany byly zdařilé diagramy, znázorňující výsledek I., II. a III. válečné půjčky na okrese a rozdělení účastí obyvatelstva a korporací polit. okresu Hradce Králové na III. vál. půjčku. Dále přehled invalidních kursů, jež na okrese jsou projektovány a částečně již v činnosti, a spis řed. Michálek, jednající o péči o zemědělské válečné invalidy v král. Českém, o provádění kursů pro tyto, o návštěvě invalidní válečné školy ve Vídni a Eberesdorfu, o kursu pro válečné uprchlíky a j. — Přední strana tvořila přehledný obraz přímo velmi bohaté válečné péče, jež město a okres Hradec Králové v oboru pomocné válečné péče vyvinul. — Tak zřetelně zde velký diagram, znázorňující varst členu Červ. kříže během války a to z původních 6 členu na počátku války až k nynějšímu veličnému počtu 2079 členu. Děk. kaz, že nejenom městské obyvatelstvo, ale i venkov

náš koné v příčině této svojí vlasteneckou povinností, podává nám vzhled umístěné velké mapy okresu Hradce Králové, v níž znázorněno rozdělení členstva Červ. kříže na jednotlivé obce okresu. Na mapě této uvedeno rozdělení členstva Stříbrného kříže, jehož souhrnný počet podával nám zvláštní diagram, z něhož zřejmo, že zástupci Stříbrného kříže mohou s výsledkem své práce rovněž plně býti spokojeni. Zvlášť pěkný a pečlivě provedený diagram byl onen, kterým znázorňoval pořadatel vánoční naděje pro vojny r. 1915. Dle něho pro vánoční naděje pro vojny bylo věnováno celkem 13.297.97 K a zajisté velmi slušný obnos tento rozvržen na diagramu ladně v podobě různých velikých vánočních sáčků, opatřených čísly, značícími úhrnou věnovanou sumu příslušnému tělesu vojenskému. Velice záslužnou činnost obou odborů Červ. kříže znázorňoval rovněž vkusně a přesně provedený diagram, ukazující počet ošetřovacích dnů v záložní nemocnici Červ. kříže v jednotlivých měsících od listopadu 1914 až do doby nynější, z něhož zřejmo, že celkový počet ošetřovacích dnů dosáhl do té chvíle výše 39.935, počet dokazující, jak blahodárná jest činnost Červeného kříže a že zasluhuje plně podpory vši veřejnosti. Zajímavým byl diagram o ošetřovacím nákladu na osobu a den v nemocnicích Červeného kříže v různých místech v Čechách. Hradec Králové patří mezi ona místa, kde tento náklad — dle svědomité hospodárnosti stravovatele p. Jar. Urbana, maj. Grandhotelu — jest velmi mírný, činí pouze 2.45 K denně na osobu, kdežto průměr zemský činí 3 K 11.5 h. Co vše damským odborem Červ. kříže (prádla a j. potřeb) pro vojny bylo odevzdáno, naznačeno zde přehledným soupisem, svědčícím o bohaté činnosti dam Červ. kříže, v nichž čele tyto záslužnou práci řídily hlavně pl. M. Smutná, choť místodrž. rady co předsedkyně a pl. Z. Pokorná, choť generála co místopředsedkyně, kteráž svými stálými návštěvami raněných neunavnou péčí o ně projevuje, kdežto domácí správu lazaretu obětavě řídí pl. R. Jirotková, choť plekovička. — Nejvyšší svědomitá pomocná válečná péče našeho učitelstva znázorněna pořadatelem výstavy ve dvou úpravných diagramech, z nichž zřejmo, že učitelstvo v prvním roce války pro účely válečné péče a vývětek různých slavností a podniků odvedlo úctyhodný obnos 16.312.81 K, kovů sebralo 17 q. ostružinového list. 159 kg, cupaniny vyrobilo 65 kg, papírových podešví přes 34.000 párů, Biřtových ponožek 1121 párů, dále množství plátna, peří atd. — Vlasteneckou obětavost našeho občanstva nejlépe dokázal přehled válečných nadací, jež dnes v okrese dosahují přímo obrovské výše — téměř 170.000 K. — Dvě velké mapy okresu královéhradeckého ukázaly nám počet a rozdělení válečných uprchlíků dle obcí okresu a národnosti a rozdělení válečného pojištění dle obcí. — Další diagram naznačoval nám obětavost našeho lidu v poskytování příspěvků na humanitní účely pomocné válečné péče, jež dnes dosáhly již více než 67.000 K, číslo, které podává důkaz o patriotickém a obětavém smýšlení obyvatelstva. — Konečně ve výstavce umístěny fotografické snímky výstavy vánočních darů pro vojny, holdu starostů k narozeninám Jeho Veličenstva a slavností v době té pořádaných jakož i různé fotografické snímky, týkající se záložní nemocnice. — Uspořádání válečné výstavy jest záslužným dílem, tvořícím prvé počátky příštího válečného musea a znázorňujícím nám přebohatou činnost, již v oboru válečné péče vyvinul okres a město Hradec Králové.

Štít železného brance v Hradci Králové. Pan místodržitel rada J. Smutný odvedl Štít železného brance v Hradci Králové ve prospěch vojenského rakouského vdovského a sirotčského fondu na místo poděkování za došlá mu v poslední době blahopřání k Nejvyššímu vyznamenání udělením řádu železného koruny III. tř. 20 K. — Jeho Excellence Max hrabě Coudenhove, místodržitel král. Českého, při své návštěvě dne 29. února vysloviv se s pochvalou o potěšitelném úspěchu Štítu železného brance města Hradce Králové, věnoval fondu jeho 50 K. — Štítu železného brance města Hradce Král. ve prospěch rak. voj. vdovského a sirotčského fondu složený byly tyto příspěvky: Od královéhradeckých advokátů k uctění památky dra. J. Hodovale 35 K, p. Fr. M. Hanáka, ředitele spojených strojír. akc. spol. 100 K, čis. rady St. Netuky, továrníka v Třebohovicích 20 K, okr. hosp. záložny v Hradci Král. k uctění památky zesnulého čl. na fidejiství p. A. Petra 20 K, choti bar. Viléma Königa-wartera 20 K, dále prostřednictvím slov. p. J. Smutného, c. k. místodrž. rady, k jeho rukám složené příspěvky: Starosty J. Kašfála z Praskačky 10 K, důchodního J. Kotyky z Dobřenic 20 K, Jos. Neškudly, hostinského ve Lhotě pod Strání 14.95 K, Hosp. člen. besedy v Třebovici 10 K, vdp. Petra Šimka, faráře v Libčanech 5 K, Obč. besedy Komenský na Praž. Předměstí 22 K, sboru učitelského obec. a měšť. školy chlap. v Hradci Král. 15.80 K. — Celkový výnos Štítu činí dnes K 11.066.11. Šlechtným dárcům vzdává se díky. O další příspěvky prosí purkmistrovský úřad v Hradci Králové.

Východočeské divadlo. Provedení Schönerrovy Dáblíce v činohře patří k pěkným veterán. salonn. jižž ostatně bylo dosud velmi málo. Jest již význačným rysem umělecké stavby dramatu, doveďe-li jeho děj po pět jednání krajně napíjat a přidejme-li k tomu II. takřka stále na scéně jen tři osoby. Kromě toho hloubka psychologického kčení, přirozenost charakteristiky povah a strhující tragika rodinného života jsou působivými momenty hry. Značnou výbornou reprodukci ve Zdeňce Kvapkové-Rýdlové z Národního divadla v Praze. Rovněž dobře a charakteristicky působivě byl podán muž p. Jánáského, jehož angažováním čino-

bra mnoho získala. Ba i výkon p. řed. Jeřábka byl ten-
 — Repertoár Východočeského divadla v Hradci Králové.
 Opěry Milkoványi dosvědčují, co řečeno tu bylo o
 nepochopení obecně, Milkoványi rozhodně se nelíbí
 publiku chvilku něco vidět, slyšet libivé melodie a
 se bavit. Jinak získalo provedení reprisy ve výpravě
 vkusnějším zařízením Kristina pokoje, kde ocitla se také
 bibliotéka, a výstředím v ouvertuře k 3. jedn. — Puccini-
 niova opera La Bohème nese zřejmé stopy hudeb-
 ních snah moderní italské opery: dramatickou živost
 a působení na nervy posluchačstva docílití úspěchu,
 dokazující, že její skladatel byl současně Mascagného
 a Leoncavalla, známých po veristů italských. Při libretu
 psaném dle Murgerova románu Scènes de la vie de Bo-
 hème a vykazujícím tytéž chyby, totiž nedostatek re-
 alismu a příliš mnoho sentimentalismu a humoristické
 tklivosti, nemohl Puccini opráti se o prudký dějový
 spád, nýbrž snažil se melodickou a silně citovou hudbou
 zakrýt vnitřní nedostatky děje. Tento citový dojem
 apšobli, že Bohéma byla daleko příznivěji přijata obe-
 censtvem než Neumannovo Milkoványi. Při provedení
 Bohémy sešly se na scéně nejlepší sily ensemblu oper-
 ního. Z dram. pl. Krámpertová a sl. Sehnalová v domě
 kontrastu jako v Milkoványi (Mimi — Krista, Musette —
 Mizzi) vytvořily zdařilé postavy griset. Pp. Geitler.
 Klaus, Petruška a Piskáček byli dobrými představiteli
 bohémských postav. Poněkud sentimentální role Ru-
 dolfa vadila dramaticky založenému p. Geitlerovi v
 správném hereckém výrazu, zato však pěvecký výkon
 jeho vynikající lahodou a modulací hlasovou byl potle-
 skem plně uznán. Nejisté nástupy sborů, umístění solistů
 příliš v pozadí a podivně aranžovaný průvod hudby ka-
 zily v 2. jedn. celkový dojem. — V druhé reprise Eysle-
 rovy operety Ta nebo žádná vystoupili pražští ho-
 sté pl. M. Vilimová, subreta od Vinohradského divadla,
 v úloze Zošky a p. Vilim, operetní komik, jako profesor
 Větrín. Nelze sice upřít pl. Vilimové působivé lehkosti
 a jistoty velké scény, přesto však vzpomínám jsme mi-
 lého a inteligentního zjevu sl. Skalské v úloze té, o jejíž
 opětne vystoupení jsem se v nejšířších kruzích včelý zá-
 jem. Srovnávati pak při tomto ojedinelém vystoupení
 široce rozptýlený herecký talent tak rutinovaného akté-
 ra jako je p. Brandl s kabaretním výkonem p. Vilima
 pokládám za zbytečné. — V neděli odpoledne opaková-
 na Haslera-Starého Skvělá partie při domě zcela
 venkovem naplněném. — Večer Kalmánova opereta
 Cikánský princ má byla celkem chladně přijata.
 Děj sám kromě sentimentálně podaného motivu vítěz-
 ství moderní hudby nad starou cikánskou neobsahuje
 nic poutavého. Pl. Vamerová, ač úlohu nakvap přejala,
 byla zahrnuta za svou Sari, podanou s jemnou intelli-
 genci a s půvabem exotického rázu, častým potleskem.
 Ne zrovna podané varietní produkce cowboys na zač.
 2. jedn. měla být nějak vhodně uvedena, aby nepro-
 stila tak násilně. — V Shawově veselohře Pygmalio-
 nů se shledali jsme se opět se známým satyrikem.
 Profesor Higgins jako starý Pygmalion vytvořil z dívky
 ulice vzdělanou ženu, jež zaujme koncem úpě jeho ci-
 ty. Charakteristika Higginse, učitele správné výslovnos-
 ti a dobrých mravů, nad něj není v celém kuse nevá-
 znější a klavovnější figurky, a jeho psychologický
 vztah k žáčce Elise Doolitové jsou ostrým šarkasmem
 na moderní mělkou výchovu. Oni dva jsou hlavními o-
 sobnostmi děje; vše ostatní je dosti ploše podáno a lec-
 cos, jako dlouhé rozpravy starého Dokta, plné narázek
 došti nesrozumitelných, dokonce unavuje. Pozornost
 veškerého posluchačstva, skládajícího se toho večera
 vesměs z distingovaných kruhů, upoutala Elisa pl. Sed-
 láčkové-Urbánové z Národního divadla v Praze, jejíž
 svrchované elegantní a sličný zjev a přirozenost svou
 strhující výkon herecký odměněn byl nadšeným potle-
 skem. Pan Jánkský ve svém Higginsu mohl do nejvyšší
 míry rozvinouti svůj skvělý talent a potvrdil jen náš
 úsudek, o něm v posudku o Dáblci přenesený. Obsa-
 zení ostatních úloh, zdařilá souhra, jakož i vkusná vý-
 prava byly dobrým doplňkem k vytvoření ladného
 obrazu celku. — V reprise Bizetovy Carmen hrála v
 titulní roli domácí osvědčená sfla, beneficientka toho ve-
 čera, pl. Janosová. Jejíž svědomitost v studiu a pěkně
 nesoucí se alt širokého rozsahu mĚH jsme příležitost
 seznať již v různých operách. Návštěvníci divadla mají
 jistě v dobré paměti její výborně podanou Káču z Dvo-
 řákovy opery, kterážto úloha jí rozhodně z toho, co
 jsme viděli, nejlépe svědčí. Zdařilý pěvecký výkon pl.
 Janosové v Carmen byl opětovným potleskem upřímně
 uznán. — Pro studentstvo a kruhy interesující se o umě-
 lecké podání formy písňové uspořádají přední umělci o-
 pery pp. Geitler a Klaus odpolední pěvecký koncert ve
 prospěch válečné péče. Program vykazuje pečlivý vý-
 bĚr písní klasických i moderních. Určité datum bude
 později oznámeno. — C.

Repertoár Východočeského divadla v Hradci Králové.
 V pátek 10. t. m. obilšená opereta Dolarové princezny
 od L. Falla. — V sobotu 11. t. m. vystoupí pohostinský
 člen opery král. zomb. Národního divadla v Praze F.
 Burian ve Smetanově opeře Hubička. — V neděli 12.
 t. m. odpoledne o 3. hod. podruhé a naposlady opereta
 Dolarové princezny. Večer o 7. hod. opereta Jak ten-
 krát v máj. — V pondělí na všestranné přání Nedbalova
 opereta Polská krev. — V úterý dává se Mozartova
 opera Figarovy svatby. — Ve středu vystoupí pohostin-
 ský člen Národního divadla v Praze Miloš Nový v ti-
 tulní roli veselohry Gardovy poručík od F. Molnára. —
 Ve čtvrtek vypravena bude Dvořáková opera Rusalka.
 — Sezóna skončena bude 23. t. m. Pro zbývající rep-
 toir nebylána v činohře nádherná hra Polopanny od
 Marcela Prévosta. V opeře budou reprisy Bohémy a

Figarovy svatby. V operetě bude vypravena klasická
 Treblzonská princezna od Offenbacha.

Váleční svatby. Přes zákaz v Úř. listu z 1. listopadu
 1915 č. 11 pořídali se přece ještě někde na venko-
 vě taneční zábavy ve prospěch Červ. kříže, z nichž
 však dle šetření neodvídá se Červ. kříž buď zcela žán-
 ný obnos, anebo tak nepatrný, že dlužno bezpečně zato
 míti, že pořadatelé jména Červ. kříže jen k tomu účelu
 zneužívali. Bohužel došlo prý již při tom i k výtržnostem
 a staly prý se dokonce případy, že se účastníci tako-
 vých tanečních zábav raněli a nemocní, vojenským ne-
 mocnicím přikázání vojní na úkor svého uzdravení. —
 Okresní hejmanství přivádí proto shora uvedený zá-
 kaz v paměť a žádá, aby se jim obecní úřady bezpodmí-
 něčně řídily.

Sezóna cen na týdenní tržní v Hradci Králové
 dne 4. března 1916. 1 ltr prosa 72 h, 1 hl: cibule 36—39
 K, mrkve 20—30 K, 1 q: jetel. semínka Červ. 480—520 K,
 máku 300—320 K, 1 kg: jahel 2.10—2.40 K, másla 5.20—
 7.60 K, vepř. sádla 6.20—7.20 K, tvarohu 84 h — 1 K,
 česneku 5—6 K, petržele 30—36 h, celere 30—40 h, kře-
 nu 40—80 h, 1 kopa: kapusty 3—16 K, drobné zeleniny
 80 h — 1.20 K, poru 1—2 K, 1 vejce 14—16 h, 1 podsvín-
 če 40—52 K, 1 kůzle 7—11 K. — Přivezeno bylo: hl:
 jetel. semínka Červ. 23.40, máku 1.25, cibule 11, kop: ka-
 pusty 30, drobné zeleniny 40, 21 pytlů mrkve, 286 kusů
 podsvínčat a 42 kůzlat.

Miletin. Již na začátku nynější války utvořil se
 u nás pomocný válečný sbor (4. srpna 1914), který si
 vzal za úkol podporovati válečné akce především místní
 a pak i všeobecné. Pokud působil samostatně, byl je-
 ho předsedou starosta p. Jan Vondrouš, pokladníkem
 vdp. farář, jednatelem dp. kaplan. Ale když se vytvořil
 pomocný válečný sbor okresní, k němuž se náš místní
 sbor připojil, stal se jednatelem p. F. učitel Kočárník a
 kaplan funguje jako substitut pokladníka. Tento náš vá-
 lečný sbor opatřil dosud potraviny pro chudé za 270.28
 K, pro Červ. kříž odvádí právě obnos doplnující dosa-
 vadní příspěvek na 100 K, pro fond vdovský a sirotčí
 po padlých českých vojněch odvedl 150 K. Tyto po-
 slední obnosy z největší části vzrostly z dárek věřících,
 které vkládali do kostelních pokladniček za pohlednice
 s podobenkou našeho farního kostela, darované místním
 kaplanem, jakož i za jiné podobné tiskopisy, též jím vě-
 nované. Suffragia, jež jsou jeho příměm, jsou také ur-
 čena pro tyto charitativní účely, aby věřící nejen zís-
 kali zásluhu sv. almužny, nýbrž aby při tom pamato-
 vali svých drahých prosebnou modlitbou. — Kolem No-
 věho roku došla sem nabídka vídeňského Střbrného
 kříže na dodání pamětních tabulek padlých našich voj-
 nů. Při dobrobnější úvaze shledáno, že takovéto jednot-
 livé tabulky v našem farním chrámu Páně sotva by
 našly přiměřené umístění a že by rušily celkový ráz
 vnitřní úpravy svým poměrně značným počtem. Jednali
 jsme o tom se slov. ředitelem o. k. odb. školy sochař-
 sko-kamenické v Holicích p. Václ. Weimzettlem, který
 uznal totéž a projevil ochotu podporovati naši žádost
 k vys. c. k. ministerstvu vef. prací, aby nám zmíněná
 škola mohla vyhotoviti a za příznivých podmínek pře-
 datí epitař společnosti, který by harmonicky doplňoval
 vnitřní výpravu kostela, jež téměř výhradně je dílem
 téže školy. Žádost tato byla podána nedávno. Návrh
 epitař pracoval p. architekt Emil Dufek, profesor ime-
 nované školy a můžeme směle říci, že je nádherný. Prá-
 vě tyto dni byla žádost c. k. ministerstvem vef. prací
 příznivě vyřízena. K našemu milému překvapení došel
 také osobní přípis Jeho Excel. p. c. k. ministra vef.
 prací dra. Ot. Trnky, kde oznamuje, že vzhledem k vla-
 steneckému účelu podané žádosti a k vylíčeným okol-
 nostem výmínečně naší žádosti vyhověl a že na výlohy
 s postavením epitařu spojené zasláá svůj osobní dar,
 který došel k rukám dp. Štěpánka. I doufáme, že pa-
 inátník tento brzy po ukončení války začne hlásati bu-
 doucím věkům, kdo z naší osady padli na poli cti a slá-
 vy, a že zvláště pozůstalí dobrovolným příspěvkem bu-
 dou následovati světlý příklad Jeho Excel. p. ministra.

Dolní Dobruč. Triduum, jež dne 5., 6. a 7. t. m. ve
 zdejší chrámu Páně ze vzácné ochoty konal dp. Jos.
 Rehleder, kaplan z České Třebové, osvěžilo v nynější
 pohnuté době zdejší křesťanský lid jako jarní slunečko
 přirodu. Krásná slova dp. kazatele přivedla množství
 věřících nejen do chrámu Páně, ale také ke zpovědní-
 cím a ke stolu Páně. Byloť u sv. přijímání v těch dnech
 více než 800 věřících, z nichž na 200 dítek a přes 600
 dospělých. Poněvadž dp. kazatel přišel z místa, kde jest
 jedna z nejoblíbenějších duch. správ, ocenili mnozí z
 posluchačů tím více obět, kterou přinesl zdejšímu věř-
 címu lidu a nemohouce mu pro rychlý odjezd jeho již
 ústně poděkovati, zaslali v duchu za nim vroucí „Zaplať
 Bůh“, slibující, že dlouho na horlivého kněze s láskou a
 modlitbou vzpomínati budou.

Brandýs n. Orli. V těchto dnech byl vyznamenán za
 služby prokázané Červ. kříži bronzovou medailí na vá-
 lečné stuze s diplomem od J. V. Františka Salvátora
 zdejší kaplan dp. Th. Dr. Cand. Ant. Mikán.

Něm. Brod. Přednáškový večer katolické jednoty
 27. února „U Panských“ konaný přes nepřítomné počasí
 plně se vydařil, o čemž svědčí čistý výtěžek 72 K, od-
 vedený zdejší okr. komisi pro péči o mládež jako příspě-
 vek na stroika po padlém vojnu. Mimo to sebráno p.
 předsedou Zadimou 21 K na katolickou četbu pro vojny
 v lazaretech a v poli. Jež odeslány administraci „Po-
 klada věřících“. Za zdar večírku dlužno vřele poděko-
 vat obětavým dpp. řečníkům prof. a katech. J. Sobotko-
 vi z N. Brodu a J. Poříckému, katech. z Ledče. Před-
 náška p. profesora byla bez nadsázky řečníkou perlou
 jak formou tak obsahem. Za napjaté pozornosti p. před-

nášejší dovedl svým milým, přesvědčivým způsobem
 nutnost výchovy na podkladě náboženském, poukazuje,
 že v Evangelium Kristovo chová v sobě základy člověka
 všestranně rozvíjející a vedoucí k právě dokonalosti,
 z čehož plyne důsledek, že lepší budoucnost zjedná se
 lidstvu jenom tím, když náboženství Kristovu přiznána
 bude jeho důležitost a lid bude plně k tomu nabádán,
 aby se odvrátil od bludných nauk, vychovávalcích je
 k požitkářství a sobectví a dal se cestou ukazovanou
 Kristem, vedoucí k idealismu a obětavosti. V přednášce
 zdůrazněn i patriotický moment poukázáním k tomu,
 že náboženství je nejlepší záštítou státu, neb ono učí
 křesťana podrobovati se zákonům vrchnostem jakožto
 od Boha zřízeným, vrchnost zase jest Bohem vedena k
 spravedlnosti a lásce k poddaným, čímž vzniká pevný
 harmonický svazek mezi oběma, který je zárukou zdár-
 něho vývoje a života státního. Mnoho krásných myšle-
 nek dalo by se z řeči p. profesora uvést, než omeze-
 nost místa tomu brání. — V druhé přednášce vedle sm-
 chového měli jsme též zrakový požitek vzácného druhu.
 Ve svém populárním výkladu zavedl nás p. katecheta
 Pořícký do rodiště a působistě sv. Františka z Assisi.
 Půldruhé hodiny jsme snili, v duchu putující pod azur-
 ným nebeim italským, prožívající ty doby, v nichž svě-
 tec assiský jako oráč zkypřoval půdu uslápanou roz-
 mařlostí a požitkářstvím a zaséval do ní svým vlast-
 ním příkladem nové slně střídmosti a sebezáporu, zá-
 kladu to pravého štěstí a spokojenosti zde na světě. —
 Obě přednášky byly nám opravdovým občerstvením a
 útěchou v této pohnuté době. Nezapomeneme tak hned
 na ně a chováme vroucí přání, brzy zase něco tak krá-
 sného poslechnouti.

Různé zprávy.

Jak jest italská loupežná válka „populární“, o
 tom nás poučují nejnovější vášnivé výjevy z ita-
 lské sněmovny. Dne 6. t. m. byly podány interpel-
 ace, proč jsou válečné podpory rodin vojínů
 skrovné. Ministr vojenství odpověděl, že vydání na
 podpory dosáhlo měsíčně výše 43 milionů lir; více
 vláda činiti nemůže. Ale ani po výkladu dvou dal-
 ších ministrů nebyli interpellanti uspokojeni. Před-
 seda Salandra činil opozici prudké výtky. Tři so-
 cialističtí poslanci volali: „Nuže, nechte mluvit!
 Proč se vyhýbáte rokování? Prampolini dodá-
 vali: „My nechceme mítí náhubek, jaký jste vnu-
 tili lidu.“ Tu Salandra prohlásil: „Zdá se mi, že
 sněmovna, kdyby věci takto dále pokračovaly, ne-
 mohla by sloužiti zemi dle potřeby a viděl bych
 se nucena předložiti koruně přiměřené návrhy.“
 — Nato došlo k bouřlivým projevům opozice. So-
 cialisté volali: „Začínáte s vyděračstvím také již
 proti italské sněmovně? — Papírový diktátor! —
 Hrozíte rozpuštěním sněmovny, protože cítíte, že
 nemůžete sněmovnu více udržeti? Nestydíte se
 pronášeti takové vyhrůžky?“ — Z Curychu se 7.
 t. m. sděluje, že vládní kruhy italské mají z opo-
 sičního chování socialistických poslanců veliký
 strach. Vždyť se vl. že socialisté již před vypuk-
 nutím války protestovali proti útočnému vojenské-
 mu tažení. Nyní, kdy v Itálii po tolika ranách
 stoupá hída, opozice přirozeně mohutní.

O moderní pověrečnosti žen v „České Revui“ jest
 pozoruhodná úvaha. Poukazuje se tam na úpadek víry,
 přesto však lidé mají pocit něčeho lepšího, touží po ně-
 čem vyšším, než co před sebou vidí, v čem denně se po-
 hybují. Zejména žena svou vlnavostí je blízko pozná-
 ní duševního světa, ale nedovede si ho osvojit a proto
 upadá snadno v bludy, v pověry. Ale vedle toho život
 ducha, duše, jímž žijeme a jež si neuvědomujeme, jehož
 jsoucnost tušíme aspoň i tehdy, nedovedeme-li jej sprá-
 vně odlišit a odhadovati, jímž dáváme se vodit, hlásí se
 tu o své právo a vede ženu tam, kde je jí zdánlivě při-
 bližení. Je to úpadek víry náboženské, oficiální a hledání
 nové pravdy životní. Protože náboženská pravda je mo-
 derní ženě zastřena, projevuje se různě a lidé chápou
 se ji dle stupně svého vzdělání. Ale pověry i hledání
 duchů je i pád materialismu, neboť lid a zejména ženy
 správně cítí, že hmota nevyčerpává život, že život je
 něčím víc, že zákony života zejména duševního neply-
 nou z hmoty, ale naopak: že duch oživuje a je podsta-
 dem hmoty. To nedovede vyjasnit si prostý člověk a
 obrací se tam, kde se mu duch života zjevuje. A protože
 duševní život, jeho jsoucnost ukazuje, že život nekončí
 zánikem hmoty, je nepřirozenější, že člověk hledá ta-
 kové styky, které zdají se mu o tom podávati důkaz.
 Lze tedy označiti všechny zjevy pověr jako hledání
 vyšší duševní podstaty lidské a u žen zejména jako bez-
 prostřední tušení či vnímání jeho existence. Lidé potře-
 bují poznávati vyšší duchovní pravdy, aby viděli život
 a nebyli kořisti domněnek a pověr. Uvědoměním o ži-
 votě duševním, pravém a skutečném, který je, zaniknou
 pověry. Jen v nesrovnalosti života a učení o něm spočí-
 vá pověrečnost, neboť je nutno vyrovnat to, co vidíme,
 s tím, co cítíme. Proto dnešní pověrečné zjevy jsou spí-
 še dokladem inteligence a duševního hladu, vnitřní
 prázdnoty, která má býti naplněna novými poznáními
 a pojmy. Nic nevádí, že tyto poznatky nebudou moci
 býti jiné než základy starých věr, neboť nemůžeme
 poznatí více než co je — život duševní — nejsme scho-
 peni duševně žiti více, než k čemu máme schopnosti, a
 pokrok náš jest jen pomalý; ale to, co dříve bývalo ví-
 rou z oddanosti, hude dnes oddaností z poznání a po-
 chopení. Bude to náboženský pokrok, který přivodí
 takto žena svou touhou po něm. — Takové tedy deduk-

ce se činí nyní (dle referátu „Národních Listů“). Odmyslíme-li si některé přeplatě úsudky, vidíme, že liberálové nyní značně se přibližují stanovisku našemu.

Besídka.

Epitafy.

Nad hostinským.

„Dolil jsem!“ — Tak černou křídou psáno
na hostinci, kdyžž jednou ráno
přikradla se kostnatá smrt jak stín tiše
do nálevny; zachrástěla u šenkýše.
Rozpačitě pronáším svou zdravici.
V tom mi vyrazila z ruky sklenici.
Křičím, sténám: „Vari, běda!
Co jsem spáchal, smrti bladá?
Pečínky jsem nosil jako dory,
v sklenicích mých byly malé porty.“
Nemohl jsem říci víc;
vyšuměl mi život z plic...
Dlouho dost jsem smekal, sloužil, strádal,
běhal, počítal, na pivovar stídal.
Umazovali si hosté čárky,
někteří pak za celičké várky
značný peníz dlužil dlouho dosud.
Koho potěšil by taký osud?
Ale budiž i těm odpuštěno,
kteří poskytli mi toto věno.
Vždyť tvář hostinského v rozčilení
též se někdy zlopověstně mění.
Vytýkal-li mi kdo malou mru, vzkřik: jsem! Viz, kde nechal tesař díru!
Naposledy vyražen jsem z vlastních dveří sám.
Že to bylo za mé chyby, skromně uznávám.
Černá lilina srovnala zde šenkýše i hosty,
o vodě tu svorně žijem se stálými posty.
Na křídě zde nelze hýřit.
každý se s tím musí smířit.
Nechť můj spánek nevyrusí vnější svět!
Dobře jsem se nevyspal dřív dvacet let.

Nad zahradníkem.

Hřbitove, hřbitove, sade můj zelený,
tebe jsem posázel stromky a semeny.
Potom však právě sem přátelé rozmíli
samého štěpaje do hlíny vsadili.
Naposled také strom zdravého kořene
složil v zem dřevo své truchlivé, znavené.
Klesl jsem zde mrtev do syrého lůžka,
jako do škarpy když shnilá padne hruška.
Červi nevrstají pouze štěpy, hlohy,
podlehne jim také sadať přebobý.
Toť již byla předzvěst mojí smrti věrná,
že se mi tak bujně zvedla ředkev černá.
Ten rok na mém kyprém sadě zkvětlo
tolik žlutých, fialových květů!
Tohka temných lyšajů se slétlo!
Také černé mury při poletu
bloudily tak hustě v říši moji,
až jsem tonul v mrtvých předtuch roží.
Řekl jsem si: Zlá jsou tato znamení,
jedovatá míza do žil pramení.
Však již na prstě se zdula rakovina,
jenom má to byla věru vlastní vina:
nožem jsem se zranil, když jsem očkoval.
Zle mi bylo, tichý sten se z úst mi dral,
když mi lékař těžkou ránu rouboval.
Roub však spolu s prstem hníl,
život unikal mi z žil.
Podzimní když listů k zemi šelestilo,
tenkrát už celé moje tělo hnilo.
Příjemno tu není v těsném vlhkém dole.
Myslím jsem, že budu dřímat v květin kole.
Zatím nad mým rovem čmí
pouze vrba smuteční.

Nad krejčím.

Užil jsem dosti roboty,
šil jsem i páral životy.
Jednou kýs přizrak u hlavy
mojí se náhle postavil.
Nežli jsem v děsu zvolal „Stůj!“
přišera párá — život můj.
Moje jehla obratná a čilá
na sešití tehdy nestačila.
Zato však mne do srdeční žíly
píchla jiná jehla ze vši síly.
Obškrč mi smrtka vyžehlila,
urovnala vrásky jako cihličkou.
Zda mne tato služba potěšila?
Vždyť fme obdařila úzkou rakvičkou.
Nejhladší tvář málo platná, milý pán,
je-li kolem očí modré lemování.
Byl jsem člověk velmi živý,
příslovečně pohyblivý.
Uvažte ach, jak jest také rtuti,
má-li tady ležet bez pohnutí!

Objednáme Vám

všecky potřebné knihy a časopisy. Není třeba
objednávat jinde, obsloužíme Vás též vzorně.

Družstevní knihkupectví a nakladatelství
v Hradci Králové, Adalbertinum.

Naše knihkupectví

nabízí Vám své služby k obstarání
všech knih, časopisů atd. Adresujte
laskavě:

Družstevní knihkupectví a nakladatelství
v Hradci Králové, Adalbertinum.

Československá záložna v Praze-II., Spálená ulice, číslo 46.n.

Doporučuje se všem našincům co jediný
peněžní ústav katolický v Praze. Vklady
na vkladní knížky úročí se ode dne vlo-
žení do dne vybrání dle dohody a dle doby
výpovědi. Poskytuje půjčky všeho druhu
za mírných podmínek, zejména směneční
úvěr (krátkodobý), v dnešních dobách
zvláště výhodný. — Povinná revize
„Jednoty záložen“ v Praze.

Skromalba

E. Škarda, Brno,

maluje. dává první řadu
hotoví a dodává chrámové
obraz. V každém slohu a
provedení, od nejednoduš-
šího vzoru do nejobtížnější
skromalby figurální, hotoví
prave vlastních mesů
kaménkovou pro fasády, oi-
tátní obrazy, náhrob-
ky atd. s nejvyšším
zaručením umělecké-
ho a odborného dokona-
lého provedení.

Rozpočty ochotně a zdarma.

!! Pilně čtěte !! a rozšiřujte !! Úpadek vědy.

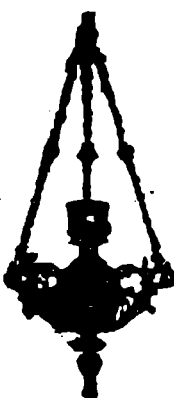
Rozhovor, který s univerzitním posluchačem filosofie o tomto předmětu
měl

Jan Běhna.

Stran 40.

Cena 16 haléřů.

Objednávky obratem vyřídí admini-
strace „Časových Úvah“ v Hradci
Králové.

Shledal některých státek a stříbrných klenotů, jako: řetězů,
madonek, křížků, prstýnků, náramků atd. z Novácké
prstěny, tabulěrky, jídelní náčiní se stříbra pravého
činského vady na skladě.

Staré slatě, stříbro a drahokamy kupuje se nejvýhodněji

JAN STANĚK,

paříž a ošlema

Praha-I-979., ul. Karoliny Světlé, č. 12. n.

Přivážejí malice c. h. soukromého trestního soudu

Paramenta.

Ignáce V. Neškudla syn

(protokolovaná firma)

v Jablonném nad Orlicí (v Čechách)

(bratr P. J. Neškudly, farář ve Výprachticích)

doporučuje P. T. veleřádný duchovenstvu

svůj osvědčený a často vyznamenaný

výrobní závod

všech kostelních paramentů,

spolkových praporek a kovového náčiní.

Cenníky, vzorky i roucha hotová na ukázkou

se na požádání franko zašlou.

Na živé ploty hloh (a j. druhy)

přesazovaný, 30 až 70 cm vysoký, 6–12 mm silný,
tisíc kusů za K 24.—, dále všechny druhy

lesní sadby

nabízí c. a k. lesmistr Rudolf Hacker
v Hradci Králové z vlastních školek. Žádejte
úplný ceník a návod k sázení zdarma.

Komisionářství

Fr. Černý - Hradec Králové

tržda 18. pěšího pluku,

obstarává koupi a prodej
zboží ve velkém.

Telegramy: Petrel, Hradec Králové.

Ve prospěch
Svatozáslavné Matice školské.

Umaný za nejvýhodnější a nejlevnější ná-
kupní poměr v Rakousku veškerých

kostel. paramentů

prádla, praporek, přikrývek, koberečů a
kovového náčiní ve výrobních nejstaršího
závodu v Čechách, c. a k. dvorního dodavatele

Josefa Neškudly

v Jablonném n. Orli. č. 86.

Tisíce uznávaných referencí a doporučení. —
obrázkové cenníky, rozpočty, vzorky a hotové zboží
k výběru franko.

Bez velkoměstské režie ve vlastních dílnách a
domích, levné pracovní síly na venkově, čímž levnější
ceny až o 30%, než všude jinde.

Jubíl. 100 let trvání a 10 let vlastní činnosti.

Adresování vždy domlovné se vyprošuje.

Jan Horák, soukenník

v Rychnově nad Kněžnou

zasílá na požádání vždy

dle roční sezony kolekce

nejnovějších druhů pravých

viněných látek

své vlastní výroby, jakož i tu- i cizo-
zemských.

Četná množství zvláště s kruhů vele-
řádný duchovenstva svědčí o poutivé ob-
sluze mého ryze křesťanského závodu za
dobu více než třicetiletého působení.

Učiňte, prosím, malou objednávku na
zkušku.

Též na splátky bez zvýšení cen!

Volejenné látky na taláry.

OBNOVA

Číslo 11.

Předplatné na čtvrt roku 3 K 50 h
na půl roku 6 K —

V Hradci Králové, dne 17. března 1916.

Inserty počítají se levně.
Obnova vychází v pátek v poledne.

Ročník XXII.

Portugalsko proti nám.

Země bouřlivých revolucí vstoupila konečně do stavu zřejmého nepřátelství proti centrálním mocnostem, zvláště proti Německu.

Tu můžeme křídne zvolati: »Lepší otevřený nepřítel než falešný neutrální!« Portugalsko jest ubohými vasalem Anglie, na níž záleželo r. 1910 hlavně, má-li zůstatí trvalým státní převrat, k němuž došlo krvavou revolucí notorických zločinců. Již ti ozbrojenci a jejich velitelé, kteří křiklavě porušili slavnostní přísahu, byli lidmi bezecnými. Co však teprve říci o těch, kteří uchvátili nejvyšší moc!

Jestliže byly v čerstvé paměti jejich zločiny minulé, ozýval se pak křik do nebe volající portugalského lidu nad kupením ničemností dalších. Nikdy portugalský lid předtím nebyl uvržen do jáma tolik nesnesitelného. Proti vůli pokojného lidu týráno kněžstvo beze všeho soudu, zákeřně usmrcování předáci portugalských katolíků. Všude se henžili náhončí samozvané vlády, aby tajně naslouchající, denuncovali zednářským ministrům každé volné slovo kritiky. Zálře plnily se »podezřelými« tak hustě, vězňové, čekající na řádný soud, zakoušeli taková utrpení, že velké davy raději z novopečené republiky se stěhovaly.

Volby dlouho nová vláda zdržovala. Věděla dobře, že má proti sobě ohromnou většinu lidu. Proto předem zavírala ústa vynikajících nespokojenců popravami, zálře anebo vyhnanstvím, rozšiřovala prohané zprávy o reformách, o portugalském »klidu«, studovala volební terén jako před rozhodující bitvou; roztavila všude na místa nejistá své agitatory a špehy. Když však pozorovala, že skutečný hlas lidu by prostředkem voleb přece jenom pokácel všechna křesla zednářských ministrů, vykoučila pod různými záminkami velkou část obyvatelstva z volebního práva. Zato však přiznala volební právo vojínům — ovšem jen za tím účelem, aby vojsko volilo republikánsky ve prospěch protikatolických despotů. Rafinovaní samovládci už to zařídili tak, že ani konservativní vojini neměli při volbě svobody.

Zkrátka forma voleb byla tak úžasná, že proti ní v tisku projevovali odpor i nepřátelé katolictva. Tak skandálních voleb ještě svět neviděl. Každý špatný prostředek ke špatnému cíli, k udržení tyranie byl vládě dobrý. I svobodomyšlné kruhy portugalské žasly, v jakých klecích se to ocitly.

Ačkoli bylo vření veliké, bylo lze čekati, že se obyvatelstvo smíří se strakatými poměry, jestliže ministersko v státi zebračském konečně podnikne nějaké sociální reformy. Ale generální zkouška usvědčila malé velikány. Ukázalo se, že noví vládcové přišli s velikými a plnými ústy, ale prázdnými kapsami, do nichž radikální výkřiky jim měly zavátí zlatý prach. Zvyšování daně a dělníci, kteří pomohli k převratu, s velikým překvapením sledovali, že se jim »za odměnu« vede daleko hůře než za vlády královské. Když vláda nechťela pomoci po dobrém, vyhrocovaly pumpy, došlo k několika velikým a krvavým bouřím.

Začaly také revoluce politické. Nic divného! Vychovanci bezcitných zednářů zkoušeli své umění na vlastních učitelích. Došlo docela i ke vzpouře námořní. Ze úspěchů takové revoluce v Portugalsku jest hračkou, přesvědčili se sami zednáři při svém bombardování míst, kde tušili možnost odporu. Dvě tři lodi zcela stačí na několik portugalských převratů; jen jest potřebí, aby spiklenci předčasně něco nevyzvonili. Všecka bezpečnost práva kolísala se v republice až do dnešního dne na zčeřených vlnách.

Kdo něco v Portugalsku měl, byl tak bezpečen, jakoby se usídlil v kráteru Vesuvu. Proto také hospodářská podnikavost ochabla. Nač se loptiti, nač střádati ve prospěch hrabivců tajných i veřejných? A zase nová revoluce z bída! Docházelo k nim i za nynější světové války.

Za takých okolností vláda přirozeně váhala přidati se otevřeně na stranu čtyřdohody; vždyť chudinka měla tolik práce s »děláním pořádku« doma! Ale Anglie nutila, hrozila! Když portugalská vláda rozpačitě pohlížela na výzbroj svého nečetného vojska, Anglie zahřmela: »Máš aspoň mladé lidi! Ty nám dej, abychom vyplnili citelné meze-ry, které dělá německá vyryla v řadách našich a francouzských! O výzbroji ještě společně si pohovoříme.« Ostatně Portugalsko jako ubohý sluha musilo stejně mnoho služeb učiniti pro Anglii již před válkou, takže málo padá na váhu nynější otevřená nepřátelství.

Když portugalská vláda kradla Německu lodi, aby je zašantročila do válečných služeb Anglie, nemohlo Německo děle váhati s vypovězením války. Diplomatické styky Německa s Portugalskem přerušeny 9. března a 14. března byl vyzván i c. k. vyslanec rakouský, aby opustil zemi s personálem našeho vyslanectví.

Není-li dosti na velkých porážkách mocných zednářů italských, dostanou svůj mrzutý díl tím spíše voľnomyšlenkáři portugalští. Teď jim ani nepomohou jejich »ideové« náhončí, kteří vystupovali na podlích jiných států evropských, aby portugalské koucky nějak vykrášlili ornamentey lesklých frází. Král Jan Lucemburský zvolal: »Cím více budeme iníti nepřátel, tím větší nabudeme kořisti.« Tak i Rakousko s Německem zcela klidně může patřiti na vyčerpaného liliputána, který se přihlašuje o ránu. Evropský tisk obecně nepřikládá zasažení Portugalska do války zvláštní váhy. Ale snad právě proto k stětnosti musilo dojiti, aby v Portugalsku poraženém konečně zavládlo trochu skutečné občanské svobody a bezpečnosti.

Provolání k podpoře opomenutých rakouských občanů.

Povznášejícím způsobem obrací se všeobecný soucit účinnou podporou ke všem těm, kteří nezaviněně hrůzami válečnými upadli do nouze a bída. Nyní musíme především pamětlivi býti těch, kteří při vypuknutí války bydlíce v zemi nepřátelské byli z ní vypovězeni. Tyto politováníhodné bytosti potřebují neméně naší pomoci než uprchlíci naší říše, kteří prchají před nepří-

telem, musili opustiti svůj domov, vzavše s sebou na nejvyšší v rychlosti aspoň nejcennější věci, kdežto vypovězeným našim krajanům bylo dovoleno sotva své tělo ochrániti a vzíti s sebou jen neškodnější hotovost, jež sotva dostačila, aby mohli dostihnouti své vlasti. Tak došli naši krajané nebo jejich rodiny, odtrženi od svých životelů, násilně zbaveni všech hmotných prostředků, do své otčiny — vrací se právě na sta vypovězenců do vlasti — a očekávají vším právem, aby jako nevinné oběti krutého boje byli uchráněni zde před bídou a hladem. Mnozí z nich, kteří po řadu roků byli za svým povoláním nebo zaměstnáním vzdáleni ze svého domova, vrací se ještě plni lásky a oddanosti k své staré vlasti, přece však jako odcizení, neboť ani přátelé, ani jejich příbuzní nepodávají jim pomocné ruky a jsou proto více než ostatní poukázáni na štědrou pomoc a podporu.

Velký počet našich krajanů, kteří žijí v dálných zemích, jsou linnými tam ve službách národního našeho hospodářství. Nesmějí se toho ani dovědět, že se zapoměli u nich a jejich rodin ve vlasti a že jsou bez pomoci bíde a nouzi na pospas vydáni. Nemůže se státi, aby jejich oddanost k vlasti byla tím uvolněna, a aby se později ji zlekli v důvěře, že naleznou ve službě jiných účinnější ochrany.

Těchto opuštěných a útrpností zasluhujících nebylo ještě zvlášť vzpomenu a jest proto nahraditi to, co promeškáno.

Jsmé přesvědčení, že stačí jen poukázati k tomu, že potřebují také tyto nutné pomoci, aby nikdy neutu-chačející ochota pomoci a nikdy nepřekonaná všeobecná obětavost byla také k nim obrácena.

Podepsané pomocné komitě pro vypovězené občany rakouské ze zemí nepřátelských snaží se jimi za spolupůsobení vlády radou a skutkem přispěti. Chce nejpříhodnějšími prostředky k živobytí poskytnouti, způsobilým k práci napomocno býti k dosažení výdělku a těm, kteří nejsou jinak potřební pomoci, aspoň dočasně přispěti.

Vyprošujeme si dobročinnou podporu všech svých občanů a žádáme, aby laskavě peněžité příspěvky byly zaslány buď na pomocné komitě pro vypovězené rakouské občany ze zemí nepřátelských, Vídeň III., Am Heumarkt 10 — nebo Dolnorakouskou eskomptní společnost (Niederösterreichische Eskompte-Gesellschaft) ve Vídni I., Am Hof 2., pošt. služenkou č. 104888.

Vídeň, dne 22. ledna 1916.

Pomocné komitě pro vypovězené rakouské občany ze zemí nepřátelských.

Konrád princ Hohenlohe,
c. k. ministr vnitra, předseda.

Průběh války.

Na Balkáně. Od dobytí Drače nebylo z albánského bojiště zpráv. Až 11. března rak.-uherský generální štáb oznamuje, že rak.-uherské vojsko dospělo až k severnímu břehu řeky Vozuzy. Postupu našeho vojska postavily se italské armády dvakrát na odpor, ale vidouce se ohroženy ustoupily a stojí nyní na jižním břehu Vozuzy. Silnicí z Tieri k Vozuze ocitla se v našich rukou nejdříve-

DEPEŠNÍ ADRESA: ALBIBANKA

TELEFON ČÍSLO 83

KRÁLOVÉHRADECKÁ BANKOVNÍ JEDNOTA V HRADCI KRÁLOVÉ ADALBERTINUM

PROVÁDÍ VEŠKERÉ OBCHODY BANKOVNÍ A SMĚNÁRENSKÉ ZA PODMÍNEK NEJVÝHODNĚJŠÍCH - ESKONT SMĚNEK - PŘIJÍMÁ VKLADY NA ÚROK 4%, A VYPLÁCÍ VEŠKERÉ VKLADY BEZ JAKÉHOKOLIV OMEZENÍ - SLOŽNÍ LÍSTKY POSTOVNÍ SPORITELNY ZDARMA

VELKOOBCHOD UHLÍM, KOKSEM A CEMENTEM

ŽÍROVÝ ÚČET U RAKOUSKO-UHERSKÉ BANKY

ČÍSLO ÚČTU POŠT. SPORITELNY 140.273

ŽIVNOSTENSKÁ BANKA FILIÁLKA V HRADCI KRÁLOVÉ.

Telegrafická adresa: Živnostenská.

Telefon č. 111.

Kupuje a prodává cenné papíry; valuty a devisy; provádí rozkazy bursovní na všech tu- i cizozemských burzách; přijímá v úschovu a správu cenné papíry a poskytuje na hodnoty takové zálohy; vede evidenci tahů; obstarává detaché dospělých kuponů, inkasso taženosti, nové kuponové archy; pojišťuje losy a
provádí i ostatní bankov. transakce za podmínek nejvýhodnějších.

žltější ze stavěných cest albánských. Takto ocitá se v rak.-uherské moci celá střední a severní Albanie. — Boje o Verdun účinkují i na Soluň. Anglo-francouzská armáda u Soluně byla totiž přeskupena; přední postavení zaujali Angličané a Francouzové vrátili se do Soluně, aby byli připraveni k dopravě do Francie. — Čtyřdohoda neustává znehodnocovatí neutralitu Řecka. Ministerská rada řecká však poslední zamlkla tři požadavky čtyřdohody.

Italské bojiště. Zpráva našeho generálního štábu oznamuje, že se na sošské frontě zase vyvíjejí nové velké boje. Od 13. března útočí Italové s velkými vojsky, byli však všude odraženi. Tak odraženo bylo italské vojsko v úseku u Plavy, u goričského předmostí na dvou místech, v severní části planiny doberdobské a u sv. Martina. Sobečtí Italové jistě neútočí proto, aby Francouzům ulevili, nýbrž z toho důvodu, aby italská armáda mohla se pochlubit alespoň doma nějakým úspěchem, jenž by zkonejšil rozčilení italského lidu a současně odvrátil nebezpečnost, hrozící italské výpravě.

Západní bojiště. U Verdunu se Němci drží dále a zároveň získali v Champagni, na levém a pravém břehu řeky Maasy. Kořist bojů o Verdun, v obvodu Maasy zvýšila se zatím na 430 důstojníků, 26.042 mužů nezraněných zajatých, 189 děl a 232 kulometů. Za těchto bojů o Verdun nemůžeme již potupně v tisku francouzském o Němcích, nýbrž uznává se německá statečnost a nabádají se Francouzi, aby sami šli do sebe a přiznali neohroženému nepříteli onen obdiv, jaký sami chtějí mít pro sebe. — Ve válečné radě čtyřdohody prohlásil předseda francouzský generálissimus Joffre jménem vlády francouzské, že Francie vzhledem na povážlivou situaci u Verdunu všechno své vojsko soustředí na půdě domácí a vzdá se všech ostatních bojišť.

Portugalsko ve válce. Od 9. března nastal mezi Německem a Portugalskem válečný stav. Portugalci totiž ve své politické a zejména hospodářské závislosti na Anglii přinuceni byli zabavit německé parníky ve vodách portugalských, následkem čehož Německo vypovědělo Portugalsku válku. A následkem toho byl také náš c. a k. vyslanec v Lisabonu vyzván, aby požádal vládu republiky portugalské o svoje pasy a opustil zemi s per-

sonálem vyslanectví. Ve čtyřdohodě se již počítá, kam vrhnou stotisícovou armádu portugalskou.

!! Právě vyšlo !!

Hvězda pokoje

32 kázání k májové pobožnosti o blahoslavenstvích Písmu svatého.

Napsal a proslovil **Antonín Kaška**, děkan v Kostelci nad Orlicí.

Vydáno nákladem Politického Družstva tiskového v Hradci Králové jako číslo 26. »Knihovny Obnovy.« Stran 120, úpravy nedělních a svátečních kázání »Pravdou ke ctnosti« téhož autora.

Cena brožovaného výtisku K 1-70 franko.

Byla-li duchovenstvími kruhy přijata sbírka lidových kázání »Pravdou ke ctnosti« s takovým nadšením, jak svědčí četné objednávky, nepochybujeme, že sbírka májových promluv neméně všelého přijetí nalezně.

Zakázky vyřizuje

Družstevní knihkupectví v Hradci Králové.

Politický přehled.

Svaz něm. říšských poslanců z Čech konal 14. března ve Vídni schůzi, v níž prohlásil, že souhlasí plně s usnesením valné hromady něm. zemských poslanců z Čech, kteří odmítají jakékoli rozšíření zemské samosprávy na úkor říše a očekávají, že zemská samospráva Čech zdokonalena bude zákonem stanovením práva sebeurčovacího a sa-

trpčnosti, všechna sklamaní přetrpěli, nezůstali klidnými. Neznášeli se, by utlumili všeobecné pobouření, neboť zdálo se to marným počínáním. Bolest i rozhořčení zradili se v jejich obličejích; jedni obrátili své truchlivé obličejce, aby setřeli si tekoucí slzy a druhí, ačkoliv uplynulá léta schladila v nich žár vroucí krve, přece zatínali zuřivě pěsti. Co se stalo, že zničen byl mír, štěstí i záviděníhodný pokoj, na něž si pokojní i početní obyvatelé ispastrerů tak navykli?

Přepadly legie římské nanovo území, jehož nikdy dobytí nemohly?

Odvažil se snad Augustus objeviti se před Basky, kteří ho tak často pokoušili?

Vládyně světa nemá již legií ani vojůvůdců, které by k boji vedla. Jest tomu již dávno, co ztratila plášť imperatorský; jest tomu již dávno, co orkán smetl a její hlavy korunu světa. Po trůně Caesarově následoval trůn nástupce Petrova; Tito dobyli učením Kristovým, kázáním a dobrými příklady mnohem větší impérium než ono, kterého jiní mečem dobyli. Snad Ordoneo, ničemník, zvedl se ze své hrobky a blížil se v čele Leoneských a Asturských, žádostiv pomstítí porážku u Arrigorriaga?

Nikoli! Princ Leonský dříve dále pod svým kamenným náhrobkem v Paduře de Arrigorriaga. Nic nemůže ho již vzbuditi mimo zvuky trub při posledním soudu.

Přidána bolestí i hněvu mladíků jest jiná. Kdyby přítomnost cizinců uváděla v nebezpečí neovislost Biskaje, střetly by se panny slzami svými podlamovati bojovnost svých bratrů;

mosprávy něm. národa na základě národního rozhraničení správních okrsků a krajského uspořádání Rakouska po válce. Výkonný výbor svazu také zmocněn, aby zjistil, lze-li docílit, aby něm. soc. demokratičtí říšští poslanci z Čech ujali se základních požadavků něm. národa z Čech.

V Bulharsku předložila vláda sobraní zákonnou osnovu o zavedení Řehořského kalendáře ode dne 1. dubna 1916. Všechny termíny mají býti podle zákonné osnovy datovány o 13 dní dříve. Pravoslavné svátky budou tohoto roku slaveny současně s katolickými. Většina opozičních stran souhlasí se zavedením Řehořského kalendáře.

Porady severovýchodních států. Dne 11. března skončeno v Kodani vyjednávání ministrů z Dánska, Švédska a Norska. Projednány různé otázky, které vznikly v uplynulém období po schůzce králů v Malmö v prosinci 1914. Projeveno opět přání po zachování loyální nestranné neutrality a aby dále bylo pokračováno v dosavadní součinnosti, a za tím účelem aby se konaly schůzky členů nebo zástupců vlád, když by toho poměry vyžadovaly.

Ve Francii mají také krizi. Ministr vojenství Gallieni podal žádost za propuštění, prý ze zdravotních důvodů, ale prezident Poincaré žádost jeho nepřijal. Bezprostředním důvodem k podání žádosti za propuštění byly Gallienimu události u Verdunu, vlastní však příčinou jest napjatý poměr mezi ministrem války a parlamentem.

Krise v Itálii. S vládou Salandrovou nejsou spokojeni ti, k vůli nimž hanebně zradila Rakousko a kteří chtěli, aby vypověděla válku i Německu. Válku Německu vypověděti vláda se zdráhá, po straně přiznávající, že se ohává války s Německem; váhání vlády jest ovšem vodou na mlyn oněch stran, jež byly proti tomu, aby Itálie opustila svou neutralitu. Socialisté jsou také proti válce. Vláda, ježž činnost v hospodářských opatřeních se nepřiznivě posuzuje, nezodpovídá dotazy, války se týkající. — Ministerská krise má prý svůj původ v Londýně. Mezi vládami anglickou a italskou zavládá totiž od delší doby jisté napětí, neboť Itálie nechce prý dostatečně podporovati moc anglickou na různých bojištích. Proto Londýn počal pracovati také intrikami proti nynější vládě italské.

naopak hleděly by ji tím více rozplameniti, by do boje se vrhli. Kdyby cizinci překročili hranice, neměli by mladci i starci ni jediného okamžiku prázdnými slovy a jalovými výrazy, nýbrž pospíšili by si, aby v čas dorazili na své místa, hotovi dáti život svůj za neodvislost vlasti.

Vidíte tam onen pěkný domek, výšinu korunující, obklopený kaštaný a ořechy? Obalili se tyto stromy na jaře listy a květy, zastíní domek úplně; dnes však lze jej dobře spatřiti, ješto jsme uprostřed zimy.

Tento domek jest obýván Martinem z Lancariz-u, od nějaké doby vdovcem, a jeho dezerou Marie, jež v celém okolí nijak jinak se nenazývá než růže Ispastrerská; Marie jest dříve osmnácte jar dítající a krásná jak úsměv anděla a právě tak dobrá jako krásná; proto všickni ji milují, proto ji zbožňují.

Jest tomu již dávno, co své něžné srdce věnovala soudruhu svých dětských her, Pedrovi z Belandie, hezkému a veselému jinochu, jenž rovněž všemi byl milován. Láska mladých lidí nebyla pro nikoho tajemstvím a víra, že v krátkém čase nerozlučitelným svazkem budou poutáni, byla všeobecná.

Nešťastnou náhodou došla pověst o vzácné kráse Mariině k uším Saneha Ortiz-e z Mendiguny, starce, jehož surové očiště ani léty se nezmírnilo a jehož milostná dobrodružství byla známa v celé zemi. Jeho jméno každý vyslovoval s ošklivostí a odporem. Ortiz z Mendiguny byl nebezpečný a nevědomitý záletník a bylo

Feuilleton.

Baskické povídky.

Vicente de Arana:

Růže ispastrerská.

Přeložil JIŘÍ Ronovec.

Proč pláčete, panny ispastrerské? Proč prozrazují vaše obličejce, jindy usměvavé, tak hlubokou bolest? Proč lomíte rukama s tak prosebným pohybem a zvedáte k nebi své krásné oči, plné slz?

Ženy v přední kostelní vám povědí, že věk váš není věkem nářků, ale věkem smíchu, tance a zábavy. Povědí vám, že obličej panny musí se vždy ukazovati usměvavý a růžový jak červánky, jež do zlata zbarveny jasné po nebi stoupají, aby zemi rozjasnily a srdce člověka potěšily. Ale ach! Staré ženy v přední kostelní ispastrerské dobře vědí, že by marně dnes napomínaly, abyste usušily slzy svoje. I ony pláčí, pláčí hořce; bylo by možné, abyste také vy neplakaly? Bylo by nějaké panny, která by neplakala, vidouce matky stápněti se v slzách?

Stalo se cosi vážného v Ispastru, něco, co myslí pobouřilo, něco, co každým srdcem zachvělo.

Zatím co panny a stařeny truchlivě plakaly, byli mladci, na jejich obličejích zřetelné bylo více hněvu než smutku, shromáždění na širokém prostranství před kostelem, kdež hlasitě a s neobyčejnou vášnivostí hovořili.

Sami starci, jejichž otuhlost čela vědoma byla jedinými stříh, jež všechny bolesti, všechny

Prohlášení „Spojené strany katolické“ v Čechách.

Vážené doba, již český národ hledí větší, vyvíjí se, aby politický útvar jeho byl co možná nejjednodušší a tím i nejusnadněnější.

Doba poválečná musí najít český národ pro politické události, které nezbytně budou následovat, připravený.

Tato nutnost uznávána jest všemi českými stranami bez rozdílu, a proto obě strany katolické, totiž česká strana křesťansko-sociální a národně-konzervativní katolická rozhodly se s tímto důsledkem přispět k usolení českého národa tak, jak toho válečné nynější poměry vyžadují.

Na základě jednomyslného usnesení praesidia schůze národně-konzervativní katolické strany se dne 27. ledna 1916 a širšího výkonného výboru české strany křesťansko-sociální ze dne 28. února 1916 usnesla se praesidia těchto stran na následujícím prohlášení:

1. Oba výkonné výbory praesidia stran národně-konzervativní katolické a české strany křesťansko-sociální slučují se dnešním dnem definitivně v jeden celek.

2. Ve schůzích takto rozšířeného užšího a širšího výkonného výboru předsedati budou střídavě bývalí předsedové obou stran nyní sjednocených, po případě v jich zastoupení bývalí místopředsedové. Na venek zastupují výkonný výbor rovněž bývalí předsedové sloučených stran, po případě bývalí místopředsedové.

3. Následkem tohoto oboplného usnesení sestavují dnešním dnem obě bývalé české katolické strany dvojí činnost a vstupuje v život jediná česká strana katolická v Čechách.

4. Jedním z definitivních změn názvu strany je pouze valný sjezd strany kompetentní, přijal sloučené strany katolické až do doby valného sjezdu strany oficiální název: „Spojená strana katolická.“

5. Majíc na zřeteli účel svého splnění, jakož i zájem celonárodní, ochotná jest spojená katolická strana připojit se k obhystanému soustředění českých stran a spolupůsobilosti k založení všečeského národního výboru.

V Praze, dne 4. března 1916.

Za praesidium strany národně-konzervativní katolické: praesíd Dr. Josef Burian, předseda, ředitel Ervín Cervinka, místopředseda.

Za praesidium české strany křesťansko-sociální: statkář Frant. Šabata, předseda, univ. profesor Th. a PhDr. Frant. Kordač, místopředseda.

Kulturní jiskry.

Adresa Svatému otci. Na konferenci hlavní rady pro péči o obyvatelstvo ve Varšavě bylo usneseno, zaslati Svatému otci adresu díky. V adrese té vylučuje se nynější stav země, pokud jde o zásobování potravinami, a vyslovují se Svatému otci nejserdečnější díky za jeho intervenci u vlády anglické, aby byl získán souhlas Anglie k dovozu potravin do království polského.

málo vsi v celé Biskají, ve kterých by nebylo pamětníků jeho čistých kousků. Náležel ke straně Gamboinů; byl avými soudruhy nenáviděn, nedali však ničeho na sobě znáti, ješto podpora mocného Sancha byla jim v ustavičných rozepích proti stoupencům jich protivníka Oneya nepostrádatelnou. Krása Mariina učinila na něho tak hluboký dojem, že si umínil dosáti jí za každou cenu. Jeho zločinné přání ztroskotalo o ctnost krásného děvčete, které nezapomnělo naučení, jež jí dala její dobrá matka. Tu připadl Mendiguna na myšlenku odvléci ji násilím z jejího rodného domku; ale zapudil brzo tuto myšlenku, neboť obával se následků, jež by z toho povstati mohly. Věděl, jak velice jest milována růže Ispasterská v celém okolí. Obáva se, že by mnozí proti němu zbraně povzvedli a jeho staří nepřítelé by toho využili k novým rozbrojům. Byl by pak nucen utéci se do Francie a přenechati své zámky, své statky, všechno své jmění jich milosti, neboť byl přesvědčen, že by žádný rytíř z celé Biskaje nepřijal jeho hájení, kdyby dopustil se tak sprostého činu.

Z tohoto důvodu a pak že neměl žádného vlastního syna, aby mohl mu zanechati své jméno i své bohatství, rozhodl se, že požádá Martina z Lancariz-u o ruku jeho dcery.

Martin z Lancariz-u miloval svou dceru, ale byl při tom mužem velice hrabivým, jenž považoval bohatství za nejvyšší cíl, po němž lidé mohou toužiti. Jeho veškerá láska soustředila se na staré ořechové truhlici, ve které starostlivě opatroval své úspory v lesknoucích se zlatcích.

Jak L. Klemens, malíř malých historických, zejména kostelních, náleží v Hradci Králové dne 3. června 1823. Po absolvování studií navštěvoval od r. 1844—48 c. k. niařískou akademii ve Vídni. Práce jeho vynikají životí barev a něžností postav. V Hradci Králové jsou od něho malovány obrazy Křížové cesty v kostele Nanebevzetí Panny Marie, které dala zříditi paní Konstanie Riedlová, zdejší měšťanka, za 600 zl. konv. m. Mimo jiné obrazy maloval na stěně v kapli školských sester v Hradci Králové čtyři evangelisty a dva v městském pivovaru. — Velice zručně a dovedně namaloval podobiznu biskupa Ilana v osobní velikosti. Podobně i vyzdobil Křížovou cestou kostely na Pouchově a v Cerekvici. Oltářní malby od něho jsou: v Třebetovicích sv. Filoména, na Pouchově sv. Jan. Nep. a Kristus na kříži, v Cerekvici sv. Jan. Nep. a sv. Vojtěch, v Opatovicích Srdece Pána Ježíše a Panny Marie, v Bílém Kostelci sv. Josef a Panna Maria, v Novém Hradci Král. Narození Krista Pána a sv. Josef, na Janském vrchu u Trutnova sv. Vojtěch, v Bohdašíně Panna Maria královna nebes, ve Skuhrově tožé. — Mimo to pracoval různé práce pro faráře Lichtenberga v Kartouzech u Jičína, pro archiváře Svobodu a pro Václ. Petinu rytíře z Čechorodu atd.

Hradecký rukopis jest název velmi dležitě sbírky různých staročeských památek, nalezené v Hradci Králové, odkudž dostal ji Dobrovský darem od biskupa Haje. Posléze dostala se do knihovny jiskovické. Hradecký rukopis pochází v nynější podobě asi z polovice XIV. stol. a obsahuje legendu o sv. Prokopovi, bajku o líse a džbánu, satiru o řemeslnících a několik skladeb duchovního obsahu. Tiskem vydáno něco z něho od V. Hanky, celý pak otiskl od Ad. Patery 1881 za pomoci prof. Martina Hataly nákladem Českého musea. Již r. 1799 vydal ji Puchmayer v Sebrání básní a zpěvů, r. 1808 vytištěna s ilustracemi ve Světlozoru. — Legenda o sv. Prokopu. Legenda tato má za předmět život českého světce a proto také složená jest na základě domácích pramenů. Líše, kterak sv. Prokop na učení vysehradském prospíval v slovanském jazyce a zvolen byv kanovníkem na Vyšehradě, zalíbil si život poustevnický. Usadil se nad Sáraznou. Tu vystavěl mu kníže Oldřich klášter, v němž Prokop žil jako opat, významě se mnohými skutky zázračnými. Zemřel r. 1055. Legenda pak dále vypravuje, jak za knížete Svytlahněva mnši slovanští z kláštera sázavského byli vypuzeni a latínští na jich místo usazeni, až za Vratislava opět do kláštera se vrátili. — Složená byla od některého mnicha kláštera sázavského. Pramenem byla mu jednak tradice o sv. Prokopovi v klášteře zachovaná, jednak kronika mnicha sázavského. — Bajka o líse a o džbánu, zachovaná v rukopise hradeckém, jest jediná zbyvající bajka (kromě některých narázek v jiných staročeských památkách na bajky nyní neznámé), která jest původu domácího, slovanského. V cizonárodních sbírkách bajek podobného obsahu práce se nevyskytuje, zato však známy jsou podobné ve sbírkách slovanských. Základní myšlenka morální, kterou skladatel sám naznačuje v posledních čtyřech verších, jest, že se i chytrý člověk mnohdy dopustí zpozdilosti. Je to myšlenka pro bajku vhodná, a také obraz ze života zvířecího, jímž se tato myšlenka znázorňuje — kterak líška, obraz chytrosti ve světě zvířecím, ztratila život svůj džbánem, jest vhodný a pěkně provedený. Tak se líška přemýšlí, svůj život marně ztratila; od džbána z bíny slepeného zhyla líška života svého. — Satiry o řemeslnících. Práce tato patří k nejzdařilejším mravoučným skladbám staročeským. Vylučuje a tepe zlořádu a nepravosti sedmi stavů: ševců, konšlů, kovářů, sladovníků, lazebníků, fezníků a pekařů. — Desatero kázanie Boží. Je to vel-

ce oblíbená mravoučná báseň staročeská. Probírá se v ní jednotlivé příkazy Boží a při každém se vytkne trojí druh hříš, kteří proti němu hřeší, jímž hrozí se odsouzením a věčnými tresty, nezanechají-li svých hříšů. Jednání těch, kteří proti příkázání Božímu hřeší, naznačuje se jen někdy krátce, někdy však celou povídkou. Z povídek těchto některé jsou původní, jímž skladatel tepe zlořádu výhradně za jeho doby v Čechách se vyskytl, některé však, počtem 3, jsou vzaty ze středověké sbírky, řetěné „Gesta Romanorum“. Takto zuve se sbírka proto, že většina povídek jest původu římského, ale mnoho také orientálního. Do českiny přeložena Gesta R. okolo r. 1400 a zachována v univ. knihovně pražské. — V.

Záložna v Hradci Králové, Janské náměstí č. 163.

Vklady na knížky 4% — Půjčky. — Úvěry osobní. — Zálohy. — Šekompt štít a směnky.

Obrana.

O náboženském přesvědčení napsal v o. čísle „Ženský svět“: „Náboženství jest odbytou věcí“ — hlásají mnozí. Ano, jen kdyby dodali: pro mne, pro A, pro B atd. Pokud neslyším hudby, nevím, co jest to hudba... Pokud jsem ucpána předsudky proti Bohu, necítím, nepoznávám Boha. A pak čestné jest říci, ptají-li se mne: Ty alyš? Neslyším! Já neslyším. Jak divné, že druzí alyši! — To odpoví pravdivý, zatím co ohluhlý a klamem posedlý bude volati: Já neslyším, ale vy také neslyšíte, neboť neslyším li já, nemůžete ani vy alyšeti!

Nenazýváte nás vlastně lháři, vy, jímž náboženství, jímž Bůh jest hodnotou neznámou? My vás lháři nenazýváme — buďte i vy k nám spravedliví! My alyšíme, vidíme, cítíme jej; proto jej vyznáváme. Váš předsudek je klamný — dejte jen pozor, aby nebyl nečestný a zaslepený. Z klamu vyvádí snaha po upřímnosti; ze lži a urputnosti nic vás nevyvede, kromě té analýzy.

Tedy již v kruzích liberálních začínají se hledati pozitivní hodnoty náboženské také. Dost dlouho se tu prováděla pětost politika. Mohlo se jasně seznati, že víra živá, činná, činná prostupuje celý život jednotlivců i veřejný život celých společností. Žádná idea tak mocně neřídí všechny kroky lidské jako náboženství. Ale přes to se říkálo pohodlně, polovičatě a nelogicky: „My nejsme proti náboženství, ale — víra jest záležitostí soukromou.“ Náboženským zásadám shovívavě se popírával pensijní útlak do vyměnění spolu s příkazem: „Ať se neopovíráš hlasitě mluvit, o nějaká veřejná práva se hlásiti.“

Zatím však celá povaha každé konfese volala důrazně: „Buď anebo! Musíte připustiti, že mé zásady, obsahující příkazy i pro život veřejný, mají právo k realizaci; jinak člověk věřící ocitá se v poutech. A myslíte-li, že pro život veřejný víra se nehodí, pak jen důsledně řešte otázku náboženskou dále. Pak totiž ani ty zásady, které pokládáte za méně významné pro celé společnosti, nezaslouží tolerance. Vždyť přece každý životní názor jest nejdůležitější pákou lidských úkonů a nadějí. Tedy buďte popřejte více triumfální pochod anebo — až ovšem předložíte neklamné důkazy nutnosti toho —

Kolikráte za den otevřel tuto ctihodnou truhlici! Jak leskly se jeho zraky, když prohlížel si své drahocenné poklady!

Proto s velikou radostí přijal návrh Sanchův; návrh, který v jeho očích obsahoval pro Marii štěstí a bohatství. Proto určil pevně den svatby, aniž by se v nejmenším tázal růže Ispasterské, neboť Martin nepochyboval, že dcera jeho bez reptání poslechně.

A vakutku tak bylo. Když s ní otec sdělil, že v několika dnech svou ruku pánu z Mendiguny podati má, nevydalo nebohé dítě ani vzdechu. A přece pomyslíla na bolest nebohého Pedra, kdyby uviděl ji jako ženu jiného. To propůjčilo jí poněkud síly, by odporovala a řekla, že „rdce její není volná... Ale když její mírné oči pohledly v otcův přisný obličej, poděšila se tak, že nemohla úst otevřiti.

„Ach, má drahá matko!“, myslila si, „proč nejsei zde, abys mě chránila? Prosím Boha, by mě dříve k sobě povolal, než budu s tímto mužem spojena, který ve mně vzbuzuje jen bázeň, ošklivost a opovržení.“ — Dnes jest den, kdy má se svatba odbývati. V několika hodinách bude Marie z Lancariz-u bohatou a vznešenou pánou v Mendiguně. Sancha jest již v Ispasteru; přišel ještě za ranního šera, následován několika sluhy a ubytován v domě své nevěsty, s kterou okamžitě po obřadech do Ermua odebrati se zamýšlel. V několika hodinách bude růže Ispasterská ohoří Sanchovou; něžné mladé děvče spojí se na vždy se surovým guvernérem. Něžná hrdička spojí se nerozlučitelnými svazky s krutým sokolem, svým přirozeným nepřitelem.

Proto pláči panny ispasterské, proto hnětem rozpálení jsou jinoši a hrozí, že vniknou do domu Mariina a umrtí ničemného Mendiguna a donutí lakomého Martina, by ruku dcery své dal dobrému Pedrovi z Belandie.

Plačte, plačte, panny ispasterské! Divoký dravec chce vám uloupiti něžnou hrdičku, kterou tak milujete; nemilosrdná ruka chce zlomit stonek nejkrásnější a nejvonnější všech růží, nádhernou růži ispasterskou.

* * *

Jak krásnou jest Marie! Bolest jejího těla odráží se podivuhodně od růžové barvy její líci, a proto dostalo se jí jména růže Ispasterská v zemi, kde bledých lící zřídka lze viděti. Její velké, kaštanové hnědé oči jsou mírné a jasné; široké čelo a krásné zaokrouhlené obočí dávají jejímu obličejí majestátního a přisného vzezření. Ale právě naopak zdají se malá ústa býti stvořena jen smáti se. Nádherné zlaté vlasy korunuji důstojně tento obličej královny, bohyně.

Marie jest vysoká a štíhlá; plny něhy jsou všechny její pohyby. Jest nejkrásnější dívkou ispasterskou a mnozí ujišťují, že v celém kraji Busturie nenalezne se druhé, která by se jí mohla rovnati. Pověst o její kráse nerozšířila se jen v Lequeitio, Guizaburuago, Bedarono a v městech sousedních, ale doletěla až k smavým břehům Urolo, jenž vyvěrá v pověstných skalách Orduna a zavláhuje krásné město Bilbao. A nelze-li kronika, přišel jistý mladík pěšky, aby si mohl s Marií za nedělního večera za zvuku tamburiny zatančiti, z farnosti Urgoiti do Ispa-

postupuje proti věroučným představám na celé čáře. Pojovčatost, obojetnost vymetá se naposled vřava. — Proto není divu, že konečně dochází k řešení logického a důstojného i v kruzích těch, které se do našeho tábora počítati nechtějí.

Katolictví — síla Rakouska. Rakousko přesto, že je směsicí různých národů, zachovalo si jednotu a sílu obdivuhodnou: k tomu kromě jiných činitelů přispěla hlavně katolická víra rakouských národů, která je sdružovala a národnostní sváry tlumila. Jakým sbratřením a manifestací jednoty Rakouska byl na př. Eucharistický sjezd ve Vídni r. 1912, kde všichni národové byli zastoupeni v nadšené jednotě a svorně kráčeli v průvodu třídami vídeňskými a tužili se k svému mocnáři! Tento moment by státníci rakouští neměli nikdy pouštět z paměti! Co v jiných státech nahrazuje jednotu národnostní, to u nás působí jednotu víry. A jest ranou do srdce Rakouska každá rána proti této jednotě náboženské. Národ náš velice trpce zakusil, jakým oslabením a neštěstím jest rozdrobení náboženské.

Úvěrní družstvo Eliška

zapsané společenstvo s r. o.

v Hradci Král., Adalbertinum.

Přijímá vklady na vkladní knížky a účty. — Úvěry osobní a živnostenské za podmínek nejvýhodnějších. **Vkusné střádanky**

Za válečného ruchu.

Připravujte se! Podobá se, že bude vysvána nová válečná půjčka. Kdo z majetných kruhů dřívě většího obnosu neupsal, zajisté nyní svou liknavost napraví, povzbuzen jsa horlivým upisováním jiných ve lhotě minulých. Upozorněte všude své známé, jak pokročila naše vítězství od posledních půjček, která zaručují obnosům státu svěřeným plnou bezpečnost a výhodné zúrokování.

K válce s Portugalskem. Portugalsko upadalo od r. 1910, kdy prohlásilo se republikou, stále hlouběji do vnitřních zmatků a rozvrátů, do hospodářského zblednutí — krátce řečeno ve stav úpadkového státního hospodářství trávající již drahá léta za dřívější monarchické státní formy. Držela je nad propastí všestranného rozkladu pouze pomocná ruka Anglie. Portugalská republika byla vasalským státem Anglie a dle jejího rozkazu musila konati protiněmecká jednání, která jí nyní vynesla vypovězení války Německem. Portugalsko dle sčítání z r. 1911 má 5,980,065 obyvatelů. Roku 1912 vystěhovalo se z Portugalska 88,929 osob. Rozpočet na rok 1913 — 14 vykazoval 75,89 milionů eskudů (eskud — asi 5 K) příjmů, 74,91 mil. eskudů výdání. Portugalské osady v Africe, ostrovy kapverdské, Guinea, St. Thomas a Principe, Angola a Mozambik mají 2,070,000 čtverečných km s 6,460,000 obyvatelů, v Asii (Zadní Indii) 918 čtver. km s 810,000 obyvatelů. Tyto osady jsou úplně pod dozorem anglickým v ohledu hospodářském. Portugalské území v Evropě měří 91,943 km. Dle branné soustavy, zavedené r. 1911, má portugalská armáda čítati v míru 30,000, ve válce 260,000 vojáků. Do roku 1922 měla být provedena reorganizace, která měla Portugalsku opatřit ve válce 500,000 vojáků (aktivního stavu, zálohy a milice). Následkem neustálých vládních zmatků a peněžní tísni

steru. A farnost Urgoiti leží u paty obrovského Gorcea v dalekém údolí Orozeo.

Oh, nešťastná hodina, ve které dolétla do údolí Ermua pověst o neskonale krásné Marie z Lancariz-u! Nešťastná hodina, ve které pán z Mendiguny ohlásil o krásné růži Ispasterské uslyšel!

• • •

Pověst o nastávajícím sňatku rozšířila se rychle v předních sousedních chrámech. Ale zpráva tato nepřekvapila již nikoho, neboť již drahý čas nebyl záměr Sanchův a jejího Martina tajemstvím; též bylo tomu již dávno, co mladí z okolí přisahal, že nevolí k vykonání tohoto ničomného záměru, i kdyby měli k násilí sáhnouti.

Nyní nadešel okamžik činu. Nesmější ztráceli ani okamžiku. Zapomněli snad, co slavnostně přisahal? Ne, stokrát ne! Vidíte je, jak práce své opustili a pěšinami do Ispasterského táhnou. Vidíte je, jak běží strachem, aby přišli včas, by překazili toto neslýchané spojení.

Široké náměstí ispasterské naplňuje se lidmi hustěji a hustěji, čím více blíží se hodina svatby. Ale v tomto pohutém množství ohybí ten, jenž zde býti má, by je vedl, jemuž nejvíce na tom záležitosti má, aby se sňatek neuskutečnil, jedním slovem, Pedro z Belandie. Všichni ptají se po něm, ale nikdo nemůže dáti uspokojivé odpovědi. V tomto množství, které jako bíčované morské vlny se pohybuje, není nikoho, kdo by byl viděl Pedra, nebo věděl, kde se nalézá. Ode tří dnů zmizel z vesnice.

zůstává většina tohoto kontingentu na papíře; německé listy soudí, že Portugalsko má 100 000 vojáků vyzbrojených, ale nevalně asi vycvičených a málo bojových. Doba výcviku je nestejněměrná, kádry jsou slabé, vzdělání důstojnického sboru velmi nerovnoměrné. Duch vojska je zeslabován také politickými agitacemi, zasahujícími stále do armády. Válečné loďstvo portugalské je nepatrné; má úplně zastaralý pobřežní pancéřník z roku 1876, čtyři zastaralé chráněné křižníky, z nichž nejnovější je z roku 1899, osm dělových člunů, tři torpédoborce, čtyři torpédovky a jednu ponorku. Německé a portugalské území stýkají se jen v Africe. Německá východní Afrika hraničí na jihu s Mozambikem, osadou portugalskou. Tam však již vojska německá a portugalská spolu válčila skoro od začátku světové války, takže nepřátelství, trávající fakticky, bude jen proměněno ve formální válku. Přiměje-li dohoda portugalskou vládu, aby vojska portugalská bojovala nyní v řadách dohodových, je dosud nejisto. Anglie namáhala se loni působiti v tomto směru na Portugalsko, nedosáhla však tohoto cíle. — Našinec.

Díky invalidů pepeži. Z Vídně se oznamuje 11. března: Prostřednictvím sv. Stolice z ruského zajetí osvobození rakousko uherští váleční invalidi zaslali papeži děkovnou adresu. Diplomatičnou cestou došla nyní odpověď, která jest obsažena v tomto rozkaze ministerstva války vojenským velitelstvím: „Zasláný děkovný přepis Jeho Svatosti papeži způsobil tomuto velkou radost a uspokojení. Jeho Svatost vyslovila všem, kdož tento přepis podepsali, svůj dík a dala jim, jakož i jich rodinným příslušníkům apoštolské požehnání. O tom mají býti nyní ještě ve vojenských zdravotních ústavech dleci vyměněni invalidi zpraveni vešiteli.“

Papežova odpověď na pozdravný list uherských biskupů. Papež Benedikt XV. odpověděl na pozdravný list uherských biskupů, kde projevovali své stolici svou vděčnost za její snahy ve prospěch míru a osvobození válečných zajatců, dopisem, v němž se m. j. praví: Váš bolí hrůzy válečné a slibujete, že uvážíte všecko to, co jsme pro lásku Krista Pána podnikli na zmenšení a zmírnění válečného neštěstí, a že budete lkáti k Bohu o mír, po němž my všichni tak vroucně toužíme. Váš dopis a hodnoty, které zaujímáte, jsou nám zárukou za všecko to, čeho s nadějí očekáváme od horlivosti svých vroucně milovaných bratrů a co se srdcem vděčným vítáme a stejnými pocity opětuje, a zač jednak jakožto zástavu nebeského blaha, jednak jako důkaz své blahovůle láskyplně udělujeme své Apoštolské požehnání v Pánu Vám všem svým milým synům a vysoce důstojným bratrům, jakož i Vaším stádním, nad nimiž bdi Vaše starostlivost a Vaše horlivost.

Statistika zločinnosti v Srbsku měla býti známa dříve, než některé kruhy začaly této zemi příliš pochlebovati: Policejní prezident srbského hlavního města, dr. Dušan Djoka Alimpić, uveřejnil krátce před válkou statistiku zločinů v Srbsku. V době 1905 až 1909 bylo spácháno 2300 vražd, 202 vraždy dětí, 1892 pokusů vraždy, 653 loupežných vražd, 3240 založení požárů a 10,538 případů sprostých loupeží. Skoro 20,000 zločinců u obyvatelstva jen 275 milionů duší v pěti letech! A z těchto zločinců nezaměstnávala soudů ani polovice, 54 procent jich se do-

Jeho nepřítomnost v tomto okamžiku vzbuzovala všeobecné podivení. Jedni se obávali, by ruky na sebe nevolali, druzí se domnívali, že upadl do nějaké ležky, kterou mu Saneho nastrojil; ba nechyběli ani tací, kteří přepisovali jeho nepřítomnost nedostatku zmužilosti.

Mnozí se domnívali, že neopomenou dostaviti se v pravý čas a proto obraceli úzkostlivé zraky k silnicím, které na prostranství vedly. Ale všichni trpce počítávali, že Pedro není v jich středu, neboť všichni milovali jej jako bratra.

A kdo by ho též nemiloval, toho nejlepšího, nejveselejšího, nejroztomilejšího z mladíků? Pedro jest duší církevních slavností ve vesnici, ohlazen v předních sousedních kostelích; od Lareda až k Devu není ušlechtilějšího tanečníka a tak neúnávného. Jest zároveň nadaným veršovcem, jenž v četných poetických pracích krásy Biskaje a Guipurzoa opěval.

Ale proč se skrývá v tomto rozhodném okamžiku? Hodina se blíží, svídky již na oltáři rozřaty, kněz očekává snoubence.

Lidé jsou netrpěliví, když vidí, že Pedro se neobjevuje. Ohnivější radí, by na něho nečekali, ale jednali. Leč většina se zpěčuje. Jaké mají právo, mařiti tuto svatbu? S Pedrem v čele, a Pedrem, který Marii miluje, jsou hotovi ke všemu.

Hodina se blíží; hodina se bije a Pedro nejde. Ubohá Marie! Ubohá růže Ispasterská! Bylo by možné, aby zanechal tě tvůj milý tvému osudu? (Dokončení.)

vedlo různým způsobem vyhnouti. Obzvláště a trošce. Věk a zdatnost, vzhled a tělesní vrahové byli již propuštěni na základě milosti po roční a tříleté žalosti. Založení ohnalo se vůbec zřídka kdy trvalo. Byla tedy snaha spočítat pr. sádku zločinců a společenství 100,000 až 200,000 osob, které vřede zvedla drze hřadu. V celé zemi kvetla živnost loupežných vražd nevyhladitelně.

Poštovní doprava do Portugalska jest přechodně zastavena.

Na nalepě a raněné vojny, stročky a vědy, zavěšují. Červený kříž a nezaměstnané katolické dělnictví ráčili dále věnovati P. T.: Barbora Krejčová, Česká Třebová 2 K, Anna Šinkorová, Zhoř 1 K, Vzajemnost, Hronov 2 K, farní úřad v Borohrádku 20 K, Marie Blážíková 5 K (a na Kampu 5 K), nejménovaná z Č. Skalice 3 K. — O další sbírky a dary na Zemský svaz katol. Orla v Hradci Král. se prosí.

Breviarium Romanum

vydání čtyřdílné (Ed. Pustet), k němuž přivázáno Proprium bohem. a Lectiones Contractae v ceně od 50 K do 120 K.

Objednávky vyřizuje

DRUŽSTEVNÍ KNIHKUPECTVÍ
v Hradci Králové **Adalbertinum**

Církevní věstník.

Zprávy diecéšní. Vyznamenání jsou u příležitosti generální kanon. visitace ve vikariátu Dolno-Královickém pp.: Fr. Machač, děkan v Dol. Královickém, jmenován správcem vikariátu s propůjčením Exposit. canon. Fr. Tejkl, farář v Křešíně, jmenován bisk. vikářem. Expositorium canonicale obdrželi pp.: Václav Lachman, farář v Borovnici, Josef Najvrt, farář v Čechčicích, Fr. Viša, farář v Hněvkovicích, Ludvík Souček, farář v Keblově, Jos. Klapka, farář v Křivčovicích, Fr. Šáda, farář v Lukavci, Boh. Dvořák, farář ve Vládkovicích, Václav Stýblo, farář v Zahradce, Ant. Vlasák, farář ve Zhoři. — Ustanovení jsou pp.: Jos. Smlísek, farář v Č. Petrovicích, za faráře ve Mlýčce, Václ. Oliva, admin., za faráře v Radhoši, Jos. Frey, admin. ve Mlýčce, za faráře do Telci, Jan Prokeš, exposita ve Stříteži, za faráře do Něm. Vyskytné. — V Pánu zesnul: Ferd. Blecha, jubilar. konsist. rada, b. notář, děkan n. o. v Solnici, † 8. března (nar. 1837, vysv. 1861). — Uprázdňené místa: České Petrovice, fara patron. Karla hr. Stubenberga, od 1. března. Křešín, fara patron. nábož. matky, od 9. března 1916.

Bilance Moravské agrární a průmyslové banky.

Správní rada Moravské agrární a průmyslové banky v Brně konala dne 8. března 1916 schůzi, na níž byla předložena bilance za uplynulý obchodní rok, vykazující po srážce správních výloh, daní atd. čistého zisku K 958,398.12, což odpovídá 6.85 proc. výnosu z akc. kapitálu.

Správní rada navrhuje valné hromadě, svolané na 29. března t. r., aby vyplácela byla 5 proc. dividendy, t. j. 20 K na akci, k čemuž jest zapotřebí 700,000 K (oproti 4 proc. dividendě za rok 1914), dotace řádnému rezervnímu fondu K 76,543.98, zvláštnímu rezervnímu fondu pro kursové ztráty při cenových papírech K 64,803.08, pensijnímu fondu úřednickému 70,000 K a po výplatě tantiemy správní radě a dozorčímu výboru zbytek K 4208.56 převede se na nový účet. Tím celkové fondy dosáhnou výše 1,020,000 K, 7.29 proc. v poměru k akci. ovému kapitálu.

Účet ztráty a zisku leží následující položky v kor.:
V ý n o s y:
Přenos zisku z r. 1914 . . . 2,436.— + 277.—
Úroky z běž. účtů, směnek a cenných papírů . . . 5,276.57 — 1,891.113.—
Výnosy obchodu bankovního, zbožím a pozemkového . 1,256.050.— + 577.808.—
Převod z kursového fondu . 24,803.— + 24,803.—
6,569.868.— — 1,888.281.—

V ý d a j e:
Úroky ze vkladů a reeskontov. směnek . . . 4,842.713.— — 1,727.859.—
Služné úřednictva . . . 882.871.— — 8,900.—
Daně a poplatky . . . 292.244.— — 8,921.—
Vydání správní . . . 493.151.— + 42,245.—
Odpisy . . . 68,889.— — 8,490.—
Ztráta na cenných papírech . 24,803.— + 3,088.—
Zisk . . . 958.398.— + 402,564.—

Celkem . . . 6,569.868.— — 1,888.281.—
Čistý zisk je proti loňsku větší o 402,564 K a resultuje především z větších výnosů na účtě odměny a z obchodu se zbožím a pozemky, kdežto výnosy úrokové o něco poklesly. Vysvětluje se to tím, že tentokrát-

te odpadly větší úrokové zisky z eskomptu směnky, dále pak že vzhledem na mimořádné poměry jest nutno trvale míti velké pokladni přebytky, resp. na nepatrný úrok uložené vklady kdykoliv volné, jakož i proto, že značné obnosy dají se k dispozici na přechodní zálohování válečných půjček za nízké úrokové náhrady. Zvýšení výdajů správních odůvodňuje se poskytnutím velkých darů a podpor pro účely válečné péče. Ostatní cifry ziskové i ztrátové nešli se od výkazů dřívějších.

Jinak jest tomu však s účtem rozvázným, jenž tentokrát vyznačuje se pestřejšími pohyby a přesuny, které přivoděny jsou dlouhým trváním světové války.

Tak činí:

Aktiva:			
hotovost pokladni	1915	proti 1914	
	2,089,547.—	+	1,508,484.—
dlužníci:			
v běh. účtech . 82,640,995		+	4,847,496.—
v repozitálních účtech . 5,457,379		—	4,118,963.—
v uložení ihned spl. přeb. . 5,036,391		+	5,036,391.—
v zálohách na zboží a poz. v komis. pr. 3,077,782	46,812,497.—	+	3,269,265.—
Cenné papíry	3,389,604.—	+	867,640.—
Směnky	16,127,951.—	+	8,519,005.—
Devisy, valuty a mince	106,667.—	—	72,953.—
Budovy a pozemky	1,081,877.—	+	252,363.—
Nábytek a zařízení	244,021.—	—	9,450.—
Celkem	69,801,964.—		20,243,124.—

Passiva:			
Akciový kapitál	14,000,000.—		
Reservní fondy	808,600.—	+	38,402.—
Větitelé:			
na běh. účty . 39,992,608		+	23,569,576.—
na vkl. knížky 13,994,848	53,927,454.—	+	1,240,547.—
Reportní větitelé			5,065,848.—
Nevybraná dividenda	4,681.—	+	387.—
Transitní úroky	102,781.—	+	68,496.—
Zbik na rok 1915	958,395.—	+	402,564.—
Celkem	69,801,964.—		20,243,124.—

Z bilance jest zjevné, že ústav pečoval o největší mobilnost, jak o tom svědčí velké pokladni hotovosti, ihned splatné přebytky a zvýšený stav cenných papírů hlavně ukládacích, zhodnocených dle nynějších kursů, v žádném případě ne výše, než jaké byly kursy dne 25. července 1914. Pro mobilnost slouží dále zvýšená zásoba smének, odůvodněná tím, že reeskomptního obliha anebo snad úvěru v jiné formě ústav vůbec nemá. Obnos dlužníků v běžných účtech stoupl o 4,847,495 K 21 h. ve skutečnosti však stav dřívějších dlužníků značně poklesl následkem zlikvidování četných obchodů, a nově povolené úvěry týkají se jen krátkodobého financování státních dodávek, úvěrů aprovisačních pro obce, financování v průmyslu mlýnském a pod. Jsou v tom dále vklady u bank, vázané určitou výpovědí a dočasné lombardy třetí rak. válečné půjčky, již u banky upsáno bylo za 25 mil. K vedle 9 mil. K na půjčku druhou a 3,200,000 K na půjčku první. Vynikající měrou účastnila se Moravská agrární a průmyslová banka na zálohování zboží, většinou importovaného z ciziny a proto udržovala větší pohotovosti neutrálních devis. Vklady na vkladních knížkách vykazují normální zvýšení o K 1,240,545,60, kdežto vklady na běžných účtech se více než zdvojnásobily. V prvním roce války nastal silný úbytek vkladů, který se v druhém roce nejen úplně vyrovnává, nýbrž následkem nové organizace prodeje produktů zemědělských a způsobu zaměstnanosti průmyslové dochází po dobu války k novým přebytkům.

Počet pobočních závodů rozmnožil se o letní lázeňskou expozituru v Luhačovicích. Z průmyslových podniků, z nichž jest banka v blízkém styku, vyplácel Akciový pivovar se sladovnou v Břeclavi 7 proc. dividendy (proti 6 proc.), s velmi dobrým výsledkem pracovaly pro aprovisační mletí parní mlýny cukrovaru v Kroměříži, mlýn a pila, spol. s r. o. v Blkovicích (10 proc. dividendy), mlýny v Přivoze a ve Střebovicích ve Slezsku. Cukrovary v Němčicích a Kroměříži měly velmi příznivou konjunkturu, cukrovar v Sokolnicích byl již převzat a zahájil novou kampaň na vlastní účet. Nově získán pro zájmy banky cukrovar v Libňovsi. — Brněnská spedice a skladiště, akc. spol. v Brně, i se svojí filiálkou jest podřízena vojenské správě pro vojenské účely zásobovací. Z ostatních podniků pracují Moravské ocelárny a železářny, akc. spol. Olomouc, Ferrum, akc. spol. pro průmysl železářský, Frýdlanská akciová továrna na železné zboží, jakož i Minerva, továrna na šicí stroje v Opavě pro průmysl válečný. Filiálka v Mor. Ostravě spolupůsobila při zřízení Moravsko-slezských konzervových závodů, spol. s r. o. v Mor. Ostravě a v Dědicích, filiálka v Praze při zřízení společnosti pro nákup a prodej bramborů v Praze. Brněnská diskontní společnost v Brně pracuje normálně a zcela dobře prospívá. Obchodní oddělení v centrále a ve filiálkách, hlavně zase ve filiálce pražské, vykazují tentokrát zvýšenou činnost a velké obraty na účt. zboží.

Z úřednictva a zřízenců banky odešlo 130 vykonatí vojenskou povinnost, z nichž 10 nalezlo na bojišti smrt.

Kde kupujete knihy?

Naše knihkupectví Vás také vzorně obslouží.

P. T. farním a vikariát. úřadům
pro letošní visitace a sv. birmování
nabízíme u nás vydanou a velice zdařilou
reprodukcí perokresby od mistra Švabinského: J. Exc. nejdp. biskup

Th. Dr. Jos. Doubrava.

Ve formátu 67 x 51 stojí pouze K 4.—
Menší obraz, dle fotografie knihtisk. provedený, v pěkném passepartout ve formátu 40 x 47 za K 130.

Malý obraz, zvláště vhodný jako upomínka pro děti při sv. birmování, po 14 hal., 50 kusů za K 5.—, 100 kusů za K 8.—.

Pohlednice s obrazem Jeho Exc. jednotlivě po 8 hal., 100 výtisků za K 5.—.

Jako protějšek nabízíme dle orig. obrazu velice zdařile provedenou reprodukcí světlostisku: Jeho Svatost

papež Benedikt XV.

Formát obrazu 67 x 51 cm, stojí pouze K 5.50.

Rámy
k obrazům obstaráme v cenách levných.

Dále doporučujeme:
Poučení o generální visitaci 50 h.
Orationes in visitatione canonice generalli recitandae 30 h.
Matrika birmovanců s přílohou, arch 8 h.
Birmovací listky, s latinsk. textem, 100 výtisků 35 h.
Objednávky vyřizuje.

**Družstevní knihkupectví
v Hradci Král., Adalbertinum.**

Zprávy místní a z kraje.

Vlastenecký projev rolnictva politického okresu královéhradeckého. Ačkoli rolnictvo zdejší utrpělo v roce 1915 veliké škody na polních plodinách a mělo zákonitý nárok na částečnou slevu pozemkové daně, přece přihlásilo se dosud následkem akce zahájené zdejšími berními referáty již 51 obcí, které ochotně odvolaly své žádosti za slevu daní. Tímto způsobem zřejmě projevilo rolnictvo dotyčných obcí vzácným a uznání hodným činem své vlastenecké smýšleni a svoji obětavost ve vážné pro stát době. Zároveň, že také všechny ostatní obce bez výjimky (včetně velkostatků) co nejrychleji budou následovat onoho zářivého příkladu. Tuto vlasteneckou akci budeme i nadále stopovat až do jejího úplného skončení a neopomeneme o výsledku podati zprávu jak širší veřejnosti, tak i na vyšší místa, ovšem s uvedením dotyčných obcí.

Městská rada v Hradci Králové dne 15. března: Jednotě div. ochotníků Křespera propůjčeno bylo městské divadlo na den 2. dubna. — Schválen byl účet o příjmu a vydání z domu čp. 126, jehož část obci náležela. — Schválen byl nově upravený návrh dietního řádu pro měst. úředníky. — K příkazu c. k. okr. hejtmanský provede se soupis bramborů. — Vzat byl na vědomí protokol sepsaný o kolehačce silnice z Hradce Králové do Střebové. — Nadace K. Collina pro řádnou osobu, která o chudého sirotka královéhradeckého pečuje, byla udělena Anně Kofránkové. — Povolena byla jedna řádná podpora chudinská, dvě chud. podpory byly zvýšeny. — Jedna žádost za chud. podporu zamítnuta. — Schválen byl rozpočet na opravu žlabu na ob. domě čp. 122. — Učiněna byla opatření v příčině udělení dovolené vojínům na polní práce. — Schváleny byly poukázky na voj. ubytování v týdnu od 6.—14. března, různé objednávky, týdenní a lesní konsignace a návrhy aprovisační komise.

Vzácný dar. Pan Cyril Ročák, přednost trati v Hradci Králové, odevzdal Štítu železného hrance města Hradce Králové ve prospěch rak. vojen. vdovského a sirotčského fondu výtěžek sbírky, kterou velevážené úřednictvo a zřízenectvo zdejší stanice severozápadní dráhy učinilo k uctění památky zesnulého p. vrch. lékaře c. k. stát. drah MUDr. Alberta Gutla, v obnosu 122 K.

Městská shromáždění členů III. řádu sv. Františka bude konati v neděli 19. března v seminářském kostele sv. Jana Nep. v Hradci Králové P. dr. Kapistrán Vyskočil, člen řádu sv. Františka z Prahy. Členové dostavě se v počtu nejbohatšími.

Symfonický koncert, provedený ve středu 13. t. m. kapelou c. a k. p.š. pluku č. 39 ve prospěch péče o in-

validy, měl veskrze zdařilý úspěch. Již program sliboval nealý hudební počitek a provedení jeho nijak neklamalo. Kapelník p. Christof spojuje přesností vojenského orchestru s hlubokým proclitím reprodukováních děl. Důkazem toho byla velmi jemně a s pochopením provedená Beethovenova symfonie V., jejíž psychologický podklad vyžaduje skutečně vřelého pojetí, jakého se také dlu tomu dostalo. Se stejným zdarem provedeny Lisztova symf. báseň: Tasso, Lamento e Trionfo, plná harvy a ohně instrumentální kresby a Goldmarkova ouvertura k Sakuntale. Nejvíce zajisté překvapilo a zároveň plně uspokojilo správné pochopení a efektivní provedení skladeb českých mistrů Dvořákovy rhapsodie č. 1 a Smetanovy Vltavy. Orchester projevil při tomto koncertě jak vnitřní zdatnost tak mistrné ovládání, zaslouží plné chvály. — Rozbor jednotlivých čísel programu při své stručnosti byl přesný a velmi přehledný. — C.

Východočeské divadlo. Ve čtvrtek uspořádal odbor Ústřední Matice školské ve prospěch sirotčského a vdovského fondu veškeré ozbrojené moci představení, k němuž našťáhně vybrána veselohra (1) P. z Wildenbruchu Chechološů. Úspěch finanční byl jistě značný, soudíme však, že by pro takový večer, kdy přichází na čínoliru poměrně nejvíce lidí, věnujících s upřímnou radostí příspěvek k pomocným účelům válečným, mělo pořadatelské vybraní kus cenný a ne takový, který neuspokojuje ani věcně ani morálně. Zdá se býti dokonce snělostí nazvat kus veselohrou, nad kterým by člověk raději splakal. Hráno bylo celkem slušně, zvláště sl. Klokotská zasloužila by, aby mohla své znamenité vlohy uplatnit v lepších kusech. Na ostatních, až na p. řediteli, jenž byl úplně svůj, bylo viděti, že se do hry nutí.

K chvále sboru i správy Východočeského divadla sluší uvést, že ke konci sezony nechabuje ve svých výkonech, nýbrž je stupňuje, což vidno i z výběru kusů zbývajících repertoaru. Tak v operetě — pokud ovšem o relativní ceně a vkusu operety mluvíti lze — k nejzdařilejšímu večerům počítám provedení Dolarových princezen, jež bylo celkem velmi efektivní až na menší vady, zavěšené indisposicí (?) p. kapelníka. S bezvadným výkonem p. Vanerové (Daisy) dobře souhlasil herecky působivý výkon sl. Sehnalové (Alice). Vedle osvědčeného rutinně p. Piskáčka (Fredy) znovu upozornil na sebe pěkným svým hlasem, pečlivým provedením a příjemným vystupováním p. Bukovský (Flick). Z ostatních zasluhuji zmínky sl. Renetová za svou vervně podanou Olgu, p. Blažejová, pp. Poláček a Zachystal v komických rolích. — V sobotu opakovaná potěšila Smetanova Hubička. Reprisa ta převýšila předešlou zcela jasně se jevíci propracovaností a pečlivostí v nastudování, přednesem sboru i celkové úpravy. Hlavního lesku večeru tomu, jež řadím k nejlepším v opeře, dodalo pohostinské vystoupení známého barytona Nár. divadla p. E. Buriana. Ve vědomí slavnostní nálady snažil se ostatní podati nejlepší. Tak vedle p. Ceillera a p. Kramperové, o jejichž výkonech v této opeře již bylo referováno, upřímně chvály zaslouží sl. Sehnalová a p. Janošová za zdařilé provedení pěveckých partů. Mužský sbor pašitů, opíraje se o osvědčené sily pp. Bukovského a Snopka, zněl poměrně čistě. Ouveritura byla proti předešlým představením rytmicky správněji podána a celý výkon orchestru, skládajícího se nyní z dobře kvalifikovaných sil, byl jedním z nejlepších v sezóně. — V neděli odpoledne opakovaný Dolarové princezny s tímž úspěchem — Večer ve známé z loňska operetě Jak tenkrát v máji hrála po delší chorobě zase sl. Skalská. Její vystoupení bylo uvítáno bouřlivým potleskem a výkony její velmi živé a přiléhavé upřímně byly odměněny. Mimo ni vytknouti nutno zdařilou hru p. Piskáčka, zvláště jeho burleskní výkon ve 2. jed. a charakteristické traktování osobnosti rozdílné věkem p. Branoldem. — Z velmi slabé návštěvy reprisy Straussovy operety Za láskou (v pondělí) může si vzíti ředitelství mučení, že nedoporučuje se dávat kus, v němž reklamou oznámeno je pohostinské vystoupení hosta, jenž nepřijde. — V úterý dávana Mozartova komická opera Figarova svatba. Tímto dílem založil Mozart vlastní uměleckou formu komické opery, které neznala dosavadní opera italská a francouzská. Hlavním rysem jejím jest ostrost charakteristiky v instrumentaci, již kresleny jsou jasné povahy vystupujících osob. K provedení této klasické práce bylo by třeba pečlivějšího, stylovějšího podání, než jevílo se ve výkonech ensembu i orchestru tohoto večera. Vyjma p. Klause, jenž po stránce herecké i pěvecké vyhovoval požadavkům opery, nevšimli se ostatní správně v ducha hudby Mozartovy, ač snad jinak zbyli se čestně svých partů. Komickým živlem celé opery je provedení lišák Figaro; náležitě pochopení této úlohy bylo daleko od hereckého výkonu p. Patocky. Rovněž orchestr, zejména v Mozartových operách pro jeho symfonický charakter, přesný a dokonalý výraz dramatický, jasnou harmonii a čistotu melodie připadá velká úloha. — Oznámený koncert písní pořádá se určně v sobotu 18. t. m. ve 3 h. odp. Programu sestavenému z písní nejlepších mistrů této formy našich i cizích, jak svědčí jména Schumann, Schubert, Brahms, Smetana, Dvořák, Fibich, Fürstner a Novák, předchází instruktivní přednáška prof. Míkana. Večer téže soboty má benefici oblíbený baryton p. Č. Klaus v reprise Figarovy svatby. Představení Morlárova Gardového poručíka nemohl býti referent přítomen. — C.

V pondělí 20. t. m. má čestný večer Mírko Bukovský, operetní tenor. Hraje se časová válečná opereta

Jablček se vyřídil od Amerického království, který byl ochotný k tomu, aby se s ním spojil. V tomto směru se jednalo s americkým královstvím, který byl ochotný k tomu, aby se s ním spojil. V tomto směru se jednalo s americkým královstvím, který byl ochotný k tomu, aby se s ním spojil.

Reportér Výhodotvorného divadla v Hradci Králové. V sobotu 18. t. m. ve prvním C. Klause Mozartova opera Figarovy svatby. — 19. t. m. o 3. hod. odp. naposlady Dvořákova opera Rusalka. Večer o 7. hod. Trebišovské přeluky. — 20. t. m. ve prospěch M. Bukovské opery Jentík se vrátil. — 21. t. m. vypravěna bude hra Polopásky od Marcela Prévosta. Následně toto dílo na venkově hospodářsky dávano. — 22. t. m. ve prospěch A. Sehnalové naposlady Pucciniho opera Bohéma. — 23. t. m. ukončena bude sezóna v Hradci Králové Smetanovou operou Prodaná nevěsta. V partii Mařenky vystoupil pohostinský sl. Milfiovská, zedník radka, člen opery Nér. divadla v Praze.

Výhodotvorné divadlo uspořádá cyklus her od 25. do 31. t. m. v Náchodě v městském divadle, načež odejde do Litomyšle. 18. dubna počíná česká sezóna v městském divadle v Č. Budějovicích, která potrvá do 12. června. Po skončení této návštěvy Divadla služebních měst východočeských ještě města Písek a Tábor, načež od 1. července nastanou prázdniny.

Děti katechizace byla v úterý masopustní v domě chudých vedle pivovaru. V ten den šla jedna ze stařenek toho domu odpoledne se pomodlit do kostela Panny Marie. Když se asi za hodinu vrátila, měla v sobě zámek u dveří porouchaný, otevřený, ve světničce stálci přemáčkou. Leknutím hned nepoznala, co se stalo. Později sledovala, že i zámek u šatní skříně jest porouchán a dveře jen přislušené, dole v zásuvce vše přeházeno a pouzdro i s penězi ukradeno. To byl obnos, který si musela dlouho sbírat, aby si koupila mohla to nahradit. Cože ta je zcela chudá, chorobná a k práci na výdělek již neschopná. Podpora od obce jest velmi malá, nestčí ani na nejménší výživu. Nyní zůstala zcela bez peněz. Kdo by věděl o stopě nicemného zločinu, nebyl by laskavě rád podal informace úřadům. Šlechtiňka dobrodružně učiní též škodu velmi dobrou, jestliže ukradené odepře nějakou podporou přispěl.

Nemírné porážení vepřevého dobytka. Již při posledním soupisu stavu dobytka bylo majitelům vysvětleno, že soupis následuje žádných důvodů neb rekvizitních účelů. Poněvadž však v jednotlivých okresích se dále rozšiřuje pověst, že prý je v úmyslu rekvirovat vepřevý dobytek a rolníci se tím svádějí k předčasnému a nemírnému porážení vepřevů, uznává c. k. místodržitelství nutným, prohlásit zmíněnou pověst za bezpodstatnou. V tom smyslu budíž obecní úřady pěstitele vepřevého bravu poučení. Osoby, které by se provinily rozšiřováním takových nepravdivých a znepekujících pověstí, budíž oznámeny c. k. hejtmanství.

Co jest nejdůležitějším předmětem konsumu? Tabák rozhodně předčí mouku a mléko. Když předešlý týden rychlostí blesku se rozšířila zpráva, že došel do hlavní trafiky druh tabáku netrpělivě očekávaného, našel poplach nevidán. Mužské pohledy seřikovalo se rázem k hromadnému útoku, jakoby se jednalo o nějaký run na miliardovou banku. A davy vzrůstaly, hučely, volaly, drah do druhu strkal, prodávající v tralice div že při obsluze nepadl námahou do mdlob. Přední místnosti, kam se nyní valí zástupové maso, jest trafika, druhou divadlo, třetí biograf a pak topře prodejny mouky.

Dřevěné podešvy. Ve strojárně p. J. Jakoubka ve Vel. Bělci u Třebčovic byly v minulých dnech vyrobeny první podešvy dřevěné, které svojí elegancí, lehkostí a trvanlivostí získají si v brzké zvláště mezi méně majetnými vrstvami velké obliby. Podešev vyrábí se ze dřeva topolového, olšového neb i vrbového a jest úplně tvaru podešvy kožené, takže se mu noha dobře přizpůsobí. Již v prvních dnech zahrnuta byla výroba velmi četnými zakázkami. Výroba děje se strojně, tudíž velmi rychle a vkusně. Výhradní prodej tohohle nového výrobku převzala firma Fr. Černý, velkoobchod a komisionářství v Hradci Králové, na kterou jest všechny dotazy říditi. Jednotlivě se podešvy neprodávají, nýbrž pouze ve větších partiích pp. obuvníkům a obchodníkům. Na přání kupujícího dodá firma též svršky buď kožené neb látkové. Nový výrobek, jehož vzor byl naší redakci v minulých dnech předkčen, doporučujeme pozornosti.

Seznam cen na týdenním trhu v Hradci Králové dne 11. března 1916. 1 hl: prosa 100—120 K, cibule 32 K, brambor k sázení 20—22 K, jablek 36 K, 1 q: jablek 72 K, vike 90—98 K, jahel 260—265 K, máku 340 K, jetel. semínka červ. 400—450 K, křeneho semene 120 K, cibule 78 K, mrkve 30—40 K, 1 kg: másla 6.40—7.60 K, tvarohu 80—96 h, česneku 5—6 K, petržele 40 h, celere 30—60 h, křenu 40—80 h, 1 kopa: kapusty 5—6 K, drobné zeleniny 2—2.20 K, poru 1—1.20 K, 1 pár podsvinčat 72—108 K, 1 kůže 3—10 K. — Přivezeno bylo: hl: jetel. semínka červ. 35, cibule 18, brambor 8, jablek 10, kop: kapusty 45, drobné zeleniny 50, mrkve 32, podsvinčat 266 kusů a 85 kůzlat.

Královéhradeckou bankovní jednotu v Hradci Králové doporučujeme co nejtepe při veškerých obchodech bankovních a uhelných. Podporujte při každé příležitosti svůj vlastní podnik.

Poslední díkům Ferd. Blechy v Solnici. Město Solnice, které před pár lety oslavilo tak velkou událostí, jakou bylo jeho narození, bylo dne 13. března oslavěno oslavou jeho narození. Bylo to 13. března oslavěno oslavou jeho narození. Bylo to 13. března oslavěno oslavou jeho narození. Bylo to 13. března oslavěno oslavou jeho narození.

Poslední díkům Ferd. Blechy v Solnici. Město Solnice, které před pár lety oslavilo tak velkou událostí, jakou bylo jeho narození, bylo dne 13. března oslavěno oslavou jeho narození. Bylo to 13. března oslavěno oslavou jeho narození. Bylo to 13. března oslavěno oslavou jeho narození. Bylo to 13. března oslavěno oslavou jeho narození.

Chlumec n. Cidl. Na severním břehu na břehu řeky Sany u města Niska padl 27. června 1914 p. Ant. Tomsa, odb. učitel měšť. školy z Nového Bydžova a tamže v lesku byl pohřben. V minulých dnech byl exhumován a převezen do Chlumce. Pohřeb zesnulého statečného vojína konal se 14. března za obrovské účasti četných přátel, citlivých a známých, kteří horlivě závodili v dárkách úcty a lásky. Sešlo se množství lidí bez rozdílu povolání, stavu, konfese. V průběhu hřbitovní byla mládež obou škol obecních a měšťanských, vojní-rekonvalescentů ze záložní nemocnice Červ. kříže, spolek dobrovol. hasičů, c. k. přívl. sbor ostrostřelců

s hřbitovní, ochotné sbory okresní chlapčanské a spolek dobrovol. hasičů s c. k. ochotnými dobrovolci. Místní městských, státních a hraběcích. Z kapli dostavili se vdpp. blak. vikář J. Rameš, kapl. Ferd. Zolák, K. Habert, děle místní katecheta a kaplani s děkanem v čele. Když vykonal vše, vstal povýšený obrádek, promluvil odt. učitel p. Konečná z N. Bydžova o přístěh Tomsona jako učitelu hbitovní, otcovským vřelým slovy a sym. vzorným. Vhodná, krásná řeč vynikla četnými alky z očí přítomných. Světla hbitovní paměť jeho a jeho vzoré láce k rodičům a sourozencům!

Lutec n. Chlumce. V nedělní dne 2, 6, 13, 20. a 27. února měli jsme u nás adorace a návštěvy Vělebné Svátosti, vykonané údy Ustavického křesťan. Svátosti oltářní a členy Živého rázence. Zvláště bylo, že přibírány k pobožnostem i dívky, jejichž účast zvyšovala dojem slavnosti. Povzbuzeny rády na hromadce modlitby se různec radostný, zpívaly krásné loretánské de Ferd. Lehnera, a vše korunováno přednesem svato-horského Zdrávasu. — Dne 6. února vykonána návštěva Sanctissima, při níž předneseny malíčkými křesťan. Srdci Páně, po nichž zapěn hymnus »BEE Tobě, Bože můj«. Dojem byl velice krásný a účinný. Dne 13. února adorace malíčkých vyzašla v konfiteraci místního správce duchovního, ve zpívání křesťan. k Pánu Ježíši a v přednesu písně »Až pomine tento«. — Dne 20. února návštěva Nejsv. Svátosti oltářní obhacena zpívanými litaniami loretánskými de Ofáře, které skončeny písní »Maria Panno«. — Konečně 27. února adorace malíčkých vykonána, při níž mimo sv. různec bolestný s rozjímáním a modlitbami křesťan. Věleba a Nejsv. Svátosti oltářní předneseny litanie ke všem svatým. Pak zapěna vložka mariánská »Tvá úcta« a »Tvé oko«. Adorace skončeny hymnem »Bože, chváleme Těbe« a hymnou »Za drahou, svatou víru svoji«. Rádi se vzpomínáme uplynulých chvílí, tak nežných, a jiného si nepřejeme, než aby úcta k Nejsv. Svátosti u nás žila, vzrůstala a kvetla.

Hořice. Drahotní poměry v městě. Písemně o těchto poměrech u nás, můžeme smle přiznati: »a jinde«, protože jinde nejsou jinačí. Jen v jedné věci jsou pro mnohým jiným městům ve výhodě, že o nongi chlebové neb o nedostatku mouky ležos ještě nevíme, protože okres je zámečný, nářků snadný a město se závčas postaralo o zásoby všeho druhu. V přímě zdražování je to ovšem jiná kapitola. Je všeobecným přesvědčením, že by k nynějšímu zdražení — aspoň ne tak rapidně — nedošlo, kdyby k němu obecnostv samu nepřispívala svým až bezhlavým zásobováním se, jež vyhnalo ceny mnohých potřeb k tak závratné výši. Stát ovšem jako největší konsument na peníze nehledí, platí dobře, protože musí býti rychle obslužen vem kde vem. Ale obecnostv si mohlo jistou rezervu držiti a pěstovati v tak těžkých časech místo sobectví více vzájemnosti. Vždyť dnes mají prý některé rodiny až 50 homek cukru doma a nedávno našla se u třicetenné rodiny spousta mouky, beroucí již zkázu. Němí to hřích páchaný na zájmeh veřejných, v první řadě na státn. jenž se o zásobování obecnostva má starati a stará? Kdyby vždy včas zjištěn byl kontingent zboží, zvláště toho, jež opouští velkopříměstské a velkoobchodní závody, mohly také ceny jednotlivých potřeb býti přesněji určeny. Vezměme kávu! Té je posud dost, ale schovává se a šíří se řeči, že přijde na 10 K přesto. že stát má dostatek kávy, která není sice tak jemná, ale je to přec káva. Před 2 týdny jsem platil za 1 kg kávy 4.60 K, před týdnem 6.40 K a dnes žádá týž kupec 8 K a více. Je to káva z téže zásoby a za stejnou cenu získaná a až se odkudsi s těždy snese nový pytel, bude stát 1 K 10 h. Jsou to poměry přirozené, prodávaj-li se i ty niti v jednom krámě přadánko za 20 h, vedle však již za 30 h? Několik lidí zbohatne, ale co širší obecnostv, odkázané na měsíční neb týdenní plat, co my kněží s naší ubohou kongruou a školou, jež dnes nestoří vůbec za řeč? Politické úřady a obce jsou prací aprovisační přetíženy, nelze na vše pamatovati a vše upraviti — krátce je válka. Proto mají svědomité práci úřadů přijíti na pomoc také lidé jini a spolupracovati všemožně na uspokojení lidu.

Sochy, oltáře a j.

provádí absol. c. k. odborné školy a c. k. umělecko-průmyslové školy Jan Dušek v Chrudimi.

Různé zprávy.

Pánům zemědělcům! Na základě výnosu vys. c. k. ministerstva orby ze dne 3. března 1916, čís. 9352. Rakousko dováží v normálních letech z cizozemské velice množství vagonů tukových surovin, jejich dovoz nyní následkem opatření našich nepřátel jest velmi omezen. Tím vzniká slabší zaopatřování obyvatelstva nutno domské výrobou zvýšiti. Tohoto cíle nejednáz do- ošliti lze zvýšením osetv rostlin olejnatých, neboť z těchto vyrobené tuky byly by již letošního podzimu k dispozici, nyní zase obilí nebude možno dříve sklídati než rostliny olejnaté a tuk vyrobený z obilín použitých ku krmení dobytka teprve přístím rokem k spotřebě by se dostal. Mimo toho tvoří zpracováním olejnatých semen vyrobené pokrutiny jak známo velice cenné

země. Pěstování rostlin olejnatých nebývá, tedy nikterak potřebných krmiv. Pro jarní obilí přichází v úvalu mák a len. Leněho semena používalo se již v minulosti k výrobě oleje a po staletí proto zajiště vyhládkou, aby v zájmu všeobecném a v zájmu přímého samostatného hospodářství co největší plochy byly osety. Pěstování máku, kterého v době míru pouze k jídlu bylo používáno, nyní za speciálních poměrů za účelem výroby oleje pokud možna v největším rozměru se zvýšilo. Zemědělec má z toho sám největší užitek. Dle zkušeností zemědělců při pěstování máku následující výsledky dosáhl: a) jako plodina hlavní: výnos z hektaru přibližně 1000 kg máku po K 150 rovná se K 1500—byl mák jako meziplodina: v cukrovce, krmné řepě, bramborách, zelné atd. zvýšil výnos bez zvláštních výdajů o K 600— až K 700— (Při průměrném výnosu 400 kg máku z hektaru). Zvláště příznivým jeví se pěstování máku jako meziplodiny v krmné řepě a možno průměrně sklídit: máku as 900 kg po K 150— = K 1350— řepy krmné as 30.000 kg po K 3— = K 900— tedy čistý výnos z hektaru K 2250— Aby v tomto výpočtu uvedená cena K 150— za každých okolností zemědělcům zaručena byla, tedy také v případě uzavření míru neb odstraněním dovozních překážek, ze zámoří, následkem čehož by levnější cizozemský mák se mohl dovážeti, udělilo c. k. ministerstvo orby Ústřední pro oleje a tuky, ako. spol. ve Vídni I., Stubenring 8/10 dodržování následující závazky: 1. Ústředna pro oleje a tuky převezme od pěstitelů každé množství máku, které jí do 31. října 1916 bude nabídnuto, za cenu K 150— . Cena tato rovná se za 100 kg zrna máku, včetně usazeného a přešlaceného zboží obvyklé obchodní jehoty, které dokladem z plochy, dotčeným hospodářem mákem osety, v roce 1916 bylo sklizeny, s hřebečnou rakouské stanice. Ústředna pro oleje a tuky dává pytle. 2. Ústředna pro oleje a tuky akce jako záruka za dodržování hofejšího závazku obnos K 5.000.000— u Rakousko-uherské banky k dispozici c. k. ministerstva orby. 3. Na přání zemědělců Ústředna pro oleje a tuky ve zvláštních případech přiměřené zálohy, které se zúčtuje 5%. 4. Ústředna dá oněm rolníkům, kteří přemáhají problémy, že nemají máku k setí, přiměřené množství tohoto, pokud zůstanou Ústředny stát, za K 150— za 100 kg pro setí zrna, že převezme množství máku po sklizení do 31. října 1916 za cenu K 150— vrátí a že na všechna způsob ku setí nepoužitelné množství Ústředna do 15. května 1916 za náhradu K 150— za 100 kg máku zmlou. Poté bude přikládáno formulářů od Ústředna pro oleje a tuky, Vídeň I., Stubenring 8/10 k dispozici. Udání v těchto formulářích uvedená musí být dotčenými rolníky a obecním starostou potvrzena. 5. Ústředna pro oleje a tuky jest ochotna na přání uzavřít s rolníky smlouvy odpovídající výše uvedeným podmínkám. Tato opatření učiněná ku zajištění pěstování máku neznamenalí nikterak zmenšení zájmu o jiné semeno; i toho jeví se veliká potřeba. Ústředna záručí všeho jí svého času nabídnuté leně osety do října 1916 za cenu K 100— za 100 kg za podmínky neboť uvedených převzít; na přání jest Ústředna ochotna také obhájet méně semeno smlouvy uzavřít. Na základě předchozích důvodů vybízí c. k. ministerstvo orby v zájmu zemědělců, jakož i v zájmu všeobecném, aby rolnictvo mák a len co nejvíce selo a pěstovalo. — Rakouská ústředna pro oleje a tuky ako. spol. byla zřízena na podnět vlády k opatření tuzemské potřeby olejů, tuků a tukových výrobků (vyjma másla a vepřového sádla.) Jest pod stálým dozorem c. a k. válečného ministerstva a c. k. ministerstva obchodu a jest povinna výtěžek přesahující 6% ní zúrokování akolového kapitálu k účelům všeobecně prospěšným dáti k dispozici.

Veledůstojnému duchovenstvu oznámujeme, že

nové vložky do breviáře

„Lectioes Contractae“ K 1-80 brož. a Proprium bohem. váz. K 4-80, brož. 4 K na skladě má a objednávky vyřizuje **DRUŽSTEVNÍ KNÍHKUPECTVÍ v Hradci Králové Adalbertinum**

Redakční upozornění. Svým pp. dopisovatelům sdělujeme, aby nyní pravidelně počítali s redakční závěrkou v polovině ve čtvrtek. Co dojde později, dá se jenom někdy a to s velkou obtíží do čísla téhož týdne zařadit. Někdy uvážili, že tiskneme v poměrech mimořádných, kdy je také méně pracovníků v tiskárně. — Jest zvláštní, že často největší požadavky na Obso-

vní kladou nyní někteří lidé, kteří si dříve nechteli a ani teď se nechtějí. Ještě předtím než se začne, proč něco z té nebo oné obce (často věci skrovného významu) hned uveřejněno nebylo. Ale při tom — ani jen nemohoucí čtenou předplatit. Tedy na vytváření některých částí osobních zpráv mají takovým nespokojencům dále platit nemajetní farář a kaplani, chudí rolníci a dělníci. To jest věru zvláštní logika! Každý má namítat, že má-li časopis vážná povinnost ke svým čtenářům, má také čtenářstvo povinnost k listu. Kdo má největší velké zdražení všech tiskářských potřeb, snadno přisvědčí, že teď krajinský časopis se nemůže pro hmotný zisk, ale že naopak vydavatelstvo list udržuje z důvodu přespěchu veřejného, že na své dopředu. Nechtějí v této době zdražovat, list se také nemůže bez velkých vydání. Kdo ho tedy potřebuje, má být všeho připomínání pochopiti, že má povinnost k listu také. Zaslal-li se řada exemplářů vojínům a do lazaretů zdražuje, mají jiní usnadnit obtíž vydavatelství úkol předplatěním.

Umění církevní ze Vídky. Hrad. má a propagátor umění církevního Jos. Hübsch na Král. Vinohradech vymaloval nový oltářní obraz sv. Anny a sv. Joachyma pro faru chrám Mat. Ston v Dahnáci. Těmž umělcem bylo vymalování oltářního obrazu pro novou kapli v Obedřině na Rybné v Běnech, postavenou na paměť ve válce padlých vojáků.

O smutných následcích utrácení dětí před narozením v různých státech napsaly dne 11. března „Nár. Listy“: „Masi nerušením narození a úmyslným potratem nemarozenců číť farizejství velmi podstatný rozdíl, který jest spíše křiklavý. Neboť úkladné zmaření nenahraditelného života mizívá se i vědecky vraždou a také se tak tresce jenom tehdy, mohlo-li němlyvně už křičet (aby nekřičelo, bývá té vraždy neokamžitějším motivem), kdežto ve všech ostatních případech, kdy ještě nemohlo křičet, ježto ještě nemohlo dýchat, mluví kriminalista, jak známo zpravidla rozený básník. O zločinu proti křesťanskému životu. Biolog to arci sotva uzná, neboť jestu je zmar života vědecky jeho zničením, ať zručen a rozbit zrak plod kým, anebo byl-li setřen se stromu života jako předstírané padavce, dříve ještě, než zakulatil. Biologu někdo nenamluví, že nejde o zmar života ani tenkrát, když se zamezí jeho zasetí, úmyslným zahozením zrna na skálu. V tom směru jest pak lidská shovívavost až neokamžitější, nežestné počínání takové je vůbec beztrusno nejen se stanoviska kriminalistického, ale promíjetelné, ano někde i chvalitebné se stanoviska sociologického, jež mluví o národohospodářském významu „antikoncepční opatření“ a připouští průměr jeho prostředků, jakož vůbec morální filosofie ve své skutečné praxi ohromně mnoho slevuje s nejvlastnější theorie. Všechny vědy, ani medicínskou nevyjímajíc, směřly se (v praxi) s touto myšlénkou, někde šetrněnou dokonce i za prospěšnou iasťmici. Všechny, vyjma snad jednou statistiku, kteráž nenávidí číselné nejistosti a musí se v těchto končinách dát o pohybu obyvatelstva spokojiti vešmi převládání, třebaže výmluvnými odhady, jako byl na př. výrok generálního ředitele veškovárny na pryžové zboží, jenž věrojně uistuje, že konsum pryže automobilovými pneumatikami jest dávno a daleko zůstává za spotřebou její antikoncepční opatření. Tak se mstí tropická vlast gumelastiky bílému plemeni za své vyhlazení od pávedních svých autochtonů zamezováním milionů běloců za vyhubení statisíce barevných, čímž konečné založení zeměkoule bílým plemenem uvádí se v polaz dnes cvšem pochybnější než kdykol, dnes, kdy je pravděpodobnější vlastně převládat vyhlazení Evropy. Ovšem že autority, kteréž udělují antikoncepčním možnostem souhlas třeba sebe podlébnější, velmi dobře si uvědomují nejzazší závěr tohoto strpěného zla, ten totiž, že není ani zoufalejší známky situace bílé rasy, než že z důvodů blahobytné její prosperity doporučitelné jest umělé zabraňování jejího vzrůstu znásilněním přírody, tedy hříchem proti ná, který co nejstrašněji odemstívá se zcela zřejmou hrozbou vyhubení právě onomu národu, jenž — abychom tak řekli — ve vysušování zříděl svého života byl nejčilejší.“

Růžena Rokosova
z Hradce Králové

a
František Drtina
ze Šopky u Mělníka

slaví dne 19. března t. r. své zasnoubení v úzkém kruhu rodinném.

(Místo zvláštního oznámení.)

Podporujte náš podnik.

Družstevní knihkupectví a nakladatelství
v Hradci Králové, Adalbertinum.

Učitelka

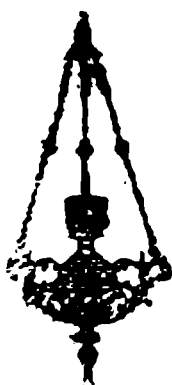
připravuje žactvo škol obecných, měšť. a středních ve všech předmětech, též v němčině a ke zkouškám. Přihlášky do adm. t. l. pod značkou — — „Dokladně.“ — —

Komisionářství

Fr. Čerový - Hradec Králové
třída 18. přího pluku,

obstarává koupi a prodej zboží ve velkém.

Telegramy: Petrol, Hradec Král.

Veledůstojnému duchovenstvu a hlavním patronům

úřadům dovoluje si doporučit

veliké kostelní nádobí a náčiní a to: monstrance, kalichy, cibule, nádobky, patenky, paciřádky, svíce, lampy, křesťanské křesťanské atd. své vlastní výroby, předpřím církevním vyhovující. Staré předměty opravuje v původní intenci a v ohni zlatí a stříbří nebo pro štědroplatu za nové vyměňuje. Hotové předměty neb výkresy zasílá naučnicku franko bez závatnosti koupě. Vše se posílá poštou. Předce radí.

Sklad velkých nádob a stříbrných křesťanských, jako: kalichů, monstrancí, cibulí, paciřádků, nádobek, patenek, svíček, lamp, křesťanských křesťanských atd. své vlastní výroby, předpřím církevním vyhovující. Staré předměty opravuje v původní intenci a v ohni zlatí a stříbří nebo pro štědroplatu za nové vyměňuje. Hotové předměty neb výkresy zasílá naučnicku franko bez závatnosti koupě. Vše se posílá poštou. Předce radí.

Staré nádobí, stříbro a dráhotné kupuje se nejvyšší cenou

JAN STANĚK,

pekař a císleceur

Praha-L-979., ul. Karolíny Světlé, čis. 12. n.

Přímý směr c. k. zemědělské trestní soudu.

Levný nákup nových nejlepších tužek.

Inkenstevé la.

Mohr 16 hal. • Turban 20 hal. • Ausonia 24 hal. • Triumph 30 hal. • Mars 40 hal.

Inkenstevé tužky notesové.

Violet 12 až 14 hal. • Luna 18 hal. • Turban 26 hal.

Inkenstevé tužky

• ve všech barvách po 30 hal. •

Barevné tužky

• v různých cenách. • •

Při větším nákupu jest 10% slevy.

Velký výběr kancelářských a školních potřeb.

Družstevní knihkupectví v Hradci Králové, Adalbertinum.

! Za velmi sníženou cenu !

nabízíme pro rychlé rozprodání knihu z pozůstalosti vsdp. praeláta

Megra Dra Antonína Brychty:

Jméni církevní a jeho správa.

Krámská cena původní (z roku 1910) 11 K snižuje se při hotovém zaplacení na

4 koruny

za brožovaný výtisk. (Velká osmerka, stran 656.)

BISKUPSKÁ KNHTISKÁRNA v Hradci Králové.

Válečná obuv!

Velkoobchod a komisionářství
Fr. Černý, Hradec Králové,
Třída 18. pěšího pluku

převzatí výhradní prodej ve strojírně p. J. Jakoubka
v Bělči vyráběných

dřevěných podešvů.

Zakázky vyřizují se pouze ve větších partích. Návštěvy
zástupců na požádání. Telegramy: Petrol Hradec Král.

Válečná obuv!

Moravská
agrární a průmyslová banka

svolává
na den 29. března 1916
o 11. hodině dopoledne

XVIII. řádnou
valnou hromadu akcionářů

do zasedací síně Zemědělské rady
(nový zemský dům) v Brně.

POŘAD:

1. Výroční zpráva za rok 1915.
2. Zpráva dozorského výboru.
3. Usnesení o rozdělení a upotřebení čistého zisku.
4. Doplnovací volby správní rady a dozorského výboru.

Dle § 18. stanov mají právo valné hromady účastníci se akcionáři, kteří složí nejméně 10 akcií alespoň 8 dní před valnou hromadou do pokladny banky buď v centrále v Brně, anebo ve filiálkách v Holešově, Chrudimi, Kroměříži, Moravské Ostravě, Německém Brodě, Olomouci, Opavě, Praze a Třebíči. Na každých 10 akcií přísluší 1 hlas. Akcionář k hlasování oprávněný může se dáti zastoupiti akcionářem k hlasování oprávněným, jenž vykáže se písemnou plnou mocí dle předepsaného formuláře od správní rady.

V BRNĚ, dne 11. března 1916.

Správní rada.

Jan Horák,
soukenník

v Rychnově nad Kněžnou
zasílá na požádání vždy

dle roční sezony kolekce
nejnovějších druhů pravých
vlněných látek

své vlastní výroby, jakož i tu- i cizozemských.

Četná uznání zvláště z kruhů vele-
důst. duchovenstva svědčí o poctivé ob-
sluze mého ryze křesťanského závodu za
dobu více než třicetiletého působení.
Učiňte, prosím, malou objednávku na
zkoušku.

Též na splátky bez zvýšení cen!
Volejte látky na tahty.

Naše knihkupectví

nabízí Vám své služby k obstarání
všech knih, časopisů atd. Adresujte
laskavě:

Družstevní knihkupectví a nakladatelství
v Hradci Král., Adalbertinum.

Rodinný domek

(vilku) se zahradou

prodám. Bližší zprávy u p. M. Staré
na Pražském Předměstí.

Objednáme Vám

všecky potřebné knihy a časopisy. Není třeba
objednávat jinde, obsloužíme Vás též vzorně.

Družstevní knihkupectví a nakladatelství
v Hradci Králové, Adalbertinum.

Ve prospěch
Svatočeské Matice Školní.

Uznáný za nejvýhodnější a nejlevnější ná-
kupní pramen v Rakousku veškerých

kostel. paramentů

prádla, praporek, příkrůvků, koberců a
kovového náčiní ve výrobcích nejstaršího
závodu v Čechách, c. a k. dvorního dodavatele

Josefa Neškudly

v Jablonném n. Orli. č. 86.

Tisíce uznávacích referencí a doporučení. —
obrázkové ceníky, rozpočty, vzory a hotové zboží
k výběru franko.

Bez velkoměstské rezie ve vlastních dílnách a
domech, levné pracovní síly na venkově, čímž levnější
ceny až o 20%, než u nás inde.

Jubil. 100 let. trvání a 40 let. vlastní činnosti.

Adresování vždy doslovně se vyprošuje.

Paramenta.

Ignáce V. Neškudly syn

(protokolovaná firma)

v Jablonném nad Orlicí (v Čechách)

(bratr P. J. Neškudly, farář ve Výpračticích)

doporučuje P. T. veleředstojn. duchovenstvu
svůj osvědčený a často vyznamenaný

výrobní závod

všech kostelních paramentů,

spolkových praporek a kovového náčiní.

Ceníky, vzorky i roucha hotová na ukázkou
se na požádání franko zašlou.

Díkůvzdání.

Za příčinou úmrtí a pohřbu našeho nezapomenutelného bratra a strýce,
vysoce důstojného pána

Ferdinanda Blechy,

kněze-jubilára, č. konsist. rady, osob. děkana, bisk.
notáře, býv. faráře solnického, majitele zásl. medaile
atd.

dostalo se nám tolik upřímných projevů, že považujeme za svou povinnost, vřelý
dík vzdát všem, kteří hojivý balsám útechy vlili v rozbolestněné nitro naše.

V prvé řadě uctivě děkujeme Jeho Excelenci nejdp. biskupu Msgru Dr. Jos.
Doubrovovi za milostivě zasláný kondoleční projev, dále slov. p. c. k. míst. radovi
Wunschovi za obětavou účast a vzácnou kondolenci, vysocce urozené pl. baronce
Růženy z Königawarterů za účast a věnování tří skvostných věnců, vysocce důst.
p. Dr. Hugovi Doskočilovi, kons. radovi a řediteli semináře v Hradci Králové jako
zástupci Jeho Excelence a nejdp. bisk. konsistoře, vsdp. vikáři a děkanovi Františku
Tomáškovu z Vel. Ončima za sloužení zádušních služeb Božích a vedení konduktu,
dp. administrátorovi Jos. Pecháčkovi ze Skuhrova za tklivou řeč nad rakví zvěčně-
lého, všem vldp. spolubratřím z blízká i dále, slov. p. MUDru Jar. Hruškovi, staro-
stovi z Kladna, za úchvatnou promluvu na hřbitově, zástupcům vysocce urozeného p.
p. barona Vil. z Königawarterů a patronátního úřadu, sl. městské radě a městskému
zastupitelstvu, sl. sborům učitelským ze Solnice a Kvasin, jakož i pp. učitelům
z okolí, slov. p. c. k. radovi Šimberskému z Rychnova n. Kn. a slov. p. c. a k. setníku
Sklivánkovi z Kostelce n. Orli, přednostovi c. k. pošt. úřadu p. Pulchartovi, sl. c. k.
velitelství četnické stanice, sl. dobr. sboru hasičského, oddělp. spolku „Červ. křížec“,
vojínům z místních lazaretů, milým studujícími, žactvu měšť. škol rychnovských, ze
Solnice, slov. p. Dru. Ant. Mojžíšovi za láskyplné ošetřování.

Dále děkujeme za přecetné ústní, telegrafické a písemné kondolence. Konečně
děkujeme majitelce pohř. ústavu pl. Cimrové za svědomité obstarání a vypravení
pohřbu.

Všem a jednomu každému zvláště platí naše upřímné

„Zaplat Pán Bůh!“

V SOLNICI, v březnu 1916.

Za přibuzenstvo:

Marie Blechova,
sestra.

Za duchovní správu:

P. Jos. Rössler,
farář.

OBNOVA

Číslo 12.

Předplatné na čtvrt roku 3 K 60 h
na půl roku 6 K —

V Hradci Králové, dne 24. března 1916.

Inserty počítají se levně.
Obnova vychází v pátek v poledne.

Ročník XXII.

Svaz českých okresů a svaz českých měst o čtvrté válečné půjčce.

V sobotu 18. března 1916 konala se na Král. Vímobrdech předběžná porada zástupců obou jmenovaných svazů a obou jejich finančních odborů, aby vypracovala pokyny, jakou činnost měly by české okresy a české obce podniknouti pro zdar čtvrté válečné půjčky.

Po referátě p. prof. dra. Drachovského a sekretáře dra. Laškovky rozvinula se dvouhodinová debata, ve které bylo známeno doporučení opět okresům a obcím i při čtvrté půjčce účast co největší, pokud možno ne menší než při půjčce třetí; vydati okresům a obcím pokyny, jak organizovati poučující a propagační činnost v jednotlivých obcích a ve všech kruzích obyvatelstva okresu; sděliti okresům i obcím, že není třeba, aby s usazením o subskripci čekaly, až půjčka bude vyhláškou ministerstva financí oficiálně vypáána, nýbrž že lze usazení o tom, v jaké výši subskripce se účastní, učiniti ihned.

Pro tento postup sdělování okresům a městům závazné důvody, z nichž mimo jiné i ten, že takové usazení učiněné před jakoukoli výzvou bude povzbuzujícím způsobem jako vzor působiti na všechna občanství.

Podrobné oběžníky rozestíhají se z obou svazů všem sdělováním okresům a obcím.

Průběh války.

Bojiště ruské. Jak se dalo očekávat, přispěchalo Rusko na pomoc Francii a zahájilo ofenzivu, především proti frontě Hindenburgově v krajině mezi Dvinskem a Minskem, totiž mezi Dryvžatským jezerem—Postavami a po obou stranách jezera Narockého. Hindenburg připravil Kuropatkinovi, který vedl ruské vojsko, strašné uvítání; jen u Narockého jezera napočítali Němci přes 9000 mrtvých Rusů. I následující nárazy ruské měly výsledek stejný nešťastný. Rovněž odražení Rusové jižně od Rigy. Vědže toho vyrazili Rusové na frontě rakouské na předmostní opevnění dněsterské u Uscieszka, na severním břehu Dněstru. Toto opevnění po šestiměsíční statečné obraně našimi vyklizeno; posádka se slavně probila ruskými posilami ke svým v Zalesčiků. — Dne 22. března úředně se oznamuje z německého hlavního stanu, že Rusové útočí na četnějších bodech a podnikají výpady dnem i nocí. Nejsilnější útok namířen byl opět proti frontě severozápadně od Postav; Rusové byli odraženi všude. — I náš generální štáb oznamuje vzrůst činnosti ruské téměř na celé frontě, z níž výslovně uvádí území Korminského potoka, Strypy a východní Halič. Všude byli Rusové i zde zahnáni.

Na italském bojišti pátá ofenziva italská potrvála sotva několik dní a útok zastaven, když shledáno, že ani tento nový pokus nevede k jinému cíli nežli k zeslabení italské vojenské moci. Nezdár italské ofenzivy jest tak úplný, že původcové její snaží se svaliti se sebe zodpovědnost za ni. Jeneralisimus Cadorna podnikl

přítuto ofenzivu výhradně z důvodů politických, zvláště na nátlak z Paříže. Dle úřední zprávy ze dne 20. března dobyla naše vojska italských postavení před Pevnou, u tolmínského předmostí a na Rombonu a postavení ta jsou pevně v naší moci. Zajato tu na 1070 Itálů a ukořistěno 9 strojních pušek. — Arcivévoda následník trůnu, polní podmaršálek a viceadmirál Karel František Josef na sočské frontě podnikl několik vojenských prohlídek.

Západní bojiště. U Verdunu se Francouzové houževnatě snaží zdržeti německý postup, totiž protiútoky, jimiž se hrozně vysilují. Francouzský tisk sice snižuje význam pevnosti verdunské, naproti tomu anglické listy přiznávají, že Němci obsadili už předpolí všech větších tvrzí kolem Verdunu, takže je mohou všechny ostřelovat z těžkých děl. V severozápadním úseku u Verdunu dosáhli Němci nového úspěchu dobytím všech silných francouzských posic v lese /a u lesa severovýchodně od Avocourtu. — Čtyři německá letadla podnikla nový útok na výhodní pobřeží anglické.

Na moři. Před Dračí torpedovala naše ponorka francouzský torpedoborec, který se rychle potopil.

Volné listy.

Smrt Ivova. Když se blížil konec života, všechna družina sdvojnásobila vůči Napoleonovi svou horlivost a pozornost a každý usiloval dáti mu poslední důkaz své oddanosti. Dnem a nocí střídali se u jeho lůžka, a protože císař v pokoji nesnášel světla, prokazovali mu svoji úsluhu potmě. Císař měl stále jasné vědomí a co se tkne stravy, nepožíval než vodu s pomerančovou šťávou. V poslední dny jeho života dalo se na děti, a vítr barácel tak prudce, že vrba, pod kterou sedával, byla vyvrácena. Pátého května po neklidné noci dostavilo se opět blouznění, ve kterémž mluvil nesouvisle a již namáhavě. Poslední jeho slova byla: »Francie, veliká armáda, čelo vojska! Potom umřel navždy.

Zdalo se, že poslední plamínek života jeho již zcela uhasl, ale po chvíli bylo slyšeti hluboký výdech, a lékař, prozkoumav tep oznámil, že ještě žije. V tom překvapila do komnaty hraběnka Bertrandová se svými čtyřmi dětmi, poklekla s nimi u lože a uchopivši ruku císařovu, ronila na ni slzy. Pohled na umírajícího velikána ji tak zkroutil, že musila býti odvedena skoro násilím. Skon Napoleonův trval do večera, kdy oči jeho obrátily se v sloup. Tepna chvílemi bila a chvílemi ustávala, až před šestou hodinou rty jeho se lehce zachvěly a — Napoleona nebylo již mezi živými.

Sotva se družina ze svého bolu poněkud vybrala, již tu byli dva Angličané, aby se o smrti Napoleonově přesvědčili. Dr. Antomarchi dal mrtvolu pečlivě umýti a uložit na jinou postel. Přátelé prohlížejíce zápisky císařovy našli dodatek závěti, ve kterémž, proti přání

své družině ústně pronesenému sobě žádal, aby tělo jeho pochováno bylo na březích Sekvany prostřed francouzského národa, jež tak vroucně miloval. Hudson Love dověděl se toho, jizlivě se rozesmál a prohlásil, že ostatky Napoleonovy musí zůstat na ostrově. Gentleman tento, soustřeďuje ve své osobě všechnu anglickou nenávisť proti císaři, neustával ho pronásledovati ani po smrti, z čehož jest zřejmo, že tehdejší ministři angličtí přes všechno pozdější vymlouvání dobře věděli, jakého člověka strážcem ustanovili. Družina musila se zákazu Hudsona Love podrobiti a za hrob vybrala místo, na které ukázal sám Napoleon a které bylo u prameny vody, jež císaři skýtávala tolik občerstvení. Anglický Cerberus prohlédnuv se svým štábem místo, udělil k tomu milostivé svolení a potom se také nabídl, že pošle sádku na otisk Napoleonova obličej, ale družina pokračavši opatřila si sádku odjinud.

Vlasy, které císař v poslední vůli odkázal svým příbuzným, byly uštíženy a k účelu tomu pečlivě schovány. Obličej a tělo mrtvolky byly bledé a jinak bez proměny. Jeden koutek úst podržel výraz přívětivosti a druhý ustrojil se v trpký úsměv. Oči byly zavřeny a povšechné příjemné vzezření působilo, jakoby spal. Na těle bylo viděti několik jizev na památku, že nechybělo mu v bitvách osobní statečnosti. Při pitvě byl rozpoznán žaludeční rak, na kterouž nemoc sám Napoleon hádal, věda, že tytéž příznaky provázely chorobu, jež byla příčinou smrti jeho otce a dvou sester. Antomarchi vyňal srdce a vložil je do stříbrné, lihem naplněné nádoby. Po pitvě a balsamování komorník císařův oblékl mrtvolu v stejnokroj plukovníka myslivců; uniforma byla zelená a Napoleon nosil ji nejraději. Na prsa položil červenou stuhu čestné legie a řád železné koruny, nohy obuty ve vysoké boty s malými ostruhami, a na hlavu dán historický třírohý klobouk. Plátno, kterého lékař užil při pitvě, bylo roztrháno a po částech rozděleno mezi přítomné císařovy přátele. Po těchto přípravách mrtvola vystavena byla v ložnici uspořádané tak, jak to Napoleon před smrtí byl nařídil.

Když zpráva o smrti císařově rozněla se po ostrově, veliká síla lidu se sešla, aby mohli spatřiti zesnulého hrdinu. Nejprve vešli angličtí důstojníci a po nich ostatní lid. Druhého dne byl nával ještě větší, a to přes záповěď Hudsona Love, který těžce nesl, že sláva Napoleonova nebyla překonána ani smrtí.

Ludvík XVI. Minule jsme dolíčili pravdy, jak král dívaje se smrti v oči vznešeně sobě počínal a jak královským majestátem svým vydal dějinné hanbě krvavou nespravedlnost, která na něm byla spáchána. A přece veškerou revolucí zaznívala slova o lidských právech, z nichž neměl býti vyňat ani král se svojí rodinnou. Tato královražda zůstává skvrnou, která se nedá smýti ani vyličováním velikosti revoluce, v níž život lidský přý nic neznamenal, ani sofistikou, která snáší všelike,

DEPEŠNÍ ADRESA: ALBIBANKA

TELEFON ČÍSLO 83

KRÁLOVÉHRADECKÁ BANKOVNÍ JEDNOTA V HRADCI KRÁLOVÉ ADALBERTINUM

PROVÁDÍ VEŠKERÉ OBCHODY BANKOVNÍ A SMĚNÁRENSKÉ ZA PODMÍNEK NEJVÝHODNĚJŠÍCH - ESKONT SMĚNEK - PŘIJÍMÁ VKLADY NA ÚROK 4%, A VYPLÁCÍ VEŠKERÉ VKLADY BEZ JAKÉHOKOLIV OMEZENÍ - SLOŽNÍ LÍSTKY POSTOVNÍ SPOŘITELNY ZDARMA

VELKOOBCHOD UHLÍM, KOKSEM A CEMENTEM

ŽIROVÝ ÚČET U RAKOUSKO-UHERSKÉ BANKY

ČÍSLO ÚČTU POŠT. SPOŘITELNY 140.273

dávody, že prý by se byla rozpoutala občanská válka. Jedním z důvodů, jak nejisté jsou základy takového rozumování, budtež vývody z knihy „Kralovství nazvané s sepsané Wileslavem Sclayvusem.“

„Ludvík XVI., dříve Sclayvus, byl dobrý a nešťastný člověk, ale revoluce francouzská jest neméně velká, a to velká ne proto, že by odsouzení krále na smrt bylo nějak velkým a před tím v historii neznámým, ale proto, že měla bezuzdnou moc živlu, že měla odvahu přetřhati rázem všechno pouhé.“ — Po našem soudu revoluce byla by velká, kdyby provedla svou bez té bezuzdnosti, neboť bezuzdnost vraždící a všechno hlava nehlava bořící a ničící nemůže nikdy býti příznakem velikosti v pravém a vznešeném slova toho významu.

„V tom zápase revoluce, praví Sclayvus, „byl Ludvík XVI. jen drobtem, byl atomem, bailem, jenž rozjítuje ránu.“ — Život krále a život jeho posledního poddaného nejsou nikdy drobty, a přirovnávání lidský život k atomu, jest bludem, jehož nemožno zastítni zdánlivě vysokým hlediskem dějinného posuzování. „Ludvík XVI. žebal už o vyhnanství... ale krvavý konvent raději chtěl, aby s králem mohl se rozloučiti se slovy: „Synu Ludvíka Svátého, jdi do nebe!“ Raději chtěl ho mít v nebi, než na zemi neboť láska Bourbonů postačila ještě na oslých sto let svárů, vojen a zmatků. — K tomu poznamenáváme, že zlovolnost liché úsudky spisovatelovy nestanou se pravdou.

„Ostatně Ludvík XVI. byl stát už 154 let po smrti anglického Karla I. na náměstí před palácem Whitehall v Londýně jménem nejvznešenějších dvou slov habeas corpus, slov prokmitajících v celé francouzské revoluci. — Dobrá! Když tam a tam zastřelili člověka, můžeme z toho vyvozovati, že jest nám právně a mravně dovoleno zastřeliti tohoto našeho člověka docela nevinného? Usuzování toto bylo by hodno rytíře Abruzských hor a nikoli kulturního spisovatele, jenž buď co buď musí vřádu bez okras nazvat vždycky vraždou. A dovolává-li se spisovatel toho, že slova habeas corpus prokmitala revoluci, pak své hledisko podvrací ještě důkladněji. Slova a pojem habeas corpus vznikly v Anglii, když ářadním jazykem byla ještě latina a později užívalo se slovo těch na označenou listinu, mluvících o osobní svobodě občanské, a tak se stalo, že zákon parlamentem r. 1679 vydaný, dle kterého žádný Angličan nesmí býti ztaven osobní svobody mimo případy v něm uvedené, pojmenován byl „Habeas Corpus Actem.“ Uznáváme, že Francouzi tehdy měli všechny důvody dovolávati se tohoto habeas corpus, protože předchůdci Ludvíkovými zločiny proti osobním svobodám a právním navrženy byly v ohromnou výši, že vlastně svobod a práv takových věbež ani nebylo, ale na druhé straně, mělice občanskou rovnost i svého krále, byli dlužni, aby mu dopřávali také práv z tohoto habeas corpus plynoucích. Svědomitější poslanci, když v konventě král byl souzen, všemožně se namáhali, aby našli nějaký právní hřebíček, o který žaloba a odsouzení mohly by se opřít, filosofovali, nadhazovali a připouštěli tu onu možnost, obraceli paragrafy a kroutili formulami, ale všechno bez úspěchu. „Habeas Corpus Act“ zruši, ale ten mluvil proti nim. Posléze

poslanci Hory gordický uzel roztali prohlášením, že konvent vůči králi nesmí se lekat ani násilí. Právě ty rozpaky konventu a mravní hledání právního důvodu odpravily pro všemohoucnost každého, kdo by chtěl revoluci v této věci nějak omlouvat.

Alexander I. Ruský tento panovník, jež Napoleon na vrchol své moci jmenoval svým bratrem a jehož slechetnosti dovolával se ještě ve vyhnanství, byl povahou velmi kolísavou a po některých stránkách i zbabělou. První léta panování jeho byla plna ušlechtilé dobroty a úmyslu, dáti ruskému lidu konstituci a všechny s ní spojené svobody a základy, na nichž jest možný rozvoj vzdělanosti duševní a tělesné. Alexander byl přistupen požadavkům dlouho hněteného lidu, naslouchal ochotně jeho steskům a sliboval potřebné reformy ve státní správě. Vzdělání jeho bylo vynikající, čehož důkazem byla uhlazenost mluvy a myšlenková bohatost jeho písemností. Napoleon, jenž byl znatelem lidí, rozpoznal v Alexandrovi nevědného ducha a rytířskou smýšleni a nikdy se netajil, jak si tohoto cara váží. Bohužel však, že se naděje, které lid ruský do Alexandra skládal, proměnily v pouhé vanutí větru. Byli sklamáni Poláci a na prázdno vyšel ruský lid. Když nešťastní Poláci pozbyli výkvětu svého mušstva v bojích ve prospěch Napoleonův, od něhož doufali znovuzřízení rozdělené své vlasti, konán byl, jak známo, kongres, který udělil samostatnost jen nepatrné části bývalého slavného království. Část tato byla dána ruským carům, kteří od té doby měli se jmenovati také „Polskými králi.“

Car Alexander při zahájení polského aněmu r. 1818 mluvil slova konstitučního krále, a král si na vzkrísitelce Polsky a zároveň prohlásil, že dá ústavu i svým ruským poddaným, jakmile jen důležitost její od nich bude oceněna. Se všech těchto slibů sešlo, čímž vina byla nejen povaha Alexandra I., jenž rád se blýskal opravnými sliby a jich neplnil, ale projevovalo se v tom nebláhé působení Arakčejeva, kterýto muž, jsa zabedeným stoupencem starého pořádku a zkonstatným byrokratem, stal se nejvlivnějším důvěrníkem svého mocnáře. V jaké konce nadějných slibů Alexandrových dospěly, o zřejmilo se z výstrahy dané vládním novinám, aby se neodvažovaly psáti o konstituci a aby slova toho vůbec nevyšlevovaly. Car obklopoval se yíc a více četníky a špehony, podepišoval četná vyhnanství na Sibiř, znepokojoval se o svou bezpečnost, jezdil neklidně ve své kři s místa na místo, až posléze projevil tonhu po životě muššském.

Koncem roku 1825 Alexander s carovnou Alžbětou vypravil se na jih. V Taganrogu zřetavil carovna a sám odebral se na Krym, odkud vrátil se velmi skřížen. Osobní lékař zjistil silnou horečku, a k tomu přišla do Taganrogu zpráva, že jsou spiknutí, která pronikla všechnu armádu. To prý zhoršilo nemoc tak, že car r. prosince 1825 zemřel. Souvčká svědeckví a tajemníčky tehdejší vlády však podpořovaly hned vzniklou domněnku, že car nezemřel. Několik měsíců před smrtí přemlouval ve Varšavě svého bratra Konstantina, aby zanechal maršnosti světských a odebral se s ním do Říma. Před odjezdem do Taganrogu, jsa úplně zdrav,

napsal poslední vůli ve prospěch carevny Mikuláše. Když kurýr z Taganrogu přinesl zprávu o smrti Alexandrovi, vláda v Petrohradu přelca a teprve pátého dne po smrti vydáno bylo prohlášení nového cara. Ze krátko po smrti Alexandra I. v Tomsku v Sibiři usadil se tajemný poustevník Pomič, a místní vláda o něm nic nevěděla. V Petrohradu bylo nařizováno, aby poustevník byl sice střežen, ale aby mu byla projevována největší úcta. Pomič obýval malý domek, málo s kým se stykal a mluvil-li kdy s kým, vyhýbal se i nejmenší zmínce o svém původu. Ačkoli leckomu bylo divno, že Pomič dostává dopisy přinášené carskými kurýry, přece obyvatelé Tomsku ustávali o něm mluvit, protože od dávna uvykli vidati u sebe bývalá knížata a nejvyšší hodnostáře v trestaneckých okovech.

Účastenství k poustevníkovu oživilo, když car Alexander II. přibyl r. 1837 do Tomsku a když se dal zavést k Pomičovi, s nímž drahou chvíli sám rozmlouval. R. 1870 Pomič zemřel a dle svého přání byl pochován v zahrádce u svého domku. Nejvyšším rozkazem bylo nařizeno, aby domek byl uchován ve stavu, v jakém byl za života Pomičova. R. 1893 nynější car Mikuláš II. na své cestě po Sibiři zavítal do Tomsku, zašel do domku Pomičova a pomodlil se zbožně u prostého oltáře poustevníkovy. Do dneška možno viděti malou stříbrnou ikonu (obraz) v oltářku Pomičovu. Jest ujistěno, že po smrti Alexandra I. dvůr petrohradský pohřebil malou stříbrnou ikonu, kterou car choval stále při sobě a které přičítal zvláštní jakýsi tajemný význam. Tím mínění o totožnosti Pomičově s Alexandrem I. bylo potvrzeno.

Vyučovací jazyk. Jest zajímavé, jak velká v mnohých věcech shoduje zapomenuté pravdy a jak opravuje rozličná bludná mínění, satracovaná zvlášť drobnými národy. Tak ku příkladu vzpomene vyučovacího jazyka. Mluvíme-li se dítky jazykem mateřským, stává se z nich nevědomci, kterými život sem tam postřkuje a kteří, jsouc bez potřebného vzdělání, záměrně ájmu svého národa a škodu kulturního lidstva. Od té doby, co přece ke vzdělání prohlášené bylo nezadatelným právem všelidským, jest velikou chybou brániti, aby dítky nebyly vyučovány jazykem jim srozumitelným. Tímto zasměšením, že toto pravdu skvěle hájí německý list „Kölnische Zeitung“, mluvic o jazykové otázce přezpěl šlopl v Bruselu, kdež Vlámové musili dítky své poslati do škol francouzských. Německou zprávou byl tam vydán zákon, dle jehož 20. článku pro vyučovací řeč ve školách mateřštinu jest jazykem rozhodujícím. Protože vlámské dítky vyučovány byly jazykem cizím, vlámské obyvatelstvo, dle soudu „Kölnische Zeitung“, upadlo většinou v propast nevědomosti a účinem toho strádalo hospodářskou bídou a společenskou porobou. „Dle už zmiňovaných zázad vychovatelských“, praví zmíněný list německý, „jest dítky vyučovati pouze mateřštinou. Nedostatků lidového vzdělání a lidové výchovy ve vlámských kraích jsou zaviněny hlavně tím, že škola byla pokřovávána vyučováním druhým, cizím jazykem. Důsledek toho byl, že vlámské děti nenaučily se správně ani francéštině, ani mateřštině a ne-

Feuilleton.

Baskické povídky.

Visconte de Arana:

Žáje Ispasterská.

Přeložil Jiří Ronyec.

(Dokončení.)

Jedna stará paní, kterou si Ermas sebou vzal, stroj a zlobí krásnou Marii s největší péčí. Jest třeba, by objevila se nověta vznešeného guvernéra u oltáře ozdobena jak královna.

Mario jest bluda a smutná; již není onou usměvavou a zářící růží Ispasterskou. Pozoruje a chladnou lhostejností dráhá roucha a lecknoucí se hlasy, kterými jest okřídlena a první svého opovrhnutím hlasem:

„Brzo svědknou se moje všechna tato slavnostní roucha a obléknou mě šedým rouchem opuštěných. Oh, jak toužím po tom, abych ležela v hladném hrobě na hřbitově, vedle své dobré matky!“

„Zanechte těchto truchlivých myšlenek, odpověděla bába. „Co vás očkává, jest pěkné místo a ne hladný hrob na hřbitově. Únavu truchlosti, klesnutí myslí, nevolnost, jest počítá, ty zatím již máš dvě panny, když již ses s kamitk svatby. Ujistuji vás, že se za nečasto budete očití nejšťastnější paní!“

„Ach ne! Posílují v každém okamžiku, že šťastná můj život. Pohleďte na můj bludý očištěj a řekněte mi, zda ještě růží Ispasterskou byti nezádám? Oh, nikdy nepřijde ke svatbě se mně, ani úsměv na mé rty!“

„Jste bluda a citíte se slabou a rozčileni, ale to rychle zmizí ve vašem věku. Obráťte své myšlenky na příjemnější věci.“

„Nemožno; nemyslím již dlouhý čas na nic jiného než na smrt.“

„Zemřít! Zemřít! v osmnácti letech, zemřít! v květu života, kdy se na vás vše usmívá a kdy vám každý skvělou a smavou budoucnost přilíbují?“

„Oh, jsem nešťastna. Pedro s Belandie miloval mne, a my očekávali s důvěrou, že nás jedneho ne přitáhne vzdáleného dne kadež pro život spojí. Byla jsem šťastna; má oči jsou úsměvy oplývají a moje líc nestarají nikdy červené barvy růží. Opouštěla jsem své lože, kdy i ptáci opouštěli své a s mých rtů nezmizela nikdy píseň, s kterou jsem příchod ranních hvězdček pozdravila. Procházela jsem pole, louky i hory, srdce volné, radostí jásající; honila jsem se za motýly a plula vlnce ze všech těch krásných květin, jimiž krajina naše oplývá. S jakou netrpělivostí očekávala jsem vždy neděle, bych ji s Pedrem na náměstí setkali a zvuků flétny a tamburíny!“

Unavena, odmítla se na ohvili. Pak opět pokračovala: „Ale běda! Jednoho dne zdál se býti otec rozjařenější než obyčejně býval a ptala jsem se ho po příčině. Odpověděl mi, že s ním musím odletět radost jeho, neboť již vzpomený a bohatý šlechtic s kůrny žádal o mou ruku a že budeme mít brzo svatbu. Pozoroval jsem, že se mi novinka nelíbila a proto počal vychvalovati vysoké důstojnosti anebo muže, kterých mým mužem býti měl, bez pochyby aby mi ukázal, jak nekonale má věští ona má můj ubohý Pedro.“

„Řekl miš mimo to, že jest velmi bohatým mužem, který v našem kraji velice se těší pozornosti, ano i v Kastilii, kde králové povolují mu četná privilegia jako odměnu za velké služby. Že jest jednou s nejvyšších hlav strany Gamboino a prý pro svou moc a vzácnost. A aby mě úplně nadšením a obdivem naplnil, vypravoval mi o různých hrdinských činech, které ho tak proslavily. Řekl mi mezi jinými věcmi, že on, jenž mým chotěm býti chce, hrál Ekeandii útokem vzal a purkrabho s jeho denáři soudrhu porubal.“

Tato slova způsobila u mne jen hrůzu. Chvíli jsem se při pomýšlení, že bych s takovým mužem svůj celý život trávila měla, s mužem tak bezcitným, tak krvežíznivým. Ale má zůstatí jest stouplo, když jsem konečně uvědomila, že mým příštím mužem má býti surový Saneho Ortiz z Mendiguny, jenž té smutnou pověst pověst z celé země.

Ale můj otec byl velice spokojen. „Čest, kterou nám Mendiguna učiniti chtěl, chtěje se se mnou zasnoubiti, a bohatství, jichž paní má, nespíjí chtěl, zdálo se, že mě vatoúpily do hlavy, neboť od onoho dne o ničem jiném nemluvil.“

Zvyklaťi si od mládí bez odporu naslechnouti a vyhovořati všem jeho přáním, ano i tím nejnejnějším svědomím, neodvázala jsem se odporovati ani vzdychati. Ale když jsem spatřila svého dobrého Pedra, vyprávěla jsem mu o strašném polštěti, jež nás potkati má, neboť jsem doufala, že mi dáš zmučlosti a odvahu.“

Nikdy nepomenuji výraz jeho chvilu, když uslyšel onu strašnou věst. Hleznal ob-

Moravská agrární a průmyslová banka

Telegrafy: Agrotehka.

Filiálka v Chrudimi.

Telefon: 48.

Akciový kapitál 14 milionů korun

Vklady { na knížky
na běžný účet

Centrála v Brně.

Hlavní Praha, Nám. Sv. Srdce, Mladá, Kroměříž,
Mor. Ostrava, Opava, Olomouc, Třebíč

úrokuje se nejvýhodněji. — Ukládání možno bez výloh
úročnými listy poštovní spořicí, jež banka na požádání zdarma
zašle.

Peněžní obchody bankovní a směnárenské všeho druhu. — Půjčování podniku. — Zálohové úvěry obcím a městům. — Eskont směnec, devís a účtů. —
Úhrady do ciziny a všeobecné zálohy. — Koupě a prodej cenných papírů, vkladů a mincí. — Obchodní místo c. k. rakouské třídní loterie.

Oddělení pozemkové

Oddělení pro zboží.

byly vychovávány v duchu té ani oné národnosti.

Poučena jest zvláště tato zpráva „Kölnische Zeitung“: „Dle nového ministerského nařízení, protože údaje dřívějších úřadů bruselských o národnosti obyvatelstva a o žactvu považovány jsou za nesprávné, jest znovu kmenovou příslušnost dětí zkoumati a rozhodnutí správce školy o národnosti musí přezkoumáno býti ještě školními úřady. Kde bude sledováno více než dvacet dětí jazyka druhého, bude zřízena odbočka s mateřskou vyučovací řečí těchto dětí, kde jich bude ve třídě aspoň deset, bude vždy ze dvou ročníků pořízena odbočka podobná.“

Nelze si přáti nic jiného, než aby toto rozumné a spravedlivé zařízení, které německá správa uvádí v život v Belgii, zavedeno bylo ve všech státech.

Politický přehled.

Novela k občanskému zákoníku. Císařským nařízením ze dne 19. března t. r. nabývají platnosti všechna ustanovení novely ke všeobecnému občanskému zákoníku podle usnesení panské sněmovny; vláda tu však také něco změnila nebo doplnila. Ustanovení o věcných právech obsahují pro poskytování úvěru průmyslu důležitá ustanovení o výhradě a vlastnictví na strojích, dále předpisy o právu sousedkém a o zápovědi zastavení a seizení. Dle této novely obsahuje nová ustanovení o vzdání se dědictví, o důkazu obsahu zničených testamentů. Ustanovení o nájemní smlouvě jsou hlavně v zájmu nájemníků bytů přepracována. Nové upraveno právo o pracovních, služebních smlouvách a smlouvách o dílo. V odstavci o promlčení a o zákonných lhůtách zkracuje se především třináct 30letá promlčení lhůta na 3 leta téměř pro všechny obchody všedního života. Císařské nařízení platí teprve 1. lednem 1917, ježto jest třeba, aby všechny účastné kruhy mohly se lépe připravit.

Soustředění městských stran. Dne 21. března se v Praze konala ustavující schůze společného výkonného výboru strany mladočeské a přilepené strany národně-socialní. Do předsednictva zvoleni jsou dr. K. Matušík za předsedu, dále také bývalí ministři dr. Fiedler, dr. Fořt, posl. Mašálka, dr. P. Šámal, dr. Hübschman a V. Rejmon.

měkký nemohl odpovědět, tak strašně ohromila bolest jeho hlas. Konečně mi řekl, že před nějakým časem se dověděl i mnozí mladíci ispastérů ze sousedních obcí, že pán z Mendiguny přeje si mne za ohoť a že tomu můj otec neopporuje. „Ale“, dodal, „všichni nás milují, mne i tebe, tak, jak velice nenávidí Sancha Mendigunského. Všichni zavázali se slavnou přísahou, že toto spojení překazí, jestliže se odváží tvůj otec s oním mužem poslati tě k oltáři. A oni vyplní svou přísahu; pošlou Mendigunu do pekla a tvého otce donutí, aby dal tvou ruku onomu, kdo tvé srdce má.“

Pedro se nemýlí; všichni byli ochotni pomoci mi. Pozorujete ten temný hluk? To jsou mladíci ispastéři i ze sousedních obcí, kteří před kostelem se shromáždili. Objeví-li se u nich Pedro z Belandie, veta bude po surovém Sanchovi z Mendiguny! Jest zde dosti stromů, na něž by se pověsil on i mnoho jeho oddaných stoupenců. Udělí to, nepochybují o tom; a můj otec, ať lakomý a tvrdý, bude donucen zasnoubiti mě s tím, koho miluji. A nevěřte, že by byla přítomnost mého nešťastného snoubence nutná, aby tito velikomyslní mladíci na Sanchovi spravedlivou pomstu vzali a mého otce zadrželi, aby neodporoval mé vůli? Stačí již, abych u obna se ukázala a o pomoc volala. Nejsem růže ispasterská?

Mladá dívka mluvila ohnivě; její hlas byl pevný a jasný.

„Pedro věděl, že by ani rozumové důvody ani úpěnlivé prosby nepohnuly mým otcem a proto byl odhodlán násilím zlomit násilím. Ale pokusila jsem se ho upokojiti a podařilo se mi to. „Nevěřím“, pravila jsem mu, „že bychom

Polská národní rada konala v sobotu v Krakově schůzi, kdež jednoduše schváleno, aby Nejvyšší národní rada polská, ve které budou opět sjednoceny polské strany nejružnějších směrů, počítala příště výhradně o vybudování a zachování polských legií, kdežto Kolu polskému bude vyhrazeno řešení všech národně-politických záležitostí.

V italské sněmovně musel ministerský předseda Salandra slyšeti výtky a útoky se všech stran, ale žádná z nich neprojevila ohotu převzít utvoření nové vlády, a proto si Salandra zase vynutil votum důvěry od těch, kdož k němu důvěry nemají. Ministerský předseda prohlásil, že po 30 letech opustila Itálie starého spojence, Rakousko-Uhersko, aby se jí nevydělalo, že se dopustila vyděračství. Ovšem neřekl, proč tedy ministr zahraničních záležitostí Sonnino kladl Rakousku vyděračné požadavky a proč tak naléhal, aby vše dostal beze smlouvání hned a proč současně hrozil, že jinak si to Itálie vezme se zbraní v ruce. Salandra nestydl se prohlásiti, že Itálie vyšla z trojpolku se vztyčenou hlavou. Novými spojenci jest přý spravedlivě oceňována. A tak se stalo, že italská sněmovna 394 hlasy proti 61 uložila vládě, aby zůstala a sama napravila, co pokazila.

Japonci vnikají na ostrovy Filipinské, kde chtějí zatím hospodářsky opanovati, což budí ve Spojených Státech velké obavy. Zároveň přičiněním Japonců vzrůstá v Číně povstání.

Sochy, oltáře a j.

provádí absol. c. k. odborné školy
a c. k. umělecko-průmyslové školy
J. n. Dušek v Chrudimi.

Sigmund a Praha.

Velmi často se v našem národě vzrušeně mluvilo a psalo, co by se bylo stalo s královskou Prahou, kdyby býval Žižka na Vítkově poražen. Odpovídal se obyčejně, že by býval osud Prahy zpečetěn a že by se byl národ ocitl v těžkém jařmu. Toto nekritické tvrzení mělo ovšem určitou tendenci; bylo agitačním prostředkem radikální filosofie českých dějin.

Uvažujme však chladně! Sigmund měl panovati nad českou říší, jejíž hlavní město bylo jak

musili sáhnouti k takovým násilným prostředkům, které by se mé matce v nebi nelíbily. Budu ji prositi, aby nás osvětila, aby nám dala znamení, jak bychom v tomto nebezpečí měli jednati. Jsem přesvědčen, že matka, která tolik mých slz s takovou láskou a něžností usušila, když jsem ještě byla dítětem, i nyní je usuší a nám mír a radost vrátí.

Ach! Zdálo se, že několik dní byla má matka k mým slzám nevěstivá, hluchá k mým prosbám; konečně jedné noci, po dlouhém pláči, myslíc na ni a prosíc Boha, aby mě k sobě povolal a zbavil mě bolesti tohoto smutného světa, přepadla mě náhle mdloba a já usnula. Pojal mně pocit nebeské radosti a v tom zjevila se mi má matka, ozářená nebeským svitem a láskyplně se na mě usmála. Její hlas, který po tolik již roků nadošel mého ucha, slyšela jsem jasně a zřetelně.

Pravila mi, že musím býti poslušna rozkazů svého otce, a že Pedro nesmí sáhnouti k násilným skutkům, ale musí vše přenechati dobrotě Boží.

„On vás oba před svou tvář povolá“, dodala, „jestliže před tvým spojením se Sanchou z Mendiguny. Brzo opustíš tento hanebný svět slz. Přijata do nadpozemských končin ráje, kde ve společnosti blažených budeš končati radosti věčné.“

„To není nic jiného než sen!“, dodala stará paní.

„O ne! Já ji viděla, já s ní mluvila. Proto jsem tak klidná, proto jsem též neodporovala přání svého otce. Pedro neodporoval jako vy, Pedro mi uvěřil. Pedro očekává, že ta, kteráž mě porodila, svou přívěd splní.“

svými uměleckými památkami, tak politickým, průmyslovým a obchodním významem přední obcí střední Evropy. Sám jako chlapec v Praze pobýval; bylo to nejmilejší město jeho vznešeného otce; věděl dobře, co všecko Karel IV. k zvelebení Prahy učinil, jaké naděje do ní kladl. V panovnícké starosti o rozvoj Uher a říše německé byl cizlý. Lze si tedy mysliti, že by byl rodné město svého nezapomenutelného otce zpusťoval a celý národ do prachu zdeptal? Již veliká chytrost Sigmundova zatlačovala takovou domněnku. Vždyť měl král v zemi české vládnouti. Jistě jako císař německý hodlal z Prahy říditi osudy tří říší dle příkladu svého otce. Vždyť již zeměpisná poloha Prahy byla k tomu tolik výhodná!

Sigmund napomínal r. 1418 Václava, aby se proti husitskému převratu rázně postavil. V příspěku k Sigmundovu manifestu se čte: „Také král Sigmund vece: „Věz každý Čech, Němec i Latinský, že jedva té radosti a času dočekám, že Viklefy Husy topiti budou.“ Ale biskup pasovský stojí před králem vece: „Máme je páti jako kacíře.“ Tehdy král Sigmund odpověděl: „Ne, ne tak; nebo Čechové nejsou ještě praví kacíři, jedné (ledaže) na vše pochybili. Proto kněží Viklefy a Husy mají topiti býti; ale světským pánům i měšťákům i sedlákům má se milostivě státi; neb sú mměti (domnívali se), by je Husie dobře vedli.“ (Paňský III/I, 281.)

Když žádali r. 1419 čeští stavové Sigmunda v Budíně po poslích, aby kališníkům ponechal některé jejich novoty, prodíval král s určitou odpovědí. Zatím v Praze páchány od husitů násilnosti a pustošení církevních domů. Dne 29. prosince 1419 slavné poselstvo české mělo audienci u krále v Brně. Sigmund byl právem roztrpčen, když v poselstvu spatřil proradného ramenáče Čeňka z Vartemberka, jehož se ostatně ještě brzy nasýtili sami. Sigmund ani nyní neodpověděl určitě. Přisně však vytýkal Pražanům jejich přečiny proti katolictvu; nařizoval, aby odstranili ze svých ulic řečtýzy i s koly a znělí náspy zbudované proti pražskému hradu. Necht přestanou Pražané také pronásledovati mnichy a jeptišky. (Fontes rerum boh. V, 353--354. Tomek: Dějepis Prahy IV, 10, 25.)

Pražané poslechli, katoličtí uprchlíci se vraceli. Ale znovu nastával obrat hlavně přičiněním přemrštěného apokalyptika Jana ze Želiva, který se snažil vylíčiti Sigmunda v nejhorší podobě, přibíraje na pomoc falešné výklady Zjevení sv. Jana. Zase nastal útek katolíků z Prahy. Šířeny

Je tomu teprve několik dní, co jsem Pedrovi přání své nebožky matky oznámila. To bylo naše poslední setkání a slavnostnější než všechny ostatní. Byl večer! Slunce zapadlo za hory; jeho poslední paprsky dodaly předmětům zdání nevýslovné tesknosti. Ptáci umkli; jen červenka pěla ještě ve svém hnízdečku. Uprostřed hustého křoví.

„O Pedro!“, pravila jsem mu, „moje matka vyslyšela konečně mé prosby; naše slzy konečně ji pohnuly.“

Pedro naslouchal mi s hlubokou téměř nábožností, dáváje na vše pozor, co jsem pravila, s očima slzami zalitými. Když jsem skončila, přiblížil se ke mně, vzal ruce mé do svých rukou a pohnutým hlasem mi řekl, že přání mé matky bude poslušen.

Od té doby jsem ho nespátřila. Zmizel ze vsi, ale vím jistě, že se dnes, v den svatby na blízku nalézá, aby, jak mi přislíbil, tomuto rozvášněnému lidu zabránil neštěstí vykonati. Neboť on i já pevně doufáme, že obřady se konati nebudou a že Bůh v daném okamžiku ku pomoci nám přispěje.

Proto mě vidíte tak klidnou a oddanou, proto jsem též dovolila, abyste mně oblékla v tato drahá roucha a navlékla tyto drahokamy, i když košili si obléknu rubášovou, i když lože, po kterém toužím nebude ložem svatebním, ale chladný hrob na hřbitově.“

Mezi tím dokončila stará služebnice ústroj Marie z Lancarisu.

„Oh, jak jste krásná!“, pravila stará paní. „Nejmocnější princ mohl by vás s pyšnou věstí k oltáři... Ale jste poněkud bleďa a chvějete se; unavilo vás to dlouhé vypravování. Sedněte

agitacní zprávy, že věrným Čechům vůbec jde o hrdla, horlivě agitováno i na venkově. Dokonalý požár revoluce podpálil veřejný manifest k národu Čechů z Vartemberka z 20. dubna 1420. V provolání byly tři do očí bijící. V něm také řečeno: »Protož, milí přátelé, můžete také rozuměti a znamenati, žeť král Sigmund jiného nemíní, než království toto a korunu a zvláště národ český potupně a ukrutně vypleti a zahladiti.« Ani toto nebylo pravda. Katoličtí Čechové tvořili v Čechách ještě obrovský počet; těm Sigmund uškoditi nemíní. Čeněk také věděl, že jsou zde veliké zástupy nerozhodných. Aby tedy co nejrychleji všecko do odboje vehnal, hrozil těm, kteří by nechtěli pod husitský prapor: »Tedy podle práv propaďi byste čest i hrdla i zboží vaše, víry své přirozené jazyku svému i koruně nedržíce.«

Ale provolání Čeněkovo v celé řadě vlivných kruhů selhalo. Naděje Sigmundova na úplnou porážku stoupla právě proto, že mu byl znám veliký počet těch Čechů, kteří byli s ním ochotni táhnouti na zdolání odboje. Pražané vycítili, že situace jejich jest vratká. Proto nové poselství husitské do Kutné Hory k jednání o kompromis vyslali. Pražští poslové docela přinášeli dary. Svým pokorným chováním utvrdili Sigmunda v mínění, že je s husity již nyní zle. Proto král přísně vykládal, že jest jeho povinností hubiti kacířství; nemíní od toho ustoupiti, i kdyby měl celé království zpusťšiti a cizozemci osaditi; ba docela — i kdyby měl svoje země i s tělem a s duší ztratiti. (Pontes V, 369. Tomek IV, 54.) Takové pohružky staly se od vládařů v různých státech častěji, aniž byly splněny. Mohlo se tedy předpokládati, že i zde jest od slov ke skutkům daleko. Okamžité vzplanutí Sigmundovo nebylo tak nebezpečné jako chiliastický program tábořský, který pod trestem věčného zatracení přikazoval zcela nelidské hubení nepřátel zákona Božího. A konečně — Sigmund nemluvil o hubení národa celého; hrozil jenom, že všech prostředků použije — k vyplnění kacířství. Až by tohoto cíle dosáhl, pak by ve své přísnosti polevil. Sigmund také řekl, že chce Pražanům některou milost učiniti, jestliže svá obranná zařízení odstraní. V těch slovech se skrývala přípověď, že i s původci krvavých nepokojů husitských na- loží se mírně.

Ale řeč příliš bezohledná přispěla revoluční akci Jana Želivského a jeho soudruhů velmi, zvláště když Táboři chystali se Pražanům pomoci. Na druhé straně však v době, kdy Čeněk z Vartemberka zradil husity, skoro všichni šlechtici strany husitské osvědčovali Sigmundovi politickou poddanost; ba docela větším dílem dostavili se do jeho ležení, aby mu s'oužili proti husitům. Tato aristokracie jistě nespěchala zpusťšiti se Sigmundem celé království; vždyť jí vlastní zájmy velely, aby se země dle možnosti šetřila.

Konečně došlo k velikému boji. Před Prahou se mohl přesvědčiti Sigmund ihned, zdali by jeho čeští spojenci s pustošením Prahy souhlasili. Vždyť čeští šlechtici v jeho vojsku rázně vystupovali proti násilí, páchanému od žoldnéřů na českém obyvatelstvu okolním.

Po bitvě na Vítkově cízí velmoži radili Sigmundovi, aby stáhl na město z děl a tak Prahu bořil. Páni čeští však protestovali. Ačkoli Sigmund po velikém nezdaru měl silné pokušení k odvetě, zakázal bombardování města. Vždyť ostatně husité učinili již sami v Praze zkázu velikou; proměnili

si a oddechněte si na ohvli. Zapuďte ty smutné myšlenky, které vás pronásledují a trápí. Odejdou, ale brzo se vrátím, abych vás odvedla, neboť hodina se blíží a můj velitel miluje dochvilnost!«

Ach! Zvony kostelní zvoní s celou silou umíráček! Tytéž zvony, kteréž při svatbě rusé Marie vyzváněti měly, oznamují, že se růže Ispasterská odebrala na onen lepší svět.

Když se stará služebnice objevila, aby ji odvedla na rozkaz Mendiguna, jenž netrpělivě toužil, aby již obřady odbyty byly, polekala ji bledost mladého děvčete. Nemohla potlačiti výkřik zděšení. Komnata naplnila se lidmi. Martin, který byl mezi prvními, vzal studenou ruku dočertinu do své a přiložil ucho k prsou a naslouchal úzkostlivě. Srdce Mariino přestalo tlouci!

Nešťastný otec, bolestí i výčitkami svědomí zdrcen, padl bez vědomí k mrtvole své dcery.

Plačte, plačte, panny ispasterské! Marie z Lancarizu již nežije. Jako poupě, utržené se stromku nelidskou rukou, dříve než dosáhlo vřeholku své krásy, dříve než-li nabylo lesku a vůně, tak byla i růže Ispasterská surově vyrvána z milujících zahrady tohoto světa, aniž byl se ukutečnil sen její o lásce a štěstí, aniž by se byla spojila se svým milovaným Pedrem.

Plačte, plačte, panny ispasterské! Ona, kterouž jste tak milovaly, kteráž byla pýchou před- síně chrámové, již není.

Ale ne, neplačte! Země není stvořena proto, aby obývána byla anděly; Marie vrátila se jen do své vlasti. V oněch neskonale slad-

Malou Stranu ve spáleništi. Ale druhý den (15. července 1420) cízí velmoži přece poručili na Prahu prudce střílet. Jakmile však Sigmund střelbu uslyšel, hned bombardování zakázal; udělal vel- možným přísnou důtku, aby mu zbytečně neměnili jeho dědictví. (Srv. Tomek: Děj. P. IV, 83.) Jest- liže takto se choval Sigmund od Prahy odražený, býval by snad jednal vášnivěji jako vítěz?

O zpusťšení Prahy a jejích nejvzácnějších pa- mátek postarali se důkladně sami husité. Bez- ohledným způsobem srovnány se zemí starobylé budovy posvátného Vyšehradu. Malá Strana a Hradčany ucitly se v troskách skoro úplně. Bez- citně bořeno a páleno i na místech jiných. Sigmund by byl rozhodně v Praze tolik zřícenin nenakupil. A což ten očištec, kterým mučil Jan Želivský samé kališníky až do r. 1422! Nikdy předtím obyva- telstvo pražské nezakusilo tak velké tyranie! Od- chovanci Želivského po násilné smrti svého mist- ra řádili v Praze tak, že »stala se jest v Praze větší škoda, než když jest král Sigmund ležel oko- lo Prahy, maje lidu více nežli sto tisíc.« (Staff le- top. čes., 51.)

A což ty spousty, spáchané od husitských vojáků v království v dalších letech při »hájení země«! Kdyby byla vojska Sigmundova zvítězila, bylo by došlo místy k velikým zádavám. Ale při brzkém skoncování války byla hy naše země utrpěla so- rta desetinu těch škod, jaké jí způsobili Táboři.

!! Právě vyšlo !!

Hvězda pokoje

32 kázání k májové pobož- nosti o blahoslavenstvích Pisma svatého.

Napsal a proslovil **Antonín Kaška,** děkan v Kostelci nad Orlicí.

Vydáno nakladem Politického Družstva tiskového v Hradci Králové jako číslo 26. »Knihovny Obnovy.« Stran 120, úpravy ne- dělních a svátečních kázání »Pravdou ke ctnosti« téhož autora.

Cena brožovaného výtisku K 1.70 franko.

Byla-li duchovenskými křehky přijata sbírka lido- vých kázání »Pravdou ke ctnosti« s takovým nad- šením, jak svědčí četné objednávky, nepochybu- jeme, že sbírka májových promluv neméně vše- lého přijetí nalezne.

Zakázky vyřizuje

Družstevní knihkupectví v Hradci Králové.

Kulturní jiskry.

Důležitý návrh pedagogický. Matice Cy- rilomethodějské v Olomouci došel tento přips. P. T. Matice cyrilomethodějské v Olomouci! Potřeba názornosti uznávána všeobecně také

kých a šťastných prostorách jest něžná růže ochráněna před nepřízní a bouří.

Sancho Ortiz z Mendiguny neodvázil se doprovázeti mrtvolu své nevěsty ke hrobu. Obá- val se hněvu obyvatelů ispasterských, kteří mu ne bez příčiny přičítali smrt mladého děvčete. Proto pln spěchu odebíral se na svůj pevný hrad Ermua.

Vyzádal si svého koně a okamžitě nastou- pil cestu a nečekal na své lidi, jimž při od- jezdu poručil, by všechny přivezené věci zabalili a bez omeškání jej následovali. Sebou vzal jen své páže, jehož jméno již kronika nezachovala.

Zato sděluje s námi kronika, že ani páže ani pán na hrad se nedostali. Jakého konce se dožili pán i jeho sluha, nesnadno říci. Mělník se rozchází.

Jedni praví, že více mladíků ispasterských, jichž hněv dostoupil vřeholu, když spatřili útěk guvernéřův, jali se ho pronásledovati, aby po- metili smrt Mariinu. Když se jim podařilo do- stihnouti ho, napadli ho s velikou zutivostí a přes zoufalou obranu padl pod jejich ranami. Páže zemřelo v obraně svého pána.

Druzí tvrdí — a to zdá se mi býti pravdě- podobnější — že pán i páže dostihli břehu řeky Lequeitto, kteráž tehdejší neobyčejně byla rozvodněna, ježto sních na Sierra Oiz, na kteréž vyvěrá, roztáhl. Mendiguna chtěl řeku přebrodit, odmítaje rad svého pážete. Mendiguna skočil se svým koněm do řeky a páže skočilo konečně za ním. Nějaký čas přemáhali statečně mocný proud a blížili se již ke druhému břehu. Ale proud nedal si již kofiet svou odniti. Mendi-

při vyučování dějinám biblickým. Proto vznikla snaha zejména u Angličanů opatřit školy pří- slušným museem, t. j. sbírkou pomůcek (a knih), originálů, modelů, map, zejména plastických, jakož i obrazů které znázorňují život v Bibli líšený. Ježto mravy ty a obyčje dosud zůstaly se namnoze v dnešní Palestině, pojetý do musea biblických starožitností také předměty, které zobrazují Palestinu dnešní. Látka je množství tak veliké, že nelze tu zabíhati do podrobností. Budiž toliko poznamenáno, že u nás již před lety zřídil prof. dr. Jaroslav Sedláček »Museum starožitností biblických,« a že nedávno i v Brně založil spolek katechetů něco podobného. V ústě podepsaný se domnívá, že by bylo pěkným ú- kolem »Matice cyrilomethodějské,« t. j. jejího od- boru. »Pedagogické akademie,« kdyby se této myšlenky ujala a později, až nastanou příznivější doby, ji uskutečnila. Přispěla by tím ke vzdělání učitelů náboženství samých, i jejich posluchačů a žáků, kteří by mohli býti do jmenovaného musea voděni. V ústě podepsaný prosí, by Matice cyrilomethodějská přijala přiložených 300 korun válečné půjčky jakožto základ na zřízení a vy- držování tohoto musea palestinského a jest ochoten i dále peněžitě i věcně podnik podpo- rovat i doufaje, že dojde i v širších kruzích po- rozumění a podpory. — V Olomouci dne 9. března 1916. — Prof. Dr. Jan Hejdl.

Stíny kultury. Bánilo se mnoho o indi- vidualismu a — místo typů vychování byli papouškové. Výraznou individualitu hledali žáci »osvoboditelů myšlení« — mimo sebe, u vzorů cizích; pátrali, která individualita by se hodila nejlépe do rámce poměrů moderních, aby hodně imponovala. A tak místo vykrystalisovaných in- dividualit vzrostli — obratní heroi, papouškující svorně dle stejných ležster. »Vzdělejte dů- kladně rozum a pak po odmítnutí náboženských

předsudků vzrostou celé davy rodičů, kteří vy- chovávají děti lépe než naši prostomyslní otcové!« Tohle heslo řádilo se družně k volání po sa- mostatném vývoji individualit. Zapomnělo se však, že ani člověk nejvzdělanější nebude do- brým vychovatelem bez silné vůle, kterou vy- žaduje obtížný úkol paedagogický. Vždyť řádná výchova vyžaduje veliký sebezápor — zvláště u rodičů. Jest potřeba silnou vůli regulovati přirozený oit k dětem; lásce jest nutno vykázati příslušné meze, jedná-li se o pokárání hrubších poklesků miláček. A právě oit náboženské zod- povědnosti dovedl vůli našich zbožných otců mocně uváděti na cestu pravou.

Nyní však právě matka moderně vychovaná představuje při svém duševním styku s dětmi hotovou alegorii rozpaků. Počíná si někdy až příliš nejasně, kráčí od extrému k extrému — dle okamžité nálady. Varšavský list »Mysl Nie- podlegle« praví upřímně o inteligentních rodi- nách: »Zklamali jsme se ve vzdělaných matkách. Přesvědčili jsme se, že setba vzdělanosti padla celkem na neplodnou půdu. Zaniká typ matky dávné, ženy prosté, přísné, umějící si dupnouti, kdy třeba, a místo toho rozmnožil se typ matky velmi mužné ve schůzi, velmi výmluvné ve veřejném shromáždění, ale zapomínající, že má jazyk v ústech, když má pokárání vlastní děti. A jak vypadá otec? Otec ponechává výchovu dětí matce. Otec je hladký a také se synem hladce vychází. Umí syna prosit, rozkazovat mu neumí. Jsou-li v naší rodině takovéto podmínky

guna i jeho páže náhle proudem strženi do hlubiny a odneseni rychlostí blešku. Neobjevili se již.

Jest noc; tmavá, studená, noc smutná a tichá, kdy i nejmenší a nejtíší zvuk slyšeti možno. Jsme na hřbitově ispasterském Zde jest země ještě nedávno zkypaná; tento dřevěný kříž jest nový a bez odporu sem ne- dávno daný. Oh, to jest jistě hrob růže Ispa- terské, oné, již obdivuhodná krása stala se v Busturii přelověčná, ano slavena byla i v ce- lém hrabství Biskaje.

U paty toho kříže klečí muž na chladné půdě, k níž zarosené zraky jeho jsou upnuty.

Jest to Pedro z Belandie; jest to snoubenec Marie z Lancarizu.

Ach, jeho bolest jest hrozná! Matka jeho snoubenky nesplnila svého slibu, že oba je vezme k sobě! Odvolala Marii, neohavši zde jeho osiřelého, samotného a jeho zoufalstvím a s jeho slzami.

Dlouhý čas kledele na kolenou; ruce měl na prsou zkrfžené, oči k zemi uptžené. Pak sklesl unaven na hrob, polibky celuje zemi, kteráž v sobě chovala jeho poklad, pronášeje při tom jednotlivá, nerozumitelná slova.

Konečně se nehýbal. Vyčerpán slabostí a bolem, usnul na hrobě své snoubenky.

Zatím podal padati sních. Padal ve velkých vlodkách a padal celou noc. Pokryl úplně jako bílou pokrývkou Pedra z Belandie, kterýž se již ze svého hlubokého spánku neprobudil. Usnul — na vždy . . .

vnitřní, bude-li divu, že se polská rodina i společnost úplně rozpadne, nadejde-li zhoršení podmínek vnějších? Nevíme, ale zdá se nám, že domácí vychování nynější inteligence je taklo, anebo docela bezcenné. Nemůžeme doufat, že by ty rodiny vychovály pokolení, jakého nám třeba. Všude panuje duch slabosti, měkkosti, ústupnosti, všude vidíme nedostatek charakteru, lidí zdánlivě, úpadkové. Matky z inteligence naprosto neumějí být matkami. Svým povinností nerozumějí. Nemají válnosti u dětí. Neumějí na své děti ani dohlédnouti. Neumějí rozoznati, s kým mohou svým dětem dovoliti, aby se sblížily, koho smějí navštěvovat, koho se mají vystríhat. — Hodilo by se i na matky v jiných krajích.

Záložna v Hradci Král.,
Janákové náměstí č. 168.

Vklady na knížky 4%.
Půjčky. — Úvěry osobní. — Zálohy.
Bankovní sčítá a směnek.

Obrana.

Kritiky o Sedlákově „Mistru J. Husovi“ jsou veice zajímavým kaleidoskopem. Někteří kritičtí obcházejí posud kolem díla opatrně jako kolem včelí jámy. Proto časopisy jim přistupné, které s pochvalou oznamovaly každou husovskou sbírku rozhrdělých frází, dosud o Sedlákově díle nemluví. Konstatujeme, že mlčky liberální kritičtí patří do řady lidí obezřelých, kteří vědí, jak těžko nalézt na souborném díle Sedlákově vážné slabiny. A chválit? To by šlo ztěžka.

Jiní však rozvinuli již naivní hovornost. Zábavný byl posudek v „Nár. Politice“, kde si kritik zaměnil skutečného autora brněnského s gener. vikářem pražským drem. Sedlákem. Patrně, jak asi sledoval kritik autorovu práci přípravnou (desfiteou), která budila přece v kruzích literárních značný zájem.

Nyní přispěchal do č. 76. Venkova (ze dne 22. března) se svým posudkem Silvanus. Patrně, že se napřemýšlel dost, co klasickému dílu Sedlákovu vytknouti. Ale kořist přilís skrovná! Na př. p. kritik praví: „Sedlák užívá každé příležitosti, aby pokud možno odhalil slabiny Husovy. Proti tomu, pokud se to srovnává se skutečností, nelze nic namítati. Ale Sedlák začasté (!) tu ubližuje pravdě. Tak na př., když z opatrných odpovědí Husových na články Viklefovy brzo po jeho uvržení do žaláře usuzuje, že Hus zapel Viklefa.“ — Kdyby Silvanus znal aspoň zčásti působení Husova třebas i ze spisů liberálních, jistě by tak neopatrně neodkryval mezery svého vědění. Nuže, vždyť Hus v Kostnici svého předního učitele zapel ještě daleko zřetelněji než odpovědmi na Viklefovy články. Prohlásil před kostnickými otcí veřejně: „Co mě vlníte Viklefe? Co mi do něho? Však jest Viklefe nebyl Čech, aniž jest otec můj, ale bylť jest Anglič; protoť, psal-liť jest bludy, nechť zaň Angličové odpovídají.“ (Winter: Život církevní, 7.) Že taková náhlá změna stanoviska uvedla nejbližší přítele Husovy v úžas, jest známo odjinud. Kdo však články předložené v Kostnici Husovi srovná s jeho naukou v Čechách, nepotřebuje znáti ani určité prohlášení Husova, aby se přesvědčil, jak Husovy odpovědi odporují zřejmě jeho spisům českými i latinskými.

Dále jest nepravdou, že Sedlák užívá každé příležitosti k odhalení slabín Husových. Pomíjí docela i některé slabiny, které uznávají sami liberálové. Kdyby byl Sedlák na př. seřadil vedle sebe velké protimluvy Husovy, které se nedají ničím zatuskovat, byl by usvědčil jadrně Husa jeho vlastními výroků. Také mohl Sedlák prostě uvést zjištěné zprávy, jak se choval Hus mírně k svatokupcům a jiným provinilcům viklefským, vystupuje současně bezohledně proti bezúhonným reformátorům katolickým. Mohl vytknouti, jakým způsobem vyhledával Hus přízeň nejvlivnějších velmožův a hlučící ulice a jaké očividné nepravdy sypal na hlavy svých soků. Mohl povědět ještě mnoho jiného. Ale se vzácným sebezáporem volil raději na čas odmlčení.

Kritikovi se nelíbí, že „Sedlák-theolog obírá se hlavně věcmi, jež zajímají theologa a církevního právníka.“ Pro vše ostatní prý nemá ani dostatečného porozumění (!). Prý „moderní kritický životopis by vytkl, proč se Hus dal na dráhy, po nichž krácel, byl by více dbal kauzálního (příčinného) nexo (spojení) událostí. Ale zde právě — jak jsme přesvědčeni — vadí Sedlákově značně jeho stanovisko. To mu brání objektivně vyložit a ocenit všechny okolnosti a složky, jež vedly Husa ke kaclství.“

Předně konstatujeme, že se tu ozývá starý a již důkladně potřežený předpoklad. Chce totiž kritik namítnouti, že Sedlák jako katolický kněz nemohl povědět pravdu celou, že někde objektivitu byl nucen hoditi pod stůl. Zatím však jest pravdou, že v novohusitských kruzích se hlaho o době Husově až příliš křiklavě, jen aby pánoval zůstali věrni svému „stanovisku“. Hus byl přebarvován dle potřeby jednotlivých stran tak násilně, že byl věru div, proč se proti takovému mrzačení dějin neozvala v zájmu českého lidu korporativně universita. Katolíckí historikové však opravdu otvírají lidu oči, mluví a posud píš o Husovi poznanou pravdu.

A nyní dále! Copak vlastně zajímá historiky katolícké i nekatolícké na Husovi nejvíce? Která pak okolnost vtiskla na čelo Husově zvláštní význam? Snad

reformace? Vždyť před Husem byla v Čechách řada reformátorů samostatnějších a důmyslnějších. Či snad bezúhonnost Husova? Vždyť tu je také Milič, Matěj z Janova atd. Anebo česká literární činnost Husova? Vždyť Tomáš Štítaný psal reformní spisy výhradně česky — a to dávno před Husem. Netoliko tedy theologa a církevního právníka, nýbrž každého Čecha musí především zajímat charakter Husova církevního odboje. Kdo nepozná nešťastných poblouzení Husových, tomu zůstane doba Husova knihou na sedm zámků zavřenou. Ale kdo ví, jak se Husovo učení lišilo od katolického, pochopí také snadno povahu částých schůzí a apellů Husových, pochopí, proč se Hus rozešel s reformátory ryzích, obětavých charakterů, proč tak lichotně mluvil o významu velmožů v církevní správě atd. To bylo právě přznačné, že jiní historikové tak dlouho se vyhýbali důkladnému řešení nejdůležitější stránky Husova působení. Tu zela veliká mezera, která křičela po vyplnění.

Dodáváme, že moderní titelé Husovi — pokud trochu životopis mistrův znají — spíš mají Sedlákově děkovati než vytýkati, že nepověděl zatím o příčinném vztahu událostí více. Dověděli by se, jak zadlužení velmoži dychtivě čekali na převrat, jak trápili bezcitně vynikající kněze již před vystoupením Husovým, jak hleděli potlačit práva městská atd. Dověděli by se, jaké lidičky Václav dosazoval na místa kněží vyháněných, jak kněžským byrokratům dávali výklesisté pokoj, soustřeďující svou palku hlavně na konservativní upřímné reformátory. Také by musil Sedlák věnovati několik kapitol husitskému blouznění apokalyptickému a chiliastickému, které se stalo pak direktivou tábořského programu.

Kritik má pravdu, praví-li, že husitská reformace má kořeny hluboké. Ale ty tkví jinde, než kam dosud od mnohých byly kladeny. Zároveň pak můžeme ubezpečiti, že Sedlákově naprosto nebránilo jeho stanovisko kofeny ty důkladně popsati; jestliže váhal napsati o Husovi spis trojnásobně veliký, pak jej k tomu vedla vzácná šetrnost k lidem Husak smýšlejícím, kterou projevil nepřímě těmito slovy: „Kčž dílo mé přispěje k tomu, aby z činnosti Mistra Husineckého zdrazňováno bylo heslo míru.“ — A tato slova uspokojí zajisté i každého nekatolíka, který pohroužil do doby husovské zrak huboko.

P. T. farním a vikariát, úřadům
pro letošní visitace a sv. birmování
nabízíme u nás vydanou a velice zdařilou
reprodukcí perokresby od mistra Švabinského: J. Exe. nejd. biskup

Th. Dr. Jos. Doubrava.

Ve formátě 67 x 51 stojí pouze K 4.—
Menší obraz, dle fotografie knihtisk.
provedený, v pěkném passepartout ve formátě 40 x 47 za K 1.30.

Matý obraz, zvláště vhodný jako upomínka pro děti při sv. birmování, po 14 hal., 50 kusů za K 5.—, 100 kusů za K 8.—.

Pohlednice s obrazem Jeho Exe. jednotlivě po 8 hal., 100 výtisků za K 5.—.

Jako protějšek nabízíme dle orig. obrazu velice zdařile provedenou reprodukcí světlostisku: Jeho Svatost

papež Benedikt XV.

Formát obrazu 67 x 51 cm, stojí pouze K 5.50.
k obrazům obstaráme v cenách levných.

Dále doporučujeme:

Poučení o generální visitaci 50 h.

Orationes in visitatione canonice generalli recitandae 30 h.

Matrika birmovanců s přilisk., arch 8 h.

Birmovací listky, s latinsk. textem, 100 výtisků 35 h.

Objednávky vyřizuje

**Družstevní knihkupectví
v Hradci Král., Adalbertinum.**

Za válečného ruchu.

Konec patriarchální role. Již před válkou se houževnatě tvrdilo, že černohorský panovník Mikuláš jest mužem velice hamižným. Nyní vysvětluje „Neue Züricher Zeitung“, proč Mikuláš po projevu oohoty k smíru s Rakouskem náhle změnil své stanovisko. Za 56 let své vlády nastřádal král pro svou rodinu velmi slušné kapitály, používaje subvencí tu od Rakouska, tu

od Ruska a ukládal je ve Vídni, Berlíně, Paříži a Londýně. Vynikajícím způsobem sůdasthoval se oběhodu bursovních. Zástupce jeho ve Vídni byl dokonce pro velké objednávky bursovní stihán soudně. Když nastala válka, hleděl král svoje jmění z Vídne a Berlína dostat do Paříže a Londýna, počítaje, že s Francií a Anglií se do rozporu nedostane. Když padl Lovden, prosil král císaře Františka Josefa o mír a odjel do Skadrů aby tu mírové podmínky dojednal. Sem však došla za ním zpráva, že Francie a Anglie rozhodly se jeho kapitály zabavit, ujednaly s Rakouskem mír. Mikuláš ocitl se v rozpacích. S jedné strany zájmy národa, s druhé zájmy soukromého majetku! Naposledy tedy zvítězil zájem soukromých milionů. — Tak patriarchální role dohrána.

Vzorky bez ceny do 350 g jsou přípustny k úmto o. a k. poštovním úřadům: 6, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 17, 19, 19/II, 20, 22, 22/II, 23, 24, 26, 27, 28, 29, 30, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 47, 48, 50, 51, 52, 53, 54, 56, 57, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 78, 79, 81, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 91, 92, 93, 94, 95, 98, 100, 101, 102, 103, 104, 105, 106, 109, 110, 111, 112, 113, 115, 116, 116/III, 118, 119, 123, 125, 126, 127, 128, 132, 136, 137, 139, 141, 142, 144, 146, 148, 149, 150, 151, 156, 157, 162, 163, 164, 172, 173, 174, 176, 179, 180, 182, 183, 184, 185, 186, 189, 200, 202, 204, 206, 207, 208, 209, 210, 212, 213, 214, 215, 216, 217, 218, 219, 220, 221, 222, 223, 224, 225, 226, 227, 229, 230, 231, 233, 235, 236, 241, 251, 253, 254, 256, 257, 258, 264, 265, 271, 274, 301, 302, 303, 304, 305, 306, 307, 309, 310, 311, 312, 313, 314, 316, 320, 321, 322, 323, 325, 326, 327, 328, 329, 330, 331, 337, 338, 339, 341, 350, 351, 352, 353, 354, 355, 501, 502, 503, 505, 507, 600, 601, 602, 603, 604, 605, 606, 607, 608, 609, 610, 611, 612, 613, 614, 615, 630, Sarajevo. Ku dříve uveřejněným a zde neuvedeným poštám jsou vzorky nepřipustny. Podmínky zasílací: jako dříve. Taxa: do 250 g 10 h, do 350 g 20 h.

Na osleplé a raněné vojny, sroty a vdovy, invalidy, Cervený kříž a nezaměstnané katolícké dělnictvo ráčili dále věnovati P. T.: V. Fleiberk, Kartouzy 15 K. M. Mrkvičková, Vrbice 2 K. Kutlíková ze Zboží 1 K. dp. A. Vobejda, Cerekvice 1 K. — O další sbírky a dary na adresu Zemského svazu katol. Orla v Hradci Králově se prosí.

Královéhradeckou bankovní jednotu v Hradci Králově doporučujeme co nejlepší při veškerých obchodech bankovních a uhelných. Podporujte při každé příležitosti svůj vlastní podnik.

Zprávy místní a z kraje.

Opětuné vyznamenání královéhradeckého 18. pěš. pluku. Velitele 3. praporu 18. pěš. pluku p. c. a k. majora Zburowského došlo nedávne velmi vřelý Nejvyšší uznání Jeho cis. a král. Výsosti p. arcivévodě Salvátora, jímž bylo jemu, jakož i všemu, důstojnictvu a mužstvu vysloveno Nejvyšší potěšení nad novými krásnými výsledky a udatným se chováním tohoto statečného pluku.

Východočeské divadlo. Nevě studovaná Dvořákova lyrická opera Rusalka, pohádkové krásy a čarovného půvabu, dávana ve čtvrtek 16. t. m. Ač v mnohých místech byla zřejmě kvapná práce a nepropracovanost — tak hlavně v nedostatečně shodě orchestru se zpěvy solistů —, neklesala celková úroveň provedení pod prostřednost. Ze solistů vynikli p. Kramperová jako rusalka zvláště v nádherné písni 1. jedn. které vykazovalo relativně nejlepší nastudování, a p. Geitler jako princ podal vystižný a přiléhavý výkon. Vodník p. Waltrův kromě únavy tohoto všestranného umělce nevykazoval pozoruhodného. Úlohy cizí kněžny (sl. Snehavová) a Ježibaby (p. Janosková) nebyly ještě vypracovány. Herecky působivé podány epizodní role kovce a kuchařky (p. Piskáček a sl. Skalská). Terčet vodních žinek (sl. Pečínková, Renetová a Pražská), celkem dobře proveden, jevil příliš nestejný materiál hlasový. Sbor v 2. jedn. zněl poměrně čistě a jemně. Výprava 1. jedn. byla náladově podána. S menším zdarem upravena scéna 2. jednání. Struktura paláce byla příliš hrubá na pohádku a příliš v popředí, takže celý průběh děje za takového scénování byl leckdy málo pochopitelným. Úroveň podání klesala silně po 1. jedn., nejslabší byla v jedn. 3. Nedostatečné procvičení souhry orchestru bránilo tu p. Geitlerovi v řádném rozvinutí linie kantilény. Takové provedení kusu „za každou cenu“ neslouží k chvále prozíravosti a umělecké potence p. ředitele, zvláště jednání se o kus tak vysoce cenný. Soubor je zbytečně přetěžován a provedení nemůže dostoupiti náležitě výše, čímž publikum přichází o pravý požitek. Sl. Vojáčková, jinak výborná tanečnice, neprojevila jako i jindy mnoho vkusu při aranžování baletní vložky v 2. jedn., jež do pohádkové nálady svým stílem se nehodí. — Při reprise Rusalky, která přes nádherné naděsní odpoledne naplnila zase úplně dům, vystoupil se zdarem v

...být nemůže — bolest vycházející z potřeby, obecné, které neje neviditelné, ale neoprávněné, a z každoročního přetváření doopravdy, které nezná, co bylo a nemůže vzpomínati, ale k světu dobrému přejí se hlubokým, nečekaným a neodvratným přívěsem. — Starost má, jsou různé a různé, ale stráží velkého, nepohodlného stáří, leč marnosti. — Může, dnes dokonce jest, a smrt vám byla vysvoboditkou z dávné zácpou a toužebně očekávanou. — Vyprávěl jste mi častokrát o svých kaplanech a nejčastěji o těch, kdo u vás nejdříve pobýli: dnes první váš kaplan vám obřady pohřební posloužil, kaplan poslední aktivou a živou řec nad vámi učinil, a já jsem slib svůj věrně splnil a po přání vašem se zachoval. — Lásko naše — láska zarmoucených příbuzných a přátel — láska přecitlivělých spoluobčanů a přátel vašich a láska těch nešťastných mnohých a mnohých, kdysi vaší péči světaných, poutou dojemnou, již vám zákonem zastupcové města a příbuzných obcí prokazují, slavnostně, vás k hrobu doprovodila, a přičiní vám z duše přilínat vykoupení, které se vám stalo, přejeme. — Bohu poručeno, milý pane, a na shledanou! V hrobě otevřeném, v kterém dobrá vaše matka, strážnice po mnohé roky obdivuhodné a příkladně trpělivá, setěla v hrobě přichystaném před vchodem hřbitovní kaple, kterou jste pro dobro farníků svých i budoucích a pro trvalou památku svého jména zbudoval, budí vás lehké odpočinku dano a světo, které ode všehle počátku a nepetržitě září očí, které vidí, a stejně očím, kterým se zdá, že nevidí, aby v dobách věčných a v těžkostech kromobýčejných a mimořádných bylo útlého a spásou všem — světlo, jež vás provázelo v snažení a nepouštělo v soužení a prýdilo vás slankou drsnou a úzkou, srážnou i příkrú, cestou pro člověka těžce schůdnou, plnou křivobylých a stínů, kterou směl nazývat: a po níž všechno šlo, již mizí — to světlo věčné nechť vám svítí!

Úvěrní družstvo Eliška

zapsané společenstvo s r. o.
v Hradci Králové, Adalbertinum.
Přijímá vklady na výhledy knížky a účty. —
Úvěry osobní a živnostenské za podmínek nejvýhodnějších. Všechné stádatky

Besídka.

Společnost.
Nad hroby.

...obecenstvu, kdež jsi dobře znal, jak se mi to na jevišti skonávalo! Mladých cihel valík davy, hlava mou kladla davy. Ale — co jsem přelomil, to jsem přelomil, vstoupilo se skutečností. Jaký žal, když jsem jednou do opravdy umíral! Nemohl jsem tuo přitom zkopírovat zprávu v divadelním sále. Vždyť smrt na mě oči dala rouška, vlna: „Dále, od podla dále!“ Když jsem tudíž musel nepřítomnou změnit; jsem, ach, s prken v chladno suterénu. Když páčila mne v chvílích prvých proudu, vlna tu těsno jako v napovědní budce. Skočena již moje umělecká cesta! Než tady místo pro herecké gale. V poslední té umavé žáci, než žádných deklamací. Dne je všechna divadelní věda. Vždyť tu schází stále napověda. Přece však má toto škarohlídské zámění. Hstí stránky světlé. Na rozmarech tady existence nezávisl, Závěti se vyhnu kolegů svých modle. V této drobné hrobě písař, jedl mne nevyplisat. Bez konce tu cvím chvíle plynou tise, zasmušile. Vln, že zde jest teskné živování poslé. Nadhročí však ti, meziaktí dlouhí!

Nad hroby.

Kdykoliv jsem flétnu přelomil, vždy jsem svoji nezaplnití lál. Když však přeloukány byly píle, v trdném omlčení vadly lce. Síplo tam, hvízdalo a každou chvíli bylo slyšet chvění pikolových trilk. Hněd zas chrapot dutý jako v kontrastu. Lidé dobří, těžkou prožíval jsem lopota. Tak mi zpívají spří, sjeřt lahutí, na to nečekám do věčnosti odpustit. K tomu ještě večerního za ticha, na příměch zněl divý pískot kulicha. Tedy nové, pružné klapky byly stroje mého, má popletly se klapky srdce znaveného. Tak můj život naposledy musil umdlout. Ranní jsem — rače, velectění, vědět, jak to flétna v „Mlynářů a jeho dítěti“. Ale řet můj ještě po smrti se chvěl, na paměti, jak by s chutí hrál a pěl. Když přemýšlím se štěstím z té krásné chvíle, když mi klapky v rukou moji flétnu přelomí.

Pasáže jsem kouzili svižně v divadelních domech. Za odměnu mi zde hvízdá vtr v mocných stromech. Jedni někdy galopují pod kolegy máj drobný. Přehlušuje však jej na dlouhý čas víchr zlobný. Zdáli vzpomínat si na mne někdy, živý světe? Kde hych flautu mohl aspoň píseň z „Zauberflöte“!

Nad vandrováním.

Q bývalám vandru solva se mi ani; egdobro mi prošla knížka cestovní. Tedy — flác poď mojí hlavy! Hmota otočil si kolem ruky. Tělo do černého hávu! Rozplynou se všechny moje moky. Dobří lidé chudobu mou dobře znali; tento nocleh první bez prošení dali. Pochopuji, že tu ledacos je vadné, zvykl jsem však na noclehy vlhké, chladné. Jenom jak mé nohy dlouho v křidu vydrží? Nu — já doufám, že i na to se přec otužil.

Volečejstojnému duchovenstvu oznamujeme, že

nové vložky do breviáře

„Lectioes Contractae“ K 1-80 brož. a Proprium bohem. váz. K 4-80, brož. 4 K na skladě má a objednávky vyřizuje DRUŽSTEVNÍ KNIHKUPECTVÍ v Hradci Králové Adalbertinum

Kopiečky obsahují a sdarima.

Muž Inteligentní

s věkem 35 let, upřímný katolík, svobodný, s obchodním vzděláním, hledá přiměřené zaměstnání. Řádné nabídky pod značkou „J. S. 85“ do administrace tohoto listu.

Ve prospěch
Státního Matice školské.
Uznáný za nejvýhodnější a nejlevnější ná-
kupní pramen v Rakousku veškerých

kostel. paramentů

...rdla, praporek, přikrův, koberec a
...ového náčiní ve výrobcích neistatně
zrodu v Čechách, c. a k. dvorního dodavatele

Josefa Neškudly

v Jablonném n. Orli. č. 86.

Tisíce uznávacích referencí a doporučení. —
obráskové cenáky, rozpočty, vzory a hotové zboží
k výběru franko.

Bez příplatku za poštou ve vlastních dílnách a
domech, levně přivozí zboží na venkově, kde levnější
ceny až o 30%, než vlně inda.

Jubil. 100 let. trvání a 10 let. vlastní činnosti.

Adresování vždy domlouvá se vyprošuje

Komisionářství

Fr. Černý - Hradec Králové

trída 18. pěšího pluku,

obstarává koupi a prodej
zboží ve velkém.

Telegramy: Petrol, Hradec Král.

Vřele doporučený pramen nákupu!

Stromy ovocné,

okrasné, divoké i různé kaje
nabízí co nejlevněji za zvláštních výhod

Fr. Nešková,

choť Hřdicího učitele a majitelka školky
v Mikosrbech, pošta Chlumec a. J.

Učitelka

připravuje žactvo škol obecných,
měst. a středních ve všech předmě-
tech, též v němčině a ke zkouškám.
Přihlášky do adm. t. l. pod značkou
— „Dělničky.“ —

Válečná obuv!

Válečná obuv!

Velkoobchod a komisionářství

Fr. Černý, Hradec Králové,

Trída 18. pěšího pluku

převzal výhradní prodej ve strojírně p. J. Jankovského
v Bělči vyráběných

dřevěných podešvů.

Žadání vyplněná se pouze ve větších partích. Návštěvy
zástupců na požádání. Telegramy: Petrol Hradec Král.

Paramenta.

Ignáce V. Neškudla syn

(protokolovaná firma)

v Jablonném nad Orlicí (v Čechách)

(bratr P. J. Neškudly, faráře ve Výprahticích)

doporučuje P. T. veleďstojn. duchovenstvu
svůj osvědčený a často vyznamenaný

výrobní závod

všech kostelních paramentů,
spolkových praporů a kovového nářadí.

Cenníky, vzorky i roucha hotová na ukázk
se na požádání franko zašlou.

Jan Horák, soukenník

v Rychnově nad Kněžnou

zasílá na požádání vždy

dle roční sezony kolekce
nejnovějších druhů pravých
viněných látek

své vlastní výroby, jakož i tu i cizo-
zemských.

Četná uznání zvláště z kruhů vele-
ďst. duchovenstva svědčí o poctivé ob-
sluze mého ryze křesťanského závodu za
dobu více než třicetiletého působení.

Učiňte, prosím, malou objednávku na
zkoušku.

Též na splátky bez zvýšení cen!

Volejenné látky na taláry.

Na veškeré zástavy

které až do konce měs. ledna 1916
propadly, odbyvá se (dle c. k. mistodr-
žitelského výnosu ze dne 10. března 1915)

DRAŽBA

v obecní zastavárně královéhradecké

(v místnostech zastavárny) v sobotu dne
15. dubna 1916. Začátek o 8. hod. ranní.

Zástavy do dražby propadlé možno ještě
před dražbou ve čtvrtek dne 13. dubna
1916 do půl 1. hod. odpo. pouze u pokladny
zastavárenské zúrokovati nebo vypláti.

Neprodají-li se veškeré zástavy, odbyvá se
druhá dražba v sobotu dne 22.
dubna 1916 do 12. hodiny polední.

Každý, kdo se chce vyvarovati placení dra-
žebních poplatků a sice z 1 koruny 2 hal.
mimo úrok, nechť zúrokuje lístky zástavní
do 31. března t. r. V pátek před draž-
bou a v den dražby se neúčtuje.

Správní odbor zastavárenský.

Rodinný domek

(vilku) se zahradou

prodám. Blíží zprávy u pí. M. Staré
na Pražském Předměstí, Školní ul. 294.

Československá záložna v Praze-II., Spálená ulice, číslo 46.n.

■ ■ ■

Doporučuje se všem našincům co jediný
peněžní ústav katolický v Praze. Vklady
na vkladní knížky úročí se ode dne vlo-
žení do dne vybrání dle dohody a dle doby
výpovědi. Poskytuje půjčky všeho druhu
za mírných podmínek, zejména směneční
úvěr (krátkodobý), v dnešních dobách
zvláště výhodný. — Povinná revize
„Jednoty záložen“ v Praze.

Veleďstojnému

duchovenstvu a

slavným patronátním

úřadům doporučuje si depo-

rušiti veškeré kostelní nádoby a

náčiní a to: monstrance, kalichy,

oibře, nádoby, paténky, paciškaly,

svícny, lampy, kaditelnice, kroupky

atd. své vlastní výroby, předplatím

otřevním vyhovující. Staré před-

měty opravuje v původní intenci a

v ohni zlatí a stříbři nebo proti do-

platku za nové vyměňuje. Hotové

předměty neb výkresy zasílá na u-

kázk franko bez závaznosti koupě.

Vše se posílá poštou. Předruční

Sklad veškerých státek a stříbrných blánot, jako: letáček,
madonek, křížků, prstýnků, náramků atd. u Nešedřské
prstemy, tabatěrky, jídelní náčiní se stříbra pravého-
činského vždy na skladě.

Staré zlato, stříbro a dražebniny kupují se nejvýš 100%.

JAN STANĚK,

pasíř a ciseleur

Praha-I.-979., ul. Karolíny Světlé, čís. 12. a.

Přílohy: malice a. b. samostatně tvořící součást.

ŽIVNOSTENSKÁ BANKA V PRAZE.

FILIAŁKY:

v Brně, Českých Budějovicích, Frýdku-Místku, Hradci Králové, Jihlavě, Karlových Varech, Klatovech,
Kolíně, Krakově, Liberci, Lvově, Mělníku, Olomouci, Moravské Ostravě, Pardubicích, Písku, Plzni,
Prostějově, Táboře, Terstu a ve Vídni I., Herrengasse 12.

Dne 2. dubna 1916 o 10. hodině dopolední

konati se bude

ve dvoraně paláce Živnostenské banky v Praze,
na Příkopě čís. 30

48. řádné valné shromáždění akcionářů Živnostenské banky v Praze,

ku kterémuž se tímto P. T. akcionáři k hlasování oprávnění zvou.

■ ■ ■

PROGRAM: 1. Zpráva výroční a účetní.
2. Zpráva revisorů účtů.
3. Návrh správní rady na rozdělení čistého zisku.
4. Volby do správní rady.
5. Volby do výboru revizujícího.

Páni akcionáři, kteří této valné hromady se účastniti chtějí, raději u pokladny banky v Praze
nebo u její filiálky nejdéle do 25. března t. r. ku prokázání práva hlasovacího dle článku 12. stanov*)
potřebný počet akcií, jež dne 31. prosince m. r. v knihách akcijních na jich jméno zapsány jsou, proti
vydání legitimálního lístku uložit. V rozvahu a účet ztráty a zisku mohou páni akcionáři nahlédnouti
v místnostech banky.

V PRAZE, dne 16. března 1916.

Správní rada.

*) Čl. 12. stanov zní: Ve valném shromáždění oprávněn jest hlasovati, kdo má nejméně 20 akcií na jméno
jeho znějících a dne 31. prosince předešlého roku v knihách akcijních na jeho majetek zapsaných. Kdo má více akcií,
nabývá nad to každými 20 akciemi o hlas více. Akcie potřebné k vykonávání práva hlasovacího mají 8 dní před sejitím
se valné hromady i s kupony k výplatě nedospělými složeny býti u pokladny správní radou vykázané.

(Za výstřiky neúčastnící se nepočítá.)

OBNOVA

Číslo 13.

Předplatné na čtvrt roku 2 K 50 h
na půl roku 5 K —

V Hradci Králové, dne 31. března 1916.

Inserty počítají se levně.
Obnova vychází v pátek v poledne.

Ročník XXII.

V cizích službách.

Ve velké době, ve které nyní žijeme, dávají národové našeho mocnářství bez rozdílu nejskvělejší příklady věrnosti a oddanosti. Zdá se nám, že žijeme opět v dobách starých Řeků a Římanů, slyšíme-li o výkonech těch statečných a hodných vojáků, kteří na hranicích říše a hluboko v nepřátelské zemi skytají vzorné příklady lásky k vlasti a k panovníckému domu. Epocha individualismu vydává v každém směru své nejkrásnější květy a ovoce. Déle než 20 měsíců vidíme všechny národy našeho mocnářství v šlechetném zápolení, aby státy mohly v řadách, jež se bití musí za myšlenku silného a mocného Rakousko-Uherska s celým světem nepřátel na prvním místě. Bez rozdílu politického přesvědčení jsou všichni toho názoru, že jen největší napětí sil umožnilo, aby důkladně bylo zkříženo prohnáno a až do nejmenší podrobnosti propracováno kejklřství, jež nás mělo zbaviti práva a učiniti žebráky. My jsme to dokázali a dovedli jsme svoji vlast ochrániti před drzími vetřelci, a jsme si toho vědomi, že všichni jsme konali svoji povinnost a že ji také i nadále konati budeme. Zájmy vlasti jsou příliš povznešeny, než aby s nimi mohlo býti nečestně pohráváno. Těžko věřiti, že se najdou lidé, kteří v této veliké a vážné době klesnou tak hluboko, že za mzdu našich nepřátel provozovati budou politiku banditů, a že se snažiti budou, aby za mrzký peníz lid náš postavili do nejhoršího světla a označili jej tak za zrádce. A přece dokazují nám události posledních dnů, že jsou takoví lidé.

Učinili si to snadné. Místo, aby jak se na každého sluší, ve své domovině snášeli obtíže, plnili povinnosti nynější doby a vše podnikali, čím by boji vlasti naší vnucený ulehčili, uprchli živlové ti zbabělé přes hranice. Tam dali se najmouti do služeb našich nepřátel jako zjednaní vrazi a za mrzký peníz hanobí nyní náš národ a naši říši. Za několik stříbrníků dopouštějí se nejhoršího zločinu všech časů: velezrády.

Oni uveřejňují, neisouce k tomu nijak oprávnění, jménem českého národa manifesty a skrývají se za jakýsi výkonný komitét. Klamnými, naprosto vyhanými zprávami snaží se živlové ti v nepřátelské cizině získati víru, že jsou oprávněni jednati jménem českého národa. Jejich veškerá snaha má ten účel, aby se svým službodárcům — nepřátelským vládám — zalíbili a aby získali a také si udrželi jejich další hmotnou přizeň. Za tento hříšný peníz zrazují denně nejsvětější zájmy českého národa a své vlasti. Zatím co statisíce Čechů udatně v sázku dávají svůj život za ohroženou vlast a za budoucnost silného a na všechny strany neodvislého Nového Rakouska, snaží se tyto spřeženci posici vlastního národa zákeřnými činy ne-li oslabiti, tož aspoň poškoditi. Frázovitými manifesty, jež beze vši logiky prohlašují nejzmatnější věci, vykládá se úplně nezasvěcené cizině, že český národ si nepřeje nic jiného úsilovněji, než vítězství čtyřdohody. Pisatelé těchto živých manifestů mají i tolik drzosti, že tvrdí, že příslušníci českého národa v nynější světové válce alespoň

se snažili vykonati povinnost svou oproti civilisaci (?) a že svým pasivním odporem Rakousko desorganisovali, že Rakousko — tak lžou dále — přestalo existovati. Poněvadž armády čtyřdohody naši vojsky všude byly poraženy, prohlašují živlové ti drze, že v těchto pro čtyřdohodu tak tragických dnech pokládají za svou povinnost, aby jménem českého národa (?), jež zastupují (?), čtyřdohodě vyslovili důvěru. Ucházejí se o čest, státí na straně čtyřdohody.

S podivem tážeme se, kdo jsou vlastně pánové ti, kteří tak sebevědomým tónem podobné manifesty vydávají? Čteme-li pak jména osob na těchto »manifestech« podepsaných, a to jména prof. Masaryka, býv. poslance Düricha, malíře Kupky, Čermáka a Fishera, pak stává se nám ledačos jasným. Prof. Masaryk a Dürich! Mohli bychom skutečně srdečně se zasmáti nad těmito dvěma jmény, avšak zájmy, o něž se tu hraje, jsou příliš vážné. Velezráda, které se oba proti vlastnímu národu dopouštějí neohodnou činností svou v nepřátelské cizině, to spřeženstvo, jež s nimi společně provozuje zločinnou hru, otevírají českému národu oči. Vidíme propast a trneme hrůzou. Takoví živlové vnucovali se v míru českému národu za vůdce, takoví lidé snažili se pod škraboškou slušnosti strhnouti na sebe vedení vnitřní politiky, a když přišla hodina osudu naší říše, přidali se rychle k našim nepřátelům. Nyní podezřívají věrnost vlastního národa, šlapou čest českého lidu v bláto a dopouštějí se zločinu za zločinem na nejsvětějších zájmech vlastních soukmenovců.

Ještě včas byly rejdy jejich odkryty a dříve nežli živlové ti mohli příliš mnoho zla napáchat, byli odhaleni. Pan Masaryk a soudruzi pozbyli navždy práva, zváti se syny českého národa. Strojili svému národu úklady, avšak nebezpečí, na štěstí, bylo odvráceno. S Masarykem a jinými agenty čtyřdohody nemá a nemůže míti český národ ničeho společného.

Průběh války.

Bojiště východní. Rusové už od 15. března útočí na německou frontu Hindenburgovu, používajíce tu nevidaného množství vojska i střílniva. Na frontě asi 300 km dlouhé vrhají se Rusové v boj především mezi Vidsy a Postavami, u Rigy, u Friedrichstadtu, u Jakobstadtu, u Dvinska a Naročského jezera. Leč ani toto zoufalé nasazení všech sil nemělo účinku, Rusové byli všude odraženi; u Naročského jezera zajali Němci 2160 Rusů a ukoristili několik strojních pušek. — Ale ani na rakouské frontě Rusům se nevede lépe. Ruské útoky u Bojan na besarabské hranici a při ústí Strypy odraženy. O útok na hlavní postavení armády Pflanzer-Baltinovy se Rusové v posledních týdnech vůbec nepokusili. Naproti klamným ruským zprávám dokazuje náš generální štáb, že Rusové nejsou nikde jižně od Dněstru, vyjma na besarabské frontě, probíhající od dněsterského ohbí u Samuszyna jižně k Bojanům, která zůstala od polovice června 1915 nezměněna.

Na Balkáně není nic zvláštního; pouze němečtí letci napadli krajinu u Soluně a hodili několik pum na nový přístav a na tábor dohody.

Na italském bojišti docílili naši pozoruhodných úspěchů. Severovýchodně od Plöckenského průsmyku vnikli naši do italského postavení a odrazili tu všechny italské útoky. U gorického předmostí dobylo naše vojsko celé nepřátelské posice před severní částí podgorské výšiny, při čemž zajalo 578 Italií. Ježto byla v Benátkách zjištěna zvýšená doprava k sošské frontě, hodili naši letci pumy na několik staveb tamního nádraží.

Bojiště německo-francouzské. Boje u Verdunu neustávají; Němci houževnatě tlačí se stále vpřed. Ve stísněnosti své volají Francouzové o pomoc. Ale Italie a Rusko jsou nyní tak zaměstnány na svých bojištích, že se nemohou pouštět do nových podniků; zbývá tedy jen Anglie.

Politický přehled.

Ministerské porady konaly se 27. a 28. března v Pešti v ministerstvu obchodu; účastnili se jich i rakouští ministři dr. Zenker, dr. St. Spitzmüller a dr. ryt. Leih s odbornými referenty.

O národnostní otázce v Rakousko-Uhersku píše ve »Zprávách c. k. zeměpisné společnosti ve Vídni« dr. Heiderich a vyvozuje z chyb minulosti, že v obou státech mocnářství budou se museti vlády i strany poctivě starati, urovnati mimo cíle slepého šovinismu cestu k poctivému dorozumění národů, žádnému na škodu a všem ke prospěchu. Nesmí býti přehlédnuto, že národní rozčlenění mocnářství mohlo by poskytovat pro hospodářský život nejcennější popudy, kdyby byly u různých národů jejich vlastní schopnosti a vlohy pro určitá odvětví hospodářského života ve velkých rovinách a dle plánů dále vzdělávány a povznešeny k vyšším výkonům co do jakosti a množství.

Sjezd něm. křesť. sociálů v Čechách konal se ve dnech 26. a 27. března v Ústí n. L. Dle »Freundenblattu« něm. křesť. sociálův žádají vybudování zemské samosprávy Čech prostřednictvím zákonného ustanovení práva sebeurčení Němců, požadují národnostní rozhraničení a rozdělení krajů.

Jednota Poláků. 23. března konala se ve Vídni schůze Polského Kola. Předseda dr. ryt. Bilinski oznámil, že polští soc. demokratičtí poslanci ohlásili, že přistupují k Polskému Kolu. Posl. Daszyński jménem soc. demokratů prohlásil, že v nynější době musí zmizeti všechny rozdíly politických stran a že jest jen jeden národ. Všichni poslanci polští sdružili se tedy v jednotné Kolo Polska, v němž spojenými silami a společnou vůlí budou napříště zastávat zájmy celého národa polského, vyjímaje větev slezskou a poznaňskou v sousedním Německu.

Německo-maďarské porady. Na pozvání německého národního svazu bylo ve Vídni pokračováno v nezávazných poradách mezi rakouskými a uherskými poslanci. Také několik členů křesť. sociální strany a rakouské panské sněmovny se dostavilo. Posl. dr. Gross poukázal, že poradami

DEPEŠNÍ ADRESA: ALBIBANKA

TELEFON ČÍSLO 83

KRÁLOVÉHRADECKÁ BANKOVNÍ JEDNOTA V HRADCI KRÁLOVÉ ADALBERTINUM

PROVÁDÍ VEŠKERÉ OBCHODY BANKOVNÍ A SMĚNÁRENSKÉ ZA PODMÍNEK NEJVÝHODNĚJŠÍCH - ESKONT SMĚNEK - PŘIJÍMÁ VKLADY NA ÚROK 4%, A VÝPLÁCÍ VEŠKERÉ VKLADY BEZ JAKÉHOKOLIV OMEZENÍ - SLOŽNÍ LÍSTKY POSTOVNÍ SPOŘITELNY ZDARMA

VELKOOBCHOD UHLÍM, KOKSEM A CEMENTEM

ŽÍROVÝ ÚČET U RAKOUSKO-UHERSKÉ BANKY

ČÍSLO ÚČTU POŠT. SPOŘITELNY 140.273

takovým bude lze připravit zlepšení v poměru obou států k sobě a v poměru lidových zástupců. Bývalý uherský ministr vyhlásil, že Bělorusové pravili, že podléhají takto nezvyklým podmínkám vznikl z vědomí, že hloupost zachová dualismus, misl učinili nás protivníky staré imperialistické a své klady a společníky protivníky federativického rozkouskovaní mocnářství.

Pařížské konference. V Paříži sešli se zástupci všech států čtyř velkých úradit se v prostředcích a cestách, kterak zastaví německou ofenzivu u Verdunu. K zástupcům Anglie, Francie, Italie a Ruska přidružili se také pomocníci spojených Belgie, Srbska a Japonska, takže konference účastníci se asi 40 osob, počítaje k nim přítomné vojenské velitele.

Americká výprava do Mexika. Americké vojsko posláno bude na ochranu obyvatelstva i do pohraničních měst. President Wilson prohlašuje, že výprava stala se v porozumění s mexickým prezidentem Carranzou a je to jediný způsob k lapení samozvance Villy, který staví se nyní proti americkému vojsku.

Záložna v Hradci Král.,
Janské náměstí č. 163.

Vklady na knížky 4%.
Půjčky. — Úvěry osobní. — Zálohy.
Exkompt účty a směnek.

Změny v soc. demokracii.

Ve válečném čase došlo v německé soc. demokracii netoliko k velikým změnám zásad, ale i k třídění obrovské organizace na frakce. Kritický soc.-dem. list „Sozialistische Monatshefte“, který již před válkou otevřeně poukazyval na potřebu značných programových změn, v 6. čísle tohoto roku přináší důležité úvahy vůdce J. Peusa a Viléma Kolba, vůdců té strany, která v soc. demokracii tvoří většinu. Peus očekává, že soc. demokracie zlomí nad svou minulostí bůl. Přeje si, aby po válce hlasovala pro rozpuštění, protože sčítání odmětní státu stává se pouhou planou demonstrací. Vždyť na př. nebude možno odříznouti rozpočtu vojenskému. Peus praví dále, že by bylo velikým nesmyslem, kdyby se přístě otvírala soc. demokracie vzdávaní koloniální politiky. V budoucnosti soc. demokracie netoliko se musí aktivně takové politiky účastniti, nýbrž v jistém smyslu nutno, aby se stala nositelkou právě politiky koloniální. Peus očekává také odvrácení od dosavadního principu vojného oběhodu. Na poli agrárního si přeje opuštění dosavadního jednostranného „stanoviska“ konsumérů. Musí se př. uvědomiti, že i do zemědělské produkce jest potřeba kapitálu, který má právo na zúčtování. Jest potřeba se starati, aby v konkurenci s kapitálem vloženým do podniků průmyslových byl podporován.

Kolb praví, že dosavadní daňové principy strany jsou již neudržitelné.

Také filský poslanec Cunow píše v 52. čísle „Hamburger Echo“ proti zastaralým daňovým dogmatům soc. demokracie, obrací se proti účelnému daňovému programu strany, který uznával za oprávněné jenom daně přímé. Ale došlo k povážlivým otřesům v samé organizaci strany. Někdo byl vyloučen ze strany velice populární poslanec dr. Liebknecht pro své náhledy o nynějším úkolu soc. demokracie.

Feuilleton.

SHAKESPEARE.

Z 35 Shakespearových (aneb jemu připisovaných) her věnujeme trochu pozornosti aspoň jedné, avšak nejvýznamnější: Hamletovi.

Dánský princ Hamlet dluží na vysoké škole ve Wittenbergu a dovídá se o náhlé smrti svého otce. Přicházejí domů, zastihuje právě svatbu své matky se svým strýcem. Tato rychlá změna u matky činí jej trudemyslným; v noci pak zjevuje se mu duch jeho otce, vybízaje ho k pomstě na matce i strýci, neboť oni jsou původci jeho násilné smrti. Aby se o tom neklamně přesvědčil, používá celou řadu hereckých tlupy k tomu, aby před králem i celou dvorou zahrál jeho vlastní kus; sám tváří se smutným, aby tím snadněji do nastražené pasti vinou polapil.

Král skutečně prozrazuje se svým pohnutím při mřížkách ve hraní draniatě. Hamlet nabyl jistoty o vrahu svého otce, nedovede však vzchopit se k pomstě, naopak nechává otce při životě, mluví s ním, modlitbách. Matku zahrnuje výčitkami a urážkami a v šíleném návalu omylem vraždí otce dívky Ofelle, kterou miluje a kterou i on jest milován.

Ofelie ze zármutku nad otcovou smrtí i nad šílenstvím milencovým zoufá si a utopí se. Její bratr přichází z Francie a chce pomstít obě smrti; setkává se s Hamletem na hrobě Ofelie a chce dý-

krasie ve světoeděných událostech. Den 24. března znamená velice vážnou etapu v historii strany, která v českém „Hamletu“ nachází svůj útulek. Den 24. března znamená velice vážnou etapu v historii strany, která v českém „Hamletu“ nachází svůj útulek. Den 24. března znamená velice vážnou etapu v historii strany, která v českém „Hamletu“ nachází svůj útulek.

O šesti bývalých poslancích soc. demokracie vyloučili družinu Haaseovu ze svého středu, označivše jejich jednání za správnou disciplinu a věrnost straně. Ale tu se stalo něco podivného. Ve „Vorwärts“, který do nedávna byl hlavním mluvčím soc. demokracie německé vůbec, prohlásilo šestnáct poslanců z většiny, že nesouhlasí s vyloučením osmnáctičlenného sboru; př. by bylo odštěpení mohlo vyloučiti půlze většiny strany. A jest věru významné, že „Vorwärts“ za války jest mluvčím soc. dem. menšiny. Patrně dochopuje, co se chystá; zajišťuje si budoucnost v naději, že nynější menšina brzy bude tvrdit většinu.

At jest jakkoli nastal velice vážný rozštěpení ideové, taktické i formální, které nelze odstraniti ani širokou diskusí na valné hromadě strany. Den 24. března značí, že velká organizace se rozpadá v protichůdné frakce.

!! Právě vyšlo !!

Hvězda pokoje

32 kázání k milové pohotovosti o blahoslavenstvích Písma svatého.

Napsal a proslavil **Antonín Kalka**,
děkan v Kostelci nad Orlicí.

Vydáno nakladem Politického Družstva tiskového v Hradci Králové jako číslo 26.
Knihovny Obnovy. Stran 120, úpravy nedělních a svátečních kázání „Pravdou ke ctnosti“ téhož autora.

Cena brožovaného výtisku K 1-70 franko.

Byla-li duchovenskými kruhy přijata sbírka lidových kázání „Pravdou ke ctnosti“ s takovým nadšením, jak svědčí čísla objednávek, nepochybujeme, že sbírka májových promluv nemůže vtelého přilieti nalezne.

Zakázky vyřizuje

Družstevní knihkupectví v Hradci Králové.

Kulturní jiskry.

O úpadku české poezie za posledních 20 let a lepší budoucnosti píše „Právo Lidu“. Dnes máme 20 let za sebou a je opravdu bolno a žalostno při

kou s otráveným hrotem prince zavraždit. Avšak Hamlet vytrhnuv mu dyku, zabíjí jej i krále a sám také zmrírá. Jeho matka takéž hyne, vypíjí pohár s jedem, který byl připraven pro Hamleta. Potud obsah dramatu.

Anglický literární kritik William Hazlitt věnoval studiu děl Shakespearových velikou péči a proslavil se také svou knihou „Charaktery Shakespearových her“. Z této knihy vyjímáme stať o charakteru Hamletově.

Hamlet jest jméno: jeho řeči však a proslovy nesou volný ráz básnickova mozku. Nejsou tedy skutečné? Jsou tak skutečné jako naše vlastní myšlenky. Jejich skutečnost tkví v myslí čtenářově. Tato hra jeví prorockou pravdu, jež jest nad pravdou dějinnou. Kdo stal se zamyšleným a zádušným následkem vlastního neštěstí nebo neštěstí jiných, kdo zrozením přinesl si zauráčené obočí přemítavé, kdo viděl zlatou zář denů, zatemněnou závislivým šerem vznikajícím v jeho vlastní hrudi a nemohl nalézt ve světě před sebou leč pouhý matný svit, kdo poznal muka zhrzené lásky, kdo pocítil, kterak jeho mysl klesá s ním a smutek ozývá se v jeho srdci jako choroba, jehož naděje zašly a mládí ztrnulo při zjevení věcí tak divných, jemuž vesmír zdá se nekonečným a on sám sobě ničím, jehož trpkost v duši činí jej nelskavým v důsledcích, kdo útočiště běže ke hře jako k nejlepšímu svému prostředku, zbavit se toho a odstraniti zlo života: ten jest pravým Hamletem.

vzpomínce, co politické energie pracovní bylo zde zbytečně vybito a co se tu vyčerpalo politických talentů. „Hamlet“ vykonati nemohlo více v rámci a prostředcích strany velké a důležitě. Poučeno bylo, že „duch“ politického sektoru vstoupil do budoucnosti a nás vyzývá, že politická přehlídka českého národa dosáhne konečně své výše, aby představena byla přirozenými a socialistickými opovídacími bloky, s nimiž by bylo možno nelehkostí vážně hluvit, ale závazně jednat. Přísti české souručenství má se opírat o čtyři základní bloky, jež by do počtu mas v Čechách, na Moravě i ve Slezsku r. 1911 představovali reprezentovaly následující voličskou sílu: blok socialisticko-demokratický 337.325, agrární 298.230, městský 221.719, katolický 184.806.

A k formě škol. Sama vláda v čase válečném p ukázala k tomu, že jest potřeba ohmnožiti počet škol středních, aby mohla být obnovována větší péče školství odbornému. Byly finančník dr. Steinwender, který býval profesorem, rovněž prohlásil, že počet škol středních jest nadbytečný. Končil své výklady výzvou: „Zdražte studia! Nechtě se zvýšit školné do nejvíce! Nadto pak zrušte ústavy zbytečné.“

Jakkoli Steinwender má snahu upřímně reformní, přec jest potřeba jeho návrhy uvést do „blahu“ mezi „Faktum“ jest, že se odporstělo školné desetitkrát, jichž rodiče platí m hli. A to zvýšení školného, zdražení studia? Vždyť by takovým způsobem byla ztaražena cesta ke studiu mnoha „talentů“ a „talentů“ ale nuzným. Tu jest potřeba voliti přiměřenější cestu. Někdy jsou přijímány zkoušky do středních ústavů dvojnásobně přísné. Také jest potřeba přitáhnouti zkoušky v 8. třídě a nepouštět k maturitě intelektuálně opožděné. Jestliže zkoušky byly před 30 lety daleko těžší než nyní, přispělo to důležitě k vývoji „studentstva“ zručného. Pokud studentů „talentů“ nebyl zdržován úzkostlivými ohledy na záky „pokulhávající“. Energie schopného intelektuálního dorostu neochabovala nudou a výmluvou, že slabší žáci stejně projdou i při vědomích podprůměrných. Tě bude potřeba bít, aby mysl studentstva nebýla rozptýlována deaterymi zájmy „mimoškolními“. A pak — pedagogové si přeji, aby se disciplína začala přitáhlila. Svědčí př. o její zádaři, aby mládež více respektovala jejich pokyny a rozkazy. Nemáme důvody, aby do školy začala být vstřípena pevně učená, určitý názor světový, který jest nejmohutnější osou lidského vývoje mravního i — důležitou základnou k svědomitému plnění povinností školních.

Abyste skutečně učená látka trvale v myslí utkvěla, neškodily by v každém ročníku zkoušky celoroční. Zamezilo by se mnoho „studentů“ nemocí, ať by jak věděli určitě, že ke konci roku musí doplniti všecko a že tedy vynásobím některé partie škodí jen sobě.

Tak by se poslyšela velká úleva samým profesorem; jejich úkol by se valně zjednodušil. Nebylo by potřeba prokazovati časté slzy samaritánské z útrpnosti v rozpacích přemýšlení, co tomu řeknou žáci svědomitější a nadanější. Profesor nemusí by častými kázání domlouvami rozptýlovati svou duši vyučovací.

Kam až docházela útrpnost některých kruhů neklíkálních k začátku „mládež“ schopného, o tom svědčí překvapující návrhy. Na př. řídilo se, jaké úlevy mají se poskytnouti začátku podprůměrných schopností. Přesochi nabízejí inzerčním slápním hochům obecné školy př-

Tak jsme uvylí této truchlící, že stěží vyme, jak ji posouditi. Jest to jedná z her Shakespearových, na niž myslíme nejčastěji, neboť jest plná nejpřípadnějších úvah o lidském životě a útrapy Hamletovy lze přenesouti všeobecným vztahem k lidskosti.

Co děje se jemu, vztahujeme na sebe; on vztahuje vše na sebe prostřednictvím všeobecného odvodu rozumového. On jest velkým mravokárcem a proč mu nasloucháme, jest, že moralizuje na svých vlastních pocitech a na své zkušenosti. On není všeobecným pedantem. Jestliže Lear ukázal největší hloubku vášnivosti, jest Hamlet nejvýznamnější svou bystrostí ducha, původností a nelehkým rozvinutím charakteru. Není tu snahy vynutiti zájem: vše ponecháno času a okolností k rozvínutí. Pozornost jest vzbuzena bez úmyslu; události následují jedna za druhou jakožto předměty děje; charakterky n.yslí a hluví a jednají, právě jak by činili, zůstaveni jsouce zcela sami sobě.

Celá hra jest dokonale zobrazení toho, co událo se domněle při dvoře dánském v dobách dávných, dříve než uslyšelo se o moderní zjevnosti v jednání a mravech. Jsme zde však více než diváci. Nejevíme jen zevnější výpravu a známky žalu, nýbrž ukazali jsme to, co uvnitř se děje. Čteme myšlenky srdce a zachycujeme živoucí vášně tak, jak povstávají.

Tak kritika anglická. Jinak vyzní ovšem hlas z tábora mínění odlišného. Tak čteme ve zmíněných již Dějinách anglické literatury od Aug. Fie-

první křesťanské školy, které vstoupily do středověké kultury. Prvními, kteří se pokusili o novou formu výuky, byli proslulí školaští učitelé. A zatímco, jaké bylo, hledali školy podnikány i proti ředitelství státu, propadli-li při maturitě málo sedavý student, který se oddával zábavám — pak si sáhl zbaběle na svůj život.

Vychovatelé středověké školy měli při své práci ochrannou, nejméně při svírání kláskami, křehkých mimoskolních, neředitelů. Na kom se žádá velká zodpovědnost, tomu musí být poskytnuta dostatečná volnost a příležitost, aby svým povinnostem vyhověl klidně bez mrzutého boje proti živlům nepovolaným a vtravým.

Zase zastaveno vydávání jedného katolického listu. „Jitřenka“, která byla vzkříšena v čase válečném pěti Politického družstva tiskového a několika obětavých pracovníků, po jednoměsíčním vycházení kvůli se s životem, ačkoli vydavatelstvo na její udržení obětovalo mnoho. Tak zanikl jediný velice levný týdeník pro katolické ženy v Čechách, protože při rapidním stoupání cen nebylo možno platit odběratelům. Ovšem přispívali k zániku i ti abonenti, kteří platili lacině. Jednotlivými výtisky nebyla dovolena doprava pod dvouhalérovým kolečkem. Bylo tedy nutno vypravovat exempláře pod tříhalérovou známkou. Patrně tedy, že katolický list neměl žádné privileje. Uvažili se, že celoroční předplatné bylo pouze 3 K, patrně, že přes polovinu z tohoto obnosu spotřebovala frankatura. Zlevnilo-li se poštovné při zásilkách hromadných, byly zlevněny i výtisky. Tedy při tak velice drahotě všech tiskářských potřeb přiměla administrace 2 a 3 haléře za číslo na úhradu prací tiskářských a administrativních. Odhátelným příkladem symplať za 3 a 6 haléřů. Patrně tedy, že nakladatelství vyšlo čtenářům vjemnožné vstříc. A tvrdili se nyní, že za skrovný obnos téměř nic se nekoupí, mohlo se pozastat, že za 3 K ročně dala administrace „Jitřenky“ mnoho.

Nyní se pravou hlas: „Škoda. — Proč jen? — Ale to je divné, tak nejednou! Těm odpovídáme, že škoda, a list nemá ležet pouze na bedrech vydavatelstva. Každý upřímný katolík má být hrdlím, spoštělým v rozvíjení našich činností. Právě tato válná doba ukládá čtenářům našeho tábora v té příčině velice vážné úkoly. Kdo se jen trochu porozhlédne po přítomné situaci, musí poznati okamžitě, jak jest potřeba, aby neokřesťaně, cizí, kulturního a obranného snažení katolictva. Jest tedy zbytečno čekat, až k agiliti ty, kteří stejně dobře vidí, mohou.

Někdo řekne, že se měla podniknouti administrativní akce. Ale při tom se zapomíná, že takový reklamní pokus jest také velice drahý, a máme zkušenosti z dřívější, že výsledky byly takové, jako by se ty peníze hodily do vody. Kde scházejí čili dobrovolníci, tam se marně administrace namáhá.

To si musí každý katolík na přístě zapamatovati, že každý tiskový úřad nejideálnější podnik, jest co nejčasněji spjat s velikými otázkami finančními. Moderní rozvoj jest již takový, že i při založení malého listu, vyžadují na časor problémy kapitalistické. Jediný dvoulistový deník může rovně připravit podnikatele o statice, nedostává-li se inserť a stane-li se sebe menší chyba při rozpočtu předplatného, tiskářské práce a pod. Uvažme, že katolické listy zanedbávají inserť toho původu a druhu,

va (přel. V. Tille): „Všechny povahy nás překvápí. Avšak hlavní záhadou kusu je Hamlet. Místo aby kráček přiml k svému cíli, seje zločiny na své křivoké dráze. Mravní ohavnost Hamletova je zvláštností a přívalem dramatu. Neunavne přemýšlí se o této povaze, lež jest nevyzpytatelná, hlubší se v ní až do únavy a bode se přímo zuřivě.

Celý kus je jako on: nechutný, když jedná, obdivuhodný, když mluví. Celá jeho krása spočívá v Hamletových rozmarech, ghoutkách, nápadech a odhodkách. Ať dáva hrdinovi rady o jich umění, ať ukazuje na jeho život, vzpomínkou na šaska, jenž jej choval, ať přemítá o smrti a pokouší se, uhnouti sny, věčného spánku, je to vždy ostrý, výstižný posuzovatel, hluboký myslitel.

Lear, Macbeth, Othello, Hamlet jsou si v jednom podobní. Vášel je vede; žádný z nich nečiní toho, co chce, žádný nemá vlády nad sebou! Antické divadlo umístilo osud vysoko nad našimi hlavami. Shakespeare jej umístil v nás. Ozkazuje tuto irytanku modernímu dramatu. Budoucnost snad rozhodne — dojde-li člověk k poznání sebe sama — která z těch dramatických filosofii nejvíce odpovídá pravdě. Aeschylůva, Racnová a Schillerova, či Shakespeareova.

K tomu dodáváme: Není na světě jinak, než že rozchází se mínění často i o věci nejlepší, a tímto způsobem bývá rozličné. Neodvil by se John and Shakespeare sám, jenž propadá: „I ďábel může citovati Písmo k svému účelu!“

A. V. Chodovický.

kteří vydávají administrativní listy. Snažíme se, totiž, aby list rodně byl, obhospoděn, přiměřen, kontrastní, a čestí inserť. Ale jak nyní konkrupují a listy zabobnými, znamenitě placenými inserť. Tento listům finanční stránka umožňuje větší rozsah, pestřejší obsah, při stejnému předplatném. Není tu tedy morální povinnost našim, aby horlivou agitací doplnili to, čeho se listu pro skrovnou inserť část nedostává. Takový list nezrečí, rampje, národ, který na jedné straně mluví o mravní velikosti Hsaa a, na druhé straně, otiskuje třicet zálučných inserť rozvedených mužů, mladíků hledajících příteky, inserť o gumových preparátech, atd. To má zabláznouti každý poctivec, i když nepatří do tábora našeho. A celé řady nejzdravějších opatření, kteří se při spatření katolického listu tváří ironicky, měly by si dobře uvědomit, že hrudná práce konservativní žurnalistiky hájí též práva jejich. Náš list hájí loyaltitu, spravedlivý sociální řád, a ukrovňující majetek a svobodu těch, kteří se nechťejí vmísiti mezi povykující zástupy radikálů. Kdyby tohoto konservativního protitlaku nebylo, již dávno by se byli stali kmotry Pozbyli.

Katolický tisk se podporuje málo, ale stýská se hluchě, jak je ten svět divný, jak bývaly dříve společenské poměry lepší. Ale dokazují hekalovi, stokrát, že na tom také nese vinu svou nečinnost, ani groše na konservativní tisk nedá. Žato však právě nyní jen se hrnou žádosti, aby se tam a tam list poslal zdarma. Jest toho prý velice, velice potřebí. A žádost přije často člověk, který na jiné, často podružné věci vyhází celé stovky. Velmi často slyšeli jsme od bohatých laiků v různých variacích: „To já se nemohu ani Obnovy dočkat! — To jest měli vidět, jak se u nás poslední článek šílil! — A jen píše dál! Dobří lidé schvalují vaše slova ve směr.“ A pak se dovidáme, že tyto bohádi si Obnovu vypůjčují buď u chudého kaplana, anebo z hostince. ěnc, velice jest potřebí, aby se tam a onde katolický list četl. Ale těmto listu jest ještě více potřebí také peněžní podpora.

Ve všech stranách jiných jest ochota zámožných laiků k placení na účely strany větší než u nás; již proto, že ty mimokatolické organizace daleko horlivěji své věrné k štědrosti na spolkové potřeby vychovávaly. U nás vždycky se ozývaly varovné hlasy, když se stala zmínka o pravidelné dani strany a jiných poplatcích. Nynější doba však dokazuje, že potřebují katolické organizace přihlašovatí své nároky určitěji.

Několik horlivců do „Jitřenky“ přispívalo zdarma, jiní za tak nepatrnou odměnu, že sotva stála za řeč. Možno zde také mluvit o výjimečné obětavosti samé redaktorů. A přece list tolik důležitý lout se s životem v době vyžadující dvojnásobné ustražitoosti katolictva. Jakoby dvě třetiny katolických žen také válečná vlna odnesla z vlasti! Budíž tato ztráta výstrahou pro budoucnost a povzbuzením, abychom si zachránili aspoň to, co dosud trvá!

Ke kapitole o šetření. Stýská se obyčejně bezradně na drahotu nejvíce tam, kde by velmi snadno pomohla rychlá svépomoc. Mluví se často o veliké uvědomělosti národa, ale jak dojde k malé praktické zkoušce, uvědomělci nevědí si rady, nepokoušejí se o nápravu a odbývají vážnou krisi nadějnými projevy, že snad bude brzy lépe.

Na př. nyní se stýská na stoupající drahotu papíru. Nedopracovala by se solidární svépomoc značných výsledků? Kdyby si obecenstvo začalo dopisovat na čtvrtkách papíru, jež jsou po jedné straně popsané anebo kdyby pisatelé ustithovali veliké kusy čistého papíru s archů, na nichž popsané sotva půl strany, hned by byla pomoc. V každém téměř domě v zásuvkách klidně žlutnou celé vrstvy papíru, které čekají na pero. Zápisy ty stačily by po patřičném přistěžení na korespondenci, soukromou a kancelářskou na celý rok, i kdyby se žádný jiný papír neobjednával. Ovšem ten, kdo píše velmi málo nebo nic, měl by za malou odměnu dodat papír do domu, kde ho více potřebují. Není-li nyní směšno choditi na dřevěných podřevích, jistě by se také mohlo obecenstvo apřáteliti s méně elegantní formou papíru ke korespondenci. Takovým způsobem by se ročně ušetřily v jednom národě miliony. Jestliže praktické obyvatelstvo v Hři německé v úspěše papíru jde ještě dále, proč se nepokusit v Čechách aspoň poněkud o racionelní šetření? Až by konsum papíru určeného k paaní perem a strojem, valně klesl, jistě by to mělo veliký vliv i na ceny papíru novinářského. Vždyť by odběr a papír klesl na polovici.

„Ach, ty kožediny! Tak drahé nebyly ještě nikdy! Tak stýkali v zimě lidé, kteří kožediny nepotřebovali. Byly snad osoby oivlící nugený tuto zimní kožediny si kupovat? A kdo, ke všem všudy rozkazuje, aby se kupovala damská bota ve válečném čase, zrovna tak dychtěl jako dříve? I při největší drahotě musí každý mít to, co hověi jeho rozmarům a co bývá zbytečností.“

„Víš, že jsou sirky zase dražší? — „Ach, kdo by se jen nadál! Kam ta drahoty ještě

jde? — A, dost! Leningd povzdechem hovoří: „Čas, dost, rozluštění a pítví se, sirkami tak, jako by byly jen pro hřáku. Na šetření a lidé vzpomenu vždycky teprve v případě krajní nouze. Jindy, všechny domluvy vycházejí na prázdno. Kde i st zaveden sirkový monopol, tam se konsum sirky na polovici — a přece si každý pohodlně zapálí. Není potřebí jeden doutník obsluhovat třicetí sirkami.“

Před lety vyšla velice praktická knížka o šetření uhlím. Nyní se rozprodala mnoho knížek, šifících zvěsti starých proroků, ale na nové vydání oné důležité brožury nevzpomněl si nikdo.

Svět by se naprosto nezbořil, kdybychom si v létě zakneipovali. Ale jestliže by se k tomu odvážila jen malá společnost městských inteligentů, hned by se viděli nejudivnější obličejové, kteří takto jinně prohlásují, že se dovolou vymaniti ze všech předsudků. A ti, kteří melou jako na kolovrátku nepravdu, že „Křistius chodil bos“, kritisovali by bosé kněze jako pozéry a lakomce.

„Káva zase dražší.“ Větší poplach, než když byly zdraženy brambory a mléko, jako by bez těch tropických zrnek lidé zmírali hladem. To zdražení sice není radostí pro nikoho, ale, kdyby se konsum kávy omezil, na čas na divránu, nikdo by nebyl nešťastníkem a — cena kávy by v městci klesla. Vojáci si musí odpráti, daleko víc, než my. — a vydrží, to. Naši předkové v době čtyřicetiletého postu nepožívali vůbec masa (které se v ten čas ani neprodávalo), ani pokrmů mléčných ani vajec. Mastili knéným olejem — a byli jako boci. Jest nynější pokolení duševně silnější? Aspoň se tak ohlčí.

Nové katakomby v Římě. „Neue Zürcher Zeitung“ přináší zprávu, že počátkem ledna 1916 přišlo se na severovýchodní straně Via Appia naproti klášteru trapišť na stopy neznámých dosud katakomb. Nález byl učiněn podobným způsobem, jakýmž r. 1578 objeveny byly katakomby na silnici Salarské několika dělníky, kteří při kopání země propadli se po jednou do podzemního sklepení, z něhož vyběhlo několik chodeb a výklenky pro pohřbení mrtvol. Tentokrát zase propadlo se do hlubiny dítě. Jáma, do níž spadlo, byla písečným dolem, z něhož ve starověku brán byl plásek k stavbám. Byla zakryta prkýny a zemí. Při zachraňování dítěte pak shledáno, že do pískové té jámy ústí chodby podzemního křesťanského hřbitova. V částech již přístupných byly nalezeny na mramorových deskách nápisy, ze kterých souditi možno, že chodby ty pocházejí z konce 4. nebo z počátku 5. století. Vedle desek mramorových byly tu objeveny i malby figurální, na př. velká lovecká scéna a obraz představující vinobraní.

Úvěrní družstvo Eliška

zapsané společenstvo s r. o.

v Hradci Král., Adalbertinum.

Přijímá vklady na vkladní knížky a účty. — Úvěry osobní a živnostenské za podmínek nejvýhodnějších. Vkusné střádanky

Obrana.

Profesor Mareš o účelu vědy a školu národa. Známý proslulý profesor fyziologie na české universitě dr. Fr. Mareš odkryl již před válkou zálučnost monistických lapadek; důkladně poukázal, že monismus daleko nestadí na braditi náboženské úkoly, které jsou širší a vznešenější než cile nejobratnější vědy. Dne 20. března t. r. přednášel ve fysikálním sále české techniky za velice účasti o tematě: Věda a život. Právě, že cit a intelekt (rozum) prodělávají veliký vývoj. Až intelekt dospěl velmi vysoko, přece výše morální málo postoupila, neboť cit, ač prvotní, ukazuje pomalejší vývoj. Velké možnosti jsou otevřeny ve směr vývoje morálního; musíme se snažiti, aby nebyl člověk jen homo sapiens (moudrý), ale také homo moralis (mravní). Věda nemůže býti posledním cílem, poněvadž hodnota cíle musí býti konečná a věda nemá absolutní hodnoty, je jen prostředkem. Je možná vysoká věda a při tom nízká moralita, neboť cena vědy záleží na tom, k čemu se jí upotřebí. Věda má sloužit životu, podporovatí vývoj k poslednímu cíli. Je-li posledním údelem člověk jako bytost mravní, pak musí býti věda prostředkem k dosažení toho, prostě prostředkem ke kultuře života. K tomu může věda pracovat, protože věda animá se života bříma hmoty, která jej táhne k zemi, poněvadž hmoty a energie činí služebnými životu.

Potom zdůraznil prof. Mareš své přemýšlení, které vyslovil již před 15 lety, že věda je pro život a ne věda pro vědu, právě tak jako není posledním úkolem vědy hledati pravdu, protože tím se jí dává úkol, a něhož ona není a nemůže býti. Věda je nástroj, který si vytvoří i

člověk, aby postup vývoje byl urychlen. Mareš zdůraznil, že Bacon Verulanský nejvíce se zaměřil na to, že poukázal na induktivní metodu proti deduktivní metodě středověké scholastiky, ale že ukázal vědeckou cestu do předu, že ukázal, že věda je pro vývoj a ne věda pro vědu. Věda má ukazovat možnosti, které jsou splnitelné.

Mareš končil těmito významnými slovy:

„Účel, který si člověk klade, má různou hodnotu. Každý národ si také musí klást účely, ty jsou pak pro něj charakteristickými. Historie nám ukazuje, že národové si kladli různé účely, nejčastěji moc, panování, mstu. To je účel starý, a je-li vývoj, tedy musí pokračovat, nesmí se zastavit; a kam dospějeme? K nadčlověku a k vůli, k moci. Ale moc je věc obojetná, jsou-li jedni mocní, druzí jsou slabí, vede-li se jedním příliš dobře, druzí trpí, a poslední účel života musí být pro všechny stejný dobrý. Takový postavil Kant: život rozumných bytostí pod mravním zákonem, který si samy daly. To je poslední, co již nemůže být zneužito k ničemu zlému. Každý národ musí mít nějaký ideál, takový ideál je právě nejvýznamnější pro národ, více než původ, jazyk a cokoliv jiného. Takový ideál tvoří kulturní cenu národa; který národ má ideál jen pro sebe, je malý národ; čím širší kruhy zabírá ideál národa, tím větší cenu má národ. Také český národ má svůj ideál, ideál velmi starý, ne moci a msty, který již před 500 lety naši předkové nám vytvořili, ideál spravedlnosti, „království Božího“, což je jinými slovy totéž, co žádal Imanuel Kant. Tento ideál národní je vysoké hodnoty morální, kterého se musí národ držet. A tento ideál národní je také důvodem práva národa k životu, který musí být uznán.“

Patrně, že řeč Marešova byla zdravým bleskem do mlžného a dusivého ovzduší. Jak veliký počet různých osvícovatelů (kteří se sami měli učit) běhal po našich městech s magnesiovými signály: „Věda nade všechno! Kde klesá věda, hyně vše! Pokud se zdá hospodářská politika, morálka a j. závadou vědeckých rozběhů, pryč se všemi takovými překážkami!“ — V takovém horečném kvasu se zapomínalo, že věda není sama sobě účelem, že má sloužit účelům vyšším, než jest sama. A protože světlohoši té vědy sami příliš málo měli, dokazovali svou rozumovou vypěšlost tvořením pasek v hájích, které byly nejvděčnějším útlukem lidí toužících po duševní harmonii. Negace stíhala negaci. Ironie, cynismus, popírání — to všechno se kupilo v hradby mračen. A pozitivního výsledku tak málo! Nyní tedy lze pozorovati počátky zdravé reakce. Vždyť už ty skoky a přemety kalily rozum i lidi, kteří dovedli přece jen přemýšlet samostatně.

Má-li Kantova zásada přinést žádoucí úspěch, tu ji nutno specialisovati. Mravní zákony, které si lidé dali sami bez ohledu na Nadpřirozeno, nikde se nedopracovaly žádoucích úspěchů trvalých; postrádající autority vyšší, měnily se rychle — jak patrně z dějin různých republik, našelý do států nejistoty všelikého práva a tropily zmatky. Kde však pevně stanoveny zákony pod zorným úhlem věčnosti, kde posvěcení poukazem na autoritu nadzemskou, tam přinášely duševní soulad obrovských davů.

Dobře praví Mareš, že pro každý národ jsou ještě důležitější ideály než řeč a původ. Upozorňuje dále, že vznešený ideál „království Božího“ naši předkové vytvořili před 500 lety. Dovolujeme si poznamenati, že takový ideál v našem národě pevně se zakotvil již dávno dříve. Jakmile český lid plně pochopil odkaz sv. Cyrila a Methoda, poznal dobře cenu království Božího hned. Velikou pravdu však vyslovil Mareš jasným přiznáním, že tento ideál jest nepopírným důvodem práva našeho národa k životu.

Konec monistické bludičky. Organ německých monistů „Das monistische Jahrhundert“ s Novým rokem skončil svou pouť. Vyhnul se tak mrzutému odpovídání na otázky vážných učenců. Nevěděl, co by zdánlivě vědeckého nově psal a — frázovitě polemika proti zásadám křesťanským by byla bez účinku bez silného popře slohových afektů, kterým se v době mimořádném přistihují brky. Kdyby monismus se mohl vykáhati faktickými učenými objevy, mohl by v Německu statečně se rozvíjet i za války. Censura by tam vědecké jeho práci naprosto nepřekážela.

Zároveň oznámeno, že tajný rada Ostwald ze zdravotních příčin se vzdal úřadu prvního předsedy a že byl vedle Haeckla jmenován čestným presidentem monistického sdružení. Přece tedy paprsek v mlhách!

Z posledního čísla listu zazněla elegická zpráva, že přes počáteční nadšení nebylo možno „vltit hybnost a život“ tak zv. „Weimarskému kartelu“, v němž se spojily před několika lety volnoúmlenkařské organizace. Nato se vyslovuje přání, aby v kulturním boji po válce vzkrísil monistický list nebyl pronásledován neporozu-

měním a nedůvěrou aspoň těmi kruhy, které jsou v Hsi monismu nejméně odtažití.

Monistický „klášter“ se rozpadl — jak již v našem listě sděleno — dříve, než rozvinul plnou činnost. Ústav pro organizování monistické duchovní práce „Brücker“ skončil s velkým finančním deficitem. Nyní tedy hyne i „Kartel“ a list. Patriarcha Ostwald na prvním kongresu monistickém v Hamburku r. 1911 pronesl „hrdý prorocký slovo“: „Tímto uzavírám první monistický kongres a otvírám monistické století.“ — Věru tohle století bylo velice krátké. Sami monisté ponurým přiznáním neúspěchů za pět let mu zavírají bránu. Kdyby znamenal monismus pro životní praxe aspoň nějakou výhodu, neskončil by tak rychle. Chtěl se udržovati při životě negaci, ostrou kritikou křesťanství — ale takové podary duším žíznilým po pozitivních pravdách daleko nestačily. Když vážní pozorovatelé seznali, že monismus stává se výhradním sportem jízlivců, když viděli, že říše materialistického názoru světového jest pouhou arénou beceřlých štvanic, odvrátili se rychle od moderních gladiátorů.

Nyní již nepomohou slova útěchy, že zjev tolik zdiskreditovaný znovu nabude vážnosti. Kde schází vnitřní síla, tam selhává na konec všechna dryádnická agitace. Již v mohamedánském koranu vyslovena cenná pravda: „Blednoucí hvězdy nemohou být majmi bohy.“

K zvelebení kultu Husova. V 86. čísle „Nár. Politiky“ z 27. března t. r. čteme tyto řádky: „Skotačení hochů u Husova pomníku. Ku zprávě pod tímto titulkem v sobotním čísle našeho listu uveřejněné dochází nás upozornění, že již před rokem bylo tiskem žádáno, aby Staroměstské náměstí jakožto jen důstojných podniků hodné prostranství městské po postavení Husova pomníku konečně bylo srovnáno pořádně pouťových trhů Mikulášského a Josefského, jichž nespořádání živlové používají k různým nezbednostem. Vřiskání různých dětských hraček a škádlení se mládeže až do uličnictví rozhodně sem nepatří a mohlo by být snadno odstraněno přeložením zmíněných poutí ku příkladu na nezastavěné plochy nábřeží petrkého a pod.“

Poznamenáváme, že tohle všechno se mohlo uvážiti dříve než vybráno místo pro Husův pomník definitivně. Vždyť přece se ozývaly v časopisech vážné hlasy, které na možnost takových nepřístojností včas ukazovaly. Jsou-li vydána na místech tak houně frekventovaných v šanc různým alotřím sousoší jiná, bylo těžko doufati, že velkolepá skupina nová bude mít osud výjimečný.

Ale tu se vtírá na mysl mocně přirovnání. Hraje-li hned vedle Emauz vřikavá hudba dovádějí skladby, snad to jest ještě pozoruhodnější. V Emauzích nejsou jen sochy, konají se tam v takovém čase i pobožnosti. V sousedství Husova pomníku stojí mariánské sousoší. A toto netrpělo různým skotačením mládeže nikdy? A přece Hus veřejně přiznával, že Matka Páně výsoce jest vyvýšena netoliko nad něho, nýbrž i nad všechny světce a anděly. A když se někdy ozval stesk katolíků, že kolem chrámů se dějí hluché výtržnosti za bohoslužby, protikatolická žurnalistika sarkasticky odpovídala, že se mají věřící pohroužiti v modlitbu tak, aby jejich mysl nebyla rozptýlena dojmy zevnějšími. Božstělové průvody Hus měl ve veliké úctě. Když však se k nim dostavovali protikatolické zvlouni, aby různým způsobem překáželi, „Nár. Politika“ byla klidná.

A což ty časté noční „opravy“ na řadě soch sv. Jana Nep. „Nár. Politika“ klidně ponechávala rozčilení nad tím žurnalistice katolické. O tom ani nemluvíme, jak se psalo o sv. Václavu, sv. Vojtěchu — ba docela o Kristu a Panně Marii. Všecko to přímo směřovalo proti kultu, jaký Hus vše odporučoval. Ale liberální kruhy byly klidné. Kdyby se bývalo vystoupilo včas proti takovému sportu, pak by se i umělecká skupina husovská těšila větší úctě.

Husova socha sama sobě není účelem. Má národu přece živě připomínati odkaz Husův. Ale jak se s tím odkazem zachází? Stokrát hůře než s kovovým sousoším. A to jest nejvýznamnější. Jen si přečtete ty různé inserty v listech novohusitských — a přirovnajte je k požadavkům Husova Výkladu a Postily. Jen vizte, jaká kritika drtila ty občany, kteří se snažili plniti Husův program obřadní a jiné husitské příkazy církevní. Kde není mnoho lásky k Husovu odkazu, tam se neuje opravdová úcta k Husově soše. Kde přibíráno jméno Husův, jen jako nástroj negace a boje, tam ovšem bylo velmi těžko vzbuditi hlubokou, upřímnou ctěnou úctu k jménu tohoto vynikajícího nositele pozitivní náboženské idey.

Nejzajímavější však jest, že místo kolem husovského sousoší má být privilegovaným ohrámem. Místa, kde se chová od Husa vše uctíváno Eucharistie, v očích některých lidí jsou již méně cenná. Tedy zásada, proti níž bojoval určitě a veřejně sám Hus — věda, že není uctěnk nad Mistra!

P. T. farním a vikariát. úřadům
pro letošní visitace a sv. biřmování
nabízíme u nás vydanou a velice zdařilou
reprodukcí perokresby od mistra Švabinského:
J. Exc. nejdp. biskup

Th. Dr. Jos. Doubrava.

Ve formátě 67 x 51 stojí pouze K 4.-

Menší obraz, dle fotografie knižtisk, provedený, v pěkném passe-partout ve formátě 40 x 47 za K 1.30.

Malý obraz, zvláště vhodný jako upomínka pro děti při sv. biřmování, po 14 hal., 50 kusů za K 5.—, 100 kusů za K 8.—

Pohlednice s obrazem Jeho Exc. jednolité po 8 hal., 100 výtisků za K 5.—

Jako protějšek nabízíme dle orig. obrazu velice zdařile provedenou reprodukcí světlostisku: Jeho Svatost

papež Benedikt XV.

Formát obrazu 67 x 51 cm, stojí pouze K 5.50.

Rámy
k obrazům obstaráme v cenách levných.

Dále doporučujeme:

Poučení o generální visitaci 50 h.

Orationes in visitatione canonice generalli recitandae 30 h.

Matrika biřmovanců s přídělk., arch 8 h.

Biřmovací listy, s latinsk. textem, 100 výtisků 85 h.

Objednávky vyřizuje

Družstevní knihkupectví
v Hradci Král., Adalbertinum.

Za válečného ruchu.

Hold bosensko-hercegovské deputace Jeho Veličenstvu. Jest věru významno, že průběhem válek stupňují se projevy loyální oddanosti rakouských národů. Dne 28. března dostavila se do Schönbrunnu 44členná deputace předních notabilů bosensko-hercegovských. Vůdce deputace generál pěchoty št. Sarkotič pronesl v nadšené řeči tato slova: „Marým byl pokus vyrvatí lid Bosny a Hercegoviny, vrácený pod žezlem Vašeho Veličenstva pokojné práci, ze svazu mocnůstství. Synové těchto zemí nesou dnes habsburské prapory vítězné do nepřátelských území a s čistou duší obětují Bosna a Hercegovina co nejradostněji na oltáři velice společné vlasti. Kdežto synové tak plní odpisálinou povinností, kupí se zde jejich otcové hrdě a se srdcem prodchnutým vděčností před trůnem Vašeho Veličenstva, aby mými ústy projevíli neochvějnou věrnost svého celého národa a aby znovu co nejdříve prosili o otcovskou lásku a milost Vašeho Veličenstva. Vašemu Veličenstvu, našemu nejmilostivějšímu císaři a králi Františkovi Josefovi I. sláva!“

Nejasnější mocnář ráčil odpověděti: „S radostí vidím kolem Sebe shromážděny zástupce Bosny a Hercegoviny a s pohnutým srdcem беру na vědomí projev jejich věrnosti a přičylnosti. Ve zděděné hojovnosti uposlechl synové obou těchto zemí radostně Mého zavelání k obraně vlasti a nesli s věrností nikdy nekollající Moje prapory vítězně proti nepříteli. Nezdolatelny v odporu, heodolatelny v útoku získaly si Moje chrabré bosensko-hercegovské voje jako nejmladší součástka Mého vojska nároku na Můj otcovský dík, jenž jim bude vždy zajištěn. Obětavý a ku pomoci ochoten stojí za vojny v poli bojujícími celý věrný národ Bosny a Hercegoviny. Jehož vytrvale snášené válečné útrapy zřítinili a zhojiti bude nejvznešenějším úkolem správy. Společné starosti, boje a vítězství spojily v těchto válečných letech všechny Moje národy ještě pevněji a přilply národ vaší krásné a hrdé vlasti, jejíž návštěva jest Mi dráhcennou vzpomínkou, nerozlučně ke Mně a Mému rodu. V pevně důvěře v Boha Všemohoucího doufám ve svornou a plodnou práci příštích mírových let a vzkazuji věrnému národu Bosny a Hercegoviny Svůj otcovský pozdrav a dík za hold potěšující Moje srdce.“

Členové deputace uchystali pak Jeho Veličenstvu nadšené ovace.

Italští socialisté proti svobodným zednářům. Z Lugana 19. března se sděluje: Včera poprvé tekli

socialisté ve sněmovně vládě věci, které sice v Itálii každý věděl, ale nikdo se neodvážil vyslovit. Enrico Ferri velmi ostře vytýkal, že vláda neúčinná už před válkou s dohodou hospodářskou úmluvu pro dobu po válce. Lidé jest také nápadným, proč londýnskou smlouvu podepsala Itálie už půl roku po svém vstupu do války. . . . Došlo k prudkým srážkám mezi intervencionisty a socialisty. Socialisté volali na intervencionisty: Vládní mafie! Takto napadení intervencionisté chtěli se vrhnout brachiální mocí na socialisty, byli však odrazeni. Když nastal klid, pronesl Ferri za velkého polnímu a částečné pochvaly sněmovny obžalobu, že na mimoparlamentní projevy jistých intervencionistických stran působí zahraniční vlivy. Obvinil také lože svobodných zednářů, že vedle krále, vlády a parlamentu hrají v nynějších událostech úlohu. Přijde doba, kdy postavíme vinníky na prahy. Za velkého rozčilení skončil Ferri naději na mír. Když potom reformní socialista Ciccotti mluvil na ohranu Salandrovu, přerušoval ho vůdce socialistů Turati výkřiky, že vláda v květnu 1914 nebyla daleka demonstrací milánských, při nichž se plenilo, a že byl učiněn pokus zavraždit Giolittiho. Jiní poslanci volali, že nacionální demonstrace před počátkem války byly vládou aranžovány. Posl. Dugoni volal, že před počátkem války sicilský poslanec de Felice vedl pobouřené nacionalisty do sněmovny, aby vykonán byl teror na stoupence neutrality, a před terorem že tenkrát Giolitti byl nucen opustit Řím. Hluk a výkřiky byly stále prudšími, takže Ciccotti jen s námahou mohl svou řeč ukončit.

Dopis z vojny dobrošského rodníka. P. J. Petr z Dobrušky šest synů vychoval, kteří se ocitli na válečném poli. Již při první výzvě rukovali čtyři. Nejstarší Václav k 18. pluku. Nyní jest u Červ. kříže. Byl raněn 28. ledna t. r., ale setrval dále ve službě. Jan rukoval k 30. pl. zem. obrany. Onemocněl na ruské frontě roku 1914, pak byl raněn těžce do prsou právě v den svých jmenin (16. května 1915). Ale po operaci zcela se uzdravil. Josef jest u pol. myslivců. Vzdoroval nepříteli na ruské frontě v plném zdraví, ale padl v lednu 1915 do zajetí. Karel sloužil u 18. pl. a raněn 1. srpna 1914, padl do ruského zajetí, kdež se již uzdravil. František u 30. pl. zem. obrany dosud jest zdrav na ruské frontě. Nejmladší (osmnáctiletý) Antonín přibyl na frontu Italii, kdež k velké své radosti se setkal s bratrem Václavem. Tito bratři mají tedy více hodných kamarádů: Rud. Štáská, V. Skočdopole, Jos. Jarkovského a řadu jiných z okolí dobrošského. Václava Petra si zde velice vážíme, protože dle dlouhé své zkušenosti nám vysvětloval, jak si máme počínati při palbě nepřátelské, abychom byli výhodně před střelami kryti a jak se máme varovati i jiného nebezpečí. Přejeme dobrým rodičům šesti statečných bratrů, aby se s nimi všemi jednou radostně shledali. Vždyť vidíme, že Bůh zbožné vojny chrání.

Na skladě má a dle přání též objedná

Breviarium Romanum

vydání čtyřdílné (Ed. Pustet), k němuž přivázáno Proprium bohem. a Lectiones Contractae v ceně od 50 K do 120 K.

Objednávky vyřizuje

DRUŽSTEVNÍ KNIHKUPECTVÍ
v Hradci Králové Adalbertinum

Církevní věstník.

Svěcení. Jeho Excelence nejv. vrchní pastýř udíliti bude svěcení na podjáhenství 8. dubna, na jáhenství 9. dubna. Dá-li Bůh, bude svěcení na kněžství 25. června.

Zprávy diecéšní. Vyznamenání jsou u příležitosti kanonické generální visitace ve vikariátu Lipnickém: nejdp. Salesius Roubíček, infulovaný opat kanonie řádu Praemonstrátů v Želivě, zemský prelát atd. a vsdp. P. dr. Eugen Kadeřávek, em. rektor č. university atd., převor v Želivě, jmenování skutečnými konsistorními rady a asesory: pp. Cyril Valenta, b. vikář, farář v Želivě, jmenován osobním děkanem, Norbert Beneš, děkan v Humpolci, vikariátním sekretářem a biskupským notářem; Bedřich Vavroušek, provisor v Želivě, Hugo Kubík, inspektor v Želivě, Milo Záruba, farář v Jiřicích, Kosmas Pytlík, farář v Senožatech, jmenování b. notáři. Expositorium canonicale obdrželi pp.: Maxmíl. Škoda, farář v Branšově, Karel Kolářský, farář v Heralci, Jos. Holzmann, farář v Kališti, Jos. Kraus, farář v Krásné Hoře, Jos. Váňa, farář v Ousobí, Jos. Bruckner, farář ve Skále, Jos. Kulda, exposita ve Větrném Jeníkově. — Ustanovení jsou pp.: P. Martin Faulhaber, O. S. B., za supl. katechetu na gymnasiu v Broumově, Jos. Michálek, kaplan, za administrátora v Jilemnici, Rudolf Mendl, kaplan v Kácově, za kaplana do Německé Bělé, Frant. Novorka za administrátora v Bohdaneči u Pardubic, Karel Kučera, kaplan v Polné, obdržel dimisi na faru Zámecký, děc. brněnské. — V Pánu zesnul p. Alois Kašpar (V. Vuh.), b. notář, farář v Bohdaneči u Pardubic († 23. března 1916, naroz. 1857, vysv. 1882). — Uprázdnil se: Fara v Bohdaneči u Pardubic, patron. bar. Richard Draasche, fara v Čibuzi, patron. nábož. matice, obojí od 23. března t. r.

Jeden duchovní správce hledí o velikonocních svátcích výpomoc. Nabídky přijímá pod zn. „Velikonoc“ administrace t. l.

Velebátnostem duchovenstva. Siroťinec „Útulek“ sv. Josefa pro opuštěné dívky na Král. Vinohradech v krutém zápasu o denní potraviny prosí snažně vid. duchovní páry, aby dle možnosti převzali ve prospěch 138 sirotek tohoto ústavu nějaké mešní intence. Předem vřelě: „Zaplať Bůh!“ Přihlášky přijímá Ant. Hoffmann, farář na Král. Vinohradech.

V 2. čísle „Časopisu katolického duchovenstva“ jsou tato pojednání: List Theofylakta, patriarchy cařihradského, caru Petrovi bulharskému. — Soldát: Částečná novela k obecnému zákoníku občanskému ze dne 12. října 1914. — Kryštof: Sv. Maří Magdaléna. — Kachník: Křesťanský hřbitov po stránce umělecké. — Kašpar: Pontifikát Pia X. — Mikšik: Myslenkový postup 7. kapitoly Isaiášovy. — Novotný: Za svobodu svědomí. — Smrček: Společenské problémy v listech sv. apoštola Pavla. — Ve „směsi“ každé číslo přináší hojnost cenných pokynů po stránce pastorální a právnické. Jest potřebí, aby každý kněz a bohoslovec v této rubrice horlivě čítal. Vždyť „Časopis katol. duchovenstva“ má veliký význam pro každého českého inteligenta vůbec.

„Vychovatelské listy“, orgán pedagogické akademie Matice Cyrilometodějské, 1. číslem letošního roku svědčí o zvláštní svědomitosti a pečlivém sledování pedagogických obzorů. Jestliže již dříve zasloužily se o rozvoj odborné této literatury katolické značně, usilují nyní s dvojnásobnou péčí, aby čtenářstvo bylo informováno o všech důležitých prouděch současných, které se týkají výchovy dorostu. Jsou zde stať o reformě našeho školství po válce, o psychologii člověka a psychologii zvířecí, o opravných návrzích pro obecné školy, o kolísání pozornosti a j.

**Královéhradecká
bankovní jednotá
v Hradci Králové
přijímá již nyní přihlášky
na IV. válečnou
rakouskou půjčku.**

Zprávy místní a z kraje.

Mimořádná schůze okresního zastupitelstva konati se bude 1. dubna t. r. o půl 9. hod. dopoledne. Program: I. Volba 3 verifikátorů protokolu. II. Návrh na upsání IV. válečné půjčky obnosem 200.000 K nominale a opatření potřebných prostředků zápisčickou komunální a lombardní u Spořitelny v Hradci Králové. Ref. p. dr. Fr. Ulrich.

Schůze městské rady ze dne 20. a 27. března. Jarní brambory pro setbu opatří aprovisační komise, které postoupí se též přepis Svazu českých měst ohledně zajištění sklizně bramborů. — Vzata byla na vědomí zpráva technické kanceláře o tom, jak rozděleny byly práce zámečnické mezi zdejší živnostníky. — Poukázán byl výnos dávky ze zábav za únor k příjmu. — Policii postoupen byl k provádění výnos Zemské správní komise ve příčině prodeje odpadků jetelového semena a chudinskému odboru výnos téže ohledně zasahování do válečné péče veřejné správy chudinské. — Poukázány byly k výplatě nadačního požitky z nadací: P. Aug. Helferta, P. Ant. Blažej, P. Jana Raise a katedrální kapituly v Hradci Králové. — Schváleny byly různé účty, objednávky, lesní a týdenní konsignace.

Dary Rudolfa. Jeho Excelence nejdp. biskup Th. dr. Josef Doubrava věnoval u příležitosti svých jmenin značný dar na peněžní zdejšímu ústavu hluchoněmých, aby zař. připraveno bylo všem chovancům zlepšení a vyčastování. Ředitelství ústavu vzdává Jeho Excelenci nejuctěvnější díky za nový důkaz lásky, projevený ubohým chovancům a ujišťuje nejdůst. vrchního pastýře jménem svěťených dětí hluchoněmých, že s vděčností vždy vzpomínati budou přízně, jakž dostávalo se jim za pobytu v ústavě od Jeho Excelence a že neopomenou nikdy za vznešeného dobrodince modlitby své k Bohu vysílati. Zaplať Bůh! — Sbírky na vydržování ústavu během měsíce března došly nás z následujících vikariátů: Lanškrounského K 98.45, Chrastického K 62.67, Broumovského K 43.82 a Vysokomýtského K 72.40; vdp. Josef Sedláček, farář v Solopiskách, věnoval 2 K. — Příjmu ústavu zaslán byl od dp. Fr. Mareše, kaplana v Přibyslavi, odkaz 1 p. Jana Halíka v částce 100 K s vyzváním, aby chovanci ústavu duše jeho při modlitbách pamatovali. Ředitelství ústavu, potvrzující přímým výše uvedených sbírek a odkazů, vyslovuje všem slechotným dobrodincům vřelě díky a doporučuje Dobročinný ústav náš i jeho chovance další vzácné přízni.

Hudební s. škola v pensionátu J. V. císaře Františka Josefa I. V neděli 9. dubna bude dáván „Čtrnáctý hudební večer“ ve prospěch Červ. kříže o 5. hod. odp. Program uvádí skladby J. Nešvery, J. Suka, dra J. Cibulky a j.

Spořitelna a záložní družstvo I. všeob. jednoty úřednické v Hradci Králové konalo 12. března 34. valnou hromadu za předsednictví starosty p. prof. Karla Wipera. Dle zprávy ředitelstva vykazuje účet rozvázny: Pokladní hotovost K 3168.59, na vál. půjčku K 9414.20, nesplacené zálohy K 110.440.93, cena inventáře etc. K 396.82, úhrnem K 123.420.54. Pasiva: Závodní podíl K 58.239.95, výpůjčky 49.000 K, rezervní fondy K 12.428.49, předem přijaté úroky K 53.35 a výtěžek K 3698.75, úhrnem K 123.420.54. — Výtěžek za rok 1915 byl takto rozdělen: 2 proc. příspěvek fondu I. všeob. úřed. spolku ve Vídni K 73.97, 5 proc. dividendy z podílů K 3086.25, remunerační 170 K, dobročinným účelům 140 K (z toho na podporu chudých studujících v Hradci Králové 50 K, živn. pokrač. škole 10 K a obec. kuchyni 10 K). Zbytek K 228.53 přidělen byl fondu pro možné ztráty. Stipendia pro studující členů družstva v částce 402 K byla dle návrhu ředitelstva udělena 6 nejpotřebnějším žadatelům. Při doplň. volbě zvoleni opět do ředitelstva pp. Karel Wipera, c. k. prof., Fr. Fischer, c. k. školní rada v. v. a Vít König, c. k. vrchní evidenční oficiál, a do dozorčí rady p. Jos. Triebe, c. k. knihovni, vesměs v Hradci Králové.

Hromosvody budou také rekvirovány. Dráty měděné budou nahrazeny dráty pozinkovanými.

Východočeské divadlo. (Závěrečné představení a celkový přehled.) Provedením Prodané nevěsty ve čtvrtek 23. března rozloučila se s námi opera a divadlo vůbec. Nehledě k tomu, že představením tím s dostatek napravena byla chyba spáchaná na Smetanově dle při zahájení saisony, byl tento večer jedním z těch, na něž se nezapomíná. Již před zahájením panovala v divadle slavnostní rušná nálada, která ustoupila zbožnému tichu při zvucích slušně provedené ouvertury, za níž poprvé během letošní saisony dostalo se orchestru pochvaly potleskem. Pak rozhrnula se opona a všichni s rozjasněnou tváří naslouchali veselým zvukům úvodního sboru „Proč bychom se netěšili“. — Aie již tu byla Mařenka. Sl. Miřovská již svým zjevem upoutala všeobecnou pozornost, a když zazněly první tóny jejího zvukného hlasu, jehož ohebnost, dynamiku a svěžest seznaří jsme v různých partiích opery, získala si úplné sympatie obecnosti, které zahrnovalo ji nekonečným potleskem. K tomu družila se výstižná, nepřeháněná a přec efektní hra, která zřejmě dosvědčovala velikost umění slečny. Zkrátka byla to Mařenka velké scény, našeho národního uměleckého stánku, kde postavy Smetanovy došly vždy náležitěho pochopení. Pěvecký i herecký výkon sl. Miřovské utkví již všem účastníkům toho představení dlouho v paměti. S Mařenkou nejvíce soužil jeník p. Geitlerův, jenž byl velmi dobře pěvecky podán. A zrovna v těch místech, kde při premiéře nejvíce bylo znáti jeho únavu, dokázal svou pěveckou zdatnost. A k výkonům těchto předních umělců řadila se čestně snaživá hra ostatních sólistů i ensemblu. Litovatí dlužno indispozice p. Patočkovy, který nemohl hrati ani zpívat dle své chuti a schopnosti. Obecnstvu, které kromě bouřlivého potlesku odměnilo sólisty sl. Miřovskou, pl. Janošovou, pp. Geitlera, Klause a Piskáčka (??) věnci a bohatými kyticemi, nechtělo se po skončení z divadla. Opět a opět vyvolávalo oblibené umění, až opona shrnula se naposled. Lépe se skutečně divadlo s námi rozloučiti nemohlo. — Nezbyvá, než přehledně se zmíniti o celé saisoně. O výkonech jednotlivých členů opery i činohry referováno při určitých hrách. Je jisto, že mezi sólisty i ensemblu jsou dobré síly; jež zasluhují plného uznání a ocenění; jsou však tam i tací, kteří ve své umělecké pšce nemají autokritiky a jsouce povznese ní nad veškeru kritiku. pohrdlivě zovou ji „hospodskou“. Ti jsou jen na úkor celku. Velkým kamenem úrazu je vlivem válečných poměrů nelostatečný vlastní orchestr, jenž musí býti všude nově doplňován. Tak u nás doplněn byl členy voj. hudby c. a k. pěš. pluku č. 39 v těchto nástrojích: Smyčce: kontrabas; dechové nástroje: oboe, klarinet II., fagoty, trubky, horny, trombon. Všichni ti dosti brzy se „zapracovali“ a utvořili ke konci saisony celkem zdatné těleso, jež však nenašlo dosti pevné ruky k ovládnutí ani tvořivého ducha, aby podalo výkony sebe hodné. Repertoriu vyjma několik časově táhnoucích operet byl celkem slušně vybrán a zdařile proveden. Pan ředitel pak ředitel projevů zdamou a energickou činností jež ve spojení s výbornou a zkušenostní opělvající režii p. Branačou udržuje celek na stupni ne prostředním. K dobru administrativy dlužno připočísti uvedení cizích vyázkajících hostů na scénu moment to jednak kasově výhodný, ale též závažně umělecký, vzpomene-li jen vystoupení sl. Miřovské a p. E. Buriana v opěře. pl. Hubnerové. Kvapilové-Rýdlové, Sedláčkové-Urbánové, Vrchlické a pp. Pražského a Nového v činohře. V ohledu tom jsme za mnohé povinni intendantu p. med. radovi MUDr. Bařkovi, který o provzněšení umělecké stránky Východočeského divadla projevil uznání hodnou péčí. V repertoiru značně ovládala pole opera, jež třebaž vlivem poměrů nebyla bez nedostatku, projevila chvalitebnou snahu a došla v obecnstvu upřímného porozumění. Zato činohra kromě dvou neb tří kusů nemohla se prokázati celkovým úspěchem a stála tentokrát velmi v ústraní. Výprava všech her až na menší nedopatření a vady zavinené ponejvíce technickou nemožností byla vkusná a pečlivá. Celková bilance saisony je tedy po stránce umělecké příznivá a již velmi příznivá po stránce finanční. Tak hromadných návštěv a vyprodaných domů lindy a jinde ani společnost neviděla a zároveň — což k chvále našeho obecnstva sluší dodat — tolik upřímného porozumění uměleckým snahám. To může býti ovšem nejlepší od-

...za vyplnění místa a k dalším zaměstnáním tvořící a pokračující. Přesně tímto způsobem nemůže být zdárné a účinné se na opětnou službu.

Jan Dře 23. Předtím rodoval se s bojemským
volím chodící starček p. Jan Černý v Hradci Král.
arón se r. 1835 v Čermkove; byl smybyvedoucím a
chytákem v Dvřci, kde byl po 30 let náčelní. Byl to muž
bojový, životě energie. Velmi pečlivě vychoval a do-
př zaopatřil čtyři syny a dvě dcery. Ze synů Václav
Jan Isou rolník, Josef účelním a František stavitel.

Před 20 roky přistěhoval se k synovi do Hradce, než pro svou sčednou a škromnou povahu se těšil suše přivítání. Byl zde znám obecně pod jménem „dědeček“. Starický snaživec ani v Hradci nezahálel. Pořádal při stavbách i jiné, byl pořád čtý jako křepelka. Když však již dokončil 81. rok, sám poznal, že dni jeho jsou počítány. Přijal zbožně několikrát sv. svátosti. Skoal velice klidně, téměř bezbolestně a při plném vědomí. — Jak byl oblíben, ukázalo se při pohřbu 25. řezna. Dostavil se obrovský počet přátel z Hradce, Jernikova i Divce, prokazují poslední počtu dobrosrdčému sousedu. V Hradci Králové posvátné obřady vykonal dp. Brabec. V Černélově s místním vřd. duchovenstvím vsop. vikář J. Sedlá, který promluvil nad rakví esmého kmeta tklivou řeč. Tělné ostatky uloženy lo rodinné hrobě — blízko kostelka, lež zesnulý tolik miloval. Odpočívaj v pokoji!

50 K pro výcvik invalidů-slepců v ústavě Jedličkově
Praze.

První stavba Podpůrný syépomocný spolek «Charitas» v Hradci Králové v 8. roce svého trvání dosáhl právě ke stému případu vyplácí úmrtní podpory. V těchto 100 případech úmrtí vyplánli celkem 120 961 K 7 h, což při stavu členné z většiny k výrobním třídám přibližně znáči účtyhodný úspěch. Za průměrný roční příspěvek 22 K vyplácí se dosud ročně zesnulých členů podpora 1200 K a při tom spolek ještě vkladné rezervním fondem 30 000 K. Spolek založil a vede za pomoci předních našich zlynostníků p. kapovnik dr. Keyl. Jelenové (muži i ženy) průměrně se na lékařské vysvědčení do stáh 45 let a platí při každém úmrtí spolu členu 1 K příspěvku. Správa spolku vede se úplně zdarma. Prospekty zasláá ochotně spolek «Charitas» v Hradci Králové.

Válečné hmoždinky C a K tříd pro válečnou péči
dělují, že jest možno kompti si občasně válečný hmož-
dit ze železa nebo kamečiny za 5 K. Dále může si kaž-
dý vyměňti hmoždinku mosazný za válečný hmoždinku žele-
zný nebo kamečinný. Výměna a prodej obstarává
okružní úřad v Hradci Králové. Hmoždinky na výměnu,
akoz i kupní obnos 5 K předem buďž odevzdán p. poli-
cejnmu komisaři.

Školní mládež bude přiváděna k zemědělským prá-
cím jarním v hojnosti máje i léta. Ale všechny úlohy
školaři musí být poskytnuty v naprostém souhlase se
správami škol.

Náhlící správcí. Bylo zjištěno, že jsou zaviliveni jak na hlavě, tak na těle. Proto se obecni řády vyzvali, aby správcíky představili obyčejnému lékaři k prohlídce a k případnému odstranění hmyzu. Cizopasnici ze šatů nejlépe se odstraní v parním desinfekčním stroji.

Nášení pytlů futových, košových, lhaných a bavlněných stanoveno bylo min. naf. ze de 14. března 1916. Z povinnosti chlašovaci jsou vyňaty zásoby menší než 500 pytlů. Oznámení státi se má dle stavu ze dne 31. března, 31. července a 30. září vždy do 10. následujícího měsíce u Havlnové ústředny ve Vládní l., ulice Marii Teresie 32/34. Tiskopisy k tomu potřebné lze obdržeti u okr. hejtmanství. O oznámených zásobách jest nutno vésti záznamní knihu, z níž by zvětšení nebo zmenšení zásob bylo patrno.

Rozmary přechydy. Od r. 1775 bylo tak teplé zimy jako letos. V Hradci v jednu jenom 9 dní bylo, kdy v noci mrzlo. Nejnižší teplota byla 5 stupňů C. pod nulou. Nejvyšší teplota ve stínu 11 stupňů C. (20. a 21. ledna). Ani jeden den nemrzlo od rána do večera. — Předešlý pátek o 6. hod. navštívila Hradec Králové druhá, mohutnější bouřka. Ráno pak byla růž na sněhu. Slavík, který jindy přilétá mnohem později, již před týdnem se ozýval v zahradě v sousedství Adalbertína. Ale v noci pravidelně teplota se pohybuje kolem bodu mraza.

Seznam cen na týdenním trhu v Hradci Králové
dne 24. března 1916. 1 q: prosa 135 K, vlivce 90 K, žetel
semlínka červeného 320—480 K, máku 340 K, 1 kg: máslu
7.60—8.40 K, tvarohu 80 h — 1.04 K, celera 2—4 K, če-
šneku 5—6 K, 1 hl: jablěk 44—48 K, cibule 24—32 K
1 kopa: kapusty 1.60—5 K, drobné zeleniny 2—2.20 K
petržele 6—12 K, poru 60—90 h, 1 pytel mrkve 8—16 K
1 otypka křenu 70 h — 1 K, 1 vejce 12—14 h, 1 pá-
podsvinčat 110—140 K, 1 kůže 5—14 K. — Přivozem
bylo: q: vlivce 2.53, žetelovina semlínka červeného 6.5
česneku 0.24, hl: cibule 22, jablěk 4.5, kop: kapusty 30
drobné zeleniny 40, petržele 36, celera 25, pora 60, kře-
nu 72 otypek, mrkve 22 pytlů, podsvinčat 201 kusů, ků-
zlát 220 kusů.

**Královéhradeckoa bankovní jednotu v Hradci
Králové doporučujeme co nejlépe při veškerých
obchodech bankovních a učetních. Podporujte
při každé příležitosti svůj vlastní podnik.**

Bohdanec v Pardubic. Truchlivý zvuk ozlázal se ve středu dne 22. A. M. o p. 7. hod. večerní zdešným náboženským o náleženém skupu duchovního zdejším duchovním správce v. biskupského notáře a faráře Aloise Kaspara. Ač byl době již zlekná choroba, bránil mu zastávání svého úřadu smrtelná a zpráva oň byla přikázala celou faru radou, a již po dlouhém léta cítil a snášel vše — dobré i zlé. Byl zde 14. roků kaplanem a 18. farářem. I v své zácpě do výslužby končil slovy: „Své poslední léta ve výslužbě chci strávit v milém mi Bohdaněci. A názi jeho částečně se spolo. Výslužného se sice nedočkal, ale dlouho bude odučovati v u-pomínce dobrého bohdaněckého lidu a tělesná schránka na útulném poli svatolábském, kde v Pánu zemřelému tolik se líbilo. Pohřeb jeho byl imponantním pro-jevem úcty a lásky osady ke svému dobrému pastýři. Na svátek Zvěstování Panny Marie, od ranních hodin přicházeli osadníci do farářského domu dít s Bohem své- mu dobrému p. faráři a, odpoledne celá osada s okřídleným doprovodem ho ke sv. Jiří. Pohřbu účastníci se slovy p. c. k. okr. hejtmara pardubického Nápravník s. chotě, p. patronátní komisař Kořet s p. duchovním Ludvíkem a správcem hřbitů Horákem, p. vrchní státní zvěrolékař pardubický Apčes, sl. městská rada s obecním zastu-pitelstvem, velitelství c. a k. 6. pluku drag. s důstoj-nickým sborem, učitelské sbory místní i přiležené se- školní mládeží c. k. četnické velitelství, hasičské sbory místní, z Černé a z Dědku, fenielská beseda a spolek živnostenský. Za rakví krácel do administrátor Ho-vorka a ostatní příbuzenstvo. — Obřady smuteční o 3. hodině, ve farářském domě, vykonal za asistence 23. du- chovních spolubratří v. d. děkan, bisk. vikar, sekretář a farář rousický Josef Kaspar, Súdžinský, se tito důstojní pánové: konsistoriální rada a kvardián Minoritů z Brna Vanček, kolegové zespoleho: Adam, farář z Moravan a Ryba, farář na odpočinku v Německém Brodě, pp. farář Jakubec z Opavovic n. L., Novák z Doblenic, Sál z Lána, Vanček z Mikulovic, Palouš ze Zhořovic, Četka z Přelouče, Kůrka z Kůrčovic, Nantík z Chvojn, Te- sař, duchovní správce polešovny v Opavovicích n. L., c. k. profesor Teplý a Adam z Pardubic, pp. kaplané z Pardubic: Vošňák, Halán, Bošák, Klenka z Bohdane- ce, dp. Zapletal z Přelouče a bohoslovce Bidlo. Ve chrámu Páně sv. Mari Magdaleny promluvil krásně a účinně nad rakví bývalý spolukaplan a velmi dobrý pří- tel zesnulého, dp. Palouš, farář ze Zhořovic, oceniv práci a skromný úcty život faráře bohdaněckého Kaspara. — A odtud ubíral se smutný průvod za hrobem zvonů na hřbitov svatolábský, kde odpovídá dobrý pastýř mezi svými ovečkami spánek úcty klidný. Na hřbitově bo- děkval účastníkům knězem duchovní správy a přibuz- zenstva dlouholetý kaplan a administrátor dp. Hovorka

Rychnovský vikariát (Vdp. děkan Kubánek — padesátníkem.) V sobotu dne 1. dubna oslaví ve věk tčhosti vdp. Franti. Kubánek, zasl. děkan v Rychnově n. Kněž., 50. ročník svého věku. Pan děkan narodil se 1. dubna 1866 v Gletčepoli; po výborně absolvovaných studijních gymn. v Něm. Brodě, vstoupil do kněžského semináře v Král. Hradci, kdež byl dne 13. července 1890 na kněze vysvěcen. Ustanoven byl za kaplana v Hlávčevsi, a pak v Rychnově n. Kněž. Zde blahodárně a horlivě působil 12 let, načež se stal administrátorem v Lukavici. Po krátké administraci fary lukavické a jávornické presentován Kubánek na farní obročí v Javornici, kdež neúnavnou činnost rozvinul. Parnost jávornická ještě dosud s vděčností vzpomíná na býv. svého duch. správce, který byl všemoh. všim. Když pak děkanství rychnovské úmrtil vdp. vikář a děkán Čížka oslehl, byl jubilat Kubánek ustanoven za děkana v Rychnově n. Kněž., kdež až dosud za vydatné pomoci sympatického kaplana dp. Josefa Vosyky horlivě působí na vinici Páně. Pan děkan těší se pro svou milou povahu, horlivě a svědomitě přehledu povinnosti s obtížnou městskou pastoremí spojených, a bratrskou a opřímou láskou, jež každému dvě děkanství otevřít, vřelým sympatiím a to nejen u svých farníků a spolehovitých, nýbrž u všech těch, kteří měli příležitost poznati zlaté srdce a vzácné vlastnosti tohoto skromného a zaslužitého kněze. On to byl, který se přičinil o pěstování restauraci děkanského chrámu Páně a děkanství budovy, on to byl, který vědomí katolické ve farnosti vzbudil a vzprávil požádáním náboženských slavností, on to byl, který značným nákladem zavedl elektrické světlo do kostela. Vše, co p. děkan, Kubánek pro obrození ducha katolického vykonal, zůstane zapísáno zlatým písmem v annalech děkanství rychnovského. Na vikariátě rychnovském panuje, od dávnych též dob zvyk, že ten kněz, který se 50 let dožije, dostane v opatrování sošku „Abrahama“ a to na tak dlouho, až se zase nový vikariátní kněz tohoto roku dočká. Jméno vdp. klerna odevzdá vdp. farář Hlávčeda z Vamberka vdp. děkanovi Kubánkovi „Abrahama“ a bude tlumočiti vřelá blahopřání celého vikariátu. Křtí nebož Pán je spásí Nže, mileny p. děkane, s pomocí Boží — do druhé padesátky!

Politika. Kp. dělní předstávce se se u nás, upř. dne 26. března velkolepá schůze křesťansko-sociální organizace Jan. Poněvažď. mstnost jednoty svaiglosetské se proměněna v lazaret. a dšm Červ, křtí k. dispoaci, bylo nám ochotně zapůjčeno městské divadlo. Návštěva nad očekávání četná, takže mnozí lidé měli pro nedostatek místa se vrátit. Z hostů buděj. přicopuanti dpp. Žundálek, profesor, a zst. správce učt. Jstava, ppl. Štěpina, křesťeici Lazák, Novák a kaplan Koyál, předseďa jednoty a duchovní rádcé organizace, dšle n. prof. PhDr. Fr. Novák. Děk zkušně pl. předseďáyni Březovské a namístě občastvosti pl. Tarkové mouře volání

[illegible]

**Prátelé! Pomávejte na velikopůlný dárek našim vo-
lákům raněným a invalidám! Každý, kdo se těší křesťan-
skému než lito obětavé lásky, z vděčnosti k Bohu, před
tím vybohuje peníze, potravinami a léčivem. Všechny
tyto milodary posílejte na adresu: Zemský svaz Oran-
y Hradec Králové.**

Různé zprávy.

William Shakespeare, který jest pokládán za největšího dramatického spisovatele, zemřel (dle nejnovějších výzkumů) 6. května 1616, takže tento rok připadá ústřední památka jeho úmrtí. Nejdůležitější fáze jeho života jsou založeny rovníkovou pověstí, z nichž většina dobývá zruka historické pravdy; moderní badatelé, jest významno, že anglický tento velkán nikde se nedotýká nešťastné katolické církve. Snad přičinu toho lze hledati také v tom, že velká nepřítelkyně katolické církve, anglická královna, bránila mu přístup ke dvoru, ačkoli byl jejím ne-manželským synem. O uvedení Shakespeara na českou scénu nejvíce se zasloužil osvětený lékař Doucha, který pořídil řadu velice obratných překladů.

Mariánský. Pro všechny stavy máme stavu, kde by těch členové mohli nalézt v potřebě přístřeší, ve stáří útulek, jen na kněze zapomenuto. Máme sice kněžské domy v těch kterých lázních, ale velmi málo kněžím z těch chudých přístupné, zato však v Praze, kde mnozí kněz v nemoci hledá pomoci na klinikách, není dosud žádného místa, kde by delší dobu bydliti mohli a rovněž ne místa, kde by deficiemi mohli trávit zbytek svého života bez starosti a v šťastném pohodu. Zvláště tento nedostatek těžce pociťovali kněží mladší, delší nemocí stížení, kteří hledali zde pomoci a často nemali nikoho, kdo by je za jejich peněžíku spravovati mohl. Tím se stává, že mnozí hynou bez lékařské pomoci po povkové, jsouce sobě i svým na obtíž. Velmi mile došlo se tu každého kněze strážného zpráva, že jsou ještě dobrodinci, kteří s ním mají soucit. I u nás se našlo šlechetné srdce, které cítí s trpkostí a tím ku pomoci posílá v osobě Její Osvícenosti papež Mikáše hraběte Marie Stadloňové poslední mána toho nositelky, kteráž píše: »Caci připadá ze svých skrovných úspor na stavbu budovy pro kněze na Král. Vinohradech, Máchovi ul. č. 57, kde by mohli klidný a spokojený život vésti, známé přiblížit a společně se baviti. Páni hraběti sdělila svůj záměr Jeho Eminci a sejm. kardinál i mysl ten schválil a svou podporu přisláhl. Těž se o věc velmi zájmá a při své vznešené návštěvě dne 10. května u naš. katol. spolku »Praha« dal si písmý protektora svého domu předložit a projevil s nimi svůj souhlas.

Ovšem, že dlo samo, má-li svého účelu dosáhnouti, potřebu-
je pomoci všech, kdo jsou dobré vůle, kteří dovedou i
z malých věcí, z malých křížů, z malých křížů, z malých křížů
a spolek určité počty se vždy osvědčenou štěrností
našeho kléru, našeho kněžstva, mezi
laiky se šíří, že přispěl z lásky ke svým spolu-
bratřím dlo své mužnosti na stavbu domu „Marianum“,
lebož plány jsou holovy, stavební místo a vnitřní bu-
dovy koupeny a s jehož stavbou dle plánu šlechtetné za-
kladatelky výše uvedené se začne letos na jaře. Dary
přijímá předseda jub. katol. spolku „Praha“ p. JUC. Jos.
Sindler, úředník Hypoteční banky, Král. Vinohrady čp.
818, a imena šlechtetných darců budou s veřejností svě-
to času sdělena.

Vydávací knihovna katolická. Od r. 1896 vychází
byvší v roce toni založena drem Jos. Tumpachem a
drem Ant. Podlahou, tato znamenitá sbírka poučných
spisů katolických ze všech odborů literatury vědecko-
populární. Zastoupena tu apologetika, archeologie, soci-
ologie, dějiny, biblické vědy, askese, právo, mravouka,
pneumatika, dogmatika, filosofie. A těch 66 spisů, jež
tvoří celou řadu výborných knih, vykazují jména nej-
lepších autorů, jako jsou: dr. Vychodil, dr. Kadeřávek,
dr. Krystáček, dr. Špaček, dr. Podlaha, dr. Sýkora, dr.
Tumpach, dr. Kachník, dr. Ehrmann, dr. Hazuka, dr.
Siatý, dr. Sanda, dr. K. Kašpar, dr. Sedláček, dr. Soldát,
dr. Samsou, dr. Kudrňovský, prof. Kobosil, spir. Mel-
ka, Kameš, lektor Smolík, Svojsík, Kosina, Mergl, Rom-
port, Wlášek, Müller, Korec, Jasek, Jemelka, Vrbá,
Bouška a jin. Není jistě nesprávně řečeno, že by se
měla tato „vzděl. knihovna“ šířiti mezi duchovenstvem a
skrze ně mezi laiky co nejvíce. Nemámeť v naší litera-
tuře vzdělávací podniku lepšího. Spisy přemnohé, jako
na př. „Apologie víry“, „Podobizny svatých“, „Dějiny
církve katol. ve státech rakousko-uherských“, „Soukro-
mé vlastnictví“, „Socialismus“, „Lichva a úrok“, „Ed-
gar“, „Stávky“, „Báje o Jesuťech“, „Náboženství a
věda“, „Beďřích Nietzsche“, „Bytová otázka dělnická“,
„Sociální dějiny“, „Večery“, „Antika a křesťanství“, ja-
kož i spisy Dra Sýkory Dra Soldáta, prof. Kobosila, P.
Smolíka atd. hodi se pro každého laika. Jak výborně pů-
sobi spisy ty na inteligenci, o tom je zpráv s dostatek.
Proto usilujeme o rozšíření knihovny té. Jeme přesvěd-
čení, že nakladatelství (V. Kotrba, Praha-II. 250) učiní ve
věci té vše, co na úlevu jest možno. Nezapomínejte!

Sochy, oltáře a j.

sochy, oltáře a j. odbořené školy
a o. k. umělecko-průmyslové školy
Jan Dušek v Chrudimi.

Besídka. Páperky.

Modernímu sochaři, dílcimu na žbu, oznamo-
vám osud, že se mu narodilo děcko. — „A jak vy-
hlídl?“ — „Čásl se rozradostněly otec dychtivě. — „Jako
by v oči vypadlo tvým novým třem Amorkám, na je-
jichž originelní vzhled jsi tak hrál.“ — Sochař padl do
mdlob. Když přišel k vědomí, stýskal polohlasně: „Če-
kal jsem, že tvářička mého děcka nebude moderní, ale
že bude opravdu krásná.“

„Už umíš trochu francouzsky?“ — „I ano.“ — „Co
tedy značí „écramér“?“ — „Hm — entrainment; našel
jsem to tak v slovníku. Teď ještě musím nahlédnout do
slovníku česko-německého, co to vlastně znamená.“
„Znáš trochu nynější uměleckou vyspělost českého ná-
roda?“ — „Jak by ne? Vždyť jsem tuhle četl ve fran-
couzském listě o tom delší vřelý polehání. Teď ještě
sháním některé úvahy české, abych své vědomosti pro-
hloubil.“

Jedna obmezení hlava pokoušela se o slávu v in-
debním umění. Když však okoli nechtělo projevovali
nadšení, mladý kandidát nesmrtelnosti začal básnit. Ale
ani tato snaha nevynášela vavřínu. Ale chlapec měl
šťastný nápad. Koupil si filigránský klobouček, opatřil
si šaskovské polobotky a začal hýřiti v hospůdce spolu
s nevzdělanými vyloštěnci. — Hned na sebe obrátil po-
zornost. A slyšet bylo hlasy: „To je ku podivu! Takto
jiné jest to nadaný komponista a básník. Kdyby si sebe
více sám vážil, mohl by získati velké jméno.“ — Hm,
nemá ten člověk tak špatný. Kdyby se jen zbavil takové
společnosti, byl by to pravý diamant. — Ten že je
šáskem? Měli byste znáti sladkost jeho veršů, mňh hy-
ste bráti jeho komposice. Pak byste přišli k jiným ná-
hledům.“ — Zvěsti o umělecko-průmyslové škole i do
časopisů a hromadná kritika zněla: „Každý genius jest
více méně podivinný.“ — A tak se konečně dostalo
obmezení dušičce čestného místa na Parnasu.

Mojíš zapověděl obrazy a rytiny v době té, kdy
jeho lid byl velice náchylný k modkřství. Když takové
nebezpečnosti v lidu Božan pomínulo, církev posvát-
né obrazy a sochy doporučovala. — Když v pokročilém
středověku zanikaly v lidu vědomosti o životosprávě
a vzdělanosti starých Israelitů, církev varovala prosto-
myslné lidičky před samostatnými výklady bible. Ale
brzy začalo bouření: „Vždyť nám chtějí vzíti bibli!“
Stýšl, kdo vyvolený? Písmo Boží, slovo samého Kri-
sta má být před tebou utajeno! Schválně tedy vezmu
bible a nedbale farizeů, hledal v ní ryzi zákony Boží sa-

mostatní. — Nu — a na základě toho besa utvořilo
se v XVI. století v Čechách v některé obci pět sekt,
v jichž sedm, v jiné osm. Ves ode vsi, město od města
měřila se víra a příchod nových kazatelů vnášel do obcí
změny nové. A každá sekta je čupřena, že má „své
evangelium“, že poznala nejasnější „zákon Páně“. a —
každá odsuzovala ostatní sektáře jako roubače. Lidé ne-
gramotní, kteří byli nuceni Písmo si dáti předčítat, vy-
suzovali v roli proroků (na př. Mikulášenci). — Nyní
jsme zase v jiném stadiu! Katolická církev i chvalo-
řečným starých sektářů jest nucena široce dokazovati,
že bible jest knihou pravdivou, užitečnou, že obsahuje
skutečné slovo Boží. Kdyby bývala autorita církve pod-
léhala náladám rozmarných davů, kolik věrných
proměn již by byla podstoupila?

Pianino

zánovní koupím. Nabídky do adm. t. l.

**Veledůstojnému duchovenstvu ozna-
mujeme, že**

nové vložky do breviáře

„Lectioes Contractae“ K 1-80 brož.
a Proprium bohem. váz. K 4-80, brož.
4 K na skladě má a objednávky vy-
řizuje **DRUŽSTEVNÍ KNIHKUPECTVÍ
v Hradci Králové Adalbertinum**

E 900/14/16.

Dražební edikt a vyzvání k přihláškám.

k návrhu vymáhající strany Záložního úvěrního ú-
stavu v Hradci Králové konána bude

dne 26. dubna 1916

o 9. hod. dopol. u tohoto soudu v síni čis. 35 dle schvá-
lených podmínek dražba těchto nemovitostí:

Pozemková kniha Nový Hradec Králové.

Vložka č. 367: role č. k. 589; č. 465: role č. k.

594/3; č. 651: role č. k. 588, 595 a pastvina č. k. 601.

Odhadní cena 7521 K 36 h.

Nejnižší podání 5015 K 57 h.

Pod nejnižším podáním prodáno nebude.

Dražební termín jest v pozemkové knize již pozna-
menán.

Věcně oprávnění, zejména hypoteční věřitelé, ma-
jitelé hypoték z tohoto úvěru neb z poskytnuté jistoty a
veřejné orgány v příčině daní a dávek dostávají vyzvá-
ní, jak jsou uvedena v přiloženém návěští.

V podmínky dražební a listiny na nemovitosti se
vztahující (výpis z knih pozemkových, výpis hypoteční,
katastrový, odhadní protokoly atd.) mohou koupěchtivi
v soudním oddělení, shora naznačeném, v hodinách ú-
ředních nahlédnouti.

Práva, která by nedopouštěla této dražby, buďtež
nejpozději při položení roku dražebním před počát-
kem dražby u soudu ohlášena, jinak by vzhledem k ne-
movitosti samé již nemohla k platnosti přivedena býti.

O dalších událostech řízení dražebního budou ti,
pro něž toho času na nemovitosti práva nebo bře-
měna zřízena jsou nebo za řízení dražebního zřízena
budou, toliko vývěskem u soudu zpravováni, nebydlí-li
v obvodu soudu shora jmenovaného, aniž jemu pojmouli
zmocnění pro doručování v místě soudu bydlících.

C. k. okresní soud v Hradci Králové odd. V.
dne 13. března 1916.

**Rarebná
kostelní
okna**

odbor. pro-
vodní shod-
vuje a dodává

Fr. Uhlíř,
umělé sklenářství a malba skla
v Trobechovicích u Hradce
Králové.

Cenníky a rozpočty na požádání
sdarma.

Vr. p. n. o. p. o. h. b. h.
Svatoboleské Matice školské
Uznány za nejvýhodnější a nejlevnější ná-
kupní pramen v Rakousku veškerých

kostel. paramentů

prádla, praporek, přikrvek, koberců a
leveního náčiní ve výrobcích nestaršího
závodu v Čechách, o a k. dvorního dodavatel

Josefa Neškudly

v Jablonném n. Orli. č. 86.

Tisíce uznávacích referencí a doporučení. —
obrázkové cenníky, rozpočty, vzory a hotové zboží
k výběru franko.

Bez velkoměstské retie ve vlastních dílnách a
domcích, levně pracovat sly na venkově, čím levnější
ceny až o 50%, než v městě idě.

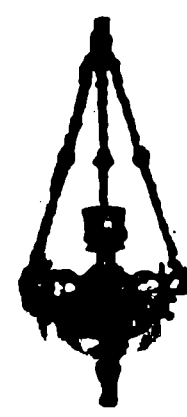
Jubil. 100 let. trvání a 60 let. vlastní činnosti.
Adresování vždy došlovné se vyprošuje.

**Veledůstojnému
duchovenstvu a
slavným patronátním
úřadům dovoluje si dopo-
ručovati veškeré kostelní nádoby a
náčiní a to: monstrance, kalichy,
oběti, nádobky, paténky, paciřky,
eviony, lampy, kaditelnice, kropenky
atd. své vlastní výroby, předpisem
církvním vyhovující. Staré předměty
opravuje v původní intenci a
v ohni alati a stříbrní nebo proti do-
platku za nové vyměňuje. Hotové
předměty neb výkresy zasílá nau-
káku franko bez závasnosti koupě.
Vše se posílá poštou. Práces ruční.**

Sklad veškerých stříbrných a stříbrných klenotů, jako: řetězů,
madonek, křížků, prstýnků, náramků atd. a hotových
prstenů, tabaterek, jídelní náčiní ze stříbra pravého
jinakého vždy na skladě.

Staré zlato, stříbro a dráhokamy kupuje na nejvyšší cenu

JAN STANĚK,
paříř a cínosar
Praha-I. 979., ul. Karoliny Světlé, čis. 12. a.
Přísloví snalec o. k. zemského trestního soudu.

Válečná obuv!

Válečná obuv!

Velkoobchod a komisionářství
Fr. Černý, Hradec Králové,
Třída 18. pěšího pluku
převzal výhradní prodej ve strojárně p. J. Jakoubka
v Bělči vyráběných

dřevěných podešvů.

**Zakázky vyřizují se pouze ve větších partích. Návštěvy
zástupců na požádání. Telegramy: Petrol Hradec Král.**

Komisionářství
Fr. Černý - Hradec Králové
 třída 18. pěšího pluku,
obstarává koupi a prodej
zboží ve velkém.
 Telegramy: Petrol, Hradec Král.

Na veškeré zástavy

které až do konce měs. ledna 1916
 propadly, odbývá se (dle c. k. místodr-
 žitelského výnosu ze dne 10. března 1915)

DRAŽBA

v obecní zastavárně královéhradecké
 (v místnostech zastavárny) v sobotu dne
15. dubna 1916. Začátek o 8. hod. ranní.

Zástavy do dražby propadlé možno ještě
 před dražbou ve **čtvrtek** dne 13. dubna
 1916 do půl 1. hod. odpo. pouze u pokladny
 zastavárenské zúrokovati nebo vyplatiti.

Neprodají-li se veškeré zástavy, odbývá se
druhá dražba v sobotu dne 22.
dubna 1916 do 12. hodiny polední.

Každý, kdo se chce vyvarovati placení dra-
 žebních poplatků a sice z 1 koruny 2 hal.
 mimo úrok, nechť zúrokuje listky zástavní
 do 31. března t. r. **V pátek před draž-**
bou a v den dražby se neúčtuje.
 Správní odbor zastavárenský.

Absolventka

obchodní školy, znalá v psaní na
 stroji a těsnopisu, ovládající částečně
 jazyk německý, prosí pp. šéfy o místo.
 Ctěné nabídky pod značkou »Hradec
 Králové« do administr. tohoto listu.

Muž inteligentní

u věku 35 let, upřímný katolík,
 svobodný, s obchodním vzděláním,

hledá přiměřené zaměstnání.

Ctěné nabídky pod značkou »J. S.
 35« do administrace tohoto listu.

Mýdlo holičské

výborné jakosti, též i veškeré potřeby
 k holení nakoupíte levně u firmy

Josef Jelínek,

mydlář v Hradci Králové na podsíní. —

M E D

nesmíšený s cukrem, buď hustý tekutý,
 nebo tuhý lze koupiti ve škole v Slatině.
 Čtvrt kg. za 1 korunu.

Jan Horák,

soukenník

v Rychnově nad Kněžnou

zasílá na požádání vždy

dle roční sezony kolekce
 nejnovějších druhů pravých
 vlněných látek

své vlastní výroby, jakož i tu- i cizozemských.

Četné uznání zvláště z kruhů vele-
 důst. duchovenstva svědčí o poctivé ob-
 sluze mého ryze křesťanského závodu za
 dobu více než třicetiletého působení.
 Učiňte, prosím, malou objednávku na
 zkoušku.

Též na splátky bez zvýšení cen!
Volejemné látky na talíry.

Paramenta.

Ignáce V. Neškudla syn

(protokolovaná firma)

v Jablonném nad Orlicí (v Čechách)

(bratr P. J. Neškudly, faráře ve Výprachticích)
 doporučuje P. T. vele důstojn. duchovenstvu
 svůj osvědčený a často vyznamenaný

výrobní závod

všech kostelních paramentů,
spolkových praporů a kovového nářadí.

Cenníky, vzorky i roucha hotová na ukázkou
 se na požádání franko zašlou.

Děkuvzdání.

Po úmrtí a při pohřbu našeho milovaného, dobrého tatínka, dědečka a pradědečka, pana

Jana Černého,

dostalo se nám ústně i písemně tolik přátelských, soustrastných projevů a předraženému tatínkovi tolik lásky velikým
 účastenstvím při pohřebním průvodu, že považujeme za svou povinnost všem bez výjimky tímto způsobem vysloviti

nejuctivější a nejvroucnější díky.

Náš upřímný dík platí nejprve dp. Janu Brabcovi, kaplanu zdejšímu, za konané cesty v příčině zaopatření
 drahého zesnulého a za vykonaný obřad cesty poslední, jakož i vele důst. duchovenstva v Černilově za vzorné vy-
 konanou poslední službu v chrámu Páně a u hrobu.

Nejhlubší však a hluboce procítěné díky platí vysoce váženému a vysoce důstojnému pánu, pannu Janu
 Frant. Seidlovi, bisk. notáři, vikáři a děkanu v Holohlavech, jenž neočekávaně osobně do Černilova se dostaviv, průvod
 pohřební vedl, krásnou řeč nad rakví v Pánu zesnulého pronesl a nato jej jakožto svého bývalého církevního svěťence
 k tichému spánku v ruce Páně doporučil.

Dále uctivě děkujeme ctih. pánům alumnům za laskavé spolupůsobení a váženému pěveckému sboru za
 zpěvní doprovod při církevních obřadech, při čemž nelze opomenouti pěveckého sboru v Černilově za řízení pana
 Jana Vanického, kterémuž za krásně vykonané zpěvy rovněž naše povinné, uctivé díky vzdáváme.

Srdečnými a zdvořilými díky jsme dále vázáni vele váženému pánu med. radovi Dr. L. Baťkovi, za pečlivé
 a neunavné léčení předraženého našeho tatínka.

Uctivé díky rače přimnouti též všichni vážení dárcové krásných věnců a kytic, které jste jako poslední
 ozdobu chladného lůžka jemu věnovali. — Za laskavé propůjčení povozů do Černilova při nynějších stísněných po-
 měrech vyslovujeme také všem naše poděkování nejuctivější.

Posléze dlužno ještě nám vysloviti srdečné a přátelské díky milému obecenstvu z Divce a Černilova, které
 v počtu nad očekávání velikém přišlo dáti poslední s Bohem svému bývalému sousedu a příteli, našemu milovanému,
 starostlivému a vzornému otci.

Odplaf Vám všem Vaši lásku Pán Bůh sám.

V Hradci Králové, dne 27. března 1916.

Hluboce truchlící

rodiny Černých
Hladíkova a Barešova.

Panu Josefu Elsnerovi, majiteli pohřebního ústavu, za jeho pečlivé při tom ale solidní a vzorné obstarání pohřbu
 v Hradci Král. i v Černilově musíme rovněž na tomto místě veřejně a dle zásluhy uctivě poděkovati.

OBNOVA

Číslo 14. Předplatné na čtvrt roku 2 K 50 h
na půl roku 5 K —

V Hradci Králové, dne 7. dubna 1916.

Inseraty pořídají se levně.
Obnova vychází v pátek v poledne.

Ročník XXII.

Průběh války.

Na ruském bojišti není zvláštních událostí. Na německé frontě ruská ofensiva pohasla, na naší frontě zahájili Rusové skoro všude živější dělostřelečnou palbu, ale k bojům pěchoty nedošlo. Dle opatrného odhadu vy-počteny jsou ztráty Rusů za poslední jejich ofensivy na 140.000 mužů.

Na Balkáně. O bojích v Albanii a před Soluní není jistých zpráv. Zprávy o přípravách dobrot na ústup ze Soluně nentuchají. Tím horlivější činnost jeví naše vojenská správa v obsazeném území srbském, aby tu zavládly zase pravidelné poměry. — Naš ministr války svob. p. Krobotin dne 31. března byl návštěvou v Cetyni, načež odejel do Skadru.

Na italském bojišti jsou čilé dělostřelecké boje. Naše loďstvo o 10 námořních letadlech oplátilo 4. dubna v Ankoně návštěvu italských letců v Lublani. Postojně a Terstu a bombardovalo tam s pustošivým účinkem nádraží, plynoměry, loděnice, městskou čtvrť a způsobilo několik požárů. V boji leteckém naše dvě letadla sice byla zmařena, ale všechna ostatní letadla a všichni letci vrátili se bez pohromy.

Bojiště západní. Německé vojsko krok za krokem získává půdy před Verdunem. Dle posledních zpráv zmocnili se Němci francouzského postavení v lese Caillietakém, jenž jest poslední přirozenou záporou, která jest na severozápadu Verdunu před nejvážnější jeho čarou tvrní; dobytých míst Němci obhájili proti houževnatým protiletokům v nichž Francouzové marně krváceli. — Německá vzducholodstva v noci s 31. března na 1. dubna napadla Londýn a místa na jihovýchodním pobřeží. Útoky měly vesměs dobrý výsledek. V noci ze dne 3. na 4. dubna vzducholodstvo německé opětovalo útok na anglické jihovýchodní pobřeží.

Volné listy.

Girondini. Jak již bylo řečeno, girondinští poslanci byli obratnějšími řečníky než poslanci Hory, ale pro konečné rozřešení revoluce nic jim to neprospělo. Protivy mezi oběma proudy byly takové, že nebylo možno dohodnouti, a dravá přirozenost revolučního ohně musila býti ukojena do posledních důsledků. Jakobini vytýkali girondinům, že nemají smyslu pro to, co se jmenuje revolucí a že chtějí republiku dle svých ulízaných a vysoustruhovaných formulek. »Nejste pravými republikány«, křičivali Jakobini, »neboť chcete jen, aby zmizela stará šlechta se svými výsadami, a miliony všeho lidu nechávají žít v temnotách o bídě a hladu. Nemáte soucitu k našim chudým bratřím a jmenujete je hromadným jménem »massy«, jako by to nebyli myslící a citící lidé, nýbrž hromady zápalné a výbušné látky, která se hodi jen k tomu, aby smetla Bastillu a pak aby byla odkopnuta.«

Při této příležitosti odbočujeme na okamžik a důrazně připomínáme, jak nedůstojno a nevhodno jest, když novinářští zpravodajové v přítomné válce píší o nedostatku nebo množství lidského materiálu. Vojínům jsme všichni povinováni nejvyšší úctou a jmenováním je materiálem, znamená oceňovati je tak, jako statistika počítá metrické centy všelikého zboží.

Girondini pracující o svou záchranu, vymýšleli rozličné pomůcky, ze kterých uvádíme na příklad úmysl jejich, odejít z Paříže a sněmovati v některém venkovském městě, v Bordeaux, Rouenu, Lyoně nebo Marseilli. Úmysl tento opíral se o to, že každý poslanec měl svého náhradníka, a vzhledem k tomu Girondini usuzovali takto: Naši náhradníci mohli by se sejít na příklad v Lyoně, my bychom pospíšili za nimi, a pařížští sansculotti (bezkalhotníci) at řídí si v hlavním městě po vůli. Ba girondinský poslanec Guadet se domnívá, že by možno bylo svolati schůze prvotních voličů, zvoliti nový konvent, dáti mu nová příslušná nařízení a s touto sněmovnou vystřídávati znamenitější venkovská města, která by zajisté národní zastupitelstvo ráda vítala a — Pařížané by potom brzy pocítili, že jest toho loket.

Jakobini o tomto úmyslu jen cosi uslyšeli a již zdvihli bouři a rozpoutali proklínání ve schůzích a časopisech: »Tak vy, Girondini, tak, chcete tedy zemi rozkrájet v jednotlivé republiky, jako jest to ve Švýcarsku a v Americe, a utvoříte úklady nedůlnosti francouzského národa?« Kdosi z Jakobinů pojmenoval to federalismem, a slovo to hned letělo Pařížem a pevně zakotvivši stalo se zaklínací formulí, postrachem, hrůzou, neboť úmyslně byl mu dán obsah veškeré špatnosti a hanebnosti. Tak sešlo nejen s tohoto plánu, ale ještě z mnohých jiných, které od Girondinů byly vymyšleny.

Nejprudčeji do Girondinů bodal Marat a ve svém »Příteli lidu« vystřikoval na ně jed, síru a oheň. Girondini na obrat dokazovali, že toto individuum jest hanbou doby a skvrnou francouzské kultury a v konventě vzezpjali se tak, že prorazili usnesením, že člověk nemůže býti zákonodárcem a zároveň novinářem. Oprátka tato však krku Maratova nedosáhla. Jakobini se brzo vzpomatovali a svého miláčka zachránili tím, že usnesení bylo zase odvoláno. Že Girondini měli proč do zdivočlosti novinářské sobě natíkat, svědčí nespokojenost, jež projevila se i na venkově. Z Bordeaux na příklad přichází do konventu adresa vytýkající, že Paříž příliš dlouho snáší novinářské neslušnosti a pomluvy. Proto adresa žádá o říši zákona a slušnosti, čímž míní a chválí Girondiny. Marseille nemluví jinak, a Lyon, město kapitalistů, rozněcuje již vzpouru proti Jakobinům svým i pařížským.

Boj se soustřeďuje. Girondini vyhlédli si bolavá místa Hory a peronce do nich, činili tak ze zásady a ze škodolibé potouchlosti. Zahryzli se zvláště do Marata a do Orleanse Ega-

lité, a Hora cítí, že ji tato obratnost girondinských advokátů bolí. Marat stává se terčem střel jednak sám o sobě, jednak ve spojitosti s Horou. Girondini ukazují na něho jako na lidskou zrůdnost a jako na pekelný zjev hrůzy, volají, aby to všechna Francie slyšela, že jest to člověk, který popouzel pustošiti krámy pokojných obchodníků a který zjevně nabádal k vraždám a k postavení dvoustetisíc šibenic. A při těchto žalobách Girondini ovšem neopomíjejí předhazovati, že Hora má čest tohoto člověka považovati za svého vynikajícího stoupence.

Hora se nepokojně ošívá, svěží utajeným vztekem a neodvažuje se Marata nějak dotknouti, hromadí v sobě žluč, aby budoucně tyto rány i s úroky oplátiti.

Marat sám jest docela kliden, naslouchá girondinským výpadům cynicky se usmívaje, neslevuje se svého programu ani písmenky, jest vtělením svých zásad a na cestě té neuhýbá ani o vlásek. Občas vystupuje také na řečníště, při čemž provázen jest potleskem některých Jakobinů. Na tribuně skřehotá své polemiky trhaně a proti ostrým sekám girondinským nastavuje štít svého přesvědčení. Na vhodné a přílehavé výtky odpůrcův odpovídá jak dovede. Proti návrhu jejich, aby byl prohlášen obžalovaným, dává návrh svůj, aby oni zase byli prohlášeni za blázný. Po těchto slovech sesypává se na něho déšť drtivých vtipův a dravé ironie. Poznává, že proti těmto zlořečeným lidem obratností jazyka nevystačuje, vzdává se slova a bera se s tribuny ulevuje sobě výrazy: »Prasata, hlupáci!«

Tento Marat dovede však tnouti leckdy i do živého. Jednoho dne, sám jsa drsného a špinavého vzezření, tropí si žerty z uhlazeného vnějšku těchto, jak dří, girondinských »mužů státnictví«, přetřásá posměšně jejich »punctikářství, malichernosti a zdání, až posléze po náležité přípravě zaútočí: »Dva roky knouřali jste o útocích, piklech a o nebezpečnostech, hrozících prý vám od pařížských vlastencův a — nemáte ani jizvičky, kterou byste mohli ukázati.«

Výpad Maratův dobře zapůsobil, a rozzní se, že Girondini na oplátku Marata pitvali ještě pečlivěji. Nenávist se bremadila, a přišel den, kdy bývalý zvěrolékař velikou měrou se přičinil o obžalobu a popravu těchto řečnických svých odpůrcův.

Girondini po Maratovi poslali si škládne Horu také strany jejího poslance Filipa Orleanse, jehož místo mezi Jakobiny bylo široko daleko křičící zrůdností. Girondini uhodili obratně na hřebík a ukazují na Horu volati: »Pohleďte na tyto lidi s jejich bourbonským princem! Nemyslíte, že jsou stvůrami d'orléanské strany a že chtějí tohoto Filipa učiniti králem? Sotva jeden král jest stat, již již usedá na jeho místo. A aby dodali svým řečem náležitě průkaznosti, Girondini hned navrhl, aby všechen rod Bourbonů vyhnán byl z Francie a tento princ Egalité se všem ostatním

DEPEŠNÍ ADRESA: ALBIBANKA

TELEFON ČÍSLO 83

KRÁLOVÉHRADECKÁ BANKOVNÍ JEDNOTA V HRADCI KRÁLOVÉ ADALBERTINUM

PROVÁDÍ VEŠKERÉ OBCHODY BANKOVNÍ A SMĚNÁRENSKÉ ZA PODMÍNEK NEJVÝHODNĚJŠÍCH - ESKONT SMĚNOK - PŘIJÍMÁ VKLADY NA ÚROK 4%, A VYPLÁCÍ VEŠKERÉ VKLADY BEZ JAKÉHOKOLIV OMEZENÍ - SLOŽNÍ LISTKY POSTOVNÍ SPOŘITELNY ZDARMA

VELKOOBCHOD UHLÍM, KOKSEM A CEMENTEM

ŽIROVÝ ÚČET U RAKOUSKO-UHERSKÉ BANKY

ČÍSLO ÚČTU POŠT. SPOŘITELNY 140.273

ŽIVNOSTENSKÁ BANKA FILIÁLKA

V HRADCI KRÁLOVÉ

Akciový kapitál K 80,000.000.—

Reservní a pojistné fondy přes K 25,000.000.—

Centrála v Praze, ml. r. 1888.

Filiálky: Brno, České Budějovice, Frýdek-Místek, Jihlava, Karlovy Vary, Klattovy, Kolín, Krakov, Liberec, Lvov, Mělník, Olomouc, Moravská Ostrava, Pardubice, Písek, Plzeň, Prostějov, Tábor, Terst a Vídeň.

Expositury: v Gradě po dobu lázeňské sezony a stálá v Opatově. Vídeň v I., II., III., IV., V., VI., VII., VIII., IX., X., XII., XVI. a XXI. okresu.

Žirové účty.

Zabývá se eskontem směn, inkasem směn a čeků na všechna místa v tu i cizozemsku; obstarává úhrady a výplaty, jakož i všechny ostatní bankovní transakce

za podmínek oo nejvýhodnějších.

Pro transakce s Amerikou stává zvláštní oddělení při sídelním ústavu.

Hora pod touto nenadálou a záluďnou ranou zachvěla se úžasem a překvapením. V době, v níž nepatrné slovo vyrůstalo hned v mraky podezření a v níž tolik záleželo na veřejném mínění, potměšilý výpad girondinský působil Hoře skutečné starosti.

Orleans Egalité na útok ani neodpověděl. Jednak neuměl a nedovedl, jednak sám nerozuměl, že jeho místo mezi Jakobíny má proti sobě všechny rozumové důvody a zkušenosti, a lze si tedy představit, jak mu asi bylo, když všechna sněmovna pojednou obrátila k němu zraky a když jízliví řečníci girondinští brousili o něj svůj vtip a mrskali ho břitkou satirou. Z Hory nikdo nepovstal na obranu, protože zhola nemohl, pošklebky jen jen šršely, a nabubřele tělnatý Egalité seděl uchybně jako kus dřeva. Byla to horká lázeň, ve které Girondini Hory a prince vykoukali.

Návrhy a záměry. Není potřebí doličovat ohromnosti války, která nemá sobě rovné ve světových dějinách, a každý myslící pozorovatel jest si vědom, o co nepřítelům běží strany našeho mocnářství; kde kdo chápe a nejvyšší společností bylo již několikrát zdůrazněno, že všechny občanské síly jest svorně shromážďovati na obranu, ale tu pojednou z ničeho nic roji se rozpravy a návrhy o zemské a národní samosprávě, rozprádají se návrhy o budoucím vnitřním ustrojení naší říše, o utužení centralismu, úředním jazyku, o celní jednotě s říší německou a kdo ví, co ještě jiného. Když v Německu rozličnými nedočkavci bylo na vládu naléháno o výklad, jak si představuje mírové výminky a zda obsazená území budou připojena k říši, byla dána odpověď, že není chvíle, aby se o takových věcech hovořilo. Rovněž císař Vilém prohlásil, že nezná žádných stran, čímž patrně nemínil nic jiného, než nechati neúčinných rozprav a raději hmotné a duševně posilovati fronty. A to, co rozumně pověděli v Německu, jest pravda, která nemůže míti jiného místa ani v Rakousku a které sluší tím bedlivěji dbáti v říši mnohojazyčné, v níž před válkou bujely národnostní boje a třenice. Ti, kteří podnikli vnitropolitické rozpravy, měli by prohlédati k soukromým i úředním zprávám o tom, jak v zákopech není Čecha ani Němce ani Maďara, nýbrž jen jedna duchem svornosti proniknutá armáda. Měli by sobě uvědomiti, že

jako naši udatní vojínové, jsou po leckteré stránce před nepřitelem i novináři, bývalí poslanci a politikové, kterých bezpečnost od nepřátelských koulí za frontou nepověřila ještě tím, aby se dotýkali jitrivých otázek, rozechvívajících německou a českou národní uvědomělost.

Naposlouchali jsme se v době míru řečí o tak zvané národní a zemské samosprávě a nadáli jsme se, že staré spory, jež potuchly na začátku války, neozvou se ani do jejího konce. Očekávání naše bylo odůvodněno obecnou a všechny ostatní zájmy pohlcující snahou o vítězství a také oním způsobem slušnosti, kterého není důstojno, aby za prolévání krve vznikaly politické rozmlýšky, které již v míru porušovaly hospodářskou organizaci vnitrozemní.

Zatím však jsme nucenými svědky toho, jak kouzelná svítilna politických rozbrojů opět počala své dílo a jak otáčí se na všechny strany, odváděje zbytečně pozornost od životních říšských úkolů, před kterými všechny sobecké choutky mají stichnouti. A jestliže univerzitní posluchači američtí při zkoušce nevěděli, čím jsou vůdčí osobnosti v evropském nynějším požáru a jestliže oni učenci nevědomky vtipně presidenta Poincaré nazvali francouzským umělcem, pak s podobnou nechápavostí vážné doby potkáváme se i doma a nemůžeme neviděti nepřirozené a nechutné frašky v tom, když za obrovitých zápasů na bojištích se strannými úmysly navrhuje se to neb ono správní a politické zřízení.

Jakkoli nedotýkáme se osob mluvíme jen o věci, přece sluší vzpomenouti německého poslance Steinwendra, jenž s řídkou dnes rozvahou promluvil v ten smysl, že není kdy mluvití dnes o budoucích správních úkolech, ale že třeba jest čekati konce války. Za tuto přimost a nezávislost úsudku zasluhuje dr. Steinwendr zajisté chválu a vážnosti, jakož vůbec jest politikem jasného rozumu, který nehledá potlesku a nemiluje rozdmýchávání frází.

Nemluvíli bychom o těchto věcech ani my, kdyby nebyly házeny na veřejnost návrhy, k jejichž provedení jest potřebí nejpilnějších zřetelů na všechny politické, společenské a národnostní zvláštnosti naší říše. Navrhuje-li se na příklad za reformu státní správy tuhý centralismus, pak jest to jen pouhý »recept«, jenž nešetří zkušeností nabytých v jiných státech a

jenž nemá zření k oněm vnitřním zvláštnostem, pro něž již mnohým státníkům hlavy sebedivily. Ve Francii s centralismem nepochodili, a v Německu zřízení spolkové osvědčilo se tak, že pro jeho pohotovost a účelnost není většího důkazu nad vítězství německých armád. Státníci, kteří jsou hodni tohoto zvůčného jména, připouštějí ve zřízení státním každou zásadu dle toho, jak se osvědčuje. Proto bedlivě uvažují, shromažďují zprávy, jak kde zásada působí, jak občané, této zásadě podrobení, konají ochotně své povinnosti a jak své a veřejné potřeby obstarávají.

Každá navržená oprava státní správy jest věc velmi nesnadná a nelze ji v život uvést jen tak na povel a přání. Samozřejmě jest k ní potřebí vzácného nadání pozorovatelského a při každém kroku bedlivé pozornosti, neboť běží o správné počítání veličin ještě dobře nepostřehnutých a nedokonalé zjištěných. Každý uvážlivý státník počíná si s každou novotou velmi obezřele. Zkouší, uplatňuje zřízení po částech a třeba-li, i prozatímne, neboť předem jde mu o účín novoty a bývá vždy hotov opravovati, dílo zmírňovati, nebo posléze i odvolati, jestliže se zkouška nepodařila.

Mínili jsme tedy říci jen to, že každá soustava musí dbáti toho, zda společenský stroj se přizpůsobuje nebo protíví povahám, okolnostem, různým národům, a zda pro mocenské postavení říše dodělává se žádoucí úspěchy.

Alexander I. a vražda otce jeho cara Pavla. Francouzský generál Vandamme po své porážce u Chlumu r. 1813 byl zajat a v Praze předveden před cara Alexandra a bratra jeho Konstantina, kteří se s ním dostali do slovní potyčky, v níž car nazval generála lupičem. Vandamme, pohlížeje upřeně carovi v oči, odpověděl: »Nejsem loupežníkem. Žádným způsobem však ani vrstevníci moji ani historie nebudou mi vyčítati, že jsem si poskvřnil ruce krví otcovou.« Alexander po těchto slovech zbledl, neboť byla v nich nárazka na to, že svého času svolil k zavraždění svého otce. Co mluví o této věci dějiny?

Vláda Pavla III. začala slibně. Byly učiněny leckteré dobré opravy. Propuštěno bylo mnoho politických vězňů, zmírněny přísné zákony, podporováno školství obecné i university a vůbec pracováno o to, aby Rusko do

Feuilleton.

Vauvenargues:

Úvahy a zásady.

Markýz Vauvenargues naroz. 1715 ze staroblechtické rodiny v Provenči, věnoval se ve věku 18 let službě vojenské; účastnil se vojenského tažení v Itálii r. 1734, r. 1741 opět v Německu, na zpátečním pochodu táhl také Prahou, kde v prosinci 1742 byly velké mrazy, jimiž jeho nepevné zdraví velice trpělo. Vrátil se do Francie, vzdal se dráhy vojenské, snažil se — avšak marně — dosáti nějakého úřadu při dvoře. Zemřel starý jsa 32 let a málo znám v literárním světě, ač jeho velké nadání uznával sám Voltaire, tak skoupý na chválu jiných a tak žárlivý na slávu vlastní. Z Vauvenargueových »Úvah a zásad« zde malou ukázkou.

Jasnost jest ozdobou hlubokých myšlenek, neurčitost jest Hmý omyl.

Jestliže nějaká myšlenka představuje se nám jako hluboký objev a my snažíme se odkryti ji, nalezneme často, že jest to pravda zcela běžná.

Nemůžeme býti spravedlivými, nemáme-li lidskosti.

Není snad žádné pravdy, jež by některému duchu nemohla skytati klamnou látku k pohloupení.

Jest zbytečno, aby kdo udělal štěstí, nedovede-li se z něho radovati.

Méně nás uráží opovržení se strany hlupců, než prostřední uznání od lidí duchaplných.

Co jest smělostí u slabochů, je povznesením u silných; jako síla u nemocných jest zběsilost, u zdravých energií.

Není pravda, že by lidé byli lepšími v chudobě nežli v bohatství.

Znevažujeme si velikých cílů, necítíme-li se schopnými k velikým výsledkům.

Vládouti bez násilí, v tom jeví se význam obratnosti.

Málo zásad jest platných v každém ohledu.

Objevujeme sami na sobě, co nám jiní skrývají a poznáváme na jiných, co zatajujeme sami sobě.

Rozum klame nás častěji než přirozenost. Veliké myšlenky vycházejí ze srdce.

Obyčejnou záminkou těch, kteří jsou přičinou neštěstí jiných, jest, že chtějí jejich dobro.

Trestati bez nutnosti jest prohledávati se na shovívavosti boží.

Rady stáří skytají světlo, aniž by zahřívaly — jako podzimní slunce.

Kdo dovede vše snést, může se všeho odvážiti.

Kdo by byl zrozen k poslušnosti, poslouchal by i na trůně.

Jest dobré býti pevným povahou a poddajným po úvaze.

Když nás zábavy vyčerpaly, domníváme se, že my jsme vyčerpali zábavy a pravíme, že nic nedovede naplniti srdce lidské.

Není to docela žádnou výhodou míti ducha bystrého, nejsme-li spravedliví. Dokonalost hodinového kyvadla není v tom, aby šlo rychle, nýbrž správně.

Ti, kteří vysmívají se vážným náklonnostem, milují zcela vážně nepatrnosti.

Jsem nucen respektovati dary přirozenosti, které ani studium ani štěstí nemůže dáti.

Člověk, který špatně tráví a mnoho hltá, je snad dosti věrným obrazem povahy ducha většiny učenců.

Pravda uniká našemu soudu jako činy ztrácejí se z naší paměti.

Nepravost rozdmýchává válku, ctnost zápas. Kdyby nebylo ctnosti, měli bychom navždy pokoj.

Moravská agrární a průmyslová banka

Telegramy: Agrobanka.

Filiálka v Chrudimi.

Telefon: 48.

Akciový kapitál 14 milionů korun

Centrála v Brně.

Filiálky Praha, Nám. Brod, Holešov, Kroměříž,
Mor Ostrava, Opava, Olomouc, Třebíč

Peněžní obchody bankovní a směnárenské všeho druhu. — Financování podniků. — Zálohové úvěry obcím a městům. — Eskont směnek, devís a účtů. — Úhrady do ciziny a válečným zajatcům. — Koupě a prodej cenných papírů, valut a mincí. — Obchodní místo c. k. rakouské třídní loterie.

Oddělení pozemkové

Vklady { na knížky
na běžný účet

úrokuje co nejvýhodněji. — Ukládání možno bez výloh složnými listy poštovní spořitelny, jež banka na požádání zdarma zašle.

Oddělení pro zboží.

honilo Evropu. Vývoji tomuto bylo však na krátko; car brzo duševně ochuravěl, a jeho nemoc záležela v tom, že byl stíhán ve dne v noci hrůznými vidinami. V nemocné jeho duši hemžilo se spiklenci, vrahy a vyzvědači, a tento jeho stav promítal se na venek srovnatelnými činy. Pavel vstáváje již o čtvrté hodině ranní, přijímal o páté ministry, jimž spílal a nejednou je i kopal. O půlnoci bouřil gardu, prohlížel uniformy a lámal rákosky o záda důstojníků.

„Není dovoleno nositi okrouhlé čapky“, rozkazoval car svým poddaným. „Není dovoleno zapřahati koně po ruském způsobu. Není dovoleno přes hranice pouštětí podezřelé knihy“. A toto „není dovoleno“ nařizováno bylo čím dál častěji a vztahovalo se k mnohým logicky nespojitelným věcem. Došlo na spiknutí, jehož duší byl dvořan Pahlen, jenž byl od spiklenců vyslán, aby jednal s carevičem Alexandrem. Pavel miloval své dítky, Alexander váhal a porada trvala hodně dlouho. Kam až přivolení sahalo, vysvitlo z atentátu, jenž proveden byl v noci s 23. na 24. března r. 1801. Spiklenci měli večer schůzku a přítomni byli Pahlen, generál Benigsen, bratři Zubové a několik důstojníků, mezi nimiž byli také představení palácové stráže.

Spiklenci po šampaňském před půlnocí, když se Pahlen vytasil s carevičovým písemným svolením, vydali se k carskému paláci. Před Pahlenem, jakožto vojenským gubernátorem Petrohradským, otevřely se všechny dveře. Stráž se neprotivila také proto, že viděla před sebou své velitele. Bratři Zubové vyřídili dveře vedoucí do carovy šatny a když probuzený komorník volal o pomoc, Platon Zubov rozřezal mu hlavu. Car, uslyšev lomož, uděšen vyskočil z lůžka a schoval se za dlouhé okenní záclony. Spiklenci vřítivše se do ložnice, nemálo se polekali, když cara nikde neviděli, ale brzo dali se do pátrání. Když Pavla III. našli, přivlekli ho ke stolu, kdež mu veleno, aby podepsal listinu, kterouž zřídá se trůnu. Car byl tak rozechvěn, že Benigsen mu musil vésti ruku. Po podepsání Benigsen s listinou rychle odešel, a ti, kteří zůstali, vyřizovali s carem osobní účty. Nastala děsná podívaná. Pahlen připomíná ran, jež mu car dal kdysi vysázeti — a nyní za to cara políčkne. Pět spiklenců proměňují hlavu carovu v jednu krvavou ránu, car volá o pomoc, rukama chrání obličej a svíjí se pod botami vrahů.

„Konec!“ velí posléze Pahlen. Zubové po tomto vyzvání odvážali si vojenské pásy a spleť je v provaz obmykali jím carův krk. Car se brání, Zubové ho sekají vtekle do rukou, škrtí provazem, dusí nohama, až hrozná dílo jest skončeno.

Mikuláš Zubov tak jak byl, krví zbrocen, odkvapil, aby to oznámil novému caru Alexan-

drovi a pozdravil ho vládcem. Alexander nespál a čekal, co a jak bude. Dějepisci vypravují, že Alexander, spatřiv krví zbroceného Zubova, omdlel. Někteří tvrdí, že Alexander svolil, aby Pavel byl přinucen vzdáti se trůnu, ale nechtěl jeho smrti. Jest však tolik jisto, že vrahů nepotrestal, ba bratři Zubové byli zahrnuti carskou přízní, povoláni do státní rady, podarováni statky, a generál Benigsen, jak jest známo, stal se velitelem proti Napoleonovi. Nejmeně obdařen byl Pahlen.

!! Právě vyšlo !!

Hvězda pokoje

32 kázání k májové pobožnosti o blahoslavenstvích Písma svatého.

Napsal a proslovil **Antonín Kaška**,
děkan v Kostelci nad Orlicí.

Vydáno nákladem Politického Družstva tiskového v Hradci Králové jako číslo 26.
»Knihovny Obnovy.« Stran 120, úpravy nedělních a svátečních kázání »Pravdou ke ctnosti« téhož autora.

Cena brožovaného výtisku K 1.70 franko.

Byla-li duchovenskými kruhy přijata sbírka lidových kázání „Pravdou ke ctnosti“ s takovým nadšením, jak svědčí četné objednávky, nepochybujeme, že sbírka májových promluv neméně vřelého přijetí nalezne.

Zakázky vyřizuje

**Družstevní knihkupectví
v Hradci Králové.**

Vznešený prorok.

V každé době, která vyžaduje sebezpyt, ušlechtilou obětavost a zmužlost, měli by křesťané čerpati posilu z knih prorockých, které byly dýmavými hvězdami lidu vyvolanému v časech těžkých.

Těžko lze nalézt v různých národech vlastence tak nadšeného, opravdového, jakým byl prorok Jeremiáš. S krvácejícím srdcem psal o zkáze Jerusalema, ale při tom nezavíral oči před chybami lidu israelského. Do velice rušných dob spadá jeho pohnutý život. Za vlády Jójákimovy doby r. 604 Nabukadnezar rozhod-

Umění líbiti se jest umění dověsti klamati. Ženy nedovedou pochopiti, že by byli lidé, kteří by neměli na nich zájmu.

Pošetílci používají lidí duchaplných jako malí lidé nosí vysoké podpatky.

Prospěšnost ctnosti jest tak zřejmou, že i lidé zlí ji vykonávají ze zájmu.

Hledal jsem, nebylo-li by prostředku dojíti štěstí bez zásluhy, a nenašel jsem žádného.

První vzdech dětství je vzdech po svobodě. Znevážení si našl přirozenosti jest omylem našeho rozumu.

Slibujeme mnoho, abychom nemusili dát málo.

Řeč i duch mají své hranice. Pravda je nevyčerpatelná.

Když nedovedeme baviti a zajímati sami sebe, chceme baviti a zajímati jiné.

Nenávist slabochů není tak nebezpečnou jako jejich přátelství.

Obracíme myšlenku jako kabát, abychom ji více užili.

Přivoláváme-li si rozvahu a rozmysl, prchají nám; a chceme-li je zapuditi, zmocňují se nás a otvírají nám oči proti vůli i za tmy.

Znalost mravů nedává nám znalost lidí.

Výmluvnost platí více než vědění.

ného vítězství nad Egypťany. Jeremiáš radil, aby s mocným vítězem Israelité žili v přátelství. Ale Jójákím se vzbouřil, Israelité udolání a jejich elita odvedena do zajetí babylonského. Když se Israelité vzbouřili po druhé, Jeremiáš veřejně prohlásil, že Chaldejci zvítězí. Také Jerusalema se neubráníl, byl ztroskotán.

Mocně vzrušují upřímná slova Jeremiášova o příčinách zkázy Jerusalema. Nárek jeho nad zříceninami města tak slavného nutí k slzám každého citlivého čtenáře. Svými lapidárními větami Jeremiáš stal se přísným kritikem minulosti a nadšeným věštcem lepší budoucnosti. Kdož slova jeho četli, hluboce se zamyslili nad proviněním lidu vyvolaného a již ten upřímný sebezpyt byl prstem ukazujícím k ozdravení, k reformě, k lepšímu losu příštím.

Ukážkou stůžtež zde některé verše z Pláče Jeremiášova:

Ach, jak osamoceno leží město — druhy plné lidu; takměř vdovou stala se panovnice národů; kněžna krajin — učiněna jest poplatnou.

Cesty vedoucí k Sionu jsou smutny, není žádného, kdož by putoval na slavnosti; všecky brány jeho jsou pobořeny, kněžstvo v něm vzdychá, panny v něm jsou ve smutku a ona sama jest hořkostí překonána.

Těžce prohrála se dcera Jerusalemská... Nečistota jeví se jí na nohou; nepomýšlela na svůj konec, tak hrozně klesla a nemá nikoho, kdo by ji potěšil. Shlédní, Hospodine na mou bídu, neboť nepřítel se vypíná.

Ó vy všickni, co jdete touto cestou, pohleďte a vizte, rovná-li se která bolest mé; vždyť jako nějakou vinici obral mne Hospodin — jak byl vyhrožoval — v den žhoucího hněvu svého.

S hůry metal oheň do kostí mých a pokáral mě; navlékl síť na mé nohy, učinil, že jsem padla na znak, že jsem opuštěna a celý den hořem trápena.

Spravedlivý jest Hospodin, neboť jsem ho k hněvu popouzela; slyšte to, prosím, všickni národové, a vizte bolest mou; panny mé i mládenci moji odebrali se do zajetí.

Volala jsem na své milovníky, ale ti mne oklamali; kněží a starší moji zhynuli v městě, když se sháněli po chlebě, by se občerstvili.

Hospodin zavrhl svůj oltář; zlořečil své svatyni; zděné věže její vydal v ruce nepříteli; tito počínali si hlučně v chrámě Hospodinově — jako v den slavnostní.

Od slz kalí se mi oči, útroba má se chvěje; játra mi plynou na zemi pro nárek dcery lidu mého, vždyť hynou po ulicích města dítko i kojeneček.

Komu mám tě přirovnati... dcero Jerusalemská?... Vždyť pohroma tvá jest jako moře; kdož jest s to tě vyléčiti?

Přesvědčení ducha nenese sebou i přesvědčení srdce.

Mluvíti o všech stejně dobře, je malicherná a špatná politika.

Kdo klame sám sebe, klame jiné.

Rozum činí filosofy, sláva hrdiny; pouze ctnost činí moudré.

Rozum nemá řídit, nýbrž doplňovati ctnost.

Kdyby možno bylo dávat i při tom neztráceti, našlo by se přece lidí nepřístupných.

První jarní dni nemají tolik vděků jako rodící se ctnost v mladé duši.

Není zrozen pro slávu ten, kdo nepoznává cenu času.

Není člověka tak duchaplného, aby nebyl někdy nudným.

Beznadějnost je největším z našich omylů.

Kdo má veliký smysl, pochopuje všechno.

Samota jest duchu tím, čím dieta tělu.

Lidé, znepokojující se a třesoucí se pro nejmenší věci, předstírají, že dovedou vzdorovati smrti.

Lidé se navzájem nepochopují. Jest méně bláznů než si myslíme.

A. V. Chodovický.

Tvoji proroci vydávali tobě za vidění klam a nesmysl; neodhalovali tvou nepravost, by tě k pokání povzbudili, nýbrž oni vydávali tobě za vidění klamné domysly a výmysly.

Pohled, Hospodine, a popať, koho jsi takto obrátil dal. Mají snad ženy jisti svůj plod, dívky na píd dlouhé? Má-li ve svatyni Hospodinově se povražditi kněz i prorok?

... Jest milosrdenství od Hospodina, že jsme nevyhynuli; vždyť milosrdenství jeho nemá konce.

Podílem mým jest Hospodine, říká duše má; protož doufám v něho.

Zpytujeme život svůj, pátrejme, abychom se obrátili k Hospodinu.

Pozdvihujeme s rukama zároveň srdcí svých k Hospodinu na nebesích.

My jsme neprávě jednali a k hněvu pouzeli...

Lépe by bylo těm, kdož zbiti jsou mečem, nežli těm, kdo jsou umorěni hladem...

Jemnocitné ženy vařily vlastníma rukama dívky své; ty byly jejich stravou za pohromy dcery lidu mého.

Nevěřili králové země a nikdo z obyvatelů světa, že by mohl protivník a nepřítel vniknouti branami do Jerusalema.

Stalo se tak pro hříchy jeho proroků a pro nepravosti jeho kněží, kteříž v něm prolévají krv spravedlivých.

Ustupte vy poskvrnění, voláno na ně, ustupte, odejděte, nedotýkejte se; oni však hádali se, pak zabořili mezi pohany, kdež H-kali: „On nesídlí více mezi nimi.“

Z modlitby Jeremiášovy uvádíme tato srdceryvná slova:

Rozpomeň se, Hospodine, co nás potkalo! Stali jsme se sirotky; otce nemáme a matky naše jsou takměř vdovy.

Vodu nám potřebnou pijeme za peníze; dává si za cenu kupujeme.

Otcové naši zhrěšili, a těch není více; my neseme pokutu za jejich nepravosti.

Kůže naše jest spálena jako pec následkem palčivého hladu.

Oni (nepřátelé) zpružili ženy na Sionu a panny v městech Judských.

Kněžata byla za ruku věšena; oni nedbali na vzezření kmetův.

Mládenců hanebně zneužívali a pacholata pod dřívím klesají.

Starci jsou záplaveni od bran a mladci od sborů pěveckých.

Spadla nám koruna s hlavy; běda nám, že jsme se prohřešili!

Ale ty, Hospodine, zůstaneš na věky a trůn tvůj od pokolení do pokolení.

Proč pak bys chtěl zapoměti na nás na věky, opustiti nás na dlouhý čas?

Učiň, Hospodine, abychom se obrátili k tobě, a my se obrátíme; obnov naše dny, by byly jako před tím.

Tedy v nejprudším žalu Jeremiáš nezdoufá, nerouhá se. Prosí pokorně za udělení milosti, aby srdce israelská byla naplněna kajícím. Mravním obrodem všechno se napraví i v době, která se zdá tolik beznadějná! Israelský lid znovu zajásá.

Záložna v Hradci Král.,
Janské náměstí č. 163.

Vklady na knížky 4%
Půjčky. — Úvěry osobní. — Zálohy.
Úskompt účtů a směnek.

Nové opravy.

Před válkou netušili ani ti, kteří soc. dem. zásady nepřiznively kritisovali, jakým velikým přeměněm bude podroben soc. dem. program, jak sami předáci strany provedou nejdůležitější operace na nejvýznamnějších bodech svého sociálního úsilí.

Již z předešlých našich referátů vysvítalo, jak rychlým tempem se podnikají radikální fezy na theorii neudržitelné. Nyní nové doklady. Vědecké soc. dem. „Sozialistische Monatshefte“ přináší 16. března významné výklady předáka Peusa, který ve článku nadepsaném „Tragika v posledních letech Beblových“ píše: „Celá desetiletí jsou blouznili pro socialistickou budoucnost. Byla to zvláště zásluha Bebla, že naši fantasii naplňoval líčením lepší budoucnosti... To bylo tragikou v posledních letech Beblových; a musil si ožejmiti, že se přece stávalo větší a větší nutností smlouvání s týměž kapitalismem, který zásadně co nejostřeji potíral, aby k cíli skutečného osvobození dělnictva došel. Úhlavní nepřítel měšťácké společnosti byl přinucen patřiti, jak dělnická třída se splétá s kapitalistickou společností a s kapitalistickým státem, jak obojí v jistém stupni musí uznati.“

Tedy Bebel jest zde zřetelně prohlášen za antastu. A Peus pokračuje: „Čas negace a pou-

hého protestu musí v každé příčině zmizeti. Již před válkou jsme se ocitali vždy více v neudržitelném stavu našimi resolucemi, které nám ukládaly k třídnímu státu abstinenci. Do té doby jsme rozpočet zásadně odmítali. Musíme nyní nabyti odvahy, abychom řekli: „Že povolujeme rozpočet, rozumí se samo sebou.“

Peus rozvinuje myšlenky otevřeně dále: „Co se má státi po válce s vojenským rozpočtem? Myslí někdo, že bude možno jej odmítnouti? ... Nyní, kdy jsme musili seznati bezvýslednost takového chování, nyní, kdy jsme poznali nebezpečnost, v jakém se náš národ může ocitnouti, bylo by zamítnutí vojenského rozpočtu možno jen pod tou podmínkou, jestliže bychom se chtěli státi politicky bezvýznamnou sektou. Zrovna tak v budoucnosti nebudeme moci odmítnati rozpočet na válečné loďstvo... Se zásadním volným obchodem naše strana jest jednou pro vždy hotova. Orientace naší obchodní politiky pod zorným úhlem politiky produkční dává nám zcela jinak nahlédnutí do problémů celních, než jak se nám zdálo pod vlivem překonaných liberálních dogmat. K hospodářskému systému dělníků volný obchod beztoho nikdy se nehodil.“

Peus také se smiřuje se zdravou politikou agrární. Prý „obvyklými šlágry proti agrárníku nic se nepořídí.“

Tolik tedy doplňkem k článku otištěnému v čase předešlém. Jak rychle spěchá soc. demokracie tam, kde centrum a katolické strany jiných států stály již před válkou. Nyní jest otázka, zdali soc. demokracie mohla poznati své omyly dávno dříve, než její zásady byly podrobeny přísné praktické zkoušce. Odpovídáme, že její vůdcové dobře se mohli přesvědčiti o naprosté neudržitelnosti romantických plánů dávno dříve. Zkouška za zkouškou bourala domky z karet; tisk katolický s neúprosnou logikou vytýkal neúspěšnost a citlivé mezeru v sociální soustavě internacionály; dásky katolické byly tak pádné, že při nejmenším jim rozuměli dobře aspoň vůdcové soc. demokracie.

A přece jenom na škodu zdravého společenského vývoje otevřeně veliké omyly nepřiznány. To raději vůdcové uzavírali řadu kompromisů tajných i veřejných se stranami jinými, než by se byli odhodlali ke generálnímu ústupu. Proč to? Spřádání vzletných fantasií a veliké sliby byly velmi vhodným agitačním prostředkem k lovení členstva v těch místech, kde se hluboce o možnosti a nemožnosti slibovaných reforem nepřemýšlelo.

Nyní se dostalo křesťanské politice sociální nepřítel sice, ale významné satisfakce. Šáhovými kroky největší dělnické společnosti ustupují na ta stanoviště, která zřetelně označila věda katolická. Jen si přečtete spis Dra Reyla „Jádru křesťanské sociologie“. Kálha vás poučí, jak předvídal církev dávno to, co jiné lidi — překvapilo. Nejuvěřejší doba vyžaduje rehabilitace spisů, kterými některé kruhy pohrdaly dříve, než je otevřely. Tedy nyní jen beze vší předpojatosti žádá studovat — a myslet poněkud samostatněji!

Politický přehled.

Zemská a obecní dávka z přírůstku hodnoty nemovitostí. Podle čl. 9. místodržitelského nařízení ze dne 31. prosince 1915 vydaného ku provedení řádu, jímž se zavádí zemská a obecní dávka z přírůstku hodnoty nemovitostí, vyhláší se seznam obcí v království Českém, které samy vybírají tuto dávku o hledně všech nemovitostí, které leží v obvodu obce. Ve všech ostatních případech vybírá tuto dávku královský český zemský inspektorát pro zemské dávky v Praze.

Říšský sněm německý v berním výboru skončil úplně podrobné rokování o dávce poštovní a telegrafní. Dle toho výnos dávek bude činiti 190 milionů. Schválen pak návrh, aby byly zavedeny jednotné poštovní známky pro celou říši. — Zároveň zástupce říšské vlády německé v daňovém výboru ohlásil, že smlouva o poštovním s Rakousko-Uherskem byla pověřena; poštovní smlouva s Německem pozbyvá platnosti dne 30. června t. r. a jednání o novou smlouvu bude zahájeno v nejbližší době. — Při druhém čtení rozpočtu říš. kancléře a zahraničního úřadu 5. t. m. označil říšský kancléř vojenskou situaci Německa jako velice dobrou, hospodářskou neméně. Dbáme oprávněných prospěchů neutrálních při světovém obchodě a světové dopravě, ale naděje se, že šetrnost naše jest pochopena a že bude uznáno naše právo, ba naše povinnost, všemi prostředky opláceti vyhladovovací politiku našich nepřátel, která se vysmívá jakémukoliv právu mezinárodnímu i nejprostší lidskosti.

Vyzvědačský proces v Bulharsku dle listu „Narodni Prava“ ukázal, že rusofilství v Bulharsku jest pouze maskou pro lásku k ruskému rublu. Ruská říše stále jen číhala na příležitost, aby její ruka dopadla na Bulharsko, neboť

bulharské černomořské pobřeží jest pro ruské dobývací choutky, nalijící o Cañhrad, po-třebným. Tímto roztoučením jsou neúspěšně od-souzeny i všechny ony strany v Bulharsku, které se řídily dle rusofilské politiky. Rosu-dek jest také poučným pro bulharskou inteli-genci a pro mladší generaci, aby se nepoddá-valy cizím vlivům, nýbrž aby měly lásku k vlasti a vystříhaly se císlých agentů a pod-plácní.

Z Holandska došli v sobotu poplašné zprávy o vojenských přípravách, ježto prý Anglie žá-dala volný průchod pro svoji armádu Holand-skem atd. Přes neděli se však ukázalo, že běh zatím jenom o vojenské přípravy a vojenskou pohotovost, ježto holandská vláda se dověděla, že na pařížské dohodové konferenci jednalo se o blokádu holandského pobřeží. Holandsko tedy ukázalo jak se hodlá zachovat, kdyby se Anglie chtěla dotknout jeho neutrality. Anglická ú-řední zpráva prohlašuje sice, že na pařížské konferenci nestala se zmínka o ničem Holand-sku škodlivém; naproti tomu holandská vláda veřejně prohlásila, že zrušení dočasných dovo-lených jest opatřením z opatrnosti, které sou-visí s neochvějným rozhodnutím zachovati pís-nou neutralitu.

Asquith u papeže. Anglický ministerský předseda Asquith, který za účelem důležitých politických rozprav přibyl do Říma, přijat byl v sobotu papežem ve slyšení. O čem státník anglický u papeže jednal, zůstane širší veřej-nosti zatím neznámo; od papeže odebral se Asquith ku státnímu tajemníku papežskému, který pak mu oplatil návštěvu v místnostech anglického vyslanectva u Vatikánu.

Sochy, oltáře a j.

provádí absol. a k. odborné školy
a a. k. umělecko-průmyslové školy
Jan Dušek v Chrudimě.

Kulturní jiskry.

Moderní odpomoc. Prof. dr. Šamberger (dle zprávy „Nár. Politika“ z 29. března t. r.) naznačuje, že se již zakládá nová společnost, aby pomáhala v boji proti pohlavním chorobám. Jejím hlavním úkolem mimo jiné bude to, aby prohlubovala poučování o pohlavních nemocích a starala se o pozvednutí veřejné morálky, která nestihá opovržením ty, kteří se emanci-povali ze středověkých názorů o počestnosti manželského života, ale zase zcela hluboce opo-vrhne těmi, kteří při tomto způsobu života získají nakažlivou chorobu. Založení této nové společnosti mělo by se uskáliti s největším uryhlením, neboť pohlavní choroby se rozšířují tak úžasné, že se stávají hroznou příšerou, která začíná dšísti již i odborné lékaře.

Předně nutno připomenouti, že „středo-věký názor o počestnosti manželského života“ jest starý tak — jako lidstvo samo. „Temný“ středověk jenom oživil to, co zlovolní hrobaři celých národů hleděli zdusiti a ze svědomí lid-stva vytrhati. Protože Římané sohválně zapomě-nali na zdravá mravní pravidla svých otců, fi-tili se do zřázy i za bengálu své vysocě vy-apělé kultury. V místech těch, kde hrdě dřívě rozpínali křídla Hmčtí orlové, nabývali velké síly a moei národové, nazývaní od zhyralých Římanů barbary.

Proč to? Poněvadž se přidržovali „astara-lých“, ale pro každou dobu platných zásad o neporušitelnosti svazků rodinných. Na př. vy-nikající dějepisec římský Tacitus ve své „Ger-maniie“ praví, že nevěrné ženě germánské ne-prospěl ani rod ani krása ani bohatství; byla bezohledně vymřekána z tábora. A Tito Germáni neznali bible Starého zákona, nevěděli o Kristu nic; mravnosti se také neudili u Římanů, pro-tože tam jí bylo velice málo. Dlouholetá zkuše-nost a přirozený, nezkažený cit — to byly hlav-ní pohnutí k zachráně řádného života rodin-ného. Starý Germán věděl, že rozpoutání života rodinného působí zhoubně na národ celý jako epidemická nemoc.

Kdyby společnost prohlubující poučování o pohlavních nemocích opravdu sjednotila mobla radikální nápravu, pak by Francie v té přičině byla nejšťastnějším státem! Tam přece každo-ročně se rozšiřuje celá řada důmyslných úvah. A nese to ovoce? Sami ateisté francouzští lomí malomocně rukama a zírají plaše hned sem hned tam.

A kde jsou informace o pohlavních nemo-cích nejdůležitější? Nikoli na vesnicích, nýbrž ve velkoměstech, kde synáček často vědí více než jejich bodří tatkové. A lze tvrditi, že toto uvědomění jest jistějším závorou přestupků než přirozený cit v zapadlých vskách? Vždyť přece právě ve velkoměstech, kde jsou ve výkladních skříních celé řady knih s obsahem odborně poučným, množí se venerické nemoci nejvíce.

Žito na vesnici prostě matka, která sotva umí číst, má šest až deset nejdravějších dětí — významnou to záruku budoucnosti národa. Nechodila před svatbou k žádnému lékaři, ale vědomí mravní zodpovědnosti ji povzbuzovalo žít přirozeně. Kdyby do velkých měst nebyl každoroční silný příliv lidí zrozených na venkově, v několika desítkách let nejpýšnější veleobce by se stávaly městy mrtvých.

Kdo pak slyšel, že stateční bojovníci Přemysla II., Karla IV. a pak Prokopa Velikého potřebovali k udržení své síly prohloubeného vyučování o pohlavních chorobách? Jakmile zachovalý Čech uslyšel něco o nemoci »francouzské« anebo »vlašské«, celý se otřásl, vzpomněl na Desatera — a hned tu byla odpověď nejúčinnější.

Ovšem skutečný význam vážného poučování naprosto nelze podceňovati — zvláště nyní, kdy se toho jeví zvláštní potřeba. Ale dávná zkušenost praví, že nejdůležitější informace málo pomáhají tam, kde schází pevná vůle, zmužilé sebeovládání. A to jest právě otázkou hlavní, jak vypěstit silnou vůli již u samé mládeže. Mnozí zamlčují anebo různě obcházejí fakt, že taková výchova, byla-li postavena na základech mimonáboženských, ztroskotala všude. Předkládal se lektvar hned ten neb onen, ale v kritickém okamžiku zvítězila zlékavost, touha po životě bujném. Mládež, která propadá onanii, sama na sobě i bez odborného poučení pozoruje, jak se tělesně i duševně hubí, jak v ní jest veliký idealismus zamořen. Ale klesá znovu a znovu. I ti lidé, kteří poprvé se dávají lákati do různých brlohů, většinou od rafinovanějších druhů bývají předem informováni, jaké nebezpečnosti jim hrozí. Ale jdou přece.

Tolik jest jisto, že čím méně se dnešní společnost bude emancipovati od středověkých názorů o počestnosti manželského života, tím bude národ zdravější, tím silnější mu kyne budoucnost. Víme velmi dobře, že ustavující se společnost nemůže nikterak ochrániti a omlouvatí lidi mravně hluboce pokleslé. Ale na druhé straně jest jisto, že jakéhokoli hesla volnosti se chopily vždy celé řady občanů, které vedla touha po nadužívání a zneužívání nového principu. I heslo jasné vyslovené a určitými ohrádkami vymezené stává se často kyprou půdou — obmyslných záminek. Vždyť to jest viděti na Francii, která se domnívala, že rozlukou manželství pozvedne národní život. Místo zvelebení nastalo tam — úžasná vymírání. Jiní národové dokázali zohátralé republice, že hluboce všípené nábožencko-mravní zásady v té příčině prospějí více než věda. Vždyť pilně pěstěný mravní cit jest zde vážnou obranou dítěte, než potřeba nutká tázati se vědy.

Smysl filosofie. Na konferenci křesťan. studentstva švýcarského pravil prof. Häberlin z Bernu v přednášce »Smysl filosofie«: »Idea má se státí skutečností, to je smysl celého života. Všecko se jest, má svůj úlohu a každý má svůj úkol zvláštní, který však s úkoly ostatních slévá se v jednotu a harmonii ideál. Oddanost imperativu absolutní je zdrojem mravnosti a zbožnosti. Odtud je nutno učinit smysl filosofie. Úkolem lidstva je, uvést skutečnost do služeb absolutna, vytvořit »kultur«. Než většina lidí nezná smyslu svého života, nevědouc, co má činit. Tu nastává úkol filosofie. Ani svědomí, ani tradice nejsou bezpečnými vůdci. Člověk kolleť sem a tam a má si vyvolit svůj úkol. Tato vnitřní úloha, která není čistě rozumová, musí vykonat filosofie. — Úkol její jest tedy výchovatelský. Co prorok zjevuje, to filosofie upravuje pojmově. Metafysika jedná o tom, co má býti; věda zkoumá, co jest; morálka obrací měřítka metafysická na jednotlivé případy. To je trojí úkol filosofie. Je služebnicí kultury a tím i služebnicí absolutna.

»Lidové Noviny« o Masarykovi. Pokrokový deník moravský dra. Stránského napsal 4. t. m.: »Co pochopil národ, nedovedlo pochopiti několik jedinců a mezi nimi dokonce dva, kteří se dobromyslnému lidu nabídlí za jeho legální zastupce (Masaryk a Dürich). Musíme vážně zamyslet se nad tím, jaké že je to vlastenectví, v nejtěžší době opustiti vlast a buď v úkrytu neutrální ciziny anebo dokonce po ochranou nepřátelských států vydávati velezrádné manifesty jménem národa, aneb přednáseti o českém národu přelusičkům toho kmene, který po celé věky našemu národu nevěnoval více pozornosti než opovrhovanému plemeni cikánskému. O tom všem uvažovali občané valašských měst, kteří svedeni maskou solidnosti, věnovali jednomu z Efiálů (zrádců) světové války v době míru svou důvěru a úvahy jejich ve Zlíně vyzněly v usnesení městské rady »nepovažovati Hláského poslance Tomáše Masaryka za českého občana města Zlína, jakožto předpoklady, dle kterých jmenovanému svého času přitknuto bylo české občanství, projeví se býti nesprávným, ve Valašském Meziříčí pak městská rada usnesla se na úředním prohlášení, že s opovržením odvrací se od svého bývalého poslance Masaryka a že ho zbavuje českého občanství města Valaš-

ského Meziříčí. Tak odsoudili Masaryka občané, kteří mu ve své dobromyslnosti kdysi věnovali svou důvěru a s ním odsuzují jej jednomyslně i celý český národ, stejně jako jeho soudruhy, protože svým vlastizrádným jednáním snížili se vyvolati stíny, které svým chladem mohly zlátniti nejúspěšnější květy, které během světové války vypučely na nivách českých z krve a o bátavosti toho národa.«

Úvěrní družstvo Eliška

zapsané společenstvo s r. o.
v Hradci Králové, Adalbertinum.

Přijímá vklady na vkladní knížky a účty. — Úvěry osobní a živnostenské za podmínek nejvýhodnějších. Vkusné střádanky

Obrana.

K národním souručenství. Čím opatrněji na gumových podpatcích se obchází u nás otázka náboženská, tím hlasitěji volá po svém řešení. Politické strany snaží se všelijak předstírat, že jsou tu zátky přednější, naléhavější než náboženské záležitosti našeho národa. A přece i každý politik průměrného obzoru vidí zcela určitě, co všechno na škodu národa promeškáno, že se nemluvílo reálně a důkladně o církevních potřebách českého lidu. Psali-li o tom katolický tisk, vyslovila se zaklínací formula »klerikalismus«, aby stoupenci jiných stran byli odvráceni od důležitých domýšlení. Nejdůležitější problémy odbyvány nejlacinějšími frásemi. Začali-li konfesní list poukazovati na nutnost pozitivního, pevného názoru světového v lidu, hlásala ozvěna z kruhů nekatolických politiků, aby si »klerikalové« nepipouštěli zbytečných starostí, aby pečovali sami o sebe. Na dotvrzenou přidána nějaká skandální historka — a šlo se kolem náboženské otázky klidně dále.

Dorostu se udělovalo poučení, že chtěl jeden antický filosof toto, druhý ono, třetí že zase nesouhlasil s oběma. Ozvalo se heslo: »Následujme Tolstého!« Při tom však odporučováno, aby se také četl Nietzsche, Marx a jiní. A do tohoto chaosu pronikavě zvučely polnice: »Největším Čechem a našim učitelem jest Hus!«

Co si z té jarmareční strakatiny mohl mladík vybrati pro ucelení světového názoru, nepoví nejmoudřejší pedagog. Něco se zhlitlo zde, něco zase jinde, nic duše neztrávil žádný. A ze střípků náhodně zachycených tvořila se pochmurná mozaika skepticismu a negace. A skepticismus nikdy nic velikého nezaložil, nepostavil; pochybovačnost hlodá jako rakovina na všech velikých předsevzetích, jichž provedení vyžaduje zvláštní zmužilosti, slechetného sebezaporu a vytrvalé práce. Zmizeli-li chodci v poušti vůdčí hvězda za obzor, tápe na pravo na levo, až po řadě pokusů klesá vyčerpáním.

Nyní filosofie Augustinova, Tomáše Akvinského a Řehořova jest překonaným stanoviskem, dekretovali ti, kteří sotva kdy viděli hřbety knih sv. otců. »Nyní jest potřeba mysliti a pracovati pod moderním zorným úhlem.« — Ale kdykoli ses ptal po tom vědecky zdůvodněném, zcela jasném životním názoru moderním, byly odpovědi fráse — anebo ještě moudřejší mlčení. Bylo to patrné zvláště při velice různých schůzkách volnomyšlenářských. Když se zeptal konservativce, jaké vůdčí niti po všech těch negacích se zachytit, uslyšel, že se o tom teprve přemýšlí; jedni odporučují nauky zakládající se na materialismu, druzí tíhají k spiritualismu atd. Předpovědi zněly dle staročeského: »Nebude-li přet, nezmoknem.«

Faktum jest, že moderní výpravy k objevení vědeckého názoru světového, který by odpovídal určitě na nejdůležitější otázky lidské duše, neuložily ničeho, vrátily se s tvářmi zklamanou. Jen obtěpe upřímné doznání předních filosofů německých, francouzských a jiných. Na př. Gideon Spicker krátce před válkou napsal, že nikdy nebyla volnost myšlení a badání tak velikou jako nyní. A přece »nepožívá filosofie žádné vážnosti a důvěry. Chce-li býti vědou empirickou, zastavuje se na poloviční cestě. Filosofie jest opravdu v zoufalé situaci.« Jejím úkolem jest luštění nejvyšších záhad, ale »na konci vývoje, trvajících dva tisíce pět set let, přichází konečně k náhledu, že to vůbec není jejím úkolem, že filosofie jako vědy dosud vůbec ještě nebylo. Filosofie ztratí veškeren vliv na život, mravnost a náboženství.«

Nuže — ti čeští myslitelé, kteří tak rádi po cizích filosofech papouškovali, měli by nyní buď upřímně otěněřstvi sděliti názor Spickerův anebo dokázati, že se podstatně tento filosof mylí. Kdo by zde jasně dokázal omyl, byl by veleben v samém Německu nad přední tamější filosofy. Ale — na vývoody Spickrovy, Steinovy, Frischeisen-Köhlerovy u nás žádná ozvěna. A přece stále se chodí kolem určitého a činoro-

dého názoru křesťanského jako kolem neznámé a nebezpečné tůně.

Tato krise přece již dlouho trvati nesmí. Máte-li nějakou obažnou náhradu za Zjevení Kristovo, jen honem sem a ní, aby duševní výpravou dorostu nebyla čirá negace. A nemáte-li pro říznivě a stokrát zklamane duše ničeho, nezavírejte jim cestu k osvětlujícímu prameni!

Každý rozvázný člověk cítí, že by se národní souručenství nejlépe upevnilo, kdyby všechny strany v podstatných rysech přijaly týž názor světový. Dějiny nás učí, že jediná křesťanská víra se osvědčila jako celonárodní tmel. Jakmile hledají základny jiné, již nastávalo tak veliké třetění, že přední myslitelé byli při tom divem vlnění bezradní. Právě poslední léta před válkou poučila hřímavým hlasem, že v příčině náboženských základů českého usilování jest nutno zanechat politiky pátrací. Jinak co nyní sklízeno, rozpadne se brzy ve střípky znovu.

Námítky. Jak lacině dovedla se zhostiti většina českého tisku neodbytných otázek nábožensko-mravních! »Kněží káží o morálce, ale sami...« To jest námítka tak ubohá, tak ošepaná, že již dávno měli zakřiknouti takové hlasy vážní representanti národa. Chybí-li kněz některý, jest potřeba generalisovati? A jest důkazem provinění jednotlivcovu proti soustavě? Vždyť již za života Kristova se vyskytl Jidáš. Co teprve Mei o vynikajících kališných ramenáčích a chamtivostech již při počátku husitské války? A co všechno si vyčítali Čeští bratři za několik desítek trvání Jednoty? A Jednota rozhodně svým mravním fondem vysoce vynikala nad mnohého liberálního kritika nynějšího času.

Pedagogové všeměs pobádají své svěřence k pilnosti, ale někteří z nich sami zapomínají připravovati se ke zkouškám. Lékaři přesně pacientu předpisují, čeho užívati, jakých nápojů se varovati, ale jistě procento těchto inteligentů se oddává takové životasprávě, jaká se jim zalíbila již před univerzitním studiem. Který šlehnec by chtěl pro ty výjimky zavrhovati pilné studium anebo moderní hygienu? Jsou pořádány odborné kursy živnostenské. Ale lektory absolvent kursu obslouží buď pro nedbalost anebo neobratnost své zákazníky hůře než bystrý řemeslník, který kurs navštěvovati nemohl. Jak někteří poslanci pracovali v různých parlamentech výhradně pro zájmy své a svého příbuzenstva, o tom netřeba se rozepisovati. A řekne někdo, že pro některé nehody mají býti všude zrušeny odborné kursy a všechny parlamenty?

Zkrátka jest jen lacinou výmluvou běžné řeční: »Kněží káží, ale...« Tu se odporučuje hnouti stojatou vodou a místo skandalisování přihlídnouti k soustavě učení a přemýšletí o tom, jakou výchovu si přeje církev jak ve školách obecných tak středních a vysokých. Nutno přemýšletí o jejím programu sociálním a kulturním a tázati se historie, zdali některá náboženská anebo vědecká soustava trvale se osvědčila lépe než systém zásad katolických.

Kdo tvrdil, že katolickému náboženství se nemá ve škole vyučovati, ale při tom nevěděl o žádné obětijné náhradě, sám cítil, že propaguje dobrodružství, že skáče s okna, aby se pokusil o tanec ve vzduchu. A ti, kteří dobře věděli, kam se až zabředlo vyloučením náboženství z osnovy vyučovací ve Francii, vedou si přímo nepoctivě, jestliže při svých kritikách nekonstatují, jak skončily pokusy výchovy protikatolické jinde.

A je-li potřeba ledacos v církevních poměrech napravit, jen ať kritikové vážně přemítají, zdali některé nepřístojnosti a zaostalosti neudrží sami. Mají-li kněží (kteříchkoli, vyznání) býti zářnými hvězdami, jest potřeba, aby se připravovali jednosměrně, důsledně a houževnatě již od útlého mládí. Tak rozuměli výchově kněžského dorostu také Čeští bratři, kteří pozorující stinné stránky humanismu, jevíli přímo úzkostlivý strach před velkým postupem civilisace. Báli se učenců, kteří »latinské zapáchali«, protože mnohemu českobratrskému synku, vzdělanému od mistrů, se zalíbila pohodlná antická morálka, obestřená půvabným romantismem, tolik, že křesťanská horlivost v něm ochladla. Tedy důsledné učení již od mládí! Vždyť pevně všípená věrouka jest základem jednání, nejpěvnější oporou idealismu a ctnosti. Jestliže by se chválil dorostu jak směr Husův tak Ferrerův, jak Tolstého tak Haecklův, co si z toho duše vezme za kormidlo k plavbě po oceánu života? I takový mladík, který při vlnobití rozhodne se pro Krista, snadno s sebou přinášá některá zmatení a vnitřní zranění do studií bohoslovných. A kdo jest nazván jednou »maturuse«, jen s velikou obtíží dá se v dospělejším věku vésti k jiným metám, než na jaké si zvykl, činí-li veliké ošle značný nárok na jeho sebezapór.

Že má býti výchova jednotná, uznává každý pedagog. Tedy jest také pravdou, že šíření skepse mezi dorostem naprosto nevede k útvaru žulových charakterů. Ale pevných charakterů potřebuje náš národ nutně. A jestliže moderní rozběhy ztroskotaly, každý rozvázný politik, pokud vroucně s národem cítí, musí aspoň nyní

přiznati, že lacinými floskulemi otázku náboženskou nelze odbýti. I český Jerusalems musí v době velice odpovědné uvážiti řádně, co mu jest k pokoji. Budiž dovoleno každé konfesi, aby svůj dorost vychovávala důsledně, aby se nemnožily povahy polovičaté. A totéž právo reklamují pro sebe katolíci. »Liberale neutrum« národu neprospěje, zato však na základě náboženském opravdu národní těleso bude zbudováno z kvádrů.

Národohospodářská hlídka.

Nákup koní pro dělostřelectvo. Dne 8. dubna 1916 o 2 hod. odpol. koná se v Hradci Králové na dobytčím tržišti nákup koní pro dělostřelectvo. Koně musí býti aspoň 4 léta staří, nemusí však býti prvotřídní. Prodej jest dobrovolný, cena nebude stanovena odhadem, nýbrž dobrovolnou dohodou. K prodeji mohou býti nabídnuti i koně, kteří v roce 1916 obdrželi evidenční lístek a dosud vojenskou správou odebráni nebyli.

Podvodný obchod oleji. As od roku zamestnával firma M. Elfer ve Vídni I. Krugerstrasse 3., dříve II. Czerningasse 17., která provozuje obchod různými oleji, úřady, zavádějící podnět k četným žalobám tím, že dodává méněcenné anebo přímo bezcenné zboží. V první době jednalo se zvláště dle udání o ruský terpentýnový olej, později o tekutinu, která byla dána do obchodu pod jménem »Benzoline« a měla býti náhradou za benzin, konečně o petrolej, jakož i o stolní oleje; dodávka byla vyměněna proti zaplacení předem a dodáno bylo pak zboží namnoze přímo neupotřebitelné, anebo dodávka vůbec nebyla uskutečněna.

Poškození náleželi hlavně k obyvatelstvu venkovskému, poněvadž firma rozvíjela jmenovitě v tisku provinciálním vzletnou reklamu.

Majitelé firmy Mořic a Antonín Elfer vzati byli do vazby. Poškození nechť se přiblíží u o. k. zemského soudu nebo o. k. policejního ředitelství ve Vídni.

Živnostenská Banka v Praze. Filialky: v Brně, Čes. Budějovicích, Frýdku-Místku, Hradci Králové, Jihlavě, Karlových Varech, Klatovech, Kolíně, Krakově, Liberci, Lvově, Mělníku, Mor. Ostravě, Olomouci, Pardubicích, Písku, Plzni, Prostějově, Táboře, Terstu, a ve Vídni I., Herrengasse 12. — Ve 48 valné schůzi akcionářů, dne 2. dubna 1916 konané, usneseno bylo, aby za rok 1915 vyplácela se 6% dividenda, obnosem K 12— na jednu akcii, kteroužto dividendu na podání kuponu číslo 41, ode dne 3. dubna t. r. počínaje, všedního dne od 9. do 1. hod. odpoledne u pokladny centrály v Praze a filiálce v Brně, Čes. Budějovicích, Frýdku-Místku, Hradci Králové, Liberci, Lvově, Jihlavě, Karlových Varech, Klatovech, Kolíně, Krakově, Mělníku, Mor. Ostravě, Olomouci, Pardubicích, Písku, Plzni, Prostějově, Táboře, Terstu a ve Vídni I., Herrengasse 12. vyzvednouti lze.

Moravská agrární a průmyslová banka vyplácí na dividendový kupon č. 8 za rok 1915 dividendu K 20— u pokladny centrály v Brně a filiálce v Holešově, Chrudimi, Kroměříži, Moravské Ostravě, Německém Brodě, Olomouci, Opavě, Praze a Třebíči.

Za válečného ruchu.

Úprava národnostní otázky v c. a k. vojsku. Zeela po tichu, bez zbytečného mluvení rozluštěn byl v nynější světové válce problém, v Rakousku-Uhersku zdánlivě nejtěžší, otázka národnostní. C. a k. vojsko způsobilo zázrak ten, že ve vlastním oboru působnosti. Beze všech nářků, bez dlouhých debat, bez zbytečného mrhání sil provedeno to bylo úplně a bezvadně. Zeela automaticky následkem nutné potřeby odstraněna byla překážka, jež v uplynulé době mnoha myslivím hlavám působila mnoho starostí.

Kdo měl příležitost studovati jednotlivé národnosti našeho mocnářství v poli, shledal k největší své radosti, že pro c. a k. armádu není národnostních otázek. Ať Češi či Němci, ať Maďari neb Chorvati, ať Slovinci neb Italové, v poli jsou si všichni rovni a jen jediná myšlenka, jedna společná idea naplňuje důstojnický sbor a mužstvo: vědomí povinnosti a idea pevné soudržnosti ve službě veliké úlohy, jež jen tímto způsobem může býti rozřešena v zájmu všech národů. V nepřátelské cizině doufali, že národnostní otázky se provalí také v armádě ve válce a že se tím vyskytnou obtíže, jež v důsledku svém poškozovaly by mohly válečné operace. Tyto názory, jež založeny byly na špatných předpokladech, šířeny byly v nepřátelské cizině podplacenými agenty a rozhodnou při tom byla také naprostá neinformovanost nepřátelského tisku ve všech otázkách, Rakouska se týkajících. Na základě těchto klamných předpokladů činěny byly samozřejmě chybné závěry a tím větší nyní zklamání! Zeela bezvýznamné otázky, jež

následkem parlamentárního systému zveličovány byly jako veliké aféry, pokládány byly v cizině za sporné otázky dalekosáhlého významu a z toho bylo odvozováno, že v mocnářství jest luštitel tak těžké problémy, že rozřešení jich jest naprosto nemožné. Z ciziny převzala toto klamné nazírání také část našeho domácího tisku a malý zlomek širokých vrstev.

Za největších poměrů přemohla však vojska našeho mocnářství celý svět nepřítel a ochránila svoji drahou vlast před vpádem asiatských hord. Byl by se tento mohutný čin podalil, kdyby bylo v armádě národnostních třenic? Nikoli a nikdy! C. a k. armáda nezná však nijakých rozdílu mezi jednotlivými národy, v armádě jest každý, kdo zcela koná svoji povinnost, rovnoprávným a rovnocenným. C. a k. armáda jest naplněna jen jedním přáním, zajistiti bezpečnost a blahobyt všech národů obou států našeho mocnářství a vytvořiti silné a zcelené nové Rakousko-Uhersko. Možno určitě očekávati, že příklad, jež nám dala c. a k. armáda při řešení národnostních otázek, trvale utkví v našich srdcích a že nabudeme přesvědčení, jak mnoho velkého dalo by se vykonati, kdyby se vždy přihlíželo ke společnému zájmu. Pak dožije se cizina vedle vojenského překvapení, jež jsme jí již připravili, také překvapení politického a pak s podivem sezná, jak veliká síla následkem vzájemného nepoznání v nás dřímala.

P. T. farním a vikariát. úřadům
pro letošní visitace a sv. birmování
nabízíme u nás vydanou a velice zdařilou
reprodukcí perokresby od mistra Švabinského: J. Exc. nejdp. biskup

Th. Dr. Jos. Doubrava.

Ve formátě 67 x 51 stojí pouze K 4.—

Menší obraz, dle fotografie knižtisk. provedený, v pěkném passepartout ve formátě 40 x 47 za K 1.30.

Malý obraz, zvláště vhodný jako upomínka pro děti při sv. birmování, po 14 hal., 50 kusů za K 5.—, 100 kusů za K 8.—

Pohlednice s obrazem Jeho Exc. jednotlivé po 8 hal., 100 výtisků za K 5.—.

Jako protějšek nabízíme dle orig. obrazu velice zdařile provedenou reprodukcí světlostisku: Jeho Svatost

papež Benedikt XV.

Formát obrazu 67 x 51 cm, stojí pouze K 5.50.

k obrazům obstaráme v cenách levných.

Dále doporučujeme:

Poučení o generální visitaci 50 h.

Orationes in visitatione canonica generalii recitandae 30 h.

Matrika birmovanců s přílohou, arch 10 h.

Birmovací listky, s latinsk. textem, 100 výtisků 35 h.

Objednávky vyřizuje

**Družstevní knihkupectví
v Hradci Králové, Adalbertinum.**

Ve prospěch našeho Červeného kříže bude uspořádána výstava válečných obrazů svornou prací obou národních kmenů království Českého, spojených láskou ku společné vlasti a věrnosti k císaři a říši, aby oko, zirájící na štětcem zachycené okamžiky minulosti válečné, vždy větší sympatii pěstovalo v přítomnosti pro velké oběti všech našich synů, a ruka pilná k útěse našich milých raněných sebrala vše, co lidská šlechtnost a křesťanské milosrdí dovede nalézti. Protektorát a předsednictvo praví: Pod Červeným křížem! Zde každý kmen, každá národnost věrně spolu jsou snoubeny. Tento krásný obraz vzájemné lásky Rakůšanů ohceme hlouběji pomáhati vkresliti v duši vlastenecké. Abychom nadšení dali též fysickou sílu, která by mohla býti slibem lepší budoucnosti, třeba nám uspořádati subskripci k zabezpečení výstavy samé, jejíž ovoce skýtati má hojně účinné pomoci a obdarování našim hrdinům; a doba pozdější by mohla říci: hle, jak své raněné milovali! Zveme z těchto důvodů Vaše Vysokoblahorodí k vlastenecké subskripci, kterou každý z obou kmenů národních

podniká samostatně, a prosíme vše nejen za pozornost naší jarní výstavy válečných obrazů v Rudolfině — v měsíci dubnu a květnu pořádané — nýbrž žádáme snažně za účast Vaši v řadách štědrých vlasteneckých darů. Jistě bylo by oprávněným aktem spravedlnosti, kdyby stát sám pro vznešené účely Červeného kříže vypsal daň. — Nečiní tak! Pro pomoc a ochranu krvácejících vojnů naší vlasti není třeba státní daně — tu každý občan a občanka, vznešený i prostý, bohatý i chudý z vlastního počínu s radostí odvedou dobrovolnou daň spoluobčanskou. Dobrý čin vykonaný z lásky blaží stonající! Dílo vykonané našimi hrdiny jest nemalé, a velký musí býti proto náš dík. Vznešený svůj dar rače poukázati na adresu Živnostenské banky v Praze (na účet výstavy váleč. obrazů).

Na osleplé a raněné vojiny, sirotky a vdovy, invalidy, Červ. kříž a nezaměstnané katol. dělnictvo ráčili dále věnovati P. T.: Divadelní kroužek stud. III. a IV. tř. bisk. Borromaea K 4.50, M. Březovská, Polička 10 K, Fr. Brožek z Krupína 2 K, katol. farní úřad Ranná K 6.12. — O další sbírky a dary na adresu Zem. svazu katol. Orla v Hradci Králové se prosí.

Bulharský »Červený kříž« poskytl posud chrabřím rekům pomoc v obnosu 4 milionů lvů. Kde nemůže stát okamžitě pomoci, nemaje pro vše odhlasované úvěry, tam dodá materiál a jinak vypomůže »Červený kříž«. Spolek dodává nemocničním materiál, které se jinde nenalézají. On vydrží stravovny. Platí milosrdným sestřím a Samaritánkám. On obstarává potravu pro cizí misie, které vše zdarma poskytují státu a raněným vojákům; je povinností Bulharů, aby těmto misím aspoň stravu a byt poskytovali a tuto povinnost vyplňuje »Červený kříž«. On udílí cestovní podpory 8—10 lvů na člověka, těm uzdraveným rekům, kteří se z nemocnice vrací do svého domova. On o Vánocích i Velkonočních udílí raněným junákům v nemocnicích dárky. Stanovy spolku mu nedovolují, aby dával peněžité podpory a dary zdravým vojákům, ale on jim dává potravu ve stravovnách. Slouží jako prostředník mezi nimi a dobrodinci, kteří vojákům chtějí cosi poslati. Jako prostředník, sloužící zdravým, jako dobrodinec raněných a nemocných bulharský »Červený kříž« úplně zaslужuje podpory, jakou bulharští občané jsou povinni poskytovat rekům, kteří bojují pro spásu otčiny a kteří pozvedají její jméno. Aby tato podpora se stala hojnou, proto bulharský »Červený kříž« počal vydávati svůj zvláštní list »Izvestija na bǎlgarskoto družestvo Červen Krast.« Tento záslužný spolek zaslужuje hmotné podpory i od nás. Milodary možno zasílati o. k. okres. hejtmanství, odkud budou dále doručeny.

Zednářské podvody. Ve Francii přišlo se na veliký podvod s osvobozením od vojska. Zatknuto bylo dosud 47 osob, mezi nimi mnoho vojenských i občanských lékařů. Proces započal 30. března.

Církevní věstník.

Pořad při udílení sv. birmování a při generální kanonické visitaci ve vikariátech polenském a německobrodském roku 1916. (Číslice značí dni v měsíci.) Duben: 26 Kruceburk, 27 Vojnův Městec, 28 Kruceburk, 29 Studenec, 30 Chotěboř. — Květen: 1—2 Chotěboř, 3 Sopoty, 4 Libice, 5 Chotěboř, 6 Uhelná Příbram, 7—8 Habry, 9 Čáchoř, 10 Modletín, 11 Nová Ves, 12 Chotěboř, 13 Česká Bělá, 14—15 Přibyslav, 16 Borová, 17 Losenice, 18 Nížkov, 19 Přibyslav, 20 Šlapánov, 21—22 Polná, 23 Ždírec, 24 Smrčná, 25 Sítka, 26 Polná, 27 Štoky, 28—31 Německý Brod. — Červen: 1 Skuhrov, 2 Německý Brod, 3 Dol. Krupá, 4 Pohled, 5 Lučice, 6 Svätý Kříž. Večer závěrečná pobožnost v Ném. Brodě.

Úmrtí. Po dlouhé, trpělivě snášené chorobě vydechl 3. dubna šlechtnou duši vldp. Antonín Brdický, bisk. notář, osobní děkan a farář v Jestbovicích. Pohřeb konán 5. dubna. Odpočívaj v pokoji!

Zprávy místní a z kraje.

Přednáška o důležitosti a výhodách válečného pojištění. V nynější těžké a vážné době válečné, kterou prožíváme, byla zavedena různá mimořádná opatření, která mají dalekosáhlý význam svým účelným zařízením. Jest to především péče o pozůstatky po padlých vojácích, kterých se ujímá v první řadě stát. Avšak podpora státu může se pohybovat jen v úzkých mezích a proto jest nutno sáhnout ještě k jiným prostředkům a to ke svépomoci. Příležitost k takové svépomoci dává c. k. rak. vojenský, vdovský a sirotčí fond, který zavedl rozsáhlou propagující činnost, rozšířenou válečným pojištěním. Dle došlého nás pozvání pořádá p. Josef Weiner, c. k. berní správce z Kolína, dne 9.

Labna č. r. o 4. hod. odpoledne v přednáškovém sále průmyslového musea v Hradci Králové přednášku o významu svépomoci a důležitosti válečného pojistění. Upozorňujeme na přednášku tuto. Jest v zájmu všech těch, kteří mají své živitele na poli válečném, aby se do přednášky dostavili a seznali velký význam této svépomoci.

V městském zastupitelstvu dne 3. dubna schválen návrh na upsání IV. válečné půjčky 200.000 K a opatření příručného cviště na r. 1916 pro c. a k. garnisonu.

U Králohradecké spořitelny upsaly na IV. rak. válečnou půjčku: okres Králohradecký 200.000 korun, město Hradec Králové 200.000 korun.

Hudební soukr. škola v pensionátě J. V. císa. Františka Josefa I. V neděli dne 9. dubna 1916 o 5. hodině odpo. čtrnáctý hudební večer ve prospěch „Červeného kříže“. Program I. oddíl: Škola, II. oddíl: J. Nešvera. Na programu 19 skladeb od Krausa, Říhovského, Kuhlaua, Förstra, Haydna, Nešvery, Cibulky, Suka, Bertiniho atd. Dobrotinnosti se meze nekladou.

Umělecký koncert prvního řádu připravuje Okresní komise pro péči o mládež v Hradci Králové na den 15. t. m. ve prospěch sirotků po padlých našich vojínůch. Koncertovati bude nejlepší naše česká altistka, pí Olga Borová-Va-loušková z Národního divadla a přední klavírní virtuos pan Jan Hofman, profesor pražské konservatoře. Vzhledem k umělecké hodnotě vybraného programu i dobrotinnému účelu koncertu očekává pořadatelstvo největší účast uměnilovného obecenstva. Záznamy a předprodej vstupenek ochotně obstarává knihkupectví B. E. Tolmana v Hradci Králové.

Ševčíkovo kvarteto. Počátkem května vystoupí po delší době opět u nás Ševčíkovo kvarteto. Koncert svým bohatým a pečlivým programem slibuje umělecký požitek prvního řádu. Blíží data budou oznámena. — C.

Včelařský spolek pro Hradec Králové a okolí pořádá v neděli dne 18. dubna 1916 ve 3 hod. odpo. v hostinci p. Al. Voženilka ve Střebsí přednášku. Přednášet bude chvalně známý kočující učitel včelařství p. Václav Krulich, řídící učitel z Orlice u Kyšperka o „Užití medu v domácnosti“. Upozorňujeme a zveme zvláště dámy do této přednášky poučné, aby se naučily v nynější drahotní válečné době připravovati laciná medová jídla a medové nápoje.

Stavební družstvo pro Hradec Králové a okolí z. s. o. r. upozorňuje své členy, že nové členské knížky obdrželi se ve spořitelně králohradecké v úředních hodinách od 1/2 9. do 1/2 1. proti vrácení starých knížek.

Čítárna a knihovna průmyslového musea, která otevřena jest každý všední úterek a páték od půl 6. do půl 8. večer, přístupna byla za uplynulý čtvrtletí celkem 22krát. V té době poznamenaly svou návštěvu v knize praesenční 1393 osoby, z nichž bylo 1009 stud., 91 živnostníků a žáků odbor. škol, 54 učitelů a profesorů, 80 pánů a 159 dam různého povolání. Avšak jest jisto, že mnozí vážení čtenáři, zejména dámy, svých jmen do vyložené knihy nezapisují, což je na ujmu správnosti dat statistických. V zájmu dobré věci žádá se vážené čtenářstvo, aby svá jména i stav, třeba jen zkratkami, laskavě do knihy návštěvní zapisovalo. Domů zapůjčeno 1515 svazků knih, 30 děl předlohových a 150 jednotlivých listů nebo sešitů. Mimo město zapůjčeno na 5 různých míst 5 pánům a 5 dámám 16 svazků knih, 11 děl předlohových a 9 jednotlivých listů n-bo sešitů. Knihovně darovali: p. inž. Jindra 5 sv., p. starosta JUDr. Fr. Ulrich 1 knihu, p. Vojt. Joska, litograf v Kutné Hoře 22 různých hudebnin. — Koupí rozmnožena knihovna o 95 svazků knih a 4 díla předlohová. Podle provedené inventury čítala knihovna koncem r. 1915 pod 5691 hesly 10.468 svazků knih. O svátcích velikonočních zůstane čítárna zavřena. Počínaje měsícem květnem otevřena bude čítárna také v neděli od 10—12 hod. dopol. Knihy odvésti lze v každé době zadním vchodem musea domovníci pí Košťálové.

Záložna v Hradci Králové. Výkaz za měsíc březen 1916. Stav vkladů počátkem měsíce K 2.305.390-00, vloženo během měsíce K 187.543-87, vybráno během měsíce K 121.155-02; stav koncem měsíce K 2.271.778-94. Stav půjček počátkem měsíce K 2.196.650-68, půjčeno během měsíce K 71.818-10, splaceno během měsíce K 106.658-18; stav koncem měsíce K 2.161.815-66. Počet úvětů 2.982. Rezervní fondy K 182.799-79. Závodní podíly 83.700—. Pokladní obrát K 835.918-18.

Zlepšení vlakového spojení ku Praze a Vídni směrem přes Pardubice spořádáno bylo příčiněním Obchodní, živnostenské a průmyslové ústředny králohradecké. K opětným zá-dostem svolilo ředitelství severozápadní dráhy, aby vlak č. 524, který dosud ve stanici Jaroměř-Josefov stál od samého poledne do 3 hod. odpo., odjížděl již ve 12 hod. 30 min. směrem ku Hradci Králové a odtud 1 h. 5 min. k Pardubicím, kamž dojede v 1 hod. 36 min. a kde

má připojení na rychlík, přijíždějící na státní nádraží v Praze ve 3 hod. 31 min. odpo., jakož i na vlaky do Brna a do Vídně (Vídeň vých. nádrží 10 h. 56 min. več.). Velebitná tato změna jízdního řádu, kterou český severovýchod získá řadu vlakových spojení s obchodními středisky, vstoupí v platnost již 1. května t. r.

Bujary dorost. I ta mládež doveče pohopiti význam drahoty a dle toho se skromně zařizuje. Tuhle za musem se krčili čtyři chlapi, kteří měli dohromady jediný doutníček. Když bafli jeden, podal hned druhému, který po jediném skrovném vtáhnutí vonného dýmu bratrsky předal kuřivo třetímu atd. Tak se dostalo na všechny stejná. — Na náměstí však hoši dávají zcela volný průchod přebytku mladistvé energie zvláště u kašny. Snad si myslí, že jest výhradně zřizena pro jejich skotačení. Honí se a dělají prostocviky na okraji i ve vnitř, chytají se kovových trubek, až jest div, že nedoznala umělecká kašna vážné poruchy. Neškodilo by vřídne upozornění, aby se tu mládež trochu mírnila a šla si raději zabývat dole do přírody. — Zastá-li se kolem rohu některého domu, hned proti tobě vypadnou tři — čtyři děti sotva škole odrostlé anebo ještě mladší, abys je zbavil svrbění na dlani nějakým podarem. Bývají to děti přesporní. Nedáš-li, je dost zle; dáš-li, ještě hůře. Děti vyčítají, kam se ubíráš, zaujmou skrytou posici za jiným domem, aby tě přepadly při návratu znovu. Dáš-li jim po druhé, hned na zítř je máš ve vlastním domě s novou tremolovou písničkou. Že jest potřebí nyní dvoj-násobné dobrotinnosti, nikdo rozumný nepopírá. Ale skutečná, těžce překonatelná nouze bývá obyčejně zcela jinde než na ulici. Nyní všude jsou vítány k pilné lehké práci i ruce mládeže, a proto není potřebí tělesné a hodně vyzy-vavé žebroty dětí zdravých a statných. Hlavní vinu tu ovšem neneseu děti, ale jejich matky, které dětem žebrotu vnucují s příkazem, co musí přinést domů — k podpoře lenosti. Co se vyžebra na víz, zanese se do trafiky a k cukrář. Někdy bys myslil, že jsou děti pevně organizovány na výboj i na dělení. Ale chyba lávky! Dáš-li jen jednomu, hned za zády slyšíš surové řádky a křiky o kofist. Takovým potulným dětem poučeni a náhodnou almužnou se nepomůže. Víc by tu prospělo podrobné vy-zkoumání jejich domácí poměry a pak teprve dle toho jednati.

Smrt v Orlici. 4. dubna o půl 9. hod. ráno na břehu Orlice u Malšovic naproti plovárně usedla osmnáctiletá služka Fr. Podrazilová, rodilá z Nechanic, která byla ve službě v Hradci. Zula si střevice, odložila některé částky oděvu a vrhla se do řeky. Volala na lidi stojící na protějším břehu, aby se ji neopovažovali zachrániti. V prostřed Orlice zápasila přes 8 minut, pak zmizela pod hladinou. Případ byl ihned oznámen úřadům, ale posud se nepodařilo mrtvolu vyloviti. Právě se, že si zoufala z nešťastné lásky.

Seznam cen na týdenním trhu v Hradci Králové dne 1. dubna 1916. 1 q vikve 70—90 K, jetelového semínka červeného 320—460 K, máku 380—400 K, 1 kg: másla čerstvého 680—880 K, tvarohu — 92—112 K, 1 vejce 13—14 h, 1 hl cibule 30—32 K, 1 kopa drobné zeleniny 2—220 K, 1 q mrkve 34—38 K, 1 kg česneku 5—7 K, 1 kopa poru — 80—1— K, 1 kg: cerele 60—80 h, petr-žele 36 h, 1 kopa kapusty 2.60—5.— K, 1 hl brambor 1 sázení 13.50—16.— K, 1 kg křenu 30—50 h, 1 pár podsvinčat 110—190 K 1 kůzle 5—11 K. Přivezeno bylo: vikve 22 hl, jetelového semínka červeného 876 q, kapusty 4 kopy, drobné zeleniny 35 kop, mrkve 15 pytlů, pod svinčat 295 kusů, kůzlat 316 kusů.

Vyznamenání. Jeho Výsost princ arcikníže František Salvator udělil čestný odznak II. třídy dp. Janu Karáskovi, faráři v Kácově n. Sáz., pro zvláštní zásluhy o Červený Kříž. Mimo to byla dp. faráři udělena dvě poohvalná uznání od slav. praesidia rady a magistrátu král. hlav. města Prahy a diplom od okresní válečné pom. úřadovny v Praze za účinnou pomoc v humanitních akcích válečných.

Vys. Mýte. Nář vdp. děkan Josef Šmejkal obdržel od Jeho Výsosti arciknížete Františka Salvatora čestný odznak Červeného kříže II. třídy a válečnou dekoraci. Tohoto vzácného vyznamenání dostalo se horlivému duchovnímu správci za to, že zde pilně navštěvoval raněné a nemocné vojáky v c. a k. zeměbranecké nemocnici, o ně se obětavě staral a jim duchovní útěchu poskytoval.

Studeneo u Jilemnice. Ve dnech 24. 25. a 26. března, kdy konáno bylo triduum ve Studeneckém chrámu Páně, připravil věhlasu lidu farnosti studenecké vysoce důstojný p. kanovník Dr. František Šule v pravdě duchovní hody. S nadšením, čerpaje z hlubokých svých vědomostí, promluvil v 5 kázanech o významu sv. kříže, dokazuje, že je nejvýznamnější knihou, ze které se máme učit, nejvznešenějším trůnem, z něhož Kristus ovládá veškerý svět, a konečně nejvznešenějším oltářem, na němž přinesl Kristus Otci svému nebeskému obět ceny nesmírné, své

nejsvětější tělo a svou nejdražší krev. Utulná svalyné chrámová, zvláště v sobotu a v neděli naplněna byla do posledního místa věřícími lidem, který přišel, aby v promluvách těchto načerpal útěchy a posily v těžkých a vážných dobách přítomných. Výsledek kázání slovného p. řečníka jevil se u zpovědníků. Skoro 600 lidí v tyto dni přijalo sv. svátosti, nejceennější zajištění odměna pro vesp. kazatele. Dobrotivý Kristus, pro jehožto čest a slávu vesp. kanovník s horlivostí v pravdě apoštolakou tolik pracuje, budiž mu odplatitelem nejštědřejším. Důstojným pá-nům: Františku Plichtovi, faráři v Levínské Olešnici, Janu Noskovi, faráři v Dolní Kalné a Rudolfo Flidrovi, katechetovi v Jilemnici, budiž touto cestou vzdán uctivý dík za laskavou vý-pomoc při zpovídání.

Čáslav. Následování hodno jest zajištění jednání velitelství zdejší posádky, kteréž dalo všechny plochy půdy zřítí a zorati, aby jich bylo co nejvíce k pěstování obilín a zeleniny využito. Škoda, že tohoto moudrého zařízení ne-následují soustavně i jiné instituce a jednotlivci. Dobrým příkladem předešla by jistě v tomto ohledu sama obec, kdyby tak zvané dětské hřiště nenechala ležeti ladem a užila ho k pěstování aspoň zeleniny. Myslíme totiž, že by mohla tato jinak velmi úrodná plocha býti letos rozdělena mezi jednotlivé třídy chlapecké a dívčí školy a doporučeno dětem, aby se o vzdělání půdy přičinily. Spojilo by se tu zdravé a užitečným a způsobilo by to celá řada dětí i rodičů radost. Stejně bylo by možno postupovati i na jiných místech. Jest kol města našeho prázdných, po zpracování přímlo křídlicích ploch více než dosti. — Poškození kostela resp. kostelní věže bylo způsobeno v minulých vě-trných dnech tak, že jest třeba některé z malých víček podrobiti důkladné opravě. Při tom konstatováno bylo, že celá krytba hlavní věže jest velmi špatná a že tím trpí nemálo i vazba. Zdá se, že opět osvědčí se ona pravda, že nevhodná šetrnost bývá nejvážnějším marnotratnictvím a že dojdou satisfakce ti, kteří žádali, aby při nákladné opravě celého kostela bylo pamatováno na opravu věžní střechy a její restaurování podle plánů arch. Hilberta. Tehdy bylo možno na to dostati ještě nějakou subvenci, dnes přijde-li k jakékoliv opravě, ponese náklad jenom patron sám. A dosti možno, že náklad ten nebude malý, neboť barva nepřikryje díry. — Polní oesty vycházející z města jsou pod vší kritikou. Letos při vlhkém blátivém jarním počasí byli jistě k politování lidé i zvířata, kteří touto leckde přímo bezednou spoustou bláta se musili bro-diti. Stalo se na nejedné cestě, že bylo třeba na př. náklad hnoje složit do bláta a tak stěží potahy z bahnička vysvoboditi. Což pak přece naše pokročilé rolnictvo nedovede zjednati si nápravy, či není mu naprosto líto, když už ne deledi, tedy potahů a povozů? Vždyť okolí města není tak chudo na kámen a celou zimu také se v poli nepracuje. Trocha dobré vůle by také něco spravila. — Úmrtí. Zase odešel z Čáslavě jeden typický zjev. Byl to Josef Vítáš, jenž po dlouhé nemoci zemřel v okr. nemocnici zdejší a za dosti četné účasti občanstva byl v neděli 2. dubna na ústředním hřbitově pohřben. Ač to byl prostý metař, zmiňujeme se o něm proto, že náležel skutečně k těm dnes vzácným zjevům, jimž poctivá a svědomitá práce byla životním heslem. Dozorce a pobízeče nad sebou nikdy nepotřeboval. Mnoho dobrého za vše to však nezakusil, jedinou radostí byla mu poutní místa okolní, která rok od roku neopomenul navštívit. Dej mu Bůh lehké odpočinutí! Plně doporu-čujeme ku přečtení a zachování vyhlášku o. k. okres. hejtmanství zdejšího o opatřeních vzhledem k rostoucím případům vztekliny. Jest opravdu ku podivu, co psů zbytečně se ohová a jaká spousta se jich potuluje jak ve městě tak ve vsích. U nás v městě někdy činí jistá místa přímo vzhled orientální. Nejistota psů, rvačky a ohrožování dětí jsou na denním pořádku. Člověk by ani nevěřil, jaké rodiny si chovají psy a či psi mohou se svobodně i bez známek toulati. Jistě by neškodilo část těchto zbytečných příživníků odstraniti a na zbývající, pro zábavu chované řádnou daň uvaliti. Sou-hlasil by s tím kde kdo!

Besídka.

Páperky.

„Moderní věda vyžaduje přísné zkoumání, podrobnou kontrolu i toho, co bylo objeveno nejproslulejšími učenici. Nynější heslo jest: „Ne-věť slepě ničemu a nikomu, spolehni pouze na prozkum samostatný.“ — „Tedy bych neměl věřiti ani tobě. Dříve než přisvědčím k tvým vývodům, musím samostatně studovati. Jest jen otázka, kde k tomu naberu bystrozrak a času.“ — „Ani já neprotestuji proti vědecké kontrole vlastních vědeckých prací.“ — „Hm, ale proč se tolik dotěrně šplháš na trůn autority? Proč se tolik vtíráš každému se svými hypotézami?“

A je-li nutno každou vědu podrobovat nejpečlivější kritice, patří, že v těch moderních vědeckých poučkách jsou asi husté kazy, mezery a vřidky. Co však nutno znova a znova podrobovatí generální přehlídce a případné korektuře, není skutečnou vědou, nýbrž slabě zdůvodněnou teorií, domněnkou, fantasií. Předkládejte tedy, pánové, se vši určitostí jako vědu jen to, co skutečně pod trojí až čtveron kontrolou řádně obstálo, protože neodborník není schopen rozeznat zrna od plevy a mohl by snadno po častém zklamání odmítnout i vědu skutečnou. Kdo není zcela určitě o pravdivosti svého objevu přesvědčen, má to přiznat dříve, než k bitvě kritice dojde. Laik nemá času sledovat polemiku, která se protahuje třeba dvě léta. A což teprve pasuje-li se za nositele vědy tuctový nedouk, který roznáší po schůzích napapouškované fráze, jichž dosahu sám nepostřehuje. A což začnou-li dva tací neumělí advokáti před množstvím lidu učenou hádku o věcech, jichž sami neprozkoumali! Tu se teprve ocitáme v bezradném labyrintu! Jako bychom se pohybovali na potměšilém bahně, kde každý krok jest krajně nebezpečný. Učeným sluší vědecké zkoumání, ale my máme právo uslyšet vědecky dokumentární pravdu. Své spory si napřed mají učenci vyrovnati mezi sebou, nemají volati na pomoc laickou ulici. Až se bohové olympští shodnou, pak teprve nechť sestoupí k lidu, aby davy nepovažovaly jejich práci za sportovní hříčku. Je-li skutečná věda na postupu, zaslouží si lid, aby z ní obdržel větší „výživný podíl než před stoletím.“

„Blaho spočívá nikoli v požitkářství a sobectví, nýbrž ve zdržlivosti.“ — „Aha, rozumím dobře; zkušenost učí, že po jisté zdržlivosti, po dobrovolném postu tím více si vážíme pozemských darů, které nám zpřijemňují život. Nejvíce těší to, čeho užíváme míru.“ — „Ale tu potřebí v myšlenkách postupovati ještě dále. Zdržlivost odměňuje člověka ihned, i když mizí naděje na příští užívání všeho v hojnosti. Již sám sebezapór jest štěstím pro duši ideální.“

„Kněze, chodíš po veřejných schůzích, snažíš se luštití otázky sociální, kulturní, politické a jiné. Proč rozptyluješ svou zbožnost záležitostmi tolik zevnějšími a vzrušujícími? Měl by sis hledět výhradně oltáře, kazatelny, breviáře a rozlévat všude klid.“ — Proto chodím ven mezi lid, abych uchránil svou bezpečnost na kazatelně a u oltáře. Vždyť právě zevnější nepřátelské vlny snaží se prouditi branou kostelní až k oltáři a kazatelně. Nebude-li bezpečno v nejbližším okolí kostela, budou podzemní proudy ohrožovati i klid a svobodu svatyně, jak patrně na Francii a Portugalsku.“

„Proč děkuješ při přijímání mzdy? Vdyt bereš jen to, co ti plným právem náleží.“ — „Pravda — ale myslím, že ty díky nejsou tak velikým ponižením jako klekání před různými organizacemi. Můj zaměstnavatel mi popřává volnost přesvědčení a jednání ve veřejném životě. Mám-li však dostati místo prostřednictvím některé organizace, musím se velice ponížovat, podrobit své nitro důkladné přehlídce, platit na předáky, s nimiž nesouhlasím a ještě jim projevovati vděčnost. Ostatně má-li se dít sociální rozvoj společnosti bez velikých otřesů, vyžaduje se vzájemná dobrovolná ústupnost a podpora jak zaměstnavatele tak zaměstnaného. A za dobrovolné prokázání služby zaslouží díky oba dva. Můj zaměstnavatel mi také děkuje, zvláště vykonám-li ochotně třeba i nepatrnou službu nad svou povinnost. Taková vzájemná dobrovolná podpora vzbuzuje vděčnost, důvěru a lásku, která často více štěstí přináší než zvýšená mzda. Kdyby zaměstnavatel a jeho pracovník mluvili spolu jenom prostřednictvím pracovního řádu, kdyby jejich vzájemnost byla přesně vymezena jenom tištěnými předpisy, nebylo by neshodám konce, protože žádný právní bod nedovede vyčerpati všechny náhodné a předvídané svízelné okolnosti. Ostatně — jest zvláštní, že právě ti nechtí nikdy děkovati, kteří si k místu pomohli velice ponižujícími prosbami. Jakmile sedí pevně v sedle, ukasují druhou tvář, kterou při svých prosbách velice chytře skrývali. Kdo nechce nikdy nikomu děkovati, ať také nikdy poníženě neprosí; a kdo velice pokorně žádá, stvrzuje, že čeká na — milost. Já jsem ještě před žádným zaměstnavatelem neklečel.“

Muž inteligentní

u věku 35 let, upřímný katolik, svobodný, s obchodním vzděláním, hledá přiměřené zaměstnání.

Cténé nabídky pod značkou „J. S. 35“ do administrace tohoto listu.

Ve prospěch Svatováclavské Matice školské.
Umaný a nejvýhodnější a nejlevnější ná-
kupní pramen v Rakousku veškerých

kostel paramentů

prádla, praporek, příkrovů, kobereč a
kovového nářadí ve výrobních nejstaršího
závodu v Čechách, c. a k. dvorního dodavatele

Josefa Neškudly

v Jablonném n. Orli. č. 86.

Tiště uznávacích referencí a doporučení. —
obrázkové ceníky, respoty, vzory a hotové zboží
k výběru franko.

Bez velkoměstské rezie ve vlastních dílnách a
domech, levné pracovní síly na venkově, čímž levnější
ceny až o 30%, než všude inde.

Jubil. 100 let trvání a 10 let vlastního činnosti.

Adresování vždy došlovně se vyprazuje.

Mýdlo holičské

výborné jakosti, též i veškeré potřeby
k holení nakoupíte levně u firmy

Josef Jelínek,

mydlář v Hradci Králové na podsíni. —

Jan Horák,

soukenník

v Rychnově nad Kněžnou

zasílá na poštovní vady

dle roční sezony kolekce
nejnovějších druhů pravých
vlákných látek

své vlastní výroby, jakož i tu- i ciz-
zemských.

Četná uznání zvláště z kruhů vele-
důst. duchovenstva svědčí o poctivé ob-
sluze mého ryas křesťanského závodu za
dobu více než třicetiletého působení.

Učíte, prosím, malou objednávku na
zkušku.

Též na splátky bez zvýšení cen!

Volejmné látky na talíře.

Kde kupujete knihy?

Naše knihkupectví Vás také vzorně obslouží.

MĚSTSKÁ SPOŘITELNA VE VYSOKÉM MÝTĚ

přijímá vklady a zúčtuje je

co nejvýhodněji

a vyplácí, majte stále větší hotovost, vklady i ve větších obnosech bez výpovědi.
Za vklady ručí královské věnné město Vysoké Mýto veškerým svým jměním
i svými příjmy, jakož i aktiva spořitelny.
Knížky spořitelny poskytují i jistoty sirotčím a přijímají se za kauce a vadia
u všech úřadů.

Dle důchodové platí spořitelna ze svého

pořadí nároků na zálohy veškeré úroky.

Telefon č. 16.

Pošt. spoř. č. 20,108.

Paramenta.

Ignác V. Neškudla syn

(protokolovaná firma)

v Jablonném nad Orlicí (v Čechách)

(bratr P. J. Neškudly, farář ve Výpračticích)

doporučuje P. T. velebůstojn. duchovenstvu
svůj osvědčený a často vyznamenaný

výrobní závod

všech kostelních paramentů;

spolkových praporek a kovového nářadí.

Ceníky, vzorky i roucha hotová na ukázk
se na poštovní franko zašlou.

Zal. ženo r. 1820.

SPECIALITA

pravý destilát, po mých destilát vy-
hlášený záložní líker pod názem

Amers de Londres

lékařskými vědci jakožto příjemný
občerstvující prostředek doporučovaný
náhla

A. J. Andres v Ústí n. Orli.,

továrna nejčestnějších likérů.

Taktéž doporučuje se ku koupi právěho franc.
cognacu, arénské slivovice jakož i páv. jam.
rámu a všech druhů nejčestnějších likérů v cenách
nejlevnějších. P. T. pávům obchodníkům a
hostinským povolují se zvlášť výhodné ceny.

Komisionářství

Fr. Černý - Hradec Králové

trída 18. pěšího pluku,

obstarává koupi a prodej
zboží ve velkém.

Telegramy: Petrol, Hradec Král.

Velebůstojnému

duchovenstvu a

slavným patronátním

úřadům dovoluje si depo-

zitovati veškeré kostelní nádoby a

nářadí a to: monstrance, kalichy,

chleby, nádoby, patenky, pacifikály,

svíčky, lampy, kadidelnice, krompěky

atd. ač i ostatní předměty, předpísním

obřevním vyhovující. Staré předmě-

ty opravuje v původní intenci a

v ohni slatí a střihá nebo proti do-

plátku za nové vyměňuje. Hotové

předměty neb výkroky zasílá na u-

kátku franko bez zálohy na koupi.

Vás se poštou posílá. Předem ruční

Shled veškerých zlatých a stříbrných předmětů, jako: křížů, medailonů, křížků, prstýnků, náramků atd. a veselejšího
perstony, talismány, jídelní nářadí ze stříbra pravého
českého vady na skladě.

Staré zlato, stříbro a drahokamy kupuje se nejvýhodněji

JAN STANĚK,

posílá a dopravuje

Praha-L-979., ul. Karoliny Světlé, čis. 12. n.

Přímý směr c. k. samostatného soudu.

OBNOVA

Číslo 15. Předplatné na čtvrt roku 2 K 50 h
na půl roku 5 K —

V Hradci Králové, dne 14. dubna 1916.

Inseraty počítají se levně.
Obnova vychází v pátek v poledne.

Ročník XXII.

Čechové v Americe proti Masarykovým agentům.

Když Masaryk a jeho společníci zrádně opustili svou vlast a ve Švýcarsku vstoupili do služeb našich nepřátel, pokusili se také o to, aby v Americe získali stoupence. Již z činnosti své v Praze pověstný kverulant Tvrzický a z Prahy uprchlý učitel Vojta Beneš, intimní přítel Masarykův, použili této vhodné příležitosti, aby své finance upravili. Jmenování učinili pokus, aby naše krajany v Americe nečistými prostředky uvedli v omyl a aby je získali pro své účely a pro pana Masaryka. Především měly být sbírány peněžní prostředky pro velezrádnou propagandu a sebrané peníze obdržeti měli Masaryk a Tvrzický. Američtí Čechové jsou po většině lidé rozumní a zkušení, kteří Tvrzickému nesedli na lep.

Když Masaryk a Tvrzický zaslali prosebné dopisy na českou veřejnost v Americe, varovaly seriosní česko-americké listy před touto agitací. V Chicagu vycházející list „Vesmír“ (vydavatelem jeho jest v Čechách známý národní socialista Dr. Lška) ihned varoval před činností Tvrzického a soudruhů a prohlásil: „Jest vyslovenou lží, že Masaryk jedná za český národ a že vůdci Čechů jednání jeho schvalují, jest lží, že se všechny politické strany podrobují vedení Masarykovu s neomezenou důvěrou.“ Dále napsal jmenovaný list: „Jest již čas, aby proti těm, kteří v době, pro národ tak vážné, chtějí hrát hazardní hru se zájmy českého národa na útraty amerických Čechů, a kteří tak velice národ kompromitují, veřejně energicky bylo vystoupeno. Ve staré domovině musí být co nejdříve známo, že jejich krajané v Americe neztratili rozum.“

Tvrzický, agent Masarykův, nezanechal však ještě této hry a s pomocí několika prodávajících duší založil „Sdružení“, jež se především zabývalo sbíráním peněz. Nepravdivé zprávy z vlasti byly rozšiřovány, aby lidé ochotněji příspěvky udíleli. Sebraných peněz užívali pak Tvrzický a jeho pomocníci pro sebe. Podnikali cesty do Paříže a Londýna, toulali se po Švýcarsku a přímo se stýkali s nepřáteli své vlasti.

Český americký tisk znovu důrazně varoval. Česko-americký list „Národ“ prohlásil: „Bude-li válka ještě déle trvati, pak plat jediného z osvoboditelů českého národa stráví celý fond a že dojde k velikému skandálu, až se veřejnost dozví pravdy o oněch sbírkách.“

Chicagský „Denní Hlasatel“ odsoudil činnost Masarykových agentů a prohlásil, „že se v Čechách s tímto jednáním naprosto nesouhlasí, nýbrž, že se odsuzuje.“ Dále též obvinil český tisk v Americe anglickou vládu, že používá českých nespokojenců pro své účely a že hraje falešnou hru. Tisk varoval před agenty Tvrzického a zaplašoval americké Čechy, aby zájmu celé vlasti nepoškozovali. Výstrahy tyto setkaly se také s plným úspěchem a může se dnes prohlásiti, že agenti Masarykovi v Americe svoji

úlohu dohráli. Američtí Čechové viděli však jasně, na kterou stranu se mají postavit, aby potřebám starého domova bylo pomoheno, viděli, jak špinavé ruce se přičiňovaly, aby posice vlastního národa za mrazký zrádný peněz byly podkopávány, uposlechli rozumu a zrádce odkopli.

Český národ v Čechách může být svým americkým krajanům jen vděčen, že tak jasně prohlédli. Tisíce Čechů bojují za svou vlast a dávají životy a statky za svého císaře. Společně s ostatními národy našeho mocnářství přičiňují se o zřízení silného, nového Rakousko-Uherska, a tím také o posílení svých vlastních národních a kulturních zájmů. Český národ v Čechách ohraňuje se právě tak, jako jeho bratři v Americe, energicky proti jednání zrádců a volá na tato koupená individua: „Ruce pryč! Neposkvrňujte svými zločinnými rukama našich nejvyšších citů a zájmů!“

Průběh války.

Na ruském bojišti jest dle úředních zpráv situace nezměněna; vedle marných útoků ruských jižně od Naročského jezera nic významného. Zato však ve vedení ruské armády vypukla krise. Po generálu Ivanovi, který odpýkal nezdar novoroční ofensivy na besarabské frontě, došlo také nyní na Kuropatkina a Everse, kteří budou prý odstraněni z vedení na severní části ruské fronty.

Italské bojiště. Italům vedlo se v minulých dnech zle; byli totiž vypuzeni na doberdobské planině z několika ku předu posunutých podkopů. Zato se Italové mají bombardováním osad za naší frontou v Goricku, Korutanech a v Tyrolsku. — Dle „Köln. Ztg.“ obsazení hraničního hřbetu v Adamelské skupině jest výkon rakousko-uherského vojska, který před několika lety byl pokládán za nemožný.

Z Balkánu neohlašuje se také nic významného. O bojích o Valonu a Soluň není nic slyšet, zato jest jisto, že v obou městech jsou našimi a spojenci poutána silná nepřátelská vojska. Jinak na Balkáně nastal klid, který se ukazuje i ve zlepšení poměru mezi Rumunskem a ústředními mocnostmi, dále v jednání o dohodu bulharsko-rumunskou, čímž myšlenka balkánského spolku jest zase na postupu. Rumunsku pak uzavřeny jsou z Ruska hranice, ježto Rumunsko odmítá postavit se čtyřdohodě po bok.

Západní bojiště. O bojích o Verdun není bludných zpráv. Ve Francii jest veliká stísněnost nad nezadržitelným německým postupem. Pádem francouzských opevnění mezi Douaumontem a Haucourtem učiněn byl průlom 3 km široký do první linie vlastních opevnění verdunských.

Turecké bojiště. Na iracké frontě v Asii utrpěli Angličané u Felahie opět novou porážku, při čemž ztratili více než 3000 mužů.

O válečné situaci na německém říšském sněmu promluvil poprvé ministr války Wild šl. Hohenborn. Ministr zdůraznil dobrý vývoj válečné situace. Armáda může vykonat největší činy, doma-li se vydrží a všechno podnikne pro vlast. Nezná v dějinách příkladu, aby vojsko a národ byli tak pevně spojeni v boji. Spolubojování domoviny je zjevem přímo obrovské dějinné velikosti. — Bulharský generalisimus Žekov tvrdí, že léto přinese nám mír, mír čestný.

Politický přehled.

Krajské zřízení a správní reforma jest nyní předmětem úvah v tisku českém i německém; v zásadě souhlasí se s krajským zřízením na straně české i německé.

O poměru slovansko-německém v Rakousku uvažuje „Oester. Rundschau“. Právě, že nejdůležitější úkol, který válkou bude ponechán Rakousku, je úprava dobrých poměrů mezi Němci na jedné a Čechy a Jihošlovany na straně druhé. Rakousko je pro Čechy, Slovincy, Poláky a Rusíny záchranným ostrovem kulturně, národně a politicky. Čechům určuje autor v budoucnosti úkol, účastnit se na vybudování středoevropského svazku. Pro budoucnost ve sjednoceném Rakousku připadne Čechům i ostatním menším národům slovanským spolubudovati moc říše, která chrání jich evropské slovanství.

V říšském sněmu německém ministr vojenství Wild z Hohenbornu prohlásil, že už nyní jest povinností pečovati o ty, kteří ve válce utrpěli škody na svém zdraví. Proto vláda doporučuje sněmu ku schválení zákon o odbytém, čímž umožní se osídlování na vlastní hroudě pomocí tohoto kapitálového odbytého, jež poskytne se všem válečným invalidům bez ohledu na národnost, vyznání nebo příslušnost ke straně. Zákon přikázán výboru; nato zahájeno první čtení osnovy zákona o snížení hranice stáří ze 70 na 65 let, opravňující ke starobní rentě. — Rozpočtová komise při rokování o zákonu ve příčině daně z válečných zisků schválila návrh, aby umělecké, ozdobné a přepykové předměty podléhaly zdanění již při ceně 500 marek, místo při ceně 1000 M, jak navrhovala vládní předloha.

V Řecku. Pověstný Venizelos neustává agitovati proti králi a vládě ve prospěch čtyřdohody; veřejnost však prý se proti jeho svodům chová dosti odmítavě.

Za válečného ruchu.

IV. válečná půjčka. Znovu upozorňujeme, že možno přihlašovati úpisy již nyní. Stát nežádá ani při nejnovější půjčce darů, protože upsané obnosy budou dobře zúročeny a uloží se nejbezpečněji. I lidé málo majetní mohou lehce upisovati, poněvadž podmínky úpisů jsou c. k. vládou stanoveny co nejpriznivěji. Jestliže v přední řadě upisují již nyní

DEPEŠNÍ ADRESA: ALBIBANKA

TELEFON ČÍSLO 93

KRÁLOVÉHRADECKÁ BANKOVNÍ JEDNOTA V HRADCI KRÁLOVÉ ADALBERTINUM

PROVÁDÍ VEŠKERÉ OBCHODY BANKOVNÍ A SMĚNÁRENSKÉ ZA PODMÍNEK NEJVÝHODNĚJŠÍCH - ESKONT SMĚNEK - PŘIJÍMÁ VKLADY NA ÚROK 4%, A VYPLÁCÍ VEŠKERÉ VKLADY BEZ JAKÉHOKOLIV OMEZENÍ - SLOŽNÍ LÍSTKY POSTOVNÍ SPOŘITELNY ZDARMA

VELKOOBCHOD UHLÍM, KOKSEM A CEMENTEM

ŽÍROVÝ ÚČET U RAKOUSKO-UHERSKÉ BANKY

ČÍSLO ÚČTU POŠT. SPOŘITELNY 140.273

**Velmi výhodné a naprosto bezpečné úročení kapitálů
skýtají vkladní knížky, vkladní účty a 4½% dluhopisy Živnostenské
banky, jež možno obdržeti u pokladny**

ŽIVNOSTENSKÉ BANKY FILIÁLKY V HRADCI KRÁLOVÉ.

**která provádí i veškeré ostatní bankovní transakce
za podmínek co nejvýhodnějších.**

bankéři, patrně tak nečiní proto, že by chtěli být poškozeni; činí tak na základě střízlivých, racionálních výpočtů, majíce pevnou důvěru ve zdar naší obranné války. Za nimi tedy mohou jít zcela bezpečně i občané méně zámožní. Zjistěte zdárný výsledek IV. válečné půjčky bude i v naší vlasti nejlepší odpovědí na intriky a lži čtyřdohody.

Přibrání práce schopných osob na zemědělské práce. Místodržitelství vydalo všem obecním úřadům následující vyhlášku: Obrana vlasti povolala do zbraní nesčetné množství mužských pracovních sil ze zemědělských kruhů, takže se na venkově stále více pocítuje nedostatek zemědělských pracovních sil. Následkem tohoto úbytku, povážlivého pro zajištění co možná nejvýdatnějšího výsledku sklizně, jest příkazem nutnosti, aby k zemědělským pracím byly přibrány veškeré práce schopné osoby, a to i ženy, v míře co nejrozsáhlejší, bez rozdílu, požívaj-li vyživovacího příspěvku čili nic. Povinnost veškerých v obci se zdržujících osob mužského i ženského rodu vykonávat v obci k nařízení komisí pro žně a k obdělání polí práce žňové a spojené s obděláním polí, jest vyslovena v ustanoveních § 3. min. nař. ze dne 5. srpna 1914, kde jsou také úplně vypočteny veškeré výjimky z této povinnosti. Neuposlechnutí odůvodněných příkazů žňových komisí podléhá trestu až do 200 K nebo vězení do 14 dnů, který vyslovuje politický okresní úřad. Stran přibrání příslušníků mobilisovaných osob, oprávněných k státní podpoře, k zemědělským pracím, poukazuje se opětovně k tomu, že výdělek pracovní mzdů účastí v zemědělských podnicích nesmí mít za následek ztrátu nebo zmenšení vyživovacích příspěvků. V zájmu bezvadného postupu prací spojených s obděláváním polí ukládá se všem obcím a žňovým komisím, aby předchozí vývody vhodným způsobem vyhlásily a — odepře-li se dobrovolné pomáhání při pracích s obděláváním polí

spojených, aby použily svého práva uložit práce schopnému obyvatelstvu obojího pohlaví, by pomáhalo při obdělávání polních prací, a aby každý případ neoprávněného odepření práce ihned oznámil příslušnému politickému okresnímu úřadu za účelem zavedení trestního řízení. Ženy, ošetřující nebo opatřující malé děti, jsou sprostěny povinnosti konati zemědělské práce, není-li možno nějak postarati se o děti ty. Naproti tomu musí se ke konání zemědělských prací uvoliti všechny osoby, které mohou jít do práce vzhledem k svému zdravotnímu stavu nebo tělesné síle a svým rodinným poměrům.

»Avanti« o papeži. Hlavní list italských socialistů, v Itálii »Avanti« uveřejnil až nápadný článek o papeži - sprostředkovateli míru. Nápis článku vzbuzuje úžas: »Il probabile trionfatore« (Pravděpodobný vítěz). V článku, který podepsal »Carneade«, praví: »Nechci mluvit o válkách, nýbrž o neutralitě a to o nejneutralnějších ze všech mocných tohoto světa. Jeho sílu tvoří právě neutralita, což je nejpádnejším důvodem, proč Benedikt XV., neboť o něm mluvím, bude konečným vítězem. Nejsmí prorokem ani synem proroka, ale dovolíte-li, pane censore, mohl bych podati několik myšlenek, které mi po delší dobu nejdou z hlavy. Nejsou to vidiny, nýbrž prosté úvahy, které každý, kdo není právě slepý, ve skutečnosti může prozkoumati. Tedy: dříve nebo později přijde doba — kdy válčící národové zemřou. A co potom? Právě potom bude třeba prostředníka trpělivého a obezpečného, který po prozkoumání půdy u toho neb onoho zaklepe a strany pohne ke schůzce u zeleného stolku, aby se pokojně dohodly o dalším. Ale která veličina mohla by pohnouti válčící, aby složili zbraně? Dle mého skromného názoru musela by ona veličina mít tyto vlastnosti: Nesmí o ní býti od válčících pochybováno, musí mít dostatečnou váhu k pronesení rozhodného a přesvěd-

čujícího slova a konečně nesmí sledovati vlastních zájmů, odporujících smírnému vyřízení. Která veličina země vyhovuje všem těmto podmínkám, bez nichž zahájení jednání mírového je nemyslitelné? Není to předně prezident Unie, poněvadž tamější boháč válkou získávají a ničeho nemohou ztratit, pak on sám, jak se zdá, je tajně nakloněn jedné z válčících stran. A z Evropy: Král španělský drží k čtyřdohodě a královna nizozemská k Německu a oba jsou přímo nebo nepřímo spřízněni s dvory válčících zemí. Postavení Dánska a Norvéžska není právě závidění hodné a švédský král zadal si ústy svého prvního ministra. Zbývá Švýcarsko a papež. Pro Švýcarsko by mluvilo mnoho: hraničí s několika válčícími zeměmi, je velkomyslné v pohostinství ke všem, vyznamenalo se v dobročinnosti a proto ve Švýcarsku mohl by se odbyvati mírový sjezd. A snad tam též bude. Ale s tím se musí Švýcarsko prozatím spokojiti. Neboť ještě může některému z válčících států napadnouti rozšířiti hranice Švýcarska. Rovněž schází Švýcarsku patřičná váha k pronesení rozhodného a slavnostního slova. Zbývá tedy jen papež. A on zdá se mi, přes všechno mluvení jiných, že zůstal neutrální. Jeho království není s tohoto světa. Jeho slovo váží něco u vyšších i nejvyšších. Nesmí se přehlédnouti, že nitky církve katolické jsou tak rozvětveny, že zabíhají do všech států světa. Duch náboženský i po této válce bez odporu zmohutní. Z toho všeho jen papež zdá se nejpovolanějším, aby s olivovou ratolestí ukončil krvavý boj v Evropě. Ještě něco: Lidská společnost dobře ví, že socialismus po vojně mocně bude zkvétati a zmohutní více než před tím. Jakého nového prostředku bude třeba užiti proti tomuto jedu? Nového těžko. Jedno je však jisto. Při volbě mezi katolicismem a socialismem zvítězí katolicismus. A bude to zcela správné a důsledné.« — Po několika poznámkách končí Carneade: »Dovolím si na

Feuilleton.

Rady mladému muži.

Ve spisech Vauvenargueových, o němž již tuto byla zmínka, vedle kapitol »O poznání ducha lidského«, »Úvahy a zásady«, »Úvahy kritické« nachází se též jedenáct kapitol, nadepsaných »Rady mladému muži«. Pro zajímavost je tuto uvádím, jako zdůraznění pronesené jeho sentence: »První jarní dny nemají tolik vděků jako rodící se ctnost v mladé duši.«

I. O důsledcích v chování.

Jak bych litoval, drahý příteli, kdybyste osvojil si zásady vám škodící! Vidím s politováním, že zavrhuje se jakousi radostí to, co přirozenost vám dala. K necti je vám rozum, který by měl být k necti těm, kterým se nedostává. Nedůvěřujete si a vznešenosti své duše a důvěřujete špatným příkladům. Jste tedy přesvědčen, že s duchem plným ohně a s povýšenou povahou mohli byste žítí nečestně, ve změkčilosti jako pošetilec a frivolník? A kdo vám ručí za to, že nebude vámi opovrhováno ani v této kariéře, když jste zrozen pro něco lepšího?

Kdo by byl pěstoval ctnost, kdo by se byl snažil o dobré jméno nebo o štěstí cestami smělými, kdyby byl čekal, až pochvala ho k tomu vzpruží? Lidé obyčejně přiznávají zásluhu jiným až zcela na konec. Ti, které pokládáme za své přátele, jsou často poslední z těch, kteří s námi sdílejí souhlas. Vždycky říkalo se, že nikdo nepožívá důvěry mezi svými; a proč? Poněvadž velikáni pokračovali jako my. Ti, kteří znali jejich nedokonalost při počátku, představují je sobě vždy v této první neúplnosti a nedovedou snést, aby tito povznegli se z domnělé rovnosti, ve které s nimi, jak věřili, byli: cizí lidé však jsou spravedlivější, na konec pak zásluha a odvaha vítězí nade vším.

II. Kdo jest nazýván roztomilým.

Chcete se rád dovědět, milý příteli, koho ženský svět často nazývá roztomilým? Tot člověk, jehož nikdo nemihuje, který miluje pouze sám sebe a svou zábavu a činí to nestoudně svým řemeslem; člověk důsledně neužitečný jiným lidem, jenž je hřmenem malé společnosti, kterou tyranisuje, je marnivým, výhodným, zlomyslným zcela zásadně; duch lehký a ničemný, nemající pevného vkusu, necenící věci a nehledající je nikdy pro ně samé, leč pouze z nějakého ohledu, činící vše okázale; namlouvajíc sám sobě, že všechny tyto věci nezasluhují, aby se jimi kdo zabýval; činící nicméně nároky na všechno a mluvící o všem bez ostychu; jedním slovem řulpas bez ctností, bez vlohy, bez ctižádosti, jenž nehledá v ničem leč co se mu líbí a jenž hlavní zásluhou pokládá si obracet neustále ve směšnou stránku vše to, co našel na světě vážného a účtyného.

Dejte proto pozor, abyste tento malý kroužek opovážlivců nepokládal za svět; lidé takto domýšliví zmizí tak rychle jako jejich způsoby, a na řízení světa nemají více podílu než jako kejkliři a tanečníci na provaze: jestliže náhoda dopřeje jim na některém jevišti nějakého úspěchu, jest to hanbou pro národ a zhámkou úpadku ducha. Je dobře zřící se přízně, měla-li by býti jejich podíllem; ztratíte tím méně než se myslí: oni budou mítí postavení, vy budete mítí nadání; oni důstojnost, vy ctnost. Chtěli byste dosáti jejich míst za cenu jejich lehkomyšlnosti a cestou jejich ničemných nástrah? Marně byste se pokoušel: je právě tak nemožné napodobiti hlupství jako opravdovou ctnost.

III. Nedati se zastrašiti pocitem svých slabostí.

Nechť vás, milý příteli, pocit vašich slabostí nečiní sklíčeným. Čtěte o velikánech: omyly svého dřívějšího věku, zastíněné slávou svého jména,

dosvědčili sami do jisté míry. Oni nás poučili, že pod sluncem všechno jest marnost; zkusili na sobě, jako všichni jiní, co jest povznášeti se, ponížovati se a zabývati se věcmi nepatrnými; stokrát zklamali se ve svých úvahách a domněnkách; dostalo se jim hlubokého pokolení tím, že octlí se v nepravu se svými podřízenými; chyby, jež tajili s největší úzkostí, často jim vyklouzly: tak byli zdoláni ve stejné době svým svědomím i veřejným míněním; jedním slovem, byli to velikáni, avšak byli lidmi a bylo jim snášeti jejich chyby. Můžeme utěšovati se, že zakoušíme jejich slabosti, jestliže cítíme v sobě odvahu pěstovati jejich ctnosti.

IV. O užítu družnosti.

Milujte družnost, drahý příteli; ona činí ducha poddajným, jemným, skromným, přístupným, ona máví marnivost, a při volnosti a upřímnosti skýtá moudrost, jež nezakládá se na klamném duchu, nýbrž na nepochybných základech zkušenosti. Kdo nevystupuje ze svého nitra, jsou strohého života; oni bojí se lidí, jichž neznají; vyhýbají se jim, skrývají se světu a sobě samým, srdce jejich jest vždy uzavřeno.

Dopřejte své duši více rozmachu a nebojte se docela následků; lidé jsou tak uzpůsobeni, že jednu část věcí sdílených nechápou a druhou lehce zapomínají. Uvidíte jinak, že kroužek, v němž strávili jsme své mládí, mizí poněkud: kdož jej tvořili, vzdalují se a společnost se obnovuje. Tak vstupujete do nového kroužku zcela poučen: neboť jestliže osud postaví vás na místo, kde by bylo nebezpečno býti sdílným, budete mítí dostatek zkušenosti jednati samostatně a bez pomoci. Budete uměti uživati lidí a jich se stíci. Vy je poznáte; dospějete konečně k moudrosti, kterou bážívali lidé chtěli osvojit si předčasně a která v jejich nitru ztroskotala.

A. V. Chodovický.

haneč prorokovati: Dejte tomu, že to dopadne tak, jak uvedeno, pak uveřejní Gabriele d'Annunzio, poslední svůj žal: »Obelamucení zednář.«

Na osvětlení a raněné vojny, sloty a vědy, lavat. Červený kříž a nezaměstnané katolické dělnictvo rádi dále věnujete P. T.: Nejmenovaný z Hradce Král. K 19.54. nejmenovaný z Chocně 2 K. — O další sbírky a dary na adresu Zemského svazu katol. Orla v Hradci Králové se prosí.

Podávání žádostí za sprostění rolníků atd. V posledních měsících se stalo zvykem, že mnoho žádostí o sprostění rolníků nebo zemědělských a lesnických zřizovatelů nepodává se prostřednictvím politických okresních úřadů, jak je předepsáno, nýbrž přímo c. k. ministerstvu orby. Také se často přihází, že žádosti o sprostění se podávají přímo u c. k. ministerstva války. Veškeré politické úřady byly na základě výnosu c. k. ministerstva orby ze dne 23. března 1916 vyzvány zájemníky co nejdříve upozornit na to, že tento postup zadržuje jenom vytváření těchto žádostí, poněvadž c. k. ministerstvo orby není s to, takové žádosti dále zaslati vojenským úřadům, nýbrž musí si vyžádat zprávu příslušného okresního úřadu. Rovněž c. a. k. ministerstvo války musí teprve konati šetření o takových žádostech. Je tedy v zájmu stran samých, aby žádosti o sprostění podávaly u příslušného politického úřadu. Aby se tyto výhody co možná nejvíce rozšířily, žádají se obecní úřady, aby bezodkladně zařídily, by zemědělské obyvatelstvo v obcích bylo upozorněno na jediné správnou cestu, která může vésti k dosažení sprostění.

Ošetřovatelky z povolání. Škola pražského nemocničního fondu k ošetřování nemocných s vyučovacím jazykem českým a takovátě s vyučovacím jazykem německým, s podporou státní při všeobecné nemocnici v Praze vynesem c. k. ministerstva vnitra ze dne 4. června 1914 č. 6122 zřízená, otevře se v nejbližší době.

Obě učiliště spravována budou ředitelem c. k. všeobecné nemocnice v Praze a hlavním úkolem jejich bude, aby ve dvou letech vycvičeny byly ošetřovatelky nemocných z povolání duchovního neb světského stavu. Na místě dosavadního výcviku empirického má nastoupiti obsáhlé systematické praktické a theoretické vyškolení vynikajícími odborníky učitelskými.

Značky duchovního stavu zůstanou po dobu školní ve svazku svého řádu. Pro světské žáky každé školy zřídí se vlastní internát školní, který kromě jednotlivých místností pro žáky zvláště bude mít zejména jídelnu, společenskou místnost, knihovnu a koupelnu.

Žačky světského stavu, které nemohou býti ubytovány v internátech školních, nebudou přijímány.

Oněm uchazečkám, jež se zavázaly reversem, že po dvouletém výcviku a dále po dosažení státního diplomu vstoupí nejméně na 3 léta do služeb všeobecné nemocnice pražské za ošetřovatelky nemocných, při čemž se jim zajistí příslušné požitky (pokud se týče nárok na výsluhné podle příslušných norem), poskytnou se bezplatně výcvik, vyučování ve školním internátě, strava, služební oděv, práni prádla, dále lékařské ošetření zubů a kdyby onemocněly, i lékařské ošetřování nebo zaopatření v nemocnici, ostatním žačkám ubytovaným se zaopatřením v internátě jest za to platit v prvním roce školním poplatkem 70 K měsíčně.

Za žáčky přijímají se dívky a paní, jež
1. jsou státními občankami rakouskými,
2. dokonaly 18. rok svého věku a jsou-li nezletilé, svolné prohlášení otce nebo poručenského úřadu,
3. prokázaly bezúhonný život,
4. mají tělesnou a duševní způsobilost pro ošetřovatelské povolání,
5. prokázaly, že s úspěchem vychodily měšťanskou školu, nebo že mají přiměřené vzdělání všeobecné
6. a nemají na starosti nedospělé dítě nebo vedení vlastní domácnosti.

Žádosti za přijetí, jež jest tedy doložit domovským listem, křesťanským nebo rodným listem (jsou-li nedospělé, prohlášením o svolení otce nebo poručenského úřadu), úředním vysvědčením o bezúhonném chování, vysvědčením o úspěšném absolvování měšťanské školy nebo doklady pokud se týče údajů o všeobecném vzdělání jinak dosaženém, výpisem běhu života, vysvědčením o případné dosavadní činnosti, jakož i vysvědčením očkovacím, pokud se týče vysvědčením o opětovném očkování, podati jest bezodkladně u ředitelství c. k. všeobecné nemocnice v Praze.

Mezi uchazečkami přihlášeno bude v první řadě k takovým, jež se dobrovolně zavázaly reversem, že v případě úspěšného výcviku po eventuelním dosažení diplomu nabídnou se na dobu nejméně 3 let za přiměřenou náhradu zastávají při epidemických a ve válce službu ošetřovatelky nemocných a raněných.

Odborný výcvik na škole pro ošetřování nemocných skládá se z roku učebního a z roku zkoušebního.

Žákyň mají po dobu učebního roku název »žákyň ošetřovatelství«, po uplynutí učebního roce »ošetřovatelka na zkoušku«.

Po učebním roce jest žákyní ošetřovatelství podobit se zkoušce. Ošetřovatelky na zkoušku budou zaměstnávány na odděleních a klinikách. Ošetřovatelkám na zkoušku, které učiní žádost požadavkům na ně kladeným, zejména pak také prokázají potřebnou zvláštní spolehlivost a důvěryhodnost pro ošetřování nemocných z povolání, přizná se právo na připsání ke státní zkoušce diplomové. Diplom o zkoušce s úspěchem vykonané opravňuje k užívání titulu »diplomovaná ošetřovatelka nemocných«.

Velkonoční dárky raněným, ošleplým a jinak postiženým vojákům. Žádá se zdatně, aby všude tam, kde byla podávána a její výměla aby byl zaslán na adresu: Zemský svaz katol. Orla v Hradci Králové, jež bude vše veřejně kvitovati a každému dárci zašle řádnou stvrženku. Zaplatě Báh za každý dar!

P. T. farním a vikariát. úřadům
pro letošní visitace a sv. birmování

nabízíme u nás vydanou a velice zdařilou reprodukcí perokresby od mistra Švabinského: J. Exc. nejdp. biskup

Th. Dr. Jos. Doubrava.

Ve formátě 67 x 51 stojí pouze K 4.-

Menší obraz, dle fotografie knižtisk. provedený, v pěkném passe-partout ve formátě 40 x 47 za K 1.30.

Malý obraz, zvláště vhodný jako upomínka pro děti při sv. birmování, po 14 hal., 50 kusů za K 5.-, 100 kusů za K 8.-

Pohlednice s obrazem Jeho Exc. jednotlivé po 8 hal., 100 výtisků za K 5.-

Jako protějšek nabízíme dle orig. obrazu velice zdařile provedenou reprodukcí světlotisku: Jeho Svatost

papež Benedikt XV.

Formát obrazu 67 x 51 cm, stojí pouze K 5.50.

Rámy
k obrazům obstaráme v cenách levných.

Dále doporučujeme:

Poučení o generální visitaci 50 h.

Orationes in visitatione canonice generali recitandae 30 h.

Matrika birmovaných s přídělkem, arch 10 h.

Birmovací listky, s latinsk. textem, 100 výtisků 35 h.

Objednávky vyřizuje

Družstevní knihkupectví
v Hradci Král., Adalbertinum.

Kulturní jiskry.

Dr. Antonín Podlaha, metropolitní kanovník a spisovatel v Praze, byl jmenován členem České akademie. Soupis archeologických památek, Posvátná místa král. Českého, Český slovník boho-vědný, Vzdělávací knihovna katolická jsou asi hlavní body jeho spisovatelské činnosti. Jeho neméně proslulí i obětavost dokumentuje nejlépe 7 vydaných svazků »Posvátných míst král. Českého«, dílo monumentálně založené, umělecko-historickým hlediskem daleko jiné představující. Výborný historik, vzácný znalec umění výtvarného, osobně šlechtitný a dobročinný muž bude Akademií české ozdobou.

Užší výkonný výbor Společnosti katolické strany české konal dne 6. dubna t. r. svou první schůzi za účasti 15 členů. Předseda býv. strany křesťansko-sociální pan Fr. Šabata schůzi zahájil a po uvítání zástupců obou spojených katolických stran požádal J. M. p. probošta Th. dra Buriana, aby převzal čestné předsednictví a řízení schůze. Po vyřízení formálních bodů programu podal Msgr. prof. dr. Kordač návrhy na úpravu vnitřní organizace strany, jež byly přijaty. Pojednání pak o poměru strany k ostatním stranám českým a o stanovisku politického soustředění českého národa. Na konec schváleno, aby nadále pro novou spojenou katolickou stranu českou zůstaly dosavadní místnosti bývalé české strany křesťansko-sociální ve spolkovém domě paláce »U zlatého klásku« (bývalý palác Schwarzenbergův) v Praze II., Spálená ul. 15 n., kamž nutno též veškerý dopisy na stranu říditi.

Obrana.

Kamil Krofta o Sedlákově »M. J. Husovi«. Konečně promluvil vážně a obsáhlě o Sedlákově souborném díle povolaný historik, jemuž ovšem nelze vytknouti jakýkoli sklon ke klerikalismu. Krofta v 1.-2. sešitě »Českého časopisu Historického« letošního roku píše, že práce Sedlákově nemohla překvapiti ty, kteří znali autorovy studie přípravné. »Překvapiti mohl leda

imponující rozsah spisu — přes půl osma set stran — a množství pramenův příloh, které vyplňují bezmála polovinu knihy. Tyto přílohy spolu s bohatým aparátom poznámkovým, jímž je vypraven text spisu, ještě více však ony přípravné studie, svědčící o několikaletém soustavném a průnikavém badání v hlavních sbírkách rukopisných památek doby Husovy, o důkladném studiu listiných i jen rukopisných dochovaných spisů jak Husa samého, tak jeho přátel a protivníků, o podrobném jich srovnávání mezi sebou navzájem i s eizími jich předlohami, zvl. se spisy Viklefovými, nedopouštějí ani chvilky pochybovat o tom, že tu jde o dílo vážně obohacující naše dosavadní vědomosti o Husovi a jeho době. A budiž hned pověděno, že v tom je také největší jeho síla, hlavní a neopurný jeho význam... Stejně jako část jednajší o době před Husem, také vlastní jádro knihy zabývající se Husem samým podává mnoho nového. Ale mezi oběma částmi knihy je v tom značný rozdíl. Kdežto pro dobu před Husem Sedlák podává jen některé takřka mimochodem sbrané přehledky a skoro nikde nepodniká hlubšího studia jednotlivých zjevů a otázek, studuje vlastní dobu Husovu mnohem soustavněji a důkladněji; nepřestává na pouhém sbírání a uveřejňování nové látky, nýbrž se pokouší také o řešení některých otázek speciálních. S hlavními výsledky své několikaleté, svrchované záslužné a důležitými nálezy bohaté práce v tomto oboru seznámil nás Sedlák již předem v rozličných studiích... Ale kromě toho nacházíme i tu ještě některé věci Sedlákem před tím jinde nepublikované. Jsou hlavně v přílohách... V textu těch částí knihy Sedlákovy, jež se zabývají Husem a jeho dobou, nenacházíme významnějších poznatků věcných, jichž bychom neznali z jeho předchozích studií. Jejich výsledků, jichž tu je arci užito, netřeba tu jednotlivě uváděti... je však záhodno všimnouti si zase pracovní metody Sedlákovy, jak se jeví v těchto částech knihy. Po té stránce tyto části vynikají nad část jednajší o době před Husem tím, že jsou založeny veskrze na přímém a velmi důkladném studiu pramenů, hlavně ovšem spisů samého Husa, jeho přátel a odpůrců. V tom kniha Sedláková překonává jistě všechny starší spisy o Husovi a jeho době a je to jistě velká její přednost.

Krofta vytýká, že Sedlák přezírá některé důležité soudobé výzkumy doby husovské a pokračuje: »Náhradu za toto přezírá literatury, jehož arci nikterak nelze schvalovati, možno spatřovati v novosti obsahu, již kniha Sedláková vyniká měrou neobyčejnou. Neplatí to o všech jejích částech stejně... Zato podstatně obohacuje kniha Sedláková naše vědomosti o vývoji Husových názorů filosofických a náboženských. R. zbořem postil i jednotlivých kázání, universitních kvestí i jiných projevů Husových snaží se Sedlák rozřešiti otázku velmi důležitou, ale také nesnadnou a dosud vážněji neřešenou, kdy a jak Hus dospěl k názorům, jež se mu staly osudnými, jak se názory ty v jeho duši měnily a vyvíjely... Rovněž nové a cenné je, že Sedlák skoro u všech Husových spisů latinských i českých podrobně zjišťuje jejich předlohy ve spisech Viklefových... Mnoho nového a cenného podává dále kniha Sedláková tím, kde jedná o literární činnosti a názorech Husových přátel a odpůrců... Husovo okolí se svými anamaly a názory objevuje se nám tu daleko jasněji, než jsme je znali dosud, a jmenovitě zjev Jakoubkův dochází tu zasloužené pozornosti... I tu všude je leccos pochybného a snad i nesprávného, ale úhrnná suma a hodnota nových poznatků, jež jsou uloženy v knize Sedlákově, je bez odporu účtyhodná.«

Knihy přý není dokonalou vědeckou syntézou našeho vědění o Husovi. »Nieméně jako soubor neobyčejně hojných a důležitých nových poznatků, získaných několikaletou soustavnou a vzorně pilnou prací autorovou, zasluhuje si nejen bedlivé pozornosti badatelů husovských, nýbrž i vědeckého uznání.«

Kroftovy výtky. Vážený kritik prospívá jen věd, jestliže zdůvodňuje některé Sedlákovy omýly v informacích významu pro obsah knihy podružného. Tak na př. poučuje, že Oyta v letech 1377—1382 nebyl v Praze, nýbrž v Paříži. Spis »De equalitibus« byl sepsán nikoliv od Vojtěcha Rádkova, ale od Matouše z Krakova. »Kuneš z Vilce« byl vlastně známým Kunešem z Třebovic. Tyto i jiné věcné opravy přijme jistě i Sedlák vděčně, protože mu jde vždycky o pravdu. Jinak však nutno hleděti na Kroftovy požadavky, o čem všem Sedlák v díle stejně již rozsáhle měl ještě psáti. Dle našeho názoru není spisu na škodu, že se v něm neopakují statě velmi obecně známé a přemleté dvacetkrát až třicetkrát ve spisech jiných. Jistě bylo autorovi protimyslné znovu konstatovat, že zprávy o interpellantu-sedlákově a stažen v Kostnici jsou vymyšleninami. Zdálo se mu nechtuno zvěšovatí počet stránek uváděním epizod zaruděných, ale celkem málo významných. Ba nechybil příliš, jestliže stručně pro-

Moravská agrární a průmyslová banka

Telegramy: Agrobanka.

Filiálka v Chrudimi.

Telefon: 48.

Akciový kapitál 14 milionů korun.

Vklady { na knížky
na běžný účet

Centrála v Brně.

Filiálky: Praha, Nám. Brod, Holešov, Kroměříž,
Mor. Ostrava, Opava, Olomouc, Třebíč.

Ukládá se co nejvýhodněji. — Ukládání možno bez výloh
složnými letky poštovní spojitostí, jež banka na požádání zdarma
zasílá.

Peněžní obchody bankovní a směnárenské všeho druhu. — Financování podniků. — Zálohové úvěry obcím a městům. — Eskont směnek, devís a účtů. —
Úhrady do ciziny a poukazy válečným zajatcům. — Koupě a prodej cenných papírů, valut a mincí. — Obchodní místo c. k. rakouské třídní loterie.

Oddělení pozemkové.

Oddělení pro zboží.

mluvil i o zjevech davových a složitých, dotý-
kajících se Husa, pokud podstata a povaha je-
jich jest důkladně probrána v četných spisech
jiných. To platí i o konci kostnickém, jehož
jednání existuje pro Sedláka výhradně potud,
pokud otovce se zabývali Husem. Název knihy
přece neslibuje vypsání doby husovské, nýbrž
líceň života a činnosti Husa samého.

Sám Krofta přiznává, že rozsah spisu jest
imponující a dále praví: «Celá pětina knihy,
textu i příloh, je věnována době před Husem.»
Tedy ta pětina spisu velikého znamená dosti
mnoho, ale Krofta obratem vytýká, že tato část
«působí dojmem veliké úryvkovitosti». Sám
přece ví, že důkladné osvětlení doby před Hu-
sem a podrobné zhodnocení předchůdců Huso-
vých by vyžadovalo trojnásobný počet stran.
Zrovna tak těžko žádati, aby ve spise, který
chtěl být stručným a obsažným, šlo bylo
promluveno o Viklefovi, o němž přece jest roz-
sáhlá literatura jinde. Sedlák nepsal pro ty,
kterým jest doba Husova zcela neznámou
pevninou.

Ale hlavní věc jest při všem toto: Krofta
všelijak zkouší, jak by mohl oslabiti
hlavní, nové vývody Sedlákovy o
činnosti Husa samého, které zlozily
vaz dosavadním romantickým legen-
dám. Nepříznivé posudky autorovy nazývá sil-
ně subjektivními; prý Sedlák nesejmoměr-
ně hodnotí pramenná svědectví dle toho, jak tato
mluví proti Husovi či ve prospěch Husův. Prý
autor nezkoumá, zdali žaloby a polemické spisy
odpůrců Husových jsou zdůvodněné, ale naopak
ohovává se kriticky k vlastním tvrzením Husovým
a Mladenovicovým. Tvrdíme však rozhodně, že
tato výtka není správná. Uvažme na př. již
tento zajímavý rozdíl. Hus nejraději osl-
ňuje a paušálně tupí osoby vzdálené, které
často nezná ani dle jména. Zato však Pálec
a jiní způsobem šetrnějším vytýkají Husovi velké
chyby do očí — a to v době, kdy jest volno
betlémskému kazateli hájiti se osb. Hus
ochotně hlásá s kazatelnou, co slyšel o l-
cházejích z Uher anebo od jiných anonymů
o kněžích cizokrajných, Pálec a soudruzi vytý-
kají věci, jichž svědky byly v Praze tisícíhlavé
zástupy. Hus podezřívá, jeho protivníci doku-
mentují. O tom by se dala napsati delší ka-
pitola. Jestliže Krofta najednou postihl příliš
subjektivní stanovisko u Sedláka, jest veliký div,
proč tento kritik anebo jeho spolupracovníci
dávno již přenesli nepokárání romantické, nižší
nedoložené výmysly liberálů, psané každoročně
k zvýšení lesku jména Husova. Na př. v témž
díle «Č. Č. H.» jest příznivý posudek o novém
husovském díle Flajshansově; ale ani slovem
není pokáráno, že tam autor uvádí neurčité a
generalisující výtky Husovy — jako pádné do-
kumenty demoralisace kněžstva XV. století.
A přece právě odborní učenci mají věděti, že
kritice nutno podrobiti i — slova Husova; vždyť
přece jest dokázáno, jak se Hus ve své zauja-
tosti často mýlil.

A zase ozývá se starý předsudek ve slo-
vech: «Zásadní stanovisko Sedlákovy, jeho
smýšlení o učitelské autoritě církevní... nejen
mu nedovolují uznati dějinný význam Husův,
ale také mu znemožňují jiné chápati Husovu
osobnost, jeho povahovou velikost a hluboký
mravní základ jeho jednání.» My pravíme obrá-
ceně, že právě historikům nekatolickým nedo-
volila jejich protikatolická dogmata poznati a
uznati plnou pravdu o Husovi. Krofta sám
mluví o těch výborných vlastnostech Husových,
které má teprve — dokázati. A že se nedokazuje
nadšenými slovy, fantasií a libovolným výkla-
dem Husových řádků, ví nejlépe sám. Sedlák
uznává dějinný význam Husův daleko poctivěji
a důvodněji než historikové jiní. Nelpi na kár-
ných slovech Husových (které pronášeli jiní
reformátoři důmyslněji), ale hodnotí jeho činnost
dogmatickou, agitaci a organizační. Ukazuje,
jakých prostředků Hus užíval; nebojí se říci,
že Hus měl při svém kárání osob dvojí loket
do toho, do kterého táhla tyto osoby se hlá-
sily. K tomu všemu měl pro sebe ještě loket
třetí. Vytýkal často konservativním kněžím
pýchu, kaceřování, naotitubání, neposlušnost
i jiné vlastnosti, které v dalších řádcích jevil

sám na sobě. Každý nestranný čtenář Husových
spisů postřehne tuto nedůslednost snadno; ale
mužové, kteří velice přenesli mluví o důležitosti
dokumentů, ostýchají se užiti důkazů těch, které
jim sám Hus podává do rukou. Teprve katolický
historik měl odvahu říci pravdu, třebaže z opa-
trnosti váhal všecko pověděti jasněji.

Mluví-li kritik o povahové velikosti Husově
a dovede-li ji chápati lépe než Sedlák, jen ať
rychle podá důkazy! Ale Krofta místo doku-
mentů hledá zadní dvířka k útupu prohláše-
ním, že chyby a slabosti Husovy jsou všo-
i, které nám Husa činí snad ještě bližším a mi-
lejší, poněvadž lidštější. Ano — ale až po
práci Sedlákově. Dříve byl Hus mudlou, proti
jehož povaze nesmělo se namítati nic. A ty
chyby, které přivedly zemi do tak děsného víru
a do nedozírné katastrofy, nebyly jenom skvr-
nami na slunci. Hus nikdy neuznal, že ve svém
boji proti konservativním přesteloval; jeho ake-
byli kruté trestání ideální reformátoři (Pálec,
Zbyněk, Stanislav atd.); nabývala vrchu hluchá
ulice, skládající se ze živlů násilnických a málo
reformovaných. Jízlivost nabývala vlády tam,
kde právě viklejší reformátoři měli utvrzovali
lásku k bližnímu. Fanatický apokalyptismus Hu-
sův, jeho soustavné antikristování — to nebyla
také chyba nepatrná; právě ti, kteří tvrdí, že
jim jde při hodnocení doby husitské o uvědo-
mění, měli by otevřeně přiznati, jak trpěl český
rozum, když obrovské davy jak na českém jihu
tak v Praze tonuly v blouznivých vizech
apokalyptismu, který vyvroholil bezohledným
a bezcitným chiliasmem.

Chyby Husovy tedy dle Krofty činí Husa
nynějším čtenářem «bližším a milejším», ale mi-
kuli — větší. Tedy Hus přece jenom nebyl
největším Čachem, protože Arnošt z Pardubic,
Karel IV., Komenský, Blahoslav a Chelčický byli
lidmi důslednějšími. Co žádali od jiných, činili
také sami. Mnoho zbudovali, přinášeli výživnou
mizu do zemlených těl.

A tak i kritika Kroftova jest nepřímým
svědectvím, že hlavní cévy Sedlákovy díla ne-
lze porušiti sebe ostřejším písečným nožkem.
Získává věda, získává uvědomělost českého lidu
tím, že o Husově akci pověděno na základě
pramenných a na podkladě slov betlémského ka-
zatele samého něco zcela jiného, než co se do
omrzení opakovalo v oficiální literatuře půl
století. Není potřeba vyvracet slova podezřívá-
vavá, k nimž chybí důkazy, dalšími odstavci
v našem listu. Napsali jsme toto jenom jako
upozornění, že nás nevěcné výtky naprosto ne-
dovedou zmámiti. A konečně nyní má také
slovo dr. Sedlák, který další doklady (i nám
známé) si ponechal v rezervě.

Stojí také za zmínku, že Krofta, vytýkaje
omyly, ani slovem se nezmiňuje, jakou zásluhu
si získal Sedlák tím, že v díle opravil dlouhou
řadu vážných omylů i předních dějepisců če-
ských.

Výborová schůze Polit. družstva tiskového

pod ochranou sv. Jana V. v Hradci Králové
bude

v úterý, dne 18. dubna 1916,
o 2. hodině odpolední

v diecézním spolkovém domě «Adalbertinuma»,
třída 18. pát. pluku, čís. 800—I. v Hradci Králové.

Dr. Frant. Reyl,
jednatel.

Dr. Frant. Šulc,
předseda.

Církevní věstník.

Svěcení v seminářském kostele. Dne 8. t. m. Jeho
Exc. nejdp. biskup vysvětil 15 bohoslovců na poděbr-
nato na Smrtnou neděli tytéž theology vysvětil na
jáhnny a vlp. Josefa Kozáka na kněze; novosvěcenec
slavil v pondělí v seminářském kostele primici.

Zprávy diecézní. Jmenování jsou pp.: Jos. Vojtěch,
farář v Úpici, vikariátním sekretářem; Lambert Vich-
farář v Dohaličkách, Fr. Bakaš, farář v Č. Skalici, Fr.
Kuhn, farář ve Slatinách, b. notář; Alois Nožička, ka-

plan na Veliši, obdržel farní synodatie. — Ustanovení
jsou pp.: Jan Dvořák, kaplan v Heřmanově Městci, za
faráře do Včelákova, Jan Vašek, farář v Nové Vsi, za
faráře do Uhelné Přibrami, Ant. Kotyza, admin., za fa-
ráře v Zámrsku, Fr. Martinek, farář v Proseči, za fa-
ráře do Sádka, Ant. Doležal, admin., za faráře na Novém
Hradci Král., Ignác Široký, c. k. pohn kurát, za admin.
v Čibuzi, Jan Kohel, koop. ve Skořenici, za kaplana do
Heřm. Městce, Ed. Matouš, admin. ve Včelákově, za
koop. do Skořenice, Fr. Reimisch, admin. v Uhelné Přib-
rami, za admin. do Nové Vsi, Jos. Krejka, koop., za
admin. v Jestbořicích. — V Pánu zesnul: Ant. Brdčák
(V Vlnu), os. děkan, b. notář, farář v Jestbořicích. † 3.
dubna (nar. 1846, vysv. 1871). — Uprázdnula se: fara v
Nové Vsi, patron. paní Teresie Mixové, od 1. dubna a
fara v Jestbořicích, patron. Emanuel Kokeš, od 6. dub-
na t. r.

Rád služeb Božích v kathedrálním chrámu Páně sv.
Ducha ve svatém týdnu r. 1916. V neděli květnou: O
půl 10. hod.: Svěcení ratolestí, průvod a slavná mše sv.
se zpívanými pašijemi. — V pondělí, úterý, ve středu a
ve čtvrtek od 6 hod. ráno sv. zpověď. — Ve středu: Ve
3 hod. odp.: Matutinum tenebrarum čili truchlivé ho-
dinky s lamentacemi. Až do večera sv. zpověď. — Na
zelený čtvrtek: V 7 hodin ráno: Církevní hodinky. O
půl 8. hod. ráno: Slavná mše sv., mezi ní svěcení olejí
a slavné sv. přijímání. Poté průvod s nejsv. Svátostí k
oltáři sv. Antonína. Umývání nohou 13 starcům, před
čímž české čtení sv. evangelia s kazatelnou. Ve 3 hod.
odp.: Truchlivé hodinky s lamentacemi. V 5 hod.: Li-
tanie u oltáře sv. Antonína. — Na veliký pátek: O půl
8. hod. ráno: Církevní hodinky. V 8 hodin: Posvátné ob-
řady se zpívanými pašijemi. Na konec průvod do Boží-
ho hrobu v kapli sv. Klimenta. (Pokud se sv. obřady konají,
není dovoleno, aby věřící od oltáře k oltáři za příčinou
libání oltářních kamenů chodili.) O půl 3. hod. odp.:
Truchlivé hodinky s lamentacemi. Kázání. Litanie u Bo-
žího hrobu v kapli sv. Klimenta. — Na bílou sobotu: O
půl 8. hod. ráno: Církevní hodinky. V 8 hod.: Svěcení
ohně, velikonoční svíce a křestní vody. Slavná mše sv.
V 5 hod. odp.: Slavnost Vzkříšení Páně s průvodem.
Když se v Božím hrobě odpovídalo «Vstaň jest této chvil-
le», počne se i v kathedrále táž píseň zpívati. Po přicho-
du do kathedrály požehnání s nejsv. Svátostí; slavné
zpívané hodinky a požehnání pontifikální. Píseň Hdu. —
V chrámu Páně Matky Boží o 7. hod. večer slavnost
Vzkříšení Páně.

Královéhradeckou bankovní jednotu v Hradci
Králové doporučujeme co nejlépe při veškerých
obchodech bankovních a uhelných. Podporujte
při každé příležitosti svůj vlastní podnik.

Zprávy místní a z kraje.

Týden Červeného kříže. Všem obecním úřadům
Správa svazová rakouské společnosti Červeného kříže
usnesla se ve spolku s válečnou pomocnou úřadovnou
pořádati v době od 30. dubna do 7. května t. r. ve
všech místech Rakouska «Týden Červeného kříže». Mi-
mo sbírky pokladničkami ne- archy sběracími mají po-
řádaný býti koncerty, představení v divadlech, kinech,
prodej zvláštních odznaků atd. a výtěžek slavnosti těch
případů má z dvou třetin Červ. kříže a z 1 třetiny
péči o mládež při pomocné válečné úřadovně. Povol-
ní k tomuto podniku uděleno bylo výnosem ze dne 18.
března č. 4988 ministerstvem vnitra. Provedení «Týdne
Červ. kříže» převzala povšechně sama správa svazová.
V nejbližších dnech obdrží obecní úřady potřebné plaká-
ty, výzvy a instrukce, dle nichž místní komitety, jež u-
stavily se v březnu r. 1915 za příčinou sbírky kovů,
provedou přípravné práce. Tímto způsobem mají býti
pro «Týden Červeného kříže» získány všechny obce a
«Týden Červ. kříže» slaven v každém místě. K návštěvám
společnosti Červ. kříže vydá zemský pomocný spolek
svůj doplňovací plakát, který bude rovněž rozeslán po-
litickými úřady. Nálep obou plakátů má se státi sou-
časně tím způsobem, že doplňovací plakát připojí se
dole k plakátu svazovému. Podrobnosti o pořádání «Tý-
dne Červ. kříže» obsahuje zmíněná již «instrukce»,
avšak úlohou obecních úřadů jest, aby samy ve vlastním
oboru působnosti co nejvíce o zdar «Týdne» se přiči-
nily, při čemž ovšem jim ponechává se úplná samostat-
nost a nejsvrchovanější iniciativa. Veškeré sebrané pří-

Česká banka filiálka v Hradci Králové

přijímá a zúrokuje vklady na knížky

4¹/₂%

vklady na pokladniční poukázky a vkladové účty zúrokuje dle dohody co nejvýhodněji.

Koupě a prodej cenných papírů, losů a valut. Výplata kuponů a obstarání kuponových archů. Inkasso tažených losů. Revise a pojištění losů proti zkrátě kursové.

Úhrady válečným zajatcům.

Prodejna c. k. třídní loterie.

spěvky budítež zaslány pak do 10. května zdejším úřadu. Odkazy pro tento týden vydané budou všem obcím včas dodány. — C. k. místodrž. rada: Smutný.

O významu svépomoci a důležitosti válečného pojištění velmi poutavou přednášku uspořádal v úterý 9. dubna v přednáškovém sále měst. prům. musea v Hradci Králové co zástupce c. k. rak. vdovského a sirotčího pomocného fondu p. Jos. Wetner, c. k. berní správce v Kolíně. Dlužno s potěšením konstatovati, že přednáška kromě zástupců státních a autonomních úřadů těšila se zejména z kruhů interesovaných žen živé pozornosti a velmi sympaticky, obsažně informativní výklad pana přednášejícího byl přijat s všeobecným potleskem. Na veliký význam svépomoci válečným pojištěním důtklivě upozorňujeme a je současnějším kruhům nejvíce doporučujeme.

Městská rada dne 10. dubna. Schválen byl protokol o schůzi aprovisační komise ze dne 28. března. — Provede se vyúčtování dodané slámy a potahů obecních na různá konta. — Panu R. Karlovi povoleno bylo postavení kolny ve dvoře jeho továrny. — Na vědomí vzaty byly přípisy zemské správní komise ohledně sprostředkování míst pracovních vyšší kategorie a ohledně licencování býků. — Výměr c. k. okr. hejmanství, aby tržní obce věnovaly zvláštní pozornost polským obchodním dobytčím a postaraly se, aby titů obchod dobytčím neprováděly v takové formě, která jako protizákonná, na zvyšování cen jest vypočítána, postoupen byl policii k provádění. — Policii uloženo bylo, aby dala zříditi laičky v sadech pro churavé vojiny. — Poukazy ve věci dědičských poplatků z pozůstalosti po vdp. Ant. Brychtovi byly schváleny. — Přijata byla oferta p. Jana Bareše, mistra tesařského, na zřízení plotu u zahrady Lutherova ústavu. — C. k. okr. fin. ředitelství oznámí se, že zemská správní komise svolila k vybírání 100 proc. obecní přírážky ke státní dani z vína na rok 1916 v Hradci Králové. — Okresní komisi pro péči o mládež propůjčeno bylo městské divadlo na koncert na den 15. dubna t. r. a Muž. odděp. spolku Červ. kříže v Hradci Králové. — Vydali se platební rozkazy na daně ze psů. — Panu A. Ippenovi povoleno bylo postavení ohradní zdi kol jeho továrny. — Schválena byla zpráva policejního úřadu o nastoupení služby výpomoc. strážníka 3. dubna t. r. — Schváleny byly různé objednávky, lesní a týdenní konsignace a poukázky pro ubytování vojska.

Školní akademie c. k. gymnasia v Hradci Králové. Dne 12. t. m. pořádalo c. k. gymnasium v sále Borromaea ve prospěch fondu pro sirotky a vdovy po padlých vojinech českých školní akademii. Program byl pestrý a pečlivě nacvičený. Orchestr ukázal zdatnost svoji v náladové skladbě Šnorové a v triumfálním vítězovém pochodu Pučkové. Dojemně přednesena báseň Flekáčková „Za tatíčka ve válce“. Pauknerovy „Modlitbky“ pro soprán solo s celým a klavírem ukázaly bohatost fonou hlasového a jeho ovládání. Partie celkové ladně splývaly s jemným průvodem klavírním. Plně a sytě zněly chlapecké sbory Malátových písní i mužské sbory skladeb Pokorného. Smyčcové kvarteto s pravým porozuměním předneslo citově založené skladby Komzákovy. Ve slavnostním zpěvu Dvořákové náležitě uplatnil se smíšený sbor, jenž ukázal svoji ukázněnost. Sbor v místech i šestihlasých přiléhá k preciznímu čtyřfručnému doprovodu. Produkce gymnasiální, byť i jen měly ráz produkci školních, domácích, vždy těšily se přízni p. t. obecnosti královéhradeckého. I tato akademie, třebaže v den všední, četně byla navštívena. Lesku slavnosti dodala návštěva J. E. nejdp. biskupa p. míst. rady Smutného, p. stát. návladního Opalky, p. fin. rady Krále, p. plukovníka Jirotky, p. kanovníka dra Reyta a mnohých jiných. Všechna čísla programu byla pozorně vyslechnuta a odměňována potleskem. Doslovem J. E. p. biskupa a p. ředitele Koflíka slavnostní tato chvíle ukončena. Pan ředitel děkova J. E. za vzácnou návštěvu a přiležitost projevovanou zvláště propůjčením Borromaea pro gymnasium. Nejdp. biskup odpověděl, že milerád tak činí a projeví touhu, aby vždy mezi Borromaeem i gymnasiem bylo to nejlepší přátelství. C. k. gymnasium přilpilo k řadě svých ušlechtilých produkcí opět jednou novou, jež slouží ústavu ke cti, sboru pak pěveckému i hudebnímu jest vzpruhou k další snaživé práci. Velmi mile působilo ochotné účinkování

vict. pl. M. Šulcové, pp. profesorů gymn. i z reálky, pp. Sahuly, Přikryla, Nmeče a Piňého, jakož i několika studujících bohosloví a c. k. pedagogia, kteří pomohli sesláti sbory a orchestr.

Čtrnáctý hudební večer, pořádaný dne 9. t. m. v pensiónátě J. V. císaře Františka Josefa I., měl průběh velice zdařilý. Hudební produkce potěšili svoji návštěvou J. Exc. nejdp. biskup, slov. p. místodrž. rada Smutný a jiní vážení hosté. Posluchačstvo bylo velice četné. Program byl velmi bohatý a věnován tentokrát hlavně skladbám Nešverovým. Jednotlivé produkce svědčily výrazně o zdatnosti školní metody cti. sester a dobrém hudebním pochopení skladeb i u mládeže, která hrála s velkým zápatem. Vysoko nad průměr svoji technikou vynikala sl. Dostálová přednesem obtížných komposic Sukových. Mladí umělci byli odměněni častou pochvalou. Hmotný výtěžek poslouží k dobru Červeného kříže.

Pisňový a klavírní koncert pl. Valouškové-Borové a prof. Heřmana v Hradci Králové dne 15. t. m. Oba účinkující umělci náležejí k nejlepším reprodukcím silám v oboru pěveckého a klavírního umění a skládili u domácí i zahraniční kritiky nespočetná uznání. Uspořádáním tohoto koncertu nesnaží se pouze ztlumočiti nejdokonalejší a nejceněnější díla klavírní a písňové literatury světové, nýbrž sledují také směr výchovný: uvádějíce výběr netypičtějších skladatelů v takovém pořadí, jak v dějinách hudby po sobě následují, snaží se na přednášených skladbách vymeziti a rozvinouti vývoj umělé písně a sólové klavírní skladby: jak povstaly, vyrůstaly a měnily svou podstatu od klasického období novodobé hudby až k moderním projevům dneška. Umění mluveného obecnostu našemu naskýtá se vzácná přiležitost, poslechnouti si a poznati v rámci jediného večera na typických a umělecky nejceněnějších ukázkách postupný vývoj písňové a klavírní hudby od nejstarších mistrů až k skladatelům nejnovějším v provedení, při němž jména obou účinkujících ručí za dokonalou uměleckou úroveň.

Ochotnické divadlo. Řadu představení po uplynulé saisoně Východočeského divadla zahájí „Klicpera“ provedením Molnárova „Pábla“ a to zcela úspěšně. Bylo na snadě, že ochotníci budou chtít podati stejné, ne-li lepší výkony než viděli jsme u činohry a proto jeví se všestranná snaha vyniknout v jednotlivostech i v souhrně. Na předním místě sluší uvést výkon p. Hrušky, jehož Dábel měl dosti účinně démonické síly a přesto zase svou eleganci salonního rutinéra nevybočoval z mezí pochopitelné přirozenosti. K němu družila se dobře Jolantha pl. Koželuhové, jež průběhem hry zbyla se počáteční nesmělostí, a Elsa sl. Richtrové. Sl. Vydrová byla poněkud krotká a prostá na „hedvábnou“ Mici. Poměrně nejslabší byl Hanuš p. Mengrův, jenž i ve chvílích nejvyšší extasy vášně musil se do ní nutit. Souhra i vkusná výprava, která nezapře školu uplynulé saisony, zasluhuje plného uznání. — K informaci širších kruhů návštěvníků divadla nutno podotknouti, že divadelní kusy, označené názvem „komedie“, nejsou leckdy totožné s veselohrami, jak tomu často chybně bývá rozuměno. Komedie hlavně u kusů francouzských a odtud i v jiných literaturách znamená takovou dramatickou práci, která osvětluje neb řeší vážné otázky společenské a kulturní, otázky mravů a mravnosti, názoru a úsudku společenského, maluje ovzduší a mravy společenské s tendencí přímo polemickou a satirickou. Je to tedy spíše drama v našem slova smyslu nebo hra ze života vůbec a tak měla by také představení ona u nás býti označována. Příklad závažného omylu viděli jsme na názvu „Chocholouše“ neblahé paměti; rovněž tak nesprávně byly označeny jako veselohry Quirryho Dobytí pevnosti a Shawův Pygmalion. — C.

Valná hromada Záložny v Hradci Králové odbyvali se bude v neděli 16. dubna o 2. hod. odp. v zasedací síni okr. zastupitelstva. Dle výroční zprávy právě vydané vykázán čistý zisk K 20.403.40, který z hlavní části dělí se dotacím fondů a odpisům. Též pamatováno přiměřenou částkou na dary. Z celé zprávy vidno, že Záložna mírným, ale jistým tempem sleduje vykázané úkoly a připravuje se na činnost poválečnou poskytáváním fondů svých.

Zemská správní komise král. Českého povolila městské obci Hradci Králové vybírání 100 proc. obecní

přirážky ke státní dani z vína a platí tedy nyní živnostníci na účet c. k. berního úřadu v Hradci Králové poštovní spojitelnou z 1 hl vína 12 K (státní daně a 102 proc. zemské přirážky) současně se 100 proc. obecní přirážkou 5 K 94 h, čili celkem 17 K 94 h.

Josef Šejvl, rodák královéhradecký, malíř. Při obnově chrámu Páně sv. Ducha r. 1869 okna opatřena jsou veskrz malovanými skly. Zvláště umělecká jest malba prostředního okna presbyteria, které zastupuje oltařní obraz Sestání Ducha sv. O výtečném tomto díle pracoval akademický malíř Josef Šejvl, rodák hradecký a Jan Quast z Prahy. Onen podal nákrety, tento je provedl. Světlost okna v šíři 1.44 m a výšší 11.65 m. Jeho skoupí působilo umělci nesmírné obtíže, které důmyslným způsobem překonal tak zdařile, že jeden z předních malířů našeho věku, Petr Cornelius, velmi pochvalně se vyslovil o jeho práci. Ve středu obrazu je Panna Maria tváře přemísné. Matku Boží obklopuje v kruhu 12 apoštolů, nad jejichž hlavami ve způsobě ohnivých jazykův a průhledné holubice v troji duhovité aureole vznášej se Duch svatý. Hlavní toto skupení jest uzavřeno v bohatý gotický rámec, který vyplňuje se nad ozdobnou podnoží a jehož obloky fialami a loubli jsou uzavřeny. Nad tímto hlavním skupením jest žehnající Spasitel, držící v levé ruce knihu života a významným alfa a omega, a po boku jeho prorokové Ezechiel a Joel, kteří sestání Ducha sv. byli předpovídali; nejvýše pak trůní Bůh Otec, jemuž dva cherubové v sněhobílém rouše se klaní. Dolejší a hořejší části vysokého okna vyplňují skvostné tapety a v kružbě jest hvězda, kterou šest hvězd obklopuje. Okno pořídit svým nákladem biskup Hanl z Křitzten. Stejně nádherná jsou obě postranní okna, nákladem král. věn. města Hradce Králové, taktéž akad. malířem Jos. Šejvlem komponovaná a J. Quastem ve skle provedená. V gotických kružbách a fialami ozdobených výklencích jest v okně při evang. straně tři obrazy, představující sv. otce církevní: Augustina, Ambrože a Ahanáše; v okně na epištolní straně je sv. Jeroným, sv. Cyril a Methoděj, zbývající část vyplněna jest architektonickými ozdobami a pestrobarevnými koberci. — V.

Ludvík Tkadleček. Je to název tendence skladby staročeské z r. 1407, jejímž obsahem jest učená a dlouhá hádka mezi milencem, hořekujícím nad nevěrou milou a zosobněným Neštěstím, které žaloby jeho vyvrací. Žalobník dává nám uhodnouti, že se jmenuje Ludvík Tkadleček, a je dle vši pravděpodobnosti i skladatelem té hádky. Rodem byl z nižší šlechty a žil ve službě dvorské bezpochyby u králové Žofie, která roku 1465 pobývala v Hradci nad Labem. Tu si zamiloval Adličku Perníkáčku, sličnou dívku z rodiny vladýcké, zaměstnaním jen topičku na knížecím dvoře. Adlička provdala se mu za jiného, odtud dlouhé hořekování a četné výtky zlomyslnému neštěstí. Jak ze skladby patrno, byl Tkadleček velice zblhlý v Písmě sv. i v klasické řeckých a římských, zhusta se dokládá Aristotelem, Platonem, Ciceronem a j. Znal mytologii a dějiny všeobecné, vládl bystrým soudem a vtipem. Skladba vyniká slohem jadrným, obratným, vyhraněným a bohatým, takže bychom skladatele jejího nazvati mohli mistrem staročeského slohu beletristického. Zasluhou Tkadlečkovou je též, že nám zachoval několik bajek, dílem vypravovaných, dílem připomenutých, několik písňů a pořekadel českých. Památku tuto vydal Václ. Hanka r. 1827 ve „Starobylých skládáních“.

Zlomyslné pověsti. Nedávno se roznášely netoliko na Hradecku, ale i jinde klepy, že prý kněží sami žádali, aby jim bylo dovoleno zastávat funkce starostů. Kteří kněží to byli, nikdo nepověděl. Také se neuvažovalo, zdali jen z osobních zájmů a takové akci jednotlivci smějí se odhodlati bez dorozumění s konsistencí. Nepřemýšlelo se, zdali kněz, jemuž v čase válečném přibýlo práce a starostí, může jen tak lehce vykonávati nový, velice zodpovědný úřad. Zlomyslná individua věřila ihned, ačkoli přece tak podstatná etapa v rozvoji autonomie by nešla pozornosti novin a byla by také včas publikována od úřadů. Rozumí se, že hned bujná fantasie našeptávala, jak duchovenstvo chce vládnouti, jak se snaží urychlit aktivní službu vojenskou taků atd. Kdybys klepate volal k zodpovědnosti, odpoví, že tendenci krátkou větou nic zlého nemyslí. — Nyní zase na Hradecku proskočily pověsti, že prý theologům jest

zakázáno vycházení ze semináře; to prý z té příčiny, aby si veřejnost nevědomla, jak velký počet akademiků se uchýlil do semináře, aby se vyhnul povinnosti vojenské. Klepe se tak pošetile, ať by školákům jazykům napadlo informovat se na místě kompetentním. Proto jest potřeba několika poznámek. Který abiturient jest odveden, toho naprosto žádost za přijetí do semináře neoprostí povinnosti vojenské. Vždyť ani nesmí být od správy semináře přijat. Proto také celá řada těch, kteří v naší diecési toužili stát se kandidáty stavu duchovenského, koná službu vojenskou. Budou přijati do semináře teprve tehdy, až to po válce stát dovolí. Nejvýraznějším soudcem jazykových jazyků jest nynější počet bohoslovců. V čase míru přibývá do I. ročníku 30—40 theologů. Nyní za války přibývá r. 1915 nových abiturientů do semináře — třináct. To jest ten „obrovský“ skrývaný počet. Při tom nikdo z předpokládaných nesrovnává, jak velké řady akademiků v čase nynějším přibývají na universitu, techniku a do jiných vyšších ústavů. Někteří z dosavadních bohoslovců dle doma při polních pracích. Všichni theologové s dovolením rektorátu se přihlásili ke službě sanitní. Jsou tedy k dispozici na zavolání. Ale nezačnou zase řeči, že bohoslovci chtějí některé sanitní vojiny postřihnouti do fronty? — Stran vycházek sdělujeme, že nyní bohoslovci nevycházejí ven ve skupinách; ať o příčině toho přemýšlejí lidé individuální, která i v čase tak vážném při setkání s bohoslovci si neoponechala různých poznámek za zuby. Lidé, kteří za větrem se shání hlavně po zábavě a pohodlném životě, kritizují zlomyslně i ty potřebné vycházky bohoslovců, bydlících v sešle budově a zaměstnaných plným studiem a každodenní delší službou v chrámech. Kdyby se takovému fanatickému kritikovi poskytl příležitost užívatí toho bohosloveckého „blahobytu“ aspoň měsíc, pak by honem vyrazil ven. Kdo chce posuzovati a srovnávati rozumně, povšimne si přece, jak velký počet jiných mužů (profesorů, úředníků, úředních služů atd.) také pracuje dále ve svém bydlísti, protože i v čase válečném jest potřeba v obcích městských a venkovských mužů, kteří pracují v zájmu veřejnosti, k obecnému prospěchu. Doba válečná vyžaduje velké energie všude; v této době také jest potřeba mírniti společenské protivy a utvrzovati v zájmu dobrého soužití snášlivost.

Tarifní kancelář Ústředny upozorňuje na následující: 1. V měsíci lednu, února a března t. r. byl tarifním oddělením Ústředny reklamován u drah na přeplatcích dopravného. Na ztrátách atd. obnos 8580 K. Železničních dokladů bylo přezkoušeno 17.000 kusů. Vyplaceno bylo drahou 3997 K. — 2. Vojenské dodávky nutno adresovati jen na vojenské úřady, jež mají dodávku převzít. Vpisování adresy špeditéra, kterému bylo svěřeno předání zásilků ve stanici určené, do nákladních listů (na př. „avisovati špeditéru v . . .“, anebo „vydati pama . .“) není dovoleno, ježto dle železničního dopravního řádu jest dvojité adresování železničních zásilek nepřipustno a dráha odmítá v těchto případech vyplacení rozdílů mezi občanským a vojenským tarifem. Dále se doporučuje, aby firmy, pověřené dodávkami pro c. a k. vojsko, zakázaly svým špeditérům, jimž světlily předání dodávek v místě určené, opatřování nákladních listů svým razítkem (tedy razítkem špeditéra), poněvadž dráha u takto orazítkovaných nákladních listů odmítá také vyplacení rozdílů oproti vojenskému tarifu. — 3. Placení cla zlatem. Dle min. nař. z 5. února 1916 č. 36 f. z. musí se clo za t. zv. přepychové zboží od 25. února t. r. hraditi jediné zlatými mincemi. Zlatem platiti se musí osobně nebo špeditérem, nikoli jako dosud prostřednictvím pošty nebo železniční správy. Také částky pod 10 K a přebytky nad 10 K nutno platiti zlatými mincemi, na něž dá celní úřad zpět v důlích mincích měny korunové.

Živnostensko-právní poradna pro manžely a zástupce narukovavších živnostníků, založená při Obchodní živnostenské a průmyslové Ústředně královéhradecké, není stále ještě zejména místními interesty častěji vyhledávána, ačkoli udílí porady v záležitostech živnostenských a obchodně-právních, daňových a poplatkových, celních, dopravních atd. zcela bezplatně každou středu od 10—12 hod. dopol.

Nedělní se v Obchodní živnostenské a průmyslové Ústředně v Hradci Králové vzhledem k číselní mifistnosti a svátkům velikonočním od 21. do 24. dubna.

Ředitelství a správám škol. Bylo pozorováno, že nepřítomností otců v rodinách uvolňuje se kázeň mezi mládeží, ježto matky namnoze nemají dosti ráznosti, aby proti přestupkům dětským a porušování povinností ostřejším způsobem zakročily. Mimo jiné bylo shledáno, že také docházka kostelní stává se nedbalější, ba že z některých rodin děti vůbec do kostela nechodí. K výchově mravně-náboženské přisluší jako podstatná část náboženské cvičení a návštěva služeb Božích tvoří s nimi nerozlučný celek. Dle rozhodnutí říšského soudu ze dne 1. července 1915 č. 350 jest návštěva kostela pro děti povinnou a zanedbávání její trestá se jako přestupek docházky školní. Dle § 48. novely školní nutno k náboženskému cvičení řádně vytknutému učitelstvu přihlížeti a tudíž je i kontrolovati. Poněvadž docházka kostelní je pro všechny děti povinná a jen v řídých případech zameškání omluveno býti může, dlužno dle § 10. řádu školního a vyučovacího a výkladu k němu opatřiti náležitý dozor, za něž sluší považovati nejen při němž každá třída má svého učitele. Nelze tudíž připustiti, aby sborová konference se usnesla na jediné osobě, jež zná jen děti své třídy. Zvláště pak v době nynější, kde tolik učitelů na školách chybí, nutno opatřiti dohled nejen silami literárními, nýbrž i učitelkami

ženských ručních prací, pokud nepočítá se škola žid. Ukládáme ředitelství a správám škol, aby dle nařízení tohoto přesně se spravovaly. — C. k. místodrž. rada: Smutný.

Aprélové přeháňky. 10. t. m. navštívil nás ledový mužové, kteří zvířili divoký rej. Ačkoli v neděli bylo počasí velice teplé, v pondělí o půl 10. hod. ráno mrazivý vítr přivál chumelenici. Ale značně vysušená půda získala tím vláhy málo. Teprve pozdější přeháňky (ve středu a ve čtvrtek) byly vydatnější, takže i při velice chladné teplotě zeleň v sadech i na poli učinila velké pokroky.

Seznam cen na týdenním trhu v Hradci Králové dne 5. dubna 1916. 1 hl: prosa 80—100 K, brambor 16 K, 1 l: jetelového semínka červeného 2.30—4.50 K, máku 2.20—3 K, 1 q: vikve 80—96 K, 1 kg: jehel 2.30 K, másla 8—8.80 K, tvarohu 1—1.04 K, cibule 40—70 h, mrkve 38—40 h, petržele 32—36 h, česneku 6—7 K, celere 40—70 h, 1 kopa: drobné zeleniny 2—2.10 K, salátu 7 K, poru 1.60 K, 1 vejce 13—14 h, 1 pár podsvínčat 108 až 146 K, 1 kůzle t—14 K. — Přivezeno bylo: brambor 29 hl, vikve 6.50 q, jetelového semínka 5.23, máku 1.63, cibule 4.62, mrkve 7.20, petržele 1.79, česneku 0.105, celere 1.19, drobné zeleniny 30 kop, salátu 5, poru 31, podsvínčat 390 kusů, kůzlat 215.

!! Právě vyšlo !!

Hvězda pokoje

32 kázání k májové pobožnosti o blahoslavenstvích Píma svatého.

Napsal a proslovil **Antonín Kaška**, děkan v Kostelci nad Orlicí.

Vydáno nákladem Politického Družstva tiskového v Hradci Králové jako číslo 26 „Knihovny Obnovy.“ Stran 120, úpravy nedělních a svátečních kázání „Pravdou ke ctnosti“ téhož autora.

Cena brožovaného výtisku K 1.70 franko.

Byla li duchovenskými kruhy přijata sbírka lidových kázání „Pravdou ke ctnosti“ a takovým nadšením, jak svědčí četné objednávky, nepochybujeme, že sbírka májových promluv neméně vřelého přijetí nalezne.

Zakázky vyřizuje

Družstevní knihkupectví v Hradci Králové.

Malé Svatoňovice. Majíce v živé paměti krásné a nezapomenutelné lody duševní, které jsme loňského roku zde zažili, chceme i letošního roku pokud možno častěji zde se sejiti a vykonati si společné pobožnosti a tak povzbuditi se k dalšímu vpravdě křesťanskému životu. Za tou příčinou konáme na Bílou sobotu večer a na další dva svátky velikonoční třídní pobožnost členů III. řádu sv. Františka. Doufáme, že této příležitosti naši terciáři co nejvíce použijí a v hojném počtu pobožnosti této se účastní.

Chlumec n. C. Odstěpný spolek Červ. kříže v Chlumci n. C. uspořádá ve prospěch Vdovského a sirotčího fondu veškeré ozbrojené moci duchovní koncert v děk. chrámu Páně na květnou neděli 16. dubna o 4. hod. odp. pod protektorem vysokorodé hraběny Nory z Kinských. Provedeny budou vynikající skladby a to: Pergolesiho „Stabat Mater“, dvě „Responsoria“ od Picky, Dvořákovy „Biblické písně“, mužský sbor z O-ratoria „Sv. Ludmila“ a Kličkova „Legenda“ č. 2 pro varhany. Umělecký program a dobročinný účel zajisté povzbudí, aby tento koncert byl bojně navštíven.

Lužec na Chlumecku. V neděli 9. dubna měl u nás ve škole o půl 3. hod. odp. poučnou přednášku „O důležitosti válečného pojištění a svépomoci“ p. učitel Karel Šrám ze Zábědova. Přednášející velice se zaměřoval svým sympatickým a taktickým vystoupením a přednáškou upoutal shromážděné skoro vesměs ženy, které po Křížové cestě z kostela odebraly se do učebny školní. Za obec účastnil se pan radní Fr. Beran, za školu p. Jan Jor. učitel. Po ukončení přednášky ihned několik žen přihlásilo se k pojištění. Panu přednášejícímu touto cestou vzdáváme srdečné a upřímné zaplácí Pán Bůh!

Jestbořice u Pardubic. Dne 3. dubna zemřel zdejší duchovní správce, osobní děkan Ant. Brdčák. Byl rodákem z České Rybné (okr. hejtm. Lanškroun), mládí však prožil v Sopotnici u Potštýna. Na kněze byl vysvěcen r. 1871 a po krátkém pobytu ve Svojanově byl delší dobu kaplanem v Kostelci n. Orli. V době, kdy tam působil — nač často rád vzpomínal — asistoval při křtu komtesy Chotkovy, pozdější vévodkyně z Hohenbergu. V jeho pozůstalosti nachází se také list jejího otce hraběte Chotka, tehdejšího vyslance v Belgii, v němž se zesnulý diplomat zmiňuje také mimo jiné i o české politice. Potom se stal farářem v Chlumech a nato v Jestbořicích na patronátě téhož hraběte Chotka. Zde pobýl právě na den 25. let, neboť 2. dubna 1891 se př-

stěhoval a 2. dubna 1916 v 70. roce věku o. a. zemřel. Rád se slovy: „Máte všechny listiny v pořádku?“ a poslézím „S Bohem!“ rozloučil se s tímto světem. — Oudálosti farář na jeho vzpomínání a věčnost a hleďme, poznávaje jeho spravedlnost a ocelující i jiné jeho přednosti. Memňoval přiřizoval sevalch projevů ctnu, ab byty přece okamžiky, kdy řesouci se hlna a slza, jež se v oku zatřpytila, ukázala jeho dobré, ryzí srdce, které nikdy nechtělo jinému ublížiti. Posledních šest let stížen byl zlou chorobou, kterou však dovedl statečně a se vzornou trpělivostí snášeti, nikomu si nestěžuje a nikomu nejsa na obtíž. Posledním jeho přáním bylo, aby na něho pamatovali ve svých modlitbách jeho osadáci, které on tak dlouho vychovával a k Bohu vedl. R. i. p. — Pohřbu s. t. m. sečastnlo se 21 kněží, mezi nimi 2 jeho spolužáci, p. farář Lelčák a p. děkan O. Richter z Morašic, který měl promluvu. Pohřební právo vedl vsdp. Al. Broul, bisk. vikář. Z civilních hostů sluší jmenovati patronální pány p. velkostatkáře Kokeše s choť a p. okr. škol. inspektora Fr. Svobodu z Pardubic.

Mimořádný čas těžkých chvílí lidstva nynějšího zajisté vzbudí též při velkém počtu sirotků mnohá nová dobrodince. O dobrotvou podporu prosí správa sirotčince sv. Františka ve Slatinanech u Chrudimě.

Záložna v Hradci Král.,

Janské náměstí č. 168.

Vklady na knížky 4%.

Půjčky. — Úvěry osobní. — Zálohy. — Diskont účtů a směnek.

Různé zprávy.

Zápis do I. třídy dívčího vyššího reálného gymnasia s právem veřejnosti na Král. Vinohradech. Korunní tř. č. 4. pro příští školní rok 1916—17 bude konán zcela pravidelně jednak na konci tohoto školního roku před prázdninami, jednak po prázdninách 16.—18. září 1916. — V tytéž dni konán bude zápis do dívčí dvojitěhládní obchodní školy, do praktického kursu ke vzdělání vychovatelek a jednoletého kursu ke vzdělání industriálních učitel pro školy obecní i měšťanské. Přihlášky přijímají se denně. Prospekty ochotně zasílají Školské sestry O. S. F.

Dvoji censura v redakci berlinského »Vorwärtsu«. »Nár. Listy« sdělují: Pojednávajíc o krisi v sociální demokracii v Německu, konstatovali jsme, že ústřední orgán této strany berlinský »Vorwärts« staví se po bok opisnické menšiny. Toto stanovisko redakce »Vorwärtsu« většině nebylo dlouho vhod, nyní však učinila proti tomu rázné opatření. Tiskárna »Vorwärtsu« odmítla »Vorwärts« sázet a tisknout tak, jak redakce nařídila. Stalo se tak při uveřejnění provolání menšiny, když tato se ohrazovala proti obvinění projevu většiny, že porušuje disciplinu stranickou: ředitel tiskárny soudruh Fischer nařídil vůči opatření redakce, že provolání menšiny nesmí být zařazeno na první místo v listu, nýbrž na místo vedlejší. Proti tomuto zasahování tiskárny do právomoci redakce »Vorwärtsu« protestovala krajská konference strany soc.-demokratické v Berlíně, načež předsednictvo strany, jež má v rukou většinu, vykládá ve »Vorwärtsu« obšírně, že »Vorwärts« podle organizačního statutu je povinen sloužiti jednotě a disciplíně ve straně. V důsledku toho představenstvo strany nařídilo a nyní provádí svým plnomocníkem censuru v sa-zárně »Vorwärtsu« tak, že všechny nepohodlné projevy redakce prostě ze sazby vyhazuje. Podléhá tudíž »Vorwärts« dvoji censurě: státní a předsednictva strany.

»Právo Lidu« dovolává se v článku nadepsaném »Vážné slovo« posledního čísla berlinské mezinárodní korespondence, z něhož poprvé určiti se dovídá, že do propagandy provozované prof. Masarykem v cizině ve prospěch čtyřdohody bylo zataženo i několik osob. vydávajících se za zástupce soc. demokratického hnutí. »Považujeme za účelné tento fakt přímo konstatovati, píše »Právo Lidu«, ježto již prostě klidně konstatování před veřejností, která skutečný stav věcí zná, jest nejlepší, nejučelnější a nejpádnější ilustraci, jakými prostředky a vědomými nepravdami operují jednotlivé osobnosti, které se se svou odvahou a zodpovědností za války utekly do bezpečnosti, do ciziny a pracují tam ve prospěch tamních majitelů moci. Ze zpráv berlinské korespondence máme dojem, že Masaryk nyní v cizině opakuje pokus, který se mu doma nezdařil, dostati jednotlivě za hranicemi žilici české soc. demokraty a snad i spolky do svého vlivu a učiniti z nich účastníky svých plánů. Do jakého stupně se mu to podařilo, nemůžeme posouditi, neznajíce dalších fakt. Ale z fakt uvedených v berlinské korespondenci plyne, že kruh lidí nesoudných a nezodpovědných se neustále zvyšujívali celé naší strany, aby přimými lžemi o ní zvyšovali cenu vlastních zásluh o zájmy čtyřdohody. Principiálně programické stanovisko a vlastenecká povinnost naší strany vůči státu ne teprve ve válce, nýbrž již dlouho před ní jsou tak jasná a nade všechny pochybnosti povznese-ny, že by bylo pod naší důstojností ztratiti i jen jediné slovo pro nějaké vysvětlování. Právě proto však, že naše základní stanovisko a metody jsou tak jasná a precizní, že jsou zvláště známy i válečným štvárcům ententy a jimi nenáviděny, právě proto jest na levě, na

jaké šlovy stojí oči lidí, jakého jsou charakteru a jaké pohledy je vedly, lidé, kteří dnes co sežesodpovědným způsobem v cizině znevažují svémocná jména jak naši strany, tak i celého národa.

Z říšské konference německé soc. demokracie v Bismarcku. Konference strany konána od 25.—28. března za účasti 246 důvěrníků z 9 korunních zemí. Die zprávy „Arbeiter-Zeitung“ z 9. t. m. referent dr. Adler projevil radost nad shodou v německé straně, ale obrát soc. demokraté polských prohlásili za politickou chybu. Prý tedy jediná německá soc. demokracie jest jednotně organizovaným tělesem, které může mluvit jménem rakouského proletariátu. Mluvit o znovuzřízení parlamentu na podkladě poměrného zastoupení. Die Adlera jest potřebí provésti zřízení krajské na základě národnostní (tedy ne zemské) autonomie.

V resoluci se žádá, aby zemská autonomie byla omezena na nejmenší míru ve prospěch krajův a národností.

O příčině tajemných nemocí se rozepsal v „Neue Fr. Presse“ dr. Gustav Riehl. Praví: „Nesou-li školy státu v obětí všemohoucí sili, pak nechť vykonají před zakončením školního roku ředitelstva ještě poslední povinnost: nechť dají odcházející žáky, zejména ony, kteří co nevidět vstoupí v řady branců, poučit svobodnou přednáškou (aspoň zhodnotnou) o pohlavních nemocích. Tvrdím, že si tím ředitelstva příslušných škol, středních i odborných, jakož i lékaři k takovýmto přednáškám určením získají o stát a jeho příští brance znamenité zásluhy.“

Zcela správně povědění. Ale dr. Riehl prohlásil také: „Denní zkušenost učí, že kardinální příčinou vzrůstání pohlavních nemocí u mladých mužů je nevědomost... Kdyby každý mladý muž věděl, jaké fyzické a pak i morální následky mohou být pro něho pohlavní nákaza, jistě že by se jí spíše uvaroval. Ale nevědomost mladých lidí bývá v tomto směru úžasná.“

Zde jest nutno odporovat. Právě za nynějších časů, kdy osvěta milovými kroky postupuje, mohla by býti nevědomost v mazaném směru u mládeže přímo úžasná? Pravíme naopak, že většina mladíků, kteří se vrhají do nebezpečností, ví předem, co tu hrozí. Což celá spousta spisů o těch pochmurných zjevech nezná? Právě mládež knihy takové kupuje — ovšem že hlavně k ukojení zvědavosti a naplnění fantasie. Ale dočte se tam o trudných následcích zhyráckého života mnoho. A pak v letech tělesného dospívání mluví mladíci o těch věcech velmi často jak mezi sebou tak s lidmi dospělejšími. Slyší zhusta, proč ten neb onen člověk onemocněl. Zkrátka mládež nyní o těch věcech se informuje daleko častěji a důkladněji než dorost generace předešlé, který tak hluboce neklesal. Jestliže praví Riehl, že knihy sem hledí smysly čtoucího dráždí, kdo zaručí, že na odborné přednášky také mnozí nepřijdou s dychtivostí hlavně proto, aby svou obrazovnost vyvrátili? Die dobrovolné statistiky mezi vysokoskolským studentstvem shledáno, že obrovská část akademiků holduje vášni, které zjevně v sobě nesou zárodky těžkých nemocí. Děje se tak snad i zde z nevědomostí? Vždyť mezi těmi akademiky jest dokonce veliké procento neděků!

Kardinální příčinou přivození pohlavních nemocí není nevědomost, ale slabá vůle, která nevyvíjí ve chvílích pokušení důkladný protitlak. Velkým pochlebováním mládeži, odporčováním upříštěné svobody individualismu vůle jest vyhyčkána tak, že mladík se řídí více vlastními rozmary než rozumem. Kdyby byl osvěcen jakkoli, kdyby znal všechny následky nepravostného života, jeho vůle přece jenom bude dávat přednost příjemnému před prospěšným, zábavě před povinností a sebekázní.

Předně jest potřebí vychováti vůli k sebekázní, k počtu mravní zodpovědnosti. A tato úloha — přesahuje úkol vědy, která sice má právo a povinnost mluvit o následcích hříšného života, ale není povolána poroučeti vůli. Ale na směr vůle velice silně působí pevně vštípené vědomí o existenci vševědomci Božské autority, o kategoriích příkazech této moci, povznesené nad všechny slabosti lidské. Který mladík zachová bázeň Boží, jest chráněn před pohlavními nemocemi dříve, než se mu dostane podrobného poučení.

Jestliže v této pochmurné oblasti by hrála hlavní úlohu nevědomost, nechť se nám vysvětlí, proč ještě častěji dochází k nepravostem jiné druhy, jejichž následky jsou otevřenou knihou pro každého. Veliké zápustky mladíků na sobě časokrátkrát poznají následky přiléhavého užívání alkoholu, tabáku, kávy a pod. — a přece i po trapných zkušenostech upadají do nadužívání znovu a znovu. Jakou ničemností jest krádež a jak tato vede do žaláře, ví každý mladík beze všeho poučení. A přece krádeže mládeže i v domech rodičů se množí, jen aby mladý svět mohl užívat.

Právě v minulých dnech byl dopaden detektivem syn inteligenta M. Š. z Vyšehradu, který plánil bohatě a častoval po hostincích 16—20leté hýřily. Ukradl doma 2300 K, z nichž 900 K si schoval na půdě, zbytek pak za čtyři dny s kamarády promrhal při šampaňském. V prostějově minulý týden zatčen Josef Theimer, který v tamních sadech zničil značný počet růží, hyacintův a jiných květů, čímž způsobil škodu 45 K. Studoval prý 7 gymnasiálních tříd. To jsou jen malé ukázky z veliké symetrie pochmurných zjevů. Nuže — bylo snad potřebí zvláštního poučení, že nemá synek rodičům krást tisíce a že jest nešlechterností trhat květy k vůli ukojení vandalské jiživosti?

Jest věru zvláštní, že synkové vesnických rodičů, ačkoli za svých studií jsou vzdáleni přímého dozoru otcovského, obnaží se většinou lépe než synkové měst-

ských inteligentů, kteří bydlí u rodičů. Kdo tu trpí nedostatkem důkladného poučení více? A na druhé straně: kdo dovede již před širokým poučováním lépe různým lákadlům vzdorovat?

Ale nestačí jen školní a otcovská výchova nábožensko-mravní. Jest potřebí, aby se nastavily v různých krámech mládeži přímo před oči různá dráždiva: vášnivé romány, obmyslné pohlednice a jiné výtvořky, které se robí k vůli tomu, aby podrážděná fantasie platila co největší daň na svou škodu.

Sochy, oltáře a j.

provádí absol. c. k. odborné školy
a c. k. umělecko-průmyslové školy
Jin Dušek v Chrudimi.

Pohanský kníže žádal sv. Otce za intervenci. Indický kníže v Cochíně obrátil se nedávno ke sv. Otci s prosbou, aby vymohl u německé vlády propuštění jeho syna, v Německu internovaného. Tento indický princ studoval při vypuknutí války v Heidelbergu a byl pak jakožto anglický poddaný v Německu internován. Sv. Otec vyhověl prosbě, kterou mu předložil indický kníže, a prostřednictvím mnichovského pronuncia kardinála Frühwirtha zakročil u vlády německé, aby princ byl propuštěn. Na žádost sv. Otce vláda německá nyní dovolila princovi, aby se vrátil do Indie. Zmínky zasluhuje, že celá rodina knížete cochinského je pohanská.

Velitel „Möwe“ uvědomělý katolík. Velitel loď „Möwe“, která vykonala tolik hrdinských skutků na širém oceáně a bez poliromy se vrátila do Německa, byl vyznamenán řádem „Pour le mérite“, a sám císař Vilém II. osobně podal mu vyznamenání. Velitelem jest hrabě Dohna z Dohnaburg, který náleží ke starému katolickému dolnosaskému rodu. Rodina Dohnova náleží k nejhorlivějším účastníkům na katolických sjezdech; jeden z této rodiny byl dokonce před několika lety místopředsedou katolického sjezdu.

Generál Gallwitz katolík. Starému katolickému saskému šlechtickému rodu přináležel velitel armády hr. von Gallwitz, který minulého roku řídil slavný přechod přes řeku Narev. Hrabě Gallwitz vyznává svou hrdinskou mysl také jako katolík v poli. Jest horlivým účastníkem při bohoslužbách i v přijímání svatých svátostí a dává svému mužstvu nejnádhernější příklad katolické věrnosti ve válce.

Dal život za bližního. Kaplan Kiesling z Wirzburgu, který byl poohán kurátem a obětoval se, aby z jeho těla byla přenesena kůže na záchranu života vojína, zemřel následkem této rány v rezervní nemocnici.

Fosforovým vynález. Z Vídně se oznamuje, že pešíský učenec dr. Alexandr Just, vynálezce Justovy lampy, vynalezl stálý pramen elektřiny, zvláštní článek pro proud vysokého napětí, který v malém prostoru soustředí neobyčejnou elektrickou energii. Článek je hlavně z uhlí a železa, tedy z laciných hmot. Nevyčerpateľný pramen, schopný regenerace, osvětlí se v klidu kyslíkem ze vzduchu a možno ho znova upotřebiti po půlhodině přestávce. Tento vynález učiní elektrické ústředny a kabelové vedení zcela zbytečnými. Proudů možno užíti na osvětlení, topení, vaření i pro železniční dopravu. Zkoušky, provedené odborníky, zdály se bez výjimek. Technikové prohlásili, že stojí před hádankou.

Rozvedení manželé musí zachovávat věrnost. Vídeňský okresní soud v Pětidomí osvědčil jistou mladou paní, která byla žalována pro rušení manželství, poněvadž udržovala poměr s mužem, který byl již se svou legitimní ženou rozveden. Žalobkyně, rozvedená žena, podala však rekurs proti osvobozujícímu rozsudku a apelační soud po delší poradě osvobozující rozsudek sice potvrdil, leč uvedl, že důvody okr. soudu, jakoby katolické manželé po rozvodu nebyli povinni zachovávat si věrnost, jsou nesprávné. Také je nesprávné, že by manžel rozvedené manželky neměl více žádných povinností k rozvedené. Leč i když nebyl osvobozující rozsudek první instance řádně odůvodněn, není rekurs oprávněn, poněvadž měla býti podána na místo rekursu zmatečná stížnost. Volei tedy formálně nesprávný opravný prostředek.

Stáří lidí v různých zemích. Z každého tisíce lidí dosáhne jich stáří více než 60 let ve Francii 125, Švédsku 119, Irsku 109, Dánsku 102, Belgii 97, Švýcarsku 94, Holandsku a Lucembursku 93, Itálii 89, Japonsku 88, Rakousku a Skotsku 79, Německu 78, Uhrách 76, Anglii 74, Spojených Státech severoamerických 65, Srbsku 45 a Egyptě 39.

Tak z pomýli a z podobných odpadků v domácnosti hodi se dobře k výrobě mýdla. Jak si mýdlo snadno a bez obtíží sami doma uvaříte, povi vám právě vydaný lidový spisek Jaroslava Svobody „Výroba mýdla i svěček pro domácnost“. S četnými praktickými vyobrazeními za 90 hal., poštu za 1 K zašle Zemědělské knihkupectví A. Neubert v Praze, Hybernská ul. 20.

Úvěrní družstvo Eliška

zapsané společenstvo s r. o.
v Hradci Král., Adalbertinum.

Přijímá vklady na vkladní knížky a účty. —
Úvěry osobní a živnostenské za podmínek nejvýhodnějších. —
Vkusné stádaní

Národohospodářská hlídka.

Společné koželužské závody A. & J. Nejedlý, společnost s r. o. v Kuklenách, odbývaly 13. t. m. svoji IV. řádnou valnou hromadu, ve které jednateleský výbor přednesl obchodní zprávu za minulý rok. Tato uvádí, že závody byly v minulém roce plně zaměstnány a dočtily při hladkém odbytu za dobrých cen velmi příznivých výsledků, které odškodnily společnost za minulá léta špatné konjunktury. Dobrá zaměstnanost a čilý odbyt, které trvaly, slibují dobré výsledky i v tomto roce a poskytnou další slušné vyhlídky do budoucnosti. Docílený hrubý zisk dle předložené bilance, sdělané po příslušném ocenění aktiv společnosti, činí K 1.024.197.98, z něhož po srážce režie, úroků, zvýšené amortizace strojů a realit a sesleňného odpisu na inventáři zbývá K 460.698.18. Valná hromada schválila návrh, aby z tohoto obnosu rezervováno bylo na pohledávky v cizině a v území válečném K 90.307.06, na případné ztráty z klesnutí cen materiálů a koží K 200.000.—, dále aby vyplácena byla 15 procent dividendy na podíly společnosti a aby zbytek po srážce odměn jednatelům a společníkům převeden byl na nový účet.

U Záložního úvěrního ústavu v Hradci Králové učinily Společné koželužské závody A. & J. Nejedlý, Kukleny, na IV. válečnou půjčku předběžnou přihlášku na 50.000 K.

Moravská agrární a průmyslová banka v Brně vykazuje koncem měsíce března 1916 stav vkladů obnosem K 68.879.578.13.

(Zasláno.)

Veleváženému Pánu,

p. Josefu Hübschovi,
akad. malíři,

Praha - Vinohrady, Kramlovova 10.

Oltářní obraz „Sv. Anny a sv. Joachima“, který jste pro náš chrám vymaloval, jest velmi krásný. Celkové provedení prozrazuje pravého umělce a „in aedificationem“ pravě umění církevní.

Obraz učinil na nás i na farníky hluboký dojem a bude důstojnou ozdobou našeho chrámu. Jest mojí čestnou povinností za Vaši námahu a za Vaše ušlechtilé jednání, zvláště pak, že jste se uvolil obraz vymalovati pro náš chudý chrám pouze za cenu režijní, vysloviti Vám svůj a mých farníků srdečné a neskonale díky.

Sv. Anna a její rodina budíž Vám štědrým odplátním!

Malí Ston v Dalmácii, v dubnu 1916.

Don Duro Krečak, farář.

Ve prospěch
Svatováclavské Matice Školné

Usnadň za n jryhodnější a nejlevnější ná-
kupní pramen v Rakousku veškerých

kostel. paramentů

prádla, praporek, přikrůvk, koberců a
ovšechno náležitě ve výrobních neustálého
živodu v Čechách, o. a k. dvorního dodavatele

Josefa Neškudly

v Jablonném n. Úhl. č. 86.

Tisíce uznávacích referencí a doporučení. —
ohráskové ceníky, rozpočty, vzory a hotové zboží
k výběru franco.

Bez velkoměstské režie ve vlastních dílnách a
„moch, levně pracovat síly na venkově, čímž levnější
o 20 až 30%, než všude inde.

J. Nešk. 100 let. trvání a 40 let. vlastní činnosti.

Adresování vždy dolevné se vyprošuje.

Naše knihkupectví

nabízí Vám své služby k obstarání
všech knih, časopisů atd. Adresujte
laskavě:

Družstevní knihkupectví a nakladatelství
v Hradci Král., Adalbertinum.

Stoupencům našich organizací

olporočujeme vřele křesťanský český závod
vyšivaček a šlůek „Záštita“
v Chrastí u Chrudimě.

Veškeré prádlo pánské i dámské, vybavy
pro nevěsty, přepychové i jednoduché vzorné ob-
stará „Záštita“. Vsd. duchovenstvu naskytá se zde
příležitost koupiti prádlo kostelní, zaručené dle
předpisu za ceny mírné. Učiňte objednávku na
zkonšku a budete jistě spokojeni!

Odporúčujte ve svém okolí!

Nejlevnější pojištění pojištění pro případ úmrtí a věna dítkám

poskytuje Jubilejní, vzájemně dobročinný
živnostenský spolek

„Charitas“ v Hradci Král.,

jenž, založen jsa r. 1908 na zásadě křesťanské
svépomoci, za dobu svého trvání vyplatil na
podporách již na 100.000 korun, získav 724
členů. Jak důkovně dopisy svědčí, přišla po-
dporám podpora v době nejtěžší jako
pravé dobrodiní.

Spolek přijímá muže i ženy od 24 do 45
let. Příspěvek správní každoroční obnáší 2 K,
zápisné jednou pro vždy jest: do 30 let 2 K,
do 40 let 4 K, do 45 let 10 K. Každý člen se
zavazuje, že splatí při úmrtí spoluzemce 2 K,
jež se vyplácí bez průtahů buď zákonitým pří-
buzným aneb účelu a osobám, jež si člen pí-
semným prohlášením výboru za svého života
označil.

Při spolku trvá od r. 1911 odbor, jen
poskytuje též

věno

nedospělým v den jejich smrti, případně v den
desplosti jejich, aneb také při úmrtí těch,
kteří je do odboru věnného přihlásili.

Každý pojištěnec u věnného odboru obdrží
tolik korun, kolik osob v době nároku u odboru
bylo přihláшено.

Jinochy lze přihlásiti až do stáří 18 let a
dívky do 15 let. Přihlášení mohou býti kýmkoliv,
jen když týž jest tělesně zdrav a nepřekročil
55. rok věku svého. Zápisné 6 K je pro všechny
stejně, rovněž příspěvek po 1 K ve výše zmín-
ěných případech povinně podpory. — Blíží
v prospektu, jež na požádání zdarma zasíláme.

Adresa zní:

Spolek „Charitas“ v Hradci Králové.

Dr. František Reyl,
předseda.

Václav Jenšovský,
jednatel.

Doporučení o právě vyšlých publikacích:

Dr. Fr. Reyl:

Jádro křesťan. sociologie

Str. 351. — Brož. K 5.

Ve vkus. vazbě celopl. s ochran. kart. K 7.

Dr. Jos. Novotný:

Světlem k Bohu

Stran 170. — Brož. K 6.

Ve vkus. vazbě celopl. s ochran. kart. K 8.

N B. Dostávám nyní spisy poslední dobou
Vaším nákladem vydané. Jsou to zdatilá
díla a zasluhují rozšíření.

Dr. Jos. Hanuš,
prof. real. gymnasia,
Král. Vinohrady.

Objednávky obratem vyřídí

**Družstevní knihkupectví
a nakladatelství
v Hradci Králové, Adalbertinum.**

Zal. ženo r. 1820.

SPECIALITA

pravý ústecký, po mnohá desetiletí vy-
hlášený žaludeční likér, od názvem

Amers de Londres

lékařskými vědátory jakožto příjemný
občerstvující prostředek doporučovaný
nabízí

A. J. Andres v Ústí n. Orli.,
továrna nejjemnějších likérů.

Taktéž doporučuje se ku koupi pravého franc.
cognacu, srámské slivovce jakož i páv. jam.
rumu a všech druhů nejjemnějších likérů v cenách
nejlevnějších. P. T. pánům obchodníkům a
hostinským povolují se zvlášť výhodné ceny.

Pozvání

ku 53. řádné valné hromadě Záložny v Hradci Králové,

která odbývati se bude v neděli 16. dubna 1916 o 2. hodině odpolední
v zasedací síni okresního zastupitelstva.

Barbová kostelní okna

v odbor. pro-
vedení zhotov-
uje a dodává

Fr. Uhlíř,

umělé sklenářství a malba skla
v Treboševicích u Hradce
Králové.

Cenníky a rozpočty na požádání
zdarma.

Československá záložna v Praze-II., Spálená ulice, číslo 46.n.

Doporučuje se všem našincům co jediný
peněžní ústav katolický v Praze. Vklady
na vkladní knížky úročí se ode dne vlo-
žení do dne vybrání dle dohody a dle doby
výpovědní. Poskytuje půjčky všeho druhu
za mírných podmínek, zejména směneční
úvěr (krátkodobý), v dnešních dobách
zvlášť výhodný. — Povinná revize
„Jednoty založen“ v Praze.

Rozpočty ochranné a zdarma.

E. Škarda, Brno,
emise desu pro jeho řadu
boží a dodává chráněná
okna. V každém slohu a
prořezání, od nejjednoduš-
šího vzoru do nejobtížně-
šího skomaly figurální, hotoví
praven. Istežkem možná
kaménkovou pro lacerdy, ol-
látní obrazy, náhrob-
ky atd. s nejširším
zaručením umělecké-
ho a odborné dokona-
lého provedení.

Muž inteligentní

u věku 35 let, upřímný katolík,
svobodný, s obchodním vzděláním,
hledá přiměřené zaměstnání.

Otčené nabídky pod značkou J. S.
35a do administrace tohoto listu.

Mýdlo holičské

v ýborné jakosti, též i veškeré potřeby
k holení nakoupíte levně u firmy

Josef Jelínek,

mydlář v Hradci Králové na podsíni. —

Veledůstojnému duchovenstvu a slavným patronátním úřadům dovozuje si depo- zitárské veškeré kostelní nádoby a nádobí a to: monstrance, kalichy, oběři, nádobky, paténky, pacifikály, svícny, lampy, kaditelnice, kropenky atd. pod vlastní výroby, předpisům obřevním vyhovující. Staré předměty opravuje v původní intenci a v ohni slati a stříbrní nebo proti do- platku za nové vyměňuje. Hotové předměty neb výkresy zasílá nau- rásku franko bez závanosti koupě. Vše se posílá poštou. Předce ruční

Shled veškerých stříbrných a stříbrných klenotů, jako: řetězů,
madonek, křížků, prstýnků, náramků atd. s. Notářské
prstony, tabatěrky, jídelní nádobí se stříbra pravého
činského vády na skladě.

Staré slato, stříbro a dráhokamy kupuje se nejvyšší cenou.

JAN STANĚK,

pasíř a cizolour

Praha-L-979., ul. Karoliny Světlé, čís. 12. n.
Přímý směr k. h. směr k. h. směr k. h.

Komisionářství

Fr. Černý - Hradec Králové

třída 18. pěšího pluku,

obstarává koupi a prodej
zboží ve velkém.

Telegramy: Petrol, Hradec Král.

Jan Horák, soukenník

v Rychnově nad Kněžnou

zasílá na požádání vždy

dle roční sezony kelíšků
nejnovějších druhů pravých
vinových látek

sve vlastní výroby, jakož i tu- i cizo-
zemských.

Četná uznání zvlášť s kruhů vele-
důst. duchovenstva svědčí o poctivé ob-
sluze mého ryze křesťanského závodu za
dobu více než třicetiletého působení.
Učiňte, prosím, malou objednávku na
zkoušku.

Též na splátky bez zvýšení cen!

Volejemné látky na taláry.

Paramenta.

Ignáce V. Neškudla syn

(protokolovaná firma)

v Jablonném nad Orlicí (v Čechách)

(bratr P. J. Neškudly, farář ve Výprachticích)
doporučuje P. T. veledůstojn. duchovenstvu
svůj osvědčený a často vyznamenaný

výrobní závod

všech kostelních paramentů,

spolkových prapůrů a kovového náčiní.

Cenníky, vzorky i roucha hotová na ukázkou
se na požádání franko zašlou.

OBNOVA

Číslo 16.

Předplatné na čtvrt roku 2 K 50 h
na půl roku 5 K —

V Hradci Králové dne 21. dubna 1916.

Inserty počítají se levně.
Obnova vychází v pátek v poledne.

Ročník XXII

PROSPEKT.

Čtvrtá rakouská válečná půjčka.

Daně prostě 5 1/2% umořitelná státní půjčka a
a daně prostě 5 1/2% státní pokladní poukázky.

VYHLÁŠKA.

Na základě císařského nařízení ze dne 4. srpna 1914, čís. 202 f. z., o provádění úvěrních operací na úhradu výloh na mimořádná vojenská opatření za příčinou válečných zápletok, vydává se jakožto

čtvrtá rakouská válečná půjčka

I. čtyřicetiletá, daně prostě 5 1/2% umořitelná státní půjčka a
II. daně prostě 5 1/2%, dne 1. června 1923 splatné státní pokladní poukázky.

Úhrn obnosů válečné půjčky bude stanoven dle výsledků veřejné subskripce.

Daně prostě 5 1/2%, umořitelná státní půjčka rozdělenská jest na serijskou 500.000 K, kuponů bude vydáno v kusech po 100, 250, 1.000, 2.500, 10.000 a 20.000 K.

Dílní úpisy snějí na majitele a zůrodí se počínaje dnem 1. června 1916 5 1/2%, ročně v pololetních, posadu jedoucích lhůtách, splatných 1. června a 1. prosince každého roku. — Opatřeny jsou 29 kuponů, z nichž první splatný jest dne 1. prosince 1916 a dále talonem, na který svého času výdoby budou bez výloh a poplatků u pokladny státního dluhu dle kupony. Úroky od 16. dubna do 31. května 1916 nahradí se súčtováním.

Půjčka splácena bude v jmenovité hodnotě a umořována alocováním v letech 1923 až 1966 na základě sazby, zahrnující súčtování a umoření kapitálu, jichž výše sčítane přibližně stejná. — Slosování prováděti se bude v seriích (po 5.000.000 K) a to v prosinci každého roku, poprvé v prosinci 1921; tažené kusy vyplácejí se budou po alocování příštího 1. června. — Slosované serie uveřejní se každoročně ihned po tahu spolu se seznamem tažených ať serií, z nichž některé kusy k výplátě doposud nebyly přeloženy.

O. k. ministru financí jest vyhrazeno počínaje dnem 1. června 1923 alocování jednotlivě svědčeti, aneb dosud neumořeny obnos zápůjčky bez

slosování splatnosti jmenovitou hodnotou po šmíselné výpovědi. — Tuto výpověď dlužno uveřejniti v úředním listě „Wiener Zeitung“.

Úroky, jakož i kapitál státních dluhů, ať splácejí se budou bez jakéhokoli daňového, poplatkového, anebo jiné srážky u c. k. pokladny státního dluhu ve Vídni.

Obchod s 5 1/2% daně prostou umořitelnou státní půjčkou nepodléhá dani s obrátů cenných papírů.

II.

Daně prostě 5 1/2%, státní pokladní poukázky snějí na majitele a budou vydány v kusech po 1.000, 5.000, 10.000 a 50.000 K. — Státní pokladní poukázky zůrodí se počínaje dnem 1. června 1916 ročně 5 1/2%, v pololetních, posadu jedoucích lhůtách, splatných 1. červnem a 1. prosincem každého roku a spláceny budou 1. červnem 1923. — Kusy opatřeny jsou 14 kuponů, z nichž první splatný jest dne 1. prosince 1916. — Úroky, jakož i kapitál budou se vyplácejí bez jakéhokoli daňového, poplatkového, anebo jiné srážky u c. k. pokladny státního dluhu ve Vídni na odevadání splatných úrokových kuponů, případně státních pokladních poukázek. — Úroky od 16. dubna do 31. května 1916 nahradí se súčtováním.

Obchod s 5 1/2% státními pokladními poukázkami nepodléhá dani s obrátů cenných papírů.

Pozvání k upisování.

Vzhledem k předchozí vyhlášce Jeho Exzellenze pana c. k. ministra financí dovolujeme si oznámiti:

Upisování počne dne 17. dubna 1916 a skončí v pondělí dne 15. května 1916 o 12. hodině polední.

Úpisy přijímají v obvyklých úředních hodinách:

Agrární záložna,	Speřitelna,
Česká banka,	Vácoobecná úvěrní společnost,
Diskontní společnost,	Záložna,
Královéhradecká bankovní jednota,	Záložní úvěrní ústav a Živnostenská banka.

Pro upisování platí tyto podmínky:

1. Cena upisovací činí pro

40letou daně prostě 5 1/2%, umořitelnou státní půjčku 98%,
pro
daně prostě 5 1/2%, dne 1. června 1923 splatné státní pokladní poukázky 95-50%.

2. Přihlášku provede se co nejdříve po skončení subskripce a upisovatelé podá se o tom správa.

3. Kupní cenu nutno zaplatiti při úpisech do K 200 — hned při přihlášce plným obnosem. — Při úpisech nad K 200 — nutno zaplatiti:

při přihlášce	10%, jmenovité hodnoty,
dne 15. června 1916	20% „ „
„ 15. července 1916	30% „ „
„ 16. srpna 1916	45% „ „
„ 15. září 1916	abytak upisovatel

Posuďují kuponové úroky počínají teprve 1. června 1916, nahradí se upisovatelům s obnosy dříve splacených 5 1/2%, úrok ode dne splátky až do 31. května 1916. — Při splátkách po 1. červnu 1916 nahradí upisovatel úroky od 1. června 1916 až do dne splacení.

4. K přihláškám na určité kusy půjčky může se přihlásiti jen pokud to upisovací místo usná se přípustno.

5. Kusy dlužno odebrati u téhož místa, u kterého půjčka byla upisána.

6. Do vyhotovení definitivních kusů vydány budou upisovatelům na požádání listy satimní, jichž výměna za definitivní kusy provede se bez účtování poplatků za výměnu u téhož místa, které satimní listy vydalo. — Pro upisování u c. k. poštovního úřadu spořitelního ve Vídni a u sběren jím k přijímání úpisů smocněných (c. k. poštovních úřadů) platí podmínky c. k. poštovním úřadem zvlášť vydané.

7. Rakousko-uherská banka a válečná zápůjčková pokladna poskytlí na zřízení obligací válečné půjčky resp. satimních listů sálohy až do 75% jmenovité hodnoty na úrok o 1/2%, nižší než obvykle, totiž za dočasnou oficiální sazbu pro eskont směnečný. — Tato výhodná sazba úroková sčítane v platnosti po dobu nynější výsady Rakousko-uherské banky, t. j. do 31. prosince 1917.

Jmenované dva ústavy poskytlí zápůjčky za dočasnou služební sazbu eskontní též na jiné cenné papíry, jež lze u nich nastavit, pokud vypůjčený obnos prokazatelně má sloužiti k zaplacení obnosů, jež na základě tohoto posvání byl upsan.

Pro prolongaci takových zápůjček poskytuje se rovněž výhoda snížené úrokové míry, a to do 31. prosince 1917.

Na požádání sejiati se pro zápůjčky, jež během svrchu uvedených splátkových termínů se uzavrou prokazatelně k zaplacení upsaných obnosů, místo dočasné eskontní míry úrokové pevná úroková sazba ve výši 5%, ročně až do 31. prosince 1917.

Dále poskytlí Rakousko-uherská banka a válečná zápůjčková pokladna za výše uvedených modalit stranám, které v platebních lhůtách v prospektu uvedených prokazatelně uzavřely u jiného úvěrního ústavu (banky, spořitelny, sáložny atd.), anebo u jiné bankovní firmy zápůjčku k účlu upsání válečné půjčky, za účelem jejího zaplacení až do obnosu, kterým v době žádosti bude prokazatelně ještě pořizováti, novou zápůjčku na pevnou úrokovou sazbu 5%, a bude ji za tuto pevnou sazbu až do 31. prosince prolongovati.

8. Vláda bude o to dbáti, aby výhody, jež dle odstavce 7. povolila Rakousko-uherská banka a válečná zápůjčková pokladna až do 31. prosince 1917, po uplynutí této lhůty poskytlí cedulová banka aneb jiný ústav, jenž vládou bude označen, daně prostě 5 1/2%, umořitelnou státní půjčku až do 30. června 1921 a pro daně prostě 5 1/2% státní pokladní poukázky až do 31. června 1919.

9. Válečná zápůjčková pokladna jest smocněna na základě § 8. bodu 3. císařského nařízení ze dne 19. září 1914, čís. 284 f. z., aby, šetříc zřádek prováděních ve jmenovaném císařském nařízení předepsaných, povolovala zápůjčky také na zřízení hypotečních pohledávek, které škytlí zákonitou jistotu (§ 1874. obd. zákona).

Velikonoce.

Ó Kriste trpící, širokou brázdou věků
jde člověk za Tebou a nese kříž! —
Hřích lidstva zlomil hráz, rozvolnil řeku
hořel, žalu svých...
Getseman teskný stín, kde všechny byly světa
Ty žaloval jsi Otci v noci tiš,
do cesty lidstva křídlem těžkým slétá
ve slzách krvavých!

„Ó Pane, možno-li ten kalich odejmouti?“ —
sta srdcí ve chrámech se chvěje dnes. —
Nám nedej klesnout na křížové pouti,
kdož k Tobě ruce pění. •
Všech srdcí bolestí a žal jsi nesl Kriste,
za hříchy naše v země prach jsi klesl,
za všechny hříchů pukalo Tvé srdce čisté,
když šel jsi pod křížem!

Ó, kolik duší dnes se druží k cestě Tvoji!
Žal hříchů smyl v očiště bolestné,
Tvou lidstvo čeká dlan, jež rány zhojí
po strastech soboty.
Ó, přijde aleluja, rozezní se zvony,
Ty z hrobu vstaneš v slávě vítězné
a jaro nové doby svítne na záhony
kol kříže Golgety!

Jas božské moci Tvé probleskne noci stínem,
Ty žehnající přijdeš v šťastný svět
ze chrámů svých pod bílým baldachýnem,
nad smrtí Vítěz, Král!
Radostných hymnů hlas zajásá nebem, zemi,
luh promění se v zahrad slunný květ
a srdce rozkveté zas štěstí lilijemi:
Král míru z hrobu vstal. •
Ó zvony zvuňte v dál,
aleluja!

Vladimír Hornof.

Průběh války.

Bojiště západní. Před Verdunem jakoby
byl klid, ježto není odtud žádných zvláštních
zpráv. Zatím však Němci ponechávají útočím
Francouzům, aby utráceli své síly marnými
protiútoky. A francouzští vojenští kritikové udi-
veně pozastavují se nad tím, že Němci, ač jsou
prý (dle úředních francouzských zpráv) stále
poráženi, přece zvolna postupují a jednoho vý-
znamného postavení za druhým se zmocňují.
Teď se také poznává, že postupem Němců
u Verdunu zmáhány byly ofenzivní plány dobý-
vat a byly jim upoutány a značně oslabeny fran-
couzské zálohy. — Na anglické části fronty
byly díle boje dělostřelecké i podkopové po-
obou stranách průplavu La Bassée.

Na východním bojišti se boje rozšířily od
Dvinska až k Černovcům. Vedle výpadů, které
Rusové podnikli na starých místech severozá-
padně od Dvinska a jižně od jezera Narockého,
vyráželi také, bezvýsledně však, proti armádě
prince Leopolda Bavorského, severovýchodně od
Baranovičů. U armády arciknížete Josefa Ferdi-
nanda bylo činné jen dělostřelectvo, zato větší
boje odehrály se na dolní Střepě, na Dněstru
a severovýchodně od Černovců.

Na italském bojišti nedochází k větším
bojům. Italské setniny tu a tam zaútočí a zase
musejí ustoupiti. Dle zprávy ze dne 18. dubna.
Na přímořské frontě vyvinuli Italové místy či-
lejší činnost. Nad Terstem křížovali dva nepřá-
telští letci, byli však našimi pronásledováni až
ke Gradu. U Zagory odrazilo naše vojsko útok,
na korutanské a tyrolské frontě panoval dělo-
střelecký boj. V údolí Suganském byl nepřítel
protivýpadem zaháněn ze svých pozic, při čemž
zanechal v rukou našich 600 nezraněných za-
jatců a 4 kulometry.

Z balkánského bojiště oznamuje německá
zpráva občasnou velmi čilou dělostřelbu nepřá-
telskou východně od Vardaru. A od Valony
není již dlouho zpráv. Ve Valoně jest italská

armáda vázána, jež se k útoku nesmí odvolati,
a odvolati ji generalissimo italský Cadorna
nesmí, nechce-li, aby Valona bez bojů padla
nám do rukou.

Na tureckých bojištích v Asii jest dosti
živo. Anglická armáda, která táhla na Bagdad,
byla Turky zaskočena a v pevnosti Kut-el-Amara
sevěřena. Jiné dvě anglické armády, které byly
poslány na pomoc sevřeným v Kut-el-Amara,
byly u Felahie poraženy. Proto je v Londýně
zděšení a volá se po vyslání nové výpravy. —
Na Kavkazu jsou místní boje v údolí Čoroku.
— Na pobřeží Suezského průplavu anglický oddíl
zahánán na útek.

Nové násilí Anglie. Zahraniční úřad an-
glický uzavřel smlouvu s americkými železníky,
dle níž anglická vláda upravuje loďní dopravu
všech výrobků amerických vývozních firem do
neutrálních evropských zemí pro další dobu
trvání války.

Osvoboditelé.

Pro nás všechny, kteří známe asijskou morálku
petrohradských vládnoucích kruhů a jejich pří-
vrženů, nebylo jistě nijakým tajemstvím a seznali
jsme také již z dějin, jak se dařilo národům,
kteří byli tak nešťastní, že je petrohradská vláda
„osvobodila“ a pak utlačovala. Nynější světová
válka, jež mnoho chybných náhod vyvrátila a
očistila tam způsobila, kde se holdovalo zásadně
špatným teoriím, důkladně pozměnila také ná-
hledy všech kulturních západních Evropanů o
ruské vládní politice. Tenký náter kultury, jenž
byl v Rusku vůči Evropě ukazován, zmizel
ihned po vypuknutí války a zbyla tam jen šereda
asijské libovůle a ukrutnosti.

Nejvíce a nejtřípěji zakusili to naši sou-
kmenovci, kteří byli tak nešťastní a upadli do
ruského zajetí. K charakteristice nálad těchto
ubožáků jest nutno sdělit s veřejností několik
úryvků z jejich dopisů, aby poznána býti mohla
velikost a hloubka ruské sprostoty a podlosti.
„Osvoboditelé“ malých slovanských národů na-
kládají s českými zajatci takto: Zajatec, jehož
jméno nutno zamčeti, aby nebyl vydán pomě-
rů ruských mocných veličin, píše:

„Tak jsem si slovanští bratři a slovanští
bratřatví nikdy nepředstavoval, přál jsem si
dříve, abychom se dostali pod ruské panství,
avšak dnes, když jsem je poznal, žli bychom
raději pod naším Rakouskem.“

„Jednají s námi Čechy hanebně.“
„Doufám, že slovanští bratři po všem
zmizí.“

Zajatý voják — Čech — píše z Ruska:
„Uveřejněte v novinách, jak se s námi
nakládá.“

Až se vrátím domů, teprve budu vypravovati
a každý Rus musí z naší země ven...“

„Podle toho, co jsem sledoval, má se to
se sympatiemi obráceně, nežli se u nás hlásalo,
lituji všeho toho, co se stalo v Praze a v Brně.“
K dopisu tomuto nutno podotknouti, že ten kdo
jej psal, byl podle všeho ruskými časopisy obyč-
ně informován a domnívá se, že jest u nás sympatií
pro Rusy.

Uveřejněná místa s dopisy našich
zajatců v Rusku jsou jen nepatrnou částkou
toho, čeho se z Ruska dovídáme. Dostačí to
však, aby se naše přesvědčení ještě více upev-
nilo a abychom Všemohoucímu děkovali, že o-
chránil naši domovinu před vpádem těchto
„Osvoboditelů“.

Volné listy.

Kousek politiky. O nové straně národní a o ná-
rodně-politickém souručenství píše se dále a jest
si přát, aby žádaná svornost skutečně byla vyvo-
lena a aby již před uzavřením evropského míru sta-
la se prvním článkem českého politického vyzná-
ní. Běží jistě o věci veliké, a proto budiž vítána

každá rozprava, jež napomáhá k vyjasnění budou-
cí české politiky a jež rozplácuje přehml.

Před několika dny vznikla polemika mezi soci-
álními demokraty a sociály národními, kterou co
do podstatných myšlenek doslovně uvedeme, aby-
chom v zájmu obecném mohli k ní přikládati dobře
míněné poznámky. Národní sociál v „Moravské
Orlicí“ praví: „Strany, jež utvořily novou stranu
národní a splynuly v ní definitivně, jsou všem
stranami státoprávními, a státoprávní jest právě
také strana národně-sociální, která se k nové
straně přičlenila. Strana sociálně-demokratická ně-
co podobného učiniti ovšem nemohla, poněvadž
stranou státoprávní nebyla a není a nechce ani v
budoucnu býti. Naše seskupení jest zcela přirozeno.
Uveřejňovati již nyní jakoukoli osnovu programu
budoucího obecného souručenství, měji si kdo ja-
kou připravenou nebo neměji, bylo by přímo proti-
myslné. Osnova taková, respektive úmluva taková,
jest přece teprve věcí budoucích spojených po-
rad všech účastníků a jakkoli ji již nyní pre-
judikovat, než k poradám těm dojde, bylo by zcela
nemístno. V „Právu Lidu“ chlubně se mluví o po-
kud možno nejúplnější politické způsobilé koncen-
traci českého dělnictva v lumě sociálně demokrati-
ckém. Sociální demokracie československá snažila
se o to, jak známo, již od svého vzniku a poku-
šela se o to i po odporu protičeské, poněvadž
protistátoprávní své intrádě v parlamentu paté
kurie. A zvěděla vždy, že pokus její zůstati musí
vždy kusým, nezdařeným, dokud nezvítězí se ve
stranu opravdově národní a opravdově státo-
právní.“

Národním sociálům sociální demokrat odpoví-
dá v „Právu Lidu“: „Myslíli jsme opravdu, že
jsme v české politice přece jen již mnohem dále a
že žádný myslící český politik nemůže vážně tvr-
diti, že by program státoprávní mohl a musil býti
jediným politickým programem českým a že by
také český národ musil s politikou státoprávní
stát, nebo padat. V tom směru dlužno jen co nej-
vřeleji doporučovati, aby zejména v kruzích měst-
ské koncentrace byly pečlivě pročteny a uváženy
poslední programové projekty dra Fiedlera v „O-
světe“ a „Naší Době“, v nichž jest provedena na
základě historických fakt eklatantní důkaz, že po-
litiku státoprávní nelze považovati za jakési defi-
nitivní summu politického věhlasu v národě če-
ském, nýbrž že to není nic jiného, nežli jedna z
různých epoch politiky české, jež se přirozeně
musí upravovat dle poměrů a různých konstelací,
do nichž se národ náš vývojem svým a vývojem
celého světového hospodářství neodvratně do-
stává.“

„Tedy to však jest, co právě předá stranu ná-
rodně-sociální o tom, že není třeba házet se, jaký
bude mít nová strana program, a tím méně, že
je třeba program tento publikovati. Tento postup
zdá se nám ovšem býti zcela nepřirozeným a ne-
přijatelným, jestliže u nás celé tři strany, jež stály
dříve po léta proti sobě, se nyní sloučí ve stranu
jednou a kromě toho se k nim ještě přičlení stra-
na čtvrtá a má se takto vytvořit určitý a pevný
politický blok, jak je ovšem také naprosto ne-
zbytné, aby tento blok nejenom sám sobě, ale ta-
ké celé ostatní české veřejnosti určité a jasně řekl,
co chce, jaké jsou jeho politické metody a jakou
má býti jeho politická taktika. Tvoření politických
bloků není přece žádným procesem výhradně me-
chanickým, nýbrž musí se projevit jakožto aktivní
a tvůrčí vývoj organický, v němž jsou všichni pří-
slušní činitelé napřímení snahou uváděti si vespo-
leč co chtějí a srstí současně v jediný, politické
representace i akce schopný a imponující ce-
lek.“

Jednoho jest potřeby. Po našem soudu tyto
vzpomínky na minulé doby jsou neúčelné, neboť
neběží dnes o to, zda státoprávnictví bylo pod-
statným znakem českosti či nik. Můžeť býti do-
brým Čechem jak státoprávník, tak federalista, ale
ovšem nesnášelo se s českostí, když zlobně a pod-
jatě staré české tradice v parlamentě vyhlášeny
byly od některých Čechů za bezcenný pergamen.
Dnes je toliko jednoho potřeby, aby totiž co do

DEPEŠNÍ ADRESSA: ALBIBANKA

TELEFON ČÍSLO 83

KRÁLOVÉHRADECKÁ BANKOVNÍ JEDNOTA V HRADCI KRÁLOVÉ ADALBERTINUM

PROVÁDÍ VEŠKERÉ OBCHODY BANKOVNÍ A SMĚNÁRENSKÉ ZA PODMÍNEK NEJVÝHODNĚJŠÍCH - ESKONT SMĚ-
NEK - PŘIJÍMÁ VKLADY NA ÚROK 4%, A VYPLÁCÍ VEŠKERÉ VKLADY BEZ JAKÉHOKOLIV OMEZENÍ - SLOŽNÍ
LÍSTKY POSTOVNÍ SPORITELNY ZDARMA

VELKOOBCHOD UHLÍM, KOKSEM A CEMENTEM

ŽÍROVÝ ÚČET U RAKOUSKO-UHERSKÉ BANKY

ČÍSLO ÚČTU, POŠT. SPORITELNY 140.273

bsahu národního souručenství všichni poctiví a vědoměli vlastenci byli za jedno. Názvem »vlastenec« mluvíme hlavně, aby slovo to nabylo starého dobrého zvuku, neboť jestliže za dob probuzenských vlastenci nazýváni byli ti, kdož křísili lid k lásce k vlasti, dnes budíž považován za lastence ten, kdo prostřed velkých událostí a ložných nebezpečností, nedávaje se poutati trannými zájmy, má na zřeteli politické znovuzrojení všeho národa vůči neznámé budoucnosti.

Povaha a význam skutečností, v nichž dnes jsme, pudí nás k tomu, abychom zmnohonásobili národní síly proti všem mrazivým víchřím, ať již adují odkudkoli. Zmnohonásobením národních sil přítomné době rozumíme jednotu a svornost, ez nichž nelze provést žádného velkého díla a ez nichž i nejkulturnější národ dává se v plen obeckosti stran a jednotlivců. Buď si kdo stou encem té neb oné strany, dnes musí býti dříve šeho Čechem, v kteréžto jméno vkládáme nejvyšší intenzitu onoho uvědomění, které za historických převratů jest nejbělejším strážcem národních zájmů. Rodí-li se nové Rakousko a jsme-li na svitě nové jeho budoucnosti, pak jest první povinnost každého z nás, usilovati o takové složení ároda, abychom mohli odmítati všechny rušivé lly a zároveň abychom dovedli luplatiti nejpravedlivější zásadu národnostní rovnocennosti a ovnoprávnosti.

Proto zdůrazňujeme ještě jednou, dovedeme-li ulovou jednotou a svorností projevití svoji vůli a nalost svých práv, pak není možno, aby přes náod tak všestranně rozvitý přešlo se k dennímu rofádku a aby nedbalo se jeho jsoucnosti a významu, což různé hlásáno buď do všech úhů světa a což uvádíme na vědomost rozličným chabým /zdychálkům, kteří stávají se kořistí nejasných lojmův a pojmův.

A dělali pro národní souručenství program? To je dnes zhola nemožno, protože tu není věcnéio podkladu, k němuž bychom mohli zaujati své hledisko. Události neukázaly posud své konečné odoby, nevidíme posud nových útvarův a nevíne, jakými cestami budou se bráti rozhodující činitelé a jakými koryty poplynou složky politických sil vnitrozemních. Jak lze zdělávati určité programy pro neurčitou a mlhavou budoucnost, která se eprve rodí a o níž ani nejženálnější politik nemůže nic jasně předpovídati? Budoucí politická rganisace vnitrostátní není nehybným polem, na cterém inženýři vyměřují trativody, aby třeba po dlouhých letech práce vykonána byla tak, jak s počtemi jistotou byla předem vyznačena. Máme nad tak málo důvěry v sebe, že musíme zatloukati všudy kolíky a tak tyč od tyče bráti se ku předu podél natažených provázkův, abychom nezablouhili? I tady jest upustiti od předsudkův a přežitkův z doby minulé, kdy vlivem jisté politické školy želány byly programy do zásoby a kdy v hlavách doktrinářských politiků samými programy šumělo jako v Aeolově harfě. Nechme jen program programem a spoléhejme na to, že političtí představitelé českého souručenství, majíce za sebou všecek svorný národ, dovedou uhoditi na pravou míru, jakmile rozhodná chvíle se dostaví. Proto zajisté jednoho jest potřebí: nerozborné jednoty, která, spojená jsouc s náležitou obezřetostí, bude mohutnou oporou národa při vstupu jeho do budoucích dějin naší říše.

Girondini. Umírnění poslanci v konventě měli většinu a ještě při hlasování o královu osudu bylo jich pět set. Mohli tedy krále zachrániti, ale ustoupili, jako ustupovali bojácně vubec, a jakobínská menšina pozorující denně úspěchy své zuřivosti neobmeškala tento svůj postup ještě zinočňovati. Zuřivci byli v menšině v národě, v Paříži a v parlamentě, a historickou chybou bylo, že umírnění nedovedli v revolučním hnutí postaviti se rozhodně proti šilencím a vrahům. Slabost provázela Girondiny při každém důležitém rozhodování, a vždy ohlíželi se na veřejné mínění, ač proti veřejnému mínění jakobínskému mohli snadno dělati své rozvážené, a všecek Paříž by byl šel za nimi, neboť souvěká svědectví vypravují, že obyvatelstvo hlavního města velikou většinou hrůzovlády jakobínské bylo syto. V Paříži bylo v 700.000 obyvatelstva jen asi 10.000 Jakobínů, kteří zastrašovali řevem na ulicích, na sněmovních galeriích a poslaneckou Horou v konventě.

Většina v konventě postupně ochabovala, hlasující pod tlakem mimosněmovní lůzy, galerií a Hory. Jako Girondini pohřešovali rázností hned spočátku, poddávali se dravému přiboji i ve vývoji dalším, až na konec svojí vinou byli pohlceni docela. Některé doklady poskytují pohled v duševní dílnu girondinskou. Když při třetím hlasování pro smrt královu hlasy s tribunu jen jen přšely, kterýsi poslanec projevoval vzrušenými posuňky proti tomu rázný nesouhlas, což galerie spozorovavši, dobře sobě zapamatovala. Jakmile došlo na tohoto poslance, aby vystoupil na tribunu a hlasoval, luza na galeriích dala se do řevu a prudce vyhrožovala. Poslanec chtěl mluvití, snad aby odůvodnil svoje hlasování, ale lůza lomozila dlouho, nedovolovala mu mluvití. Konečně nastalo ticho, a

poslanec hlasoval — pro smrt. Girondin Barba-ronx v soukromí řekl, že jest potřebí hlasovati pro královu popravu, protože se takto nejlépe ukáže nevina Girondy a zavrou se ústa jejich jakobínských pomluvačův. Girondin Berliere se tázal: »Proč hlasovati pro vyhnání?« Ludvík XVI. byl by rozsápán, než by dojel na hranice. Večer před rozsudkem Girondin Vergniaud, předseda konventu, pravil k panu de Segur: »Já že bych hlasoval pro smrt? Jest mou urážkou, máte-li mě za schopna činu tak hanebného.« A podrobně pak rozbíral strašlivou bezprávnost, marnost a nebezpečnost rozsudku smrti. »Vytrval bych třeba sám, než bych hlasoval pro smrt.« A druhého dne, když odhlasoval pro smrt, omlouval se tím, že nemyslí, že bude mu dáti na váhu veřejný zájem proti životu jediného člověka. Patnáct poslanců bylo strženo jeho příkladem, a přírůstek tento většinu proměnil v menšinu. Zřejmě, že všechny vysvětlivky, jimiž Girondini hlasování své pro smrt podpráti, byly nicotné a pohoršlivé.

Při slabošské ústupnosti Girondini nestarali se o organizaci, ačkoli dobře věděli, že proti organizaci jakobínských třeba jest jednati taktéž sborově a spořádaně. V konventě Girondin trval na své nezávislosti, mluvil z vlastní vůle, podával návrhy bez úmluvy se svými druhy a nejednou hlasoval i proti své straně. Girondiny oslabovala dvojitá věc. Na jedné straně shodovali se s Jakobíny v odtažitých zásadách budoucího státu, jak si jej dle nesmyslné »Společenské smlouvy« Rousseauovy fantasticky narýsovali, a na druhé straně dbali cti a lidskosti, kterými často nemístně sváděni byli, proti jakobínským násilnostem rázné a obranně nevystupovali. Girondini spravovali se těmiže zásadami, jako Hora, směřovali k témuž cíli, a právě tento sektářský společný předsudek ubil v nich všechnu sebeobranu a vytvořil, abychom tak řekli, všechno jejich bačkoráctví, které s ostatními příčinami připravilo hrůzovládu.

Tímto postupem Girondinů většina jejich v konventě, původně naprostá a zdrcující, tála a tála, až na konec rozplihla se docela.

Stálými ústupky Gironda svým jakobínským obláhatelům vzdávala pevnost za pevností. Girondinská většina na př. odhlasovala departementní gardy, které v městech každého departementu měly býti na obranu klidných občanů proti nevázané jakobínské chátfi a o které umírnění poslanci v Paříži bezpečně mohli se opřati. Možno dnes říci, že tyto departementní gardy, podporované většinami všech měst, byly by konečnému osudu Girondinů jistě zabránily. Hora však, většic v těchto gardách veliké nebezpečnosti, proti návrhu bouřila, a girondinská většina neodvážila se myšlenku svou uvéstí ve skutek. Girondinská většina jmenuje ministrem války Pachea a po něm Bouchettea, oba potměšilé Jakobíny, kteří svého úřadu proti umírněným vydatně využili. Gironda neumí zaříditi, aby zůstal ministrem vnitřa poctivý Roland, hlavní její opora v kabinetě. Většina tato ustanovuje nejhorší nástroj hrůzovlády: »Revoluční tribunál«, který jest hned obsazen Jakobíny a který za krátko zháší život Girondina za Girondinem. Většina povoluje svým odpůrcům miliony, kterých potřebují k vyplácení svých rot a vydává ve způsobu půjčky různým odborům statisíce franků, jichž potřebují k napájení svých křiklounů.

Bezhlavost svoji však nejdokonaleji projevila tím, že ustanovuje v každé pařížské skupině dozorčí výbor a dává mu moc a právo konati domácí prohlídky a odzbrojovati podezřelé. Každý tento výbor, dostav se hned v ruce Jakobínů, libovolně zatýká, ukládá daně, pořizuje seznamy obyvatelů v každém domě, nepohodlně posílá do armády, slovení stává se neobmezeným despotou. A girondinská většina dovršuje svoji slepotu rozhodnutím, že nedbajíc nedotknutelnosti zástupců francouzského národa svoluje, aby, událo-li by se politické udání, vznesena byla žaloba i proti poslancům.

»Zdá se mi«, děl posměšně jeden ze souvěkých pozorovatelů Girondinů, »že ke štvácké straně promlouváte: »Vizte, máme prostředky, ale nechceme jich proti vám použiti. Neměli bychom srdce kdybychom vás napadli, neboť nejste silni. Veřejná moc vyplývá z dvojího pramene, ze zákonné moci a ozbrojené síly. Nuže, my nejprve ustanovíme dozorčí výbory, v jejichž čelo vás postavíme, protože touto metlou zmrskáte všechny řádné osoby pařížské a upravíte veřejné mínění. A aby oběť byla úplná, pověříme vás zbrojnou mocí, abyste odzbrojili občany, kteří vám budou podezřelí. My pak jsme ochotni vydati vám i své kapsní nože.«

Taine k vývodům těmto dokládá: »Nic není určitějšího a zdůvodněnějšího nad tuto předpověď. Od nynějška dle dekretů samého konventu Jakobíni mají nejen všecek výkonnou moc, jaká jest v zemích vzdělaných, nýbrž i svévolnou moc antického tyрана nebo moderního karabáčníka, zbrojnou to pohotovost libovolnou, která vyhlédnouc si jednotlivce, vrhá se na něho, aby mu vzala jeho zbraně, peníze, svobodu a život.«

Bruste, ale nepřeburujte. »Zvon«, zabývá se číslo po čísle resprávnými českými výrazy, uznal

za germanism také sloveso »používat« (benůtzen). S tímto míněním »Zvonu« se nesnášíme. Používatí jest zřejmě sloveso předponové a účastní se výhody předložek, které v jazyce českém ve spojení se slovesy mění jakost děje, vyznačují jeho směr a vytýkají větší nebo menší jeho míru. Jakkoli ve slovese používatí jsou dvě předpony, přece hlavní význam má předložka po, která tu znamená tolik co poněkud, trochu. Na jevo to vychází na př. u sloves: poposednouti, povyskočiti, popoháněti, popiskovati, povívatí a u mnohých jiných. Právě tak použití, používati, to jest užiti poněkud, trochu, časově na krátkou dobu, prostorově na malé místo. Rozmožkou jazykovou lhostejností a necitlivostí tento zmírňující význam předložky po se vytratil a píše se a mluví »užil« i tam, kde má býti »použil«, totiž trochu, poněkud užil. Naopak zase sloveso použití bývá vubec ve smyslu užiti. Syn používá desíti měr pole, které zdědil po otci. Správně jest říci, že jich užívá (stále, trvale).

Kdybychom v každém českém slově, jež jest dle významu souznačno s příslušným výrazem německým, poznávali germanism, vykročovali bychom z mezí možnosti a v samých germanismech bychom se takofka topili. Náš »výlet« jest patrně vytvořen vlivem německého Ausflugs, a přece vžil se již tak dokonale, že při něm na germanism již ani nevzpomeneme. Úsudek náš trvá tedy ve své míře; sloveso používatí není germanismem, nýbrž jest ryze české sloveso předponové.

Do Přibislavě. Dostalo se nám do rukou kroniky města Přibislavě, kterou napsal dr. Piřža. Místní jméno Přibislav píše se v kronice s tvrdým y a skloňuje se jako Jihlava. Chybně. Přibislav původem svým jest přídavné jméno přisvojovací, utvořené od jména osobního, jako na př. Zbislav, Vratislav, Boleslav, Miroslav. Jména tato byla původně rodu mužského, jako posud Kroměříž, Olomouc, protože se jimi myslí obecne hrad, tedy Boleslavův, Zbislavův hrad, ale poněmáhlu přídavná jména tato nabývala významu podstatných a s koncovkou »slav« změnila i rod. Co do skloňování náleží sice ke vzoru kost, tedy genitiv: Boleslaví, Zbislavi, Přibislavi, ale lépe jest psáti do Miroslavě, Chrudimě, Přibislavě, Zbislavě, protože původní genitiv dle vzoru meč byl přehlášený: Přibramě, Vratislavě, Přibislavě, neboť posud se mluví: do Jaroměře, Kroměříže. Nepišme tedy Přibyslav, ani Přibyslava, nýbrž Přibislav. Místní obecní záznamy a paměti piší sice Pranislav, Prunyslav, Pribyslav a Prihyslava, ale to, jak patmo, jest psaní libovolné, kdežto nám sluší se spravovati zákony jazykového vývoje. Ostatně o správném znění těchto jmen místních a o náležitém skloňování psal již před dávnými lety Jireček v »Musejniku«. Přítomná doba vymáhá, abychom takových věcí nepovažovali za malichernost a abychom svoji českost vyjadřovali i ve správném psaní jmen místních.

Záložna v Hradci Král.,
Janské náměstí č. 163.
Vklady na knížky 4%.
Půjčky. — Úvěry osobní. — Zálohy.
Eskompt účtů a směnek.

Politický přehled.

Opětná přehlídka domobranců z ročníků 1866—1897. C. k. koresp. kancelář oznamuje: Aby již nyní zabezpečeno bylo nepřetržité doplňování armády i v pozdějších termínech, budou v nejbližších dnech zvláštní vyhláškou povoláni k opětné prohlídce domobranců, narození v letech 1866—1897. K této prohlídce budou se musiti dostaviti všichni — vyňati jsou jen ti, kteří ve vyhlášce samé této povinnosti byli sprostěni — v těchto letech rození domobranců, bez ohledu na to, zda až dosud byli povinni k přehlídce se dostaviti, či zda této povinnosti již vyhověli. Přehlídka konati se bude od 22. května do 29. července. Ti, kdož budou uznáni za způsobilé ke službě, nebudou k ní rozhodně povoláni před uplynutím sklizňové doby. Domobranců druhé výzvy dle úmyslu vojenské správy bude použito i tentokráte k službě ve vnitrozemí a v etapách, kde vystřídají mladší a k službě v poli schopné mužstvo. V Uhrách se přehlídka budou diti v době od 16. května do 24. června.

Ministerské rady, které konaly se v předminulém týdnu ve Vídni, minulý týden byly v Pešti. Z rakouské strany zúčastnili se jich minister, předseda hr. Stürgkh, ministři financí, orby, železnic, obchodu s příslušnými ministerskými přednosty a rady.

Baron Burian, rakouský ministr zahraničních záležitostí, byl minulý týden návštěvou u říšského kancléře německého; jedná se o důležité porady mezi oběma státníky.

Daň z válečného zisku v Rakousku. Císařským nařízením ze dne 16. dubna 1916

zavedena jest mimořádná daň z vyšších výnosů obchodních a větších příjmů jednotlivců. Zdaření výdělkových společností podléhá od 10%, až do 35 a u jednotlivých osob podléhá od 5%, až do 45. U výdělkových společností, stoupala-li rentabilita o 5%, činí daň 10%, stoupala-li o 10%, jest daň 12,5%, atd. Vyšší výdělkové společnosti až do 10.000 K a jednotlivých osob do 3000 K stávají novou daňí nedotčeny.

V italské sněmovně zase si zařekl ministr zahraničí Sonnino. Vypočítal, co všechno přý udělala Itálie pro Srby, Černou Horu a Egeadu pašu, dovolil si tvrdit, že bitva u Verdunu znamená pro Francii pozoruhodný úspěch. Na zakročení různých řečníků, že přý se státními příslušníky italskými jest v Rakousko-Uhersku nakládáno ukrutně, prohlásil Sonnino, že mu není známo něco podobného, že se však přecevídí.

Rumunská sněmovna byla uzavřena. Ministr zahraničí Bratianu při zakončení pokázal na obříze, které Rumunsko prodělává a žádal spolupráci všech stran s vládou. V dobách nynějších musí zmizeti všechny výpočty, které neslouží zájmu celku.

Zmatky v Mexiku. Vojsko Spojených Států, které vniklo do Mexika, aby se zastalo presidenta republiky Carranzy, bude přý odvoláno, potvrdili se zpráva o smrti odbojného generála Villy. Naproti tomu se tvrdí, že vojsko Carranzovo napadlo samo americkou jízdu. Nadto pak jsou různá znamení, že šíří se nové povstalecké hnutí v čele s Felixem Diazem.

Ve jménu národa?

Česká veřejnost žasne, kdo se to opovažuje v oblasti čtyřdohody mluvit ve jménu českého národa. Masaryk, nedostudovaný Tvřický, malý Kupka et cons. jdou ve své drzosti tak daleko, že chtějí přemalovat před cizinou celou scenerii politických poměrů českých. I starý trestanec by váhal tvrdit, že »se všechny politické strany podrobují vedení Masarykovu s neomezenou důvěrou«. Vždyť přece již před válkou jsme viděli pravý opak.

Protože viděl duchem kejklřských agitací a projevů za hranicemi je stařec Masaryk, přehlédl německo-rušské etapy jeho činnosti. Jeho heslem od počátku veřejného působení bylo: »Popularita, zvukné jméno a ovládnutí širokých vrstev za každou cenu a v kterékoliv straně!« — Když se vtrhl na pražskou universitu, neznal ani základních pravidel českého pravopisu a proto také bylo těžko prosit o protekci u českých notabilit. Stal se profesorem české university. Při tom ovšem chytrý citlivostivec naladil svůj obličej tak, aby se zdálo, že jest loyálním konservativcem. Pak Masaryk se svými druhy začal činit námluvy u konservativců českých. »Čas« r. 1889 napsal, že M. nikde se nestaví proti katolicismu. Tento list tvrdil také: »Katolicismus slíží se jen zvolna a namnoze nepozorovaně, až teprve za vlády nynějšího vynikajícího papeže Lva XIII. dodělává se úspěchů značnějších a patrnějších.« Chválil šlechtu a její význam pro národní hospodářství atd. Při tom sem tam blýskaly některé jiskry pokrokové, aby v případě nezdaru námluv bylo možno ssátí mizu ze strany jiné.

R. 1889 jednalo se o připojení strany Masarykovy (realistické) k Staročechům. Jakkoli realisté měli za sebou sotva 50 voličů, chtěli 4 mandáty do říšské rady, neurčitý počet mandátů na sněm a celou německou konservativní »Politiku«. Masaryk se svou hromádkou stoupenců neměl býti ničím menším než vrchním inspektorem celé staročeské redakce. Ovšem Staročechů spráskli rukama, nechť se jim do obchodu tak neslychaného.

Proto korouhvička Masarykova zaskřípala k jinému pólu. Šel k Mladočechům. Byl již skromnější, žádal jen 3 mandáty. Vyhražoval si v »Nár. Listech« sice vedení části vědecko-literární, ale požadavek vrchního inspektorátu nad celým listem pokorně odložil.

Protože Masaryk všude nabízel trojník: aby obdržel výměnou dukát, nepochodil ani u Mladočechů. Když pak Kaizl a Kramář se stali Mladočechy, působilo na Masaryka jeho osamostatnění velice trapně. Proto honem na jinou houpačku Založila se strana »lidová«, ke které sice větší počet lidí se nepřidal nikdy, ale která měla oporu v rozptýlených inteligentech a boháčích. Když se parádní vůz nechtěl rozjet k triumfální jízdě, následovalo spojení se stranou Al. Hajna.

Ale brzy narazila pilka na suk, když výkonný výbor odsoudil nejoddanějšího nohlada Masarykova. Po velkých hádkách slepila se strana zase dohromady, ale klíč mnoho nedržel. Závada ta hlavně spočívala v despotii Masarykově, takže frakce »Přehled« po delším sebezápore odpadla prohlášením: »Již delší dobu, zejména však od vydání Kramářových poznámek o české politice (z jara 1906) lze pozorovati ve vedení české strany pokrokové, pokud jest reprezentováno p. prof. Masarykem, nápadný sklon k stranám jiným, zejména

k Mladočechům... Výkonný výbor má v straně pokrokové asi tolik váhy jako dům v Rusku: osoby se volí a mění každou chvilku a výbor vůbec nemá samostatného vlivu. Nikdy nedělal nic jiného, nežli že schvaloval názory a kroky prof. Masaryka. Nebyl ani šlorem poradním, tím méně rozhodným... Pan prof. Masaryk své intervence r. 1906—1907 (námluvy u Mladočechů) podnikl bez souhlasu i vědomí výkonného výboru. Výkonný výbor byl zpravidla staven před hotovou věc, aby nemohl spolu rozhodovati, ba bylo jednáno přímo proti jeho usnesení i v těch málo případech, kdy učinil formální usnesení... Ve výkonném výboru české strany pokrokové nebylo jednáno dle určitého řádu, jak by se slušelo na stranu demokratickou a konstituční; panoval tam absolutismus nejen dogmatický, nýbrž impresionistický, náladový. Nikdo v straně té neví dnes, zdali zítra nebude za samospasitelnou pravdu prohlášeno něco, proti čemuž stoupenci strany na poukaz těžkého vedení dosud se exponovali a obětovali. Výkonný výbor pak schválí to všechno jednomyslně... Nemůžeme mít účast ve sboru, který jest pouhou štafží skutků podnikaných bez jeho vědomí, ba i proti jeho vůli, protože hlas náš by za těchto poměrů vyzněl na hluch.

Tak tedy oceně »demokratismus« Masarykův od samých stoupenců. Kdo si chtěl zachovati trochu politické samostatnosti, koho existenci otázky ke straně příliš nepřipoutaly (na př. žurnalisty), opouštěl nedůtklivého neomylnického despotu. Stoupenci strany bylo stejně málo již před rozkošen skupiny »Přehledu«, třebaže kolem sebe zvířili veliký hluk. Potom ovšem znovu nastávaly starosti, jak malou hrstku obstojně rozmnožit. Vždyť Masaryk sám nikde nemohl se zmocnit poslaneckého mandátu silami vlastními, třebaže dovedl slepovati kompromisy nejdobrodružnější. Nebyl povolán mluvit za český národ ani v době své pozlátkové slávy. Tím méně mohl jednat jménem národa krátce před válkou a nyní, kdy se ho odříkali hlasitě i ti, kteří mu dopomohli k mandátu.

!! Právě vyšlo !!

Hvězda pokoje

32 kázání k májové pobožnosti o blahoslavenstvích Píma svatého.

Napsal a proslovil Antonín Kaška, děkan v Kostelci nad Orlicí.

Vydáno nákladem Politického Družstva tiskového v Hradci Králové jako číslo 26. »Knihovny Obnovy.« Stran 120, úpravy nedělních a svátečních kázání »Pravdou ke ctnosti« téhož autora.

Cena brožovaného výtisku K 1-70 franko.

Byla-li duchovenskými kruhy přijata sbírka lidových kázání »Pravdou ke ctnosti« s takovým nadšením, jak svědčí četné objednávky, nepochybujeme, že sbírka májových promluv neméně věrného přijetí nalezne.

Zakázky vyřizuje

Družstevní knihkupectví v Hradci Králové.

Agrární návrh biskupův.

Dr. Otakar Procházka těšil se pro svou lidumilnost a šlechtou národní spravedlivost veliké úctě a popularitě již dříve, než se stal biskupem v Stolním Bělehradě (Székes-Fehervár). Jeho povýšení vital slovenský tisk s velikou radostí. Otec biskupův pocházel z Moravy a přestěhoval se do Uher jako nájemce. Dr. Procházka sám umí slovensky a odchová Slovákům dobré kněze.

Nyní, kdy právem se zdůrazňuje potřeba podporovati lidumilné podniky doby válečné, biskup nespokojil se hojnou hmotnou podporou občanů postižených válkou. Projevil péči o pomoc netoliko systematickou, ale trvalou, která by se stala požehnáním pro velké množství občanů.

Na poslední valné hromadě »Zemského hospodářského spolku« pronesl důmyslnou úvahu o nutnosti radikální reformy agrární v Uhrách ve prospěch malých a středních rolníků. Navrhl, aby stát převzal do nájmu všechny fideikomisy (svěfenské, neprodatelné statky), dále církevní i nadační statky; tyto pozemky nechť jsou rozděleny vhodně na parcely, jež se pronajmou vojínům-bezzemkům, vracejícím se z vojny, za obstojný poplatek. Biskup prohlásil: »Půda patří národu, a národem jest lid.« Připojil, že není slušno, aby hrdinové, kteří v udatném boji byli zmrzačeni, pomáhali si k chlebu prosbami dům od domu. Zemědělci-vojnici, kteří ne-

malí vlastní půdy, dělnické ženy, které ztratily ve válce muže anebo syny, mají se uplatnit aspoň jako nájemci půdy. Nové parcelové usedlosti dle rodinných poměrů nechť mají rozsah 15—35, nejvýše však 350 katastrálních jiter. Samo sebou se rozumí, že mezí drobnými nájemci a půdou se nesmí zahřívati žádná výdělečná spekulace. Stát beze vši intervence spekulantů nechť přidělí každému, kdo toho zasluhuje, příslušný díl přímo.

Biskupův návrh byl přijat od posluchačstva s nelíbenou radostí. Zvolena také hned komise, aby vypracovala podrobný návrh, který ovšem není věcí jednoduchou. Jest potřeba promysleti dlouhou řadu bodů a vypracovati patřičné odborné doklady pro vládu. Jedná se tu o velikou sociální změnu, která se dotýká nejen rolnictva, ale i stavů jiných. Nicméně šlechtetnost a bystrozrak biskupa Procházky již nyní setkává se s obecnou pochvalou. Všechny maďarské listy rozpisují se o návrhu tom s nelíbeným uznáním.

Uzákonnění takového plánu vzhledem k současným poměrům i při dobré vůli všech zainteresův bude vyžadovati mnoho číhých a důmyslných porad; nebude to úkol jednoduchý; ale okolnosti připouštějí v Uhrách takovou reformu lépe než v zemích jiných. I jiní hierarchové uherští v podstatě plán Procházkův schvalují a podporují.

Sám kardinál-primas uherský dr. Jan Czernoch na otázku zástupce žurnalistiky prohlásil, že uherský episkopát již dříve dvakrát uvažoval, jak by se dostalo pozemků zasluhujícím vojínům-invalidům. Dříve než ta otázka probírána veřejně, vyslovil episkopát ochotu přenechat invalidům k osídlení pozemky ze svého církevního a nadačního majetku. Jednotlivým majitelům zůstaveno na vůli, za jakých podmínek a jak velkou část pozemků chtějí k naznačenému účelu přenechat.

Dále řekl primas: »Proti systému věčného nájmu nemám zásadních námitek, protože se nedotýká podstaty práva soukromého. Obnos nájemného mohl by se vždycky stanovit dle tržních cen. Kolik pozemků bude potřeba pro vojny, tolik asi budou moci velkostatky dáti k dispozici. Vynasnažím se ze vši síly, aby otázka byla rozřešena bez porušení právního a spravedlivého nároku. Církev učiní velikomyslně, co bude možno. Ale národ — tak myslím — neočekává obětí jen od církve, fideikomisy a nadací, nýbrž od každého, kdo v této válce byl chráněn.«

Poznámky Czernochovy ovšem jsou velice věcné. Při návrhu Procházkově opravdu vystupují do popředí vážné otázky práva soukromého, právní ústupky majitelů. Jedná se o to, pokud bude možno biskupovi rozhodovati nad vlastními pozemky, kdyby nájemce půdu řádně nevzdělával, poplatky neodváděl anebo beze vši vážné příčiny přenechával za jistý honorář obdělávání půdy zcela cizím podnájemci. Zkušenosti s nájemci církevní půdy v jiných zemích byly často dosti trpké. A hlásil-li se kněz o svá práva u soudu i proti notorickému nedbání, hned se strhl pokřik proti »bezohlednosti a bezctnosti« atd. Ten, kdo měl děkovati, i chudého faráře hleděl v novinách potupiti. Jsou tu ještě obtížné otázky jiné.

Leč — při dobrém a všestranně ostražitém provedení návrhu Procházkovy možno dobře posloužiti jak nájemcům tak majitelům. Jest věc jasně dokázanou, že střední usedlost vynese více než část velkostatku, která se rovná rozloze takové usedlosti. Biskup nebude nucen vydržovati si celou řadu úředníků, které jest potřeba kontrolovati. Nájemci budou věděti, že tím více získají, čím pilněji budou půdu vzdělávati. Kdo pracuje ve prospěch výnosu cizího, děláva jen potud, pokud jest nucen, aby obdržel mzdu smlouvenou. A tak výnos rozparcelovaných velkostatků nesporně bude větší aspoň pro nájemce, kteří již ve vlastním zájmu budou nuceni pracovati vždy svědomitě.

Zatím ovšem v popředí stojí šlechtetný a ještě zcela nezištný úmysl vynikajícího katolického biskupa.

Velkopáteční.

Tvrdí se, že v bystrosti úsudku lidstvo pokračuje, že moderní člověk vniká do psychologických procesů daleko hlouběji než obdané zrození před dávnými věky. Vždyť věda poskytuje nyní tolik pomůcek, tolik nápovědí!

Ale tu jest veliký otazník: Jeví člověk doby přítomné ochotu používat pouček logiky, filosofie a psychologie vždy na sobě samém? Lidská přirozenost jeví sklon k nepravostem různého druhu. A skvrny duše stávají se tím většími, čím více zanedbává zhyžkané »já« důkladný sebezpyt. Nejvyspělejší duševní ztráta svou činností silu, naráží-li na přílišné sebevědomí, na nechuť k přemýšlení o křehkostech vlastních. A kdo nechce porozuměti sám sobě, těžko zhodnotí neustranně a správně duševní stav bližního. Právě kdo sobě odpouští mnoho, velmi málo chce odpouštěti jiným — zvláště těm, kteří nějak o jeho chyby zavádili. A tak starý israelita v dávné době před Kristovým zrozením, byl-li ochoten s hrdinným sebezáporem zpytovat křivé cesty své, přicházel v oboru

důvědy k světu bláha než moderní nešťáklivý, hrůzý inteligent.

Skročený starozákonní kaňkaš dovedl velmi dobře pochopiti světodějny význam chvíli radostných i velkých pohrom než nynější myslitel, který při neštěstí dobrodružně střízlivě dvakrát utápí v malomoceném klauti.

Zbožný israelita jak doby Kristovy, tak Davidovy měl světový názor ustálený, ucelený, mrazivé vichry ho nepřekvapily; místo malomocených výtek hledal a našel cestu z bludiště v obrácení sebe sama. Dovedl chápati grandiositu Golgoty, srovnal-li život svůj s křížáckým nitrem Obětovaného. Při vzpomínkách, co všecko trpěl nevinný Job a jiní mužové velice, dovedl různá soužení oddané nésti tak, že mu přinášela užitek.

Veliký učitel Daniel.

Starozákonní prorok Daniel jest nesmrtelným učitelem lidstva, jehož tklivá slova budou záhyb majákem všem pokolením, jichž loď se smítá prudkými vlnami. Po prvním dobytí Jerusalema od Nabukadnezara byl odveden asi r. 605 do Babylonu jako čtrnáctiletý jinoch. Tam dlel na dvoře královském jako páže. Co tu bylo velikých lákadel, aby opustil jinoch tak mladistvý cestu zbožných rodičů! Ale pevně všípěné zásady náboženské dávaly mladé duši silu obří. A náboženství zocelilo v něm lásku k sourodákům poníženým, k starým šlechtetným tradicím vyvoleného lidu. Na dvoře královském pro svou bystrotu a svědomitost vyšinul se vysoko. Jelikož však spečoval se přijati víru pohanskou, byl bezohledně pronásledován. Ochrana Boží však mu byla mocným štítem.

Z Danielových slov vane nejvřelější láska k israeliským spoluzajatoům, veliká žalost nad jejich utrpením. Spolu však veliký prorok zpytoval pronikavě příčiny trestů Božích, zkoumal svědomí své i svého lidu. V nejtěžším zarmoutení nevyrážely z duše jeho vzdechy zoufalé. Naopak proslulý muž v slovesch a skutečích hledal útěchu, posilu, cestu k lepší budoucnosti. Jak se dovedl trestati, aby pokáním dosáhl od Boha milost poznání věci přítích, prozrazuje sám, zmiňuje se o třetím roku vlády Kýrový: »V těch dnech já Daniel kvílel jsem za dni tří téhodnů; ohleba žádného jsem nejedl a maso a víno nevedlo do úst mých, nýbrž ani masti jsem se nemazal.«

Ale již dávno před tím hleděl zbožný dvořan tuhou asketů a úpěnlivými modlitbami vyprositi si světlo a ujištění o lepší budoucnosti národa. Vyznává, co činil v prvním roce vlády Dariovy:

»Obrátil jsem tvář svou ku Pánu Bohu svému modle se a pokorně prose v postech, v šizni a v popelu. I modlil jsem se Hospodinu Bohu svému a vyznávaje řekl jsem: Prosím, Pane Bože veliký a hrozný, ostřihající smlouvy a (prokazující) milosrdenství těm, kteříž tě milují a ostřihají příkázání tvých. Ztřeštili jsme, nepravost jsme činili, bezbožnost jsme páchali a odstoupili jsme a uchýlili jsme se od příkázání tvých a soudů, neposlouchali jsme služebníků tvých proroků...«

Tobě, Pane, spravedlnost, nám pak (přislůš) zahanbení tvá... A všichni israelští přestoupili zákon tvůj a uchýlili se, aby neslyšeli hlasu tvého; a vyšlo jest na nás zlořečenství a prokletí, kteréž napsáno jest v knize Mojžíše služebníka Božího, neboť jsme hřešili jemu... A neprosili jsme tváře tvé, Hospodine Bože náš, abychom se byli navrátili od nepravosti svých a myslili na pravdu tvou. I bdel Hospodin nad zlobou a přivedl ji na nás: spravedlivý jest Hospodin Bůh náš ve všech skutech svých, kteréž učinil, neboť jsme neuposlechlí hlasu jeho.

... Hřešili jsme, nepravost jsme činili, Pane, proti vši spravedlnosti tvé, Odvrát se, prosím, hněv tvůj a prohlisost tvá od města Jerusalema a od hory svaté tvé. Nebo pro hříchy naše a pro nepravosti otců našich Jerusalema a lid tvůj v pohanění jest u všech vůkol nás.

Nyní tedy vyslyš, Bože náš, modlitbu služebníka svého, a prosby jeho a ukaž tvář svou nad svatyní svou, kteráž zpuštěna jest, pro sebe samého.

Naklon, Bože, ucha svého a slyš: otevři oči své a viz zpuštění naše i město, nad kterýmž vzýváno jest jméno tvé; neboť ne pro spravedlnosti naše prostíráme prosby před tvář tvou, ale pro milosrdenství tvá mnohá.

Vyslyš, Pane, ukroť se, Pane: pozoruj a udiň: neprodlevejž pro sebe samého, Bože můj, neboť jméno tvé vzýváno jest nad městem i nad lidem tvým.

Když ještě Daniel »se modlil a vyznával hříchy své i hříchy lidu israelického, dostalo se pokoře jeho odměny oslnivé, převyšující všeliké očekávání. Kvílení proniklo mocně nebese, udušila čarovná, žhavá zář nebeského zjevení slzy očí žalostivých. Přišel arhanděl Gabriel, který prorokoval vzhledu slávy Jerusalema; poučil kdy přijde Pomazaný Pán, kdy Kristus bude usmrcen a město i se svatyní lehne popelem. A tak Daniel mohl lidu israelickému

svěstovati čas příchodu Vykupitelova již půl tisíciletí před tím, než arhanděl Gabriel přinesl poselství Panně Marii.

Okřála duše jako sprahlá niva po hojně rose. Spasitelné skřížení, pokorné klenutí v prach vedlo k radosti, posile, povznesení. Srdce jímlo a jáselo: Vzkříšení, vzkříšení!

Poučení pro náš věk.

Jak se vyjímají v přirovnání k velikému muži Božímu moderní liliputáni! Když v šase blaha veřejně se chlubili, že Boha nepotřebují, v době tísne okamžitě reptají na téžší skoušky, kritikuji prozřetelnost Boží jako jarmareční zpěváci díla Mozartova. Těžko jim v době spokojenosti citovati něco z výtek a pohrůzek Starého zákona. Jejich odpovědi jest: »Uznáváme jen Boha lásky, slitovnicka — nikoli matitele. Nestrašete zbytečně lidi.« Ale zabouřili náhle vi-ohřice, hledí upravití svou »filosofii« jako na obrtlíku: »Kdyby Bůh byl...« Jiní jsou poněkud upřímnější; prozradí rozpaky naivní otázkou: »Kde je Boží slitování? Je-li Bůh dobrý, proč...?« Jiní docela propukají v nesmyslné rouhání, v malomocný křik; spílají i svému nevinnému okolí, hledajíce tak chvilkovou úlevu. Jenže tato úleva trvá jen asi tak dlouho, jako u nešťastníků, hledajících omámení v silném alkoholu. Po vystřízlivění v duši pustěji a bolestněji než dříve.

Ani žádná moderní filosofie nedovede vysvětliti příval kontrastů v životě lidském tak jako psychologie zancoeného Daniela. Jinde vždy nějaká mezera, vždy něco záhadného. U Daniela a v křesťanství odpovědi jasné. Ale přesvědčení vyžaduje pokoru — a ta jest právě nejvzácnější květinou. Daniel hlásá: »Nepýšni se neprávem, přiznej své lidství a jeho slabosti! Mysliš-li, že jest ti dovoleno stavěti se do pósy olympského boha, musíš napřed přetvořiti celou lidskou přirozenost, neboť není lidí, jichž duše nemá nikdy sklonu k hříchu. Kdo z vás může se chlubit, že nikdy nespáchal něco, co v něm budí ostych a zač se musí kárati sám? V době krušné dáváte vinu všemu možnému, každému, ale nikdy sobě. A přece ve vašem nitru jest spása i ztracení. Dotek milosti Boží nutno přijímati vděčně a pokorně, protože bez pomoci nadpřirozené vlastní silou nedospějete nikdy k vrcholům žádoucím. Kdo se chlubí svou zcela nezávislou autonomií, naprostou duševní emancipací, v témž okamžiku oživuje — bačily vlastní zřázy, plachého živoření a tonutí ve zpěném víru.«

»Ztřeštili jsme, nám přislůš zahanbení tvá, neprosili jsme tváře tvé — spravedlivý jest Hospodin Bůh náš ve všech skutech svých.« Tak upřímně hlaholí hlas velebného proroka, který nebojácně přikládá sekeru ke skutečnému kofení zla, neuzívaje omluv a výmluv na zlobu a bezohlednost nepřátel. Tento muž poznal pravou moudrost života, jemu přičina útrap nebyla záhadou, protože s krajním sebezáporem odvážil se pohleděti pravdě v plnou tvář. Z jeho vřelých slov vyzírá mocný povel: »Obrátte se, spějte k vnitřnímu obrození — štěstí i triumf dostaví se jako výslednice.«

Golgota mluví řečí podobnou, ale mnohem jasnější; vyvrcholuje a podrobně vysvětluje to, co Daniel proslvil před dávnými lety. Kdo nechtěl chápati pochmurný význam nepravosti při pozorování hříšníků, měl se přesvědčiti, co sám Svätý svatých zakusil, aby následky černých vin vyhladil. »Tento nic zlého neučinil«, vyznává sám zločinec na pravici, ačkoliv ho veliká muka pokoušejí k hněvu na všechno a na každého. Kristus — beránek zcela nevinný a přece trpěl tolik. A ty, duše křehká, měla bys při svém utrpení jen reptati? Poznej sebe sama. vystup z mlžin. prajdi pramenem občasným a pak spolu s Kristem oslavuj skvělé vzkříšení.

Sochy, oltáře a j.

provádí absol. c. k. odborné školy
a c. k. umělecko-průmyslové školy

Jan Dušek v Chrudimi.

Za válečného ruchu.

IV. válečná půjčka již se horlivě realizuje. Jestliže naši chabí bojovníci po překonání nejtěžších překážek slavili velké triumfy svých zbraní, musí nyní obyvatelstvo civilní navzájem dokázati svou horlivost a loyální cit podporou triumfu hospodářského, peněžního. Obětavost, jaká se žádá od obecnstva nebojujícího, jest věru malá v přirovnání k houževnaté chabrosti našich vojů. Vždyť stát nežádá výsáňím půjčky darů, nýbrž zve k nejbezpečnějšímu uložení a výhodnému zúrokování kapitálu. V čelo upisovatelů postavil se zase skvělým příkladem náš nejjasnější císař. Z rozkazu Jeho Veličenstva totiž upsalu centrální ředitel-

ství Nejvyšších soukromých a rodinných fondů obnos deseti milionů korun nominale na IV. půjčku válečnou rakouskou a na IV. uherskou rovněž 10 milionů. Příklad vznešeného panovníka zajisté nalezne horlivé následovníky ve všech vrstvách obyvatelstva této říše. Doufáme pevně, že český národ v upisování ani nyní nezůstane pozadu za jinými národy naší velení.

Péče Svätého Otce o rakousko-uherské zajatce v Itálii. Z rozkazu papeže Benedikta XV. odebral se kardinál Mistrangelo, arcibiskup florenský, do pevnosti Belvedere u Florence, kdež jsou internováni zajatci rakousko-uherské. Kardinál prošel všechny místnosti, v nichž jsou zajatci ubytováni, tážal se každého na jeho přání a stížnosti a prohlásil, že papež si přeje znáti přání každého zajatce. Zatím bylo dáno zvonceem znamení k jídlu. Arcibiskup provázal zajatce do jídelny a okusil pokrmů. Kardinál, jak praví »Osservatore Romano«, přesvědčil se, že jídlo, jak mu zajatci již adělili, je dobré a hojné. Když se kardinál se zajatci loučil, oznámil jim, že správa tábora zajateckého se zavázala, všem zajatcům poskytnouti příležitost, aby o velkonočních mohli přijati svaté svátosti. Za odchodu kardinála uspořádal naši zajatí vojáci jemu i Svätému Otci nadšené ovace.

Telegramy do Bulharska. Nyní jest dovoleno mezi Rakouskem a Bulharskem bulharsky telegrafovati.

IV. 5% rakouská daněprosta válečná půjčka. Aby umožněna a usnadněna byla účast co nejširším kruhům obyvatelstva na upisování IV. 5% rakouské daně prosta válečné půjčky, hodlají peněžní ústavy v Hradci Králové založiti spolek upisovatelů, jehož členové budou moci — pokud majetkové poměry nedovolují jim značnější částku na válečnou půjčku upsati — zajištit si podíl na válečné půjčce upsáním též menších obnosů než 100 K. Zakládající peněžní ústavy doufají, že institucí touto, pro niž vypracovány byly již vhodné stanovvy finanční správy státní samou, zavděčí se nemálo oněm vstvám naší veřejnosti, které dosud pro nemajetnost nemohly na upisování válečných půjček bráti podíl a očekávají proti, že akce tato nađe živého ohlasu a vyvolá všeobecný živý zájem. Předběžné záznamy členů přijímá u svých pokladěn již nyní Agrární záložna, Česká banka, Diskontní společnost, Královéhradecká bankovní jednota, Okresní hospodářská záložna, Společna královéhradecká, Všeobecná úvěrní společnost, Záložna, Záložní úvěrní ústav a Živnostenská banka.

Pokoutní psaní žádostí. Z různých stížností a žádostí podávaných okresní vyživovací komisi jest patrno, že většinou nejsou tato podání psána žadatelem nebo jeho právním zástupcem, nýbrž osobami k tomu neoprávněnými, které nejen že si nechávají svou obyčejně bezcennou práci dobře zaplatiti, ale strany i úmyslně uvádějí v omyl tvrdíce, že bétou malý příspěvek, že jsou poškozořány atd. Varuje se opět před takovými pokoutními psaní a pp. starostové se žádají, aby na každou takovou osobu v obci snad působící zdejší úřad upozornili, aby trestní řízení mohlo býti zavedeno. Při té příležitosti se upozorňuje, že podáváním opětovných žádostí o vyživovací příspěvek v jednom a témtě případě je zcela bezúčelno, ježto jen tehdy možno o nich jednati, jestliže se poměry prvému rozhodnutí za základ sloužící tak změnily, že by nárok na udělení příspěvku byl dndatečně oprávněn.

Kulturní jiskry.

Důležitost soudních pitev. V minulých dnech byla zatčena v nalezinci 28letá služka Pavlína Kůželková pro vraždu svého synka Václava. Okolnosti svědčily úplně proti ní. Nejen že bylo prokázáno, že se několikrát vyjádřila, že dítě zabije, ale konečně byla též přistižena za okolnosti, které ji zdánlivě úplně usvědčily z vraždy. Opatrovnice pozorovala, že Kůželková strká dítěti do úst prst. Vzpomenuvši na předchozí její hrozby, přiskočila k ní a vytrhla jí děcko z ruky. Ale dítě bylo mrtvé a všeobecně se věřilo, že ho Kůželková v úmyslu vražděném zabila. Matčinu hájení, že jí dítě asi zemřelo v náručí a že mu jen chtěla otevřiti ústa, aby mohlo dýchat, nebylo dáno žádné víry. Mrtvola dítěte byla odnesena do ústavu pro soudní pitvu, kde prof. dr. Slavík pitvou zjistil, že dítě zemřelo smrtí zcela přirozenou a to zánětem plic a prudkým katarhem středním. Stopy nějakého násilí nebyly na dítěti vůbec nalezeny. Na základě posudku prof. dra Slavíka bylo vyšetřování zastaveno a Kůželková propuštěna z vazby. — V Nuslích zemřel šletý Jar. Novák, syn domovníka, na jehož těle shledal lékař velmi podezřelé známky násilí a zejména četné podlitiny krevní. Jelikož se proslýchalo, že hošík byl od svého staršího bratra surově týrán, byla mrtvola dodána do ústavu pro soudní pitvu a zavedeno trestní vyšetřování. Ale i v tomto případě zjistil dr. Slavík, že hošík zemřel přirozenou smrtí zánětem plic a že podezřelé známky týrání povstaly při jeho chorobě křivice, způsobem zcela nahodilým. Také v tomto případě bylo vyšetřování zastaveno. — Na druhé straně však pitva prozradila velmi často, že lidé, kteří zdánlivě zemřeli smrtí přirozenou, byli buď otráveni anebo jiným způsobem.

beze závažné usmrcení. Z toho také lehce si lze vytvořit dojem, zdali pro případ trestného řízení jest lépe mrtvolu do hrobu pochovávat či nahlédnout. Sami liberální lékaři často upozornili, jak by se zločiny proti bezpečnosti života valně rozmnožily, až by bylo možno ihned zcela odstraniti nejvýmluvnější dokumenty: vnitřnosti porušené jedem a jiným zákeřnictvím. Naopak zase právě pitva mrtvol podává cenné doklady o nevině lidí neprávem podezříváných. Zkrátka lidé, kteří zádného zločinu proti životu spoleblištních nespáchali, vždy v případě soudního řízení budou dávat přednost pohřbení před krematoriem. Pitva okamžitá i v pozdější době nařízená, poví vždycky mnoho.

Zemřel šlechtický hrabě. Dne 12. t. m. po delší nemoci rozležel se ve Vídni s tímto světem František Karel hrabě Seilern, statkář v Mitočicích, u věku 57 let. Byla to šlechtická, lidumilná, obětavá duše, výborný znalec otázky národohospodářské. Byl svým přesvědčením vždy rozhodným katolíkem. Od doby vzniku Spolku katolického rolnictva českého na Moravě stál vždy věrně po boku předsedy Šamalíka. Byl zvolen na Kyjovsku r. 1902 za poslance sněmu zemského. Podporoval zemědělské hnutí horlivě. Říkalo se mu: hrabě lidumil, český hrabě, selský hrabě. Svou přímostí a poctivostí v jednání imponoval každému.

Úmrtí vzácného kavalíra vybízí k úvahám. O našich svědomitých, vlasti i lidu dbalých šlechticích rozeznává se v novinách zvony chvály teprve po smrti. Předsudky proti zdravému konservatismu bránily mnohým lidem projevit uznání šlechtickým urozením za jejich života. To raději některé tak zv. demokratické kruhy se „poučovaly“ o vlastnostech šlechty z pošetilých karikatur a plochých humoristických narázek. A přece někteří šlechtici vykonali obětavě, beze všeho zevního tlaku pro lid často více než celé velké korporace a spolky, mající za účel výhradně snahy humanitní. Nyní, kdy tolik šlechticů za vlast krvácí, kdy i urození starci dobrovolně konají službu ve frontě, musí nastati značná korektura běžných, bezdůvodných názorů v širších vrstvách. Vidíme-li, jak šlechtici i šlechtice obětují své peněžní prostředky i fyzické síly ve prospěch raněných, srovnáme je s těmi, kteří sedí vytrvale za větrem v klidném soukromí.

Mluvílo se tak rádo proti mnohým předpokladům, sčítalo se po nich i tam, kde jich nebylo. Ale nejpošetilější předsudky kvetly do nedávna dále zcela nerušeně. K lidovosti stačil demokratický štít, ale o lidové práci skutečných šlechtických horlivců bylo ticho. Nyní však jistě nastane spravedlivé nazírání obecně, protože skutky mluví zřetelněji než celá vrstva papíru, potlačená fádky předpojatými.

Církevní věstník.

Svatý týden mocně rozechvívá duši zvláště v tomto roce. Každý vnímá velikost oběti na kříži celým srdcem a hledá na dobrotivém zraněném srdci Kristově nejjistější posilu. Věřící lid v Hradci Králové spěchal čteně ke zpovědi zvláště ve středu večer a pak časně ráno na Zelený čtvrtek, kdy v katedrálním chrámu za četné asistence sloužil slavnou mši sv. a svěcení olejí vykonával J. Exc. nejdp. biskup dr. Josef Doubrava. Vykonán též tklivý obřad umývání nohou 12 starců. K sv. přijímání přistoupili po duchovenstvu četní úředníci, členové městské rady a jiné notability. Oltář sv. Antonína byl nádherně vyzdoben zásluhou sk. Marie Neubertové, která horlivě zdobí oltáře květinami i v jiný čas. Sem přistupovali k sv. přijímání velice četní věřící. Posvátné obřady trvaly do půl 11. hodiny.

Úmrtí. Dne 18. t. m. zemřel po zaopatření sv. svátostí farář libický vsdp. Vincenc Jůzl, který pro své velké zásluhy těšil se četným počtům. Byl rytířem řádu Františka Josefa I., bisk. vikářem, os. děkanem ad. Narodil se r. 1852 v Kechánově, vysvěcen r. 1883. Pohřben konal se na Zelený čtvrtek. O. v. p.

Počet katolíků. Dne 1. ledna 1912 napočítáno na zemi 286,67 milionů katolíků, 1. ledna 1913 stoupl počet na 311,75 milionů, 1. ledna 1914 obnášel již 337,25 milionů a 1. ledna 1915 365,29 milionů duší. Toto číslo je však předběžné, spolehlivý počet nutno teprve zjistiti během roku.

Královéhradeckou bankovní jednotu v Hradci Králové doporučujeme co nejlépe při veškerých obchodech bankovních a uhelných. Podporujte při každé příležitosti svůj vlastní podnik.

Zprávy místní a z kraje.

Městská rada dne 17. dubna. Okrašlovacímu spolku v Novém Hradci Králové daruje se 200 kolů ke stromkům a 20 balíkův zelenic. — Vzat byl na vědomí přepis c. k. mistodržitelství v Praze ohledně přibrání práce schopných osob na zemědělské práce. — Svolá se komitét za příčinou stanovení slavnostního programu pro týden Červ. kříže. — Inspektorátu pro zemské dávky v Praze sdělil se, že výnos dávky ze zábav v březnu t. r. v Hradci Králové činil 806 K 30 h. — Obec přistou-

pi za člena spolku pro ochranu matek a kojenců v Praze s příspěvkem 100 K. — Pro Českou komunistickou střední hospodářskou v Praze rezervuje se starý papír. — Schválen byl návrh páni starostů ohledně západ nadací listiny Karla a Leopoldiny Teubnerových. — Poukáže se k příjmu poslední splátka státní subvence na stavbu nouzové silnice z Hradce Králové na Hrádku v obnose 18.000 K. — Po p. měst. radovi K. Halounkovi, který nastoupil službu vojenskou, převzal referát policejní a ubytování vojska p. starosta a chudinský referát p. měst. rada Pokorný. — Schváleny byly různé objednávky, týdně i lesní konsignace.

Ústav pro zvelebování živností v Hradci Králové konal výroční schůzi kuratoria 13. dubna v poradní sněh okresního výboru královéhradeckého. Po uvítání předsedou drem Ulrichem referoval dr. Viškovský o činnosti ústavu během posledního roku. Kromě loňské výstavy prací grafických a knižských v Měst. přím. museu královéhradeckém věnoval se ústav především pořádání kursů invalidních. Akce tato zahájena byla již 26. června 1915 přednáškou ředitele Jedličkova ústavu p. Bakule, načež v srpnu, listopadu a únoru podány postupně žádosti o povolení k uspořádání invalidního kursu tobolekářského v Třebechovicích, kursu pro uměl. truhlářství, stavitelství plan a harmonií v Hradci Král. a kursu pozlacovačského v Třebechovicích. Z těchto kursů jsou kurs tobolekářský a kurs truhlářský již aktivovány a s úspěchem se vyvíjejí. Kromě toho koná se šetření o zřízení nového kursu pro leštění kovů a pomocné práce nástrojářské. — V následující potom debata posoudil čis. r. dr. Schuster uvažnost působnosti ústavu královéhradeckého zejména po stránce invalidní péče a promluvil obšírněji o zkušenostech, které v této akci získal pražský ústav. Pan J. Formánek poukázal na nebezpečí, jež by mohlo vzniknouti malozivnostem z návalu invalidů do některých řemeslných oborů; tyto obavy byly však v následující potom debatě, které účastnili se zejména pp. vrch. komisař Burda, c. r. dr. Schuster, dr. Ulrich a dr. Viškovský, rozptýleny. Nato zpráva, jakož i uspořádání kursu pro leštění kovů schváleny a usneseno rozšířiti dílenské kursy dle možnosti také na jiná místa českého severovýchodu.

Klavírní a písňový koncert, pořádaný 15. t. m. pěti Okresní komise pro mládež vynikajícími umělci pí. Ol-gou Borovou-Valouškovou a p. prof. J. Heřmanem, byl pravým uměleckým svátkem hudbymilovného občestva. Raději bychom řekli hudby znalého, ježto program zvlášť v první polovině vykazoval čísla skytající jisté obtíže pro nezavěcence, a soudím, že nebylo by bývalo od místa připojit k programu určitéjší nástroj. Prostředí a vývoje hudby klavírní i formy písňové, rozbor a text (u cizích v překladu) reprodukováných děl, aby výchovný moment koncertu byl účinnější. Jinak výběr pořadu byl velmi pečlivý. Klavírní čísla zahájena klasickými a typickými díly Bachovými (Praeludium a Fuga) ve virtuosní úpravě Lisztově a Beethovenovou sonatou (Quasi una Fantasia), kde prof. Heřman hned zprvu ukázal nám bohatost svého umění — mistrnou techniku a prociťené podání skladby v bezvadném souladu. Z romantiků uvedeni Brahms (rhapsodie, balada, valček), jehož výtvoři, nesoucí se rázem zasmušilým, jen zasvěceným poskytlí pravého požitku, nejsouce všeobecně přístupny, a Schumann (Věnování, opět v transkripci Lisztově). V druhém oddílu koncertu přednesl prof. Heřman díla největších mistrů klavírní techniky Liszta (Soirée de Vienne) a Chopina (Impromptu, mazurka), dokázav jejich reprodukcí naprosté ovládnutí ducha skladeb. A posledními čísly byli naši čeští komponisté Smetana (Slepička), jenž vedle Dvořáka a Fibicha uvedl do komorní hudby idealizované české tance, a modernisté Suk (Kdysi z jara, Roztoužení) a Novák (Píseň noci vánoční, Valašský tanec). Podání děl těchto skladatelů vyžaduje vedle techniky zvlášť vysoké hudební inteligence k vystižení všech těch náladových nuancí, jimiž se nese moderní směr hudby vůbec. Podmínkami těm reprodukcí p. Heřmanovou úpně bylo vyhoveno. — Pořad čísel písňových souběžně postupující s vývojem hudby klavírní vykazoval na prvním místě klasické partie z Händlových opery Rinaldo (recitativ a arie z roku 1711), spadající v první dobu jeho tvoření a Beethovenovu píseň In questa tomba. Vývoj formy písňové sledovati bylo možno na písniích romantiků Schuberta (Dvojník) a Brahmsa (Saphická óda), od nichž oště lišilo se svým určitě vysloveným národním rázem norského ovzduší Vynutí Griegovo. Ze skladatelů nových forem až do doby moderní volení Dvořák (Biblická píseň), Fibich (Loreley a Róze), jenž prvý přivedl doklami českého slova v písniích k náležitě platnosti, a moderní Novák (Balada dětská). Jehož vlnavost pro básnické slovo přispívá k výstižnému převodu poetického obrazu v hudební. Všechna tato čísla přednesla pí. Olga Borová-Valoušková s prociťením i vlastním bohatým, sytým znějícím altem, třeba provedení slouženo bylo pro ni značnou indisposicí. V tom právě důležito oceniti velikost talentu a školenosti hlasové naší slavné umělkyně, že přes tuto chorobu výkony její nebyly znatelně oslabeny, a kromě toho vytknouti její obětavost její, poně-vadž přes tyto závažné obtíže uvolila se k pořádání koncertu, aby zdar jeho odložením nebyl ohrožen. Krásný ten večer mistrným přednesem vynikajících skladeb i výchovnou tendencí lze počítati k nejlepším poslední doby. Velmi čteně navštíven vybraným publikem, mezi nímž na předním místě uvéstí sluší Jeho Exc. nejdp. biskupa, mistodrž. radu p. Smutného, staničního velitele p. D. Florianu a četné reprezentanty úřednictva i inteligence, finančním svým výtečkem učinil též po této stránce zadost svému účelu. — C.

Star pro šlechtu Safránkovy. Jeho Excel. nádp. biskup Th. dr. Josef Doubrava daroval Sazření česk. katol. zemědělců na fond pro šlechtu Safránkovy 100 K. Milostivému dárci vzdává Sazření jménem svým i rodiny Safránkovy, nejaktivější díky.

Lavičky pro vojáky. Jako loňského roku postavi město ve veřejných sadech v Hradci Králové a na jiných slunných procházkových místech lavičky, kteréž výhradně k zotavení vojínů-rekonvalescentů vyhrazeny budou. Toto určení bude na lavičkách nápisy zřetelně vyznačeno. Pieta zděšního občestva k vojínům-rekonvalescentům jest příliš známa, než aby nutno bylo zvláště apelovati na veřejnost, aby vojínové-rekonvalescenti v používání těchto laviček nebyli nikým omezo-váni.

Za přičinou číštění úředních místností nebudou se v c. k. berním a soudním depositním úřadě v Hradci Králové dne 22. dubna peníze ani příjmy ani vydávati.

Kroupy snesly se za dubnových přeháněk dne 20. t. m. nad Hradcem odpoledne po dvakrát.

Přejeza vlakem. Dne 19. t. m. po 2. hod. odp. jedna stařena přibyla s malým vozíkem před spuštěné závozy. Železniční dráhy mezi Farářstvem a Pražským Předměstím. Nechtěla čekat, až se závozy zdvihnou. Poděla pod první závoru, ale než mohla minouti druhou, již se přihnál vlak jedoucí od Opatovic do Hradce a stařena na kusy roztrhán. Rozmetené části mrtvolly naloženy do rakve a odvezeny do umrlčí komory na hřbitov kulenský.

Seznam cen na týdenním trhu v Hradci Králové dne 15. dubna 1916. I q: prosa 90—100 K, vřkve 80—100 K, jetel. semínka červeného 320—400 K, máku 400 K. lněného semene 150—460 K, mrkve 32—35 K, celere 80 K, 1 kg: křenu 30—50 h, másla 8—9,20 K, tvarohu 1—1,20 K, 1 vejce 14—15 h, 1 kopa: kapusty 8—10 K, drobné zeleniny 2—2,20 K, petržele 4,40—6 K, poru 70—80 h, česneku 6—6,40 K, 1 hl: cibule 30—35 K, hrůšek 60 K, 1 pár podsvinčat 120—170 K, 1 kůzle 8—15 K. — Přivezeno bylo: hl: prosa 0,5, vřkve 0,1, máku 0,56, hrůšek 1,5, q: jetel. semínka červ. 4, cibule 1,2, mrkve 1,15, kop: kapusty 6, petržele 30, celere 4, poru 12, křenu 19, česneku 9, drobné zeleniny 28 pytlů, 442 kusů podsvinčat a 142 kůzlat.

Hořičky. Dne 14. t. m. zrána rozbouřila celé jinak tak tiché zdejší okolí truchlivá zvěst, která jako lavina rychle mezi lidem se šířila a každého téměř ohromovala — totiž, že zdejší p. farář Josef Křižl vydechil svůj šlechtický život. Zpráva ta dojmala všechny mocně, vždyť zemětěl byl horlivým duch. správcem, starale se velmi o křesťanský život svých osadníků, za něho se několikrát obětovaly zde sv. misie s výsledkem dobrým. On to byl, jenž zdejší kostel dal do pořádku, jaký přísluší domu Božímu. Mezi osadníky byli to zvláště lidé chudí, nemocní, jimž on tak rád ulehčoval to těžké břímě života pozemského, podporovav je ochotně penězi. posílaje jim pokrmy a nápoje. On to byl, jenž svým vsude proslulým svérázným humorem dovedl v tomto škvávném údolí každého obveseliti, v čemž byl nedostižitelným. On jako otec spojoval všechny rodáky zdejší, kteří k němu jako domů přicházvali, takže jeho fara málokdy byla bez hostů. Žádný tedy div, že každého dojmala zpráva: »Nemáme už p. faráře Křižla!« — Jeho tělesné pozůstatky uloženy dne 17. t. m. Po vykonaných církevních hodinách byl o 10. hod. výkrop v domě farmán, pak velkolepý průvod do kostela, kdež rodák zemětělého Jos. Vojtěch, bisk. sekretář z Úpice, promluvil nad jeho rakví slova dojmavá, prociťená, vyhlčiv krásné kněžský život zemětělého. jeho péči a lásku ke svým osadníkům, jeho zásluhy o chrám Páně, který jest nyní okrášlen jako »nevěsta svému ženichovi« a jménem všech se rozloučil se zvěčným. Po Rekviem byl průvod ke hrobu. Veškeré ceremonie vykonal pan b. vikář C. Salfický za asistence Jos. Astra, kaplana z Úpice a Rud. Bláhy, adm. ze Chvalkovic. Nesčíslné množství lidu z blízka a z dále bylo přítomno při pohřbu — důkaz to, jak milým byl jim zemětěl! Mezi nimi p. i. pp.: Bedř. Tesář, c. k. vrchní okr. komisař z Náchoda, dr. Malý, c. k. president kraj. soudu v Chrudimi, zástupce patron. úřadu K. Campe a p. ing. K. Irmann z Náchoda, V. Peška, čtn. strážmistr z Nového Města n. M., V. Suchý, řídící učitel v. v. z Prahy. Četný klérus provázel zemětělého, mezi nimi: K. Macháček, b. vikář z Opatova, P. Slavík, farář z Něm. Brusnice, Fr. Komárek, katecheta z Vamberka, Alois Wittich, farář z Maršova, J. Rezníček, katecheta z Červ. Kostelce, V. Kvasnička, katecheta z Č. Skalice, K. Bauch, farář z Červ. Kostelce, Jos. Kovář, farář z V. Jesenice, Jar. Žďárek, kaplan z Náchoda, Jind. Svoboda, c. k. polní kurát z Čáslavě, J. Hůlek, bohoslovec z Hradce Král., V. Falta, kaplan z Č. Skalice, Em. Novák, farář ze Rtyně, Jos. Kukla, farář z Kunětice, Jos. Klement, farář z Kohoutova, Fr. Ba-keš, farář z Č. Skalice, Ant. Svatoš, farář z Boušína, Jos. Stejskal, farář ze Studnic, Ig. Široký, admin. z Či-buze, Jos. Vyhnaněk, farář v. v. v Č. Skalici. — Dlouho bude zdejší osada vzpomínati na zemětělého, zehnalíc v myslí památce jeho. Kéž by všickni následovali jeho pastýřské napomínání, jeho vlastenecké smýšlení, které on — ctitel to Palackého a Riegra — vždy oievřenými, různými slovy na jeho dával a konal. — Loučíc se s ním, voláme z upřímného srdce: Za tolikrát dobrodiní nám prokázaná odplatíš Tobě Bůh životem věčným!

Časlav. Večer dudácké poesie, pořádaný akademickým spolkem Sázavan ve prospěch studentů trpících, došel značné pozornosti našeho občestva. Prostory Dušková divadla byly skuse naplněny. Pan prof. Formánek s entusiasmem sobě vlastním promluvil o písniích dudáckých a dudáctvu českém a podal tak- ké zdaleké ukázky těchto starých skladeb. S. Kalousko-

Deporučení o právě vyřčených publikacích:

Dr. Fr. Reyl:

Jádro křesťan. sociologie

Str. 351. — Brož. K 5.

Ve vkus. vazbě celopl. s ochran. kart. K 7.

Dr. Jos. Novotný:

Světlem k Bohu

Stran 170. — Brož. K 6.

Ve vkus. vazbě celopl. s ochran. kart. K 8.

N B. Dostávám nyní spisy poslední dobou Vaším nákladem vydané. Jsou to zdatilá díla a zasluhují rozšíření.

Dr. Jos. Hanuš,
prof. real. gymnasia,
Král. Vinohrady.

Objednávky obratem vyřídí

**Družstevní knihkupectví
a nakladatelství
v Hradci Králové, Adalbertinum.**

Komisionářství

Fr. Černý - Hradec Králové

trída 18. pěšího pluku,

**obstarává koupi a prodej
zboží ve velkém.**

Telegramy: Petrol, Hradec Králové.

PRAVDOU KE CTNOSTI

Lidová kázání na všechny
neděle a svátky roku
církvevního.

Promluvil a vydal
náhl. Politického Društva
tiskového v Hradci Králové
(Knihovna Obnovy č. 25.)

Antonín Kaška,
děkan v Kostelci n. Orli.

Řada I.

Sbírka o 31 tiiskových ar-
tích velké cimerky (stran
556) obsahuje 76 thema-
tických kázání. - (Cena brož.
výtisku K 4-60 franko. Od-
peručovateli netřeba — nepo-
ne duchovenstva diocese
královéhradecké, které za-
tara po 30 let působení jeho
kněžského předobré mla.

Objednávky vyřídí

Družstevní knihkupectví v Hradci Králové.

„Ordinariální list“ diocese naší v čísle 11, str.
138, píše o knize:

„Vše doporučené tuto sbírku kázání, již
každý známý svoji pastýřskou horlivostí vydává k alavé
Boží, na pomoc duchovním společenstvím, a jako př-
svědčení, že po obojí stránce určité své sbírky plně vy-
hoví. Kázání — jak na lidové promluvy sluší — jsou
v osnově jasná, v mluvě přesná, dobohami zajímavá,
bohatá látkou a prohodnuta pastýřským nadšením.
Zkrátka kázání hedna toho jsou, aby se jim dostalo,
jak spisovatel žádá, milého a dodávame též věd-
ného přijetí.“

Kde kupujete knihy?

Naše knihkupectví Vás také vzorně obslouží.

:: Moravská ::

agrární a průmyslová banka

■■■■ filiálka v Chrudimi ■■■■

přijímá přihlášky na

čtvrtou válečnou půjčku.

Hospodyně

řádná, starší, bezdětná, která se ve vaření
a domácích pracích dobře vyzná, přijme se
k staršímu osaměl. pánu ve venk. městě
(okr. Chrudim). Ct. nabídky pod značkou
»Spolehlivá hospodyně« do adm. t. l.

Mýdlo holičské

v ýborné jakosti, též i veškeré potřeby
k holení nakoupíte levně u firmy

Josef Jettněk,

mydlář v Hradci Králové na podsíni. —

Rozpočty ochotné a zdarma.

E. Škarda, Brno,
umělec. autor prvních řad
hotoví a dodává skleněné
skla. V každém slohu a
provedení, od nejjednodu-
šho vzoru do nejobtíž-
nějších figurálních, hotoví
první vlněnou mozaiku
kamínkovou pro laicky, o-
táhlé obrazy, námoř-
ky atd. a nejkrás-
nějšími umělecky-
mi a odbornými dokoa-
lyho provedení.

**Ve prospěch
Svatováclavské Matice školské**
Uznáný za nejvýhodnější a nejlevnější ná-
kupní pramen v Rakousku veškerých

kostel. paramentů

prádla, praporek, přikrvek, koberec a
keřového nářadí ve výborných nejstarších
závodu v Čechách, c. a k. dvorního dodavatele

Josefa Neškudly
v Jablonném n. Orli. č. 86.

Tisíce uznávacích referencí a doporučení. —
ohráskové omásky, rozpočty, vzory a hotové zboží
k výběru franko.

Bez velkoměstské retie ve vlastních dílnách a
domech, levně pracovali sly na venkově, čímž levnější
ceny až o 20%, než všude inde.

Jubíl. 100 let trvání a 10 let vlastního činnosti.

Adresování vždy dovolné se vypružuje.

Jan Horák,

soukenník

v Rýchnově nad Kněžnou

mašlá na pořádání vřdy

**die roční sezony kollekt
nejnovějších dráh pravých
viněných látek**

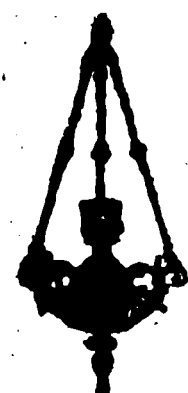
sve vlastní výroby, jakož i ta- i dno-
zemských.

Četná uznání zvláště a kráží vole-
důst duchovenstva svědčí o poctivé ob-
sluze mého rye křesťanského závodu za
dobu více než třicetiletého působení.
Ušitka, prosta, malou objednávkou na
zkoušku.

Též na splátky bez zvýšení cen!
Volejemež látky na tašky.

Koupím starší kovové svinovací záclony na výkladní skříně.

Ct. nabídky pod značkou »N. C.« do adm. t. l.

Veledástejnost

duchovenstva a

slavným patronátem

úřadům dovozuje si dopa-

ručit veškeré kostelní nádobu a
nářadí a to: monstrance, kalichy,
oběři, nádobky, patenky, paciřky,
svíce, lampy, kadělnice, křesťany
atd. své vlastní výroby, předpřímá
okřevním vyhovující. Stará př-
měty opravuje v původní intencí
v čisti sítí a stříbrí nebo proř-
plátku na nové vymáháje. Hotové
předměty neb výkresy zasílá na-
lásku franko bez závaznosti koupě.
Vše se posílá poštou. Práce ruční

číslo veškerých služeb a stříbrných předmětů, jako: křesťan-
ské, křesťan, přetýnků, náramků atd. a křesťan-
ské, tabulečky, jídelní nářadí na stříbra pravé
činného vřdy na skládě.

Staré slat, stříbro a dráhobany kupuje se nejvýhodněji

JAN STANĚK,

paříř a ciseleur

Praha-L-979., ul. Karolíny Světlé, č. 12. n.

Pracovní zastup. a k. zemědělské tržnice soudu.

Paramenta.

Ignác V. Neškudla syn

(protektovaný firma)

v Jablonném nad Orlicí (v Čechách)

(bratr P. J. Neškudly, farář ve Výprachticích)

doporučuje P. T. veledástejn. duchovenstvu
svůj osvědčený a často vyznamenaný

výrobní závod

všech kostelních paramentů,

spolkových praporek a keřového nářadí.

Omásky, vzorky i rocha hotové na ukážku
se na pořádání franko zasílou.

OBNOVA

Číslo 17.

Předplatné na čtvrt roku 2 K 50 h
na půl roku 5 K —

V Hradci Králové, dne 28. dubna 1916.

Inseraty počítají se levně.
Obnova vychází v pátek v poledne.

Ročník XXII.

PROSPEKT.

Čtvrtá rakouská válečná půjčka.

Daně prostá 5 1/2% umožitelná státní půjčka a
daně prosté 5 1/2% státní pokladní poukázky.

VYHLÁŠKA.

Na základě císařského nařízení ze dne 4. srpna 1914, č. 202 f. z., o provádění úvěrních operací na úhradu výloh na mimořádná vojenská opatření za příčinou válečných zápletek, vydává se jakožto

čtvrtá rakouská válečná půjčka

I. čtyřicetiletá, daně prostá 5 1/2% umožitelná státní půjčka a
II. daně prosté 5 1/2%, dne 1. června 1923 splatné státní pokladní poukázky.

Úhrnný obnos válečné půjčky bude stanoven dle výsledků veřejné subskripce.

I.

Daně prostá 5 1/2%, umožitelná státní půjčka rozdělena jest na serie po 5.000.000 K — korun a bude vydávána v kusech po 100, 200, 1.000, 2.000, 10.000 a 20.000 K.

Dlužní úpisy znějí na majitele a zúčují se počínaje dnem 1. června 1916 5 1/2%, ročně v pololetních, posadu jdoucích lhůtách splatných 1. června a 1. prosince každého roku. — Opatřeny jsou 30 kuponů, z nichž první splatný jest dne 1. prosince 1916 a dále talonem, na který svého času vydány budou bez výloh a poplatků u pokladny státního dluhu další kupony. Úroky od 16. dubna do 31. května 1916 nahradí se zúčtováním.

Půjčka splacena bude v jmenovité hodnotě a umořována slosováním v letech 1923 až 1966 na základě annuit, zahrnujících zúčování a umoření kapitálu, jejich výše zůstane přibližně stejná. — Slosování prováděti se bude v seriích (po 5.000.000 K) a to v prosinci každého roku, poprvé v prosinci 1921; tažené kusy vypláceti se budou po slosování přibližně 1. června. — Slosované serie uveřejní se každoročně ihned po tahu spolu se seznamem tažených už serií, z nichž některé kusy k výplatě doposud nebyly přiděleny.

C. k. ministru financí jest vyhrazeno počínaje dnem 1. června 1926 slosování kdykoliv světliti, aneb dosud neumořeny obnos zápůjčky bez

slosování splatiti jmenovitou hodnotou po 3měsíční výpovědi. — Tuto výpověď dlužno uveřejnit v úředním listě „Wiener Zeitung“.

Úroky, jakož i kapitál státních dlužních úpisů vypláceti se budou bez jakékoliv daňové, poplatkové, anebo jiné sračky u c. k. pokladny státního dluhu ve Vídni.

Obchod s 5 1/2% daně prostou umožitelnou státní půjčkou nepodléhá dani z obrátů cenných papírů.

II.

Daně prosté 5 1/2%, státní pokladní poukázky znějí na majitele a budou vydány v kusech po 1.000, 5.000, 10.000 a 50.000 K. — Státní pokladní poukázky zúčují se počínaje dnem 1. června 1916 ročně 5 1/2% v pololetních, posadu jdoucích lhůtách, splatných 1. červnem a 1. prosincem každého roku a splaceny budou 1. červnem 1923. — Kusy opatřeny jsou 14 kuponů, z nichž první splatný jest dne 1. prosince 1916. — Úroky, jakož i kapitál budou se vypláceti bez jakékoliv daňové, poplatkové, anebo jiné sračky u c. k. pokladny státního dluhu ve Vídni na odevzdání splatných úrokových kuponů, případně státních pokladních poukázek. — Úroky od 16. dubna do 31. května 1916 nahradí se zúčtováním.

Obchod s 5 1/2% státními pokladními poukázkami nepodléhá dani z obrátů cenných papírů.

Pozvání k upisování.

Vzhledem k předchozí vyhlášce Jeho Excelence pana c. k. ministra financí dovolujeme si oznámiti:

Upisování počne dne 17. dubna 1916 a skončí v pondělí dne 15. května 1916 o 12. hodině polední.

Úpisy přijímají v obvyklých úředních hodinách:

Agrární záložna,	Spořitelna,
Česká banka,	Všeobecná úvěrní společnost,
Diskontní společnost,	Záložna,
Královéhradecká bankovní jednota,	Záložní úvěrní ústav a Živnostenská banka.

Pro upisování platí tyto podmínky:

1. Cena upisovací činí pro

40letou daně prostou 5 1/2%, umožitelnou státní půjčku 98%,
pro
daně prosté 5 1/2%, dne 1. června 1923 splatné státní pokladní poukázky 95-50%.

2. Přidělení provede se co nejdříve po skončení subskripce a upisovateli podá se o tom zpráva.

3. Kupní cenu nutno zaplatiti při úpisech do K 200 — hned při přihlášce plným obnosem. — Při úpisech nad K 200 — nutno zaplatiti:

při přihlášce	10%	jmenovité hodnoty,
dne 15. června 1916	20%	"
" 15. července 1916	30%	"
" 16. srpna 1916	35%	"
" 15. září 1916	abytek upisovací	"

Poněvadž kuponové úroky počínají teprve 1. června 1916, nahradí se upisovatelům z obnosů dříve splacených 5 1/2%, úrok ode dne splátky až do 31. května 1916. — Při splátkách po 1. červnu 1916 nahradí upisovatel úroky od 1. června 1916 až do dne splacení.

4. K přihláškám na určité kusy půjčky může se přihlížeti jen pokud to upisovací místo usná se přípustno.

5. Kusy dlužno odebrati u téhož místa, u kterého půjčka byla upsána.

6. Do vyhotovení definitivních kusů vydány budou upisovatelům na požádání listy zatímní, jejich výměna za definitivní kusy provede se bez účtování poplatků za výměnu u téhož místa, které zatímní listy vydalo. — Při upisování u c. k. poštovního úřadu spořitelního ve Vídni a u sběren jím k přijímání úpisů zmocněných (c. k. poštovních úřadů) platí podmínky c. k. poštovním úřadem zvlášť vydané.

7. Rakousko-uherská banka a válečná zápůjčková pokladna poskytnou na základě obligací válečné půjčky resp. zatímních listů zálohy až do 75% jmenovité hodnoty na úrok o 1/2% nižší než obvykle, totiž za dočasnou oficiální sazbu pro eskont směněný. — Tato výhodná sazba úroková zůstane v platnosti po dobu nynější výsady Rakousko-uherské banky, t. j. do 31. prosince 1917.

Jmenované dva ústavy poskytnou zápůjčky za dočasnou služební sazbu eskontní též na jiné cenné papíry, jež lze u nich zastaviti, pokud vypůjčený obnos prokazatelně má sloužiti k zaplacení obnosu, jenž na základě tohoto pozvání byl upsán.

Pro prolongaci takových zápůjček poskytuje se rovněž výhoda snížené úrokové míry, a to do 31. prosince 1917.

Na požádání majitelů se pro zápůjčky, jež během svrchu uvedených splátkových termínů se usaví prokazatelně k zaplacení upsaných obnosů, místo dočasné eskontní míry úrokové pevná úroková sazba ve výši 5% ročně až do 31. prosince 1917.

Dále poskytne Rakousko-uherská banka a válečná zápůjčková pokladna za výše uvedených modalit stranám, které v platebních lhůtách v prospektu uvedených prokazatelně uzavřely u jiného úvěrního ústavu (banky, spořitelny, záložny atd.), anebo u jiné bankovní firmy zápůjčku k cíli upsání válečné půjčky, za účelem jejího zaplacení až do obnosu, kterým v době žádosti bude prokazatelně ještě pozůstávati, novou zápůjčku na pevnou úrokovou sazbu 5% a bude ji za tuto pevnou sazbu až do 31. prosince prolongovati.

8. Vláda bude o to dbáti, aby výhody, jež dle odstavce 7. povolila Rakousko-uherská banka a válečná zápůjčková pokladna až do 31. prosince 1917, po uplynutí této lhůty poskytla cedulová banka aneb jiný ústav, jenž vládou bude označen, daně prostou 5 1/2%, umožitelnou státní půjčku až do 30. června 1921 a pro daně prosté 5 1/2% státní pokladní poukázky až do 31. června 1919.

9. Válečná zápůjčková pokladna jest zmocněna na základě § 6. bodu 8. císařského nařízení ze dne 19. září 1914, č. 284 f. z., aby, četli zásad prováděcích ve jmenovaném císařském nařízení předepsaných, povolovala zápůjčky také na základě hypotečních pohledávek, které skýtají zákonitou jistotu (§ 1374. obč. zákona).

Upisujte na IV. válečnou půjčku!

Zajisté český národ i ve dnech čtvrtého upisování dokáže skvěle svoji loyaltu, svůj zájem na blahu své vlasti a celé říše.

Horlivým upisováním však také osvědčí Čechové svou uvědomělost, finanční bystrozrak. -- Vždyť za nynějšího času IV. válečná půjčka jest nejlepší příležitostí k bezpečnému uložení kapitálu a k výhodnému jeho zúročení. Upisují-li bystří bankéři ochotně již nyní miliony, nežli tak rozhodně proto, aby utrpěli jakoukoliv škodu. Naopak chtějí své jmění nejvýhodnějším způsobem rozmnožiti. Stát nežádá na upisovatelích obětí, vždyť zaručuje bohatou odměnu těm, kteří vítězství našich zbraní ochotně chtějí vyvrcholiti zdatnou pomocí finanční.

Nyní umlknou všechny výmluvy liknavých, protože tato půjčka jest vpravdě lidovou. Jestliže se jí může každý účastniti již obnosem 25 K, jestliže pak upsaný peníz lze odváděti v měsíčních splátkách, pak věru všichni můžeme smělé spojití ruce k velkolepému činu finanční patriotické obrany.

Uvažme, že naši chabří bojovníci obětují pro společnou říši všechno. Mělo by tedy snad civilní obyvatelstvo přihlížeti ke gigantickému zápasu se založenými rukama? K tomu mějme na zřeteli, že naše vlast neleží v oblasti tuhých bitev. Zatím co jinde celá města jsou zbořena, tisíce miliónových objektů zničeno, na českou zemi posud ani nepřátelské letadlo žádnou pumu nesvrhlo. Již tedy z vděčnosti za to, že naše vlast není kolébáním zápasících vojn, máme horlivě podporovati akce, souvisící s obranou státu, s výživou vojnů, s péčí o raněné atd.

Právě drobní, málo majetní upisovatelé mohou skvěle rozhodnouti o úspěchu IV. půjčky. Je staré české přísloví: »Pírko k píruku a jest celá peřina.« Rovněž tak můžeme prohlásiti: »Malý vklad k malému vkladu a sežene se miliarda.« Vždyť drobných upisovatelů bude při dobré vůli tisíckrát více než velkých.

Ke všemu přistupuje tato významná okolnost. Jestliže někteří nesou za války této trpělivě a od daně veliké oběti, jiní znamenitě bohatnou. To je patrné z toho, že vklady v bankách se množí, že přibývá i milionářů. Celé zástupy občanů uplatily své dluhy právě proto, že jim válka otevřela zdroje netušených příjmů. Kdo obstarával potřeby pro vojsko za peníze, žádný neschudl. Vláda platí za včasné dodání potřebného zboží skvěle. Tedy ti, kteří netoliko dluhy uplatili, ale nadto vládnou značným kapitálem, jsou v přední řadě povinni rychle se přihlásiti se značnými úpisy. Mají tak učiniti již proto, aby dali dobrý příklad upisovatelům drobným. Každý bohatý rychlým úpisem povzbudí celou řadu lidí méně majetných.

Od času, kdy III. válečná půjčka skončena, došla naše vojska nových vítězství, takže vojenská situace centrálních mocí jest výborná, nebudíc žádného znepokojení. A jestliže v Německu výsledek IV. půjčky byl tak skvělý, jistě že naše říše nezůstane pozadu.

Horlivé upisování bude nejlepší odpovědí našeho loyálního národa na intriky a lži několika zrádců, kteří za hranicemi snaží se šířiti klamně zvěsti o smýšlení českého lidu.

Sama čtyřdohoda pozná falešnou hru velezrádných agentů v ostrém světle, až odpovíme hromadnými dobrovolnými úpisy.

Dokažme před celým světem, že triumfující naše říše nedá se zdolati ani fysicky ani hospodářsky! Upisujeme bez rozpaků, rychle a hojně!

Týden Červeného kříže.

Každý rozvázný a loyální občan nahlédne, že k dovršení vítězství nestačí jen mobilisace vojnů a zbraní. Jest potřebí inobilisovati síly i k jiným záslužným úkonům válečným. A jistě s největší ochotou lidumilná srdce budou podporovati takové úkony, které bezprostředně směřují k zmírnění

nesnázi spoluobčanů těžce postižených. Ve všech místech Rakouska od 30. dubna do 7. května budeme žiti ve znamení úšné práce ve prospěch Červeného kříže.

Z výtěžků sbírek věnují se 2 třetiny Červenému kříži, jichž bude použito k péči o raněné a o nemocnělé vojiny. Jedna třetina připadne péči o mládež a použije se tohoto podílu ke zřízení útulen, zaměstnávání atd.

Místní komitety budou zřízeny v každé obci a úkoly budou mezi jednotlivé členy vhodně rozděleny.

Budou v tisku uveřejněna sdělení o úkonech Červeného kříže, jakož i Válečných pomocných úřadů a o nutnosti zavésti soustavnou péči o mládež. V témni Červeného kříže budou veškeré denní listy od 30. dubna do 7. května na počátku každého listu míti nápis zvláště velikými písmeny:

Týden Červeného kříže ode dne 30. dubna do 7. května!

Přistupte k Červenému kříži za členy!

Věnujte Červenému kříži nebo péči o mládež dary!

Kupujte úřední odznaky téhodne Červeného kříže!

Místní komitety budou míti pilný úkol k rozvinutí náležitě osobní propagandy u majetných vrstev obyvatelstva, známých kapitalistů, podnikatelů, majitelů obchodů a jiných osob pro nejčilejší účel v úkolech téhodne Červeného kříže.

C. k. ministerium vnitřa povolilo podnikati veřejné sbírky povoláním a jiným způsobem, veřejně prodávati odznaky Červ. kříže a pamětní listy. Místní komitety mají úkol získávati divadelní a koncertní sály, variety a kina pro dobročinná představení v témni Červ. kříže.

Zkrátka každý jednotlivec má podati obětavými činy příkaz, že mu jde upřímně o zisk podniku tak velkolepého, vpravdě lidumilného. Vděčnost obdarovaných a chráněných bude pracovníkům krásnou odměnou.

Mimo církev není spásy.

Pod tímto titulem vyšla brožura z pera Dr. Josefa Samostra. Spisovatel vykládá smysl té věty, vysvětluje význam jednotnosti církve Boží a probírá prameny duchovního blaha, jež poskytuje církev katolická.

Stran 39. Cena pouze 8 hal.
Objednávky vyřizuje administrace
„Časových Úvah“ v Hradci Králové.

Průběh války.

Na ruském bojišti až na menší útok jižně od jezera Naročského panoval celkem sváteční klid. Před rakouskou frontou bitevní činnost, která v posledních dnech nepřinesla významnějších událostí, ještě více ochabla. Tedy ani francouzský generál Pau, jenž jest přidělen ruskému velení proti rakouské frontě, nedovedl Rusy bojovněji naladiti.

Na italském bojišti v popředí jest boj o vrchol Col di Lana v údolí Hechoordevole, západně od skupiny Marmolatta. O Col di Lana bojuje se od počátku války. Italové jsou tu stále útočníky. Již několikrát ohlásili, že Col di Lana mají, ale nikdy ho neměli. Minulý týden po dvoudenním hrozném útoku zmocnili se sice vrcholu, ale za dva dny polovice vrcholu byla opět v naší moci, zutivé útoky Italů byly marné. Naši se tam udrželi a ohrožují zbytek italského vojska z boku. Po marných italských útocích na jihozápadní úsek doberdobské planiny nastalo uklidnění.

Bojiště západní. Situace u Verdunu se po celý týden nezměnila. Němci pozvolna sice postupují, Francouzové však v marných protiútocích se vyčerpávají. Německé velení zjistilo, že k Verdunu poslali již Francouzové 38 divízi

pěchoty, as 1/2 milionu vojska, a podotýká, že těchto 38 divízi bylo poraženo. -- Do Francie přibýlo prý ruské vojsko. Paříž je v radostném opojení, Rusové přistáli v Marseilu. Zatím však Rusové tyto jsou zbytky onoho ruského vojska, jež své doby poslal car po Dunaji na pomoc Srbům. Předělali útek do Albanie, byli dopraveni na ostrov Korfu, kde se zotavili a ježto do Ruska není pro ně návratu, poslání na pomoc Francouzům. Ale tato carova pomoc, která nezachránila Srbska, nepomůže ani Francii. -- Německá letadla napadla francouzský letecký přístav Brocourt a Etaples a anglická opevňovací a přístavní zařízení v Londýně a jiných místech.

V Malé Asii. Sám francouzský časopis »Temps« se přiznává, že Rusové při dobytí Trapezuntu nemohli zajmouti posádky turecké; Turci prý místo vyklidili dobrovolně. Není prý také pravděpodobno, že armáda velkoknížete Mikuláše půjde za čáru Trapezunt-Eraingjan-Diabekir na západ. A Turci také u Trapezuntu a na Coroku zastavili ruskou ofenzivu. V centru malasijské fronty přecházejí Turci k útoku, na pravém křídle (u jezera vanakého) utrpěli Rusové vážnou porážku u Muše a Bitlisu a donuceni byli k ústupu. Hůře ještě pohodili Angličané v Mezopotamii kde u Felahie prohráli třetí velkou bitvu.

Spor německo-americký. Prezident severoamerický Wilson poslal Německu notu, v níž žádal, aby Německo upustilo od dosavadního způsobu boje ponorek a hrozil přerušením diplomatických styků. Válka ta škodí Anglii a Francii, proto tyto přiměly Wilsona, aby jim pomohl. Wilson notou touto chce asi také sdělit nemilý dojem, který způsoben byl Američanům z nezdařené výpravy do Mexika, která je dávno v ochraně japonské.

Politický přehled.

Nový místodržitel haličský. Vojenský generál guvernér pro rakouské okupační území v Polsku generálmajor Erich svob. p. Diller jmenován místodržitelem haličským. Zpráva Halše byla tedy zase vložena do rukou generála.

Zemským prezidentem v Kraňsku po svob. p. Schwarzovi, který odchází na odpočinek ustanoven místodržitelský viceprezident u místodržitelství v Terstu, Jindřich hr. Attems.

Situace v Řecku. Řecká vláda odevzdala čtyřdohodě písemný protest proti uzavření Sudajské zátoky na Kretě námořními silami dohody. Protest zdůrazňuje obtížnou situaci, ve kterou bylo Řecko uvedeno nenstálými provokacemi a urážkami se strany spojenců.

Hospodářská konference v Paříži. Francouzský minister. předseda Briand na dotaz o podmínkách, za nichž hodlá se vláda účastniti hospodářské konference pařížské, odpověděl, že konference tato nemá úředního charakteru. Její usnesení nijak neváží ani francouzskou sněmovnu ani vládu. Porada nesejde se na pozvání francouzské vlády; ta bude dělati účastníkům jen hostitele.

Politická krise v Anglii skončila naprostým vítězstvím stoupenců branné povinnosti. Dle všeho bude nevyhnutelně zavedena branná povinnost i pro ženaté, nepovstane-li proti tomu příliš silný odpor v parlamentě a v zemi. Před ujišťování úřední se tvrdí, že rozšíření branné povinnosti vyvolá jak u dělnické strany tak i liberální mnohem více nesvornosti a nepřátelství než dosavadní zákon o branné povinnosti.

V Číně minister. předseda Tuanšijui pověřen sestaviti nové ministerstvo. President Juanšikaj svolil k tomu, aby všechna civilní moc přešla na ministerstvo.

Japonsko proti Spojeným Státům. Japonský velvyslanec ve Washingtonu odevzdal severoamerické vládě protest proti přistěhovaleckému zákonu, kterým jsou asijské přistěhovatelce vyloučeni usazovati se v Americe. Zákon byl

DEPEŠNÍ ADRESSA: ALBIBANKA

TELEFON ČÍSLO 83

KRÁLOVÉHRADECKÁ BANKOVNÍ JEDNOTA V HRADCI KRÁLOVÉ ADALBERTINUM

PROVÁDÍ VEŠKERÉ OBCHODY BANKOVNÍ A SMĚNÁRENSKÉ ZA PODMÍNEK NEJVÝHODNĚJŠÍCH - ESKONT SMĚNEK - PŘIJÍMÁ VKLADY NA ÚROK 4%, A VYPLÁCÍ VEŠKERÉ VKLADY BEZ JAKÉHOKOLIV OMEZENÍ - SLOŽNÍ LÍSTKY POSTOVNÍ SPOŘITELNY ZDARMA

VELKOOBCHOD UHLÍM, KOKSEM A CEMENTEM

ŽÍROVÝ ÚČET U RAKOUSKO-UHERSKÉ BANKY

ČÍSLO ÚČTU POŠT. SPOŘITELNY 140.273

Moravská agrární a průmyslová banka

Telegramy: Agrobanka.

Filiálka v Chrudimi.

Telefon: 48.

Akiový kapitál 14 milionů korun.

Centrála v Brně.

Filiálky: Praha, Nám. Brod, Holešov, Kroměříž, Mor. Ostrava, Opava, Olomouc, Třebíč.

Peněžní obchody bankovní a směnárenské všeho druhu. — Financování podniků. — Zálohové úvěry obcím a městům. — Eskont směnek, devis a účtů. — Úhrady do ciziny a poukazy včasným zajištěním. — Koupě a prodej cenných papírů, valut a mincí. — Obchodní místo c. k. rakouské třídní loterie.

Oddělení pozemkové.

Vklady { na knížky
na běžný účet

úrokuje co nejvýhodněji. — Ukládání možno bez výloh složnými listky poštovní spořitelny, jež banka na požádání zdarma zašle.

Oddělení pro zboží.

již v poslanecké sněmovně vyřazen a nalézá se nyní v senátu. Japonská vláda protestuje, ježto zákon jest urážkou důstojnosti japonského národa.

Líc a rub selského blahobytu.

Podáváme některé obrázky, jak s námi byly z různých míst sděleny. Jeden rolník šel si kupovat do Hradce kožený pásek. Ale hned si vymíňoval, aby se mu počítala taková cena jako přede dvěma lety. Obchodník se rozčilil a ptal se, zdali mu kupující prodá pytel mouky zrovna za tu cenu, za jakou by ji byl prodal před válkou. Patrně, že má míti v kritických časech pilný zřetel k sociálním potřebám všech vrstev každý — zvláště ten, kdo mnoho trpí.

Za hovoru prohodil rolník k rolníkovi: »Víš, pravda — obilí teď znamenitě platí, ale zas musíme v městě všechno draze kupovat.« — Zeela jednostranný posudek! Vždyť gáziata musí draze kupovat netoliko výrobky průmyslové, ale i — produkty zemědělské. Tedy pocituje břímně s dvoji strany, ale při tom nemá na čem přirazit.

Ale nyní obraťme list! Čeládka dává na jevo na mnoha místech příliše, sebevědomí. Žádný rozumný sociolog nic proti tomu nenamítá, jestliže zemědělský dělník hledí si právě v nynějším vhodném čase přilepšiti. Vždyť cena zemědělských výrobků velice stoupá. Také velkou většinou majitelé usedlostí větší výdělek čeládce přejí. Ale i uznalý zaměstnavatel tu přichází k trpkým zkušenostem. Čím větší výhody poskytuje, tím zakouší leckde většího nevděku. Síly podprůměrné zdatnosti zvyšují své nároky úměrně s povoleností hospodářovou. Nechtějí seznati, že ufezují větve, na nichž sami sedí, že se tak zbavují naděje na lepší zaopatření trvalé. Své povinnosti odbyvají všelijak, aniž by si uvědomili, že hyne-li zdárné hospodaření, ocitne se na kluzké půdě i existence dělníka.

K největším rozpakům dochází, kde jest nucena celé hospodářství spravovati žena. Tam si zjednaní lidé vedou nejtroufaleji. Někde pracují fakticky pro zaměstnavatelku něco přes půl dne, aby si potahem (cizím!) přivydělávali drobnými službami u lidí jiných. Jestliže mnoho zkazí anebo také všelicos odcizí, selka raději se staví, jako by neviděla, jen aby předešla svárům. Známé případ, kdy čeládka na rozkazy hospodyně odpovíděla resolutně: »Teď jsme tu pány my!« A zcela dle praktik, které nyní sluší popovážovati za staromódní a neudržitelné, začali dělníci dokumentovati své panství tak, až bylo nutno poslati pro četníky. Ti pak několika obsažnými informacemi »panstvo« bez hluku uklidnili tak, že ze lvů se stali jedním rázem nejkrotější beránci a nejbázlivější zajci.

Počítejme, co nyní zbudě průměrně placenému gáziatovi, když za měsíc spočítá, co stála jeho výživa. Ale kdo jen na krátko o zemědělskou práci zavádí, nechce se dáti nikde jednat za peníze. Každý k celé stravě. Tomu se ovšem nikdo nepodiví. Ale jestliže spotřebuje takový dělník proti minulým letům mnohem více, jestliže ukládá různé potraviny stranou, pak také má jeviti činnorodý zájem o zvelebení hospodářství, které mu poskytuje obtočné zaopatření.

Zmizí-li z venkova úplně poměry patriarchální, budou-li hleděti na sebe hospodář s čeledínem jen brýlemi suchých cifer, bude veta po vši radosti, plynoucí z hospodaření. Kdyby dělník pracoval vždy — i v čase velice kritickém — jen potud, pokud by byl jasnou smlouvou vázán, kdyby hospodář nikdy nepomýšlel na mimořádnou odměnu starostlivého a svědomitého dělníka, pak by si ztrpčovali oba život navzájem. Má-li býti na poli a lukách plný zdar, má-li zavládnouti svatý mír v hospodářském stavení, pak jest potřeba, aby všichni pracovníci v téměř domě se ocitli jako jedna rodina. Toho jest zapotřebí zvláště v nynějším čase, který ukládá tak velikou zodpovědnost každému jednotlivci.

Hospodářství není továrnou, kdež mzdu a pracovní podmínky lze daleko přesněji vymeziti než při práci polní. Důvěra a oddanost musí vyplniti ty mezery v bodech pracovního řádu,

které ztěžka i nejdůmyslnější sociolog dovede odstraniti celou řadou nových návrhů. Z některých stran se ozývá vytrvale: »Ačkoli za obilí bereme peníze veliké, bylo by nám příjemnější nechat polnosti ležet ladem, kdyby nevyžadoval zájem veřejnosti pilné vzdělávání pozemků. Vždyť se na svědomitost zjednaných sil nemůžeme nikdy spolehnout, tak že jdeme z rozčilení do rozčilení.«

Ale — jest potřeba spravedlnosti na obou stranách. Na př. v jedné oboi, kde větší rolníci platí za výpomoc baráčníkům naturaliem, chtějí jeden hospodář loni obvyklou dávku snížit; vždyť přý obilí jest nyní tolik drahé. Ostatní hospodáři mu však rázně promluvili do duše, tak že hned svůj rozpočet spravedlivě opravil. Nu — a bylo hned dobře. Majitel usedlosti si tak aspoň zabezpečil ochotnou výpomoc na rok letošní.

Zamyslete se důkladně nad těmito názorými obrázky, srovnávejte své vlastní poměry s jmenovanými případy — a pak suďte a rozhodněte se spravedlivě se zřetelem k blahu české veřejnosti vůbec. Vždyť nynější čas mluví velice výstražně proti všelikému třídnímu boji a vyzývá všechny jednotlivce, aby se vzájemně podporovali.

K 600LETÉMU JUBILEU

odporučujeme spis:

KAREL IV., OTEC VLASTI.

Píše Jiří Šachula.

Stran 112. Cena 32 h. Objednávky vyřídí administrace časových úvan v Hradci Králové

Kulturní jiskry.

Středověký a dnešní názor na život. V příloze »Venkova« ze dne 23. dubna (Věstník Dorostu) čteme ve článku »Vzdělání mravní:« »Středověk za hlavní cíl člověka považoval život záhrobní, země byla údolím slzavým, život pozemský pouť, pouhou přípravou pro nebe. Dnes poměr ten jest úplně zvrácen. Hlavním cílem se pokládá život pozemský. A dle toho jest upravena morálka. Askese, sebestmrtvení, pokora, přesvědčení, že člověk ze sebe sám nic nemůže, ale že vše může jedině Bůh, bylo přesvědčením křesťana středověkého. Dnes moderní člověk nechce slyšeti o askesi, sebestmrtvení, oceňuje neobyčejně své síly, chce svými silami vše dokázati, o všechno se pokusiti, chce si zde na zemi vybudovati ráj. Vůle žíti, jest charakteristickou známkou dnešního člověka; a k ní se druzí vůle moci. Lidé chtějí žíti šťastně, bez strádání, v bohatství; touží po moci. Středověk miloval, ba zbožňoval chudobu, věk náš ji nenávidí. Středověk miloval, zbožňoval pokoru, poslušnost, věk náš v pokoře a poslušnosti nemá velikou zálibu. V pravdě jest tedy ohromný rozdíl mezi mravoukou středověkou a dnešní.«

Třebaže slova ta nechtějí míti ostnu zůmyslně namířené proti církevní morálce středověké, jest potřeba vývody ty uvést na pravou míru. Doufáme, že výměna názorů tu povede k vyjasnění.

Předně moderní jednotná morálka neexistuje vůbec, pokud není bezprostředním produktem některé náboženské konfese. Vůde se tápe sem i tam bezradně. Přední filosofové dneška se vzájemně potírají. Sebezápor Tolstého naráží na vysoce vypjaté sebevědomé základy Nietzscheovy, Marxovy a Beblovy rady pro život pozemský jsou protívou principů spiritistických atd. Zato však morálka katolická jest tatáž jako ve středověku. Pisatel Silvanus vhodně poukazuje, že bylo považováno ve středověku všelicos za hříchy, s čím se moderní člověk spřátelí; dodáváme, že na př. braní úroků nyní ani katolicem není odsuzováno. Ve středověku vůbec bylo pokládáno za hříchy velice těžký ledačos, co nyní není ani v katolictvu kritizováno příliš přísně. Ale tím se na prsto nezměnila katolická morálka podstatně. Zdálnivá různost názorů mizí, pochopíme-li, že se zde jedná výhradně o rozdílná hlediska na zevnější, formální projevy ctnosti a hříchu.

Na př. v době Husově byl pokládán tanec i v mnohých krajích katolických za hříchy smrtelné. Dnes jest jinak. Ale změnilo se v této příčině morální nazírání? Tanec ve středověku nebyl odsuzován pro bujně křepčení, ale pro vnitřní a zevnější přestupování šestého přikázání, jež při něm bylo časté. Nyní církev katolická zrovna tak jako dříve varuje před takovými přestupky a povzbuzuje, aby se každý větší vystříhal i pokušení a příležitosti k nim. Nezapovídá tančiti výslovně, ale nepřímou její zákaz tance platí všem, kteří by se ocitli jistě při takové radovánce v nebezpečnosti mravní úhony. A ty úroky! Pokud v té příčině nebylo přesných pravidel, pokud věřitel velmi snadno se mohl státí bezcenným lichvářem, aniž by si byl vůbec úroků zasloužil úmornou účetnickou prací a vydržováním zvláštní kanceláře, právem se na braní úroků pohlíželo úkosem. Při novověkých sociálních změnách však věřitel beroucí úroky jest dobrodincem dlužníkovým a — často i při největší ostražitosti přichází o těžce nashromážděný majetek. Zde se tedy jeví mezi věřitelem středověkým a nynějším veliký morální rozdíl. Změnila se však podstatně morálka katolická? Nikoli — ohrady a výhrady proti vykořisťování bližního trvají zrovna tak jako ve středověku.

Tolik tedy aspoň o nezměnitelnosti mravouky katolické.

Považoval-li středověk za hlavní cíl člověka život záhrobní a zemi za údolím slzavé, tážeme se, jaké vážné důvody má svět moderní k podstatné změně těchto názorů. Církev jest a byla upřímná, jestliže neslibuje lidstvu pozemský ráj. Mluvila a mluví čirou pravdu, neohlíží se na nepříznivý dojem u mnohých. Stejně stanovisko zaujímá i v době velice vyspělé kultury a za překvapujícího rozvoje techniky. A situace společenského vývoje potvrzuje, že žádným pozemským pokrokem slzavé údolí se neodstraní. Vždyť přece dávno před válkou sami myslitelé protikatoličtí stupňovali své náky na útraty světské, přiznávali, že se kultury zneužívá houfně na škodu lidstva, na stupňování útrap. Kdo si myslí, že hlavním cílem jest život pozemský, jde i v novém věku od zklamání ke zklamání. Při nemocích a celém řetězci strastí jiných stává se mu svět stále spleťtější hádankou. Jestliže se snaží církevní názor znehodnotit na čas oslavou »tvůrčí přírody«, brzy zase téže přírodě kline. Ostatně moderní názory o významu života pozemského třísť se v každém národě na celou řadu různých náhledů; to již proto, že věda tu neposkytuje žádné bezpečné informace a že zkušenost každou moderní theorii protikřesťanskou popravuje v krátkém čase.

Ale tu se jedná hlavně o to, zdali domyšlivé proudy novověké svým hrdým rozletem usušily slz více než středověké názory. A tu vidíme, že ve středověku, kdy každý tolik přemýšlel o trestech Božích a životě posmrtném, kdy se oddávali lidé tuhému pokání, bylo fakticky na světě radosti více než nyní. Láska k bližnímu a z ní plynoucí společenská solidarita byla velikou výhodou proti třídní rozháranosti novověké. Středověký občan netrápil se pochybovatelností, novými a novými bezvýslednými rozlety duha; měl svůj životní názor ustálený, do všech podrobností hotový. Mravnost, tato nezbytná podmínka šťastného života, byla větší. Středověký člověk ovšem také hřešil, často i těžce; ale pomyšlení, že by měl v hříchu setrati dlouho, bylo mu nesnesitelné. Ponižováním, askesí, sebestmrtvením přiznával své lidství, svou nestatečnost — čirou pravdu. Jestliže nejmocnější a nejučenější lidé přiklekali ke zpovědnici, vybízeli tak k sebezpytu i širé davy. A sebezpyt jest nutným majákem správných cest a tím blaha každého individua. Vždyť se to uznává i nyní. I v nejhorších okamžicích byla u něho naděje mohutnější než u člověka dneška, který po naprostém ztroskotání důvěry v pomoc pozemskou upadá v zoufalství. A středověká důvěra v Boha, v pomoc nadpřirozenou byla mocnou pobídkou k záchranným pracem, i když dle zdání rozbité koráby klesaly již ke dnu. Touto nadějí udržely se celé národy při životě.

Kdo chce viděti středověkou pochmurnost, musí se o ní informovati u příslušných reformátorů a ikavých sekt asketických. Zato však ve většině středověkého křesťanstva kypělo veselí, převládá život bujarý. Vzpomeňme, že v Evropě i v době velice úzkostlivých pražských reformátorů ve XIV. století bylo souhlasné přeloví: »Praha jest město nejveselejší.« Tehdy také v papežském Avignoně radost ze života překypovala. Ačkoli tu zástupy asketů a kajónků tvořily ostrou protivu, hemžilo se tam potulnými pěvo, básňky, malíři a sochaři. Pod širým nebem zástupy tančily farandulu, držíce se ve velkém kruhu za ruce. Večer pod balkony krasavice ozývaly se vzletné serenády atd. Bylo obecně pořekadlo: »Kdo se vzdaluje od Avignonu, vzdaluje se od rozumu.«

Všude zaznívala nadšená píseň duchovní i světská beze všeho pobízení — bezpečný to znak radosti ze života. Máloco tlumočí tak já své pocit spokojenosti jako středověké básně a popěvky, zvláště madrigaly.

Ale již dosti. Středověký člověk jevil větší radost v přírodě a při primitivních hrách než občan dneška při zábavách velice nákladných a umělých. Ve středověku pod mocnou klenbou gotických chrámů čerpána naděje a nadšení, nalézaje průchod v povzbudivých zpěvech. V novověku pod začazenými továrními komíny rok od roku stupňovala se nespokojenost, hlasitě stesky a malomocné výkřiky bolesti.

Jestliže středověk věřil, že člověk sám ze sebe nic nemůže, oč dokázaly k blahu lidstva více hrdé rozběhy novověké, emancipující se od zásad křesťanských a zamítající hrde jakoukoli závislost na Nadpřirozenou? Ale pamatujme, že velká důvěra v pomoc Boží ve středověku energii občanstva neochromovala, nýbrž ji posilovala. Tehdy lidé také věděli, že neštěstí čekající všecko z ruky Boží jest hříchem. I nyní jest zřejmo, že sebezmaření, pokory, zdržlivosti a velikého sebezmaření jest potřeba k trvalému štěstí individua i k uspokojivému soužití společnosti. Vždyť přece vidíme, jaké nedozírné rozvraty v různých zemích natropilo právě přepjaté sebevědomí jak duševních liliputů tak mužů bystrých.

Jaký světový názor, jaké principy mají být vodítkem při vzdělání mravním ve věku nynějším, Silvanus nerozhoduje. Obchází význam křesťanství v té příčině mlčky, ale dává různé pokyny sám. Tu jest však velice důležitá otázka, jakou autoritativní sílu mohou mítí takové a jiné různé rady, které nejsou řízeny zcela jasně zorným úhlem věčnosti a jež nemohou hluboko proniknouti do srdce kategorickým příkazem: »Ty musíš! Tak chce a poroučí autorita vyšší než hašteřící se směs filosofů moderních.« Výslednice akademické debaty nebude přijata od širých davů za měřítko jednotné a závazné.

V zájmu klidného soužití rakouských národů vídeňská »Informace« uveřejňuje z konservativní strany projev, namířený proti publikacím jakýchkoli »programů«, jimiž vpravdě je vzrušována rakouská veřejnost, ve kteréž do nedávna bylo příkazem udržeti občanský mír za války a nevstupovati s požadavky, které značí vyvolávání národnostních bojů. V Rakousku zodpovědní mandataři národů mají po dobu války pohřbiti sporné záležitosti nacionální a mají přinejmenším respektovati tak zvaný občanský mír ve všech oborech vzájemných vztahů, které ve vnitropolitické situaci přirozeně i za války trvají. Toto dbání míru vnitřního především vyžaduje, aby nebyly předkládány žádné jednostranné nacionální požadavky, jmenovitě pak ne požadavky, jichž provedení bez zasažení v zájmovou sféru jiné národnosti je nemožné.

Obrovská spotřeba dřeva na výrobu papíru. Kolik lesních dřeva pohltí moderní novinářství, prozrazují následující zajímavá čísla, tím zajímavější, že dnes papírnický průmysl naklává si na nedostatek materiálu, t. j. dřeva, kterýžto nářek zdá se nezastaveným ještě více přehnaným, než snad ve skutečnosti je. Spotřeba dřeva při výrobě papíru obnášela totiž v roce 1910 dle statistiky, uveřejněné v německých listech, v celém světě 38 milionů metrů, z nichž pouze na Německo připadlo 7 milionů. V Sasku přes polovinu dřeva, poráženého ročně ve státních lesích, dle sdělení lesníka a prof. dra. Františka šl. Mommena, spotřebováno je na papír! Anglický lord Northcliffe, který je majitelem nebo spoluvydavatelem více než 60 časopisů, pravý to tedy novinářský velkovýrobce, spotřebuje pro své listy denně 5000 lesních kmenů a tisk pařížského »Petit Journal« vyžaduje dle téhož pramene, ročně papíru ze 120.000 kmenů. Čísla, při nichž lze již pochoptiti, že kácení a doprava podobných mas dřeva, představitelů celého lesy, činí za válečných poměrů obtíž.

Obrana.

Pozoruhodné přípravy. Necht se žádný katolík nedomnívá, že v čase míru bude sklízeti ovoce bezpečnosti a že si zajistí klid bez vlast-

ního velkého přičinění. Jestliže jiné strany pozorují, že veřejná propaganda jejich kulturních snah by nyní nenesla užítu anebo že by byla různě zastavena, připravují se na příchod zápas duchů tím horlivěji potají. Od mužů k mužům, od žen k ženě šíří se informace a návrhy ústně. A při tom všem, kde to poněkud jde, propuká na venek staré stanovisko, nezměněné plány, kterých nezkřídí a nepodlomí ani nejlepším poučováním. Těžko totiž přesvědčovati tam, kde dobré vůle není.

Ve Vídni konal spolek »Freie Schule« (Volná škola) valnou hromadu, která byla navštívena tak velikým počtem účastníků, že k ní bylo potřeba použití velké místnosti koncertního domu. Universitní profesor dr. Hartmann snažil se ve své řeči dokazovati, že prý škola od roku 1869 neučinila vůbec pokroku (!?). Prý musí býti z ní odstraněno náboženství; jméno Bůh nechť z učebnic vymizí. Na universitě mají býti lidé zcela neodvislí, bohovědné ústavy jest potřeba zrušiti. — Jsou to staré šlágry, jichž nicotnost a škodlivost již dávno byla přesvědčivě dokázána.

Myslí-li Hartmann, že škola neučinila pokroku, nechť v prvé řadě zpytuje lenost těch, kteří sice o svobodě a velikém významu školy hojně mluvili, ale málo věnovali tuhé, drobné práce ke skutečné nápravě, i když si dali za ni platiti. Jestliže rozvoj školy nepokročil, za to nejméně může náboženství, které přece přikazuje jak učitelstvu tak žactvu pilné péstění vzdělanosti a vědy skutečné. Věru nikdo by nebyl volán za nehybnost školy tolik — jako duchové apřiznění s duší Hartmannovou. Nyní proti r. 1869 jest škol třikrát více, odborné školy vyšší i nižší vzrostly znamenitě. Jak by tedy vzdělání mělo ustrnouti na stupni tom, na němž bylo již skoro před půl stoletím?

Ve skutečnosti kultura ve školách postupila značně — a to nikoli zásluhou frásistů, kteří si dávají za všechno dobře platit, ale výhradně přičiněním loyálních kruhů konservativních, které se nelekaly ani velikých obětí. Viděl-li Hartmann někde zaostalost, nechť se poúť o příčině z poměrů francouzských a italských. Právě tam poměry nižších škol nesnesou srovnání s vyspělostí školství našeho. Ve Francii sice slovo »Bůh« z učebnic zmizelo, ale s ním také mnoho vědomostí jiných, tak že v té zemi jest ubohých, analfabetů a lidí podprůměrného vzdělání daleko více než v naší říši.

Netoliko řeč Hartmannova, ale i jiné známky velice vážně volají ke katolíkům zřetelně: Připravte se pilně, aby vás veliká doba příchodu nezastihla v bezradných rozpacích! Proti slovu slovo, proti časopisu časopis, proti vyškoleným organizacím jiným organizace vlastní, mající na zřeteli blaho vlasti, celého státu, společenskou solidaritu a uklidnění plynoucí z dobře ostříhaných státních řádů!

Prazvláštní obrana. Spolek německých volnomyšlenkářů v Čechách byl rozpuštěn pro vydání kalendáře, v němž shledány různé tiskové přečiny; mimo jiné hlavně zločin dle § 122 (rušení náboženství). Dr. Bartošek podal stížnost na říšský soud, snaže se dokázati, že rozpuštěním byla porušena občanská práva volných myslitelů. Prý kalendář byl vydán ve smyslu jen pro členy, kteří jsou bez vyznání, tak že nemohl rozesáti nevěru tam, kde jí nebylo.

Věru zvláštní výmluva! Snad podle všeho volnomyšlenkáři byli přesvědčeni, že bezkonfesní čtenáři nikomu většinou toho kalendáře neukážou a že nikde nebudou šířiti slova protináboženské, která v kalendáři jsou obsažena! Kdo uvěřil, že tak čili agitátoři při vydání kalendáře neměli na mysli propagandu, agitaci? Proč takové tiskopisy se inserují, proč vtíravě se vnucují do rukou lidí pevně věřících? Záný znalec poměrů neřekne, že vydavatelstvo chtělo pouze hájiti »ohroženou nevěru« těch lidí, kteří se stejně neobrátili, i kdyby jim anděl s nebe domlouval.

Říšský soud 17. února rozhodl, že občanská práva členů spolku nebyla porušena, ale že spolek překročováním svých stanov pozbyl práva na další existenci. Kalendář šířil nevěru a státu nemůže býti lhostejný povážlivý rozsah agitace pro bezkonfesijnost.

Záložna v Hradci Král.,

Janské náměstí č. 163.

Vklady na knížky 4% —

Půjčky. — Úvěry osobní. — Zálohy. — Exempt účtů a směnek.

Za válečného ruchu.

Válečná horečka v Anglii zachvátila také mezinárodní socialisty anglické, kteří s počátku války docela otevřeně proti válce brojili. Princip mezinárodního sbratření pracujících tříd selhal i v Anglii. Náhlá lidová v Anglii obrátila se proti socialistickým vůdcům a každý, kdo není

pro válku, označován je za zrádce vlasti. Mírové schůze Union of demokratů jsou vojáky a lidem samým rušeny a stávají se jevištěm vlasteneckých projevů. Když nedávno socialista Snowden ve svém volebním okrese Blackburn požádal o záložní pořádku schůze, nebylo mu vyhověno a od svých voličů byl požádán, aby složil mandát anebo aby znovu se podrobil volbě a měl se na schůzích se stoupencem války. Náhlá tato vysvětluje, proč předloha o branné povinnosti v parlamentě tak hladce prošla.

Nejvyšší dar osmi vojáků. Svědkem dojemné slavnosti stala se v neděli velikonocní obec Lhota pod Libčany okresu královéhradeckého. Jeho Veličenstvo císař a král ráčil, jak známo, nejménostvěji tamnímu domkáři, 70letému Josefu Kalenskému, jehož osm synů a zeť dli v poli válečném, určí darem stříbrné hodinky Nejvyšší iniciálkou zdobené a 500 K na penězích. Odevzdání Nejvyššího daru vykonal p. místodrž. rada Jos. Smutný, který, provázen velitelem posádky královéhradecké p. plukovníkem D. Florianu, dostavil se do obce slavnostně praporey v barvách říšských a zemských okrášlené. Když byla místní školní mládež přiléhavě slavnostní zpěvy přednesla, oslovil p. místodrž. rada před shromážděnými členy obecního zastupitelstva a pozvanými hosty z obce a vůkol delším srdečným proslovem obdarované manželce, poukázal k významu památného Nejvyššího daru, který jim odevzdal. Za hluboce pohnuté obdařené tlumočil p. obecní starosta Horák nejoddanější díky, připojiv prosbu, aby ujištění stálo, věrné a neochvělné oddanosti jménem obce, jež se spolu s obdarovanými manželi vyznamenanou ctí, k stupňům trůnu doprovázeno bylo. Nato promluvil místní řídící učitel p. Pacák ke školní mládeži krásná, vlastenecky procištěná slova, která vyzněla v provolání trojmásobné slávy Jeho Veličenstvu. Po přiměřeném doslovu p. místodrž. rady zapěna všemi přítomnými nadšeně hymna rakouských národů. Všeobecným blahopřáním rodičům osmi statečných vojáků ukončena tato domácní slavnost, která u všech účastníků jistě v trvalé paměti utkví.

!! Právě vyšlo !!

Hvězda pokoje

32 kázání k májové pobožnosti o blahoslavenstvích Písma svatého.

Napsal a proslovil Antonín Kaška, děkan v Kostelci nad Orlicí.

Vydáno nákladem Politického Družstva tiskového v Hradci Králové jako číslo 26. »Knihovny Obnovy.« Stran 120, úpravy nedělních a svátečních kázání »Pravdou ke ctnosti« téhož autora.

Cena brožovaného výtisku K 1-70 franko.

Byla-li duchovenskými kruhy přijata sbírka lidových kázání »Pravdou ke ctnosti« s takovým nadšením, jak svědčí četné objednávky, nepochybujeme, že sbírka májových promluv neméně všelého přijetí nalezne.

Zakázky vyřizuje

Družstevní knihkupectví v Hradci Králové.

Národohospodářská hlídka.

Nový úspěch katolického rolnického spolku na Moravě. Spolek poprosil c. k. ministerstvo zeměské obrany, aby byli ponecháni koně k úkonům zemědělským. Prostřednictvím městské rady brněnské bylo na žádost odpověděno, že mohou rolníci požádati c. a k. velitelství za ponechání koní k obdělání polí a přivážení sklizně. Připojeno upozornění, že má býti každý s evident. lístkem vybraný kůň odhadnut třemi přísežnými odhady. — Tedy rolník při stanovení ceny odvedeného koně hned při klasifikaci může se odvolati k odhadní komisi. Dále rolník potřebující koně pro polní práce, má se o to hlásiti u c. k. hejtmantství. — I tento nový úspěch potvrzuje, jak čile katolický spolek se stará o zájmy zemědělců.

Definitivní kusy III. 5 1/2%, rakouské válečné půjčky mohou sobě upisovatelé, kteří dosud tak neučinili, u pokladen místních peněžních ústavů proti předložení odpočtu neb po případě upisovací potvrzenky vyzvednouti.

Spolek pojištěných »Praha« vyslal v těchto dnech deputaci sestávající z pp. říšského poslance Staňka, říšského poslance Mil. Vojty a inž. Jind. Rybáka, vrch. stav. komisaře st. drah na ministerstvo vnitra, aby v záležitosti ochrany práv pojištěných u pojišťovny »Praha« intervenovala.

Moravská agrární a průmyslová banka v Brně upsala na vlastní účet K 1.000.000 IV. rak. válečné půjčky.

Nové nezdary samsprávného družstevnictví. Schůze třetí 25. března na Moravě konstatovala veliké ztráty, které utrpěly jednotlivé třídy nákupem surového lnu. Někteří funkcionáři sraží se omlouvati finanční nezdary poukazem na nízké ceny třetího lnu. Ale ohyba vězí zcela jinde. Samy cifry v ústech hovoří jasně, že len kupovali lidé, kteří neměli odborných vědomostí a že vůbec neměli funkcionáři potřebných schopností k vedení podniků tak důležitých. Za 100 kg stonkového lnu nejlepší jakosti bylo placeno r. 1915 nejvýše 40 K. Ale — vyřetěného lnu ne získáno ani celých 21 %; ze získaného pak bylo 70 %, druhé a třetí jakosti. A přece jest známo, že ze lnu nejlepší jakosti došlo se nejméně 60 % vlákná prvotřídního. Jestliže nákupováči (za svou práci provotřídili) se osobně zájmu a za známostí kupovali len podprostřední jakosti, měla přece kontrolovati důkladně zboží dodané dozorců rada. »Selské Hlasy«, uveřejňující cifry z »Venkov«, dodávají: »Kdyby se docílil jen nejnižší výtěžek vláken ze lnu, který odpovídá ceně 40 K za 1 q, pak se musí i tak velká rezie, jak ji »Venkov« uvedl, krýtí.«

Inserovat ve válce či neinserovat? Na tuto otázku odpovídá velká německá firma takto: »Otázka, zda-li inseráty ve válečné době přinášejí zisk, musí býti rozhodně kladně zodpověděna. Dle našich zkušeností znamená tisk pro obchodníka tolik, co peníze a štelivo pro štáb polní armády. Svůj úsudek založili jsme na statistických zjištěných skutečnostech, čerpaných z celé říše. Kdo pracoval dříve pomocí tisku a jeho insertní stránky nyní mizí, poněvadž se domnívá, že užetí, velice se klame. Ničí své vlastní zájmy. Nevyhnutelně dostaví se nepříjemné následky této krátkozrakosti.«

Úvěrní družstvo Eliška

zapsané společenstvo s r. o.
v Hradci Králové, Adalbertinum.

Přijímá vklady na vkladní knížky a účty. —
Úvěry osobní a živnostenské za podmínek nejvýhodnějších. Vkušané střádanky

Cirkevní věstník.

Slavnost Vzkříšení měla v Hradci průběh velkolepý. Den byl velice teplý a prudší vítr nevalil nijak přetěžným větřím účastníci se průvodu vycházejícího z kaple sv. Klimenta a pak z chrámu P. Marie za zářivých světél v oknech na náměstí. V kapli sv. Klimenta byl Boží hrob bohatě vyzdoben zvláště nákladem Jeho Exc. nejdp. biskupa, který odud zahájil průvod s Nejsvětějším. Účast předních úředníků a jiných notabílů byla velice četná. Na náměstí asistovalo četné vojsko s důstojnictvem. Z chrámu P. Marie vedl průvod vsdp. generální vikář.

Osobní. V úterý odejel J. Exc. nejdp. biskup dr. Jos. Doubrava na generální kanonickou vizitaci a k udělení sv. břimování ve vikariátech poienském a německobrodském.

Vyznamenání. Jeho Eminenci nejdp. kardinálem Lvem Skrbenským ze Hřstě vyznamenán byl dp. Otakar Hruška, duchovní správce král. čes. zem. ústavu v Bohnicích, dřívější duch. správce kr. zem. pracovny v Pardubicích, obdržev expositorem canonicale.

● **Kaškově »Hvězdě pokroje«** psáno v »Kazateli«: Kázání tato svědčí, že autor nemá ve zvyku kráčet ušlapanou cestičkou. Promluvy jsou originální celým svým pojetím. Ani v německé literatuře podobných nemáme! Pan děkan se dobře vyzná v Písmě sv. a proto vybral si vedle blahoslavenství, která přicházejí v evangeliu, ještě také blahoslavenství z knih Starého i Nového Zákona a uvil z nich pěknou kytičku Královně Májové. V první části ukazuje, jak se toto blahoslavenství naplnilo na Panně Marii, v druhé části promlouvá o tom, jak se má toto blahoslavenství naplniti na nás. Co se nám líbilo na první sbírce »Pravdou ke ctnosti«, museli bychom opakovati také při této sbírce. K tomu připojujeme, že promluvy jsou tak psány, že se zajisté budou líbiti kazateli i lidem. Všele doporučujeme.

Nový letní čas. Vzhledem k zavedení nové letní doby vyzýváme po žádosti vesel. c. k. místodržitelství ze dne 21. dubna č. m. 104.421 všechny veleddst. duchovní správy, aby zavedení nového letního času věřícím náležitě oznámily a jim při službách Božích a výkonech církevních se samy řídily. — Biskupská konsistoř v Hradci Králové, 27. dubna 1916.

Veleddst. farním úřadům. Z nadání zesnulého kn. a. a šk. rady Jana Ježka, z něhož mají každoročně býti podělovány podílem knížkám osady, v nichž dosud farních knihoven nestává, aby tak položen byl základ k těmto knihovnám budou letošního roku po čtvrté rozdány knížky podíly. Podle nadačnického listu mají býti knížkami z nadace Ježkovy předány především fary v arcidiecési pražské a diecési královéhradecké, kde farních knihoven není, dále fary na jazykovém rozhraní obou diecézí. Uvádíme to ve známosti s vyzváním, aby dšst. farní úřady, které podmínkám výše uvedeným vyhovojují, farních knihoven nemají nebo roku loňského poděleny byly a podmínkám při podělení ustanoveným vyhověly, přihlásily se kuratoriu Ježkovy nadace na adresu: Křesťanská Akademie, Praha-II., Ferdinandova tř.

č. 6 s poznámkou: »Ježkova nadace« do 31. července t. r.

Královéhradeckou bankovní jednotu v Hradci Králové doporučujeme co nejlépe při veškerých obchodech bankovních a uhelných. Podporujte při každé příležitosti svůj vlastní podnik.

Zprávy místní a z kraje.

PROGRAM

téhodne Červeného kříže od 30. dubna do 7. května v Hradci Králové.

Pod záštitou Jeho c. a k. Výsosti pana arcivévody Františka Salvatora.

A. Divadla a koncerty.

1. V neděli 30. dubna 1916. Městské divadlo Klicperovo.

»Směry života.«

Hra o 3 děj. od P. X. Svobody. Pořádá jednota divadel. ochotníků »Klicpera« v Hradci Králové. Začátek o půl 8. hod. večer. Program zvláštními vývěsky.

2. V sobotu 6. května 1916. Městské divadlo Klicperovo. Koncert Ševčíkova kvarteta.

Počátek o půl 9. hod. večer. Ceny míst: Lože 13.20 K, křesla a sedadla na balkoně K 3.30, sedadla I. řady K 2.20, sedadla II. řady K 1.80, sedadla na I. galerii K 1.70, na II. galerii K 1.10. Místa k stání: v parketu 80 h, v parteru 60 h, na galerii 60 h, vojenský, studentský a dělnický lístek k stání do parketu 60 h, do parteru 40 h, na galerii 40 h. Záznamy a prodej lístků v knihkupectví p. B. E. Tolmana.

3. V neděli 7. května 1916. C. a k. důstojnický park. Koncert c. a k. vojenské kapely

p. p. barona Conrada z Hötzenborfu č. 39. Začátek o 4. hod. odp. Vstupné: osoba 60 h, vojenský, studentský a dělnický lístek 30 h. Ukončení o 7. hod.

B. Sbirka členských přihlášek.

V pondělí dne 1. května roznášeti budou studující c. k. gymnasia, c. k. reálky, c. k. paedagogia, obchodní akademie a žáci měšťanské školy chlapce do jednotlivých domácností přihlášky nových členů Červeného kříže, pokud se týče přihlášky peněžitých příspěvků pro týden Červeného kříže. Nově přistupující člen aneb dárce necht' vyplní kupon přihlášky, jenž je vytištěn dole na druhé stránce každého svolání, svým jménem, adresou a výši členského příspěvku a v tom případě, že již členem jest, anebo že za člena přistoupiti nemíní, aspoň výši příspěvku, jež týdně Červeného kříže věnuje. Členský příspěvek obnáší 2 K ročně. Tiž studující a žáci budou vyplněné přihlášky sbírat po jednotlivých domácnostech opět v sobotu 6. května a převzít příslušné peněžité příspěvky.

Přístup každý za člena Červeného kříže!

Věnuj každý aspoň příspěvek týdně Červ. kříže!

C. Prodej odznaků Červeného kříže.

V neděli dne 30. dubna a v neděli dne 7. května budou chovanky Jub. měst. lycea císaře a krále Františka Josefa I. a obchodní školy dívčí, mimo to pak v sobotu dne 6. května zákyně měšťanské školy dívčí prodávati válečným pomocným úřadem c. k. ministeria vnitra vydané odznaky Červeného kříže, kokardy, jubilejní květiny a medailonky, dubové listy s nápisem »Gorlice 2/9 1915« a jiné

odznaky Červeného kříže

a sice na náměstí, v ulicích, ve veřejných místnostech, v hotelích a v hosincích. Peniz za odznaky a sice 20 hal. za kus (dubové listy po 50 hal. za kus) budiž kupujícími skládán do sběrnic, jež jsou opatřeny stuhou s nápisem: »Červenému kříži a péči o mládež. Povoleno výnosem c. k. ministeria vnitra ze dne 18. března 1916 č. 4986/M. I.

D. Dary do sběrnic.

Do těchto sběrnic může vlastenecké občanstvo při všech příležitostech odevzdati i každý jiný přiležitostný dárek ve prospěch téhodne Červeného kříže.

E. Šití železného brance města Hradce Králové ve prospěch c. a k. rakouského vojenského vdovského a sirotčího pomocného fondu vystaven bude v neděli 30. dubna a 7. května na Velkém náměstí u sochy Panny Marie. Poplatek za železný hřeb 20 hal., za bílý 1 K, za mosazný 5 K, za zlatý hřeb 50 K.

F. Vývěs praporů.

K občanstvu čim se vřzva, aby během týdne Červeného kříže a sice v úterý 2. a ve středu 3. května na počest výročí památného slavného vítězství našich udatných vojsk u Gorlice domy své ozdobili prapory v barvách říšských a zemských.

Ryzí výtěžek sbírek téhodne Červeného kříže připadne 2 třetinami Červenému kříži a 1 třetinou péči o mládež. Část výtěžku, jež připadne Červ. kříži, obdrží péče o raněné a onemocnělé vojny. Část, jež připadá péči o mládež, použije se ke zřízení útulen a zaměstnání mládeže.

Vše pro týden Červeného kříže!

Místní komitét téhodne Červeného kříže v Hradci Králové.

Předsednictvo:

JUDr. Fr. Ulrich, co starosta města, Marie Smutná, dáma řádu Alžbětiny, choť c. k. místodrž. rady, co předsedkyně dámské odbočky Červ. kříže, Karel z Isakoviců, c. k. dv. rada, co předseda muž. odboč. Červ. kříže.

Členové komitétu:

M. Romana Brusáková, fid. ob. školy dívčí, Jan Černý, starosta obce Věko, člen okr. výboru, JUDr. R. Fiedler, c. k. okr. komisař, JUDr. Jar. Kavallr, advokát, Jos. Koflíček, fiditel c. k. gymnasia, Al. Krémář, c. k. okr. škol. inspektor, Ant. Libický, vládní rada, fiditel c. k. reálky, M. Michálek, fid. zimní hosp. školy v Kuklenách, Jos. Michl, fid. c. k. paedagogia, Il. Pávek, c. k. profesor, správce odb. školy pro uměl. zámečnictví, K. Pokorný, c. a k. generálmajor v. v. Zd. Pokorná, choť c. a k. generálmajora, Fr. Rejthárek, c. k. prof., fid. živn. školy pokračovací, Jul. Russ, náměstek starosty, Boh. Ryba, fid. měšť. školy dívčí, M. Steinfeldová, choť c. k. dv. rady, předsedkyně dám. komitétu Obecné kuchyně, Al. Šeda, fid. obec. a měšť. školy chlapcecké, Al. Vaňura, fiditel jub. měst. dívčího lycea, JUDr. Fr. Zachoval, řiditel obchodní akademie.

Královéhradecko pro IV. válečnou půjčku. Jakmile upisování na IV. válečnou půjčku oficiálně bylo vyhlášeno, nastal v propagační činnosti opět čilý ruch. Dne 21. t. m. konal užší propagační komitét za předsednictví p. místodrž. rady J. Smutného schůzi, kterou též nadšenými slovy zahájil a již rozsáhlá propagační činnost na okrese opět uvedena byla v život. Referát převzali p. fin. rada B. Král a p. komisař dr. Stránský. Ve schůzi přiděleny úkoly jednotlivým korporacím i osobám a usneseno, aby po okrese konány byly agitační přednášky a to jak hospodářským spolkem, tak i učitelstvem v jednotlivých obcích a aby pro tuto vznešenou akci pracováno bylo od osoby k osobě. — Výbor hospodářského spolku pro okol. Hradce Králové konal o tomtož tematič za předsednictví p. posl. Srdánka plenární svoji schůzi dne 30. t. m., již návštěvou počtíl p. místodržitel, rada J. Smutný. Referát podal jednatel p. ředitel hosp. školy M. Michálek. Ve schůzi usnesena rozsáhlá agitační činnost, dále vydání svolání k rolnickým organizacím a rolnictvu vůbec ve příčině upisování a míst upisovacích, uspořádání dvou veřejných schůzí (kromě schůzí pořádaných učitelstvem ve všech téměř obcích) s přednáškami o výhodách IV. válečné půjčky a svolání všech obecních starostů na den 29. t. m. — Živnostenská společnost konala dne 26. t. m. svoji schůzi, při níž referát podal p. fin. rada Král; i duchovní úřady zahájily rovněž příslušnou akci. Dne 30. t. m. ve 2. hod. odp. konána jest valná schůze hospodářského spolku ve Svob. Dvorech a 7. května ve 2. hod. odp. v Černíkově s přednáškami p. fin. rady B. Krále a p. ředitele filiálky Živnostenské banky Maška: »O čtvrté válečné půjčce«.

Jme přesvědčeni, že rozsáhlá propagační činnost nemine se s příznivým výsledkem, že okres náš jako při III. válečné půjčce čestně splní svůj úkol a že vlastenecké obyvatelstvo okresu velkolepou účastí na válečné půjčce nejenom správně ocení značné výhody této, ale i vážnost doby.

Spolky upisovatelů IV. rakouské válečné půjčky. Jak již v minulém čísle časopisu našeho ohlášeno, zřizeny budou za součinnosti místních peněžních ústavů spolky upisovatelů IV. rakouské válečné půjčky, aby jich prostřednictvím mohly bráti podíl na upisování nejširší vrstvy lidové. Spolky takové založeny budou v Hradci Králové dva a sice: jeden pro město, Pražské Předměstí a Kukleny, druhý pro venkovské obce nejbližšího hradeckého okolí. Předběžné přihlášky k oběma spolkům přijímají již nyní všechny místní peněžní ústavy, které oznámí též interestedům, kdy a kde odbývati se budou ustavující valné hromady jejich.

Městská rada dne 25. dubna. Vzato bylo na vědomí, že c. k. zemská školní rada svolila, aby jedna ze dvou poboček při měšťanské škole dívčí přeměněna byla v definitivní. — Poukázal se k příjmu dávky za vodu užitkovou za I. čtvrtletí t. r. a taxa stavební a kanálová továrníku p. J. Katschnerovi z přestavby jeho továrny. — Vzato bylo na vědomí povolení c. k. okr. hejtmantství k stavbě komínu v továrně p. J. Pilnáčka. — Schváleny byly různé objednávky, týdnenní a lesní konsignace a poukázky pro vojenské ubytování v době od 15. do 25. dubna t. r.

Dary na Rudolfinum. Během měsíce dubna t. r. došly zdejší vys. dšst. bisk. konsistoři z následujících vikariátů kostelní sbírky na ústav hluchoněmých a to: Z vikariátu Trutnovského K 28.91, z Hostinného K 55.55 a Novobydžovského K 101.33, kteréž odevzdány byly ředitelství ústavu. Přimo zaslán byl prostřednictvím dp. kaplana Josefa Durka dar 10 K 06 h od nejmenovaného dobrodince z farnosti Morašické u Litomyšle s prosbou o modlitby za dárce, jakož i 10 K, které věnoval dítkám hluchoněmým nejmenovaný z Habřiny. Ředitelství ústavu vzdává všem dobrodincům a dárčům aktivě dky a doporučuje dobročinný ústav s jeho chovanci hluchoněmými další vzácné přizní. — Zaplati Bůh!

Zavedení letního času. Jak již z denních listů známo, zaveden právě nařizením celého ministerstva na dobu od 1. května do 30. září 1916 jako v jiných zemích s námi spojených a neutrálních tak zvaný »letní čas«. Podle toho začíná 1. květen 1916 již 30. dubna v 11. hod. večer a končí letní čas 30. září hodinu po půlnoci. Toto ostatně všeobecně velmi sympaticky vítané nařízení má usnadnit lepší využitkování denního světla v letních měsících a sleduje mimo to účel nutného hospodaření teplem a světlem. Obecní a dšst. farní úřady se proto žádají, aby se postaraly, by veškeré veřejné hodiny byly v noci s neděle dne 30. dubna na pondělí 1. května posunuty v 11 hodin večer vpřed na 12. hodinu (půlnoc). Dne 30. září nastane pak v noci na 1. říjen zpětným posunutím o hodinu dříve opět používání t. zv. zimního času, který je stejný s časem dosud do 30. dubna použí-

vanými. Obecnstvo, úřady a závody atd. budtež na to upozorněny s doložením, aby si svoje hodiny a spojené s tím rozdělení času zařídily podle veřejných hodin. — C. k. místodrž. rada: Smutný.

Vyhlaška. Hlavní očkování v Hradci Králové konati se bude 8., 9. a 10. května odpoledne od 5—6 hodin, revise očkování 19. a 20. května od 5—6 hodin v zasedací síni měst. zastupitelstva v domě čp. 124 v II. poschodí. Očkovati bude zástupce měst. lékaře p. MUDr. R. Zippe.

Kontumace psů nařízena a prodloužena skoro na celém Hradecku.

Sbírání chroustů a ponrav. Kdo sebere litr chroustů, obdrží od obecního starosty 2 hal., kdo odvede litr nasbíraných ponrav, dostane na obecním úřadě 4 hal. — Ovšem chrousty a ponravy nutno odvésti starostovi té obce, v níž byl hmyz sebrán.

Výstraha. Obecnstvo cestujících přes říšské hranice vozí s sebou přes opětovné upozornění knihy, časopisy a různé spisy, což pro ně při revizích pasu a zavazadel může mít za následek značné zdržení. Upozorňuje se proto opět na nepřipustnost bráti s sebou přes říšské hranice jakékoli spisy.

Seznam cen na týdenním trhu v Hradci Králové dne 22. dubna 1916. 1 q: víkve 80—100 K, jahel 200—220 K, jetelového semene 320—400 K, lněného semene 140—450 K, máku 240—250 K, brambor 24—25 K, kg: másla 9.40—9.60 K, tvarohu 1.12—1.20 K, petržele 80 h, celere 80—90 h, cibule 70—80 h, mrkve 40—44 h, česneku 6—7 K, křenu 40—50 h, 1 vejce 14—16 h, 1 kopa: poru 1—1.20 K, drobné zeleniny 2—2.80 K, salátu 6—9 K, 1 pár podsvinčat 140—240 K, 1 kůzle 5—20 K. — Přivezeno bylo: hl: víkve 0.5, jahel 2, jetelového semínka 0.5, lněného semene 1, kop: poru 24, petržele 12, drobné zeleniny 15, salátu 6, mrkve 8 pytlů, q: celere 0.7, cibule 1.05, brambor 1, česneku 0.15, podsvinčat 213 kusů a 165 kůzlat.

Kvítko z blínové zahrádky. Na Pražském Předměstí velice se tužil 17letý sběratel kovů Kalousek v továrně p. Beneše na seči stroje celou noc ze dne 23. t. m. na pondělí velikonoční. Odšrouboval mosazné součástky od kotle i jiných strojů a uschoval si je do bedny. Sebral také skříňku nožů. Byl by zkrátka učinil škodu za 3000 K, kdyby nebyl v pondělí o 11. hod. ráno dopaden. Kotel byl tak rozmontován, že bylo potřeba dlouhé práce, aby znovu mohl fungovat. Nyní mladý snaživce jest již pod bezpečným zámkem.

Drobnosti. Mrtvola utopené služky Podrazilové konečně nalezena blíž stoku Orlice s Labem. — Stařena, přejetá u Praž. Předměstí, imenovala se Barbora Rychterová, obchodnice pleteným zbožím. Byla silně krátkozraká. Proto došlo snadno k neštěstí. — Zase nový příspěvek k luštěním otázky, je-li důležitější mouka než tabák. Když došel žádoucí druh kufíva, těsnilo se v hlavní trafice i před domem tolik lidí, až tam jedna paní omdlela. Jeden zámožný pán sbírá na ulici špačky, aby jimi doma rozehlal dýmku. — Okrašlovací spolek vysázel řadu pěkných lesních stromků za museem v sousedství louky, jež slouží v zimě za kluziště. Na březích labských, kde za účelem regulace tolik stromová vykácano, již tu a tam si pomáhá příroda sama k zkrášlení křovím a stromovím, takže ve dvou třech letech užíme zde dosti bujnou vegetaci, bez níž byly okraje vody tak nudné.

Sochy, oltáře a j.

provádí absol. c. k. odborné školy
a c. k. umělecko-průmyslové školy
Jan Dušek v Chrudimi.

Za vlasteneckým farářem. Píše nám o zesnulém faráři Křižlovi inteligentní laik: V pondělí 17. t. m. naposled jsme se rozloučili s dobrým knězem a velkým vlastencem farářem Jos. Křižlem. Navždy dotklo to láskyplné a dobrotivé srdce, na věky zavřela se štedrá ruka jeho. Mnoho vzpomínek, zklamání ideálů, nadějí do budoucnosti umírá s ním. Jen v kruhu jeho přátel a ctitelů bude jasná a vznešená památka žít. Jak příjemné bylo s ním si pohovořit! Zavedl vás ve svých vzpomínkách do rodného domu, něžně vzpomínal svých prostosrdčných rodičů, strýce svého Václava, upřímného Čecha a horlivého písmáka, jenž první v něm zasil lásku k české věci a literatuře. Vzpomínal děkana-buditele Justa, rozhovořil se o studiích gymnasiálních — před vámi vystavala řada případně charakterizovaných osob, hlavně jeho spolužáků, profesorů, typických osob hradeckých. Vidíte před sebou Fr. Ad. Šubrtu, Herzra, Podlipného, Bohdaneckého, Marka, Rutha, Schreibra, Macháčka, z mladších Al. Jiráska. Zabořil k životu v semináři, vzpomíná na jemnostpána Stárka, Frýdka, Kryštůfka. Vše tak případně charakterisováno, mile humorem prosceno: To bylo jen jemu vlastní, tím u poutal pozornost a zájem. Dráhu svou kněžskou prožil na Českoskalicku. S tímto lidem rostl v jednu duši, lnul k němu a miloval jej. Ctíť mohl práce, přímo se závisť hovořil o otužilosti a vytrvalosti. Zvláště však miloval chudinu, snažil se setřít slzy s očí; podporoval štedře, nečekal díky. — Lásky k českému národu a zvláště k české knize byla u něho obdivuhodná. Vyrstl v letech největšího kvašení politického a literárního, odkojen romantismem let šedesátých a sedmdesátých probíjí se svým zdravým rozumem k praktické filosofii, sobě vlastní. Na českou knihu nelitoval žádné oběti; knihovna byla jeho jedinou radostí, pýchou, pokladem a

útěchou. Zvláště v posledních letech knihovna byla jedinou jeho posilou. Neznám osoby tak rázovité. Rázost a neohroženost, věrnost daného slova, uhlazené vystupování společenské, nepřekonatelný humor, láska k studentstvu, všechny tyto vlastnosti u něho byly harmonicky spojeny. U něho na lafc bylo vychováno několik generací studentů. Studenty o prázdninách vyhledával, zval, hostil, povzbuzoval k vytrvalosti — vždyť to byli jeho milí přátelé. — Navždy jsi odešel, veliký učitel a příteli, mnoho Tvých snah a ideálů se nespínilo — však památka Tvoje dále žije, v Tvých cestách přímo chceme kráčet, s láskou a vděčností vzpomínajíc Tebe, příteli náš! — Od mnoha dobrých onen jest oplakáván — pročž budiž mu země lehká!

Věstary. Na věčnost odebral se zasloužilý a vážený p. F. L. Souček, c. k. poštmistr v. v., obchodník, předseda záložny a člen mnoha spolků. Zemřel 21. dubna v pozeňnaném věku 82 let. Pohřeb konán v pondělí velikonoční.

Březhrad. Rybník březhradský, přeměněný nyní na výnosné lučiny, byl v dřívějších dobách nejen největším z rybníků královéhradeckých, ale i také rybolovem neuvýnosnějším, proto nazýván byl »Obecním pokladem«, jak z různých pramenů historických vyčerpá neuvápný pracovník p. Václav Vach, ředitel měšťanské a živnostenské školy v. v., znalec musea, delegát mnoha vzdělávacích spolků atd. Spis ten obšírně vypracovaný zaslán byl správě obecní školy v Březhradě, za kterýžto cenný historický příspěvek správa školy panu řediteli V. Vachovi děkuje a přeje mu pevného zdraví.

Město Smiřice ve prospěch vdov a sirotek po padlých vojácích. Na popud učitelského sboru zdejší obecné a měšťanské školy uvedena v činnost akce »Zatloukání hřebů v štít města Smiřice«. Ze zástupců spolků a korporací místních ustaveno přípravné komité s p. B. Bartoškem jako předsedou. Provedlo pod protektorem starosty města p. J. Juliše přípravné práce, kterých účastnila se též sl. městská rada. Vždy velmi ochotné dámy smiřické provedly předprodej hřebů po městě s výsledkem velmi skvělým, začož budiž jim zasloužený vřelý dk. K vyzvání komité přispěli značným podílem též rodáci a bývalí obyvatelé smiřičtí v cizině dleci, začož vzdáváme jim tuto srdečné díky. — Slavnost zatloukání hřebů konána dne 19. března t. r., při čemž město bylo slavnostně vyzdobeno prapory v barvách zemských i říšských. Program byl tento: 1. Slavné služby Boží. 2. Shromáždění hodnostářů a četných hostů na radnici. 3. Průvod spolků, korporací a všeho hojného obecnstva do městské dvorany, kde na jevišti stála socha J. Veličenstva v háji květin, ozdobená draperiemi v barvách říšských a zemských a vedle na podstavci štít se znakem města Smiřic, ověšený chvojlím a stuhami v barvách již vyťčených. 4. Slavnostní sbor zapěl žáci a žákyně měst. školy. 5. Slavnostní uvítání hostů a provolání slávy našemu Nejjasnějšímu císaři a králi náměstkem starosty p. MUDrem. Ant. Hrubým. 6. Slavnostní řeč ředitele škol p. Fr. Preiningera, jenž velice poutavě v delší řeči vysvětlil vznik a význam zatloukání hřebů ve štítu a jménem obou škol pronesl nadšený hold vznešenému mocnáři, jakož i naší statečné armádě. 7. Rakouská nár. hymna. Zapěl žáci měst. školy. 8. Závěrečný doslov městského radního p. Fr. Rynta, jenž v procítěné řeči vzdal díky všem, kteří o zdar slavnosti se přičinili a oznámil finanční výsledek akce. 9. Slavnostní zatloukání hřebů čestných a zapisování do pamětní knihy. 10. Kde domov můj? Zapěl žáci měst. školy. 11. Další zatloukání hřebů, v němž bylo pokračováno i odpoledne. — Jako vzácní hosté přítomni byli c. k. okr. hejtman ze Dvora Králové p. A. Veselý, zástupce velitele josefovské posádky p. c. k. podplukovník Kornel. Coscaria, zemský a říšský poslanec p. Jan Kotlant z Holohlav a mn. j. Nepřítomnost omluvili: velitel jaroměřské posádky c. k. plukovník p. Bilinský a c. k. místodrž. rada p. J. Smutný, předseda c. k. okr. hejtmantství v Hradci Králové, kterýž nemoža ze služebních příčin slavnosti se účastniti, poctil Smiřice vzácnou návštěvou dne 2. dubna, aby dodatečně zatloukl čestný hřeb do štítu našeho. Přivítán byv sl. městskou radou se starostou p. J. Julišem v čele a členy přípravného komité, s potěšením a pochvalou vzal na vědomí všechny akce, které město Smiřice a škola ve prospěch válečné péče dosud vykonaly. — Celkový čistý výnos akce zatloukání hřebů činí 3007 K 64 h, jež svému účelu byly odvedeny. Tím město Smiřice zaujalo čestné místo v řadě oněch měst, kde táž vlastenecká akce byla pořádána.

Dětské divadlo ve prospěch válečné péče v Ústí n. Orli. Místní školní mládež, vedená ředitelem měšťanské chlapecké školy p. J. Kunstovným a p. učitelem Jos. Karáskem, nacvičila a provedla na Boží hod a v pondělí velikonoční divadelní hru se zpěvy a hudbou »Krakonošova sázka« ve prospěch vdov a sirotek po padlých vojácích. Provedení hry dosáhlo nečekaného morálního i finančního úspěchu, takže hra ještě ve středu byla opakována a tak velmi slušný peníz odveden ušlechtilému účelu. Hra tato — což je charakteristickým pro naše hudební město — je výtvorem domácím a zajímavým pokusem operety, psané výhradně pro dětské provozování. (Z dospělých zaměstnání jsou pouze 1 pán a 2 dámy.) Děli se na prolog, který jako epilog je zpracován melodramaticky, a tři obrazy: Krakonoš jako lékař, lichvář a lesník, jež propleteny jsou bohmé zpěvy sólovými i vicelilaskými a dokonce i baletními vložkami. Text upravený dle národní pohádky z Krkonoš pochází od osvědčeného paedagoga, zmíněného ředitele škol měšťanských J. Kunstovného, jenž dobře vystihl tu hranici schopnosti a individuality dětské. Hudba nadmíru zají-

mává i pro dospělé, prozrazující bohaté nadání hudební a při tom nesmírně se dětem blíká, je dělem vynikajícího virtuosa na klavír a varhany a komponisty ústeckého p. Fr. Spindlera, t. č. berního oficiála, jenž svého času provázel mistra Kociána na klavír při jeho prvních koncertech po vlasti české i v dálné Americe. Týž mimo jiné komponoval v církevní hudbě velmi pozoru-hodnou slavnostní mši s průvodem velkého orchestru, jež v městě při slavnostních příležitostech často se dá-vá a dochází čím dále tím větší obliby. Bylo radostno dívat se na rozohněné tvářičky a zářící očka děvčátek i chlapců, s jakou pozorností a nadšením sledovali úto-mali umělci taktovku dirigentovu a s jakou chutí se-hráli celou hru. Bylo by vskutku záhodno, aby dnes, kdy škole připadá tak významný úkol pracovat dle síl pro vznešené cíle doby, došla tato zajímavá práce i jiné pozornosti a provedení, když ostatně věci podob-ných vskutku cenných a pro děti psaných je poskrovnul. Jak již řečeno, děti samy hrají tu s nesmírnou chutí a obtíže provedení nejsou skoro žádné, ježto všechny zpě-vy byly neuvěřitelně v krátku nacvičeny. Blíží infor-mace o provozování pávbne té novinky všem intere-sentům, zvláště sl. správám škol a učitelským sborům podá s radostí ředitel měst. školy chlapecké v Ústí n. Orli. p. J. Kunstovný. — C.

! Za velmi sníženou ! cenu

nabízíme pro rychlé rozprodání knihu
z pozůstalosti vesp. praeláta

Magra Dra Antonína Brychty:

Jména církevní a jeho správa.

Krámská cena původní (z roku 1910)
11 K snižuje se při hotovém zapla-
cení na

4 koruny

za brožovaný výtisk. (Velká osmerka,
stran 656.)

**BISKUPSKÁ KNIHTISKARNA
v Hradci Králové.**

Různé zprávy.

Jubileum narození Karla IV. Dne 14. května 1316 narodil se Janu Lucemburskému a Elišce Přemyslovně syn, jemuž na křtu bylo dáno jméno Václav. Dítko po-jmenováno tak dle přání matčina z úcty k svatému patro-nu českému a na památku slavného děda princova Vá-clava II. Když však králevič pobýval v Paříži, byl zván na francouzském dvoře obecně bifmovacím jménem Karel. To jméno mu již zůstalo. Přesto však vnuk Vá-clavův vážil si velice svého křestního jména, byl nehor-livějším ctitelem svatého knížete Václava. Prvorozené-mu synu Karkovu dáno na křtu jméno Václav. Když dě-cko zemřelo, pojmenován tak princ, který se narodil r. 1361. Rod Karlov vstoupil v příbuzenské styky s pro-slulým domem Habsburským.

Tedy pětistý měsíc bude tomu již 600 let, kdy se zro-dil vynikající dědic a pokračovatel díla českého knížete svatého. Každý upřímný vlastenec ve dni jubilea tak vý-znamného bude vzpomínati s vroucí vděčností nesmr-telných zásluh Karla IV. o zvelebení české země.

Naprosté stroskotání jednotlicích snah internacionály ve Francii. Jiná theorie — a jiná praxe v době generální zkoušky. Ve všech státech válčících seznali soc. demokraté, že by se jim půda pod nohama zcela propadla, kdyby nešli zároveň se svými vojsky, se svými národy. Ovšem, leokde v samé straně se ozývá oposice, ale k ní patří jen malé zlomky soc. dem strany.

V polovici dubna národní rada socialistické strany francouzské jednala o možnosti navázání svých styků se socialisty v Německu prostřed-nictvím mezinárodní sociální kanceláře. Ačkoli někteří vyslovili přání, aby se mezinárodní kon-ference obeslala aspoň k vůli seznání, jsou-li pro sblížení vůbec nějaké podmínky, ozval se mocný odpor. Starosta města Roubaix Lebas odporučoval pokračování ve válce. Pravid, že belgická dělnická strana jest ochotna na mezi-národní kongres do Haagu se dostaviti jen pod tou podmínkou, bude-li tam německá soc. demo-kracie dána v obžalobu. Socialistický ministr Thomas ukončil debatu prohlášením, že fran-couzský socialismus musí býti socialismem ná-rodní obrany. V též smyslu přijata resoluce dvoutřetinovou většinou (1996 hlasy) pro další politiku národní obrany Francie.

Ale menšina neličila se mnoho od vítězné většiny. Vždyť nikdy neustala ujišťovati, že chce zabezpečiti obranu země a že nechce žádati za

mír okamžitý bez určitých podmínek. Tedy tak sv. internacionála jest úplně bezradná, nenalézá vůbec žádného bezpečného východiště. Každá národní frakce má v přední řadě na zřeteli zájmy vlastního státu.

Všelicos. Dne 31. prosince 1915 bylo na šest vysokých školách technických v Rakousku zapasáno 1961 studujících proti 4101 z r. 1914. — Deputace spolku německých profesorů, vyučujících češtině a jiným slovanským jazykům na středních školách německých v Čechách, předložila ministerstvu vyučování obšírnou žádost o zavedení povinného vyučování českému jazyku do vyučovacího rozvrhu pro gymnasia a realky ve vyšších třídách. Ministr ujistil deputaci, že přednesená žádost jest oprávněná a zdůraznil nutnost a účelnost vyučování českému jazyku. — Menšina soc. demokratické strany v německém říšském sněmu vydala právě po celém Německu leták, v němž vyzývá stoupence strany, aby se od většiny odvrátili, jelikož zradila socialistický program, a přiklonili se k menšině. — Z původního počtu haličských uprchlíků v Praze (21.000) mešká jich tu dosud na 7000, ponejvíce Židů. — Nařizováním našeho ministerstva vnitřní veškeré položky lékárnické sazby jsou zvýšeny o 80%. — Poláci v Austrálii usdělili poslati polskému komitétu na podporu obětí války celkem 2.060.000 korun. — Také v březnu vykazují vídeňské peněžní ústavy další vzrůst vkladů a sice o 81.1 mil. korun. — Ve velehradském přelíčení banjaluckém bylo 16 obžalovaných odsouzeno k smrti, 88 do těžkého žaláře na rok až na 20 let, 55 obžalovaných bylo osvobozeno.

Stoupencům našich organizací

odporujeme všude křesťanský český národ vyšivaček a šitček „Zašitka“ v Chrastině a Chrudimě.

Veškeré prádlo pánské i dámské, vybavy pro nevěsty, přepychové i jednoduché vzorné obstará „Zašitka“. Vsd. duchovenstvu naskytá se zde příležitost koupiti prádlo kostelní, zaručené dle předpisu za ceny mírné. Učiňte objednávku na zkoušku a budete jistě spokojeni!

Odporujeme ve svém okolí!

Doporučení o právě vyšlých publikacích:

Dr. Fr. Rey: l.

Jadro křesťan. sociologie

Str. 351. — Brož. K 5.

Ve vkus. vazbě celopl. s ochran. kart. K 7.

Dr. Jos. Novotný:

Světlem k Bohu

Stran 470. — Brož. K 6.

Ve vkus. vazbě celopl. s ochran. kart. K 8.

N B. Dostávám nyní spisy poslední dobou Vaším nákladem vydané. Jsou to zdaleka dle a zasluhují rozšíření.

Dr. Jos. Hanuš,
prof. real. gymnasia,
Král. Vinohrady.

Objednávky obratem vyřídí

**Družstevní knihkupectví
a nakladatelství
v Hradci Králové, Adalbertinum.**

Založeno r. 1820.

SPECIALITA

pravý ústecký, po ranní deštiletí vyhlášený žaludeční likér pod názvem

Amers de Londres

lékařskými vědátory jakožto příjemný občerstvující prostředek doporučovaný nabízí

A. J. Andres v Ústí n. Orli,
továrna nejmenších likérů.

Taktéž doporučuje se ku koupi pravého franc. cognacu, arémské slivovice jakož i páv. jam. rumu a všech druhů nejmenších likérů v cenách nejlevnějších. P. T. pánům obchodníkům a hostinským povolují se zvlášť výhodné ceny.

Cennou četbu

poskytují

publikace „Knihovny Obnovy“

Mimo jiné vyšly tyto spisy:

- Brodský Boh., Naši přátelé. Str. 100. Cena 60 h.
Brynych Ed., Duch katol. obnovy. Str. 722. Cena 4 K, váz. v pouzdře za 6 K.
Brynych Ed., Kříže a kalichy. Str. 439. Cena 2 K, váz. K 3.50.
Brynych Ed., Štít víry, 2. vyd. Str. 108. Cena sníž. 50 h.
Mimra Fr., Obrázky ze smíšené osady. Řada I. Str. 168. Cena 80 h. — Řada II. Str. 460. Cena 2 K, váz. v jednom svazku K 4.50.
Novotný Dr. Jos., Člověk bez svobodné vůle? Str. 256. Cena K 3.20, váz. 5 K.
Pečínková B., Ženy. Str. 160. Cena K 2.30, váz. 4 K.
Reyl Dr. Fr., Úkoly sociální politiky. Str. 320. Cena 3 K, váz. K 4.80.
Reyl Dr. Fr., Jádro křesťanské sociologie. Str. 364. Cena 5 K, váz. 7 K.
Rezníček Dr. V., Královéhradecké vzpomínky. Str. 200. Cena K 1.40, váz. K 2.40.
Sahula Jiří, Karel IV. jako křesťan a vlastenec. Str. 488. Cena 3 K, váz. 4 K.

Objednávky vyřizuje

**Družstevní knihkupectví a nakladatelství
v Hradci Králové, Adalbertinum.**

Koupím starší plachtové svin. záclony na výkladní skříň.

Ct. nabídky pod značkou »N. C.« do adm. t. l.

Barevná kostelní okna

v odbor. provedení zhotovuje a dodává

Fr. Uhlíř,
umělé sklenářství a malba skla
v Třebochovicích u Hradce
Králové.

Cenníky a rozpočty na požádání zdarma.

Černý & spol. Hradec Králové,

trida 18. pěšího pluku,

nabízí

kávu, hrách, jáhly a j. poživatiny
ve velkém.

Telegramy: **Patrol, Hradec Králové.**

Rozpočty ochotně a zdarma.

E. Škarda, Brno,
umělec. dělník prvního řádu
holový a dodává obřadové
okna. V každém slohu a
provedení, od nejjednoduš-
kého vzoru do nejobtížnější
sklomalby figurální, holový
právek vlastních mesalů
kamínkovou pro lacerdy, o-
tátní obrazy, náhrobní-
ky atd. s nejširším
zaručením umělecko-
ho a odborně dokona-
lého provedení.

Paramenta.

Ignáce V. Neškudla syn

(protokolovaná firma)

v Jablonném nad Orlicí (v Čechách)

(bratr P. J. Neškudly, farář ve Výprahticích)

doporučuje P. T. velebdujícím duchovenstvu
svůj osvědčený a často vyznamenaný

výrobní závod

**všech kostelních paramentů,
spolkových praporů a kovového náčiní.**

Cenníky, vzorky i roucha hotová na ukázk
se na požádání franko zašlou.

Naše knihkupectví

nabízí Vám své služby k obstarání
všech knih, časopisů atd. Adresujte
laskavě:

**Družstevní knihkupectví a nakladatelství
v Hradci Králové, Adalbertinum.**

PRAVDOU KE CTNOSTI

Lidové kázání na všechny
neděle a svátky roku
církvevalho.

Promluvil a vydal
nákl. Politického Družstva
tiskového v Hradci Králové.
(Knihovna Obnovy č. 25.)

Antonín Raška,
děkan v Kostelci n. Orli.

Řada I.

Sbírka o 21 tiskových ar-
ších velké osmerky (stran
386) obsahuje 75 thema-
tických kázání. — (Cena brož.
výtisku K 4.80 franko. Od-
poručovati netřeba — aspoň
se duchovenstvu diecese
královéhradecké, které au-
tora po 30 let působení jeho
kněžského předobře zná.

Objednávky vyřídí
Družstevní knihkupectví v Hradci Králové.

„Ordinariátní list“ diecese naší v čísle 11, str.
138, píše o knize:

Všude doporučujeme tuto sbírku kázání, již
kněz známý svojí pastýřskou horlivostí vydává k slávě
Boží, na pomoc duchovním spolubratřím, a jsme pře-
svědčeni, že po obojí stránce určení své sbírky plně vy-
hoví. Kázání — jak na lidové promluvy sluší — jsou
v osnově jasné, v mluvě přesné, dolehavě zajímavé,
bohaté látkou a prochnuté pastýřským nadšením.
Zkrátka kázání hodná toho jsou, aby se jim dostalo,
jak spisovatel žádá, milého a dodáváme též vděč-
ného přijetí.“

Jan Horák, soukenník

v Rychnově nad Kněžnou

zasílá na požádání vždy

**dle roční saisony kolekce
nejnovějších druhů pravých
vlákných látek**

své vlastní výroby, jakož i tu- i ozo-
zemských.

Četná uznání zvláště z kruhů vele-
bdujícím duchovenstva svědčí o poctivé ob-
sluze mého ryze křesťanského závodu za
dobu více než třicetiletého působení.
Učiňte, prosím, malou objednávku na
zkoušku.

Též na splátky bez zvýšení cen!

Volejemné látky na taláry.

Ve prospěch
Svatováclavské Matice Školní.

Uznáný za nejvýhodnější a nejlevnější ná-
kupní pramen v Rakousku veškerých

kostel. paramentů

prádla, praporek, přikrůvk, koberců a
kovových nádobí ve výrobních neustálých
závodu v Čechách, o. a. k. dvorního dodavatelé

Josefa Neškudly

v Jablonném n. Orli. č. 86.

Tisíce uznávacích referencí a doporučení. —
obrázkové ceníky, rozpočty, vzory a hotové zboží
k výběru franko.

Bez velkoměstské režie ve vlastních dílnách a
domích, levné pracovní síly na venkově, čímž levnější
ceny až o 30%, než všude inde.

Jubil. 100 let. trvání a 10 let. vlastni činnosti.

Adresování vždy dvojnásobně se vyplatí.

Československá záložna v Praze-II., Spálená ulice, číslo 46.n.

Doporučuje se všem našincům co jediný
peněžní ústav katolický v Praze. Vklady
na vkladní knížky úročí se ode dne vlo-
žení do dne vybrání *dle dohody a dle doby
vypovědní. Poskytuje půjčky všeho druhu*
za mírných podmínek, zejména směneční
úvěr (krátkodobý), v dnešních dobách
zvláště výhodný. — Povinná revize
„Jednoty záložen“ v Praze.

MĚSTSKÁ SPOŘITELNA VE VYSOKÉM MÝTĚ

přijímá vklady a zůrokuje je

co nejvýhodněji

a vyplácí, majíc stále větší hotovost, vklady i ve větších obnosech bez výpovědi
Za vklady ručí královské věnné město Vysoké Mýto veškerým svým jménem
i svými příjmy, jakož i aktiva spořitelny.
Knížky spořitelny požívají i jistoty sirotčí a přijímají se za kauce a vadia
u všech úřadů.

Daň důchodovou platí spořitelna ze svého.

Půjčky poskytuje za sazby velmi mírné.

Telef. n. č. 18.

Pošt. spoř. č. 70.108

Hledám byt

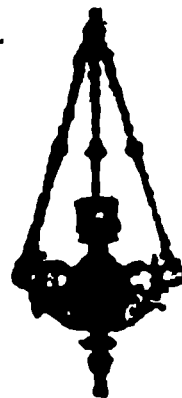
o 3 pokojích s kuchyní, s moderním pří-
slušenstvím, v přízemí neb I. poschodí, se
zahradkou, od srpnového termínu. Ct. ná-
bidky do adm. t. 1. nejdéle do 5. května.

Mýdlo holičské

výborné jakosti, též i veškeré potřeby
k holení nakoupíte levně u firmy

Josef Jelínek,

mydlář v Hradci Králové na podsíní. —

Veleobojnost
duchovenstva a

slavným patronátním

úřadům dáváte si dopa-

rušit veškeré kostelní nádoby a

náčiní a to: monstrance, kalichy,

oběti, nádobky, paténky, pacifikály,

svíčky, lampy, kaditelnice, krepinky

atd. *sv. vlastní výroby, předpisům*

církevním vyhovující. Staré předměty

opravuje v původní intenci a

v ohni slati a stříbí nebo proti do-

platku za nové vyměňuje. Hotové

předměty neb výkresy zasílá nau-

kásku franko bez zárukovit koupě

i se se postlě posílá. Práce ruční

Sklad veškerých střešních a střešních klenotů, jako: foti-
madonek, křížků, prstýnků, náramků atd. a *šestnáct*
peny, tabulečky, jídelní náčiní ze stříbra pravého
čirého vždy na skladě.

Staré slati, stříbro a dráhokamy kupuje se nejvyšší cenou.

JAN STANĚK,

peník a tiskárna

Praha-L-979., ul. Karoliny Světlé, č. 12. a.

Přímý směr a k. směr trati na směr.

Královéhradecká bankovní jednota,

společnost s ručením omezeným

v Hradci Králové

bude konati

dne 17. května 1916 o 2. hodině odpolední

v menším sále Adalbertina v Hradci Králové

II. patro

II. řádnou valnou hromadu společníků

s následujícím pořadem:

1. Výroční zpráva za rok 1915.
2. Zpráva dozorců rady.
3. Usnesení o upotřebení čistého zisku.
4. Doplnovací volba jednatelejšího výboru a dozorců rady.
5. Volné návrhy.

■■■■

Dle § 20. smlouvy společenské dopouští se výkon hlasovacího práva zmocněním, který však musí býti
společníkem a nesmí žádný společník více než dva jiné společníky plnou mocí zastupovati. Na každých K 500—
kmenového kapitálu připadá jeden hlas, ke zlomkům pod K 500— se nehledí.

Jednatelský výbor.

«cím složení Rakouska, a protože mnozí mají horké hlavy, upříšněným strannickým idealismem, dostává se jim lůka proti horečce. Slovo však promluvil princ Alois Liechtenstein v časopise »Das Neue Oesterreich«, a jsme přesvědčeni, že myšlenky jeho mají velikou důležitost. Na příklad: »Přepínáním národní nesnášlivosti trpí národ velikou škodu. Bije druhého a později způsobuje tím škodu sami sobě. Usiluje násilně rozmnožit svůj počet a metoda, která tomu účelu prospívá, jest vždycky tatáž, jen co do obratnosti a důkladnosti její jsou některé rozdíly. Statistika se opravuje paedagogickými listy. Obecné škole porobeného národa vnucuje se jazyk panujících, ne však jako vyučovací předmět, ale jako vyučovací jazyk. Tím se dosahuje obecného analfabetství obyvatelstva, neboť cizím jazykem děti nenaučí se ani psát ani čísti. Dějají se tedy vrstvy tyto úmyslně zaostalými. Ti však, kteří přece pochytí základy lidského vzdělání, jsou větším dílem dítkami zámožnějších rodičův, ale vyšších úřadů dosahují jen, zaprou-li svou národnost. Dole nevědomost, nahore odrodilství, toť osud, jež silnější národ připravuje slabšímu, toť program národa pánů. Ale ani odnárodňování kapitálem nemá dlouhého trvání. Lidová většina dnes více váží než bohatá menšina. Od národnosti národa násilím, listů, hospodářským nebo školským působením jest v dnešní době nemožné. marné a pošetilé. Alchymisté mysleli, že kovy možno přeměnit ve zlato, zkušenost však poučila, že to nelze učiniti. Malí, velcí, slavní národové jdou svojí cestou, jako kdysi stavitelé Babylonské věže. žádný volapük ani esperanto jich nespojí, žádná moc světa, žádné lákání jich nesvede s vlastní cesty.»

Nemíníme mluvit o pohnutkách, které vedly prince Liechtensteina, aby napsal slova tak rozhodná, ale tolik aspoň náleží říci, že jsou to výroky muže spravedlivého a zkušeného, jenž jimi hlásá právo, mravnost a lidskost. Uznáváme bystrozrakost Liechtensteinovu, když říká: »Myšlenku národní považují za nutnou a blahodárnou, bez závor, jimiž ohrazují se jednotlivé národnosti, zemřela by souvěká civilisace uspávací nudou.« Svatá pravda! Má-li civilisace býti opravdovým prospěchem lidstva, nesmí záležeti pouze v zevní tvářnosti a náhodných deklamacích o svobodném rozvoji národů, nýbrž musí býti stálým výrazem všudy a vždy prováděného přesvědčení. Násilná civilisace byla by nudou, kdežto spravedlnost v civilisaci jest prvek, který nese rozmanité ovoce a dává možnost všem národům utvrzovati se ve svých zvláštnostech, přednostech a duševních vlohách. Spravedlnost jest rázovitý požadavek přítomné doby a dychtí-li který národ po nadvládě, budiž to nadvláda spravedlnosti, které se každý slabý národ rád podrobí s tím vědomím, že vůdcí idea spravedlnosti napomáhá k obecnému kulturnímu rozvoji. Kolik silný národ miluje a plní spravedlnost, tolik považován jest za představitele pokroku, a pak důsledně s jeho historickým osudem jest spojen buď úspěch národů menších, nebo brzdění na cestě jejich vzrůstu.

Kde by se nedbalo svobody národů a jejich osobitých zvláštností, kde by se vnucovala civilisace a všechno požádalo dle jednotné vůle a ustálených vzorů, tam následovalo by pokolení za pokolením, a všechny formy života zůstávaly by tytéž, jinými slovy ovládla by nuda, ztrnulost, a historie takto spjatých národů změnila by se v jednotvárné živočišné funkce. Jest na prospěch státův i všeho lidstva, že národové probudivše se k národnímu vědomí, žárlivě stíhají své svobody a jazyka a že ustanovují si cile svého rozvoje. Prohlubují a vzmočňují své schopnosti a nadání, neprosplývají jenom sobě, ale všem sousedům a jmenovitě státnímu celku, jímž jsou spojeni. A proto zejména naše říše bude mohutněti tím, že se stane záštitou svobodných, rovnoprávných a rovnocenných národů.

Proti rušitelům vnitřního míru. Nedávno tomu, co v »Obnově« projevili jsme úžas nad tím, že zdělávají se stranické politické programy v době, v níž všechen zřetel třeba obracet na účely válečné. Podobné myšlenky uveřejnila vídeňská »Information«, která mluvila o vzrušování rakouské veřejnosti a odsuzuje požadavky, které rozněcují národnostní boje. V revui »Das Neue Oesterreich« píše Ludvík hr. Creneville, že příkazy a zákazy národnostní nepomáhají tam, kde se sociálním nebo hospodářským postupem utvořila jinojazyčná většina anebo aspoň značná menšina. Příslušníci příšeďšího národa jsou před Bohem i lidmi jen v dobrém právu, usilují-li, aby ochranná opatření, která jejich jazyk vylučují ze školy a úřadů, byla změněna. Creneville prohlašuje, že by státním zájmem škodilo, kdyby slovanští velice schopní úředníci byli odstrkováni a proto žádá opravu běžných názorů u politiků národností jiných.

Záložna v Hradci Král.,
Janské náměstí č. 162.

Vklady na knížky 4% —
Půjky. — Úvěry osobní. — Zálohy.
Exemplář štít a směnka.

Zpráva o XL. řádné valné valné hromadě jubilejního podpůrného spolku „Charitas“.

Jubilejní podpůr. spolek »Charitas« v Hradci Králové, jenž založen byl v památném roce 60. jubilea slavného vládnutí Jeho Veličenstva císaře a krále Františka Josefa I., pořádá v pondělí dne 24. dubna 1916 devátou valnou schůzi, aby složil výkaz o své činnosti za 8. uplynulý správní rok.

Schůzi zahájil zakladatel a starosta spolku p. kanovník Dr. Reyl proslouvením, v němž četnými doklady objasnil, že spolek »Charitas« je dosud jedním z největších a nejzáslužnějších spolků v Hradci Králové. Čítá 716 členů, z nichž na město připadá 184. Dobrá čtvrtina mužských členů povolána byla do zbraně, ale proto přece spolek rozvíjí nerušeně další činnost, což svědčí o jeho vnitřní ceně, protože vše zbytečné v nynější době buď zahynulo aneb bylo odloženo na příznivější dobu.

Letos v březnu dospěli jsme ke 100. případu úmrtí, čímž výše vyplacených podpor stoupila čísla 121.000 K. Jestliže se uváží, že za celých 8 let trvání měli jsme 102 případy úmrtí a že splatili nejstarší členové spolku celkem 204 K úmrtních příspěvků, tedy průměrně 23 K ročně, a při tom mají nárok na úmrtní podporu okrouhle 1.200 K, dlužno uznati, že spolek je nejlevnější lidovou pojišťovnou, na základě svépomocné akce zbudovanou.

Pro zlé doby shromažďuje spolek rezervní zálohy, na něž mají všichni členové právo. Zálohy tyto každým rokem stoupají a obnášejí nyní již 34.487 K, jež jsou uloženy v cenných papírech (státní renta a válečná půjčka). Členstvo spolku rekrutuje se ponejvíce z řad malých lidí, kteří i v nynější hospodářské tísní hledí svědomitě dostáti svým povinnostem. Ovšem jsou také mnozí členové svého prospěchu nedbalí, které dlužno ze řad vylučovati, protože jsou spolku jen na závalu.

V uplynulém roce zemřelo 17 členů (14 mužů a 3 ženy), z nichž pouze 2 na bojišti. Památka zesnulých uctěna povstáním. Výbor spolku koná zcela nezištně své funkce, jen agenda kancelářská je honorována. S povděkem vzpomíná starosta obětavé činnosti p. místopředsedy Dvořáčka, jenž za narukovaného jednatele obstarává jednatelemskou agendu, a p. strojníka Poláka, jenž obstarává kancelářské záležitosti a sestavil účetní zprávu. Spolek poskytuje tak četné výhody při poměrně malých obětech, že lze očekávati v klidnějších dobách značný jeho rozmach. — Po zahajovacím proslouvením přešel byl zápisník o minulé valné schůzi, jež po některých doplňcích byl uznán správným.

Zpráva jednatelemská a účetní nebyly čteny, protože byly vytištěny v rukou členstva. Přítomný revisor p. Broulík projevil též ústně správnost účtování a vykázané hotovosti, jakož i rezervního jmění, neboť valná hromada udělila účetnímu a pokladníkovi absolutorium.

Přikročeno k volbě jedné třetiny výboru za členy dle stanov vystupující. Zvoleni byli do výboru tyto pp.: František Dvořáček, truhlář, Václav Jendrovský, řezbář, Josef Kašnar, faktor bisk. knihtiskárny, Václav Rosa, c. a k. dvorní krejčí, Josef Polák, strojník bisk. knihtiskárny, Karel Marvan, vísenkář, Jan Schreiber, krejčí, František Nohejl, obuvník, vesměs v Hradci Králové. Za náhradníky byli zvoleni pp.: Josef Alounek, c. k. soudní sluha, František Paulík, zámečník (v Hradci Králové), Josef Pospíšil, obuvník v Kuklenách. Všichni pp. vystupující jsou opět volitelní. Za revisory účtů byli zvoleni pp.: František Broulík, zlatník, Václav Hruška, advokát solicitor, Josef Prokop, účetní (v Hradci Králové). Do rozhodného soudu zvoleni pp.: Antonín Hrubý, sídelní kanovník, Václav Štola, zlatník, Karel Barbora, řezník, Jan Michálek, krejčí, Josef Štěp, mistr dlaždičský, Julius Ruas, majitel domů, Eduard Řezáč, velkoobchodník (v Hradci Králové), Josef Kopecký, farář v Babičce, František Fejtek, rolník ve Slatině.

Přikročeno k volným návrhům. Výbor navrhl opětně stejnou výšku zápisného, ročního i úmrtního příspěvku, jak ji přijala valná hromada dne 27. února 1910. Mimo přijaté již srážky ve prospěch rezervního fondu navrhuje výbor mimořádnou válečnou srážku 5% po dobu války od 1. ledna 1916. Odůvodňuje návrh tím, že přes 100 členů koná vojenskou službu, proto zůstává pozadu v placení úmrtních příspěvků. Spolek by musil za tyto restanty příspěvky úmrtní vypláceti, a není jisto, zdaž by mu byly nahrazeny. Při této mimořádné, poměry diktované 5%, srážce dostává se přece ještě zemřelým podpora kolem 1200 K. Je to zcela spravedlivé, aby se dělili členové se spolkem o mimořádné ztráty. Návrh byl jednomyslně přijat.

Dále byl projednáván návrh p. Fr. Hájska z Libníkovic, jenž navrhoval, aby starším členům se poskytla výhoda v tom směru, by pla-

til jen 1 K ročního a úmrtního příspěvku a druhou korunu aby za ně platil spolek, jen by v případě úmrtí obdržel zpět předem poskytnuté zálohy. Návrh tento vzhledem k nynějším poměrům nebyl přijat.

Jiných návrhů v určené 8denní lhůtě nedošlo, proto byly všechny pozdější došlé projevy odkázány k úvaze výboru.

Jestliže z přítomných nikdo k slovu se nehlásil, byla valná schůze skončena. Po valné hromadě sešel se ihned výbor a ustavil se následovně: Předsedou zvolen p. ThDr. František Reyl, kanovník; I. místopředsedou p. Antonín Fait, klempíř; II. místopředsedou p. Josef Dvořáček, kloboučník; jednatelem p. Václav Jendrovský, jež po čas služby vojenské bude zastupovati p. strojník Polák a p. Dvořáček; pokladníkem p. Václav Rosa, c. a k. dvorní krejčí; zapisovatelem p. Otto Fejgl, natěrač (vesměs v Hradci Králové). Po ustavení přikročeno k projednání denního pořádku.

Snahy spolkové lze vítati jako výhodnou svépomocnou akci, kterou by měly oceniti právě nemajetné vrstvy, protože pozvolnými malými příspěvky zabezpečují si značnou podporu pro případ úmrtí hlavy rodiny, kdy každá koruna má mnohem větší cenu nežli v dobách dobrých. Také i věnný odbor, jenž poskytuje podporu pojištěným dítkám při sňatku aneb v den dospělosti, zasloužil by větší pozornosti, než se mu dnes věnuje. Letos došlo již ke sňatku jedné pojištěné dívky, které bylo zákonitě věno vyplaceno. Příspěvky pro odbor úmrtí obnášejí 2 K a stáří členů do 45 let, pro odbor věnný příspěvek pouze 1 K a stáří 55 let. Pojištěné dívky mohou míti stáří 15 let dívky a 18 let jinoši. Bližší informace podá na požádání spolek »Charitas« v Hradci Králové. — Zdaž Bůh!

Nové Manuale rituum již vyšlo.

Váz. v celopletbě za 4 K na skladě má
Družstevní knihkupectví
v Hradci Král., Adalbertinum.

Ochrana mládeže.

Kdož nedlí na válečném poli, mají se starati ze všech sil, aby mládeži byl nahrazen otcovský dozor. Kde pak rodiče svých povinností neplní sami, kde dětem mnoho povolují anebo docela sami je k přečinům vedou, nutno vystoupiti se vši rázností i proti takovým zloprověstným strážcům. Vždyť se jedná o zdárné duševní vedení dorostu, jemuž náleží v říši budoucnost.

V Německu netoliko postřehli nebezpečnost v pravý čas, nýbrž chápají se okamžitě ochranných prostředků. V Kolíně n. R. bylo postiženo 24 osob ve věku 13 až 15 let při kouření, běhání po ulicích v době večerní, návštěvě kinematografu a při jiných přestupcích proti úřednímu nařízení. Tyto mladistvé osoby byly potrestány pokutou každá po 10 markách nebo odsouzeny k dvěma dnům vězení. 46letý dělník, jehož dcera více dní chodila za tmy po ulicích a na veřejných místech, byl odsouzen na dvě neděle do vězení.

V Poznani na všech 14 místních obecních školách a v obou pomocných školách budou zavedeny ve školním roce 1916—17 tak zvané pracovní třídy, kde se budou scházeti žáci a žákyň několikrát týdně odpoledne za dozoru učitelstva ku prospěšné práci. Tyto třídy jsou v prvé řadě určeny pro dívky, které se touhají nebo nemají pravého domova, kde by mohly něco užitečného konati; dále pro dívky, které jsou lenivé nebo které nekonají řádně svých domácích prací.

I u nás činí se úřední kroky k nápravě. Ale tu jest potřebí zdůrazniti, že v duchu nových nařízení mají působiti občané vesměs, protože obecné zvýšení mravní úrovně bude zárukou blahého soužití celé společnosti národní.

Jak jest potřebí, aby všichni dospělí občané usnadňovali těžkou práci úřadů ostražitou kontrolou různých spádů mládeže a případně důrazným zakročením, patrně z denních povážlivých příhod.

Na př. v Břevnově házeli chlapi na pokojné krádejší žižkovské skauty kamením, až zranili 12letého V. Koldu. Jest to neomluvitelná surovost již proto, že chlapi útočili na skauty osobně neznámé jen z pouhé bujnosti. — V Králově Poli u Brna sedmičlenná tlupa chlapců 12—15 letých dávala do oběhu místo pětihaléřů vlastní výrobky — niklované dvouhaléře. Raštinování ničemové zatčení.

Na válečném poli skonala hrdina Jan Milis z Koberic na Slavkovsku. Doma byla nucena vésti hospodářství vdova se 17letým synkem Antonínem. Hošek však doma se k práci neměl;

aby si vydělal na hýření, poděkoval u očího lidí. Když ho matka napomínala, ohlasec ze msty ji založil ve stodole oheň. Nezdara byl zatčen. U Falknova přepadl Barboru Scherbaumovu 18letý horník Emil Kurz, srazil ji oehlou k zemi, podupal ji tak, až jí zlomil sedm žeber, oloupil ji o kabelku s 8 korunami, které pak utratil v divadle a hostinci.

Detektiv Antonín Fořt v Praze byl upozorněn, že různé pražské vinárny navštěvuje společnost několika mladíků, kteří nápadně tam utrácí peníze. Mladí hýřilové tito kupují prý šampaňské a někdy vodí s sebou i dámičky z polovsta, které kavalírsky častují. Mezi nimi je prý hoši asi 15letý, který dělá společnosti vůdce a rozkazuje, co se má na stůl přinést, jaké lahůdky, jaké víno a co která dámička má dostat. Detektiv začal po společnosti pátrat; pronásledoval ji tři dni a tři noci, ale marně. Čekal-li na ně v některé vinárně v Praze, byli mladíci jistě někde na předměstí. Vyčkával-li je zase na předměstí, dozvěděl se druhého dne, že si udělali výlet do Chuchle a tam je hýřilové někde v okolí. Konečně se detektivovi podařilo nekalou tuto společnost dopadnouti a odvésti do bezpečnostního oddělení pražského policejního ředitelství. Tam zatčení prohlásili, že jsou úplně bez peněz a že všechno za ně platil mladý vůdce M. Š. z Král. Vyšehradu, syn úředníka. Tento při výsledku nejdříve udával, že našel 60 K na ulici a z toho že své kamarády hostil. Pak se doznal, že vzal doma rodičům 300 K a konečně učinil úplné doznání: vzal doma 2.300 K, z nichž 900 K si schoval na půdě, a ostatní peníze za čtyři dny se svými kamarády promrhal a propil v šampaňském. Pak zatčení dva noví členové této tlupy zizopasných hýřilů a sice mladíci ve stáří 18—20 let.

Zvlášť křiklavý případ jest tento. Před šestilenným senátem v Brně objevila se kontoristka Iréna Hatachková, které není ještě patnáct let. Dříve svou chytrou přetvářkou u ška firmy Sonnenscheinovy dobylo si plné důvěry, takže mu byly svěřovány velké tisíce. S počátku si ponechávala Irénka jen malé částky, pak se dopouštěla k vůli velkopanskému životu defraudací nejozvěžnějších. Kupovala si drahé klobouky, šperky atd., aby se vyrovnala těm, které viděla na biografických filmech a o nichž četla v románech. Kamarádkám pořádala hostiny, tak že někdy za jediný večer utratila 100 K. Protože však tohle všechno ještě nevyplnilo sny pařížského života, najala si stálý kočár, aby mohla jezdit s děvčaty po promenádě. A tak zpronevěřila 3.700 K. Nyní odsouzena k jednoročnímu těžkému žaláři. — Tu jest hned nápadno, proč si blíže nevěsimli poměrů nepatrné kontoristky ti, kteří od ní brali stovky a proč ji neudali ti, kteří přece věděli, že mladičká výpomocná síla nebere měsíčně po osmi stovkách. Teprve bledá policie povšimla si nápadnějších zjevů, pilně pátrala, až zlodějkou usvědčila.

Tolik jen letmo vybíráme z celé řady zločinů mládeže v posledních dnech. Před časem pohoršovala se jedna část českého tisku nad novinářskými nadpisy »Mladý — ale zralý«. Vždyť se prý většinou jedná při přestupcích mládeže o nerozumnost, naivní lehkomyšlnost, o svedení. Jsou to prý pravidelně ubožátka zasluhující spíše politování než trestu. Ale zkušenost praví zcela něco jiného. Jestliže chlapec provádí zločiny promyšleně, tak chytře a rafinovaně, až předstihuje zloděje starší, prozrazuje skutečnou zpuslost; takový zkažený hoch osvědčuje vůli oddati se řemeslnému soustavnému páčání zločinů. Chce býti vůbec lacinou a pohodlně živ na útraty lidí pracujících. A že takový »životní názor« často pochytí ve vlastní rodině, to jest patrné z toho, jak po zdražených defraudacích zachází s majetkem lehouce nabytým. Neužije peněz k sebevzdělání nebo k zaopatření slušného zaměstnání. Nedá haléře do špořitelny, neustědčí ničeho rodičům anebo sourozencům. Všecko promrhává rychle v kavárnách, s poběhlicemi, v divadlech atd. Užívá i takových zábav, které ho skoro nic netěší, výhradně proto, že vidí sklon k takovým nákladným hříčkám u starších bohatců. Nespokojí se krádežemi stovek, aby případnou náhradou v budoucnosti si pojistil nějakou řádnou existenci. Krade hned tisíce a kdyby mohl, shrábl by ihned miliony. Co mu záleží na dni zléjšího? Jen když mnoho užije dnes a hned.

»Svedená ubožátka!« Který chlapec osvojil si zlodějskou hantýrku, který i před soudem odpovídá frázemi odposlouchanými od starých trestanců, není »ubohou obětí«, ale drzým zločincem, zasluhujícím často trestu většího než staří tuláci. Kdyby se mu doma většovala místo cynických poznámek o kostele bázeň Boží, tak hluboko by neklesal ani při pozorování nepravosti lidí dospělých. Kdo se bojí Boha, ten se hrozí špatnosti vůdce. Kdo přišel o víru již v útlém věku, strachuje se jen tehdy, je-li pozorován okem takového člověka, který by ho mohl a chtěl trestati.

Kdokoli svůj národ upřímně miluje a klade veliké naděje v budoucnost dorostu, ten místo

lesklých moderních frází přiloží sekeru ke kořenu, oddá se tvrdé, drobné práci. Bude živým slovem zušlechťovati srdce dětí, podá pomocnou ruku odborným pedagogům, kteří sami uprostřed rmutných vln nemohou činiti základy. Zdravá mládež jest nejlepším pojištěním zdravého rozvoje národa.

Úvěrní družstvo Eliška

zapsané společenstvo s r. o.
v Hradci Králové, Adalbertinum.

Přijímá vklady na vkladní knížky a účty. — Úvěry osobní a živnostenské za podmínek nejvýhodnějších. Vrusné střádanky.

Za válečného ruchu.

Ve prospěch IV. válečné půjčky vydal výbor hospodářského spolku pro okolí Hradce Králové provolání všem Raiffeisenkám a venkovským peněžním ústavům vůbec, hospodářským družstvům a jiným rolnickým organizacím. V manifestu se praví: »Prospěch státu a nás všech žádá, aby na IV. válečnou půjčku bylo upisováno co nejvíce. Zejména nutno, aby účastnili se upisování zemědělci a dokázali tak, že nejen svými výrobky, nýbrž také svými penězi náležejí k nejhlavnějším oporám státu. Proto vznášíme apel ku všem našim výše uvedeným korporacím, aby nejen ze svého jmění a jmění svěcených fondů upsalý co nejvíce, ale aby staly se nadšenými agitátory mezi ostatními lidem rolnickým v této vznešené akci, aby i rolnictvo splnilo svou vlasteneckou povinnost a účastnilo se upisování měrou nejbojnější.« — Výbor také se postaral o dvě valné schůze spolku: 30. dubna ve Svobodných Dvorech a 7. května v Černilově, aby se výhody půjčky důkladně objasnily. Kromě toho usneseno, aby na den 29. dubna byla svolána okresním starostou p. H. Srdínkem schůze všech starostů okresu. Jak spolek o úspěch půjčky dbá, patrné z toho, že se nadto stará, aby byly téměř ve všech obcích schůzky, na nichž potřebné vysvětlení a doporučení podají místní pp. učitelé.

Co vynese válečná půjčka upisovatelům, představí si každý občan názorně, povšimne-li si praktického příkladu. Někdo má 10.000 K. Nechá-li tento peněz ležeti v peněžním ústavu, zúročí se mu 4 proc. Ústav zaplatí mu ročně 400 K. Ponechá-li svůj vklad s ročními úroky v ústavu po 30 let, pak vládně jmením 30.349 K 53 h. — Obrátme však list! Koupí-li si majitel za 10.000 K papírů státní půjčky, zúročí se mu peníze 6.08 proc. Z 10.000 K státní půjčky obdrží ročně 608 K. Má-li 30 let za 10.000 K papírů státní půjčky a vloží-li roční úroky do peněžního ústavu, kde jsou tyto zúročeny dále (jen 4 proc.), vládně po 30 letech jmením 41.367 K 17 hal.

Kdo tudíž nyní upíše na válečnou půjčku, dokazuje, že jest netoliko dobrým patriotem, ale i prozíravým správcem a rozmnožitelem vlastního jmění.

Kulturní jiskry.

Potrestaný rušitel klidného soužití. Každý rozumný člověk lehce nahlédne, jak velkou lehkomyšlností jest vyhledávati v době tolik zodpovědné spory zcela bytelné. Zvláště sluší pokárati toho, kdo tupě čest bližního výhradně ze stranické zásti a z touhy po osobní pomstě. Tyrolský křesť.-soc. zemský poslanec Schwaiger, který jest též starostou ve Fieberbrunnu staral se pečlivě o to, aby byly učiněny příslušné kroky proti zdražování. Innsbrucká soc.-dem. »Volks-Zeitung« však žárila na popularitu starostlivého zastance lidu tak, že ho obvinila, jako by ve Fieberbrunnu organizoval zdražování mléka. Prý tedy Schwaiger jest ramenátem, provádí dvojí hru! Centrální orgán soc. demokracie ve Vídni »Arbeiter-Zeitung« beze všeho šetření hned obvinil otiskl. Schwaiger v tisku přesvědčivě dokázal, že jest pomlouván zcela nepoctivě. Když 2. listopadu 1915 byl odsouzen pro zdražování jeden jmenovec posl. Schwaigra, tu »Volks-Zeitung« 7. listopadu vyrazila s pomluvou poslance, činitele ze dvou osob jednu. Poslanec též den podal žalobu, ale »Arbeiter-Zeitung« přes to 10. listopadu uveřejnila článek s křiklavým titulem: »Křesť.-soc. poslanec jako zdražovatel.« Ovšem obvinění bylo prošípkováno obvyklými slágry. Tu Schwaiger podal žalobu na šéfredaktora »Arbeiter-Zeitung« Austerlitz. Při přelíčení 25. dubna tohoto roku Austerlitz se namáhal před čtyřlenným senátem vídeňského soudu, aby bylo přelíčení odloženo, až — začnou zasedati poroty. Jeho řeč se protáhla na hodinu. Ale senát rozhodl, že naprosto není potřebí čekati s rozsudkem při nejmenším celý rok. Tu Austerlitz se stal skroušenějším. Vymlouval se, že neměl ani potuchy o existenci jiného Kristiana Schwaigra.

Obhájce Dr. Harpner vynaložil všechnu výmluvnost k důkazu, že prý poslanec nebyl nijak článkem uražen, protože se ty řádky týkají osoby druhé. Ale zástupce Schwaigra poukázal, že v článku se mluví o poslanci a že — Austerlitz odepřel potupnému dáti v tisku, satisfakci; a věděl přece před soudem dávno, že onen rolník Schwaiger není totožným s pomluveným poslancem. Rozsudek zněl, že Austerlitz se odsuzuje ke 14dennímu vězení. Tento trest změněn v peněžitou pokutu 2000 K.

Literární novínka. V knihovně »Družiny literární a umělecké v Olomouci« (spolek českých spisovatelů katolických) vyjde asi za měsíc jako 3. svazek beletristická kniha »Povídky z Kopanice« od Josefa Hofra. Umělecká výzdoba je od malíře Ferd. Dně.

Náboženské vyučování bezkonfesiálních dětí. Správní soudní dvůr opětne rozhodl tyto dni, že děti bezkonfesiálních rodiců, které rovněž k žádné státem uznané církvi nenáleží, musí, jakmile začnou choditi do školy, býti k nějakému vyznání přihlášeny. Šlo v daném případě o dítě bezkonfesiálních manželů Brychtových ze Žižkova, kteří byli školními úřady vyzváni, aby svého syna poslali na vyučování náboženství. Zdráhali se tak učiniti, poukazující na to, že školský zákon žádá sice vyučování dítěte v náboženství, ale tím že se míní ona konfese, ke které dítě náleží; proto děti katolické učí se náboženství katolickému, evangelické evangelickému, židovské židovskému atd., a důsledně tedy děti bezkonfesiální nemusi se náboženství vůbec učiti. Požadem instancí dospěla věc až ke správnímu soudnímu dvoru, který rozhodl, že děti dle školského zákona mají býti mravně-nábožensky vychovávány, čehož možno docíliti hlavně vyučováním náboženství. Náboženství je dále předmětem vyučovacím, který jest pro všechny školní děti povinným. Proto i bezkonfesiální děti musí choditi na náboženství a musí jim po dobu jejich školní povinnosti určité vyznání býti určeno.

Církevní věstník.

Májové pobožnosti započaly v Hradci Králové u Panny Marie v neděli za veliké účasti věřících. Hlavní oltář byl nádherně ozdoben. Dostavila se velká řada družiček. Z různobarevných světél elektrických utvořeno písmeno »M.«. Litanie s požehnáním měl vsdp. kanovník dr. Fr. Reyl. Promluvy má vdp. superior Dreiseitel.

Plodňská kolatura. Po delší chorobě zemřel vdp. b. notář a farář J. Martinec 28. dubna v 73. roce svého věku. Obec doprovodila zesnulého vlněného a skromného kněze dne 2. května ke hrobu velice důstojně. Účastenství bylo četné. Kondukt vedl, rekviem sloužil a řeč proslavil za přítomnosti 14 jiných kněží vdp. vikář Al. Soukup. O. v p.

Nenadálé úmrtí. Dne 3. t. m. na kanonické visitaci byl raněn v Cerekvici u Litomyšle mrtvicí ctihodný a milovaný bisk. vikář vsdp. Karel Macháček, farář v Abtsdorfě (Opavě). Kněz za knězem v posledních měsících odchází v naší diecési na věčnost. Zpráva o smrti populárního církevního hodnostáře bolestně dojala jeho četné činitele.

Zprávy místní a z kraje.

Významná schůze ve prospěch IV. válečné půjčky v Hradci Králové. Dne 29. dubna v zasedací sni okres. zastupitelstva shromáždili se skoro všichni starostové soudního okresu královéhradeckého k úřednímu dni. Svolavatel p. okresní starosta H. Srdínko zahájil schůzi a doporučil vše, aby lid venkovský pracoval horlivě ve prospěch IV. půjčky. Pak požádal p. c. k. finančního radu Krále, aby přednesl odborný referát. Pan rada předem podotkl, že prvá válečná půjčka prováděna ve znamení nedostatečné pohotovosti peněžní. Množství peněžních ústavů stálo pod vlivem přitochi; také tyto ústavy potřebovaly mnoho peněz k zvýšenému vyplácení přetných vkladatelů. Průmysl se musil teprve novým poměrům přizpůsobovati. Přesto v Cislajtani upsalno celkem 2.2 miliardy. Druhá půjčka měla výsledek daleko příznivější. Třetí půjčka zafila se přímo skvěle, protože hospodářská pohotovost byla již v nelepších koleích. — IV. půjčka slibuje výsledek ještě daleko lepší než půjčka třetí; to již proto, že má dalekosáhlý význam hospodářský. Obyvatelstvo plně pochopuje výhody, jaké mu zde kynou. Jelikož jest nyní produktivita značná, nastala čilá cirkulace peněz. Státní půjčkou však ve prospěch obyvatelstva oběh peněz se zmenšuje; přílišné rozmnožení počtu bankovek by mělo totiž škodlivé následky národohospodářské. Peníze množí se mezi lidem velmi rychle, protože vojenské potřeby jsou placeny výměnou ihned. Tak se shromažďuje znovu materiál k nové půjčce. Proto také jest dlužno apelovati na ochotu majitelů těch kruhů, které se účastní jakýmkoli způsobem vojenských dodávek. — Hospodářská izolace ústředních velmocí vyžaduje ovšem do jisté míry obětí, ale za takového stavu obzvláště se zadluženost rakouského občanstva do ciziny. Téměř všechna potřeba hraďla se v tuzemsku, obohatili se tak domácí producenti. Zato čtyřdohoda obrovské sumy peněz nechává plynouti do ciziny a tak se zadlužuje ve prospěch národů cizích. Velikým omylem bylo by domnívati se, že válečná půjčka znamená dobro jen pro stát; vždyť pro-

apřívá všem hospodářským třídám. Nemá žádnou zvláštní oběť, jestliže hospodářské kraby upříti větší obnosy; vždyť za ně dostanou cenné papíry poskytnuté znamenité záručení; za papíry ty ručí stát všemi svými prostředky. Kdo hledá trvalé výnosné uložení kapitálu, ulož si jej do rukou státu, zaručeného nejpříznivější restabilitou. Dleždo upozornění, že zejména na venkově jest nyní mnoho peněz, které se neukládají nikam. Taci venkovští majitelé nechť upříti své peníze hned na státní půjčku a tak neprodleně ode dne vložení budou bráti úroky 5%%. Jiní mají uloženy peníze na knížky záloženské a spořitelni na malé úroky. Vyberou-li obnosy a vloží pro válečnou půjčku, hned dnem úpisu získají větší záručení o 1% až 2%. — Pan rada upozornil na dva spolky upisovatelů v Hradci Králové, které velice prakticky řeší otázku zdaru půjčky v místě a okolí. — Referent dále poukázal na veliký hospodářský rozvoj státu našeho. (Viz zvláštní článek v tomto čísle.) Prohlásil, že tato půjčka má veliký význam patriotický a že podstatně podporuje všeobecné a brzké vítězství našich zbraní. — Nato p. c. k. místopředseda rada Smutný projevili svoji neochvějnou důvěru, že přítomní uvědomělí posluchači horlivě se o zdar půjčky přičiní. Vždyť jest patrné, že mají plně pochopení pro akci tolik důležitou. Upozornil, že mnozí upisovatelé si posud nevyzvedli papíry III. půjčky a poučil, v jakém pořadí jest potřebí ustřihovati kupony. Nadsnými slovy vzpomněl slavného výročí bitvy u Gorlice (2.—3. května 1915), kde se 18. pěší pluk tolik vyznamenal. Požádal pp. starosty, aby dali některému návrší anebo aleji jméno 18. pěší pluku a tak těmto rektům vzdali čest. — Pan starosta Srdínko povznesenou schůzí ukončil případným doslovem.

IV. rakonská válečná půjčka a Živnostenská banka tříletá v Hradci Králové. Výkaz č. 1. Od počátku subskripce, to jest dne 17. do inkusive 28. m. m., upisáno bylo u nás celkem 1,096.500 K na IV. rak. vál. půjčku. Z toho připadá: na 40letou státní půjčku 896.500 K, na 7leté pokladní poukázky 200.000 K. Z celkové sumy úpisů připadá pak: na úpisy peněžních ústavů 903.900 K, na úpisy soukromých upisovatelů 192.600 K. Na upisovatele (peněžní ústavy i soukromníky) z obvodu c. k. okr. hejtmanství v Hradci Králové připadá z celkového upsaného obnosu 665.600 K. Z větších upisovatelů uvádíme: MUDr. J. Král, lékař zde 5000 K, Spořitelna Královohradecká 600.000 K, Ant. Lábický, vládní rada, c. k. řed. reálky zde 4000 K, Městská spořitelna v Rychnově 2900 K, Lad. Haněl, c. k. řed. v. v. zde 400 K, Josef Voženilek, mlynář, Předměstí 20.000 K, Josef Bačina, Opatovice 10.000 K, Ing. P. Borovička, řed. Pražské akc. strojírný zde 2000 K, Spořitelna Královédvorská 120.000 K, Fr. a Stan. Polický, Jaroměř 100.000 K, Spořitelna městská v Rychnově dalších 150.000 K, Obč. záložna v N. Bydžově pro úč. vl. 30.000 K, Josef Baše, průmyslník v Bolehoši 10.000 K, Julius Pokorný, soukromník zde 4000 K, Ant. Mašek 5000 K, Josef Zeman, rolník v Roudnici 3000 K, Ant. Svoboda, řed. měst. dýchodů v N. Bydžově 1000 K, dr. Josef Huráň, sekretář bisk. konsistoře 500 K, Old. Wenke zde 200 K, D. Florianu, c. a. k. plukovník zde 4000 K včetně úpisu na uherskou vál. půjčku. Vedle toho máme ještě úpisy nevyčerpaných předběžných přihlášek na ca 1.200.000 K.

Upozornění upisovatelům. Za spolupůsobení peněžních ústavů v Hradci Králové vytvořil se spolek upisovatelů válečné půjčky. Podrobnosti sdělí každý peněžní ústav zdejší. Podobné spolky vytvořit doporučuje se hlavně v Třebouchovicích a Nechanicích a vlády, kde Ralsienky stávají. Důst. duchovenstvo a ct. učitelstvo zajisté rádo další zařídí. Dluhopisy dřívějších válečných půjček dosud jsou u peněžních ústavů namozce nevyzvednuty. Upisovatelé mohou si je kdykoli proti vrácení potvrzení vyzvednouti u dotýčných upisovatelích míst, kdež se jim i ochotně poučení stran zpeněžení splatných již kuponů poskytne. C. k. místopředseda rada: Smutný.

Ve výročí slavného vítězství u Gorlice dne 2. a 3. května bylo město ozdobeno prapory v barvách říšských a zemských. Velitelství 18. p. pl., kterýž, jak známo, vynikajícím způsobem účastnil se zahájení tohoto průlomu, zaslala městská rada následující blahopřejnou depeši: „Ve výročí dne skvostného vítězství naší nádherné armády u Gorlice, zahájeného udatenstvím našeho domácího pěšího pluku č. 18, vzpomínáme této slávyplné události s vlasteneckým nadšením a blahopřejeme opětně hrdinnému pluku, jeho veliteli, důstojnictvu i všemu mužstvu. Městská rada královohradecká. Starosta dr. Ulrich.“ — Starosta města došel z pole následující poděkovací telegram: „Důstojnictvo a mužstvo domácího pluku děkuje nejoddaněji za vlasteneckou vzpomínku dne výročí bitvy u Gorlice. Jako tehdež u příležitosti průlomu nepřátelské fronty nasadil pluk, pamětliv své 200leté slávyplné tradice, vždy a všude a všechno, aby připojiti mohl nové vítězné vavříny na svůj prapor. Velitelství p. pl. č. 18. Polní pošta.“

Ve schůzi okresního zastupitelstva, která se konala 2. t. m., bylo schváleno usnesení obce Hradce Králové o uzavření komandní zápůjčky a lombardní zápůjčky na upisání IV. válečné půjčky obnosem 200.000 K nominale. — Přijat návrh na upisání z fondu okresního dalších 9 podílů po 50 K Tiskařského a vydavatelského družstva rolnického. Rovněž schváleno udělení příspěvku z fondu nemocničního rodině sekundárního lékaře p. MUDra Leop. Rejmanka. — Přijato, aby se uzavřel další zálohový úvěr do výše 60.000 K (na účet nemocničního fondu a za záruky okresu) na zaplacení účtů dodavatelů všeobecné veřejné nemocnice a zakoupení zásob potravin a jiných předmětů denní potřeby pro tyto ústavy. —

Uděli se mimořádný válečný příspěvek okr. úředníkům a lékařům i správci nemocnice.

Klicperovo divadlo ve prospěch Červeného kříže. Týden Červ. kříže zahájen byl v neděli 30. dubna v Klicperově divadle představením P. X. Svoboda kusu „Směry života“, sehraňého od členů „Klicpery“. Hra staršího data, kreslící lecky dost rozvířně opotřebovaný motiv ze studentského života, nevyžaduje zvláštní tvořivosti v charakterisaci postav, lež podává se samy sebou, a proto provedení její nemohlo dopadnouti jinak než velmi dobře, zvlášť když mu byla věnována tak pečlivá péče v nastudování úloh i souhrny. Nejobtížnější úlohu kusu, právníka Antonína, sehrál p. Hruška velmi zdařile, čímž ukázal, že i podobné úlohy dovede upopíratelným svým talentem vzhrušit. To jeví se zvlášť při scénách důstojného vzrušení, jejichž obsah i kontury byly psychologicky dobře zachyceny. Přesto nedá se však upříti, že saturní úlohy s dávkou listého poskumu a intrikánství mu daleko lépe svěděl. Ostatní figúrky byly šťastně obsazeny. Znamenitou kvartýrníku byla p. Jirotková a její dcerušku výborně podala sl. Richtrová. Párek starých pro syna se finančně obtavavších manželů našel v p. Veselém a sl. Kumpoštové dobré interprety. Pan Hušáček svou maskou i strnulou hrou, jakož i p. Mengr se zdarem zbyli se svých úloh. Účinkujícím dopadlo se od velmi četné shromážděného obecnstva, lež plně pochopilo účel návštěvy, hojného potlesku a uznání. — C.

Program pro řádnou schůzi měst. zastupitelstva v Hradci Králové, jež konati se bude ve středu dne 10. května o 4. hod. odp. v zasedací síni okr. zastupitelstva v Hradci Králové. 1. Projedná se obecní rozpočet na r. 1916. 2. Stane se usnesení o vybraní 300 proc. obecní dávky ke státní dani z vína na léta 1917—1919.

Vátná hromada obchodního gremia královohradeckého koná se v úterý 9. t. m. o 7. hod. večerní v zasedací síni okr. zastupitelstva (v Grandhotelu).

Inspekci na městské vyšší škole pro ženská povolání hospodářská vykonal ve dnech 1.—3. května c. k. ministr inspektor prům. škol pan vládní rada Karel Dolejš. Výsledek inspekce byl po každé stránce velmi příznivý.

Skvělá výstavka lidového umění slováckého, kterou uspořádalo městské průmyslové museum v Hradci Králové ve výstavním sále musejní budovy od 20.—27. dubna, těšila se nejvyšší sympatické pozornosti a skvělé návštěvě. Navštívilo ji celkem 2457 osob platících mimo návštěvy škol, kterým povolen byl vstup zdarma. Některé typické vzácné kusy, vynikající skvostným lidovým ornamentem, zakoupilo museum do svých sbírek.

Dar Záložny v Hradci Králové válečným účelům. Pan J. Tohman, předseda Záložny a iménem téže odezdal purkmistrovskému úřadu příspěvek Záložny 250 K k rozdělení mezi pomocné úkoly válečné péče. Tento vlastenecký dar zasluhuje plného uznání a hojného napodobení.

Dary ze zisku r. 1915, udělené Záložnou v Hradci Králové. Ústřední Matice Školská 50 K, Živnostenskočtenářská jednota 50 K, podpůrný fond II. společenstva 30 K, IV. společenstva 50 K, Učednická besídka 20 K, Obchodní ústředna 10 K, Čláma Palackého 15 K, Obecní kuchyně 30 K, pokrač. škola: chlapecká 30 K, dívčí 10 K, Husův fond 10 K, Podpůrný spolek: středních škol 20 K, při obch. akademii 10 K, národní školy 10 K, Severočeská jednota 30 K, Jednota úředníků záloženských 10 K, Komenium 30 K, Topinkův fond k podpoře vdov a sirotků po úřed. založen 100 K, pokrač. škola gremiální 10 K, podpůrný fond hasičů 30 K, spolek Komenský ve Vídni 10 K, Beseda zde na adaptaci 50 K, obci pro odbory místní válečné péče 250 K, úhrnem 855 K.

Zvýšení odběru mouky pro kojící matky a kojence. C. k. ministerstvo vnitra vyhovělo výnosem ze dne 9. března 1916 č. 11.460 žádosti válečné komise, aby kojícím matkám a dětem pod 2 léta buď byty vydávány zvláštní lístky výkazní, znějící na větší množství mouky, zato však na menší množství chleba, nebo aby byl takovýto osobám jinou vhodnou formou umožněn odběr většího množství mouky než chleba. Ti, jichž se týče, se vyzývají, aby se hlásili při odběru lístků chlebových u příslušných komisí.

Úřední místnosti c. k. živnostenského inspektorátu v Hradci Králové nalézájí se od 1. května v Jířkově třídě č. 284, I. patro.

Seznam cen na týdenním trhu v Hradci Králové dne 29. dubna 1916. 1 q: víkve 92—95 K, jetel: semínka červ. 260—560 K, máku 400 K, lněného semene 120 K, 1 kg: jahel 2.10 K, másla 9.20—10 K, tvarohu 1—1.20 K, cibule 80 h, mrkve 44—46 h, celere 80—90 h, petržele 70—72 h, česneku 6—7 K, 1 vejce 14—16 h, 1 kopa: drobné zeleniny 2—2.40 K, salátu 6—8 K, poru 1.20—2.40 K, 1 hl brambor k sázení 16 K, 1 pár podsvínčat 150—200 K, 1 kůzle 6—18 K. — Přivezeno bylo: q: víkve 1.25, cibule 3, mrkve 2, celere 0.8, česneku 0.35, kop: drobné zeleniny 10, salátu 14, poru 46, brambor 30 hl, 375 kusů podsvínčat a 55 kůzlat.

Zavírání krámů. Poněvadž vznikly pochybnosti o době, kdy krámy mají být zavírány, sděluje obchodní gremium toto: Krámy zavírati se musí dle zákonných předpisů v 8 hodin večer, potravinářské nejdéle v 9 hodin. V neděli smí být krámy otevřeny pouze od 7 do 11 hod. dopol. Rozhodující je nadále úředně stanovený letní čas, i upozorňuje obchodní gremium všechny své členy, že každé překročení tohoto času při zavírání krámů bude bez výjimky pokutováno.

Z přírody. Jako čarovným proutkem vykouzli jaro v posledních dnech tisícové bohaté květy. Ale mnoho hrablivých prstů hned se stará, aby květy — nebyty. Škubou se keře a stromy tak nemilosrdně, až se ulamují větve. Jakoby ta přírodní zdoba byla výhradně pro ty, kteří ji nepřestovali. Utržené květy se pohodí na cestě třebaž již za několik minut. Mládež při tom sportu se tuží víc než lidé dospělí; a nespokojí se s málem, trhá všecko, nač může dosáhnouti. Podobné řádění jsme viděli v dubnu na lukách. Není přece potřebí, aby jediný chlapec „vypasil“ všechny potkálky na jednom korci louky. Malá kytička také stačí. Ale při dosavadní praxi podél některých cest jediná láhvá květina neobstojí. A že neolupují sahy a louky skuteční přátelé přírody, to patrně z toho, že se utržené stonky a ratolesti za malou chvilku pohodí. Na cestách vidíme spoustu pobožených květů. Jest potřebí, aby takové hrablivce jemnočné obecnstvo odkázalo vždy do příslušných mezí. — Některé slabé šípky u Piletického potoka jsou bez kolů, kdežto stromky polámané hned v sousedství se opírají zbytečně. Účelné přemístění je tedy velice snadné.

Svobodné Dvory. Dne 30. t. m. přednášel zde v hostinci p. Smetany ředitel filiálky Živnostenské banky o výhodách IV. válečné půjčky s odbornou znalostí a přesvědčivě.

Žádná pleš více!

Tisíce holohlavých vyléčeno!

Pište si ještě dnes o pojednání, které Vám ochotně zdarma zašle kosmetická laboratoř „Olymp“, Praha-Smíchov, II.-1241.

Nechanicko pro IV. válečnou půjčku. Na den 30. dubna pozvalo c. k. okr. hejtmanství starosty, správy škol, živnostenských společenstev a živnostníků z Nechanic a okolí do divadelního sálu v Nechanicích. Dostavilo se kolem sta vlivných osobností. Pan c. k. místopředseda rada Smutný zahájil schůzi. Upozornil, že upisování na IV. půjčku jest netoliko eminentní vlasteneckou povinností, ale také velkou výhodou. Právě upisováním na tuto půjčku podporuje se zdatná myšlenka střádati. Nato p. finanční rada Král obšírně a výstižně vysvětlil význam této půjčky. Pan městský rada Maděra vyhlásil shromážděné, aby co nejvíce pečovali ještě o lepší zdar této dalekosáhlé akce, než měla půjčka třetí. Pravil, že s velkým povděkem přijímá konstatování p. místopředsedy rady, že Nechanicko povinností svou při III. půjčce řádně vykonalo. Nato p. míst. rada zdůvodnil, že obyvatelstvo zemědělské má se sčastití hromadně upisování již proto, že si nyní značně polepšilo. Podal případnou instrukci o papírech III. půjčky. Upozornil na význam téhodne Červeného kříže a věnoval vřelou vzpomínku slavnému průlomu u Gorlice r. 1915, kde naše vojsko dobylo si nevadnoucích vavříků a s ním i náš 18. pěší pluk. Ředitel okresních kanceláří p. Vančura prohlásil, že s povděkem bere na vědomí pochvalnou zmínku p. rady Smutného. Poznamenává, že i při II. půjčce Nechanicko vedlo si zdatně. Ovšem tehdy ještě nebylo přesně zjištěno, jaké sumy odvedlo Nechanicko speciálně. Nebylo v té příčině přesné evidence a podrobné statistiky. Pan ředitel dovozoval, že peníze upsané na IV. válečnou půjčku budou uloženy výnosně a bezpečně. Nechanické peněžní ústavy již počaly upisovati. Dle dosavadní situace lze se nadíti, že výsledek na Nechanicku bude skvělý. Schůzi zakončil p. místopředseda rada vzletným povzbuzením.

K sebevraždě v Pardubicích. Dne 3. května t. r. zastřelil se na zahradě svého bytu v Pardubicích před 8. hod. večer Jan Michálek. Nikoli tedy Antonín Michálek, v širých kruzích známý c. a. k. správce vojenských zásob. Nešťastník, který si sáhl na život, není ani dalekým příbuzným p. Ant. Michálka.

Krucemburk. Jeho Excel. nejdp. biskup započal letošní generální visitaci v našem horském městečku. Byl to pravý svátek pro celou osadu. Arcipastýř přibyl v úterý o 1. hod. do Krucemburku, kdež se mu dostalo na dnešní dobu slavnostního uvítání. Co scházelo na zevnější okázalosti, hojnou měrou vyvážila upřímná srdce. Vřele vítali: vsdp. vikář a mistrů vdp. farář, zástupce c. k. okr. hejtmanství, patronátu, obce a školy. Následoval slavný průvod do fary a odtud do chrámu Páně, kdež vykonána pobožnost za zemřelé. Druhého dne sloužil Jeho Excel. o půl 8. hod. mši sv., poté měl kázání na slova: „Pane, zůstávej s námi!“ Po kázání uděleno sv. biřmování asi 500 osobám, načež byla zkouška mládeže přespolních škol. Ve čtvrtek uděleno biřmování ve Vpřnově Městci, odkud arcipastýř ještě téhož dne se vrátil do Krucemburku. V pátek počil svou vznešenou návštěvou místní školu, aby se přesvědčil o prospěchu naší milé mládeže. O 6. hod. večer byla pobožnost na rozloučenou. V sobotu ráno odejel Jeho Bisk. Milost do Studence, aby tam udělal sv. biřmování. Za svého pobytu zapsal se velepastýř do srdcí všeho lidu, který se loučil se slzami v očích a mých, útechyplných slov stále vzpomíná a vzpomínati bude.

Vyznamenání v Pílskově. Diplomem c. a. k. vojenského velitelství v Litoměřicích ze dne 5. dubna byl vy-

znamenán farář Fr. Kušnar v Plánkově, jenž tam zařídil a spravuje záložní nemocnici Červeného kříže pro 40 vojnů. V diplomu se mu vyslovuje dík a uznání za výborné, nejlepší úspěchy provázené, s bezpříkladnou obětavostí a horlivostí od počátku války konané služby v zájmu raněných a nemocných vojnů. Již dříve udělen byl vdp. faráři čestný odznak Červ. kříže II. třídy s válečnou dekorací.

Vyznamenání v Litomyšli. Jeho Výsost arcikníže František Salvátor vyznamenal dne 15. dubna dp. kaplana J. Dvořáka za zásluhy o Červený kříž udělením bronzové medaile.

Řadu dopisů byli jsme nuceni odložit do čísla příštího. Prosíme za posouvání v dnešní vážné době.

Mýdlo holičské

výborné jakosti, též i veškeré potřeby k holení nakoupíte levně u firmy

Josef Jelínek,

mydlář v Hradci Králové na podsíni. —

Paramenta.

Ignáce V. Neškudla syn

(protokolovaná firma)

v Jablonném nad Orlicí (v Čechách)

(bratr P. J. Neškudly, faráře ve Výprachticích)

doporučuje P. T. veleďstojn. duchovenstvu svůj osvědčený a často vyznamenaný

výrobní závod

všech kostelních paramentů,
spolkových praporů a kovového náčinu.

Cenníky, vzorky i roucha hotová na ukázkou se na požádání franko zašlou.

Ve prospěch
Svatočlověcké Matice školské.

Uznání za nejvýhodnější a nejlevnější nákupní pramen v Rakousku veškerých

kostel. paramentů

prádla, praporek, příkravů, koberečů a kovového náčinu ve výrobcích nejstaršího závodu v Čechách, o. a. k. dvorního dodavatele

Josefa Neškudly

v Jablonném n. Orli. č. 86.

Tisíce uznávacích referencí a doporučení. — obrázkové ceníky, rozpočty, vzory a hotové zboží k výběru franko.

Bez velkoměstské radie ve vlastních dílnách a domech, levné pracovní síly na venkově, čímž levnější ceny až o 30%, než všude jinde.

Jubil. 100 let. trvání a 60 let. vlastní činnosti.

Adresování vždy doplněné se vyprošuje.

Černý & spol. Hradec Králové,

třída 18. pěšího pluku,

nabízí

kávu, hrách, jáhly a j. poživatiny
ve velkém.

Telegramy: **Petrof, Hradec Králové.**

Praktikanta

pro písmu

přijme ihned fa. F. V. Fiala, spol. s r. obm.,
velkoobchod uhlím, Hradec Králové.

Jan Horák,

soukenník

v Rychnově nad Kněžnou

zašlá na požádání včdy

dle roční sezony kellekol
nejnovějších druhů pravých
vlákných látek

sve vlastní výroby, jakož i tu- i cizozemských.

Četná uznání zvláště z kruhů veleďst. duchovenstva svědčí o poutivé obaluze mého ryze křesťanského závodu za dobu více než třicetiletého působení.

Učiňte, prosím, malou objednávku na zkoušku.

Též na splátky bez zvýšení cení
Volejenné látky na taláry.

Veleďstojnému
duchovenstvu a

slavným patronátním

úřadům dovoluje si doporučit

veškeré kostelní nádoby a náčiní a to: monstrance, kalichy, cibále, nádobky, paténky, paciřkály, svícny, lampy, kaditelnice, kropenky atd. své vlastní výroby, předpisům církevním vyhovující. Staré předměty opravuje v původní intenci a v ohni slatí a stříbří nebo proti doplatku za nové vyměňuje. Hotové předměty neb výkresy zasílá naukázku franko bez závažnosti koupě. Vše se posílá posvěcené. Prdes ruční

Skled veškerých stříbrných a stříbrných klenotů, jako: řetězů, madonek, křížků, přetýnků, náramků atd. s Notářské přestavy, tabulěrky, jídelní náčiní ze stříbra pravého činského včdy na skladě.

Staré slatě, stříbro a dráhokamy kupuje za nejvyšší ceny.

JAN STANĚK,

pasíř a císelenr

Praha-I-979., ul. Karoliny Světlé, čis. 12. n.
Přímý směr c. k. zemského trýstního soudu.

Královéhradecká bankovní jednota,

společnost s ručením obmezeným

v Hradci Králové

bude konati

dne 17. května 1916 o 2. hodině odpolední
v menším sále Adalbertina v Hradci Králové
II. patro

II. řádnou valnou hromadu společníků

s následujícím pořadem:

1. Výroční zpráva za rok 1915.
2. Zpráva dozorcí rady.
3. Usnesení o upotřebení čistého zisku.
4. Doplnovací volba jednatelského výboru a dozorcí rady.
5. Volné návrhy.

■■■■

Dle § 20. amlouvy společenské dopouští se výkon hlasovacího práva zmocněncem, který však musí býti společníkem a nesmí žádný společník více než dva jiné společníky plnou mocí zastupovati. Na každých K 500—kmenového kapitálu připadá jeden hlas, ke zlomkům pod K 500— se nehledí.

Jednatelský výbor.

OBNOVA

Číslo 18. Předplatné na čtvrt roku 2 K 50 h
na půl roku 5 K —

V Hradci Králové, dne 5. května 1916.

Inserty počítají se levně.
Obnova vychází v pátek v poledne.

Ročník XXII.

PROSPEKT.

Čtvrtá rakouská válečná půjčka.

Daně prostá 5 1/2% umožitelná státní půjčka a
daně prosté 5 1/2% státní pokladní poukázky.

VYHLÁŠKA.

Na základě císařského nařízení ze dne 4. srpna 1914, č. 202 ř. z., o provádění úvěrních operací na úhradu výloh na mimořádná vojenská opatření za příčinou válečných zápletek, vydává se jakožto

čtvrtá rakouská válečná půjčka

I. čtyřicetiletá, daně prostá 5 1/2% umožitelná státní půjčka a
II. daně prosté 5 1/2%, dne 1. června 1923 splatné státní pokladní poukázky.

Úhrnný obnos válečné půjčky bude stanoven dle výsledků veřejné subskripce.

I.

Daně prostá 5 1/2%, umožitelná státní půjčka rozdělena jest na serie po 5.000.000 — korun a bude vydávána v kusech po 100, 200, 1.000, 2.000, 10.000 a 20.000 K.

Dlužní úpisy znějí na majitele a zůročí se počínaje dnem 1. června 1916 5 1/2%, ročně v pololetních, pozadu jdoucích lhůtách, splatných 1. června a 1. prosince každého roku. — Opatřeny jsou 29 kupony, z nichž první splatný jest dne 1. prosince 1916 a dále talonem, na který svého času vydány budou bez výloh a poplatků u pokladny státního dluhu další kupony. Úroky od 16. dubna do 31. května 1916 nahradí se zúčtováním.

Půjčka splácena bude v jmenovité hodnotě a umořována slosováním v letech 1922 až 1966 na základě annuit, zahrnujích zůročení a umoření kapitálu, jichž výše zůstane přibližně stejná. — Slosování prováděti se bude v seriích (po 5.000.000 K) a to v prosinci každého roku, poprvé v prosinci 1921; tažené kusy vypláceti se budou po slosování příštího 1. června. — Slosované serie uveřejní se každoročně ihned po tahu spolu se seznamem tažených už serií, z nichž některé kusy k výplatě doposud nebyly předloženy.

C. k. ministru financí jest vyhrazeno počínaje dnem 1. června 1926 slosování kdykoliv svědčiti, aneb dosud neumořeny obnos zápůjčky bez

slosování splatiti jmenovitou hodnotou po 3měsíční výpovědi. — Tuto výpověď dlužno uveřejniti v úředním listě „Wiener Zeitung“.

Úroky, jakož i kapitál státních dlužních úpisů vypláceti se budou bez jakékoliv daně, poplatkové, anebo jiné srážky u c. k. pokladny státního dluhu ve Vídni.

Obchod s 5 1/2%, daně prostou umožitelnou státní půjčkou nepodléhá dani z obrátů cenných papírů.

II.

Daně prosté 5 1/2%, státní pokladní poukázky znějí na majitele a budou vydány v kusech po 1.000, 5.000, 10.000 a 50.000 K. — Státní pokladní poukázky zůročí se počínaje dnem 1. června 1916 ročně 5 1/2% v pololetních, pozadu jdoucích lhůtách, splatných 1. červnem a 1. prosincem každého roku a splaceny budou 1. červnem 1923. — Kusy opatřeny jsou 14 kupony, z nichž první splatný jest dne 1. prosince 1916. — Úroky, jakož i kapitál budou se vypláceti bez jakékoliv daně, poplatkové, anebo jiné srážky u c. k. pokladny státního dluhu ve Vídni na odevzdání splatných úrokových kuponů, případně státních pokladních poukázek. — Úroky od 16. dubna do 31. května 1916 nahradí se zúčtováním.

Obchod s 5 1/2%, státními pokladními poukázkami nepodléhá dani z obrátů cenných papírů.

Pozvání k upisování.

Vzhledem k předchozí vyhlášce Jeho Execlence pana c. k. ministra financí dovolujeme si oznámiti:

Upisování počne dne 17. dubna 1916 a skončí v pondělí dne 15. května 1916 o 12. hodině polední.

Úpisy přijímají v obvyklých úředních hodinách:

Agrární záložna,	Spořitelna,
Česká banka,	Všeobecná úvěrní společnost,
Diskontní společnost,	Záložna,
Královéhradecká bankovní jednota,	Záložní úvěrní ústav a Živnostenská banka.

Pro upisování platí tyto podmínky:

1. Cena upisovací činí pro

40letou daně prostou 5 1/2%, umožitelnou státní půjčku 98%,
pro
daně prosté 5 1/2%, dne 1. června 1923 splatné státní pokladní poukázky 95-50%.

2. Přidělení provede se co nejdříve po skončení subskripce a upisovateli podá se o tom správa.

3. Kupní cenu nutno zaplatiti při úpisech do K 200 — hned při přihlášce plným obnosem. — Při úpisech nad K 200 — nutno zaplatiti:

při přihlášce	10%, jmenovité hodnoty,
dne 15. června 1916	20% „ „
„ 15. července 1916	30% „ „
„ 16. srpna 1916	25% „ „
„ 15. září 1916	zbytek upisovací „

Poněvadž kuponové úroky počínají teprve 1. června 1916, nahradí se upisovatelům z obnosů dříve splacených 5 1/2%, úrok ode dne splátky až do 31. května 1916. — Při splátkách po 1. červnu 1916 nahradí upisovatel úroky od 1. června 1916 až do dne splacení.

4. K přihlášce na určité kusy půjčky může se přihlášeti jen pokud to upisovací místo usná se přípustno.

5. Kusy dlužno odebrati u téhož místa, u kterého půjčka byla upsána.

6. Do vyhotovení definitivních kusů vydány budou upisovatelům na požádání listy zatímní, jichž výměna za definitivní kusy provede se bez účtování poplatků za výměnu u téhož místa, které zatímní listy vydalo. — Pro upisování u c. k. poštovního úřadu spořitelního ve Vídni a u sběren jim k přijímání úpisů zmocněných (c. k. poštovních úřadů) platí podmínky c. k. poštovním úřadem zvlášť vydané.

7. Rakousko-uherská banka a válečná zápůjčková pokladna poskytují na zástavu obligací válečné půjčky resp. zatímních listů zálohy až do 75% jmenovité hodnoty na úrok o 1/2% nižší než obvykle, totiž za dočasnou oficiální sazbu pro eskont směneců. — Tato výhodná sazba úroková zůstane v platnosti po dobu nynější výsady Rakousko-uherské banky, t. j. do 31. prosince 1917.

Jmenované dva ústavy poskytují zápůjčky za dočasnou služební sazbu eskontní též na jiné cenné papíry, jež lze u nich zastavit, pokud vypůjčený obnos prokázatelně má sloužiti k zaplacení obnosu, jenž na základě tohoto pozvání byl upsán.

Pro prolongaci takových zápůjček poskytuje se rovněž výhoda snížené úrokové míry, a to do 31. prosince 1917.

Na požádání zajistí se pro zápůjčky, jež během svrchu uvedených splátkových termínů se uzavřou prokázatelně k zaplacení upsaných obnosů, místo dočasné eskontní míry úrokové pevná úroková sazba ve výši 5%, ročně až do 31. prosince 1917.

Dále poskytne Rakousko-uherská banka a válečná zápůjčková pokladna za výše uvedených podmínek stranám, které v platebních lhůtách v prospektu uvedených prokázatelně uzavřely u jiného úvěrního ústavu (banky, spořitelny, záložny atd.), anebo u jiné bankovní firmy zápůjčku k cíli upsání válečné půjčky, za účelem jejího zaplacení až do obnosu, kterým v době žádosti bude prokázatelně ještě pozůstávati, novou zápůjčku na pevnou úrokovou sazbu 5% a bude ji za tuto pevnou sazbu až do 31. prosince prolongovati.

8. Vláda bude o to dbáti, aby výhody, jež dle odstavce 7. povolila Rakousko-uherská banka a válečná zápůjčková pokladna až do 31. prosince 1917, po uplynutí této lhůty poskytla cedulová banka aneb jiný ústav, jenž vládou bude označen, daně prostou 5 1/2%, umožitelnou státní půjčku až do 30. června 1921 a pro daně prosté 5 1/2% státní pokladní poukázky až do 31. června 1919.

9. Válečná zápůjčková pokladna jest zmocněna na základě § 6. bodu 8. císařského nařízení ze dne 19. září 1914, č. 284 ř. z., aby, setříc zásad prováděcích ve jmenovaném císařském nařízení předepsaných, povolovala zápůjčky také na zástavu hypotečních pohledávek, které skýtají zákonitou jistotu (§ 1374. obd. zákona).

Týden Červeného kříže ode dne 30. dubna do 7. května!
Přistupte k Červenému kříži za členy!
Věnujte Červenému kříži nebo péči o mládež dary!
Kupujte úřední odznaky téhodne Červeného kříže!

Výzva druhého válečného jara.

Druhé válečné jaro zastihlo naše vojska moonější a neochvějnější, než kdy jindy a vdechlo pokojnou a sebevědomou důvěru i v srdce nejmalomyslnější, jež zmatena divným ahozem událostí na počátku války popřávala příliš ochotného sluchu slabostským pochybám a úzkoprsé malodůšnosti. Druhé válečné jaro, které po zimních nepohodách a svízleích stkvělých vojenských operací a tažení, jež v dějinách dosud neměly příkladů, oblažilo prvními slunnými dny naší chrabrou armádu, stojící hluboko v nepřátelských zemích na vrcholu svých úspěchů a jistě dále, než uprostřed své vytčené cesty. Ba, snad mnohem blíže u cíle, než si může představit střízlivá opatrnost. Druhé jaro světové války vtilo nové síly našim obětavým sborům v daleké cizině. Bylo by možno, aby toto jaro neprolomilo poslední ledy zaostalé snad rozpačité netečnosti doma, uprostřed zelenajících se polí, uprostřed stkvěle organizované a cílevědomé práce a tisícových neklamných příznaků a slibů, že šťastná budoucnost říše, vybojovaná už dnes obětavostí hlavních zbraní na dalekých bojištích musí být a bude zachována obětavostí doma? Naše armáda vytrvalostí, zdatností a nadšením urvala si svoje válečné štěstí na vzdory všem a co ještě bude vykonati, vykoná. Naše armáda! Co jest to armáda? Jest to snad něco cizího vnitřnímu hospodářskému, politickému, průmyslovému životu státu, něco, naž by bylo třeba dívat se s rezervou, čeho úspěch i nezdár mohl by neohati ohladným zájem jednotlivého občana a dotýkati se jen jakýhosi povolaných, odborných činitelů, tak jak jsme se na tento poměr uvykli dívat očima mraťu?

Dnes nebude těžko přesvědčiti kohokoliv o opaku. Dnes nejhudší jako nejobhatší občan odložil poslední zbytek fekněmjakéhosi šosátví pokojné, egoistické bezpečnosti minulé doby, která ještě nechvěla se mohutným dechem dějin. Dělník, živnostník i kapitalista cítí, že jeho majetek i možnost přístihu blahobytu nesou široké plece vojáka a chrání nerozborné valy našich vítězných front. A tyto plece a tyto svaly vykonaly tak nádherně svoji povinnost a s takovým nadšeným sebezapřením, že mohly by se sebevědomě dovolávat svého věšteckého práva. Konejte nyní vy svoji povinnost!

Ale tyto statistice rukou, které povolány byly, aby pustily pluh, kladivo i pero a chopily se pušek, vykonaly více. Zatlačily vojska téměř celé Evropy až na nejzazší mez a probily se ku konečnému vítězství tak daleko, pokud jest v mozi vojenské chrabrosti a nadšení. Aby ho uchopily, musí jen čekat. Musí vydržeti toto prodlení, které jest nyní už jedinou nadějí nepřátel.

Druhé válečné jaro zastihlo naše vojska v tomto stadiu. Čekají a drží... Čekají klidně, svěží a s důvěrou, neboť jsou si vědoma: pokud na nich bude záležeti, dočkají se a udrží! Prodlení však žádá si jiných tributů než chrabré mysli a ušlechtilé krve. Chce železnou vůli a hmotné prostředky!

A tak, druhé válečné jaro přišlo ve znamení výzvy k čtvrté válečné půjčce a milionové úpisu kapitálu postavily se už v čelo tohoto čtvrtého defilé hospodářské síly a uvědomění našeho moonáství. Jest již na čase, aby nastoupily široké vrstvy, které jak se zdá budou tvořiti kádr této sbírky. Jest třeba, aby

čtvrtá půjčka válečná byla populárním heslem veřejnosti, aby pronikla i tam, kde malé poměry nedovedly dosud oceniti a pochopiti její výhody, jako svět kapitalistů.

Není účelem těchto řádků, vyličovati její úlevy a výhody, o tom pojednávají prostě a srozumitelně úřední prospekty. Řádky ty vykonaly by už plně svoje poslání, kdyby mohly u malého člověka vzbuditi aspoň přibližnou představu o velikosti chvilce, která od něho jen požaduje, aby svůj prospěch spojil s prospěchem a štěstím říše. Náš člověk, Bohu díky, nepotřebuje více, a učiní, co mu káže hmotný zájem i morální povinnost — povinnost druhého válečného jara.

Hospodářský rozvoj říše.

IV. válečná půjčka jest pro upisovatele tak výhodná, že není potřebí ji odporučovati lyrickými apostrofami. Naopak stačí přesvědčovati rozum celou řadou stříslivých, praktických dokumentů.

Mnoho poplatníků sotva z daleka poznalo, jak mohutná jest hospodářská síla naší říše, která v době míru rok od roku dospívala k obrovskému rozpětí.

Uvádíme zde aspoň něco z pečlivé statistiky povolaného odborníka, a. k. finančního rady Krále.

Národní jmění Rakousko-Uherska obnáší 180 miliard K, národní roční příjem pak 15 miliard K. Srovnáme-li tyto závratné cifry s válečnými výdaji měsíčními, anebo celoročními, seznáme snadno, že jest naprosto vyloučeno hospodářské zničení našeho státu, i kdyby válka trvala ještě dlouhý čas.

Jak mohutně se zvelebil výnos plodné půdy, patrně z těchto cifer. R. 1882 na 1 ha sklídilo se průměrně v metrických centech pšenice 11.6, žita 10.5, ječmene 10.6, oves 8.3. Výnos půdy stále při racionelním hospodaření stoupal. A tak r. 1912 na 1 ha se sklídilo v m. centech pšenice 15, žita 14.6, ječmene 16, oves 13.

A což rozvoj zemědělského průmyslu? V kampani r. 1887/8 vyrobeno 400.000 tun cukru, v kampani r. 1912/13 již 1.899.180 tun..

R. 1901 bylo v Rakousku 11.811 továrních podniků. R. 1911 již 16.181.

V roce 1892 bylo akciových společností 399, r. 1911 již 736.

R. 1906 bylo dovoleno tvořiti společnosti s ručením omezeným. Tehdy se jich ustavilo 61, ale v roce 1911 dostoupil jich počet cifry 1473.

Obchod pokračoval rok od roku skvěle. Uvažme, že v r. 1887 bylo vyvezeno zboží za 814 milionů, ale r. 1911 za 2.404 milionů.

Silný hospodářský rozvoj zrcadlil se přirozeně v peněžních ústavech. Uspořené přebytky bylo radno uložiti k výhodnému zúročení. R. 1867 vklady spořitelni vykazovaly cifru 328.559.012 K. R. 1911 však již vklady měly výši šest miliard 359.808.964 K. Při tom vhodné si povšimnouti, že r. 1915 (tedy v čase válečném) od III. válečné půjčky stoupily pouze v českých spořitelních o 7 milionů K, za leden 1916 o 12 1/2 mil. K atd. Celkem nejméně o 40 mil. K. Vklady v ostatních ústavech stoupaly ovšem úměrně. Za války tedy setoliko se vydávalo a vydává, ale hodně se také vydělává. Peníze cirkulují, jmění mnohých se množí. A kdo ve-

liké obnosy získal, zajistí s plnou ohotou a s neochvějnou důvěrou je syat půjči státu, aby je se nejvýhodněji zúročil.

Hlavně tedy jest potřebí zachovati účelnou disciplinu všech tříd obyvatelstva ve prospěch půjčky. Kdo má velmi mnoho, nechť také veliké obnosy upíše. Kdo má méně, nechť vloží peníze do rukou státu dle své možnosti. Je-li pevný kmen, není potřebí, aby se bály větve, protože z kmene přiberou novou mízu.

Pomozte Čer. ené nu kříži!

Ještě zbývá mnoho práce, aby týden Červeného kříže vykázal úspěchy takové, jaké toužebně očekává každý horlivý lidumil. Nadějeme se, že právě v posledních dnech (6. a 7. května) agitace rozvine se co nejúsilněji. Zaslouží věru naši rekové, abychom jim dokázali hmotnými dary, jak si jejich chrabrosti vážíme.

Jak blahodárně působí Červený kříž, patrně z vlastního listu Jeho Výsosti generála plukovníka arciknížete Ferdinanda, podávajícího tyto informace: »V obvodu mé armády jsou: 1. tři dobrovolné zdravotní oddíly, 2. jedno pohyblivé polní skladiště, 3. čtyři epidemické laboratoře, 4. čtyři pohyblivé osvěžovací stanice (zdravotní, pomocné a nákladní vagony), 5. tři pohyblivé polní pomocné a osvěžovací stanice, 6. veliký počet polních lázeňských souprav, 7. pět polních kufrů s léčivý a 8. větší počet polních tlumoků s obvazy.

Dobrovolné zdravotní oddíly pracovaly od prvních dnů polního tažení s neúnavnou svědomitou obětavostí, a snadno a hladce překonaly nejobtížnější poměry. Jsou nutností zvláště ve větších stanicích pro shromažďování nemocných, které potřebují čteného a dobře vyškoleného personálu. Houževnatou vytrvalost a vlasteneckou obětavost členů tohoto oddílu nelze dosti zdůrazniti a chváliti.

Mobilní polní skladiště Červeného kříže bylo po 9 měsících jedinou na vozech dopravovanou výdejnou zdravotního materiálu. To mělo neocenitelnou výhodu, poněvadž na počátku války byly všechny ostatní takové formace odvezeny drahou. Vždycky co nejvíce napřed, rychle posunutečně. polní skladiště jest vzorem takového ústavu a vykonalo armádě mimořádné služby. Za velikých bojů musí býti ranění rychle dopraveni zpět, aby co nejdříve byli racionelně ošetřováni v dobře zařízených nemocnicích. Poněvadž zejména na méně výkonných tratích železničních nemohlo se často vystačiti se zdravotními vlaky, byly v takových případech pro lehce nemocné a lehce raněné improvizovány vlaky z osobních vozů a z vozů nákladních, upravených na místě. Pro tyto vlaky jsou mobilní osvěžovací stanice (zdravotní výpomocné a výstrojné vagony) bezpodmínečnou nutností, poněvadž dopravované nemocné nejen stravují, nýbrž poskytují také případně lékařskou pomoc. Stejně dobře osvědčují se polní výpomocné a osvěžovací stanice. Laboratoře pro epidemické nemoci vykonaly zejména v obsazených územích, ve kterých zejména mezi civilním obyvatelstvem vyskytují se epidemické nemoci, velmi cenné služby armádě při potírání oněch nemocí. Garnitury polních lázní prokázaly veliké dobrodiní nejen nemocným a raněným, nýbrž také zdravým. Polní kufr s léčivý, polní zdrhovací vaky s obvazy a polní příruční lékárny jsou výtečným a velmi žádoucím doplněním zdravotního vstrojení v nejpřednější linii a velice se chválí.

Souhrnně lze říci, že formace Červeného kříže jsou nejen vysoce vítanou podporou, nýbrž také vynikajícím podporováním veškeré zdravotní služby.

Ejhle, z nekompetentnějšího místa podány jsou informace, jakým dobrodiním jest Červený kříž pro naše obětavé vojiny! Pamatujme, že každým dárkem vineme své ruce k rukám bojovníků, i když jsme od nich daleko vzdáleni. Pomáhejme tedy jednomyslně a štedře Červenému kříži!

DEPEŠNÍ ADRESSA: ALBIBANKA

TELEFON ČÍSLO 83

KRÁLOVÉHRADECKÁ BANKOVNÍ JEDNOTA
V HRADCI KRÁLOVÉ ADALBERTINUM

PROVÁDÍ VEŠKERÉ OBCHODY BANKOVNÍ A SMĚNÁRENSKÉ ZA PODMÍNEK NEJVÝHODNĚJŠÍCH - ESKONT SMĚNEK - PŘIJÍMÁ VKLADY NA ÚROK 4%, A VYPLÁCÍ VEŠKERÉ VKLADY BEZ JAKÉHOKOLIV OMEZENÍ - SLOŽNÍ LÍSTKY POSTOVNÍ SPOŘITELNY ZDARMA

VELKOOBCHOD UHLÍM, KOKSEM A CEMENTEM

ŽÍROVÝ ÚČET U RAKOUSKO-UHERSKÉ BANKY

ČÍSLO ÚČTU POŠT. SPOŘITELNY 140.273

ŽIVNOSTENSKÁ BANKA FILIÁLKA

Y HRADCI KRÁLOVÉ.

Telegrafická adresa: Živnostenská.

Telefon č. 111.

Kupuje a prodává cenné papíry; valuty a devisy; provádí rozkazy bursovní na všech tu- i cizozemských bursách; přijímá v úschovu a správu cenné papíry a poskytuje na hodnoty takové zálohy; vede evidenci tahů; obstarává detaché dospělých kuponů, inkasso taženosti, nové kuponové archy; pojišťuje losy a

provádí i ostatní bankov. transakce za podmínek nejvýhodnějších.

Průběh války.

Na ruském bojišti. V bojích jižně od Na rožského jezera dobyli Němci ruského postavení, zajali při tom 5600 mužů s 56 důstojníky a ukotřili 1 dělo, 28 strojních pušek a 10 vrhačů min; krvavé ztráty ještě se zvětšily ruským protiútokem. Jinak na tomto bojišti nic nového.

Na italském bojišti bombardovali Italové planinu doberdorskou, gorické předmostí, město Gorici a obce za frontou. V Adamellovém území a na Col di Lana byly odrazeny italské útoky. Zároveň naši letci házeli pumy na nádraží v Cormoussu, San Giovanni di Manzano a na barákové tábory u Villa Vicentina. — Směšné italské výtky, že naše pýchota užívá stále častěji výbušných střel, odbývá rakouský generální štáb tvrzením, že italských provinění proti mezinárodnímu právu jest tolik, že už není ani času ani místa je uváděti.

Západní bojiště. U Verdunu pokračují Francouzové v marných útocích. V území řeky Mosy zastihly se boje dělostřelecké; severně od Avocourtu, jižně od tvrze Douaumontu a v lese Caillette odrazeny noční francouzské útoky. — Po třetí ukázaly se německé bitevní křižáky na anglickém pobřeží. Veliké anglické loďstvo válečné se ani neukázalo. Několik malých křižníků, torpedoborců a strážních lodí hledalo spásu v útěku, tři však potopeny. U Flander ztratili Angličané torpedoborce a pomocný křižák.

Na balkánském bojišti sice nic nového, zato čtyřdohoda rdousí Řecko dále. Nyní žádá, aby srbskému vojsku povolen byl průchod po souši územím řeckým do Soluně, aby tam dále krváselo za dohodu. Řecko z důvodů suverenity a neutrality povoliti nechce a proto se mu hrozí ultimátem.

Turecké bojiště. Bolestnou ránu dostala Anglie v Mezopotámii, kde anglický generál Townshend musel bezpodmínečně kapitulovat v Kutel-Amáfe; Townshend nabízel Turkům milion liber a všechna děla za volný odchod. Do rukou tureckých padlo tak na 13.000 zajatců. Na Černém moři potopili Turci 7 ruských lodí a na Kavkazu vesměs odrazeny ruské výpady.

Spor německo-americký. Wilsonova výhrůžná nota Německu, aby zanechalo války ponorkami, zatím v prvním dojmu oslabena, jakmile vyjednávání s německou vládou svěřeno bylo americkému velvyslanci v Berlíně Gerar-

dovi, který vyjednával s kancléřem a přijat byl také císařem ve velkém hlavním stanu.

Obrázky k I. sv. přijímání

ve velkém výběru na skladě má

Družstevní knihkupectví v Hradci Králové, Adalbertinum.

Politický přehled.

Zemské přírůstky v království Českém pro letošek zvýšeny o dalších 10 procent, tedy ze 75 na 85 procent; za poslední tři léta tudíž vzrostly o 30 procent.

Porady rakousko-německé. U ministra zahraničních záležitostí ve Vídni konaly se porady, k nimž pozvání německý velvyslanec s personálem, zástupci Bavorska a Sasky, delegáti německé vlády, náš ministerský předseda a několika ministři, prezident nejvyšší ústřední a funkcionáři ministerstva zahraničních záležitostí a vlády rakouské a uherské. — V Pešti pak po svátcích pokračuje se v hospodářském vyjednávání mezi vládou rakouskou a uherskou.

Solnohradské jubileum. Dne 1. května oslaveno bylo v Salpurku sté výročí příslušnosti Solnohradu k Rakousku. Na slavnost dostavili se jako zástupci vlády minist. předseda hr. Stürgkh, ministr vnitra princ Hohenlohe Schillingsfürst a ministr vyučování dr. ryt. Hussarek. Dopolodne sešel se solnohradský zemský sněm ke slavnostní schůzi, v níž promluvil i hr. Stürgkh. — Před tím dne 27. dubna přijal mocnář v schönbrunnském zámku holdovací deputaci Solnohrad, jež byla vedena zemským hejtmánem šl. Winklerem.

Polské porady. Minulou sobotu byla v Krakově společná schůze zemských a říšských poslanců, jakož i členů panské sněmovny. Dr. Bilinski ve svém projevu politickém zdůraznil, že Poláci po 150 letech očekávají v tomto okamžiku konečné rozřešení polské otázky, a že říšský kancléř prohlásil rozřešení její za společnou věc ústředních říší.

Do té doby nebylo město Hradec ještě dlážděno. Proto povolil a nařídil císař Karel IV. představenstvu městskému, aby po jistý čas skrze královské úředníky vybíralo mýto z každého koně, který by vjel s vozem; dále clo z vína sem přivezeného a to z jednoho a dvou sudů po jednom denáru, ze tří po dvou denárech. Peníze takto obdržené mají se vynováti na vydláždění města.

Poněvadž však po uplynulé lhůtě dlužba ta nebyla ukončena, znova dovolil a nařídil císař Karel dne 12. ledna 1359 Konrádovi, hejtmánu městskému, rychtáři a přísedním, aby k dokonání dlužby a k vyzdění nových dvou stok nahore vypsané mýto a clo, dokud se jemu bude líbiti, skrze své vlastní úředníky vybírali se vši pilností pod ztrátou jeho náklonnosti a milosti. (Bienenb. Geschichte d. St. Königgrätz str. 114.)

R. 1363 nařídil císař Karel IV. po veliké úrodě minulého léta všem městům a klášterům v Čechách založiti velké obilní zásoby, aby snad nepovstal mezi lidem hlad. Ještě v dubnu téhož roku po čtvrté se Karel IV. oženil a to v Krakově s mladistvou Alžbětou, dcerou Bogislava, vévody pomohanského a štětínského a vnučkou Kazimíra, krále polského, která dne 18. června t. r. byla korunována za královnu českou. Téhož roku též dal Karel IV. chotě své Alžbětě zapsati město Hradec, Chrudim a Vys. Mýto, načež Hradečané v svatvečer sv. Lidmily r. 1363 zvláštním listem králové Alžbětě co své nové paní složili slib věrnosti a oddanosti. V listě tom výslovně přiznávali se Hradečané, že králová od chotě svého po celý čas svého žití obdržela město Hradec se

Němcům v Čechách na uvážení dává předseda Ústřední banky německých spořitelců dr. Sobitschka, nebylo-li by na čase rozhodnouti, aby příště povolání zástupců Němců v Čechách byli zavázáni spojit se ve velkou německo-rakouskou říšskou nebo státní stranu atd. Nesmí prý se dopustiti, aby německý lid v Rakousku hájil v této dlouhé válce krví i statky moc a sílu státu a po uzavření míru odsouzen byl stranami a frakcemi, hesly a osobními otlivostkami k malomoci a slabosti.

Povstání v Irsku překvapilo samé Angličany. Vždyť Irové (poselstvo irské) byli dosud nespolehlivější oporou liberální vlády anglické. A zatím události v Irsku ukázaly, že irské poselstvo nemá za sebou lid. Zprávy o revoluci jsou kusé. Generál French dostal úkol potlačit povstání. Přes utišující zprávy anglické úředně se oznamuje, že se sice v hlavním ohnisku v Dublině povstanci vzdávají, že však v zemi zbývá ještě mnoho práce, což bude vyžadovati času.

Sochy, oltáře a j.

provádí absol. c. k. odborné školy a c. k. umělecko-průmyslové školy

Jan Dušek v Chrudimi.

Volné listy.

Osvoboditelé. S nadpisem tímto byl v novinách vytištěn článek, v němž po příslušné předmluvě uvedena jsou slova českého vojína, zajatce v Rusku: „Tak jsem si slovanské lásky a slovanského bratrství nikdy nepředstavoval — přál jsem si dříve, abychom se dostali pod ruské panství, avšak dnes, když jsem je poznal, žit bych daleko raději pod naším Rakouskem.“

O tomto výroku na prospěch našeho národa třeba promluvit několik slov, a jest pilnou věcí promluvit včas, aby takové a podobné řeči nyní a zejména později nebyly vykládány v náš neprospěch. Nepochybujeme, že pisatel měl při psaní těch slov dobrý úmysl, ale pozastavujeme se nad množným číslem: „abychom se dostali pod ruské panství“, protože tohoto přání v českém národě není a nebylo ani před válkou. Národ český dobře ví, jaká

všemi úroky, příjmy, užitky, právy, panstvím a všelikým jiným příslušenstvím s tou podmínkou, aby ona a měšťané všech jejich věnných měst králi s celou mocí, se vši věrností a pilností proti veškerým nájezdníkům království a koruny České napoláhali, zacež ji má chrániti každý budoucí nástupce králův. Po smrti králové všechna její věnná města se všim příslušenstvím opět připadnou králi. Kdyby však po smrti Karla IV. Alžběta podruhé se provdala, vyplatí jí jeho nástupce 6000 kop grošův pražských v hotových penězích a města věnná navrátí se králi a koruně České.

Dne 14. září 1372 udělil a potvrdil císař všechněm měšťanům a obyvatelům města Hradce, kteří stejně platí daně a jiné královské platy městské, to právo a moc, aby mohli všeliké a všechny statky své dědičné, zpupné, polnosti, úroky, domy, pozemky v městě neb vně města se nacházející kterékoli světské osobě prodati, odkázati a s nimi dle své vůle nakládati dle práva, zvyku a obyčeje v Hradci dotud od starodávna zachovávaného. Kdyby však kdo z měšťanův aneb obyvatelův Hradce kteréhokoli pohlaví zemřel bez odkazu a závěti, dostanou se a případnou jeho pozůstalost nejblížeším příbuzným obojího pohlaví, zcela dle způsobu, jaký v tom chledu panuje ve Větším městě pražském. Toto právo k odumrtí v plném obsahu potvrdil i Karlov syn Václav IV. již dne 10. října 1372.

Mýto z mostů městských vybíráno bylo k ruce paní králové, avšak ona neznámého roku ponechala je nepochybně za platné služby svému služebníkovi Markovi.

Feuilleton.

Hradec Králové s okolím za Karla IV.

Podává ředitel Václav Vach.

I.

Nelze pochybovati, že se po založení města Hradce co svobodné obce rozhodně před rokem 1225 pomýšlelo na obezdění. Z toho roku totiž zachovalo se privilegium, kterým král Přemysl Otakar I. obyvatelům města Hradce daroval usedlost jakousi blíž města řečenou Wesce. Je jisto, že se to stalo během 13. století, protože ve 14. věku často se již mluví pouze o opravách a o novém lepším budování zdi, věží a příkopů městských. Tak zejména v listině krále Jana r. 1321 a v listinách císaře Karla v r. 1364 a 1378, kterými panovníci této měšťanům hradeckým poskytli k tomu zvláštních důvodů a jiné pomoci.

Město bylo opatřeno zdí, jdoucí kolem dokola pod vrchem, na kterém stál. Nahore na kraji vrchu stály na více místech věže nebo bašty. Stráž kopce mezi domy krajními nahore a zdí dole sloužila za parkán, a byla proto majetkem obce. Později pak snad již za času císaře Karla jakožto přítele zakládání vinic byla posázena révami rovněž k užtku obce. Dne 26. srpna 1346 zemřel král Jan a Karel nastoupil plnou vládu svých zděděných zemí.

jesti vnitřní ruská správa, jaké jest činnostnictvo, a možno hmatatelně dokázati, že české noviny bez rozdílu stran o všech těchto stínech své činnosti svědomitě zpravovaly. Národ český shromáždil si po této stránce tolik vědomostí a tolik mravního přesvědčení, že o touze, dostati se pod ruské panství, se mu ani nezazdalo.

„Doufám, že slovanská láska po válce zmizí,“ praví pisatel článku. I vzhledem k tomuto výroku promlouváme několik poznámek tak upřímně lojálních. Pravda, dály se v českém národě projevy slovanské vzájemnosti, ale podobné zjevy nechyběly ani mezi národy jinými, kteří nejednou osvědčili, že jsou národně spřízněni s obyvateli jiného státu, neboť krev není voda. Národ český, řekněme v teoretických projevech slovanské vzájemnosti, nikdy nešlhal přes hranice a zdrcující většinou výrozumivá tuto příbuznost ve významu kulturním asi tak, jako učenci různých národností hovoří o společných vědeckých zájmech a otázkách. Vyskytly-li se příhody, jako na příklad s Masarykem, pak jsou to výjimky, které potvrzují pravidlo a které rozhodně a důrazně veškerým národem jsou zavrhovány. Neméně ojedinělé výkřiky dlužno zařaditi tam, kam přirozeně náleží, totiž mezi projevy rozpálených a potřeštěných hlav, s kterými střízlivá a uvážlivá národní politika nemá a nemůže míti nejmenšího spojení a kterých nesmí nikdo přičítati na vrub všeho národa. Přes všecku kmenovou spřízněnost nesluší se zapomínati státní příslušnosti a povinností, které státní svazek všem národnostem ukládá, a z toho důvodu musí se zásadně zatratiti i výkřiky „slávy“ cizím vládařům jak na ulicích, tak v parlamentech. A posléze nespouštějme se zřetele, že rozmanité ty projevy jak české tak německé vyvěrají z nevyřízené otázky, která se jmenuje národnostní rovnoprávnost a kterou jest vřaditi mezi nejpřednější úkoly obrozeného Rakouska. Myšlenka národnostní rovnoprávnosti a svobodného kulturního vývoje zazněla z úst státníků již na počátku války a nedávno ji schválil i německý kancléř.

Osudný den Girondinů. Dne 2. června 1793 v neděli sešel se konvent do sněmovní dvorany za ohromného vzruchu. Jakobini připravili si vojsko, sehnali chátu, aby přinutili sněmovnu vydati dvaadvacet nenáviděných Girondinů, kteří prý svobodě vlasti byli neinebezpečnější. Generál Henriot přivedl a kolem sněmovní budovy rozestavil jízdu, pěšáky a dělostřelce. Bubny víří a zvony zvoní na poplach. Zatím co vojsko stojí venku, dovnitř budovy přicházejí deputace a žádají jménem „svrchovaného lidu“, aby konvent vyčištěn byl od girondinských zrádců. Poslanec Barrère navrhuje, aby obvinění poslanci zřekli se dobrovolně. Poslanec Isnard schvaluje návrh a prohlašuje, že jest ochoten odstoupiti, jeho příkladu následuje Fauchet, bývalý biskup. Dussaix a několik jiných. Bretonéc, katolík Lanjuinais, prohlašuje však, že nechodí a že bude odporovati násilí do posledního dechu. Po jeho slovech rozpoutal se řev s galerií a ozvaly se nadávky luzy, která s dovolením vojska vtláčila se do zasedací síně. Statečný Bretonéc řečí s tribuny a bije Jakobiny, kteří porušují svobodu sněmovníků. Někteří poslanci Hory vystupují na tribunu, aby Bretonéc strhli dolů; poslanec však drží se mříží tak, že jest strhán s něho až oblek. Kromě toho přičiňují bambitku na jeho prsa. Nebojácnost Lanjuinaisova působí, že poslanec Barbaroux volá: „Přisáhám, že zůstanu na svém místě a že jsem hotov tady zemřít!“ Galerie a luza dole vybuchují novou bouří.

„Jsme zajatci ve vlastním domě!“ Po tomto výkřiku kteréhosi poslance podán byl návrh, aby konvent sborem vyšel se přesvědčit, jest-li svo-

správcí mostnímu. S povolením císařovny Alžběty, dne 25. listopadu 1374 písemně daným, odkoupilo město za 25 kop grošů pražských mýto to od Marka, takže od té doby město samo skrze svého vlastního úředníka, řečeného „mostní mistr“, vybíralo do svých důchodů mostné. (Bienenb. str. 151, 158, 163, 166.)

Poněvadž na Labi na straně západní a půlnoční od města bylo 8, na Orlicích na straně jižní 7 ostrovů ohraničených rameny těchto řek, počítalo se v ten čas 16—20 mostů.

R. 1378 daroval císař Karel IV. krátce před svou smrtí v pátek po Božím hodě svatodušním Hradci tak řečený ungelit čili clo ze soli do města dovážené a právo ke skladu rozličných prodejných věcí sem přivezených, z něhož byly vybrány listé dávky. Dle toho směl Hradec z celé bečky nebo hroudy po třetině groše vybírati. Zato však musila obec z příjmův z tohoto cla a skladu plynoucích chovati přikopy městské a hradební zdi a věže v dobrém stavu a přebytek jenom na dobro města nakládati.

Za Karla IV. konán byl sněm provinciální r. 1359 v prostranném klášteře Minoritů, který spojen byl s královským hradem. R. 1362 bratr Mikoláš, řeholník, usazen byl ke kostelu sv. Jakuba „na louce“. (Lib. I: Conf. Fr. Tingl. str. 191.) R. 1358 p. presentaci převorů a konventa panen kláštera sv. Jiří na podměstí města Hradce Mikuláš, syn Kuneše z Dobré Vody, kněz pražské diecése, usazen byl za faráře ke kostelu v Neděšlích. R. 1354 za faráře ke kostelu sv. Martina kněz Mi-

boden nebo nic. Nešťastný konvent tedy vycházel a bere se ke bráně Carrousehu, kde dle generál Henriot prostřed svého ochotného štábu „Ustupte jménem národního konventu“, volá předseda sněmovny. Alkoholik Henriot vysloveným basem neuctivě odpovídá: „Nepřijímám žádných rozkazů, dokud neuposlechnete svrchovaného vládcce — lidu!“ Konvent tlačí se ku předu, ale Henriot popojede se svým štábem do zadu, zarává šavli a vzkřikne: „Do zbraně, dělostřelci k dělům!“ Dělostřelci hned uchopí se hořelých doutníkův, a pěchota namíří ručnicemi přímo na poslance.

Co s tímto zběsilcem Henriotem? Několik slov o něm z Taina: „Ponechali si ho sobě jako nástroj, patrně proto, že jest omezený, surový, povolný, nad kohokoli zostuzenější, všeho schopný, neschopný však, aby osamostatněl. Generál vetřelý, okázalý a poullitý, luzovější než samia luza. Jest spokojen svým palácem, který mu dali, svými koňmi a zvláště svými orgiemi. Večer v uniformě a provázen svými pobočníky cválává do Choisy-sur-Seine a tam v domě přítelického s důvěrníky Robespierrovými nebo místními demagogy oddává se žranici. Chlatají vína vědovy de Coigny, rozblíejí sklenice, misky a láhve, vycházejí rámušit v sousední krčmy, vyrážejí tam dvěře, lámou lávky a židle, slovem baví se.

Druhý den, když se z chlastu vyspal, diktuje denní své rozkazy, pravá arckdla, kde hlupota tupohlavce, prázdnot hňupa, naměklost opilce, přepjatost dryáčnicka a naučené nabubřeliny filosofa mísí se v jedinečnou směs, hnusnou a podobnou kořeněným lihovinám, jaké se prodávají v předměstských krčmách, ale tím případnější jeho posluchačům, protože obsahuje všechny prudké a jalové součástky, venkoncem zbrýndanou to revoluční kořalku.“ Takový generál velel veškeré ozbrojené pařížské moci. . . Poslanci vidouce, že Henriot jest hotov do nich střílet, obraceli se ke bráně protější ale i tam jsou odrazeni. Jako poplašené a bité stádo pokoušeli se o východ zde a onde — nadarmo. V jejich tápavý pochod sami volají křičí: „Nechť zhyne Girondal!“ Luza také neměl a ře: „Ať žije Hora, ať žije Marat!“ A když poslanci nevědí kudy kam, přicupitá sešlý a špinavý Marat se stem svých vybraných vlastencův a skřehotavě nařizuje, aby se poslanci vrátili a vykonali, oč jsou svrchovaným lidem žádáni. Po příchodu do dvorany belhavý paraltický poslanec, Jakobín Couthon, se táže: „Což konvent nepozoruje, že jest svoboden a že má kolem sebe jen přátele?“ Komediant!

Přikročili k hlasování. Dvě třetiny sněmu prohlásily, že se hlasování neúčastní. Kromě asi padesáti členů pravice, kteří povstávají pro Girondiny, Hora opanovala sněmovnu a přizvala si ještě ochotníky z ulic a povstake, kteří okamžikem osvojují si poslancev úřad a hlasují všichni pro vydání dvaadvaceti girondinských poslanců. Toť jest poslední rána, kterou většina jest rozmetána, a od té chvíle může začítí neobmezená vláda gilotiny.

V jakých rukou ocitli se girondinští paanci? Taine časy, které nastaly po vítězství Hory v parlamentě, označuje takto: „V červnu 1793 ovládli nestálí dělníci, městští a venkovští tuláci, nemocní usedlíci, špinavci z peleší, vyvržená a nebezpečná luza, zvrhlíci, nestydové, všelijaká zrudná strašidla v Paříži, odkudž ostatní Francii poroučeji. Jejich dav doplňuje se z lidského přeběrku, který hlavní města obyčejně sužuje, z padoucníků a krtičnaté chátvy, která dědic zkaženou krev a zneřádněna jsouc vlastní nemravností, vnáší do civilisace zrudnosti, slabomyslnosti, povahově potrhlosti a chatrné mozky. V konventu už od 2. června

kuláš. R. 1346 připomíná se farář u kostela sv. Mikuláše Petr. R. 1360 dosavadní farář při farním kostele sv. Petra na Pražském podměstí stvrzen za faráře do Všeštar a farář všestarský za faráře ke kostelu sv. Petra.

Podobně se připomíná, že špitál pro chudé a nemocné, jakož i kostel ke cti sv. Anny založili v první polovici 14. věku měšťanka Kristína, Jan, sudí a Markyta, jeho manželka. Za doby císaře Karla IV. byli při něm správce duchovní: Ondřej, Konrád, Petr od 16. ledna 1359, od 17. ledna 1360 Petr II., Jan, od 13. června 1362 Mikuláš I. z Hradce, který se nazývá prvním plebanem (farářem) sv. Anny, po něm od 10. listopadu 1362 kněz Mikuláš, dosavadní rektor škol hradeckých, po smrti Mikuláše I. Po jeho úmrtí od 4. prosince 1363 Jan a od 18. prosince 1368 Benedikt, farář z Heřmanic, výměnou s Janem učiněnou. Ke špitálu sv. Anny patřily statky a 2 popluží ve vsi Rosnici a tamější les i louka, též několik masných krámů v městě. Krámy vyměněny byly za svobodný dvůr o dvou poplužích ve vsi Plotištích. K tomu přikoupeno půl šesta lánu ve vsi Probluzi, což vše Karel IV. zvláštním listem dne 17. ledna 1358 potvrdil.

Kdy základ položen byl ke špitálu a kostelu sv. Antonína, nedá se s určitostí tvrditi, toliko se ví, že za Karla IV. Anna, manželka Adama Bydžovského, r. 1377 odkázala statek svůj ve Věkoši a Šusů a Mikoláš Pláčický mu věnovali společně r. 1378 dvě kopy úroků. (Solaf str. 527.)

1793 přes polovici poslanců zřeklo se hlasování. Přes padesát poslanců dokonce uteklo a zmlčelo. Němí, uprchlíci, zatčení, odsouzení — tak vypadá bývalá sněmovna, a večer 2. června duševní přítel Hory, vůdce jejího svědomí, oplzlý zmetek, dryáčnick, monoman a vrah, který jí nalévá každého rána politický led, Marat, domohl se konečně libovolné moci, o kterou usiloval po čtyři roky, moci Mariovy a Sullovy, moci vpisovat jména v psanecké seznamy.

Dvaadvacet girondinských poslanců dostalo se před revoluční tribunál, jehož státním zástupcem byl krvavý Fouquier-Tinville, který neuměl nic jiného než odsuzovati na smrt. Nikdo z obžalovaných nedal tomuto hrubému a surovému tupohlavci tolik práce a nikdo nezavinil při něm tolik duševní námahy jako dvaadvacet girondinských poslanců. Byli to muži nadaní, filosoficky vzdělaní, z Francie nejvýmluvnější, přední republikáni a advokáti. Fouquier-Tinville měl úlohu dokázati, že jsou vinni royalismem a spiknutím proti republice. Strannická obmezenost jeho chápala aspoň tolik, že jasný a přesvědčivý důkaz jest nemožný a že se mu hude potýkat s lidmi, kteří se budou účinně brániti svojí logikou, uchvacující výmluvností a zjevnými skutečnostmi.

Prvý promluvil Vergniaud tak pronikavě a zároveň tklivě, že pohnul poslouchající republikány až k slzám. Přítomní novináři neodolávají a píší do novin zprávy, které zní skoro sympaticky. Obžalování se brání každým slovem, každou maličkostí a hromadí více Tinvilovi důkazy své nevinny, že státnímu zástupci počíná býti z toho úzko, neboť každá jeho námitka v zápětí jest zadrhnuta, každý jeho poukaz ráz na ráz jest rozmeten do všech úhlů světa. Ač by rád skončil, girondinskou obratností přelíčení den ze dne se mu protahuje, a zanedbný Tinville ostýchá se již takofka mluvit, protože na každé jeho obviňující a podřezávající slovo Girondinové odpovídají dokumenty vesměs pohotovými a přílehlými, ba stává se, že skromná poznámka státního zástupce dává hned podnět k rozvinutí oslňující řeči toho kterého Girondina. Tinville, cítě svoji ubohost a mlčky uznávaje duševní převahu girondinskou, pokrčuje rameny a rozhlíží se po přítomných Jakobínech, jako by chtěl říci: „Vizte, přátelé, sami, že s těmi lidmi není možno nic poříditi.“

Proto jakobinism a městská rada státnímu zástupci zdvihají se na pomoc. Dne 28. října (1793) přišla do sněmovny deputace se zprávou, že revoluční tribunál jest zcela spoután formami zákona a že vlastenecká porota měla by míti moc skončiti přelíčení, jakmile nabyla přesvědčení o vině obžalovaných. Poslušný konvent ochotně přisvědčil a návrh deputace stal se hned výnosem. Dne 30. října večer bylo tedy dvaadvaceti Girondinům oznámeno, že porota považuje se za přesvědčenou, končí přelíčení a prohlašuje rozsudek: obžalovaní jsou vinni a buďte potrestáni smrtí a konfiskací statků.

Po tomto prohlášení zazněl hlasitý odpor Girondinů, který na pokyn tribunálního předsedy byl brzo zkracen žandarmy. Girondin Valazé probodl se dýkou a klesl na místě. Ostatní odvedeni byli zpátky do vězení. Lasource vycházeje z portní síně, zvolal: „Umíráme v den, kdy národ pozbyl rozumu, vy zemřete, až ho opět nabude!“ Předpověď jeho později stala se skutkem, ale doložití sluší, že i sami Girondini v rozhodné chvíli mnoho rozumu neosvědčovali, neboť mohli se svého hrozného konce uchrániti. Jest zajímavé, že Girondini vracejce se do vězení zpívali marseillskou hymnu.

Slova spravedlivého muže. Mezi některými politickými stranami neustává se mluvit o budou-

Tomek na str. 10. praví, že špitál sv. Antonína založili rychtář a konšelé hradeckí sami ve jménu obce r. 1379 před řekou Orlicí, která hned za špitálem tím činila dva ostrovy. Solaf na str. 21. píše, že se proslavila městská rada se vši obcí a farářem svým od sv. Ducha, knězem Petrem, založivši r. 1379 špitál chudých na předměstí u sv. Antonína. Na zakládací listině jmenuje se v čele 12 konšelů Ondřej Glatner, dědičný rychtář městský. Kostel sv. Ducha založen byl Alžbětou r. 1312. Císař prezentoval po smrti faráře Šimona dne 11. července 1354 k sv. Duchu kněze Jana. Když tento r. 1363, stav se prokurátorem Klášterníků, svého místa se vzdal a faru u sv. Jakuba přijal, podán jest od císaře Karla dne 14. listopadu 1365 Daniel, plebán v Nerdině, diecése pasovské. Těž vzdal se místa r. 1306, načež sem dosazen Petr, ctitelník z Vratislavě. Po smrti Petrově stal se farářem Hynek. r. 1371 dne 20. října kaplan císařovny Žofie.

Na dobu císaře Karla IV. připomíná v Hradci Král. mimo jiné náhrobní kámen z bělošedého mramoru, který jest zvláště pamětihodný. Nalezen byl při obnově chrámu Páně sv. Ducha r. 1869 pod tránem biskupským. Uprostřed jest viděti dolejší část berly biskupské a do kola po krajích nápis v gotických majuskulích: I Kalendar Martii oblit in Christo Familiaris regis sui reverendus pater Hrozna pater memoriae infelatus Abbas.

Ačkoli na kameni léta scházeli, není žádné pochybnosti, že pochází z dob Karla IV., z kterých se nám v Čechách poměrně jen málo pomníků zachovalo.

OBNOVA

Číslo 19. Předplatné na čtvrt roku 2 K 50 h na půl roku 5 K — V Hradci Králové, dne 12. května 1916. Inserty počítají se levně. Obnova vychází v pátek v poledne. Ročník XXII.

PROSPEKT.

Čtvrtá rakouská válečná půjčka.

Daně prostě 5 1/2% umožitelná státní půjčka a daně prostě 5 1/2% státní pokladní poukázky.

VYHLÁŠKA.

Na základě císařského nařízení ze dne 4. srpna 1914, č. 202 f. z., o provádění úvěrních operací na úhradu výloh na mimofédná vojenská opatření za příčinou válečných zápletek, vydává se jakožto

čtvrtá rakouská válečná půjčka

I. čtyřicetiletá, daně prostě 5 1/2% umožitelná státní půjčka a II. daně prostě 5 1/2%, dne 1. června 1923 splatné státní pokladní poukázky.

Úhrnný obnos válečné půjčky bude stanoven dle výsledků veřejné subskripce.

I.

Daně prostě 5 1/2%, umožitelná státní půjčka rozdělena jest na serie po 5.000.000 — korun a bude vydávána v kusech po 100, 200, 1.000, 2.000, 10.000 a 20.000 K.

Dlužní úpisý znějí na majitele a suročí se počínaje dnem 1. června 1916 5 1/2% ročně v pololetních, posadu jdoucích lhůtách, splatných 1. června a 1. prosince každého roku. — Opatření jsou 24 kuponů, z nichž první splatný jest dne 1. prosince 1916 a dále talonem, na který svého času vydány budou bez výloh a poplatků u pokladny státního dluhu. Další kupony. Úroky od 16. dubna do 31. května 1916 nahradí se zúčtováním.

Půjčka splácena bude v jmenovité hodnotě a umořována slosováním v letech 1922 až 1966 na základě annuit, zahrnujích suročení a umoření kapitálu, jejich výše zůstane přibližně stejná. — Slosování prováděti se bude v seriích (po 5.000.000 K) a to v prosinci každého roku, poprvé v prosinci 1921; tažené kusy vypláceti se budou po slosování přístihu 1. června. — Slosované serie uveřejní se každoročně ihned po tahu spolu se seznamem tažených už serií, z nichž některé kusy k výplatě doposud nebyly předloženy.

C. k. ministru financí jest vyhrazeno počínaje dnem 1. června 1926 slosování, kdykoliv světliti, aneb dosud neumořeny obnos zápůjčky bez

slosování splatiti jmenovitou hodnotou po 3měsíční výpovědi. — Tuto výpověď dlužno uveřejniti v úředním listě „Wiener Zeitung“.

Úroky, jakož i kapitál státních dlužních úpisů vypláceti se budou bez jakékoliv daně, poplatkové, anebo jiné srážky u c. k. pokladny státního dluhu ve Vídni.

Obchod s 5 1/2% daně prostou umožitelnou státní půjčkou nepodléhá dani z obrátů cenných papírů.

II.

Daně prostě 5 1/2%, státní pokladní poukázky znějí na majitele a budou vydány v kusech po 1.000, 5.000, 10.000 a 50.000 K. — Státní pokladní poukázky suročí se počínaje dnem 1. června 1916 ročně 5 1/2%, v pololetních, posadu jdoucích lhůtách, splatných 1. červnem a 1. prosincem každého roku a spláceny budou 1. červnem 1923. — Kusy opatřeny jsou 14 kuponů, z nichž první splatný jest dne 1. prosince 1916. — Úroky, jakož i kapitál budou se vypláceti bez jakékoliv daně, poplatkové, anebo jiné srážky u c. k. pokladny státního dluhu ve Vídni na odezdání splatných úrokových kuponů, případně státních pokladních poukázek. — Úroky od 16. dubna do 31. května 1916 nahradí se zúčtováním.

Obchod s 5 1/2% státními pokladními poukázkami nepodléhá dani z obrátů cenných papírů.

Pozvání k upisování.

Vzhledem k předešlé vyhlášce Jeho Excelence pana c. k. ministra financí dovolujeme si oznámiti:

Upisování počne dne 17. dubna 1916 a skončí v pondělí dne 15. května 1916 o 12. hodině polední.

Úpisy přijímají v obvyklých úředních hodinách:

Agrární záložna,	Spořitelna,
Česká banka,	Všeobecná úvěrní společnost,
Diskontní společnost,	Záložna,
Královéhradecká bankovní jednota,	Záložní úvěrní ústav a Živnostenská banka.

Pro upisování platí tyto podmínky:

1. Cena upisovací činí pro

40letou daně prostou 5 1/2%, umožitelnou státní půjčku 98%,
pro
daně prostě 5 1/2%, dne 1. června 1923 splatné státní pokladní poukázky 95-90%.

2. Přidělení provede se co nejdříve po skončení subskripce a upisovateli podá se o tom správa.

3. Kupní cenu nutno zaplatiti při úpisech do K 200 — hned při přihlášce plným obnosem. — Při úpisech nad K 200 — nutno zaplatiti:

při přihlášce	10%, jmenovité hodnoty,
dne 15. června 1916	20% „ „
„ 15. července 1916	20% „ „
„ 16. srpna 1916	25% „ „
„ 15. září 1916	zbytek upisovací „

Poněvadž kuponové úroky počínají teprve 1. června 1916, nahradí se upisovatelům z obnosů dříve splacených 5 1/2% úrok ode dne splátky až do 31. května 1916. — Při splátkách po 1. červnu 1916 nahradí upisovatel úroky od 1. června 1916 až do dne splacení.

4. K přihláškám na určité kusy půjčky může se přihlížeti jen pokud to upisovací místo uzná za přípustno.

5. Kusy dlužno odebrati u téhož místa, u kterého půjčka byla upsána.

6. Do vyhotovení definitivních kusů vydány budou upisovatelům na požádání listy satimní, jejich výměna za definitivní kusy provede se bez účtování poplatků za výměnu u téhož místa, které zatimní listy vydalo. — Pro upisování u c. k. poštovního úřadu spořitelního ve Vídni a u sběren jim k přijímání úpisů zmocněných (c. k. poštovních úřadů) platí podmínky c. k. poštovním úřadem zvlášť vydané.

7. Rakousko-uherská banka a válečná zápůjčková pokladna poskytují na zástavu obligací válečné půjčky resp. zatimních listů zálohy až do 75%, jmenovité hodnoty na úrok o 1/2% nižší než obvykle, totiž za dočasnou oficiální sazbu pro eskont směneců. — Tato výhodná sazba úroková zůstane v platnosti po dobu nynější výsady Rakousko-uherské banky, t. j. do 31. prosince 1917.

Jmenované dva ústavy poskytují zápůjčky za dočasnou služební sazbu eskontní též na jiné cenné papíry, jež lze u nich zastavit, pokud vypůjčený obnos prokazatelně má sloužiti k zaplacení obnosu, jenž na základě tohoto pozvání byl upsán.

Pro prolongaci takových zápůjček poskytuje se rovněž výhoda snížené úrokové míry, a to do 31. prosince 1917.

Na požádání zajisti se pro zápůjčky, jež během svrchu uvedených splátkových termínů se uzavřou prokazatelně k zaplacení upsaných obnosů, místo dočasné eskontní míry úrokové pevná úroková sazba ve výši 5% ročně až do 31. prosince 1917.

Dále poskytne Rakousko-uherská banka a válečná zápůjčková pokladna za výše uvedených modalit stranám, které v platebních lhůtách v prospektu uvedených prokazatelně uzavřely u jiného úvěrního ústavu (banky, spořitelny, záložny atd.), anebo u jiné bankovní firmy zápůjčku k cíli upsání válečné půjčky, za účelem jejího zaplacení až do obnosu, kterým v době žádosti bude prokazatelně ještě pozůstavati, novou zápůjčku na pevnou úrokovou sazbu 5%, a bude ji za tuto pevnou sazbu až do 31. prosince prolongovati.

8. Vláda bude o to dbáti, aby výhody, jež dle odstavce 7. povolila Rakousko-uherská banka a válečná zápůjčková pokladna až do 31. prosince 1917, po uplynutí této lhůty poskytla cedulová banka aneb jiný ústav, jenž vládou bude označen, daně prostou 5 1/2% umožitelnou státní půjčku až do 30. června 1921 a pro daně prostě 5 1/2% státní pokladní poukázky až do 31. června 1918.

9. Válečná zápůjčková pokladna jest zmocněna na základě § 8. bodu 3. císařského nařízení ze dne 19. září 1914, č. 284 f. z., aby, šetříc zásad prováděcích ve jmenovaném císařském nařízení předepsaných, povolovala zápůjčky také na zástavu hypotečních pohledávek, které skýtají zákonitou jistotu (§ 1374. obř. zákona).

Upisujte na IV. úplet nou půtku!

Prospějete státu, chrabrému vojsku i sobě!

Konejte svou povinnost!

Hymna národů naší říše končí krásnými a symbolickými verši: »Když se ruka k ruce vine, pak se dílo podaří...« Slova ta zapsána by měla být v těchto vážných a významných dobách v srdci každého věrného a upřímného Čecha, který vroucně a opravdově miluje svoji vlast a kterýž hrdý jest na to, co vykonal předkové jeho v dobách pro vlast nejkormutlivějších.

Láska k vlasti byla to, jež semkla malý národ náš k obraně proti nepříteli mocnějšímu a silnějšímu a láska k vlasti byla to opět, jež zachránila dědictví naše sv. Václava. I dnes veliký a zásludný nepřítel vztahuje ruku svou chtivou po svatém dědictví našem: po tom, co je srdci našemu nejdražší a nejsvětější: po bytí a nebytí naší národní existence, a nepřítel tento jako záškodný lupič vyčkal chvíle nejpříhodnější, aby jako podplacený a najatý yrah vrhl se do zad našich obránců.

Čechové! Krev krví našich vítězně bojuje na severu! Vojská čeští hrdí na vítězné prapory a věrní našim slavným tradicím, prsou svýma čelí surově přesile nepřátel, již rozvrátit chtějí mocnářství naše a rozervati národy jeho jako sup svoji oběť. Semkněme se i my po příkladě našich vojáků v jeden válečný šik a nemůžeme-li lebkami svými čeliti hordám divokého nepřítel: srdcem svým, láskou svoji a obětavostí až do těch hrdel a statků svých pomáhejme zdolati hydru čtyřhlavou — nepřítel nám všem Čechům společného a upisujeme válečnou půjčku tak, jak nebezpečí vlasti naší vyžaduje, jak svatou povinností jest každého, kdož zachrániti chce v tomto velikém a historickém okamžiku dědictví sv. Václava.

Vlast pohlíží na vás, konejte svou povinnost! Lhůta upisovací končí v pondělí 15. května.

Roční čeští!

Nepřátelé naši, nemohouce zdolati nás zbraní v bitevním šiku, zvedli jako chobotnice svoje chápadla a uzavřeli jimi přístup k nám po moři i po souši se všech stran. Chtěli nás vyhladověti, chtěli nás zničiti hospodářsky a nešťátili se ani těch nejpodlejších a nejhnusnějších prostředků. V těch dobách zlých otázka aprovisace stala se zlatým klíčem k rozřešení těžkých záhad, jak odraziti tento útok zlých nepřátel, jak na jediný ráz přetnouti polyp jeho chápadla a jak přetřhati zrádné vlákno jejich nástrah a úkladů. Na vás, sedláci čeští, vynesl byl vlastenecký apel, abyste semkli se v pevnou a nerozbornou falanz jednotlé organizace, abyste moznými rukama svými odradili přístupu zlého nepřítel, který seslabiti chtěl nejdříve vás a pak podetnouti kořeny celé země — celého státu. Ale vy z tohoto boje vyšli jste naopak silnější a mocnější: — heslo vzorné aprovisace stalo se heslem všech rolníků tohoto království a — nepřítel právě tak, jako ve frontě — s hanbou a se vztekem ucouvl. Obět hroudy vaší přinesla zlaté, požehnané ovoce! A jako tehdy dokázali jste celým světem jednotnou a dodávkou mysl v otázce pevné aprovisace organizace, jako tehdy ruce vaše semkly se nad posvěceným rádlím v obraně nejbezpečnější, tak semkněte se i nyní, když vlast volá po druhé: Ročníci! Synové požehnané a potem vaším zkropené hroudy, nekládejte nečinné ruce v klín! Mohutný zápas za hranicemi naší říše ohýlí se k vítěznému svému zakončení a zloba odpůrců našich doráží na nás silou zdvojenou — vztekem téměř šíleným! I naše láska budiž dvojnásobná — i náš odpor poslední budiž odporem vítězným! Ročníci! Př-

lokte ještě jednou ruce svoje ke společnému dílu naší věci, k obraně naší vlasti a k jejímu vítězství na frontách zahraničních, bojujte vy s nimi na frontě domácí a podporujte je všemi prostředky svými.

Upisujte čtvrtou válečnou půjčku, vědouce, že peníze vaše vyhledají budou široko-řehy a že žádné hmotné oběti marš nečiníte! Vždyť vaše tato nepřátelství vašich sil: láska vám i vašim pozemkům věnoval vašíkou svojí péči a pozornost a hladiny vaše dobře — dobře byly zaplaveny. Splácejte tedy jen dluh válečnou pomocí, podepíráte každým jednotlivým upisováním mohutnou a svalnou ruku společného bojovníka, která vítězně-li třímáti bude zbraň i vám a vašim synům dobře — dobře se povede. Semkněte se, čeští rolníci, v druhou pevnou organizaci, poraďte se všichni vespolek a podle majetku svého upisujte stejně obnos na čtvrtou válečnou půjčku; po rolníku řečeno, vydá všem nám bohatou a zlatou žet!

Sochy, oltáře a j.

provádí absol. a k. odborné školy
a e. k. umělecko-průmyslové školy

Jan Dušek v Chrudimi.

Průběh války.

Německá odpověď na poslední notu americkou už podána. Má dva oddíly. První týká se »Sussexu«. Německá vláda připouští, že ponorka loď potopila, ale až pro to budou důkazy. A hned nato ponáší se nota do Wilsonových obvinění a výkladů o právu válečném a zákonech lidskosti. Slovy rozhodnými odmítají se americké žaloby a pochybnosti a provádí se důkaz, že to, co Německu Wilson vytýká, dělá Anglie, aniž tím uráží práva a lidské cítění americké vlády. Německo není útočnickem v této válce, je v obraně, v útoku je Anglie a provádí jej dosud nevídaným znásilňováním neutralit a nemravným bojem vyhladovováním proti milionům žen a dětí a proti neválčickému obyvatelstvu vůbec. Hlad těchto má přiměti vítězné armády, aby se prohlásily poraženými a přiznaly skutečné poražením právo diktovati mír. A k takovému válčení dávají Spojené Státy mlčky souhlas. Americká vláda sama nese vinu na tom, že při ponorkové válce přišli o život nebo k úrazu Američané, protože samitla všechny návrhy německé, jež toto nebezpečí odstranily. Vláda americká postavila se totiž na nesprávné stanovisko, že Američanu nesmí se nic státi na bojišti. Toto stanovisko hájí Amerika jen proti německým ponorkám, nikoliv proti anglickým minám; není tedy neutrální a nemá práva mluvit jménem neutralit. Americe nejde o práva neutralit, neboť mlčky vzala na vědomí, že neutrální obchodní lodi dle rozkazu Anglie smějí používatí jen anglického uhlí, ale to dostanou jen pod podmínkou, že dovezou do Anglie určité množství kontrabandu. Když ostatní neutrální protestovali, Spojené Státy mlčely. Amerika loni s Německem ujednala, že bude bojovati proti Anglii o svobodu moře, když německá vláda zmírní válku ponorek. Německo učinilo žádané ústupky, ale Amerika, ať tu moc a možnost měla, prosaditi proti Anglii svobodu moře, ani prstem v tom smyslu nehnu. Proto musilo Německo zastřít válku ponorek, aby zasáhlo citelněji anglickou námořní tyranii. A zato mu Amerika znovu vpadá v týl. Německo je i nyní ochotno k ústupku, ale nikoliv k vůli Americe, nýbrž proto, aby jí usnadnilo možnost prosaditi svobodu moře proti Anglii a ulehčilo situaci ostatních neutralit. Ale ústupky ty váže na povinnost Spojených Států, hned nyní požadovati od anglické vlády, aby dbala oněch mezinárodních pravidel, která byla před válkou uznávána a jejichž zachovávání

Spojené Státy od Anglie žádaly dvěma notami, ale neposlaly se s nimi tavou odpovědí. Kdyby se s takovým výsledkem svého jednání Spojené Státy spokojily i tentokrát, pak pro Německo nastává situace, pro níž si vyhraňuje úplnou volnost jednání.

Nesplýnul ani celý týden od doručení odpovědi Německa prezidentu Spojených Států a již se dostalo Německu nové odpovědi s Ameriky. Vláda Spojených Států je spokojena s prohlášením Německa a ujištěm, že změnou v politice Německa bylo odstraněno hlavní nebezpečí pro přerušení dosavadních dobrých styků se Spojenými Státy.

Bojiště západní. Úřední výhledy francouzské o situaci u Verdunu tvrdily, že je možno považovat německý útok za skončený. A zatím začali Němci znovu a přes tvrdošjnou obranu a suťivé výpady nepřítelů dobyli na levém břehu Mosy celý zákopový obvod na severním svahu výšiny 304 a nato výšiny samé. V souvislosti s úspěchy na výšince této bylo dobyto útokem několik nepřátelských zákopů jižně od Haucourtu. Němci obhájili svého nového postavení proti francouzskému protiútoku, vedenému s velikými silami. Rovněž tak neměly úspěchy francouzské útoky na východním břehu Mosy. Vedle prostoru verdunského byl v posledních dobách jevištěm čilých bojů úsek mezi Armentières a Arrasem, jež jsou rozdílným bojem v yperském oblouku. Tu útočí Angličané patrně na podporu Francouzů u Verdunu. — Dle zpráv německého velící soustředili Francouzové k Verdunu již 51 divízi, tedy milion vojáků. Jest to věc nealýchaná, aby taková spousta vojska chránila pevnost, jež v předchozích bojích se stala pro francouzskou ofensivu bezcennou.

Na rakouských bojištích v Rusku a na Balkáně není zvláštních událostí. — Na italské frontě byly většinou boje dělostřelecké. — Dne 3. května vrhlo naše loďstvo námořních letadel pumy na italskou Ravenu, 4. května na Brindisi a Valonu. Přes prudkou obrannou střelbu vrhly se naše letadla neporušena.

Politický přehled.

Bulhaři ve Vídni a v Berlíně. Členové bulharské sněmovny byli ve Vídni velmi přátelsky uvítáni ministrem zahraničí bar. Burianem a minist. předsedou hr. Stürgkhem, kteří na počest jich uspořádali hostinu. Stejně sympaticky přijati byli Bulhaři i v Berlíně.

V anglické sněmovně dolní přijata byla Asquithova předloha o zavedení všeobecné a okamžité služební povinnosti. Všechny strany s ní souhlasí, rovněž většina dělnické strany; jen malá skupina radikálů vylovovala se proti.

Polská matice školská. Německé úřady povolily obnovení rozpuštěné Polské matice školské, a svolily, aby zřizovala vřude pobočky, zakládala školy obecné, střední a vyšší, lidové knihovny a čítárny, pořádala přednášky a skládala noviny.

Rasínští poslanci z klubu na radě říšské ministru zahraničních záležitostí bar. Burianovi přednesli v úterý přání klubu.

Říšský sněm německý sešel se opět a bez debaty odkázal výboru soc.-demokratický návrh, týkající se zastavení řízení, zahájeného proti posl. Liebknechtovi a zrušení na něho uvalené vazby. Sněm zahájil pak první čtení osnovy zákona o zjištění válečných škod v území říše.

Za válečného ruchu.

Krásný příklad vlasteneckého smýšlení chudé strádalky. Prostý voják, chudý živnostník, který dlel na frontě, psal své ženě do Holešovic dopis, v němž slovy vřelými píše o čtvrté válečné půjčce, a lituje, že nemá peněz, aby

DEPEŠNÍ ADRESA: ALBIBANKA

TELEFON ČÍSLO 83

KRÁLOVÉHRADECKÁ BANKOVNÍ JEDNOTA V HRADCI KRÁLOVÉ ADALBERTINUM

PROVÁDÍ VEŠKERÉ OBCHODY BANKOVNÍ A SMĚNÁRENSKÉ ZA PODMÍNEK NEJVÝHODNĚJŠÍCH - ESKONT SMĚNEK - PŘIJÍMÁ VKLADY NA ÚROK 4%, A VYPLÁCÍ VEŠKERÉ VKLADY BEZ JAKÉHOKOLIV OMEZENÍ - SLOŽNÍ LÍSTKY POSTOVNÍ SPORITELNY ZDARMA

VELKOOBCHOD UHLÍM, KOKSEM A CEMENTEM

ŽIROVÝ ÚČET U RAKOUSKO-UHERSKÉ BANKY

ČÍSLO ÚČTU POŠT. SPORITELNY 140.273

Moravská agrární a průmyslová banka

Telegramy: Agrobanka.

Filiálka v Chrudimi.

Telefon: 48.

Akciový kapitál 14 milionů korun.

Vklady { na knížky
na běžný účet

Centrála v Brně.

Filiálky: Praha, Nám. Brd, Holešov, Kroměříž,
Mor. Ostrava, Opava, Olomouc, Třebíč.

Obrokuje co nejvýhodněji. — Ukládání možno bez výloh
ažními listy poštovní spořitelny, jež banka na požádání zdarma
zařídí.

Peněžní obchody bankovní a směnárenské všeho druhu. — Financování podniků. — Zálohové úvěry obcím a městům. — Eskont směnek, devís a účtů. —
Úhrady do ciziny a poukazy válečným zraněným. — Koupě a prodej cenných papírů, valut a mincí. — Obchodní místo c. k. rakouské třídní loterie.
Oddělení pozemkové. Oddělení pro zboží.

mohl uplatit nějakou desítku. Žena dopis přebírala, zamyslela se a druhého dne stála již u pokladny pražského peněžního ústavu, a v ruce držela dopis mužův: »Píše chudák, že upsal by rád nějaký grůš na tu vlasteneckou půjčku, ale že nemá peněz. Upořádal jsem něco, mnoho toho nemám, ale Josefek bude mít radost až napíše, že jeho jménem upsala jsem ty peníze na tu válečnou půjčku.« — A prostídká, potřebá žena — bývalá služka — upsala 200 korun.

Soc. dem. poslanec dr. Bohumír Šmeral pro IV. válečnou půjčku. Napsal v »Právu lidu« dne 10. t. m. mimo jiné toto: Půjčka nyní upisovaná jest ukořčením kapitálu za dnešních poměrů nejvýhodnější a současně nebezpečnější. Obě tyto okolnosti jsou vlastně samozřejmé. Jako doklad výhodnosti půjčky stačí prostě vyslovit cifry její úrokové míry a jejího upisovacího kursu: u typu půjčky umořitelné úrok 5 a půl proc. při upisovacím kursu 92,50, a pokladních poukazů 5 a půl proc. při upisovacím kursu 95, tedy v obou případech úrokový výnos přes 6 procent. Větší jistotu pro ukladatele pak samozřejmě nemůže poskytovat žádná jiná než ta půjčka, za kterou ručí — jako jest pravidlem při jiných způsobech ukládání úspor — jen jmění soukromých osob, nejvýš snad obcí nebo země, nýbrž za kterou ručí celý stát. Právě k vůli těmto okolnostem bylo by jednostrannou výsadou, kdyby upisovateli půjčky bylo umožněno pouze vrstvou zámožným. Dlužno pozdraviti, že půjčka byla předložena k upisování ve formách umožňujících, aby i nemajetné pracující vrstvy, které mohou si uložiti pro zabezpečení své budoucnosti jen zcela drobné obnosy, mohly čerpati z jejích výhod. Široké kruhy drobných střádatelů i mezi dělnictvem této možnosti jistě plnou měrou využijí.

Při válečné půjčce jest možno chovati se buď pasivně nebo aktivně. Co by způsobila pasivita? Jest vyloučeno, že by vzala státu prostředky k nutné obraně. Ukáží ještě níže, že stát, který jest v obranném boji o život, prostředky ty mítí musí, a že opatřil by si jich za každou cenu, třeba i bez součinnosti občanstva. Součinnost občanstva, aktivní spolupůsobení při půjčce, má tu tedy význam jiný, morální, to jest působiti na nepřtele. Kdyby zá-půjčka svým výsledkem nebyla uspokojivá, mohl by si to nepřítel vykládati za znamení slabosti a o-chablosti. To by jeho úsilí proti nám zvýšilo. To by neznamenal zkrácení války, nýbrž naopak její prodloužení. Právě za nynější situace vojenské je zřejmo, že jedině tím zkracuje se cesta ke konci války, vytvářejí-li se podmínky pro toužený vítězný mír, čím větší sílu umožníme státu vyvinouti.

Feuilleton.

Hradec Králové s okolím za Karla IV.

Podává reditel Václav Vach.

II.

Z klášterů hradeckých žádný se nehonosil opatem; tedy zmíněný kámen náleží opatu cizímu, nepochybně kláštera opatovického, který měl podací právo při kostele sv. Petra na předměstí hradeckém. V jmenovaném klášteře žil skutečně v letech 1332—1347 opat Hroznata, který snad byl pochován u sv. Petra. Ale také možno, že když v 15. století (r. 1463) kůr sv. Ducha znova byl budován, dováženo stavivo ze zřícenin kláštera Opatovického, a že tenkrát i pomník Hroznaty do Hradce se dostal a do dlažby dán byl. Bienenberg viděl v kostele Opatovickém část náhrobku, na němž se spatřovalo právě to, co na pomníku našem schází, totiž hofejší část berly opatské a léta. Šířka obou kamenů se srovnává a jest jen litovat, že nepodařilo se tento pozůstatek nalézt, aby se stanoviti mohlo, zdaž kámen hradecký a část opatovická snad někdy jeden celek netvořily.

Opat Hroznata byl velkým příznivcem svého nástupce v opatství, historografa Neplacha, rodem z Hofněvsi r. 1312. Opat Neplach vzdělal letopis, jež nazval »Summula chronica tam Romanae quam Bohemicae«. Začínaje od narození Kristova, napsal Neplach bratřím seznam nejstarších svatých, papežův a římských císařův až do Innocence VI. a Karla IV., jakož i výťah z letopisů českých. Dílo své sepsal v letech 1355—1362, nespíše r. 1360.

Za opata Neplacha dostoupil klášter Opatovický vrcholu rozvoje duchovního i pozemského. Zajisté zda-

Z toho plyne, aby válka mohla býti brzy ukončena, že jest třeba způsobem manifestačním a všechny pochyby vylučujícím prokázati, že máme vůli vydržet, a že máme schopnost vydržet. Při příležitosti IV. válečné půjčky prokáže to občanstvo tím, když bez rozdílu vrstev dobrovolně a manifestačně poskytne státu, co tento potřebuje.

Tuto povinnost splniti až do nejzazší hranice možnosti každého z nás, kdož zůstali jsme doma, volá i velký mravní závazek vůči těm milionům, kteří jsou v zákopech. Prostředky válečné půjčky mají usnadniti jejich těžký osud v poli. Mají zvýšiti možnost jejich ochrany před nepřitelem. Většina těch, kdož zůstali doma a kdož jejich obětí mají umožněny nerušený, skoro normálně obvyklý svůj život, hrdivství mužův v zákopech považuje za něco velmi jednoduchého a téměř samo sebou se rozumějícího. Jest však možno, aby majetek byl pokládán za důležitější a nedotknutelnější než jsou lidské životy obránců státu? Jest dokladem pro vnitřní sílu a zdravost našich poměrů, že dosud finanční hospodaření státu, bránícího se na tolika frontách, mohlo býti vedeno na základě stejné zásady dobrovolnosti, soukromoprávními metodami obchodu a výdělku, půjček a úroků, s jakými hospodařili jsme v normálních poměrech před válkou. Také tento důvod mluví pro to, abychom všichni spolupůsobili ještě v posledních dnech, by IV. válečná státní půjčka dosáhla co možno největšího úspěchu.

K iráckému povstání. Anglie utrpěla irskou revolucí neodčinitelnou morální ránu. V centrálních mocnostech žádný národ se nevzbouřil. Zato však došlo k tomu v řiši, která volá do světa, že bojuje za práva malých národů. Ačkoli irská revoluce byla krvavě zdolána, oživila vzpomínky na celou křížovou cestu irského národa. Masaryk v Londýně měl parádní přednášku o právech malých národů také. Bezpochyby si jeho slova Irové důkladně přečetli a povzbudili se k činu, aby poučili Anglii, že parádní přednáška provázená laciným potleskem daleko pro Irsko nestačí. Ted' jest jen otázka, zdali Masaryk podobnou řeč prosloví v Dublině — a zdali mu poskytnou Angličané takovou svobodu k výměně názorů, jakou měl dříve, pokud del mimo hranice Anglie. Prásknou v čase kritickém do bot a jítí tam, kde kyne život pohodlný a kde se nevyžaduje zodpovědnost za minulé činy — toť taktika těch, kterým jest milejší vlastní osoba než všeliké zásady. Vytahat na jednom státě mnoho peněz i s vyžádaným zvláštním příplatkem a nenadále zmizet se vším do státu jiného — to jest »mučednictví«, nad jakým každý poctivec kroutí

leka putovali do Opatovic učenci, aby čerpali vědomosti ze zdroje, jenž prýštil z bohaté knihovny klášterní, v níž pilní benediktini kladli klasická díla a jiné vzácné rukopisy.

Putovali sem znalci a čtitelé krásného umění, aby krasocit svůj zušlechtili, obdivující se mistrovským obrazům a jiným skvostům, zdobícím monumentální klášter a basiliku Opatovickou. Té doby zajisté byly Opatovice zušlechťujícím divadlem, unášejícím mysl jednotlivce v kraje nadhvězděné. Kronikář Václav Hájek vypravuje, jak velký poklad klášter opatovický měl a poklad ten prý císař Karel IV. na vlastní oči spatřil r. 1359. Roku toho vyjel z Prahy, tak vypravuje, s 30 dvořany jako na projižděku, ale jel až do Hradce Králové a byv tu uctěn od měšťanů, naježděl jen s 2 komorníky zajel do Opatovic ač, Dr. J. Kaňousek ve svém spise »Zášti ve východních Čechách a přepadení kláštera Opatovického« poukazuje aspoň na to, že Karel IV. v Hradci Král. r. 1359 vůbec nebyl, pobyl tu jen několik málo dní r. 1350 dvakrát, pak r. 1353, 1364 a 1367. O tom, že by odtud navštívil Opatovice, nezachovala se žádná zpráva. Poklad kláštera Opatovického asi také nebyl tak ohromný, jak se líčí ve vypravování Hájkově.

Nepatřil tento klášter mezi nejbohatší kláštery v Čechách na zlato, stříbro, drahé kameny atd., což patřilo z berně a desátků papežských, jež ročně platil. Na počátku 15. stol., pokud se týče berně, přichází mezi kláštery v Čechách teprve na desátém místě, platil 200 kop. Desátku papežského platil 19 kop, kdežto klášter Břevnovský 41 kop. A na počátku války husitské byl klášter Opatovický v takové tísní peněžní, že na svou obranu proti husitům musil si vypůjčiti 128 kop grošů od pražského kupce Antonína a zastavil mu za ně bohoslužebná roucha s některými ostatky svatých.

hlavou. Jestliže Masaryk dříve vždycky vzplanul hněvem, kdykoli se jen zdaleka stala zmínka o jeho pochybné loyaltě, jak srovná tehdejší protesty proti »denunciacím« s nynějšími chováním? A takový apoštol chce potom pomáhati i národům jiným. Ted' snad Irsko prohlédne, proč si vlastně Anglie prosíciho dobrovolníka najala. Zaječí strach a úzkostlivá starost o vlastní osobu nepasuje na rytíře ani na proroka. Kdyby každý národ jevil takovou obětavost a kuráž jako »vůdce« rázu Masarykova, rozprchl by se za hranice hned, jakmile by měl každý jeho člen platiti ve prospěch vlasti pětku. Rieger sloužil obětavě národu i tehdy, když byl od veliké části jeho těžce uražen. Svou vytrvalostí stal se učitelem neochvějmého vlastenectví. Ted' k němu přirovnějte sysla, který v čase kritickém shání pro sebe lacinou popularitu až za mořem!

Kulturní jiskry.

Nové směry ve výchově dívk. Ředitel J. M. Kadlčák ve Frýdlantu vydal brožurku, v níž upozorňuje, k jakým povoláním by se mohly dívky obrátiti. Vařečka a čepec už nejsou jediným zaopatřením pro budoucnost, služba kancelářská málo vynáší (40—50 K měsíčně). Hledány jsou dobré kuchařky a lépe placeny. Jiné zdravé a výnosné obory jsou: zelinářství, sadařství, semenářství, včelařství, květinářství, grubežnictví. Dívka může nastoupit za učednici kupeckou, kadeřnickou, holičskou, do cukrářství, kartonáže, malířství skla i porcelánu, čalounictví, výroby peří a umělých květín, brašnářství, perníkářství. C. k. grafická a pokusná škola ve Vídni připravuje na světlotisk a kámenotisk, vysvědčení opravňuje k provozování. Vhodno pro dívky je též soustružnictví a fezbářství, hodinářství, hračkařství — vůbec všechny odnože uměleckého průmyslu, ciselování, kovotepectví, umělecké knihářství atd. Autor končí: Musíme přísti výchovu dívk. uspořádati tak, aby dala dívce pevný základ nábožensko-mravního nazírání na život vezdejší, ale současně umožnila a zabezpečila dívce náležitou obživu i mimo okruh vlastního krbu rodinného.

Hodnota moderní literatury. Znamý soc. dem. publicista F. V. Krejčí, ačkoli nedávno byl sám harcovníkem pro modernismus v české literatuře, v přednášce Vzdělavacího sboru na Král. Vinohradech moderní literaturu ostře zkritisoval. Právil, že toto písemnictví pozbylo dnes svého životního smyslu, že není výrazem současnosti a tím méně

Karel IV. zemřel 29. listopadu 1378. Teprve když minul dvanáctý den po smrti císaře Karla, konal se pohřební průvod, v němž ubírala se i zarmoucená císařovna Alžběta se snachou svou Johanou Bavorskou a neteří svou Alžbětou Opolskou, manželkou Jošta, synovce Karla IV.

Zádušní slavnost za císaře Karla IV. konala se 16. prosince a při ní Alžběta, oděná v roucho císařské, tak hluboce byla dojata, že nebyla s to, aby sama korunu na oltář položila a žalem hořkým sklíčena, jen snaše své do rukou ji odevzdala. Královna Alžběta byla tváře slídné a těla uměrného, a proto tím větší podivení budila síla rukou jejích. Současný kronikář Beneš Krabice z Veitmile vypravuje, že byvši r. 1371 o Božím hodě velikonočním chotěm svým vybidnuta, za přítomnosti velkého počtu panstva dala si přinést novou podkovu, zhotovenou pro velkého koně a ji roztáhla, čehož nejsilnější z okolostojících dokázati nemohli. Jindy opět nože kuchyňské, tesáky rytířské ohýbala a lámala, železné pancéře rytířův od shora dolů trhala a cinové talíře svinovala, ale bez vychloubání, jen když císař ji vyzval.

Alžběta lnula ke svému chotí vroucí a obětavou láskou. Když onemocněl v květnu r. 1371 na Karlově Týně a všechna naděje již mizela, že se opět uzdraví, zarmoucená milující choť jeho učinila slib a také jej splnila. Tři míle pěšky putovala na hrad Pražský a v kostele sv. Víta na hrobě sv. Zikmunda, jehož ostatky krátce před tím Karel IV. do Prahy přivezl, za zdraví jeho vroucně se modlila a 8 misek ryzího zlata obětovala. A co nikdo nedoufal, stalo se; Karel IV. se pozdravil.

S chotí svou Alžbětou měl císař Karel pět dětí. R. 1366 narodila se jím Anna, choť Richarda II., krále anglického, v nové vlasti své zvaná »dobrou královnou Annou«, r. 1367 syn Zikmund, jenž stal se císařem římsko-německým, r. 1370 Jan, zvaný Zhořeleckým, r. 1372

Česká banka filiálka v Hradci Králové

přijímá a zúrokuje vklady na knížky

4¹/₂%

vklady na pokladniční poukázky a vkladové účty zúrokuje dle dohody co nejvýhodněji.

Koupě a prodej cenných papírů, losů a valut. Výplata kuponů a obstarání kuponových archů. Inkasso tažených losů. Revise a pojištění losů proti zvrátě kursové.

Úhrady válečným zajatcům.

Prodejna c. k. třídní loterie.

budoucnosti. Předpovídal, že po válce mňhavý kosmopolitismus bude v literatuře nahrazen stupňovaným zájmem o kulturu domácí.

Důmyslný křesťansko-sociální reformátor z XVIII. století. »Soziale Revue« uveřejňuje úvahu o Jesuitovi Jindřichu Santierovi, který po zrušení svého řádu roku 1773 jako profesor umění básnického na gymnasiu ve Frýburku potíral povreční, kosmopolitické osvícenské lidumilství na konci 18. století, projevující se v zakládání »chudinských ústavů«, stavěl proti němu účinnou křesťanskou lásku a vydával spisy, týkající se sociálních poměrů, na př. »Idey, jak lze znovu zříditi a upevniti blahobyt obce městské a venkovské« (1804), »Umění, zaopatřit bez velkého nákladu sirotky a nalezence« (1805), »Hodná Marie, čili obraz dokonalé služebné« a pod. Napsal také stanovy nadace »Ke vzdělání a výbavě potřebných dětí obce ... do 21 let« (1797). — Je zajímavé, že podobné snahy počátkem 19. století objevily se také v kněžstvu českém na Moravě, jak o tom svědčí sociální snahy družiny Sušilovy, zahájené hned po r. 1848 v Brně. Buď byly moravskému kněžstvu snahy Santierovy známy anebo to úsilí vyplynulo přirozeně z těchže kořenů křesťanských zásad, které byly společny všem katolíkům.

K překladům Shakespearových prací. Dr. J. Ort v »Národ. Politice« napsal: »Dovedného tlumočníka dramatu velkého Williama nebylo u nás až do počátku let čtyřicátých. Roku 1842 existovali však již dva »čestí Shakespearové« ode dvou mužů, kteří později stali se pro svoji dobu oficiálními překladateli jeho: byl to »Othello« v překladě Jakuba Malého (tištěn až r. 1843) a neméně proslulá tragedie »Romeo a Julie«, ztlumočená P. Fr. Douchou (tiskem až r. 1847). Z obou těchto překladatelů překlady poměrně dokonalými a hlavně pokud týká se dikce Shakespearovy, přesnými, vynikl Frant. Doucha; až do r. 1884 byl považován za povolného Shakespearova tlumočníka. Jmenované hry Shakespearovy na českých jevištích byly záhy velice oblíbeny; obliba tato vyvolala potřebu překladů nových, případně nových zpracování. Byl to nepochybně Douchův podnět, že

Matice česká počala vydávat roku 1854 souborně všechna »Dramatická díla Williama Shakespeara« — podnik na dobu tehdejší zajisté nákladný, který obsáhl 37 kusů Shakespearových o 9 svazcích a ukončen byl teprve roku 1872. O tomto prvním souboru všech prací velkého Brita pracovalo pět překladatelů: dr. Jos. Čejka (přeložil 9 kusů), Ld. Čalakovský (4 kusy), Fr. Doucha (9 kusů), J. J. Kolár (4 kusy), a Jakub Malý (11 kusů). Doucha byl z nich vedle Kolára překladatelem nejbodlivějším a nejpovolanějším; některá dramata znovu přepracovával (na př. r. 1872 »Romeo a Julie«) a piloval i na nových vydáních. Doucha byl vstevníky svými jako překladatel Shakespearův ceněn neobyčejně vysoko; vskutku jeho překlady vynikají jasností, přesností, ba skrupulózní věrností k textu originálnímu; Sládek měl Douchou již v mnohém cestu upravenou.

Vychovatelské listy. Po delší přestávce, zaviněné přeměnou tiskárny vyšlo dvojčíslo za únor a březen. Obsah dvojčísla jest bohatý. Dr. Hruban podává: Náš školský program; Dr. Kratochvíl: Metoda Marie Montessoriové při vyučování nejútlejších dětí; Josef Kálal: Několik slov k vyučování deskriptivní geometrie; Dr. Tauber: Poznámky k učebnici věrouky; Dr. Hrachovský: Počátky křesťanské filosofie u nás; Dr. Kratochvíl: Druhy psychologie a kolísání pozornosti a pokusy o jeho výklad; B. Konařík: Antialkoholismus ve válce světové; A. Hlavinka: Mluvnický kout. V literatuře referuje Dr. R. Vašek o 6 knihách. V rozhledech vychovatelských píše Dr. Hrachovský o těchto věcech: výchova válka, výchova po stránce těla, akademické studium žen, vychovatel české inteligence, politická výchova národa, divadlo, škola a paměť, vyšší vzdělání učitelů, přísaha úředníků, revise knihoven na školách, jednotná výchova v Německu, humanismus nebo realismus?, náboženství života, mladí střelci. V rozhledech filosofických pojednává Dr. Hrachovský o tom, co žádáme na české filosofii, filosofická jednoty, nejasnost o křesťanské filosofii, ideový základ antiklerikalismu, semitismus jako vědecký problém, Arnošt Mach, filosofie, jako kdyby vědecká činnost Masaryka, popularizace vědy, čtení myšlenek. Kulturní hlídka jest

velice časová. Výchova tělesná obsahuje četné články od profesora Kálala. Vychovatelské listy všimají si všeho, co na kulturní život působí, proto stanou se nepostradatelnými pro všechny, kteří na kulturu národa pražují. Redakci vede Dr. Josef Kratochvíl v Příboře, administraci Matice Cyrilo-Metodějská v Olomouci, Dolní ná n. 17.

Dvorní rada Stoklasa o správné výživě. Když poučoval v tom směru dítě, mluvil k hluchým uším. V čase pohody a blahobytu mnohý považoval docela za urážku nabízení »sprosté« potrawy. Nyní snad vážné okolnosti donutí k střízlivému přemýšlení. Stoklasa ve své přednášce v »Uranii« zdůraznil, že se nemáme nijak štítiti otrub, v nichž se nalézají látky k výživě nervové protoplazmy a tedy i mozku. Požívání otrub přispívá k tvorbě a výměně bílkovin. Ovšem otruby jest potřebí předem upravit, aby byly organismu lidskému stravitelnějšími. Musí se pro výživu lidského těla využívat i zrna obilné víc, než jak se posud dělo. Bílý chléb jest stravou jednostrannou; součástky potřebné k výživě mozku přecházejí při čištění mouky do otrub.

Naši předkové, kteří se tolik nepačtili po ohlebě bílém, potízovali si výživu racionálnější než nynější pokolení.

Venkov záchrancem měst nazval místostarosta dr. H. Krommner na sjezdu německých měst slezských ve své řeči. Pojednával o ušlechtech, jež mají býti zařízeny obojí pro vrátívání se vojínů z boje, a pravil: »Obyvatelé měst at smýšlejí o venkovanech jak chtějí, toho popřítí nemohou, že městské obyvatelstvo vždy obnovováno bývá venkovany. Jest všeobecně známým zjevem v životě národů, že neustálý příliv lidí z venkova do města se děje a že města jsou od rolníků nejen mlékem a máslem zapoatřována, nýbrž i zdravými a silnými lidmi.« Tito dle jeho vědomostí přicházejí, by mohli žítí za lepších životních podmínek, ale také ve třetím až čtvrtém pokolení vymírají — čili městský život je ublý. Vyzijí se. V Německu přichází na 600 lidí denně z venkova do měst. Velmi pozoruhodnými jsou v tom ohledu i statistická data při odvozech. V Rusku jest ze 100

Karel, který ve dvou letech zemřel, a r. 1373 Markéta, jež provdána byla za purkrabího Norimberského. Jak již řečeno, ihned po korunovaci r. 1363 dal Karel IV. choti své za věno zapsati Hradec nad Labem, Chrudim a Vysoké Mýto, hned nato i Jaroměř a Políčku. Odtud královské věnné město Hradec Králové. Teprve Karel IV. stanovil přesně práva a požitky královen z věnných měst.

Hradec, nejstarší královské město věnné a nejpřednější na severovýchodě, zůstal sídlem Alžběty a lid zval ji královnou hradeckou. Tak jako Dvůr po ní jméno Králové Dvůr obdržel, nazývá i Hradec odtud Hradec Králové a zůstával povždy hlavou měst věnných. S jeho osudem i osud ostatních měst vědy úzce byl spojen, takže města tato v dějinách vlasti naší, hlavně pak v první době vzniku svého zaujímají zvláštní místo.

Karel IV. r. 1352 dne 6. července přikázal, aby synové sousedů královéhradeckých řemeslu soukenickému se učili a aby ve všech městech českých, tedy i v Hradci stejná váha se zavedla.

Za Karla IV. stávala snad již radnice v Hradci Král. na svém nynějším místě, jen že byla mnohem menší. O té nacházíme první zmínku již r. 1418. Řečeného roku dne 26. června byl šit na ní obořen velkým povětím s kroupami. Před ní vprostřed rynku stál dle obyčejě tehdejšího praněf. v rynku pak bezpochyby stály také krámy kramářské a proti nim lavice chlebné, též kotce ševcovské, o kterých se děje zmínka r. 1411. Městská brána Pražská, prvotně Stará brána, antika valva r. 1390 jmenovaná, byla vystavěna nákladem obce r. 1583. Po staré bráně městské Slezské, za starodávna (r. 1390) Nova valva Mutensis jmenované, pozůstala jenom jednoduchá lomenice s vedlejší věží, na jejíž vnější straně nacházela se písmena G a korunované W, jakožto upomínka na krále Vladislava II., za něhož brána ta stavě-

na a r. 1520 dokonána. Dále pak byla branka Soukenická, nynější Kozí branka a branka Bítčova, nynější fort. na. Židé pak po způsobu tehdy obvyklém usazeni v ústraní na městěšti. Jemuž se nyní říká Kavčí náměstí; druhy však Židovský plac (area Judaeorum). V těch místech připomíná se v l. 1390-1403 škola a dům Ježka. »kočho paní císařové« (vector dominae imperatricis).

Po královně Alžbětě zachovávalo se dosud několik vzácných památek, jež uloženy jsou v městském historickém muzeu královéhradeckém. Jsou to pás, 24 lžice a 3 tobočky. Lze opravdu přiklásti jen šťastné náhodě a zvláštní účtě k památkám po královně. Jež v Hradci většinou 15 let vdovství svého ztrávila a dne 14. února 1393 v Pánu skonala. Tělo její převezeno bylo do Prahy a pochováno v kostele sv. Váň před oltářem Matky Boží v hrobce královské, kde pochován byl i Karel IV. Památky po královně Alžbětě přečkaly již dobu více než 500 roků.

Pás a lžice královně Alžběty mají netoliko velikou cenu starožitnou a uměleckou, ale jsou významny i tím, že takofka poskytl pohled do domácnosti císaře Karla IV., kde v kruhu rodinném užívalo se mluvy národa, jemuž zhožňovaným otcem byl Karel IV.

Kolik peněz královně Alžbětě z měst ležích ročně se dostávalo, dá se souditi z ročního platu, který tři nejpřednější z nich, Králové Hradec, Chrudim a Vysoké Mýto, odváděla, totiž 304 kopy grošů českých.

Věnná města několikrát do roka, jmenovitě k svátkům vánočním a velikonočním, rozličné dary posílala královně české jakožto své paní. Za příklad budte uvedeny dary, které r. 1705 posílala věnná města k štědrému večeru, poněvadž z nich i o některých charakteristických známkách měst těchto souditi se může: Králové Hradec poslal bažanty, Mělník víno, Králové Dvůr mňinky, Ja-

roměř lososy, Bydžov raky, Mýto petruhy, Chrudim pšenič. Políčka oves, Trutnov plátno.

V úterý po Hromnicích r. 1382 Alžběta, římská císařovna, po všech časech rozmnožitelně říše a královna česká, ve svém sídle v Hradci nad Labem vydala dva listy: první nařídila, aby držán byl každý týden v sobotu svobodný trh na maso, na němž by každý maso prodávati mohl, aniž by mu v tom rychtář a přesešní městští překážeti směli. Druhým listem oprávnila koláčníky hradecké, aby jako praví pekaři chléb pécí a všech svobod pravých pekařů požívatice, chléb prodávati směli v městě i na venku, i v jiných městech. Také hradeckým potvrdila výroční trh, poslední zvaný. Tento poslední trh výroční, k němuž císařovna Alžběta městu Hradci práva potvrzuje, býval zde nepochybně od toho trhu, kteréhož Albrecht, král německý, v táboře u Opatovic vydal známý list výsadní Hradci dne 5. října 1307. V něm podával »právo k svobodnému trhu výročnímu, jež o Narození Panny Marie po 14 dnech držeti by byli směli«. — R. 1478 dne 21. května udělil král Vladislav II. právo k novému trhu od středy po neděli Reminiscere (druhé postní) po 8 dní trvajícimu s týmiž výsadami, jako výroční trh o Narození Panny Marie, i s tou výsadou obnovenou, aby v branách směli z každého koně v těch dnech do města kloucného po 1 groši pražském vyhřátí. — V počátku ledna 1569 v městské radě ustanoveno: Koňský trh má držán býti ve čtvrtek před Hromnicemi a potom odtud vždy ve dvou nedělích pořád zběhlých až do památky sv. Ducha. — Mimo to držán zde v sobotu před památkou sv. Jiří valný trh na vlnu, o kterémž rada městská r. 1606 sama praví: »Tehdáž řemeslníci z měst okolních vedle starobylé navyklosti nejvíce sem se utíkají.« (Bienenb. str. 166-172. — Svenda.)

mužů za schopna uznáno obyčejně 94 a v Paříži nikdo; tam připadá 8 schopných na 1000 mužů. Jest prý tato statistika nejlepšími svědectvím, jak byne obyvatelstvo ve velkých městech v ohledu duševně-mravním — a tělesném.

Záložna v Hradci Král.,

Janeké náměstí č. 163.

Vklady na knížky 4% —

Půjčky. — Úvěry osobní. — Zálohy. — Skompt účtů a směnek.

Obrana.

Co se Francii silně vymstilo. Bezectné republika vyhnala Milosrdné sestry z jejich útulků, posměchem vyprovázela mnichy kráče jící do vyhnanství. V kostelích řádili francouzští úředníci jako v dobytých tvrzích; zatím co katolíci nad znevěcením starobylých chrámů lkali, zřizenci republiky se posklebovali posvátným sochám a nádobám. Kostely prodávány i tém lidem, kteří si v nich hodlali zříditi obchody a výbepy. Došlo dokonce na vandalské bourání starobylých kamenných svědků zbožnosti středověké Francie. Titíž lidé, kteří nyní farizejsky kroutí očima při dopadení granátu na některou památnou budovu francouzskou, bořili z protikatolického vzteku nej památnější stavby sami.

Nyní cizina, která se dívala na surové řádění republiky proti vlastním lidem jako svědkyně neutrální, začíná prakticky přisýný soud. Francie přiznává se ucházela velice úsilně v nynější válce o aktivní podporu Španělska. Poukazovala na kmenovou spřízněnost, pronášela slova úlisná, slibovala. Kdýž však španělský národ nedal se zmámiti zednářskými cukrátky, byly vlivné kruby francouzské nuceny zpytovat svědomí a vážně přemýšlet o přetřinách španělského odporu. Vynikající francouzský spisovatel a spolupracovník „Revue de deux Mondes“ Louis Bertrand schválně zajel do Španělska, aby si získal přímé informace o náladě národa. Na základě svých výzkumů pak napsal v 2. čísle t. r. v citované revui: „Naše protináboženská politika popudila proti nám nejen katolíky, ale i všech celého světa. Bylo velikou chybou republiky domnívat se, že si v mezích svých hranic může vše dovoliti, a nepovážiti, že všechny rány, jež proti katolíkům a konservativcům vedla, dozrají ohlasu v cizině. To nás potkalo ve Španělsku. Katolická solidarita není tam prázdňným zvukem. Španělové nezapomněli nám zlý příklad, jež jsme dali jejich radikálním, podvrtným stranám. Vypuzením našich řádů bylo posíleno především také Španělsko jako náš nejbližší soused. Vyhnanec naší jsou všude na jeho území, zvláště na severu. Stálá přítomnost těchto vyhnanců dráždí citlivost katolických Španělů opět a opět.“ Bertrand pak ještě dodává, že nikoliv pouze politicky konservativně smýšlející kruby španělské tak činí a praví: „Také liberálové pr jevuji nám bez okolků, že naše protináboženská politika vzbuzuje jejich nelibost. My je považujeme za protiklerikální, ale oni jimi nejsou. Skoro všichni španělští liberálové jsou katolíky a pokládají to za svou čest, katolíky zůstat.“

Tak praví muž, který naprosto nejvíce touhu po šíření katolické myšlenky. Ale Bertrand neváhá sdělit pravdu z důvodů spravedlnosti. Očtje naznačiti, že pronásledováním katolických byla urážena čistě lidská práva svobodných občanů. Nyní Francie pocituje na vlastním těle kletbu zlého činu.

Obrázky

k I. sv. přijímání

ve velkém výběru na skladě má

Družstevní knihkupectví v Hradci Králové, Adalbertinum.

K jubileu Karlovy.

Tedy již tuto neděli (14. května) uplyne šestistý rok od té chvíle, kdy narodil se Janu Lucemburskému a Elišce Přemyslovně syn, který slávou svého jména všechny své předchůdce na trůně českém převyšil.

Snad právě drsné vichry, které šlehalý tvář princovu od nejtělejšího dětství, nutily duši hluboce nábožensky založenou k tak velkolepému, samostatnému stupňování životní energie, k podivuhodnému rozvíjení duševních vloh. Čemu všemu naučil se Karel dobrovolně bez vnějšího nutkání již jako jinoch, vzbuzuje dosud úžas. S nemenším podivem sledujeme jeho svérázné vystupování jako diplomata již u věku 15—17 let. Brzy vidí v něm netoliko český národ, ale i cizinci nejučenějšího pa-

novníka ze všech evropských vladařů středověkých. I historikové pozdějších století jsou nuceni uznati, že takový učenec ve středověku na trůně vládařském nikdy neseděl.

Karel mluví i píše zcela plynne česky, německy, francouzsky, hornobaltsky a latinsky. Zabývá se pilně studiem theologie, až překvapuje svými úsudky neuvzdělanější odborníky. Spisuje kázání, historická pojednání. Uvádí proslulého italského básníka Petrarku v nadšení svými vědomostmi filosofickými. Kamkoli na svých dlouhých a častých cestách zavítá, všude dychtivě si prohlíží památky nejriznějšího umění, studuje agrární a obchodní otázky v několika řších.

Nedává se však uchvátiti každou novotou, kterou zří v Paříži, Arelatě, Miláně, Římě a jinde. Dovede dobře rozlišovati, věnuje drahý čas výhradně studiu záležitostí nejužitečnějších. Z duševní rovnováhy, z reálního názírání nevyšine ho žádný zanicený mystik, žádný exaltovaný umělec, žádný výmluvný spekulant. Vždy dovede veliký Karel střízlivě přemýšlet, jak, kde a jakým způsobem lze síme veliké idey zaseti do půdy plodné, slibující jistou úrodu.

A přece Otec vlasti podniká tolik věkopamátných činů! A k tomu obyčejně několik velice nákladných podniků, vyžadujících největší péče v jednom roce — téměř najednou! Tu jako divem vzrůstají monumentální oblouky chrámu sv. Víta, zdi a věže Panny Marie Sněžné, Karlova, Emauz, Matky Boží před Týnem a jiných kostelů! Tu zase buduje se přes Vltavu nejpevnější most, jakého v střední Evropě nebylo! Do výše se zvedá gotický palác královský, zrestaurované a doplněné stavby Vyšehradské lázi v nebývalé kráse. Opodál Prahy rychle pokračuje stavba proslulého Karlštejna! Zakládá se nové město Pražské, Praha ve dvou desítkách let zdvojnásobuje počet obyvatelstva. A vůbec v Čechách nikdy před Karlem ani po něm se tak čile nestavělo. Otec vlasti zanášá do své země takové druhy umění, o nichž se dříve obyvatelstvu sotva snilo. Mosaika, malba na skle, umělé zámečnictví těší se u nás rozkvětu v době, kdy ostatní střední Evropa sotva se v těchto oborech začíná cvičiti.

Úsilná podpora Karlova přivádí v nový rozkvět písemnictví. Panovník docela zakládá v Praze universitu v době, kdy v okolních zemích vysokého učení nebylo. A tak se stává hlavní město Čech ohniskem vzdělanosti celé střední Evropy; zde si dávají dostaveníčko učenci téměř všech národů evropských.

A co by teprve bylo vyptávanosti o Karlově činnosti hospodářské! Počítá racionelní rybníkářství, kvete vinařství, sadařství, lesnictví. Karlovou zásluhou průmysl rozvíjí se do netušené šíře; král ustanovuje řadu nových, velice důmyslných zákonů o dovozu, vývozu, i průvozu zboží, aby obchod český zvelebil a domácí lid proti konkurenci cizích kupců účelně hájil. Tak se šíří blahobyt veliký, jehož výslednicí jest život bujarý, často až příliš bujný. „Praha jest město neveselejší“, říkali cizinci všech končin evropských, kteří se mohli pochlubit, že na vlastní oči spatřili sídelní město Karlovo. Panovník jako císař ovšem stará se moudře i o blahobyt německý. Ale česká země jest mu die jeho vlastních slov „vyvoleným zeleným sadem mezi polemí vzácnějším“.

Bylo by divu, kdyby byl Otec vlasti při mnohonásobných starostech o vzdělání a hospodářství pouštěl se zřetele zájmy politiky velikého sluhu? A přece Karel byl nejbystřejším a nejpilnějším politikem souvěkým. Nežárlivější soky dovedl překvapovati důmyslně sestavenými plány. V okamžicích, kdy jiní by bývali spoléhali výhradně na meč, Karel uměl vítězití promyšlenými kompromisy. Flajshans vyznává o Karlovi: „V něm stojí v čele státu první moderní panovník.“ Ačkoli čestný titul rytíře si zasloužil v četných bojích, ačkoli i v něm kolovala bojovná krev otcova, přece po přijetí německé a české koruny se vynasnažil svědomitě, aby poddané obou velikých říší udržel v míru. Přijal také v Horní Itálii korunu lombardskou, v Římě císařskou a konečně i korunu království arelatského.

Upevnil svory země koruny české, rozšířil tento stát tak, že jeho rozloha se rovnala čtyřnásobnému rozsahu nynějších Čech. Zlatou bulou za souhlasu stavů německých utvrdil práva království. Práva české řeči povzněl tak, že (dle Kalouska) nikdy před tím ani potom čeština se netěšila doma i v cizině takové vážnosti jako za doby Karlovy. Opravil řád soudní, spolupřisobil při zrušení pověrečných ordálií. Věda, co stáv duchovenský znamenat netoliko pro náboženský, ale i pro kulturní život lidu, trestal co nej přísněji všechny ty, kteří se odvažili kněžím nespravedlivě ubližovati. Dobře také pochopil, co znamená náboženský mír a jednota církevní pro celý život veřejný. Proto pečoval, aby v Čechách byl zachován mír náboženský, ale aby všechno křesťanstvo pochopilo význam jednotného vedení církve. Ještě na smrtné nemoc loží horlivě protestoval proti církevnímu rozkołu, předvídal, že rozdělení k zdárné a trvalé reformaci nepovede. Nesmrtelné jsou zásluhy Karlovy o vymanění stolce papežského z politické závislosti na vládě francouzské.

Karel byl nejmocnějším panovníkem věku tehdejšího. Ze země zpustlé, za plačící vdovy učinil v málo letech mocnou královnu. Nikdy ve středověku Praha netěšila se takové slávě jako za Karla IV. Téměř všechno, co dosud hlásá v tomto městě slávu naší kultury středověké, pochází z doby jeho. Jak mizivě proti tomu jsou kulturní památky z doby husitské. Ba ani zavilé pustošení sektářů, které zničilo Vyšehrad, Malou Stranu a větší díl Hradčan, nedovedlo stavitelské památníky doby Karlovy úplně srovnati se zemí.

Čechové jak katolíci tak husitští a později protestantští mluvili vždy o Karlovi s největší úctou. Samému Husovi byl Otec vlasti „světlem knížat, císařem slavné paměti“.

Teprve moderní přepjatci, kteří sice pokrok a kulturní vychvalují stále, začali dávat přednost neomluvitelným hrobařům kulturního díla Karlova. Bezcitné vandalství Táborů bylo jim projevem veliké morální síly. Dávaly se pokusy o zlehčení památky muže, kterého přece národ celý souhlasně Otci vlasti nazval. Taková dvojaká hra osvicenců, kteří chválí tšmž dechem jak osvětu tak její hrobaře, ovšem nemůže mít dlouhého trvání. A jméno Karlové bude zářiti nezkaženému českému lidu jako hvězda i v příštích stoletích.

Národohospodářská hlička.

Z činnosti spolku katolického rolnictva na Moravě. Ve schůzi dne 27. dubna v Brně v zájmu říše, armády, veskerého obyvatelstva a hlavně stavu rolnického porokoval spolek o velice časových opatřeních. K vůli zachování a povznese nílnství mají býti soukromé přádelny postaveny pod státní dozor. Nechť se zavedou maximální ceny lnu, které by odpovídaly výrobnímu nákladu. Nákup lnu přádelnami má se prováděti za součinnosti znalce-odborníka zemědělské rady. — Aby sklizeň obilí byla vykonána řádně, spolek bude usilovati o všasné dovolené zemědělci. — Maximální ceny obilí nechť odpovídají nynějším výrobním nákladům. Nákupní prémie budtež zrušeny. Kvota obilí nebo mouky pro rolnické rodiny a těžce pracující osoby budíž zvýšena. — Aby provádění aprovisace bylo zjednodušeno a zároveň aby se zabezpečilo osivo, nechť obilí, mouka a zemaž v jednotlivých obcích jsou ponehány u dodavatelů-rolníků anebo v příhodných sýpkách. Teprve skutečně přebytké obilí budíž od subkomisionářů odkoupeno a odprodáno do těch obcí, kde se jeví nedostatek. Majitelé pozemků nechť osivo obdrží z místních přebytků anebo z přebytků nejbližších obcí. — K zabezpečení chovu dobytka požaduje spolek povolení prodeje volných otrub majitelům dobytka. — Budou-li zvýšeny ceny surového cukru, nechť také přiměřeně se zdrazí řepy.

Tyto i jiné praktické akce, které byly schváleny na schůzi, svědčí, že spolek dále statně pokračuje v práci pro blahobyt rolnictva i celého národa.

Moravská agrární a průmyslová banka v Brně vykazuje koncem měsíce dubna 1916 stav vkladů obnosem K 72,248,415-01.

Obrana ácty Svatojanské. Tak nazývá se velice pečlivá, věcná studie dra. Fr. Reyla. Tento spis hodí se k hromadnému rozšiřování, poněvadž přesvědčivými důkazy vyvrací ty liberální předsudky, které byly propagovány v širých vrstvách lidových. Stran 40. Cena pouze 8 hal. Při hromadných zásilkách sleva. Objednávky vyřizuje administrace „Časových Úvah“ v Hradci Králové.

Církevní věstník.

Zprávy diecéšní. Vyznamenání jsou pp.: Jindřich Kuczej, farář v Zlaté, jmenován b. notářem. Fr. Hrubý, protokolista b. konsistoře, obdržel farní synodalie. — Ustanovení jsou pp.: Josef Pecháček, administrátor, farářem ve Skuhrově n. Bělou, Vinc. Veselý, farář v Lukách (pražská arcidiecése), za faráře v Potštýně, Jan Rouš, admin. v Pouchově, za faráře do Liskovic, Vojtěch Kadera, admin., za faráře do Stárkově, Eduard Jarolímek, koop. v Harrachově, za proz. expositu do Střteže, Jos. Štumar, kaplan v Nových Hradech, za admin. do Proseče, Jos. Chadraha, vikarista katedrál. chrámu, za admin. do Plotiště, Josef Kezák, neomysta, za vikaristu kath. chrámu v Hradci Králové, Josef Dohnal, kaplan, za admin. v Libici u Chotěboře. — V Pánu zesnuli: Josef Kříhl (V. Vln.), b. notář, farář v Hořicích, † 14. dubna (naroz. 1847. vysv. 1872). Vinc. Jůzl (V. Vln.), b. vikář, děkan, farář v Libici, † 18. dubna (naroz. 1852. vysv. 1883). Josef Martinec (V. Vln.), b. notář, farář v Plotištích, † 28. dubna (naroz. 1843. vysv. 1869). Karel Macháček (V. Vln.), b. vikář, děkan, farář v Opatově, † 3. května (naroz. 1846. vysv. 1872). — Uprázdňená místa: Fara v Proseči, patron. Leopoldína svob. paní z Nádherných, od 1. května. Fara v Hořicích, patron. kníže Bedřich Schaumburg-Lippe, od 27. dubna. Fara v Libici u Chotěboře, patron. Karel Girtler rytíř z Kleobornu, od 27. dubna. Fara v Plotištích, patron. nábož. matice, od 2. května. Fara v Opatově, patron. Albert kníže Thurn-Taxis, od 9. května 1916.

Svatotamrá pobožnost v semínku kostela koná se tímto pořadem: 16. května budou mše sv. slouženy od 6.—8. hod. ranní; v 8 hod. námočské kázání, po něm přijde proces z katedrály, načež mše sv. t. zv. „devátá“. Slavné služby Boží počnou o 10. hod. kázáním v kostele, případně též na nádvoří seminářském, pak slavná pontif. mše sv. Odpoledne o 4. hod. zpívané litanie s požehnáním. — Všedního dne budou slouženy mše sv. od 6.—8. hod. ranní, ve středu a v pátek bude mimo to sloužena obvyklá „fundata“ v 8 hodin; rovněž v neděli bude v 8 hodin sloužena mše sv. s předchozím kázáním o půl 8. hod. Fundační slavné rekviem budou slouženy v sobotu 20. a v pondělí 22. t. m., po nichž bude rozdávána obvyklá almužna. — Odpolední kázání s litaními a požehnáním bude o oktávu a v předvečer svátku (v pondělí 15. t. m.) o půl 6. hod. (jen v den sv. Jana ve 4 hod.). Celá pobožnost ukončena bude v úterý 23. t. m. chvalozpěvem ambrosiánským „Te Deum laudamus“.

Shromáždění členů III. řádu sv. Františka odbýváti bude vldp. dr. kapistrán Vyskočil v neděli 14. května o 3 a čtvrt hod. odp. v seminářském kostele sv. Jana Nep.

Královéhradeckou bankovní jednotu v Hradci Králové doporučujeme co nejlépe při veškerých obchodech bankovních a uhelných. Podporujte při každé příležitosti svůj vlastní podnik.

Zprávy místní a z kraje.

IV. válečná půjčka na Královéhradecku. Upisování IV. válečné půjčky na Královéhradecku — důk vlasteneckému porozumění obyvatelstva okresu i výstižné činnosti propagačního komitétu — utišeně pokračuje a dá již nyní tušiti velmi slibný výsledek. Dne 7. května konána veřejná schůze v Čermilově za hojné účasti rolnictva, duchovenstva, učitelstva a pp. starostů. Za okresní hejtmanství přítomen byl p. c. k. místodrž. rada J. Smutný a referent p. okr. komisař dr. Stránský. — Schůzi zahájil vlasteneckým projevem o úkolech venkova v nynější vážné době jednatel hospodářského spolku ředitel hosp. školy p. M. Michálek. Svoji řeč zakončil apelem k upisování IV. válečné půjčky. Nato starosta obce p. Holeček vřelými slovy jmenem obec. zastupitelstva a všeho občanstva uvítal shromážděné a zvláště pp. zástupce úřadů. — Podrobný referát o IV. válečné půjčce podali p. c. k. fin. rada B. Král a ředitel filiálky Živn. banky v Hradci Králové p. Mašek, kteří ve věcné odůvodnění řeči promluví o velkých hospodářských výhodách IV. válečné půjčky, o způsobu upisování, o skvělém hospodářském postavení naší říše a zakončíli své poutavé přednášky mohutným projevem ke všem vrstvám obyvatelstva. — Nato p. míst. rada Smutný krásnými vlasteneckými a přesvědčivými slovy promluvil ke přítomným, uváděje znova velké prospěchy z upisování válečné půjčky plynoucí a vyzval je, aby stali se průkopníky v této pro nás vznešené akci. Nadšeně i věcně promluvil také o vlasteneckých úkolech obyvatelstva našeho. — Řeč p. míst. rady i obou pp. řečníků byla přítomnými vše aklamována a vyplní jistě skvěle své poslání. Po projevu zástupce Agrární záložny p. úč. Machače byly pp. referenty zodpověděny některé dotazy, načež vhodným doslovem předsedajícího byla tato důstojná a veskrze věcná schůze skončena.

Výkaz čis. 2 úpisů na IV. válečnou půjčku u Živnostenské banky filiálky v Hradci Králové. V době od 29. dubna do inkl. 5. května upisáno bylo u nás 133.500 K na IV. rak. válečnou půjčku, z čehož připadá: na 40letou státní půjčku 99.500 K, na 7leté pokladní poukázky 34.000 K. Z nových úpisů připadá dále na peněžní ústavu 71.000 K, na soukromé upisovatele 62.500 K. Celkový výsledek od počátku subskripce 1.229.000 K. Z nových upisovatelů uvádíme: Městys Kuklezy 4000 K, V. Jirotky, c. a k. plukovník v. v. zde 1000 K, prof. Fr. Reithárek zde s choť 300 K, prof. Jan Havránek zde 200 K, Kolínská továrna na kávové náhražky (za své továrny v Opatovicích, Vys. Veselí a Horkách-Viďochově) 20.000 K, Bernhard Stückgold, továrník zde, s choť 5000 K, farář Fr. Chvojka, Mladkov, 3000 K, Ant. Postherová, vdova po notáři zde 1000 K, J. Kadschner & syn zde 3000 K, obec Řečetnice 2000 K, V. Tangel, c. a k. major zde 4000 K, Karel R. Müller & spol. zde 15.000 K, Luise Matz, choť c. a k. setníka zde 1000 K, rodina Nejedlých zde 500 K, Fr. Pišer, c. k. školní rada v. v. zde 500 K, Štěpán Fišer, c. k. rada v. v. zde 500 K, Občanská záložna města Jablonného 62.000 K, z toho na vlastní účet 50.000 K, Všeobecná živnostenská záložna v Náchodě pro vlastní účet 5000 K, Charlotte, Edith, Madeleine a Clément Stückgold zde po 100 K, Marie Dostálová zde 100 K, Zdeněk Fiedler zde 100 K, Jaromír Anders zde 100 K, Magda Sládečková zde 200 K, Karel, Jiří a Mařenka Sommerovi zde po 200 K. Na IV. uher-skou válečnou půjčku upisalo c. a k. rekonvalescentní oddělení pš. pluku č. 39. 250 K.

II. výkaz úpisů na IV. rak. vál. půjčku u Záložny v Hradci Králové. Po 2000 K: Fňouk Josef, stavitel, Weissová Terezie, choť c. a k. setníka zde, dr. Aug. Spitzner a nejmenovaný. — Ed. Rezáč, velkoobch. zde 1000 K. — O. Honke zde 800 K. — Ter. Karásková, Doháňčický 500 K. — Boh. Svobodová zde 400 K. — Po 200 K: O. Honke a Miloš Švanda, žáci cvičné školy zde. — Po 100 K: Bedř. Falta, Pavel Fránki, Karel a Jiří Barbír, cvičná škola zde, Karel Veverka, řidič, Trnov, Josef a Jindřich

Udílák, gymnastické zde, Karel Skrovny zde a B. E. Tolman zde.

U Královéhradecké bankovní jednoty upisali na IV. válečnou půjčku: Jeho Exc. nádp. biskup Dr. Th. Josef Doubrava 20.000 K, katedrální kapitola sv. Ducha zde 4400 K, Vlad. Hornof zde 100 K, nejmenovaný 600 K, Fr. Šíp, kaplan v Třebechovicích 200 K, Th. Dr. Fr. Rey z zde 2000 K, Ústř. svaz katol. spolků zde 400 K, spolek paní a dívek „Anežka“ zde 200 K, Vlad. Jihlavcová, choť stavitel zde 500 K, Václav Gyrkovic zde 100 K, nadace Seidlova v Borromeu 1000 K, P. Rosol, katecheta, Vcl. Hamr 400 K, nejmenovaný 200 K, J. Vacek, kaplan v Čermilově 500 K, Spořitelna a záložní spolek v Čermilově 1500 K, Viktor Dvořáček, drogistka zde 200 K, nejmenovaný 100 K, Ot. Dejl, katecheta v Kuklezech 100 K, Jul. Russ, nám. starosty zde 1000 K, dr. Josef Novotný, prof. bohosloví zde 500 K, Vlad. Sekera, říd. Rudolfiny zde 500 K, Karel Kepl, říd. Borromaea 100 K, Ant. Macháně, katecheta v Holíčích 100 K, nejmenovaný 200 K, 400 K, 2000 K, Boh. Hozek, c. k. prof. zde 1000 K, dr. Bedřich Angustín zde 200 K, Alois Menzel, obchod v Čermilově 1000 K, Marie Barešová v Bohárně 1000 K, Josef Světelský v Třebechovicích 1000 K, F. Janák, Lovčice 1000 K, F. Janoušek, Vápro 1000 K, R. I. Karel, továrna na lepenku 2000 K, Terezie Machová, Třebechovice 1000 K, V. Erlebach ve Zvoli 1000 K, J. Turek, děkan v Rovensku 1000 K, Královéhradecká bankovní jednotka zde 5000 K, Th. Dr. Fr. Šuk zde 1000 K, kostel sv. Bartoloměje v Bohárně 3000 K, Th. Dr. Jan Soukup, kap. děkan zde 2000 K.

Koncert ševčíkova kvarteta. Na sklonku týdne Červeného kříže vystoupilo u nás Ševčíkovo kvarteto, jehož produkce pokládá cizina souhlasně za ojedinělého požitky toho druhu. Byla to také po stránce umělecké nejcenější ze zábav v této době pořádaných a jest tedy jen vysloviti politování nad poměrně slabým zájmem, jaký obecnost naše koncertu tomu věnovala. Ostatně program, nelsa zrovna šťastně volen pro dobu a poměry, mnoho nelákal a tak večer sám nezanechal toho nadšného dojmu, jako nedávne vystoupení Českého kvarteta. První číslo pořadu Čajkovského kvartetu (Es mol, op. 30) přes brilantnost technické reprodukce nepřiblížilo první věty nebyl s to vzbuditi většího zájmu. Větší pozornost upoutal klavírní kvintet Dvořákov (A dur, op. 61), v němž uplatnila pl. E. Marešová, známá virtuosa na klavír, svou precizní hru přes obtíže, jaké působí při omezeném počtu zkoušek bezvadná souhra v komorní hudbě. Nesporně nejlépe z programu proveden byl Beethovenův kvartet (D dur op. 18). Členové kvarteta dokázali, co o nich hlásá zahraniční kritika, že pro Beethovena mají velmi správné pochopení. Tu skutečně zapoměli jsme na přítomnost umělců a genius Beethovenův zjevil se nám na několik těch okamžiků v zářivé kráse jónů v pravé své postavě. Tímto posledním číslem byly některé momenty, rušící snad velikost očekávání úplně, smazány. Myslím, že vyslovuji přání mnohých, opakují-li zde slova pronesená při srdečném loučení s mistry kvartetisty: „Přijďte k nám zas brzy!“ — C.

Ve schůzi obecního zastupitelstva dne 10. t. m. projednán a schválen rozpočet en bloc. Zřízení obecní čítárny místo čítárny Palackého odloženo na dobu pozdější.

Městská rada dne 1. května. Nadace Brádova udělena byla Marii Suchánkové, Fr. Čermákov, Al. Adamirovi a Am. Marhové. — Vzato bylo na vědomí, že supl. profesorka sl. B. Albrechtová bude i po svém provdání na měst. dívčím lyceu vyučovati. — Protokoly o schůzích aprovisační komise ze dne 19. dubna a 27. dubna vzaty byly na vědomí. — Ministerstvu kultu a vyučování podá se žádost, aby náklad na opravy střech kostela a farních budov v Lochenicích mohl býti hrazen ze jmění kostela poučovského. — Záložně vzdaji se díky za věnování 250 K pomocným úkonům válečným, z nichž 100 K přikázáno bylo zdejší odbočce invalidního fondu, 100 K železnému štítu, 50 K odbočkám Červeného kříže. — Schváleny byly různé objednávky, týdenní a lesní konsignace.

Obchodní gremium královéhradecké konalo výroční valnou hromadu v úterý 9. května v zasedací síni okresního zastupitelstva za poměrně četné účasti členů. Za Obchodní, živnostenskou a průmyslovou ústřednu přítomen byl místotajemník dr. Wiškowský. Po uvítání přítomných starostou gremia p. c. r. Richtrem vzata na vědomí tištěná zpráva jednatele a po vysvětlivkách pokladníka p. Melichara a prohlášení revisorů schválena zpráva pokladní za rok 1915 a přijat rozpočet na r. 1916. Při následujících potom volbách zvolen předsedou opět p. c. r. Richter, místopředsedou p. B. Melichar, do výboru pp.: Bouček, Komínk, Rážž, Stein a Taussig. Za náhradníky pp. Fahrner a Malý. Za revisory zvoleni opět pp. Šlár a Schönman. Za delegáty do pomocnické hromady zvoleni pp. Pavelka a Singer, do nemocenské pokladny pp. Minich a Pavelka, do Zemské jednoty pp. Jirásek a Melichar. Do župy vysláni byli opět pp.: Jirásek, Melichar, Rezáč, Šubrt, Špalek a Richter. Za členy dozorcího soudu zvoleni pp.: Pavelka, Singer, Taussig, Melichar, Rezáč, Šubrt, Jelínek a Jirásek. — Při volných návrzích stěžovali si p. Minich do malého zastání, jehož se dostává z gremia obchodníků potrávinným. Pan Melichar poukazuje k nečinnosti sekce potrávinné; k návrhu dra Wiškowského usneseno seclti na co nejdříve sávoati. — K návrhu starosty p. Richtra posle se všem členům upozornění stran včasného zavírání krámů die úředně stanoveného letního času.

Ústřední spolek pro udržování válečných pomníků z roku 1866 v Hradci Králové žádá své místní spolky a

tyto zastupující korporace: o pořádání účné smuteční bohoslužby na paměť válečných událostí z r. 1866 v sídlech své správy spolkové a v kostelích jejich působících. Taktéž zveme všechny obce, kde není místních spolků ústředního spolku a v jejichž obvodu válečné události zaznamenány jsou, aby za tím v r. 1866 padlé a hnané podlehnuvší vojny smuteční mše pořádána byla. Na bojišti královéhradeckém sloužití bude 3. července o 9. hod. dopol. u mausolea v Lipě Jeho biskupská Milost Exc. dr. Josef Doubrava polní mši sv.

Spolek pro okrášlování a ochranu domovní v Hradci Králové koná svoji řádnou valnou hromadu v pátek 19. května o půl 8. hod. večer v Besedě. Pořad: 1. Čtení zápisu poslední valné hromady. 2. Zpráva jednatele a referát předsedy. 3. Zpráva pokladníka. 4. Volby. 5. Volné návrhy.

Na osleplé a raněné vojny, sirotky a vdovy, invalidy, Červený kříž a nezaměstnané katolické dělnictvo ráčili dále věnovati P. T.: Katol. farní úřad v Ranné 7 K, J. Malát, Humpolec 3 K, dp. J. Kočvara, pošt. 24 K, 370. — O další sbírky a dary na adresu Zemského svazu katol. Orla v Hradci Králové se prosí.

Nadace. Die výnosy c. k. místodržitelství ze dne 17. dubna 1916 č. 13 A-628 obsadí se při nařzení Josefa Bartůška pro posluchače lékařství, kteří jsou královéhradečtí synové, místa č. 1, 2, 3, 4 a 5 od 1. října 1916 s požitkem ročním po 600 K a s nárokem na náhradu útrat promočních. Blíží uvedeno jest ve vyhlášce parkmistrovského úřadu v Hradci Králové ze dne 8. května 1916 č. 3811.

Zbytečná mýlka v adrese. Mnoho nedorozumění způsobila pověst, že syn pl. Šejmohové, majitelky cukrářství, jest v České Lípě nadporučíkem. Jest opravdu charakteristické, jak pošetlost lidská neumí a jak se hned věří, že mladý živnostník, který naruchoval nedávno, brzy byl tolik u vojska povýšen. Tedy sdělujeme, že c. a k. nadporučíkem v České Lípě jest p. František Šejmoha, kdežto syn pl. Šejmohové Josef nachází se na jižním bojišti. Nyní snad přestanou docházeti pl. Šejmohové různé dopisy, aby to neb ono sdělila p. nadporučíkovi, přestane obléžování rozličnými dotazy. Bývali p. c. a k. nadporučík také v Hradci, nenásleduje z toho, že by byl synem anebo vůbec příbuzným pl. Šejmohové.

Vyzrál na dráboha. Když se zde jeden venkován narně sháněl po viržinkách, nabídl mu dobře zásobený občan soukromý obchod výměnný: za jedno vejce viržinko. Ujednáno — a tak získána zásoba vajec za cenu poměrně ujelevnější. Taková a podobná výměna ostří drahoty usekne líp než učená finanční úvaha.

Nesadze v trhu. Než se venkován vypraví do města na trh, musí obsloužit dobytek a vykonat jiné práce. To trvá vždy aspoň 2 hodiny. Pak nastane ještě daleká cesta. Proto není divu, že v hodině ustanovené pro počátek trhu se dostavilo prodávačů velmi málo. A tu hned bylo patrné, jak si kupující přecasto dělají drahotu sami. Bez ohledu na jiné městské obyvatelstvo, které chce býti také živo, hned se nabízeły prodavačům přeměrné ceny, zboží šlo na dračku. Myslí se totiž, že snad již přibude venkovanek málo. A tak za vejce se platilo 16—20 hal. Za kilo kozlete 3.40—4 K, celé živé kůže stálo 22 K. Kilo másla 10.40 K, špenátu 1.40 K, tvarohu 1.20 K. Když se dostavily prodavačky nové, ceny ovšem mnoho neklesly. Jest tu tedy vážná otázka, zdali město za letní časomíry by nemělo hodinu trhu pro drobné kupce posunouti od 7—8 hod. Těžko mutit venkovany, aby k vůli trhu byli na nohou již o půl 3. hodině letního času. Na druhé straně nutno pokárati úžasný strach kupujících, kteří o prospěch celku nejeví nejmenšího zájmu — i když přece nebojí.

Seznam cen na týdenním trhu v Hradci Králové dne 6. května 1916. 1 litr: prosa 1.20 K, vikve (směs) 50—88 h, 1 kg: hrachu 2.40 K, jahel 2.80—3 K, lněného semene 1.50 K, másla 8.80—10.80 K, tvarohu 1.16—1.20 K, cibule 0.70—1 K, mrkve 42—46 h, celere 0.80—1.20 K, petržele 0.80—1 K, česneku 5—6 K, 1 vejce 15—18 h, 1 kopa: drobné zeleniny 2.40 K, poru 1.20—1.60 K, salátu 3—10 K, 1 pár podsvínčat 94—120 K. — Přivezeno bylo: hl: prosa 2, vikve 2, kop: drobné zeleniny 20, poru 50, salátu 65, q: cibule 4.5, mrkve 4, celere 2, petržele 2.6, česneku 0.5, podsvínčat 478 kusů.

Úvěrní družstvo Eliška

zapsané společenstvo s r. o.

v Hradci Král., Adalbertinum.

Přijímá vklady na vkladní knížky a účty. — Úvěry osobní a živnostenské za podmínek nejvýhodnějších. — Vkusné stádaníky

Nový Hradec Králové. Dne 7. května konala se v N. Hradci Králové kanonická visitace a zároveň instalace nového duchovního správce. Vldp. Alois Soukup, biskupský vikář, přijel po 9. hod. v kostele byl uvítán zákupní V. třídy Balovou. Následovala zkouška žactva z 15 tříd všech škol: 10 z N. Hradce, 3 z Vysoké a 2 ze Střebže. Po zkoušce poděkovala žákyně V. tř. Kroupova a podala kytilci z růží. Následovala instalace. Při průvodu z farního domu dvíky z II. a III. třídy jako družičky v bílých šatech kráčely v čele. Ostatní žactvo tvořilo špalír. V kostele přečetl dp. P. Ant. Řehoř dekrety i pastýřský list. Dekretu prezentační předečl p. rada Hubáček jako zástupce patronátního úřadu. Vldp. vikář představil osadníkům nového duchovního správce. Předstoupila dcera místního starosty a přednesla poděkování. Podala vldp. vikáři kytilci. Nato přistoupili k okřtí

přednášky v Jednotě svatojosefské, byl předseda záložny Raifeisenovy, provedl stavbu nového katolického hřbitova a poslední, ale největší jeho práce byla stavba nového chrámu Páně, který postavil výhradně z milodarů. Přelom mu dlouhého a nezkaleného zdraví, aby ještě dlouhá a dlouhá léta mohl působiti. Ve zdejší osadě zůstane jeho jméno v krásné památce navždy!

Vys. Mýto. Dne 2. května zemřel p. prof. Ign. Frank, muž velice ctihodný. Byl to pedagog srdce ideálního, dovedl ve svých přednáškách žactvo pro své učební předměty nadchnouti. Slovem i příkladem uměl přesvědčiti, že forma vědění sama sebou nestačí, není-li prozářena a oživena zanícením, horlivým hledáním krásna. Vždy dovedl studentům odhalovati mistrným způsobem skryté krásy Parnasu. Mluvil vzletně, vroucně, ale bombastu nemiloval. Kvalitu studentů cenil nikoli dle toho, jak si osvojili suchá data, ale dle toho, jak se snažili proniknouti k jádru přednášek, jak chápali a láskou k učební látce projevovali. Jeho hodiny byly věru slavnostními chvílemi mladistvých duší. Než se stal profesorem, byl důstojníkem, nosil ještě bílý kabát. Mýtu zůstal věren celá desítky. Mohutný černý vous mu bělel a bělel, až i hlava muže dříve tolik statného se chýlila. Dokončil svou dráhu životní, jsa oplakáván od velmi četných vděčných žáků. Pohřeb konán ve čtvrtek odpoledne. Bůh odpustí tomuto upřímnému, svědomitému otci studující mládeže na věčnost mnohonásobně!

Žádná pleš více!

Tisíce holohlavých vyléčeno!

Pište si ještě dnes o pojednání, které Vám ochotně zdarma zašle kosmetická laboratoř „Olymp“, Praha-Smíchov, 11-1241.

Různé zprávy.

Moravská agrární a průmyslová banka filitka v Chrudimí úřaduje za příčinou upisování na IV. rakouskou válečnou půjčku výmínečně též v neděli 14. t. m. od 9 do 11 hodin.

Potřeby kulturní ve prospěch válečných věků. Nařízením ze dne 28. dubna t. r. činí vláda nárok na odevzdání 20 procent veškerých zásob kulturních věků sázečního materiálu a stereotypních ploten. Říšskému svazu spolu se Zemskou jednotou podařilo se však uzavřít v souhlase s vládou ujednání s Ústřednou kovů, na jehož základě tiskárny musí odevzdati pouze přibližně 15 proc. ze svých oznámených zásob. Lhůta odevzdání je stanovena od 1.—15. června t. r. — Jestliže tedy nebudou moci okamžitě vyhovět všem přáním zákazníků, zajisté že Tito budou mti laskavě strpení. Jest potřeby v době obtížné obapolné podpory a shovnění.

Z nakladatelství Benedikt. knihkárny v Brně. Václav Kosmák. Životopis. Píše dr. P. Vychodil. Cena 80 hal. — U stolu Páně. Biblické úvahy ke sv. přijímání. Podává J. Tagliaterra. Za 1.40 K. — Na táckách u cizích spisovatelů. Povídky. II. Přeložil Veti. Cena 1.80 K. — Naš Domov. Obrazkový měsíčník. Řídí Jos. Věvoda. Roč. 25., čís. 3. Předplatné roční 5 K. — Škola Bož. srdce Páně. Roč. 50., čís. 4. Pořádá P. Hlobil. Předplatné roč. 4 K. — Květy Mariánské. Roč. 33., čís. 4. Pořádá P. Lux. Roč. předplatné 2.50 K. — Anděl strážný. Časopis pro mládež. Řídí J. Dvořáček. Roč. 35., čís. 7. Roč. předpl. 1.70 K.

Ve prospěch racionálního sbírání hub. Nelze popřít, že sbírání hub tak, jak dalo se posud, nebylo ani racionelní ani nechránilo před nebezpečím otravy. Jak počínati sobě při tomto sbírání? Velecenné rady o tomto předmětu naleznete v knize dra. J. Macků: „Český houbař“ (cena K 3.80), obsahující kromě 160 barevných a 20 fotografií, vyobrazení velmi názorný podrobný popis 233 druhů jedlých hub vedle hub jedovatých, náležitě zužitkování, pomoc při otravě atd. Velmi cenným doplněním Houbaře jest téhož spisovatele „Houbová kuchyně“, uvádějící přes 100 praktických úprav nejrůznějších druhů hub, jejich sušení, konzervování atd. (cena Houbové kuchyně jest 60 h). V době, kdy sezona houbová jest takřka přede dveřmi, máme za svou povinnost čtenáře na tyto knihy vřele upozorniti. Obě vydány u knihkonce R. Prombergera v Olomouci. Doporučeny byly ministerstvem orby k hojnému zakupování.

214 214 214 214 214 214 214 214 214 214

Nové Manuale rituum již vyšlo.

Váz. v celopletbě za 4 K na skladě má Družstevní knihkupectví v Hradci Král., Adalbertinum.

214 214 214 214 214 214 214 214 214 214

Věšicos. V Bělehradě střízlena byla katolická fara. — Puljský „Hrvatski List“ ustanovil, že od nynějška uveřejňovati bude úřední zprávy z bojiště také v jazyku českém, protože v Pulji žije mnoho Čechů. — Dle italského tisku všechny válčíci velmozi, i Japonko a Turcko, v poslední době stížíjí ve švýcarském Bernu konsuláty; z toho týž usuzuje, že se o přísti mír bude vyjednávat v Bernu. — V r. 1915 stoupala aktiva německých společenstev Raifeisenek, připojených k Centrální hospodářské záptýžkové pokladně, o 88 mil., t. j. na 167 mil. marek, dluhy pak klesly o 39 mil., t. j. na 46 mil. marek. — Ministr obchodu zrušil obchodní a průmyslové komory v Terstu, Gorici, Rovignu a Roveretu. — Japonský ministrací předseda na sjezdu obchodních minor prohlásil, že japonské národní jmění vzrostlo za války o 2 miliardy. — Z listiny obháječ insbruckého vřebního zemského soudu, pokud jde o italské území v obvodu krajského soudu tridentského, vyškrtáno bylo 12 advokátů, v obvodu roveretském 18 advokátů. Podobně vymazání i notáři, z nichž v celém obvodu roveretském zůstali jen dva. Všichni Tito prešli přes hranice. — Vřební zemský soud lvovský, který od srpna 1914 úřadoval v Olomouci, vrátil se koncem května do Lvova. — Ze zdravotních ohledů zapovídá se pro veškeré operace i etapní území od 1. května do 1. října 1916 vykopávání a převážení mrtvol padlých vojáků, jakož i těch, kteří nemocemi a poraněními zahynuli. — Nájezdní vyvíkající kmenů albánských sešli se 29. dubna ve Skadar, kdež po výkladu polního podmaršálka Trollmanna o nekřesťanské krevní matě usnesli se slavnostně zastaviti tuto krevní matu a tak po 6 měsících zachovati vnitřní mír. — Gorické slovinské gymnasium bude v nejbližší době přeloženo do Kromětiže a vyučování ihned zahájeno. — Byvalý ruský ministr vojenství Suchomlinov byl zatčen a uvězněn v petrohradské pevnosti. Obžalován jest, nejen že zavinil nedostatek stříliva, nýbrž že se také dopustil zemězrady. — Nařízením ministra obchodu zvyšuje se dávka cukru na 1½ kg a to pouze pro dělníky a nemocné. — Holandský ministr zahraničí pravil, že nevěří v hospodářskou válku po válce nynější, ale že je přesvědčen, že válce bude učiněn konec součinností příčin hospodářských a vojenských. — Vydán byl rozkaz, aby vojnům ve frontě po 6 měsících a mimo frontu po 9 měsících dána byla 14denní dovolená. — Za prvních 16 měsíců války zvýšil se konsum tabáku o 50 mil. K, doutníků o 9 mil. kusů, cigaret o 900 mil. kusů a kuřavého tabáku o 6 mil. kg.

150leté jubileum v Heřmanicích u Jaroměře

Počátek v měsíci květnu. Hlavní slavnost v týdnu od 3.—10. září. — Ukončení 1. října na neděli sv. růžence.

Zaběhl pes

bílý foxterier s černou hlavou a krátkým černým ohonem, slyšící na jméno Fox. Kdo jej přivede nebo udá pravou stopu, obdrží odměnu v hlavním skladu c. k. tabáku v Hradci Králové. Před koupí se varuje.

214 214 214 214 214 214 214 214 214 214

Mýdlo holičské

výborné jakosti, též i veškeré potřeby k holení nakoupíte levně u firmy

Josef Jelínek, mydlář v Hradci Králové na podsíni. —

214 214 214 214 214 214 214 214 214 214

Jan Horák,

soukenník

v Rychnově nad Kněžnou

zasílá na požádání vždy

dle roční sazby kollekol nejnovějších druhů pravých vlněných látek

své vlastní výroby, jakož i tu i cizozemských.

Četná uznání zvláště z kruhů veledukt. duchovenstva svědčí o poutivé obsluze mého ryze křesťanského závodu za dobu více než třicetiletého působení.

Učiňte, prosím, malou objednávku na zkonáku.

Též na splátky bez zvýšení cen! Volejeme látky na taláry.

214 214 214 214 214 214 214 214 214 214

E 203/16/6.

Dražební edikt a vyzvání k přihláškám.

K návrhu vymáhající strany Městské spořitelny ve Vysokém Mýtě konána bude

dne 14. června 1916

o 10. hodině dopolední u tohoto soudu v síni čís. 35 dle schválených dražebních podmínek dražba těchto nemovitostí:

Pozemková kniha Nový Hradec Králové, vložka č. 231: Domek čp. 231 v Novém Hradci Králové s pozemky v odhadní ceně 5519 K, nejnižší podání 3679 K 36 h.

Pozemková kniha Malšovice, vložka č. 64: Domek čp. 30 na Náhoně s přísl. v odhadní ceně 17.776 K 03 h., nejnižší podání 9127 K 52 h.

Pozemková kniha Malšovice, vložka č. 180: Rola č. kat. 274 v Malšovicích v odhadní ceně 57 K 96 h., nejnižší podání 38 K 64 h.

Pod nejnižším podáním prodáno nebude.

Soud okresní v Hradci Králové jako soud knihovní necht' položení dražebního roku poznamená.

Věcně oprávnění, zejména hypotekární věhitéle, majitelé hypoték z daného úvěru neb z poskytnuté jistoty a veřejné orgány v příčině daní a dávek dostávají vyzvání, jak jsou uvedena v přiloženém návěští.

V podmínky dražební a listiny na nemovitosti se vztahující (výpis z knih pozemkových, výpis hypotek, katastrův, odhadní protokoly atd.) mohou kouspěchtiv v soudním oddělení, shora naznačeném, v hodnách a ředních nahlédnouti.

Práva, která by nedopouštěla této dražby, buďte nejpozději při položeném roku dražebním před počátkem dražby u soudu ohlášena, jinak by vzhledem k nemovitosti samé již nemohla k platnosti přivedena býti.

O dalších událostech řízení dražebního budou ti, pro něž toho času na nemovitosti práva nebo břemena zřizena jsou nebo za řízení dražebního zřizena budou, toliko vývěskem u soudu zpravováni, nebydli v obvodu soudu shora jmenovaného, anž jemu polmenat zmocnění pro doručování v místě soudu bydličního.

C. k. okresní soud v Hradci Králové, odd. V., dne 30. dubna 1916.

Černý & spol. Hradec Králové,

Wida 18. pěšího pluku,

nabízi

kávu, hrách, jáhly a j. požívatiný ve velkém.

Telegramy: Petrol, Hradec Králové.

Praktikanta

pro píárnu

příjme ihned fa. F. V. Fiala, spol. s r. obm., velkoobchod uhlím, Hradec Králové.

Pěkný byt

se zařízením (3 pokoje s kuchyní) se hledá v Hradci Králové pro dva důstojníky. Nabídky edělte důstojnickému sluhovi Antoninu Leinweberovi, záložní baterie 29.

OBNOVA

Číslo 20. Předplatné na čtvrt roku 2 Kč 50 h na půl roku 4 Kč — V Hradci Králové, dne 19. května 1916. Inzeráty počítají se levně. Obnova vychází v pátek v poledne. Ročník XXII.

Upisujte

ještě na IV. válečnou půjčku!
Upisovací jest prodloužena až do 23. května včetně!

Skvělý zdar IV. válečné půjčky.

Horlivé úsilí c. k. úřadů, samosprávných korporací, spolků — zkrátka všeho "hojného občanstva" zaznamenává úspěchy velice krásné.

»Premiér« provází ve zvláštním článku skvělý výsledek upisovací akce na IV. válečnou půjčku následujícími slovy:

Rakousko dobylo nového vítězství miliardového! Tento nejvyšší potěšující fakt mluví z úředního komuniké, jež o dosavadním výsledku čtvrté válečné půjčky vyhlášeno. Plným právem poukazuje úřední zpráva na to, že až dosud výsledky prvního sčítání ještě vždy byly značně předstíženy. U třetí válečné půjčky objevil se při prvním sčítání obnos přes 3300 milionů K — kteréžto sumy mohlo být i tentokráte v prvním náběhu dosaženo — o málo dní později stoupla však tato číslíce již přes 4015 mil. K! Tak možno, zejména po bouřlivém návalu posledních dní, hleděti vstříc s největšími nadějemi i dalšímu průběhu úpisů na IV. válečnou půjčku, jež jsou možny ještě až do 23. května t. r. S každou válečnou půjčkou množí se totiž počet oněch transakcí, které jako v komuniké uvedené úpisy na základě hypotečních půjček, přihlášky fondů a veřejných korporací, úpisy spolků upisovatelů, jakož i úpisy ve školách, v poli a obzelených územích potřebují k svému vyřízení delší doby. Pro tyto přihlášky, avšak i pro všechny ony, kdož až dosud otáleli, jakož i pro ty, kdo své úpisy chtějí ještě zvýšiti, je nyní dána ještě lhůta osmidenní. Více než 3300 milionů K bylo až dosud upsáno na IV. válečnou půjčku, další miliony budou následovati. První válečná půjčka za finančního ministra dra Karla rytíře z Lethů, osvoboděného organisátora také předchozích půjček válečných, znamená opět triumf státu a jeho národu, jehož účinek neselže u přátel ani nepřátel.

Proč ministr financí dovolil, aby se úpisy na tuto půjčku směly přijímat až do 23. května? Upisovací místa podala naléhavou žádost, aby byla lhůta prodloužena. Vždyť k nim přicházely nepřetržitě další přihlášky a četné úpisy jiné nemohly být pro nával úplně vyřízeny.

Znameníť balance IV. půjčky bude výmluvnou odpovědí čtyřdohodě. Ale jest již nyní eminentním povzbuzením pro liknavce, kteří až do 15. t. m. se nerozhodli. Zářivý příklad uvědomělého a patriotického poplatnictva stává se neúčinnějším magnetem pro občany ostatní.

Tudíž ještě v poslední chvíli voláme: **Prospějte státu i sobě horlivými úpisy na IV. válečnou půjčku!**

Papežova encyklika o dělnické otázce.

Dne 15. května t. r. bylo tomu 25 let, co Lev XIII. proměšl v okružním listě věkopamátná slova o cestách k urovnání sociálních nesrovnalostí.

Ovšem křesťanský socialismus byl tu již před vydáním encykliky; vyvolal jej veliký, nezdravý tlak liberalismu a dělnických organizací, stavěných na půdorysu protikřesťanském. Pracoval v tom směru zdařile v Německu biskup Ketteler, v Anglii kardinál Manning, na Moravě (v letech padesátých) Procházka, v Čechách po něm Dr. Horský a jiní.

Bylo patmo, že pouhé rozumové dohady a odhady daleko nestačí k návratu společenské solidarity. Vždyť čím více v letech 1880—1890 dělnická otázka v listech a na schůzích se probírala, tím mocněji kypěly vášně mezi zástupci různých směrů. Kapitalismus chystal se spoutati státy i dělnictvo, pracovní lid pak odpovídal na ujařmovací pokusy »liberálů« rychlým organisováním krajního odporu. Základní chybou však u dělnictva, zakládajícího ochranná sdružení, bylo zapomínání na hlavní pružinu sociální spravedlnosti: na zásady morálky, vyplývající z křesťanského světového názoru. Ti bystří katolíci, kteří již před rokem 1891 organisovali křesťanské dělnictvo, důrazně poučovali, že materialistické názory naprosto k ozdravení sociálních poměrů nepovedou.

Když pak samy vlády byly na rozpacích, jaké stanovisko zaujmouti, zazněl jasně a určitě hlas papežův.

Encyklika konstatovala, že při velikých proměnách hospodářských staré pořádky pracovních říd byly zrušeny, ale náhrada za to poskytnuta nebyla. Vytkla, že řemeslo a práce jsou vydány na milost i nemilost bohatců a bezúdržbné hamižnosti konkurence. Lichva zlo zvěšuje. Podniky výrobní a obchodní reklamuje pro sebe malý počet vyvolenců, kteří se snaží uchvátiti samovládu nad dělnictvem.

Ale na dělníky nemá se pohlížeti jako na nevolníky, jejich osobní důstojnost, jaké nabyli křesťanstvím, má se považovati za posvátnou. Stát má za úkol, zákonodárstvím chrániti život, zdraví a mravnost dělníků; má pečovati o to, aby dělník v případě nemoci, neschopnosti k práci a nezaviněné nezaměstnanosti měl prostředky potřebné k živobytí. Vykořisťování dělnictva a využívání jejich nouze k osobnímu obohacování jednotlivců jest velikou nešlechtností.

Dělnictvu Lev XIII. doporučil, aby se organisovalo a svépomocnou činností hájilo své duševní a hospodářské zájmy. »Tvůřiti soukromé společnosti jest přirozeným právem člověka; proto pak stát, zřízený k ochraně práva přirozeného, ne však k jeho zkáze, jedná proti vlastní své přirozenosti, zapovídá-li podobné společnosti. Neboť sám, právě tak jako společnosti soukromé, z jiného principu nevzniká nežli z přirozeného práva spolčovacního, kteréž lidem náleží.« Ovšem někdy stát v zájmu sebezáchrany překáží právem utvoření některých

spolků, ale nesmí se nikdy naříditi pod záminkou veřejného blaha něco, co by nebylo spravedlivé.

Odstranění sociální bídý náleží církvi, státu, zaměstnavatelům a dělníkům samým. Nikoli teoretické zásady, nýbrž praktičtí činitelé zjednávají nápravu.

Dělnictvo však nemá voliti k své sebezáchrance cesty bludné, bezvýsledné. »Obnova veřejného i soukromého života na základě a v duchu křesťanství« jest jedinou zdárnou cestou k nápravě. Učení, které popírá původ člověka a jeho nesmrtelné duše od Boha, snižuje v hospodářském zápase přirozeně hodnotu dělníka i jeho pracovní způsobilost na obyčejné zboží; takové učení vydává dělníka na pospas podnikatelů, smýšlejícím materialisticky. Kde se odvrátil od křesťanství, sám se činí otrokem přírody a hospodářských sil. Jest nepřítelem dělnictva člověk takový, který ničí jeho náboženský cit a víru.

Takové a podobné zásady jasně pronášel na základě světového názoru křesťanského papež veliký, opíraje svá prohlášení o přesvědčivé důvody. Encyklika Lva XIII. v celém světě vzbudila hluboký dojem. Vznešenému autoru dáván čestný titul »papež dělnictva«. Organizace křesťansko-sociální dostaly pevnější páteř, určitější směr, vzrůstaly rychle jako polní kvítka po osvěžující vlaze. A čím více nabývali přední sociální myslitelé zkušenosti při dlouhých praktických zápasech, tím jasněji pochopili pravdy v encyklice uložené.

Protikřesťanské směry v politice sociální po různých křiklavých nezdarech často měnily své zásady buď v teoretických principech anebo aspoň v praxi. Po bezvýsledných radikálních rozbořích došlo ke kompromisu s kapitalismem i k jinému spřiznění s danými okolnostmi. Ale — Lvova encyklika posud žádných oprav nepotřebuje. Naopak, právě doba nynější obrovité zkoušky odkrývá vzácný lesk encykliky i před těmi zraky, které do nedávna trvaly v úmyslné slepotě. Nyní, kdy se slaví semijubileum proslulého okružního listu, s radostným uspokojením mohou křesťanští sociálové prohlásiti: »Dobrý boj jsme bojovali, nyní nejlépe poznáváme, komu jsme uvěřili a proto vytrváme.

Stavba na písku.

Pochopujeme, jak nemilým překvapením bylo pro soc. demokratické zanícené horlivce poznání, že jest nutno netoliko změnití zevnější tvářnost strany, ale i přestavěti celou kostru, činiti radikální škrty v stěžejných bodech programu. Tragické procitnutí ideálních snů!

Německá soc. demokracie chápe výmluvné signály veliké doby daleko jasněji než stoupenci soc. dem. ideí v jiných zemích. Přiznává drsnou pravdu s neobvyklou otevřeností, uvažuje o náhlé krizi prakticky.

Jinde však budují se dále vzdušné zámky pro potěchu kolísavých, ztrácejících důvěru. Bezradné mlžiny osvěcují se aspoň matným svitem svatojanských mušek; místo opravdového a podrobného doznání velikých chyb, místo praktických pokynů k úplnému ozdravení — pracuje staromódní

DEPEŠNÍ ADRESA: ALBIBANKA

TELEFON ČÍSLO 83

KRÁLOVÉHRADECKÁ BANKOVNÍ JEDNOTA V HRADCI KRÁLOVÉ ADALBERTINUM

PROVÁDÍ VEŠKERÉ OBCHODY BANKOVNÍ A SMĚNÁRENSKÉ ZA PODMÍNEK NEJVÝHODNĚJŠÍCH - ESKONT SMĚNEK - PŘIJÍMÁ VKLADY NA ÚROK 4%, A VYPLÁCÍ VEŠKERÉ VKLADY BEZ JAKÉHOKOLIV OMEZENÍ - SLOŽNÍ LÍSTKY POSTOVNÍ SPORITELNY ZDARMA

VELKOOBCHOD UHLÍM, KOKSEM A CEMENTEM

ŽIROVÝ ÚČET U RAKOUSKO-UHERSKÉ BANKY

ČÍSLO ÚČTU POŠT. SPORITELNY 140.273

ohnostroj vzletných slov, která faktický stav přebavují.

V úvodníku májového čísla praví Fr. Soukup: »Žít bude socialismus! A přijde doba, kdy zvítězí veliká idea prvního května, aby jako vrcholný triumf božské tvůrčí síly lidského rozumu učila, vedla a vládla lidstvu na věky!« Hned na 2. straně téhož čísla praví Ant. Němec, že není konec internacionály. Vždyť »internacionála je shrnutím nejpokrokovějších ideí a zásad hospodářských, sociálních a politických, zkrátka vyvrcholením civilizace.« Kdyby prý byla zastavena mocí, »musil by být napřed zastaven všechen vývoj civilizace, ba zvrácen ve svůj pravý opak. Socialistická internacionála je vyvrcholením a zároveň jediným praktickým uskutečňováním všelidských ideálů kulturních. . . Po válce bude všechno pracovat k novému uspořádání věcí, nejbezpečnější cesta k ní vede ideovým podkladem socialistické internacionály.«

Takové věty ovšem jsou s to nadchnouti pouze ty občany, kteří nechtějí prohlédnouti až do dna, spokojující se míněním: Ať jest kořen stromu jakýkoli, jen když se profilá jeho korunka leskne v záři umělého bengálu aspoň na chvíli!

Zkušenosti moderních filosofických proudů naprosto se nekojí naději na »vrcholný triumf božské tvůrčí síly lidského rozumu«. Bylo by zbytečností znovu a znovu opakovati, jak přední myslitelé současní doznávají bankrot a neschopnost moderních filosofických rozběhů k utvoření nového světového názoru povšečně. Zklamaly idey, které se opíraly o lepší důvody než idea prvního května. A že i tato idea utrpěla velikou pohromu v kruzích vlastních vyznavačů dříve, než se staly pokusy o její všestranné uplatnění, jest obecně známo.

Čím více snaží se rozum ovládnouti masu, aby svorně spěchaly za jedním velkým cílem, tím nastává vlastně větší tříštění duchů. A právě učenci, kteří si osvojili nejhlubší filosofické poznatky, nejméně si navzájem rozumějí. Je-li na samém filosofickém Olympu tolik rozvláčných hádek a bojů, jak možno čekati jednomyslnost mezi dušemi prostšími, které se jednoduše dávají strhovati různými nestálými, křivolakými proudy?

Tvůrčí síla lidského rozumu lidstvu nevládne a vládnouti nebude; vždyť má autoritu stále menší, slabší. Jsou-li uctíváni někteří svárci se myslitelé od širších davů jako polobohové, přicházejí noví a noví buřkové, kteří své soky snaží se svrhnouti s Olympu jako neduživé invalidy, jichž čas již dávno minul. A soc. demokraté naprosto nemohou rozumovou úvahou a zkušeností dokazovati, že idea prvního května vysoko vyniká nad idey jiné, kontrastující.

I kdyby některá šroubovaná filosofie na konec triumfovala nade všemi jinými myšlenkovými směry, bylo nutno učiniti pokusy, aby ji přijaly širé vrstvy z přesvědčení, aby se jasně i lidem prostým, méně chápavým vysvětlila oprávněnost její samovlády. Jinak by totiž vule obrovských mas odpírala plnit obtížnější povinnosti, ukládané triumfujícím myšlenkovým proudem. A jaké procento lidí bude ochotno vlastním studiem propracovati se k témuž přesvědčení? A přece právě moderní proudy vyžadují, aby ukázněnost byla osvícená, uvědomělá.

Nejvýznamnější však jest, že chybí soc. demokracii k ovládnutí duší veškerenstva věc nejpotřebnější, sám nevyhnutelný základ trvalého obrození lidské společnosti. Soc. demokracie doposud se nepostarala o vštípení kořenů, z nichž sociální reformy vyvíjejí se přirozeně, jsouce výslednicí užitečného světového názoru. Soc. demokracie pokusila se naléztí svůj světový životní názor v úplném odklonu od křesťanství, v darvinismu. Tak zcela pochopitelně byl zmaten pojem morálky. Určitá, důsledná mravouka přestala se pokládati za základ všeho spokojeného společenského soužití, za nejnutnější podklad lidského štěstí. Strom se obracel kořeny vzhůru, když se řeklo, že morálka jest vlastně jen výslednicí zevnějších zjevů hmotafských. Marx a Engels učinili mravnost závislou na výrobních poměrech. Neuznali žádné absolutní morálky jako imperativu pro všechny davy. Ba docela neuznali ani morálky individuální; prý existuje pouze morálka třídní, kterou si přizpůsobuje každá třída společenská dle vlastních potřeb.

Ale nejjasnější svědectví, že i soc. demokracie potřebuje (zvláště po velkých porážkách darvinismu a monismu) uceleného světového názoru a pevné morálky, podávají sami soc. demokraté stále rostoucími otázkami, naléháním, aby se tak důležité otázky luštily. Sám revisionista Bernstein otevřeně vyznal, jak straně škodí postrádání pevných principů mravních. Doložil: »Třída, toužící výše, potřebuje zdravé morálky a nikoli úpadkové otupělosti.«

Technická vyspělost a nejosvícenější rozum nepřinesou blaha tam, kde od mládí zlé navyklosti nebudou krocný, kde nebude výchovy vůle k dobrým skutkům. Vždyť přece jak Řecko tak Řím hynuly marasmem a nespokojeností právě v době, kdy kultura těchto států byla přímo oslňující. Velikých vynálezů dovedou sobci a chytráci zneuží-

váti na velikou škodu vlastních sousedů, nemají-li hlubokého citu mravní zodpovědnosti. Stanovy, ba ani tisícírá pravidla sociálního řádu v bezvěrecké společnosti neodstraní různého bezpráví. Chytří sobci zachovají pro formu literu řádu, ale jejich úskočné plány propletou se úhofovitě i nejhustším mřížovím přísných pravidel. Zlé činy budou pronikatí stří sociálních pravidel jako jehličí plachtou a jako voda juchtou.

Jestliže v posledních časech vyrojily se objevy přímo oslňující, tím více vycházelo na jevo, jak jest potřebí, aby měly nad sebou diktaturu zcela přesné, nevrťkavé morálky. Vždyť výzkumy přecasto sloužily pravému opaku toho dobrého účelu, jaký měl na mysli objevitel.

Totéž »Právo lidu« 14. t. m. (v úvodníku) samo přiznává: »Není kulturou sama o sobě věda, byť i dostoupila závratných výšin rozvoje. Vždyť může sloužiti také účelům, které jsou v rozporu s naším svědomím a naší lidskostí. Nemusí býti kulturním samo o sobě ani umění. I věda i umění budoucnosti svého kulturního posvěcení budou moci dostati jenom svým účelem.« Dobře; nyní však se má teprve rozhodnouti, jaký jest vlastně účel takové lidské snahivosti. Na to odpovídají filosofové zcela různě; v té příčině liší se značně i hlediska národních hospodářů, sociologů. A kde není žádného určitého názoru světového, tam dochází k rozpakům ještě větším. Kdo pokládá morálku jak křesťanskou tak židovskou anebo jinou náboženskou za překonané stanovisko, ten může prohlášovati za účel vědy a umění věci nejruznější -- dle osobního sklonu, dle individuální nálady. A tak staví na písku i občan nejdůmyslnější.

Právě proto, že není v internacionále pevných, neochvějných předpokladů etických, trhá se tato společnost tak náhle a rychle. Patrně tedy, že internacionála, třebaže má v sobě některé prvky dobré, není a nemůže býti vyvrcholením civilizace. Vždyť jí schází právě základ nejpotřebnější, schází jí principy, které vždy a všude podmiňují blaho skutečné. Schází zde sůl, která dovede dodati chuti a zdravé výživnosti všem velikým vymoženostem.

Kdyby internacionála zastavila svou činnost, naprosto nebude zastaven »všechen vývoj civilizace«, protože civilizační rozvoj postupuje nerušeně vedle internacionály a často i proti ní. Internacionála rozhodně není »jediným praktickým uskutečňováním všelidských ideálů kulturních«. Jsou tu společnosti jiné (netoliko náboženské), které v tom směru pracovaly a pracují zdařileji než internacionála, protože rámec jejich ideí jest širší, určitější, stálější. Sdružení, která se neocitla v rozpacích, když se jejich akce posuzovala pod zorným úhlem pevně stanovené morálky, mohla daleko úspěšněji, přesvědčivěji působiti než strana, která o účelu a podstatě lidského žití jest v nejistotě a která teprve otázky individuální i společenské morálky luštiti teprve nesměle začíná.

Nové Manuale rituum již vyšlo.

Váz. v celopletně za 4 K na skladě má
Družstevní knihkupectví
v Hradci Králové, Adalbertinum.

Volné listy.

Rukopis Zelenohorský. Kromě vnějších událostí válečných rokuje se čile i o politice vnitřní, úkolech kulturních a vyhledávají se nerozřešené posud otázky, abychom neuztrnuli a abychom, pokud možno, vybavili se z nudy, kterou působí den co den měnící se fantasie různých válečných posuzovatelů a zpravodajů. Domníváme se, že něco osvěžení přivedeme zmínkou o Rukopisu Zelenohorském. Byly doby, kdy otázka tato jímna byla za rozřešenou a přesvědčení toho byl snad nejdén čtenář »Obnovy«, ale nedávným objevem obrázků i nejzpuštěnější odpůrce musí uznati, že o věci třeba opět mluvit a že dlužno jest Rukopis s vědeckou poctivostí opět zkoumati. Jak by se nám bylo kdy jen zardálo, že prohlížejíce fotografické snímky Rukopisu, bloudíme zároveň odima svýma po neviditelných obrazech? Jsouce gymnasiálními studenty, lámali jsme si hlavy starobylostí mluvnických forem, mezi nimiž jmenovitě měl tolik půvabu staročeský aorist, a netušili jsme, že mezi řádky a v písmenech hemží se celý svět postav a hlaviček. Obrázky se tajily, protože jsme neměli právě bystře pronikavých očí a protože nebylo zdokonalené fotografie. Ti, kteří prohlíželi originál Rukopisu, znamenali sice červené, červenožluté a červenošedé skvrny, ale měli je, jak pochopitelně, bez zvláštního zřetele. Teprve moderní fotografie, dodávající se jasnějších obrysů, dokázala, že jsou to kresby. Důsledek tohoto objevu jest, že všechny útoky a obrany Rukopisu náleží

nyní odsunouti a zabývatí se toliko tím, co objevené kresby znamenají. Jsou-li důkazem pro pravost, nebo přibyl-li tu důvod pro přesvědčení o padělků?

Některé obrázky kreslil písař, který psal text Rukopisu, jiná vyobrazení byla nakreslena později. Písař tam, kde se mluví o skupinách lidí, psal tak, že každé vhodné písmě stálo se zároveň hlavou osoby. Čtáme na příklad první řádek Rukopisu: »Však ot své čeledi vojvodí.« Písmeno v písaři užil k tomu, aby nakreslil rázovitou hlavu, již pokrývá čapka. Hlava znamená starešinu, vévodu = však ot. Nad tímže řádkem pak jsou nakresleny hlavičky = své čeledi. Druhý řádek: »mužie pašů, ženy ruby strojše.« Mezi slovy mužie — pašů jest vykreslena hlava bojovníka. Řádek třetí: »i umřeli glava čeledina.« Pozoruhodno jest, že ve slově umřeli jest velké M. Proč? Písař tímto M nakreslil lebku. Ve slově glava jsou písmena av poněkud vyzvednuta, protože jimi písař ustupoval obrázku, který právě pod nimi jest vykreslen a který naznačuje sklonu ženu a muže. Znamená to asi nového otu a ženu. Řádek pátý: »vladyku od roda vyberúše«. Písmena a vy jsou zmenšena a obloukovitě stlačena dolů, protože nad nimi jsou nakresleny dvě hlavy (vladyka se ženou). »Aj vletavo, če mütíši vodu striebropěnu?« A jest tu mohutnou iniciálkou. Ve vrchním okénku tohoto A jsou dvě hlavy, v dolním okénku hlava lva a lvice. »Opřávkáši glavy gor zelených, vyplávkáši zlatopěskú glinu.« Nad a ve slabice zla viděti možno žlutý penízek, v o pak jsou tři tečky, zase penízek.

»Kako bych jáz vody nemütíla, kegdy se vadíla rodna bratry, rodna bratry o dědiny otné?« Nad písmeny br jsou dvě hlavy, nad t zase dvě hlavy. »Lutý chrudoš ot Otavy krivé.« Velké L jest iniciálkou s hlavou Chruďošovou. Slovem, všechen Rukopis jest samý obrázek. Písař obrázky kreslil, a zasahoval-li který obrázek příliš dolů, písař byl nucen písmo pod ním zmenšiti a vytlačit dolů pod přímou linii. Nejsou však bez obrázkův ani okraje Rukopisu. Představme si, že čtenář na prázdných okrajích knihy své činí si poznámky nebo výkresy. Zdá se, že něco podobného jest i na okrajích Rukopisu, kdež jest mnoho kresleno a psáno. Obrázky a písmena na okrajích Rukopisu staly se však nezřetelnými a podobá se, že tyto okraje byly kýmisi čištěny. Kromě toho lecco jest zakryto musejním razítkem. Zřetelnější jsou tam jakési hlavičky, obraz saně, hlava ženy, klečící mužik (snad skřitek), hlava ženy s vysokým úbešem, nákras ptáka, hlava s beranímí růžky, slunce nad lvem, držícím beránka a nápis: »svatým živým bogom«, hlava Truta, Svatovít, jehož tři hlavy zakryl kdosi modří, čmž byly zachráněny atd. . .

Známo, že jeden z odpůrců Rukopisu objevil v něm kryptogram: »Hanka fecit«, (Hanka udělala), ale obrázková fotografie dokázala, že to byla čirá fantasie. Profesor Friedrich, odpůrce Rukopisu, zkoumaj obrázky prohlásil: »Není tam žádného: »Hanka fecit«. Co jen s tímto »Hanka fecit« bylo natropeno rámusu. Nelze popírati, že objev obrázků způsobil všudy úžas a překvapení, a každý soudný člověk očekával, že znalci hned se věci chopí a že rozpředou se rozpravy, aby objev byl všestranně objasněn a posouzen. Na místo toho však zavládlo veliké ticho, a nikde ani slovíčka. Časopisy, které za dob bojů neunavně Rukopis buď potíraly nebo hájily, mlčí posud jako zabeďněny. O tomto stavu jejich myslí může si člověk mysliti ledaco, a možno říci aspoň tolik, že ukaz tento není světlou stránkou vědců, kteří se Rukopisem tolik zaměstnávali. Po takovém zápalu tak nápadný chlad a netečnost nejs u zajisté svědectvím zdravého kulturního chutění a čilého života.

Některé logické skutečnosti. Nejame odborníky, ale po našem mínění obrázky tyto vedou k některým logickým závěrům, jichž možno jest takofka se domhati. Předem jisto jest, že o nákresech v textu i mimo text nevěděli ani první odpůrci Rukopisu, ani jeho obháje. A byli-li Rukopis padělán, jak možno bylo, že padělatelé dovedli nakresliti obrázky, které pro sešlost nebylo viděti, a jak možno, že obrázkům dovedli vtisknouti fysickou dávnověkost století? A protože útoky a pochybnosti vznikly hned po nálezu, proč padělatelé nevytasili se poukazem, že Rukopis jest ilustrovaný? Vždyť tyto ztájené obrázky mohly jim býti vhodnou zbraní pro pravost. Prvé spory v Praze o pravosti »Libu šina soudce« skončily se tím, že byl Rukopis uznán za podvržený a pak uschován byl v muzeu. Stalo se to dne 11. června 1819 a výslovným doložením, že rukopis byl uznán za nepravý. Padělatelé však o nákresech mlčeli jak mlčeli, což přičít se všem dušeslovným zkušenostem a správnému myšlení.

Abý vzhledem k těmto obrázkům leckteré možnosti a pravděpodobnosti mohly býti snáze pochopeny, jest účelno pověděti stručně historii nálezu a prých toho svědků. Jak známo, Rukopis byl nalezen v panenském archivu Colloredo-

Mansfelda: Nepomucký děkan František Boubel o tom vypravuje: »Bylo to roku 1817, když ke mně přišel zdejší pan důchodní volaje již z daleka: Mám něco podivného a jak z některých slov vyrozumívám, něco prastarého českého. Našel jsem to ve vrchnostenském archivu mezi jinými pohozenými papíry. Zde to máte, račte si to přečísti. I vzav to od něho viděl jsem, že to rukopis pergamenový; ale byl všecek prachem, hlinou a věkem tak zašlý, že bylo jej nesnadno čísti. Po opatrném očištění dali jsme se do čtení. I přiznávám se, že jsem těžko chápal smysl slov. Konečně se nám přece podařilo aspoň tolik vyrozumět, že v něm bývá o jakousi rozepři mezi rodnými bratry Chruďošem a Staglavem, od ték nám zde dosti blízkých a známých, a že tuto rozepři česká kněžna Libuša k nespokojenosti Chruďošově rozhodla.«

O čtení Rukopisu zmiňuje se též pamětní kniha, kterou psal kněz Krohnus, jenž všechny zprávy o Rukopisu, náležité svědky potvrzené, sbíral a svědomitě zaznamenával. Krohnus napsal, že důchodní Kovář »nemohl nikterak přečísti při všem otírání a omyvání přičinlivém, což souhlasí s tím, co zaslítel Rukopisu roku 1818 napsal musejní správě do písmene takto: »Schade dass sich die Schwärze, wie ich den Staub mit feichten Schwamm abwischte, nachher in's Grüne verwandlte.«

Slova o zelené barvě poděkrýváme. Když před třiceti roky spury rukopisné nebývalou prudkostí se rozhodely, promluvila vědecky i chemie. Profesor chemie Bělohoubek, jak se pamatujeme, za souhlasu cizozemských autorit vyslovil pravdu, že měděnka v rukopisech objevuje se teprve po dlouhých letech, ba po staletích. Rukopis Zelenohorský byl psán původně inkoustem tmavočerným. Protože však v inkoustu bylo přimíšeno něco mědi, vyloučila se měď na povrch jako měděnka a dala písmu kovově-nazelenalý lesk. Naklonili se Rukopis. lze viděti, jak se písmo krásně leskne nazele-nalým a kovovým svitem. Mince o osudech nalezených pergamenů ještě promluví, ještě jednou připomínáme naší veřejnosti, že o důležitém objevu nákrešů rukopisných odborníci posud nepromluvili, což jest po leckteré stránce velmi pozoruhodno.

Henryk Sienkiewicz. Ačkoli veliký spisovatel, jako jest Sienkiewicz, má zajiště poit, jakoby neměl ani fyzicky umřti, přece jen nezadržitelny čas mu dokazuje, že stárne. Sienkiewiczovi zaklepala na dveře již sedmdesátka, což překvapuje otitele jeho v Čechách, kteří s bujarou tvořivostí jeho spojují bezděčné posud mužný věk, což vysvětliti možno také tím, že české překlady ze Sienkiewicze pořízeny byly hodně pozdě. Kromě toho, kdyby česť čtenáři sami nedovědli odcňovati tohoto velikána, od naší literární a kritické společnosti mnoho by se o něm nedověděli. Umělec Slovan, jemuž náleží věnovati radostnou a nadšenou pozornost, oddíván jest u nás povročně a až stydno ledabylo. O ledajakém dekadentismu nebo parnasismu francouzském pší se knihy, ale rozepati se důkladně o dílech bratra Poláka nevstoupí nikomu na mysl, a leckterý rozvodněný žvást o malicherné literární podružnosti jest u nás přednější než náležitě pochopení uchvacujících prací Sienkiewiczových.

Napsal sice o Sienkiewiczovi knížku Sekanina, ale dílko toto mimo dobré věci obsahuje mnoho nepochopení a limonádových frází. Jak se podivně o Sienkiewiczovi u nás píše, dokazuje na příklad pisatel v »Národních Listech«, jenž vzpomíná sedmdesátých jeho narozenin. »Téžistě jeho literární tvorby spočívá v historických románech »Ohněm a m. čem«, »Pan Wolodyjowski«, v moderním románě »Rodina Polaněckých« a v psychologickém románu »Bez dogmatu«. Světovým spisovatelem učinil jej román z dějin utrpení prvňích křesťanů v Římě »Quo vadis«, který však není nejlepším jeho dílem.« Naznačuje-li se již literární téžistě Sienkiewiczovo v historických románech, nesmí se z trilogie jeho zapomínati mohutné fresky »Potopy« a musí se vzpomínouti také velikolepých »Křižáků«, kteráž kniha dramatickostí a grandiózním vzhledem podmaňuje všechnu bytost chápejícího čtenáře.

»Quo vadis« není prý nejlepším dílem Sienkiewiczovým. Takové mínění četli jsme již také před tím. Kritické očitli by se na velikých rozpacích, kdyby jim bylo chvatný úsudek ten odůvodniti, a snad by se prozradili, že jim v knize vadí náboženský křesťanský živel, což by ovšem bylo osudným znamením malosti českého kriticismu. Byl to právě román »Quo vadis«, který Sienkiewiczovi dobyl největší literární slávy v cizině, v níž také nechybí antiklerikálů, kteří však styděl by se za obmezenost takového antiklerikalismu, který by jim samezoval chápati oslňující umělecké dílo ve všech jeho strhujících půvabnostech a krásách. V Americe, v níž není zajiště kritických a uměleckých zastalců, soudí zásadně jinak než četí posuzovatelé.

Bylo dříve potřebí zjistiti naprostý úspěch u domácího čtenářstva, bylo dlužno dříve určitě poznati svojí sílu, nežli Sienkiewicz mohutnými orlími perutěmi vznesl se k dílu, jako jest »Quo vadis«. Velebí-li se Flaubertova »Salambos«, třeba říci, že nad knihu francouzského spisovatele předčí Sienkiewicz psychologickou zpracovaností, kulturními podrobnostmi, pronikavějším vytižením a prolutím doby, v níž plynou široké románové děje a události. Tušíme v každém řádku »Quo vadis« mravenčí obsáhlé studium, geniálních ducha a tvořivý rozmach, jenž z přichyteného mramoru vytěsal dílo umělecky zladěné, myšlenkově prohloubené, slovem knihu, kterou sluší čísti s posvátnou úctou. V žádném jiném románu Sienkiewicz nenakreslil tak výrazných postav jako v »Quo vadis«, nikdejinde osoby nejednají z podnětů vnitřních a vnějších tak důsledně jako v této divotvorné knize, v níž nejdív česť vášně střídají se s tichými selankami, v níž vlíní se životně panorama antického Říma, jenž po děsných krvavých obětech a nervy drásajících utrpeních ponenáhlu sklání se před sv. apoštoly, hlásajícími lásku a milosrdenství. (P. d.)

Salamanka. Ministr Asquith, aby posílil veřejné mínění anglické, zmínil se ve své řeči o vítězství u Salamanky. Porážka, kterou tehdy Francouzům způsobil Wellington, byla poslední ranou Napoleonově moci na poloostrově Pyrenejském a ukázala velikému dřevorubci Evropy, jak trestány bývají podmaňovací choutky proti svobody milovným národům. Napoleon zapletl se neopatrně do války, když ve Španělsku byl králem přilíh povolný Karel IV., na místo něhož vládla vlastně schopná a vládčtivá choť jeho Marie Charlotta, kterou zase ovládal Emanuel Godoy. Muž tento ve společnosti madridské vynikl hrou na kytaru a vstoupiv v osobní královskou gardu, zvábil k sobě brzy pozornost vznětlivě královny.

Godoy vyvolil sobě za vzor Potemkina, jenž z prostého gardisty ruské Kateřiny II. stal se jejím milovníkem a prvním ministrem. Španělský gardista přičiněním královnyiným postoupil na velitele gardy, po té jmenován byl členem ministerské rady, jenerálem a posléze prvním ministrem.

Godoyovi, jemuž d. myšlivostí zatočila se hlava, zachtělo se urážeti a přezířati následníka, prince Asturského Ferdinanda, a nevráživosti obou přibývalo tak, že královský princ znechucen vzdálil se dvora a uchýlil se v soukromí, kamž ho provázela přítelka a láska španělského národa. Konec roku 1807 král Karel IV. těžce onemocněl, a princ v počínání matčině pozoroval snahu, aby mu trůn byl odňat. Po úradě se svými důvěrníky a rádci poslal Napoleonovi dopis, v němž ho žádal o ruku některé princezny z jeho rodiny. Dopis však zrádně odezdán byl královně, která hned Karla IV. přiměla, aby princ byl zatčen a obžalován, že se spikl proti královu životu.

Síalo se, jak si královna přála. Vše oznámena byla panovníkům a mezi nimi také Napoleonovi, který této příležitosti použil, aby zabral Španělsko.

Napoleon mínil na trůně španělském usaditi svého bratra Josefa a kromě toho sledoval svůj zamilovaný úmysl, aby ve střední a jižní Evropě zůstaly jen takové státy, které by měly s Francií stejné zájmy a poskytovaly jí každé chvíli své pomoci. Při tom při všem snažil se oslabovati odpovědného svého nepřitele, Anglii. Napoleon domnívaje se tedy, že lid španělský ochotně ho uvítá, poslal tam armádu, ale brzy nabyl přesvědčení, jak Španělské nenávidí cizinců. Španělsé se vzbouřili a armádám francouzským stavěli se na odpor s takovou zutivostí, že kde jakému pozorovateli byla zřejma nebezpečnost Napoleonova p. dniku. Jenerálové francouzští vítězili, ale byli také poráženi, takže musil do Španělska sám čisat. Zvítězil sice, ale po odchodu jeho nabývali vrchu opět Španělsé a s nimi spojení Angličané. Napoleon poslal proti vzbouřencům osvědčeného Massénu, ale ten také nic nepotřidil.

Napoleon r. 1812 v Rusku právě ohystal se k bitvě u Moskvý, když dostal zprávu, že jeho maršál Marmont byl na hlavu poražen Wellingtonem u Salamanky. Toť byla tedy bitva, na kterou Angličané tak rádi vzpomínají a které dovolával se i Asquith, aby sám sebe a nespojené Angličany utěšoval v dosavadních nezdarech a čtyřdohodových podnicích. Jest ovšem otázka, zda vzpomínky mohou dobýti toužných vítězství...

Úvěrní družstvo Eliška

zapsané »polečenstvo s r. o.

v Hradci Král. »Adalbertinum.

Přijímá vklady na vkladní knížky a účty. — Úvěry osobní a živnostenské za podmínek nejvýhodnějších. Vkusné střádanky

Průběh války.

Z italského bojiště ohlašuje úřední zpráva, že naše vojsko podporované palbou dělostřelectva dobylo v jižním Tyrolsku prvou italskou linií na hřebetě Armen-Terra, jižně od údolí Suganského, dále na planině Vielgereuthu, severně od Terra Guolo a jižně od Roveretta; tu na frontě více než 40 km — přerušené hlubokými roklenní a horskými štíty, až 2000 m vysokými — utrpěli Italové celou porážku, která se jeví v 2565 zajatcích italských, ukořistěných 11 kulometech a 7 dělech. Útočný podnik v jižním Tyrolsku provázen byl bitevní činností na celé frontě. — Dle úřední zprávy ze dne 17. května nezastavil se náš útok v jižním Tyrolsku po prvním nárazu, čehož známkou jest vzrůst zajatců na 6200 mužů, kořisti na 17 strojních pušek a na 13 děl. Zároveň silná loďstva pozemních i námořních letadel napadla vojenskú zřízení a nádraží v severoitalských městech s plným úspěchem.

Západní bojiště. V území mosském podnikli Francouzové nový marný útok proti výšině 304. na západním svahu Mrtvého muže a u cailletského lesa. O nic lépe nedaří se Angličanům; Angličané i Francouzové odkázáni jsou nyní na obranu a protiútoky.

Anglický hlas o válce a míru. Anglický ministr Grey jako na posměch prohlašuje, že Anglie a spojenci její bojují za rovnocennost, právo, mír a civilisaci v celém světě proti surové moci, která nezná žádného obmezení, žádné milosti. Přejí prý si pevného míru v Evropě, který má býti zárukou proti útočné válce. Spory národní měly by býti urovnány jinými methodami nežli methodami války; k tomu jsou mezinárodní konference. Ministr Grey tvrdí, že nikdo nepřije si více míru než Anglie, ale míru, který vytvoří spravedlnost a zjedná opětně úctu právu mezinárodnímu. Grey také dokládá, že Anglie nepřije si zničení svorné a svobodné Německo, pro takovou zbrkllost že nikdy v Anglii nebyli. Milánské listy mluví o Greyovu projevu o mírových podmínkách, ježto anglický ministr nezmínil se ničím o italských požadavcích.

Na Balkáně. V tisku neutrálním i nepřátelském stále se uvažuje o chystaném prý zápase v Makedonii, především před Soluní, kde prý i selmané vojsko srbské jest připraveno k boji. Čtyřdohoda neustává doléhati na Řecko, aby vstoupilo ve služby jejích. — Rakouští letci 13. května bombardovali vojenské zařízení ve Valoně a na ostrově Sasenu (u vjezdu do zálivu Valonského); rakouská letadla vrátila se neporušena.

Protestní nota rakousko-uherská. Naše ministerstvo zahraničních záležitostí okružní notou u neutrálních států co nejdůrazněji protestuje proti torpedování rakouské nemocniční lodi »Elektra« zvláště, a proti potápění pokojných lodí italskými ponorkami vůbec.

Sochy, oltáře a j.

provádí absol. c. k. odborné školy a c. k. umělecko-průmyslové školy

Jan Dušek v Chrudimi.

Politický přehled.

V Německu odstoupil dosavadní správce říšského úřadu vnitra Delbrück prý následkem otřeseného zdraví; v poslední době rozvinul Delbrück reformní plán rychlého a jednotného provádění ústřední vyživovací politiky.

V Irsku se prý zase situace zhoršila. Otázka odzbrojení Irů ukázala se velmi choulostivá. Irští národovci dali by k němu souhlas, bude-li odzbrojení rozšířeno také na Ulsteráky. A vážný list anglický »Daily Chronicle« k upokojení Irů navrhuje irskou vládu. A nemají-li angličtí státníci zříditi pro Irsko samosprávu, ne hť aspoň dosadí národní radu, která by byla přechodem k humeruli.

O škodách v Haliči, válkou způsobených, konala se 15. května u minister. předsedy hr. Stürgkha ve Vídni velká konference, již se vedle rakouských ministrů účastnili jiné vynikající osobnosti.

Americko-mexická válka dosud není skončena. Svého času bylo ujednáno, že americké vojsko bude z Mexika odvoláno, ježto však vyjednávání v té věci nevedlo k cíli, vzrůstá napětí mezi oběma zeměmi denně.

Obrázky k I. sv. přijímání

ve velkém výběru na skladě má

Družstevní knihkupectví v Hradci Králové, Adalbertinum.

Národohospodářská hláská.

Královéhradecká bankovní jednota v Hradci Králové odbyvala svoji druhou valnou hromadu dne 17. května. Místopředseda správní rady Magre Dr. Frant. Šulc, kanovník v Hradci Králové, zahájil valnou hromadu uvítáním všech účastníků a konstatoval, že přítomno jest 17 účastníků zastupujících 41 500 K kmenového kapitálu, čímž valná hromada jest schopna usnášení. Věnoval posmrtnou vzpomínku hrdinaky na poli cti padlému předsedovi Ant. hraběti Dobroženskému, jakož i zemřelým dvěma společníkům vldp. faráři A. Vaňkovi ze Mléčné a J. Krihlovi, osobnímu děkanu na Hořických, požádal pp. A. Láde, faráře v Lomnici n. P. a J. Světláského, katechetu v Třebechovicích, by převzali skrutinium volby a pp. plukovníka J. Kořínka z Hradce Králové a V. Kolečka z Třebechovic, aby protokol o valné hromadě ověřili. Jmenoval dirigenta V. Nejedlého zapisovatelem protokolu. Od čtení výroční zprávy bylo upuštěno vzhledem k tomu, že byla vydána tiskem a všem společníkům před valnou hromadou rozložena. Zpráva dozorců rady konstatovala úplný soulad v hospodaření společnosti a přítomnými jednohlasně uděleno bylo absolutorium správní radě, dozorcům radě, jakož i úřednictvu. Návrh správní rady na rozdělení zisku byl jednohlasně schválen a vyplácena bude dividenda 5%. Při doplňovacích volbách zvoleni byli jednohlasně na tři léta opět pp. Magre Dr. Fr. Šulc, kanovník z Hradce Králové, MgPh. Karel Maixner, lékárník z Mladé Boleslavi, Fr. Šabata, statkář a starosta ve Vrbici, na jeden rok Josef Kvasnička, starosta a rolník v Bukovině. Do dozorců výboru zvoleni na tři léta pp. Ant. Pochmýn, sekretář Politického družstva v Hradci Králové, Josef Svoboda, děkan v Semilech, na dvě léta J. Kousal, děkan v Hořicích. Volných návrhů žádných nebylo a tak skončil předsedající schůzi s přáním, aby příští valná hromada konala se v hřejivých papracích toužebného míru. Po valné hromadě konala se ustavující schůze správní rady, ve které zvolen byl předsedou pan Bohumil Hobzek, c. k. profesor v Hradci Králové, místopředsedy Magre Dr. Frant. Šulc, kanovník v Hradci Králové a Fr. Šabata, statkář a starosta ve Vrbici.

Záložna v Hradci Král.,

Janské náměstí č. 163.

Vklady na knížky 4%
Půjčky. — Ověry osobní. — zálohy.
Exkompt účtů a účtů.

Za válečného fučnu.

Čestí spřisovatelé vdovám a sirotkům našich vojáků. Sborník 1916., který je již příliš netrpělivě očekáván, vyjde určitě před koncem května, patrně v pátek dne 26., redakci a nákladem dra Václava Jiřiny, s opravdu cenným a bohatým obsahem, který jistě nejlépe dilo doporučí. Přinese verše A. Sovy, O. Theara, K. Tomana, Franti Šrunka, B. Knoesla, M. Růžičky, V. Dyka, Jana z Wojkowice, F. X. Svobody, St. Hanuš, J. Kolmana, J. Mahena, P. Křížky, J. Opotského; krásnou prósu R. Svobodu, St. Lóna, F. X. Šaldy, B. Benešové, J. Olbrachta, F. Kholu, M. Majerové, R. Weinera, H. Matifové, O. Scháfra, J. Hilberta, K. Šarlitu, M. Zákové;

Feuilleton.

Hradec Králové s okolím za Karla IV.

Podává reditel Václav Vach.

III.

Královský hrad v Hradci stával na severovýchodním kraji návrší městského a zaujímal místo nynějšího semináře biskupského, dále někdejšího solnici a někdejšího špejcharu městského. Hrad ten Žižka r. 1423 rozbořil. V první polovici 15. století obnoven byl sice zámeček, avšak okolo r. 1555 usazen do něho úřad a soud královského purkrabího. Když pak úřad tento do Prahy přenesen, císař Josef I. zvláštním listem, daným dne 23. září 1706 ve Vídni, biskupu Tobláši Janovi k jeho prosbě přepustil „dům purkrabský“, aby tento pro sebe a své kapitulární kanovníky v něm upravil příbytky. Avšak r. 1709 odhodlal se jmenovaný biskup dům tento (maje již místa a jiné domy koupene) pro seminář kněžský přestavovati a upravovati. Počali záhy a základní kámen ke kostelu sv. Jana Nep. Na začátku r. 1714 byl „purkrabský dům“ zcela přestaven a upraven za seminář a ponechána z něho za relikviář dobře klenutá síň, v které se někdy sedávalo k soudu purkrabího. Dům tento purkrabský nazýval se od těch dob „novým hradem“, ostatní část někdejšího hradu nazývá se „starým hradem“. (Sotek str. 16.) Sň tato jest nynější oratorium. (Sotek str. 467.)

Purkrabí kraje hradeckého byl jediný pozůstatek ze zřízení soudů krajských, které v Čechách pomínaly válkou husitskou. Na Hradecku zachoval se z části soud župní neb krajský, jaké po úpadku starých žup byly

články A. Nováka, A. Jiráka, O. Fischera, Driny, F. V. Krejčího a J. J. Bora. Tento významný, v světové literatuře ojedinělý památník evropské války vydán bude v krásné úpravě odbor. závodem Stencovým s obálkami a kresbami Mik. Aleše jako veliké, důstojné dílo o 14 úsk. arších a prodávati se bude vzhledem k ohromnému nákladu za pouhých 6 K. Trylá cena literární ve spojení s vzácným uměním mistra Aleše získá jistě „Sborník 1916“, který je věnován vdovám a sirotkům českých vojáků, nejhojnější přízně a rozšíření. Lze obdržeti ve všech knihkupectvích a v adm. Sborník v Praze-III., Dřevná 6.

Italští desertéři. „Neue Zürcher Zeitung“ uveřejňuje tuto zajímavou zprávu: V tripolské válce mnoho se z italské strany psalo a do světa rozhlašovalo o hrdinných činech vojína jménem Georgia Finimonda, který se stal rázem neobyčejně populárním, národním hrdinou italského národa. Kdekoli se Finimondo po míru Lausanském ukázal, byl všude předmětem nadšených ovací svých italských krajanů, na jeho počest pořádány patriotické bankety a slavnosti. Dokonce i Italové v dálné Argentině ho k sobě pozvali a připravili mu skvělé uvítání. Tento slavný Finimondo vytáhl minulého roku také do pole, aby bojoval za „svatý egoismus“ Itálie a zaujal se svým oddílem alpinů postavení na úpatí Pontebbana. Avšak tentokrát očekávané hrdinné činy se nedostavily, ba dokonce jednoho krásného dne zmizel sám hrdina, aby se již nikdy v Itálii neukázal. Jak se nyní na základě denního rozkazu vrchního italského velitele oddílu alpinů zjistilo, poddůstojník Georgio Finimondo v plné zbroji překročil Pontebbana a vzdal se rak.-uherskému vojsku jako sběh. Italský vojenský soud 12. armádního sboru odsoudil nyní tohoto tak slaveného hrdinu k smrti in contumaciam. Dle další zprávy dotyčného listu z Milána oznamuje „Corriere della Sera“, že co nejdříve bude veden před vojenským soudem v Turíně proces proti italskému vojenskému letci Barbattimu, který jako desertér učinil rekord tím, že vzduchem desetoval a přeletěl na švýcarskou půdu. Proces bude se odbyvati také v nepřítomnosti Barbattiho, ježto švýcarská vláda vydala pouze létadlo, nikoli však letce.

Podvod francouzského tisku. „Kölnische Ztg.“ oznamuje pod titulem „Francouzský tiskový podvod: Dessain, starosta města Mechlinu, byl, jak známo, 21. března odsouzen soudem generálního gouvvernoementu v Belgii do vězení na jeden rok, poněvadž pastýřský list kardinála Merciera tiskl a rozšiřoval, aniž si předem vyžádal k tomu svolení německého censurního úřadu v Belgii, jehož jest zapotřebí k vydání jakéhokoli tiskopisu. Nyní pak rozšiřuje lyonský jiskrový telegram tuto zprávu: Dává se na vědomost: Starosta města Mechlinu byl jmenován komturem papežského řádu sv. Řehoře. To jest znamením sympatie papežské stolice k belgickým katolíkům. Dessain totiž tiskl pastýřský list kardinála Merciera. Uveřejnění zprávy o vyznamenání mechlinského starosty má, jak samo sebou se rozumí, zvláštní účel a jest vypočítáno na určitý efekt. Tomu, kdo tuto zprávu četl, má býti vsugerováno, že Dessainovi dostalo se vyznamenání až po vytisknutí pastýřského listu a starostově odsouzení. Důsledky pak, které z toho musí čtenář nutně vyvoditi a po názoru a přání uveřejňovatelů této zprávy vyvoditi má, jsou až příliš jasné a netřeba jich dále vykládati. Ve skutečnosti však se má věc docela jinak. Kardinál Mercier přivezl totiž papežské vyznamenání mechlinskému starostovi z Říma a zkušenosti své cesty do Říma a z Říma vložil, jak rovněž jest známo, do svého

zřízení od Karla IV. Purkrabí hradecký býval dosazován vždy ze stavu rytířského od ovdovělých královen českých ke správě hradu v Hradci, též i později od králů samých. Počítán byl mezi úředníky zemské a měl místo v radě mistodržitelské. Vykonal v kraji hradeckém tu pravomoc, kterou v ostatních Čechách úřad a soud purkrabský v Praze.

Zboření hradu královského r. 1423 mělo za následek, že až se Hradec Králové i v časech potomních pokládal vždy za nejpřednější z věnných měst českých. Královny české již nemávaly v něm stálého sídla svého. Jmenovitě císařovna Barbora, vdova Sigmundova i o pět královna Johana, vdova krále Jiřího, přebývaly na Mělníce. Nebylť hrad již v předešlém způsobu vystaven; pozůstaly jen zříceniny jeho. V nich zachovaly se zvláště velká klenutá síň svrchu již jmenovaná, ve které za velká klenutá síň svrchu již jmenovaná, ve které za časů potomních odbyvala se zasedání zvláštního soudu purkrabského kraje hradeckého.

Dne 15. března 1714 připomíná se již „první rektor biskupského semináře, důstojně velebný a vysoce učený pán, Jiří Josef Praus, katedrálního kostela sv. Duchova kanovník, Sv. písmu bakalář, protoměstský apotolský, y dlu kraje hradeckého děkan a vikář a na 15. rok duchovní správce a farář hnovčevský.“

Hradec nad Lábelem neb Hradec Králové, jak se r. 1385 v listinách poprvé zmiňuje, byl od nepamatovaných dob zemským hradem a župním sídlem. Již r. 1109 nazývá opovím, castrem i arch. r. 1115 chrtem (Solaf str. 2). Hrad se prvního rozboření svého křesťanského v Čechách měl svůj kostel a svou duchovní správu. Dávna, závažnými důvody podpořená tradice poukazuje ke kostelu sv. Klimenta. Ve století X. byla česká země

pastýřského listu. Vyznamenání starosty hradeckého Stolce stalo se tedy ještě před odsouzením Dědičným a před vydáním pastýřského listu. Je zbytečno touto věcí dále se zabývat.

PRAVDOU KE ČTNOSTI

Lidové kázání na všechny
neděle a svátky roku
církve.

Promluvil a vydal
nám: Politického Družstva
tiskového v Hradci Král.
(Knihovna Obnovy čís. 25.)

Antonín Kaška,
děkan v Kostelci n. Orli.

Řada I.

Shírka o 21 tiškových ar-
ších velké osmerky (stran
386) obsahuje 76 thema-
tických kázání. — (Cena brož.
výtisku K 4 00 franko. Od-
poručovati netřeba — aspoň
ne duchovenstvu diecése
královéhradecké, které su-
tora po 30 let působení jeho
kněžského předobře zná.

Objednávky vyřídí
Družstevní knihkupectví v Hradci Králové.

„Orlinariální list“ diecése naší v čísle 11, str.
138, píše o knize:

„Vše doporučujeme tuto shírku kázání, již
kněz známý svojí pastýřskou horlivostí vydal k alvé
Boží, na pomoc duchovním spolupráncům, a jemu pře-
svědčení, že po obojí stránce určení svého shírka plně vy-
hoví. Kázání — jak na lidové promluvy sluší — jsou
v oměně jasná, v mluvě přesná, dolehají sájmavě,
bohatá látkou a prodehnata pastýřským nadšením.
Zkrátka kázání hodná, toho jsou, aby se jim dostalo,
jak spisovatel žádá, milého a dodávme též vřel-
ného přijetí.“

Zprávy místní a z kraje.

Hradec Králové pro válečné potřeby. Jistě ani mě-
sto ani okres náš nebyl nikde předstížen v horlivé agi-
taci pro dobro Červeného kříže a IV. válečné půjčky.
Na všech stranách pracováno horečně, takže na Hra-
decku nijak se nebojíme srovnání s kterýmkoli okresem
jiným. Zatím uveřejnili jsme aspoň část velkých úpi-
sů, které jsou velice výmluvné. Z uveřejnění dalších
(v příštím čísle) ještě lépe vysvitne, jak Hradecko bylo
činné. Nyní jest potřeba, aby opozdílci v poslední chvíli
do 23. května dovršili třímíst IV. válečné půjčky v o-
kresu našem. Pak budeme státi před tvářmi všeho ra-
kouského obyvatelstva v nejpříznivějším světle státního
patriotismu.

rozdělena na 13 arciděkanství, z nichž největším byl
arciděkanát hradecký.

Dle popisu diecése Pražské za Karla IV. počítaného
mezi lety 1344—1350 arciděkanství hradecké obsahova-
lo 12 dekanátů a v dekanátě hradeckém byli následu-
jící kostelové farní: Hradec, Jasany, Soudražice, Osice,
Jaroměř, Lábeň, Hrádek, Proboz, Stěžery, Dřetice,
Kunčice, Rosice, Živanice, Skalce (Německá), Dobali-
ce, Petrovice, Černilov, Mezilíčí, Holohlavy, Dobřeni-
ce, Heřmanice, Miletín, Lochynice, Chlum, Nedečtice,
Hořice, Bobdaneč, Samonice, Krátonohy, Třebechovice,
Újezd Vysoký, Milevice, Žádánek, Světy, Ples, Polica-
ny, Věstary, Jeřice, Nečchanice, Dubenec, Žitčevy,
Chotěbořice, Hořiměves, Hněvčevy, Zvole, Blá, Čajvo-
no, Habřina, Libčice, Býstř, Brusnice, Horní, Sachá,
Albrechtice, Krvějovice, Strakonín, Semín, Bystř, Ce-
rekvice, Čebuz, Lanšov, Roženice, Třemešná Blá i
Červená, Vidomice, Věšrov a Zalužov.

V popisu Kurkové „Archiděkanáty“ z r. 1915 činí
se zmínka o farním chrámu sv. Duchova z dob Karla IV.
stručně takto: „1352 Orecz ad s. Spiritum, 7 letopis.
Měšťan Policzer zkolal každodenní Mariánskou mše u
oltáře sv. Apoštola r. 1374; padání 6 kop z Rozčtic.
Zde se děje zmínka o počátku figurální hudby „ordino
officium BVMqonade in altari ss. Apostolorum vocali
consonanti secundum artis musicae mensuram. (Lb. Er.
I. 95.) V Pam. arch. z r. 1858 na str. 163 v poznámce
11 čteme: Mše svatě o Panně Marii na úsvitě mše
třetě počaly r. 1352 v kladu podvodem arciděkana
Arnošta z Paroubce, odkud se po mnohých mštech v
Čechách nedala na podobné mše sv. rozšířiti.

Ke konci 14. věku bylo v kostele sv. Duchova více
než 18 oltářů, z nichž v dobách císaře Karla IV. byly
podány: Oltář sv. Duchova r. 1350, sv. Linharta r. 1364.

Královéhradecká bankovní jednota

v Hradci Králové

výplác dle usnesení valné hromady ze dne 17. května t. r.

na každých K 500—společenského kapitálu

5% dividendy, t. j. K 25—.

III. výkaz o subskripci IV. válečné půjčky u Živnostenské banky v Hradci Králové. V době od 6. do inkl. 13. května bylo upsáno dalších 843.700 K, takže tím dosažena celková cifra 2.072.700 K, v čemž ovšem počítány jsou úpisy místních ústavů 600.000 K. Z nových upisovatelů uvádíme: Stavitel Robert Schmidt s chotí, velkostatek Květinov zde 10.000 K, F. V. Píala, společnost s r. o., Pražské Předměstí 10.000 K, Společný rolnický cukrovar, Předměstí 20.000 K, Hermine Borovička, choť ředitele spol. akc. stroj. zde 2000 K, závodní pokladna nemoc. spol. rolnického cukrovaru v Předměstí 2000 K, zřizenci spol. roln. cukrovaru v Předměstí 1000 K, Václav Baše, továrník v Bolehošti 10.000 K, Karel Sommer, továrník zde 5000 K, nemocenská pokladna živnost. pomocníků ve Stračově 200 K, pojišťovna proti ohni v Černilově 5000 K, Obč. záložna tamtéž pro účet vlastní 2500 K, táž pro různé upisovatele 2100 K, Anna Morávková, statkářka v Předměstí 500 K, Jan Zadrobilek, statkář tamtéž 600 K, I. Trejtnar, mlynář v Kunwaldě 4000 K, Josef Hejmann ml. a st. Probluz 2500 K, Jan Kadeřávek, Předměstí 1000 K, Jos. Jirout, účetní cukrovaru v Sádově 1000 K, I. Katschner a syn zde dalších 2000 K (na IV. půjčku celkem 5000 K), Fr. Kpěl, soukromník v Předměstí 1000 K, Jos. Cemar, obchodník tamtéž 1000 K, I. Seyfried, průmyslník v Kuklenách 10.000 K, Ferd. Kozák & synové, Mokrovousy 7000 K (na III. a IV. dohromady 10.000 K), Jos. Červinka, rolník ve Stěbřech 1000 K, M. Richter, speditér zde 1000 K, A. Šeda, ředitel škol zde 1000 K, Hospod. záložna, Chvojno 1000 K, Jan Bujet, starosta města Třebchovic 1000 K, Hledka Wáňarová, Plotiště 500 K, Emma Heimerová zde 500 K, Josef Mokřík, c. a k. hosp. správce, Nedvězí 3000 K, měšť. škola děvč. zde 400 K, Ph. Mg. J. Kumpošt, lékárník, Vamberk 5000 K, žactvo zdejší c. k. reálky 100 K, Ing. R. Neumann zde 500 K, Marie Tichá, Častolovice 1000 K, prof. Em. Píppich s chotí zde 2000 K, Marie Oráčová zde 1000 K, Marie Králková, vdova po lékárníku v Třebchovicích 1000 K, okresní výbor v Chlumci za lond. okresní nemocnice 12.000 K, týž za různé obce 5000 K, Jos. Komínk, obchodník zde 1000 K, Fr. Houdek, c. a k. major t. č. v Praze 1000 K, Ing. Jar. Stejskal zde 300 K, Josef Voženilek, průmyslník v Předměstí, za rodinu 12.000 K, za zřizence a dělníky 2000 K, společenstvo mlynářů zdejšího okresu 100 K, Ed. Beránek, c. k. prof. 1000 K, L. Rattek, c. k. hl. berní v. v. zde 2000 K, dr. Jaroslav Kavallir, advokát zde 5000 K, Jan Pšera, starosta na Slezském Předměstí 1000 K, dr. Josef Saska, lékař zde, s chotí 500 K, obchodní a výrobní družstvo zde 300 K, prof. Rudolf Pross s chotí, Rosnice u Věstary 200 K, Emma Sulcová, choť c. a k. rybnístra 1000 K, Hynek Erlbeck, ředitel cukrovaru a inspektor c. k. cukrovarů v Syrovátce 5000 K, Frant. Jemelková, hlavní sklad tabáku zde 3000 K, c. k. notář Štěpán Chládek s chotí zde 3000 K, Václav Pavlík, válečný mlýn v Opocně 10.000 K, Jan Medek, velkoobchodník v Třebchovicích 2000 K, stav. rada Ing. Fr. Bouča zde 2000 K, Papny Riemerová, yel-

koobchod zde 3000 K, Václav Souček, rolník, Klášter 1000 K, Marie Němečková zde 1000 K, Fr. Sláma, žák VIII. tř. gymn. 1000 K, Jan Sřemcha, mlynář v Kydlinově, 20.300 K, Ferd. Komínk, statkář, Věstary 1500 K, Leo Brod, t. č. poručík pp. 18, Pražské Předměstí 1000 K, městská spořitelna v České Skalici za firmu L. Bartoň, průdelna bavlny, tkalcovna, barvírna a úskárna v Č. Skalici 40.000 K, Obč. záložna v Jablonném dalších 14.600 K (dosud celkem 76.600 K), Obč. záložna v N. Bydžově dalších 201.500 K (dosud celkem 232.500 K, z toho pro vlastní účet 200.000 K), J. E. Otto hrabě Harach ze své dománie ve vých. Čechách 300.000 K (celkem u Živnostenské banky na IV. vál. půjčku 1 milion K), B. Potoček, Klášter 500 K, Josef Cirkva, správce školy v Soběšově 400 K, Karel Jirů, c. a k. nadporučík zde 500 K, měšť. dívčí škola zde 300 K, M. Sládečková, žákyně vyšší hosp. školy 200 K, po 100 K: J. Jellinek, odb. učitel v Kuklenách, škola Dobřenic, živnost. pokrač. škola v Kuklenách, O. Klepetář, gymnasta zde, O. Kraus zde, Jan Hušák, maj. závodu pekařského zde, M. Andresová, žáky. IV. tř. zde, B. Ryba, gymnasta zde, M. Rybová, lyceistka zde, M. Šobová, obchodnice v Kuklenách, Ing. B. Vacek v Hradci Králové.

Praktická péče o sirotky. Paní Anna Šindelářová v Hradci Králové uspořádala sbírku ve prospěch zcela osiřelých dětí po vojíně p. Františku Láskovi z Častolovic, zesnulém ve vojenské nemocnici v Hradci Králové. Sebrany obnos 30 K zaslala poručíku dětí p. Fr. Michkovi, účetnímu mlýnu v Častolovicích. Paní Michek vzdává díky za tento milosrdný skutek jak paní A. Šindelářové, tak i ostatním šlechetným dárcům.

Školy v Hradci za Karla IV. Nemůžeme sice ukázat, jak školy provokely v Hradci n. L. zařizeny byly, ačkoli víme, že žádný klášter bez nich nebyl. (Děj. nár. čes. Fr. Palacký I. 1. str. 405, 2. str. 288.) V té příčině Hradec byl šťastným, mále, kromě kláštera Křižovníků špitálních dva mužské minoritův a dominikánův; a jeden ženský dominikánek, v kterých se ve všech třech (v oněch mužských, v tomto ženské) mládež vyučovala a to ve vědách nejenom náboženských, ale i světských. První zmínku o školách města Hradce máme teprv za císaře Karla r. 1362. Zde byl ustanoven dne 10. listopadu Mikuláš, správce žákův (rector scholarium de Grez). Za faráře kostela špitálního u sv. Anny na podměstí. A že v druhé polovici 14. stol. mládež ve školách zdejších v báni Boží, v počestných mravech a literárním umění chvalně prospívala, dokazují mužové, kteří zde nabýli elementárního vzdělání a pak na vysokých školách hodností a úřadův akademických dosáhli. Mistr Petr z Hradce r. 1393 přednášel o svobodných uměních na universitě pražské a byl několikrát děkanem na artistické fakultě tamější. Mistr Marek z Hradce přednášel tamtéž r. 1399 a byl též děkanem a rektorem university. Jan z Hradce přednášel také o svobodných uměních na vysokých školách pražských atd. (Děj. univ. pražské: V. V. Tomek str. 296.)

Nejstarší a zároveň nejbližší vesnice v dobách Kar-

lím, kde dosud kaplička u cesty stojí to místo naznačuje. Hienenberg (189, 254 a 257) uvádí, že se připomíná v odkazech pro zdejší kostely již r. 1384 a 1411. Podobně i kostel sv. Václava za Slezskou branou připomíná se ještě r. 1411.

Kromě těchto kostelů sedmi, které snad všechny byly larní (Tomek str. 9), nacházely se v podměstí ještě také dva kláštery a tři špitály s kostely. Již asi v též době jako klášter Minoritův u sv. Jana Křtitele ve městě vedle hradu (totiž někdy během 13. století) byl založen také klášter řádu sv. Dominika s kostelem Panny Marie, který stál proti městu za prvním ramenem Labe před Pražskou branou něco v pravo od cesty z města, kde se nacházela za našich dob prachovina. Dále od města na téže straně až za čtvrtým ramenem labským, více pak v levo: klášter panenský téhož řádu Dominikánského s kostelem sv. Jih. Lisinně připomíná se sice onen teprv r. 1390, panenský pak r. 1346. Ale bez vešl pochyby oba stály dávno předtím. (Libri Erectionum P. B. Balbin 269.)

Špitál pro chudé a nemocné s kostelem sv. Alžběty nacházel se nedaleko kostela sv. Jakuba v podměstí na straně půlnocní pod správou řádu rytířů německých. Špitál tento připomíná se již r. 1364. Ve 14. století založeny jsou špitály ještě dva: sv. Anny a sv. Antonína. Sv. Anna za branou Pražskou na druhém ostrově labském od města mezi oběma kláštery sv. Dominika výše zmíněnými, mužským a panenským; špitál pak sv. Antonína vystavěn byl před branou Mýtskou na samém břehu prvního ramene Orlice, které se nacházelo hned za ním, dlece od města, na Sřezině. Labe při ústí řeky Orlice bylo rozděleno na dvě ramena a něco výše na tři, takže od kostela sv. Vavřince šly přes ně tři mosty za sebou: Teprv u druhého ramena od města nacházel

se IV. okolo Hradce a jeho podměstí byly: Třeběš, Pláčice, Stěžery, Plotiště, Věkoše, Pilečice, a Slatina. Malovice počítaly se ještě k podměstí. Navráš, kde stojí Nový Hradec, bylo pokryto lesem, který od něho dohlá se táhl až přes město, kdež nyní stojí domy řečené na Brně. Kukleny nazývala se tehdejší role náležející k Pláčicům a Pouchovem pastviště s některými rolemi nedaleko Věkoš. Mezi Stěžery a Plotištěmi bylo více svobodných dvorů, které dlelem náležely jednotlivým měšťanům hradeckým.

Svatoborské pouť přes mimořádné okolnosti doby nynější dočkala se v Hradci Králové zase plného lesku. Přijelo mnoho poutníkův a pouťnic i z daleka, takže po- božnostem obcovaly veliké davy jako jindy. O 10. hod. konáno kázání pp. bohoslovců jak v kostele tak na dv. řte. Pak sloužil vsdp. dr. J. Soukup pontifikální mši sv. s četnou asistencí. Bohoslovci zapěli ladně mši Pickovu. Pan učitel zdejší chlapecké výchovy Bartoš zapěl pře- krásné dvě tenorová sóla. Předtím při deváté zpívaly zduřile chovanky zdejšího pensionátu. Přednesly též případnou vložku p. ředitele káru z Hořic Pílate, který je obětavě doprovázel hrou na varhany.

Živnostenské mládeži. Nefechený vývoj dobruho živ- nostenského stavu žádá, by i pokračovací škola po le- tošním ukončení plnila nadále svou povinnost drobné hřivny na válečné účely. Proto přistoupil za člena sdru- žení upisovatelů státní půjčky čtvrté. K tomu se jí musí dostati dalších příspěvkův od pčův. I obrací se tudíž nejen na ty, kdož ještě vysvědčení, výkazů nebo jiných průkazů si nevyzvedli, nýbrž i na ty ostatní, by neza- virali své ochotné ruky k dárkům. Správa zařídí a u- možní jich sbírání mimo úřední hodiny, které jsou ve všední dni od 4—5, v neděli a ve svátek od 9—10 hodin. Zatím činí toto upřímné provolání k svému žactvu, cho- vajic z letošní obětovitosti přesvědčení, že její volání ne- ní nadarmo a že tím dosvědčeno bude nanovo vlaste- necké pochopení naší živnostenské mládeže. Bližší ve sborovně c. k. reálky v Komenského tř. v I. patře v naznačené doby.

Z elektrárny. Ministerstvo vnitra prohlásilo výnosem ze dne 14. dubna 1916 č. 6885 městskou elektrárnu a vodárnu v Hradci Králové na dobu války za podnik státem chráněný.

Zaučoval se dle detektivky. Paní hostinská v besedě s úžasem pozorovala, že se jí ztrácejí v kuchyni peníze. Marně přemýšlela, který tchoť velice obratně přes noc ji připravuje o větší obnosy. Konečně začalo noční hli- dání. A tu shledáno, že jeden učedník obyčejně v noci kolem 3. hodiny otvírá okno, aby vrazil dovnitř. V noci z pátku na sobotu byl mladý zloděj polapen. Opakovala se obvyklá scenerie. Učedník propukl v pláč, odproso- val, zapřísahal okradenou, aby mu odpustila. Paní ho- stinská přišla nočními návštěvami hochu asi o 30 K, kte- ré zlodějíček utratil za koupení a mlsání. Přece však hochovi odpustila. Mistr však hochu vyhnal.

Oběsil se v Malovicích ve svém bytě v sobotu 13. t. m. Fr. Doláč.

Seznam cen na týdenním trhu v Hradci Králové dne 13. května 1916. 1 litr: prosa 1.80 K, včeve 90 h — 1.40 K, 1 kg: hrachu 2—2.40 K, jahel 3.10—3.90 K, lněné- ho semene 1.20—1.40 K, másla 9.60—10 K, tvarohu 1.12 —1.20 K, cibule 1—1.20 K, mrkve 30—60 h, celere 1.30 K, petržele 1 K, 1 vejce 17—22 h, 1 kopa: drobné zele- niny 1—1.20 K, poru 0.60—1 K, salátu 2—2.70 K, 1 pár podsvínčat 180—300 K, 1 kůzle 10—26 K. — Přivezeno bylo: hl: včeve 5, lněného semene 9, mrkve 5, q: cibule 0.3, celere 0.5, kop: drobné zeleniny 50, poru 45, salátu 180, petržele 25, podsvínčat 466 kusů a 28 kůzlat.

Týden Červeného kříže v Kuklenách. K pořádání týdne Červeného kříže v Kuklenách utvořilo se za předsednictví starosty pana Chmeláře komité a vytklno si při nejmenších výlohách a dobrém obslužení obecn-

Všech svatých r. 1355. Nástrojnův umocení Páně. jinak oltář sv. kříže — milosrdenství J. K. r. 1357, sv. Kateřiny r. 1358, Panny Marie r. 1354, sv. Matěje (též sv. Matouše) r. 1357, sv. Ondřeje r. 1366, sv. Sigmunda r. 1342, sv. Pavla (jinak Dušiček) r. 1363 atd.

Velikou pohroma utrpěl chrám sv. Ducha při velkém požáru dne 28. května 1407, který téměř celé město v popel obrátil. Při ohni tom šli se veliký zvon „Osana“, který na hranici na hřbitově visel. Zvon ten snad ulit za času Karlových. R. 1508 byl nahrazen novým zvone- nem. ulitým od znamenitého mistra Ondřeje Žáčka v Hradci. Tímto o výročních trzích vyzváněl se tak zv. frayd čili svobodný trž.

O rozsáhlosti, lidnatosti a nábožnosti podměstí hra- deckých za dob císaře Karla IV. a cizáckovny Alžběty dá se souditi již z toho, že se v nich nacházelo, pokud známo, 5 kostelů farních, totiž sv. Vavřince, který stál nejbliž samého města pod Kozi branou na tom místě, kde bývala za dob pevnosti výhledná pevnostní branka (Aupstall) blíže vojenské jízdárny. Dále kostel sv. Petra v pravo od nynější silnice pražské, kde se od silnice té dělí cesta k Plotištím. Kostel sv. Mikuláše v též směru, kde se táh nyní na Špič mezi silnicemi na jednu stranu ke Kuklenám, na druhou k Plotištím. Kostel sv. Jakuba na půlnocní straně od města, at již také za jedním ramenem Labe na parcele nových kasáren při městském parku byl. Křižovníci řádu německého, jejichž představení šel komturem. Kostel sv. Martina stál na třetí straně od města za prvním ostrovem podolabým, již tam číhala Orlice. Tyto kostely připomínají se již r. 1352 a kostel sv. Vavřince nejprve r. 1350. Tehož roku 1350 (Tomek str. 9) dle se však zmínka ještě o dvou kostelích jiných bez udání, byly-li larní. Sv. Štěpán v pravo od kostela sv. Petra na cestě od něho ke Ploti-

se mlýn, byl to jeden z nejstarších mlýnů hradeckých a slul, jak Švenda z „První kšaftovní knihy městské“ vy- psal, mlýnem „Rormeistrovským“ a to proto, že se voda trubami do města hnala. Za jeho času říkáno tomu mí- stu „Nové mlýny“. Ty nacházely se pod městem na La- bi při soutoku s Orlicí. Mlýn ten patřival Zuzaně řečené Rormeistrové z Divině v Hradci nad Labem, vdově po mistrovi těch trub. Ta r. 1491 v pondělí po stěti sv. Ju- na mlýn ten městu Hradci nad Labem darovala. Mlýny nové u městské vodárny při Králově Hradci z r. 1799 popisuje ve svém spise „Speculativa artis molitoriae praxis“, t. j. učinnivé řemesla mlynářského cvičení, ro- dák hradecký Josef Pílař.

Jiný mlýn byl „Královský“, rovněž na Labi; užívali ho hradečtí parkrábí. Dále mlýn Obecní nad ústím Or- lice do Labe, který náležel obci a jmenoval se též „Or- liční“. Starodávna lázeň orličná na blízkém ostrůvku vedle mlýna tohoto, připomíná se zde stále až do r. 1591 a zachovala se nepochybně i dle. Takéž, druhá lázeň na Labi, která někdy slula česká, pak pod názvem lázeň rychtářské jest známa již od r. 1451.

Připomenuty buďtež také dvě cihelny, náležející obci. Jedna před klášterem někdejší Dominikánský, před branou pražskou, o níž se první zmínka činí r. 1451, ale nazývá se již cihelnou starou, druhá u kostela sv. Pa- vla, který býval odtud zván také sv. Pavla na cihelně. Ostrov mezi druhým a třetím ramenem Labe, který se podlouhle táh: ve směru půlnocním od mlýna Rormeist- rovského až k nynější silnici od města k Pražskému podměstí, nazýval se starodávným jménem „Trávník“ a dle něho také celá ona část podměstí na třech ostro- vech labských se rozkládající nazývala se „v Trávní- cích“. Rozesnávaly se Velké a Malé Trávnice.

stva odvésti Červenému kříži co možno největší obnos. Za spolupůsobení sboru učitelského pořádáno v sobotu 29. dubna představení pro děti, které se v následující neděli 30. m. m. opakovalo pro dospělé. Ač čas k nacvičení byl krátký, podán byl záky výkon. jenž překvapil. Po valedojemné přednášce řed. škol p. Vsetečky o účelu slavnosti předveden živý obraz, znázorňující působení Červ. kříže na bojišti. — Dále přednášeny vlastenecké zpěvy dítek, nacvičené odb. učitelem p. V. Janěčkem a básně řízené odb. učitelem p. J. Kálalem a sl. učit. Mattušovou. Nejlp zamlouvalo se číslo „Hold císaři Pánu“, v němž solové zpěvy žáků a p. učitele Smidy zvláště vynikly. — Korunu všeho tvořilo dětské představení „Zase doma“, nacvičené p. učitel Kocourkovou. Raněný otec vrací se na vyléčení do vlasti a překvapí rodinu. Přirozenost a verva hrajících dětí uchvacovala. Dojem případného kusu působil neodolatelně. — Během týdne subskribovali vždy ochotný p. katecheta O. Deyl se synem továrníka p. Jos. Nejedlým po Kukleších. Sbirka vynesla přes 700 K. — Dne 7. května uspořádala ochot. jednota „Tyl“ představení a vybrala si 2 jednoaktovky „Maloměstské tradice“ a „Žárlivci“. Ředitel p. Vsetečka opakoval svou řeč o Červ. kříži, načež při živém obraze, komponovaném p. továrníkem Lud. Nejedlým a inž. p. Suchým o působení Červ. kříže na bojišti zahrál konservatorista p. Švagerka s doprovodem p. učitele Pochyby na piano. Úlohy obsazeny správně dle povah, takže výkony se zamlouvaly, ano u mnohých byly tak dokonalé, že by se takovými silami i velké jeviště honositi mohlo. Hosté odcházeli plně spokojeni s celým programem slavnosti. — A finanční efekt? Přijmu bylo K 1223.13, vydání i s odznaky pouze K 109.72, takže zbylo čistého zisku K 1113.41. Na tak šlechetný účel rádi budeme přispívat, vědouce, že naše těžce nastiřádané peníze budou jen svému účelu odevzdány. — Komité.

Čachotín. Také v této těžké době zažili jsme velice radostného dne; byl to den visitace J. Exc. našeho milého nejdp. biskupa dra Josefa Doubravy. Výraz radosti neprojevil se sice tentokrát zvučnou a nádsenou hudbou, zato však tím více vyzařoval z obličejů všech farníkův. Už delší dobu připravovali se úto na den visitace 9. května, přináseti ochotně dary k slušné výzdobě našeho venkovského kostela, ano může se říci, že obce — obzvláště dívky — v úpravě kostela vespolek závodily. Sebralo se na kostel přes 1000 K v době několika měsíců, začez se obstaraly různé věci, obzvláště obraz P. Marie pro vedlejší oltář, který dívky čachotinské objednály u známého malíře arcib. kons. rady p. faráře Neumanna ve Sv. Jiří. J. Exc. nejdp. biskup také při své visitaci obraz posvětil. Před visitací samou vymyly ochotné farnice kostel a upletly věnce, z čehož se učinila vkusná slavošana a ozdoby se vchody do kostela. Konečně nadešel den visitace. Vše se v plném počtu o půl 8. hod. ráno dostavilo k uvítání nejdp. biskupa. Byl tu především patron urozený p. dr. Otto rytíř z Mettalu se svou neteří uroz. paní Adou šlechtickou z Marneggu a s patron. zástupcem p. Bryndou. Dále se dostavili všichni starostové, učitelstvo a veškeré okolní duchovenstvo. Za hlaholu zvonů přijel v určenou hodinu kočár s J. Bisk. Milostí. Nejd. arcipastýř, byv pozdraven od patrona, okresního a místního starosty J. Adama, administrátora fary Frant. Videnského T. J., přijal z rukou mladé šlechtice Eleonory z Marneggu kytici, při čemž promluvila školačka Boženka Adamová vhodnou uvítací řeč. Jeho Exc. odpověděl srdečnými a vřelými slovy, dal si představitu přítomné výhory a urozenou paní sl. z Marneggu a nato po krátké zastávce na faře šlo se v průvodu spálrem dítek, ustrojených jako družiček, do kostela. V kostele pochválil nejdp. velepastýř horlivost farníkův a po mši sv. měl dojemné, časové a krásné kázání s navázáním na život sv. Vavřince, jemuž zdejší kostel je zasvěcen. Zkouška z náboženství konala se v kostele a ve škole, která byla za příčinou tak vzácné návštěvy okrášlena. Ve škole uvítal několika slovy zdejší p. řídící K. Sobotka J. Bisk. Milostí. Zkouška sama jak zde tak v kostele odbyla se hladce. Dítky odpovídaly dobře, takže dostalo se jim pochvaly od nejdp. arcipastýře. Po závěrečné pobožnosti poděkoval administrátor, p. starosta a syn p. řídícího školák Jan Sobotka, načež za zvuku zvonů odebral se J. Exc. s duchovenstvem do Rozsochatce, kde byli hosty u vys. uroz. p. patrona a vys. uroz. paní sl. Ady z Marneggu.

Sopoty. „Ejhle, kněz veliký!“ zpívá se na kúru při vstupu každého biskupa do kostela a ohlas těchto slov mocně zachvěl srdcem každého již při prvním proslovu Jeho Excel. našeho pana biskupa, když odpověděl na uvítání zdejšího duchovního správce. Tento v řeči své připomenul, že dříve musili zdejší břimovanci chodivati do Kruceemburku k sv. břimování, že poprvé navštívil zdejší kostel p. biskup Brynych a nyní že dostává se naši malé osadě podruhé toho štěstí, že ji potčtívá svou vzácnou návštěvou sám její arcipastýř; milostný obraz P. Marie Sopotské ve zdejších poutním kostele že připomíná nejdelší válku na světě, válku třicetiletou, a socha P. Marie Lourdské ve zdejší kapliček loňského roku přiznala že bude upomínkou na největší válku na světě, na válku světovou. J. E. navázav na tato slova, mluvil vztečně o úctě k P. Marii, jejíž pomoci v nynějších trudných dobách obzvláště potřebujeme. Podotkl, že biskup Brynych, vykonav visitaci v Sopotech, ukončil tím visitaci celé své diecese, v níž tedy vřstíval každý kostel jen jednou. Pak byl J. E. uvítán představenstvem místní obce, kteráž zřídila na návrh představenství bránu, dále představenstvem obce Střizova, starostou obce Dítky a katolickou jednotou sopotskou,

konečně družičkou M. Ondráčkovou ze Sopot, kteráž vítala takto: „Vaše Excellence! Nejdůstojnější Pane! Jméne všech malíčkův dítek osmělujeme se předstoupiti, abychom s úctou největší přivítali Vaši Excelenci, abychom co nejsrdečněji pozdravili apoštola Páně, abychom poklonu nejhlubší učinili zástupci samého Pána Ježíše, který malé dítky měl tak rád k sobě je volal, do náručí bral, objímal, hledil a ruce na ně skládaje a nad nimi se modle, žehnal je a sliboval jim království nebeské, volaje: „Nechte malíčkových přijíti ke mně!“ Vědouce tedy, že jakožto arcipastýř náš ráčíte kráčet v slépečích lásky Božského přitele dítek, proto bez ostychu a bázně předstupujeme před V. Exc., skláníme se uctivě a hluboce a jménem všech dítek farnosti sopotské lásavě voláme: „Nejdůstojnější Pane, vítajte nám!“ — Pan řídící zdejší školy K. Kubát uvítal J. E. vhodným proslovem v budově školní. Před zkouškou z náboženství oslovila družička A. Stará J. E. takto: „V. E.! N. P.! Nadešla chvíle, kdy máme počít vydati ze všeho, čemu jsme se naučili ze sv. náboženství. Dlouho, velmi dlouho těšili jsme se na tento okamžik a nyní tedy k radosti nás všech konečně nadešel. Předem však pravíme, že jen slabé jsou síly naše a proto spoléháme na lásku V. E., kterou v dobrém srdci svém k nám malíčkovým ráčíte chovat. Račte tedy, nejdp. Páne, s otcovskou dobrotou a shovívavostí přijímati výsledky našeho přičinění. Srdce naše více cítí, než dětský rozum náš mohl pojmuti. Co by platno bylo, kdybychom z paměti uměli celý katechismus, jestliže by skutky naše neodpovídaly učení Ježíše Krista, v katechismu tom obsaženému! A proto slibujeme, že dle učení Ježíšova chceme i živi býti i umírat. Na tom záleží nejvíce. Dej pak milý Bůh, aby se V. E. mezi námi tak líbilo, jak mílo a příjemno bývalo Kristu Pánu ve společnosti lidí hodných vůbec a dítek malých zvláště.“ Po zkoušce poděkovala družička K. Jeničkova z N. Vsi takto: „V. E.! N. P.! Rychle, velmi rychle uplynuly ty chvíle, které ráčila V. E. prodletí mezi námi malíčkovými, aby shlédla náš prospěch ve sv. náboženství. A nyní již nachází okamžik, abychom ještě jednou vyslovili V. E. naši nejvyšší úctu a učinili nejhlubší poklonu a jménem veškeré zdejší školní mládeže s V. E. se rozloučili. Račte, N. P., přijmouti naše neponiženější díky za přízeň a lásku nám dítkám prokázanou. Nemohouce se jinak odměniti za blahosklonnost tuto, slibujeme, že budeme se modlívati, by sám Bůh vše dobré ráčil dáti V. E. za lásku nám projevenou. V. E. ráčila nám dnes udělití svátost sv. břimování, ve které nás Duch sv. posilnil, abychom víru svou veřejně slovy i skutky vyznávali, podle ní živi byli, za ni se nestyděli, ji si hájili a byli pro ni hotovi vše vytrpěti. Touto svátostí jsme my, dítky slabé, posilněny pro celý další život svůj. A tu svatosvatě slibujeme, že chceme býti hodnými dítkami, aby na nás mohl se zálibou shlížeti Božský přítel dítek, který malé tolik miloval, chceme tedy býti hodnými dítkami a zároveň hodnými křesťany, abychom se líbily Bohu i lidem a jednou tam přijíti mohli, kde cíl je náš, kde spása naše. Na konec z hloubi srdce voláme: „Zaplať Pán Bůh!“ a „Provázej Pán Bůh!“ — J. E. mluvil k lidu, břimovancům a dítkám vícekrát a každou řeč svou uchvátíl srdce a duše všech, ke každému i nejpřostěmu se skláněl, s každým vlídně promluvil, dítky malé svatými křížem znamenal, s dítkami školními mimo kostel a školu žertoval a tak zalíbil se všem, takže kdosi o něm pronesl: „To je biskup každým conem!“ A jiný podotkl: „Ano, pravý apoštol Páně!“ Po jeho odchodu bylo stále a všude slyšeti jen sanou chválu o něm. A mnozí šli za ním i do jiných farností, aby ho ještě jednou viděli a slyšeli. Jeho Excelenci se však u nás také líbilo.

Chotěboř. (Dokončení.) Již za časného nedělního jitra 30. dubna proudily zástupy lidu venkovského do města. Prostory chrámu byly naplněny do posledního místečka dlouho již před půl 8. hod., kdy přijel Jeho Excelence. Po mši sv. a kázání p. biskupa počalo sv. břimování všech venkovanů a mužů z města. V 11 hod. byla zkouška venkovské mládeže. Odpoledne pak bylo břimování žen a dívek z města. — 1. květen byl dnem nejslavnějším. V průvodu pp. učitelů přišly všechny děti městské ve svátečních ústrojích, s radostí v oku, aby konečně se jim dostalo té milosti, po níž tolik toužily. Pan biskup dojemnými slovy uvítal tyto miláčky své, o nichž se vyjádřil, že lásku jeho splácejí opět láskou. V tyto slavné dva dni ruka biskupova udělila sv. břimování téměř 1200 lidu a tolikéž sklíčeným srdcím poskytl J. Exc. slova útěchy a posily. — Než slavnost tato shodou okolností byla dovršena způsobem neočekávaným. V pondělí byly přivezeny do Chotěboře tělesné ostatky p. Jaroslava Dobřenského z Dobřenic, c. a k. rytmistra hulánů a ryfíe maltézského, který hrdinnou smrt nalezl na poli slávy v bojích u Ravy Ruské dne 8. září 1914. V úterý za veliké účasti lidu všech stavů a všech tříd pohřbíval Jeho Exc. ostatky tohoto padlého hrdiny na rodinném hřbitově hrabat Dobřenských. Při tklivé a dojemné řeči arcipastýřově nezdálo se snad ani jediné oko nezaruseno slzami a všichni cítili soustrast se vznešenými rodiči, kteří pochovávali do chladné země svoji naději, zdárného syma. — Rychle uplynul určený čas pobytu Jeho Excel. ve zdejší měste. Přiblížil se den loučení, 12. květen. A jestliže bylo uvítání opravdu imposantní, bylo rozloučení vskutku skvělé a dojemné. Po skončené májové pobožnosti poděkoval p. farář V. Laštovicka Bisk. Milostí za všechna dobrodíní, jeho osadníkům udělená a tu z řad žactva vystoupila dívka, jež podala Jeho Excel. krásnou kytici a jménem všech dítek loučila se s p. biskupem. A zajisté že ze srdce všech přítomných opakovala slova, jimiž končila svou řeč: „Nuž, nejsvětější Páň, jenž o-

sudy řídí, Vám odplatí péči otcovskou a vlídností, již v srdce všem jste zapsal se a vtiskl, že zjev Váš mezi námi bude svítat jak záře pro nás v boji, v míru. Dnes v posled žehnej nás ruka Vaše, my s Bohem dáваме Vám z duše, celá. Dojemnými slovy děkoval Jeho Exc. za projevy lásky a přiznání, jež přišli z lásky k Ježíši Kristu. Vybídl přítomné, aby i nadále rádi vzpomínali na tyto dni a často si je v mysli své obnovovali zbožnými modlitbami. Slíbil, že i on ve svých modlitbách často bude prosit za blaho a štěstí tohoto hodného lidu. Se slovy: „S Bohem, na shledanou, když ne zde na zemi, tedy v nebesích, v kraji, kde není bolu“, opouštěl kostel, když dříve ještě rozloučil se osobně se zástupci všech úřadů a spolků.

Skuteč. Pan Josef Zástěra, profesor na c. k. vyšší reálce v Kostelci n. Orli., rodák skutečský, který dli již delší dobu na italském bojišti, byl povýšen na c. a k. kadeta.

Roveň. V neděli 28. t. m. oslavil náš vsdp. farář, č. konsist. rada, bisk. notář, os. děkan Engelbert Starý v nejužším kroužku svých ctitelův a přátel v tichosti své zlaté kněžské jubileum. Z padesáti let svého kněžství působí blahodárně pan konsistorní rada 46 let v Rovni a těší se při úplné duševní i tělesné svěžesti důvěře a lásce věřících celé své farnosti. Kéz Bůh dopřeje mu ještě mnohá léta!

Rychmov n. Kn. Zemská správní komise král. Českého povolila městské obci Rychnovu n. Kn. pro rok 1916 vybírání 50 proc. obecní přirážky ke státní dani vinné.

Žádná pleš více!

— Tisíce holohlavých vyléčeno! —

Pište si ještě dnes o pojednání, které Vám ochotně zdarma zašle kosmetická laboratoř „Olymp“, Praha-Smíchov, 11-1241.

Různé zprávy.

Zvláštní informační dílo o českém národě. V nejbližší době vyjde spis „Das böhmische Volk“, který má informovati cizí kruhy politické, národohospodářské a umělecké o českém národě. Ale předem stanovený program spisů svědčí, jak bude jednostranný a — jak cizí vynikající mužové si naprosto neutvoří správného úsudku o povaze rozvoje a nynější situace národa. Stať historickou budou zastupovati články o Husovi, Komenském, Palackém a českém obrození. Vynikajícímu katolickému dobrodinci českého národa tedy nebude věnována zvláštní stať žádná. A přece bez Karla IV. by nebylo v Praze university a tím ani Husa. Jestliže se pak věnuje zvláštní pozornost Husovi, zasloužil jí zajisté tím spíše zakladatel university, tvůrce zlaté buly, rozmnožitel politických práv českého národa a učitel národohospodářských kruhů českých, jakým byl Karel IV. V nynější době nebudeme příliš cizíně imponovati, prohlásíme-li za největšího Čecha myslitele nezávislého, který tak oddaně vypisoval z Viklefa. A chceme-li se ohlubiti duchovními triumfy, pak jest nejlépe poukázati na dobu Karlova. Pozdější doba apokaliptismu a chiliasmu sotva vzbudí nadšení takové jako předchozí obrovitý vzrůst kulturní, jemuž vzdávala velikou čest svorně celá Evropa. Kdo důležitý pamětní spis bude čísti, nemá býti uváděn do bludného názoru jako by na zvelebení národa pracovaly výhradně živly husitské, liberální a jiné protikatolické. Obraz, byť stručný, má býti úplný, má se státí i s grafii a rucí.

Věnujte pro sirotky po našich padlých vojácích odložené dětské šaty, obuv, prádlo, postelní pokrývky, prostěradla, slamníky, plátno, zbytky látek a pod. novému sirotčinci v Koutech u Domažlic, jež nedávno tam otevřel spolek na záchranu osiřelých a opuštěných mládeže českoslovanské „Serafióské dílo lásky“ se sídlem v Č. Budějovicích, který pečuje již o 125 sirotků českoslovanských. Máme v ústavě ještě místa pro 20—25 sirotků, nedostává se nám však prostředků na jejich vydržování. Kdo můžeš, račiž nám přispěti penězi nebo věnováním čehokoli, čeho lze pro děti nějak upotřebiti. Vědomí, že pomáhá se zachraňovati osiřelá a opuštěná mládež českoslovanská od zpusnutí a mravní zkázy, bude každému zajisté díkem nelepším. Vše račte prosťe adresovati: Správa sirotčince v Koutech u Domažlic, Čechy.

Širší výkonný výbor Spol. katol. strany české konal ve svém spolkovém domě v Praze-II., Spálená ul. 15, dne 15. května svou obvyklou měsíční schůzi. O otázkách reťormy tisku ve straně referoval v zastoupení referenta dp. Havelky Msgr. prof. dr. Kordáč. — Pan JUC. Šindler pojednal o nynějším stavu financí a o pojišťovací agendě strany. — Pak podal zprávu o nynější možnosti organizační činnosti na venkově p. říd. učitel Fr. Benda a jeho návrh k tomuto bodu schválen. —

Pan JUDr. Lad. Dvořák pojednal obsírně o přičině a účelu správní reformy a o stanovisku strany k zámýšlenému krajskému zřízení v Čechách. Ke konci svého referátu navrhl pak následující prohlášení, které bylo jednohlasně přijato: „Společná katolická strana česká neuzavírá se úvahám o nové úpravě veřejné správy, předpokládá, že reforma tato zachovávala jednotné zákonodárství a jednotnou správu celku zemského a zabezpečuje požadavky národních menšin co do rovnocennosti jejich ve škole, před úřady i v životě veřejném, přivede zdokonalení správy veřejné ve prospěch obyvatele, dle jehož potřeb hospodářských, sociálních a kulturních účelně ohraničí všechny správní okrese. Strana jest ochotna na tomto základě dohodnouti se s ostatními stranami národními o společném postupu.“

Na kterou matku i nevěrec vzpomíná nejráději, nejvděčněji? I na veřejných protikatolických schůzkách chválí svou matku katolickou. Velebení přepjatě emancipovaných a nevěreckých matek na schůzkách jsme ještě neslyšeli.

Svobodomyšlní taky-křesťané odpustí knězi kterékoli těžší provinění proti Desateru; začne-li však hájit dogmatiku Kristovu, okamžitě vzplane střecha protestním plamenem. Veřejné hájení víry a tím i charakteru učitelů náboženství pokládají mnozí za nejtěžší přecín.

Stará koketa, aby dále vábila, líčí tvář vlastní. Staří lovci popularity zase snaží se přemalovatí rysy mládeže, aby chlapci vyhlíželi jako zkušení a učené mužové. Kdo z různých samozvaných pohlavárů vychází z módy, se shrbeným hřbetem poohlebuje dorostu, zavírá zrak před planým radikalismem hochů. Dozela si dá někdy sám líbiti kopnutí od nezralé dušičky, jen aby příslušným odporem sám nepřetrhl pavučinu své zlaté popularity. Ale stařáci, kteří veřejně vychvalují „uvědomělost a energii“ mládeže, v soukromí sami se strachují, co nastane, až sobelíbivé mladé modly se dostanou k moci. Za nic na světě takový úlisný stařík by nechťel svěditi jejich řízení svou svobodu a vlastní majetek. Odtud také často křečovitý zápas, hodlá-li mládež porazit křeslo starému demagogovi přece se vši rozhodností.

Jak velký počet vynálezů se vynášel v letech 1890 až 1912! Ale z tisíců vynálezů žádný nebyl s to, aby aspoň jediný vynález učinil obecně prospěšným, aby polstřil objev proti zločinu zneužívání. Nedokázal toho ani největší mudrlec, který užívání celé řady výzkumů podrobil přísné kontrole.

„Kdo není povolán, pečuj, aby ses povoláním stal.“ řekl v šlechtiném úmyslu veliký světec Augustin. Nyní zve k takové snaze přemocná moderní světlá Průtka, odporující ovšem prostředky jiné.

! Za velmi sníženou cenu !

nabízíme pro rychlé rozprodání knihu z pozůstalosti vsdp. praeláta

Megra Dra Antonína Brychty:

Jména církevní a jeho správa.

Krámská cena původní (z roku 1910) 11 K snižuje se při hotovém zaplacení na

4 koruny

za brožovaný výtisk. (Velká osmerka, stran 656.)

BISKUPSKÁ KNIHTISKÁRNA v Hradci Králové.

Stoupencům našich organizací

odporujeme všude křesťanský český závod **vyšivaček a šiček „Zaštita“** v Chrastině a Rudimě.

Veškeré prádlo pánské i dámské, výbavy pro nevěsty, přepychové i jednoduché vzorné obstará „Zaštita“. Vsd. duchovenstvu naskytá se zde příležitost koupiti prádlo kostelní, zaručené dle předpisu za ceny mírné. Učiňte objednávku na zkoušku a budete jistě spokojeni!

Odporujte ve svém okolí!

Paramenta.

Ignáce V. Neškudla syn
(protokolovaná firma)

v Jablonném nad Orlicí (v Čechách)
(bratr P. J. Neškudly, farář ve Výpračticích)
doporučuje P. T. velebádnému duchovenstvu svůj osvědčený a často vyznamenaný

výrobní závod všech kostelních paramentů, spolkových praporů a kovového náčiní.
Cenníky, vzorky i roucha hotová na ukázkou se na požádání franko zašlou.

Doporučení o právě vyšlých publikacích:

Dr. Fr. Reyl:

Jádro křesťan. sociologie

Str. 361. — Brož. K 5.
Ve vkus. vazbě celopl. s ochran. kart. K 7.

Dr. Jos. Novotný:

Světlem k Bohu

Stran 170. — Brož. K 6.
Ve vkus. vazbě celopl. s ochran. kart. K 8.

N B. Dostávám nyní spisy poslední dobou Vaším nákladem vydané. Jsou to zdaleka díla a zasluhují rozšíření.

Dr. Jos. Hanuš,
prof. real. gymnasia,
Král. Vinohrady.

Objednávky obratem vyřídí

Družstevní knihkupectví a nakladatelství v Hradci Králové, Adalbertinum.

Cennou četbu

poskytují

publikace „Knihovny Obnovy“

Mimo jiné vyšly tyto spisy:

- Brodský Boh., Naši přátelé. Str. 100. Cena 60 h.
- Brynych Ed., Duch katol. obnovy. Str. 722. Cena 4 K, váz. v pouzdře za 6 K.
- Brynych Ed., Kříže a kalichy. Str. 439. Cena 2 K, váz. K 3.50.
- Brynych Ed., Sůt víry, 2. vyd. Str. 108. Cena sníž. 50 h.
- Mimra Fr., Obrázky ze smíšené osady. Řada I. Str. 168. Cena 80 h. — Řada II. Str. 460. Cena 2 K, váz. v jednom svazku K 4.50.
- Novotný Dr. Jos., Člověk bez svobodné vůle? Str. 256. Cena K 3.20, váz. 5 K.
- Pečínková B., Ženy. Str. 160. Cena K 2.30, váz. 4 K.
- Reyl Dr. Fr., Úkoly sociální politiky. Str. 320. Cena 3 K, váz. K 4.80.
- Reyl Dr. Fr., Jádro křesťanské sociologie. Str. 364. Cena 5 K, váz. 7 K.
- Řezníček Dr. V., Královéhradecké vzpomínky. Str. 200. Cena K 1.40, váz. K 2.40.
- Sahula Jiří, Karel IV. jako křesťan a vlastenec. Str. 488. Cena 3 K, váz. 4 K.
- Sahula Jiří, Doba předhusitská a husitská. Str. 428. Cena brož. výt. K 1.60, váz. výt. K 2.60.
- Novák, Kněžské problémy. Str. 395. Cena K 3.50, váz. K 4.50.
- Novotný Dr. Jos., Index a věda. Str. 210. Cena K 2.40, váz. K 4.20.
- Novotný Dr. Jos., Spiritismus zdokonalením křesťanství? Str. 259. Cena K 2.60, váz. K 4.40.
- Novotný Dr. Jos., Světlem k Bohu. Str. 468. Cena 6 K, váz. 8 K.
- Sahula Jiří, Rozmarň přibody. Řada II. Str. 320. Cena K 1.80, váz. 3 K. — Řada III. Str. 384. Cena K 2.20, váz. K 3.50.

Objednávky vyřizuje

Družst. knihkupectví a nakladatelství v Hradci Králové Adalbertinum.

Mýdlo holičské

výborné jakosti, též i veškeré potřeby k holení nakoupíte levně u firmy

Josef Jellnek,

mydlář v Hradci Králové na podsíni. —

Naše knihkupectví

nabízí Vám své služby k obstarání všech knih, časopisů atd. Adresujte laskavě:

Družstevní knihkupectví a nakladatelství v Hradci Králové, Adalbertinum.

Literatura.

Nákladem V. Kotrby v Praze. Válka po právu přirozeném a mezinárodním. Napsal dr. Soldát. Cena 1.50 K. — Válečný Otčenáš. Z polštiny přeložil L. Böhm. Cena 20 hal. — Drobnůstky. Povídky pro děti. Napsal postních kázání prof. Em. Žáka. Cena 2.40 K. — Vzdělání. B. Šťastný. Cena 70 hal. — Křížová cesta. Dvě řady lavací knihovny katolické sv. 66., seš. 1.—4.: Dějiny vychovatelství. Napsal J. Kobosil. Dvoješit za 1 K. Sv. 64.: Lidské vášně a jich výchova. Uvažuje dr. J. Kachník. Cena 1.30 K. — O bolesti. Z francouzského přeložil A. Melka. Cena 90 h. — Promluvy. Cyklus J. Pořadí P. F. Žák T. J. Seš. 4. a 5. za 1 K. — Rádce duchovní. Řídí P. Vaněček. Roč. 23., č. 6. Roč. předpl. 8 K. — Český slovník bohovědný. Poř. dr. J. Tumpach a dr. A. Podlahá. Seš. 38. za 1.40 K. — Rok dětského života. Pro mladý dětský věk píše Viola z Prácheňska. 80 h. — Ludmily, roč. 18., sv. 1.: Dva obrázky z ovzduší válečného. Napsala B. Mellanová. — Rájská Zahradka. Pořadí V. Špaček. Roč. 25., čís. 6. Roč. 10 čísel za 1.60 K.

Kazatel. Homiletický čtvrtletník. Roč. 23., čís. 2. Řídí P. Jirásko. Předplatné 7 K. Nákladem A. Prombergera v Olomouci. — Nákladem téhož vyšlo 100 krátkých lidových promluv nad hroben. Napsal J. Dítě. Cena 2.70 K.

Museum, časopis bohoslovců československých. Řídí A. Pekárek. Roč. 50., čís. 1.—3. Nákladem „Růže Susedy“ v Brně.

Útěcha nebes pro nemocné a trpící. Díle sv. Alfonsa z Liguori. Nákladem G. Francia v Praze. Cena 30 hal.

Kazatelna. Homiletický časopis. Roč. 15. Pořadí P. Vaněk. Čís. 5. Roč. předplatné 7 K zasílá se knižtiskárně Em. Šprongla v Pelhřimově. — Nákladem téhož vydána homilet. kniha V. Bělohávkova: Máj žen. Cena 2.20 K.

Omladina. Časopis pro sdružení venkovské omladiny na Moravě a ve Slezsku. Řídí a vydává R. Šmahel v Nové Říši na Moravě. Roč. 5., čís. 1. a 2. Předplácí se ročně 3 K.

Zákon o nakažlivých nemocích lidových napsal dr. P. Tlustý. Vydal J. Otto v Praze. Za 1 K.

Archa. Vydává Karel Dostál Lutínov v Prostějově 1. dne každého měsíce. Roč. 4., čís. 4. Předplácí se na rok 6 K.

Katolická mravovka. Napsal dr. Ant. Vřešťál. Díl II. Cena 10 K. Podíl údů na rok 1916. Nákladem Dědictví sv. Prokopa v Praze.

Nákladem B. Kočího v Praze. Základy umělecké fotografie. Píše J. Petrák. Cena 50 hal. — Olejotisk. Píše J. Srp. Cena 50 hal. — Daňové úlevy v době válečné. Napsal P. Paukner. Cena 1 K. — Jez. Żulawski: Na stříbrném globu. Dobrodružný román o cestě na měsíc a životě tam. Seš. 8.—16. po 20 hal.

Příručka správné mateřštiny. Napsal dr. P. Zenkl. Za 60 h. Nákladem J. R. Vilímka v Praze.

Besídka.

Páperky.

Kdyby účastníci manifestačních schůzí byli v době předválečné splnili sami aspoň stý díl z resolucí, které nadšeně odhlasovali, byla by se stala většina národa svatou.

V XV. a XVI. století udržovaly se školy výhradně proto, že sloužily kostelu. Žáci často ztrávil více času v chrámu (při zpěvu, modlení, čtení atd.) než ve škole. Kdyby bývali busitští a protestantské měšťané nepotřebovali mendičů (chudých studujících) ke službě chrámové a k pohřbům, dobré dvě třetiny partikulárních škol by bývaly pozavírány. Kdo se tedy snaží nyní dělit školu od kostela zcela, nechť nezapomene na stanovisko aspoň sektářských svých předků. Nebýt obětavosti těch křesťanů pro kostel, nebylo ani škol.

Černý & spol. Hradec Králové,
třída 18. pěšího pluku,
nabízi
kávu, hrách, jablky a j. poživatiny
ve velkém.
Telegramy: **Petrof, Hradec Králové.**

Praktikanta pro písmu

ihned in. P. V. Písa, spol. s r. o. obm.,
velkoobchod uhlím, Hradec Králové.

Ve prospěch
Svatováclavské Matice školní.

Ustanov. za nejvyššího a nejvyšší ná-
kupní pramen v Rakousku velkých

kostel. paramentů

prádla, praporek, přikrývek, koberců a
podobných věcí ve výměněch nejkrásně-
jší v Čechách, a. a. k. dvorního dodavatel

Josefa Neškudly

v Jablonném n. Orli č. 86.

Tisíce uznávacích referencí a doporučení. —
obrázkové ceníky, rozpočty, vzory a hotové zboží
k výběru hračky.

Men velkoměstské rodie ve vlastních dílnách a
domích, levně provádějí díly na křesťanské, židovské a
ceny až o 30%, než vlně látky.

Jubil. 100 let. trvání a 10 let. vlastní činnosti.

Adresování vždy došlovno se vyprošuje.

212 213 214 215 216 217 218 219 220

Skolomelba

E. Skarda, Brno,

umělec. dle přání a
hotoví a dodává v
okna. V každém albu a
provedení, od nejmenší-
ho vzoru do nejbohatší
skolomelby figurální, hotoví
praven i ladašen mase-
kaménkovou pro sochy, oi-
tání-obrazy, admb-
ky a d. a nejkrásně-
máčením umělec-
ba a odborné dokma-
ného provedení.

rozpočty ochotné a zdarma.

Československá záložna v Praze-II., Spálená ulice, číslo 46.n.

Doporučuje se všem našincům co jedny
peněžní ústav katolický v Praze. Vklady
na vkladní knížky úročí se ode dne vlo-
žení do dne vyprání dle dohody a dle doby
výpůjčky. Poškytují půjčky všeho druhu
za mírných podmínek, zejména směneční
úvěr (krátkodobý), v dnešních dobách
zvláště výhodný. — Povinná revise
„Jednoty záložen“ v Praze.

Jan Horák, soukenník

v Rychnově nad Kněžnou

zasílá na požádání vady

dle roční sazby kollekt
nejnovějších druhů pravých
vlněných látek

své vlastní vřebry, jakož i tu i ciz-
ozemských.

Četné množství zvláště z kruhu vele-
důst duchovenstva svědčí o poctivé ob-
sluze mělo ryse křesťanského závalu za
doba více než tisíciletého působení.
Máta, prama, malou objednávkou na
skoušku.

Tak na splátky bez zvýšení cen!
Volejenné látky za taláry.

212 213 214 215 216 217 218 219 220

Veletětoječna
**duchovenstva a
slavným patronátním**

činnosti. Jeveluje si depo-
ruční velkore kostelní nádoby a
podobné a to: monstrance, křesť-
ské, nádoby, patenky, pacifiky,
svíčky, lampy, kadělnice, křesť-
ské, a dle přání a dle dohody a dle doby
výpůjčky. Poškytují půjčky všeho druhu
za mírných podmínek, zejména směneční
úvěr (krátkodobý), v dnešních dobách
zvláště výhodný. — Povinná revise
„Jednoty záložen“ v Praze.

Shled celkové ceny a vřebry, jako: křesť-
ské, nádoby, patenky, pacifiky, svíčky,
lampy, kadělnice, křesťské, a dle přání a dle dohody a dle doby
výpůjčky. Poškytují půjčky všeho druhu
za mírných podmínek, zejména směneční
úvěr (krátkodobý), v dnešních dobách
zvláště výhodný. — Povinná revise
„Jednoty záložen“ v Praze.

Staré zlato, stříbro a dráhotomy kupuje se nejvyšší cenou.

JAN STANĚK,
pasíř a císolour

Praha-I. 979., ul. Karoliny Světlé, č. 12. n.

Přítelů malce a. b. zemědělského rodu.

Poděkování.

Nemoha všem milým přátelům a známým, jakož i každému jednotlivci za vskutku velkolepou účast na pohřbu
veledůstojného pána,

P. Karla Macháčka,

biskupského okresního vikáře, osobního děkana, člena c. k. okres. školní rady v Litomyšli, čestného člena mnohých
spolků, vysoce zasloužilého faráře obce Opatova atd.

poděkovati, vyslovuji touto cestou všem, kteří památku drahého zesnulého květinovými dary neb jakýmkoliv způsobem
uctíti se snažili,

svůj nejvřelejší dík.

Zvláštní dík vyslovuji vadv. proboštu **Františku Mimrovi**, vadv. faráři **Vojtěchu Balcarovi** za vedení po-
hřebního průvodu, dp. **Antonínu Vobejdovi** za dojmavý proslov nad rakví drahého zesnulého, ostatnímu veledůstojnému
duchovenstvu, váženému p. radovi c. k. státních drab, slovutným obecním zástupcům, veletěnému úředníctvu cukrovaru,
slavnému c. k. četnictvu, P. T. slavnému sboru učitelskému a školní mládeži, jakož i všemu dobrému lidu, účastnému
při slavnostním výkropu v Cerekvici.

Srdečný dík vyslovuji dále vadv. Monsignoru a arciděkanu **Františku Tschertnerovi**, vadv. biskupskému
vikar. tajemníku a faráři **Josefu Klápáčkovi** za vedení pohřbu, váženému p. katechetovi **Karlu Fritscherovi** za pře-
krásnou, ze srdce plynoucí řeč nad rakví, celému váženému duchovenstvu z blízka i z dále, slovutnému p. c. k. okresnímu
hejtmanu, p. c. k. radovi zemského soudu, p. c. k. okresnímu školnímu inspektorovi, p. kníž. bernímu a pokladníkovi vys. kníž.
patronátního úřadu, slovutným zástupcům obce Opatova a okolí, slav. spolkům, slav. zasloužilým sborům učitelstva opat-
vického a okolí, milé opatovské školní mládeži, jakož i všem, kteří drahého zesnulého na poslední cestě k věčnému odpočinku
dobrovdili či vřelou účast svou jinak projevíli.

Zároveň prosím o věnování vzpomínky při modlitbách drahému zesnulému a zachování po vždy jeho čestné památky.

Opatov, v květnu 1916.

Jindřich Rücker,
kaplan,

OBNOVA

Číslo 21. Předplatné na čtvrt roku 2 K 50 h na půl roku 5 K — V Hradci Králové, dne 26. května 1916. Inzeráty počítají se levně. Obnova vychází v pátek v poledne. Ročník XXII.

Armádní rozkaz arcivévody Bedřicha vojskům jihozápadní fronty.

Kk. Z Vídně, 22. května. Z válečného tiskového stanu se oznamuje: Jeho c. a k. Výsost arcivévoda Bedřich vydal následující rozkaz vrchního armádního velitele:

Dnes před rokem korunovala Itálie svoji ohroženou a pečlivě připravovanou zradu mocnářství vyhlášením války. V síle přes tři miliony mužů, s osminásobnou převahou nad silami naší obrany, stálo tehdy nepřátelské vojsko hrozně na našich hranicích. S opovržlivou vychloubačností slibovali vedoucí mužové druhé straně obloženému lidu lehké a jisté vítězství. V rychlém náporu měly italské zbraně nás „osvobodit“ území zaneseny býti až o srdce naší vlasti a jejím roztrháním rozhodnutí světovou válku. Obháječi, neznající bázně, ostavili se však všude proti nenáviděnému nepříteli a zadrželi jej, kde moje rozkazy to stály. Naše vítězné tažení na severu nebylo zastaveno záporným útokem v týlu. Pozvolna rohl jsem pak naši slabou pohraniční ochranu odporovati uvolněnými vojsky, když to situace vyžadovala. Čtyry bitvy na Soči, bezpočetné oje na celé frontě od Stillského sedla až k moři spravedlně skvěle moji důvěru v naši obranu. A této doby byla Halič osvobozena od nepřítelů, zabráno rozsáhlé nepřátelské území, Srbsko doláno, Černá Hora a Albanie dobyty. Až do nedávna mohlo jenom naše české loďstvo a naši letadla letet zanáseti hrůzu a zmatek na italské území. Skoro celý rok musili jsme si ukládati nepříjemnost, než uhodila hodina útoku, odplaty. Čonečně nadešla tato chvíle. Už náš první nápor způsobil mohutný průlom do nepřátelské fronty. Mnoho bylo učiněno, ale ještě více zbývá vykonati. Vím, cítím to: Údatnost a vytrvalost o vykonají.

Vojáci jihozápadní fronty! Nezapomínejte v boji, že Itálie jest vinna prodoušením této války, nezapomínejte krvavých obětí, které stála, vyvolávejte svoji otčinu od vetřelců, vytvořte pro mocnářství také na jihozápadě hranice, jejichž potřebujeme pro svoji budoucí bezpečnost!

Moje nejrovnější přání, nejrovnější přání všech vašich kamarádů vás doprovázejí.

Arcivévoda Bedřich, polní maršálek.

Protřetání věrolomnosti.

Není bezcharakternějšího nepřítele Rakouska nad italskou vládou, která se řídila touto politickou morálkou: „Dobrym a správným jest to, co mi prospívá i na účet nezadajných práv státu jiného. K hamižnému, výbojnému plánu možno použiti všech prostředků — i nejkrvavější věrolomnosti.“

V Itálii před válkou byly věru poměry finanční, sociální a kulturní velice zbledlé. Stát tento se držel jakž takž v normálním chodu právě velikou tolerancí a cennými službami svého souseda. Z Rakouska se hrnulo do země ožebračené dobrodružnými podniky peněz hojně. Trojspolek chránil Itálii od nárazu mocných nepřátel. A za takých poměrů kula vláda italská nejničemnější pikle proti naší říši. Za těžkého našeho boje připravovala se na vpád, diktovala a zvyšovala své teritoriální požadavky do úžasné míry, aby „osvobodila“ ty Italy, kterým se daleko lépe vedlo pod vládou rakouskou, než jejich soukmenovcům v samostatném království. „Osvobození“ však měli zaplatiti obětováním své svobody rakouští Jihoslované a jiní, jichž jest v územích od Itálie požadovaných vlastně více než Italu. Co záleželo chamtivě, despotické ruce zednářské na přání a nadějích obyvatelstva neitalského! Aby se přece jenom mír s Itálií udržel, nabízeny s naší strany značné teritoriální ústupky. Ale vše marno. Itálie podobala se oně šelmě, o které píše Dante: „Toto zvíře . . . povahy tak zvrhlé jest a divé, že zkojit žravost se mu nepodaří, vždy po žrádle má větší hlad než dříve.“

Vláda inscenovala řvavé schůze pro „Velikou Itálii“, pro „osvobozovací válku“, pro „svatý egoismus“. Zhýralý zednářský literát D' Annunzio, který před tím k vůli získání peněz páchal bezecné podvody, byl předním parádním řečníkem pro válku. V Římě po obrovské válečné schůzi na Kapitolu Beppo (Garibaldi) odnášel D' Annunzia v náručí. Římský starosta rozkázal, aby se zvonilo v městě všemi zvony.

Katolíci a soc. demokraté sice do poslední chvíle před válkou varovali, ale od zednářských, tučně podplacených stvůr byli za to pronásledováni jako zločinci. Také v italských velkoměstech došlo ke krvavým násilnostem na zcela pokojných Rakušanech, kteří tam žili snášlivě delší čas. Jako by tyto občané chtěli nenávisným způsobem zabrat kus Itálie. A jako by bylo Rakousko vůbec obmyslelo dohývačný boj proti Itálii! Na všech stranách zpracovávali veřejné mínění zjednaní dobrodruzi a ti kšeftaři, kteří již se nemohli dočkati velikého obohacení z vojenských dodávek. Kdyby se daly bitvy vyhrávat řvavými hrdly, byly by se Alpy otřásly v základech a celé Rakousko by bývalo poraženo ihned.

Již se také připravovali italští komandanti na pohodlnou, lacinou procházku až do Vídně. Jmenován ihned ministr pro území, určená k osvobození. Generalisimu Cadornovi již předem dán čestný meč s doložením, aby si jej opasal při přjezdu do Vídně.

Ale velikými ječením dá se zastrašiti jenom ten, kdo se bojí strašidel. Národové rakouští s tím větším zápalom se postavili k obraně, čím lépe si byli vědomi, že mají na své straně oporu mravní. Zcela správně a výstižně charakterisoval náš nejjasnější císař a král bezectnou věrolomnost italskou, nazvav ji „proradou, jaké dějiny neznají.“

Kdyby zákeřná prorada rázu italského měla býti něčím dovoleným, pak by všechny psané smlou-

vy diplomatické byly bezcennými hadry, pak by ministři různých států nemohli věřiti ani vzájemným společenským pozdravům, pak by se mezinárodní právo nutně změnilo v šílené právo pěstní.

Drzost nepřítelů, který přes 30 let dovedl so-becky těžiti z trojspolku, aby pak zdvihl zbraň proti svému dobrodinci, musila býti ztrestána pro výstrahu době přítomné i budoucí. Veřejná morálka volala hlasitě po zkracení bezcharakterních, loupeživých rozběhů.

Jeho Veličenstvo císař náš ovšem na mysli neklesl; naopak povzbudil v památném manifestu věrně poddané významnými slovy: „Veliké vzpomínky na Novaru, Mortaru, Custozzu a Vis, které jsou pýchou Mého mládí, a duch Radeckého, arcivévody Albrechta a Tegetthofa, který i nadále žije v Mé pozemní a námořní moci, zaručují Mi, že my i proti jihu uhájíme s úspěchem hranice mocnářství.“

A zatím co v Itálii řvavá ulice činila demonstrace proti papeži, zatím co italští zednáři připojovali k svému hubařskému hrdinství pepř protikřesťanských frází, vznešený panovník náš skromně a od-daně končil slova svého manifestu: „Prosím Všemohoucího, by žehnal našim zbraním a milostivě vzal naši spravedlivou věc v ochranu.“

Nuže — dne 23. května roku minulého Itálie naší říši vypověděla válku. Co od té doby získala? Pět obrovských útoků s velikou přesilou podnikl Cadorna proti žulovým hrázím našeho vojska a vždycky byl odražen s čelem krvavým.

Již i fanatické italští počali nahlížeti, jak málo prospěl prskavý ohňostroj vzletných slov na udolání Rakouska. Na počátku tohoto roku zavládala v Římě sklíčená nálada. Aby se poněkud mysl Itálii odvrátila od hrozných nezdarů, připravovala vláda k 23. květnu roku nynějšího hučně oslavy jubilea vypovězení války — když již vítězství oslavovati nemohla. Ale náhle třesly do sítě příprav ohroňujícíblesky, které zpřetrhaly vláknadálších umělkovaných kašpárin jako pavučiny. Hlášena nezdolná naše ofensiva, telegrafické dráty oznamovaly veliké porážky italské, tisíce a tisíce zajatců, zabírání velikých spoust italského materiálu vojenského od našich rekovných bojovníků.

Nyní tedy patrné, že ve výročí vypovězení války proradný „spojenec“ byl vytřestán velice přisně. Jak uboze dodoutnávají plameny italské boječtivosti. Žádná armáda našich soků neodnáší si z válečného pole tolik ostudy jako vojsko italské. Po celoročním zápasu ani jediného podstatného úspěchu a konečně — rychlý útek i z míst velice pečlivě opevněných.

Voje Radeckého nalezly výtečné pokračovatele. Na drzost, spáchanou Kvirinálem na vznešeném panovníku našem, odpověděl velice rázně Jeho Výsost polní podmaršálek arcivévoda Karel František Josef. Veliký čin jasného synovce císařova jest nám novou zárukou, že říše rakouská neza-hyne, ale že stihne spravedlivá odvěta ty útočníky, kteří se pokusili škoditi způsobem tolik zákeřným. Rakousko v těchto okamžicích plným právem jásá.

DEPEŠNÍ ADRESA: ALBIBANKA

TELEFON ČÍSLO 83

KRÁLOVÉHRADECKÁ BANKOVNÍ JEDNOTA V HRADCI KRÁLOVÉ ADALBERTINUM

PROVÁDÍ VEŠKERÉ OBCHODY BANKOVNÍ A SMĚNÁRENSKÉ ZA PODMÍNEK NEJVÝHODNĚJŠÍCH - ESKONT SMĚNEK - PŘIJÍMÁ VKLADY NA ÚROK 4%, A VYPLÁCÍ VEŠKERÉ VKLADY BEZ JAKÉHOKOLIV OMEZENÍ - SLOŽNÍ LÍSTKY POSTOVNÍ SPOŘITELNY ZDARMA

VELKOOBCHOD UHLÍM, KOKSEM A CEMENTEM

ŽÍROVÝ ÚČET U RAKOUSKO-UHERSKÉ BANKY

ČÍSLO ÚČTU POŠT. SPOŘITELNY 140.273

ŽIVNOSTENSKÁ BANKA FILIÁLKA

V HRADCI KRÁLOVÉ

Akciový kapitál K 80,000.000.—

Reservní a pojistné fondy přes K 25,000.000.—

Centrála v Praze, z. l. r. 1868.

Filiálky: Brno, České Budějovice, Frýdek-Místek, Jihlava, Karlovy Vary, Klattovy, Kolín, Krakov, Liberec, Lvov, Mělník, Olomouc, Moravská Ostrava, Pardubice, Písek, Plzeň, Prostějov, Tábor, Terst a Vídeň.

Expositury: v Gradu po dobu lázeňské sezony a stálá v Opatii. Vídeň v I., II., III., IV., V., VI., VII., VIII., IX., X., XII., XVI. a XXI. okresu.

Žirové účty.

Zabývá se eskontem směn, inkasem směn a čeků na všechna místa v tu i cizozemsku; obstarává úhrady a výplaty, jakož i všechny ostatní bankovní transakce

za podmínek co nejvýhodnějších.

Pro transakce s Amerikou stává zvláštní oddělení při sídelním ústavu.

Průběh války.

Vítězný postup z Tyrolska. Bezprostředně před výročí vypovězení války Itálií Rakousku, dne 23. května 1915, zahřmela děla naše v jižním Tyrolsku, vyhlásila se příchod našich hrdinných vojáků, jenž se nezadržitelně dále vpřed, smetávají postavu, která Italové na půdě jim ze strategických důvodů dočasně zůstavené vybudovali, ba i některá, která už dlouho před válkou na vlastní půdě obmyslně proti nám zbudovali. A právě 22. května pan polní inženýr arcivévoda Bedřich vydal armádní rozkaz, v němž poukázal na věrolomnost Italie, velebil hrdinnost naší armády, která nejenom že odolala útoku italským, nýbrž osvobodila Halič a zabrala rozsáhlé nepřátelské území v Rusku, zdolala Srbsko a dobyla Černé Hory a Albanie. Konečně ulehčila hodina odplaty. A už náš první nápor způsobil mohutný průlom do nepřátelské fronty. Vítězné vojsko naše pod vrchním velením následníka trůnu polního podmaršálka arcivévody Karla Františka Josefa od 15. května dále se statečně v před, blížilo se k italské nížině. Postoupila už 6—8 km na italskou půdu. Nejdůležitější jest, že střed útočné armády, skupina následníka, zmocnil se všech průsmyků, kudy soustředěně vedou silnice do italské pevnosti Asierno, oporného to bodu druhé italské obranné linie. Všude při dobytí průsmyků ukořistěno bylo mnoho válečného materiálu. Počet zajatých dosud Italů stoupl na 24.000, počet ukořistěných děl na 251, kulometů na 101 a vrhačů min na 16. Tyto výsledky jsou zvláště proto pozoruhodné, že jich bylo dosaženo v pásmu horském. Italský generalissimus Cadorna utěšuje italskou veřejnost tvrzením, že má své rezervy ve vhodné vzdálenosti shromážděny, aby přešel později k útoku. Vítězství naše oceňují především zprávy neutrálního tisku. Tak rumunský tisk píše, že úspěchy Raků přehrávají vše, čeho dosud bylo dosaženo. Dle holandského tisku vojenský význam rakousko-uherských vojsk, která nyní zahánějí Italy s hor, značně stoupl za války. Švýcarský tisk uvádí, že dobytí horaké výšiny 1800—2100 m z údolí jsou výkony, které nemají dosud vzoru.

Bojiště západní. Boje o Verdun trvají už čtvrt roku. Sami vojenští kritikové francouzští přiznávají, že za tu dobu pronikli Němci až ke druhé obhajovací linii. I v posledním týdnu pokročili Němci u Verdunu rozhodně.

Wilson o míru. Severoamerický prezident Wilson před 100.000 lidí v Charlotte shromážděným prohlásil, že přišla doba pro Spojené Státy, aby nabídky své služby ke sprostředkování míru.

Politický přehled.

Hold Tyrolanů panovníkovi. Zemský výbor tyrolský zaslal Jeho Veličenstvu holdovací telegram, v němž tlumočí neochvějnou věrnost a oddanost tyrolské země k Jeho Veličenstvu a Nejvyššímu císařskému domu. Císař pak na hold tento telegraficky poděkoval.

Zemská konference křesť. sociálů dolnorakouských ve Vídni v tuto neděli přijala jednomyslně resoluci, dle níž v samosprávě země a obcí spatřuje drahocenné vlastnictví všech kruhů obyvatelstva. Strana proto žádá, aby všemi prostředky to právo lidu bylo chráněno a aby bylo působeno k jeho zdokonalení, neboť spatřuje v samosprávě nejzpůsobilejší prostředek zdravého hospodářského, sociálního a politického vývoje.

Svaz německých měst rakouských deputací svou přednesl ministerskému předsedovi hr. Stürgkhovi přání a stížnosti německých měst rakouských, zvláště v záležitostech výživy.

Zdůrazněn tu názor, že pouze ústřednou pro zásobování dle vzoru ústředny v Německu zamýšlené může přiměřeně býti rozdělena spotřeba.

Válečný vyživovací úřad v Německu. Spolková rada zmocnila říšského kancléře, aby zřídil vlastní mu bezprostředně podřízený nový úřad, válečný vyživovací úřad. Předseda tohoto úřadu má právo disponovati všemi, v německé říši se nalézajícími potravinami, surovinami a jinými předměty, které jsou nutny k zaopatřování potravin, dále pícninami a surovinami, jakož i předměty, nutnými pro zaopatřování dobytka. Dispoziční právo zahrnuje veškerou úpravu obchodu a spotřeby (tím také v případě potřeby vyvlastnění), úpravu dovozu, vývozu a průvozu, jakož i cen. Předseda může v naléhavých případech dávat zemským úřadům bezprostředně pokyny. Za presidenta válečného vyživovacího úřadu byl povolán vrchní prezident ve východním Prusku šl. Batowski.

V Německu říšský sněm skončil druhé čtení rozpočtu vnitra; jednalo se tu především o přípravných opatřeních na hospodářském poli pro přechod z války do mírového stavu, o malých bytech, o noční práci žen a dětí v těžkém průmyslu. — Státní tajemník vnitra dr. Delbrück propuštěn z úřadu a na jeho místo povolán státní tajemník pokladního úřadu dr. Helfferich. Místo Helfferichovo propůjčeno státnímu tajemníku pro Elsasko Lotrinsko hr. Roederovi.

Ve Francii dle všech známek nastává krise ministerstva Briandova, které hodlá odstoupiti.

Obrázky k I. sv. přijímání

ve velkém výběru na skladě má Družstevní knihkupectví v Hradci Králové, Adalbertinum.

Ve jménu národa?

II.

Masarykovo převlékání koží nepřestalo. Vlkova „Osvěta“ mu vyčítá šestero hadích koží. Ale kolik nových přeměn podnikl Masaryk ještě dále, jen aby se vzbudilo zdání, že jest nepostrádatelnou autoritou!

Po odchodu skupiny „Přehledu“ ze strany začaly politické námluvy u Mladočechu, hovořilo se hlučně o potřebě kooperace. Ale Mladočeši byli velice opatrní. Když pak zřetelně dali na jevo, že nemíní ustoupiti kandidatuře masarykovské na Hradecku, spustil Masaryk nenávisťnou střelbu. Ta se stupňovala, když r. 1911 masarykovský mandát v téměř okrese byl pohřbíván.

Masaryk opíral se o živly nečeské, i zahraniční, aby se udržel jako lesklá bublina nad vodou. Pochleboval soc. demokratům patolizalsky, prohlásil jedenkrát sám, že jest vlastně smýšlením soc. demokrat. Čekal, jakou odměnou odměří. Ale čeští soc. demokraté byli také velice opatrní. Fídili si vlastní záležitosti dále nestojíce o „autoritu“, které by využítokovaly velikých výsledků dlouholeté práce k zvýšení lesku vlastního jména.

A tu nové překvapení! Masaryk se začal kloniti ke straně národně-sociální. Každý charakterní člověk tehdy trnul nad ohebností páteře Masarykovy. Jaké přivlasy kritik vyčerpali tento Masaryk proti nár. sociálům v průběhu jednoho desetiletí! Jak odsuzoval povahu radikalismu strany Křesť. a Chocovy! Pojednou však sám tělesný orgán Masarykův veřejně vyznal, že poměr jeho k

straně národně-sociální jest příznivý.

Brzy na to vypukla aféra Švihova: Kdyby celá popularita Masarykova nebyla závisela tehdy na milosti a nemilosti těch, kteří fanaticky hleděli očistiti notorického provinilce, jistě by býval demagog couvl včas. Ale M. uzavřel svazek příliš pevný, nemohl zpět. Aby pak dodal svému postavení zdání ideálního stanoviska, snažil se dle chatrných svých sil dělati advokáta, psal rozčileně proti přesvědčení všech poctivých a uvážlivých lidí českých.

A tu ho stihlo to, čeho se nejvíce obával. Jeho prapodivným „argumentum“ zazněl vstříc hlučný smích — a to i z kruhů těch veřejně působících občanů, kteří ho dříve pokládali za pracovníka opravdového. Docela se psalo pohrdavě o „střečkově Autoritě“. Masaryk byl tedy v národě vlastně zcela hotov. Sociální demokraté veřejně prohlásili, že z něho učiní politickou nulu a zkritisovali ve své žurnalistice jeho dobrodružnou činnost, která snažila se obsáhnouti všechny obory, velice rázně. Chtěl-li tedy M. někde urvat aspoň kousek pozlátka popularity, u nás mu nekynuly žádné naděje. O dobro a prospěch českého lidu stejně nestál — a proto honem za hranice, aby utrátil ty radikální řeči, které mu uvázly v hrdle.

Ze všeho patrně, že M. naprosto neměl práva mluvit v Anglii a jinde ve jménu českého národa.

Bylo-li drzostí jeho zahraniční jednání ve jménu české politiky, neměl ani práva mluvit za českou kulturu, za světový názor našeho národa. Vždyť prodělal v té příčině proměny více než na poli politickém. Na př. napřed hlásal, že jest „učedníkem Ježíšovým“, ale pak se spojil s živly protikřesťanskými proti věřícím křesťanům. Poslужoval i těm lidem, kteří se neostýchali veřejně prohlášovati, že Kristus ani neexistoval. Napřed jeho žurnál prohlásil, že M. jest schopen dáti národu nové náboženství. Pak však sám M. prohlášoval, že Boha teprve hledá.

Na veřejných schůzích hleděl sestárle své tváři dodat mladické svěžesti vypovězením boje církvím všem. Vyžádal k odpadlým zvláště od církve katolické. Ale muž, který odpadlickému hnutí stávil se v čelo, sám v pozitivní církvi trval. Taková nedůslednost přece nemá prozrazovati člověka, který se staví radikálnímu hnutí v čelo. Jiní svou nechuť k veřejnému odpadlictví omlouvali tvrzením, že nevstoupili do katolické církve u věku, kdy jejich rozum teprve počal chápati: byli pokřtěni v katolickém chrámu jako nemluvněta na žádost svých rodičů. — Ale Masaryk takové omluvy neměl. V mužném věku stal se odpadlíkem a — vstoupil do církve, jejíž dogmatum nevěřil a jejíž řádů nezachovával. V této církvi setrval z důvodů čistě materiálních, k vůli své existenci i tenkrát, kdy jiné vybízel k boji proti stávajícím církvím všem.

O úžasných přemetech v jiných zásadách Masarykových byla by celá kronika. Napřed prohlášoval, že se modlí „Otčenáš“, potom gratuloval volnomyšlenkářům a spojoval se s těmi, kteří nejsvětějšího Učitele Otčenáše provázeli cynickým posměchem. Napřed tvrdil, že manželství má býti nerozlučné; pak tleskal propagátorům manželské rozluky. V téže brožůře na jedné straně tvrdil, že náboženství není mravností, ale na jiné zase prohlášoval, že náboženství jest především mravnost. Atd. Někteří takové skokanství zvali jeho „duševním vývojem“. Ale ten vývoj byl klikatý jako Perunovy blesky. Uvážliví pozorovatelé naopak dávali demagogovi na jevo, že česká veřejnost není pokusným králíkem zbrklých hokus-filosofů před veřejností teprve tehdy, až si sám pojiny ustálí, až sám bude mluvi před očima určitější cíl.

V zájmu cti českého národa v naší říši i v zájmu naší kultury jest nutno se vši rázností odmít-

Moravská agrární a průmyslová banka

Telegramy: Agrobanka.

Filiálka v Chrudimí.

Telefon: 48.

Akciový kapitál 14 milionů korun.

Centrála v Brně.

Filiálky: Praha, N. Brod, Holešov, Kroměříž, Mor. Ostrava, Opava, Olomouc, Třebíč.

Peněžní obchody bankovní a směnárenské všeho druhu. — Financování podniků. — Zálohové úvěry obcím a městům. — Eskont směnec, devis a účtů. — Úhrady do ciziny a poukazy válečným zajatcům. — Koupě a prodej cenných papírů, valut a mincí. — Obchodní místo c. k. rakouské říšské loterie.

Oddělení pozemkové.

Vklady { na knížky na běžný účet

Úrokuje co nejvýhodněji. — Ukládání možno bez výloh složnými listy poštovní spořitelny, jež banka na požádání zdarma zašle.

Oddělení pro zboží.

nouti jakoukoli domněnku, že by M. měl právo mluvit ve jménu českého národa.

Naopak český lid hlasitě vyznává svými peněžními obětmi, svou chabostí na bojištích a mani-festačními projevy loyálními zcela něco jiného, než co lze za hranicemi o povaze a tužbách českého lidu Masaryk.

Národohospodářská hlídka.

Dovoleno na polní a lesní práce — postup. K žádosti c. a k. ministerstva války odd. 10., č. 50.282, res. ze dne 2. t. m. prohlásilo c. a k. ministerstvo orby výnosem ze dne 6. května 1916, č. 21.593, poukázavši na svůj výnos ze dne 3. března t. r., č. 10.545 — zdejší intimát ze dne 13. března 1916, č. 18/A 2/20, o postupu při podávání žádostí za dovoleno na polní a lesní práce toto:

V poslední době došel c. a k. ministerstvo války a c. a k. ministerstvo pro zeměbranu velký počet žádostí, podaných příslušnými mužstvy o udělení dovoleno na zemědělské práce pro jich příbuzné, konajíci službu vojenkou.

Poněvadž c. a k. ministerstvo pro zeměbranu není s to vyříditi včas spousty docházejících žádostí, nebude se v budoucnosti již k takovému žádostem přihlížeti.

Také se ukládá z nařízení c. a k. ministerstva války náhradním sborům (ústavům atd.), aby podřízenému mužstvu daly opětovně důkladné poučení, že ve smyslu výnosu c. a k. ministerstva války odd. 10., č. 2.000, res. z roku 1916, stačí prosba o udělení zemědělské dovoleno, přednesená ústně u raportu, a že se této prosbě vyhovějí pokud to dovolují vojenské zájmy a podmínky stanovené zvláště v uvedeném výnosu pro všechny kategorie mužstva.

Dále dává se mužstvu vysvětlení, že c. a k. ministerstvo války a c. a k. ministerstvo pro zeměbranu nemůže vykonávati žádného vlivu na vyřizování docházejících žádostí, poněvadž pouze příslušný náhradní sbor (ústav atd.) může přezkoušeti pokud se týče posouditi tyto žádosti v tom směru, zda zasluhují, aby se na ně bral zřetel, a zda dovoleno je přípustné.

Není však také potřeba, zasílati žádosti přímo na velitelství náhradních sborů (ústavů), poněvadž stačí prosba přednesená u raportu, jak bylo řečeno. Naopak předkládáním těchto žádostí u náhradních sborů se vše ponejvíce zdržuje, poněvadž by se u jmenovaných úřadů tyto žádosti rovněž nahromadily.

Rychleji se rozhodně vyřizují prosby přednesené u raportu.

Také u armády v poli bylo učiněno opatření stran zemědělských dovolených pro určitě kategorie mužstva; tyto dovoleno se takéž udělují k prosbě příslušného vojína, přednesené ústně u raportu.

Mužstvu byl dán rozkaz, aby svým příslušníkům dali v tomto smyslu vysvětlení.

O tom se obecní úřady uvědomují s vybitnutím, aby působily na obyvatelstvo poučováním a je v daném případě odradily od podávání zbytečných žádostí.

Výmluvné inserty. V »Národních Listech« čteme: »Kapitalista neb banka, která financovati chce hotovostí asi 120.000 K při úplném zajištění a 50 zúročení kapitálu dřevařský obchod, během 6 měsíců se realizující, podejtež ihned nabídky pod zn. »Dříví—Jistota 120« do adm. »N. L.« — Za cifrou 50 jest prázdná mezer. Vypadlo tu buď nedopatřením anebo schválně slovíčko »procent«. Ostatně kapitalista se lehce dověří.

Ale takový insert jest proti jiným hotovou maličkostí. Vždyť v »Neue Freie Presse« uveřejňuje se toto: »1.000 K denního výdělků. Hledají se jen schopní obchodníci nebo podnikatelé! 10.000 K žádoucí.« — V »Neues Wiener Tageblatt« ze dne 18. května jest tento insert: »Hledám potravinářského společníka k nákupu vajec, másla a hrnců; dodávky jejich do Vídně. 100 procent zisku.« — Podobné inserty jsou také v listech berlínských. Na př. »Lokalanz.« přináší: »Hledám 15.000 marek. Vrátil se krátko se 13.000 marek zisku.« — V »Berliner Tage-

blatt« vytištěno: »Dva miliony marek zisku. Hledá se kapitalista se 300.000 marek, které budou hypotekárně zajištěny k nákupu, případně k účasti při nákupu velmi cenných pozemků z první ruky.«

Nemohli by pánové, kteří vědí o laciném nákupu, aspoň někdy oznámiti pramen blahobyti širším vrstvám bez statistické provise?

Účet ztráty a zisku Královéhradecké bankovní jednoty k 31. prosinci 1915.

Ztráta	K
Náklady správní	15.952-78
Ztráta vkladu v Záložním úvěr. ústavě	5.550-50
Zisk za rok 1915	9.428-09
	30.931-37

Výtežky bankovní 30.931-37
Účet rozvážný k 31. prosinci 1915.

Aktiva	K
Hotovost pokladni	29.069-01
Dopisovatelé	389.774-48
Zboží	7.026-—
Směnky	11.476-61
Banky	22.022-52
Cenné papíry	19.171-45
Zařízení	8.980-20
Přechodná rozvaha	816-09
	488.636-36

Passiva	K
Základní kapitál	109.500-—
Reservní fond	2.058-32
Dopisovatelé	226.639-22
Banky	140.069-—
Nevybraná dividenda	816-72
Přech. dná rozvaha	125-01
Zisk za rok 1915	9.428-09
	488.636-36

Všecko má dnes cenu. Na sodevkových lahvičkách nacházejí se malinké gumové proužky. Člověk si řekne: nicke. Napadne mu, že věcička ta teprve ve velikém množství může mít jakousi cenu. A přece se dočítáme v »Hostimil«, že gumičky ty stojí nyní jedna 6—8 hal. Ovšem je to cena válečná.

Sochy, oltáře a j.

provádí absol. c. k. odborné školy
a c. k. umělecko-průmyslové školy
Jan Dušek v Chrudimí.

Konce radikální svépomoci rolnické.

Ústřední orgán českého odboru zemědělské rady »Mor. Hospodář« přináší v č. 8. ze dne 15. dubna 1916 velmi zajímavý článek o poměrech lnářských, v němž zároveň odhaluje příčiny, co zavinilo pád jihlavské motouzářny. Lnářský odborník uveřejnil v min. čísle »Selských Hlasů« zprávu, kam se poděly stroje z jihlavské motouzářny a zavrhoval znovuzřízení nové rolnické přádelny.

Ku podivu, agr. »Mor. Hospodář« potvrzuje článek »Sel. Hlasů« a přináší odhalení, která naše lnáře zrovna ohromí.

Neslavný pád motouzářny jihlavské mstí se teprve nyní na rolnících lnářích zrovna krutě. Lnáři jsou vydáni na pospas přádelnám, které dodržují sice maximální ceny lnů ale při prodeji čítají len I. třídu za II. a II. tř. za třetí! Rolnictvo nemá kontroly. Kdyby se byla jihlavská motouzářna správně vedla, mohla se za dvoutisícové subvence státní skvěle udržeti a mohla to dnes býti bašta lnářů proti všem spekulantům a nepřátelům rolnictva.

Co zavinilo pád motouzářny? »Moravský Hospodář« píše: »Bohužel, byla snaha, udržeti český závod v činnosti, zmařena častými změnami vedoucích sil, neboť výbor z neznalosti věci očekával hned první rok značných výsledků a když ty se hned nedostavily, dávána vina vedení, nepočítáno však s tím, že každý takový závod musí prodělati tak zv. dětské nemoci, na které bylo se strany odborníků upozorňováno. Tak řídil na př. později závod odborník, který nedovedl rozeznati

len od konopí, a česaný len prodával laciněji než surovinu, jiného opět musel zřízenec při nákupu lnů tahati za kabát, aby tak mnoho za špatnou surovinu nenabízel.

K technickému vedení závodu povolán člověk, který před tím spravoval závod na výrobu nepromokavých látek, přádelně na len a výrobu motouzu rozuměl však asi tolik, jako koza petrželi.

Tomuto výtečníku podařilo se přemluvitý výbor, že zakoupena jím před tím spravovaná továrna a za pomoci korporace, která přádelnu financovala a dosazeného dozorce, také takového výtečníka, přádelnu zrušila.

Motouzářna a přádelna pak zrušena, zásoby za babku vyhozeny, stroje rozmontovány a do heden uloženy.

Zakoupená továrna byla stará barabizna, která mnoho oprav vyžadovala, a ani ty polnosti k ní patřící cenu nezmiřily, neboť pan ředitel dovedl chovem slepic, krůt atd. výnos pro sebe zužitkovati.

Kdyby obnos, věnovaný na zakoupení a opravu závodu, věnován byl na doplnění přádelních strojů, oč byla by se výroba rázemi zvýšila a tím náklad na výrobu snížil, lze snadno vypočísti.

Takto však ani některé stroje nebyly postaveny a zůstaly v bednách nevybalené.

Když později měla býti opět továrna uvedena v činnost, větší výroba doplněním stroji zvýšena, zmařila snahu tu opět korporace (Ústřední jednotu agr. Raiffeisenek v Praze, P. r.), která závod financovala tím, že veškeré stroje bez vědomí výboru za směšný obnos 58.000 K prodala, ačkoliv nové 320.000 K stály a jak již uvedeno, mnohé z nich ani obalu zbaveny nebyly.

Tak podporovalo se české lnářství. Snad proto, že továrna stála na Moravě a že dozor měl rolník řepář, který dost možná len ani růsti neviděl. Ve schůzích však vedl hlavní slovo a kde koho jen podezřívá, ač později jinde sám také podezřívání neušel, alespoň ví, jak to chutná.

Jaké byly by dnes ceny lnů družstevních, kdyby český závod byl v činnosti a co nepřijemnosti mohli mít čeští pěstitelé lnů uspořeno.

Při tom dlužno si připomenouti, jak veliké útoky byly podnikány na katolické »Selské Hlasy«, když tyto dokumentárně vypočítávaly chyby ve vedení závodu. Ale proti článku »Moravského Hospodáře« neozval se »Mor. Venkov« ani slovem.

Kulturní jiskry.

Z působení Jesuitů ve Slezsku. Roku 1614 zemřel v Těšíně P. Šeránek, člen řádu jezuitského. Šeránek byl jedním z předních buditelů Čechů slezských na Těšínsku. Bohužel byl málo pochopen a nenalezl následovníků. Spisovatel knihy »Vlastenecké putování po Slezsku« o něm píše: »Šlechtný to Jesuita! S úctou vzpomíná rodné město Těšín jeho nezapomenutelných skutků. Vstoupil r. 1765 do řádu jezuitského v Brně. Studoval v Brně a potom v Praze bohosloví, filosofii a matematiku. V Praze byl znám a působil s nejpřednějšími buditeli českými, zvláště s Pelclem. Byl velmi učený ve svých oborech. Byl vysvěcen na kněze stal se adjunktem při pražské universitě. R. 1774 přišel do Těšína a stal se správcem kolleje jezuitské v tomto městě. Tam působil blahodárně. Vedl skoro všechny městské stavby v Těšíně. Ze staré gymnasiální budovy zřídil museum, které hojně nadal penězi a obohatil svými sbírkami nerostů, rostlin, zvířat, mincí a obrazů.

Byl též činný jako literát, psal česky slezským nářečím a nikdy nezapřel svého původu, nýbrž vždy se k němu hlásil. Bohužel zůstal osamělý!

Nabízena mu vyšší důstojenství kněžská, výnosná místa, ale zůstal věren svému rodnému městu a museu, které založil. Obdiv a úctu budí v nás tento muž šlechtný a dobrotivý, povážíme-li, že b haté sbírky jeho jsou prací a majetkem pilného jednotlivce.

Oslavu Jeronýma Pražského pořádají evangelici 30. května v Praze, a po venkově ve svých modlitebnách 28. května. V Praze bude oslava v modlitebnách u sv. Salvatora, sv. Klimenta a na Vinohradech.

»Katolický spolek tiskový« v Praze vy-
pisuje úmrtí čtení 50 K na nejlepší práci apo-
getickou nebo dějepisnou o 4—6 tiskových
stran. Termín končí posledního listopadu 1916.
Rukopisy buďte anonymně zaslány předsedovi
spolku prel. dru Jos. Tumpachovi v Praze IV. 68
a v připojené uzavřené obálce, hezlem opatřené,
buď napsáno jméno p. autora. Kromě pesy
obdrží dotyčný autor též příslušný honorář.

K otázce Rukopisu královédvorského. V »Nár.
Politice« dne 24. května uveřejňuje MUDr. Karel
Truneček tyto řádky: »Zvěčnělý prof. Gebauer
prohlásil r. 1886, že některé tvary obsažené v Ru-
kopisech nepřicházejí v žádném jiném spise staro-
českém a prohlásil je za nemožné. O několik let
později nalezen byl v Haliči staročeský rukopis,
až posud neznámý, a v něm přichází právě několik
oněch tvarů, které Gebauer prohlásil za nemožné
a jež tvořily řadu jeho hlavních důvodů proti pra-
vosti Rukopisu. Ke cti Gebauerově sluší dodat,
že uznal svůj omyl, pokud se týče těchto tvarů.
Nechci klást otázku, jak mohl Hanka a spol. znáti
starou češtinu lépe, než Gebauer, a jak mohl znáti
i ony tvary, jež do let 90. byly nám vubec nezná-
my. Té otázky nekladu. Nelze však ujmouti velíky
dosah fakta, že tvary Gebauerem uváděné jako
důkazy nepravosti objevily se později právě jako
důkazy nasvědčující pravosti Rukopisu. Proto ne-
lze zaslíti, že jeví se jistá nedůvěra i v námitky
ostatní. Úkolem tohoto dotazu není ovšem projev
nedůvěry v poctivý úmysl a ve vědeckou cenu ú-
sudku našich vynikajících badatelů, ale poněvadž
některé z hlavních důkazů proti pravosti objevily
se jen jako pouhý názor, který byl mylný, myslím,
že česká veřejnost má dnes právo otázkati se: Jsou
ostatní námitky podané proti pravosti Rukopisu
nezviklatelnější, než ony vyvrácené nalezením ru-
kopisu haličského? Či jinak řečeno: spočívají o-
statní důkazy na nezměnitelných faktech anebo
jsou jen názorem určité doby nebo určité gene-
race?»

Jubileum katolické strany národní na Moravě.
Letos, r. 1916, slaví moravský katolický lid vý-
znamné jubileum své veřejné činnosti organizační,
národní, politické, hospodářské a reformně sociál-
ní. Do r. 1890 na Moravě byla pouze jediná strana
— národní. Ale začátkem let devadesátých počal
se na Moravě uchycovati mladočeský liberalismus
(svobodomyšlnictví), jež hlavně tu šířil dr. Stráns-
ký svými »Moravskými Listy«. Národní neboli
staročeská strana, obávajíc se osudu staročeské
strany v Čechách, která r. 1891 tam smetena byla
Mladočechy, počala se stranou mladočeskou ko-
ketovati, jí ustupovati a zejména povolovati jí v
otázkách náboženských, na které strana mlado-
česká pohlížela jako na záležitost programově ve-
dlejší. S tím pracovníci katoličtí, kteří posud v zá-
jmu národa věrně a svorně pracovali ve straně
staročeské (národní), spokojeni býti nemohli. Už
r. 1893 pohrozili katoličtí předáci, hlavně posl.
Ševčík, že jednoty katol.-politické, v nichž sorgan-
isován byl katolický lid, půjdou samostatnou ce-
stou, ale zůstalo zatím při starém až do r. 1896,
kdy v březnu většina moravských poslanců vstou-
pila do klubu mladočeského. Abychom však lépe
porozuměli vzniku strany katolické národní, dluž-
no zmíniti se o katol. politických jednotách. Prozi-
raví lidé, sledující totiž ústupnost strany národní
heslům tehdy národního svobodomyšlnictví pojmý-
šleli na zbudování základů samostatné organizace
lidu katolického. Počali zřizovati katol. politické o-
kresní jednoty. První založena byla pro polit. u-
kres boskovický 27. listopadu 1890, o jejíž založe-
ní se zejména přičinil posl. Ševčík, v jehož řeči
obsažen byl program budoucí strany katolické.
Pravil mezi jiným: »Dnes počínáme dlo nejen bo-
humilé a národní, nýbrž i vlastenecké, vpravdě ra-
kouské. Neboť když rozšiřovati a udržovati vždy
budeme v soukromém a veřejném životě zásady
víry cyrilomethodějské, nejdražšího to odkazu po
praotcích, zabezpečíme tím národu i vlasti své
první podmínku existence mezi národy, když vý-
robní třídy duševně i hmotně povznese, uchrá-
níme nejen je, nýbrž i celý národ před hrozičím
rozpadem, a když v našem lidu lásku k víře a k
církví, vlasti a národu, císaři a říši jeho zachováme
a upevníme, uvarujeme Rakousko před násilnými
převraty a upevníme též trůn domu Habsburské-
ho.« S tímž programem zakládány byly i v jiných
okresech katol. polit. jednoty. Katolíci však v jed-
notách těchto organizování formálně trvali ve stra-
ně národní až do r. 1896. Po vstupu moravských
staročeských poslanců do klubu svobodomyšlného
předáci katol. polit. jednot moravských na schůzi
v Brně 18. března 1896 vyslovili své požitování nad
tímto činem a 20. května 1896 v Olomouci se roz-
hodli založiti samostatnou stranu katol. národní na
Moravě. 24. června sjedz důvěrníků katol. v Pře-
rově schválil program strany a 14. září 1896 sla-
vnostním způsobem na valné schůzi důvěrníků v
Přerově prohlášeno založení nové strany katol.
národní na Moravě.

Proslulý komponista Max Reger, který byl re-
presentantem německé hudební reformy, zemřel.
Svým přesvědčením byl upřímným katolíkem jako
něs nesmrtný Antonín Dvořák. Když cítil, že již

se dni jeho života krátí, připravoval se pečlivě
ke generální zpovědi dříve, než byl upoután na
lůžko.

Rodinovo museum v Paříži. Slavný francouzský
sochař Auguste Rodin odkázal všechny své nádhér-
né sbírky francouzskému státu. Už před několika
lety byla uveřejněna zpráva, že Rodin nabídl vlá-
dě své sbírky, ale ta neuznala tehdy ani za slušné,
poděkovati mu nebo mu oznámiti, že sbírky ne-
chce. Bůh ví, kde Rodinova nabídka zůstala vězet.
Postěžoval si na tuto bezohlednost v novinách a
to pomohlo. Nabídka byla objevena někde mezi
starými akty a byla přijata s nadšením. Vyjedná-
vání však trvalo hodně dlouho, neboť teprve nyní
dochází z Paříže zpráva do Berlína, že v sobotu
byla podepsána smlouva v Rodinově domě. Sbír-
ky budou umístěny v Byronově paláci v Paříži,
kde zůstanou nejméně 25 let a budou přístupny o-
becenstvu. Instalační práce bude říditi Rodin a také
zaplatí všechny výlohy s nimi spojené. Rodin si
v paláci vyhradil pracovnu a atelier. Parlament
musí do 6 měsíců povolit kapitál, z jehož úroků
bude museum udržováno.

Záložna v Hradci Král., Janské náměstí č. 163.

**Vklady na knížky 4% —
Půjčky. — Úvěry osobní. — Zálohy.
Diskont a směnek.**

Obrana.

**Naděje na změnu stanoviska soc. demokracie k
náboženství zmařena.** Zdálo se na počátku války,
že i v líně internacionály se připravují veliké ide-
ové změny, že sklon ke křesťanství mohutní.
Ovšem přecetní příslušníci strany zcela zřetelně
manifestovali zničení smýšlení. Ba možno dosti,
že by dobrá polovina občanů, přijavších kulturní
názory soc. demokracie, provedla hromadný obrat,
kdyby — samo vedení strany nevyvleklo mocný
protitlak. Vůdcové vědí velmi dobře, že nábožen-
ství není věcí soukromou a že by změna světového
názoru přirozeně provedla veliké škrtky i v sociál-
ním programu strany. A vůdcové, kteří tak dlouho
mezi svými stoupenci utvrzovali názory moderní,
byli by většinou i osobně na holičkách. Jestliže
by náhle svůj kulturní směr změnil, ozývaly by
se hlasy, že obracejí korouhvičku z nutnosti, bez
valného přesvědčení. Jestliže by setrvali i proti
vůli většiny stoupenců při názorech protikřesťan-
ských, řeklo by se jim: Nepotřebujeme vás. —
Zkrátka změna světového názoru u soc. demokra-
cie dotýkala by se citelně i hmotné existence dosa-
vadních pohlavárů.

Snadno tedy pochopíme, proč vlivní vůdcové
soc. demokracie bojí se znovu otřásati celou kost-
rou organizace; vždyť již stejně za války důležité
programové body tak podstatně změnily.

V č. 38. »Christliche Welt« Siegmund-Schulz
doznává: »Vůdcové odborů, dorostu, tisku, s ni-
mž jsem měl příležitost mluvit, byli docela toho
mínění, že se dostavilo teprve nyní pravé rozhod-
nutí soc. demokracie proti náboženství. Tisk se vy-
stíhá úmyslně každého náboženského tonu.« Ač-
koli při počátku války jeví se v některých soc.
dem. listech záchránky náboženské, »od září hlavní
orgány soc. demokracie nepřinesly dále vůbec ani
jediného slůvka, které by mohlo upomínati na ná-
boženství. Práce v dorostu právě za války odřekla
se zásadně všeho náboženství, ano i požití každé-
ho ideálně-náboženského momentu. Odbory od-
mítly ještě rozhodněji než dříve každý ethicko-ná-
boženský vliv, o jaký se staly v jejich kruzích po-
kusy.« Soc. demokraté v debatách Siegmund-
Schulzovi otevřeně řekli, že nyní jest dělnictvo od
náboženských vlivů dále než v letech dřívějších.

Toto upřímné doznání faktického stavu budiž
vážnou výstrahou optimistům, kteří čekali, že ny-
ní v soc. demokracii dojde k velké ideové promě-
ně. Pokud jsou u vesla učitelé a pohlaváři předvá-
leční, pokud vedení dosavadní určuje směr tisku a
přednášek, potud těžko čekatí velké ideové pro-
měny. I kdyby se změnila sociální a politické zá-
sady internacionály sebe více, její dosavadní ne-
přítel k náboženství bude houževnatý dále.

Z toho však také patrné, že k záchraně nábo-
ženského citění v dělnictvu nestačí pouhé theolo-
gické poučování. Vždyť přece i nyní za války du-
chovní horlivě káží a katechisují, zatím co proudy
odporné zaujaly celkem z nutnosti stanovisko vy-
čkávací. Jest tedy nutnou potřebou dělnictvo or-
ganisovati dle zásad křesťanské sociologie, aby ve
vlastních sdruženích našlo oporu mravní i hmot-
nou, stavovskou.

**Nutnost organizování sousedění katolické-
ho učitelstva.** Všecky nekatolické strany plně se
připravují, opravují a vyzbrojují své organizace
pro práci, až válka bude skončena. Také »Věstník
zemského ústředního spolku jednot učitelstev v
Čechách« v č. 30 doporučuje sloučení všeho uč-
telstva svobodomyšlného v jedno sdružení. Již se
v tom směru také podnikly praktické kroky.

Těžně se, zdá se, má setrhnouti v rozptý-
lenosti to četné učitelstvo konservativní, které v
duchu platných zákonů pracuje nehorlivěji, dbáje
svědomitě nábožensko-mravní výchovy. Jaké bylo
postavení těchto opravdových pedagogů před vál-
kou, ví každý. Kde není silné organizace, tam jed-
notlivcovu tvář snadno otláhává drsný severák.
Ale nyní jest zvláště dokumentováno, jak jest po-
třebí silné organizace živůt těch, které pěstují o-
pravdovou loyaltitu, vroucí cit vlastenecký a kře-
ré utvrzují náboženské citění. Veškeré učitelstvo
katolické ze všech škol by mělo utvořiti mocný
svaz k zmohutnění ušlechtilých ideí, k podpoře
svých zájmů mravních i hmotných. Bylo by nej-
lépe, aby všichni čeští pedagogové katoličtí v Če-
chách, na Moravě a ve Slezsku se soustředili v je-
diném spolku stavovském, v němž nemíní se pla-
še ohlížeti, zda ho některý sok při plnění círke-
vních a jiných konservativních povinností nevidí.
Jako v Německu tak i u nás nechť pozvedne uč-
telstvo prapor svého přesvědčení triumfálně před
celým národem! Jedině takovým činem dobude si
náležitý respekt. Zasloužilý pracovník J. M.
Kadlčák již podává praktické návrhy. Nuže —
nechť tedy katolický smýšlející učitelstvo se po-
staví do jednoho ukázněného, mocného šiku! U-
rychlí tak sanaci veřejných poměrů v českém ná-
rodě vůbec.

Za válečného ruchu.

Skvělý výsledek IV. válečné půjčky. Již nyní
jest zcela zjištěno, že upsáno přes čtyři miliardy.
První válečná půjčka v listopadu r. 1914 vynesla
2 miliardy 746.900 K v Rakousku a 1 miliardu 170
milionů K v Uhrách, druhá v květnu rokn 1915
2.688.321.800 K v Rakousku a 1.120.000.000 K v
Uhrách, třetí na podzim r. 1915 4.202.800.200 K v
Rakousku a 2.010.000.000 K v Uhrách a konečně
čtvrtá dosáhne výše na 6 miliard. Již nyní se hlásí
obrovská cifra 4327 mil. K.

**Vzorky bez ceny pro c. a k. polní
poštovní úřady č. 58, 59, 67, 77, 90, 96, 97,
107, 108, 143, 154, 155, 158, 201, 232, 504 jsou
znovu přípustny. — Naproti tomu k c. a k.
poštovním č. 16, 32, 34, 45, 48, 49, 64, 65,
69, 73, 93, 95, 98, 113, 153, 157, 188, 190, 217,
218, 221, 224, 302, 303, 317, 323 jest znášení
vzorků zastaveno.**

**Oznámení o nahromadění a zadržování po-
travin a předmětů denní spotřeby, prováděném za
účelem vyházení cen do výše.** K četným dotazům,
kterým úřadům jest činiti oznámení o nahromadě-
vání a zadržování potravin a jinakých předmětů
denní spotřeby, jako ku př. mýdla a pod. ve skla-
dištích jednotlivých obchodníků, prováděném za
účelem vyházení cen do výše, bylo na kompetent-
ním místě sděleno, že takováto oznámení mají se
činiti v Praze c. k. policejnímu ředitelství (apro-
visačnímu oddělení), v předměstích a na venku

hlášeným politickým úřadům úkolem (okresním hejtmánstvím a politickým expositurám), v Li-
erci magistrátu tamtéž.

Proti somníselným křesťanům. »Všeobecná
akouská společnost pro zužitkování dobytka« ve
lidi hlásala při svém založení, že bude jejím úče-
m pomoci konsumentům, sloužití blahu veřejnosti.
Ákladní její kapitál jest 1.300.000 K. Ještě r. 1914
věla tato instituce ztráty 800.000 K. Za rok 1915
šak vykazala 5.365.282 K 62 h zisku mimo znač-
né odměny řediteli, úředníkům, správním radě atd.
lyní však na tuto »lidumilnou« společnost bylo u-
míněno trestní oznámení, protože výnos tak obrov-
ký pochází ze zúmyslného a neslýchaného vyko-
ištění nakupovačů.

Poděkování.

V úctě podepsana děkuje slavnému c. k. vdovskému
slotčímú fondu v Praze za správné vyplacení váleč-
né pojistky

2.000 K.

i. dva tisíce korun, kterýžto obnos jsem prostřednic-
vím sl. c. k. berního úřadu v Nechanicích dne 25. dubna
916 hotově vyplacený obdržela.

Zároveň díky vzdávám velect. pp. úředníkům sl.
c. k. berního úřadu v Nechanicích za lask. upozornění
na výhodné válečné pojištění pro případ úmrtí naruko-
vaného mého manžela; s tímto kapitálem a s příspěv-
cem na výživu od vys. c. k. eráru mohu klidněji pohli-
teti do budoucnosti a zabezpečiti dětem příslušného vy-
chování.

Ještě jednou vyslovuji srdečný dík a každému toto
výhodné a mírné pojištění vřele doporučuji.

V Lodině u Nechanic, 25. dubna 1916.

Anna Kubánková v. r.

Naši veřejnosti.

Akademie křesťanská v Praze založena byla před 40
lety v Čechách k tomu, aby v zemích česko-morav-
ských provincií církevních přispívala k rozvoji věd a u-
mění v duchu církve katolické.

Kromě vědeckých snah theologických a reformy
hudby církevní byly to zejména potřeby našich chrá-
mův, o něž bylo se Akademií křesťanské starati a které
důstojně mohly býti opatřeny jen peněžitou výcho-
vou a založením dílen a výcvikem pracovníků za ve-
dení umělcův a duchovních, znalců jak liturgické po-
třeby chrámové, tak i symbolický význam i historický
rozvoj umění církevního.

Akademie křesťanská ze všech sil se starala po 40
let o rozvoj umění církevního, hudebního i výtvarného.
právě tak jako o vědu církevní. Dokladem toho jsou
četné práce za tu dobu v Akademii křesťanské nebo na
její podnět a za její pomoci vykonané.

Páté desetiletí však naplnila by Akademie křesťan-
ská ráda zvýšenou činností, k níž lze ovšem, pokud jde
o umění výtvarné, přistoupiti jen na podkladě přímé
potřeby a přímé objednávky.

Umělecké dílo pro ten který chrám vyžaduje, aby
bylo jedinečným a vhodně i ladně zapadalo do okolí,
pro něž je určeno. Při tvoření jeho sluší pak šetřiti
všech okolností, z nichž vzešlo a v nichž vhodně se
uplatňuje i vále objednávatelem.

Bylo by vroucím přáním Akademii křesťanské, aby
v pátém desetiletí své činnosti provedla pro naše chrá-
my a svatyně vedle stálých menších běžných děl ně-
která významnější díla, kterými by mohla trvale i pro
doby příští dokumentovati, kam církevní naše umění
domácl dospělo, a jež by ve vhodné chvíli větší výsta-
vou tohoto umění předváděti nejen důstojnému ducho-
venstvu, nýbrž i širší veřejnosti, skládající tím zároveň
účet ze své přelustkové činnosti.

Za tou příčinou obrací se k naší katolické veřejno-
sti, aby svými objednávkami uměleckých předmětů bo-
hoslužebných, ať již bohoslužebné nádoby, kalichy, kři-
že, monstrance, ať souboru nebo jednotlivého roucha,
antependia, obrazy, sochy a pod., dala Akademii kře-
šťanské příležitost k provedení děl, jež by nejen pro ča-
sy budoucí zachovaly v našich svatyních trvalou paměť
dárců, nýbrž byla dokladem uměleckého zánětu a
zbožné myslí tvůrcův.

Neodstraňuje Akademie křesťanskou od této žádosti
nepříznivá doba nynější, ba spíše zdá se jí býti přímo
nemobytno učinila vše, co by umožňovalo rozvoj a skvě-
láci práci, které vždy a všude tvořily neomýlné statky
lidské. Stáli se právě v této době nezanechávati potřeb
chrámových a nedat zapadnouti četným dovednostem
pro rozvoj církevního umění nezbytně potřebným. Ba
právě doby válečné, návrat bojovníků z boje nebo
trvalá zbožná památka na bratry padlé v boji za vlast
vyvolali potřebu, aby pamatováno bylo vhodnými před-
měty na naše chrámy. Ať deska, obraz, kalich, roucho či
jiný předmět vhodný — buď to dílo umělecké.

Podali-li se nám šlechetnou obětavostí přátel kře-
šťanského umění zjednatí Akademii křesťanské řadu
prací, bude tím zároveň zajištěn jak další žádoucí umě-
lecký rozvoj, tak i zjednána dílnám, nedosti zaměstna-
ným, potřebná práce umělecká.

Jsmé přesvědčeni, že tato žádost Akademie křesťan-
ské, která se bez rozpakti může odvolati na svou po
celá desetiletí trvající činnost, navyzní na prázdno a na-
leze ohlasu v naší katolické veřejnosti.

Jsmé přesvědčeni, že právě hojně objednávkou toho
druhu v Akademii křesťanské prospějí našim krásným
svatyním, poskytnou jim nejen díla liturgicky bezvad-

ná, nýbrž povznášející a důstojného významu výchovné-
ho, nýbrž budou spolu vyvrcholiti dosavadní činností
na poli církevního umění a zachovájí tak památku její
pro věky budoucí.

V Praze, dne 25. dubna 1916.

Ředitelství Akademie křesťanské v Praze II. 1370.
Ferdinandova tř. č. 6 n.

Prelát Dr. Jos. Tumpach, předseda.
Kanovník Václ. Müller, jednatel.

Jan ze Želiva. Tento titul nese historická
studie Jiřího Sahuly. Autor při líčení kruto-
vlády tohoto husitského pohlavára poukazuje
také na kořeny náboženského blouznilství v
Praze, které dopomohlo Janu ze Želiva k po-
stavení tak vynikajícímu. Stran 64. Cena
pouze 16 hal. Velmi dobře se hodí k hromad-
nému šíření. Při větších zásilkách značné sle-
vy. Objednávky vyřizuje administrace »Ča-
sových Úvah« v Hradci Králové.

Církevní věstník.

Slavnostní závěrek generálních visitací v diecési
královéhradecké. Letošním rokem dne 6. června ukončí
Jeho Excel. nejd. arcipastýř dr. Josef Doubrava pře-
hlídku celé diecése posledním dnem generální visitace
v Německém Brodě. Bylo to 16. dubna 1904, kdy zapo-
čal nejd. arcipastýř prvou generální visitací ve staro-
slavné Litomyšli, posvěcené světlými šlépějami věro-
zvěsta slovanského sv. Metoděje. Od té doby po ce-
lou řadu let procházel jako pravý nástupce velkého
apostola farní osady širé diecése královéhradecké. po-
siluje slabé u víře, vlévaje nadšení v srdce uvědomě-
lých a šlfe kolem sebe jas a hřejivé blaho. Kdo z vlast-
ního názoru zná vysilující fyzickou i duševní námahu,
kterou vynucuje na několikaměsíční cestě práce od čas-
ného jitra do pozdních hodin odpoledních, musí s obdi-
vem pokloniti se fyzické i duševní zdatnosti nejd. arcip-
pastýře, jenž neunavnou horlivostí, nevyrovnatelným kli-
dem a neumdlévající vřídlostí dovedl vždy a všude zi-
skávati srdce malíckých i dospělých, ačkoli často ná-
rodnostní i politické předsudky vytvářely zdánlivě ne-
překonatelně mrazivé prostředí. Všecky tyto nemalé pře-
kážky byly však za pomoci Boží skvěle překonány a
proto na poděkování Pánu Bohu bude ukončena posled-
ní šlace letošní generální visitace, která zároveň tvoří
také závěrek celé přehlídky diecése, radostnou pobož-
ností v děkanském kostele německo-brodském v úterý
6. června o 5. hod. odp. Není pochyby, že ke zvuku nej-
staršího diecéšního zvonu (z r. 1306) děkanského ko-
stela dostaví se do svatyně nejen místní duchovenstvo
a obyvatelstvo, nýbrž i hosté ze širšího okolí, aby sled-
notili se se svým arcipastýřem ve vroucím: Tě Boha
chválíme!

Oslavy svatojanské v Hradci Králové. Na ranní mše
sv. v oktávě svatojanské do seminářského kostela do-
cházelo hojně věřících. Zvláštní oblibě těšily se od-
polední pobožnosti, při nichž pp. bohoslovci kázali a
zpívali. Čtyřlíst vložky (mezi titulemi) byly velmi
dobře voleny. Dne 23. t. m. při ukončení pobožností za-
pěno »Te Deum«. — Die starého, téměř dvoustoletého
zvyku konány byly večerní pobožnosti u soch svato-
janských na Malém a Janském náměstí. Zelména zdařilo
bývala pobožnost u pěkně osvětlené a ozdobené so-
chy na Janském náměstí, kdež zbožných zpěvů a mo-
dlítek sčastnili se každodenně vsdpp. kapituláři dr.
Jan Soukup a Msgr. Kerner.

**Zakyně soukromé hudební školy
v pensionátu Školských Sester
de Notre Dame v Hradci Král.
pořádají**

hudební produkce

ve čtvrtek, dne 1. června a
v neděli, dne 4. června 1916
vždy o 4. hodině odpolední.

**Zprávy
místní a z kraje.**

Týden Červeného kříže v Hradci Králové měl ná-
sledující výsledek: Výžitek vojenského koncertu v c.
a k. důstojnickém parku, pořádaného dámskou odboč-
kou Červeného kříže, vynesl K 1260.39. Divadelní před-
stavení »Směry života« a koncert Ševčíkova kvarteta,
pořádané pánskou odbočkou Červeného kříže, vynesly
celkem K 573.41. Výsledek sbírek a prodeje odznaků

K 3469.94, celkem K 2002.74. Během zmíněného týdne
přihlásilo se nových 566 osob za členy Červeného kři-
že. Tím stoupl počet členů mužské odbočky na 2037,
dámské na 550, celkem na 2587.

**U Živnostenské banky Mělníky v Hradci Králové
uprázno na IV. válečnou půjčku** v době od 15. do inkl.
19. t. m. dalších 2.038.900 K, takže úhrnem dosud upřáno
bylo zde 4.111.600 K, čítajíc v tom ovšem též úpisy
místních peněžních ústavů celkem 1.330.800 K. Z dal-
ších upisovatelů uvádíme: Královéhradecká přádelna
bavlny Dr. Rich. Aninger 30.000 K (vedle značných úpi-
sů u jiných místních peněž. ústavů), patronátní úřad ve
Stračově 20.000 K, architekt V. Reichl v Hradci Králové
3000 K, J. Šembera, továrník v Týnšti 2300 K, E. Blá-
hová, choť generála v Hradci Králové 3000 K, Jos. Ju-
liš ml., velkoobchodník zde 3000 K (na všechny dosa-
vadní půjčky úhrnem 17.000 K), Melita Fišerová, vdova
po advokátu zde 4000 K, dr. J. Mahler, advokát zde
3000 K, O. Smetana, zvěrolékař ve Svobod. Dvorech
6500 K, J. Bačina, velkopřemyslník v Opatovicích, dal-
ších 9400 K (na všechny dosavadní půjčky celkem
100.000 K, na IV. válečnou půjčku celkem 20.000 K
včetně rodiny), fond důstojníků c. a k. pěš. pl. č. 18 v
České Lípě 5000 K, Josef Časlavský, průmyslník v Ty-
ništi 2000 K, Božena Kahligová, odb. učitelka při zdejší
lyceu 2000 K, V. Průšek, prokurista firmy F. Hanuš &
syn zde 1000 K, V. Rýdl, obchodník v Dobrušce, dalších
1000 K, Ant. Petrof, c. k. dv. továrna pian zde 1200 K,
J. Seyfried, továrník v Kuklenách, dalších 1000 K (cel-
kem na válečné půjčky dosavadní 100.000 K), V. Dudek,
sládek v Častolovicích 1000 K, Lambert Ryška, c. a k.
hosp. správce ve Světi 1000 K, S. Fišer, stud. zdejší re-
álky 1000 K, MUDr. V. Kracík, c. k. vrch. okr. lékař
zde 1000 K, Ant. Liman, stavitel zde 500 K, J. Malý, c.
k. pošt. kontrolor a správce zde 500 K, Olga Hromado-
vá, choť c. a k. nadporučíka zde 500 K, Anna Epplchová,
vdova po plukovníku zde 400 K, Marie Kulíková, choť
revidenta drah. Pražské Předměstí 300 K, J. Matějka,
říd. učitel ve Staré Vodě 300 K, Petr Šmek, farář v Lib-
čanech 300 K, studentská nadace při Borromaeu zde 300
K, dr. B. Stránský, c. k. okr. komisař zde 200 K, Fr.
Uhlíř, drogistka zde 100 K, Rud. Malec, obchodník zde
100 K, Jos. Hlavatý, truhlář, t. č. v poli 100 K, E. Fahr-
ner, stud. zdejší reálky 100 K, spojitelná zdejší dalších
400.000 K, spojitelná v Kostelci n. Orli. 366.800 K, měst-
ská spojitelná v Hořicích 130.000 K, spojitelná města
Opočna 200.000 K, městská spojitelná v N. Pace 60.000
K, spojitelná města Chlumce n. C. 50.000 K, městská
spojitelná v Kyšperku 20.000 K, prostřednictvím téže
Občanská záložna města Jablonného n. Orli. 25.000 K,
prostřednictvím městské spojitelný v Žamberku měst-
ská spojitelná v Jablonném n. Orli. 25.000 K a Občanská
záložna ve Vamberku 31.200 K, spojitelná v Žamberku
dalších 26.600 K, městská spojitelná v Úpici pro obecní
úřad tamže 25.000 K a jménem spojitelný v Červ. Ko-
stelci 15.000 K, spojitelná v Kostelci dalších 15.000 K,
Obč. záložna ve Vamberku dalších 5000 K, Obč. záložna
v Polici n. M. pro vlastní účet 4000 K, pro Viktora Kri-
stu v Polici 4000 K, Obč. záložna v Mezíříčí pro účet
vlastní a subskribentů 12.000 K, Obč. záložna v Nov.
Bydžově dalších 16.000 K (dosud celkem 248.500 K),
Obč. záložna v Červeném Kostelci 42.300 K, Králové-
hradecká bankovní jednota 72.900 K, Všeobecná úvěrní
společnost zde 7900 K, Okr. hospodářská záložna v No-
vém Městě n. M. 6000 K, Rolnická záložna v Třebecho-
vicích 9700 K.

**U Královéhradecké bankovní jednoty upřáno bylo
dále na IV. rakouskou válečnou půjčku:** Farní úřad Čes-
tín 2000 K, farní úřad Kácov 2000 K, Politické družstvo
tiskové zde 3000 K, Družstevní knihkupectví zde 1000 K,
Al. Menci Černilov 1000 K Marie Svátáková Třebecho-
vice 1000 K, farní úřad Týniště n. Orli. 7000 K, Mař.
Dostálová Vamberk 1000 K, Biskupská knihovna zde
2000 K, Josef Žabka, truhlář Slezské Předměstí 100 K,
Josef Třebal, koop. Čestín 100 K, Jos. Chráška, velko-
obchodník Červ. Kostelec 3000 K, Th. dr. Jan Soukup,
kap. děkan zde 2000 K, Jul. Russ, náměstek starosty zde
2000 K, dr. Slabý zde 1500 K, nejmenovaný 300 K, Jos.
Kuběš Kukleny 400 K, sl. Semencová tamtéž 400 K, Fr.
Komárek, katecheta Vamberk 300 K, Karel Vímra, bisk.
vikář Čestín 300 K, Fr. Šíp, kaplan Třebechovice 200 K,
Filip Šubert, farář Miletín 200 K, Vlt. Štěpánek, kaplan
Miletín 200 K, Jiří Sahula zde 100 K, Fr. Mimra, koop.
Kukleny 100 K, M. Musil, kanovník a městský děkan zde
500 K, Ludvík Mora, farář Dašice 100 K, Spojitelná a zá-
ložní spolek Miletín 500 K, Jan Volák Pouchov 100 K,
farní úřad ve Zvoli 1500 K, Th. dr. Hugo Doskočil zde
300 K, Bisk. kn. seminář zde 10.000 K, Ant. Láš, farář
Lomnice n. Pop. 2000 K, Voborníková Bukovina 200 K,
Jan Vach, rolník Bukovina 200 K, Karel Vach, rolník
tamtéž 100 K, Josef Hájek, rolník tamtéž 100 K, Vlad.
Hornof, prof. bohosloví zde 100 K, Hokek Václav Buko-
vina 100 K, Janáček Jan, rolník tamtéž 100 K, Josef
Vach, rolník tamtéž 100 K, Emiie Černíková tamže 100
K, Fr. Vach tamtéž 100 K, Fr. Valášek tamtéž 100 K,
V. Ferbas tamtéž 100 K, Jan Hodek tamtéž 100 K, Bož.
Pultarová tamže 100 K, Jan Nepokoj, rolník tamtéž 100
K, Josef Nepokoj, rolník tamže 100 K, Anna Mikoláško-
vá tamže 100 K, Fr. Vachová, výměnice tamže 300 K,
Em. Kynosová tamtéž 200 K, Marie Barešová Bohárna
1000 K, Marie Brynychová Uhl. Lhota 1000 K, Josef
Kvasnička, starosta Bukovina 2000 K, Petr Zavřel, farář
ve Vřešťově 100 K, Jos. Jakubec, farář v Opatovicích n.
L. 1000 K, Fr. Řehák Slezské Předměstí 100 K, Ant.
Cvejn, kočí ve Vápně 100 K, Soukr. ústav ke vzdělání
pěstounek zde 100 K, Alois Dudek, vikář v Damníkově
200 K, nejmenovaný 300 K, Alois Moník, rolník v Ploti-

šití n. L. 100 K, Bohumil Mey, admin. v Křešně 100 K. Bedřich Knorre, prof. zde 100 K, obec Bukovina u Černilova 600 K, Václav Havlas, rolník Bukovina 500 K, Václav Toman, rolník tamže 100 K, Jan Řib, kaplan Libčany 100 K, Josef Zajíc Nový Hradec Král. 100 K, Jar. Slezák Bukovina 100 K, Jos. Honcnejman, rolník tamže 100 K, JUDr. Milan Homolák zde 100 K, Fr. Dostál zde 100 K, Anna Čápková Bukovina 500 K, Josef Kašpar, děkan Rosice 200 K, nejmenovaný 300 K, Petr Šimek, farář Libčany 11,100 K, nejmenovaná 4000 K, Jan Vanický Černilov 200 K, Prokšová Frant. tamže 1000 K, Josef Unger, děkan tamtéž 2000 K, Biskupská konsistoř v Hradci Králové 400 korun, Antonín Nývlt v Poděbradech 1000 K, Alois Menci, obchodník Černilov 1000 K, K. Najman, statkář Benátky 6000 K, Josef Černý tamže 1000 K, F. Kadeřávek tamže 1000 K, Rudolf Najman, statkář tamtéž 4000 K, Jan Pecan, rolník tamže 1000 K, Fr. Havrda tamže 1500 K, Josef Zezulka tamtéž 100 K, Jan Kulhánek, rolník tamže 200 K, Frant. Šprýnřer tamže 200 K, R. Pecan, lesní adjunkt tamže 100 K, Fr. Havrda, rolník tamtéž 500 K.

Z větších úpisů na IV. válečnou půjčku u jiných nemězních ústavů stáje zde aspoň některé. U Okresní hospodářské záložny upsal: Smetana Ot., zvěrolékař ve Svob. Dvorech 1000 K, Smetana Ot., stud. gymn. 500 K, Smetana Jiří, žák obecné školy 500 K, Pilnáček Fr. z Těchlovic 600 K, obec Březva 500 K, Jos. Charbuský tamže 1000 K, fond chudých obce Lupy 700 K, obec Lupa 700 K, Kratochvíl Fr. tamže 500 K, obec Skalice 7000 K, Kubík Jos., říd. učitel z Chhmu 1000 K, Vejchřela Jos. z Březvy 5000 K, Srdínko Václav ze Svob. Dvorů č. 74 1000 K, Tichý Fr., rolník z Rozbřez 1000 K, Skořepa Fr., konsulent zemědělské rady tamže 500 K, Hroneš Fr., rolník tamže 1000 K, obec Blešno 1000 K, Procházkův fond téže obce 1000 K, obec Rusek 6000 K, Družstvo pro zužitkování zeměděln. plodin ve Svobod. Dvorech 4000 K, Dušek Jan tamže 1500 K, Srdínko H. říd. poslanec, okr. starosta tamže 1000 K, obec Svob. Dvory 10,000 K, Srdínko Fr., starosta téže obce 2000 K, osada Horní Polánka 500 K, Dolní Polánka 1000 K, obec Polánky 1000 K, obec Skalická 1500 K, obec Lupa 900 K, fond chudých téže obce 500 K, Kratochvíl Fr., starosta tamže 500 K, Polák Václav z Říbska 4000 K, Osada Josef tamtéž 2000 K, Osada Dlouhová 1000 K, Osada Chlum 500 K, Urbanova Regina tamtéž 1000 K, Smatolánová Anna tamtéž 500 K, obec Čibuz 2600 K, obec Slatina 1000 K, spolek k pojišťování skotu ve Svob. Dvorech 1000 K, Souček Václav tamže 1300 K, Družstvo pro chov koní tamže 2000 K, obec Oujezd 1900 K, obec Čistěves 2000 K, pojišťovna koní tamže 1000 K, Šafránek Fr. a Anna tamže 1000 K, Hruška Jan tamže 5000 K, Skvrna Fr. tamtéž 1000 K, Hlavatý Ant. tamtéž 1000 K, Klazar Fr. tamže 500 K, obec Piletice 10,000 K, Okresní hospodářská záložna upsal 9800 K, obec Piletice dalších 3000 K, Novák Fr. ze Svob. Dvorů 1000 K, obec Stěžírka 7000 K, obec Stěžery 2000 K, Spoř. a zál. spolek tamtéž 1000 K, Srdínko Václav, rolník ve Svob. Dvorech 2000 K, Morávek Boh. tamtéž 500 K, Úhrnem upsalno u Okr. hosp. záložny s vlastním úpisem 138,800 K. — U Diskontní společnosti v Hradci Král.: Fr. Rejmánek, dirigent téže 1000 K, Ant. Petrof, c. a k. dvorní továrník, Nový Hradec Králové, t. č. na bojišti 2000 K, Jar. Taussig, stud. zdejší realky 1000 K, H. Taussigová zde 1000 K, Jan Arnošt, náj. dvora, Chlum u Dol. Slivna 2000 K, J. Beněš & spol., Pražské Předměstí 1000 K, živnostenské společenstvo pro Libčany a okolí 500 K, tři nejmenovaní 2200 K, Královéhradecká továrna automobilů KAN, spol. s r. o. 2000 K, Adolf Mahler & syn, Světla n. S. 500 K, Jar. Frízel, strojírna v Častolovicích 500 K, Karel Kozel, rolník v Želenicích 1000 K, c. r. K. V. Skuherský zde 3000 K, různí nejmenovaní 9700 K. — Z III. výkazu úpisů u záložny v Hradci Král. jmenujeme: Městská spořitelna v Červ. Kostelci 30,000 K, patronátní jmění města Hradce Králové 30,000 K, Záložní jednota ve Věstarech 12,700 K, město Třeběchovice 10,000 K, po 5000 K: obec Pražské Předměstí, obec Plotiště n. L., Růž. Russová zde, 4000 K Fr. Pulpán z Roudnice, po 2000 K: Fr. Pulpánova tamtéž, Jan Petrof zde, Poddaná obec Plotiště, Záložní jednota tamtéž, Václav Lahůlek, Svob. Dvory a nejmenovaný, 800 K Fr. Kejkliček, Plotiště, 600 K Josef Hak tamtéž, Úhrnem 187,000 K.

Okresní komise pro péči o mládež v zastupitelském okrese královéhradeckém konatí bude valnou hromadu v pátek 2. června o 5. hod. odp. v místnostech okresního výboru v Hradci Králové.

Osobní. PhC. Karel Gyurkovics, člen České ligy akademické a bývalý chovanec bisk. Borromaea, dříve jako kadet-aspirant u c. a k. pěšího pluku na italském bojišti, byl v dubnu povýšen na kadeta v záloze. Blahopřejeme.

Večer tanců, jemuž činěna nadbytečná reklama, zklamal značně. Jest otázkou, zdali jest vhodné ve dvoraně Klicperova divadla pořádati kabaretní představení. Program — až na tři čísla umělecká — víc nutil k humoru než k pochvalě. Ostatně ponecháme slovo našemu p. referentovi, který promluví v čísle příštím.

Volání koně, zapůjčený rolníkům pro jarní práce na dobu 8 neděl, mohou býti ponecháni rolníkům k zvláštní odůvodněné žádosti až do 5. června.

Z trhu. Jedna překupnice, která skoupila velkou zásobu vajec, aby je rozprodala za ceny přemrštěné, byla zatčena. — Jak často v překotné lačnosti konsumentů si dělají drahotu sami, patrně z toho, že leckde rolníci na Hradecku sami se dívají, jak velké obnosy jsou jim nabízeny. Nechť dává každý bedlivý pozor na zjištění pokoutní překupky. Na druhé straně však i venkov-

ský lid má všude uznati nesnadné existenční postavení lidu městského. Pravíme zcela otevřeně, že hrde ironické poznámky nejsou luštěním sociální otázky a pramálo utuží společenskou solidaritu, které jest právě nyní velice potřebí.

Seznam cen na týdenním trhu v Hradci Králové dne 20. května 1916. 1 ltr: vřkve 90 h, hrachu 2.40 K, 1 kg: jahel 3.20 K, másla 8.80—10 K, tvarohu 1—1.28 K, petržele 90 h — 1 K, celere 1—1.20 K, cibule 1.20—1.60 K, česneku 6—7 K, mrkve 60—70 h, křenu 50—60 h, 1 vejce 18—22 h, 1 kopa: poru 1—1.60 K, salátu 2—2.60 K, 1 podsvinče 95—125 K, 1 kůže 9—20 K. — Přivezeno bylo: poru 40 kop, petržele 3 kg, celere 5 kg, cibule 1 q, mrkve 1 q, česneku 5 kg, křenu 50 kg, 371 kusů podsvinčat a 45 kůzlat.

Úvěrní družstvo Eliška

zapsané společenstvo s r. o.
v Hradci Králové, Adalbertinum.
Přijímá vklady na vkladní knížky a účty. —
Úvěry osobní a živnostenské za podmínek nejvýhodnějších. —
Vkusné střádanky

Dvůr Králové n. Lab. Dne 23. května zemřel v Josefově p. finanční sekretář F. Samek, který t. č. byl narukováním c. a k. nadporučíkem. Smrti jeho želi velmi četní přátelé; vždyť byl mužem povahy velice milé.

Hořlice. Otázka invalidovny octla se na mrtvém bodu, třeba vojenský erár proti zřízení invalidovny v Hořlicích, kam tato dle nadace hr. Strozioho patří, v zásadě nebyl. Po válce bude tolik budov, slovně dnes účelům vojenským, prázdňích, že sotva asi k stavbě nových dojde, poněvadž se očekává, že i šlechta a klérus, jakož i jiní majitelé budov propůjčených k účelům válečné péče těchto zpět požadovati v každém případě nebudou. Na válečnou půjčku upsalno v bohatém okrese hořlickém 1 milion — zajisté málo u porovnání s okresy jinými, na př. N. Pakou, kde upsalno 3 miliony.

Vel. Losence. Za vlahého, májovým sluncem utěšené ozařovaného dne 17. t. m. dala se ve zdejší farní osadě slavnost sv. birmování, kteréž nejd. biskup Th. dr. Josef Doubrava udělil zdejším birmovancům počtem 521 venku okolo kostela seřazeným. Přivítán byv plným účastenstvím zdejších farníků a osloven zdejším duchovním správcem, zástupci obecních představenstev, učitelstva, školní mládeže a c. k. poštovního úřadu, zaujal arcipastýř náš během hodin, které zde s námi strávil, srdce naše tou měrou, že od úst k ústům jde hlas obdivu jeho apoštolské horlivosti a jeho milého jednání, jež vládností svou uchvacuje a nutně vzbuzuje v myslích onen krásný a milovaný hodný obraz dobrého pastýře z evangelia. Kéž živé potravě utvrzení ve sv. víře, jež nejd. biskup zdejší osadě přinesl, jako potravě zde vzpomínka na jeho nezapomenutelnou návštěvu!

Čáslav. Týden Červeného kříže, pořádaný místním komitét, v jehož čele stáli kromě funkcionářů zdejšího odštěpného spolku i vynikající členové samosprávy a ředitelé všech škol, zdal se, jak se dalo očekávat, úplně. Výtěžek sbírky, podniknuté studentstvem a žáky chlapeckých škol, byl velmi značný a bylo velmi málo těch, kdo by, byť i nepatrným haléřem, nepřispěli. Stejně slušný obnos vynesl i prodej odznaků, které s příkladnou horlivostí nabízelý žákyně gymnasia a škol dívčích. Že i představení divadelní a biografu nezůstala pozadu, dosvědčí jistě uzavěrka účtů. Koncert kapely posádky kutnohorské připadl sice na neděli, kdy počasí bylo méně příznivé, ale přivábil přesto hojně obecnstva a neminul bez čistého výtěžku. Co jest při tom radostně zvláště vítati, že získáno bylo i hojně nových členů spolku Červ. kříže, takže šlechtné cíle jeho nyní tím bezpečněji a jistěji budou moci býti sledovány. Jen jeden disharmonický tón padl do tohoto radostného tónu všeobecné obětavosti. A to bylo nešťastné představení Schönerrova »Domova a vřvy«. Nikoli nešťastné souhrou, ta byla dobrá, ale samým kusem. Byl to políček křesťanskému milosrdenství, který se stal ještě palčivějším nevhodným akcentováním míst urážlivých katolíky i evangelíky. Aspoň na obou stranách vyvolal se tím nemilý dojem, jak z nejdědnějšího jsme slyšeli a jak společnosti Tutttově, které vímá toho představení byla dávána, bylo na mnohých místech přímo vyřčeno. Snad podruhé bude výběr moudřejší, když už česká poesie dramatická má stále býti popelkou. — Spolková schůze, konaná křesť.-soc. vzděl. spolkem na den sv. Jana Nep., byla velmi pěkně navštívena. Přednášel dp. kaplan J. Havelka »O účtě sv. Jana Nep. v národě českém«. Vyrožliv dějiny kultu svatojanského, ukázal, jak velikou pružinou života národního a náboženského byl v dobách probuzení a jak mnoho znamenaly slavné kdysi pouti svatojanské pro celý vývoj národa. Na slova dp. kaplana navázal pak několik slov protektor spolku vdp. děkan Dostál, v nichž zdůraznil ještě význam tento a spolu upozornil, co znamenala účta sv. Jana Nep. i v bývalé Čáslavi. Oběma bylo hojně potleskem poděkováno a vyjádřeno přání, aby podobné historické vzpomínky častěji byly členstvu k povzbuzení a porozumění otvírány. Po přednášce rozpřel se velmi živý rozhovor o důležitých pracích spolkových. Radostně působilo, že bylo možno uvítati ve středisku spolkovém i příznivce nové. Doufáme, že se řady jich ještě rozmožní. — Týden náš trhy jsou stálým bolestným podnětem života. Policie dbá sice o to, aby nebylo nesvědomitě využíváno obecnstvo,

ale což jest to platno, když ze strany, samých nákupců se dějí věci naprosto nesprávné a protizákonné! Jsou mnohé paníčky, které počítajíce na postavení svých manželů a tím shovívavost obecnstva, neostýchají se nabízetí přímo přemrštěné ceny za životní potřeby, na něž jim chuť přijde. Tak na př. vyběře si a smluví potřebná žena čtvrt kg. másla za 2.40 K a taková paníčka přiskočí a slyší, že je maslo chutné, hodí 2.80 K, do košíku prodavačky a maslo odnese. Nebo jiný případ. Smuví si žena femeslníka husu za 11 K a paníčka, které ná koruně nezáleží, přidá selce o 2 K více a již husu odnáší. Mimo to silně se vetřeli do trhu cizí překupníci, kteří všecko platí nad obyčejnou, normální cenu. Při posledním trhu byl jeden z těchto občanů zatčen a koupené maslo a tvaroh pak na radnici rozprodány. Pokuty, které nesvědomitým prodavačkám z venkova byly uloženy, vyvolávají prý na venkově agitaci, nechodit do trhů a městským neprodávat. Takovéto agitační heslo vedlo by však k vážným důsledkům a myslíme, že rozumné kruhy venkovské samy se přičiní o to, aby prováděno nebylo. Nejlépe luští tyto abnormální poměry životní někteří živnostníci městští, kteří dávají si platiti za své výrobky od venkovanů požívatelny. A jsou prý spokojeny strany obě. — Čtvrtá válečná půjčka vynesla na úpisích jenom u čáslavských peněžních ústavů (spořitelny, občanské a hospodářské záložny) kolem 2 a půl milionu korun. Súčastnily se ji hojně okres i město, korporace živnostenské, školy i občanstvo všech vrstev. Oázistě seskupili se ve zvláštní spolek za předsednictvím řed. gymnasia p. A. Pokorného. Krásný výsledek tento, v němž nejsou uvedeny ještě úpisý jednotlivých obcí, velkostatků a průmyslových podniků, zaskuhuje zajisté uznání a ukazuje, jak rozumně a vyspěle chápe obecnstvo naše státní potřeby. — Čistý výtěžek k týdně Červ. kříže. Ze závěrečného zasedání komitétu dovidáme se, že čistý výtěžek týdně Červ. kříže, nečítaje v to příspěvky členů ke spolku Červ. kříže přihlášených, obnáší 1490 K.

Čarbusice. Po krátké nemoci rozloučil se s tímto životem dne 17. t. m. p. Josef Havrda, zasloužilý starosta a rolník. Obrovský účastenství truchlících přátel na pohřbu dne 21. května, jaké kolátura stěžerská jistě málokdy viděla, bylo důkazem, že vzácná, svědomitá povaha zesnulého těšila se v neširších kruzích veliké účte.

Blahopřání do H. Rovně. Vsdp. Engelbertu Starému, čest. konsistorijnímu radovi, bisk. notáři, osob. děkanu, faráři, čest. občanu v H. Rovně, čest. členu Rájkise-novy záložny, čest. členu Svatojosefské jednoty atd. K Vašemu padesátiletému jubileu upřímně gratulujeme a přejeme hojného zdraví k další činnosti. Sám sebe ctí, kdo projevuje uznání vznešenému kmetu v okamžiku významném. Ráčil jste býti dobrým a bdělým pastýřem svým ovečkám, nedával jste duše jejich zlobě v plen. Rekoveně jste odrážel přiboj nevěry. Za to všecko vzdáváme vroucí díky. — Literátský sbor v Rovně.

Skuteč. Pan Aug. Švanda, bývalý chovanec bisk. Borromaea, dokončiv universitní studia na filosofické fakultě, nastoupil roku 1914 službu vojenskou jako c. a k. kadet. V listopadu téhož roku jmenován poručíkem a zároveň přidělen do pole. Súčastnil se několika bitev, až dne 24. února 1915 po boji celý den trvalým isa vyslehl, od nepřitele byl zajat. Dopraven do nemocnice v Moskvě, odkud po vyléčení dovezen do Čembáru (gubernie Penza), kde se doposud nachází zdráv.

Nová Ves u Chotěboře. Do válečné atmosféry pronikly jasné paprsky radosti, když dne 11. května oblažení jsme byli vznešenou návštěvou Jeho Excelence, milovaného velepastýře dra. Josefa Doubravy, jenž přispěchal mezi nás, aby nám udělil sv. birmování, aby otcovskou rukou nám požehnal a sklíčená srdce k nebi pozdvihl. Již první láskyplný pohled Jeho Exc. přesvědčil nás, že přišel mezi nás otec, jenž chová nehlubší soucit se strádajícími dětmi, proto také všichni vítající u slavobrány shromáždění se mu s oddaností věnovali a tak rodinnou svornost před svým velepastýřem osvědčili. Před udílením sv. birmování promluvil Jeho Exc. na thema »Růh jest láska«. Při apoštolských slovech zavládla ve chrámě posvátná nálada lesní tišiny, kdy bystré ručeje a prameny milosti a síly svažovaly žlznici srdce pozorných posluchačů. Dojem hluboký vzbudil doslov kázání Jeho Exc., když pronášel uznání všem, kteří zasloužili se o opravu a výzdobu chrámu. Opravený kostelík těší se i jinak vzácnému zájmu nejd. arcipastýře svým jednoduchým a přece uměleckým rázem stavby. Pronesený obdiv nad jiné povolného, věhlasného znalce starožitností a staveb chrámových zůstane chloubou a radostí osady po všecku budoucnost. Po svátostných obřadech a zkoušce náboženské, šťastně překonané, ještě jedenkrát v řeči na rozloučenou milovaný velepastýř povzbuzoval nás, abychom za všech i nejtěžších okolností vážili si statků nehynoucích, zvláště milosti sv. birmování dosažených. Smutní, ale vděční za všecku lásku otcovskou, přijali jsme na konec velepastýřské požehnání. Zlatoskvoucí duha blažené chvíle přítomnosti otce mezi dětmi minula, ale oddanost a vřelá láska k otcovskému srdci, bez umlění pro slávu Boží a spasení duší horlivcem, nepamene, nezmiří, ale utkví pevně ve věčné paměti neopodzdnějších hodin našeho života.

Hahry. »Toť jest ten den, který učinil Pán, radujme se a veselme se, hallelujah!« Tato slova velkonoční radosti nalezla plně ozvěny u nás ve dnech 7. a 8. května, kdy zavítal k nám Jeho Excelence nejd. biskup, aby udělil zde sv. birmování. Za krásného májového letra nedělního zvěstoval hlas zvonů, že nejd. biskup blíží se k nám. Město naše obléklo se ve slavnostní háb. V

rychlém trysku povoz přijel, arcipastýř vystoupil. U slavnostní brány uvítal Jeho Excelenci zdejší duchovní správce řečí, v níž vyličil radostnou touhu všech. Po něm uvítal jménem politické služby c. k. místodrž. tajemník p. Gogela z Čáslavě. Uvítání účastnili se dále: c. k. okr. škol. inspektor p. Klika, městská rada s p. purkmistrem města Haber Ph. Mg. Brettem v čele, okresní starosta p. Bradáč, urozený pán baron Reisský z Vilimova s jasnou svojí chotí, velkostatkář p. Millner z Golč. Jeníkova, přednostové zdejších c. k. úřadů, ředitel zdejší obecní a měšť. školy p. Slavík, spolek křesťansko-sociální mládeže v Habrech, představenstvo israelské obce zdejší atd. Jménem školní mládeže jedna žákyně podala Jeho Exc. krásnou kytici a druhá dojemnými slovy uvítala. Poděkovav všem způsobem tolik milým a jen jemu vlastním, odebral se nejdp. biskup potom do kostela špalírem občerstvení, jež vděčně přijímalo požehnání z rukou svého vrchního pastýře, jenž přicházel ve jménu Páně. Po vykonané přípravě obětoval J. E. obět mše sv. za asistence kněží-hostí za osadníky, kteří do posledního místečka vyplnili prostorový chrám zdejší a i před kostelem v zástupcích stáli. Po mši sv. a obřadech za zemřelé vystoupil J. E. na kazatelnu, aby chlebem slova Božího sytil přítomné jako pastýř dobrý. V delší promluvě upoutal J. E. mysl posluchačů cele. Po kázání následovaly modlitby břimovanců. Když se byl oblékl v roucha velekněžská, udílel nejdůst. p. biskup sv. břimování mládeži i dospělým z venkovských obcí. Břimovanci všichni bez výjimky přijali svátost tu s duchem opravdu zbožným. Ač nával břimovanců byl veliký a břimování odbyvalo se v kostele, šlo všechno hladce bez nejmenší nehody, dík prozíravosti a opatrnosti velmi sympatického biskupského sekretáře p. dra Cibulky. — Po sv. břimování následovala zkouška ze sv. náboženství a to škol venkovských. Při níž dívky měly příležitost blíže seznámiti se s J. E., který při zkoušce častěji mezi dívky šel, jich se dotazoval. I byla to věru pěkná podívaná, jak v očích dětských zračila se radost nad laskavým jednáním nejdp. biskupa. Po skončení jeden žák poděkoval slovy prostými, nehledanými a s upřímností vpravdě dětskou. Jeho Excel. byl mile dojat a řečníka odměnil dárkem. Odpoledne o 4. hod. bylo požehnání, nato břimování žen a dívek haberských, načež následovala kratší, avšak velmi dojemná promluva, kterou J. E. navázal na slova písně: „Mé jsi potěšení, můj Ježíši“, která se při udílení sv. břimování zpívala. Nato nejdp. biskup břimovance propustil a odjel v krátkosti do Chotěboře přes Vilimov, kdež oplátl návštěvu svému příteli uroz. p. bar. Reisskému. — V pondělí ráno o půl 8. hod. měl u nás Jeho Exc. zase mši sv., potom promluvu k dětem, které přijaly nato sv. břimování. Byly to vesměs dívky z haberských škol. Z kostela šly dívky na zkoušku ze sv. náboženství do školy; u vchodu do školy uvítal p. řed. Slavík vzhněšeného arcipastýře kratší srdečnou promluvou. Jak při vstupu Jeho Exc. tak i při odchodu ze školy žákyně uvítaly a poděkovaly. Po zkoušce vykonal Jeho Bisk. Milost návštěvy. O 5. hod. odp. vykonal nejdp. arcipastýř závěrečnou pobožnost. Po ní promluvil na rozloučenou místní duchovní správce, poděkoval za všechnu námaň spojenou s funkcemi tak mnohými, jež láčil s neumdlévající horlivostí po dva dny Jeho Exc. vykonávali. vždy ke všemu dobrému ochoten a nikdy neumdlévající. Následovalo poděkování dvou žákyn, z nichž jedna podala J. E. skvostnou kytici. V následující nato promluvě na rozloučenou ještě jednou potěšil J. Ex. všechny přítomné způsobem zvláště účinným a blahodárným; v těchto těžkých dobách byla slova jeho pravým balsámem. Na konec projevil J. E. úplné své uspokojení nad přijetím, jehož se mu zde dostalo. Nato — žehnaje klíčcím osadníkům a tu a tam vřelým ještě křížem z čelko některého dítky — ubíral se kostelem a parkem k povozu jej čekajícímu u brány slavnostní. Zde pak se rozloučil ještě zvláště s těmi, kteří v neděli ráno k uvítání, nyní pak na rozloučenou se dostavili. Těžko loučili se osadníci se vzhněným veleknězem. Bůh dej hojnost síly a požehnání na dalších apoštolských cestách našeho arcipastýře!

Žádná pleš více!

— Tisíce holohlavých vyléčeno! —

Pište si ještě dnes o pojednání, které Vám ochotně zdarma zašle kosmetická laboratoř „Olymp“, Praha-Smíchov, 11-1241.

Různé zprávy.

Karel Mattuš osmdesátníkem. V neděli dne 21. května t. r. oslavil čelný politik a národohospodář český, dr. Karel Mattuš, dovršení 80 let svého života. Stačilo by o dru. Mattušovi říci, že byl spolupracovníkem, spolumojovníkem a spolutrpitelem Riegerovým, aby k němu vděčně vzhlíženo bylo v českém národě. S tímto patriarchou politického vzkříšení národa českého vstoupil na politickou dráhu. A dovedl pro ni pracovat dle darů sobě svěřených poctivě a vytrvale. Když po-

litická škola Riegerova byla školou mladších a radikálnějších odstavena, nesložil ruce v klín. S dr. Brámem vrhli se oba na pole národohospodářské a pracovali zde k posílení národní naší věci. Výsledky vzdávají této činnosti chválu nemalou.

V dru. Mattušovi dočkala se někdejší strana národní satisfakce své politické působnosti, jejíž spatřil dr. Rieger jen červánky. Dr. Mattuš osvědčil, že inohutnější všech citů jest u něho onen, jež láska k národu diktuje. Zavřel knihu nedávné minulosti a nepřál si, aby v ní čítáno bylo. K budoucnosti obracel svůj zrak. Tužba jeho nesla se k tomu cíli, aby národ především obnovil jednotu a svornost. Myšlenka českého politického soustředění nalezla v něm nejvšejšího podporovatele, kteroužto zásluhu ocenila reorganisovaná a sloučená Národní strana tím, že si postavila dra. Mattuše v čelo. A přes svoji osmdesátku stará se náš jubilant neunavně, aby dílo soustředění dokončil, dovršil.

Už vyšla! Malá domácnost. Úprava jednoduchých pokrmů. Ve prospěch sirotků po padlých vojácích napsala A. B. Seidlová. Nákladem „Jitřenky“. Stran 72 brož. Cena 60 h. Objednávky vyřizuje Družstevní knihkupectví v Hradci Králové, Adalbertinum.

K našim katolickým organizacím a spolkům, zvláště k Všeob. sdružení a „Orlu“, jakož i k šlechtěným jednotlivcům vznášíme snažnou prosbu, aby pomohli sebe menším dárkem zmírniti velikou bídu našeho obětavého a čilého pracovníka v katol. jednotě v Žižkově, jenž našim spolkům, zvláště orelským, obětoval své zdraví. Leží těžce nemocen, na léky není a 5 dětí bladoví. Kdo může, pomoz rychle! Za to prosí jménem těžce nemocného Ing. Bedř. Pespířil a Jindř. Köhler, typograf, Žižkov, Chelčického ul. č. 27, který z ochoty zaslané dárky zmíněnému doručí.

Barbarské italské válčení. Jak vedou Italové svůj boj za civilisaci a lidskost, toho drastickým dokladem jest opět bitevní zpráva zemského stílečského pluku z posledních dnů. V této zprávě, jejíž údaje jsou přesežně stvrzeny podpisem důstojníků jako očitých svědků, se v podstatě praví: Za boje v tonalském území 2. května 1915 prohlásili se Italové (alpiní) proti mezinárodnímu právu a každé lidskosti způsobem, jenž by byl dříve považován za nemožný u t. zv. kulturního národa. Náš první raněný praporek v záloze H. mohl po svém zranění ještě učiniti jeden skok, načež klesl bezvládně k zemi. Když se po nějaké době pohnul, zasypali jej Italové palbou strojní pušky, až nejevil již žádné známky života. Záložní praporek D. dostal střelnou ránu do ramene a sklouzl asi 50 metrů sněhovou rýhou dolů, kde zůstal ležet. Dva zdravotní vojáci tam přispěchali a přiložili mu obvaz. Náhle bylo i na tuto izolovanou skupinu střeleno z nepřátelských strojních pušek a to tak dlouho, dokud se i jediný ještě hýbal. Asi 600 výstřelů bylo vypáleno na tyto muže, neschopné boje a jsoucí bez pomoci. Rovněž systematicky bylo na každého raněného, který se sřtil příklon sněhovou rýhou, tak dlouho střeleno, dokud jevil známky života. Všichni zdravotní vojáci, kteří spěchali shůry na pomoc, byli odsřileni. Lékař, kterého v poledne v záři slunce bylo lze dobře poznati dle ženevské náramenní pásky a lékařské tašky, který neměl ani sněžný plášť a pokusil se sám zdola proniknouti k raněným, musil se vrátit, protože také na něj nepřítel stále pářil. Rovněž na tři zdravotní vojáky, kteří se zdravotními saněmi pokusili se dospěti k těžce raněnému, který již po dvě hodiny, jak se zdálo, ležel bez známek života v sněhové prohlubni, střelily rovněž nepřátelské strojní pušky. Dva z nich zůstali ležeti těžce raněni. Plnou hodinu pářil nepřítel každých 5-10 minut množství výstřelů na tuto skupinu. Pak, jak se zdá, nabyl přesvědčení, že také tyto muži jsou mrtví. I zdravotní saně, jež zůstaly tam stát, byly touto palbou zničeny. Četář P. sřtil se těžce raněn sněhovou rýhou dolů a bylo na něj rovněž prudce střeleno tak dlouho, dokud se hýbal. Po 9 hodinách volal ještě jednou prosebně o pomoc, ihned naměřil naň nepřítel strojní pušku a pářil tak dlouho, až těžce zraněný umrl. Po boji byly konány přípravy, aby padlí byli pohřbeni. Avšak i toto bylo značeno palbou ze strojních pušek a vrháním ručních granátů.

Všelicos. Pražská policie při prohlídce u celé řady obchodníků našla hned na počátku čtvrt milionu ukrývaných vajec; jen u jednoho našla 32.000 vajec. — V Německu cena moderního vlaku počítá se na 300.000 až 350.000 marek. — Vojenské úřady nařídily, aby všichni holubi v Bukovině byli zahubeni. — Přírodopysce Plateau zjistil pokusy, že chroust utáhne dvacateronásobnou svou váhu, včela dokonce třicetinásobnou. Předčí tudíž daleko koně i jiné tahouny v poměru výkonů. — Ministerstvo kultu a vyučování svolilo k otevření gymnasia se slovinskou řečí vyučovací v Kroměříži, které má nahraditi gymnasium gorické. Vyučování bude zahájeno co nejdříve. V Kroměříži bude také záhy zřizována škola italská. — Německé konsuláty v Liberci a Chebu zřizeny nebudou. — Na východní frontě při vyhazování zákopů přišlo se na četné předhistorické nálezy.

Kde kupujete knihy?

Naše knihkupectví Vás také vzorně obslouží.

Stoupencům našich organizací

odporujeme vše křesťanský český závod vyšivaček a šlůek „Záštitu“ v Chrasti u Chrudimě.

Všecké prádlo pánské i dámské, vybavy pro nevěsty, přepychové i jednoduché vzorně obstará „Záštitu“. Vsd. duchovenstvu naskytá se zde příležitost koupiti prádlo kostelní, zaručené dle předpisu za ceny mřné. Učiňte objednávku na zkoušku a budete jistě spokojeni!

Odporujte ve svém okolí!

PRAVDOU KE CTNOSTI

Lidová kázání na všechny neděle a svátky roku církevního.

Promluvil a vydal nákl. Politického Družstva tiskového v Hradci Král. (Knihovna Obnovy čís. 25.)

Antonín Kaška, děkan v Kostelci n. Orli.

Řada 1.

Sbírka o 21 tiskových arších velké osmerky (stran 338) obsahuje 75 thematických kázání. — (Cena brož. výtisku K 4 60 franko. Odporovateli netřeba — aspoň ne duchovenstvu diocese královéhradecké, které autora po 30 let působení jeho kněžského předobí zná.

Objednávky vyřídí Družstevní knihkupectví v Hradci Králové.

„Ordinariátní list“ diecese naší v čísle 11, str. 138, píše o knize:

„Vše doporučujeme tuto sbírku kázání, již kněz známý svojí pastýřskou horlivostí vydává k slávě Boží, na pomoc duchovním spoluhraťm, a jsme přesvědčeni, že po obojí stránce určení svého sbírka plně vyhoví. Kázání — jak na lidové promluvy sluší — jsou v osnově jasná, v mluvě přesná, dolehají zajímavě, bohatá látkou a prodechnuta pastýřským nadšením. Zkrátka kázání hodna toho jsou, aby se jim dostalo, jak spisovatel žádá, milého a dodáváme též vděčného přijetí.“

Naše knihkupectví

nabízí Vám své služby k obstarání všech knih, časopisů atd. Adresujte laskavě:

Družstevní knihkupectví a nakladatelství v Hradci Král., Adalbertinum.

Za velmi sníženou cenu

nabízíme pro rychlé rozprodání knihu z pozůstalosti vsdp. praeláta

Megra Dra Antonína Brychty:

Jméni církevní a jeho správa.

Krámská cena původní (z roku 1910) 11 K snižuje se při hotovém zaplacení na

4 koruny

za brožovaný výtisk. (Velká osmerka, stran 656.)

BISKUPSKA KNIHTISKARNA v Hradci Králové.

Cennou četbu

poskytují

publikace „Knihovny Obnovy“

Mimo jiné vyšly tyto spisy:

Brodský Boh., Naši přátelé. Str. 100. Cena 60 h.
Brynych Ed., Duch katol. obnovy. Str. 722. Cena 4 K, váz. v pouzdře za 6 K.
Brynych Ed., Kříže a kalichy. Str. 439. Cena 2 K, váz. K 3.50.
Brynych Ed., Štít víry, 2. vyd. Str. 108. Cena sníž. 50 h.
Mimra Fr., Obrázky ze smíšené osady. Řada I. Str. 168. Cena 80 h. — Řada II. Str. 460. Cena 2 K, váz. v jednom svazku K 4.50.
Novotný Dr. Jos., Člověk bez svobodné vůle? Str. 256. Cena K 3.20, váz. 5 K.
Pečínková B., Ženy, Str. 160. Cena K 2.30, váz. 4 K.
Reyl Dr. Fr., Úkoly sociální politiky. Str. 320. Cena 3 K, váz. K 4.80.
Reyl Dr. Fr., Jádro křesťanské sociologie. Str. 364. Cena 5 K, váz. 7 K.
Rezníček Dr. V., Královéhradecké vzpomínky. Str. 200. Cena K 1.40, váz. K 2.40.
Sahula Jiří, Karel IV. jako křesťan a vlastenec. Str. 488. Cena 3 K, váz. 4 K.
Sahula Jiří, Doba předhusitá a husitá. Str. 428. Cena brož. výt. K 1.60, váz. výt. K 2.60.
Novák, Kněžské problémy. Str. 395. Cena K 3.50, váz. K 4.50.
Novotný Dr. Jos., Index a věda. Str. 210. Cena K 2.40, váz. K 4.20.
Novotný Dr. Jos., Spiritismus zdokonalením křesťanství? Str. 259. Cena K 2.60, váz. K 4.40.
Novotný Dr. Jos., Světem k Bohu. Str. 468. Cena 6 K, váz. 8 K.
Sahula Jiří, Rozmarné příběhy. Řada II. Str. 320. Cena K 1.80, váz. 3 K. — Řada III. Str. 384. Cena K 2.20, váz. K 3.50.

Objednávky vyřizuje

Družst. knihkupectví a nakladatelství v Hradci Králové Adalbertinum.

Barevná kostelní okna

v odbor. provedení shotovuje a dodává

Fr. Uhlíř,
umělé sklenářství a malba skla
v Třeboslovicích a Hradci Králové.

Cenníky a rozpočty na požádání zdarma.

Doporučení o právě vyřazených publikacích:

Dr. Fr. Reyl:

Jádro křesťan. sociologie

Str. 361. — Brož. K 5.

Ve vkus. vazbě celopl. s ochran. kart. K 7.

Dr. Jos. Novotný:

Světem k Bohu

Stran 170. — Brož. K 6.

Ve vkus. vazbě celopl. s ochran. kart. K 8.

N B. Dostávám nyní spisy poslední dobou Vaším nákladem vydané. Jsou to zdaleka díla a zaslouhují rozšíření.

Dr. Jos. Hanuš,
prof. real. gymnasia,
Král. Vinohrady.

Objednávky obratem vyřídí

Družstevní knihkupectví a nakladatelství v Hradci Králové, Adalbertinum.

Mýdlo holičské

výborné jakosti, též i veškeré potřeby k holení nakoupíte levně u firmy

Josef Jellinek,

mydlář v Hradci Králové na podsíni. —

ŽENA

37letá, katol. smýšlení, se 4letým dítětem, nabízí své služby k venk. hospodářství, nejraději na faře, neb u vdovy neb ženy, jež má muže na vojně. Táž vyzná se ve všech pracích v domácnosti i v poli. Lask. nabídky do adm. t. l.

VRTÁNÍ

studní, uhlí, rud.
Rekonstr. vodo-
vodů, čerpadel.

Rozpočty a návštěva inženýra na požádání.

Zeměvrtací spol. Langer,
Praha II.-592.

Založeno r. 1902.

Četná doporučení.

Sklomalba

E. Škarda, Brno,

umělec. dílna pro výrobu
hotových a dodávkových
okna. V každém slohu a
provedení, od nejjednoduš-
šího vzoru do nejjednotlivější
sklomalby figurální, hotové
práce. Vlastní výroba
kamínkovou pro facady, o-
tápní obrazy, sádrob-
ky atd. s nejširším
sazurčením umělecké-
ho a odborného dokona-
lého provedení.

Rozpočty ochotně a zdarma.

Ve prospěch
Svatovítského kláštera školáků.

Uznány za nejvýhodnější a nejlevnější ná-
kupní pramen v Rakousku veškerých

kostel. paramentů

prádla, praporek, příkras, keberů a
kovového náčiní ve výrobních nejstaršího
závodu v Čechách, c. a k. dvorního dodavatele

Josefa Neškudly

v Jablonném n. Orli. č. 86.

Tisíce usnávacích referencí a doporučení. —
obrázkové cenníky, rozpočty, vzory a hotové zboží
k výběru franco.

Bez velkoměstské reálie ve vlastních dílnách a
domech, levné pracovní síly na venkově, čímž levnější
ceny až o 30%, než všude inde.

Jubil. 100 let. trvání a 10 let. vlastní činnosti.

Adresování vždy došlovně se vyprošuje.

Paramenta.

Ignáce V. Neškudly syn
(protokolovaná firma)

v Jablonném nad Orlicí (v Čechách)
(bratr P. J. Neškudly, farář ve Výprachtovicích)
doporučuje P. T. velečestojn. duchovenstvu
svůj osvědčený a často vyznamenaný

výrobní závod

všech kostelních paramentů,
společných praporek a kovového náčiní.
Cenníky, vzorky i roucha hotová na ukásku
se na požádání franco zašlou.

KRÁM

pro kupce se hodící, blíž „Merkuru“, a
několik malých bytů
v přízemí hned se pronajme. C. a k. dv. to-
várna nábytku K. V. Skuherský, Hradec Král.

Velečestojná
duchovenstvu a
slavným patronátním

úřadům dovoluje si depo-
rukovat veškeré kostelní nádoby a
náčiní a to: monstrance, kalichy,
cibíře, nádobky, paténky, paciškály,
svícny, lampy, kadělnice, krepánky
atd. své vlastní výroby, předpřím
církvním vyhovující. Staré před-
měty opravuje v původní intenci a
v ohni slatí a stříbí nebo proti do-
platku za nové vyměňuje. Hotové
předměty neb výkresy zasílá na u-
kásku franco bez závaznosti koupě.
Vše se posílá poštou. Práce ruční

Sklad veškerých stříbrných a stříbrných blonů, jako: řetězů,
madenek, křížků, prstýnků, náramků atd. a Novácké
prsteny, tabulečky, jídelní náčiní se stříbra pravého
činského vždy na skladě.

Staré zlato, stříbro a dražebny kupují se nejvyšší cenou.

JAN STANĚK,

pasíř a císleznar

Praha-I.-979., ul. Karoliny Světlé, č. 12. n.

Příslušný smalec c. k. zemského královského soudu.

Černý & spol. Hradec Králové,

číslo 12. půlho platu,

nabízí

kávu, a j. požívatiny ve velkém.

▼ ▼ ▼

Telegramy: Retel, Hradec Králové.

Právevarní dům

hodící se obchodníkovi (s jedním krámem)
na hlavním náměstí v Hradci Králové č. 121

se pronajme nebo prodá.

Dotazy zodpoví Eduard Troniček, c. k. pošt.
kontrolor, přednosta poukázkového oddělení
hlav. pošt. úřadu v Praze-II., Jindřišská ul.

Jan Horák,

spokojený

v Rychnově nad Kněžnou

zasílá na požádání vždy

dle roční sazby kolekce
nejnovějších druhů pravých
víměných látek

své vlastní výroby, jakož i tu- i cizozemských.

Četná uznání zvláště s kruhů vele-
čest. duchovenstva avěděl o poctivé ob-
sluze mého ryze křesťanského závodu za
dobu více než třicetiletého působení.
Učiňte, prosím, malou objednávku na
zkoušku.

Též na splátky bez zvýšení cen

Volejenné látky na telary.

OBNOVA

Číslo 22.

Předplatné na čtvrt roku 2 K 50 h
na půl roku 5 K —

V Hradci Králové, dne 2. června 1916.

Inserty počítají se levně.
Obnova vychází v pátek v poledne.

Ročník XXII.

Protestujeme!

Česká veřejnost byla již několikrát upozorněna na zvrhlé řádění několika podplacených individuí v cizině, která jsouce ve službách našich nepřátel, hanobí čest českého národa a hanebně poškozují jeho životní zájmy. Různá jest taktika, již užívá tato organizovaná chátka. Jinak ku př. lidé tito pracují ve Švýcarsku a v Americe nežli v nepřátelských zemích. Kdežto ve Švýcarsku postupuje se tím způsobem, že se špatnými informacemi neutrálního tisku hledí způsobiti nepříznivá nálada pro naše mocnářství, operují se v zemích našich nepřátel čile a vesele nejsprostšími lžemi. Jest na-prosto neuvěřitelné, co tato velezrádná cháska v uvedeném směru páše. Poněvadž jest toho mínění, že není nikým kontrolována, řadí tím drzeji, čím jest od své zrazené vlasti vzdálenější.

Cháska ta se ovšem mylně domnívá, že se miko v Čechách nedoví o jejím vlastizrádném řádění a že nebude moci býti později volána k zodpovědnosti vlastním svým národem.

V Petrohradě zastupuje nyní zájmy agentu, dohodou placených, pan Čermák. Kdo jest tento pán, jest české veřejnosti známo dostatečně.

Již dlouho před válkou obstarával Čermák v Petrohradě pravidelnou podkopnickou práci proti našemu mocnářství a nebylo zasvěceným kruhům nijakým tajemstvím, pro koho Čermák pracuje. Proto všichni ti, kteří jej poznali, přerušili s ním přátelství a přísně dozírali na jeho počínání. Čermák se vnucoval téměř násilně do funkcí, jichž nikdy zaujímati neměl, a hrál si jakoby na vůdce Čechů v Petrohradě. Když došlo k válce s Ruskem, byl Čermák toho rázoru, že přišel čas, kdy kliditi bude bohatou odměnou za svoji dřívější činnost. Založil záhadné komitety a využívá společně s ještě horšími existencemi již po 20 měsících téměř všeho, aby zájmy českého národa poškodil a zdiskreditoval.

V »Křeč« dočítáme se o nové infamii Čermákově. V druhé konferenci česko-slováckých společností v Rusku (dilem to Čermákovy cházky) měl tento čestný muž řeč, maiící za účel oklamati ruské veřejné mínění. Tvrdil, že mezi česko-slováckými vojiny v českých zemích často dochází ke vzpourám a že bylo popraveno 1500 »mučedníků« za slovanskou věc. Není nám třeba ani podotýkati, že každé slovo Čermákovy jest sprostou lží, musíme však se vším důrazem protestovati proti tomu, aby nějaký Čermák rozšiřoval po světě lži takové a aby na útraty českého národa v Rusku prováděl agitaci, která nás v očích celého světa snižuje a u nepřátel budí zdání, jakobychom skutečně my všichni byli stejných morálních kvalit, jako pan Čermák a jeho soudruzi. Mluvíme za-jisté jménem veškeré české veřejnosti, prohlašujeme-li Čermáka sprostým utrhačem českého národa.

Průběh války.

Bojiště italské. Málo přes 14 dní trvá naše ofenziva z jižních Tyrol; a v té době denně

získávají naši nových úspěchů přes velké přírodní a umělé překážky i odpor nepřátel. Bojuje se už na půdě italské. Útok proti opevněným prostorům Asiago a Arsiero pokračuje a denně vytrhává z pásu tvrzí opevnění za opevněním. Dne 26. května dobyto pancéřové tvrze Casa Ratti, která patří už ke vnitřní skupině tvrzí u Arsiera a uzavírá silnici údolím tatarským. U Arsiera padla druhá pancéřová tvrz Cornola, a v opevněném prostoru Asiago zmocnila se naše vojska stále údolní závory Val d'Assa. Vedle těchto úspěchů na západě od Asiaga dobyty i na severu 4 opěrné body, čímž fronta posunuta značně na východ. Na pravém boku středu byli Italové zapuzeni ze svých postavení západně a jižně od Bettale v údolí Posiny. Pozoruhodno, že pevnosti, které byly chloubou Italů a platily za nedobytné, jsou rozmetány pod prvním úderem našeho vojska, zatím co naše pohraniční pevnosti odolávaly všem útokům nepřátelským po celý rok. — Dle úřední zprávy ze dne 30. května padla také pancéřová tvrz Punta Corti do našich rukou. Západně od Arsiera vynutilo si naše vojsko přechod přes potok Posinu a zmocnilo se výšin na jižním břehu. — Všecka severoitalská města jsou přeplněna uprchlíky před rakouskou ofenzivou.

Boje o Verdun neustávají, a patřičné listy samy zde přiznávají Němcům úspěchy. Francouzové marnými protiútoky se velmi oslabují, což jest právě cílem německým. Na obou březích Mosy zuří s neochabující prudkostí dělostřelecký boj. — Mezi jižním vrcholem Mrtvého muže a vesnicí Gumieres dobylo němec. vojsko nového francouzského postavení, zajavši na 1348 Francouzů.

Na balkánském bojišti jsou nad Valonou, na dolní Vojuse přestřelky a malými hlídkami. — Bulharské listy poukazují na to, že macedonské bojiště opět vystupuje do popředí a zaznamenávají s uspokojením, že poměr Bulharska k Řecku a Rumunsku je úplně vyjasněn a velmi dobrý. Pokusy čtyřdohody o rozeřtění bulharských států úplně selhaly. — Německá a bulharská vojska obsadila důležitý průsmyk Rupelký na Strumě, čímž překročila řecké hranice, aniž by porušila výsostných práv řeckých. Řecko zachovalo se tu právě tak, jak to prohlásil král: Řecko právě tak nepostaví se na odpor Bulharům, jako se nepostavilo čtyřdohodě. Postup Bulharů na řeckou půdu je událostí velmi důležitou.

Východní bojiště. V poslední době voláno jest zase naléhavě Rusko, aby spojením ulehčilo. A to dle všeho vyzvání vyhovělo, neboť dle zprávy našeho generálního štábu většinu ruské síly se v posledních dnech pokoušejí pracovat se spojovacími příkopy k naší besarabské frontě, v čemž je účinně ruší naše děla a vrhače min.

O míru. President severoamerický Wilson na schůzi mírovou ligou ve Washingtoně požádané prohlásil také, že svět má nárok, aby byl osvobozen od každého porušení míru, které by vyšlo z útoku. Spojené státy jsou ochotny

připojiti se ke každému svazu národů, který se utvoří k uskutečnění těchto cílů a k ochraně proti jich porušení. — V sobotu byl ve Stockholmu za obrovské účasti obyvatelstva slaven mírový den; konána řada schůzí, na nichž přijaty mírové resoluce.

Politický přehled.

Ministerské nařízení vydáno bylo o používání a zpracování zvířecích a rostlinných olejů a tuků k technickým účelům. Používání a zpracování nejnepříjemnějších tuků, sloužících k lidské výživě, a to másla, rozpustného másla a vepřového sádla všeho druhu jest zakázáno od nynějška, jsou-li tyto potraviny v požitelném stavu, používati k něčemu jinému než k jídlu.

Vyrovňovací konference obou vlád konaly se ve Vídni 26. května.

Na školách v Bukovině, dle nařízení ministerstva vyučování, zaveden jest jazyk rumunský a ruský jako povinný.

Jazyková otázka v Polsku. Podle usnesení gubernie varšavské zavedena bude nyní polština i v úředním jednání poštovním; výnos týká se též dopisování vnitřního mezi poštovními úřady.

Nová válečná dávka z majetku bude zavedena v Německu, a sice z přírůstku majetku. Z prvních 10.000 marek má obnášeti 5 %, z dalších 10.000 10 %, z dalších 15 %, atd. V kapitálově bohatém Německu se očekává, že tato válečná dávka z majetku vynese obnos mimořádně vysoký.

Mexiko. Mexická vláda zaslala Spojeným státům notu, v níž žádá naposledy odchod amerického vojska. Neustálá přítomnost tak veliké cizí branné moci na americké půdě dotýká prý se cti a suverenity Mexika. Mexičané nechtěli žádnou válku, avšak celá země jest pohotova bojovati za svá práva.

Japonsko právě za nynější války vzrůstá. Za povolení dovozu amerického stěliviva Japonskem do Ruska zavázalo se Rusko, že bude podporovat japonské zájmy v Číně. Japonsko dostane osídlovací právo v Sibíři, Rusko odstoupí Japonsku druhou část Sachalinu a Japonsko dostane právo rybolovu v ruských vodách.

V Číně následkem vítězství povstalců nastala úplná anarchie, jich stojí proti severu. — V Kantonu zřídili si povstalci prozatímní vládu, a zvolili si za presidenta generála Li-Juanlunga, prohlásivše, že Jančikaj pozbyl všech práv, ježto proti znění ústavy chtěl se stát císařem.

Volné listy.

Krajské zřízení. Rozhovory, které o krajském zřízení v proud uvedl dr. Fiedler, umlkly. Dle některých projevů soudíme, že jsou v Čechách politikové, kteří se krajských zřízení obávají žádajíce, aby se o nich nyní nemluvalo. Po našem rozumu prospěch nebo škodlivost

DEPEŠNÍ ADRESSA: ALBIBANKA

TELEFON ČÍSLO 83

KRÁLOVÉHRADECKÁ BANKOVNÍ JEDNOTA V HRADCI KRÁLOVÉ ADALBERTINUM

PROVÁDÍ VEŠKERÉ OBCHODY BANKOVNÍ A SMĚNÁRENSKÉ ZA PODMÍNEK NEJVÝHODNĚJŠÍCH - ESKONT SMĚNEK - PŘIJÍMÁ VKLADY NA ÚROK 4%, A VYPLÁCÍ VEŠKERÉ VKLADY BEZ JAKÉHOKOLIV OMEZENÍ - SLOŽNÍ LÍSTKY POSTOVNÍ SPOŘITELNY ZDARMA

VELKOOBCHOD UHLÍM, KOKSEM A CEMENTEM

ŽIROVÝ ÚČET U RAKOUSKO-UHERSKÉ BANKY

ČÍSLO ÚČTU POŠT. SPOŘITELNY 140.273

**Velmi výhodné a naprosto bezpečné sůročení kapitálů
skýtají vkladní knížky, vkladní účty a 4½% dluhopisy Živnostenské
banky, jež možno obdržeti u pokladny**

ŽIVNOSTENSKÉ BANKY FILIÁLKY V HRADCI KRÁLOVÉ.

**kteřá provádí i veškeré ostatní bankovní transakce
za podmínek co nejvýhodnějších.**

zřízení tohoto závisely by ovšem na tom, jakou měrou ve vzdělávání organizace této účastnil by se český národ a jakou měrou by rozhodovali ti činitelé, kteří ueskrývají svých centralizačních úmyslův. Náramná nálada některých živlů pro zřízení toto nás vybízí, abychom počnali sobě obezřetně a opatrně. Běží hlavně o to, aby krajským zřízením nebyla ohrožena zemská samospráva.

Krajské zřízení dle původu svého jest správní organizací starobyle českou, která mohutnější absolutní mocí českých panovníků pozbyvala rázu samosprávného, až ji ovládlo úřednictvo vládní docela. Za Marie Terezie staly se úřady krajské, kterých od roku 1751 bylo v Čechách šestnáct, ryze zeměpanskými bez jakékoli samosprávní činnosti, byly první stolicí zeměpanské správy politické, a jejich rozhodovací působnost za Josefa II. a císaře Františka I. velmi se rozmnožila, kterážto povaha jejich, jak se domníváme, tane na myslích těm mimoeckým politikům, kteří se o organizaci tuto dnes tak horlivě přičinují. Když v Kroměříži roku 1848 zasvitl pokus o zřízení ústavní, byl učiněn také návrh, aby kraje staly se základem nového samosprávného zřízení. Krajským vládám měla býti dána rozsáhlá pravomoc. Ve sněmovním výboru kroměřížském střetla se o krajském zřízení různá mínění, která však stále dbala neodčitelné skutečnosti, že v říši žijí různé národy a že potřeb jednotlivých korunních zemí v zákonodárství třeba šetřiti. Politikové, kteří práva menšin musili uznávati, snažili se samosprávný proud oslabiti jině a jinak. Do zápasu kroměřížského, do jeho sil a obmýkajících postupů dává nám nahlédnouti dosti spravedlivý Němec, Springer, jenž v předmluvě ku protokolům ústavního výboru kroměřížského praví: »Kapitola o krajích, jejich správě a zastoupení, usnesená teprve po dlouhých jednáních, jest nejkvělejší věcí ústavního návrhu. Příkrá centralisace neměla ve výboru žádného přívržence. Uváděti zároveň shromážděný sněm říšský skoro denně na odív různorodost jednotlivých korunních zemí a potřebu, aby jí bylo dbáno. Byli však mezi odpůrci centralisace mnozí, kteří bojovali proti centralisaci říšské, jen aby ji hojnější měrou přenesli v provincie a sněmy. Těmto záměrům zastoupena cesta zřízením krajů ve větších provinciích a tím, že krajské správy a krajská zastupitelstva nadána byla důležitými právy. Kdyby byl návrh ústavní býval uveden ve skutek, byly by nepochybně sněmy krajské brzy hrály velikou úlohu a bývaly by pomáhaly říšské vládě a říšskému sněmu proti politickým přehmatům sněmův.« Springer sice nejmenuje těch poslanců, kteří usilovali o centralisaci v provinciích a sněmech, ale my víme, že to byli Palacký, Rieger a jiní stejně smýšlející politikové slovanští a konservativní Němci. Springer tedy nepřímě povídá, že samosprávní záměry tehdejší hodně byly obmezeny vlivy protichůdnými a že říšští centralisté učinivše ústupek na jednom místě, chtěli si jej nahraditi v krajské správě, sestavené dle jejich přání a zámýslů.

Springerovy poznámky dávají možnost správně posouditi cenu, kterou tehdy krajská zřízení měla, a neuhodíme daleko od pravdy, když řekneme, že by byla sice ohromila národních menšin, ale zároveň byla by oslabovala jednotnost a moc zemí a jejich sněmů. Nemusíme tudíž mnohí naříkati, jak se stalo u nás zvykem, že slibů ústavního počín Kroměřížský selhal a že sněm byl rozpuštěn, neboť pozdější ústavnost, bez choullostivého krajského zřízení Kroměřížského poskytla větší svobody samosprávnému našemu rozvoji. — Po těchto

stručných vývodech objasňuje se sdostatek, proč mimočestí politikové obzvláště v době přítomné pro krajské zřízení tolik horují. Krajská zřízení musila by docela jinak vypadati, než jak navržena byla v Kroměříži, a samosprávě musilo by se, v nich poskytnouti mnohem širšího místa, než jak naznačují posud tajené záměry.

O nálezu Rukopisu Zelenohorského. Minule jsme s důrazem řekli, že objevem ilustrací v Rukopisu otázka pravosti nebo padělků nabyla rázem a zásadně nového významu. Spor ožil, a nikdo nemůže říci, že Rukopis jest pravý, a nikdo nemůže tvrditi, že jest padělaný. K počátečním pochybnostem přispěla mnoho okolnost, že roku 1818 Rukopis byl poslán do Prahy s nepodepsaným dopisem, v němž se praví: »In unserm Hansarchiv lagen anligende vier Blatt Pergament vielleicht Jahrhundertlang im Staube verworfen.« (Die Alt. Denkmäler der böhmischen Sprache von Šafařík und Palacký 1840.) Učinil tak, nepodepsav se, důchodní Kovář, a zcela věrohodní svědci vypravovali, proč se tak stalo. Byli to jmenovitě Roman Voříšek, záměcký kaplan v Zinkovech, děkan Nepomucký Boubel, nástupce jeho děkan Zeman, kněz Krolmus, zasloužilý sběratel pohanských starožitností v Čechách, Julius Máj, finanční rada, Josef Urban, měšťan Pražský. Po smrti děkana Boubela byly zjišťovány okolnosti nálezů, a tehdy děkan Nepomucký Zeman oznámil příčinu, proč důchodní Kovář posílaje »Rukopis« se nepodepsal. »S nálezem Rukopisu«, dí děkan Zeman, »nejsou žádné rozmanité okolnosti spojeny. Nestalo se tak předsevzatým hledáním starověkých spisů, nýbrž jen tak maní a náhodou r. 1817. Každý důchodní na Zelené hoře měl k opatrování hospodářský sklep, v němž se včelí k hospodářství potřebné věci a zásoby nacházely, jakož sůl, provazy, řetězy, ano i kolomazy. Ve sklepech tom bylo též mnoho starých již nepotřebných spisů k věčnému odpočinku uloženo. Důchodní Kovář probíral se, maje chvíli, ve spisech těch, a náhodou přišel mu do rukou onen rukopis. Nejsa zběhlý v čtení ani starého tisku ani písma a žádostiv jsa předce zvěděti obsah rukopisu nalezeneho, doručil jej p. Frant. Boubelovi, tehdaž děkanu v Nepomuku, jenž oceniv rukopisu důležitost, učinil nálezci návrh, by jej museu království českého do Prahy poslal; dříve však rukopis ten po nějaký čas u sebe podržel a nejdříve před jinými mně jej ukázal; neb jsa tehdaž lokalistou v Prádle, za příčinou úřední výpomoci vícekrát za týden do Nepomuka jsem přicházel. Byl jsem důvěrníkem pana děkana Boubela, a protož mně i to světil, kterak a kde byl rukopis nalezen. Jinými však ukázav jej, okolnost nalezení jeho zamlčel, neb nálezce nechtěl býti prozrazen, obávaje se, že by mu odstranění tohoto spisu za zpronevěření v úřední službě pokládáno býti mohlo. Dle návrhu p. děkana odhodlal se důchodní Kovář nalezenej rukopis do Prahy poslati; z podotknuté však již příčiny nedeal ani jméno ani místo, odkud pochází.«

Důchodní Kovář, bál se přísného svého pána, tehdejšího majitele panství Zelenohorského, jenž se jmenoval hrabě Jeronym Colloredo-Mansfeld a byl c. k. zbrojmistrem a účastníkem boje s napoleonským generálem Vandammem u Teplice r. 1813. Byl prý to dobrý, ale jinak prchlý a přísný pán, o němž vypravovaly se různé i divoké kousky. Nezáležel konečně na tom, bylo-li pravda všechno, co se o něm vypravovalo, ale dávala se tomu víra. Důchodní Kovář se domníval, že hrabě Colloredo jest nepřitelem češtiny a kdyby se dověděl, že Rukopis jest český, že prý by jej i zničil. Bez vě-

domí a vůle svého pána bál se rukopis s určitými zprávami, odkud jest, do Prahy poslati. Učinil tak tedy zastřeně a s nepodepsaným dopisem, v němž pána svého, nejmenovav ho, hrubě urazil. Když o Rukopisu rozhovořili se literáti a když v obecném rozruchu odpůrci opírali se jmenovitě o podivný způsob, jak byl Rukopis do Prahy poslán, důchodní Kovář musil mlčeti v době, kdy jeho řeči bylo nejvíce potřeba.

Kaplan Voříšek o něm praví: »Znal jsem dobře toho muže; měl svému stavu a povolání patřičnou vzdělanost, avšak vlastencem a jak říkáme Čechem od péra nebyl a nezanechal ni jediné české knihy po sobě. Ti, co jej znali, smějí a mohou říci, on že jistě nebyl původcem Libušina soudu — pravím to s dosti šetrným eufemismem.«

Historii nalezání Rukopisu uvedli jsme proto, že bezejmenně jeho posláni do Prahy bylo hlavní příčinou jeho podzírání. Filologické námitky byly vyvráceny a ostatně po zkušenostech, kterých jsme z oněch filologických bojů nabyli, jsme toho utáleného přesvědčení, že jazykové námitky nic neváží. Kdyby se některému Gebauerovi v dvacátém pátém století dostalo do rukou nepodepsaného rukopisu Vrchlického, prohlásil by jej jistě za padělaný, protože čeština jeho by nesouhlasila s historickou mluvnici století dvacátého. Od historické mluvnice té které doby a toho kterého národa vždycky se vyskytují odchylky jednak dialektologické, jednak ty, které plynou z osobnosti samého pisatele. Že jazyková stránka zásadně nerozhoduje, vypořadali jsme ze samého rukopisného boje, v němž odpůrci dovedli mnoho namítati a obhájci dovedli to zase všechno vyvrátiti. Hlavní věci tedy jest podstata a tvárnost fysická, v kteréž příčině objev obrázkův a kreseb v otázce rukopisné jest novum, jež jakoby pravilo: »Nuže, páni odborníci, tady jsme, a vašim úkolem jest, abyste rozhodli, kam s námi.«

Santa Lucia. Hrdi jsouce na statečnost našich armád na frontě sočské, vzpomínáme válečných činů roku 1848, kdy Italové utkali se s maršálkem Radeckým a kdy historického jména nabyla Santa Lucia. Vesnice tato jest jihozápadně města Verony, které tehdy mělo nečetnou rakouskou posádku. V měsíci květnu 1848 voje rakouské rozloženy byly polokruhem na jihozápad Verony a předními oddíly jejich obsazeny byly nejpřednější posice: Chievo, San Massimo, Santa Lucia a Tombetta. Mimo posádku ve Veroně vojska rakouského bylo 15.900 mužův.

Protože posádka Verony musila zůstat v městě, Radecký velitelům rozkázal, že jest jim spoléhati pouze na 15.900 mužův a že dlužno vykázaných posic všemožně hájiti. Kromě toho Radecký v armádním rozkaze doložil, že jen tehdy ustoupila by vojska do Verony, byla-li by napadena velikou přesilou. Obyvatelstvu ohlášeno, že se má chovati klidně, a maršál pohrozil zbořením města, vzniklo-li by v něm povstání. Dne 6. května o 6. hodině ranní přiblížilo se italské vojsko počtem 50.000 mužů s 66 děly, o 7. hodině střed a levý bok nepřítelův seřadily se v bojovné šiky a k 9. hodině Piemontané střetli se s rakouskými předními strážemi, které za přestřelek pohněhlu ustupovaly. V italském obyvatelstvu Verony zavládlo vzrušení, a husté zástupy zaplavily všechny ulice. Radecký, dostav zprávu o pohybu nepřítelovu, vsedl na kůň a vyjžděje z »Nové brány« dal ještě dodatečný rozkaz, aby obyvatelstvo bylo donuceno se rozejíti.

Santa Lucia byla bráněna 2 prapory, 2 skadronami a 6 děly, všeho všudy tedy 2.300 mužů »Strafoldovy« brigády. Piemontané vrhli

Česká banka filiálka v Hradci Králové

přijímá a zúrokuje vklady na krátko

4 1/2 %

vklady na pokladniční poukázky a vkladové účty zúrokuje dle dohody co nejvýhodněji.

Koupě a prodej cenných papírů, losů a valut. Výplata kuponů a obstarání kupónových archů. Inkasno tažených losů. Revise a pojištění losů proti ztrátě kursové.

Úhrady válečným zajatcům.

Prodejna c. k. třídní loterie.

se na posici tu velikou přesilou, ale jejich prudký útok byl udatně odražen jmenovitě hrdanou obranou hřbitova, odkudž střílela 1. setnina 10. praporu polních myslivců, jimž velel setník Brand. Za mužstvem tímto z pozadí tři děla svými střelami rozrážela husté proudy Italů, kteří brodíce se ve vlastní krvi, marně pokoušeli se proniknouti na hřbitov. Po hromých ztrátách nepřítel ustoupil, aby vyplněl mezery novým mužstvem, znovu divoce nátočil. Druhý útok potkal se s tímže osudem jako první; v divém úprku, posbívše mnoho mrtvých a raněných, Italové utíkali od hřbitova, nad nimiž vznášely se mraky dýmu, ze kterého blýskaly, praskaly a hřměly výstřely statečných obhájců, po jejichž začerněných tvářích stékaly prameny potu a jejichž prsa bitevním rozčilením rychle oddychovala. O desáté hodině přibyl na horkou posici generál hrabě Vratislav a přivedl s sebou 4 setniny pěších jako posilu. Generál pohovořil s plukem. Kopalem, načež oba rozestavili přibylé vojiny, zařídili, čeho kde bylo potřeba a vhodnými slovy nadchli bojovníky k dalšímu zápasu, který se již ohlašoval. Italové, jak bylo ze hřbitova pozorováti, přivedli na místo, odkudž podnikali útoky, nové svěží vojsko a přivezli značný počet děl. V poledne hnuly se italské pluky ke hřbitovu a jejich děla vrhala na statečné obhájce bombu za bombou. Rakouští vojáci ustoupili zdrcující přesile, ale couvajíce, nutili Italy, aby každý krok ku předu vyklopvali četnými oběťmi.

Osobní statečnost velitelů podněcovala sice myslí bojovníků, ale hrstka rakouských vojáků nemohla obstáti proti třem italským brigádám, které Santu Lucii zaplavily, a proto nebylo na jiném, než této posice se vzdáti. Pro důležitost její Radecký se však rozhodl, zase ji dobýti. Pro útok určil první armádní sbor, brigádu Strafoldovu, Clamovu a jeden prapor pluku Geppertova. Provedením útoku pověřil generála hraběte Vratislava, proti němuž v Santě Lucii zatím nashromáždilo se 35 praporův italské pěchoty, 24 jezdeckých skadron a 60 děl.

První útok rakouský byl uvítán prudkou dělovou palbou italskou a nezdařil se. Při druhém pokusu byly dobyty přední domy vesnice, ale přibylými zálohami italskými, které přivedl vévoda Savojský, bylo naše vojsko z dobytých míst vytlačeno.

Maršál Radecký přivolal na pomoc část veronské posádky, a generál Vratislav přichystal útok třetí. A ku podivu, nepřítel tohoto útoku ani nevyčkav, za značného nepořádku opustil Santu Lucii a ustoupil na celé frontě po boji, jenž trval od páté hodiny ranní až do páté odpolední. Spojení italských sborů bylo na jednom místě přerušeno, a o kvapném ústupu jejich svědčily četné zbraně, čáky a bubny, jimiž bojiště bylo poseto.

Na poli slávy. Bitva o Santu Lucii významná byla zejména tím, že rakouská menšina porazila italskou přesilu. Boje účastnili se arcivévodové František Josef, Albrecht, Vilém a Leopold. Zápas ten jest pamětihodou také tím, že nynější zeměpán zakusil tam prvního »křtu ohněm.« Vojínům statečněji bila srdce, když viděli, že císařský jinoh dří s nimi v dešti kul a že nevyhýbá se společnému nebezpečství. Generál d'Aspre prosil arcivévodu, aby dbal bezpečnosti svého života, ale František Josef vytrval a nevzdalil se ani když dělová koule právě vedle něho urazila hlavu koni plukovníka Schmerlinga. Generál Schönhals ve svých »Pamětech« říká: »V době, ve které jsme tenkrát žili, pociťovali jsme radostně vojenský význam přítomnosti následníkovy, a není divu, že na bojišti viděli jsme v něm vycházející hvězdu nadějí a světlejší budoucnosti.«

V rakouském vojskě dály se divy statečnosti a velikomyslnosti. Když, jak říká Schö-

hals, plukovníkovi Pottornayovi dělová koule utrhla pravé ramě, odjel ke sborovému veliteli d'Asprovi a ohlásil: »Oznamuji Vaší Excelenci, že jsem pozbyl pravé ruky a musím odebrati se na obvištění.« Statečný důstojník byl později v nemocnici Veronské navštíven arcivévodou Františkem Josefem a maršálkem Radeckým, kteří u něho dlouze pobýli.

Obrana vesnice Santy Lucie náleží mezi slavné válečné činy, neboť spočátku 12 setnin rakouských bojovalo proti 3 a po té proti 5 brigádám italským a po tři hodiny odráželo dravé útoky nepřítelovy. Bitva sama měla pak ten účín, že hlavní úder krále Karla Alberta proti nečetné armádě Radeckého byl zmařen. Vojsko bylo posíleno mravně, neboť, kdežto italská armáda měla všechny příčiny nedůvěry ve vrchní své vedení, oddanost rakouských vojáků k maršálu Radeckému proměnila se v nadšení, čímž upevnila se sebedůvěra a vzájemná družnost. Bitva u Santy Lucie, v níž bojovalo 20.000 Raků proti 41.000 Piemontanů, znamenala vrcholnou událost polního tažení r. 1848 a podala důkaz o duševní činnosti a vojevůdcovské bystrosti dvaosmdesátiletého maršála.

Nechybělo také výmyslů a úskoků, jimiž italští důstojníci častují své mužstvo i nyní. Když na příklad italští ranění byli dopravováni do veronské nemocnice, mnozí prosili, aby jim dopřáno bylo aspoň očí. Jsouce tázáni o smysl své prosby, odpovíděli: »Bylo nám řečeno, že Rakusané zajatcům vypichují oči.«

Mezi věcmi, kterých bylo ukořistěno, shledány také čertovské masky, ba piemontský jeden voják byl zabit, maje takovou masku ještě na obličeji. Zajatci vypověděli, že maskami mělo býti nahnáno strachu chorvatským vojákům.

Připomenouti sluší, že arcivévodové Albrecht a Vilém, kteří měli v bitvě účast, byli syny slavného arciknížete Karla, vítěze nad Napoleonem u Ošprů.

Obrázky k I. sv. přijímání

ve velkém výběru na skladě má
Družstevní knihkupectví v Hradci Králové,
Adalbertinum.

Prorocství.

Již tedy vyhověno avrochovanou měrou vědecké řízni uvědomělého lidu. Vyšel »Storohův pravdomluvec či věstec a čtení či věštění budoucích věcí z rukou.« Za 70 hal. dovíš se tam pohodlně takových věcí přístřích, které by ti lékař, advokát, politik, detektiv a jiní velice bystří lidé luštěli pracně a za drahé peníze — a to ještě s ručením omezeným.

Kdo jest takovým chudákem, že ani 70 hal. nemá, ten ať se spokojí lidovou čtyřicetihalořovou věštírnou, která nese na desce titul: »Čtení či věštění budoucích věcí z rukou.«

Moderní vědecká pravidla ovšem mají přísné požadavky. Odborní znalci žádají, aby se různé problémy zkoumaly několikerým způsobem; nemá se věřiti slepě jediné učené autoritě, jest potřeba srovnávání, samostatného úsudku. Proto k odbornému studiu nabízí se řada knih jiných. Jest tu na př. »Česká vykladačka karet. Tajemství všeho vykládání. Obšírný, podrobný a jasný návod, sestavený dle nejlepších a nejověděnějších pramenů, zvláště dle vzoru známé a proslulé vykladačky Mil. Lenormandové.« Ale tahle knížka slouží hlavně k výcviku talento-

vaných žen. Proto bystrý muž, dychtící odkrývatí elonu budoucnosti, sáhne po spisech významnějších, všestrannějších. Jest tu »Největší obrázkový egyptsko-perský a chaldejský Snáf, planetář, bylinář a 1000letý kalendář s 200letým výkladem snů, poučením o hře v loterii, stálou kabalou, znakem štěstí, chiromantií atd. atd. Se 600 obrázky šili 1000 známými.« — Co chceš lačné srdce ještě více? Tak by zvolal občan, jehož vzdělání nevyniká nad obyčejný průměr. Jestliže na 2 K seznáš více než na universitě za tisíce, patrně, k jakým zájmům v obolím dospěla věda nadpřirozená. Ale — odborník namítne, že jest potřeba ještě studia speciálního. Vhodnou pomůckou tudíž jest kniha podobná: »Nejúplnější egyptsko-perský a chaldejský obrázkový snáf, obsahující výklady všech snů dle nejověděnějších a nejvýzkoušenějších pramenů.«

Patrně, že Slepy mladence a Sibyla pro vysvětlení nynějších velice složitých poměrů daleko nestačili, třebaže promluvili již r. 1914 hlasem velice zvucným po všech nivách českých.

Ale všechna jmenovaná světla zastínila nyní proslulá Madame de Thèbes jako elektrická zářovka lojové svíčky. Již parádí ve výkladních skříních a v četných insertech českých deníků ptažlivý nápis: »Madame de Thèbes: Záhada snění. Výklad snů.« Ovšem čím hřejivější, povzbudivější byla proroctví této jasnovidky ve prospěch francouzského lidu, tím se vedlo Francii hůře — jak figury u Verdunu a jinde ukazují. Ale přes to vynikající pařížská Pythie spěchá přes hory a doly, přes řetěz zákopů poučovati i český lid. Učená žena mluví v knize »o dvaceti domech nebeských, o barvě obrazů ve snu se jevících, o tom, co věští ve snu zjevující se který čtvernožec, pták, ryba, rostlina atd. Právě: »Astrologie, věda, seznamující nás s vlivy hvězdnými, vede k lepšímu pochopení tajemství snů. Je třeba ji míti na mysli. Astrologie je ve skutečnosti vědou vědeckou, založenou na studích nebeských světů a jevů přidružených.« Madame zaujme celou pozornost pověrečných lidiček (i z kruhů inteligence) právě chytrým způsobem svých výkladů. Dovede totiž vzbuditi zdání, že záhady luští se stanoviska akademického, povýšeného. Nehraje si na autoritu neomylnou, lapá důvěru předstíranou skromností, povzbuzuje, aby čtenář přemýšlel také. Nejbezpečnější to past na tuctové občanky! Pařížská Pythie sestavila si tak opatrné výhrady a ohrady proti protestům důvěřivců kapitálně zklamaných, kteří by chtěli pochybovati o její »nejupřímnější snaze« po předpovědění pravdy.

Ale snad ani nakladatelství nedůvěřuje zcela jejímu privilegovanému důvtipu, protože na druhé desce čteme insert: »Vidma, soudními lékaři uznána jasnovidka. Bydlí: Král. Vinohrady...« Kteří soudní lékaři jí dali diplom, zatím se nepraví.

Ale my klerikové nad tím vším vrtíme hlavou velice povážlivě. Vždyť přece víme, že záračná madame ani v pařížské nepovznesla výkonnost samostatně usuzujících mozků. Velmi dobře se tam žije z prorocství tuctových celých řady méně vzdělaných žen. A jaké kouzelné prostředky tam jdou přímo na dračku! Vojákům se prodávají talismany »chránící před úrazem«. Celá garnitura insertů ohlašuje prodej záračných amuletů »za snížené ceny« (divotvorných nážek, prstenů, náramků). Tedy překotná konkurence dále ubírá jasu zářící akademické Venuš. A francouzský »pokrok« obšťastňuje nyní naši zemi exportem pověry. Poslední francouzské kultury přitomné ohvile!

Ať nikdo neříká, že se takové knihy čtou hlavně pro pobavení. Záplava literatury pověrečné hltá se i u nás s velikou důvěrou; sami inteligenti kupují takové knihy dychtivě, přikládají jim kromobyčejný význam. Ve kterých domácnostech zhynula křesťanská víra, tam se stává moonou vládkyní pověra. A čím učenější

formou se podávají vzdušné fantasie, čím více lákají. Jestliže shoda okolností jest někde taková, že náhodou vývoj věci postupuje dle vědeckých předpokladů, pak šťastný důvěivec činí nadšenou reklamu pověřené knize v širém okolí, spolupůsobí na matení myslí, podlamuje rozumné úsudky a rozmnožuj. šíky nešťastníků. To se dělo v roce Husově a nyní Jeronymově, kdy se moderní ctitelé těchto mužů chlubí, jak výsoce povznegli lid nad středověké předsudky.

Nevíme, za jakého skupení hvězd pařížská věštyně svá studia světovala papíru. Ale prostý lid říká, že do některých lidí se dává třeštění, když jde měsíc nahoru. Tedy informace oné madame byly psány asi před úplňkem.

»Papír jest velice drahý a proto se mají tisknouti jen věci nejpotřebnější, které opravdu podporují podstatné vzdělání lidu.« Tak slyšíme z mnoha stran. A proto — se v přední řadě vydávají ve velikém nákladu knihy, které jsou ušpávacím prostředkem pro práci zdravého rozumu.

Kulturní jiskry.

Z kulturního světa. Jan Otto, jeden z nejhodnějších a nejzaslouzejších českých nakladatelů, člen panské sněmovny atd., zemřel v Praze dne 29. května v věku 75 let. Jeho proslulá činnost nakladatelská datuje se od r. 1871. — Nejslavnější básník Ukrajiny rakousko-uherské, člen mnoha vědeckých spolků dr. Ivan Franko zemřel 29. května ve Lvově v věku 60 let. První své básně vydal r. 1874 a přeložil z češtiny m. j. Rukopis královédvorský. — Dne 26. května vzpomínal vděčně český národ památky Palackého. Právě 26. května 1876 rozloučil se s tímto světem proslulý historik a veliký politik, který tolik dobrého pro český národ vykonal. Věda, že jest náš národní rozvoj podmíněn svorností všeho lidu českého, snažil se pečlivě předejiti různým sporům, miloval všechny Čechy dobré vůle a národnímu kněžstvu katolickému věnoval vřelé přátelství. — Dne 30. května bylo tomu 50 let, co poprvé byla provedena v Praze v Prozatímním divadle »Prodaná nevěsta«. Za tou příčinou Národní divadlo uspořádalo slavnostní představení tohoto nesmrtelného díla ženiálního Smetany. Tato opera zůstává stále nejpopulárnějším dílem hudební tvorby české. Zároveň však nutno mít na mysli, že žádné umělecké dílo (z kteréhokoliv oboru) nezískalo našemu národu tolik slávy za hranicemi jako »Prodaná nevěsta«. Dílo stále svěží, stále okouzluje! — V českých denících 29. května napsáno, že ctitelé Husa a Jeronyma Pražského dne 30. května t. r. »skloní se tam, kde stával Betlém lidu českého a odnesou si na památku po lístku lípovém se stromu, jež šumějí v Kostnici u vězení kdysi Jeronymova a nad kamenem hranice obětním.« — Tedy není-li možno prokázat účtu ostatků těchto vynikajících mužů, aspoň se ctitelé spokojili uctíváním uschovaním stínu ostatků. Tímto činem sami dokumentují, že katolická účta k ostatkům svatých jest věcí zcela dobrou. Vzpomeneme-li nad to, jak velice byly uctěny nalezené ostatky Žižkovy, vždycky proti každému liberálovi sníme rázně hájiti svou účtu k památkám po skutečných světcích.

Vystřízlivění? Před válkou se mluvilo o »největším našem filosofu«, o »největším českém člověku«, o muži, který dovede vytvářeti »nové, žulové charaktery« atd. A všechny tyto honosné tituly platily lidem, kteří nepřinesli do národa pozitivních hodnot, živné potraviny pro české duše. Hlaholily hymny nad lačnými lovcí popularity, jichž stanovisko se měnilo dle rozmarné nálady a dle myšlenkových směrů, odpapáskovaných v cizině. A zatím tiše, skromně nesli ve prospěch národa nejtěžší břemena dr. Bráta, dr. Mattuše a jiní konservatívo.

Nyní však pojednou všechny listy bez rozdílu stran kůží se před osmdesátiletým Mattušem. V době, kdy tento proslulý muž činil pro národ český nejvíce, neměla největší část naší žurnalistiky pokdy k příslušnému holdu.

Osavné řádky k osmdesátým narozeninám Mattušovým přinesly »Národní listy« i »Právo lidu«, které napsalo o oslavenci: »Jest dnes je dnem v českém národě, na jehož hruď lze připjati nejčestnější a v celé dnešní politické generaci české nesporný titul skutečného patriarchy českého národa a viditelného představitele jeho nejzákladnějších snah o život a čestné místo ve velké rodině kulturních národů naší monarchie a celého světa.«

»Osvěta lidu« 27. května praví: »Všichni bez rozdílu tiskneme mu vřelé pracovitě jeho ruce... Plných šedesát let stojí v popředí českého národního ruchu a nikdy nebleděl si ziskati popularity. Nestál o žádné oslavy ani pocty, nehledal cest k výšinám, na něž lid staví své oblíbené, ani těch, jež vedou k velikým titulům a hodnostem. Nespojoval jméno svoje s různými národními podniky, aby lépe uvízlo v myslí davu. Stavěl se naopak v chladné, důstojné

zdržlivosti stranou... Za velkého větru, který smetl politické veličiny, nehledal se krýti změnou praporce. Setrval v čele staročeké strany, dokud trvala, ale nikdy se neztrácel ve stranictví.« (Tedy měl sloužiti praktickým jednáním zrovna jako dr. Bráta za vzor novotářům, kteří sice často o nestrannosti a všennárodním prospěchu mluvili, ale prakticky stranické agitaci politické podřizovali všecko. Pozn. Oln.)

A že dr. Mattuš byl vždy mužem oávice-ným, pokrokovým v nejušlechtilejších slova smyslu, doznává tatáž »Osv. l.« v následujících řádcích; upozorňuje totiž, jak vždycky Mattuš dovedl pochopiti znamení doby a bystře postřehnouti svůj úkol vzhledem k okolnostem. Byl »novým člověkem« v letech šedesátých, sedmdesátých, osmdesátých — i času pozdějšího. Vždy uhořel, jakou posici zaujmouti při zápase duchů, proudy nové neodbyval škarohlídnou kritikou, věda, že jeho postavení vyžaduje, aby je studoval a podporoval to, co v nich dobrého.

»Osvěta l.« vhodně upozorňuje ještě na jinou výtečnou vlastnost jubilarovu: »Dr. K. Mattuš se nikdy zbytečně netřástil, neplytl energií, ale plně ji využíval.« Výborné! Jeho taktika tedy byla hotovým kontrastem jednání různých kandidátů nesmrtelnosti. Na př. Masaryk chtěl platiti za předního českého filosofa, sociologa, politika, národního reformátora. Při tom se pletl velice nešťastně do historie, do právnictví, do politiky zahraniční a jiné. Proto také jeho snaha ztroskotala ve všech oborech, takže Češi dobré vůle si oddychli, když mu byla dána výpověď z národní kooperace a když konečně s jeho nečestným zmizením opadly i vlny zmatků. Nyní teprve se dostává zaslouženého uznání hvězdě, jakou jest Mattuš. Jen jest žádoucí, aby vystřízlivění z neplodné radikální horečky bylo upřímně všestranné a trvalé.

Hmotné postavení kněžstva. Dne 25. t. m. konala se ve Vídni porada o kněžské kongruence v kněžském spolku »Pax«. Z Moravy byl tam přítomen poslanec dr. Stojan, z Čech děkan Fleck a j. Bylo usneseno, aby za souhlasu nejed. episkopátu byla podána jednotná petice ze všech diecésí za zvýšení kongruence dle vzoru petice spolku německých kněží v Čechách.

Každý spravedlivý občan (i jinověrec), který hmotné poměry kněžstva zná musí přisvědčiti, že klérus má plné právo žádati za zlepšení platu zvláště nyní, jelikož již před válkou bylo materiální postavení kněžstva velice nesnadné, jak uznávala sama c. k. vláda. Uvažme, jak veliké oběti nyní klérus podniká se vzornou loyálností a patriotickou oddaností. Kritická doba vyžaduje, aby kněz netoliko mnoho vykonal pro válečné úkony svou prací, ale aby také finančně podpořil velice důležité podniky. Vždyť duchovní správce nachází se v několika výborech, v nichž povzbuzující slova jest potřebí provázeti praktickými činy.

Jest však otázka, jak daleko finanční potence kněžstva sahá. Duchovní správce a kaplani nejsou obchodními dodavateli; válka jim neotevřela žádného nového zdroje příjmu. Naopak štólové poplatky se valně zmenšily. Někde celé měsíce nevynese štola nic. Nemluvíme zde ani o tom, že na dobročinnost kněží nyní ohudásové činí nároky větší než před vzplanutím světového zápasu.

Jaké jsou příjmy kněží? Předem konstatujeme, že v nynějším čase úředně byl prohlášen za člověka ohuděho občan takový, který má ročně na příjmech 2400 K. Jest snad kurátní klérus bohatší? Počítejme! U nás jsou fary rurální (s pozemky) a štólové (bez pozemků). Rurálních far, které by mohly trochu těžiti ze zvýšených cen polních produktů, drůbeže a pod., jest velmi málo. Jejich výnos byl odhadnut u nás na 2.400.000 K. Jelikož jest v Čechách v duchovní správě na 4000 kněží, připadalo by průměrně z výnosů hospodářství na jednoho kněze (faráře nebo kaplana) ročně pouze 600 K příjmů. Stačí to k výživě kteréhokoli člověka? Dále jsou tu t. zv. fundace, jež poskytují příjem za sloužení zádušních mší sv. Těch jest průměrně málo, neboť i ve velikých farnostech činí fundací příjem sotva 100 K ročně. Velká většina farností žádných fundací nemá.

A teď další příjem z »Náboženské matice«, utvořený pro zrušení různých klášterů, aby se přispělo ohuděmu farám. R. 1885 upraven z ní plat kněžím z duchovní správy. Napřed sepsán soupis všech lokálních příjmů farářů (z pozemků, fundací, štólů a pod.) Když souhrn těch příjmů (t. zv. fasce) neobušel na farách, kde byl farář bez kaplana, 700 zl. ročně, tedy příjem ten byl z Náb. matice doplněn. Kde na venkovských farách byli kaplani, tam doplněn příjem duchovního správce na 800 zl., kolem Prahy na 900 a v Praze na 1200. Od té doby žádná změna až do r. 1907, kde po delším jednání upraveny kněžstvu kvinkvenálky po 100 K. Kaplani všude dostali 350 zl. Nyní venkovský farář může to přivést po čtyřicetileté službě nejvýš na 2400 K, což se mu také vyměti jako nejvyšší možná pense na odpočinek.

Ostatní jsou také velké fary, ale těch jest tak málo, že při celkovém ocenění hmotného postavení kněžstva nepadají na váhu.

Jestliže tedy takto postavení duchovních správce není závidění hodné, tím méně lze se diviti, že žádají kaplani zvýšení příjmů také. Ti mají ročně 700 K, nějaký podíl ze štólů a něco za vyučování. Dělá to ročně 100—300 K. Ovšem platí farářům kolem 50 K měsíčně za stravu, posluhu a j. v. Někdo namítne: Ale což svobodný byt? Kdo trochu tý kaplanské byty zná, přizná, že nepadají na váhu. Obyčejně jedna komůrka, a kterou by se těžko spokojil dělník. To jest právě velice výmluvné, že kaplan ani byt tak nepatrný by si platiti nemohl, kdyby farář a kaplan nebyli odkázáni na jeden stůl, na jedno přistřeší. Který jiný stav inteligentní jest připoután k tak těsné sociální solidaritě? K tomu uvažme, že kaplanem zůstává kněz 8—20 let. Průběhem tak dlouhé služební doby v jiném stavu jsou značná povýšení, plat velice stoupá. Zato však kaplan má jen stokrátunová kvinkvenálky. Při tom musí vykonávati zdarma mnoho zodpovědných prací pro dobro státu vůbec.

Uvaží-li se toto všechno střízlivě, vysvitnou tyto skutečnosti: 1. Kněží pracující v duchovní správě byti a jsou placeni áknovně. 2. Obyvatelstvo vzhledem k výši jiných poplatků rozhodně pro vydržování kněžstva neschudlo. 3. Obyvatelstvo neschudne ani v časech přístěh, bude-li kněžstvu přidáno; poplatnictvo nebude vážně zatíženo, i když kněžstvo bude mít příjmy takové, které zcela odpovídají jeho dvanáctiletému studiu.

Nyní i ty inteligentní stavy, které mají lepší platy než kněží, domáhají se snažně zlepšení. Kdo se tedy smí diviti, že kněží žádají aspoň tolik, aby při veliké a nyní znásobené práci pro církev, stát a humánní účely nemusili činiti dluhy? Každý přece nahlédne, že 1000—2000 K ročního platu sotva nyní stačí na potraviny. Jak by pak mohl kněz vyhověti teprve velikým povinnostem veřejným? Proto každý uvážlivý člověk musí s námi souhlasiti, že požadavek zlepšených platů kněžstva jest spravedlivý a že má prospěšný význam i pro celou veřejnost.

Záložna v Hradci Král.,

Janské náměstí č. 163.

Vklady na knížky 4% —

Půjčky. — Úvěry osobní. — Zálchy. — Eskompt účtů a směnek.

Obrana.

Proti »hrubé mock«? V »Nár. Listech« dne 30. května čteme vřelý článek na oslavu Jeronyma Pražského, v němž zbytečně uklouzla slova, která by nenapsal dobrý znalec duše středověku. Praví se tam o Husovi a o Jeronymovi: »Oba žijí a budou žiti mezi námi jako zástupci ducha, jenž... podstoupil konflikt s hrubou silou, ale zanechal jí vítězství pouze zdánlivé... Tak skončil před pěti sty lety Jeronym Pražský, . . hrdina zápasu za právo lidského rozumu.«

Není potřebí splétati pojem autority s pojmem hrubého násilí. V době Jeronymově politické, sociální a kulturní zřízení států zbudováno vesměs na základě křesťanského názoru světového. Jestliže se tedy vyskytli kacíři, následovaly ofěsy všestranné, šířil se zmatek takový jako při náhlém zemětřesení. Proti nim tedy bránila se právem netoliko církev, ale i každá říše. A k obraně bylo potřebí exekutivní moci, neměl-li býti ozvěnou hrozeb a klateb ironický úsměv. Vždyť státy, které byly ovládnuty rozkolníky, své řady hájily stejně přísně jako státy katolické. Kacíři mimočeští při svém osnování převratů aspoň dávali hned pozitivní, dosti jasné návrhy, jak by se měla zříditi pevná, reálná autorita jiná, jak by se prakticky zavědli řád nový. Zato však nauka Husova a Jeronymova nenalezla bezpečné, důsledně promyšlené pozitivní cesty nové. V revolučních slovech obou mistrů tajily se zárodky anarchie, která skutečně po jejich smrti v naší zemi velice zblujněla.

Hrubého násilí užili před smrtí Husovou a Jeronymovou velmi mnoho právě hrdinní čeští konservatívo, kteří byli pronásledováni bezohledně jako na výsměch stávajícími právními církevními i světským. Oba mistři byli předem dlouho marně napomínáni a pak souzeni před kompetentním soudem, před vynikajícími znalci stávajícího práva. Zato však husité beze všeho milosrdenství a bez soudu pobíjeli a upalovali nejslechetnější katolíky pro jejich setrvání v přesvědčení. Soudcové, žalobci a exekutoři byli u husitů v jedné osobě. Nadto se pronásledovali husité sami vzájemně inkvisiči pražskou a tábořskou. Tehdy panovala hrubá moc v pravém slova smyslu. A Táboři bezcitně vydírali vlastní souvěrce, kteří se nezaměstnávali válkou. Právě výklady rozumové narážely u Tábořů, naplněných apokalyptickým blouzněním a uznávající Písmo za jediného soudce, na tvrdou skálu. Poznali to k svému žalu sami mistři husitští, když

Táboři pohrdavě mluvili o »mistrských nálezcích«, odporující: »K čemuž jsou nám mistři — fistři?«. Kalíšný mistr Příbram nazývá Táboře lidem »nejrohatějšími, najmstivějšími«. Tu jest vážná otázka, od koho Táboři přijali výsadu k privilegovanému výkladu Písma a k hrubému násilí na každém, kdo nechtěl svůj rozum podříditi notorickým blouznivcům.

Hus s Jeronýmem nezanechali církvi vítězství jenom zdánlivé, protože nejnebezpečnější body českého vikléřismu zhynuly zároveň s kostnickými branicemi. Žádný z těch mistrů také nebojoval za absolutní práva lidského rozumu. Naopak oba poutali volnější úsudek literou bible, která přece právě modernímu světu jest velice nepohodlná.

Univerzitní věda. Kdykoli se odvážil konzervativce upozorniti, že to neb ono na vysokých školách jest osobním, zcela nezdravým sportem některého velikaše, ihned se ozvaly rozhořčené protesty proti »zpátečnickým proudům«, které prý ohrožují svobodu vědy. Zatím však jisti osvícenci pletli důkladně všechny pojmy skutečného vědeckého badání nejlépe myslnějším spřádáním nezdůvodněných fantazií a bříkovi filipikovi proti těm, kteří se odvažovali poukazovati na křiklavé slabiny povýšenců. Jaký to činilo dojem, když z osobní ješitnosti sami univerzitní učitelé půl roku nebo i, nohem déle vedli polemiky nikoli k vůli vědeckému vyjasnění, ale pro zakrytí svých povážlivých omylů? Dokázal-li protivník sebe jasněji smělému pobloudilci, že jeho vývady jsou notorickým klamem, odpověděl zkritizovaný, že nepřiznává argumenty ho »nepřesvědčily« — a dost. A pak prý takový sobělibý učitel všude vidí jen zájmy vědecké. Bojuje drsně proti poznání pravdy, brání jasným paprskům přístupu do myslících mozků, jen aby neutrpěly interesy osobní.

Vzpomínáme, jaké neomluvitelné mezery vytkl dr. Chalupný monistovi dru. Krejčímu — v jeho speciálním odboru. Když dr. Krejčí poznal, že jest každé vytáčení marné, rychle se schovával za záda svých osobních přátel, aby další rozpřádání polemiky svou autoritou přetrhl. A což dr. Nejedlý? V »Přehledu« i jinde jasně mu bylo dokázáno, jak prozrazoval neznalost důležitých zákonů theorie hudební. Místo co by byl v zájmu vědy Nejedlý klidně výtky odrazil anebo uznal své chyby, polemsoval ohňostrojem laciných frází. Když mu bylo nabídnuto, aby přijal rozsudek kompetentních znalců, vykroutil se. Takovým způsobem zachránil se sice osoba, ale nikoli pokrok vědy a umění. Takových případů jest mnoho. A sami umírnění pokrokaři veřejně žalovali, jak ti, kteří si myslí, že jsou privilegovanými držiteli vysokého úřadu, provádějí nepřipustné protekcionářství a jak dovedou tarasiti cestu ke katedrám pracovníkům velice schopným. Tohle ovšem také nebyla práce pro vědu.

Nyní »Český časopis Historický« dává nám nahlédnutí, jak přepjatý osvícenec se ohová k tomu, kdo ho uvědčil z notorických omylů. Dr. Pekař ve svém referátu o historické práci dra. Novotného (»Hus v Kostnici a česká šlechta«) vytkl podstatné omyly. Jak se zachoval dr. Novotný? Odpověděl úhořovitě. Dr. Pekař praví: »Odpověď je k mému opravdovému politování psána neakademicky, nešetrně a podrážděně.« A při tom se zapletl Novotný do ubohých protimluv a snažil se uklouznouti od jádra sporu poznámkami o všeobecných podružných. Jen něco z repliky Pekařovy: »Novotný praví výslovně, že v zprávě (Mladenovicové) není nic, co by sebe slaběji podporovalo výklad Pekařův.« Podiv ůte náře musí vzrůst, či-li hned na to, že mylný výklad Pekařův je přece oprávněný; »ale připouštím rád, že zde není třeba zaujímati stanovisko tak rigorózní (!), že píšet, až toho ani dárkou nenaznačil a jistě (!) měl na mysli především souhlas nejmenovaných, chtěl svým neobratným (!) výrokem také říci, že listů bylo posláno více a že pečetiště bylo skoro tisíc...« Věimneme-li si edice (vydání) Novotného pozorněji, přesvědčíme se, že Novotný zvláštní list panský z 2. září podivným nedopatřením zmínil a smísl s t. zv. prvním listem z osmi listů nám známých z Kostnice. Toto neporozumění jde tak daleko, že vede původce svého k mylným tvrzením v edici, jež matou i čtenáře, ano k popírání existence zvláštního listu panského z 2. září, až se nám tento list v rukopisech zachoval... Tak daleko jde u Novotného síla argumentu ex silentio (důkazu z mlčení), že jí musí ustoupiti nepochybná skutečnost!

Tak a podobně uvědčuje Pekař univerzitního kolegu ze zlé vůle, z násilného zavírání očí před pravdou. A teď má národ čekat rok i déle, než se pánové nějak shodnou na pravdě nejpravdivější. A pak se má plně věřiti, že čistá věda jest některým osvícencům hlavním cílem.

V dřívějších letech jsme nejednou upozorňovali na zcela křiklavé, zúmyslné nepravdy, které se kryly pláštěm vysokoškolské vědy, jejichž údelem však bylo něco jiného než uvědomění. Vyzývali jsme, aby komise nepředpojatých znalců (i nekatolických) rozhodla, zdali vývody pronesené možno zváti výronem faktického pře-

svědčení a vážné vědy a aby se dle toho zaujalo stanovisko k jejich původu. Odpovědi však nám bylo vždycky mlčení. Doufáme, že u ní přece bude lépe. Vážná doba jeví sklon po reformách vědy.

Úvěrní družstvo Eliška

zapsané společenstvo s r. o.
v Hradci Králové, Adalbertinum.
Přijímá vklady na vkladní knížky a účty. —
Úvěry osobní a živnostenské za podmínek nejvýhodnějších. Vkusné střádanky

Za válečného ruchu.

Veliký triumf rakouské armády. Po pečlivé přípravě na italském bojišti branné síly, operující z Tyrol pod velením Jeho c. a k. Výsosti generála-pukovníka arcivévody Evžena dobyly dne 31. května tvrdých pevností Aslaga a Arslera. Tak byli nuceni Italové opustiti nejpěknější operné body svého hlavního postavení. Tato italská porážka znamená definitivní ztrátu celého horského území. Naším volám otevřena cesta do lombardské nížiny. Rakousko má po tomto nálekosplném činu všecky příčiny k lásotu.

Invalide umělečtí a stavební zámečnicki přijímají se k dalšímu výcviku v řemesle na c. k. odborné škole pro umělecké zámečnictví v Hradci Králové. Bližší zprávy podá a přihlášky přijímá ředitelství.

Uprava listků polní pošty. V poslední době množí se případy, že se do oběhu uvádějí listky polní pošty, zhotovené proti předpisu. Obecenstvo se upozorňuje, aby takových listků nepoužívalo k polním poštám, neboť k těmto musí se zasílati listky polní pošty, sřidující se v předtisku s úředně vydanými, t. j. na prvním místě musí býti předtisk německý. Pohledové listky k polním poštám musí býti známkovány. Pohledové listky do ciziny jsou vůbec nepřipustny.

Zvyšování cen předmětů nezbytné potřeby. Poněvadž se v poslední době, zejména v týdenních trzích obecně vyskytly případy zcela neodůvodněného a svědomitého zvyšování cen potravin, uvádějí se všeobecně na paměť tato ustanovení cis. nařízení ze dne 7. srpna 1915 č. 228: Kdo po živnostenskou nebo na trhu na prodej má nebo prodává potraviny, má ve své obchodní místnosti zákazníkům přístupné, na prodejním stánku nebo tržišti na zřejmé viditelné místě a písemně dobře čitelným vyznačiti ceny jednotlivých potravin se zřetelem k jejich jakosti a množství. Trestnímu stíhání podléhá, kdo, chtěje zmenšiti obestání trhu, brání někomu, aby nenavštěvoval trhu s nezbytné potřebnými předměty; obchodník, jenž cestou k trhu odkoupí navštěvovatele trhu nezbytné potřebné předměty, jež na trh dopravuje; kdo prodává nebo kupuje na trh dopravované nezbytné potřebné předměty před počátkem úředně stanovených tržních hodin, rovněž pak, kdo překročí prodejní ceny potravin na tržišti za přípustné prohlášené nebo jinak stanovené nejvyšší ceny, nebo kdo, chtěje využítkovati válečným stavem vyvolaných mimořádných poměrů požaduje za předměty nezbytné potřeby patrně přespřílišné ceny. Trest vězení až do 6 měsíců stanoven, jestliže obchodník při nákupu nezbytné potřebných předmětů na trzích, na ulici nebo od domu k domu přepláci ceny prodávatelem žádané, nebo, když určitá cena se nežadá, přepláci dosud obvyklé ceny; rovněž každý, kdo, chtěje využítkovati válečným stavem vyvolaných mimořádných poměrů, s jinými se umlouvá, aby se požadovaly za předměty nezbytné potřeby patrně přespřílišné ceny, nebo kdo předměty nezbytné potřeby poškozí, zničí nebo znehodnotí, aby zmenšil nabídku těchto předmětů, kdo předměty nezbytné potřeby skupuje nebo jejich výrobu neb obchod s nimi obmezí, aby vyhnal jejich cenu do přespřílišné výše, a kdo rozšiřuje nepravdivé zprávy neb užije jiného prostředku na oklamání, aby vyvolal zdražení předmětů nutné potřeby — bude potrestán tuhým vězením od 1 měsíce až do 1 roku. Upozorňuje se, že přestupky tyto trestají jednak politické úřady, jednak soudy, a že trestní nálež má býti veřejně vyhlášen a v denních listech uveřejněn.

Církevní věstník.

Zprávy diecéšní. Vyznamenání byli vdpp.: Eduard Knopp, konsist. rada, b. notář, farář n. o. v Dolní Hedči jmenován papežským tajným komořím. Fr. Dittrich, děkan n. o. v Jičíně konsistorním radou a asesorem. Al. Chaloupka, b. notář, děkan n. o. v Chocni konsistorním radou, Václav Kopecký, b. notář, katecheta n. o. v Nových Hradech, osobním děkanem. Fr. Kotrbelec, b. notář, děkan n. o. v Příbramě konsist. radou, Engelbert Starý, kons. rada, b. notář, děkan v Rovni konsist. radou a asesorem, Ant. Thim, konsist. rada, b. notář, děkan v Starém Městě, konsist. radou a asesorem, Jos. Klapálek, vik. sekretář, farář ve Sloupnici správcem vikar. úřadu. Ustanovení jsou pp.: Adolf Morávek, farář v Čermné, za faráře do Oubislavic, Fr. Knapp, kaplan ve Vys. Veselí, za faráře do Soběic, Jos. Šumšal, admin. v Sádce, za kaplana do Ostružna, Em. Ullrich, kaplan v Zahradce, za admin. in spirit. do Poučova, Jan Medek, admin. v Potštýně, za admin. do Č. Petrovic, Jindř. Růcker, kaplan, za admin. v Opatově, Jan Černý, kaplan v Golč. Jenkově, za kaplana do Žiželic, Fr. Khun,

kaplan v Hostiměm, za admin. do Čermné. — V Pánu zesnuli: Jindřich Kuczej (V Vln.), b. notář, farář v Zapolšti, † 13. května (naroz. 1857, vysv. 1882). Ant. Bittner (V Vln.), katecheta na vyšší reálce v Trutnově, † 25. května (naroz. 1872, vysv. 1895). — Uprázdňena beneficia: Zaslěf, fara patron. Janá Kramoty, od 18. května. Čermná, fara patron. nábož. matice, od 1. června t. r.

Členové III. řádu sv. Františka budou míti měsíční shromáždění v neděli na hod Boží svatodušní o 3. hod. odpolední. Promluvu bude míti vdpp. dr. Kapistrán Vyskočil, člen řádu sv. Františka z Prahy.

Zprávy místní a z kraje.

Výkaz subskripce na IV. válečnou půjčku u filiálky Živnostenské banky v Hradci Králové. V době od 19. do 25. května upsáno dalších 316.000 K; takže cifra celkového úpisu dosahuje dnes 4.427.600 K. Z celkového úpisu tohoto připadá na obvod c. k. okr. hejtmanství v Hradci Králové 2.168.600 K a sice spořitelny 1 milion K, banky 250.000 K, záložny 27.300 K, úvěrní společnosti a společenstva 97.900 K, pojišť. a nemoc. pokladny 2200 K, fondy veřejné, církevní a pód. 37.000 K, akc. společnosti 20.000 K, soukromí upisovatelé 714.200 K. Z dalších upisovatelů uvádíme zvláště: Jan Vroubek, rolník Benátský 500 K, obce Benátský 11.000 K, Em. Sulick-gold, jedn. dobr. 27. př. pol. děl. zde 500 K, Max Fischer, velkoobchodník zde 25.000 K, R. Nasál, adjunkt velko-statku zde 200 K, Ad. Fiála, nádporučík Jičín 1000 K, J. Kůcera, mech. tkalcovna Stružinec 2000 K, B. Adler, velkoobchodník zde 5000 K, V. Souček, statkář Klášter p. Bohosť 2000 K, J. Hamr-Rosnice 1500 K, Karel Lenk, podplukovník Přemysl 4000 K, Stan. Stárek, nádporučík v poli 4000 K, B. Schimanová, soukromnice zde 3000 K, Obč. záložna Nový Bydžov dalších 2200 K, Spořitelna Kostelec n. Orli, dalších 24.000 K, Městská spořitelna Rychnov n. Kn. dalších 27.000 K, Královéhradecká bankovní jednota dalších 17.100 K, Obč. záložna Váim-berk dalších 7100 K, Obč. záložna Úpice 5100 K, Obč. záložna Černilov dalších 8500 K (z toho pro H. Skákala a V. Voborníka v Černilově, A. Nováková a Fr. Medkovou, statkářky v Dívci, obec Dívce, pojišť. společnost v Černilově dal. po 1000 K, Lad. Langra 600 K, M. Rezkovou, rolnici 400 K), Obč. záložna Červ. Kostelec dalších 5300 K, Obč. záložna Jaroměř 46.200 K, Obč. záložna Dobruška 45.400 K, Obč. záložna Jesenice 32.300 K, úřednictvo filiálky Živn. banky zde 5200 K, Karel Gentner ředitel fy. F. V. Fiála spol. s r. o. Král. Vinohrady 300 K.

Z dalších větších úpisů na IV. válečnou půjčku u jiných peněžních ústavů. U záložny upsali dále: 2000 K dr. Aug. Spitzner, 1000 K Jos. Malý, rolník Plotiště, 500 K Berta Fiedlerová zde, Ant. Douša zde, Jan Čech, starosta Malšovice, dp. M. Jičinský, farář Věstary. — U České banky expositury v Jaroměři a u filiálky zde: Václ. Gabriel, rolník Dolany 500 K, Jos. Pácah, rolník Čáslavky 500 K, Jan Martin, rolník Lužany 500 K, Josef Hušek, rolník Lhota u Lužan 500 K, úřednictvo a dělnictvo fy. Fr. Polický Jaroměř 1200 K, Karel Svoboda, nádporučík v poli 500 K, P. Čtvrtečková, obchodnice Jaroměř 3300 K, Pöter Julius Jezbiny 3000 K, obec Rty-ně 3000 K, L. Lorenz, fotograf Jaroměř 2000 K, Marie Tomášová, choť úředníka Brzice 5000 K, obec Šestovice 10.000 K, Jiří Nejmán, rolník tamže 2000 K, obec Jezbiny 2000 K, Alois Baudýs Zvol 2000 K, obec a občanstvo obce Zvoli 4700 K, obce Rychnovku 13.900 K, Zdeněk Dolanský, lékárník Josefov 2000 K, obec Neznášov 3000 K, obec Rodov 8000 K, Josef Merkl, rolník Brody 3000 K, Josef Münzer, obchodník Jaroměř 2000 K, Fr. Verner jun. Jaroměř 500 K, Václav Novotný, rolník Semonice 500 K, Josef Vocetka, majitel parní pily Jaroměř 500 K, Jan Skalický, rolník Jeřichov 500 K, MUDr. Vojtěch Paul Jaroměř 2000 K, MUDr. Jan Kukla, Josefov 3000 K, Josef Polák, tesářský mistr Třebechovice 500 K, Fr. Mayr, Hradec Králové II. 2000 K, V. Waldek, centrální ředitel panství Kostelec n. O. 6000 K, Kummer & Zöllner, spol. s r. o. Častolovice 5000 K, okr. soudce dr. Jar. Novák, nádporučík zde 2000 K, Josef Pich, kaplan Dubenec u Jaroměře 600 K, Karel Světlík, Třebechovice 3000 K, P. Fr. Kerner, kanovník-kancleř zde 2000 K, P. Albin Seidel, b. vikář, farář Česká Prusnice 2000 K, Karel Šticha, účetní České banky zde 500 K, Živn.-občanská záložna Hof. Hamr 500 K, dále po 1000 K: Josef Chmelík, rolník Čáslavky, Ferd. Czerovský, zřř. dráhy Jaroměř, Josef Frankenstein, obchodník Jaroměř, Jan Kratochvíl, rolník Jezbiny, Jar. Potůček, rolník tamže, Jan Jelínek, rolník Semonice, Josef Hroch, rolník Rty-ně, Jar. Vinař, spolujatel fy. Hübner Jaroměř, Anna Knížková Jaroměř, Fr. Balar, rolník Čáslavky, Josef Rundstuk, rolník Šestovice, Václav Schejbal, rolník tam-těž, Josef Rundstuk, hostinský tamže, Josef Hrnčíř, rolník tamtéž, Jar. Špaček, rolník tamtéž, Emil P. Čtvrteč-ka, učitel Jaroměř, Karel a Anna Jakoubkovi Dolany, Ant. Filip, zřř. dráhy Jaroměř, dr. Adolf Konečný, advokát Jaroměř, Fr. Pačková, choť řid. učitele Semonice, Josef Brusnický, statkář Dolany, Jan Ludvík, statkář tamtéž, Anna Wenková, soukromnice Jaroměř, S. Heller zde, dr. Fr. Zachoval, ředitel Obchodní akademie zde, Kamil Nepasický, dirigent České banky zde, Helena Guthová, řákyň Hradec Králové II., nemocenská pokladna soukr. úředníků zde, vládní rada Josef Materna zde.

Uznání zásluh. Pani Růžena Jirotková, choť c. a k. plukovníka, již v době míru vynikajícím způsobem se účastnila činnosti v dobročinných a vzdělávacích spolcích místních. Za válečného ruchu ihned nabídnula své služby ve prospěch raněných vojáků. Po 19 měsících působení velice horlivě jako administrátorka lazareta odštěpného spolku Červeného kříže. Nyní se dostalo občanské práce významného významu. Zasloužila administrativně práci významného významu Červeného kříže s válečnou dekorací. K tomuto vyznamenání všichni přátelé srdečně gratulují: zvláště blahopřání své dlouholeté předsedkyni vědecké členky křesť. soc. podpůrného spolku „Anetky“.

Vyznamenání. Říká se o nás Čechách, že vzpláme jako sláma, stejně však rychle se uhasíme naše shofí. Válka dosud trávící vynesla však přec na světlo lepší stránky naší povahy. Nemíť malým úkolem býti členem spolku, jenž se stará o sta nemocných, věsti spolek stále přesně a pečlivě starati se o přáky, z nichž by se hrady nadřazenější ty výdaje, jak těch Červých kříž vykládají. Je tu záhada přída, že musí býti stále obnovována, ten potřebuje boří, tu je potřeba jiného náčelní atd. Z řady osob, jež o spolek náš se starají, dovolujeme si dnes obzvlášť blahopřání dámy mil. pl. H. Pokorné, choť c. a k. generálmajora a mil. pl. Kofíkové, choť c. a k. podplukovníka v Hradci Králové, již udělena byla stříbrná medaile Červ. kříže s válečnou dekorací. Obě dámy neopomínají navštěvovat nás týdně, vyslechnouti prosby a přání mužstva i dělostřelce, rozdávati mezi nás různé dárky a věsti emergicky tu agendu spolku, jež jim připadá. Způsobem čestným a významným odměňují byty, obě dámy za tiché své zásluby; po dobu tak dlouhou neustupně pečovaly o naše dobro, zajímaly se o naše osudy a s radostí tedy zvěděli jsme o vyznamenání, k němuž ještě jednou blahopřejeme. — Někteří ranění.

Městská rada dne 22. a 29. května. Dřívě u to-várny p. Alfréda Ippena shledne se zvláštní komisi. — Vyhlášeno bude vložení obecních účtů za rok 1915 dnem 2. června t. r. — Účetní zpráva zastavárny za rok 1915 a návrhy odboru zastavárenského předložil se městskému zastupitelstvu. — Návrhy správní rady elektrických podniků a vodáren na doplnění podmínek ohledně vodovodních přípojek a návrh na doplnění podmínek a sazeb ve příčině elektrického proudu posoupen byl rovněž měst. zastupitelstvu. — Okresním výborem schválena smlouva ohledně výměny pozemků pro úpravu Orlice předložil se regulační komisi. — Schváleny byly různé účty, posázky pro ubytování vojska, týdenní a lesní konsignace.

Obchodní gremium královéhradecké upalo mezi svým členstvem na IV. válečnou půjčku šhrný obnos 377.600 K; obnos ten je asi o 100.000 K vyšší než obnos upsaný na III. vál. půjčku a svědčí o vlastenecké uvědomělosti a pohotovosti královéhradeckého obchodnictva. Gremium samo upalo ze svého poměrně nepatrného jmění již celkem 2500 K na válečné půjčky.

Živnostensko-právní poradna pro manželky a zástupce narkovavších obchodníků a živnostníků při Obchodní, živnostenské a průmyslové ústředně v Hradci Králové č. 410 II. posch., účtuje bezplatně pro osobní styk každou středu od 10—12 hod. dopol. Písemné dotazy zodpovídají se bezplatně kdykoli.

Živnostenské ávěrní družstvo v Hradci Králové konati bude 20. června v 8 hodin večer v zasedací síni okresního zastupitelstva královéhradeckého řádnou valnou hromadu. K podnětu zdejší Obchodní, živn. a prům. ústředny krátce před válkou založené družstvo přičleněno bude ke královéhradecké záložně a bude mít především úkol usnadnit místním živnostníkům před časem narkovavším po návratu z vojny přechod do nových hospodářských poměrů levnými půjčkami resp. i podporami. O výsledku valné hromady bude referováno.

Kurs pro umělé žehlení s leskem, pořádaný Ústavem pro zvelebování živností v Hradci Králové, konati se má od 19. do 24. června v místnostech průmyslového musea. Vyučovateli bude slč. B. Grulichová, učitelka měst. ženské prům. školy pražské, ve skupinách dopoledne i k večeru, takže možno zajistě se značnou účastí počtati. Původní přihlášky možno obnoviti a těm, kdo se dosud nepřihlásili, přihlásiti se jest v tržnici kraje pl. M. Klumparové.

Městské dívčí lyceum v Hradci Králové bude míti ve školním roce 1916—17 třídu I., II., V. a VI. Do III. třídy mohou býti přijaty i žákyňe ze škol měšťanských po přijímací zkoušce, jejíž rozsah ochotně sdělí ředitelství.

Městská vyšší škola pro ženská povolání hospodářská v Hradci Králové, první a jediný ústav toho druhu v Čechách, jenž prakticky vzdělává pro rodinu a administrativní službu v různých ústavech humanitních, bude míti ve školním roce 1916—17 všechny tři ročníky. Zápis absolventek III. třídy školy měšťanské nebo střední do I. ročníku koná se na počátku a na konci prázdnin.

Program hudební produkce soukromé školy v penzionátu škol. sester de Notre Dame v neděli 4. června. Ve 4 hod. odpol. 1. Schwarz „Ukolébavka“ - 4ruč., „Ovčáci“ - 2ruč. - J. Pařtová. 2. Bendl „Macíček“ - zpěv - E. Černá. 3. Reinecke „Z hudební knihy“ - 2ruč. - M. Vávrová. 4. Bušek „Dudák“ - „Motýlek“ - 2ruč. - E. Černá. 5. Heller „Serenáda“ - 4ruč. - M. Šubrtová. 7. Řeháková. 6. Biehl „Na jaře“ - 2ruč. - H. Novotná. J. Malát „Mrzout“ - zpěv - Z. Černá. 8. Foerster „Vzpomínka z mládí“ - 2ruč. - M. Vostruhová. 9. Káan „Z dětského ráje“ - 2ruč. - Z. Franková. 10. Trněček-Hoffmeister „Český tanec“ - 4ruč. - J. Uhrová. V. Hobzková. 11. Bendl

„Anděl strážný“ - zpěv - A. Černá. 12. Sartorio „Salmovský kousek“ - 2ruč. - O. Levířková. 13. Vaňha „Polouška“ - 4ruč. - L. Stáhlíková, O. Střhavková. 14. Novák „Kouzle jara“ - 2ruč. - J. Novotná. 15. Redl „Na přáníčkách“ - zpěv - M. Pařtová. 16. Nedbal „Vale triate“ - 2ruč. - M. Haseková. 17. Dancal „Koncertní symfonie“ - 2 housle a klavír - M. Pařtová, J. Věchová, J. Novotná. 18. Anger „Roztomilé to kořátko“ - 2ruč. - A. Michlová. 19. Novotný „Dítě má rozmilé“, „Marjánka“, „Přítelkyně“ - zpěv - M. Wintrová. 20. Smetana „Proč bychom se neotčili“ (Prodaná nevěsta) - 2ruč. - sl. L. Babuová. 21. Říhový „Leckterá pasenka“, „Výstřel“ - zpěv - M. Feyglová. 22. Vaneč „Hrdičky“ - 2 ctory - D. Mandrová, H. Langrová. 23. Macan „Větroplach“ - dětský sbor. 24. Fíbel-Cimr „Boufe“, „fantasie na symf. básni“ - 2ruč. - A. Jeřábková. 25. Godard „Ukolébavka“, „Samardina-Elman“ „Zpěv milostný“ - housle a klavír - sl. M. Pařtová, sl. M. Fichtnerová. 26. Brůčková „Romance“ - zpěv - sl. L. Babuová. 27. Liszt „Sol-rée de Vienne“ - 2ruč. - sl. L. Karlová.

Omrtí. Dne 30. května zemřel na zápal plic mistr zámečnický p. Jos. Plocek v věku 39 let. Pro svou bedrnou společenskou povahu těžil se zejména v širokých kružích velké oblibě. Četní přátelé vyprovodili upřímně drabů k poslednímu spánku dne 1. června. Odpočívá v pokoji.

Pravoslavný pohřeb konal se v Hradci 30. t. m. odpoledne. Zemřel zde ruský voják-zabíječ Raskakov po delší chorobě. (Střepina granátu vlezla mu v plicích.) K pohřbu dostavil se pravoslavný duchovní správce (rakoský poddaný) s Broumova. Zesnulému prokázány všechny vojenské počty: hrála zdejší vojenská kapela. Z toho patřilo, jak jsou živé zprávy zahrnující, které snaží se vzdáleni zdáti, jakoby se u nás ruským zájemcům obližovalo.

Výběška. Dle zasedání městského zastupitelstva v Hradci Králové ve schůzi dne 10. května konané č. prot. 4019 byla zvýšena cena elektrického proudu pro osvětlování ze 60 na 70 hal. za 1 kw hodinu od 1. července t. r. počínaje.

Večer taneč v Klicperově divadle. Stručnou redakční zpráva doplníme tímto: Ohromné pláškáty oznamovaly sensaci letošní sezony, hlásající provedení Dvořákových Slováckých taneč i jiných tanečních komposic vynikajícími umělci tanečními Marjona Nizou, Holgerem Bjerrm a jejich uměleckou družinou. Mnozí a snad většina šla ten večer do divadla (kde zvyklí jsme vidati i slyšeti jen věci seriosní a umělecké) v očekávání podobného požitku, jaký může skutečně umělecké provedení taneč poskytnouti vnímavé duši. Nemo přiznati, že tance provedené zmíněnou dvojicí dva Slovácké tance Dvořákovy, empirové (Dvořákova humoreska), taneční provedení národních písní (zvl. Poček, já povím, Andulko, mé dítě atd.) i Brahmovy Cikánské tance měly na slušné úrovni uměleckého požadavku, třebaž B. Bjerre nepochopil úplně svého úkolu. Škoda, že vše ta kaženo bylo ostatním pořadem, z něhož čísla provedená dvojicí „Leo a Lea“ patřila do chamanu nebo přímo do cirků a hudební produkce p. Dalibora Ptáka hráničila s naivní drzostí. Tak jen lze vymeziti uměleckou potenci onoho pána, jenž zastával velmi dobře konferenci celého ensemblu, s jakou reprodukoval vlastní komposice: hořící indiánskou vesnici, kolem níž tančí obyvatelé v záři červených zárovek při zvucích obyčejného valčíku, a vrchol všeho parodickou fantasií na Smetanovu Prodanou (snad na počest jejího 50. výročí), v níž i Zdeněk z Dalibora zpíval o žalostném nadšení. Při předvedení tohoto veldřla podobalo se Klicperovo divadlo úplně chamanu, jen scházeli obraz mraků kouře a cinkot talířů a sklenic. Obecenstvo se báječně bavilo a div se nedalo do zpěvu. — Ze k takovému večeru musí se sháněti publikum tak barnumskou reklamou, bylo nám pak zcela jasno; nelze však dobře pochopiti, že nenašlo se pro tuto všehochoť vhodnější místnosti než je Klicperovo divadlo, jež přec takovéto profanace mohlo býti ušetřeno. — C.

Při sobotní víchřici znovu bylo zřítí na některých místech střešiny okenního skla. Jedno okno bylo vyraženo celé, takže div nebyl rámem zraněn jeden chodec. Větší opatrnost majitelů bytů nebude na škodu.

Shon u Orlice. Dne 26. t. m. skočila v sousedství Borromaea do Orlice jedna služka, která však brzy hleděla překonati pohřební sílu vin. Rychle se dostavili vojáci, kteří podnikli práci záchrannou. Tu se poprvé výtečně osvědčilo primitivní staročeské zábradlí na břehu u Borromaea. Jeden voják bleskurychle vytrhl dlouhé příční bidlo a podal je tonoucí osobě. Druzí seběhli dolů. Dívka zachráněna, ale byla v tak ubohém stavu, že ji bylo nutno dopravit do nemocnice.

Hubení chroustů. Někteří místa okresu zaplavena jsou obrovským přímo množstvím chroustů, kteří na stromoví působí škody nezměrné, takže některé stromy již dnes jsou tak dohola ožrány, že vypadají jakoby ohněm spáleny. Poněvadž již hubení buď vůbec se neděje neb aspoň ne tak, jak by vzhledem ke zhoubné již škodlivosti bylo žádoucí a jak také vyzváním, uveřejněným v Úředním listě c. k. okr. hejmanství ze dne 1. května t. r. výslovně bylo nařazeno, vyzýváme pp. starosty obcí v obvodu svých obcí bezodkladně provést sbírání a hubení chroustů a zachrániti tak aspoň ještě to, co se zachrániti dá. O pracovní síly ke sbírání chroustů jest postaráno, neboť správy škol jsou poukázány svolniti dle potřeby školní mládež od návštěvy škol. Vždyť zvlášť letos natno všemožně hleděti k tomu, aby zamezeny byly jakékoliv škody na pěstovaných plodinách a pak natno svázeti, že chrousti škrtají výtečně

krutiv, kteréž by se za symbolické nedostatku jaderých krmiv účelně využiti mohlo. Syroví usmrčení chrousti hodí se zvláště slepicím, perličkám, krátám, kachlám, ale i vepřím se mohou přidávati do krmiva, hlavně k bramborám; v tomto případě musí býti vařici vodou dobře spařeni. Usolení chrousti akytají trvanlivé, výživné krmivo, obsahující až 30 proc. ztravitelné bílkoviny a na 10 proc. tuků. Šrotem ze suchých chroustů možno přikrmovati drábež, vepře a ryby. Zároveň již dce čítáme pp. starosty a správy škol pozoruy na hubení hubrov chroustů, t. zv. pozrav, které svoji žravostí po plázi léta působí na kofenech stromů a pěstovaných hospodářských plodin škody nesmírné. Doufáme, že toto upozornění postčí a že nařízené hubení chroustů bude k prospěchu všeho obyvatelstva bezodkladně provedeno a to za součinnosti všech našich škol.

Sazení osn em třídinním trém v Hradci Králové dne 27. května 1916. 1 l: výke 80 h — 1 K, jahod 3—3,90 K, jablono semene 1,40—1,50 K, 1 kg: máku 5 K, máku 8,60—10 K, tyaroku 1,16—1,36 K, cibule 1,80—2,20 K, mrkve 70—80 h, česneku 6—7 K, celere 1—1,80 K, petržele 90 h — 1,30 K, křem 60—70 h, 1 kopa: poru 70 h — 1 K, salátu 1,40—3,80 K, 1 voico 20—24 h, 1 okerka 70 h — 1 K, 1 pár podavínat 200—280 K, 1 kázle 12—20 K. — Přivezeno bylo: okerka 3 kopy, poru 50 kop, česneku 30 kg, celere 8 q, petržele 3, křem 5, salátu 240 kop, podavínat 280 kusů a 40 kámal.

Nový řád řád em trém Hradec Králové—Ostřiměř od 1. června t. r. Odjezd z Hradce Králové 7.30 h. ráno, příjezd do Holic 9.00, do Ostřiměře 9.36. Odjezd z Hradce 10.07 h. dopol., příjezd do Holic 11.51, do Ostřiměře 12.37. Odjezd z Hradce 2.35 odpol., příjezd do Holic 4.03, do Ostřiměře 4.36. Odjezd z Hradce 6.30 hod. večer, příjezd do Holic 8.10, do Ostřiměře 8.45. — Odjezd z Ostřiměře 4.30 h. ráno, příjezd do Holic 4.47, do Hradce 6.20. Odjezd z Ostřiměře 5.51 h. ráno, příjezd do Holic 6.20, do Hradce 8.58. Odjezd z Ostřiměře 10.28 h. dopol., příjezd do Holic 10.55, do Hradce 12.38. Odjezd z Ostřiměře 2.56 a. odpol., příjezd do Holic 3.20, do Hradce 3.34 hod. odp.

Žádná pleš více!

Tisíce holohlavých vyléčeno!

Pište si ještě dnes o pojednání, které Vám ochotně zdarma zašle kosmetická laboratoř „Olymp“, Praha-Smíchov, 11-1241.

Oslava zlatého kněž. jubilea vsdp. faráře E. Starého v Rovně. Farnost naše v minulých právě dnech uslavila vzácné jubileum. Náš vsdp. farář E. Starý právě v sobotu dne 27. května dožil se svého zlatého kněžského jubilea, jež v tichosti uprostřed svých oveček a ctitelů dojemně oslavil. V sobotu zlaté jeho mše svaté sčastnily se místní spolků, které většinou založil (Sv. Josefská jednota, literátský spolek, Kampačská z Hor. Rovně a konsumní spolek) a množství vybraného obecenstva z celé farnosti naplnilo farní chrám sv. Kateřiny a zbožně obcovalo mši sv., po níž ve faře svému milovanému duchovnímu správci vše blahopřáli. V neděli pak dne 28. května konány slavné služby Boží, při nichž případně promluvil vsdp. farář dašický L. Hora bývalý kaplan roveňský. Ve své hodinové, poutavé řeči způsobem jadrným a srozumitelným dokázal, že katolický kněz jest nřezem modlitby, práce a tajemství, a do-vodil, že takovým mužem po celých 50 let jest vsdp. jubilar, jež milostivý Bůh za jeho věrnou službu od-měnil obdivuhodnou svěžestí těla a duše a nejdřst. arcipastýř právě v jubileum jeho nejvyšším vyznamenáním, které může biskup ze své pravomoci knězi udělití, hodností skutečného biskupa, rady a přísedícího biskupské konsistoře; na konci pak jménem vikariálního kněžstva a všech ctitelů jubilarových neřčeně mu blahopřál. Sv. požehnáním a hymnou císařskou a papežskou slavnost skončena. Kéž splní se doslova přání slavnostního kazatele a dopřeje Bůh jubilarovi dožiti se diamantového kněžského jubilea!

Za školním radou P. Bohušem Neumannem. Odešel tak náhle z toho světa, jenž byl pro něho plný útrap, znamenitý muž, svědomitý pedagog, profesor a školní rada Bohuš Neumann. Kdo znal muže tohoto, ten musí bohně želeti jeho odchodu. Prof. Bohuš Neumann půso-bil řadu let na gymnasiu německobrodském jako kate-cheta. U žáků byl velice oblíben a ctěn jako kněz vzor-ného, žukového charakteru. Ve všem chtěl míti přesný pořádek; při tom byl ve svrchované míře spravedlivý. Svědomitě a rád plnil těžké povinnosti stavu svého. Miloval upřímně svoji vlast, žáky, pro něž jedině cele žil. I jeho přáním bylo, aby odchoval muže takových zásad, jako byl sám, kteří by jednou národu své-mu prospěli. Žáky nikdy disciplinárně netrestal. Vše u-rovnal mírně, jeho dobrota vyžadovala někdy i vel-ký sebezápor. Náboženství zkoušel do slova, ale mělo to velké význam, obzvlášť pro život, což teprve dozná-váme po letech všichni, kteří jsme mēm tu čest, nále-žeti k velké řadě jeho žáků, z nichž mnozí zaujímají významné postavení a to jen jeho zásluhou. A jako byl oblíben u žáků, tak i u profesorů, kteří v něm ctili mu-že všech nespělých vlastností. Vzpomínám při této

smutné přelichotí na tak pohnutý pro nás rok 1912. Když odcházeli do zasedání, trvalé výměny. Přátelské davy bývalých vědeckých jeho žáků tlačily se na ně, aby naposled pohledli do té milé a přívětivé tváře. Když odjížděl, všichni zaplakali hořce; pro něž nemohli ani promluvit. Ale na místě tak vzácného setkání se ležce. Duch jeho byl stále mezi námi! — Než prof. Neumann nebyl zdrav; těžká choroba, která nářala jako had jeho zdraví, zhoršila se bolem duševním nad ztrátou jediného jeho nadělného synovce a sklidila jej konečně v chladný hrob. . . R. 1914, v červnu, zavítal opět, naposled do našeho města, aby se rozloučil se zesnulým kolegou, prof. Němcem. Ještě tehdy zdálo se, že je veselý, ale uvnitř trpěl, neboť se zapíral jako Kristus. . . Kdo znal jeho trpělivost, musli vyčísti z jeho tváře, že dlouho mezi námi dítí nebude. Poslední jeho štek — nedávno před smrtí psaný — kdy mu ještě dovolovala špurná choroba psát, počínal beznadějnými slovy muže těžce, ale klidně trpícího: „Iterum oegrotum“ (opět churavím). A churavěl k smrti. . . Jaká to smutná pouť! Nám všem je plakati a želeťi jeho ztráty. Ale duše jeho čistá vznesla se už na perutích míru do nebeských výšin a Bůh spravedlivý zajisté s otevřenou náručí ji přijal. — S Bohem, buď pozdravena a přimlouvej se tam na věčnosti u Boha za nás, duše čistá, vznesená! Nehynoucí ti bude mezi námi paměť. Tedy s Bohem a na shledanou tam, odkud návratu není! — A. J.

Čáslav. O letošní májové pobožnosti mile nás překvapil krásnou písní vdp. děkan a p. fid. kůru Jos. Malý, který ochotně a obětavě píseň tu navštívil. „Lilie bílá, líbezný květe z ráje, vítěj nám, vítěj. Královno máje,“ ožývalo se klenbami chrámu našeho. Královna pokoje tím vroucněji jest vzývána, aby nám brzký čestný mír vyprosila. Dojem, jaký působila tato píseň na srdce všech mariánských ctitelů, nedá se ani vypsati. Děk vdp. děkanovi a p. fidieli zvláště; za to s Božským Synem Máti rač nám požehnání dáti. — Ctitelé mariáni.

Míčov, okres Čáslav. Týden Červeného kříže, pořádaný správou zdejší obecné školy, vynesl celkem 153 K 65 h a byl zaslán takto: 60 K techn. odděl. c. k. min. vnitra ve Vídni za odznaky. 93 K 65 h (čistý výtěžek) zemskému pomocnému spolku Červeného kříže v Praze. Obnos shora uvedený jest vzhledem k chudému horskému kraji našemu velmi značný. Velkou zásluhu na tak skvělém výsledku mají zdejší dámy slč. Bož. Peřinová, učitelka a p. Anežka Bízová, choť fid. učitele, které milerády chopily se akce té a rozprodejem odznaků a případným poučováním získaly tak značného porozumění pro eminentně humanitní účel ten. K též lidumilné snahy Červeného kříže najdou mnoho příznivců! Z přískolených osad darovaly: K 39.30 Míčov, K 12.30 Jetonice, K 29.95 Zbislavec, K 9.60 Rudov, K 14.50 Sušice, K 25.50 Skukovice, K 24.45 Vyžice. Většími obnosy přispěli: Al. Guth, kníž. ležní správce v Slukovicích okr. J. Rejmiš, kníž. hajný tamtéž 4 K, J. Horák, hostinský tamtéž 3 K, po 2 K: J. Ryšavý, kníž. hajný tamtéž, pí. Vojáčeková, p. Vávra Míčov, p. Vávra Zbislavec, J. Kutil, starosta tamtéž, F. Novák, Slukovice, J. Hlaváček, Míčov a mnoho jiných.

Lužec n. C. Ve farnosti lužecké prostřednictvím horlivého pětičlenného komitétu, jehož členy byli místní starosta, 3 radní a duchovní správce, upsáno na IV. vál. půjčku celkem 34.000 K a to v Lužci 15.000 K; obec lužecká 4000 K, duchovní správce tamní 3000 K, nájemce dvoru choteckého Kasal 2000 K, Urban, Zimová, Em. Vojtišková, Fr. Kofránek, radní a Jan Ryšavý po 1000 K, starosta Fr. Pottz a radní Fr. Beran po 500 K. Ve Skochovicích a v Žantově celkem 19.000 K. Pokud možno konstatovati, upsali Raiffeisenka skochovická 4000 K, Ant. Rys, řídící 1000 K, ze Žantova pp. Dlabola 4000 K, Boura 2000 K, Horáková a Václav Víšek po 1000 K. Na Červený kříž vybráno 372.45 K, v Lužci členské příspěvky činí 22 K, sbírka po osadě 141.80 K, ve škole 56.90 K, ve chrámě 6.65 K. Ve Skochovicích sbírka ve škole 40 K, po vsi 246.90 K. V malé kolátce naší výsledek to velice potěšitelný, který dokazuje pochopení doby tak velice vážné nejen od morálního celku farnosti, ale i jednotlivců, kteří hledí tímto způsobem osvědčiti skutkem své vlastenecké i vítězné panující dynasti rakouské dle slov: „Jméni, krev i život dejme za císaře, za vlast svou.“

Libice n. Chotěboře. Nezapomenutelné dojmy přinesl naší farnosti den 4. května. Již časně z rána shromáždily se zástupy farníků nedočkavě u vkusně upravené slavnobrány před zámekem uroz. p. patrona. O půl 8. hod. za hlaholu zvonů přijížděl k nám vznešený host J. Excel. nejd. biskup. Neobyčejnou radost a zánícení bylo lze spatřiti v tom vzácném okamžiku na očích všech. Nastalo vítání. Po administrátorovi vítal urozený p. patron s patronátním komisařem, p. starosta zdejší obce, p. předseda Hospodářské besedy a místní p. fid. učitel. Nato přistoupily k J. Exc. dvě družičky, které po uvítání podaly kytici. Když nejd. arcipastýř všem všele poděkoval za uvítání, ubíral se v čestném průvodu do fary a odtud po krátké chvíli do malé síce, ale útulné zdejší svatyně ke mši sv. Po skončení mešních obřadů promluvil tklivou a útěchu plnou řečí k farníkům, načež udělováno 729 břimovancům sv. břimování. Když ukončeny svátostné obřady, odbývána zkouška dětí přespolních škol v kostele a po ní domácích ve zdejší škole. Před vchodem do budovy školní případnou řečí promluvil k nejd. biskupovi zdejší p. fid. učitel, poukazuje mezi jiným v řeči své na vzácnost dnešního hostě. „Ještě nikdy“, pravil, „nepřekročila práh této budovy noha tak vzácného hodnostáře církevního a světského.“ Po zkoušce poděkovali J. Exc. dva žáci. O půl 5. hod.

zak odcházeli se vrhali pastýři do chrámu. Žáp za poděkování administrátorova přijal kytici a rukou dvou družiček a děkoval všem všele, načež v průvodu doprovázen, ubíral se k slavnobraně, kde na skvělé rozloučení urozeného p. patrona, místního starosty, předsedy Hospodářské besedy všele poděkovav, opouští naši farnost. Nežásto snad v tom okamžiku jediné srdce bez pohnutí. Hluboce všam: vřela se do srdce átěchy plná slova arcipastýřova. Byl to vpravdě den, kterýž učinil Pán.

Česká Bělá. Dne 13. května byla tichá osada naše svědkem krásné a dojemné slavnosti. Na svých apoštolských cestách zavítal k nám Jeho Excel. nejd. biskup, aby udělil svátost sv. břimování. Provázen patronem zdejšího chrámu Páně p. Mg. Ph. Janem Salfertem, velkostatkářem v České Bělé, vjžděl J. E. do naší farnosti poprvé na okrese německobrodském. U slavnosti brány očekávalo J. Exc. četné shromáždění: vážená choť p. patrona Božena Salfertová, c. k. okr. hejtmán německobrodský Schneider-Sonkup a jeho p. syn, c. k. okr. inspektor a školní rada Jan Stránský, místní i okolní duchovenstvo, domácí i přespolní díky se svými pp. učiteli, všichni pp. starostové a zástupci jednotlivých spolkův i četní osadníci. Vrchního našeho pastýře přivítal nejprve vdp. Jos. Ruml, zdejší farář a správce vikariátu německobrodského, vyjádřiv krásnými a upřímnými slovy radost nad příchodem J. Excel. Neméně srdečně pozdravil na hranicích svého okresu p. okresní hejtmán. K těmto srdečným pozdravům připojil se p. okr. inspektor a vítal v delší, procítěné řeči jménem školních úřadů. Za celou obec vřelý pozdrav pronesl p. starosta Jan Rakušan. Jeho Bisk. Milosti představení všichni pp. učitelé, starostové, jakož i zástupci spolků občanské besedy, okraš. spolku, živnosten. spolku, sboru dobrovol. hasičů a katolické mládeže. Dojemný okamžik nastal, když z řady školních dětí vystoupily dvě družičky, z nichž jedna vítala řečí velice vzletnou a případnou. Pohnut poděkoval J. Exc. srdečnými slovy za každý jednotlivý pozdrav a uděluje vělcím požehnání, odebral se středem školních dětí do farní budovy a odtud do kostela. Útulný kostelík nás nebyl s to pojmuti v sebe všechny ty, kteří toužili býti přítomni slavnosti tak krásné a požehnané plně. Za asistence přítomného duchovenstva sloužil J. E. tichou mši sv. a vykonav obřady za zemřelé, vystoupil na kazatelnu a slovy srdečnými promlouval o vřatosti a nestálosti všeho na světě, ať radosti či zármutku, navazuje na slova evangelia na 3. neděli po Velikonoci: „Malčko a již neuzříte mne. . .“ Nato udělena 677 břimovancům svátost sv. břimování. Po vykonané zkoušce dětí venkovských odebral se J. Exc. do školy domácí, aby i zde seznal prospěch dětí ze sv. náboženství. Ve školní budově přivítal fid. učitel zdejší školy a ředitel kůru p. Josef Kruliš, jenž po představení učitelského sboru uvedl vznešeného hostě do místností, kdež byly shromážděny školní dívky; zde pozdraven dvěma družičkami, z nichž jedna prosila, aby se arcipastýř pomodlil s dítkami za jejich milované tatíčky a bratry na bojišti. Hluboce dojat děkoval jí nejd. biskup a pohnutí jeho bylo tím větší, když zvěděl, že otec její padl. Tato dojemná chvíle záhy byla vystřídána čilými a pěknými odpověďmi díte prospěch dětí ze sv. náboženství. Ve školní budově jen opouští J. Exc. školu naši a dříve než jsme se nadáli, opouští i naši osadu. K tomuto rozloučení s naším vrchním pastýřem shromáždilo se ve chrámu Páně velké množství věřících. „Zaplať Pán Bůh“, jakoby splyvalo se rtů všech přítomných, když J. Exc. ještě naposledy otcovskými slovy děkoval a se loučil. „Zaplať Pán Bůh“ — tak mluvily zarosené a vděčné zraky všech osadníků při odjezdu svého milovaného biskupa.

Přibyslav. Den 13. května t. r. byl pro farní osadu naši velepamátný. O půl 7. hod. večerní přijel v týž den k nám od České Bělé Jeho Excel. milovaný arcipastýř náš, provázen vdp. Th. drem. Jos. Cibulkou, sekretářem. Město naše odělo se v slavnostní háv, ozdobilo prapory a zřídilo na náměstí slavnobranu. Tam shromáždil se veliký počet vítajících. Též Její Jasnost vysokorodá paní patronka kostela kněžna Edina Khevenhüller-Metschová z Pohledu sem zavítala. Při příjezdu na náměstí nejd. arcipastýř nejdříve pozdraven Její Jasností paní kněžnou a slov. p. patron. komisařem Rud. Rottou. Nato oslovil Jeho bisk. Milost místní duchovní správce, vítaje jménem celé farní osady. Za onemocnělého p. starostu Jana Bechyňu jménem města uvítal p. Adolf Křeslák, městský radní, za okres p. Fr. Šmírouš, okr. starosta a zemský poslanec, za učitelstvo p. Em. Činčera, ředitel škol, za spolek katol. jinochů a mužů, za katol. zemědělece a záloženský spolek Raiffeisen p. J. Tvrdý, místopředseda. Nato p. t. pp. šefové c. k. úřadů rada zem. soudu Rud. Pivrnec, soudce Vyhliď, oficiál Konopásek, berní správce Fel. Marxt, berní kontrolor Weidner a komisař Dillinger složili Jeho Excel. svoji poklonu. Též z blízkého Ronova p. Vlad. Malinský, c. u. k. nadporučík, vrchní ředitel akc. spol. „Amylon“, se dostavil. Na konec jménem dětí žákyně školy měšť. Imramovská a Palánová pozdravily dojemnými slovy Jeho Exc. a podaly pěknou kytici. Na každé oslovení odpověděl nejdůst. vrchní pastýř slovy vřelými, ze srdce jdoucími. Když byl s osobnostmi mu představenými vyměnil několik slov a požehnal malým dítkám, jež matky v ústrety mu přinášely, špalírem školních dětí kráčel do farní budovy. Po malé chvíli odebral se do chrámu Páně a tam po skončené pobožnosti za zemřelé od ol-táře poděkoval Její Jasnosti paní kněžně, patronu i všem druhým za dojemné, důstojné uvítání. Zapěním papežské hymny ukončen první den. Dne 14. května o půl 8. hod. sloužil nejd. arcipastýř mši sv., po ní vystoupil na ka-

zatelnu a promluvil k lidu, jenž do posledního místa naplnil prostorný chrám Páně, slova átěchy a pravdy věčné na téma: „Proč nemáme stydět se vyznávatí víru svoji.“ Slova ta jistě padla v půdu dobrou. Nato udělil nejd. arcipastýř svátost sv. břimování ve 2 odděleních. Poté konána byla v kostele zkouška ze sv. náboženství s mládeží škol venkovských, jež byl přítomen slov. p. c. k. okr. školní inspektor J. Zeman z Chotěboře. Před zkouškou žákyně Vomolová a Rosická oslovily nejd. vrchního pastýře a podaly kytice. Jeho Exc. jako přítel dítek mile choval se k malickým, kteří oka s nímospouštěli. Na konec zkoušky žáci Rosický a Nekovář poděkovali jménem všech dítek. Odpoledne o 4. hod. bylo sv. břimování dospělých dívek z Přibyslavě. — Dne 15. května o půl 8. hod. sloužil vznešený host mši sv. Po ní měl kázání. „Jaká má býti výchova mládeže“ a nato udělil sv. břimování žactvu školy přibyslavské. Úhrnný počet všech břimovanců činil 1225. Odpoledne navštívil nejd. arcipastýř vdp. Fr. Kotrbelce, býv. faráře přibyslavského, os. děkana a bisk. vik. sekretáře n. o., těžce nemocného, a odevzdal mu vlastnoručně dekret, jímž jest jmenován bisk. konsist. radou. Staříčků, velezasloužilý kněz, jenž 27. května měl slavit své kněžské druhotiny, se slzami v očích děkoval za toto veliké vyznamenání. — Dne 17. května byla visitace ve Velké Losenici, dne 18. května v Nižkově. Přifařené obce Nové Dvory a Volešná, kudy Jeho Exc. jeřa, oděly se v roucha slavnostní. V Nových Dvorech byla zřizena slavnobrána a domy ozdobeny prapory. Ve Volešné byly dvě slavnobrány a na zpáteční cestě byl tu nejd. vrchní pastýř pozdraven a uvítán obecním výborem, spolkem dobr. hasičů, správcem školy, spřisovatelem p. Janem Milotou a školní mládeží. Jeho Exc. prohlédl si tu vkusně upravenou kapli a vykonal s lidem četné shromážděným krátkou pobožnost. — Dne 19. května o půl 8. hod. sloužil Jeho Exc. mši sv. pro školní dívky a po ní se odebral do budovy zdejších škol. Tam očekával Jeho Bisk. Milost učitelský sbor, členové místní školní rady a velký zástup rodičů školních dítek. Jeho Exc. slovy upřímnými a významnými uvítal tu slov. p. řídící Em. Činčera a dp. katecheta Jind. Kozel, načež žákyně Eva Hessova a Jarmila Vlčkova jménem dítek slovy procítěnými vítaly nejd. vrchního pastýře do středu svého. Arcipastýř způsobem milým, sobě vlastním odpověděl na tyto spontánní projevy oddanosti. Školní budova byla nádherně vyzdobena, zvláště kreslárna, kde odbývá se zkouška ze sv. náboženství. Všude bylo viděti vzornou úpravu a vytříbený vkus. Ve vestibulu byl umístěn erb Jeho Excellence. S výsledkem zkoušky byl Jeho Bisk. Milost plně spokojen. Po zkoušce učinil návštěvy u p. starosty města, na městské radě, v okr. zastupitelstvu, u patronátního úřadu, u c. k. okr. soudu, c. k. berního úřadu, p. řed. škol Em. Činčery a p. MUDr. K. Proška. — Nastalo loučení. . . V pátek v 6 hodin ve farním chrámu Páně konána byla májová pobožnost. Po kázání, jež měl duchovní správce, zapěla na kůru „Ave Maria“ slč. Milka Ponarova, absolventka konservatoře, za doprovodu na oboe p. vrch. oficiála Konopáska. Po skončené pobožnosti májové konány závěrečné modlitby. Pak místní duchovní správce poděkoval Jeho Bisk. Milosti všele za všechno. Jeho Excel. slovy oteckými, ze srdce jdoucími rozloučil se s osadou naší, vybidnuv přítomné, aby vždy, kdykoli idou kolem mohly, jež blíže Přibyslavě vytvořena je na místě, kde zemřel Jan Žižka z Trocnova, vzpomněli sobě, jaký odkaz on svým milým věřgým bratřím učinil, totiž „aby se milého Boha bojíce, stále a věrně bránili pravdy Boží pro věčnou odplatu“. To budiž heslem života našeho. Nato udělil nejdůst. vrchní pastýř všechněm své apoštolské přehánání. Kde kdo každý se hrnul, aby zlíbat mohl ruce milému arcipastýři, který písmem nesmazatelným zapsal se do srdcí a duší našich. Pán Bůh nám jej chraň a na dlouhá léta zachovej!

Borová n. Přibyslavě. Po dlouhém čase 14 roků vřtali jsme zde arcipastýře. Dne 16. května zavítal k nám za přičinu udělování sv. břimování Jeho Exc. nejd. biskup královéhradecký dr. Josef Doubrava. Počasí, zrána ponuré, změnilo se v krásné, takže slavnost se konala v povznesené náladě a přes těžkou dnešní dobu zanechala v srdcích všech hluboký dojem. Nejen že milá slova velepastýřova útěchu přinesla všem, ale také jistě jeho modlitba velekněžská získala hojnost milosti zdejšími osadníkům, načež budiž mu náš nejvroucnější dík.

Nižkov. Den biskupské visitace a sv. břimování, dne 18. května, byl nám svátkem velkým, který tak snadno nevymizí z paměti. Uvítání Jeho Excellence nejdůstojnějšího pana biskupa dra Josefa Doubravy, jehož zúčastnila se celá farní osada co nejčestněji, mělo ráz srdečné oddanosti a radosti. Radosti té slovy projev dat místní duchovní správce V. Dvořáček za celou farní osadu, kanovník Hrubý za 7 rodáků kněží, z nichž 5 k slavnosti se dostavilo, místní starosta p. Haviček jménem přítomných starostů všech přifařených obcí, v zastoupení škol p. c. k. okresní školní inspektor, školní rada Stránský, za dívky školní dceruška p. místního řídícího učitele Kouklíka. Jeho Excellence vyslovil díky za srdečné přijetí u brány slavnostní jednotlivě a v kostele společně. Pěť dívek celé farní osady, hlavně však ze Špinova, skvěl se kostel v milé ozdobě bohatého věncoví z chvojí a květů. Při mši sv. přijalo přes 150 dospělých sv. přijímání z ruky svého biskupa. V kázání arcipastýře na slova: „A vy svědectví vydávati budete o mně“, v němž vybízel ke statečnému vyznávání Krista bez chledu na bázeň před lidmi, zapadala tak mnohá slova do poměrů našich případně. Sv. břimo-

vání přijalo 581 hřmovanců, počet to v úvahu nepřítomnosti množství mladých mužů důležitých ve věci na farní osadu s 1812 katolíky obrovský. — Zkouška ze sv. náboženství vykonaná v kostele pro přespolní i ve škole bohatě ozdobené pro dívky školy místní podala důkaz před četnými hosty o svědomité práci duchovní správy i o vědomostech náboženských dítek školních všech oddělení. K otázkám nejdůst. arcipastýře zvlášť předstihovaly se dívky případnými odpověďmi. Míle došla při odjezdu z Nizkova neobyčejná pozornost Jeho Excellence, kterou věnoval návštěvou v rodině místního starosty p. Havlíčka, v rodném domě kanovníka Hrubého a okr. starosty přibyslavského p. Šmírouse v Bukové. Přijav v kostele slova děků z úst p. faráře a odjížděje již od nás i od farníků v příslušné obci Bukové vrátil se nejd. biskup do Přibyslavi. Věnoval pozornost milou všem, bohatým i chudým, velkým i malým a proto všichni bez rozdílu vzpomínáme s nadšením návštěvy svého apoštolského biskupa.

Černý & spol. Hradec Králové,

třída 18. pěšího pluku,

nabízí

kávu, a j. požívatinu ve velkém.

Telegramy: **Petrol, Hradec Králové.**

KRÁM

pro kupce se hodící, blíže »Merkur«, a několik malých bytů v přízemí hned se pronajme. C. a k. dv. tovarna nábytku K. V. Skuherský, Hradec Král.

150 leté jubileum v Heřmanicích u Jaroměře

Počátek v měsíci květnu. Hlavní slavnost v týdně od 3.—10. září. Ukončení 1. října na neděli sv. růžence.

Právo varní dům

hodící se obchodníkovi (s jedním krámem) na hlavním náměstí v Hradci Králové č. 131 se pronajme nebo prodá.

Dotazy zodpoví Eduard Troníček, c. k. pošt. kontrolor, přednosta poukázkového oddělení hlav. pošt. úřadu v Praze-II., Jindřišská ul.

Jan Horák, soukenník

v Rychnově nad Kněžnou

zasílá na požádání vždy

dle roční sezony kolekce nejnovějších druhů pravých vlněných látek

své vlastní výroby, jakož i tu. i cizozemských.

Četná uznání zvláště z kruhů veleduš. duchovenstva svědčí o poctivé obsluze mého ryze křesťanského závodu za dobu více než třicetiletého působení.

Učiňte, prosím, uražou objednávkou na zkoušku.

Též na spiátky bez zvýšení cen!

Volejemné látky na taláry.

MĚSTSKÁ SPOŘITELNA VE VYSOKÉM MÝTĚ

přijímá vklady a zúrokuje je

co nejvýhodněji

a vyplácí, majíc stále větší hotovost, vklady i ve větších obnosech bez výpovědi. Za vklady ručí královské věnné město Vysoké Mýto veškerým svým jménem i svými příjmy, jakož i aktiva spořitelny.

Knížky spořitelny požívají i jistoty sirotčí a přijímají se za kaucy a vadia u všech úřadů.

Daň dachodovou platí spořitelna ze svého.

Půjčky poskytuje za sazby velmi mírné.

Telefon čís. 16.

Pošt. spoř. čís. 70.108

Mýdlo holičské

v ýborné jakosti, též i veškeré potřeby k holení nakoupíte levně u firmy

Josef Jelínek,

mydlář v Hradci Králové na podsíní. —

Nejlevnější a nejbezpečnější

pojištění pro případ úmrtí

a věna dítkám

poskytuje Jubilejní, vzájemně dobročinný živnostenský spolek

„Charitas“ v Hradci Král.,

jenž, založen jsa r. 1908 na zásadě křesťanské svépomoci, za dobu svého trvání vyplatil na podporách již na 100.000 korun, získav 734 členů. Jak děkovné dopisy svědčí, přišla podporaným podpora v době nejtrudnější jako pravé dobrodíní.

Spolek přijímá muže i ženy od 24 do 45 let. Příspěvek správní každoroční obnáší 2 K, zápisné jednou pro vždy jest: do 30 let 2 K, do 40 let 4 K, do 45 let 10 K. Každý člen se zavazuje, že splatí při úmrtí spoluspolu 2 K, jež se vyplácí bez průtahů buď zákonitým příbuzným aneb účelu a osobám, jež si člen písemným prohlášením výboru za svého života označil.

Při spolku trvá od r. 1911 odbor, jenž poskytuje též

nedospělým v den jejich smrti případně v den dospělosti jejich, aneb také při úmrtí těch, kteří je do odboru věnného přihlásili.

Každý pojištěnec u věnného odboru obdrží tolik korun, kolik osob v době nároku u odboru bylo přihláшено.

Jinochy lze přihlásiti až do stáří 18 let a dívky do 15 let. Přihlášení mohou býti kdykoliv, jen když též jest tělesné zdraví a nepřekročil 55. rok věku svého. Zápisné 6 K je pro všechny stejné, rovněž příspěvek po 1 K ve výše zmíněných případech povinné podpory. — Blíže v prospektu, jež na požádání zdarma zasláme.

Adresa zní:

Spolek „Charitas“ v Hradci Králové.

Dr. František Reyl, předseda.

Václav Jenšovský, jednatel.

VRTÁNÍ

studní, uhlí, rud. Rekonstr. vodo- vodů, čerpadel.

Rozpočty a návštěva inženýra na požádání.

Zeměvrtací spol. Langer, Praha II.-598.

Založeno r. 1902.

Četná doporučení.

Veledůstojnému

duchovenstvu a

slavným patronátním

úřadům dovoluje si depe-

rařit veškeré kostelní nádeby a nářadí a to: monstrance, kalichy, oltáře, nádobky, patenky, pacifikály, svícny, lampy, kaditelnice, kroupenky atd. své vlastní výroby, předpisům církevním vyhovující. Staré předměty opravuje v původní intenci a v ohni zlatí a stříbí nebo proti doplatku za nové vyměňuje. Hotové předměty neb výkresy zasílá na úkazku franko bez závanosti koupě. Vše se posílá poštou. Předce ruční.

Shled veškerých stříbrných a stříbrných klenotů, jako: křížů, madonek, křížků, prstýnků, náramků atd. a: Modrátkové prsteny, tabatěrky, jídelní náčiní ze stříbra pravého čínského vády na skladě.

Staré zlato, stříbro a dráhokamy kupují za nejvyšší ceny.

JAN STANĚK,

pašát a cizelce

Praha-I.-979., ul. Karoliny Světlé, čís. 12. n. Přiležitý znalec c. k. zemského trestního soudu.

Červené ovoce

na velkostatku Šádovském u Hradce Králové prodávati se bude dražbou v pondělí, dne 5. června 1916 o 10. hodině dopolední na Hůrce v Nechanicích. Zastoupeny jsou též vývozní druhy.

E 177/16/10.

Dražební edikt a vyzvání k přihláškám.

K návrhu vymáhající strany Vlasty Černé, soukromnice v Karlíně, konána bude

dne 21. června 1916

o 9. hod. dopol. u tohoto soudu v síni č. 35 dle schválených podmínek dražba těchto nemovitostí:

Pozemková kniha Pražské Předměstí, vložka čís. 179: Polovice domu čp. 9 na Pražském Předměstí v odhadní ceně 18.359 K 50 h, nejnižší podání 9179 K 75 h.

Pod nejnižším podáním prodáno nebude.

Soud okresní v Hradci Králové jako soud knihovní nechtí položení dražebního roku poznamená.

V podmínky dražební a listiny na nemovitosti se vztahující (výpis z knih pozemkových, výpis hypoteční, katastrový, odhadní protokoly atd.) mohou koupěchtiví v soudním oddělení, shora naznačeném, v hodinách úředních nahlédnouti.

Práva, která by nedopouštěla léto dražby, buďtež nejpоздěji při položení roku dražebním před počátkem dražby u soudu ohlášena, jinak by vzhledem k nemovitosti samé již nemohla k platnosti přivedena býti.

O dalších událostech řízení dražebního budou ti, pro něž toho času na nemovitosti práva nebo břemena zřízena jsou nebo za řízení dražebního zřízena budou, toliko vývěskem u soudu zpravováni, nebydli-li v obvodu soudu shora jmenovaného, aniž jemu pojmenují zmocněnce pro doručování v místě soudu bydlícího.

C. k. okresní soud v Hradci Králové, odd. V., dne 16. května 1916.

OBNOVA

Číslo 23.

Předplatné na čtvrt roku 2 K 50 h
na půl roku 5 K —

V Hradci Králové, dne 9. června 1916.

Inserty počítají se levně.
Obnova vychází v pátek v poledne.

Ročník XXII.

Průběh války.

Nové válečné vavříny centrálních mocností zvyšují oprávněné sebevědomí rakouského občanstva. Došléme se o obrovské bitvě námořní, která způsobila hrozné ztráty hrde Anglii, pozorujeme, jak Němci dále nutí k ústupu Francouze u Verdunu a jak naše voje pronikají v Itálii stále více k jihu s železnou houževnatostí a po důmyslném ocenění všech strategických okolností. Naši chrabře odrážejí i zuřivé, kolosální útoky na frontě ruské. Toto poznání jest velikou odměnou těm, kteří jako praví patrioti obětavě podporují všechny válečné úkony.

Proti Itálii. Proti rakouskému postupu přivedli Italové velké síly, s nimiž kladou houževnatý odpor, jižně od potoka Posiny a severovýchodně od Arsiera. Tím jest sice stížen, nikoliv však zastaven postup našeho vojáka, které nejen že posunulo svoji frontu až do středu mezi Arsierem a Asiagem, nejen že dobylo od Arsiera Mte Panocio a ovládlo Val Canaglii, nýbrž i zajalo 5.600 Italů a v prudkých bojích učinilo velkou kořist. Vedle toho naše námořní letadla napadla železnice na několika místech a pozemní letci házeli pumy na nádraží ve Veroně, Ale a Vicence. Od počátku června zajalo na 10.000 Italů. Vrhni velitel italský už se pokusil odvrátiti rakouské vojsko z Itálie útoky v Albanii, ale pokus ten ztroskotat. Stejně nepomohly zesílení italské dělostřelby na přímořské frontě a výpady italské pěchoty v doberdobském úseku. Poslední naděje v pomoc Rusů také selhává.

Bojiště ruské. Očekávaný útok ruské jihozápadní armády už započal. Na celé frontě, v šířce takřka 350 km, mezi Prutem a obhím Styru u Kolkt, rozpoutala se velká bitva. Rusové útočí zase v masách v několika řadách za sebou. Nesmírně prudké byly ruské útoky na Ikvě, na horním Seretu a na besarabské frontě. Rozhořčeným jmenuje úřední zpráva boj před Tarnopolem, severozápadně a západně od něho. Ruský útok odražen byl celkem hladce, ješto všechny přípravy byly pečlivě vykonány. První den všeobecné ofensivy nepřinesl Rusům žádného úspěchu. Velká bitva zuřila tu i druhého dne; Rusové krvavě odrazeni u Rafalovky, Beretkan, před Tarnopolem, u Sapanova, Jaslovce, na Dněstru a u besarabských hranic.

U Verdunu Francouzi pokračují v zoufalých obranných útocích v území jižně od Vaux. Němci stupňují při tom své úsilí dělostřelecké i svoje útoky, zvláště na tvrz Vaux. Dle francouzské zprávy podařilo se Němcům vniknout do severních zákopů tvrze, v jejímž vnitřku se však Francouzi ještě drží a francouzské vedení zoufale se namáhá tvrz opět osvobodit. — Nová německá zpráva potvrzuje, že Němci dobyli tvrze Vaux a výšinového hřbetu jihozápadně od vesnice Damloup, čímž průlom v samém pásu tvrzi verdunských jest rozšířen, prostor, v němž a z něhož Francouzi mohli vésti obranné útoky, zmenšen. Naproti Angličanům opanovali Němci v rozsahu 3 km výšinu jiho-východně a východně od Ypru.

Bitva v Severním moři ve Skagerraku odehrála se 31. května odpoledne a večer. Nehledíc k četným lodím menším účastnilo se jí 25 velikých anglických lodí bitevních, 6 bitevních křižníků a 4 křižníky pancéřové, proti 18 velkým lodím německým, 5 bitevním křižníkům a 6 starším řadovým lodím. Loďstvo starších anglických lodí řadových připlulo až po bitvě a opět odplulo. Tentokrát zvítězila převaha německého námořníka nad anglickým, již nedovedly vyrovnati ani mohutnost anglických válečných lodí, ani velikost jejich děl. Anglické zprávy mluví sice o porážce loďstva německého, leč sama úřední zpráva anglická ohlašuje ztrátu 10 anglických lodí a jiné že se ještě pokřesují. Ovšem, že na straně německé potopeno bylo několik lodí. Pařížský »Journal« praví, že těžší než ztráty věcné Angličanů jest mravní stísněnost vzniklá tím, že Angličané bitvu předčasně přerušili. Tedy hlas spojenců anglických sám doznává, že ne Němci, nýbrž Angličané z boje utekli. V tomto námořním boji pozbyla Anglie nejméně 6.000 námořníků. — Pozoruhodno, že anglická úřední zpráva ohlašuje, že válečná loď »Hampshire«, kterou jel lord Kitchener a jeho štáb do Ruska, byla západně od ostrovů Arkney-ských (na severní špičce Škotska) minou nebo torpédem potopena; a ní prý utonul lord Kitchener, celý jeho štáb a posádka 650 mužů.

Na Balkáně. Velitel spojeneckého vojska francouzský generál Sarraill nařídil v Soluni obsaditi poštovní a telegrafní úřad a hlavní celnici, velitelé četnictva a policie byli svého úřadu zbaveni a vyhlášen stav obležení. Tak hospodářské spojení v Řecku, kde se Řekové odhodlají pouze k protestům. Čtyřdohoda vyhlásila dále blokádu nad řeckým pobřežím.

Turecké bojiště. V poslední době se Rusům ani v Arménsku nedaří; vady i z Petrohradu se ohlašuje, že početné nepřátelské oddíly ujaly se ofensivy a že proto byl Mamahan Rusy vyklizen. Turci v centru pronikli až do vzdálenosti 40 km od svých původních postavení.

Politický přehled.

České národní soustředování, které dle novinářských zpráv bylo na dobré cestě a o svatodušních svátcích očekával se o tom směrnatý projev, bylo prý zatím pro různé překážky zastaveno a dokončení dle odloženo až na podzim.

Poměrné právo volební požaduje soc. dem. Právo lidu dokazuje, že jest jedním z prostředků povznést parlamentarismus v Rakousku. Tím odpomohlo by se děláni t. zv. mandátové politiky a odstranily by se ze sněmovny lidé neschopní. Zeela správně!

O rakouské státní myšlence píše ve vídeňské »Das neue Oesterreich« předseda zem. správní komise hr. Vojt. Schönborn. Nezbytnou podmínkou pro jednotu národů rakouských, nemá-li všeobecné blaho státi se nemožným, jest

ta, aby nositelé veřejné moci stejnoměrně nakládali se všemi jednotlivými národy ve státě, vylučující každé vědomé nadřizování nebo zatlačování. Naši předkové dali našemu státu jeho ústavu, pojmenovali uspořádaný stav, z něhož stejnoměrné zacházení se všemi stále vyrůstá, rovnoprávnosti národů. Tímto zákonitě upraveným, ústavně zaručeným stavem otřásáno býti nesmí. — Nutno vše moudře uvážiti a dáti každému, co skutečně potřebuje, aby mohl stále pokračovati kulturně i hospodářsky.

Říš. sněm uherský sešel se 7. t. m. ke čtvrtému váleč. zasedání. Poslanecké sněmovně byly mimo jiné podány předlohy o pololetním prozatímním rozpočtu a o prodloužení finanční smlouvy s Chorvatskem.

V říšském sněmu německém předložen byl návrh komise na podání zákonné osnovy o zrušení jazykového paragrafu. Konservativci vyslovili se proti novele, Poláci a Dánové prohlásili zachování jazykového paragrafu za výjimečný zákon, jehož německé národnosti nezsluhují. Státní tajemník Helfferich nesouhlasil se škrtnutím tohoto paragrafu, leč při hlasování byl návrh na škrtnutí jazykového paragrafu přijat 265 proti 74 hlasům. Nato byly přijaty válečné daně 312 proti 24 hlasům. Rozpočet schválen proti soc. dem. hlasům, a nových 12 miliard válečného úvěru povoleno.

Svatodušní.

Kristus dal sv. apoštolům krásné přislíbení: »Já prositi budu Otce a jiného utěšitele dá vám, aby s vámi zůstal na vždy, Ducha pravdy, jehož svět nemůže přijmouti, nebo nevidí ho aniž ho zná. Ale vy jej rozeznáte, neboť u vás zůstane a u vás bude.«

Jak by také byli mohli prostí rybáři všude vítězně bojovati proti rafinovaným sofistům a jiným krasořečníkům vlastními lidskými silami! Ale Duch sv. jim dal tolik rady a světla, že jim ani nebylo potřebí příliš úzkostlivě přemýšleti o formálním vyřízení vzneseného poselství. Proto také Kristus mohl již předem své prosté žáky upozorniti: »Když vás budou voditi do škol a k vladařům a k mocným, nepečujte, kterak aneb co byste odpovídali aneb co byste mluvili. Duch zajistě naučí vás v tutéž hodinu, co byste měli mluvit.«

Jaká to neochvějná jistota Toho, který chce, aby se šířila a utvrzovala pravda nejvyšší! Jak se tu liší Mistr od vůdců různých politických a třídních stran, kteří cvičí své organizátory v řečnictví, ve slovních manévrech, v chytré taktice proti stranám jiným! Pravda proráží nebesa; proto také byli apoštolové přesvědčeni, že s pomocí Ducha svatého prorazí i okoralá srdce lidská. Proto nadšení mužové se nezdržovali studiem filosofie a krasořečnictví. Nezkoumali mnoho, jakými praktikami je chtějí udolávat filosofové, ale všude hned zvěstovali pozitivní pravdu, mezi pohanstvím neslychanou. Jejich hlavními argumenty byla taková slova, jaká

DEPEŠNÍ ADRESA: ALBIBANKA

TELEFON ČÍSLO 83

KRÁLOVÉHRADECKÁ BANKOVNÍ JEDNOTA V HRADCI KRÁLOVÉ ADALBERTINUM

PROVÁDÍ VEŠKERÉ OBCHODY BANKOVNÍ A SMĚNÁRENSKÉ ZA PODMÍNEK NEJVÝHODNĚJŠÍCH - ESKONT SMĚNEK - PŘIJÍMÁ VKLADY NA ÚROK 4%, A VYPLÁCÍ VEŠKERÉ VKLADY BEZ JAKÉHOKOLIV OMEZENÍ - SLOŽNÍ LÍSTKY POSTOVNÍ SPORITELNY ZDARMA

VELKOOBCHOD UHLÍM, KOKSEM A CEMENTEM

ŽÍROVÝ ÚČET U RAKOUSKO-UHERSKÉ BANKY

ČÍSLO ÚČTU POŠT. SPORITELNY 140.273

čteme v I. epistole sv. Jana: »Co jsme slyšeli, co jsme viděli svýma očima, co jsme prohlédli a ruce naše ohmataly, světuujeme vám.« Vždyť tu byly tisíce živých svědků, kteří mohli potvrditi, že tyto důvody apoštolské jsou nejpádnější.

Moderní myslitelé pokoušeli se dokázati, že zdárný rozvoj společnosti lidské bezpečně bude pokračovati i bez závislosti na Duchu svatém. Chtěli svět prakticky přesvědčiti, že pravda půjde triumfálně světem i bez zodpovědnosti před Bohem. Zatím se jen podívejme do Francie, Portugalska a Italie, kde oficiální zástupci států dávají úzkostlivě pozor, aby při veřejných projevech nevypustili z úst uctivé slovo »Bůh« anebo »Kristus«. Filosofie stala se zde Gordickým uzlem, který se stále více zaplétá, tak že přední myslitelé již vybízejí, aby se to zamotané klubko jednoduše přetřelo. Telegrafy a telefony jejich ohřívají na zakrytí slabín. Tisk tam se horlivě stará o zatemnění lidu, vymýšlí nejděvočejší báje na potupu centrálních mocí. Sociální poměry jsou tam nejrozhranější a nejdrzejší nepoctivá hrabivost slaví tam hromadné orgie a triumfy. Rozum těchto lidí objevil ovšem mnoho; ale také vyvolal duchy, které by nyní rád zažehnal, kdyby mohl. Vždyť mnohé výzkumy obracejí se zcela nepřátelsky proti vlastním původcům. A posud není v těch zemích objeven ani jeden kouzelník, který by dovedl obrátiti moderní vědeckou a uměleckou kořist k opravdovému obojení dobru svých krajanů a hájil moderní vymoženosti proti zneužívání.

A tak přísné praktické zkoušky dávají za pravdu slovům Kristovým: »Beze mne nic nemůžete učiniti.« Krok za krokem se dokazuje veliká pravda, že čím rychleji se rozvíjí civilizace, tím více jest potřebí rady a moudrosti Ducha svatého, aby pokrok byl skutečným požehnáním.

Ani jednomu státníku neškodilo, jestliže i při nejpilnější důmyslné práci se modlil k Duchu svatému. Zbožnost ho naprosto nepřibavila o zdravý úsudek. Poznáváme pravdu bibliických slov: »Duch nápomocen jest mldobě naší.«

Království Ducha sv. vlije nový život, přinese obrození tam, kde vrátka csta duha lidského natropila mnoho zmatků a nesnází.

K záchraně dorostu.

Nyní jest moderní škola výchovy vůle na holičkách. Zvláště přísné zkušenosti dvou posledních let odhalily slabiny současných pedagogických rozběhů jasně. Pohnutá doba nehleděla a nehledí na lesklé fráze, žádá činy, podrobuje každý systém praktické zkoušce. Škola Pythagorská již v pátém století před narozením Kristovým bez zvláštního zjevení Božího hlásala dle nabytých poznatků, že člověk se rodí se značnou náklonností k zlému a že jest tedy potřebí jeho zlobu krotiti výcvikem v zdržlivosti, sebezápory.

Moderní osvícenci však nedali se přesvědčiti ani Písmem ani vlastními zkušenostmi o té pravdě. Jestliže poněkud o faktickém stavu dětské vůle přemýšleli, zpěchovali se domyslití. Na mysl jim tanula lesklá fráze Rousseauova: »Muj Emil jest andělem.« A tak nynější osvícenci považovali každé dítě za zrozené bez poskvrny hříchu prvotního, třebaže na druhé straně z trestuhodné nevědomosti se pošklebovali nauce o neposkvrněném počtí Panny Marie.

Feuilleton.

Příčiny porážky Ruska ve válce rusko-japonské.

Jak se Francie pečlivě a dychtivě připravovala na nynější světovou válku, patrně z toho, že vojenský generální štáb francouzský r. 1900 uveřejnil překlad zpráv generálního štábu nynějšího svého spojence Ruska pode jménem »Válka rusko-japonská 1904-05«. Úřední doklady a zprávy ruského štábu přiznávají se k mnohým nedostatkům armády ruské, vysvětlují příčinu porážek ruských a proto jsou velmi zajímavé pro nás, kteří jsme svědky velikých porážek a neúspěchu ruské ohromné říše v nynějším světovém zápase.

V úvodě vzpomínutých úředních zpráv generálního štábu důstojníci ruští, touto prací pověřeni, doznávají, že množství dokumentů se jim ztratilo a to nejen zprávy přímo úředních, sestavených za výpravy válečné, nýbrž i dohody a posudky oněch důstojníků, kteří na válečných událostech brali přímý podíl, ač i tyto zprávy poslední pro celkový obraz byly velmi cenné.

Autoři pečlivě zkoumají nejprve důsledky úmluvy Simono-sekijské, která v roce 1895 ukončila válku mezi Čínou a Japonskem. Japonci, usazující se opravdově v Liaotungu a zvyšující svůj vliv na Korei, zaujali místo nesmírné, ale bezmocné říše čínské na hranicích asijských držav ru-

ské. Zle zasáhly do rozvoje výchovy theorie Nietzscheva, Stirnerova, Lachmannova, Rawlsova a j. v. A co napsáno v cizích jazykách, to se bezmyšlenkovitě opakovalo v Čechách. Filosofie egoismu nemohla působiti na mladé duše úspěšně. Filosof Stirner volá: »Prý s každou věcí, která nemůže býti zároveň zcela věcí mou. Mňm, že má věc musí býti aspoň věcí dobrou? ... Já jsem sám svou věcí a nejsem ani dobrým ani zlým.« Prý pravou životní moudrostí jest žít sobě a pro sebe.

Vlny takových vývodu ošuměly buď v originále nebo ve formě pozmeněné i do naší země a dle toho se také pohodlně »životní moudrost« mládeže, hrdě na »pevné závitky svých mozků« a žárlivě střežící proti starším všechno to, co nějak se svobodou souviselo. Tyto moderní záchvaty nezůstaly jen majetkem akademiků a vůbec starších jinochů. Takové myšlenky se šířily jako epidemie i mezi dětmi.

Ale nadčlověcká, hrdá morálka nejjasněji se usvědčovala z pychy neoprávněné samy; marně se totiž pokoušela o objevy nových, vědecky zdůvodněných hodnot. Bojujíc proti výchově konfesní krčlá rameny při otázce, pod jakým zcela bezpečným zorným úhlem novým má výchova pokračovati. V XVIII. svazku »Archiv für systematische Philosophie« praví M. Siems: »Vybudování etiky (moralovědy) opravdív vědecké dosud selhalo, a věřili se dosud, že se to snad budoucně podaří, nesmí se zapomínat, že vedle vědeckého stanoviska je bezesv. pochyby a v každém případě ještě jiné stanovisko možným, totiž čistě osobní.« Prý ani vědecky platná zásada o lásce k bližnímu jako dobru mravním nepřekážá jednotlivci tímto příkazem pohrdat. Učencem může hlásati, že je bezpodmínečnou povinností mluvit pravdu; zároveň však sám smí, vyžaduje-li toho hlavo obecně, dovolit odporučiti lež, aniž by sobě odporoval. »Nelze popřít, že filosofie, která tvrdí, že něco jest dobrým, něco jiného povinností, něco třetího jediné rozumným, v žádném ohledu neuspokojuje. Člověk praktického života takovou filosofii nezmoudří, nýbrž se jen poplete.«

A mohou říci pedagogičtí literáti čeští, že přece jenom z těch sofismat a jiných zmatků zmoudřeli nad všechny vynikající filosofy cizí? A přece tak hrdý výboj! K vůli rychléjšímu postupu negace přijímaly se takové pedagogické zásady, které mládeži hodně lichotí. Pánové se snažili viděti v dítkách jen andílky, něžně hroučky, které by bylo hříchem uraziti přísnějším slovem. Vždyť prý děti častou výzvou k poslušnosti a přísnější káráním se kazí, jejich svobodně vůle a tím i šlechtetnost ocitá se v poutech. Jen co nejlaskavěji i k historickým zavilým nezbedám — i kdyby staršího člověka poranili a surově za vážnými občany pokřikovali.

Kolikrát sami jste měli příležitost seznati takového moderně vychovaného andílka. Chlapec osvědčené inteligentní matky jako z cukru! Dlouhé nakadeřeně vlasy. Satečky naškrobené, pomněnková očka. Inu — zkrátka jakoby ho zefírek přivál přímo odkudsi z ráje na tento svět. Již začínáte uvažovat, zdali 10 vesnických, drsnějších hochů má aspoň tolik ceny jako tento medový, elegantní tvoreček, když tu pojednou rána něstí vyruší vás ze snění. Elegantní matička začne vyprávěti, co všechno Alfrédek dovede; vybiřde dítě k nějaké deklaraci a pod., ale andílek opovrhlivě vřískne: »Já nechci!«. Matička zamžiká rozpačitě očima, zrudne jako malina, hladí vlasy a lichotivě domlouvá. »A já nechci, nechci, protože mi nedala ještě ten pomeranč.« Nové lichocení, ale klouče ví, že je pá-

ských. Avšak po protestu Ruska, podepřeného Německem a Francií, zřeklo se Japonsko poloostrova Liaotungu. O málo později Rusové, toužící po přístavu ledu prostém již od dávných dob, obsadili Port-Arthur na Liaotungu, což velmi popudilo a živě se dotklo Japonců, zbavených takto své nejkrásnější troje a národního ideálu.

Vliv ruský, rozvíjející a šířící se na Korei, vyvolal v Japonsku ohromnou nespokojenost. Z této nespokojenosti vyvinula se důležitá otázka Mandžurska, sporný bod mezi Ruskem a Japonskem. Nato Japonsko uzavřelo s Anglií, na základě této smlouvy zavazovali se noví tito dva spojenci poskytnouti si vzájemnou pomoc pro případ, kdyby jeden ze smlouvou zavázaných národů, háje své zájmy buď v Korei nebo v Číně, upadl do konfliktu s mocností třetí, podporovanou jednou nebo více mocnostmi jinými. Tím byla Japonsku poskytnuta silná opora. Následovala tak zv. záležitost Yalu, vyvolaná ohromnou koncesí lesní na severu Korey, jež byla svěřena p. Bězobrazovi. Tato záležitost — jak se praví — byla příčinou a pramenem nesmírného vydírání až do nevyššího stupně. Než historie — rozumějme dobře — o tomto palčivém předmětu mlčí.

První návrhy Japonci, směřující k urovnání stávajících nesnází a sporů, byly od Rusů zamítnuty. Ve svých návrzích, které podávali, osobovali si Japonci na též předpokladu stejná práva a stejné zájmy v Korei, jaká měli Rusové v Mandžurii. Rusové ve svých protinávrzích, zřikajíc se

nejsituace, musíme sebou hřešky na podobu. Vřská a zuřivě kope nožkami. Přesvědčilo se, že taková oběť je za přítomnosti Božího, nevyvratitelná. Chce-li matka skončit představu aspoň trochu obstojně, musí se poklekat. Pak zmrazí dleky a zlobný skřítek znovu jeví podobu andílka. Ale ty děti vesnické stoupají před zrakem návštěvníkovým v ceně, i když nejsou tolik elegantní na těle i na duchu.

Právě protikatelcké listy žádají nyní rozmnožení kárných škol, kritisují řpec rodiče vychovavé moderní četbou, moderními názory. Důcela leckde otevřeně lze čísti význání, že nynější systémy zklamaly, že jest potřebí hledati cesty jiné. Ale žádný z nich nepřizná, že jest potřebí zocelit povahu jak rodičů tak dětí výchovou náboženskou. Naopak jsme tuhle četli v krátkém povzdechu rozpačitého, že prý zatím jiné pomoci nezbyvá než — brániti dětem styk s mládeží odrostlou škole. Tak! Což tito mladiství absolventi ústavů na vyšší doby stojících šíří tak velké pohoršení? A jestliže opravdu kazí chlapce mladší, nekazí se nikde sami? Jejich vůle nebyla tolik ve škole spoutána jako svoboda našich babiček. Tedy tito noví odrostlejší chlapi mohli a mohou své dobré vlastnosti lépe uplatniti než naši předkové. Dříve se o kázeň a výchovu živnostenského dorostu starali výhradně prostí rodiče a mistři, kteří přece nenabyli zvláštního literárního vzdělání. Nyní spolupůsobí i vyškolení pedagogové, organizace, starší čtenáři novin a j. v. A přece náhle zaznívá pověl, aby rodiče obmezili styk svých dětí s jinými. Tu je vidět, že v celé té komplikované výchově dneška něco podstatného schází.

Rozdíl bje tím více do očí, že v pevné charakteru dospívají daleko spíše děti prostých, zbožných rodičů venkovských než dítky městských inteligentů.

Z toho plyne, že překotný ruch osvětový daleko nestačí na řádnou výchovu vůle. Pozorujeme, že vůle u starších generací ochotněji se otužovala, byla náchylnější k dobru než duše nynějšího mladíka, vyzbrojená značnou kulturou. V dřívější mládeži byl silně vyvinut pocit zodpovědnosti a povinnosti k rodičům a celému národu. Nyní však širších kulturních obzorů se zneužívá k ukájení bezohledného egoismu; mládež nestává se svědomitější a pro dobro celku obětavější, nýbrž chytřejší; dovede obratně přikrývatí maskou dobra své přemrštěné sebevědomí a kořistnictví.

Tudíž právě nynější krise volá hlasitě: »Zpět k výchově staré! Zdravá reakce jest nezbytnou nutností, již proto, že všechny protikřesťanské principy nové jsou jalovon hasní a že se stávají pro mládež kluzkým ledem. Větší poslušnost, větší úcta před autoritou mládeži naprosto neuškodí. A i nyní platí pro mládež pravidlo: »Počátek moudrosti bázeň Boží.« Vždyť bázeň lidská obrací k dobru jen za jistých okolností a skoro jen vnějším fy-sickým nátlakem.

Starodávná výchova.

Z jakých kruhů se rekrutovali nejproslulejší čeští velikáni? Málokterý z nich byl synkem učeneho inteligenta; málokterý šel za vzděláním cestou pohodlně ušláponou. Nadto většina z nich byla nucena podniknouti tuhé boje i k záchraně svého charakteru. A jestliže syn inteligentních a bohatých rodičů přece jenom velice vynikl samostatnou činností duševní, dočítáme se, že v mládí neunikl velikým zápasům s bouřlivými vlnami přece.

Na konec dalšího počtu a zámětu s Korei, žádali na Japonsku, aby uznalo, že vnitrozemí a pobřeží Mandžurie jsou postaveny za všech okolností a vzájemných poměrů mimo ohor zájmu japonských. Vyjednávání se vleкло, návrhy a protinávrhy se střídaly a zájmy se křížily. Na konec však v tomto dohadování a smlouvání objevil se základní rozpor: Japonsko žádalo, aby Mandžurie byla pojata v rámc rozhovoru jako předmět vzájemné dohody, zatím však Rusové tvrdosilně trvali na tom, že v otázce Mandžurska Rusko v minulosti nikdy nesneslo a budoucně nestrpí míchání se Japonska.

Válka stala se nevyhnutelnou. Pod rouškou tajemných slov o neodvislém činu, obsažených v poslední notě japonského vyslance v Petrohradě, učinili Japonci z čista jasna neočekávaný útok na ruské loďstvo zevnějšího pásma Port-Arthuru a zmžili je. Tak počátek nepřátelství přinesl jim nadvládu na moři. Na tento čin Rusko odpovědělo vyhlášením války.

Co se týče politické přípravy předběžné obou z válčících států, Japonsko, jak výše pověděno, bylo spojeno s Anglií zvláštní smlouvou, mající na zřeteli otázky nejzazšího východu; Rusko však získalo si spojence žádného.

Vzhledem na strategické rozvinutí ruských vojsk a válečné plány měli jich Rusové několik. První byl vypracován r. 1895 na základě míru v Simonoseki, druhý v r. 1898 po zabrání Port-Arthuru, jiný r. 1900 na podkladě pověsti, která se

Moravská agrární a průmyslová banka

Telegramy: Agrobanka.

Filiálka v Chrudimi.

Telefon: 48.

Aktový kapitál 14 milionů korun.

Vklady { na knížky
na běžný účet

úrokuje co nejvýhodněji. — Ukládání možno bez výloh
složek, měřky, pojištění, spořicího, jež banka na požádání zdarma
zařídí.

Centrála v Brně.

Filiálky: Praha, Nám. Brdč, Holešov, Kroměříž,
Mor. Ostrava, Opava, Olomouc, Třebíč.

Peněžní oběhové bankovní a směnárenské všeho druhu. — Financování podniků. — Zálohové úvěry obcím a městům. — Eskont směnek, devís a účtů. —
Úhrady do ciziny a poskytnutí vkladům. — Koupě a prodej cenných papírů, valut a mincí. — Obchodní místo c. k. rakouské říšské loterie.
Oddělení pro zboží.

Nechť se nikdo nedomnívá, že obecný pokrok vzdělanosti nejsilněji pokročí, bude-li se všechno odávat mládeži jako na talířku a bude-li se úlisně oblizeti, jen aby rychle okusila ze všeho. Naopak lrsné okolnosti a trpká zkušenost jest účinnější rohuutkou k sebevzdělání, k útvaru pevného charakteru.

Veliký vůdce národa českého Fr. Lad. Rieger lékuje za mohutný vývoj své energie, vlastní vůle a čínorodosti své matce — mlynářce. Jest skutečně zajímavé, jak dovedl spojití účtu k svému otci se samostatným rozhodnutím. Když odbyl filosofii, otec mu dále studovati zbraňoval. Dal jej iž před tím za učedníka a tovaryše cechu mlynářského, později pak prohlásil mistrem. Aby nezamoutil otce, syn šice doma zůstal, ale potají dal se zapsati v Praze na universitě za posluchače práv. Pak překvapil otce vysvědčením z prvního roku práv. Od té chvíle již mlynář ponechal svého synovi dráhu života úplně volnou.

Otcem velikého básníka-romantika Jul. Zeyera byl velkoobchodník dřívím, matkou zbožná katolická. Otec si přál, aby Julius převzal závod; dal si syna studovati, ale přidržel ho k tesatřině. Julius od r. 1861 účastnil se i těžkých prací při stavbách mostů. Ale v Zeyerově duši kvetly dále nádherné poetické květy, které zasela stará Juli-ova chůva, obratná pohádkářka. Ta měla na Zeyerovu literární činnost snad ještě větší vliv než matka, velká ctitelka Panny Marie. Ačkoli po smrti svého muže matka vše si přála, aby syn byl spolumedvedem závodu, přece jen Julius raději četl básničky starořecké, anglické, francouzské, španělské a italské, studoval i hebrejštinu a egyptologii atd. Že se stal zářnou hvězdou na obloze české poesie, o to měly v přední řadě zásluhu dvě prosté ženy.

Vysoce zajímavým způsobem odhalila proslulá německá spisovatelka Marie z Ebnerů-Eschenbachů, kdo měl hlavní zásluhu na zdárném vývoji jejího charakteru. V létě bydlila hraběcí rodina na zámku ve Zdislavicích u Kroměříže, kde vládly bohémské hanačky: chůva Aníza a rozsáhlá panská Pepinka, která vedla přísný dozor nad řádem a pořádkem. Aníza byla duší vzletnější; uměla vypravovati pohádky, hraběcí děti pro její mistrný vyprávěcí talent ji přímo zbožňovaly. Díky na ní pělý tak, že její úplně rozloučení se zámek bylo nutno před nimi tajiti. Aníza odešla bez loučení a dětem bylo nutno slibovati, že se zase vrátí. Když měla z dálek dětem psáti, diktovala do pera krátké řádky farářů a připojovala vlastní rukou jenom křížek.

A což Pepinka? Ta vládla spravedlivě, ale přísně. »Bud' žehnána ještě ve svém hrobě, kde už dávno odpočívá, dobrá Jozefo Navrátilová, zvaná Pepinkou!« píše pětasedmdesátiletá někdejší je-

rozšířila, že Rusko chtělo mocí obsadit část území u přístavu Korejského-Mozampo, což bylo příčinou, že Japonsko chápalo se zbraně. Ve všech těchto ruských plánech přes největší přípravu a pohotovost nepřítel a přes to ohromné rozptýlení od Bajkalu po Vladivostok předpokládala se akce ofensivní se strany Ruska a vpád z Koreje. To bylo velmi špatným posuzováním situace a válečného území a to zvláště vzhledem na čas, potřebný k převážení dostatečných posil na dálný východ. Plán z r. 1901 byl rozumnější, měl v záměru dovoliti Japonsku na čas obsaditi Koreu, kdyby neútočilo na državy ruské a na Mandžurii. V tomto však posledním případě měl se zápas s nepřitelem vypnuti, avšak počkati a zůstat v defenzivě až do příchodu posil. Nový plán, vypracovaný r. 1903, znova uváděl předcházející ve svých hlavních rysech a přihlížel vždy na spojení obhajoby Port-Arthuru a jiných držav ruských. Plán generála Sacharova, šéfa nejvyššího vojenského štábu ruského, spočíval v tom, by se nechal Port-Arthur brániti svými vlastními silami a hlavní armáda aby se soustředila v krajině Charbinu na severu Mandžurie. Tento plán, jenž byl ze všech nejrozumnější a jež historie potvrdila bez každé pochybnosti, nebyl přijat.

Ať jest tomu jakkoliv, plán, vypracovaný roku 1903 od štábu místokrále na dálném východě, byl předložen ministru války, generálu Kuropatkinovi, který jej přijal a stal se proto vykonavatelem plánu tohoto. Ze všech těch plánů, jakož i z poznámek

ji chovanka. »Získala sis o nás nedocenitelnou zásluhu. V době, kdy neirozumnější představy nemají nijakého přístupu k našemu ponětí, uměla jsi včasným demonstratio directa (přímou ukázkou) nás přesvědčiti, kterak vina má nutně v zápětí trest... Když dveřmi přišli prudce bouchnuto, když za hry se zvedl křik nebo hádka, dostavila se Pepina na svých vysokých, měkkých stěvcích a odbývala soud. Nepátrala dlouho, či vina je nejvyšší, ale věrně jako sám osud rozdávala své rány... — Odmluvy nebylo. V nejhorším případě vyhledána Aníza, bývalá kojna, a u té vyroněny nezbytné slzičky. Jinak byl poměr s obou stran nepřátelštější. A když po letech také Pepina odcházela z domu, byl pláč a nátek. Zvláště komtesa Fricka, starší sestra pisatelčina, nemohla se upokojit. »Stará Pepinka šla do pense... Neodpíjila se tak potichu jako Aníza. Bouřlivý, pln slzných potoků byl její odchod z domu, kde pět dětí s nekonanou péčí a oddaností byla odchovála. Obzvláště loučila se těžko se svým miláčkem, naší nejstarší. Ještě mnohou noc slýchala jsem Fricku vzlykat na svém loži.«

Ejhle — žena prostá, ale charakterní, důsledná, jak obrovský vliv měla na urozené děti svým šlechetným srdcem! A jaký uvážlivý, demokratický to byl hrabě, který vzorným služebnictvem propůjčoval tak veliký vliv! V takovém prostředí třibila se povaha mladé komtesy; uprostřed duší prostých duší vznášela se výše, spřádala vidiny básnických snů, připravovala se na skvělou dráhu spisovatelkou. A že celá rodina byla velice zbožná, vysvítá z výmluvných okolností. Dvakrát týdně docházel mladé urozence vyučovati náboženství farář Borek z nedalekých Hlostic. Dobromyslného toho inteligenta děti zbožňovaly.

Tedy starodávná, patriarchální, lidová, opravdu konservativní výchova byla mladým světcům jen k prospěchu.

Před půlstoletím na statku první čeledín byl významným faktorem. Měl právo kárati a napravovati děti hospodářovy za nepřítomnosti statkářovy. A věru obyčejně si zjednal opravdovou autoritu svým vyspělým charakterem, vážným vystupováním, důsledností svého jednání a konečně tím, že zbytečně nemluvil o tom, čemu nerozuměl; učil praktické životní moudrosti. A dětem taková kázeň pravidelně na škodu nebyla. Právě z rolnického stavu pod konservativní disciplinou vzrostly národu povahy žulové, obětavé, bystří dobrodinci národa českého.

Ze všeho patrné, že přední podmínkou zdárné výchovy není přeplnění hlavy nejrozumnějšími vědomostmi. Napřed jest potřeba vypěstiti slovem a příkladem ušlechtilost srdce a neochvějnou touhu po zdárné samostatné práci. Kde se louskají vědecké poučky jen k vůli školní známce, kde se dorost učí

Kuropatkinových vysvítá především neznalost skutečné síly Japonska. Následek této neznalosti bylo přesvědčení, že se slabými vojsky, která měli Rusové na východě, mohou zastaviti japonskou ofensivu až do příchodu posil z evropského Ruska. K tomu přistoupila nepřekonatelná důvěřivost v šťastný výsledek konečný.

Rusové dopustili se těžkého omylu, snižující způsobem naprosto lehkomyšlným úhrnají počet vojenských sil, které Japonsko mohlo vskutku proti nim postaviti. Klamně oceňovali též všechnu sílu a pohotovost japonské vlády, která byla schopna tak značná vojska opatřiti a náležitě vyzbrojiti.

Ostatně v Rusku byla válka tato v širokých vrstvách národa nepopulární, kdežto v Japonsku válka tato nadchla celý národ a zaujala myslí všeho lidu. Válečná příprava v Rusku byla zcela nedostatečná, v Japonsku naproti tomu vojenská pohotovost přivedena byla na nejvyšší stupeň dokonalosti.

Co se týče oboru technického a prací ženijních, Rusové v tom ohledu učinili velmi málo v posledních 6 letech, která předcházela válku rusko-japonskou. Výkony a práce inženýrské, směřující k obhajobě Port-Arthuru, byly pravda zdokonaleny a tak zlepšeny, že poskytovaly jistou bezpečnost se strany moře, ale město zůstalo velmi zranitelné z pevniny. Příčina toho vězela — ať ruský štáb o tom smýšlí jakkoli — v nesmírných protahováních, spojených se zkoumáním různých projektů zlepšo-

jen potud, pokud vyžaduje studia neúprosnými tlakem hmotná existence, tam na zvláštní divy moderní kultury nečekejme.

A lásku k práci, povinnosti a k zdokonalení charakteru nedají mládeži lidé, kteří sami nic určitého neumějí povědět o podstatě a účelu lidského žití a pachtění. Jen takový pedagog dovede vltiti do srdcí mladistvých nadšený ideální zápal, který ve výchově postupuje pod přesně vymezeným úhlem věčnosti. Postrádá-li sám vychovatel nadprůměrného vzdělání, málo to vadí; vzbudí-li v jiných vřelou touhu po vyšších metách, světenec sám se již postará o nové zdroje svého zdokonalení. Staročeská katolická výchova zachránila národ, protože vypěstovala takové mužné charaktery, na jaké představitelé moderních směrů pedagogických hledí se závistí.

Nové neshody v Internacionále.

Ještě není Švédsko zapleteno do války a již i tam provalil se dvojitý proud v soc. demokracii. Jedna část soudruhů postavila se proti vedení strany, přidavši se k politice zimmerwaldské. (V Zimmerwaldu byla konference oposičnická.) Nová strana má svůj vlastní tisk, vlastní předsednictvo. Proto staré ústředí vydalo prohlášení proti rozluce a povzbudilo k silnému odporu proti rozkolným snahám.

Důvěrná schůze výkonného výboru francouzské strany socialistické se konala dne 9. května spolu se zástupci ostatních korporací ve straně. Byly zde učiněny výtky výkonnému výboru za to, že odepřel spolupracovati k svolání mezinárodního socialistického výboru. Poslanec Faure připomněl slova Jeana Jaurésa: »Vypukne-li válka, musí býti mezinárodní vztahy zachovány, děj se co děj!« Ale socialistický starosta města Roubaixu Lebas útočil na menšinu, káraje ji, že vyslovuje požadavek »nečestného miru«, jímž by obsazené kraje francouzské byly ponechány válečnému sousednímu státu. Po další debatě za přítomnosti socialistických ministrů Sembata a Thomasa došlo k hlasování, má-li se v této době scházeti mezinárodní sekretariát jako zevnější známka pospolitosti Internacionály. Tu prostřednictvím delegátů získáno 1996 hlasů pro resoluci většiny, která se vyslovila proti svolání sekretariátu. Pro opačnou bylo pouze 960 hlasů. Tato velká porážka těch, kteří hodlali udržeti aspoň zdání celistvosti a solidarity Internacionály, také výmluvně vysvětluje, zdali vlastně Internacionála posud existuje.

Vídeňský vůdčí duch soc. demokracie dr. Adler projevil roztrpčení nad vstupem polských socialistů do Polského kola. Prý se tak stala

vacích, dále v rozsáhlosti a velikosti toho, co bylo přijato (ačkoli by provedení vyžadovalo dlouhá léta) a konečně v nerozhodnosti vrchního vedení. Co se tkne prací, směřujících k ochraně šíje Tsintschejské, rozhodli se Rusové na rychlo pro ně teprve tenkrát, když loďstvo jejich utrpělo těžké rány a porážku, ačkoli práce tyto měly býti ukončeny dávno před započetím boje. V Dáhi, sousedním to přístavu Port-Arthuru, kde přistání loďstva a současné vylovování většiny počtu vojska bylo velmi snadné, nic dříve před válkou připraveno nebylo. Z té příčiny Japonci našli tam výbornou základnu pro své vojenské operace, které řídili proti Port-Arthuru. Vladivostok byl v té příčině lépe zařízen a opatřen. Též vzhledem na dělostřelectvo byla vojenská příprava Ruska zcela nedostatečná, jak obsáhlé a podrobné výpočty generálního štábu dokazují.

Na konec praví francouzský překladatel těchto zpráv gener. štábu ruského, že souhrn všech těchto údajů důležitých a zajímavých jest velmi cenným poznatkem pro toho, kdo se bude kriticky zabývatí válkou rusko-japonskou. Nynější válečné události však nás poučují, že Francouzové se mylili, domnívajíce se, že všechny nedostatky armády ruské, které byly příčinou porážky Rusů ve válce s Japonci, byly před nynější světovou válkou odstraněny. Uplynulé období světové války nyní zaznamenáno jest opětovnými neúspěchy zbraní ruských!

Fr. Komárek.

politická chyba. Odpověděl však v »Naprzód« soc. dem. polský předák dr. Diamand, který dovo-
dil, že vzhledem k nastávajícímu řešení polské o-
tázky stala se solidarita soc. demokratů s ostat-
ními polským lidem nutností. Prý žádný socialista,
který není Polákem, nedovede ocenit únešné situ-
aci Poláků. Tedy i vynikající předák polský dozná-
vá, že plášť Internacionality, jakkoli jest velice širo-
ký, na krytí národnostních otázek daleko nestačí.

Američtí soc. demokraté, kteří neprošli ještě
tak přísnou zkouškou jako soc. demokraté polští
v Rakousku, rozhodli stručně a řízně. Na konfe-
renci ústředního svazu strany v Detroitu 21. dubna
bylo rozhodnuto vyloučiti americké soc. demokra-
ty národnosti polské ze strany. Vyhodlencům vy-
tčeno jejich stanovisko k polským legionistům v
Rakousku a k válce; odsuzovány jejich sbírky na
válečné účely legii. Tedy strana »rovnosti a volno-
sti« nepřeje Polákům, aby své bratry ochránili
před kozáckou nahajkou.

Konference mezinárodního socialistického se-
kretariátu, která započne své jednání 26. června v
Haagu, bude přirozeně obeslána jenom ze států ne-
utrálních. A jestliže by některá z těch říší se za-
pletla před tímto dnem do válečného ruchu, rázem
soc. demokraté pochovají zásadu o povznesení In-
ternacionality nad souboje národův i tam.

V májovém-červnovém dvojsešitě »Kampfu«
praví vynikající soudruh Danneberg: »Rakouská
sociální demokracie byla již před válkou rozštěpe-
na. Nekonalá již od r. 1905 žádného společného
sjezdu a nemá již od r. 1911 žádné jednotné sociál-
ně-demokratické frakce v poslanecké sněmovně.
Ani tiseň válečná neshromáždila socialistické stra-
ny rakouské. Naopak. Dle síly třetí skupina, polská
sociální demokracie, vstoupila do polského klu-
bu...« Na to odpovídá »Právo lidu«, že němečtí
soc. demokraté kladli dosud vždy výše otázku for-
my organizační nad její obsah socialistický. Ano.
Ale ačkoli čeští autonomisté dostali z Internaci-
onality výpověď, ačkoli se několikrát marně namá-
hali, aby byli rehabilitováni, přece píší na Inter-
nacionálu hymny nejnadšenější. Prorokují jí přímo
čarokrásnou budoucnost, přidělují Internacionále
luštění nejtěžších veselidských otázek.

Zatím však jest čím dále jasnější, že Internaci-
onála daleko nestačí na řešení úkolů všesvětových.
Těžká zkouška hned působí tříštění.

Vzpomínáme, jak soc. dem. tisk dychtivě před
volbou nynějšího papeže předpovídal, že asi prá-
vě k vůli válečnému času dojde k volbě roztržité-
né, že stojíme před církevním rozkošem. Zatím se
stal pravý opak. Církev katolická stojí tu svorně-
jší než dříve. Její hlavní reprezentanti jsou nad
stranami. A Vatikán také dále pečlivě a horlivě
vyřizuje záležitosti týkající se katolického světa
na celé zeměkouli. A tento Vatikán také měl a má
odvahu pracovati k smíru v pevném vědomí, že k
válce nedal sám ani nejmenší příčiny.

Z toho ze všeho patrně, kde jsou zásady pev-
nější, kde jest akce důslednější. Dnes žádná kor-
porace, žádné sdružení, žádná světová aliance ne-
představuje tak dalekosáhlé, činné pojtko me-
zi národy jako naše církev. Zato v rozvráceném
korábu Internacionality jeví se nové čerstvé
trhlíny.

Záložna v Hradci Král.,
Janákové náměstí č. 164.
Vklady na knížky 4%.
Knížky — úvěry — osobní záruky.
Bankovní účetní a směnek.

Kulturní jiskry.

Návrat k patriarchálnímu životu. Církev přes
všecky moderní »ismy« kladla důraz na neporuši-
telnost křbu domácího, na sporádané poměry ro-
dinné. Jestliže začala vířiti hlesla o rozluce, církev
tím mocněji volala, aby muž ženu, starající se peč-
livě o jeho děti, nikdy neopouštěl; vždyť také osří
rozlučky jest hlavně obráceno proti ženě. Jestliže
se napsalo i u nás pompěsně »Škrám čtvrté pří-
kázání«, církev opakovala dále slova Písma: »Zlo-
řečený, který necítí otce svého a matky.« Církev
zatracovala neustálé sváry mezi sourozenci a pří-
buznými, poukazující na slova bible: »Každý, kdo
nenávidí bratra svého, jest vražedník... Brat-
stvo milujte... Rekl-li by kdo, že miluje Boha,
a bratra svého nenávidí, lháť jest. Nebo kdo nemí-
luje bratra, kteréhož vidí: Boha, kteréhož nevidí,
kterak může milovati?« A odsuzovala-li církev
prudký třídní boj, hleděla zvláště zachovati spo-
lečenskou solidaritu rodinnou, neboť prudké třídní
sváry rozpoutávaly svazky i jednotlivých domác-
ností.

»Jaké rodiny — takový národ«, bylo heslem
všech konservativců. Jestliže někdo dovede jen ze
svých sourozenců těžit, aby pak vyhledával jenom
společnost hejsků, rozhodně lze prohlásováním, že
miluje národ celý. Nemiluje-li bratří, sester a rodi-
čů, které vidí a kteří byli jeho dobrodinci, jak mů-
že milovati těch krajanů, jichž nevidí, o jejichž od-
danosti a obětavosti se nemohl přesvědčiti?

V našem listě již při počátku války bylo uva-
žováno, jak po hoší vojně si bude vážit své upřímné
ženy, své domácnosti, jak tu výrost lehkomy-
slným hospodským společností atd.

Nyní Olga Těstlová v »Nár. Politice« (v č. 154
ze 4. června) rozpráda šíře tytéž myšlenky těmito
slovky:

»Před válkou věřilo se, že vývoj lidstva směřu-
je k odstranění rodiny. Pojednávaly o tom nejen
mnohé filosofické spisy, nýbrž i skutečnost zdála se
tomu nasvědčovati, zvláště ve velkoměstech. Pou-
ta přibuzenská se uvolňovala; příbuzní nehmli k
sobě už tak úzce, jako za našich dědů a babiček.
Moderní člověk více vyhledával přibuzné duševní
nežli rodové; náhodný kamarád, k němuž nepou-
taly ho prázdné osobní zájmy, byl mu bližší,
než bratranec či strýc, náhodná přítelkyně byla že-
ně bližší nad tetu a sestřenicí.

V jiných rodinách, a dosti častých, postoupil
rozklad rodinného citu ještě dále: tam ani sestry
a bratři se nemilovali. Členové rodiny necítili se
doma spokojeni, prchali z domova. Společnost ci-
zích lidí byla jim milejší. Pro cizího člověka měli
víc ohledů, víc pro něho učinili, než pro matku,
bratra, sestru...

Děti nebyly mnohými manželům radostí, nýbrž
hřmením. Jdouce po svém zaměstnání anebo po
své zábavě, nevěděli, co s dětmi počít. Ty jim pře-
kážely ve všem, a nemocní členové rodiny ještě
víc. Žena nechodící po svém zaměstnání výděleč-
něm, ani po zábavách, cítila se zotročena prací,
které domácnost vyžadovala, a záviděla šťastně-
jším družkám, které nemusily své rodině být ku-
chačkami, chůvami, služkami... Bezmála bylo
to u nás už takové, jako v Americe...

Což divu, že se už počalo leckde uvažovat o
tom, že rodina, domácnost měla by se odstraniti
jako přežitek staré doby? V době, která líbuje si
v ohromném měřítku a vyrábí vše po továrnicku,
působila rodina jako anachronismus. Nač vařit na
stu ohnišťích pro sto rodin, říkalo se; proč nevařit
pro všechny najednou? Nač je třeba, aby sto žen
ve stu rodinách uklízelo, když tuto práci může
pro sto rodin zastat jenom několik žen odborně
vyškolených?

A některé hlavy jaly se už snít o novém životě,
o ideálním životě, který ženy úplně zbaví otročí-
ny domácnosti... Moderní doba vyžaduje od-
borné práce, říkalo se. O domácí práci žen rozdělí
se odbornice. Určitý počet rodin bude mítí dohro-
mady svoje odborně vyškolené kuchařky, pradle-
ny, žehlíčky, panské, chůvy. — Ach, to bude život!

Takové názory vznikly. Sobectví šířilo se hro-
zivě. Ale Pán Bůh už se stará, aby stromy nerost-
ly do nebe...

Dnes se karta obrátila. Těm, kdo rodiny a do-
mácnosti nemají, těm, jimž dříve otcové a matky
záviděli, je dnes nedobře.

Dnes muž v poli vidí, jakou cenu mělo různé
to kamarádství a takové přátelství. Kdo si na
něho vzpomene z oněch kamarádů, jichž společno-
sti dával přednost před společností své ženy, ses-
try, matky? Sešel jim s očí, sešel jim s myslí. Teď
na něho myslí a vzpomíná jenom rodina... Vše-
cko se dá koupit, jenom pravá oddanost a upřímná
láska ne! Krásné dámy, jichž společnost Dou Ju-
an, hrdý na svou svobodu, tak horlivě vyhledá-
val, mají teď sotva kdy, aby mu poslaly několik
pozdravných slovíček, ba i na to často zapomenou.
Bavit se s ním, proč ne? Ale poslouchat mu? Ach,
to by bylo příliš mnoho žádáno.

Ale nejen muži v poli cítí, co to jest žítí bez ro-
diny; počíná to poznávat i ten, kdo zůstal v záze-
mí... Rodiny se semkly ve svých hnízdech. Ro-
dina tu stojí pevněji než kdy dříve a každá tvoří
svět sama pro sebe. Jednotliví členové, zbaveni
jsouce na čas domova, poznali teprve jeho kou-
zlo...

Ženy počínají poznávat, že sobecké učení, kte-
ré jim hlásalo revoltu proti domácnosti, bylo faleš-
né. Cítí, že nezištná, oddaná práce pro rodinu, věr-
né plnění povinností má větší cenu a je nekonečně
ušlechtilější, nežli sobecké uplatňování svého já.
A vidí, že rodinu, útulnou domácnost, třeba i chu-
dou, nemohou nikdy nahradit jesle, opatrovny, re-
staurace a sanatoria, třeba byly sebe dokonalejší,
neboť v těch není právě rodinného tepla, které
potřebuje a po němž touží i člověk nelehkomysl-
nější — aspoň někdy.

Tedy propagování zdravé reakce z úst, která
přečte nikdo nenázeve klerikálními. Veliká zkušenost
dává satisfakci zásadám katolickým; mocná vich-
lice urvala libivé cetky z moderních hesel, odhali-
la bezcennost lehkomyšlných rozběhův a vede ke
konservatismu, k patriarchálnímu životu. Nyní se
teprve poznává, proč pod doškovými staročeskými
střechami byla radost a spokojenost větší než ny-
ní na parketách a v nádherných dvoranách za le-
sku elektrických žárovek.

Německý časopis o českém umění. Válka
zjednotila českým kulturním snahám v nejednom
směru uznání. Úvahy Bahrovy daly iniciativu.
Mladá generace epikovatelská ve Vídni a v Ně-
mecku jala se zabývat českým uměním: přáli
na řadu Březina, Arnošt Dvořák, Fr. Šrámek a
Viktor Dyk. Jak zájem o české umění v Ně-

mecku stoupá, dokazuje fakt, že berlínské umě-
lecké revue »Die Aktion« vydala mimořádné číslo
o českém umění (Sonnerummeier »Sonnen-
«), v němž propaguje české umění. V českém čase
opět ukazuje, že české umění má v Německu
vůbec velkou popularitu. V tomto čísle publikuje
ohle pojmouti různorodé obory a může tedy
vznést zájem některým zjevním. Nej-
jednotnější část, hudební, má kromě ukázky ze
Šukovy houslové fantazie dva články Maxe
Broda, jehož dubňanský spiseb hudební es-
sayistiky je znám i čtenářům »Hudební revue«;
Jan Hoewenbach sesnamuje berlínské pří-
staje české hudby v jejím moderním proudy. V obra-
zových ukázkách setkáváme se s Bilkem a Albenem,
kromě toho s Čapkem, Špálou a Hofmanem. V li-
terární části vedle propagační práce oaxélených
již překladů O. Pícky a M. Broda nalezáme pře-
vedy R. Fuchse. Zastoupení jsou O. Březina básní
a essayem A. Dvořák prologem k »Václavu IV.«,
Šrámek novelou, Vrohlíky, Bezruč, Dyk, Sova
a Toman verši, více méně charakterisujícími jejich
svěráz. Redakce časopisu »Die Aktion« ohlašuje
po tomto zvláštním čísle, které jest prý jen
malou demonstrací pro nové české umění, zvláštní
publikaci knižní, která vyjde pod názvem »nová
česká lyrika«.

J. Holera »Povídky z Kopanic« již vyšly. Kniha
lze dostati v Knihovně Družiny literární a umělecké v
Olomouci, Dolní nám. č. 17. Doporučujeme k bohatým ob-
jednávkám pro knihovny spolkové i soukromé. Kniha
stojí 2.30 K.

Obrázky k I. sv. přijímání

ve velkém výběru na skladě má
Družstevní knihkupectví v Hradci Králové,
Adalbertinum.

Obrana.

Oslava Karlova v Praze. Byli jsme zvědaví,
jak vzpomínou památky Otce vlasti representa-
tivní kruhy laické. Vždyť Karel se stal zaklade-
lem veliké Prahy, pojistil ji nejčestnější místo ve
střední Evropě. Z některých velkých podniků
Karlovy Praha čerpá dosud bezprostředně ve-
líký užitek a z jiných aspoň nepřímě. Kdyby však
se v Praze nebyly vyzchopily k činu kruhy kněž-
ské, byla by dopadla oslava chuději než před lety
pověstného veršotepce Šimona Lomnického z Bud-
če, než K. Sabiny a jiných osob veřejně působiv-
ších, které pro českou kulturu a slávu nečinily ani
tisíců dílu toho, co učinil Karel IV.

U pomníku Karlova na Křižovnickém náměstí
položeny věnce. Nu — a to stačilo. Jediný infor-
mativní spisek o velikém státníku nevyšel, nikdo
z laiků nevypsal cenu na vědecké výpásání života
a díla Karlova. Kruhy univerzitní nevzchopily se k
žádné iniciativě. A jestliže setrvalo v přítmí profe-
sorstvo, kdo by žádal s nadějí na úspěch nyní stu-
dentstvo, aby projevilo nadšený, spontánní hold
památkě osvětleného zakladatele pražské univerzi-
ty! A přece Karlovův pomník stojí u Klementina ja-
ko stále upozornění na kulturní snahy Karlovy a na
vděčnost dřívějších kruhův univerzitních, jichž před
byl pomník pořízen.

Ačkoli z nezbytné povinnosti někteří vynikající
laikové se účastnili slavnosti uspořádaných od
kněžstva, přece jenom se nedala zamaskovati
vnitřní lhostejnost. Zrovna jako by to bylo věčné
muže mrzelo, že »klerikálé založili universitu« a to-
lik Prahu četnými a nádhernými pomníky stavitel-
skými obohatili! Články psané o Karlovi z žurná-
listické povinnosti byly většinou odbyty krátce
vypsáním hlavních dat z Ottova Slovníku. Málo-
kde prosyvitl v suchém výpočtu historických fakt
řídek se slovy vřelejšími. Jen co by se tímke při-
zřímlo, že před Václavem IV. a Hušem nezela v
českých dějinách velice záhadná mezera! Jen co
by se krátce konstatovalo, že před Hušem český
lid náležel do řady civilizovaných národů, který
také pro kulturu jeví jakýsi zájem!

Zatím však čeští reprezentanti dobře vědí, že
nedovede pochopiti povahu doby Hušovy ten, kdo
se důkladně neseznámil s charakterem a vývojem
velkých podniků věku Karlova. Bylo by úskoč-
no, u tvrdit, že stačí dobře porozumět věku Vá-
clavovu. Vždyť doba ta neznáčí kofeny, ale větry,
které vypučely na kmenech vstřípených Karlem.
Věk Václavův tyl ze zásobárny pořízené Karlem.
Který opravdu velikolepý, nový podnik vešel za
Václava v život? Podnik takový, který by značil
novou epochální směrnici pozitivní, všenárodní
práce?

Tedy veliké opatrnictví, jen aby se nepohor-
šili osvícenci, kteří potírají ušlechtilý životní ná-
zor Otce vlasti! Zato však jak hluché oslavy pořá-
dány již před válkou každoročně na oslavu mužů
těch, kteří přivedli pražskou universitu fakticky na

pokraj zkrázy! Jména radikálních apokalyptiků a jiných blouznivců byla předpěší než jméno střízlivého reformátora a velkého tvůrce Otce vlasti! R. 1909 vítáno pompězně několik cizích akademiků netoliko v Praze, ale i jinde za tu velkou »zásluhu« — že přijeli oslavit dekret kutnohorský. Mladenci se dobře poměli a pak odjeli zrovna tak bez vešl odměny, jako časté návštěvy jejich starších soukmenovců. Ale — co znamenal Otec vlasti pro moderní Čechy v přirovnání k několika cizím pasažérům, kteří česky neuměli?

Tu vidíme systém. Jeví se zde chytrá snaha, aby český lid byl v domnění, že vyšší kultura v Čechách začíná Husem a končí Českými bratry. Jen ta dvě století mají pro českého člověka zvláštní důležitost; co před tím, lze odbyti jen stručnými zmínkami. Zrovna jako kdyby se jásal nad širokostí Vltavy v Praze, ale její tok z Šumavy k Čes. Budějovicům na mapě nebyl naznačen. A kdo jeví tak velkou apatii k triumfálnímu věku české země, jest prý nejosvícenějším vlastencem!

Kdo po živnostensku, nebo na trhu na prodej má nebo prodává potraviny, má ve své obchodní mlsnosti zákazníkům přístupné, na prodejním stánku nebo tržišti na zřejmě viditelném místě a písmem dobře čitelnými vyznačení ceny jednotlivých potravin se zřetelní k jejich jakosti a množství.

Trestnímu stíhání podléhá, kdo, chtěje zmenšiti obelstání trhu, brání někomu, aby nenavštěvoval trhu s nezbytně potřebnými předměty; obchodník, jenž cestou k trhu odkoupí navštěvovateli trhu nezbytně potřebné předměty, jež na trh dopravuje; kdo prodává nebo kupuje na trh dopravené nezbytně potřebné předměty před počátkem úředně stanovených tržních hodin, rovněž pak, kdo překročí prodejní ceny potravin na tržišti za přípustné prohlášené nebo jinak stanovené nejvyšší ceny, nebo kdo chtěje využítkovati válečným stavem vyvolaných mimořádných poměrů požaduje za předměty nezbytně potřebné patrně přespřílišné ceny. Trest vězení až do 6 měsíců stanoven, jestliže obchodník při nákupu nezbytně potřebných předmětů na trzích, na ulici nebo od domu k domu přepláci ceny prodávatelem žádané, nebo, když určila cena se nezhádá, přepláci dosud obvyklé ceny; rovněž každý, kdo, chtěje využítkovati válečným stavem vyvolaných mimořádných poměrů, s jinými se umlouvá, aby se požadovaly za předměty nezbytně potřebné patrně přespřílišné ceny, nebo kdo předměty nezbytně potřebné poškozí, zničí nebo znehodnotí, aby zmenšil nabídku těchto předmětů, kdo předměty nezbytně potřebné skupuje nebo jejich výrobu neb obchod s nimi obmezuje, aby vyhnal jejich cenu do přespřílišné výše, a kdo rozšiřuje nepravdivé zprávy neb užije jiného prostředku na oklamání, aby vyvolal zdražení předmětů nutné potřeby — bude potrestán tuhým vězením od 1 měsíce až do 1 roku. Upozorňuje se, že přestupky tyto trestají jednak politické úřady, jednak soudy, a že trestní nález má býti veřejně vyhlášen a v denních listech uveřejněn.

Sborník redakcí a nákladem Dr. V. Jiřiny. Měli jsme najednu příležitost pozorovati, jak i velké doby někteří lidé snaží se zneužívatí buď k osobním kapricím anebo k ukojení egoismu. Samy úřady uznaly, za potřebno několikrát varovati před lidmi, kteří chtěli uplatniti své osobní zájmy pod časovou rouškou humanity, předstírajíce, jak jim leží na srdci osud vojnů, jejich sirotků a vdov. Vždyť na př. v Praze osleplý herec byl nucen uveřejniti protest proti rozličným »dobročinným« představením, pořádaným v jeho vlastní prospěch, protože z vítězků několika neobdržel ani haléře. Také leckde hrají tu úlohu interisy určité politické nebo kulturní strany. Ovšem — kdo chce propagovati své kulturní idey, má tak činiti jen na účet svých stoupenců a nemá se chytati za šosy těch, kteří mají na zřeteli nejčistší, vskutku obětavou humanitu. Tolik obecně.

Dr. V. Jiřina ohlašoval v českém tisku, že hodlá vydati sborník: »Čestí spisovatelé vdovám a sirotkům našich vojnů«. Také k vůli zvýšení reklamny vydán plakát s ilustrací Mlk. Aleše. Katolické redakce dovedl nalézt a vyzvat k vůli předběžné podpore lhněd. V čase, kdy teprve se dlo sázelo, poslal katolickým listům delší reklamní noticky, aby se vyvolala příznivá nálada i v kružích našich. A který list by také odolal, slyše, že se jedná o pomoc trpícím? Ale pan vydavatel o katolických spisovatelích nevěděl, za literární příspěvek jich nepožádal. Naopak jména autorů ve Sborníku otištěných svědčí, že byli za spolupracovníky vyhlednutí výhradně spisovatelé tak zv. protiklerikální, zkrátka pápové, u kterých by soustřediv s katolickým spisovatelem vzbuzovalo roztrpčení.

Ale to se mělo povědět jasně předem, kterým vyvolencům výhradně bude poskytnut ve Sborníku privilegovaný útluk. A označení titulu mělo býti také zřetelnější. Místo »Čestí spisovatelé« mělo se nadepsati raději »Pokrokoví spisovatelé«, aby bylo jasno. Jsme totiž toho názoru, že řada katolických spisovatelů současných svou zdatností osvědčila, že si zaslouží názvu »českých spisovatelů« i od pokrokaře. Na př. Baar, Boudný, Vrbil, dal, Bouška a Xaver Dvořák by rozhodně v umění

nepokulhávali za Lomem, Knoeslem, Olbrachtem, Weinertem, Křáčkou, Záhovkou, Šarlibem. Některým těm málo známým jménům teprve Sborník pomohl k větší popularitě.

A konečně: nakladatel, který velmi pilně vyhledával katolické redakce; nyní po vydání díla také velmi dobře ví jak o adresách a titulech katolických kněží všech tak i o adresách katolických spisovatelů. Kněžím se posílá dílo hromadně. Konstatujeme tyto okolnosti proto, aby si jisté kruhy nemyslíly, že duchovní mají právo pouze platit každý soukromý podnik lidí zaujatých a při tom pokorně mlčeti. Kdyby naopak podobný Sborník byl vydán od katolických spisovatelů, nedali by za něj pápové, kteří se sluní ve Sborníku Jiřinově, ani haléře.

Až na šest prací jsou ostatní četné příspěvky kvality podprůměrné. A někde chce spisovatel nahraditi umění pozérským, šroubovaným slohem, který — nepovídá nic. Ta některá exotická souvětí poskytla příležitost k velikému údivu i »Národním listům« a »Právu lidu«.

Úvěrní družstvo Eliška

zapsané společenstvo s r. o.

v Hradci Králové, Adalbertinum.

Přijímá vklady na vkladní knížky a účty. — Úvěry osobní a živnostenské za podmínek nejvýhodnějších. Vkusné střádanky

Církevní věstník.

Osobní. Jeho Excel. nejd. biskup dr. Josef Doubrava po velice potěšujícím zdaru své návštěvy vrátil se dne 7. t. m. do Hradce. Dne 16. července t. r. bude slavit významné 40. výročí posvěcení na kněze.

Svěcení na kněžství bude uděleno v kathedrálním chrámu v Hradci Králové tentokrát 25. června.

Mírové pobožnosti. Na hod Boží svatozářní o 9 hod. 15 m. ráno v kathedrálním chrámu bude mši příslušné kázání Magre dr. Fr. Šat. Nato pontifikální mši sv. bude sloužit nej. arcipetrý a udělí apoštolské požehnání s plnomocnými odpustky těm, kteří přijali sv. svátosti. — V 6 hodin dopol. budou zpívány litanie k Nejsv. srdci Páně s modlitbami za mír, po nichž se udělí požehnání. V tuže hodinu budou mírové pobožnosti i v pondělí a v úterý. Očekává se, že hojnost věřících katolíků se účastní vrocích modliteb za bratry a čestný mír.

Úmrtí. Dne 7. t. m. vydechla šlechtem svou duši Alois Konvalinka, vikariální sekretář, čest. děkan a farář v Hrochovu Týnci. Narodil se r. 1849, na kněze vysvěcen r. 1873. Ave, anima pax!

Zprávy místní a z kraje.

Válečné sbírky, došlé okr. hejmanství do 25. května t. r. 1. Pro fond vdov a sirotků (ze Štůh brance): Správy škol: v Mašovicích 20 K, v Řibsku 12.60 K, ve Mžanech 16.20 K, ve Věrné 20.20 K, v Bělci 14.06 K, v Ploděti 82.73 K, v Lodiš 6 K, ve Svob. Dvorech 52 K, ve Lhotě pod Liččany 87.40 K, v Bukovině 18 K, dále z pokladničky v hostinci p. Neškudly ve Lhotě pod Strání 17.77 K, úhrnem 286.96 K. 2. Pro fond invalidů: Hudební škola p. Ferd. Knepra 16 K, dívčí měšť. škola v Hradci Králové 14.26 K, p. hotelier Urban (na pořízení přístrojů) 1000 K, občestvo okresu králov. hrád. 120 K, úhrnem 1149.26 K. 3. Pro osleplé vojny: Farní úřad v Nechovicích (kostelní sbírka) 10.43 K. 4. Pro okresní primogen. válečné stádovaly: p. Kleimer, řezník na Pražském Předměstí 60 K, Lidový biograf v Hradci Králové 60 K, přebytek z prodeje odznaků 400 K, úhrnem 520 K. K tomu dřívější sbírky 7488.61 K, což činí v celku 76.790 K 66 h.

Vyznamenání králová. Nadporučík 8. zeměbr. pluku Bohumír Fragner z Lodiš, jenž padl před nepřitelem, obdržel vojenský zásluhný kříž III. tř. s válečnou dekorací. Státní lékařatel Ant. Rybář z Kasky, který 4. února t. r. na jižním bojišti padl, obdržel stříbrnou medaili 2. tř. Dragoner Fr. Matouš z Ploděti, jenž padl 13. února t. r., vyznamenán stříbrnou medaili 2. tř. Sběrka 100 K od 1. pluku dragunů odevzdána tyto dva jeho rodině. Josef Jahodka z Mžan, pěšák 18. p. pl., jenž padl 2. února t. r., vyznamenán stříbrnou medaili 2. tř.

Úctění padlých vojnů. Die pokyn v Úředním listě z 1. dubna t. r. vyznamených založily již správy škol v Bělci, Lodiš, Slatně, Chlumu a ve Střebči k účelné památné padlých vojnů na vhodných místech sady; rovněž obecní zastupitelstvo obce Hrádku přiblížovalo nář. a kostela sadem 18. pluku. Doporučuje se k všeobecnému následování.

Přehledy pocty bratřím. Není zajiště pochybnosti o tom, že každý způsob upomínky těch bojovníků, kteří ve sláve vyznamenali své zásluhy o vlast byli vyznamenáni, zejména uveřejněním jejich jmen, jest ve význačné míře vhodným a k tomu, aby vlastenecký cit obyvatele byl posilován a prohlubován. Ačkoli myšlenku tuto, jak zjištěno, spělky a jiné organizace po většině uveřejňovaly, jmen svých členů, kteří ve válce byli vyznamenáni, ne prováděly, bylo by přece v tomto směru zvláště cenným spolupůsobení obcí a komitétů, jež by se při

řádě na účelem tím zřídily. V ohledu tomto mohlo by býti podle velikosti jednotlivých obcí a podle prostředků, těmto k dispozici ležících, vzato v úvahu účelné ve více vyznamenaných místech přikládání veřejným vyvěšením jmen nebo zapsáním jich do pamětní knihy, pokud se týče zřizování pamětních desek, kamenů nebo pomníků. Pp. obecní starostové se žádají, aby v dohodě s místní duchovní a školní správou se usnesli, kterak akci tu, zajiště velmi zásluhou, nejvhodněji uskutečniti mají. O výsledku tamního jednání budiž do konce července učiněno sdělení c. k. okr. hejmanství.

Výkaz subskripce u filiálky Živnostenské banky v Hradci Králové. V době od 26. května do inkl. 3. června upsáno bylo dalších 25.000 K na IV. rak. vál. půjčku, tudíž celkem 4452.600 K. Z nových upisovatelů uvádíme: Josef Hořínek, rolník Kukleny 200 K, vládní rada J. Materna zde 5000 K, Marie Palvová, maj. usedlosti v Dolsku 100 K, J. Voženilek, mlynář v Předměstí, dalších 6000 K (na IV. vál. půjčku celkem za sebe, rodinu a zřizovnictvo 40.000 K), Městská spořitelna v Žamberku za Obč. záložnu v Nekoti dalších 6000 K, Městská spořitelna v Úpici dalších 2000 K, Městská spořitelna v Rychnově n. Kn. dalších 2100 K, Obč. záložny: v Rychnově dalších 1000 K, v Jaroměři dalších 1100 K, v Jesenici dalších 100 K, v Novém Městě dalších 100 K, Všeobecná úvěrní společnost dalších 1000 K, Královéhradecká bankovní jednota dalších 200 K.

Poplatky ze smluv pojišťovacích, zaopatřovacích a o doživotní důchod. Císařským nařízením ze dne 15. září 1915 č. 280 f. z., k němuž bylo vydáno prováděcí nařízení ministerstva financí v dohodě s ministerstvem vnitra ze dne 10. prosince 1915 č. 363 f. z., bylo upraveno odvádění poplatků ze smluv pojišťovacích, zaopatřovacích a o doživotní důchod. O poplatcích těch byl vydán zvláštní otisk v řeči německé a české, kterýž lze obdržeti až do konce června po 70 h u c. k. berních úřadů. Upozorňujeme na tento otisk příslušné ústavy a poplatnictvo.

Jubiläum zaslužílého pedagoga. Pan vládní rada Novák, ředitel královéhradeckého c. k. pedagogia v. v., neunavný badatel přírodnický, bude slaviti tuto sobotu své sedmdesátiny. Srdečně blahopřejeme! Přistě oceníme velký význam jeho vědecké činnosti.

Povýšení. Pan Ladislav Priestinger, c. k. berní oficiál, jmenován byl berním správcem. Gratulujeme.

Vyznamenání. Vdp. P. Raimund Veverka, rektor koleje piaristické a farář ve Staré Vodě (rodem z Víkova u Josefova) byl vyznamenán zlatým zásluhným křížem s korunou za zásluhy při ubytování vojska a charitativní činnosti. Zaslužílému knězi, který i v kružích hradeckých jest dobře znám a srdečně vítán, upřímně gratulujeme.

Inspekce. Minulý týden meškal v našem městě p. c. k. zemský inspektor Fr. Lepš.

Pěvecko-hudební a klavírní škola Ferd. Knepra pořádá žákovskou produkci ve čtvrtek 22. června o 3. hod. dopol. a hudební matinee 25. června o 10. hod. dopol. v měšťanské besedě.

Výstava prací Elly Mikánové-Urbánové a zákyň kursu pro umělecké ruční práce pořádá Městské průmyslové museum v Hradci Králové až do 14. června. Výstava jest přístupná v hodinách 9—12, 2—6. Vstupné 20 hal. ve prospěch vdov a sirotků po místních padlých.

Druhé skladiště na uhlí, cement, vápno a jiné zboží zřizuje právě Všeobecná úvěrní společnost v Hradci Králové při novém nádraží na Slezském Předměstí proti továrně na výrobu vápenoprávkových cíhel, vypravené vlastní vlečnou dráhou. Zřízením tohoto skladiště bude Všeobecná úvěrní společnost umožněno, dodávati uhlí do města levněji než ze stanice Hradec Králové. Skladiště to bude mít zvláštní význam pro obce přiléhající k nádraží slezsko-předměstskému, jakož i pro blízké části Hradce Králové.

Počasí. Dychtivě čekány deště se spustil plnou silou dne 3. t. m. o 9. hod. večer. Přelo s krátkou přestávkou ještě po půlnoci. Napadlo 25 mm. Bylo dobře, že po dešti se značně ochladilo; studený vítr zamezil podparování a hnutí útlých bylin. Po ní realitstvo po překlenání úmorného sucha bylo jako vyměněno, všichni ve svém vývoji znamenitě pokročili; takový obrát v nynější době válečné má dvojnásobnou důležitost. V následujících dnech došlo ke srážkám dalším, takže zatím jest páda napínána dostatečně. A tak budeme se osvědčily předpovědi proroků, kteří zvěstovali, že nynější rok bude suchý jako loňský.

Cement a vápno lze nyní koupiti u Všeobecné úvěrní společnosti nejmn. ve velkém, ale i v drobném v jejich úřadovnách proti Oranžové čp. 238 v Hradci Králové, aneb ve skladištních společnostech v Kuklenách u Pražské ul. strojárně a na Slezském Předměstí na výstavě vlečné dráze proti továrně na výrobu vápenoprávkových cíhel. Zařízením tímto jest zajiště usnadnění pro interese všem opatřování tohoto zboží; jehož prodej v drobném dosud byl nesnadný.

Z tráva. Jak si sami konsumenté škodí nesolidním přepíacím a nehumánním odstrkováním občanů chudších, bylo patrné i minulou sobotu. Jedna žena již měla s prodáváčkou smluvenu kopu vajec po 22 hal. Přihla však paníčka, která prohlásila, že koupí celý koš (pět kop) po 26 hal. Prodáváčka upozornila, že jeden díl vajec již jest vlastně smlaven. Odpovědí jí bylo, to že je jedno, bohatá paní chtěla všechno. Venkovanka přivola, ale zklamáná žena si došla na strážnici. Byla potrestána jak prodáváčka, tak nemilosrdně přepíacelící paní! Budiž to výstrahou pro neobětavé trhy!

Současné na tělesném trhu v Hradci Králové dne 3. června 1916. 1 kg. jabl. 3.90 K, máku 5 K, máku

9.60—10.40 K. tvarohu 1—1.24 K. 1 vejce 18—24 h. 1 kupa: salátu 3—3.60 K. nové cibule 3.20—4 K. pora 1.20 až 2 K. svazků nové mrkve 4—6 K. 1 okurka 30—80 h. 1 svazek kopru (kopa) 1—1.20 K. 1 svazek kedlubny 30 až 80 h. 1 kus křenu 5—6 h. 1 pytel drobné zeleniny 3—3.60 K. 1 košík třešní 3—4 K. 1 pár podsvinčat 188 až 260 K. 1 kůže 8.40—22 K. — Přivezeno bylo: q. jahel 1.10. máku 1.09. kop: salátu 180. okurek 4. kopru 12. nové cibule 50. pora 8. nové mrkve 115. křenu 2. dále 220 svazků kedlubny, 10 pytlů drobné zeleniny, 300 kusů podsvinčat a 15 kůpat.

Nápadný zjev. Z Nov. Hradce křusá každodenně s cenným nákladem vychází kobyla, která by byla okamžitě Pegasem, kdyby se jí přiděla křída. Div že ji zebra při rychlejším kroku o sebe necinkají. Snad proto se tak málo krmí, že přitáhne velkou tlou nevez. Ale lidé si vypravují, že velký paušál by ji mohl obživit i nyní velmi dobře, takže by mohla při neimenovaném plouštupu aspoň tolik jako kůň chalupecký.

Smrtice. Pan Ant. Kratochvíle, c. a k. vrchní hospodářský správce, jmenován c. a k. hospodářským radou. Gratulujeme.

Sdružené katolické spolky v Pardubicích pořádají dle vznešeného hesla Jeho Apoštol. Veličenstva císaře a krále Františka Josefa I. „Vše pro dítě“ v neděli 18. června o 3. hod. odp. na „Olšinkách“ koncert úplné voj. hudby c. a k. p.š. pluk. 39. Mezi programem zajímavá čísla zábavního kroužku. Občerstvení obstará bufet, kavárna, čajovna, uzenárna, cukrárna. Kufákům všestranně cigaretami i doutníky vytvoří trafika. Milá překvapení přinese pošta i tombola. Vstupné u kasy osoba 50 hal. v předprodeji 30 hal., třídenní rodina 1 K. Vstupenky v předprodeji v obchodech: p. A. Racka v Jindřichské ul., p. Fr. Konvalinky v Bantolém. ul. a v krečovském závodě p. Kulhána u divadla. Čistý výnos ve prospěch vdov a sirotků po padlých vojácích. V pádu deštivého počasí odbová se koncert v neděli 25. června ve 3. hod. odp. na Olšinkách s tímž programem.

Utírání lidstva mluví se dobročinností. Mezi mnohými liduinnými podniky povšimnutí, zasluhuje sirotčinec sv. Františka ve Slatiněch u Chrudimě. Společně prosí vážené dobrodince, aby byli dobrotivě ústavu poměti.

Žiželoves. V pondělí svatodušní vyjde od nás procesní procesí do Malých Svatoňovic před 5. hodinou ráno do Hořiměvsi na nádraží. Odtud se pojedí vlakem. Necht' se každý účastník přihlásí co nejdříve, aby se mohl pro poutníky vyjednat zvláštní vůz. — Poutní vůdce František Eliáš v Žiželově.

Polná. Město Polná a všechny sem přifařené obce těšily se velice na příchod nejvyšší arcipastýře svého. Včasné pomýšleno, aby uvítání bylo skutečně slavné a důstojné. Za tou příčinou si městská rada s oběma pány purkmistry v čele dala postavit u městské elektrárny slavoobránu s nápisem. Když pak nastal den předcházející 20. května o půl 8. hod. navečer, na každém domě v ulici i na náměstí vztýčeny již prapory, okna a celá pracíci domů v utěšenou zeleň se oděla, tuť ovšem bylo viděti, že z toho srdce vychází všem, co hlásal nápis na bráně: Vítej nám, náš Veleknězi! Četné zástupy lidu, slavné městské a okresní zastupitelstvo, c. k. školní rada p. Stránský z Ném. Brodu, c. k. vrchní soudní rada p. Pič, c. k. berní úřad, c. k. notář Meisner, městský lékař dr. Michálek, pp. starostové přifařených obcí, i p. starosta a p. rabín obce israelské, dámský spolek Červeného kříže. Národní jednoty pošumavská, spolek sv. Anežky, spolek sv. Josefa s praporem, spolek literátský s odznakem, školní mládež obecných a měšťanských škol zdejších, jakož i venkovských se svými pp. fidelety, učiteli a učitelkami, velký počet bíle oděných družiček, místní duchovenstvo se 1400 bifmovanců v vldp. víkářem Janem Laštovickou v čele očekávalo příchod vznešeného velekněze. V určitou hodinu za hlaluho velebných zvonnů na děkanském chrámu Páně, jakož i ostatních tří kostelů zdejších stanul povoz Jeho Excel. před slavoobránou. První ze shromážděných vítal J. Exc. nejdp. biskupa místní děkan krátkými, ale zato srdečnými a velice případnými slovy. Potom vřele a srdečně vítali p. t. pánové: purkmistr Jindřich Volevec, c. k. školní rada Stránský a okr. starosta Jan Pleva, Zákyně A. Aloise Müllerová vítala vzletnou básní a p. skvostnou kyticí. Po ní promluvil řeč latinskou a hebrejskou p. rabín, jemuž Jeho Exc. též latinsky i hned případně odpověděl. Po uvítání pak ostatních přítomných spolků, jimž jednotlivě arcipastýř laskavě poděkoval, hnul se průvod do děk. domu. Pak vešel arcipastýř do zeměného chrámu Páně, kde vykonal pobožnost za zemřelé farníky. Nato přinesl skvostnou promluvu, která dojala a srdce všech věřících posluhačů uchvátila. Srdečně děkoval za skvělé uvítání s připomením, aby díky jeho sděleny byly též všem, kteří doma zůstali museli, jakož i vojnům za císaře a vlast ve válečném poli se nacházejícím. — V neděli 21. května ráno o půl 8. hod. vešel nejvyšší arcipastýř náš opět do svatyně přeplněné věřícími, aby obětovně nejdrazší obět. Pak vystoupil opět na kazatelnu a kázal na slova nedělního sv. evangelia: „Jdu k tomu, kterýž mne poslal.“ Slovy laskavými těšil, slyšl a v této válečné době k důvěře v Boha mocného povzbuzoval zvláště ty, kteří měli a mají své muže a syny ve válce; za ně modlíby vykonal, takže zraky posluchačů horkými slzami se típly. Pak udeřoval svatost bifmování dospělých a mládeže přifařených škol a obcí. Po sv. bifmování ještě dopoledne byla její zkouška ze sv. náboženství, při které sám kladl otázky a sklánel se k malickým jako otec a pastýř laskavý a za to dostával tak obratné odpovědi, že

všichni přítomní radostí naplněni poznali, jak výborným jest katechetou. Odpoledne o 4. hod. byla májová pobožnost, již se Jeho Exc. účastnil a poté odjel opět svatost sv. bifmování polemským ženám a dívkám, promlouval pokaždě k bifmovancům laskavě a případně. — V pondělí po mši sv. a kázání udeřil Jeho Excel. svatost sv. bifmování zdejšími školními dítkami. Odpoledne prohlédl si zdejší městské bohaté museum. V úterý, ve středu a ve čtvrtek vyřídil Jeho Exc. udeřil sv. bifmování do sousedních farností. — V pátek 26. května po ranní mši sv. byla zkouška ze sv. náboženství na zdejších obecných a měšťanských školách chlapeckých i dívčích, která mu připravila velkou radost, neboť byl náš nejvyšší arcipastýř všecek upřen nad prospěchem jejíh. Oba páni fideleté Lorenz a Chudoba se svými sbory pánu učitel a slečen učitelky uvítali Jeho Bisk. Bolest při vchodu školních budov srdečnými a upřímnými slovy. Ve třídách nádherně květinami, koberci a obrazy vyzdobených odklápaly dítky pěkné uvítací řeči, zaplly dojemně písně a odevzdaly krásné kytice. Děti byly okouzleny velkou laskavostí a potěšily Jeho Excel. svými správnými odpověďmi. Po zkoušce vznešený host učinil v městě některé návštěvy. Odpoledne pak vykonal prohlídku děkan. kostela. Náš děkan. kostel P. Marie Nanebevzaté řadí se na třetím místě v království Českém nejen svou velikostí, ale zvláště bohatou vlnskou stávkou a památkou Jeho Exc. který jest odborníkem v církevním umění a členem centrální komise pro zachování památek církevních, obdivoval se práci té. Rovněž prohlédl si ostatní tři zdejší kostely. — Navečer v 6. hodině byla opět májová pobožnost a poté nastalo předání. Místní děkan. poděkoval za všechny návštěvy, posla ve sv. víře a ušití Jeho Exc. že jenom modlitbou můžeme se za všechny odvděčiti. Prosehl, slovy vroucně přál, aby dobroty Boha zachoval Jeho Excel. na dlouhá ještě léta při zdraví, aby žehnal jeho práci, našim a krokům jeho na další jeho apoštolské cestě, v jeho povolání, které slouží ke spásě a blahu všech věřících. Nato ještě jedenkrát děkoval nejvyšší arcipastýř náš za milé přivítání a rovněž sliboval, že milou farnost polemskou zachová ve svém srdci a dobré paměti. Rozloučení bylo vpravdě dojemné. Bohu odplat' vše Jeho Excelenci, posiluj ho a zachovej! — Ve čtvrtek přišel nejdp. opat želivský Salesius Roubíček uvítati a vzdáti poklonu Jeho Excelenci a účastnil se v pátek zkoušky ze sv. náboženství. Odpoledne pak vrátil se do Želiv.

Trutnov. Ve čtvrtek 25. května odpoledne zemřel v Trutnově katecheta reálky, prof. Ant. Bittner, miláček lidu, studentů svých spolekáků a spolebratří vůbec. Že byl opravdu miláčkem lidu, dokazoval jeho pohřeb v neděli 28. května ve 4. hod. odp., kdy proudy lidu na tisíc čítajícího zaplavily zdejší velký hřbitov. Na pohřeb jeho přišel kde kdo: prostý i vzdělaný, chudší i bohatý, úředník, neúředník, studentstvo obou středních škol se všemi profesory, 33 kněží — a bylo by jich přišlo daleko více, kdyby bylo možno pro spolení vlaků — za jichž asistence Msgr. arciděkan Teichertner doprovodil v Pánu zesnulého ke hrobu ze hřbitovní kaple. Pohřeb byl imponujícím projevem ácty a lásky k zemělému. opravdu triumfálním průvodem, ačkoli prof. Bittner si přál v poslední vůli pohřeb co nejprostší jen ze hřbitovní kaple, rakev co nejjednodušší, hrob na hřbitově hodně daleko vzadu, kde je hodně slunce a počiných květů. — Byl prof. Bittner milovník Boží přírody, proto si přál i po smrti hodně slunce a počiných květů; ba jako to počin kvítí také prostince žil, prostince se šatil. Neměl takřka životních potřeb; co měl na příměch, rozdal chudým, svým studentům, a když jeho finance nestačily jeho štědrosti, zaklepal u bohatých. Prof. Bittner byl vřelá duše něžná, čistá, průhledná jako křišťál, ve které nebylo šálby a klamu, nebylo lži, nebylo zášti. Byla to duše sálající zářem lásky k Bohu, pro jehož čest a slávu horlil již jako neomysta v Hradišti po svém vysvěcení r. 1895, pak jako kaplan v Opatově, od roku 1900 jako katecheta měšťanské dívčí školy v Trutnově a od r. 1902 jako katecheta reálky tamtéž, vypomáhaje stále v duchovní správě široko daleko jako neúnavný kázatel a zpovědník, získával tak výmluvností, jemu zvláštní, duše Bohu. Že povinnosti své profesorské po 14 let co nejsvědomitěji konal, netřeba dokazovat u kněze tak šlechetného, vpravdě ideálního; vždyť jen tím si podkopal svoje zdraví a odešel nám tak záhy ve věku nejlepším 43 let. Tělo jeho odpočívá na hřbitově, kde má hodně mnoho kvítí a slunce; duše jeho pak se jistě raduje v kraji věčného kvítí a slunce věčného, na něž se tolik těšil. Zvláště poslední dobou své věčné nemoci připravoval se na ně ustavičnou vroucí modlitbou a častým přjetím sv. svatostí. Budež nám vzorem a přímluvcem u Bohu! Ave!

Hlinsko. Dne 30. května zemřel zde po delší bolestné chorobě, odevzdán do vůle Boží, fidelet učitel v. v. Antonín Lásky. Jím odešel na věčnost opět jeden z těch poctivých a svědomitých vychovatelů mládeže, kteří jsou toho pevného přesvědčení, že škola nerozlučně spojena musí býti s kostelem, má-li vychováti řádné občany. Kdo měl příležitost kdy s panem fideletem mluvit, poznal v něm člověka hluboké víry, s níž nikde se nešťál, dle ní žil, jí vždy a všude horlivě se zastával. Poznal v něm však také člověka poctivého, v každém ohledu svědomitého a opravdového, jenž blaho jiných a blaho vlastní své měl vždy na mysl. „Církev a vlast, ty v mojích myslích se seatersky řadíte, tak zvolati mohl

se slavným Sámlem. A že mnozí pro jeho vzácné vlastnosti jej ctili a jeho si vážili, toho dokladem byl den jeho pohřbu na svátek Nanebevstoupení Páně, kdy veliké zástupy ze všech tříd okolního obyvatelstva za krásného odpoledne se shromáždily před farní budovou, kdež v Pánu zesnulý poslední chvíle života svého u syna, faráře zřídil, aby jej odtud k poslednímu odpočinku doprovodil. Když vykonány byly obřady v domě smutku, rozvinul se velkolepý průvod od fary až ke kostelu. V čele průvodu kráčely se svým učitelstvem školní dítky z Hlinska, Janovic a Skřetě, dále četné místní spolky, sbor zpěvácký ze Smidarech a okolní duchovenstvo, které v hojném počtu na pohřeb se dostavilo. Byli to především vdp. konsistorní rada Jos. Pospíšil, který vedl kondukt a Jan Rameš, farář a vikář ve Smidarech. Dále z vldp. farářů byli přítomni: Alois Vašítko, os. děkan, Josef Svátek, Josef Kašpar, Ferd. Zofák, Josef Mencl, Josef Červinka. Z dpp. katechetů: dr. Jan Sobota, Karel Hubert a Josef Plocek. Z dpp. kaplanů: Fr. Solníčka, Jos. Novotný a Ant. Marek. Podle rakve kráčelo učitelstvo s p. okr. škol. inspektorem v čele. Za rakvi pak vinul se nepřehlédný zástup obecnstva. V kostele promluvil nad rakví Jos. Kašpar, farář ze Žlučnic a právem obrátě slova: „Ejhle, jak umírá spravedlivý“ na v Pánu zesnulého a výstižně dovodil pravdu slov těchto skutky jeho života, poukázav, že zesnulý byl svědomitým ml. učitelem, poctivým a řádným občanem, starostlivým otcem rodiny a horlivým katolickým křesťanem. Po vykonání obřadů a zapění povznášející písně ubíral se průvod z kostela na hřbitov. Ještě jednou vynesly se u hrobu modlitby k Bohu Všemohoucímu za duši zemřelého, ještě jedna dojemná píseň zazněla a pak rakev spouštěna byla za pomoci všech do připraveného hrobu, aby zde tělo zesnulého po tolika pracích a starostech nerušeně odpočívalo. A ty bílé květy, které sy-paly se na konci na rakev jeho, byly ještě upřímným pozdravem a posledním pokynem, volajícím: „Na shledanou tam v nadhvězdných výšinách nebes!“ Pevně doufáme, že tam zbožná duše jeho vzletla, aby zasloužila odměny od Pána obdržela.

Žádná pleš více!
Tisíce holohlavých vyléčeno!
Pište si ještě dnes o pojednání, které Vám ochotně zdarma zašle kosmetická laboratoř „Olymp“, Praha-Smíchov, 11-1241.

Různé zprávy.
Padesáté narozeniny a čtvrtstoleté jubileum svého doktorátu slaví letos český politik a spisovatel JUDr. Lad. Dvořák, zemský advokát v Praze. Jubilar je synem českého jihu. Narodil se v červnu r. 1866 v městě Bechyni nad Lužnicí, kde otec jeho byl učitelem. Nabyv pečlivého vychování v domě otcovském, odebral se na reálné gymnasium tábořské, kde tehdy působili osvědčení pedagogové fidelet Václ. Křížek, filolog Hynek Moissnar, historikové Martin Kolář a dr. August Sedláček a celá řada jiných. Maturitní zkoušku složil v Č. Budějovicích, rozhodl se pro studium právnické. Zvláště zajímal ho přednášky o ústavním právu a zvěčnělý profesor dvorní rada Jiří Pražák snažil se, by svého žáka pohnul k habilitaci pro tento obor. Dosáhnul r. 1891 v červenci hodnosti doktorské na vysokém učení Karlo-Ferdinandském, odebral se do Německa, aby poslouchal tam přednášky na universitě berlínské o státním právu a národním hospodářství. Vrátil se po roce do Prahy, byl profesorem na československé obchodní akademii a zároveň věnoval se praksi advokátní. Usadil se v Praze r. 1899 jako samostatný advokát a záhy jeho kancelář těšila se četné klientele. R. 1900 byl zvolen do sněmu českého za městskou skupinu slánskou a při všeobecných volbách sněmovních r. 1901 poctěn opět v témže okrese důvěrou voličů. R. 1902 byl zvolen do rady říšské za skupinu jihočeských měst Písek atd. V obou parlamentárních korporacích brzo vynikl jako zdatný pracovník a zejména osvědčil se jako znalec otázek jazykových, o čemž napsal četná pojednání. Za svou monografii „Co je národnost?“ obdržel od akademie české badatelské stipendium. Dr. Dvořák redigoval Sborník spisů politických a národohospodářských. Ad multos annos!

Šlepi šroeci po padlých vojácích najdou zaopatření v Opatrovně nevidomých dítek. Těm šlechetní dobrodinci pošlete dárek na správu Útulny v Praze III., Kampan 33.

Moravská agrární a průmyslová banka v Brně vykazuje k 31. květnu 1916 zůstatek vkladů 60,222,399.73 K, tudíž oproti stavu k 30. dubnu méně o 12,026,015.28 K, v čemž jest však již čtvrtá válečná půjčka úplně vyúčtována a zaplácena.

Přítel v těžkých dobách. Přitelem v těžkých, smutných dobách utěšujícím, povzbuzujícím, povznášejícím jest jistě dobrá a krásná kniha. Katolický zemědělec čestí letošním rokem se přičinil, aby svým stoupencům (ukovou knihu dal) ve svém letošním kalendáři „Venkovanus“, jenž nalézá se právě v tisku. Redakce jeho obsa-

hu světa byla dp. Boh. Staškovi a redakce ilustrací a výtvarky dp. Am. Chabov. Ještě nedošlo k opravdové snaze podařit se sestavit kalendář, jenž není pouhým tuctovým kalendářem, jakých vyrojí se na podzim haldy, nýbrž jest v pravém slova smyslu tím, čím vlastně kalendář má být: lidovou čítankou. Letošním rokem můžeme se se svým kalendářem pochlubit a lidu svému upřímně a bez reklamního nadsazování doporučit. Zvláště povídková část jest zastoupena našimi předními beletristy katolickými, z nichž jmenujeme: J. Š. Baara: Pometila se, dr. Řehulky: Srna, J. Nováka: Vlna osudu, Javorníka: Paní lesní, Pečínkové: První a poslední, J. Pospíšila: Pokání, J. Hrušky: Žalost a radost a j. v. Básnická část zastoupena jest výbornými ukázkami poezie Dostálova-Lutnova, S. Boušky, Karníka, Sandy, Rozypalové, Orala a j. Z části poučné jmenujeme zvláště články dra Kordače: U pomníku světové války, dra Riegra: Úkol státu rakouského, B. Staška: Co učinil papež Benedikt XV. pro mír, J. Suhuly: O Karlu IV., J. Solého: U Zlatého klavíru, MUC. Truxy: Péče o kojence, Ing. Zvoníčka: Zařízení štů atd. Hospodářské články jsou z pera býv. posl. Milo Záruby. Pravým překvapením pro naše stoupence bude též část obrázková, již obstaral dp. Čihál od našich předních umělců. Jmenujeme na př. krásné obrázky nového kalendáře, jež maloval známý český malíř Láďa Novák. Tento ve stručnosti načrtnutý obsah zajisté dostatečně, aby vzbudil zájem pro náš letošní kalendář. Vyzýváme své stoupence, aby již dnes agitovali a objednávali kalendář „Venkovana“, přinejmenším z hlediska k drahotě a nedostatku papíru náklad nelze zvýšiti a tak očekáváme, že letošní vydání bude brzo rozebráno.

Předpovědi počasí mají slabou autoritu. Žádná meteorologická stanice nedovede se vsí jistotou konstatovati, jaké bude počasí za 24 hodin. Proto i odborná proroctví bývají často pythická, neurčitá. Tím méně lze věřit těm, kteří předpovídají na celý měsíc, označující docela určitě data kritických dnů. Z theorie Zengrovy a Fafbovy snaží se někteří těžiti přespříšiti. Schválně jsme srovnávali se skutečností předpovědi na měsíc květen. Seznali jsme, že na Hradecku ve většině případů povětrnost vzdorovala resolutně meteorologické maršrutě. Skoro vše se dělo obráceně. Zvláště ten velice kritický 13. květen, očekávaný se strachem, byl tichoučký a nejméně jako andělek afíru. — A teď vzdoruje předpovědem povětrnost od repetice. Porucha měla nastati 2. června, ale dostavila se teprve večer 4. t. m. Okolo 5. června se měla povětrnost přechodně zlepšiti a mělo nastati oteplení až do parna. Právě naopak však 5., 6. a částečně 7. června rtuť v teploměru byla hodně nízká, nastal citelný chlad. Dne 8. června měla býti porucha silnější, měla býti bouře s lijávkou a někde i s krupobitím. Zatím však se dostavil ráno zcela mírný, tichý den s mírným větrem. První srážky ze začátku nebudou bezpochyby příliš vydatné, ale později budou velmi vzrůstati. My však zatím vidíme vývoj zrovna obrácený. Obloha po prudké srážce dne 4. června zvolna se rozišťuje. Víme, s jakou dychtivostí se čeká na každou zprávu, jaké bude v ten neb onen den počasí. Vždyť jest to tolik důležitě pro všecko obecnost! Proto není divu, že i noviny hledí vesměs zvědavost ukojiti. Ale často se stává, že povětrnostní předpovědi jsou opravdu jen povětrné a že zbytečně nabádají vytyčením kritických dnů lidem strachu. Dle takových zpráv předem se projektuje opatření datum k různým podnikům v přírodě. A — pracovníci nebo výletníci zmoknou kapitálně právě ve dnech, které jsou označeny jako dni zcela slunné, suché, bezvětrné. Po zkušenostech nabytých tedy raději předpovědi o počasí z deníků nevypisujeme, abychom zbytečně nestrašili anebo nepletli čtenářstvo. Dne 8. (na sv. Medarda) přišlo. Dejte pozor, zdali skutečně dle proroctví 40 dní budou deště pokračovati. Lépe odhad žádný, než zcela nejistý. Nejpravdivější jest ještě proroctvíka tato: Nebude-li pršet, nezomkneš.

Zpronevěřil spolkové peníze. Předšlého roku v únoru stal se advokátní úředník Martin Srbek v Praze jednatelem Besedy Hus. A jednal až příliš horlivě. Ve své funkci byl pořadatelem různých spolkových podniků (divadelních představení, vycházek a pod.). Přijímal a vydával měl peníze. Ale Srbek od 29. června 1915 do 23. ledna 1916 si ponechal sbírky ve prospěch oltáře starokatolické kaple pod Letnou, výnosy jiných sbírek i zisk z divadelních představení. Tak zpronevěřil Besedě Hus. a Stavebnímu fondu církve starokatolické obce v Praze celkem 718 K 48 h. Aby spolek ušetřil deiraudanta ostudy, chtěl všecko srovnati tiše. Několikrát vzval Srbka aby vydal zadržané peníze. Ale čilý jednatel se domníval, že spolek nechá všecko usnouti již proto, aby ušel škodolibosti. Když tedy sliby Srbkovy byly jalové došlo k žalobě a dne 7. t. m. k přelčení před senátem. Srbek odsouzen do těžkého žaláře na 2 měsíce, ztřeštěného dvěma tvrdými lůžky.

Věleicos. Uherské ministerstvo vnitra zapovědělo oikánům přejíždění z místa na místo; vozy a dobytek jim budou odebrány a budou je moci míti jen s povolením policie. Mužové od 18—50 půjdou k prohlídkám a schopní budou odvedeni. Ženy budou přidrženy k práci. Každý oikán nad 12 let obdrží legitimaci, kde bude označeno místo jeho pobytu, které bez dovolení nesmí opustiti. — Ve Vídni zemřelý dvorní a tělesný krejčí císařův Frank, ve věku 82 let, věnoval tři miliony K na nadaci pro nemocné děti a k tomu 200 jiter půdy, na níž je ústav zřízen. — Celá srbská brigáda, která byla na cestě ze Soluně do Floriny, se vzepřela a ničím

nedala se pohnouti, aby šla dále. —

— Na školách v Holandsku zavedli nový předmět vyučování: otnosti státních občanů. — V Berlíně zavádějí lidové stravování, jehož př. se účastní aspoň půl milionu lidí. Za skrovnou cenu budou se prodávati teplé obědy a večeře, které po většině budou pojídány doma v rodině. — Řecko-katoličtí biskupové uherští Š. Mikláš, Š. Novák a A. Knapp od 21. června zavádějí ve svých diecéstech kalendář gregoriánský místo juliánského.

Naše knihkupectví

nabízí Vám své služby k obstarání všech knih, časopisů atd. Adresujte laskavě:

Družstevní knihkupectví a nakladatelství v Hradci Král., Adalbertinum.

VRTÁNÍ

studní, uhlí, rud.
Rekonstr. vodo-
vodů, čerpadel.

Rozpočty a návštěva inženýra na požádání.

Zeměvrtací spol. Langer,
Praha II.-598.

Založeno r. 1902.

Četná doporučení.

E. Škarda, Brno,
sklomalba
maluje, dává právě řadu
hotových a dodává chráněné
skla. V každém slohu a
provedení, od nejjednoduš-
šího vzoru do nejbohatší
sklomalby figurální, hotový
pravek vlnáček, mesalu
kaménkovou pro facady, ol-
tářní obrazy, náhrob-
ky atd. s nejširším
zaručením umělecke-
ho a odborného dokona-
lého provedení.
Rozpočty ochotně a zdarma.

Právovalní dům

hodící se obchodníkovi (s jedním krámem)
na hlavním náměstí v Hradci Králové č. 131

se pronajme nebo prodá.

Dotazy zodpoví Eduard Troniček, c. k. pošt.
kontrolor, přednosta poukázkového oddělení
hlav. pošt. úřadu v Praze-II., Jindřišská ul.

STAVEBNÍ VÁPNO

bílé kusové, koněpruské, berounské,

CEMENT

prima portlandský, nejen ve velkém ale i v malém
k promptnímu prodeji ve skladištích

nabízí

**Všeobecná úvěrní společnost
v Hradci Králové.**

Skladiště: Slezské Předm. u továrny na výrobu vápna, skových oíhel
(na vlastní vlečné dráze) — a Kukleny (proti Pražské akciové strojárně).

Paramenta.

Ignáce V. Neškudla syn

(protokolovaná firma)

v Jablonném nad Orlicí (v Čechách)

(bratr P. J. Neškudly, farář ve Výprahtloich)

doporučuje P. T. veleřstojn. duchovenstvu
svůj, qevěděný a často vyznamenaný

výrobní závod

**všech kostelních paramentů,
spolkových praporů a kovového náčiní.**

Cenníky, vzorky i roucha hotová na ukázku
se na požádání franko zašlou.

Československá záložna v Praze-II., Spálená ulice, číslo 46.n.

Doporučuje se všem našincům co jediný
peněžní ústav katolický v Praze. Vklady
na vkladní knížky úročí se ode dne vlo-
žení do dne vybrání *dle dohody a dle doby
výpovědní. Poskytuje půjčky všeho druhu*
za mírných podmínek, zejména směneční
úvěr (krátkodobý), v dnešních dobách
zvláště výhodný. — Povinná revise
„Jednoty založen“ v Praze.

Prodá se rodinný domek

větší, s ovocnou a zelinářskou zahradou,
na Hrázce u Hradce Králové.

Tamtéž prodá se sláma k stání.

Blíží v adm. t. I.

Jan Horák, soukenník

v Rychnově nad Kněžnou

zasílá na pžádání vždy

**dle roční saisony kolekce
nejnovějších druhů pravých
vlněných látek**

své vlastní výroby, jakož i tu- i cizo-
zemských.

Četná uznání zvláště z kruhů vele-
řst. duchovenstva svědčí o poctivé ob-
sluze mého ryze křesťanského závodu za
dobu více než třicetiletého působení.
Učiňte, prosím, malou objednávku, na
zkoušku.

Též na splátky bez zvýšení cen!

Volejemné látky na taláry.

Uznáný za nejvýhodnější a nejlevnější ná-
kupní pramen v Rakousku veškerých

**prádla, praporek, přikrůvk, koberců a
kovevého nářadí ve výrobních nejstaršího
závodu v Čechách, o. a k. dvorního dodavatele**

Josefa Neškudly

v Jablonném n. Orł. č. 88.

Titulce usnávacích referencí a doporučení. —
obrázkové označky, respočty, vzory a hotové zboží
k výběru franko.

Bez velkoměstské retie ve vlastních dílnách a domech, levné pracovní síly na venkově, čím levnější ceny až o 20%, než všude inde.

Jubil. 100 let. trvání a 10 let. vlastní činnosti.

Adresování vždy doslovné se vyprobuje.

třída 18. pěšího pluku,

nabizi ·

kávu, a j. požívatiný vo veľkém.

Telegramy: Petřej, Hradec Králové.

KRÁM

pro kupce se hodící, blíže »Merkur«, a

několik malých bytů

v přízemí hned se pronajme. C. a k. dv. továrna nábytku K. V. Skuherský, Hradec Král.

Mýdlo holičské

**v ý b o r n é j a k o s t i, t ě ž i v e š k e r é p o t ř e b y
k h o l e n í n a k o u p í t e l e v n ě u f i r m y**

Josef Jelinek.

mydlář v Hradci Králové na podsíni. —

Poživatiny

a sice brambory ranné i staré,
fasole a pod., vše zaručeně zdra-
vé zboží, prodá na vagony a ofe-
ruje obratem pošty J. BOSSNER,
PRAHA-II., čp. 385.

Děkuvzdání.

Všem, kteří bolest naši zmírniti se snažili ať upřímným slovem soustrasti a modlitby, ať vzácnou přátelskou účastí při úmrtí a pohřbu drahé naší dcerušky

Mařenky,

vzdávame hluboce dojati srdečné: **Zaplať Pán Bôh!**

Zvláštními díky povinni jsme dp. Emanueli Ullrichovi, administrátoru, za útechu duchovní jí poskytnutou, skupině mládeže, družkám jejím a přátelům z Adalbertina za květinové pozdravy poslední, družičkám a mládencům za prokázání pocty dojeinné. Všem posíláme v zármutku svém upřímný svůj dík.

V POUCHOVĚ, dne 4. června 1916.

Rodina Holečková.

Poděkování.

U příležitosti zlatého jubilea dostalo se mi tolik projevů pozornosti, že nemožno všem zvlášť děkovati, proto používám tohoto způsobu ku poděkování.

Především nejuctivější dík vzdávám Jeho Excelenci nejvdůstojnějšímu Pánu ThDr. Josefu Doubravovi, biskupu královéhradeckému za udělené vyznamenání, dále vysocedůstojným pánům: Fr. Kernerovi, kancléři bisk. konsistore v Hradci Král., Monsig. Th. a PhDr. Fr. Kordačovi, profesorovi na universitě pražské, ThDr. Janu Jindrovi, profesorovi v Hradci Král., PhDr. Dobr. Orlovi, profesorovi v Praze, sl. patronátnímu úřadu a velect. rodině Hupkové na Chvojně, slovutným pánům: Vavř. Slámovi, radovi c. k. kraj. soudu s chotí v Hradci Král., V. Jánskému, staveb. radovi zeměd. rady v Praze, Dru. Albertu Ippenovi s chotí v Hradci Král., Tom. Štůlovi, fideletovi nejvyšš. účet. dvoru ve Vídni, Václ. Jarolímkovi, fideletovi měšť. škol. v Přelouči, váženým rodinám: Voženílkové a Vaněškové v Holicích, Schifauerové v Chlumu n. Cid., Dandové v Litětínách, Šišánové a Fügnerové v Rovni, velectěným pánům: Janu Zemanovi, c. k. nadporučíku v Košicích, Janu Voženílkovi, c. k. nadporučíku s chotí t. d. v Hradci Král., Jos. Kohoutkovi, c. k. poštmistru s chotí v Rovni.

Veledůstojným pánům: Aloisu Konvalinkovi, bisk. sekretáři v Hroch. Týnci, Tom. Bláhovi, jednateři jedn. sv. Methoděje ve Vídni, Vojt. Balcarovi, faráři v Cerekvici, Jos. Melicharovi, faráři na Vraclavi, Fr. Janeškovi, bisk. notáři v Třebosicích, Jos. Jakubcovi, bisk. notáři v Opatovicích, Jos. Paloušovi, faráři ve Ždánovicích, Karlu Neužilovi, faráři ve Dřítě, Jos. Kuldovi, faráři v Kuněticích, Václ. Nepokoji, faráři v Ostřetíně, Jos. Profousovi, faráři v Býšti, Otok. Vosáhlovi, katechetu v Pardubicích, Vinc. Hyksovi, faráři v. v. v Něm. Brodě, Fr. Náhlíkovi, faráři na Chvojně, Jos. Tesařovi, duch. správci polepšovny v Opatovicích, Janu Bruknerovi, faráři v Sezemicích, Jos. Maškovi, bisk. notáři a faráři v. v. na Vys. Mýtě, Fr. Dušánkovi, faráři v Jelení, St. Hlňnovi, fundatistovi v Mal. Svatoňovicích, Fr. Pourovi, fundatistovi v Kutné Hoře, Hyacintovi Or. Cap. v Chrudimi, mým bývalým kaplanům, Vilému Kneyslovi, děkanu v Novém Bydžově, Lud. Horovi, faráři v Dašicích za vzletnou promluvu a asistenci, Jos. Holzmannovi, faráři v Kališti, Jos. Sedláčkovi, faráři ve Valteřovicích, Fr. Jiráskovi, profesorovi v Nové Pace.

Velebným pánům: Jos. Bílkovi, kaplanu v Něm. Brodě, Fr. Paulusovi, kaplanu v Nov. Bydčově, Ant. Zlámalovi, kaplanu v Jelení, Viktoru Gartnerovi, kaplanu v Dadicích, Fr. Vejstrkovi, kaplanu v Sezemicích, Karlu Naxerovi, kaplanu v Plaňanech, ctihodnému pánu Jos. Kropáčkovi, bohoslovcí III. r. v Hradci Králové.

Mil. pl. Fr. Charvátové na Smíchově, sl. Pavlíně Charvátové v Býšti, sl. Albě Fortýnové na Hradčanech, ot. p. Vinc. Zemanovi, účetnímu v Praze, ctihod. sestřím nemocnice v Ném. Brodě.

Slavným spolkům: Literáckému sboru v Rovni, Raifeisenově záložně v Horní Rovni, konsumnímu společenstvu, odbočce Hospodář. sdruž. čes. kat. zemědělců a zpěváckému sboru při ehrsámu Páně v Rovni, ot. p. Josefu Polákovi, redaktoru v Hradci Král., ot. p. Václ. Volfovi, sekretáři v Brně, ot. rodinám Micháلكové a Novákové v Rovni, a všem, kteří mi ústně blahopřáli a na modlitbách mne vzpomněli.

V ROVNĚ, dne 31. května 1916.

Englb. Stary,

OBNOVA

Číslo 24. Předplatné na čtvrt roku 2 K 60 h
na půl roku 5 K —

V Hradci Králové, dne 16. června 1916.

Inserty počítají se levně.
Obnova vychází v pátek v poledne.

Ročník XXII.

Národní vysvědčení Salandrovi a Cadornovi.

Horkokrevná sněmovna italská, která před rokem nevycházela z nejrůznějších nadějí a jása- vých proslovů, nyní pojednou poskytovala obraz, jakoby v ní seděli zkušený, chladní seveřané. Oficiální zástupci národa italského nedali se přivést k rozumu ničím jiným tak důkladně jako rakouskou zbraní. Velké události dovedly ztlumit každý triumfální vířskot v zárodku. Na Itálii byl nesmazatelná hanba, že po celoročním ofensivním válčení pojednou se nalézá v poplašené, úzkostlivé defen- sivě. Ten, kdo byl hamižnou rukou zákeřně napaden v týle, nyní stojí u vědomí velké moci na pů- dě Italské.

Samy milánské listy konstatovaly, že dne 6. června ve sněmovně převládá mrazivý chlad, ne- volnost a morální kocovina. Poslanci byli rozladě- ni, že vláda nedala žádného prohlášení. Ačkoli Ita- lové na laciné fangličkářství a časté oslavy radi- kálních duchů tolik si potrpí, nikdo si nevzpomněl na Cavoura, ačkoli právě na týž den připadalo vý- ročí jeho úmrtí. Ruští parlamentníci nebyli uvítáni.

Socialista Giacomo Ferri pravil: »Nynější vláda zemi zklamala, neboť začala válku, aniž byla do- statečně připravena. Potlačuje nyní jakoukoli pa- lamentní kontrolu a zatajuje lidu pravdu. Nynější ministerstvo má být vystřídáno novými muži, aby oběti italské krve přinesly lepší výsledek.« Ačkoli socialista Canepa jest věrným stoupencem vlády, přece žádal účinnou kontrolu činnosti vládní ve válce. Interpelovali velice řízně jiní socialisté a katolíci Tovini.

Následovaly prudké výtky další proti minister- stvu Salandra-Sonninovu. Tedy lidé, kteří nejvíc podpichovali k válce, odnášejí si po ročním válče- ní místo vavříků kopřivy.

Jak se dříve těšili váleční štváči, až při slav- nostním zasedání sněmovny z úst Salandrových bude plynouti jarým tokem chvalořeč na chrabré činy armády. Nyní však již věděli předem, že ja- zyk ministrův uloží si rezervu. Překvapilo však, že Salandra hleděl se krýti docela velice ožehavou kritikou vojska. Jestliže Salandroví dávali špatné vysvědčení sněmovnící, hleděl vychytralý politik do velice temného světa postaviti nepřítomného generalissima Cadornu. Pravil, že výkonnost jiho- tyrolského »obranného« (!) postavení italského byla málo vydatná, ačkoli to prý bylo nejzranitel- nější místo na hranicích. Docela prohlásil: »Jest po- třeba mužně přiznati, že tato postavení, kdyby bý- vala lépe hájena a lépe vyzbrojena, byla by zadr- žela nepřátelskou ofensivu alespoň déle a ve větší vzdálenosti od nepřátelského pásma.«

V den před sněmovní schůzí, ve které padl ka- binet, došlo mezi ministerským předsedou Salan- drou a generálním pobočníkem královým Brusati- m k velmi prudkým výstupům. Salandra předlo- žil rukopis své řeči, určené pro sněmovnu, králi ke schválení. Brusati však prosil krále, by škrtnl příkrý soud, jenž obsažen jest v řeči ministerského předsedy o válečné obraně Itálie, poněvadž kritika

ta muže učiniti nepříznivý dojem nejen v Itálii a ve státech neutrálních, nýbrž může též otřásti důvě- rou a kázní italské armády vůči jejím vůdcům. Král uznal tyto důvody za oprávněné a byl srozuměn se škrtnutím. Salandra však trval na nezměněném schválení své řeči a sliboval si od části její válečné obhajoby největší úspěch ve sněmovně.

Tak zednář švihl karabáčem zednáře. Sněmov- na po tak výmluvném útoku proti vedení vojska seznala okamžitě, že není možno, aby setrvali na vynikajících a vysoce zodpovědných místech za takých okolností mužové oba; vždyť kritická doba vyžaduje, aby ministr co nejúsilněji podporoval vo- jevůdce. Tedy dne 10. června poslanecká sněmov- na Salandroví vyslovila nedůvěru, dávajíc mu tak úhrnné vysvědčení za celoroční diplomatické stu- die. Tak také odhlasováno, byl-li válečný počín z 23. května 1915 pro Itálii prospěšný.

Zvláště jest zajímavé, že chlubitěmu frázistovi nepodrazili nohy konservativci, nýbrž velice zkla- maní zástupci živli radikálních. Salandroví pod- trhl křeslo formálně socialista Bissolati, vůdce té skupiny, která vládě poskytovala ochotně a nadše- ně pomoc od počátku války. A tak radikálové ve- psali si špatnou známku do toho vysvědčení, které patřilo jim. Nyní jsou v Itálii největší rozpaky, jak utvořiti kabinet nový. Zatím však rakouské voje- beze vší rozpačitosti postupují na italské půdě chrabře dále.

Průběh války.

Prohlášení bar. Buriana, ministra zahranič. záležitostí, přečetl 14. t. m. v uherském sněmu minister. předseda hr. Tisza. Bar. Burian ohra- žuje se proti výtece anglic. státního tajemníka Greye, který tvrdil, že nemuselo dojít k této světové válce, kdyby Německo a Rakousko na návrh Anglie hleděly vyřídit spornou záležitost monarchie naší se Srbskem na konferenci zástupců evropských velmocí. Bar. Burian prostě praví, že by konference ta byla bezvýslednou, ježto Anglie již po řadu let soustavně k světové válce podněcovala. Průběh války dokázal, že se odpůrci naší říše v síle její sklamali. Ministr ujišťuje, že mírové podmínky centrálních moc- ností nejsou vyřoubovány příliš vysoko.

Bojiště ruské. I po celé svatodušní svátky zůstaly na celé naší východní části urputné boje; máme tu proti sobě dvě třetiny ruské armády, kterou Japonsko a Spojené státy znovu vyzbrojily. Na třech místech podařilo se sice Rusům za- tlačit naši frontu: u Lucku na dolní Strypě a u Okny, ale zaplatili to obrovskými ztrátami na mužstvu i důstojnictvu. Ruská ofensiva trvá už přes týden, ale dosud není známek, že by se blížila ke konci. Průlom, o který Rusové usilovali, se nezdařil. — Úřední zpráva ze dne 14. června potvrzuje, že také proti německé frontě zahájili Rusové ofensivu, především u Baranovičů, zde německé a rakouské vojsko bylo pod největší ruskou dělostřelbou a pak podniknut Rusy sedmkrát útok v hustých masách; byli tu však úplně odraženi.

Na italském bojišti trvá bitva dále. Místní italské výpady sice naši ofensivu pozdržely, ale nezadržely. Monte Lemerle je už celý v našich rukou. Hrozby italských listů, že italské vojsko napadne naše korutanské hranice, byly plané. Dosud také nedošlo k ohlašované italské ofensivě na Balkáně u Valony. Naopak naše ponorka potopila na Jaderském moři veliký pomocný křižník italský, jenž pod ochranou torpedoborců dopravoval vojsko po Adrii.

Na Verdun útok německý pokračuje. Dobytí vesnice Damloup a tvrze Vaux mělo za následek, že se útok posunul přes francouzské postavení v lese Chapitre a na hřebenu Fumin, takže dvě nové tvrze ootily se v přímé palbě německých baterií.

Na Balkáně u Soluně jest pokoj. Francouz- ský generál Sarrail jménem čtyřdohody chce zatím bezohlednou a všemu právu se přičiní blokadou řeckého území a lapáním řeckých obchodních lodí přimět Řecko, aby svou armádu rozpustilo; a Řecko již tlaku povolilo, starší ročníky poslalo domů, ale blokáda trvá dále.

Turecká bojiště. V Asii utrpěli Rusové v krátké době dvě porážky. Jednu v Armenii, kde Turci přešli k protiofensivě směrem na Erzerum a zatlačili Rusy více než 50 km na východ. Citelně poraženi byli Rusové též u Chanikinu. Šli dobývat Bagdadu; cestou došli přes Persii na perské hranice, kde je Turci přinutili k bitvě a porazili a brzy nato vtáhli do perského města Kasri Širinu. Angličané byli pak nanovo u Felahie poraženi.

Politický přehled.

Říšský sněm německý dne 8. června skon- div debatu o výživě schválením řady resolucí byl odročen až do 26. září.

O poměru Němců k Slovanům pojednává v berlínském čas. »Tag« člen pruské panské sněmovny dr. Reinke. Napětí mezi Němci s jedné, mezi Čechy, Slovinci, Poláky, atd. s druhé strany musí být překonáno. Dorozumění musí být provedeno ve formě přátelské, na základě u- znání národní samostatnosti a rovnoprávnosti, která vylučuje každou germanizační snahu, ale v politickém spoluzítí snaží se rozvinouti spo- lečnost zájmů obou národních kmenů. Němcům rakouským a nám říšským Němcům jest vypl- niti povinnost, abychom šetříce národních citů západních Slovanů úzkým hospodářským a po- litickým připojením si zjednali poměr důvěry, který by byl mostem přátelství. Může jíti jen o spolek různých národností; žádná nesmí chtít poručníkovati nebo zatlačovati druhou.

Italská sněmovna minulou sobotu zahájila rokovaní o prozatímním rozpočtu. Při té mini- ster. předseda Salandra přečetl prohlášení, v němž podal zprávu o mezinárodní a válečné situaci. Sněmovna ho vyrušovala výtky, a když skon- čil velebením své lásky k vlasti a všeho, co vy- konal, odepřela mu jím žádaný projev důvěry 197 proti 158 hlasům, 80 poslanců nehlasovalo.

DEPEŠNÍ ADRESSA: ALBIBANKA

TELEFON ČÍSLO 83

KRÁLOVÉHRADECKÁ BANKOVNÍ JEDNOTA V HRADCI KRÁLOVÉ ADALBERTINUM

PROVÁDÍ VEŠKERÉ OBCHODY BANKOVNÍ A SMĚNÁRENSKÉ ZA PODMÍNEK NEJVÝHODNĚJŠÍCH - ESKONT SMĚ-
NEK - PŘIJÍMÁ VKLADY NA ÚROK 4% A VYPLÁCÍ VEŠKERÉ VKLADY BEZ JAKÉHOKOLIV OMEZENÍ - SLOŽNÍ
LÍSTKY POSTOVNÍ SPOŘITELNY ZDARMA

VELKOOBCHOD UHLÍM, KOKSEM A CEMENTEM

ŽÍROVÝ ÚČET U RAKOUSKO-UHERSKÉ BANKY

ČÍSLO ÚČTU POŠT. SPOŘITELNY 140.273

ŽIVNOSTENSKÁ BANKA FILIÁLKA V HRADCI KRÁLOVÉ.

Telegrafická adresa: Živnostenská.

Telefon č. 111.

Kupuje a prodává cenné papíry; valuty a devisy; provádí rozkazy bursovní na všech tu- i cizozemských burzách; přijímá v úschovu a správu cenné papíry a poskytuje na hodnoty takové zálohy; vede evidenci tahů; obstarává detache dospělých kuponů, inkasso taženosti, nové kuponové archy; pojišťuje losy a
provádí i ostatní bankov. transakce za podmínek nejvýhodnějších.

A když Salandra žádal, aby sněmovna schválila rozpočet do konce prosince, odmítla to sněmovna téměř jednohlasně a povolila prozatímní rozpočet jen do konce července. Teď je na Salandrově ministerstvu, aby šlo.

Volba presidenta v Americe. Jako vážní kandidáti na presidentství Spojených Států postaveni jsou za republikánskou stranu vrchní soudce Hughes a demokratický kandidát dosavadní president Wilson. Roosevelt zřekl se kandidatury, aby zamezil roztržistí hlasů v republikánské straně.

Špatné kousky ruských agentů.

V poslední době množí se zprávy, že agenti, jsoucí ve službách ruské vlády, opět začínají podněcovati Čechy a Slováky, bydlící v Rusku. Shledáváme se tu se starými známými, kteří pod maskou idealismu za mrzký peníz páší velezrádu, hledají a nalézají oběti své v nedosti informovaných vrstvách slovanských příslušníků rakousko-uherského mocnářství, kteří v Rusku zůstali.

Tito agenti, mající ústředny své v Petrohradu a v Kyjevě, a lákající oběti do sítí svých pod klamnou firmou slovanských dobročinných spolků, ozvali se opět v měsíci dubnu a květnu. V Kyjevě, kdež se již za míru zdržovalo nejvíce českých a slováckých příslušníků našeho mocnářství, konali pan Čermák a soudruzi porady a pomocí placených prostředníků preparovali neinformované účastníky dotčené konference tak, že byla pak učiněna usnešení, jimiž se páchají zločiny na českém národě a na vlasti.

Nelze najíti dosti slov, aby tato agent-provokaterská práce Čermáková a jeho pomocníků náležitě mohla býti charakterisována. S ohledným zločinným výpočtem a intrikami dělají se z lidí, jinak klidných a řádných, velezrádci. Plnou parou a s rozvahou pracuje se tam proti zájmům českého národa a stěžuje se tak jeho situace v mocnářství.

A proč se děje toto vše, na to mohli by dáti odpověď agenti. Ruskem placení. Doufáme, že bude mezi Čechy a Slováky málo těch, kteří by vyhověli šlenému vyzvání, aby utvořili české a slovácké vojenské skupiny a proti své vlasti bojovali, nebo aby uskutečnili další návrh, dle něhož tak zvané české »Družiny« v Rusku pro-

měněny býti mají v česko-slovácký střelecký pluk.

Zdá se, jakoby v Rusku měl někdo zájem na tom, dokázati štyřdohodě, že Slované sympatizují s Ruskem, a aby v neutrální cizině rozšířen byl názor, že se tu jedná o manifestní projevy Čechů a Slováků.

Jest tudíž nutno, aby český tisk konstatoval, že tyto zjevy v Rusku jsou placené, a že každý dobrý český vlastenec vše musí vynaložiti, aby tyto špatné kousky ruských agentů byly zamezeny.

Jest to v zájmu českého národa, v zájmu cti Čechů v Rakousku!

Ať se již stane cokoliv, bezpodmínečná loyaltita českého národa k rakouské státní myšlence jest a zůstane jednou z nejpřednějších základních podmínek všech českých programů. To ať si ruští agenti pamatují!

Volné listy.

Druhdy a dnes. Denně skoro se dočítáme o pensionování jenerálů nepřátelských a znameáme přímou vojenskou kázeň ve všech evropských armádách. Jest podivuhodno, že Napoleon, vojévůdce a voják každou myšlenkou, promíjel často nekázně svých maršálů způsobem, který dnes překvapuje. Jako zvláštní hrou náhody se stalo, že maršálek jeho Bernadotte neposlušností a nedbalostí připravil si cestu na švédský trůn.

R. 1806 byla bitva u Jeny dvojí. Jednu řídil Napoleon u Jeny a druhou bojoval maršál Davout, proti němuž velel pruskému vojsku slavný vévoda Brunšvičský. Bernadotte a Davout dostali rozkaz, aby se s císařem spojili na planě za Jenou a když dali se na pochod, narazil Davout u Auerstádu na pruské vojsko a netušil, že má před sebou samého krále. Domníval se, že hlavní armáda pruská jest u Jeny před Napoleonem. Hned na úsvitě 14. října oba maršálové však se dověděli, že proti nim stojí přesila, kteráž skutečnost jim ukládala, aby jednali společně. Davout porozuměl nutnosti, vzkázal Bernadottovi, že se ochotně jeho rozkazům podrobuje. Bernadotte nechtěl však společných vavříků, dal přednost sobeckosti a se záminkou, že císař mu nařídil, aby dne 13. října byl v Dornburgu, zamýšlel tam dorazit 14. Ačkoli ještě v noci dostal od Napoleona dopis, aby podporoval Davouta, provedl svou. Zůstaviv Davouta, aby si s přesilou poradil, jak umí, poděl

Saaly odebral se s vojskem svým do Dornburgu. Jakkoli tam nezastal ani jednoho nepřátelského vojáka a jakkoli s výšin svých posílí pozoroval, že dvě hodiny odtud zuří bitva, rozkázal svým divizím, aby se rozložili ležením a připravovaly oběd. Jenerálové jeho — ten přímo, jiný zabaleni — vytýkali mu hříšnou nečinnost, ale vše bez úspěchu. Bernadotte dalekohledem sledoval Davoutův zápas a ani se nehnul.

Po obou bitvách ve francouzské armádě očekávali, že Bernadotte bude přinejmenším potrestán, ale dostalo se mu jen pokárání. A byl to týž Bernadotte, který již před tím osonoval proti Napoleonovi vojenské spiknutí, které bylo odhaleno a překaženo. Shovívavost císařova byla vykládána v ten rozum, že nechtěl sarmoutiti svého bratra Josefa, s jehož švakrovou, slečnou Claryovou, Bernadotte se oženil.

Hned po bitvách Napoleon Bernadottovi nařídil stíhati nepřítel, protože sbor jeho posud ani nevytřelil a byl pohotovější sborů, které byly ztráta ni oslabeny. Bernadotte stíhal Blüchera, který se 16 tisíc mužů se zavřel v Lübecku, a právě když Francouzi na město útočili, přistala v přístavu divize švédské pěchoty, kterou král Gustav IV. poslal Prusům na pomoc. Vojáci švédští po vylodění hned byli vojskem francouzským napadeni a musili se vzdáti. Maršál Bernadotte, chtěl-li, uměl se příjemně a rytířsky chovati a zejména záleželo mu vždy na cizině, aby o jeho gentlemanství měli co nejlepší mínění. Choval se tedy vůči švédským důstojníkům s vybranou zdvořilostí a povolil jim čestnou kapitulaci, poručil vydati jejich koně a zavazadla. Povolal k sobě velícího jenerála hraběte Moerera s vyššími důstojníky jeho a zahrnoval je laskavostmi a ochotou tak, že Švédové po svém návratu do vlasti nemohli francouzského maršála ani dosti vychváliti. Několik let později vznikla ve Švédsku revoluce. Král Gustav IV., jenž pro pomatenost myslí nemohl vládnouti, byl sesazen a nahrazen svým starým strýcem, vévodou Sudermanským. Nový panovník neměl dětí, a sněm vyvolil za následníka prince Holštýnsko-Augustenburského, který však r. 1811 zemřel. Sněm, jehož úkolem bylo postarati se o dědice koruny, měl na vybranou mezi několika německými knížaty, kteří se o hodnost ucházeli. Tu jenerál hrabě Moerner, jeden z nejvlivnějších členů sněmovny a bývalý velitel divise zajaté r. 1806 u Lübecku, navrhl, aby zvolen byl Bernadotte, jehož velikomyslné chování sněmovníkům náležitě vyřídil. Chválil

Feuilleton.

Sedlák — všeuměl.

Do nedávných let bylo věnováno velmi málo pozornosti ušlechtilému zjevu rolnického stavu doby josefinské, jakým byl František J. Vavák, soused a rychtář mlčický (1741—1816). Svým náboženským konservatismem, bodrou, poctivou povahou, vlasteneckým a loyálním duchem i svědomitou pracovitostí byl typem tehdejšího českého rolníka. Horlivými soukromými studiemi a důmyslnými dedukcemi předstíhoval vahou většinu současníků značně.

Vavák jest živým dokumentem, že první podmínkou šíření osvěty v lidu jest nitro mravně zúšlechťené, jehož vůle tlme k ideálům přirozeně, bez vnějšího mocného tlaku; velký rozvoj školství může platně a pronikavě působiti na obecné vzdělání jen v příde upravené ušlechtilosti povahy.

Vavákovi nebylo popřáno studovati; a co všechno i při velkých hospodářských starostech vykonat! Naučil se čísti, psát a počítati téměř sám; čítával od mládí s neobyčejnou zálibou poučné knihy, až konečně filosof-samouk proslul svým obsáhlým vzděláním netoliko v celých Čechách, ale i za hranicemi. Platil za všeuměla. Osvojil si velké vědomosti dějepisné a zeměpisné, vyznal se v rýsování map, v děláni zeměkouli a vyměřování polí,

rozuměl stavbě mostův a hrází, vynikal v léčení domácí zvěře, hotovil hospodářské nástroje a domáčí nářadí, reformoval dle požadavků doby poľní hospodářství, štěpařství a včelařství.

Mezi sousedy dovedl si zjednati svým velkým rozhledem a pevným charakterem náležitou autoritu. Urovnával spory, obmezil karban a hospodské rvačky, přesvědčoval své rodáky důmyslnými výklady o potřebě poslušnosti k stávajícím zákonům. V šíření dobrého tisku byl nehorlivějším apoštolem jak rozsáhlou agitací tak vlastním perem.

Nejvýš poučno jest čísti jeho paměti, z nichž vyzívá jak zlatá povaha tak činnost velice složitá, samostatně uvážená. Jak si na př. vážil starobylých poníků české vzdělanosti, jak úsilně se poučoval o jejich významu! Vytýkal, jak skrovně i učení si všlmaji kutnohorského chrámu sv. Barbory, »slavného paláce« na Pražském hradě, hradě libického atd. Pronesl stesk: »Častokrát naše nedbalost zbavuje nás něco pěkného viděti a věděti.« Při popisu poděbradského obrazu sv. Vojtěcha píše o malé tabulce v rámu, která se objevila po odprýsknutí harvy: »Tu tabulku již několikrát byl jsem žádostiv vyníti a spatřiti, zdaž co psaného pod ní se nachází, ale mšškan ten tak jest z Prostějova (prostý, pošetilý), že k tomu nikdy svoliti nechce.« Právě, jak si dal otevřiti ve Vřeškově kostel s nadějí, že by v něm něco milého (nějaký zvuk starožitnosti) spatřiti mohl. Bodrý Vavák pečlivě

sbíral staré listiny, patenty, formuláře, snažil se »našich starých skrytiny vyhledávati« zkoumáním starých nápisů a značek na skříních a jině. Okresloval staré mince, studoval zbytky starých hradů, sestavoval historii starobylých kostelů a šlechtických sídel. Napsal své dobrozdání o kupní ceně starých grošů. Pronášel důmyslný soud o stáří budovy chrámové, projevoval vzácné pochopení pro styl starých českých maleb, protestuje proti méně uměleckému malování doby novější.

Byl neobyčejně vyspělým znalcem české květeny; uvádí řadu květin i cizími názvy. Svědčí, že r. 1777 nalezl na Voškovu neméně než 24 druhů rozličného stromoví, z nichž všech po špalíčku vyřezav, poslal do Prahy profesor Hergetovi, »geometrie učitel a věcí přirozených slavnému vyhledavateli«. R. 1795 poznamenává, že na Voškovu pozoroval znovu a nalezl tam 45 druhů dříví. Dodává poučení o tamější zvířence, ptactvu, o kameni, hovoří o místě i se stanoviska historického. Podobně povstaly jeho cenné přírodnické, archeologické a historické záznamy za jeho pobytu v Libici na Hradecku a jinde.

Nakreslil mapu bojiště lipanského, pomáhal při úředním vyměřování půdy, byl horlivým hlasatelem školního vzdělání, zastával se bystrou výmluvností selských práv. Kritik Vavákových »Pamětí« v Čes. Časopise Historickém (seš. 1—2) dr. Pekař, který uznal na tyto i jiné zjevy ze života

té vojenské schopnosti. Bernadottovy a připomínal, že maršál jest spřízněn s rodinou Napoleonovou, jehož pomoc a přátelství mohly by býti Švédsku snad někdy prospěšny. I důstojníci, v Lübecku tehdy zajati, spojili se s jenerálem Moernerem. Bernadotte byl zvolen následníkem skoru jednomyšlně a stal se později králem švédským. Zanedbání vojenské kázně způsobilo, že byl poslán pronásledovati nepřítel, při čemž v Lübecku zajal švédskou divizi a projevil při tom důstojnickým rytířkost, které vzpomenuť bylo při volbě následníka. Pro porušení kázně z maršálků Napoleonových na krále povýšen byl ovšem jen jediný.

Vzpomínky na rukopisné boje. Mlaule jsme řekli, že jazykové námitky proti Rukopisům nejsou rozhodující. Protože po uplynulých zápasech z dálky již se usuzuje správněji a klidněji, uvedeme pro přesvědčení své některé doklady. V Píčově »Posledním odkazu«, jež vydal tiskem prof. Kryštofek, čteme: »R. 1881 přišel jsem jednoho dne do musea a zastal přítel Patera s novou knížkou v rukou — po oběce byla to matiční kniha Ukásl mi právě prof. Gebauerem vydaný »Staročeský aloměk evangelia sv. Jana« se slovy: Podívejte se, vydali jsme makulaturu (bezecný papír)! Což pak jest to opravdu padělek? ptám se. — Pojďte se podívat! Šli jsme do oddělení rukopisného. Patera vyňal se skříňce aloměk evangelie, navlíhl chemický papír, přitiskl na písmena a ukásl úplně jasné otisk písmen na děk, že písmena byla psána barvičkou. — A co profesor Gebauer, prohlížel to? — Ba nepohlížel. — A ani se nezeptal? — Nezeptal. — A byla to ironie osudu, že »Evangelium sv. Jana«, které Gebauer prohlásil za vsor, bylo právě padělkem Hankovým, kdežto »Rukopis královédvorský«, který Gebauer a všichni jeho strana prohlašovali za padělek Hankův, obstatl skříňce paleograficky i chemicky doma i za hranicemi, roven všem starým a pravým rukopisům. Vůde jinde by taková hrozi-
tánská blamáž učinila přímo nemožným takového profesora, ať profesor Gebauer, jak mi obití svědkové vypravovali, ani se nezažervenal, když mu prof. Bělohoubek ukazoval, jak Hanka písmena nejprv tužkou maloval a pak barvičkou vyplňoval (aby písmo vypadalo jako latinský originál).«

Po takové nehodě pr. f. Gebauera za nemožného bychom hned neprohlašovali, vykonat práce znamenitě, ale neomylně správný úsudek z toho jest ten, že Gebauer nebyl a nemohl býti autoritou rozhodující o nepravosti »Rukopisů« po stránce jazykové. Za bojů rukopisných jsme vyrůstali a živě posud počítujeme a pamatujeme, jak Masaryk a strana jeho prohlašovali Gebauera za neomylného znalce otázek staré češtiny a za nespornou autoritu v jazykových záhadách »Rukopisů«. S posvátým rozhořčením ujišťovali, že se nemá hromada hlasovati, kde může rozhodovati toliko písaná věda, že liché předsudky vlastenecké musí ustoupiti určitému poznání pravdy. Uměli »vědecký, vědecká, vědecké« tak skloňovati a s agitací obratností vtisknouti Gebauerovi takovou sílu autority, že nastalo vlastně hlasování druhé, o nic lepší než to, na které Masarykovi hnali útokem. Dnes po zkušenostech a nových poznacích tomu sklenkovému pěstění autority se shovívavě usmíváme; zjišťujeme, co v tom bylo malichernosti a doktrinářského dětinství, a vzpomínáme slov sv. Pavla: »Když jsem byl malíčký, mluvil jsem jako malíčký...« Po horkých bojích a mraoích obloha se vypehnila, a dostavil se smírně vyrovnaný soud, že Gebauer v jazykových otáz-

kách »Rukopisů« autoritou nebyl proto, že jí vůbec nemohl býti nikdo, ani Gebauer ze všech Gebauerů nejgebauerovatější. Odchytky od historické mluvnice bývají vždycky, a historická mluvnice sama nebývá vždycky dílem přesným a dokonalým.

Hřebíku dobře na hlavu. Hodnotice dnes různá mínění z bojů rukopisných, nemůžeme nevzpomenouti muže, který od školy Gebauerovy býval a vysoká odbyvá a který svým důvtipem a pronikavou soudností yděl, jak hřebíku nejlépe na hlavu. Mínilme prof. Hattalu. »V době rukopisného boje«, vypravuje Píčov, »dostal jsem od dra Julia Grégra dopis, kterým mně žádal, abych působil na prof. Hattalu, zdali by nemohl alespoň dvě nebo tři slova z oněch, prof. Gebauerem popíraných doložit. Téhož dne odpoledne navštívil mě prof. Hattala; tlumočil jsem mu bolest dra Grégra. — »Ale třeba deset, chcete-li, odpověděl profesor Hattala; »pro mě takové doklady nemají žádné ceny, neboť takovým slovíkářstvím nic se nedokáže, ani nic nevyvrátí.« druhého dne dle úmluvy navštívil jsem prof. Hattalu. Prvou chvíli psal jsem pouze, co by dr. Grégr zásadně měl uvést, ale potom došlo k dokladům, na něž jsme všichni toužebně čekali. S podivuhodnou virtuositou prof. Hattala přinášel z tištěných starých spisů doklady, jež jsem vždy musil pověřovati. Snesl jich, tuším, dvanáct, a podotkl: »ty jsou nesporné; mohli bychom jich ještě jednou tolik uvést, ale tu bychom musili již přichítiti výklad, a hádati se s Gebauerem o slovíčko, nestojí za to.« Dr. Grégr otiskl je den po té s některými jinými slovíčky v Národních Listech. Podobně prokázali nebo sešlabili některá popíraná slova nebo vazby: pr. f. Kalousek, Prusík, Mašek, pak Bačkovský, Píškáček, Flajšhans a jiní, tak že z pověstné hekatomby prokázáno — nebo, lépe řeknu, vyvráceno patnáct námitek a sešlabeno více než jednou tolik, čímž i filologická neomylnost páne Gebauerova jest podvrácena.

Že slovíkářstvím nic se neprokáže, jak velmi bystře Hattala míní, osvědčovalo se čím dál tím víc. Gebauer tvrdil na příklad, že »letale« jest novotvar, kterého místo »letěle« dle svědectví památek v polovici století XIV. ještě nebylo. Prof. Flajšhans však dovodil: »Ale »letale« jest doloženo v Žaltáři Wittenberském, vydaném od prof. Gebauera a jím samým do polovice XIV. století položeném: »abych letal, kněžie letale«.

»Slovo záchod místo západe«, dí Píčov, »v Jaroslavu vykládávalo se odedávna jako moravismus a soudilo se, že Jaroslav vznikl původně na Moravě. Když jsem však zkoumal mo-
byly na Hemerách u Bechyně a jako obyčejně ve volné chvíli poslouchal dělníky, abych zachytil stopy místní mluvy, slyšel jsem jednou večer: »Slunce již jest nad zách o dem, půjdeme pomalu domů«. Když jsem se jich ptal, odpověděli, že západ se také říká, a na mé poplávky v okolí potvrdili mi učitelé několikrát, že kolem Smutné, vlastně mezi Smutnou, jež u Bechyně vlívá se do Lužnice, a mezi Vltavou slovo záchod vedle západ jest ještě v užívání. Byla to pro mne dialektická novinka a jsem přesvědčen, že ve XIV. věku dialektické rozdíly v Čechách byly asi značné.«

Kromě toho Píčov vzpomíná, že písemná čeština století těch působením překladů z knih církevních od obyčejné mluvy a ještě více od mluvy dialektické byla velmi rozdílná, čímž není možno, aby básnická řeč Rukopisů posuzovala se mluvou bibliickou. Slováci posud říkají: čeština

jednotlivými kněžími proto, že jevil se jim mužem, který se jim vzděláním a veřejnou snahou rovnal, ano lze říci v mnohém je převyšoval... Před časem napsáno bylo v »Času«, že Vavák byl »zjev ojedinelý, parádní exemplář, vypěstěný od kněží a vrcholnostenských úřadů«. To je soud diktovaný víc nechtí k Vavákovi než znalostí jeho díla. Od kněží byli vypěstěni všichni naši velcí mužové hluboko do 19. století. Že by pak Vaváka vychovály vrchnostenské úřady, není jen nepravda, ale v nepochybné tendenci své skutečná pomluva.

Tak tedy usuzuje historik zcela neklérkální proti lidem, kteří se ihned zjeví, jakmile někdo cekne o dobrých vlastnostech rozhodných katolíků. Vavák ovšem zcela otevřeně a horlivě varoval před sektářstvím, a odtud příkré odbytí fanatiků.

Vavákovými dobrými známými byli Pelcl, Procházka, bratři Thámové, Puchmajer, bratři Nejedlí a zvláště Kramerius. Císařovna Marie Terezie, Josef II. a František II. posílali Vavákovi pochvalné listy a vyznamenání. Rychtář tento se svou rodinou byl zván od šlechty ke všem lidovým slavnostem, které šlechta pořádala ke cti panovníka; při těch příležitostech Vavák pronášel své vlastenecké a selské vítací řeči i slavnostní verše. Byl zvolen čestným občanem v několika obcích, jmenovitě v Plzni.

Pobyl v drahé své vlasti celkem krátce, zemřel ve věku mužném; ale co všechno svým ostrovtipem

bibliická. Důvod tento přesvědčivě dokazuje, jak pochybena byla metoda, která mluvu rukopisnou přiměřovala dle češtiny bibliické.

Uvedené výřady Píčov vztahují se sice též k Rukopisů královédvorskému, ale vzpomněli jsme jich tady proto, aby ozejmél soud Hattalův, že takovým slovíkářstvím nic se nedokáže ani nevyvrátí a že rozhoduje hlavně fyzická tvářnost a podstata Rukopisů. Nám pak běží hlavně o Rukopis zelenohorský, jehož obrázky dožadují se hlasů odborníků a průlomů ticha, které není místo, když učiněn byl objev tak důležitý.

Thomasova struska. Jméno toto jest bolestí národohospodářského českého života a jest rázovitým znakem, že praktické naše podnikání není posud jak náleží bdělé a ostrážité. Každé vyslovení tohoto jména našimi rolníky bolestně hlásá, jeho český průmysl pozbyl a jak ohromné naše peníze mohly zůstávat doma a zurodňovati různé podnikatelské činnosti ve prospěch obecného blahobytu a národní mohoucnosti. Tato Thomasova struska vyrostla jako ovoce na českém stromě, ale naši průmyslníci ji nedovedli utrhnouti, ponechavše ji na bohaení jiných. Thomasova struska souvisí se jménem Zengrovým. Náš veliký muž vynalezl metodu, kterou se rudy bohaté fosforem zpracovávají v železo. Učil k tomu vápna, zrobil zcela bezvadnou ocel, a zbylý fosfor nedal se v odbornou mrvou, o jejíž působnosti a významu rolníci každý rok se přesvědčují. V Čechách o vynálezu věděli, ale nevyškyl se nikdo, aby věci užil pro sebe a pro rozhojnění národního majetku.

Berlínský peněžník Strussberg vynálezu použil, ale po svém peněžním shroucení, jehož příčiny kotvily jinde, sdělil se o podstatu a možné užity s Thomasem, který za přispění odborníků ve vše vnikl, náležitě ji uvážil a pak metodu dal si čiperně patentovati. Když vešlo v obecnou známost, co v Thomasově strusce vězí a jaké výtečné mrvy poskytuje, počalo se o podniky tom mluvit po celé Evropě, a kdežto světové noviny hájili prvenství Zengrova, české listy hezky mlčely. Slovem, český průmysl vynález Zengrův pořádně zaspal, a nyní jest mu smutně divati se na to, jak tisíce železničních vozů dováží Thomasovu strusku a jak z práce českého učence těží se jinde. A tak Zenger, na něhož v Anglii ukazovali se slovy: »To jest ten, co zničil Newtonovu slávu«, mimo velikolepé práce o soustavě světové jen letmo dotkl se geniem svým odboru praktického a hned vyryl v něm stopu, ze které povolání našinci neuměli čísti. (Ale vždyť na to osvícení Čechové neměli kdy; oslavy Husovy byly přednější. Pozn. red.)

Henryk Sienkiewicz. Slavný tento Polák jest nejpřednější světovým spisovatelem historického románu, a to jest pravda, kterou neváháme říci, třeba nebyla řečena posud jinde. Že tato skutečnost nebyla posud plně uznána a vyslovena, přičítá vězí v tom, že umění podrobeno jest p. sloupnosti a přijímá mnoho forem, a literární sklon dneška jeví se jmenovitě v knihách sociálních, v románu psychologickém a různém vynucovaném říkání, jež se stalo módou, ačkoli si dává vzhled duševních bolestných zápasů, vzdorů proti Bohu a lidem a řešení nezodpověditelných otázek. Říká se tomu vysoké a daleké obzory, pítváni duše a vnikání do nitra člověka, ale větším dílem jest to nevkusná a odporná manýra, která, byvši uznána kritikou za nový druh literární tvorby, dostala legitimaci,

a železnou vůli vykonat! Při tom však zachovával náležitou skromnost. Psal a poučoval výhradně o tom, čemu rozuměl. Jak se vedle něho vyjímají moderní prostí lidé, kteří po přečtení několika frází hledí si získat velikou vážnost ubohým papouškováním a rozklady, které vyluzují útrpný úsměv!

Nedávno bylo rolníkům doporučeno v agrárním tisku, aby k vůli seznání významu českého lidu rolnického četli dobu husitskou. My radíme, aby si o tábořských sedlácích přečli dokumenty a kritiky Bezoldovy a aby seznali, jak sami kališníci odsuzovali řádění Táborů, vedených blouznivými apokalyptiky a vychytralými kořistníky. Hlavně však jest potřeba, aby venkovský lid četl »Paměti Františka J. Vaváka«, jež vycházejí nákladem »Dědictví sv. Jana Nep.« v Praze. Tam ať se český sedlák poučí, co jest jemu i celému národu k prospěchu. Na takového sedláka má býti hrdý rolnický stav bez výjimky. Vavák také svědčí, co souditi o těch, kteří vytrvale píší, že v tom věku panovala v Čechách největší tma. Rychtářovy poznámky i jiné okolnosti svědčí, že voltairiánští osvícenci v Čechách sice vynikali velikou pýchou, ale na rozptýlení tmy v lidu daleko nestačili. Nechtěli se vmysliti do povahy českého lidu, nebylo jim milo vrouci náboženské zanícení katolického sedláka — a proto obě strany si nerozuměly. Otázku hromadného probuzení národa šťastně rozluštili konservativci.

rychtářova upozorňuje, usuzuje: »Nebylo jistě nikoho v jeho době kromě několika učenců v Praze, kteří by starou českou literaturu a historii znali do té míry jako on, a málo pak asi bylo těch, kdož přečetli tolik spisů a knížek, vztahujících se k zápasu náboženských stran českých minulosti i přítomnosti... pozorujeme, že znal na př. nejen zřízení zemské z r. 1564, ale měl i rukopis zemského zřízení z r. 1627, že dovolává se artykulů sněmů zemských z 16. stol., že znal obojí Apologii stavů českých, Komenského Labyrint a Praxis pietatis a j... Podivuhodná byla jeho znalost české bible: znal všechna hlavní vydání a vzdělání její (v tom i dva díly bible bratrské) od pražské z r. 1488 počínaje. Čtouce jeho výklady o této nejstarší tištěné biblí české, domníváme se spíše slyšeti učeného mnicha než sedláka... Vavákova prósa je... jistě lepší než jeho verše; některé kapitoly, na př. známý popis českého posvícení, psaný s velkou svěžestí a pozoruhodným humorem, budou tuším náležitě i nejlepší ukázkám české prósy 18. století... Vlastenecký zápal Vavákovy namítá nám otázku, čího ducha plodem byla jeho živá a účinná láska k vlasti, k českému jazyku a české minulosti?... Vavák s kněžími se mnoho stýkal a mnoho si jich vážil... Ale čtenář Pamětí nikde nemá dojmu, že by teprv tyto styky učinily Vaváka Vavákem, spíše naopak je pravdě podobno, že Vavák dosáhl osobních a přátelských styků s

aby se mohla tisknouti a kaziti úsudek a vkus nesamostatných čtenářů.

Literáři tohoto vyznání, ať veršem ať prosou, neradi nesou, když objeví se oslňující zjev, který strhuje k sobě pozornost a zastihuje jejich padělané velikášství a jejich jeptiščí díla. Tu vzniká vzpoura proti obru a odsunování pídimužici projevují svoji malost ve slovech plných nenávisť. Stalo se i u nás, že svoji stranou vyhlášený básník, jehož domýšlivost kde koho urážela, odvážil se vytknouti Sienkiewiczovi krev a nedostatek umění, a nechybělo mnoho, že by byl román jeho přirovnal k Bambasovým krvákům. Kritika naše, která se považuje za vyspělou, odsudku toho rázně neodmítla a vydala českou inteligenci v nebezpečení podzírání ciziny, že se v Čechách nerozumí mluvě genia a že se poskytuje svoboda hlupotě a prostřednosti, aby své mínění jako směrnaté podstrkávaly těm, kterým chybí přímé nazírání. Hlavní posuzovatel Sienkiewicz u nás, Sekanina, ozval se příkrčeně a opatrnicky takto: »Však zcela dobře chápu nekonečný zápal duší, jejich přímo trilogie se týká, a v tomto bodě nežijm ani chauvinismu ani nedostatku uměleckých podkladů, nadhozeného kdesi — — —.« V knížce Sekaninově jest těchto zámlkových čárek šestadvacet, snad proto, aby se označila pokorná a zhroucená bázeň z člověka, který se dopustil literárního rouhání, jež u jiného národa za podobných okolností rozlítlo by dílou rozpravu a spravedlivé rozhodnutí. Kdyby se útok onen byl po zásluze odměnil, nepřijali by stoupenci strany za svůj křesťovský úsudek svého básníka a nedívali by se na Sienkiewicze se směšné výše říkájce: »Ach, z těch románů teče krev, a to umění také kulhá.« A říkáme to hlavně proto, že jest hrozná ostuda, když takové nechápající papouškování zahostilo se ve značném počtu české inteligence.

Nemíníme doličovat umění Sienkiewiczova, uchvacuje každého čtenáře, jenž nemá zkornatělé duše a vyschlých citův. Hutné obrazy popisovaných dějinných dob, mohutnost snahy, zachytití význačné osoby a lidové vrstvy, strhující náladovost, dramatické vystupňování do nejzazších možností, pronikavé postřehnutí hmotného vnějšku i duševních proudů, jak se rozlévaly časem a prostorem, nástroj prostého a zároveň kouzelného slova, to všechno jest v Sienkiewiczových knihách tak jasno, že bylo by zbytečno obšírněji o krásách těch mluvit. O mistrovsky nakreslených osobách bylo by lze napsati knihy, a každá by musila vyjadřovati podiv a úžas nad uměním tak dokonalým. Kdosi ze spisovatelů duchaplně řekl: »Která kniha nezasluhuje, aby byla čtena dvakrát, nezasluhuje, aby čtena byla vůbec.« A knihy Sienkiewiczovy nečítají se dvakrát, nýbrž šestkrát, osmkrát, a nechybí lidí, kteří říkají, že je budou čísti do smrti. Vítězství genia!

»Člověk prostřední«, dí Hello, »jest nejstudenějším a nejkrutějším nepřitelem genia. Staví proti němu setrvačnost, krutý odpor své mechanické a nepřekonatelné zvyklosti, tvrz svých předsudků, svou zlomyslnou lhostejnost, své špatné pochybovačství, svou hlubokou nenávisť, vytrvalost obmezenosti« . . .

Pravopis.

Snad proto Hus velice pečlivě český pravopis opravil a upravil, aby za pět století v nejosvětenějším věku měli Čechové nějaký předmět ke kazivělosti.

Vyjmáme z »Nár. Listů« (ze dne 11. června) tyto řádky: »Slovný národohospodář český, prof. dr. C. Horáček, pronášá v této příčině trpké slovy. »Mladší dorost vědecký nedbá o sloh a tvar svých prací. Sloh, jímž píše, přídí se naprosto duchu jazyka českého. K čemu se naši starší buditelé namáhali . . . ? Jak dojemná byla jejich péče o čistotu jazyka . . . Dnešní mladý dorost vědecký nemá pro tyto vzácné snahy buditelů valného porozumění, ani dostatečné úcty. Jest někdy přímo trapná doba takového spisu. Táž se: jak možno si vysvětliti u absolventa české střední školy takovou zanedbanost? Požadavek ryzeosti a správnosti jazykové není jen nějakým školometstvím a nemá býti podceňován. Neboť jednání takové jest nevážeností k vlastnímu jazyku a zjevem u národa malého a jazykově ohroženého dvojnásob povážlivým. Sice vznikne nebezpečí, že zachováme si snad národnost, sice zevně, ale uvnitř budeme prolauti duchem cizí osvětové oblasti.«

A jiná, malá, ale významná ukázka: Ve Věstníku V. sjezdu českých přírodopysců a lékařů v Praze 1914 str. 717. čteme: »Ještě o jedné věci bychom se rádi zmínili: o čistotě psaní příspěvků. Některé sekretářky dodaly redakci sekční materiál docela neupravený. Neuvěřil by nikdo, že jsou vědeckí pracovníci i vážných aspirací, kterým jsou úplně neznáma základní pravidla české mluvnice. Redakci bylo opravovat rukopisy i po stránce pravopisné.

Vytýkáme to zde důrazně, přejde si, aby přitě bylo lépe.«

A nyní uvažme: Děje-li se to ve světě vědeckém, mezi výkvětem české inteligence, děje-li se to v literatuře vědecké, tedy ve výkvětu písemnictví, jaké poměry jsou asi v ostatním českém písemnictví, jehožto úroveň ovšem klesá se stupněm inteligence spisovatelů?

Jaké jsou poměry v žurnalistice? Jaké mimo literaturu tam, kdež se píšou texty úřední, obchodní a jiné, určené české veřejnosti? I mnozí vynikající spisovatelé beletristictví a publicisté prohlašují se bez ostychu na jazyku mateřském, dopouštějí se chyb, jakých se nesmí dopouštět žáké na nejnižším stupni školním. Jeví se tu neznalost nejzákladnějších pravidel mluvnických, komolení, znásilňování a znevažování jazyka, neschopnost vyjadřovati se plynule a obrátě, zejména k vůli jazyku cizímu, kde bývá vzorem. Zde nejde již o slovíčka, zde jde o ochuzování řeči bohaté, o znevažování řeči krásné.

Čeština žurnalistická nabyla již tak smutné pověsti, že netřeba se o ní šfíti. A protože jest to četba nejširších vrstev národa, jest účinek její tím zhoubnější.

A jaká jest čeština v ústech naší inteligence? Natkáme-li na to, že se uvědoměle femeslnictvo a dělnictvo naše nepovznoslo ještě tak, aby jmenovalo své úkony a svá nářadí česky, nikoli odporými zkomoleninami slov německých, zapomínáme, že jim akademicky vzdělání lidé předcházeli špatným příkladem. Ale nejen v oboru odborné terminologie, i v jazyku obecného života užívá se napofad slov a rčení buď zněním nebo duchem cizích.

Výšla svého času česká mluvnice pro příslušníky jiného národa, obsahující tak hrozná pravidla české mluvnice, že nad tím člověk, znalý věci, údivem spráskne ruce. A důvod? Autor se přiznal, že nerozuměl Krátké mluvnici Gebauerově, kterou dle rady češtinářů — a i bez jejich rady — měl vzít za základ, a sáhl k staré, bezcenné, nesprávné české mluvnici pro Němce, které »rozuměl«. Nešťastný příslušník onoho národa, jemuž se zachtělo studovati českou mluvnici podle tohoto návodu! — A stalo se, že dlouholetý profesor češtiny, konaje v pozdějším věku zkoušky z jiného předmětu, a při tom ovšem z češtiny malou zkoušku z jazyka vyučovacího, přiznal se, že nerozumí základním naukám mluvnickým a žádal, aby mu češtinář pověděl honem alespoň rozdíl mezi přechodníkem přítomným a minulým. Jaké to češtině učil asi po celá ta leta?

Přičiny (takového úpadku) ovšem jsou různé, ale hlavní jest po našem mínění tato: Otázka souvisí s poměry všeho našeho veřejného života. Veliká většina rodičů nestará se tak o vzdělání svých dětí, jako o jejich brzké a pohodlné zaopatření, a školy, poskytující obecného vzdělání, pokládány jsou zpravidla za přechodní stadium k tomuto zaopatření, ne-li za nutné zlo, kterým se musí žák propracovati, aby rodičům ulevil vlastními příjmy, který má častokrát již dlouho napřed pojištěn a připraven. Rodiče vyjmenují skoro všechny předměty školní, kterých žák v životě nebude potřebovati, takže by celá škola byla skoro zbytečná pro jejich mínění, horují pro hesla tělesného výcviku a omezení přetěžování žactva, proti nimž ovšem, pokud se tak děje rozumně, nelze ničeho namítati, ale nejrozumnější heslo: »Na studiu náleží jen žák nadaný a přičinlivý« neujmá se nikterak. Pohrdání školou a všemi učebními předměty jeví se u rodičů a žáků, a všechny poměry našeho veřejného života je podporují.

Slyšel jsem na vlastní uši, kterak žák šesté třídy gymnasia po první hodině výkladu o staré češtině, tedy řeči našich předků, která byla kdys výrazem všeho, čím plesala a kručela jejich srdce, řekl druhému s nevýslovným poškubkem: »Člověče, to je otrava, ta stará čeština!« A druhý mu se stejným poškubkem přizvukoval.

Ano, našemu žactvu jest pomalu otravou čeština stará i nová a mnoho jiného ve škole. Jen příjemné stránky života, mnohdy skutečná otrava, jim nejsou otravou. A kde jest zbožná úcta k české knize u dnešního mladého pokolení, jaká bývala u dřívějších? Kde jest zbožná úcta k české knize, našim dějinám, ze kterých dřívější mladá pokolení čerpala posilu a víru v budoucnost? »Běda národu, jehož mládež nemá ideálů!«, ta slova platí dvojnásob o národu malém a ohroženém.

Potud tedy »Národní Listy«.

Naše poznámky.

Slupka frázovitého, velice laciného horování posledních dvou desetiletí, stále více se třepí a odpadá; kormutlivé dokumenty vždy hlasitěji se přihlašují za svědky, jaká záplava jalových vln uchvacovala duše, které své národnostní snahy sice provolávaly velice hlučně, ale prováděly vždy způsobem nejlacinějším, nejpohodlnějším. Drobná záslužná práce vycházela úplně z módy; do opravdy řídili se různí osvětáři výhradně heslem: »Jen povrch!« Horování pro

Hnus a Komenského stávalo se širokou ochrannou plachtou nečinnosti a neupřímnosti. Kdo-koli se důvodně bál, že mu národ vytkne intelektuální nebo povahovou méněcennost, ozdobil se pozlátkem, prohlásil, že jest apoštolem ideí vynikajících sektářů a ihned měl pojištěnou osobní imunitu. Nyní konečně dozrává jablko Mrtvého moře; tam, kde se měly sbíratí chutné žampiony a hříby, ruka loví pýchavky, z nichž dýmá bezcenný prásek.

Vzpomínáme, jak krásně umávaly vypravování svižnou češtinou pohádky naše babičky — a mimoděk přirovnáváme plynny tok jejich řeči ke kotrbatému koktání netoliko mnohého studenta, ale i inteligenta vtrajícího se na řečníště; a přece tyto moderní občané hotoví se mluvití jen to, co si dříve přáli několikrát.

Staří učitelé div nepadali do mdlob, když ve čtvrté, páté třídě obecné školy některý chlapec se dopustil hrubé pravopisné chyby. Postižený klepil zrak před vlastními spolužáky, jako by se byl dopustil zločinu. Nyní však žáci často při zkoušce přijímací do středních škol zřejmě prozrazují, že ztěžka čtou (po pětiletém až osmiletém cvičení). Jak vyhlíží pak jejich pravopis, o tom zbytečno mluvit.

Patrně, že místo příkrého kritizování konservativců měla nová generace raději se učiti z jejich dobrých vlastností. Můda učiti se cizím jazykům (zvláště francouzskému) zachvátila jak mládež dívčí tak chlapeckou. Ale při tom český pravopis hraje u ní úlohu Popelky. Delší souvětí (zvláště je-li užito přechodníků) bývá katurou netoliko slohu ale i logiky.

Ozvaly se hlasy po zjednodušení českého pravopisu. Ale pomůže to tam, kde se na český pravopis pohlíží zcela lhostejně, kde se při psaní vůbec nechce na formu mysliti? Některí národovci štáji noviny denně, ale slova, která v každém čísle jsou vytištěna dvacetkrát správně, píšou důsledně svým »pravopisem« odlišným. Píší tak, jak nikdo netiskne ani nemluví. »Vele ctení pane — diš by nemohl ste — to není kalakter — glerikály si misleju atd. Až to zjednodušení nastane, bude páchatí takový ne-dbalec hříchy ještě horší. Bez záchrvěvu studu rozdělí delší slovo na dvě polovice, z nichž jednu přilpne k slovu předchozímu, druhou k následujícímu: »To snad neninejpoteb nějšíaby jste se domníval« a pod.

To jest právě nejsmutnějším poznáním, že po všech hymnách na českou národnost, po všech sladkých verších o Husovi a probuzencích, po vzletných verších o krásě české řeči — jest odhalena davová nechuť k pravopisné disciplíně, k správnému českému vyjadřování. A přece i každý člověk, který vychodil dvojtřídní školu, má tolik příležitostných chvil k nabytí základních vědomostí, že přímo o různé podpory brká. Tolik listů, tolik škol, tolik návštěví atd., ale klesá se od stupně k stupni. Kdosi navrhoval, aby se ve školách věnovalo češtině více hodin. Tak! ? Snad ani sextánovi, který se učí pravopisu jedenáct, dvanáct let, dosavadní počet hodin nestačí? Jak se staří s každým českým slovem přímo mazlili, jak mezi sebou čile rozmlouvali, proč toto nebo ono slovo se má psáti způsobem naznačeným!

Ale chyba vězí také mezi velikými puristy. My starší jsme věděli, jak co psáti, ale nyní? Aby se nášinec každá tři léta přeučoval podle »Brusů« nových a nejnovějších. Děje-li se toto na stromě seleném, jak možno žádati, aby byla v prostém lidu jistota větší. A tak ani vzdělaný žurnalista neví, zdali správně píše, nemá-li před sebou několik »Brusů« k vůli srovnání.

Památka Husova od jeho skutečných otětelů se měla oslavit rozhodně prakticky obecným ustálením českého pravopisu. Roku 1915 měl dostati národ do rukou obšírnou knihu, kde by krásy a jediné možné formy českých slov a české syntaxe podrobně byly vyloženy s důrazným připomenutím: »Neopomázej se blediti proti knize této nedbalostí a vymýšlením svévolných novot!«

Zároveň se mělo říci celému národu: »Přestaňte již chrliti celé proudy libivých slov a přílně raději k velikému literárnímu odkazu svých předků srdcem upřímným a celým!« Patrně však, že k takové všenárodní výchově jest potřeba ze la jiných pedagogických prostředků než těch, jaké do nedávna protivníci konservativců prohlašovali za neomylné.

Záložna v Hradci Král.,
Janákové náměstí č. 163.

Vklady na knížky 4% —
Půjčky. — Úvěry osobní. — Zálohy.
Čekompt účtů a směnek.

Kulturní listy.

»Česká Liga Akademická« v Praze vydá v nejbližších dnech k oslavě svého desátiletého jubilea ročenku, která bude přehledem dosa-

Slavnost zakončení generálních visitací v Německém Brodě. Již k večeru se chýlilo, když za hlaholu zvonů bral se Jeho Exc. nejdp. biskup dr. Doubrava dne 6. června spalírem žactva, studentstva a množství lidu, provázen družičkami, 56 kněžími a četnými notabilitami z Německého Brodu a okolí, do chrámu Matky Boží Nanebevzaté, aby zakončili slavným důkliččením právě dokonanou svou první apoštolskou cestu celou diecési. Byl to manifestační důkaz lásky k milovanému arcipastřfi, spontánní projev úcty k vznešenému úřadu Excelenci svěřenému, lichžto onoho dne svědky byly staleté zdi děkanského kostela, které v sobě ani nemohly pojmáti všech, kdož toužili přítomnu býti tak významné události. Po modlitbách za v Pánu zemřelé a krásné přednesení ambrosiánském chvalozpěvu se svátostným požehnáním oslovili Jeho Excelenci zástupci zdejšího žactva, načež oslovili se s Jeho Milostí místní děkan vldp. F. Stejskal za koláтуру německobrodskou a vldp. vikář Lašovička za visitované letos vikariáty. Slova ujal se i senior vikářů Misgre Karel Vorlíček, arciděkan kutnohurský, jakož i Jeho Milost Salesius Roubíček opat želivský, jenž promlouval za diecéšní kněžstvo řeholní. Nejdůstojnější ordinarius s pohnutím děkával mluvčím, jakož i lidu diecése a kleru českému i německému, z něhož, kromě uvedených, přítomni byli P. T. pp.: Ant. Ný-

vit, probošt poděbradský a vikář střídnicí poděbradského, Ferd. Zajíček, farář hořetický a vikář traktu pardubického, Cyril Valenta, farář želivský a vikář střídnicí lipnického, Karel Vinný, farář čestný a vikář traktu ledečského, Josef Ruml, farář deskobělský a správce vikariátu německobrodského, dr. Hugo Doskočil, prof. theologie a rektor královéhradeckého semináře, dr. Jos. Slabý, prof. theologie z Hradce Králové, Jan Braut, farář ze Ždírcu (Seelentz), Fr. Vitek, děkan z Polet, Em. Kašpar, kaplan z Borové, Ant. Rohlík, farář z Krucemburku, Josef Beneš, kaplan z Krucemburku, Fr. Škeřák, kaplan z Losenice, Václav Dvořák, farář z Nižkova, Alfons Hornek, farář z Přibyslaví, Fr. Mareš, kaplan z Přibyslaví, Jan Prokeš, farář z Německé Vyskytné (Deutsch-Giesshübel), Ant. Máka, farář ze Sopot, Jos. Ježek, farář z Vojnova Městce, Ant. Tvrdík, kaplan z Č. Bělé, Karel Dvořák, farář z Čachotína, Vincenc Lašovička, farář z Chotěboře, Karel Drda, katecheta z Chotěboře, Ludvík Moláček, farář z Dolní Krupě, Bedřich Hubáček, farář ze Sv. Kříže, Eduard Wagner, farář z Lučice, Fr. Branč, farář z Pohledu, Jan Roháček, farář ze Skuhrova, Josef Kofínek, farář z Habrů, Fr. Stříbrný, kaplan z Habrů, Karel Jirka, katecheta z Habrů, P. Norbert Beneš, děkan z Humpolce, Josef Drbohlav, kaplan z Lipnice, Karel Kolářský, farář z Herálců, Josef Kraus, farář z Krásné Hory, Fr. Tyl, kaplan z Krásné Hory, P. Kosmas Pytlík, farář ze Senožat, Josef Brukner, farář ze Skály, Bohumil Konečný, exposita z Větrného Jeníkova, P. Lohel Prchal, farář z Vojslavic, Fr. Koten, farář v. v. ze Želiva, Václav Havlík, farář v. v. z Polet, Václav Vačkář, děkan z Ledče, dr. Cibulka, bisk. sekretář, Jan Sobotka, c. k. gymn. prof. a katecheta z Ném. Brodu, Josef Porman, katecheta z N. Brodu, Vincenc Hyxa, farář v. v. z Ném. Brodu, Fr. Rosa, děkan v. v. z N. Brodu, Josef Chaloupka, katecheta z N. Brodu, německobrodští kaplani: Josef Bilek, Václav Fiedler a P. F. Wender, O. S. P., duchovní správce válečných uprchlíků vládkých. Poté loučili se Jeho Excelence s přítomnými vzácnými hosty: Její Výsosti Eduardinou kněžnou Khevenhüllerovou, slovatnými pp.: drem Vaníšem, c. k. okr. hejtnanem humpoleckým Špronglem, c. k. okr. hejtnanem ledečským Smaadem, c. k. školním inspektorem z Humpolce, továrníkem Dítětem z Humpolce, velkostatkářem Sajfertem z České Bělé. Takéž na rozloučenou upřímně tiskl ruku všem přítomným hodnostářům zdejší, reprezentantům úřadů státních a samosprávných, ředitelům škol, členům sborů učitelských. Křížem žehnaje shromážděné zástupy, dával i těmto «s Bohem», neboť již neuzel jich při vlastním odjezdu ve 3 hod. ráno ke Hradci Králové. — «Znám své a znám mne mě», právem od 6. června řící může náš nejdůstojnější arcipastýř. Visitační cesty nezanechaly stop trpkého pocitu v srdci jeho a diecéšní královéhradečtí mají v duších o Jeho Excelenci představu biskupa dobrého, laskavého, otcovsky milujícího. Proto vzpomínali velmi mnozí naň v den svrchu uvedených slavností a telegraficky či jinak blahopřáli Jeho Biskupské Milosti, omlouvajíc spolu nepřítomnost svojí. P. T.: nejdůst. bisk. konsistoř a kapitula z Hradce Králové, parkmistrovský úřad v Litomyšli, parkmistrovský úřad v Josefově, patronátní úřad ve Smířicích, Msgr. Kerner, kanovník-kancleř z Hradce Králové, továrník Etrich z Jaroměře, Jan Hejtmánek, vikář politický, Ant. Schreiber, vikář čáslavský, Jan Kobr, vikář chrastický, Vojtěch Krimke, vikář broumovský, Fr. Proschwitz, vikář vrchlabský, Jan Seidl, vikář jaroměřský, Alois Soukup, vikář královéhradecký (extra civitatem), P. Celestin Salfický, vikář náhodský, Josef Klapálek, sekretář traktu litomyšlského, Msgr. Fr. Tschertner, vikář trutnovský, Jos. Bekera, vikář vysokomýtský, Alois Broul, vikář chrudimský, Josef Procházka, vikář hořetický, Fr. Tomíček, vikář rychnovský, Alois Dudek za vikariát hanácký, Jan Rameš za vikariát novobydžovský, Ant. Vich za vikariát králický. Končíce tuto zprávu, opakujeme jádro všech přání Jeho Excelenci nejd. biskupovi zasláných voláním k Pánu za milovaného ordinaria: Dominus conservet et vivificet eum! Stet et pascat in fortitudine Tua, Domine. in sublimitate nominis tui! Ad multos adhuc annos!

Zprávy diecéšní. Ustanovení jsou pp.: Karel Pítek, farář v Kunštátě, za faráře v Dobrušce, Karel Dvořák, kaplan v Kutné Hoře, za faráře v Čachotíně, P. Gunth. Kahler O. S. B. složil kanonickou sponsi pro faru v Šonově, Jan Gleissner, kaplan, za admin. v Žalčíně, Ferd. Třebický, kaplan ve Vys. Mýtle, za kaplana do Kutné Hory, Jan Prax za prozat. kaplana v Rokytnici, Václav Flejberk, kaplan v Solopiskách, za kaplana do Vys. Veselí, Fr. Tyl, kaplan v Krásné Hoře, za prozat. kaplana do Solopisk, Bohumil Dittrich, kaplan v Rokytnici, za prozat. kaplana do Roketnice (Rochlitz). — V Pánu zesnuli: Alois Konvalinka (V. Vm.), vik. sekretář, děkan a farář v Hrochově Týnci, † 7. června (narozen 1849, vysv. 1873). Alois Pítek, rytíř řádu Františka Josefa, děkan a farář v Šlapánově, † 8. června (narozen 1843, vysv. 1867). — Uprázdnila se fara v Kunštátě, patron. hrab. Bohuslav Kolovrat-Krakovského-Libšteinského, od 1. června; fara v Hrochově Týnci, patron. Alexandr rytíř z Tábora, od 8. června a fara ve Šlapánově, patron. Vilém princ Hohenzollern, od 15. června t. r.

Zprávy místní a z kraje.

Městská rada ze dne 5. a 13. června. Návrh technické kanceláře ve příčině parcelování pozemků «Stáží-

ské cesty» na Pražském Předměstí byl schválen. — Protokol aprovisační komise vzat byl na vědomí. — Usměněno bylo, aby trh pro brav vepřový v Hradci Králové počínal o 7. hod. ranní. — Páma Ant. Gergertovi uděleno bylo povolení k stavebním změnám v domě čp. 86, p. Josefu Komínkovi k stavebním změnám v domě čp. 134 a firmě A. Ippen a spol. povolení k přístavbě dílen. — Uděleno bylo několik mimořádných podpor chudinských a některé podpory chudinské byly zvýšeny. — Usměněno bylo, aby pro vojenské ubytování objednána byl i vagon vápna. — Schváleny byly různé objednávky, lesní a týdenní konsignace.

Vládní rada Josef Novák dovršil 10. t. m. sedmdesátiletí. Ačkoli jistě sám rád nepřipomínal si tento významný mezník života, přece nezůstal veřejnosti utajen jeho jubilejní den a odevšad dostalo se mu lichotivé pozornosti od bývalých žáků, společníků a spolupracovníků na poli osvěty i četné řady přátel, kteří buď osobně nebo písemně blahopřáli mu blahopřání. Nemá věru závidění hodným údobím, máme-li za sebou již sedm desetiletí života, však závist buďti může dosavadní činnost jak tělesná, tak i duševní našeho oslavence, jeho stálá chuť k práci, neustávající činnost dosed věnovaná veřejnosti i školství. Ještě dnes horlivě účastní se obecní správy jako člen okresního zastupitelstva i městské rady, kdež vzal si na starost referát úpravy sadů. Ani školské činnosti nezpronevřil se do dnešního dne, zasedaje v místní i okresní školní radě jakožto místopředseda živnostenské školy pokračovací obchodní a řemeslné, která je jeho dílem. Kromě toho vzal na sebe obtížný úkol místního školního dozorce. I v okrašovacím spolku a přírodovědeckém klubu jakožto předseda opatřoval se bohatými zkušenostmi životními. — Ve významné dci života ve chvílích odchodu každý rád přejde s malým životem. Náš jubilar jistě s hrdoostí může přehlédnout minulost, která v sobě skrývá sice mnoho krásné práce zejména z dob činnosti inspektorské, však která přinesla i skvělé plody, jimiž s hrdoostí může pochlubit. — Josef Novák narodil se 10. června 1846 v Malechovicích u Sobotky. Po dokonání studii středních škol odjel se studiu věd přírodních v době, kdy o studium to nebylo na universitě právě skvěle postaráno. Co nemohla jemu dáti universita, nahrazovala technika, kde horlivě poslouchal zejména výklady prof. Krejčího o geologii a prof. Čelakovského z botaniky. Exkurse obou byly mu bohatým pramenem poučení. I prof. Frič, náš nejpopulárnější vědec-přírodopisec, jehož praeparátní kurzy v museu byly nejlepší školou mladým přírodopycům, velmi patrně zasáhl ve vývoj jeho. — Po studiích třílet po dvě léta byl vychovatelem v domě hrabat Ciam Martiniců. Po dvou letech vrátil se znovu na universitu a tu poslouchal vedle Friče zejména české přednášky vynikajícího mineraloga prof. Bořického. V letech 1873—1874 působil jakožto supl. profesor v Třebíči, potom po 12 let jako profesor v Ném. Brodě, kde těšil se všeobecné vážnosti u žáků. Výklady jeho nebyly jen suchopárnou reprodukcí učebnice, nýbrž žactvo vedl ke studiu názorem i vlastním pozorováním, jež doplňovaly bylo častými vycházkami, návodem k zakládání sbírek, jichž materiál ochotně určoval. Ze při neobyčejně plni dodával se výsledků, lze posouditi z toho, že z každé ze tří inspekci, které zažil za 12 let v Ném. Brodě, dostalo se mu po pochvalném uznání. — Vědecká činnost týkala se v první řadě botaniky, kde obklopeným jeho polem byly lišajky. V Ném. Brodě tiskem vydal KŘZ k určování krytosemenných rostlin okolí německobrodského r. 1878. tajnosnubných cévnatých 1880, lišajkových křovitých 1882, lupenitých 1884. k nimž jako tabulky přiloženy byly praeparované exempláře. V té době přeložil též i část pro české vydání Brehma (o savcích). Tato práce byla však přerušena odchodem do Jičína; v pokračování pak uvázal se prof. Bernard. — Činnost inspektorská v Jičíně znamená druhou fázi jeho života. Jičinské školství v letech osmdesátých bylo značně zanedbáno. O nápravu s úspěchem pokoušel se prof. Rosický. Po jeho brzkém odchodu do Prahy Novák jakožto jeho nástupce zdárně dílo dokončil. Práce byla nesmírně úmorná, vyžadující všechen volný čas. Bylo tu třeba prosadit docházku školní do 14 let, starati se o zřizování nových škol, úpravu budov, rozšiřování stávajících škol a zejména obstarávání učebních pomůcek, jichž byl citelný nedostatek. Ze práce jeho byla korunována zdarem, o tom mluví statistika. Za jeho působení zřízeno 33 nových škol, z toho 5 měšťanských (Nová Paka, Sobotka, Jičín, Libáň, Rožďalovice), 26 rozšířeno nebo přestavěno. Náklad na školy ty obnášel 3 čtvrti milionu zl. — Z této doby, kdy vědecká činnost ustoupiti musila činnosti inspektorské, datuje se obsáhlá práce o drobnohlédných lišajkách (strupinatých) z okolí Německého Brodu, vydaná v Archivu pro přírodovědecký výzkum Čech, která počtána byla Opicovou cenou. České vydání je z r. 1888, německé z r. 1893. V této práci uvedena řada nových forem z Čech. — R. 1897 ustanoven byl ředitelem paedagogia v našem městě. Význam jeho v tomto třetím období činnosti tkví hlavně v tom, že odchýlil se od Lindnerovy metody katechetické k zásadám Komenského; vyučování na základě samostatnosti žáků, kteroužto myšlenkou obíral se již za svého působení na Jičínku. Cvičná škola hradecká brzy upoujala na sebe pozornost odborníků, takže i praktičtí učitelé byli posíláni sem na studium nových směrů. «Zásluhou Novákovou je, že základy ty nejen hlásal, ale dovedl i uplatnit tak, že došly nyní všeobecného uznání a rozšíření. O vše to, co pode jménem «činná škola» teprve v posledních letech podnítlo reforma školy a vyučování v cizině a zvláště v Německu, usiloval vládní rada Novák již před několika desetiletími. Památkem této čin-

nosti jeho je Výroční zpráva c. k. ústavy ke vzdělání učitelů v Hradci Králové 1902/3, jejíž výprava po této stránce zdůrazňuje univ. prof. dr. Fr. Čáda v Paedagogických rozhledech XVII. 1. a ovičný učitel Jos. Kabátek v článku «Činná škola a vyučování elementární» (Paedag. rozhledy XXVII. č. 5. 1914). — V úřadě ředitele působil do r. 1907, kdy odešel jakožto vládní rada na odpočinek. — Odchod do penze neznamená oddech, nýbrž novou práci. Zálba ve studiu lišajků uplatňuje se zase nyní. Výsledkem jejím jsou sbírky lišajků ve vzorném Příkrově musea v Bělohradě a studie o lišajkách o kolí královéhradeckého (Sborník přír. klubu v Praze 1912), o kterého práci již jednou jsme obšírně referovali. — Z činnosti mimoškolní nejobtíbnějším jeho polem je snaha o zvelebení sadů a o okrášení našeho města. Za jeho působení v sadové komisi zřízena na rozvalinách bývalé pevnosti řada parků, sadově upravena cesta po hradbách, stromovím vysazeny regulované břehy Labe a j. — I postavení meteorologického sloupu, patřícího po stránce estetické i bohatým vnitřním vypravením k předním v Čechách, jest jeho myšlenkou, o jejíž uskutečnění pracoval po několik let v okrašovacím spolku. — Bohatá to věra činnosti životní, šťastné město. Jemuž takový reprezentant zasvětil své síly. Jsme hrdi na svého jubilanta a přejeme mu, zcela srdce, by ještě dočkal se vícekrát v plné síle a svěžesti ducha dalších desetiletých jubileí.

Převzetí-živní den Zámky Smetkovy pořádá v sobotu 24. června celoroční zkouška svého factva v síle Měšť. besedy. Začátek o půl 3. hod. Vstup volný.

Záložna v Hradci Králové založila na oslavu svého 25letého trvání sadici, jejíž výnos 100 K bude výborem 6. července udělen nejstaršímu zchudlému členu záložny. Žádosti o podání do konce června v kanceláři záložny.

C. k. ústav ke vzdělání učitelů. Zápis do I. ročníku koná se dne 3. července od 8—11 hodin dopoledne. — Zkoušky přijímací konají se hned po zápise, dle potřeby též následujícího dne. — Ředitelství.

Obchodní akademie v Hradci Králové. Zápis žáků ze IV. třídy střední školy do I. ročníku obchodní akademie koná se dne 28., 29. a 30. června a 1. července v úředních hodinách v ředitelně musea. Ústní přihlášky žáků III. tř. měšť. školy k přijímacím zkouškám do I. ročníku přijímají se dne 15. července od 8—9 hod. ráno; písemně možno se přihlásiti kdykoli od 28. června do 15. července. Přijímací zkoušky těchto žáků jsou 15. července o 9. hod. ranní.

Zápis dívek do I. ročníku dívčí dvojtřídní školy obchodní jest 29. a 30. června. Prospekty zašle a na veškeré dotazy odpoví ředitelství.

Na c. k. gymnasiu v Hradci Králové bude zápis žáků do I. třídy dne 30. června od 8—9 hod. v Borromaeu a dne 16. září v touž hodinu. K zápisu dostaví se každý žák s otcem nebo jeho zástupcem a vezmí s sebou křestní (rodný) list, vysvědčení frekvenční nebo z měšťanské školy a vysvědčení očkovačů. Přijímací zkoušky budou hned po zápise.

Zápis žáků do I. třídy c. k. reálky v Hradci Králové konati se bude před prázdninami v pátek dne 30. června a v sobotu dne 1. července od 8 do půl 10. hod. dopol. v ředitelně ústavu (ve starém Rudolfinu). Zkoušky přijímací konají se hned po zápise. Blíží na vyhláše v ústavu.

Pata morgana. Po zprávě, otištěné v Praze z Biešna, můžeme potvrditi, že vzdátný přechod byl zřetelně pozorován i od jiných věrohodných lidí. Dne 9. t. m. po 4. hod. ráno z Pospíšilovy třídy bylo zřetelně směrem k Třebchovicím hornatou, zalesněnou krajinu s dvěma vysoce vyčnívajícími vrcholy, na jichž temenech bylo krásné alpské záření. K večeru pak takový zjev byl pozorován od musea směrem k železničnímu mostu. Ted' ovšem slunečko další optický překvapení odožilo k jasnějším dnům, protože taková představení v přírodě za deště se nepořadají.

Německý Brod. Vážné doby nebývají bohaty písními. Proto tni více jest vědět každému, jenž dovede i v současných poměrech alespoň na chvíli srdce lidské utěšiti a naplniti radostí, která nejen nezabavuje člověka ušlechtilého soucitu, nýbrž novou sítu vlivá k dalšímu mužnému snášení obětí. Vděčí tudíž i kolatura německobrodská svému milovanému biskupu Jeho Excelenci nejd. dru J. Doubravovi, že Ji v posledních dnech měsíce května přinesl takové požehnání. Dleť on v oněch hodinách v jejím středu. A neuvěkala Jeho Excelenci u příležitosti příchodu jeho do Německého Brodu jen železná srdce Viléma, Václava, Barbory a Jana, nýbrž vítali ho tisícové srdcí živých s láskou, s jakou Pánu věrné duše nástupce apoštolů vítávají, vítalo ho celé město, bohatě ozdobené prapory. Duchovenstvo, městské zastupitelstvo, zástupci všech místních státních i samosprávných úřadů se svými přednosty v čele, ředitelé škol, starobylí kůr literátský s praporem, katolická jednota, dámský spolek «Eliska», zástupci obce židovské, přes 2000 školní mládeže se sbory učitelskými, družičky, sta a sta lidu z města i z venkova přišli nejd. návštěvníci v ústřety, takže do posledního místa uzlil prostorný děkanský chrám naplněný, když se po pobožnosti za zeměle ke shromážděným obrátili, aby za slavné příchodu děkoval. S úctou však a pozorností setkávala se Jeho Milost všude po všechny dny pobytu v Ném. Brodě u všech slušných lidí, s láskou přivítat by, kamkoli zavítal. O tom svědčily vyzdobené kostely, školní síně ke zkouškám určené, studentská akademie v gymnasiu, toho důkaz podaly návštěvy v nemocnici, sirotčinci, měšťanském chudobinci, v barákové koloně pro válečné uprchlíky, v museu, hospodyňské a obchodní škole i jinde. Dleť

kteří ztrávil Jeho Excel. časem svým, byly vypravěny ho-
dinami radosti pro farnost německo-brodskou, pro velká
i pro dětskou drobotinu — ale pro ně byly to chvíle ú-
navné práce. Vždyť 2567 birmovanců přijalo vzkládáním
jeho rukou Duchu sv., 16 dobře promyšlených a vhodně
volených promluv připravovalo anebo utvářovalo v je-
jich duších přibýtek Duchu sv., a vlastně nejen v du-
ších birmovanců, nýbrž i v srdcích všech, kdož v přebol-
ném vždy počtu přítomní bývali posvátným úkonem.
Krásným byl nám letos konec měsíce Královně nebeské
zasvěceného, avšak nejdojemnější snad bylo odpoledne
29. května, kdy arcipastýř vykonával apoštolské poslán-
í mezi Vlachy — vystěhovanci. Jak mnohým z nich kame-
ly slzy, když promlouval k nim a těšil je řečí mateřským
jich jazykem pronášel? Kéž ta Panna, ke které my s
nimi vroucně jsme volali „Consolatrix afflictorum, ora
pro nobis“, vyprošuje všem ochranu, kéž provází zášiti-
tou svou i kroky nejdůstojnějšího našeho ordinaria, aby
napřesrok — bohdá již v době klidné — počít mohl
dráhou apoštolskou cestu diecési královéhradeckou!

Skuhrov u Habru. Na svátek Nanebevstoupení Páně
odbyvala se u nás slavnost sv. birmování. Cyklistické
banderium, mající ve středu svém státního jezdce na
koní, s koly slavnostně vyzdobenými jeho vstříc vzneše-
nému hosti. Též i sbor hasičský šel v ústřety vzdání
šest arcipastýřů. U slavnostní brány před kostelem na-
stalo hlavní srdečné vítání. Nejprve pozdravil J. Exce-
lenci duchovní správce s okolními p. t. duchovními. Pan
starosta ze Skuhrova s členy obecního zastupitelstva
uvítal ika, že by rádi ještě lépe uvítali, než se to děje
za pohnutých nynějších časů. Potom představení ostat-
ní páni starostové, pp. učitelé a jiní zástupci katolíků.
Všecky obce byly zastoupeny při uvítání. Družička
jménem dítek celé farnosti vyjádřila svou radost pěknou
básní. Po krátkém oddechu na faře nastoupila cesta
do chrámu Páně. Zde J. E. velice přepjatě poděkoval
všem jej vítajícím, p. patronátnímu komisaři a urozené-
mu panu baronu Česlavu Rajskému z Vilimova, který
přijel z daleka se svou urozenou chotí vzdání čest J. E.
Po sv. obřadech bylo vzletné, krásné kázání, načež
přijalo sv. birmování 381 birmovanců, počet to za vál-
ky na farnost čítající 1351 duší značný, svědčící o za-
chovalosti a zbožnosti farnosti. Za zkoušky přespolních
dítek byl J. E. spokojen. Mile přijal oslovení dítek před
zkouškou a po zkoušce. V okrasné třídě zkoušena do-
máci mládež. U vchodu uvítal pan řídící, dobře označiv,
že škola zdejší vždy svědomitě plnila svůj úkol, vycho-
vávši mnoho řádných lidí. Nato vybízel jeden ze žáků
J. E., aby ráčil vstoupiti mezi dítky. Po skončení zkou-
šky poděkovaly dvě žákyně. Odpoledne po krátké po-
božnosti nastalo loučení v přepjatém chrámu Páně.
Duchovní správce přivítal J. E. k sv. Mikuláši, biskupu,
patronu chrámu Páně, a připomenul, že při pohledu na
sv. Mikuláše s biskupskými odznaky vzpomene si na
J. E. a dary Duchu sv., které jeho prostřednictvím byly
tajně do duše vloženy. Žákyně slovy národních písní
dávala krásně na jevo, jak rychle radost dnešní uprchla
a jak smutné jest loučení s J. E., který za krátkou dobu
zkalil si srdce dobrých farníků. V závěrečné promluvě
klivě označil J. E., jak ho těšilo, že našel zde lid Bohu
oddaný, který na pouhý pokyn přináší značné oběti ke
cti Boží, a srdečně všem děkoval, též p. t. pp. učitelům
za dobrou výchovu mládeže, svolávaje na ně Boží po-
žehnání. Byl opět doprovázen p. t. sborem hasičským a
banderiem cyklistů, sledován zrakem všech opouštěl nás,
avšak duch jeho, jeho povzbuzování a rady budou i na-
dále mezi námi žít.

Lučice. V tak slavnostním rouchu a nadšení jako 5.
června v den sv. birmování se Lučice dosud neviděla,
ačkoli míváme tu zvláště o pouti slávu velikou. I to ne-
be k tomu přispělo. Po celou noc předcházející až do
rána sesílalo námi křeznou vláhu; jakmile však zazněly
výstřely z hmoždítů a zvony na znamení, že již přitáhli
do osady naši Jeho Excel. nejdp. biskup, zaválaly vese-
lejší prapory na domech, stožárech a nádherné slavo-
bráně, vyjasnila se nejen čela nepřehledného zástupu
u brány čekajícího, ale vyjasnilo se i to nebe, aby po vlá-
ze pozemské do duší nedočkavých a vyprahlých vlévalo
rosu nadzemskou. Jeho Excelenci u brány srdečně u-
vítal duch. správce Ed. Wagner, starosta Jan Prchal v
čele obecního zastupitelstva, urozený pan Robert rytíř
ze Stanglerů s urozenou paní chotí, c. k. místodrž. ta-
jemník Gogela a c. k. okr. školní inspektor Klíka z Čá-
slavě, architekt Schmidt z Kvasetic a Květinova, majitel
Dobré Vody Fr. Weiz, Bárta, mlynář v Lučici, jakožto
předseda míst. odboru N. J. P., družičky Lud. Prchal-
ova a Bož. Suchá z Lučice za školní mládež. Dále se sú-
částili uvítání starostové přifařených obcí s obecními
zastupitelství, spolky dobrov. hasičů z Lučice a Malči-
na, všechna školní mládež s učitelstvem, zástup birmo-
vanců a všeho lidu. O něco později, neodkladnými zále-
žitostmi zdržen, přivítal Jeho Excelenci patron p. R.
Moravec, továrník a majitel panství Světlá-Habry. Ve-
líkým zástupem provázen, ubíral se nejdřív arcipastýř
ve slavném průvodu ke kostelu, kde udělal 513 duším sv.
birmování. Ačkoli valná většina farníků lučických měla
potěšení spatřit Jeho Excelenci v životě svém poprvé,
přece dužnou konstatovati, že nebylo nikoho, jehož srd-
ce by si byl Jeho Exc. ihned nenaklonil. S láskou byl u-
vítán a lásku všech si odnášel. Na rozloučenou naplnil
se kostel do posledního místečka a duch. správce podě-
koval jménem celé farní osady za všechno, a přání jeho:
„Bůh Vaši Excelenci na dalších cestách svou milostí
provázaje a sílu, bylo přání nás všech nejvroucnějším.
Poděkovaly a rozloučily se i družičky za školní mlá-
dež, načež J. Bisk. Milost po udělení velepastýřským
požehnáním ubíral se provázen věřícími až k slavo-
bráně,

kteřou se zalíbením ještě jednou si prohlédl. Za posla-
vení její, jakož i stožárů a i věští farnost lučickou aroz.
panu rytíři ze Stanglerů a p. architektu Schmidtovi, jímž
za všechnu vzácnou laskavost, ochotu a práci vyslovu-
jeme své nejupřímnější díky.

Hrochův Týnec. Dne 7. června odpoledne o pát 4.
hod. rozzevčel se velký zvon s věže kostelní a ozna-
moval neočekávanou smutnou zvěst, že pan děkan Kon-
valinka náhle zemřel. Narodil se v Chrásti 10. února
1849, na kněze vysvěcen byl v r. 1873. Působil horlivě
jako kaplan nejprve v Žumberku; odtud přišel za kapla-
na do Hroch. Týnce a zde působil jako kaplan po 13
let. Nato stal se farářem v Řepnících a po 9 letech
vrátil se opět do Hrochova Týnce, kde působil nyní po
20 let jako farář a děkan. Ztrávil tedy v Hroch. Týnci
33 roků, polovinu svého věku. Byl knězem nadšeným,
horlivým, při kněžských exercitiích v Hradci Králové
byl až na několik posledních let vždycky účastníkem a
vypomáhal při nich jako zpovědník kněží. V Řepnících
opravil chrám Páně a i zde v Týnci získal si zvláště o
chrám Páně velikých zásluh. On to byl, který ozdobil
chrám Páně věží, on to byl, který upravit okolí chrá-
mu. Uvniř dal chrámu Páně nový vzhled a důkladnou
opravu. Nyní chystal se dáti se do vnitřní opravy chrá-
mu Páně. A co jiných plánů vřilo ještě jeho hlavou!
Než náhlá smrt učinila všemu konec. V sobotu 10. čer-
na dopoledne doprovodili jsme ho k tichému odpočinku.
Pohřeb byl krásný, dojemný. 17 kněží doprovodilo ho ke
hrobu a to: vsdpp. rada Jan Kobr, bisk. vikář a děkan z
Chrásti, rada Eng. Starý, děkan z Rovně. Vldpp. faráři:
Adam Karel z Moravan, Doubravský Alois z Chrousto-
vic, Filipi Josef z Korbů, Paulus Josef z Vrbatova Ko-
stece, Hák Václav ze Žumberku, Hora Ludvík z Dašic,
Rudolf František z Vejvanovic, dále vsdpp. kvardián P.
M. Schreiber z Chrudimě, Fr. Dvořák, prof. a katecheta
z Chrudimě, Ant. Vančura, katecheta z Hořic. Dále dpp.
Jan Beneš z Chrásti, Gartner Viktor z Dašic, Kohel Jan
z Heřmanova Městce, Michálek Augustin z Chocné a Fr.
Naxera z Rovně. Kondukt vedl vsdpp. Jan Kobr z Chrá-
sti, rekviem při pohřbu složil vdp. Josef Filipi, farář z
Korbů, v kostele nad rakví promluvil krásně a dojemně
dp. Jan Beneš z Chrásti. Nejvyšší milosrdný Bůh nechť
přijme duši v Pánu zesnulého p. děkana k Sobě na mi-
lost! Nechť odpočívá ve svatém pokoji!

Chrudim. Přišel sobota dne 17. června oděje se sta-
roslavná Chrudim v slavnostní háv, neboť ve svých
příslovečně pohostinných zdích vítati bude Jeho Excel.
nejdp. biskupa královéhradeckého, svého duchovního
arcipastýře, jenž přijede posvětit a službě Boží po delší
době opět odevzdat chrám sv. Michaela archanděla.
Nejdřív arcipastýř uvítán bude v sobotu o 5. hod. odp.
na hlavním Riegrově náměstí před arciděkanovým chrá-
mem p. t. zástupci města, úřady, duchovenstvem, mlá-
deží a věřícími, načež Jeho Exc. v chrámě k vítajícím
promluví. V 6 hod. budou tamtéž církv. hodinky kněžstva
za účasti vrchního pastýře před sv. ostatky svatých,
jež nazítří budou vloženy do hlavního oltáře nově po-
svěceného kostela. Jímavé obřady svěcení chrámu zač-
nou v neděli 18. června po 7. hod. ranní, kdy v slavném
průvodu budou přeneseny duchovenstvem s Jeho Exc.
v čele sv. ostatky z arciděk. chrámu do kostela sv. Mi-
chaela, kdež po vykonaném posvěcení bude obětovati
Jeho Bisk. Milost slavnou pontifikální mši sv., při níž
též bude mti sám kázání. — Chrám sv. Michaela v pá-
vabné poloze uprostřed zeleně býv. hřbitova jest zají-
mavý tím, že je nejzachovalejší památkou chrámovou
v Chrudimi z poč. 16. století. V něm a kolem něho jest
celá snůška památností celých dvou století, jež tu žijí
před námi ve svém způsobu uctívání památky mrtvých,
ač i jinak v přečetných těch památnících a epítatech jest
nepřeberný materiál ke studiu kultury a historie umění
té doby. Ve stínu posv. zdi tohoto chrámu odpočívá též
osvícený buditel národa a spisovatel dr. Josef Liboslav
Ziegler, děkan chrudimský. Svou starobylostí a četnými
památkami svými upoutal chrám tento pozornost i samé-
ho zvěčnělého nejjasnějšího následníka trůnu arciknížete
Františka Ferdinanda, známého milovníka a povolného
znalce starožitností, jenž nemalou zásluhu má o urych-
lení restaurace tak vzácného památníku českého posvá-
tného umění.

Žádná pleš více!

Tisíce holohlavých vyléčeno!

**Pište si ještě dnes o pojednání, které
Vám ochotně zdarma zašle kosmetická
laboratoř „Olymp“, Praha-Smíchov,
11-1241.**

Snaží se prosba o pomoc těžce postiženým. V pátek
9. června strašlivě krupobití po prvním menším nyní
ápíně začalo všecku námaha slabých paží ženských.
Jež s velikými obětmi obdělaly pozemky svých mužův
a bratří dílcích v poli. V pěti obcích zdejší farnosti je
obilí všecko zničeno, ovocná úroda tak slibná ztracena,
střechy rozbity, okna vesměs vyfukána. Přítěra hladu
za stávajících poměrů tím hrůzněji přití se kolem osad
našich. Pro lásku Boží prosíme, směřujte se! Pomozte,
kdo jste hrůzně této mety ušetřeni! Velká většina posti-
žených, hlavně chudších a nepojištěných, jest odkázána

jeně na pomoc bližních svých. Pán Bůh odplatí vám
sám! Všecky milodary, jež budou veřejně potvrzovány,
prosíme na adresu: Farní úřad v Dolních Hbitech.

Za hospodyní

k staršímu pánovi přijala by místo slečna
32letá, dobrá hospodyně, velmi skromná.
Lask. nabídky pod znač. „Ošetření v státi“
do adm. t. l.

Paramenta.

Ignáce V. Neškudla syn
(protokolovaná firma)

v Jablonném nad Orlicí (v Čechách)
(bratr P. J. Neškudly, faráře ve Výpračticích)

doporučuje P. T. veleútojn. duchovenstvu
svůj osvědčený a často vyznamenaný

výrobní závod
všech kostelních paramentů,
spolkových praporů a kovového náčiní.

Cenníky, vzorky i roucha botová na ukázkou
se na požádání franko zašlou.

Prodá se rodinný domek

větší, s ovocnou a zelenářskou zahradou,
na Hrázce u Hradce Králové.

Tamtéž prodá se sláma k stání.

Bližší v adm. t. l.

Veleútojnému
duchovenstvu a
slavným patronátním
úřadům **doporučuje si depo-
ruje všem kostelní nádoby a
náčiní a to: monstrance, kalichy,
cibale, nádobky, patenky, pacifikály,
svícny, lampy, kaditelnice, kropenky
atd. své vlastní výroby, předpisem
církevním vyhovující. Staré před-
měty opravuje v původní intenci a
v ohni slati a stříbrní nebo proti do-
platku za nové vyměňuje. Hotové
předměty neb výkresy zasílá na u-
kázkou franko bez závaznosti koupě.
Při se poslé posouzení. Práce ruční**

**Shled vzhledu slátek a stříbrných klenotů, jako: řetězů,
mademek, křížků, prstýnků, náramků atd. u Notářské
protěny, tabatěrky, jídelní náčiní se stříbra pravého
čistého vždy na skladě.**

Staré zlato, stříbro a drágozemské kupuje za nejvyšší ceny

JAN STANĚK,
páříř a ošeleur
Praha-I-970., ul. Karoliny Světlé, č. 12. n.
Přímý směr c. k. zemského trestního soudu.

Právovalní dům

hodicí se obchodníkovi (s jedním krámem)
na hlavním náměstí v Hradci Králové č. 131

se pronajme nebo prodá.

Dotazy zodpoví Eduard Troniček, c. k. pošt.
kontrolor, přednosta poukázkového oddělení
hlav. pošt. úřadu v Praze-II., Jindřišská ul.

Jan Horák,
soukenník
v Rychnově nad Kněžnou
zasílá na požádání vždy

**dle roční saisony kolekce
nejnovějších druhů pravých
vinových látek**

své vlastní výroby, jakož i tu- i cizo-
zemských.

**Četná uznání zvláště z kruhů vele-
útojn. duchovenstva svědčí o poctivé ob-
sluze mého ryze křesťanského zájmu za
debu více než třicetiletého působení.**

Učiňte, prosím, malou ohledávku na
zkoušku.

Též na splátky bez zvýšení cen!
Volejenné látky na taláry.

**Uznáný za nejvýhodnější a nejlevnější ná-
kupní pramen v Rakousku veškerých**

**prádla, praporek, příkrovů, kobereč a
kovového nářadí ve výrobcích nejstaršího
závodu v Čechách, c. a k. dvorního dodavatele**

v Jabloňném n. Úřl. č. 86.

Tlačo uznávacích referencií a odporúčaní. —
obrázkové cenníky, rozpočty, vzory a hotové sčít
k výbere franko.

Bez velkoměstské režie ve vlastních dílnách a
společ, levné pracovní síly na venkově, dluží levnější
ceny až o 20%, než všude jinde.

Jubil. 100 let. trvání a 10 let. vlastní činnosti.

Adresování vždy došlovné se vyprodáje

**studni, uhlí, ruel.
Rekonstr. vodo-
vodů, čerpadel.**

Rozpočty a návštěva inženýra na požádání.

**Zeměvrtací spol. Langer,
Praha II.-598.**

Založeno r. 1902. Četná doporučení.

pro kupce se hodící, blíže »Merkuru«, a
několik malých bytů

**v přízemí hned se pronajme. C. a k. dv. to-
várna nábytku K. V. Skuherský, Hradec Král.**

**v ý b o r n é j a k o s t i, t é ž i v e š k e r é p o t ř e b y
k h o l e n í n a k o u p í t e l e v n ě u f i r m y**

Josef Jelinek.

mydlář v Hradci Králové na podsíni. —

**a sice hrabory ranné i staré,
fasole a pod., vše zaručeně zdra-
vé zboží, prodá na vagony a ofe-
ruje obratem pošty J. BOSSNĚR,
PRAHA-II., čp. 385.**

Prihtmajl se:

a) Žáci, kteří s plným prospěchem odbyli IV. třídu střední školy (gymnasia, reálky), bez zkoušky přijímací. Zápis dne 28., 29., 30. června a 1. července. Doklady: Křestní list a vysvědčení, opatřené doložkou na odchodnou.

b) Žáci, kteří vyehodili III. třídu měšťanské školy a mají aspoň z jazyka vyučovacího, počtu a zeměpisu známkou nejméně dobré, jakož i žáci, kteří vyehodili jednorozhodný ústní běh při měšťanské škole, po zkoušce přijímací z češtiny a počtů. Zápis dne 15. července od 8.—9. hod., zkouška přijímací téhož dne o 9. hod. dopolední. Přesně možno se k ní již dříve přihlásiti. Doklady: Křestní list a propouštěcí vysvědčení.

Do I. ročníku dívčí obchodní školy dvojtřídní koná se zápis žaček (z III. třídy měšťanské školy nebo lycea) dne 29. a 30. června.

Prospekty začle a zprávy podá

Reditelství obchodní akademie v Hradci Králové.

oznamují zdivořile, že otevřeli na Slezském Předmostí bezprostředně u osobního nádraží

kteřý doporučují přízní okolních obcí.

Zvláště výhodné ceny při nákupech hospodářských spolků a besídek.

Všem veledůstojným i důstojným pánům, kteří doprovodili ke hrobu v Pánu zesnulého pana děkana
v Hrochově Týnci

zvláště pak: vedp. radovi Janu Kobrovi, bisk. vikáři a děkanu za vedení konduktu, vldp. Josefu Filipimu, faráři v Körbru za sloužení requiem při pohřbu, dp. Janu Benešovi, kaplanu v Chrasti, za tklivou, dojemnou řeč nad rakví, vyslovuji

Z ostatních súčasťných patrí díky naše zvlášť: veváženenému pánu Frid. Dynťovi, patronátnímu komisaři, jako zástupci vysoce urozeného pana patrona Alexandra de Táboru a milostivé pani patronky, slov. pánu MUDru Karlu Schmoegrovi z Chrasti, slov. pánu Karlu Regensdorferovi, pánu na Přestavíkách, vážené místní městské radě a slov. obecnímu výboru atd. atd.

Konečně díky vzdávám za darování věnců, které věnovány byly od milostivé vrchnosti zdejší, od patronátního úřadu a od milostivé vrchnosti přestavické.

Všem výše jmenovaným, jakož i všem, kdož ústně nebo písemně projevíli soustrast nad úmrtím pana děkana a všem účastníkům pohřbu vůbec volám ještě jednou: Upřímné díky!

V HROCHOVĚ TÝNGLI, dne 13. června 1916.

František Houdek,
kaplan.

OBNOVA

Číslo 25.

Předplatné na čtvrt roku 2 K 50 h
na půl roku 5 K —

V Hradci Králové, dne 23. června 1916.

Inzeraty počítají se levně.
Obnova vychází v pátek v poledne.

Ročník XXII.

Průběh války.

I další zápolení našich zbraní, třebaže vzhledem na obrovskou číselnou převahu ruskou vyžaduje krajší napětí, největší brdnatví, dokazuje, jak zakouška vojska ani v okamžicích nejkritičtějších neztrácejí energii k nehouževnatější obraně. Münch. N. Nachr. sděluje z Berlína: »Poprvé nechtělo vojsko vysazovati hlavní město lukovinské rozstředění, aby je pak přes musilo vykliditi, opustilo je hned. Rakouské jižní křídlo pod velením generála Pflanzer-Baltina, však přijme bitvy, kde to uzná vedení za výhodné. Nepřítel zajisté svou ofenzivou opustil lepší pozice a vystavil se tak nebezpečím, která jsou spjata s operacemi na volném poli. V těchto podnicích dosud ukázalo vedení, technické pomoci, prostředky a vojska převahu nad ruskými mocenskými prostředky. Již přestávají ruské krasofodi; naopak však zprávy našeho generálního štábu sděluje, kde všude byla ofenziva ruská velice důrazně zastavena a jak přibývají tisíce ruských zajatců.

Na ruském bojišti trvají velké boje dále. Ruský příchod téměř na celé řadě saražen, jen ještě Černovce vyklizeny, kamž vnikl nepřítel v sobotu v noci. V úseku strypackém tříští se ruský nápor západně od Višňovské uctavěné. V úseku horní Lvy Rusové s velikými ztrátami marně se pokoušeli o postavení severovýchodně od Lopotna. Na jižním Volynsku předla už naše vojska k činnému odporu, získala prostory severně od říčky Lipy, severně od Gorochova (jihovýchodně od Lokacz) i u Lokacz samých a odrazila několik protiútoků. Severně od Turije (taka tato pramení západně od Torozynu, teče na severovýchod a ubíhá se směrem celkem severním; ústí do Pripjetu, západně od Stochodu) zajali Němci 3.500 Rusů. Mezi Sokalem a Kolki byly odraženy silné ruské výpady a na horním Stochodu získáno půdy. Dle toho naše a spojenecké voje zatarasily Rusům cestu na Kovel a Lvov. — Úřední zpráva ze dne 20. června ohlašuje úspěšné boje naše na Volyni u Lokacz, u Kijelinu, mezi Sokalem a Kolkami; mezi smetl Kovel—Luck a Turij proniká spojené vojsko dále vpřed.

Italské bojiště jest také jako ve znamení italské protiofenzivy, ku které se jak Rusové tak Italové odhodlali na rozkaz francouzský. Italové útočí na frontě sošské, ale nejen že nemají úspěchů, nýbrž nedovedou ani zabrániti naší armádě z Tyrol do Italie vyzávit, aby své postavení zlepšila. — Dle poslední úřední zprávy bitvenní činnosti na sošské frontě a v Dolomitech klesla na obvyklou míru.

Na západním bojišti vedle živé dělostřelby na největší části fronty a zejména v úseku anglickém vzplanuly boje v úseku verdunském na obou stranách řeky.

Na Balkáně. Řecká vláda protestuje u všech vlád proti blokáde řeckých břehů, vykonávané čtyřdohodou. Odsbrojení řecké armády, jak čtyřdohoda nařizovala, jest sice v proudu, ale zatím

prý pouze na papíře. Finanční nesnáze řecké vlády stále rostou.

Politický přehled.

O hospodářských otázkách po válce promluvil uherský ministr financí ve schůzi finančního výboru sněmovny magnátů. Vláda bude prý všemi prostředky pracovati k tomu, aby po válce hospodářský život bez značných obtíží dostal se opět do pravidelných kolejí. Otázkou opatřování surovin po válce zabývají se vlády rakouské i uherské už dnes. Pro potřebu úvěru maloživnostníkům a drobným zemědělcům přeje sobě vláda učiniti opatření pomocí příslušných organizací.

Hospodářská konference čtyřdohody učinila prý opatření proti nebezpečnostem v mezidobí mezi zastavením nepřátelství a podepsáním mírových smluv. Těmito opatřeními mají býti chráněny trhy před návalem, jenž jim prý hrozí následkem velkých zásob, které se nahromadily ve skladních ústředních státech.

Nové ministerstvo v Itálii utvořeno s ministerským předsedou Bosellim. Stranicko-politicky skládá se ministerstvo doposud z pěti konservativních, liberálních, jednoho katolíka, čtyř demokratů, dvou radikálů, dvou reformních socialistů a jednoho republikána. Sonnino, Carcano a ministr války Marone s ministrem námořnictva Corsim podrží své místa, ministrem vnitra ustanoven dosavadní ministr spravedlnosti Orlando.

Proti Mexiku. President Spojených Států svolal milice všech jednotlivých států ke službě na mexických hranicích. Milice bude sem posílána dle potřeby, aby byli stíháni bandité, kteří se dopouští zločinů na americké půdě.

Na staré cesty!

Před válkou moderní pozření hlásali s čelem učeně svažetelným: »Stará morálka nám nestačí, toužíme výše. Chceme mravouku spočívající na základě vědeckém, která vede k vznešenějším metám.« Bylo věru pro ducha doby charakteristické, že proti těmto nejasným sic, ale přece velmi nebezpečným frázím nevystoupili svorně a důrazně vážní čeští filosofové. Tito přece věděli určitě, že taková hesla nepovedou k žádným pozitivním a ztravitelným hodnotám — že naopak rozbují se jen pyšné popěračství a zmatek. Naši filosofové přece věděli dostatečně, že vědeckého světového a životního názoru není. Ale i kdyby se vědě podařilo pevnou jeho kostru vytvořiti, neznamenalo by to ještě stanovení a utvrzení nové morálky. Věda praví pouze, jak se věci mají, ale nemá moci rozkazovati lidské vůli. Proto také i vysoce vzdělaný inteligent koná něco, čím škodí svému zdraví, co poškozuje duševně nebo hmotně jeho okolí. Věda působí na rozum, ale na vůli autorita. Člověk není pouhým fyzickým tělesem, jest bytostí, která své

rázně se rozhoduje; ví, co činiti má, ale také jest si vědom svobody vůle; pochopuje, že není fyzickou nutností, aby konal to, k čemu jej povzbuzuje společnost i lidé nejosvícenějších.

Kam u nás osvětské hokuspokusy vedly, přesvědčuje nás jednání jednotlivců i širších společností tak výmluvně, že není potřeby shromažďovati doklady ve zvláštním článku. Ty se naskytají všude. Právě proto hlásí se o slovo silný proud, směřující podstatně k staré morálce křesťanské, která vytvořila tak dlouhé řady charakteru žulových.

Dne 20. t. m. ve »Venkově« čteme: »Takový je dle Carlyla (anglického filosofa) rozdíl mezi člověkem včerejška a dneška: člověk minulosti byl založen solidně, upřímně a poctivě; jeho ideály tkvěly na pevné půdě opravdovosti a všestranně byly podepřeny jeho vnitřním přesvědčením. Propracovával se k nim namáhavě, ale vytrvale. Člověk moderní naproti tomu podřídil svoje ideály heslu dryáčnictví; jemu neběží o to, co jest a jaké to jest, nýbrž jakým se to býti zdá; on nechce lidí přesvědčovati, ale přemlouvati je, namlouvatí a nalhávati; a ovšem namlouvá a nalhává i sobě. Prostě: on se nepropracovává, on chce dospěti k cíli mnohem rychleji a ovšem i mnohem méně poctivě... My nechápeme již vlastního podkladu ideálu, zásad, myšlenek: pokolení minulá seriozní a při svoji důkladnosti velmi přesvědčivá, nám je vnukla, my jsme je spočátku vnímali, ale později jsme si na ně tak zvykli, že stala se šablonou. Hovoříme o nich, ale naše obraty a představy jsou mechanické, šablonovité... Není třeba trávití mravního obsahu té které nové myšlenky, stačí naléztí pro ni formulku, a tím jsme se s ní vyrovnali. A tak žijeme ve znamení formulek... Formulování a jinými šablonami krmí lidstvo sebe napořád. Rečníci političtí i jiní, hlavně také tak zv. krasořečníci, operují často formulami a šablonami; pro ně máme nový výraz: fráze. Co bylo kdys heslem, je nyní fráze, prázdnou a studenou; k čemu propracovali se lidé včerejška, to my dnes odbudeme právě touto frází.

»Národní listy« dne 19. t. m. připomínají k nynější době válečné:

»U tisíců lidí, kteří zdáli se ve všedním životě klidného vývoje zlohostejnými a neschopnými vyšších pocitů, vyvinula se nejvyšší dávka obětavosti hrdinné i odříkané, dala vyniknouti netušeným kvantitám občanských ctností; ale vedle toho vnesla do života velkou dávku upřímnosti, na jejíž nedostatek velmi značně chořela evropská kultura. Celý svět klanu a lži ležel u četných z nás mezi uznávaným a hlásaným životním názorem a mezi životní praksí, jaká se namnoze projevila, když převrat poměrů... otevřel vrata dokořán novým možnostem. — Vidíme řadu nespokojenců, kteří nemilosrdně přemudrovávali pořádek světa a hlásili se hluchně k zásadám nejčistšího altruismu, ani slouží s přímo fanatickým sobectvím nebezpečnějším formám lichvy a vyděračství; a vidíme také, právě ony, kteří nejokázaleji vystavovali na nárožích ulic své vlastenectví, ani stejně jednají bez ohledu na možnost oslabení tělesné zdatnosti

DEPEŠNÍ ADRESSA: ALBIBANKA

TELEFON ČÍSLO 83

KRALOVÉHRADECKÁ BANKOVNÍ JEDNOTA V HRADCI KRÁLOVÉ ADALBERTINUM

PROVÁDÍ VEŠKERÉ OBCHODY BANKOVNÍ A SMĚNÁRENSKÉ ZA PODMÍNEK NEJVÝHODNĚJŠÍCH - ESKONT SMĚNEK - PŘIJÍMÁ VKLADY NA ÚROK 4%, A VYPLACÍ VEŠKERÉ VKLADY BEZ JAKÉHOKOLIV OMEZENÍ - SLOŽNÍ LÍSTKY POSTOVNÍ SPORITELNY ZDARMA

VELKOOBCHOD UHLIM, KOKSEM A CEMENTEM

ŽÍROVÝ ÚČET U RAKOUSKO-UHERSKÉ BANKY

ČÍSLO ÚČTU POŠT. SPORITELNY 140.273

obyvatelstva a tím i ohrožení příští brannosti státu, ani jednají tak přímo proti zájmům státu a jeho intencím, projeveným četnými opatřeními o výživu širokých vrstev. . . . Těm i jiným líceměrnostem strhla válka neúprosně závoj klamu a lži s lice.

Kdo si vzpomene, jak často jsme důrazně vytýkali pozérství a frážovitost, jak jsme poukazovali na kaučukovitou páteř a chytrácké klíčky moderních velikášů, zajisté ví, že »Obnova« psala v téměř smyslu již před lety. Náš list varoval obezřele před lidmi, kteří se chlubili jako znalci nových cest a uváděli doklady, jak vysoce konservativní velikáni národa českého vynikali nad celý roj drobných apoštolů různých těch ideí moderních.

Jestliže se tvrdilo, že na základě různých těch moderních »ismů« se vypěstí povahy žulové, přísná praktická zkouška prozrazuje něco jiného. Co bylo řeči o pokroku humanity, o altruismu! Ovšem na papíře takový rozvoj se prováděl zcela lehce. Hůře bylo, když se žádalo, aby každý přispěl k společnému dobru hřívnou osobního sebezáporu, skutečné oběti. Konaly se ovšem dobré skutky také, ale ze strachu před kritikou novin, z bázně před rozčilením anebo bojkotem konsumentů z přísného organizačního příkazu anebo k vůli zevnější příkrase.

Nynější doba však vyžaduje obětavost drobnou, nehluchou; žádá každodenní ústupnost a námahu, z které nekyne zisk. Jak se tedy pokročilo na této půdě? »Právo lidu« (večerník z 20. června) napsalo: »Vezmeme-li do ruky krajinští listy české, překvapuje trpký stesk na nedostatek občanské solidarity. Právě zde, kde lidé se znají, v malých místech, kde, jak se říká, »vidí si lidé do žaludku«, jeví se takové zjevy, které zarážejí. . . . Tyto hlasy krajinských listů jsou velmi významné právě proto, že jsou to listy krajinští, jejichž redaktori jsou jistě vázáni mnohými ohledy, chtějí-li v malém místě míti smesitelný život. Nedostatek občanské solidarity pocítuje se jako těžké a kruté zlo, když i krajinští redaktor je nucen otiskovati trpké stesky. Velký problém sociální jeví se na obzoru . . . a pro dobu po válce nejvýš aktuální: jak povznést vědomí občanské solidarity. Lze pochybovati, zdali prospějí i ony dobře míněné výtky, odstrašující příklady nesolidarity, válečné lichvy, bezohledného vykořisťování všeho druhu. Má-li takový vykořisťovatel tučný zisk, snese již nějaký ostrý článek novinářský, který beztak za týden zapadne v zapomnutí. . . .

Tedy právě jeví se pokles největší právě na tom poli moderního usilování, o kterém se nejvíce mluvilo. Denní listy vysílaly do světa týdně celé řady humanitních článků a lokálně doufajíc, že tak vypěstí zájem o blaho veřejnosti, co nejzdařileji. Zatím však patrno, že svobodná vůle jeví od dobra odklon větší než před velikým časopiseckým pozhledáním. Každá strana tvrdila, že vychovává své příslušníky co nejsvědomitěji, že její členové jsou vzory občanských ctností. Ujímal se přímo: hotový byzantinismus před organisovanými davy; všude mluveno o charakteru nejuvědomilejších, nejšlechtetnějších. Bengály nad hlavami zástupů se zapalovaly zvláště při volbách. A nyní — po všech těch rozbězích pojednou stesky na široce rozvětvené sobectví, na bezobsažné fráze a formuley. (Odkud najednou tolik egoismu? Vždyť přece sotva pět procent dospělých občanů nebylo přihlášeno k některé organizaci, která tvrdila, že má na zřeteli sociální obrod a jiné snahy pro dobro veškerenstva.

Slyšíme-li hlasitě vzdechy nad zklamáním, musíme tím důrazněji volati: »Jen zpět na staré cesty! Necht' se nikdo neostýchá přiznati, že nejlepším učitelem, nejmocnější autoritou a nejpovolanějším vůdcem k činnosti občanské solidarity jest Kristus. Jestliže jiní luští palčivé otázky akademicky, papírovými listy, Kristus hluboce slovem i příkladem zasáhl do životní praxe. Jestliže jiní dávají popud k některým skutkům zevnějším, Ježíšova nauka podmaňuje celé srdce, dovede si získati vůli.

Pohnutá doba dává právě staré konservativní škole satisfakci, rehabilitace staré morálky v kružích prozřevých jest stále zřetelnější. Nyní jistě se bude psáti o obětavých milosrdných sestřích, misionářích a katolických humanitních ústavech s daleko větším pochopením než před válkou. Pohnutá doba totiž odhazuje faktické kontrasty v ostrých liniích. Tedy od frází a formulek jen zpět k reální kypřé půdě!

Česká liga akademická 1906—1916.

Spolek katolických akademiků v Praze na ukončení prvního desetiletí svého trvání hodlal vydati velký reprezentační almanach. Leč pohnutá doba kázala, aby se takový plán odložil. Přece však vyšla významná informativní knížka s hrstí tklivých vzpomínek na časy velikých zápasů a oblažujících triumfů. S velikým pohnutím čteme, co všechno zkusili horliví, ideální nadšenci, kteří se odvážili organisovati katolický inteligentní dorost. Právě ručné výjevy při in-

Záložna v Hradci Králové.

Janákové náměstí č. 163.

Vklady na knížky 4%.

Půjčky. — Úvěry osobní. — Zálohy. — Exkompt. — Čistá a směnka.

stalaci kněze-rektora university dra. Vřešťala byly mohutným popudem k organizačnímu semknutí katolických akademiků, kteří si řekli: »Až ptud — a ne dále. Jestliže univerzitní kruhy tolik zdůrazňují heslo o akademické svobodě, jest potřebí manifestačně upozorniti, že universita založená osvíceným katolíkem a vydržovaná tak velikými penězi katolického obyvatelstva vůbec nesmí býti pouhou doménou lidí opačného světového názoru. Nesmí se dovoliti, aby rozhodný katolík, který zde učí anebo studuje, byl pokládán za parobka a aby se proti němu vystupovalo jako proti odvážlivému vetřelci.« Založení ligy mělo veliký význam pro ochranu svobody inteligentního dorostu vůbec. Sluší zde upozorniti, že to nebyli kněží, kteří kladli praktické první základy k sdružení tolik potřebnému. Byli to laičtí akademikové sami, kteří dobře předvídali, jak silnou energii budou nuceni vyvinouti, aby fyzický tlak zevnější nezbořil již stavbu základních zdí. A že to byli akademikové bystří, patrno z jejich sobůz, které tolik vynikaly věcnými debatami. Ze všech utěšených sobůz pronikalo mocné heslo: »Nechceme parazitů, nepřijímáme ve svůj okruh nedochůdčat, studentů nestudujících, lidí lačnicích jen po hmotném zisku. V našem středu nají místo pouze katolíci rozhodní, praktičtí, nikoli však pokrytci, kteří se snaží k vůli podpoře pouze přešvácení předstíratí.«

A užaslo se, jak po prvých svízelných pracích počet členů ligy se množil, co všechno dokázáno v několika letech na poli organizačním i kulturním. Energie vzpružil mocně ovšem i horlivý příklad kolegů chorvatských a slovinských. Ukazovalo se zřejmě, jak veliký počet akademiků katolických trval bez organizace, kdy za studentatvo mluvily výhradně živly radikální. Založení »Studentské Hlídky« bylo járem sdružení mocnou oporou. Patrně to i z toho, jak se list stále zdokonaloval.

Ovšem přišla těžká doba válečná. 70 procent ligistů spěchalo na válečné pole loyálně bojovat za císaře a za vlast. Přes to však pracovalo se dále, pokud pohnuté poměry dovolávaly. Do pole zasílány tiskopisy, udržovala se vešce čilá korespondence mezi civilními ligisty a jejich vojenskými druhy.

V knížce nyní vydané čteme: »Dojemno jest probírat se dopisy našich členů z pole. Jsou plny vzpomínek na klidný spolkový život, plny pobídek k vytrvalé práci. . . . Nikde v dopisech nenajdeme slabobýšných nátků na tělesné nepohodlí neb stopy zoufalství. Křesťanský názor světový dovedl je povznést i nad prostředí, provázející válku. . . . Smrtí těla nekončí u vojína ligisty život; víra v život záhrobní dodává klidu jeho duši, odevzdanost do vůle Boží činí z nich hrdiny. Nezmiňujeme se o zásluhách či vyznamenání svých členů, stačí říci, že každý ligista-vojín konal svou povinnost. Statistika naše udává, že 90 členů nastoupilo službu vojenskou. Z nich 10 bylo pro nemoc propuštěno. Ztráty naše — pokud jsou známy — obnášejí 5 členů. Zjato je 7 členů, raněno a onemocnělo přes 20.«

Podpůrný fond vyplatil do 1. března 1916 kandidátům učitelství 110 K, technikům 300250 korun, medicím 595 K, filosofům 439050 K, právníkům 10870 K. Celkem tedy 18908 K. Jest tedy patrno, že i podpůrná činnost jest pečlivá. Aby však se mohla silněji rozvíjeti, jest potřebí nových mecenášů. Uvažme, že veliká řada akademiků smýšlení nekatolického užívá nadací a jiných podpor těch, které uvedeny v život právě obětavostí kněžskou. Nyní tedy jest potřebí pro podporu rozhodných akademiků katolických peněz nových. Kdo něco Lize věnuje, učiní skutek dvojnásobně dobrý. Pomůže nuznému a přispěje k obranné akci katolické. V knížce se praví: »Bude nutno zdokonaliti vnitřní úpravu fondu a poměr jeho na venek — dosud nedostali jsme ani jediného sebe menšího odkazu — bude nutno postarati se o vydatnější sprostředkování kondie, v kterémžto směru se dosud učinilo poměrně velmi málo.«

Nuže — liga žije dosud, pracovatí chce rozhodně a v rámci širším než do této doby. K tomu jest zapotřebí podpory katolických nadšenců. Necht' si každý uvědomí, jak právě nyní jest potřebí upravovati nové cesty čilým harcovníkem z inteligentního dorostu. Uvážme-li jak se praktikovala hesla o svobodě a pokroku u těch, kteří si vymáhali patent na řízení kulturních záležitostí, seznáme, že podpora ligy jest zároveň podporou ušlechtilé svobody proti fyzickému útlaku a jest podporou pospolitosti a zmohutnění konservativní české inteligence. A taková akce jest jistě prospěšnou činností

pro národ vůbec. Nyní jest potřebí českému národu konservativní inteligence jako soli.

Nadšené ligisty vřele povzbuzujeme, aby jen setrvali neochvějně na dráze vytčené, protože jejich práce bude více vyhlédávána a správněji hodnocena než před válkou.

Výslednice.

O pražských typech ničitelů sadů rozepsal se dne 19. t. m. v »Nár. Listech« ředitel městských sadů Král. Vinohradů, Leop. Batěk. Stýská na časté, drzé odcizování cenných a velkých rostlin. Píše se hromadné, zbytečné znečišťování sadů. Běda tomu, kdo by se opovážil elegantním návštěvníkům zakázat znečišťování sadů pohazováním odpadků! — »Nár. Listy« připojují další veliké obžaloby, z nichž vyjímáme aspoň toto:

»Věimněte si, jak vypadají okraje sadů do ulic! Zde válejí se děti celé dny, okrajní křoviny jsou tu reprezentovány olámanými pahýly, takže několik tisíc se jich ročně vylopuje. . . .

K pláči je pohled na křovinné skupiny na periferiích sadů. Místa ta díní dojem, jakoby v nich byly průchody zvěře, která tudy táhne pravidelně k řezu nebo k napajedlšti. Celé ulice rozlápaných a olámaných keřů svědčí o surových hrách našich mládeže.

A naše stromy v ulicích? Jen si jich věimněte! Dnes nakopaná kolem nich prať míra je udupána jako mlát, kůra odřena a okolní zem rozházena po chodníku.

A tomuto řádění, jež mnozí nazývají nevinnou dětskou hrou, přiblíží klidně pan domovník, hokyně nebo uhlíř, a trpí je milý všichni kolemjdoucí. Ozve-li se někdo, máte slyšet, jaké odměny se mu dostane jak od dětí, tak od jich nejbližších, někdy i od cizích.

Co přání a stížnosti bylo proneseno, aby krásné stromy a keře ve veřejných sadech označeny byly nápisy. Bylo vyhověno a — nyní odpočívají zbytky ze 600 tabulek ve skladišti. Část tabulek byla ze sadů vůbec ukradena, nebo odnesena a zahozena, jiné byly rozbity, email otlučen, nebo — v ušlechtilé snaze přispěti orientaci — tabulky soustavně zaměňovány, takže celé to zařízení stalo se iluzorním.

A což ony velké orientační tabule a označením sadů? Emailové otlučené, napsané poškrábány a znečištěny. Můžete si také věimnouti, jak vypadají tabulky, jimiž označeny byly stromy, vsazené na paměť slavných mužů. Bud zmizely, nebo prackem byly rozštíleny. Co nalomených růží i s poupaty visí na keřích, ba tyto celé často jsou rozlámané, a vše, co kvetoucího pohlížest, surovou rukou orváno a rozlámeno.

Toto vše dělají nejen malí, ale i větší a dospělí bez rozdílu pohlaví a společenského stupně! Tu přistihnete tak dobře dámu v závoji jako kuchařku, povalovala z ulice jako inteligenta.

A odpomoc? Hlídači? Kolik by jich muselo býti na příklad v »Riegrových sadech«. Tři na den, jeden v noci. Ale museli by to být lidé mladí, energičtí, ne staří obecní penzisté, z nichž si dělají uličníci blázny. Těžko se, co by stála ochrana jednoho sadu? Běžeme-li za základ dnešní existenční úroveň, tu by dvanáctihodinová denní služba stála ročně 1500 K čili hlídka jednoho sadu stála by ročně 6000 K. A celkový prelimitát na roční udržování je 20.000 K.

A kdo je povolán k výchově k lepšimu? Přede vším rodičové a průvodcové malých dětí. Nikdy nemá místo pravé rozumné lásky rodičů, zanejati ona opíjí lásku k dítěti, v níž trpí se mu neoprávnosti. Dítě lehce zvyká dobru i zlu, a víd-li, že proti jeho nápadům není odporu, je v domnění, že činí dobře. Jak často však rodiče nejen, že trpí dětem tyto poklesky, ale i, když byli upozorněni, ještě je hájí.

V druhé řadě jest povinností školy, působiti výchovným způsobem k ochraně veřejného majetku. Sebe krásnější slova a nařízení ve škole pronesená minou se účinkem. Po poučné přednášce vyhlí se děti ze školy rovnou do sadů a to, o čem jim bylo řečeno, že je trestné, ihned provádějí, aniž by se v nich svědomí hnulo! Máme za to, že mnohem účinnější byly by pravidelné vycházky do sadů a přírody, kde dítky účelným způsobem byly by seznamovány s přírodou, s prací v ní, a zejména krásami a kde na místě bylo by poukazováno na její znečištění a ničení.

Velmi upřímně to vyznám o nynější etapě šlechtění srdcí a rady velice zdravé. Uvedli jsme větší část oprávněných stesků předně a té příčiny, že pustošení sadů pracně a s velikým nákladem zřízených jest typickou zvláštností větších měst, kde jest přece tolik příležitostí poučovati se o estetice a jakým způsobem je poškozování obecního majetku. Pak jest potřebí pověimnouti si té kritiky také z té příčiny, že bezcenné drancování a pustošení květů jest špatným svědomím pro kulturu srdce vůbec. Takový bezohledný škůdec, který z kazivství v přírodě vlastně užítu nemá, škodí tím spíše tam, kde mu na útraty jiných kyne zisk. Ven-

Moravská agrární a průmyslová banka

Telegramy: Agrobanka.

Filiálka v Chrudimi.

Telefon: 48.

Akciový kapitál 14 milionů korun.

Vklady { na knížky
na běžný účet

Centrála v Brně.

Filiálky: Praha, Nám. Brod, Molešov, Kroměříž,
Mor. Ostrava, Opava, Olomouc, Třebíč.

Peněžní obchody bankovní a směnárenské všeho druhu. — Financování podniků. — Zálohové úvěry obcím a městům. — Eskont směnec, devis a účtů. — Úhrady do ciziny a poukazy válečným zajatcům. — Koupě a prodej cenných papírů, valut a mincí. — Obchodní místo c. k. rakouské říšské loterie.

Oddělení pozemkové.

Oddělení pro zboží.

kovský, méně vzdělaný člověk přírodu zbytečně nepustoší. Ale nepomáhají v té přelíné ani přímé žaloby novinářské. Tu jest také jeden důkaz o přehodnocení novodobých společenských hodnot a že při všech papírových heslech a výzvách zapominají velkoměstské kruhy na jedno potřebné, které ke skutečnému zúčtování srdcí jest nezbytností. Vždyť všecky jiné prostředky nápravné se již vyčerpaly bez výsledku.

Právě 19. června přišlo „Právo lidu“ ostře proti špatným knihám, které se dávají dětem do rukou. Právě velkoměstské dítě trpí nedostatkem etického (mravní) výchovy, ztratilo dávno velkou styk s přírodou (a což Vltava a pražské sady?), nemá a nezná čistě radosti. „Velkoměstské škola nemůže dítěti dáti rovněž dětství a radost. Přepadne dítě svou knižní kulturou, tou kulturou slova, mluvnice, oifer, ale nikoli života, práce, živého názoru a radosti. Až ty děti dorostou, vypěstí v sobě kult velkoměstských požitků, budou tomu říkati síla, ač je to v pravdě přiznivnictví na jiných, rafinovaný systém vykořisťování práce jiných k vlastnímu pohodlí. Rozkoš z vlastní práce stane se takovým lidem cizí, radost ze štěstí jiného neznámou věcí. Možno mít děti vychovávané energicky. Možno mít lidi zcela zdravé, robustní, silné, holdující sportu. Ale tyto energičtí lidé neprosperují třeba nikomu, založí pocit svého fyzického i vnitřního blaha na bezohledném využití jiných, nesetou žádné slzy, neřeknou nikomu laskavého slova, které dovede povznést a posíliti, nepodají nikomu bratrsky ruky. Nemějí dětství a nebyli vychováni eticky. A také kniha bude jim sice dobrá u dekorací, výšeším štítem vzdělání, ale jinak věcí mrtvou, smrtelně lhostejnou a škodlivou, je-li poctivá a říká-li hořké pravdy.“

Dobře. Ale oprávněné žaloby netýkají se pouze dětí rodičů bohatých. Dítě chudších má k skutečné etice a estetice ještě menší přístup než děti rodičů zámožných. A neblahé příklady společenských kruhů vyšších nepůsobí na ně zdaleka. A pak dítě nuzné vynasnaží se později schytávati odvetu občanům lépe situovaným chytrostí, obmyslem. Vždyť chudší rodiče doma sami před dětmi často vypravují, jak se vyhnuli povinnosti, jak přelstili své představené atd.

Ale jestliže velkoměstská nynější etika zklamala, kde je nová, opravdu reformní? Individuelní pojmání etiky značí pouze rozprávaní akademických debat, ale nemá přímého praktického vlivu obrodného na celé davy. Etika prostomyslné babičky Boženy Němcové osvědčila daleko lépe svou výchovnou moc než celé systémy kolísavých etických zásad moderních. Právě z prostředí konservativního venkova vzrostly národu nejkrásnější a nejpevnější charakter. Úpadek etiky nezavazují velkoměstské domy, ulice a sady, ale tamější moderní vychování lidí.

Právo poptávky a nabídky.

Nová doba objevila velice praktické obchodní pravidlo: „Cena prodávajícího zboží řídí se vzestupem anebo poklesem počtu poptávek.“ Co se dychtivě kupuje, oč se lidé přímo perou, to se tedy zdražovává potud, pokud kupní konkurence neochabne, pokud do horkých hlav přelácejících konsumentů nevede idea svornosti — z fyzické nutnosti. Velikým šroubováním ceny velice starostlivý lidumil-prodávající se stará pilně, aby se na posledy kupující neokrvavěli.

Ovšem pro rozvoj obchodu taková zásada jest velice účelná, ale přijde na to, co tomu říká humanita, přirozené lidské právo a úřady, které se starají, aby i v době kritické měl každý pracující občan nejnemnější prostředky k ukojení hladu a vůbec k uhašení existence. V zájmu lidskosti stanoveny jsou maximální ceny, v zájmu přirozeného práva přikazuje vláda, aby nikdo velikých svých zásob netajil, ale prodával všem potřebným žadatelům za cenu přiměřenou.

„Cena nabídky řídí se horlivostí poptávky!“ Tohle snad má být poslední slovo moderního altru-

ismu (lidumilství), o kterém tak často psáno s nadšením? A takový altruismus že má být něčím větším než zásady křesťanské? Přirozené právo poučuje, že hoden jest každý dělník mzdy spravedlivé, že každému má být udělena taková odměna, jakou si za svou práci zaslouží. Jestliže tedy prodávající za zboží, které koupil před válkou za pakatel, snaží se prodávati za cenu trojnásobnou, touží po zisku nespravedlivém na velkou škodu konsumentů, kteří si musili peníze vydělati prací namáhavou. Prodávající má plné právo na to, aby si připočítal zvýšené režijní výlohy. Ale nemá práva nemírně se obohacovati právě proto, že nouze vhnáti zástupy do jeho krámu.

Kdyby se chytré moderní pravidlo provedlo do všech důsledků, sociální rovnováha by se zakolísala tak radikálně, až by na jedné straně byli hotoví vydědenci a na druhé hrstka velikých boháčů. Tento sociální převrat by zavlnil i jiné společenské poruchy nedozrnlého dosahu. Vydědenci i nejbystřejší a nejpracovitější stali by se tvory nejponížnějšími, kteří by pro kus existence, pro zahnání hladu zapírali své přesvědčení, projevující se souhlas s nejpošetilejšími rozmary občanů zámožných.

Má-li se odvažovati práce inteligentní i hmotná všeho lidstva, lze zde mluvit také o jistých formách poptávky a nabídky. Vezme hned praktické příklady! Nedávno před válkou mnoho mladých učitelů sil bylo bez místa; tito tedy své služby nabízel. Přijímání do služeb školy (tedy poptávka) bylo nepatrné. Což kdyby se tedy práce takového inteligenta hodnotila dle poptávky? Kdyby se učitelské pomocné síly přijímaly za nižší a nižší honoráře, pak by se učitelství stavu brzy vedlo huře než dělníkům nejubožšíh kategorií. Zatím jest však spravedlivé pravidlo, že učitel jednou přijatý (a zvláště definitivní) jest placen zrovna tak jako učitel ten, který své služby nabídl v čase, kdy bylo učitelů daleko méně.

Kdo nemá do projektovaného závodu potřebný kapitál, poptává se po penězích. Jest dovoleno, aby vzhledem k velikému množství žadatelů záložny (tedy ohniska nabídek) pučovaly aspoň na 20 procent? Již takové zvýšení úroku právem by se pokládalo za lichvu a rychle by se zakročilo. Což teprve, kdyby peněžní ústavy vyšroubovaly úroky na 300 procent!

K soudnímu úřadu hlásí se právníku nadbytek. Hledí snad stát využítkovati této okolnosti k snížení soudcovských platů? Nikoliv.

Zato však úředníci v soukromých podnicích, kterým byl slíben „plat dle dohodnutí“, často velmi trpce pocítují, co znamená zvýšená cena služebních nabídek. Proto také dělnictvo i v době, kdy není práce mnoho, nechce nabízet své služby za takový pakatel, který by ho neuživil.

V tom právě, že jeden stav druhému schytává odvetu pokusy o nemírné zdražování, v tom okružním stoupání cen zřetelně lze poznati, jak zlamala nohu dobrovolná občanská solidarita. Při tom však nutno uvážiti, že mezi zápasící konkurencí stojí ohrožené řady lidí, kteří si nemohou přiraziti na ničem. Jest tu veliký počet takových dělníků, zřizenců, jsou tu učitelé, kněží, profesori atd. Ti pak mají odnášeti zápolení průmyslu a obchodu se zemědělstvím.

Uvažme, že zodpovědná doba vyžaduje oběti ode všech občanů bez rozdílu — netoliko od těch, kteří chrabře nastavují prsa svá pro obranu říše na frontě. Jak se tedy vymluví spekulant který místo některých obětí vši moci chce vydělávati třikrát až pětkrát více než před válkou? Taková otázka netýká se jenom těch, kteří se pokoušeli lichvařiti ve velkém slohu. O tom přemýšletí mají i překupníci a prodávající drobnější. „Než bych na zemědělských produktech nevydělával více než před válkou, raději zavezu vejce, máslo a zeleninu do hodné vzdálených krajů anebo prodám výhodně pokoutnímu překupníkovi“, praví bez obalu některý zemědělec. Tohle však jest prapodivný patriotismus. Že i rolník musí platiti mnohé věci draze, uznáváme rádi; má tedy právo ceny zvýšiti. Ale při tom má přemýšlet, zdá-li jeho stupňování cen jest úměrné zdražování výrobků jiných, čili zdá-li k velikým obětem jsou povoláni jen lidé někteří.

To „temný“ středověk luštil sociální otázky v čase kritickém daleko spravedlivěji a lidumilněji než mnozí občané doby přítomné, kteří ujišťovali do nedávné doby veřejnost, k jakým obětem pro

obecné blaho jsou hotovi. Byla učiněna opatření, aby se jednotlivé cechy nepoškozovaly lačnou konkurencí, aby každý průmyslník byl slušně živ, pokud by pracovati chtěl. Winter na př. shrnuje o povaze cechů doby lucemburské: „Ze statut zřejmě pozorujeme již od počátku zásadu demokratickou, aby řemeslo bylo všem mistrům stejný pramen živobytí, aby každému mistru cechovnímu pojištěn byl výnos práce; proto ne jeden členek upravuje soutěž, aby nebyla nekalá a na újmu chudších, obmezuje provozování živnosti, netrpí větší výroby, neku-li velkovýrobu, nařizuje velikost pece, poroučí, kolik zboží nositi na trh, zapovídá překupcovati po straně, vycházeti pro surovinu na překup do vsí, odluzovati tovaryše, držeti řemeslo dvoji. . . Z cechů té doby na vrch proniká bratrský charakter, dusící sobectvo, ale tím i soutěž. Bratrství velek péči míti o schudlé, nemocné členy, i na konec čestně pochovávat je a jejich vdovám a dětem zjednávat ve spolek místo k živobytí.“

A ještě něco pro dobu přítomnou! Byly vydány tiskem některé výzvy celých korporací, aby se zvláště ceny potravin zbytečně nezvyšovaly. Sluší to vítati zajisté s povděkem. Ale ze zkušenosti dobře víme, jak skrovný výsledek mají taková tištěná prohlášení, zvláště když jsou rázu obecného, bez určitého prováděcího návodu. Vzpomeňme si jenom, jaký výsledek měly nejrůznější povšechné resoluce před dobou válečnou! Proto pravíme, že musí k písemnému připomenutí přistoupiti živý příklad a živé, horlivé slovo těch, kteří říkají, že takové povzbuzení jest prospěšné. Opravdovou humanitní snahou prospěje se národu i celé říši.

Kulturní jiskry.

Významný politický projev Vojtěcha hr. Schönborna. Zasloužilý prezident zemské správní komise uveřejnil v 3. sešitě nové vídeňské revue „Das neue Österreich“ článek velice pozoruhodný. Pojednává o rakouské státní myšlence, která má svzkřísiti staré naše Rakousko vyrůstající ze společného cmlazujícího pramene k nové velikosti a síle. Symptomy pak této státní rakouské myšlenky jsou jednak tři samozřejmě, o nichž jistě sporů nebude, totiž: nadšená láska k oisati, nezměnitelná věrnost k oisatskému domu a jasné poznání, že národové říše jsou na sebe odkázáni a vzájemně nerozlučně spojeni — a dva symptomy další, jež nutno „cellevedomě a horlivě pěstovati“. Těmito posledními jsou: rovnoprávnost národů a bázeň Boží. Rovnoprávnost národní, která je ústavními základními zákony zaručena, nesmí býti vikláno, nemá-li vnitřní rozháranost a zmatek trvati dále. Ovšem nelze prostě mechanicky pojímati tuto rovnoprávnost, anebo ji vyměřovati automaticky týmž loktem, nýbrž smysl její je ten, aby se každému národu dalo, čeho k hospodářskému a kulturnímu rozvoji skutečně potřebuje. Již ta rozhodná a vřelá obhajoba tohoto stěžejného programu naší historické šlechty, od něhož se nikdy neuchýlila, ukazuje, že konservativní šlechta chce i ku provedení jeho také vši svou politickou mocí a vlivem se zasazovati. Znak pátý pak, jenž má býti podstatnou částí rakouské státní myšlenky, ba jenž má ostatní její základy a podmínky buditi, ostříhati a podporovat a jenž dle slov vzácného pisatele tvoří „nejkrásnější rodovou vlastnost našeho panovnického domu“, neměl by vlastně v tom širokém smyslu, jaký je mu dán ve článku zmíněném, nikterak býti sporným, v naší veřejnosti, které se vážně jedná o zachování a pellení nejhlubšího a nejmocnějšího mravního podkladu v lidské společnosti. Že je škola nejdůležitějším pěstitelem všech zde uvedených znaků rakouské státní myšlenky, je zcela správné a bylo v uvedeném článku zvláště zdůrazněno jako nejdůležitější postulat praktické politiky.

Reformní prohlášení soc. demokrata. Do berlínské revue „Polen“ napsal známý zástupce soc. dem. frakce v předsednictví poslanecké anémovny vídeňské článek, v němž otevřeně praví: „Mé stanovisko k polské otázce jest zřetelně vysloveno mým pojmáním nacionalismu. Národnost jest mi prapůvodem a základnou veškerého dějinného života; všechno ostatní je forma.“ — Jsou to slova, která by se byla na

zvala před válkou projevem přemrštěného nacionalismu. Nyní však je výslovně z této směle vynikajícího pohledu soc. demokratického na důkaz, jak pronikavá a hluboká nazírání nastala v soc. demokracii i v příměrné společnosti.

Válka a sociální demokracie. V nedělním »Právu Lidu« uveřejnil dr. Soukup epistolu k soudruhům a především k důvěrníkům své strany, jejíž tendence a vznik jsou průhledné. Právě, že ji přeškrv svého srdce a shrnuje jádro svých vývodů takto: »Je pravda, že mnohý krok, jenž se stal nebo ještě stane, zdá se mnohým i z našich vlastních řad, srovnáván s tím, co bylo řečeno nebo vykonáno v dobách předválečných, nesrozumitelným a nepochopitelným. Ale vy musíte vědět, že vše to má své přesvědčující pohyby. Musíte vědět, že mužové, kterým jste již v dobách míru svědili osudy strany a kteří po celá desetiletí s vámi rostli, pracovali a trpěli, že mužové ti zůstali týmiž také v dnešní době válečné. Že mužové ti, kteří všechny bolesti a zármutky vaše prožívají stejně intenzivně, jako vy, mají pro každý svůj krok, pro každý svůj čin a pro každé své rozhodnutí také své hluboké důvody, protože v dnešní tak bezměrně komplikované a nevýslovně mimořádné době stojí přece jen mnohem blíže všem o něm zřídům událostí a dějů u nás, nežli je to dnes možno tisícům a desetitisícům ostatního dělnictva. A že jsou to konečně vesměs mužové poctiví a žádnou mocí světa neporušitelní, kterým momenty osobní v těchto těžkých dobách nikdy ani na okamžik nevstoupily na mysl, ale kterým věc a zájem strany a všeho českého dělnictva stojí nade všem na světě, a kteří se nerozpakují učiniti to, co dle svého svědomí pokládají za správné a nutné, ani tenkrát, kdyby měli i na čas, nežli se druhým otevrou oči, obětovati i to jediné, co mají: důvěru v čistotu všech svých intencí.«

Jakobínské modlářství. »Volnost« hlásali sveřepí bořitelé trůnu a bítáše všude. Když již hrobařské dílo dokonáno, připravovali pouta katanská. Lid, který se domníval, že má právo na volné projevy, byl drsnou rukou protikřesťanských pochopů nucen skláněti se před samozvanými »lidovými« správci až k zemi. Kterékoli slovo jen zdaleka bylo v souvislosti s republikánským zřízením, reklamovalo pro sebe hluboké úklony, hromadné výkřiky slávy. Zatím co katolická dogmatika šlapána v prachu, vepsána od notorických zločinců na republikánské prapory dogmata laická, proti nimž se debatovati nesmělo. Celá řada novopečených povýšenců vyžadovala s posupnou tvář, aby se před nimi obecnost plazila v prachu, aby veliký útisk vítalo potleskem.

Takové ovzduší v protikřesťanské republice ovšem plodilo hejna bezcharakterních, šplhavých stvůr, které hledaly kariery v pronásledování občanů nejšlechetnějších a jež se veřejně chlubily svým sveřepým tyranstvím. Zde jedna ukázka! Komisařům bezcitného národního konventu francouzského byl poslán tento charakteristický dopis: »Občané, reprezentanti, s pole slávy, broď se krví zrádců, oznamuji vám s radostí, že vaše rozkazy jsou vykonány a Francie pomstěna. Nešetřilo se ani věku ani pohlaví. Ti, jichž ušetřilo republikánské dílo, padli mečem svobody nebo bodákem rovnosti. Pozdrav a obdiv. Brutus Buonaparte, občan sansculotte. Prý tak psal bratr Napoleonův Lucien. Věrná to fotografie, jaké kreatury vypěstili Jakobíni. »Zrádci« nazváni vlastně občané věrně loyální, patrioti, kteří byli pro svou stálost surově pronásledováni. Patrně, že byzantské plazení před krvavou republikou hraničilo s maškarádou. A vzali si snad z toho odstrašující příklad zednáři portugalsí nebo jiní ateističtí republikáni? Modlářství pokračuje.

Stav katolictví v Irsku. V nynější době žítá Irsko 3.920.000 katolíků a 1.150.000 nekatolíků. Čtyři církevní provincie čítají 24 diecézí, 1114 farností, 3000 světských kněží, 190 klášterů pro mužské řády a 408 ženských klášterů. Sídla církevních provincií jsou: Armagh, Cashel, Dublin a Tuam. Biskupská sídla jsou většinou prastarého původu, mnohé odvozují svůj původ až od V. a VI. století. Pronásledování katolíků anglickou vládou nachází výraz v dílech. Za posledních 50 let snížil se počet katolíků irských o 1.200.000. Biskupové sdělili s lidem ve společném pastýřském listě sliby anglického kabinetu stran zlepšení postavení Irů a jejich náboženských přání.

Jesuitská universita v Tokiu nemohouc dosti volně působiti na obrácení ávých japonských posluchačů, začala rozvíjeti činnost jiným směrem. Několik zmaných profesorů přednáší od nějaké doby tak zvanou etiku ahle — úspěch se dostavuje. Z posluchačů už celá řada stala se horlivými křesťany, ač dříve neměla smyslu pro morálku a dosti bystře založené přednášky dogmatické. Podivné jsou věru někdy cesty do srdce lidského!

Problém života a stárnutí posud věda nerozluštila. Ovšem učiněn značný krok ku předu vitalismem, který značí pro darvinismus velikou ránu. Posud však jsou pozorovány pouze překvapující jevy, které nejsou na hmotě závislémi — nikoli však jasná příčina úkazů těch. Dr. K.

Chodounský praví, že organizace živé hmoty jest vlastně hmoty, druh hmoty má své vlastní bilkoviny a ty jsou zase i v tomž ústrojí podstatné od sebe různé. Počet druhů bilkovin jde do tisíců, takže se můžeme domnívat, že každý druh tkání trvá vzhledem k jiné novéjší hmotě to přibližně hmotu bilkovin. Ani prvotní buňky nejsou vyňaty ze zákonu smrti. Veškeré vývojové podstatné mohutnosti prý tkví v zárodku. Vývoj jest řízen a veden především neměnnými hlasy zárodečnými; měnivé sily, kteréž uplatňují se teprve v druhé řadě.

Mnichovský fyziolog Müller ve slavnostní řeči prohlásil: »Vidíme, že se posud nepodařilo najíti spokojivé vysvětlení jevu tak všedního jako stárnutí a smrti živoků. Že naproti němu stojí učenec právě tak bez porozumění jako děcko. Nejsou-li to zábrany nejjednodušší, a nejprvotnější otázky života, o které všechny naše poznací pokusy se třísí?«

Ale — protikatoličtí pozěji docela směle luští tajemství duše, osmělují se bráti jméno vědy nadarmo frází, že svět povstal bez populu Stvořitelova, že myšlení jest pohybem atomů atd. Čím věda zkoumá pozorněji, tím lépe vysvětluje, že naše víra poznatkům přírodopyským neodporuje.

Různé proudy badání konečně vedou k výslednicím, že živá látka hynie opotřebováním; ale tento úmor jest dosud nevysvětlený a sám též nic nevysvětluje.

Cyrril, časopis pro katolickou hudbu posvátnou, přináší v č. 6. pro interesované kruhy nové významné statě. Upozorňujeme zvláště na Cmrálovu úvahu »Lidová píseň duchovní v moderním vyučování zpěvu ve škole obecné«, Bezecného »Repetitorium dějin hudby« a na studii Orlova »Kancionál Františka«. Novou přílohou jest pedlivé chorální Te Deum a Pange lingua dle vydání vatikánského.

Nejdivočejší módy u různých národů. Obyvatelé silničných ostrovů holtávají si obličej; neboť toto zohavení pokládá se u nich za zvláštní okrasu. Penongové v Birmě a Batokové ve východní Africe vylamují si oba řezací zuby, onino, aby se prý nepodobali opicím, tito, aby volům a ne zebřím byli podobní. Papuové špičatí si pilováním svrovní zuby. Tehuelchové v jižní Patagonii netrpí vousy. Jejich ženy musí jim vytrhati každý jednotlivý vous kleštěmi zvláště k tomu upravenými, což však snázejší se stoickým klidem. Klametové rozřezanou si nos, chytanou-li vetřbu. Nikobarové a ještě jiní národové splošťují dětem tyli. Na karolinském ostrově Vnapu pokládají veliký nos za něco ošklivého; proto již těhotným dítkám hledí bolestným způsobem nos jeho malým udržeti. K nejznámějším zkomoleninám náleží malá nožka Číňanek. Valně rozšířen jest zvyk, břitce provrtávat a je všelijak ozdobami okrašlovati. Kafrové, Vagogové a Afričtí a Jalutové na maršalských ostrovech mají v obyčeji i ty věci, které jiní lidé nosí v kapsách, na př. dýmky, tabatěrky v uších uchovávat. Někdy nabývají ušní lalůčky těchto národů neobyčejné délky, jako u jmenovaných Vagogův a Jalutů, spak u indiánských Maklaků, jimž sahají až na ramena. Tu a tam panuje ještě obyčej propichování si nosní dutinu provlečením tak u Papuův a indiánských Maklaků v jihozápadním Oregonu, nebo ty jako u Batoků. Černí Kamerunové vytrhují si řasnice, a za přímku tak bolestné operace udávají, že Maniee velice zažívají oči a přecházejí bystrému vidění. Mladým děvčátkům na ostrově Tahiti stádovaly a rozřezávaly se nozdry, poněvadž se tam považoval rozpleklý nos za znamení krásy. V některých částech australské pevniny a na ostrově Tasmanii vyrábí se každému muži způsobem krutým a bolestným jeden zub. V Novém jižním Walesu povně uznávají si domorodé ženy důhru kolem mačkové a nosí ji tak dlouho, až malíček uhraje. Přímky, že se národové zkomolují a zohazují, jsou rozmanité. Samozřejmě, že při tom nepravá marnivost hraje úlohu nemalou, namnoze však jest také smutek přímku takového zohavení. Nejjednodušší a bezbolestná forma tohoto poslednějšího druhu jest stříhání vlasů. Když zomřeli synové Hiobovi roztrhl si roucho své a rozčouhal vlasy. Podle Ovidia obětovala Hekuba na hrob svého syna Hektora se slzami své šedivé vlasy, a když byl Attila pochován, ustříhli ho Hunové podle národního zvyku část vlasů. Že Číňanům ten obyčej není cizím, vysvětluje z příkladu od Pallasa uvedeného. Australové stříhají si při pohřebních slavnostech části svých vousů, potom je spalují a hází je na mrtvé. Nuforové nechají si toliko jednu kudrnu nad čelem viseti, umře-li jim žena. Umře-li u Sakalavů na Madagaskaru člen královské rodiny, musí sobě veškerý národ bez výjimky na znamení obecného smutku vlasy ostříhati. V Africe vystřihá si Basuto na znamení smutku alespoň malou kulatou tonsuru, kdežto Damara po několika let truchlí a ostříhanou hlavou nad výsoce váženým přítelem. Podobně rozřízen jest tento zvyk po veškeré Americe.

Ze válečného ruchu.

Rakousko-uherská válečná výstava ve Vídni 1916.

Válečné události, jež celou Evropu roztřásla a mála za následky dosud ve věcech, zůstaly celá národohospodářská činnost, což vzbudilo v nejširších vrstvách obyvatelstva chybné názory o ceně a významu průmyslu, především však o vlasteneckém působení jeho. Výstavou válečnou má být podán důkaz, že za veliké a povznášející úspěchy rakousko-uherské pozemní a námořní armády, jež khrápe hranice našeho mocnářství z velké části děkovati jest průmyslovému rozvoji a přispůbivší se obtížným výrobním poměrům. Tato myšlenka zavdává podnět k tomu, aby v roce 1916 uspořádána byla rakousko-uherská válečná výstava na území vídeňské zahrady (Kaisergarten) v c. k. Praze, ve výměře 50.000 čt. metrů, která má být svědectvím, že v zázemí se vede čilý hospodářský život a že národní hospodářství jde dále svou cestou bez ohledu na válečné události, ač události tyto mají na ně veliký vliv, a že se stále rozvíjí. Činnost v zázemí nesmí ani na okamžik býti ochromena, poněvadž dodává armádě oživující a posilující mízu. Výstava má ukázati, že se horlivě a neuvázně pracuje, ona má upravit cesty pro národohospodářský rozmach po válce a má být nápomocnou zjednatí styky mezi našimi spojenci a neutrálními zeměmi, aby rakouské národní hospodářství a rakouský průmysl nepokouhával, jak se to již často stalo, a nenášel trhu již obsazeného čilejšími podniky.

Výstava válečných památek. K červencové výstavě skiz, fotografií, modelů pomníků pro vojny ve válce padlé, kterouž uspořádá Český odbor zemské rady živnostenské a zemského úřadu na zvelebování živnosti ve svých úředních budovách v Brně, Hindenburgova ul. č. 5/7, zaslali již skizy a výstavu obeslati přispěbivši tito moravští výtvarníci: akadem. sochaři: Frant. Úprka asi 14 modelů a skiz, Jul. Peřínka několik fotografických snímků modelů, V. Beck fotografie; akadem. malíři: J. Hnátek 7 obrázků, Jos. Klier 1 obraz, Jar. Votruba 1 obraz a detaily. Mimo to zaslala již 2 vzory desek telečské malířna. Mimo uvedené slíbila řada moravských výtvarníků svou účast. Výstava otevřena bude v druhé polovici měsíce července.

Parcelování církevních statků invalidám. Návrh na úpravu půdy uherského biskupa Procházky zakotvil se pevně v jednotlivých uherských diecích. Podle zprávy maďarských listů počnou někteří biskupové již v nejbližší době s parcelací svých statků. K účelnému provedení tohoto opravného plánu zamýšlí se založiti zvláštní parceláční banku. Doporučuje se provésti také v necírkvech kružích.

Sbírání listů ostružinníkového a jahodníkového. Die sdělení c. a k. ministerstva války bylo nezbytno zastaviti následkem nedostatku zásoby listů ostružinníkového a jahodníkového výrobu nejméně potřebného čaje, ostružinníkového, pokud se týče jahodníkového. Pročez dlužno žádati, aby zásoby listů ostružinníkového a jahodníkového, snad ještě z loňského roku po ruce jsoucí, jakož i letos nasbírané listů ostružinníkového a jahodníkového co nejrychleji zasláno bylo firmě Viktor Alder, továrna chemických výrobků v Oberlaa u Vídně, stanice Oberlaa c. k. státních drah. Při této příležitosti poznamenává se znovu výslovně, že jak listy posud již nasbírané tak také listy, jež dále bude nasbíráno, má se zaslati výhradně jmenované firmě a nikoli snad c. a k. ministerstvu války neb pokusné stanici rolnicko-chemické atd. ve Vídni.

Přispějte na záchranu zmrazených vojáků! Z obav o budoucnost poválečnou nejvíce tíží naše rodiny starost o ty hrdiny, již zdraví opustili svůj domov a zmrazení se do něho navrátili. Proto také nejušilovnější podpory zasluhuje každé dílo, které k tomu směřuje, aby životní osud zmrazených vojáků, jak jen lze, byl usnadněn a proto také v území válkou nedotčeném všechna snaha k tomu se nese, připravit raněným a zmrazeným vojnům návrat k domovu co nejsnadnější. Mezi instituce, jež za úkol sobě uložily učiniti z vojnů zmrazených lidí schopné života a práce, náleží v nejpřednější řadě orthopedický ústav dra Tobliáška, docenta české armády. Ústav ten zařazen byl při lazaretu c. a k. posádkové nemocnice č. 11, jehož část svěřena jest vrchnímu dozoru vrch. štáb. lékaře prof. dra Kukuly, vedením doc. Tobliáška. V ústavu tomto zhotovují se umělé údy (prothésy) pro raněné chovance lazaretu a tito cvičí se těchto údů účelně používati; dále léčí se ranění, aby tuhé, strnulé svaly a vazivo ochromených údů stalo se ohebným, nehybné končetiny podrobeny jsou cviku, aby se staly schopnými pohybu a práce a nabyly ztracené výkonné schopnosti.

Ústav nemá až dosud strojněho zařízení, jehož jest nutně třeba, má-li platně konati svůj úkol a opatrovati celé řady zmrazených prothésami, kterých za daných poměrů dostává se pouze jedincům.

Abý pak zmrazení byli vycvičeni v povolání, jež byli opustili, anebo aby vychováni byli v zaměstnání jiném, jež podle způsobu zranění a fyzického stavu vojnovy určuje lékař, k tomu zapotřebí jest účelných dílen, kterých ústav rovněž postrádá. Dřlny tyto mají býti vypraveny stroji a řemeslnými nástroji všeho druhu, neboť nejučinnější léčbou zmrazených jest léčení prací. Naučiti vojína pracovati ukládá sobě orthopedická věda. Práci nabude zmrazený opět pružnosti kloubové a svalové a navráti se do života jako síla platná a

lidské společnosti užitečná a co hlavně: jako typ sebevědomý a důstojný a nikoli mrzák neschopný výdělku, odkázaný na milost svého okolí. Netřeba tudíž široce vykládati, jakého významu pro budoucí život jest ústav, jenž obral si za úkol vypraviti do života lidi, života znovu schopné. Žel, té doby nelze než spoléhati na soukromou dobročinnost, aby ústav takový mohl býti účelně vypraven. Nelze doceniti zásluhy těch, již přispěním svým o vybudování tohoto nejvýše potřebného a prospěšného ústavu se přičinili. Nelze také pochybovati, že ústav ten prospěje nejen raněným vojínům, ale zůstane daleké budoucnosti trvalým útlukem a životní nadějí všem, kdo zmrzačení se sem uchýlí, aby nabyli nové pracovní schopnosti a tím i získali novou životní radost. Kdo pro utrpení lidské má otěvřeně srdce a vroucí cit, přispěj, aby krásné, započaté dílo mohlo záhy býti dovršeno. Přispěvky buďtež laskavě zasílány na adresu: Docent orth. dr. Stanislav Tobiašek, vedoucí lékař orthop. lazareti v budově české techniky v Praze.

Veškeré přispěvky budou v čelných listech veřejně kvitovány.

Manželka plnoprávnou zástupkyní narukovaného. Manželka na vojnu povoláného, jako zástupkyně podniku svého muže, nemůže dostati výpověď z bytu a dílny. Příklad, o němž se tu jedná, stal se sice v Dolních Rakousích, ale také pro naše poměry má svůj význam. Administrátor domu v 8. okresu vídeňském podal proti obuvníkovi, který od začátku války je v poli, do rukou kurátora pro ustanoveného žalobu o dodržení výpovědi z bytu a z místnosti provozovacích. Kurátor zmíněného obuvníka navrhoval přerušení řízení až do konce války a za důvod uváděl, že je místo pobytu povoláného neznámo a že by mu prováděním řízení za jeho nepřítomnosti mohla vzniknouti škoda. Naproti tomu uváděl žalobce, že choť žalovaného podnik vedl dále a že si musí nechati libiti výpověď, neplatí-li činži. Rada zem. soudu dr. Drawe u okr. soudu v Josefově (8. okres Vídně) rozhodl, že výpověď je platná a byt musí býti 12. května vyklizen. Za odůvodnění rozsudku uvádí se, že manželka, přejímající další vedení podniku, přejímá i práva svého manžela a v důsledku že musí proto převzít břemena vedení podniku. Majitel domu ve většině případů je sice stranou hospodářsky silnější oproti svému nájemníkovi, ale nemůže z toho plynouti bez vyvážování velké nesrovnalosti skutečnost, aby válečnými poměry vyvolané větší obtížení padalo výhradně na majitele domu. Majiteli domu nemůže býti uprávno právo na řádnou výpověď a na činži na dobu války k jeho škodě.

Cisárské nařízení o 40 milionové losové půjčce Rakouské společnosti Červeného kříže. Uveřejněno cisárské nařízení, kterým povoluje se Rakouské společnosti Červeného kříže rozdělení losové půjčky v obnosu 40 milionů K, rozdělené na 2 miliony kusů premiových dlouhých úpisů po 20 K nominálně. Tato losová půjčka má společnost, která nyní se chystá zakládati řadu nových pomocných akcí i ve velkých rozměrech, zajištění fond, z něhož v pozdějších letech mluví by hrazeny býti její velké výdaje, sloužící blahu státu a válečné moci. Jeho veličenstvo císař, jako protektor Červeného kříže, ihned sankcionoval toto nařízení.

Hmotné postavení kněžstva. Konstatovali jsme, že za nynější doby občan, který má roční plat 2400 K, jest účelně pokládán za člověka chudého. Jaké postavení kněží, působících v duchovní správě, má ročně aspoň tolik? »Právo lidu« vypočítalo, že nyní i při skrovném životě jest potřebi na každého člena rodiny měsíčně 100 K, tedy 1200 K ročně, nemají-li se trpěti nouze otevírat. Ted však jaké základy má činiti kněz s ročním platem 1000—2600 K? Uvažme, jak požadavky doby stále stoupají: právo ústavu občanského. Mnozí se povinají, které vyžadují na kněze jak církev tak stát, různé orgány, dobročinné spolky, rozvoj kultury a pod. Má-li všem úkolům kněz vyhověti, má-li platiti celou řadu prospěšných institucí, musí na to míti příslušný plat. Právě ti lidé, kteří prohlašovali, že kněží mají dosti, činili ironické poznámky, jestliže duchovní na některý veřejný podnik dal málo anebo nic. Tedy občané, kteří veřejně říkali, že na řádné základy nevěří, pojednou bez všeho rozmyslu, bez věcného uvážení vymáhají základy na kněžství. Jest známo, že některé stavy vydávaly časopisy, které měly za účel: za hlavní účel propagandu zvýšení platů. Jestliže takovou časopiseckou akci podnikly právem i stavy lépe situované než stav kněžský, nádo rozumy nezazní kléru, jestliže požádá o zvýšení platů aspoň někdy. Samo Písmo píše, že má býti od olitáře živ ten, kdo olitáři slouží. Na dotaz Kristův vyznali sv. apoštolé, že na cestách s ním nouse nekapeli. Nyní však duchovnímu mnoho schází k obstojnému životu, kdež by tedy mohl vyhověti i všem požadavkům jiným! Proto jest zcela zdůvodněno, že se kněz o svoje právo hlásí.

Milionová zvyšování kapitálů v době války. »Právo lidu« píše: K číselným překvapením, jež přinesla tato válka na poli hospo-

dářském, patří také ohromná zvyšování kapitálů různých akciových společností. Před válkou by bylo nikomu ani nenapadlo, že uprostřed války budou různé podniky akciové prosperovati do té míry, že budou vydávati nové emise svých akcií, a to ještě s vysokým átiem. A dnes je to histová skutečnost. Jsou to jednak banky, jež rozmnožují své kapitály, aby stačily na rostoucí rozvoj svých obchodů, a aby také byly připraveny na dobu po skončení války, kdy bude průmysl potřebovati mimořádných kapitálových rezerv. Vedle bank jsou to pak průmyslové závody, pracující pro stát, jež rovněž způsobem enormním své kapitály rozmnožily. V celku jsou to zejména 4 vídeňské banky a 19 akciových společností, jež rozmnožily svůj závodní kapitál vydáním nových akcií o 113 milionů korun. Z toho připadá na banky 41 milionů a na průmyslové podniky 72 milionů korun.

Kláster a domoviny válečníků. V dolnorakouském sněmu objevil se opat kláštera Svatého kříže, prelát Řehoř Pöck, aby se pozeptal na stav práce zemské ve prospěch domovin válečníků. Zemský rada dr. Kastner dal mu potřebné vysvětlení. Při tom učinil opat potěšitelné prohlášení, že klášter sv. Kříže věnuje k vlasteneckému účelu pozemek ve výměře 60 jiter. Tento velkomyslný dar bude míti zajiště hojně následovníků, zvláště tam, kde pozemky leží ladem. Již několik takových darů jest zaznamenáno a soupis darů bude v brázu uveřejněn.

Vyhoštění řeholnice. Dne 4. května přijelo do Kostnice sedm řeholnic německých, které byly Angličany vypuzeny ze svého působiště, kvetoucího učiliště v Kairu. Cesta trvala deset dní. Ve Sifadzemním moři byla loď zadržena ponorkou. Všichni kromě Němců směli opustiti loď. Velitel ponorky upustil od torpedování lodi vzhledem k životu řeholnic. V Itálii, totiž v Janově a Como bylo s řeholnicemi hanlivě nakládáno. Peníze jim byly odebrány, jejich kufry prohlédány a samy byly podrobeny důkladné prohlídce. Byly rády, že se dostaly na švýcarskou půdu, a projevovaly velikou radost, když v Gattmadingenu se převezly na německou půdu. Na celé cestě neměly skoro žádné potraviny a nespaly na posteli. Není divu, že byly únavou zcela vyčerpány a že vděčně přijaly pohostinství kláštera sv. Marie.

Úvěrní družstvo Eliška

zapsané společenstvo s r. o.
v Hradci Králové, Adalbertinum.
Přijímá vklady na vkladní knížky a účty. —
Úvěry osobní a živnostenské za podmínek nejvýhodnějších. Vrásné střádanky

Národohospodářská hlídka.

Účel emise nových listů Rakouského Červ. kříže. Emise slouží k tomu, aby Rakouské společnosti Červeného kříže jedním rázem opanělo bylo velké jmění, jehož po vyderpání svých prostředků ve světové válce nevyhnutelně potřebuje, aby dostati mohla ohromným úkolům, jímž chce se právě po uzavření míru věnovati. Zastupuje nejvyššího uznání, že ve světové válce dostal Červený kříž obdivuhodným způsobem a bez váznutí všem svým úkolům, začež jest mu vděk řady raněných a nemocných vojínů jakož i veškerého obyvatelstva jist. Válku takového trvání a takového rozsahu Společnost a především oni dobrodínové, kteří dopomáhali jí k tomu, aby od roku 1880 do roku 1914 nashromáždila válečný fond, přece jen předvídali nemožili. Další, výdatné financování bylo nutno: bylo průběhem války improvizováno, a sice šťastně improvizováno. Červený kříž jest si však vědom toho, že po uzavření míru nemůže pro té odzbrojení a věnování se výhradně pomalému znovudoplňování svých fondů za pomoci dobrovolných přispěvků. Červený kříž chce se hned a plnou silou, v rámci svých stanov, postaviti do služeb lidového zdravotnictví, jehož péstování po válce bude nutnějším, než kdy jindy.

Vzácný příklad pochopení situace konsumentů. Kníže Karel Auersperg, nařídil svému ředitelství velkostatků ve Vládimě, aby veškeré mléčné výrobky i nadále prodávalo za ceny do-
skladní, t. j. litr mléka za 20 h a kilo másla za 4 K. — Tentýž ušlechtilý kavalír nikdy nehlochal popularitu prohlášením v novinách anebo na řečnisti, že jest demokratického ducha. Bylo by spajmavo srovnati počínání knížete s praktickými skutky různých těch »lidovců« theoretických.

Obec, kde snižují přírážky. V Lounech, kde hospodářský časopis první komise, docílilo bylo vypuštěním několika položek rozpočtových toho, že obecní přírážky mohly býti sníženy o 13 procent.

Valná hromada Ústřední jednoty českých hospodářských společenstev úvěrních pro

Morava a Slezsko konala se v Brně dne 8. června za účastenství 225 delegátů. Konstatován čistý zisk 38588 K 87 h. Magr Šrámek ve své zprávě o činnosti jednoty za r. 1915 sdělil, že přibyla dvě nová družstva. Kancelář značně rozšířena, když se stala jednotou s ostatními dvěma svazy na Moravě generálním komisionářem válečného obilního ústavu.

Vklady vzrostly z předloňských 14.139.031 K 52 h na 27.935.004 K 72 h. Ačkoli úroková míra v bankách stále klesla, přece ji jednoty pro své členy nezměnila. Umělých hnojiv pro jich nedostatek nakoupeno 410 vagonů, uhlí 2479 vagonů. Semen odprodáno raiffeisenkám za 63.227 K 65 h. Rovněž sprostředkováno nákup soli, petroleje a strojů. Celkový obrát peněžní stoupl na 168.990.183 K 50 h. Na válečnou péči věnováno 10.000 K a 2000 K zemskému spolku Červeného kříže. Schváleno, aby jednoty vstoupila s ostatními svazy do zakládané společnosti »Tržebny moravské«.

Kolínská továrna na kávové náhražky, kupecký podnik akciový, zvyšuje dle usnesení mimořádné valné hromady akcionářů, odbývané dne 14. t. m., svoji akciovou jistinu ze 4 milionů korun na K 5.000.000— vydáním 5000 kusů nových akcií lit. B. po nom. K 200—, z nějích na jméno. — Nové akcie vyhrazeny jsou pouze dosavadním akcionářům a sice v poměru jedné na každé dvě staré akcie lit. A. po nom. K 400—, resp. na čtyři akcie lit. B. po nom. K 200—. Upisovací cena K 300— za každou novou akcií jest plným obnosem při úpisu splatna. — Nové akcie participují na zisku společnosti počínaje 1. červencem 1916 a opatřeny jsou prvním kupónem 1916/17. — Upisování začíná ihned a končí 15. července t. r.; na průkaz přednostního práva předložit jest platit starých akcií Živnostenské banky filiálce v Hradci Králové co upsívacímu místu. — Prospekt, jakož i příslušné přihlášky upsívací, zašle na požádání zdarma filiálka Živnostenské banky v Hradci Králové.

Církevní věstník.

Svěcení na kněžství. Tuto neděli (25. června) vysvětil nej. vrchní pastýř v kathedrálním chrámu Páně 14 kandidátů. Posvátné obřady započnou o 7. hod.

První mši sv. obětovati budou vlpp. novosvěcení: Straka František 26. června v 7 hodin ráno v kapli pensiónátu Školských sester v Hradci Králové. — V seminářském chrámu tito: Wacławec Jan 26. června v 7 hodin, Křišťof Josef 26. června v 8 hodin, Židek Josef 27. června v 8 hodin.

Slavnost Božího těla měla za příznivého klidného počasí průběh krásný, povznášející. Ovšem proti ro-
kům minulým bylo obecně daleko méně. Pohnutí doba povolala tolik občanů z místa i okolí na válečné pole! V 8 hodin ráno sloužil nej. arcipastýř v kathedr. chrámu mši s četnou asistencí. Následoval průvod eucharistický na náměstí k oltářům vkusně upraveným. Čestnou stráž kolem svátostného Krista konali jednorocní dobrovolníci. Na náměstí vytvořilo vojsko ladný veliký čtverhran. Na počest se střílelo. hrála c. a k. vojenská kapela a s Bílé věže ozývaly se fanfáry. Kromě kněží, böhoslovců, škol a spolků kráčeli v eucharistickém procesi zástupcové všech státních a zeměpanských úřadů, členové městské rady a jiní věřící. Družička byla zase dlouhá řada. Na ukončení slavnosti uděleno po návratu do kathedrály požehnání.

Umění církevní za války. Akademický malíř a propagátor umění církevního Josef Hübsch na Král. Vinohraděch vymaloval oltářní obraz zemského patrona sv. Václava pro rodinný oltář měšťana p. Bedřicha Bartoška ve Smiřicích. Týž umělec vymaloval velký oltářní obraz sv. Pavla a sv. Antonína pro c. k. vojenského kurata P. Lukoviče pro farní chrám v Přeráně v Dalmácii. — Na úmysl brzkého navrácení kýženého míru do naší vlasti jest p. Hübsch ochoten pro některý chrám nebo kapli vymalovati oltářní obraz pouze za režijní výlohy. Přihláška přímo na umělce, Praha-Vinohrady, Kraměřova 10.

Královéhradeckou bankovní jednotu **Tržebny** **Králové** **doporučujeme co nejlepší při veškerých** **obchodech** **bánkovních a uhelných. Podporujte** **při každé příležitosti svůj vlastní podnik.**

Zprávy místní a z kraje.

Z místního lazaretu Červeného kříže. (Když se ru-
ka k ruce vine, pak se dílo podaří.) Mohutná a povzbuzující tato slova, na která zejména v nynější světové válce zapomenouti nelze, se v mnohých a mnohých případech uplatnila. Jednou z našich předních institucí, která našim raněným a nemocným vojínům skýtá druhý domov a zdraví, je lazareť Červ. kříže. Odtud již sta, ano i tisíce vrátili se zase uzdraveny ke svým plukům a každý s radostí vzpomíná a vzpomínati ještě bude v žití

svém na dobu, kterou v lazaretu tom prožil. Místní odbor dam i páni stará se o nás v každém ohledu a oboru, aby dle možnosti krátký čas, který zde ranění prožívají, byl nám zpříjemněn. Jedním z místních činitelů, který již od počátku zřízení lazaretu nám přispívá, je pl. Alois Becková, která úplně z ochoty přinášíva týdenníky „Štít“ a „Obnova“. Právě dnes vzpomínáme paní této, kdy imeniny své slaví a každý z nás děkuje za ochotu její. Vše nejlepší k imeninám přeji za odbor Červ. kříže sestra Venceslava a ranění vojáci.

Losová pátka rakouské společnosti Červeného kříže vydána bude v dohledné době v celkovém nom. obnosu 40.000.000 K. Pátka pozůstáváti bude z 2 milionů losů po 20 K nom., jež vyložený budou k veřejné subskripci. Slosovací plán, který vykazuje větší počet hlavních výher a velmi značnou řadu výher menších, bude zajištěn podnětem k hojně účasti na loterii, jejíž dobročinný účel sám sebou skýtá již záruku snadného umístění všech emitovaných losů. K zajištění pátky zřízen jest zvláštní fond, který uložen bude v papírech pupičárních listů poživajících. Upisovací cena losu stanovena bude v nejnižším dnech. Předběžně přihlášky upisovací, na něž složiti jest obnos 5 K za každý upsaný los, přijímá již nyní Živnostenská banka filiálka v Hradci Králové, která svým časem zašle ochotně interesentům příslušný prospekt.

Správa Ústředního spolku pro udržování válečných pomníků z r. 1866 v Hradci Králové vzhledem k dotazům s více stran uvádí v známosti, že k polní mši sv., která o padesátém výročí v den 3. července o 9. hod. dopol. u mausolea v Lápe-Chlumu k uctění památky padlých od Jeho Bisk. Milosti Excellence dra. Doubravy obětovává bude, zvláštní pozvání se nevydávaj. P. t. účastníkům doporučuje se použití vlaku do Věstav.

Fond pro podporu vrátivších se vojínů-živnostníků v Hradci Králové. Živnostenské úvěrní družstvo, zaps. spol. s o. r. v Hradci Králové, založené k podnětu Obchodní, živnostenské a průmyslové ústředny těsně před válkou a dosud vlastně svou činnost nezahájivši, konalo v úterý 20. června výroční valnou hromadu v zasedací síni okr. zastupitelstva královéhradeckého. Touto valnou hromadou zahájuje imenovaný družstvo pod záštitou zdejší záložny činnost akci velmi závažnou, totiž péči o organizaci fondu pro podporu vrátivších se vojínů-živnostníků. Valné hromady účastnila se téměř polovice členstva. Provedeny volby do dozorčí rady a zvoleni za vystupující členy pp. řed. Císař, Stoklasa a Vaněk. Při volbách do představenstva zvoleni za předsedu p. Václav Potůček, zlatník, za členy pp. J. Beneš a Tožman. Do odhadní komise zvoleni pp. řed. Janda, Hanousek a Thoř.

Projednáni nejdůležitější bod denního pořadu, t. j. usnesení o převzetí a spravování fondu pro podporu vrátivších se vojínů-živnostníků; debatu o této otázce zahájil místotajemník dr. Viškovský. Otázka znovubudování válkou znehodnocených závodů je vzhledem k jejich počtu jednou z nejdůležitějších otázek středostavovské politiky poválečné a musí býti řešena včas a pronikavě. V první řadě jednati se bude o zajištění levného úvěru nemajetným živnostníkům. Lze právem očekávati, že úvěr bude v míru velmi drahý. Ze za těchto okolností méně majetné živly na úvěr stěží budou moci počítati, jest na jev. Naproti tomu mají však ti, kdo při obraně vlasti vedle životů i rozkvět svých závodů nasadili, též nárok na to, aby jim jejich společené návrat k civilnímu povolání co nejvíce usnadnili. K tomu bude potřebi jen výjimečně přímých podpor (tam, kde ztráty jsou příliš velké), pravidelně však pouze levného úvěru provozovacího na zakoupení zboží, opatření materiálu, položení kaucí, záloh na mzdy atd. Obchodní, živnostenská a průmyslová ústředna královéhradecká doporučila již loni městským radám, společenstvům a obchodním gremiím, aby se společně zasadily o založení „Fondů pro podporu vrátivších se vojínů-živnostníků“ při některém z místních peněžních ústavů. Fondy ty mají míti především garanční účel, t. j. mají ručiti za event. ztráty, jež by té které záložně nebo spořitelně vzešly z úvěru poskytnutého z pole se vrátivšimu živnostníkovi. Kromě toho má jich býti použito k úhradě úrokové difference při levnějším úvěru. Další postup v akci této představujeme si následovně: Subskripci mezi živnostníky a jejich přáteli, dary živnostenských korporací, podporami peněžních ústavů a subvencemi města a okresního výboru bude možno opatřit asi 10.000 K pro garanční a úrokový fond. Při čemž lze počítati určitě i se subvencí státní a snad i zemskou. Kromě toho bude možno počet členů Živnostenského úvěrního družstva při uslovné agitační v městě i okrese rozmnožiti na 100, což při podílech stokrátových značí dalších 10.000 K s dvojnásobným ručením. Na těchto základech bude pak možno již pracovati s úvěrem aspoň pro první potřebu úplně postačující. Povolování budou pouze krátkodobé zápůjčky do 500, výjimečně snad i do 1000 K k účelu v žádosti vytknutému. Použití peněz bude družstvem i mateřským ústavem (záložnou) přísně kontrolováno, event. mohou býti nutné materiále, suroviny nebo zboží a nástroje přímo pro uchazeče zakoupeny. Sazba úroková musí býti každopádně nižší než běžná sazba pro vklady; k uhradení příslušného rozdílu rezervuje se subvence státní a zemská, případně též subvence okresní. Pan Thoř žádal, aby družstvo neposílalo se zřetelem též převodní úkol svůj, t. j. úvěrovou pomoc pro živnostnictvo vůbec, tedy i pro ony živnostníky, kteří válkou přímo postiženi nebyli. Po krátké debatě usnesení o převzetí a spravování fondu jednohlasně schváleno. Nato stanoveno nevyžáti obnos, do něhož možno přijímati vklady (1000 K) a poskytovat úvěr členům (500 K). K návrhu p. řed. Císaře usneseno členské podíly zatím neúčtiti

a ze vkladů vypláceti úrok 4 proc. Tím může skončena.

Koncert Karla a Emila Bariana v Hradci Králové. Ohromný úspěch pěveckého koncertu imenovaných mistrů přiměl Píšovo knihkupectví k uspořádání velkého koncertu v zemi zahradě Grandhotelu. Imenová komorního pěvce Karla Bariana, jeho bratra prvního barytona král. čes. zem. Národního divadla v Praze, Emila Bariana, skladatele a virtuosa Jar. Jeremiáše a prvotadný vše dosavadní předstihující umělecký program přiláká ve středu 28. t. m. zalisté veškerého hudebního obecenstvo z města i okolí. Wagnerovy, Smetanovy, Dvořákovy a Fibichovy velké arie operní, jakož i Novákovy a Jindřichovy písně národní poskytnou oběma velikým umělcům prezentovati se nám v celém svém umění, jímž vpravdě dominují a uchvacují. Rovněž Fibichovy a Foerstrovy klavírní cykly v Jeremiášově přednesu jsou velmi slibnými čísly pořadu. — Těž koncert opakuje se v Městském divadle v Pardubicích ve čtvrtek 29. t. m. Vstupenky předprodej u knihkupců pp. Liebicha a Kubešky.

Jubileum. S ukončením školního roku nynějšího dovršuje vsdp. dr. Domáhl, profesor a konsistoriální rada, 50. semestr svého záslužného působení učitelského v kněžském semináři. Jeho posluchači, bohoslovci III. a IV. ročníku, podali mu na oslavu významného jubilea kytici s projevy vděčnosti a blahopřání.

Městské dívčí lyceum a společné s ním reformní reálné gymnasium v Hradci Králové bude míti ve školním roce 1916—17 I., II., V. a VI. třídu lyceální a I., III. a V. třídu gymnasiální. Zápis před prázdninami dne 30. června od 8—10 hodin. Prospekty zdarma.

Ústní zkoušky maturitní budou se konati na měst. dívčím lyceu od 3.—5. července za předsednictví ředitele ústavu p. Aloise Vaňury.

Městská vyhláška pro ženská povolání hospodářská v Hradci Králové. Zápis do I. ročníku dne 6. července od 8—10 hodin. Prospekty zdarma.

Na c. k. odborné škole pro umělecké zámečnictví v Hradci Králové obsadí se počátkem školního roku 1916—17 několik státních stipendií s měsíčním požitkem 30—40 K. Žadatelé o tato stipendia podejte své žádosti do 30. září 1916 na správu ústavu výše uvedeného. K žádosti budíž připojen list křestní, domovský, vysvědčení nemajetnosti, doklad o případném zaměstnání v praxi, poslední vysvědčení školní, po případě též vysvědčení živnostenské školy pokračovací a výkresy žadatelovy. Přednost obdrží uchazeči, kteří nejméně dvě léta byli v žemesle zámečnickém prakticky zaměstnáni a živnostenskou školu pokračovací s dobrým prospěchem absolvovali. Žádosti jsou bez kolku.

Městská vyhláška o cenách masa prodávajícím. K příkazu c. k. okr. hejtmánství v Hradci Králové a na základě § 10. cíl. nař. ze dne 7. srpna 1915 č. 228 t. z. sdělujeme s Vámi, že pro dobu od 15.—30. června 1916 prohlášeny jsou následující ceny masa přiměřenými:

1. masa hovězího	od 6.20 K do 7.— K
2. svíčkové	8.—
3. masa telecího	4.80 „ 5.—
4. „ vepřového	7.— „ 8.—
5. „ uzeného vyjímaje šunky	8.— „ 9.—
6. loje	3.50 „ 6.50

Ukládá se Vám, abyste tyto ceny zachovávali a zároveň abyste ceny tyto vyvšili zevně na Vaší provozovně, aby každý v ně mohl nahlédnouti. Upozorňujeme Vás, že každé překročení těchto cen a nařízení bude politickým úřadem, po případě soudem stíháno. — Parkmistrovský úřad král. věn. města Hradce Králové. Starosta: JUDr. Fr. Ulrich.

Úprava obchodu chlebem a moukou v Hradci Králové. Počínaje 27. červnem budou obchody chlebem a moukou rayonovány, při čemž bude přihlíženo k dosavadnímu jejich rozsahu. Při stanovení obvodu bude vzato za základ okolí dotýčných prodejen, nikoli dosavadní okruh odběratelů. Následkem rayonování nesmí ovšem obchodníci prodati chléb neb mouku nikomu jinému než obyvatelstvu z obvodu jim příkazaného. Pro kontrolu bude obecenstvo, mající nárok na chlebové listky, podeřováno legitimacemi obecního úřadu, úřední pečeti opatřenými, jež obsahovati musí jméno přednosty domácnosti, číslo domu, počet osob v domácnosti stravovaných a označení prodejny. Legitimaci nutno vždy při nákupu v prodejně se vykázati. Legitimace vydávány budou majitelům domů pro jejich nájemníky chlebovými komisemi v obyčejných místnostech (t. j. na městské váze, v městské zastavárně a v podacím protokole měst. úřadů) od 3—5 hod. odp. v pondělí 26. června.

Svízele na trhu. Již aby se pomalu zavedla stálá rubrika! Znovu došlo k případům nemirného přepáčení. „Proč platíte, slečinko, hned o třetinu víc, než co já prodávámce nabízím?“ — „Ale — jsem dcera z bohatého domu, tohle chci mít; ať se vl. že si to mohu dovolit!“ — Řada prodavaček ohlašovala resolutně, že nic z přemrštěných cen nesleví, to že raději půjdou jinam, kde dostanou bez smlouvání více. Tak vyhlíželi národní souručenství v době tolik zodpovědné! Každý pohled na situaci brýlemi svého stavu, jen vlastního prospěchu; ať se druhému vede jakkoliv. Po sporech následovala řada udání.

Seznam cen na týdenním trhu v Hradci Králové dne 17. června 1916. 1 kg: jahod 3.90 K, máku 5 K, másla 9 K, tvarohu 1 K, třešní 1—1.20 K, 1 ltr nových brambor 40 h, 1 vejce 16—20 h, 1 okurka 20—25 h, 1 kopa: kapusty 4—5 K, nové cibule 2—3 K, drobné zeleniny 2—2.20 K, salátu 2—3 K, poru 1—1.50 K, 1 svazek: mrkve 8—10 h, kopru 1—1.20 K, křenu 2—2.20 K, kedlubná 20—24 h, 1 pár podsvinčat 200—240 K. — Přivezeno

bylo: 3 hl nových brambor, okurek 5 kop, kapusty 5, nové cibule 50, drobné zeleniny 300, salátu 15, poru 5, mrkve 50 svazků, kopru 100, křenu 5, kedlubná 200, třešní 10 košíků, podsvinčat 381 kusů.

Pardubice. Slavnostní den návštěvy J. Exc. p. místodržitele M. hr. Coudenhove v Pardubicích minul se povznesením nálady celého města. V děkanství chrámu jménem shromážděného duchovenstva celého vikariátu vzletnou řečí uvítal vsdp. vikář Ferd. Zajíček z Hojic, na niž J. Exc. p. místodržitel odpověděl oceněním obětavé práce kněžstva zvláště nyní v těžkých dobách a ujistil přítomné svým uznáním a svou příazní. Vsdp. vikář představil jednoho každého kněze, s nimž laskavě J. Excellence rozhovořoval. Po té uvítal imenem chrámu katol. spolků předseda dp. Jos. Novotný, kaplan; poukázal na věrnou oddanost k Jeho Velikostem, která, poněvadž přišli z výry, není pozlákem, nýbrž skutečným zlatem obětavosti. Katol. mládež podala nádhernou kytici s nápisem na stahách od sdruž. katol. spolků, za niž J. E. děkovať a ujistil předsedu i celý výbor, že sdělí na stupních bránu s Jeho Velikostem tento hold úcty a lásky k panovníckému rodu a s opětnými díky za přání jemu projevená se rozloučil. Dal si představití předsednictva jednotlivých spolků, prohlédl prapor, zůstal na sv. požehnaní a prohlédl si chrám; dovořil obfotografování a odjížděl k přijetí státních úřadů na c. k. hejtmánství, městské samosprávy a do místní stanice pro raněné vojny, kde počal vznešené návštěvy ukončen.

Pohled u Nám. Brodu. J. Exc. nejdp. biskup dr. Jos. Doubrava na svých apoštolských cestách zavítal dne 3. června do naší osady, aby tu udělal svátost sv. břimování. O půl 7. hod. večer přijel vznešený host aáz z Německého Brodu. U slavořány srdečně pozdravila Jeho Biskup. Milost Její Jasnost vysokorodí paní patronka chrámu našeho kněžna Edina Klevenhüller-Metschová. Nato oslovil arcipastýř místní správce duchovní Fr. Branc česky a německy, vítaje ho jménem celé osady farní. Potom uvítal místní starosta česky a po něm zastupce obcí německých. Vzletnou řeč promluvil p. c. k. okr. školní inspektor škol. rada Jan Stránský, připomínaje vznešenému pastýři, že vstupuje na půdu posvěcenou upřímnou zbožností našich předků, že přichází na posnit místo, kde obě národnosti, Češi i Němci, svorně aktivují znamenitou matku sv. Annu. Potom promluvil německý školní inspektor, správce německé školy zdejší A. Elss a český řídící učitel Václav Urban, poukázaje k tomu, že rád a srdečně vítá vřelého představitele zdejšího duchovenstva, s nímž žije vždy ve shodě nejlepší. Jménem sboru hasičského vítal p. Bábevka. Nato představen byl oddíl raněných vojínů, kteří jsou ošetřováni v soukromém lazaretě Její Jasnosti. Pan biskup oslovil všechny účastníky hrdinných, vítěznych bojů c. k. rakouské armády společně a mimo to šel od vojína k vojínovi a s každým promluvil několik vřelých slov. Při tomto dojemném výjevu slzali se zářky očí všech. Dvě družičky v ladném kroji národním vítaly vzácného přítele dítek německý, dvě jiné zase česky. Jeho Excellence vlídně poděkoval a pak se pozdravil s ostatními starosty a s učiteli škol českých i německých. Dvořák do chrámu, kde vykonány byly modlitby za zemřelé. Na konec vyslovil všem upřímné díky za krásné uvítání, jehož se mu u nás dostalo. Ráno o půl osmé vstupoval slovnitý arcipastýř do chrámu, aby sloužil mši sv. Pak vystoupil na kazatelnu a proslvil pročitěnou a promyšlenou řeč o tom, čím nám byl sv. kříž v minulosti, čím je nám v přítomnosti a čím nám býti má i v budoucnu. Mluvil střídatě česky a německy a slova miléneho velknež padala horlivým balzámem v srdce posluchačů. Potom udělala se svátost břimování, kterou přijalo 685 věřících. — Po břimování konala se zkouška z náboženství ve škole české. Učebna, v níž se zkoušelo, byla vkusně vyzdobena. Pan řídící znovu vítal a zdůrazňoval, kterak vždycky dbal a také dále dbáti bude nábožensko-mravní výchovy mládeže sobě svěřené. Potom se konala zkouška mládeže německé ve škole německé. Po zkouškách byla slavnostní hostina v zámku Její Jasnosti. Jeho Excellence všechny hosty uchvátil skvělým přepítkem svým, který pronesl na počest jasné hostitelky. Výrok slaveného řečníka Cicerona obrátil duchaplně na zlaté srdce a dobré skutky, které vysokorodá paní tak ochotně prokazuje trpčímú lidstvu vůbec a raněným hrdinám našich vítěznych pluků zvláště. Po hostině si prohlédl Jeho Exc. faru a dětskou opatrovnu pod správou Školských sester. K 7. hodině byla závěrečná pobožnost se sv. požehnaním, po kterém místní farář vroucně Jeho Excelenci poděkoval. Na konec rozloučil se Jeho Bisk. Milost úklivou řečí s osadníky zdejšími, jimž srdečně děkovať za všechny projevy lásky a oddanosti. Ujistil všechny, že ve svých modlitbách rád bude prosívat za štěstí a blaho tohoto dobrého lidu.

Dolní Krupá. (Sv. břimování.) Dne 3. června o půl 8. hod. přijel od Něm. Brodu nejdůstojnější náš arcipastýř. Zjevně unaven přijal u brány, k jeho počtě od domácích jiných postavené, uvítání patrona zdejšího chrámu Páně, velkostatkáře p. J. Šuly. Jménem všech přítomných i nepřítomných farníků přivítal J. Exc. duchovní správce s přáním, aby příchod pastýře přinesl ovečkám posilu a potěchu v těžké době a Boží požehnaní. Nato představeni zastupcové všech obcí, jichž jménem srdečnými slovy přivítal nejdp. návštěvníka místní starosta p. V. Langpaul. J. Exc. všem případnými slovy poděkoval. Zástupcem farníků došel pak nejdp. p. biskup ke školním dětem, seřaděným ve řadu. Zde uvítal jej úklivými slovy zdejší řídící učitel p. J. Hubáček a žákyně III. tř. M. Langpaulova. Únava J. Exc. u

stapovala radost, že je mezi dobrým lidem a kráčeje dvojitým dítkem, skláněl se k nim s obvyklou pobě do brotem. — Vítací akt počal svěcením nového krásného kříže, jež nákladem skoro 400 K postavili zdejší osadníci na smíření hříbvu Božího a na paměť bítmování v čas války. U kříže podala 4letá dceruška p. patrona Křišťka J. Exc. kytičku jako hold těch nejmenších. Po vysvěcení kříže za zpěvu: Ejhle kněz veliký... vstoupil J. Exc. s průvodem četných hostů a kněží (oba vdop. vikáři německobrodský a polenský, kons. rada a farář z Nizkova, vdop. farář z Chotěboře, Skuhrova, Čáchova, dpp. kaplani z Něm. Brodu a Čes. Bělé) do našeho malého, ale vkusně upraveného a vyzdobeného kostela, kdež od oltáře vpravdě apoštolskými slovy poděkoval za uvítání všem a, zřejmě dojat, osadníkům za horlivost a ochotu pro čest a slávu Boží, již i v těžké nynější době ukázali postavením nákladného kříže, který dlouhé věky bude svědkem jejich neochvějně důvěry v Boha. A po mši sv., obětované za živé i mrtvé zdejší osadníky, s kazatelnou promluvil na thema: „Předložil jsem těb život a smrt... vyblížeje věřící, aby neohroženým vyznáváním víry své zajistili si život věčný. Poté venku kolem kostela, na starém zrušeném hřbitově, jež nyní částečně a v budoucnosti po vnější opravě, kostela upraven bude jako park, udlána za krásného počasí svátost duchovního poslení 445 bítmovancům. — V kostele pak vykonána zkouška přespolních dítek ze školy břeňnické a knýžské, jež nejd. biskup milým zjevem a vildmox fečí svou ihned cele si získal, takže bez rozpaků a ostýchů, radostně se hlásíce, odpovídaly. Vítající žákyně M. Votavová a děkující M. Novotná upřímnými slovy radosti dítek projevíly. O poledních za hlaholu zvonů odebral se nejdůst. visitátor v průvodu kněží, p. patrona, pp. zástupců obcí a množství farníků do školy ke zkoušce místních dítek. III. třída byla pěčí p. říd. učitele originálně vyzdobena — sám J. Exc. byl překvapen a s pochvalou poukázal v fečí své, již děkoval na uvítání správce školy, zvláště na vylástecké emblémy koruny sv. Václava, přilby a meče, jež na průčelní stěně z chrvoji a květin krásně byly napodobeny. Za děti uvítala jež dceruška p. řídícího a počala zkouška, jež přiběhla, byl velice zdařilý. Žák II. tř. D. Kuberá vroucími slovy poděkoval, navazuje na slova císařské a papežské hymny, jež s průvodem harmonia zazpívány. Dojemně zpřístupilo, když na otázku nejdůst. arcipastýře hoch odpovídal, že tatínek padl v boji. Slzy zalily oči dobrého biskupa a všech přítomných. — O 5. hod. za čestného účastenství věřících slavnost ukončena závěrečnou pobožností v kostele; tam poděkoval a rozloučil se s J. Exc. duchovní správce, užívaje jeho vlastních slov, že celá slavnost utekla jako sen, na něž však my dlouho budeme pamatovati a jehož stálým namátníkem bude kříž od Jeho Bisk. Milostí posvěcený. Za dítky, k nimž J. Exc. všude tak laskavě se skláněl, poděkovala žákyně III. tř. A. Bukovská, shrnuje domy celého dne několika srdečnými slovy. Nejdůst. arcipastýř delší fečí se všemi se rozloučil, pochváliv, opět horlivost a zbožnost osadníků. — Od nás odejel J. Exc. přes Čes. Bělou, kdež na pozvání p. velkostatkáře Seiferta učinil kratičkou zastávku, do Pohledu. — Náš biskup odejel, ale vzpomínka na něj dlouho zůstane nám v paměti, neboť svými apoštolskými slovy dovedl povzbudit mocně naše nábožensko uvědomění a svou laskavou vřidností zapsal se do srdcí všem!

Svatý Kříž. J. Exc. nejd. biskup k nám přijel o půl 8. hod. ranní dne 6. června z Něm. Brodu. Včasné bylo pomýšleno, aby uvítání bylo důstojné. Za tou příčinou postaralo bylo o pěknou praporec ozdobenou slavobranu naproti škole. Nejdůstolnějšího visitátora uvítal duchovní správce dp. řed. Hubáček, za patronální úřad p. městský rada Raupach. Uvítání sčastnili se všichni starostové přílafečných obcí, obecní zastupitelstva a členové místní školní rady, všechna školní mládež s učitelstvem, zástup bítmovanců a všeho lidu. Jméno českých starostů a obcí přílafečných uvítal J. Exc. p. Ant. Kutlvaš ze Suché, jménem německých přílafečků p. J. Kaser z Blumendorfu. Za veškeré učitelstvo uvítal pak c. k. škol. rada J. Stránský. Srdečnými slovy poděkoval J. Exc. všem. Za školní mládež promluvil 2 družičky český a 3 dítky z německých osad. Ač nebe hojnou vláhu nám seslalo, sešlo se hojně lidu. Prapory vlály, zvony zněly a v průvodu vdop. vikáře Rumla z Č. Bělé, děkana Fr. Stejskala z Něm. Brodu, faráře Jos. Krause z Krásné Hory, far. Brunkera ze Skály a kaplana Jos. Břika z N. Brodu ubíral se náš vrchní pastýř ke chrámu, žehnaie lidu. Ježto počasí bylo nyní příznivější, sloužil mši sv. J. Exc. venku pod širým nebem. Zvláštní pozornost věnoval J. Exc. p. velkostatkáři Krausovi z Lipy a jeho rodině a z jeho přítomnosti se zvláště těšil. Po sv. obřadech bylo vzletné, krásné kázání český i německy, načež přijalo 545 bítmovanců sv. bítmování, počet to za válečné doby na zdejší farnost velmi značný. Na počátku sv. bítmování při písni k Duchu sv. začalo slunce prosvítovat a nastal krásný den a s tím světlem slunečním k radosti všech sestupoval i Duch sv. se svými dary do srdcí všech bítmovanců. Ve škole pak uvítal J. Exc. p. říd. uč. J. Kalousek. Nato konala se skouška ze sv. náboženství v přítomnosti mnohých přátel školní mládeže. Dítky české i německé svými odpověďmi úplně uspokojily. Ke konci zapěly dítky rakouskou a papežskou hymnu. S láskou k nám J. Exc. přicházel, s láskou se snížil i k těm malíčkým a lásku všech si odnášel. Již při prvním spřítění získal si srdce všech. O půl 4. hod. odp. nastalo loučení. S Jeho Exc. se loučil duchovní správce, pak za dítky 2 žákyně. Nato promluvil na rozloučenou krásně nejd. visitátor sám. S osadou naší ukončena letošní kan. gener. vřítice a zároveň celé

diecése. Pobyt J. Exc. vřil se hluboko do srdcí zdejšího lidu. Mňé, otcovské oko, jeho vřidná, usměvavá tvář, srdečná, upřímná slova vřítice v době válečné, to vše každého vzpřížilo. Vzpomínky ty nikdy nevymizí. Odešel k slavnostnímu zakončení gen. visitací do Něm. Brodu. Bůh žehnej a svou milostí provázej J. Exc. na všech dalších cestách a nám jej dlouhá léta zachove!

Chrudim. Sobota 17. června byla pro Chrudim dnem svátečním. Již z rána zaválily prapory říšských, zemských i papežských barev a slavnostní náladu dovršila krásná, slunná pohoda, již po řadě deštivých dní dopřál Bůh k uvítání vzácného hostě Jeho Exc. dra. Jos. Doubravy, biskupa královéhradeckého. Na hranice okresu jel vřític v zastoupení c. k. hejtmanství a okr. školní rady c. k. vrchní komisař E. Žižka s c. k. okr. školním inspektorem prof. V. Hanusem a starosta města dr. Fr. Vagner s patron. komisařem eis. radou B. Keřem. Rázem 5. hod. odpol. stanul Jeho Bisk. Milost za hlaholu zvonů u vstupu do hlavního náměstí, kdež uvítán starostou města, arciděkanem v čele místního kléru a žákyní měšť. školy J. Pokornou, jež podala mu kytičku, nastoupil cestu nepřehledným špalírem místních škol a ústavů s učiteckými sbory až ke schodišti chrámu, kdež arcipastýře očekávali zástupci všech úřadů státních i samosprávných se svými přednosty v čele, vojen. velitelství zdejších lazaretů, c. k. duchovní vojenská správa baráky z Pardubic, deputace všech místních spolků a katol. organizací, načež malebnými řadami družiček bral se k hlavnímu oltáři za volebního chorálu „Ejhle kněz veliký“. Po krátké modlitbě poděkoval dojemnou fečí za skvělé přivítání a udělil požehnání, posílaje jej i těm, kdož dli na poli válečném. V rozlehlých prostorách chrámu tleskly se řady lidu, toužící slyšeti svého arcipastýře; četné slzy svědčily, že mluvil od srdce k srdci, ujišťuje věřící, že zvláště v tak těžké době vzpomíná denně na modlitbách svých diecéasů, pečlivého mocnáře i vlasti. — Druhého dne dásně z rána četní věřící brali účast na posv. aktu svěcení kostela sv. Michaela. První slavné pontifikální mši sv. přítomni byli reprezentanti všech úřadů státních i samosprávných, velitelství nemocniční vojen. správy, bisk. vikář A. Broul, děkan z Heřm. Městce, c. k. konservátor architekt Dvořák z Pardubic a deputace místních spolků. Když byl nejdůst. světitel úředně apoštolské požehnání, v hluboce pročištěné fečí vzpomenu nejzřejmějšího zvěčnělého následníka trůnu arciknížete Františka Ferdinanda. mecenáše svatyně této, dále vzdal díky správě města za všecku pěči o chrám ten a vyslovil přání, aby sv. Michael chránil město všeho zlého a aby metem svým oděhnal nepřátely. — Jak hluboce opět se zapsal nejdůst. arcipastýř do srdcí Chrudimánů, o tom svědčila hojná účast při jeho odezdu. Věřících bez počtu sešlo se do chrámu, kde se Jeho Excel. srdečně rozloučil a udělil požehnání bral se ke svému povozu. Zasypan takřka růžemi od množství družiček, za hlaholu zvonů mizel milovaný arcipastýř žehnaie žrakům našim. — Duchovní správa pak milou konací povinnost děkuje všem, kdož předešlím o restaurování chrámu jak svou pěčí tak i svým vzácným uměním se žasloužili a s takou pietou starobylý klenot věkdů budoucím uchováli, jakož i všem, kdož k lesku celé slavnosti pro Chrudim tak památné přispěli.

Žádná pleš více!

— Tisíce holohlavých vyléčeno! —

Pište si ještě dnes o pojednání, které Vám ochotně zdarma zašle kosmetická laboratoř „Olymp“, Praha-Smíchov, 11-1241.

Různé zprávy.

Riditelství král. české zemské řemeslnické školy v Litomyšli slučně žádá bývalé své žáky a absolventy, resp. jejich rodiče, příbuzné, známé a pod. za laskavé sdělení, zdali, kdy, jak a za jaký čin byli vyznamenáni, kdy a kde byli v boji raněni, zdale padli na bojišti či zemřeli následkem zranění nebo nemoci, či jsou-li zajati a jiných bližších údajů válečných, jich se týkajících. Údaje ty určeny jsou pro výroční zprávu ústavu.

Vědk vyhaslých očí slepých dívek v Útulně na Kampě bude vám, šťastní vidoucí, za každý dárek váš odměnou i drahé zeměle nejlépe uttice.

Spolek sv. Josefa pro kněze v Gorici. Ústřední správa spolku vydala za uplynulý rok 1915 zprávu, z níž některá data členům spolku, zvláště z diecése královéhradecké, na vědomí dáváme. Jak známo, existuje pro nás kněze velmi dobrý, charitativní spolek sv. Josefa se sídlem v Gorici. Majetkem spolku jsou 3 velké, výstavné domy s rozsáhlými zahradami: „Pitipinum“ v Meranu, „Radolphinum“ v Gorici a „Francisco-Josefinum“ v Ise u Opatije na břehu Adrie. V těchto domech najdou členové spolku, potřebující klid a zotavení, příjemný a levný pobyt. Rok minulý 1915 byl pro spolek celkem nepřiznivý — jest sídlo spolku Gorice též terčem nepřátelské střeby. Dám v Gorici bylo nutno docela zavřít a opustit. Meran a Ika zůstaly sice otevřeny, ale poněvadž jsou blízko území válečného, byly málo navštěvovány. V Gorici v minulém roce bylo 20 kněží o-

žetřovaných po 1197 dní, v Meranu 46 kněží, 5 kleriků po 2177 dní a v Ise 63 kněží, 1 klerik po 2426 dní. Úhrnem ve spolkových domech bylo za lož. rok 129 kněží, 6 kleriků po 5800 dní. Rok minulý pro spolek sv. Josefa byl nepřiznivý hlavně tím, že velmi málo členů nových přistoupilo a mnozí přispívající členové opomenutí své roční příspěvky spolku zaslali, čímž finanční stav spolku se zhoršil; ač i v této době spolek za přispění členů a dobrodinců splatil dosti značnou část za zakoupenou zahradu v Meranu a za místo stavební pro nové sanatorium v Bibinji u Zadru v Dalmácii. Za rok 1915 přistoupili ke spolku 2 zakládající členové, 80 doživotních členů s příspěvkem 50 K jednou pro vždy a 27 přispívajících členů s ročním příspěvkem 5 K, takže čítá nyní spolek asi 2800 členů. V roce minulém měla býti konána valná hromada a volba ústřední správy a zástupců sekci a diecése, následkem války však volby bylo nutno odložit na dobu pozdější a dosavadní funkcionáři vedou správu spolku sv. Josefa dále. Ústřední správa sídlí nyní v Ise, pošta 1141, Istrie. Zástupcem diecése královéhradecké jest vdop. Jos. Vaněček, farář v Mikulovicích u Pardubic, jenž velmi rád veškeré dotazy v přičině přihlášení ke spolku nebo přijetí do některého spolkového domu sdělí a se známou přátelskou ochotou nejlépe poradí.

Censura v Itálii. Milánský „Avanti“ z 5. května přináší tuho pěknou historku: Chefredaktor listu volá telefonicky úředníka censury, radu Morioho. „Zde Mori, s kým mluvím?“ — „Ach, pane rado, jsem potěšen, zde redakce „Avanti“. Minulé noci iste nám nadělili opět spoustu bílého papíru. Děkuji za vaši blahovůli, ale jde o případ, nad nímž mi zůstává rozum stát.“ — Lituji velice, ale proč píšete v „Avanti“ tak neobyčejné věci?“ — „Snad, pane rado, ale o tom nemluví. Jde teď o to, že článek vámi konfiskovaný jsme nepsali, nýbrž prostě otiskli z úředních novin král. italského č. 125 ze dne 27. května 1916.“ — „Tak? Dobrá, to je však rozdí, stojí-li něco v úředním listě nebo v „Avanti“; neboť úřední list nečte nikdo, kdežto „Avanti“...“ — „Hm — myslím jsem, že censurujete úřední noviny oklikou přes „Avanti“. Tedy moje účta, pane rado, promiňte, že jsem vyrušil.“ — Tím skončil telefonický rozhovor. A po čtvrt hodině — vypravuje dále „Avanti“ — vypukla nad Milánem bouře a v naší redakci zhaslo elektrické světlo. Patrně konfiskace úředního listu uvedla ve zmatek i atmosféru.

Ve verších úsečnou novočestnou odpovídal při posledních odvodech jeden občan. „Byl jste vojínem?“ — „To se vrr.“ — „Jste odveden.“ — „To halt prrl.“ Patrně, jak i citoslovce dovedou srozumitelně nápodobiti spartánskou stručnost.

Kolik milionů se prokouří? Jak známo, byly ceny tabáku, doutníků a cigaret v naší říši zvýšeny. Výtěžku má býti v prvé řadě použito ke krytí úroků válečné půjčky. Není tudíž nezajímavé, vypočísti na podkladu dřívějších statistických dat pravděpodobný výnos tohoto zvýšení.

Dle statistiky ministerstva financí bylo r. 1914 z obvyklých doutníků prodáno v milionech kusů: kuba 123,8, viržinek 188, portorik 148, smíšených cizozemských 291,4, cigarilů 65,7, malých tuzemských 75,2, trabuk 24,6, britanik 26,5. Cena u kubovek, viržinek, portorik, smíšených cizozemských, cigarilů a malých tuzemských byla zvýšena o 1 h, u trabuk a britanik o 4 h. Tedy při těchto 8 druzích doutníků bude zvýšení výnosu činiti okrouhle 11 milionů. Ostatních doutníků bylo prodáno 42 milionů kusů. Vezme-li se, že při nich cena byla průměrně zvýšena o 4 h, tu zvýšení bude činit 1.680.000 K, takže větší výnos u doutníků bude činiti celkem 12.750.000 K ročně.

Z nejoblíbenějších cigaret bylo prodáno v milionech kusů: uherské 2012, sporty 1956, memphis 480, drama 494, dámské 239. U uherských, sportek a dramek byla cena zvýšena o půl haléře, u dámských a memphis o 1 h. Zvýšení cen vynese tudíž státu 35.160.000 K. Ostatních cigaret bylo prodáno 112,5 mil. kusů. Při průměrném zvýšení ceny o 2 h bude zvýšení činiti 2.250.000 K, takže zvýšení cen cigaret vynese celkem 37 a půl mil. K.

Tabáku bylo prodáno celkem za 87 a půl mil. K. Ceny cigaretového tabáku byly zvýšeny průměrně o 40 proc., ceny kuřavého tabáku o 30 proc., takže průměrné zvýšení činí 35 procent. Větší výnos u tabáku bude tedy činiti 30 a půl mil. K.

Celkem příjmy tabákové režie budou zvýšením zvětšeny o 80 mil. K. Je však možno počítati s tím, že spotřeba pro prvou dobu bude omezena.

Všelicos. Ministerstvo orhv vybidlo politické zemské úřady, aby působili na majitele lesů, aby obyvatelstvu dovolili sbírání hub a lesního ovoce, pokud možno bezplatně. — V nařizení o zabavení letošní sklizně v Rakousku jsou novinkou tak zvaní okresní inspektoři obilí. Tito budou jmenováni místodržitelstvím a budou přiděleni okresním hejtmanstvím. Jejich úkolem bude dohlížeti na sklizeň a kontrolovati činnost komisí. — Nařizením uherského ministra kultu a vyučování byl statek státního církevního fondu v Pětikostelí (3873 jiter) pronajat skupině malých rolníků; ze statku budou vytvořeny parcely po 30 jitrech a pronajaty rolníkům, kteří se vrátí z války a z Ameriky. — Na trati Choceň—Vysoké Mýto—Litomyšl zastávají úřad průvodčích ženy. — V Německu chtějí zavésti jednotné poštovní známky. Proti tomu však

protastuje Bavorako, ježto bavorská poštovní známka znamená kus samostatnosti.

Bezdka.

Páperky.

Co je pokrok? Dříve slepý Homér a slepý Milton otvírali zrak. I ten Slepý mládenec chtěl osvěcovati. Nyní však jasnovidky podnikly vědomě velkovýrobu slepých mládenců i panen.

„Jsi při své nevěře spokojen a šťasten?“ — „Tak jest.“ — „Ale proč tedy šíříš kyselost, kamkoli se obrátíš? Jsi vtělená negace, ale kouzlo pozitivních hodnot, reálních podpor posud jsi nám nezjevil.“ — „Hm, jest potřebí dříve ještě uvažovati. Toto kouzlo ve mně dříve, cítím to ve všech cévách.“ — „Ale nějak dlouho se nechce probudit. My věřící však nemáme času čekati na zázraky, které slibovali a jen slibovali přecházející jiní. Život rukou železnou nutí osvojit si pozitivní jasné hodnoty okamžitě.“

Nyní stranické listy velkou většinou pustily své čtenáře ze zajetí svých úzce vymezených programů a doktrin. Konečně není rušeno samostatné přemýšlení vtíravými předpisy a tendenčním krasořečněním. Lid odhaduje kvalitu různých stran dle skutečnosti, dle vlastní zkušenosti; advokátské manévry přestávají kouzlit vidiny. Proto po válce zmohutní výhradně takové strany, které se osvědčily v době kritické prakticky.

Měšťáci často poukazují na vzrůst jmění lidu venkovského a nvažují o sociální rovnováze, pronášejí některé obavy do budoucnosti. Ale za nynější valně pozměněné nálady vesničanů není třeba příliš úzkostlivě hleděti v té příčině příštím časům vstříc. Trvale se zabezpečí ovšem rolník konservativní. Ale sedlák liberální brzičko zase své peníze zcela dobrovolně městům vrátí — možná i více, než co za války přijal.

MUDr. Alfred Kafka,

bývalý obvodní a panský lékař,
po dlouholeté práci počne ordinovat dne 2. července 1916 v bytě zemřelého p. Dr. Gutha v Hradci Králové, Pražské Předměstí, Chelčického ul. č. 280 jako
praktický a zubní lékař.

Umělé zuby bez desky.
Zlaté korunky.

Černý & spol. Hradec Králové,

třída 18. pěšího pluku,

nabízí

kávu, a j. poživatiny ve velkém.

Telegramy: **Patrel, Hradec Králové.**

**Ve prospěch
Svatováclavské Matice školské**
Uznáný za nejvýhodnější a nejlevnější nákupní pramen v Rakousku veškerých

kostel. paramentu

prádla, praporek, příkravů, koberec a
kovového nádobí ve výrobcích nejstaršího
závodu v Čechách, a. k. dvorního dodavatele

Josefa Neškudly

v Jablonném n. Orli. č. 86.

Tisíce usnávacích referencí a odporučení. —
obrázkové ceníky, rozpočty, vzory a hotové zboží
k výběru franco.

Bez velkoměrného režie ve vlastních dílnách a
domech, levné pracovní síly na venkově, čímž levnější
ceny až o 20%, než u konkurence.

Jubil. 100 let. trvání a 50 let. vlastního činnosti.

Adresování vždy došlovně se vyprošuje

Právořární dům

hodící se obchodníkovi (s jedním krámem)
na hlavním náměstí v Hradci Králové, č. 131

se pronajme nebo prodá.

Dotazy zodpoví Eduard Troniček, c. k. pošt.
kontrolor, přednosta poukázkového oddělení
hlav. pošt. úřadu v Praze-II., Jindřišská ul.

Československá záložna v Praze-II., Spálená ulice, číslo 46.n.

Doporučuje se všem našincům co jediný
peněžní ústav katolický v Praze. Vklady
na vkladní knížky úročí se ode dne vlo-
žení do dne vybrání **dle dohody a dle doby
výpovědi. Poskytuje půjčky všeho druhu**
za mírných podmínek, zejména směneční
úvěr (krátkodobý), v dnešních dobách
zvláště výhodný. — Povinná revize
„Jednoty záložen“ v Praze.

Sklomalba
E. Škarda, Brno,
umělec, autor prvního řádu
hotoví a dodává chráněné
obrazy v každém slohu a
provedení, od nejjednoduš-
šího vzoru do nejbáratlivější
sklomalby figurální, kotví
pravé vlastnosti mesala
kamennou pro řadu, o-
tátní obrazy, náro-
ky atd. s nejširším
zpracováním umělecke-
ho a odborně dokona-
lého provedení.

Rozpočty lochomé a zdárna.

Mýdlo holičské

výborné jakosti, též i veškeré potřeby
k holení nakoupíte levně u firmy

Josef Jeřábek,

mydlář v Hradci Králové na podsíní.

KRÁM

pro kúpece se hodící, blíže „Merkur“, a
několik malých bytů
v přízemí hned se pronajme. C. a k. dv. to-
várna nábytku K. V. Skuherský, Hradec Král.

Černý & spol. v Hradci Králové

oznamují zdvořile, že otevřeli na Slezském Předměstí bezprostředně u osobního
nádraží

detailní obchod hornoslez. uhlím,

který doporučují pánzi okolních obcí.

Zvláště výhodné ceny při nákupech hospodářských spolků a besídek.

Paramenta.

Ignác V. Neškudla syn

(protokolovaná firma)

v Jablonném nad Orlicí (v Čechách)

(bratr P. J. Neškudly, farář ve Výprachovicích)

doporučuje P. T. velečistotou duchovenstvu

svůj osvědčený a často vyznamenaný

výrobní závod

všech kostelních paramentů,

společných praporek a kovového nádobí.

Ceníky, vzory i rovněž hotové na ukázkou

se na požádání franco pošlou.

Barevná kostelní okna

v odbor. pre-
vedení zhotovuje a dodává

Fr. Uhlíř,

umělec sklenářství a malba skla

v Trebošovicích u Hradce Králové.

Ceníky a rozpočty na požádání zdarma.

VRTÁNÍ

studní, uhlí, rud.

Rekonstr. vodo-

vodů, čerpadel.

Rozpočty a návštěva inženýra na požádání.

Zeměvrtací spol. Langer,

Praha II.-598.

Založeno r. 1902. Četná doporučení.

Jan Horák,

soukenník

v Rychnově nad Kněžnou

malá na požádání řady

dle reální sazby

nejnovějších druhů pravých

vlněných látek

své vlastní výroby, jakož i tu i cizozemských.

Četná uznání zvláště s krubů velečist. duchovenstva svědčí o poctivé ob-

sluze mého ryze křesťanského závođu za-

dobu více než třicetiletého působení.

Učiňte, prosím, malou objednávku na

skoušku.

Tež na splátky bez zvýšení cen.

Veljemné látky na taláry,

OBNOVA

Číslo 26. Předplatné na čtvrt roku 2 K 50. h. na půl roku 5 K — V Hradci Králové, dne 30. června 1916. Inzeráty počítají se levně. Obnova vychází v pátek v poledne. Ročník XXII.

(Zasláno.)

Pozvání k XXIII. řádné valné schůzi Politického družstva tiskového

pod ochranou sv. Jana Nepomuckého

u Hradci Králové

ve středu 12. července 1916 o 1. hodině odpoledne
(ve II. posch. Adalbertina).

PROGRAM:

1. Zahájení schůze.
2. Čtení zápisníku minulé valné hromady.
3. Zpráva jednatele.
4. Zpráva účetní.
5. Volba nového výboru.
5. Volné návrhy.

Poznámka: Nesejde-li se 1/4 členů, bude schůze
o hodinu později zahájena.

Mgr. Dr. Fr. Šulc,
předseda.

Dr. Fr. Rejl,
jednatel.

Průběh války.

V týdnu, kdy tak živě tane na mysli vzpomínka na tragický skon vznešeného následníka trůnu, možno zaznamenati, jak pletně byli potrestáni zahraniční strůjcové zákeřných piklů. Srbové marně čekají po své děsné pohromě na veliké a obecné vítězství ruské. Kdo jest v defenzivě, ovšem neví předem, kam jest namířena hlavní rána útočníkova. Teprve po prvním velikém útoku nepřátelském možno učiniti na obranu dispoice nejúčelnější. A k těm také na naší frontě došlo. Katastrofální průlom nenastal; naopak Rusové na několika místech byli donuceni k ústupu. Nově zformované rakouské voje zaznamenávají nyní úspěchy. K tomu se druzí nové zprávy o vítězstvích německých před Verdunem.

Bojiště ruské. Ruská ofenziva trvá už déle tři neděle. Naše útoky ve Volyňsku skupinou Linsingenovou i nadále příznivě se vyvíjejí a vedle zmaření ruských úmyslů vykazují pozoruhodný zisk územní i větší počet zajatců, jichž od 16. června dosaženo přes 11.000. Nápadně malý počet zajatých důstojníků (61) svědčí o velikém nedostatku důstojnictva v ruské armádě. Rusům se nepodařilo přejíti Styr mezi Sokulem—Kolki—Čartoryjskem, ani Stochod po obou stranách železnice Luok—Kovel. Ve středním úseku východní fronty, jenž jest také jevištěm urputných bojů, houževnatě odporuje na pravém křídle armáda Böhm—Ermollova; na levém Bothmerova. Na jižním křídle v Bukovině omezujeme se pouze na obranu.

Na italském bojišti, kdekoliv se Italové odvážili útoku, byli odraženi. B je dělostřelecké jsou v Dolomitech, na korutanské a přímofské frontě. Pro uhájení svobody jednání naše fronta mezi Adyží a Brentou byla zkrácena.

Na západním bojišti vzplanuly boje u anglické fronty a severního křídla francouzské armády. Ale zvýšené úsilí Angličanů nemělo úspěchu. U Verdunu Francouzové se pokoušejí o protiútoky západně i východně od Mosy. Do rukou německých padla právě třetí pancéřová tvrz u Verdunu, Thlaumont, čímž je nalomena nynější obranná čára francouzská na celém svém levém boku.

Na moři. Několik našich torpedových plavidel bombardovalo na italském pobřeží u Giulianova továrny a jedoucí vlak, aviatická eskadra napadla nepřátelské postavení u Tržiče, pak Benátky, most a nádraží v Ponte di Piaves a a přístav Grado. Před Terstem sestřeleny dva nepřátelské hydroplány.

Politický přehled.

Proti německé straně práce právě se trojici vystupují německý Volkspartei pro Čechy a německá strana dělnická, považující novou stranu za nové tříštění národa.

Pozemková politika byla 23. t. m. předmětem jednání v uherské sněmovně magnátů. Ministerský předseda hr. Tisza mezi jiným prohlásil, že maximální výnosnosti pozemků lze dosáhnout jenom ve velikých podnicích, které vládnou velikým kapitálem a velikou duševní silou. Naproti tomu s hlediska národní ally národa jest nanejvýš důležité, aby posilena a rozmnožena byla třída drobných majitelů pozemků. Vláda a zákonodárství musí tedy usilovati o to, aby tam, kde to poměry dovolují, byl rozmnožen počet malých hospodářství. Při parcelacích musly by býti stanoveny jisté podmínky a zamezeno každé zneužití.

Jazyková rovnoprávnost v Istrii. Istrijská zemská správní komise zavádí rovnoprávnost zemských jazyků v Istrii ve všech úřadech. Podání, učiněná chorvatsky, budou se vyřizovati chorvatsky, a úředníci, kteří nejsou mooni chorvatštiny, dostávají lhůtu jednoho roku k naučení se chorvatštině. Jazyková rovnoprávnost platí ovšem i pro jazyk slovinský.

V pruské panské sněmovně přijata zákonná osnova o zvýšení přírážek k dani z příjmů; přírážky mají býti povoleny po dobu války, nikoli, jak se poslanecká sněmovna usnesla, na dobu jednoho roku.

Francouzská sněmovna na veřejné schůzi 23. t. m. také se usnesla, aby utvořena byla přímá deputace, která na místě samém dozíráti bude bedlivě na všechna zařízení, jimž jest se starati o vojenské potřeby.

V Řecku čtyřdohoda uplatnila konečně svou vůli. Král Konstantin přijal žádost ministerstva Skuludisova za propuštěnou a povolal Zaimise v čelo nové vlády. Nový ministerský

předseda převzal také správu ministerstva zahraničních záležitostí. První požadavek ultimata daného čtyřdohodou Řecku jest tím splněn, neboť král Konstantin povolal v čelo státní zprávy muže, jenž skýtá dostatečnou záruku, že Řecko bude zachovávatí »blahovolnou neutralitu.« — Řecká sněmovna bude rozpuštěna a budou vy-psány nové volby.

Spor mezi Spoj. Státy a Mexikem nutí střední, t. zv. latinskou Ameriku, aby se nabídla za prostředníka, by nebyla Spoj. Státy zabrána, jako se chystá státí Mexiku. A bude-li odmítnuta, je ochotna postaviti se po bok Mexika, které na rozkaz Carranzův mobilisuje. — Mexiku zaslána byla nová nota Spojených Států, v níž se žádá okamžité propuštění amerických jezdců, zajatých u Carrizalu; Spoj. Státy žádají dále brzké prohlášení Mexika o tom, jakou cestu zamýšlí naplňt nastoupiti.

Zkušenosti v době války.

(14) Kněží diecése naší mají projednati v pastorální otázce o zkušenostech, jakých nabýli během války v životě vůbec a nábožensko-mravním zvlášť, jak vzhledem na dospěl, tak na mládež.

Théma toto je tak rozsáhlé, že o něm jednou napsány budou — ne celé knihy, ale celé knihovny, vždyť válka světová stává se bezpochyby mezníkem nové doby, od níž počítati se bude »nejnovější« věk lidstva. Na pastorální otázku stačily by zkušenosti v ohledu náboženském, ale duchovenstvo mělo býti patrně pobídnuto, aby o věci přemýšlelo a na veliké úkoly své po válce se připravilo. Již dnes je zkušenosti těchto taková spousta, že se z toho vyvine jedna z nejživějších debat, jaká kdy o konferenci byla, ale zkušenosti tyto nejsou spolehlivé, nejsou definitivní a bude třeba vyčkati, jak se poměry dále vyvinou, zvlášť až naši muži se nám vrátí a v jakém stavu se k rodinám vrátí. Mimo to celý společenský život vůbec a smýšlení náboženské, vůči katolické církvi zvlášť, je ztlumeno ze strachu před přísilnými opatřeními vlády, jaké v době války vždy bylo a v jistém smyslu býti musí. Konečně i výsledek války sám nezůstane bez vlivu na společenské, kulturní, národnostní i politické poměry a vládám samým bude zůstaveno, jak dlouho nynější přísilný režim potrvá, resp. jak dlouho udržeti jej budou moci. (Návrat k životu parlamentárnímu bude znamenati nové společenské útvary a nové vládní formy, jako event. nové seskupení národů přivodí nový politický život.

Dnes se v ministerstvech pilně pracuje a kdo nejméně bude novými poměry překvapen, to budou vlády, jež dlouho po válce budou určovati směr;

DEPEŠNÍ ADRESSA: ALBIBANKA

TELEFON ČÍSLO 83

KRÁLOVÉHRADECKÁ BANKOVNÍ JEDNOTA V HRADCI KRÁLOVÉ ADALBERTINUM

PROVÁDÍ VEŠKERÉ OBCHODY BANKOVNÍ A SMĚNÁRENSKÉ ZA PODMÍNEK NEJVÝHODNĚJŠÍCH - ESKONT SMĚNEK - PŘIJÍMÁ VKLADY NA ÚROK 4%, A VYPLÁCÍ VEŠKERÉ VKLADY BEZ JAKÉHOKOLIV OMEZENÍ - SLOŽNÍ LÍSTKY POSTOVNÍ SPOŘITELNY ZDARMA

VELKOOBCHOD UHLÍM, KOKSEM A CEMENTEM

ŽIROVÝ ÚČET U RAKOUSKO-UHERSKÉ BANKY

ČÍSLO ÚČTU POŠT. SPOŘITELNY 140.273

To vše řešiti se bude ovšem až po válce, zrovna jako až po válce teprve brátí bude na se život společenský, rodinný, otázka sociální, kulturní a třídní nové formy a na povrch vynoří se otázka ženská, protože ženy po válce stanou se důležitějším faktorem.

Jen o poměrech náboženských dá se mluvit s trochu větší určitostí, protože tu si lidstvo přec jen nepotřebovalo ukládati takovou rezervu, ať ani tu nelze předpovídati, které živly vyjdou posílněny. Kdyby zvítězili naši protivníci, měli bychom kulturní boj a zabránění církevních statků na obzoru; kdyby však ani k tomu nedošlo, předloha o rozluce katolických sňatků bude jistě znovu podána, protože veřejná mravnost v světodějném zápase zcela určitě utrpí a mnohá manželství již dnes v základech svých jsou otřesena a to hlavně vinou žen. Je nápadno, že někde si duchovní správce vliv války na návštěvu kostela chválí, jinde nikoli a správný úsudek vyzní asi v smysl ten, že kde lid nebyl nadobro připraven o víru v život posmrtný, bral v těchto pohnutých dobách spíše útočiště k útěchám víry; kde však již nábožensky nesměšlel, nebo dokonce k církvi nepřátelské stanovisko zaujal — a tomu bylo tak ponejvíce v krajinách bohatších — kde byl tiskem zfanatisován, tam se válkou a osobními svízely, jichž žádná rodina nezůstala ušetřena, ještě více zatvrdil a ulevoval si známými rouhavými řečmi, jako: Kdyby Bůh nějaký byl atd. V srdcích lidí bez víry probudila se jen ještě více vnitřní zloba, kterou, nemohou-li si vylévat jinde, vylévají si na Bohu, v kterého v dobách dobrých nevěřili a v pyše rozumu neuznávali a který je jim dnes dobrý, ne, aby se k Němu újeji přivinuli, ale aby proti Němu žehrali. Podzemní živly pracovaly před válkou na velikých převratech. Dojde-li k tomu, to záviseti bude na mužích, v jakém stavu se z pole vrátí a na vládě, jak dlouho sama bude rozhodovati.

Rodina je jednotkou, z níž se skládá dílce, kterou nazýváme občanskou společností; je-li základní dílo dobré, je dobrým celý počet a kdyby úkol ten měl ponechán býti jen ženám, pak běda, neboť mnohé, přemnohé ženy v nynější válce nechovají se tak, jak toho velká doba a velký úkol, jaký na ně je vložen, vyžaduje. Přijde ještě čas, že ony následky toho uctí, jež se jim tak lehko nebudou moci zapomenouti. Všechna čest ženám, jež pro rodinné práce a starosti neměly kdy, pomýšleli na darebnosti a jež svou pilností a věrností v povolání nynější válku k vítězství za frontou vedly; čest ženám, jež muže ve všech odvětvích, jak v hospodářství polním, tak obchodě, řemesle a domácnosti vůbec úplně nahraditi dovedly a státům vedení války umožnily. Ale hanba oněm, jež plnily divadla, korsa, biografy, kavárny, cukrárny, za mužů se honily a t. zv. módu vzdor vši drahotě pěstovaly, místo co by uspořené haléř na stranu daly a svým mužům jednou existenci zajistily. Po návratu mužů bude snad život na krátko v rodinách žádoucí, v některých bude snad žádoucí i trvale, kde k věrné choti vrátí se rozčafný muž. Ale nebude tomu tak všude.

Vrátí se také mužové neschopní výdělku, o které ženy, beroucí slušné podpory, se nepostaraly včasným pojištěním. Podpory přirozeně přestanou, ale ženy, které vlastní vinou budou mítí holou dlaň, docela někde se budou snažiti o pokračování v životě pohodlném, o další pěstování poměrů, které byly za nepřítomnosti mužů navázaly; nebudou spokojeny, nebudou-li tak volny jako dříve.

Co mužská mládež zvažovala před úkolem, jenž na ni v době nejbližší čekal a na nějž se

nařizovanými vojenskými cvičeními připravuje, které jistě nejsou bez vlivu na všeobecnou kázeň, chovají se dívky, jimž se v tisku i ve společnosti naší příliš lichotilo, tak, jak tomu bývalo kdysi u mužských výrostků; bujně, bezstarostně, jako by pro svrohovanou vážnost doby smysl neměly a jako by se tato jich netýkala. Ovšem seshází i tu rodinná kázeň a pevná ruka otcova, zrovna jako u školní mládeže, na niž v: dou se za války stesky větší než kdy jindy. Takové jsou asi poměry dnes; jak se dále vyvinou, ví Bůh. Tolik však jisto, že jako každý jednotlivec je osudu svého strážce, tak i národů budoucnost bude taková, jak si ji oni sami vytvoří. Proto na svá místa! Velká doba nesmí naléztí, zvláště strážce Sionu, malými!

Úvěrní družstvo Eliška

v Hradci Král., Adalbertinum, přijímá záznamy na nové výhod. losy Rakouského Červeného kříže a opatří i jiné cen. papíry.

Volné listy.

Bůh a přítomný zápas států. V přítomné válce slyšíme nábožensko-filosofické řeči jmenovitě od těch, jimž slovo Bůh druhdy bylo velmi nepřijemno a kteří náboženství považovali za překonané hledisko. Překvapuje také, že při jiných svízlech, ze svobodné vůle lidské vyplynulých, na Boha si nevzpomněli a teprve nyní přicházejí s výtkami, když přikvácily události ohromné. Když hřešeno bylo nesčetnými skutky proti mravnímu a Božskému řádu a to skutky smyslnosti lidské lahodícími, každá náboženská zmínka byla hned zamítána, často i s posměšnou poznámkou, že prý Bůh v tomto světě nemá co dělati, a člověk již prý sám sobě poradí nejlépe. A hle, teď ty výčitky: Proč Bůh k velikým událostem nyníšším svolil a proč je snáš?

Mohli bychom krátce a stručně odpověděti tím, co řekl již slavný Montesquieu: »Když Bůh obdařil lidi rozumem, nehodlal ze skutků jejich odpovídati.« Stvořil-li Bůh děla, strojní pušky a bodáky? A co řekl Kristus Pán sv. Petrovi v zahradě Getsemanské? S uvedenou výčitkou nechť žalobci obrátí se na náboženskou soustavu pantheistickou a monistickou, která, úsilím volných myslitelů před válkou, byla vyhlašována za jediné pravé náboženství. Dle této filosofie Bůh a svět jsou jednou bytostí, která se poněkud vyvíjí a projevuje. Dle této soustavy Bůh jest světu immanentní (v něm obsažený, s ním splyvající) a nikoli nad ním nebo mimo něj. Jestliže monistický bůh světem a jeho dějstvím se tedy projevuje, proč pro vývoj svůj zvolil nyníšší světodějný zápas?

Křesťansko-katolickému názoru svrchu řečená výtky činěna býti nemůže. Naše filosofie učí, že Bůh a svět jsou bytostí zásadně rozdílné. Tento stvořený svět jest konečný a proto nedokonalý, a mezi obtíže na tomto světě náleží i válka, která však není nedokonalostí nutnou, nýbrž nahodilou a pochodící z lidské vůle, neboť Bůh dav člověku rozum a svobodnou vůli, učinil ho zároveň ze skutku mravně odpovědným.

S nedokonalostí a měnlivostí tvorů a svobodnou vůlí člověka dána jest možnost zla, a zlo často jest skutkem chtění. Pro theistu nikdy nevzniká potřeba špatnosti a hrůzy svalovati na Boha, zlo a hříchy nejsou mu projevem absolutní bytosti, nýbrž zřejmou známkou samostatného a inteligentního tvora. Protiklady zla a dobra, hmoty a ducha možno rozumně řešiti a umístiti jen ve světě konečném, který jest dílem Boha, a nikoli ve světě, jenž jest s bytostí Boží totožný.

ba právě i královna (Jindřiška, dcera francouzského krále Jindřicha IV.), jež přináležela k této víře, nebyla úplně bezpečna.

Teprve v srpnu 1641, když anglický sněm dosáhl mnohých svých cílů, dovolili, aby jednání o mír se Škotskem bylo úplně potvrzeno. Uspokojili potom vojáka nejenom jejich plným platem, obnosem 850 liber denně, avšak i slibem mimo to ne menší částky než 300.000 liber, z nichž 80 000 liber bylo zapláceno jako nepřímý způsob zaopatření jejich strany. Král se své strany činil též opatření, aby získal si náklonnosti velikého tělesa vojenského a národa škotského vůbec. V Edinburghu, jež v srpnu navštívil, úzkostlivě zařídil své chování dle přisnosti presbyteriánského jednání. V parlamentě byl nadmíru laskavý: ochotně potvrdil akta z předešlého nezákonitého sezení; vzdal se práva jmenovati státní úředníky ve Škotsku a nařídil, že škotský parlament má zasediti jednou za tři roky bez ohledu na jeho vůli — všechno to byly body největší důležitosti. Muži, kteří nejzřetelněji jednali proti němu v posledních povstáních, stali se nyní jeho hlavními ráci a zdálo se, že věnuje přízeň jim zcela dle stupně jejich nepřátelství. Generála Leslie jmenoval hrabětem z Levenu, vloživ mu na hlavu

Bůh popřává svobody rozhodování jak poslednímu občanu, tak i diplomatovi, jenž pracuje o obsahu a formě listin a možno že i o osudu světa. Bůh stojí u dveří a ktepe, a člověku jest volno, otevřítí mu duši svou, nebo dělati po své vůli. A jest-li Bůh odmítnut, násilně nevstupuje a šetří naši svobody, kterou dal i diplomatům, zůstává čekaje až zkušenosti člověku ozřejmí, kam dospěl, nedáv zákonů Božích a svého svědomí.

Přítomná válka jest dílem lidské vůle. Připravovali ji právě zahraniční nevěrci — i ti demokratičtí. Člověk a příroda mají sice téžoh pána, ale člověk má moc a svobodu neposlušnosti. Člověk jest pánem svých rozhodnutí, ale nemá ve svých rukou důsledkův, a snad mocná pravice Boží dnes již rýsuje základy nového pořádku a nových kombinací, které vzniknou na krvavých troskách. Ostatně nenaposlouchali isme se do sytosti řeči, že náboženství nemá zasahovati v život veřejný, že má býti vymýceno ze všech státních a společenských zřízení? Nerozbujněla se agitace, která vyvyšovala nad autoritu Boží autoritu lidskou, a nebyli na slovo bráni domácí a cizokrajní filosofové, tvrdící, že jediným suverénem na zemi jest pouze člověk, jenž dovede všechny věci dobře zaříditi?

A skutečnost pozoruhodná: tento duševní směr došel příslušného výrazu ve většině parlamentního zastoupení. Z náboženství křesťanského nepošla přece filosofie ujišťující, že válka rozhojňuje a utvrzuje energii národův a že bez války lidstvo podobalo by se stojatým rybníkům, které páchnou hnilobou. Mohli bychom snísti ještě hodně dokladů a ze všech by zazníval křik: »Propust nám Barrabáše!« A k této barrabášské náklonnosti odkázati sluší dnes všechny ty, kteří nevidíce příčiny války v lidské vůli, činí dnes výčitky našemu náboženství.

Konec Girondy. V jedné ze vzpomínek na francouzskou revoluci doprovodili jsme girondiny do soudní síně, kdež byli odsouzeni na smrt, a pak viděli jsme, jak zpívající marseillaisu, vrátili se do vězení. Různí umělci perem i štětcem vyličili večeri jejich před popravou a všichni snažili se vystihnouti poslední jejich okamžiky, plné vzrušené dramatickosti, smutku, veselosti a duchaplných řečí. Chtěli umístiti jako hrdinové vědouce, že se na ně dívá všechna Francie a že o nich dlouho bude mluviti i historie. Byli dítkami revoluce, jež duchové kromě společenských bolestí měli báječně vědomí o své důležitosti a divadelně měli pozor na každé slovo a na každý pohyb. Prosyce-ní jsouce ve vzduchu se vznášející »Společenskou smlouvou« Rousseauovou, všichni významní revolucionáři blouznili o budoucím ráji člověčenstva, nehybnou rovnosti, checném blahu bez mrakův a bouří.

Odsouzení Girondini při poslední své večeři četli veselé satiry od Ducosa, rýmované výjevy tragédie, v níž Barrère a Robespierre rozmlouvají se satanem, chvíli zpívali, chvíli rozmlouvali o štěstí národův. Nejvýraznější hlava jejich, Vergnand, poznamenal, že má v lahvičce jed a že by nemusil čekat na zítřka, ale nechtěl býti sobcem. Protože dávka jedu nestačila pro ostatní přátele, nádobku zahodil a ujal se předsednictví u stolu. Tam naposledy ve svém životě blýskal divokou svou výmluvností, tepal Robespierra a jeho druhy, mluvil o vznešeném poslání revoluce, kochal se honosivě památkou, jakou Girondini zůstávají a posléze oddal se s ostatními zpěvu a veselí. Jaká to veselost asi byla, lze si představit z toho, že zítřejší den čekal na ně s katovou sekerou. Proto poslední tato večeře girondinská, bohatá duševními odpory, jest podivuhodná zejména úsilím lidské vůle, aby neochábla srdce odsouzencův a nezmalesnyslněly jejich duše. Zpívají, vtipkují, smějí se, a když řeční, činí tak se vznešeným pathosem ctuo-

šlechtickou korunku vlastní rukou. Hrabě z Argyle, který byl hlavním politickým vůdcem spojenců, stal se markýzem. Mnohým jiným dostalo se dalšího povýšení v říšské šlechtě. Státní úřady byly rozdělovány mezi ně. Tak přízeň Škotů byla jaksi založena na stoupání mezi králem a jeho anglickým sněmem, od nichž od obou docházeli uváženíhodných výhod. Mezi vyjednáváním však s náčelníky spojenců zahájil Karel také korespondenci se stranou královských přívrženců, kterou založil hrabě z Montrose. Tento šlechtic pykal nyní vězením v zámku v Edinburghu za své námahy ve prospěch králův. Jakési spiknutí, jež on vyvolal proti těm z hlavních lidovců, Argyleovi, Hamiltonovi a Lanarkovi, jako předběžný krok k znovuožnovení královské moci, vyšlo v této době na jevo a poškodilo poněkud královo záležitost v obou zemích. Strávil asi tři měsíce v Edinburghu, byl Karel volán jinam následkem zprávy, jež ho došla z Iraka.

V kruté politice, jež v té době Iraku zřabovala obyvatelstva a osazovala koloniemi anglických a škotských usadlíků, bylo za vlády Karlovy pokračováno. K různým místním steskům přidružil se stav náboženství, jenž pronikal blížše celou zemi a stával se více a více

Feuilleton.

Irské povstání r. 1641.

Odboje Škotska a Iraka proti nespravedlnostem anglické nadvlády táhnou se jako červená nit dějinami hrdého Albionu. Zde malou ukázkou z dob minulých. Jest to úryvek z knihy »Chambers Information for the people.«

Anglický sněm sešel se v listopadu 1640 a započal bezprostředně se řadou opatření na skutečné a trvalé omezení královské moci. Byla tu právě strana, jež posledními libovolnými opatřeními podnícená byvši, uvažovala o úplném odstranění monarchie a zařazení republiky. Hrabě Strafford (první ministr králův) byl obžalován ze zrady na svobodách národa a popraven (12. května 1641), nehledě k ujištění jemu danému samým králem Karlem I., že neutrpí na hrdle ni statku. Arcibiskup Land byl obžalován a uvězněn, uchován však pro budoucí pomstu. Ostatní ministři královi zachránili se pouze útekem. Někteří soudecové byli uvězněni a potrestáni. Odstranění biskupů bylo vzato v úvahu. Katolíci byli přenesli pronásledování,

sti, kteří jakoby říká: Můžete nás zabít, ale naše dílo přes vaši zlobu zůstane Francií a jdouce. Na smrt nemůžeme naší nicotnosti projevit ani svého ohrdání.

Druhého dne ráno byl všechen Paříž neobyčejně vzrušen. Zástupy proudily v ulice, které vedly na popraviště. Brány věznic se otevřely, a vyhrkaly z nich káry, na nichž sedělo jedenadvacet Girondinův, a mrtvý Valazé, jenž se probodil hned po rozsudku, ležel u jejich nohou. Živý jakobinismus byl tak důkladný, že i mrtvozy dovážel pod národní hřbitvu. Dvaadvacet bylo jich odsouzeno a dvaadvacet mělo jich být státo. Rozhodně a rychle! Girondini seděli na karách, majíce odkryté hlavy a svázané ruce, na nichž bělely se rukávy košil, neboť kabáty odsouzených byly přehozeny volně přes ramena. Tak bédné divadlo poskytovali nejvýmluvnější z výmluvných, až tam došlo s těmi, kteří v nadaných hlavách chovali tak velké záměry o nové Francii a obrození všeho lidstva. Obličje jejich byly zrcadlem nejpodivnějších citův, ale všechny byly ovládnuty mohutnou vůlí zemřít důstojně. Někteří hovořili o všedních věcech, někteří, jako vážný Brissot, byli zabráněni v mlčení, jiní na volání davův odpovídali: »Ať žije republika!« U popraviště, když šlezi s vozů, dali se do zpěvu hymny Marseillských. Druh po druhu vystupoval nahoru, hlava za hlavou, padala do koše, zpěv víc a více slábl, až s poslední useknutou hlavou umkl docela. I mrtvý Valazé byl stát. Divadlo hrozné a nestvůrné!

Jiní významní Girondini utekli tajně z Paříže, aby zachovali život. Schovávali se na venkově v jeskyních, ve stodolách a sklepích, a protože jakobínské kluby byly i po vesnicích, uprchlíci musili dbáti největší opatrnosti. Šaty jejich se obnosily a roztrhaly, a osud jejich stal se ještě krutějším, když nastal studený listopad. Dolehala zima, a hlad ubíral sílu. Hlouček uprchlíků tímto způsobem trávil několik neděl v krajině bourdeauxské. Za nejkrutější nouze se usnesli, že se jim jest po různu rozejít. Louvet přechal s Quadetem, Sallesem a Valadim, Barbaroux s Buzotem a Petionem. Valadi brzo oddělil se od svých tří druhův a bral se sám k jihu. Louvet a jeho dva přátelé zakusili 14. listopadu (1793) hrozné noci. Studeným lijákem promočení do nití, zaklepali v městečku na dvěře známého svého přítele, ale ten ze strachu odmítl jim přistěšiti, a nebylo na jiném, než aby chvěli se zimou pod stromy. Louvet umínil si vrátiti se tajně do Paříže. Rozloučil se s druhý a brodě se v blátě, procházel vesnicemi, oklamával strážce a revoluční výbory, jel tu ve vozích otevřených, jinde v krytých a v Orleansu, kdež jeho stopy zvěřili, ležel na káfe, ukryt jsa pod pláští žen a vojáků, jen tak unikl slídícím a zažíval románových příhod. Dostal se do Paříže a pak unikl do Švýcar, kdež dočkal se konce revoluční bouře. Jeho druhové Quadet a Salles byli chyceni a v Bordeaux sfati, byl chycen a popraven i Valadi. Barbaroux a jeho dva druhové Buzot a Petion zachraňovali se až do léta r. 1794. Červencového rána, když chtěli se z úkrytu svého odebrati jinam, pozorovali asi hodinu cesty od Saint-Emilionu veliký dav venkovského lidu. Jsou to asi Jakobini, kteří přicházejí, aby je zajali. Barbaroux vyňal bambitku a zastřelil se. Buzot a Petion utekli křovinami. Dav lidu nebyli Jakobini, nýbrž mírumilovní vesničané, jdoucí do blízké vesnice na pouť. Za dva dni potom nalezeni byli Buzot a Petion mrtví v žitě, a těla jejich ohlodána byla psy. Tak smutný byl konec Girondinův, o nichž druh z vězení, Riouffe, napsal, že byli všichni nadaní, výmluvní, mladí a stateční.

Pedagogický pokyn. Heslo o novém obrozeném Rakousku má dvojí výklad. Jedni tvrdí, že naše říše musí se státi útlkem rovnoprávných a rovnocenných národův, a druzí usilují o politickou a národní nadvládu. Proti politikům nadprávi ve

vážnější. Až víra reformovaná byla zavedena skoro sto let, činila malé pokroky, vyjímaje mezi anglickými usedlíky. Větší část šlechty, i nižšího řádu, byla stále oddána staré víře; a katolická hierarchie, jmenována papežem a podporována lidem, požívala tolik úcty a poslušnosti, jako když toto náboženství bylo podporováno státem. Odmítání se strany katolíků složití vřehnostenskou přísahu, dle níž přislouží králi to právo, jež dle jejich víry náleží papeži, nezbytně je vylučovalo ze všech oborů veřejné služby. Byly tu také trestní zákony proti vyznání katolického a přísahy soudní dvůr »Hvězdné komory« k jejich provádění. V takovém postavení měli irští katolíci dvě mohutných motivů ku bouři se — důvěru ve svou velikou početnost a stále utrpení se strany vlády.

R. 1693 stal se hrabě Strafford místokrálem v Irsku. Jeho vláda byla tuhá, pod ní bujely instituce, o nichž se domníval, že jsou přiléhavé k zjednávání moci, jeho velkým cílem však bylo udělení krále absolutním a tu spíše podmaňoval si než usmířoval ducha národa. Byl r. 1640 vyzván provázeti krále v Anglii, složil irskou vládu v ruce sira W. Parsonse a J. Borlase, jakožto pány spravedlnosti. Bezprostředně po jeho odjezdu ruch, o němž domníval se, že

videňské »Information« promluvil konservativní šlechtic takto: »Jest však samozřejmo, že k této práci (přetvořování Rakouska) budou musiti býti povoláni všichni, kteří nazývají Rakousko svým domovem a kteří si zde založili národní existenci. Jest proto také pošetilo a bezúčelno počínání, když již dnes hází se hesly o národním nebo politickém nadprávi v omlazeném Rakousku.

Nejvyšší měrou politování hodno pak jest, že se tak děje v době, kdy všichni národové Rakouska poskytují světu vznešené divadlo stejné obětavosti v úporném boji proti přemocnému nepříteli, v době, kde na krvavých bojištích východních i jižních zpečetěno také národní sourozenství všech národů říše na věčné časy. Avšak až udeří hodina, zhasne také blikavé světélko těchto hesel. Každý způsob nové úpravy poměrů může se státi jen dle vznešeného hesla: »Spojenými silami!« A že na všech opravdu směrodatných místech jest pevná a nezměnitelná vůle při tomto hesle setrvali, o tom se každý brzy přesvědčí. To nechť jest jedním k výstraze, jiným k upokojení.

Prohlášení toto, jež možno nazvati pedagogickým pokynem, jest shodno s vnitřním národnostním životem Rakouska tak, že jsme považovali je uvést v »Obnově« s důrazem, s jakým bylo vytištěno i v listech jiných. Zavazují si oči ti politikové, kteří ještě dnes sní o politické a národní nadvládě a kteří nevidí nebo nechťejí pozorovati, co se kolem nich děje. Velikou chybou člověka jest, když ve svém konání neprohlédá ke skutečnosti a spravuje se vzdušnými zámky, které si svou obrazností vystavěl, a ve větší ještě bludy zabředá politik, když nebere v rozpočet svůj všechny skutečné velikiny. Zkušenost přece jest svědkem, že kulturní a sebevědomí národové nemohou snášeti nič politické a národní nadvlády a, dostali-li se shodou okolností v takové područí, že nespokojenost jich jest jítivým kvasem, zdržujícím všechny zdravý rozvoj. Tím povážlivější jest však nespokojenost taková, byla-li by živena v říši mnoholeté, která ke svému prospívání má potřebu vnitřního souladu, svornosti a spokojenosti národů, kteréžto pravdy jistě budou vzaty v bedlivou úvahu, až bude rozhodováno o nových základech obrozeného Rakouska. Vždyť sám pojem »obrození« znamená, že se musí odstraniti, co škodlivého, a nahraditi tím, co obrodu podmiňuje a působí. Konečně i vyšší státnické hledisko vůči evropské veřejnosti bude nuceno zamítnouti všechny záměry, které by jedné národnosti chtěly podčiňovati národnosti jiné a tím oslabovati naši říši. Nepřátelské mocnosti oblibily si přece všemu světu prohlašovati, že bojují za svobodu utlačovaných národův a právě z tohoto důvodu obrozené Rakousko budoucí historii dokáže, jak válečné záminky takové byly nicotny.

Curtatone. Po bitvě u Santy Lucie bylo potřebí armádu naši rozmnožiti posilami, které přivedl hrabě Nugent, jehož kolonám bylo se bráti do Verony větším dílem pěšky, protože tehdy byl ještě nedostatek drah. Vojsku Radeckého přibýlo 19.000 mužů, po čemž maršál ujal se úlohy útočnicka a mnil napadnutí nepřátelské posice, které se prostíraly od Villafrancý k Rivoli. Aby se podnik zdařil, bylo potřebí počínati sobě opatrně, aby se nepřítel o pohybech vojska našeho nedověděl. Zavadla byla ponechána ve Veroně, aby armáda nabyla pohyblivosti.

Dne 27. května 1846 večer přibyl maršál Radecký do Tombetty před Veronou. Skromné své potřeby měl v plátěném vaku, v němž byla také jedna košile, kterou mu sluha jak bylo potřebí vypíral. Právě tak skromně vypravili se i císařští princové. V tiché vlažné jarní noci rakouská armáda brala se na dělový výstřel před předními strážemi piemontskými. Maršál byl v čele 2. armádního sboru, a vedle něho budoucí panovník arcí-

jej potlačil, počal opět oživovati, povzbuzován jsa jak jeho nepřítomností, tak výsledky, jichž škotští spojenci dodělali se ve válce proti omezení náboženskému. Spiknutí, rozšířené po většině země a chovající ve svém středu mnoho osobností, bylo zosnováno hlavně řízením šlechtice Rogera Moore, jenž měl mnoho vlastností schopných udělni se milým národem. Některé okolnosti vzbudily podezření u protestantů; mezi jiným návrat několika důstojníků, kteří byli ve službě královské ve Španělsku, pod záminkou najímání (verbování) pro španělskou armádu. Avšak zdánlivý klid v zemi zapudil veškeré pátrání.

Den 23. října 1841, právě trhavý den, byl stanoven k dobytí zámku Dublinského. Během předcházejícího dne nestalo se nic, co by pobouřilo úřady. Večer dne 22. října bylo spiknutí náhodou odhaleno a opatření učiněno udržeti Dublin; avšak občanská válka vypukla druhého dne v Ulsteru a rozšířila se po zemi.

Úmysl sira P. O'Neilla a ostatních vůdců tohoto povstání byl čistě politický. Pokládali tuto dobu za vhodnou zasaditi ránu vládě, jako byli učinili Škotové; jednání jejich bylo při počátku znatelně umírněné. Nemohli přece však ukrotiti nevělu, a již katolíci hleděli na své

vévoda František Josef. Voje naše, aniž nepřítel upozoroval, dorazily 28. května k Mantue. Maršál totiž na oklamání nepřítel rozkázal plukovníkovi Zoblovi, aby 28. května zdánlivě zaútočil na levé křídlo piemontské, čímž se stalo, že nepřítel, věnuje pozornost svým levým posicím, propásl pohyb hlavních našich vojáků k Mantue. Dne 29. května záměr Radeckého byl, napadnouti pravé křídlo nepřítelovo v opevněných posicích u Curtatone a přinutiti ho, aby buď přijal bitvu, nebo opustil linii na Minciu.

Vojsko z Mantuy vyrazilo třemi kolonami. Po třech hodinách prudkého zápasu bylo Curtatone vzato útokem. Armáda nepřátelská utíkala v táhrovém zmatku, že sám vůdce její Langler od své kavalerie byl shozen na zemi a přejel.

V bitvě té vykonány byly mnohé skutky statečnosti a hrdinství, a mimo jiné vyznamenali se jmenovitě Benedek, Clam a velitel 7. pěšího pluku baron Reischach, který později komandoval 21. pluk čáslavský. Hrabě Pimodan, který od Radeckého chvíli po chvíli na bojiště byl poslán, ve svých »Pamětech« vypravuje: »Na jednom místě bojiště zastal jsem velitele hraběte Clama, který uspořádal útok na opevněné domy, klidně bičkem šlehal v křoví, které se týčilo vedle jeho koně. Kukly nepřítelně hvízdající kolem jen pršely, a právě, když jsem přijel, po pravici hraběte padl poručík Šestak. Jenerál Clam slíbil umírajícímu, že se bude starati o jeho starou matku. Poté rozhlédnuv se po bojišti, uznal za potřebno, umístiti na blízkém hřbitově raketovou baterii, aby vesnice, ze které dobře skrytý nepřítel střlel na nás z děl, byla zapálena. Jenerál přeskočil příkop, ve kterých leželi naši ranění a odebral se v první řady bojovníků. V tom okamžiku přidružil se k nám baron Reischach, jenž právě v čele svých vojáků dobyl předního domu a jenž byl zalit krví takofka od hlavy po paty. Aby vzata byla baterie, která chrčila v naše řady zhoubu a ničení, bylo potřebí dobytí ještě jednoho domu, který nepříteli byl důležitou záštíhou a ze kterého hajitelé pálili tak prude, že vojíní naši na ochranu svou musili ležmo tisknouti se k zemi. Když bylo nejhůře, plukovník Reischach přivedl dvě setniny svého pluku, vytasil šavli a stanuv před bojovníky zvolal: »Sláva císaři!« Ale střely svištěly tak hustě, že vojáci zůstali strnule státi a váhali zaútočiti na označený dům. Baron Reischach hnál se ku předu sám a já jsem se připojil k němu. Příklad plukovníkův však zapůsobil okamžitě na vojíní tak, že s hromovým »urá« vrhli se do boje a ihned prolézali vybitými okny, aby se dostali do dvora, v němž byli Piemontané. Nastal hrozný zápas. »Reischach jest tady a s ním vítězství«, volali vojíní a hustým dýmem řtili se na nepřítel a bodáky a ranami pažeb tísnilí je ke zdem. Hlouček Piemontanů se ještě chvíli bránil, kdežto ostatní zahodivše zbraně prošli o milost.

Dobývše nebezpečného toho domu, dostali jsme se do zad nepřátelské reduty, která stále ještě chrčila oheň na oddíly našich, kteří ze předu nemohli se na ni dostati. Jenerál Clam nyní nařídil útok ze zadu. Nepřítel vida, že jest osamocen a také od zadu napaden, opustil redutu a dal se na divý útek. Naši vnikli se všech stran do vesnice a bitva byla vyhrána.

Sliby a skutečnost.

Na hraně století XIX. a XX. okouzloval duši davů bengál nadherných předpovědí, jak právě na jediném základě lidského rozumu dojde lidstvo vnitřní harmonie, plného štěstí. Jestliže se odstraní přítěž »náboženských předsudků« a rozmach vědy zmohutní, není prý potřebí nebe záhrobního. Ale do poetických vidin náhle vpadl rachot bubnu, který zval

protivníky; duch pomsty vypukl mezi jejich přívrženci, kteráž vzrostla v krutou potupu, když uslyšeli o odkrytí spiknutí v Dublině. Duchu odplaty ponechána volnost; politická bezpráví, bezcitně páchaná, byla, jak tomu často bývá, divoce pomstěna. Pobití neamírného počtu jinověrců podalo hrůzné naučení o výsledcích jež potlačovací zákony vyvolávají v lidských vášních. Vláda spíše zhoršila než zlepšila zlo, odevzdávajíc majetek vzbouřenců těm, kteří by napomáhali přivéstí je k poddanosti. To dohnalo povstalce k beznadějnosti a oddálilo úplné potlačení boje na několik let. Nutno zaznamenati, že, ač Irové bojovali jak za národní tak za náboženskou svobodu, nezískali sobě sympatie u britských vlastenců, kteří naopak nutili krále, aby potlačil povstání, obávajíc se, že náboženská snášelivost v Irsku byla by neslučitelnou s výsadami v jejich vlastní zemi. Škotští spojenci, vymanivše se sami tak nedávno z omezení nátlaku na svědomí, přispěli sborem 10.000 vojáků na pomoc k obnovení podobného omezení u Irčanů! —

Nechť malý tento úryvek přispěje k objasnění pojmu britské spravedlnosti k národům jiným.

A. V. Chodovický.

vědu ke generální zkoušce. Hned pak se ozvala a houčela tak ostrá kritika vědy. Někde se kritisovalo zneužívání vědy a moderních objevů tak, jako by steskly byly věrně popisovány z předválečných posudků katolického tisku. Jinde docela radikální kruhy ulevují si prudkými výbuchy proti vědě vůbec. Socialisti Van der Velde v Rouenu docela prohlašoval, že věda jest vlastně »vzteklý pes«, který ohrožuje svět. Měla by se tadř upoutat, podříditi dostatečně kázni, aby nepůsobila hrozných škod. »Největší pozornost musíme věnovati zvláště té skutečnosti, že celá civilizace stala se obětí vědy, která ji splodila a živila.« Tak se tedy ozvala sama hlava socialistů belgických, nynější pověstný ministr, který dříve neustával povýškovati, že »klerikálové« málo dbají na vědu, na nové vynikající světové názory. — »Klame věde!« ozvalo se leckde hlasem hřimavým. »Národní listy« uznaly za prospěšné napsati jako odpověď stať pod názvem »Neklíšte věde!« Zde prudké protesty vykazují právem do příslušných mezí. Ale nad toutž úvahou uveřejňuje tento deník jiné řádky, promlouvající vřele o velikém významu náboženství v dobách těžkých.

Prohlašovalo se, že život zakrnl, kde dosud vládou zásady náboženské. V tomto ovzduší prý národové se řítí v propast zkázy. A nyní — po tolika mahutných rozletech moderních 4. června »Právo lidu« píše časový článek pod titulem »Pro zachování lidského pokolení.« Jiné časopisy ozývají se podobně; obavy pronášené pak platí nejvíce o Francii a vůbec těch zemích, kde se sibihoval veliký národní rozkvět na základě morálky moderní.

Poláci jsou známi jako nejhrošlivější katolíci. Ale povšechná vzdělanost polského lidu zvláště v Rusku jest přece jenom menší než ve Francii. Nyní však sami francouzští myslitelé nepřímou doznávají, co jest vlastně přednější: zdali katolická morálka či honosná osvěta stíhlu francouzského. Vždyť pařížská veřejnost dobře seznala, jak francouzský lid propadá zkáze. Sociolog René Bazi táže se v »Echu de Paris«, kdo bude po válce Francii vzdělávati. Vždyť již před světovým zápolením francouzské obyvatelstvo právě vinou moderních ideí tolik profitlo. Tedy — Francie musí hledati pomoc u národů jiných. Bazi povážlivě kroutí hlavou nad možností barevných Francouzů z kolonií a Číňanů. »Nejsem zaujat proti Maročanům ani proti Asiátům, vím také, že Číňan je obdivuhodný muž, ale — v Číně! Nenáleží k naší národní rodině a nejsou s námi ani spojeni. Zdá se, že se zapomíná, že jde o naši rācu.« Mezi všemi národy, které by Francouz, starostlivý o budoucnost své rācy, nejraději ještě viděl, šlo-li by o to, smísiti jejich krev s krví Francouzů, jsou — Poláci. »Polako dá nám rācu, která zalidní naše vesnice a potomci emigrantů budou velice podobni našim. Zůstaňme mezi Evropany a křesťany a utvořme budoucnosti francouzské rodiny zdravý základ.«

Nu tak vida! Učený Francouz ohlašuje populační bankrot svého národa a hledá otevřeně pomoc zachovalých katolíků. Necht' o tom uvažují ti osvícenci v národech jiných, kteří docela vlastní pokrevence chtějí vylučovati z národa již pro jejich katoliciemus.

Ale René Bazi pochopí asi se svými námluvami špatně. Předst' Polák miluje svou vlast příliš vroucně; velice nerad ji opouští, i když kynou jinde zvláštní hmotné výhody. A pak — věřící Polák desetkrát se rozmyslí, než spojí osudy svého rodu s nevěreckou rodinou francouzskou. V nynější kritické době každodenně na nejrůznějších polích veřejného života se Francie přesvědčuje, jak svým protikatolickým fanatismem spletla pružné myšly na vlastní záda.

Skutečnost odhalila důkladně jalovost ovisenských slibů, tak že na mnohých místech návrat ke konservatismu nedá se zdržovati sebe horlivějším spřádáním básnických fantasií moderních.

Ideové otřesy.

Dílo lidí mění se přirozeně všude, veliké zkušenosti vnášejí i do zásad na pohled skálopevných náhlý vír jako zaduje-li severák do podzimního listí. Konstatovali jsme již, jak mocně se provalily v soc. demokracii různých zemí ideové neshody. Spory nalezly dosti živý ohlas i ve státech neutrálních, kde realita života nevyžadovala zkoušek příliš přísných. Proto také odložen valný sjezd Internacionály, ačkoli se čekalo, že aspoň ze států neutrálních sejdou se dostatečný počet delegátů, kteří svojí hřivnou přispějí k vyjasnění, k částečnému odstranění třecích ploch.

Právě nyní volby představenstev, prováděné v Berlíně, jsou důkazem velkého rozpolčení v táboře socialistickém. Staří předáci, kteří stáli při většině poslanecké frakce, tržijí nyní hromadné projevů nedůvěry. Na jejich místo jsou dosazováni stoupenci nejkrajnější levice.

Rozštěpení strany šíří se za souhlasu velké většiny soudruhů berlínských na celé Prusko. Dosavadní ústřední představenstvo »bude haněbně vyhnáno ze svých úřadů, jak píše »Chemnitzer Volksstimme«. List doufá aspoň tolik, že jednotu bude zachována v Sasku, Badensku a Bavorsku. Ale zároveň čeká, že jinde budou dvě strany proletářů, které na sebe budou narážeti tak prudce jako kdysi v letech 1866—1875 Lassallovci a Eisenchovci.

Dne 25. t. m. valná hromada svazu soc. dem. volebních spolků Velkého Berlína a okolí usnesla se, aby byli připuštěni zástupci z Nového Kolína a z Lichterfelde; těmito dříve staré okresní představenstvo okresu Teltow-Beeskow odepřelo mandáty z té příčiny, že se usnesli na odepření přispěvků představenstvu strany. Mluveno sice ostře proti schůzkám opozice, která prý jest zvláštní organizací, již není možno sloučiti s organizací strany. Ale následující volba představenstva překvapila velice dosavadní režim. Byli totiž valnou většinou hlasů zvoleni kandidáti strany opoziční.

Centrální orgán německé soc. demokracie v Rakousku »Arbeiter-Zeitung« dne 25. t. m. přiznává: »Rozpory v německé bratrské straně zasahují stále hlouběji a lirdá a mocná budova této sociálně-demokratické organizace otfásá se až ve svých základech. . . . Nebylo nikdy tajemstvím, že berlínské organizace (pravíme výslovně organizace, neb o náladě dělnických mas jest málo známo) během války nescuhlasí se stanoviskem říšské poslanecké frakce a tím také s názory představenstva strany. . . . Nejde již více o rozpor názorů ohledně jednotlivých otázek a opatření, nýbrž o zcela řádný boj berlínských organizací proti instituci, které ještě svěřeno vedení strany. . . . Fanatikové rozštěpení našli nyní prostředek, kterým má opozice přijíti prakticky k výrazu: představenstvu strany nemají býti odváděny dále žádné přispěvky. S touto taktikou počaly nejprve dvě organizace volebního okresu Teltow-Beeskow, největšího okresu v říši. Bylo by též dle »Arb. Ztg.« klamnou domněnkou, že snad opozice prosazuje demokratismus proti byrokratismu strany.

»Právo lidu« uveřejňuje (v č. 175) takové zprávy, připomíná, jaký význam má říšsko-německý rozpor pro soc. demokracii českou, na její samostatnou organizaci: »V chladné zdrželivosti, ne-li přímo v zaujatosti vůči nám shodny jsou oba směry, které dnes v německé sociální demokracii zápasí, jak pravice, tak levice. Nelze zamřkěti, že nejprudší útok proti nám jakožto českým »separatistům« . . . vyšel v curyšském »Beobachteru«, orgánu to, ve kterém Radek-Parabellum — s hlediska nynějších sporů v říši sám fanatický »separatista« — bojuje proti většině německé strany a jejímu představenstvu, jménem lichž na magdeburském sjezdu Richard Fischer rovněž vynesl nad námi dosud neodvolanou klatbu.« Ale neshody říšsko-německé dotýkají se trapně i české soc. demokracie. »Třeba jsme proti německým soudruhům pevně a bez vyhnutí se důsledkům musili hájiti určité principy, toho jsme si byli vždycky vědomi i nyní, že zápas třídy dělnické musí býti povahy mezinárodní. Toto vědomí stavělo nás po jejich bok jako po bok socialistických stran jiných národností. I když chovali se k nám při tom s náladou poněkud předrážděnou, dovedli jsme chápati tuto předrážděnost u těch, kdož na konec přece jen viděli, že praktický vývoj dal za pravdu našemu stanovisku. Vždycky pak jsme toužili, aby poměr vzájemného našeho soužití brzy opět stal se normálním. Touhu tuto máme i nyní. A proto se smutkem pozorujeme vše, co by bylo s to zvyšovati zmatky v německé straně a vésti k jejímu oslabení.«

Záložna v Hradě Králové,
Janské náměstí č. 162.

Vklady na knížky 4%.
Půjčky. — Úvěry osobní. — Zálohy.
Eskompt účtů a směnek.

Kulturní jiskry.

Užší výkonný výbor Spojené katolické strany české konal dne 20. června t. r. odpovědnou svoji obvyklou měsíční schůzi, kterou zahájil místopředseda pan rada Červinka. O nynějším stavu politických událostí referoval Megre prof. dr. Kordač. Dp. Havelka přednesl usnesení Tiskové jednoty v záležitosti realizace ústředního orgánu strany, jež včelo bylo na vědomí. O pojišťování a finanční akci strany promluvil pan JUC. Šindler a dotyčné návrhy schváleny. Když pak předsedající ještě se zmínil o krocích, jež byly dosud ku zlepšení příjmů katol. duchovenstva podniknuty, byla schůze skončena.

Kulturní snažení katolických lužických Srbů soustřeďuje se hlavně v »Towafstwu ss. Cyrila a Methoda«, které vydává jedině katolické noviny erbské »Katolski posol«, kalendář »Krajan« a je majitelem tiskárny, kterou asi před třemi lety od L. A. Donnerhaka zakoupil.

Právní pastavení univerzity. Kdo si v dením tisku jeví překvapení, že fakulta theologická v Praze neúspěšně se volby rektora univerzity. Právě se tam, že dnešek není vhodný »k vykládání názorů o tom, zdali theologická fakulta patří do univerzity.« — Z toho už lze vyčísti, že za času »vhodnějších« by se vykládalo dle metody, započaté před d-síletím v kruzích protikatolických.

My naopak ujišťujeme důrazně, že tato právní otázka jest rozluštěna dávno zcela jasně. Generální učený pražské bylo založeno a vydržováno z peněz katolického křeru a katolického panovníka Karla IV. hlavně k vůli tomu, aby se rozšířilo a prohloubilo vzdělání theologické. Bohoslovecká fakulta byla na všech universitách korunou, na ní působili mužové nejučenější. Lehkomyslností a hrabivostí husitských rozkolníků theologická fakulta zanikla. S bezohlednou přikroostí ke všemu byl vstup na universitu zbraňován přitroženým dědicům — českým katolíkům. Dle toho pak universita vypadala; ožebračená akademie živila tak smutně, že bylo přímo ironií nazývati ji universitou. V XVI. století, v době velikého úpadku kulturních snah přispěli valně k zvýšení inteligentní úrovně v Čechách svou nově zřízenou akademií — právě Jesuité. K nim se hrabily celé řady synků sektářských, což jest věru výmluvným dokumentem, že stála universita pod správou sektářů — bez fakulty theologické. Sektáři (několika náboženských společností) sice se uenášeli na resolucích, že akademie má býti podporována, ale své peníze drželi pevně pod zámkem.

Teprve katolický panovník, katolická stavová a katolická kněž (po Břěho hře) vdechli vysokému učení nový život. Zkrátka universita jest Karlo-Ferdinandova a nikoli Masarykovsko-Macharovská. Jestliže se dosud těší velikým svobodám, má za to co děkovati právě výsadám přejatým ze středověku. Tu velikou svobodu, jakou poskytla universitám církev, hleděli obmázovati hned násilím hned úskokem a protežováním svých vyvolenců právě moderní osvícenci. Takovou svobodu hledí potlačovati i lidé, kteří vydali heslo, že theologická fakulta katolická k universitě nepatří. (Theologickým fakultám vyznání jiných dávají pokoj; nad to sami podporovali snahu, aby pro jinověrecké menšiny otázka bohosloveckého učení při universitách byla rozřešena příznivě.)

Dále jest požadavkem naléhavým, aby i na universitě se uplatnily živly, které mají povahy, do podrobnosti zpracovaný životní názor, protože osvícenské kruhy takového návrhu postrádají. Hrošivé debaty o »novém náboženství«, o nových životních názorech ani na universitách nevedly dosud k pozitivnímu výsledku; naopak rozbujela se anarchie ideí. Kdo by tedy chtěl oprávněné dědice z univerzity vylučovati, měl by při nejmenším povinnost dáti národu vědecký a ve všem důsledný životní názor nový, aby nenastaly zmatky ještě větší. Tu nutno máti na zřeteli, že převážná většina těch Čechů, kteří vůbec k nějakému pevnému, dotajně vykrystalizovanému životnímu názoru se hlásí, tvoří příslušníky katolické církve. Přednáší-li se tedy na universitě o budhismu, o bozích římských a řeckých, učí-li se tam akademikové ředi údně, má katolický lid právo, aby na této škole byli odborní, důkladně vzděláni znalci nauky církve katolické. Vždyť žádná společnost na širém světě nemá tolik milionů přívrženců jako nauka katolická. I po stránce obecného vědeckého zisku jest fakulta bohoslovecká při každé universitě velice prospěšná. Vždyť právě profesori theologie obohacili svými studii různé obory věd jiných. Jen letmo jmenujeme Musila, Borového, Tumpacha, Hejla, Hazuku, Sedláka atd.

Víme, jak mezi honosné akademiky, že nad jejich šitovostí právě fakulta bohoslovecká provádí kontrolu. A že jest toho nutná potřeba, svědčí velké přemety Krejčího, Nejedlého, Masaryka a jiných.

Tedy právní otázka příslušnosti theologické fakulty k universitě jest zcela rozhodnuta. Nebyli katolíci, nebylo by zde univerzity podnes. A kdo si přeje akademii jiného útvaru, necht' na ni sežene kapitál — u svých vlastních stoupenců. Necht' neužívá k svému prospěchu katolických fondů, necht' přikáže studentstvu, aby se nehlásilo o položky nadací předetných kněží, kteří neodkázali ani haléře lidem těm, kteří přece se vynasnažili o vyluku theologické fakulty z univerzity.

Jestliže ne někteří osvícenci diví, proč theologická fakulta posud při universitě trvá, diví se naopak velice a právem veřejnost katolická, proč příslušné kruhy konservativní dopustily, aby se jiné fakulty na universitě stávaly zvolna, ale se stálým postupem započítavacími ústavy pro lidi málo schopné, kterým připraveny teplé útluky výhradně pro jejich »protiklerikální« stanovisko.

Universita konečně neslouží jen vědě, ale praktickým potřebám inteligence české vůbec. Vždyť přes devadesát procent kandidátů navštěvuje universitu výhradně proto, aby si po-

jistili se společnosti české inteligence slušné postavení a působili mezi národem katolickým. Když si myslí, že universita tu jest k vůli ná sobnému zamotávání různých problémů a k pou hým bezvýsledným akademickým debatám, neshf jen si zřídí pro racionalistický sport školu novou.

Proč jinde kupovati?

Vždyť obdržíme kancelářské potřeby (pa píř, inkoust, pera, tužky atd.), umělecké pohledy ve velkém výběru, dopis, papír, notesy od 80 hal. až do 5 K, dále památ — nky, alba na fotografie a pohledy — v **Družstevním knihkupectví v Hradci Král.** — — — **Adalbertinum.** — — —

Národohospodářská hlídka.

Přihlášky na rak. losy červeného kříže z roku 1916, které budou v těchto dnech počtem 2 milionů kusů po K 20.— nom. asi za kura K 32.— vyloženy k upisování, přijímá přímý člen bankov. konsorcia Moravská agrární a průmyslová banka, filiálka v Chrudimí. Hlavní výhra dne 1. listopadu t. r. K 300.000.— a 1. února 1917 K 500.000.— Do roku 1920 ročně 4 tahy a pak 3 tahy ročně. Výhry obnášejí úhrnem K 19.800.000.— Nejmenší výhra K 30.— až K 48.—, průměr korun 40-25.

Nové losy poskytnou širokým vrstvám příležitost k nabytí lacinných losů. Používají vzácného dovolení k vydání losové výpůjčky, roz hodlá se Rakous. společ. Červen. kříže k utvoření losu malého. Poslední malý rakouský los byl starý rakouský los Červeného kříže z r. 1882. Potom přišly již jen Úvěrní pozemkové losy II. emise z roku 1889 a na to uzavírací losový zákon. Po 34 letech nabízí se tedy poprvé opět obyvatelstvu malý los z první ruky. Dějiny losového trhu ukazují, že nepříznivé a povážlivé účinky uzavíracího losového zákona právě při malých losích přikře se jevíly. První proražení uzavíracího losového zákona mohlo by tak po sloužit k zlepšení poměrů losového trhu právě při malých losích, k zamezení nového hnutí skupovacího na újmu širokých kruhů, jako se děly o to pokusy v letech 1909—10. Rakouská společnost Červeného kříže vynasnažovali se bude přirozeně z mimořádného povolení docílit co největších úspěchů k vlastním účelům, na druhé straně však nebude lze jinak, než hájiti zájmy všeobecné, takže na příliš vysoký kurs nelze pomýšleti. Kurs emise a nejnížeší výhra nemají o mnoho se různiti. Obvyklé dosud citelné ztráty kapitálů při vylosování s nejnižší výhrou mají být zamezeny, takže náklad účasti ve hře bude omezen na ztrátu úrokovou, která při malém losu týká se obnosů, které po většině neukládají se na úroky, a bez kuponů losů zhasla rovněž nebývají ušetřeny. Není bez důležitosti se stanoviska oprávněných nároků kupců losů, že výhry neupadají — jako při starých losových půjčkách bývalo obvykle — po krátkém úvodu s dobrou výpravou brzy a až do konce vylosování na úrovni zcela ubohou. Nový los nebude mít žádné výhrady ani limity, takže poškození obecnosti z tohoto titulu v budoucnosti jest nemožné. Nový los ve všech těchto ohledech uspokojí; kupcem do stane se tedy jednak malého rakouského losu za podmínek, jaké asi po 80 roků na losovém trhu nebyly zasměněny, jednak též budou mítí zadostiučinění, že prokazují Červenému kříži velkou službu v rozhodných chvílích jeho pro velkou obyvateľstvo důležitého rozvoje. Vydaní malého losu umožňuje účast širokých vrstev.

Částečná úprava učitelských platů v Čechách. V ministerské radě 15. června jednalo se o dle odělení orgánů českých jednot učitelských o ústředních somských organizací učitelských za úpravu hmotných poměrů učitelstva. Ve Vídni jednali za tím účelem místopředsed hr. Coudenhove a předseda zemské správní komise hr. Schönborn. Výsledek rozhodnutí ministerské rady ještě není znám. Stanedli se rozhodnutí, aby na úpravu učitelských platů přispělo bylo ze státních prostředků, bude to usnesení zá sadní povahy.

Výživa a zásobování obyvatelstva po travinami zaměstnává v nynější době vážné plně povolání kruhy a orgány státu, země i samosprávy, které snaží se všemožně, aby se potřebám a požadavkům všech vrstev lidu vyhovělo. V zemědělském poradním sboru aprovi sáním zastoupen, jest také Zemský Svaz českých hospodářských družstev a společenstev. Zástupce této naší hospodářské organizace velmi ochotně bude sloužiti na příslušných místech vedle rá přání, státními neb dotazy v záležitostech vý živy lidu a s požadkem přijme každou radu neb návrh k uspokojení potřeb nešťastných úkolů aprovišních. Přípisy v tomto směru budtež

adapovaný na Sekretariát Zemského Svazu čes kých hospodářských družstev v Praze-II, Spá lená ul. č. 15 u „Zlatého klasu“ (v býv. domě kníže. Schwarzenbergů).

Církevní věstník.

Svěcení na kněžství. Dne 25. t. m. posvětil Jeho Exc. nejdp. biskup za slavných pontifikálních služeb Božích v katedrálním chrámu Sv. Ducha 16 jáhnů na kněze. Z nich jest 12 Čechů, 4 Němců. V pondělí a v úterý byly zde slouženy primiční mše sv. Všem těmto posvátným úkonům obcovalo hojnost věřících. Novosvěcencům pře jeme hojnost posily Boží v době nevyšší vážné.

Procesi na Rožberk. V neděli 2. července jest v Hradci Králové u Panny Marie za příznivého počasí sv. požehnání o půl 3. hod. Nato průvod na Rožberk a tam kázání. Jinak obvyklé kázání o 4. hod. v chrámu Panny Marie.

Královéhradeckou bankovní jednotu v Hradci Králové doporučujeme co nejlépe při veškerých obchodech bankovních a uhelných. Podporujte při každé příležitosti svůj vlastní podnik.

Zprávy místní a z kraje.

Týden Červeného kříže. pořádaný od 30. dubna do 7. května 1916, dosáhl v polit. okresu zdejšího velmi po těšitelného úspěchu a jeví se v přehledu dle obcí, pokud sebrané příspěvky prostřednictvím c. k. okr. hejtmanství zaslány anebo ohlášeny byly, následovně: **Okres Hra dec Králové:** Bělč 42 K, Blešno 25.40 K, Březhrad 9.50 K, Břiza 51.60 K, Bukovina 58 K, Černilov 279.29 K, Či buz 10 K, Čistoves 37 K, Dívec 38.10 K, Hradec Králové 3169.94 K, Nový Hradec Králové 305.32 K, Chlum 48.20 K, Jenikovice 48.84 K, Krásnice 62.10 K, Krňovice 12 K, Kuklenka 111.341 K, Lhota Malšová 51.76 K, Libňovice 14.60 K, Librantice 12.58 K, Lipa 31.60 K, Lochenice 100 K, Malšovice 44.02 K, Nedělišť 50 K, Nepasice 38 K, Oujezd 40 K, Piletice 30 K, Pláčice 98.70 K, Plotiště 245.26 K, Polánka 25.32 K, Pouchov 42.80 K, Praskačka 88.38 K, Pražské Předměstí 800 K, Předměstí 88.50 K, Řibsko 27.60 K, Roudnička 29 K, Rozbětice 30.30 K, Ru sek 12 K, Sedlice 255.80 K, Skalce Velká 50 K, Skalce Malá 19 K, Slatina 84 K, Slezské Předměstí 30 K, Štěn kov 60.20 K, Stěžery 66 K, Stěbeš 37.20 K, Světy 33.10 K, Svinary 25.70 K, Svobodné Dvory 230 K, Třebecho vice 319.75 K, Urbanice 18.30 K, Věkoše 52.94 K, Vlkov ice 130 K, Věstary 57.50 K, Věrava 62.30 K, Celkem 6861 K 73 h. — **Okres Nechanice:** Babice 18.20 K, Bo hárna 52.50 K, Dobřemice 355 K, Dohalice 72.30 K, Dub 14 K, Hrádek 20 K, Kratonohy 120 K, Kunčice 24 K, Lho ta L. 79.80 K, Libčany 103.76 K, Lodín 37 K, Lubno 40 K, Mžany 60 K, Nechanice 400.20 K, Nechanice St. 30.47 K, Petrovice 40 K, Popovice 13.20 K, Přím Horní 25 K, Přím Dolní 8 K, Probluz 38.70 K, Puchlovice 27 K, Ra dikovice 25 K, Radostov 10 K, Rosnice 19.50 K, Sobě tuš 28.35 K, Sovětice 20 K, Stěžířka 15 K, Stračov 74.17 K, Střesetice 30.60 K, Suchá 36.40 K, Syrovátka 20 K, Těchlovice 17.80 K, Třesovice 44.40 K, Trnava 16.70 K, Voznice 32.50 K, Zvíkov 30 K, Želí 5 K, Celkem 2214 K 87 h. K těmto účelům zde složili pp.: Jar. Urban, Hradec Králové 360 K, ředitelství cukrovaru v Syrovátce 100 K, A. Čerych a synové v Josefově 200 K, Celkový vý nos sbírky obnáší tudíž 9736 K 30 h.

Květinový den, uspořádaný Okresní komisí v Hra ci Králové dne 22. t. m. ve prospěch osiřelých a opuště ných dítek, vynesl celkem 309 K 21 h. Pořadatelstvo zdává nejuctívější díky všem dárcům ráží i peněžních příspěvků a srdečně děkuje také horlivým žákům mě šťanské školy za ochotné a úspěšné provedení této sbírky.

Obecním úřadům, místním školním radám a ředitel stvím i správám škol! Všeobecný nálek na rostoucí pustnutí a sesurování mládeže školní i škole odrůstle začalá úžasem naplňovati nejen myslí těch, kterým o výchovu dětí starati se jest, nýbrž vede k úvaze i všechny lidi myslící, jaké pokolení z mladých přestupní ků nám vyroste. O věci té uvažovala c. k. okresní školní rada v zasedání svém ze dne 19. června a učinila následující rozhodnutí: Příčiny tohoto velmi povážli věho zjevu jsou různé. Zjistě zavinuje to nepřítomnost otce a slabost matek, nepřítomnost většiny lidí vliv v obci požívatelích, nedostatek učitelstva, orgánů dozr čích i policejních, lehlost výdělku a dosažení podpor. Avšak největší vada jest nevědomost a lhostejnost veřejnosti ke všemu tomu, co přímo se blíí kolemjdoucích netýká. Jest nanejvýše nutno záplavě různých přestup níků mládeže položití hráz a přísnými opatřeními uváděti kalný proud teno do mezí zákona. Dosavadní kázeňské prostředky naprosto nestačí. Jest třeba, aby místní školní rady společně s obecními představenstvy proti tomu vystoupily, rodiče neb poručníky dětí oněch na o becni úřad volaly a zde přikázaly, aby přestupky před očima úřadu tělesně potrestali. Kdyby se vzpouzeli, bud tež oznámení c. k. okr. hejtmanství. Tam, kde otec chy bí a matka nemá dostatek autority, vůle nebo síly, aby pořádek zavedla, nebo tam, kde chybí oba rodičové, může obecní starosta v úřadě poručníka z nutnosti dáti

přestupníka na obecním úřadě tělesně potrestati. Ředi telstvím a správám škol se ukládá, aby mládež výnos tento oznámily a nad mimoškolním chováním mládeže zvláště o prázdninách bděly, oznamujíce případy hrub ši, a byly při všem tom společníny. Budiž též učiněna výzva k obecnstvu, aby každý, kdo jakémukoliv pře stupku mládeže jest přítomen, zakročil a jej třeba i ná silím překazil. Zejména opozorujeme na následující přestupky, které se často opakují: Nemravné a nesluš né řeči a činy, krádeže, polní a lesní pých, lámání květů a plodů v parcích a zahradách, rozbíjení a kažení po mnků, památek, přičelí domů, výstražných neb orien tačních tabulek a nápisů, vybírání ptactva, kažení a rušení komunikací (cest, drah, telegrafů, obtěžování au tomobilů a j.), střelení a užívání jakýchkoli výbušných látek a hraček, návštěva hostinců, pití lihovin, kouření do 16 let, návštěva biografů bez povolení učitele, čtení literatury krvavé a detektivní a vzeptění se příkazu se strany osoby oprávněné. Zdá se, že u nás jest dosud málo vyvinut cit pro mravní zodpovědnost veřejnosti a proto bude nutno obrátiti se s důrazem ke všem lidem dobré vůle jakéhokoli povolání, aby pomáhali odstra novati hrozící zlo, jež vzniká z pustnutí našeho dorostu. — C. k. místopředsední rada: Smutný.

Sl. oddělnému ženskému pomocnému spolku Čer veného kříže v Hradci Králové! Za vzorné a pečlivé o šetřování, jehož se mi dostalo za mého 5½měsíčního pu bytu v záložní nemocnici v Hradci Králové vzdávám všem pánům a dámám Červeného kříže, zvláště p. ge neralmajoru Pokornému, p. dr. Zippemu, p. dr. Kavalí rovi, ctným dámám, milostpaní generálmajorové Po korné, milostpaní Kofinkové; choti p. plukovníka Kofín ka, ctihodné sestře Venceslavě a slečně Aničce Sahulo vé svoje nejvroucnější díky. Hradec Králové, 26. června 1916. J. Kopecký, nadmistr I. tř.

Fond pro vrátníky se volhy-živnostníky v Hradci Králové obrátí se příští týden na širší veřejnost králové hradeckou zvláštním provoláním k subskripci a očeká vá pevně, že jak živnostnictvo a obchodnictvo samo, tak i přátelé jeho v královéhradeckém obecnstvu k ú spēchu subskripce ochotně přispějí.

O padesátém výročí bitvy na Chlumu dne 3. čer vence v 9 hodin bude celebrována na Chlumu zádušní mše sv. za padlé vojiny Jeho Exc. nejdp. biskupem dr. Doubravou za přítomnosti pozvaných hostů a účasten ství vojenské hudby. Příhodné spojení vlakové z Hradce Králové ve 7/8 do Věstar. odkudž zpět v 1/4 hod. odp. Okolní vldst. duchovenstvo, jakož i P. T. obecnstvo se k slavnosti této co nejuctívěji zve.

Vojenský výcvik mládeže v Hradci Králové zakon čen byl 24. června slavnostním způsobem u příležitosti výročí bitvy u Custozy, kteréž místní pluk č. 39 zvláštní oslavou vzpomíná. Již 23. června večer procházela vojenská hudba, provázená množstvím obecn stva, Hradcem a přednesla před obydlím voj. velitele plukovníka Florianů, místopř. rady Smutného, purk mistra dra Ulricha a před bisk. residencí několik hudeb ních kusů. V sobotu ráno sloužena byla na malém voj. cvičišti za přítomnosti celé posádky s důstojnictvem v čele slavná polní mše sv., kteréž se účastnili i zvaní hosté, zejména J. Exc. nejdp. biskup dr. Doubrava, mí stopř. rada Smutný s komisařem dr. Fiedlerem, staro sta dr. Ulrich, vládní rada Libický, ředitelkové středních škol Kořínek, Michl, dr. Zachoval, Vaňura a zástupcové prof. sborů, jakož i četné obecnstvo. Vojensky vycvi čená mládež, asi 300 studentů středních škol, tvořila s vojskem špalír a byla po mši oslovena p. plukovníkem Florianů, který zdůraznil ve své řeči význam voj. pří pravy mládeže a vyslovil díky jak vycvičeným studen tům, tak jich profesorům a instruktorům za lásku a plii, s jakou se dobré věci oddali a ji k zdárnému výsledku přivedli. Vlád. rada a ředitel reálky Libický oslovil pak studující delší vlasteneckou řečí, v níž poukázal na zá řivý vzor Jeho Veličenstva a vybídl dorůstající mládež, aby ve vážné době dnešní také přiložila činně ruku k vlasteneckému dílu a aby své síly i životy zcela a v každém směru věnovala vlasti a císaři. Nadešlým pro voláním slávy Jeho Veličenstvu byla slavnost zakonče na, načež celá posádka, k níž se i naši junobrancí připo jili, defilovala před hodnostáři. Přesně a s patrnou chutí a radostí provedené obraty i defilé mládeže bylo p. plu kovníkem i hodnostáři opětovně velmi lichotivými slo vy pochváleno a jich instruktorům vysloveno znovu u znání: na toto defilé a slavnostní zakončení výcviku zůstane zajisté všem účastníkům v paměti mltá vzpo mínka a radost z úspěchu.

Ukončení školního roku na zdejšímu lyceu konáno dne 28. t. m. slavnostně v seminářském kostele. Mši sv. skoužil vsdp. kanovník Ant. Hrubý, ordinariální komisař ústavu. Zákyně zapěly s porozuměním mši Řihovského. Veliký dojem v duši zanechalo provedení Gounodova „Ave Maria“. Zpívala učitelka zpěvu slč. Zd. Součková, na housle hrál p. prof. Leden, na harfu p. šikovatel c. a k. vojenské kapely, absolvent konservatoře. — V ú tulném kostelku průběh bohoslužeb byl věru povzná šejl.

Na c. k. ústavě ke vzdělání učitelů v Polčce koná se zápis a příjmací zkouška do I. ročníku dne 4. čer vence od půl 8. hod. dop. Zájemci jest přinést s sebou list (že na počátku školního roku jim bude 15 let), vy svědčení z posledního pololetí (případně frekventační), vysvědčení úředního lékaře, výkresy a listy krasopisné.

Hudební soukromá škola v pensionátě J. V. císaře Františka Josefa I. pořádá v neděli 9. července slav nostní akademii na počest 40letého kněžství Jeho Exc. nejdp. arcipastýře Th. dra. Josefa Doubravy, biskupa královéhradeckého.

Výstava reálných a výstavových prací látky městské veřejné školy pro ženskou povolání hospodářské bude otevřena ve dnech 2., 3. a 4. července od 9—12 dopol. a od 2—6 odpo. v městském muzeu průmyslovém. Vstupné 20 h, školní mládež 10 h ve prospěch sirotků a vdov po padlých vojácích.

Veřejná zkouška hudebního ústavu sl. Zdr. Součkovy předvedla nám v sobotu 24. t. m. opět celou řadu výborně vedeného žactva, jehož výkony nanovo dokazovaly účelnou metodu slečnu.

Koncert Karla a Emila Buriana. Pěvecký koncert obou umělců přivábil do zimní zahrady Grandhotelu velké množství vybraného publika, které naplnilo úplně celou prostornou dvoranu. Výkony bratří Burianů odměňovány byly bouřlivým potleskem po každém čísle a nadšení to se stupňovalo tak, že musili oba jednotlivá čísla přidat. Vynikajícími body programu byl prolog z Leoncavallovy opery „Komedianti“, partie III. jedn. z Wagnerova Lohengrina a duo Lukáše a Tomáše ze Smetanovy „Hubičky“. Bezvadný a umělecky pročištěný doprovod obstaral hud. skladatel a virtuos J. Jeremáš, jenž v samostatných číslech uplatnil svoje hluboce založené hudební nadání. — C.

Dar. Vdp. Vojtěch Herych, katecheta v Červ. Kostelci, zaslal „Liter. technické jednotě boboslovců“ v Hradci Králové větší počet knih s přáním, aby případný výtěžek z prodeje těchto knih věnován byl dobročinným účelům. Intencí slechetného darce bylo vyhověno a bylo věnováno 20 K ústavu klavírních v Hradci Králové, po 8 K pak slepým dívkám na Kampě a dětskému asyru Pražského Jezulátka.

Druhá sbírka vlny a kačuků. C. a k. úřad pro válečnou péči pořádá nyní druhou sbírku vlny a kačuků. Sbírkou provede školní mládež dům od domu. V každé domácnosti lze nalézt věci (odpadky) z vlny, lnu, bavlny a guiny, na pohled nepotřebné a bezcenné, kterých však lze použít k opětovnému zpracování a k nahrazení surovin, které se nyní z cizozemské k nám nedovážejí. I nejmenší dar má cenu, jest proto povinností každého ji se účastnit a přispět tak ke zmaření závažných plánů našich nepřátel.

Nálepka hřibů. Dnem 1. srpna 1916 počne úřadovati remonitní komise, která bude kupovati z volné ruky hřibů. Držiteli koní, kteří by chtěli svá hřibata prodati vojenské správě, nechť učiní okr. hejtmanství nabídku, obsahující přesné stáří hřibů a požadovanou cenu.

Dodávka dobytka ze zdejšího okresu. V dohodnutí s c. a k. vojenskou správou a se zemědělskou radou českou i německou došlo k dodávkám jatečného dobytka, který se přijímá na stanicích dle jednotlivých okresů od vojenské správy a smíšené komise. Okres královéhradecký odvedl v úterý na nádraží na 300 kusů k výživě vojska. V našich zemích úředně zjištěno, že počet kusů jest uspokojivý, takže válečným potřebám lze zcela dobře vyhovět.

Úprava obchodu chlebem a moukou. Výnosem c. k. okr. hejtmanství ze dne 19. června 1916 č. 38.093 byl obchod chlebem a moukou v Hradci Králové upraven takto: 1. Obchody chlebem a moukou jsou rayonovány. V důsledku rayonování nesmí obchodník prodati chléb nebo mouku nikomu jinému, než obyvatelstvu z rayonu, jemu přikázaného. 2. Pro kontrolu bude obecenstvo, mající nárok na chlebové listky, poděleno legitimacemi. Legitimaci nutno se vždy při nákupu v prodejně vykáhati. Tím má být zabezpečen obecnímu stejnoměrný podíl na zásobách chleba a mouky, kteréž jsou pohotové a ušetřeno mnoho nepřijemností a ztráta času, kterými dosud trpělo. Na prodejny jest přísně dohlížeti, by předpisů platných správně setřily. Proti pekařům, kteří by stanovených rayonů nešetřili a jakost chleba kazili, má býti mimo trestního oznámení zakročeno též tím, že se jim napříště mouka nepředělí.

Rolnická prodejna v Hradci Králové. Poněvadž zásobování maslem, vejci a tvarohem v poslední době doznalo tolik závad, že zaopatření obyvatelstva Hradce Králové a předměstí těmito výrobky bylo ztíženo, bylo nuceno okresní hejtmanství pověřiti Rolnickou prodejnu zemědělských výrobků v Hradci Králové úkolem, opatřiti za přiměřené, nepřekročitelné ceny nejnutnější množství zmíněného zboží. Obecním úřadům bude dotčený kontingent Rol. prodejnou oznámen. Okresní hejtmanství doufá, že obecní úřady se v zájmu všeobecného dobra vynasnaží, aby žádané zboží v určeném množství bylo z obce dodáno, aby nemuselo býti vymáháno cestou rekvizice.

Zákaz nakupování masa, vajec a tvarohu po domech. Na základě ustanovení § 7. čl. nař. z 20. dubna 1854 č. 96 f. z. zakazuje okresní hejtmanství nakupovati na venkově maslo, vejce a tvaroh po domech, poněvadž — jak bylo zjištěno — nákupy takovými značnou měrou se zaviňuje zdražování těchto důležitých potravin a nakupování to z velké části děje se k účelům spekulativním na úkor řádného zásobování veškerého obyvatelstva. Přestupky tohoto nařízení trestají se dle ustanovení čl. čl. nař. pokutou až do 200 K, v případě nedobytnosti trestem vězení v trvání až do 14 dní.

Seznam cen na týdenním trhu v Hradci Králové dne 24. června 1916. 1 kg: vlny 1.20 K, jahel 3.90 K, máku 5 K, másla 7.80 K, tvarohu 80 h, třešni 1—1.20 K, 1 vejce 16 h, 1 hl nových brambor 40—56 K, 1 okurka 40—70 h, 1 kopa: kedlubnů 4—4.80 K, salátu 2—2.40 K, kapusty 7—8 K, cibule 3—4 K, drobné zeleniny 2—2.40 K, mrkve 4—4.40 K, celere 2—4 K, petržele 4—4.60 K, 1 pár podsvinčat 120—200 K. — Přivezeno bylo: nových brambor 10 hl, kedlubnů 100 kop, salátu 190, okurek 5, kapusty 20, cibule 90, drobné zeleniny 60, mrkve 50, celere 50, petržele 40, 30 kg třešní a 347 kusů podsvinčat.

Osobní. Pan dr. Vladimír Pětross, advokát v Hradci Králové, byl zapsán do seznamu obhájců u trestních vojenských soudů společné branné moci a zeměbrany.

Časlav. Kostelní koncert ve prospěch váleč. dobročinn. účelů pořádá Jos. Malý, ředitel kůru a Pěvecký sbor chrámový v Časlavi 29. června o půl 4. hod. odp. za laskavého spoludělníkování p. c. k. zem. insp. Jos. Klíčky, prof. konservatoře a virtuosa na varhany, sl. B. Ptáčníkové a jiných vynikajících sil. Vstupné: sedadla 2.20 K a 1.10 K, k stání příspěvek dobrovolný, bez omezení dobročinnosti.

Chrudim. Dojemně rozléhal se zpěv chovanech chrudimských pedagogů školských sester O. S. F. při slavnosti prvního sv. přijímání, kteréž se konalo v neděli na nejsv. Trojici v sirotčinci sv. Františka ve Slatinanech. Pět dívek poprvé přijalo Tělo Páně, osiřelých, bez matky. Tři též bez otce. Čtvrté dívky chudý otec je ve válce, páté dívky otec přes rok již nezvěstný. Dobrodincové zajisté se naleznou, kteří i jiným takovýmto osiřelým dívkám posud po světě bez domova roztroušeným dopřejí útěchy nového domova v sirotčinci slatinanském.

Archaeologický sbor „Vocel“ v Kutné Hoře činí tímto uctivě pozvání k výroční valné hromadě, kteráž se odbývatí bude ve čtvrtek 27. července o 3. hod. odp. v zasedací síni městské radnice v Kutné Hoře. Pan JUDr. Ant. Schneider-Svoboda, c. k. státní zástupce a vrchní rada soudní v Hoře Kutné dne 26. února 1914 tutéž zemřelý, odkázal dle 38. odstavce posledního pořízení na velechrám sv. Panny Barbory obnos 4000 K následujícím způsobem: „Msgr. arciděkan Karel Vorlíček 4000 K ke zřízení dalšího okna s figurální malbou v obozu velechrámu sv. P. Barbory v Kutné Hoře a budíž motivem této malby pokud možno sv. Rodina s přiměřeným věnováním.“ Skizy a karton vypracoval a sboru našemu předložil 6. února 1915 mistr malíř dějů Fr. Urban na Král. Vinohradech. Celek držen co možná barevně, by se hodil ke dvěma již zřízeným oknům, vzhledem k tomu, že obráceno bude okno toto k jihu. Sklomalbu provedla a od 3.—10. listopadu 1915 osadila firma páne Kryšpínova v Praze ke vši spokojenosti. Archaeologický sbor náš „Vocel“ snesl se na tom „uměnímlovým“ svým členům věnovati z vlastního jmění figurální okno, představující nám bohatýru sv. Václava. Skizy vypracoval též Fr. Urban. Těšme se, že zmíněné okno bude jedním z nejbohatších.

Žádná pleš více!

Tisíce holohlavých vyléčeno!

Pište si ještě dnes o pojednání, které Vám ochotně zdarma zašle kosmetická laboratoř „Olymp“, Praha-Smíchov, 11-1241.

Různé zprávy.

Zasílání tiskopisů poštou do cizozemské. Od nynějška platí pro zasílání výrobků zhotovených tiskem, dírkováním, lithografií, autografií neb podobnou mechanikou cestou do spojenecké a neutrální ciziny poštou bez ohledu na způsob vypravení a zasílání těchto výrobků (v psaných, balených pod obálkou a pod) následující ustanovení: 1. Do Německa nepodléhá zasílání tiskových výrobků žádnému omezení. 2. Do ostatní spojenecké, jakož i do neutrální ciziny jest všeobecně zasílání tiskovin soukromníky nepřipustným. Vyňaty z tohoto zákazu jsou: a) noviny u pošty abonované a dále redakcemi (expedicemi) časopisů bezprostředně u poštovních úřadů podané exempláře časopisů; b) tiskem nebo podobným způsobem vyrobené předměty knižního, uměleckého a hudebního obchodu byly-li bezprostředně podány samým obchodníkem u poštovních přepážek; c) ceníky obchodních firem, jejichž zasílání jest v zájmu tuzemského obchodu, avšak pouze do Bulharska a Turecka, avšak za těchto podmínek: A) že předměty tisku nepřesahují míru normálního archu papíru; B) že jsou podávány u poštovních přepážek orgány odesílající firmy a že C) jejich počet jest tak skromný, že se jimi censurováti značně neztíží (hromadné zásilky se nepřipouštějí); d) pozvání k subskripci válečné půjčky s podmínkou, že pocházejí od bank a finančních ústavů a podávány jsou u přepážek poštovních úřadů, které již napřed byly určeny zřizenci těchto bank a finančních ústavů.

Ruská inteligence o statečnosti rakouského vojska. „Rusakija Vědomosti“ píše: Ruské listy myslí všeobecně, že Rakusané prošli bez plánu a bez hlavy a nechali za sebou stěhlo, potraviny, děla a automobily, jen aby zachránili holý život. To není pravda. Rakusané hájili se velmi statečně. Podávalo se nám pouze za velikých obětí a velikých obtíží odpor jejich zlomiti. Kde jinak bylo možno, kladli odpor a jejich útoky byly často velmi silné a dosud ú-

spěšné. Ve svých obranných pozicích bránili se do posledního okamžiku a hájili se strojními puškami. Rakouské vojáky mohli jsme zajati pouze tehdy, když již nebylo žádné jiné obrany. Na ústupu jsme viděli, že máme proti sobě vážného nepřítele. Tito rakouští vojáci vzali všechno: vozivo, zásoby, stěhlo, děla i svou výzbroj a všechna létadla. Jen na několika místech museli zanechat granáty a stěhlo pro péchotu. Dosáhli, třebaž ne bez obětí, ale přece bez veškeré paniky toho, že mohli se vyhnouti našim útokům a rychle a obrátě se seskupiti. Musíme se připravit na útok Němců, kteří nechají svého spojence na holičkách. Musíme se přichystati na velké boje, jelikož nepřítel nebude spokojen, odrazil-li naši ofenzivu, nýbrž bude usilovati o to, aby ztracené zpět vybojoval.

Zklamání švýcarské mírové společnosti. Když uvažovali konservativci a jiní prozíraví myslitelé poukazovali na slabiny pacifických sdružení, když srovnávali skutečnost s tyrickým básněním, nechť se jim věnují. Naopak demagogové hleděti si získati lacinou popularitu příkrými výtkami. Nyní však předpovědi kruhů konservativních dožily se satisfakce. Curyšský zpravodaj „Vilagu“ sděluje, že švýcarská mírová společnost („Schweizer Friedensgesellschaft“), která před válkou tak horlivě pracovala, prožívá nyní akutní krizi. Na shromáždění jejich delegátů referoval předseda společnosti dr. Bucher-Heller, že správa spolku jest v těžké situaci, poněvadž sekce jednotlivých národů a států, jež vstoupily svého času do organizace, provozují pasivní resistenci. Mimo rakousko-uherské, německé a několik neutrálních sekcí nešťastní se prací žádná ze čtyřdobových států a mnohé neutrální, jež straní čtyřdobodě. Francouzská, anglická, italská, ruská, srbská, belgická atd. sekce, které posud existují, nepracují, ba ani příspěvky, jež jsou povinny posílat do ústředí, neplatí, takže spolek je pro nedostatek peněžních prostředků úplně ochromen a stává se směšným v celém světě. A přece právě nyní by měla dokázati společnost takových romantiků, co svede. Zatím však o brzký mír reálně, na cestě rozumné, starají se svědomitě právě konservativci, kteří ne-
slibovali nikdy toho, co — splnitelné nebylo.

Čirkev ve středověku a umění. Irské povstání proti Anglii obrátilo pozornost světa k Irsku. Angličané mluvili pohrdavě o irské kultuře. Vůči tomu ujmají se Irů i naše listy pokrokové. Na př. liberální „Lidové noviny“ přinášejí tyto řádky: „Angličané pohlížejí, jak známo, velice vysokomyslně na Iry a jejich kulturu, aniž by uvažili, že bylo to anglické zákonodárství, které potlačovalo každý význačný výkon Irů. Tak zardousen anglickým parlamentem vysoce vyvinutý irský plátěný průmysl. Proti tomu dlužno vyzvednouti různé zásluhy, jež získali si Irové o evropskou kulturu. Irové vykonali mnoho pro vývoj knihovnictví a písemnictví, zvláště ve středověku. Klášter v St. Gallen, založený Irem jménem Gallus, byl v době středověku jedním z nejvýznamnějších pěstů vzdělání. Neocenitelná st.-gallenská klášterní knihovna, která již v devátém století čítala 530 svazků, jako knihovna kláštera Irem Columbanem založeného s jeho 700 rukopisnými svazky, podávali výmluvné svědectví o plni irských mnichů, o jejich zručnosti ve psaní a malování miniatur, o jejich vytříbeném vkusu, který volil jen nejlepší autory starověku k podáním. Ovšem používají zvláštního písma, které pozdějším, s irskými minuskly neobeznámeným používatelům ztěžovalo velice a skoro nemožným činilo čtení. Leč písmo přispělo k dalšímu vývoji karolínských minuskul v kursivové písmo 11. a 12. století a ještě dnes působí potěšení ozdobné arabesky a čisté miniatury, jimiž zdobili irští mnichové své rukopisy. S velkou pilí snesené rukopisné poklady neschovávali však úzkoprsé v klášterních knihovnách, nýbrž půjčovali je k použití; tak zavedli vlastní knihovnictví, jako i klášter Armagh v Irsku byl první, který založil zvláštní budovu pro rukopisy. Byli to také Irové, kteří nejdříve kladli váhu na úpravu knihy, nedávající je do jednoduchých obalů, nýbrž tvořice desky, které vyzdobeny byly způsobem odpovídajícím druhu písma a které z části představují mimořádná umělecká díla velké ceny. Pověstnou byla jejich štedrost. Žádný host neopustil irský klášter, aniž nedostal nějaký rukopis jako dar. Štedrost stupňovala se dokonce až k bezstarostnosti. Tak nenamítal na př. st.-gallenský opat nic proti tomu, když Florentin Poggio v 15. století vypůjčil si na vřdycky z kláštera dva vozy plné irských rukopisů, a je nejlepším dokladem pile irských mnichů, že knihovna přes takové pouštění žilou vykazuje ještě dnes tak četné rukopisy.“

Všelicos. Siemens-Schuckertovy závody německé přijaly ženské učně do učení jako mechaniky a vyrábitele náčiní. — Pro rekonvalescentní železniční zřizence otevřela právě vláda rakouská nový útulek v Neulengbachu. — Místodržitelství dolnorakouské vydalo seznam knih a časopisů, jež rozšiřovati není dovoleno. — V jižních Uhrách započal již už minulý týden. — V Plzni bydlí nyní 87.041 obyvatel, z nichž jest 44.132 mužů, 42.909 žen. V poli má Plzeň 3381 mužů. — Na Moravě vydány jsou listky na kávu a platí pro jednu osobu a pro dobu 8 týdnů na listech udanou; znějí na 3 osminy kg pražené kávy a obsahují ústřížky po osmině kg. — Výnosem c. k. zemské školní rady dovoloje se dětem navštěviti kinematografické představení nejvýš jednou týdně, a to jen tehdy, svolí-li k tomu třídní učitel. — Od počátku války povstalo v Americe na 425 nových známých milionářů, ve skutečnosti jsou tu ještě spousty milionářů, kteří ohromné své výdělky z války utajují.

**Cenníky, vzorky i roucha hotová na ukázk
se na požádání franko zašlou.**

mydlář v Hradci Králové na podsíni. —

PROSPEKT.

Císařským nařízením ze dne 4. června 1916 ř. z. č. 170 bylo

Rakouské společnosti Červeného kříže

jsoucí pod

Nejvyšším protektorátem Jeho Veličenstva císaře

povoleno vydati losovou půjčku v jmenovité hodnotě **40 milionů korun**, rozdělených na

2,000.000 losů ve jmenovité hodnotě K 20 (20.000 serií po 100 číslech).

Podle tažebního plánu níže otištěného obnášejí **hlavní výhry**

K 500.000, 300.000, 200.000, 150.000 a 100.000.

Hlavní výhry v žádném tahu až včetně posledního slosování nesníží se pod

K 100.000.

Následující značnější výhry vyměřeny jsou **K 50.000, 40.000, 30.000 a 20.000** a na značný počet výher připadající obnosy **K 10.000, 3.000, 1.000 a 500.**

Losová půjčka bude úplně umořena v letech 1916 až 1956 a **nejmenší výhra**, kterou v nejnepríznivějším případě každý los musí býti vylosován, zvyšuje se za 40letou umořovací dobu

z K 30— na K 48—.

Jakožto **záruka** této losové půjčky pozůstává **loterní fond**, který uložen jest v cenných papírech vybavených sirotčí jistotou. Loterní fond spravován jest dozorcí radou, která sestává ze zástupců Rakouské společnosti Červeného kříže a Anglo-rakouské banky a jest kontrolován zeměpanským komisařem.

Tažené losy vyplácí se u pokladen Anglo-rakouské banky ve Vídni na jich předložení 3 měsíce po tahu.

O záznam těchto losů na vídeňské burse žádáno bude ihned po zahájení pravidelného bursovního obchodu.

Tahy konají se podle níže uvedených

slosovacích ustanovení:

Všechny losy v množství 2,000.000 kusů rozděleny jsou na 20.000 serií po 100 výherních číslech, z nichž každý los označen jest příslušnou serií a číslem. Tahy konají se ve dnech v tažebním plánu udaných a připadá-li na některý den neděle nebo svátek, vždy následujícího všedního dne v místnosti Rakouské společnosti Červeného kříže za přítomnosti zeměpanského komisaře, c. k. notáře a po jednom členu dozorcí rady, vyslaném Rakouskou společností Červeného kříže a Anglo-rakouskou bankou, následujícím způsobem: Nejdříve vylosují se čísla seriová z určené pro ně výherní urny I, do níž před prvním tahem za přítomností c. k. notáře vloží se seriová čísla od 1 do 20.000. Po tahu seriových čísel následuje ihned tah značnějších výher. K tomu účelu vloží se tažená seriová čísla do výherní urny II a čísla 1 až 100 do výherní urny III; současným tahem z obou urn II a III určují se serie a čísla losů, na něž podle pořadí tažebního plánu připadají značnější výhry. Po tahu každé jednotlivé výhry z výherních urn II a III tažená čísla vloží se zpátky do urn a v tahu se pokračuje, až jsou taženy všechny značnější výhry. Jestliže jest tažen los, na něž již výhra připadla, jest tento tah neplatný a třeba slosovat los jiný. Všechny v seriích tažené losy, na něž nepřipadla žádná značnější výhra, vyplácí se nejmenší výhrou.

Tažební listiny budou uveřejňovány v listě „Wiener Zeitung“.

Ve Vídni, dne 16. června 1916.

Anglo-rakouská banka, S. M. z Rothschildů, Vídeňská bankovní jednota, C. k. v.ř. Všeobecný rakouský pozemkový úvěrní ústav, Ústřední banka německých spřítelek, c. k. v.ř. Česká banka Union, c. k. v.ř. Rakouský úvěrní ústav pro obchod a průmysl, Všeobecná depozitní banka, Dolno-rakouská eskomptní společnost, c. k. v.ř. Banka pro země rakouské, Unionbanka, Vídeňská lombardní a eskomptní banka, c. k. v.ř. Banka a směnárna a akciová společnost „Merkur“, c. k. v.ř. Všeobecná dopravní banka, Žitnostenská banka.

Rakouská společnost Červeného kříže.

Podle předcházejícího prospektu činí se tímto

pozvání k upisování 2,000.000 losů

losové půjčky

Rakouské společnosti Červeného kříže z r. 1916 (nové losy rakouského Červeného kříže)

Upisování provádí se za těchto podmínek:

1. **Upisovací cena** jest

K 30— za kus,

z čehož dlužno zaplatiti K 5— za kus hotově jakožto kauci ihned při upsání a zbytek ihned po oznámeném přidělení, nejpozději však do 31. července t. r., jinak propadla by jakožto kauce uhrazená první splátka K 5— za kus

2. **Upisování začíná**

27. červnem t. r. a končí 10. červencem t. r.

3. Upisovací přihlášky přijímají budou všechny banky a bankéti, směnárny jakož i jiná veřejně oznámená místa upisovací v obvyklých u nich úředních hodinách.

4. Bude-li k upisování určený počet losů přepsán, bude přidělen zmenšený jich počet. Na upisovatele, kteří upisují **nejvýše 10 losů bez záplaty** neprodávati je do 1. července 1917 nebo **nejvýše 100 losů s tímto záplatou**, vezme se při přidělení **šestnáctin částka**.

5. Tímto způsobem uvolněných, při upsání vykonaných splátek použije se co další splátky na kusy podle přihlášky přidělené; event. potřebný ještě zbytek obnosu jest třeba zaplatiti v době v 1. odstavci stanovené. Případný zbytek se ihned vrátí.

OBNOVA

Číslo 27. Předplatné na čtvrt roku 3 K 50 h
na půl roku 5 K —

V Hradci Králové, dne 7. července 1916.

Inserty počítají se levně.
Obnova vychází v pátek v poledne.

Ročník XXII.

Průběh války.

Prvé nárazy ofensivy ruské a anglické dovolily ústředním velmocem orientovati se zcela jasně o úmyslech nepřátelských. Armády německá a rakouská sice stále bděly, ale přirozeně před velkou ofensivou čtyřdohody nemohly znáti podrobně nepřátelský plán. Nynější nápor konečně odkryl karty útočníků zcela. Proto učiněna také rychle příslušná obranná opatření. Nesmí se zapomínati, že Německo a Rakousko má daleko účelnější a obratnější mechaniku dopravnictví. Tak mohly být vyslány velmi rychle nové sbory na místa ohrožená i s velikými děly a náboji. Vhodná přeskupení mohla se vykonati tím úspěšněji, že ofensivní postup čtyřdohody daleko neodpovídal nadějším. K tomu všemu Němci mají za frontou ještě výhodnější posice než tam, kde právě nyní zápasí. »Arbeiter Zeitung« vhodně připomíná: »Každá zadnější linie (německá) jest sama sebou kratší a jak horami a řekami, tak umělými prostředky silnější.« Tedy německé couvnutí neznamenaloby porážku ani tehdy, kdyby vojenská fronta se posunula o několik mil zpět. Ani k takovému ústupu posud přes všecku šílenou námahu Angličanů nedošlo. A jestliže po dlouhém válčení armáda rakouská i německá proti Rusům získává na prostoru, pak jest zřejmo, jak selhalo ruské napodobení Gorlického průlomu. V bojích proti Turkům Rusové prohrávají a italské útoky od našeho vojska šmahem jsou odráženy. A tak situace ústředních velmocí jest pevná a nadějná.

Všeobecná ofensiva čtyřdohody nastala 1. července, kdy také Angličané přešli k ofensivě. Bojuje se na celé ruské frontě, v ohni je celá západní i italská fronta, ostré boje jsou v Armenii a jižní Persii. Nikdy ještě za této války nenabýlo zápolení takového rozsahu jako v prvních dnech červencových t. r., kdy čtyřdohoda napíná veškeré síly, aby válce dala jiný obrát a štěstí válečné strhla na svoji stranu.

Na ruském bojišti v severní části fronty střídají se výpady Němců a Rusů. Předpovědi, že se ruská ofensiva v plné síle objeví i zde, se nesplnily, a nyní, kdy Rusové na jižní části fronty ztratili na půl milionu mužů, z toho na 106.000 mrtvých, a kdy Turci v Armenii a jižní Persii rázně pokračují ve své ofensivě, není ani Rusko s to, sehnati dosti sil k ofensivě proti Hindenburgovi. Rusové útočili tu na frontě asi 80 km dlouhé (Naročské jezero—Smorgon—vých. od Vídně); útok tento stál Rusy velké oběti, nepřinesl jim však žádné výhody. Rovněž skupina prince Leopolda Bavorského odrážela vítězně útoky ruské. — Na Volynsku armáda Linsingenova den ze dne postupuje na Luck přes hromadné ruské útoky, které jsou všude odráženy. V jihovýchodní Haliči na frontě od Dněstru do prostoru pod Kolomyjí zuřil velký boj. Na západní straně Kolomyje byli Rusové dvakrát odraženi, a jihovýchodně od Tlumace, kde dvakrát hnali v boj masy jízdecky, jsou dokonce nyní rázně zatlačováni, neboť byli vr-

ženi v té frontě 20 km široké zpět o 10 km. V Bukovině podnikli Rusové bez úspěchu oje-
dinělé výpady; tu jsou dle ruské zprávy »nej-
výše nepříznivé podmínky« pro další postup
ruský. — Úřední zpráva ze dne 5. července o-
hlašuje úspěšné pro nás boje západně od Ko-
lomyje, u Verbeny na horním Štyru, jihový-
chodně od Tlumace.

Italové pokračují v útocích proti jižnímu
úseku našeho východního křídla. Nejprudší ú-
toky vedli na hřbet výhodně od Tržiče, kde
naše domobrana je sedmkrát odrazila. Severně
od Doberda zastavila naše dělostřelba postup
italské pěchoty před Monte Saa Michele. Na
frontě mezi Adyží a Brentou byli Italové od-
raženi severně od horního údolí Posinského a
rovněž severně od údolí Suganského.

Bojiště západní. Velká anglická ofensiva
po čtyřdenní prudké bubnové palbě anglického
dělostřelctva uvázla; nepodařilo se jí dostat
se ani přes první dílčí útoky. A i německé
úřední zprávy nasvědčují tomu, že ofensiva
anglická s veškerým úsilím na frontě 40 km
po obou stranách řeky Sommy trvá, ale že
stále nemůže se dopracovati nějakých mimo-
řádných úspěchů. Němci ve svém plánu proti
Verdunu pokračují nestarajíce se o hřmění děl
na anglické frontě.

Politický přehled.

Čísatecké nařízení o dani výdělkové. Dle
tohoto nařízení má být za příčinou války vše-
obecná daň výdělková vyměřována toliko na
rok 1916. V mnoha okresech válečného území
upuštěno od vyměřování daně, a rovněž závo-
dům, které mimo tyto beční okresy na čas byly
zastaveny, nebude daň předepsána.

Společná ministerská rada za předsed-
nictví ministra věcí zahraničních konala se
3. července ve Vídni. Jednalo se o hospodář-
ských záležitostech, které souvisí s válkou.
Porady této účastnili se oba ministerští před-
sedové, ministr války, oba ministři obchodu a
oba ministři financí.

Postátnění obecného školství národního
v Rakousku jest předmětem agitace některých
německých učitelů a politiků. Proti sestátnění
vystupují vážné hlasy, posledně v křesť.-sociální
»Reichspost«. Týž list jen naznačuje, že agitace,
která se provádí pro sestátnění školství, vidí
pouze stíny, ale nevidí světla a předností, které
školy daly země, obce a spolky.

V říšském sněmu uherském byla pro-
jednána opětná válečná výpomoc veřejným
úředníkům. Vláda sama usnešla se zvýšiti tuto
výpomoc. Nejmenší obnos výpomoci bude činiti
600 K proti 400 K až dosud. Zvýšení činí 25
až 35%, a to tak, že u tříd menších jest vyšší
než u vyšších tříd. — Po výstupu oposice s mi-
nistrem financí na uklidnění téže oposice pro-
hlásil ministr, předseda hr. Tisza, že vláda má
za svou povinnost, usnadniti oposici její situaci
a že chce jí poskytnouti příležitost, aby včas

uplášnila své myšlenky jakož i svůj vliv při
rozhodování o důležitých otázkách. Pokud jde
o to, aby opoziční vůdcové předstoupili před
císaře, nikdy prý hr. Tisza nebránil osobnímu
styku opozičních vůdců s korunou a byl vždycky
přesvědčen, že z takového osobního styku může
vzejíti jen dobré ovoce.

Němečtí poslanci v Bulharsku. Poslanci
německého říšského sněmu, představují všec-
ky politické strany, zajeli si do Bulharska oplátit
návštěvu svým bulharským kolegům. Ale při-
jetí, jakého se jim v Sofii dostalo, změnilo pro-
stou návštěvu ze zdvořilosti ve vítězoslavný
pochod Němců. V listech bulharských plno ob-
divu a lásky pro Němce.

V Řecku přes to, že dosazeno nové mini-
sterstvo, dle své vůle vládne čtyřdohoda, která
nyní naléhá na odzbrojení řecké armády; Řecko
prý k tomu nemá dosti uhlí a dopravních pro-
středků. Důstojnictvo řecké prý agituje proti
odzbrojení.

Záludné cesty drahoty.

Nezdrazují jenom velkonákupníci a zemědělci.
Jsou celé řady lidí jiných, kteří pluh nikdy v ru-
kou neměli, ale chtějí těžiti ze situace beze vší prá-
ce, pouhou chytrou spekulací. Tu jest těžko obvi-
ňovati speciálně některý stav. Kdokoli vychodil pil-
ně školu moderního mamonářství, komu jest překo-
naným stanoviskem čimorodá křesťanská láska k
bližnímu, činí neomalené pokusy o vlastní zbohat-
nutí na útraty jiných, jakmile vycítí vhodnou pří-
ležitost.

»Národní Listy« 19. června referovaly že v již-
ních Čechách a v Pošumaví »vesničky naše ob-
chází nápadně velký počet lokynářů a lokyní, jež
se navzájem předstihují v nabízení vysokých cen
za vajíčka, a koupili na př. dnes za 20 h, slibují
pro příští týden už 22 h. Venkované se těmito ce-
novým dostihům smějí; nejde jim prostě na roz-
um, že mohla býti cena vejce vyhnána do této zá-
vratné výše; bylo by ale povážlivě mluvit, že rol-
nictvo na této drahotě se sjednotilo. Bere vysoké
ceny, když se mu přímo vmucují; je v tom ovšem
kus sobectví, to je ale vyvinuto stejně na vesnici
jako ve městě.

»Čech« sděloval, jak závodí sadaři v naději na
tučný zisk v přilazování při dražbě ovocné úrody.
»Český Kraj« zase upozornil: »Lákání husáku na
Domažlicku opět započalo. Zakupují housata na
pozdější dodání, nabízejí 20 až 30 K.«

Ale — byli odsouzeni do žaláře i výrobci bot
a jiných průmyslových produktů pro požadování
cen velice přemrštěných.

Zkrátka potupný listek nepřistojného zdražová-
ní a lichvy nelze připíati jen na určitý kabát, nelze
z chamtivosti vinit jen některý stav speciálně. V
každé společenské třídě jest plno individuí, která
dychtivě slídí po kořisti. I mnohý z těch kteří nyní
stýskají na obmysly prodavačů, jest ctnostným jen
z nouze. Kdyby vyčíhal vhodnou příležitost, začal
by šlirabovati veliký zisk se stejnou lačností. Ne-
jsou známy případy, kdy zase jiní žádali přemrště-

DEPEŠNÍ ADRESA: ALBIBANKA

TELEFON ČÍSLO 83

KRÁLOVÉHRADECKÁ BANKOVNÍ JEDNOTA V HRADCI KRÁLOVÉ ADALBERTINUM

PROVÁDÍ VEŠKERÉ OBCHODY BANKOVNÍ A SMĚNÁRENSKÉ ZA PODMÍNEK NEJVÝHODNĚJŠÍCH - ESKONT SMĚ-
NEK - PŘIJÍMÁ VKLADY NA ÚROK 4%, A VYPLÁCÍ VEŠKERÉ VKLADY BEZ JAKÉHOKOLIV OMEZENÍ - SLOŽNÍ
LÍSTKY POSTOVNÍ SPOŘITELNY ZDARMA

VELKOOBCHOD UHLÍM, KOKSEM A CEMENTEM

ŽÍROVÝ ÚČET U RAKOUSKO-UHERSKÉ BANKY

ČÍSLO ÚČTU POŠT. SPOŘITELNY 140.273

Upisujte nové losy

Společnosti
rakouského

Červeného kříže

Upisovací cena K 30.—

prostřednictvím oficiálního subskripčního místa

Živnostenské banky filiálky v Hradci Král.

Upisovací lhůta končí dnem 10. července t. r.

Prospekt s přihláškou přiložen;

přihlášku neprodleně vyplňte a zašlete na Živnostenskou banku filiálku v Hradci Král.

nou cenu za svou práci, když seznali, že jí potřebuje najímatel nevyhnutelně? Tací lidé by jistě brali trojnásobnou mzdou ihned, kdyby se jim dobrovolně nabízela, ba skoro vnucovala.

To všechno jest neblahou výslednicí proudů, které se rozbíjely před válkou. Každý stav budoval kolem své oblasti pevnou ohradu, každý se chtěl vymaniti ze sociálního souručenství se stavy jinými. Vzniklo několik třídních škol, z nichž každá zpracovávala své žáky jinak; každá prohlašovala jiný stav za nejdůležitější, nejvíce trpící. Každá líčila některý souběžící stav jako velikého, bezohledného nepřítele svých chráněnců. Bylo by tudíž velikým divem, kdyby dlouholetý cvik v třídním boji nepřinesl velikých následků pro životní praksi.

Mělo se velice vážně přemýšlet, co znamená takový zápas i pro národní solidaritu. Dovede zatusovat lesk některých hesel o »velkých cílech všénárodních« trapiou pravdu o faktickém rozpoltení, o zcela různých zájmech jednotlivých tříd?

Moderní humanita, pokud není zbudována na základech křesťanských, zlámala při generální zkoušce nohy obě. Tolik knih obsahu sociálního, tolik přednášek! Nyní však úřady vidí se nuceny účelnými rozkazy poučovat široké vrstvy o sociálních právech konsumentů od abecedy; úřední nařízení poučují od základu o nejpotřebnějších požadavcích humanity.

Ale tu lidská chytrost obmyslně slídí, jak by proklouzla lišácky a nenápadně mřížovím prospěšných nařízení; formálně, na venek ostříhá literu, ale potají hledí kořistiti pokoutními cestičkami dále.

A tu právě nastává veliký úkol imperativu náboženských; tu právě jest potřebí připomínati, že Bůh zkoumá srdce i ledví, že poznává jasné pravý úmysl počůchlika a dovede potrestati i nejobratnějšího lišáka.

Tu se právě osvědčuje, že i počátek moudrosti sociální jest bázeň Boží. »Blahoslavený bohatý, kterýž nalezne jest bez poskvrny; a kterýž po zlatu nepostoupil, aniž doufal v penězích a pokladech... Kdo jest zkušený v tom a dokonalý nalezne jest, bude jemu sláva věčná: jenž mohl přestoupiti, a nepřestoupil; zle činil, a neučinil. Protož

utvrzeno jest zboží jeho v Pánu a almužny jeho vypravovati bude všeliké shromáždění svatých.«

Ano — v tom jest právě vznešená ctnost! Míti příležitost k páchání zlého, k vydírání — a přece jenom zachovati se milosrdně! »Pust' chléb svůj po vodě mimo tekoucí, nebo po mnohých časích jej najdeš.

Úporný třídní boj naprosto nepovede k rozluštění otázky sociální, protože každé bezohledné vítězství na straně jedné vyvolává tužbu po příkré odvetě na straně druhé. A tak naposledy všechny třídy budou nuceny uznati veliký význam dělnické encykliky Lva XIII.

Proč jinde kupovati?

Vždyť obdržíme kancelářské potřeby (papír, inkoust, péra, tužky atd.), umělecké pohledy ve velkém výběru, dopis. papír, notesy od 80 hal. až do 5 K, dále památky, alba na fotografie a pohledy — v Družstevním knihkupectví v Hradci Král. — — — — — Adalbertinum. — — — — —

Ve službách vlasteneckého a kulturního ruchu.

Řádkovský biskup Strossmayer stal se svým velikým činem přítežlivým příkladem české inteligenci. R. 1861 složil 100.000 K jako základ pro jiho-slovanskou Akademii věd a umění. Aby se na širokou základě uskutečnila, věnoval nový značný dar.

V Čechách dokázal praktickým, obětavým činem touhu po zřízení Akademie nepodepsaný kaplan r. 1861. Složil k tomu účelu 100 zl. (Kdo ví, jak se tehdy kaplanům vedlo a jak velikou sumu znamenala stovka, dovede jistě dar skromného kněze vysoce oceniti.) Spolu kaplan vyzýval, aby české listy učinily k národu durazné povolání k příspěvkům na »vznešený chrám osvěty národní«.

cholení střetnou, což je nanejvýš dramatické. Čtenář nedýchá, takřka hltá stránku za stránkou a když čeká na neodvratný pád, katastrofu, autor — rázem kapitolu sklapne, jako když v biografu bleskurychle obrázek zmizí a objeví se bílá plocha. Čtenář se probudí a při tom vlastně cítí, že je natažen na moderním skřipci rozdrážděné fantasie.

Příklad. Na str. 710—739 popisuje autor hrozný útok, jež o půl noci podniká luza ve velkoměstě na chrám, aby vysvobodila cirkánskou dívku, jež tam byla ukryta. S hůry s věže starostlivě pozoruje tyto útoky na dveře chrámové zvoník, ošklivec tělem. Osnuje obranu. Ohromný trám nadlidskou silou shazuje dolů. Výkřiky zazní noci těch, již se válí a svíjejí pod trámem. To je však slabý požitek, přijde silnější. Zvoník zapaluje třísky v dutinách velikých chrličů na okapech, do ohně hází zbytky oliva, jež v malém okamžiku jako bělostné stříbro teče na hlavy útočníků. Luza zuří. Ale divoká překvapení pokračují. Lehkomyslník kterýjsi, zchátralý student, přináší žebřík, přistavuje jej k ochozu chrámovému a již v rychlosti šplhá vzhůru, za ním ostatní zůfivci. Žebřík záhy je přeplněn. Zvoník, nechav pouze prvního lehkomyslníka vstoupiti v ochoz, uchopí rychle konec žebříku, nazvedne celé hřímě a nadlidskou silou zvrátí je na dlažbu. »Byl to okamžik«, dí autor, »kdy i nejodhodlanější se zachvěli. Žebřík, vržený nazpět, opsav příšerný oblouk, letěl na

Bylo těžko zatím apelovati na všechny vrstvy národní manifestační výzvou. Ale již krátká zpráva a pochvala »Národ. Listů« měla utěšený ohlas. Dne 3. února tento list oznamoval, že bohoslovci pražského semináře zaslali v bankovkách 52 zl. 60 kr. a 3 zl. 30 kr. v stříbrných dvacetnicích. (Nuzní theologové tedy své kapsy protřásli důkladně, i když v některých byly pouze drobné.) 4. února k témuž účelu věnovali farář s kaplanem z diecése litoměřické po 40 zl., 6. března bohoslovci z Teplé 10 zl. To bylo ve chvíli, kdy se přípravy k založení Akademie neděly!

Do kterého oboru vlastenecké a kulturní péče v letech šedesátých a v desetiletích předchozích nahledněš, všude se setkáš s velikou řadou kněžských horlivců, s dojemnou obětavostí duchovenstva. Mile se čte prohlášení faráře Čermáka z Libichova na poslední straně (675) Musejníku z r. 1847: »Chtěje české beletristice, jejížto rozkvět pro naši literaturu tak potřebný jest, nějakou aspoň, ač podlé sil svých skrovnou službou přispěti, umínil jsem si za nejlepší, do konce září 1848 mně zaslanou původní novelu, kteráž by asi 6 tištěných archů obnášela, počtu 10 dukátů podati, spisovateli právo nápotomního vydání zůstavuji.«

Ale jaká dlouhá řada byla takových Čermáků jiných! Studentských nadací založili kněží-buditelé více než všechny ostatní stavy dohromady. Z žádného stavu se nepřihlásilo ke společnosti Českého Musea tolik členů jako z kruhů duchovenstva. V dalších letech noví údové rekrutují se zase hlavně z duchovenstva.

Aby »Časopis Českého Musea« kvetl, obětovali mu kněží docela na čas existenci svého stavovského orgánu »Časopisu katolického duchovenstva«.

Jistě překvapí občana odkojeného přesládlým romantismem liberálním, úvaha Kalinova v VII. ročníku »Českého časopisu historického«. Tam se praví o době pobělohorské, nazývané nesprávně »protireformační«: »Za svůj vítězící a (třebas jinými okolnostmi) uspíšený vítězný postup děkuje církvi katolické v Čechách v první řadě a snad vůbec jesuitům a titó — svému školství... Do války třicetileté byly hlavní jejich kolleje již v rozkvětu... kdo založil kolleje, založil také školní ústav s větším nebo menším počtem nadačních míst. Je-

dlažbu se svým nákladem banditů rychleji než padací most, jehož řetězy se přetrhly. Nastal ohromný výbuch kleteb, pak vše utichlo a několik zmračených nešťastníků vylézalo, drápajíc se z pod hromady mrtvých.« To však není konec. Zvoník uchopí konečně onoho lehkomyslného studenta za nohy a otočí jím nad propastí jako prakem, pak jím mrští o zeď. »Bylo slyšet zvuk, jako by sčránka s kostmi rozbíjela se o zeď a bylo vidět padati cosi, oo uvázlo ve třetině pádu na výstupku architektury. Bylo to mrtvé tělo, jež tu zůstalo viseti, zlomeno ve dvě, s přeraženými boky, s prázdnou lebku. Výkřik hrůzy ozval se z hrdel veškerých pobudů.« Pomatu! K útoku! Volala tak luza. Tentokrát podatilo se jim přece po žebřících dostati se vzhůru, již se drápou výše a výše. Zvoník jest proti nim již malomočný, zoufale jen lomí rukama... Jak to dopadne? Autor zrovna při slovech »zoufale lomí rukama« kapitolu sklapl!

Nyní následuje oddech, suchopárná kapitola o králi, str. 740—790. Zato požitek nový na str. 799—850. Krásné a nevinné cirkánské děvče vidí svému mladému životu nadcházeť konec; nejprve hrozí jí ruka vášnivce, jemuž nechce se poddati, pak ruka ženy-sústielky, jež nenávidí cirkánky, které jí kdysi vradili dítko; oběto nyní vykonati pomstu nad cirkánkou, poznává, že jest to její dcera, kdysi ukradená. Ó radosti nebeská! Již tedy svůj poklad našla! V tom však přichází královská vojenská komise, aby cirkánské děvče

Feuilleton.

Vybledlý koberec.

(Příspěvek k pitvě romantismu.)

Realismus střízlivých našich dob hledí na mizotof romantismus literární jako na vybledlý koberec. Zářil kdysi nádhernými, ohnivými barvami, ale i perský koberec nejvzácnějších známek na ostrých papracích slunečních časem pobledne. Tyto ohnivé barvy romantismu byly: Vznešeno, podivuhodno, nadpřirozeno, jež zevnější fantastičtým rouchem uchvacovalo, plnilo duši. To však dělo se na úkor vnitřního jádra, ježto pod skvělým zevnějškem tajila se neskutečnost, nepravdivost a nemožnost. Proto měl romantismus také dosti odpůrcův. Goethe krátce usoudil: Klasicismus nazývám zdravím, romantismus chorobou.

Tuto příspěvek k pitvě Romantismu poukazem na jeden román světové literatury. Byl napsán r. 1830 a jest asi málo evropských jazyků, do nichž by nebyl přeložen. Nejmenujeme autora ani román, zde jde pouze o věc.

Vnitřní nějaké idey román nemá, ale poněvadž jest to román historický, mohlo by se říci, že jedná se zde pouze o vylíčení minulosti, o historickou malbu. Avšak i tu autor věnuje veškerou péči úspěchu zevnějšímu. Obratně staví protivy naproti sobě, až se konečně ve vyvr-

Moravská agrární a průmyslová banka

Telegramy: Agrobanka.

Filiálka v Chrudimí.

Telefon: 48.

Akciový kapitál 14 milionů korun.

Centrála v Brně.

Filiálky: Praha, Nám. Brod, Holešov, Kroměříž, Mor. Ostrava, Opava, Olomouc, Třebíč.

Peněžní obchody bankovní a směnárenské všeho druhu. — Financování podniků. — Zálohové úvěry obcím a městům. — Eskont směnec, devis a účtů. — Úhrady do ciziny a poukazy válečným zajatcům. — Koupě a prodej cenných papírů, valut a mincí. — Obchodní místo c. k. rakouské třídní loterie. — Oddělení pro zboží.

Vklady { na knížky
na běžný účet

úrokuje co nejvýhodněji. — Ukládání možno bez výloh složenými listky poštovní spořitelny, jež banka na požádání zdarma zašle.

suitě starali se o to, aby počet nadačních míst rostl. Získali pro to mnoho dobrodinců a rozmnožovali je i sami. . . Bylo-li v době protireformační nadání poměrně značné mnoho, je velká část z nich jezuitská, tím větší, čím dále do zadu jdeme. . . Není nezajímavé sledovat, kolik nadání je českých a kolik německých. . . V několika případech byla nadání přímo zabezpečena národu českému podmínkou, že je lze udělit jen tomu, kdo je rodem i jazykem Čech, v jiném případě jen mladíkům české národnosti a jazyka. Jindy byla aspoň znalost češtiny nutnou podmínkou nebo opravňovala k obdržení nadání před jinými uchazeči. Tedy účelem a snahou církevní akce jezuitské nebylo ničit českou národnost. To potvrzují zmíněná nadání věnovaná buď jen anebo aspoň předem Čechům. . . Zase doklad, že mužů rázu Balbínova bylo v Tovaryšstvu Ježíšově přece jen více, než se mínívá.

Uvedli jsme zde několik obrázků méně známých doplňkem k veliké, obecně uznávané scenerii, jakou rozvíjelo kněžstvo v dobách kritických k posile české kultury a vlasteneckého ducha. Studentstvo bývalo na farách jako doma. Studenti bez krejcaru vydávali se na daleké cesty po zemích českých, jsouce podporováni výhradně na farách. Vždyť i populární píseň dosvědčuje o chudém studentovi: »A když se mu zle daří, pomohou mu faráři.«

Kdo by chtěl vylučovati kněžský stav ze spolupůsobení na rozvoji národa, poškozoval by českou věc zmyslně.

Záleží Vám na rychlém postupu? Záleží Vám na krásné, správné a určité mluvě v němčině?

Kdo se chce doma s úspěchem naučit němčině, obrát se přímo na **Steineraovu školu řeči, žitkov, Husova tř. 27-I.** Zašlete K 508 a obdržíte po celý měsíc vyučování poštou. Každá lekce přináší okamžité výsledky, které Vás přimějí nadchnout. Nalé jsem co jsem hledal, uzná každý. Též francouzsky a anglicky. — Vystřihněte si tento insert a odvolejte se naň.

Problém národnosti.

Otázky nacionální nejsou věci jen tak jednoduchou, jak by si leckdo myslil. O pojmu vlasti a kmenové příslušnosti uvažuje se různě s několika hledisek. Když vystoupily silně do popředí otázky národnostní v roce kladení základního kamene k pomníku Husovu, když nastaly spory s českými evangeliky, realistický tisk pojem vlasti značně rozšiřoval. A národnost? Staré rčení praví, že národy nehasnou, pokud jazyk žije. Ale i tato slova nutno poněkud obmezit. Na př. k českému národu radostně se hlásí veliké řady po-

tomků českého vystěhovalectva, kteří již dávno zapomněli jazyk svých předků. Židé jsou rozptýleni po všech dílech světa, v každém státě mluví řečí jinou; přes to mají živý pocit národnostní sounáležitosti. Idea společného náboženství udržuje v nich živé vědomí kmenové příslušnosti. Tradice národnostní příslušnosti jest stále živá i tam, kde již jazyk — nežije. Napak živé vědomí národní sounáležitosti hyne rychle v té vrstvě, která jest silně utlačována od panujících tříd anebo sněmů v národě. Vždyť na př. čeští sedláci krátce před Bílou horou učinili řadu velikých povstání proti utiskovatelným, kteří mluvili také českým jazykem. Když pak privilegovaní stavové tržili porážky, ujařmenci přijímali zprávy o tom s velkým uspokojením. Viděli někdo ve své rodné zemi systém krajně nevolnický, hořkne mu v duši při vzpomínce na utiskující soukmenovce. K živé, upřímné lásce k vlasti a k spřízněné krvi nedá se jeho srdce přemluvit prostředky umělkovými, bezobsažnými frázemi. Vždyť na př. jižní část Itálie s Itálií severní nevycházela z tuhých sporů. Ve Francii zbožní Bretoňci byli na kordy s oficiálními representanty ateistické části Francie. Ruští socialisté zvedali proti ruským nacionalistům daleko krutější boj než proti jinojazyčným národnostem. V Irském národě sotva pět procent příslušníků rozumí starodávné řeči svých předků; přes to však lid anglicky mluvící staví se do svorného šiku proti Angličanům přirozeným. Irský národ nebojuje proti Angličanům nyní z důvodů jazykových, ale tvoří velice svorný obranný šik pro svá práva náboženská, politická a sociální. Lužičtí Srbové katoličtí uchovávají svůj jazyk hlavně proto, že je vespolek polí společná idea náboženská. Sektářští Srbové rychle propadají národnostní lhostejnosti, poněvadž mají velice silné společné zájmy se sektáři jinéjazyčnými. Někde v téže zemi žijí společnosti stejným jazykem mluvící, které dávají na jevo nesmířitelné zášti. Věru někde národní oblast se podobá řadě tvrdých nepřátelských pevností. Kdo se odváží opustit opevněné pásmo, hned jest pronásledován s fanatismem přímo nepřítelovým. Hrozí se smrtí každému, kdo vystrčí hlavu. Některá taková pevnost docela nikoli k vůli vlastnímu užtku, ale ze msty by byla hotova zradit všechna jazyková práva, jen aby stejně mluvící soused byl potrestán. Jazyk žije, ale kde jest vlastně národ, kde jsou jeho zájmy společné? Jazyk bývá větším dílem zevnější tórou, která ovšem může velice účelně tlumočit společné idey, společné zájmy a která může velmi úspěšně sprostředkovat solidaritu národního kmene celého. Ale společná řeč daleko nevystačí na udržení nadšené solidarity národní, kde idey a cíle jednotlivých společností v národě silně se rozcházejí. Tu společný jazyk slouží zvláště k vzájemným žalobám, potupám, k rozpálení vrcholné zášti. A separatismus bují tím divočeji, čím lépe sokové vzájemným rekriminacím porozuměli. Slovo »národnost« nemí být pouze pojmem ideálním, lyrickým, musí být pojmem obsahovým, reálním; nutno, aby tento význam označoval všude prospěchy opravdu společné. — Nyní právě Times oznamují z Dublinu, že silná menšina anglických naci-

onalistů (sektářských Angličanů) v Ulsteru pod vedením sektářských biskupů a jiných anglických duchovních bude až do krajnosti odporovati vyrovnávacímu plánu Lloydů (Georga). A pak se mají katoličtí Irové pokládati za součástku anglického národa! Vydědenci, ozebračení pariové, kteří byli odsouzeni k nejnáslednější porobě na celá dlouhá staletí, mají nadšeně provolávat slávu svépepým tyranům anglickým již proto, že mluví tímž jazykem, jaký se ozývá v Londýně a Belfastu! Američané zachovali se podobně jako Irové. Když anglické utiskování amerických kolonistů (mluvících anglickým jazykem) nepřestalo, zpřetrhali Američané všechny politické pasky s Anglií. Mluví anglicky dále, ale — za Angličany se nepovažují: všude hrdě prohlašují, že jsou příslušníky »národnosti americké«. Nad takovými zjevy by se měli velice vážně zamyslet zvláště živní representanti národů malých: jestliže zde jedna politická strana chce jenom despoticky rozkazovat, jestliže s velkým křikem vymáhá všénárodní oběti, odmítající tímž dechem zcela otevřeně ujařmené vrstvě všechna politická, náboženská a sociální práva, pak jest hrubátem národa; vždyť tak vědomě a brutálně uspává pocit společných národních zájmů. Kletba zlych činů ukázala své ostří za války ruskoo-japonské, kdy utiskovaná část národa nechtěla mít nic společného s oficiální klikou ruskou, takže doslo k velikým revolucím. Při tom revolucionáři lačně se ohlíželi po pomoci zahraniční. Rusům podařilo se mnoho Poláků porušit; ale tím ruská vláda oloupila Poláky jen o zevnější formu potud, pokud Polák si uchoval víru svých předků a vzpomínku na slavné tradice svých soukmenovců z dob minulých. Kdo má národnost svou v lásce opravdové, vždycky snaží se pojem nacionalismu naplnit společným reálním obsahem, vytkne určité a přesné, jaká značná práva přísluší ve společné národní oblasti všechněm třídám. Vždyť společnou nejpevnější páskou není jen právo mluvit mateřskou řečí.

Kulturní jiskry.

K otázce jazykové čistoty. Konstatovali jsme zřetelně, že pro toho, kdo správně česky mluví a psát chce, jsou zde všechny podmínky. Pomůcky se přímo vnučují netoliko v četných školách, ale i v každodenním všedním životě. Ale schází hlavně — dobrá vůle. Nyní 4. července »Nár. listy« v témž smyslu píší obsírněji. Vyjímáme z nich aspoň tyto řádky: »Prvou podmínkou čistoty jazyka spisovného je čistota jazyka rozhovorného. . . Dítě již od matky slyšeti musí čistý a krásný jazyk, aby se v něm probudila láska, cit a nadšení pro mateřštinu. Lásku k jazyku matečinu dítě vnímá od ní samé, z jejího laskání i kárání, z jejích modlitbiček i písniček. Neprobudí-li se v dítěti láska k mateřskému jazyku již v rodině, škola to již docela nenahradí. Proto nám dala více dobrých spisovatelů ves, že se tam správněji a jadrněji mluvilo.

pro šarodějnickví oběsila. Proší, vzlyká, žebře matka o své dítě. . . Není pomoci. Kat nemilosrdně vleče dívku i s matkou k šibenici, již stoupá se svým břemenem po žebříku. . . Matka zuří jako lvice, konečně klesá mrtvá na dlažbu. »Kat, jenž dívku nebyl pustil, stoupal opět po žebříku.« Bude tedy oběšena? Autor zrovna při slovech »stoupal po žebříku« kapitolu sklápí.

Oddech deseti stránek. Na str. 859. byla cikánská dívka konečně oběšena. Z ochozu chrámového hledí na popravu ten, jenž se vášnivě do cikánky zamiloval, jehož však ona zapudila. Se škodolibostí propuká v smích nad popravou dívky, za ním však neviděn stojí zvoník a vida tento smích, vyfíčí se náhle na tohoto muže a sráží ho do propasti. Domníváte se, že spadl? Posečkejte. Padající zadržel se zoufale okapu, čelo perlilo se mu potem, nehty krvácely na skloněném kamenu, kolena jeho rozdírala se o zeď, okapní roura se již ohýbala, smrtelný to zápas. . . Hledí do hlubiny. . . Sebral však poslední zbytek sil. . . Zachytil se rukama ve skupině kamenův a podařilo se mu, že asi o stopu povylezl; avšak olověná roura rázem povolila, nešťastník otlí, že vše pod ním mizí. Zavřel oči a pustil se okapu. Spadl. Myslíte, že již dopadl? Posečkejte. Vítr zanesl jej na střešku domu; nebyl mrtev, zachytil se lomenice, sklouzl však. Konečně dopadl na dlažbu. Tam sebou již ani nehnul.

Tento popis smrtelného pádu hltáte nedočkavostí nedýchajíce. Váš také obsahuje tento popis smrti celé čtyři stránky, 860—863!

Učinme si celkový přehled všech skytaných požitků:

Kromě vypočítané již smrti různého druhu, totiž: padající m trámem, zvráceným žebříkem a mnoha lidmi na dlažbu, roztaveným olovem, mrštěním o zeď, vržením do propasti, oběšením, jest tu ještě jeden popis smrti na šibenici; básník-veršotepec totiž je věšen chátrou v nočním doupěti, již již oprátka se měla zadrhnouti, v posledním okamžiku cikánka ho zachránila.

Útok dýkou. Rytíř při dostaveníčku, právě in flagranti, proklán jest dýkou, na str. 523. Byl mrtev? Nikoli, na str. 589. ožil. Autor sám říká: »Leč nebyl mrtev. Lidé tohoto druhu mají život tuhý.«

Mučení! Cikánská dívka mučena dle všech pravidel. Matčány jí nohy tak zvanými španělskými botami. Příslušný popis mučírny proveden dokonale.

Mrskáni! Onen zvoník přehyždne tváře mrskán na popravišti. »Dutky z dlouhých, bílých, lesklých, uzlovitých a pletených řeménků, jež byly posázeny kovovými háčky. — Brzo vytřaskla krev a přýštila sterými potůčky po černých bedrech hrbáče a tenké řeménky, svištěce ostře vzduchem, rozstříkávaly ji v krupějích mezi lid.« Ve svých mukách pojednou mučený

»vzkřikl hlasem chraptivým a zuřivým, jenž podobal se spíše zavřtí než hlasu lidskému a jenž přehlušil hřmotivé hulákání: »Pit!« Výkřik ten vzbudil veselost tohoto lidu. Tu však přichází ona cikánská dívka, jež slituje se a podává mu nádobu s vodou. Tento výjev je skutečně jediný povznášející v celé knize.

Hrobka odsouzence. Je hluboko pod zemí, tma zde a mouro, ledový chlad, mrtvé ticho, jen odměřeně padá kapka vody se stropu do vody v dláždění. Schoulena na slámě, skřehlá, sedí tu cikánská dívka, zítra má umřít. Tu přichází její vášnivý mileneček, aby ji přemlouval, marně však! Ličení toto obsahuje 24 stran.

Požitky nižšího řádu. Vedle různých popisů jest tu popis brlohů loupeživé chátrky tak zvaný »Dvůr divů«. Byl »krčmou lupičů, jež byla celá rudá krví i vínem«.

Milostné útoky. Na onu cikánskou dívku týž mileneček čtyřikráte. Nelze však blíže popsat.

Tato cikánka je jediná sympatická osoba z románu, i ta však je oběšena, právě při sledování se svou matkou. Umírá bez tragického viny.

Zvoník je osoba, kterou pouze litujeme pro jeho neobyčejnou ohyždnost tělesnou.

Román měl své doby ovšem velký úspěch, vzbudil velký rozruch. Zisk hmotný zajisté byl veliký. Největšímu prospěchu radovali se asi

po celých 10 let svého arcibiskupského působení ničím než mužem tichého, dokonalého a bezvadného provádění svého vysokého úřadu a důstojností. A proto jeho arcipastýřský list na rozloučenou ani nemůže býti ničím jiným než obrazem hladkého, zdárného však a úspěšného pásma, práce a působnosti církevního granda, jenž pro svou arcidiecési a pro věrnost vůbec neznal nežli své církevní povinnosti...

Pouze rovnocennost a plnou rovnost obou jazyků zemských, kardinálem Skrbenským plně uznanou a důsledně prováděnou, zaujímá z oborů, národům směřovatých mnoho okruh církevní, a správně pak vedle ní staví oblibu, již se baron Skrbenský těšil u obou národů zejména. Správně a právem. těšil se jí skutečně a opravdu sám si ji získal.

Ráz a způsob, jímž kardinál baron Skrbenský vykonával svou hodnost a úkoly primasa král. Českého, vskutku zdárně sloužily dobru země... Tak baron Skrbenský prokázal v celku službu velkým rysům moderní politiky církevní.

Do politiky kardinál bar. Skrbenský nikdy nezasáhl. Jednou jen, když se z některých stran a center usilovalo o známé rozdělení pražské arcidiecése, vystoupil bar. Skrbenský, přijev do Říma, kam byl Vatikánem zvlášť zavolán: odevzdal papeži osobně pamětní spis českých poslanců proti jejímu rozdělení. A arcidiecése pražská zůstala nerozdělena.

Velice tklivé bylo rozloučení v Praze. I na cestě do Moravy byl šlechetný kníže církevní pozdravován uctivě od kněžstva i jiných katolíků v Kolíně, Pardubicích a jinde. Na půdě moravské vzdán Jeho Eminenci první veliký hold na nádraží v Záběhlu. — Intronisace konala se v Olomouci velice slavnostně 2. července za účasti nejd. biskupa brněnského, četných jiných církevních hodnostářů, vojska, nejvyšších úředníků moravských a slezských, šlechty, katolických a jiných českých spolků, předních reprezentantů národnosti německé. — Po návratu z chrámu ihned byly udíleny četné audience. Pak vykonal Jeho Em. návštěvu shromážděného kněžstva a bohoslovců v semináři a klášteře dominikánském.

Bůh dobrotivý raději býti pevným štítem šlechetnému nástupci sv. Methoda v dobách velice obtížných! Milost Boží zajisté bude provázeti pomocí svou ideální snahy srdce zaníceného pro slávu Boží a dobro arcidiecése.

Úmrtí. Dne 4. t. m. zemřel vdp. Vojtěch Balcar, zasloužilý farář v Cerekvici u Vys. Mýta. Narodil se r. 1858 v Rychnově n. Kn., vysvěcen byl r. 1882. Smrti věrného sluhý Páně želi četní přátelé. Pohřeb konán dne 6. t. m. Ave, anima pia!

Povýšení fary na děkanství. Jeho Eminence Leo kardinál ze Skrbenských ráčil povýšiti faru ve Zlonicích, v okrese i k. a. vikariátu slánském, na děkanství. Zlonice jsou proslulé krásným barokním kostelem a farou rovněž barokní, pomníkem to umění Ign. Kiliána Dienzenhofera. Kostel i fara bohatě nadány Bohuchvalem Walkounem z Adlaru. Prvotěkan zlonický (vdp. Jos. Jaška) jest svěcenec (z r. 1897) diecése naší. Kaplanoval v Pecce, Heřmanově Městci a v Chocni. Byl farářem na Včelákově.

Královéhradeckou bankovní jednotu v Hradci Králové doporučujeme co nejlepší při veškerých obchodech bankovních a uhelných. Podporujte při každé příležitosti svůj vlastní podnik.

Zprávy místní a z kraje.

Padesáté výročí bitvy u Hradce Králové. Padesátého výročí dne bitvy u Hradce Králové, vybojované dne 3. července 1866 na svazích Chlumu u Sadové, bylo vzpomenuo důstojnou oslavou památky hrdinsky padlých vojáků, kteří zde našli tehdy na rozsáhlém bojišti svůj čestný hrob. Za nádherného letního jitra shromáždilo se u mausolea u obce Lípy zřízeného množstvím obecního z Hradce Králové a okolí, mezi nimiž i několik staříčků již účastníků pamětné bitvy. Zejména stal se středem pozornosti člen známé Baterie mrtvých, p. Horák z Hradce Králové, který jest již jedním z posledních dosud žijících vojáků tohoto oddílu. Několik minut před devátou dostavili se k mausoleu i hodnostáři a zvaní hosté, z nichž zejména dlužno uvésti přednostu c. k. okr. hejtmanství v Hradci Králové p. c. k. místodrž. radu Smutného, provázeného komisařem dr. Fiedlerem, starostu obce Hradce Králové, dr. Ulricha který s deputací městského zastupitelstva pp. J. Rusem a dv. radou z Isakoviců položil u pomníku padlých jménem města skvostný věnec. Dále se dostavili: důstojnický sbor s p. plukovníkem Florianem v čele, dámy Červ. kříže s předsedkyní pl. místodrž. radou M. Smutnou, s členy výboru pp. Z. Pokornou, plukovníkovou R. Jirotkovou a Šrůtkovou, zástupce ruského Červ. kříže p. setník v. v. Kaldarar, polní kurát Kordule, cís. hosp. rada Kratochvíl a Močík, četní starostové okolních obcí, školní mládež a družičky ze Věstár, Chlumu, Čistěvse, Probluze a v okolí spolu se sbory náčelníky a konečně deputace spolků z Vratislavi a Lipska se dostavivši, sestávající z pp.: J. Bleila, R. Bachmanna, E. Fischera, B. Breslaka a W. Stankeho, a mnoho jiných. Nedaleko polního oltáře, před mausoleem postaveného, měla stanoviště voj. hudba s

čestnou setninou, která spolu s baterií kombinovanou z místní posádky vzdávala při mši sv. decharge. Rázem 9. hodiny dostavil se i J. E. pan biskup dr. Doubrava, který byl pozdraven zástupci spolku pro péči o vojenské pomníky pp. podplukovníkem Schellhartem, setníkem dr. Taussigem, majorem Steinským a pokladníkem Záběhlickým, maj. cukrovaru z Lysé n. L., jakož i přítomnými hodnostáři a četným duchovenstvem z okolních farností v čele s vdp. vikářem Janem Seidlém z Holohlav, načež sloužena polní mše sv. Po jejím skončení proslovil J. E. pan biskup k přítomným hluboce proctěnou řeč v obou zemských jazycích, v níž vzpomenul památky hrdinů zde před 50 lety udané a věrně bojovavších a zdůraznil, že nejkrásnějším uctěním jich jest i dnešní projev, který netoliko vzdává počtu jich věrnosti a hrdinnosti, ale který jest i novým slibem dnešního pokolení, že vytrvá jako oni tehdy na svých místech v těžké době dnešní a že věrně dostojí svým povinnostem po jich zářném příkladu. Za zřejmého polnutí všech přítomných zazněla pak na památném místě velebná hymna rakouská, k níž připojena i německá, načež následovalo defilé vojska slavnosti se účastnivšího. J. E. p. biskup navštívil poté s ostatními hodnostáři osaria a hřbitůvky rakouských i německých vojáků, kdež všude položeny nádherné věnce na rovy padlých. Proslovem, kterým p. dr. Taussig vzdal jak J. E. panu biskupovi, tak všem přítomným hodnostářům a obecnosti srdečný dík za účast, byla dojemná a velmi krásná slavnost skončena.

Válečné sbírky, odvedené u c. k. okr. hejtmanství do 25. června 1916. 1. Pro Červený kříž: Nejmenovaný u příležitosti návštěvy školy ve Stěžerách 20 K, pokračovací živnostenská škola v Hradci Králové 16.44 K, sbírka v hostinci p. Adamíry v Oujezdě 11 K, z výstavy slováckého vyšívaní v Hradci Králové 212.40 K, chlapecká škola měšťanská v Hradci Králové 17.80 K, p. dr. Taussig ze sporu Podhorský-Šimková 6 K, profesoři gymnasia v Hradci Králové 47.01 K, sbírka z obce Obědovic 60.50 K, obchodní akademie v Hradci Králové 33 K 32 h. z hudební akademie studujících v Plotišti 16.40 K, p. velkostatkář k. Weinrich, Dobřenice 24 K, obec Želiv 5 K, dohromady 469 K 87 h. — 2. Pro fond vdov a sirotek (z výtežku štítu brance): Strojímistr Josef Polák v Hradci Králové 50 K, správa školy v Čibuzi 23.22 K, ve Slatíně 30 K, v Lochenicích 25.70 K, v Bohárně 14.06 K, p. starosta Košťál, Sedlice 10 K, též vybral při týd. výplatě mzdy od svých dělníků 10 K, obchodní akademie v Hradci Králové 42 K, z pokladničky p. Neškudly ve Lhotě pod Strání 20.33 K, pl. Frida Weinrichová, Dobřenice 8 K, p. hotelier Kubů, Hradec Králové 20 K, pp. manželé Zemanovi, Roudnice 100 K, dohromady 353 K 31 h. — 3. Pro okresní pomocnou válečnou úřadovnu: Další výtežek z prodeje okresních válečných odznaků 200 K. — 4. Pro vojny osleplé: Dívčí lyceum v Hradci Králové 31.40 K, p. Julius Pick, Hradec Králové 4 K, dohromady 35 K 40 h. Činí úhrnem 1058 K 58 h, k tomu dřívější sbírky 76.790 K 66 h, tedy v celku 77.849 K 24 h.

Padl na bojišti. Na poli etí a slávy skončil mladý svůj život šlechetný muž p. Jan Jukl ze Slezského Předmostí. Padl na italském bojišti 22. června u věku 27 let a následujícího dne pochován na Mrzlém Vrchu. Tento dobrosrdečný rolník byl horlivým členem katolické organizace. Slavné zádušní služby Boží budou v pouhovském kostele v pondělí 10. července o půl 9. hodině. — Čestná budiž paměť zbožnému rolníku, který plnil své povinnosti k Bohu a císaři fádne do posledního dechu.

Zemřel p. Josef Kulíš, ředitel měst. dívčí školy v Hradci Králové v. v. dne 1. července u věku 75 let. Pohřben byl za četné účasti 4. t. m. na hřbitově kuklenském. Zesnulý býval v letech 70. učitelem na hlavní škole v Něm. Brodě. Již tehdy s velikou zálibou studoval sadářství a činnost pomologickou rozvinul široce za svého pobytu v Hradci Králové a na Pražském Předmostí. Jeho neunavným úsilím osázena místa zanedbávaná řadami uslechlých stromků. O. v p.

Knihovna a čítárna měst. průmyslového musea v Hradci Králové otevřena byla v I. půlletí r. 1916 celkem 53krát. V té době zapsaly svou návštěvu 2702 osoby. Domů zapůjčeno na 1976 žádánek 821 osobám 25.115 svazků knih, 41 děl předloh, a 307 jednotliv. předloh nebo sešitů. Z tohoto počtu mimo města na 8 různých míst 13 žadatelům zapůjčeno bylo 22 sv. knih, 11 děl předloh, a 14 jednotliv. předloh nebo sešitů. Knihovna v tomto půlletí rozmnožena byla jednak koupi jednak dary o 190 sv. knih a 21 dílo předlohové. Šlechetným dárcům vzdává tuto správu knihovny nejvěřeji díky: jsou to zejména: pl. M. Hnilíčková, vdova po c. k. prof. reálky, pp. L. Bradáč, um. knih. na Kr. Vinohradech, stavitel Al. Haller zde, inž. J. Jindra, Vojt. Joska, litogr. v Kutné Hoře, starosta dr. Fr. Ulrich, mimo to Česká akademie pro vědy, slov. a umění v Praze, pak spolky a ústavy, které poslaly své zprávy. Čítárna bude dnem 15. července po dobu středoškolských prázdnin uzavřena. Všichni, kdo knih dosud neodvedli, žádají se zdvořile, aby si neobtěžovali tak učiniti buď knihovnickovi v čítárně v hodinách, kdy je otevřena, nebo kdykoli domovníci musea zadním vchodem.

Úvěrní družstvo Eliška v Hradci Králové, zapsané společenstvo s ručením obmezeným, koná dne 17. t. m. o 7. hod. večer výroční valnou hromadu v Hradci Králové u Adalbertinu. Program: 1. Výroční zpráva za r. 1915. 2. Zpráva revisorů účtů. 3. Usnesení o upotřebení čistého zisku. 4. Doplnovací volba ředitelstva a výboru. 5. Případná změna stanov. 6. Volné návrhy. Nebylo-li by valné shromáždění k usnášení způsobilo, koná se druhá valná hromada o hodinu později. Jsouc způsobila usnáseti se za každého počtu členstva.

Uprázdňená uadace. Městské zastupitelstvo v Hradci Králové zřídilo nadaci pod jménem: »Královským věnným městem Hradcem Králové zřízená nadace Jeho Veličenstva císaře a krále Františka Josefa I. na paměť Jeho 80. narozenin ve prospěch léčby churavých dětí chudých příslušníků královéhradeckých v odborných ústavech léčebných« a věnovalo k tomu cíli jménem a v zastoupení města Hradce Králové obnos 10.000 K s tím, že komu a k jakému účelu nadace tato udělena býti má, o tom rozhodnouti přísluší městské radě v Hradci Králové dle jejího volného uvážení. Žádosti za udělení požitků z této nadace, které nyní celkem 400 K obnášejí, podány buďtež i s doklady (vysvědčením chudoby, vysvědčením lékařským a dokladem o domovské příslušnosti) nejdéle do 20. července v hodinách úředních v podacím protokole purkmistrovského úřadu v Hradci Králové.

Kurs pro umělé žehlení s leskem, uspořádaný královéhradeckým ústavem pro zvelebování živnosti v budoucím městském průmyslovém museu od 19. - 24. června, těšil se veliké účasti a plně se vydařil. Veliký zájem, který kurs vzbudil, je zřejmý ze značného počtu přihlášek — 28, z nichž bohužel bylo možno z důvodů vyučovací pouze 15 přijmouti. Při tom měla správa ústavu zvláštní zřetel k tomu, aby se kursu účastnily hlavně ženy, které s úspěchem mohou získaných vědomostí po živnostensku využiti a své hospodářské postavení tím zlepšiti. Vyučování dělo se ve třech skupinách po 5 osobách dopoledne od 9 - 12, odpoledne od 2 - 5 a večer od 6 - 9. Kurs řídila slečna Božena Grulichová, odborná učitelka městské průmyslové školy dívčí v Praze. Vzhledem k velikému počtu dodatečných přihlášek a vzhledem k zájmu, který se po skončení kursu pro věc objevil, pomyslí ústav na opakování žehlifského kursu na podzim. Bližší informace lze obdržeti v kanceláři Obchodní živnostenské a průmyslové ústředny v Hradci Králové.

Zasláno. Napsal jsem s dovolením řádových představených »O stavu kněžském« brožuru asketického obsahu, dedikovanou »Mariánské družině kněžské v království Českém« a dal s dovolením nejd. bisk. ordinariátu královéhradeckého vytisknouti svým nákladem v 600 kusech. Již jsem jich darem rozeslal více než 250. Komu z kněžských kruhů libo, ať mi oznámí korespondencí, že si brožuru přeje, a zřetelně svou adresu ať napíše. Zaslá ji v obálce otevřené darem na poštu vyplacenou. — Prof. dr. Eugen Kadeřávek. V Želivě 28. června 1916.

Ondřej Klement Kocker, doktor theologie a generální vikář pražského arcibiskupa hraběte Harracha, Zemřel r. 1650 dne 6. června. Dějiny o něm zaznamenaly, že byl velice výmluvným a nábožným. Připravoval se bedlivě na smrt: rakev dávno si přichystal — i rubáš, v nějž se oblékal. Tak si připomínal stále smrt. (Bulík: Carmen 1805, pag. 28.) Dále píše o něm »Pamětní kniha děkanství královéhradeckého« (díl I. str. 71 a 72): Ondřej Kocker narozen v Hradci okolo r. 1581. Jako jini mnozí jinochové konal studia svá v katolickém ústavu u sv. Bartoloměje v Praze. Přijav víru katolickou, byl r. 1605 za kněze vysvěcen: ad titulum mensae Guillelmi Slavatae i za doktora v bohosloví povýšen. Při r. 1620 jej nacházíme jako faráře v Strakonici. Tenkrát se vzdalo cíl. vojsku město Tábor, v dějinách náboženských tak důležité. I pomyslely katolické vrchnosti, že by tam některého výtečného faráře poslaly, aby víru katolickou zavedl. Arcibiskup Lohelius zvolil Ondřeje Kockera a vyslal jej tam připsmem ze dne 14. února 1622 řka: »Tebe jediného my všichni uznáváme za hodna, že takové důležité místo zastati dovedeš. Jelikož Ti Bůh znamenitých darů uděliti ráčil. Nyni hned k nastávajícímu postu se odebereš do Tábora, tak Ti poručím moci svatého poslušnosti.« Výborný kněz se zhrozil daného rozkazu, i prosil snažně arcibiskupa, by jej do Tábora neposílal, že k takovému velice těžkému a důležitému dílu nedostatečným se uznává. Za tu výmluvu utržil důtku od arcibiskupa: »Takovou neposlušností hněv Boží na sebe uvádíš. Ty se tedy bojíš? Svou nedostatečnost předstíráš? Zdali nemáš žádné důvěry v milost Boží? Já doufám, že hned poslechněš.« (Svoboda: Katol. reformace a Mariánská družina II., 14.) — Na takovou ostrou domluvu neodvážil se výborný kněz žádného odporu, ale vyprosil si, aby se napřed vykonala v Táboře posvátná misie, a když se skutečně s dobrým prospěchem odbyla, za faráře se tam odebral a s velikou rázností o rozkvět náboženství a o spásu duší v kostele a ve školách se staral. Po 5 letech byl poslán za arciděkana do rodného svého města Hradce Král. a téhož roku byl zvolen za kanovníka vždy věrné kapitoly u sv. Vít v Praze. Stalo se to na štěstí katolíkům pražským. Po 3 letech totiž vrátili se luteránští emigranti s nepřátelským vojskem saským do Čech a zmocnili se násilím napřed kostela sv. Vítu na hradě Pražském, a jsouce odtud vypuzeni, řekli do kostela Věch Svátých, kamž uvedli své predikanty. A tu kanovník Kocker vystupoval uprostřed nepřátel luteránských a predikantů a vojákův jejich na kazatelnu a hájil na českých kázáních pravdu víry katolické proti luteránům a povzbuzoval katolíky ke stálosti a ni žádným ustrašováním a vyhrožováním másti se nedal ve svém přesvědčení. Podobně i činil kanovník Eliáš Kolbe řecí násilnou. Luteráni nepočítali ničeho. R. 1635 zvolen jest za děkana kapitoly, r. 1645 za oficiála kardinála arcibiskupa Harracha, ve kterém důležitém úřadě pečoval všemožně o čistotu mravů v duchovenstvu a opíral se útokům křivověrstva. Jsa vroucím ctitelem sv. patronů, pátral na všech stranách po ostatcích blahoslavené Anežky České, nezapomínal také na své učitele bývalé z To-

varyšstva Ježíšova. S ochotou konával slavné služby Boží u jesuitů v koleji Klementinské a vymohl toho, že poutní místo Sv. Hora u Přibramě témuž řádu svěřena byla. — V.

Péče o lepší uplatnění městského občanstva zemědělskými produkty. Dle příkladu rolnictva okresu chrudimského vyzval Hospodářský spolek královéhradecký vhodným provoláním lid rolnický, aby od dalšího zvyšování cen hospodářských výrobků upustil a své okresní město pokud možno nejlevnějšími a nejhojnějšími produkty zásoboval. Za účelem tím založeno bylo v nedávných dnech u nás zvláštní rolnické prodejní družstvo hospodářských výrobků. Rozumí se, že nikdo nepochybuje o dobré vůli a ušlechtilé snaze družstva tohoto; avšak způsob, jakým spočátku aprovisace se prováděla, nemohl býti nazván šťastným. Kdo byl svědkem nepěkné tlačence, celé hodiny trávící před jediným úzkým vchodem prodejny, kterým sta lidí ze 3 velkých obcí během jednoho týdne projít muselo, kdo viděl, jak vyhlížely zvláště „šťastné smrtelnice“ po učiněném nákupu (celé propoceně, s vlny rozcuchanými, s šatem často i poskoženým), kdo netlače se prostál před prodejnou kolik hodin zbytečně, aniž by co ke koupi obdržel, ten jistě vděčně kvitoval nejnovější prohlášení prodejny, dle něhož prodávati se bude vždy jen obyvatelům jistých skupin domů. Dojista učiněn tím aspoň první náběh k žádoucí nápravě, ačkoliv ani tím není ještě nikterak zaručeno, že bude možno všem koupěchtivým potřebné si opatřiti a že nebudou kupovati zase jen jedni a tiž lidé, totiž ti, kdož mají čas, sílu a chuť za drahé peníze dlouho se tlačiti. Ačkoli nám nemapadá v nejmenším rolnictvu předepisovati, dovolujeme si tvrditi, že nejlepší rozřešením celé záležitosti by bylo, kdyby činnost rolnického družstva prodejního obmezovala se jen na účinnou zásobovací agitaci tak, že by „pokročili a uvědomili“ zemědělci mocným vlivem svým přičiňovali se u organisovaného rolnictva o hojně obesílání týdenních trhů královéhradeckých a prodej ponechali jako dříve svým milým hospodynám nebo zřízcencům na náměstí. Děje se tak doposud skoro všude jinde, má to více vzácných předností a konec konců ušetřila by se zbytečná reжіe. Kromě toho zcentralisováním prodeje drobných hospodářských výrobků v prodejní družstva oslabeny byly týdenní trhy a utrpěli tím značně obchodníci a živnostníci ve starém městě. To ovšem jest skromný náhled jen několika soukromých zájemníků.

Návštěva blografií. Dle výnosu c. k. zemské školní rady ze dne 17. května 1916 č. 14.587 dovoleno jest dětem navštívit si rodiči neb jich zástupci biografiy, když program po stránce mravní a náboženské jest nezávadný a když ani chování, pilnost, prospěch a školní návštěva dítky nevzbuzují obav. Rozhodovati nepřislouží rodičům, nýbrž učitelům. Žák smí nejvýše jen jednou za týden jíti do kina a to na program, který jest způsobit podporovati náboženskou a mravní výchovu, především pak lásku k vlasti a oddanost k Nejvyššímu rodu panovníckému, a poučné filmy za účelem vzdělání. Večerní návštěva se bez výjimky školní mládeži zakazuje. Učitelské sbory jsou oprávněny zapovědět návštěvu představení se strany mládeže vůbec, byla-li by mravní nebo náboženské stránce žáků na újmu.

Požár. Dne 4. t. m. vznikl z neznámých příčin po poledni požár v továrně na lepenku p. Karla. Hned nastal veliký sběh zvláště mládeže. Na kritické místo dostavili se hasiči a vojsko. Všecko bylo brzy uhašeno. Prohořel v kotelně strop a byla zničena část materiálu. Hlavní objekty však zůstaly neporušeny.

Dvojásobná sebevražda. V sobotu dne 1. července došlo v lesíku nad Svobodnými Dvory v 8 hodin večer ke krvavému dramatu. Jedenadvacetiletý Josef Čerovský střelil tam služku stejného věku Boženu Jeřábkovu z revolveru dvakrát do levé strany prsou a pak se střelil do spánku. Kulka prolétla z hlavy ven pravým okem. Smrt obou milenců byla dobrovolná. Pravá příčina smrti posud není jasně zjištěna, ale praví se, že oba nešťastníci se účastnili na nepoctivých peněžních manipulacích. První zprávu o mrtvolách podal svou gestikulací hluchoněmý hoch o 10. hod. dopoledne v neděli. Na místo tragédie dostavili se kuklenští četníci. Později přišla úřední komise. Čerovský před smrtí napsal 4 dopisy: c. k. krajskému soudu, svému představenstvu, rodičům a jedné paní.

Seznam cen na týdenním trhu v Hradci Králové dne 1. července 1916. 1 kg: prosa 1.60 K, vikev 1—1.20 K, jahel 3.90 K, nových bramborů 48—50 h, máku 5.50 K, másla 7.80 K, křenu 50 h, česneku 5—6 K, třešní 80 h, 1 kopa: svazků kedlubnů 12—16 K, salátu 2—3 K, celeru 2.60—4 K, okurek 20—30 K, kapusty 6—10 K, cibule 3—5 K, drobné zeleniny 1—1.20 K, mrkve 4—6 K, 1 růže karfiolu 50—70 h, 1 hl bramborů rohlíčků 28—30 K, 1 q bramborů 48—50 K, 1 pár podsvinčat 120—260 K. — Přivezeno bylo: bramborů 26 hl, křenu 15 kg, česneku 16 kg, kop: salátu 80, svazků kedlubnů 60, celere 30, karfiolu 12, okurek 8, kapusty 40, cibule 110, drobné zeleniny 40, mrkve 50, třešní 220 košíků a 313 kusů podsvinčat.

Krupobitím postlženým ve farní osadě hbitléské přispěli dobrovolně P. T.: A. Horská Chotěboř 4 K, konvent sv. Voršily v Kutné Hoře 5 K, Mil. sestry v Nymburku 5 K, M. Skulinová Květov 4 K, J. M. v M. 4 K, děkan-ský úřad v Černilově 95 K, od katolíků černilovských 22 K, A. Suchanová Hrdějice 8 K, A. Láš, farář v Lomnici 2 K, farní úřad v Záboří 12 K, Jos. Beneš Koštnice 20 K. Všem šťastným dárcům jménem postižených (jichž zkáza i četm krupobitím 24. června dovršena!) vroucí „Zaplať Pán Bůh!“ vyslovuje farní úřad v Dol. Hbítech.

Zápis žáků do c. k. odborné školy tkačcovské ve

Dvoře Králové n. L. pro školní rok 1916—17 koná se od 13.—15. září. Přihlášky lze písemně i ústně učiniti již během prázdnin. Do všeobecné školy odborné 1 rok trávající přijati mohou býti žáci aspoň 14letí, kteří se vyká- zati mohou vysvědčením ze školy měšťanské neb obecné s prospěchem dobrým. Po absolvování tohoto ročníku lze nabýti dalšího vzdělání ve škole speciální buď směru technologického neb kreslířského (rovněž 1 rok trávajícího). Po absolvování běhu speciálního pro kreslení lze se ještě dále zdokonaliti v atelieru kreslířském.

Pochvala čislavského pěšího pluku č. 21. C. k. okr. hejtmanský v Ném Brodě sděluje: Za bojů v posledním čase vyznamenal se c. a k. pěší pluk č. 21 přímo skvělým způsobem a byla mu s Nejvyšších míst tato pochvala sdělena: „Obdržel jsem s velkým uspokojením hlášení o skvělém chování se, které statečný pěší pluk č. 21 ve věrejších a dnesních bojích na jevo dal. Důstojníkům a mužstvu věnuji svůj dík a pozdrav. Jsem přesvědčen, že 21. ještě další vavřiny vybojují! Bůh s vámi! Arcikníže Karel František Josef v. r., polní podmaršálek.“

Skvělé uznání statečného chování pěšího pluku č. 75. „Český Jih“ otiskuje následující fonogram velitelství c. a k. 19. pěší divise z 9. června 1916. „Pěšímu pluku č. 75! Mým milým užším krajanům, nevyrovnatelným Grenevillským, obzvláště praporu Marschanovu vřelý, srdečný dík za dnešní bravurní výkony. Pozdrav důstojníkům i mužstvu! Klobouk dolů před každým jednotlivcem! 12. VI. 16. Böltz m. p., polní podmaršálek.“ — K výše uvedené zprávě o skvělých činech 75. pluku jindřichohradeckého druží se dále díky velitele pěšího pluku č. 75, zasláné starostovi města Jindřichova Hradce p. Karlu Meriovi za velikonoční dárky. Plukovník Husserl ujistuje, že je hrd a šťasten, že stojí v čele 75. pluku a praví: „Jest to opravdová radost, s jakým sebevědomím a s jakou řízností naši lidé postupují. Pluk 75. je také skoro jediným, který rozmary posílní války tu snáší, ale snášet je s plným úspěchem. Důkazem toho mohou býti pochvalná uznání, která pluk v poslední době si získal. Ano, řekněte svým krajanům, že mohou býti pyšní na své v poli stojící syny. Ježto k polní hliďce u kříže 363 se poji jeden výjev z pozoruhodné historie pluku, dal jsem sejmuti a zabaliti na tomto bodě stojící kříž a zasílám jej se žádostí, aby tento kříž na vhodném místě Vašeho města byl postaven na věčnou paměť této světové války i na paměť slávyplné úcty, kterou pětasedmdesátníci při ní měli. Až klidnější časy nastanou, pošlu na ten kříž též nápis.“ Tolik podstatného asi v děkovném dopise plukovníka Husserla. K památné historii polní hličky u kříže 363 budíž trvalým písmem zaznamenáno, že o ztečení místa získal si první zásluhu c. a k. poručík Jan Blíženc, syn c. k. dv. rady v Táboře, jenž odvážným činem místo ono dobyl.

Hořice. Po příkladu jiných polit. úřadů přistoupila i zdejší expositura k radikální nápravě poměrů tržních, které byly již neudržitelnými a k stálému policejnímu zakročování nutily. Čtvrteční a nedělní trhy na maslo, tvaroh a vejce se vůbec zrušují a venkov musí tyto potraviny dodati městské aprovisaci za ceny úředně stanovené. Nedojde-li dostatečné množství, nastane rekvisice, ale až posud nebylo této zapotřebí. Donášky do domu nejsou vyloučeny, ale draže prodávati nesmějí; soukromníkům choditi po vsích a skupovávat, jak se až skandálně a pro posměch venkovského lidu dělo, není dovoleno. Živnostníci dostanou zboží od aprovisace, budou však dělati asi slabé obraty, poněvadž se každý na městskou prodejnu obrátí. Trhy na drůbež zůstanou, ale bude se prodávati dle váhy a úředních cen, jež jsou na maslo 7.60—8 K, tvaroh 60—80 h, vejce 16—18 h, husy 3—3.50 K dle jakosti. Opatření toto vyvolalo si obecnostv sání a to prodávající svou ziskost na kupující svou nesolidarností a neporozuměním, neboť jak to u nás a zajisté i jinde chodilo, namohlo trpěti se nadále. Politickému úřadu musí každý, kdo do trhu musí, býti vděčen za opatření tak radikální a účelné. Jen jest potřeba, aby také všude v obecnstvu zavládla pevná vůle jíti přesně v kolejiích vytyčených úředně. Je-li pravdou, že se kdysi zdražilo všecko ve 24 hodinách o 10 h, pak by byla pěkná písnička u konce. K tomu nesmí dojiti. Všude jest potřeba bdělosti a dobré vůle.

Památky sv. Michala v Chrudimě. Před 5 lety došli vzácné památky chrudimské, uložené v hřbitovním kostele sv. Michala, povýšenní na místech nejvyšších. Sám t. J. C. V. následník arcikníže František Ferdinand, čestný předseda v. c. k. centrální komise pro zachování památek ve Vídni, nad jiné vzácný přítel památek našich, navštívil nepoznan staroslavnou Chrudim, shlédl její památky, uznal nutnou opravu jejich a doporučil státní subvenci v obnosu 10.000 K. Památná deska, umístěná v presbyterii na straně epistolní („Populem J. c. a k. Výsosti arcivévodý Františka Ferdinanda byl chrám sv. Michala péčí patrona král. věn. města Chrudimě opraven a J. Excel. nej. biskupem dr. Josefem Doubravou v den Nejsv. Trojice 1916 posvěcen“) bude hlásati věkům budoucím památné okamžiky. V dojemné a vzletné řeči vzpomenu náš milý biskup zásluhy předčasně sklonivšího se v hrob rukou zákeřnou J. C. V. arcivévodý následníka o naše památky a zbožnost příkladnou, takže žádné oko nezůstalo bez slz čestné vzpomínky na milovaného příznivce. „Bůh odplatí na věčnosti jemu a žehnej vznešenému rodu“ znělo v tiché vroucí modlitbě. Opravený sv. Michal bude vždy chloubou staroslavné Chrudimě a vzpomínkou čestnou na všechny, kteří ruce přiložili a přispěli k úpravě této krásné domácí památky. Kostelík jednoduší doby gotické okrášlen na straně vnější i vnitřní památnými kameny náhrobními a epitafy ze všech dob historie naší,

jichž je přes 70. Některé byly již uloženy v mušeu, odkud vyzvednuty a po restaurování zpět do kostela přeneseny. Epitaf Doroty dcery Soukeníka na dřevě malován v r. 1582, dvě křídla got. skládach oltáře, epitaf Salomeny Kubonové na dřevě z r. 1582, epitaf Michala Alverina na plátně z r. 1678 a dvě malované tabulky skla z polovice 16. stol. se znaky lazibníků a sladovníckých jsou cenné památky místní. Nalezené fresky v presbyterii pocházejí z dob děkana Hataše od malíře Samuele Gindnera. Oltářní obraz sv. Michala archanděla od malíře Cerregetiho. Z jiných památek kovaná mřížka před oltářem, renesanční kazatelna a oltáře s obrazy domácího malíře S. Gindnera, staropamátný gotický Kristus na kříži a corpus renaiss. rozvil. varhan a mnoho krásných obrazů v bohatých rámech. O restaurování chrámu sv. Michala starala se umělecká komise domácí za předsednictví cisaf. rady Keřla. Práce restaurační řídil architekt Boža Dvořák. Jednotlivé práce svěřeny do- mácím odborníkům pp. J. Duškovi, akad. tezbáři K. Müllerovi, akad. malíři, Šicovi, pozlacovali a oprava varhan J. Kobrkovi. Celková oprava vyžadovala nákladu 22.000 K.

Přibyslav. Ve středu dne 14. června zde zemřel a 17. června v sobotu pohřben byl zasloužilý sluha Páně, bisk. kons. rada, vikar, sekretář, osobní děkan a farář n. o. vldp. František Kotrbelec. O jeho životě zmínil se v tomto listě před 4 lety, kdy zesnulý slavil 70. narozeniny, i nad rakvi ve chrámu Páně jeho milý bývalý kaplan, vldp. farář Aug. Novák z Dobřenic. Zesnulý p. rada tiše žil a klidně také po delší chorobě skonal. Dobrotivý Bůh dopřál mu i toho se dočkati, nač se nejvíce těšil: kněžských druhotín. Do chrámu Páně pro valné pokročilou chorobu už jíti nemohl; posilil se však tělem Páně a při té příležitosti přál si býti i zaopatřen na cestu poslední. Jeho pohřbu, jež vedl vldp. Jan Lašovička, kons. rada a bisk. vikář, účastnilo se 13 spolubratří cizích a místní duchovenstvo. I četný byl zástup farníků, kteří přišli poslední poctu prokázat svému milému bývalému faráři. Odpočívaj v pokoji!

Z vlaku. Stalo se předešlý týden na lince Hradec Králové—Praha. Jeden inteligent před vystoupením z vagonu bral do ruky deštník. Úředník sedící hned naproti zarazil odcházejícího věcným upozorněním: „Pozoruj, že ráčíte být profesorem. Nějak si v roztržitosti pletete můj deštník se svým vlastním.“ — „Vidíte, uhoď se — jsem opravdu profesor. Odpusťte, s těmi deštníky jsem měl vždycky mrzutost.“ Zahanbený paní profesor hned pátral bdělým okem po deštníku vlastním. Ale tu ho dokonale vzpamatovala jeho přítomná choť: „Ale, muži, vždyť jsi přece tentokrát s žádným deštníkem do vlaku nevstoupil; bál ses, abys jej znovu při své zapomětlivosti nendkázal někomu jinému.“ — „A tak — vidíš, máš pravdu.“ — Zkrátka někdy ani přílišná opatrnost není vhodná. Komu jest zapominání deštníků vlastností vrozenou, toho žádnými předpisy a výstrahami nenapravíš.

Záložna v Hradci Král.,
Janské náměstí č. 163.

Vklady na knížky 4% —
Půjčky. — Úvěry osobní. — Zálohy.
Ekompot účtů a směnek.

Různé zprávy.

Přiloha. K dnešnímu nákladu „Obnovy“ přikládáme prospekty losů Rakouské společnosti Červeného kříže spolu s upisovacími přihláškami Živnostenské banky filiálky v Hradci Králové. Necht každý náš čtenář důkladně pročte prospekt podniku seriosního a záslužného. Před válkou zvaly ke kupu losů různé společnosti soukromé, které měly výhradně na zřeteli vlastní zisk. Zde však se jedná jak o dobro uvědomělých upisovatelů tak zároveň o prospěch úkolu lidumilného.

Válka a náboženství. Pod tímto titulem napsaly 26. června liberální „Národní Listy“: „Již dnes je cititi, jak z bouřlivého víru obrovských bitev, ze dnů, plných velikých očekávání na rozhraní osudu tajemného neznáma, vypučí velká renaissance všeho duchovního života. Statistice, ba miliony lidí navrátí se se zcela novými duševními obzory: válka otevřela jim, kteří často nepřestoupili takřka humna rodné obce, vyhlídky do rozlehlých dalek, ukázala jim nové, netušené bohatství a různovrstvnost života, vytrhnouši je z jednotvárné roboty dne, v níž přešli ze školních skamen, naučila je přemýšlet v dlouhých a zdoluhavých chvílích klidu v zákopech a posádkách a císti ve chvílích oddychu, odpočinku a míru v lazaretech. Velký výchovný význam války bude cititi, jakmile zhruba utuchne bouřlivý rachot její světové katastrofy. Ale k jedné věci přispěje zvláště: k renaissanci (návratu) náboženství. Na pustých nebetných vrcholech pobřežních hor s obrovskými výhledy do nádhery jižních nocí a na odvěky měsíc, zrcadlící se v mořské pláni, v nejděle duši vykvety staré sny lidstva o věčnosti a nekonečnu; v mrtvém tichu ledových a sněhových pouští alpských velikánů, kde přestala již i kleč, vypučely meditace o vzniku tak pestrého a mnohotvárného života, tam dole v údolích a o tajemných prvopů- čaticích všeho, meditace, od nichž je již jen krůček k sklonění hlavy před neznámým tvůrcem. A ve chvílích, kdy vanul se všech stran tak blízoučko dech smrti, mrazivý van Neznáma konce, cítili tliskové blízkost vzneše- nosti chvěle a přenášeli se v duchu přes meze jsoucna: ve chvílích útoku, kdy čpavý a opíjející zápach sítělného prachu čpěl v ovzduší, kdy blýskalo se železo bodel z

neptáteckých řad a již již zvonila ocel hranou velkým hekatombám, tisíce ruk vzneslo se mňmodě, aby se pokřizovalo, tisíce odvyklých rtů zaseptalo: „Smiluj se, Všemohoucí, nade mnou!“, nebo nevědomky zaseptlo první slova oné sury koranu, jež odřikávali se ve chvíli smrti. A myšlenky milionů vzývaly vroucně trojjediného Boha, Jahvé i boha Mohamedova, jediného Boha, tvůrce, dárce, pána života a smrti, věčná a nekonečná... Přiliš silné dojmy oněch chvílí nepominou tak lehce, nevyblednou přes noc jako chvilkové dojmy malých úzkostí: oni tisícové, vrátivše se domů, budou často ještě v duši zalétati v ony myšlenky a čistě duchovní sny rázu náboženského. Náboženský cit a zájem, který upadal v dobách hmotného blahobytu a sybatského klidu, vzejde se opět netušenou silou, obrozen a očistěn, poněvadž bude prýstíti z vlastního nitra, z něhož ve velkých chvílích vytryskl, bude opravdový a prost všech stínů, jež se na něj věšely. Nastane doba nového rozkvětu nejen náboženství, ale v čejných případech i vypiaté mystiky. S tímto obohacením duševního života a s tímto zabarvením světového názoru, které bude ostře působiti i do života, poněvadž bude nitrně opravdový, bude nutno počítati. — Tedy i náboženství israelské a mohamedánské osvědčuje svou sílu v kritických okamžicích lépe než moderní rozumářství.

Z církve vystoupil kněz Svozil ve svém listě „Sel. Stráž“ píše: „Stíhá nás ztráta ideálních pracovníků, od nichž se očekávala ještě hojná žerň na kulturním poli (na př. Vikt.: Houdek). Stará generace, vychovaná od mužů rázu Havelkova, Praskova, Sušilova, mizí, a náhrady není. Snad ještě nikdy se tak národ nezklamal jako v nynější době, kdy lhostejné a špatné výchovy se objevují. Škol máme dost od nejnižších do nejvyšších, ale charakterů málo, nezištné a prozíravé politiky a vůdce téměř žádné, zato však generálů, t. zv. vůdců lidu a stran nadbytek. A tito jsou to, kteří rozvrat v českém národě způsobili a jsou hlavní překážkou sjednocovacích snah.“ — Pan Svozil měl dodat, že Houdek, Havelka, Prasek, Sušil atd. byli hluboce věřící mužové a věrní synové církve katolické. Kde je tudíž kořen dnešního zla v národě, na nějž si stěžuje?

Konce souboje mezi polárními cestovateli Cookem a Pearym. „Já jsem objevil severní pól.“ — „V hrdlo lže, ten dlouhý hledaný bod jsem našel já.“ Páni objevitelé se hanobili osobně v listech. Ovšem z takového ješitného sporu věda žádného věcného prospěchu neměla. Cook zatlačen do pozadí, ale teď zvědavé oči učenců pátrají s velkou nedůvěřivostí i po stopách polární sestry Pearyho. Již docela polární mapy tohoto ctižádostivce se v Americe odstraňují. Docela se praví, že Peary klamal vědomě. Pronáší se úsudky, že nemůže býti řeči o existenci Pearyho kanálu v sev.-záp. Grönlandu, že není východního moře Grönlandského ani země Issupské atd. American Helgesen prohlašuje, že Peary docela nebyl ani v blízkosti severního pólu. A tak vavříny zvadly; slavozař ztišněla. Snad Romuald Amundsen, který popluje k severnímu pólu roku příštího, odhalí ještě lépe, jakými „objevy“ bylo lidstvo klamáno. Amundsen jest totiž badatel velice vážený, zkoušený a vytrvalý.

Vanilkový pudink. V nynější době, kdy nemá hospodyně dostatek mouky, jest nutno upravovati pokrmy hez moučně aneb s malou spotřebou mouky. Na základě výrobků dra Oetkera vyzkoušela p. Anuše Keřfová, majitelka koncesované kuchařské školy v Hradci Král., a doplnila různé pokrmy, které může jako velmi rychlé, výživné a levné co nejvíceji doporučiti. Zde jeden recept: Koupíme v kupeckém obchodě pudinkový prášek (Gustin dr. Oetkera). Do hrnku as 2litrového dáme 6 lžic vody, vsypeme do ní pudinkový prášek (Gustin), dobře rozkverláme, přidáme 3 čtvrti litru mléka, 8 dkg cukru a půl balíčku vanilkového cukru od dr. Oetkera. K tomu přidáme 2 cejá vejce a vše řádně zakverláme. Pak dáme na prudký oheň a za stálého kverlení necháme zhoustnouti (stane se tak v několika minutách). Mezitím máme připravenou melounovou formu, naplněnou studenou vodou. Jakmile jest pudink tuhý (zhoustne), naplníme jím připravenou, vody zbavenou formu a necháme ve studenou úplně ztuhnouti. Nejlépe jest upravit takový pudink ráno při snídani a v poledne jej vyklopiti a politi ovocnou šťávou malinovou, ryvičovou nebo merunkovou. V této době můžeme rozmačkatí lesní jahody, utřítí je s cukrem a touto šťávou připravený pudink politi. — V příštích číslech uveřejníme recepty jiné.

Prašivina koní. Prašivina koní v některých správních obvodech velice se rozšířila. Není třeba nějak dále vyličovati, že hospodářské škody, jež spojeny jsou s šířením se nemoci této, jsou velmi značné. Jest tudíž nutným, věnovati poilačení této nemoci zvláštní pozornost a pečovati o náležitě šetření v tom ohledu platných zákonitých předpisů. Zvláště důležitým jest, aby byla ihned v počátku nemoci zavedena účelná léčba. Proto musí býti zákonem předepsané oznámení o vzniku nákazy nebo o pozorovaném podezření učiněno ihned, a sice již tehdy, zpozorují-li se u onemocnělých zvířat jednotlivá svědčí, srstí prostá místa, ku př. na hlavě, a nikoli teprve pak, když choroba nabyla již většího rozšíření. Zvěrolékařské léčení onemocnělých zvířat budíž nejrychleji zavedeno a upozorňuje se na to, že se může při něm, scházeti-li jiné obvyklé prostředky proti prašivině, velmi účelně použiti též surového oleje (kamenný olej, nafta) ve spojení s vápennou vodou (liniment z kamenného oleje a vápenné vody). Příprava tohoto linimentu děje se tak, že se kamenný olej a čerstvě připravená voda vápenná buď stejným dílem, nebo kamenného oleje dva díly a vápenné vody jeden díl důkladně dohromady smíchají. Tento liniment vydrží delší dobu a dá se snadno na kůži rozetřiti. Voda vápenná

připraví se takto: 1 kg čerstvě páleného vápna (žiravé vápno) uhasí se pozvolným postřikáním vody. Když přestalo tvoření par, při tom vystupujících, přidá se 15 litrů vody. Tento roztok zůstane pak více hodin státi. Když se vyhasené vápno ke dnu ssedlo, odleje se opatrně čistá tekutina nad ním zůstane a přidá se k ní dalších 15 litrů vody. Tímto způsobem dostane se z 1 kg páleného vápna 30 litrů vody vápenné. Linimentem z oleje kamenného a vápenné vody mají se pokud možno ostříhaní koně natíratí na celém těle ve dvoudenních lhůtách. Léčení má v každém případě sestávat ze 4—5krát se opakujícího natření; počet natěrů řídí se však povahou případu. Setkává-li se ostříhaní koně s obtížemi, může se léčba provést i u neostříhaných koní. Po dobu natírání má mytí koní odpadnouti. Průměrně jest třeba pro jednotlivé natření 1—1½ litru, pro celou léčbu jednoho koně tudíž 4—6 litrů zmíněného linimentu.

Úvěrní družstvo Eliška
v Hradci Král., Adalbertinum, přijímá záznamy na nové výhod. losy Rakouského Červeného kříže a opatří i jiné cen. papíry.

Literatura.

Lučmíla v 2. čísle roč. 18. přináší práci V. Špačka: Mezi bratry. V povídce lkí Špaček krutým osudem stíhanou rodinu. Na Lučmihu (vydává V. Kotrba v Praze), 6 svazků ročně, předplácí se 2.50 K.

Český houbař. Ilustrovaný klíč kapesní k určení všech v našich vlastech rostoucích jedlých a jedovatých hub na základě jich vědecké soustavy. S návodem, jak zacházeti s houbami v praxi a v kuchyni. Se 182 barevnými a 20 černými obrázky na 48 tabulkách. Napsal dr. J. Macků. Cena v plátěné váz. výt. K 3.80. Nákladem R. Prombergera v Olomouci. — Týmž nákladem vydáno: **Vyzkoušených 100 receptů.** (Houbová kuchyně.) Dodatek k Českému houbaři. Napsal prof. dr. J. Macků. Obě knihy vřele doporučujeme.

Ve službách královny. Věstník Mariánských družin. Roč. 9., čís. 2. Vydávají kněží Tovaryšstva Ježíšova v Praze. Vychází šestkrát do roka. Předplatné 2.50 K. Administrace v Praze II.

Věstník díla šíření víry. Časopis věnovaný zájmům katol. misii v zemích pohanských celého světa. Vychází šestkrát ročně. Roč. V., čís. 2. Nákladem Arcidiecé. ředitelství Díla šíření víry v Praze na Hradčanech.

Vychovatelské listy, časopis pro pedagogiku a kritiku metod vyučovacích. Řídí dr. J. Kratochvíl. Roč. 16., čís. 4. a 5. Vycházejí každého měsíce nákladem Matice Cyrilometodějské v Olomouci. Roční předplatné 10 K. **Květy lásky.** Lidový měsíčník, věnovaný zájmům křesťanské charity, zvláště opuštěným dětem. Řídí Ant. Hoffmann. Administrace na Král. Vinohradech. Čistý výnos věnován sirotkům „Útulku sv. Josefa“. Roční předplatné 2.40 K.

Lidové rozpravy lékařské, vycházející v Praze nákladem J. Otty a redakci prof. dr. L. Haškovec, přináší v čís. 135 „Poučení o chorobách pohlavních“. Napsal dr. F. Šamberger. Cena 2 K. — V č. 133 jest pojednání: Trachom a jiné nakažlivé choroby oční. Napsala dr. Bož. Nevšimalová. Cena 30 hal.

Reka. Román o 4 dílech od F. Svobody. Třetí vyd. Seš. 1. Cena 30 h. Nákladem J. R. Vilímka v Praze.

Hlídka. Vědecká revue. Řídí dr. P. Vychodil. Roč. 33., čís. 6. Obsah: Jan Tenora: Účast kardinála Dietrichštejna za boje mezi arciknížetem Matyášem a Rudolffem II. r. 1609. — J. Oliva: Nový způsob vyučování katechismu. — J. Sahula: Rozhled po husovské literatuře z r. 1915. — V. Kubiček: Z dějin města Loštice. — J. Sahula: Nesplacený dluh. — Posudky. — Rozhled náboženský, vědecký a umělecký, vychovatelský, hospodářský, politický a vojenský. Nákladem Benediktinské knihtiskárny v Brně. Roční předplatné 10 K.

Žádná pleš více!
Tisíce holohlavých vyléčeno!
Pište si ještě dnes o pojednání, které Vám ochotně zdarma zašle kosmetická laboratoř „Olymp“, Praha-Smíchov, 11-1241.

Besídka. Páperky.
Ze všech fyzických zjevů chová se počasí k neuvěřitelným učencům nejvzdorněji.

V době války trojské byl jistě velice skrovný počet žen. Vždyť k vůli jedině Heleně rozbíjely si o hradby Troje svá čela tisíce řeckých bojovníků přes devět let. Nyní obráceně. Kdyby byl někdo zavlečen pokoutně

mladý hezký muž, na první výzvu by se přihlásil k jeho osvobození desetitisíce mladých žen.

Jsou různé kritiky, jak si měla církev počínati a jak měla reformovati v XVII. a XVIII. věku. Tu se však tážeme, co pro upřímnou náboženskou reformaci učinili pověstní salonní abbéové, páchnoucí parfumem voltairánské manýry a zda chápali důležitost křesťanské reformace aspoň tehdejší jiné kruhy elegantních osvícenců. Negaci a ironii neobrodi se nic.

„Nač máte tu nádhernou skříň? Kladete do ní knihy, skvosty, rodinné památky či co jiného? — „Tam nedávám nic, jen se na skříň díváme.“ — „Proč jste stavěli sochy Husovy? Snad k vůli agitaci pro nový směr náboženský? Anebo k vůli zvýšení zájmu o český pravopis? — „I nikoli, to jen tak, abychom se na sochy dívali a velebili moderní umění.“

150 leté jubileum v Heřmanicích u Jaroměře
Hlavní slavnost v týdnu od 3. do 10. září. Ukončení 1. října na neděli sv. růžence.

Ve prospěch Svatováclavské Matice Skolaské
Uznáný za nejvýhodnější a nejlevnější nákupní pramen v Rakousku veškerých

kostel. paramentů
prádla, praporek, příkrovů, koberečů a liturgického nádobí ve výrobcích nejstaršího zrodu v Čechách, c. a k. dvorního dodavatele
Josefa Neškudly
v Jablonném n. Orli. č. 86.

Tisíce uznávacích referencí a doporučení. — obřadové cenníky, rozpočty, vzory a hotové zboží k výběru franko.

Bez velkoměstské režie ve vlastních dílnách a v arch. levně pracovní síly na venkově, čímž levnější ceny až o 20%, než všude jinde.

Jubil. 100 let. trvání a 80 let. vlastního dílničnictví.
Adresování vždy došlovno se vyprošuje.

! Za velmi sníženou cenu !
nabízíme pro rychlé rozprodání knihy z pozůstalosti vsdp. praeláta
Msgra Dra Antonína Brychty:
Jmění církevní a jeho správa.
Krámská cena původní (z roku 1910) 11 K snižuje se při hotovém zaplacení na
4 koruny
za brožovaný výtisk. (Velká osmerka, stran 656.)
BISKUPSKA KNIHTISKARNA v Hradci Králové.

Biskupská knihtiskárna v Hradci Králové
nabízí své ochotné služby ku provedení všech zakázek z oboru knihtisku. Ceny mírné, vyřízení správné a rychlé.

Mýdlo

prášek bezvadné jakosti 1 kg za 1 K 20 h
doporučuje jako cennou náhradu za mýdlo

Josef Jelínek,

mydlář v Hradci Králové na podsíní. —

BYT

o 3 pokojích, s kuchyní

a lázni s příslušenstvím a byty menší, jakož i dílna v přízemí ihned se pronajme. C. a k. dvorní továrna nábytku K. V. Skuherský v Hradci Králové.

Černý & spol.

nabízejí ze svého skladu na Slezském Před-
městí u osobního nádraží:

prima hornoslezské uhlí
kusové i ořechy nejlepších známek prosté
prachu;

prima české uhlí hnědé
pro kuchyně a pp. pekaře;

hornoslezský kostkový koks
pro regulační kamna bytová;

palivové dříví štěpinové;

polenové dříví bukové
pro pp. koláře, truhláře a soustružníky.

Obchod ve velkém i drobném. ~

E 318/16 E 319/16 E 320/16
7 6 10

Dražební edikt a vyzvání k přihláškám.

K návrhu vymáhající strany Spořitelny městské ve
Slaném konána bude dne

dne 12. srpna 1916

o 9. hod. dopol. u tohoto soudu v síni č. 35 dle schvále-
ných podmínek dražba těchto nemovitostí:

Pozemková kniha Pražské Předměstí, vložka čis.
1071: Dům čp. 299 v Čechově ulici na Pražském Před-
městí se stav. parc. 604 a pozemkem č. kat. 859/11 v od-
hadní ceně 24.849 K 48 h. nejnižší podání 12.425 K.

Pozemková kniha Pražské Předměstí, vložka čis.
1210: Dům čp. 300 na Pražském Předměstí se stav. parc.
605 a pozemkem č. kat. 859/12 v odhadní ceně 25.487 K
56 h. nejnižší podání 12.744 K.

Pozemková kniha Pražské Předměstí, vložka čis.
987: Dům čp. 195 na Pražském Předměstí (tř. Školské
ulice a Husovy třídy) se stav. parc. č. kat. 445 v odhad-
ní ceně 59.093 K 12 h. nejnižší podání 29.547 K.

Pod nejnižším podáním prodáno nebude.
Soud okresní v Hradci Králové jako soud knihovní
nechtí položení dražebního roku poznamená.
V podmínky dražební a listiny na nemovitosti se
vztahující (výpis z knih pozemkových, výpis hypoteční,
katastrový, odhadní protokoly atd.) mohou koupěchtiví
v soudním oddělení, shora naznačeném, v hodinách ú-
ředních nahlédnouti.

Práva, která by nedopouštěla této dražby, buďtež
nejpozději při položení roku dražebním před počát-
kem dražby u soudu ohlášena, jinak by vzhledem k ne-
movitosti samé již nemohla k platnosti přivedena být.

O dalších událostech řízení dražebního budou u,
pro něž toho času na nemovitosti práva nebo bře-
mena zřízena jsou nebo za řízení dražebního zřízena
budou, toliko vývěskem u soudu zpravováni, nebydli-li
v obvodu soudu shora jmenovaného, aniž jemu pojmenová-
ní zmocněnce pro doručování v místě soudu bydlícího.

C. k. okresní soud v Hradci Králové,
oddělení V., dne 20. června 1916.

Jan Horák, soukenník

v Rychnově nad Kněžnou

zasílá na požádání vždy

dle roční sezony kolekce
nejnovějších druhů pravých
vlákných látek

své vlastní výroby, jakož i tu- i oizo-
zemských.

Četná úměrnost zvláště s kruhů vele-
důst. duchovenstva svědčí o pevné ob-
sluze mého rybníka a záruku za
dobu více než třicetiletého působení.

Učíte, prosím, balou objednávkou na
zkušku.

Těž na splátky bez zvýšení cen!
Volejenné látky na taláry.

Sklademalba

E. Skarda, Brno,

umělec. dříve profesor řady
hotoví a dodává obrazy
elna. V každém slohu a
provedení, od nejednoduš-
šího vzoru do nejbohatší
skladby figurální, hovějí
prave vlněnou mořinu
kaménkovou pro řádky ol-
tářní obrazy, náhrob-
ky atd. a nejširším
zaručením umělece-
ho a odborné dokona-
lého provedení.

Rozpočty ochotně a zdarma.

Československá záložna v Praze-II., Spálená ulice, číslo 46.n.

Doporučuje se všem našincům co jediný
peněžní ústav katolický v Praze. Vklady
na vkladní knížky úročí se ode dne vlo-
žení do dne vybraní dle dohody a dle doby
výpovědní. Půjčky poskytují všeho druhu
za mírných podmínek, zejména směneční
úvěr (krátkodobý), v dnešních dobách
zvláště výhodný. — Povinná revise
„Jednoty založen“ v Praze.

Na veškeré zástavy

které až do konce měs. května 1916
propadly, odbývá se (dle c. k. místodr-
žitelského výnosu ze dne 10. března 1915)

DRAŽBA

v obecní zastavárně královéhradecké

(v místnostech zastavárny) v sobotu dne
15. července 1916. Začátek o 9. h. ranní.

Zástavy do dražby propadlé možno ještě
před dražbou ve čtvrtek dne 13. července
1916 do půl 1. hod. odpol. pouze u pokladny
zastavárenské zúrokovat nebo vyplácet.

Neprodají-li se veškeré zástavy, odbývá se
dražba v sobotu dne 22.
července 1916 do 12. hodiny polední.

Každý, kdo se chce vyvarovati placení dra-
žebních poplatků a sice z 1 koruny 2 hal.
mimo úrok, nechť zúrokuje listky zástavní
do 30. června t. r. V pátek před draž-
bou a v den dražby se neúčtuje.
Správní odbor zastavárenský.

Paramenta.

Ignáce V. Noškudla syn

(protokolovaná firma)

v Jablonném nad Orlicí (v Čechách)

(bratr P. J. Noškudly, farář ve Výprachtěch)

doporučuje P. T. velečistojn. duchovenstvu
svůj osvědčený a často vyznamenaný

výrobní závod

všech kostelních paramentů,

spolkových praporů a kovového nářadí.

Cenníky, vzorky i roucha hotová na ukázkou
se na požádání franko zašlou.

Velečistojnému

duchovenstvu a

slavným patronátům

hladům dovoluje si depo-

rušit veškeré kostelní nářadí a
nářadí a to: monstrance, kalichy,
ohrádky, nádobky, paténky, paciškaly,
svíce, lampy, kadělnice, křesťanky
atd. své vlastní výroby, předplácím
církvním vyhovující. Staré předměty
opravuje v původní intenci a
v ohni slati a stříbrní nebo proti do-
platku za nové vyměňuje. Hotové
předměty neb výrobky zasílá ná-
ukázkou franko bez závažnosti koupě.
Vše se posílá poštou. Práce ruční

Sklad veškerých slatých a stříbrných klenotů, jako: kalichů,
nádobek, šálků, prstýmků, náramků atd. a šatnické
práce, taškové, jídelní nářadí se stříbra přívěhy
členského vády na sklady.

Staré slati, stříbro a drahokamy kupuje za nejvyšší ceny.

JAN STANEK,

pašit a císařem

Praha-I-979., ul. Karoliny Světlé, čis. 12. n.

Přísloží smálec c. k. zemského trestního soudu.

MĚSTSKÁ SPOŘITELNA VE VYSOKÉM MÝTĚ

přijímá vklady a zúrokuje je

co nejvýhodněji

a vyplácí, majlo stále větší hotovost, vklady i ve větších obnosech bez výpovědi
Za vklady ručí královské věnné město Vysoké Mýto veškerým svým jménem
i svými příjmy, jakož i aktiva spořitelny.

Knižky spořitelny poskytují i jistoty sirotčím a přijímají se za kaucy a vadla
u všech úradů.

Daň důchodovou platí spořitelna ze svého.

Půjčky poskytují za sazby velmi nízké.

Telefon čis. 16.

Pošt. spoř. čis. 70.108

OBNOVA

Číslo 28.

Předplatné na čtvrt roku 2 K 50 h
na půl roku 5 K —

V Hradci Králové, dne 14. července 1916.

Inserty počítají se levně.
Obnova vychází v pátek v poledne.

Ročník XXII.

K 40letému jubileu kněžství Jeho Excelence nejd. pana biskupa ThDr. Jos. Doubravy.

Duch lidský v údivu stál u Sionské síně:
žár žertvy krve has' a sněhu liliemi
jas čisté oběti se rozlil nebem, zemí,
Kněz Věčný, Kristus, vešel do svatyně...

Ó Boha tajemství, zda zázrak lásky větší
ret proroků směl zjevit době příští?
Bůh v rukou člověka na lásky žárovišti
se v oběť dá a rány lidské zlěčí!

A syny vykoupení k svému pozve stolu,
svým slovem obětníky oltářů svých stvoří,
že země věky vše tajemstvím nebes vzhorí
v poslání kněžském jeho apoštolů.

„Jsi knězem na věky!“ — i k Vám, o jasný Pane,
ve chvíli posvátné hlas Ježíšův zněl tichý
a v síle apoštolů šel jste v církve liché
sít sémě víry nebem požehnané.

V rok kněžství čtyřicátý, církvi zasvěcený,
dnes Ježíš Svátostný v hostii sněhobílé
k Vám chýlí skráně své! — Ó přebílená chvíle,
v níž duch se chvěje láskou zanícený!

Kéž štěstí nevýslovné chvíle této svaté
odleskem zahoří v dnů příštích jasnou stezku
a září nezkalené v nebes slunném lesku
i v kněžské jubileum Vaše zlaté!

Vladimír Hornof.

1876—1916.

Neocenitelným štěstím pro národ jest dobrý kněz. I když jeho činnost nejeví se na venek mohutnými rozmachy, i když jest nehluchá, drobná jeho práce a péče přináší veliké požehnání. Kněz pracuje o tom vnitřním blahu duší, jehož civilisace a všecka dosavadní věda poskytnouti nemůže. V ideálním ovzduší usiluje o soulad duševních proudů, učí činnorodé lásce k bližnímu, upravuje cesty k harmonii myslí. V okamžicích, kdy všechny fyzické podpory křesťanu vypovídají službu, těší a povzbuzuje poukazem na všemocnost nejvyššího Slitovníka. A pouze tam, kde Desatero se ostříhá bděle, jest možno použití výtěžku pokročilé kultury k skutečnému a trvalému oblažení celých společností.

Tím větším pokladem pro křesťanský lid jest ideální velekněz, arcipastýř, který vládne ještě mocnějšími prostředky k duchovnímu dobru věřících. Nyní, kdy myslí milionů vyprostily se z tuhého zajetí fanaticky radikálního tisku, svobodněji, samostatněji dovedou uvažovati o veliké ceně akce obětavých velekněží. Vždyť na př. uvážliví občané celého světa jsou svědky apoštolské lásky papeže Benedikta XV. a také neskrblí vděčnou pochvalou.

Jak rozsáhlou činnost vyvíjeli velekněží v Čechách v dobách pochmurných a velice nepříznivých pro zúšlechťení davu, pro zmírnění ostrých protiv sociálních, politických a jiných! V době, kdy političtí representanti národa byli zcela zaměstnání finančnictvím, starostmi politickými, válečnými a obchodními, biskupové a opatové obraceli horlivý zřetel k duchu, k člověku vnitřnímu. Krotili hrubé vášně, kladouce silný důraz na příkazy evangelia, byli obratnými prostředníky sporných stran, systematicky pečovali o rozvoj kultury zakládáním nižších škol i akademií, racionelním zemědělstvím, pěstováním umění atd.

Vynořují se zde hřejivé vzpomínky na světce Cyrila a Methoda, Vojtěcha, Prokopa; pak na Jana z Dražic, Arnošta z Pardubic, Martina Středu. Očka z Vlašimě a celou řadu jiných velikých dobrodinců českého národa.

Působení nynějšího vrchního pastýře královéhradeckého spadá do doby velice rušné. Prvé desetiletí biskupské činnosti Jeho Excel. dr. Josefa Doubravy vyplněno v diecési úpornými zápasy kulturními, boji sociálními a politickými. Pak nastala válka, která ukládala dvojnásobné břímě komplikovaných velekněžských povinností. V takovém překotném shluoku a varu jest největším úměním plniti arcipastýřské povinnosti věrně, chrániti stádece svěřené obou národností a při tom — nezarmoutiti rozhodně protivníky ni jediným nesprávným krokem. Vždyť i ti, kteří mluví o významu biskupského úřadu pohrdlivě, sledují pilně každý arcipastýřský krok, volají biskupa zvučným hlasem k nejruznějším povinnostem, k celé řadě funkcí a obětí, které jsou speciálním úkolem občanů jiných. Ano — i ten, který velekněžskou práci hned předem odmítá, předpisuje celou řadu prací humanitních, občanských, vlasteneckých, sociálních, kulturních a pod.

Jak v takovém víru má zdolávati vítězně vrchní správce diecése všechny hrozné posupné vlny? Na veliké štěstí věřícího lidu a českého národa vůbec intronisován v Hradci Králové hodnostář širokého rozhledu, vzácné učenosti a zkušenosti. Pochází rodem z vrstvy lidové, seznal slasti a strasti pilné duchovní správy na venkově, působil v zodpovědných hodnostech v hlavním městě české země, odbornou učenost osvědčil netoliko dosažením doktorátu, ale i pilnou vědeckou prací další, zvláště praktickými vědomostmi právními. Pěstoval v Praze intimní styky s předními učiteli jiných oborů a s vynikajícími umělci. Zkrátka seznal ven a ven jak české prostředí velkoměstské tak venkovské. Jak vynikající kvality a zdárné rozběhy tak neúhry českého obyvatelstva byly mu velikou otevírací knihou. Takový hodnostář zajisté byl výborně kvalifikován k velepastýřskému úřadu v rozsáhlé diecési, čítající téměř půldruhého milionu duší.

Dobře rozpoznal svou úlohu uprostřed vysoce vzkypělého víření. Často výslovně prohlašoval, že jest jeho snahou vnésti paprsek evangelické lásky a pokoje, zmírniti drsné tření ploch tam, kde bují vášnivé souboje. Měl na pilném zřeteli velikou

starozákonní slavnost smíření, kterou právě velekněz vykonával.

„I přistoupí kněží synové Lévi, kterých vyvolí Hospodin Bůh tvůj, aby přísluhovali jemu a dávali požehnání ve jménu jeho...“ I mluvil Hospodin k Mojžíšovi řka: „Mluv Aronovi i synům jeho: Takto budete dávat požehnání synům israelským a díte jim: Požehnejž tobě Hospodin a ostříhejž tebe. Ukažž Hospodin tvář svou tobě a smiluj se nad tebou. Obratž Hospodin tvář svou k tobě a dej tobě pokoj. I budou vzývati jméno mé nad syny israelskými, a já žehnati budu jim...“ Vstali pak kněží a levitové a dah požehnání lidu. I vyslyšen jest hlas jejich a přišla ta modlitba do přibytíku svatého nebeského. Tak čteme ve Starém zákoně. A náš arcipastýř vskutku místo přísného vystupování raději všude žehnal jak šediny starců tak hlavičky nedospělých dětí. Žehnal a časté modlitby vysílal. A přišly ty modlitby do přibytíku svatého nebeského. Uchvacující vlídnost a laskavost získávala i velice tvrdá, zaujatá srdce; tradiční předsudky se rozplývaly tam, kde diecésaňi jednali s arcipastýřem osobně.

Ovšem netoliko ruže, i trny jsou každému biskupovi dnešní doby údělem. Zakouší-li velmi mnoho svízeli i prostý kněz, tím více trpělivostí se musí obrniti církevní kníže. Čím která věž jest vyšší, tím silněji jest ošlekována drsnými severáky. Ale právě tyto boje, které bdělý pastýř stádece svého za příkladem Kristovým podniknouti musil, poskytly příležitost k uplatnění výborných kvalit biskupových. Mírným, opatrným jednáním, přesvědčivými domluvami stával se vznešený hodnostář vítězem i tam, kde do nedávna panovala zloba, která zámyslně odvracela sluch i zrak od každého poučení. Při tom velekněz mohl se s plnou důvěrou spolehnouti na pevný, neochvějný šik duchovenstva podřízeného.

Zásluhy Jeho Excelence o vědu, umění, jeho činnost vlasteneckou, organizační a charitativní ocenili jsme dříve. Nyní však, kdy slaví čtyřicátou ročníci posvěcení na kněžství, vhodno zdůrazniti, že právě svou horlivou činností velekněžskou získal si tak velikou úctu, vděčnost a lásku v kruzích nejširších, i daleko za hranicemi diecése vlastní.

Uvažme jen, co znamenají velice namáhavé visitační cesty! Za 13 roků svého biskupského úřadu zvisitoval celou diecési, která má téměř půl tisíce far. V této diecési jest na tisíce škol, mnoho korporací a úřadů, s nimiž všemi arcipastýř jednal na svých cestách osobně. Věru již toto jest práce obrovská, jejíž cena vynikne tím více, uvážíme-li, že několikrát tělesná choroba zdála se klásti nepřekonatelné překážky arcipastýřské horlivosti.

Náš vznešený jubilar zavedl výroční schůze biskupských vikářů, horlivě navštěvuje biskupské konference, hroby sv. apoštolů Petra a Pavla a tím i apoštolskou stolicí, účastnil se pouti do Lurd, při každém manifestačním projevu katolického ducha i za okolností valně nepříznivých spěchá, aby přítomností svou a živým slovem povzbudil k neochvějně vytrvalosti. Mnoho péče, peněz a cest obětoval pro stavbu nového semináře, úzkostlivě dbá, aby opravy chrámů diecésních byly podnikány ve smyslu nejlepších církevních předpisů, aby cenné památky církevního umění se všude zachovaly. Na svých visitačních cestách mile překvapuje věřící tím, že kromě práce velekněžské chápe se ve chvílích určených pro kratičký odpočinek i funkce iarařa a kaplana, spěchaje zaopatřovat, křtít a pod.

Čtyřicáté výročí kněžství jest velice významným dnem pro každého duchovního. Jak obrovitý tu kaleidoskop událostí uživých i chvílí radostných, okamžiků povznášejících! Co teprve znamená takové jubileum pro kněze, který již 13 let jest ozdoben biskupskou mitrou! Tu jde mocná vlna za vlnou a jest potřeba zvláštní milosti Boží, aby duch nejosvícenější a vždy energicky všecko překonal ve zdraví, s duchem svěžím, neumlévajícím. A Bůh dobrotivý dal požehnání tomu, který tak rád a často žehná jiným.

Jeho Excelence překročí čtyřicetku svého kněžství nyní v plném zdraví, s duchem pružným a energickým. Patře na vykonanou práci, může s potěšením zaznamenat, že se těší veliké účtě docela i u těch, kteří do této chvíle hledali světový názor jinde než v církvi naší. Zasluky vznešeného kněze te církevního nedají se skrýti.

Kdykoli marné pokusy o nové cesty, o nový názor světový končily velikým zklamáním, vždy duše siré, pokud dobré vůle úplně nepozbyly, utíkaly se znovu a znovu k biskupům katolickým, důvěrně zde hledající záchranu a posilu. Něco podobného děje se aspoň částečně i nyní. Nástupce sv. apoštolů vždy nachází na neduhy doby nejlepší lék, ve tmách rozehá nejasnější zárovky, zachraňuje těžce zápasící trosečníky. Kéž možno říci, že stále větší davy duší zmítaných seznávají, co jest jim k prospěchu a celému národu k užitku!

Vznešenému veleknězi přejeme, aby s touž mohutnou silou ducha a v neporušeném zdraví oslavil i své kněžské jubileum zlaté. Bůh žehnej a posiluj!

Agenti dohody a Češi v Americe.

Ačkoli veliké a vážné české listy v Americe energicky vystoupily proti podvrtné práci českých agentů dohodou podplacených, a ačkoli také veškerý pražský český tisk varoval své americké krajanů před placenými zrádci, zdá se, že se přece podařilo, část našich krajanů navnaditi lživou a zločinnou agitací a získati příznivou půdu pro práci agitátorů těch.

Agenti, dohodou placení, rozšiřují o naši vlasti neunevěřitelnější lži, jimiž neinformovaná česká veřejnost americká částečně věří, poněvadž nemá té doby často možnosti je kontrolovati. Z nepřátelských kruhů rozšiřuje se mezi Čechy v Americe zvěst, že ve vlasti jejich zuří hlad, vymýšlejí se zdrcující zprávy, aby byly dále rozšiřovány. Lidé ti neštítí se docela psáti o tom, že naše mocnářství jest prý v koncích se svými vojenskými prostředky a nemá dohromady více než 10.000 vojáků. Aby agenti, našimi nepřáteli placení, měli snažší práci,

zřizují si různé organizace, jež nemají jiného účelu, nežli velezrádnou propagandu uváděti v širší kruhy. Tak založena byla lidmi těmito »Slavonic Publishing Company« a poloměsíčník »Bohemian Review«. Zdá se však, že časopis ten nenašel v Americe nijakého zvláštního přjetí, poněvadž již po vyjití několika čísel přestal vycházeti. Poněvadž se těmito agitátorům především jedná o to, aby od našich českých amerických krajanů vyzískali peníze, pořádají různé sbírky, jež se pak beze stopy v kapsách těchto lidí ztrácejí. Ano stává se, že agitátoři ti namlouvají, že peníze zasílají »nuzným« Čechům v mocnářství, zatím však obnosy, pro účel tento sebrané, jednoduše zpronevěrují.

Proti tomuto vyloženému podvodu, jenž postavení národa českého v mocnářství může jen poškoditi, obrací se energicky známý národní socialista dr. F. Iška (bývalý spolupracovník pražského národně-sociálního orgánu). Týž uveřejňuje v chicagském »Vesmíru« ostrý protest proti těmto škůdcům amerických Čechů. Také »Národ« a »Deník Hlasatel« staví se proti štvárcům těm. Informovaným a vážným česko-americkým kruhům jest dobře známo, že jednání dohodou placených českých agitátorů v Americe nespočívá na solidním základě; jest však přece naprosto nutno, aby domácí tisk proti těmto lidem energicky vystoupil a český americký tisk včas varoval, a poukázal na konce, kam tito agitátoři americké krajanů zavést chtějí. Jest v zájmu veškerého českého národa, aby bylo zakročeno proti této zločinné práci a aby se okázalo, že se nikdo nechce stavěti do cizích služeb, aby zrazoval svoji vlast za mrzký peníz. Jsme o tom pevně přesvědčeni, že naši američtí bratři varovných hlasů z domoviny uposlechnou a agentům těm, přijdou-li k nim opět, ukážou dvěře. Tím poslouží nejen svým vlastním zájmům, nýbrž především životním zájmům českého národa.

Proč jinde kupovati?

Vždyt obdržíme kancelářské potřeby (papír, inkoust, péra, tužky atd.), umělecké pohledy ve velkém výběru, dopis. papír, notesy od 80 hal. až do 5 K, dále památky — nky, alba na fotografie a pohledy — v Družstevním knihkupectví v Hradci Králové. — — — — Adalbertinum. — — — —

Průběh války.

Jakmile ofensiva nepřehází dalekosáhlého úspěchu ihned prvním nárazem, jakmile se ne- n úže vykáží skvělým a pro soka osudným průlomem, pak jest armádě napadené dána příležitost pluky přeskupiti a statečně další útoky odrážeti. Armádní sbory anglické, francouzské a ruské ovšem se odhodlaly k houževnatému náporu s početní přesilou. Uvažme však, že četné nezdařené útoky již stály v nynější ofensivě čtyřdohodu statečně bojovníků. A nepřítel marnými náporů se vysilují značně dále. Pokusy o průlom dle vzoru Gorlice ztroskotaly, odrážila je chrabrost bdělých pluků centrálních mocností. A tak můžeme hleděti vstříci dalšímu vývoji událostí a plným klidem a sebedůvěrou.

Bojiště východní. Ruská ofensiva trvá už přes pět neděl. S velkou přesilou vrhají se Rusové na řady naše, aby je obklíčili nebo zatlačili hodně daleko; ale nedaří se jim ve všem. Ruské útoky v Bukovině, jihozápadně od Kolomyje, u Mikulčina a na Koropieci sice poněkud seslábly, zato na Volyni trvají dále. Rusové snaží se opět zatlačit frontu gen. Linsingena. Nepřátelský tlak jeví se také u železničního uzlu Baranovičů. — Podle úřední zprávy ze dne 11. července oddily armády Pflanzner-Baltinovy, odrazivše ruské urputné útoky u Kirlibaby v jižní Bukovině, vynutily si přechod přes horní Moldavu. Teď jsou velké boje na ústí stochodské, kde byli Rusové několikrát od-

razení. — Dle posledních zpráv ruské útoky u Hordie i na Stochodu odraženy s velikými ztrátami. Ve dvou dnech zajato 2.000 Rusů.

Na italském bojišti byly na Soči jen dělostřelecké a letecké boje; zato rozložený boj byl na frontě mezi Adyží a Brentou, kde Italové už po tři neděle útočí marně. Hory zdejší částečně patří ještě ke vnitřnímu závorovému pevnostnímu pásu Asiagi. Leč ani tu Italové dosud ničeho nepořídili, ač svého času naše vojska tyto posice silně vybudované dobyla na prvý rozběh. — Na moři pak v Otrantské úžině potopil náš křižák Novara pět ozbrojených anglických strážných lodí. — Zle se vedlo Italům u Monte Rasta, kde zachvácení palbou z boku ztratili 1.000 mužů. Útok italských torpedoborců na město Poreč byl oplacen útokem našich námořních letců na město Ravenu a na baterie v Carsini.

Na západním bojišti zuří těžký boj na obou stranách řeky Sommy. Angličané a Francouzové vrhají bezohledně své zástupy k útokům. Němci jim houževnatě děl obranou svých posic, nebo tam, kde jich pozbývají, protiútokem, jenž vraoí nepříteli do postavení, odrazí k útoku vyrazil. Současně jsou však obě fronty po celé délce, od moře až hluboko do Champagne, Argon a k Vogesám, v napětí. — U Verdunu Němci pokročili k tvrzím Sonville a Lauffe a zajali přes 2.000 Francouzů.

Na Balkáně od Soluně a Valony oznamují se občasně přestávky. V Řecku chovají se Francouzové jako doma a pověstný Venizelos snažil se vyvolati občanskou válku, aby tak tím lépe mohl pracovati pro zájmy své i čtyřdohody.

Německá ponorka do Ameriky. Pozoruhodný výkon provedla něm. ponorka Deutschland, která s nákladem barviva a léků z Brem přistála v americkém Baltimore. Ponorka německá prolomila tak anglickou blokádu a razí tím obchodu nové cesty, neboť kapitán lodi žádal, aby se s ní nakládalo jako s lodí obchodní, která veze náklad. — Německá ponorka v Americe jest nyní předmětem úvah novinářských. Ponorka tato jest první z řady stejných lodí, které byly vystavěny, aby zaveden byl pravidelný obchod se zámořskými zeměmi. Ponorka urazila největší část plavby nad hladinou mořskou a pouze 1.800 mil (délka celé plavby 4.000 mil) plula pod vodou. Připlutí ponorky považuje se za výstrahu Spojeným Státům, že Amerika není mimo dosah německých ponorek. Angličané mermomocí chtějí dokázati, že s ponorkou Deutschland má se jednati jako s lodí válečnou; naproti tomu americké úřady rozhodly, že ponorku tuto sluší považovati za obchodní loď, která není ozbrojena a která měla cestovním účelem dopravu zboží. Anglické »Daily Mail« přiznávají, že jest více nežli k zlosti, že Německo jest s to, aby otevřelo bezpečnou, třeba i omezenou dopravní cestu do Spojených Států.

Politický přehled.

Strana neodvislosti v Uhrách se drobí následkem rozporů, které se ve straně objevily v záležitosti, má-li se strana neodvislosti účastniti při důvěrníckém výboru opozičním, který by přijímal důležité informace. Předsednictví se vzdal hr. Michal Karolyi a s ním zároveň ze strany vystoupilo 15 členů. Předsedou strany zvolen hr. Albert Apponyi.

Obchodní dohoda anglicko-švédská týká se úpravy švédského dovozu. Anglická vláda zdráhala se totiž dlouho uznati záruky nového švédského obchodního zákona o dalším vývozu dovezeného zboží. Dohodou nynější Anglie uznala tyto záruky. Přímým důsledkem dohody je uvolnění velkého množství zásob, které byly v poslední době dopraveny do Švédska.

Irské vyrovnání už je připraveno. 6 hrabství ulsterských bude z něho vyňato a parlament

DEPEŠNÍ ADRESSA: ALBIBANKA

TELEFON ČÍSLO 83

KRÁLOVÉHRADECKÁ BANKOVNÍ JEDNOTA V HRADCI KRÁLOVÉ ADALBERTINUM

PROVÁDÍ VEŠKERÉ OBCHODY BANKOVNÍ A SMĚNÁRENSKÉ ZA PODMÍNEK NEJVÝHODNĚJŠÍCH - ESKONT SMĚNEK - PŘIJÍMÁ VKLADY NA ÚROK 4%, A VYPLÁCÍ VEŠKERÉ VKLADY BEZ JAKÉHOKOLIV OMEZENÍ - SLOŽNÍ LÍSTKY POSTOVNÍ SPOŘITELNY ZDARMA

VELKOOBCHOD UHLÍM, KOKSEM A CEMENTEM

ŽÍROVÝ ÚČET U RAKOUSKO-UHERSKÉ BANKY

ČÍSLO ÚČTU POŠT. SPOŘITELNY 140.273

Česká banka filiálka v Hradci Králové

přijímá a zůr kuje vklady na knížky

4 1/2 %

vklady na pokladniční poukázky a vkladové účty zůrokuje dle dohody co nejvýhodněji.

Koupě a prodej cenných papírů, losů a valut. Výplata kuponů a obstarání kuponových archů. Inkasso tažených losů. Revise a pojištění losů proti zvrátě kursové.

Úhrady válečným zajatcům.

Prodejna c. k. tř. dni loterie.

pro Irako má se shládati z nynějších poslanců téhož kraje v anglické dolní sněmovně. Záleži totiž vojenské patři výhradněmu rozhodování vlády anglické. Prozatímní úmluva o tom plní za války a ještě 12 měsíců potom, a může být prodloužena.

Mezi Japonskem a Ruskem podepsána byla v Petrohradě smlouva o Číně v tom smyslu, že obě říše postaví se na branný odpor proti třetí moci, která by chtěla mařit jejich plán v Číně. Smlouva ta namířena jest vlastně proti Spojeným Státům americkým a především proti Anglii, jejíž moci na dalekém Východě pomalu odzváněl. Na její místo nastupuje Japonsko, které nyní ohrožuje i americké Filipiny a holandské ostrovy.

Smír s Mexikem. President mexický Carranza odevzdal vládě Spojených Států notu, v níž zdůrazňuje práni po pokojném vyřízení potříz a slibuje, že bude použito všeho, aby zabránilo dalším příhodám. Carranza přijímá v zásadě sprostředkování navržených zástupců latinsko-amerických zemí a očekává svolení k tomu i od Spojených Států.

Volné listy.

Filip Orleans. Byl příbuzný nešťastného Ludvíka XVI., neboť rod jeho vznikl od Filipa I., mladšího bratra krále Ludvíka XIV. Nepomohlo zhýralci, že byl nebo se dělal přesvědčeným revolucionářem a neprospělo mu hlasování pro smrt královu. Došlo i na něho. Obžalován byl zároveň s Girondiny, ale nebyl s nimi zároveň souzen. Po třech dnech, které uběhly od sítě jedenadvaceti Girondinů, převzeli Filipa Orleanse z Marseille do Paříže, kdež ho uvěznil.

Téhož dne zavřely se žalární dveře za dvěma ženami, z nichž Josefina Beauharnais stala se později manželkou Napoleonovou, a druhá, madame Dubarry, přijela do Paříže z Londýna, kdež některou dobu pobývala. Zatkl ji nejen jako bývalou přítelkyni Ludvíka XVI. a proto podezřelou, ale také proto, že podporovala emigranty penězi.

V ty dni byl popraven také Adam Lux, který uchvácen sličností Charlotty Cordayové, jež probodla Marata, hlasitě po ulicích velebil její skutek a její statečnost. Když byl přáteli napomínán, aby se mírnil, odvětil, že jest hotov i umřít pro ni. Stalo se. Byl pro své řeči udán a odsouzen. Přivezen byv ke guilotině, vyskočil na popraviště a zvolal: »Umírám pro ni s radostí!«

Filip Orleánský odsouzen byl pro royalism a spiklenství a ku podivu, bylo mu vytýkáno za vinu i to, že hlasoval pro smrt královu. Filip na to odpovídal: »Hlasoval jsem dle své cti a svědomí.« Dne 6. listopadu 1793 Filip ráno před smrtí poručil si, aby mu dali ke snídani ústřice, dva kotlety a červeného vína, a všechno požil s výbornou chutí. Po snídani přišel k němu revoluční soudce a žádal ho, aby na prospěch státu vypovídal o ostatních spiklencích. Filip odpověděl, že teď, když věci až tak dospěly, stát již k němu nemá žádného práva, nicméně však že z lásky ke »svobodě« a že mu zbývá ještě některá chvíle, chce na rozumnou otázku dáti rozumnou odpověď. Podepřev se loktem o hmsu krku, hovořil přitlumeně a jak se zdálo velice klidně. U vrat vězení (Conciergerie) stál vzpřímeně a velitelsky. Pisatel vzpomínke na ony doby, Forster, vypravuje, že s ním měli jiti a zemřít tři ničemové, ale bránili prý se proti takové společnosti. Dne 6. listopadu bylo mlhavo a sychravo, ale Filip vystrojil se na poslední svou cestu velmi švihácky. Měl na sobě zelený frak, bílou vestu, žluté kalhoty z jelenice a vyleštěné boty. Obličej jeho byl prý klidný, lhostejný, ba chvillemi i veselý. Pověz s Filipem zvolna mšij ulici za ulic prostřed davů, které pokřikují a metají kletby. U královského paláce luza povoz zastavila, snad aby si Filip mohl přečísti na zdech nápis: »Republika jedna a nerozdičná, volnost, rovnost,

bratrství nebo smrt.« Z urážek, které se odevšad sypaly, zaplály prý oči Filipovy na okamžik dábelským ohněm, ale hned pohasly, a odsouzenec zase seděl lhostejně a uhlazeně. S velikým přemáháním dával na jevo hrmost, která nemůže býti dotčena blátnem luzy. I na popravišti choval se nebojácně a chtěl zůstaviti po sobě slova vtipného klidu. Když se kat Samson chystal stáhnouti mu boty, Filip propověděl: »Nechte toho, potom mě vyznají lépe — pospěšme si!«

Urozený vévodský princ hrál úlohu nejčervenějšího Jakobína a takových konců došel! O životě jeho mnoho se nahlalo, ale pravda, která jest o něm zjištěna, není nikterak vesela a příjemna. Paměti vypravují, že byl nejpustějším prostopášníkem a člověkem bez povahy. Syn jeho, Ludvík Filip, statečně bojoval pod Dumouriezem a po smrti otcově vystěhoval se do Švýcar, kdež usadil se v Graubündenu a vyučoval tam matematice. Po Napoleonově konečné porážce stal se francouzským králem a projevil znamenité schopnosti, jimiž zásadně lišil se od otce.

Neustávejme! Ministr vyučování vydal ke všem zemským školním radám a místodržitelství výnos, kterým je vyzývá, aby veškeré školství, pokud se v něm užívá německého jazyka, usilovalo o čistotu a zušlechťení řeči a zejména aby odstraňovalo zbytečná slova cizí. Podobné snahy projevují se u všech národů, kteří přímo nebo nepřímo postiženi byli válkou a kteří si ještě více než kdy jindy uvědomují, že jazyk jest nejdrazší podstatou jejich života. V našem národě hesla tato nejsou neznáma a válečnými podněty nabývají ještě větší životnosti a důležitosti; ale bohužel musíme říci, že čeština zněla by mnohem čistěji, kdyby mnozí spisovatelé a novináři čtenářum svým dávali dobré příklady. Věru že by vše vypadalo jinak, kdyby lidé péra měli aspoň polovinu té lásky, kterou rodný jazyk posvěcovali naši buditelé, kteří jako Argonautové vydali se na cestu a překonavše hory překážek, zlatého rotna jazykového dobyli a potomkům svým pečlivě odkázali.

Naši buditelé ve věci této byli jako ten otec, jenž synům přikázal překopávat vinici, že v ní najdou poklad, čímž míníme, že jazyková čistota není cílem, jehož snadno a za krátko lze se dodělati, nýbrž že se tu vyžaduje stálé pozornosti a svědomitého studia. Toho si musí býti předem všeho vědomi spisovatelé a novináři, kteří za životní povolání si vyvolili šířiti kulturu, jejíž nejpředevším požadavkem zajisté jest správnost a znalost mateřské řeči. Nejedna spisovatel, znamenaje při sobě myšlenkovou hojnost a snadnost jejího vyjadřování, nechává se ovládati jazykovou ledabylostí tak, jakoby spisovatelské nadání bylo již všechno, a správnost slovesného roucha jakoby přistupovala sama sebou. I spisovatelský genij musí stále pozorovati život a vytrvale se učiti, neboť spolehal-li by pouze na své nadání, mluvil by brzo na plano, a jeho knihy zivaly by prázdnotou a nudou. Dante na příklad vložil do svých spisů skoro všechno, o čem tehdejší učenci mysliili a psali.

Kromě věcného obsahu jazyková čistota při spisovateli rozumí se sama sebou, ale, bohužel, ač požadavek tento jest tak jasný a určitý, nejedna spisovatel mívá vystačovati vědomostmi, kterých nabyt ve středních školách, nebo tím, co příležitostně vyčetl z některého brusu. Bylo by nerozumno žádati, aby spisovatelé znali všechny i nejnepatrnější odstíny, o které se mezi brusíči vede spor a které bývají často věci osobní záliby nebo umíněnosti, jak nedávno v »Obnově« vhodně bylo řečeno, ale vždy jest trvati na tom, aby český spisovatel a novinář, má-li názvu toho býti hoden, neheřil proti zákonům mluvnickým a proti jazykovému duchu a aby vystřihával se hrubých chyb, stále přetřásaných a stále vytýkaných.

»A tak, že dohoda nechce posud mluvit o míru, lidstvo těší se dalšímu krveprolévání.« To jest podivná lidskost, těší-li se, že se prolévá krev.

A přece o tom, jak a kdy užívá se tohoto slovesa správně, bylo již tolik namluveno a napsáno, že by o tom špačkové mohli zpívat. »Příslušníci obou bojujících státních skupin pracují na míru.« Pracujeme, usilujeme vždy jen o to, jeho posud není a co jest naší tužbou. »Zemřel následkem poranění. Následkem květnového sucha obilí zakrnělo.« Tento ošklivý kazimluv měl již dávno býti vyplněn! Byv poraněn zemřel, květnovým suchem obilí zakrnělo. Nelze také pochopiti, jak čeští novináři mohou snášeti tuto nestvůru: »Vlastní baterie pálily na nepřátelské zákopy.« Což tento otrocký překlad cizí zprávy přímo netrká? Což jazykový cit úzkostlivě nevolá, že to jsou naše baterie? To jen tak něco na ukázkou. A jinými chybami hemží se v novinách, překladech a spisovatelských dílech původních. Ledabylost a nešetrnost k mateřskému jazyku vede bez ustání svou přes všechny mluvnice, brusy, rozpravy a naléhavé výzvy.

Odkud to, že mnozí spisovatelé jimž zejména náleží dbáti jazykové správnosti, této povinnosti zanedbávají? Čím to, že ti, kteří mají vlastnosti nástroje svého cititi obsáhleji a silněji občanův ostatních, vyznačují se k němu překvapující otupelostí? Nedostatek tento po našem mínění tkví v úpadku doby vůbec. Přes všechna moderní finčivá hesla hmotářskými sklony pozbýváme životní opravdovosti a idealismu, za kterými brali se naši předkové, kteří neopoujice se frasem o pokroku, pracovali na národní líše tak, že ten pokrok bylo všude cítiti, viděti a hmatati. Dnes nelze již popírati, že k nám z ciziny přivlečena byla leckterá hesla, která otravujíce původní a zdravou národní filosofii, vytvářejí ducha světoběžné módy, a tak s nastalým opičením po cizině rozbujela se nevážnost k pramenům domáckého českého života. A proto i ta nešetrnost k jazyku není pouze dějinami jednotlivých spisovatelů, nýbrž jest v přímém spojení se stinnými stránkami přítomného národního vývoje.

»Národní Listy« dne 25. června napsaly: »Budíž nám dovoleno říci též několik slov k opravným snahám, které již u nás jednotlivci a spolky šíří. Žádáme je, aby při tom nepoužívali novin jenom k všeobecným úvahám nýbrž volili raději cestu praktickou a přímou. Třebas tuto: každou neděli mohly by všechny české listy přinést nápadnou tabulku, na níž by stálo: Čechové! Milujete-li svou mateřštinu, neříkejte . . . nýbrž atd. Každou neděli jen deset podobných příkladů, slov a vět. V neděli lidé mají čas, vstřípi si je do paměti, otec je přečte rodině, každý, kdo bere péro do ruky, musí si na ně vzpomínout, každý, kdo promluví, musí očekávat, že druzí si toho povšimnou, řekne-li něco z toho špatně; vezme »Jednota Svatopluka Čecha« na sebe dílo, které jí zde navrhujeme?« Myšlenka tato jest dobrá, a »Obnova«, kdykoli o těchto potřebách mluví, návrh »Nár. Listů« vždycky uvádí ve skutek. K tomu však dokládáme, že inteligence naše praktickým takovým ukázkám musí se učiti nazpaměť, neboť četly-li by se tak zběžně, jako jiné denní zprávy, druhého dne by se již vykouřily z hlavy a nezůstalo by po nich ani památky. Čeština jest tak bohatá, že její zvláštnosti a zajímavosti potřebí jest osvojovati si studiem a opakováním. Povolání každého inteligenta ovšem žádá pro sebe mnoho denního času, ale nic naplat, kdo chce správně psáti, uč se a nelenuj!

Sazonov a Bethmann Hollweg. Kdežto v poli burácí hrozný válečný uragan, dva státníci tito dali se do souboje pro otázku, která říše jest vinna dnešním krveproléváním. Sazonov promluvil s redaktorem »Ruského Slova« a tvrdil, že si četní Němci uvědomují pravou povahu zvláštních rysů německé politiky, která na konec vedla k světovému požáru. Ač prý to kancléř nechce uznati, byla situace ve skutečnosti taková, že Francie a Rusko přes své mírumilovné smýšlení byly odhodlány jednou pro vždy Německo odnaučiti rozpínavé po-

litice. Politika Německa měla prý důsledek, že troj-dohoda, která dlouho neměla určitého útvaru, stala se mohutným svazkem s cílem práv a prospěchu svých členů a zachování evropského míru chrániti.

„Norddeutsche Allgemeine Zeitung“ odpovídá, že vina Ruska říšským kancléřem byla tak jasně a nesporně prokázána, že jest zbytečné slovy Sazonovými podrobněji se zabývat. Sazonov dokazuje sám, že Francie a Rusko přes své mírové smýšlení se rozhodly sraziti k zemi německé sebevědomí. Když 31. července 1914 oznámena byla všeobecná mobilisace ruské armády, zmobilisovalo Rakousko pouze osm sborů proti Srbšku, které nebyly posádkou na ruských hranicích. Že Německo v tuto dobu zmobilisovalo již značnou část své armády, jest tvrzení zcela nepravdivé. Částečná mobilisace nebyla v Německu provedena vůbec. Mobilisační rozkaz pro celou německou armádu byl vydán, jak známo, teprve 1. srpna odpoledne o 5. hodině jako odpověď na všeobecnou ruskou mobilisaci. Sazonov tvrdí, že mobilisaci německou předčasně oznámil „Lokalanzeiger“ německému národu. Sazonovi jest známo ze zpráv ruského velevyšlanectví v Berlíně, že lichá zpráva o německé mobilisaci, která dnc 30. července jmenovaným listem omylem ve zvláštním vydání byla rozšířena byla ihned účedně odvolána a že tomuto velevyšlanectví již čtvrt hodiny po vyjití zvláštního vydání dostalo se telefonicky vysvětlení skutečnosti členem redakce „Lokalanzeigeru“. Ruský zahraniční ministr nešťítí se namlouvati pohádku, že jest pevná jstota, kterou má všechna Evropa o tom, že ultimatum Rakousko-Uherska vypracováno bylo za přímého působení vynikajícího německého diplomata a že bylo předloženo císaři Vilému k schválení. Zisťujeme, že tvrzení toto ve všech podrobnostech jest zcela smyšleno a nemá věcného podkladu.

Úvaha. Chápeme rozpravy obou státníkův a rozumíme jejich starostem. Odpovědnost z války této jest tak velká, že nemůže jim býti lhostejno na kterou říši jest svalována vina a koho budou dějiny přísně souditi. Vzájemná obviňování však otázky neřeší a nevystihují. O evropské válce mluvilo se ve velkých státech hodně dlouho již před její skutečností, a nezdídka jsme se dočítali, jak ten který důstojník toho kterého státu vypočítával budoucího zápasu strategické dráhy mocnosti, množství jejich vojska, mravní sílu a výzbroj. Válka ta byla tu přímo jinde nárázkami předpovídána těmi, kteří viděli do diplomatických kuchyní, a byla tušena obecně, které citilo evropské napětí a pozorovalo obecně usilovné zbrojení. Nechybělo cvšem ani idealistů, kteří důvěřivce rozumovému rozhledu všech mocností možnost evropské války zamítali. Idealisté byli zklamáni.

Ožila vzpomínka na Bismarkova slova, že Balkán jest sudem prachu a že jiskra do něho vhozená způsobí ohromný požár. Jiskrou bylo surové zavraždění vznešeného následníka trunu a jasné choti. K balkánské značce zachmuřené oblohy evropské připojily se jiné složky, jako na příklad strach Anglie o námořní nadvládu a italská ireden-ta. V Papinovu evropském hrnci rozmáhalo se napětí čím dál víc, tlak mohutněl a když pojišťovací záklopka nemohla již stačovat, udál se výbuch a nastalo pořádné účtí, jak si je diplomati ve svých kabinetech sestavili. Žeň dlouhých příprav dozrála a nyní se požívá.

Jest pochopitelná zvědavost, které byly příčiny tak ohromného úkazu a kde třeba hledati pravé viníky, ale dnes tato touha po pravdě nemůže býti zcela podrobně ukojena. Nejméně dostačuje vysvětlování Anglie, že bojuje za svobodu drobných národův. Ta Anglie, která má za sebou smutné dějiny národa irského a deťpanou Indii! A neznáme-li osudu nešťastné Polsky? Stát, který před válkou práva malých národů deťpal, nesmí práv těch prohlašovatí za svoji hvězdu v nynější bouři.

Jak již jsme pověděli, dnes úplné pravdy nemůžeme se dopracovatí, protože posud žijeme prostřed zápasu, a dokud úkaz trvá, nelze dostati se k prvním příčinám. Později, až po utišení bouře ocitne se evropské lidstvo v příslušné dáli, bude moci směstnati tuto válku do dějin Evropy a srozumitelně o ní mluviti ten historik, který důkladně bude seznámen se všemi taji evropské diplomacie a který pronikne povahu a všechny tendence národních a státních útvarův. Úkol tento vykoná pouze historik, který nebude ani lhostejným kronikářem ani stranníkem. Dějepisec ten nebude pouze malovatí válečné události po zevní hmotné stránce, ale vnikne do hloubky duševních proudů, tvůrčích idejí a dnes posud zahalených tajemství, rozdělí světlo a stín a bude se řídití sudidlem, kterým oddělí dobro od zla, aby odůvodnil pravdu, že dějiny jsou osvětlenou zkušeností, a zkoumáním dob minulých že jest školou budoucnosti. Dobrá kniha o této válce bude jen tak napsána, když podá souvislost mezi tím, co bylo, a tím, co má býti, aby lidstvo z obrovské události mohlo dosuzovatí se zdravé politiky a ustálilo se v té souborné vůli, aby dějství tak obrovité již se neopakovalo.

**Veledůstojnému duchovenstvu
odporuujeme:**

Proprium Bohemiae

brož. K 4.—, váz. K 480.

Lectioes contractae

brož. K 180.

Psalterium

váz. K 250.

Manuale sacerdotis.

Manuale rituum

české váz. K 4.—, v kůži se zlatou ofizkou K 620,

německé v kůži K 6.—.

Breviarum Romanum

od K 51.— do 100.—.

Dle přání objednáme:

Missale Romanum

od K 40.— od K 200.—.

**Družstevní knihkupectví
v Hradci Králové, Adalbertinum.**

Kulturní jiskry.

Oběť »spiritismu«. V Nové Pace, kde je spiritismus značně zahříván, dověděla se vdova, jak sdělují „Národné Listy“, prostřednictvím »media«, že jejímu zesnulému manželovi vede se na onom světě všelijak, dobře však nikoli. Rozhodla se proto jemu pomoci a světila se se svým plánem známému mediu, které jí slíbilo pomoc všestrannou. Také ji provedlo. Šibal »medium« přišel v noci do příbytku vdovina a — jak udala četnictvu — slovy výmluvnými vykládal, že jejímu muži na onom světě muze jedině pomoci »oběť zápalná« a sice pálením papírových peněz, které právě má vdova pod střechou. Když to řekl »duch«, bylo to pro vdovu věc svatou. Vzrušená žena mediu také uvěřila a odevzdala mu 1800 K v bankovkách, aby »zápalnou oběť« provedl. Peníze vzal a vložil je do obálky. Ve světnici směla hořeti jen svíčka. Vdova musela kleknouti zády ke světlu a hlasitě se modlití. Spiritista pronášel jakés: strašidelné zaříkání koulel očima — a posléze obálku na plamenu svíčky spálil. Poněvadž vdově bylo cosi podezřelým, náhle se obrátila a zpozorovala, že podvodník bankovky z obálky včas vybral — a spálil jen prázdnou obálku. Na její udání byl zatčen.

Treuga Dei. Dosti často se tento význam dosud užívá, ale málokdo mu rozumí. A přece právě nyní jest časové trochu o tom přemýšletí. V době raného středověku barbarští, divocí národové při přijetí křtu neodložili ještě všechny své zlovyky. Na př. v některých krajinách přičleněných k církvi dlouhou dobu musili kněží mýti hrozné pohanské pověry, delší čas napomínali, aby přestalo otrokářství, aby zavládlo spořádané jednoženství. Ohnivá krev pokřtěných národů velice ráda holdovala krvavé mstě, pěstnímu právu. Zručný bojovník těšil se daleko větší vážnosti než učenec. Boje i mezi velmoži málo významnými byly časté. Někteří si učinili pěstní právo nejoblíbenějším životním cílem. Těžký tu byl boj církve, která by bývala ovšem nejraději viděla, aby vzájemné válčení mezi katolickými velmoži vůbec přestalo. Spolu však papežská stolice citila, jakou mez nelze její moci překračovatí. Proto aspoň hleděla dle možnosti krvavé zápolení zmírniti, obmeziti.

Papežové nutkali rytíře ke kompromisu. Starali se o to, aby pro jistý roční čas bojovníci zastavili cinkot zbraní zcela. Vyhlášován tedy »Mír Boží«, který byl zván cizími slovy »treuga Dei, pax Dei, tréve de Dieu, Gottesfriede«. »Treuga Dei« má však význam širší; jest ve výrazu tom obsažena i péče o bezpečnost kupců, rolníků, kněží a j. Katolické davy jen zvolna přijímaly závazky, které na ně církev vkládala.

Dlouho různé formy »Treugy Dei« platily jen v některých provinciích. V letech 1034 a 1038 francouzské kněžstvo dalo vznik zbrojním spolkům, jejichž členové měli povinnost trestati rušitele míru. Arcibiskup arelat-ský Raginbald a s nim jiní arcipastýři francouzští nařídili r. 1041 ozbrojencům zastavení všeho nepřátelství ve dnech připomínajících umučení Kristovo (od čtvrtého večera do úterního rána). Taková ustanovení rozšířila se i po Německu, Italii, Španělsku a Anglii. Arcibiskupu kolnskému Sigiwinovi podařilo-se r. 1083 rozšířiti »Mír Boží« na delší řady dní. Téhož roku prohlášena Treuga v Kolíně jako zákon říšský.

Když takto přídá k dalšímu postupu byla důkladně prozkoumána, vystoupil papež Urban II. s plnou energií. Na slavné synodě v Klermontu r. 1095 prohlášena Treuga za všeobecný církevní zákon. Klid zbraní měl panovatí od adventu do oktávy Zjevení Páně; pak od neděle Devítníku až do oktávy svatoúšní; konečně v každém týdnu od západu slunce ve středu až do východu slunce v pondělí. Patrně tedy, že pro bojování zbývalo v ro-

ce dní velice málo. Tedy dostí času na klidné uvažování rozpálených lilav, dostí času na rozmyšlenou, na případné dorozumění cestou mírnou. I náhlá přerušení zápasů ve dnech zapovězených znamenala často příměří — matku míru.

Tak se zabránilo mnohým bojům zbytečným. Není tudíž divu, že tehdy stálého vojska ve státech katolických ani nebylo. Občané voláni v případě kritickém do zbraně prostě od svých civilních prací.

Ovšem takové živé snahy po míru nechyběly ani v našem věku. Ale jelikož část států postavila se proti jakémukoli sprostředkování papeže, byly nuceny jiné státy připravovatí zbraně a shromažďovatí vojska také. Přes všecko veliké a účelné zbrojení však na př. náš vznešený panovník pracoval úsilně k tomu, aby válka vůbec nevypukla. Zažehnával hrozící zahraniční příznaky všemožně šlechtnými pokusy o čestnou shodu. Tolik věděl každý vladař katolický, že při vypuknutí evropského boje Treugu nebude možno podstatně obnoviti.

Sv. Otec Benedikt XV. učinil před svátky vánočními přece jen jistý pokus o krátké příměří. Naše říše a Německo projevíly ihned ochotu, ale zednáři ve státech jiných odmítli. Tím však šlechtný pokus na své ceně netrati.

1876—1916.

»Haec dies, quam fecit Dominus,
exultemus et laetemur in ea.«

Jest pohled sladký, když se v lásky něze ku otci děti s oddaností vinou,
však sladší ještě, když kol Velekněze
v jednotu svatou Jeho synu splynou.

Dnes Pán nám učinil tu chvíli svatou,
v níž víc než kdykoliv svou lásku zjevit smíme,
se srdcem hořícím a s duší blahem vzňatou
vše mužem odhalit, co v nitru dříme.

Snad tiše budou znít jen naše hlasy
v ten jasot zástupů, v ten hlahol slávy,
však co jim zvuku dodá, co jim dodá krásy,
jest pravdy cit a úsměv neklamavý . . .

»Ke čtyřem dekadám, jež končí Milost Tvoje
kež tolik nových Pán zas přidat ráčí,
a požehnání nekonečné zdroje
kež řídí tam, kam noha Tvoje kráčí.

A lásky sethu, již Tvá ruka dosud
na každém místě v lidských srdcích žala,
tu nechť i dál Ti skýtá žití osud,
by duše Tvá se vždy jen radovala.

Jak nyní z lidských rtu Tvých skutku chvála
po luzích Církve zní a nivách vlasti,
tak jednou kež by v stejném lesku vzplála
i u Bóha tam — věčně na oblastí!

FrK.

Církevní věstník.

Jubilejní den J. Exc. nejdp. biskupa dra. Josefa Doubravy 16. července 1916. V neděli 16. července o 10. hod. budou v kathedrálním chrámu v Hradci Králové slavné pontifikální služby Boží za přičinou čtyřicetiletého kněžského jubilea nejdp. arcipastýře našeho. K této slavné mši sv. činí se tímto uctivě pozvání.

Úmrtí. Dne 7. července zesnul v Pánu ve Slatinanech, byv posílen sv. svátostmi vsdp. bisk. notář, býv. farář a osobní děkan v Dolním Újezdě Josef Vlček. Zasloužilý kněz odešel v 70. roce svého věku a v 45. roce svého kněžství. Pohřeb konán 10. července. Odpověď v pokoji, věrný služebník Boží!

Zprávy diecéšní. Ustanovení jsou pp.: Václav Sqkol, farář v Čenkovicích, za děkana do České Třebové, Josef Jilek, kaplan v Pardubicích, za faráře do Vosic. Jan Adamec, admin., za děkana v Týnci n. L., Eduard Wagner, farář v Lučici, za faráře do Zbislavi, Karel Prucha za koop. v Dobrénu, Viktor Bibus, koop. na Kunštátě, za admin. do Deštného, Rudolf Neumann, admin. v Deštném, za admin. do Kunštátu, Fr. Houdek za admin. v Hrochově Týnci, Eduard Franc, kaplan v Kácově, za kaplana do Ledče, Robert Vala za kaplana v Č. Třebové, Václav Prokeš za admin. ve Slápanově, P. Fr. Videňský S. J. ustanoven na výpomoc do Vys. Mýta, Filip Konečný, vik. sekretář, b. notář, farář na Pouchově, obdržel dimisi do řádu Dominikánského. — V Pánu zesnuli: Bohuslav Neumann (V Vln.), školní rada, em. gymn. katecheta, † v Jičíně 25. května (naroz. 1848, vysv. 1874), Fr. Kotrhelec, konsist. rada, jubilar, em. farář v Přibyslavi, † 14. června (naroz. 1842, vysv. 1866), Fr. Severa (V Vln.), kněz cirk. na odp. ve Shoupnici † 23. června (naroz. 1842, vysv. 1868), Vojtěch Balcar (V Vln.), farář v Cerekvici, † 4. července (naroz. 1858, vysv. 1882), Jos. Vlček (V Vln.), děkan d-újezdský na odp. ve Slatinanech, † 6. července (naroz. 1846, vysv. 1871). — Uprázdnila se: fara v Čenkovicích, patron. kn. Liechtenstein, od 1. července; fara na Pouchově, patron. nábož. matice, od 1. července, fara v Lučici, patron. JUDr. Osvald hr. Thun-Hohenstein-Salm-Reiferscheid, od 1. července; fara v Cerekvici, patron. kníže Albert Thurn-Taxis, od 6. července b. r.

Deputace lurdského spolku u Jeho Eminence. Před odjezdem Jeho Em. ndp. kardinála Leona ze Skrben-

ských na Moravu dostavila se deputace spolku českoslovanských poutníků do arcibiskupského paláce na Hradčanech, aby Jeho Eminenci odevzdala skvostný diplom čestného členství. Deputace, skládající se z předsedy kn. arcib. vikáře a faráře Ant. Brože z Podolí u Prahy, pokladníka a faráře Ant. Kašpárka z Prahy II. a jednatele Jos. Rösslera, faráře ze Solnice, byla velice laskavě přijata. Předseda vdp. Brož zmínil se v procliténé řeči o zásluhách, jichž si ndp. kardinál získal jako poutník lurdský a protektor spolku. Lurdský spolek, uváživ vzácnou přízeň vznešeného protektora, jednomyslně usnesl se na valné hromadě dne 24. dubna t. r. konané jmenovati Jeho Eminenci čestným členem a tak aspoň částečně vděčnost svou dokumentovati. Vdp. pokladník Kašpárek prosil Jeho Eminenci, aby diplom jako nepatrný důkaz vděčnosti spolku přijati ráčil a prosil, aby i jako metropolita moravský spolku nakloněn zůstal. Konečně vdp. jednatel Rössler odevzdal diplom — uměleckou to práci firmy páně Farského — v ruce Jeho Eminence a poděkoval jménem spolku za dosavadní přízeň, snažné prose ndp. kardinála, aby, dá-li Bůh, po šťastné skončení válce jako metropolita moravský v čelo poutní výpravy do Lurd opět postaviti se ráčil. Nejd. kardinál zřejmě dojat a mile překvapen tímto spontánním projevem děkoval deputacím za skvostný diplom, ujistiv je a spolek svou přízní a blahovůlí i v novém svém působení na prestolu sv. Metoděje. Pozvav členy deputace na družnou Moravěnkou a uděliv jim i všem členům spolku arcipastýřské požehnání, milostivě je propustil. Kéz nebes Pán na přimluvu Panny Marie Lurdské sprovází veškerou činnost vznešeného hodnostáře hojným svým požehnáním!

Záložna v Hradci Král.,
Janské náměstí č. 163.
Vklady na knížky 4%.
Půjčky. — Úvěry osobní. — Zálohy.
Eskompt účtů a směnok.

Zprávy místní a z kraje.

Z vojenské záložní nemocnice. Jeho c. a k. Výsost arcivévoda František Salvator ráčil vyznamenati čestným odznakem Červ. kříže II. třídy za účinné služby a péči o raněné vojiny dp. polního kuráta a faráře Stanislava Kordule, pp. MUDr. Lad. Součka a MUDr. Karla Komárka. Dp. polního kuráta St. Kordulovi bylo minulý měsíc též vysloveno pochvalné uznání c. a k. voj. sborovým velitelstvím za vzorné vedení vojenské duchovní správy.

Tklivé shledání učitele-kuže s umírajícím žákem. V úterý konal se pohřeb vojína Václava Drtiny, rodem ze Smidár; týž dopraven byl posledním transportem do nemocnice královéhradecké. Jelikož byl těžce nemocen, dal se zaopatřiti sv. svátostmi; při posvátném obřadu poznal dp. kurát Kordule v umírajícím vojínu svého bývalého hodného žáka a ministranta. Shledání obou bylo tklivé a dojemné. Vojín ten ve svém mládí úplně oslehl a staral se potom na místě rodičů o svou mladší sestřičku, která dnes oplakává šlechtického bratra svého. Pohřeb jeho konal se za velkého účastenství lidu; dp. polní kurát rozloučil se se zesnulým hrdinou, který prodělal válečné tažení, krásnou a dojemnou řečí, v níž vzpomněl šlechtivosti a zbožnosti zvěčnělého. Se zraky slzami zarosenými provázeli účastníci úmrtní vůz, vzdalující se k Pouchovu, kde vzdálen od svých milých, ale přec nezi svými druhy dřímati bude věčný sen udatný hrdina a milující bratr. R. i. p.

Úmrtí. Dne 11. t. m. raněn byl mrtvici p. Arnošt Dvořák, rukavičkář a bandažista, kontrolor obecní zastavárny. Pohřeb dnes o 3. hod. odp. — Dne 12. t. m. zemřela p. Anastázie Petrová, obchodnice. Pohřeb dnes o 4. hod.

Maturitní zkoušky na městském dívčím lyceu měly tento výsledek: Z 23 přihlášených abiturientek bylo uznáno 13 dospělými s vyznamenáním, 7 dospělými všemi hlasy a 3 většinou hlasů.

Slavnostní akademii pořádaly dne 9. července t. r. žáčky hudební školy ctihl. sester v Hradci Král. Oslavily tím památku 40letého kněžství J. E. nejd. biskupa dra Josefa Doubravy, což vystiženo v básni prof. VI. Hornofa, kterou procliténě přednesla oktávánka M. Michlová. Pan biskup dojat děkoval všem upřímnými, nelicencií slovy. Pěvecko-hudební program pečlivě vybrán byl též pečlivě nacvičen a proveden. Mile působilo vystoupení malého Hobzka, který bez bázně sehrál svoje klavírní dětské číslo. Nadějnou pianistkou ukázala se A. Jeřábková přednesem „Sen noci svatojanské“. Sl. Karlová a sl. Dostálová se známou již vyškoleností přednesly těžké skladby Dvořáka a Liszta. Velmi dobrou průpravu projevila sl. Bubnová zazpíváním „Mignon“. Sl. Řihová, bývalá chovanka pensionátu cti. sester, nyní absolventka operní školy, plným a sytým altem zazpívala nám z opery „Carmen“ a z opery „Prorok“. — V houslovém čísle sl. Faitová za precizního doprovodu sl. Michlové dává naději na dobrou houslistku. — Pětin mládí hýřilo „Vítání léta“, rejová to hra, kde květinčky vítají léto zpěvem v národním slohu. Akademie ukončena živým obrazem, znázorňujícím kult Božského Srdce s náležitým přednesem případné básně M. Štréglovou. Akademie poctěna návštěvami p. t. pp. mlst. rady Smutného, starosty dra Ulricha, primátra dra Honzáka, plukovníka Jírotky, předních hradeckých dám, ředitelů

Vaňury, Sedy, Ryby, duchovenstva a četného jiného vybraného obecnstva. Ctihodným sestrám, které k tolikým svým produkcím, pořádaným ve prospěch našich vojinů, připojily za tímž účelem i tuto, srdečně ke zdaru gratulujeme. — cs.

Obecná kuchyně v Hradci Králové ukončila měsícem červnem sezonu 1915—16 své obvyklé činnosti a tím zároveň dovršila 30. rok svého trvání. Jestliže po celou dobu od svého založení (r. 1886) plnila účtyhodně svůj sociální úkol, směřující k podpoře místní chudiny, dělnictva a nemajetného přespolního žactva všech zdejších škol, prokázala svoji důležitost a naprostou nutnost jmenovitě v nynější době válečné. Čím více stoupala cena potravin a nesnáze s opatřováním jich, tím více vzrůstal počet těch, kteří v Obecné kuchyni našli vítaně útočiště, kde mohli si za laciný peníz opatřiti prostý, ale vydatný oběd a tím zbaveni byli starostí se sháněním nejpodstatnější části denní obživy. Obnos 30 hal., za který Obecná kuchyně obědy podávala, zdaleka nedosahoval výrobní jeho ceny. Ba ani tržní ceny potravin k jeho přímavé upotřebení. A při tom bylo také dosti těch, kteří dostávali huť celý oběd neb aspoň polévku úplně zdarma. Úkol, který musela Obecná kuchyně v poslední sezoně podniknouti, byl jistě nesnadný a vyžadoval za nynějších těžkých poměrů drahotních a zásobovacích značné námahy a velké obětavosti se strany těch jednotlivců, kteří Obecnou kuchyni dobrovolně a jediné z lásky k dobré věci ochotně řídili a spravovali. V sezoně 1915—16 počalo se vařiti dne 3. listopadu 1915 a vařilo se každodenně vyjma neděle a svátky až do 30. června 1916. Za tu dobu bylo podáno 13.160 obědů za peníze po 30 hal. a přes 1000 obědů zdarma. Na počátku sezony byla denní návštěva 40 osob. Jakou měrou však stoupaly ceny potravin na místním trhu, takovou měrou rostl počet obědníků, takže ke konci sezony chodilo do Obecné kuchyně denně na oběd průměrně až 180 osob. Celoroční průměrná návštěva denní činila 75 osob. Masité obědy, jako v letech předešlých, v této sezoně pro příliš vysoké ceny masa podávány nebyly, nýbrž jen moučné. Zato cena obědů se 40 resp. 50 hal., jak byla v sezoně předcházející, snížena na 30 hal. Oběd pozůstal vždy z polévky a příkrmu. Polévky byly střídavě: strouhaná, nudlová, kroupová, rýžová, hrachová, krupicová, bramborová a pod. Za příkrm: houskové knedlíky s koprovou omáčkou, bramborové knedlíky se zelím, hrách se škvarky, škvábky s mákem, kaše rýžová, rýže dušená, kynuté knedlíky s marmeládou, fazule, buchty. Vše v míře takové, aby i osoby těžce pracující dosyta se najedly, a v kvalitě, která si v ničem nezažala s obvyklou občanskou stravou ve spořádané domácnosti. Obecná kuchyně dostává od obce královéhradecké zdarma místnosti a stálý roční příspěvek 400 K z nadace v její prospěch svého času obcí založené. Jiných zaručených příjmů nemá. Diferenci mezi prodejní a režiijní cenou obědů, jakož i náklad na obědy zdarma rozdělané, kryje z darů a příspěvků, které ji veřejná dobročinnost poskytuje. Správu Obecné kuchyně, nákup potravin a dozor nad vařením a porcováním jídel vedly v sezoně 1915—16 následující P. T. dámy: pí. M. Steinfeldová, choť c. k. dv. rady, sl. M. Schwarzková, sl. Ad. Eiglová, pí. M. Fahrnerová, choť obchodníka, pí. R. Hobzková, choť c. k. prof., pí. Magda Hodovalová, vdova po advokátu, sl. K. Holá, pí. Olga Hromádová, choť prokuristy, pí. M. Hubáčková, choť lékárníka, sl. M. Humlová, pí. M. Komárková, vdova po oficiálu, pí. Em. Kořínková, choť c. k. gymn. řed., pí. Evža Lednová, choť prof., sl. M. Micháliková, pí. Al. Morávková, choť učitel, pí. A. Morávková, vdova po lékaři, pí. Em. Opalková, choť c. k. stát. návl., pí. Herm. Richterová, choť obchodníka, pí. J. Smolíková, vdova po revidentu, pí. Bož. Tolmanová, choť knihkupce. Jednateltem byl prof. J. Mareš. Podávání jídel a prodávání lístků obstarávaly slečny: Herm. Bertholdová, M. Broučková, F. Čechová, M. Černá, J. Dvořáková, L. Fahrnerová, A. Hronešová, J. Hubáčková, Mark. z Isakoviců, A. Ježková, Hel. Julišová, Ter. Kořínková, M. Morávková, M. Nejedlá, M. Novotná, M. Pinkavová, R. Pinkavová, M. Rezková, A. Řidičková, M. Scherksová, F. Svitáková, B. Šobová, H. Unlaurová. Výše zmíněné veřejné dobročinnosti na straně jedné a krajní pečlivosti a promyšlené, bdělé hospodárnosti dám, správu Obecné kuchyně vedoucích, na straně druhé jest jediné děkovati, že Obecná kuchyně mohla učiniti zádosť poměrně velkým požadavkům v poslední sezoně již ukládaným a že přes všeobecnou drahotu potravin při tak nízké prodejní ceně obědů udržela nejen finanční rovnováhu, nýbrž skončila dokonce i s jistým aktivem, které jí umožní zahájit po prázdninách činnost již počátkem října k největší zájisté radosti těch, kteří na ni jsou očekázáni a v hájení denního živobytí s její podporou pečtati musí. Těch je ovšem v nynější těžké době mnoho.

Obchod máslem, vejci a tvarohem. K objasnění různých pochybností, které v příčině obchodu vejci, tvarohem a máslem se vyskytují, vydává c. k. okr. hejtmanství výnosem ze dne 10. července 1916 č. 43.123 tuto informaci: Prodej másla, vajec a tvarohu v podstatě jest jako dříve volný, toliko tím způsobem jest omezen, že jest všeobecně zakázáno kupujícímu obcházeti po venkově producenty a tak zboží nakupovati. Naproti tomu může výrobce se svými výrobky docházeti jako dosud do trhu i dodávati přímo obchodníku nebo spotřebiteli, pokud mu výrobky ty přebývali po úhradě kontingentu. Žádaného zdejších úřadů a určeného k dodání do Rolnické prodejny v Hradci Králové. Kontingent žádaný musí býti ovšem v prvé řadě a bezpodmínečně uhrazen, jinak bude okresní hejtmanství nuceno přikročiti k rekvizici.

Mléko pro děti do 3 let bude se prodávati denně počínaje dnem 16. července od 10—11 hod. dopol. v městské prodejně za sv. Duchem všem přihlášeným osobám, které vykáží se legitimací, výhradně k tomuto účelu vydanou. Legitimace vydávají se v sobotu 15. července od 3—4 hod. odp. na popisném úřadě. Tamtéž budou přijímati se další přihlášky i případné odhlášení. — Cena mléka. Mléko sterilisované prodává se za ceny dosavadní. Mléko syrové prodává se za cenu tržní s příplatkem režijním za zkoušku mléka. (Půl litru stojí 20 hal.) Pro mléko syrové přinese si nádobu každý sám. Později bude se vydávati toto mléko v lahvičkách na přiměřenou zálohu jako mléko sterilisované.

Krupice pro děti. V prodejně mléka bude se vydávati také krupice pro děti na prákaz téže legitimace a příslušný odstřížek noučného výkazu. 250 g krupice (čtvrt kg) prodává se za 22 hal.

Nález. Byla nalezena modlitební kniha spolu s menší částkou peněz. Kdo ztratil, nechť se přihlásí na zdejší děkanském úřadě.

Meteorologická statistika polovice roku 1916 na Hradecku. Půl léta válečného roku 1916 uplynulo. Jakou úrodu můžeme čekati? Na tuto otázku odpovídají mimo jiné i čísla ombrografických (dešťoměrných) pozorování, konaných v Hradci Králové. Jaro bylo poměrně vlnké, poněvadž až do dubna přšelo nebo chumelilo vždy alespoň 15 dní v měsíci (leden 18 dní, únor 15 dní, březen 14 dní, duben 13 dní) a pršky byly hojné. Zato měsíc květen, kdy hojně přšívá, měl pouze 8 dní s nepatrnou srážkou, a uvážíme-li, že množství vody spadlé v měsíci květnu r. 1914 jest 70.6 mm, r. 1915 však jen 14.9 mm, jest letošní r. 1916 pouze 9.5 mm, jest nutno měsíc prohlásiti za velmi suchý. Bylť měsíc květen 1916 jeden z nejsušších měsíců posledního desetiletí. Celkem za půl léta napršelo v r. 1914 248.5 mm, r. 1915 311.5 mm, r. 1916 312.7 mm. Co květen zanedbal, vyrovnal červen, kdy v 15 dnech se srážkou napršelo 107.7 mm vody; již 3. června za vydatného deště během 24 hod. spadlo 25.1 mm, tedy třikrát více než za celý květen 1916. Pro srovnání napršelo v červnu vloni 50.0 mm, předloni 35.1 mm. Bouřek ti slabé jsou počítány) měli jsme za půl léta již 16; vloni za půl léta jen 11, předloni 5. Poslední mrazík r. 1916 byl 18. dubna (—1.5°), ačkoli i 15. května klesla ve městě teplota na 0. V r. 1916 měli jsme mrazík ještě na 1. června. Zato noci v květnu byly vesměs studené, teplota v noci kolísala kol 5°, denní teplota na slunci dosáhla však až na 46° (27. května). Červen měl teplejší noci, ač zaznamenána i teplota 3.5° v noci na 12. Nejvyšší dosažená teplota na slunci byla 45° (vloni 53°). Krupky (velmi malé) padaly třikrát za půl léta a to vždy s deštěm. — Můžeme tedy dle dešťoměrné statistiky směle čekati úrodu (kromě raných okurek) velmi pěknou. Jestliže Medardova kápě nic nepokazila, snad ani deště započaté v červenci nezničí to, nač všichni se tolik těšíme. Kde zuřily hrozné bouře a kroupy, tam ovšem jsou slibné naděje pochovány.

Seznam cen na týdenním trhu v Hradci Králové dne 8. července 1916. 1 hl bramborů 20 K, 1 kg: prosa 1.60 K, jahel 3.90 K, máku 5 K, másla 8.20—8.40 K, tvarohu 70—80 h, třešni 0.80—1 K, 1 vejce 17—18 h, 1 růže karfiolu 30—60 h, 1 hlávka zelí 30—60 h, 1 okurka 30—50 h, 1 kopa: celeru 2—3.60 K, kapusty 3—6 K, cibule 3—5 K, drobné zeleniny 0.90—1 K, mrkve 3.50—4 K, salátu 2—3 K, česneku 4—6 K, svazků kedlubnů 12—14.40 K, 1 pár podsvinčat 200—250 K, 1 kůzle 20—22 K. Přivezeno bylo: bramborů 49 hl, třešni 4 q, hlávek zelí 5 kop, okurek 7, salátu 50, kapusty 70, cibule 140, česneku 60, drobné zeleniny 50, mrkve 80, celeru 40, růží karfiolu 15, svazků kedlubnů 70, podsvinčat 140 kusů a 2 kůzlat.

Pamatujte
při každé příležitosti
na „červený kříž“,
na raněné vojiny, na vdovy a sirotky
po padlých našich bojovnících!

Něm. Brod. Dne 2. července katolická jednota těšila se ve svém středu z přítomnosti vzácného hostě, Msgra dra. Fr. Sulce, kanovníka a profesora theol. v Hradci Králové. Nedbaje obtíží cesty obětavě k nám zavítal a U Panských poučil naše členstvo krásnou přednáškou: Karel IV., vzor pravého Čecha. Jadrný, zvucný hlas, přesná logičnost myšlenek a vědecký základ, z nichž tyto vyvěraly, činily přednášku tak poutavou, že půldruhé hodiny uteklo napjatému posluchačstvu jako malá chvíle. Po přednášce zapěl dámský pěvecký odbor jednoty krásný sbor, nacvičený sl. Hadačovou, který byl důstojným zakončením toho zuřilého večírku. Děkujme co neuctivěji vdp. kanovníkovi za jeho obětavou echotu a námahu, to plání vroucí všichni majíce, by jej Nejvyšší stále posiloval v jeho záslužné, horlivé působnosti.

Cerekvice u Vys. Mýta. Černým písmem zapsán bude minulý týden v dějinách naší obce. V úterý dne 4. července ztratila naše farní osada svého duchovního správce vdp. faráře Vojtěcha Balcara, který po nedlouhé nemoci odešel na věčnost. Zpráva o nepředvídané smrti jeho otfásla každým, kdo ho znal; vždyť byl znám všeobecně jako muž kypící zdravím. A s ním odešla zase jedna rázovitá, samorostlá postava z řad našeho kléru. V Pánu zesnulý vdp. farář vykonal v životě svém mnoho dobrého. Málokdo z kněží byl tak populárním jako on. Byl ve všem, při všem, u všeho, ale nikdy nic nepokázil. Svých velkých známostí a styků užil ve pro-

spěch jiných. Podivuhodná byla jeho ochota blížniti kdykoli a jakoukoli službu prokázat. Proto nedivíme se, že i pohřeb jeho v pátek 7. t. m. byl imposantní. Přes 50 spolubratři-kněží doprovázeli ho na cestě poslední, mezi nimiž z jeho spolužáků jediný vdp. farář Adam z Moravan. Konkult vedl a rekviem sloužil za v Pánu zesnulého vdp. Jos. Klapálek, farář ze Shoupnice a správce vikariátu litomyšlského; dojemné kázání v chrámu Páně nad rakví pronesl vsdp. probošt Mmra z Litomyšle. U hrobu krátce ocenil zásluhy v Pánu zesnulého o zdejší lid případnými slovy majitel zdejšího cukrovaru velkoprumyslsk p. R. Kofán. Účastenství na pohřbu jak inteligence ze sousedních měst tak venkovského lidu bylo takové, že prostranný chrám Páně cerekevický zástupů nemohl pojmuti. I z jeho bývalého působení, z kolatury radhošské, přišli bývali jeho osadníci více než na 20 kočárech doprovodit ho na cestu poslední. Odpočínutí věčné dež mu Pán a světlo věčné ať mu svítí! — Ve středu 5. července stihlo zdejší krajinu děsné kroupití, které letošní slibnou úrodu, zvláště obilniny, skoro úplně zničilo. Škoda jest chromná.

Králové Městec. V pátek 7. července v klášterním domě Kongregace Šedých sester III. řádu sv. Františka Seraf. sáhla smrt svou ledovou rukou na mladý, pro budoucnost velice slibný život v osobě vzorné, zbožné, 24leté ctihodné sestry Fidelis rozené Hampajsové, členky zmíněné kongregace. V Pánu zesnulá působila naposledy ve zdejší okresní nemocnici. Svým milým zjevem, velice taktím, ohleduplným chováním a jednáním dovedla se během krátké doby vepsati v srdce všech, s nimiž žila pospolitě, neb s nimiž přišla do styku. V odchodu jejím na věčnost ztrácejí její zbožní, eminentně katoličtí rodiče hodnou dceru, ctihodné sestry milovanou kolegyni, nemocní a zdejší Červený kříž svědomitou a obětavou ošetrovatelku; zdejší nemocenská kaplička výbornou zpěvačku. Po krátkém sice, ale velice záslužném životě uložena dne 10. července na svatém, pro nás Čechy tolik památném poli na Vyšehradě. — Fidelis — Věrná byla Bohu, věrný bude Bůh jí. — Budíž na tomto místě veřejně tlumočena chvála, kterou zasluhuje vysokorodý pan hrabě Theobald Černín tím, že ve zdejších dvoře, který jest jeho majetkem, nebyla zvýšena v době válečné cena mléka, takže lze obdržeti 1 litr tohoto výživného a nutného nápoje za 20 hal. Jednání opravdu ušlechtilé, z něhož vyzívá porozumění pro úseň drobného městského lidu. Jest to jeden bohužel ze z řidkých světlých úkazů v době závrtného zdražování potravin. To budíž podle pravdy a spravedlnosti veřejně konstatováno!

Pardubice. Vojenský koncert, uspořádaný poslední neděli sdruženými katolickými spolky, těšil se přízni všeho obecního pardubického. Viděli jsme velice četně zastoupené kruhy důstojnické, pp. pl. Krause, podpl. de Rodt, pl. Hauschku z Treuenfelsu, maj. Grubera s chotí, podpl. Schnopla s chotí, rytmistra z Bohdanče, pozorovali jsme vys. uroz. hraběcí rodinu Henckelovu, vys. uroz. rodinu pl. baronky z Heldreichů, p. bar. z Pielstickerů, p. t. státní úřady, p. okr. hejtmana Nápravníka, řed. samospráv. úřadů p. star. tov. Sochora, mnoho pánů a dám z kruhů úřednictva a inteligence vůbec, z kruhů živnostenských, dělnických a zvláště velmi četné účastnila se mládež všech vrstev. Bylo milo dliti na „Olšinkách“, upravených stánky chvojím, prapory v ladné místech, kde možno bylo pokochati se umělecky přednesenými skladbami, občerstviti se a srdečně pobaviti. Pozornost velikou a vděčnou budila vys. uroz. pl. Eva hraběnka Henckelová, která s vys. uroz. rodinou připravila veselé dárky, jež sama rozprodala a odvedla k výnosu koncertu 60 K. Zdar slavnosti, trávající do pozdního večera, korunován čistým výnosem 1650 K 80 h, který odevzdán vdovskému a sirotčímu fondu padlých vojinů. Všem, kteří jakýmkoli způsobem ke zdaru slavnosti přispěli, vřelý dík vzdává výbor. Zdar Bůh!

Následky velkomani. V jednom krajiněském listě, jehož redaktor patrně trpí velkomanií, čteme paedagogicky světoborná slova o selmademanech - umělcích, že totiž vynikající lyrik Kaminský jest vyučeným fezbáfem, Herrmann kupeckým mládcem, Kallus tkalcem, Opolský malířem pokojů v N. Pace, Hradecký truhlářem. »Jsmé tím a zůstaneme, čím stali jsme se svým duchem (!) a prací, ne tím, čím nás odhadují papírová vysvědčení!« Nevíme, zdali pan redaktor slovy těmi staví se až příliš sněle v řadu jmenovaných spisovatelů, k nimž má ještě trochu daleko, cítíme však z jeho slov, že asi s těmi papírovými vysvědčeními byl trochu v konfliktu jako s jich vydavatelem a myslíme, že takovýto vysokopanský projev cloyobí velkomanské je trochu povážlivý a pro krajiněský list, který má míti úkol i trochu výchovný, málo příhodný. Dedukce z něho pro mladé lidi na školách přece musí zníti jako poučení: Mladý člověče, nic si nedělej z toho, dostaneš-li na školách nedostatečný průkaz o svých vědomostech, neboť jsou to jen — papírová vysvědčení. Tak pravil — papírový veleduch, jehož Zarahustra jest prorokem. Teprve svým duchem staneš se třeba redaktorem čtyřstranového grandžurnálu, na jehož úsudek obracíš pozornost všichni diplomaté mocností válčících. — Poučení na každý způsob velice duchaplné. — K.

O češtině v románu. Klidně přemýšlelci člověk měl by všim právem za to, že naše česká hašteřivost, z jakou neshledají bychom se jistě v žádném národě jiném, umkne alespoň v nynější době válečné. Ale kde! To bychom ani nebyli v Čechách! Nebojují-li mezi sebou kandidáti poslanectví nebo listy stran, musí být veden boj jiný — za každou cenu. Teď se právě bojuje o to, zdali Al. Jirásek píše správně česky čili nikoli. V »Moderní Revu« Arne Procházka dokazuje, že v »Temnu«

jeví se šedý sloh, germanismy a j. Proti němu vystoupil Petr Pingal, veličina málo známá, v »Čes. Kraji«, jehož slova papouškovoaly »Náhod. listy«. Proti Pingalovi zase ozval se prof. Matouš v »Náhodě, jemuž odpovídá Pingal v »Nách. listech«. Nikdo by nemusil ničeho namítati, kdyby neužívalo se argumentů dětinských, jak činí »N. l.«, píši-li, že »Temna« vyšlo již 3. vydání a že před vánočními prodáno bylo 800 jeho výtisků. Oceňuje-li se dílo dle prodaných výtisků, pak byl jistě svého času pověstný »román« »Hugo Schenk« nejlepší naším dílem literárním, neboť bylo pry prodáno 160.000 exemplářů, jak denní listy oznamovaly — až tomu ani nevěříme. A pak — je nebezpečno míchat se do věcí, kterým nerozumíme a od vážného k smyšlenému je vždy jen jediný krok! Letošní Dostál-Lutinova »Archa« ukazuje v polemice o »Temnu« p. Zachovalovi, že neumí ještě skloňovati náměstku »ono« a píše jeho 4. pád »je«. Za takové »obhájce« se asi Al. Jirásek rád počkáje. — K.

Zálež! Vám na rychlém postupu! Zálež! Vám na krásné, správné a určité mluvě v němčině!

Kdo se chce doma s úspěchem naučiti němčině, obrať se přímo na **Střelnou školu řeči, Žitkov, Husova tř. 27-1** Zdejší K 508 a obdržíte po c. l. y málo vyučování poštou. Každá lekce přináší okamžité výsledky, které Vás přímo nadchnou. Nabal je m co jsem hledal, u nás každý. Též francouzsky a anglicky. — Vytřihněte si tento insert a odvolejte se naň.

Různé zprávy.

Česká hudební škola Matice Školské v Č. Budějovicích zahájí dnem 18. září XIV. školní rok pro vyučování zpěvu, theorii a hře na všechny klávesové a orchestrální nástroje. Zvláště důlžno upozorniti na varhannické oddělení s paedagogickým kursem (III. rok) prakticky vedené, sloužící především potřebám chrámové hudby v menších městech a vychovávající pro venkov způsobilé učitele hudby. Ústav za řízení vynikajícího hudebního paedagoga a skladatele, řed. Bohuslava Jeremiáše, jenž je celému českému severovýchodu znám z dob studií na gymnasiu v Hradci Králové jako studentský sborníř, jako ředitel kůru a kapelník v Chocni, vzrostl na jeden z největších ústavů v Rakousku, těší se zvláštní důvěře státních úřadů, zkouší učitele hudby, kteří chtějí nabýti oprávnění c. k. místodržitelství k vyučování hudbě, svými výkony v Č. Budějovicích i okolních městech (v Třeboni, Hluboké, Jindř. Hradci, Netolicích, Vodňanech a Klatovech) získal si velikých úspěchů. Není též bez významu, že petrohradské konservatoře profesor J. Seifert a proslulý paedagog prof. Ot. Ševčík se nemají zajímati o rozkvět matiční školy hudební. Prof. Ševčík je nyní po kelik roků stálým hostem při závěrečných zkouškách absolventů. Škola má 14 klavírů, konc. harmonium a moderní varhany s elektromotorem (dar čes. akc. pivovaru). (Viz insert!) Prospekty a výroční zprávu ochotně zašle sekretariát České hudební školy v Č. Budějovicích.

Pohlednice Ústřední Matice Školské s vyobrazením korunačních klenotů král. Českého z r. 1836 byly policejně zabaveny a nesní se ani prodávati ani rozesílati. Kancelář Ústřední Matice Školské (v Praze, Husova tř. 3) žádá, aby ti, kdož pohlednice mají na skladě, ihned jí je zaslali; vymění je za pohlednice jiné, nezávadné. Kdo by proti tomuto vyzvání jednal, činí tak na vlastní nebezpečí.

Pro záchranu kulturního díla Ústřední Matice Školské. Matiční pracovníci všech okresů, sdružení v odborech a důvěrníckých sborech Ú. M. Š., majíce v paměti 35letou věrnou přichylnost našeho národa ke kulturně záchranné práci Ú. M. Š., usnesli se i v těchto, pro Ú. M. Š. nejtěžších dobách vytrvati v řadách spolupracovníků matičních a to na základě tohoto pracovního programu, kterýž v nynějších mimořádných poměrech doporučují k úvaze a případnému provádění: Rodiny i jednotlivci — válečnými poměry dosud nepostižení — pokud se losud restati — vstoupí do řad členstva Ú. M. Š. s ročním příspěvkem: alespoň 2 K. Nové členy Ú. M. Š. pomůže vyhledávati každý Čech a věrná Češka. Nebude tudíž v žádném okresu zamožnějšího Čecha, který by v těchto nejtslnivějších chvílích odpiral z jakýchkoli důvodů státi se členem Ú. M. Š. Ziskejme co největší počet členstva též mezi dámami. Členské příspěvky pro Ú. M. Š. přijímají všechny místní matiční odbory. V obcích, v nichž není odbor Ú. M. Š. a v těch obcích, kde matiční odbory jsou pro válečné a jiné poměry v nečinnosti, může být: složen členský příspěvek pro Ú. M. Š. u místního sboru matičních důvěrníků, jakož i u všech obecních a farních úřadů. Členský příspěvek pro Ú. M. Š. možno složiti též do rukou každého ředitelství škol měšťanských a u všech správ škol obecních, jakož i u ředitelství peněžních ústavů. Předsednictva všech českých spolků — pokud jsou dosud za válečné doby v činnosti — složi ochotně roční příspěvek korporacní dle finančního stavu spolkové pokladny.

Jahodové košíčky. Upravíme pudíngovou hmotu, jak předešle udáno. Malé lorničky košíčkové naplníme studenou vodou a necháme připravené státi. Do horké pudíngové hmoty vhodíme hrst připravených opláchnutých lesních jahod, dobře to promícháme a do vyprázdněných lorniček hmotu tu dáváme a necháme v chlad-

ném místě úplně ztuhnouti. Pak je vyklopíme a vanílkovým cukrem pocukrujeme.

Jahodové košíčky lemnější. Tatáž hmotu, jak při pudíngu udána, avšak do něméka přidáme 1 lžici syrového masla. Touto hmotou bez jahod naplníme připravené lorničky a necháme je úplně ztuhnouti. Vyklopené pak pokryjeme následujícím krémem jahodovým:

Jahodový krém. Do kotlíku neb kamenného hrnku dáme 2 bílky a šleháme pevný sníh. Na čistý nemastný rendlík dáme 10 dkg kostkového cukru, který isme jednotlivě namáčeli ve vodě. Přidáme pak lžičku prášku dr. Oetkera (Legina). Jež nám tuhost krému udrží a necháme vše vařiti na velkou bublinu. To jest: když namočíme očko z drátku v hustém cukru, foukneme-li a udrží-li se bublina, jest dosti. Cukr za stálého rychlého šlehání do sněhu lijeme, až nám úplně ztuhne. Poté zamícháme do krému dle chuti lesní jahody, které mohou býti také rozmáčané. Připravené pudíngové košíčky tím vysoko pokryjeme.

Velký úspěch!

Prádlo bělostné, vypráno rychle,
lehce, bez drahého mýdla!!

Poučení v brožurce, kterou za předem
zaslaný obnos 50 h zašle Anuše Kejřová,
majitelka koncez. kuchařské a hospodyňské
školy, odborná spisovatelka, Hradec Král.

Všelcos. V Berlíně otevřena jest právě první ústřední kuchyně, jež bude denně dodávati 30.000 litrů jídla. Ostatních 10 kuchyní, jež budou otevírány postupně, bude vyvážeti po 2700—40.000 litrech. — Město Pešť vypůjčuje si 120 milionů K, aby krylo z části již povolené investice a ty, které teprve povoleny býti mají. — Český svaz fotbalový byl místodržitelstvím rozpuštěn. — V r. 1915 bylo v Čechách vytěženo 183.960 q zlaté rudy, o 123.200 q méně než r. 1914. — Ze slovinských škol v okolí Terstu zmizely jednojazyčné vlašské nápisy a přibily byly dvojazyčné tabule slovinskooitalské. — Dne 11. t. m. napadeny Dolní Rakousy, především Vídeňské Nové Město hroznou větrnou smrští, při níž o život přišlo 31 osob a přes 100 raněno. Střechy domů, komíny pobořeny, stromy vyvráceny. Lidé, koně vichrem byli vyhozeni do povětří. Podobný orkán přehnal se 5. t. m. Moravou, Bavorskem a Francií. — Sv. Otec Benedikt XV. vydal právě dekret, jímž nařizuje všem biskupům celého světa, by se na vyprošení brzkého míru postarali o uspořádání slavného spočenného sv. přijímání na neděli 30. června. — Letošní návštěva v Karlových Varech je četnější, nežli se očekávalo, a převyšuje již o 4000 osob návštěvu stejné doby roku loňského. Většinu návštěvníků tvoří bohatí lidé z německé říše. — Velká továrna na chleba ve Vídni, zvaná Hammerbrotwerke, která byla dosud podnikem soc. demokratickým, přejde co nejdříve do rukou velkokapitalistických.

Úvěrní družstvo Eliška

v Hradci Král., Adalbertinum, přijímá záznamy
na nové výhod. losy Rakouského Červeného kříže a opatří i jiné cen. papíry.

Besídka.

Páperky.

Prý obecný pokrok! Zatím však již ani dobře zapívat, ani opakovati nedovedeme ty překrásné písně národní, které skládali ideální předkové, jímž se tolik nedostávalo na školním vzdělání.

Přišla dáma navoněná exotickým parfmem a ozdobená pestrými šperky. Hlásila se jako paní Moderna Osvětná. Řekla Dorostu: »Naučím tě novou methodou ušlechtilé hrdošti.« Ale naučila nafoukané hrubosti. — »Povznesu tě do sféry vyššího moderního uvědomění.« Zatím naučila papouškování a zřetěštěné tarantele. — »Novým způsobem nasytím tě zcela zvláštní uměleckou stravou.« Zatím podepřela jen erotismu, který se stejně ozve i v srdci analabetově. — »Uč se v mé škole ušlechtilému závodění.« Leč naplnila ovzduší tuctovou závisí a neplodnou hašteřivostí. — »Urovnám sociální protivy.« Zatím zvířila třídní boj. — »Vědou tě povedu k blaženosti a duševní energii.« Zatím však objevá zneužila k poškozování celých davů a do vále vstřebala bacily choullostivosti a mloby.

Mnoho politických stran v národě neprospívá tříbení názorů, neznamená prospěch celku; z takového rozvrstvení tyjí pouze chytří jednotlivci. Demagogové dovedou obratným tahem vlahovati celé davy do svých soukromých zájmů.

Tisk ztrácel na ceně, čím ho bylo více a čím nevsornější byly jeho vývody. Po válce potlaštěný papír bude míti ještě menší mravní hodnotu; politiku tiska

vystředí filosofie zákonů, vlastní, bezprostřední postřehy budou platit více než vybrané novinářské články.

Za války rusko-japonské jsme slyšeli, jak silně se rozmnožila sibijská zvěř kozešinná, protože lovci byli zaměstnáni bojováním. Nyní možno čekat, že velice vzroste počet divoké zvěře v Africe a Indii, protože nyní většina nákladních loďů tam odpadá.

Mládež, která se horlivě hlásila k různým moderním „ismům“, na základě nových „přesvědčení“ starých ctností pozbyla a žádných nových nezískala.

Staří pensisti v archívech pracně studují historii a píší velice cenné dějepisné články. — Mládež plní úkol pohodlnější: takovou svědomitou práci kritizuje.

! Za velmi sníženou cenu !

nabízíme pro rychlé rozprodání knihu z pozůstalosti vsdp. praeláta

Megra Dra Antonína Brychty:
Jména církevní a jeho správa.

Krámská cena původní (z roku 1910) 11 K snižuje se při hotovém zaplacení na

4 koruny

za brožovaný výtisk. (Velká osmerka, stran 656.)

BISKUPSKÁ KNIHTISKARNA
v Hradci Králové.

**Barevná
kostelní
okna**

Fr. Uhlíř,
umělé sklenářství a malba skla
v Trebošovicích u Hradce
Králové.

Cenníky a rozpočty na požádání zdarma.

**!! Pilně čtěte !!
a rozšiřujte !!**

Úpadek vědy.

Rozhovor, který s universitním posluchačem filosofie o tomto předmětu měl

Jan Bělina.

Stran 40. Cena 16 haléřů.
Objednávky obratem vyřídí administrace „Časových Úvah“ v Hradci Králové.

Stoupencům našich organizací

odporujeme všude křesťanský český závod vyšivaček a šlůček „Záštit“ v Chrastí u Čarudimě.

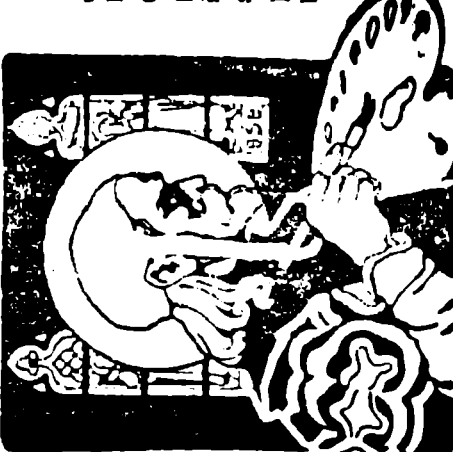
Veškeré prádlo pánské i dámské, vybavy pro nevěsty, přepychové i jednoduché vzorné obstará „Záštit“. Vsd. duchovenstvu naskytá se zde příležitost koupiti prádlo kostelní, zaručené dle předpisu za ceny mírné. Učiňte objednávku na zkoušku a budete jistě spokojeni!

Odporujte ve svém okolí!

Sklomalba

E. Škarda, Brno,

umělec dříve svého řádu
bojovník a dodává chrámové
okna. V každém slohu a
provedení, od nejjednoduš-
šího vzoru do nejbohatší
sklomalby figurální, hotoví
pravek, lesklou mramor
kaménkovou pro facady, o-
táčivé obrazy. náhrob-
ky atd. s nejširším
zaručením umělecke-
ho a odborného dokona-
lého provedení.

Rozpočty ochotně a zdarma.

PRAVDOU KE CTNOSTI

Lidová kázání na všechny neděle a svátky roku církevního.

Promluvil a vydal nákl. Politického Družstva tiskového v Hradci Král. (Knihovna Obnovy čís. 25.)

Antonín Kaška,
děkan v Kostelci n. Orli.

Řada I.

Sbírka o 31 tiskových arších velké osmerky (stran 336) obsahuje 75 thematických kázání. — (Cena brož. výtisku K 4 60 franko. Odporučovati netřeba — aspoň ne duchovenstvu diecese královéhradecké, které autora po 30 let působení jeho kněžského předobře zná.

Objednávky vyřídí
Družstevní knihkupectví v Hradci Králové.

„Ordinariátní list“ diecese naší v čísle 11, str. 138, píše o knize:

„Vše doporučíme tuto sbírku kázání, již kněz známý svojí pastýřskou horlivostí vydává k slávě Boží, na pomoc duchovním spolubratřím, a jsme přesvědčeni, že po obojí stránce určení svého sbírka plně vyhoví. Kázání — jak na lidové promluvy sluší — jsou v osnově jasná, v mluvě přesná, dobohami zajímavá, bohatá látkou a prochnutá pastýřským nadšením. Zkrátka kázání hodna toho jsou, aby se jim dostalo, jak spisovatel žádá, milého a dodáváme též vděčného přijetí.“

Mimo církev není spásy.

Pod tímto titulem vyšla brožura z pera Dr. Josefa Samsoura. Spisovatel vykládá smysl té věty, vysvětluje význam jednotnosti církve Boží a probírá prameny duchovního blaha, jež poskytuje církev katolická.

Stran 39. Cena pouze 8 hal.

Objednávky vyřizuje administrace „Časových Úvah“ v Hradci Králové.

Biskupská knihtiskárna
v Hradci Králové

nabízí své ochotné služby ku provedení všech zakázek z oboru knihtisku. Ceny mírné, vyřízení správné a rychle.

Mýdlo - vý

prášek bezvadné jakosti 1 kg za 1 K 20 h doporučuje jako cennou náhradu za mýdlo

Josef Jelinek,

mydlář v Hradci Králové na podsíni. —

Ve prospěch
Svatováclavské Matice Skolské.

Uznáný za nejvýhodnější a nejlevnější nákupní pramen v Rakousku veškerých

kostel. paramentů

prádla, praporek, příkrovů, koberců a keřového náčiní ve výrobcích nejstaršího zivodu v Čechách, c. a k. dvorního dodavatele

Josefa Neškudly

v Jablonném n. Orli. č. 86.

Tisíce uznávacích referencí a doporučení. — obrázkové cenníky, rozpočty, vzory a hotové zboží k výběru franko.

Bez velkoměstské rezie ve vlastních dílnách a domech, levné pracovní síly na venkově, čímž levnější ceny až o 20%, než v ústředí.

Jubil. 100 let trvání a 60 let vlastní činnosti.

Adresování vždy doslovně se vyprošuje.

Černý & spol.

nabízejí ze svého skladu na Slezském Před-
městí u osobního nádraží:

prima hornoslezské uhlí
kusové i ořechy nejlepších známek prosté
prachu;

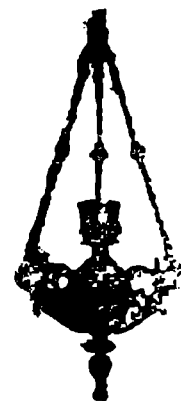
prima české uhlí hnědé
pro kuchyně a pp. pekaře;

hornoslezský kostkový koks
pro regulační kamna bytová;

palivové dříví štěpínové;

polenové dříví bukové
pro pp. koláře, truhláře a soustružníky.

Obchod ve velkém i drobném.

Veledůstojnému
duchovenstvu a
slavným patronátním

úřadům dovoluje si doporučit

veškeré kostelní nádoby a náčiní a to: monstrance, kalichy, cibále, nádobky, paténky, paciškály, svícní, lampy, kaditelnice, kropenky atd. své vlastní výroby, předpisům církevním vyhovující. Staré předměty opravuje v původní intenci a v ohni zlata a stříbra nebo proti doplatku za nové vyměňuje. Hotové předměty neb výkresy zasílá na úkazku franko bez závažnosti koupě. Vše se posílá posvěcené. Práce ruční

Sklad veškerých státních a stříbrných klenotů, jako: řetězů, madenek, křížků, prstýnků, náramků atd. u: **Nejšťánské** předměty, tabulárky, jídelní náčiní ze stříbra pravého čínskému vždy na skladě.

Staré zlato, stříbro a drahokamy kupuje za nejvyšší ceny

JAN STANĚK,

pasíř a ciseleur

Praha-I-979., ul. Karolíny Světlé, čís. 12. n

Přilehlý směr c. k. samostatného soudu.

Jan Horák, soukenník

v Rychnově nad Kněžnou

zasílá na požádání vždy

**dle roční sezony kolekce
nejnovějších druhů pravých
vlněných látek**

své vlastní výroby, jakož i tu- i cizo-
zemských.

Četná uznání zvláště z kruhů vele-
důst. duchovenstva svědčí o poctivě ob-
sluze mého ryze křesťanského závodu za
dobu více než třicetiletého působení.

Učiňte, prosím, malou objednávku na
zkoušku.

Těž na splátky bez zvýšení cen!

Volejemné látky na taláry.

Česká hudební škola

Matice školské v Č. Budějovicích

(XIV. škol. rok) vedle konservatoře praž-
ské a vídeňské jeden z největších ústavů
v Rakousku. Má 300 žáků, 14 odbor. kvalif.
sil učitelských, vlastní budovu za 150.000 K,
státní subvenci 9.000 K, nové moderní
varhany s elektromotorem. Vyučuje se
zpěvu sbor. i solovému, všem nástrojům
klávesovým, orchestrálním a theorii hudeb.

Varhannická škola s paedag. kursem.

Oddělení pro výcvik vojen. elevů hudebních.

Příprava k státním zkouškám. —
Na škole se konají zkoušky hudeb. učitelů
za účelem dosažení kvalifikace. — Na
dráze poloviční sleva jízdného.
— Prospekty a informace sdělí ředitelství.

Nejlevnější a nejbezpečnější

pojištění pro případ úmrtí

a věna dítkám

poskytuje Jubilejní, vzájemně dobročinný
živnostenský spolek

„Charitas“ v Hradci Král.,

jenž, založen jsa r. 1908 na zásadě křesťanské
svépomoci, za dobu svého trvání vyplatil na
podporách již na 100.000 korun. získav 734
členů. Jak děkovné dopisy svědčí, přišla poda-
rovaným podpora v době nejtěžší jako
pravé dobrodíní.

Spolek přijímá muže i ženy od 24 do 45
let. Příspěvek správně každoročně obnáší 2 K,
zápisné jednou pro vždy jest: do 30 let 2 K,
do 40 let 4 K, do 45 let 10 K. Každý člen se
zavazuje, že splatí při úmrtí spolněna 2 K,
jež se vyplatí bez průtahu buď zákopitým pří-
buzným aneb účelu a osobám, jež si člen pí-
semným prohlášením výboru za svého života
označil.

Při spolku trvá od r. 1911 odbor, jen
poskytuje též

věno

nedospělým v den jejich sňatku případně v den
dospělosti jejich, aneb také při úmrtí těch,
kteří je do odboru věnování přihlásili.

Každý pojištěnec u věnování odboru obdrží
tolik korun, kolik osob v době nároku u odboru
bylo přihlášeno.

Jinochy lze přihlásiti až do stáří 18 let a
dívky do 15 let. Přihlášeni mohou býti kdykoliv,
jen když tyž jest tělesu zdrav a nepřekročil
55. rok věku svého. Zápisné 6 K je pro všechny
stejně, rovněž příspěvek po 1 K ve výše zmí-
něných případech povinné podpory. — Bližší
v prospektu, jež na požádání zdarma zasíláme.

Adresa zní:

Spolek „Charitas“ v Hradci Králové.

Dr. František Reyl,
předseda.

Václav Jenšovský,
jednatel.

Paramenta.

Ignáce V. Neškudla syn

(protokolovaná firma)

v Jablonném nad Orlicí (v Čechách)

(bratr P. J. Neškudly, faráře ve Výprachticích)

doporučuje P. T. veledůstojn. duchovenstvu
svůj osvědčený a často vyznamenaný

výrobní závod

všech kostelních paramentů,

spolkových praporů a kovového nářadí.

Cenníky, vzorky i roucha hotová na ukázkou
se na požádání franko zašlou.

BYT

o 3 pokojích, s kuchyní

a lázní s příslušenstvím a byty menší, ja-
kož i dílna v přízemí ihned se pronajme.
C. a k. dvorní továrna nábytku K. V. Šku-
herský v Hradci Králové.

Založeno r. 1820.

SPECIALITA

pravý ústecký, po mnohá desetiletí vy-
hlášený žaludeční líčivý od název

Amers de Londres

lékařskými vědátory jakožto příjemný
občerstvující prostředek doporučovaný
nabízí

A. J. Andres v Ústí n. Orli.,

továrna nejjemnějších likérů.

Taktéž doporučuje se ku koupi pravého franc.
cognacu, srémské slivovice jakož i pův. jam.
rumu a všech druhů nejjemnějších likérů v cenách
nejlevnějších. P. T. pánům obchodníkům a
hostinským povolují se zvlášť výhodné ceny.

Při úmrtí našeho milovaného syna

Zdeňka Zimmera,

strojního inženýra spojených strojiren akc. spol. v Pízni,

dostalo se nám tolik upřímných projevů soustrastí, že nemožno
nám každému vysloviti naši vděčnost.

Vzdáváme proto tímto

nejvřelejší díky

všem, kdož písemně neb ústně snažili se zmírniti náš bol a
děkujeme nejuctivěji a nejsrdečněji všem, kteří našeho miláčka
na poslední cestě doprovodili.

V Hradci Králové, dne 10. července 1916.

JUDr. Alois Zimmer s chotí.

OBNOVA

Číslo 29.

Předplatné na čtvrt roku 2 K 50 h
na půl roku 5 K —

V Hradci Králové, dne 21. července 1916.

Inserty počítají se levně.
Obnova vychází v pátek v poledne.

Ročník XXII.

Průběh války.

— Za pět týdnů veliké ofensivy nezaznamenávají ruské voje podstatných úspěchů dalších; naopak ztrácejí obrovské množství padlých, raněných a zajatých. Na francouzské frontě Němci místo velikého ústupu připravují útokům anglickým a francouzským rány velice osudné. Nejhorší ostudu trčí tajrlík italský, jehož vyhloubená ústa stále více zmlkají; jest jen prospěšno, pozná-li, jak od oslňujících řečí k velkým skutkům vede cesta dlouhá a dlouhá. Kdykoli Italové učiní útok na rakouské vzorně vybudované posice, vždycky si jdou jako schválně, pro výprask; pokaždé jsou odrazeni se zkravenou tvář, jako by chtěli před celým světem zúmyslně demonstrovati neochvějnou mohutnost rakouského vojska. Neptátelé novými prudkými útoky jenom rozmnožili slávu armád ústředních velmocí a rozšířili nedůvěru, pesimismus ve vlastních řadách.

Ruské bojiště. Šest týdnů uplynulo již od zahájení velké ruské letní ofensivy na Volyni, v Haliči a Bukovině čtyřmi armádami generálů Kaledina, Sacharova, Šerbatova a Lešického pod vřehním velením generála Brusilova. A přece přes nejroztřpčenější útoky nepodařilo se Rusům prorazit frontu rakousko-německou. V Bukovině pokračují Rusové v marných útocích proti našim postavením v úseku kizilbabském. V bukovinských Karpatech, severně od sedla Prislupského, pak východně od pramenů Bléhoho Černého a u Jablonice vyvinula se drobná válka, jak tomu už v Bukovině bylo minule. V jiho-východní Haliči napadlo severní křídlo armády gen. Lešického opět naše u Žabí a severně od Tatarova nedaleko Mikulčina. Silněji vystoupila také armáda gen. Šerbatova na frontě strypské severovýchodně od Burkanova a východně od Kozlova. Ve svých hromadných útocích pokračovala u Kolů Šklna armáda gen. Kaledina a neustále postupovala proti oblouku naší fronty u Lucku. Útoky těmito byla naše linie poněkud zatlačena. Jinak na Volyni není žádné jiné změny. — Ruská ofensiva rozšířila se také na severní část východní fronty, proti armádě Hindenburgové u Rigy a na Dvině. Dopisovatelé z fronty Brusilovy oznamují, že boje dostoupily nyní vrcholu a že se stupňovati už nemohou. — Ruská ministerská rada sdělila se ve hlavním stanu korunní rady, do níž pozvání carem také generálové Kuropatkin a Ruskij. Ruský finanční ministr Bark ohlásil totiž z Londýna, že Anglie a Francie vyslovily se proti ruské půjčce v Americe a jsou ochotny samy Rusku pomoci, splní-li Rusko jisté podmínky vojenského rázu. A nové zprávy ohlašují, že Francie a Anglie půjčily Rusku na 6 miliard rublů (asi 15 miliard korun) na zaplacení zahraničních dodávek a jiných výloh. — Dle úřední zprávy ze dne 19. července v Bukovině, jiho-západně od Moldavy bylo opět odraženo několik ruských výpadů. A jihozápadně od Delatynu zabralo naše vojsko ruské oddíly, které pronikly na západní břeh Prutu, zpět za řeku.

Italové bombardují dále naše postavení u průsmyku Boreolského, na dolomitské a korutanské frontě a tak odsouzení jsou znova k válčení, jež Italii nepřináší žádného zisku. — Teď jest Italie hnána i do války s Německem. Zatím Italie porušila a také vypověděla úmluvu s Německem, jež v případě války zaručovala nedotknutelnost soukromého majetku. V odvetu za poškozování německých zájmů v Italii německé finanční ústavy zastavily výplatu peněz italským komitentům. Zároveň generální guvernér v Belgii zakázal italským příslušníkům v Belgii, pokud jsou ve věku způsobilém k vojenské službě, zemi opustiti. Obě tato opatření způsobila v Italii vzrušení; a štváči jásají, že konečně vláda musí vyhlásiti válku i Německu.

Na západním bojišti trvá anglo francouzská ofensiva už tři týdny. Přes obrovské krvavé oběti Francouzů a Angličanů původní jednotná, na frontě 40 km prováděná anglo-francouzská ofensiva roztržila se na celou řadu menších bojů; o vlastní průlomové ofensivě zatím není na západě ani řeči. — Severně od Verdunu Francouzové zoufale pokračují ve svých proti-útocích, v nichž už ztrácejí půdu. Anglo-francouzská ofensiva v Picardii měla také ulehčiti Francouzům u Verdunu; toho však nebylo dosaženo a tím také — jak se zdá — padla poslední naděje na záchranu Verdunu.

Před obchodními ponorkami, totiž před obnovou německého zámořského obchodu pomocí nákladních ponorek, mají nyní strach v Anglii. V anglickém tisku se také dokazuje, že bude-li třetí Německo jen 8 takových člunů, bude moci zahájit zámořský obchod v ceně mnoha milionů. Proto v Anglii uvažují o prostředcích, jakými by tento obchod znemožnili a proto také anglické loďstvo ohystá se na hon za německými ponorkami.

O Rumunsku kolují stále četné pověsti, podle nichž z dosavadního stavu musí už co nevidět vybočiti.

Mírové projevy. Dle švýcarských listů král španělský rozhodl přý se, po nynější ofensivě nabídnouti válčícím státům příměří. — Dne 1. srpna konati se budou mírové demonstrace neutrální a komitety v Haagu, Štokholmu a v Kristianii souhlasí s navrženým programem. Také papež a král španělský byli požádáni o soudinnost při manifestacích.

Politický přehled.

Společná porada rakouské i uherské vlády konala se 18. a 19. t. m. v Pešti. Súčastnili se jí oba minist. předsedové, oba ministři obchodu, financí, orby, náš ministr železnic a odborové zpravodajové z obou stran. Porada týkala se hospodářských záležitostí.

Nová strana v Uhrách. Dne 17. t. m. založena tu nová strana hr. Károlyiho, strana neodvislosti a osmačtyřicátníků. Vstoupili do ní všichni poslanci, kteří se odloučili od Appony-

iho, v počtu 25. V programu svém stojí strana na stanovisku čisté personální unie, respektující při tom závazek vzájemné obrany, stanovený pragmatickou sankcí. Program domáhá se mimo to samostatné uherské národní armády a příští branné organizace na základně honvédské armády a domobrany. Dále se žádá všeobecné hlasovací právo, zabezpečení spolkového a shromažďovacího práva, samostatné celní území, samostatnou uherskou cedulovou banku atd.

Slovinské duchovenstvo na Goricku zaslalo ministru vnitra pamětní spis, v němž mimo jiné jménem slovinského lidu prosí, aby vláda i v Goricku ustanovila vládního komisaře, ponevadž zemský hejtman (Ital dr. Faidutti) se svými úředníky ještě před vypuknutím války ujel ze země a dosud se nevrátil. Slovinský lid dále prosí, aby vláda zřídila v Gorici, která má polovici obyvatelstva slovinského, slovinské školy obecné a měšťanské a pro celou zemi dostatečné střední školy. Slovinské duchovenstvo také prosí, aby vláda v městě Gorici veřejnými nápisy dokázala, že slovinský lid, vždy vlastenecký, nalezl za této těžké doby u vlády rovných práv.

Nad srbsko-pravoslavnou církevní správou v Bosně a Hercegovině zavádí se tuhý vládní dozor. Pod tento dozor spadá vůbec všechna působnost srbsko-pravoslavných autonomních oblastí, jakož i všechen správní majetek. Jest zapovězeno přijímati jakékoliv dary, pokud jsou z cizozemska. Nové upraveny jsou předpisy o církevních odborech, klášterech, obcích a o kvalifikaci vyššího a nižšího duchovenstva.

Obnova styků Francie s Vatikánem? Dle »Tageblattu« kníže monacký jede z italské fronty do Říma, kde bude přijat papežem. Chce přý připraviti obnovu styků mezi Francií a Vatikánem.

Požadavky správné češtiny.

Již jsme upozornili několikrát, že kolísavou nejistotu v českém vyjadřování zavinují samy »brusy« jazyka českého svým odlišným poučováním. Každý nový brus znamenal nové změny. Při tom padá značně na váhu i ta zajímavá okolnost, že autor některého »brusu« v jiných svých literárních dílech sám se nedrží důsledně pravidel, která jiným tak důrazně ukládá. Anebo něco jiného: v některém beletristickém listě paráduje mluvnický koutek, který přísně odsuzuje některé kazimlavy a běžné pravopisné chyby. Jestliže však obrátíš listy v téměř sešitu, seznáš, že v článcích jest řada pravopisných zvláštností, které zřetelně odporují váznému brusu nejnovějšímu.

Noviny dle našeho zdání jsou kárány ze spoluviny na špatném vyjadřování a psaní svých čtenářů přemrštěně, až nespravedlivě. Kdyby každý čtenář uměl své myšlenky vyjádřiti aspoň takovou formou, jakou vidí v českém listu průměrné kvali-

DEPEŠNÍ ADRESA: ALBIBANKA

TELEFON ČÍSLO 83

KRÁLOVÉHRADECKÁ BANKOVNÍ JEDNOTA V HRADCI KRÁLOVÉ ADALBERTINUM

PROVADÍ VEŠKERÉ OBCHODY BANKOVNÍ A SMĚNÁRENSKÉ ZA PODMÍNEK NEJVÝHODNĚJŠÍCH - ESKONT SMĚNEK - PŘIJÍMÁ VKLADY NA ÚROK 4%, A VYPLÁCÍ VEŠKERÉ VKLADY BEZ JAKÉHOKOLIV OMEZENÍ - SLOŽNÍ LÍSTKY POSTOVNÍ SPOŘITELNY ZDARMA

VELKOOBCHOD UHLÍM, KOKSEM A CEMENTEM

ŽIROVÝ ÚČET U RAKOÚSKO-UHERSKÉ BANKY

ČÍSLO ÚČTU POŠT. SPOŘITELNY 140.273

ŽIVNOSTENSKÁ BANKA FILIÁLKA

V HRADCI KRÁLOVÉ

Akceový kapitál K 80.000.000.—

Reservní a pojistné fondy přes K 25.000.000.—

Centrála v Praze, založena r. 1888.

Filiálky: Brno, České Budějovice, Frýdek-Místek, Jihlava, Karlovy Vary, Klatovy, Kolín, Krakov, Liberec, Lvov, Mělník, Olomouc, Moravská Ostrava, Pardubice, Písek, Plzeň, Prostějov, Tábor, Terst a Vídeň.

Expositury: v Gradě po dobu lázeňské sezony a stálá v Opatově. V. deň v I., II., III., IV., V., VI., VII., VIII., IX., X., XII., XVI. a XXI. okresu.

Žirové účty.

Zabývá se eskontem směn, inkasem směn a čeků na všechna místa v tu i cizozemsku; obstarává úhrady a výplaty, jakož i všechny ostatní bankovní transakce

za podmínek oo nejvýhodnějších.

Pro transakce s Amerikou stává zvláštní oddělení při zvláštním ústavu

ty, jistě by umkla většina nářků na hrozitánské nešvary.

Bylo doporučováno, aby každou neděli v českých listech byly uveřejněny ukázky správné mluvy české s důrazným doporučením k následování. Ale tato akce by málo prospěla. Poznání získané z jednoho nebo dvojího přečtení by se brzy vykouřilo. Tu jest potřeba skutečného pilného, systematického učení. K tomu vedou soustavné brusy. Ale tažme se, kolik lidí v nich listuje, jakmile opustí školy, jakmile se přestanou báti špatné známky z češtiny. Kdo nestuduje brusů, těžko bude dbáti i poučování krátkého, rozptýleného. Až bude důkladný jednotný brus, který se stane autoritativním zákoníkem české mluvy, pak bude mnohem lépe. Sama »Národní Politika« 19. července píše: »Brus musí být jeden, brus všeobecný, vše zahrnující... Potřebujeme souhrn brusů, alfabetycký (abecední) slovník, ale i alfabetyckou mluvnici a knihu (slovník) kazimluví, tedy dílo skoro už obsáhlejší... Naše brusy jsou jen jakýmsi postrachem i literátů, a všim právem... Není smyšlenkou, že starší literát pod únavou z nových brusů pronesl se, že českého jazyka oprávcové ztěžují národu jeho užívání. Dnešní český jazyk je učení tak dost těžké, pro mnohé i nedostupné. Je to složitý jazyk, po kterémto přičině zaujímá přední místo mezi jazyky i největších evropských národů. Z literátů jen málokterý píše v duchu brusů. Je samozřejmo, proč. Snad žádný národ tak krajně nezabředl do jazykových zvláštností jako náš. Mnohdy je to více pitevnosti než vědeckého. Založením všeobecného brusu zamezíme v opravářství i řemeslnost, která vzbuzuje předtuchu o nekonečnosti.«

Tu se ozvalo konečně praktické osvobozující slovo! Uvažme na příklad. Inteligent, který měl i na maturitním vysvědčení z češtiny známku výbornou, slyší, že v 10 letech se již třikrát změnil český pravopis. Jeho synek docela s náramným sebevědomím hledí dokazovati, že jest pokročilejší než otec; opravuje inteligentnímu tatínkovi hned

to hned ono. I spisovatelé mezi sebou se často škorpí pro mluvnickou zaostalost. Puntíčkáři, hnídaři, kterým ze znalosti české mluvnice mnoho schází, náhodou naleznou v brusu některou zvláštnost — a hned směle kritizují češtináře zručnější, kteří se po některé stránce pohybují v obvyklých kolech.

Některý slohový obrat ozývá se v Čechách po celá století. Pojednou však hnidař, který kdesi četl irázi češtinářů, nemilosrdnou ironií šlehá všechny ty »drobné lidičky«, kteří se odvažují mluvit tak, jak je naučily matky a — jak slyšeli tisíckrát mluvit své svědomité vychovatele ve škole. Ustálený slohový obrat se rozpitvá, zesměšňuje, jakoby všichni lidé, mluvíci vlastně staročešsky, byli velikými zbedněnci. Na to se při tom nevzpomene, že lze snadno bezohledným rozbořem zesměšnit i slova a věty nejčeštější. Po jednom auguru přijde prorok jiného rázu, po něm zase reformátor třetí; a — každý miluje jiného koníčka. Věru kdo by naslouchal pozorně všem, strachoval by se otevřít před učenci ústa, i kdyby cizím jazykem plyně a směle mluvil.

Malé příklady! Někteří hnídaři pokládali za veliký hřích proti češtině užívání slovesa »musiti«, které přece se ozývalo v Čechách všude již v XV. a XVI. století. Prý se má říkati: »jest mi — nutno nám«. Nebyl tu zahájen boj zcela zbytečný? »Jest mi ti uděliti důtku. — Bylo ti jíti do školy.« Kdyby nyní matka takhle hovořila k dítěti, smálo by se jí nahlas. Slovo »musiti« zdomácnělo z nutnosti, protože jiné významy nedovedly tak výrazně tlumočiti snahu mluvčího po jasném vyjádření. — »Místa k sezení, k stání.« Prý úžasný kazimluví! Jakoby se neřikalo dávno: »K čemu je tohle? — Slouží toto ke cti?« Tu jest otázka, jakým stručným a zcela výstižným obratem jiným lze to zahrnovat »k« nahraditi. A ještě důležitější hádanka: zdali davy ihned ochotně puntíčkáře poslechnou.

Tuhle zas nás poučuje letos puntíčkář jiný, který žasne nad zatemnělostí národa celého, že se o-

považujeme svorně po dvě století užívati slova »záležitost«. To hrozné slovo prý »podnes straší v našich knihách, novinách i kancelářích«. Prý nám zcela vystačí všude slovo »věc«. Zase tedy nový objev, za rok jiný kazatel odkryje příšeru jinou, pak po pilném mudrování třetí analytik dokáže všenárodní hříchy tři — a tak vesele můžeme čekatí třeba jedno století, než poznáme, jak se vlastně má správně mluvit. Je-li těžkým hříchem »záležitost«, kdo ví, zdali některý purista neodsoudí brzy »důležitost«. Souhlasíme, že »záležitost« není významem nejšťastnějším, ale není také příšerným. Není pravda, že se vystačí lehce se slovem »věc«. »Věc« jest pojmem výrazně širokým, takže někdy jest potřeba označení určitějšího, srozumitelnějšího, zvláště hrozí-li v delším souvětí nebezpečnost, že »věc« se bude opakovati třikrát, čtyřikrát.

Kdyby se úzkostlivě pitvala čeština stará, která se pokládá za ryzi, našli bychom v ní celou řadu latinismů — i germanismů; učený rozbor by provedl takovou vivisekci, že by pod pitevním nožem skonávala. Týž purista také zavrhoval slovo »používat«. Na to mnohý akademický lékař češtiny ve své úzkostlivosti zapomíná, že řada nových slohových obrátů zavedena z té příčiny, aby se věta stala srozumitelnější. Prodloužením delší doby některé slovo mění poněkud svůj význam; tomu nikdo nezabrání, protože řeč není mechanismem nýbrž organismem. Na př. »selmování« platilo v XVI. století za velice těžkou urážku; řekne-li se však nyní o někom, že jest »selma«, značí to vlastně poklonu jeho vtipu. Ze změnou významu souvisí i změněný smysl celé fráze a proto z nutnosti jest potřeba voliti celou frázi jinou. I pro autory brusů platí pravidlo: »Ničeho přilisi!«

Do roku Husova měl být důkladný, obecně závazný slovník češtinářský hotov, aby se nemohlo říci, že po pěti stoletích i při záplavě knih vládne v Čechách horší anarchie mluvnická než za života Husova.

A hlavně: jest nutno míti skutečnou, vcelou lásku k řeči mateřské, nikoli jen etiketní. Kdyby byli

Feuilleton.

Život pračlověka.

R. Hofmeister uveřejňuje řadu článků, v nichž na základě některých hypotéz osnuje ve své fantasii živé obrazy, jak asi člověk pravěký žil, jak otil, ohápal a se zdokonyval. Ovšem pisatel sám přiznává, že nastavuje k vůli zaokrouhlení obrazů vlastní obrazotvornost tam, kde věda umlká.

Ale některé obrázky z Hofmeisterova kaleidoskopu jsou až příliš přehnané a dobrodružné; snadno by svedly na scetivá důvěřivá laiky. Na př. autor líčí, jak se různá zvířata vrhá na zabitího pravěkého předvůlce *Silvathorium*. Pojednou z peřechu uvnitř obrovského baobabu suchými travinami, mechem a listím vystlaného, vyskáká mnohočetná rodina podivných tvorů. Právě takový tvor neměl ještě »pod nízkou, bezčelou klenbou lebky ani nejmenší jiskřičku rozumu neb souvislých myšlenek. Veškeré jeho konání řízeno bylo jako u jiných živočichů jen pudy... Chodil-li po zemi, postupoval po zadním páru končetin, nahnul silně ku předu a klátil ve vzduchu rukama, aby udržel rovnováhu, nebo o ulomenou větev se podpíraje.« Po jiných dohadách o zcela zvířecím životě těchto podivných předchůdců člověka nynějšího spisovatel sám opravuje své tvrzení o naprostém nedostátku »jakékoli jiskřičky rozumu« toho tvora: »Jediné, čím lišil se od jiných živočichů a čím nad ně vynikal, byl instinktivní pud vynalézavosti snadnějších způsobů kořisti a pečlivější úprava rodinného doupěte. Snad ve chvílích sytého odpočinku bloudily již matné eny bestvárných předtuch přístěch opanovatelů

v jejich ztrnulých duších. Snad již napařené pocit převahy nad jinými tvory, jejichž slabé stránky dovedli postřehovati, věnoval v myslích jejich a činil je bojovnými, neohroženými a lživými.«

Což vynalézavost, předtuchy, myšlení nejsou značkou schopnosti rozumové? Prý »opanovali savannu i prales a podmanili si oheň — tyto dva pomysly utkvěly v duši pithecanthropa erecta (opišního člověka) jako touha nejasná a stále se vracela a rostla jako pud nezdoletý, dědil se s generace na generaci a přetvářel nesmírně pomalu, neznatelně, v steh pokolení, mozek i ducha jeho a tak sjednával mu, nevědomému a surovému, nejvyšší místo nade vším tvorstvem země.«

Věru jest podivno, že v současném neuvěřitelně některý šipernější, lživý letoun, který uměl létat, ohodit i plavat. Také jest podivno, proč ten prapraděd nynějších lidí při té konkurenci přestal se pohybovati na stromech se rychlostí úžasnou, že přestal prováděti skoky, »které se podobaly téměř létání.«

Autor v dalších článcích sptádá fantasie, jak se děti a vnukové toho tvora pomalu zdokonyvali.

Není zde místa k obšírnému vyvracení různých hypotéz. Proto přiložíme jenom některé poznámky. V době, kdy se klade tak veliký důraz na ryzi, objektivní vědu, zbavenou všeho pozlátka nedokázatelných dohadů, jistě se má mluvit o pračlověku velice opatrně — již proto, aby se zcela zbytečně neživily bačily náboženské skepse mezi křesťanstvem. Bible svědčí, že prvý skutečný člověk vynikal vzácnými vlastnostmi těla i ducha a — že se pokolení lidské

zdegenerovalo samo. Prvů stav člověka nebyl stavem zvířecí divokosti. A výtěžky skutečného vědeckého badání tuto skutečnost potvrzují. Kdo se diví, že by pochod lidské kultury se mohl rozvinouti také se slunných výšin do temnoty a do bahna, necht sleduje proudy nynější. Vždyť přece protikřesťanské kruhy nyní holdují v Evropě pověrám měrou daleko větší než lidé století čtrnáctého. Na př. Arnoštovi z Pardubic, Oškovi z Vladimě a jiným horlivým hierarchům podařilo se pověřené zvyky vymýtit v Čechách důkladněji než moderním výstřahům před kartáčkami, jasnovidkami, spiritysty a vykladačkami snů. Požitkářství zavnilo, že právě generace v nynějším osvíceném století jest slabší než byla před česti stoletími. Zvláště ve Francii obýhá se na velkém vrchát lidí slabomyslných a bláznů. V krajích, kde před tisíci lety žily národy velice vzdělané, špičce nyní polodivů. Kde vládly velmi rozumné náboženské představy, tam se zahýžďilo průběhem času modlářství.

Proti katolictvu se tvrdilo že »strach před úkazy přírodními v myslích lidských utvořil představu Boha, že od fetišismu, modlářství postupovalo lidstvo k náboženským názorům osvícenějším. Zatím proti tendenčním dohadům vážné badání vynese na povrch, že modlářství stalo se údělem arduňých potomků, kteří měli otec osvícenější.

V té příčině na př. vydal generální představený francouzských misionářů Le Roy obsáhlé dílo, odměněné i francouzskou zcela neklérkální Akademií. Po 20 let studoval řeč, názory a zvyky černochů středoafrických. Hlavně se obíral kmeny Bantů a Negrily čili trpaslíky, představujícími nejnižší stupeň lidské kultury.

Moravská agrární a průmyslová banka

Telegramy: Agrobanka.

Filiálka v Chrudimi.

Tekfon: 48.

Akiový kapitál 14 milionů korun.

Vklady { na knížky
na běžný účet

Centrála v Brně.

Filiálky: Praha, N. Brod, Holešov, Kroměříž,
Mor. Ostrava, Opava, Olomouc, Třebíč.

úrokuje co nejvýhodněji. — Ukládá se možno bez výloh
složnými listy poštovní spořitelny, jež banka na požádání zdarma
zašle.

Peněžní obchody bankovní a směnárské všeho druhu. — Financování podniků. — Zálohové úvěry obcím a městům. — Eskont směn, devís a účtů. —
Úhrady do ciziny a poukazy válečným zajatcům. — Koupě a prodej cenných papírů, valut a mincí. — Obchodní místo c. k. rakouské třídní loterie.
Oddělení pozemkové. **Oddělení pro zboží.**

novohusité místo drážďení katolíků tiše a důsledně
pracovali o realizaci ušlechtilých odkazů Huso-
vých, kde již nyní mohli býti! Podotýkáme, že
škola všeho nenapraví. V XV. a XVI. století čeští
spisovatelé dbali jazykové správnosti, ačkoli ve
škole čeština vůbec nebyla vyučovacím předmě-
tem. Patrně, že měli matky češtější než máme my;
tyto matky bezděčně dobrou výslovností pěstovaly
v synech svých jemný smysl pro ducha češtiny,
pro citlivé odstíny české frazeologie. I ve století
XIX., pokud ještě z českého ovzduší nevyvanul
duch horlivých, ukázněných buditelů, byla jednota
lepší než nyní. Kdo chce býti pokládán za vynika-
jícího vlastence, nechť místo hlučných veřejných
hesel věnuje praktickou lásku češtině netoliko v pí-
smu, ale i v slovu, ať se tiše učí. Pak se vyrovná
veliká propast mezi dvěma tábory: mezi nečetným
hloučkem puntíkářských puristů a velikým davem
šlostejných.

Civilizační výslednice velkoměst.

Venkov ve všech křesťanských krajích řeší
otázku národního zimohutnění bez širokého apará-
tu vědeckého: přirozeným nezkaženým citem a
posloucháním Desatera. Velkoměsta zase luští tu-
též otázku celým přívalem učených debat — pouze
akademicky; ale čím velkoměsto kulturnější, čím
civilisace silnější do něho vryla své stopy, tím více
jeho obyvatelstvo se honí za příjemnými stránka-
mi života, zanedbávajíc užitečné. Kdykoli věc o-
becně prospěšná vyžaduje úsilí, sebezápor, tam
velkoměsták jeví velkou choulostivost a povahu
zaječel; i když se jedná o základní podmínky vzrů-
stu národa, prchá přemoudřelý inteligent městský
před obtížemi povinností; snaží se maskovati svou
blaseovanost lacinými vlasteneckými frázemi, což
jest ovšem špatná náhrada za obětavé činy.

Stále hrozivější statistika připomíná, jak nepri-
rozeným, rozkošnickým životem generace velko-
městského obyvatelstva brzy vymírají a jak zdra-
vý lid, proudící do velkoměst z venkova, musí vy-
plňovat velice citelné mezery. Někteří svádějí ten-
to neblahý zjev na špatný městský vzduch, na
způsob přebývání v nevhodných bytech. Ale — ně-
kteří velkoměsta jsou ve zdravější poloze než ve-
snice krčící se v bažinatém kraji. Co na venkově
páchne loužnice a mrva, ve velkých městech vý-
kaly a odpadky se odvádějí zakrytými stokami.

A výsledek? Oni černoši mají sice některé
mythologické bajky a užívají prostředků ma-
giických. Ale v oboru vlastního nábo-
ženství mají o Bohu velice čistý a
vznešený názor. Věichni vyznávají existenci
jediného Boha, převyšujícího všechny ostatní du-
chy. Také mu dávají zvláštní jméno. Magie dle
černochů má vliv pouze na duchy nižší, nikoli
na Boha. Nikde domorodci v střední Africe si
nepředstavují Boha v tělesné podobě, nevěří,
že Bůh sídlí jen na jednom místě; Bůh dle
nich sídlí všude. «Všude, kam jdeš, je Bůh.
Viz, když se hádáš, Bůh tě vidí.» Takové jsou
přípovědi černochů. Bůh dle nich je původcem
života i smrti. Všecko na něho závisí. Bůh ne-
má žádného souce (některého tvora modly),
v němž by sídlil. Uctívání Boha v nějaké po-
době tělesné (idolatrie ve vlastním slova
smyslu) u černochů neexistuje.

Připusťme i dle zpráv jiných badatelů, že
Negritové jsou na nejnižším stupni vzdělání
jako jejich praotcové. Právě toto tvrzení jest
důkazem, že prvotním a jedině přirozeným ná-
boženstvím jest člověku jednobožství. Po
prastarých předcích nevěřících Negritové fetišis-
mus, ale názory velice krásné. Právě proto u-
chovali si čistější představy, že byli odloučeni
od styků s kmeny jinými, které si náboženství
upravovaly dle nálady svých vášní, odmítající
obtížnější náboženské závazky a nahrazující
je pohodlnější pověrou, vlastními výmysly. Těmto
Negritům, kteří po celá tisíciletí si uchovali
vyspělé poznatky svých předků, věru byli by
mohli záviděti velice vzdělání Římané a Řekové,
jichž duševní sklony si vybíjily tolik bohů. Ke
všemu ještě na omluvu vlastních slabostí oby-
vatelstvo řecké a italské připisovalo svým bo-

hům veliké sváry, rvavost, úskočnost, mstivost,
manželkou nevěru a jiné projevy nízkých vášní.
Již po této stránce se přesvědčujeme, že výv-
lidska neznamena vždycky linii vzestupnou.
nýbrž naopak lidstvo může celá tisíciletí kle-
satí od stupně k stupni níž a níže.

Ovšem některé okolnosti ve velkoměstech pře-
ce jenom dokazují, že lze spíše na venkově zdraví
zachovati než ve velkoměstských zdech. Ale nemá
se význam zhoršených zdravotnických poměrů
přepínati.

»Nár. Listy« dne 15. t. m. poukazují na závady
množení obyvatelstva. Správně se přimlouvají, aby
drobnému lidu byla poskytnuta lepší příležitost k
slušnému výdělku, k dobré obživě četné rodiny;
povinné veřejné pojištění matek bylo by velikým
dobrodíním.

Početnému vzrůstu zdravého obyvatelstva však
vadí značnější okolnost jiná než chudoba. »Nár. L.«
praví: »Daleko větší nebezpečí přišlo k nám již v
míru ze západu, snad z Francie, a hlodá na síle ná-
roda pomalu, ale jistě. Je to vzhledem k povinno-
stem ke svému národu nemravný, jinak však velmi
pohodlný systém rodin o jediném, nejvýše o dvou
dětích, v našich rodinách — hořených desetitisíc —
tak oblíbený a zavedený. Rodiny z venkova do
velkoměst se nastěhovavší vymírají v třetí gene-
raci proto, že dva manželé staví za sebe jediného
jedince, mnohdy zhýčkaného naivní výchovou mat-
ky, mající úzkoprsé názory měšťácké. Dovedeme
si představit katastrofu, která by následovala,
kdyby i venkovští obyvatelé řídili se tímto systé-
mem? V několika generacích by celý národ vyhy-
nul. Povinností naší, starou jak lidstvo samo, jest
dát život a existenci těm, kteří přicházejí po nás.«

Ale nejen to — generace se oslabují rozkošni-
ckým a lehkomyšlným životem velkoměstským
vůbec. Nadměrné kouření a pití lihovin by nebylo
ještě zjevem nejhorším. Daleko huře hlodá na zdra-
ví obyvatelstva život zcela nepřirozený, prosto-
pášnosti rafinované. Tytéž »Nár. Listy« dne 16. t.
m. píší o velkém rozšíření pohlavních nemocí:
»Hlavně postiženi jsou jimi mladí muži, a to zvlá-
šně ve velkých městech. V těch odhaduje se, že 8
proc. všech mužů onemocní kapavkou a 10 proc.
příjící.« Pránienem nákazy jest prostituce. Lidé na-
kažení přenášejí pak ve velkém množství v životě
manželském nákazu na ženy a potomstvo. Potla-
čení prostituce však není věci jednoduchou; dosa-
vadní pokusy a prostředky nevedly k cíli. »Roze-
znává se prostituce reglementovaná čili trpěná a

hům veliké sváry, rvavost, úskočnost, mstivost,
manželkou nevěru a jiné projevy nízkých vášní.
Již po této stránce se přesvědčujeme, že výv-
lidska neznamena vždycky linii vzestupnou.
nýbrž naopak lidstvo může celá tisíciletí kle-
satí od stupně k stupni níž a níže.

Ale sám původ a vývoj člověka před tisí-
ciletími byl jiný, než jak si představuje Hof-
meister. Základním kamenem pro spřádání slo-
žitých a velice poutavých dohadů jest mu ná-
lez kostí na ostrově Javě. Ale vždyť nalezeny
také jinde lebky a kosti, které zvířily mezi u-
čenci veliké debaty o přechodném tvaru mezi
člověkem a opicí; když však se všechno uvážilo
důkladně, řeklo se, že třetihorních zbytků člo-
věka neznáme a že nelze dokázatí vývoj od
pouhého zvířete k člověku. Sám pověsný mo-
nista Hückel, který docela se ohápal podvodů
k podkopání křesťanských názorů na původ a
rozvoj lidského pokolení, ozval se důrazně proti
fantasiím příliš divokým; nazval bláhovým po-
čináním těch, kteří po nalezení fosilních (vyko-
paných, zkamenělých) zbytků člověka snaží se
překlenouti stávající propast mezi opicí a člo-
věkem. Vážní odborníci poukazují na to, že
zrušné lebky se vyskytují výjimkou i mezi po-
kolením nynějším.

Dobře pravil proslulý Virchow: »V celku
musíme uznati, že není ve vykopaninách typu,
který by poukazoval na nižší vývoj člověka.
Ba dáme-li dohromady všechny dosud vykopané
zbytky lidské a srovnáme-li je s nynějšími, mů-
žeme směle tvrditi, že mezi žijícími lidmi na-
leží se relativně (poměrně) mnohem větší po-
čet níže stojících individuí než mezi známými
fosilními lidmi.« (Dokonč.)

stojící pod policejné zdravotním dozorem, a prosti-
tuce tajná čili volná. Pollačit by bylo lze jen pro-
stituci kontrolovanou. Ale tím by se jen rozšířila
prostituce tajná a pohlavních nemocí by neubýlo.
Tedy by bylo potřeba zbavit trpěnou prostituci
jejího nebezpečí. K tomu dosavadní kontrola nijak
nepostačí. Měla-li by býti vydatná, musela by se
dít často, ob den a důkladně. K tomu by bylo tře-
ba mnoho, účelně a všemi diagnostickými prostřed-
ky opatřených místností a dostatečné množství
odborně vyškolených lékařů. Dále pak dostatečné
množství léčebných ústavů, v nichž by nemocné
prostitutky mohly býti léčeny až do úplného uzdra-
vení. V nich by musely být také zaměstnány, po-
učovány a vychovávány, aby se navrátily k živo-
tu počestnému a zjednat jim k tomu prostředky.
Takovéto upravení prostituce, k němuž by bylo
třeba velikých finančních prostředků, jest ovšem
velmi vzdálené, ale nutno k němu pracovati. Tu
prý pomůže poučování mládeže dívčí i jinošské,
vážné výstrahy. Kdo se nakazil, má se podrobiti
řádnému léčení a v něm vytrvat, až je úplně zdrav.
Zvláště každý muž, který byl kdy pohlavně nemo-
cen, dříve než pojme úmysl vstoupiti v manželství,
měl by se opětovně zkusiti odborním lékařem, zvlá-
štně lékařem přesvědčiti, že je úplně zdrav, že ná-
kaza v něm vyhasla. Jinak páse zločin na nevinné
dívce, kterou uvádí v manželství. . . Dívky chy-
stající se do manželství může chrániti otec, když
důvěrně mezi čtyřma očima promluví s nápadní-
kem neb ženichem své dcery a dá se jim na čestné
slovo ubezpečiti, že žádné pohlavní choroby ne-
měl, aneb měl-li ji, že je z ní úplně vyléčen, po pří-
padě dá si to potvrditi vysvědčením od odborného
lékaře.

Věru naši dědové a babičky by nevycházeli z
úžasu, až by slyšeli, jakým složitým aparátem v
době osvětlené musí se pracovati k tomu, aby mo-
derní manželství aspoň přibližně vyplnilo pro ná-
rod ten zásluhný úkol, jakého se dosahovalo dří-
ve bezecí učenosti.

Dříve negramotná, chudá žena měla pět šest
synů překypujících zdravím. Nyní se má s každým
kandidátem ženitby spisovati protokol, zdali své
mladé ženě nepodryje zdraví ještě dříve, než se jí
první dítě narodí. Poučování samo, i kdyby bylo
sebe pilnější, učiní nejvýše sem tam nápravu čá-
stečnou; vědecké rozklady sice otvírají mozek, ale
nedovedou podmaniti vůli. A jestliže přednášející
radí, jak si mají počínati osoby již nakažené, tu
část jeho posluchačů vřelá se do zkázy střemhlav
znovu, doufajíc, že se pak vyléčí dle přijatých rad.

Okolo hlavní páky proti rafinovanému požitkář-
ství chodí se však opatrně jako kolem hluboké tu-
ně. V roce Husové a Jeronymové národní repre-
sentanti bojí se zdírazniti, že jest silně potřebí vý-
chovy náboženské; bojí se říci otevřeně a jasně,
že bázeň Boží jest nejmocnější zpruhou lidské vůle
k dobru. Vědomí o všudypřítomnosti Toho, který
zkoumá srdce i ledví, vědomí o mravní odpověď-
nosti před Bohem jest nejlepším strážcem mravno-
sti. Věda oceňuje tělesné důsledky nepravosti; ná-
boženství plně citně mluví již samy zárodky rafino-
vaného požitkářství, zapovídajíc i nedovolené žá-
dosti. Vědecká morálka, jak přiznávají sami neka-
toličtí učenci, jest nemožností. A jestliže jiné četné
prostředky k ozdravení velkoměstského života
vesněs selhaly, má se říci otevřeně: Vraťme se k
náboženské morálce našich poctivých dědů a babi-
ček. Jejich světový názor osvědčil se jako nejji-
stější lék na neduh lidské společnosti v okamžicích
velice kritických pro celé generace.

Pamatujte
při každé příležitosti
na „červený kříž“,
na raněné vojny, na vdovy a sirotky
po padlých našich bojovnících!

Kulturní jiskry.

Velký přerod názorů. R. 1913 v »Učitelských
Novinách« byly tyto řádky: »Kladu si otázku, co
by Hus dělal, kdyby viděl v činnosti parní a elek-
trické stroje, v letu aeroplan a znal výsledky
astronomických badání? Odpovídám si: Hodil by

svou postilu do Vltavy. A k zduraznění nejspíše fráze citovaný list dokládá sebevědomě: »My jsme lidé moderních strojů, netušených objevů, ani pro nás nejsou Husovy postily a zbožná, křesťanská rozjímání nejsou pro naši výchovu, která vychází odtud, odkud by výchova dnešního člověka neměla vycházeti, od křesťanství slabého a pokorného, učení to slabých a pokorných.«

Tento předpoklad byl směšný již vzhledem k Husovu dějinnému významu. Jestliže i v čase největší hlubokou úctu k postilám náboženským cíti učení laikové, nelze se diviti, že vylkadim křesťanské nauky přes všechny pokroky věd tím větší pozornost věnují kněží různým vyznání i lid obecný. Tím nesmyslnější jest názor, že by byl hodil do vody vlastní postilu ten Hus, který byl náboženstvím tak prodchnut, že i na všechny světský pokrok hleděl pod zorným úhlem evangelia! Vždyť Hus otevřel se stavěl proti pokroku takovému, který vzbuzoval podezření, že jest jakousi závadou náboženského života.

Masaryk se ozval podobně; prý katolická církev jest nucena přemýšleti o důvodu k své existenci, o své oprávněnosti v době, kdy vidí jeti železnici, pozoruje stroje a různé vynálezy. Takové prohlášení filosofa věru vzbuzuje nejvyšší úžas! Napřed se volalo, aby si všimla církev jen vnitřního života duchovního, že jí po veřejných záležitostech nic není. Později však Masaryk spletl obecné záležitosti lidstva a světský pokrok s věcmi církevními do tak těsného klubka, až docela měl zato, že při moderních objevech pro železnice a jiné stroje ztrácí církev důvod k bytí. Jakoby náboženství mluvilo o elektrických pohonech, telegrafech a plynovém osvětlení! Vždyť přece katolická dogmata pohybují se nikoliv ve světě technickém, ale mravním a nadpřirozeném. Jako požadoval Kristus křesťanského ducha na antických rybářích, vojinech a umělcích, tak má právo žádati, aby byli křesťany i moderní mechanikové, matematikové a hvězdáři. Pokrokové listy spolu s Masarykem tehdy nevysvětlili, jak to přijde, že křesťanská nauka vítězila ve starém Římě i tenkrát, kdy ovzduší bylo přesyčeno osvětou a pokrokem.

Nyní však nastala doba střízlivých úvah. Nyní se hledí s daleko větším respektem na ty pravdy, které přejal Hus do své postily z katolických spisů. Právě překotná moderní vynalézavost přinutila vynikající myslitele k doznání, že jest potřebí větší pozornosti věnovati světu duševnímu. Cesty světa technického musí býti řízeny světem mravním. Jestliže technik jest sobcem, který neuznává mravní zodpovědnosti před Bohem, může svým důmyslem uskoditi bližnímu daleko více než člověk nemělý zločinnou vůlí. Proto také nad těmi, kteří obsluhují mohutné stroje, stupňuje se kontrola. Celá řada ředitelů, inspektorů, revisorů a komisí pečlivě bdí i nad nejzručnějšími techniky, zdali pracují svědomitě pro blaho celku, zdali nezneužívají svých schopností k poškozování veřejnosti. Zkrátka čím do větší šíře technický rozvoj proudí, tím hlasitěji se hlásí o svá práva Desatero — a s ním ty církve, které mají napsány tyto příkazy na čelním listu své morálky. Čím větší loď, čím cennější aeroplan, čím rychlejší lokomotiva, tím větší zodpovědnost se vyžaduje od těch, kteří takové stroje obsluhují. V žádném státě nesvěřuje se důležitá a nebezpečná technická funkce lidem charakteru špatného, nestálého, jichž chování nevzbuzuje důvěry. Desatera potřebuje námořník v ponorce, aviatik vysoko nad oblaky. A kdyby byly objeveny stroje, které by nás dopravily až na měsíc nebo na Mars, tím hlasitěji křesťanská morálka by volala po svých právech.

Mravní neduhy pokračovaly rychle ruku v ruce s technickou tam, kde vytrhány kořeny víry; čím více se vymýšlelo, tím jevílo lidstvo menší schopnost využívat vědy pro obecné dobro. Ozývaly se spočátku stydlivé, polohlasné stesky, až v posledním čase nespokojenost nalezla si průchod ve výbuchu hromových klateb. A nezkrocené vědě klnou nejoboudivější ti, kteří zcela otevřeně hlásali, že chtějí vědou nahraditi náboženství zcela. Z různých trpkých obžalob jest nejzajímavější klatba velikého nepřítel katolické církve, socialistického belgického předáka a nyní ministra Vandervelde-a. Jest dobře si zapamatovati tato jeho slova: »Největší pozornost musí se věnovati té skutečnosti, že celá civilizace jest obětí vědy, která ji splodila a živila... Jedná se o to, aby byl spoután navždy vztekly pes (věda), který ohrožuje svět.« To jsou přece slova velice rázná. Jistě Vandervelde, předák tolik vynikající, dlouho uvažoval, než náboj tak ostrý vědě přimlo do čela vpálil.

Tedy jen se jedná o to, kdo má býti krotitelem toho »vzteklého psa«. O krocení pokoušely se mnohokrát s úplným nezdarem živly osvicenské ve Francii, Italii i Belgii. Pes vždycky uklouzl pod rukou jako lasice a zakousl se krotiteli ze zadu do lítky. Nezbude tedy jiného, než nositelům vědy vštípit ty zásady, které čteme v postilách. Jen znovu studovati knihy odhozené — a to s největší pečlivostí! Právě nyní se ukazuje, že evangelium jest nepostradatelnou složkou moderní kultury a života současného lidstva vůbec. Jak by tiskl Hus k srdci svoji postilu, kdyby se nyní objevil ve své vlasti znovu!

Kněžská štola. Dovodili jsme jasně, jak skrovné jsou příjmy kněží za velikou práci, kterou konají pro církev a svůj národ. Sečte-li se výdělek z pozemku, kongrua i štola, má kněz, pracující v duchovní správě, takové roční duchody, které hlasitě volají po zlepšení. Žádný stav inteligentů jiných by nechtěl měniti s knězem průměrně placeným. Nyní si bliže všimněme štoly.

Úřady počítají dle statistického zjišťování štolových příjmů průměrný příjem štolý ročně 10 hal. na jednu osobu; tedy kóž má farnost 1000 obyvatel, obnáší příjem štolový pro faráře a pro kaplany ročně 100 K, a jest velmi mnoho far v Čechách, které nemají ani 1000 duší ve farnosti. Z toho jest viděti, že ty štolové příjmy nejsou nikterak závidění hodné. Farnosti, které nemají polnosti, jsou odkázány při libném kongruovém platu jen na tento celkem nepatrný štolový příjem. Zvláště poukazuje se při placení štolý nezřídka na štolový patent z doby Marie Terezie, kterému se špatně rozumí. Tento štolový patent byl vydán pro Čechy dne 30. května 1750, tedy před 165 lety. Tehdy byly jiné poměry a jiné ceny. Dle štolového patentu patřil tovaryš do IV. třídy platební a měl při kopulaci platiti 30 kr. Avšak jeho denní mzda obnášela tehdy 4 kr., platil tedy, co za 7 a půl dne vydělal. Z toho ie viděti, že štolový poplatek ve štolovém patentu určený byl dosti vysoký, a že dnešní poplatky jsou mnohem nižší. Kdyby tedy dnes chtěl tovaryš dle štolového patentu platiti při svých oddavkách, tu, poněvadž vydělá 4 K denně, musil by platiti 30 K; avšak faráři tolik dnes nežádají, sotva čtvrtý díl tohoto obnosu. Z toho jde na jevo, že nynější štolové poplatky jsou o 75 procent nižší, nežli byly za doby Marie Terezie. Pokud srovnáme směnnou hodnotu peněz z této doby se směnnou hodnotou peněz nynější doby, znamená tehdejší krejcar dnes jednu korunu a proto stanovili štolový patent za oddavky dělníka 30 kr., rovná se to dnes ceně 30 korun.

Nejsou tedy ve směnné hodnotě krejcarů štolového patentu rovny cenou svou našim krejcarům, nýbrž krejcar štolového patentu rovná se dnes skoro ceně jedné koruny. K tomu se musí ještě podotknouti, že obnosy ve štolovém patentu stanovené jsou určeny jen za nejjednodušší a podstatné funkce, tedy za formu tak jednoduchou, že dnes ani ten nejchudší člověk s takovou svatbou nebo pohřbem se nechce spokojiti, a proto žádá více, žádá slavnostnější funkci, než josefinské předpisy stanoví.

U protestantů i u židů jest zavedena náboženská daň, t. j. oni platí mimo státní, zemské a obecní daně ještě daň náboženskou, a to dle majetkových poměrů daň poměrně vysokou. Z příjmů této daně vydrží si protestanté i židé své kněze, kostely a všechny jejich potřeby. Mimo tuto náboženskou daň platí pak ještě štolové poplatky při jednotlivých výkonech jako jsou snátky, pohřby a j., a tyto poplatky jsou mnohem vyšší nežli u katolíků. U židů i u protestantů se platí značné poplatky z kostelních lavic. Bohatší rodiny mají ve svých kostelích zakoupena místa na celý rok, na nichž nesmí žádný jiný při bohoslužbě seděti. Náboženská daň jest dosti vysoká. Mám právě po ruce sazbu náboženské daně židovské obce v jednom českém městě, která obsahuje VII tříd. a to: 12, 24, 48, 96, 192, 240, 480 K ročně. Poplatky při pohřbu řídí se dle výše daně náboženské, takže platí se v tom městě za pohřb dítky do 2 let při náboženské dani 12 K obnos 20 K, při dani 24 K obnos 30 K, při 48 K obnos 40 K, při 96 K obnos 50 K, při dani 192 K obnos 60 K, při 240 K daně 100 K, při 480 K daně 150 K. Při pohřbu dospělé osoby se platí při roční náboženské dani 12 K za pohřb 60 K, při dani 24 K obnos 90 K, při dani 48 K obnos 120 K, při dani 96 K obnos 180 K, při dani 192 K obnos 300 K, při dani 240 K obnos 600 K a při dani 480 K obnos 1200 K.

Studijní nadání v království Českém. Jako doplněk díla »Studijní nadání v království Českém«, jež svazkem XVI. formálně bylo zakončeno, vydal právě nákladem c. k. místodržitelství svazek XVIII. a odevzdán byl veřejnosti. Dílo obsahuje nadační listiny o všech studentských nadaních v Čechách v původním znění a časovém pořadí a rozděleno jest v několik svazků. Ke každé nadaci přičiněn jest úvod pojednávající o podstatných momentech jejích. Interesovaným kruhům naskytá se možnost nahlédnouti do souboru nadací v království Českém a spolehlivě seznati z tohoto díla modalitý udělovací a kompetenci každého jednotlivého nadání studentského. Veřejnosti právě odevzdán svazek XVIII. obsahuje všechna studijní nadání střížená v letech 1903 a 1904. Subskripční cena stanovena jest na 6 K, právě tak jako u 16 svazků již vyšlých. Místodržitelství jest obohatno, aby umožnilo i širším interesovaným kruhům zakoupení tohoto díla, přenechati 17 již vyšlých svazků, pokud ještě zásoba stačí, za sníženou cenu 4 K za svazek. Přihlášky budtež činěny u c. k. místodržitelství v Praze. Upozorňujeme na tyto svazky důrazně katolické kruhy. Přes 90 procent nadačních listin vyžaduje od učitelů různá pobožnosti katolického ritu. Vždyť kněží založili nadací více než který-

koli jiný stav. I ostatní nadace jsou založeny většinou od hodivších katolíků. Nechtějí tedy katolíci být aby nadacími studentů, kteří nebrali studijní podporu studentů laických, který sice mnoho slíbí, ale v zápatí proti katolickému světovému názoru brojí, prozrazuje tak, jak jeho svazky (časopisy) byly upřímě. Množství protikatolických agentů, lhoutců a nepřátel církve k osvědčeno bylo usvědčeno, že mají kněžským kruhům dčkovati za své vyšší vzdělání. Uvádějí pomluvy, hledají zadržky k vyklouznutí osočením, že kněží za svou podporu ohtějí věčnost a závezky až do smrti; prý se snaží kupovati duše. Na ten knýř odpovídáme, že od podporovaných kněžstvá ohtělo a chce jen spravedlivé, charakterní jednání; kněžstvo má právo požadovati, aby obdarování veřejné netvrdilo o církvi lži do očí biskopů, kterým sami nevěří a aby nelhali, že jest pochmurná tma tam, odkud čerpali sami své světlo. Jak řečeno — necht katolíci mají svazky o studijních nadacích v dobré evidenci!

Mírové snahy církevní. Předšle jsme vyložili, jak systematicky starala se církev o to, aby mezi katolickými panovníky bylo bojováno co nejméně. Místo pacifických frází církevní kruhy houževnatou akcí vymohly aspoň tolik, co nebylo před tím slýcháno v dějinách světa; když však velikými oftesy, způsobenými od nepřátel katolictva, vliv papežské stolice na záležitosti veřejné byl značně omezen, padlo rychle i to, co církev na zmírnění zápasů svých »Božím mírem« vykonala. Jestliže v evropských státech přestalo přirozené veřejné politko mezi politiky a válečníky, pak jednotlivé říše luštily otázky na vlastní pěst. Jelikož zcela důvodně druh před druhem od té doby se více strchoval, rozmnožovány armády. Války napoleonské zřetelně svědčily, v jakém dlouholetém viru se ocitla Evropa právě proto, že francouzská vláda netoliko papežských pokynů nedbala, nýbrž docela bezohledně papeže sužovala.

Když při záplavě sektářství v XVI. století vzrůstalý dům Habsburský s obětavou statečností hájil práva centrální vlády hierarchické v katolické církvi, prokazoval tím cennou službu snahám mírovým. Sektářští vrstevníci nedovedli pochopiti, do jakých zpěněných virů se vrhají naprostým odmítáním jakéhokoli vlivu stolice papežské.

Nyní pojednou po velice přísných zkouškách i vynikající myslitelé nekatolické přiznávají Sv. otci nynějšímu právo účastniti se mírového jednání. Tedy kající návrat k tomu, co bylo uznáno za prospěšné ve středověku.

Církev však postarala se v době své veliké moci o omezení a zkrácení bojů; také obala s výsledkem o to, o čem marně pracovaly moderní mezinárodní konference v Haagu. Starala se, aby ve válce padlo bojovníků co nejméně. Francouz. historik Fournier poukazuje na usnesení církevního sněmu lateránského z r. 1139, které obsahovalo důležité ustanovení z oboru práva mezinárodního ve státech katolických. Za předsednictví proslulého papeže Innocence II. sněm vyhlásil zákaz používatí ve válce zvláštních luků a samostřelů, jejichž mechanismus byl tak vyspělý, že bylo možno jimi rychle mnoho nepřátel usmrtiti. A zákazu bylo poslechnuto, protože nad zachováním jeho bděla velice silná mravní moc. Který stát by se býval vzepel, měl na krku církevní klatbu a jiné donucovací prostředky. — Ovšem v době, kdy takové silné moci veřejné papež nemá, musí se spokojiti jen s nadáními, přesahání a povzbuzením: A za takového stavu věcí, kdy výbojné vlády zednářské rychle své zbraně zdokonahují, postupně vpřed bezohledně, jsou nuceny i napadené křesťanské státy válečné přístroje rychle zdokonahovati, aby jejich obrana měla opravdový úspěch čili aby občané mírumilovní nebyli vydáni v šanc na milost i nemilost svépým a hamizným výbojčím.

Kodex církevního práva dokončen. Velký kodex církve římské, jenž obsahuje veškeru církevní právo ve všech podrobnostech, byl nyní dokončen. Kodifikace tohoto díla, které bylo za Lva XIII. započato a kardínalem Gasparrim dokončeno, má od nynějška platiti za zákoník církve. O vancích mají býti rozaslány první exempláře tohoto kodexu, jenž je dílem největší účelnosti.

Záložna v Hradci Král.,

Janákové náměstí č. 163.

Vklady na knížky 4% — Půjčky. — Úvěry osobní. — Zátahy. — Exkompt čísti a směnky.

Za válečného ruchu.

Venkov dětem mčrt. »Čech« píše: Vídeňská obec povolila obnos 100.000 korun za tím účelem, aby městské dítky vrstev ohudobných a nezámožných mohly zdarma vyslány býti na venek k jednotlivým rodinám na sotavenou. V Německu se již dříve akce té chopili bliskupové a velkolepě ji organizovali. Docílené výsledky bylo by možno osnažiti za měřítka náboženského cítění, ve skutečích se jevíť lásky bliženské. Věřiti v Krista znamená následovati jej. A Kristus miloval dítky, jak nám toho evangelia přebetně podávají doklady. Proto každá

akce, podniknutí ve prospěch dětí, nese na sobě důkaz křesťanské opravdovosti a posvěcení. Slyšme, co o zmiňované akci píše Paderbornský biskup ve věstníku své diecese: »Aby chudým dětem dopomoženo bylo k novým silám, započalo v některých krajinách s tím, že městské dívky umístěny na několik týdnů, asi dva měsíce, ve vhodných rodinách na venkově. U venkovek obyvatel učiněny dotazy, zdali by byli ochotni přijmouti jedno dítě za jistou odměnu nebo zdarma. Neobyčejně úspěšný byl výsledek tam, kde venkovské duchovenstvo, na konferencích o věci informováno, se též s horlivostí a láskou ujal. Tak na př. z jediného děkanátu Paderbornského — města samo ovšem nečítaje — přihlásilo se 323 rodin, projevících ochotu po jednom dítěti přijmouti. A všech těch 323 rodin, což zvlášť uvéstí sluší, učinilo tak bez jakéhokoliv nároku na náhradu. Z toho vysvítá, že venkovským nouze městských dětí vážné na srdci leží a že plní upřímně lásky k bližnímu ochotni jsou i k účinné pomoci. Odhodlal jsem se za účelem umístění dětí z měst a průmyslových míst v rodinách na venkově v mé diecesi zříditi při zdejší generální vikariátu ústřední sprostředkovatelnu a řízením též pověřil jsem zvláštního duchovního. Duchovní v městech nechtě pomoci katolických charitativních sdružení zjistit zlatenou potřebné dívky svých okrsků a oznámit je pak zřízené ústředně. Mohu zjisti bezpečně očekávat, že dotyční duchovní svědomitě o to pečovati budou, aby se na venek nedostaly takové děti, jež by pro nevinnou venkovskou mládež v náboženském a mravním ohledu byly nebezpečím. Aby snad nebyly na venek zaneseny nakažlivé nemoci, budou dívky podrobeny důkladné lékařské prohlídce. Podobná akce, jak již podotknuto, podniknuta byla také v ostatních diecích Německa. V Münsterké diecesi jediný farář postaral se o umístění tří set dětí městských ve své farnosti. Tomu se říká záslužný, křesťanský skutek.

Zlaté kněžské jubileum v bitevní čáře.
»Slov.« sdělil z Gorice: To je pouze v Gorici možno! Ať se někdo podívá na všechna bojiště evropská, něco takového neshledá než v Gorici. Zde sloužil dne 16. července zlatou má svatou kanovník Monsig. Jan Ev. Kolavčič — zde v Gorici — na bitevní linii. Když se přihnul nepřítel a když začal zasypávat Gorici vražednou palbou, mnoho, přemnoho lidí prošlo z města, ale jubilant zůstal v Gorici a neodešel ani na okamžik. Bydlí v ulici De Dreossi v druhém poschodí. Všichni ostatní už dávno přešli do sklepů nebo aspoň do místností přilehlých, on však zůstal dosud neustále ve druhém patře, jako v dobách míru. Bezděky je ti úzko, když slyšíš z jeho pokoje tleskot a výbuchy nepřátelských strel a vidíš, že okna bytu jeho jsou obrácena zrovna proti bitevní čáře. Čtyřikrát, šestkrát denně ohodí do hlavního chrámu i nazpět. A jak strachem cestou! Podél ní vidíš zdi, které granáty rosbily, stromy, které jsou granáty rozlámané, jdeš přes trh, který granáty nejvyššího kalibru rozryly, jdeš kolem domů, které jsou nepřátelskými střelami poškozené a rozbořené. Vzoríš pak na hlavní trh, kde tři pumy, shozené z italského aeroplánu, způsobily hrozné znečištění. Na cestě té tekla krev, umírající stáli, leželi mrtví. Náš jubilant na této cestě udělal generální abseoluci umírajícímu, který byl smrtelně raněn granátem v bezprostřední jeho blízkosti. Přes všechno nebezpečí zůstává P. Kolavčič na svém místě z lásky ke svému povolání a z lásky k domácí půdě — je rodákem z Gorika. A kdybyste viděli jeho činnost! Ve své službě v hlavním chrámu je vždy na svém místě. Ve zpovědnici jej vždy najdeš, kdykoli si lidé přejí se vyzpovídati. Dokud zde nebylo vojenského kněze, byl vždy u raněných a nemocných vojáků v nemocnici. Vždyť láska jeho k nemocným je nesmírná! Sám byl ve svém životě mnohokrát smrtelně nemocen, mnoho trpěl a mnoho zkusil. Proto je duše jeho plna milosrdenství k nemocným.

Rekvizice kovů. Minist. výnosem z 16. června t. r. č. 149 byli jmenováni komisaři pro odvádění kovů určených válečným účelům pro vých. Čechy pp. Lud. Domečka, sekretář, Boža Dvořák, architekt, Emanuel Pippich, profesor v. v. Dle nařízení nutno přihlásiti veškeré kovové předměty z niklu, mědi, mosaze a cínu. Předměty ceny umělecko-historické budou zvlášť poznamenány a nebude jich prozatím použito k válečným účelům. Seznamy těchto cenných předmětů, dříve než budou zaslány do Vídně, možno k účelům museálním opati. Uvedení pp. komisaři mílerádi poskytnou případně opis pro městská a okresní musea.

Církevní akce za války. Klášter cisterciáků v Heiligenkreuzu věnoval 60 jiter polí, aby z nich mohly býti zřízeny malé statečky pro válečné invalidy. — Brněnská diecese věnovala válečným pučkám posud 13 mil. K z církevního jmění. Jiné diecese v poměru k svým majetkovým poměrům nezůstaly pozadu. — Jak je tomu jinde, na př. v církvi pravoslavné, svědčí tato poznámka z uher-ských listů: »Kijevská Pečerskaja Lavra, známý

rozsáhlý klášter ruských mnichů, odevzdal na válečné účely 10.500 rublů v hotovosti, 45 pudů stříbra (pud — 16 a jedna třetina kg), 13 liber zlata a 65 pudů měděných z oběhu vzatých mincí. Zmiňný poutnický klášter má veliké jmění a jeho příjem odhaduje se ročně na 1 mil. rublů poutnických darů. Na počátku války zdráhal se archimandrita dáti kopejku, ale rozhořčená kampaň ruských listů přinutila mnichy, aby z mrtvých kapitálů svých aspoň něco vydali.

Výnosné italské vlastenectví. Socialistický deník »Avanti« sděluje: »Senátor Albertini, majitel časopisu »Corriere della Sera«, platil v roce 1911 osobní daň z příjmu 400.000 lir. V roce 1915 činila tato daň přes 750.000 lir. Zkrátka kdů v Itálii číhal po příležitosti, aby se stal z milionáře miliardářem, dovedl bojovné »vlastenecké« výkřiky znamenitě zpeněžit.

Výzva francouzského vojsku. »La Victorie« napsala: »Je dovoleno poukázati na to, že u 5. setníky 13. pluku dělostřeleckého na Quai de Billancourt u Boulogni je potrava vojáků nejen nedostačná, nýbrž je také velice pochybné jakosti? Možná věřiti, že půl slanečka se dvěma lžičkami rýže a čtvrtkou moštu odporne chuť je celým obědem lidí, kteří každý den musí těžce pracovati a jsou většinou více než 40letí? Je v pořádku, že vojáci, kteří si do těchto poměrů stěžují, jsou trestáni vězením?

Potěšitelný humilný zjev. Snahy v německé říši o činnorodu podporu chudé mládeže v době válečné nalezly utěšený ohlas v Praze. Dne 18. t. m. rozjelo se tři sta pražských a předměstských dětí na feriální osady. »Nár. Listy« dne 19. t. m. referují: V pondělí odpoledne po 5. hodině shromáždily se v novoměstské škole děti k výpravě prázdninové, sbory učitelství doporučené a vybrané, se svými rodiči a přinesly s sebou svá skrovná zavazadla čísl a jmény opatřená, jež vždy ochotní páni »peditéři« zdarma ještě večer svými povozy na dráhy svěsti nechali. Shromáždění kontrolní, hemžící se rozradostněnou drobotinou, zahájil srdečným proslavem dlouholetý předseda spolku pan cis. rada Ferd. Melhan, v kterémž vztyčil význam zdravotní i národní Českých feriálních osad: dal dětem celou řadu pokynů a rad. Za tyto své prázdniny — pravil — máte děti co děkovati nejen spolku našemu, ale hlavně dobrodincům a lidumilům českým, kteří spolek ani v těchto dobách neopouštějí, podporují a svými dary naň pamatují, na ně vzpomínejte v modlitbách svých s láskou a vděčností. — Včera pak již v ranních hodinách zastupovala pražská nádraží st. drah jásajícími dětmi s rodiči neb pěstouny. Státní dráhy ochotně reservovaly vozy pro děti vyhrazené. Když vlak se hnul a děti rozradostněny k poslednímu pozdravu z okének mávaly sátky a zapěly naši národní hymnu »Kde domov můj?«, nikdo z přítomných neubránil se hlubokému pohnutí, neboť kdo zná činnost a výsledky blahodárné spolku Čes. feriál. osad, dobře cítí v tomto okamžiku, že touto výpravou zachráněno mnoho českých životů; paně tu vzpomenu vznešených slov, která J. V. císař a král k deputaci Čes. feriál. osad v audienci na hradě pražském přijaté pronesl: »Takový spolek zasluhuje všeobecné podpory, i ode Mne jí může očekávati!« — Uvažili se, jakých obětí a jaké námahy ve prospěch ružných dětí bylo právě v tomto čase zapotřebí, nutno šlechtou akci provázeti nejvroucnější vděčností.

Odkrytí chytráckých skrýší ve Vídni. Vídeňská policie měla před krátkým časem šťastný lov. Navštívil sklady zdejších záslatelů (speditérů), odkryla v nich veliké zásoby různých životních potřeb, jež tu spekulanti uschovali, aby ze skladů těch mohli zbožím volně disponovati, jak to kdy zájem a potřeba spekulace žádala. Spekulanti byli na oko před zákonem kryti, sklady jejich zely prázdnotou a o zásobách u speditérů ukrytých nikdo nevěděl. Některý speditér měl 3—5 i více takových tajných skrýší na různých místech Vídně. Nyní se budou novou chytráckou válečnou spekulantů a jejich pomocníků zabývat soudy. — Patrně tudíž, že bdělá policie již nesčetněkrát zakročila pro blaho veřejnosti a že tedy její úsilnou práci mají podporovati včas- ným oznámením všichni ti, kterým leží blaho spolu- blížných na srdci a kteří o některých okolnostech silně podezřelých vědí.

Komolení německých předních zpráv. »Wolffova kancelář« poukazuje na to, že zatím, co nepřátelské zprávy válečné jsou v Německu uveřejňovány nezkrácené a beze změny, nesmějí německé zprávy vojenské býti ve Francii vůbec otiskovány a v Anglii a v Rusku jsou podrobeny cenzuře, která je dle potřeby komolá a přistihuje. Jako příklad zvlášť drastický uvádí »Wolffova kancelář« znění první části německé zprávy vojenské ze dne 3. července vedle znění, které zpráva ta dostala v »Ruském Slově«. Dle toho Rusové zprávu německou nejen zkrátili, nýbrž i vědomě zfalšovali. Všecko, co německému vojsku příznivo, ztráty nepřátelské, opět do- bytí kusů zákopů, dobytí baterie damblouské, bylo potla- čeno, co však bylo nepřiznivo, bylo libovolně smyšlenými dodatky sesíláno. Z jedné německé divise vzaté zpět bylo učiněno několik. Francouzské porážky byly přebásněny v úspěchy. Nemáme nížádné příčiny — pokračuje »Wolffova kancelář« — mizeti se na jednání nepřátel, nýbrž můžeme je naopak vítati s povděkem tím větším, protože jednání to znova umožňuje celému světu pomoci dokladů veřejně přístupných přezkoumati, co si má každý mysleti o válečném zpravodajství do- hody. Dle vkusu a dovednosti používají spojenci sice sro- středků různých, aby skutečnosti překroutili, jednání

jejich však, ať lehů s francouzskou listí, ať s ruskou ne- lapností, plyne přece vždy z téže pohnutky: úzkost před pravdou je na východě i na západě vždy úplně stejná.

Úvěrní družstvo Eliška
v Hradci Král., Adalbertinum, přijímá záznamy na nové výhod. losy Rakouského Červe- něho kříže a opatří i jiné cen. papíry.

23. valná hromada Politického družstva tiskového v Hradci Králové dne 12. července 1916.

Vsdp. kanovník dr. Fr. Šulc zahajuje schůzi vřelou vzpomínkou na Sv. Otce Benedikta XV., který v těžkých dobách světové války neustává býti propagátorem míru a pokoje a vlivem svým snaží se se zdarem přispívati k zmírnění utrpení zajatců a raněných. Poté obrací vsdp. předseda pozornost na vznešenou postavu staříckého moc- náře a připojuje k tisícíhlavým projevům úcty a oddanosti českého národa i loyální projev druž- stva, jehož členové vzhližejíce s úctou, láskou a oddaností k vznešené osobě Sv. Otce jako katolíci i jako věrní synové říše nadšený hold věrnosti při- nášejí svému císaři a králi.

Nato vzpomíná srdečně 40letého kněžského ju- bilea J. Excel. nejd. biskupa Th. Dra. Josefa Dou- bravy a dává návrh, aby družstvo deputaci ihned ze schůze vyslanou složilo blahopřejný hold svému arcipastýři, který po všechna léta snahy a úkoly družstva nejen morálně, nýbrž i hmotně podporo- val a sám svou činností vzpružoval i činnost této důležité diecesní instituce. Po nadšeném přijetí návrhu odebírají se pak s vsdp. předsedou vsdp. kanovník Hrubý, bisk. vikář Seidl, prof. dr. Novot- ný a vik. sekr. Láš do bisk. residence.

Po blahovolném přijetí deputace Jeho Excelenci a návratu jejím přečten a schválen zápisník minu- lé valné schůze, načež byly podány zprávy jednot- livých činností. Zpráva jednatelská vzpomněla na jeden potěšující zjev, který vyvolaly mimořá- dné poměry — na touhu po smíru na poli veřejného působení v národě, jehož radostným výsledkem je spojení katolických stran v Čechách v jednu »spo- jenou stranu katolickou«.

Družstvo hledělo i v uplynulém roce vyhověti četným žádostem o knihy a časopisy pro raněné vojiny v lazaretech a proto může zase počítati, že členové a příznivci družstva svou vydatnou pomo- cí snahy jeho budou podporovati. Zpráva finan- ční poukazuje zřetelně právě na tyto oběti druž- stva a volá po uznání všestranném.

Po schválení zpráv činností přikročeno k volbě nového výboru, do něhož byli povoláni vši- chni dosavadní výborci: Zvoleni byli následující P. T. pp. do výboru: dr. Hugo Doskočil, rektor b. se- mináře a prof. theologie, Ant. Hrubý, sídelní ka- novník, Josef Kousal, děkan v Hořicích, Ant. Láš, bisk. vik. sekretář a farář v Lonnici n. P., dr. Jos. Novotný, prof. theologie, dr. Fr. Reyl, sídelní ka- novník, Jan Seidl, bisk. vikář v Holohlavech, Vlad. Sekera, řid. Rudolfiny, Msgre dr. Fr. Šulc, č. ka- novník a prof. theologie. Jos. Vaněček, farář v Mikulovicích. — Za náhradníky: dr. Bedřich Augu- stin, vicerektor b. kněž. semináře, Jan Beneš, ka- plan v Chrásti, Karel Keppl, řid. Borromaea, Josef Světlý, katecheta v Třebetovicích.

Po skončené valné schůzi výbor se ustavil tak- to: Předsedou Msgre dr. Fr. Šulc, místopředsedou p. vikář Seidl, jednatelem p. kanovník dr. Reyl, pokladníkem p. prof. dr. Novotný, Správcem domu p. ředitel Sekera, revisory účtů pp. děkan Kousal, řid. Sekera a řid. Keppl.

Proč jinde kupovati?

Vždyt obdržíme kancelářské potřeby (pa- pír, inkoust, péra, tužky atd.), umělecké pohledy ve velkém výběru, dopis. papír, notesy od 80 hal. až do 5 K, dále památ- — níky, alba na fotografie a pohledy — v Družstevním knihkupectví v Hradci Král. Adalbertinum.

Jeho Excel. biskup královéhra- decký Dr. Jos. Doubrava čes- ným měšťanem Hradce Král.

V slavnostní mimořádné schůzi městského za- stupitelstva, svolané na den 14. t. m., byl nejdísto- jnější arcipastýř náš zvolen jednomyslně čestným měšťanem královéhradeckým. Přislušný návrh městské rady odůvodnil starosta města dr. Ulrich následujícím proslowem:

»Čtvrtlet jest tomu let, co náš milovaný arcipastýř přijal svátost svěcení kněžstva a 13 let, co zavítal do svého nového sídla církevního, povi-

lán na vznešený stolec biskupský. Tehdáž vysoko planuly, prudce se třáslíce, nebláhé boje politické, národní, náboženské a sociální. A tu z věkopamát-ných síní kapitoly Svatovítské sestoupil mezi nás velekněz vznešený, myslitel hluboký, vědec osvícený, srdce předobré, vůle měkká, citlivý a ochránce krásných památek naší lepší minulosti. Tu jakoby nové světlo ušlým, hříbivým, oblažujícím jasem zaplálo v imách vinobití ještě vzbouřeného. A dnes po 13 letech jaký to zjev půvabný a potěšlivý! Jeinná a nelčená pokora Jeho duše, něžnost srdce přelaskavého a uchvacující opravdovost, všech zájmů prostý úsměv, sňá nadšení a horlivost neúmorná, s kterou plní a hájí své vznešené církevní i lidské poslání, dávno učinilo našeho milovaného arcipastýře pánem srdcí všech! A zjev nevidaný! Na přecetných Jeho úporných cestách visitacních po rozsáhlých nivách diecése královéhradecké, kterýmiž plínáší tisíci a tisíci lidu duševní útěchu i pomoc hmotnou v přetěžkých trudech života, rok od roku rostou zástupové obou národností, které aspoň k Němu svorně a ruku v ruce spěchají, předstihující se, aby Jemu ve svorné shodě tlumočili svou úctu a vděčnost nekonečnou. A tak se věru zdá, jakoby v kouzlu této velké bytosti vše zlé, veškeré spory lidí, tříd, stavů, vyznání a národností sladce usínaly na tomto srdci předobré, tiché a bezpečné v naději lepšího přístí a v živé touze po něm! Vskutku, kamkoliv se sune jeho kroček požehnaná, všude zkvete láska! Apoštol Kristův v křesťálovém smyslu Písma! A pokud jde o nás: přecetných měst diecése věrný ochránce a přítel, avšak svého sídelního města otec přelaskavý! Pýchou jest náni, že jest mu zde milo býti! Citlivý jeho dávné slávy i úpadku, bystrý a pochopení plný pozorovatel jeho renaissance byl mu bez újmy jiným ve všech fázích jeho novodobého vývoje andělem strážným, stále jemu po boku modlitbou i radou, přimlouvou i činem! I v tomto směru jest vznešený arcipastýř náš prvním občanem tohoto města! I pozdravme Jej v památný den jubilejní vzácnou u nás poutou, kterou jedinou nám zákon vzdání právo dává mužům nevšedním, o církev, vlast, národ a město zásluhy plným! Ozdobme vlastní domovinu svoji čestným měšťanstvím našeho milovaného Arcipastýře!

Myslím, že mluvím ze srdcí všech, jestliže jménem městské rady dovoluji si učiniti neúčtivější návrh, abychom Jeho Excelenci pana biskupa královéhradeckého dra. Josefa Doubravu jmenovali jednomyšlně čestným měšťanem města Hradce Králové. Volba jest tajná a děje se lístky. Prosim, abyste je odevzdali a na znamení souhlasu napsali na lístek slovo »ano«.

Nato přikročeno k tajnému hlasování odevzdáním lístků. Odevzdáno bylo 25 lístků, opatřených vesměs slovem »ano«.

Nejdůstojnější pan biskup královéhradecký, čestný měšťan, byl od shromážděného sboru pozdraven nadšeným provoláním slávy.

Veledůstojnému duchovenstvu doporučujeme:

Proprium Bohemiae
brož. K 4—, váz. K 480.

Lectiones contractae
brož. K 180.

Psalterium
váz. K 250.

Manuale sacerdotis.
Manuale rituum

české váz. K 4—, v kůži se zlatou offizkou K 620.

německé v kůži K 6—.

Breviarum Romanum
od K 51— do 100—.

Dle přání objednáme:

Missale Romanum
od K 40— od K 200—.

Družstevní knihkupectví
v Hradci Králové, Adalbertinum.

Církevní věstník.

Jubileum J. Exc. nejd. biskupa. Dne 15. t. m. před polednem shromáždilo se kněžstvo královéhradecké v bisk. residenci, kdež jménem přítomných i ve jménu duchovenstva celé diecése složil před vrchním pastýřem synovský hold radostný a vděčný vsdp. gener. vikář dr. J. Soukup. — Nejdůstojnější jubilar ve své odpovědi poznamenal, že chtěl památný den 40. výročí posvěcení na kněze strávit pokorně v ústraní, ve skutech tiché zbožnosti. Poznamenal, jak nepřehledné množství milostí

Božích duchovenstvo od Boha přijímá; připouští skromně, že zásluhy jeho daleko zůstávají za velikou mocí milosti Kristovy i za vřelou láskou těch, kteří manifestacním způsobem oddanost svému arcipastýři projevují. Připomenul svůj pokročilý věk; jest děkovati Bohu za zvláštní přispění, že uděluje síly těla i ducha nad průměrnou hranici. Biskup potřebuje spolupracovníků horlivých, neboť bída arcipastýři osamocenímu. S povděkem tedy konstatoval, že tolik pracovníků nadšených stávi se v pevný sík pomocníků. Na konec udělil kněžstvu požehnání. — V neděli 16. t. m. Jeho Excel. složil děkovnou mši sv. v domácí kapli a pak přišel další gratulace. Ústně a písemně projevila své blahopřání veliká řada ctitelů, zvláště: kardinál-arcibiskup Lev Skrbenský, ministr vyučování ryt. Hussarek, místodržitel Max hr. Coudenhove, prezident Zem. správní komise Vojt. hr. Schönborn, důstojnický sbor: královéhradecké posádky, místní úřady politické a samosprávné, ředitelé škol, peněžních ústavů, mnoho hodnostářů duchovních, šlechticů, zástupců měst atd. — Mši sv. pontifikální za četné asistence 16. t. m. o 10. hod. sloužil v katedrálním chrámu vsdp. gener. vikář za přítomnosti kapitoly a jiného kněžstva, důstojnictva, úředníků, měst. rady a j. v. Na kůru zapěna ladně mše Treglerova. Vyskafici umělníky sň. Anna Fialová zapěla překrásně »Ave Maria«. Spolupřisobili při zpěvu kněží a horliví učitelé-vojini. — Město Hradec Králové jmenovalo nejd. arcipastýře na důkaz své lásky a úcty čestným měšťanem.

Želiv. Oslava 40letého kněžství J. Exc. našeho nejd. vrchního pastýře konána byla v praem. klášteře Želivě způsobem povznášejícím. Po případném kázání bylo v neděli 16. t. m. pont. služby Boží v opatském kostele, při obědě pronesl nadšený připitek na vznešeného a milovaného jubilanta J. M. p. opat. — Ve dnech 16.—20. července konána duch. cvičení v klášteře za vedení kněze Lazaristy z Vídně vldp. Frt. Kuchaře; kromě všech řádových kněží kr. kanonie želivské s vsdp. opatem účastnili se těchto krásných duch. hodů i duchovní z diecése: vldp. děkan z Kostelce n. Orli. Ant. Kaška, vdp. Frt. Koten, farář v. v. v Želivě, dp. Jan Prokeš, farář z Něm. Vyskytné, Jos. Drbohlav, kaplan z Lipnice, Jos. Novák, farář z Dušejova. — V úterý 18. t. m. byla pobožnost eucharistická s rekolací pro duchovenstvo ze školních vikariátů, kteréž kromě jmenovaných se účastnili p. t. dpp.: kons. rada Ant. Stufík z Vondrova, farář z Pošné a z Hořepníka Frt. Suk, katecheta z Pelhřimova Frant. Javůrek, farář z Křemešnicka Jos. Zeman, kaplan z Pelhřimova Frt. Tichý, Josef Dvořák, děkan z Červ. Řečice, Václav Vačkař, děkan z Ledče a Jan Polický, katecheta, Kar. Kolářský, farář z Herálce, Jos. Brukner, farář ze Skály, Václav Štěblo z Trh. Zahrádky, Otakar Semerád z Košetice a veliké množství zbožného lidu. Kázání p. exercitátora Frt. Kuchaře zřídavilo v posluchačích i v duchovenstvu i u lidu dojem nezapomenutelný.

Pobožnosti porucunkule bude se obdávati v seminářském kostele sv. Jana Nep. v Hradci Králové tímto pořadem: V úterý 1. srpna bude o půl 6. hod. odp. kázání, po něm litanie s požehnáním, načež slyšána bude sv. zpověď. Ve středu 2. srpna budou slouženy tiché mše sv. o 6., 7. a 8. hod. ranní, mezi nimiž opět slyšána bude svatá zpověď od 6. hod. ranní. V 9. hodin bude kázání a po něm slavná mše sv. Odpoledne o půl 3. hod. bude závěreční kázání a litanie s požehnáním. — Všichni věřící, kteří po řádné sv. zpovědi přijmou Nejsv. svátost Oltářní a v úterý odpoledne nebo ve středu (nikoli tedy v pondělí, jak jinde oznámeno) během celého dne chrám sv. Jana navštíví, mohou získati tolikrát plnomocné odpustky, kolikrát do chrámu vkročí a na úmysl Sv. otce se pomodlí. Tyto odpustky lze přivlastniti také duším v očisti.

Pout' do Svatokluc pořádá děkanský úřad v Holohlavech v neděli 13. srpna. Odjezd ze Smiřic neb Černožic o 6 a půl hod. ráno, příjezd o 8 a půl hod. večer. Poplatek za obojí cestu jest jako loni (3 K). Slevu nebylo možno při nejlepší vůli získati. Důky platí poloviční cenu. Přihlášky do 8. srpna přijímá též úřad — na později došlé přihlášky nebude vzat zřetel, ježto pořadatelstvo nemůže zaručiti volné místo ve vlaku. — Účastníci z Josefova a okolí přihláš se u farního úřadu v Josefově, kde obdrží potřebné pokyny.

Prusebná pout válečná na posvátném Velehradě. O svátku sv. Cyrila a Methoda zazářil opět náš posvátný Velehrad. Velehradské spolky naše Apoštolát a Cyrilomethodějské družstvo Velehrad pořádaly tam již po páté prosebnou pobožnost válečnou. Četná procesí hrnula se všemi směry k posvátnému velehradu, takže již večer mohli přivítati po velkolepém průvodu od Cyrilky na nádvoří četné tisíce připutovavší skoro z celé Moravy vdp. probošt dr. Ant. C. Stojan z Kroměříže. Vroucími slovy jim nastínil, co český lid opět tak četné shromáždilo u hrobu sv. Methoděje v předvečer svátku našich sv. apoštolů. Jest to úcta k nim, ale i důvěra, že budeme vyslyšeni v těžkých záležitostech, s nimiž sčít, si ulehčit, se posílit, na duši se obrodit přichvátali jsme od křb domácké. Mocná jest přimlůva věrověstí našich, aby Všemohoucí mohl vyslyšeti prosby naše za sv. Otce a snahy jeho o mír, za císaře a krále, za vlast, za všechny vojny a udělit požehnání domácnostem našim. Ráno již o 4. hod. začaly pobožnosti ve chrámu. Kázání měl místní farář P. Tomeček T. J., načež sloužil mši sv. za zemřelé členy Apoštolátu, Cyrilomethodějského družstva Velehradu a padlé a zemřelé vojny prof. dr. Al. Kolisek; zádušní pobožnost vykonala za asistence P. Doměs T. J. Tři kněží sotva stačili podávat neustále sv. přijímání. Po 6. hod. holdovací akademie, již zahájil probošt dr. Stojan, navrhnul za předsedy

odp. opeta Bařinu ze St. Brna a prelata dra J. Grobelského ze Stanislavova, jež dli nyní v Kroměříži. Vystřídala se celá řada řečníků, již přinesli pěkné, proctené pozdravy za mládež školní, studující, za omladinu, vojny, za otce, matky, duchovenstvo a jménem Ukralců. Přestávky vyplňovala dobře nacyčená Cyrilomethodějská jednota velehradská. Za řeči přicházely nové a nové průvody se zpěvem a modlitbou. Akademie byla velmi zářivá a čemě navšívěna a třebaže i dlouho trvala, byla vyslechnuta bez únavy, s neobyčejným zájmem. Ježto velehrád byl neustále přeplněn, kázalo se před velkými službami Božími i venku na třech místech. Na podlu kázal skoro 20.000 osvědčený kazatel P. Fr. Klíma, farář z Ottentalu, u kostela P. Rybák T. J. a u muzea katecheta P. Jašek z Kroměříže. Slavné služby Boží s asistencí měl v chrámě nejd. opat Bařina a venku sloužil staroslovanskou liturgií prelát dr. J. Grobelski, načež vyvinul se obrovský průvod prosebný s Nejsvětějším po nádvoří. Skoro celé prostranné nádvoří bylo naplněno vroucími prosebníky. Na podlu vykonali společné modlitby probošt dr. Stojan, načež po sv. požehnání a Te Deum spěchali, kde kdo se mohl dostat, polbit ostatky sv. Cyrila. Celá prosebná pobožnost byla neobyčejně vroucí, opravdová, kající. Vystřídalo se v ten den na posvátném Velehradě jistě 40—50 tisíc poustníků. Díky a uznání zasluhuji zajisté Apoštolát sv. Cyrila a Methoda a družstvo Velehrad, že v těchto těžkých dobách válečných starají se, aby lidu byla poskytnuta duchovní útěcha a posila, již dosly na posvátném Velehradě zajisté tisíce.

Královéhradeckou bankovní jednotu v Hradci Králové doporučujeme co nejlepší při veškerých obchodech bankovních a mělných. Podporujte při každé příležitosti svůj vlastní podnik.

Zprávy místní a z kraje.

Vyznamenání. I. V. cisar německý udělil předsekyni dámského spolku Červ. kříže v Hradci Králové pi. Marii Smutné, choti c. k. místodrž. rady, a p. Josefu šlechtici z Hely pruskou medaili Červ. kříže III. třídy.

Vzácný dar. Vzpomínkou na jmenování čestným měšťanem Hradce Králové věnoval J. E. nejd. biskup královéhradecký dr. Doubrava místním chudým pět set korun. Badiž Nejmladostivějšímu dárci jménem chudiny vzdán neúčtivější dík.

Dary Radostina. Během měsíce května a června t. r. dostalo se zdejšímu ústavu hluchoněmých více peněžitých darů. Tak v květnu věnovala pi. Hájková, choť hostinského v Litomyšli, chovancům při prohlídce ústavu 4 K; prostřednictvím vld. farního úřadu v Běle u Přelouče zaslán příspěvek 10 K od tamější sl. hospodářské záložny a vys. důst. konsistofí zdejší odevzdána byla. kostelní sbírka ze Sebranice u Litomyšle obnosem 52 K 24 h. — V červnu došly pak poštovním poukázkou následující dary: Od vdp. faráře A. Morávka z Čermné 6 K jakožto dar věnovaný hluchoněmým z tamní farnosti; od vdp. K. Mensingera, faráře ve Hronově, z pokladničky chudých sv. Antonína dar 10 K s prosbou, aby při modlení pamatováno bylo na zbožné úmysly dárců této pokladničky; od sl. Obč. záložny v Bohuslavicích z výtežku 10 K; od dp. Ant. Nováka, kaplana ve Sloupnici u Litomyšle 20 K jakožto dar od účastníků majové pobožnosti ve Sloupnici ke cti Rodičů Boží hluchoněmým dětkám věnovaný; od ctih. pp. bohoslovců kuřáků zdejšího bisk. kněžského semináře sebraný dar 50 K; od sl. literární a řečnícké jednoty ctih. pp. bohoslovců zdejších z výtežku za prodané knihy 20 K; pi. Marie Wünschová, choť ředitelky kůru v Hradci Králové, osobně odevzdala dvě třetiny odkazu t. p. Karla Bitmara pro hluchoněm v Hradci Králové určeného v částce 66 K 66 h. — V měsíci červenci odevzdal nejmenovaný kněz u příležitosti svého jubilea kněžského do rukou Jeho Exc. nejd. biskupa Th. dra. Josefa Doubravy pro zdejší ústav hluchoněmých částku 500 K, vymíniv si, by dar tento, který děje se z vděčné oddanosti k Jeho Excelenci, označován byl vždy jménem nejd. biskupa, zároveň pak, aby chovanci ústavu po obvyklých službách Božích nedělních i svátečních modlili se za nejd. vrchního pastýře a vzpomenu si též rodičů dárcových i celého rodu jeho. — Nejnověji zaslal dp. Josef Durek, kaplan v Morašicích u Litomyšle, 6 K 16 h, kterýž peníz jakožto část ze sbírky vykonané mezi poutníky do Končin u Litomyšle putujících, ústavu odvádí s prosbou o modlitbu za poutníky ty a jich drahé v poli válečném. — Konečně obohacen byl kabinet ústavní pěknými školním drobnohledem, dalekohledem a těžtkem z Karlových Varů, kteréžto pomůcky účebně daroval vsdp. rada a prof. bohosloví Th. dr. Jan Jindra, projeviv již jednou velikou přifei ústavu našem darováním poučných knih vychovatelských a sešitů s obrazy měst a hradů českých k názornému vyučování. — Ředitelství ústavu vzdává jménem Jeho Excel. nejd. protektora ústavu a celého kuratoria, jakož i jménem svěřených mu chovanců neúčtivější díky výše uvedeným šlechtitným dárcům, kteří humanitního ústavu našeho při každé příležitosti jsou pamětlivi, a ujistuje je, že hluchoněmé díky za své přátele a dobrodince nepřestanou modlitby své vysílati k trůnu Božímu. Zaplať Bůh!

Posla z Hradce Králové do Prahy a dostavníky. R. 1838 odjížděla obyčejná posla listovní z Hradce Králové do Prahy jednou týdně, půlkrát do Prahy vždy v sobotu; z Prahy do Hradce Král. dvakrát týdně. Ve čtvrtek a v neděli, vždy o 6. hod. večer. Dopravu osob mezi Prahou a Hradcem Král. obstarával dopravník každodenně: odjezd z Hradce od „Zlatého beránka“ v 5 hodin ráno, odjezd z Prahy od „Tří kapří“ též v 5 hodin ráno. Jízdné za osobu bylo 2 zl. 24 kr. konv. měny. Vzdálenost počítána 13 mil. Mimo to bylo spojené dostavníkem do Josefova, Jaroměř, Náchoda, Olomouce. Dne 3. srpna 1851 obdržel Adolf Riedl povolení k dopravě osob dostavníkem z Hradce Král. do Poděbrad a zpět se zastávkou v Chlumci. Odjezd z Hradce o půl 3. hod. odp., příjezd do Poděbrad v 10 hodin večer; zpět z Poděbrad o půl 2. hod. v noci, příjezd do Hradce v 7 hodin ráno. Jízdné za osobu z Hradce do Chlumce 30 kr., z Chlumce do Poděbrad 30 kr. stf. R. 1852 povoleno podnikatelství A. R. Riedl z Hradce Král. a spol. s c. k. poštovním v Pardubicích Janem Lhotským a Janem Adamírou v Hradci Králové. Denně vyjížděly z Hradce dostavníky, každý tažen párem koní: první do Josefova, druhý do Chlumce, třetí do Hořic, čtvrtý do Pardubic, pátý do Třebouchovic. Odjezd odpovídá o půl 2. hod. — Dostavník Jana Hromádky z Hradce Král. a spol. s p. Dostavňákem z Pardubic odjížděl denně o 12. hod. v poledne do Pardubic. — C. k. poštovní úřad v Hradci Král. r. 1852 upozorňoval přípisem ze dne 25. června správu obce, že městské hodiny jdou později o půl hodiny než v Praze, čímž se mnohá opoždění stávají. Ponkazoval na erární hodiny v pošt. kanceláři, aneb na hodiny pošt. konduktéra příjezděho z Pardubic, jímž by se hodiny, který městské hodiny nashlují a fidi, měl opravovat. — Dle dopisu c. k. podkrajského úřadu v Pardubicích ze dne 21. května 1853 stěžovali si tamní povozníci, že mnoho povozníků z okresu královéhradeckého přijíždí na nádraží do Pardubic, odkud cestující jinam dopravují. Obecní úřad královéhradecký upozorňoval místní povozníky, aby při jízdě do Pardubic brali s sebou list na dan výdělečnou a jiné listiny týkající se jízdy. — C. k. fideletství pošt ze dne 7. dubna 1854 čís. 3538 udělilo povolení k prodeji poštovních známek dnem 1. května 1854 počínaje kupcům: Ant. Collinovi a Ant. Helvichovi v Hradci Král. — Hořický purkmistrovský úřad stěžoval si dne 24. srpna 1854, že dostavníky Ad. Riedla a Jana Hromádky nepřijíždějí v ustanovený čas. Obecní úřad v Hradci Král. uložil jmenovaným majitelům dostavníků, by svým závazkům učinili zadosť.

Z výroční zprávy c. k. gymnasia. Koncem školního roku 1914-15 bylo žactva 294, počátkem škol. r. 1915-16 306. Během roku přistoupilo 11, vystoupilo 25. Koncem škol. roku 1915-16 bylo žáků veřejných 291, privatistů a privatistek 7; ve zbrani jsou 24 žáci. K náboženství katolickému se hlásilo 278 žáků, evang. angéb. 5, evang. reform. 3, israelického 8. — V tř. Borromaeus platilo ze 120 chovanců jen 18 plný plat (450 K ročně), 9 neplatí, ostatní jest více méně slevenc. Theologický seminář poskytuje stravu 4 žákům. Ve studentském pensióně Komeni platí ze 6 chovanců do gymnasia příslušných 2 sníženou cenu (o 100 K ročně méně); jeden byl chovancem půl léta zdarma. — I po celý letošní rok školní sloužily místnosti gymnasiální učitelům vojenským a tak i po celý letošní rok užíval ústav policejství biskupského studentského semináře Borromaeus. — Ze sboru učitelů službu vojenskou nastoupilo 5 členů, z nichž prof. J. Matějka jest nevěstný. Z žáků od r. 1914 do 20. srpna 1915 povoláno do zbraně 27. Ve školním roce 1915-16 do vojenských řad vstoupili 33 žáků.

Z výroční zprávy c. k. reálky. Koncem škol. roku 1914-15 bylo zde 352 žáků, počátkem škol. roku 1915-16 397. Během škol. roku přistoupilo 6 žáků. Mezi rokem odešli 24 žáci. Počet žáků na konci r. 1915-16 byl 378. Studujících náboženství katolického bylo 354, evang. angéb. 3, evang. reform. 12, israelického 7, starokatolického 1, bez vyznání 1. Ze sboru učitelů službu vojenskou povoláno 7 členů. Z nich prof. K. Procházka jest nevěstný. Ze studujících vstoupili během školního roku 1915-16 do vojska 22 žáci.

V Obecní kuchyni v Hradci Králové vyvíjela zásluhou činnost i pí. Růž. Russová, choť náměstka; tím předešlo zprávu doplňujeme.

Sokání žita na královéhradecku jest již v plném proudu. Zním poněkud vadí studené počasí. Dnes ráno termometr klesl na 8° R a pak se dalo do deště. Tak ve dnech, kdy mají býti parna největší.

Za příčinou čístejší nádrčky pitné vody v Plotářích bude uzavřena pitná voda v sobotu 22. července od 9 hodin večer do 7 hodin ráno 23. t. m.

Seznam cen na týdenním trhu v Hradci Králové dne 15. července 1916. 1 kg: včivke 1.10 K, jahel 3.90 K, máta 5 K, cibule 1—1.60 K, třesní 0.50—1 K, košík třesní 1.20—2.60 K, růže karfiolu 30—60 h, 1 kopa: salátu 3 K, okurek 24—28 K, kapusty 4—7 K, drobné zeleniny 60 hal., celere 1.60 K až 2 K, svazků kedlubnů 12 až 14 korun, 1 pár podsvínčat za 120 až 340 K. — Přivezeno bylo: salátu 60 kop, svazků kedlubnů 40, celere 50, růží karfiolu i a půl, cibule 100, okurek 12, kapusty 80, drobné zeleniny 150, třesní 1400 košíků a 188 kusů podsvínčat.

Chradim. Na paedagogiu sester III. řádu sv. Františka konaly se ve dnech 10.—12. července maturitní zkoušky za předsednictví ředitele c. k. paedagogia královéhradeckého p. Jos. Michla. Výsledky byly velice příznivé; 12 kandidátek vykonalu maturitu s vyznamenáním, 13 obstálo prostě a jedné kandidátce povolena oprava.

Ve Sladoměch u Chrástě konal se dne 10. července za účasti 16 duchovních pánů pohřeb vdp. Josefa

Václava, jehož nepřítel byl. Janě a oboh. děkan v Dolním Chrástě. Smrt se odehrála. Společně s náležitou péčí sám si sestavil úmrtní oznámení. Po nastalém úmrtí vespasly se jen jeho tituly a datum úmrtí i pohřbu. Od řezbáře si dal udělati dřevěný kalich jako ozdobu kněžský na rakev, považuje za méně vhodné skutečný kalich mošni bráti k pohřbu. Jako zbožný terciál měl zemědělské upřímnou lásku k Pánu Ježíši svátostnému, byl též velmi svědomitý a horlivý v zachovávaní církevních předpisů. V tom ohledu a v odstraňování různých nepřístojností a pohoršení snad někdy připadal býti zemědělské trochu podivínským aneb dětinským, ale bylo to vše jen náležitým jeho čistoty duševní a jeho horlivosti. Dosáhnuv věku 70 let, šlechtinou duší svou kněžskou světu Božskému Mistru odevzdal, by přijal odměnu. Měl jest, jemnostpane, zájem o sirotčinec sv. Františka, jak se zřizoval, ale upoután po celý rok na lože nemohl jest mezi tu naši drobtinu vstoupit. Byl byste jistě býval sirotkům našim etevanským přítelem a dobrodincem. Po dva roky jest sloužil denně nábožně mlá sv. v kapli sirotčince sv. Františka, v kapli časté modlitby se konati budova za duši Vaši, aby se Vám brzo otevřela nebes brána.

Do Čáslavě. Křesť.-soc. vzděl. spolek pro Čáslav a okolí pořádá v neděli 23. července v 8 hodin večer v sále hotelu „U modré hvězdy“ veřejnou spolkovou schůzi s přednáškou dp. Havelky, kaplana v Čáslavi, na thema: „O životě a snahách našeho císaře a krále Františka Josefa I.“ Dostavte se v největším počtu!

Zmlje do vody neleze. V severovýchodních Čechách, na pahorcích dotýkajících se skoro již oblasti pařezáků, rozložilo své domy a domky větší město. A tam stojí tichý dům, kdež nájemníci se svým domácím žil v patriarchálním poměru a spokojenosti. Ale do idylky zabouřil jednou na tři dni divý dech Meluziny; mezi třemi partajemi šifila se strasidelná zvěst, že se dobývá večer do domu nějaký Petrovský z blízkých lesů. Samy mužské hlavy rodin v prvých okamžicích byly strachem jako bez hlavy. Při společné válečné konferenci, osnažil se defenzivu, mužové moudře uznali, že v této době není možno vyžádati si coudle kompanii na ochranu proti problematickému vetřelci. Tedy do zbraně dobrovolně! K večeru ohopl jeden pistoli, jejíž kohoutek sice po některé námaže zaklapal, ale kterou nabíjet byl by dovedl pouze Babinský. Druhý chopil ryšavou šavli, která snad ještě píchala do Švédů na mostě pražském, ale jež by dovedla ve svém zběhovaném stavu nyní ani na zabití kany. Třetí, který uměl šermovat jen vidličkou, měl srdce měkké jako tvaroh. Jeho heslem bylo: Poznamenat, poranit, ale nikoli usmrtit! Proto se ozbrojil smetákem. Protože opatrnosti nikdy nezbyvá, ustrašené choti s ohroženými dětmi shromáždily se do jedné světnice, polohou svou velice chráněné proti nenadálému přepadu. Vapil se pro zmúžilé bojovníky čaj a skytána jim i jiné požitky tělesné, protože se nevědělo, zdali nevzpome rovný zápas hned proti celé lupičské tlupě. Dva ozbrojenci konali vždy chvíli hlídku, třetí byl komandován k útěku zarmoucených, aby nepropadli čirému zoufalství. A skutečně znovu šramot a křokry. „Hmánil“, vytek energický muž se šavlí, ale už se mu brácha rozklepala úzkostlivým čekáním věci příští. Čekal, že vyrazí vpřed po tom válečném křiku záloha; ale ten s pistolí, která nebyla nabita, popřával kolegiálně slávu první rány těžkooděnci. A pak ticho — čekalo se chvíli, ale ticho zas. Bojovníci vrazili do útulny a vypravovali staré, svrtačnické smeták, jak statečně pojednávka zbraň. „A proč jste mi to neřekli?“ stavěl se do napjaté pozice mužský smeták, který nájemnou pocítil v žlách statečnou odhodlanost proti celé tlupě lupičů. Maminiky mrkaly ustrašeně očima, ruce se jim chvěly, dívky si utíraly slzičky a polohlasně úpěly. „Ale snad to ani není lupič, třebaš to bouří jenom některý nešika“, tremolovala molovou tóninou tázavě jedna dáma. „Cože?“ rozkřikl se ten se šavlí, když si právě našel do čale hodné rumu na kuráž. „Zmlje do vody neleze.“ Plo se dal a k vůli zpeřčení chvíli nudných se plakalo. Naposledy všichni umřeli, že by bylo dobře trochu se vyprá. Ale ponocovalo se druhý den znovu: opatrnosti nikdy nezbyvá. Hned se také poznalo, jak toho bylo potřeba. Hlídka slyšela znovu kroky a šramot kdesi v jednom přístěnku, kam se chodívá jen z největší nutnosti a který tolik připomíná historie o zazděných pannách. Ten s pistolí honem do pokoje, aby smeták vyrukoval na pomoc. Děti se daly do pronikavého vřskotu. Jedna služka v domě celá užasla, když spatřila na chodbě ten shon. Když rozvídka udeřila na ni otázkou, zdali nezná příčinu šramotu, odpověděla zapřčená dívka, že to přece není nic strašidelného. Prý ji večer navštěvoval amant. Škrábá se vždycky k ní cestičkami tajnými, zádušnými. „Kamarádi, rozchod! Zmlje do vody neleze. Chťeli jsme potrestati zlobu a zatím jsme pronásledovali lásku, vřelou lásku“, poznamenal mondře ten se šavlí. Když pak amant z přístěnku odcházel, bručel nespokojeně: „Pořád tolik starostí, jak se nyní tolik holek vdá! Ale odváží-li se mužský jenom jít na rande, hned se proti němu komanduje celý dům jako proti vlku.“

Různé zprávy.

Ve prospěch Ústřední Matice Školské. Dary peněžité a věcné ve prospěch vzrůstajících potřeb škol matičních přilhami též všechných odborů a důvěrníkové sbory Ú. M. Š., obecní a farní úřady, fideletství a správy škol, peněžní ústavy, jakož i předsednictva všech českých spolků. O sbírkách věcných darů vydává kancelář matiční podrobné poučení. — Diplomy Ústř.

Matice Školské. Za dary, složené o shtacích, dostane se novomanželům — činili odvedený peníz aspoň 20 K — svatebního diplomku na trvalou a čestnou vzpomínku. Členové a dárci, kteří odvedou najednou do matiční ústřední pokladny nebo u pokladny některého odboru alespoň 100 K, obdrží příslušný umělecky cenný diplom. Příspěvky a splátky na matiční diplomy možno zaslati též prostřednictvím obecních a farních úřadů, fideletství a správ škol, peněžních ústavů, jakož i výbory všech českých spolků. Členům skutečným za 200 K a členům zakládajícím za 1000 K udělují se diplomy i na splátky (pět ročních pravidelných splátek po 40 K, event. po 200 K). Tu naskytuje se příležitost českým bohatcům a vrstvám zámožným získati nečestnější diplomu jakožto důkazy, že poskytl vydatnou a rychlou podporu Ú. M. Š. v době, kdy její vlivy nemohou složitě dvoukorunový pravidelný roční příspěvek nebo jiný větší dar. Při zasílání výtěžku sbírek budíž uvedeno na složením listku vždy číslo pokladničky. Za výtěžky sbírek pokladničkových udělní se též příslušné matiční diplomy.

Proti zhoubné literatuře. „Nár. listy“ 20. t. m. pší: „Jednou ze světých stránek nynější války jest hnutí proti oplzlé a sensační literatuře a tiskovině. V našem národě poměrně dlouho tento druh literatury a tiskoviny nemohl se, díky účinkům dobré, zdravé literatury a novinářství, uplatnit, leč v posledních letech přece jen počal růst a vzkvétat a sice vlivem vídeňského prostředí tiskového. Již z toho důvodu ochotně konstatujeme, že ve Vídni vzali teď na oplzlou a sensační literaturu a tiskovinu důkladné koště a že důkladně čistí... Při tomto čistění přišlo se opět na chuť starému pravidlu, že pod svícem bývá tma. V Médlinku vídeňském byl odsouzen knihupec Ludvík Wutschel pro prodávání oplzlé literatury s ilustracemi mládeži k pokutě 20 K. „Reichspost“ včera odhalila vídeňské veřejnosti, že tento Wutschel je — říšským poslancem sociálně-demokratickým a jedním z předáků německé sociální demokracie ve Vídni. Obžalovaný a odsouzený příslušník strany, která se vydávala za nositele kultury mezi německé národy v Rakousku, kromě modlitebních a školních knih prodával oplzlé knížky s ilustracemi a snáfe. Nesouhlasíme sice s „Reichspost“ v tom, že německá sociální demokracie v Rakousku jest případem Wutschelovým stigmatizována jako kazitel mravů mládeže, leč naprosto nelze ji sprostiti zodpovědnosti za tento případ. Celé její kulturní a sociální poslání je v přímé protivě proti tomu, co v praxi provozoval její člen a poslanec Wutschel, anebo není, a potom ovšem Wutschel mohl s klidným svědomím prodávati mládeži v Médlinku svazčky pornografie „Zakázané ovoce“ po 30 hal. a ženám snáfe!“

Velký úspěch!

Prádlo bělostné, vypráno rychle, lehce, bez drahého mýdla!!

Poučení v brožuroce, kterou za předem zaslany obnos 50 h zadle Anuše Kejřové, majitelka konces. kuchařské a hospodyňské školy, odborná spisovatelka, Hradec Král.

Jahodový koláč. Pudingová hmota se nalije do vychlazené zoubkované koláčové formy a nechá se chvíli ztuhnouti. Pak se následujícím jahodovým rosolem pokryje: Jahodový rosol. Na čistý rendlík dáme 15 dkg cukru, přidáme osminu litru horké vody a necháme dobře vše povařit a přidáme polovinu prášku dr. Oetkera (sedliny Regina). Pak sejmeme s plotny a přidáme osminu litru lesních jahod neb i více, dobře promícháme a připravený koláč tím polijeme. Necháme vše úplně ztuhnouti, nejlépe do druhého dne. Poté koláč na čtvrtky krájíme a na stůl jako příkrm podáváme.

Jahodový závin. Připravíme si pudingovou hmotu a jahodovou sedlinu, jak výše udáno. Ve studené vodě namočíme pergamenový papír a upravenou hmotu ve výši prstu na to nalijeme. Necháme pak chvíli ztuhnouti. Poté polijeme ochlazeným jahodovým rosolem a necháme vše asi půl hodiny v chladu státi. Pak opatrně s papíru v podobě závinu stočíme a necháme úplně vychladnouti.

Jahodový závin zdobený jahodovým krémem. Tatáž úprava, jak výše udáno. Závin ten položený na skleněné míse zdobíme následovně: Do bílkového krému promícháme 1 lžici lesních neb zahradních jahod, dobře promícháme a hmotu tu dáváme do pytlíčku, kde máme o-zdobné trubičky. Závin pak povrhu vkusně zdobíme v podobě mřížek neb pusinek. Vše necháme pak dobře ztuhnouti. V letní době dáme k ledu a nahradí nám to úplně zmrzlinu.

Všeficos. Bývalý ruský kostel sv. Mikuláše v Praze přeměněn jest na katolický kostel pro pražskou posád-

ku. — Americké noviny oznámily, že německá ponorka „Deutschland“ odjela už z Baltimore a že veze 1200 tun niklu a kaučuku. Anglické křižáky jsou na číhané. — V Severní Itálii bylo prý z důvodů setrnosti zavřeno přes 1050 občanských škol. — Nový York a okolí trpí již po několik dní velkým vedrem. — Ředitelství pro trati společnosti státních drah zařazuje právě konduktérky do služby také na své hlavní trati Praha-Podmokli. — Bavorská sněmovna znovu se vyslovila pro zachování samostatných bavorských poštovních známek, na jejichž zrušení usnesl se říšský sněm. — Městská rada vídeňská usnesla se, aby na měšťanských školách omezeno bylo vyučování francouzštině, zato však aby na nich zavedena byla řeč maďarská. — Dle usnesení hospodář. organizací lékařů obou národů v Praze zvýšeny budou honoráře lékařské o polovinu. — Při požáru královského řeckého letohrádku Tatol zahynulo přes 320 lidí, z nichž je 28 vojáků tělesné gardy královny. Škoda obnáší přes 40 mil. franků. Tatol byl největší les řecký, který jest dnes úplně zničen. Král propustil proto všechny policejní úředníky a důstojníky ze státní služby. Požár byl založen.

Koupím harmonium

zánovní, jen kotážový systém, 3—5 her. Platím hotově. Nabídka budiž adresována na redakci Obnovy s heslem „Harmonium“ a v ní popsány rejstříky, ekfíň a udána cena.

Menší byty

o pokoji a kuchyni, jakož i krám s pokojem a kuchyní za dílnu se hodící, blíže Grandhotelu, ihned lze pronajmouti. C. a k. dvorní továrna na nábytek K. V. Skuherský v Hradci Králové.

Mýdlo

prášek bezvadné jakosti 1 kg za 1 K 20 h doporučuje jako cennou náhradu za mýdlo

Josef Jelínek,

mydlář v Hradci Králové na podsíni. —

Za hospodyně

k staršímu pánu přijala by místo slečna 52letá, dobrá hospodyně, velmi skromná. Lask. nabídky pod značkou „Ošetření v stáří“ do adm. t. l.

Černý & spol.

nabízí ze svého skladu na Slezském Před-
městí u osobního nádraží:

prima hornoslezské uhlí
kusové i ořechy nejlepších známek prosté
prachu;

prima české uhlí hrubé
pro kuchyně a pp. pekaře;

hornoslezský kostkový koks
pro regulační kamna bytová;

pallivé dříví štěpinové;

polenové dříví bukové
pro pp. koláře, truhláře a soustružníky.

Obchod ve velkém i drobném.

Vyřazené kotlové trubky

délky 2 m, průměr 70/76 mm v počtu as. 100
kusů jsou levně na prodej. — Dotazy vyřídí
účetárna Elektrických podniků proti Grandhotelu,
čís. 410, přizemí.

Jan Horák,

soukenník

v Rychnově nad Kněžnou

zasílá na požádání vždy

**dle roční salisony kolekce
nejnovějších druhů pravých
vlákných látek**

své vlastní výroby, jakož i ta- i cizozemských.

**Četná uznání zvláště z kruhů vele-
důst. duchovenstva svědčí o pečlivé ob-
sluze mého ryze křesťanského závozu za
dobu více než třicetiletého působení.**

Učiňte, prosím, malou objednávku na
skonšku.

Též na splátky bez zvýšení cen!

Volejenné látky na taláry.

Česká hudební škola

Matice školské v Č. Budějovicích

(XIV. škol. rok) vedle konservatoře pražské a vídeňské jeden z největších ústavů v Rakousku. Má 300 žáků, 14 odbor. kvalif. sil učitelských, vlastní budovu za 150.000 K, státní subvence 9.000 K, nové moderní varhany s elektromotorem. Vyučuje se zpěvu sbor. i solovému, všem nástrojům klávesovým, orchestrálním a teorií hudeb.

Varhanní škola s pedagog. kursem.

Oddělení pro výcvik vojén. elevů hudebních.

Příprava k státním zkouškám. — Na škole se konají zkoušky hudeb. učitelů za účelem dosažení kvalifikace. — Na dráze poloviční sleva jízdného. — Prospekty a informace sdělí ředitelství.

PODĚKOVÁNÍ.

Všem veledůstojným a důstojným pánům, kteří doprovodili k hrobu v Pánu zesnulého vldp. faráře v Cerekvici

Vojtěcha Balcara,

zvláště vldp. Jos. Klapálovi, bisk. vikáři a farářovi ve Sloupnici za laskavé vedení konduktu a sloužení requiem za v Pánu zesnulého, vldp. probosťu Mimrovi z Litomyšle za tklivou promluvu nad rakví v chrámu Páně, dlouholetému upřímnému příteli v Pánu zesnulého vldp. děkanu Janu Maškovi z Vys. Mýta za poslední útěchu v Pánu zesnulému a laskavou výpomoc při obstarávání pohřbu vyslovujeme

nejsrdečnější díky!

Z ostatních účastníků patř. díky naše zvláště slovnému pánu patronát. komisaři Spieglovi a kněž. ing. J. Malcovi z Litomyšle, jakožto zástupcům J. J. knížete Alberta z Thurn a Taxisů, veleváženým pánům: J. Matějkovi, c. k. vrchnímu soudnímu radovi, Al. Morávkovi, c. k. okres. komisaři, V. Augustovi, náměstkovi purkmistra z Litomyšle, velectěným pánům: J. Tomkovi, řediteli panství J. J. knížete Kinského z Choeně, Václ. Jílkovi, c. k. vrchnímu stavebnímu radovi z Prahy, Frant. Venturovi, c. k. inspektorovi tabákové režie z Tábora, Robertu Kořánovi, velkopřemyslníku a majiteli zdejšího cukrovaru za dojemnou řeč nad rakví na hřbitově, dvojčetihodnému pánu R. Medkovi, evang. faráři v Bučině, slovným pánům zástupcům profesorských sborů c. k. gymnasia ve Vys. Mýtě a v Litomyšli a c. k. důstojnického sboru ve Vys. Mýtě, velectěnému pánu J. Pačourovci, statkáři a býv. poslanci na Vraclavi, velectěným pánům nájemcům kníž. dvorů Novákovi z Vlkova a Kleiblovi z Malých Sedlích, p. t. pánům lékařům csař. radovi Dru Bedř. Welzovi a Dru Jos. Tomkovi za pečlivé ošetřování, slavným učitelským sborům z Cerekvice, Vraclavě a obcí přifařených, slavnému obecnímu zastupitelství z Cerekvice a obcí přifařených, p. t. bývalým osadníkům v Pánu zesnulého z kolatury radhoštěké, p. t. řediteli ohoru a zpěvákům za pěkné zpěvy atd. atd.

Konečně díky vzdáváme za darování četných věnců a za laskavé zaslání tolika projevů upřímné soustrasti, jakož i všem účastníkům pohřbu vůbec a voláme všem ještě jednou srdečně: **Zaplať Pán sám!**

V Cerekvici, dne 16. července 1916.

Frant. Bakar,

říd. učitel,
bratr.

Ant. Vobejda,

administrátor.

OBNOVA

Číslo 30.

Předplatné na čtvrt roku 2 K 50 h
na půl roku 5 K —

V Hradci Králové, dne 28. července 1916.

Inserty počítají se levně.
Obnova vychází v pátek v poledne.

Ročník XXII.

Průběh války.

»Bylo Mým nejvroucnějším přáním, abych léta, která z Boží milosti jsou Mi ještě dopřána, mohl zasvětit dílům míru a uchránit Svoje národy před těžkými oběťmi a břemeny války.« Tak zněl přede dvěma lety počátek manifestu nejjasnějšího našeho císaře a krále. Jeho Veličenstvo, zdůvodniv jadrně nevyhnutelnost obranné mobilisace proti arbakým rejdům, dodal: »Jsem nucen přikročit k tomu, aby se moci zbraní opatřily nezbytné záruky, které mají zabezpečiti Mým státům pokoj uvnitř a trvalý mír na venek.«

Krátce po tomto manifestu odhazovali masku noví velice mocní nepřátelé. R. 1915 přistoupila k nim i věrolomná Itálie. A jaký jest výsledek po dvouletých bojích tolik tuhých? Události plně daly za pravdu významným slovům mocnářovým: »Spoléhám na Svoje národy, které ve všech bouřích vždy v jednotě a věrnosti kolem Mého trůnu se seřadily... Spoléhám na statečnou, obětavým nadšením naplněnou brannou moc Rakousko-Uherska.«

Dvě léta, dvě dlouhá léta nejtěžší války, jakou kdy svět viděl! Mnilo se před tímto světovým zápasem, že by ani nejmocnější stát nevydržel tak dlouho při velikém pokroku zbraní neustále váděti. Nyní však svět časne při patření, jak ústřední velmoci dva roky zdolávají obrabě nově a nově nepřátelské armády. »Kölnische Zeitung« správně dne 28. července praví: »Jestliže tyto dva válečné roky dokázaly něco naše velikou pochybnost, jest to bezvýznamnost čísla vůči vedení, organizaci a vnitřní ceně sil vojenských. Počítati na ohabnutí ústředních mocností jest mylné, at se počet ten opírá o převahu počtu lidí u jiných, at o nedostatek potravy v Německu.«

Co svaz čtyřnásobné bezvýslednosti ještě nějak chytá, i kdyby se mu snad podařilo udělati nový obchod, při kterém nový podvedený přítel se přidruží ke druhým už napáleným, bylo by zmařeno způsobem, který velmi zřetelně by asi připomínal zlé zkušenosti, o kterých sděluji zajatci angličtí. Správný počet jest ten, jak Angličané mohou z velice žalostné zkušenosti potvrditi, že čtyřdohoda nemůže přivoditi vojenská rozhodnutí, která sama jsou směřovatelná, ani novými pomocníky a že nejlepší politické společenství přítomnosti jest dohoda s mocnostmi ústředními, nikoli však boj proti nim, který ani doprava anglicko-francouzského střeliva nemůže učiniti nadějným.

Nejdivější nápor anglický na Sommě byl téměř bezvýsledný; čtyřnedělní nové útoky i také odrazeny od obrabě naší armády zrovna tak jako dříve. Válečná síla Rakouska stále stoupá.

Na ruském bojišti na hranicích haličsko-uherských odrazeny ruské útoky; Rusové marně se pokoušejí dostat se na silnici přes sedlo Prisloupské do Marmarošské Sihoti v Uhrách. Plánu zmocnit se Lvova Rusové dosud se ne-

vzdali, proto všechny možné formace vrhli do jižní Volyně, kde se na řece Lipě odehrály krvavé boje. Ztráty ruské v těchto bojích jsou zvláště veliké; sami ruští důstojníci soudí, že ze 2 milionů mužů, kteří počátkem června zahájili ofensivu, 500.000 je jich už v listinách ztrát. — Na severním křídle fronty Rusové nahlédnuvše marnost svého počínání, obnovili útoků v prostoru jižně od Rigy. — Povodně v poříčí dněsterském mají za následek zastavení vojenských operací generála Brusilova proti armádě generála Bothmera.

Italové s naprostým nezdarem pokračovali ve svých útocích jižně od údolí Suganského, v údolí Trevignoly a u Fedaji na horním toku Avisia. Na sočské frontě vzplanuly nové boje. Naše námořní létatka podnikla pak s nemalým úspěchem útok na vojenské stavby v San Giorgio di Negara, Gorgu a Tržiči. — Štvaní italského tisku pro válku s Německem neustává.

Anglo-francouzská ofensiva selhala na celé čáře. Kruh německý kolem Verdunu se ještě více zúžil a na německou frontu u Thiepvalu a Guilleumontu vržených 11 anglických divízi s krvavými ztrátami odraženo. Po generálním útoku, který provedli Angličané a Francouzi v sobotu, odhodlali se k novému rozhodujícímu náporu na frontě jen málo přes 10 km měřící mezi Pozières a Maurepas. Útok se shroutil většinou už v palbě.

C. k. ministerstvo věcí zahraničních u neutrálních mocností co nejrozhodněji protestuje proti torpedování rakouských obchodních parníků Biokovo a Albanien v Jaderském moři nepřátelskou ponorkou.

O míru. V Německu ustavil se »Německý národní výbor« pro čestný mír, jenž má čeliti krajnostem jak mírové agitace, tak všenněmecké propagandy. — Sama londýnská Morning Post píše, že prezident severoamerický Wilson chopí se první příležitosti k opětnému pokusu o sprostředkování míru, nebo nejméně o připravení klidu zbraní. — Dne 1. srpna koná se ve Stockholmské konferenci neutrální. Mírové demonstrace v neutrálních zemích nabudou v tento den velkých rozměrů. V Norvěžsku vyhlášen na 1. srpna den všeobecného pokání. Ve Švédsku organizace dělnické společně se spolky náboženskými budou konat řadu lidových schůzí. V Holandsku budou mírové projevy ve všech městech. V Anglii postavila se v čelo mírové agitace armáda spásy. V Dánsku budou přísti neděli v chrámech mírové pobožnosti.

Politický přehled.

Nářízením c. k. místodržitelství pro království České ze dne 25. července omezuje se spotřeba masa a tuku. Nejvýznamnějším v tomto nařízení jest § 1., dle něhož prodávati maso syrové nebo připravené, jakož i prodávati maso a jídla, která sestávají zcela nebo z části z masa, není v království Českém ve středu a v pátek dovoleno. Také v soukromých domácnostech

nesmí se ve středu a v pátek požívatí masa a jídel, která sestávají zcela nebo z části z masa. Případně li některý den zápočetní na svátek, platí nikoliv tento svátek, nýbrž pondělí dotyčného týdne za druhý den zápočetí.

Sazonov, ruský ministr zahraničních záležitostí, jeden z hlavních původců této hrozné války, odstoupil; prý jeho zdraví jest zničeno. Zatím jest však jist, že postavení jeho oteřeno bylo nezdarem jeho politiky balkánské. Odstranění Sazonova prý způsobila carevna, která chce míti na vlivných místech osoby méně nesmířitelné. Úřad po Sazonovu přeal zatím ministerský předseda Stürmer. Ministrem vnitra, kterým dosud byl také minister, předseda Stürmer, stal se ministr spravedlnosti Chvostov, a býv. ministr vnitra Makarov ministrem spravedlnosti.

Irská otázka. V dolní sněmovně anglické prohlásil Redmond, že kdyby se zákon o irském vyrovnání v některých podrobnostech odchýlil od podmínek ujednaných mezi oběma irskými stranami a Lloydem Georgem, nacionalisté by se postavili proti celému zákonu. Předseda ministerstva Asquith žádal pak důrazně nacionalisty, aby v zájmu Irska a fiše podrobili své unesení revizi.

Volné listy.

Madame Rolandová. Mezi ženami revoluce hrála úlohu nejvýznamnější svým působením v politice, se kterými se stýkala. Nabyví přesvědčení, že miloba Francie, stoletími nahromaděná, musí se vyčistiti a státní zřízení že musí býti zbudováno na nových základech, přilnula k národní práci té se vši životní opravdovostí. Když muž její stal se ministrem, dostalo se jí příležitosti rozmlouvat s předními muži revoluce a v rozhovorech s nimi nevtrhavými poznámkami naznačovala, co a jak by mělo býti zařizeno nebo opraveno. A tak nejsou poslancem ani ministrem, dávala své myšlenky politikům, kteří je uváděli ve skutek. Mohutnost jejího ducha, nšlechtilost smýšlení, vytržbené vzdělání a oslňující kouzlo její osobnosti podmaňovalo sobě i drsné revolucionáře. Sám Danton, který k Rolandovi některou dobu docházel, v její přítomnosti krotl a klaněl se v duchu ženě, v níž se sličnosti těla souladně spojovala se krása a vznošnost duše.

Mezi skvrnami, které na Dantonovi ulpěly, uvízla v historii i ta, že se později hanebnými pleťchami přičinil, aby Rolandová byla zatčena a souzena. Příčiny, pro které Danton piklu proti Rolandové se dopustil, byly dosti nejasny. Na venek ovšem ustálenou formou bylo ohlášeno, že Rolandová stala se podezřelou a že jest přítelkyní Girondinův, ale byly tušeny i příčiny utajené. Ušlechtilá žena nesouhlasila, aby revoluční myšlenky byly prováděny hruzami a vražděním, ale v tom nelišila se od Dantona, neboť ani on ne-skrýval odporu proti vražděním. Ve svých Pamětech napověděla, jak leckterý revolucionářský

DEPEŠNÍ ADRESA: ALBIBANKA

TELEFON ČÍSLO 83

KRÁLOVÉHRADECKÁ BANKOVNÍ JEDNOTA V HRADCI KRÁLOVÉ ADALBERTINUM

PROVÁDÍ VEŠKERÉ OBCHODY BANKOVNÍ A SMĚNÁRENSKÉ ZA PODMÍNEK NEJVÝHODNĚJŠÍCH - ESKONT SMĚNEK - PŘIJÍMÁ VKLADY NA ÚROK 4%, A VYPLÁCÍ VEŠKERÉ VKLADY BEZ JAKÉHOKOLIV OMEZENÍ - SLOŽNÍ LÍSTKY POSTOVNÍ SPOŘITELNY ZDARMA

VELKOOBCHOD UHLÍM, KOKSEM A CEMENTEM

ŽÍROVÝ ÚČET U RAKOUSKO-UHERSKÉ BANKY

ČÍSLO ÚČTU POŠT. SPOŘITELNY 140.273

politik ji nabízel svoji lásku a jak opatrně a neurázlivě naznačovala, že nezapomněla svých manželských povinností. Tolik jest jisto, že mezi revolucionáři byly povahy nízké a mstivé, a že i po této stránce dlužno důkladně opravovat všeobecné myslénky nazírání, které nekriticky pro všechny revolucionáře má povodeň nadšených výkřikův a poklon. Nelze spokojovati se velebením idejí, ale třeba dbáti, jak byly prováděny a jaké mravnosti byli původci událostí.

Rolandová dostala se do vězení nejen z důvodů politických, nýbrž také ze msty, která byla dobře zastřena. Usilím přátel byla jednoho dne osvobozena, ale v tomž dni zase uvězněna, neboť zavilí dravci bděli, aby jim kořist neunikla. Pobyla v žaláři pět měsícův a napsala tam své »Paměti«, které nechávají nahlédati ve vznešenou její duši, ale z kterých zaznívá rušivý zvuk sebechvály. Žilaf v prostředí, jež oddychovalo horečkami, bouření a prosyceno bylo revolucionářským velikášstvím, a neuchránila se této nakažlivé duševní nemoci ani ona.

Do vězení k ní docházeli někteří její přátelé, s kterými směla mluvit toliko u mříže. V rozmluvách těch vzpomínala smutného osudu Girondinů, ptala se na veřejné události a vyslovovala přesvědčení, že bude zběsilci odsouzena a popravena. Riouffe, který ji také navštěvoval, praví: »Cosi jiného, než obyčejně shledáváme v pohledech žen, jevílo se v jejich velkých černých očích, plných výrazu a něhy. Naslouchali jsme všichni pozorně, když mluvila; vyjadřovala se tak čistě a souladně, že její řeč zněla jako hudba, které se uši nemohly nasýtit. Její hovor byl vážný, nechladný a vycházející z úst krásné ženy, byl volný a zmužilý, jako hovor vznešeného muže.«

Rolandová rozprávějí ve vězení s přáteli, kdykoli přišli, tvářila se statečnou, ale dosahovala toho vždy s největším napětím vůle. Služka její přátelům těm v soukromí oznámila: »Před vámi sbírá své síly, ale ve svém pokoji vyседí často u okna až tři hodiny a pláče.« Madame Rolandová obývala v té světnici, kde vězněna byla Charlotta Cordayová, jejíž osud byl jí smutnou vzpomínkou.

Dne 8. listopadu (1793) shromáždili se její přátelé opět u mříže, u níž s ní hovořovali. Byl to den, kdy byla vyslyšána a souzena. Čekali ji, až se vrátí ze soudní síně revolučního tribunálu. Někteří z nich zádušně mluví, jiní thumeně rozmlouvajíce uvádějí důvody a okolnosti, jež poskytovaly aspoň něco naděje na osvobození. Zmíněný již Riouffe praví: »V síl revolučního tribunálu přišla oděna jsouc v bílé šaty a dlouhé černé vlasy měla spuštěny po pás. Otázky státního zástupce Fouquier Tinvilla byly hrubé, a uražená ženská čest vracela mu je s opovržením a nikoli bez slz. Po soudě brala se do své komnaty rychlými kroky a vřel svým přátelům, stojícím u mříže, zdvihla prst, aby dala znamení, že jest odsouzena, při čemž oči její byly vlhky.«

S madame Rolandovou pod guilotinu společně byl vezen ředitel tiskárny bankovek, jménem Lamarche, jenž se chvěl a jehož zraky vyslovovaly hrůzu. Rolandová promlouvala k němu, aby ho posílila. Kára zastavila se u lešení; Rolandová přistoupivši ke schodům popraviště, pojednou se zastavila a požádala o papír a pero, aby prý mohla ještě zaznamenati myšlenky, které jí právě teď vytanuly. Kat byl překvapen tak podivnou žádostí, ale okolnosti byly tak kruté, že nezáleželo na myšlenkách sebe velikolepějších, a proto prosba oběti byla zamítnuta. Rolandová pohledla na sochu »Svobody«, stojící na blízku, a z jejích úst zazněla památná slova: »Ó, Svobodo, jaké věci tvým jménem se dějí!« Posuzujíc skřítečnost Lamarchovu, chtěla býti popravena prvá, aby se tolik nebál a viděl, jak snadno se umírá. »Jest

to proti rozkazu«, dí Samson. »Ale splňte snad poslední prosbu dámě?« Otrlý Samson tomuto důvodu ustoupil.

Krásná apostrofa. Thomas Carlyle oslovuje madame Rolandovou takto: »Ušlechtilý, bílý zjev, se vznešenou královskou tvář, sladkýma a hrdýma očima, dlouhými černými vlasy, splyvajícími po pás a se srdcem tak statečným, jaké kdy bilo v ženských prsou! Jako bílá řecká socha, klidně dokonalá, svítí v tuto černou zhoubu věcí, dlouho paměti hodná. Čest vznešené Přírodě, která v městě Paříži, v éře pýchy a pompadourismu, může vytvořiti Jeanne Philiponovou-Rolandovou a dáti jí dospěti čistě nehynoucí ženskosti v půdě logikův, Encyklopedií a evangelia dle Jean-Jaquesa Rousseau! Biografové budou dlouho chovati v paměti onen poslední rys, kdy žádala o pero, aby napsala zvláštní myšlenky, které se v ní rodily. Jest to jako slabý světelný paprsek, rozlévající něhu a jistou posvátnost na všechno, co předcházelo; bylo tedy i v ní cosi Nevyslovitelného, i ona byla dcerou Nekonečna, a byly tu taje, o nichž se nezdá filosofii.«

Pozoruhodné projevy. Každá dobrá myšlenka zasluhuje, aby byla zaznamenána a zachována v paměti, a za války této bylo učiněno již dosti projevů, které jsou smírnými květy, vypučelými na okrvavělých kmenech národů. V sousední německé říši vedou se vážné rozhovory o důsledcích války pro vnitřní budoucí politiku. Tak na příklad »Frankfurter Zeitung« napsala: »Nikdo nemá býti pro svůj původ, jazyk a náboženství obtěžován, aneb proto zakoušeti nesnášlivého a nezdvořilého zacházení. Každý člověk mějž, buď kdo buď, právo k občanské rovnosti, náboženské svobodě a volnosti užívati svého jazyka.« Týž list neméně horlivě se přimlouvá za ochranu jazykových skupin v územích se smíšeným obyvatelstvem, za zřizování národních organizací, jež by vydržovaly vlastní školy, chránily své víry a mrávy. Připomíná, že v Rakousku studující národnostní otázky uznali řešení podobné, které ovšem posud nemohlo se provésti. Ale důležité jest již to, když se uzná, že jsou smíšená národnostní území. Doposud prý hlavně v časopisectvu dohodových mocností a i v četných neutrálních státech bylo běžné mínění jiné; nyní snad se pochopí, že ve státech národních žijí i národnostní menšiny a jsou smíšená území. Otázka národnostní ovládné asi v nejbližší budoucnosti po válce, a státy, které ji doma ve svém území rozřeší mírně a spravedlivě, nabudou nejvíce vnitřní síly. Proto »Frankfurter Zeitung« projevuje i přání, aby se válečných zákonů přísně nepoužívalo proti takovým osobám, jež se s nimi dostaly v rozpor z lásky ke svému národu a aby tak otázka národnostní ještě více se nejitřila.

Mluva časopisu tohoto ve svůj prospěch zásadně se liší od mluvy jiného německého listu, jímž jest pražská »Bohemia«, která dokonce i navrhovala, aby se v Cislajtánii zrušil známý zvučný 19. článek o národnostní rovnoprávnosti

Mnoho se již předpovídalo o tom, jak asi po válce vnitřní ústroj států bude upraven, napsáno a namílueno bylo hodně rad a předloženo mnoho teorií, ale nejmoudejší jistě jsou ti proroci, kteří svobodu a práva malých národů prohlašují za nezbytný podpěrný sloup státních útvarů.

To fantasy nikterak nezdržovalo od básnění, že u lebky nalezeny stopy pokročilé lidské kultury. Vápenitý obal, křemičité kosti a jiné okolnosti hned povzbuzovaly k bájm, ačkoli tvar lebky v podstatě odpovídal tvaru lebek indiánů historických.

Do těch věcí zasáhl r. 1914 pevnou rukou dr. Hrdlička, který popravil klidně »důkaz« za »důkazem« a dodával: »Máme třetihorního člověka — tak šlo od úst k ústům. Byly napsány knihy, pojednání a pořádány přednášky, ba mnohý profesor evropský hájil s katedry školní — jak vím z vlastní zkušenosti — geologickou starobylost tohoto nálezu, a mluvilo se o tom, že člověk žije na zemi již několik milionů let. Veliká chyba byla tím spáchána ve vědeckém názoru o starobylosti člověka na zeměkouli, a čím zhřešili otcové, v tom trestání jsou synové; neboť zkostrnatělý názor o třetihorní — miliony let staré lebce calverské — dodnes straší v knihách a v mnohem mozku zvlášť přivřenců »naproste« evoluce. Domněnka o třetihorním člověku jest dnes úplně nevědecká, a jenom potřeba jeho pro nedokázanou posud nauku vývojovou pobádá darwinisty, aby ho s myslí nepouštěli. A že za stávajících poměrů malá naděje jest objeviti člověka třetihor, vyplývá i z toho, že namnoze velmi chudě vědecky opřena jest exi-

Evropským státníkům bude tedy dáno na vůli buď slaveni nebo potomstvem býti souzeni dle toho, jak rozhodnou o vztazích malých národů k národům dosud panujícím. Neboť mluvili se toliko o nutnosti jednoty ve státním životě, pak jest nesporno, že jednota pouze mechanická a nařízená jest zdrojem nespokojenosti, kdežto mravní jednota rovnosti a spravedlnosti jest živou a ústrojnou silou junáckého zdraví a spokojenosti všech státních příslušníků, se kterýmiž myšlenkami musí souhlasiti každý politik, jenž chce býti loyálním občanem nového obrozeného Rakouska.

Města a venkov. V novinových a slovních šrůtkách mezi městy a venkovem jest zachovávatí vzájemnou spravedlnost a porozumění. Jest jisto, že městskému obyvatelstvu při nezvýšených příjmech žije se těžce, a že potíže doby pociťují zvláště gázisté, kteří vysokým cenám potravin svými penězi nemohou stačovat. A což teprve, když příslušné potřeby na trhy dostatečným množstvím se nepřinášejí! K nesnázi tímto, jak z věci samé jde, má venkovský vyrabitel míti náležitý zřetel.

Na druhé straně však jest potřebno, aby se na venkov hledělo zkušenějšími zraky, než se posavad dalo, a předem opraviti jest mínění, že drahotu potravin způsobili venkované. Drahotu vyvinula se sama sebou z mimořádných hospodářských skutečností, neboť každý sociální úkaz, jako vždy tedy i v této válce, neobjevuje se z nenadání, nýbrž bývá přirozeným důsledkem souvislých příčin. S ubývajícími potravinami v mnohých městských domácnostech vznikly obavy, které vedly k vycházkám a k nákupům po vesnicích, a byly to městské ženy, které nečekajíce na trh, za účelem zásob jaly se na venkově přepřácti, čímž dán podnět k podražování vajec, másla, tvarohu a drůbeže. A jako venkované, nemají viny ani tyto městské ženy, neboť k podnikům takovým nutkala je starost, aby v rodinách jejich nenastala chvilka, kdy nebylo by co jísti. Počali-li venkované potom na trzích ceny zvyšovati, byla toho příčinou překotná poptávka a nabízené a vnucované peníze mimo trh. A děje-li se takové stoupání cen za podobných okolností v každém jiném oboru hospodářského a obchodního života, není se proč diviti, že se tak stalo i mezi venkovany.

Mohli bychom vytýkati, že cena podsvinčat byla vysoká, a jakkoli se na omhuvu uvádí drahé krmivo pro prasnice, přece jen chovatelé všudy krmiva nekupovali, neboť měli své. Mínění o báječných příjmech venkovanů musí se však opravit. Čte-li se o vysokých cenách dobytka, slyší uznati, že obohacených vyvolenců mnoho nebylo. Přemnozí zemědělci prodali přebytečné kusy hned loni a letos na jaře, kdy ještě vysokých cen nebylo, neboť k časnému prodeji byli donuceni nedostatkem píce, zejména ovesné a ječmenné slámy. Jest také mnoho zemědělců, kteří, aby nepoškodili svého hospodářství, nemohli odprodati vůbec ničeho. Třeba si představiti dobře nynější starosti a potíže venkovské. Muž dluží na vojně, a žena s nedospělými dítkami v mnohých hospodářstvích má obstarávati práci, která před válkou vykonávána byla několika dospělými pracovníky. Na úkoly, s něž při největším napětí síl není, podaří se jí snad zjednati několik zbylých a proto vzácných pracovníkův, ale jakou mzdu musí platiti! Obyvatelé měst, jak se zdá, nemají ani tušení, jak všechna dělnická práce na venkově podražila, a co stojí námah, starostí, potu a strachu, nežli ten bochník chleba dostane se na stůl. Pisatel řádků těchto bez obavy říká, že maximální cena obilí snadno se dá srovnati s nákladem, jež třeba činiti v hospodářstvích, v nichž pracují zjednaní dělníci a čeledi. Strojená hnojiva jsou dvakrát dražší, než před

stence člověka z tak zvaného diluvia (potopy) či čtvrtohr.«

Téhož roku nalezena v německé části středových. Afriky při kopání ve středě rokle Oldoway kostra pračlověka, zajímavá a důležitá tím, že všechny kosti byly pohromadě. Nebylo tedy pořebí kosti k lebce teprve přibíjati, jak se dělo na př. po objevu lebky na Javě. A právě tato africká kostra svědčí výmluvně proti těm, kteří si nevědecky namlouvají, že původ pračlověka jest ze zvířete. Kolik tisíc let žil člověk před Kristovým narozením, o tom katolická dogmatika nerozhoduje, ponechávajíc slovo věd. Učenec dr. H. Reck psal docela o statistických let nalezené kostry africké. Ale je-li jeho odhad státi kostry správný, potvrzuje tak učenec bezděčně, jak jest ukvapené tvrzení o vývoji člověka z tvorů nerozumných, daleko nižších. Před statistici lety kostra skoro taková, jakou mají lidé nyníž! Kde jest tu důkaz o přerodu těla zvířecího v tělo lidské! Ale — prý — za miliony let přece jenom mohlo k náhlé proměně dojiti! Kde však na to jest důkaz? Třetihorní člověk, který by mohl žiti před miliony let, straší jenom ve fantasmii; přechodný tvar se nenale. Africký objev skutečně týká se pračlověka; vždyť hned v sousetství kostry vykopány kosti obrovských, dávno vyhynulých druhů zvířete. (Na př. nale-

Feuilleton.

Život pračlověka.

II.

Jakmile se v Americe objevil nějaký český dobrodruh nebo demagog, hned byly v našich listech o něm uveřejňovány dlouhé stati, pochvaly, povzbuzení. Ale reprezentativní kruhy české velice skrovnou pozornost věnovaly proslulému českému badateli dru. Hrdličkovi, předšedovi Anthropologické společnosti ve Washingtoně. Snad právě proto, že bystrozraký učenec rozptyluje bajky o třetihorním zvířetku pračlověku. Hrdlička získal si vážnými výzkumy tak vynikající jméno, že naprosto nepotřebuje k vůli větší slávě své překvapovati svět sensačními dohady.

V zlatonosném štěrku v Kalifornii objeveny byly některé zbytky vyhynulých druhů staré zvířeny a pravěkého rostlinstva. Nalezena také hluboko v zemi lidská lebka, u níž řada dovedně zpracovaných kamenných nástrojů, jaké se nešli od nástrojů kalifornských Indiánů historických. Hned někteří darwinisté začali prohlašovati, že prý některé známky nasvědčují, jak lebka jest zbytkem člověka, který žil statisíce, ba miliony let před Kristem.

válkou, stroje, všechny potřeby a nářadí, práce kovářská, kolářská, vše a vše podražilo. K tomu třeba si přimyslet drahé šatstvo a obuv a vysvětlíme, jak místně a spravedlivě jest volání venkova, aby maximální ceny nasměřovaly jen k výrobkům zemědělcův, ale aby jimi postiženy byly všechny nezbytnosti, bez nichž venkovan nemůže se obejít. Jest ku podivu, že se tak posud nestalo, neboť takové rovnoměrné rozdělení břemen by mnoho prospělo zejména obyvatelstvu městskému, které co do drahoty potravin tak mnoho strádá. Nepovídáme také nic nového, když tvrdíme, že maximální ceny potravin ve všech krajinách měly být stanoveny hned na počátku a dříve, než vzestupná tendence počala se projevovat.

Jsmo si dobře vědomi, že jsme několika těmito řádky vzájemné vztahy venkova a měst vystihli jen částečně a že výroby venkovské a s ní spojených okolností dotkli jsme se jen rysy povšechnými, ale snad i to postačí na vysvětlenou, že otázka není tak jednoduchá, za jakou ji běžné mínění považuje. Nemíníce také posilovati venkovanu co do vysokých cen potravin, žádáme jich, aby prohlédali k nynější tísní městského obyvatelstva, jehož zdraví bez bratrské pomoci zemědělců bylo by vážně ohroženo. Jestliže co, tož zajištěnoba tato ukládá, aby všichni příslušníci národa byli za jedno vzájemnou mravní a hmotnou pomocí a aby města a venkov byly dvěma notami mohutného národního souzvuku.

Za jazykovou otázkou. Jest pozoruhodno, že v dobách, kdy pro správnost jazykovou se tolik nehorovalo, spisovatelé a novináři psali lépe česky, nežli v době mluvnice a brusův. Mezi trnkavé ohyby, které se vloudily: nejdříve do novin a potom do knih, náleží také nesprávné užívání slove jako po komparativě. Na příklad: »Němci mají dokonalejší ponorky jako Angličané.« Všichni, kdo si v této šeredě zalíbili, nechť si zapamatují snadné pravidlo, že po komparativě musí býti vždycky než. Tedy: »Němci mají dokonalejší ponorky než Angličané.« V denní zprávě bylo nedávno napsáno: »Vůz se skácel, a dvě ženy vyvázly se zlomenou nohou.« Věta tato stůně logickým nesmyslem. Předně »vyváznoti« znamená bez úrazu býti zachráněn, a za druhé ony dvě ženy jistě nechodily o jedné společné noze. Na označenou podílnoti lokálkát měl tudíž napsati: Oběma ženám bylo zlomeno po noze. »Aby střední Evropa nebyla odvislá od států nepřátelských.« Aby nebyla závislá, aby nezávisela na státech nepřátelských. Vždyť sloveso toto, sledujeme-li je od přenesení k významu přivodnímu, samo nám říká, že zavěšujeme něco na zeď. »Francouzů počítají také na pomoc Portugalců.« Patrný germanismus. Společají na pomoc. »Němci s těžkými děly rozstříleli Douaumont.« Nástroj vyjadřuje se pouhým instrumentálem, tedy »rozstříleli pevnost děly«, kdežto předložka »s« s instrumentálem vyjadřuje společnost: bavil se s přítelem, bavil se hůbou. Ostatně i ta těžká děla v češtině jsou děly hrubými.

K situaci.

Nyní právě jest nejpřísnější obtěžkáci zkouška, zdali se nalezne v národě českém skutečně nějaké praktické pojetí, velká jednotící idea, která by stále poukazovala na zájmy společné. To přece je stále patrnější. Že společná řeč na jednotu a svornost daleko nestačí. Ba jednotná řeč není s to sama pojsiti různým stranám ani obstojné soužití; vždyť se této řeči užívalo většinou k metání pepných slovních výpadů z tábora do tábora; působila tedy bez vlastní viny k rozkla-

zeno tam žebro obrovského tvora, dlouhé dva a půl metru.)

Jest zajímavé, že důkazy k existenci člověka třetihorního snažil se podati nejprve — katolický kněz; jest to svědectvím, že katolická věda pranic se nelekala přikloniti se k názoru, že člověk žil před Kristem mnohonásobně dříve, než jak se zdálo ve středověku katolickým vykladačům bible.

Překvapující zvěst o třetihorním člověku vyslovil abbé Bourgois, geolog a ředitel semináře francouzského v Pontlevoy. Ale pařížský anthropologický kongres (r. 1867), jemuž abbé předložil primitivní nástroje z křemene, hotovené dle domněni od člověka třetihorního, projevil velikou nedůvěru. Nepokládal ony křemítké předměty za díla lidská. Naopak učenci dokazovali, jak průběhem doby větřáním, vodou, třením obvyklé kusy křemene nabývají bez pomoci člověka podoby zahrčené a jinak nápadné.

Proslulý Ranke zcela otevřeně praví: »Nejstarší stopy lidské nesahají nikde v Evropě ani jinde ve světě ani v Americe za diluvium.« S ním souhlasí Branca: »V třetihorách není po člověku žádné stopy. Nenašla se ještě ani kost z třetihorního člověka.« Nuže — z jaké vědy tedy Hofmeister čerpá látku k bohaté líčce člověka třetihorního, který vůbec neexistoval?

du více než řeč cizí, protože útoky byly srozumitelné každému.

Vzpírali-li se některé živly houževnatě myšlenky, aby jednotným pojetím byl katolický názor světový, jakou pevnou pásku vynalezli jinou? Pojem samého vlastnictví dovedli vykládati různě, každá strana se starala o drobení toho významu, každá jej upravovala dle vlastní potřeby. A což společná základna sociální? Zbytečně mluví o tom pokračující třeštění. Tím méně lze mluvit o svorné cestě kulturní.

Pokusy o společný postup politický sice začaly, ale pojednou uvázly — bez viny katolíků. »Vinohradské Noviny« otiskly výmluvný stesk: »Přiliš nápadně dlouho nedal výbor zvolený ani nejmenší známku života, otázky, jichž vyřízení jemu svěřeno, na př. jednání se zástupci strany státoprávně-pokrokové, ani z části neposunuly se se svého mrtvého bodu. Velká šťastná idea, zdá se, nemůže zhostiti se malých předsudků a snad i formalit, na něž často dříve kladen důraz zvláště tehdy, měly-li krýti tajné či veřejné osobní ambice. Nemůžeme a nechceme ani věřiti, co v zasvěcených kruzích se prosylchá, že právě tyto osobní zájmy tvoří opět neodstranitelnou závoru úspěšného zakončení slibně zahájených porad. Nemůžeme věřiti, že několik odstavených dotěrných lidíček, kteří za každou cenu chtějí hráti rozhodující úlohu ať již ve výkonném výboru nebo zamýšlené ústřední kanceláři, pro jich odmítnutí chtějí kaliti vodu a rušiti činnost obětavých ostatních pracovníků.«

Kdo si tedy nepřije obecného národního blaha z příčin osobních znebo jiných malicherných? Jsou to ti, kteří slova »vlast a národnost« předkládají čtenářům českých listů k obědu každodenně.

Ale v takovém kritickém čase jest potřebí vážně přemýšlet o podstatě, síle, významu a úkolech i naší strany křesťansko-sociální. Důkladné studium akcí vykonaných jest nutnou podmínkou zdárného rozvoje v budoucnosti. Naše strana nesmí zhynouti, nemá-li býti těžce postiženo ústrojí národa vůbec. Jen naše strana před válkou přinášela praktické prostředky pro všenárodní smír; tato strana stavěla se proti houževnatému třídnímu boji, spojila ve svém táboře družně občany všech stavů. Svě národní nadšení opřelo o skvělejší, výmluvnější starobylé tradice než její čestí protivníci. Poukazovala pravdivě, pod jakým praporem se náš národ celý spojil v starých časech opravdově. Tvrdila energicky a poctivě, že právě kulturní boj na předním místě naší organizovanou obranu vydupal; vědělo se, že tento zápas by nepominul ani tehdy, až by naše strana s politického kolbiště ustoupila za kulisy, zcela v ústraní. Hnalo by se útokem na nezáadájná-práva katolíků pod nejrůznějšími záminkami dále — zrovna jako ve Francii. Vždyť přece naši odpůrci v posledních letech nepokrytě se přiznávali, že chtějí svůj protikatolický výboj řídit dle příkladu jiných zemí, kde katolíci se stali parohy.

Na Moravě praktická sebeobrana katolíků se osvědčila skvěle. Tam našiinci dokázali, jak dobře dovedou spojit neochvějnou říšskou loyaltitu s vřelým citem národním a náboženským. Také dokázali katolíci předáci svými politickými akcemi pro národ český na Moravě velmi mnoho.

I u nás politický ruch katolictva zaznamenával cenné úspěchy. Odpůrci, kteří dříve provázeli katolické strany utrpným úsměvem, najednou s úžasem pozorovali, jak se zvedá velká katolická hradba, jak přes 80 tisíc voličů katolických odpovídá na neustálé výpady svými hlasovacími listky.

Bývalo by se jistě značně pokračovalo od r. 1907 dále, kdyby si nebyli organizovaní katolíci vlastního díla nekazili sami. Jestliže odpůrci mluvili o »duších ujařmených, zakrnělých«, můžeme

I poesie nejpoutavější může snadno zatemnit rozum.

Hovořilo se před časem o pračlověku jeskynním jako o důkazu nejnižšího stupně lidského vývoje. Pojednou však v jeskyních, kde ti předhistoričtí lidé hledali své útulky, nalezeny velice umělé kresby a sošky, jaké nynější afričtí černoši zhotoviti nedovedou. Tudíž takový nynější černoš by tvořil v řetězci vývoje nižší, primitivnější článek než onen člověk jeskynní, který žil tisíce let před Kristem.

Kulturní vývoj veleopů nedaří se nyní ani za velice umělých prostředků, ani při dresuře. Ale dřívejší »opičí člověk« by postupoval od stupně k stupni výš a výše — i bez pomoci vnější, jsa obklopen tvory chytřejšími než jsou veleopové!

Hofmeister po všech fantasiích dokládá rozpacitě: »A dnes, po statisících let, v těžkém zamyšlení sklání střízlivý učenec hlavu svou nad fosilními kostmi... brání se přívalu fantasie... a bolestně pocituje malomoc hypotézy (domněnek) o tvoru záhadném a tajemném vývoji jeho rodu... Ó, tajemství, jež nelze rozluštit!«

Ano — tajemství a jen tajemství, pokud se bude mluvit o člověku opičím, třetihorním! Věda nechává pestré fantasie na holičkách.

naopak prohlásiti, že málokde bylo přímo plýtváno svobodou tak jako ve straně naší. Zvíle a samostatné akce jednotlivců každého překvapovaly. Nebyli to kněží, byli to právě laikové, kteří třeštili okázale, přikazující jednoduše i zkušeným a starým pracovníkům kněžským poslušnost. Z toho je zřejmo, jak asi bylo tuhé to »hierarchické jho«. Lidé, kteří před r. 1907 tak velikou váhu kladli na lidovost, na demokratická zřízení, pojednou si počínali tak despoticky, jako by byli chtěli říci: »Jenom my jsme strana. Nám ať se podřídí kněžstvo i lid.« Takový aristokratický »demokratismus« ovšem nedovedl ohrodit poměry žádné. Docela jistí lidé, kteří vskočili do strany nenadále, dříve než si získali jakékoli zásluhy pilnou prací, hned se vtírali neodbytně do výboru, snažili se obsazovati i kaplanky a fary, rozkazovati hierarchii. Přihlásil-li se k práci přeběhlík, měl býti napřed důkladně vyzkoušen z katolického katechismu; ale takový člověk hned chtěl vládnouti, snaže se osvědčiti kvalifikaci ostrými řečmi a řádky proti stranám jiným. Celá řada takových vtíravých ochotníků byla odmítnuta. Ale někteří vyšplhali se nad hlavy obětavých pracovníků přece.

To mělo a v budoucnosti musí býti naší zásadou: Napřed pevný charakter, hotový k velkým obětím pro vše cítěnou ideu a pak teprve účinnost, organisátorská obratnost a svižný jazyk. Již před válkou jsme psali, že jest potřebí proti jiným stranám (zvláště proti agrárním) mluvit mírně a to tak, aby bylo získáno srdce. »Ale jakými šipý nás pronásledují teprve protivníci!« odpovídalo se pravdivě. Dobře! Ale naše strana měla za úkol vlnobítí tišiti, ukazovati, jak jest národní smír možný právě na základě křesťanské lásky. Než vypůjčovali zbraně z nepřátelských magacinů — raději klesnouti na zcela čistý štít. Vždyť se ostatně vědělo, že každého, sebe malichernějšího přehmatu našeho organisátora se využítuže vrchovatou měrou proti naší straně celé a že proti každému našemu řečníku stojí nejméně 60 agitátorů z táborů protivných.

Co se mluvilo i od nejmilejších našich řečníků, velkou většinou bylo správné. Ale nikde nemělo býti tendencí našince některého soka (zvláště který nebyl zlomyslný) silně zahanbit a zesměšnit. Tak se vůle protivníkovy nepodmaňuje. Jest charakteristické, že i horliví organisátoři kněží připomínali některým horkokrevným řečníkům před schůzí ve vlastní kolátuře: »Jen opatrně, ať se zbytečně neroztrpčí ti lidé, kteří dosud do kostela chodí a do jiné organisace jsou zavlečení jen pro svou nevědomost. Vy si po schůzi odejdete jinam, ale já tu musím setrvat i s těmi lidmi jednati dále.« Všude se mělo dbáti toho, aby se unáhleným vystupováním nepoškozovaly nejvnitřnější zájmy náboženské.

Ale co bylo možno čekat od lidí, kteří ihned byli hotovi sekati do strany vlastní, jakmile se jim nezdánil některý svévolný justament? Hned nepřátelský útok proti Všeodborovému sdružení, hned zase proti pražskému Svazu hospodářských společenstev a založení nového deníku dle hesla: »Ať to praskne všecko, jen když se udržím na vrchu a důkladně vykrákám těm, kteří se nechťejí nechat znásilniti.« Na štěstí takové epizody netrvaly dlouho, strana si učinila brzy pořádek. Ale trpkou vzpomínkou jest, že k takovým dobrodružstvím přece dojíti mohlo, že se směle jednalo proti usnesení ústředního výboru a že jeden laik vymstíval se v časopisech katolických poctivým a obětavým pracovníkům osobními výpady. Tohle bylo nejméně katolické! Ale zrovna tak nebylo katolickým, když našemu kandidátovi na Vysokomýtsku zcela nepoctivým způsobem byla podkopávána puda od těch, kteří sami veřejných schůzí se báli, vědouce dobře, že by kandidát od nich vybraný a jimi samými podporovaný získal nejvýš 60—80 hlasů.

Strany české mluvily o nejrůznějších hříších na české kultuře, národnosti, politice a pod. Ale na jednu z nejhorších nepravostí zapomínaly. Každý týden aspoň jednou v různých variacích měla se ozývati výstražná slova: »Běda, třikrát běda těm demagogům, kteří se snaží své osobní snahy ozdobovati pozlátkem zájmů všenárodních! Běda tomu, kdo do káry svého egoismu zapřahuje celé davy, aby poslušně táhli »lidového« triumfátora na vysoké vrcholky.« Ano — přes všecko popírání původců právě egoistické zájmy jednotlivců způsobily tak velké národní třeštění a tolik jiných nesnází. Každý samozvaný vůdce, často i nevítaný vetřelec volal celý národ ke své vlastní korouhvi. Ovšem zakladatel nové strany, frakce nebo frakcičky nalezl snadno některé chybičky na stranách starších; tyto skvrny a mušince staly se jeho pokladem, jeho kapitálem, nepřebornou zbrojnicí k výtkám, kritikám, k rozvratu. Byl pak nějaký div, že právě mužové nejbystřejší, nejučenější a zkrátka nejpovolanější velkou většinou veřejnému ruchu se vyhýbali? Kofistník, boje se velice vážné konkurence, dovedl vyličiti mrštným jazykem jako kofistníka právě soka neobětavějšího.

Pokud k takovým zjevům poněkud došlo i v našem táboře, můžeme směle prohlásiti, že takové úkazy nezavinila »Obnova« ani kruhy za ní stojící.

Jako jsme odsoudili známé „memorandum“ slovy jen spravedlivými, tak jsme se ozvali proti „lidové“ demagogii, když již míra překypovala. Podporovali jsme všechno, co mělo zdravý základ (ať to bylo kdekoliv) a co jevílo snahu čistou, opravdovou.

Ale jest jen chybou podivných demokratů, že se vyniklo vedení strany z rukou kněžských na čas téměř zcela? Jest to věru ironie osudu, že prudce napadány od našich soků právě ty kruhy kněžské, které se účastnily organizačního ruchu pouze skrovnou peněžitou podporou anebo nečinily pro organizaci zhora nic. Byly tu přímo úžasné omyly v táborech protivných, které o skutečné formaci naší organizace sotva měly ponětí. A právě proto, že nepřiložili k dílu rukou mnozí kněží, kteří by si byli získali svým talentem a povahou autoritu rázem, stalo se dočasně ústřední vedení kořisti málo povolaných laiků.

Pro příští časy musí platit heslo: „Všichni mužové zkušeni, kteří mají široký rozhled svorně ku předu! Na přední místa pouze pracovníci občasní, skromní, kteří jsou ochotni ke krajní zdržlivosti osobní, jednají-li se o dobro celku!“ A pak by byl věru div, aby světový názor tak vznešený jakým jest nauka katolická, nezvítězil nad dobrodružnými dohady a nedůslednými hokuspokusy sobeckých pozérů!

Záložna v Hradci Král.,
Janské náměstí č. 163.

Vklady na knížky 4% —
Půjčky. — Úvěry osobní. — Zálohy.
Eskompt účtů a směnek.

Rozpačité sektářství.

Snad nikdy neobjevilo se na světě sektářství tak nedůsledné, nedomyšlené a rozpačité, jakým byl husitismus.

Již za prvního revolučního varu hlásily se naléhavé a velice vážné otázky, které vyžadovaly okamžité luštění. Ale přední representanti husitského ruchu zapomínali odpovídati i v okamžicích, kdy bušila na bránu výmluvná nezbytnost. Vůdcové duchovní oddávali se romantickým snům, mnoho času věnovali apokalyptismu, rokovali o náplni času Antikristova, vyhýbali se drsným reálním postřehům. Velmoži, kteří se přičinili o propagandu převratu nehorlivěji, málo ovšem obtěžovali hlavu scholaistickými a apokalyptickými úvahami; zato starali se o to, aby směr nastávající bouře se nesl k jejich obohacení, k stoupnutí jejich sociálního a politického vlivu, jakož i k pokošení moci kněžské vůbec. Na jednom křídle tedy byla romantická sentimentalita, odkazující neodkladné práce, které měli konati kněží sami, morální moci evangelia. Na druhém křídle zase lidé, kteří sice uvažovali velice prakticky, ale příliš jednostranně. Uprostřed pak ušlo (zvláště v jižních Čechách) chilastické blouznitaví lidové.

O reformaci mluvil český husita každý, ale novotáři zapomínali se svorně uraditi o odpovědech na problémy nejdůležitější, o které přímo hrkali.

Již rozhárané poměry domácí poskytovaly tolik příležitosti k bystření vtipu těm, kteří stáli o převrat. To viděli jasné, že veliká část netoliko kněžstva, ale i lidu rozhodně chce setrvať při zásadách konservativních. Jak tu dospěti k rozuzlení krise bez brutálního násill, bez nelibostného výboje? Vždyť se jednalo o to, jak se mají podělití obě strany o stávající kostely, školy, radnice, o místa na universitě, zemské úřady atd. Jestliže moc katolicismu bude fyzicky udolána, nastává otázka, co s bezbrannými, kteří chtějí dále žiti ve zděděných tradicích. Bude spravedlivě vyhnati je ze země, anebo aspoň oloupiti je o všechny jejich prostředky k veřejnému kultu náboženskému? Jak se porovnají v téže osadě strany dvě, které po skončení války budou mít skoro stejný počet příslušníků? Jakou svornost možno čekat v cechu, jestliže budou přijímání členové obou stran?

Ale šlo o život hnutí novotářskému i pro případ jeho válečných triumfů. V které společnosti nezavládne pevný právní řád, ta se rozpadá sama sebou i bez vnějších nárazů. „Chceme se řídití hlasem jen lidí nejnejošnějšího, prohlašovali husité. Ale — jak se pozná s jistotou, že některý občan ctí jenom nepředstírá? Jak svěditi osudy milionů vůdcům, jejich krajní obětavost a křiválová povaha se ještě neosvědčila v ohni těžké zkoušky? A jestliže některý hlásal se vůdce osvědčil pevný charakter, nastává otázka, zda má dosti talentu řídití loď na rozbouřeném moři i v okamžicích bouří nepředvídaných. Hus odešel do Kostnice, aniž by byl dal své náboženské obci pevný právní podklad. Mluvil sice velmi často roztrpčeně proti svodům Antikristovým, ale nejmenoval urdítě a jasné svého předního náměstka, autoritu novou, která by měla všechno jeho stáde řídití. Nevytkl jasné meze moci světské a duchovní;

naopak polovičatým stanoviskem v otázce tak důležité jenom zmatky rozmnožil. Z Husových spisů také si nedovedli Čechové vyčísti zásadní právní stanovisko k papežské stolici a všeobecnému koncilu. A jestliže byla odporučována konfiskace duchovenských statků, nefeklo se urdítě, jak se o zabrané zboží mají podělití šlechtic, měšťané a sedláci. Až bude moc hierarchie potřebována, kdo bude mít povinnost starat se o universitu, ochranu sedláků, kdo bude oprávněným dědicem politické moci duchovenské? Takové úvahy odkládány s nepochopitelnou lehkomyšlností. Ovšem — husitům záleželo předně na propagandě činu, na uskutečnění převratu; kdyby byli předem svůj program vymezili přesně do podrobností, dvě třetiny nadšených stoupenců by se byly vzdaly spolupůsobení — pro zdůvodněné rozčarování. Ale mocně se ohlašovala otázka, zda všechny cévy národa mohou býti naplněny svěží, obrdnou krví, jestliže hluché volalo po rázných činech válečných to hrutí, které svého reálného programu jasné nevyslovilo, ba které schválně udržovalo četné stoupence v nejistotě.

Rovněž hrozivě otazníky kreslila zahraniční situace Evropy. Dejme tomu, že by celé Čechy za krátko bývaly převedeny ke kalichu a že by tedy bývala aspoň v této zemi zavládla svornost úplná. Co tomu řekne cizina, co tomu řeknou státy, do nichž česká země jest vklíněna? Politická a kulturní organizace všech okolních říší byla zbudována na základě systému křesťanského, středověkého. Ve státní organizaci všechno bezprostředně nebo aspoň nepřímě scouvislo s církví, s Římem. I kdyby náhle převrácení všech českých styků s Římem neznamenalo velikou poruchu pro pravidelný chod ve státech sousedních, ohlašovala se úvaha, zda katolické státy strpí bez protestu veliký převrat přímo v srdci Evropy. Vždyť příklad český byl nakažlivý, mohl vésti k velikým vnitřním otřesům i mezi sousedy. Nebyla tu dávana velice lákavá příležitost cizokrajným kořistníkům k zakročení pod záminkou hubení kacířství?

Důležitější však bylo, že český převrat dotýkal se sousedů velice citelně. Nebyla Praha proslulým centrem obchodu středoevropského? Nebylo české království spjato s osudy říše německé společným panovníkem? Docela obojí Lužice a Slezsko, části to koruny české, hověly vzdušným husitským kalichu. To již znamenalo vnitřní rozvrat politický, nehledíme-li ani na silnou opozici v Čechách a na Moravě.

Husité měli přemýšlet, co bude s obchodními cestami, pořízenými s tak velkým nákladem, přerušili-li se obchodní styky se zeměmi katolickými. Dále v jakých nesnázech se ocitne vláda husitská, až papežská stolice místo politického prostředkování bude výhradně pomáhati panovníkům katolickým. V době Václavově při papežském dvoře byly zaměstnány celé řady úředníků, kteří byli rodilými Čechy. Tito úředníci po krátké době stávali se v cizině vynikajícími hodnostáři. Veliký počet českých umělců pracoval v tom čase v cizině. Některé průmyslné produkty v Čechách byly odkázány na dovoz surovin ze zemí cizích. Rozkvětu university značně prospíval příliv cizinců. Čechy české měly přátelské vztahy k cizincům zahraničním. Co však nastane, až se česká země osamostatní a až dosavadní úcta k české vyspělosti se změní v cizině v pohrdání a nenávisť? Za pokročílého procesu obchodního, sociálního a kulturního bude se česká země podobati obru s usečenými končetinami. Vždyť existence obrovských davů v Čechách byla pojištěna právě dílými styky obchodními a jinými s kraji sousedními.

Vzpouru-li se Čechové všeobecnému koncilu a papeži od něho zvolenému, přirozeně budou mít proti sobě celou okolní Evropu, která se nevzdá svých tradic a svého stanoviska k sektářské zemi ani po největších vítězstvích husitských zbraní. Síla ozbrojeného ramene nepřesvědčí duši.

Co se dalo předvídati velice snadno, vyplnilo se vrchovatou měrou. V Čechách samých ostré debaty a krvavé boje mezi kališníky, katolíky, Tábority, Adamity. V Praze hrůzovláda Želivského, která připravovala osobním přátelům Husovým pravý oštec. Táboři ničili zcela bezohledně i majetek kališníků; Tito pak s úžasem otvírali oči, kam se až pustili, kdyžž byli nuceni užívatí pomoci notoričtých kacířů, vybarvených Pikartů proti lidem věroukou tolik blízkých! Netoliko z důvodů náboženských, ale i vlasteneckých hledali tak často kališníci smíření s katolicismem. Vždyť česká země se stávala plnem sverepých lupičů.

Universita ožebračená smutně živořila, tichl ruch průmyslový, obchod zastaven téměř docela, sedlák vydírán od dvou i tří náboženských stran; po obchodních cestách harašily hrůzné tábořské rozy. Nyní se poznávalo, proč se hrozil úplné roztržky církevní sám Václav IV., ačkoli pronásledoval vynikající konservativce tolik nešťastně. Jak Lužice tak Slezsko ohvěly se hněvem a básni při myšlence, že by nad

nimi měl vládnouti vladař, přijatý a povýšený výhradně kruhy husitskými.

Nouze, stav nesnesitelný nutil rozkolníky k novým a novým pokusům o smír s většinou křesťanstva. Církev byla nakloněna ponechat husitům zvláštní obřad, ale ani nemohla přisvědčiti k jejich zvláštnostem věroučným, nechtěla-li snižovati vlastní dogmatiku a roztrpčiti národy ty, které jí zůstaly i za husitské revoluce věrné.

Husitská církev rozkolná naprosto se nehodila do rámce tehdejších poměrů evropských, stala se úmyslně i bezděky velikou brzdou pokroku, který jinde tak ohnivé květy vydával. Tedy sektáři kupili kompromis na kompromis. Žádali sami o obnovení zahraničního obchodu s obyvatelstvem katolickým, tloukli znovu a znovu na bránu Vatikánu s ujištěním oddanosti a úcty. Připouštěli k řemeslům v Čechách cizince, cizincům ošchetně přenechávali lví podíl na obchodních stycích Čech s cizinou. Domácím katolíkům sice vstup na universitu zakazovali, ale cizí učence katolické vítali. Hněvali se na římské kacířství, ale vítali v Čechách okázale římské preláty, oslavili skvěle nastoupení vlády papeže Mikuláše V. Pronásledovali domácí katolíky, ale bylo-li jim vytýkáno sektářství, protestovali proti obvinění jako proti urážce, dokládajce, že jsou věrnými syny církve obecné. Rádi slyšeli a šířili pomluvy o římských kardinálech, ale zároveň často, pokorně a uctivě tytéž biskupy prosili, aby jim posvětili kališné kandidáty kněžství, aby jim zaslali posvátné oleje, aby kališníky bítmovali. Jednoho cizího biskupa drželi přímo v zajetí, aby jim v jeho osobě neodešel světitel. Rokycana zle dotíral na Řím pro jeho nauku; ale lichotivými listy se pokoušel získati přízeň téže papežské stolice k vlastní osobě; namáhal se, aby Řím mu pomohl k hodnosti biskupské. Aby se Jiří Poděbradský udržel jako rovnoprávný druh křesťanských vládařů západoevropských, složil čistě katolickou přísahu, namířenou i proti zvláštnostem církve kališné. Když bylo od něho žádáno splnění jasného přísedného slibu, ocitl se v největších rozpacích, protože velká většina národa měla tendence jiné. Začal tedy na důkaz svého pravověří pronásledovati Táboře a české bratry. Tyto náboženské společnosti však přemohly namítati: „Proč nás nutí ke shodě s církví obecnou ti lidé, kteří sami neposlouchají centra církve této? Vyžadují od katolicismu úsluhy, ale o poddanosti nechťi slyšeti.“ Někteří prohlašují za velikou zásluhu, že Jiří z Poděbrad se snažil postaviti ústředí státu na základě mimocírkevní, zbavenou všeho politického vlivu papežské stolice. Zatím tu byla pouze cnota z nouze, horečné hledání radikálního východiska ze situace velice pochmurné. Na konec pak před smrtí Jiří z novu se pokouší jasným prohlášením navázati spojení s Římem.

Kdo by se byl v XVI. století v Čechách ozval proti podávání Eucharistie nemluvnětům, tomu bylo mezi husity běda! Na druhé straně titíž utrakvisté se zápalem vrhali se v náruč tomu sektářství, které do kalicha kladlo zcela něco jiného, než zač zápasil Hus a Jakoubek. Při vzpomínce na peníze odpustkové za věku Husova obcházel novoutrakvisty hrůza; ale titíž lidé notoričtým švindlům alchymistickým ohotné rozdávali miliony; nejbohatší rody šlechtické byly přivedeny na mizinu cizími dobrodruhy-laiky.

Věru církve tolik rozpačité a nedůsledné nikde se nevykytla. Jest věru div, že mohla žiřoviti téměř po dvě století. Jaké byly přípravy, taková byla výslednice. Nebyl-li program jasné vykrystalisován ani při počátku hnutí, nemohlo býti urditosti a pevnosti v rozvoji dalším, kdy doráželo tolik vlna nepředvídaných.

Proč jinde kupovati?

Vždyť obdržíme kancelářské potřeby (papír, inkoust, péra, tužky atd.), umělecké pohledy ve velkém výběru, dopis. papír, notesy od 80 hal. až do 5 K, dále památky, alba na fotografie a pohledy — v Družstevním knihkupectví v Hradci Král. — — — Adalbertinum. — — —

Za válečného ruchu.

Nové losy Rakouského Červeného kříže. Na základě dosavadního výsledku upisovací akce bylo usneseno, použiti na další přihlášky tohoto rozdělovacího kříže: Upisovatelé, kteří přihlásili 10 volných neb 100 kusů se závazkem, obdrží plné přidělení. Na úpis volných kusů přes 0 bude přidělení vyřezáno tím způsobem, že upisovatel 11—15 kusů dostane 11, upisovatel 16—20 kusů 16 atd. Pak klesne rozdělovací kříž stále větší měrou, takže při větších úpisech volných kusů bude vzat zřetel jen na 25 procent. Při kusech se závazkem děje se rozdělení samo-

zřejmě přiznávají, avšak i zde pozvolna klesá až na 80 procent při větších úpisech. Tato redukce musela nastati, protože vyložený počet losů značně byl přeplán.

Výročí bitvy u Lisy. Vzhledem k 50. výročí slavné námořní bitvy u Lisy (20. července) konala se v Terstu zakládající schůze výboru pro zřízení pomníku vál. námořnictva v Terstu. Místodržitel av. p. Friess Skene uvítal myšlenku zříditi v prvním přístavě říše pomník naší nezniklé v dědění našemu válečnému námořnictvu, na které pohlížíme s oprávněným podivem. Sebedůvěra a vroucí láska k vlasti umožnily bojovníkům u Lisy s nejskromnějšími prostředky vykonati největší čin. Tytéž neselhávající síly jsou to, pomocí nichž slavné oběti jsme všechny nejtěžší zkoušky proti světu nepřátel. V boji dosažené musíme zachovati také přísti době, aby slavné činy na moři a na zemi našly své pokračování v rovnocenných dílech míru. Jako v hodině nebezpečnosti spojily se všechny síly státu, tak budoucně, kdy budeme státí vůči velkému úkolu znovuzbudování velkého území a jistě i podstatně zvýšeným požadavkům světové konkurence, budeme potřebovat jednotného spojení všech sil ve prospěch státu. V Terstu má rakouský obchod, mocně jsa podporován naším válečným námořnictvem, znovu rozkvést. Odtud má rakouský obchodník nastoupiti nové dráhy. Pomník našeho slavného válečného námořnictva má býti nám symbolem tohoto nového Rakouska a vždy odtud má zavznítí podnět k požehnané práci: »Rakousko nade vše, jen když chce!« Jeho Veličenstvu císaři a Jeho c. a k. Výsosti nejjasnějšímu panu arcivévodovi následníku byly zaslány holdovací telegramy a velkoadmirálu Hausovi pozdravný telegram.

Komandování pracovních oddílů na žně. Dle výnosu c. k. ministerstva orby z 6. července 1916 č. 30.804 zemědělským dělníkům (tedy ne samostatným rolníkům nebo majitelům malých usedlostí jakož i jejich synům) rakouského státního občanství se již pro přísti nebude zásadně uděleno dovolená, nýbrž budou zařazeni do vojenských pracovních oddílů. Tím se má dosáhnouto, aby pohotovému mužstvu bylo co možná nejvíce využito a aby vojenské pracovní oddíly na žně obdržely též věci znalý personál.

Aby se zabezpečilo nepřetržité zaměstnání vojenských pracovních oddílů co pomocných sil při mlátičkách a aby se při tom mohlo upotřebiti mužstvo, jež již je obeznámené s dotýcnými pracemi nebo nabude potřebných znalostí během svého komandování, byly utvořeny zvláštní vojenské pracovní oddíly, jež by těmto podmínkám vyhovovaly, t. z. »pracovní oddíly na výmlat«. Tím je umožněno při disponování těmito vojenskými pracovními oddíly komandovati takové »pracovní oddíly na výmlat« u jednoho napřed na sklizeň žně a též zároveň pro přísti výmlat.

Užívá-li se jedné a téže mlátičky na různých pozemcích, má Ústředna pro přidělování válečných zajatců, vojenských pracovních oddílů a potahů pro zemědělství v Praze k vůli účelnosti ponechati při této mlátičce na část nebo na celou dobu výmlatu pracovní oddíly, k ní již přidělené.

Zrádkyně zrádci. V Římě byla ve čtvrtek dne 20. července odpoledne zvláštní smuteční slavnost, při které bylo strašně hanobeno Rakousko a lid volal, že chce ihned vypovězení války Německu. A co se vlastně stalo?

Již v srpnu 1914, tedy hned na počátku války světové, uprchl z Tridentu zemský a říšský poslanec, advokát a hlavní redaktor tridentského listu »Il Popolo« dr. Cesare Battisti, do Itálie. Tam se postavil v čelo protirakouských agitací, mluvil pobuřující řeči proti Rakousku; jejich hlavním obsahem bylo »osvobození Tridenta«. Když vypověděla Itálie Rakousku válku, vstoupil do armády italské, do které byl zařazen jako setník do jednoho pluku bersagliérů (bersaljerů — ostrostřelců, také alpinů). Jako setník účastnil se rozličných bojů zejména v údolí Suganském, kdež byl před několika dny našim vojskem zajat a dopraven do Tridentu. Tam byl postaven před vojenský soud, a ve čtvrtek dne 13. července byl nad ním jako zrádcem vlasti vynesen rozsudek smrti, který byl také ihned proveden.

Zprávou o této popravě byla ovšem rozdělena Itálie. Proto byl za týden po popravě četnými stranami intervenionistickými v Římě uspořádán zvláštní průvod. Velký zástup ubíral se s prapory na Kapitol. Ihned opatřeny pohlednice a podobizna Battistiho, které byly rozhazovány mezi lid. Na Kapitolu měl starosta města Říma kníže Colonna ohnivou řeč, ve kteréž líbil zásluhy Battistovy o Itálii a smrt jeho jako mučednickou. Mimo jiné pravil: »Mučeníství nevysvobozené Itálie zaznamenává novou slavnou obět: Cesara Battistiho. Z Kapitolu letí slavný pozdrav na památku Battistiho a v celé Itálii se ozývají hlasy o něm a pro něho.«

Professor Campi vyzýval italský národ, aby s veškerou rozhodností zahájil ihned válku proti Německu.

A na konec slavnosti navrhl advokát Cagliarda resoluci, která byla jednomyslně přijata s bouřlivým souhlasem a ve které mimo jiné se praví: »Synové Itálie na pevnině i na moři hrdinně bojují proti nepříteli. Žádáme proto, aby Německu byla ihned vypovězena válka. Všichni nepřátelé, kteří se nalézají na půdě italské, necht jsou internováni a jejich majetek at jest sekvestrován. Zároveň žádáme, aby byla válka vedena až do konečného vítězství.« Tak bylo v Římě.

V Miláně sešlo se za předsednictví senátora Mangiagalliho mnoho spolků a připravily Battistovi také okázalou slavnost. Na té bylo mimo jiné usneseno sbírat na pomník Battistiho v Tridentě a navrženo, aby dvě ulice v Benátkách byly pojmenovány po Battistim a Oberdankovi. V obecní radě milánské měl socialistický starosta a někteří radové vášnivé řeči, v kterých velebili Battistiho a odsuzovali rakousko-uherské soudnictví. Starosta se ovšem ohražoval, aby celé jednání nebylo zveličeno a aby se ho nezneužilo tendenčně. Snad si přece vzpomněl, že Oberdanka, anarchista, který strojil v Terstu pumový atentát na našeho císaře a byl za to v prosinci 1882 popraven, nelze oslavovati ani v královské Itálii.

Dr. Battisti zastupoval na říšské radě okres tridentský; sám o sobě již r. 1910 napsal, že byl dvacetkrát pro rozličné přečiny a přestupky trestán. Hned po svém útěku r. 1914 byl vyškrtnut ze seznamu advokátů a jméno jeho prohlášeno za zabavené.

S Battistim byl také zajat vůdce irredentistů v jižních Tyrolích Filzi, který byl před válkou advokátním koncipientem v Roveretu. Ve vojsku italském byl poručíkem alpinů a byl rovněž odevzdán vojenskému soudu.

Z celé věci jest dojata nejpriznáčnější to, že Itálie, zrádkyně, oslavuje zrádce Battistiho, stejně ho cení jako anarchistu a aprostého vraha Oberdanka, což se i milánskému starostovi přece zdálo mnoho.

Pařížský karneval. Zrovna jako před potopou! Němci stále více svírají kruh kolem Verdunu, statisíce francouzských bojovníků krvácejí a dokonávají, kostnatá bída tlouče na dveře všech francouzských chudasů. Ale zámožné pařížské kruhy projevují »vlastenectví« kratochvílemi a orgiemi jako o nejveselejším masopustě. Dlouho se tvrdilo, že zámožnost sta hříšců zažene, že popřeje příležitost k pěstění krásna a dobra, posílí mohutnosti duševní. Zatím však v Paříži, která udává tón celé francouzské kultuře, právě bohatci plnou hrátí rozhazují na rafinované požitkářství. Ti ohytráci, kteří se vojenskými dárkami velice obohatili, nyní užívají; není jich tam málo, protože i venkovští bohatci spěchají do hlavního města píti sladkost z plné díše až do dna. Vláda francouzská sice na počátku války vystoupila proti nemírnému požívání alkoholu; snažila se znesnadniti i jiné prostopášnosti. Ale zhyralci po krátkých rozpácích pokračují ve svých zábavách znovu do přesycení. Poučný kaleidoskop nynějšího pařížského života poskytují řádky »Národních Listů«.

Pařížské listy objevily náhle, že na Montmartru a jinde je přes válečnou dobu stále ještě hodně veselo i po hodině policejní (půl jedenácté), ano, že v Paříži vlastně nikdy nebylo víc příležitosti i za noci zapomenouti všechny bolesti, jako právě nyní. Chrámky, v nichž se obětuje démonu Alkoholu, denně se množí. »V Rue de Provence, v Rue de Trévise, Rue Joubert, Rue Mauroy teče alkohol proudem, praví spolupracovník »L'Œuvre«. Rozumí se, že je tento alkohol velice drahý. Je třeba drahocenných opatření, aby bylo možno nerušeně se oddati požitku: společnost si najme pokoj nádherně zařízený a tím získá právo, celou noc píti výtečné likéry, whisky a jemné druhy rumů, nemluvě o vínech, o šampaňském a o všech těch podivuhodných smíšeninách selterské vody a alkoholů. Jsou vznešené domy, v nichž možno se opjjet jen po zvláštním uvedení. V některých z těchto místností musí návštěvník pošeptati vrátnému do ucha heslo, než je vpuštěn do ráje. Za to však může zůstat do bílého rána. Od whisky, sektu a likérů není daleko k útěše intenzivnější. Ve »Skating Hallu« se schází pod rouškou nevinné jízdy na kolečkových bruslích polosvět k veselým orgiím. Tak byla na příklad žena vrátného, která svůj byt, několik neobydlených pokojů, jednomu ze vznešených nájemníků pronajímala na skutečný noční bar, v němž scházeli jen cikáni a španělská tanečnice. Ale stalo se, že jednomu z nájemníků se zdálo příliš mnoho dáti žádaných 5 fr. za skleničku likéru a bodrou ženu udal na policii. Musela svůj bar zavřít, ale za několik dní otevřela jiný v sousední ulici. »Válečné zisky« majitelky baru byly tak lákavé, že jejího příkladu následovalo ještě několik domovníc, které měly nemenší úspěch u dámyček z polosvěta a jejich ctitelů. Jemnější svět však nemůže

postrádati graciosnějších forem. Do svého veselí míší krok valčíku i tanga. V Rue d'Offémont věnuje se jedna uctyhodná matrona úkolu, tóny tanga vykouzliti ovzduší předválečné doby. V Rue Pergolese otevírá jeden hotel brány svého tangového ráje za vstupné 100 franků. Podobné, jenže lacinější místnosti jsou ještě v jiných ulicích Paříže. Zpravodaj »L'Œuvre« jich napočítal 300.

Kolik stojí válečná loď. O tomto thematic pojednává v časopise »Technische Monatshefte« inženýr V. Kraft a vypočítává, že úhrnná cena moderní řadové lodi kolísá mezi 50 až 60 miliony marek. Ceny válečných křižníků odchylní se od toho jen málo, ačkoliv při nich jest váha pancéře, jakož i těžkého ozbrojení zmenšena; větší náklad vyžaduje opět mnohem mocnější zařízení strojové. Malý křižník asi o 5000 tunách stojí 10—12 milionů marek, torpedový člun o 600 tunách asi 2 miliony; o 1000 tunách asi 3 1/2 milionu marek. Při ponorných člunech bývá jakost materiálu ještě významnějším činitelem, poněvadž musejí míti samostatné elektrické zařízení pro plavbu pod vodou. Náklad na největší a nejrychlejší z dosud zbudovaných ponorných člunů asi o 800 tunách činí 3 až 3 1/2 mil.

Pamatujte

při každé příležitosti
na »Červený kříž«,
na raněné vojny, na vdovy a sirotky
po padlých našich bojovnících!

Kulturní jiskry.

Zápis do diví dvojtřídní obchodní školy na Král. Vinohradech, Korunní tř. č. 4, jakož i do praktického kursu ku vzdělání vychovatelek, pokračovacího kursu pro vyšší vzdělání dívek, jednorozčinného kursu ku vzdělání industriálních učitelek pro školy obecné i měšťanské a šicí školy koná se denně až do 17. září. Kromě toho vyučuje se hře na klavír, housle, zpěvu, němčině, francouzštině, angličtině, všem druhům ozdobných i praktických ručních prací, malbě atd. Pro dívky z venkova zřízen jest pensionát. Přihlášky přijímají se denně. Prospekty ochotně zasílají Školské sestry O. S. F.

Již sedmáctý rok vychází v Praze katolický misijní časopis, který je stále v přímém spojení s africkými misionáři a od těchto nejnovější zprávy přináší. Jest to měsíčník »Echo z Afriky« (roční předpl. K 1.50). Administrace tohoto časopisu nalézá se na Zbořenci, č. 15 a zasílá ochotně na požádání číslo na ukázkou zdarma. — Tento časopis by měla hojně čísti i laická inteligence. Co tu zpráv zeměpisných, národopisných a jiných velice důležitých z původních pramenů! Učiní-li některý bohatý výlet do Alexandrie nebo do švédských hor, hned vydává ohvěstavy cestopis, dává se fotografovati, jak mu to sluší na břehu mřakém nebo pod cizokrajným stromem. Ale z jeho řádků si nevyberete ničeho, co by bylo pro vědu nového a důležitého. Zato však »Echo z Afriky« přináší cenné nové zprávy netoliko náboženské, ale i takové, které jsou opravdu cenným rozmožením vědeckého materiálu.

Zapomenutý český spisovatel a učenec. Dne 29. července 1506, tedy před 410 lety, zemřel slavný cestovatel a učenec český. Je to Martin Behaim, zrozený na Plzeňsku, který záhy dostal se do Norimberka v sousedním Bavorsku. Zde se spřátelil s proslulým hvězdářem a matematikem Regiomontanem. U tohoto získal takových vědomostí, že portugalský král povolal dvaadvacetiletého Behaima do Lisabonu, aby se tu účastnil porad, týkajících se objevu nových zemí. Zde sestrojil Behaim přístroj »astrolabium«, pomocí jehož mohl plavec na širém moři zjistiti končinu, v níž se nalézá. Behaim vykonal sám první výzkumnou cestu do západní Afriky, odkudž se vrátil po značných úspěších. Behaim to byl, jenž nakreslil mořské mapy, jichž dovolával se stále Kolumbus, domáhaje se podpor na cesty, jejichž následkem bylo pak objevení Ameriky. Behaim sestrojil také první globus. Bez prací tohoto Čecha nebyly možny cesty a výzkumy, jež učinili Vasco de Gama, Vespucci, Magelhans a j. Zeměl téhož roku jako Kolumbus — r. 1506. Pomník slavnému Čechu Behaimovi zřídili v — Norimberce!

Zásluhy polského katolicismu o Litvu. Zajímavé pohledy do rozvoje Litvy otvírá svým referátem A. Brückner v »Českém časopise Historickém« v č. 3. (str. 358—360). Litva v 15. a 16. věku seznávala, že podlehně ve svých zápasech s Moskvou, jestliže se nespojí s katolickou Polskou. »Dnešní litvomaní vytýkají Polákům, že jejich církev Litviny odnárodňovala a i dále odnárodňuje, zatím co v podstatě barbarství, zaostalost staré Litvy, velká její zpozadilost a vyjití z polodivokosti byly příčinou,

že vše, co na Litvě povznášelo se nad chlopství, samo se hrnulo bez nejmenšího nucení neb nátlaku jen pod vlivem skutečných poměrů do polonizace, jako někdy do rusifikace. Církev na Litvě dbala i dbá o litevskou národnost a není její vinou, jestliže Litvíní sami neuměli z toho kořistit a sami vlastním jazykem pohrdli. Zvláštní pojednání Brücknerovo vystupuje »proti snahám litvomanickým po stanovení jakési původní kultury litevské, proti... neoprávněným žalobám na Poláky, kterým za všechno vděčí, nebť bez katolicismu a Poláky byla by je Rus dávno pohltila; i tak odhali jim Bělorusové, nejméně ze všech plemen slovanských energií, polovici jejich původní země.«

Návrat do církve. Profesor university v Halle dr. Gosvin Uphues, jenž byl v době kulturního boje kaplanem v Herzfeldu ve Vestfálsku, vystoupil tehdy z církve a stal se pak profesorem filosofie na universitě v Halle. Nyní vrátil se opět do lůna církve a nedávno sloužil od svého odloučení první máj svatou.

Požadavky katolíků v Německu vzhledem ke škole. Říšský výbor školní katolíků německých konal 4. července ve Frankfurtě nad Mohanem schůzi, v níž vzhledem k jednotné škole byly jednomyslně přijaty tyto zásady: Obecnou školu jest považovati za základ vzdělání a výchovy lidu. Proto musí: 1. ve své náboženskému rázu býti plně zachována, 2. ještě více než dosud učiněna věcí srdce katolického lidu a každým způsobem podporována. Při přijímání do vyšších ústavů jest vyloučiti dávání přednosti žákům chodícím do přípravných škol. Pro dívky obyvatelstva méně zámožného musí býti rozšířena možnost získati si vyšší vzdělání; prostředky mohou býti poskytnuty nejbohatších veřejných finančních prostředků, zrušení nebo snížení školného a pod. Pojem jednotné školy ve smyslu sociální demokracie a německého učitelského spolku se zamítá, již proto, že jest nejasný a mnohostranný. Rovněž se zamítají požadavky s tím spojené vzhledem k simulování (t. j. zřízení jediné školy pro katolíky i protestanty), postátnění a posvětštění obecné školy vzhledem ke společné výchově pohlaví, úpravě školství říšským zákonodárstvím. Svoboda vyučování musí býti zachována, zejména právo zřizovati soukromé školy. Právo rozhodovati o výchově dítěte a o způsobě vyučování přináležejí v první řadě rodičům. Tomu odpovídá povinnost křesťanských rodičů dáti dětem křesťanské vychování. Také ostatní školy, zvláště pokračovací školy, musejí býti utvořeny jako výchovné školy. Zvláště musí přijíti k plnosti náboženské vyučování a pěstování náboženského života.

Z Dědictví sv. Prokopa. Vědecký odbor Dědictví sv. Prokopa konal schůzi 5. července za předsednictví preláta dra Jos. Tumpacha. Sděleno, že podíl údů na rok 1917, totiž I. část Dějin arcidiecése pražské v XVIII. století od kanovníka dra Ant. Podhahy, se právě dotiskuje. Dále předložen rukopis Katolické věrouky od univ. prof. dra Richarda Špačka z Olomouce, obsahující traktáty: »O milosti«, »O svátostech« a »O posledních věcech člověka«. Sděleno, že překlad »Summy contra gentiles od sv. Tomáše Akvina, pořízený prelátem dr. Jos. Pospíšilem z Brna, připraven k tisku. Univ. docent dr. Jos. Vajs vzal na sebe úkol, postarati se o český překlad spisů sv. Cypriana. Polednáno o literárním styku se »Lvovou společností« ve Vídni. Dokončiti jest Bibliografii a Úvod do knih Nového zákona. Seznam členů Dědictví sv. Prokopa uchystán k tisku. O vědecké terminologii české pro filosofii scholastickou a богословí práce užší komitét.

Královéhradeckou bankovní jednotu v Hradci Králové doporučujeme co nejlépe při veškerých obchodech bankovních a uhebných. Podporujte při každé příležitosti svůj vlastní podnik.

Zprávy místní a z kraje.

Rekvizice kovového náčiní z mědi, mosazi a niklu, jako kotlů, hmoždíků, svicníků a pod. zahájena bude v Hradci Králové dne 31. července. Odevzdáním těchto předmětů povinni jsou nejen obchodníci a živnostníci, nýbrž také soukromé domácnosti, ústavy i jednotlivci. Upozorňujeme na vyhlášky v té příčině vydané, jakož i na vyhlášky, jimiž ustanoveno jest pořadí, v kterém jest předměty odevzdávati. Každý nechť donese požadované věci do té sběrný, ke které jeho dům jest přikázán. Komise pověřená přejímáním kovových předmětů bude prováděti též kontrolu, zda všechny předměty byly odevzdány. Kromě toho bude zřízena ještě zvláštní kontrolní komise pro celý okres. Vybízíme obecnostvo ve vlastním jeho zájmu, aby veškeré předměty skutečně odevzdalo. Zatajení jich stihá se soudně žalátem až tříletým, nebo politickým úřadem vězením až do 6 měsíců.

Jeli c. a k. Výsost paní arcikněžna Zita věnovala veškeré věci z mědi a niklu válečným účelům. Následujeme tohoto vznešeného příkladu a splníme svou povinnost při nastávající rekvizici kovového náčiní, o níž píšeme na jiném místě.

Městská rada dne 24. července. Paní M. Kulířové vzdal se díky za dar 150 K, věnovaný chudým žákyním měst. školy dívčí k uctění památky jejího zesnulého chotě p. J. Kulíře, ředitele měst. dívčí školy v. v. — Schváleno bylo, aby čimžovní groš byl inkasován spolu s vodní dávkou. — Jeho Excelenci nejdp. biskupovi dru Douravovi vzdal se díky za slechtný dar 500 K pro místní chudé, věnovaný za příčinou 40letého kněžského jubilea. — K žádosti Sokola bude městská policie dohlížeti na tenisové hřiště, pokud k tomu stačí. — Prvnímu rybářskému klubu povoleno bylo jedno zalovení sítí v Labi a Orlici. — Zpráva odboru revisního o skontru pokladen v důchodovém úřadě, provedeném 12. července a zpráva revisora úctů p. V. Draslara c. k. vrch. berního v. v. a cíl. rady, o provedené revisi obecních úctů za rok 1915, postoupí se revisnímu rozpočtovému odboru. — Na vědomí vzat byl výkaz pokladní hotovosti ze dne 17. července a výnos c. k. ministerstva veřejných prací o udělení práva veřejnosti městské vyšší škole pro ženskou povolání hospodářská. — Schváleny byly poukázky vydané pro vojenské ubytování. — Poukáže se dávka za vodu užitkovou za II. čtvrtletí t. r. a obchodní akademii obvyklé množství uhlí a dříví. — Sdělen byl s městskou radou dík dvor. rady a univ. prof. p. dra Golla za blahopřejný projev k 70. jeho narozeninám. — Schváleny byly různé objednávky, lesní a týdenní consignace.

Poradna a sprostředkovatelna práce vojním invalidám. Místní odbočka státní zemské ústředny pro král. České pro péči o vrátilky se vojny v Hradci Králové zřídila v dorozumění s c. a k. vojenským velitelstvím v Litoměřicích při zemské centrále práce v Hradci Králové, (řída 18. pěšího pluku č. 439, L. poschodí (proti Adalbertinu) poradna a sprostředkovatelna práce válečným invalidám, která udílí těmto bezplatně porady a opatřuje zaměstnání přiměřené řeh zmenšené pracovní způsobilosti. V poradně této úřaduje se prozatím vždy ve středu a v pátek od 10—12 hodin dopoledne. Místní odbočka vybízí všechny invalidy, aby se za účelem potřebných porad a opatření vhodných míst hlásili v této poradně, která se vynasnaží, aby všem projeveným přáním uchazečů-invalidů pokud možno vyhověla.

Okresní pomocná hospodářská úřadovna. Podle výnosu Jeho Jasnosti p. ministra vnitra ze dne 12. července 1916 č. 11.959 M. I. vyšlo v několika případech na jevo, že strany, zejména na venkově, nemají vůbec vědomosti o instituci hospodářských pomocných úřadoven k vyřizování neukončených záležitostí osob vojenskou službu nastoupivších. Z příčiny této, jakož i vzhledem k tomu, že dobročinná zařízení hospodářských pomocných úřadoven v poslední době zájmovými kruhy stále lícčeli jsou vyhledávána, připomínají se zdejší výnosy vztahující se na zřízení hospodářských pomocných úřadoven a jejich činnost a to v úředním listu z r. 1915 str. 24 a 59 dané pokyny ohledně akce za účelem vyřizování neukončených záležitostí osob vojenskou službu nastoupivších a ohledně rozšíření odboru působnosti hospodářských pomocných úřadoven na žádosti příslušníků rodin osob, válečnou službu nastoupivších. Obecní úřady se proto žádají, aby zájmové kruhy vhodně a opětovně poučily, že v Hradci Král. již přes rok působí úřadovna ta, jejíž předsedou jest t. č. prezident krajského soudu p. dv. rada Mašek. Blíží informace lze si zjednat v presidiu c. k. krajského soudu.

Dáchnody a výdaje města Hradce Králové n. L. r. 1541. Jaké dáchnody měl Hradec, poznáváme z vstahu příjmů všech dáchnodů městských i pozemkových za úřednických dáchnodů Petra Hrocha, Jindřicha Nejedlého, Pavla Všechlapského a Bartoše Hečka panem purkmistrem a pány staršími obecními volenými v pondělí den Nanebevstoupení Panny Marie léta 1541. Příjem počtu od předsedších úředníků; suma příjmů 1237 kop 40 gr. 4 den. — 1. Příjem za vodu: v pondělí den Nanebevstoupení Panny Marie přijato za vodu, od 125 várek činí 8 kop, 18 gr. mlšeňských (totiž za jeden týden); suma od várek v tom roce přijato 431 kop 12 gr. (Roku 1542 bylo 7693 várek po 13 sudech výstavku). 2. Počet z brány Městské, celné 226 kop 5 denárů, 3. příjem od váhy 10 kop, 13 gr. 6 den., 4. od šrotitů 170 kop 30 gr., 5. od trakařův 5 kop 7 gr. 6 den., 6. z krámů od fezníkův, hostinských 20 kop 21 gr., 7. od načínání vína 20 kop 40 gr., 8. z pušky valchářské 2 kopy 51 gr. 1 den., 9. od skládání vín a piv starých 5 kop 32 gr. 5 den., 10. cla ze solí, medu a herynků 13 kop 16 gr. 6 den., 11. z krámů femesných 14 kop 20 gr., 12. nájmů z tek, jezer a slajsen u louky sv. Jakuba, nájmů šosovních i městských 44 kopy 37 gr., 13. sumy jarmarečné z bud soukenických, kramářských, šniderských a jiných všech věcí toho času prodáváných, z podstavů a solí 60 kop 28 gr., 14. jarmarku postního přijato od bran a věcí svrchu znameňaných 82 kop 6 gr. 3 den.; suma obojího jarmarku 200 kop 34 gr. 3 den., 15. za statky městské 78 kop, 16. dluhů starých za cihly 20 kop 7 gr., 17. šosů a ouroků zadrželých a letošních 228 kop 35 gr. 5 d., 18. za koně a jiných dluhů případných 340 kop 1 gr., 19. za vína z vinic obecních (prodána p. Janu Slatinskému) dvě desítky vína bílého po 13 kop.; suma za vína toho roku 42 kop 10 gr. 20. Příjem pomáček od podruků 8 kop 6 gr., 21. od úředníkův dvoru Příměského (?), 22. od úředníkův pivovaru Bobkovského 11 kop 9 gr. 3 den., 23. od úředníkův mlýnských při mlýnu Orlickém i z slajsen při

mlýnu Prostředním a z Křížového mlýna, suma 323 kop 22 gr. 1 den., 24. od úředníkův lučních 207 kop 7 gr., 25. od úředníkův lesních: Jan Konopě, purkrabí nad lesy Těchlovickými, Březskými, Bohárenskými složí hotov., 243 kop 15 gr.; Jiří Zoubáček z prodeje lesův obci 148 kop 44 gr.; suma z lesův 392 kopy 2 gr., 26. od úředníkův cíhelných z obou cíhelen 812 kop 5 gr. 4 den., 27. od úředníkův obilních Tomáše Strachoty a Víta Anděla peněz hotových 32 kopy 4 gr., 28. od úředníkův solních: Jiří Cviček a Jindřich Nejedlý složili 820 kop 4 gr. Suma všech příjmů v tom roce 6017 kop 24 gr. 1 d. — Příjem dáchnodův pozemkových (pozemkových), úroků svatobavelských roku tohoto, z: 1. Březhradu 45 gr., 2. Placic 7 kop 3 gr. 3 den., 4. Vlčkovice 4 kopy 21 gr. 1 den., 4. Praskačky 7 kop 38 gr. 3 den., 5. Sedlice 5 kop 32 gr. 2 den., 6. Chrástnice 3 kopy 42 gr. 1 den., 7. Urbanic 8 kop 49 gr., 8. Libčany 13 kop 50 gr. 3 den., 9. Radikovic 12 kop 32 gr. 3 den., 10. Voznice 4 kopy 49 gr., 11. Těchlovic 6 kop 26 gr. 2 den., 12. Říbska 6 kop 53 gr. 3 den., 13. Stěžer 10 kop 45 gr. 1 den., 14. Stěžerek 1 kop 40 gr. 2 den., 15. Charbuzic 1 kopa 27 gr., 16. Všeštar 10 kop 28 gr., 17. Břizy 11 kop 17 gr. 3 den., 18. Rozběřic 10 kop 10 gr., 19. Světí 18 kop 49 gr. 3 den., 20. Neděliši 25 kop 22 gr. 2 den., 21. Lochenic 36 kop 40 gr. 4 den., 22. Předměřic 9 kop 36 gr. 4 den., 23. Skálčický 3 kopy 9 gr., 24. Ruska 3 kopy 48 gr. 2 den., 25. Přetice 3 kopy 57 gr., 26. Slatiny 3 kopy 16 gr. 2 den., 27. Svinárek 2 kopy 58 gr., 28. Svinar 3 kopy 49 gr. 2 den., 29. Lhoty u Malšovic 45 gr. 5 den., 30. Lhoty za šibenici 1 kopa 18 gr. 5 den., 31. Kluků 24 gr. 3 den., 32. Roudničky 1 kopa 41 gr. 3 den., 33. Vysoké 10 kop 27 gr., 34. Stěbše 2 kopy 3 gr. 3 den., 35. Bohárny 16 kop 18 gr., 36. Puchlovic 8 kop 51 gr. 5 den., 37. Trnavy 7 kop 34 gr. 2 den., 38. Zvíkova 4 kopy 47 gr., 39. Kunčic 8 kop 27 gr., 40. Přímu Vysokého 6 kop 37 gr., 41. Přímlce 1 kopa 23 gr., 42. Probluze 2 kopy 14 gr. Suma úroků přijato obojího 1212 kop 20 gr. 3 den. Tyto všechny jmenované rbe počtem 42 patřily toho času panskví hradeckému. — Příjem z rybnků: 1. Nový na obci sloven v pátek po sv. Jilji a přijato z něho za 67 dberův kaprův, kteří po 2 kop, 22 gr. jsou prodáni a za 24 kop kaprův, kteří na různu s drubeři (drobnými rybami) jsou prodáni: všeho za 209 kop 5 gr. 2. Ruský sloven v pátek po sv. Matouši a prodáno na něm 60 dberův kaprův po 2 kop, 22 gr. a narůžno prodáno 16 kop 40 kaprův a přijato za všechny ryby z téhož rybníka 142 kopy 14 gr. 4 den. 3. Březhradský sloven v pátek po všech svatých a prodáno na něm 339 dberův kaprův, a narůžno prodáno 101 kopa kaprů s drubeři, i přijato za ty ryby prodané 843 kop 51 gr. 3 den. 4. Svinarský sloven v pátek před sv. Matě Maldašenou a prodáno na něm 14 dberův kaprův po 2 kopách, a za ryby narůžno 52 kopy 50 gr. 3 den. Z rybníků plodných, lovených na zimu, přijato 206 kop 52 gr.; za ryby z halťův přijato toho roku 83 kopy 29 gr. 5 den. Suma toho roku za ryby a plody z rybníkův a halťův 1337 kop 23 groše a 2 denáry. — Příjem z nájmů 40 kop 8 gr. 1 den.; příjem z posudného 15 kop 44 gr.; příjem cla u Lochenic 10 kop 43 gr. Za statky veškeré příjem 209 kop 40 gr., příjem za kopaniny 9 kop, za staré obilí 14 kop, úroků starých 3 kopy 47 gr. 3 den., příjem berně podle šacunku z poddaných lidí z vesnic k městu Hradci náležejících 212 kop 41 gr. 2 den. Suma sumarum všech dáchnodů městských i pozemských příjmů čistých zůstává 8713 kop 58 gr. 2 den.; z té sumy vydáno dělníkům a na jiné obecní potřeby 6120 kop 55 gr. 5 den., po vydání zůstává 2594 kop 2 gr. 4 den., na hotových penězích 2045 kop 17 gr. 3 den. — Počet tento učinili léta Páně 1542 v pátek den sv. Jilji úředníci dáchnodní u přítomnosti pana purkmistra a pánův, pana rychtáře, pánův starších a osob z obce k tomu volených. I jest ten počet od výše psaných úředníkův za pořádný přijat a jim z práce jest poděkováno. — Vach.

Ze zprávy jub. měst. dívčího lycea. Na počátku školního roku přijato 109 žáků, ve školním roce přistoupila 1. Průběhem roku vystoupily 3. Z Hradce jich bylo 19, z okresu 28, z ostatního dlu Čech 53, z jiných zemí 6. 100 žáků hlásilo se k náboženství katolickému, 3 k evang. reform. a 3 k israelckému. Od školného bylo osvobozeno částečně 51 žáků. Abiturientek bylo aprobováno 13.

Z výroční zprávy c. k. odborné školy pro umělé zámečnictví v Hradci Králové. Zapsáno ve školním roce 1915—16 žáků úhrnem 54. V roce nastoupilo vojenskou službu 10, vystoupilo 10. Učebného cíle dosáhlo 33. Z učitelského sboru nastoupil službu vojenskou p. prof. Fr. Losos, který jest nyní ošetřován v epidemické nemocnici, p. c. k. učitel Růžicka, který jest v ruském zajetí a p. odbor. učitel Josef Zajíc, jenž zemřel již r. 1914 na východním bojišti. Ústředně kovů odvedla škola 52 kg mědi v ceně 254 K a 79 kg mosazi za 118.50 K.

Hudební škola Školských seater v paměti J. V. císaře Františka Josefa I. v Hradci Králové odevzdala Červenému kříži během školního roku z pořádané akademie dne 2. prosince 93.82 K, z hudebního večera 9. dubna 85.20 K a z poslední slavnostní akademie ze dne 9. července 176.30 K, celkem 355.32 K. — Z téhož ústavu odvedla pokračovací škola z dobrovolných dárek při výstavě pučářův prací 41.40 K rovněž Červ. kříži.

Z Obecní zastavárny královéhradecké. Za příčinou zřízení místnosti zastavárenských v úterý, ve středu a ve čtvrtek dne 1.—3. srpna se vůbec neúčtuje.

Seznam cen na týdenním trhu v Hradci Králové dne 22. července 1916. 1 kg: prosa K 1.20, vikve K 1.10—1.20, jahel 3.90 K, máku 5 K, lučného semene 1.20 K, třešní 1.10—1.20 K, nových brambor 35 h, 1 q ječelového semínka rážáku 205—230 K, 1 hlávka zelí 30—70

h. 1 kopa: okurek 18—32 K, kapusty 3—9 K, cibule 4—6 K, drobné zeleniny 60 h, mrkve 5—6 K, celeru 2—4.40 K, petržele 3.20—5.60 K, česneku 5—7 K, salátu 3.80—4 K, křenu 1.20—1.50 K, svazků kedlubnů 12.50—15 K, 1 kus karfiolu 12—30 h. — Přivezeno bylo: Obilí: včrve 240 kg, ječelového semene 318.15 kg. Zeleniny: Zelí 25 kop, okurek 27, kapusty 90, cibule 120, mrkve 120, celeru 125 kop, petržele 65, česneku 45, salátu 35, křenu 15, karfiolu 12, kedlubnů 42 kop svazků. Ovoce: třešní 18 košíků. Dobytky: podvinčat 264 kusů, pár za 180—320 K, 4 kůzlata po 14—24 K.

Parčí instalace ve Skuhrově nad Bítov. V neděli 30. Servence o poutní slavnosti koná se ve Skuhrově n. B. instalace vdp. faráře Jos. Pecháčka, býv. zasl. kaplana a administrátora solnického. Akt instalační vykoná vsdp. Fr. Tomíček, bisk. vikář ve Vel. Ouhmí a kázání proskovi vdp. Jos. Rössler, farář v Solnici. Ad multos annos!

Hořice. Slavnost junobraný odbyvala se u nás dne 2. t. m. v Smetanových sadech. Vydařila se, ježto počasí přálo, nad očekávání. K 3. hodině defillovala mužská i ženská mládež kol radnice a shromážděných hostů a nastoupila pochod na cvičiště, kde po zazpívání hymny konalo se cvičení. Večer byl vojenský koncert. Výteček ve prospěch sirotků a vdov po padlých, jakož i věže hrdinů, jež slibuje býti něčím originelním, obnáší na 1000 K. — Minule jsme referovali o opatřeních v příčině prodeje másla, vajec atd. a vyslovili naději, že nyní bude u nás o tyto potřeby postaráno a zabráněno posavadnímu bezcitnému přeceňování a nedůstojnému obcházení venkova; naděje tato však zklamala v tom směru, že venkov jen spoře město zásobuje a husy, jichž je v zdejší okrese množství, vůbec nenabízí. Neboť lépe, pokud k úředním nařízením nepřistoupí opravdová a blahovlnná křesťanská láska aneb aspoň jakýsi soucit s těmi, kdož jsou též české matky dětí, na druhé straně pak méně bezohlednosti k našemu venkovu. Dnes ovšem toho není, nýbrž panuje přímo odporný egoismus na obou stranách. Tím nebude propast mezi městem a venkovem menší, nýbrž větší ke škodě celého národa.

kuře však nabývá nyní velké vážnosti v kruzích do nedávna hostejných. Kde se nestojí o kříž, tam se kupují falešné talismany, zázračné nožky a jiné prostředky neimyslivé pověry.

Veledůstojnému duchovenstvu doporučujeme:

Proprium Bohemiae
brož. K 4.—, váz. K 4.80.

Lectioes contractae
brož. K 1.80.

Psalterium
váz. K 2.50.

Manuale sacerdotis.
Manuale rituum

české váz. K 4.—, v kůži se zlatou ofízkou K 6.20,
německé v kůži K 6.—.

Breviarum Romanum
od K 51.— do 100.—.

Dle přání objednáme:

Missale Romanum
od K 40.— od K 200.—.

Družstevní knihkupectví
v Hradci Králové, Adalbertinum.

Literatura.

Nejmenším slepcům na opatrovnu pro ně lidumilové dárkem, odkazem a pod. vzpomenu. O to prosí správa Útulny slepých dívek Praha III., Kampa 33 a adm. t. l.

Dvočíslo 7.—8. katolického ženského časopisu »Evy« již vyšlo a obsahuje básně od Miloše Olševského, A. Simerské, O. Fritze Vitavotýnského, Jar. Nováka, Antala, články poučné a zábavné od Jar. Nováka, E. J. Sequardta, dr. Řehulky, A. Simerské, Vl. Loucké, E. Plaly, Rud. Linhart a Besídka. V »Katolické učitelce« jsou uveřejněny práce III. různé články výchovné a Zrnka.

Kalendáře Matice cyrilometodějské vyjdou letos tři a sice malé »Poutník svatohostýnský« a »Domobranec« a velký »Kalendář matiční«. Obsah všech kalendářů bude velmi zajímavý a poutavý. Mezi příspěvateli jsou zastoupena známá a dobrá jména. Tiskárna již plně na kalendářích pracuje, takže vyjdou, jak doufáme, zavčas.

Život Pána našeho Ježíše Krista podle sepsání sv. Matouše podle Vulgaty se státním ohledem na text původní (řecký) přeložil a úvodem i výklady opatřil a znovu přehlédl dr. Jan L. Sýkora. Cena výtisku v poloúhelné vazbě 36 h v zasl. známkách vyplacené. Nová knižka hodí se k hromadnému rozšiřování mezi věřícími i mezi vojiny v poli. Administrace Praha II., 200. — **Modlitby za v Pánu zesnulé s dodatkem Modlitby za padlé vojny.** Od J. Koňáka. Cena od 1.40—3 K, dle vazby. — Obě knížky vydány jsou nákladem V. Kotrby v Praze.

Dějiny vychovatelství. Napsal Jos. Kobosil. Vzdělávací knihovny katolické sv. 61. Sešit 5.—6. za 1 K. sešit 7.—10. za 2 K. Nákladem V. Kotrby v Praze.

Dědictví sv. Jana Nepom. vydalo na rok 1916 jako podíl lidí svých 3 knihy: 1. Navedení k životu zbožnému od sv. Františka Sales. Přeložil K. Vrátný. Krámská cena 4 K. 2. Rozvětvená rodina. Napsal Al. Dostál. Cena 2 K. 3. Paměti Františka J. Vaváka, souseda a rychtáře milčinského, z let 1770—1816. Vydává J. Skopeček. Část II. Cena 2.50 K. Letošní podíl má cenu celkem 8.50 K. Jak veliký to úrok z vkladu 20 K jednou pro vždy!

Nákladem R. Prombergra v Olomouci. Český houbář. Ilustrovaný klíč kapesní k určení všech v našich vlastech rostoucích jedlých a jedovatých hub na základě jejich vědecké soustavy. S návodem, jak zacházeti s houbami v praxi a v kuchyni. Se 182 barevnými obrázky. Napsal prof. dr. J. Macků. Cena 3.80 K. Kniha velmi vzácná. — Jako dodatek k Českému houbáři napsal prof. dr. J. Macků Vyzkoušených 100 receptů. Cena 60 hal.

Naše omladina. Časopis zábavný a poučný pro Sdružení venkovské omladiny na Moravě a ve Slezsku. Řídí a vydává R. Šmahel v Nové Říši na Moravě. Ročník 5., číslo 9.—10. Vychází 1. a 15. každého měsíce za roční předplatné 3 K.

Nákladem Benediktinské knihkárny v Brně. Skola Božského srdce Páně. Řídí P. Mhoň. Ročník 50., čís. 7. Roční předplatné 4 K. — Květy Mariánské. Pořádá P. K. Lux. Ročník 33., číslo 7. Celoroční předplatné na 12 sešitů 2.50 K. — Anděl Strážný. Časopis pro mládež. Řídí J. Dvořáček. Ročník 35., sešit 10.

Z nakladatelství V. Kotrby v Praze. Kam jdeš? Kniha útěchy pro doby trudné. Sepsal dr. K. L. Řehák. Cena 2.40 K. — Český slovník bohovědný. Pořádá dr. J. Tumpach a dr. A. Podlaha. Sešit 39. vykládá slova církevní až církevní manželství. Cena sešitu 1.40 K. —

Rajská zahrádka. Pořádá V. Špaček. Roč. 25., čís. 10. Ročně 10 sešitů za 1.60 K.

Slovníček česko-italský. (Přes 7000 slov.) Za 1 K. Nákladem dra F. Bačkovského v Praze. — Nákladem téže firmy vyšly korunové slovníčky: česko-německý, česko-maďarský a maďarsko-český, česko-italský a italsko-český, česko-polský a polsko-český, česko-ruský a rusko-český.

Úvěrní družstvo Eliška
v Hradci Král., Adalbertinum, přijímá záznamy na nové výhod. losy Rakouského Červeného kříže a opatří i jiné cen. papíry.

Besídka.

Tiburecí Lucerna a Vaněk Perníček.
(Obrázek z věku šestnáctého.)

Zapadlá, pochmurná byla hostěnice »U svíčky« na Horách Kutných, útulek to proletariátu různého druhu. Skleněná kolečka v nízkých dvou okénkách propouštěla jen málo světla na tři stoly dlouhé, kolem nichž byly lavice s hrubými zábradly. Když se na příchodího nebyly usmívaly z almarý koutní konvice a žejdlíky cínové, myslil bys, že ses ocitl někde v šatlavě.

Právě tam požíval chutnou krmíčku jakýsi chodec hrbovatý, máje filec vedle sebe a veda živý rozhovor s jednookým krčmářem Plundrou. V tom vstupoval nový chodec obtlouštělý, dýchaje těžce jako kovářský mech. Rozhovor přestal, jakoby ufa. Hrbovatý host mrkl na krčmáře, poděkoval dvorně na křesťanský pozdrav příchodího, zval k sobě a hned kladl otázku: »Jak se zovíš, poutníče milý?« A nečekaje ani odpovědi, hned se představoval: »Jsem Brikcí Pečkoláč, tovaryš vandrovní, poctivého cechu pekařského z Chrudimě. Máma právě vandru nepřiležitý, nechutný. Honím lo-trasa dravotného, Tiburecího Lucernu, kterýžto se ke mně na cestě z Pardubic přitovaryšil a z vnuknutí satanova o dva klínoty mne ošálil.«

Příchodí vyjeveně vykukl oči, roztáhl ruce, jakoby chtěl hrbovatého obejmouti. »Z vnuknutí Božího, tovaryši milý, jsem v tuto hostěnici přišel, z vnuknutí Božího. Považuj — i já honím tu šelmu znamenitou, viselce dáblava. Ten bere, co se mu treffi. Jsem Vaněk Perníček, soused pardubský. Ten šibal obral mě o dva birýtky nové, čtyry prsteny zlaté a jeden pás stříbrný. Radíš mi chodečkové poctiví, abych se hnál k Přelouči a k Čáslavi, na té cestě že lotířika treffi. A tu při své pouli jsem doslychal, jak Lucerna dále své čertovy kumšty provodí. Vystupuje prý pod násobnou maskarou. Hned se ukazuje jako kejdař kumštovný, na obrat zase představí se jako stolř nebo se hlásí jako student toulavý, mendik chudobný.«

»Pravdu díš, pane Perníčku,« přisvědčoval hrbovatý. »Na tu šelmu každá past skrovná a neužitečná dosaváde. Vždy se ti přímou pod rukou vytratí co dým z komína. Již jsem líšku takměř v poutech měl, kdyžžte mi řečeno, že Lucerna obrátil své listivé nohy kamsi ke Kolínu. Začneme tudíž honiti pospolu.«

»Zatím však, šenkéři, dej pintu piva řidkého, ať spláchnu prach a zaženu žízeň náramnou,« rozkazoval Perníček.

Po důkladném doušku utřel si Perníček kostrbaté plavé vousy a pokračoval: »Toho jistého Lucernu prý kterási pěkná Káče ředrovati má, jsouc jeho tovaryškou; praví se, že to ženská lehká, povětrná.«

»Takového potvorníka jistě více lidí listných a na peníze honných ředruje,« dokládal host hrbovatý. »Co těch šibalů, lapků a přechovávačů u věku tomto! Na vše strany neřádovaly procházejí. Doslechl jsem též, jak se Lucerna mezi jarmareční zloděje míjí a dvěma prsty lidem z kapes vytahuje.« Hrbovatý uměl vypravovati velice poutavě, takže se posezení notně protáhlo. Perníček nepozoroval, jak do druhé pinty piva přilil krčmář jakousi zvláštní tekutinu, neviděl, jak každé utkvěl zrak hrbovatého na naditém měsci jeho, když se v penězích přehraboval.

»Již-li jste se posilnili, páni hosté?« přerušil družný hovor krčmář. »Umyslete sobě moudře; nelapíte-li Lucernu k včerou, nočně líšky chytré nepopadnete. Tady se jen koutkujete, ale jazykem se zloděj nehoní.«

Perníček kvitoval starost krčmářovu vděčným pohledem i slovem. Byl již stejně tolik posilněn, že při povstání poněkud zápasil se zemskou gravitací. Donfal však, že při pochodu mlha z mozku se vykoulí.

»Dobřeš treffi,« pochvaloval hrbovatý. »Všecky cesty zde kolem Hor Kutných dobře znám; dobře tušiti mohu, kudy se odtud Lucerna bral. Čtyři oči spíš naleznou nežli zrak jeden. Když se chodí blížili k lesíku, Perníček upřímně vyznával: »Tovaryši dobrý, těžké moje nohy sotvy tvým jelením stačí. Poshov, aspoň na chvíli usednu; věrně mám hlavu podroušenou, vleku se jako moucha z

Různé zprávy.

Národní desatero. Věnováno Ústřední Matici Školské. 1. Šetři svého zdraví, sídkosti je zdob; líh a tabák stroj před časem Ti hrob. 2. Povinností dbáti veli osud Tvů, ale na svém právu neochvějně státi. 3. Sporů, hádek planých včas se vystříhej, na řeč přikrou mluve radu moudrou dej. 4. Šetrností chraň si blahobytu zdroj, chudšas jenom bývá cizí vůle stroj. 5. Marný výdaj ploid tyťž velký blíž, hojný zisk však plyne z dobrých českých knih. 6. Proto jsi se učí abecedu znát, abys v prázdných chvílích čítal písma rád. 7. Vlasti slavné děje vždy si pamatuj, za Čechy se nestyď — vždyť jsou národ Tvů. 8. Krásou české mluvy častuj zrak i sluch, řeč jest poklad svatý, světil Ti jej Bůh. 9. Na Matici Školskou štědrá obět nos, abys její dětem zjasnil smutný los. 10. Pevná víra v Boha dá Ti útěchu: »Odvrát, Pane Bože, bědy od Čechů!«

Znamení kříže těšilo se přirozeně velké vážnosti již mezi prvými křesťany; křížky nosili křesťané obecně, znamení to nebylo toliko odznakem biskupské moci. Veřejná úcta ke kříži ovšem vešce zmohutněla od té doby, kdy Konstantin Veliký netoliko prohlásil křesťanství za náboženství státem chráněné, ale nadto sám projevovat velikou úctu k tomuto symbolu katolictva. Také Sv. otcové prvých století po Kristu zřetelně naznačují, jak byl kult kříže vysoce vážen, pochopuje dobře hluboký smysl sv. Pavla: »Ode mne pak odstup to abych se v čem chlubil leč v kříži Pána našeho Ježíše Krista.« Sv. Jeronym napsal: »Při každém činu, při každé chůzi nechť dělá ruka znamení kříže. — Sřez srdce svého, ozbroj častěji znamením kříže čelo své, aby záhubce Egypta žádná moc neměl nad tebou.« Sv. Augustin poučoval: »Znamením utrpení a smrti Kristovy má dnes čelo tvé býti znamenáno, a všichni křesťané znamenají se znamením kříže.« Jinde psal vroucně: »Uvážil jsi, jak velká jest moc toho znamení, to jest znamení kříže? Slunce se zatmí, měsíc nevydá světla svého (Mat. 24); kříž však bude zářiti a zatmí světla nebes, a když spadají, sám jedině zářiti bude, aby ses poučil, že jest kříž i nad měsíc světlejší i nad slunce jasnější, jichžto záři převyšil, jsa ozářen bleskem světla Božího.« Sv. Jan Zlatoústý praví: »Kříž pokojuje všecku pýchu, zapuzuje všecku vlažnost, vede k trpělivosti a zjevuje nicotnost všech vezdejších věcí.« Sv. Ambrož napsal: »Znamení Kristovo jest na našem čele a jest v našem srdci. Na čele, abychom Jej vždy vyznávali, a v srdci, abychom Jej vždy milovali. Ráno ze sna prochnouce máme díky vzdávati Kristu, máme znamením svého Spasitele zářiti práce své.« — Mnoho a mnoho bylo brojeno v nedávných letech proti tomuto znamení,

pomyjí na nohou nestatečných. Netřeba hnáti kvalitou; však již cesta z Přelouče zemřela mne náramně.

„Moudře diš“, přitakal hrbovatý Pečkoláč. „Mne zase veliká žízeň trápí. Dočkej času kratičkého, co doběhneme do lesíka. Znáš tam studánku s vodou čistou. Tam posedíme; já svažím hrdlo, ty pak obmyješ hlavu. Pak poběhneme zlehka jak pacholci nejmiladší.“

Když se slunko rdělo již nad západem, oba poutníci usedali ke studánce. Málo pomohlo Perníčkovi těžké hlavě obmytí. „Tovaryši poctivý, ulehnu na chvíli do mechu. Neodběhni, drž mi dale šik! Vartuj! Však šelmu Lucernu rovně pokoštuješ. Až dobudu na tebe tesáčku svého, pak se, Lucerno, těš! Aby tě sto — sto hromů z jasná rozrazilo! Za malý okamžik Perníček předl jako koucourek, pak vrkal jako holoubek, až chrápal, jakoby dubovou fošnu řezal...“

Probudila jej teprve k ránu švitořivá pěnkava. Dvakrát si protřel oči, přemýšlel, kde vlastně je. Třikrát se rozhlédl kolem — ale spolucestujícího nespapřil. Jen několik kozích chlupů se tetelilo při ostrém vánku na mechu jako památka po lživém tovaryši. Perníček sáhl do zápasí, ale seznal, že měsíček se ztratil, že byl uříznut. Ted' ovšem v lesíku ozývaly se hrubé nadávky, které vybuchovaly z úst Perníčkových jako ze sopky. „Ten klopěteneč nicemný mne oloupil a zmizel co dým z komína, metl přec, co by jej vítr vzal.“ Ted' teprve si vzpomínal, jak se dal hloupě ošáliti bílým vonsiskem muže, který se mu představil jako Pečkoláč. A ten hrh byl také jistě umělý. Vždyť bylo nápadno, že pacholek tak statný, vysoký má záda zakřivená. „Kdož to byl jiný než Lucerna pod maškrou?“ uvažoval okradený. „A ten krčmář jest jistě také liškou podšitý. Z vnuknutí čertova hráli oba na jednom vrhcábu, foukali do jedného kejdu.“ Z oust v uši to lotříkovi na Horách řeknu, že Lucernu přechovával, že oba hudli stejnou. Rychtáře s pravem přivolám.

Také za dvě hodiny nato odehrála se v krčmě Plundrově bouřlivá scéna. Perníček při vstupu ani salutace nedal. „Krčmáři, toť světle se vidí, že jsi v pnutí s tím šibalem Lucernou; hledíš svým jedním okem co noční sova z lesa. Pardus dobrý zasloužíš. Z vnuknutí čertova jste mne do svých sítí zapletli.“

„Spokoj se, spokoj se, hubo lživá! postavil se rázně Plundra, jinak šňupku tímto velkým klíčem do hlavy obdržíš. Jestliže se ti moje kůže líbí, dočkej práva. Jsemť z lože poctivého a živnosti rovněž poctivý.“

„Umilkní, lotře, již jsi mi dobře posloužil, práva dočekám. Až ti lihic hubu odemkne, pak promluvíš svědomitě. Smolné ruce Lucernovy k tvým rukám dobře se hodí.“

A došlo opravdu k velikému soudu. I Lucerna byl polapen s pěknou Káci. Když zlodějská společnost byla dána na útrpný žebřík, pak všechna tajemství Lucernova lezla ven. Ale k měsíci svému již ubohý Perníček nepřišel. Vzal si naučení, že nedobře jest lotra honiti s hlavou podroušenou.

Mýdlo - vý

prášek bezvadné jakosti 1 kg za 1 K 20 h doporučuje jako cennou náhradu za mýdlo

Josef Jelínek,

mydlář v Hradci Králové na podsíni. —

Mýdlo

několika druhů, výtečné jakosti, dodá na bedny též i na vagony J. Bossner, Praha-II., čp. 385.

Paramenta.

Ignáce V. Neškudla syn

(protokolovaná firma)

v Jablonném nad Orlicí (v Čechách)

(bratr P. J. Neškudly, farář ve Výprachticích)

doporučuje P. T. velečistojn. duchovenstvu svůj osvědčený a často vyznamenaný

výrobní závod

všech kostelních paramentů, spolkových praporů a kovového náčiní.

Cenníky, vzorky i roucha hotová na ukásku se na požádání franko zašlou.

Koupím harmonium

závoní, jen kotožový systém, 3—5 her. Platím hotově. Nabídka budiž adresována na redakci Obnovy s heslem „Harmonium“ a v ní popsány rejstříky, skříně a udána cena.

Československá záložna v Praze-II., Spálená ulice, číslo 46.n.

Doporučuje se všem našincům co jediný peněžní ústav katolický v Praze. Vklady na vkladní knížky úročí se ode dne vložení do dne vybrání **dle dohody a dle doby výpovědi. Poskytuje půjčky všeho druhu** za mírných podmínek, zejména směneční úvěr (krátkodobý), v dnešních dobách zvláště výhodný. — Povinná revize „Jednoty záložen“ v Praze.

Skromalba

E. Škarda, Brno,

umělec. autor právě řadu
hotových a dodává obřadové
etna. V každém slohu a
provedení, od nejjednoduššího
vzoru do nejobořadnější
skromalby figurální, hotová
praven vlastním menším
kaménkovou pro facady, oltářní
obrazy. Nárobky
stř. s nejširším
zaručením uměleckého
a odborného dokonaleho
provedení.

Menší byty

o pokoji a kuchyni, jakož i krám s pokojem a kuchyní za dílnu se hodí, blíže Grandhotelu, ihned lze pronajmouti. C. a k. dvorní továrna na nábytek K. V. Skuherský v Hradci Králové.

Černý & spol.

nabízejí ze svého skladu na Slezském Předměstí u osobního nádraží:

prima hornoslezské uhlí
kusové i ořechy nejlepších známek prosté prachu;

prima české uhlí hnědé
pro kuchyně a pp. pekaře;

hornoslezský kostkový koks
pro regulační kamna bytová;

palivové dříví štěpinevé;

pošenové dříví bukové
pro pp. koláře, truhláře a soustružníky.

Obchod ve velkém i drobném.

**Ve prospěch
Svatozáclavské Matice Školaké.**
Uznáný za nejvýhodnější a nejlevnější nákupní pramen v Rakousku veškerých

kostel. paramentů

prádla, praporů, přikrův, koberců a kovového náčiní ve výrobních nejstaršího závodu v Čechách, o. a k. dvorního dodavatele

Josefa Neškudly

v Jablonném n. Orli. č. 86.

Tinice uznávacích referencí a doporučení. — obrázkové cenníky, rozpočty, vzory a hotové zboží k výběru franko.

Bez velkoměstské rodie ve vlastních dílnách a domech, levné pracovní síly na venkově, čímž levnější ceny až o 30%, než všude inde.

Jubil. 100 let trvání a 60 let vlastní činnosti.

Adresování vždy doslovně se vyprošuje.

Česká hudební škola

Matice školské v Č. Budějovicích

(XIV. škol. rok) vedle konservatoře pražské a vídeňské jeden z největších ústavů v Rakousku. Má 300 žáků, 14 odbor. kvalif. sil učitelských, vlastní budovu za 150.000 K, státní subvenci 9.000 K, nové moderní varhany s elektromotorem. Vyučuje se zpěvu sbor. i solovému, všem nástrojům klávesovým, orchestrálním a theorii hudeb.

Varhanická škola s paedag. kursem.

Oddělení pro výcvik vojen. elevů hudebních.

Příprava k státním zkouškám. — Na škole se konají zkoušky hudeb. učitelů za účelem dosažení kvalifikace. — Na dráze poloviční sleva jízdného. — Prospekty a informace sdělí ředitelství.

Velečistojnému

duchovenstvu a

hlavním patronátním

úřadům dovoluje si doporučit

veškeré kostelní nádoby a náčiní a to: monstrance, kalichy, cibálky, nádobky, paténky, paořtkály, svícny, lampy, kaditelnice, krepinky atd. své vlastní výroby, předpisům církevním vyhovující. Staré předměty opravuje v původní intenci a v ohni zlata a stříbra nebo proti doplatku za nové vyměňuje. Hotové předměty neb výrobky zasílá na ukásku franko bez závanosti koupě. Vše se posílá posvěcené. Předce ruční

Sklad veškerých stářích a stříbrných klenotů, jako: řetězů, madenek, křížků, prstýnků, náramků atd. n. Netátné předměty, tabatěrky, jídelní náčiní ze stříbra pravého českého vždy na skladě.

Staré zlato, stříbro a dráhokamy kupuje za nejvyšší cenu.

JAN STANĚK,

paraf. a oisoleur

Praha-I.-979., ul. Karoliny Světlé, čís. 12. n.

Přilepšný znalec c. k. zemského trestního soudu.

Jan Horák, soukenník

v Rychnově nad Kněžnou

zasílá na požádání vždy

dle roční sezony kellekol nejnovějších druhů pravých vlněných látek

své vlastní výroby, jakož i tu- i oisozemských.

Četná uznání zvláště z kruhů velečist. duchovenstva svědčí o poctivé obsluze mého rye křesťanského závodu za dobu více než třicetiletého působení. Učíte, přesím, malou objednávku na zkoušku.

Též na splátky bez zvýšení cen!

Velečistojné látky na talíry.

OBNOVA

Číslo 31.

Předplatné na čtvrt roku 2 K 50 h
na půl roku 5 K —

V Hradci Králové, dne 4. srpna 1916.

Inserty počítají se levně.
Obnova vychází v pátek v poledne.

Ročník XXII.

Nejvyšší vlasthořící list.

Milý hrabě Stürgkhu!

Po druhé se dovršují dny, ve kterých ne-
smířitelné smýšlení nepřátel donutilo nás k válce.

Jakkoli bolestně lituji dlouhého trvání této
lidstvu uložené kruté zkoušky, naplňuje mne
přece vysokým zadostiučiněním pohled na těž-
ké zápolení, které stále poznovu ospravedlňuje
moji důvěru v nepřekonatelnou sílu mocnářství.

Důstojní svých udatných synů, kteří v ú-
zkém spojení s vojsky našich slavných spo-
jenců hrdinsky vzdorují stále opěťovanému ná-
poru přemoci, vykonávají moji milí národové
také doma nadšeně povinnosti onou vysokou
měrou, jak to odpovídá veliké vážné době. Spo-
jenci mocnou vůlí zvítězili přinášejí s mužnou
odhodlaností každou oběť, kterou vyžaduje za-
bezpečení budoucího čestného a trvalého míru.
Se správným porozuměním pro opatření, kte-
rých vyžaduje blaho vlasti, snášejí následkem
války nutná omezení hospodářského života a
maří záluďné úmysly našich nepřátel, jež mají
za účel plánovitě ohrožení existence pokojného
obyvatelstva.

Moje srdce sdílí s otcovskou starostlivostí
s každým jednotlivým Mých poddaných starost,
která na nich spočívá a kterou tak vytrvale
snášejí, bolest o padlé, úzkost o milé v poli,
přerušení blahodárné pokojné práce, citelné ztí-
žení všech podmínek životních. Avšak hledím,
opíraje se o povznášející zkušenosti dvou let
války, s plnou důvěrou do budoucnosti nyní
pozvolna dozrávajících, v oblažujícím vědomí, že
moji častí národové opravdu zasluhují vítězství
a v důvěře, že jim ho neodepře milost a sprá-
vedlnost Prozřetelnosti.

V těchto vážných, ale na naděje bohatých
pamětních dnech nutí Mne, abych obyvatelstvu
poznovu sdělil, že jeho nikdy neochabující pro-
jevování jeho vlastenecké obětavosti naplňuje
Mne radostnou pýchou a že s vděčným srdcem
uznávám jeho statečné, konečný úspěch zaru-
čující chování.

Pověřuji Vás, abyste to Mým jménem sdě-
lil obyvatelstvu.

Ve Vídni 31. července 1916.

František Josef v. r.
Stürgkh v. r.

Průběh války.

V posledních dvou dnech se oznamovalo,
jak všechny úporné ruské útoky byly odraženy.
Zrovna takový osud měla nepřátelská vojska na
frontě anglické a italské. A tu nutno vážně se
zamyslet nad faktem, že veliké nezdařené útoky
znamenají pro nepřátele obrovské škody, znač-
né oslabení jak fyzické tak morální. Útočná
síla chabne se ztrátou krve velikých mas. Proto

může obyvatelstvo rakouské klidně hledět i
na výsledek nynější prudké ofensivy.

Cisarské projevy na prahu třetího váleč-
ného roku vydali císařové František Josef I. a
císař Vilém. Náš panovník lituje dlouhého trvání
války, útěchou jest mu věrnost národů, hrdin-
nost vojáků a obětavost všeho občanstva. Císař a
král nás hledí s plnou důvěrou v budoucnost
zvolna zrající. — Německý císař vydal projevy
tři. První projev tlumočí německé branné moci
uznání a obdiv císařův; druhý vyslovuje díky
mužům a ženám, pracujícím při výrobě vojen-
ských potřeb. V třetím projevu, zaslaném říš.
kanceláři, vzdává se vroucí dík všem, kdož venku
i doma bojují za národ i domovinu — a vy-
znává důvěru v konec boje, který ohraní říši
od nového přepadení a zabezpečí pokojné práci
německé svobodné pole.

Na ruském bojišti dle úřední zprávy ze
dne 1. srpna rozhořčené boje poněkud ochably,
a to především jižně od Pripjetu, pak mezi Mo-
nasteriskou a Bučačem — jihozápadně od Lucku
a západně od něho Rusové v útocích ustali.
Tvrdošíjně se dosud bojuje severně od nejho-
řejšího toku Turye, pak u fronty stochoďské a
v prostoru jižně od Dněstru. — Náš generální
štáb podává výkaz zajatců a kořisti, učiněných
v červenci v úseku východní fronty, jižně od
Pripjetu. Bylo zajato 18.000 mužů s 90 důstoj-
níky a ukořistěno 70 strojních pušek. — Za sou-
hlasu císaře našeho a za přítomnosti němec-
ké dohodla se nejvyšší vojenská velitelství,
aby bylo pod generála polního maršálka Hin-
denburga shrnuto několik vojenských skupin
spojeneckých pro jednotné použití.

Na italském bojišti není pozoruhodných
událostí. — Italská ponorka padla v moři
Jaderském do našich rukou a neporušena
dopravena do Pulje. — Nad Ráhou sestřeleno
jedno velké italské letadlo.

Na západě anglicko-francouzská ofensiva
na Sommě trvá už měsíc. Německé nejvyšší ve-
litelství přiznává, že německá fronta v šíři 28
km byla sice prohnuta průměrně o 4 km hlu-
boko, přes to je neotřesena a vedle toho za ní
jsou už vybudovány nové posice. Angličané
ztratili tu už čtvrt milionu lidí, nehledíc k rov-
něž značným ztrátám Francouzů. U Verdunu
napravo od Mosy zuřil dosud dělostřelecký boj.
— V noci ze dne 31. července na 1. srpna na-
padly německé vzducholodi Londýn a východní
hrabství anglické.

Na Balkáně. Rumunsko jest na rozcestí.
Hned se o něm tvrdí, že mobilisuje, aby hájilo
svých hranic, že vůči nikomu nemá útočného
zámyslu; hned zase se píše, že ruská armáda
Dobruďžou přes Dunaj vtrhne do Bulharska a
Rumunsko že se nemůže ruským úmyslům
vzepřít. Plno domněnek. — Také o Soluni se
nepřestává psát, že odtud vyrazí ofensiva. A
v Řecku vlastním rozpory mezi vládnoucím
francouzským generálem Sarrailem a ministrem.
předsedou řeckým Zaimisem se ještě přiošťují
a bouře proti Venizelistům se opakuje.

Politický přehled.

Jednotná strana německá v Rakousku, o
jejíž zřízení mnozí politikové německí pracovali,
se neuskutečnila. Dle »Information« jednotná
strana jest věc nemožností u národa, který je
v konfesionálních, hospodářských a sociálních
otázkách rozpoltěn hlubokými, těžko překona-
telnými rozpory. Tyto protivy samy jsou při-
rozenými, děložními známkami pro vytvoření sku-
pin, stran a směrů. Přejítí je, bylo by pokusem
o nemožnost.

Katol. lidová strana italská ve Furlánsku
podala vládě pamětní spis, v němž se zaujímá
stanovisko k otázce zemského sněmu. Furlánská
katol. lidová strana zachovává domácí mír v této
krušné době, kdy všichni myslí jedině na vítěz-
ství vlasti, nechť si jsou kteréhokoliv jazyka.

Severoamerická vláda proti anglické.
Anglie ve své troufalosti zavedla tak zvanou
žernou listinu, v níž uvedeny jsou firmy, které
obchodují s Německem a kterémuž obchodu
musí se překážeti. Naproti tomu vláda Spojených
Států prohlašuje, že zavedení to zdá se jí
býti politikou svévolného vměšování do neu-
trálního obchodu, proti kterému protestovali
nejrozhodnější výrazy jest její povinností.
Vláda Spoj. Států připomíná vládě anglické, že
občané Spojených Států zůstali by naprosto
v rámci svých práv, kdyby se pokusili obcho-
dovati s obyvatelstvem nebo vládou některého
válčícího národa. Jsou při tom podrobeni jen
pevně stanoveným mezinárodním zvyklostem a
úmluvám, které anglická vláda brala na lehkou
váhu a příliš často je opomíjela.

Jak se nakládá s našimi zajatci v Rusku.

Jest známa skutečnost, že se našim váleč-
ným zajatcům daří v Rusku velmi špatně. —
Zprávy, jež docházejí různými oklikami z car-
ské říše o poměrech v koncentračních táborech
a v zajateckých ubikacích, ve většině případů
vzbuzují nevoli. Až se veškerá evropská veřej-
nost jednou doví, jak se v Rusku s lidmi na-
kládalo, již byli tak nešťastní, že upadli do za-
jetí, zavzní ve všech kulturních zemích výkřik
zdešení, a pak teprve bude možno utvořit si
spravedlivý úsudek o ruské kultuře a ruském
jednání.

Kterýsi obchodník z neutrálního státu z kte-
rého ruského města v Turkestaně sděluje toto:
Ve zdejších městě jest zajatecký tábor, v němž
jest internován velmi značný počet rakousko-
uherských válečných zajatců a několik ně-
meckých válečných zajatců. Stav těchto zajatců
jest velmi smutný. Vojíní ti vypadají špatně,
jsou zcela vyhublí a vysílení, většina jich jest
nemocná. Všichni si stěžují na špatnou stravu,
ano, mají hlad. Spatříme-li zajatce ty v uli-
cích města, jdoucí pod vojenským dohledem,
zdá se nám, že jsme potkali zástup lidí, hna

DEPEŠNÍ ADRESA: ALBIBANKA

TELEFON ČÍSLO 83

KRÁLOVÉHRADECKÁ BANKOVNÍ JEDNOTA V HRADCI KRÁLOVÉ ADALBERTINUM

PROVADÍ VEŠKERÉ OBCHODY BANKOVNÍ A SMĚNÁRENSKÉ ZA PODMÍNEK NEJVÝHODNĚJŠÍCH - ESKONT SMĚ-
NEK - PŘIJÍMÁ VKLADY NA ÚROK 4% A VYPLÁCÍ VEŠKERÉ VKLADY BEZ JAKÉHOKOLIV OMEZENÍ - SLOŽNÍ
LÍSTKY POSTOVNÍ SPOŘITELNY ZDARMA

VELKOOBCHOD UHLÍM, KOKSEM A CEMENTEM

ŽÍROVÝ ÚČET U RAKOUSKO-UHERSKÉ BANKY

ČÍSLO ÚČTU POŠT. SPOŘITELNY 140.273

Velmi výhodné a naprosto bezpečné úročení kapitálu
skýtají vkladní knížky, vkladní účty a 4½% dluhopisy Živnostenské
banky, jež možno obdržeti u pokladny

ŽIVNOSTENSKÉ BANKY FILIÁLKY **V HRADCI KRÁLOVÉ.**

která provádí i veškeré ostatní bankovní transakce
SS za podmínek co neivýhodnějších. SS

ných nejzazším zoufalstvím. Mnoho zajatců umírá následkem nedostatečné výživy a denně vidíme, jak nakládají jednoho nebo několik mrtvých jako klády na povozy, aby je někde zahrabali. Denně zajatcům podáváné jídlo sestává ze špatného, polosyrového černého chleba a horké vody. Masa nebo zeleniny nebo něčeho jiného neobdrželi zajatci dosud vůbec nikdy. Mnoho zajatých jest nemocno. Jako zvířata ve špině, bez obuvi a bez prádla, jen v hadrech zabalení, leží zajatci, nemocní a zdraví jeden přes druhého, ve svých barácích na studené zemi, neboť od nějakého času nedostává se ani slámy k spaní. Lidé ti hynou hladem. Baráky se nevětrají ani nevytápějí. Obyvatelé městští vidí denně nouzi a bídu zajatých a snaží se proti zákazu podtrčeti jim tu a tam kousek chleba nebo něčeho jiného. Mělo by se jen viděti, jak hladově vrhnou se zajatci na takový dar a dochází i ke rvačkám o takový kousek chleba. Synové bohatých rodin slibují bohatství za pomoc nebo chleba, poněvadž se bojí, že umrou hladem. Všichni zajatci doznávají do jednoho, že by se byli dali raději zabít, kdyby byli věděli, jakých útrap vytrpěti musejí. Jsou pomalu týráni k smrti.

Špína a zápach v barácích, v nichž jsou zajatci ubytováni a okolo nich, jest takový, že městští obyvatelé — a v Rusku nejsou tak jemnocitní a již něco vydrží — vyhýbají se jim a zajatecký tábor jest pokládán za zamořený.

Není třeba komentáře k tomuto dopisu oběma z neutrální země. Skutečnost jest tak strašná, že musí veškerý civilisovaný svět rozhořčiti.

Za válečného ruchu.

Projev císaře Viléma. Německý císař vydal německé branné moce na souši a na moři tento projev:

Kamarádi! Druhý rok světové války jest ukončen. Byl stejně jako první rok pro zbraně Německa rokem slávy.

Na všech frontách zasadili jsme nepříteli nové těžké rány. Ať byl zdolán mohutností

vašeho útoku a ustoupil, anebo jsa sešlen cizí, z celého světa sehnanou a vynucenou pomocí, snažil se vám vyrvat cenu dosavadních vítězství, projevili jste vůči němu vždycky převahu. Také tam, kde násilné panství Anglie bylo nesporné, na svobodných vlnách moře, bojovali jste vítězně proti utiskující převaze. Uznání vašeho císaře, pyšný obdiv vděčné vlasti jsou pro vás jistý za tyto činy neochvějně věrnosti, směle odvahy a tuhé udatnosti. Jako památka na padlé hrdiny bude účinkovati také vaše sláva až do nejvzdálenějších dob.

Co branná moc získala před nepřitelem na válečných, přes tiseň a nebezpečí stále vysoko povznesena, poněvadž obdarována byla nejpyšnějším údělem vojáků, jest nerozlučně spojena s oddanou neúmornou prací vojska otčiny. Stále dodávalo svěží síly zápasícím vojskům, stále opět brousilo meč, který jest důvěrou Německa a postrachem nepřátel. Také vojsku otčiny přislůž můj dík a dík vlasti.

Ještě není však zlomena moc a vůle nepřítel. V těžké boji musíme dále zápoliti o bezpečnost našich milých, o čest naší země, o velikost říše. V tomto rozhodujícím boji, ať už jej nepřítel odráží se zbraní anebo vede jej s chladnou vypočítavou zálučností, zůstaneme starými také ve třetím válečném roce. Duch věrného konání povinnosti vůči vlasti a nezlomná vůle k vítězství promikají dnes stejně jako v první den války brannou moc a otčinu. S Bůžím milostivou pomocí, které jsem si jist, budou vaše budoucí činy důstojny činů minulých a nyníjších.

Veliký hlavní stan, 31. července 1916.

Vilém I. R.

Statistická výslednice dvou válečných roků. Konec druhého válečného roku jeví se takto:

Ústřední mocnosti mají obsazeno na evropské půdě z nepřátelského území: V Belgii okrouhle 29.000 čtvereč. km, ve Francii 21.000, v Rusku 280.000, v Srbsku 87.000 a v Černé Hoře 14.000, celkem okrouhle 431.000 čtvereč. kilometrů.

uhlazený a chytrý Arab, Žid s černou čepičkou a úzkostlivého chování; křesťan Armén ve tmavém, vlajícím šatě, směleho vzrůstu a veselé tváře. Zde vypínal se živý, nápadný a přeměřený Peršan; tu opět vykračoval si obyvatel z Cirkasu se svým dlouhým vlasem.

V dlouhých, úzkých, překlenujících a křivolakých uličkách bazaru, s kramářskými budkami po obou stranách, vše hřmotilo, kupovalo, prodávalo. Objevil se cizinec, zřejmě muž zvláštního druhu. Dvě pažata šla před ním, hezčí to gruzinští hoši, oděni červeným karmasinem, šapkami z téže látky, těsně přilehajícími k hlavě, s dlouhými, zlatými třásněmi. Jeden nesl modrý sametový měšec, druhý zavřený a bohatě vázaný svazek. Čtyři ozbrojení pěšáci následovali svého pána, jenž jel za pažaty na mezkú bílém jako mléko. Byl to muž prostředního věku, nápadně krásný. Jeho oči byly široké, tmavé a mírné; nos orličí, však jemně vytvořený; ústa úzká a uměrně krásná; rty plné a červené; zuby pravidelné a oslnivě bílé. Jeho černý vous vláhl, nebyl příliš dlouhý, však v půvabných prstencích a hojně navoněný; jemný knír zastíňoval hořejší ret, avšak vous nemohl nikterak zakrýti zářící tvar oválného jeho obličeje. Šel jako byl nádherný. Jeho turban z nachového kašmířského šátku svnutý byl velmi široký. Spodní roucho jeho bylo z bílého hedvábí damašského, se silným stříbrným vyšíváním, podkasané pásem zlatým a akryvajícím dýku, jejíž jilec blyskal se brilantem a rubíny. Vrobní volné roucho bylo z červené karmasinové látky.

Úhrnný počet válečných zajatců činil ke konci druhého válečného roku v Německu 1.663.794, v Rakousko-Uhersku 942.489, v Bulharsku okrouhle 38.000 a v Turecku 14.000, celkem 2.658.283. Před rokem činil úhrnný počet válečných zajatců v Německu a Rakousko-Uhersku 1.695.400. Z ruských válečných zajatců jest v Německu 9019 důstojníků, 1.202.879 mužů, v Rakousko-Uhersku 4242 důstojníků, 777.324 mužů, v Bulharsku a Turecku 33 důstojníků, 1435 mužů, celkem 13.294 důstojníků, 1.981.631 mužů. V německém válečném zajetí se ocitlo až dosud: Francouzů 5947 důstojníků, 348.731 mužů, Rusů 9019 důstojníků, 1.202.872 mužů, Belgičanů 668 důstojníků, 41.752 mužů, Angličanů 947 důstojníků, 29.956 mužů, Srbů 23.914, celkem 13.569 důstojníků, 1.647.225 mužů.

V Německu jest až dosud zjištěna tato válečná kořist: 11.036 děl se 4.748.038 střel, 9096 muničních a jiných vozidel, 1.556.132 ručnic a karabin, 4460 bambitek a revolverů a 3450 strojních pušek. Při tom nutno podotknouti, že jest udána jen kořist, odvezená zpět do Německa, kdežto jistého počtu děl, strojních pušek a ručnic se střelivem, jež nelze přibližně určit, bylo v poli ihned upotřebeno.

Z přislůžníků německé polní armády, kteří byli ošetřováni v lazaretech veškerého německého území domáckého, nabylo podle poslední sestavené statistiky zase služební schopnosti 902 ze sta, 14 ze sta zemřelo, 84 ze sta zůstalo nezpůsobilých k boji a dostalo dovolenou. Zdravotní opatření, obzvláště přenesené prováděné očkovaní způsobilo, že počet nakažlivých onemocnění v armádě zůstal mizivě nepatrný. Šlo po každé jen o ojedinělé onemocnění a nikdy ne byla vojenská opatření nákazami rušena.

Proti pomluvám 13. zeměbranceckého pluku. Z válečného tiskového stanu se nám oznamuje: Je dostatečně známo, že oficiální ruské zprávy z jistě od delší doby hrozně přehánějí a nepravdami přímo přetékají, takže bylo upuštěno od úmyslu, opravovati je, poněvadž se ukázalo, že nic Rusy neodradí, aby své úspěchy pomocí inkoustu neznásobovali. Jestliže nyní přece nutno si všimnouti ruské zprávy

Bílé ruce blyskaly se prsteny, v ústech třeptily se visící dráhotkamy.

»Kdo je to?« tázal se egyptský kupec šeptem obchodníka, jehož látky prohlížel.

»Lord Honain«, zněla odpověď.

»A čím je?« pokračoval Egyptan. »Je to syn kalifův?«

»Ah! Neco víc — jeho lékař.«

Bílý mezek zastavil se u malého krámků, kde udal se tento rozhovor. Pážíta stanula po obou stranách svého pána, pěšáci zadržovali tlačí se dav.

»Kupče«, pravil Honain s roztomilým úsměvem, plným blahosklonnosti a hlasem znějícím jako štěna, »obdržel jsi, co jsem si přál?«

»Není Boha kromě Boha«, odvětil obchodník Ali, »a Mahomed jest jeho prorok. Podařilo se mi, vaše výsosti, uviděti v Aleppu křesťana, o němž jsem mluvil a hle zde je, jeho výsosti si přála.« Při těch slovech vytáhl Ali několik řeckých rukopisů a podával je návštěvníku.

»Ha!« zvolal Honain se zářícími zraky, »dobře — co stojí?«

»Nevěste! nechť je dáti pod pět set dirhemů«, odpověděl Ali.

»Ibrahim, hleď, aby tento vážený obchodník obdržel tisíc.«

»Přemnohé díky, lorde Honaine.«

Kalifův lékař důstojně se uklonil.

»Pážíta, jděte«, pokračoval Honain; »k čemu toto uvážení? Ibrahim, dbej, aby naše cesta byla uvolněna. Co se děje?«

Feuilleton.

Bazar v Bagdadu.

(Z anglického.)

Benjamin Disraeli (1804—1881) zaujímá vynikající místo ve svém století jako anglický státník. Královně Viktorii zjednal titul indické císařovny, byl odpůrcem Ruska a podařilo se mu získati Anglii ostrov Cypr, začož dostalo se mu šlechtického povýšení na hraběte z Beaconsfieldu. Ve svých spisech jeví znamenité postřehy sociálního a politického života. Z těchto spisů žuto malý obrázek z Orientu.

Velký bazar bagdadský skýtal opravdu živou a skvostnou podívanou po příchodu karavan. Všechny vzácné a drahé výrobky celého světa byly nakupeny na tomto proslaveném trhu: šály kašmířské, hedvábné látky syráské, slonovina, pásové péra a zlato z Afriky, klenoty indické, talismany egyptské, vonné věci, rukopisy z Persie, koření, guma z Arabie, krásní koně, ještě krásnější otroci a otrokyně, sobolí kožešiny, hermelínové pláště, zbraně v znamenitém ornamentu a provedení, vzácná zvířata, ještě vzácnější ptáci, modré opice se stříbrnými obojky, bílé gazely avázané zlatým řetízem, ohrti, pávi, papouškové. A všude cizí, živé a vzrušené skupiny; lidé ze všech národů, vyznání a podnebí; nádherně oblečení a hrdý Turek,

Moravská agrární a průmyslová banka

Telegramy: Agrobanks.

Filiálka v Chrudimí.

Telefon: 48.

Akceový kapitál 14 milionů korun.

Centrála v Brně.

Filiálky: Praha, Nám. Brd, Holešov, Kroměříž, Mor. Ostrava, Opava, Olomouc, Třebíč.

Peněžní obchody bankovní a směnárenské všeho druhu. — Financování podniků. — Zálohové úvěry obcím a městům. — Eskont směnek, devís a účtů. — Úhrady do ciziny a poukazy válečným zajatcům. — Koupě a prodej cenných papírů, valut a mincí. — Obchodní místo c. k. rakouské říšské loterie.

Oddělení pozemkové.

Vklady { na knížky
na běžný účet

úrokne co nejvýhodněji. — Ukládání možno bez výloh složnými letky poštovní spořitelny, jež banka na požádání zdarma zařídí.

Oddělení pro zboží.

z 27. července, neděje se tak proto, aby byly opravovány ruské cifry, nýbrž jen proto, aby zabývala byla čest udatného pluku, jež ruskou nepravdou vědomě byla pošípena před celým světem. Rusové se dopustili zcela obyčejného naciutřadství. Zmíněná ruská zpráva tvrdí, že 13. zeměbranecký pěší pluk byl obklíčen a že se celý vzdal. Vůči tomu nutno konstatovati, že tento osvědčený pluk i v boji u Werbenu jako vždy se bil co nejstatečněji. Pluk byl do 20. července v posici na ostruhu, oblékaném Styrem, v polokruhu. Na tuto posici Rusové počali útočiti. Zprvu frontálně. Až nepřítel při útoku postupoval ve 20 řadách, byl se strašnými ztrátami odražen. Mezitím se však stalo, že oddíly nepřítel propířily se na křídlech útočné fronty vysokým oblíkem do boků pluku a saskočily pluk z týlu. Než pluk zahájil s nimi rozhodný boj bodákem a ručními granáty. Asi půl nepřítelácké setniny s kulometem snažilo se proniknouti k plukovnímu velení. Tento oddíl byl však za pomoci zákopníků, telefonistů a roznášců zpráv, jimiž se v čelo postavili důstojníci plukovního štábu, napaden, obklíčen a zajat. Kulomet byl ukořistěn. Rusové vyslali znovu masu k útoku na pluk a donutily jej k ústupu. Pluk vykonal čin nadlidský. Jeho statečný velitel, podplukovník Dokoupil, padl jako hrdina v boji s blížáka. Pluk aco utrpěl těžké ztráty, a také některé části jeho v krutém boji byly zajaty, ale čest svou zachránil skvěle. To budíž útechou jak pluku, tak jeho domovině.

O popravě Battisti a Filzi. Z Vídně, 30. července. Zprávy uveřejněné dne 29. července k r. o zajetí a popravě Battistových lze doplniti podle nejpřesnějšího vyšetření tímto vyličením skutkové podstaty: Battisti a Filzi byli zajati při nepodařeném útoku alpského praporu z Vicenzy na Monte Corno dne 9. července v 5 hodin odpoledne. Tento prapor dostal se do náut uzavřící palby a byl docela potřen protiútokem tyrolských zemských střelců, jenž byl zároveň zahájen. Ti, kdož útok přežili, 10 důstojníků a 417 mužů, padli nezraněni do našich rukou. Důstojníci zemských střelců neznali osobně ani Battistiho ani Filziho. Nakládalo se proto s nimi nejprve jako s ostatními zajatými italskými důstojníky. ale záhy se přihlásilo několik zajatých alpičů a bez vyzvání a s patrným dosti učiněním prohlásili, že oba «váleční švábi» jsou Rakušany a posmívali se dokonce, když byli odváděni. Jak naše italské obyvatelstvo smýšlelo o obou zrádcích, nejlépe ukázalo chování obyvatelstva alpského, když velezrádci byli odváděni. Na zprávu o jejich přivezení zmoocnilo se rakouského obyvatelstva italsky

mluvícího takové rozhodnutí, že byly obavy, že Battisti a Filzi, proházejíce obcí, budou lynčováni. Jen silná četnická eskorta dovedla lid odvrátiti od násilností. Ale nebylo lze zabrániti, aby lidé oběma zajatcům nespílali a po nich neplili. Co nejdříve zaznívaly oběma zrádcům do uší kletby vdov a sirotek po rolnících padlých ve válce. Podobné výjevy odehrály se při dopravě do Tridentu, kde jen silný oddíl policejní dovedl Battistiho ochrániti od násilností zúfletého davu. Tvrdí-li italský tisk, že velezrádci nesmějí býti trestáni, poněvadž byli dopadeni v italském stejnokroji, odporuje zjevně italské nejvyšší vojenské správě, která v tajném svém vynesení č. 4609 z 9. prosince 1915 bod. 1. výslovně zdůrazňuje, že vstoupil-li kdo do italské armády, nemá to za následek změnu státního občanství, pročť «irreducentističtí» váleční dobrovolníci pro svou bezpečnost mají bojovati pod nepravým jménem (nome de guerre). Že ostatně ani Italové nezacházejí jinak se svými zrádci, o tom svědčí oběžník italské nejvyšší vojenské správy č. 3525 ze dne 28. září 1915, který kromě jiných drakonických opatření stanoví pro každého přeběhlíka trest smrti in contumaciam.

„Matin“ o veliké síle rakouské říše. „Achtuhrblatt“ oznamuje z Bernu: „Matin“ uveřejňuje stat, ve které se uznale vyslovuje o veliké síle naší monarchie a lituje, že Francie stále byla zpravována špatně o její moci. Události ukázaly, že spekulace na rozklad naší říše nikdy nebyla podstatná. Od počátku války vysvětlovalo to v ten rozum, že Německo jest zdrojem naší síly, ale také to byl omyl. Síla naší říše spočívá v ní samé a názor, že jest pouhým přívěskem Německa, jest přímo komický.

Obdiv švédského tisku německému vojsku. Vojenský spolupracovník „Svenska Dagbladet“ napsal 25. července o ofenzivě v Picardii: Jest skutečně územní zisk, jehož dosaženo bylo při zahájení třetího období boje, tak velký, že ospravedlňuje oběti na lidech, nemluvě ani o ztrátách materiálu? Pozorujeme-li posun fronty, jest úžasné nepatrný. Bylo-li pouze cílem vésti přímou linii mezi Arrasem a Peronne, vykoupili spojení dosavadní výsledek příliš draho. Poněvadž však ofenziva přese vše, co dosud stála, stejným tempem pokračuje dále v nepřetržitých útocích, musíme po několik dní míti dojem, že nejde jen o územní zisk, nýbrž že jest v úmyslu prorazití otvor do německé fronty, nikoliv zatlačit ji, nýbrž prolomit ji, neboť jinak nemělo by to naprosto smyslu. Má však tento plán při příliš ofenzivě větší vyhlídka na úspěch? Pokud na nás je, nevěříme tomu. Vždyť

čestní muži chtějí dovědět si mé zděmnutí — a tu přichází tento malý pobuda — jak se líbí, vaše výsosti — a pod záminkou, že mi podá mou kávu, běže můj prst a svléká tento draho-cenný prsten, který nyní nosí na své žebrácké pracné a neohrožené mý jej navrátiti bez výprasku.

„Abdallah je věrný otrok — jak se líbí, vaše výsosti — a hadži (poutník do Mekky), dí Ali, jeho pán.

„A co pravíš ty, chlapče?“ tázal se Honain. „Že je to špatný chlap, který lže, jako otroci vždycky činí.“

„To je silné a snad pravdivé, řekl Honain. „Ty mě nazýváš otrokem, ty mladý padouchu?“ vzkřikl Abdallah, „mám říci, co jsi ty? Vaše výsosti, neradte mu naslouchati ani na okamžik. Jest to hanbou, přivéstí takového stvoření před vaši výsost.“

Honain poněkud zbledl a tázal se jinoha, kde obdržel onen prsten.

„Tento prsten jsem obdržel od svého nejlepšího přítele, když jsem se poprvé vydal na obtížnou pouť, nyní ještě nedokončenou. Jsem opuštěn a bez přítele; nejsem však žebrákem a nechci se jím státi. Cítě se různými okolnostmi nanejvýš znaven, vstoupil jsem do kavárny a lehám si, jako by to bylo k smrti. Nemohl jsem usnouti, až jsem měl oči zavřené a nic by mě nebylo vzbudilo z mé ztrnulosti, kterou jsem pokládal za smrt, až tento loupežník zde, jenž nechtěl ani čekati, až mu smrt dovolí klidně zmoocnit se klenotu, jehož si vážím nad svůj život.“

proto, že se Haigovi (anglickému veliteli) dosud nepodařilo proniknouti hloub do německých obranných linií, poskytnuto bylo Němcům času vybudovati za frontou hráz nových linií. Pisatel končí: „Německé vojsko, které po týdny odráželo pokusy o průlom, vedené početnějšími silami, zasluhuje všeho obdivu za svou tuhou vytrvalost.“

Kulturní jiskry.

Nové brusícké náběhy. Již jsme poznamenali, že prodloužením doby některá slova (domácí i cizí) nabyla zvláštního ustáleného významu, jež těžce lze plně nahraditi některým starodávným slovem českým, má-li se mluvit zcela srozumitelně. Některé cizí slovo má význam velice široký, jiné zase výstižně poukazuje jen na jedinou vlastnost, jediný předmět. Překotné a hromadné broušení nenalezne hypé pudy v celých davech již proto, že lidé uvyklí na dosavadní slova nedají se přinutiti k náhlé radikální a složitě přeměně svého vyjadřování. Vždyť takový obrat vyžaduje pilného studia. Tím méně si národ oblíbil takové změny, které zavíní nejasnost smyslu. Na př. čím se nahradí dostatečné slovo »autorita«? Slovo »moe« jest příliš silné, slovo »vliv« zase slabé.

V minulých dnech v jednom deníku jsou některé návrhy. Necht se prý místo slov »civilisace a kultura« užívá významu »vzdělanost«. Každý na prvý pohled sezná, že taková náhražka jest zcela nedostatečná. Vždyť pojmy civilisace a kultury znamenají nyní značný rozdíl. Civilisace ještě nemusí znamenati vnitřní ušlechtilost člověka a pokrok opravdového umění. Civilizační boj jest něco jiného než boj kulturní.

Místo »moderní« má se prý říkati »nový«. Tak? Moderní kabát může býti i starší. Nové spory nemusí býti moderní. Staří Čechové říkali »nebyvalý«. Ale uchyti se slovo »nebyvalost«? Máme staročeské slovo »novotný«, které by snad vystihlo význam slova »moderní«.

Místo »geniální« — »neobyčejný, skvělý«. Snad spíše »duchaplný, důmyslný«? Či bude kdokoli mluvit při řeči o věhlasném muži o »neobyčejnosti, skvělosti«?

Dále: jest každý umělec virtuosem? Druhé slovo přece značí vyvrcholení umělecké obratnosti.

Slovo »insert« má pojmový obsah omezenější než povšechné slovo »oznámení«. »Praktický« jest něco jiného než »užitečný, prospěšný«. Užitelné ptactvo nemusí býti praktické. Užitečné

„Ukaž mi klenot.“

Mládce pozvedl ruku k Honainovi, který pozoroval jeho tepnu, načež sňal prsten.

„O má Fatimo!“ zvolal Abdallah.

„Ticho!“ pravil Honain. „Páče, zavolej klenotníka.“

Honain zkoumal prsten velmi pozorně. Klenotník přišel a tiskla svou ruku na srdce, poklonil se před Honainem.

„Oceň tento prsten“, řekl tiše Honain.

Klenotník vzal prsten, prohlížel jej se všech stran zkoumavým zrakem, držel jej k světlu, tiskl jej na svůj jazyk, obracel na všechny strany a konečně prohlásil, že by nemohl prodati takový prsten pod tisíc dirhemů.

„Ať už je spravedlnost na kterékoli straně, řekl Honain k Abdallahovi, »jsi ochoten dáti prsten za tisíc dirhemů?“

„Docela jistě, děl Abdallah.

„A ty chlapče, kdyby rozhodnutí znělo ve tvůj prospěch, dal bys prsten za dvojnásobnou cenu, jak jej klenotník oceňuje?“

„Můj pane, mluvil jsem pravdu. Nemohu dáti tento prsten ani za palác kalifů.“

„Pravda náhle se zjevila“, řekl Honain.

„Jinochu, prsten jest tvůj; a co se tebe týká, ty padouchu“, dí k Abdallahovi, »hází, zloději a pomlouváči, — pro tebe výprask, který jsi ustanovil pro tohoto nevinného mladíka. Ibrahim, postarej se, aby dostal pět set. Mladý poutník, nebudeš déle opuštěným a bez přítele. Následuj mě do paláce!“

A. V. Chodovický.

Zástup mužů dral se ku předu, vleka s sebou mladíka, jenž nanejvýš znaven, jen tu a tam zápasil se svými protivníky.

„Kadi! Kadi!“ křičel nejkrajnější z nich, »vlechte ho ke kadimu!“

„Vznešený lorde«, volal mladík, vytrhnuv se náhle ze zajetí svých uchvatitelův a chytaje se řadu Honainova, »jsem nevinný a bylo mi ublíženo. Prosim o tvou pomoc.“

„Kadi! Kadi!“ vykřikoval Abdallah; »tento chlap ukradl mi prsten, darovaný mně mou věrnou Fatimou v den našeho sňatku a který bych nedal ani za skladiště mého pána.“

Mladík držel se ještě řadu Honainova a něm jsa únavou, upřel naň prosebně své krásné oči.

„Ticho«, prohlásil Honain, »chei rozsouditi tuho rozepři.“

„Lord Honain, lord Honain, poslyš lorde Honaina!“ znělo v zástupu.

„Mluv, švárlivče; nač si stěžuješ?“ pravil Honain k Abdallahovi.

„Jak se líbí, vaše výsosti, řekl Abdallah plačtivým hlasem, »jsem otrok vašeho věrného služebníka Aliho; často dostalo se mi oti čekati na vaši výsost. Toto mladé chlapičko zde, žebrák, oloupil mě, dťmájšeho v kavárně, o prsten; mám svědectví ná důkaz o mém zděmnutí. Prsten je jemný smaragd — jak se líbí, vaše výsosti — a dvojnásob pro mě cenný jakožto dar z lásky od mé Fatimy. Žádné pomýšlení světa nemohlo by mě přivéstí k odloučení od něho; usnul jsem však — zde tři po-

studium chaldejtiny anebo logaritmů při větších lidech znamená pro praktický život málo. Líný muž může pracovat pro svůj zisk prakticky ale neoli prospěšně. Praktická práce značí snahu obohaceni a účelnou. Ať však podobné náhrady bude užívati?

„Budovatelů“ různých jsou celé řady, ale všichni nejsou „organizátory“. Každý „exemplární“ „výstiskem“. Každý „proces“ není „aprovace“ anebo „slíbením“; vždyť proces může být také průběhem, postupem, dějem. Význam slova „stav“ jest příliš obšírný, aby se ho mohlo vždy užívati náhradou za „situace“. „Původce“ jest vždycky „autorem“?

Jak již dříve řečeno: nechť se zanechá porůznych rad ochotníků, které způsobí jenom zmatek; rozptýlené, různorodé návrhy jenom ovládnou jazyka obecnému lidu znechutí. Má-li nastati náprava, jest předním požadavkem pevná všeobecná kázeň, poslouchání návozu jednotné autority. Jen málo lidí má vůli a čas samostatným zkoumáním vyšetřovati povahu a oprávněnost každého slova. Zde prosazuje nejlépe praktický jednosměrný ovik. Uvažme! Tolik škol obecných, měšťanských a středních, v nichž jest tolik hodin češtiny! A po tom všem má se ještě Čech přiučovati od abecedy ze — zvláštního časopisu češtinářského! Není to něco úžasného? Jest potřebí praktické velké knihy, sestavené alfabetycky. Tato kniha musí býti vydána sborním předním, málo češtinářů po pečlivé úradě. A pak nechť se řídí tímto obšírným návodem jak učitel tak profesor — i na universitě. Také jest žádoucí, aby aspoň česká inteligence i ve společenské všední konverzací měla zřetel k tištěným pravidlům. Jinak z mlh nevybředneme nikdy.

Tolik se mluvilo a mluví o právech českého lidu. Zatím však jsme dospěli tak daleko, že posud nevíme, jak se zachováti k právu hlavněmu, jehož nám nikdo nebere. Nevíme, jak mluvíti řečí vlastních matek, jimž nikdo nepřikazuje kazimluví. Tak dlouhá doba nám popřána, tolik vědeckých příležitostí bylo k vytištění řečí mateřské! A nyní sami odborníci stýskají, že vlastně výsledkem velikého toho ruchu jest — neobyčejný úpadek. Neměli se kárati dávno dříve ti lidé, kteří v jásavých článcích o Husově pravopisu zúmyslně užívali celé řady slov netoliko cizích, ale i samé inteligenci těžko srozumitelných?

Nechť se upustí od mnohostranného a neavorného bídilství! Národ potřebuje návozu obšírného, soustavného, praktického a jednotného.

Zdravé zakročení proti kartáčkům a věštyním. Vídeňské státní návladnictví rozeslalo listům toto oznámení: „V poslední době nabyl nešvar vykladač karet a hadaček takového rozsahu, že to způsobuje veřejné pohoršení. Poněvadž se nejedná při tom o nic jiného, než o podvodnou spekulaci, vypočítanou na lehkověrnost lidu, žádám, by inseráty vykladač karet, hadaček, jasnovidků a jiných zázračných ženitín nebyly přijímány.“

Z dělníka — kněze. V neděli 16. července slavil v poutním kostele ve Frýdku ve Slezsku své prvotiny novokněz P. Jos. Krešmer. Byl dělníkem, zámečnickem a soustružníkem železa v lipinských hutích až do 20. roku svého. Nato vstoupil k Salesianům a odtud k Milosrdným bratřím do Vídně, kde skoro tři roky sloužil nemocným. Ale jeho stálou touhou bylo státi se knězem. Jelikož u Milosrdných bratří nemohlo toto jeho přání býti splněno, vystoupil z kláštera a ve 24. roce počal soukromě studovati gymnasiu. Ve dne pracoval a večer navštěvoval přípravné kursy s takovou pilí a vytrvalostí, že za 5 let se odvážil k maturitě na gymnasiu „U Šotů“. Po státní maturitě odebral se do vídnavského semináře, kde v 33. roce byl na kněze vysvěcen.

Cesty privilegované vědy. Památný husitský protest z r. 1415 vydal dr. Novotný. Dr. Pekař poukázal na některá osudná nedopatření. Universitní vydavatel, místo co by byl v zájmu vědy vědecké kvitoval věcná upozornění, podal svou podrážděnou lyrickou odpověď důkaz, že se mu jedná o vlastní renomé více než o prospěch historického badání. Nyní v Českém časopise Historického předstupuje nový vážný kritik, dr. Flajšhans, který má nesporně veliké zásluhy o vyjasnění husovského prostředí. Právě o práci Novotného: „Vydání taková postačí zajisté k účelům historickým, jemuž jde hlavně o věc a méně o jazykovou úpravu, ale nepostačí modernímu filologu českému. Právě, že 57 páni na sněmě pražském shromážděných přijalo usnesení české, které bylo pro koncil vyhotoveno latinsky; český text byl podkladem usnesení. „Není to pozdější více méně správný překlad (vždyť je správnější a přesnější nežli překlad moderního historika), nýbrž přímo usnesení sněmovní samo. Toho Novotný nejen nepoznal, nýbrž tomu poznání se úmyslně brání.“

Ale usnesení jest zachováno jenom v opisech. Jedna řada opisů vznikla přímo z něho, druhá však v osmi kopiích šla na sněm kostnický; tyto kopie vznikly patrně na základě aspoň dvou opisů. Z

kopii těchto osmi listů vznikly pak nové opisy.

Novotný domnívá se, že listina dochovaná jest jeden z 8 originálů, položil její čtení základem — a tím ovšem šel také Tábořského k mylné výkladu. Tato listina není ani pro filology, kteří nýbrž (nejméně) jeho druhým opisem, opisem z opisu.

Mylné domnění ovšem zavinilo podstatná nedorozumění. Náš „originál“ datuje listinu „1414“ — zcela zřejmým omylem opisovačským. „Podobný omyl byl v jiném opise z téhož listu, z českého; tam zase bylo datováno „1416“. Novotný si ve svém vydání dovoil „opravu“, která žádný filolog by se neopovážil: otiskuje český text z Palackého, bezě vsí poznámky se odváží místo „šestnáctého“ položití prosit „patnáctého“.

Snesení panské dává Zikmundovi přívlástek „successurus“ (mající nastoupiti). Opisovač však dle bezmyšlenkovitého zvyku mylně napsal „dominus noster graciosus“ (pán náš milostivý); ten titul však náležel Václavovi IV. Tedy domnělý originál jest opisem z druhé ruky.

Podpisy čáslavské šlechty na tom opisu ovšem nejsou vlastnoruční; jsou opsány farníkem písařem místy chybně. Novotný mohl chyby poněkud opravit opisy pečeti, ale vydavatel jich neužil. „Ale neužil ani zápisů písařových...“ Tak se ukazuje sám základ celého vydání nesprávný. Novotný nepoznal vůbec původního znění, ale ani neinformoval čtenáře náležitě o zapsání jmen t. zv. „originálů“. Důležitou pomůcku, opisy pečeti musí si nyní filolog shledávati zvlášť. Novotný pomítl i jiné důležité pomůcky. „Naprostě nesprávně byly vypuštěny varianty (různočtení) tam, kde má text čtení bezpečně falešné anebo aspoň velmi pochybné.“ Flajšhans uvádí odstrašující doklady a připomíná: „Zde počínají vydavatelova filolog prostě nepochopí. Čtení nesprávná přímo křičí. Často má Palacký již čtení správné — ale historik je věren přece, usque ad finem (až do konce), špatným čtením rukopisu olomouckého, pozdního a dalekého opisu, ač má k ruce přímé opisy nebo bližší kopie.“ Po nových ukázkách Flajšhans dodává: „Vydavatel dobrý stavební materiál odmítá a upouští se zpravidla bezpečnými a v omyl uvádějícími variantami rukopisu olomouckého. Někde nalezneme udání přímo nesprávná.“

Pouhé pročtení nedlouhých, ale velmi vzácných některých textů bylo by vydavateli podalo dokonalé poučení topografické. „Ale vydavatel historik jich opět vůbec neužil. A takovým způsobem se stalo, že vydání Novotného nejenom proti Palackému zhoršilo text listiny a zvláště pokazilo seznam jmen, nýbrž provedlo celý ten vzácný seznam tak, že ho filolog nemůže potřebovati. Omylů a nesprávných přepisů je tolik, že filolog musí celou práci podniknouti znovu.“ Dále markantními příklady poučuje Flajšhans, jak si měl Novotný při určování jmen šlechtů a míst počnati.

Maně oživují vzpomínky na výkřiky některých lidí, jak klerikálové ohrožují ryzí vědu, jak theologická fakulta jest nechutným přílepem na vznešeném chrámu svobodné vědy atd. Zatím však někteří pánové nepočínají si vědecky ani v těch oborech, do kterých jim církev jediným slůvkem nemluví — a kde tedy vědecký of se může tak svobodně proháněti, jako na širé, zcela rovné stepi.

Proč jinde kupovati?

Vždyť obdržíme kancelářské potřeby (papír, inkoust, péra, tužky atd.), umělecké pohledy ve velkém výběru, dopis, papír, notesy od 80 hal. až do 5 K, dále památky, alba na fotografie a pohledy — v Družstevním knihkupectví v Hradci Králové. — — — Adalbertinum. — — —

Obrana.

Prý dle zásady. V sezení městské rady mnichovské hlasovali soc. demokraté pro příspěvek 62.000 marek místnímu divadlu a pro 50.000 marek koncertnímu sdružení. Odmítli však návrh nepatrného příspěvku 700 marek na podporu dobročinného spolku sv. Vincence; řekli, že jim nedovoluje zásadní stanovisko hlasovati pro podporu náboženských a církevních účelů z veřejných prostředků.

Ale vždyť spolek sv. Vincence výhradně se zabývá podporou chudácu. Pod jakým heslem činí nuzným opravdově praktické milosrdenství, o tom by přece tak úzkostlivě soc. demokracie neměla debatovati v čase válečném, je-li pravdou její tvrzení, že každý skutek nefalšované humanity náleží u ní spravedlivé ocenění. Ono nádherné divadlo jest navštěvováno v čase slavnostních her výhradně od bohatců. (Jsou tam 20- až 25marková sedadla.) Bylo tedy hlasováno ve prospěch divadla přesně dle socialistického třídního principu?

Ale tu se prozrazují nedůslednosti ještě nápadnější. Zakazuje soc. demokr. vedení svým nuzným členům přijímati obdary od rozhodných katolíků? Vyhání své choré příslušníky z nemocnic řeholních? Rovněž tak nezakazuje svému akademické-

mu dorostu bráti duchovy z nadání založených od vyvolátelech reprezentantu katolického světa. Ne vylučuje ze svého středu ty, kteří vystudovali v hradě za války pomocí kněžstva, kteří nebyli katolíky? Nebylo by soc. demokracie, že by jí přibýlo značné množství starostí před tváří chudiny. Zrušení dobročinných spolků katolických by působilo aspoň nepřímo na politiku soc. demokratů velmi citelně. A pak — před válkou přece vyžadovali v továrnách soc. demokraté zvlášť od těch zaměstnanců, jejich rozhodné katolické přesvědčení bylo zcela známo, jinak hrozila katolickému dělníkovi nezaměstnanost.

Tedy předně jest potřebí souditi o podporách nuzných lidí důsledně a k tomu jest potřebí uvážiti, že doba velice obětní vyžaduje společenství solidarity.

Jakkoli soc. demokraté tvrdili, že náboženství jest jim věcí soukromou, v též Mnichově povolili z veřejných prostředků penězů příspěvek na „Volnou Myšlenku“, tedy na spolek, který se neobírá dobročinností, nýbrž úporným potíráním zjevného náboženství kterékoli náboženské společnosti.

Také jeden příspěvek k seznání, zdali hodlá vedení soc. demokracie aspoň poněkud po válce změnití své stanovisko k náboženským společnostem. Nechť každý katolík zanechá záluďného optimismu a pilně pracuje, aby ho velká doba poválečná nepřekvapila nepřipraveného.

Bylo by chybné domnívati se, že k velkému zpoždění soc. demokracie přispěl výhradně její kulturní bok. Máme dobře na mysli, že v této straně bylo také mnoho namáhavé práce jak drobné tak složité pro hmotné dobro příslušníků. Nějakými akademickými debatami anebo pohodlnými projevy protestními se tedy hnouti tak mohutně naprosto nezastaví. Konservativní skřecenci musí se také odvážiti na pole veřejné působnosti, budou nuceni pracovati horlivě ve prospěch strádajících netoliko almužnou a náhodnými příspěvky, ale činností organizovanou a soustavnou.

Prokřvapil rozdělení. Že stav učitelský právě nyní zasluhuje zvýšení služného, nikdo netoliko nepopírá, ale česká žurnalistika nadto přichází svorně na pomoc. V dělních českých v nedávných dnech také byly uveřejněny učitelské projevy; kritikuji malou přílepkou, k níž došlo. Hned se však dostavilo zvláštní poděkování. „Nár. Listy“ věnovaly otázce zvýšení učitelského platu pozornost nejpečlivější, ale právě tomuto listu byl zaslán učitelem západočeským dopis: „Naše časopisy, snad všechny, aspoň výjimky neznám, s přímlednou protiučitelskou tendencí přinesly zprávu o této naší úpravě již několikrát, aby každý o tom věděl, že zas máme přidáno... Naše listy, libující si v takovýchto bombastických zprávách, měly by se vrhnouti na lepší objekty, neboť tendence jejich při uveřejňování takových zpráv je příliš průhledná a nezakryje ji nikterak ono maskované přátelství k učitelstvu.“

Není divu, že „Nár. Listy“ uveřejnily tento dopis v lokálce nadepsané „Ještě jeden krobán“. Věru někteří lidé si zvykli na posluhu (i sebe obtížnější) reprezentačního tisku českého tolik, že ji považují za samozřejmou nejvyšší, nejdůležitější povinnost a že jest pak dovoleno i nejlepší vůli podrobiti nejdrtivější kritice. Tážeme se, jaké výhody přinesla obtížná doba samým žurnalistům, kteří se starají horlivě o blaho stavů jiných. Vždyť celá řada těchto inteligentů jest bez zaměstnání. A komu jest práce při novinách popřána, musí pracovati při skrovném platu se zvýšenou intenzitou. Také mají právo hlásiti se o zlepšení platu drobní úředníci; jistě se také valně nevede celé řadě umělců, kteří právě pro obtížnou dobu přišli o svá místa. Dále potřebuje-li více stav učitelský, každý rozumný finančník přisvědčí, že na přilepšení mají právo i kaplani a chudí faráři. Mimo listy vyslovené katolické však o této potřebě nepsaly žádné listy jiné; katolické pak dosti skrovně. A kněžstvo mlčí, neleze se svým steskem na střechy a na hory, neprotestuje křiklavě proti nevšímavosti žurnalistiky. Kdyby „Nár. Listy“ aspoň desítku péče, obětované učitelstvu, byly věnovaly plátům kněžským, každý duchovní by četl řádky vědecké. Ani jednolho kněze by nenapadlo ochotnému žurnálu za dobrou snahu vyčiniti. A pak — jsou čtenáři našich deníků malými dětmi, aby dle cifr nemohli uhadnouti, že ani nyní nelze mluvíti o učitelském blahobytu? Vždy tedy jen rozvážně a spravedlivě!

Eugenická společnost a biskup dr. J. J. J. Pr f. Em. Zák zabývá se v „Čechu“ eugenickou společností, jež založena, aby podmínky života budoucí generace byly příznivě upraveny. Upozorňuje však, že bez náboženského momentu se eugenická společnost při své práci neobejde: „Jisto je, že tato vědecká anaba eugenická má jíti ruku v ruce s náboženstvím. Lékařská pracovní má apelovati na kazatelnu, zpovědnici. Vědec na kněze. Oba společně pracovati k jednomu cíli. — Dere se mi v paměť trpká vzpomínka. Před nemnoha lety ohtěl lu-blaňský biskup J. J. J. poukazovati snoubencům na vážnost jejich stavu, velikou zodpovědnost

jich za osud a zdraví dětí. Chtl podporovat eugenické snahy. Dal si lékařem, odborníkem, naplati poučení snoubením o manželském životě. Byl to u nás snad první člen ještě neza-
loženého eugenického spolku. Použil a nábo-
ženského hlediska budoucí manžele o svatosti
jich spojení a pak dal jim v ruce brožuru, aby
si přečetli, k čemu svých út ve studu nechtěl
jako kněz, biskup propůjčiti. Pamatujete, pánové,
jak pochopil? U nás vyšla o něm brožura, jež
podkládala jednání biskupovu nejnižší motivy.
Byl postaven na pranýř, kam kdysi stavěli nej-
zlotřilejší nemravné ženštiny. Nescházelo, než
aby jej »odborníci« prohlásili za perversního a
poslali do nějakého blázince. Tak se dalo bi-
skupovi. Těž osud stihl by kněze, který by po
jeho příkladu jednal a šířil snahy eugenické.
Vážení pánové, kteří ve spolku eugenickém pra-
cujete, učiňte, prosím, pověst biskupa, který
první pracoval ve vašich intencích. Vaše vědecká
autorita a vaše jméno k tomu stačí. Síly a od-
vahy k tomuto dobrému činu snad také máte.
— Horlivý biskup Jeglič pro svůj pšný, apo-
stolský život a pro svoji obětavost byl již před
vydáním brožury v pověsti svatosti. Snad by
byl chtěl působiti tento muž neobratně a zú-
myslně veřejné pohoršení? A sice takové, aby
byl prohlášen za demoralisovaného hýřila?
Ale tu zkušební kámen ukázal v pravém světle
»vědecké snahy a upravednost některých lidí;
tí každou akci biskupovu posuzují pod zorným
úhlem své jízlivosti, své fanatické zloby. Jestliže
mluví katolické kruhy o okolnostech, týkajících
se zdravého potomstva zdržlivě, pak jsou ti-
chošlápky, pokrytci. Jestliže promluví olevně
a užijí aspoň částečně slov lékařských, pak jsou
perversními labužníky. Nyní na všech stranách
se stýská, že prý mladý svět proto propadá po-
hlavním hříchům, že není dostatečně poučen.
Když se o to aspoň částečně pokusil Jeglič, byl
potupen jako zločinec. Nyní vidí každý, jaké
nízké motivy vedly zlojinná ústa k surovým
výpadům.

Pamatujte

při každé příležitosti
na „Červený kříž“,
na raněné vojny, na vdovy a sirotky
po padlých našich bojovnících!

Národohospodářská hídka.

Živnostenská banka filiálka v Hradci
Králové jmenována byla příjímacím místem pro
ukládání akcií České společnosti pro průmysl
cukerní v Praze za příčinou účasti akcionářů
na valné hromadě, jež konati se bude dne 16.
srpna t. r. — Akcie nutno deponovati celé, t. j.
jak pláště tak i kuponové archy.

Moravská agrární a průmyslová banka
v Brně vykazuje koncem měsíce července 1916
stav vkladů obnosem K 70.292.539.10.

Nové národohospodářské názory. Pra-
kická zkouška láme theorie, které rozpádaly
fantasie tím bujnější, čím byla vzdálenější pří-
ležitost k jejich ověření. V Rakousku soc.
demokraté podceňovali veliký význam domá-
cího zemědělství; dle jejich předválečné zásady
měl se v přední řadě podporovati průmysl,
protože prý potraviny obstarají se lehko z ve-
lice úrodných krajů zámořských. Rovněž tak
soc. demokracie v Německu stála na stanovisku,
že rozvoj polního hospodaření v Něm má pro
stát význam nepatrný; prý lépe jest užiti pra-
covních sil na stupňovanou výrobu tovární. Nyní
však již se hlásí o slovo v soc. demokracii ná-
zory opačné; k veliké změně stanoviska při-
spěla v neposlední řadě válka. Radikálně socia-
listický list »Neue Zeite« v č. 11—12 t. r. obha-
juje nutnost domácího zemědělství. Upozorňuje,
že v budoucnosti dovoz do Evropy ze zámoř-
ských krajů zůstá se jenom nepatrný; vřdyť prý
vývozní schopnost těch zemí v poměru k vzdě-
lávanému rozsahu půdy slabne.

»Neue Zeite« uvádí výmluvné statistické do-
kumenty a pokračuje:

»Z toho vyvstává, že produkují značné pře-
bytky vlastně jenom Kanada, Argentina a Au-
stralie a že Spojené Státy velmi brzy nebudou
moci mnoho vyvážeti. V ostatním světě není
skoro žádné země, která by za normálních po-
měrů mohla vyvážeti. Evropě nezbude jiného
než opatřovati svou potřebu stupňováním vlast-
ní výroby.«

»Neue Zeite« dále přesvědčivě poukazuje, že
jak sousední státy tak ani Asie a Afrika ne-
stačí na úhradu evropské spotřeby, jestliže se
zde nevěnuje zemědělství zvýšená péče. Tudíž
ke konci dospívá k závěru:

»Řešení otázky výživy nespočívá mimo o-
kruh kulturních zemí, nýbrž na jejich vlastní
půdě, v jejich vlastní oblasti.«

Takto se přiblížil soc. demokratický list
stanovisku křesť. sociálů.

Královéhradecká bankovní jednota v Hradci
Králové doporučujeme co nejlépe při veškerých
obchodech bankovních a uhelných. Podporujte
při každé příležitosti svůj vlastní podnik.

Zprávy

místní a z kraje.

K uctění Nejvyšších narození Jeho Veličenstva
dne 18. srpna. Vzhledem k Nejvyšším intencím, aby při
každé příležitosti pamatováno bylo na rozhodnutí pra-
menů válečné péce, usnesla se městská rada, aby v řa-
dě oslav, jimiž uctěn býti má svátek narození Jeho
Veličenstva, nahrazeno bylo všeobecné osvětlení města
všeobecnou sbírkou ve prospěch místních fondů pro vdo-
vy a sirotky po padlých vojinech královéhradeckých a
místního fondu pro péči o invalidy. Sbirka od domu k
domu bude provedena zákyněmi měšťanské školy dív-
čí, jež opatřeny budou sběracími archy, purkmistrov-
ským úřadem potvrzenými. Obecnostvo se snažně zá-
dá, aby k těmto vznešeným účelům přispělo s všemož-
nou štedrostí.

Ze statistiky IV. válečné půjčky v obvodu okres-
ního hejtmanství královéhradeckého. Upsáno bylo:

	V okresu	Úhrnem
	král.-hradeckém nechanickém	
A. U peněžních ústavů	10.098.250	669.100
s vyloučením úpisů vzáj.	3.558.750	12.900
čistý úpis	6.539.500	656.200
B. U poštovních úřadů	75.575	21.677
C. U okresních soudů	42.800	6.200
D. U berních úřadů	10.800	7.025
Úhrnem	6.668.675	691.102

Obyvatelstvo královéhradecké upsalohromady
2.400.300 K. Obyvatelstvo v Třebechovicích 300.000 K.
okresní zastupitelstvo královéhradecké 200.000 K, obec
Hradec Králové zvlášť 200.000 K, obyvatelstvo v Ku-
klenách 146.300 K, v Nechanicích 100.000 K, na Praž-
ském Předměstí 96.500 K, v Předměstích 84.900 K, ve
Svobodných Dvorech 81.100 K. Připočteme-li k tomu
úpisu u peněžních ústavů z celého okresu královéhra-
deckého v sumě 10.098.250 K a z celého okresu necha-
nického v sumě 669.100 K, obdržíme z celého obvodu
okr. hejtmanství cifru 10.767.350 K, jak shora udáno.

— Tato číslice zajisté co nejvýmluvněji poučuje o ne-
ochvětné loyaltě a horlivém patriotismu obyvatelstva
politického okresu královéhradeckého. Jistě vzhledem
na skutečnou platební potenci náš okres nebyl předsti-
žen v horlivém upisování žádným okresem jiným.

Dle výkazů obecních úřadů upsalí obyvatelé jednotlivých
obcí okresu královéhradeckého jak následuje: Bělč 900
K, Blešno 4000 K, Březhrad 1500 K, Břiza 19.000 K, Bu-
kovina 8500 K, Černilov 60.700 K, Čibuz 5800 K, Čisto-
vce 15.650 K, Dívec 15.400 K, Hradec Králové 2.400.300
K, Nový Hradec Králové 13.100 K, Chlum 8000 K, Jení-
kovice 20.000 K, Krásnice 15.900 K, Krňovice 1000 K,
Kukleny 146.300 K, Lhota Malšová 9600 K, Libňovice
11.000 K, Librantice 15.300 K, Lipa 19.900 K, Ločenice
31.000 K, Malšovice 2000 K, Neděštiny 29.700 K, Nepasice
5100 K, Oujezd 8000 K, Piletice 20.100 K, Pláče
30.000 K, Plotičtě 82.925 K, Polánka 5100 K, Pouchov
15.500 K, Praskačka 56.800 K, Pražské Předměstí 96.500
K, Předměstice 84.900 K, Říbsko 29.900 K, Roudnička
3200 K, Rozběčice 9500 K, Rusek 10.900 K, Sedlice
30.000 K, Skalce Velká 10.200 K, Skalce Malá 5000 K,
Slatina 8400 K, Slezské Předměstí 7000 K, Stěnkov 3000
K, Stěžery 5100 K, Stěbeš 10.000 K, Světy 4900 K, Svi-
nary 5100 K, Svobodné Dvory 81.100 K, Třebechovice
300.000 K, Urbanice 30.400 K, Věkoše 16.100 K, Vlčkov-
vice 27.500 K, Vsestary 33.900 K, Výrava 27.200 K,
okresní výbor 200.000 K, obec Hradec Králové 200.000
K, úhrnem 4.317.875 K. — Okresu nechanického: Babice
14.000 K, Bohárna 15.000 K, Dobřenice 68.350 K, Dohali-
ce 15.100 K, Dub 10.500 K, Hrádek 8200 K, Klenice
10.000 K, Kratonohy 30.800 K, Kunčice 6800 K, Lhota
pod Libčany 60.250 K, Libčany 49.800 K, Lodň 10.200
K, Lubno 7100 K, Mokrovousy 10.100 K, Mžany 12.400
K, Nechanice 100.000 K, Staré Nechanice 3300 K, Nero-
šov 4400 K, Obědovice 10.000 K, Petrovice 37.700 K,
Popovice 15.200 K, Přím Horní 9400 K, Přím Dolní
10.300 K, Probluz 25.000 K, Puchlovice 7300 K, Radíko-
vice 3300 K, Radostov 4600 K, Rosnice 16.900 K, Roud-
nice 82.500 K, Sobětus 12.300 K, Sovětice 13.400 K,
Stěžirka 10.100 K, Stražov 14.800 K, Střesetice 6100 K,
Suchá 11.700 K, Syrovátka 70.000 K, Těchovice 7000
K, Třesovice 16.750 K, Trnava 10.400 K, Voznice 20.300
K, Zvíkov 3000 K, Želí 9900 K, Lhota Stračovská 2700
K, okresní výbor 20.700 K, úhrnem 889.650 K.

Statistika IV. válečné půjčky u jednotlivých peněž-
ních ústavů v obvodu hejtmanství královéhradeckého.
Peněžní ústavy vykazují tuto výši úpisů: Živnostenská
banka filiálka v Hradci Králové 4.407.300 K, Spořitelna
královéhradecká 2.808.400 K, Záložní úvěrní ústav v
Hradci Králové 1.417.200 K, Agrární záložna v Hradci
Králové 394.675 K, Občanská záložna v Nechanicích
282.700 K, Záložna v Hradci Králové 200.500 K, Česká
banka filiálka v Hradci Králové 173.100 K, Spořitelna v
Nechanicích 196.600 K, Bankovní jednota v Hradci Král.
150.000 K, Okresní hospodářská záložna v Hradci Král.
138.000 K, Záložní a spořitelní spolek v Praskačce

111.900 K. Úpisy peněžních ústavů rozdělené dle povolání upisovatelů:

	Hradec Král.	Nechanice	Úhrnem
	K	K	K
1. Fondy a obce	863.800	76.100	939.900
2. Vlastní úpisy	654.900	177.800	832.700
3. Kostely, ústavy a kněží	215.900	1.400	217.300
4. Úředníci státní	95.400	1.200	96.600
5. Úředníci soukromí	71.900	5.600	77.500
6. Ostatní gáziisté	28.000	5.000	33.000
7. Školy, učitelstvo a žáci	100.250	16.500	116.750
8. Živnostníci	60.700	14.200	74.900
9. Společen., spolky a p.	134.900	2.600	137.500
10. Akciové společnosti	242.700		242.700
11. Obchodníci	597.200	29.100	626.300
12. Rolníci	546.800	306.700	853.500
13. Ostatní upisovatelé	849.400	20.000	869.400
14. Peněžní ústavy cizích okresů	2.077.650		2.077.650
Úhrnem	6.539.500	656.200	7.195.700

Válečné sbírky do 25. července okr. hejtmanství od-
vedené: 1. Pro Červený kříž: Dívčí škola obecná
v Hradci Králové 24.80 K, p. Jarkovský ze Svinárek
4 K, obchodní akademie v Hradci Králové 27.98 K,
obecná škola chlapecká v Hradci Králové 15.80 K, p.
dr. Zimmer z vyrovnaného sporu z Probluze 2000 K,
žáci c. k. realky v Hradci Králové 16 K, z koncertu v
pensionátě školských sester v Hradci Králové na osla-
vu 40letého jubilea J. E. p. biskupa 176.30 K, ref. farní
úřad v Černilově 7.50 K, dívčí měst. škola v Hradci
Králové 28.52 K, sbírka v Dobřenicích 63.60 K, úhrnem
2364 K 50 h.

2. Pro fond vдов a sirotků: Sbirka »U čer-
ného koně« v Třebechovicích 6 K, sbírka v hostinci p.
Neškudly ve Lhotě pod Strání 19.40 K, sl. Marie Hut-
lova v Hradci Králové 10 K, sbírka mládeže o pouť v
Bukovině 10 K, sbírka u příležitosti výplaty vyživova-
cích příspěvků v Bukovině 11.31 K, profesori c. k. gym-
nasia v Hradci Králové 47 K, skupina kovodělníků v
Hradci Králové 97 K, ze Štítu brance: v Sedlicích 130
K, v Předměstích 7.54 K, ve Věkoších 17.27 K, v Bu-
kovině 7 K, v Těchlovicích 7.80 K, v Březhradě 20.40 K,
v Sobětuš 4 K, v Probluzi 42.10 K, pi. Marie Manková
v Třebechovicích z div. představení 36.18 K, sbírka učitelstva
okresu královéhradeckého 120 K, sl. industri-
ální učitelky u příležitosti přisady 10 K, sl. Peterová,
industr. učitelka v Dobřenicích 4 K, při výstavě ruč-
ních prací v pensionátě školských sester v Hradci Král.
vybráno 41.49 K, obec Dívec 13 K, úhrnem 661 K 49 h.

3. Pro osleplé vojny: Lyceum v Hradci Král.
26.20 K, vrchní berní správce p. Draslar v Hradci Král.
u příležitosti jmenování císařským radou 50 K, úhrnem
76 K 20 h.

4. Pro okresní pomocnou válečnou ú-
řadovnu: Správa školy v Předměstích 10 K.

Úhrnem 3.112 K 19 h
k tomu dříve vykázané sbírky 77.849 24 .

V celku tedy 80.961 K 43 h

Rádná schůze okresního zastupitelstva konati se
bude 5. srpna o 9. hod. dopol. Program: 1. Volba 3 ve-
řířníků protokolu, 2. Zpráva o činnosti okresního vý-
boru, 3. Zpráva o revizi účtů fondu okresního za rok
1915, 4. Zpráva o činnosti a revizi účtů Okresní hospo-
dářské záložny, 5. Královéhradecká odbočka státní zem-
ské ústředny pro péči o vráťivši se vojny v Hradci
Králové žádá o subvenci na zřízení orthopedického ú-
stavu a prothesových dílen, 6. Obec Hradec Králové
žádá o svolení k uzavření komunální zápůjčky 100.000 K
u Spořitelny v Hradci Králové, 7. Obec V. Skalce žádá
záložny k upsání IV. rak. vál. půjčky, 9. Obec Piletice
žádá o svolení k uzavření komunální zápůjčky 13.000
K u Okresní hosp. záložny na upsání IV. rak. vál. půjč-
ky, 10. Obec Kukleny žádá o schválení usnesení stran
převzetí závazků na zřízení osobní zastávky a nákladis-
tě severozápadní dráhy v Kuklenách.

Povýšení. Vrchním finančním radou a okresním ře-
ditelem v Hradci Králové byl jmenován p. fin. rada Fr.
Režný, t. č. v Č. Budějovicích. Srdečně gratulujeme za-
sloužilému pracovníku, jehož návrat do Hradce Králové
četní přátelé uvítají se srdečnou radostí. Úřad svůj pan
c. k. vrchní finanční rada nastoupí dne 15. srpna.

Vyznamenání. Pan Karel Matějček, syn zdejšího
nožířského mistra, byl raněn jako c. a k. kadet na ru-
sském bojišti. Za svou chrabrost obdržel stříbrnou me-
daili. V prosinci min. roku byl poslán do Č. Lipy, odkud
se odebral k císařským myslivcům. Dne 1. ledna t. r.
jmenován byl na italském bojišti c. a k. poručíkem.

Pochvalné uznání. Místní školní rada v Sedlicích
vzdala vřelé díky p. V. Vachovi, řediteli v. v. v Hradci
Králové, za zaslání dějin Sedlice, Chránstnice a Žizkovsi.

Rodičům dítek v roce 1914 narozených a dosud ži-
lících. Výbor Spořitelny královéhradecké usnesl se na
paměť 50letého trvání spořitelny věnovati všem dítkám
v roce 1914 ve zdejších soudušním okrese narozeným a do-
sua žijícím po jubilejní vkladní knižce se základním vkladem
1 K, který smí býti vybrán teprve po dosažení plno-
letosti dotyčného dítky. Do obcí venkovských byly tyto
knížky již rozeslány a rodiče nechtě o ně u svých
farních úřadů přihlásit. Dítkám v Hradci Králové naro-
zeným jsou knížky uschovány v kanceláři Spořitelny,
a žádají se P. T. rodiče, by se o ně v úředních hodinách
(od půl 9. do půl 1.) u pokladny co nejdříve přihlásili.
— Ředitelství Spořitelny.

Josef Pitař, měřičin a rodák královéhradecký z
číslo domu 211, přeložil Jana Frídařa Pontheri-a z r.
1732 »Praxis Geometriae«, t. j. účinkové cvičení země-

měřické, v kterém rozličné příhody při měření polním potřebovali k vyšetření rozdílnými nástroji předestřené jsou, totiž štanglemi, astrolabio, magnetem, jakož i pomocí měřícího stoletku. Podobně přeložili i „Elementa arithmetice practicae generalis“ neb „Počátkové umění počítání hlavního“. V této psané knize na str. 252. vysvětluje a zobrazuje zcela názorně „skuteční hodiny“, jak se jim má rozuměti a jak si je každý sám zříditi může. V téže knize na kousku papíru jest od něho napsáno:

Že innozi píše psaní
nerozvážně schvalují,
jiní svévolně jej haní,
jiní pak jej tupí i haní,
zlehčují a vachují;
když pak písař po skonání
života v hrobě hníje,
tuť v jeho připomínání
každý mu věnc vije.

— Dále sepsal „Spekulativa artis molitorae praxis“, to jest účinné řemesla mlynářského cvičení s připomením vnějších údův při mlynářském stroji potřebných, totiž jak v zemi založených základův, tak také na nich spolu stojících strojův vyobrazení vedle Mathematického umění spořádané a sepsané vlastní rukou Josefa Piláče v Králově Hradci n. Labem mlynářského z r. 1804. Popisuje mlyn při Králově Hradci r. 1799 u městské vodárny. Dále popisuje mlyn svinářské na str. 152., na str. 153. mlyn budínský, odhad mlyna hradeckého z r. 1799 str. 164—172. Zevrubně popisuje a zobrazuje mlyn malšovský utd. str. 157. a násl. Mlyn u městské vodárny při Hradci byl jeden z nejstarších mlynů hradeckých a slul, jak historik Fr. Švenda z „První kšaftovní knihy městské“ vypsal, mlynem „Rormeisterovským“. Ten se nacházel pod městem na Labi při soutoku Labe a Orlice. Kdysi patřival Zuzaně Rormeisterové, rodem z Hradce, a ta odporučila r. 1491 mlyn ten svému rodnému městu Hradci Králové n. Labeni.

Nevěrná manželka. V knize staré, zvané „Liber testamentorum“ s letopočtem 1612. druhdy obci králově-hradecké náležející, je naznačen kšaft, který prof. Bedř. Spiess uvádí v Pam. arch. XIX. str. 141 a 142. Krejčí Jan Straka slovy dojemnými líčí strasti manžela, jemuž žena dvakrát „uvandrovala“, pro kterouž příčinu ji vedle práva městského od statečku svého odcizil, či moderně řečeno vydědil. Praví do slova takto: „Dám svůj nárožní na konci Soukenické ulice vedle skladovny pani Doroty Skornicové z Petrovic pod Soukenickou fortnou (kterýž mně vlastně vedle zdání manželského mnež mnou a Alžbětou, někdy manželkou mou, pokud se Pána Boha bála; dobře chovala a nade mnou manželem svými se nezapomněla, nýbrž mne se přidržela, učměného a kníhami městskými utvrzeného náleží) — ten poroučím Markovi Strakovi, krejčímu a Dorotě, manželce jeho, rodičům svejím nejmilnějším, za tou službou a hodnou příčinou: Když jest mne dotčená Alžběta, někdy manželka má, beze vši sobě k tomu dané příčiny, zapomenuvši se nad Pánem Bohem, slibem a vírou manželskou a nade mnou, zradila, pryč uvandrovala, oloupivši mne ze všech svrškův a nábytkův, co jsem s ní tak na skrovně měl, s sebou odnesla, že jsem se k nim v své těžkosti, v tomto svém neštěstí a v této dlouho trvanlivé nemoci, nenaje po Pánu Bohu k tomu jiného nežli k nim, utekl, kteříž mne opatrují, živí, krmí a všelijaké pohodlí činí, takže kdyby jich nebylo, snad bych hůře psa ležeti a někde v bídě a psotě, nemaje ochrany, dříve časně umřít musil, protož to tak nařizují: Když bych koliv umřel, aby dotčení rodičové moji hned po smrti mé do téhož domu mého se odstěhovali, jej sobě ročně dopláceli a jak svého vlastního užívali bez překážky člověka každého. Po smrti pak rodičů svých činím nápadníky toho Matěje bratra, též Mandalenu a Kateřinu, sestry své. A že nahoře psanu Alžbětu, někdy manželku mou, však již zprouevěřilou, od téhož statečku odcizuji a jako za mrtvou pokládám, to proto činím, že jest sobě téměř zoufala a mne v ničemž až dosavad poslušna býti nechtěla. Nebo když jest ponejprv ode mne odvandrovávala, za ním (milencem) jsem šel a nalezši ji, zase jsem ji k sobě přijal a do domu uvedl s tím při tom napomenutím, aby se Pána Boha bála, více toho nečinila a se mnou zůstávala, že ji toho ničím zlym do smrti připomínati nebudu. Ale ona potom asi rok se mnou pobývši, zase se toho dopustila, pryč vandrovávala a tam až posavad zůstává. A tak dopustivši se takových veštek tudy všechnu spravedlnost a právo své vedle práva městského č. 44 rozdílu druhého potratila.“ — Málo slov, ale co žalu v nich se skrývá! — Vach.

Křesťansko-sociální spolek paní a dívek „Anočka“ pořádá v neděli 30. srpna pouť do Svatoňovic za vedení dp. Keppla. Vyjede se o 6. hod. ranní, návrat večer před 9. hodinou. Přihlášky členek i hostů přijímají se do 14. srpna v Družstevním knihkupectví v Adalbertinu u sl. Hořkové, kde dlužno též předem cestovné 3.20 K složit. — Předsednictvo.

Průběh porculukulových pobožností v chrámu seminářském ve dnech 1. a 2. srpna byl nejvýš utěšený a křivě povznášející: počet účastníků překonal všechno očekávání, byl větší než léta předešlá. Ze vzácné, obětavé ochoty při slavné mši sv. dne 2. t. m. působil na kůru pěvecký sbor z chrámu „...“ Na varhany hrál p. Wiensch ml., překrásné zpěvy Hmí dp. Gyurkovics. Pobožnosti skončily 2. srpna odpoledne požehnáním a slavným „Te Deum“.

Populární zprávy v politickém okresu králověhradeckém. Dle výkazů farních a matričních úřadů bylo r. 1915 v obcích zdejšího c. k. okr. hejtmantství 226 sňatků uzavřeno, t. j. asi 3 na 1000 obyvatelů. Děti narodilo se 1228, t. j. 15.56 proc. obyvatelstva; z nich bylo 122 ne-

manželských, t. j. 10 procent všech novorozených. Dětek mrtvých se narodilo 31, t. j. 2.53 proc. všech narozených. Vliv světové války lze pozorovati v silném klesnutí počtu sňatků (r. 1913: 467), silném ubývání porodů (r. 1913: 1789) a zvýšení úmrtnosti (r. 1913: 1542). V r. 1915 zemřelo v okrese králověhradeckém 1393 osob, t. j. 18.79 procent. Přirozenou smrtí zemřelo 1356, násilnou 37 osob. Do 15. roku věku svého zemřelo 401 dětí, t. j. 28.87 proc. všech zemřelých. Ve stáří od 15—30 let zemřelo 140 osob, ve stáří od 30—50 let 201 osob, ve stáří od 50—70 let 328 osob, ve stáří výše 70 let 323 osob. Z příčin přirozené smrti zaujímá první místo tuberkulóza, již podlehl 269 osob, t. j. 18.72 proc. všech zemřelých a 3.51 proc. obyvatelstva. Příčinou tak velkého počtu osob na tuberkulózu zemřelých lze hledati jednak ve zhoršení podmínek životních a pak v tom, že mnoho osob tuberkulózu silnějších přichází do svého domova z velkých měst, kdež si při nepořádném životě nákazu ulovili. Obyčejně nakazi své příbuzné a tím se nákaza šíří. Druhé místo zaujímá záneš plic, jemuž podlehl 96 osob. Vrozenou slabostí zemřelo 36 dětí, prudkými katary zažívací 26 kojenců, mrtvici 46 osob, srdeční vadou 75, zhoubnými novotvory 72, nakažlivými nemocemi 32 osob. Jiné přirozené příčiny smrti zastoupeny jsou číslem 712.

Kam s dětmi po prázdninách? Jest otázka, kterou pomalu počne se zaměstnávat tisíce rodičů. Požádejte koresp. listkem ředitelství Ústavu hraběte Pöttinga v Olomouci, které zašle Vám: „Prospekt pensionátů a Přehled škol“, které Ústav ten pro dívky obsahuje. Jsou to: 1. škola měšťanská, 2. vyšší dívčí pro ženská hospodářská povolání, 3. dvouletá obchodní, 4. škola průmyslová pro šití prádla, saté a ozdobné práce, 5. škola kuchafsko-hospodyňská, 6. škola cizích jazyků a 7. škola hudební, dále různé kursy, jako modistický, česací, taneční, kurs pokročilejšího kreslení a malby, kurs uměleckého průmyslu, kurs pravopisný, kurs psaní strojem a kurs fotografický.

Dopisování se zajatci. Společná ústřední kancelář prákazní, popravárna na zajatce ve Vídni sděluje: Obecnostvo žádá se ve vlastním zájmu, aby dopisování se zajatci omezilo na listky a nepsal v psaních. Jest dokázáno, že psaní potřebuje k dopravě o 2 měsíce průměrně více než listek. Příčina toho nespočívá tak v zářezích pošty, jako na cenzuře, kdež listky cenzurovány jsou před listy, protože v stejné době, jež vyžaduje psaní, vyřídí se 5 až 10, ba i více listků a tím umožní se stejnému počtu pisatelů korespondence s jich zajatými příslušníky.

Přesídlení úředních místností. Kanceláře c. k. okr. školní rady nacházejí se nyní v domě čp. 353. roh Rokycanovy a Jiřkovy třídy v Hradci Králové (proti parku).

Záložna v Hradci Králové. Výkaz za měsíc červenec 1916. Stav vkladů počátkem měsíce K 2,296.160.66, kap. úroky K 43.606.82, během měsíce vloženo bylo K 84.992.12, vybráno K 51.306.11, stav koncem měsíce K 2,373.453.49; Stav půjček počátkem měsíce K 2,117.345.99, během měsíce bylo půjčeno K 150.336.—, splaceno K 180.277.40, stav koncem měsíce K 2,087.404.59. — Počet účtů 3909. Rezervní fondy K 184.727.80. Závodní podíly K 83.200.—. Pokladní obrát K 804.005.95.

Dražby ovoce u samosprávných úřadů. Jako za normálních dob konají obce i letos dražby ovoce z obecních sadů a přenechávají takovým způsobem obecní ovoce soukromému obchodu. Za nynějších válek vyvolaných poměrů by se však spíše doporučovalo ovoce zužitkovati pro přímé zásobování obyvatelstva a tak aspoň poněkud čelit pravděpodobnému vyházení cen do výše. Obecní úřady se žádají, aby v uvážení této okolnosti česaly z obecních alží ovoce, zejména i zimní ve vlastní režii a nabídly je k dalšímu prodeji Rolnické prodejně v Hradci Králové, která odtud dále sprostředkuje.

Žně. Při počasí velice příznivém na Hradecku počaly se sekati pšenice a ječmen již předešlý týden, ovsy počátkem tohoto týdne. Vše schnulo rychle. Sláma jest místy žernalá, ale zrno dobré. Někde neposečené obilí zdá se přezralé. Nepochoybě proto, že rukou ke sklizi není nazbyt: pracují na polích velkou většinou ženy a děti; obilí se sváží i na malých vozíčkách, z jednoho pole bylo dopravováno ducela i na starém dětském kočárku. Deštěk po prudké vichřici noční dostavil se teprv dnes k ránu.

Seznam cen na týdenním trhu v Hradci Králové dne 29. července 1916. 1 ltr: prosa 1.20—1.25 K, včivo 90 h, hrachu 2.30—2.40 K, česky 2.30—2.40 h, jablek 3 K, máku 2.80 K, lněného semene 1.20—1.40 K, 1 q jetelového semínka růžáku 230—240 K, 1 kus kariolu 20—60 h, 1 kopa: česneku 5—6 K, celeru 2.40—4 K, kedlubnů 3—4.80 K, křenu 1.20—1.50 K, zelí 12—24 K, okurek 6—18 K, kapusty 3—5 K, cibule 2—4 K, drobné zeleniny 60 h, mrkve 4.40—5.60 K, 1 košík třešní 2.20—2.80 K, 1 košík švestek mirabelek 1.20—1.90 K, 1 hl jablek 19—25 K, hrůšek 13—17.50 K. — Přivezeno bylo: zelní 68 kop, okurek 78, kapusty 160, cibule 394, mrkve 265, drobné zeleniny 240 pytlů, jetel. semene růžáku 6179 kg, třešní 53 košíků, švestek mirabelek 225 košíků, jablek 45 hl, hrůšek 23, podsvinčar 179 kusů.

Rychnovský vikariát. (Farní instalace.) V neděli 30. července slavil ve Skuhrově vdp. farář Josef Pecháček instalaci, jež byla skuhrovským projevem úcty, lásky a vřelých sympatií, jichž si byl nový duch. správce v krátké době své působnosti získal. V 10 hodin vyšel malebný průvod, zahájený nepřehlednou řadou běloskvoucích družiček, z farní hudby do krásně vyzdoběného a nesčetnými voskovicemi osvětleného kostela, zasvěce-

ného sv. Jakubu, kdež posvátné obřady instalace vykonával vdp. bisk. vikář a děkan Fr. Tomíček z Velké Opatové, bývalý otcovský šéf pane instalandův. Po přečtení ustanovovacího dekretu a pastýřského listu Jeho Excel. ndp. Msgra dra Jos. Doubravy a po odevzdání klíčů chránových proctěně přednesla družička Liduška Balcarová, dceraška zasl. říd. učitele p. Balcara, vítací báseň a družička Fendrychová podala skvostnou kytič. Vdp. farář Pecháček zřejmě dojat děkovat vřelými slovy za počtu a velikou účast a slibuje, že chce kráčet v šlepičích svých předchůdců, jejichž horlivé a apoštolské působení zlatými písmeny jest v análech zdejší farnosti zapsáno. Prosil zároveň, aby jej farníci ve vykonávání těžkých povinností laskavě podporovali. Nato vystoupil na kazatelnu vdp. Jos. Rössler, farář v Solnici, který nastívil dosavadní život nového duch. správce, líčil kněze jako upřímného a otcovského přítele světeného lidu. Ke konci své řeči obrátil se kazatel k novému duch. správci a prosil jej, aby se při mši sv. modlil za Sv. otce, aby se mu podařilo dle čestného smíru, za Jeho Excel. ndp. biskupa, který jej na kněze v r. 1905 vysvětil a skuhrovským farářem jmenoval, za neuvázně pečlivého mučnáře, za říd. rakouskou, aby se vyplnila slova hymny: „Říš rakouská nepomine, sláva vlasit, císař!“ Za českou vlast, aby Bůh na přimluvu sv. Václava nedal zabynouti nám ni budoucím, za své rodiče, za živé i zemřelé sourozence, za spolubratry, za své vychovatele a dobrodince, jakož i za bojovní bratry a padlé vojny. Po kázání složil vdp. Pecháček za četné asistence slavnou mši sv., při které sbor chrámový za doprovodu zasl. řed. káru p. Balcara bezvadně přednesl jímavé skladby. Celá slavnost ukončena byla chvalozpěvem „Te Deum“ a sv. požeháním. K této tak řídké slavnosti dostavili se: vosp. vikář Tomíček, bisk. notář a děkan n. odp. Ehl ze Solnice, faráři: Pohl z Libberka, Šeic z Kačerova, Rössler ze Solnice, Švorc z Lukavice, kaplani: Machač z Bílé Újezda a Vasyka z Rychnova n. Kn., patronální komisař p. Ant. Rásl v zastoupení vys. uroz. p. barona Viléma z Königswarterů a patronátního úřadu, slov. p. továrník Vilém Porkert, zastupcové místní obce i přifařených obcí, zastupcové školy místní i škol vukolních, školní mládež i velké zastupy věřícího lidu z blízka i dále. Při hostině připl vosp. vikář vdp. farář Pecháček, který opět vzpomněl Sv. otce, císaře, nejdp. biskupa a přítomných hostů. Pana faráře Pecháčka došla spousta gratulačních projevů, jakož i mnoho cenných darů. — Přijel vdp. farář, aby požehnal nebes, důvěra a láska světeného lidu, jakož i svěží zdraví byly mu údělem až na krajní meze života, končíme slovy básně, přednesené dívenkou Balcarovou:

Dejž Bůh radost, štěstí, pokoj,
v našem středu dlouhý věk,
za svou práci, za svou snahu
mějte srdcí našich vděk!

Pozérství. Takový název má právě vydaná velice časová brožura. Pozorovatel zde promlouvá kriticky a přesvědčivě o různých zjevech pozérství, pyšného tatrmanství, na jaké právě tento věk jest bohatý. Napřed uvažuje o pozérství obecně, pak poukazuje, jak se jeví strojené, umělkované chování v hovorech filosofických, v návrzích na novou morálku. Nato probírá velkášské fráze o náboženství, upozorňuje na formy pozérství v mládeži a v nezralé práci žurnalistické. V době, kdy tak často se stýská na přepjaté sebevědomí polovzdělaných a dorostu, přišla tato úvaha jako na zavolanou. Zjistěte prospěje zvláště duším mladým, jimž různí demagogové ze snahy po popularitě tolik pochlebovali. — Stran 48. Cena 16 h. Objednávky vyřídí administrace „Časových Úvah“ v Hradci Králové.

Záložna v Hradci Král.,
Janské náměstí č. 163.

Vklady na knížky 4% —
Půjčky. — Úvěry osobní. — Zálohy.
Eskompt účtů a směnek.

Různé zprávy.

Deset roků Svazu českých spolků pro okrašlování a ochranu domoviny v Čechách, na Moravě a ve Slezsku (1904—1914) jest název publikace, kterou napsal Bř. Jedlička-Brodský (přehledné tabulky sestavil J. Wiesner). V objemné zprávě té shrnuto je vše, co Svazem ve prospěch okrašlování a ochrany domoviny vykonáno v prvních 10 letech jeho trvání. Kniha — skvostně vypravená — je vlastně přehlednými dějinami prvního desetiletí Svazu. Doporučujeme vřele všem příznivcům a podporovatelům snah okrašlovacích a ochranných. Výtisk za 2 K expeduje obratem Svaz okrašlovací v Praze I., Malé nám. 459.

O obnovení obuv a šatstvo prosí nejchudší v Útulně a chorobinci slepých dívek v Praze III., na Kampě 33. I za malý dárek jsou nejvděčnější!

Stav obyvatelstva král. Českého dle povolení v r. 1916. Teprve nyní po mravenčí pílí výška srovnávací statistika, která má ovšem velkou důležitost pro srovnání s desítkami předcházejícími i s ciframi, jež budou uveřejněny r. 1920. Hospodářské rozvrstvení všeho obyvatelstva v Čechách je dle dat r. 1910 toto: Přislušníků zemědělství 2,186,043, průmyslu a živností 2,780,457, obchodu a dopravy 890,949, veřejné služby a volných

povolání 911.788. — Obyvatelstvo zemědělské v Čechách kleslo tedy již i pod třetinu veškerého obyvatelstva, průmyslové přes to, že nyní živnosti hostinské a výčepní počítají se ke třídě obchodu, převyšuje dvě pětiny. Zbývající dvě skupiny: obchod a veřejná služba s 1. zv. volnými povoláními tvoří přibližně stejné kvoty (něco přes 13 proc.). Pokud se týče obyvatelstva povoláním činného, tedy patří k zemědělství 1.344.602, k průmyslu a živnostech bylo 1.572.085 osob a českou a 1.176.249 s německou obcovací řečí; v obchodu a dopravě 529.242 s českou a 350.685 s německou, konečně ve veřejných službách a svobodných povoláních 576.310 osob s českou a 324.136 s německou řečí obcovací. Zemědělské obyvatelstvo je tedy téměř ze 3 čtvrtin české, naproti tomu v ostatních oborech povolání mají Němci kvoty větší než by jim příslušely dle prostého počtu hlav.

Publikace, obětiny, dopisnice a různé tiskoviny
Ústřední Matice Školní. Všemi zámožnější českým rodinám nabízetí jest rodinné publikace Ú. M. Š., vzácné české knihy: „Náš miláček“ (zápisník českého dítěte) skvělostí vázaný za 5 K a „Rodinnou kroniku“, vhodný dárek novomanželům, jakožto knihu pamětní v úpravě starých českých kronik v kůži vázanou po 15 K. Obě publikace jsou vynikající díla českých umělců a oceněna byla předními českými pedagogy. Poněvadž Ú. M. Š. neměla a nebude mít po celé válečné období přímý ze zábav, slavností a pod. podniků jen v normálních dobách možných, prosíme, aby Matice byly tyto zdroje přímé nahrazeny zakupováním matičních obětí, celoročních a příležitostných dopisnic, náhradních listů telegramových a i. matičních tiskovin, z nichž plyne čistý zisk pokladně matiční. Vzorňky a ceníky matičního zboží zasílají se zdarma a vyplacené. Vliv odborů, důvěrníků, přátel a příznivců Matice v bohatých rodinách i na bohaté jednotlivce může dosáhnouti toho, že nebude ani jediného věrného příslušníka českého národa, který by alespoň v poslední vůli sebe menším odkazem nepřamatoval na vznešené a nákladné úkoly Ústřední Matice Školní. Pro záchranu kulturního dědictví Ú. M. Š. učiní každý, co dle svých nynějších poměrů učiniti může. Tisíce členstva dle tou dobou na poli válečném a členky Matice konají vynikající služby na poli lidumilných podniků. Rodiny po padlých a zraněných matičních učitelích volají o pomoc. — České děti škol a opatroven Ú. M. Š. za doby válečné potřebují dvojnásobné pomoci a ochrany celého českého národa. A proto: „Pomoc rychlá — pomoc dvojnásobná!“

Dobrou a zdravou lidovou četbou je vždycky katolický kalendář. Olomoucká Matice cyrilometodějská přes všechny válečné obtíže vydá tři kalendáře. Mezi příspívateli do těchto kalendářů jsou letos Jan Vyhlídal, K. D. Luthov, Al. Dostál, Vlasta Pittnerová, Jar. Novák, Fr. Čech, Fr. Střížovský, dr. Jar. Řehulka, K. Vřesovský, H. Podhorský, Fr. Rajhradský, B. Jiříček, J. Hofer, A. L. Tvrzský, J. E. Sequardt, R. Cagásek, M. Olševský, D. Altelandt, Ad. Jašek, Ad. Parma, Petr Liška, Gab. Romay atd. Objednávejte kalendáře Matice C.-M. již nyní v Olomouci, Dolní nám. č. 17.

Ty ženy! Spisovatel rád měl ženy jako bytosti záhadné a nepochopitelné. Známý náš spisovatel výtečných humoresek dr. Řehulka vyličil ve své povídce „Srna“ tuto ženskou vlastnost tak výtečně a v rámci tak svižně humoristickém, že při čtení nelze se ubrániti smíchu a opravdu radostnému veselí. Humoreska tato vyšla v kalendáři „Venkovanu“. V téměř kalendáři jsou ještě krásné povídky od předních našich povídkářů Baara, Jar. Nováka, J. Pospíšila, Pečenkové, Boušky, Javorníka, Hrušky, Mellanové a j. Pro nezemědělské obecní vydán v krásné úpravě kalendář „Třebízský“ s podobným obsahem. Odporujeme!

Jahodový zmrzlý krém. Do krému, jak dříve udáno, přidáme ještě 2 lžice lesních jahod a naplníme hmotou tou malé skleničky neb koflíčky, do kterých vložíme křídlem piskoty aneb úzké rozkrojené oplatky. Pak dáme vše k ledu zmrznouti. Tento krém můžeme učiniti jemnější tím, když do hotového přidáme 1 neb 2 lžice uslehané sladké smetany.

Grilované keččky z jader třelových, vlašových aneb švestkových. Jádra z pecek dáme na plech do trouby usušiti. Poté je jemně rozsekáme. Na 15 dkg cukru počítáme 5 dkg těchto jader. Cukr práškový dáme na suchý rendlík a za stálého míchání necháme sežloutnouti. Pak tam vhodíme připravená rozsekaná jádřerka a necháme několik varů přejíti. Poté nalijeme tence na plech máslem potřený a necháme to chvíli tuhnouti. Pak kousky té hmoty vkládáme do vymazaných koštěkových formiček, pomocí citronu vytlačujeme a necháme ztuhnouti. Vyňaté pak z formiček plníme jahodovým krémem s práškem „Regina“ a necháme u ledu zmrznouti.

Episoda z nemocnice. Do vojenského lazaretu vstoupí vznešená milosrdná návštěva. Za ní kotaj nesoucí krabici opravdových dnes darů z lásky, cigar. Kněžna přistoupí k jedné posteli a ptá se raněného: „Jak se vám vede, milý muži?“ — „Děkuji, Vaše Jasnost.“ — „Jak jste ztrávil velikonoční svátky?“ — „Jasností, zpovídal jsem se.“ — „No, to je hezké. Johan, dejte mu pět cigar.“ Nato kněžna jde k druhé posteli. „Jak se vám vede?“ — „Dobře, Jasnost.“ — „Jak jste ztrávil svátky?“ — „Postil jsem se, jasností, já jsem evangelík.“ — „Do-

bře. Johan, dejte mu čtyři cigára.“ U třetí postele tytéž dvě otázky. „Jasností, já se teprve připravuji; já jsem český katolík a my máme vařené maso za tři neděle.“ — „Dobře. Johan, dejte mu tři cigára.“ V tom ozve se z vedlejší postele hlas: „Jasností, u mne se nepotřebujete na nic ptát, dejte mně dvě cigára a basta.“

Francouzský spisovatel Francozská. Eugen Brieux vydal provolání k francouzským děmám, v němž jim dokazuje, že přísti móda francouzských žen musí být mateřství. Vykládá: Znal jsem velmi pěknou, mladé manželství, kde byli smutní, zaražení a nešťastní, když se už nemohlo tehdy zatajit, že po roce manželství je očekáváno dítě, a když se mělo narození dítě, našla mladá žena v slzách: „Co takto maminka!“ a mladý manžel pravil s výrazem provinilého své ženšce: „Prosím tě, odpusť mi.“ Skutečné mateřství není moderní. Nutno vidět, jak se tváří jisté paničky, vidí-li těžhotnou ženu. — Odvrátil hlavu a významně vzdychotává. (Tedy mateřství nevedli v popisu a nevážnost klerikálové, jak se dříve hlalo nýbrž právě nejasnější ateisté francozští; u nejhorlivěji povzbuzovali, aby v každé rodině zavládli systém nejvýše dvou dětí.) Domnívali byste se, že vidí něco zcela proti přírodě; a pokud se týče muže, říká se o něm za vějtem: „Ale, má drahá, to je přišerný muž.“ — Polygamie bylo mnoho, ale mítí dětí bylo neobkukové a nesmyslné pro drahotu potravin. Moderní záchrani lidstva zřizovali pro ženy kavárny, ale kolébka byla zřízená reakcionářské. Ženské kouřily, žvanily v kavárnách o politice, chtěly volební právo a rovnost s muži, ale o dětech nechťaly ani slyšet. Nebyly by se mohly baviti, a jejich moderní muži se nemuili o děti starati.

Potrava chudiny v Sardinii. Hospodářské a zdravotní poměry v Itálii byly i za míru tak nepřiznivý, jako v málokteré zemi. Nejbíže bylo na Sardinii; nuzné poměry tamějšího obyvatelstva předstihovaly všechny představy; není to dávno před válkou, kdy vláský lékařský list přinesl zprávu, která způsobila za hranicemi hotové zděšení. Chudší obyvatelstvo Sardinie — a bohatší tam vůbec téměř není — požívá chléb, jehož složení a příprava při myšlence na požití podobné potraviny vyvolalo skutečnou hrůzu. Hlavní součástíkou onoho chleba jsou žaludy, k nimž, aby byla zmírněna trpká její chuť, přidávána je ošklivá hlína a popel. Za války stal se dle zpráv italských listů chléb tento hlavní potravinou sardinského lidu. Přípravuje se následovně: Žaludy se oloupají, namočí a pak vaří v nepolovaných hliněných hrncích po celý den. K vodě přidává se ošklivá hlína, jejíž působením zčernají. Po uvaření smísi se s hrstí prosotého dubového pole. Potom těsto se mísí dřevěnými mísidly až zhoustne. Těsto se rozdělí na placky, jež se n k suší, na konec osm až čtrnáct dní ud'. Črné placky mají zápach po sušených švestkách, jsou měkké a nasádlé chuti. Dle chemického zboru sestává tento „chléb“ z 0.3%, rozpustné bílkoviny, 1.52%, dusíkatých látek, 3.9%, tuků, 81 až 83%, uhlovodíků a 19%, popela. Nasledky té něž výlučného požívání tohoto „chleba“ jsou prý ve zdravotním ohledu přímo přišerné. Na Sardinii, která spolu s Anglií chce střední Evropu „vyhladověti“, dokazuje se tak nejlepe, že „když němu jámu kopá, sám do ní padá“...

Úvěrní družstvo Eliška
 v Hradci Král., Adalbertinum, přijímá záznamy na nové výhod. losy Rakouského Červeného kříže a opatří i jiné cen. papíry.

—————

**Besídka.
 Páperky.**

Je to již otřelý, málo působivý nátek, že muže vynikající nad svou dobu, harcovníky nových ideí nechávali jejich krajané zmíratí hladu. Tážeme se: nebyla někdy nedůvěra vrstevníkům aspoň „vysvětlitelná“? — Docela i některé předsudky byly přirozené. Pátráme-li, jakou reformu v tom směru zavádějí moderní přísní kritikové, často užaseme. Netoliko jsou bezohlední k talentům skutečným, přirozeně se vyvíjejícím; upadají zcela v opačný extrém: neprojevují obdiv duchům ženiálním, nýbrž se klaní tatmanům a pozérům, kteří sílí kolem sebe zdání originality. Jestliže stará generace nechávala ženiální myslitele a umělce hladověti, moderní lidé přímo zasypávají chválou a penězi občany, jejich práci naprosto nerozumějí.

Přirovnání pravdy k slunečnímu jasnu poněkud pokulhává. Čím se nám zdá slunce při západu větší, tím méně hřeje a svítí. V zenitu praží silně jako nepatrný kotouček. Dobře říká staří: „I slunce se někdy dvojit.“ A což, když nás máme fatou morganou?

Dokázali jsme přesvědčivě, že i početlost za některých okolností smí být zvána hlíchem. Ale leckterý člověk vtipný dopouští se početlosti a neomluvitelných omylů ještě častěji. Společaje na své bystré postřehy, rozhoduje se obyčejně hned, nedbá porad lidí méně nadaných, kteří před pronášením svých poznámek přemýšleli dlouho a tak — mrazí a škodí druhdy častěji než občan ducha omezeného.

Atheisté vážají přikročiti ke generální zkoušce, která zcela důsledná výchova jest osvědčenější: zdali ateistická či náboženská. Ale jsou tu rozhovovací momenty tak důrazné, že jen slepec jich nevidí. Všimněme si na př. hluchoněmých dětí. Pokud žily ve světě, osvojily si velice nepěkné návyky. Jsou-li však připoutány ke kázní ústavu katolického odkládají zvolna všechny zlozvyky. Málokdo má tak hluboký cit náboženský jako dítě v katolickém ústavě pro hluchoněmé; a tento cit jest nejvydatnějším štěmí proti těžkým předsudkům. Právě proto, že tyto děti pro sluchový defekt málo obcují se světem vnějším, vynikají podivuhodnou sebekázní; mluvící okoli nesnadno nalezne přístup k jejich duši a nemůže je tak snadno demoralisovati jako děti slyšící. Přihlížíme-li k mravnímu stavu těchto tvorů, při nejmenším musíme tolik prohlásiti, že náboženstvím se nekazí. Dejme tytéž děti pod kuratelu ateistů a uvidíme. Vždyť i hluchoněmí mají samostatný úsudek, i u nich se vyvíjí chabrost, i zde jsou sklony ke lstivosti.

—————

Stoupencům našich organizací
 odporučujeme všete křesťanský český závod **vyšivaček a šlůek „Záštita“** v Chrastě u Čarudimě.

Veškeré prádlo pánské i dámské, vybavy pro nevěsty, přepychové i jednoduché vzorné obstará „Záštita“. Vsd. duchovenstvu naskytá se zde příležitost koupiti prádlo kostelní, zaručené dle předpisu za ceny mírné. Učiňte o jednávkou na zkoušku a budete jistě spokojeni!

Odporučujte ve svém okolí!

—————

Veledůstojnému duchovenstvu odporučujeme:

Proprium Bohemiae
 brož. K 4.—, váz. K 480.

Lectiones contractae
 brož. K 180.

Psalterium
 váz K 250.

Manuale sacerdotis.

Manuale rituum
 české váz. K 4.—, v kůži se zlatou ořzkou K 620,
 německé v kůži K 6.—.

Breviarum Romanum
 od K 51.— do 100.—.

Dle přání objednáme:

Missale Romanum
 od K 40.— od K 200.—.

Družstevní knihkupectví
 v Hradci Králové, Adalbertinum.

—————

Založeno r. 1820.

SPECIALITA
 pravý ústecký, po mnohá desetiletí vyhlášený žludecní likér pod názem

Amers de Londres
 lékařskými vědátory jakožto příjemný občerstvující prostředek doporučovaný nabízí

A. J. Andres v Ústí n. Orli.,
 továrna nejjemnějších likérů.

Takéž doporučuje se ku koupi pravého franc. regnaeu, srbské slivovice jakož i páv. jam. rumu a všech druhů nejjemnějších likérů v cenách nejlevnějších. P. T. pánu obchodníkům a hostinským povolují se zvlášť výhodné ceny.

E. Škarda, Brno,
umělec. řemeslník. řadu
hotoví a dodává chráněné
okna. V každém slohu a
provedení, od nejjednoduš-
šího vzoru do nejobtížnější
sklonalby figurální, hotoví
praven. lahodné maseřbu
kaménkovou pro lcadu, ol-
tářní obrazy, nárob-
ky atd. s nejširším
zaručením umělecke-
ho a odborného dokona-
lého provedení.

Rozpočty ochotně a zdarma.

Menší byty

o pokoji a kuchyni, jakož i krám s pokojem
a kuchyní za dlnu se hodičí, blíž Grandhotelu,
ihned lze pronajmouti. C. a k. dvorní továrna
na nábytek K. V. Skuherský v Hradci Králové.

Barevná kostelní okna

v odbor. pro-
vedení shoto-
vuje a dodává
Fr. Uhlíř,
uměle sklenářství a malba skla
v Trebošovicích u Hradce
Králové.

Cenníky a rozpočty na požádání
zdarma.

Nejlevnější a nejbezpečnější pojištění pro případ úmrtí a věna dítkám

poskytuje Jubilejní, vzájemně dobročinný
životnostenský spolek

„Charitas“ v Hradci Král.,
jenž, založen jsa r. 1908 na zásadě křesťanské
svépomoci, za dobu svého trvání vyplatil na
podporách již na 100.000 korun, získav 734
členů. Jak děkovně dopisy svědčí, přišla poda-
rovaným podpora v době nejtěžší jako
pravé dobrodíní.

Spolek přijímá muže i ženy od 24 do 45
let. Příspěvek správní každoroční obnáší 2 K,
zápisné jednou pro vždy jest: do 30 let 2 K,
do 40 let 4 K, do 45 let 10 K. Každý člen se
zavazuje, že splatí při úmrtí spoluspolu 2 K,
jež se vyplácí bez průtahů buď zákonitým pří-
buzným aneb účelů a osobám, jež si člen pí-
semným prohlášením výboru za svého života
označil.

Při spolku trvá od r. 1911 odbor, jen
poskytuje též

věno

zodpovědným v den jejich smrti, případně v den
dopřání jejich, aneb také při úmrtí těch,
kteří je do odboru věnného přihlásili.

Každý pojištěnec u věnného odboru obdrží
tolik korun, kolik osob v době nároku u odboru
bylo přihláшено.

Jinochy lze přihlásiti až do stáří 18 let a
dívky do 15 let. Přihlášení mohou býti kýmkoliv,
jen když tyž jest tělesně zdrav a nepřekročil
55. rok věku svého. Zápisné 6 K je pro všechny
stejně, rovněž příspěvek po 1 K ve výše zmí-
něných případech povinné podpory. — Blížší
v prospektu, jež na požádání zdarma zasíláme.

Adresa zní:

Spolek „Charitas“ v Hradci Králové.

Dr. František Reyl,
předseda.

Václav Jenšovský,
jednatel.

MĚSTSKÁ SPOŘITELNA VE VYSOKÉM MÝTĚ

přijímá vklady a zárukuje je

co nejvýhodněji

a vyplácí, majíc stále větší hotovost, vklady i ve větších obnosech bez výpovědi
Za vklady ručí královské věnné město Vysoké Mýto veškerým svým jménem
i svými příjmy, jakož i aktiva spořitelny.

Kašsky spořitelni požívají i jistoty sirotčí a přijímají se za kauce a vadia
u všech úřadů.

Daň dýchodovou platí spořitelna ze svého.

Půjčky poskytuje za sazby velmi mírné.

Telefon čís. 16.

Pošt. spoř. čís. 70.108

Ve prospěch
Svatováclavské Matice Skolské

Uznáný za nejvýhodnější a nejlevnější ná-
kupní pramen v Rakousku veškerých

kostel. paramentů

prádla, praporek, příkrůvků, koberečů a
kovevého náčiní ve výrobních nejstaršího
závodu v Čechách, c. a k. dvorního dodavatele

Josefa Neškudly

v Jablonném n. Orli. č. 86.

Tisíce uznávacích referencí a doporučení. —
obrázkové cenníky, rozpočty, vzory a hotové zboží
k výběru franko.

Bez velkoměstské režie ve vlastních dílnách a
domích, levné pracovní síly na venkově, čímž levnější
ceny až o 30%, než všude inde.

Jubil. 100 let. trvání a 40 let. vlastní činnosti

Adresování vždy došlovno se vyprošuje.

Mýdlo

prášek bezvadné jakosti 1 kg za 1 K 20 h
doporučuje jako cennou náhradu za mýdlo

Josef Jelinek,

mydlář v Hradci Králové na podsíní. —

Mýdlo

několika druhů, výtečné jakosti, dodá na bedny
též i na vagony J. Boesner, Praha-II., čp. 385.

Jan Horák,

soukenník

v Rychnově nad Kněžnou

zasílá na požádání vždy

dle roční sezony kolekce
nejnovějších druhů pravých
viněných látek

své vlastní výroby, jakož i tu- i cizo-
zemských.

Četná uznání zvláště z kruhů vele-
důst. duchovenstva svědčí o poctivé ob-
sluze mého ryze křesťanského závodu za
dobu více než třicetiletého působení.

Učiňte, prosím, malou objednávku na
zkoušku.

Též na splátky bez zvýšení cen!
Volejemné látky na taláry.

Černý & spol.

nabízejí ze svého skladu na Slezském Před-
městí u osobního nádraží:

prima hornoslezské uhlí
kusové i ořechy nejlepšími známkami prosté
prachu;

prima české uhlí hnědé
pro kuchyně a pp. pekaře;

hornoslezský kostkový koks
pro regulační kamna bytová;

pallvové dříví štěpinové:

polenové dříví bukové
pro pp. koláře, truhláře a soustružníky.

Obchod ve velkém i drobném.

Velečástejnému
duchovenstvu a
slavným patronátním

úřadům dovoluje si depo-

rušit veškeré kostelní nádoby a
náčiní a to: monstrance, kalichy,
cibáče, nádobky, paténky, paciškály,
svícní, lampy, kaditelnice, kropenky
atd. své vlastní výroby, předpisům
církevním vyhovující. Staré před-
měty opravuje v původní intenci a
v ohni zlatí a stříbrí nebo proti do-
platku za nové vyměňuje. Hotové
předměty neb výkresy zasílá na u-
kázku franko bez závaznosti koupě
Vie se posléd povědím. Předce ruční

Sklad veškerých stříbrných a stříbrných klenotů, jako: řetězů,
madenek, křížků, prstýnků, náramků atd. u Neškovské
prstony, tabulárky, jídelní náčiní se stříbra pravého
číněného vždy na skladě.

Staré zlato, stříbro a dražokamy kupuje za nejvyšší cenu.

JAN STANĚK,

paříř a cínclaur

Praha-I.-979., ul. Karoliny Světlé, čís. 12. n.
Přísloví: snálek c. b. zemského trestního soudu.

Paramenta.

Ignáce V. Neškudly syn

(protokolovaná firma)

v Jablonném nad Orlicí (v Čechách)

(bratr P. J. Neškudly, farář ve Vyprachticích)

doporučuje P. T. velečástejnu duchovenstvu
svůj osvědčený a často vyznamenaný

výrobní závod

všech kostelních paramentů,

spolkových praporek a kovevého náčiní.

Cenníky, vzorky i roucha hotová na ukázk
se na požádání franko zasílou.

ce do jakosti slovesního děje, neboť pisatel mluvil napsáním opakovaně, jež však chybně vyjadřil slovesem dokonavým: zavdalo, kdežto správně bylo mu napsati: zavdávalo. S tímto neobvyklým rozdílem sloves dokonavých a trvalých setkáváme se napoté v novinách i v knihách, ač obyčejně to přímě trká. Nemožno o chybování tomto obšírně vykládati a proto připomínáme jen, aby ti, kdož jsou věci neznalí, prostudovali příslušnou stat v některé mluvnici, neboť jiné pomoci není.

Vzhledem k první větě poznamenáváme, že slova přirozeně užívá se často nemístně, neboť vyjadřuje vlastně přirozenou povahu lidí, zvířat a věcí. Na příklad: Lev přirozeně jest zvíře dravé, zajíc přirozeně jest plachý. Kdo toho smyslu není, píše a mluví: ovšem, jak jinak býti nemůže, jak se samo sebou rozumí atd. Tedy: »štváček« tisk italský, jak z věci samé jde, volá pro válce.

Jiný deník napsal: »Kruh pro pěstování dějin umění.« Slovo kruh v tomto smyslu jest naprosto nesprávné, a o chybě této již se také mnoho namluvilo a napsalo. Tedy: Společnost, družina, spolek pro pěstování dějin umění. A když jsme již zavádili, vzpomínáme zároveň těch kruhův učitelských, politických, diplomatických a kdo ví jakých ještě jiných. Správně: mezi učiteli, mezi diplomaty (nikoli v kruzích diplomatických), mezi politiky a vysoké kruhy nahrazujeme vzácnější, rozhodující společností, činiteli atd.

»Věstník«, list českých spolkův učitelských: »Považovali jsme za povinnost uvědomiti o tom, co právě nyní o problému státní školy obecné na veřejnosti se ventiluje...« Toto nepěkné slovo mělo by také již vzíti za své. O čem se veřejně hovoří, rozpráví, pojednává. Problém mohli bychom snad nahraditi úkolem, otázkou, někdy záhadou. Český deník k vývodům »Věstníku« poznamenal: »Pravili jsme, že jsou to nejrozumnější slova, jež o věci té byla dodnes pronesena...« Předložka do váže se s genitivem. Tedy vždycky musí se psáti: do něčeho a. nebo podněs. Týž deník napsal: »I když finančníci jsou posud početně v menšině, přece jen hlas jejich má silný vliv.« Genitivu množného jich užívá se chybně velmi často. Hlas jejich, neboť ve významě přivlastňovacím musí býti vždycky jejich. Ale správně: Čtyři sta jejich zbylo, většina jejich padlo, zbytek jejich poražen. Gebauer sice připouští, že jejich může míti také význam přivlastňovací, ale živý cit jazykový vymáhá, aby se tu činil náležitý rozdíl, neboť jinak zavládly by zmatek a libovůle.

Uvěrní družstvo Eliška

v Hradci Král., Adalbertinum, přijímá záznamy na nové výhod. losy Rakouského Červeného kříže a opatří i jiné cen. papíry.

Autorita v církvi.

Západnímu seniorátnímu konventu moravskému předloženo návrh: Konvent prohlašuje, že rozdílu věroučného mezi knihami historickými a vyučujícími Nového Zákona neuznává a věří, že Pán Ježíš své božské poslání ověřil divy a zázraky.

Konventu seniorátu východního podán byl ze sboru prusensovského návrh podobný: »V poslední době ozvaly se z řad našich duchovních ojedinělé hlasy, které berou neomylnost Pisma sv. v pochybnost. Konvent lituje, že v tak vážné době, jako je dnešní, podrývá se úcta k Písmu sv. a radí svým sborům, aby se takovými hlasy nedaly mýlit, nýbrž věrně stály při učení apoštolském.«

Časopis »Hus« v 6. čísle kritizuje způsob podání návrhu, odporující církevnímu řádu a protestuje proti obvinění, sestavenému na základě informace z druhé, třetí ruky. Žaloba proti druh. Kozákovi, který přednášel na schůzi Filosofické jednoty o stanovisku vědy, byla založena na nesprávné informaci. »Hus« pokračuje: »Ale kam dospějeme, dá-li se církev cestou brněnské (první) resoluce? Jaký jest rozdíl potom mezi ní a syllabem, resp. bulami, jimiž papež v 19. století zatracoval vědeckou práci, pokud se stýkala (vlastně »lehkomyslně«) potýkala. Pozn. Obnovy.) s církevní dogmatickými názory? Je tu rozdíl jen ten, že si u nás udělá církev, sbor lidí, co udělal jinde jednotlivec. A přec jest rozdíl. Na schůzi Filosofické jednoty také přednášel o katolicismu jistý katecheta. Denuncoval jej někdo za to u jeho církevních instancí a přijaly církevní úřady tuto denunciaci? Dosud nevíme o tom ničeho. Proto jest brněnský návrh pro naše poměry velice příznačný. Daleko hrubší, neomalenější než návrh brněnský jest návrh prusensovský! Denuncuje duchovní u sborů: »V poslední době vyslytly se z řad našich duchovních ojedinělé hlasy...« To znamená: Sborové, kteří máte své duchovní rádi, dejte pozor! Váš farář může býti ze zlata, ale co je to platno, je-li kacl...«

»Hus« bojí se zavážení moderní formy inkvisice v církvi reformované a dodává: »Je také nebezpečno naše církevní shromáždění několika málo lidí stavěti v jisté míře na tutéž úroveň jako je tak zv. apoštolský koncil. Vážíme si svých presbyterstev, jsou v nich mnozí lidé opravdu vynikající, ale není nikterak zárukou, že by se ti museli dostati do konventu. Nemají času. Jméno okolnosti tomu zabránil. Známe však případy, že i člověk nehodný, po jehož smrti se odkryly veliké defraudace, byl členem konventu a stál věrně po boku svému pravověrnému faráři. Kdyby dnes byl živ, hlasoval by proti nevěrcům. Ale byl by to hlas Ducha svatého? Každé hlasování o věroučných otázkách jest něco nanejvýš nebezpečného. Husité stále hlasovali a přece se stále rozštěpovali právě pro to hlasování. Nepošlo z toho nic než bouře... Konvent moravský bude rozhodovati ne nad pravdou nebo nepravdou, ale nad určitým druhem biblicismu, nad způsobem, jak se má na bibli hleděti. Má se vnútit biblicismus jeden.«

Při tomto významném rozporu dlužno pečlivě rozlišovati. Pravdou jest, že před vyslovením žaloby a jakéhokoli protestu má se napřed navrhovatel jasně a podrobně informovati o skutečném stavu věci. Ale dogmatická jednota v kterékoli církvi jest záležitostí výsoce důležitou; takovou jednotu houževnatě a často prostředky bezohlednými v praxi chránili i ti sektáři, kteří v theorii se vyslovovali pro značnou volnost. Vždyť i dle zdání skrovné věroučné otřesy znamenaly hlučné rozpadání a zkázu celých náboženských společností. Oba jmenované návrhy promlouvají o stěžejných otázkách evangelické věrouky, zamítají daleko povážlivější moderní názory, než o jaké se jednalo za sektářského ruchu v XVI. století. Protestantismus, zahrnuv centrální autoritu církve katolické, ulpěl na bibli, tuto knihu pozvedal s vítězným úsměvem, do výše vždycky, kdykoli docházelo k věroučným sporům. Víra v inspiraci a nezdolnou autoritu bible byla základním důvodem k existenci rozkolnických společností náboženských, přesné stanovisko k bibli dovedlo k praktické sebeobraně a jiným velikým akcím sdružovali i rozdílné sektářské společnosti, z nichž každá Písmo vykládala jinak.

Padne-li přesvědčení o Božské inspiraci bible, pak nastoupí rozum vládu netoliko nad bibli; stane se kritikem i základních článků církve reformované. Jak pouhý lidský rozum svůj úkol vykoná, napovídá nám tisíciletá zkušenost; od stupně k stupni povede k negaci. Výtěžky dlouhodobého filosofického usilování na nejvlastnějších poli končí vířivým zmatkem a bankrotem; přední filosofové sami vyznávají, že jejich rozum nepronikl ani k obzorům, jež se zdály zcela dosažitelné. A nyní týž rozum by měl rozhodovati o podstatě jevů nadpřirozených, o tom, která zjevená tajemství jsou přípustná? To by znamenalo bořiti budovu každé křesťanské společnosti do základů a čekatí zvědavě, jaký nový plán určí matka Filosofie; a pak by bylo nutno přestavovati a opravovati v každém půlstoletí nejméně jednou. Na definitivní podrobné návrhy by se zase čekalo marně nových tisíc let.

Právě pro nedostatečnost lidského rozumu bylo potřebí Zjevení autoritativní, které se vyniká svou vznešeností pitevním nožikům celých řad racionalistů a jiných rozumářů. Taková pitva v ohledu náboženském by nevedla k praktickým pozitivním výsledkům nikdy; čím více by se v ní jevila různá hlediska, tím rychleji by ztrácela autoritu. Má-li kterákoli společnost náboženská obstát, má-li pozitivně pracovati, jsou nuceni její členové uznávati jasně vytyčenou závaznost, musí fidiť i své jednání dle pravidel jejího katechismu a povelů centrální správy. Jinak náboženský život se rozplizne a utopí v krasofečnických debatách akademických.

Bylo by však chybné domnívati se, že autorita v kterékoli církvi jest pevně spjata jen s těmi vynikajícími správci, kteří na venek se zdají zcela bezúhonní. Tu by nastal zmatek nad zmatek, právo církevní by se zatemnilo a otevřela by se brána nejčtetnějšímu nedorozumění. Kdo by mohl přísahati, že autorita, na které lidské oko viny nenalézá, nemá sklon k četným proviněním vnitřním a že se nedopouští zlořádů potají? Bylo velmi mnoho demagogů, kteří své ctnosti nosili na veřejný trh výhradně proto, aby zmámené davy jim pomohly k ukojení osobní pýchy i za cenu strašných obětí a krutého pronásledování lidí jinak smýšlejících. A přepjatý slavomam ve všech církvích křesťanských byl kladen do řady hříchů nejtěžších. Kdo však objevil ctižvě, bezpečně měřičko, které by ihned s jistotou odhalilo pravé úmysly některého vůdce a rozeznalo hned s počátku šlechtitnou energii od pozérského velkášství?

Pravdou jest věru, že to časté hlasování u husitských sekt jenom hádky stupňovalo; kdo reklamoval pro sebe zcela volný výklad bible, ten si osoboval ještě větší zvůli k třeštění než osvěcení filosofové. Vždyť některá věta Pisma (zvláště týkající se Eucharistie) nabývala různého významu až 15 rozdílnými výklady.

I naznačený spor jest dokumentem, že hlasování několika anebo i množství lidí naprosto nemů-

že rozhodovati o ryzi pravdě náboženské; vždyť by takto pravda byla vydána na milost i nemilost lidem, kteří předlohu řádně neprostudovali; neboť i by hlasovali dle zájmů osobních, jindy by se nedostavili do shromáždění třeba právě ti, kteří by byli theologové nejpopulárnějšími a nejuvážlivějšími. Na koncilu tridentském zvláštní komise vynikajících odborníků dlouho a zevrubně studovaly předlohy a pak své resoluce předkládaly celému sněmu. Kdo však i po těchto pracných přípravách byl přesvědčen, že pouhý lidský rozum bez pomoci Boží správně rozhodne? Vždyť s hlasováním o některých článcích se čekalo, až se dostaví ti neb oni theologové jiní. A po všem nejpilnější studiu se cítilo, že všechno ještě potvrditi musí autorita vyšší, totiž muž, který historicky a právnícky mohl přesvědčivě dokázati, že jest rozhodným legitimním, třeba by osobně nevynikal bystrostí ducha nad nejučenější otce koncilu.

Slovo inkvisice nemusí míti tak odstrašující zvuk, jaký mu někteří lidé chtějí přikládati. Byla inkvisice z příčin velice důležitých jak u katolíků, tak kalvíníků, Táborů, lutheránů i kalvínů a jiných sekt. I největší optimisté mezi sektáři po delších zkušenostech seznávají, že nutno brzdit svobodu, která přechází v bezuzdnou zvůli, nemá-li se jako praktický výsledek dostaviti — zhroucení náboženské společnosti.

Ovšem není naší věcí, abychom rozhodovali vnitřní spor církve jiné; členové té náboženské společnosti uradí se sami. Ale jestliže vynikající příslušníci církve evangelické protestují proti jakémukoli zlehčování bible a Kristových zázraků, konají důležitou práci pro záchranu této náboženské společnosti vůbec.

Pamatujte
při každé příležitosti
na „Červený kříž“,
na raněné vojny, na vdovy a sirotky
po padlých našich bojovnících!

Otázka dorostu.

Váude se mluví o tom, čeho bude potřebl, aby ve státech válčících v době klidu profila populace byla přiměřeně doplněna. Ale blaho lidstva nebude záviseti tolik na tom, jaký počet duší kde přibude, jako spíše na tom, jaké ty duše budou. Veliký počet dětí národ neospasí, jestliže tyto svou povahou stanou se přítěží lidu svědomitých, pracovních. Kriminální naplňuje své okolí postrachem a poškozují jak jiné tak sebe.

Nyní právě se tvoří obrovský mezník v dějinách Evropy a proto se má věnovati dvojnásobné úsilí vážnému přemýšlení, jaká generace stane se dědicem dospělých lidí nynějších, upoutaných v zápolení tolik obrovitím. Čím který národ bude míti mládež zdárnější, mravnější, tím spíše v závodu poválečném svou sílu obnoví a rozmnoží.

Již jest zcela patrné, že atheistické rozběhy vychovatelské prokázaly svou malomoc; morálka atheistická zkoušela úporně několik cest, ale všechno marno. Bílnové květy právě v době tuhé zkoušky uzrávají v plody. Na nezbednou mládež stýská kde kdo — i ti lidé, kteří do nedávna říkali, že se má čtít individuální předsvědčení dorostu a že se má mít poslyšnost větší volnosti. Den co den přináší noviny zprávy velice výstražné. Na př. tato! Třináctiletý hoch F. J., syn obchodnice z Mur. Ostravy, rafinovaně vlákal sedmiletou holčičku z vážené rodiny do nedokončené novostavby, kdež ji znásilnil. Zpusťl před soudem zapíral chytře jako starý trestanec; když viděl, že mřezovím důkazů neproklouzne, přiznal se sice, ale prohlásil s cynickou drzostí, že do toho nikomu nic není. Jako byste slyšeli oblas krasofeči francouzského Poincaré'a, že dítě má býti svým vlastním bohem; jako by k vám doleřela ozvěna moderních slov, že na dětech se vymáhá zbytečně mnoho poslušnosti a poddanosti. Třináctiletý zločinec ovšem jednal zcela samostatně, svéprávně; nechtěl uvažovati o jakékoli zodpovědnosti, ačkoli věděl, jak se mu dítě bránilo a jak potom těžce onemocnělo. Chlapec delší čas vyhledával společnost zkažených, škole odrostlých mladíků; když mu v tom matka bránila, rozzuřil se tak, až ji zranil.

Před pražským soudem dne 4. t. m. se zodpovídal šestnáctiletý šolejín K. Svoboda z Kuřovic; přepadl a zabil 8. března u Kralovic 55 letou dělnici. Byl odsouzen do těžkého žaláře na jeden rok.

V Hrušově lehl papelem stodola pokate L. Langer a se zásobami obilí a sena. Oheň založil sedmnáctiletý synáček Langerův Rudolf. Chlapec ten byl před tím již soudně trestán; prováděl darebných kousků více, tak že ho otec napomínal, aby mu nedělal hanby. Tohle napomenutí »silná individualita« ovšem neospasila klidně; hoch se vymstil zhatěním, čímž spů-

schvil otec škodu 10.000 K. Byl zatčen a dopraven k soudu.

Ve Vídni zatčen šestnáctiletý gymnasiata, který se vkradl do 13 různých bytů a uloupil celkem 2600 K.

Ale dosti již příkladů druhu tohoto, jež se opíjejí tak často! Mravní síla nemá se jeviti toliko v odporu ke krádeži, paličství a pod., Pícházeti také jiné zkoušky, v nichž má vítězí rozum nad srdcem a chvilkovými náladami. Dne 8. t. m. odsouzen v Praze k smrti pro vraždu služka E. Putzmannova pro vraždu svého milence dra. Ericha Becka. Stará historie! Mladý Beck se zamiloval do dívky služky v domácnosti jeho otce. Otec zastihl energií do vášnivého intimního poměru; milenci ze vzdoru chtěli podstatupiti společnou smrt. Tak zmařeny dva životy, domácnost pečlivého a váženého otce naplněna slzami. «Nár. listy» dne 10. t. m. k tomu poznamenávají:

«Právě tento případ má svou morálku, a je zvláště pro mladé lidi velmi výstražným. Nelze zavírat oči před skutečností, že k podobným milostným, ale nerovným poměrům dochází v naší společnosti dosti často. Nekončí ovšem ve většině případů tak tragicky, jako výše zmíněný, ale stačí, že pouhým vyvinutím se a pak pravidelně drapným zakončením aspoň jedna strana trpí. Nemusejí to býti ani následky poměru, jež dříve pak po celý život jako přítěž, anebo při nejméně jako nemilá upomínka provázejí, a nemusejí to býti ani pro druhou stranu snad alimenty. Dostateční výchytka a výstupy. Ale i to je zbytečno při troše morální síly obou stran. Jako netrhá slušný člověk ovoce, jež proň nevyrostlo, tak neopřadá slušný mladý muž poměr s dívkou, o níž ví, že si ji nevezme. A rovněž tak druhá strana může míti tolik mravní síly, aby dovedla v sobě potlačit vznikající náklonnost, jež nemůže býti přiměřena okolím.»

Dobře! Ale odkud čerpají sílu k vítězství nad náladami? Věda tu nic nepomůže, ta jenom konstatuje, nepředpisuje povinnosti. Vědecká morálka jest takovým snem, jako kvadratura kruhu; nikomu se nepodaří takovou pevnou a trvalou morálku sestaviti.

Tu nastává potřeba, aby mládež v době pokušení měla pevné přesvědčení o Autoritě, která vidí a zkoumá netolik zevnější skutky, ale i vnitřní sklony. Živý pocit zodpovědnosti před Bohem, spasitelná bázeň před Všemoudoucím pomohou zde více než celé svazky učebních rad. Okolo této pravdy posud se chodí velice opatrně, málokdo se odvážá přiložiti sekeru na sám kofen zla.

V liberálních «Hlasích z Hané» uvažuje o výchově dorostu věčně a bytře pedagog J. Zapletal. «Péče o mládež v době dospívání tím je naléhavější, čím člověk sám svou povahou je nebezpečnější. Zde se velmi na mládeži hřeší: podávání jim alkoholických nápojů, kouření, nedostatečnou cenzurou biografů, pornografickou literaturou a obrazy. Naše výklady pohlednicové měly by býti censurovány. Amatovat: V našich poměrech bývá někdy nedobré to, co samo o sobě není mravně závadné. Jmenovitě potřebují ochrany mladé dívky. Naše mládež potřebuje dále hřišť a denních útulků. Dřívější poměry politické neměly na výchovu mládeže dobrý vliv, mládež z politisování musí býti vyřazena. Jen ochrana a vývoj ubstojí jako věčný heslo přísti. Rodiče musejí býti pro úkoly rodičovské výchovy rávní a vedení vůbec; poučování i o otázkách spustlosti mládeže. Spoluúčast mládeže a rodičů při hospodářských pracích může se státi vydatnou zbraní proti pustnutí mládeže. Veřejnost musí míti k mimoškolnímu přecházení mládeže zřetel; měla by býti učena, jak tu správně do ochrany dětské vstoupiti. Je důležité, aby vyučování pravidelně bylo možné jako účinný prostředek proti zpuštění mládeže. Péče o mládež musí býti pocítována jako příkaz důležitý pro všechny a to tím spíše a důrazněji, poněvadž formy, v nichž se nyní pustnutí projevuje, jsou čím dále tím horšího rázu.»

To vše jsou rady prospěšné. Ale proč se rojí pornografická literatura a neblahé filmy? Kde se berou výrostci, kteří kazí mládež hromadně? Proč dříve i bez hřišť a útulků byla mládež lepší? Což ještě málo se dovídá mládež nyní o následcích zpuštění? Nikdy nebylo takové poučování rozšířenější. K tomu všemu netoliko se rozšířilo školství valně, ale o větší vzdělání mládeže škole odrostlé se stará celá síť korporací a organizací. Při tom však velice četní lidé dospělí jeví se zcela nepokrytou snahu, aby životnostenský a obchodní dorost byl vzdálen od náboženských povinností. Tito občané mluví na mládež vliv velkých a třežba jim udíleli často velmi do rády pro život, přičiňovali se ještě pečlivěji, aby v nich budili nechuť ke křesťanskému katechismu a ke křesťanským bohoslužbám. Dostavují-li se tedy výsledky málo potěšující, pak svědomití pozorovatelé jistě uznají, že jest potřeba obrátiti. Nyní jest přece patrné, že uvědomění neznamená ještě zbláhlost. Komu záleží na zachráně dobrých kvalit do-

rostu a českého národa vůbec, musí znovu hledati staré cesty vyzkoušené dlouhými staletími a dobře osvědčené.

Proč jinde kupovati?

Vždyt obdržíme kancelářské potřeby (papír, inkoust, pera, tužky atd.), umělecké pohledy ve velkém výběru, dopis. papír, notesy od 80 hal. až do 5 K, dále památky, alba na fotografie a pohledy — v Družstevním knihkupectví v Hradci Králové. — — — Adalbertinum. — — —

Za válečného ruchu.

Próvolání c. a k. ministerstva války ku sbírání kopřivových lodyh a listů. Jsou tomu již plná dvě léta, co nás se všech stran přepadli naši nepřátelé, doufajíc, že nás přemohou přesilou a zbraní. Když se jim to však nepodařilo, a naše vítězná vojska vyrazila protivníkům zbraň z ruky, pokoušeli se nás zdolati tím, že nám zabráňovali v dovozu všeho, co potřebují naši vojáci v poli a národ v zázemí k výživě a k osázení. Ale ani to se jim nemělo podařiti. My se sami vyživujeme, my se však také sami osatíme. Po roce největších námah podařilo se nalézti nová vlákna, která mimo posud v tuzemsku vyráběné látky ku zhotovení šatů, jako vlny, lnu a konopí, hodí se výborně ku zhotovování šatů. Jest to vlákno, které získáme z lodyh kopřivových, jež v celém Rakousku a Uheraku divoce rostou a považovány byly až posud za plevel. Z něho mohou býti zhotoveny pytle a stany, rance a vojenské oděvy pro naše statečné vojáky. Nemáme však pole, na nichž by byly pěstovány kopřivy ve velkém množství, nýbrž musíme je namáhavě sbírat v lesích a v polích. Čím více jich však nasbíráme, tím více vláken získáme a tím více zboží budeme moci zhotoviti. Každý vyrobený pytel zachrání tak mnohemu statečnému vojáku život. Každý stan a každý nový vojenský oděv udrží tak mnohého bojovníka při zdraví. Na všechny tedy, kdož sami již byli v poli, jejichž synové a otcové proti nepříteli bojují, na všechny, kdož otčí se za jedno s naším statečným vojskem, obrací se důrazně vyzvání, aby nepromatili volný čas, který jim poskytuje jejich zaměstnání, nýbrž použili ho ke sbírání kopřiv. Čím více nasbíráte, tím větší bude úspěch. Sbírejte lodyhy, když odkvěty, sušte je a odevzdejte je důvěrníkům, kteří jsou určení starostou. Nebudete se namáhati zadarmo; za každý 1 q sušených kopřiv obdržíte ihned 6 K. Rovněž taklik za nasušené listy. Pošlete sbírat také své děti, neboť i to, co oni nasbírají, bude stejně zapláceno. Tak stanete se spolupracovníky ve vykonávání vlastenecké povinnosti, jež každému přísluší, při přemožení našich nepřátel.

Sprošťování na polní a lesní práce. Zamítání žádostí podaných přímo u c. a k. ministerstva války. V poslední době nabývá počet žádostí, podaných stranami přímo u c. a k. ministerstva války, takového rozsahu, že vyřízení těchto žádostí nelze již zmociti. Na základě výnosu c. k. ministerstva orby ze dne 15. července 1918 č. 32.150, upozorňuje se obyvatelstvo opět, že žádosti o sproštění nemají se nikdy předkládati přímo u c. a k. ministerstva války a u c. k. ministerstva zeměobrany, nýbrž vždy prostřednictvím c. k. okresního hejtmanství k ministerstvu orby, poněvadž k žádostem podaným přímo u jmenovaných vojenských ústředních úřadů se pro přístě již nebude přihlížeti.

Pohyb vkladů u českých záložnů v červnu. Vklady u českých záložnů v Čechách a na Moravě stouply v červnu dle statistiky Věstníku záloženského jen nepatrně. Pět ústavů, které vykazují vklady, klesl v červnu. Dle zmíněné statistiky vzrostly u 18 okresních záložnů hospodářských v Čechách o 70.839 K při celkovém stavu vkladů 74.194.956 K, u 65 občanských záložnů v Čechách stouply vklady o 889.258 K při celkovém zůstatku vkladů 240.868.424 K a u 17 občanských záložnů na Moravě vzrostly v červnu vklady o 48.723 K, při čemž je zůstatek vkladů 34.938.812 K. Celkem stouply tedy vklady v českých záložnách v Čechách a na Moravě v červnu o 1.008.620 K. Vklady vykazují 100 záložnů a činily u nich vklady koncem června 349.992.192 K čili skoro 350 mil. K.

Zeny místo mužů ve službě zdravotní. V dolnorakouském životnostenském spolku koná se od předešlé soboty kurs pro výcvik úřednic pro státní zdravotní službu. Tímto novým ženským povoláním má býti vřovám po padlých vojínech poskytnuta možnost, aby domohly se dostatečné existence. Na druhé straně mají býti mužové ze zdravotní služby odvoláni a použiti se jich má ke službě ve frontě. V novém kursu vyučují se ženy hospodářskému a

zdravotnímu Hzení nemocnice a nemocničních kuchyní. Kurs potrvá dva měsíce.

Italské pohodlné hrdinství. «Mittagsztg.» oznamuje z hlavního stanu tiskového o posledních bojích na Soči: Dne 5. srpna odpoledne mezi 4. až 8. hodinou večerní pála silně italská dělostřelba na město Gorici. Po delší přestávce bombardovali Italové opět Gorici nejtěžšími granáty. Proti předpisům mezinárodního práva stříleli také na nemocnici Červeného kříže, umístěnou v klášteře Milosrdných bratří. Tito mnichové vykonávají zde dílo milosrdenství po celou dobu války. Dne 5. srpna usmrtil italský granát podpřevora, převora těžce ranil, několik kněží na místě usmrtil a další těžce zranil. V městě samém granáty těžce poškodily řadu domů, při čemž několik žen a dětí bylo usmrceno nebo zabito. — Tato zpráva dokumentuje znovu velikou obětavost gorického kněžstva. Tamější duchovní věděli již dávno, jaké veliké nebezpečnosti jim hrozí a přece přes domluvy a výstrahy setrvali statečně ve službách bliženské lásky. Italská bezohledná surovost ovšem chabrostí není.

Kulturní jiskry.

Milion vojáků. Jest to věru počet obrovský, ale takový zástup jeví se nám buď ohromný anebo nápadně malý podle toho, jakým způsobem chceme měřiti. Rozstavme vojáky do přímé řady po jednom muži tak, aby na metr délky připadal jeden. Pak by milion vojáků tvořilo řadu z Prahy až do Říma. Z téhož počtu mužů dalo by se z Prahy do Hradce utvořiti deset řad. (Máme tu ovšem na mysli dráhu zcela přímou, čáru vzdušnou) Tedy měření na délku překvapuje kolosálním výsledkem. Ale — postavme milion vojáků do čtverce. Jelikož čtverec kilometr má milion čtverecných metrů, velice pohodlně by se vešel tak obrovský počet na prostor poměrně malý; jestliže by se vojáci srazili, vtěsnaly by se na jeden čtverecný kilometr tři miliony, ba i více vojáků. Na tisíc čtver. kilometrů vešlo by se všechno lidstvo z celé zeměkoule. Padesátina české země by stačila k shromáždění všech žijících lidí. Komu se to zdá podivné, nechť si povšimne některých slavnostních průvodů. Čtyřtup za čtyřtupem pohybuje se před zraky stojícího diváka 10 min., čtvrt, půl hodiny. Kdo se dívá s povýšeného místa, zdá se mu had průvodu nekonečný. Naposledy obrovský zástup řadí se a těsná kolem ředniště. A tu — z předlouhé řady vidíš jedinou hromádku lidí, stojící celkem na třech až pěti stěch čtver. metrů.

Pozoruje-li se v Praze hemžení lidstva, domníval by se někdo, jak obrovský prostor by zaujalo všechno tamější obyvatelstvo, kdyby se shromáždilo na jednom místě. Hle, tolik lidí do sebe strká; víc je jich ještě v domech až troj—čtyřpatrových. A řady pražských domů jsou tak dlouhé! Zatím však všechno obyvatelstvo pražské by se vtěsnalo na Václavské náměstí. Protrhaný, částečně rozptýlený zástup zdá se vždycky veliký. Sestavme jej však řádně, aby nikde nebyly větší mezery — a z obrovského davu utvoříte skrovný hlouček.

Milion vojáků, seřazených do hustého čtverce, znamenalo by ze strategických důvodů velmi málo. Ale uvažme, jak nedozírně mohutnou sílu značí taková masa, je-li rozestavena v jedné nebo dvou řadách a má-li dobrou výzbroj.

Slova, na něž by se nemělo zapomínati. V «Národní politice» píše univ. prof. dr. J. Pekař jubilejní vzpomínku k sedmdesátinám Jar. Golla a v úvodu vhodně vzpomíná slov hraběte Lva Thuna, který r. 1849 napsal: «Slované v Rakousku aneb jen v Čechách budou určovati politiku tou měrou, jako vynikati budou v každém ohledu občanském. Když budou míti v Čechách hospodářství nejplněnější a nejrozmáhlejší, takže hospodářství jejich Němcům budou za příklad, když v každém městě českém Slované budou řemeslníky a kupci nejpoctivějšími, nejvíce podnikavými a výmyslnými, když nejvýtečnější díla v umění a ve vědě budou díla jejich, když se mezi nimi nalézati budou nejvěrnější služebníci, nejlepší manželky a matky, nejrozmáhlejší otcové a hospodáři, nejzbožnější duchovní, nejzachovalejší soudci, nejvzdělanější a nejvědomější publicisté a sněmovníci, když budou Slované v každém stavu, v každém povolání, v každé politické straně nejstatečnějšími. — tehdy pronikne v celém životě ráz slovanský, pak vtisknou Slované i také politice ráz trvalý, blažící a národnostní.» Dle autora jsou slova ta nejpokrokovějším programem českým. Vedoucí k cíli i za poměrů nepřítiznivých, ježto je nezávislým na stanovisku vlád a ústav. Je to program svépomoci.

Čestý vědy. «Nár. listy» píše: «Jméno českého lékaře dra. Hliněda, doporučujícího vegetárskou stravu, je dostatečně známo také u nás. V poslední době je dr. Hliněda opět středem pozornosti. Jak se oznamuje z Kodaně, prohlásil nedávno na schůzi stoupeců hnutí

proti alkoholu, že by procento úmrtí značně kleslo, kdyby všechny lékárny v Dánsku byly zavřeny, protože léky jen škodí zdraví. Dr. Hinheho působí už 18 let jako lékař v jedné nemocnici, a vždy se zdráhal léčit své nemocné léky. Bylo mu pohroženo propuštěním, ale zůstal věren svému přesvědčení a byl podporován také svými nejbližšími kolegy, kteří si vážili jeho názorů a říkali o něm, že je jedním z nejcti-vějších lékařů v Dánsku. Hinhedovy výrky vzbudily ovšem v hospitalně vzrušení v kru-zích lékařů i laiků.

Co tu bývalo pohrdavých kritik, čellech proti mastičkářům a fušérům. Těd' najednou proslulý učenec prohlašuje za mastičkáře ko-legy, kteří již po půl století předpisovali a předpisují jistě léky jako zcela osvědčené, ba nezbytné uzdravovací prostředky. Jest ovšem jisto, že radikální theorie nová značně přestře-luje; lékáren bude potřebl dále. Ale jest vý-znamno, že prohlášení dra. Hinheho způsobilo vážný r. zrucho mezi samými odborníky; lito tedy dobře vědí, že léčení vnitřních nemocí jest dosud v plenkách a že dohady nahlazují za-časné nedostatky vědy exaktní — a že tedy farář Kneipp, který opravdu dlouhou řadu lidí vyléčil, při nejmenším nezaslouží poměchu od mnohého mladého lékaře, který také léky před-pisuje.

Sociální školy pro ženy. Katolický ženský svaz bavorský založil v Mnichově zvláštní školu, ve které se má ženě dostati takového vzdělání, aby mohla vyhověti všem požadavkům moderní doby. Nižší stupeň uvádí žákyně v problémy charitativní působnosti a vyšší stupeň v druhém roce získané vědomosti prohlubuje a uschopňuje chovanky k sociální a charitativní práci z po-volání. Na škole vyučují veskrze odborníci: profesoři, právníci a politikové. Mimo to skýtá Mnichov dosti příležitosti k praktickému provádění nauk teoretických. Poněvadž na díle mni-chovském jsou účastenství i katolické stavovské organizace jihoněmecké, tož nebudou ve škole ani venkovské okresy zkráceny. Kuratorium sestává ze zástupců jmenovaných organizací. Učební osnovu obsahuje vedle nauky občanské právní otázky, otázky ženské, zdravotnictví, základy nauky o národohospodářství, statistice, nauku o povoláních, o péči o mládež, o mrav-ních základech sociální práce atd. Také v Man-nheimu existuje podobná škola. Tři dopoledne a dvě odpoledne věnována jsou teoretickému vyučování; nejméně 12 hodin v týdnu slouží však praktické sociální práci a sice dle skupin; péči o mládež školní, o dorůstající mládež a hospodářsky slabé. Do sociální školy jsou při-jímány žákyně, které mají 18 let a absolvovaly lyceum. Také v Kolíně chtějí zříditi podobnou školu.

Kníž. arcib. gymnasium v Bubenči vy-dalo třetí výroční zprávu za školní r. 1915—16. Programový článek napsal P. Cyril Jež »Aristo-telova kritika Platonovy nauky o ideách«. Gym-nasium má ve třech třídách 100 žáků, z nichž 52 žáci byli s významným. Z Čech 89 žáků, z Moravy 7 a po jednom z Dol. Rakous, Haliče, Bosny a Elzas, Čechů 97 a po jednom Polák, Chorvat a Francouz. Na IV. válečnou půjčku u-pěáno bylo na ústavu 34.900 korun. Všichni chovanci konviktu každodenně se účastní má-savosti v gymnasijské kapli, měsíčně přijímají sv. svátosti, v květnu mají májovou pobožnost a j. Poloha krásná, prostorné budovy je velmi při-znivá, lež ústav ve vilové čtvrti, obklopen za-hradou, kde studují ve volných chvílích ko-nají práce zahradnické. Mimo to častými vy-cházkami pečuje se o jejich osvěžení. Vyučují 4 kněží Tov. Jež, ředitel Ph. dr. Arnošt Tuček, P. Kubíček, P. Škarek, P. Jež a 3 světské sly. Program obsahuje nejednu zajímavost, na př. vzácný dar cenné dantovské knihovny, o 100 svazcích od dp. faráře Jana Bloka, nebo oslava 600. výročí Karla IV., Otce vlasti. Jsou v něm tři ilustrace: obraz J. E. kardinála Lva Škr-benského, fotografie ústavu a žactva v zahradě pracujícího. Program je velmi pečlivě sestaven a elegantně upraven Česko-slovanskou knih-tiskárnou.

A ještě pravopis. Přední koryfeové nyní se svá-tí, jak se má vlastně mluvit a psátí správně če-sky. Až budou se svými spory hotovi, pak zas před-stoupí nějaký augur s bohorovným pohrdlivým ú-směvem, aby se chopil slova na pokárání pošestilé české inteligence; začne broudit, čistit, až znovu vzniknou rozpaky. Nejhorší při všem, že jeden po-kládá za smrtelný hřích na českém vyjadřování, to, co druhý hájí jako správnost neomylnou. Těd' si představte, že školní mládež se dostane pod takto tvrdé přísných puristu. Co jeden schva-luje, to druhý podtrhuje jako hrubou chybu.

Pak se má docílit jednoty a jistoty u duchů nižších a docela i mezi prostým lidem.

Dne 19. července ve feuilletonu »Nár. Politky« zase stýská jeden reformátor. Prý ho bodne u srdce, čte-li o prodeji »brambor a husí«. Otakar Smrčka v »Národ. Listech« upozorňuje, že se říká zcela správně i »brambora a husí«. Tedy tvar dru-

hého pádu jest dobrý. Ale tu jest zase jiný háček. V oficiálních »Pravidlech českého pravopisu« čte-me pouze tvar »brambora, nikoli »brambora«. Ko-ho se teď jenom držeti? Takovým způsobem se nedomluvíme nikdy. Smrčka vykládá novinám to, co má znáti žák obecné školy dokonale; kdy se má užívatí tvaru »je« a kdy »ho«. Tohle všechno patří do školy a do praktických učebnic.

Ať se konečně sejde vážná komise a přípravné práce pro definitivní dílo o správné české mluvě vykoná nehluchně — ale se vši důkladností; vždyť ty vzájemné opravy tvoří duchomady mrzutý ná-rodní pranýř; čte-li tyto rozpravy cizinec, rozumě-jící českému jazyku, nabývá dojmu, že Čechům správná mluva rodná jest vůbec záhadou anebo aspoň velice tvrdým offiksem.

Breviř eucharistický. Díl I. Eucharistická velepisň. Napsal Klemens Mariánský. Sám Fr. X. Šalda prohlásil, že k nadšenému uměleckému vznětu jest potřebl vrou-cího cítění náboženského. Kdož pohrdavě při básnické tvorbě odmítá posilující manu Zjevení, Nadpřirozena, kdož se domnívají, že postačí racionalistické fantasie, sami si lámou křídla. Verše — sebe umělejší — zní dutě, jsou suchopárné, obtěžují mozek, ale nezahřejí srdce. Básník Julius Zeyer přesvěd-čivě svojí prací české inteligenci dokázal, jakým nevy-čerpatelným zdrojem poetických krás jest křesťanská mystika. Nádhernými plody básnickými to dokumento-val spisovatel jména světového Verdaguer a jiní velika-ni novověkého Parnasu. Do tohoto zdroje šťastnou ru-kou sáhl také mladý básník katolický Klemens Marián-ský a vylovil perly vznešeného lesku. Básněmi ladné for-my posiluje kult eucharistický. V přičině myšlenkového obsahu vidíme zde řadu nových poutavých posílů, čímž se ve svůj prospěch liší »Breviř« od jiné novodobé lyriky, která ráda se spokojuje novým vkusným ošace-ním starých myšlenek anebo docela nepodných frází. Kniha se vybírá hodí za četbu katolické inteligence. Jsou v ní meditace velice povznášející; ilustrace jsou případné a zdařilé. »Breviř eucharistický« vyšel v pě-kné úpravě tiskem Českoslovanské akciové tiskárny v Praze II.

Dívaldo sdružených měst východočeských za ře-ditelství Bedř. Jelfáka mužají novou sezonu v sobotu 12. srpna Prodanou nevěstou ve Slaném. Ensemble to-hoto divadla zůstal až na nepatrnosti též jako loni. Zdokonalen byl pak angažováním několika nových sil a sice tenoristy Em. Olšovského, komika Boh. Vilima, tenoristy Mirka Horského a subrety Zdeňky Stříbrné. Úplný soubor tohoto divadla uspořádá ve Slaném od 12.—24. srpna 12 představení operních, operetních i činoh-erních, načež odjede do Čáslavě, kde v Dusíkově di-vadle hráti bude do 1. září. V době od 2.—28. září ho-stovati bude soubor Východočeského divadla na Mo-ravě a sice od 2.—17. září v městském divadle v Pro-sějově, od 16.—24. září v Národním domě v Olomouci a od 24.—27. září v Litvli. Sezóna v městech východo-českých počíná letos 28. září. Kromě úspěšných oper a operet v loňské sezóně vypravených, k nimž náleží Neumannova Milkováni, Pucciniho Bohema, Mozartova Figarova svatba, Komedianti od Leoncavalla, Nedbalovo Vinobraní, Straussova Tisíc a jedna noc, Eyslerova Ta-nebo žádná, Straussova Za láskou a j., dávati se bude v opeře: Její pastorkyňa od Janáčka. Premiéra této vy-nikající operní novinky dávati se bude dne 10. září. Scé-novati ji bude režisér opery Národního divadla v Praze Robert Polák. V roli kostelníčky vystupovati bude paní Horvátová. Skladatel Leoš Janáček slibůl sčáslivě se zkoušek a preméry svého díla. Dále vypraveny budou: Fibichova Šárka s krásnou novou kostymní i dekorační výpravou, Smetanovy Dvě vdovy, Dalibor a Branibor v Čechách, Mascenetova Manon, Pucciniho Tosca, Mo-zartův Don Juan a Čajkovského Eugen Oněgin. Z operet budou na repertoaru: Kálmánova Čardašová princezna, Schubertův Dám třl děvčat, Offenbachova Paní Favor-tová, Suppěův Boccacio, Straussův Cikánský baron a Weisova Tancící myška a j. Z činoher sehráno bude: Hilbertovo Jeich stěstí, Sormova Dagmar, Jonášova Opláncija, Krejčího Povodeň, Presber-Steinův Naučný slovník, Dregelyho Slečnin manžel, Mars-Lyova Paní admirálová, Baluckého Klub mládevců, Hauptmannův Potopený zvon, Ibsenův epilog Když mrtví procitáme, Shakespearův Večer tříkrálový, Przybyszewského Zla-té rouno a Prevostovy Polopanny a j. Z baletu vypra-vena bude Královna loutek.

Královhradeckou bankovní jednotu v Hradci Králové doporučujeme co nejlépe při veškerých obchodech bankovních a uhelných. Podporujte při každé příležitosti svůj vlastní podnik.

Zprávy místní a z kraje.

Oslava Nejvyšších narozenin Jeho Veličanstva cí-saře a krále Františka Josefa I. Z městské rady ozna-muje se toto: Předvečer dne 17. srpna a po celý den 18. srpna budou v počest Nejvyšších narozenin ozdobiti mě-sto prapory v barvách říšských a zemských. — V pátek 18. t. m. svoláno bude zastupitelstvo města k zvláštní slavnostní schůzi, ve které složen bude k stupňům Nej-vyššího trůnu nelodnější hold a učiněna usnesení o

věnováních k účelům válečné péče k uctění tohoto pa-mátného dne. Po pontifikální mši sv., která bude téžz dne celebrována v katedrálním chrámu Páně Sv. Du-cha J. Excel. nejdp. biskupem královhradeckým drem. Doubravou, budou k rukám p. c. k. místodrž. rady Jos. Smutného skládána nejuctivější blahopřání úřadů, škol a korporací na c. k. okr. hejtmanství v Hradci Králové. V c. k. dšst. parku uspořádán bude ve svát. týdně kon-cert vojenské kapely pěš. pluku č. 39, jehož výnos ode-vzán bude rovněž ve prospěch péče válečné. Den a hodina koncertu budou oznámeny plakáty. — Na místy všeobecného osvětlení uspořádána bude ve prospěch vá-lečné péče všeobecná shírka po domech, kterou prove-dou žákyně měšťanské školy dívčí v Hradci Králové.

Most arcivévodý Karla Františka Josefa. Jeho cí-s. a král. Výsost nejjasnější pan arcivévoda, Karel Francišek Josef ráčil s povděkem přimouti na vědomí loyální hold tlumočený městským zastupitelstvem v Hradci Králové ve zprávě z 29. května 1916 a svoliti, aby nový most přes Labe nesl pojmenování dle jeho nejjasnějšího jména.

Městská rada dne 31. července. Schváleno bylo, aby zakoupeny byly pro mlékárnu nádoby v obnose do 280 K. — Poukázali se k výplatě účty elektrických podniků za instalační práce v obecních budovách a pro oby-tování vojska. — Uděleno nebo zvýšeno bylo 9 chudín-ských podpór a 1 žádost za zvýšení chudinské podpory byla zamítnuta. — Panu Fr. Kovářkovi, hostinskému, povolen byl prodej nápojů a pokrmů na dobytčím tržišti do konce r. 1916 za roční nájemné 40 K. — Uděleno bylo povolení k užívání dílen pro invalidy v továrně p. K. V. Skuherského. — Vzat byl na vědomí c. k. okr. hejtmán-stvím zasláný opis protokolu ohledně oprav v kanovní-cké residenci čp. 46. — Zástupcem obce ve správním výboru odborné školy pokračovací pro učednice ženské židovosti oděvnícké jmenován byl městský rada p. vlád., rada Jos. Novák.

Městská rada dne 7. srpna. Vzata bylo na vědomí, že pro c. k. okresní finanční ředitelství byly najaty místnosti pro úřadovny v domě čp. 383 na dalších 12 roků dnem 1. srpna 1916 počínaje. — Schválen byl pro-tokol sepsaný o odevzdání místností v budově měst., a obec škol rekonvalescentnímu oddělení c. a k. pěš. plu-ku. — Sděleno bylo s městskou radou nejvyšší vysloveni Jeho Cís. Výsosti pana arcivévodý Karla Františka Josefa, aby most přes Labe mohl se nazývati dle jeho jména. — Poukázány byly k výplatě různé účty. — S výhradou schválení c. k. místodržitelství budou posky-továny chovancům chorobnice obědy v obecné kuchy-ni. — Vzat byl na vědomí účet potravní daně z masa za I. pololetí r. 1916. — Rekonvalescentnímu oddělení c. a k. 18. pěš. pluku v Zákupech vzdal se vřelý díky za zaslouhu městské radě milou vzpomínku na rozlou-čenou za vzornou vzájemnou harmonii za pobytu jeho v Hradci Králové a nade vše pečlivou správu budovy měst. a obec. škol. — Schváleny byly lesní a týdenní konsignace.

Rekonvalescentní oddělení 18. pěšího pluku zaslalo na rozloučenou s městem Hradcem Králové městské ra-dě velmi sympatický přepis následujícího obsahu: »Veli-telství rekonvalescentního oddělení pěšího pluku č. 18 vzpomíná při svém odchodu z Hradce Králové do Zák-up vděčně veškeré dobroty a blahovůle, které během svého pobytu v Hradci Králové od vysoce ctěného král. věnného města Hradce Králové v hojně míře požívalo. Nejenom, že oddělení byla propůjčena jedna z nejkrás-nějších městských budov k užívání, neopomenula vys. ctěná městská rada žádné příležitosti, aby příslušníkům královéhradeckého domácího pluku prokázala lásku svoji, která nám dojísta též přístě, ačkoli v dále, za-chována zůstane. Za to vše dovolujeme si vys. ctěné radě král. věnného města Hradce Králové, lemuž pře-jeme nejkrásnější rozkvět a vývoj, náš oddaný a povin-ný dík vysloviti, připojíme zároveň poslední před od-chodem učiněný fotografický snímek. — Fotografický snímek představuje veškeré účastníky rekonvalescent-ního oddělení s jeho vysoce obhíbeným a nezapomenu-telným p. podplukovníkem Vilémem Felixem ve středů důstojnictva a lékařů.

Okresní školní rozpočet pro rok 1917, zasláný ú-četnímu odboru c. k. místodržitelství v Praze, obsahuje tyto položky: Vydaní: 1. Roční služné učitelstva 358.400 K. 2. Pětiletá zvýšení služného 140.375 K. 3. Funkční přídavky 16.000 K. 4. Aktivní přídavky 7020 K. 5. Náklad na industriální vyučování 21.759 K. 6. Odměny za nepovinné vyuč. předměty 8820 K. 7. Požitky substi-tuční a remunerační změnitélné 1680 K. 8. Učitelské kon-ference 835 K. 9. Dotace pro okresní knihovnu učitel-skou 100 K. 10. Pomůcky vyučovací a knihy žákov-ské 2583 K. 11. Daně a dávky — K. 12. Rozličné vydání 1224 K. 13. Náklad na správu 2389 K. 14. Náklad na vy-učování náboženství 31.301 K. Úhrn vydání 592.514 K. — Úhrada: 1. Úroky pohledávané 3115 K. 2. Příjmy z pozemků 496 K. 3. Ze závazků jednotlivých osob 21 K. 4. Školné 29.811 K. 5. Jiné příjmy zvláštní — K. 6. Okr. škol. přírůstky 85.843 K. Úhrn úhrady 119.286 K.

Z galerie vynikajících Hradečanů. Patočka Ja-ku b, první knihtiskař v Hradci Králové od r. 1591—1605, všeobecně Jakub Impresor zvaný. Fr. Švenda připomí-ná: »Dne 26. května 1591 prvního knihtiskaře v Hradci nalézám, jenž toliko jménem se znamená, 1. Jakub Im-presor; avšak jeho příjímí Patočka dále se jeví r. 1592—1605.« — (Gregory Jan, nar. v Hradci, r. 1617 byl farářem ve Vsestarech až do r. 1622; byl to poslední utrakvistický farář ve Vsestarech. Od r. 1623. přísluho-vali sem (jmenovitě r. 1633) hradečtí minorité. — Jan, rychtář hradecký, se svou manželkou Markétou

mešťanek. Křesťan, věnovaný po měšťanech a posvětičích a s. Polkínem, též zdejší měšťanem a kramářem, založil špitál pro chudé a nemocné v čest sv. Anny r. 1344. zvolivše k tomu místo na podměstí za branou Pražskou, na druhém ostrově labeckém. Přikoupeno i místo pro kostel i hřbitov, na němž špitálníci měli býti pochováni. Usadivše při špitálu duchovního správce, kterýž by svatými svátostmi špitálníkům přistěhoval, ponechali zakladatelé sobě podací právo a po své smrti městské obci. Dne 21. února 1344 Arnošt, biskup pražský, potvrdil špitál tento se vším, jak jej byli zakladatelé zafidli. — Havráněk Prantišek Xav., český spisovatel, rodák hradecký, nar. 26. září 1805 v Hradci Králové, zemřel 19. listopadu 1867 jako farář v Unhošti. Gymnasium studoval v Hradci Králové, theologii v Praze, kde r. 1827 vstoupil do řádu křižovníckého a r. 1831 vysvěcen na kněze, kaplanoval potom v Praze u sv. Prantiška a u sv. Petra; stal se novicem a spirituálem kleriků řádových i duchovních, správcem sester šedorouchých a posléze farářem v Unhošti. R. 1862 dostal od papeže pravomoc apoštolského misionáře. Slyšel jako kazatel český, o čemž svědčí také jeho Posní kázání (Praha 1840) a Nedělní kázání (Praha 1843—1846, 3 sv.). R. 1851 byl spoluredaktorem Blahověsta a r. 1852 Časopisu pro katol. duch. — Boleslav, mistr řádu kazatel-ského sv. Dominika; l. 1301 při shromáždění celého řádu toho v Kolíně nad Rýnem kláštery české od polských oddělil a vlastního provinciála jim ustanovil. Byl roden z Hradce nad Labem. — Fridrich z Hradce, kanovník u sv. Víta, okolo r. 1308, jehož spisův Václ. Hájek z Libočan užíval při sepisování své kroniky (1541). — Mistr Petr z Hradce. Přednášel r. 1393 ve svobodných uměních na universitě pražské od 13. října 1397 do 20. dubna 1398 a od 20. října 1419 do dubna 1421 byl děkanem na artistské fakultě tamní. — Marek z Hradce přednášel na universitě pražské r. 1399, byl doktorem filosofie a od 10. října 1411 do 16. dubna děkanem na téže fakultě a r. 1412 rektorem university. — Jan z Hradce přednášel také ve svobodných uměních na vysokých školách pražských r. 1413. — Jan, kněz z Hradce, řečený Sova. Tento, rodák hradecký, zemřel en farář holohlavský r. 1425 smrtí mučednickou, an od Táboritův z praku byl zrazen. Spiess v Právníku k starému místopisu Hradce Králové, na str. 13 poznamenává, že jmenovaný kněz Jan z Hradce, řečený Sova, jmenoval se též pro svou drobnou postavu Hanuškem a patřila mu zahrada na podměstí Mýtském v ulici Jaroměřské, vedle zahrady bohatého kloboučníka Mikuláše. Byl farářem kostela sv. Anny na podměstí za Pražskou branou, později pak v Holohlavech. — Jan Šindel, znamenitý matematik a astronom, profesor lékařství. Byl kanovníkem u sv. Víta v Praze a později děkanem na Vyšehradě. Zemřel r. 1449. Aeneas Sylvius, pozdější papež Pius II., jmenuje ho v jednom psaní »výtečnou osobností svého času«. — Ondřej Modestín, nar. r. 1558, jezuita, odebral se jako misionář do Moskvy. Přeložil postilu Jakoba Vajera z polštiny do češtiny. Byl prvním, který z Hradce Králové jakožto rodák vstoupil do řádu jezuitského. Zemřel r. 1601.

Dar. Dp. Josef Durek, kaplan v Morašicích u Litomyšle, zaslal královéhradeckému ústavu hluchoněmých 20 K s prosbou, aby na nejmenovanou dávkyni bylo pamatováno v modlitbách na její úmysl. Zaplať Pán Bůh!

Pobožnost v Hradci Králové. V úterý 15. t. m. na slavný den Nanebevzetí Panny Marie budou za příznivého počasí: O půl 3. hod. odp. zpív. litanie a sv. požehnání v chrámu Panny Marie a o 3/4 hod. kázání na Ružberku. Za nepřítomného počasí o 4. hod. kázání, nato nešpory v chrámu P. Marie

Z výroční zprávy obchodní akademie v Hradci Králové. Na konci školního roku 1914—15 bylo žáků řádných 262, narukovaných 44, privatisté 3, privatistky 2; úhrnem 311. Počátkem školního roku 1915—16 přijato žáků řádných 261, privatisté 4, privatistky 2. Mezi rokem vstoupili 4 žáci řádní a 1 privatista; celkem zapsáno 272. Mezi rokem vystoupilo 10 řádných žáků, takže ve studii setrvalo 262. — Během školního roku nastoupilo službu vojenskou 88 žáků řádných a 2 privatisté. Koncem škol. roku 1915—16 navštěvovalo školu 172. — V dvouleté obchodní škole pro dívky bylo na konci škol. roku 1914—15 žáků 63. Počátkem šk. r. 1915—16 přijato 73; na konci škol. roku vystoupily 2 žačky. — V kupecké škole pokračovací bylo zapsáno 86 žáků, na konci škol. roku 76.

Místní peněžní ústavy usnesly se v den výročí narození Jeho Veličenstva, t. j. 18. t. m., po celý den neřadovat a doporučují proto svým pp. komitentům, by příkazy své pro tento den udělili jim již 17. t. m.

Počasí. Jako sklamaly tištěné předpovědi na měsíc červenec, tak také prorocství na srpen nedochází své náplně. Povětrnostní porucha měla připadnouti na den 4. a 10. srpna. Zatím právě včerejší den vyznamenal se nejvýznamnějším klidem. Teplota v prvních dnech měsíce srpna bude kolísati nad obyčejným průměrem a teprve od 6. srpna se ochladí. Kolem 8. anebo 9. srpna tlakoměr bude rychle klesati... kolem 10. srpna dostaví se bouře s prudkými lijávy a mistry též s kroupami. Počasí bude velmi nestálé a nepokojné. Tak to mělo býti. Zatím však v prvních dnech srpna »psí dny« mohly bráti své jméno odtud, že po západu slunce by pro velké chladno hospodář psa ven nevyhnal. Ze Žďárska na Moravě docela se s námi sděluje, že tam dne 8. v noci uhořel mrazík, jímž byla citelně postižena bramborová uhoř. Jakou náladu měly dne 8. a 9. srpna tlakoměry, toho nevíme; zato však počasí bylo jasné a suché. Te-

dy nejlépe jest, nedají-li se hospodáři strašiti předpověďmi celoměstskými; nevypní-li se tyto ani při počátku měsíce, tím méně možno na ně spolehnouti pro druhou část srpna. — Žně se již na Hradecku za suchého počasí končí; tudíž veliký rozdíl proti roku loňskému, kdy promoklá pšenice ležela na polích ještě v září. Jestliže však z některých krajů moravských se sděluje, že obilí syje uspokojivě, na Hradecku rolníci konstatují, že proti předloňskému roku syje méně. V těžších půdách leckde brambory pohnávají; nyní již suché počasí šílení hněby pravděpodobně zastaví.

Seznam cen na týdenním trhu v Hradci Králové dne 5. srpna 1916. 1 kg: prosa 3 K, včevy 1.20 K, jahel 3.90 K, máku 5 K, lučného semene 1.90 K, 1 kopa: zeli 14—26 K, okurek 8—18 K, kapusty 4—6 K, cibule 3.20—4.40 K, drobné zeleniny 0.50—1 K, mrkve 0.80—1 K, petržele 3.20—4.40 K, celeru 2—3.20 K, 1 hl jablek 10—22.90 K, hrůšek 8—12 K, mirabelek 2—2.40 K. — Přivezeno bylo: Obilí: včevy (směsky) 2 hl, jetelového semene 1805 kg, Zeleniny: celeru 25 kop, petržele 20, zeli 65, okurek 120, kapusty 25, cibule 180, drobné zeleniny 70, mrkve 40. Ovoce: jablek 8 hl, hrůšek 1 a půl hl, mirabelek 34 košíků. Dobytky: podsvinčat 208 kusů, 1 párek 220—300 K, 2 kůzlata, 1 kus 14 K.

Pozérství. Takový název má právě vydaná velice časová brožura. Pozorovatel zde promlouvá kriticky a přesvědčivě o různých zjevech pozérství, pyšného tatrmanství, na jaké právě tento věk jest bohatý. Napřed uvažuje o pozérství obecně, pak poukazuje, jak se jeví strojené, umělkované chování v hovorech filosofických, v návrzích na novou morálku. Nato probírá velikáské fráze o náboženství, upozorňuje na formy pozérství v mládeži a v nezralé práci žurnalistické. V době, kdy tak často se stýská na přepjaté sebevědomí polovzdělanců a dorostu, přišla tato živá jako na zavolanou. Zajiště prospěje zvláště dušním mladým, jimž různí demagogové ze snahy po popularitě tolik pochtěbovali. — Stran 48. Cena 16 h. Objednávky vyřídí administrace Časových Úvah v Hradci Králové.

Červený kříž ve Smitčicích. Dnem 1. ledna 1916 ustavil se odštěpný spolek Červ. kříže pro Smitčice a okolí se sídlem ve Smitčicích, jehož činnost utěšeně se rozvíjí přičiněním výboru, jehož předsedou jest p. Ed. Bucher, ředitel c. k. cukrovaru, tajemníkem p. Fr. Preininger, ředitel škol a pokladní p. Anna Hrubá, choť měst. a obvodního lékaře. Hned v počátku svého trvání získal výbor ve Smitčicích a v 5 okolních obcích 407 členů, v Týdně Červeného kříže ve Smitčicích a v dalších desíti okolních obcích ještě 162 členy, takže čítá nyní 579 členů. Mimo to v Týdně Červeného kříže na milodarech, rozprodejem odznaků, z biografického představení a při vojenském koncertu výtěženo celkem 1699 K 94 h, jež zaslány jsou Ústřední kanceláři Týdne Červ. kříže do Prahy. Nyní pracuje výbor na získání dalších členů z ostatních obcí zdejšího okolí a očekává, že i tato jeho akce pro účel tak vznešený, jaký vytkl si Červený kříž, jako dosud potká se s úspěšným výsledkem.

Vysoké Mýto. Na školách zdejšího školního okresu, kde poměry tomu dovozovaly, uspořádán byl »Dobročinný bazár pro podporu humanitních účelů válečných«. Ač k přípravě jeho byla velmi krátká doba, dospělejší žákyně požívaly úlevy nebo měly dovolenou k výpomoci při polních pracích, přece výtěžek byl slušný peníz 610 K 94 h. Bazár byl po většině spojen při ukončení školního roku 1915—16 s výstavou ženských ručních prací, jakož i kreseb a prodávány byly při něm občasně drobnosti, zhotovené žákyněmi a ind. učitelkami, jakož i různé drobnosti, darované příznivci školy a válečné péče. Vyzískaný peníz zaslán byl většinou správ škol okresní válečné úřadovně ve Vys. Mýtě, která o dalším věnování rozhodne, a některými správami škol přímo různým humanitním účelům válečným, jako Vdovskému a sirotčímu pomocnému fondu, zemskému spolku Červ. kříže, úřadu pro válečnou péči ve Vídni a jinam. — Nová sbírka vlny a kačuku ve prospěch válečných účelů, provedená 13. a případně 17. června ve zdejších školním okrese za obětavé součinnosti učitelstva a školní mládeže, vykazuje velmi příznivý výsledek. V celku bylo sebráno 2934.27 kg a to 2745.22 kg vlny a 189.05 kg kačuku.

Různé zprávy.

Odsouzení národně sociální poslanci. Před zeměbraneckým divisním soudem ve Vídni za předsednictví plukovníka Kreuze a za řízení nadporučíka-auditora dr. Filipa Charvata bylo 30. července po 14denním trvání skončeno veřejným jednáním přelíčení s říšskými poslanci Václavem Chocem; Fr. Buřivalem, Janem Vojnou a Jos. Netolckým pro zločin spoluviny na vlezrádě die § 61. tr. zák. Předběžnému vyšetřování, provedenému c. k. voj. návladnictvím, byly položeny za základ vlastnoručně, uvedeným úřadem zabavené zápisky do ciziny uprchlého a pro vlezrádu stíhaného profesora T. O. Masaryka o poradách jeho s obžalovanými poslanci. Žaloba byla zastupována zástupcem vojen. návladního nadporučíkem-auditorem dr. Pavlem Kortzem. Jako obhájce fungoval dr. Ambrož z Olomouce. Obžalovaní byli v plném rozsahu uznáni vinnými ve smyslu obžaloby a odsouzeni k těžkému zločinu žaláři a to Choc na 6 roků, Buřival na 5 roků, Vojna a Netolcký na 1 rok. Obhájce ohlásil zmátečnou stížnost a odvolání.

Ta slepota je nejhorší a stihne-li neichudší, opuštěné dívky, je neštěstí největší! Pro ně za dárky, potravin prosí Útulna a chorobinec slepých dětí v Praze III., Kampa. Admin. t. j. dárky uveřejní.

Kam s dceruškou po prázdninách? Jest otázka, kterou pomalu počne se zaměstnávat tisíce rodičů. Požádejte koresp. listkem ředitelství Ústavu hraběte Pöttinga v Olomouci, které zašle Vám »Prospekt pensionátů« a »Přehled škol«, které Ústav ten pro dívky obsahuje. Jsou to: 1. škola měšťanská, 2. vyšší dívčí pro ženská hospodářská povolání, 3. dvouletá obchodní, 4. škola průmyslová pro šití prádla, šatů a ozdobné práce, 5. škola kuchafsko-hospodyňská, 6. škola cizích jazyků a 7. škola hudební, dále různé kursy, jako modistický, žesací, taneční, kursy pokročilejšího kreslení a malby, kurs uměleckého průmyslu, kurs pravopisný, kurs psaní strojem a kurs fotografický.

Kalendáře Matice cyrilometodějské na rok 1917. Nedá se popřít, že v oboru literárním je kalendář nad jiné důležitým činitelem. Doporučujeme tedy všem milovníkům četby kalendářové, zvláště našim spolům, jednotám a organizacím, aby nejen mezi sebou, ale i v nejbližším kruhu svých známých rozšiřovali kalendáře Matice cyrilometodějské v Olomouci. Administrace kalendářová ochotně již předem sdělí, jaké výhody při větších objednávkách poskytne. Dotazy adresujte na Matici cyrilometodějskou (oddělení kalendářové) v Olomouci, Dolní nám. č. 17.

Dublanina s třesněmi z bramborové mouky. Do kotlíku dáme 3 celá vejce, 15 dkg tlučného cukru, šleháme chvíli, pak dáme na plotnu a šleháme tak dlouho, až hmota zhoustne. Do vychladlé pak zamícháme 15 dkg bramborové škrobové mouky, špetku tlučného vanilkového cukru. Vše dobře promícháme, naplníme tím vymazaný pekáč, poházejme třesněmi a pečeme volněji 15—20 minut do růžova.

Bramborová hablanina. Na misku dáme 2 žloutky, 4 dkg cukru, trochu citronové nebo pomerančové kůry, třeme asi 10 minut, poté přidáme 1 lžici citronové šťávy a 20 dkg uvařených rozstrouhaných brambor, dobře vše zatřeme, poté k tomu přidáme 1 lžici rozpuštěného másla, 1 lžici bramborové nebo kukuričové mouky, do které jsme 1 lžičku oetkerova pečivového prášku přimíchali, a ze 2—3 bílků tuhý sníh. Na malý pekáček dáme lžici másla, necháme rozpáliti, hmotu do toho nalijeme a polohujeme třesněmi, rybízem neb borůvkami. Volněji pečeme 20—30 minut.

Vedústojnému duchovenstvu doporučujeme:

Proprium Bohemiae

brož. K 4.—, váz. K 4.80.

Lectioes contractae

brož. K 1.80.

Psalterium

váz. K 2.50.

Manuale sacerdotis.

Manuale rituum

české váz. K 4.—, v kůži se zlatou ořzkou K 6.20,

německé v kůži K 6.—.

Breviarum Romanum

od K 51.— do 100.—.

Dle přání objednáme:

Missale Romanum

od K 40.— od K 200.—.

Družstevní knihkupectví v Hradci Králové, Adalbertinum.

Podrobnosti ze života Casementova. Popravený irský vůdce Roger Casement, vysoký, štíhlý muž, velmi zdržlivého a upoutávajícího chování, byl synem irského rodáka a anglického rytmistra gardy v Dublině, který se r. 1848 při irském povstání narychlo zřekl velitelství svého dragonnského pluku z obavy, že bude poslán proti svým rodákům. Sir Roger studoval v Anglii a Irsku a odešel ve 20 letech do Afriky. Zůstal tu 5 let a procestoval za tu dobu celou střední a část jižní Afriky, zejména území konga. Náležel k oněm několika Evropanům, kteří si úplná osvoili řeč domorodců. Zároveň se Stanleyem a sirem Francisem de Wintonem, pozdějším dvorním maršálem nynějšího anglického krále, pomáhal státnicky zakládati a upravovati Kongo. R. 1890 vykonal studijní cestu do Spojených států severoamerických, vrátil se však zase ke svým divochům do Afriky. R. 1892 byl nařazen anglickým ministrem zahraničních záležitostí a nabídl mu úřad jednatele zámořských osad a konsula. Dvanáct plných let byl činný v Africe jako konsul a jeho hlavním dílem bylo studium hospodářských a národopisných otázek kolonistických. Střední Kongo bylo jeho hlavním působiskem. Úlohu svou konal tak svědomitě a přesně, že mu anglická horní sněmovna vyslovila nejvyšší dík národa a poslala vysoká vyznamenání. Casement byl na příklad první,

jenž objevil strašlivou spavou nemoc a dal li vědecky prozkoumat, nemoc, která do roka hubila tisíce a tisíce domorodců (povstává bodnutím mouchy »tse-tse«). Jeho hlavním dílem bylo však osvobození konžských černochů z tuhé nadvlády belgických správců. Zprávy, jež posílal o tomto stavu do Londýna, vzrušovaly kdysi celý svět. Mezi evropskými »Afričany« byl Roger Casement pokládán za nejzvučnějšího a nejspravedlivějšího průkopníka lidskosti. Často po celé měsíce procházel hustými pralesy, stýkal se s neznámými kmeny a zkoumal poměry domorodců i zachycoval cenné vědecké obrázky etnografické i přírodní, a to nikoli jako ostatní s celou vojenskou kohoutou, nýbrž jen v pravdu o sobě sluh. Sdělení posílaná zahraničnímu úřadu anglickému byla vzorem neustrannosti a rovného práva, vzorem svědomitě a krajní péče. Ať již týkala se porobených anebo ulačovatelů. Edmond de Moreau, známý autor stěžejního díla o konžském státu, zmiňuje se v předmluvě o těchto pracích Casementových, že spočátku žádné z nich nepoužil, aby ji sám nebyl zprvu zkoumal na místě, že však přesvědčil se o nesmírné svědomitosti pracovníka nad jiné neustranného a vyškoleného vědecky, rozhodl se další poznatky Casementovy přejímat pro svoje dílo bez výhrady.

Znali petrolej už v dávných časech? Neklamou-li nás staré zprávy, tož jistě, třeba že všude nebylo ho užíváno ke svícení. Tak prý už Egypťané používali petroleje čili »oleje ze země« jako směsi k balsamování mrtvol a prý docela jin léčili i některé choroby. Herodot popisuje »podivné« prameny na ostrově Zanté, jež snadno vzplanou a Plutarch docela mluví o hořícím jezeru u Ektabanu. Že by v Ninive a starém Babyloně už petrolejem byli svítili 3000 let před Kristem, jak se často hájí, jest velice málo pravdě podobno, třeba že se mluví o podivné mastné hlině (snad asfaltu), která prý se nacházela u pramenů řeky »lór«.

Drahota ve Francii. Spolupracovník »Matinu«, jenž se zabývá vyšetřováním nouze o potraviny a cestuje po Francii, obává se hrozivého nedostatku a drahoty na francouzském vaječném trhu. Následkem války rozmnožili se lupiči drůbeže jako lišky a lasičky a stali se metlou venkova. Stav drůbeže ve Francii jest beztoho povážlivě skrovný. K tomu přistupuje drahota pšenice, jakož i nesvědomitá spekulace velkoobchodníků, takže jest se obávati vážných poměrů, k jejichž nápravě musí vláda co nejrychleji pracovati stanovením maximálních cen a urychleným, jakož i rozmožněným dovozem z Maroka a Ruska. V Pontalieru došlo již k bouřlivým výstupům na trhu, kde ženy napadly stánky prodávaců. Úřední stanovení cen zabránilo tam horšímu.

Černý & spol.

nabízejí ze svého skladu na Slezském Předměstí u osobního nádraží:

prima hornoslezské uhlí
kusové i ořechy nejlepších známek prosté prachu;

prima české uhlí hnědé
pro kuchyně a pp. pekaře;

hornoslezský kostkový koks
pro regulační kamna bytová;

palivové dříví štěpinové;

polenové dříví bukové
pro pp. koláře, truhláře a soustružníky.

Obchod ve velkém i drobném.

Paramenta

Ignáce V. Neškudla syn
(protokolovaná firma)

v Jablonném nad Orlicí (v Čechách)
(bratr P. J. Neškudly, farář ve Výprachticích)

doporučuje P. T. velečistojm. duchovenstvu
svůj osvědčený a často vyznamenaný

výrobní závod

všech kostelních paramentů,
spolkových praporů a kovového náčiní.

Cenníky, vzorky i roucho hotové na ukázkou
se na požádání franko zašlou.

Sklomalba

E. Škarda, Brno,

umělec. dává prvotně každému
hotový a dodává chráněnou
etna. V každém slohu a
provedení, od nejednoduššího
vzoru do nejobořší
sklomalby figurální, hotový
práva vlastního umění
kaménkovou pro fasády, o-
tápní obrazy, náhrob-
ky atd. s nejširším
zaručením umělecké-
ho a odborného dokona-
lého provedení.

Rozpočty ochotně a zdarma.

**Ve prospěch
Svatováclavské Matice Skolské**

Uznány za nejvýhodnější a nejlevnější ná-
kupní pramen v Rakousku veškerých

kostel. paramentů

prádla, praporů, příkrovů, koberečů a
kovového náčiní ve výrobních nejstarších
závodu v Čechách, o. a k. dvorního dodavatele

Josefa Neškudly

v Jablonném n. Orlicí č. 86.

Tisíce uznávacích referencí a doporučení. —
obrázkové cenníky, rozpočty, vzory a hotové zboží
k výběru franko.

Bez velkoměstské rezie ve vlastních dílnách a
domích, levně pracovatí díly na venkově, čímž levnější
ceny až o 20%, než všude inde.

Jubil. 100 let trvání a 40 let vlastního činnosti

Adresování vždy došlovně se vyprošuje

**Barevná
kostelní
okna**

v odbor. pro-
vedení shoto-
vuje a dodává

Fr. Uhlíř,

umělé sklenářství a malba skla
v Trstebchovickách u Hradce
Králové.

Cenníky a rozpočty na požádání
zdarma.

Jan Horák,

soukenník

v Rychnově nad Kněžnou

zasílá na požádání vždy

**dle roční sezony kolekce
nejnovějších druhů pravých
viněných látek**

své vlastní výroby, jakož i tu- i cizo-
zemských.

Četná uznání zvláště z kruhů vele-
čist. duchovenstva svědčí o poctivé ob-
sluze mého ryze křesťanského závodu za
dobu více než třicetiletého působení.
Učiňte, prosím, malou objednávku na
zkoušku.

Též na splátky bez zvýšení cen!
Volejenné látky na taláry.

**Československá
záložna v Praze-II.,
Spálená ulice, číslo 46.n.**

Doporučuje se všem našincům co jediný
peněžní ústav katolický v Praze. Vklady
na vkladní knížky úročí se ode dne vlo-
žení do dne vybrání **dle dohody a dle doby
výpovědi. Poskytuje půjčky všeho druhu**
za mírných podmínek, zejména směneční
úvěr (krátkodobý), v dnešních dobách
zvláště výhodný. — Povinná revize
„Jednoty záložen“ v Praze.

Menší byty

o pokoji a kuchyni, jakož i krám s pokojem
a kuchyní za dílnu se hodící, blízko Grandhotelu,
ihned lze pronajmouti. C. a k. dvorní továrna
na nábytek K. V. Škuherský v Hradci Králové.

**Velečistojnému
duchovenstvu a**

**slavným patronátním
úřadům dovoluje si depo-**

rušití veškeré kostelní nádoby a
náčiní a to: monstrance, kalichy,
oibře, nádobky, paténky, pacifikály,
svícny, lampy, kaditelnice, kropenky
atd. své vlastní výroby, předpisům
církvním vyhovějící. Staré před-
měty opravuje v původní intenci a
v ohni slatí a střihá nebo proti do-
platku za nové vyměňuje. Hotové
předměty neb výkresy zasílá na u-
kázkou franko bez závanosti koupě.
Vše se posílá poselstvem. Práce ruční

Shled veškerých slatých a střihových klenotů, jako: řetězů,
madenek, křížků, prstýnků, náramků atd. u Hradce
prsteny, tabulečky, jídelní náčiní na střihá pravého
činského vždy na skladě.

Staré slatě, střihy a drahební kupuje se nejvyšší cenou.

JAN STANĚK,

pekař a ciseleur

Praha-I-979., ul. Karolíny Světlé, čís. 12. n.

Přímý směr c. b. zemědělského soudu.

Číslo jednací: E 410/16/6.

Dražební edikt a vyzvání k přihláškám.

K návrhu vymáhající strany Ažběty Příbylové, sou-
kromnice v Hradci Králové, konána bude

dne 23. září 1916

o 9. hod. dopol. u tohoto soudu v síni čís. 35 dle schvá-
lených podmínek dražba těchto nemovitostí:

Pozemková kniha Mašovice, vložka č. 282: Dům
čp. 67 v Mašovicích se st. p. č. k. 129 a zahradou č.
k. 72/2 v odhadní ceně 12.498 K 20 h, nejmenší podání
6249 K 10 h.

Pod nejmenším podáním prodáno nebude.

Soud okresní v Hradci Králové jako soud knižovní
necht' položení dražebního roku poznamenal.

V podmínky dražební a listiny na nemovitosti se
vztahující (výpis z knih pozemkových, výpis hypoteční,
katastrof, odhadní protokoly atd.) mohou koupěchtiví
v soudním oddělení, shora naznačeném, v hodinách ú-
ředních nahlédnouti.

Práva, která by nedopouštěla této dražby, buďtež
nejpozději při položení roku dražebním před počát-
kem dražby u soudu ohlášena. jinak by vzhledem k ne-
movitosti samé již nemohla k platnosti přivedena býti.

O dalších událostech řízení dražebního budou ti,
pro něž toho času na nemovitosti práva nebo bře-
mena zřízena jsou nebo za řízení dražebního zřízena
budou, toliko vývěskem u soudu zpravováni, nebydli-li
v obvodu soudu shora jmenovaného, anž jemu pojmenují
zmocněnce pro doručování v místě soudu bydlícího.

C. k. okresní soud v Hradci Králové odd. V.
dne 29. července 1916.

Mýdlo-vý

prášek bezvadné jakosti 1 kg za 1 K 20 h
doporučuje jako cennou náhradu za mýdlo

Josef Jelínek,

mydlář v Hradci Králové na podsáni. —

OBNOVA

Číslo 32. Předplatné na čtvrt roku 2 K 60 h
na půl roku 5 K —

V Hradci Králové, dne 11. srpna 1916.

Inseraty počítají se levně.
Obnova vychází v pátek v poledne.

Ročník XXII.

Čechové v nepřátelské cizině.

Jest známo, že Francouzi a Angličané, jež vojska trpí nedostatkem vojáků, doplnili dy své povoláním všech možných druhů koniálních vojsk. V jejich řadách bojují nejrůznější afričtí kmenové, Austrálci, Kanaďané, Indové a pod. Tato pomocná vojska mají obyčejně ten smutný osud, že musejí dělati berana astnímu jádru vojska a bývají obětována, aby statním umožnila útok. Jen zřídka vrací se několik těchto nešťastníků z podobných útoků.

Nás zajímají zprávy o podobných událostech, nichž se právě dočítáme v cizozemských novinách.

Jest známo, že — bohudíky jen malý — počet příslušníků českého národa dal se svesti, do ví jakými ideálními a hmotnými šliby, tomu, aby dopustiv se velezrády, bojoval v řadách nepřátel. Tyto lidi stihl sice dobře zasloužený, přece však smutný osud Francouzů a velitelé poučili jich stejně jako různých těch čerých a hnědých spojenců a obětovali je jako otravu děl. Očitý svědek píše o tom toto:

„Naši byli posláni do krajiny severně od Lemoze. Dne 11. května doručeny byly mnoha odávkám dopisy od jejich přátel, ve kterých se to s nimi dojmavě a smutně loučí a sdělují, že v neděli ráno počne útok, a že česká setnina byla vyhlédnuta k tomu, by tvořila první úbočnou kolonu. O 24 hodin později zbylo jen několik jednotlivců ze setniny té — ti ostatní př. poslední spánek na severu. Jako útočná kolona musila setnina ta ve strašném ohni děl, strojních pušek urazit 4 km. Měli jsme rozkaz, vzít obec Parkette, nemohli jsme však to ní, poněvadž byla ostřelována vlastním dělostřelectvem. Stále sice zazníval rozkaz „en avant“, musili jsme však uhýbat před ohněm nitraj. Boj ve vesnici byl strašný a jest zárukou, že jich několik zůstalo živo. Došlé polily zmocnily se pak vesnice té.“

Dopis onen končí slovy: „Žijeme v tragické době, plné strasti a útrap.“

V Rusku, kde by se bylo dříve vše možné udělalo, aby byly získány sympatie Čechů, přišlo se nyní následkem nedostatku peněz na nový nápad: Všem Čechům a Slovákům, kteří byli v Rusku, bylo bez rozdílu pohlaví nařízeno, že zaplatí musejí mimo všeobecnou daň ještě zvláštní poplatek z majetku a mimo to i národnostní daň.

První daň jest stanovena procenty ze jmění jednotlivců, daň druhá jako přírůžka ke všeobecným daním; daň tato stoupá od 2 do 6 proc. měsíčního příjmu. Bylo stanoveno, že daně tyto vybíráti se budou po celou dobu války a také i po válce, a že se u Čechů a Slováků zavádějí ihned. Proti osobám, jež se této daňové povinnosti vyhýbají, zavedena byla nej přísnější odvetná opatření.

Náhrada za illuminaci v den oslav Nejvyšších narozenin Jeho Veličenstva císaře.

Dne 18. srpna ročí se opět Nejvyšší narozeniny našeho Nejmilostivějšího císaře a krále. Všude projevuje se ve vlasteneckém obyvatelstvu velká potřeba dáti radosti nad návratem tohoto dne, tak neobyčejně významného pro dějiny naší vlasti, také zevní projev. Současně však tlumočeno bylo přání, aby zevní výraz slavnostní nálady obmezil se na všeobecné vyvěšení praporů a aby obvyklá jinak illuminace v předvečer 18. srpna nahrazena byla

skutky vlastenecké dobročinnosti.

Jak dal by se také lépe oslavit tento velký den všech Raků, jak dal by se oslavit více v soublasti s intencemi našeho vznešeného monárcha, který do jista dává přednost uplatňování vlastenecké obětavosti před okázalými slavnostmi na Jeho počest. Úmysl nahraditi slavnostní osvětlení dary na účely válečné pomoci, schválen byl presidiem c. k. místodržitelství v království Českém.

Český odbor zemské úřadovny pro království České c. k. rakouského válečného fondu vdovského a sirotčího, vznášející k vlasteneckému obyvatelstvu Čechů prosbu, aby v tento den obětím místo obvyklé illuminace věnovalo dárek pro válečné vdovy a sirotky a peněžité milodary pro armádu v polí. — Dary k uvedeným účelům se vyprošují na Zemskou úřadovnu pro království České c. k. rakouského válečného fondu vdovského a sirotčího (Praha II., Václavské náměstí 1, palác Koruna) a budou též označeny jako dary místo illuminace, veřejně vykázaný a sdělený s c. k. místodržitelským presidiem v Praze.

Český odbor zemské úřadovny pro království České c. k. rakouského válečného fondu vdovského a sirotčího.

Též všechny banky v král. Českém a administrace našeho listu převezmou illuminační náhradní dary.

Průběh války.

Východní bojiště. Dle posledních zpráv ruské útoky na tomto bojišti byly všude odrazeny, na jižním pak křídle ztratili Rusové půdu. Rusové nevzdali se dosud úmyslu, prolomit frontu a dostat se zase do Lvova. Teď plány jejich hradí na úbočích Karpat postupující protiofenziva spojených vojsk následníkových jižně od Jablonice a Tatarova, tudíž podle Čeremoše i podle Prutu. Rusové zahánějí s výšinou u Jablonice, od Tatarova a Vorochty. Zároveň armáda Kövessova, který svými úspěchy v hornatém Srbsku a Albanii zvláště se ovědčil, jihozápadně od Delatynu odrazila silné ruské výpady. — Dle úřední zprávy ze dne 9. srpna

vzrostly ve Volyňsku boje poznovu. Rusové vedli tu k útoku veliké spousty vojska. V ohbí Stochodu rovněž urputně útočí. Severně od bažin připjetakých zmohutněl dělostřelecký boj na Serveči a Šaře.

Italské bojiště. Na Soči bojuje se urputně. Italové soustředili tu svoje útoky na gorické předmostí, Doberdo a Monte dei Busi-Tržiš. V předmostí gorickém, na západním břehu Soči naši hrdinní obránci dva dny a dvě noci čelili četným útokům italské přesily; při tom na 3000 italských zajatců dostalo se do našich rukou. Na doberdobské planině ztroskotaly se italské útoky, stejně jižněji odtud; obránci obhájili tam všech svých postavení. V Korutanech a Tyrolích místy živé dělostřelecké boje.

Na západním bojišti nastalo jakási zvolnění ofenzivy. Přes to severně od Sommy obnovili Angličané i Francouzové prudké útoky v celém útočném úseku. U Verdunu zuří dále velmi živý dělostřelecký boj na obou březích Mosy. Naděje anglofrancouzské v prolomení fronty německé mizejí dále.

Na Balkáně. Ofenziva Sarraillova od Soluně očekává se denně, ale kde nic tu nic. Na jedné straně samá chlouba, co Sarraill má vojska a materiálu a na druhé pak straně tvrzení, že Sarraill nemá dobrého vojenského materiálu a proto pod různými záminkami stále oddaluje ofenzivu. — Na frontě macedonské denně se opakují více nebo méně prudké boje dělostřelecké.

Útok Turků na Suezský průplav překvapil. 3. srpna zahájili Turci veliký útok. Dle zprávy anglické podniklo turecké vojsko 14.000 mužů ve frontě 12 km útok na Angličany u Romani, východně od Port Saidu. Cílem Turků jest tudíž severní vjezd do Suezského průplavu. — V Persii zahánějí Rusové na Hamadan a na kavkazské frontě dostaly se do rukou tureckých všechny nepřátelské posice jižně od Bitlisu, které toto místo ovládají; zároveň vrženo ruské vojsko zpět na Muš.

Politický přehled.

O reformě správy v Rakousku pojednával v revui „Das neue Oesterreich“ prezident zemské správní komise království Českého Vojtěch hr. Schönborn. Pokud jde o správu státní, souhlasí s těmi, kteří navrhuji na místě nynějších okresních hejtmanství jednak krajské vlády, jednak okresní správní úřady. Pokud jde o samosprávu, ujímá se hr. Schönborn velmi vřele okresních zastupitelstev, poukazuje na rozsáhlou a ovědčenou jejich činnost, a vyslovuje se proti zrušení tohoto zřízení, které se vžilo a je velmi oblíbeno.

Německo-nacionální politika v Rakousko-Uhersku mnohým se nezamlouvá. Tak sám přední člen německo-nacionálního svazu poslanec Dobernig tvrdí, že němečtí politikové byli dosud ještě velmi vzdáleni toho, aby byli vyzbro-

DEPEŠNÍ ADRESA: ALBIBANKA

TELEFON ČÍSLO 83

KRÁLOVÉHRADECKÁ BANKOVNÍ JEDNOTA V HRADCI KRÁLOVÉ ADALBERTINUM

PROVÁDÍ VEŠKERÉ OBCHODY BANKOVNÍ A SMĚNÁRENSKÉ ZA PODMÍNEK NEJVÝHODNĚJŠÍCH - ESKONT SMĚNEK - PŘIJÍMÁ VKLADY NA ÚROK 4%, A VYPLÁCÍ VEŠKERÉ VKLADY BEZ JAKÉHOKOLIV OMEZENÍ - SLOŽNÍ LÍSTKY POSTOVNÍ SPORITELNY ZDARMA

VELKOOBCHOD UHLÍM, KOKSEM A CEMENTEM

ŽIROVÝ ÚČET U RAKOUSKO-UHERSKÉ BANKY

ČÍSLO ÚČTU POŠT. SPORITELNY 140.273

jení pro velikou úlohu ve státě. Pokusy několika politiků vedly jen k tomu, že se strany od sebe ještě více vzdálily. A v »Arb. Zigu« se vytýká, že bylo prý vždy líčeno jako ohlaupkářské, co je vážnou státní otázkou: jak upravit spolužití s ostatními národy. Nejvážnější této otázky zneužívali křiklouni a prázdni nevědomci na sedadlech parlamentních, jen když se uměli chovat hrubě k těm, kteří mluvili jiným jazykem.

V uherské sněmovně poslanecké, která byla zahájena 9. t. m., promluvili především opozičníci hr. Karolyi a Apponyi. Oba řečníci zdůraznili nezbytnost demokratické obrody Uher, oba si přejí trvalého míru. Hr. Apponyi vidí záruku přísti bezpečnosti uherské v upevnění dosavadního spolku. A minister. předseda hr. Tiesza praví, že dle nynějšího stavu nesmí sněmovna mluvit o míru, nýbrž toliko o vítězství, neboť toliko vítězství zabezpečí možnost přísti trvalého a čestného míru.

Opoziční poslanci maďarští hr. Apponyi a Št. Rakowski byli přijati panovníkem ve slyšení. Jako důvěrníci opozice podali císaři zprávu a panovník jim sdělil svoje náhledy o situaci v zahraniční a válečné politice.

Spolková rada německá měla minulý týden schůzi, jejímž účelem jest, aby se spolkovým vládám dostalo informací o zahraniční situaci německé říše a o plánech pro budoucnost. Mírové vyjednávání není prý předmětem této schůze.

V Rumunsku jsou stále na rozcestí. Se strany bulharské se tvrdí, že Rumunsko má s Ruskem smlouvu, což se v Rumunsku popírá, ježto prý bylo jednání o rumunskou půjčku ve Francii přerušeno a dovoz stříbra z Ruska zastaven. Také se píše, že vláda rumunská povolila výměnu za zboží vyvézt do Německa 800 vagonů benzínu a rakouský vlak přivezl právě do Rumunska 18 vagonů skla, papíru a železa.

Záložna v Hradci Král.,
Janské náměstí č. 163.

Vklady na knížky 4%
Půjčky. — Úvěry osobní. — Zálohy.
Exkompt účtů a směnek.

Volné listy.

R. 1848. Hrabě Pimodan ve svých »Pamětech« líčí dojmy po vítězné bitvě u Curtatone: »Bitva byla dobojována, důstojníci pořádali setniny, se všech stran bylo slyšeti volání slávy jenerálu Clamovi a plukovníka Reischachovi; vojáci se objímali, tiskli si ruce, odevšad zněla jména nejstatečnějších a ze všech očí zářila radost z vítězství. Nechybělo však ani slz, které byly truchlivou vzpomínkou na druhy, kteří na bojišti zůstali mrtvi.

Jakkoli již hrůzně unaven, přece na rozkaz jenerála Clama vsedl jsem rychle na kůň, abych vítěznou zprávu donesl maršálu Radeckému. Jenerál ještě za mé přítomnosti slavnostně prohlásil, že pro plukovníka Reischacha požádá o Tereziánský kříž. Maršála zastal jsem v Mantue, kdež jsem mu vyřídil, co mi bylo vyříditi. U večera maršál posadil mě vedle sebe a zá-

dal, abych vypravoval o podrobnostech bitvy. Nejčastěji od přítomných vyslovována byla jména: Clam, Benedek a Reischach. Byli jsme hrdi na tyto hrdiny a rozjařeni jsme se navzájem ujišťovali, že s takovými vůdci lze odvážit se proti každému nepříteli.

Vicenza. Na počátku června maršál Radecký byl zpraven, že piemontské armády dostalo se posíl a že jistě aspoň o třetinu počtem předěl nad armádu rakouskou. Dne 2. června pak došla do hlavního stanu zvěst, že rakouská pevnost Peschiera, vyložená byvší hladem, musila se vzdát. Maršál událostí tou byl velmi dojat, protože podnik jeho na pravém břehu Mincia vlastně směřoval k tomu, aby pevnost ta se statečnou posádkou byla vyproštěna. Následujícího pak dne došly zprávy o událostech, které se zbýhly dne 25. května ve Vídni. Z vídeňských vzrušených událostí tehdejších Radecký soudil, že nedostane se mu posíl, kterých bylo nevyhnutelně potřeba. Události ve Vídni byly takového významu, že maršál vzhledem ku prospěchům celého státu náležitě sobě uvědomil, jak mnoho na prozíravém vedení války nyní záleží.

Úřední záznamy o tažení z roku 1848, jakož i o úvahách maršálových vyjadřují se tímto způsobem: »Pro oddaného služebníka císařova, pro nadšeného vlastence rakouského nastala otázka, má-li dáti v sázku slabší svoji armádu v boji se silnějším nepřitelem v době, kdy monarchie, trůn a klidní občané ocitli se v nebezpečení a kdy armáda byla poslední podporou, aby zřízen byl zase pokoj a pořádek v říši. Již dojem vídeňských událostí v armádě byl mohutný, a jak teprve na vnitřní bouři by působilo, kdyby vojsko postiženo bylo válečným neúspěchem! Takové vážné myšlenky Radeckého, jemuž bylo nyní býti vojévůdcem a zároveň státníkem, byly přičinou, že dne 3. června zřekl se dalšího postupu a že s touž rozhodností, a jakou podnikal ofensivu, pojal záměr, znovu dobýti benátské provincie, aby tam odtud za příznivějších okolností podnikl zase výpad, který neodbytnými skutečnostmi nyní byl přerušen.

Ještě 3. června maršál obrátil se proti nepřátelskému vojsku v Benátkách za tím úmyslem, aby je rozdrobil, aby ovládl úrodné území, jménem Vicenza, a tím nabyl spojení jednak s Tyrolekem, jednak aby s 2. záložním sborem vnikl na benátskou rovinu, odkudž by se vrátil do Verony a čekal tam některých posíl. Když vojsko za těmito záměry maršálovými dospělo Sanquinetta, roznesla se táborem zpráva, že císař arcivévodu Františka Josefa povolal ke dvoru. Armáda to nesla těžce, neboť ani přála, aby arcikníže, účastník slavných bitev, zůstal ještě svědkem zápasů budoucích.

Armáda za bdělého dozoru maršálova, obratnými pochody klamajíc nepřítel, zastavila se 9. června u Longary, aby zítřejšího dne napadla Piemontany ve Vicenze a jejím okolí. Sedmácti tisícům vojska nepřátelského velel jenerál Jan Durando, jenž před bitvou dostal z Benátek ještě 22 děl posily. Vicenza, město prostorných náměstí, jasných ulic a výstavných domů, mělo tehdy 38.000 obyvatel. Jenerál Durando se dobře postaral, aby Vicenza, opevněná již silně svojí polohou, nabyla ještě větší vzdornosti barikáda-

mu jest možno vylouditi z českých kapes mnoho peněz, tvářil se velice přívětivě i k sektářům. Seznalo se, že z důvodu hospodářských a kulturních nemohou býti Čechy ohrazeny proti světu katolickému čínskou zdí. Laické styky tedy ochotně znovu navazovány. Jestliže však před sektářskou periodou Čechové z Itálie si přinášeli mnoho věcí užitečných, trvale prospěšných, za věku husitského nejraději přijímali z této země věci příjemné, hovičí vrtkavé marnivosti. Veliké obnosy platili Čechové za vlašské zboží, skouzlici přepychu, luxusu životu. Husité hněvali se na papežskou stolicí, ale vítali s velikou radostí vlašské kupce, takže »protiřímské« stanovisko bylo velice jednostranné.

V době lucemburské mohutněl a silně se rozvířil velkoobchod domácích Čechův a Němců. Po válce čeští velkoobchodníci valně proflkli; zato však množili se netoliko nově přichozí obchodníci němečtí, které husité rádi vítali, ale i vlaští. Italové z českých peněz bohatli valem v Praze i jinde; v XVI. století hlavní město české se přímo Vlachy hemžilo. Italština docela se stávala u nás řečí obchodní.

Jest věru nápadno, že čím více se rozvířovalo sektářství, tvrdící, že přináší reformaci v duchu Husově, tím výše stoupal křiklavý přepych. Kdyby byla poptávku uspokojila domácí výroba, mohl luxus sloužiti i národnímu blahobytu. Ale cizí věci se kupovaly se zvláštní ohlibou, takže konsumenti propadali ochuzení. Sám proslulý utrakvista Veleislavín napsal r. 1584 ve své »Politii«: »Není-li to věc městům záhubná, že za samé to černé sklo, jemuž vůbec šmelec říká, z měst Pražských na dobré stříbrné a zlaté minci tak veliká suma peněz do Benátek vychází, na kterou by se několik

mi, radutami a jinými překážkami. Bylť sobě vědom, že Vicenza jest důležitým spojovacím místem Rakůanů a že Italové odtud mohou si podávat ruce s Padouou a Benátkami.

Útok. 10. června časně z rána Vicenza byla obklopena obloukem rakouského vojska, které čekalo rozkazu k útoku. Ale již z rána svedena byla šťastná bitka jenerálem Culozem, jenž o hodině s půlnoci plukovníkovi Hahnovi rozkázal, aby se šesti setninami pluku Latourova ještě před svítáním vzal útokem výšinu sv. Markety. Plukovník Hahne dal na rychlo zasypati tři příkopy, kterými silnice přiléhala byla prokopána, a úkol ten vykonán byl tak tiše a obratně, že nepřítel nic nezpovozoval a byl hrůzně překvapen, když před ním zabouřilo »urá« rakouských vojnů. Překvapením a odhodlaností statečných Latouranů výšinu po krátkém zápasu bylo dobyto, a některou chvíli po té rozjaření vojiny zmocnili se i blízké pevnosti Rombalda, odkudž vyběhli Italové uchýlili se na opevněnou »B.illu Vistu« (pěknou vyhlídku). Ale i to místo bylo brzy vzato dvěma setninami, jež vedl nadporučík Joviš. Cí. dřevěného ve stavbě, bylo zapáleno a vysoko šlehalící plameny oznamovaly ostatní, rovinou postupující armádě, že šťastně rozřešena byla část úlohy, která dána byla brigádě Culozově. Již již chystala se brigáda k dalšímu podnikům, ale od Radeckého přispěchal důstojník s rozkazem, přestati zatím na tom, čeho bylo d. byto. Nechtělť maršál směrem tím dalších bojů podnikati potud, pokud hlavní armáda k útoku nebyla náležitě přichystána.

O osmi hodinách maršál vstoupil na kůň a odejel na bojiště, kdež, dostav zprávy, že všechny oddíly jsou na svých místech, dal rozkaz k obecnému útoku. Vyvolil sobě stanoviště proti hoře, jménem Berico. B. j. rozhodl se po všech liniích a střídavými útoky stihaly se obě nepřátelské strany; Italové bránili se statečně, naši doráželi úporně. Hlavní překážkou zbraním rakouským byla právě hora Berico, která byla silně opevněna a bráněna 8.000 muži. Když boj trval již do 3. odpolední hodiny, plukovník Kopal, velitel 10. mysliveckého praporu, uvědomuje se, že kolísavost boje působí jmenovitě Berico, slezl a koně, postavil se v čelo svého praporu a hnál se vzhůru proti Italům, vítajícím ho hustými střelami. Příkladu chrabrého Kopala následovaly hned pluky Latour a Reisinger. Plukovník Kopal vnikl prý v nepřátelskou redutu, ale v torn také kulka rozdrtila mu pravé rameno, na kterouž ránu zemřel několik dní potom.

Reduta byla Italům odňata, a boj o něco dále zavířil brzo o klášter Madonna del Monte. Krvavý zápas veden byl o věž, o domy klášter obstupující, ano bojováno i v klášterním kostele, kdež zápasu účastnili se i kněží. Všechna zastupitelst Italů byla však marna, brzo musili svoji posici opustiti a nahnuli se do sloupové chodby, jež klášter s městem spojovala. V chodbě té stanuli tak pevně, že přes hrdinný nápor naší pěchoty musila býti povolána raketová baterie, jejíž oheň přinutil Italy spěšně utéci do města. Všechny boje tyto dály se na levém rakouském boku, ale i pravé křídlo statečně zápasilo. Tam jenerál, kníže Taxis, dobyv před-

tisíc vojáků proti nepříteli . . . vychovati (vydržovati) mnoho? Mlčím o jiných věcech z hedvábí, stříbra a zlata setkaných, o pitích sladkých rozličných, kteráž k nám z dalekých krajů přicházejí, a my je na záhubu svou za drahé peníze kupujeme. Jinde v památném svém spise poctivý ten vlastenec nafiká podobně znovu a znovu. Prý jest obecně známo, »kterak tohoto věku našeho zbytečná pejska a nákladná nádhernost v šatech a oděvu mezi lidmi tak se rozmohla, že nevim, aby kdy od počátku světa tak vysoko vystoupiti a tak veliká býti měla, jako nyní jest.« I chudé takové marnivost posedla; lidé se tím přivádějí na mizinu. Bylo by lépe dávat tak veliké sumy na opatření církve, kostelní a škol; ale to se zdá rozmarlým Čechům »těžké a nemožné.« Papežové prý sluce vybírali veliké herné i pomoci odpustků; »ale vše to nic není proti této pyše a škodě, kdož toho bedlivě a dobře pováží. . . Mnohem větší najde se tento šacuň nežli onen. Nebo ani k víře podobné není ani vysloviti možné, co se tou příčinou peněz z těchto krajů do Vlach a jiných cizích zemí vynese.« Národ má zanechat cizích krojů. »Nebude-li časně náprava a polepšení, strach (jest) větší škody a záhuby; nebo když se všichni vesměs zvláštíme a netoliko kroje šatův, ale i obyčeje mravův a jazyk cizích národův na sebe přijmeme, kam se pak děje víra, čest, sprostnost a upřímnost česká?« (Str. 557—561.)

Zde se ozývá hlasitě české svědomí století šestnáctého. Patrně, že byl Veleislavín také »proti Římu«, ale slova uvedená stýská, na zcela jiný Řím, než na jaký žalovali Čechové doby Husovy.

Ke všemu vedli si Vlachové v Praze velice drze, neurvale, každou chvíli vznikla zde krvavá rvačka vinou hrdých a velice nedůtklivých Italů,

Feuilleton.

Dvoji tvář Italie.

Za věku Václava IV. vikleřtí apokalyptikové v Čechách v nejčernějších barvách líčili povahu poplatku církevních, které byly odváděny papežské stolici. Při agitacích řečech českých strůjcu církevní rozluky zdálo se lidu, že spojení s Vatikánem značí veliké vysávání českých kapes a docela značnou pohronu českého finančnictví. Novotari neuvážovali o tom, zač všecko děkuje naše země Římu. Bez spojení s Vatikánem nebývalo by tu university, nebýval by zde tak veliký kulturní rozvoj, zemědělství bez čilého působení mniichů bylo by dlouhý čas ustrnulo na formě primitivní. Ze papežská stolice dopomohla Karlovi a Václavovi k císařskému titulu, vzrostla velice politická moc těchto českých panovníků; obchod u nás rychle květal právě proto, že čeští vladaři mohli mu poskytnouti svobodný průchod po celém Německu. Mnoho učených Čechů bylo dobře placenými hodnostáři na dvoře papežském; celé řady těchto inteligentů právě protekcí papežskou dosahovaly významných hodností ve vzdálených krajích katolické Evropy.

Takové i jiné značné výhody plynuly naší zemi ze spojení s papežskou stolicí, tedy s Avignonnem a Římem hierarchickým. Co Čechové na penězích papežské stolici poskytl, vrátilo se jim zpět — druhy mnohonásobně.

Nastala doba rozkolu. církevní tvář Italie se od nás odvrátila, ale laická tvář zvala k sobě Čechy po husitské válce znovu úsměvem velice vlídným, strhujícími. Kdykoli vlašský laik seznal, že

Česká banka filiálka v Hradci Králové

přijímá a zúrokuje vklady na krátko

4¹/₂%

vklady na pokladniční poukázky a vkladové účty zúrokuje dle dohody co nejvýhodněji.

Koupě a prodej cenných papírů, losů a valut. Výplata kuponů a obstarání kuponových archů. Inkasso tažených losů. Revise a pojištění losů proti ztrátě kursové.

Úhrady válečným zajatcům.

Prodejna c. k. třídní loterie.

městí „Santa Lucia“ zvaného, byl smrtelně poraněn. K večeru dunění děl a střelba pušek zvolna se tišily a umlkly docela, když na několika městských věžích uviděny byly bílé prapory.

Válečná psychologie. Nejedno spisovatel v románech a povídkách pokusil se vystihnouti, co asi vojáci myslí a cítí, když v boji běží o jejich život. Tolstoj ve „Vojně a Míru“ šiní tak obšírně a podrobně, ale generál Dragomirov usoudil, že skutečnost vypadá jinak a že Tolstoj kreslí vlastně, co si sám njejiněle sestavil. Za přechodem stojí, jak Tolstoj mluví o válečné poradě před bitvou u Slavkova. Porada konala se v zámku, kdež Kutuzov, velitel ruské armády, bydlil a kam večer před bitvou přišel rakouský generál Weyrother, aby přečetl svůj plán, schválený císařem Františkem a carem Alexandrem.

Ruští generálové rozsedli se kolem stolu, na němž ležela podrobná mapa okolí Slavkovského, a generál Weyrother četl dispoziční zprávu dne. Tolstoj dle: „Kutuzov v rozepjatém kabátě, z něhož, jako by se osvobodil, vynořil se nad límec jeho tučný krk, seděl ve voltajrovském křesle, položiv symetricky jemné, stařecké ruce na obě opěrky, téměř spal. Na zvuk hlasu Weyrotherova otevřel s náhlou jediné oko. (O druhé přišel v tureckých válkách. Pozn. pisatele.)

„Ano, ano, prosím, beztoho jest pozdě“, pronesl a kývnuv hlavou sklonil ji a opět zavřel oči. (Překladatelé „Vojny a Míru“, Papáček a soudruzi, přeložili místo toto chybně a nedůsledně, protože Kutuzov mohl zavřít jen oko jedno. Pozn. pisatele.)

Domnívali-li se členové rady s počátku, že se Kutuzov stavěl spícím, pak zvuky, jež vydával nosem v době následujícího předčítání, do- svědčovaly, že v přítomné době se hlavním veliteli jednalo o něco mnohem důležitějšího, nežli o plán projevit své pohrdání dispoziční nebo čemukoli: jednalo se mu o neudržetelné ukojení lidské potřeby — spaní. Spal skutečně. Weyrother, posunkem člověka, přilil zaměstna-

kteří si české peníze brali plnou hrstí, ale našim národem okázale pohrdali.

Čeští sektáři posmívali se katolickým odpustkům, i když oznamování jejich nebylo spojováno s peněžitými poplatky. Zato však čeští bohatci platili závratné sumy italským dobrodruhům kteří podvodně slibovali „odpustky od trestu smrti přirozené“. Italští alchymisté dávali si v Čechách kavalírsky platit své pokusy o výrobu zlata a výrobu prostředků proti smrti; sami se v duchu svém nokuspokujícím smáli. Ale ještě jim sedl na vějičku i bohatý katolík, nestržil od jinověrců žádného posměchu ani po častém zklamání a ošizení. Vždyť sektáři platili vládkým dryádníkům za pouhé nepřímé pokusy také jako o závod. Čeští alchymisté se ožebračovali svými marnými pokusy, neběhali do cizích zemí okrádati předstíráním velikých úspěchů svého umění; zato však s nepochopitelnou důvěrou podávali přátelsky ruku dobrodruhům vládkým, kteří jsou vyhnáni odjinud, přicházejí prázdni české měšce. Také u nás nacházeli výnosný útilek italští chytří hvězdopravci.

Když na př. v cizině dohrál svou nekalou úlohu vládký alchymista a hvězdopravec Jeronym Alessandro Scotta, přibyl r. 1590 do Prahy se třemi kožáry a o čtyřiceti koních. máje četný průvod a neméně než 20 jízdních služebníků. Pak přijímal návštěvy pražských alchymistů jako vznešený velmož v nádherném bytě na Starém městě. Veliké cti v Praze se těšil vládký alchymista Mardocheus de Delle. Viléma z Rožmberka okrádal Italští a jiní alchymisté o statistice. U pana Viléma pobýval vládký šejdř Vincenc Pistolozzi z Chiavenny, který se sám nazýval „velkým v pravdě filosofem, výtečným z nejvážnějších a nejpodivnějších věcí vynálezcem, řečníkem a básníkem.“

ného, nežli aby tratil byt jen minutku času, pohlédl na Kutuzova, a přesvědčiv se, že spí, vzal Mapinu a hlasitým a jednotvárným tónem začal čísti dispoziční nastávající bitvy pod nadpisem, jež také přečetl: Dispoziční k útoku na nepřátelskou posíci za Kobelnicemi a Sokolnicemi, 30. listopadu roku 1805

Plavovlasý vysoký generál Buxhöfden stál opřev se o zeď a utkvěl očima na hořící svíce, jak se zdálo, neposlouchal ani si nepřál, by se domnívali, že poslouchá. Zrovna proti Weyrotherovi, upřev na něho své lesknoucí se otvřené oči, seděl maje ruce s lokty do předu obrácenými opřev se o kolena, ve vojenské póse, červenolící Miloradovič s pozdviženými kníry a rameny. Mlčel úporně hledě ve tvář Weyrothera a sp uštěl s něho oči jen tehdy, když předčítatel umkl. Tu se Miloradovič významně ohlížel na ostatní generály. Leč dle výrazu tohoto významného pohledu nebylo možno arozměti, souhlasí-li nebo nesouhlasí, je-li spokojen či nespokojen s dispoziční. Nejbližší seděl u Weyrothera hrabě Langeron s jemným úsměvem jižního francouzského obličej, jenž ho neopouštěl po celou dobu předčítání, díval se na své tenké prsty, obracející hbitě za rohy zlatou tabatěrku s portrétem. Uprostřed z jedné dalších period přestal náhle otáčet tabatěrku, zdvihl hlavu a s nepřijemnou uctivostí na samých okrajích tenkých rtů přerušil Weyrothera a chtěl cosi říci, ale generál, nepřerušuje čtení, zlobně se zamračil a zamával lokty, jakoby pravě: „potom, p t m mi povíte své myšlenky, nyní se račte dívat na mapu a poslouchat“. Langeron zdvihl oči vzhůru s výrazem rozvažování, chlédl se na Miloradoviče, jakoby hledaje objasnění, ale potkav se s významným, nic neznajícím jeho pohledem, smutně sklopil oči a jal se znovu točit tabatěrku. „Zeměpisná hodina“, prohodil jako pro sebe, ale dosti hlasitě, aby slyšeli.

Przebyzowski s uctivou, ale důstojnou zdvořilostí přichýlil rukou ucho k Weyrotherovi, maje vzezření člověka úplně zaujatého posloucháním. Malinký vzrústem Dochturov seděl proti Weyrotherovi, vypadaje snaživě a skromně a nahnul se nad mapou, svědomitě si osvojoval

Jak veliké sumy utratili Čechové za věku sektářského i ve Vláších z té příčiny, že ožebračená universita česká, živořící a zkomírající jim dostatečného vzdělání poskytnouti nemohla! Za věku Karlova naopak tisíce a tisíce cizinců zanášely obrovské obnosy do Čech, toužíce po vzdělání na universitě pražské!

Zato však mezi husity byl s počátku silný odpor proti humanismu, proti pečlivému studiu římských a řeckých klasiku. Tento proud, šířící se po Evropě také z Italie, narážel na nedůvěru i v husitské universitě. Zkrátka co bylo v Italii lehkomyslného, marnivého a hodně drahého, to se uchytávalo v Čechách okamžitě. Co tam bylo dobrého a opravdu pokrokového, k tomu se stavěli husité zády. Odvraceli se s předsudky přímo pověrečnými od osvícené italské hierarchie, ale platili tučnou daň pošetilosti zistným vládkým šejdřům.

Tedy krátce řečeno: naši sektáři byli sice proti Římu, ale do tenat Italie laické, obchodní a rozkošnické zapadali bez rozmyslu. Masopustní tvář Italie se jim líbila více než vážná, prozíravá tvář církevní. Individua, která byla i ze středu laické Italie pro své praktiky vyvržena, docházela ochotného pohostinství v Čechách.

Za ty všechny miliony grošů, které Čechové do Vlach vyvezli, odměnili se jim Italové ve válce třicetileté, kdy Italští žoldnéři plenili naši zemi. Teď zase Italie zednářská, která pro český národ nečinila dobrého nic, snaží se „navštívit“ katolické Jihoslovany se zbraní v ruce. Na papežskou stolicí však nemůže nyní nářikati rakouský Slován žádný. — Jest potřeba, abychom konečně z dějin důkladně zmoudřeli a učili se správně rozlišovati.

znalost dispoziční a neznámé mu krajiny. Několikrát žádal Weyrothera o opakování slov, jež špatně doslechl a nesnadných názvů vesnic. Weyrother vyhovoval jeho přání, a Dochturov si zapisoval. Když čtení, trávající déle než hodinu, bylo ukončeno, Langeron, opět zastaviv tabatěrku, nehlédl na Weyrothera a na nikoho zvláště, počal mluvit o tom, jak těžko jest uskutečnit takovou dispoziční, v níž se postavení nepřítel pokládá za známé, kdežto nám může býti neznámým, an se nepřítel nalézá v pohybu. Námitky Langeronovy byly podstatné, ale bylo patrné, že účel těchto námitek spočíval převahou v přání, dáti pocíťiti generálu Weyrotherovi, jenž tak sebevědomě, jako školním žákům předčítal svou dispoziční, že neměl co činiti se samými hlupáky, ale s lidmi, kteří ho mohli poučiti ve vojenských záležitostech. Když umkl jednotvárný zvuk hlasu Weyrotherova, otevřel Kutuzov oči, jako mlynář, jenž se probouzí při přerušení uspávajícího zvuku mlýnských kol, polechl, co mluvil Langeron, a jakoby řekl: „a vy pořád ještě o těch hloupostech!“ spěšně zavřel oči a ještě níže spustil hlavu.

Rozprava. Snaže se co nejizlivěji urazit Weyrothera v jeho autorské vojenské samolibosti, dokazoval Langeron, že Bonaparte snadno může útočiti, místo aby byl napadeným a z té příčiny celou dispoziční učiniti zcela nepotřebnou. (Napoleon skutečně druhého dne útočil a tak dispoziční pořádně rozčuchal. Poznámka pisatelova.) Weyrother odpovídal na všechny námitky tvrdým, pohrdlivým úsměvem. patrně dříve přichystaným pro každou námitku, nezávisle na tom, co by mu řekli.

„Kdyby mohl útočiti na nás, tedy by tak učinil nyní“, řekl. „Vy tedy myslíte, že je bezmocná“, řekl Langeron. „Je mnoho, máli 40 tisíc vojska“, odpověděl Weyrother s úsměvem lékaře, jemuž mastičkářka chce poukázati na prostředek léčení.

„V tom případě jde do své záhuby, vyčkává-li našeho útoku“, řekl s jemným, ironickým úsměvem Langeron, ohlížeje se po souhlase opět nejbližšího Miloradoviče. Ale Miloradovič, patrně, v tu chvíli myslil nejméně na to, o čem se přeli generálové. „Pro mne“, řekl, „zítra uvidíme vše na bojišti.“

Weyrother se usmál opět oním úsměvem, jenž pravil, že jemu je k smíchu setkávání se s námitkami ruských generálů a dokazování, o čem nejen on sám byl přilil dobře přesvědčen, ale o čem byli jim přesvědčení i panovníci.

Kutuzov se probudil, těžce odkašlal a obhlédl generály. „Pánové, dispoziční na zítřek, ba na dnešek (poněvadž je již jedna hodina), nemůže býti změněna“, řekl. „Slyšeli jste ji, a všichni vyplníme svoji povinnost. A před bitvou není nic důležitějšího (pomlčel) ... než vyspat se pořádně.“ Tvářil se, že povstává. Generálové se porouchali a vzdělili se.

Tak zní český překlad Papáčkův. Na prvý pohled z této válečné rady vyrozumíváme, že Tolstoj vyjádřil v ní mínění své o zbytečnosti všech bitevních dispozičních, kteréžto myšlenky ostatně dává pronikati v celém velikolepém svém románu. Důležitá válečná porada spícím generálissimem a vůdci, kteří nemyslí na to, o čem se hovoří, stala se nejen zajímavou, ale také povážnou a místo toto v románě bylo jednou z četných úvah, s nimiž Dragomirov nespokojil.

Mluvnice sítu. Jeden z denků napsal: „Štátský tisk italský volá přirozeně po válce. Německo prý trvale bez jakékoli příčiny zavedlo podnět k nepřátelství.“ Druhá tuto uvozená věta láme se dvěma slovesními ději, které si odporují: trvale a zavedlo. Zřejmo, že tu není řečeno náležité shodnosti

OBNOVA

Číslo 33.

Předplatné na čtvrt roku 2 K 50 h
na půl roku 5 K —

V Hradci Králové, dne 18. srpna 1916.

Inserty počítají se levně.
Obnova vychází v pátek v poledne.

Ročník XXII.

Nejvyšší narozeniny.

Právě dnes oslavuje vznešený císař náš za třeskotu zbraní osmdesáté šesté narozeniny. Vzácný to věk, tím vzácnější, povážíme-li, jak obrovskou práci mocnář vykonal a jak velkou koná bez umlění s nejpružnější energií do dnešního dne.

Kráčel vždy zmužile vpřed i v okamžicích nejbolestnějších, které často do krve zranily srdce šlechtě. Když r. 1898 pronikla duši jeho palčivá bolest nad ztrátou vznešené choti, prohlásil odhodlaně: »Skláněje se v pokoře před řízením Božím, jež seslalo na mne pohromu tak těžkou a hroznou, musím vysloviti Prozřetelnosti díky své za vznešené statky, jež mi zůstaly: za lásku a věrnost milionů, jež v době utrpení obklopují mne a rodinu mou. Modlím se k Všemohoucímu, aby mi dal ještě síly splnit to, k čemu jsem povolán.«

Prohlásil r. 1866: »Důvěra a naděje naše nezakládají se jedině na naší sjednocenosti a naší moci. Já ji zakládám zároveň na Nejvyšším, na všemohoucím a spravedlivém Bohu, jenž můj dům od svého prvopočátku skoužil, kterýž neopustí těch, kdož ve spravedlivosti důvěřují v Něho.«

Touto pevnou důvěrou jest prochnut celý život vznešeného kněze; tato důvěra obrnila Jeho Veličenstvo proti nejostřejším střelám. Císař stal se svou energií giganti již v době míru, jež dovedl k uzrání krásných kulturních a hospodářských snah tak dlouho udržovati; stal se pak triumfátorem v době nynější války, ačkoli tolik vášnivých nepřátel se ohrožilo na hranice naší říše.

Jest významná tato okolnost: pokud Jeho Veličenstvo staral se co nejpečlivěji o vnitřní blaho a klidný rozvoj svých poddaných, byl stíhán ranami mnohými, bolestnou ztrátou svých nejdražších. Zato však v době nejpohnutější, kdy někteří jiní vladaři tolik trpí, může radostně přehlížeti svoje vítězství, zažívá chvíle velice slavné. Za lásku, kterou císař svým poddaným věnoval, odměňují se tito nejrekovnějším hájením državy nejproslulejšího panovnického domu. Vše jde vpřed »Spojenými silami«, jak si Jeho Veličenstvo vždycky přál.

Národové rakouští znovu se přichystali manifestacními skutky dokázati v den veleparádní celému světu, že pevně jako nerozborná zeď stojí kolem milovaného panovníka svého. V celé říši hřmí nadšené projevy, všude slyšeti přání, aby dlouho nám byl zachován mocnář, nad nějž na celé zeměkouli není slavnějšího, ctihodnějšího.

V tento slavný den vzpomínají živě poddaní na panovníkův soucit k trpícím, na jeho krásné sociální snahy. »Chci, aby i dělník nasycen ulehal na lože«, vyhlásil se Jeho Veličenstvo; v tom směru také pečlivě pracoval. Bylo-li tedy potřebí pomoci mnohým před válkou, nynější doba vybízí obyvatelstvo k štědrosti desateronásobně. Poddaní vědí, že krásně oslaví jubileum vznešeného kněze zvláště tím, budou-li kráčet v slépejkách jeho lidumilných snah. Tudiž praktickými činy, příkladnou obětavostí dokumentují Rakoušané skvěle, jak jsou

se svým panovníkem ve všem za jedno. V takových skutečích zračí se dynastická věrnost, naplň příkazu Božích i moderních požadavků humanity. Nuže — vznešené jubileum jest korunováno krásnými úspěchy s trojnásobného hlediska. Skutky mluví nejurčitěji; z nich vyzívá vřelá prosba: »Bůh zachovej vznešeného kněze do doby míru, aby klidně mohl patřiti na plody práce nejúsilnější! Zachovej ho v míru dlouhý čas, aby spatřil vzrůst i nových utěšených květů v obrovitém sadě, jež tak dlouho šlechtí!

Průběh války.

Na všech bojištích zuří veliké bitvy, jež čtyřdohoda provází tlakem na neutrální státy; obě strany napínají všechny síly, aby přivodily rozhodnutí. A k tomu minulý týden současně konané porady ve Vídni a v Paříži budí opravdu dojem, že válka dostoupila vrcholu. Sám francouzský generalissimus Joffre v rozmluvě s americkým dopisovatelem doznává: »Válka dospěla do doby obrátu. Nechci tím snad říci, že Německo jest u konce svých sil, ale zápas, jenž se stává den ze dne rozhořčenějším, dostupuje vrcholu, ba je možné, že jej již překročil. Celý svět cítí, že přichází kritický obrát. — Pokud jde o nepřátele naše, víme zcela dobře, že bojují s touž odvahou jako dříve.«

Bojiště východní. Do všech známek druhé vlny ruské ofensivy, která už nyní trvá půltřetího měsíce, se zastavila, naráževši na odpor, který přeskupením spojeneckých sil ještě zmužutí. Tak armády Kóvessova, Bothmerova a Böhm-Ermollova odrazily všechny ruské útoky a způsobily nepříteli veliké ztráty. Armáda Kóvessova stojí na dolní Bystřici u Stanislavova, armáda Bothmerova severněji v prostoru Horzanky, Břežany, Zborov; armáda Böhm-Ermollova dále severněji na jižním křídle fronty Hindenburgovy. Ve Volynsku nebylo zvláštních událostí. — Na bukovinském křídle našeho následníka trnu učiněny další pokroky západně od Moldavy a v území hory Tomnatiku.

Italové zabrali ovšem město Gorici, za níž obětovali od počátku války již na 300.000 mužů. Gorice jest tedy sice v jejich frontě, ale nikoliv v jejich jižní držbě. Aby ji udrželi, rozbíjejí si hlavy o výšiny, strmicí východně od Gorice. Italové útočí tu — jakož i severně a jižně od Gorice s velikými silami. — Naše námořní letadla v posledních dnech úspěšně zaútočila na Valonu a odrazila útok nepřátelských letů na Terst.

Na západním bojišti na Somně odražen jednotný útok francouzsko-anglický; i na ostatních místech odolávají Němci mocné ofenzivě nepřátelské.

Na Balkáně před Soluní napadl nepřátelský prapír bulharské přední stráže, které jej odrazily. Jmenování francouzského generála Sarraila generalissimem dohodových sil dává nový podnět ke zprávám o neďaleké jeho ofenzivě.

Bezohledný boj vzducholoďmi ohlašuje Německo Anglii.

Politický přehled.

Vídeňské porady. Minulý týden v pátek přijeli do Vídně německý říšský kancléř Bethmann-Hollweg a státní tajemník Jagow. Byli přijati císařem a radili se s naším ministrem zahraničních záležitostí Burianem; po dvoudenním rokování odejeli.

Společná ministerská rada konala se 16. srpna ve Vídni za předsednictví ministra zahraničních záležitostí bar. Buriana. Súčastnili se jí ministři: předsedové rakouský a uherský, oba ministři obchodu a financí.

Uherský sněm pokračuje v povšechném rokování o berních předloách.

V dánské sněmovně projednává se zákon o prodeji západoindických ostrovů dánských Spojeným státům severoamerickým. Ministr zahraničních záležitostí prodej odůvodňuje tvrzením, že trvalé držení těchto ostrovů vzdálených může znamenati nebezpečení pro dánský stát. Vláda pokládá za svou povinnost povolití přání velkého státu.

O Rumunsku kolují dále nezaručené zvěsti. Připomínaný 14. srpen uplynul, a Rumunsko dosud ještě se nerozhodlo. Rozhodnutí o politice Rumunska nastane prý ještě v srpnu. Ministerská rada usnesla se prý v zásadě svolat parlament na druhou polovici srpna k mimořádnému zasedání, v němž vláda učiní sdělení o zahraniční situaci.

Tripolsko Itálie opuštěno. Úřední zpráva italská ohlašuje totiž, že v celém území tripolském není již ani jediného italského vojína, kromě uvnitř měst Homsu a Tripolisu! Tak tu Italové dohospodařili.

Kulturní jiskry.

Vyučování hudebnímu na obecných školách snaží se zjednoti významnější postavení berlínský reformátor vyučování zpěvu na německém školství prof. Holländer. Učinil si s jinými horlivci úkolem vychovávat pomocí školy příští generace k lepšímu chápání hudby, k smyslu pro ni tak, aby vyučování zpěvu ve škole stalo se základem pro všeobecné hudební vzdělání. Holländer se vyjádřil v podstatě takto: Dosud bylo vyučování zpěvu ve školách pouze trpěno, bylo zde tudiž pastor-kem, kdežto tělocvik, kreslení a ruční práce byly protežovány. Na učitele zpěvu kladly se ovšem také nejmenší požadavky a těm odpovídaly i výsledky vyučování. S tímto systémem bylo dočkováno a vyučovací správa stanovila, aby se stalo vyučování zpěvu základním kamenem pro všeobecné hudební vzdělání. Škola jest opravdu jediným místem, kde se dítě může naučiti správně slyšeti, zrovna tak jako se učí při kreslení správně viděti. Děti přinášejí si do školy nezkažený slu-

DEPEŠNÍ ADRESA: ALBIBANKA

TELEFON ČÍSLO 83

KRÁLOVÉHRADECKÁ BANKOVNÍ JEDNOTA V HRADCI KRÁLOVÉ ADALBERTINUM

PROVÁDÍ VEŠKERÉ OBCHODY BANKOVNÍ A SMĚNÁRENSKÉ ZA PODMÍNEK NEJVÝHODNĚJŠÍCH - ESKONT SMĚNEK - PŘIJÍMÁ VKLADY NA ÚROK 4%, A VYPLÁCÍ VEŠKERÉ VKLADY BEZ JAKÉHOKOLIV OMEZENÍ - SLOŽNÍ LÍSTKY POSTOVNÍ SPORITELNY ZDARMA

VELKOOBCHOD UHLÍM, KOKSEM A CEMENTEM

ŽÍROVÝ ÚČET U RAKOUSKO-UHERSKÉ BANKY

ČÍSLO ÚČTU POŠT. SPORITELNY 140.273

ŽIVNOSTENSKÁ BANKA FILIÁLKA Y HRADCI KRÁLOVÉ.

Telegrafická adresa: Živnostenská.

Telefon č. 111.

Kupuje a prodává cenné papíry; valuty a devisy; provádí rozkazy bursovní na všech tu- i cizozemských bursách; přijímá v úschovu a správu cenné papíry a poskytuje na hodnoty takové zálohy; vede evidenci tahů; obstarává detaché dospělých kuponů, inkasso taženosti, nové kuponové archy; pojistuje losy a provádí i ostatní bankov. transakce za podmínek nejvýhodnějších.

chový orgán, a jest věci školy, aby jej soustavně vzdělávala a rozvíjela. — Reformou hudebního vyučování chce Holländer přesvědčiti, že nehudebních lidí jest vlastně nepatrný počet. Pro zdar této reformy slibuje si mnoho od vládního diktátu.

Věru profesor promluvil v pravý čas. Dítě i na obecné škole učí se horlivě mnohým věcem, kterých potřebuje v praktickém životě jenom někdy anebo skoro nikdy. Ale vzdělání hudební hodí se každému stavu v každý čas. Není-li krasocit tohoto umění zjemněn již v útlém věku, pak se snadno zvrhne — anebo mladík přestane vůbec zpívat a hrát. Jak jest potřeba i u nás, aby mládež pilněji se cvičila ve zpěvu, dokazuje chrámový zpěv. Staří lidé zpívali horlivěji, s větším vkusem než generace mladší. Při tom uvažme, jak veliký počet mladistvých, zvonivých hlásek se zkazí, není-li důkladného poučení, jakým způsobem se má tvořiti správný zpěvný tón; děti, které mohly vyspěti v znamenité pěvce, nešťastným hlasu a vůbec špatným počátkem při prvních pokusech pokazí si hlas tak, že potom místo zpívání vřeští. Pozorujeme, jak se všude šíří odrhovačky, jak jsou zcela zanedbávány nejkrásnější národní i umělé písně. Máme přímo spoustu zpěvních skladeb, noví a noví komponisté předkládají písně nové; ale valná většina všeho leží ladem.

Podnes i v městech větších těžko jest sehnati spolehlivé pěvce pro pořádání zpěvných akademii, pro provedení velkých sborů. Shromáždí-li se přece, sborníci podniká práci nejsvízelnějšího proto, že většina ochotníků — nezná vůbec not. Tři čtvrtiny úmorných zkoušek by odpadly, kdyby pěvci měli lepší přípravu.

Ke všemu pamatujeme, že pečlivé vzdělání ve zpěvu chrání proti kartám a jiným výstřednostem, jimiž se tak zhusta zabývá prázdný čas. Zpěv jest pro zjemnění srdce výtečným prostředkem a jest ideálním průvodcem člověka ve všech fázích života. Nestačí říci ve škole: Toto dítě nemá sluchu — a pak si ho v hodině zpěvu nevšímá. 80 procent těch dětí, které jsou odsouzeny k pasivitě, při důkladné výchově naučí se zpívat také. Nutno uvážiti, že tyto děti později snaží se zpívat také a jelikož nemají žádné školy, kazí zpěv lidem jiným. A jak to trapně působí, je-li potřebí zvláště v ko-

stele takové ubožáky napomínati, aby nekazili sboru lidí ostatních!

Rozhodně jest tedy žádoucí, aby se vyučování zpěvu i na školách obecných věnovala péče pilnější.

Soc. dem. »Arbeiter-Zeitung« o německé části Čech. Centrální orgán německé soc. demokracie v Rakousku přináší článek o významu německé části naší země pro říši. Pisatel vyvozuje z přírodní krásy a bohatství německých krajů v Čechách, že by měly být nositeli hospodářské a politické státní moci. Vylíčí jejich kapitálovou mohoucnost, konstatuje, že bohaté měšťanské kruhy zejména v severních Čechách jsou proluty čínským kastovníckým duchem, načež praví doslovně: »Německé Čechy nenají kulturního ústředí. Praha jím nemůže být, ježto německý živel v Praze nedosahuje počtu, který sám by byl s to, vtisknouti Praze ráz vlastní kultury. Města německo-česká však chtějí být, každé pro sebe, kulturním ústředím, nevědí však, jakou cestou k tomu.« Pestré sociální rozvrstvení přispívá k tomu, že žádná německá strana politická nemá pevné organizace, ač se v těchto městech úzasně politisuje. Prý mládež v těchto městech je proniknuta touhou po sinekurách, nemá idealismu, schází tam živel volné inteligence, žena je docela jen průměrná, o velikých problémech doby neví ničeho. Na konec volá do severních Čech buditele, obchodníky, průmyslníky, nové tisk a vůbec nové lidi, neboť, jak praví, »v Deutschböhmen spočívá moc, která by mohla určit osud Rakouska«.

Autorovo kárání německých kruhů jest jistě zbytečné a vyplývá z jeho třídní zaujatosti. Prospěšnější by bylo, kdyby »Arbeiter-Zeitung« nyní střízlivě uvažoval, jaký má význam pro obnovení Rakouska celá česká země s oběma národy, které zajisté se musí smířiti, chtějí-li pracovati spojenými silami na blahu celé říše opravdově a mohutně.

Z galerie nynějších obrátců. Nástupcem zesnulého prof. Renze na stoličce pro morálku na katolicko-theologické fakultě ve Vratislavi byl jmenován soukromý docent prof. dr. Bedřich Wagner, syn známého berlinského národohospodáře Adolfa Wagnera. Nový profesor narodil se r. 1867

laskou, jest jen takovou »odkoukanou« napodobeninou románu, jež četli. Známe lidi, muže i ženy, že po každém románě milovali jinak. A že každý román je psán »na ně, na jejich lásku«, toť známá věc. »Právě jako Ty a já.« Četbu takovou a lásku tohoto druhu nepovažují za nic vznešeného, jak bývá líčeno, nýbrž za opjení tak, jako lidé jiní opíjejí se vínem, pivem i káfkou. Ta pravá láska, a mně to slovo je nyní, kdy chci několik slov říci o tom, co skutečně onen cit je, ten vznešený, svatý, klidný cit, to slovo je mi nyní po onom dříve líčeném nevhodné, zhaněné, pošpiněné, — nedá se žádnými slovy popsat, žádnými popisy vzbudit. Jest pro ně jediné vyjádření, vždy totéž slovo, ale nekonečným smyslem: »Mají se rádi.«

V. Pol. praví dále: »Má sice vzrušující líčení »lásky« u každého následky a vlivy více méně zhoubné, ale u mládeže dospívající zvláště. Hrozný příklad toho z blízkosti své mohu podati. Známe jeden ve II. třídě reálky dostal od knihovníka ku čtení spis »Krásná otrokyně«, sám již nedostí jasně na se pamatují, byl-to překlad z ruského. Bylo tam mnoho lásky a citového dráždění. Následkem byl strašlivý vzrušení citové, jež mělo v zápětí pohlavní poruchy až do doby mladých mužských let. Pro mládež bych naprosto zavrhl jen nepatrně podrobnější líčení t. zv. známosti, lásky.«

Věru slovo odvážné a velice věčné v době, kdy výrobci přešláklého erotismu vrhali se na každého konservativního kritika jako na nepřítel svobodného uměleckého tvoření; kdož připravovali tučtová dráždidla, každou ohvili vyohrstli škopek kalu na tvář poctivého brzdě,

v Dorpatu, studoval v Bonně, Berlíně, Mnichově a Vídně dějiny umění a byl r. 1894 ve Vídni prohlášen doktorem filosofie za práci »O pašijových hrách Albrechta Dürera«. Do r. 1896 byl dobrovolným asistentem při královských museích v Berlíně, od r. 1896—1899 cestoval po Německu, Itálii, v prosinci r. 1900 přestoupil ke katolicismu a věnoval se ve Frýburku studiu bohosloví. R. 1904 byl vysvěcen na kněze, stal se kaplanem ve Vratislavi a od r. 1906 benediktem při vratislavském dómu. V červenci 1910 promovál Wagner ve Vratislavi na doktora bohosloví, vydav spis »Přirozený mravní zákon dle učení sv. Tomáše Akv.« a habilitoval se zde rok nato pro morálku spisem »Pojem dobra a zla dle Tomáše Akv. a Bonaventury«.

Proslulý vídeňský spisovatel Heřman Bahr, který zaujal loni tak sympatické, šlechetné stanovisko k národu českému, již před válkou prohlásil otevřeně, že se po dobré rozvaze rozhodl vstoupiti v řady myslitelů katolických. Bahrův nový román »Himmelfahrt« jest velice poutavým zdůvodněním odhodlaného kroku spisovatele. Bahr v románu uvazuje o významu katolického náboženství a prostředcích k duševnímu klidu. Ostře kritikuje chudokrevné pozérství ve filosofii, umění a literatuře; jen pokora a upřímná hohoslužba mohou dáti vznik ucelenému, důslednému člověku. Ve spise »Impressionismus« volá Bahr po živném duševním obsahu, po pevném světovém názoru pro budoucí uměleckou činnost.

Také vynikající filosof Max Scheler, vynikající básníci František Hey a Reinhard Sorge obrátili se na víru katolickou.

Z tábora zednářského. »Idea democratica«, orgán to italského zednářstva, věnuje utopenému lordu Kitchenerovi vělou vzpomínku. Při té příležitosti přiznává, že zesnulý válečník byl členem velké lóže anglické. Zároveň otiskuje soustrastný projev, který zaslal velmistř italského Velkého orientu Ettore Ferrari 15. června na velmistra a bratry anglické. Ve své odpovědi na tuto kondolenci sekretář anglické lóže nazývá Kitchenera »naším jasným bratrem«. — Pověstný bezcharakterní Magelhaes Lima, velmistř portugalského zednářstva, byl nadšeně oslavován v Římě od

vytýkajíc jemu samému demoralisaci a docela perversi. Jest jisto, že i k sebevraždám mladých lidí dochází často z duševního omylu; náhlé náladové vzplanutí, které by jinak brzy vyprchalo, pokládají přesně ve stopách přešlých románů milenci za cit nejvyšší, věčně stálý, který má plné právo do krve zraniti hlubokou lásku mateřskou, která ovšem není mnoho-mluvná. Mládež, která má šílenou touhu vznášeti se na vlnách romantismu, často si nalhává, že to v jejím srdci jest zrovna tak jako v románu a tedy — že jest potřebí hráti roli dokonalého hrdiny až do konce. Ale jsou tu i nebláhé následky jiné. Mládež v citovém vzrušení přesnadno smíchá dohromady idealismus s materialismem; materialismus, polepený pozlátkem, pak vede k ochabnutí zdárné energie, vedoucí k triumfům dobra. To ideální, co v erotice se skrývá, dostaví se do srdce samo vždy i bez umělých knižních dráždidel; vřelá láska nepotřebuje etiketních šperků — ani starých ani nových. Neumí-li tedy spisovatel šití v duši hodnoty nové, nechť nekonečně práce zcela zbytečné. Tím hůře činí spisovatel takový, který docela sobecký materialismus se snaží odívati rouchem čehosi vznešeného, nádherného.

Překrásné úkol svůj pochopili při líčení opravdové lásky Mickiewicz ve svém »Paměti Tadeusza«, Winter ve svých několika dílech beletristických, Zeyer v »Karolině epopei«, Rais, Jirásek a jiní. Ti věděli, že jest zcela zbytečno před mládeží rozkládati svůdné pávi ohvost rozkoše, k níž jest stejně náchylen i člověk zcela nigramotný. Proslulí spisovatelé totiž neotí nutnosti podotýkati laciné surogáty tam, kde se vyžaduje nové krásno.

Feuilleton.

K reformně krásného písemnictví.

Stále a stále čekáme, kdy moderní velikáš, kteří s bohorovným zhrdáním se dívají se svého Parnasu i na díla vzácných kvalit, omráčí svět vlastními ženiálními plody. Začnou-li tvořiti sami, pojednou pozorujeme, jak přehřívají a znovu koření themata zcela stará, jak vášnivými afektami se snaží dodat životnosti tomu, co vlastně již zevšechno. V malířství jako by nebylo žádných nových podnětů, než malování nahotin ve všech možných pozicích, což jest jen napodobení školy prastaré. A v beletrii směrem rovnoběžným. Do starého erotismu přisype se trochu papriky, přidá se divoká omáčka. Odmyslí-li si afektované fráze, máš tu křiklavý, jarmareční erotismus starodávneho typu ve zhoršeném vydání. Tak vyhlíží »luštění duševních problémů« literaturou krásnou.

Velice vážné slovo promluvil V. Pol. v neklerikálním »Životě« již r. 1902: »Každý román, byť nebyl krvák, byť byl zcela coudný, v němž lidé se i čistá (tak zv.) láska at naturalisticky (hodí-li se), at romanticky, že vzruší a vzbudí touhu také tak milovat, mít také takové city — skoro by bylo lépe říci city — považují za zhoubný. Tím spíše, jestli ten, kdo čte, je letory melancholické, nebo vůbec svými dispozicemi nakloněn ku mocným citům. Tu horečnost současnou, ty sebevraždy a šílenství z lásky mají jen jediný účel, jen jediný cíl, a jsou řádu prvního nebo posledního. To, co pak lidé zovou

Moravská agrární a průmyslová banka

Telegramy: Agrobanka.

Filiálka v Chrudimí.

Telefon: 48.

Akciový kapitál 14 milionů korun.

Vklady { na knížky
na běžný účet

Centrála v Brně.

Filiálky: Praha, Nám. Brd, Holešov, Kroměříž,
Mor. Ostrava, Opava, Olomouc, Třebíč.

úrokuje co nejvýhodněji. — Ukládání možno bez výloh
složnými listky poštovní spořitelny, jež banka na požádání zdarma
zašle.

Peněžní obchody bankovní a směnárenské všeho druhu. — Financování podniků. — Zálohové úvěry obcím a městům. — Eakont směnek, devís a účtů. —
Úhrady do ciziny a poukazy válečným zajatcům. — Koupě a prodej cenných papírů, valut a mincí. — Obchodní místo c. k. rakouské říšské loterie.
Oddělení pozemkové. Oddělení pro zboží.

volnomyšlenkářů, nejvíce ve sdružení »Giordano Bruno«, zvláště po příjezdu do Říma počátkem července. Při tom — jak obyčejně — došlo k jízlivým poznámkám o »veliké duchovenské moci« a »šle klerikální reakce«. Tyto prazbytečné útoky proti papeži nepohnuly ani v nejmenším ke skrácení italskou cenzuru, která přece vyniká jindy největší úzkostlivostí. V Římě bylo založeno nové sdružení k sbírání posil protikateolických, které přijalo velice volný název »Internacionální volný myslitel«. — O ujařmení rakouských Jihošlovánů se pokoušeli v přední řadě itaští — volnomyšlenkáři. Ovšem světepá dlah bezohledného zednářstva jest posud udržována rakouskými děly v uctivé vzdálenosti.

Česká strana agrární v dohodě národní. Předsednictvo výkonného výb. ru české strany agrární konalo dne 12. t. m. obvyklou svou schůzi za předsednictví předsedy A. Švehly. Předseda Švehla ve zprávě o politické situaci zmínil se o tom, že v poslední době opět přetřásána jest otázka reformy veřejné správy a zdůraznil poznovu stanovisko jež předsednictvo výkonného výboru k řešení této otázky zaujalo a ve kterém poukazuje se, že hlavní starostí státu našeho v době přítomné i poválečné jest řešení úkolů, jež dány budou poměry, souvisícími s válkou i dobou poválečnou. Předsednictvo výkonného výboru považuje nynější dobu za naprosto nevhodnou, aby pomýšlelo se na řešení reformou tak dalekozáhlých. Zvláště pak úprava poměrů, dotýkající se soužití národů mezi sebou, nemůže býti řešena bez součinnosti těchto. Otázka tato dojde zdravého a správného řešení tehdy, když upravena bude vzájemnou dohodou národů s náležitým ohledem na zájem státu a zájmy jednotlivých národů. Že tato dohoda jest možná, nejlépe do svědčuje poslední pokus vyrovnávací v Čechách, kde právě v otázkách úpravy samosprávy došlo bylo plné dohody jak mezi zástupci obou národů, tak i vlády. Dnes pak tím více po zkušenostech válečných, kdy součinnost všech národů naší říše tak akvle se osvědčila, nutno doufati, že spravedlivá dohoda mezi národy naší monarchie dojde svého plného výrazu a uskutečnění.

Praktická universita. Již jsme častěji napsali, jak těžko žádati dobrovolný sebezápor a opravdovou obětavost od lidí, kteří v mládí zkoušili málo anebo nic. Uvedli jsme příklady, že největší čeští velikáni a nejobětavější pracovníci nebyli z bohatých měšťanských rodin,

nýbrž z chudých vesnických chat. Právě strádání v letech dětských mělo silný účinek na utváření žulových charakterů. — Obdobně Ruskin prohlásil: »Mrační charakter je nemožný bez fyzické práce.« Tato zásada ovšem potřebuje určitého vymezení a opravy; ale skrývá se v ní mnoho pravdy. Na základě toho principu však již jest založena v Americe »Ruskinova universita«. Stanoveno, aby se studenti věnovali 25 hodin týdně různým pracím řemeslnickým a zemědělským, dokonce i vaření a jiným pracím domácím; za toto zaměstnání vyplácí se honorář jak studentům tak studentkám. Diplom neobdrží žádný student, který se ne naučí pro případ potřeby vydělati si na živobytí nějakou ruční prací. Studentka obdrží diplom jen tehdy, jestliže si osvojí schopnosti řádné hospodyně.

Při nejmenším každý posluchač Ruskinovy university aezná vlasti a svízela obojí práce: fyzické i duševní; přiblíží se tak ke studentům chudým, kteří o prázdninách jsou nuceni mnoho pracovati tělesně. Nabude také větší vážnosti ve vztazích dělnických. Taková universita má nepopíratelně veliký vliv na rozvoj charakteru.

Krasiški o křesťanské poesii. Pilný a svědomitý morav. spisovatel Emanuel Masák, znalec polské poesie, autor četných a znamenitých studií o význačných zjevech polského parnasu a obratný jich překladatel otiskuje v brněnském »Hlídce« počátek nové studie »Názory Krasišského o umění a poesii«. Masákova práce již svým počátkem slibuje nám podati celou estetiku velikého katolického pěvce, jenž dovedl význam poesie shrnouti v lapidární větu: »Poesie, toť moje já postavené tváří v tvář s Bohem.« Na studii Masákovu chceme upozorniti oitováním dvou zvlášť význačných míst. Krasiški psal o poesii svému příteli Gaszynskému: »Poesie týká se celého rodu lidského... Ona shrnuje věčnost a nekonečnost pod křídla svoje, a proto právě byla vždy a musí vždy býti náboženskou, to jest, musí mluviti o veliké záhadě, kterou Bůh uložil lidstvu: o tušeníh jiného života, o vzpomínkách na to, co předcházelo náš příchod na zemi, o nadějích a obavách, o tom všem, co se zove citem bytosti žijící v hranicích a určené kdysi k životu bez hranic. Jiným slovem zove se to všechno náboženstvím...« »Poesie, toť odvážná píseň lidstva...« a poněvadž náboženství křesťanské jest posledním, doplněním všech jiných, poesie nepřestane býti křesťanskou.

dince hry Věry Inou nežnou, každé oběti schopnou láskou, to širokým kruhům ženským nevadí. Vášně je svatá, tak hlásaly romány devatenáctého století, které vychovaly dnešní široké ženské publikum; vášně má svá práva neporušitelná, nezadatelná... Ale ženám kultivovaným, které se naučily ovládati smysly — ne srdce, to ovládnouti vůbec nelze — Hilbertova Věra se nelíbí... Tyto ženy dobře vědí, že kultivovaná žena — za jakou Hilbert svou Věru vydává — i když jinak v práci, v boji existenčním atd. je aktivní, silná, energická — v lásce, miluje li opravdu, jest bytostí pasivní jako každá jiná pravá žena vždy byla, jest a bude. Tak tomu chce příroda, a nižádná studia, nižádná ženská emancipace ničeho na tom nezmění. Žena, která dlouhými tirádami svou lásku sama napřed muži vyznává, působí na ženu cizí, nesympaticky, neboť žena ví, že opravdová, hluboká láska činí ženu plachou... Jenom Doni Juani smyslu stále vznícených, ale srdce chladného, jenom vášnivě, ale povrchní ženy dovedou být útočné a výbojné. Je-li člověk v lásce výbojný, útočný, nežene ho láska pramenící ze srdce a z duše, ale toliko vášně, pramenící ze smyslu. Vášně je sobecká, bezohledná, krutá... láska však je obětavá a nesobecká. Láska obětuje sebe samu, vášně smyslná dovede obětovat jenom jiné, po případě i svůj předmět. Láska nepomítá nikdy, vášně a okouzlení vyprchá dříve nebo později, ale jest. Láska Věry v Hilbertově hře není láskou srdce. Ta se vyvíjí pomalu teprve z dlouhého a stálého styku, nevzniká na první pohled. Většina lásky je vášně smyslná, je to okouzlení prudké, silné, ale přece jen

Poeta českému knězi německou obci. Domažlický rodák a bývalý žák tamního gymnasia vdp. Max Laubner, farář v Affeckingu na Dunaji, nedaleko Řezna v Bavořích, byl u příležitosti svého 25letého kněžského jubilea jmenován čestným měšťanem své farní osady, v níž je velice oblíben. Turistě navštěvují známou Walhallu a Kelheim, na jehož vrcholu postavena je budova s mohutnou kopulí a uvnitř se sochami všech rakouských a německých generálů z válek předchozího století, navštěvují často vdp. faráře Laubnera v Affeckingu pod Kelheimem, jenž je každému Čechu milým průvodcem a rádcem.

„Mobilisujte dělnický kapitál!“ Tak zvolal v úvodníku sociálně-demokratický »Dělnický deník« a praví: »Konečně ještě jedna mobilisace dělnického kapitálu měla by být provedena rychle a důkladně, ano snad v přítomné době nejrychleji a nejdůkladněji. Mobilisace, která se týká dělnického tisku. Nejvyšší počet dělníků podporuje svými penězi tisk, který mu přináší velíjaké zprávy, měl by však podporovati tisk, který jest dělnictvu zbraní i prostředkem svého poznání. Dělník má se ochrániti jako konsument, má střežiti cenu své pracovní síly, má však také dbáti o rozvoj svého duševního života. Neodkládejme tyto nevyhnutelné práce! Co zejména může vykonati opravdu socialistický dělnický list, to jest zcela neobvyčejné. Jáme si toho dobře vědomi a víme též, že jáme již mnohé vykonali, že však teprve po válce nastává nám práce největší. Jako jáme šťastni, když po dlouhé a kruté zimě konečně zasvitne nám jarní slunce, tak podobně působí na nás slovo psané, když je prozářeno duchem, zvěstujícím národům bez ustání možnosti jara. Snad však právě proto se mnozí dělníci socialistickému listu vyhýbají a spokojují se suchopárnou četbou tisku kratiknotů, poněvadž první jim hlásá myšlenky smělé, vznešené, prý utopie. Dávají přednost vědnosti. A přece jest právě proto zlo lidské tak rozšířeno, poněvadž člověk urodí se nejraději v malosti. Jak jinak již je ve světě technickém! Tam je již tak mnohé uskutečněno, co dřívějším dobám bylo nesmyslnou utopií. Kéž by proto také byla věnována zvýšená pozornost utopiím sociálním! Zejména v těchto dobách je vzlet dělnického ducha potřebný, aby skutkem stala se utopie trvalého míru. Mobilisujte proto řady dělnické pro dílnu tohoto ducha spásy, pro sverážný dělnický tisk!« — Proč si čtenáře, aby slova »dělník, dělnický a so-

okouzlení, které pomine. Vášni puzeza, jde Věra bezohledně za svým štěstím. Ale mohou vůbec býti trvale šťastni tyto dva milenci, kteří se vrhají do propasti své vášně tak bezohledně, nedbajíce utrpení osob jim nejbližších? Ne, tyto dva milenci nebudou šťastni, až jejich vzájemné okouzlení vyprchá. To bezpečně tuší každý poněkud zkušený divák v hledišti... Hymny na vášně, na tvrdý individualismus, deklamace o právu na štěstí — jak je to vše daleko, daleko za námi! Tak smýšlela mladá ženská generace asi před dvaceti, patnácti lety. Ale život přísný, zlý učitel ukázal jí, do jaké propasti smutku vede jemnou duši příkrý individualismus! Ten jí ukázal, jak ubohým, malým olem je vaše sama o sobě, a poučil ji, že ne v slepém následování svých fantasií a pudů, ale v jejich překonávání je síla, energie, mravní krása... Tvrdivá se, že teprve válka přivedla tento obrat v myslích, ale není tomu tak; už dlouho před válkou nastal v duších těch, kdo jdou před svou dobou a vedou ostatní lidstvo za sebou. Byla to jen přirozená reakce po nezdravém evangeliu sobectví, které hlásal skloněk XIX. věku. Nové dílo Hilbertovo, veleblí příkrý a bezohledný egoismus a opěvující vášně — toto dílo přišlo pozdě... působí na dnešní uvědomělou ženu už jako anachronismus.

Čest spisovatelce, která se odvažuje plouti proti přeslady a škodlivým proudům tuotvého prostředí!

Jesté něco doslovem! Jásá-li naivní dušička, že ti dva milenci naposled se vzali, co by asi řekla, až by se dověděla, že zase ten zmámený švagr dle »práva lásky« později hledal štěstí

Nyní vyšlo Hilbertovo drama »Jejich štěstí«. Děj? Mladá choť staršího profesora zamiluje se již při svatbě do bratra svého muže; tomuto švagrovi vyzná po dvou letech svou lásku. Švagr odolá, ale mladá žena později naléhá znovu a znovu, až přece stojí u cíle, vyprovádí si na svém legitimním manželů, aby ji propustil.

Tomuto dramatu dne 13. t. m. věnuje pochvalné řádky kritik »Národní Politiky«. Vidí ve hře »šťastně vytryklou improvizaci, plnou poesie a toužné lásky. Così mladistvě rozpoutaného a svěžího tryská z těch scén... vřavě vybavených plným, hutným citem a proudivou vlnou horkého života. V tomto dramatu tři muži a jediné ženy« je plno cudné něhy a oduševňující bolesti. Mladistvá, života i lásky plná choť učencova potácí se tu v erotickém rozličení mezi láskou zákonnou, ukryvanou a neuvědomělou. — potácí se mezi trojí náručí vesměs dobrých, šlechetných mužů, jimž vesměs na konec působí hluboký žal. Na divadle silně a bouřně působí vášnivá a zdánlivě zamožejmá morálka hrdinčina, při čtení zamýšlíme se nad ní a živým kouzlem působí na nás zajímaví rovnováha její s morálkou ženy v pravdě moderní a vědomé vlastního mravního poslání.

Zato Olga Pastrová zaujala k dramatu stanovisko poněkud jiné. Ve feuilletonu téže »Nár. Politiky« píše: »Obecenstvu se líbí tato hra, která je celá jedinou hymnou na vášně. Široké kruhy ženské jsou rády, že dva mladí, krásní milenci na konec přece se dostanou. Že jejich štěstí padne v oběť štěstí dvou jiných dobrých lidí, manžela a jeho nevlastního bratra, kteří oba k hr-

oficiálníky« zaměnil si za slova »katolík a katolíky« a některá místa opravili si dle zásad programu katolického, a pak s námi zvolali a stále volali: »Mobilizujte katolický kapitál!« Snad se nám pak přece podaří otřásti zemi Jericha, t. j. pokladen, které katolíky, po životě a uplatnění touží katolický kapitál svírají a vězní.

Katolické školy v Braniborsku a Pomoranech. Dle poslední statistiky čítají pruské provincie Braniborsko a Pomorany již 54.544 katolických školních dětí, z nichž 43.045 navštěvuje školy katolické, 117 škol simultánní, 9889 škol protestantské a katolickým vyučováním náboženství a 1493 škol protestantské bez katol. vyučování náboženství. Z těchto 54.544 školáků připadá pouze na Berlín 24.385 a na předměstí berlínská 14.538. Pomorany samy vykazují pouze 3.239 katol. dětí školních, z nichž ohodí do škol katolických 1.964 a do škol protestantských 695 a 580. Katolické děti, které ohodí do protestantských škol bez katol. vyučování náboženství, bývají shromážděny před sv. přijímáním ze všech krajů do ústavu komunikantů a zde v náboženství vyučovány. Takových ústavů je 8. Katolických obecných škol (veřejných i soukromých) je 108, z toho v Berlíně 34. Katolických učitelů je asi 1000, z toho v Berlíně 542. Katolické učitelské ústavy jsou 4. Vyšších katol. žáků a žákyní je 3.376 resp. 2.647. Ze žáků navštěvuje 2.711 simultánní a 2.163 protestantské střední školy. Katolických středních škol není. Žákyně navštěvují školy katolické (809), simultánní (1.131) a protestantské (657). Dívčích vyšších škol je 5, čtyři lycea a reálné gymnasium Ursuline v Berlíně. — O vyučování náboženství žáků, kteří navštěvují školy protestantské, stará se neobyčejně horlivě a pečlivě apoštolská delegatum v Berlíně, která každého žáčka vede v patrnosti.

Třetí pokus badatele Shackletona o dosažení Mamutího ostrova na jihovýchod od Jižní Ameriky byl provázen okolnostmi velice svízelnými. Shackleton snažil se přispěti na pomoc mužstvu, které po zániku »Endurance« se zachránilo na onom pustém, nezávidném ostrově. Mužstvo tam mešká již od 15. dubna, zásoby, které zachránilo, jsou již dávno strávány; nebylo-li dostatek nřadí, aby se mohlo živiti tuleni a rybami, jest po něm veta. Shackleton snažil se připlouti na škuneru, který měl pomocný stroj; ale loď nepodařilo se proniknouti spoustami ledu, nakonec před Mamutím ostrovem. Proto bylo nutno nastoupiti zpáteční cestu. Anglická vláda rozhodla se vyplatit na Mamutí ostrov novou záchrannou loď, ale ta by v nejpříznivějším případě dosáhla svého cíle teprve na podzim.

Z doby nefalšované vlastenecké obětavosti. Vzpomínáme, jak bolestný dojem způsobila před 35 lety zpráva, že »Národní divadlo shofelo«. Byl jsem chlapcem, kdy starší předčítali si v hloučcích slova novin: »Zalkej vlasti, zastři sobě tvář...« Mladí vlastenci plakali v našem městě jako děti, čísla listů s omračující zprávou ukrývali jako vzácné úmrtní parte mezi důležitými listiny. Byl u nás poplach takový, jakoby byla přišla zpráva, že celá Praha zhyne zemětřesením. A což ta následující čílost při sbírání na novou »zlatou kapličku!« — »Venkov« věnuje onomu trudnému okamžiku dne 13. t. m. tyto vzpomínky: »Historie vzniku Národního divadla patří k nejkrásnějším zjevům našeho národního obrození. Bylo to v r. 1850, kdy poslanec dr.

jinde? Ach — to by již bylo neštěstí, jen ta Věra jednala správně; starší člověk již nemá na štěstí práva.

Co plyne pro národní blaho z chvalořeči na Věrin sobecký princip, každý lehce uhodne. Mladé posluchačky takového dramatu snadno se vžijí do domnění, že jsou také takovými Věrami, že také mají povinnost — jen k sobě. Jak vysoko nad nimi stojí staré české ženy, které zamilovaly i s krvavým srdcem a tise, bez jarmarečnických stesků každý nápad romantický, kterým by byly těžce postiženy osoby jiné! A ještě jiná věc: dejme tomu, že by byla Věra chudá a nevzhledná. Neměla by jako rovnocenná členka společnosti lidské právo na totéž štěstí? Ale tytéž marnivé sleďinky, které jásají nad triumfem dožurné lásky, hlasitě by se vyjímaly pokusům dívky nepřijemného zevnějšku. Patrně, jak lehce i lidé »demokratičtí« zapomínají, že jistý druh světské morálky má jakousi problematickou cenu jenom pro vyleštěné parkety, že se stává výsadou jen hýčkaných bohatých sleďinek.

Že některé ženy jsou pro tajnou lásku i v řádném manželství trpělkami, každý dobře ví; ale pro výjimky nelze změnit pravidlo. Vlak také někdy přejede nešťastnou obětí, lidé se na moři leckdy utopí. Ale proto nikdo nebude žádat, aby přestaly jezditi lokomotivy a lodí. Zrovna tak není možno žádati pro různou temperamentní a lehkomyšlné Věry změnu manželského práva; vždyť by se přihlásily hned desettisíce žen (ovšem jen dobře situovaných a mladších) a předstíráním, že srdce velí neodolatelně vyjít ze zajetí a kráčet tam či onam.

Trojan tehdejšímu vojenskému velitelství města a pevnosti Prahy žádost za povolení usavovat »Sbor pro vystavění Národního divadla« podal a ještě téhož roka (7. září) bylo v muzeu první jeho shromáždění. Předsedou zvolen Palacký. Ihned zahájený vlada sbírky po celém národě, které už v prvních dvou letech vynesly tolik, že r. 1852 mohlo býti zakoupeno (13. září 1852) stavební místo za 45.000 zlatých. Hnutí pro některé značné překážky ochablo. »Postaveno tedy aspoň divadlo« prozatímní, v němž s počátku (r. 1862) hráno prozatím třikrát týdně, ale už od r. 1863 denně. Ale už to byl pokrok: byl tu znamenitý soubor činoherní i operní a typilo se uvědomělé obecnostivo divadelní a tím znovu vznikla, tentokrát už nezadržitelně, sběratelská práce, jež všude se potkávala s velikými a radostnými úspěchy. Nebylo slavnosti, banketu, rodinných slavností, aby při nich slovem i skutkem nebylo vzpomenuo na zdar důstojného. Pořádána divadelní představení, besedy, soukromé sbírky i v nejzapadlejších vískách a za čtyři roky toto nadšené úsilí korunováno skvělým výsledkem, že se mohlo vážně pomýšlet na uskutečnění dávno snu celého národa. ... Den 16. května 1868 (tedy poutní den svatojanský, pozn. Obnovy) zůstane nezapomenutelným v naší nové historii. Před statistikou českého lidu, který připluloval ze všech kornčin, položen základní kámen, při němž slavnostní řeč pronesl dr. Sladkovský. Současníci tvrdí, tak slavného dne že český národ již nezažil. R. 1681 pyšná budova stála k radosti všech upřímných duší a vše chystalo se k velikolepé slavnosti jejího otevření. Tato radost však měla dojíti hrozného zklamání. Dne 12. srpna 1883 při spouštění drátů hromosvodových na střeše budovy zavínala neopatrnost klempřířských dělníků, že zaletěl žhoul uhlík do mezery ve střeše a vzbudil požár, kterému krásná, pyšná budova padla za obětí. Nezbylo z ní více než zevní zdi, vestibul, loyer a královské místnosti. Současné zprávy — pamětníci říčí tuto katastrofu jako něco drtícího svým dojmem. Lide — i muži otužili — plakali, neznámi i známí hodovali navzájem — ale jen chvíli. V téže hodině zrodila se nová energie, jako vlna se rozlila po národě heslo k novým sbírkám a ne nadarmo. Už za čtyři neděle sehnán — milion zlatých. Dovedli bychom to ještě dnes? S novou chutí začaty nové práce, budova rostla jako z vody, prostranější ještě než byla prvá. Všechny skryté i zjevné síly národa přikročily k dílu. Obětavost národa dala peníze, mladé výtvarné umění svěží talenty — Aleš, Ženíšek, Hynais, Tulka, Brožík, Mařák a j. Kdo by uvěřil, vřda mistrovské výtvarné ozdoby divadla. Je jsou dílem 25—30letých hochů! A za krátko, 18. listopadu 1883, nádherný »zlatý dům« vítal první obecnostivo. Báje o záračném ptáku fénixu, který vždy z popela vyletěl znovu a krásnější, nenašla přílehavějšího včlenění, jako se jí dostalo novým Národním divadlem, vstávajícím z rumu a popela, symbolisujícím tak bezděky i osud celého národa. — Také se tážeme, zda bychom něco takového dovedli i nyní. V nedávných letech naopak jsme s úžasem četli tolik článků, jak istickým způsobem se obohacovali sami mužové, kteří právě svým postavením v národní společnosti měli býti vzorem idealismu. A »zlatá kaplička«? Vzpomeňme jen, kolikrát její umělci se navzájem žalovali před soudem, kolik členů rychle přeběhlo jen k většímu platu do ciziny, třebaže bylo o ně postaráno v »Národním« dobře. A na konec — právě v roce jubilea tolik památného — odstraňující proces mezi Olívovou a protežovanou cizí umělkyní Cavanovou. — Kde jest jaro idealismu z doby, kdy byl národ opravdu národem, kdy plnil všechny podmínky svého rozvoje? Za staré ideály máme náhražku ve frázi »pokrok«.

Záložna v Hradci Králové.

Janské náměstí č. 168.

Vklady na knížky 4%.

Půjčky. — Úvěry osobní. — Zálohy. — Exkompt účtů a směnek.

Obrana.

Význam katolické pedagogické akademie. Myšlenka ta je plodem snahy po »Učitelské akademii«, totiž po jedno- případně dvouročním vyšším kursu pro abiturienty škol středních. Praktickou myšlenku dra. Kachnika počal propagovati r. 1912 dr. J. Kratochvíl; ukazoval na to, že reforma školství v duchu křesťanském bez vyššího vzdělání našeho učitelstva na základě křesťanském není možná, ježto nebude pedagogii, kteří by ji provedli a čelili moderním snahám eticko-pedagogickým. — R. 1914 dr. Kratochvíl o »Učitelské akademii« se rozhovořil znovu ve »Vychovatelských listech«, v nichž napsal dodatky: »Kdyby zřízení jedno- nebo dvouroční »Učitelské akademie« zdálo se příliš nákladným, je tu ještě aspoň druhá cesta: zřízení »Akademie pedagogické«. Při této Akademii byla by vědecká knihovna, odebraly by se pedagogické časopisy a knihy všech směrů, zasedalo by kuratorium na prozkoumání učebnic školních, na řízení a prohloubení pedagogického vzdělání. Každoročně konal by se měsíční vědecký kurs pedagogicko-filosofický neb etický s právem veřejnosti. Tu by po způsobu universitních seminářů četly a rozbíraly se publikace a odborné časopisy, tu by se účastníci připravovali k literární práci pedagogické a vědecké vůbec.«

Nyní se dostala věc konečně do proudu. Ujala se jí spolky katolických profesorů i učitelů. Na úřadě velkomocní r. 1914 zvolila přípravný výbor, který vykonal všechny kroky k realizaci návrhu. V úterý svatojanský 1914 svoláno šesté kuratorium; zvoleno toto předsednictvo: Msgr. dr. Kratochvíl, předseda, místopředsedy dr. Hejčíl a dr. Kratochvíl. Členi Akademie prohlášeno zdůraznění a upevnění křesťanského názoru světového jak v řádu tak v inteligenci a to hlavně v inteligenci učitelské všech stupňů.

Vypuknutí války přimělo práce Akademie zdrželo. Ale letos učiněno přece něco praktického. Prvním činem jest převzetí dosavadního časopisu »Spolku katol. učitelů Vychovatelských listů v majetek Akademie a nové jejich uspořádání, zdokonalení a vědecké prohloubení. »Vychovatelské listy« budou jaksi mluvčím Akademie. Vedle vědeckých článků výchovných a filosoficko-psychologických budou v bohatých »Rozhledech« registrovati všechny důležitější zjevy kulturní, pokud mají vztah k výchově. Jako přílohu přináší budou některé klasické dílo pedagogické.

Dr. Kratochvíl klade důležitou otázku: »Což nemohlo by i katol. učitelstvo a katechetové škol měšťanských i středních z král. Českého připojit se k nám, pracovati společně s námi? Velký kulturní úkol budoucnosti započali jsme jistě slibně. Což teprve, kdybychom šli v Čechách i na Moravě v jednom říku! Doba volá! Sursum!«

Nejlepší přátelé lidu. Doba těžká jest významnou zkouškou opravdovosti, protože místo vzletných slov se žádají skutky a jen skutky. Katolíti poslanci moravští dokázali i ve válce, že v ničem nezklamali důvěru svých voličů. Hned na počátku evropského zápasu v zájmu národního celku volali po společné praktické práci českých stran, po národním sjednocení. Na četných klubovních schůzích pojednávali o důležitých hospodářských otázkách, vypravovali prosebné deputace na rozhodující místa a skutečně pro blaho lidu dosáhli tak velmi mnoho. Na př. sám německý deník »Reichspost« přiznal, že zakročení dra. Hrubana u směrdatých činitelů lze z velké části děkovati, že roku 1915 domobranci, kteří měli nastoupiti 15. července, mohli nastoupiti až po žních 16. srpna.

Posl. Šrámek navštívil Německo, by tam prostudoval humanitní zařízení pro invalidy, by podobná se mohla zavést na Moravě, posl. Stojan vyřizuje denně na sta žádosti a dopisy, posl. Kadlčík vyřídil za trvání války na tisíce záležitostí, osobních zakročení, poskytl porad v nesčetných případech. Posl. Šamalik je obléhán žadateři a tazateli, zahrnut dopisy o radu a z jeho písemny letí denně celé spousty rad tazatelům a proseb na rozhodující místa. Sám pak z horského svého zákoutí každou chvíli se vypraví do Brna, aby zakročil ve prospěch lidu. A tak jako titi, tak i druzí katol. poslanci Ševčík, Valoušek, Navrátil, dr. Dolanský, Bartoň, Benda, Zampach, Jilek, Kavan, Starostík, Klein, Čapka, Krčka, Kuchynka a j. jiní katolíti pracovníci, seč jen síly a čas stačí, pomáhají, radí a těší všechny, kteří pomoci, rady a útěchy potřebují.

Takové práce konají naši zcela obětavě, dosazující na režii peníze vlastní; neobohacují se velikými dodatkami. — Starý katolický politik Scheicher napsal jednou: »Národy osvobodí jen pravá láska k lidem a bližnímu, ne ta frázovitá požívačů a ještě méně bláznivá, falešných sociálních reformátorů.« Naši poslanci neklamali lidu žádnými senačními sliby a omračujícími předpověďmi. Zato však cílevědomou pílnou prací dokumentují, kde má hledati lid upřímné své zástupce.

Protestantský učenec o svatém Ignáci z Loyoly. Vynikající berlínský lékař prof. dr. R. L. Schleich věnuje ve svém nejnovějším spise »Vom Spaltwerk der Gedanken« Duchovním Exerciciím sv. Ignáce z Loyoly výsoce zajímavé ocenění a poukazuje při tom na nejvýše blahodárné účinky Exercicií na duši lidakou ze stránky morální i hygienické. »Řeknu to klidně, protože je to mým nehlubším přesvědčením: S těmito recepty a Exerciciemi v rukou mohli bychom ještě dnes reformovati všechny naše ústavy choromyslných a při nejmenším u dvou třetin lidí, odsouzených do těchto domů, zabrániti, že by nemusili překročiti práh těchto ústavů. Na našich protestantských gymnasiích a universitách nevylišují nám muže toho správně. Po důkladném studiu jsem se o tom přesvědčil; byl čistý, třeba fanatický, ale zcela jistě nebyl neštěstíkem, nýbrž byl to mohutný duch, jenž s rukama úplně neposkvrněnými zůstal věren ideálu svému: oslavení církve Petrovy a Panny Marie, a soustřeďoval v sobě duševní sílu, která ho, jakmile si našel své Exercitia spiritualia, přivedla k přesvědčení, že bude moci jednou ovládnouti celou zeměkouli jako duchovní král. Chci vyloupnouti jenom jádro z psychologických poznatků Ignáce z Loyoly, protože se mi zdá, že v nich je obsažen pro mne pramen nejpožehnanějších vodítek a pokynů a hluboký pohled do mechanismu ducha lidského. — Exercitia spiritualia militaria (Cvičení duchovní jsou vojenská), spolehlivý to návod k umění, státi se neomezeným pánem svých vášní,

jsou ověřením na slova básníka: „Buď vždy svým pánem, a nikdy svým sluhou a nikdy těm, kteří neselhávajíte návodem k vítězství rozum nad pudy.“ — Prof. dr. Schleier sledává, že v Exerciích je „skrýta prakticky nesmírně důležitá léčebná metoda, dosud zcela nepovšimnutá, kterou sám už při rozmanitých formách neurosy vyzkoušel, a nazývá Exerciiole mistrovským dílem psychologickým.

Jen za jednu korunu

obdržíte tyto cenné spisy, pojednávající o různých stránkách hnutí husitského:

Důležité učení M. Jana Husa, odsouzené na sněmu Kostnickém.

Byl Hus odsouzen jenom pro 30 článků z jeho spisů?

Husitská křesťanství.

Sociální postavení kněžstva v době husitské.

Vzdělání kněžstva v době předhusitské a husitské.

Husitské ženy.

Jan ze Želiva.

Objednávky přijímá franko obratem

administrace „Časových Úvah“ v Hradci Králové.

Národohospodářská hídka.

Velice praktická svěpomoc. Obec vídeňská zřídila již loni t. z. v. „lidové zahrádky“ a kromě toho vysvala majitelé zahrad sebe menších, aby místo květin atd. pěstovali zeleninu a brambory. Také zřizovala obce a jejím ústavům přikázány podobné válečné zeleninové zahrady. K osázení a ošetřování zahrad bylo použito i školních dětí. Konečně se uanesla obec pomocí nájemců pěstovat na větších plochách zeleninu. Tito nájemci musili se zavázati, že celou sklizeň ještě před počátkem sklizně za sjednané ceny přenechají obci vídeňské, jestliže před sklizní o to požádá. Tak byla vzdělána plocha více než 916 hektarů, jež jinak ležela ladem, z čehož pro Vídeň bylo použito 280 hektarů. Sklizeň vydala pro spotřebu vídeňského obyvatelstva okrouhle 3,100,000 kg bramborů, dále okrouhle 172,000 kg fazolí, hrachu, rajských jablek, cibule atd. a okrouhle 478,000 kusů kapusty, brukve, zelí, salátu a pod. Konečně na krmivo okrouhle 19,000 kg ovesu a 170,000 kg sena a trávy. Kromě toho pěstovali četní majitelé soukromých zahrad v uplynulém roce místo ozdobných květin zeleninu. Při čemž zřizování městských poradních míst pro pěstování zeleniny při městském ředitelství zahrad a pomocí mnoha okresních kanceláří, jež vydávaly bezplatně zeleninová semena, sazenice, umělá hnojiva a poučné brožury, byli obci podporováni. Četní majitelé továren a pozemků, povzbuzení příkladem obcí, přenechali rodinným chudším dělníkům půdu většinou zdarma k pěstování zeleniny. Skoro všechna velitelství kasáren a nemocnic nařídila osáti sousední pozemky brambory a zeleninou, což stálo se ve Vídni samé na př. u arsenálu. Také správa železnic a pošt podporovala pěstování zeleniny a bramborů ve Vídni poskytnutím půdy pro své zřízení, při čemž udržovala se bezpečnostní stráž velkým počtem prací; také Jockey klub přenechal ve Freudenbergu větší plochy k osevu. Již dříve založené zahrady ve Schreibergartenu byly po prohlášení během války ještě značně rozšířeny. Jakkoli se nemohlo vytěžit mnoho, jest to přece lepší než nic; a co se podařilo ve Vídni, jistě by šlo také ve městech jiných.

Ceny potravin dřívější a nyníjší.

Druh	srpen 1914	květen 1915	květen 1916
hovězí maso	1.80	4.60	8.50
vepřové	1.98	4.80	8.50
telecí	1.86	3.50	8.50
skopové	1.60	4.—	8.50
šedlo	1.60	5.40	12.40
lůj	1.20	4.20	—
mlouka šta. 0	—58	—	—
vejce (kopa)	4.80	7.60	15.—
maslo	8.20	4.80	9.60
hrách	—68	1.10	—
doška	—44	1.25	—
ryže	—87	1.30	—
huby	6.60	11.60	—
brambory	8.—	19.—	20.—
oukr	79.50	85.—	100.—
káva	4.20	4.80	13.—
čaj	10.—	20.—	22.—
šunka	4.90	7.50	14.—

Živočišná hídka v Praze a velkorysá škola
Jmenovány byly Zemskou úřadovnou pro království České (včasný a široký pomocný fond veškeré ozbrojené moci) sběrateli příspěvků, jež ve prospěch humanitních institucí, pod záštitou Zemské úřadovny stojících, válečné péči věnovány budou v náhradu lumenčních nákladů v předvečer letošního výročí narození Jeho Veličenstva nejmilostivějšího císaře a krále.

V rodinách soukromého úřednictva nezaměstnaného rozhostila se nouze těžko vyhléditelná tak rychle, že již v říjnu r. 1914 bylo nutno podniknouti veškeré kroky k zachráně rodin těch. Tehdáž v odboru soukromého úřednictva při národní straně svobodomyšlné za předsednictví již zesnulého známého a obětavého pracovníka k prospěchu úřednictva p. Fr. Hašourka, obecního staršího král. hlav. města Prahy, ustavil se pomocný komitét, kterýž vzal si za úkol všemožně podporovati své kolegy a jejich rodiny, necht' přináleží ke kterékoli straně politické. Výbor skládající se z předsedy PhC. Ant. Šlambora, přednosty Úrazové pojišťovny dělnické, místopředsedy Jos. Kafky, ředitele nemocenské pokladny soukr. úřednictva, jednatele Al. Wenzla, tajemníka adm. Nár. Listů, pokladní sl. Člky Pýchové, úřednice Nár. Listů, JUDr. a PhDr. Roberta Maršana, Eduarda Houdka, tajemníka Jednoty soukr. úřednictva a Jana Kanielského, tajemníka národní strany svobodomyšlné co členů výboru ujal se práce a dnešní doby po téměř dvouleté činnosti může se pochlubit dobrým výsledkem činnosti své. Počátky byly velice truchlivé, žádosti nezaměstnaných stále přibývaly a peněz k zamezení bídý nebylo. Během času však získal komitét, ve veřejnosti sympatií takových, že mohl vždy příznivě všechny žádosti vyříditi. — Z vydané zprávy o činnosti uvádíme: Žádosti a různých dopisů rozasláno bylo od října 1914 do 30. června 1916 celkem 23,725. Darem přijato bylo 18,938,06 K, z kteréhožto obnosu největší procento připadá na vážené úřednictvo cukrovarů, kterých vždyž kdy bylo nejvíce, bez jakýchkoli nároků blahovolně přispělo. Podpor bylo vyplaceno 15,685 K, oběd bezplatných poskytnuto 5241, cukru 100 kg, kávových kostek „Sama“ 360 kusů a 1320 jest v zásobě na doby horší. Šatstva a bot rozdáno bohužel jen mezi 21 žadatelů, ačkoli v mnohé domácnosti věci těch leží dosud. Žadatelů bylo v r. 1914 celkem 43 a žádosti příznivě vyřízeno 31. V r. 1915 došlo 317 žádostí a příznivě vyřízeno 294 a do 30. června 1916 došlo 129, z nichž příznivě vyřízeno 121. Od prosince r. 1915 na příznivě vyřízené žádosti připadají 34 žádosti na invalidy, vdovy a sirotky po padlých soukromých úřednících a ze všech žádostí příznivě vyřízeno 74 žádostí redaktorům a úředníkům různých zastavených časopisů všech stran politických. V poslední době, době to letní, kdy letošního roku jest dražota již nesnesitelnou, darů přichází málo, ochabují a proto žádáme českou veřejnost, aby laskavou a dobročinnou byla vůči nezaměstnané inteligenci, kterou podporuje Komitét soukromého úřednictva v Praze II., Mariánská ul. 3. Případné dotazy výhradně písemně vyřizuje jednatel p. Al. Wenzel, tajemník adm. Národních Listů v Praze II.

Sběrání a upotřebení plevelových semen k výrobě oleje. Připisem ze dne 9. července 1916 odd. 12 č. 75,021 vyslovilo c. a k. ministerstvo vojenství vůči c. k. ministerstvu orby žádost, aby co nejdříve nařídilo sběrání semen plevelů, rostoucích v obilí, patřících mezi rostliny křížokvěté (cruciferae). Současně dovozovalo jmenované ministerstvo ještě toto: Některé rostliny jmenované třídou vyskytují se v četných krajích našeho mocnářství ve velkém množství jako plevel. Zvláště hojným je však ohnice, t. j. polní hořčice obecná (sinapis nigra L.) a ohnice polní (raphanus raphanistrum). Z vymláceného letního obilí odstraňují se tato plevelová semena čistícími stroji a vhodnými ručními přístroji a ponevadž obilí znečišťují, dávají se dle možnosti stranou a ponejvíce zničti, aby se zamežilo šíření tohoto nevitálního plevelu. Kdyby se uvedená plevelová semena sbírala všeobecně v každém hospodářství, sebralo by se značné množství olejnatých plodů, z nichž by se za nynějšího velkého nedostatku oleje dalo asi vyrobiti značné množství oleje. Semena olejnatých plevelů nutno tím spíše sbírat, poněvadž to nevyžaduje zvláštní práce a těžení a shrátní semene vyžaduje toliko náležitěho příkazu. Ten budiž dán tím způsobem, že se úředně uloží každému rolníku, aby vymáčené obilí vyčistil co možno dokonale od jmenovaných plevelových semen a aby tato semena ohlásil pak jako obilí válečnému obilnímu ústavu nebo jeho pobočkám s udáním množství dle váhy. Zejména nutno však vybidnouti rolnictvo v krajích, kde ohnice zvláště silně zapleveluje letní obilí, aby ohnicové semeno zuplna sbírali. Za tím účelem necht' se rolnictvo upozorní na to, že již při sečení obilí možno z částeč sbírati semeno plevelů, opatří-li se žací stroj snadno připevnitelným zařízením, pomocí něhož možno jmenovaná semena sbírat. Náklady na opatření takového zařízení jsou nepatrné a tovary na hospodářské stroje je již dávají do prodeje. Válečný obilní ústav sdělí oznámené množství plevelového semene ministerstvu vojenství, načež toto stanoví dle jakosti a stunné čistoty přejímací cenu za semeno, jež dlužno přenechati vojenské správě. Na základě výnosu c. k. ministerstva orby ze dne 23. července 1916 č. 32,106 vyvázána c. k. okresní hejtmanskými, aby zavedla bezodkladně opatření žádaná c. a k. ministerstvem vojenství.

Vrabec předmětem hospodářské otázky. Snad se někdo usměje, ale povíží-li, jaká spousta vrabců jest všude, povšíme si pozorněji, co napsáno o škodlivosti tohoto velice hlavého ptáčka. Uvedl jsme nejednou dokumenty, jak se vrabec žilv nejraději věcmi, které jsou

důležité pro výživu jak člověka tak užitečné zvířete. Kde jest vrabec nadbytek, tam tito velice dotěrní opifenci uřijírají hojnost potravy ptáčkům velice užitečným, z nedostatku hynoucím. Někdo rozumný nenavrhuje, aby se vrabci zcela vyhubili. Ale příslušný počet rozhodně se má značně zmenšiti. Na př. viděl jsem v nejbližším okolí Hradce na dozrávajícím ovse a jiných obilninách houfy vrabců po 60—70. Co taková hromadná výprava natropí škody za malou chvíli! V Německu jest nyní zahájen proti vrabčím havěť boj na celé čáře, který tam není novinkou. „Národní Listy“ dne 10. srpna t. r. píš: „Už roku 1769 byl v Meklenbursku vydán zákon, kterým se nařizuje, že každý sedlák podle velikosti svého statku musí obci odvésti určitý počet vrabců nebo zaplatiti 10 fen. pokuty za každého nedodaného vrabce. Německá říše má okrouhle 540,000 čtver. km rozlohy; 1 čtv. km má 400 jiter, to činí 216 milionů jiter. Kdyby se z 10 jiter byl musel odvésti jenom 1 vrabec ročně — píše „Nordd. Allg. Ztg.“ — dostali bychom účtyhodný počet 21 milionů vrabců, kteří by mohli býti lidovou potravinou. Protože maso vrabců rovná se svou chutí masu holubímu, bylo by znamenitým ziskem chytati vrabce. Polévka z vrabců dobře se hodí pro malé děti a pro churavé, neboť je velice výživná a chutná. Je už velký počet obcí, které platí za vrabce premie po 5 fen., ba i více. Chceme-li znázorniti v číslicích škody, působené vrabci, užasneme. Ze 70,000 obcí odpadá 10,000 měst, zbývá nám, tedy 60,000 obcí. Počítáme-li na každou 500 vrabců, což jistě není mnoho, dostaneme 30 milionů vrabců. Způsobili takový divoch jen za 1 mk škody, je to ročně 30 milionů. Každý rolník však ví, že 1 mk je škoda odhadnuta příliš nízkou, povíží-li se, že bývá hned celý klas pomačkan a zkažen, vyzobe-li z něho vrabec jedno nebo dvě zrnka. Vezmeme-li ještě v úvahu spousty, které vrabci nadělají v osevní, v zahrádkách na záhonech s přísadou, na ovocných stromech, vině a konečně tím, že zahánějí zpěvné, užitečné ptactvo, vidíme, že škoda, kterou způsobují, je ohromná. Jak možno zbaviti se pernateho dotěravce? „Nordd. Allg. Ztg.“ uvádí několik rad. Některé jsou přece jen barbarské, byť šlo o ptáka škodlivého. Navrhuje se na příklad, aby na zdi byla upevňována hnízda. Jakmile se tam vrabci usadí a mají vajíčka, aby celé hnízdo bylo zničeno. Také lze políčiti na vrabce drátěné klece nebo proutky, pomazané ptáčím lepem, v líchž kladení jsou některé kluci místy. Nejistější a neúčelnější prý však je střílení vrabce. Je to dovoleno všady na polích, kde nejsou na blízkou lidskou obydli. Často prý je dosud zastáván názor, že jsou vrabci užiteční. Leč nesmí se zapomínati, že jen v hrnci nebo na pekáči. Je velice mylnou domněnkou, že vrabec požívá hmyz. Netkne se ničeho z toho, čeho bychom se rádi zbavili. Zásadně nežere nic původu živočišného. Je absolutním vegetariánem. Snad by zašel hladem, kdyby se mu dával jenom hmyz. Na doklad, jakou škodu mohou vrabci způsobiti, uvádí „Nordd. Allg. Ztg.“, že u jedné obce nebylo lze ve žních sklídati polnické ječmene, protože klasy byly téměř úplně ozobány vrabci. Aby se zužitkovala ta hrstka zrn, co zbyla, zahnal sedlák na polnicko husy.

Úvěrní družstvo Eliška

v Hradci Král., Adalbertinum, přijímá záznamy na nové výhod. losy Rakouského Cerve-ného kříže a opatří i jiné cen. papíry.

Za válečného ruchu.

K 18. srpnu 1830. Krásnou vzpomínku na 18. srpen 1830 uveřejňuje v čís. 15. „Kor. kath. Kl.“ Jistý rakouský poddaný navštívil v roce 1849 Anglii. Tam v blízkosti Londýna, v městě Clopham, navštívil klášter, kde tehdy pobývali rakouští Redemptoristé. Se zájmem vyptávali se na zdraví mladého císaře, na jeho život; jeden z řeholníků, který zmíněného muže provázel, pravil s úsměvem: „Jest to také zvláštní okolnost! Jak mne zde vidíte, dopřalo mi řízení Boží podíl na tom, že císař František Josef nejen vládně, ale že vůbec žije a jest na světě.“ Po zvědavé otázce, jak je to možné, vypravoval kněz dále:

„Jak známo, trpěla paní arcivévodkyně Žofie před narozením prvního dítěte mnoho a po několika dnech byla v nebezpečí života. Zdržoval jsem se tehdy za příčinou zotavení v Badenu u Vídně a oběhl jsem právě o 10. hod. dopolední 18. srpna 1830 ze sakristie dvorní kaple jíti k oltáři, když v tom osobní sluha císařův přinesl rozkaz, aby kněz, který nejdříve půjde k oltáři, sloužil mši sv. na úmysl Jeho Veličenstva. Za takových okolností nemohlo býti pochybnosti, v čem tento úmysl spočívá. Již se šeptalo: buď matka nebo dítě nebo oba. Největší Svátost byla již po více dní vyřazena k uctění. V této veliké tísni volal jsem k Pánu všech věcí, jak jen jsem uměl. Zvláště před sv. přijímáním, kdy držel jsem Pána světa ve svých nehodných rukou, uvědomil jsem si živě vážnost a význam tohoto okamžiku. Mohl jsem mluvit se Synem Božím a důvěrně Jemu říci: Bude-li On chtíti, že jistě tak se stane. Kéž by

Pán Bůh způsobil starému člověku radost, aby za svého života viděl ještě mladého dědice! Tak zcela lidsky a prostě vysvětloval jsem Pánu Bohu a tak jsem byl dojat, že slzy kanuly na mého roucho a na patěnu. A hle! Sotva jsem se vrátil do sakristie, zazněla již radostná zvěst; modlitba má byla vyslyšena při nejvyšším možném zjištění právě v tom okamžiku, kdy jsem ji konal. Paní arcivévodkyně stala se matkou silného, krásného prince, tím jest císař František Josef, náš nejmilostivější Pán a proto je mi tolik milý! Dejte jen pozor, připojil kněz, že nebude později ani naší kongregaci zadržovati vlastní její právo a svobodu, aby vychovávala duše pro nebe a pro Rakousko dobré oddané.

Následník arcivévoda Karel František Josef jmenován generálem jízdy a admirálem. Jiná pověst. Armádní Věstník oznamuje, že polní podmaršálek a viceadmirál arcivévoda Karel František Josef jmenován byl generálem jízdy a admirálem, poručíci arcivévodové: Maximilian, František, Karel Salvator, Hubert Salvator, Lev Karel a Vilém František nadporučíky a praporčíci arcivévodové Rainer a Leopold poručíky. Podle Věstníku Zeměbrany propůjčil Jeho Veličenstvo císař titul a charakter plukovníka z Nejvyšší milosti a výmínečně podplukovníka v zásl. Maxi Egonovi knížeti Fürstenbergovi a podplukovníkům v poměru evidence: JUDr. Alfrédu knížeti Wndischgratzovi, Karlu knížeti Auerspergovi a Engelbertu knížeti Auerspergovi. Mimo to jmenoval Jeho Veličenstvo císař z Nejvyšší milosti a výmínečně v poměru evidence nadporučíka Konrada přínce z Hohenlohe Schillingsfürsta rytmistrem.

Oběti italského barbarství. Ke správě rakouského generálního štábu ze dne 6. t. m., kterou sděleno zničení nemocnice Milosrdných bratří v Grici nepřátelskou plnou trefou, sděluje se, že při tom zahynul kromě několika jiných osob Čech-krajan podpřevor Fr. Vít Křikava. Tyž byl rodákem z Běštiny u Ilovoje a bratrem vdp. Jana Křikavy, faráře v Malkovicích u Slaného. Převor konventu P. Longin Horák, rodilý rovněž z Čech, byl též raněn a zápas v teraké nemocnici se smrtí. Milosrdní bratři v Grici vyvíjeli od počátku války ve své nemocnici neúpornou činnost v ošetřování raněných vojáků. Před několika měsíci, když nepřátelské síly stále častěji dopadaly v sousedství ústavu, ano i několik granátů značně poškodilo střešku, jeden trakt budovy a kapli, byl ústav vyklizen, nemocní odvezeni do jiných nemocnic, od bitevní linie vzdálenějších. Bratři řádoví měli Grici opustiti, což část jich i s řádovými knězem učinila. Převor se třemi jinými bratry žádali však vojenské velitelství a své řádové představené o dovolení zůstat i dále v porouchaném domě, aby mohli dle možnosti z bitevní linie přinášejícím raněným přispívat. Tito čtyři bratři nedaří se odstrašiti od vykonávání své povinnosti ani tenkrát, když nepřátelským granátem další část domu byla rozbořena a v utlínkách kněz-František, který po odchodu řádového kněze v domě kněžské funkce dobrovolně vykonával, byl zasypán a druhý den utrpením zraněním podlehl, až sobotní úplná trefa nepřátelská další činnosti řádových bratří konec učinila. — Zabítý podpřevor Fr. Vít Křikava byl pro svůj ryzí charakter a mírnou povahu u všech, kdož jej znali, zvláště u svých spolubratřích, velice oblíben. Jeho rozhodnutí vytrvati v ústavě až do konce a jeho činnost ve službě raněných po dlouhé měsíce v rachotu nepřátelských děl zasluhuje tím více uznání a obdivu, povázli-li se, že zabítý podpřevor byl již starcem 72letým. Čest budiž jeho památce!

První chorvatské učitelky v Istrii. V minulých dnech podrobilo se poprvé 16 kandidátek učitelství ze ženského paedagogia v Pazinu zkoušce zralosti. Jiho-slovanští listy a velkou radostí pozdravují událost jako důležitý čin v kulturním životě istrijských Chorvatů. Událost vpadá do doby, kdy se strany vlády podnikána je energická činnost, aby byly vymýšleny všechny nepříznivé poměry předválečné, kdy Italové uměle vytvářeli italský charakter krásného pobřeží Jaderského moře a kdy Jiho-slované, pokud to šlo, jen ze soukromých prostředků opatrovali si základy pro osvětový život. Také pazinské dívčí paedagogium, ovšem jediné na celém Pomoří, bylo vytvořeno jen soukromou obětavostí. Jmenovitě všichni profesori a obě učitelky vyučovali na paedagogiu bezplatně. Prvých 16 učitelek chorvatských je předzvěstí nových poměrů. Čeká je už nyní čestná práce, ač není pochyby, že by musil býti počet učitelských sil zmnohorasobněn, aby byla plně ukájena potřeba vyučování chorvatských dětí, dříve plněních jinojazyčné školy.

Pamatujte
při každé příležitosti
na „červený kříž“,
na raněné vojiny, na vdovy a sirotky
po padlých našich bojovnících!

Církevní věstník.

Zprávy diecézní. Vyznamenání jsou pp.: Alois Kavan, vikar, sekretář, farář v Rokytnici a Jos. Stříbrný, farář v Branně, jmenování b. notáře. Karel Mikulecký, arciděkan v Chrudimi a Bobuší Dvořák, katecheta v Chrudimi, obdrželi expositorium canonice. Josef Zelinka, katecheta v Chrudimi, obdržel farní synodali. — Ustanovení jsou pp.: Jan Bauer, farář v Krouné, za faráře do Sebranic, Fr. Hovorka, admin., za faráře v Bohdanech u Pardubic, Jan Medek, admin., za faráře v Čes. Petrovicích, Fr. Stříbrný, kaplan v Habrech, za admin. do Lučic, Jaroslav Žďárek, kaplan v Náchodě, za administrátora do Hefčiek, Eman. Ulrich za admin. na Pouchově, Ant. Vobejda, kaplan, za admin. v Cerčevici, Vítězslav Vlach za kaplana ve Zbislavi, Emilian Kašpar, kaplan v Borové, za kaplana do Polné. Z neomyslů: Josef Křištof za kaplana do Chrastí, Václav Bradler za kooperatora do Marešova. — V Pánu zesnul: Josef Vlček (V. Vula), děkan n. o. v Slatinanech, † 7. července (naroz. 1846, vysv. 1871). Oustav Holenda, koop. n. o. v Mladkově, † 4. srpna 1916 (naroz. 1881, vysv. 1914). Josef Kučera, děkan v Chocni, † 14. srpna (naroz. 1865, vysv. 1888). — Uprázdňená místa: Tschernina, fara, patron. kněz, matice, od 1. srpna. Choceň, děkanství, patron. kněz Kinského, od 17. srpna.

Úmrtí. Dne 14. t. m. zemřel vdp. Josef Kučera, děkan v Chocni. Naroz. r. 1865 ve Lhotě Údrnické, vysvěcen r. 1888. — V Mladkově 4. t. m. zemřel vdp. Oust. Holenda, pensionovaný mladistvý kněz, který studiu bohoslovecku vykonal v Římě. Naroz. r. 1881 v Mladkově, ordinován r. 1914. O. v p.

Královéhradeckou bankovní jednotu v Hradci Králové doporučujeme co nejlépe při veškerých obchodech bankovních a uhelných. Podporujte při každé příležitosti svůj vlastní podnik.

Zprávy místní a z kraje.

Program mimořádné slavnostní schůze městského zastupitelstva dne 18. srpna 1916 o půl 11. hod. dop. v zasedací síni okresního zastupitelstva v Hradci Králové k věci 86. Nejvyšších nariadení: 1. Hold Jeho Veličenstvu nejmilostivějšímu císaři a králi Františku Josefu I. 2. Návrh, aby k uctění tohoto slavnostního dne věnováno bylo z peněžní hotovosti obce: a) obnos 3000 K Fondu pro podporu z vojny se vrátivších živnostníků v Hradci Králové, b) obnos 1000 K sbírce pro válečné účely (Fond invalidů). Fond pro vdovy a sirotky po padlých vojnech) ná místo osvětlení v předvečer Nejvyšších narozenin.

V předvečer narozenin Jeho Veličenstva pořádala c. a k. vojenská hudba slavnostní čepobiti. Za ní kráček vojiny s lampy: dnes časné ráno vyhrává buďček.

Vyznamenání. Předsedkyně dámského Červeného kříže v Hradci Králové p. Marli Smutné, choti c. k. místopředsedkyně rady a dáme řádu Alžbětiny, byl za zásluhy o Červený kříž udělen čestný odznak II. tř. s válečnou ozdobou. — Pan Julius Russ, starostvů náměstek a pokladník odboru Stříbrného kříže v Hradci Králové, byl za svoji horlivou činnost, ve prospěch jmenovaného spolku vyvíjenou, vyznamenán čestným stříbrným odznakem; z téže příčiny bylo p. továrníkovi A. Stüchgoldovi v Hradci Králové vysloveno předsedem spolku Stříbrného kříže zvláštní pochvalné uznání.

Společenstvo komislonátů a obchodníků dřívím a majetlí pil v Hradci Králové věnovalo k uctění Nejvyšších narozenin Jeho Veličenstva obnos 25 K ve prospěch vdov a sirotků po padlých vojnech.

Společenstvo úředn. oprávněných m'istrů zednických se stálem v Hradci Králové věnovalo taktéž z příčin Nejvyšších narozenin Jeho Veličenstva obnos 25 K ve prospěch vdov a sirotků po padlých vojnech.

C. k. rakouský vojenský vdovský a sirotčí fond zřídil v Hradci Králové exposituru svého oddělení pro válečné pojištění. Válečné pojištění fondu toho týká se pojištění pro případ úmrtí i pro případ invalidity a platí pro všechny případy úmrtí a invalidity během jednoho roku přivoděné nemocí kteroukoli nemocí neb i zraněním v boji. Pojištěny mohou býti i osoby, které se již v boji nalézají, bez lékařské prohládky a stává tudíž možnost, aby manželky své muže, rodiče své syny, zaměstnavatelé své zřizence, obce, své příslušníky pojištěli. Bližší informace podá expositura v Hradci Král., Klicperova ul. č. 141, v domě p. čís. rady Špalka (telefon č. 147).

Jubileum třicetileté služby ve všeobecné veřejné nemocnici zdejší oslavil zasloužilý p. správce František Hofmann dne 13. t. m. nehučně v úzkém kruhu svých nejbližších známých. Narodil se r. 1854 v Praze; vychodil obecnou školu ve Velvarech, kde byl jeho otec listovním, pak v Praze navštěvoval hlavní školu a akademické gymnasium. Odebral se do námořnické školy v Pulji. r. 1872 přidělen k řádovému vojsku u c. a k. námořnictva; absolvoval ještě dělostřelecký kurs, stal se cvičitelem námořního dělostřelečtva. Prodělal tři delší námořní cesty. Od r. 1878 byl zaměstnán v listovní c. k. krajskému soudu v Hradci Králové. Od 15. srpna 1886 jest správcem zdejší nemocnice, v níž působí

svědomitě a horlivě přes všechny nepříznivé okolnosti již 30. let. Všechnou službu zastává již 44 let, což jest zřejmě doba úctyhodná; jest seniorem veškerého správního úřednictva všeob. veřejných nemocnic v království Českém, přes to však den jubilejní zastál populárního p. správce v plné důvěrné i tělesné svěžesti. Těžká a velice zodpovědná služba p. Hofmanna v nemocnici odměněna byla četnými gratulacemi i přátelskými dárky. Přejeme obecně oblíbenému a bodrému panu správci, aby se dožil při plném zdraví i své sedmdesátky, která již křvá z dálky neveliké.

Volební komise ke koupi koní z volné ruky dostaví se do Hradce Králové na dobový tržnístí dne 19. srpna a do Nechanic na náměstí 20. srpna t. r. vždy o 9. hod. ráno. Majitelé koní, kteří své koně dobrovolně chtějí prodati, nechť je v ustanovenou dobu předvedou a přinesou též plci na jeden den. Koně podléhají evidenci listky budou též kupování, avšak jen v soudním okrese svého stanoviště. Evidenční listky jest s sebou přinést. S prodávacem smluvená cena bude ihned hotově vyplacena. Majitelé koní se ve vlastním zájmu upozorňují, aby koně překupníkům neprodávali, nýbrž je bezprostředně nabídli nákupní komisi.

Sbírání listů ostružinkového a jahodníkového. Dle sdělení c. a k. ministerstva války bylo nezbytno zastaviti následkem nedostatku zásoby listů ostružinkového a jahodníkového výrobu nejnutnější potřebného čaje ostružinkového, pokud se týče jahodníkového. Pročež: dlužní žádati, aby zásoby listů ostružinkového a jahodníkového snad ještě z loňského roku po ruce jsoucí, jakož i letos již nasbírané listy ostružinkové a jahodníkové co nejrýchleji zastáno bylo firmě Václav Adler, továrna chemických výrobků v Oberlaa u Vídně, stanice Oberlaa c. k. státních drah. Při této příležitosti poznamenává se znovu výslovně, že jak listy posud již nasbírané tak také listy, jež dále bude nasbíráno, má se zasílati výhradně jmenované firmě a nikoli snad c. a k. ministerstvu války nebo pokusně státní rolnícko-chemické atd. ve Vídně.

Příznání k daní činžovní na rok 1917, případně pro berní období 1917—1918. Vyhláškou c. k. okr. hejmanství v Hradci Králové ze dne 31. července 1916 k č. 46.402-X-1916 z. l. t. čl. 88 12 a 27 návrhu k vyšetření výnosu nájemného z domů, jeho zkoumání a sestavení (dekrét dv. kanceláře ze dne 26. června 1820 sv. 2 č. 130 sbírky zákonů zemských pro Čechy) se oznamuje, že byly resp. v nejbližších dnech budou dodány vlastníkům domů potřebné tiskopisy o tom, jak podávají příznání výnosu nájemného z domů na rok 1917, po případě pro berní období 1917—1918, že veřejně bylo vyhlášeno poučení, dle něhož se tato příznání mají sepsati a že lze všem majitelům domů do tohoto poučení u purkmistrovského (obecního) řádu neb u c. k. okresního hejmanství nahlednouti. Lhůta k podání příznání je stanovena do 31. srpna 1916. Majitelé domů, kteří snad posud neobdrželi tiskopisů příznání výnosu nájemného a jsou povinni je podati, vybízejí se proto, by se přihlásili o tiskopis v osmi dnech u berního referátu c. k. okr. hejmanství v Hradci Králové neb u purkmistrovského (obecního) řádu, ježto opomenutí příznání nikdo nemůže omluviti tím, že poučení neobdržel. Proti majitelům domů, kteří v ustanovené lhůtě příznání nepodali, zakročí se přesně dle ustanovení § 11 patentu o daní domovní ze dne 23. února 1820 (sbírka zákonů zem. pro Čechy 2. sv. č. 36).

Z přírody. Včera v noci vznikla na Hradecku prudká bouře; nebe se ani nezavíralo, hrom rachotil dlouho, vydatný lijavec svažil půdu již velmi vypráhlou. K ránu se bouře opakovala. — V seminářské zahradě vzrostlo na akátě pět nových květů.

Utopení dne 16. t. m. po 3. hod. odp. v Orlici pod plovárnou jeden maďarský voják, který plaval koně. Kůň vyhazoval, vojín klesl do yln. Velký počet diváků, jda několik přemetů tonoucího, domníval se, že se snad jedná o žert. Dva skočili do vody již pozdě. Dvakrát se ukázala ruka nad hladinou, když pak připluly záchrané lodičky, již tělo zcela zmizelo.

Seznam cen na týdenovní trhu v Hradci Králové dne 12. srpna 1916. 1 kg: vřeve 1.20 K, jahel 3.90 K, máku 3.60 K, lněného semene 1.90 K, česneku 4—5 K, 1 hl: jablek 12—18 K, hrušek 28 K, pětillir švestek 1.20—2 K, 1 kopa: zelí 14—20 K, okurek 10—14 K, kapusty 5—8 K, cibule 3.20—4 K, drobné zeleniny 1.20—2 K, mrkve 5—6 K. — Přivezeno bylo: jetelového semene 12 a půl hl, zelí 60 kop, okurek 180, kapusty 95, cibule 160, drobné zeleniny 80, mrkve 40, česneku 15, jablek 93 hl, hrušek 3, švestek 2 hl, podsvinčat 270 kusů, 1 párek za 200 až 250 K.

Pouť do Svatoňovic pořádá spolek „Anežka“ v Hradci Králové v neděli 20. srpna za vedení vdp. K. Keppla, rektora Borromaea. V sobotu večer „sv. zpověď“ v chrámu Panny Marie v Hradci Králové. V neděli ráno o 6. hod. odjezd. Z nádraží svatoňovického průvod za zpěvu „Vzpomeň, ó Královno mlá“ do poutního chrámu Páně. Kázání, mše sv. Odpoledne o půl 2. hod. křížová cesta (dle Oltáře). Shromáždění u sv. kříže. Po návratu lorelánské litanie a uctění P. Marie. O 4. hod. průvod z chrámu ke studni P. Marie za zpěvu „Tisícekrát pozdravujeme Tebe“, kde pobožnost. Návrat do kostela, kde rozloučení a sv. požehnání. O půl 7. hod. odjezd.

Veliké poutí do Malých Svatoňovic. Česká katol. veřejnost nechal se „dovít o rozmachu poutního místa Malých Svatoňovic v poslední době. Na svátek Navštívení P. M. 2. července dojele procesí z Kunčtic u Pardubic, a zároveň přišli poutníci z Náchoda. Dne 16. července poutníci z České Skalice se svým velebným pá-

nem; nad to mimořádný počet českých i německých jednotlivých poutníků. Ve čtvrtek 20. července poutníci z Jaroměře vykonali se svým důst. duchovním správcem svou poutní pobožnost. V neděli 23. m. m. přivedl vdp. farář vřestarský (u Hradce Králové) svou osadu a zároveň velebný pán z Velké Jesenice své osadníky na posvátné místo Mariánské. V úterý 25. m. m. se k nám dostavili důst. pán farář studenecký a kalenský s četným průvodem. O sv. Anně měla svůj den farní osada rytířská; nedbalice deště, přišli velmi četní se svým duchovním správcem. Dne 27. m. m. dávní cititelé P. M. Studánecké, poutníci z Jaroměře se svým velebným pánem. Dne 28. m. m. došli poutníci z Jilemnice se svým důst. duchovním správcem letos již podruhé. O nedělích 30. července a 6. srpna několik menších procesí, mezi nimi z Nového Hrádku a okolí; poutní kostel byl stejně při mši sv. přepříněn. V neděli 13. t. m. přivedli vdp. vikář z Holohlav a okolí se svým vlp. kaplanem a vlp. katechetou z Josefova přes 600 účastníků, mezi nimiž byli též královédvorskí poutníci. Zároveň téhož dne pouti návštěvou svou Malé Svatoňovice J. M. p. gener. vikář královéhradeckého biskupství, jenž pro poutníky sloužil slavnou mši sv., odpolední bohoslužby konal a s večerem promluvou poutní pobožnost uzavřel. Tyž den shromáždil u Studánky dobrých 1000 poutníků. Kajícníků v těch několika týdnech bylo 2000. Nedostatečnost poutního kostela patrná. Pro udržení poutního místa na příslušné výši rozšíření kostela nutno.

Proč jinde kupovati?

Vždyť obdržíme kancelářské potřeby (papír, inkoust, péra, tužky atd.), umělecké pohledy ve velkém výběru, dopis, papír, notesy od 80 hal. až do 5 K, dále památky, alba na fotografie a pohledy — v Družstevním knihkupectví v Hradci Králové. — — — — — Adalbertinum. — — — — —

Různé zprávy.

Vychovatelské listy v nejnovějším 7.—8. sešitě uveřejňují tyto články: Jiří Mezírka: Přezkoumání školních učebnic. — Boh. Simonides: O žďárských horách. — Dr. Jos. Oeyser: Tělo a duše. — Dr. Josef Roman: Hlavní směry řešení problému pozornosti. — Dr. Josef Kratochvíl: Filosofické proudy kolem r. 1400 a jejich ohlas na universitě pražské. — Dr. Fr. Hrachovský: Počátky křesťanské filosofie u nás. — Fr. Janovský: Innocenc III. — Bedřich Konářík: Antikolonialismus ve válce světové. Rubrika „Rozhledy“ a „Zprávy“ jest velice bohatá a účelná. — „Vychovatelské listy“ vycházejí 25. každého měsíce v sešitech 2½ archových. Předplácí se: na rok 10 K i se záhlavkou. Předplatit lze v každém knihkupectví, jakož i v nakladatelství Matice C. M. v Olomouci, Dolní náměstí č. 17.

Vlna osuda. V přítomných dobách jest život mnohých jako lodička, hnaná po vzedmáních vlnách. Z radosti do žalosti a ze žalosti do radosti. Na takových vlnách osudu ocitla se i dvojice mladých, vše se milujících srdcí. Když bylo s nimi nejhůře, vlna osudu vynesla je opět vysoko ke krásnému životu ve šťastném spojení manželském. Neobyčejně jímavou povídku o tom napsal známý náš katolický povídkář Jar. Novák do letošního kalendáře „Venkovana“ pod názvem „Vlna osudu“. Povídka tato čestně se řadí svým obsahem i zpracováním k ostatním výborným povídkám letošního kalendáře našich zemědělců, z nichž jmenujeme J. S. Baara „Pomstila se“, dra. J. Řehulky „Srna“, J. Pospíšila „Pokání“, S. Boušky „Říční“, M. Javorníka „Paní lesní“, sl. Pečenkové „Ovoce lásky“ a j. Pro nezemědělce s podobným obsahem vydali jsme nádherný kalendář „Třebízský“.

Nákyp z krupice s ryhlíkovým rosolem. Poměr pro 4 osoby: Vezmeme 8 lžic hrubší krupice. Na rendlík dáme lžici čerstvého másla rozpálit a vysypeme tam tu připravenou krupici, necháme do zlatova za stálého míchání upražit. Mezitím jsme dali 8 dkg cukru čtvrt litru vody, půl balíčku vanilkového cukru Dr. Oetkera. Vařící nalijeme na krupici a dobře přikryté necháme zapálit (asi půl hod.). Poté naplníme nákyem formu (kterou jsme předtím studenou vodou naplnili), nyní vody zbavili, dobře stlačíme, po chvíli vyklopíme a polijeme následujícím rosolem. Rosol: Na rendlík dáme 1 lžici vařeného rybízového rosolu, 1 lžici teplé vody (do které jsme dali lžičku prášku Dr. Oetkera Reginy), necháme var přejít a na náky prochládlé nalijeme.

Linecký koláč s ryhlíkovým rosolem na jiný způsob. Na vál dáme 12 dkg mouky, 5 dkg másla, které jsme v mouce rozdrolili, 4 dkg cukru, lžičku vanil. Oetkera cukru, lžičku pečlivého prášku Dr. Oetkera, který jsme s 1 lžicí mouky dříve promíchali a vše dohromady spojíme s 1 žloutkem v těsto. Je-li příliš tuhé, přidáme 1 lžici rumu nebo smetany. Dobře vypracované necháme na vále půl hod. odpočinouti. Poté těsto vložíme do vymazané zoubkované koláčové formy, okraje koláče zvýšíme vytlačení těsta. Máme-li po ruce zbytek vařící, potřeme tím okraj koláče. Vohněji pečeme pak 15 minut do růžova. Rosol na jiný způsob: Na upečený pak nalijeme následující rosol: 10 dkg kostkového cukru namočíme ve vodě a přivádíme do varu. Když nám počíná tuhnutí, vhodíme tam 12 dkg rybízových zrníček a přimícháme k tomu lžičku prášku Sedliny (Reginy), v horké vodě rozpuštěného. Vše pak zamí-

cháme, na upečený koláč nalijeme a necháme v chladu úplně ztuhnouti.

Besídka.

Pocta s překážkami.

Pan Brčál byl majitelem domu a k tomu měl přes deset tisíc v záložně. Nikomu neškodil, jeho snahou bylo na stará kolena klidně trávit z nahošpodařeného majetku zvláště ve stolní společnosti pensistů „U kapra“. Přes to jeho situace nebyla právě závidění hodná. Stará manželka stávala se stále kousavější, doma svého muže komandovala jako cirkusová krotitelka koně. Ty dlouhé nápravné lekce vyháněly Brčála do hospody pořád častěji. Doma už se chudák neopovažoval ani přemýšlet, aby nějaký jeho samostatný čin nenarazil na ostré kopí nemilosrdné kritiky. K vůli domácímu pokoji stal se těstem v rukou své energické polovice, pouhým poslušným vykonavatelem ženiných rozkazů.

Právě při polední kávě s uspokojením jeho duše konstatovala, že už tři dni pro svou tuhou ukázněnost těší se rajsému míru. Ale hned jakoby do koflíku udeřil blesk. „Franc, Franc, v očích se mi dělají mžítiky. Tuhle čtu v novinách, že umřela Marie Novotná, vdova po řediteli v Praze. Ubohá stará naše teta! Však jsem se dověděla už před třemi měsíci, že vážně churaví. Zítra je pohřeb. Když paní Brčálová ještě několika elegickými vzdechy učinila společenské etiketě zadost, zaujala energickou pózu činu. „Teď se, muži, rychle sebereš, svátečně se ustrojíš a okamžitě do Prahy! Teta mi ubližovala dost, ale tebe měla radši už proto, že jsi pokrevný příbuzný, třebaže vzdálený. Snad na tebe taky nějakým pamatovala, protože bližších pokrevenců nemá. Ještě tam cizí lidé všechno pokradou. Jakmile, z vlaku v Praze vystoupíš, hned kup skvělý smuteční věnec; ať okolí tetino se nešklebí, že se neumíš nikdy reprezentovat. V bytě zesnulé všechno dobře obhlédneš, zeptáš se lidí na poslední vůli. A dělej honem, vlak odjíždí již o druhé hodině.“

Chof odnaučil se dávno odmítovat. Vyskočil na starých nohou jako pružina a upravoval sváteční toaletu. Před odchodem osmělil se ještě poznamenati: „Ale kde tam jenom dím smutku najdu! Byl jsem v Praze za celý život dvakrát, naposledy před dvaceti lety.“

„No, ty patrone pohodlnosti, nauč se taky jednou sám o něco se starat; naposledy abych s tebou poslala nějakého chlapce na stráž a k vůli napovídání. Tuhle máš cosi v novinách, zastrč si to zatím do kapsy — a na další podrobnosti budeš mít ve vlaku k přemýšlení času dost. A už honem vyraz, sice ještě zineškáš.“

Zmámený Brčál se zatočil jako automatický panák a již těžce oddychoval po schodech. Sotva však se začal srdcem rozlévat příjemný pocit pokoje, zazněl náhle s patra ještě jeden signál: „Vyříd' všem truchlícím moje uctivé poručení a upřímnou soustrast; že bych byla jako ráda také přijela drahou nebožku na poslední cestě doprovodit, ale žeš mne sám zdržel pro veliké moje práce a starosti domácí. Něco si ještě vymysli — zkrátka ať mi tam nevyvedeš hanbu. — A co stojíš? Já nevím — já nevím, už honem jdi, ať nezmeškáš.“

Teď už na brunátné tváři Brčálově při studiu rozkazů maskovaly krupěje potu. Truchlící posel, víc utýraný než žalostící rychlým krokem došel k vlaku ještě včas. Utíraje si v kupě spoceného čela, počal rozprávati myšlenky, jak nejlépe se zhostit uložené úlohy. Vzpomněl si že v Kudlově jest hodinová zastávka. „Tím — to jest větší město, jistě tam asi nějaké věnce už mají. Využiji příležitosti k nákupu. Beztoho v Praze půjde všechno ráz na ráz, zbude málo času; stejně ani nevím, kde bych tam takový závod nalezl, již to vyptávání zabere mnoho času. Anebo — vždyť mám krátkou paměť, ještě bych se naposledy dostal bez věnce. A kdo ví, zdali slušný věnec koupím hned, zda jej nebude chtít některý ten umělec teprve vyrábět. Na mouť — stejně si připadám jako plavec na širém moři bez kormidla. Nevyberu-li v Kudlově, aspoň si nebudu ničeho vytýkat; vyberu-li, bude po veliké starosti.“

Rozhodnuto, vykonáno. Brčál za hodinu po té moudré úvaze nesl z Kudlova do vlaku pěkný věnec. Zapotil se cestou značně a v kupě perlil se na jeho oblých lících pot ještě hustěji; byl tolik parný den. Ale nechš! Skoro polovice starosti s krku. Teď hlavně, kudy se dostane v Praze k domu smutku! Vyřál noviny a pátral po adrese. Hm — hm, to mi je divno, jak se najednou dostala teta od Vyšehradu až do Karlína. Taký mohl přibuzenstvo telegrafovat! Ale to je jedno, v Karlíně bude snadnější orientace než někde v úzkých, hadovitých uličkách v zapadlých čtvrtích.

Na jedné zastávce přisedla jakási otlá, nastrosená matrona. Z dlouhé chvíle zasypala Brčála otázkami a pak si smísla kritiku. „Odpusťte, pane, takový nádherný věnec a bez pentlí s nápisem, to bude přece v Praze podivné.“

„Inu — bylo příliš naspěch, lépe tedy tak než bez věnce vůbec.“

„Ale vždyť přece v Praze se vám poslouží v malé chvíli a s jakým vybraným vkusem!“

„Teda budu hledět, abych nějak doplnil,“ přisvědčoval dobromyslně smuteční pasažér již ze setrvačnosti, v jaké byl vycepován ženou vlastní.

Otlá matrona se po straně uškíbla. Brčál zatím zdvihl oči k rozpálené plošině s tichým steskem: „To je žízeň, ach to je žízeň! Mezi přáteli „U kapra“ by se jistě sedělo příjemněji.“

V Karlíně se stísněný hrdina dlouho motal, než vyhledal za pomoci napovědů závod schopný k doplnění okrasy věnce. Projevil v krámu přání: „Prosím o dvě pentle k tomuhle věnci; na jedné nápis „Drahé duši, na druhé „Fr. Brčál s chutí“. Nepatrný mužik, který tam stál, zakabonil se a pronesl úsečně: „Kde jste si kupoval věnec, tam ať vám dají pentle; snad je tam přece také seženou. Tohle je zvláštní jednání — chodit k vůli věnci do závodu dvou.“

„Děkuji za poučení a za pomoc“, odsekl řízně již notně rozmrzelý Brčál. „Pak prý v Praze lze všechno obdržeti. Teď už měl Brčál chození po tvrdé dlažbě dost. Vrazil s věncem hned do protějšího hostince, kde se občerstvoval dukladně, až přišel do unylé nálady. Chudák teta, tedy už je v Pánu, ani se nerozloučila; dříve než mohla dopsat, že je s ní zle, anděl smrti pokynul rtem tolik přísným. Ale hned do tiché dumky vníkla žhavá jiskra obavy, zdali své posláni dobře splní. Té mrtvé se nebál, ta bude spokojena se vším, ale té živé doma. Začne-li mu zpívat, že ji provedl ostudu! Tož raději vzhůru — bez pentlí do domu smutku nepijde. A už zase krácel kolem nevlidného krámu. Vyběhla ven švitořivá starší paní. „Dovolte, pane, vy asi nejste z Prahy, přijel jste patrně sem někomu na pohřeb z venkova.“

„A co je vám po tom?“ postavil se Brčál rázně. „Vypravíte snad pohřeb za mne?“

„Odpusťte, netáži se z pouhé zvědavosti; citím povinnost promluvit slovo na usmířenou. Můj muž se domníval, že jste odtud z Karlína, že jste si pořídil věnec u jeho nepřátelského konkurenta nedaleko odtud — a proto váš tak nešetrně odbyl. Má dosti příčin k steskům.“

„Dobře; ale já mám odnášet na svých zádech jeho osobní spory?“

„Ale, pane, proč se tu domlouvat na ulici? Račte jen dále do krámu, jistě vás obsloužíme k plné spokojenosti.“

Ustaraný Brčál si myslil: Jen kdyby už byl konec. Když při hovoru o hodině dodání se vyskytly jakési svízele, mávl truchlící pozůstalý rukou, že už má těch starostí po krk dost. Že je pohřeb stejně až druhý den. Onen dříve nevlidný mužik mu sdělil, že o domě smutku sám ví, prý to jest jen deset minut odtud, cestu mu snadno naznačí.

Teď už jakoby Brčálovi cent s prsou spadl. Bez věnce se u rakve neukáže, přespí hned naproti v hostinci. A teď — ať mu dá celý svět pokoj.

Druhý den již tři hodiny před pohřbem se doštrachal opatrný Brčál před dům smutku. Viděl vcházeti samé tváře cizí, což mu působilo trochu rozpaky. Nejraději by vkročil s některým známým. Což se nedostaví bratr Alois, sestra Fany anebo aspoň bratranec Karel? Slabě, téměř pod prahem vědomí vynořila se jakási trapná otázka; zmizela rychle jako babí léto, ale za chvíli zařukal na mozek Brčálov dotaz zřetelnější. Mrzutý truchlící pokročil k domu blíže. Z opatrnosti neodvažoval se interpelovati veliké pány, zeptal se shrbené, chudé babičky: „Je to tady dům, z něhož se vypraví pohřeb paní Marie Novotné?“

„Tak, tak“, kývala hlavou stařena. „Přeškoda paní ředitelové, ta dobráčka mi prokazovala tolik dobrodiní — a teď jsem dvojnásobnou žebračkou.“

„Co je dělat — zvidal obmyslně, ale dosti neobratně Brčál. „Ta už byla hodně stará na pravou nohu se sotva mohla postavit...“

„Ale jdou, buďto ji neznali anebo si dělají ze staré báby šašky. Vždyť to byla paní mladá, plná, jako krásná ruže. Právě proto je jí tolik škoda.“

Brčál udělal obličej tak komický, jako obstarlý nápadník po resolutním koši mladé dívky. Zrovna jakoby mu byla ta babka do obličeje vychrstla litr octa. Věnec mu vypadl z ruky Brčálovy nohy na několik vteřin zápasily s gravitací zemskou jako při zemětřesení.

Ale už se vzpamatoval a dal hovorné babce korunu, aby aspoň na chvíli měla náhradu za dary té ředitelky.

„Ruku libám, uctivé děkuji jemnostpane. Buh rač tisíckrát — chtějí-li, já ten věnec sama nahoru zanesu“, dodávala stařena, zdvihajíc nešťastný dokument smutku úslužně z prachu.

„I ne, ten si ponesu sám“, odmítl Brčál. Počkal, až bude stařena za rohem, aby neviděla, jak přechá v jiný kout města a aby se mu dále nevy-smála.

„Já starý slon — letím jako splašený tam, kde mne nezvou“, káral se přísně. „Ale vždyť přece žena... Hm, že tu už nemám těch novin; možná, že umřely v Praze v jednom dni paní Novotné dvě. Novotných jest v Čechách víc než obyvatel v Čáslavi. Nějak hloupě jsem se spletl v adrese ulice či pražské čtvrti. Bylo v novinách jmenová-

no nebožtíku víc -- zrak se smekne ehybně o řádek a hned je tu malér. Ještě štěstí, že vím, kde bydlí má skutečná teta. Pěšky bych se tam už nedostal, ale dojeďu snad včas.

Nebude me líčit, co zkouší na opravené cestě Brčál se svým věncem, kolik lidí ho káralo pro neobratnost. Byl ten skvost již hodně pomačkaný, když se ocitl náš smutný hrdina v blízkosti problematického domu smutku. Obcházel opatrně pozdálce; je-li teta ještě živa a spatřil-li ho, hned tu bude maskární obrázek pro biograf; potom aby hanbou skočil do Vltavy; ten věnec by si při skoku vložil na krk jako jedinou přízdobu vlhkého funusu. Když konečně po několika opatrných otázkách seznal jasně, že teta žije, pelášil rychle na Nové město. Když již seděl ve vlaku, přemítal, co teď s tím věncem. Útrpné duše, které viděly tvář velice zarmoucenou, jevilý s truchlícím žívou účast. Na dotazy odpovídal utýraný Brčál, že mu zemřela sestra.

V tom píchlo v truchlém pasažéru jako špendlíkem. Vždyť právě přisedal jeho starý přítel Vácha ze Skalkova a švitořil hned: »Ale hochu, hochu, tebe jsem už neviděl dobré dva roky. Co pořád děláš? Odkud kam?«

»Jedu domů.«

»A co ten věnec?«

»Inuúú — koupil jsem jej v Praze ženě, vyrazil ze sebe tajemně, polohlasně věrný sluha přísné manželky. Stovku by byl za to dal, kdyby byl Vácha hovor obrátil. Ale zvědavé oči krutého druhu diktovaly jazyku další otázku: »To snad k velké roční slavnosti? Tohle je věnec jako na funus.«

»Viš — umřela mi sestra, ale nevlastní. A žena chtěla jí položit na rakev krásný, nádherný věnec. Teda jsem jel až — až do Prahy.«

»Jemine, v Kudlově by ti prodali takový taky. To tě v Praze odbyli. A ten nápis na pentli platí přece pro tebe i pro ženu.«

»Inu jo — to mi už tak v Praze poradili.«

»Tedy srdečnou soustrast, starý brachu, přejí ti upřímně, aby tvé srdce brzy okřálo.«

Brčál byl už jako na trní. Zdálo se mu, že se vysmívá celé kupě. Že ten věnec nehodil v Praze raději někam do otevřeného sklepního okénka! Taková jízda dál jest nesnesitelná. Čím blíže k domovu, tím spíše přisednou někteří noví známí; bude potom plné město smíchu. »A co jsem vlastně vyvedl hloupého? Jen to, že jsem na slovo poslechl, uvažovala ztýraná hlava. »A teď už napřed vím, jak mi bude ke všemu stará zpívat, proč jsem se lépe do novin nepodíval, jakou hloupost jsem provedl tou koupí, jak trpí k vůli mně; no — a na tohle všechno trápení jsem už vydal přes 80 K. — Ne, už je těch trnů a špendlíků zrovna dost.«

V Kudlově, kde byla zas delší zastávka, trpítel vystoupil a rovnou do jedné hospody blíže nádraží. Poručil si sklenici, kterou hned zaplatil, aby mohl každou chvíli nepozorovaně prchnouti. Jaká slast, že v malém lokále seděl sám. Kam teď s tím habánem věncem? Kdyby to byla kytice, hodil by ji tam do plotny; ale věnec se nevejde ani do trouby. V příhodném okamžiku přetrhal pentle i s »Dobrou duší, zastrčil je do kapsy, věnec odložil do temného koutku a hajdy ven jako z hrozného zajetí! Sotva však ušel třicet kroků, už za ním letěl svědomitý pikolo. »Milostpane, zapomněl jste tuhle krásný veliký věnec.«

Brčál div klučinu liněvivým zrakeni neprobodl. Zrovna jakoby chytala bohyně Spravedlnost prchajícího provinilce za límec. Ale poutník se opanoval, dal hochovi zprotné — a potom rychle k mostu, k řece. Tam hodil nešťastný věnec k věčnému spánku do vody.

»Co to děláte?« ozval se za ním z nenadání hlas jednoho chodce.

»Víte — víte, dobrý muži, tady — hned tady pod tím mostem se mi utopil před osmi lety bratr, kterého jsem měl tolik rád; a proto, proto každoročně v den jeho nešťastného skonu uctívám památku dobráka načisto ve vlnách zmizelého pohroužení věnce.«

Páperky.

Ve vlaku hovoří jeden: »To je zajímavé, dnes jsem se dověděl za svého života poprvé, že na našem podhoří dočela v srpnu byl citelný mrazík.« — »Dáte pokoj, to jste asi cosi četl v novinách...« — »Ale nikoli, řekl mi to starý obecní posel a pak mi to dotvrdila jedna známá výměnkářka.« — »Hm, tedy jest to přece jenom jistá pravda.«

Hovoří se, jak náš národ jest zpěvný, poukazuje se na bohatost českých melodií. Ale ta hudební reprezentace česká zvláště v zahradních koncertech stává se velice jednotvárnou, jakoby docházel dech k další energii. Na př. »Prodaná nevěsta«, která jest ovšem skutečnou perlo, měla by býti jako vznešená kráska chráněna proti zbytečnému týráni. Nejirůznější směsi z »Prodané hříšnice« z plechů ustavičně; z jemných melodií opery pořízují se fernesně divoké pochody, všelijaké valčíky a polky, že by nebylo divu, kdyby se Smetana v hrobě obrátil. Rovněž tak bezohledně se sahá do skvostů uložných v »Hubičce« a »Libuši«. Třicetiletý občan již

od svého chlapectví slyší dlouhou řadu let dotěrné varlace na tytéž části tří neb čtyř českých oper, jakoby jiných našich zpěvohrů nebylo. Jsou tu přece jiné, dávám zcela přístupné komposice netoliko Smetanovy, ale i Dvořákovy, Fibichovy. Rozkošného a jiných. Neustálé omílání téhož díla stává se velmi snadno profanací.

»To jest úplně moje věc, jak si chci upravit svůj poměr k Bohu.« — »Ne tak, příteli, slovo »poměr« říká se při nejmenším osobnosti dvou, v tomto případě tebe a Boha. Chceš-li předkládati v zájmu příjemného poměru své podmínky vlastní, sluší se, abys také vyslechl podmínky druhé současné strany; tím spíše jest to nutno, že druhá strana nekonečně vyniká svou podstatou a celou kvalitou nad tebe. Chceš-li svá rozhodnutí pronášeti nezávisle, pak nedospěješ ani k obstojné smlouvě, prohlašuješ jednoduše nevázané diktáty; a kdo by se jim i z lidí beze vší kritiky, bez odmluvy podrobil? S tvým rozhodnutím nejvýš bude souhlasit idea, jakou sis ve vlastní fantasi vytvořil; ale jak se přesvědčíš, že také souhlasí s tvými názory osobní Bůh?« — »Bůh jest nejvyšší Láska, Dobrota. Přes to však mlčí, jeho hlas neproniká ke mně zřetelně ze závoju hvězd, neproráží oblaka. Soudím tedy, že popřává volnost, aby si každý poměr k němu upravit dle vlastní přesvědčení.« — »Ale dovč! vždyť ta různá přesvědčení mají dle letory a zvláste lidí tisícero tvář, což nejlépe svědčí o tom, že to nejsou přesvědčení, pevné poznatky, nýbrž lehkomyšlné dohady. A myslíš-li, že Bůh jest povinen každému rozmarnému rozumáři udělovati soukromé hodiny, že má k vůli každému svévolníku sestupovati s nebe, nechápeš velebnosti Boží. Uznáváš-li existenci bytosti nekonečně vyšší než jsi sám, pak snad uznáš, že tvůj poměr musí býti stanoviskem podřízenosti, že nesmíš diktovat. Neuznáváš-li však toho Zjevení, které se již stalo, jsou tvá slova o úpravě poměru bezobsažným slovíčkářstvím; vždyť by na základě tvé zásady i lidé velice chybujiící spěchali posvětit náboženstvím, předstíranou samostatnou úpravou poměru i své zhoubné vášně. Závaznost, podřízenost tvořa k Tvůrci ukládá netoliko Zjevení, ale i svědomí a zdravý rozum.«

Černý & spol.

nabízejí ze svého skladu na Slezském Před-městí u osobního nádraží:

prima hornoslezské uhlí
kusové i ořechy nejlepších známek prosté prachu;

prima české uhlí hnědé
pro kuchyně a pp. pekaře;

hornoslezský kostkový koks
pro regulační kamna bytová;

palivové dříví štěpinové;

polenové dříví bukové
pro pp. koláře, truhláře a soustružníky.

Obchod ve velkém i drobném.

Truhláři nábytku,

hodící se za instruktory pro vyučování invalidů, hláste se u firmy Skuherský, o. a k. dvorní továrna nábytku v Hradci Králové.

Paramenta.

Ignáce V. Neškudla syn

(protokolovaná firma)

v Jablonném nad Orlicí (v Čechách)

(bratr P. J. Neškudly, farář ve Výpračticích)

doporučuje P. T. velebdstojn. duchovenstvu svůj osvědčený a často vyznamenaný

výrobní závod

všech kostelních paramentů,

spolkových praporů a kovového náčiní.

Cenníky, vzorky i roucha hotová na ukázk se na požádání franko zašlou.

Ve prospěch
Svatovalavské Matice školské

Uznány za nejvýhodnější a nejlevnější nákupní pramen v Rakousku veškerých

kostel. paramentů

prádla, praporek, příkrovů, koberců a kovového náčiní ve výrobcích nejstaršího závodu v Čechách, o. a k. dvorního dodavatele

Josefa Neškudly

v Jablonném n. Orli. č. 86.

Tisíce uznávacích referencí a doporučení. — obrázkové cenníky, rozpočty, vzory a hotové zboží k výběru franko.

Bez velkoměstské rezie ve vlastních dílnách a domech, levné pracovní síly na venkově, čímž levnější ceny až o 20%, než v ústředí.

Jubil. 100 let. trvání a 10 let. vlastní činnosti

Adresování vždy dolevo se vyproduje.

Mýdlo-vý

prášek bezvadné jakosti 1 kg za 1 K 20 h doporučuje jako cennou náhradu za mýdlo

Josef Jelinek,

mydlář v Hradci Králové na podlání. —

Velebdstojnému

duchovenstvu a

slavným patronátním

úřadům dovoluje si depo-

rušiti veškeré kostelní nádobý a náčiní a to: monstrance, kalichy, oltáře, nádobky, paténky, paciškály, svícny, lampy, kaditelnice, krosenky atd. své vlastní opravy, předpřím církevním vyhovující. Staré předměty opravuje v původní intenci a v ohni slatí a střihá nebo proti doplatku za nové vyměňuje. Hotové předměty neb výkresy malá naučásku franko bez návaznosti koupě. Vše se posílá poštou. Před roční.

Shled veškerých starých a stříbrných klenotů, jako: řetězů, madenok, křížků, prstýnků, náramků atd. u Hotácké protesy, tabulárky, jídelní náčiní se stříbra pravého, českého vždy na skladě.

Staré zlato, stříbro a dražebny kupuje se nejvyšší cenou.

JAN STANĚK,

pasíř a císař

Praha-L-979., ul. Karlová Světlá, č. 12. n.

Přímý směr k. k. směrů tržního soudu.

Místo hospodyně

na faru přijala by 48letá vdova po notáři, ve všech domácích pracích obeznalá. Nabídky pod šifrou »Svědomitost« do adm. t. l.

Jan Horák,

soukenník

v Rychnově nad Kněžnou

zasílá na požádání vždy

dle roční sezony kellehel nejnovějších druhů pravých

vlněných látek

své vlastní výroby, jakož i ta- i cizozamkých.

Četná uznání zvláště z kruhů velebdst. duchovenstva svědčí o poutivé obsluze mého ryze křesťanského závodu za dobu více než třicetiletého působení.

Udělíte, prosím, malou objednávku na zkušku.

Těž na splátky bez zvýšení cen!

Velejemné látky na taláry.

OBNOVA

Číslo 34.

Předplatné na čtvrt roku 2 K 50 h
na půl roku 5 K —

V Hradci Králové, dne 25. srpna 1916.

Inserty počítají se levně.
Obnova vychází v pátek v poledne.

Ročník XXII.

Musíme protestovati.

Rádění čtyřdohodou placených agentů stává se stále drzejším a vyzývá k veřejnému protestu veškerého českého tisku a veškeré české veřejnosti. Čím dál tím huře počínají si různí ti političtí zoufalci, kteří z nejekalejších pramenů nejtajnějších fondů uboze živoří a situaci svých krajanů ztěžují. Lidé ti nejdříve zneužívali pohostinnosti volného Švýcarska a když nenalezli tam vůbec porozumění pro své řádění a v mnoha případech docela hrubě byli odmítnuti, odstěhovali se se svou činností do hlavních měst nepřátelské ciziny.

Jednou z těchto zajímavých politických individualit, které z různých důvodů z vlasti své utekly a jsou mnoho měsíců ve službách nepřátel, jest také bývalý říšský poslanec Dürich. Tento pán se pokusil již v míru hrát v Čechách úlohu. Poněvadž však jeho aspirace nebyly v nijakém poměru k dřívějším schopnostem, vlastní strana jej poněkud odstranila. Pan Dürich se snažil nejnemožnějšími věcmi upozorniti veřejnost na sebe, avšak marně. Nikdo ho nebral vážně, a poněvadž se mu také hospodářsky velmi špatně dařilo, použil vhodné příležitosti a uprchl minulého roku z Rakouska, aby hrál úlohu ve službách našich nepřátel, jež v Čechách musí působiti způsobem zvlášť obveselujícím. Pan Dürich stal se najednou, nejsa k tomu nikým oprávněn ani vyzván, „zástupcem“ českého národa u nepřátelských států. Jest jisto, že nemohl tam nikdy býti brán vážně, avšak k oklamání neutrální veřejnosti byl pro politické účely Francie a Ruska dosti dobrým. Činností svou sesměšnil sice své chlebodárce a způsobil svým krajanům nepřijemnost, avšak sám dosáhl cíle.

Dochází nyní zpráva, jež korunuje celou činnost páně Dürichovu. Nežli demisionoval ruský ministr zahraničních záležitostí, konala se v ruském hlavním stanu ministerská rada, jež jednala o různých politických otázkách. Sazonov předložil úplně vypracovaný manifest k Polákům, jež polským částem země se strany ruské slibuje úplnou samosprávu a vzhledem k válečnému stavu vybízí Poláky k odporu proti ústřednímu velmocem. Manifest ten klade zvláštní důraz na všeslovanskou myšlenku a svádí sliby také Čechy k velezradě. Mezi spolupracovníky oné části programu, jež také český národ ke zradě vybízí, jmenuje se také pan Dürich, jež svou agitaci činnost zahájil nyní v Petrohradě. Můžeme je-li to pravda — ruské vládě k spolupůsobení páně Dürichovu jen blahopřáti. Mají-li nepřátelé naši ve službách svých jen takové čestné muže, jako je p. Dürich, pak škoda všech nákladů. V Čechách se budou musiti hlasitě zasmát, až se dovědí, že tak vysoce nadaná kapacita, jako je pan Dürich, spolupracovala na programu ruské vlády.

Nám nezbyvá nežli výslovně prohlásiti, že p. Dürich a jeho společníci pozbyli práva jednati jako synové českého národa, jemuž jen škodí a jehož jméno před neinformovaným světem šlapou ve bláto.

Průběh války.

Bojiště východní. V ruském velení stala se zase změna. Místo generála Kuropatkina stal se velitelem na severní části fronty proti Hindenburgovi generál Ruskij. — Těžiště dnešních bojů jest mezi Dněstrem a Brody, ježto tu jde o Lvov. Zde stojí armáda Bothmerova na čáře Horozanka—Kozov—Zborov, severněji armáda Böhm-Ermollova na čáře Zborov—Harbuzov—Pienacki. Na jižním křídle fronty následníkovy odrážejí spojenecké voje útoky, které podnikají v Bukovině západně od Moldavy a v jižní Halici u Žabí. Dále se bojuje po obou stranách Tatarského průmysku. Na frontě Hindenburgově soustředili Rusové své úsilí na dolní Stochod — marně však. Dle ruských zpráv nastala v posledních dnech přestávka, poněvadž prý doprava nového válečného materiálu a mužstva na frontu působí velké obtíže. Rusko chce prý tentokrát přivoditi rozhodnutí. — Dle bukovských zpráv zahájilo Rusko urychlené opevňování hranic proti Rumunsku; pracuje se ve dne v noci. Doplnivše se, přikročili Rusové v pondělí opět k mocnému útoku na postavení armády Böhm-Ermolloy po obou stranách horního Seretu. Tím dáno znamení k pokračování ve velké bitvě v Podolí. Napadena byla znova fronta Pieniaky—Batkov—Perepelniky—Hukalovec.

Na italském bojišti v posledních dnech není zvláštních událostí. Italský časopis „Secolo“ píše, že rakousko-uherské vojsko klade mohutný odpor na levém křídle, čímž zničeny italské naděje na přelomení Sávy.

Na západním bojišti jak na Sommé tak u Verdunu všechny podniky rozdrobily se na místní boje o zákopy, k nimž spojenci nasazují ovšem značné síly.

Bulharsko-německá ofensiva v Makedonii minulý týden zahájená do jisté míry překvapila. Bulhaři zhatili tu plány čtyřdohody, proto vyrazili včas a to třemi proudy. Střed tvoří břehy a okolí Vardaru, západní křídlo tvoří prostor od Bitolje na jih a obvody jezer Prespajského a Ostrovského, a křídlo východní oba břehy řeky Strumy. U Floriny poražena srbská divise dunajská, severně od jezera Ostrovského divise drinská. V rukou vítězů jest celý prostor mezi jezery Prespa a Ostrovo. Podle poslední zprávy byla dobyta všechna srbská postavení západně od jezera Ostrovo, v strumském úseku byly francouzské síly zahnány na pravý břeh řeky. Bulharský tisk prohlašuje, že protiofensiva, ku které bulharské vojsko bylo nuceno sáhnouti, jest činem nucené sebeobrany — není už důvodů, které dříve vojsko bulharské na hranicích zdržovaly. — Bulharský generální štáb ohlašuje, že v údolí Strumy poražen nepřítel dokonale; zachránil se útekem na pravý břeh Vardaru. Nyní zase francouzský generál Sarraill vybízí Řeky, aby zadrželi postupující Bulhary, ať právě z těch míst nařídil odvolání řeckého vojska. — Do Soluně přibyl také přese oddíl italského vojska. A italský tisk už se chvástá, jak Italové v Makedonii se vším zatočí!

V Asii v Turkestaně vypuklo povstání, poněvadž car mohamedánské kmeny v Chivě a Buchaře, dosud od služby v ruském vojsku sprostěné, nutil, aby konaly vojenskou povinnost v ruském vojsku. Generál Kuropatkin dostal rozkaz, aby povstání v Chivě a Buchaře potlačil. Na Kavkaze a v Persku Turci rázně postupují tak, že Teheran byl od Rusů vyklizen.

V Severním moři došlo 19. srpna k boji mezi německým a anglickým loďstvem. Zničen byl jeden anglický torpedoborec a poškozena bitevní loď anglická.

Mírové dotazy v anglické dolní sněmovně. Posl. Byles se tázal, upjal-li minister, předseda Asquith pozornost na prohlášení německého státního podtajemníka Zimmermanna, že německá vláda poznovu projevila svou ochotu jednati o míru, ale že čtyřdohoda na naléhání Anglie nikdy se k tomu neměla. Byles se tázal také, věřil-li si Asquith tužby po míru, které byla projevna na socialistické schůzi v Lipsku, a mnoha podobných lidových projevů v Německu a hodlá-li Mei, na kolik jest anglická vláda ochotna vyhověti tomuto projevenému přání nepřítel. Minister, předseda Asquith odpověděl, že německá vláda dosud neprojevila žádné ochoty k míru, leda za podmínek, které pro některé spojence jsou neunesitelné nebo obsahují pokoreň. — Dalziel se táže: Byla učiněna zmínka o nějakých mírových podmínkách? — Asquith: Pouze to, co přinesl tisk. — Dalziel: Úředně ne? — Asquith: Ne.

Politický přehled.

Čísarské nařízení, týkající se zásobování obyvatelstva nezbytnými předměty spotřebními, právě jest vydáno. Nové nařízení poskytuje vládě možnost, aby podniky výrobců nezbytných předmětů spotřebních, jakož i obchodníky a živnostníky podrobila dalekosáhlému státnímu vlivu, zejména pokud jde o způsob odbytu, výdělku a tvoření cen. Aby podle možnosti bylo čeleno úpadku výroby, může ministr vnitra výrobce přinutiti, aby ve výrobě pokračovali, anebo aby přenechali státu za úplatu svá provozovací nebo průmyslová zařízení. Ministr vnitra může výlučné zásobování jednotlivých ústavů, míst nebo území svěřiti obcím nebo obecně prospěšným zařízením, buď jednotlivým nebo několika výrobcům, obchodníkům atd.

Ministerská porada konala se minulou sobotu ve Vídni a týkala se uherského vyrovnání. V pondělí pak odejeli do Peště minister, předseda hr. Stürgkh, ministři železnic, orby, financí a obchodu, aby pokračovali v poradách mezi rakouskou a uherskou vládou.

Uprázdňené mandáty do říšské rady. Od posledního zasedání poslanecké sněmovny uprázdnilo se 35 mandátů poslaneckých jednak úmrtím, jednak složením mandátů a dílem také tím, že dotčení poslanci byli soudně zbaveni mandátů. Z toho připadá na německé strany 15 mandátů, na české strany 11, na polské a

DEPEŠNÍ ADRESA: ALBIBANKA

TELEFON ČÍSLO 83

KRÁLOVÉHRADECKÁ BANKOVNÍ JEDNOTA V HRADCI KRÁLOVÉ ADALBERTINUM

PROVÁDÍ VEŠKERÉ OBCHODY BANKOVNÍ A SMĚNÁRENSKÉ ZA PODMÍNEK NEJVÝHODNĚJŠÍCH - ESKONT SMĚNEK - PŘIJÍMÁ VKLADY NA ÚROK 4%, A VYPLÁCÍ VEŠKERÉ VKLADY BEZ JAKÉHOKOLIV OMEZENÍ - SLOŽNÍ LÍSTKY POSTOVNÍ SPORITELNY ZDARMA

VELKOOBCHOD UHLIM, KOKSEM A CEMENTEM

ŽÍROVÝ ÚČET U RAKOUSKO-UHERSKÉ BANKY

ČÍSLO ÚČTU POŠT. SPORITELNY 140.273

jihoslovenské po 3, na ruské 2 a na italské jeden.

Vůdcové uherské oposice, Julius hr. Andrássy, hr. Albert Apponyi a Štěpán Rakovszky byli v pondělí po sobě přijati moonátem ve zvláštním slyšení.

Uherský sněm zahájen byl 23. srpna. Před přechodem k jednacímu řádu promluvili opoziční poslanci. První hr. Apponyi jménem opozičníků prohlásil, že když bez nich bylo rozhodnuto o důležitých otázkách, musejí složit své mandáty. Povinností oposice jest prý také kontrola svoji zůstítí. Hr. Julius Andrássy (ústavní strana) rovněž prohlásil, že ani on nemůže setrvat na místě mandátem určeném. Jest nutno, aby zástupcové národa byli ve stálém styku s těmi, kdož řídí nejdůležitější zájmy, dosud bez kontroly. Chce podati návrh, aby co nejdříve byly svolány delegace. Stejného názoru jest i posl. Št. Rakovszky. Předseda ministerstva hr. Tisza odpovídá, že v tomto okamžiku není možno veřejně projednávatí otázky, o nichž by si poslanci přáli; hájí naši zahraniční politiku a zastává se i nynější rakouské vlády. Při tom však prosí poslance, aby při kritice zahraniční politiky naší nespouštěli ani na chvíli s myslí vlasteneckých úmyslů.

Projev německého poslance. Na spolkové schůzi ve Vídni vyslovil se posl. Redlich mimo jiné takto: »Chceme-li silné Rakousko, musíme mít také spravedlivé Rakousko. Až nadejde okamžik míru, musíme se snažiti, abychom mezi národy a státy proti sobě stojícími časem sjednali lepší poměry, nežli jaké byly před válkou. Tím nutnější je, aby tato úloha byla provedena uvnitř Rakouska. Dorozumění národů bude tenkrát umožněno, když jedenkrát skutečně všichni národové navzájem uznají národnostní práva, ale ovšem také existenci, právo a potřeby státu jako celku.«

O Rumunsku neví se dosud nic určitého. Dle italských zpráv vyznačuje se situace v Rumunsku svrchovaným napětím. Německý tisk oznamuje z Bukureště, že dusné ovzduší ustoupilo klidnější náladě. A ruský tisk sděluje, že se politická situace v Rumunsku v posledních dnech opět změnila. Ústřední velmoci nabýly v Bukurešti vrchu. Vzhledem na tuto změnu zastavilo Rusko dopravu stěhiva do Rumunska.

Volné listy.

Mluvnické sítu. »Chování se dohody zavinuje další válku.« Pokroucená tato věta měla by vlastně znít: »Chování dohody zavinuje, že se nepřestává válčiti, ale nám běží hlavně o to, abychom vytkli nesprávné užívání podstatného jména slovesného. Podstatná jména slovesná vyskytují se skoro napařád chybě se zvrtným zájmenem. Na příklad: starání se, modlení se, učení se, bavení se . . . Kdo má Bartošovu »Rukověť správné češtiny«, může se na příslušném místě dočísti této poznámky: »Zjevení sv. Jana, ale zjevení se Krista Pána.« Protože však poučení toto jest příliš stručné, promluvíme o věci podrobněji. Když podstatná jména slovesná pocházejí ze sloves zvrtných, jest třeba věděti, kdy k nim smíme přičítovati zájmeno zvrtné se a kdy nikoli. Za příklad vezměme věty: Můj přítel pije lihové nápoje, takové dráždění se (sebe) škodí jeho zdraví. Časopis »Oznamovatel« mluví štiplavě o známém menšinovém pracovníku, takové dráždění neprospívá společnosti naší věci. V první větě jest dráždění se (sebe), děj tu tihne ku předmětu naznačenému zájmenem se, a v druhé větě jest dráždění někoho jiného, děj směřuje jinam. Podobně rozlišujeme trápení (jakožto trápení někoho) a trá-

pení se (sebe), kdo se trápí starostmi, myšlenkami, strachem. Zjevení sv. Jana, jež se událo sv. Janovi, ale zjevení se Krista Pána, Kristus sám se zjevil. Bodání v zákopové řezí vyžádalo si mnoho obětí, ale bodání se fakírů, fakír bodá sám sebe. Z těchto příkladů plyne tedy pravidlo: Má-li býti vyčteno, že zájmenem zvrtným jest vysloven předmět děje, připojuje se zájmeno toto ke jménu slovesnému, tedy dráždění se, trápení se, zjevení se . . . Poněvadž toto spojení zvrtného se s podstatným jménem slovesným přichází se velmi zřídka, a ve skutečnosti potkáváme se s ním bez ustání, jest samozřejmo, že za vyvarování chyb podané pravidlo jest si dobře zapamatovati.

»Snažím se stříci se hřichu.« Dvoji se, jak patrně, jest tu nelibozvučno, proč radno jest za takových okolností jedno se vynechávati. Snažím stříci se hřichu. Obyčejně tak bývá, když se spojuje zvrtné sloveso s infinitivem. Rozmýšlel se pustiti se do Ameriky. Rozmýšlel pustiti se do Ameriky. Rozhodl se pilně se učiti. Rozhodl pilně se učiti.

»Pikardie, jež nyní válkou stává se pouští, jest úrodná krajina. Zde pěstuje se zelenina, zde zemědělci starají se o zásobování Paříže.« Jest to příklad téměř školní, že o vzdálených místech píšeme tam: Pikardie jest kraj velmi úrodný, pěstuje se tam: . . .

Čeština má pro různé pojmy vhodná slova, a proto, nedbajíc této její vzácné přednosti, ochuzovali bychom jazyk. »Mírumilovnost středních mocností jest obtěžkací zkouškou lidského smýšlení dohody.« Zatěžovací zkouškou, vždyť ani most nemáme obtěžkávati, nýbrž zatěžovati.

Smutnou pravdu před čtrnácti dny »Obnova« pověděla, že se pořád brousí, a přes to že se pořád chybně píše. Volá-li se po abecedním seznamu správných obrátů a slov, pak připomínáme, že tak učinil již »Matiční Brus« r. 1894. Obsahuje sice leckteré nedůslednosti a jest v něm patrna nejednotnost redakce, ale platnost jeho zůstává ve své míře a všechny podstatné věci jsou v něm uvedeny. Proto všechno psaní a všechny výzvy nezmlouhou nic potud, pokud vzdělanci naši nepochopí té jednoduché pravdy, že správná čeština nevleze do hlavy sama, nýbrž že třeba jest pilně se jí učiti. Soud tento jsme již vyslovili a na něm trváme. Práce našich filologů přinesla již hojně ovoce a úlohou naší inteligence jest, aby plody ty dovedla ochutnávati a obracet ve svůj užitek. Tím ovšem neříkáme, že již může se učiniti tečka. Duševním vývojem mění se zajisté pojmy, přecházením z doby do doby nabýváme nových úsudkův a rčení, jazyk snaží se vystihnouti i nepatrné rozdíly, ale rozumno jest odmítati všeliké titěrné hndopišství a těsné uniformy, které odstrašují, na místo, aby vábily a které varuje známá perutná výstraha: Jen tak dále, jen amputujme kde co, až z jazyka nezustane nám než nesmyslný dřík! Rozběhem k takovému amputování jest návrh, jež kdosi podal v »Národních Listech« v ten rozum, aby všechna slova cizího původu byla nahrazena domácími. Že by tím nastal zmatek a ochuzení, dovedl v »Nár. Listech« zase pisatel jiný, a »Obnova« neméně přesvědčivě dokázala, že některých vžitých výrazů vykazati nelze.

Karel Havlíček. Noviny naše vzpomínají, že letošní rok jest šedesátý od smrti Karla Havlíčka, jež příkvačila 29. července 1856. Vzpomínka tato není provázena zevnější hlučnou okázalostí, ale za to se upřímněji a životněji procituje všemi těmi vlastenci, kteří vědí, co pro český národ Havlíčkova buditelská činnost politická znamenala a posud znamená. A protože o budoucnosti našeho ná-

rovina Vega pokryta byla lehkými, dusnými parami, jež zachycovaly klonící se paprsky a zdálo se, jakoby v dáli rozlévalo se moře zlata. Ani nejmenší vánek nerušil ticho této chvíle a ačkoliv tu a tam slabá ozvěna hudby a veselí přicházela z údolí Darroského, činilo to pouze dojemnější hluboké ticho paláce, který mě zahaloval stínem. Byla to jedna z těch chvil a scén, v nichž vzpomínky uplatňují své nanejvýš magické kouzlo a jako večerní slunce ozlaccující tyto rozpadávající se věže, vysílají nazpět své paprsky k ozáření slávy minulosti.

Sedě pozoroval jsem efekt klonícího se denního svitu na maurském paláci a stopoval jasný, elegantní a nádherný charakter, převládající naprosto v jeho vnitřní architektuře a opak toho při velkých, avšak šerých slavnostních gotických stavbách, zřízených španělskými dobyvateli. Tyto architektury vyjadřují opačné a nesmiřitelné povahy dvou bojovných národů, již tak dlouho zápasili zde o nadvládu na tomto poloostrově. Ponenáhlu ocitl jsem se v zadumání o jednotlivých osudech arabských nebo maurských Španělů, jichž veškerá bytnost jest jako zašlá pohádka a tvoří zajisté jednu z nejzvláštnějších, ovšem nádherných episd v dějinách. Ač mocné a trvalé bylo jejich pansví, sotva víme nyní, jak je nazvati. Byli národem, tak jak byli, bez legitimní země nebo jména. Vzdálená

roda obzvláště rokuje a uvažuje se v době přítomné, jest radno, abychom se vmyslíli v činnost a spisy Havlíčkovy a vyvažovali z nich všechna jádrná a praktická poučení, která dlouhými lety nepozbyla životní síly a která posud zůstávají he- slem národní práce. Již pouhé přečtení stručných životopisných zpráv bylo by prospělo onomu novináři »českému«, jenž do rozšířeného denníku dne 29. července 1916 napsal, že Havlíček se narodil v Ném. Brodě. To Borováci na Přibislavsku, přečetše zprávu tuto, po své povaze pořádně si asi zahromovali a poslali pisatele ke všem všudy!

Havlíček náleží mezi takové muže, kteří, byť dávno tělesně tleli v hrobě, duševně neumírají a neustávají národu hlásati své učení, které s železnou důsledností vtěho se v jejich všecek život. Obraz Havlíčkův, z nejpobulárnějších po našich městech a vesnicích, ukazuje obličej, jenž jest zrcadlem přesvědčené odvahy a nezlomné vůle, která proráží chimurami, složenými v záhybech a plochách tváří a dvojdielného čela. Dumavé oči českomoravského horala hledí energicky do dálky, jakoby v ní s upjatou pozorností hledaly osudy lidu, jenž obětoval život do posledního dechu. Zahledte se s porozuměním na tu hlavu, bujnou kšticí zdobenou, a vyčtete z ní ušlechtilou nepoddajnost, a tajemná hloubka zraků dá vám vytušit bohatý duševní život buditele, jenž s ženiální bystrostí pozorovatelskou spojoval pochopitelnost a jasnost slovesného výrazu. Velicí duchové vyzařují duševní sílu, která přechází v jiné a mocné v nich pusobí svým příkladem. Kéž Havlíčkova důslednost a povaha jest následována českým národem! Jeho politická a novinářská činnost má nám býti posud národní čitankou, protože, jak jsme již řekli, poměry od jeho doby mnoho se nezměnily a protože cíle českých snah jím vytklených jsou stále tytéž.

R. 1848 napsal: »V době takové každý národ předem dháti musí sám o sebe, neboť se mu jen takového osudu dostane, jakého si sám zasloužil statečností, vytrvalostí, podnikavostí a zejména duchem svým.« A ve »Slovanu« řekl: »Kdo jen poněkud zná historii a běh tohoto světa, ten jistě ví, že žádná politická strana, žádný národ nemůže jinak konečného vítězství se dodělati, nežli skrze svou vlastní vnitřní sílu, skrze tu váhu, které si dříve sám dobyl, proč každý nejlépe pracuje o lepší svobodu národa, kdo pomáhá rozmnožovati jeho vnitřní sílu. Vnitřní síla národa však záleží v jeho vzdělanosti, mohoucnosti, přičinlivosti, mravnosti a zachovalosti, a každý, kdo se o roznožení těchto vlastností u svého národa stará, přispívá nejlépe k budoucí svobodě. To tedy činnme každý ve své domácnosti, ve svém okolí, a žádná moc nám toho nemůže zameziti.«

Vnitřní síla. Kdo politické a novinové projevy našeho veřejného života jen poněkud sleduje, uznámená, že tato Havlíčkova slova zaznívají rozličnými obměnami po českých vlastech trvale. O vzdělanost, arci, ač ne vždy bez stínů, český národ pracuje úsilně, ale takové mravnosti, abychom ji mohli nazvati pevným základem vnitřní síly, jsme se ještě nedopracovali. V posledních letech rozbujelo mezi námi tolik nepoctivého dryáctví, frásovitosti a neshodnosti krásných slov s činy, že Havlíčkov odkaz o mravnosti jest stále ještě dalek svého splnění. V »Obnově« bylo již leckdy pověděno, že k nám pod pláštěm osvěty a pokroku z ciziny přinášejí se myšlenky, které podtí- nají mravnost, jako mrazem spalovány jsou stro- mové květy. Co prospěje hromadění vědomostí a vřtvy krásných uměn jestliže tato stránka čí- leho a dovedného národa nebude provázena pocti- vostí povah a mravností života? Jsou lidé u nás, mezi nimi i spisovatelé, kteří se domnívají, že vzdělaností pro národ vykonáno jest již všechno, a

vlna veliké arabské záplavy rozlévá se přes břehy Evropy, zdá se, že jeví všechny nárazy ženoucí se bystřiny. Jejich dobývací postup od skály gibraltarské až k prorvám pyrenejským byl rychlý a skvělý jako vítězství Islamu v Syrii a Egyptě. Naopak, kdyby nebyli bývali zadrženi na rovině turské (vítězství Karla Martella r. 732 nad Araby), veškerá Francie, veškerá Evropa by bývala zaplavena s touž snadností jako království východní; vzrůstající jejich moc skvěla by se dnes na chrámech v Paříži nebo v Londýně.

Odraženy od hranic Pyrenejí, vzdaly se tyto zástupy asijské a africké, jež způsobily tento velký výbuch, dobývací snahy a pomyslely zříditi ve Španělsku mírumilovné a trvalé pansví. Jejich udatenství jakožto dobyvatelů vyrovnalo se pouze jejich umírněností; a v obém po nějaké době vynikali nad národy, s nimiž zápasili. Odlouče- ni od rodných svých domovin, počali milovati ze- mi, o níž se domnívali, že jim Allah ji dal a snažili se okrášliti ji vším, co by mohlo přispěti ke štěstí lidskému. Vložili síly své moci v systém mou- drých a nestranných zákonů, pěstující pilně umění i vědy, povznášejíce zemědělství, průmysl i ob- chod; postupně vytvořili království, s nímž co do zdaru nemohlo zápasiti žádné království . . . s ú- silím šířice kolem sebe jemnost i zušlechtění, jímž vyznačovalo se arabské pansví na východě v

Feuilleton.

Vzpomínka na Islam ve Španělsku.

Americký spisovatel Irving Washington (1783—1859, z rodiny Jiřího Washingtona nepocházel) vykonal několik cest po Evropě, které popsal. Na pozvání amerického vyslance navštívil také Španělsko, aby sbíral zde dokumenty o životě Kristofa Kolumba, jehož životopis později skutečně vydal. Bydlel také po tři měsíce v staroslavném maurském paláci Alhambře, jejíž záslou slávu i nynější její smutek básnicky popsal v knize »The Alhambra«.

Naučený slovník poučí o tomto nejkrásnějším pomníku arabského stavitelství v Evropě ze 13. století. My uvedeme z básnického líčení zmíněné knihy pouze vzpomínku na Islam ve Španělsku.

»Jedno z nich zamilovaných útočišť jest balkon středního okna v síni vyslanců ve vysoké vě- ži zvané Comares. Sedával jsem právě zde, pro- žívaje konce nádherného dne. Slunce skláněje se za purpurové hory Alhamské, vyslalo zářný proud na údolí Darroské, který rozlil se v melan- cholické nádhře po červených věžích Alhambry;

proto nezřídka býváme svědky, že spisovatelům, umělcům, politikům a vůbec lidem jakkoli vynikajícím odpouštějí se činy, které rozšířeny byly ve všechny lidové vrstvy, učinily by z nás mravně úpadkový národ. Právě přítomná válka hrozivě ukázala, co jen sobeckosti všudy se u nás rozlezlo!

Není správné, ba jest velmi škodlivé, oceňovati vynikající lidi jen dle jejich veřejného postavení jako řečníků, politikův a umělcův — a nepohlížeti k tomu, jakým způsobem projevuje se povaha jejich v každodenní činnosti a v četných vztazích společenského a rodinného života. Jest ovšem dovoleno podivovati se vzdělání ducha, ale nezapomínejme při tom, že vzdělanost není v nutném spojení s čistotou a výborností povahy, neboť vedle leckterých vzdělaných darebákův potkáváme se v životě s poctivci, kteří nemají za sebou ani učení středního školního ani studia universitního. — Vzdělání lidé poutají, baví a zbystřují rozum svých bližních, ale ryzí povahy, jsouce svědomím národní společnosti, příkladem svým nutkají k následování. A jak běžná a ze všech filosofických odpačkův a ostřížků slátaná morálka zlobně působí v povahy i v našem národě, toho dočlovati bylo by tolik, jako do lesa nositi dříví. A neméně jest zřejmo, také dle Göthe, že dobré povahy vyrůstají ze základů náboženských, o které u nás za poslední doby kde který rozumbrada navykl se otírat.

Nuže, bez mravnosti není vnitřní síly, kterou Havlíček vytýčil za cíl českému národu. Pravým vlastencem Havlíčkovi byl, kdo o tuto vnitřní sílu pracoval, kdo lid slovem i skutkem uvědomoval. Plané a povrchní vlastenčení Havlíček nenáviděl a stíhal satirou. »Vlastenectví, láska k vlasti jest oheň; jenom někteří jsou hlavněmi, uhlím a dřívím, které hoří, druzí však a ostatní buď se jen při tom ohni obfívali, buď si jím svítí, nebo si na něm kašička a dýmky a cigáry zapalují.« A jinde: »Byl by již čas, aby nám to naše vlastenčení ráčilo konečně z úst vjeti do rukou a do těla, abychom totiž více z lásky pro svůj národ jednali, než o této lásce mluvili, neboť pro samé povzbuzování k vlastenectví zapomínáme na vzdělávání národa.«

Rekněme si upřímně, že v našem národě není ještě s dostatek oné vnitřní síly, jak si ji Havlíček představoval a jak o ni zvláště on pracoval. Při vzdělávání národa zapomínalo se na mravnost, a vzdělávání samo bylo leckde ledajaké. Anebo co se týká vlastenectví, byl by Havlíček přemlouval za poslance voliti cizince a zamítnouti Čecha proto, že jest katolíkem? Rozumní se samo sebou, že nemíníme jiti strannické spory, ale za účelem sebezpoznaní zdrávo jest vytknouti, jak hřešili proti duchu Havlíčkovu právě ti, kdož se ho nejvíce dovolávali.

Rozmluva Kutuzovova s Lauristonem. »Venkov« nedávno vzpomněl vyjednávání, které roku 1812 Kutuzov vedl s generálem francouzským Lauristonem. Podotknuv, že obě strany, ruská a francouzská, ličí setkání jinak, táže se »Venkov«, co jest pravda?

Bogdanovičovy »Dějiny vlastenecké války r. 1812«, dílo kritické a sestavené dle dochovaných listů, mluví o hovoru obou generálů dosti podrobně. Když Lauriston ohlásil se u předních strážů ruských v táboře tarutinském, Kutuzov poslal k němu knížete Volkonského, aby se otázel, s čím francouzský generál přichází a má-li list od Napoleona, aby jej odevzdal. Kutuzov rozmluvě s Lauristonem se vyhýbal a důvodem toho byla oha, že by vyjednáváním s nepřítelem v armádě způsobil nelibost. Lauriston však žádal naléhavě o rozmluvu s ruským generálem. Kutuzov vida nezbytí zařídil věc tak, aby nabyl času. Zatím co Naščokin, jež k předním strážím poslal s Lauristonem a Volkonským na místě prodléval, Kutuz

zov dal rozkaz, aby ruské pluky rozložily se na rozsáhlejší prostranství, aby rozníceny byly větší a četnější ohně. Přikázáno také, aby kuchaři vařili kaši s masem. Vojsko všech pluků zpívalo a všude hrála hudba. Nebylo ostatně potřebí veselí vojínů povzbuzovati, neboť dověděvše se o příchodu posla, uhodli, že přichází prosit o mír. Lauriston přijel do hlavního stanu již se tmou. Kutuzov poprvé, co přibyl r. 1812 k armádě, oblékl parádní uniformu a nemaje při ní nových epolet, vypůjčil si je od generála Konovnicyna.

Lauriston po dlouhých okolcích rozhovořil se o vlastním účelu svého posláni. »Přátelství«, pravil, »které bývalo mezi mocnářem našim a císařem Napoleonem, přerušilo se nešťastným způsobem, okolnostmi vedlejšími a nyní jest vhodná příležitost, aby se obnovilo. Má-li tato neobyčejná a neslýchaná válka trvati věčně? Panovník můj přeje si upřímně učiniti přítrž nesvornosti mezi dvěma velikými národy a učiniti to navždy.« Kutuzov odpověděl: »Nemám ve věci té žádného pokynu; když jsem odcházel k armádě, o míru nebylo promluveno ani slůvka. A já ani netoužím vaši řeč panovníkovi svému oznámiti, ať již myšlenky ty jsou z vás, nebo pocházejí z pramene vyššího. Vydal bych se v kletbu potomků kdyby se mohli domnívati, že jsem přispěl k jakémukoli smíření. Takové jest nyní smýšlení našeho národa.«

Po těchto slovech Kutuzovových Lauriston propověděl, že ho Napoleon chce poslati do Petrohradu a žádal ruského generálisima, aby u císaře Alexandra sprostředkoval. Kromě toho, než by došla z Petrohradu odpověď, Lauriston nabízel příměří. Kutuzov příměří zamítl, ale slíbil, že přání Napoleonovo carovi oznámí. Lauriston, počítaje dny, kdy by mohla dojíti z Petrohradu odpověď a projevuje žádost, aby tu byla co nejdříve, nabídl se, že by k carovi jel sám. Kutuzov však ani této nabídky nepřijav slíbil, že vědomost o všem, co mu bylo pověřeno, do Petrohradu dá po knížeti Volkonském, jenž hned zítra vyjde se na cestu. Potom, jsa vždy chytrý a opatrný, Kutuzov zavolal Volkonského a za jeho přítomnosti opakoval, co před tím mluvil o válce: »Císař zapověděl mi pronášeti slova míru a příměří. Tažte se knížete Volkonského; on byl sem poslán aby mi tuto vůli panovníkovu zdůraznil.« Poté Lauriston poznamenal, že by Volkonský měl kratší cestu přes Moskvu. Kutuzov nesouhlasil. »Nebylo by lépe poslati s listem prostého jezdce, jenž by dojel dříve?« tážal se Lauriston, ale ruský maršál nepřisvědčil.

Francouzské zprávy o schůzce obou generálů tvrdí, že Kutuzov Lauristonovi slíbil přimluvit se u cara o mír, ale že potom lišácky po zvláštním poslovi poslal carovi dopis, v němž ode všeho vyjednávání odrazil. Proti takové domněnce však svědčí dopis, v němž Alexander, vyslechnuv Volkonského, trpce Kutuzovovi schůzku s Lauristonem vyčítá a na konci připomíná: »Všecky zprávy ode mne vám docházející a všechna přání má mohou vás přesvědčiti o pevné odhodlanosti mé, že v nynější době žádné nabídnutí nepřivede mne k tomu, abych přerušil boj a porušil své povinnosti.«

Záložna v Hradci Král., Janské náměstí č. 162.

Vklady na knížky 4%
Půjčky. — Úvěry osobní. — Zálohy.
Eskompt účtů a směnek.

Drahotní otázky.

Obšírně jsme již vyložili, jaké povinnosti má rolník v čase velice zodpovědném ke konsumenten-

ný a rytířský zápas o pevné uchycení v urvané zemi.

Byli přední stráží a frontou Islamu. Poloostrov byl velikým bojištěm, kde gotičtí dobyvatelé ze severu a islámští dobyvatelé z východu se utkali a zápasili o ústřívoství. Ohnivá statečnost arabská byla konečně překonána houževnatou a vytrvalou silou gotickou.

Nikdy zničení národa nebylo úplnější než ono maurisko-španělské. Kde jsou? Ptejte se břehu berberských a jejich pouští. Vypuzený zbytek z mocného kdysi království zmizel mezi africkými berbery a přestal býti národem. Neponechali si právě zvláštního jména mezi nimi, ačkoliv před osmi stoletími byli zvláštním národem. Několik památek ve zříceninách jest vše, co zbývá, aby svědčilo o jejich moci a panování, jako osamocená skaliska, zanesená daleko do vnitrozemí, dosvědčující rozsah veliké kdysi záplavy . . .

Měsíc, dosud neviditelný, ponenáhlu zavládl noci, a v plné záři nořil se nad věžemi, rozlévaje zátopu jemného světla v každý dvůr i síň. Zahradu pod mým oknem jest jemně ozářena; oranžové a citronové větve jsou lemovány stříbrem; vodotrysky perlí se ve svitu měsíčním a i červeň růže jest sotva patrna.

Po hodiny sedával jsem u okna, vdechuje rozkoš zahrady a dumaje při výkladu osudů těch, jichž

tím; řekli jsme, že cena nabídky nemá býti zvyšována bezohledně dle horlivosti poptávky.

Nyní obracíme list. Známo, jak veliké řady nasedlostí byly před válkou předloženy. Otec, syn i vnuk přes pilnou práci a při značném šetření nemohli se zbaviti tisíivých dluhů; tito zástupci tří generací po pil století leckde více se pachtili pro zaplacení úroků v záložnách a pro zapravení jiných poplatků než pro vlastní potřebu, jen aby se hospodářství udrželo v rodině. Nyní tedy výhodnějším prodejem sedláci získávají delší čas; vnukové berou i to, čeho zasloužili ale nedostali otcové a dědové. Finanční přerod pokračuje v jediném roce rychleji než dříve v jednom desetiletí.

Uvažme dále, že všech potravin jest přirozeně v zemi daleko méně než před válkou. Rekvisice stará se o to, aby nikde neležely zásoby přebytečné. Nikdo tedy nemůže zazlívati tomu rolníkovi, který v přední řadě ze zásob doma ponechaných chce jísti sám a živiti vlastní čeládku. Netoliko pro obyvatele měst, nýbrž i pro vesničany mají obilniny, maso, mléko atd. daleko větší cenu než před válkou. Sedlák nemůže disponovati volně tak velikým počtem dobytka jako dříve. A obrátíme-li zřetel k dobytku tažnému, pozorujeme, že některé kusy nemohou prodati zemědělci vůbec, nemají-li zastaviti anebo nesnesitelně ztížiti hospodářské práce. Kdo tedy chce přece jenom dobytče zakoupiti, tomu zemědělec řekne: »Nedáš-li mi více než před válečným časem, nemohu tě nutit; ale tvoje odmítnutí koupě jest mi lhostejno, protože tenhle kus má pro mě vlastní životyí cenu výjimečnou. Nebylo-li zvláštní rozkoši již dříve pracovati se silami zjednanými, jsou požadavky dělnictva nyní ještě větší starostí přibýlo; nechci si je rozmnožovati rychlým prodejem zásob, kterých pak v městě nekoupím.«

V městech stýskají na drahotu celé řady těch drobných lidí, kteří by považovali přímo za urážku, kdyby jim sedlák řekl: »Pojďte mi tedy trochu na poli vypomoci. Najíte se rozhodně a ještě si odnesete nějaký groš.« Ti lidé, kteří kritiku rolnictva nejvíce, šití se práce zemědělské jako slepice vody.

Ještě nyní jeví se sklon mnoha lidí k útěku z práce zemědělské do měst, kde jsou existenční poměry tak obtížné. Touha po samostatném životě, odpor k závislosti vlastní vůle na cizí, nechuť k polnímu pracem, žádost rušného života a městských zábav — to všecko zvítězí nad rozumem. Zkrátka i nyní jest pracovních sil na venkově daleko méně než by mohlo býti. Při polních pracích vidíme výhradně starce, ženy a nedospělé děti. Jsou mladé silné ženy, které berou podpory, ale při svých ustavičných kritikách schovávají se před každou těžší prací. Také nebylo pozorovati, že by na dovolený sběr přicházelo více drobných lidí než léta jiná. To se raději uchylují k polnímu pychu. Tím ovšem nechceme se dotýkati chudáši, kteří strádají zcela bez vlastní viny.

Ale jest známo, že lid přicházející do měst, pokud činí větší nároky, naprosto se neuspokojí. Menší úředníci, učitelé atd. jsou rádi, jestliže se s rodinou aspoň trochu snesitelně najedí. Výživa služby se musí opatřiti nyní velmi dobře; k tomu měsíčně 20 K i více; jiné služební osoby obdrží měsíčně ke stravě 30—50 K. A výslednice všeho? Chudej člověk nejlip když se nenarodí. Taková osoba nezeptá se studované komptoristiky, industriální učitelky anebo prodavačky, co jí zbyde na jídlo po zaplacení bytu a jiných platech z měsíčních 60—130 K. Stále se má za velice odstrkovanou, ačkoli vlastně často ve službě teprve se těžko učí nejpotřebnějším domácím pracím.

Již jsme uvedli doklady, jak se snaží z kritické situace těžiti silně lidé z kteréhokoli stavu, kteří

historie temně nastíněna jest vokol na těchto krásných památkách. Kdo vystihne měsíční noc v tomto podnebí a na tomto místě! Temperatura andaluzské noci v létě jest zcela étherická. Zdá se, že jsme uchváćeni do čistého étheru; zde jest jas duše, proud duchu, pružnost těla, jež skýtá jediné bytí radostné. Efekt svitu měsíčního na Alhambře jest jakoby kouzlo. Každá trhlina a prohlubina času, každá lednonocí barva a stopa počasí mizí; mramor nabývá opět své původní bělosti; dlouhé kolonády skvějí se v paprscích měsíčních; síně jsou osvětleny měkkým ozářením, takže celá budova upomíná na rozkošný palác z arabské pohádky.

Někdy jakoby slyšel slabé zvuky kastanět, jindy nejisté tóny kytary, i zobrazil jsem si sám u sebe mladistvého kavalíra na dostaveníčku pod oknem své dámy, dvorný to zvyk dřívějších dob. Nadcházelo často jitro, než jsem odebral se na lůžko, byv kolébán do snu skákajícím vodotryskem, pojmenovaným dle královské mauriské dcery Lindarazy . . .

To jest Alhambra. Islamský pomník uprostřed křesťanské země; orientální palác uprostřed gotických staveb západu; nádherná upomínka na statečný, inteligentní a milý národ, který zvítězil, panoval a zašel!

A. V. Chodovický.

době své nejvyšší civilisace, rozlévali světlo východního vzdělání západními kraji temné Evropy.

Města arabského Španělska stávala se shromaždištěm křesťanských řemeslníkův, aby tito se vyučili užitečným řemeslům. University v Toledě, Cordově, Seville a Granadě vyhledávány byly bludnými studenty z jiných zemí, aby se spřátelili s vědomostmi Arabů a sbírali znalosti starých dob; milovníci krásných umění shromažďovali se v Cordově a v Granadě, opájet se poesii a hudbou východu; obrnění bojovníci severu spěchali sem zdokonalit se v ušlechtilém výcviku a ve dvorných obyčejích rytířstva.

Jestliže islamské památky ve Španělsku mešita v Cordově, zámek v Seville a Alhambra v Granadě stále ještě nesou nápisy hluboké chlouby o moci a trvalosti jejich panství, může tato chloubu uváděna býti v posměch jako smělá a marná? Pokolení za pokolením, století za stoletím zmizelo a tyto památky stále ještě panují v zemi.

Přes všechno to nicméně bylo islamské panství ve Španělsku pouze nádhernou exotickou květinou, jež trvale se nezakořenila v půdě, již byla ozdobou. Oddělení ode všech svých sousedů na západě nepřekročitelnou hradbou víry a mrávů, odloučení mořem i pouští od svých spříbuzenců na východě, stali se osamoceným národem. Věškerá jejich existence byla prodloužená, ač stateč-

C. k. rakouský vojenský vdovský a sirotčí fond

pod Nejvyšším protektorátem Jeho císa. a král. Apoštolského Veličenstva

Oddělení pro válečné pojištění

příjma

válečná pojištění pro případ úmrtí i pro případ invalidity

bez lékařské prohlídky všech osob ku vojen. službě povolanych i těch, kteří se již v boji nalézají.

Blíží vysvětlení podá

Expositura v Hradci Králové, rok náměstí a Klíperovy ul. č. 141 v domě p. císa. r. Špačka, jakož i všechny c. k. berní úřady.

cítí svůdnou příležitost a hlas Desatera v srdci dávno utlumili. Nové poučné doklady se množí.

Kladenská »Svoboda« píše: Dva sadaři — jeden z Kladna a druhý z Rozdělova — pronajali si ovocné aleje na silnici z Kladna k Rozdělovu a aleje přilehlé za 2600 K. Původní cena alejí byla stanovena na 1600 K, byla vydražena na obnos o 1000 K vyšší. Sadaři však nečekají, až ovoce uzraje, aby je zpeněžili, nýbrž hleděli pronajaté aleje zase jinému sadaři pronajati. To se jim také zdařilo a prodali větší část alejí — ne tudíž všecky, jež měli za 2600 K pronajaté — za obnos značně vyšší, a sice jednomu kročehlavskému sadaři za 4600 K, tudíž s výdělkem 2000 K a ponecháním si části alejí. Důsledkem takových nájemných převodů ovšem může býti jen značné zdražení ovoce.

Obecní rada ve Štýrském Hradci vydala vyhlášku, v níž se praví, že zelináři nakoupili velké množství zeleniny, aniž dodali ji na trh, aby tak způsobili umělý nedostatek a využítkovali jej ke zdražení cen. Městská rada přikázala policii a tržním úřadům, aby pátraly po zatajovaných zásobách a hrozí těm, u nichž bude zjištěno, že zadržují zásoby za spekulativními účely, že zakročí proti nim s největší přísností, případně že bude jim odejmuto právo k provozování živnosti.

Z Těšína sděleno »Venkovu«: Byl jsem svědkem na trhu v Těšíně dne 8. července, jak handlíři kupují prasata. Selka z kteréjsi vsky od Těšína došla k trhu, ještě ani na místě nebyla a již dotazovaly se jí některé robky, které si šly až z Janovic, Lhot a Skalice nakoupit »cycokočky na chování«, zač má prasata. »Za sto rýnských«, zněla odpověď a ve voze byly tři pěkné bravky v ceně asi 300 K dle cen v Místku. Tu přijeli chvatné handlíři a dříve než se okolostojící nadáli, koupili je za 100 rýnských (200 K) tam, kde se vůbec ani neprodávají. Jeden vedl je na trh a docílil za ně obrátem ruky 290 K ceny. Když jedno děvče, chtějící dáti závdavek, vidělo, že handlíř se blíží, vzkřikl tento na ně: »Bodejť by ti oko vypadlo.« Toho se děvče zaleklo. Bojí se náš lid takových slov, ale handlíř ne, jemu je všechno jedno.

Jeden rolník do »Venkova« ze dne 2. července napsal zprávu o mokrém počasí, které neblaze působí na skosené seno a jetel. »Já jsem sklídl od 2. června sotva polovici píce pomocí 23 ženských. Nyní všechny dělnice sbírají jahody, a já mám ostatní píci sklídit se šesti deputátnicemi! A počasí je horší, S 23 ženskými by se podařilo usušiti něco, co však může udělat 6 žen? Po jahodách přijdou brusinky, a dělnice se vrátí teprve v půli žni k polní práci! — Při takových poměrech ovšem někteří lidé nemají práva nařikati, že po špatném seně a jeteli bude ještě méně mléka a masa, které jest důležitější než jahody a borůvky.

Ale žádné svízele rolnického stavu neopravňují, aby se jablíčko prodávalo za 20 h. aby se produkty zemědělské prodávaly lichvářům, o nichž se bezpečně ví, že hodlají vydělati na městských lidech nejméně sto procent. A což teprve, činí-li hospodář již předem smlouvu, že lichváři dodá za 2—4 měsíce tolik a tolik kuřat, housat a pod. Tu se ubližuje netoliko konsumentovi; rolník ze snahy sebrati větší peníze ihned sám se leckdy při takové smlouvě napálil.

Tuhá hradba cechů v XVI. století.

Ve století XIV. a XV. mělo řemeslo u nás zlaté dno; v následujícím století však opatrní vládcové cechů starali se ostražitě, aby zlaté časy kynaly z řemesla jenom vyvolencům.

Podle litery i v XVI. století mohl se státi mistrem každý řemeslník, který vyplnil podmínky obvyklé v minulém věku. Ale nalezlo se dosti prostředkův a záminek, aby tovaryšům byl vstup do řádu mistrů vážně ztěžován. To by nebylo nejhorší, kdyby postavení tovaryšů bylo utěšeno. Zřízení tovaryšského pořádku bylo závislé na mistřích. Tovyři měli u mistra byt, jimž byla dno i noc — dílna. Tovyři spávali ve veřtatě a to dva i tři na jedné posteli pospolu. Měl u mistra i stravu, ale nikoli u mistrova stolu. Dvě i tři hodiny musili tovaryši dělat, než přineseno snídání.

Tovyři musili také konati mimo práci řemeslnou leckteré úkoly nižší: vymetl a čistil krám. Proti věku předešlému zpyšněli mistři valně, takže sobě dávali říkati od tovaryšů »pane«. Povinnosti tovaryšovou bylo mistra bez odmluvy poslouchati a chrániti ho, pokud uměl. Měl povinnost hlídati »statek pániův«. Pro některá nedopatření a provinení přivedl mistr tovaryše do vězení snadno. Za jednu z nejhorších nepravostí platilo, jestliže se začali tovaryši umlouvat, že pro různé potíže u těch nebo oněch mistrů nebudou pracovati. Jakmile byli tovaryši usvědčeni z »puntování«, hned se mluvilo o pozdvižení, bouře — a následovaly tresty velice přísné.

Pracovní doba denní pro tovaryše a jiné pomocníky byla 15—18 hodin denně. Toť jistě čas předlouhý! Tovyři řemeslní musili k dílu vstávat ve 4 hodiny ráno a oddech počínal teprve 7. hodinou večerní. Čas strávený při trojím — čtvřerém jídle denně nesměl přesahovati 2 hodiny. Zkrátka na skutečný odpočinek a spaní nemával tovaryš více než 9 hodin. Jest důkaz veliké pracovitosti českého lidu, ale jelikož bylo práce do úpadu, není divu, že si dobývaly leckde práva »sváteční« pondělky. Mzda za vysilující práci byla u různých řemesel různá, ale všudy vzhledem k tehdejší cenám potravin a jiného zboží velice skrovná. Není tedy divu, že každý tovaryš namáhal se všemožně, aby co nejdříve se dostal do cechu mistrů. Ale poměry při velkém množství průmyslných pracovníků byly takové, že mnoho obstarálých, ženatých tovaryšů domáhalo se mistrovství marně.

Mistři byli pány opravdovými, velice hrdými na své privileje — a žárlivými. Pod pláštěm cti a pořádku uzavírali své cechy před žadateli, jak jen mohli. Bylo materiálně výhodnější chovati několik skrovně placených tovaryšů, než dopouštět, aby noví samostatní mistři prováděli konkurenci. V XV. století řemeslné stavovy požadovaly od členů cechu valnou většinou zřejmě a přísně přijímání pod obojí způsobou; takový požadavek trval dále až do r. 1547. Když se Ferdinand I. ujal katolické menšiny, pak již ten požadavek nebyl vyslovován s velikou přísností; žádáno většinou s obalem, aby se členové srovnali s jinými měšťany ve všech pořádcích duchovních.

Ale jiné podmínky přijetí do cechu byly valně přituzeny. Dospělý tovaryš musil se především k cechu »přikázati« a prosit za přijetí. Nemohl tak učiniti kdykoli, nýbrž jen ve hlavní schůzi cechu, která se sešla o suchých dnech. Jestliže náhodou schůze odpadla, ztratil kandidát čtvrt roku, musil čekat na následující suché dny. V některých organizacích musil kandidát v plném cechu se »přikazovati« dvakrát i třikrát v takových lhůtách čtvrtletních. Zvláště nechutnou proceduru si oblíbili mistři ševcovští v Sobotce. V prvním kvartále oznamuje mistr, že se u něho zjednal tovaryš, který chce býti mistrem, že mu však mistr ničeho neslibil; v suchých dnech se tovaryšovi slíbí, poddá-li se pod řády cechovní; o třetích suchých dnech předstoupí tovaryš a požádá za živnost a »tu jemu odloženo bude do čtvrtých suchých dní«. Rovněž tak čtyřikrát musil se kandidát dostaviti do cechu v pražské organizaci tobolářů.

Rozhodnutí o žádosti se protahovalo jak bylo cechu libo. Neuložil-li cech žadateli hned vyplnití stanovené podmínky, nesešla-li se schůze a pod., kandidát musil čekat dlouho. Při každém vstoupení kandidát musil složit do cechu po několika groších; žádalo se stále více, až poplatek vzrostl na dvě kopy groší, tedy obnos velice značný. Při prvním nebo druhém vstupování měl kandidát jíti po boku svého mistra; při posledním dostavili se s kandidátem přátelé a rukojmňové. Prosha za přijetí děla se velice obřadně; cech si potrpěl na velikou čest, takže byl snadno odmítněn žadatel, jehož prosha se zdála »pyšná«. Kandidát říkal tedy velice pokorně: »Vaše Milosti páni starší cechmistři, Vaše Milosti páni mistři všickni, z tohoto předstoupení, kteréhož jste mi ráčili popřáti, se vši náležitou aktivostí děkuji; při tom Vašich Milostí prosím pro Pána Boha, Matku Boží a všechny svaté, abyste mně živnosti přfti (popřáti) ráčili a mne za mistra do pořádku přijali; já připovídám úřad právo, starobylé obyčje, tejnost (mlčenlivost o vnitřních záležitostech cechu) řemesla zachovati,

předně Pánem Bohem a Milostmi Vašimi se říditi; při tom Vašich Milostí za laskavou odpověď žádám.

Ale i ta prosha byla povolena tovaryši teprve tehdy, když si tovaryš odbyl povinný vandr a když určitý čas v obci u řádného mistra dělal; žadatel byl povinen na přezkoušenou pracovati jistý čas u mistra určeného od cechmistřů. Takový zkušební tovaryš slul tovaryšem ročním, cejtovníkem; čas ve službě strávený jmenován cejtem a trval rok až — tři. Nejchytřejší byli pražští pekaři, kteří si r. 1580 do statut zapsali, kdo chce do řemesla za mistra, ten že musí u spolubratří za helfře (pomocníka) tři roky zůstávati a čtvrtý rok ohlásiti se a u jednoho celý rok zůstati. — Rozumí se, že o takové kandidáty mistři rádi stáli; věděli, že zkušební tovaryš bude se hleděti zachovat všetranně, jen aby sám mistr kontrolní mu kariéru nezkazil. Vřak také cejtovník byl povinen dle stanov »zachovati se mistru svému a hleděti jeho dobroho«.

Po vykonaném cejtu uloženo tovaryši, aby přinesl důkazy, že jest »počestného urození« a že i jeho rodiče jsou počestného původu. Pořízení takového zachovacího listu vyžadovalo značný peněžní náklad.

Pátráno však také, neporušil-li kandidát nějak čest svou sám osobně; dotekl-li se kata nebo bičice, zabil-li někdy psa (třebas při obraně), i to vadilo příznivému vyřízení žádosti. Byl-li kandidát člověkem poddaným, musil si od své vrchnosti přinesti list výhostní. Pak se zkoumalo, zdali se tovaryš vyučil při cechu a ne někde u pokoutního mistra; potom připuštěn kandidát »k ukázání řemesla«, uloženo mu zhotoviti mistrovský kus; ale tovaryš musil vyrobiti obyčejně kusy různého druhu a to pod dozorem; nástroje k tomu musil míti svoje, rovněž surovinu i jiné potřeby musil si zkoušenec koupiti sám. Při tom ovšem mohli mistři kandidáta potíratí dost. Někdy určen mu rok reprobace, lindy poslán na vandr, jindy zkouška opakována až třikrát. Ale na druhé straně — v mnohých organizacích z nákladné zkoušky se mohl tovaryš vyplatiti.

Když již měl kandidát od mistrovského kusu pokoj, následovaly nové výlohy; byl nucen dáti svačinu buď jen cechmistřem a kontrolujícím znalci, nebo (pravidelně) všem mistrům, jinde mistrům i jejich ženám a někde dokonce všem mistrům i tovaryšům. A svačina ta vyžádala peněz hodně; skládala se z jídla a pití. Někde se místo svačiny požadovaly peníze.

Před svačinou nebo po ní složil se vstupný plat »přistupné, přijmné«; taxa ta placena voskem a penězi; někde se chce až osm liber vosku a až tři kopy míšeňské. Od r. 1580 požadavky ještě silně vzrůstaly.

Když kandidát všechny podmínky vyplnil anebo v určené lhůtě vyplnití slíbil, v nejbližší valné schůzi cechovní přijat do cechu. Poprosil »uctivě a zbožně« znova a vystoupil se svými přáteli ven. Když se po úradě mistrů vrátil, ptali se ho cechmistři, chce-li držeti řády. Přečtli mu řád. Musil slíbiti, ba docela zdvižením dvou prstů přísahati, že se bude chovati počestně. Byl nucen slíbiti poslušnost cechmistřům i cechu a jiné věci.

Na druhé straně přesnadný byl vstup do cechu u toho tovaryše, který si chtěl vzíti vdovu nebo dceru mistrovskou; a ještě snadněji bez dlouhých formalit přijat do cechu místní synek mistrův, i když se ani řádně nedoučil.

Zkrátka cechy v tom čase tvořily již uzavřené kasty, rodiny místních mistrů snažily se míti v cechu zaopatřovací, privilegované místo výhradně pro sebe, liní i nejdodnější pracovníci věkem značně pokročili byli odsuzováni k nejdelší závislosti, k obohacování mladších a málo obratných občanů privilegovaných. Bylo-li tehdy postavení lidu rolnického velmi ubohé, nebylo zdrávo ani v řemeslech, protože valná většina pracovníků strádala v těžkém podruží. Členové cechu sice vyžadovali největší úctu od svých podřízených, ale obvyčejně se nechovali tak, aby velkého uctívání nezasloužili. Po všech slavnostních slibech a osvědčeních mnozí oddávali se životu velice nezřízenému; to jim lehce odpouštěno, jen když tím netrpěly materiální zájmy cechu.

Kulturní jiskry.

Vatikánská hvězdárna. Jest znova slyšeti o dalšímu postupu velkého podniku, jež vatikánská observatoř počala v úské spolupráci s deseti jinými hvězdárnami světovými. Jedná se o nic méně než o sestavení »nebeského katalogu«. Fotografické snímky k tomu potřebné byly obstarány zdokonaleným přístrojem získaným od papeže Lva XIII., který se rovná přístroji zhotovenému Gauthierem pro pařížskou hvězdárnu a byl rovněž tímto utěncem pořízen. P. Hagen T. J., rodem Němec, představený observatoře vatikánské, umístil si svého času neprovésti měření hvězd a neuvěřitelní pozorování svých dříve, až se přesvědčil o metodách jiných observatoří v tom oboru. Podle ujitění »Stampy« P. Hagen navštívil zatím osobně přední hvězdárny a výsledkem jeho cest bylo, že zvolil pro měření hvězd měřicí aparát s rozdělenou škálou a měřítko se šroubem mikrometrickým. Plotny svěřila vatikánská hvězdárna k vyměření trpělivé práci dvou vzdělaných seater v Instituto Capitanio, neboť ženské oko hodí se k provedení takových jemných prací lépe než mužské. Vyměření velikosti hvězd a případných formátů pro přenesení koordinovaných sektových řad na koordinované kruhu obzoru nebeského bylo vloženo do rukou profesora Turnera z observatoře oxfordské.

O příčinách sebevraždy promlouvá berlínský nervový lékař dr. Placzek ve spise: »Selbstmordverdacht und Selbstmordverhütung« (Lipsko 1915). Bere v ochranu proti nespravedlivým žalobám školu a dokazuje, jak mnohonásobnou vinu mají na vzrůstu dětských sebevražd samy domácnosti. Velikou roli ve sklonu k sebevraždě hrají duševní nemoci. Ale možno zde pracovati k nápravě. »Vždy znova a znova nutno zdůrazňovati, že i těžké, osudné dědičné zatížení nikterak není totožným s nevyhnutelnou nutností onemocnění. Také těžce dědičné zatížené dítě může jíti životem bezpečně a vykonati prospěšnou životní práci, musí však jeho výchova býti rozumná. Na prvním místě musí se snažiti rodičové vzornou životosprávou důtklivě působiti na dětskou mysl. Co v nejbližší době dělati bylo vřítáno v dětské srdce, zůstává neznitelným ziskem pro celý život.«

Jsou-li rodiče ve výchově nedbalí, pak působí zlobně na dítě nervové a duševně zatížené zevnější příčiny. Kéž by tisíc všeho druhu »byl si vědom, jak zlobně jeho slovo podněcuje vášně napodobovací«. Důležitým činitelem jest i pohlavní pud. Poučení o něm nesmí býti ponecháno náhodě nebo nejkalnějšímu pramenům; vhodným způsobem a v pravý čas mají poskytnouti poučení rodiče.

Nejúčinnějším prostředkem k zabránění dětských sebevražd jest náboženství, a to zvláště katolické, v němž působí na uklidnění duše zpověď velmi zdárná. Dr. Placzek dává o náboženských vyznáních: »Kdo nepředpokládá se snaží oceniti jejich působnost, musí přiznati katolické církvi největší sílu a musí viděti tento účinek dokázaný i v pochybné skutečnosti, že mnohem méně katolíků vůbec se dopustí sebevraždy než jinověrců... Nevěřím nikdy, že by pouhé morální vyučování mohlo dětskou mysl stejné povznést, své nauky stejně hluboce v dětské srdce uložiti a pro jednání účinnými učiniti, jak to ve svém působení na dítě vždy ještě dovede náboženství. Nikdy se nepodaří učiniti morální vyučování stejně dojmavým, poněvadž právě mystické roucho náboženského učení, víra ve vševládnou dobrotivou Prosvětelnost má a musí mít zcela jiný účinek; mohou dáti jen výraz svému přesvědčení, že náboženství jest činitelem, jehož nemožno dosti vysoko ani oceniti... Poněvadž dospělý zdánlivě není již schopen přetvoření, může zbýti jen přání, aby výchova více než dosud, důrazněji než dosud činila dětské srdce věřícím... I když v pozdějším životě tato víra bude snad ztracena, zůstane nepochybně trvalá opora, jež v boji proti klídeci myšlenky na sebezníčení může nevědomě či vědomě státi se účinnou.« (Str. 216—219.)

Barevní ptáci. V zábavné příloze berlínského »Tagu« napsal příspívatel listu: »Před nedávnem jsem spatřil u svého známého v kleci nádherně oranžové zbarveného ptáčka, který vesele zpíval. »Zpívá jako kanár,« pravím, načež přítel se smíchem poznamenává: »Proč by nezpíval jako kanár, vždyť je to kanár.« Na mou udivenou otázku, jak to přijde, že má tak nezvyklou barvu peří, odpověděl majitel, že ptáka obarvil. A vypravoval, že krmil žlutého kanárka druhem papriky, známým v obchodě pod jménem cayennský pepř, čímž kanár znenáhla nabyl tak nezvyklé barvy. Tento experiment není novinkou. S barvením ptáčího peří pomocí potravy byly činěny mnohé zajímavé pokusy. Zvláště Zoolog Lauer mann vynikl v tomto oboru. Krměním červeným cayennským pepřem bylo přebarveno nejen peří kanárů, nýbrž také peří bílých slepic. U slepic objevila se už po čtrnácti dnech žlutočervená peříčka, kterých stále přibývalo, až konečně byla jedna slepice žlutočervenou po celém těle, hruď měla tmavočervenou

a právě takové měla letky v křídlech. Jiná slepice měla hruď jen žlutočervenou, kdežto ostatní peří zůstalo bílé. U starých slepic nenastala změna barvy peří, za to však všechny tyto slepice snášely vejce s tmavočervenými žloutky. Barva, rozumí se, pocházela od barviva, bohatě obsaženého v cayennském pepři. Lauer mann zjistil zajímavou okolnost, že tato látka vyvolala přebarvení jen tehdy, obsahovala-li tuk. Byli-li jí tuk odňat, neměla účinku, z čehož vysvítá, že se barvivo toto rozpouští v tuku a jen v této podobě může býti stráveno. Přestane-li se krmiti cayennským pepřem, zmizí barvy znenáhla a slepice je konečně zase jen bílá. Zajímavé je, že takto barvené slepice jsou za suchého slunečního počasí žlutočervené, kdežto za vlhkého počasí mají barvu tmavočervenou. Také krmení máslem přebarví ptáky; peří dostane krásnou tmavohnědou barvu. Rovněž mnoho jiných krmiv přebarví ptáčí peří. Kdo chová v kleci hejla, brzy zjistí, že krásná červená barva jeho prsou bledne a ztrácí se. Zazáří však v původní své krásce, dávkáme-li hejlu z jara do potravy mladické výhonky jehličnatých stromů. Po těchto pokusech lze věřiti zprávám jihoamerických cestovatelů, že některé indiánské kmeny dovedou vhodnou potravou přebarviti pestré peří papoušků.

Zvláštní květina jest Hibiscus mutabilis — ibiš neb proskurník proměnlivý, jak ji nazval botanik dr. Sameleider, který ji objevil v Mexiku. Ráno je bílá, odpoledne červená a večer modrá. Líbeznou její vůni jest však cítiti jen za poledne. Má život velmi tuhý a vzdoruje snadno nepříteli každého počasí. Přes to nelze ji pěstovati všude.

Ze soudní síně. »Kärntner Tagblatt« uveřejnil zprávu o líčení, které se konalo v úterý v Celovci proti zodpovědnému redaktoru časopisu »Freie Stimmen«, žalovanému dcerou soc. dem. poslance Rennera pro urážku na cti. Bývalý soc. dem. pracovník dr. Schilling uveřejnil v onom listě 13. dubna článek o poměrech v soc.-demokratické internacionále. V článku bylo poukazováno na konferenci v Anglii, jež se konala před vypuknutím války a které účastnila se také žalobkyně Leopolda Rennerová, nyní provdaná Deutschová. V článku se tvrdilo, že si udělala hezkou cestu do Anglie na účet strany. Tímto tvrzením cítila se žalobkyně uraženou. Žalovaný redaktor Lackner připustil, že v článku obsaženy jsou těžké žaloby na předáky sociálně-demokratické strany, ale cti žalobkyně, dcery poslance Rennera, že nebylo ublíženo. Zajímavé byly výpovědi svědka dra Schillinga, který je s žalobkyní dobře znám. Dle jeho tvrzení Rennerová ráda tančila, ráda se bavila, ale o politice neměla ponětí. Při cestě do Anglie šlo jí tudíž jen o hezký výlet na účet strany. Svědek vytkl to před svou ženou žalobkyní do očí. »To jste si hezky zaocestovala za peníze strany,« pravil jí tehdy a žalobkyně odvětila: »Nu ovšem«. Později vytkl jí svědek, že si dala darovat od pekařské továrny strany »Hammerbrot« sváteční šaty. Tenkrát odsekla mu: »Nu, zadarmo přec nejsem dcerou sociálně-demokratického poslance!« Soudní dvůr uznal, že proveden byl dostatečný důkaz pravdy a žalovaného osvobodil.

Jaké pouto po válce listě potrvá. Různé strany protikatolické před válkou prováděly proti sobě boj až na nůž. Jakmile se však jednalo o postup proti katolictvu, sešly se hned v přátelském objetí. Byli demagogové, kteří v pozitivní akci nedovedli učiniti prospěšného nic; když se dopustili křiklavých chyb v politice nebo v kulturní práci, jejich konkurenti zahřímali ostrými protesty, vyháněli je s povýšených křesel. Ale když již demagog se topil v rozbouraných vlnách, zdvihl rukou a zachraptěl: »Vždyť jsem bojovníkem proti klerikalismu; lidičky, nečítejte si hanby, budoucnost bude vás podezřívati, že jste ponocníky klerikalismu.« Nato ihned spuštěna do vody záchranná lana.

Nemusilo by se choditi pro příklady daleko. Jeden takový demagog jakmile začal býti přísně kárán, uspořádal několik hodně břitkých protiklerikálních schůzí — a hned byl zase navrchu. Ačkoli se stavěl v čelo jediné politické strany, tleskali mu bezmyšlenkovitě i jeho odpovídní političti protivníci. Naposledy se ovšem pozérským skokanstvím ve veřejnosti popravil sám, protože komedie přece jen celá desetiletí nemůže chlubit se leskem nejvýznamnější práce národní. V Curychu ve Švýcarsku dal se spáliti zemřelý vůdce sociálních demokratů Gustav Eckstein. U pece krematoria sešlo se dle líčení »Arbeiter-Ztg.« 100 soudruhů a soudružek: němečtí, rakouští, italská ruští, polští a švýcarští; i věnce s červenými stuhami zaslány z různých států, také dr. Adler jeden poslal. Na bojišti a v politice jsou proti sobě, ale u pece krematoria se sešli. Namítne se, že se jednalo pouze o akt humanity, o počtu zesnulému pevnému charakteru. Ale proč proslulým a obětavým pracovníkům věřícím, kteří se zasloužili o dobro chudého lidu daleko více, nedostane se ani tisíc díl takové pocty? Přechasto opravdoví dobrodinci do politiky se ani nepletli, nepracovali proti žádné organisaci dělnické zjevně, kdežto nyní mezi frakcemi

socialistickými jest tuhý zápas. Kulturní názory protikatolické však i nyní dovedou sešikovati do jedné řady všechny soky. A tak tomu bude i po válce. Jakmile se bude jednati o manifestace a akce »protiklerikální«, každá (netoliko socialistická) strana nekatolická přispěje svou hřívnou ochotně a přátelsky k podpoře strany té, která akci povede.

Úvěrní družstvo Eliška

v Hradci Král., Adalbertinum, přijímá záznamy na nové výhod. losy Rakouského Červeného kříže a opatří i jiné cen. papíry.

Za válečného ruchu.

Doprava dopisů a tiskopisů přes hranice. Vyhláškou c. k. místodržitele pro království české ze dne 12. srpna 1916 č. 67 zem. zák. právě rozeslanou byla zakázána doprava dopisů, spisů a tiskopisů přes říšskou hranici z ciziny neb do ciziny jiným způsobem než poštou, rovněž jest zakázáno bráti s sebou při cestách přes hranice říšské jakékoliv spisy a tiskopisy bez předepsané vojenské censure. Zákaz ten vztahuje se i na tiakopisy, do kterých bylo zabaleno zboží neb různé věci. Pp. starostové se na uvedenou vyhlášku zvláště upozorňují a vybízejí, aby její ustanovení obecněstvu ihned vyhlásili.

Soc. demokrat pro boj na oslabení nemasytné Anglie. Dne 3. srpna 1916 v 15. čísle »Sozialistische Monatshefte« píše Max Cohen, že mluva Anglie na moři jest pro německého dělníka zcela srozumitelná. »Všemocnost Anglie na moři nestala se však nebezpečím pro evropskou pevninu teprve nyní; byla nebezpečím pokud existuje a zůstane jím, pokud potrvá.« Jestliže již válka zde jest, má každý soc. demokrat všecku příčinu k tomu, aby přispěl k odstranění všemoci toho kapitalistického státu a tak aby odstranil překážky, tísnící přirozený rozvoj ostatních států. »Tento zájem mají netoliko dělníci němečtí, jichž osud jest nerozlučně spojen s hospodářstvím jejich vlastní země; také internacionální socialismus nemá nejmenšího důvodu k přání, aby nadvláda jediné Velké Británie byla nad ostatními kapitalistickými zeměmi podržena.«

Český národ a Rakousko. Na slavnostním holdu císaři a králi ve Svazu českých okresů a českých měst v Praze na radnici staroměstské měl zahajovací proslov starosta svazu okresů posl. C. Papoušek, jenž mimo jiné pravil: »V památý den 18. srpna vzpomínají všichni národové pod slavným žezlem habsburským spojení s upřímnou láskou a s hlubokou vděčností všech pokrokových, kterých se dodělali za moudré vlády svého vznešeného mocnáře, a národ český, který v dobách předválečných a zvláště v nynější velké době světové války vždy obětavě a věrně konal své povinnosti k tomuto státu a dynastii, nalézá se i při těchto oslavách světečného dne srpnového vždy na předním místě. Teprve nepředpokládá, klidná a rozvázná doba poválečná bude moci oceniti všechny oběti, které český národ na krvi a jmění státu a dynastii v této světové válce přinesl. Český národ koná všechny tyto oběti rád a s ochotou, neboť jest si dobře vědom toho, že ve vlastním zájmu jeho jest zachování samostatného a neodvislého, vnitř i vně mocného a silného Rakouska, právě tak jako ve vlastním zájmu monarchie habsburské jest a navždy zůstane zachování a co největší posílení a povznesení národa českého, s ostatními národy této říše zcela rovnoprávného a rovnocenného. Česká samospráva, pořadatelka dnešního sjezdu, byla v uplynulých právě dvou letech světové války všemu obyvatelstvu zářivým příkladem v konání vlasteneckých povinností. České obce a české okresy staly se vůdci českého lidu v organisování a opatrování všech potřeb státu a jeho branné moci. Necht' šlo o různé podniky humanitní, necht' šlo o válečné půjčky, necht' šlo o jiné nezbytnosti, byly české obce a české okresy vždy na svém místě a staly se skutečnými a nejlepšími středisky veškeré této práce. Tím a ostatní svoji vlastní veledůležitou a blahodárnou činnost podaly české obce a české okresy v těchto přetěžkých dobách nejlepší doklad své schopnosti a pohotovosti v celé veřejné správě. V době poválečné budou zajisté uskutečněny všechny jejich snahy reformní a existence a působnost samosprávných okresů a obcí bude nejen zachována, ale i dle požadavků doby náležitě rozšířena.

Stav katolicismu v Rusku. Nedávno podalo v Rusku 42 poslanců návrh, aby katolické obyvatelstvo v Rusku bylo postaveno na rovní pravoslavnému. Sv. synod tento návrh zamítla, což odůvodnila takto: Oněm poslancům, kteří se zasazovali o přijetí onoho návrhu, jednalo se pouze o blaho katolického obyvatelstva. Poněvadž by však změnily státních zákonů výhradně ve prospěch katolického obyvatelstva bylo hrubou nespravedlností (1?), zamítá Sv. synod návrh oněch 42 poslanců.

Protest amerických novinářů v Berlíně proti londýnské censure. Úvodník »New York Worldu« nadepsaný »Blokovaný kabel«, zabývá se protestem amerických novinářů v Berlíně proti britské censure, která potla-

čuje jejich zprávy a píše: Poněvadž to není na prospěch prázdňím vojenským interesům, dlužno se domnívati, že Anglie zamýšlí klamati svět mámo válečné pásmo o poměrech uvnitř pásma. Proto počíná si její cenzurní úřad nepřátelsky proti neutralitě, aniž působí svými nepřátelům škody. Situace v Německu nezmění se tím, jsou-li zprávy o ní povoleny nebo ničeny. To se stalo berlinskému zástupci „Worldu“, z jehož 72 zpráv červencových došlo jen 21. Je z toho dosti jasné patrné, že Londýn při blokadě zpráv postupuje stejně odhodlaně a nešetrně jako při kterémkoli opatření opravdové války. Pro takovou kritiku musí být důvody. Američtí peněžníci a obchodníci, kteří spojencům půjčují nesmírné peníze, poněvadž nazdařbůh, budou snad nuceni plditi se po pravých úmyslech této politiky.

C. k. rakouský vojenský vdovský a sirotčí fond stará se co nejsvědomitěji, aby o rodiny vojinů buď padlých anebo invalidních bylo řádně postaráno. Tu jest potřeba, aby se starali o plyný zdar péče takové i ti, v jejich prospěch tak velikou činnost fond rozvíjí. Nynější události každou chvíli různým rodinám mohou schystati překvapení; pamatujeme tedy, že ani stát ani úkony dobročinnosti nemohou poskytovat stále dostatečné pomoci samy, když náhle ztratí rodina svého živitele, rodiče svoji oporu. Tu pomůže však vydatně válečné pojištění, které nevyžaduje zvláštních obětí, zvláště ne od těch, kteří přijímají nyní značné podpory. Proto znovu vybízíme, aby každý důkladně promyslel výhody toho fondu. Expositura v Hradci Králové uveřejňuje v našem listě insert, jež odporúčujeme pozornosti všech interesentů.

Šlechtný dar katolického kněze. Dne 17. srpna dostavil se k Jeho Exc. paní hraběnky Mary Coudenhove-Taaffeové katolický kněz a odevzdal jí, nechť je byl jmenován, na uctění Nejvyšších nazozením Jeho Veličenstva císaře spojitelní knížku České spojitelný č. 70.642, na níž uložen jest obnos 6255 K 25 h, se žádostí, aby polovina obnosu dostala se zraněným práce neschopným vojinům a polovina vdovám a sirotkům po padlých vojinech z království Českého. Tomuto přání bylo vyhověno a obnos rozdělen stejným dílem mezi státní zemskou ústřední kral. Českého pro péči o vrátivší se vojiny a Zemskou úřadovnu pro kral. České c. k. rak. válečného fondu vdovského a sirotčího v Praze.

Národohospodářská hildka.

Moudré slovo pro udržení a blaho stavu zemědělského pronášejí katolické „Selské Hlasy“: Často slyšet nářikat mladé lidi na venkově: „Co mám z toho života; jen samou dřinu!“ Tu nestačí jen hubačit na takové mladé nespokojence. Třeba touhu po zábavách v městě, pokud možno, ukojiti na venkově — spolkovým životem, kde by se mládež povesečila a zušlechtila, ano i vzdělala. Mnohý hospodář nebo hospodyně řekne: „Cožpak máni do spolku poslat svoji dčevčku nebo svého pacholka? To pro ně není!“ — Právě pro ně je to! Když pak do takového spolku (u nás skupina venkovské omladiny) jako náhodou nahlédne hospodář, zdrží se mezi nimi chvílku a zasměje se s nimi; když selský synek nebo selská dcera potlačí svou pýchu a zároveň ve spolku promluví a pobaví se synek s čeledínem, dcera se služkou — tu v takových mladých lidech, na které se v životě pohlíží často jako na společensky nízko stojící třídu lidí — roste zdravé sebevědomí, úcta k sobě samým. „No, vida“, řekne si, „vždyť nejsem ten poslední. Jsme si ve spolku rovni!“

Často lidé utíkají z venkovské práce ne pro práci samu, ale pro zacházení s nimi. Stálá závislost na jiném se protiví lidské povaze. Slyší, že v městě ať jako tovární dělník nebo jako služka „si udělá svoje a má pak pokoj“. Nejedná se těm lidem, aby měli pokoj od práce, nýbrž touží po té volné chvílce proto, že v ní jim nemá kdo co poroučet, že se cítí aspoň v té chvílce samostatnými. Při venkovské práci, kromě zimy, není těch volných chvílek mnoho. Ale vyskytnou-li se — zvláště v neděli — rozumní hospodáři popřejí svým služebným té volné chvílky. Velice pěkně o tom píše dr. Förster, známý spisovatel vychovatelských spisů: „Vážně a důsledně rozkazuji, chybu mírně a vážně vytkni, ale u služebných udržuj vědomí jejich vlastní důstojnosti.“ Tím se zniřňuje nepřijemný každému člověku pocit: stálá odvislost od cizí vůle.

Touha po samostatnosti zejména se přenáší do budoucna. Do smrti se nikomu nechce sloužit. Každý touží být samostatným — byť i malým pánem — ale přece jen samostatným. Nebylo by možno zaříditi z půdy selské, jež by snad měla přejíti v majetek ne selský nebo z půdy velkostatků, které by se rozparcelovaly, pro zemědělskou čeleď a dělnictvo podobné domoviny, jaké se chystají pro vojáky? Kdyby takový mladý člověk věděl, že za několik let se může stát samostatným, rád bude šetřit, aby ze svých úspor a pomocí úvěru laciného si mohl zakoupit takové malé, ale „svoje“ hnízdo.

Mnoho lidí od selské práce odráží — falešný stud. Je naprosto nesprávný, ale velice rozšířený předsudek, jakoby práce rolnická byla poslední proto, že prý není k ní třeba mnoho moudrosti a zvláštního vzdělání. Předsudek ten podporují i mnozí rolníci, posílající nadané děti na studia. Ja-

koby práce rolnická byla jen pro ty „hloupější“. Také velice neblaze působí na služebná děvčata, když dcera rolníková, sotva se někde rok zdržela v nějakém ústavě, selské práci ať doma nebo na poli se vyhýbá a musí-li jít na pole, schovává srp pod zástěru a motyku za záda, jakoby ji práce taková snižovala. Také netrpělivé spílání hospodářovo na „dřinu“ nevzbuzuje v mladých lidech mnoho úcty k venkovské práci. — Zde musí už škola vhodnými články v čítance vzbuzovati lásku a vážnost k rolnickému stavu; hospodář by měl poukazovati čeledi na to, jak nutno i v hospodářství sledovati různé vymoženosti, přemýšlet, jak nejlépe vše zužitkovati atd. — Ve spolicích pak by se měly pořádati odborné přednášky a kursy, na něž by se posílala čeleď a zemědělské dělnictvo. Pokračovací školy zemědělské by rovněž velice přispěly k odstranění předsudků o méněcenné práci zemědělské.

Pouhá — řekl bych — zevnější opatření proti útěku z venkova nepomohou. Nutno vniknouti do duší lidí a tam najíti příčiny nechuti k pobytu na venkově a z duše je pak odstraňovati. Je to úkol nesnadný a nezvyklý, ale pro zachování a zmožutnění zemědělství a vůbec pro lidstvo nesmírně důležitý.

Zemská správní komise znovu vybláskou zve k dádám pro zemské ústavy. Upozorňujeme tedy naše živnostníky, rolníky a obchodníky na příslušný insert v dnešní „Obnově“.

Církevní věstník.

Kněžské exercitlie zahájil v seminářském kostele vroucí, účelnou promluvou dne 21. t. m. Jeho Exc. nejdp. biskup a skončil je doslovem dne 23. t. m. Konány za vedení vdp. P. Dra. Kapistrána Vyskočila. Duchovních cvičení se účastnilo na 160 kněží.

Královéhradeckou bankovní jednotu v Hradci Králové doporučujeme co nejlépe při veškerých obchodech bankovních a uhelných. Podporujte při každé příležitosti svůj vlastní podnik.

Zprávy místní a z kraje.

Oslava narození Jeho Veličenstva. V předvečer a během slavnostního dne bylo ozdobeno město prapory v barvách zemských a říšských. — Dne 18. t. m. sloužil J. Exc. nejdp. biskup dr. Doubrava slavnou pontifikální mši sv. za četné asistence. S kůru zaznívala velebná hudba církevní. Pěvecký sbor doprovázen c. a k. vojenskou kapelou. Bohoslužeb účastnili se kapituláři a jiní kněží, důstojníci, zástupci státních i samosprávných úřadů, škol atd. — O půl 11. hod. dopol. se konala slavnostní schůze měst. zastupitelstva. Starosta p. dr. Ulrich v nadšeném proslavu připomenul význam dne, jenž pro celý národ a říši je dnem slavnostním. Po třetí v období války již slavíme narozeniny Jeho Veličenstva, našeho milovaného císaře. Dnes můžeme opětně vzpomenouti, jak národové říše se srdcem plným oddanosti poslechli hlasu svého milovaného vladaře a šli hájiti své vlasti proti svedepému nepříteli. Tato statečnost dokazuje, jak stařícký vladař těší se účtě a lásce svých národů, kteří již přes dva roky v těžkých bojích zápasí a chrání říši svou. Věřme a jsme přesvědčeni, že bude tak i nadále, že všichni synové této říše vedeni jsou jen jediným přáním: zvítěziti a připraviti šťastnou budoucnost všem rovnocenným národům v sílém a šťastném Rakousku! — Když pak všichni přítomní provolali třikrát „Sláva J. Veličenstvu!“, usneseno, aby poslán byl telegrafický holdovací projev kabinetní kanceláři a členové městské rady aby šli vzdáti nejuctivější blahopřání k rukám p. c. k. místopředsed. rady. — Konečně, aby trvale byl uctěn tento velevýznamný den, schválilo zastupitelstvo tyto návrhy: Obec věnuje 3000 K Fondu pro podporu z vojny se vrátivších živnostníků v Hradci Králové a obnos 1000 K sbírce pro válečné účely (Fond invalidní, Fond pro vdovy a sirotky po padlých vojinech) na místo osvětlení v předvečer Nejvyšších narozenin. Návrhy schváleny jednohlasně. Schůze pak ukončena a městské zastupitelstvo rozešlo se v náladě povznesené. — Zatím na c. k. okr. hejtmanský se dostavili četní zástupci úřadů, spolků, korporací, škol, aby k rukám p. c. k. místopředsed. rady J. Smutného složili nejuctivější blahopřání a přednesli loyální projev.

Dobročinný koncert na oslavu Nejv. narozenin, o známém původně na den 19. srpna, odložen byl pro nepřítivné počasí a koná se v neděli 3. září v c. a k. důstojnickém parku v Hradci Králové od 3—7 hodin odpoledne. Koncertuje hudba c. a k. pěš. pluku č. 39. Bufet a tombolu ochotně obstará místní dámský odbor Ústřední Matice Školské.

Z nadace J. V. císařovny a královny Alžběty pro vzdělání sirotka po chudém živnostníku královéhradeckém, založené obcí královéhradeckou, udělí se požitek za rok 1916 v obnosu 100 K. Žádosti opatřené doklady: a) o domovské příslušnosti královéhradecké, b) o nemožnosti, c) o tom, že žadatel je sirotek po živnostníku královéhradeckém, bez své viny zchudlém, podány

budtež u purkmistrovského úřadu v hodinách úředních do 31. srpna. Za starostu: J. Russ m. p.

Dan z válečných zisků. Ve válečných letech 1914 a 1915 docílený, ve článku 27-II. nařízení c. k. ministerstva financí ze dne 8. srpna 1916 č. 247 f. z. blíže označený příjem bylo dlužno přiznati zvláštním přiznáním k dani z válečných zisků do 24. srpna a to u toho berního vyměřovacího úřadu l. stolice (c. k. berní správa, berní referát), který jest příslušným pro vy-měření daně z příjmu. Přiznání bylo dlužno sepsati na formuláři přiznání k dani z příjmu, při čemž se nadpis formuláře toho upravit na „Přiznání k dani z válečných zisků“. Nedodržení hofejší lhůty by mělo kontumační následky v § 205. zák. o osobních daních naznačené. nebylo-li by v jednotlivém případě berním vyměřovací-úřadem na včasné zakročení poplatníkovu v přípa-dě zvláštního zřetele hodných povoleno přiměřené pro-dloužení lhůty.

Úmrtí. Dne 22. t. m. zesnula v Pána ctihodná sta-tenka pl. Enšpengrová, vdova po učitelu velice zaslu-žilém, u věku 81 let. Pohřeb konán dne 24. t. m. do ro-dinné hrobky na Pouchov. O. v p.

II. kurs pro umělé zehlení a leskem uspořádá Ústav pro vzelebování živnosti v Hradci Králové, a sice v době od 8.—9. září t. r. Velký úspěch I. kursu v červnu t. r. pořádaného a snaha otevřít ženám nové pole živnostenského zaměstnání pobuily ředitelství k opětov-ní zehliřského kursu s touže osvědčenou pražskou sítou učitelkou a v týchž asi rozměrech jako v červnu. Kurs potrvá týden a konati se bude v budově měst-ského přám. musea denně ve skupinách po 5 návštěvní-cích dopoledne či odpoledne neb večer. Přihlášky při-jímají se v tržnici kraje pl. Marie Khumparové na pod-sízi na Velkém náměstí, kde vyložen jest arch přihla-šovaci, v němž nutno vedle adresy též vyznačiti hodi-ny, které se návštěvnícem hodí. Vyučování jest úplně bezplatné.

Družstvo k nákupu strojů v Hradci Králové konalo v neděli 20. srpna svou VI. řádnou valnou hromadu za přítomnosti členů z Ml. Boleslavi, Jičma, Kostelce n. O. a Hradce Králové. Pan předseda Ježek zahajuje schůzi uvítáním přítomných členů. Nato podává jedna-tel svoji zprávu, ve které vyklád poměry válekou na-stavší, při čemž zejména vyzdvihl téměř úplnou stagna-ci v činnosti Družstva, vyvolanou poměry válečnými, takže činnost jeho omezovala se skoro výlučně na evi-denci strojového katastru a udržení pořádku ve vedení obchodním. Účetní a pokladní zpráva vykazuje ztrátu per K 3936.69 a uhradí se tato z rezervního fondu. Nově do správního výboru byli zvoleni pp.: Zdenko Ježek za předsedu, Ant. Fait za místopředsedu, Jos. Thoř za jed-natele, Nevýhoštěný Josef, Dvořáček Fr., Senz Otto, Pavlát A. Přes neuspokojující výsledky hledí správní výbor s důvěrou vsítké budoucnosti v pevném pře-svědčení, že dočasně obtíže, vyvolané poměry vále-čnými, dobře budou překonány a že mír přinese Druž-stvu možnost pokračovati zdárně na započatém díle.

V obecné kuchyni v Hradci Králové počne se opět vařiti dne 1. září. Obědy prodávati se budou osobně, které prokáží legitimaci od policejního komisariátu vy-danou, že jsou nemajetné a v Hradci Králové bydlí, po 30 hal., ostatním po 48 hal. Vařiti se bude každý den vyjma neděle a svátků. Kdo chce oběd určitě obdržeti, musí den před tím vložití přihlašovací lístek do zvláštní schránky v obecné kuchyni se nalézající. Bez před-cházející přihlášky obdrží oběd jen pokud zásoba stačí. Přihlašovací lístek spolu s poukázkou na oběd lze kou-piti vždy v poledne v obecné kuchyni. Lístky z pře-dešlé sezony jsou neplatné, nebudou na ně obědy vydá-vány, ani nebudou za nové vyměňovány.

Předpověď počasí. „Od 19. srpna sluneční záření denně bude rychle vzrůstat a tlakoměr jeviti bude trvalý vzestup. V následujících dnech dostaví se jasné a slunné počasí. Avšak toto polepšení nebude mít dlou-hého trvání. Již od 21. srpna převládati bude opětně parné a dusné počasí, tlakoměr poklesne znovu pod nor-mál a povětrnost se bude připravovati k bouřím s krát-kými, ale vydatnými srážkami. Poněvadž 23. a 25. srp-na následují nové povětrnostní poruchy, počasí od 23. srpna se znovu velice pohorší.“ Tak se to aspoň vypo-čítalo dle Zengra. Zatím 19. t. m. přišlo, v neděli bylo chladno, dne 21., 22. zase deštivé počasí a zima napo-rád, tedy žádná náchylnost k bouřkám, žádná elektrí-cká porucha dne 23. Od 23. naopak se počasí lepší. Až přijde proroctví na září, možná že nepředpoví obráceně všecko, ale bude-li pravdivější, bude to jen šťastná ná-hoda.

Seznam cen na týdenním trhu v Hradci Králové dne 19. srpna 1916. 1 kg: jahel 3.20 K, prosa 3 K, vikve 1.20 K, máku 5 K, česneku 2—2.50 K, 1 kopa: zelí 14—36 K, okurek velkých 6—11 K, okurek malých nakl. 3—3.40 K, kapusty 2.40—2.46 K, cibule 3—4 K, drobné ze-leniny 0.80—1.50 K, mrkve 3.20—3.24 K, kedlubnů 1.60 K, 1 růže karfiolu 30—50 h, 1 hl: jablek 10—18 K, hru-šek 20—32 K, 1 košíček švestek 70—90 h, 1 pár podsvin-čat 210—270 K. — Přivezeno bylo: zelí 35 kop, okurek 260, kapusty 150, cibule 220, drobné zeleniny 120, mrkve 180, lněného semínka 3 hl, jablek 104 hl, hrušek 47 hl, 137 košíčků různého peckového ovoce a 333 kusů pod-svícát.

Dobřemice. Oslava Nejv. narozenin vykonána u nás ozdobením domů prapory českými i říšskými a slavný-mi službami Božími. Pan patron s členy své rodiny i vzácnými hosty, zástupcové místních úřadů i želez. dráhy, vojáci přidělení na žhovou práci a mnoho osad-níků s knězem svým vysílalo prosby své za císaře a vlast k nebesům. Na kůru za řízení p. c. k. prof. hudby

Jandery z Kutné Hory, laskavého účinkování jeho pí. chotí a sl. dcery provedl místní chrámový pěvecký sbor mší od Douši. Graduále, ofertorium a Pangue lingua skomponoval pro tuto slavnost sám p. prof. Jandera. Ohláš ozdoben krásnými květy a živou zelení z panské zahrady.

Hofice. Nejvyšší narozeniny J. V. císaře a krále byly u nás letos jako vloni oslaveny velice důstojně. Ve čtvrtek konala okr. pomocná úřadovna válečné schůzi v městském divadle, kde došlo k loyálním projevům a kde promluvil p. starosta Fejfar na thema „Péče o raněné“, poukázav na překvapující pokrok chirurgie a techniky v době válečné. V pátek byly o 9. hod. slavné služby Boží, jichž účastnili se zástupci všech úřadů a před náměť přiměřenou promluvu měl vdp. děkan. Po službách Božích přednesli zástupcové úřadů na c. k. exposituře svůj hold k Nejvyšším narozeninám. — Dne 19. t. m. pořádán byl zde koncert na oslavu narozenin J. V. a ve prospěch válečných úkonů. K produkci pozván ženský sbor moravských učitelek. Je nutno přiznati, že sbor naděje naše úplně uspokojil. Přes to, že celý program proveden tělesem stejnorodým, působil přece dojmem impozantním, udržuje ducha při svěžesti a pozornosti. Ze Sukových sborů obzvláště zdařile proveden „Společný hrob“, „Pastýř a pastýřka“ a „Vily“, v nichž solová věta vynikala sytostí hlasu i plastickým přednesem. Smetanovy „Vlastovičky“ svitořily k úplnému uspokojení. „Vlčí stopa“ od Janáčka působila mohutným efektem a prozrazovala, že p. Vach autorovi úplně porozuměl. Program byl důstojně zakončen cyklem elastických dvojzpěvů Dvořákových. V celku jest upozorniti na jasnou vokalisaci, podporovanou jemným akcentem. Odstíny a jednoduše sboru v přednesu mile působily. K dokonalému provedení a jeho pojetí scházela jen akustičtější místnost. Obecenstvo odměňovalo píli sboru bouřlivým potleskem.

Hofice. V jedné obci došlo k výjevu zarmocujícímu. Víme dobře, že jest zcela právem zakázáno chovati se k zajatcům důvěrně; zároveň však v nich máme viděti lidi, neublíživší jim nespravedlivě, zkrátka jsme povinni věsti si k nim v duchu vlád. nařízení. V zmíněné obci však zavinil jistý český občan bezohledné nakládání s dvěma zajatci. Vojská správa, které zajatci podléhají, zakročila ihned ve prospěch humanity. Muž, který zavinil týrání zajatců, byl okamžitě důkladně vztrestán, takže dán náležitý odstrašující příklad jiným svévolníkům. Mějme na paměti, že jednou se válka ukončí; jak noviny naše tak ruské budou psáti, zajatci nemějí, každý šlechtitý i nespravedlivý čin bude podroben veřejné diskusi; nebude nám tedy lhostejno, až se bude psáti, co se stalo za války v Čechách a od Čechů lidem kteréhokoli národa.

Chrastí. Obecní zastupitelstvo města Chrastí konalo 15. srpna o 2. hod. odp. slavnostní schůzi, jíž účastnili se téměř všichni členové zastupitelstva. Pan starosta Šťovíček s radostí uvítal členy a oznámil účel slavnostní schůze: projednati a uskutečniti návrh městské rady, aby Jeho Excel. nejdp. biskup Th. dr. Jos. Doubrava a slovutný pan MUDr. Karel Schmoeger byli jmenováni čestnými měšťany města Chrastí. Pan starosta předložil návrh městské rady krátkými slovy: Velevážení pánové, není třeba, abych mluvil o zásluhách obou pánů; vy všichni citíte, čím nám jsou a čím nám dosud byli; a má-li se mluvit o cti, pak pravím: jest cti pro nás velevážený sbor, že dopřáno nám uskutečniti to, o čem jsme všichni přesvědčeni, že již před léty mělo býti uskutečněno, co neblahé poměry mohly snad oddáliti, ale nikdy pohřbiti. — Hlasování konalo se listky: nejdp. biskup byl zvolen všemi 22 hlasy čestnými měšťanem chrasteckým a po provedení skrušiu provolána byla Jeho Excelenci bouřlivě „sláva“. — Pak omluvil se přítomným p. MUDr. K. Schmoeger a odešel ze zasedání. Provedena druhá volba jednomyslně jako prvá a provoláním zdaru novému čestnému měšťanu schůze skončena. Pan starosta s pohnutím děkoval přítomným členům. — Zasedací síň městská ozdobena byla letošního roku dvěma významnými obrazy. Bylo sestaveno tableau městského zastupitelstva s místní školní radou, jež úřadovaly v době tak pohnuté a zdatně plnily úkol na ně vložený, a do galerie starostů města zafazena i portrét veleváženého p. starosty Fr. Šťovíčka, stavitele v Chrastí. Zajisté málokterý z předchůdců řídil běh města za poměrů tak pohnutých a těžkých jako p. starosta Šťovíček, málokterý z předchůdců může honositi se, že za jeho správy pro zvelebení města učiněno tolik co za nynějšího starosty. Dnes teprve poznávají i odpůrci, jak veliký význam má na př. elektrické osvětlení, jež uskutečněno energickým zásahem p. starosty, jemuž v záležitosti této účinně po boku stál p. radní Balíček. Nezdolná píle, horlivost vyčerpávající často poslední síly, zajisté vydobyla si čestného místa v galerii chrasteckých purkmistrů.

Choceň. Dne 17. t. m. doprovodili jsme k hrobu věrného sluhu Páně, šlechtitného duchovního správce vdp. Jos. Kučeru, děkana v Chocni, člověka srdce zlatého, jehož předčasný odchod na věčnost přinesl všem, kdož jej osobně poznali, ztrátu nenahraditelnou. Věru jak tiše a skromně žil, tak tiše trpěl a snášel svou těžkou nevyléčitelnou chorobu, až konečně 13. srpna po operaci v Něm. Brodě tiše a klidně v Pánu zesnul, načež jako duchovní správce do svého města, kdež po krátkou dobu 19 měsíců působil, byl převezzen a na zdejšíh hřbitově za účasti 56 kněží mimo místní duchovenstvo a za doprovodu farníků choceňských a bývalých farníků vejvanovických k dočasnému odpočinku byl uložen. Povinný a pročitný dík vzdáváme všem vidpp. spolubratřím, jakož i všem ostatním, kteří v

tak hojném počtu duchovního správce k poslednímu odpočinku doprovodili. Všem volám vraci: „Zaplať Pán Bůh! Ave anima pla!“ — M.

Vamberk. Zemská správní komise král. Českého v Praze povolila městské obci Vamberku pro dobu od 10. srpna do 31. prosince 1916 vybírati 75 proc. obecní přirážku k státní dani vinné.

Litomyšl. Král. česká zemská řemeslnická škola zdejší vydala 28. zprávu (za školní rok 1915—16). Celkem bylo zapsáno 52 žáků, na konci roku zbylo 44, kteří všichni vyhověli. V tomto školním roce pro válečné okolnosti nebylo zahájeno vyučování na veřejné kreslírny a odborné škole pokračovací. Zato však aktivovány velice důležité kursy pro invalidní vojny: pro obsluhu parních kotlů a strojů, pro stavební živnosti, pro zámečnický, truhlářský, kolářský, kočárnický atd. Zápis do školy na školní rok 1916—17 koná se ještě 15. a 16. září od 8—10 hod. dopol. v ředitelně školy. Dle výnosu c. k. ministerstva veřejných prací přijímají se též paní a dívky. Pilnými a nemajetnými žákům dostává se na ústavu různých podpor. — Zápis do veřejné kreslírny koná se v každé době.

Pamatujte
při každé příležitosti
na „červený kříž“,
na raněné vojny, na vdovy a sirotky
po padlých našich bojovnících!
Příspěvky zasílejte na zemský Svaz katolického
Orla v Hradci Králové.

Různé zprávy.

Národní jubileum. Dne 23. srpna 1816 c. k. dvorní komise nad studiem vydala památný dekret; nařídila, aby pro gymnasia v ústavech pouze českých anebo v nichž se nacházejí mimo Němce také rodilí Čechové, byli ustanovováni jediné takoví prefekti, učitelé gramatikální a humanitní, kteří znají česky; žáci těchto ústavů, kteří znají česky již ze škol triviálních anebo z domácnosti vychováni, nechtě se cvičiti také v českém předkládání a spisování; buď na počátku školního roku v posluhárkách filosofické a právnické fakulty veřejně ohlašováno, že bude dávana v přijímání k politickým úřadům zemi českých přednost těm, kdo česky umějí, při stejné jinak kvalifikaci.

Šedesátky dožil se 20. t. m. dlouholetý spisovatel, redaktor a horlivý organizátor náš V. Špaček. Jeho velká literární činnost byla po zásluze oceněna již často. Dovede velmi obratně psáti o lidu pro lid. Zaslouží však čety i jeho přímá, spravedlivá povaha, která se osvědčila i ve zkouškách velice těžkých, za času neopohutějšího. Věrně stál při straně naší i v těch okamžicích, kdy vyhlídka na hmotné výhody lákaly ke změně fronty; obětavě účastnil se akcí nejobtížnějších za volebního ruchu a jindy. Četné dítky vychoval co nejpečlivěji i za stísněných poměrů; poučuje v přechýlených přednáškách veliké zástupy o katolické výchově, provedl s plným zdarem takový úkol ve vlastní domácnosti. Pracuje dále horlivě s duchem svěžím, mladickým. Přejeme mu vše, aby se v plném zdraví dočkal i sedmdesátky.

„Česká hudba“, roč. XXII., č. 5.—6. V čísle tomto nalézáme mnoho cenných skladeb, jako: Fr. Filipovského velice pěkné houslové solo s pruvodem piana „Zlaté mládí“, časovou vložku pro soprán, bariton a varhany „Modlitba císaře“ Rud. Mála, svižný „Český tanec“ č. 2. Fr. Jiř. Macha, pěknou Poláškovu drobotinu pro harmonium „Za šera“, krásnou solovou píseň St. Sudy „Pískot“, dobře prokomponovanou píseň slovenskou „Anička mlynářova“ Jos. Luňáčka a poslední vhodnou školní přílohu od Jos. Křížka „Matičko Boží, vyslyš nás“ pro tříhlasy dětský sbor, zvláště k nynější době se hodící. — V literární části jest životopis přeloučského ředitele kuru Fr. Filipovského s podobiznou, zajímavý literárně cenný článek J. Ev. Zelinky „Umění hudební a cyrilismus“ a mnoho hudebních zpráv z Čech a Moravy. — „Česká hudba“ vychází v Hofe Kutné (16 čísel do roka), předplatné obnáší ročně 10 K, pulletné 5 K.

Proti haličským spekulacím. Městská rada brněnská vydala toto nařízení: „Ježto přes všechna opatření po dobrém vždy zase pozorovati jest četné případy, že obchodníci z Haliče jediné ke spekulacím účelům skupují v Brně zboží, rozesílají je a tak zásobení města a jeho okolí ohrožují, vidí se městské radě zem. hlav. města Brna vzhledem k výjimečným poměrům, válečnou dobou utvořeným, za příčinou zajištění zásobení na základě císařského nařízení ze dne 20. dubna 1854 naříditi takto:

1. Naprosto se zakazuje, aby bylo zboží jakéhokoli druhu, jež uznati jest nepostrádatelným (žozí osadní, potraviný, látky, kuže a jiné k osázení sloužící předměty) haličským obchodníkům prodáváno nebo pro ně kupováno, pokud se týče, aby je tyto kupovali nebo prodávali, pokud převyšuje onu míru, která slouží k osobní potřebě kupovatele za jeho pobytu v místě.

2. Ukládání zboží jakéhokoli druhu v Brně pro haličské obchodníky se příště zapovídá.

3. Ten přednost domácnosti, který má zboží pro haličské obchodníky uschováno, má to 8 dní

po vyjití této vyhlášky městské radě, udav druh, množství a majitele zboží, oznámiti.

4. Proti nařízení jednající a to jak prodávatel, tak i kupovatel nebo ten, kdo zboží vezme v uschování, budou potrestáni vedle § 11, uvedeného nařízení pokutou až do 200 K nebo vězením až do 14 dní.

Proč jinde kupovati?

Vždyť obdržíme kancelářské potřeby (papír, inkoust, péra, tužky atd.), umělecké pohledy ve velkém výběru, dopis, papír, notesy od 80 hal. až do 5 K, dále památky, alba na fotografie a pohledy —
v Družstevním knihkupectví v Hradci Králové.
— — — — — Adalbertinum. — — — — —

Besídka.

Dva zklamání.

I.

Byla jedna matka, která často k dceři hovořila: „Líná Vlasto, také sama horlivě se starej přec, abys dostala se brzy pod čepec. Dívka řadu čepeců prohlížela, na každěčkém jakous chybu zřela. Chtěla jej mít z hedvábí a brokátu, na něm řady rubínů a dukátů. Plnou jsem měl kasu — srdce hladovici. Proto zval jsem: „Vejdí, děvče různolici!“ Pořídím ti čepec, jaký jistě sluší. Vyprázdním-li kasu, naplníš mi duši. Popatřím-li do tvých snivých líček, doufám, že mi nedáš tvrdý pantoflíček!“ Zasmála se, rozřepala drobné prstíky: „Lze těm ručkám ušit pantofel snad veliký? Nejsm samolibá, přec však řici mohu, velká trepa že by — vzdila mou nohu.“ Ale — za půl léta po sňatku plno jiných, smutných poznatků. Zdobí hlavu Vlasty čepec vysívaný, skvostný, hledáš na něm marně hany. Těžké jho však snáší moje vlastní lebka. Cítí, jak ji tlačí hrubá, tuhá trepa.

II.

Vdala jsem se, vešla v život nový. Ale při tom byly velké chyby: starosvati — dluhy ženichovy, družičky pak — jeho plané sliby. Jelikož ho žádná nikde nechtěla, sladce lhal, že ve mně vidí anděla. Pak chtěl ovšem, abych žila jako duch, abych tiše lapala jen čerstvý vzduch. Ujišťoval: „Vedlejší mi věci jest tvé věno.“ Protě hleděl, aby bylo brzy promarněno. Děť: „Chci tebe chránit před strastí a mukou, na vlastních tě, drahá, budu nosit rukou.“ Ale zatím místo mužné podpory do kavárny roznášel mé úspory. „Jahodo má sladká, tak mám v lásce tebe, že bych přinesl ti třebas modré s nebe.“ Zatím když se strhly hádky, vkouzlil blankyt na lopatky. „Jakým lepým, bujným homosím se vlasem!“ Proto do něho vjel svými prsty časem. Zkrátka feknu jasně bez všech okolků: „Vzal si cukr, mně nechává cikorku.“

Čas platí — čas trátí!

Nenechávejte ležeti peníze na půdě a v komorách. Shleďte a zašlete všechny odložené, staré, roztrhané šaty a hadry všeho druhu, načež Vám poukáží obnos, s nímž bude každý spokojen. Sběratelům ve velkém výhody. Poctivé jednání. Anna Příborská, jednatelství, Nový Bydžov.

Paramenta.

Ignáce V. Neškudla syn

(protokolovaná firma)

v Jablonném nad Orlicí (v Čechách)

(bratr P. J. Neškudly, farář ve Výprachticích)

doporučuje P. T. vele důstojn. duchovenstvu svůj osvědčený a často vyznamenaný

výrobní závod

všech kostelních paramentů, spolkových praporů a kovového náčiní.

Cenníky, vzorky i roucha hotová na ukázkou se na požádání franko zašlou.

Truhláři nábytku,

hodící se za instruktory pro vyučování invalidů,
hlase se u firmy Skuherský, c. a k. dvorní
továrna nábytku v Hradci Králové.

Černý & spol.

nabízejí ze svého skladu na Slezském Před-
městí u osobního nádraží:

prima hornoslezské uhlí
kusové i ořechy nejlepších známek prosté
práchu;

prima české uhlí hnědé
pro kuchyně a pp. pekaře;

hornoslezský kostkový koks
pro regulační kamna bytová;

palivové dříví štěpinové:

polenové dříví bukové
pro pp. koláře, truhláře a soustružníky.

Obchod ve velkém i drobném.

Sklomalba

E. Škarda, Brno,
umělec. ástav prvého řádu
hotoví a dodává chráněná
elna. V každém slohu a
provedení, od nejjednoduš-
šího vzoru do nejbohatší
sklomalby figurální, hotoví
praven v jakémž mesaku
kaménkovou pro facady, ol-
tářní obrazy, náhrob-
ky atd. s nejširším
zaručením umělecke-
ho a odborně dokona-
lého provedení.

Rozpočty ochotně a zdarma.

PRODAJÍ SE TŘI KONĚ

z nich dva jízdeckí. K doptání u pl. Michálkové,
Hradec Králové, ul. Rettigové č. 350.

Československá záložna v Praze-II., Spálená ulice, číslo 46.n.

Doporučuje se všem našincům co jediný
peněžní ústav katolický v Praze. Vklady
na vkladní knížky úročí se ode dne vlo-
žení do dne vybrání *dle dohody a dle doby
výpovědní. Poskytuje půjčky všeho druhu*
za mírných podmínek, zejména směneční
úvěr (krátkodobý), v dnešních dobách
zvláště výhodný. — Povinná revise
„Jednoty založen“ v Praze.

VYHLÁŠKA

Zemská správní komise království Če-
ského zadá na dobu od 1. ledna do 31. pro-
since 1917 řízením nabídkovým dodávku ruz-
ných potřeb pro zemské úřední budovy v
Praze-III., dále pro Akademii hraběte Strak-
y v Praze, pro zemský pomologický ústav
v Troji, pro zemskou porodnici a naleznec
v Praze, ústavy pro choromyslné v Praze,
Bohnicích, Kosmonosích, Dobřanech, Opořa-
nech a Horních Beřkovicích, donucovací pra-
covny v Praze a Pardubicích, polepšovny v
Opatovicích n. L. a Králíkách a jubil. ústavy
pro skrofulosní děti v Luži a Cvikově.

Vzhledem k mimořádným poměrům mož-
no též podat nabídky na období kratší než
na celý rok 1917, event. na promptní dodání
určitého množství vypsanych potřeb — kromě
paliva.

Takto se zadají:

1. uhlí a dříví palivové (jen na celý rok
1917);
2. máslo, mléko, ocet a pivo;
3. sukno, zboží lněné, barchán, kartoun a
jiné tkaniny, dále houně, podložky pryžova-
né, nitě, bavlna k pletení, různé tkanice, va-
ta bavlněná, potřeby čalounické, výrobky
provaznické, mydlářské a voskářské, kuže,
petrolej, různé druhy olejů, lih denaturovaný,
Brunsova vata, lysitol, pborit, lysol, soda,
sláma ložní a hřebeny.

Do kterého z výše jmenovaných ústavů
zemských třeba jmenované předměty dodatí,
dále v jakém přibližném množství, druhu a
jakosti, jest podrobně uvedeno ve zvláštním
výkazu roční potřeby, který spolu s podmín-
kami o zemských dodávkách, jimž každý do-
davatel se musí bezpodmínečně podrobiti, je
vyložen k volnému nahlédnutí v úředních ho-
dinách v podacím protokole zemské správní
komise a ve správní kanceláři každého z ře-
šených ústavů a byl dodán též všem obchod-
ním a živnostenským komorám v království
Českém.

O dodávku kteréhokoli předmětu, o něž
jde, ucházeti se mohou též družstva menších:
živnostníků, zejména těch, kteří podle řádu
živnostenského k výrobě jsou oprávněni.

Každému oferentu pak zůstaveno jest
právo, aby se ucházel o dodávky pro jistý
ústav anebo pro několik ústavů, po případě
pro všechny ústavy, jest mu však spokojiti
se také s tím, svěří-li se mu dodávky, o něž
se ucházel, jen částečně. V tom směru upo-
zorňují seiferenti na ustanovení §§ 4. a 8.
všeobecných dodávacích podmínek.

K ofertám dlužno použítí blankety, k to-
mu účelu zvláště vydaných.

Tyto blankety, jakož i výkazy roční po-
řeby a podmínky dodávací možno obdržeti
za stanovený poplatek v podacím protokole
zemské správní komise, jakož i ve správní
kanceláři každého ze jmenovaných ústavů.

Oferty pak řádně vyhotovené a potřeb-
nými průkazy opatřené podány buďtež

do 9. září 1916
(12. hodiny polední)

v podacím protokole zemské správní komise
království Českého.

Vadit netřeba skládati.

Potravní daň jsou povinni dodavatelé
platiti ze svého.

**Ze zemské správní ko-
mise království Českého.**

V Praze, dne 10. srpna 1916.

Čís. 83 853
VII. /1916.

Jan Horák,

soukenník

v Rychnově nad Kněžnou

zasílá na požádání vždy

**dle roční sezony kolekce
nejnovějších druhů pravých
vlněných látek**

své vlastní výroby, jakož i tu- i cizo-
zemských.

**Četná uznání zvláště z kruhů vele-
důst. duchovenstva svědčí o poctivé ob-
sluze mého ryze křesťanského závodu za
dobu více než třicetiletého působení.**

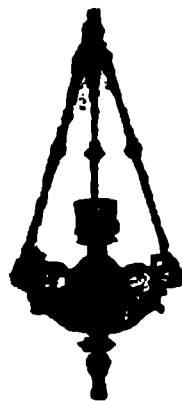
Učiňte, prosím, malou objednávku na
zkoušku.

Též na splátky bez zvýšení cen!

Volejenné látky na taláry.

Místo hospodyně

na faru přijala by 48letá vdova po notáři. ve
všech domácích pracích obeznalá. Nabídky pod
šifrou »Svědomitost« do adrn. t. l.

Veledástejněmu

duchovenstvu a

slavným patronátním

úřadům dovoluje si depo-

**ručit veškeré kostelní nádobý a
nářadí a to: monstrance, kalichy,
oibře, nádobky, patenky, paciškály,
svieny, lampy, kadělnice, kropačky
atd. své vlastní výroby, předpímů
oírkevním vyhovující. Staré předmě-
ty opravuje v původní intenci a
v ohni zlatí a stříbří nebo proti do-
platku za nové vyměňuje. Hotové
předměty neb výkresy masla nau-
kásku franko bez zármnosti koupe.
Vie se pořídit posvěcení. Práce ruční**

**Škled veškerých státek a stříbrných klenotů, jako: řetězů,
madenek, křížků, prstýnků, náramků atd. u Notářské
prateny, tabatěrky, jídelní náčiní se stříbra pravého
čínského vždy na skladě.**

Staré zlato, stříbro a drahekamý kupuje za nejvyšší cenu.

JAN STANĚK,

pasít a ciseleur

Praha-I.-979., ul. Karoliny Světlé, čís. 12. n.

Přístání smalec c. k. zemského trautního soudu.

Mýdlo.vý

prášek bezvadné jakosti 1 kg za 1 K 20 h
doporučuje jako cennou náhradu za mýdlo

Josef Jelínek,

mydlář v Hradci Králové na podsíni. —

**Ve prospěch
Svatováclavské Matice Skolské**

Uznáný za nejvýhodnější a nejlevnější ná-
kupní pramen v Rakousku veškerých

kostel. paramentů

prádla, praporek, přikrůvk, keberů a
kevevého náčiní ve výrobních nejstaršího
závodu v Čechách, c. a k. dvorního dodavatele

Josefa Neškudly
v Jablonném n. Orli. č. 86.

Tisíce uznávacích referencí a doporučení. —
obrázkové cenáky, rozpočty, vzory a hotové zboží
k výběru franko.

Bez velkoměstské rezie ve vlastních dílnách a
domech, levné pracovní síly na venkově, čímž levnější
ceny až o 20%, než všude jinde.

Jubil. 100 let trvání a 40 let vlastní činnosti.

Adresování vždy dosovné se vyprohuje.

OBNOVA

Číslo 35. Předplatné na čtvrt roku 2 K 60 h
na půl roku 5 K —

V Hradci Králové, dne 1. září 1916.

Inseraty počítají se levně.
Obnova vychází v pátek v poledne.

[Ročník XXII.]

Nový nepřítel.

Na veliký tlak čtyřdohody vyhlásilo tedy naši říši válku i Rumunsko, které má mnoho co děkovati za svůj rychlý rozkvět v posledních letech blahovůli našeho mocnářství. Čekalo a šílhalo dlouho na obě strany, přemýšleje lichvářsky, co by asi více vyneslo. Do nejnebezpečnějšího ohně se mu nechtělo; rumunští výdělkáři raději shrabovali peníze s několika stran, ujišťující svou přízni kde koho.

Bylo-li italské zasažení do války věrolomnosti velikou, nezůstalo Rumunsko ve svých pokoutních praktikách pozadu. Když všecko připraveno, nastal bezprostřední skok z formálního vřelého přátelství do války. Několik dní předtím ještě předstírané vážné smlouvání o dodávkách a pak náhlé sdělení, že Rumunsko se vidí od 27. srpna v 9 hodin večer ve válečném stavu s Rakousko-Uherskem. Ze spojení obratem ruky zodpovědný nepřítel. Itálie aspoň zrušila formálně (ovšem jednostranně) smlouvu s naší říší několik týdnů před vyhlášením války; ale rumunský kabinet kopl do smlouvy brutálně jednoduchým vypověděním války, jakoby jeho písemné závazky i po podpisu ministrů byly bezcenným hadrem, který ani nestojí za řeč. K tomu zakrývalo systli čestíky rozhodujících kruhů Rumunska do poslední chvíle lupení vládního časopisectva, které »dokazovalo«, jak rada korunní vlastně chce dáti zamítavou a jadrnou odpověď čtyřdohodě.

Jistě před vypovězením došlo k velice čilým poradám s Itálií, což patrně z toho, že Itálie vypověděla Německu válku zároveň.

Rozhodný krok Rumunska nevzbudil v naší říši žádného omračujícího dojmu. Vždyť jest známo, že Itálie stala se nepřitelem daleko významnějším a přece dostala za vyučenou již tolik, že nezapomene na celé tisíciletí. Když se Rumunsko začalo vážně kolísati, učinily se strany naší příslušné přípravy. Pravdou jest, že východní nepřítel jde do boje se silami čerstvými, že disponuje nyní značným fondem hospodářským. Ale nechť se nedomnívá, že učiní podobný pohodlný výlet válečný jako nedávno do Bulharska. Vždyť proti rumunským hranicím stojí velitelé osvědčení, velice zkušené, kteří již v praktické zkoušce tolikrát obstáli. Maďarský národ zdvojnásobí zvláště svoji energii, nějakých nepokojů Rumunů sedmihradských se Transiljanie nijak nebojí. Vždyť na př. sám řecko-východní rumunský metropolit Mangra prohlásil k zástupci »Az Estu«: Rumunsko vypovědělo mocnářství válku. Následkem toho považujeme my, uherští Rumuni, kteří ve vědomí, že Rumuni a Uhři jsou na sebe odkázáni, spatřují ve vzájemné důvěře záruku budoucího rozvoje, nyní Rumunsko za svého nepřitele. Uherští Rumuni nechtějí býti osvobozeni. Pod žezlem uherského krále žili jsme po staletí a se svými uherskými bratry žijeme a umíráme. Jsem přesvědčen, že dnešním dnem bude každá jiná politika vyloučena a že v naší vlasti není žádný Rumun, který by necítil s Uhrami. Se vši silou chceme pracovati k tomu, aby pevná pospolitosť Uhřů a uherských Rumunů

a v tom obsažená síla zůstala neztencena a nese-slabena.

Vždyť ostatně všichni národové naší monarchie vubec osvědčili loyaltitu způsobem skvělým, majíce před očima zvláště vznešenou tvář nejjasnějšího císařského kmeta.

Osud prvních srážek mnoho neznamená; vždyť ten, kdo volí dočasnou defenzivu, nemůže předem uhadnouti, na kterém bodě bude nejvážněji napaden. Přes to však již valná většina prvních útoků rumunských na předsunutá postavení odražena velice rázně. Italům dovoleno také hned s počátku bojovati na rakouské půdě a kam se posud dostali? Strategická hlavní linie nemůže se krýti úplně s hranicí zeměpisnou, chce-li obhájce docíliti úspěchu podstatných a celkové situaci trvale prospívajících. Na počátku války Rusové vtrhli až do východních Prus a přece nyní jsou až za Brestem. Až tedy seskupení našich vojsk bude provedeno přesně dle povahy náporu rumunského, dočká se i nový náš nepřítel chvíli velice těžkých.

K činnosti páně Dürichově v Rusku.

Před krátkou dobou dostatečně jsme již charakterisovali velezrádnou činnost bývalého poslance Düricha, jenž se před delším časem zaprodal dohodě tělem i duší. Pan Dürich, jehož v Čechách nikdo — ani jeho nejbližší stranníci — nebrali vážně, dává se nyní oslavovati v Rusku jako vedoucí osoba. Obklopen falešnou mučednickou září vystupuje jako mluvčí lidí, kteří se z dobrých důvodů hájí v anonymitu, nebo jsou v Čechách vůbec neznámi. O důvodech, jež přinutily Düricha, aby ze své vlasti uprchl, a jež s politickými záležitostmi nemají naprosto nic společného, bude ještě promluveno. Aby si česká veřejnost mohla učiniti obrázek, jak ruský tisk — samozřejmě na vyšší pokyn — dělá náladu pro tyto lidi, budiž reprodukována noticka časopisu »Ruskojo slovo«. List ten píše:

»Předsednictvo české společnosti v Moskvě radilo se o uvítání Dürichově v Moskvě. Má býti oslaveno banketem, jehož se účastní zástupci všech slovanských organizací. Dürich promluví o svých rozhovorech v Paříži, Londýně, Petrohradě atd., týkajících se osudu (?) českého národa. Dürich byl již jednou v Moskvě jako člen české deputace, v jejímž čele stál Kramář. Byl jedním z vůdců české strany agrární, vystěhoval se na počátku války z Rakouska a zaslétl své síly ochraně (?) českých zájmů. Rakouská vláda zkonfiskovala veškeré jmění Dürichovo«.

Ze znění této noticky, jež sama o sobě obsahuje tolik nepravd, že se všechny dobře informované osoby v českém politickém táboře nebudou moci ubrániti úsměvu, až se dovědí čím vším byl pan Dürich, jest viděti dostatečně pletichy, jejichž původ nebude neznámým.

Průběh války.

Další nové války. Rumunská vláda vypověděla 27. srpna večer Rakousko-Uhersku válku a zároveň italská vláda oznámila vládě německé, že od 28. srpna nalézá se s Německem ve stavu válečném. Naproti tomu Německo vypovědělo válku Rumunsku. A také Turecko s Bulharskem vyhlásily válku Rumunsku. Italsko-německá válka jest holá formalita. Zato se zrádným Rumunskem došlo již k boji na rumunských hranicích na celých 600 km pohraničního pohoří. U všech přechodů utkaly se předvoje rumunské s našimi zajišťovacími oddíly; všude utrpěli Rumuni krvavé ztráty. Současně zahájilo činnost naše dunajské loďstvo a zničilo palbou několik vojenských zařízení v Turnu-Severinu a zapálilo rafinerii petroleje u Giurgia.

Rumunské bojiště. Poslední zpráva ohlašuje odrazení opakovaných rumunských útoků na výšinách severovýchodně od Řeavy. Rumuni obsadili sedmihradská města Brašov, Petrošeň a Kezdivašarhelu, která naši dle plánu opustili.

Ruské bojiště. V Bukovině a v haličských Karpatech není zvláštních událostí. Ruské útoky odraženy v Karpatech u hory Kukulu, u Mariampolu a na Volyňsku u Szélvova. Západně od Stochodu strhly se boje pěchoty.

Italové rozvíjeli větší činnost v různých úsecích; především na frontě Tasanských Alp, na dolomitské frontě, v plöckenském úseku i na přímořské frontě; nedařilo se jim však.

Na západním bojišti na sommské frontě nové anglické útoky za velmi silné dělostřelby a rovněž u Verdunu vzplanul velmi prudký dělostřelecký boj.

Na řeckém bojišti. Bulhaři postupují stále. Svým vítězstvím mezi jezerem Butkovo a Tachinos skoro úplně znemožnili spojení po souši mezi Kavalou a Solunem. Dobytím výšiny hory Vicu, Malareky a Malka Nidže u Čeganské planiny a posunutím svého pravého křídla až ke Kastarii vylomili Bulhaři strategickou bránu k Solunu.

V poslední chvíli dochází nás radostná zvěst, že Jeho c. a k. Apoštolské Veličenstvo ráčil vyznamenati Jeho Excel. nejdůst. Arcipastýře našeho Dra. Josefa Doubravu velkokřížem řádu císaře Františka Josefa.

Politický přehled.

Ministr vnitra kníže Hohenlohe jede ze zdravotních důvodů na dovolenou, sprostuje se tím vedení úřadu a zároveň pověřuje císař místopředsedou hornorakouského sv. p. Handela, vedením tohoto ministerstva.

V uherském sněmu minister. předseda hr. Tisza nestačí odpovídati na různé dotazy. Na dotaz posl. Holla, že pražské kasárny jsou naplněny uherskými mužstvy a uherské kasárny jsou plny českých pluků a že české pluky se nezaměstnávají na bojišti, nýbrž doma v pokoji.

DEPEŠNÍ ADRESA: ALBIBANKA

TELEFON ČÍSLO 83

KRÁLOVÉHRADECKÁ BANKOVNÍ JEDNOTA V HRADCI KRÁLOVÉ ADALBERTINUM

PROVÁDÍ VEŠKERÉ OBCHODY BANKOVNÍ A SMĚNÁRENSKÉ ZA PODMÍNEK NEJVÝHODNĚJŠÍCH - ESKONT SMĚNEK - PŘIJÍMÁ VKLADY NA ÚROK 4%, A VYPLÁCÍ VEŠKERÉ VKLADY BEZ JAKÉHOKOLIV OMEZENÍ - SLOŽNÍ LÍSTKY POSTOVNÍ SPOŘITELNY ZDARMA

VELKOOBCHOD UHLÍM, KOKSEM A CEMENTEM

ŽÍROVÝ ÚČET U RAKOUSKO-UHERSKÉ BANKY

ČÍSLO ÚČTU POŠT. SPOŘITELNY 140.273

ŽIVNOSTENSKÁ BANKA FILIÁLKA

V HRADCI KRÁLOVÉ

Akiový kapitál K 80,000.000.—.

Reservní a pojistné fondy přes K 25,000.000.—.

Centrála v Praze, zal. r. 1888.

Filiálky: Brno, České Budějovice, Frýdek-Místek, Jihlava, Karlovy Vary, Klatovy, Kolín, Krakov, Liberec, Lvov, Mělník, Olomouc, Moravská Ostrava, Pardubice, Písek, Plzeň, Prostějov, Tábor, Terst a Vídeň.

Expositury: v Gradu po dobu lázeňské sezony a stálá v Opatii. Vídeň v I., II., III., IV., V., VI., VII., VIII., IX., X., XII., XVI. a XXI. okresu.

Žirové účty.

Zabývá se eskontem směn, inkasem směn a čeků na všechna místa v tu i cizozemsku; obstarává úhrady a výplaty, jakož i všechny ostatní bankovní transakce

za podmínek co nejvýhodnějších.

Pro transakce s Amerikou stává zvláštní oddělení při sídelním ústavu.

né práci, odpovídá hr. Tisza, že interpellant jest na dvojnásobném omylu. Z jistých důvodů, jež nemůže blíže označiti, ukázalo se vhodným přeložiti uherské náhradní kádry do Uher a české do Uher. Důvody jsou přece známy. Hr. Tisza také prohlašuje, že veliký rozdíl mezi krvavými oběťmi Uher a obyvatelstva Rakouska sotva se objeví.

Pro města Kielce, Lublín, Piotrkov a Radom, jakož i pro 34 jiných obcí zavádí se městské zřízení, čímž vyhovuje se úplně požadkům novodobého městského hospodářství a zajišťuje se poleký ráz měst a obcí této části Kongresovky. Úřední řečí městské rady, magistrátu a všech jejích orgánů jest polština. Všecky městské obce musí však vyřizovati bez rozdílu také podání a písemny v jazyku německém.

Švýcarská spolková rada na zprávu, že Italie vypověděla válku Německu a že Rumunsko vstoupilo do války, potvrdila nová dřívější prohlášení, že bude zachovávatí nejpřísnější neutralitu vůči válčícím státům.

Statečné ženy.

V dějinách mnoho se píše o tom, co všechno vykonali za války a v jiných velice pohnutých dobách stateční mužové. Příliš málo však se dočítáme, jak velikou energii ve chvílích kritických vykonaly ženy. Pravidelně mluví se s obdivem nejvýše o takových ženách, které se účastnily vojenského zápolení osobně; takovými Amazonkám docela se odpouští, jestliže se dopouštěly zcela zbytečně krutostí většími než bojovníci mužští. Ale pravdou jest, že na př. tábořské mužatky nemohou býti českým ženám vzorem; vždyť na ně neukazovali s pýchou ani kališníci — a po bojích prvních let ve válce husitské mužatky z vojenských řad mizely, až vymizely. Těžko bylo navynouti kázni vášnivě a hysterické tábořské sestry. Sám F. Bezold píše důvodně, že za husitského hnutí ženská emancipace prošla všemi obdobímí »od církevní rovnosti až do odvržení všeliké ženskosti«; tábořské ženy rovnaly se někdy mužům divokou statečností — ba předčily je dokonce i v jednotlivých případech chavnou surovostí a ukrutností vůči ženám poražených. (>K dějinám husitství« v překladu 41—42.)

Zato však války kladly značné požadavky na zmužilost žen všech konfessí v jiném směru. Zvláštních povinností neukládáno mnoho, ale již sama kritická situace zahrnovala ženy mlčelivě nejruznějšími starostmi. Již odchod muže nebo syna na pole válečné byl nánězce nebo matce pokynem k starostem násobným. Děti potřebovaly výživu a výchovy, k tomu ošetřování raněných, zaopatřování proviantu a jiné mimořádné práce tak často svěřovány ženám.

Za nynějšího času velikou zásluhu mají o neochvějně odražení nepřátel i ty přecetné ženy, které místo zábavy v biografu horlivě i s dětmi svými vykonávají za muže těžké práce polní a jiné. Čtyřdohoda snažila se nás porazití vyhladověním. Ale tu miliony mozolných pravic ženských se vztýčily do výše s hlasitým: »Až potud a ne dále!« Ženy statečné netoliko musily jako jindy ošetřovati děti, uklízet, vařit, starati se o drůbež a dobytek; pečovaly nadto o vzdálené své pokrevence — a při tom chápaly se i kos, zapřahovaly koně atd. Tím způsobem zasloužily se velice netoliko o své domácnosti, nýbrž o celý stát. Zlatý klas, který dozrál přičinlivostí žen, spasil nás.

V »Hlasu lidu« uveřejněno jest líčení jednoho domobrance, jakou má ženu. Tato má sedm dětí vlastních, ale když její muž domobranec odešel na bojiště, vzala si na opatrování z jedenácti dítek švagrové ještě dvě. Tak se stalo v únoru. Každého dne žena ta vstávala o 5 hodinách a vozila hnůj na najmuté velice vzdálené pole. Pak prala, vařila, zase prala a večer znova vozila. V březnu překopávala, sázela a sela. Ani jedinkrát v dopise muži si nestěžovala. Když na svatodušní svátky domobranec pospíšil na dovolenou, zdálo se mu, že 45letá žena jen omádlá. Doma všechno čisto, v největším pořádku i při starostech o 9 dětí! Kolem zahrady nový plot, záhony skvělostí upraveny jako od zahradníka. Cestičky posypané písek, všechno zasázeno. A to všechno sama, ačkoli musila opatrovati i dítě chorobné. Jak krásný návrat jest k takové ženě prostě, ale rekovně, která i bez učených knih poznala velmi dobře hlavní požadavky filosofie praktické!

A statečnost jiného druhu! Jeden učitel jde mladé ženě na výzvu polního kuráta oznámit, že její muž na bojišti padl. Když vstoupil do tmavé selské jizby, spatřil ženu u kolébky nejmladšího dítěte a dvě drobné děti vedle ní. Když učitel šetrným způsobem podal zprávu o smrti vojnově, přirozeně si poplakala. Když si ulevila, učitel na útěchu doložil, že její muž za úplného vědomí mohl přijati svátosti umírajících. Hned jakoby slunce rozptýlilo těžká mračna. »Ach, to je hlavní věc, že byl zaopatřen a nyní jest v dobrém místě«, pronesla mladá vdova s obličejem zářícím. Učitel dokládá: »Tu mi připadala tmavá jizba pojednou světlá a jasná, neboť dětinná víra a důvěra v Boha přidružila se k bolesti a zármutku. Jaké statečnosti přece jen dodává víra katofcká!«

Jest nyní statečnost krásnou vlastností i žen osvícených? I ano, příklady jsou tu zajisté. Ale jen v tom inteligentním prostředí se osvědčuje pravá obětavost ženská, kde vládne pevná víra v Boha, kde náboženská výchova předcházela vyšší vzdělání. Která žena dělá dobrodiní jen z chvilkové nálady, která provádí humanitu jen jako sport k ukrácení dlouhé chvíle, taková ovšem přijala již odměnu svou, jestliže někdo její sobělibosti zalíchl. Ale pozor! Jsou tu velice vzdělané mladé šlechtičny, které netoliko všechny své přebytky věnují ve prospěch lazaretů, nýbrž zároveň posluhují nemocným jako neobyčejnější služby. Víme o skromných šlechticích, které se neštítí při opatrování nemocných nejtežší námahy, které si ukrádají spáнку, aby raněným ulevily. Jest nám známo, jak jedna baronesa svou horlivostí uhnala si sama smrt. Není taková zcela dobrovolná služba také známkou statečnosti neobyčejné? Ovšem takovým osvíceným ženám sotva po kotníky sahají ty emancipované dámy, které místo práce od rána do večera se baví srovnávací filosofií, anebo z dlouhé chvíle ustavičně přemýšlejí, čím jsou utiskovány, anebo — čím by mohly býti utiskovány. Kde se rodí z vrtošivých nálad skepse (pochybovačství), kde mizí pod nohama pevná půda zmužilých životních zásad, tam duše žije přítomnému okamžiku, chápe se každé příležitosti k sobeckému zpříjemnění vlastního života a posílá srdečnou lidumilnost na výměnek.

Pohnutá doba kontroluje opravdovost, zazna-

Feuilleton.

Octavio Piccolomini.

Pravili dr. Ehrhard ve spise »Katholicismus a XX. století« (str. 103), že »dějiny reformace nejsou dosud napsány, můžeme s tím do jisté míry souhlasiti. Právě dějiny reformace nenacházejí se ve stranických spisech, které až do roku 1846 hlavní místo v literatuře zaujímaly. Jako nový objev působil velký spis Döllingeruv, ve kterém na životě samotných reformátorů neblahé účinky reformace dokázány. Od té doby svatozáře jejich řadou spisů značně pobledla; ale nestranné vypsání dějin reformace nemáme dosud ani u katolíku ani u protestantu.

Tato slova můžeme doslova opakovati o středověkých dějinách naší vlasti. Nebo jedná-li se o osobu protikatolickou, tu namáčí liberální spisovatel své pero do barvy zlaté a musí-li přiznati nějaký stín, pak píše o chybách těch tak, jak čteme v Ottově Naučném Slovníku V. str. 67 o Calvinovi, reformátoru ženevském: »Veliké chyby jeho byly toliko nadmírou jeho ctností.« Osoby však katolické kresleny jsou uhlím nejčernějším.

Teprve v novější době, kdy katolíci úsilněji studují staré prameny dějepisné, počíná se poněkud jinak hleděti na dějiny české, ač boj proti předsudkům učených je nejtěžší. Jedním z takových středověkých mužů katolických, jichž jméno stíženo je kletbou, je Octavio Piccolomini, jeden z vojevůdců císaře Ferdinanda II. a III., majitel panství

Náchodského v Čechách. Roku 1911 vydal archivář zámku náchodského, evangelik O. Elster, spis: »Piccolomini Studien«, ve kterém se ujímá tohoto velmože. Hned v úvodu praví: »Octavio Piccolomini, jehož jméno a jehož působení není tak známo, jak by si tento výtečný vojevůdce a bystrý státník zasloužil, byl pilným písařem dopisů... z těchto psaní, která až na nejnepatrnější lístek zachována jsou, život a činnost Piccolominiho až do podrobností se může sledovati.

Piccolominiho osobnost, jeho život a působení, jeho povaha a činnost jako vojevůdce a státníka vstupuje v dějinách před mchutným zjevem Valdštýnovým nápadně do pozadí; zatím co je život Valdštýnův vypsán až do jednotlivostí a dějepisci jenom s ním se zabývají, nenapadlo nikomu, napsati životopis současníka jeho, Piccolominiho a oceniti jeho působení ve válce i v míru. Jméno Piccolominiho vešlo ve známost německého lidu teprve Schillerovým dramatem, jež ho však staví do zcela klamného světla. Studujeme-li však listiny archivu náchodského a v těchto dějepisných pramenech bedlivě pátráme, objeví se nám zcela jiný obraz muže, vojevůdce, státníka a člověka, než jak se do mysli německého lidu vloudil... Jméno Octavia Piccolominiho je v Německu známo jen z dramatu Schillerova »Valdštýn«, ve kterém žádnou zrovna pěknou úlohu nehraje. I v Rakousku, jehož domu císařskému jako vojevůdce a státník neocenitelných služeb prokázal, je více znám jen učencům, kteří se zabývají dějinami a válečnictvím; většina z těch, kteří dějin 30leté

války důkladněji nezkoumají, pokládají ho stále ještě za zrádného přítele velkého Valdštýna, kterého prý rukami vrahu vydal. Jak nespravedlivým je tento úsudek, dokážeme v jiném článku této knihy, zde chceme jen krátce uvéstí několik okolností, týkajících se pohnutého života jeho, z nichž lze poznati, že byl vždy statečným vojínem, opatrným státníkem a především věrným služebníkem císařského domu.

Byl Piccolomini zrádcem Valdštýnovým?

Od té doby, co Schiller ve své veliké smutno-life »Valdštýn« napsal slova: »Ty's toho dosáhl, Octavio!« a tomuto na konec hry dává do rukou císařské psaní s nadpisem »knížeti Piccolominimu«, stojí Octavio Piccolomini před očima literárně vzdělaného světa jako vzor skrytý se plazícího zrádce. Hrozný osud Valdštýnův budil soucit současníků i potomstva, kdežto ti, kteří pád velkého vojevůdce připravovali, jsou označováni jako zrádci toho, jenž je dobrodiním zahrnoval, považováni jsou za chytré šplhavce, kteří své ctižádosti a lakotě obětovali muže, jenž jim stál v cestě. I dějepisci, dávše se strhnouti svou zálibou pro Valdštýna, vinili Octavia Piccolominiho ze zrady na Valdštýnovi a jako důvod zrádného počínání jeho uváděli jeho ctižádost a lakotu. Ano nejvášnivější obhájce Valdštýnův E. Šebek v Praze nazývá Piccolominiho spolu s kancléřem hrabětem Slavatou duší spiknutí, které po léta proti Valdštýnovi se osnovalo. I Fr. Förster jmenuje v životopise Valdštýnově mezi nepřáteli jeho zvláště Octa-

Moravská agrární a průmyslová banka

Telegramy: Agrobanka.

Filiálka v Chrudimi.

Telefon: 48.

Akciový kapitál 14 milionů korun.

Centrála v Brně.

Filiálky: Praha, Nám. Brod, Holešov, Kroměříž, Mor. Ostrava, Opava, Olomouc, Třebíč.

Půjční obchody bankovní a směnárenské všeho druhu. — Financování podniků. — Zálohové úvěry obcím a městům. — Eskont směnek, devís a účtů. — Úhrady do ciziny a poukazy válečným zajatcům. — Koupě a prodej cenných papírů, valut a mincí. — Obchodní místo c. k. rakouské třídní loterie.

Oddělení pozemkové.

Vklady { na knížky
na běžný účet

úrokuje co nejvýhodněji. — Ukládání možno bez výloh složením listky poštovní spořitelny, jež banka na požádání zdarma zašle.

Oddělení pro zboží.

menává vlastnosti dle praktických činů a dosvědčuje, že výchova náboženská zachovala i do věku našeho celé pluky žen opravdu statečných; zároveň však se ukazuje, kde vládla pouhá humanitní poesie bez obětavých činů.

Proč jinde kupovati?

Vždyť obdržíme kancelářské potřeby (papír, inkoust, péra, tužky atd.), umělecké pohledy ve velkém výběru, dopis. papír, notesy od 80 hal. až do 5 K, dále památky, alba na fotografie a pohledy — v Družstevním knihkupectví v Hradci Králové. — Adalbertinum. —

Rodinná výchova.

Neustále čteme, jak se mají zreformovati a rozřaditi školy, co jim všechno posud schází; hlavně se přetřásá, proč přes všechno složité studium morální výchovy mládež vlastně mravně klesá. Ale málokdo uhodí hřebíku přímo na hlavičku. Kde pak již od prastarých časů mělo a má dítě školu hlavní? Největší autoritu, nejsilnější výchovný vliv cítí dítě v domácnosti. Tam tráví většinu času. Co říká otec a matka, platí pro syny a dcery více než souhlasné výroky deseti nejdůmyslnějších filosofů. Dítě nemá schopnosti všechno uvážiti zrale vlastním rozumem; nečerpá výstrahu ze zkušenosti již proto, že jest teprve před prahem praktického, samostatného života. Nedostatek rozumu doplňuje oitem, řídí se náladami srdce. Ke komu dítě pilně vřelou láskou, ten mu jest autoritou nejvyšší. A kdo se stará nepečlivěji o dětskou výživu, získá si mladé srdce celé. Je-li v té příčině větším dobrodincem někdo z jiné domácnosti, rázem se přesune dětská přichylnost s rodičů na tohoto štědrého občana, i když jest zřejmo, že chudý vlastní otec přes všechno úsilí více dělati nemůže.

Učitel a kněz děti živiti nemohou, naopak jsou nuceni přikazovati, aby knihy a jiné učebné pomůcky si dle možnosti děti koupily. Vychovatelé úřední jsou nuceni děti kárat, trestati. Zkrátka škola nehoví a hovoří nemůže dětským hmotným potřebám a rozmarům. Proto pravidelně školní dítě miluje rodiče desateronásobně více než své školní vychovatele. Na rodiče jest nejvíce upoutáno, rodičům věří v přední řadě již proto, že již instinktivně cítí, jak při nejrozumnějších materiálních potřebách i pohromách (na př. při nemoci) jsou rodiče se svou pomocí

vždycky nejbližší a že vždycky pomáhají nejopravdověji.

Jestliže tedy otec povoluje lehkomyšlně chlapci v čemkoli uzdu, pak jest pro učitele velice svízelným úkolem žáka odnaučovati zlozvyku; taková povinnost jest tím obtížnější, čím více dítě učitel vychovává a čím slabší má prostředky k fyzickému vynucení kázně. Začnou-li docela ještě rodiče při patření na alzy zlomyslného dítěte na učitele hubovati, pak nechtěně který kouzelník poradí, jak obnoviti autoritu zcela dostatečnou.

Postavení katechetovo bývá ještě nezanedbné. O pravdě nauk učitelových většinou se mohou rodiče i děti přesvědčiti okamžitě a pohodlně svými smysly. Kněz však udl o tajemstvích a o věcech, k jejichž důkladnému zdůvodnění jest potřebí delšího filosofického řetězce. K rozumovému dlouhému poučování není času; a také duše dětská nemá vyspělosti k chápání důkazů, které jsou poněkud složité. Stačí tedy v domácnosti jenom několik poznámek bláhové a nemyslivé kritiky, aby se v dětské mysli řítily i se základy celá vysoká stavba, kterou kněz buduje. Tím spíše dítě v této příčině rodičům uvěří, čím jsou mu příkazy náboženské nepohodlnější. Často některý otec ani není zlomyslný; v náhlém vzrušení probodí nějakou popravnou větu víc pro sebe než k vůli dítěti. Ale za dva dni se podiví, když sezná, jak si hoši náhodná slova dobře pamatuje a jak se jimi ochotně řídí aspoň ve smyslu vzdoru, zanedbání povinnosti. A teď uvažme, kazili se práce vychovatelů, vštepujícímu účtu před Desaterem, ještě od vychovatelů jiných!

Považme, v jakém prostředí celé davy dětí žily před válkou. V přečetných domácnostech děti slyšely ostré výbuchy proti duchovenstvu vůbec a drastické kritiky konservativních učitelů. Dítě bylo nuceno přinášeti otcí listy s neforemnými karikaturami a neomalenými vtipy na strážce společenského pořádku. Děti docela stávaly se čeleděťskými takové duševní stravy a různých krávků. Maličká předčítatelé o těch věcech přemýšleli ovšem také — dle vlastní obávanosti; podrželi si v paměti hlavně to, co radilo ke zpříjemnění života, co dávalo povolení k bezuzdnosti. Dítě rádo uvěřilo fádákům, které pochlebovaly lidu demagogicky, činíce za zločiny odpovědnými kruhy zcela nevinné. A pak velice lákavou výchovnou moc uplatňovali při dětech i výrostci, kteří na základě výchovy moderní ještě značněji pokročili. Pokud vládlo heslo »poslouchej, dej si říci«, potud mládež vyspívala v charakteru; jakmile však se začalo opakovati často »neboj se«, lodičky ve-

zoucí mládež do přístavu bezpečí, ztrácely rázem kormidla.

Ale leckde se kazily v počtu valném i děti rodičů velice rozumných a pečlivých. Nedivme se! Nová doba, nové objevy, nové sociální řády bezděčně působily k uvolnění patriarchálního života, k ochromení výchovy domácké. Každý den tisíce školních dětí jezdily po dráhách do vzdálenějších škol ve společnosti pasažérů velíjových. Byli-li dříve učni pod přísnou kázní, vydělávaly si nyní dlouhé řady hochů v továrnách a jinde na celou svou obživu; samostatnost zachutnala tak, že hošek začal brzy odpírati rodičům velickou poslušnost. Řídě se šviháckými radami nevychovaných starších. Mohla tu napravovati různé něco škola, jestliže sami rodiče seznávali svoji malomoc? Uvažme dále, jaké pluky dorostu k vůli obživě od domácích krbů se rozptylovaly tak daleko, že rodiče se svými dětmi půl roku anebo docela léta neměli příležitosti mluvit? Neodneslo-li si dítě již z domova respekt před autoritou, jestliže se nenaučilo ovládati své rozmazy pevně, pak jest úplně ztraceno; pak ani nejkrásnější filosofické škule nedovedou obrátiti vůli od přejemného k užitečnému. Mladý sobec snaží se schvátiti pro sebe všechno; když si několikrát potluče čelo o hradbu pořádku, přemýšlí dále úsilovně, jakým úskokem by mohl hradbu přeskoditi, obejiti k ukojení touhy po rozkošnictví.

Čím více bude připoutáno dítě k rodině, tím lépe, protože rodičů poslechně při napomínání k dobrému nejspíše. A čím řádnější budou rodiče, tím bude také výchova zdárnější, tím více se usnadní úkol jiných vychovatelů. V rodině jest škola nejdůležitější, nejvýznamnější; a v samé rodině matka může prospěti duchovnímu zušlechtnění dítěte nejvíce, protože osobní styky matky s dětmi jsou pravidelně trojnásobně větší než otcovy. A tu se naskytá velice důrazný požadavek. Jest již obecně uznáváno, že veliká část samých nynějších matek není vychována zdravě; lehkomyšlné počínání mnoha mladých m tek svědčí zřejmě, že moderní výchovné základny zklamaly. Jest tedy potřebí obracet zřetel k osvědčené základně staré, konservativní, která dala národu ženy krajně obětavé, trpělivé, energické a ušlechtilé. Nenakládejte na školu více než může i při největším rozkvětu snést. Jaké budou domácnosti, jaké budou matky, takovými budou i děti. Bude-li sama matka podržovati dcery k užitečné práci, pak nebude potřebí, aby policie sama přetřehovala noční toulky dívek sotva škole odrostlých. Bude-li otec řádně střežiti synka, nevykouří kloučina pět cigaret denně a nebude se dopouštěti

via Piccolominiho; píšeť na str. 253: »Toto horlivé snažení Valdštyňovo o mír bylo hlavní příčinou, jež jeho nepřáteli, zvláště Piccolominiho a ostatní Italy, kteří život . . . v Německu velmi jednotvárným shledávali, čím dál, tím víc popouzel, aby ho u císaře očernili a co možná nejdříve se ho zbavili. Vedle jiných italských spiklenců proti Valdštyňovi jmenuje Förster generály Gallasa, Aldringena (!), Maradasa, Colloreda (!), de Susy, Caretta, Mohra a Morziniho; jako protivníky těchto generálů označuje Němce a Čechy: Trčku, Illova, Sparra, Losiho, vévodu Julia Saského, Mohrwalda, Schafgotsche a Scharffenberga.

Jiní dějepisci nepochybují naprosto o vině Valdštyňově a od uveřejnění díla o něm od Leopolda z Rankes a spisu Jiřího Irmessa zdá se každá pochybnost o otázce této odstraněna. Valdštyň protivil se politice císařského dvora a třeba že dvůr vyjednávati o mír se Saskem a Braniborskem schvaloval, přece nesouhlasil naprosto s podmínkami, za kterých Valdštyň chtěl smluviti mír. Nyní z listu Piccolominiho a z jiných dějepisných pramenů a památek dokazuje spisovatel, že Piccolomini tak, jak jednal, jednati musel. »Nyní vystoupil císařský vyslanec s určitou zprávou, že se Valdštyň chystá ke vzpouře a s rozkazem, zmocniti se ho. Zdaž mohli být generálové v pochybnostech, jak se mají zachovati? Stáli před rozhodnutím: zde císař, zde Valdštyň. Vázání jsouce vojenskou přísahou, musili se postaviti na stranu císařovu. Oni však byli také o spravedlivosti záležitosti císařské pevně přesvěd-

čení, aspoň o Piccolominim se to dá z jeho listu dokázati. . . Jestliže se tedy Piccolomini po zprávě císařského vyslance o vzpouře Valdštyňově ihned rozhodl rozkazu toho poslechnouti a zmocniti se Valdštyňa s jeho nejbližšími přívrženci, neučinil nic jiného, než svou povinnost. Proto jemu výčitky činiti, jež z bídné zrady na příznivci jeho Valdštyňovi viniti, zdá se nám naprosto nesprávným. . . Jest nám odnímti výčitku Försterovu, Šebkovu a jiných dějepisců, jakoby se již delší čas chystalo spiknutí proti Valdštyňovi, zvláště se strany italských důstojníků s Gallasem, Piccolominim a Aldringenem v čele.

Konečný úsudek svých pozorování shrnuje spisovatel v tato slova:

1. Piccolomini nesouhlasil s Valdštyňovým vedením války a s jeho politickým vyjednáváním v zimě 1633–34; on věděl, že také na císařském dvoře jsou nespokojeni s Valdštyňem, že mezi nimi a císařem nastal rozpor.

2. Piccolomini dopisuje si v té záležitosti hlavně s generály Gallasem a Aldringenem a hledí pomocí hraběte Gallasa odvrátiti Valdštyňa od cesty, jež se mu zdá být klamnou, k čemuž mu přislíbujíc účinnou pomoc.

3. Jsa přesvědčen o povážlivosti snah Valdštyňových, věří po sdělení císař. vyslance Wallmerode ve skutečnost vzpoury proti císaři a jest odhodlán dle rozkazů císařských tuto vzpouřu potlačiti zatčením Valdštyňa a jeho soudruhů.

4. Provedení tohoto úmyslu opozdí se pro neurčité rozkazy císařovy. Neměl císař odvahy vystoupiti proti Valdštyňovi, jelikož byla naděje, že se vše v dobré srovná a proto tváří se Piccolomini v této době stále jako přítel Valdštyňuv.

5. Tu přichází určitý rozkaz císařuv, zmocniti se Valdštyňa živého nebo mrtvého, v němžto Valdštyň je označen jako zrádce a vzbouřenec. Teď teprve přestává Piccolomini být Valdštyňovým přítelem a zřejmě proti němu vystupuje.

6. Valdštyň ustupuje do Chebu, Piccolomini obsadí Plzeň a předává císařský rozkaz zmocniti se Valdštyňa živého nebo mrtvého Buttlerovi.

7. Důstojník Buttler, jenž provázel Valdštyňa do Chebu, dorozumí se s Gordonem a Leslieem o zavraždění Valdštyňa a jeho nejbližších stoupenců.

Jednání Piccolominiho a ostatních generálů dlužno posuzovati dle tehdejších poměrů a panujících okolností. Piccolomini měl voliti mezi císařem a Valdštyňem, i rozhodl se pro prvního. Nikdo mu nesmí proto ničeho vyčítat, leda snad způsobil, jak vykonal císařské rozkazy. Ale ličiti ho černými barvami jako bídného zrádce přítele Valdštyňa, nemá nikdo práva. Věrné služby, které od svého šestnáctého roku až do své smrti roku 1656 domu Habsburskému prokazoval, vydávajíc příznivé svědectví o jeho povaze. V této věrnosti k domu císařskému nikdy nekolísal a víc než jednou, když štěstí válečné rod Habsburský opouštělo, byl jeho zachránce.

Přeložil E. N.

přílišho pychu. Rodiče z denní zkušenosti znají duševní sklony vlastních dětí nejlépe a dovedou čelití nejúspěšněji jejich vášním i tehdy, postrádají-li sami vyššího vzdělání. Co dokázaly dříve přirozeným zušlechťením oitem i matky bezgramotné, může docílití při dobré vůli i nynější pokolení matek vtipnějších, obratnějších. Jest jen potřeba v okamžicích kritických silné vůle.

Záložna v Hradci Král.,

Janské náměstí č. 163.

Vklady na knížky 4%

Půjčky. — Úvěry osobní. — Zálohy. — Eskompt účtů a smének.

Kulturní jiskry.

Postavení staročeské školy. Naši předkové v XV. a XVI. století měli o hlavních účelech školy zásady totožné, ať již se hlásili ke konfesi kterékoliv. Bylo to jenom výronem důsledného přemýšlení, jestliže tvrdili vesměs, že škola má předně vychovávat mládež pro Boha a pak pro vědy a umění. Nebylo ve staročeské škole takové svobody, o jaké básní přepíatí chvalotečnicki sekt. Ačkoli mezi sektami měli faráři postavení ponížené, ačkoli se musili poddávatí mocným laikům přilíš, přece jenom nad školou samou jako representanti konfesi měli významnou moc. Winter píše o poměrech ná husitských a protestantských školách partikulárních (městských, nižších, elementárních) ve století XV. a XVI. »Nejtužeji farář kde který provozoval vrchnost nad kantorem a sukcenty (nad učitelí nižšími, kteří se nevycvičili v husitské universitě), jichž větší úloha se týkala kostela a menší úloha školy... Nelze pochybovatí, že k obsazování míst kantorských kněží chtívali míti moc rozhodnou... Stran ostatních vyšších officialů (učeníjších učitelů) vrchnost knězova bývala slabší, ale ne vždy a všude... Husitský převrat oslabil pravomoc kněží. Měšťané stali se většími ve škole pány nežli kněz. Ale bez vlivu a dohledu kněžského nemohlo býti; zůstala škola i nadále s náboženstvím a s chrámem v těsném spojení; škola opatrovala zpěv chrámový, část duchodů správci a učitelům i žákům plynula z pohřebů, tedy z funkcí chrámových. Officialové dědictvím doby katolické mívali na faře obědy, ký div, chtěl-li farář, aby mimo kantora officialové všichni k němu hleděli jako k nadřízenému. Zvykem své doby měšťané vždy uvozovali v povinnostech učitelských chrám před školou... Když u nás protestantství rozšířilo se, pozorujeme stran vlivů kněžských nad officialy dvojitý poměr z náboženských věcí přirozeně vyplývající. Kde byli učitelé a farář stejného náboženství, nastává leckde patrnější závislost školních officialů na knězi faráři; kde se kněz věrou různil a dvojit od učitelů, nastal boj mezi oběma stranama, a vliv farářův klesl na nic... Církve protestantské všude v Němcích, kde panovaly, v skutek uvozovaly úsilně závislost školy a učitelstva na pastorech a na farářích; konšelé sobě zanechávali vrození právo, ale kněz ať vede školu. Nebyly prý v tom jen kněžské snahy panovačné, ale i úmysl, aby škola byla dcera církve, nástroj Ducha svatého. Závislost na predikantech pochází od Luthera. Jest sic maličkost, ale význačná, když v řadě školním v Jeně r. 1573 nařizeno, aby správce neodcházel ze školy žádný den bez poklony, pastorevi uctivě vykonané. U nás povedlo se protestantským kněžím, vzorem německým, že strhli na sebe moc nepronikavěji na českém severu. V Slavkově přímý dohled nad školou měl farář a diakon. Rektor školní odpověděn nejprv faráři, pak městské radě; inspektoři městští byli vedle faráře; bez dovolení farářova ani půl dne prázdná správce nesměl dáti, bez vědomí jeho a ovšem také purkmistrova správce ni jednu noc nesměl pobýti mimo školní dům. Ve Falknově farář s povědomostí rady ustanovoval správce školního, jenž byl pak na knězi dokonce závislý. Z českých měst nejčastěji pozorovati závislost officialů na knězi farním v Hoře (Kutné), což snadno se vyloží tím, že tu kněžstvo činilo svou zvláštní konsistoř, a tudíž církve protestantská tu domohla se jakés postranní organizace. Některý ze správce horských byl zvlášť podajný. Mistr Melichar Kolidius, jeden z nich, r. 1612 nechtěl podniknouti ani školského divadla bez dovolení pana arciděkana. Arciděkan r. 1607 i vysvědčení vydal o tom, kterak se choval učitel Jan Týnský, jenž pak na to vysvědčení se dostal za správce do Bohdanče. Někde vrchnost přímo kázala, aby škola se hlídala farářem... Vysílající učitele na školu, universi (universita) dávala radu, kterak si vésti má učitel ke knězi, aby byla shoda. »Co se tkne srovnání v lásce správce školních s knězem děkanem«, tak rektor Kodiceil píše do Kouřimi r. 1689, »mohu oznámiti, že jsou starobylé smlouvy mezi administrátory a kněžstvem stra-

ny naší pod obojí a rektorem, doktory a mistry a profesory universitatis (universit) učení Pražského, kterak se uctivě, šetrně a vážně vespolek chovati mají, to se mezi jinými artikuly každému k správě školní vyslanému pod povinností předkládá.« A mistr Bacháček, když pozoroval, že by shoda školy s farou se kazila, začasť předcházet svár: do Pacova na příklad r. 1611 rychle jmenoval za učitele Václava Kaňkovského Kutnohorčana, poněvadž správce Daniel Krocín má s knězem Erazimem nedorozumění, a nebylo by dobře.

Když starokališní kněží byli jedna ruka se stranou katolickou, zápasili o vliv na školu s protestantskou universitou. »Když protestanté čeští dobyli sobě r. 1609 svobody náboženské, k farám dostávali se protestantští farářové a od těch officialové rovněž protestantští nemohli než dáti sobě libiti některý dohled... Dohled protestantských farářů nad školními officialy vidí se po vydání majestátu býti obecnější a tužší, než kdy býval. R. 1612 universi musí s faráři pražskými smlouvatí, aby nepřekáželi žákům v přednáškách akademických, aby chrámové zpívání nepřekáželo škole a učení a o jiné kusy, které svědčí o veliké moci kněze nad školou.« (Život a učení na partikulárních školách v Čechách v XV. a XVI. století, 212—218.)

Zkrátka jakož nyní, tak bylo i na počátku. Učitel byl a jest vždycky vázán účelem školy, úmyslem vydržovatelů, principem jednotné výchovy. V těch krajích, v nichž zásady konfesi neplatí nic, v republikách, v nichž postavena škola zcela na základnu světskou, není pouto menší; učitel musí se klaněti republice, jest nucen (časť za honorář přímou ubohý) horlivě povzbuzovatí mládež k modlářskému uctívání zřízení republikánského. Tolik jisto: kdekoli uznal stát jakousi míru veřejných práv kterékoli konfese, přičiňoval se o to, aby se vliv církevní vrchnosti uplatnil i nad mládež ve škole.

Památce spisovatele a národního buditele Vincence Zahradníka věnuj **»Národní Listy«** dne 29. srpna tyto vřelé řádky: »Vincenc Zahradník pracoval v krásné literatuře, v níž jeho »Báiky« jsou dílem i dnes dosud svěžím, a ve filosofii. O jeho dílech filosofických vyslovil se právě nedávno profesor filosofické fakulty české university dr. Frant. Čáda takto: »Z veškeré však spisovatelské činnosti Zahradníkovy nejvýše jest ceniti to, co sepsal z oboru filosofie. Jsou to jednak jeho velká díla filosofická, jednak četná kratší pojednání a články, jimiž pojal si trvale své místo ve vývoji české filosofie v době nové. Z velkých prací jeho filosofických uvéstí jest jeho Psychologii (nám, bohužel, ztracenou), dále Logiku, či jak Zahradník ji nadepsal »Počátky Umění Myslitelství«, a obsáhlé i hluboce založené a promyšlené dílo o principu etiki »Filosofické jednání o vnitřní a zevnitřní povaze ctnosti«. Všecka tato díla, ať tak neobyčejně na svou dobu vynikající, zůstala za života Zahradníkovy neuveřejněna a zůstala tak téměř neznáma, až Česká Akademie císaře Františka Josefa pro vědy, slovesnost a umění u možnila jejich vydání. Probíráme-li se dnes touto činností Zahradníkovou, značně rozsáhlou a za krátký čas, jenž vyměřen byl jeho životu, tak nesmírně se bohatě rozvinuvší, nemůžeme ubrániti se ani nyní zaslouženému respektu, ba obdivu, co nám podal tento skromný člověk a veliký nadšenec pro věc svého národa. Shrnutí úsudek o jeho plodech v jedinou větu: Zahradník jest náš největší filosof český v první třetině 19. století. Jeho filosofická práce není plané nějaké stavění vzdušných, metafysických teorií ani hlásání — třebaš poetických — nápadů, není to přemítání cizího nějakého učení anebo nezáživné diskutování přetžitých nauk filosofických, nýbrž Zahradník všude (a zejména v objemných svých dílech filosofických) snaží se právě tak o původnost, jako o solidní, skutku vědecké zpracování toho, co podává z oboru filosofických nauk. Jest úžasno opravdu, kolika starými i novými spisy filosofickými se probral, jak usiloval je nejen proniknouti, ale i náležitě vždy hodnotiti, jest však neméně pozoruhodno, jak zachovával si při tom i v hlavní myšlence i v jejím provedení vlastní názor svůj, jak jej dovede zdůvodňovati a hájiti ho proti jakýmkoli námitkám. I dnes ještě leccíms ze svého obsahu podržují spisy jeho cenu trvalou a opravdovou, i dnes ještě s prospěchem si je přečte každý, kdo má zájem o ony otázky filosofické.« — Český národ vzpomene dnes vroucně života Vincence Zahradníka a jeho dílo životní provází vděčným uznáním!

Koncerty. Koncertní ředitelství B. Spurný v Plzni obdrželo zastoupení následujících umělců a uměleckých těles k uspořádání koncertů v městech král. Českého: Jar. Kociana, České Filharmonie, Českého kvarteta, Ševčíkova kvarteta, Emila Buriana, Pepy Bartoně a Lud. Slukovovy. Jmenované ředitelství uspořádá v nastávající sezóně buď samostatné koncerty těchto umělců, neb jich uspořádání předá se za velmi výhod-

ných podmínek místním spolkům neb korporacím. Koncerty jsou případně dobročinnými. Přihlášky a dotazy zodpoví B. Spurný, Plzeň, Bendova 12.

»Svoboda« a volných myslitelů. Dr. Bruno Wille jest hlavou a literárním vůdcem »Svazu volných myslitelů«. Tito pánové jsou odpůrci pozitivního křesťanství a vypočetli vše na jeho zničení. Jest to vlastně nepochopitelné, neboť volní myslitelé by mohli přiznati klidně každému člověku volné mysliti. Je-li skutečně náboženství stanoviskem rozumově překonaným, přesvědčeli-li o jeho zbytečnosti vědecké důvody, nač sháněti k jeho potření politické organizace? Proč sbíratí velké peníze na podporu dokázané pravdy? Jestliže se učiní nějaký objev v oboru fysiky neb medicíny, není potřebí fanatické a tučné placené agitace k přesvědčení o nové pravdě. Sám vůdce Wille musil se přesvědčiti, jak umělymi prostředky se udržuje volno-myslenkářská sekta a jak jest despotická. Wille jest německý patriot a vše se vyslovil pro zájmy Německa ve světové válce. Hamburští soudruzi vydali nato tajný okružní list proti vůdci »volných myslitelů« (2); oni jsou totiž »pacifisté«, t. j. přejí Angličanům, Francouzům a Rusům vítězství a mír. Dr. Bruno Wille protestoval proti tomu v listě »Freidenker« a prohlásil, že raději vystoupí, než by se vzdal svého názoru. Je mu to cti, nám pak dokladem, že tak zvaní »volní myslitelé« jsou všim jiný, jenom ne důslednými přívrženci volného myšlení.

Neobvyklé loučení. V holandské vesnici Koldijsku pastor stal se katolíkem, tak že mu již nebylo možno vésti dále duchovní správu nad protestantskými věřícími. K loučení s osadou došlo v kostele; církevní vrchnost to povolila s podmínkou, že při té příležitosti nebude konati modliteb ani zpěvů. Koláturáci dostavili se do chrámu v počtu největším, protože správce svými vzácnými vlastnostmi získal srdce všech. Když farář promluvil na rozloučenou několik slov, nejstarší občan vřelými slovy poděkoval za obětavou činnost odcházejícímu. Tu však lid zapomněl na všechny zákazy a začal nadšeně zpívat: »Bůh ochraňuj tvůj odchod a příchod!« Farář byl hluboce dojat a žehnal vděčný lid.

Jak se kde obyvatelstvo množí. Podle statistiky z roku 1911 připadlo na 1000 obyvatel za rok porodů: v Rusku 43.9, v Rakousku 34.3, v Itálii 32.7, v Anglii 24.9, ve Francii pouze 19.7. Francie stojí na prvním evropském pro zúmyslné přivozované ubývání dětí již od století minulého. Sociální mizerie zde málo rozhoduje: vždyť státy s obyvatelstvem daleko chudším vykazují v poměru k počtu obyvatelstva daleko větší počet dětí. Z nedostatku lidí domácích přichází do Francie každoročně na jarní práce a žně spousta dělníků cizích, kteří pracují za vysoké ceny. Která země tedy dává veliké sumy lidem cizím, dobře by vyživila přrůstek obyvatelstva domácího. Jest věru pozoruhodno, že ve Francii (ze strachu před rodinnými starostmi a z touhy po největším pohodlí) právě rodiny velikých boháčů mají děti nejméně. A pak zednáři volají z plných hrdel předsťo: »Ať žije Francie!«

Rozvodová horečka v Americe. Statistika rozvodu amerických, která právě vyšla v New-Yorku, vyvolává vrásky na čelech sociologů a státníků, neboť tato statistika přináší data zdrcující: V době od 1. ledna do 30. června t. r. bylo konstatováno o 50 proc. více rozvodů než ve stejných měsících roku loňského. Věřné mínění snaží se najíti vysvětlení tohoto velmi povážlivého zjevu. Všichni povolání činitelé zabývají se jím v obsáhlých člancích: soudcové, spisovatelé, lékaři, filosofové i laikové, a všichni, ať v přemnohých názorech se rozcházejí, v jednom jsou úplně za jedno: Má-li býti učiněna rozvodová horečka v New-Yorku skutečně přítrž, musí býti vypověděn bezohledný boj taneční epidemii. Tango, mačič a mnohé jiné tance nesou vinnu na povážlivém uvolnění mravních pout. Ovšem že také zdražení životních prostředků, nedostatek domácího života, snadnost a nerozmyslenost, s jakou mládež vstupuje v manželství, bezdětnost, rostoucí touha po požitcích, odpor Američanky k domácímu povinnostem hraje zde obrovskou roli. Nejzhorbnějším vlivem zůstává však taneční epidemie a s ní povážlivé ženské módy. Americké sufražetky jsou ovšem obránky-němi tanců.

Kaučuková dlažba. »Gummizeitung« sděluje, že v Londýně provedeny byly pokusy s užitím kaučuku z kultury, ne pralesa, ze státu malajského k dláždění chodníků. Užito bylo desek pálpalcových, zasazených v cementových ložiskách. Chůze je prý velmi příjemná jako po těžkých kobercích. Arciť cena a malá trvanlivost budou asi obtížemi, které nedovolí, aby kaučuková dlažba stala se v evropských městech obecnou.

Za válečného ruchu.

O významu rumunského zasažení do války napsal dne 28. srpna »Freundenblatt«: Rumunsko nám vypovědělo válku. Toto vypovězení války vzbudí po zemích dohodových radostný rozruch.

u nás nebude asi dojem z něho ani v obyvatelstvu příliš veliký. Jestliže se Italové po pěti čtvrtletích nedostali dále nežli ke Gorici, nemáme, proč bychom se chvěli před rumunskou armádou. Rumunsko, které z opatrnosti po celý tento čas čekalo, prve nežli napodobilo spolkovou věrolomnost, nebude nám nebezpečnějším nežli jeho větší latinský bratr. Jako proti Italii, tak i proti Rumunsku postavila sama příroda nám zdi, které nám pomohou při obraně a rozmnožené síly, kterých se našim nepřátelům muže dostati, povážíme-li tento přirozený val, nemají valného významu. Poněvadž jsme věděli, jak pochybný bylo smýšlení našeho východního spojence, nemohlo býti beztoho použito části naší branné moci na bojích, nýbrž musela býti připravena, aby se postavila proti novému nepříteli. Proti němu postavíme se nyní se srovnanou vojenskou i hospodářskou pohotovostí. Účinek rumunského zasažení do války nemůže tedy býti zvlášť významný. Podceňovali ho nechceme. Ale že jest s to, aby proti nám rozhodl, to jest srovnaně nepravděpodobno. S plným klidem přijímáme vypovězení války, které nám posílá tento nejnovější bojovník za svobodu, právo a civilizaci. Nazve-li se i pan Bratianu bojovníkem za pravdu? Několik dní před včerejší korunní radou v Bukurešti byla sepsána a podepsána ministrem věci zahraničních listin, kterou vyslanec Mavrocordato včera odevzdal těsně před 9. hodinou večer na Měděném náměstí. Večer, den před tím, tedy ve chvíli, kdy tento dokument byl již připraven v psacím stolku rumunského vyslance aby byl odevzdán, ujal Bratianu našeho zástupce v Bukurešti hr. Czernina tónem nejpoctivější upřímnosti že rumunská vláda chce zachovati, zachová a muže zachovati neutralitu. V obyčejném životě říká se tomu nestoudná lež. Veliký bukurešský státník učinil ještě něco nad to: Ustanovil počátek válečného stavu na touz hodinu, kdy odevzdáno bylo vypovězení války. Chtěl překvapiti rakousko-uherskou vojenskou správu a rakousko-uherské a německé kupce a prodavače a naše státní příslušníky, meškající v Rumunsku. Domnívá-li se že takové perfidie nedojdou pomsty, mylí se velice. Bratianu chtěl zasaditi mohutnou ránu. Italie vyslala vojsko do Macedonie a vypověděla válku Německu. Ježto římská vláda vypověděla již obchodní smlouvu a zacházela s německým majetkem jakožto se statkem nepřátelským, byly styky Italie s německou říší beztoho již naladěny na stav válečný. Nyní stav ten opravdu nastává. Patrně dostalo se rumunské vládě ujištění, že balkánská akce dohodová bude sesílena, aby při útoku proti nám bylo se obávati z jihu menších překážek. Ale toto všecko nezabezpečí Rumunsku od těžkého zklamání, v to s důvěrou doufáme. Rumunská armáda nedobude Sedmihrad. Naše rozkošná sedmihradská horská země zůstane při nás. Rumunsko kope si samu v této válce hrob. Království rumunské bývalo s Rakousko-Uherskem od desetiletí spojeno. Dovolává-li se toho, že trojspolek se rozpadl a že proto již nemá závazku, je to nestoudná a nejpřísná sofistika, jaká kdy jen byla slýchána. Smluvní poměr mezi Rumunskem a námi neměl s poměrem k Italii docela nic činiti a odpadnutí Italie nesprošťuje Rumunsku sebe menšího závazku. Když Italie se dopustila zrady, Rumunsko učinilo. Nechalo si na svou argumentaci pokdy až do včerejška. Král Karol chtěl při vypuknutí války splniti spolkovou povinnost, poněvadž to pokládá za bezpodmínečně nezbytno z důvodu cti a pro životní prospěchy své země. Nedovedl proraziti se svým stanoviskem. Bratianu zstal neutrální a z neutrality vyvíjí se nyní prohlášení války. Nechtějí Rumunsko shánit válečné důvody ze všech koutů, nenaide prázdného jiného kromě toho, že chce učiniti vpád a loupiti a že pokládá chvíli k tomu za příznivou. Rumunské přepadení jest nejnestoudnější, jaké znají dějiny, a co do nerozumnosti sotva čim bude předstíženo. Nejzkušenější, nejmoudřejší a nejcharakternější státníci země před ním varovali, poukazovali na to, že Rumunsko, pomůže-li Rusům k vítězství, jak to slibuje válečná strana s bláhouvisť jistotou, stane se otrokem Ruska a že tedy se musí úspěchu svého podnikmu právě tak báti jako jeho ztroskotání. Nadarmo; slepá lačnost nabyta vrchu. Musí tedy nyní zbraně poučiti Rumunsko, že se dalo na špatnou, bláhouvisť a nesprávnou cestu. Rumunsko bylo klidným ostrovem ve vlnobití světové války, prsto krve, prsto slz, prsto hospodářského spustošení. Vrhlo se v tento víř s lehkomyšlnou zločinností, věrolomně, křivopřísežně. Vynořili se z něho zase na povrch, po seto ranami, bude proklínati ctižádostivce a slabochy, kteří zavinili jeho neštěstí.

Tolstoj prorokem. R. 1894 vylíčil Tolstoj v prorockém tušení působení a následky dějinosti Sazonova a jeho soudruhů. Napsal totiž: *Líš jest tato náhle vzbuzená láska Rusů k Francouzům a Francouzů k Rusům. A líš jest také náš tím vyvolaný odpor proti Němcům a nedůvěra k nim. Líš pak největší jest, že oslem těchto nerozumných, neomylných orgií má býti evropský mír. Rovněž víme také, že jsme nikdy nevyhledávali zcela žádného nepřátelství vůči Němcům aniž nyní vyhledáváme. Prohlášené časopisy budou uveřejňovati svoje lži, zástup leni-*

vých boháčů, kteří nevědí, jak by promarnili čas, bude tlačiti patriotický nesmysl a rozšiřovati nepřátelství proti Německu; tak mírumilovný může býti i car; okolnosti se tak utvoří, že se nebude moci ubrániti válce, kterou žádati bude jeho celé okolí a — jak v takových případech bývá domněni — též veřejné mínění celého národa.

Změna ustanovení o dani z piva dle císař. nařízení provede se tím způsobem. Že státní daň od 1. září 1916 zvyšuje se ze 34 hal. za hektolitrový stupeň extraktu mladinky na 1-10 K, zemské pivní dávky se zrušují a nahrazují přídělý.

Prohlášení rakonských Rumunů. Klub rumunských poslanců na říšské radě rozeslal toto prohlášení: Poslanci rumunského národa v Bukovině nemohou chápati připojení se Rumunska k Rusku. Dle jejich přesvědčení jest toto připojení neštěstím pro celý rumunský národní kmen, jehož existence vítězstvím Ruska byla by přímo popřena. Za těchto okolností litují co nehlouběji, že Rumunsko vypovědělo válku a setrvávají tak jako rumunský národ v Bukovině, jenž svoji lásku k císaři a říši zpečetil svojí krví, právě jako před tím nezloinně věrni Rakousku.

Politický projev německého poslance. Na spolkové schůzi ve Vídni vyslovil se poslanec Redlich mimo jiné takto: »Chceme-li silné Rakousko, musíme míti také spravedlivé Rakousko. Až nadejde okamžik míru, musíme se snažiti, abyhom mezi národy a státy proti sobě stojícími časem sjednali lepší poměry, nežli jaké byly před válkou. Tim nutnější je, aby tato úloha byla provedena uvnitř Rakouska. Dorozumění národů bude tenkrát umožněno, když jedinkrát skutečně všichni národové navzájem uznají národnostní práva, ale ovšem také existenci právo a potřeby státu jako celku.«

Německá sociální demokracie o míru. »Tageblatt« dne 30. srpna sděluje: Soc-dem. politik dr. David pronesl na schůzi soc. demokracie v Berlíně, k níž nebyli připuštěni stoupenci Haasova směru, řeč na thema »Válka a mír«, ve které zdůraznil, že musí být vytrváno až do uzavření čestného míru. Shromáždění vyslechlo jeho řeč bez vyrušování a provázelo ji hlučným souhlasem. Potom přijata byla resoluce, v níž se praví: »Naši vojní bojují za ochotu nepřátel k míru. Dosazení tohoto cíle však je stěžováno jednáním a požadavky oněch lidí doma, kteří chtějí dodati válce přivtělením jinonárodních území rázu dobývací války. Shromáždění odsuzuje nejostřejším způsobem tuto politiku, která přispívá k prodloužení krvavého zápasu. Německá sociální demokracie nechce žádný mír za každou cenu. Je odhodlána věrně vytrvati v hájení životních zájmů vlastního národa proti všem je ohrožujícím dobývacím a násilnickým plánům nepřátelských vlád. Od vlastní vlády však očekává, že je ochotna každé chvíli k míru, který zabezpečí politickou nezávislost, teritoriální nedotknutelnost a svobodu hospodářského rozvoje Německa.«

Vojenský stav Rumunska není nijak kvělný. Dle ústavního zřízení má tento stát pro válku 168.000 mužů pěchoty a 32.604 koné. Ovšem za nynější situace vynasnaží se Rumunsko počet vojnů dle možnosti rozmnožiti. Přes to však tato země, která dle sčítání z r. 1899 čítala necelých 6 milionů obyvatel, nerozvine ani tak velikou válečnou sílu, jakou na počátku světového zápolení vypravilo Srbsko. Tím méně padá na váhu válečné loďstvo rumunské, které čítá 28 lodí úhrnem o 3089 tunách, jsouc vyzbrojeno 72 děly; úředníků, důstojníků a kadetů na tomto loďstvu jest 135, matrosů 1653. Pařížské listy oznamují, že výroba stěliciva v Rumunsku v posledních měsících se provádí velice čile; pracuje tam přes 470 továren a dílen na stělicivo a válečný materiál.

Počet vypověděných válek od 28. července 1914. Roku 1914. 1. Rakousko-Uhersko Srbsku 28. července. 2. Německo Rusku 2. srpna. 3. Německo Francii 3. srpna. 4. Německo Belgii 8. srpna. 5. Anglie Německu 4. srpna. 6. Rakousko-Uhersko Rusku 5. srpna. 7. Srbsko Německu 5. srpna. 8. Černá Hora Rakousko-Uhersku 7. srpna. 9. Francie Rakousko-Uhersku 12. srpna. 10. Anglie Rakousko-Uhersku 13. srpna. 11. Černá Hora Německu 12. srpna. 12. Japonsko Německu 23. srpna. 13. Rakousko-Uhersko Japonsku 25. srpna. 14. Rakousko-Uhersko Belgii 27. srpna. 15. Rusko Turecku 30. října. 16. Anglie Turecku 5. listopadu. 17. Francie Turecku 6. listopadu. 18. Belgie Turecku 7. listopadu. — Roku 1915. 19. Italie Rakousko-Uhersku 23. května. 20. Italie Turecku 21. srpna. 21. Bulharsko Srbsku 13. října. 22. Anglie Bulharsku 15. října. 23. Francie Bulharsku 16. října. — Roku 1916. 24. Německo Portugalsku 9. března. 25. Rakousko-Uhersko Portugalsku 14. března. 26. Rumunsko Rakousko-Uhersku 27. srpna. 27. Italie Německu 28. srpna. 28. Německo Rumunsku 28. srpna. 29. Bulharsko

Rumunsku 28. srpna. 30. Turecko Rumunsku 28. srpna.

Vyznamenání. Dp. Stanislav Beneš, správce bisk. knihtiskárny, t. č. c. a k. polní kurát, obdržel čestný odznak II. tř. Červ. kř. s válečnou dekorací. Dp. Richard Popp, t. č. kurát, obdržel pochvalné uznání vrchního armádního velitelství.

Ríšský posl. dr. Drexl, který jako c. a k. polní kurát upadl do ruského zajetí, vykonává duch. správu v Irkutsku. Byl nějaký čas těžce nemocen nyní však sděluje, že se mu vede již dobře.

Zprávy o vojnech. Stále se opakující přírady, že osoby naprosto k tomu nepovolné a jen pro sebe sežier nabízení obecenství své pochybné služby za náctem pátrání po vojnech raněných, zabitých neb pohřešovaných vyžadují, aby se celá veřejnost na tato zprávy s omezením zvláště upozornila a před ní varovala. Obecní a farní úřady, jakož i právy školní, za svou zvláštní povinnost považovati, zejména v kněžích vězi dobře nerozumějících poněkud působiti, kde třeba i přímo poučiti ať radou či sepsáním potřebného dotazu. Zmíněné zprávy o vojnech možno obdržeti zcela zadarmo, spolehlivě a pokud možno i rychle prostřednictvím úředních kanceláří, jejich adresy jsou tyto: 1. Anskunfts-bureau vom Roten Kreuze in Wien VI., Döblhofeisengasse No. 4. 2. Anskunfts-bureau des Ung. Roten Kreuzes in Budapest 4. Váci-utca No. 38. 3. Zentralschweizerbureau, Anskunftsstelle für Kriegsgefangene in Wien I., Fischhof No. 3. 4. Kriegsauskunftsstelle des österr. Roten Kreuzes in Wien I., Stock im Eisenplatz No. 3. Každá z těchto ústředí zavade potřebné pátrání po osobě vojína zcela bezplatně a oznámí nato výsledek tazateli. Pod č. 4 uvedená kancelář vydává také zvláštní list, v němž se uveřejňují jména pohřešovaných, za což se inserující stranou musí zaplatiti malý režijní poplatek, který se však u zcela nemajetných osob také slevuje. Z uvedeného patrné, že se nejedná tedy o nic jiného, než o správné napsání a adresování dotazu, což u většiny nebude činiti obtíži. V dotazu třeba uvést jméno, rok a místo narození, příslušnost bydliště, vojenský sbor a oddělení vojína, o němž se pátrá, a přesnou adresu tazatele. Adresa volembudiž z výše uvedených čtyř ústředí. Porto se neplatí. Osoby, které nemějí psát, naleznou zajiště ochotnou pomoc u obecních a farních úřadů, jakož i u členů učitelských sborů, jimž se zejména doporučuje, aby o těchto věcech školní mládež náležitě poučila. Pp. starostové se žádají, aby osoby, které se za plat k prostředkování uvedených dotazů nabízejí zjistili a sem známí, ježto proti nim bude přísně zakročováno. Při té příležitosti se připomíná, že takoví pokoutní písařové ještě stále vykořisťují stejným způsobem i ženy narušovaných, jimž se dotěrně nabízejí k napsání žádosti o zvyšování příspěvků, ač jejich podání jsou zcela bezcenná a pouhou snůškou frází, kde rozhodující a pro výměru příspěvku důležité okolnosti úplně chybějí. Varuje se i před těmito opětně.

Jak žije Petrohrad. Ruské i skandinávské listy jsou plny statí o životě v Petrohradě. Byť byly jakkoli rozdílné, v jednom se shodují, že se v Petrohradě žije v nadbytku a požitcích, že tone Petrohrad v záři zlata. Noční život je sice hodně omezen úředními výnosy, ale proto přece nechodí Petrohrad spáti se slepicemi. Městský hejman nařídil, že musí býti zavírány hostince v 11 hod. v noci. Před válkou v tuto hodinu tprve vzešel Petrohrad jezdit do vařené nebo k večeři. Velký proud obecenstva se valí nyní v 11 hodin v noci k nádražím, aby v čekárnách ztrávil část noci při sklence čaje a lihuprostého «kvasu». Jistá část obyvatelstva však hoduje v síních při zavřených dveřích a veselí se při šampaňském. Místo 10 rublů platí se nyní za láhev 50, ba i více. Méně zámožný Petrohradčan si najde útulek v barech a čajovnách, kde se tajně hořduje požitku alkoholu a jiným vášním. Potravin je v Petrohradě dostatek nyní, kdy jsou vodní cesty volné a doprava není odkázána jenom na přetížené dráhy. Ale všeho si může dopřáti jen boháč, kterému nezáleží na ceně, protože dražota je v Petrohradě právě tak, jako všady jinde. Boháč ji však sotva pocituji, neboť i za normální doby není zvláštností, zaplatiti u předních lahůdkářů za válečnou hrušku 5 rublů nebo za jahodu 2 ruble. Jen jedno helze míti ani za drahé peníze: maso. Hodně podivné, pováží-li se, že před válkou bylo by stačilo bohatství dobytka jediné gubernie Vologdské na zásobení celého Ruska masem. Petrohradská obec učinila z trhu na seno masný trh. Od 3 hodin ráno tam stojí na sta lidí, sluhů, obchodníků, dobře oděných dam a čekají, až bude otevřeno a dojde na ně. Někteří jsou opění o špinavé zdi domů a krátí si čekání spánkem, jiní hrají v karty. Divadla hrají a jsou plně navštěvována. Opery a dramata původu německého jsou stále ještě škrtnuty z programu. Na koncerty Beethovenovy je opět dovolen přístup, nikoli však na Bachovy a Webrovy. Nikdy ještě neměl petrohradský občod tak skvělých dnů, jako za války. Zapomnělo se na konkurenci, všechny obory obchodu svorně žijí vedle sebe. Proud zlata, který se rozlil nad Petrohradem, dal rozkvěsti přepychu netušenou měrou. Listy plínější ostré satiry na modní výstřelky petrohradských žen. Pařížské klobouky, modely, které neviděly Paříže, jsou kupovány za 200 i více rublů. V kožešnických závodech se dosud nikdy neplatilo tolik za sobolínu a jiné kožešiny, jako letos. Je citelný nedostatek látek a kůží, ač Rusko je zemí kůží. Stalo se, že dány elegantní se objevily na proměnách v lýkových stěvicích, ovšem byly ozdobeny sponami ze zlata a drahokamů. Petrohrad neví, co se zlatem. — Ku podivu, že ruský ministr financí pucuje klíky jak u spojenců

tak a neutralitě, když je v Petrohradě tolik zla. Či nemá odvahy podívat se důkladně do kapes zbyřalým lichvákům?

Illuminační náhradní dary

u příležitosti

N vyšších narozenin Jeho Velčenstva císaře.

Abeoední seznam dárců illuminačních náhrad ve prospěch Zemské úřadovny c. k. rakouského válečného fondu vdovského a sirotčího v Praze bude v příštích dnech uveřejněn.

Český odbor.

Zprávy místní a z kraje.

Vyznamenání lidové války. V dělostřel. polním pluku č. 29 obdrželi za udatné chování před nepřitelem: Vrchní obžobstráje Václav Kadečka z Ruseku stříbrný zásl. kříž a stříbrnou medaili za statečnost; pak bronzovou medaili za statečnost závodčí Jan Pařízek z Kuklen, desátník Karel Řehák z Hradce Králové, jízdní předdělostřelci Fr. Hyplius z Malovic a Fr. Šrám z Pouchova, předdělostřelci Fr. Ira z Kunčic a Josef Zámečník z Dubu, a dělostřelec Bedřich Lorenc z Černíkova. — Dále vyznamenání u této pluku Nejvyšším pochvalným uznáním (signum laudis) nadporučík Josef Venci ze Světla a Ed. Kánský z Hořic, a poručík Josef Voříšek z Hradce Králové a Stanislav Chládek z Kuklen. Nadporučík Karel Vrabec z Ločenic, 31. pluk zemské obrany, vyznamenán bronzovou medailí za statečnost; tutéž získal si nadporučík Karel Šrámek z Hradce Králové v ulánském pluku č. 1. — U 9. praporu zákopníků získal si desátník Václav Adamira z Oujezda stříbrný záslužný kříž, sapeři Al. Bouček z Pouchova, Jos. Podhajský ze Stěžer a Jos. Šotola z Urbanic bronzovou medaili, poslední vyznamenán mimo to německou vojenskou záslužnou medaili. Konečně vyznamenán i šikovatel zásobovacího sboru č. 19 v Praze Jos. Matějka z Roudnice stříbrným záslužným křížem na stuze medaile pro statečnost. — Dále u 10. praporu zákopníků vyznamenání: Sapeři Jos. Šifneček z Nerošova bronzovou, Jaroslav Mlátiček z D. Přímou stříbrnou, Václ. Mareš ze Svob. Dvůrů bronzovou, Jos. Vořt z D. Přímou stříbrnou, c. k. závodčí Vořt. Šmiera z Černíkova stříbrnou medaili za udatnost. Nadporučík v zásl. Jan Hladík z Kratonoh vyznamenán Nejvyšším pochvalným uznáním (signum laudis).

Štítu železného brance ve prospěch rakouského fondu vdovského a sirotčího veškeré ozbrojené moci, odbojce v Hradci Králové odevzdány byly tyto příspěvky: Od Spol. a záložního družstva I. všeobecné jednoty úředníků mocnářství rak.-uherského zde 30 K, od J. Neškudly, hostinského ve Lhotě pod Strání, z pokladničky 28.92 K, od Růž. Novotné, služby u p. A. Petra, natěrače zde 4 K, od H. Eribecka, inspektora c. a k. cukrovary v Syrovátce 30 K, od H. Richtera, speditéra zde, obnos přičtený za rekvirovanou gumu 13 K, od kroužku div. ochotníků ve Stěžerách výnos div. představení „Naše roztomilá Baruška“ 5 K, od obecných škol: na Pražském Předměstí 30 K, v Malšovicích 20 K, v Plošticích 82.73 K, od želez. úředníků a zřizenců v Hradci Králové 50 K, od Záložny v Hradci Král. 100 K, od okresního výboru zde 100 K, výtěžek vstupného do výstavy prací pl. Elly Mikanové-Urbanové v červnu v Měst. prům. museu 60 K, od člen. besedy „Komenský“ na Pražském Předměstí 17 K, za zatloukání hřebů v týdnu Červ. kříže od p. H. Steina, velkoobchodníka zde 5 K, od Růž. Jaroňkové 5 K, od Jos. Kleina zde 1 K, od fotografa Bedřicha Trska 2 K, za zatloukání drobných hřebů 3.90 K, různé příjmy 128 K. Celkový stav sbírek Štítu železného brance v Hradci Králové obnáší 12.117 K 66 h. Šlechtným dárcům vzdávají se díky a o nové hojně příspěvky prosí purkmistrovský úřad v Hradci Králové.

Válečné sbírky konané mezi železničními úředníky a zřizenci v Hradci Králové vynesly dobročinným válečným účelům do konce r. 1915 celkem 4245 K 22 h. Z tohoto darováno: Na dům pro uzdravení ve válce zraněných žel. zřizenců 3013.22 K a na štít zbrojnoše v Hradci Králové 250 K. Připomenouti dlužno, že na tyto sbírky přispěl veškerý železniční personál v Hradci Králové a to staniční, vrchní stavby, personál topírny a dílny topírnské. Dále věnovali úředníci a zřizenci staniční vdovskému a sirotčímu fondu po padlých vojácích 165 K, dámskému korunovému fondu ve Vídni 25 K, na vánoční nadílku pro vojny v poli 130 K, pro invalidy okresu královéhradeckého 40 K, celkový dar Červ. kříži (300 plus 158 K) 458 K. Dále přispíváto Červenému kříži 36 členů obnosu 160 K a Stříbrnému kříži 30 členů obnosu 104 K. Mimo peněžních těchto obětí účastnila se většina rodin železničních zřizenců při akci pro zaopatřování vojnů v poli na zimu a to pletením vlněných vest a nátepníků, jejich odvedeno nadřazenému ředitelství ve Vídni nesčetné množství. — V prvním pololetí roku běžného sebráno již opět přes 1500 K, kterýžto obnos byl odevzdán různým dobročinným účelům válečným. Zmínky zasluhuje tu zvláště počet v tomto roce nově přihlášených členů Červ. kříže, neboť přihlásilo se

v tomto roce 471 nových členů. Celkem přispívá nyní odštěpnému pomocnému spolku Červeného kříže v Hradci Králové přes 500 zdejších železničních zřizenců, čímž takřka všichni ze staničního personálu jsou členy tohoto lidumilného a v nynější době zvláště důležitého sdružení. Na čtvrtou válečnou půtku upsal železniční personál v Hradci Králové celkem 20.325 K, kterýžto obnos splácí si personál z měsíčního svého služného. Přinášíme výsledek sbírek pro dobročinné účely válečné s povděkem a pro součastné s tím zadostučiněním. Že právě v české stanici, v době pro každou existenci tak těžké, docílno při malých obnosech, ale častých sbírkách, tak skvělého výsledku. Především je to čestný důkaz obzvláštní obětavosti každého součastného jednotlivce a z vlastenecké stránky je to porozumění době, když v tomto nám těžkém čase uplatňuje se tu svou dokázanou duševní vyspělostí celý železniční personál v Hradci Králové, který si na každý pád i veřejného uznání plně zaslouhuje.

Královéhradecké odbojce státní zemské úřadovny pro péči o vrátilé se vojny složeny tyto příspěvky: od div. ředitele Bedř. Jofábka 200 K, od prof. sboru c. k. gymnasia v Hradci Králové 47.02 K, od K. Dvořáka, c. k. poštmistra v Kratonohách, odevzdán podíl na provisi ze třetí válečné půtky 20 K, od ředitelství měst. školy dívčí zde 14.26 K, od Ferd. Knepra, majitele hudební školy zde 15 K, od Záložny zde 100 K. Vlasteneckým dárcům nejvšejší díky! — O další hojně příspěvky k tomuto účelu prosí purkmistrovský úřad v Hradci Králové.

Městská rada dne 28. srpna. Připis c. k. okr. hejtmanský, týkající se nákupu másla, vajec a tvarohu pro Rolnickou prodejnu v Hradci Králové, postoupen byl aprovisační komisi a návrh lesního úřadu ohledně lesní těžby na rok 1917 okresního výboru. — Usneseno bylo, aby upravena byla cesta k úřednickému domu čp. 438. — C. k. okr. hejtmanský předložil se ke schválení návrh ohledně krytí nákladu za opravu střech na patronátních budovách v Ločenicích. — Panu Jos. Jelínkovi, mydláři, povolena byla oprava fasády na domě čp. 160. — Schváleno bylo vyhlášení místnosti, užívaných pro obecné a měst. školy. — Chodník u domu p. A. Hanuše čp. 522 převzat byl do správy obce. — Paní M. Kohnové vzdají se díky za dar 50 K, věnovaný k uctění památky zesnulého jejího p. chotě pro místní chudé. — Rozpočet na rozšíření pitného vodovodu a zřízení stojanu ve vilové čtvrti u Střelnice postoupen byl k rozpočtu na rok 1917. — Schváleny byly týdenní a lesní konsignace.

Poděkování. Velcizsloužnému pánu, p. Václavu Vachovi, řediteli městské školy v. v. v Hradci Králové. O „Spáleném kopci“, památníku dávných dějin našeho domova, vypravují nám vešce cenné příspěvky Vaše, za kteréž srdečně díky Vám vzdává místní školní rada v Divci. Josef Medek, předseda. — Horlivému badateli poděkovala také místní školní rada a správa obecné školy ve Lhotě pod Libčany za vypracování dějin této obce až do r. 1848.

Městské dívčí lyceum a reál. reálné gymnasium v Hradci Králové bude mít ve škol. roce I., III., V. a VI. třídu lyceální a I., III. a V. třídu gymnasiální. Zápis do obou ústavů dne 16. září od 8—10.

Na městské vyšší škole pro ženská povolání hospodářská v Hradci Králové koná se zápis do I. třídy dne 16. září od 8—10 hodin.

II. kurs žehlářský, pořádaný ústavem pro zvelebování živností v Hradci Králové, započne v pondělí 4. září ve třech skupinách: dopolední od 9—12, odpolední od 2—5 a večerní od 6—9. Kurs je úplně bezplatný a potrvá do příští soboty, tedy 6 dní. Přihlášky se přijímají do neděle v tržnici kraje pl. M. Klumparové na Velkém náměstí, jakož i v pondělí v 9 hod. dop. v kursovní místnosti v novostavbě Měst. prům. musea. Vyučovateli bude opět sl. Božena Grulichová, učitelka dívčí školy průmyslové v Praze I.

Společné stravování nemajetných a středních vrstev obyvatelstva v Hradci Králové. Otázkou touto zabývala se v pondělí 28. srpna anketa sestávající ze zástupců politického úřadu, obce a spolku „Obecná kuchyně“. C. k. hejtmanský zastupoval p. c. k. míst. rada J. Smutný a místodrž. koncipista dr. Svoboda, obec starosta města dr. Ulrich a člen městské rady P. Pokorný. Obecnou kuchyni pl. M. Steinfeldová, choť c. k. dv. rady, sl. M. Schwarzková a prof. J. Mareš. Výsledkem podrobné a všestranné porady bylo přesvědčení, že instituce společného stravování v Hradci Králové bude obyvatelstvu nanejvýš prospěšná a dá se za vzájemné součinnosti korporací v anketě zastoupených nejracionálnější provést rozšíření činnosti a organizace stávající Obecné kuchyně. Obec založí podnik finančně. c. k. okr. hejtmanský pečovatí bude o vydatné zásobování po ruce jsoucími potravinami a Obecná kuchyně převezme hospodářskou a manipulační stránku podniku. Stravování bude se dít dvojím způsobem. Pro nemajetné neb docela chudé vyvážeti bude jako dosud Obecná kuchyně obědy ve svých místnostech. Cena těchto obědů stanovena normálně na 48 hal., pro nemajetné na 30 h., po případě úplně zdarma. Pro střední stavy zřizena bude druhá jídelna a obědy — rozumí se výpravnější — podávány tam hubou po 1 K a 1.20 K. Jídelny tyto budou přístupny všemu obyvatelstvu v městě bydlicímu, jakož i všemu dělnictvu z okolí, pokud jest zaměstnán v továrnách a závoděch v obvodu města se nalézajících. S vyvážetím obědů prvního druhu počne se již 1. září a není pochyby, že jako již léta bude nemajetným obyvatelstvem používáno. Ke zřízení druhé tak zv. středostavovské jídelny přikročil se ihned, jakmile se přihlásí

dostatečný počet těch, kteří by obědy odtud odebírali chtěli. Městská rada ve schůzi této dne odbyvané, všechny návrhy ankety schválila a usnesla se vydati ihned vyhlášku o zamyšleném zřízení středostavovské společné jídelny s vyzváním, aby se, kdož by na společné stravování reflektovali, přihlásil nejdele do 15. září u obecního úřadu a udal zároveň počet obědů, které odebírali hodlají. Obědy tyto se podávají budou buď ve společné jídelně (restaurace některého místního hostince), neb prodávati do domů „přes ulici“. Účast brál na společném stravování ve středostavovské jídelně budou moci vrstvy střední, hranice příjmů k nim oprávněných stanovena bude dle počtu přihlásek, jež budež do 15. září purkmistrovskému úřadu v úředních hodinách písemně podávány. Tento způsob společného stravování bude vyhovovat všem vrstvám místního obyvatelstva a dejde zajisté hojněho používání.

Rolnická prodejna v Hradci Králové. Časopis „Štít“ píše: Když počátkem letošního roku počaly se objevovatí jisté nesnáze v opatrování denních životních potřeb, jako másla, tvarohu a vajec, seznali rozhodující činitelé, že třeba pro zabezpečení těchto potravin učiniti jistá opatření. Okresní hejtmanský v Hradci Králové, přihlížející ke zkušenostem z doby dřívější, hledělo postaratí se nejen o přiměřené, i chudším vrstvám přístupné ceny, nýbrž také zabezpečiti dostatečné množství zboží a poměrné jeho rozdělení mezi obyvatelstvo. Při poradách o řešení této otázky shledáno nejúčinnějším, aby rolnictvo samo svou vlastní organizací převzalo na sebe zásobování města Hradce Králové a některých obcí s obyvatelstvem převahou průmyslovým, což vedlo k založení Rolnické prodejny zemědělských výrobků. Prodejna zahájila svoji činnost v květnu a snažila se jednak získati na venkově co nejvíce potřebných potravin, jednak umožniti, aby veškeré vrstvy konsumujícího obecního byly opatřeny aspoň nejnižšími. Že musela při tom překonati velké obtíže, netřeba zdůrazňovati. Za účinné pomoci politického úřadu podařilo se jí v krátkém čase odstraniti počáteční nesnáze a uspokojiti značnou část konsumujícího obecního. Nemohla ovšem uspokojiti všechny, poněvadž nebyla zřízena za účelem zmonopolisování veškeré dodávky potravin. Vždyť zůstaly otevřeny trhy, dovolena byla donáška producentů do domácností, byl tu obchod, dovoz z jiných okresů a pod. Ovšem i tu nalezli se nespokojenci, kteří dovedou jen kritizovati, nikoli však pracovati k překonání přechodných zásobovacích obtíží. Musíme počínání těchto lidí odsouditi, poněvadž v každém případě, kdy nějaká stížnost na příslušném místě byla přednesena, zavedeno šetření a zjednána náprava. Můžeme prohlásiti, že Rolnická prodejna jest podnik vysoce důležitý a že se musíme přičiniti nejen, aby se udržela, nýbrž aby činnost svou mohla rozšířiti i na dodávku jiných potravin. Obecnímu účinní ve vlastním zájmu, když nezodpovědné kritiky odkáží do příslušných mezi a zachová plynou důvěru k úřadům, které činí vše možné, aby veškeré vrstvy obyvatelstva opatřily nejnižšími zásobami. Zejména c. k. okresní hejtmanský v Hradci Králové, jehož čelí slovutný pan místodržitelství rada Smutný věnuje otázkám aprovisačním neúpornou pozornost, dokázalo během trvání války, že si důvěry té plně zaslouhuje.

Pustnutí mládeže a obrana proti němu. C. k. okresní školní rada uveřejňuje tento výnos: Všeobecný nářek na rostoucí pustnutí a sesurování mládeže školní i škole odrostlé začíná úžasem naplňovati nejen myslí těch, kterým o výchovu dětí starati se jest, nýbrž vede k úvaze i všechny lidi myslící, jaké pokolení z mladých přestupníků nám vyroste. Příčiny tohoto velmi povážlivého jevu jsou různé. Zjistěte zavíjeme to nepřítomnost otce a slabost matek, nepřítomnost většiny lidí vliv v obci požívajících, nedostatek učitelstva, orgánů dozorcích i policejních, lehkost vydělků a dosažení podpor. Avšak největší vada jest nevšímavost a lhostejnost veřejnosti ke všemu tomu, co přímo se lidí kolemjdoucích netýká. Jest nanejvýše nutno záplavě různých přestupků mládeže položití hráz a přísnými opatřeními uváděti kalný proud tento do mezí zákona. Dosavadní kázeňské prostředky naprosto nestačí. Jest třeba, aby místní školní rady společně s obecními představenstvy proti tomu vystoupily, rodiče neb poručníky dětí oněch na obecní úřad volaly a zde přikázaly, aby přestupníky před očima úřadu tělesně potrestali. Kdyby se vzpouzeli, buďtež oznámení c. k. okr. hejtmanský. Tam, kde otec chybí a matka nemá dostatek autority vůle nebo síly, aby pořádek zavedla, nebo tam, kde chybí oba rodičové, může obecní starosta v úřadě poručníka z nutnosti dáti přestupníka na obecním úřadě tělesně potrestati. Ředitelství a správám škol se ukládá, aby mládeži výnos tento oznámily a nad mimoškolním chováním mládeže zvláště o prázdninách bděly, oznamujíce případy hrubší, a byly při všem tom společníny. Budíž též učiněna výzva k obecnímu, aby každý, kdo jakémukoliv přestupku mládeže jest přítomen, zakročil a jej třeba i násilím překazil. Zejména upozorňujeme na následující přestupky, které se často opakují: Nemravné a neshušné řeči a činy, krádeže, polní a lesní pých, házení květů a plodů v parcelách a zahradách, rozbíjení a kažení pomníků, památek, průčelí domů, výstražných neb orientačních tabulek a nápisů, vybírání ptactva, kažení a rušení komunikací (cest, drah, telegrafů, oběžování automobilů a j.), střílení a užívání jakýchkoli výbušných látek a hraček, návštěva hostinců, pití lihovin, kouření do 16 let, návštěva blografů bez povolení učitele, četní literatury krvavé a detektivní a vzepření se příkazu ze strany osoby oprávněné.

Neoprávněný obchod hadry, odpadky látek a pytlí. Dle stížností došlých zabývali se neoprávněné osoby,

zejména také uprchlíci nákupem hadrů, odpadků látek a podobně nabízejí za nižší ceny vyšší nežli dosavadní ceny; těmito obchody vyhánějí se ceny do výše, čemuž by sotva tak bylo, kdyby se nákupem zmíněných potřeb zabývaly toliko oprávněné ústavy pro třídění a obchody starým zbožím. Též se prý stává, že takové osoby nakupují po domech odpadky nových látek, současně však sbírají v domech hadry, z nichž vyberou staré sukno a staré vlněné hadry, jež pak vyperou, vyžehlí, nastříhají na vzorečky a směchají s novým suknem až do 25 procent. V této směsi se pak prodává spotřebitelům takový materiál jako nové sukno. Ježto proti neoprávněným obchodníkům nutno přísně zakročit, budíž každý pozorovaný případ udán okr. hejtmanství. Při postezání bude jako k přitěžující okolnosti k tomu přihlíženo, že totiž dotčení neoprávněni nakupovači nemají žádných provozovacích místností, resp. místností na třídění a uschování zboží, schválených úřadem ve smyslu § 25. živn. řádu.

Seznam cen na týdenním trhu v Hradci Králové dne 26. srpna 1916. 1 kg: prosa 3.-K, včeve 1.20 K, jahel 3.20 K, máku 5 K, česneku 6—7 K, kedlubnů 3—4 K, 1 růže karfiolu 0.40—1 K, 1 kopa: celere 3—6 K, petržele 5—6 K, zeli 20—32 K, okurek 7—12 K, kapusty 4—7 K, cibule 3.20—4 K, drobné zeleniny 40—70 h, 100 kop mrkve 24 K, 100 kop jablek 14—16 K, 100 kop hrušek 20—28 K, 1 hl švestek 6—7 K, 1 pár podsvinčat 197—360 K, 1 kůzle 18—24 K. — Přivezeno bylo: Celere 25 kop, petržele 30, česneku 5, kedlubnů 5, zeli 30, okurek 45, kapusty 16, cibule 250, drobné zeleniny 80, mrkve 10, karfiolu 5 růží, jablek 45 hl, hrušek 15 hl, švestek 50 beček, jetelového semínka 330 hl, lžného semene 70 hl, 363 kusy podsvinčat a 4 kůzlata.

Častořovice. V neděli 27. srpna navštívil J. E. nejd. biskup naše městečko, aby tu udělil sv. birmování dítkám J. P. vysokorodého p. hraběte Leop. ze Sternbergu. Byla to jea návštěva soukromá, ale Častořovice nedaly si ujít příležitost tuto, aby osvědčily J. Excelenci svou úctu jako svému vrchnímu pastýři. Na nádraží uvítal nejd. biskupa J. E. pan hrabě, místní starosta s několika členy výboru a duchovenstvo, načež v neděli v slavnostně vyzdobeném chrámu zdejší u dělal ndp. biskup sv. birmování komtese Františka a hrabatům Jaroslavu a Františkovi. Kmotry byli komtesa Thunová z Choltic a uroz. p. baron Parish ze Žamberka v zastoupení zemského hejtmána slezského hraběte Larische. Po skončených obřadech zaje nejd. arcipastýř do Lična navštívit těžce nemocného p. faráře Řihu. Tato pozornost mile dojala nejen nemocného p. faráře, jenž v těžkém utrpení svém byl potěšen uznáním svého vrchního pastýře, ale i všechno obyvatelstvo zdejší i ličanské a získala J. Excelenci srdce všech.

Chrast. Dne 8. září uspořádají katolické spolky v Chrasti za lask. spolupůsobení dámského zpěváckého sboru a hudebního sdružení čestný večer na oslavu 40letého jubilea J. Excel. nejd. biskupa Th. dra. Jos. Doubravy. Zvolena byla k tomu účtu oblíbená divadelní hra „Pasačka z Lurd“, jež nově vypravena a sborovými zpěvy doplněna.

O trochu ovoce prosí uctivě sirotkové sirotčince sv. Františka ve Slatinanech u Chrudimě. Pošta a dráha v místě. Denně se modlí sirotkové před svatostánkem za dobrodince.

Na c. k. jubilejní realce císaře a krále Františka Josefa I. v Kostelci n. Orli. konati se bude zápis a přijímací zkoušky žáků do 1. třídy dne 18. září od 8—10 hodin. Zápis žáků ze škol měšťanských aneb z jiných škol středních konati se bude 16. září od 8—10 hodin. Opravné a dodatečné zkoušky konati se budou 18. září o 8. hod. ranní. Blížších zpráv lze si vyžádati u ředitelství ústavu.

Vysoké Mýto. Zdejší c. k. okresní školní rada, přihlížejíc k výnosům c. k. zemské školní rady, učinila i v r. 1916 včasné opatření ke sbírání listů ostružin a jahod k náhradě čaje ve prospěch válečné péče. Výzva k této vlastenecké a záslužné činnosti nevyzněla na prázdno. Správy škol a učitelstvo zdejšího školního okresu za účasti školní mládeže s láskou a porozuměním chopilo se trhání a sbírání listů. To bylo náležitě usušeno, pokud možná na slunci, jinak však za hojného přístupu vzduchu a odesláno firmě Viktor Adler, továrna chemických výrobků v Oberlaa u Vídně. V celku bylo zasláno 363.83 kg usušeného listů a to ostružinového 231.65 kg a jahodnickového 132.18 kg. V další sbírání zejména v prázdninách se čile pokračuje, takže docíleno bude váhy nejméně dvojnásobné.

Konkurs. Na českém reálném vyšším gymnasiu v Orlové obsadí se od začátku školního roku 1916—17 místo suplujícího učitele náboženství, suplujícího učitele pro klasičskou filologii, dále pro češtinu a franciinu nebo pro franciinu a němečinu. Platy s těmito místy spojené, jsou výhodnější, nežli na ústavech státních. Nekolkované žádosti, náležitě doložené, zkoušených anebo ve stadiu zkoušek se nacházejících kandidátů profesury zasláhy buďtež kanceláři Ústřední Matice školské v Praze I., Husova tř. č. 3 do dne 8. září.

Besídka. Blesk pomocníkem.

Těžkou práci konali v lesní skále žulové dva kyklopové. Bušili do dvou sochorů ze vsí síly, aby oddělili od rozsáhlého ložiska obrovský balvan.

»To je dřina pro koně,« prohodil rozmrzele lamač Suk. »Už je to tak, že jsme oba nenašli pravého lita. Jak se dobře uhodne kaz, odletí brzy kus velký jako formanský vůz.«

»Hm, na takového habána by bylo potřeba dynamitu! A pak by se to ještě rozprsklo na deset kusů. Já rozumím takovému hrubozrnnému materiálu,« přisvědčoval soudruh Bulek. »Takhle mizerne jsem nepracoval už dávno. K tomu všemu se mračí, blíží se bouře; no — dnes toho díla bude poskrovnu.«

Zase nové rápy. »U všech všudy, houkl Suk, »toť se ten habán drží skály jako kuří oko malíku.«

»Hele, a už krápe,« upozornil Bulek. Sotva to dopověděl, již dopadaly kapky hustě jako z cedníku. Oba lamači rychle beze slova vklouzli do skalní skrýše, kdež měli ukryté kabáty a něco k jídlu. »Aspoň si chvíli odpočineme,« prohlásil klidně Bulek. Hrom se ozýval hlasitěji, stále hřmotněji. Ale to vyrušovalo otužilé, drsné muže pramálo při pojídání chleba se sýrem. »Hm, tadý pod zemí je to bezpečnější než v paláci s pěti hromosvodovými špicemi,« rozumoval volným hlasem Suk. »Blesk je hostem nejhrubším, nejnáhlejším. Udělá visitu dřív než zaklepá na dveře a neptá se úzkostlivě, po kterém drátě se má smeknout; šelmička neposlouchá ani nejučenějších počtářů. Představí-li se ti z blízka, nadšeným překvapením padneš do mlob a — když se probudíš, už jsi nebožtík. Blesk nikdy velikých okolků nenadělá, jakmile se přihlásí hlasem, ani nedoslechne.«

»Tebe lechtají na jazyku vtipy při každé příležitosti; naposledy ještě budeš vtípkovat o lidech, kteří ti půjdou na funus. Tohle se dá ještě poslouchat, ale zlosti se třesu, jestliže někteří nezvedenci při hřímání neomalene a hloupě žvaní o nebi, o samých svatých, o kuželkách. Však to žblabunění znáš. Ale tolik vím, že tací hejskové jsou rytíři z Prchalova a Záběhlíc. Zahrozí-li vážné nebezpečství, hned se třesou jako nudlčky na rosolu. U nás ve Vřešticích byl taky takový gumový panáček; když seděl se sedláky jednou v hospodě, ozval se rachot hromu, který se blížil stále víc. Vrtošivý fouňá lined kolem sebe házel nemastné žerty, aby dokázal, že je z jiného masa než ostatní. Sedlák Věk povídá: Nechejte si za zuby hloupé řeči, které jsme už dávno slyšeli od lehkomyšlníků jiných. Nejsme zajíci, nejsme pobožnístkáři, ale chceme zachovati slušnost.«

Ale kašpárek vybal hustý obláček a zase nové rýpnutí. V tom udeřil hrom do sousední hrůšky tak, jakoby chtěl rázem celé Vřeštic do země zatlouci. Všichni sedláci zůstali na svých místech, třebaže se zachvěli. Ale měls vidět toho tajrlíka! Vyjel, vymrštil se, až na stole sklenice poskočily; doutník mu zasyčel v pívě a na vyjeveném obličej hned ruka udělala nábožný kříž. Neptej se, jak se celá obec dlouho smála a jak se ho lidé ptali, kdy si znovu pro ostřejší chuť smíchá pivo se špačkem.«

»To zas u nás byl kovář Vejpada jiné náтуры,« opáčil Suk. »Rád si poseděl ve veselé společnosti, až z toho měl mrzutosti se ženou. Když však nejvíc hubovala, mlčel jako dub anebo odpověděl krátko nějakým žertem. Jednou se nemohl vrátit večer domu brzo už proto, že zuřila veliká bouřka. Konečně za chvíli po dešti otvírá dveře u své chalupy a stará rychle repetí: »Táto, to jsem ti zažila hroznou hodinku! Hrom bouchl tuhle do zdi, pak oknem do světnice, odtud na chodbu, podíval se do chléva a znovu do světnice. Pak teprve vyrazil ven. Zrovna — zrovna jakoby někoho hledal.«

»Ach, Mančo, to hledal mne; vidíš, jistě mne. Vždyť takové vzorné osobě, jako jsi ty, nespálil ani jednoho vlasu.«

»Nejlíp, je-li levavý člověk hluchý; pak se tolik nebojí,« navazoval znovu Bulek. »U nás byl starý správce, který musil do pense pro hluchotu. A co se ti o něm říkalo! Když mu prý hrom uhodil přímo do kamen, zval obřadně, aniž by zamrkal jediným okem: »Dále!«

»No — ten už musil být jako pařež,« smál se Suk. »Já sám jsem se nikdy bouřkou tak nepolekal jako jednou vlastní vinou. Jak víš, byl muj tatík taky lamačeni. Jednou jsem mu vzal ze zvědavosti špetku prachu a uschoval jsem si to v klucku na zahrádce. Byl jsem zvědav, co to bude dělat, až tím nabiju pistoli. Ale z nenadání spadl dešť prach mi zmokl. Byl jsem tehdy desítiletý kluk. Ptal jsem se divně pod pečeti mlčelivosti ježatého výrostka Kořána, co s tím teď jenom dělat. Mládenec byl šelma kalená. Udělal na mne důležitý obličej a povídal: Ani tohle nevíš a chceš nabíjet starou pistoli? Jsi jako slepý kotě. Prach se musí dát na kamna nebo do trouby, aby to uschlo. Na oheň ne — ani pomýšlen!; fouklo by to až ke stropu a z nosejčky by ti zbyla opálená slupka. Jako hloupý kluk jsem poslechl. Když naši odešli a trouba pěkně hřála, strčil jsem prach do lahvičky a hned s tím

do trouby. A co tak čekám, tatínek se náhle vrací. Vlasy mi vstaly strachem jako hřebíky. Ta úzkost, aby se tatík nepodíval do trouby! Najednou bác! To ti byla rána. Převalil jsem se, jakoby mne někdo střelil přímo do srdce. Prkénko od trouby odletlo, jeden kachel se poroučel, trouba byla prasklá. Co se dělo hned potom, ani ti nemusím vykládat; na to do nejdelší smrti nezapomenu. Pak jsem si došlápl na Kořána: Tys mne chtěl podvodníku zabít. — Ale srp zazvonil o křemen; šelma na mne spustil drze: Chceš mít oteklé taky ještě druhé ucho, kašpárku hloupá? Do čeho's ten prach strčil? — Povídam, že do lahvičky. — Kořán spráskl ruce: A v tom sklu jsi chtěl míchat? — Co a proč míchat? ptám se vyjeveně. — Kořán sápal se znovu: Nežli tebe, kluku, poučovat, to bych radši učil kozu pískat na flautu; měls přece dát prach do mělkého hrnčku a míchat, hodně míchat! Neviděls nikdy, jak se praží mouka s lojem? Tvá maminka nedělá nikdy jíšku? Kdyby nemíchala, všechno se spálí. S prachem je to zrovna tak; žes nemíchal, teda se ti připálil — no a bouchlo to. A že pak začalo bouchat hodně do tvého hřbetu, za to můžeš sám. — Od té doby, milý brachu, doma ani jinde jsem neodcizil ani za nehet. Ach, to byla perná škola!

Bulek se řeholil a cpal si dýmku. »Hm, to snad tu uvízneme jako zakleté princezny až do večera! zahovořil za chvíli s obličejem vážným. »Dnes ty blesky třískají jako zjednané. Je to čím dál ostřejší. Achich, tamhle právě jedna jedle dostala šram, až větve padají. Teď ty klikatiny tančí přímo nad hlavou. Nic dobrého to nikde neudělá, nic dobrého; je to průtrž mračen, samá zhouba. Pán Bůh s námi! — Jejl!

Strašná, omračující rána hromu třeskla v bezprostřední blízkosti, až se v obou lamačích zarazil dech. Za ostrým úderem následoval druhý, dutý, země se otřásla jako při zemětřesení.

»Bulku, jsi živ?« vyjel Suk.

Bulek cvakal zuby a odpověděl: »Inu jsem. Ale to jsem si poskočil. Špička z dýmky mi zůstala v zubech a dýmka tamhle i s troubelem na dešti. Zdálo se mi, že se celý ten lom propadá.«

»No — celý právě ne, ale podívej se dobře; však už dešť ochabuje.«

»Na moutě, na moutě, sotva k uvěření,« divil se Bulek. Balvan, s nímž se silní muž tak dlouho rvali, byl utržen a vedle něho si hověl ještě urvaný balvan jiný.

»No, hochu, ani ve snu jsem se nenadál, jak se stane sám hrom přátelským tovaryšem. Ten nám nadělal práce na celý den. A jak pěkně jako vyškolený mistr. Sjel do těch sochorů a už to bylo.«

»A jak vtípně vypátral právě líto,« dotvrzoval druhý lamač, když oba po dešti z jeskyňky vycházeli. »Vida, přece ten blesk udělá někdy něco velmi dobrého. Taková pomoc přece jen stojí za škodu na té dýmce.«

Paramenta,

Ignáce V. Neškudla syn

(protokolovaná firma)

v Jablonném nad Orlicí (v Čechách)

(bratr P. J. Neškudly, faráře ve Výpraoticích)

depoučuje P. T. veleduštojn. duchovenstv
svůj osvědčený a často vyznamenaný

výrobní závod

**všech kostelních paramentů,
spolkových praporů a kovového nářadí.**

Cenníky, vzorky i roucha hotová na ukázk
se na požádání franko zašlou.

Jan Horák,

soukenník

v Rychnově nad Kněžnou

zasílá na požádání vždy

**dle roční saisony kollekol
nejnovějších druhů pravých
vlněných látek**

své vlastní výroby, jakož i tu- i cizo-
zemských.

**Četná uznání zvláště z kruhů vele-
duš. duchovenstva svědčí o poctivé ob-
sluze mého ryze křesťanského závodu za
dobu více než třicetiletého působení.**

Učiňte, prosím, malou objednávku na
zkoušku.

Těž na splátky bez zvýšení cen!

Volejenné látky na taláry.

C. k. rakouský vojenský vdovský a sirotčí fond

pod Nejvyšším protektorem Jeho císař. a král. Apoštolského Veličenstva

Oddělení pro válečné pojištění

přijímá

válečná pojištění pro případ úmrtí i pro případ invalidity

bez lékařské prohlídky všech osob ku vojen. službě povolanych i těch, kteří se již v boji nalézají.

Bližší vysvětlení podá

Expositura v Hradci Králové, rok náměstí a Klicperovy ul. č. 141 v domě p. císař. r. Špaika, jakož i všechny c. k. berní úřady.

Městské vyšší školství dívčí v Hradci Králové

zreorganizované podle současných potřeb tak, aby vyhovovalo různým směrům vzdělání ženského, obsahuje nyní tyto ústavy:

1. **Šestitřídní dívčí lyceum,** jež poskytuje dívkám vyššího vzdělání všeobecného, přiměřeného jejich povaze. Ve školním roce 1916—17 bude mít tento ústav I., III., V. a VI. třídu.
2. **Osmitřídní reformní reálné GYMNASIUM** s povinnou němčinou od I., francouzštinou od III. a latinou od V. třídy, jehož účelem jest příprava pro řádné studium universitní. Ve školním roce 1916—17 bude otevřena třída I., III. a V. — **Zápis do obou těchto ústavů** koná se dne 16. září od 8—10 hodin dopoledne. Do I. třídy obou ústavů přijímají se žákyně za podmínek platných pro střední školy chlapecké. Do III. třídy mohou být přijaty i žákyně ze škol měšťanských po přijímací zkoušce z učiva tříd předchozích. — Poněvadž podle nové organizace tvoří čtyři nižší třídy dívčího lycea a reform. reál. gymnasia celek, rovnocenný nižšímu gymnasiu nebo nižší reálce, hodí se nyní toto studium i těm žákyním, které celého lycea nebo reform. reál. gymnasia nemíní vychoditi.
3. **Třítřídní vyšší školu pro ženská povolání hospodářská,** první ústav toho druhu v Čechách, jež poskytuje jednak velmi cenného praktického vzdělání pro život rodinný a jednak má úkolem účelně vzdělávati dívky pro administrativní službu v různých ústavech humanitních, pro niž dosud náležitě připravených sil nebylo. Ve škol. roce 1916—17 budou se zapisovati absolventky III. třídy školy měšťanské nebo střední dne 16. září od 8—10 hodin dopoledne.

Podrobné prospekty všech škol ochotně zašle a potřebné zprávy podá ředitelství jub. městského dívčího lycea v Hradci Králové.

Uhlí - Koks - Dříví

nabízí ze svého skladu na Slezském Předměstí
Černý & spol.

Čas platí — čas trátí!

Nenechávejte ležeti peníze na půdě a v komorách. Shleďte a zašlete všechny odložené, staré, roztrhané šaty a hadry všeho druhu, načež Vám poukáží obnos, s nímž bude každý spokojen. Sběratelům ve velkém výhody. Poctivé jednání. Anna Přiborská, jednatelství, Nový Bydžov.

Veledůstojnému

duchovenstvu a

slavným patronátním

úřadům dovoluje si doporučit

veškeré kostelní nádeby a

náčin a to: monstrance, kalichy,

cibáře, nádobky, paténky, pacifikály,

svícní, lampy, kadělnice, kropenky

atd. své vlastní výroby, předpisům

církevním vyhovující. Staré předměty

opravuje v původní intenci a

v ohni zlátí a stříbří nebo proti doplatku

za nové vyměňuje. Hotové předměty

nebo výkresy masla naukážku

franko bez závatnosti koupě.

Vše se posílá posíleně. Předem ruční

Shled veškerých stříbrných a stříbrných klenotů, jako: řetězů, madonek, křížků, prstýnků, náramků atd. a Notářské předměty, tabulky, jídelní náčiní se stříbra pravého českého vždy na skladě.

Staré zlato, stříbro a drahokamy kupuje za nejvyšší ceny.

JAN STANĚK,

pasíř a ciseleur

Praha-I.-979., ul. Karoliny Světlé, čís. 12. n.

Příslušný zmales c. k. zemského trestního soudu.

Mýdlo - vý

prášek bezvadné jakosti 1 kg za 1 Kč 20 h
doporučuje jako cennou náhradu za mýdlo

Josef Jelínek,

mydlář v Hradci Králové na podsíni. —

Truhláři nábytku,

hodící se za instruktory pro vyučování invalidů,
hláste se u firmy Skuherský, c. a k. dvorní
továrna nábytku v Hradci Králové.

Obchod uhlím

ležící u nádraží, zásobený hornoslezským uhlím
a dřívím (celkem 70 vagonů) a veškerým potřebným
inventářem, se prodá. Laskavé nabídky
pod značkou »Výhodně« do adm. t. l.

MĚSTSKÁ SPOŘITELNA VE VYSOKÉM MÝTĚ

přijímá vklady a zúčtuje je

co nejvýhodněji

a vyplácí, majíc stále větší hotovost, vklady i ve větších obnosech bez výpovědi
Za vklady ručí královské věnné město Vysoké Mýto veškerým svým jménem
i svými příjmy, jakož i aktiva spořitelny.

Knižky spořitelniční požívají i jistoty sirotčí a přijímají se za kauce a vadia
u všech úřadů.

Daň daňodovou platí spořitelna ze svého.

Půjčky poskytuje za sazby velmi mírné.

Telefon čís. 16.

Pošt. spoř. čís. 70.108

VYHLÁŠKA.

K č. 6.898.

Obec Hradec Králové zamýšlí zavést mimo dosavadního stravování, jež obstarává obecná kuchyň pro chudinu, **zvláštní hromadné stravování pro vrstvy středostavovské** podáváním obědů v ceně as K 1.—, 1.20, buď ve zvláštní restaurační místnosti neb přes ulici.

Kdo se na stravování tímto účastníti hodlá, nechť se písemně přihlásí u podepsaného purkmistrovského úřadu v podacím protokole do **15. září 1916.**

Purkmistrovský úřad v Hradci Král.,
dne 30. srpna 1916.

Starosta:

JUDr. **Frant. Ulrich** m. p.

Místo hospodyně

na faru přijala by 48letá vdova po notáři, ve všech domácích pracích obeznalá. Nabídky pod šifrou »Svědomitost« do adm. t. l.

OBNOVA

Číslo 36. Předplatné na čtvrt roku 2 K 60 h
na půl roku 5 K —

V Hradci Králové, dne 7. září 1916.

Inserty počítají se levně.
Obnova vychází v pátek v poledne.

Ročník XXII.

Průběh války.

Houževnaté shánění nových spojenců a veliký tlak na Řecko jest jen svědectvím, jak jest si čtyřdohoda vědoma vlastní nestatečnosti. Doufala, že středostáty budou omráčeny vstupem Rumunska do války. Jakkoli však východní soused přepadl Karpaty náhle, neočekávaně, přesvědčil se o nevyčerpatelné zdatnosti naší říše ihned, jakmile se utkal s většími silami rakousko-uherskými. Silný dojem jistě vzbudila bujará ofensiva bulharsko-německá. Jistě málokdo čekal, že za několik dní po ofensivě rumunské silným nárazem vynutí si Bulhaři s Němci vstupení na půdu rumunskou. Tak rázný a zdařilý počín má morální význam veliký. K tomu připočítáme, jak chabě se hájí středostáty na bojištích jiných a pak seznáme, jak se čtyřdohoda přepočítala i nyní, kdy jí pomáhá Rumunsko a Portugalsko. Na hlavním vedení záleží více než na početné síle — a my víme, že velení nad vojsky středních mocností jest v rukou nejzkušenějších, často osvědčených. Proto možno hleděti přístřím událostem klidně vstříc.

Bojiště ruské. Ruská ofensiva v novém svém období pokroků nečiní. V roztrpčených bojích v Karpatech v území magurském a severně od Dorny Valry neměli Rusové úspěchů a rovněž odrazení na úseku zlatolipském jiho-východně od Břežan. Četné útoky velkých mas ruských odraženy na jižním křídle fronty prince Leopolda Bavorského severně od Zborova a v jihozápadním Volyňsku mezi Sviňuchami a Szelvovem.

Na uhersko-rumunských hranicích. Rumuni po obsazení sedmihradských měst Brašova a György a po vyklizení Sibině postupují velmi zvolna a opatrně. Na řece Černé, když naše vojsko ustoupilo na západní břeh, nedostali se Rumuni ani o krok vpřed. Živější činnost bitovní byla jen v oblasti pramenů Maroše. Samy ruské zprávy tvrdí, že ústup rakousko-uherské armády nezlepšil strategickou situaci Rumunska.

Na italském bojišti mimo mírně prudké dělostřelecké boje není významnějších událostí. V Albanii pronikli sice Italové z Valony přes řeku Vojusu, byli však zahánáni zpět. — Italský „Secolo“ píše, že rakousko-uherský odpor u Gorice je organizován tak mohutně, že italské armádě nastává ještě řada nejtěžších bojů.

Bojiště západní. Na řece Sommě zahájilo vojsko francouzsko-anglické útok, který svou urputností a rozsahem fronty předčí nápor provedený počátkem července; útok tento celkem odražen. Ani u Verdunu se Francouzům nedaří. — V noci na 3. září provedli Němci zase letecký útok na Londýn a na jižní Anglii.

Bulharská ofensiva. Sotva zkrfžili Bulhaři plány čtyřdohody před Soluní, vyrazili náhle proti Rumunsku, vniknouce do Dobrudži; dospěli už podle železniční tratě až severně od Dobriče, kde bulharská jízda zahнала rumunskou pěchotu na zmatený útek.

Politický přehled.

Nové daně. Císařským nařízením ze dne 27. srpna zavádějí se válečné přírážky, a to k dani pozemkové 80%, k všeobecné dani výdělkové 60 až 100%, k dani podniků veřejně účtujících, k dani rentové, k dani z příjmu (počíná s příjmem nad 3000 K s 15%) a k dávce tantiémové. Dále mění se některé předpisy o kolkovních a bezprostředních poplatcích, upravují se poplatky ze sázek při koňských dostizích a zavádí se daň ze sirek a jejich náhražek. Těmito nařízeními přibude státu ročně kolem 300 mil. K na úhradu úroků (748 mil. K) z válečných půjček.

Ministerské nařízení o spotřebě piva právě vydáno. Spotřeba piva omezena tak, že v hostincích, výčepech a vývařovnách, jakož i v závodech všeho druhu, v nichž se nabízí pivo k pití, smí se prodávati pivo v místnosti nebo přes ulici ve všední dny pouze od 7 hod. do 10 hodin večer a v neděle a svátky pouze od 4 hodin odpoledne do 10 hodin večer. Dále se stanoví, že v této době smí se prodati jedné osobě v místnosti toliko nejvýše půl litru piva, při výčepu přes ulici jednomu odběrateli nejvýše jeden litr piva. Nové toto nařízení nabylo platnosti dnem 4. září.

Soc. demokratičtí poslanci čeští radili se minulý týden o organizačních otázkách českého dělnického hnutí; usneseno připraviti vše potřebné pro přístří dobu míru. — Polský soc. dem. poslanec Daszyński, který před několika měsíci s jinými polskými sociálními demokraty vstoupil do „Kola polského“ na říšské radě, složil mandát, poněvadž prý už není možné, aby nadále nesl zodpovědnost za politiku „Kola polského.“

V uherském sněmu dne 5. září jednalo se o Rumunsku. První promluvil ministerský předseda hr. Tisza za častého hluku na krajní levici. Právil, že zákeřný útok Rumunska nepřecházely žádné požadavky a že takový postup jeho zmátl veškeré diplomatické, vojenské a politické činitele také u našich spojenců. Hájí však diplomatické zastoupení mocnářství proti útokům se strany vůdců opozice maďarské. — Na žádost více nežli padesáti poslanců konala se v 7 hodin večer tajná schůze, načež před 8. hodinou zahájena byla opět schůze veřejná.

O Řecku kolují světem různé nezaručené zprávy, z nichž nejjistější jest, že se čtyřdohodě zdařilo provést v Řecku vzpuru. Velké válečné loďstvo anglické a francouzské kotví před přístavem hlavního řeckého města, aby zamezilo jakémukoli rozhodnutí proti čtyřdohodě. Král Konstantin prý zbaven vládařské moci, která přenesena na korunního prince. — Také se tvrdí, že obyvatelstvo Kréty prohlásilo neodvislost ostrova Kréty a Venizela presidentem. — Řecko prý také už přijalo v plném rozsahu požadavky čtyřdohody.

O budoucím míru promluvil ve své kandidátní řeči president Wilson. Přístří mír musí

býti trvalý a poctivý. Žádný národ nesmí býti nucen přidati se k té či oné straně, ale také nemůže žádný národ zůstatí dále neutrální, kdyby měl býti nějak porušen světový mír. Všechny národy světa musí se spojití pro svou bezpečnost, a mělo-li by něco porušiti mír celého světa, musí to býti napřed prozkoumáno soudem celého světa.

K svornosti!

Nikdy situace nevolala národ náš k svornosti hlasem tak hřímavým jako právě v nynější době tolik pohnuté.

Národ náš skvěle osvědčil činy praktickými, krajně obětavými loyality říšskou, svorný pochod s jinými národy rakouskými v přičině úkonů válečných. Což tedy není možno, aby také svory života vnitřního nebyly v českém lidu náležitě upevněny? Jedná se přece jenom o dobrou vůli, která nevyžaduje obětí od velikých davů; obnovením národní solidarity byly by nejvyšší citelně poškozeny osobní zájmy některých jedinců, jimž přece se ani nesmí obětovati blaho vrstev širokých.

Organisovaní katolíci hned při počátku válečného ruchu udeřili na strunu nejvýznamnější, volajíce po národní svornosti a upravujíce k ní cestu upřímně, opravdově. Třebaže věděli, že žádoucí solidarita vyžaduje ústupky strany jejich. Nynější pokročilá doba povzbuzuje k volání ještě hlasitějším, aby se obracel pilný zřetel ke společným páskám celého národa, aby pracoval mnohonásobně větší počet občanů svorně na těch akcích, které slouží prospěchu Čechů všech.

Jest nejvyšší čas, aby místo akademických rozprav o významu různých odstínů jednotlivých stran všichni uvědomělí Češi obrátili pilnou pozornost k hlavním rysům poctivosti, práva a svědomitosti. Napřed je potřebí žulových charakterů a jasného seznání hlavních potřeb národních. Pak teprve uvažujte o záležitostech drobných, které se přímo netýkají podstaty národního kmene.

Uvažujme, zda by byli Rieger, Havlíček a Palacký hráli v národě tak významnou roli, kdyby bývali vkročili do prostředí tak zmatečného a strannickými předsudky tolik zaslepeného, jaké jsme seznávali v Čechách před válkou. Po několika marných pokusech by bývali odstoupili v ústraní zrovna tak, jako se vzdalovali na počátku tohoto století veřejných akcí lidových mužové nejosvědčenější a nejopravdovější. V polovici předešlého století obecný zdravý proud sám výtečné předáky vychovával, sám je povznášel a povzbuzoval. Kdo tehdy národ unášel, byl veřejným nadšením unášen také sám.

Přístří representanti národa musejí nalézti v širých masách nejvážnější oporu a k této opoře jest nutno vychovávatí zástupy již nyní. A tu jest potřebí klásti důraz na schopnost a pevnou povahu všech vynikajících mužů (bez

DEPEŠNÍ ADRESA: ALBIBANKA

TELEFON ČÍSLO 83

KRÁLOVÉHRADECKÁ BANKOVNÍ JEDNOTA V HRADCI KRÁLOVÉ ADALBERTINUM

PROVÁDÍ VEŠKERÉ OBCHODY BANKOVNÍ A SMĚNÁRENSKÉ ZA PODMÍNEK NEJVÝHODNĚJŠÍCH - ESKONT SMĚNEK - PŘIJÍMÁ VKLADY NA ÚROK 4%, A VYPLACÍ VEŠKERÉ VKLADY BEZ JAKÉHOKOLIV OMEZENÍ - SLOŽNÍ LÍSTKY POSTOVNÍ SPOŘITELNY ZDARMA

VELKOOBCHOD UHLÍM, KOKSEM A CEMENTEM

ŽÍROVÝ ÚČET U RAKOUSKO-UHERSKÉ BANKY

ČÍSLO ÚČTU POŠT. SPOŘITELNY 140.273

rozdílu táborové příslušnosti), kteří by mohli a měli vésti národ k pozitivním cílům. Hašteřivost malicherná, tajné podskoky a náladové egoistické kritiky — takové smeti musí být z českých domácností vymeteno.

Katolík rád podá mužům vážným a nezištným ruku pomoci. Vždyť sama historie století minulého výmluvně svědčí, jak živel katolický v národě našem ochotně podporoval a chválil i jinověrc, kteří se na kolbišti národním uplatnili prospěšně. Váš také mluví již dost okolností, že katolické organizace obje vily se na scéně českého života politického a sociálního dosti pozdě; solidaritu národní nechtěli katolíci trhati ani v čase značně kritickém, kdy silný výbojný tlak přímo vydušoval protitlak. Jestliže katolíci ukládali si rezervu v době minulé, dovedou vyjíti vstříc upřímným národním harcovníkům až po kraj možnosti i v čase přítomném.

Tolik nechť celá česká veřejnost ví, že neohce strana naše výhod, jichž by bylo lze dosáti neoprávněným útlakem jiné strany české. Každému opravdovému katolíkovu živě záží před zrakem pojem faktického, jasného práva, které se nedá zakrýti olonou různých klíčků a sofismat. Chceme tolik, kolik dle svého významu a své národní práce zasloužíme; nehodláme být jako pohodlní trubci z toho, co založili a utvrdili jiní. Vkrádají se do budov, postavených od lidí jiných a vyhánějí z nich za lákavých příležitostí stavitele — toť taktika sice chytrá a praktická, ale naši ji rozhodně odmítnou. Nechceme zmohutněti na útraty jiných, ale ušlechtilým závoděním kulturních hodnot.

O důvěru českého lidu nám běží, a my víme, že pevné důvěry lze si získati výhradně svědomitou a účelnou prací, nikoli nenávisťou kritikou, nikoli veličnými nehodami stran jiných. Máme-li něco v české veřejnosti znamenati, ohceme se i to poctivě zasloužiti: mluvíme zde z duše zvláště katolického kléru a řádky tyto tlumočí jen obecně a často opakované mínění vážených katolických notabilit. Žádná čínská zed proti straně, která nepředstupuje před nás s předsudky tvrdošíjnými a která nepovažuje již samý katolický názor světový za jakousi úhonu. Tolik jsme povinni vlastní cti, abychom zdůraznili všude, že rozhodný katolík při svém pevném přesvědčení náboženském zachováti může nejpěvňější charakter a že beze všech klíčků a obcházení svých zásad může být pro národ činitelem nejprospěšnějším. Vždyť ostatně zkušenost poučuje jasně, že právě pevná, opravdová povaha katolická nejvíce se přičinila o zdar věci národní; jestliže prostě, nejzbožnější matky katolické odchovaly národu tolik vzácných dobrodinců, může dokázati daleko více katolík osvědčený, znající situaci podrobně. Toto vědomí však nás nijak nezvábí k nějaké nerozmyslné odvetě, k cynickému úsměvu, jestliže dobré dílo jiné strany vezme nějakou pohromu. Chceme jíti s lidem a pro lid.

Při přemýšlení o věcech přítích upřímní vlastenci se strachem čekají, co se asi v české domácnosti vynoří, až začne znovu život parlamentní. Kdo by si přál opakování takových výjevů, jaké se odehrávaly na útraty národní pospolitosti ve volbách r. 1907 a 1911? Takových způsobem nikdy se nestanou povolání mužové skutečnými, obecnou důvěrou poutanými zástupci národa. Vyplývá se množství peněz a energie

k zípolení zcela zbytečnému, k odhalení české malichernosti — a solidarita znovu se zahálí ve smuteční roucho. Jž nyní tedy jest potřeba velice důkladně přemýšlet, jak předejti souleži neblahé a nezdravé, jak upravit solidnější postup, aby se přesvědčili i jiní, že některé důležité zájmy dovedou český lid opravdu seskupiti v hradbu žulovou.

Bude to jen výslednicí zdravého sebezpytu, jestliže v taktice a veřejné reprezentaci ustoupíme poněkud zpět k době Riegrově. Na velice umělkované experimenty již nyní času nezbyvá, situace vybízí k vážným činům praktickým, rodícím se na základních vyzkoušených.

V jednotě síla! Sv rnosti budeme imponovati lidem jiným nejvíce a svornost také dokáže více než nejučenější debaty, nejkrásnější proslovy a než nejhorlivější tříbení názorů.

Proč psáti na drahém papíře?

Vždyť obdržíme levný dopisní papír a to: 1 envelopku (10 papírů a 10 obálek) za 50 hal., 50 envelopek za K 22-50 (po 45 hal.) Objednejte pokud na skladě v

Družstevním knihkupectví v Hradci Králové, Adalbertinum.

Volné listy.

Karel Havlíček. Vše, co se kolem mysličího člověka děje, může nějakým způsobem poskytovat poučování a rozhojňovati jeho duševní dělnost. Život přírody i dějiny lidské jsou tak rozmanitostmi bohaty, že dobrý pozorovatel při každém kroku získává nových a nových poznatků a zkušeností, jež ukládá ve své zásoby, třídí je a dává je jim příslušný tvar, přispívá tak k lidské výchově. Běží-li pak o životopisy, každý může se něčemu z nich naučiti, neboť nabývají-li již významu slova a skutky všední, jak teprve zajímavý jsou činy, jež zaznamenává dějepisec!

Havlíček žil a zápasil za národ. Ačkoli toto jeho konání má do sebe nejednu zvláštnost a obsahuje nejedno poučení o důslednosti jeho rázovité povahy, přece jen poutá obzvláště tato skutečnost: Havlíček stal se znamenitým takofka jako mladík, veřejně a politicky působil jenom šest let, jako sedmadvacetiletý redaktor v pohnutém roce 1848 byl hlavním politickým učitelem národa a vůdcem veřejného českého mínění. Vzpomeňme si, že r. 1848 Palackému táhlo k padesátce, a vysvitne nám, že mladost a Havlíčkovy činy vzbuzují podiv a úžas. Havlíček dožil se jen pětaticíti let. Věk tento u obecného počtu a také u lidí proslulých nezřídka jest dobou kolísavých duševních zápasů, příprav, tápání, nejistoty, zkušebních rozběhův, ale Havlíček stojí před námi niterně ucelený, prozíravý praktik, jenž ví, co chce a jenž za jasnými cíli bere se neméně určitou cestou.

Tisíc jiných redaktorů za podobných okolností vůči daným úkolům a nesnázím stálo by bezradně a chytalo by se všech možných počinův, ale Havlíček prostřed politického vlnobíží, v němž jiní nejasně vidí a povrchně chápají, rázem stane u

světa, tak i spisy básníka, jehož duše proniknuta je pravdou Boží, budou mít stále svou cenu, větší nebo menší, dle toho, jak se pravdě Boží přiblížil. Víme, že máme v literatuře naší spisy, jichž barvy nevyblednou, vině nevyprchá nikdy, ku př. Erbenova Kytice, Němcovů Babička. A hlubokou pravdu těchto na první pohled tak prostých a jednoduchých plodů literárních dovede za se pochopit a oceniti duše křesťanstvím osvícená, jako pochopila na př. Erbenovu Kytici Eliška Krásnohorská. V Osvětě roč. 1903 seš. 2. ve článku »K jubileu Erbenovy Kytice« píše: »Zbytečno bylo by opakovati, že Kytice Erbenova byla literárním činem významu základního, který žádnou dobou nepozbude své hodnoty... Zdaž blaživé ono kouzlo, které nám z Kytice dýchalo do mladých duší, za tak dlouhé řady let nevyvětralo z květů jejích a nevybledlo na jich korunkách? Bolesno bývá pohleděti na sežloutlé, uschlé květy, k jichž dávné svěžesti se víží vzpomínky na pívav slasti nadšených. Váš Erbenova Kytice je zázrak: neuschla, barvy její nepobledly, pel její dosud se třpytí pod nerlami rosy, které asi již nevyprahnou, když nevyprahly dosud... Erben nám v Kytici podává nejen lidové zkazky české, nýbrž podává nám i své srdce v ní... jest to srdce tak našinské, tak pokrevně blízké našemu, srdce tak prostě české, tak měkce a otevřeně slovanské... Všimněme si jedné vlastnosti Kytice, dosud, tuším, nepovšimnuté. Jest to vlastnost negativní a nenápadná a přec msi vábí spatřovati v ní osobitě šlechtický znak Erbenova talentu: při nepopírané, od kořene lidové podstaty básní těchto, není v nich ani stopy oněch pomůcek zevních, kterými se úmyslnost domáhává rázu prstonárodního. Ani

národního kormidla, obratným perem klesí cestu a hlásá pravdy, které by lépe nedovedl povědět starý vůdce, jenž má za sebou staleté tradice politických zkušeností.

Jako každý buditel měl i Havlíček mnoho idealismu, ale kromě toho byl nejstřízlivějším logikem a takovým věčným pozorovatelem, že od něho musí se posud učiti novináři, kteří se domnívají, že postačí výchova krásnými a zvucnými hesly bez zřetele k povaze lidu. Jak hluboce Havlíček vnikl v duši zástupu, povídá přesvědčivě tato úkázka: »Masami hýbá jen materiální potřeba, a pozdvihne-li se kde lid zdánlivě pro nějakou ideu, jest to důkazem, že porozuměl spojitosti té ideje s materiální svou výhodou. O to tedy běží, chceme-li lidových vrstev získati pro vyšší ideu. Dejme tomu, že bychom chtěli povzbuzovati lid k činné horlivosti pro národnost, předem tedy musíme mu dokázati, že zvelebením národnosti zlepši se i jeho materiální blahobyt, jenom tím můžeme její trvale získati; dráždíme-li při tom též jeho národní hrdost, připomínáme-li mu slavnou minulost, vychvalujeme-li jeho národní ctnosti, tím jenom odvoláváme se na jeho cit a lechtáme jeho samolibost, což ovšem také přispívá ke vzbuzení zápalu pro věc, ale vždy zůstává něčím vedlejším, jest — abychom se tak vyjádřili, ozdobným šperkem materiálního jádra a činí politickou stránku věci. Můžet se státi, že se stkvělostí takového šperku, když se jím obrátne do očí blýská, lid na okamžik dá se oslepti, že mocným dorážením na cit a pouštěním uzdy obraznosti působí se chvílkové nadšení, jehož v době největší napjatosti použití lze k činu odvážlivému; ale jakmile ochladne cit a na místě krásných ideálů spatřených v horčném snu, trpká všední zkušenost člověka obejme, tu nadšenost jako pěna zmizí, a bublina větrem naplněná se rozplaskne... Kde však ne cit, nýbrž rozum, ne okamžitý zápal, ale chladná přesvědčenost vrstvy lidové vede, tam má hnutí následek trvalý, poněvadž stalo se v prospěchu doby.« — A takových dokladů, svědčících o ustáleném úsudku a bystré schopnosti pozorovatelské, jest v Havlíčkových spisech mnoho. Nade všemi se zamýšlíme uvažující, co všechno mladý vůdčí novinář uměl a dovedl.

Učme se. Hledíme-li k tomu, jak v moderní naší době mnohý spisovatel nesamostatně duševně se vyvíjí a co třeba ještě v třiceti letech svého věku napíše naivností a leckdy natropí i hlouposti, lážeme se důvodně: odkud vzala se Havlíčkova správnost, jistota a pohotovost, které ho pověřily řešením tak velikých národních úkolů? Odpověď na otázku tuto jako není nesnadná, tak není i nepoučná. K přirozenému nadání Havlíčkovo přistupuje u našich buditelských předků ona hospodárnost a vybranost četby, které jsou nynějšímu pokolení neznámy. Umělť tehdy knihy sobě nejen vybíráti, ale také čísti. Jadrnými spisy na slovo braných autorů naši předkové rozmnožovali své vědomosti, podněcovali a oplodňovali své myšlenky, zbystřovali životní pozorování a organizovali své zkušenosti. Odtud vysvětlujeme si jejich úsudkovou vytrvanost, ustálenost životních zásad a neukvapenost činní, odtud pramenila jejich připravenost, mužná sebekázeň a odhodlanost v nejněsnadnějších národních cílech a povinnostech.

Léta ubíhají a krok za krokem si lichotíme, jak jsme rozhojnili kulturu, jak jsme všestranně vy-

zmínky o fěrtoších a fáborech, ani stopy oněch selských pojmenování a výrazů, z nichž se fundus instructus nejednoho »také národního« autora skládá. I roucho mluvy Erbenovy se obešlo bez garderoby prstonárodních řečí, provincialismu, pořekadel atd., nemajíc na sobě nic vypůjčeného, nic nápodobeného, nic kostymovaného... A přece jest to kniha tak přesvědčivě národní a lidová! Jest to tím, že charakteristické její znaky leží mnohem hlouběji než v zevním šperku formy a mluvy. Ne slovní zvyklosti, ale duše lidu našeho to jest, co Erben zachytil v Kytici s mistrovstvím, jenž se i vyvolenci poesie musí hluboko pokloniti... Čtouce tu poesii, dýšeme pojednou vlastním dechem z prsou lidu. cítíme jeho srdcem, věříme jeho vírou a rozjímáme prostoduchou jeho moudrostí. Lidová obrazotvornost »kráčí zde... ruku v ruce v upřímném sdružení s nejvážnějšími pojmy mravními a náboženskými, jak s nimi skutečně i v životě splývá v duši lidu. Nejkrásnější Erbenovy básně jsou od kořene vzrostlé ze symboliky v lidovém podání... a z jeho pevné prosté víry v Boha.« Příkladem nám buď báseň »Záhořovo lože«, o níž Krásnohorská píše: »Způsobem, kterým Erben zbásnil prostou tuto legendu, osvědčil pravou genialnost. Půdorys, který mu dalo podání, skládá se jen z několika přímek, ale tyto jsou gigantické rozměrem v nekonečno: nezměrná víra v dobro, nezměrná zloba divokého hříchu, nezměrná záhada mravní spravedlnosti a nezměrný smír v milosrdenství — to jsou ony přímký veliké, zabíhající v neznámé úhly morálního věčna, o kterém člověk sní v slzách a křivdách své zeměkoule, toužebně volaje po Bohu od věků do věků.«

Feuilleton.

Pisemnictví a náboženství.

Z prázdného srdce vychází také prázdná řeč, která dovede ohnivými slovy na chvíli snad osluniti, ale srdce čtenářovo dojmouti a rozeřtati nestačí. Rozechvěje-li se jedna struna, ozývají se s ní zároveň všechny stejně laděné, tak je tomu i se slovem. Jen spisovatel, jenž má hluboké náboženské přesvědčení, rozechvěje srdce čtenářů svých třeba slovem prostým, mluvou nehledanou, která však vycházejíc ze srdce, rozechvívá srdce čtoucího a povznáší, zušlechťuje je, básník takový není jen zábavným vyprávěčem na ukrácení dlouhé chvíle, on je prorokem, apoštolem.

Vezměme na př. knihu knih, bibli; toho nikdo nikdy nepopře, že biblický sloh je všem spisovatelům nedostižným vzorem, a netoliko jedna jen kniha bible, ale všechny bez výjimky. A proč? Poněvadž kniha ta obsahuje v sobě pravdu Boží, jak krásně píše Bainvel: »Jedna z hlavních známek bible a zajisté nejjistější důkaz jejího božského původu je její podivuhodná obsažnost. Vypráví nám o mnohých a velikých věcech, ale ještě více dává nám tušiti. Její slova mají tak hluboký smysl, že se dotýkají nejněvnitřnějších myšlenek a pocitů našich, ale jsou zároveň tak plná ve svém obsahu, že budou mít vliv na duševní pokrok lidstva až do nejzazších dob. Jediná věta Pisma sv. rovníá se často bezmeznému moři, jemuž Bůh něco ze své nekonečnosti udělal.«

Vidíme tedy, že pouhé nadání nestačí, musí k němu přistoupení posvěcení duše pravdou Boží. A jako bible má a bude mít cenu svou až do konce

Česká banka filiálka v Hradci Králové

přijímá a zúrokuje vklady na knížky

4¹/₂%

vklady na pokladniční poukázky a vkladové účty zúrokuje dle dohody co nejvýhodněji.

Koupě a prodej cenných papírů, losů a valut. Výplata kuponů a obstarání kuponových archů. Inkasso tažených losů. Revise a pojištění losů proti ztrátě kursové.

Úhrady válečným zajatcům.

Prodejna c. k. třídní loterie.

spěli a jak se rozuinožila naše domácí a překladová literatura. Vše to jest pravda, která však vleče s sebou otázku, zda přemírou knih a rozmanitých časopisů zdárněji uzrává mravní a povahová soustava, zda v příboji moderní kultury dovedeme vždy rozpoznávat podstatné věci od pozlátkových příkras a poskytuje-li čtenářská horečka onoho životního rozhledu a jistoty nazírání, kterými vyzbrojeni byli naši národní buditelé. Odpověď na otázku nemůže jinak vyzníti, než záporně a záporu tohoto netřeba podrobně dokazovat, protože bývají věci, jichž můžeme být jisti předem.

Rozbití národa ve rvavé strany a straníčky, bezúspěšné lapání všech cizokrajných myšlenek, honba za životními a světovými názory, jejichž pravda věčerejška stává se lží dneška, nicotné hádky o žabí chlupy, v nichž malicherní světoborci vidí světové a národní problémy, lehkomyšlné a povrchní filosofování o záhadách před nimiž největší duchové skláněli uctivě hlavy, trvalý déšť různých návrhů bez vule a možnosti uvádění je ve skutky, doktrinátské libůstky a teorie, naivní nezralosti, výroba programů — to a ještě mnoho jiného jest důkazem, jak jsme se vzdálili od praktického smyslu našich buditelů.

Co na příklad bylo popsáno papíru a vyplýváno duševních sil na otázku, která z nich nic a bez důvodů byla takto sestavena: Přirozené-li či pozitivní právo? Měla-li všechna ta dialektika prchavou odměnu klamného a okamžitého úspěchu, dnes všechny rozpravy o otázce té nemají pro národ žádného významu, budíce leda vzpomínku na práci marně podniknutou a spojenou s trpkostí, jichž řečníci a pisatelé vzájemně mohli se ušetřit. Havlíček by byl řekl: »Nehádejte se, jakého jest původu právo národa k rovnoprávnosti a kulturní samostatnosti, hlavní věc jest, že toto právo máme. Na místo neplodných hádek staréme se všichni o takové zmohutnění, aby národu tohoto práva neodvázil se nikdo bráti a popíráti.«

Moderní naše kultura mimo jasné stránky má nevýhody v tom, že se často duraz dáva na věci podružné a že inteligence zabývá se často duševními drobtý, které rozptylují a překážejí náležitěmu soustředění. Vyskytuje se mnoho tiskovin,

Byl si toho Erben vědom co tvoří? Zajisté ne zcela; ale ze zbožné duše české vytrysklo ve chvíli oddechu po klopotné práci několik básní, jichž cena je nesmírná a právě hluboká víra a mravní zákon, jenž je proniká, dodává jim svěžesti a krásy neuvadnoucí.

Jako Eliška Krásnohorská českou a zbožnou duši svou pronikla a pochopila hloubku a krásu Kytice Erbenovy, tak cizinci, evangelíku, Francouzovi Arnoštu Denisovi, zůstala knihou sedmerou pečeti zapečetěnou a nepochopenou. Pišeť o ní ve svém dile »Čechy po Bílé Hoře« II. 378: »Kytice a veské povídky Němcové působí na nás puvahem, že není v nich nic hledaného, přednášeného a strojeného. Jsme pohnuti a okouzleni střízlivou prostotou těchto vypravování, jich skromnou emoci a jich odevzdáním melancholií. Je to vzácné umění, ale obmezené a neschopné obnovy; jemná vůně těchto pověstí brzo vyvane a něžná průhlednost těchto duší souvisí poněkud s tím, že jim chybí hloubka.« Proti tomuto mylnému tvrzení Denisovu musí se jich ujmoti sám překladatel díla jeho, musí doznati hloubku i neuvadnoucí krásu jejich a autoru vytknouti hrubý omyl jeho v poznámce slovy: »Tak se zdá pozorovateli vzdálenějšímu; u nás Kytice a ještě více povídky Bož. Němcové neztrácejí své jemné vůně, ba vábí k sobě čím dál tím více čtenářstvo. Jednotlivé skladby Kytice jsou hudebně zpracovány v melodramatech a symfoních našimi nejpřednějšími skladateli (Dvořákem, Fibichem, Bendlem, Měchurou, Kovařovičem).« — Nemýlil se p. Denis také v jiných věcech?

Jako pevná víra a mravní zákon dodává plodům básnickým hloubku a trvalé ceny, tak opač-

teré nezaslubují pozornosti a okrádají o drahý čas, a jest litovati, že čtenář, jenž chce být o obsahu jejich zpraven, musí je čísti. Soudný člověk je pak odhodí, nesamostatný však otevře jím duši.

Přemíra tisku působí, že tak zřídka potkáváme se s tím, co se nazývá zdravým rozumem a bystrým postřehem. Tak jakoby moderní kultura přetným našincům očkovala neumědomělé mínění, že zkušenosti a správné povahy dodělají se možno toliko četbou a učením. Ovšem jest obojího třeba, ale bez pozorování a školy života pouhá četba vychovává naivní nezkušence a plané teoretiky, kteří již při prvním některém rozhodování dělají důkladné kotrmelce. Naše česká politika jest toho výmluvným dokladem. Jakmile zkušenosti praktické z politického života byli vytlačeni, bylo hned pozorovati, že přílišná papírová kultura nového pokolení uplatňuje se v oboru, v němž nadšeným idealismem nesená hesla a stkvělé programy jsou sice dobrou věcí, ale kde praktický smysl, náležitá rozvaha a zřetel ke skutečnosti jsou věci lepší.

Jest tedy žádoucí, aby moderní naše kultura byla rozumně brána na uzdu a aby jejímu papírovému přívalu stavěly se účelné hráze. Non multum, sed multa! To zlaté pravidlo spatřujeme ve veškeré činnosti Havlíčkově.

Volákův požitek. Slyšeli jsme již bezpočtukrát, jak působí kuřba v mysli vojáků a jaká jest shánka po tabáku. Lékaři, psychologové i generálové vypovídají, že tabák vyjasňuje vojnovou mysl rozptyluje těžké myšlenky a vůbec jest vítaným požitkem v trampotách a zákopovém životě. Kouří vojín, důstojníci i generálové.

Napoleon šňupal. Diktuje písařům a tajemníkům rozkazy a rozličná nařízení, procházel se komnatou a přes tu chvíli vytahoval z kapsy tabatěrku, aby pokřepil své mysli. V důvěrném rozhovoru rád nabízel šňupečky generálům a ministrům. Povídal se o něm, že prý šňupal z vestové kapsy, ale není to pravda již proto, že takový návyk se nesnášel až s přílišnou čistotou, kterou co do šatstva vždycky zachovával. Tváře jeho hned se zachmuřily, jakmile na šatech zpozoroval jen poskvřnu, a aby nebylo obleku hany ko-

ně, bez náboženského přesvědčení a v něm kotvící mravnosti zůstává duše mělkou a prázdnou; vytrysknou z ní snad při velkém nadání zářivé květy oslňujících barev a omamné vůně, ale za krátko oprechají jako planý mák, anebo jsou to papírové květiny, bez vůně, prachně vyrobené.

V Přehledu XI. roč. str. 433. píše Arn. Novák ve článku »Jaroslav Vrchlický v posledním období svého tvoření« krásná slova: »Nevím, zda pro onen pokles tvůrčí mohoucnosti Jaroslava Vrchlického v devadesátých letech lze najíti správnější výklad než jaký v obdobném případě umělecké krize podává F. X. Šalda v »Životě ironickém«, jež vůbec pokládám za jeden z nejdůležitějších pohledů do gelenu rozvrácených duší moderních umělců: »Podivno, na konec pochopil Varjan, že se to dá jasně vysloviti jen náboženským jazykem: byla milost a není jí. Milost odstoupila od něho; tak tomu bylo. Jakási černá, snětivá rána zasáhla jeho duši, samu duši jeho duše. Při zdravém duchu odumřela v něm vnitřní radost a plnost; byl odsvěcen, neznámý kým a jak a proč, sám střed, sama svatyně jeho vnitřního života. A nemělo to žádných příčin, které se dají vystihnout, opsat a pojmut. Milost jest právě milostí a ne spravedlivostí a není vázána ničím z přiměřené a běžné logiky viny a trestu — tak to pochopil jednu chvíli Varjan po stopách některých starých myslitelů náboženských... Uprostřed znělkových medailonů didaktických a meditačních sonetů, jež skládají »Prchavé iluze a věčné pravdy«, vložen je celý cyklus elegií posvěcených mrtvé sestře básníkově: bolest a ztráta zase hluboce rozryly nitro poetovo, vznesly na povrch skryté a vláhou vonící vrstvy, spojily ho s Bohem,

morník ráno před ústrojem vždy všechny části jeho bedlivě prohlédl. Napoleon měl četné tabatěrky, kterými se rád pochloubil. Kdysi usmyslil sobě pokusiti se o kuřbu z dýmky, kterou mu darem dal turecký vyslanec, ale jsa praktickým šňupákem, stal se nemotorným kuřákem. Když mu komorník dýmku nacpatou virginským knastrem podal a zapálil Napoleon otevřel pouze ústa, ale nevtahoval dýmu. Tím dýmka vyhasla. Císař požádal tedy komorníka, aby dýmku hodně rozdýmal, a potom, byv poučen, jal se kouřiti zase sám. Ale nastojte! Hned prvý tah učinil tak mocně a tak neopatrně, že mu kouř vnikl do průdušek. Světa pán v županu hned se rozkašlal a rozšel tak, že z nespokojenosti dýmku odhodil. Skoro hodinu bylo mu nevolno a pak již o kouření nechtěl ani slyšeti.

Mluvnické síto. Nad krámem jest napsáno: Marie Sedláková, hokynářka. Co myslíš, čtenáři, jest tato hokynářka vdaná, či posud svobodná? Věřme ti, že nevíš. Kdyby nápis byl pořízen dle správné lidové mluvy a spravoval se duchem naší řeči, věděli bychom hned, co a jak. Od té doby však, co školní knihy a mluvnice ve všem všudy drží se Gebaura, neumí již spisovná čeština rozlišovati mezi osobou vdanou a svobodnou. A to jest ochuzení v oči bijící! Jazyk jest tím kulturnější a bohatší, čím více dovede vyjadřovati odtážitých a srostitých pojmův a čím více umí uzpůsobovati se novým a novým potřebám. Jazyk český tyto schopnosti má měrou znamenitou, a jest hříchem, s této výše jej strhovati.

Jazyk německý nezná rozdílů ve jménech rodinných a musíme proto běžeti za ním? Johann Walter, otec, Marie Walter, matka, Elisabeth Walter, dcera. A jak čeština? Jan Walter, Marie Walterová, Alžběta Walterová. Přesný rozdíl mezi matkou a dcerou jako když její vyloupne! A proč Gebauer uznal »Novačku«, manželku Novákovu? Protože o dceři nelze říci »Novačka«, jest zřejmo, že Gebauer nemohl tady sám odolati snaze českého jazyka, jenž dovede vyznačovati svobodnou a vdanou, matku a dceru. Nepíšeme ovšem »Novačka«, protože tvar tento zavání jakousi přihrublostí, ale nicméně máme i v takových tvarech (Navrátilka,

ale ozřejmily mu i kořeny tkvící v zemi — ... Avšak zavřená a řízká, akademická a těsná forma znělky brání vždy znovu, aby cit něhy a zbožnosti prodrál se plně, aby zachvátil celou bytost, aby dospěl napětí dramatického: formalista těžce ublížil lyrikovi. Ve »Fanfárách a kadencích« zeje naprostý nepoměr formy a obsahu ještě daleko bolestněji; ač kritika již ukázala k výstražnému paradoxu Říhu Modlitby, nemohu se k věci na tomto místě nevrátiti. Ze samých základů trýzněného srdce básníkovy dere se jedenadvacet horoucích výkřiků k Bohu, jenž na rozdíl od mladistvé reflexe Vrchlického pojat jest v jakémisi jasně kladném a bezpečném tneismu. Cyklus jest dramaticky vystupňován: s počátku zajká se hlas prosícího a sotva se odvažuje vznést se k Bohu, nedoufaje, že dolehne podnože jeho trumu. Ale když básník rozhlédl se světem a vlastní minulostí, když s' u- vědomil, že takikráte byl obdarován z ruky boží štěstím i žalem, cití, kterak smí předstoupiti s modlitbou před Stvořitelem. Po zahanbené nejistotě pokorná důvěra a posleze vášnivá touha po rozplynutí se v náručí boží... zde básník pouze nehledá Boha a božnost, nýbrž nalezl je již. Avšak běda, prout pseudos formalistovo: pro hluboce věžnou, ba doslovně tragicky pojatou náboženskou lyriku zvolen rozmarňý útvar ronda, jeho dva puvabně a často násilně spletené rýmy jsou jakýmsi poklonami, precisně se tvářících tanečníků a kde refrény, jímž nejednou obětována i sama syntaktická čistota věty, ještě zvyšují hravost bezstarostné nálady. Jsme v jakési ověšené a navoněné taneční síni mezi pány milostnými a úsměvnými a tu jeden z tanečníků v krajovém kroji rókoka pokleká, aby se pomodlil hlubokým prsním tonem

Kovářka, Pospíšilka) žijoucí důkaz, jak jazykem našim rozdíl mezi vdanou a svobodnou mocně jest vyjadřován. V řeči lidové, která jest pramenem řeči spisovné, rozdíl ten se zachovává, a bylo nemístno, že Gebaurův neodůvodněný nápad šmahem byl přijat. Nikdo snad tohoto nesmyslu tak nepociťuje jako kněz, jenž píše v matrikách, při každém záznamu má příležitost uvažovati, jak lidová mluva podivuhodně uzpůsobuje se stupňům, členitosti a rozlišování rodinného života. Že mluva lidová těchto rozdílů byla dbalá, dosvědčují vlastní jména Petru, Vávro... Jsou to původně přisvojovací jména přídavná. Lid posud syny jednolitých sousedů jmenuje křestním a pak přisvojovacím jménem přídavným, jež odvozeno jest od jména otce. Na příklad: Vojtěch Tesaří, Josef Močubů. A právě tak dcerky: Marie Tesařova, Anna Močubova, Julie Vávřova. Víme dobře, že těmito řádky vrážíme do způsobu psaní již ustáleného, ale jsme přesvědčeni, že máme dávat čestně, co jest jejího, a neškodilo by tedy, aby si naše inteligence těchto poznámek našich všimla.

Záložna v Hradci Král., Janské náměstí č. 163.

Vklady na knížky 4%
Půjčky. — Úvěry osobní. — Zálohy.
Escompt účtů a směnec.

Kulturní jiskry.

Ze staré školy husitské. V Hradci Král. r. 1566 byli před městskou radu obesláni mistr školní Jan Mýský a jiní oficiálové a mluveno k nim takto: »Víte o tom, že vám a správě vaší krev a dítky své páni a jiní sousedé jsou svěřili pod jistou důvěrností a nadějí; vy pak jsouce povinni podle pobožného J. M. Cis. nařízení sami, když se zvoní, klekáte, Pánu Bohu se modlíte, toho nenáležitě pomíjíte, sami neklekáte ani se nemodlíte a také mládež ani k tomu klekání nevedete, o čemž jistou zprávu páni míti ráčí.«

Pravidla pro městského rychtáře horního městečka Kaňku u Kutné Hory z roku 1564. V nynější době, kdy se tak přísně dbá o pojištění bezpečnosti ve všech obcích, jest zajímavé srovnání policejní opatření staročeská s nynějšími. Městský rychtář z XV. a XVI. století byl výkonný orgán nejen soudu konšelského, nýbrž i městské policie vůbec. Byl volen od obce. Po roku 1547 závisela volba jeho i na podkomořím a rychtářích císařských, nově dosazených, kteří se stali městským rychtářům nejbližší vrchností.

Instrukce, která se dávala rychtářům, bývala obyčejně velmi obšírná. Zde citujeme něco z velmi účelné instrukce kaňkovské, určené r. 1564 pro rychtáře Halarika.

Nejprve bude (rychtář) povinen všelikterá přisahání, hromování, zlořádní a proti Pánu Bohu všemohoucímu i jeho hrozným záповědím jména Božího nadarmo užívání, buďto v domích anebo vně z domu přetřihovati...

Dne každého v šenkovních domech a zvláště kde jsou nájemníci se projíti, a jakou by če ládku a podruhy měli, na nich se ptáti, schůzku žádným osobám neznámým bez vědomí pánův starších nedopouštěti, nevěstky, zahaleče, hudec,

k Bohu, jehož přítomnost náhle ucítil ve své kypící hrudi! Jaký to protimluv na samém rozhraní tragiky a grotesky!

Kritika ta by měla znít krátce: »Kdo se chce modlit, musí být zbožný a modliti se stále, ne jen když mu je zle.« Vrchlický však nebyl nábožensky založeným člověkem a proto slova jeho modlitby neplýnula z hloubi zbožné duše, nýbrž vyvolaná bolestí nad ztrátou drahé bytosti šla jen z plíc a proto nenašel pro ně básník vhodných slov ani vhodné formy, vše je strojené a nepřirozené. Kdyby ony modlitby vycházely z větší zbožné duše, plynula by slova jako pramen sama sebou ze srdce, brala by na sebe vhodnou formu, strhla by básníka jako víchr bez jeho vědomí, že by ani ruka psát nestačila; kdežto zbožnost v »Modlitbách« je padělaná a povrchní, papírová. Jako při pohřbu jediné slovo, třeba šeptem pronesené: dítě drahé, ženo má, maminko! ukazuje bolest milující duše víc než zoufalý nářek a křik: pusťte mě, ať za mým skočím do hrobu!, i když ji žádný nezdržuje. — Krásná a pravdivá jsou slova Šaldova o »milosti«, která musí duši posvětit a bez této milosti, která je dar Boží, člověk nic dobrého ani krásného nevykoná, kdyby byl sebe více nadaným a sebe víc se namáhal; »nebo beze mne nemůžete ničehož učiniti,« řekl Pán Ježíš, (J. 15. 8.)

Dále potvrzuje pravdu, že náboženské přesvědčení to je, které dodává řeči krásy a ceny, v Přehledu VI. roč. ve článku »Tvůrce a hrdina« dr. Chalupný, jenž píše:

»A tak snad nezvykle bude mnohým zníti tvrzení, že básnická řeč u nás přes veliké pokroky, přece jen ve mnohém směru vykazuje úpadek

pištětky... i jiné těm podobné ven z obce honiti a žádného stanoviště jim nedávati, aby tudy hanebná oizolace a jatrovstva se nerozmáhala, ale raději udušena byla.

Ve dni nedělní a sváteční do domův šenkovních do kaven nahlídnouti má; kdož by se ku pití pálených v/a scházel, je rozháněti, do vězení bráti; hospodáře (hostinského), kterýž by toho dopouštěl, na zá vazek vezma, pánům starším, aby pokutován byl, oznámiti, a tak všecky takové, aby raději ku poslouchání slova Božího do kostela šli, povinen jest napomínati a jim prikazovati.

Když by koliv z jistého uvážení pánův starších záповěď byla přes jistou hodinu (v hostinci) sedati, tu povinen bude na rathouse dáti zvoniti a po zvonění po domích šenkovních a hejtmany sobě přidány napořád jíti a kteréž by koliv po zvonění nalezl, do vězení bráti a nikomuž nepromíjeti, hospodáře neb šenkýře pánům starším, aby pokutováni byli, oznámiti.

— A poněvadž pak náleží právu především samému bez ohony býti, a potom na jiné směle teprv zehrati a je trestati: povinen bude, o čemž se přinej příkazuje, aby nejprve na sobě ve svém příbytku příklad dal a u sebe (ve své hospodě) seděti mimo čas vyměřený nedopouštěl, nečekaje na to, až by jinde rozžena (večerní pití e) domův se navrátil. S hráči buď doma aneb jin e aby neseděl, žádným vymyšleným způsobem od nich peněz nebral a jim za peníze času ke hře nepřidával... Též v kavárnách trejbiřím a jiné čeledi svrchní her aby nedopouštěl, v den nedělní mimo čas uloženy v kavárnách aneb v domích šenkovních jim sedati nedal, ale podle instrukcí této aby takového každého pokutoval, a sumou, mimo čas vyměřený, žádnému se nevyhýbaje, sedati aby nedopouštěl. Povyky jaké po ulicích jestliže by zastihl, a zvláště tu při kostele a faře, kteříž by je strojili, ty aby trestal a tomu se nedíval... Pán Bůh rač dáti pro čest a chválu svou, aby zlé všudy se umenšovalo a zkaženo zcela bylo, a dobré obecné vzhůru rostlo a rozmnoženo bylo.

Zdokonalení vzduchoplavby. Prof. Donát Bánki v Budapešti sestavil přístroj, kterým dá se udržeti aeroplan vždycky v letu vodorovném. Vzlétne-li letec do žádoucí výše, kde si přeje setrvaťi, uvede přístroj v činnost. Kdyby začal aeroplan klesati, zvýší přístroj samočinně rychlost motoru; kdyby stoupal, tu přístroj rychlost motoru sníží. Aeroplan tudíž letí za pomoci nového přístroje stále ve stejné výši, pokud si letec přeje.

Podmořská telegrafie bez drátu jest předmětem úsilného studia amerických učenců. Voda poskytuje pro takové telegrafování a telefonování řadu výhod, kterých vzduch postrádá. Na př. ve vodě není elektrických zjevů, které ve vzduchu působí rušivě na telegrafii bez drátu zvláště za parných slunečných dní. Také zvuk ve vodě nenaráží na tolik rušivých překážek jako ve vzduchu, tak že signály jsou mnohem zřetelnější. Zvláště pro ochranu pobřeží a vůbec pro námořní službu měl by vynález význam dalekosáhlý. Ve Spojených státech severoamerických konají se čile pokusy s oscilátorem profesora Fessendena; oscilátoru toho možno použítí připojením jako vysílače i přijímače.

Zdokonalení telefonu. Inženýrům v Berlíně Seelauovi a Newmanovi se podařilo zho-

proti snahám buditelským. Řeč, styl a verš Jungmannův, Máchův a Čelakovského zůstaly nedostíženy jejich nástupci, a až na výjimky (Zeyer, Čech) ani druhá generace se nevyšinula na tento stupeň, vykazující nepříznivý poměr mezi brilantní bravurou formy Vrchlického a jeho »hrubě instrumentovaným« (Šalda) jazykem. Teprve Březina, ovládaje technické vymoženosti formy Vrchlického, obrátil těžiště její od lesklého povrchu ke vnitřní rylosti a cudnosti slova, obrazu, věty. Řeč zevnědělou a namnoze zprofanovanou povzněl v nejčistší ovzduší poesie, v kouzlo zvuku, kterým ožívá slavičí kлокot Máchova Máje v bohatších variacích, v obrazech tak velebných, logických zákonitých a při tom tak složitých, barvitých a zářivých, že jenom největší mistři obrazotvorné formy básnické mohou být jeho formě postaveni na roveň — nad ni vůbec nikdo. V ní čeština, zůstávajíc v cudné kráse své Sládkovou »prostou dceruškou doubrav a nivy«, jeví se jako dívka z lidu, povznesená za princeznu, sestru vzletu Shakespearova, Shelleyova a Slowackého. A jako u Máchy i u Březiny je toto zvukové povznesení jazyka českého inspirováno literaturou polskou, která, jak známo, z největší části prodchnuta je katolicismem.

Sklon pak ke katolicismu shledáváme u Zeyera, Sládka a Březiny, kteří se k němu propracovávali a právě u nich vidíme, dle svědectví věhlasných kritiků, řeč krásnou, čistou a povznesenou. Patrně tudíž z toho, že čím blíže je duše básníka Bohu a pravdě, tím jeho řeč je krásnější a tím mají jeho spisy cenu trvalejší.

Emil Novák.

tovat přístroj, který zaznamenává telefonické rozhovory. Je to jistý druh gramofonu zapisovacího, spojeného s telefonem, jenž je však oddálen, když majitel je doma a může slyšet zprávy sám. Odchází-li majitel, spojí přístroj s telefonem a ten automaticky zaznamenává každou rozmluvu, kterou však, jelikož aparát může být zavřen, nemůže nikdo jiný vyslechnouti.

Nové záhady v přírodě. Jakmile učenec zaješ, že se mu podařilo objeviti v přírodě něco nového, hned jest nucen zamysleti se nad záhadami novými; často jediný objev s sebou vleče řadu otázek, které předtím klásti nepřipadlo na mysl nikomu. Když se vyslovilo slovo »atóm«, myslilo se, že již tím pomyslem bylo dosaženo zvláštního triumfu. Ale dostavily se veliké svízele, když bylo žádáno jasné poučení o podstatě a povaze atomů. Nyní už se skromně přiznává, že atomy nejsou nedílnými částicemi, nýbrž složenými rozmanitých částí s rozmanitými silami a pohyby. Docela nejsou jednoduchými ani tak zv. elektrony; kdyby se daly všecky ty složky spočítati a popsati, objevilo by se neomírné množství veličin a díelů.

Přecházejí-li elektrické jiskry mezi dvěma koulemi, pozorujeme, že každá jiskra jde poněkud jinou dráhou než ostatní, ačkoli nikdy se mnoho neuchylují od dráhy nejkratší. Nelze ty odklony správně určit, protože různé ty cesty jsou závislé na zvláštním sestavení vzduchových molekul. A přece pro praktický život bylo by tolik důležité seznati příčinu odchylek; jistě by na př. bylo prospěšné věděti, proč dráha blesku tak často dosud překvapila nejkoušenější elektrotechniky. »Deutsche Revue«, hledíc k záhadám nově se vyskytujícím, dobře poznamenává, že není dosti správná představa, dle níž jest podoben svět hodinovému stroji; stroj světa by měl nekonečný počet koleček a závaží — čili nebyl by vlastně strojem. Svět není pouhým mechanismem, jest ovládán příčinami tajuplnými. Pinost a rozmanitost dění ve světě nelze vyčerpati příčinným názorem přírody. Právě odchylky a odstátny hmotného mechanismu v přírodním dění poukazují na duchový prázeklád a prapůvod světa. Jest přiměřenější srovnávati svět s uměleckým dílem než s hodinovým strojem.

Kancelářské potřeby,

papír, péra, inkoust, tužky ve velkém výběru v
Družstevním knihkupectví
v Hradci Králové, Adalbertinum.

Obrana.

Konce exjesuity Hoensbroecha. Jde to s ním cestou již zevnědělou. Zodpovědní nepřátelé církve haní katolické kněze šmahem jako občany ducha obmezeného. Ale přidá-li se k nim veřejně kněz podprůměrných vloch, rázem přes noc stane se (aspoň v protikatolických listech) mužem nejosvícenějším, ihned schopným k velikým činům. Rozumí se, že pozerský odpadlík, opojen jsa náhlou slávou, začne bez meškání svůj talent nositi na trh veřejnosti; činí tak způsobem pohodlným, ostře kritikuje, potírá, popírá. Protože rozvířil vlny senzací, hltají se s počátku jeho řádky s takovým gustem jako detektivní romány anebo telegramy z Brasílie. Obecenstvo však ne brzy unaví, střízlivější čtenáři čekají, kdy odpadlík povi něco nového, opravdu důmyslného; žádají pozitivní hodnoty, výživnou stravu duševní. Ale ubožák obmezuje se na parafráze myšlenek spisovatelů jiných. Kdež by dovedl podati něco oslňujícího! Při svém odpadu prozradil, že mu jest s polovice neznámou pevninou filosofie křesťanská, že nestudoval vážně ani toho, k čemu byl zavazován svým postavením jako katolický kněz. Má snad tedy v několika týdnech překonati pilné filosofy směrů jiných? Vždyť nemá k potřebnému studiu ani dobré vůle. Ozve-li se konečně vážné pokárání z kruhů protikatolických, sobělibý odpadlík jeví velikou nedůtklivost; snaží se obnoviti svou popularitu odpadem novým, opustí s velkým hlukem stranu jednu, aby nabídl své služby táboru jinému.

O takové příklady není nouze ani u nás. Odpadlý exjesuita hrabě Hoensbroech, který v Německu před několika lety zvířil mnoho prachu, šel cestou rovněž takovou. »Nikdy nebyl takovým, jakým se zdá«, prohlásoval již dříve katolický tisk, když seznával zřejmě, že různé jeho přemety naprosto odpovídati nemohou jeho skutečnému přesvědčení. Hoensbroech hleděl se proslaviti tvrzením, že posvěcení prostředkův účelem bylo skutečnou zásadou jesuitů. Byl vyván manifestačně, aby dokazoval. Odpověděl slavnostně, že tak učiní. A výsledek? I ti odpůrci katolické církve, kteří do té doby věřili v pokoutní morálku jesuitskou, prohlédli dostatečně; zmatené a neurčité »důkazy« Hoens-

O. k. rakouský vojenský vdovský a sirotčí fond

pod Nejvyšším protektorátem Jeho cís. a král. Apoštolského Veličenstva

Oddělení pro válečné pojištění
přijímá

válečná pojištění pro případ úmrtí i pro případ invalidity

bez lékařské prohlídky všech osob ku vojen. službě povolanych i těch, kteří se již v boji nalézali.

Blíží vysvětlení podá

Expositura v Hradci Králové, rok náměstí a Klicperovy ul. č. 141 v domě p. cís. r. Špaika, jakož i všechny c. k. berní úřady.

broechovy prozradily, na jakých ehnilých pilířích spočívala nenávidná domněnka nepřátel Tovařystva Ježíšova.

Hoensbroech po svém odpadu již změnil své »přesvědčení« několikrát. V poslední době náležel k pokrokové lidové straně; ovšem učinil tak způsobem velice obřadným, aby na svou osobu znovu upozornil širé davy; vyložil ve »Voss. Zig.« obšírné příčiny svého kroku. Ale bývalí jeho stranníci nemeškali s přiléhavou odpovědí; napsali: »Lidová strana unese tuto ztrátu klidně, neboť jako opustil Hoensbroech již několik stran a do jiných vstoupil, tak to učinil i teď. Ačkoli uznáváme mnohé jeho zásluhy o liberální zásady, přece jenom pan hrabě se přeceňuje, máje za to, že se o něj zajímá posud celý svět!« — Jak veliké to byly ty liberální zásluhy? Negaci přece provádí tolik lidí, že Hoensbroech byl v té akci pomocníkem skoro zbytečným.

Příčina nespokojenosti. Proslulý universitní profesor Foerster, známý paedagogický spisovatel, uveřejnil kolem nového roku ve švýcarském časopise »Friedenswarte« článek o německé faš a její úkolech. Za půl roku (až) vyslovila mu filosofická fakulta, jejíž jest členem, ostrým způsobem svoji nelibost. Rozumí se, že se to rozletělo po celém světě, neboť je známo, že Foerster má světový názor ryze křesťanský a že vše oceňuje zásluhy katolické církve a o duševní blaho národů. Foerster nemlčel a v otevřeném listě tento svůj tak zvaný konflikt vyložil. Z vyložení se dovídáme, že popud k tomu tak zvanému konfliktu vyšel z berlínské centrály evangelického bundu a to hlavně proto, poněvadž Foerster prohlásil, že je zrovna příkazem nacionálního smýšlení, správně oceniti a vážiti si kulturních hodnot také katolických spoluobčanů. Spolu se dovídáme, jakým způsobem centrála tento popud uvedla ve skutek; zhotovila brožuru, v níž zrušností přímo obdivuhodnou vytrhala jednotlivé věty z jeho pojednání a sestrojila z nich pravý opak toho, co Foerster napsal. Tuto brožuru p. Mnichově do slova rozdala. Ti Němci však, kterým leží na srdci smírné snahy, manifestačně ušlechtilého filosofa ohvátili.

Protestant pro zabezpečení papežovy svobody. V »Kreuzzeitung« dokazuje jiho-německý protestant, že je nutno, aby otázka postavení Svaté stolice byla náležitě upravena, aby papeži byla zaručena úplná svoboda a aby se neoctl za mezinárodních zápletek v neudržitelném postavení jako je tomu nyní. Zmíněný protestant dodává k tomu, že vláda německá bude při jednání o míru ze vši síly podporovati snahy, aby Svaté stolici bylo zaručeno postavení, jakéž jí náleží, by mohla plniti své úkoly. K tomuto hlasu praví liberální »Berl. Tageblatt«: Též my soudíme, že v nové Evropě bude nutno upravit postavení papežovo. Zatím však jsou obrysy příští doby i stě příliš nejasny, než aby mohl býti stanoven určitý toho pr. gram. Jen v tom je jisté v národě německém jednomyšlnost, že nejvyšší hlava katolického křesťanstva nesmí býti vydána kvůli »Pazzy«.

Národohospodářská hlídka.

Textilní sekce obchodního gremia královéhradeckého konala poradu v úterý 5. t. m. v místnostech Ústředny za četné přítomnosti členů a za předsednictví p. c. r. Karla Richtra. Za Obchodní, živnostenskou a průmyslovou ústřednu přítomen byl místotajemník dr. Viškovský. Předmětem porady bylo nové nařízení ministerské z 31. srpna t. r. č. 283 ř. z. o obmezení výroby a prodeje bavlněných a polobavlněných tkanin, stávkového zboží a mužského prádla. Rozhovor zahájil p. tov. Filip Berger stručným referátem o dnešní situaci textilního obchodu a jeho vývoji pod vlivem právě nařízených obmezení. Po obšírné debatě usneseno požádati Ústřednu a gremium, aby si opatřily příslušná vysvětlení cit. min. nařízení a daly je členstvu textilní sekce k dispozici.

Moravská agrární a průmyslová banka v Brně vykazuje koncem měsíce srpna 1916 stav vkladů obnosem K 78.870.029-65.

Úvěrní družstvo Eliška

v Hradci Král., Adalbertinum, přijímá záznamy na nové výhod. losy Rakouského Červeného kříže a opatří i jiné cen. papíry.

Za válečného ruchu.

Hlasy o rumunské věrolomnosti. Andor Adorjan uveřejňuje v »Estu« obšírné svoje dojmy z Bukurešti a prozrazuje teď i to, co si dříve netroufal říci, že totiž rumunská politika zahraniční byla v posledních dvou letech vedena takovým machiavelistickým způsobem že člověk přímo žasne nad takovou prohaností. Král Ferdinand a jeho první rádce Bratianu ukázali se v celé své levantické nahotě. Oposice i tak zvaní germanofilové Majorescu a Marghiloman hráli do ruky Bratianovi spolu s Costinescu, ministrem financí; řídili dvě léta politiku tak, že by ani nejženálnější člověk nebyl prohlédl všechny jejich praktiky. Páni režiséři komedie měli prý rozdělené úlohy tak, že Bratianu vyjednával doopravdy se čtyřdohodou, na oko s ústředními mocnostmi, podepisoval smlouvy a král do posledního okamžiku spolu s Marghilomanem a Majorescem ujišťovali naše vyslance, že Rumunsko zustane neutrální. Německý vyslanec von Busch, hlavně však hr. Czernin, jakož i bulharský vyslanec Radev nedověřovali sice Bratianovi, tím více však spoléhali na krále Ferdinanda. Král stále ujišťoval naše diplomaty, že se neochvějně drží neutrality a několik hodin před vypovězením války chláholil hr. Czernina i německého vyslance, že se ničím nedá odvrátiti od své neutrální politiky. Dva dni před osudnou korunou poradou ujišťovali Marghiloman a Majorescu Adorjana, že kdyby je král povolal a pověřil utvořením kabinetu, utišili by zemi i bez výjimečného práva a bez násilí, jelikož strana míru je v Rumunsku dost mocná na potlačení všech válečných štváců. — Bulhaři přirozeně nedovedou nikdy zapomenouti, jak byli od Rumunska zákeřně přepadeni ve válce balkánské. Nyní ovšem roztrpčení roste v Bulharsku silou zdvojenou. Bulharská »Cambana« píše: »Nejkorumpovanější ze všech evropských států, Rumunsko, kde masa lidu žije v nehlubší nevědomosti, zatím co plutokracie se oddává bujnému blahobytu, nemohl jinak nežli připojiti se k nepříteli čtyřspolku. Lstivě a podvodně předstíral Bratianu až do posledního okamžiku svým dosavadním spojencům přátelství. Takovou bezectnost nebylo možno nalézt ani u srbských ministrů. Bratianu byl v tajné dohodě s Ruskem, kdežto Rumunsko měl spolek s mocnostmi ústředními. Toto hnízdo zákeřnosti a falše musí býti na vždy zničeno. Rumunští sedláci musí býti osvobozeni ze jha svých utlačovatelů. Dobruška musí býti osvobozena od rumunského tyranství. S tímto heslem musí naše statečné vojsko postupovati od vítězství k vítězství.«

Snadno a rychle vítězí Itale tam, kde není žádné fysické obrany. Jednou z nejnádhernějších staveb římských z XV. století jest na piazza Venezia rakouský palazzo Venezia. Dne 25. srpna italská vláda tento palác jednoduše anektovala.

Zbožný generál. V poutním kostele boskovském u Semil byl r. 1778 pohřben před hlavním oltářem bývalý generál jízdy rakouské Ferdinand hrabě Milesimo, jenž stíchal se celé řady krutých bojů a válek za císařovny Marie Terezie, ale vždy vyšel z bitvy i neprudší živ a zdrav. Svou ochranu přičítal jedině přimluvě Matky Boží, jejíž byl vroucím ctitelem. Po svém vystoupení z vojska zavěsil za oltář mariánský svou šavli a ze svého drahocenného kabátce, zdobeného zlatými květy, dal zhotoviti pro boskovskou sošku Panny Marie nádherný pláštík, který podnes na ní lze spatřiti o některých svátcích. Ve své závěti pamatoval na chudé i na kostel, jenž byl dobrým patronem. Rod Milesimů byl původu vláského a v 17. století usídlil se v Čechách, kde sňatky spřízněn byl s Hýzry z Chodů. Vdárskými ze Žďáru, s Myslíky z Hýřova a j. Posledním potomkem tohoto rodu byl Josef hrabě Milesimo, jenž zemřel r. 1852.

Washingtonův vtip. Americké listy vzpomínají na vtip, který kdysi učinil Washington a podotýkají, že to byl jediný vtip, který kdy vyšel z úst tohoto velkého Američana. Když se ve senátové debatě o zřízení spolkového vojska, navrhl jeden člen, aby bylo usneseno, že spolkové vojsko nikdy nesmí mít více než 3000 mužů. Tu vstal Washington a dal protínávrh, aby bylo usneseno, že hranice země nikdy nesmí překročit nepřátelské vojsko, čítající přes 2000 vojáků.

Školský obzor.

Reditelství c. k. zkušební komise pro školy obecné a městské v Hradci Král. přijímá opovědi ke zkouškám učitelské způsobilosti pro období podzimní 1916 nejdříve do 15. října. K žádostem později dostanou se nepřihlédne.

Na c. k. gymnasiu v Hradci Králové bude zápis nových žáků do třídy I. i vyšších tříd dne 16. září o 8. hod., hned potom přijímání zkoušky i zápis dosavadních žáků a zkoušky dodatné a opravné dne 18. září o 8. hod. Podrobnosti jsou na vyvěšeném návěsti v Borsova.

Zápis žáků do I. třídy c. k. reálky v Hradci Králové bude se konati po prázdninách v sobotu 16. září od 8. 9 hodin ve starém Rudolfinu; přijímání zkoušky odbývají se hned po zápise. Žáci ze škol městských přihlášili se k zápisu též v sobotu 16. září od 8. 9 hodin; hned po přihlášce bude každý žák zkoušen (ze všech předmětů tříd předcházejících). Zápis nových žáků z jiných škol středních dětí se bude v sobotu dne 16. září od 10. 12 hodin v ředitelně. Blíží zprávy — známky jsou na největší tabuli v ústavu (ve starém Rudolfinu).

Před začátkem školního roku čini se v rodinách pečlivý rozpočet nákladů na celý školní rok. Počítají se budoucí vydání na sešity, knihy, pomůcky, někde i na školní plat, obce pak zabezpečují čisté a upravené místnosti, nábytek i otop na dobu zimní. Země a okresy podle ročních rozpočtů platí učitelství, stát pak opatřuje svým nákladem dozor a dispoici s učitelstvem i veskerým školstvem. Do všecko týká se však škol veřejných. Strany škol soukromých vyjma dozor spadají náklady vesměs na vydržovatele, strany škol matičních tedy na český národ, který pověřil úkoly těmito Ústřední Matice Školskou. Matice tedy před začátkem školního roku počítá, z čeho opatří služné učitelstva po celý školní rok, jak se postarati o rodiny učitelů, kteří jsou na vojně, jak nahraditi zastupování těchto učitelů, jak opatřiti místnosti, čištění a vytápění jich, zaplatiti berně, námy a pojistné. Školního platu Matice od svých dítek nežádá, pokud k tomu není zákonem nucena, naopak dává žactvu na svých obecních školách i dětem v opatrovních veskeré pomůcky, učebné a knihy zdarma. Platy konají se většinou ve lhůtách měsíčních, avšak stará zkusenost matiční jest, že příspěvky na tyto náklady sejdou se hlavně na podzim. Za dob normálních opatrovala si je Matice všenárodní sbírkou svatováclavskou. Poněvadž v nynějších dobách mnohých veskeré podobné sbírky jsou nevhodny, Ústř. Matice Školská spoléhá jenom na členské příspěvky, odkazy, dědictví a dobrovolné dary, kterých se jí dostává bez jakýchkoli výzev. Nejde o mimofundus podporu Ústřední Matice Školské, nýbrž o zabezpečení stálých vydání řádnými a pravidelnými příjmy. Jako plní národ náš povinnosti své k státu, tak třeba, aby plnil také povinnosti k sobě. I třeba tedy, aby každý bez dalšího vyzvání řádnou a stálou podporou Ústřední Matice Školské zachovával českým dětem nejdražší poklad — českou školu a vzdělávání jazykem mateřským!

Náboženská cvičení školních dětí. Jelikož, jak to bylo v poslední době vysloveno také říšským soudem v několika případech, zejména v nálezu ze dne 9. dubna 1913 a 1. července 1915, náboženská cvičení tvoří pro dítky obecných a městských škol příslušného vyznání nerozlučtelnou část povinného náboženského vyučování, použije se při trestání zanedbání oznámených náboženských cvičení dětí školou povinných všeobecných předpisů pro nakládání se zameškáním školy vůbec. Okresní a místní školní rady upozorňují se zejména že i v oněch případech, v nichž jedná se výhradně o zameškání náboženských cvičení, mají před vlastním trestním řízením býti rodiče nebo jejich zástupce místní školní radou ve smyslu § 25. zákona ze dne 19. února 1870 u každého školou povinného dítěte jen jednou ve školním roce upozorněni na svou povinnost. Věsky o zameškání náboženských cvičení zaznamenávají se v přede-

psaných měsíčních výkazech o zanedbání školy, při čemž ovšem uvedeno se v položkách „Počet zameškaných školních půdních náboženských cvičení dle jejich druhu. Okresním a místním školním radám, dále správám škol se, jak je to přikázáno v uvedeném prováděcím předpisu o zanedbání školy vůbec, nařizuje, aby i v příčině náboženských cvičení zavedly rychlé a účinné řízení. Vyřizování výkazů o zanedbání školy prováděti se tudíž má jako nutné, a třeba se postarati, aby složné peněžní pokuty v nejkratší době byly zaplacený, po případě přiknutý trest vězení pokud možno nejdříve byl odpykán.

Královéhradeckou bankovní jednotu v Hradci Králové doporučujeme co nejlépe při veškerých obchodech bankovních a uhelných. Podporujte při každé příležitosti svůj vlastní podnik.

Zprávy místní a z kraje.

Na oslavu Nejvyšších narozenin uspořádán byl dne 3. září v důstojnickém parku dobročinný koncert ve prospěch fondu vdov a sirotek po padlých vojinech. Ráno bylo počasí milhavé, ale odpoledne byl den přímou nádherný, takže podnik měl plný zdar. Při vchodu do parku postavena skvostná slavoobrána, ozdobená prapory barev říšské, zemské a válečných spojeneckých. V čele trůnilo poprsí Jeho Velicestva. Po třetí hodině přibývalo stále více návštěvníků. Dostavil se p. c. k. místodržitelství rada s četnými jinými úředníky, p. c. a k. plukovník Florianu a jiní důstojníci, p. parkmistr dr. Ulrich a řada jiných notabilit. Slečny i školní dívky prodávaly návštěvníkům odznaky, doutníky, pohledy, květiny, losy na tombolu atd. Bufet a tombolu obětavě obstaral místní dámský odbor Ústřední Matice Školské. Hudba c. a k. pěš. pluku č. 39 i tentokrát velice zdařilými výkony plně uspokojila; provedla ladně kusy snadno přistupné, ale velice vybrané, mezi nimi i komposice české. — Hmotný výtěžek byl velice značný, protože byly příznivé všechny okolnosti; pranic četné návštěvě neškodilo, že koncert bylo nutno pro nepříznivé počasí odložit ze dne 19. srpna na 3. září; dvojitá práce pečlivého pořadatelského byla v neděli bohatě zdařilým výsledkem odměněna.

Oslava nejvyšších císařských narozenin v Kuklenách. Vědomi jsouce svých povinností přispívají pokud možno na humanitní instituce v dnešní těžké době, uspořádali místní studující pod protektorem sl. městské rady v čele s veleváženým p. starostou Chmelářem 20. srpna v sále hotelu „Na rychtě“ akademií ve prospěch vdov a sirotek po padlých místních vojinech. Průběh slavnosti byl povznášející a nabyl lesku návštěvou slavnostního p. c. k. místodržitel. rady Smutného s velect. rodinou, p. okr. komisaře dra. Friedera, pp. komisaře dra. Stránského, sekretáře Viewegha, řed. Borovičky s rodinou a více jiných vzácných hostů i předních kuklenských rodin. Po proslovu, který zdařile přednesla sl. MUS. Kálalová, následoval pečlivě vybraný program, který přicházejícím sl. slečen Rakové, Dobré, Kolářové a Schrůtkové, dále kolegů Raka a p. Peška zanechal u všech přítomných nejlepší dojem. Jak mezi tak i po ukončení programu počil slov. p. c. k. místodrž. rada přítomné dány a pány svým oskovením a projevoval své nejlepší uspokojení nad průběhem a zdarem slavnosti. Že účelu slavnosti bylo plnou měrou dosaženo, jeví se z příjmu K 674.90. Po srážce veškerých výloh K 72.56 jeví se čistý výtěžek K 602.34. Tento obnos byl prostřednictvím slov. p. c. k. místodrž. rady svému účelu odevzdán.

Válečné sbírky do 25. srpna 1916 okr. hejtmanství k oslavě Nejvyšších narozenin J. V. císaře a krále došle: 1. Pro Červený kříž: p. c. k. cukr. insp. Erlbeck. Sýrovátka 25 K, sbírka v obci Lipě 13 K, lyceum zde 20 K, vyšší škola pro ženská povolání zde 44.70 K, profesoři c. k. gymnasia zde 47.06 K, dívčí škola obecná zde 24.80 K, Anna Pražáková v Nedělicích 20 K, Fr. Kolář v Lubně 4 K, chlapecká škola měšťanská zde 15.80 K, v hostinci p. Neskudly ve Lhotě pod Strání vybráno 24.81 K, Rybářský klub zde 42.12 K, rektorát bisk. semináře zde 50 K, obce: Probluz 10 K, Dobřenice 156 K, Třebechovice 50 K, školy: Lochnice 48.30 K, Černilov 7 K, Dobřenice 13.45 K, Skalička 6 K, Dívec 12 K, úhrnem 634.04 K. — 2. Pro vojiny osleplé: p. c. k. cukr. insp. Erlbeck, Sýrovátka 25 K, učitelstvo okresu královéhradeckého 120 K, obce: Střebeš 35.60 K, Probluz 5 K, Puchlovice 3.30 K, Nepesice 20 K, úhrnem 208.90 K. — 3. Pro vdovy a sirotky: Obce: Lipa (sbírku) 14 K, Předměstí 200 K, Říbsko 25.76 K, Krásnice 25 K, Bělč 34 K, Nedělic 20 K, Probluz 10 K, Rozběhce 18.30 K, Praskačka 50 K, Lipa 28 K, Pouchov 20 K, Dívec 20 K, Sedlice 50 K, Třebechovice 200 K, škola v Čerhilově 24.41 K, úřednictvo cukrovaru v Předměstí 163 K, vyšší škola pro ženská povolání v Hradci Králové 89.40 K, rektorát bisk. semináře zde 60.80 K, Anna Bednářová v Březhradě 2 K, Anna Macháčková v Praskačce 10 K, Anna Michálková ve Vičkově 2 K, Marie Michálková tamtéž 2 K, Josef Šejvl tamtéž 2 K, Fr. Pešek tamtéž 2 K, Josef Kubišta tamtéž 2 K, Fr. Menčák, Skalce 30 K, Anna Petříčková zde 5 K, p. řed. H. Erlbeck, Dobřenice 25 K, pp. starostové obcí: Radkovic 20 K, Bukoviny 20 K, Střebeš 30 K,

společnostvo obchodnické dřívě zde 25 K, společenstvo zedníků zde 25 K, p. David Kreitner, Třebechovice 200 K, správa školy v Pražském Předměstí 17.64 K, správa školy v Bukovině 17.70 K, Lidový biograf v Hradci Králové 50 K, studující v Kuklenách z akademie 602.34 K, škola ve Věkošicích 50 K, družstvo pro zpracování čekanky 50 K, místní školní rada v Novém Hradci Král. 25 K, obecní výbor tamtéž 75 K, úhrnem 2342.40 K. — 4. Pro okr. pomocnou vál. úřadovnu: Z koncertu v Dělnickém domě zde 100 K, okr. hejtmanství zdejší z prodeje zabaveného mosazného hmoždíče 12 K, Josef Guth, Pražské Předměstí 70 K, okresní výbor královéhradecký 61 K, p. hotelier Urban 100 K, obce: Přelice 25 K, Probluz 5 K, Třebechovice 100 K, úhrnem 473 K. — 5. Pro vyživování invalidů: p. řed. Erlbeck, Dobřenice 25 K, V celku 3683.34 K, k tomu dříve vykázané sbírky 80.961.43 K, celkem tudíž 84.644 K 77 h.

Válečné střádanky. Měsíc za měsícem uplývá, co naši chabí vojíní srdnatě v poli nekonečným polířím a strádání vzdorují, při tom neuvěřitelnou vytrvalostí a bezpodmínečnou vůlí k vítězství se vyznamenávají. Chceme-li se jich hodni prokázati, pak musí tito činiti a z našich činů seznati, že s živou účastí neustále za nimi se nacházíme. Oficiální válečná péče naznačuje zde cestu za dosažení tohoto vznešeného cíle. Jednotlivý člověk, jakož i jednotlivá rodina nesmí podceňovati svou pomocnou sílu, neh ve spojení s tisíci sobě rovných dovede tato velká vykonati. V tomto smyslu organizováno bylo právě oddělení střádanek úřadu pro válečnou péči, které rodinám zasílá malé pokladničky a žádá o použití pokladniček k sbírce v kruhu rodinném i v domácnosti, jmenovitě ale při hře v karty a všech jiných vhodných příležitostech. Tak na př. buď při odeslání každého dopisu vojínům do pole uspořádá obnos za poštovní známku do pokladničky odkázané pak budiž snad i skromných úspor dětí k podpoře reků v poli a raněných v nemocnicích použito. V žádné vlastenecky cítící rodině tato „pokladnička úřadu válečné péče“ ať neschází! Plně pokladnička budiž rozříděna a obsah její úřadu válečné péče oddělení V. (Sammelbüchsenabteilung des Kriegslürsorgeamtes) Vídeň, IX. okr., Berggasse 16, s použitím do pokladničky přilepené slouženky odeslán, načež se obdrží nová střádanka.

Děti z válečných zisků. Vedle výnosu c. k. zem. finančního fidejtitelství v Praze z 26. srpna 1916 č. 89.941-XV upozorňují se společnosti s ručením omezeným, podléhající všeobecné dani výdělkové, které dle čl. 13 bodu 3. fin. min. nařízení z 8. srpna 1916 č. 247 ř. z. jsou povinny podati zvláštní přiznání k dani z válečných zisků, že lhůta k přiznání dnem 20. září 1916 uplyne a že promeškání její, pokud nebude povoleno přiměřené prodloužení na včasné zakročení společnosti v pozoruhodných případech, má v zájmu kontumační následky § 112. zák. o osobních daních přímých. Tiskopisy lze si vyžádovati v úředních hodinách u berního referátu c. k. okr. hejtmanství zde v kanceláři č. 4 (protokol).

Státní subvence městské vyšší školy pro ženská povolání hospodářská v Hradci Králové. Starosta města dra. Ulricha došel velice laskavý přepis Jeho Excel. p. c. k. ministra vč. prací barona Trnky, kterým téměř sděluje, že městu Hradci Králové k nákladu se zařízení výše uvedeného ústavu spojenému povolil zářizovací příspěvek v obnosu 5000 K. Blahopřejeme ústavu k tomuto zasloužilému uznání státní správy jeho skvělé činnosti.

„Klicpera“ v Hradci Králové dobročinným účelům. U příležitosti dvouletého trvání války sluší vzpomenouti darů, kteréž věnovány byly jednotou divadelních ochotníků „Klicpera“ v Hradci Králové v této době veřejně prospěšným účelům. Od ledna 1915 do září 1916 odevzdáno bylo: Fondu vdov a sirotek po padlých vojinech 710 K, Okresní komisi pro péči o mládež 450 K, Střádanému kříži 430 K, Červenému kříži 510 K (mimo výtěžku z představení Směry života), Fondu osleplých vojáků 295 K, Fondu invalidů 300 K, ústavu prof. Jedličky 200 K, Obecné kuchyni 100 K a 250 K pro místní chudé tamže sravované. Vánoční nadílka dětem místních vojáků v poli 300 K, válečným zajatcům v Rusku 150 K, osleplému herci B. 150 K, Ústřední Matici Školské 50 K, v celku odevzdáno tudíž 3885 K.

Divadlo. V neděli 17. září sehraje jednota divadelních ochotníků „Klicpera“ v Hradci Králové ve prospěch Střádaného kříže „Povinnost“ (Instinkt). Hra o 3 dějstvích. Napsal H. Kistemaekers. Předprodej vstupenek u p. Růžičky, parafníka, kde možno již nyní učiniti záplaty.

Hradeckí zvonáři a konváři. Ondřej řečený Žáček, zvonář a konvář, jeho dílo výborné jsou tři zvony při kostele sv. Ducha, totiž Orel (Michael) z r. 1496, jež s pomocníkem Václavem lil, jak na něm zaznamenáno: „Na sklonku r. 1496 od narození Ježíše Krista, jež Hradeckí strážníci pro zkaženost pověřili strážníci a jenž lidem zdejšími mor přinesl nejvíce za dnů psích, když zároveň město kolem bylo zaplaveno a když lučiny málo co bylo viděti, radní řečeného města, zavolavše k sobě konváře Ondřeje řečeného Žáčka a Václava, jeho pomocníka, svěřili jim úřad zvonu tohoto ke cti Boha Všemohoucího, blahoslavené Panny a svého jména k oždobě. Jeho dílo je také zvon „Augustin“, 9800 kg těžký. Uří byl nákladem obce hradecké v dílně jeho za Slezskou branou r. 1508. Původně pověšen byl na dřevěné zvonce na hřbitově u sv. Ducha, pro něj schválně zdělané. R. 1581 vytažen byl na Bílou věž (r. 1574 od vládky stavitele Burlana zhotovenou), je chloubov hradeckých, ježto velikostí a tíží v celých Čechách vynikal nad něj pouze zvon „Zikmund“ na věži svato-vítské v Praze. K žádosti magistrátu byl biskupem To-

biátem Janem Běkým r. 1705 posvěcen ke cti svatých Augustina a Vavřince. — Od Ondřeje také už zvon (Klement) po vyhoření věže r. 1510, nepochybně též Dominikán (Leopold) r. 1485 a Cecilie z r. 1495. Od něho pochází též zvon u sv. Petra na Pražském bývalém podměstí, nyní v Plotěšicích z r. 1508. Také první pěkný zvon ke kostelu sv. Petra r. 1480 slili společně mistrové Václav a Ondřej, řečený Žáček, kteří nepochybně byli sobě příbuzní. Nejstarší nám známý zvon v Hradci nad Lábem uhlý nacházel se při farním kostele Panny Marie v Miletině do r. 1846, kdy toto město téměř celé požárem bylo zpuštěno i jeho kostel se vším příslušenstvím. Mistr jeho Filip opatřil jej českým nápisem: „Léta narození Syna Božího 1430 dělán jest tento zvon skrze ruce Pěpovy v Hradci nad Lábem“. Zvon tento pojmenovali Křapáč. (Schaller XV. str. 144.) Slavné pověsti požívali konváři hradeckí Václav Tvrdocel a Václav Paráf, z jejich mistrovských rukou vyšly zvony, které vynikají mistrovským provedením; na nich spatřují se rozmanitá vyobrazení, na př.: Vyobrazení Boha Otce na zvonu ve Věstarech z r. 1559, znak pánu Trčků z Lipy na zvonu v Rychnově n. K. při děkanšském kostele sv. Havla z r. 1545, vyobrazení Panny Marie a Krista Pána na zvonu v České Skalici z r. 1554 a zehnalického Spasitele v Mikulovicích z r. 1558 a p. — Archeologické Památky XXII. str. 323—331 pokládají Václava Paráfe a Václava Tvrdocela za totéž osobu. V druhé polovině XVI. stol. provozoval uměl zvonářské v Hradci znamenitý mistr Eliáš Svoboda, jehož jméno nejprve nalezl dr. J. Stárek na Zvonu ve Srubech, kterýž byl slit r. 1551. Týž Eliáš mává také příjmením Stodola. Zvony od něho s českými nápisy jsou: V kostele (zvonici) sv. Jana u Nového Hradce z r. 1581, v Nedělicích z r. 1584, v Rosicích z r. 1591, v Kostelci u Náchoda z r. 1591 atd. Jiní zvonáři byli Jan a Adam Taraba, Martin Exner atd. V nejménější době v letech 1850—60 byl znamenitým zdejší zvonářem K. Paul. — V. Vach.

Zásobování městem, vejci a tvarohem. Za účelem organizace zásobování obyvatelstva okresu městem, vejci a tvarohem byla zřízena Rolnická prodejna v Hradci Králové, která má sousedstvovati volně zboží zmíněného druhu a obstarat prodej pod kontrolou zdejšího úřadu. Aby pak zabráněno bylo různým nepřístojnostem v obchodu dotčenými zemědělskými výrobky, bylo zdejší výnosem z 23. června 1916 č. 40.468 zakázáno nakupovati na venkově másla, vejce a tvaroh po domech. Přívoz zboží do prodejny již s počátku neodpovídal nikterak skutečným výrobním poměrům, obecní úřady byla však okolnost tato vysvětlována počátečními obtížemi, jaké jsou obvyklými při změnách do-savadních zvyklostí. Postupem času nepřibývalo však do-dávek do prodejny, ba právě naopak přívozu zboží stále více ubývá. Ukaz ten nasvědčuje, že není zachová-váno nařízení zdejšího úřadu výše uvedené a že zboží různým nesprávným způsobem na úkor stejnoměrného zásobování obyvatelstva jest odprodáváno. Obecní úřady se proto žádají, aby nad zachováváním zmíněného nařízení bedlivý vykonávaly dozor a nepřipustily, by nařízení toho nebylo dbáno nebo aby bylo jakýmkoli způsobem obcházeno. Zjištěné přestupky buďte sem o-známeny k potrestání. Poněvadž utvoření i výkonnost prodejny stala se nutnou ve veřejném zájmu i v zájmu celého okresu a venkova samého, žádají se obecní úřa-dy znovu důtklivě, aby činnost prodejny úsilovně pod-porovaly, by úkolům, které má plniti, skutečně vyhověti mohla. Páni obecní starostové, kteří, jak lze doufati, pochopili důležitost zřízení i trvání prodejny, již ze zá-jimového hlediska rolnického stavu svým vlivem zajistí mnohou s úspěchem k tomu působiti. Že zájem o prodejnu se posílí a že dodávky zboží se přiměřeně zvětší. O překážkách, které by v té příčině snahám pp. starostů v cestě stály, tudíž úřadu zdejšímu podána zpráva.

Rub a líc ovocné úrody. To tu ještě nebylo, aby se hrůska prostřední velikosti prodávala za 30 hal. — Za tu cenu prodala jedna překupnice; ale i na trhu přý bylo potřebí zakročení policie proti takovému vyděračství jistě nezdůvodněnému. — Na druhé straně v několika sousedních obcích klidně leží a hnilí v silničních přiko-pech spousty švestek, které stíhala poslední vichřice. Ba někde i jablka hustě spadaná jakoby byla bez ho-spodáře. Uznáváme, že rolníci mají málo sil k odklize-ní té úrody. Ale což by nešla nějaká praktická smůlka s chudnou? Stačeny a děti, které v značném počtu se v lese pídí hodinu po jediném hříbku, přece by našly jistější zisk ve sběru opuštěných švestek. Je-li jediná hrůska za 30 hal., jistě sbírání zralých a výživných šve-stek stojí za práci.

Před prodejnou. Jeden pečlivý občan si hodně při-vstal, aby co nejdříve mohl provésti nákup. Dostavil se před prodejnu za tmy již o půl 3. hod. Aby tam nevy-stál důlek, vzal si s sebou stoličku. Přicházely ženy, kterým z dobroty srdce občan stoličku nabízel, věda, že také jiného bolí nohy. Na konec ponechal to nářadí úplně v režii žen, když mu jedna z nich slíbila, že mu ji bude opatrovat a sama do bezpečí odnese. Konečně o půl 7. hod. si blaženě dobrák vzdychl, že se přiblížila chvíle odměny za dlouhé čekání. Ale — tu mu bylo řečeno, že vzhledem k číslu legitimace musí čekat, po-kud nebudou obslouženi jiní. Teď bylo potřebí k vůli dalšímu čekání stoličky jako soli. Ale pečlivá opatrovní-ce dle svého slibu již stoličku odklidila. Chudák měl státi a ženy si to odseděly za něho.

Seznam cen na týdenním trhu v Hradci Králové dne 2. září 1916. 1 kg: prosa 3 K, jahel 3.90 K, jetelo-vého semínka bílého 1.80 K, máku 5 K, 1 kopa: zelí 16 -32 K, okurek 6—12.40 K, kapusty 3.60—7 K, drobné

zeleniny 40—70 h, celere 2.40—5.60 K, petržele 1.60—5 K, česneku 5—7 K, kedlubnů 0.60—3.60 K, 1 růže kartolu 10—40 h, cibule: 1 kopa 1.60—4.40 K, 1 hl 20—28 K, mrkve: 1 kopa 1.20 K, 100 kg 18—20 K, jablek: 1 hl 16—20 K, 100 kg 16—32 K, hrušek: 1 hl 14—20 K, 100 kg 30—50 K, švestek: 1 bečka 3.40—5 K, 100 kg 12—17 K, 1 párek podsvinčat 190—230 K, 1 kůže 14 K. — Přivezeno bylo: kop: zelí 42, okurek 68, kapusty 72, cibule 354, drobné zeleniny 400, mrkve 44, celere 70, petržele 92, česneku 12, kedlubnů 32, kartolu 145 růží, jetelového semene 971 kg, jablek 300 hl, hrušek 10 hl, švestek 400 beček, 434 kusů podsvinčat a 2 kůzlat.

Rádění cikánů v Lánech na dálku. Na počátku dubna byla v kostele vyloupena pokladnička pro sbírky na Červený kříž; zároveň oloupena soška Bohorodičky o stříbrné penízky i s fetízkem. — V noci 31. srpna navštívena byla naše osada od potulných cikánů, kteří ukradli na několika místech slepice a husy. Navštívili také faru: prohlédali celý dvorek, byli i na půdě a jinde; ale kde nic není, ani cikán nebere. Cikánská smělost roste z vědomí, že většina hospodářů jest na vojně; potulné tlupy chodí po našich lesích mají odvahu větší. Upozorňujeme tedy, že jest potřeba všude zvýšené pozornosti. Pátrání četnictva po zlodějích děje se horlivě. V nynější těžké době však jest potřeba, aby službu tak svízelnou a důležitou podporoval dobrovolně z občanstva každý, kdo něco podezřelého o cikánech a jiných škůdcích ví.

Různé zprávy.

Soc. demokratické spory před soudem. »Frankf. Ztg.« oznamuje z Berlína: Straničtými spory sociálních demokratů budou se nyní musiti zabývat také soudy. Ve volebním okrese Teitov-Beeskov udal starý krajský výbor asi 20 funkcionářů, pokladníků atd. státnímu zastupitelstvu, jelikož mu ani došlé peníze, ani listiny a knihy a doklady přes mnohonásobné vyzvání nevydali a usnesení valných shromáždění neuposlechli.

Nejvděčnější i za malý dárek jsou nejchudší dívky v Útulně slepých dívek v Praze III., na Kampě. Na ně při svatbách, zábavách a pod. pamatujeme. Adm. t. l. přispěvků uveřejní.

První svazek již jednou ohlášené kalhovny »Světových Obzorů« právě vyšel. Obsahuje prosu známého spisovatele J. Š. Baara: »V temných barvách«. Kvalita prací Baarových jest tak známa mezi našim čtenářstvem i v nejzapadlejší dědině, že není třeba zvláště vypisovati přednosti této nové knihy Baarovy. Kniha jest prvním svazkem »Světových Obzorů«, jejímž účelem jest přinášeti výkvět katolické literatury vzdělávací i zábavné, jak původní, tak přeložené v latině, samostatných a vždy ukončených svazcích. Cenu každého jednotlivého čísla bylo nutno stanoviti k vůli drahotným poměrům dnešním na 40 hal. Větší díla vycházeti budou ovšem ve svazcích dvojitých, trojnásobných atd. (tedy za 80 h, j. 20 K atd.). Uvádíme některá jména spisovatelů, jejichž práce nejbližší svazčky přinesou. Tak na př. z oboru beletristického J. Š. Baar, S. Bouška, M. Javorník, J. Pospíšil, dr. Rehulka, dr. Snášel, Linhart (z lit. pozůstalosti) a j. Z oboru básnického: K. Dostál-Lutinov, S. Bouška, Sarda, Oral, V. Bitnar, Linhart a j. Z oboru spisovatelství poučného dr. Kordač, dr. Kratochvíl, dr. Dvořák, dr. Romportl, dr. Nosek a j. Uvedená jména zajisté stačí k tomu, aby nebylo pochybováno o vážných snahách redakce a vydavatelstva »Světových Obzorů«. — Nakladatelství Československé akciové tiskárny Praha II., Spálená ul. č. 15.

Povídky a obrázky z nynější války přináší kalendář »Vzkříšení« na rok 1917, jenž vyjde 16. září. Obrázky umožnil svými fotografiemi z bojiště vdp. St. Suda, a k. polní kurát. Viděti jest na nich zařízení střílen v zákopech, ochrany proti palbě nepřitele, ano i útok našeho vojska ručními granáty a jiné zajímavé věci ze samé fronty. Jiné obrázky ukazují, jak invalidé dovedou umělníci údy pracovati. Vedle toho jsou v kalendáři všechny obvyklé části. Naše veřejnost uvítá jej se stejným zájmem, jako kalendář letošní, po němž byla tak veliká poptávka. Cena: K 1.20 poštou. 1 tucet K 8.64 bez porta. Adresa: Kalendář »Vzkříšení« v Čes. Budějovicích.

Pamatujte
při každé příležitosti
na „Červený kříž“,
na raněné vojny, na vdovy a sirotky
po padlých našich bojovnících!
PMpávky zasílejte na zsmeký Svaz katolického
Orla v Hradci Králové.

Besídka.

Gratulace neumělých.

Veřejné zdařilé vystoupení není lehkou věcí ani pro občany dospělé, vyškolené — natož pro malé kloučky. To pochopovali dobře dva hoši chalupníka Vyskoka, kdykoli si vzpomněli na školu. Takhle venku na stráni, u rybníka anebo na návsi — tam cítili při svém povyku energii neochvějnou; při jejich skotáctví nikdy jich nepřepadla tréma. Ferda a Lojzík bujným životem přímo kypěli, přebytek mladistvé bujarosti vyblíjel se

všelijak. Ale když se ocitli ve škole před tabulí, jako by byl někdo mladým Samsonům hustě a dlouhé vlasy zcela vyhořel. Jazyčky se chvěly, koktaly a zabréptávaly, až se zdálo, že jejich nervové spojení s mozkem jest v tom okamžiku nadobro přerušeno. Kdykoli byli od učitele vyvoláni, vždycky jimi zlé svědomí sráželo zrak k zemi; vždycky odpovídali s hlavou skloněnou, jako těžcí hříšníci před soudním tribunálem. Mluvili pokorně, hlaseem uctivým, zpřívavým a měkkým jako sirotečkové v zimě přede dveřmi svého dobrodince. Kdo nevěděl, jak si počínají ta lvičata na svobodě, byl by je prohlásil za taková ideální kuřátka, jaká se kladou méně dokonalejším dětem za vzor v obrázkových knížkách »pro hodné děti«. Však také hoši věděli, že s panem učitelem nejsou žerty.

Jakmile však tato nezkrotná hříbátka ze školy vyrazila, hned začala vyhazovat. Jakoby nová miza naplnila i nejjemnější žilky. Hned se ozývalo houkání, pokřikování — a někdy i kámen vzduchem zafícel.

Bylo to 25. července, kdy hoši byli zabráni ve hru míčem tak, že zapomněli na všechno. Když celí uříčení spěchali k večeři, najednou staršímu Ferdovi bleskla hlavou palčivá myšlenka. »Rány, na moutě, Lojzo, málem bych zapomněl. Zítřejší je mamčin svátek. Bude kafe s cukrem a skořicí a nejspíš taky škrubanky se syrohem. Ale to není jen tak — sednout si a všechno pohltnout. Musíš říkat mamince blahopřání. Já už jsem blahopřál loni a dostal jsem pětník. Teď musím zas — a byla by to ostuda, abys dělal němého. Musíš deklamovat po mně.«

»Ach, Ferdo, tohle ne. Jen tohle ne; já bych moc koktal. Víš co, postavím se s tebou; až doříkáš, políbím ruku a bude to jako gratulace.«

»Ale vida chytráka! Já se ti hned budu na tvůj pětník učit jako morovatý. Možná, že bys dostal za svou lenost ještě od tatínka, až bych mu řekl, že se k tomu blahopřání máš jako houser k tanci.«

»Ferdo, já se tomu nenaučím, já si něčeho neložím. Že sis nevzpomněl aspoň ráno. Kde pak teď, když se už smráká!«

»Kotě hloupé, žádná starost. Mám v komoře schovanou jednu vypůjčenou knížku; ještě štěstí, že jsem ji neodvedl. Tam jsou pěkné deklamovánky. Něco z toho opíšeme, něco si vymyslíme — a bude po strachu.«

»Jo — ale kdy? Kdyby se dala vpašovat do komory aspoň ta malá lampička, kterou maminka here k peci!«

»To nejde — hned bychom se prozradili. Ale ráno musíme hodně časně vstát a pak hned do práce.«

Noční spánek posiloval v komoře oba školáky až do růžova. O pěti hodinách drsně budil Ferda Lojzika. Vytáhl umaštěnou knížku, ve které scházel prvníh osm stránek — a kblík posledních, těžko uhlodnouti.

»Hm — ale teď nějaký papír«, poznamenal Ferda rozšafně. »Z pisanky vytrhnout list — to je těžko; tatínek by to poznal.«

Lojza se mračil jako cikáně před šatlavou. »Viš, tatínek má v truhličce za postelí plno starého papíru, skoro nikdy to neprohlíží; nějakou čtvrtku tam chytře seberu.«

Brzy vykonáno. Za chvíli leželi žáci v komoře vedle sebe svorně na břiše, majíce v rukou tužky a pozorně lovice v knížce vhodné řádky ke krasořečnění.

»Viš, tuhle kratší básničku si vezmi ty, já si něco sepišu podle té delší na třicáté stránce.«

»Já nechci, já nechci, kde pak bych se tomu naučil! Tady stojí! Nechť ti hude v nebes září... Tomuhle nerozumím. Copak to je »hude«?

»Ale napiš si teda radši »bude« a hned to máš lepší.«

»Já nechci«, napolo plačtivě odporoval Lojzík. »To radši něco, co není básnička.«

Hoši hledali znovu, funěli a tiše konferovali na upěchované hlině, která silně chladila.

Matka se právě vracela z polní obhlídky. Mrkla pootevřenými dveřmi do komory a tiše protáhla obličej. Ferda hned ubohou tištěnou knížku strčil za košili, jakmile se kroky v síni ozvaly.

Když se chlapcům zdálo, že zatím nebezpečností vyzrazení pominulo, navázali nit přerušného studia. Dýchali při tom stále horečněji, až prach lesknoucí se v paprscích, propouštěných malým okénkem, začal rychleji vířiti.

Konečně již pracovaly tužky na tom mlátě načisto. Podávalo se společnému úsilí zachytiti některé myšlenky, které hoši odívali formou prostější.

»A jak se na tom papíře pěkně píše! Je skoro tak pěkně linovaný, jako podložka«, liboval si Lojzík.

Pisaři si spokojeně oddechli, když slohové cvičení se skončilo. Najednou za nimi vrzla dvířka, ozval se tatíkův bas: »Co tu klazani tajně spisujete jako Faustové? Nemůžete jít do světnice?«

»Já jsem, tatínku, my jsme; tuhle Ferda si vzpomněl...«

Tatíka zatáhla za bundu hospodyně a něco mu pošeptala s tvářností trochu kyselou.

»Ach tak, bodej, máš pravdu«, přisvědčil polohlasně hospodář.

Zatím mladí Vyskokové tužili paměť, jak uměli.

»Já nevím, já nevím«, bědoval polohlasně Lojza, krče se malomocně u pelesti.

»Ještě se tu rozbřež, ty slzavé údo!«, změřil ho zlostně Ferda. »Bez fortele a kuráže nic se nedokáže.«

»Já nevím, já nevím; před maminkou mám stát jako před učitelem...«

»Už zavři pysky a otevři oči, nebo tě vyhodím«, zasyčel Ferda.

Za šest minut konstatoval Lojzík s tvář veselejší: »Už to trochu jde; snad to nemělo ani býti tak dlouhé.«

»Zas máš hloupé rozumy; čím si dáš víc záležet, tím bude maminka spokojenější. A ostatně — nedovedeš-li všechno jakoby mrskal bičem, můžeš to přecíst; víš, to se tak někdy dělá. Čtvrtka se složí do kapsy — a selže-li paměť, pěkně se vytáhne a dořká se to.«

Lojzíkovi byla ta rada trochu hloupá. Za chvíli oba leželi zase na břiše, aby se papír dal nepozorovaně ukrýt před nenadálou návštěvou. — Když již hlavy byly náležitě obtěžkány, chlapci vykonali ranní toaletu. »Na — Lojzo, tuhle mi to podrž, než se umyju.« Lojzík strčil škartku do kapsičky k druhé gratulační předloze. Když za několik minut hoši zpozorovali, že matka jest už ve světnici, přilíhli se jako hienyždi dovnitř. Tatík seděl na lavici u kamen.

»Teda co, hoši? Maminka má svátek«, snažil se učiniti úvod k slavnostnímu okamžiku.

Předstoupil Ferda. První tři souvětí ze sebe soukal obstojně, třebaže mu na čele naskakovaly krůpěje potu. Potom však polkl dvakrát na prázdno a co mu vyskočilo v rozpacích ve chvíli nestřežené nad horním rtem, to už nebyl pot; bylo to něco většího, dutého. V malomoci své vytáhl z kapsičky papír a lovil horečně očima, kde by našel nit k pokračování. Písmena se mu nějak před očima míhala. U všech všudy! Tohle není jeho písmo! Ale necht' si! Jest potřeba nějak situaci kritickou zachránit. Utřel si nosík rukávem, opakoval ještě jednou slova pronesená nazpaměť: »... přeju vám, drahá maminko, abyste kráčela vždycky řízením a cítila v srdci ustavičně blahoskonale.« Pak hned četl: »Když takové smutné chvíle na vás přijdou, ať se hned jak mračna rozplynou...«

Tatík obrátil hlavu k troubě a sykavě se zasmál. Hospodyně se kousla do pysku.

Lojzík vykullil oči vyjeveně. Jakmile políbil Ferda matce ruku, již se otevřela druhá hubička, aby vyklopila maličkou hromádku vlastních vědomostí. Pro takového nováčka byla situace ještě horší; vždyť Lojzík ještě ani jednou nezkusil, jak by lahodil plynný přednes řádku dobře naučených. Jestliže klesl troufalý Goláš, jak si měl důvěřovati takový neostřílený trpaslík? Lojzík přednesl bez psané pomůcky jen věty dvě, z nichž druhá zněla: »I tenkrát vám chci vděčen býti a s chutí sloužiti, když vás stihne nemoc velká a oko bolem zapláče.« Dál si už netroufal, ruka vjela do kapsičky; Lojzík četl: »Takové zdraví a všechno štěstí vroucně vám teď přeju pokud se neshledáte se svou patronkou svatou Annou.« Lojzíkovi cvakly při tomto proslovu zuby, prstíčky se mu třáslý, koktal při čtení zle; nebyl zvyklý totiž na Ferdův rukopis. Ale nejvíc ho rušilo, že matka divně mžikala levým okem; to bývalo obyčejné zlověstným znamením důkladného bití.

Když klučina dočetl, byl jako opařený; utřel si na nosičku drobné krupičky a zašilhal utrápeně k matce v očekávání věci příštích.

Tentokrát byl udělen generální pardon. Hospodyně Lojzika pohlédla: řekla, že jsou hoši hodní a jen aby vždycky poslouchali. »No — trochu jstě to poplichtili, jen když byla dobrá vůle!«

»To tuhle Lojza, já ne«, vyrazil podrážděně Ferda. »On splet oba papíry.«

»A je a ne, hájilo se mladší lviče« šermujíc prstíčkem. »Ferdo se měl napřed...«

»Ale, ať se měl napřed nebo pozadu, přetřhla žalobu moudrá vychovatelka v den tak významný. »Teď toho nechejte a nehádejte se; půjdu právě do kostela — teda netrapte.«

Když postavena na stіл vonná káva s cukrem a skořicí, hoši zapomněli na všechny svízele i na hněvy. Huť bylo odpoledne, když měli chlapci ztrávit nenadálý nářez s křenem a paprikou. Tatík totiž se přehraboval dvakrát v truhličce a pak chodil celý zamyšlený. V tom ho píchla do mozku myšlenka jako jehla. »Ferdo na čem jste si ráno psal: to říkání?«

»Já jsem nikde nic nevzal, to tuhle přinesl Lojza; ani nevím, z čeho ta škartka byla.« A hned vyrazil ven, jakoby ho byl plác křídlem sup. Zbáběle opustil mladšího gratulanta, jehož jazyček na úspěšnou sebeobranu nestačil. Za minutu Lojza kvikal, jakoby tančil na žhavé plotně.

Ještě štěstí, že jako dobrý genius vstoupila do světnice hospodyně, jejíž blahovolné intervenci se podařilo ukrátiti bolestnou exekuci. Matka v takový slavnostní den se zlobit nemohla, nesníhla; musila přece aspoň dnes představovat v rodině matronu zapírávé lásky a štědrosti. Zítřejší bude na perutná slova času dost.

Páperky.

Aby zakryl povážlivé mezery ve svých vědomostech, užíval pozér ve svém filosofickém článku hojnost elzických slov, z nichž si mohl čtenář odvodit smysl libovolný. — Když bylo uloženo jinému pozérovi práci tu zkritikovat, vytkl jako nejzdařilejší a neúčelnější právě věty smyslu neurčitého. Hrdza ho pojímala při myšlence, že by mu autor úvahy vytkl ignoranci. Tak stála dělská Pythie proti Pythii, augur proti augurovi. Spišovatel a kritik báživě se druh druhu vyhýbali, aby nedošlo k podrobnější diskusi a čtenáři si libovali, že četli něco originálního, co vyniká velikou hloubkou myšlenek. Kult aristokratické mlhy překonal lásku k paprskům pravdy.

Cokoli se v posledním desíletí před válkou zdražilo, všechno zachovalo pevnou cenu anebo se zdražovalo dále i v tom případě, opatřila-li si nabídka tovary anebo suroviny levněji. Takový houževnatý systém byl ve středověku vyloučen; po neúrodném roce, v němž hladověla většina obyvatelstva, zlevnilo se často obilí více než před rokem velikého nedostatku — dle toho, jaká byla faktická úroda. Patrně, že tehdy byla společenská solidarita postavena na jiné základy než ta moderní a že konsument nemusil se sanovat neustálými žádostmi za zvýšení platů. Dobrovolná humanita vykonala mnoho i bez zakročení úřadů.

Jest potřeba pokroku v myšlení a samostatném tvoření! Proto hlasatelé toho hesla úsilně přemýšleli, jak upravit slabikář, aby dítě skoro bez myšlení, bez všech duševních námah se naučilo čísti. Užívá se strojů, při nichž není potřeba dělníka ani desátého dílu té dovednosti, jakou musil vyvinouti řemeslník středověký. Stálé dělení práce málo prospívá zvýšení osobní obratnosti. Duševní výtěžek cestování ve vlaku daleko se nemůže rovnati výslednicí putování pěšky. Nejdokonalejší otisky obrazů hotových jsou nepatrným uměním v přirovnání k ruční malbě. Zkušený obchodník stojí pevněji, vede si samostatněji a účelněji než inteligent, který spoléhá na své odborné knižní vzdělání zcela, i když mu schází praktická zkušenost. Pomůcek k snadnému překladu antických básní jest tolik, že moderní student daleko nepotřebuje namáhati samostatnou soudnost tak jako studující před 30 lety; některý slovník se hemží překlady celých vět; možno při tom říci, že moderní žák vniká do ducha klasických jazyků lépe než dřívější studentská generace? Jadrná přísloví lidová mají větší cenu a svědčí o samostatnější soudnosti než papouškování krasořečnických frází moderních. Pokud nebyla řada politických stran s přesným vymezením programů, mluvili politikové volněji a rozumněji o otázkách dne než zajatci politických stran, kteří se neodvažují překročit rámec zásad určitě vytyčených; nyní rozčarování a soudnost samostatná dostavuje se obyčejně teprve po křiklavé katastrofě, vzešlé z praktického provádění programu. Dříve tvořil překrásné písně sám lid, nyní i lidé vzdělanější raději opakuji neforemné odřovačky. Staré babičky jevíly při vyprávění pohádek lepší fantazii a značnější zručnost v prostém podání než moderní dívka po přečtení celé knihovny ve svých slohových pracích. Slepé podřízení světové módě málo svědčí o chuti k samostatnému estetickému úsudku. Mezi rolníky dříve bylo mnoho „všemělu“, kteří si dovedli hotoviti různé náčiní, jež se teď koupí za pakatel, což není právě podporou samostatného tvoření. Mechanismus, šablona nejsou právě zjevy odporými; přispívají k pohodlnosti, k rychlému tvoření; mají do sebe mnoho prospěšného. Ale ve věku mechanismu nemá se mluvit o pokroku v samostatném myšlení tak hrdo a přepjatě.

Uhlí - Koks - Dříví

nabízí ze svého skladu na Slezském Předměstí
Černý & spol.

Barevná kostelní okna

v odber. provedení zhotovuje a dodává
Fr. Uhlíř,
umělé sklenářství a malba skla
v Tržebševicích u Hradce
Králové.

Cenníky a rozpočty na požádání zdarma.

Jan Horák, soukenník v Rychnově nad Kněžnou

zasílá na požádání vždy
dle roční sezony kolekce
nejnovějších druhů pravých
viněných látek
své vlastní výroby, jakož i tu- i oiso-
zemských.

Četná uznání zvláště z kruhů vele-
dět. duchovenstva svědčí o poutivé ob-
sluze mého rýze křesťanského závodu za
dobu více než třicetiletého působení.
Učíte, prosím, malou objednávku na
zkoušku.
Též na splátky bez zvýšení cen!
Volejenné látky na taláry.

Skromalba

E. Škarda, Brno,

umělec, autor prvého ráda
hotoví a dodává chrámové
ekna. V každém slohu a
provedení, od nejjednoduš-
šího vzoru do nejobořší
skromalby figurální, hotoví
praven vlastním mesulu
kaménkovou pro řadady, oi-
tární obrazy, náhrob-
ky atd. s nejširším
zaručením umělecke-
ho a odborně dokona-
lého provedení.

Luka a pole

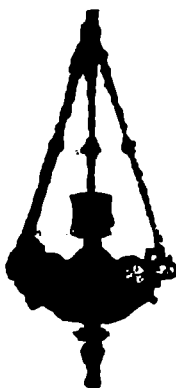
u městských jatek pronajme o. a k. dvorní to-
várna nábytku K. V. Skuherský, Hradec Králové.

Paramenta.

Ignáce V. Neškudla syn
(protokolovaná firma)

v Jablonném nad Orlicí (v Čechách)
(bratr P. J. Neškudly, řádí ve Výprašticích)
doporučuje P. T. velečistojn. duchovenstvu
svůj osvědčený a často vyznamenaný

výrobní záved
všech kostelních paramentů,
spolkových praporů a keřového náčiní.
Cenníky, vzorky i roucha hotová na ukázkou
se na požádání franko zašlou.

Velečistojnému
duchovenstvu a
slavným patronátním
úřadům dovoluje si depo-
ručiti veškeré kostelní nádobu a
náčiní a to: monstrance, kalichy,
olbáše, nádobky, patěnký, paciškály,
svícný, lampy, kadělnice, kropenky
atd. své vlastní výroby, předpisům
církvevím vyhovějící. Staré předmě-
ty opravuje v původní intenci a
v ohni slatí a stříbí nebo proti do-
plátku za nové vyměňuje. Hotové
předměty nob výkrovy malá nau-
lektu franko bez záručenosti koupě.
Vše se posílá poselstvem. Předce ruční
úhled veškerých starých a stříbrných klenotů, jako: řetězů,
madonek, křížků, protýnků, náramků atd. „Motáček“
prstony, tabulečky, jídelní náčiní ze stříbra pravého
činského vždy na skladě.
Staré slatě, stříbro a dráhokamy kupuje za nejvyšší ceny
JAN STANĚK,
pařít a císleat
Praha-I-979., ul. Karlová Světlé, čis. 12. n.
Přislaný malice s. b. samobito trčetního soudu.

Nejlevnější a nejbezpečnější

pojištění pro případ úmrtí a věna dítkám

poskytuje Jubilejní, vzájemně dobročinný
životenský spolek

„Charitas“ v Hradci Král.,
jenž, založen jsa r. 1908 na zásadě křesťanské
svépomoci, za dobu svého trvání vyplatil na
podporách již na 100.000 korun, získav 734
členů. Jak děkovně dopisy svědčí, přišla poda-
rovaným podpora v době nejtěžší jako
pravé dobrodiní.

Spolek přijímá muže i ženy od 24 do 45
let. Příspěvek správní: každoroční obnáší 2 K,
zápisné jednou pro vždy jest: do 30 let 2 K,
do 40 let 4 K, do 45 let 10 K. Každý člen se
zavazuje, že splatí při úmrtí spoluslona 2 K,
jež se vyplatí bez práhu buď zákopitým pří-
buzným aneb účelu a osobám, jež si člen pí-
semným prohlášením výboru za svého života
označil.

Při spolku trvá od r. 1911 odbor, jenž
poskytuje též

věno

nedopálm v den jejich smrti, případně v den
dopálosti jejich, aneb také při úmrtí těch,
kteří je do odboru věnného přihlásili.

Každý pojištěnec u věnného odboru obdrží
tolik korun, kolik osob v době nároku u odboru
bylo přihlášeno.

Jinochy lze přihlásiti až do stáří 18 let a
dívky do 15 let. Přihlášení mohou býti kýmkoliv,
jen když tyž jest tělesně zdrav a nepřekročil
55. rok věku svého. Zápisné 6 K je pro všechny
stejně, rovněž příspěvek po 1 K ve výše zmí-
něných případech povinné podpory. — Blížší
v prospektu, jež na požádání zdarma zasíláme.

Adresa zní:

Spolek „Charitas“ v Hradci Králové.

Dr. František Reyl,
předseda.

Václav Jenšovský,
jednatel.

KARTÁČE NA ŠATY NA VLASY KRÉM NA OBUV

koupíte v hojném výběru levně a dobře u firmy:

Josef Jelínek,
mydlář v Hradci Králové (na podsíní).

Založeno r. 1820.

SPECIALITA

pravý ústecký, po mnohá desetiletí vy-
hlášený žaludeční likér pod názvem

Amers de Londres

Mňakými vědátory jakožto příjemný
občerstvující prostředek doporučovaný
náhží

A. J. Andres v Ústí n. Orli.,
továrna nejmenších likérů.

Taktéž doporučuje se ku koupí pravého franc.
cognacu, světlé alivovce jakož i páv. jam-
rumu a všech druhů nejmenších likérů v cenách
nejlevnějších. P. T. páním obchodníkům a
hostinským povolují se zvláště výhodné ceny.

Československá záložna v Praze-II., Spálená ulice, číslo 46.n.

Doporučuje se všem našincům co jediný
peněžní ústav katolický v Praze. Vklady
na vkladní knížky úročí se ode dne vlo-
žení do dne vybrání dle dohody a dle doby
výpovědi. Poskytuje půjčky všeho druhu
za mírných podmínek, zejména směneční
úvěr (krátkodobý), v dnešních dobách
zvláště výhodný. — Povinná revise
„Jednoty založen“ v Praze.

OBNOVA

Číslo 37.

Předplatné na čtvrt roku 2 K 50 h
na půl roku 5 K

V Hradci Králové, dne 15. září 1916.

Inseraty počítají se levně.
Obnova vychází v pátek v poledne.

Ročník XXII.

Průběh války.

Jak veliké divy se čekaly od ruské armády po událostech před Luckem! Zatím voje středostátní sedikovaly se tak účelně, že před pevnou hradbou naší fronty celé pluky ruské klesají do vlastní krve. Veliká ofensiva sevrkla se na drobné boje úsekové. Čtyřdohoda čekala, jak se naše říše mocně otfese po rumunském přechodu Karpat. Ale dvě veliká vítězství bulharsko-německé jsou dokladem, že na každou eventualitu balkánskou byly konány veliké přípravy předem. V Sedmihradsku samém jeví nyní Rumuni rozpaky.

Po tolika zklamanech nadějích čeká čtyřdohoda na aktivní pomoc Řecka. Jistě by bývalo Řecko pomohlo značně dříve. Ale nyní, kdy Bulhaři měli dosti času k porážce Rumunů, mohou také nabratí dosti dechu k defensivě proti vojuku solunskému.

Bojiště rakousko-ruské. V Haliči mezi Zlatou Lipou a Dněstrem pokoušeli se Rusové proniknouti a současně se zmocniti města Haliče na pravém břehu Dněstru. Obrátne provedená obrana generála Bothmera tento úmysl Rusů zmařila. V karpatském úseku fronty následníkovy marny byly silnější ruské útoky u Rafailové a v Bukovině severně od údolí Zlaté Bystřice. Také na dolním Stoechodu na frontě prince Leopolda Bavorského odrazeny ruské útoky.

Válka s Rumunskem. V Sedmihradsku po panice prvních dnů nastal opět klid. Veliký rumunský postup byl zvolněn, někde docela zastaven; ovšem naše fronta nedospěla dosud plného rozvinutí a naše voje nedošly ještě svých vykázaných postavení. Severně od Rávy bylo odrazeno několik rumunských útoků. — Rychlé úspěchy bulharsko-turecko-německé ofensivy v Dobrudži a především ovšem dobytí Tutrakanu a obsazení Silistrie zhatilo válečný plán rumunský, dle něhož Rumuni měli proti Uhrám vyraziti, proti Bulharsku omeziti se pouze na obranu. Pád Tutrakanu snaží se v Rumunsku vykládati jako událost menšího významu, ač Tutrakan jest ve skutečnosti pevnost moderní. Téměř celá Dobrudža ocitla se zase v rukou Bulharů. Staré hranice jsou mezi Rumunskem a Bulharskem obnoveny a veškerá moc Rumunů v Dobrudži zlomena. Vpád Bulharů do Dobrudže vyvolal v hlavním městě rumunském poplach. Rumuni se utěšují, že Rusové jim pomohou; ohýstane spojenci rumunského vojska s armádou Brusilovou dosud pry se nestalo. V Dobrudži velí polní maršálek Mackensen.

Před Soluní u jezera Putkovo došlo k první srážce mezi Bulhary a Italy; dvě italské setniny a jízdy byly tu rozprášeny. Také v údolí Strumy dal se nepřítel na útek, zanechav v rukou Bulharů mnoho válečného materiálu. — S vrchním velitelem Sarrailem v Soluni nejsou spokojeni, ježto se pry nemá k ofensivě; nástupce jeho jest už na cestě.

Na italském bojišti zahájili Italové prudkou palbu na naše postavení mezi řekou Adyží a údolím Astajským. S nezdarem útočili severně od řeky Posiny na Monte Mojo. Největší síly nasadili severozápadně od Posubia, kde naši odrazili výpad několika jejich praporů.

Na západním bojišti na Sommě zuřil bitva s touže prudkostí jako dříve. Angličané přes to, že se nevrhají do boje tak divoce jako Francouzové, utrpěli tu ohromné ztráty. Konečně i Italové poslali do Francie vojenskou pomoc.

Politický přehled.

Česká šlechta. Ve vídeňském časopise »Information« dopisovatel z katolických kruhů volá po spolupůsobení české šlechty s národem českým i na poli politickém. Národ potřebuje vedení. A při nynější náladě v zemi neměl by nikdo větších vyhlídek přijat býti s otevřenou náručí za vůdce, než některý nositel slavného rodového jména, proslaveného v českých dějinách. Naproti tomu agrární »Moravský Venkov« návrh »Information« odmítá tvrdě, že »náš poměr k české šlechtě se nezmění, nezmění-li ona svůj vztah k národu, nezbaví-li se sama dobrovolně pevné převahy, již položila mezi sebe a lid.«

Porada katol. poslanců moravských obou směrů konala se 12. září v Brně za přítomnosti všech říšských a 14 zemských poslanců. Právě před 20 lety (14. září) konal se v Přerově první valný sjezd katol. strany národní. Rokováno tu o různých záležitostech a usneseno, aby požadavky a tlumočená přání předloženy byly vhodným způsobem vládě říšské a zemské.

V uherském sněmu podal hr. Andrassy návrh na svolání delegací. Hr. Tisza svoluje, aby tento návrh dán byl na denní pořádek, i když věcně s ním nesouhlasí. Hr. Apponyi odůvodňoval svůj návrh na zjednání zákona, dle něhož zahraniční ministr má povinnost, dostaviti se do sněmu uherského. Ministerský předseda svolil, aby i tento návrh dán byl na denní pořádek, ačkoli s ním nesouhlasí. O návrzích těch počalo se jednati ve středeční schůzi sněmovní. Čtyřdenní parlamentární přestávky použila uherská vláda pro další své vyrovnávací jednání s vládou rakouskou, a maďarská politika uvažovala také o otázce, jak by se dalo přetvořiti dosavadní ministerstvo ve velké koalici ministerstvo, v němž by zasedali i hr. Andrassy i hr. Apponyi. — 13. září poslanci hr. J. Andrassy, odůvodňuje známý návrh svůj, poukázal na nové hledisko, že úplné zastavení ústavního života v Rakousku těžce ohrožuje dobrý poměr mezi Rakouskem a Uherkem. Ministerský předseda hr. Tisza zabýval se pak kritikou hr. Andrassyho o politice zahraniční a vyvracel výtky ostatních opozičníků.

Nová německá strana? Rakouští poslanci německého nacionálního svazu, kteří dosud přináleželi německo-lidovému sdružení anebo

byli divoči, počtem 36, sloučili se 12. září v pracovní německé společenství, jež bude tvořiti samostatnou skupinu německo-nacionálního svazu.

V Řecku rozvrat se šíří. Řecká vláda přijala pry všechny požadavky čtyřdohody a dne následujícího, 12. září odstoupilo celé ministerstvo Zaimisovo. Francouzové obsadili řecké telegrafní a poštovní úřady a řeckému válečnému loďstvu zakázáno používati bezdrátové telegrafie. Zároveň řeckí námořníci povoláni k policejní službě v Athenách. — Jak řecký lid souhlasí se všemi opatřeními čtyřdohody, viděti z toho, že dohodové konsuláty a vyslanectví v Athenách ozbrojily se stálou zbraní. Pozoruhodno také, že zástupcové dohody v Athenách se dohodli, že budou na každém řeckém parníku jezdit kontrolaři, které ustanoví Anglie a Francie.

K vnitřnímu zmohutnění.

Kdo věci celého národa nebere na lehké vážky, musí rozhodně přisvědčiti, že tak zv. politický rozvoj musí se v české domácnosti ubírat zcela jinými cestami než před válkou. Požadavky, jaké kladla řada politických stran na průměrného voliče, věru nebylo lze učiniti bez zkřivení páteře. Aby si utvořil svéprávný občan správný názor o směrnicích politických táborů, k tomu bylo potřeba studovati nejméně kopu programu nových i starších a pak — srovnávati. Pak bylo potřeba sledovati hlasy různých listů každý den nejméně hodinu. Při tom hřimavé výzvy k účasti na veřejných schůzích, na spolkových slavnostech atd.

Většina příslušníků některých stran přijala určitou politickou barvu jen proto, aby měla konečně pokoj od agentů různých stran a aby si svou existenci lépe zabezpečila. K horlivému vytváření vyšší i drobné politiky nedostávalo se času ani vůle. Vždyť sami agitátoři stran ocitali se v úzkých, když na ně bylo naléháno, aby podrobněji vysvětlili ten neb onen bod vlastního programu. Proto tuctový stoupenec strany přisvědčoval svým vůdcům ke všemu, obáváje se, aby svým odporem neprozradil, jak má mělké vědomosti i o základních zásadách vlastní strany. Dobře podotýká Laveley, že valná část svéprávného občanstva ráda za zisk pohodlí obětuje část svých práv. Zdali se došlo k uvědomění, jaké bylo aspoň na venek, pro formu žádáno, patrně z toho, jaké předáky na pokyn vedení voličstvo povyšovalo za zástupce lidu. Politici vůdcové se dopouštěli nejtěžších chyb, pracovali namnoze pro svůj prospěch vlastní — a vždycky dovedli voličstvo upokojiti lacinými výmluvami.

A již ty schůze voličské! Řeklo se: »Čím více stran, tím lépe se protřibí na schůzích politické názory. Volební kampaň stane se výtečnou politickou školou pro lid.« Ale naděje musila zklamat předně již proto, že samí zjednatelé agitátoři a řečníci skutečnému třibení názoru stavěli se na odpor. Strana, která řečníka platila nepřála si, aby na

DEPEŠNÍ ADRESA: ALBIBANKA

TELEFON ČÍSLO 83

KRÁLOVÉHRADECKÁ BANKOVNÍ JEDNOTA V HRADCI KRÁLOVÉ ADALBERTINUM

PROVÁDÍ VEŠKERÉ OBCHODY BANKOVNÍ A SMĚNÁRENSKÉ ZA PODMÍNEK NEJVÝHODNĚJŠÍCH - ESKONT SMĚNEK - PŘIJÍMÁ VKLADY NA ÚROK 4% A VYPLÁCÍ VEŠKERÉ VKLADY BEZ JAKÉHOKOLIV OMEZENÍ - SLOŽNÍ LISTKY POŠTOVNÍ SPORITELNY ZDARMA

VELKOOBCHOD UHLÍM, KOKSEM A CEMENTEM

ŽIROVÝ ÚČET U RAKOUSKO-UHERSKÉ BANKY

ČÍSLO ÚČTU POŠT. SPORITELNY 140.273

**Velmi výhodné a naprosto bezpečné súročení kapitálů
skýtají vkladní knížky, vkladní účty a 4½% dluhopisy Živnostenské
banky, jež možno obdržeti u pokladny**

ŽIVNOSTENSKÉ BANKY FILIÁLKY V HRADCI KRÁLOVÉ.

**kteřá provádí i veškeré ostatní bankovní transakce
za podmínek co nejvýhodnějších.**

schůzi v čemkoli ustoupil. Nechtěl-li takový důvěrník často přijít i o existenci, musil hájiti i nejneobratnější kroky svého vedení, hleděl unaviti soka lacinou sofistikou, podezříváním, frázemi o svobodě, kárání chyb, které se staly před deseti lety atd. Naposledy pravidelně mrštný jazyk vítěz nad pravdou: Schůze se protahovaly na 6—8 hodin, trávávaly docela od večera do rána. A čím byly delší, tím více prohlubovaly propast mezi voličstvem různých táborů. Účastníci více si pamatovali vtipy než solidní poučení. Při rozchodu ozývaly se řeči: „Ten vám dal, ten vám protřepal charakter.“ — „Hm, tím nás neomráčí; však si po druhé proti němu pozveme obratnějšího řečníka.“ — „Ale my zas dva ještě ostřejší, to se podíváte.“

Nebylo-li dobré vůle ani mezi vůdci ani mezi stádky, kam se podělo skutečné uvědomění? A pak měl se honem přebarvit volič, který byl rád, že aspoň něco pochopil z programu strany jedné. Výsledkem častých schůzí a každodenních politických úvodníků byla stoupající nesvornost a zášť, při níž stále více se zapomínalo na společné záležitosti národa celého; ty ustupovaly do pozadí před bojem stran a frakcí. Docela i základní pojmy společenské morálky se měnily a přehýbaly jako kaučukové loutky. Šlo-li o záchranu některého těžce se provinivšího předáka, který musil býti zachráněn již proto, aby důkladně nezatopil samým spolupracovníkům.

Kvetly a slávy se pokrývaly jednotlivé osobnosti, ale čím více šířily kolem svých hlav záři, tím byly na tom hlůve davu, tím byla situace národní bledší.

Každý střízlivý pozorovatel, každý uvědomělý Čech musil uznati, že zjednodušení politických poměrů v českém národě jest nejvyšší nutností. Zjednodušení musil býti důkladnější a opravdovější, než k jakému dosud nesmělé pokusy vedly. — Dále: nemá-li se šfíiti místo uvědomění strakatá zmatenice, jest potřeba, aby se osvobodil náš lid ze zajetí femeslných agitátorů. Volby musil býti výrazem bezprostřední zkušenosti, jednoduchého, ale zcela vážného pochopení situace. Komu by imponoval národ, který po válce místo jednotného vystoupení naplní prudkým hašteřením celé volební kolbiště? Při kandidatuře musil rozhodovati pevný charakter a nikoli mrštný jazyk. Samo vo-

ličstvo bude povinno rázně se postarati, aby do svobodné volby se nevměšovali rušivé plácení náhončí stran.

Ti, kteří nejsou vyznavači katolického názoru světového, musejí změnit dosavadní taktiku, nechtějí-li národu silně uškoditi. Vyzývavé signály o „národě husově“ byly nechtěným dráždivým a jalovými frázemi již dříve, protože frázisté na základě Husově nebudovali pozitivního nic. Taková hesla stala se anachronismem zvláště nyní, kdy věda historická dokázala, že dlouhá řada starých Čechů osvíceností a účelnou prací vynikla výsoce nad Husa.

Celé to husovské tažení vydupalo velkou řadu katolických organizací a utvořilo přes 80 tisíc katolických voličů. Některé z husovských stran se rozpadly zcela, ale statisíce českých katolíků stojí dosud; a s těmito konservativními davy musil vážně počítati každý, komu jde upřímně o věc národa celého. Nevychladila katolíků ani patnáctiletá válka husitská; tím méně dovedou katolický živel potlačit nyní lidé ti, kteří národu nepřinášejí náhradou žádný pevný světový názor nový.

Kdo nechce přemýšlet o politice kompromisní, kdo se připravuje i nyní na velikou ofensivu proti stranám jiným, ať nefiká, že mu opravdově záleží na národním celku. Více vzájemné ústupnosti, více svornosti — a pak možno čekati větší zmohutnění národa českého i v dobách nejtěžších!

Jak houbařím.

Přís. houbař J. Vb.

Houbařím 40 let, mám tedy důkladnou praxi a zkušenosti v oboru houbařském. Mohu se v sezoně houbařské pochlubit vždy bohatým lovem a to v poměrně krátké době. A to jest úkolem zkušeného houbaře, aby se málo nachodil a našel mnoho hub.

První vycházky houbařské jsou záhy po sv. Josefu, tedy v době, kdy tu a tam je sníh. V té době počínají růsti první jarní houby zvané chřapáče, či ucháč obecný. Rostou v písčité půdě lesů borových na výsluní a jen na určitých místech. Kdo těch míst nezná, marně by je hledal.

Než zaboďme již tu do té útulné dědiny, k níž zelené dosud stromové tak těsně a ladně se vine, jako k dívčímu tisku přiléhavý živůtek. Jdeme tam vlastně před posvícením, abychom nahlédli, jak vesnice a její obyvatelstvo na oblíbený den se ohystá. Viděli jsme, jak před posvícením ženské blily, zabíjely drůbež a ohystaly na koláče. Čekaly hosty — a o posvícení se jich něco sejde! Všude samý spěch, samý ruch. Uklízejíce, nerady mívaly mužských na očích; říkaly, že jim jenom doma přeházejí, nechtějí dělati dřívě pod kolnou, aneb jinou práci na dvoře nebo ve stodole! Ti velké práce teď žádné neměli anebo mít nechtěli. Úrodu měli obyčejně doma a na polích vše poděláno.

Hezkých pár vozů obilí odvezli na trh a dobře prodali. Na zimu jsou dobře zásobeni jak tou Buží úrodou, tak i penězi, jichž bylo zvláště na posvícení třeba jako soli. Vždyť posvícení v starších dobách trvalo několik dní a tu se již něco utratí.

To měli krejčí, obuvníci a švadleny práce Netoliko pantáta a panímáma chtěli mít na to posvícení něco nového, nýbrž i děti, zvláště pak chasa. Jedno děvče se chtělo vyparáditi více než druhé. O těch škrubeních! Přemýšleno, které šaty dnes, které zítra, zdali švadlena je včas přinese a zdali některá jiná nebude je mít snad lépe ušity.

Také celá obec má sváteční ráz, — pozorujeme v ní neobvyklou úpravu a společenost. Někdo je urovňován, předstírá přehledlivost

Popisovati chřapáče nebudu, jest v každém přirodopisu; připomenu jen tolik, že nemá té chuti jako hřib, má v sobě mnoho vody, omáčka z chřapáčů však je dobrá. Bývá jich na jednom místě vždy více. Staré, rozmoklé chřapáče se neberou.

V dubnu ohlédám se po druhé jarní houbě smrži. Roste podobně jako chřapáč ve světých lesích na pokraji, v trávě, někdy i na lukách. Bývá jich mnoho na jednom místě. Polévce houbové chuti nedodá, smažená nebo v omáčce je výborná. Za příznivé pohody nashlám jich mnoho a pohled na skupiny je překrásný.

Na květen se vždy neomírně těším. Procházky lesem jsou přímo čarovné a v polovině května objevují se májové hřibky. Tyto jsou tak vzácné, že nalézt je podaří se jen zkušenému houbaři, který musí znáti místa, kde rostou. Hledati je nutno na výsluní lesů borových v půdě písčité, štěrkovité, dokonale probíraté. Nálezy jsou nepatrné, nalézt 5—10 malých hřibků patří již k bohatším lovům. Jsou chuti neobyčejně výborné, obzvláště v polévce, zdravé, neboť v máji bývá málo hmyzu. Rostou jen krátkou dobu 3—4 týdnů. Tyto hřibky na trhu se neobjevují, poněvadž jich bývá velice málo. Ve své dlouholeté praxi pamatuji se, že jen asi po dvakráte objevily se v máji ve větším množství, že možno bylo je nakládati do octa a soli. Laik, totiž nezkušený houbař, ani nepokouší se hledati tyto převýborné „májovky“.

V polovině června je jarní sezóně houbařské konec.

Letní sezóna počíná v druhé polovině července, musí však býti dostatek vláhy a tepla. Schází-li jedno, houby nerostou. Zajímavé je pozorovati postup vzrůstu hub. Ty se objeví nejříve v lesích borových, v půdě písčité, která je dříve vyhláta. Nutno tu rozeznávati borové lesy řídké a husté. Za ohladnějšího počasí v hustých lesích houby nerostou, třeba hledati na místech, kde má slunko přístup. Teprve když se půda borových lesů dokonale probírá, hledati lze všude. Uhodí-li sucho, jsou hojně nálezy statných hřibů v borůvkách, ve vřesu, neboť tu vlaha déle trvá.

domky umeten; koptivy, bíln, pryloc, bodláčí, lebeda atd. jsou vytrhány a někdy za humna na bromađu zavezeny. Budovy většinou dřevěné dodávají obci přívětivé tvářnosti. Ráz starých statků a budov mnohdy s významnými lomeníci a na nich různými nápisy ustoupil sice nyní budovám zděným, ne však vždy tak snadno pohodlným jako bývaly dřevěné. Domy jsou pěkně obileny a zdola přizdobeny pruhem černého neb hnědého lemu, na nějž vnitřek kmenů poskytl dostatečného barviva jednoduchého a laciného. Tak oděny jsou budovy nejen zámožnějších hospodářů, ale i všechny chalupy s charakteristickými okny v průčelí se zvláštním modrým nátěrem okenních rámu. Na konci anebo i uprostřed dědiny tuť se k sobě ty malé chatrče jako družka k družce ve stromové bohatých sadů, zahrad, řad topolů, ve skupině vrb a břiz, které dodávají našim dědčinám zvláštního původu, zejména pak mohutné, věkovité lípy plné vonných květů a bzučících včel.

Co kde nehotového, kvapně se ještě upravně a dodělává: vždyť sem přijde tolik cizích hostů, a ti by mohli naši obec pomluviti.

Vápeník, který s hlasitým, táhlým provalváním váp, vápce na náves nastavil, neodhodl již dnes asi žádného zboží, vždyť se vápno koupilo před týdnem; kdož by si nechal bléni až na samý pátek před posvícením! Vždyť by to ani neuschlo, a pak je pátek, třeba mít již jen vlnu na starost. Stojíme nyní na návesi a

Feuilleton.

Před staročeským posvícením.

Vzpomíná V. Vach.

V panenské přírodě, s kterou se lid jen stýkal, naučil se prostému způsobu života, měl skrovné potřeby. Napracoval se ovšem do úpadu, ale ukládal přece i do truhly anebo do trámové šatřebiny u stropu. Vítězný průmysl podmanil si celý venkov intenzitou svých výkonů a větším ziskem učil jej lehčímu způsobu života. A tento vítěz, fidiol proud časový, setřel a stírá i svéráznost lidu. Ryzí, rázovitý venkov mizí a selanka jeho jest již jen pohádkou. Vždyť venkované přizpůsobili se ochotně městskému způsobu v žití, oděvu, práci i v zábavách. Vzpomeňme na ty prosté staré vesnické muziky a pozorujme nynější elitní vlnky, plesy a dýchánky po vesnicích, plné lesku a nádhery.

V starších dobách byly nejelavnější muziky na venkově o posvícení — vždyť bylo jen jednou za rok. Tandělovalo se až tři dni, skoro bez přestání — a mladí si nezasteskli! Nedělní muzika patřila chasě, starší seděli při hovoru za stoly, popíjouce ze starých holeb a mázů, často i dvoumázů. V pondělí po requiích sešli se zase o zlaté hodince a pak zase o sousedské vřichot při veselí, držíce se pevně hesla:

„Muziky, muziky,
vy pěkně hraje!“

V lesích smrkových a jedlových rostou houby posedy. Nejprve objeví se hříby, po nichž následují různé nejdříve hub a dokud se neobjeví houby větší, bílé, aerogelové. V těchto smrkových a jedlových rostou hříby s bílými, které později zhnědnou. Jakmile počnou růst hříby s těmito bílými hlavičkami, je sezona nejdelší, houby rostou nejvíce. V době delšího sucha zmizí houby v hlubších lesích a tu někdo hledal v houštinách, v mlází, v mlstech mechovitých a travnatých. Když a tam se má jít hledat, rozpozná zkušený houbař z luh, které lid nosí domů.

Jsou-li to hříby drobné — tak av. nakládáky — nutno jít do smrkového špendlíč, hlavně houštin, kde bohatá půda se patří. Tu se houby nepohodlně hledají, ale lov bývá zpravidla bohatý. Zrak zkušeného houbaře mnohdy hříbů ujde, neboť v naechrané teplem půdě hlavičky hříbů sotva je vidět; kde bývá hříb jeden, bývá obyčejně druhý, ba i celé skupiny.

Nemá-li lid domů hříby velké, ty rostou v půdě mechovitě, travnatě. Převládá-li barva hříbů s tmavými hlavičkami, nutno obrátit se na lesy borové a naopak převládá-li barva hříbů bílých, nelze tyto hledat v borovinách, nýbrž v smrčtinách a jedlinách.

Nerostou tedy houby v určitém čase vřede. Když a kam má zkušený houbař jít, rozpozná on nejlépe sám. Vše záleží na tom, jaká je vlaha a teplo.

Uměním houbařským jest nalézt v krátkém čase mnoho hub. Toho se dosáhne dlouholetou praxí, pamatováním bohatých podhoubi a dotčením jich.

Kdo chce nabýt houbařské praxe, musí mít zálibu ve sportu houbařském a trpělivost. Na svých potulkách pozná dokonale svůj rayon, pamatuje si místa, kde houby často nechází, navštěvuje často své určité místa, kde je téměř nálezem jít a pak přinášá domů brzy a hojně houby. Mnohdy chudí lesem půl dne a nenajde ani částí toho, co zkušený houbař za 1—2 hodiny.

Zkušenému houbaři jsou bohatá podhoubi jakousi zkušenostní stanicí. Když nenajde na těchto místech, nenajde nic, kdyby se prošel kříž na kříž. To je to umění: hledat houby na určité a ukoř nahodile. Zkušený houbař mohl by jít na houby třeba s lucernou v noci, jest si jist nálezem.

Chránění podhoubi jest velmi důležité, neboť kdo podhoubi rozhrabe, zničí výrasy a v podhoubi takovém nerostou houby vůbec. Při nálezu nejlépe jest houby vytřihnouti úplně a jamka v době sucha nohou utlačit, aby vlhkota — podobná pláni — nevyschla a tím nezahynula. V době vlhkého počasí není třeba ani přitlačení, neboť vlhkota vlhkem jsou v živosti a pod zemí dále se rozšiřují. Za hojně vlhky a dostatečného tepla lze nalézt na každém podhoubi 3. neb 4. den houby vždy čerstvou.

Zkušený houbař nespokojí se jen houbami, které lid sbírá, jako hříb tmavý, hnědý, modrák, křemenák a liška. On zajisté pozná jiné cenné, jedlé houby, buď od jiných houbařů zkušených anebo měl příležitost navštěvovat houbařský kurs a sbírá ještě jiné houby, kterých málokdo si váží. Já na př. již dávno sbírám — kromě jmenovaných — ryze pravý (výtečnou to nakládačku), bukovku, žampion, hlívu, zelenku, hříb kozák, hříb žlutomasý, hříb strakoš, hříb kozí psak, některé druhy ohrošů a kuřátek, stroček rohový, jinde nazvaný kyjanka fialová (myší ouška) a i jiné.

rozhlížíme se kolem. Jak je zde vše čisté, útulné! Zajíti někde do stavení není radno dnes, mají všude plné ruce práce a tu nevidí rádi ani známí člověka v domě, aby se jim díval do rukou a oni se jím meškali.

Ale štěstí je nám přece přiznivo. Tamo kráčí soused jakýs dobromyslný, šetrný ušlechtilý tvář v kazajce, v koženkách a na hlavě mu sedí černý klobouk. Dáme se s ním do řeči a slovo k slovu již nás vede k sobě do svého hospodářského stavení na »tepě«. S domácími rychle se spřátelujeme. Hospodyně nás vítá, ale přece na ni pozorovat, že v tu chvíli není jí to příliš milé. A jak by také bylo? Místa téměř žádného při přípravě »Božího daru«. Je ho tady bohudíky hezké množství! Kde je kousek místa ve světnici, v rozsáhlé kuchyni aneb ve vedlejší místnosti prázdného, všude jsou položena prkna neb plechy s mastnými papíry, na kterých položeny jsou koláče pěkně vykynuté. Ty děvčata rozkvetlým žlutkem natírají, aby dostaly pěknou zlatovou barvu a aby neopřýskaly. V pešlivém pořádku jsou tu umístěna prkna a plechy s koláči povídlovými, tvarohovými, makovými, jablkovými, hráškovými, perníkovými a t. d. — tam jest několik plechů s koláči prázdnými, které jsou na rozdíl od jiných na čtyřech okřech v jedno spojovány, nebo jako buchtíky zavazovaných — všelijak točený a vykrasovaný, a na vále a několika dlouhých prknech kromě toho jest ještě celá řada bochánků, jež čekají, aby je tvaro-

Houbařti lze tedy jako opravdově, odborně neb s pouhou jen náhodou zábavou neb s dlouhým ohlédem. Ti první ohodí domů s plnými taškami, drží s prázdnými kapsami. Neukládají žádné houby kromě těch, které jsou zaměstnání, které svou domácnost zaopatřiti přehojně houbami dostávají do polévky, ke smažení, může se zářbati sušenými houbami na zimu, může je nakládati do soli, do octu, což vše vyžadovalo by velmi mnoho peněz, kdyby koupil zaopatřiti se měl. V největší drahotě mají i houby jinakou cenu než dříve, nhlédě ani k tomu, že odprodejem hub lze získati v sezóně slušný peníz, obavlivěť když zkušený houbař zná mnoho druhů jedlých hub.

Záložna v Hradci Král.,
Janské náměstí č. 163.

Vklady na knížky 4%.
Půjčky. — Úvěry osobní. — Zálohy.
Bankovní účty a směnek.

Otázka výživy.

Každý může lehce pochopiti, že za poměrů tak mimořádných, jaké utvořilo napětí válečné, nemůže býti za frontou ani v nejdůležitějších oborech všechno v takovém hlačkém chodu jako před válkou. Všeho zboží jest méně; úřady ani při nejlepší vůli nemohou obstarati všechno tak, jak by si občanstvo přálo. Na základy v záležitostech potravin nelze čekati. Sám občanstvo jest povinno usnadňovati práci úřadů, pomáhati si samostatně dle pokynů vládních i dle vlastního důvtipu poctivými cestami k opatření výživy.

Namenuji se podivné zjevy. Některá rodina nemajetná opatřuje si prostředky výživy pilnou starostí v míře poměrně uspokojivé. Jinde však občan dosti zámožný stýská hned na ten hned na jiný nedostatek často. Jedná se zkrátka o to, aby bylo v každé domácnosti v těchto časech hospodaření nejpříznivější a nejúčinnější. Každý pozná při důkladné starosti nejlépe sám, čeho potřebuje dnes a čeho bude potřebovat za týden.

Ale k některým předmětům výživy jeví se úžasná lhostejnost. Znovu zaznamenáváme, že v příkopech i sadech váli se plno ovoce bez povšimnutí, ačkoli taková úroda byla důležitou součástí výživy již před válkou. Některé chudí lidé raději trpí nedostatkem, než by učinili s hospodářem nějakou smlouvu a odnesli si ovoce, propadající snadno hnilobě, v pravý čas. Tolik jisto, že rolníci obecně jsou připoutáni k práci důležitější a těžší než ke sbírání švestek a ke každodennímu nabízení toho ovoce ve městech.

Loni v novinách byly velice praktické informace, jak se dá využíkovati koňský kaštan netoliko pro skrmění zvěře, ale i pro výživu lidskou. Ale málokde bylo pokynů těch dbáno. Před očima chudých dětí, které trpěly nedostatkem, válelo se kaštanů plno, chlapičci jich užívali ke hračce jako dřívě. Snad tomu bude letos zrovna tak. A přece sběr zralých kaštanů hmotně daleko lépe se vyplatí než sbírání chroustů a ponrav. Mluví se o masu mladých vran, ale jen mluví. Bylo psáno, jak vrabci daleko více škodí než prospívají, jak ubírají zvláště v zimě potravu ptákům velice užitečným. Spolu bylo řečeno, že vrabci maso není k zahození. Příprava dá ovšem mnoho píplání, ale — lepší něco nežli nic. Vrabec nemusí se střílet z brokovnice. Jedné stílely z flobertky lze užiti k

datné ruce obratné a švitovité hospodyně k jistým druhům pečiva přizpůsobily.

Pečivo z mouky vyrábí se dvojí a to lepší a špatnější. Když se napekly samé pěkné koláče, děti a školáčka by s nimi byly brzy hotovy. Bochánky těsta za bochánkem nabývá nových tvarů, hned se »čne« v několik tenkých pletenců, z nichž splítají se rozmanité ozdoby na jiné větší pečivo, hned poddávají se válečku a přecházejí v tenkou, širokou vrstvu, jež opatřena s vrhu mákem, tvarohem neb čímsi podobným a posypána drobnými hrozkami a nakrájenými mandlemi, dostává pak jméno »německých koláčů«. Také menších vdolků z černější mouky upeče se pro žebráky, kteří také přijdou na posvícení z blízka i ze vzdálí v počtu nemalém, podobně přijdou pro obveselení kolovrátkářů, harfeníků, dudácků, harmonikářů, písničkářů a t. d.

Vedle koláčů hlavní péče obrácena jest ke hnětynkám, pečivu to výhradně posvícenskému. Zvláště domácí dívky s nevšední a neobyčejnou pilností hledí toho, aby hnětynky dobře byly připraveny a vůbec se povedly. Vše uvidíme, proč těm šetrným na nich tolik záleží! Měly by vlastně spokojiti se »výskrabky«, t. j. zbytky těsta, jež po necitkách, okřech a mísách zůstalo, — neboť jen z toho původně se hnětynky dělaly, — ale kde by jim to stažilo! Zadělavají si nyní nejlepší těsto samou smetanou, nabírají másla, míš tak dlouho, až vařečku, nabodnou-li ji, z těsta holou vytahují, a když pak již těsto vyválely, dají vrstvy máku hustým syropem

usmrcení kopy vrabců, takže reže tu mnoho nepadá na váhu. V kolika obcích však se uspořádá takový lov? Materiální výnos by leckde byl větší než při hledání hub.

V pohorských krajích užívá se již od pradávna černých bezinek k úpravě několika pokrmů. V kraji však pozorujeme, že i nyní se ponechávají pěkně dozrálé plody černého bezu na pospas špačkům. Z plodů šípových lze připravovati ledacos. Jest k tomu několik návodů. Kolik však lidí těch, kteří si šípky nevšímali před válkou, odhodlá se z nich těžiti nyní? Dětem v některých místech jest pochoutkou dužnatý střev pupavy. Někde jich roste na kopečkách a stránkách veliké množství. Nevíme, zdali se letos sbírají horlivěji než jindy.

Ozvaly se rady, jak jest možno zcela dobře používat maso některých tvorů, kteří byli dříve naprosto vyloučeni i z chudé tabule. Přesvědčivě se dokazovalo, že v požívání takového masa vadí jenom ustálené předsudky a že by se opatřila překonání nemístného odporu z masa takového výživa zdravější než sháněním dráždivých pochoutek. Návrhy však zůstaly pouze na papíře. Jen někteří jednotlivci se mají velmi dobře právě proto, že požívají maso, kterého se všichni »lepší« lidé štítí. Co jedí s velikou chutí i národově kulturně pokročilí, to by snad nesklátilo do hrobu ani obyvatelé střední Evropy.

Vzpomeňme, jak horlivě a ukvapeně byly prohlášovány za »zbytečné předsudky« staré, vyzkoušené dobré zásady konservativní ve světě duševním. Každou chvíli nová ztřeštěná móda myšlenková, jejíž užitečnost nebyla potvrzena žádnou praktickou zkouškou! Ale ve světě hmotném panují předsudky nejzbytečnější i tenkrát, když se každý jedinec může snadno osobně přesvědčiti o zpátečnictví kuchyňské zdržlivosti. Vypadá to zrovna tak jako při »bramborové« válce. Sedící ne a nechť jíst brambory, pokud velká nouze jich nepouchla, jak dobrou jsou potravou i pro člověka. Ale tenkrát nebylo tolik vybízení k překonání zaostalosti jako nyní.

Víme dobře, že některé drobné rady kuchyňské za této války zněly velice nezvykle, že leckde vzbudily údiv a docela i smích. Nijak také nepřekvapí, hodí-li někdo pošklebek i po našich řádcích. Někdo řekne, že takové maličkosti, jako bečinky, šípky a pod. málo vydají, druhý zase prohodí, že příprava jídel zcela neobvyklých, do této chvíle rázně odmítaných, by byla provázena pichlavými vtipy a docela i tupením kuchaře.

Ale podívejme se bedlivěji do očí drsné skutečnosti, naslouchejme pozorně steskům; pak teprve dobře seznáme, že i maličkosti jsou nyní důležité a že k jalovému vtipům jest nyní nejméně příčin. Neprospeje-li někomu sbírání drobných přek, jalové vzdechy mu pomohou ještě méně. Tolik se nyní hubuje na puštní mládeže na zvlášť některých nezvedenců. Vyrůstá počet mladistvých zlodějů. Volá se po důkladných prostředcích nápravy.

Nuže — jedním z užitečných prostředků by bylo pro nezvedence nucené zaměstnání. Mládež zdivočilá ať jest pilně přidržována k sbírání drobných, zanedbávaných plodů. Hodina takového sběru prospěje společnosti lidské více než hodina bezcílného uličnictví. Matky pak nebudou výslednicí dětských nezhledností tolik trápeny jako dosud. Lépe pro chlapce hodinu pracovat než tři hodiny rafinovaně číhat na příležitost k provedení krádeže. Jestliže děti rolníkovy hned po škole konají i těžší práce, mohou jiné děti přispívat k usnadnění výživy aspoň způsobem lehčím. Jestliže některé děti se napracují do úpadu, mohou pracovati aspoň

zadělaného, nasybou hroziček a mandlí celé vrstvy, zabalí to vše a na vrch upevní ozdoby, jako květy, srdce, začáteční písmena a p. ostuhují (omašlují), posypou ještě vše rozstrouhanými mandlemi a pak teprve chystají svůj výrubek k peči.

Tam zatím panuje již šilý život. Hospodyně právě vytáhla první koláče, trochu přizpůsobené, jelikož pec na to množství musí býti silně vytopena; ale zato již druhé jsou učiněné zlato.

Z děvčat jedno nosí syrové pečivo k peči, druhé »pěchá« se pečeným do komory, kde babička koláče s plechů a papírů vybrané srovnává na slámu, zastřenou na podlaže. Zde potom všechno řádně vychladne a rozdělí se podle druhů do truhel a skříní. Hnětynky vsadí se do pece po koláčích; bylo-li těchto mnoho, musí se k nim pec znova vytopiti.

Pochutnáváme si s hospodářem na čerstvém pečivu a popovídáme se na syté vůni, jež se z něho po celém stavení rozlévá. Nezabýváme před babičkou svého podivu, že se tu robí pečiva takové množství. Staženka kývá hlavou, usmívá se a praví: »Měli jste vidět, jak ještě moje matka před posvícením zadělávala; to se brala na statku mouka ne po větelích jako nyní, ale po korecích, a zadělávaly jsme ve praocích neckách, které jsme k tomu účelu řádně vydrhly. A jaká tenkrát byla mouka! Z té bylo pečivo, že se na ně srdce smálo. Ale teď? Vždyť to ani nic nenakyne! Jak by také, vždyť obilí nemá žádné síly, nemá pořádného jádra, země je od té

Moravská agrární a průmyslová banka

Telegramy: Agrobanka.

Filiálka v Chrudimí.

Telefon: 48.

Akiový kapitál 14 milionů korun.

Vklady (na každý den)

Centrála v Brně.

Filiálky: Praha, Nám. Brod, Holešov, Kroměříž, Mor. Ostrava, Opava, Olomouc, Třebíč.

Obraňuje se nejvýhodněji. — Ukládání možno bez výšek
složitými listy, poštovní spořicí, jež banka na požádání adrem
zašle.

Peněžní obchody bankovní a směnárenské všeho druhu. — Financování podniků. — Zálohové úvěry obcím a městům. — Eskont směnek, devís a účtů. — Úhrady do ciziny a poukazy válečným zajatcům. — Koupě a prodej cenných papírů, valut a mincí. — Obchody s město c. k. rakouské třídní loterie.

Oddělení pozemkové.

Oddělení pro zboží.

trochu také takové, které z dlouhé chvíle páchají
skořáctví. V kritickém čase jistě i každá drobná
rada, každá drobná pomoc jest vítaná.

Kulturní jiskry.

Porady našich poslanců. Porada klubu
zemských a říšských poslanců katolicko-národ-
ních a křesťansko-sociálních a presidia stran
konala se v Brně v úterý. Podána zpráva
o stavu soustředování českých stran, o pracích
presidia, o intervencích u vlády a o různých
záležitostech politických, národních a osvětových,
pokud se zvláště týkají Moravy. — Rozpřel
se živý rozhovor o jednotlivých záležitostech,
zvláště také jednání o obsazení biskupského
stolce brněnského. Po obšírném referátu předs-
edního zemského výboru zavra. Šrámka jednání
o zemských financích, zvláště po inkameraci
pivní dávky, o různých požadavcích na zemské
finanční a o budoucích úkolech zemské autonomie
a jejího rozšíření. Jednání dále o otázce záso-
bování obyvatelstva, zvláště pak o obtížích ši-
rokých vrstev dělného a nemajetného lidu při
opatřování nutných potravin, o nedostatcích
organizace a nové úpravě obchodu s dobytčím,
o nesprávném postupu v tomto směru na
četných místech Moravy, jakož i o naprosto ne-
dostatečných dodávkách krmiv. Referováno také
o krocích, jež byly presidiem klubu podniknuty
ve prospěch všeobecně za nutnou uznávané
úpravy kongruy a usnešeno ve věci té dále
pracovati. Také přihlíženo na poměry části učitel-
stva včetně industriálních učitelů a pensistů.
— Podané zprávy jednomyslně schváleny, před-
sednictvu vzdány díky a usnešeno, aby poža-
davky a tlumočená přání předložena byla
vhodným způsobem vládě říšské i zemské.
Předsednictvo klubovní požádáno, aby jako
dosud i nadále věnovalo svoji pozornost důle-
žitým potřebám Moravy a širokých vrstev
našeho lidu a aby v příhodné době klub zase
avolalo.

Cestovatel Shackleton nalezl své sou-
druhy. Oznámili jsme smutné konce výpravy
Shackletonovy k severní pól. Dne 25. dubna
družina Shackletonova na Sloním ostrově byla
obklopena pevným ledem. Ledové chýše staly
se sněhovou vichřicí neobyvatelnou. Vůdce o-
puštěných Wild sbudoval v závěti skal ze
dvou částí chýši novou. V květnu krutá sně-
hová bouře smetla mnoho cenných zásob do
moře. Došlo za pozdějšího přiznivějšího počasí
až k tomu, že se podávalo teplé jídlo jen jednou
denně. Potraviny doplňovány poněkud rybím
tukem a tučnými severními ptáky, zvláště

zatrolené řepy celá vyžita, rodí méně a chat-
nější zrno; proto je také mouka špatnější. A ty
koláče, Boží dárek, co spotřebují příprav, aby
byly jen trochu k světu. Ujistujeme bábku,
že vše je pravda, co mluví, ale tak zlé to přece
není, neboť koláče nám chutnají znamenitě.

Hospodyně zatím vybírá z vychladlých
koláčů nejpěknější, rovná je na talíře, posypává
cukrem, zavazuje pak do bílých ubrousků a
posílá do sousedních dědin po přátelích a po-
známkou, aby všichni, velcí i malí, jistě přišli
na posvěcení.

Hospodář, který je stále a stále v dobré
náladě, popěvuje se při tom písničku:

Už máme posvěcení
za dvěma v síni;
jděte pro řezníka,
ať bije sviň;
voda se už vaří,
z medence skáče,
dnes budeme již
jísti koláče.

A co jich napečem,
to po dvou pečeh,
ty pak rozneseš,
Vašku, po střezech,
Když přijdeš do domu,
dej pozdravení:
že je svem oba dva
na posvěcení.

Pečiva na posvěcení peklo se veliké mno-
ství, tak veliké, že selky, až k tomu účelu dosti
dlouho sehraňovaly, neměly ani dosti »zadě-
lání«; proto jim některá tetička pečala přispě-
vek v podobě několika hrud másla, tvarohu a
baněk smetany. Služka, která to nesla, naložila
si na nůži obyčejné ještě celou kupu plechů,
neboť o ty bývala i ve velkých statech nouze.

pinguiny. Vpáská ledová zeď u ostrova překa-
žila tulučím loďkám. Na opuštěném ostrově.
Od června ustaly divoké vichře, ale těžké mlhy
a sněhové vánice sužovaly dále. Ještě podátkem
srpna bylo těžko provozovati podél okraje ledov-
ého pole rybolov. Konečně 28. srpna urvala
bouře led a zahnala Robinsony na Sloním
ostrova. Dvě tři míle objevila se v řidnoucích
mlhách pomocná loď Yelcho, na níž Shackleton
vyplul pátrat po svých družích. Tedy družina
zachráněna přece, ačkoli se již pokládala za
ztracenou. Ale uprostřed strážné zimy, kdy bylo
tak málo naděje na vysvobození, byl nucen
Wild amputovati druhu Blackborovi umrlé
prsty na nohou.

Zpravedlivá klikatina. Dne 7. září v če-
ských listech uveřejněn telegram (o 15.000 oso-
bách nepřátelských států v Rumunsku) tímto
složitým způsobem: »W. Allg. Ztg.« oznamuje
z Curychu: Milánské listy dovidají se z Buku-
rešti. « To je tedy pro českého čtenáře zprá-
va až z paté ruky. Ale tu jsou dvě otázky:
zdali totiž Bukurešť oznámila odhad správný
a zdali všechny zpravodajské štace vypravily tu
zvěst nezkomoleně. — Dne 11. t. m. mluví tele-
gram o 200.000 Němců a Maďarů, uvážnuvších
v Rumunsku. Té veliké cifře může věřiti jen
ten, kdo ji nesrovnává se zprávami jinými. —
Telegram pařížského »Matinu« z 12. t. m. jest
poněkud skromnější. Mluví o 92.000 poddaných
nepřátelských zemí, kteří jsou v Rumunsku za-
drženi. Z kolikáté ruky referuje »Paříž«, ještě se
neví. Pak vězte zpravodajské klikatině z měst
štyřdohody!

Počátky vzdělání Arnošta z Pardubice.
Arnošt v dětských letech navštěvoval v Klad-
sku farní školu, řízenou od Johannitů. Později
ho nasházíme na vyšší škole benediktinské
v Broumově. »Národní Politika« však dne 7.
t. m. ve feuilletonu praví, že Arnošt byl žákem
jesuitské koleje latinské. — Těmhle objev ze
XIV. století jest věru sensační.

Jesuita dekanem práv. Na vídeňské uni-
versitě byl těchto dní povýšen P. Artur Sehö-
negger z Tovaryšstva Ježíšova na doktora obo-
jího práva. Nový doktor jest rodem z Tyrolska
a synem zemského správce berního úřadu
Sehöneggera.

Drahá sekta adventistů. Z Bavorska se
oznamuje: Drahé náboženství představuje sekta
adventistů, která se znatelně šíří v Bavorsku.
U adventistů je příkaz odváděti desátek ročního
příjmu na misijní účely. »Přes válku, nepokoj
a drahé úasy výnos byl větší než před válkou«,
jáá jejich list »Der Zionwächter«. Bavorský
desátek činil na hlavu roku 1915 4883 marek
sobotního školného, 2024 marek týdenních darů,

Zároveň s tím ohodily ženské z přibuzenstva
k tetičce, u níž se posvěcení slavilo, na výpo-
moc v kuchyni.

Jako se učinila veliká zásoba pokrmu
moučného, tak také jinak vykonány na posvě-
cení přípravy dalekosáhlé. Venkované naši skoro
po celý rok, kromě několika významnějších svát-
ků a dní, prostě, nábožně a skromně žijíce, popřá-
vali si o posvěcení všeho měrou tím hojnější.
Krmily se plně ohlívky hus a kačen, kuřat je
plav dvůr, též i několik slepic i s kohoutem
stane se obětí nože a s nudlemi tvoří pak část
jídelního listku. Bez husy se zelim nebyla by
žádná pořádná posvěcená hostina, tu musí míti
každý, ať bohatší nebo chudší, ale husu dobře
vykrmenou, která by měla několik tejdílků
sádla.

V sobotu se po celý den škube, paří, kuchá,
dělá, aby v neděli již jen na pekáče se mohlo
dávati. Piva již je doma celý sud, to přivezl
hospodář hned, jak se vept porázel a jatelnice
se dělaly. Kromě vepře poražen je také skepec,
jeden neb dva, a aby byla pokrma náležitě
rozmanitost, přikoupí se ještě od řezníka asi
čtvrt telete; na hověním si málo kdo libuje,
toho se opatří jen tolik, co by na polévku sta-
dilo, nieméně je ho přece hezký kus. Někdy
podaří se hospodáři zaopatřiti, ovšem jen tak
»pod rukou«, nějakého toho zajíce, kterýž s čer-
nou omáčkou upraven, podává se pak hostům
»jen pro chuť«.

2487 marek darů na denní modlitby, 1.174
marek na misie atd.

Z policejního řádu města Chrudimě z r.
1810 a 1838. »Nejprve co se her dotýče;
kterýkoli hospodář dopustil-li by hry náboženské
o peníze v domě svém vědomě, ten aby hned
bez milosti ve věži týden seděl a od věže aby
dal 1 kopu grošů, a jestliže by po druhé neb
třetí svévolně se toho dopustil, a od toho pře-
stati nechtěl by, tehdy ten má z obce ven vy-
pověděn býti.«

Kdo by přechovával nevěstky, »jim folk a
svobodu v domě svém dávaje, ten má trestáním
znamenitým pokutován býti, a pakli by děvka
u kterého suseda něčeho se neslušného dopu-
stila s vědomím hospodářovým, ten hospodář
i s tu děvku trestán ať jest podle starodávni
pokuty.

Ktož by povaleče u sebe choval a jím
folk činil v domě svém, ten má trestán býti
znamenitě.

Co se na kázání ohrožení v neděli svatou
dotýče, všichni z hospod jíti mají bez odporu
pod trestáním panským a pokuta má každý 1
kopu míšeňskou dáti.

Následují podrobná nařízení, jak četiti vy-
puknutí požáru.

Tato občasná usnesení husitského zastupitel-
stva se potom každého roku prohlášovala a
obnovovala v plné radě za přítomnosti celé
obce.

V obnovení z r. 1533 čteme:

Nepořádky všecky aby vyhledávali páni
hejtmané, páni cechmistré, a kdo by o kterém
věděl, neb zvěděl, aby žádný nešáhl, ale jej
oznámil, také i bludův (ohřevních).

Na kázání nešporní v den nedělní aby
ohrožení a ryhtátem nuceno bylo.

Trhové nebo prodávání dne nedělního o-
voce v rynku i po domích, s nímž ohrožení a
prodávání má býti a přetříváno býti, a to
skrze pana ryhtáře.

Hry všecky mají přetřívány býti panem
ryhtářem a panem hejtmanem také.

Ládování i fedrování formánův všeliké
(dne nedělního) zapovídá se pod pokutou i
trestáním, takž jakž od starodávna bývalo, kčž
by kolivěk v té přiblížení postizen a usnán byl.

Nezbedníci, ti aby trestání byli a zvláště
pak ti, kteří se právu protiví a právem se
spravovati nechtí, tak jakž se na kom sdušek
uzná.

Ke zprávám o uhli na Náchodsku. Bylo sděleno,
že v Prusku se zahájilo dolování v blízkosti česko-
kladských hranic. »Náchodské Listy« dovidají se
z kruhů zájemníků: Dr. Petraschek, c. k. říšský
geolog ve Vídni a dr. Axel Schmidt, prof. geologie
ve Stuttgartu, kteří vědecky prozkoumali uhelnou
pánev Waldenburskou a okolí zdejší, přišli k stej-
nému náhledu, že se uhelné vrstvy rozprostírají
zde od prahor »Soviho pohorí« na jih přes Wal-
denburg a Broumovsko dále do Čech, jmenovitě
k prahorům chudobsko-náchodským. Též generál-
ní ředitel Fritz zur Mühlen z Drážďan se vyslovil,
že dolina chudobsko-náchodská obsahuje kamen-
né uhli. Svrchu zmiňovaný prof. dr. Schmidt určil
před 6 lety nejpříznivější místo k pokusnému vrtá-
ní na uhli v dolině chudobsko-náchodské. Na dů-
kaz toho poukazuje na viditelné svrchní, erupci
zdvižené flece uhelné u Žďárek a Hronova, tvrdě,
že mohutné spodní flece Waldenburské táhnou se
dále k Náchodu. Pokusné vrtání v určeném znalci
místě, které se vyznačuje klidnějším uložením, ne-
vyžadovalo by velkého nákladu. Zato při přízni-
vém (jak znalci tvrdí) výsledku by byl nezměrný
zisk, takže by to za pokus stálo.

Rozvoj dělnické vlády v Austrálii. Centrální
organ soc. demokracie v Německu, berlínský »Vor-
wärts«, v č. 212 smutně zaznamenává, jak zklamaly
naděje vkládané do rychle mohutnící moci
dělnictva australského: »Ze všech zklamání, kte-
rých jsme se v průběhu války dožili, bylo snad
největším kapitulace demokracie před nacionalis-
mem a imperialismem. Jistě demokracie nedo-
stoupila nikde tak vysokého vývojového stupně
jako v Austrálii. Australská republika skutečně ja-
ko první pokročila k dosažení dělnické vlády, to-
tíž vladaření, v němž měl proletariát skoro abso-
lutní kontrolu nad státními záležitostmi země. Au-

strale byla zemí; v ní největší díl zákonodárství sloužil zájmům dělnictva a kde základy soc. demokracie byly nejzdravější. Tato podivuhodná budova, zřízená s námahou a vytrvalostí, zřítla se před jedním zjevem: před nacionalismem a imperialismem.

»Vorwärts« poukazuje na to, že právě australská dělnická vláda poskytla anglickému vedení války poměrně nejsilnější podporu. Tato lidovláda schválně vyslala do Anglie svého ministerského předsedu Hughese, aby spolupůsobil pro rozšíření anglické světovlády a pro zavedení celní politiky k posílení této světovlády. A tento Hughes započal svou veřejnou činnost jako revoluční dělník! »Vorwärts« dle, že australská dělnická vláda se v myšlence zřítití budovu nacionalistů; prý nejsou pro zrušení kapitalistického systému. — Inu, radikální teorie se mění všude, kde dochází k velikým praktickým zkouškám. Z mladých pytláků bývají nejpřísnější hajní a z mladých revolucionářů stávají se špihaři a despotové všude: Zláštní demagogové nedávají nahlédnouti do svého nitra a svých záměrů, když se špihaři po hřbetech lidí k velké moci. Zvláštní Francie jest vmluvným poučením, jak »demokratičtí« vůdci vyhlízejí, když na ministerských křeslech začínají odhazovati »lidové« škrabošky.

Prvá pekařská tovaryška v Čechách. Ve čtvrtek 7. září konala zkoušku tovaryškou s výtečným úspěchem při společenstvu pekařů v Praze prvá pekařská tovaryška sl. Božena Plectitá. Dotyčná je prvním zapsaným učněm při společenstvu pekařů v Praze. Učí se od 1. září 1913 na 3 léta a vykonávala po celou dobu svého učení veškeré povinnosti učebním poměrem povstale k plné spokojenosti učebního pána. Prvá pekařská tovaryška dostalo se mimo četných blahopřání ve skvostné úpravě tovaryšského listu a jako dar společenstva pekařů brilantového prstenu.

Pamatujte
při každé příležitosti
na „červený kříž“,
na raněné vojny, na vdovy a sirotky
po padlých našich bojovnících!
Příspěvky zasílejte na zemský Svaz katolického
Orla v Hradci Králové.

Za válečného ruchu.

Soc. demokrat o společenském míru. Soc. demokrat, redaktor Parvus píše ve svém týdeníku »Glocek« (16. sešit z 15. července 1916): »Vědný mír byl by krásnou věcí. Již naděje na něj je hezká. Prý možná, že průběhem doby se budou třenice uklidňovati rozhodčím soudem, až se mocně vstřípí do srdce společnosti lidské myšlenka společenské sounáležitosti. Nyní se ovšem nemůže být, budou-li se ti lidé zcela uklidňovati nazývají soc. demokraty. Parvus pokračuje: »Ale my soc. demokraté neměli bychom se právě rozdílovati nad vládnoucí společenskou třídou, že válku zameziti nemohla. My, internacionála vědného míru, jsme přece ještě značný kus vzdáleni od vědného míru internacionálního socialismu. A kdybychom to již ohtáli omlouvatí tou okolností, že i socialisté jsou členy svého národa, tedy přece nepotřebují ještě daleko vystupovati za zást, která skutečně se projevíla proti německým soc. demokratům od socialistů zahraničních. Ostatně však vzájemné nepřátelství mezinárodních socialistů, nepřátelství ne-socialistických Němců, Francouzů, Angličanů, Rusů atd. jest jen dětskou hrou v porovnání k zběsilé zášti, která nyní vyrazila od německých soc. demokratů proti německým soc. demokratům. Není toho příčinou nedostatek dobré vůle, že proti sobě nevyrazíme a kulomety. Máme právo shlížeti a povyšovat na jiné, že válce zabrániti nedovedli?«

Vysoké vyznamenání sestry ošetřovatelky raněných. Představené pohyblivé epidemiéské skupiny plukovního lékaře, soukromého docenta dr. Oskara Adlera, tehelní sestra Marcelině Bösslové kongregace sv. Kříže (v Chebu), byl udělen slatý záslužný kříž s korunou na stužce medaili udatosti za výbornou a obětivou činnost před nepřitelem.

Vážná zbrojka probouzí z romantických snů. Protikatelický list »Ostdeutsche Rundschau« dříve z plných plíc provolával »Los von Rom«. Ale nyní sám německý radikální advokát dr. Budix do tohoto listu dne 15. července napsal: »Vyvolati kulturní boj, k tomu není dnes času ani důvodů, důležité otázky čekají svého řešení; o postavení Němců v našem státě, o uplatnění jich běží. Náboženské přesvědčení každého jednotlivce musí býti ctěno a zaručeno, to se dnes rozumí samo sebou; pryč jsou ty doby, kdy se kde který šmok směl opovážiti každého Němce, jenž nepřisahal na Spinozu, D. B. Strause nebo jiné zastance nejvolnějšího světového názoru, potupně prohlašovati za méněcenného. Jaký to obrat zde během doby, jmenovitě skrze válku nastal, jak směřlivými se v těchto těžkých dobách stali ti, kteří se domnívali, že mají

právo »klekát« prostě proto odmítati, že byl zbožný, každou neděli do kostela šel a dle předpisů svého náboženství žil! Není na tomto základě, pokud každé poutě přesvědčení bude ctěno, možno docíliti sjednocení ve věcech, jež se týkají společné ochrany naší národnosti? Více přece není potřeba. — Tak se názory mění — zatím u pokrokových Němců.

Pěče válečná v českolipském vikariátu. Farní úřady odevzdaly od počátku války vikariátnímu úřadu českolipskému dary, jež byly dále odevzdány: pro Červený kříž biskupské konsistoři v Litoměřicích 7007.67 K. okr. hejtmanství v Č. Lípě 60.1 K. pro osleplé vojny do Prahy 217.2 K. pro voj. nemocnici Mikosrdných bratří v Praze 267.5 K. pro zpusťované Polsko 245.7 K. pro katolické misie na východě 198.17 K. dále pro pomocný fond pro vdovy a sirotky válečné 240 K. celkem 8236.34 K. K tomu by se přidružily ještě značné ceny odevzdaných kovových předmětů z kostelů, úpisy na válečné půjčky z církevního jmění a osobní dary duchovenstva.

Obyvatelstvo Velké Prahy r. 1916. Dle zpráv statistické kanceláře pražské v r. 1911 měla Praha 481.682 obyvatel, kterýžto počet vzrostl r. 1912 na 489.194, r. 1913 na 498.499, r. 1914 na 500.26, r. 1915 na 503.454, kdežto v počátku r. 1916 (v březnu) vykazuje 448.703 obyvatel.

Nárok na vyživovací příspěvek přiznán spolematele hospodářství. Manželka majitele hospodářství Marie Rucká žádala o vyživovací příspěvek, ježto muž její 1. října 1915 nastoupil službu vojenskou. Okresní vyživovací komise neuznala nárok odůvodněným, poněvadž výživa rodiny byla zajištěna. Také majetkové poměry jsou dosti příznivé. Ačkoli žadatelka je, stížena neštěstím, že má jen jednu nobu, není zde žádného důvodu pro povolení vyživovacího příspěvku. Správní soud rozhodnul jako zákonem neodůvodněné zrušil, uznáv, že stěžovatelka vymáhaný nárok přísluší, neboť dlužno vzíti zřetel k tomu, že stěžovatelka se o jedné noze může jen těžce a namáhavě pohybovati a tím jí znemožněno jest, aby s úspěchem zastupovala manžela v dalším vedení hospodářství, které zajisté na svém výnosu trpí újmou.

Školský obzor.

Městské dívčí lyceum a s ním spojené reformní reálné gymnasium v Hradci Králové bude míti ve školním roce 1916—17 I., III., V. a VI. třídu lyceijní a I., III. a V. třídu gymnasiijní. Zápis 16. září od 8—10.

Městská vyšší škola pro ženská povolání hospodářská v Hradci Králové. Zápis do 1. ročníku dne 16. září od 8—10. Zápis postupujících žákyn dne 18. září o 3. hod. odpolední.

Obchodní akademie v Hradci Králové. Dodatečné zkoušky přijímací do 1. ročníku obchodní akademie jsou v sobotu dne 16. září o 9. hod. Zkoušky opravné a dodatečné jsou v pondělí dne 18. září o 9. hod. v Museu. Zápis do II.—IV. ročníku obchodní akademie a do II. ročníku dívčí obchodní školy jest v pondělí 18. září o 2. hod. odpolední. — Zahájení nového školního roku jest v úterý 19. září o 9. hod. v Museu.

Kupectká škola pokračovací. Zápis učňů povinných k návštěvě kupectké školy pokračovací, koná se dne 29. září o 2. hod. odp. v ředitelství v Museu. Při zápisu budou předloženo poslední vysvědčení školní a složeno zápisné 2 K.

Na c. k. odborné škole pro umělecké zámečnictví v Hradci Králové bude zahájen nový školní rok dne 18. t. m.

Pěvecko-hudební ústav sl. Z. Součkovy v Hradci Králové zahajuje dnes opět vyučování.

Kancelářské potřeby,

papír, péra, inkoust, tužky ve velkém výběru v
Dražstevním knihkupectví
v Hradci Králové, Adalbertinum.

Církevní věstník.

Zprávy diecézní. Vyznamenání jsou pp.: Raimund Franz, jubilar, ent. b. vikář a děkan n. o. v Starém Městě a Fr. Šafránek, jubilar, b. notář a děkan n. o. v Rychnově n. Kn. Jmenování konsistorijní rady, Vojt. Brix, farář v Králíkách, jmenován vikar, sekretářem, Václav Dědek, fundatista v Oboře, obdržel Expositorium canoniale. — Ustanovení jsou pp.: Jindř. Kolář, farář v Poniklé, za děkana do Jilemnice, Boh. Bayer, farář v Jablonci, za faráře do Dohaliček, Karel Kerhart, kaplan v Čarastí, za faráře do Proseče, Vojt. Navrátil, kaplan v Hořicích, za kaplana do Borové (u Přibyslav), Karel Daniel, koop. v Libštátě, za kaplana do Hořic, Josef Rohleder, kaplan v Č. Třebové, za kaplana do Labské Třebnice, Rud. Laňka, kaplan v Kalné, za kaplana do Sotnice, Karel Vařata, kaplan v Lanově, za kaplana do Kunštátu, Neomysté: Fr. Straka za kooperatora do Libštátu, Josef Židek za kaplana do Kalné, Josef Scharf za kaplana do Lanova, Vinc. Brebis za kaplana do Sadské. — Uprázdnila se fara v Krouné, patron kniže Thurn-Taxis, fara v Poniklé, patron Otto hrabě Harrach, fara v Jablonci n. Jiz., patron týž, vesměs od 1. září t. r.

Královéhradecká bankovní jednotu v Hradci Králové doporučujeme co nejlépe při veškerých obchodech bankovních a uhelných. Podporujte při každé příležitosti svůj vlastní podnik.

Zprávy místní a z kraje.

K učební památky p. c. a k. setníka v. v. Aloje Vlkovského, otce více sekretáře Obchodní, živnostenské a průmyslové ústředny v Hradci Králové, věnovala tato korporace na místě věnce k účelům místní odbočky státní zemské ústředny pro péči o vrátivší se vojny zde 40 K.

Městská rada dne 11. září. Sděli se měst. zastupitelstvu, že povoleno bylo vybírání 100 proc. přírůžky k státní potravní dani z vína pro r. 1917—1919. — Schváleno bylo; aby od Záložního úvěrního ústavu pronajaty byly v budově jeho místnosti k účelům školským. — Poukázali se k výplatě předpisy za vodu užítkovou, spořičbovanou při ubytování vojska ve II. čtvrtletí 1916. — Vzato bylo na vědomí, že do konce srpna t. r. vybrána byla dávka z piva v obnose 33.831 K 76 h. — Lyceijnímu odboru předložili se žádosti o misio suplující učitelky matematiky, přírodopisu a tělocviku při měst. dívčím lyceu. — Poukázali se k výplatě různé účty. — Vzato bylo na vědomí, že paní M. Hodovalová, vdově po advokátu, uděleno bylo povolení k provozování živnosti hostinské v domě čp. 41 do projednání pozůstalosti bratra jejího p. Ot. Unera. — Že c. k. okr. hejtmanstvím p. K. V. Skuherskému, c. a k. dvorního tovaryška, uděleno bylo živnostenské povolení k zřízení dílny k výrobě sklenářského tmelu k účelům průmyslovým ve dvoře jeho továrny. — Na vědomí vzaty byly výsledky závěrečné kolaudace betonového mostu přes potok Piletičský. — Schválena byla usnesení aprovisační komise, různé objednávky, týdenní a lesní konsignace.

Konservy ovocné a zeleninové pro vojsko v Hradci Králové. Loňská akce na opatření vojska a vojenských nemocnic ovocnými a zeleninovými konservami, provedená komitétem v Hradci Králové, dodělala se skvělého výsledku, začal obdržeti členové komitétu díky a uznání od c. k. místodržitelství. I letos počátkem školního roku zahájí komitét tuto vlasteneckou činnost na poli válečné péče a obrací se tudíž se snažnou prosbou ke všem šlechtěným lidumilům, aby akci tu laskavě podporovali darováním ovoce, zeleniny, cukru, octa, lahvi, uhlí atd. a příspěvky peněžními. Hotové konservy a příspěvky peněžité z Hradce Králové přijímá ředitel p. Al. Šeda, předseda komitétu, příspěvky peněžité z ostatních obcí starosta Věkoš p. Jan Černý, jednatel komitétu, zeleninu k sušení (brukev, celer, cibuli, mrkev, kapustu, petržel, por. tuřín, zelí) tovaryš p. Josef Katschner, ovoce a zeleninu (turky, gdoule, špíková jablčka) a pomůcky k tomu odb. učitelka sl. Božena Kahligová v Dlouhé ulici č. 207, ředitelka sl. Beta Kozáková ve Střežerách a choť říd. uč. pl. Fr. Poncová v Černilově, ovoce říd. uč. p. Boh. Čmelař ve Věstařech. Mimo jmenované pány a dámy starají se o zdar akce ještě ostatní členové komitétu: p. řed. Moric Michálek, vládní rada p. Josef Novák, starosta p. Frant. Srdínko, vrchní ředitel p. Josef Šonský, odb. učitelka sl. Marie Tomsová a ředitel p. Al. Vaňura.

Dobrovolný nákup koní. K nařízení c. k. okr. hejtmanství v Hradci Králové ze dne 4. t. m. č. 54.863 se o známuje, že bude vojenská správa pokračovati v dobrovolném nákupu koní aspoň čtyřletých. Držitelé koní se vyzývají, aby postrádatelné koně, zejména evidenční, vojenské správe prodlali. Bude-li tímto způsobem opatřen potřebný počet koní, nedojde k nucenému svolání evidenčních koní, což by mnohého, zejména menšího hospodáře těžce postihlo. Nabídky s udáním stáří a ceny, po případě též čísla evidenčního listku, buďtež podány okr. hejtmanství v Hradci Králové do 13. září.

Přijetí koní rolníkům. C. k. ministerstvo války odd. 10. svolilo výnosem č. 101.486 res. z 29. července 1916 k nutnému dovezení obilí s pole po nestálém počasí a aby využitkován byl náhodou nastavší pěkný čas, aby jednotlivcům neb obcím z nejbližšího stanoviště náhradní tělesa (náhradní baterie v Hradci Králové č. 10, 25, 26, 29) zapůjčila na 1—2 dny koně s vojínem. Příslušné žádosti buďtež podávány prostřednictvím purkmistrovského úřadu v Hradci Králové.

Sbírání peřavky. K nařízení c. k. okr. hejtmanství v Hradci Králové ze dne 2. září 1916 č. 54.274 vyzývá se obyvatelstvo ke sbírání peřavky a odvedení jí vojenskému zásobovacímu skladu, které za 100 kg vyprané, usušené a natezané peřavky bude platiti až 10 K.

Sbírání srstí koňské a srstí rohatého dobytka. K příkazu c. k. okr. hejtmanství v Hradci Králové ze dne 2. září 1916 č. 54.287 se zájemníci upozorňují, že c. k. ministerstvo orby považuje dle výnosu ze dne 28. července 1916 č. 33.915 za náležitě nutno a žádoucí, aby se pokračovalo v akci na sbírání srstí koňské a srstí rohatého dobytka, poněvadž této suroviny je stále velice zapotřebí a ježto tato akce nepůsobí zvláštní námahy ani majitelům dobytka ani orgánům pověřeným jejím provedením. Jest třeba plně a zcela využívat podzimního a zejména jarního pelichání k horlivému sbírání. Za sběru srstí koňské a srstí rohatého dobyt-

ky ustanovuje se policejní úřad v Hradci Králové. Za starší nádobnírna placena bude přibližně 1000 Kč.

Děkan Frant. Mari. Uhlíř, jak jeví se dle svých „Pamětí“, byl mužem velice vzdělaným a energickým a proto svěťováni mu byly důležité úřady církevní jak v Praze tak i v Hradci Králové. V r. 1776 děkan Uhlíř počal psát po latinsky své „Paměti o událostech, jež za života jeho se stály, a o poměrech kulturních za panování císařovny Marie Terezie v Čechách a hlavně v kraji královéhradeckém. Narodil se v Hradci Král. 9. listopadu 1717. Otec, šlecht. Václav a matka Dorota. Gymnastický studia konal dlekem ve svém rodišti, dlekem v Kladsku, aby se naučil německému jazyku. Po svém vysvěcení na kněze zaměstnával byl v biskupské konsistoři královéhradecké jako kancelář a r. 1741 stal se starším v bezdědicích na panství karlístýnském. Roku 1754 byl jmenován od biskupa královéhradeckého Jana Jos. hraběte Vratislava z Mitrovic čestným kanovníkem pro svou učenost a snaživost; zároveň také získal si svým chováním vzorným a svou pracovitostí přízeň arcibiskupa pražského Jana Mauritia z Manderscheida a byl jmenován příseďákem a místokancelářem při pražské konsistoři. Ve svém zátiší bezdědicích počal r. 1756 psát Paměti knihu fary bezdědicích. Také odtud jezdil k Janu Adolfovi hraběti Kounicovi na jeho zámek ve Velkém Ostrově, kde návštěvou bývali mnozí tehdejší šlechtici a důstojníci. Pak se stal r. 1763 dne 16. září děkanem v Holohlavěch na panství smířickém a hořněveském, jehož patronem byl Jan Václav kníže Paar. R. 1765 jmenován děkan Uhlíř ředitelem biskupské kanceláře královéhradecké od biskupa Hermanna Maximiliana barona z Bünzengau. V té době, t. j. dne 27. dubna 1766 vedl na místě nepřítomného děkana proces s Velikého náměstí, kde byla postavena dřevěná kaple do katedrálního kostela a skončil tak misit, která zde byla konána. V době, kdy Uhlíř byl generálním vikářem, Hradec Králové proměňován byl právě v pevnost. Dne 11. srpna 1767 konala se slavnost položení základního kamene k mostu lábskému a Uhlíř vykonal při ní obřady církevní. (Most zhojen a nyní je vystaven roku 1913.) Generálním vikářem byl Uhlíř celkem 2 léta a 4 měsíce. Zbaviv se toho tak obtížného úřadu, přesídlil opět na své děkanství do Holohlav. Ve svých „Pamětech“ poznamenává, že v dosavadní děkanství budově bydliti nemohl, neboť byla tak vlhká a nezděná, že dle mínění jeho oba předchůdci jeho na vodnatelnost zemřeli. Vlhkost a hniloba pronikla do ní hlavně r. 1758, kdy na hřbitově s n. sousedícím 500 mrtvů bylo pochováno a v deštivých letech 1761 a 1760. Děkan Uhlíř upravil si tudíž obydlí vlastním nákladem pro sebe a pro kaplany zřídil přibýtek nový. Ale dlouhému pobytu v novém obydlí svém se netěšil. V noci na svátek Narození Páně r. 1769 neopatrností smířického hrnce, který stávil kamna v knihovně, vznikl oheň a celé je strávil. Musil děkan Uhlíř nejen oželeť náklad, který na stavbu tu věnoval, nýbrž byl i nucen na čas do nezděné staré budovy děkanství opět se přestěhovat. — Hned po ohni děkan Uhlíř začal pomýšlet na stavbu nové budovy. Když patron Václav kníže Paar schválil prostředky, které mu k účelu tomu navrhl, dal se do stavby. Nad špitálem, na místě lepším, než stálo dřívější děkanství, položeny byly 22. dubna 1769 základy k nové budově, která v šesti měsících byla dokončena. Při stavbě použito bylo též uhelníků z čibuzské věže, r. 1756 shořelá a o jedno patro snížená. Uhlíř sám na stavbu holohlavského děkanství ze svých peněz věnoval 1600 zl. Rozsáhlá budova ta o jednom patře s balkonem v průčelí, odkud pěkná otvírá se vyhlídka, zachovala se dosud tak, jak děkanem Uhlířem byla vystavěna. — Když Uhlíř děkanství budovu v Holohlavěch dostavěl, zajel si do Vídně, kde příčiněm patrona svého knížete Paara jmenován byl infulovaným opatem v Druoně v Uhrách. Dne 15. srpna 1770 pak světlí biskup Matias Prantišek Chorinský v kostele holohlavském jako opata infulovaného jej požehnal a přítomnosti mladého knížete Václava Paara, jeho choti Marie Antonie, rozené kněžny z Lichtensteinu, mnohých okolních šlechticů a kněží. — Téhož ještě roku dal Uhlíř při děkanství zříditi svým nákladem 1200 zl. velkou zahradu pro sebe a své nástupce, jímž v Pamětech svých z plna srdce přeje, aby ji užívali a jeho v pokoji v Pánu odpočívajícího si vzpomínali. V r. 1771 a 1772 nastala velká neúroda a drahota; následkem toho povstal mor, a v jeho farnosti zemřely 274 osoby. — V r. 1772 počal děkan Uhlíř stavěti filiální kostel v Čibuzi. Kostel ten i s vesnicí vyhořel 5. října 1756. — V r. 1775 děkan Uhlíř prožil v Holohlavěch seelské vzbouření. — R. 1778 vznikla válka o bavorské dědictví, jejíž dějiště bylo hlavně v kraji královéhradeckém, v blízkosti Holohlav. Děkan Uhlíř v listopadu téhož roku Paměti své dokončil a nato již 31. ledna 1779 zemřel. Pohřben byl v kostele holohlavském v presbytěři na straně evangelní ve zvláštní hrobce, na níž položen byl kámen s nápisem: „Hic jacet Uhlirz, pastor, peccator, orate pro eo. Obiit A. 1779, die 31. mensis Januarii, aetatis 64, parochus annorum 15.“ Náhrobní kámen Uhlířův dosud jest v kostele holohlavském zachován ale kryje jej dlažba. — Paměti o událostech a mravech století 18. napsal Uhlíř pro své nástupce v úřadě, jak výslovně v nich uvádí. — V. Vach.

Posvěcení v Hradci Králové. Až do roku 1709 bývala slavena památka posvěcení chrámu sv. Ducha, založeného r. 1312, v neděli po sv. Václavu. Poněvadž však nebylo žádné paměti, že by kostel tento řádně byl kdy vysvěcen, proto k snažné žádosti městského představenstva biskup Tobiáš Jan Beker dne 13. října toho roku 1709 dne památky sv. Kolmana a to v neděli 21. po sv. Duchu řádně katedrální kostel svůj vysvětil.

Proto od toho času památka posvěcení tohoto chrámu Páně každé nejbližší neděle po sv. Kolmanu v Hradci bývala slavně konána až po časy císaře Josefa II. Dne 12. června 1786 došlo do Hradce Král. nejvyšší nařízení císařské, aby výroční památka posvěcení chrámu Páně ve všech kostelích jak v městech tak i po vsích se slavila v neděli třetí měsíce října — což je tak zv. císařské posvěcení, které se slaví též v Hradci Králové. — V. Umrl. Dne 12. t. m. k ránu skončil náhle ochrnutím srdce p. Ph. Dr. Jan Havránek, profesor VII. hodn. tř., v věku 55 let. Četní přátelé a zvláště kolegové jeho přijali zprávu o náhlém tom skonu s velikým zármutkem. Bylť zesnulý povahou tichá, něžná, neobyčejně dobrácká až k slabosti. Byla to duše zbožná. Prof. Dr. Havránek vycházel vstříc se vzácnou očitou a obětavostí každému, kdokoli ho o nějakou službu požádal. Jak velké vážnosti a lásky se těšil neumavny gymnastický profesor, ukázalo se při pohřbu, jež vedl dne 14. t. m. vsdp. předl. a děkan M. Musil s asistencí. Na poslední cestě šlechtetného paedagoga doprovodili všichni ředitelé zdejších středních škol, jiní profesori, úředníci atd. Žáci gymnastický, pokud v Hradci nyní pobývali, dostavili se vesměs (v počtu asi 40). U Orlice před novou elektrárnou pronesl vteon, proclitnou řeč nad zesnulým p. ředitelem gymnasia Kofínek. Pak převezeny tělesné ostatky zaslužilého paedagoga do rodné hrobky do Dašic. Ave, anima pia!

Jmenování. Vrchal poštovní správce Rudolf Frydrih v Benešově, mající titul a charakter ředitele poštovního úřadu, byl přeložen do Hradce Králové 1.

Druhý kurs pro umělé žehlení s lesem, uspořádaný královéhradeckým ústavem pro zvelebování živností v budově městského průmyslového musea od 4. do 9. září, těšil se opět velkému zájmu, zřejmému ze značného počtu přihlášek — 23, z nichž bohužel bylo možno z důvodů vyučovacíh pouze 17 přijmouti. Správa ústavu dávala při tom přednost ženám, které hodlaly v kursu získaných vědomostí pro živnostensku využití a své hospodářské postavení tím zlepšiti. Vyučování, zcela bezplatné, dělo se opět ve 3 skupinách po 5—6 osobách a sice dopoledne od 9—12, odpoledne od 2—5 a večer od 6—9 hodin. Také na tomto kursu opět vyúčovala stč. B. (Jirulichová, odb. učitelka městské průmyslové školy dívčí v Praze I. Poněvadž se opět dočasně objevilo mnoho přihlášek, které nemohly býti více přijaty, pomýšlí správa ústavu na uspořádání III. žehlířského kursu: praradepodobně v lednu 1917. Blíží informace o tom lze obdržeti v kanceláři Obchodní, živnostenské a průmyslové ústředny v Hradci Králové.

Jak se dělá dráhně. V neděli ráno dostavilo se na náměstí prodávačů ovoce málo, ale kupců mnoho. Jeden konsument smluvil si bečku švestek za 4 K 80 h. Hned tu však byla překupnice, která nabízela 5 K 60 h. Bylo z toho trochu křiku; prodávačka naposledy přece jenom svůdným přeplatkem překupnice pohrdla, prodávši levněji. Protože v pondělí bylo kupců méně, nabízela bečka švestek za 5 K 20 h. Ve středu, kdy bylo na náměstí toho ovoce více, prodávalo se po 4 K 40 h. Ve čtvrtek po 4 K 60 h. Zkrátka dle toho, v jakém počtu se konsumenti kolem prodáváček kupí a jaký peněz nabízejí. Ty bezohledné předstíhání konsumentů věru by již mohly přestat, protože chudý občan při genné práci má také právo na koupení ovoce. Vnučuje-li se někomu obnos vyšší úsilně, což divu, že se přeplatky přijímají pravidelně s ochotou!

K rekvisici zvonné. Levné otisky nápisů a okras zvonné nejlépe se pořídí do zvláštního stereotypového papíru. Takové otisky uchovají se celá staletí, každá jemná rytina se v nich objeví význačně. K uložení jsou tyto otisky pohodlnější než sádrové.

Povětrnost. Po delším krásném počasí dostavilo se v posledních třech dnech počasí chladné a deštivé. Včera k večeru ozval se z hustých mračen úder blesku, v noci však zabouřila vichřice přímo mrazivá. Teploměr ukazoval pouze 5 stupňů R.

Seznam cen na týdenním trhu v Hradci Králové dne 9. září 1916. 1 kg: vřkve 1.20 K, čučky 2.40 K, jahel 3.90 K, 1 litr máku 3.20 K, 1 kopa: zelí 25—32 K, okurek 9—12 K, kapusty 5.20—6 K, cibule 1.60—5.20 K, drobné zeleniny 40—90 h, mrkve 90 h—1.20 K, křen 2.40—4 K, česneku 4—5 K, salátu 2—3 K, petržele 1.60 až 5 K, kedluben 80 h—2.80 K, celeru 2.30—3.20 K, 1 růže karfiolu 40 h—1 K, 1 hl: jablek 10—14 K, hrůšek 24—30 K, švestek 4—5 K, 1 hl: podsvinčat 140—240 K. — Přivezeno bylo: zelí 442 kopy, okurek 96 kop, kapusty 280, cibule 446, drobné zeleniny 135, mrkve 68, křen 12, česneku 136, salátu 2, petržele 149, kedluben 94, celere 120, růží karfiolu 81, jablek 54 hl, hrůšek 8 a půl hl, švestek 236 beček, podsvinčat 347 kusů.

Koncert mistra Kociana v Ústí n. L. Den 10. září byl pravým svátkem pro Ústí n. Or. a celé jeho širé okolí hudební. Konal se toho dne u nás pod protektořím městské rady koncert mistra Kociana na oslavu 15leté umělecké jeho činnosti ve prospěch sirotků po padlých vojinech okresu ústeckého. Pořadatelem koncertu byl zpěvnický spolek „Lukes“. Pořad vykazoval čísla, jakými honositi se mohou koncerty měst pouze větších, ne-li velikých a přivábil uměleckou obsažností také pisatele těchto řádků až z nejvýchodnějšího cípu Čech. Jistě nikdo z těch mnohých, kteří z blížkého a vzdálenějšího okolí putovali za vzácným uměním Kocianovým, nechtěl cestu té. Mozartův libezný koncert houslový A dur okouzli ve slohovém podání mistrově sňbě něhou a průhledností. Snaživý a vytrvalý orchestr spolku „Lukes“ pedal doprovodem svým pod taktovkou p. Fr. Špindlera výkon, jemuž nutno vzdáti vzhledem k jeho složení plnou čest. Obdivujeme se neúmor-

né práci dirigentově a přáli bychom spolku, by na cestě nastoupené vytrval. Ovšem, ono se to také bude, můžeme-li doprovázeti takového solistu V následujícím houslovém koncertu Goldmarkově, jemuž byl asi vzorem koncert Mendelssohnův, těžším při tom moderní houslové techniky a zpívajícím své sladké kantilény v nejvyšších oktávách, jakož i v třetím čísle pořadu, Bachově 4. sonátě pro solové housle vedl mistr Kocian posluchače své k nejvyšším vrcholům houslové literatury. Pisatel těchto řádků nezná umělce, který by dovedl učiniti rozumným a zajímavým nepřístupného Bacha i širším kruhům hudebním, jako to umí náš Kocian. Veškerému obecenstvu zavděčil se asi mistr číslem závěrečným: houslovým koncertem Mendelssohnovým, kterému sladký tón mistrových houslí a li-skřivá jeho hra toho nejmenšího důlžna nezůstala. Zdá se nám, jakoby směl Kocianovo, jež zná dnes zaříst, každý český citel budby, stále ještě rostla a my přáli, bychom si pouze, aby přidružil se k jeho kouzelné hře zase onen klasický vnější kříd, který dodával kdysi každému vystoupení jeho tak milého pýva. — Nelze mi ještě zmíniti se o přesném a delikátním doprovodu: klavírním, jež při koncertu Goldmarkově a Mendelssohnově obstaral p. Fr. Špindler.

Zvon v Dobrušce má nápis: „Leta Panie MDLIII za urozeného pana Jirzka panovanj Dobruzenského z Dobrušce na Dobrušicích tento zvon lit gest skrze Wacława Fararže konwaržo v Hradci.“ Zvon má váhu 1000 kg a v průměru 115 cm; jest ozdoben obrazem Krista Pána na kříži.

Jubilum vdp. faráře Šubrtu v Miletiči. Od 10. září 1891, tedy 25 let, působí v Miletiči již pro nás prospěchů duševní i hmotný vdp. farář Filip Šubrt. Narodil se 30. dubna 1866 v Novém Estingu z chudých rodičů. Otec jeho přesídlil r. 1872 do Táboru, kde jublant vystudoval s vyznamenáním gymnasium. Po studii theologických s výborným prospěchem v Č. Budějovicích obdoby byl 20. července 1884 na kněze vysvěcen. Kaplanoval v Černovicích u Táboru, v Dešné u Soběslavě od 1. října 1886 do 9. září 1891, mezitím administroval faru ve Mnichu u Kamenice n. L. Od 10. září 1891 je farářem v Miletiči. Za své působení obdržel pochvalný dekret od arcib. biskupa Schoenborna, podobný od nejdp. biskupa Bryncha, od téhož expositorem canonice, od J. Exc. nejdp. biskupa dra Jos. Doubravy jmenován bý notářem biskupským a posléze zástupcem církevních zájmů při c. k. okr. školské radě v Nové Páči. Již jako kaplan pečoval o zvelebování chrámového zpěvu, jako farář v Miletiči pak dodal se za spolupůsobení ředitele kuru p. Bidly v tom ohledu značných výsledků. Miletičský kostel při svém nastoupení fary našel ve stavu velice schátralém. Po velkém úsilí podařilo se mu založiti školu pro obnovení chrámu Páně, zajištění spolupůsobení c. k. odborné školy kamenicko-sochařské v Hořicích, zvětšení, zrestaurování, uměleckou polychromii a veškerým interieurem opatřit tento chrám. Mnohý neúspěšný náklad tohoto podniku činil kolem 70.000 K, které většinou vyprosil a sebral, mimo to objekty darované c. k. odbornou školou v Hořicích mají asi cenu rovněž tak vysokou. Vnitřní zařízení kostela bude doplněno po ukončení nynější války epitem zemřelých a padlých vojinů z miletičské osady, který dodá rovněž jmenovaná škola. Při této péči nezapomínal ani ostatních kostelů, kapli a jiných památek církevních, umění na farní osadě. Hlavně jeho působením pořízeny nové varhany do filiálního kostela v Č. Třemešné, zvětšení, přestavba, polychromie a varhany v kapli v Třebiňosí, oprava kaple v miletičských lázních, znovuvzřízen umělecky velmi cenný sloup mariánský v Miletiči (vichřicí zřícený) atd. atd. Vedle jiných prací svých byl i literárně činný. Vydal mnohá pojednání kraši i delší v „Obraně víry a Vychovateli“ v letech 1888—1891, pak ve Vlasti (1915), mnohá kázání v Rádci duchovním a Kazateli, cyklus kázání Kristus Pán a my lidé, pojednání Starý a nový světový názor, předklad Ruwillova spisu Zpět ke sv. církvi, pak předklad delšího článku z lineckého Quartalschriftu: O ruském pravoslaví a konečně úvahu, jež uveřejněna bude v časových úvahách: Lze-li uměním nasemu lidu nahraditi náboženství. Vykonal práce p. faráře Šubrtu jest jistě velká a uznání hodná, o čemž svědčí blahopřejné připsy, jež ho docházejí z různých stran. Svoje jubileum slavil právě na svátek Rodičky Boží, jež je tak upřímným cítelem a horlivým kazatelským velebitelem. Proto myslím, že mluvim jménem celé osady, za duchovní bratry, hořického vikariátu a za ostatní čtené jeho cítele, když vyslovuji upřímné přání, aby Rodička Boží vyprosila mu náplň nilostí k dalšímu zdárnému působení. Ad multos annos! — Št. V.

Úvěrní družstvo Eliška

v Hradci Král., Adalbertinum, přijímá záznamy na nové výhod. losy Rakouského Cerve-ného kříže a opatří i jiné cen. papíry.

Různé zprávy.

Rumunsko měří 139.690 čtv. kilometrů a má nyní asi 7.600.000 obyvatel. Pět šestin obyvatelstva náleží národnosti rumunské. Rumuni jsou potomci starých Daků, kteří se pořímanili, když je císař Trajan přemohl. Později tento národ silně se pomí-

»Ty jsi pěkný strážce«, káral dodatkem Lojza spolužáka, který seděl s tvářičkou rozklebenou. »Polož kolik a sežeň kozy, tamhle jedna už mísá na Votočilově řepě.«

Když Vašík vyrazil, Lojza funěl nad poloodkrytými hnízdem s důležitou tvářností. Zvědavost mu nedala. Vzal pohozenou kudlu a začal šfarovat. Ale hned s bzikavým protestem vyletěl čiperný čmelák, který sekl začátečníka do tvářičky. Hoch bolestně zakvihal. »Jej, jej, už mi obličej nabíhá! Vašíčku, honem sem! Výcucni mi ránu, honěni, čmelák mne bodl.«

Ještě se junové neuklidnili, když se vracel rozdurděný vrchní čmelář s drakem. »No — ty kluku vypadáš«, kritisoval raněného. »Jako bys byl málo tlustý, pozvěš si ještě na doplněnou čmeláka.«

V tom se blížil šestnáctiletý habán Votočilů, jehož ráznost a pěst vzbuzovaly u mládeže důvodný respekt. »Proč nám tady, kluci, rozvrtáváte mez?«

Vždycky opatrný Hejkal uchýlil se k obmyslnému manévru. »Kluci, utlíkejte«, vyzval jakoby s otcovskou starostí. Ti hned v náhlém strachu pelenili, že se jim nožky třepaly jako pentličky na šňůře při větru. »S těmi hloupými kluky už nikdy nebudu pást«, vykládal Hejkal rozšafně jako starý soused. »Ve všem se vrtají, dělají škodu, jsou neposední jako kobylinky. Utrhl se mi drak; právě jsem ho chytil a teď jsem ty nezbedníky napomínal.«

»Nemel tak lišácky«, protestoval Votočil, který se nedal přesvědčiti zcela. »Tebe znám. Bodejš, ty bys ještě napomínal! Vždyť známe tvé kousky. Už honem pal s meze taky!«

K uvarování horších svízeli Hejkal dal si říci. Na odchodu ke kozám však začal zlostně zuby i pěsti. Vždyť opouštěl těžce dobytý med, brambory syčely také pro jiného.

Když tři skauti s kozami zmizeli za vrškem, rozšklebil se Votočil samolibě. Napřed labužnický cpal do úst med a pak se šel přesvědčit, jsou-li už brambory dobře vypečené.

Ubohá trojčlenná společnost dopadla jako ti vydrancovaní čmeláci. Kdo jinému jámu kopá... Tehdy měl Hejkal nejnešťastnější den; ale pro Vašíka a Lojzu bylo jen prospěšno, že počátky cvičení u divokého výrostka přerušili.

Páperky.

Hubuje se, že se některé dívky a ženy finí ještě více než před válkou. Ale i tento stín má jeden paprsek jasný. Marnivě osoby totiž utrhl si na parádu od úst. Raději neobtěžovat než se vzdátí honosné toalety! Kdyby nevzdávaly značné sumy na šaty, tytéž obnosy by bez rozmyšlení projedly, sháněly by vybranější pokrmy a — obecná dražota byla by větší.

»Pomáhej Pán Bůh!« — »I nechejte těch řečí, milostpane, a raději nám pomozte při té dřině sám!« — »Až bych začal opravdu pomáhat, pak by některý z vás přišel o výdělek.« — »Tak to nemyslíme; my bychom si rádi odpočinuli.« — »Ale jděte, náhodou vás známi, že se práci nepřetřhnete. Jakmile zmizí dozorce, už místo práce konáte konference. Ale zasloužíte-li odpočinku přece, pamatujte, že procházka jest zase odpočinkem pro mne. Večer si oddychnete, ale já po návratu budu pracovat v kanceláři až do 11 hodin. A nejsvědomitější má práce jest hodně zodpovědná. Vy máte dozorce jediného, mne kritizuje nejmenší kopa lidí. Nejmenší lehkomyslnost při mé práci může přivoditi neštěstí tisíce. Vím, co vás tlačí a cítím s vámi. Vždyť jsem také z muzoty. Ale kdy konečně přijdete k tomu náhledu, že slušně ošacení lidé tísni všelicos taky?«

Nejobětavějšími dodavateli armády jsou administrace casopisů.

Samomluva radikálního agitátora: »Potřebuji nutně, aby kapitalismus zkvětal, protože tak mám výtečnou látku ke kritikám. Kdyby mizel, musil bych se starati se soudruhy nějak pokoutně a uměle o jeho vzrůst, aby mi pramen existence nevyschl. Čím originelnější provinění se konservativci dopouštějí, tím pro náš tábor lépe. Nacházím tak nové a nové směrnice a formy nepřiznivých posudků. Kritikováním všedních vad by se čtenářstvo a posluchačstvo nudilo. Nezačnou-li se nové umělecké manýry v mém národě ujímati ihned, jaká skvostná příležitost k lacinému otírání obzorů! Přechtu si ledabyle několik stránek z cizí novotářské knížky, slepím z toho snadno několik pružných řádků, i když podstatě novoty nerozumím. Připojím však větší počet řádků o zakrslosti domácích duší, vyčíním předním umělcům — a jsem rázem osvíceným hrdinou dne. Ovšem tu jest potřeba velké bdělosti, abych nebyl předstížen od veliké konkurence. Ale nejlepší a nejtrvalejší zaopatření hmotné mi kyne z toho, co my radikálové nazýváme klerikalismem. Ten zjev tu byl, jest a vždycky bude jako nepřehledný pramen, jako stále čerstvá látka k různým posudkům. Zde lze vycházeti ke kritikám několikaletým směrem; obratná sofistika pořídí celý kaleidoskop zdánlivě nápravných návrhů. Ovšem nutno voliti sloh nejsvižnější, protože na klerikalismu se popasá celý zástup lačných konkurentů jako na obecní louce; tu jest těžko získati monopol. Ale při obezřelé dovednosti jsem veleben jako vynikající reformátor — i

když nezaložím nic nového, i když neapolupracuji na užitečných podnících. Výtky a negace pružného pera oslňují široké davy stále více než pozitivní práce.«

»A jen plnou náboženskou svobodu a naprostou snášlivost!« Tak volávaly ty nové konfese, které se ještě žádné moci nedcmohly a jež čekaly na příznivý okamžik, aby samy ovládly všecko. To i sekty nové se tvořily jasně věděly, že náboženství není jenom věci srdce, že se promítá do veřejného života, že nová konfese nutně mění společenské poměry dle novoty zásad. Při novém proudu náboženském šlo o to, která strana kde ovládne školství, kostely, radnice, zemskou správu atd. Jestliže tedy myšlenka věčného míru ztroskotala vždycky na poli politickém, tím méně měla štěstí v příčině poměrů konfesních, jestliže stály proti sobě dvě tři konfese plné života, starající se o svou existenci i pravdově. Politik připouští, že sousední zemi, jinému národu anebo některé politické straně přisluší, což je-li jest. Náboženský horlivec však propaguje životní názor, který dle jeho přesvědčení se má stát majetkem všeho lidstva bez rozdílu států a národův. Je-li důsledný, snaží se, aby konfesními příkazy se řídily všechny úkony veřejné i soukromé. Proto také náboženské války bývaly tak tuhé a vášnivé. Ovšem — kde jsou různé věřící jen formálními členy svých církví, kde jim na zásadách jejich katechismu nezáleželo, tam panuje klid a snášlivost, která se může zváti často hnědobou. Ale vytýká-li někdo některou náboženskou společnost výbojnost způsobem velice příkrým, prozrazuje, že neporozuměl celé šíři a dosahu konfesních zásad. Některá sekta jevila na venek málo účinnosti jen proto, že si byla vědoma své fyzické makomoci. Taková nacházela nepřimnou zbraň a pomůcku k propagandě v plátcovém káraní společnosti té, jež se fyzicky bránila proti veřejným.

Luka a pole

u městských jatek pronajme o. a k. dvorní tovarna nábytku K. V. Skuherský, Hradec Králové.

KARTÁČE NA ŠATY NA VLASY KRÉM NA OBUV

koupíte v hojném výběru levně a dobře u firmy:

Josef Jeřábek,
mydlář v Hradci Králové (na podlažní).

Jen za jednu korunu

obdržíte tyto cenné spisy, pojednávající o různých stránkách hnutí husitského:

Bludné učení M. Jana Husa, odsouzené na sněmu Kostnickém.

Byl Hus odsouzen jenom pro 30 článků z jeho spisů?

Husitská šlechta.

Sečtení postavlení kněžstva v době husitské.

Všechní kněžstva v době předhusitské a husitské.

Husitské ženy.

Jan ze Želiva.

Objednávky vyřídí franko obratem
**administrace „Časových Úvah“
v Hradci Králové.**

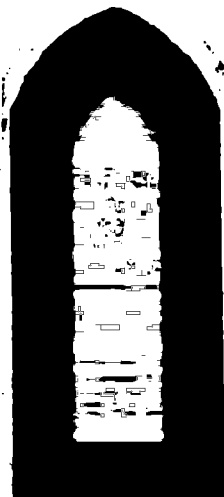
Barevná kostelní okna

v odbor. provedení sboto-
vůle a dodáv.

Fr. Uhlíř,
uměle sklenářství a malba skla

v Treboševicích u Hradce
Králové.

Cenníky a rozpočty na požádání
zadarmo.

Paramenta.
Ignáce V. Neškudla syn
(protokolovaná firma).
v Jablonném nad Orlicí (v Čechách)
(bratr P. J. Neškudly, farář ve Výpračticích)
doporučuje P. T. veleředstojn. duchovenstvu
svůj osvědčený a často vyznamenaný
výrobní závod
všech kostelních paramentů,
spolkových praporů a kovového náčiní.
Cenníky, vzorky i roucha hotové na ukázkou
se na požádání franko zašlou.

Pronajmu dům

v Chlumci n. Cidl. na náměstí, v němž více než 50 let provozován byl obchod smíšený. V přízemí velké obchodní místnosti, skladiště, sklep, kolny, veškeré zařízení, pokojůk a velká kuchyně, v I. poschodí byt o 4 pokojích, kuchyně, předpokoj, veranda, půdy. Při domě velká ovocná zahrada v rozměru přes 1 koreo se 150 ovocnými stromy. — Ct. nabídky přímo p. Mil. Čapkové, Chlumec n. Cidl. 65/L.

Veleředstojn. duchovenstvu a hlavním patronátům
úhradám desetin a depozitů veškeré kostelní nádobý a náčiní a to: monstrance, kalichy, oltáře, nádobky, paténky, paciškály, svíčky, lampy, kaditelnice, kropenky atd. **své vlastní dílny,** předpisům církevním vyhovějí. Staré předměty opravuje v původní intenci a v ohni slati a stříbři nebo proti doplatek za nové vyměňuje. Hotové předměty neb výkresy malá na úskau franko bez závanosti koupě. **Vše se posílá poštou. Práce ruční**

úhrad veškerých státek a církevních blánot, jako: tečesů, madonek, křížků, prstýnků, náramků atd. u **Netáňské přestavy, tabatěrky, jídelní náčiní se stříbra pravého** činského vždy na skladě.

Staré slati, stříbro a dráhobany kupuje se nejvyšší cenou.

JAN STANEK,

pekař a císleour

Praha-L-979., ul. Karlovay Světlé, č. 12. a.
Příznivý malou o. k. směřuje tržního soudu.

Jan Horák, soukenník

v Rychnově nad Kněžnou

malá na požádání vždy

**Mo reční sazsony kořelkol
nejnovějších druhů pravých
viněných látek**

své vlastní výroby, jakož i ta- i cizozemských.

Četná uznání zvláště z kruhů veleředst. duchovenstva svědčí o poctivé obsluze mého ryze křesťanského závodu za dobu více než třicetiletého působení.

Učiňte, prosím, malou objednávku na zkoušku.

Těž na splátky bez zvýšení cen!
Volejenné látky na taláry.

Prodá se moderní

jednopatrový dům

se zahradou, na rozhraní vilové čtvrti zde, dobře obydlený. Hypotéky 22.000 K. — Pisemné dotazy pod značkou »Úspory v jistotě« do adm. t. l.

Uhlí - Koks - Dříví

nabízí se svého skladu na Slezském Předmostí
Černý & spol.

OBNOVA

Číslo 38. Předplatné na čtvrt roku 2 K 60 h
na půl roku 5 K —

V Hradci Králové, dne 22. září 1916.

Inserty počítají se levně.
Obnova vychází v pátek v poledne.

Ročník XXII.

Ke dni sv. Václava.

Národ náš má nyní mnoho a mnoho vzpomínati příkladu velikého našeho patrona, jehož jméno proslulo daleko za hranicemi.

Pracoval energicky o zachování celistvosti země, o vybudování mocné autority ústřední, která by budila u jednotlivých kmenů živý zájem o společný prospěch národa celého. Vždyť přímo před jeho zrakem propadaly rozkladu jiné národy slovanské z té příčiny, že nedovedly utvořiti větší politická tělesa. Svému přání uměl dodati důrazu neohroženým vystupováním.

Vedl také český lid k důkladnému sebezpytu. Nebylo mu ovšem potřebí těžce zápasiti s organizovaným pohanstvem; zato však tím svízelnější boj odhodlaně podstupoval se zlořády, jež zbývaly jako dědictví pohanských předků. Vřelou jeho snahou bylo, aby české křesťanstvo bylo důsledné, aby jeho život odpovídal křesťanským zásadám. Byl přesvědčen, že národ demoralisovaný, i kdyby v civilisaci pokračoval sebe rychleji, udusí se snadno ve zlořádech vlastních, i kdyby neměl žádného nepřítelů vnějšího. Svátý kníže byl živým svědomím českého lidu; neobmezoval se jenom na reformaci lidu prostého, mluvil statečně do duše i českým velmožům. Byla to věru úctyhodná odvaha v době, kdy sám panující rod byl znevážen palácovými, vnitřními sváry a poklesky. Vychovatel svatý Lidmily však nehleděl v pravo ani v levo při své vroucí tužbě po obrození českého národa; byl si vědom, že osobně nespáchal žádného hříchu ani na svém rodu ani na celém národě.

Lehce pochopitelné, že reptali stále více zatvrzelci, že stropili statečného knížete záhubu. Ale jestliže sv. Václav byl úkladně zavražděn, nezhylo jeho dílo. Naopak svědomí národa tím mocněji se ozvalo, tím dražším stal se odkaz šlechtěného panovníka tisícům a tisícům.

Nenávist a krutost panovačských nevybouřila se hned. Když bratři sv. Vojtěcha byli obléháni na Libici, marně prosili své nepřátele, aby ustali od útoku aspoň v den sv. Václava. Bylo jim odpověděno hříšlivě: »Vaším-li svatým jest Václav, naším zajisté jest Boleslav.«

Sv. Vojtěch těšil se v Německu a Itálii veliké úctě předních velmožů. Sám německý císař choval se k němu jako k světcovi. Ale protože tento biskup důsledně pokračoval v odkazu sv. Václava, zakusil mnoho příkopů právě v Čechách. Když Boleslav Chrabrý vypravil ze své říše do Prahy slavné poselstvo s dotazem, žádají-li Čechové, aby se biskup Vojtěch vrátil, došla samému světcovi tato jedovatá odpověď: »Jsme hříšníci, lid nepravostný, národ tvrdohlavý, ty však jsi světec. . . Takovému a tak velikému muži nesluší ani přebývat ani obcovati s nešlechtivými. . . Víme, co zamýšlíš, človče, a co hříšného v rouše přívětivosti svatost tato krákorá.« — Zarpulilci polské deputaci ještě dotvrzovali: »Nechceme ho, poněvadž, kdyby přišel, nepřijde pro spásu naší. Nýbrž aby potrestal zločiny a příkoří, jež jsme proti bratrům (jeho) spáchali, a těší nás, že spáchali. Není nikoho, kdo by jej přijal, ani jedinkého není.«

To faktum, že se takto zachovali representanti českého národa ke krajanovi, jež sami za biskupa zvolili, přímo mrazí. Jaká byla duševní nízkost lidí, kteří ani nechtěli uvěřiti, že by zbožný biskup měl šlechtetnější úmysly než oni sami!

Celstost země české a moc autority centrální sice po smrti Václavově potrvávala. Ale kam se podělo semé reformace Václavovy za takých drsných zjevů? A přece jenom nepadlo na skálu, přece klíčilo a vydávalo květy. Další zkušenosti byly skvělou satisfakcí jak sv. Václavu tak sv. Vojtěchu. Oba světci po své smrti v Čechách uctívání byli stále více právě pro své snahy reformační. Národ se mravně obrodil právě na základech položených od sv. Václava. Když se svorně seskupil pod korouhvi svatého dědice české země, zkvétal a sílil mocně.

Kdo tedy má upřímnou vůli prospěti lidu českému, nechť se nikdy nevymlouvá na nepříznivé okolnosti, nechť se nestrachuje šípů jedovatých. Nepřinese-li jeho statečnost prospěchu ihned, již v čase pozdějším vydá květy nádherné. Zbáblost se ráda hájí do roušky skromnosti a snášlivosti, ale bývá často hříchem neomluvitelným. Zbáblec vyhýbá se obětem a při tom ještě touží, aby byl chválen za to, že bez protestu dopouští rušení dobrý řád od lidí sveřepých. Vynilují-li se na nepříznivé okolnosti jeden, přidává se k němu ihned celá řada zchoulostivělých duší jiných — a dobří lidé jsou vydáni v šanc zvlášť útočníků nepravostných.

Nemá zapotřebí nyní národ náš důkladného sebezpytu? Nemáme často rozjímati, jak bohatě těžil český lid z ušlechtilého odkazu Václavova? Jen se dobře zamysleme, proč Čechové právě v dobách velice pohnutých tak vroucně upínali zraky k vznešenému svému patronu! Zpět na cestu přikázanou od sv. Václava! Krácejme po ní svorně všichni, utvořme tak pod korouhvi velikého knížete mohutný řetěz. Pak jistě nezhyne my, nezhyne ani budoucí.

Průběh války.

Nikdy svět neviděl hrdinné odrazení tak obrovských vojenských mas, jaké vyohrlila čtyřdohoda proti středostátům. Ani přibývání nepřátel nedovedlo otlásti hrdou sebedůvěrou naší armády. Naopak každý nový spojenec států nepřátelských jen stupňuje podivuhodnou energii našich velitelů. Rumuni se nenadáli, že při prudkých útocích ruského vojska najednou v samých Sedmihradech počtí ostří bujaré rakouské ofensivy. I na ostatních frontách nedočkavá lačnost nepřátel ústředních mocností dožila se v posledních dnech tak velikého zklamání. Jest patrno vzorná pohotovost vojska rakouského a německého na všechny strany. Již již se šířil názor, že čtyřdohoda má Řecko v pevné pašti, že se posílí řeckými voji — ale v Athénách právě nyní panuje zvýšený odpor proti připojení. A tak poslední dni jen přinesly nové vavříny chrabřím středostátům.

Ruské bojiště. Rusové provedli prudký nápor současně ve Volyňsku, v Haliči a v Poloninských Karpatech. Západně od Lucku útočil Rusové uzavírající palbou zadržení už v zákopech. Stejný nezdar měly ruské útoky v úseku mezi Zborovem a severně od něho ležícími Perepelnikami. Ve východní Haliči armáda Bothmerova odhala nepříteli u Dolní Lipnice 4200 zajatců a 16 strojních pušek. Na Stochodu, kde Rusové přechod přes řeku a upevnění se na západním břehu vykoupili velikými oběťmi, spojenecká vojska napadla a dobyla předmostního ruského postavení severně od Zářeče a zahнала Rusy až na východní břeh, při čemž zajala 2511 mužů a ukořistila 17 strojních pušek. V Poloninských Karpatech vyvinuly se ze silných ruských útoků živé boje od Smotroce až do krajiny u Kirlibaby. Po obou stranách Dorny Vetry odraženy byly ruské i rumunské útoky. — Dle úřední zprávy ze dne 20. září ruské úsilí o průlom v Karpatech trvá.

Proti Rumunsku. V Sedmihradech jsou naše voje v těsném bitevním styku s nepřitelem v pohorí Kelemenském a Gorgenském. Jihovýchodně od Hatzegy spojenecká ofensiva zatlačila už Rumuny přes Marisor k Petrošeni. Vítězná vojska bulharsko-německá, podporována Turky, po zdolání Tutakanu, vydání Silistrie a po porážce Rusů u Dobriče překročila staré bulharsko-rumunské hranice a na ústí jezera Oltinské—Mangalia ve třídenní rozhodné bitvě 12.—15. září znovu porazila armádu rumunsko-ruskou, která prchala na močnou svoji obrannou báru: Černá Voda—Medžidie—Constanza. Porazený nepřítel zastavil se na připravené obranné báře Rasova—Kobadina—Tuzla; německé prapory však jižně od Rasovy podél Dunaje pronikly až k nepřátelskému dělostřelectvu a ukořistily tu 5 děl. — Úředně se 20. t. m. oznamuje, že Rumuni byli v Sedmihradech jihovýchodně od Hatzegy úplně zahnaní. Petrošeni a průmysl Czurduk jsou opět v naší moci.

Na makedonském bojišti rozvinuly se nové boje v kotlině u Floriny.

Italové už po několik dní marně útočí na celou naši frontu na planině krasské, aby ulehčili Rumunům. Také v úseku suganském napadli Italové naše postavení na Civáronu a na potoku Moso, ale marně.

Západní bojiště na řece Sommě jest stále místem rozléčených bojů od zákopu k zákopu. A rovněž u Verdunu neustávají boje za mohutné dělostřelby.

Útok na švédskou neutralitu učinila čtyřdohoda notou ze dne 30. srpna. Byla pokusem přinutiti Švédsko, aby svou plavbu dalo pod anglický dohled a aby se zřeklo práva na svrchovanost ve svých vodách. Švédsko po předběžných poradách s Norskem a Dánskem ústy svého zahraničního ministra odmítlo každou rozpravu se čtyřdohodou o tom, zda je švédská neutralita neustranná a loyální.

DEPEŠNÍ ADRESA: ALBIBANKA

TELEFON ČÍSLO 83

KRÁLOVÉHRADECKÁ BANKOVNÍ JEDNOTA V HRADCI KRÁLOVÉ ADALBERTINUM

PROVÁDÍ VEŠKERÉ OBCHODY BANKOVNÍ A SMĚNÁRENSKÉ ZA PODMÍNEK NEJVÝHODNĚJŠÍCH - ESKONT SMĚNEK - PŘIJÍMÁ VKLADY NA ÚROK 4%, A VYPLÁCÍ VEŠKERÉ VKLADY BEZ JAKÉHOKOLIV OMEZENÍ - SLOŽNÍ LÍSTKY POSTOVNÍ SPORITELNY ZDARMA

VELKOOBCHOD UHLIM, KOKSEM A CEMENTEM

ŽÍROVÝ ÚČET U RAKOUSKO-UHERSKÉ BANKY

ČÍSLO ÚČTU POŠT. SPORITELNY 140.273

Politický přehled.

Státní rozpočet v r. 1915-16. Císařským nařízením určuje se prozatímní rozpočet. Dle toho celkový obnos státních výdajů od 1. července 1915 do 30. června 1916 je 3.257.873.088 K, z čehož řádných výdajů jest 3.034.672.060 K, mimořádných 223.201.028 K. Nejvyšší dvůr požaduje 11.900.000 K, říšská rada 4.119.273 K, příspěvek na společné záležitosti 439.310.811 K, ministerstvo vnitra 60.733.599 K, ministerstvo zeměbrany 122.029.267 K, kultura a vyučování 119.507.050 K, finance 990.230.142 K, obchodu 239.248.313 K, železnice 852.766.748 K, orby 62.668.227 K, práva 91.603.281 K, ministerstvo veřejných prací 101.540.138 K, na pensie 140.018.371 K. — Celkové příjmy činí 3.209.287.920 K, rozpočtový schodek jest 48.685.168 K.

Německo-nacionální svaz v poslední schůzi své jednání také o svolání parlamentu a delegací, a sice k návrhu, vyšetřujícího z usnesení nového pracovního sdružení. Návrh doplnil předseda posl. sněmovny dr. Sylvestr dodatkem, že pro případ souhlasu svazu s tímto návrhem žádá o souhlas svolání konference předsedů klubů, aby s nimi pojednal o zárukách nerušeného zasedání poslanecké sněmovny. Návrhy tyto byly sice přijaty, ale ne hladce.

Uherský sněm pokračoval v debatě o návrzích na svolání delegací a na zodpovědnost ministra zahraničních záležitostí uherskému sněmu.

Situace v Řecku. Dimitrakopoulos odmítl sestaviti novou vládu. K odmítnutí tomu došlo bezprostředně po rozmluvě s anglickým vyslancem, který jménem čtyřdohody prohlásil, že žádoucí je pouze ministerstvo pracovní a nikoliv politické. Zato Kalogeropulovi podařilo se sestaviti nové ministerstvo. Týž jest prý konzervativce bezpodmínečně věrný králi. Války si řecký lid nepřejí a také armáda je v celku naprosto věrnou králi. Volby jsou úplně již odloženy a očekávají se nová násilí čtyřdohody.

V Holandsku zahájila královna sněm trůnní řečí, v níž především prohlásila, že je naplněna obavami o nejvyšší zájmy vlasti. Pevně jest rozhodnuta hájiti neoddělitelnosti a práv proti komukoliv. Situace zemědělství povšechně není ještě nepříznivou, avšak den ode dne vzrůstají obtíže, na které narážejí tato výdělková odvětví. Také v obchodu a průmyslu snaží se vláda oslabiti nešťastné následky a obtíže z válečných opatření v cizině pochodem.

Amerika proti Anglii. V Americe vzrůstá roztrpčení nad anglickým zasahováním do amerického obchodu. Z toho důvodu schválil kongres odvetná ustanovení, která mají ukázati světu, že žádnému cizímu národu nebude dovoleno vměšovati se beztestně do mezinárodních obchodních práv amerických.

Volné listy.

Custoza r. 1848. Naši 25. června 1848 stáli u Custozy, Val Staffala a Sommacampagny, a král Albert dověděl se o tom, vybral se proti našim vojům s 25.000 muži. Naše Simbschenova brigáda, 6000 mužův, odtáhla 22. června večer ze Sangui-

Feuilleton.

Staročeské posvícení.

Vzpomíná V. Vach.

I.

V neděli již od časného jitra všecko je na nobou. Také na návsi panuje čilý ruch. Podle cesty ke kostelu sbíjejí své stánky kramáři a vykládají na prkna zásoby drobného zboží svého. Pro každý věk vyložen tu jest nějaký žádoucí dárek. Vedle nich sází se na »obrázky« a hází se kostkou, »orel, pták, kobyla, sedlák, panna, růže, všechno zmůže«; u jiného sází se na kroužky, kterými se pak hází po nožích v řadách rozestavených.

Poněkud blíže ke kostelu usadila se s prostým krámkem, v němž nůše jest nejpodstatnější základnou, »oukrová bába«. Zde tlačí se nejčtenější a nejvděčnější diváctvo. U některých mnoho chuti, málo peněz; tu malý obědnek zaplatí bábě koláči, které buďto dostal aneb tajně schoval. Tam ten kloudek nespouští oka s perníkového koně a vojáka, jiný si již měří, jak by si zavěsil perníkové hodinky, jiný zas by rád zabafčil si z oukrového doutníku, jehož jeden konec takřka hořícím se zdá, ona dívka vyhlédla si děťátko, zabalené pestře nabarveným povijanem, jiná by ráda ochutnala, jsou-li ty malé mandlové koláčky chutnější než jejich domácí atd. Jen co strýčkové a tetičky přijdou, pak jim dá každý několik krejcarů, a žádané předměty hned budou zakoupeny. Zatím vyjednávají malí starostlivci, aby jim babička těch zvlášť pěkných kousků do té doby neprodala.

V kostele vyzvánějí na slavnou mši sv. Zbožný lid ubírá se do kostela v nejlepší úboru, a každý zatím jen letmo popotí na

netta, 23. dospěla Buttapietry a 24. vedry a dlouhými pochody znavena, dorazila v poledne do Sommacampagny, kdež dvě hodiny odpočívala. O druhé hodině odpoledne velitel přivedl polovici brigády ke Custoze a druhá polovina následovala o něco později.

Nepřítel postupoval čtyřmi kolonami proti výšině, která leží mezi Custoze a Sommacampagnou a která byla určena za posici právě brigádě Simbschenově. Rozdělením brigády však se stalo, že výšina nebyla včas dostatečným počtem obsazena. Haynanův pluk sice bránil se hrdinně, ale nepřítel brzy prodral se v jeho mezery tak, že generál Simbschen rozkázal couvati k San Giorgiu. Solva druhá polovina brigády, pluk prince Emila, na pochodu svém vystoupila na výšinu Casettu Rosu, již Piemontané hnali se i proti ní a na pahrbcích rozžul se prudký zápas. Nepřítel přiváděl nové a nové řady, ale naši odráželi útoky velmi statečně. Za slunečního úpalu, o žízni a hladu hájili místa, o jehož důležitosti byli přesvědčeni. Když již nedostávalo se střeliva, raněný podplukovník Sustenau, navrátil se z obvězště, shromáždil mužstvo 2. a 5. setniny a přispěchav k setníkovi Samenovi zvolal: »Musíme do předu, jest třeba hned útočiti!« Setník s hlasitým »hurá« vykročil proti nepříteli. V čele útočnicků podplukovník Sustenau mávaje kloboukem volal: »Hanáci, držte se!« A hanáci se činili. Sevřenými řadami s napjatými bodáky fítili se proti nepříteli. Před bouřlivým přívalem jejich nepřátelská fronta se prohýbá a střelba slábne. Naši donikli až k piemontským rezervám, ale asi dvacet kroků před nimi zastavil pronikání statečných hanáků hluboký příkop a v tom, co se před ním zastavují, nepřátelské zálohy počnou chrliti vražedný oheň z blízka. Podplukovník Sustenau prostřelen dvěma střelami padá s koně, ale jakkoli raněn a mrtví se množí, hanáci na dobytém místě setrvávají až do soumraku.

Chrabrý pluk, byv zdecimován, vrací se večer v několika oddílech jednak do Verony, jednak k Sommacampagně, nepřitelem obsazené.

Porážkou Simbschenovy brigády dostala se do rukou nepřítelových řada pahorků, táhnoucích se od Sommacampagny až ke Custoze. Radecký z donesených zpráv poznal, že porážkou Simbschenovy brigády nepříteli se podařilo spojití jádro svého vojska na levém břehu Mincia. Maršál dlouho neuvažuje postřehl, že musí stoj co stoj nepříteli s pohorí zahnat. Proto hned následoval rozkaz za rozkazem; armáda rychle změnila frontu a boky, děly se noční pochody a obraty.

Dne 25. června vyšlo nádherné italské slunce a věštilo parný den; teplota po ranních hodinách dostoupila brzo třiceti stupňův, a nemálo vojáků, nesoucích těžký výstroj, klesalo slunečním úpalem, od něhož nebyli uchráněni ani piemontští.

Brigáda Gyulaiova, dostavši rozkaz ve třech kolonách vyraziti proti Sommacampagně, počala útočiti o jedenácté hodině právě před očima Radeckého, jenž přibyl do San Giorgia, když naši z místa toho proti výšinám vytáhli. Brigáda Gyulaiova prudce bojujíc, o hodině s poledne dostala se na severovýchodní úbočí Sommacampagny, odkudž však pro působivý oheň nepřítelův nemohla dále postoupiti.

zboží kramářovo, na zpáteční cestě postojí si tu déle; jen ti výrostci okolkují tu tak dlouho, až je s věže odzvoněno podruhé. Za chvíli znějí již varhany a zpěv kostelní až daleko do návsi.

Zatím přihlížejí již první povozy s hostmi na posvícení. Košatinné vozy, vytažené slámou, jsou většinou plny. Každý strýc přiváží s sebou celou svou rodinu. Kdo má blízko, přichází pěšky, a tak za nedlouho viděti po vsi mnoho oizlích tvář, samých to přátel a příbuzných, na posvícení se dostavivších. Co je tu vítání a vypravování! Ale k vlastnímu pohovoru bude čas teprve po obědě, nyní zatím si hospodáři povídají, jak se jim letos urodilo, jak obilí sype, po čem platí atd.

Hospodyně má chudáček plný ruce práce v kuchyni. Vždyť se dnes pekou různé pečeně na plných pekáčích již od bílého rána; jest třeba všelijakých omáček a jiných věcí, jak tedy jen pamatovati, aby nikde žádné koření nescházelo. Věck takové starosti a námaze vzdává zaslouženou pochvalu píseň:

O posvícení všechno to voní
tak jako v apatyce.
Na všechny strany tlučou koření,
až se uesá ardec.

Tu voní jitřnice,
tu zas koláče z pece;
kdo pak by nešel na posvícení,
byl by jen blázen přece.

Všem hostům chutná výborně, z vřehovatejších mis málo co vrací se do kuchyně.

A jak ubývá pokrmů a piva ze sudu, tak stoupá veselá nálada. Děti již dříve bylo těžko udržeti na uzdě. Nyní notají si:

A právě v tu nebezpečnou chvíli začala třaskat střelba od západu dobývané výšiny, kdež jala se útočiti brigáda Perinova. Za krátko Gyulai s Perinem se dorozuměli o společném útoku, který o třetí hodině dosáhl těch účínů, že Gyulai do města Sommacampagny vnikl od východu a severu a vojsko Perinovo od západu. Piemontští město vyklidili a odtáhli na výšiny Berattary, odkudž měla je vypuditi brigáda Lichtensteinova. Když boj kolisal, Radecký vyjel si až do předních linií a teprve po prosbách Lichtensteinových poněkud se vzdálil z dosahu střel. Vojsko vědouc, že maršál jest na blízku, činilo divy statečnosti, až pluk arcivévody Františka Karla, příkladem neohroženosti maršálovy uchvácen, neodolatelným útokem dobyl Casy del Sole, po čemž o šesté hodině výšiny Berattary dostaly se zcela do moci naší armády. Vévoda Gienna pokoušel se sice ještě o výšiny ty, ale nedostav očekávané posily, ustoupil k Villafrance, a za ním se hnali naši plukové.

Radecký odebral se na výšiny západně u Quastelly, aby pozoroval boj u Custozy. Tam hned na počátku zápasu jedna naše brigáda vzala útokem výšiny Monte Godi. Nepřítel nabrav posil usiloval Monte Godi našim zase vyrvat. Útok Piemontanů byl tak mocný, že musil býti povolán našim na pomoc pluk Kinského a ani ten nemohl rozhodnouti. O půl šesté přibyla na bojiště brigáda Schwarzenbergova a pod jejím nárazem nepřítel povolil, ustoupil ke Custoze a zaujal tam novou posici. Dlouho si však neodpočal, neboť kolony naše brzo se přihnaly za ním a dělostřelectvo počalo ho tak drtiti, že byl přinucen vzdáti se místa a uniknouti k Villafrance.

Armáda naše byla tak unavena, že Radecký nemohl nepříteli na rovině pěchotou pronásledovati. Zvěděv, že Piemontané z Villafrancy ustupují, rozkázal, aby aspoň jízda vydala se za nepřitelem ke Goitu; než i vysílání jezdeckých pluků bylo tak značné, že sedm skadron mohlo býti vypraveno teprve na úsvitě.

Ostatní mužstvo po stkvělém vítězství ulehlo na zemi, kde kdo bojoval. Noc zastřela klidem armádu, jež zasluhovala odpočinku, a hvězdy nejasně osvětlovaly bojiště, nasáklé krví statečných bojovníků. Radecký po parném a krvavém dni pokryt prachem noční temnotou vrátil se do hlavního stanu.

Stanislav August. Vzpomínky Poláku upínají se k minulosti a vykouzlují svobodu země, jejíž posledním představitelem byl Stanislav August. Muž tento pocházel z proslulého hraběcího rodu Poniatowských a narodil se 7. ledna 1732. Otec jeho byl starostou Přemyslským a velkočíníkem Litevským, a proto mužští členové rodiny stali se kandidáty vysokých úřadů státních, ano samé hodnosti královské. Starostenství bylo tehdy důležitým zemským úřadem. Starosta spravoval královské zámky a bděl nad pořádkem v území, které jeho pravomoci bylo podřízeno a které jmenovalo se starostenstvím; soudil venkovany, měšťany a drobnou šlechtu.

Stanislavovi dostalo se vynikajícího vzdělání a zejména osvojil si vědomosti, kterých má potřebu státník; dlo pak dařilo se také proto, že budoucí polský král měl znamenitě schopnosti. K tomu přistupovaly ctnosti a přednosti ušlechtilého du-

To je zlaté posvícení,
to je zlatá neděle,
máme maso a zas maso,
k tomu kousek pečeně.

Však již z jejich popěvku samého je patrné, jak pravdivé je pořekadlo, že není každou neděli posvícení — že se tudíž často tak dobře nemají. Ale byly časy, kdy třeba bylo i posvícení zaháněti popěvkem:

»Nebývej, nebývej posvíceníčko,
nemáme koláče ani pivečko!«

Před obědem hospodář sám nahlas se modlil a ostatní v duchu s ním: »Pane Bože, rač nám požehnati...!« Oběd se zakončil stružnou modlitbou a nyní nastal hovor u starších rázu válečného.

Tetičky vynikají podivuhodnou pamětí v záležitostech rodinných, takže každá z nich je malou kronikou rodinnou.

V tom zazní v síni několik sezpívaných hlasů dětských s průvodem jediného hlasu mužského. Děti vyhrnou se jako na povel k nim, staří umlkají a poslouchají pozorně pana učitele, který se svými žáčky pje:

Pekoj, zdraví, požehnání,
staň se v tomto domě
všechněm milým při plesání,
kteří zde pospolu
přátelsky se shledávají,
pokrm, nápoj požívej,
Boha zvelebuj.

Shledal se Ježíš s Zacheem,
seděním na stromu,
jenž postavy byl maličké,
v publikánském domu,
řka: Zachče, stup hned dolů,

Česká banka filiálka v Hradci Králové

kupuje a prodává

veškeré ukládací cenné papíry.

Přijímá vklady na knížky a běžné účty a zúrokuje tyto dle dohody co nejvýhodněji.

Výplata kuponů, tažených losů a obstarávání kuponových archů.

Revise a pojištění losů proti ztrátě kursové.

Valuty. Veškeré bursovní obchody.

Úhrady válečným zajatcům.

Prodejna c. k. třídní loterie.

cha, jimiž Stanislav vynikal nade všemi vrstevníky. Srdečnost, přístupnost i vůči nejnižším, poctivost a přínost získaly mu co nejvíce přátel, a snaha v nesnázích každému pomáhati učinila ho miláčkem lidu. Pro schopnosti své byl jmenován vyslancem u ruského dvora, kdež upozornil na sebe jmenovitě budoucí carevnu, velkokněžnu Kateřinu a jejího chotě.

R. 1763 zemřel král polský August III. z rodu saského, a protože běželo o zvolení nového krále, obecná pozornost a mínění obracely se ke Stanislavovi Poniatowskému, jakožto k nejvhodnějšímu kandidátu. Kateřina II., která stala se již carovou, na říšském sněmu polském svým vyslancem přimlouvala se za Stanislava tak, že zvolen byl králem (7. září 1764).

Brzo po svém zvolení Stanislav ve správu země zasahoval tak užitečnými a moudrými zřízeními, že oblíba jeho mezi šlechtou i lidem velmi vzrostla, ale nebyl s to, aby rázem uzdravil národ, v němž od dávna zakořenily se zlé návyky a opovrhování kázní. Bylo obtížno, ba již nemožno zachovati říši, v níž nezdravá touha po naprosté svobodě a libůstky mocných jednotlivců vždycky sledovaly toliko vlastní cíle bez zřetele ku blahu státu. A tak i za vlády Stanislavovy rozpoutaly se vnitřní zápasy rázu náboženského, jež podníceny byly tak zvanou konfederací Barskou a Radomskou.

Branné zástupy obou konfederací, nezachovávalyce mezinárodních zvyklostí a kázně pravidel něho vojska, kradly, pálily, loupily a vraždily. A jako by všeho toho nebylo dosti, rozhořela se ještě revoluce selského lidu proti šlechtě na Ukrajině.

Král usiluje, aby bouře tyto byly utišeny a odklizeny, svolal říšský sněm, který se však nesešel. Vášně konfederovaných zašly až tam, že spiklenci chtěli zapáliti královský zámek ve Varšavě, usilovali o život panovníkův a konečně žádali Turky, aby vypověděli válku Kateřině II., která vojenskou pomocí ruskou krále podporovala. Část konfederatů dne 3. srpna 1770 vydala manifest, v němž prohlásila krále zbaveným trůnu a v jiném veřejném listě vyzývala lid, aby krále jakýmkoli způ-

sobem usmrtil. Manifest ten působil. Skoro každé noci nalézány byly ve Varšavě hořlaviny a v královském zámku ještě včas zabráněno bylo výbuchu tím, že neškodnou byla učiněna bedna prachu, v níž hořely již doutnáky. Protože všechny pokusy krále zavraždit selhaly, spiklenci usnesli se na tom, aby Stanislav August byl jat.

Královo zabití. Když král 3. listopadu 1771 vrátil se z návštěvy, kterou vykonal u velkého kancléře Litevského Cztorinského, byl na cestě do královského paláce přepaden zaklenci, kteří nečetný ochranný průvod dílem rozprášili a dílem pobili. Král, chtěje z vozu kulkami prostřeleného vystoupiti, byl uchopen za vlasy a v tom již také uřízl ránu šavlí do zadu lebky. Spiklenci, hodiše krvácejícího krále mezi dva koně, rychle ujížděli k městským příkopům, kdež posadili ho na silného oře. Při čemž Stanislav ztratil klobouk a zimní plášť. Při skoku přes příkop kůň králův zlomil si nohu, a panovník zapadl do bláta tak, že ho spiklenci musili vytáhnouti. Za příkopy posadili ho na jiného koně a uloupili mu stkvostné prsteny, hodinky a peníze. Když dojížděli k vesnici Burakote, král velikomyšlně zahovořil: »Tam nechodíte, nechcete-li býti nešťastní, neboť jsou tam Rusové.« Lidé ušlechtilějšího smýšlení byli by dojati bývali, ale barbaři obrátili se hned v jinou stranu a nedbali, že král stále krvácí a chvěje se zimou. V lese, kam zajeli, zpozorovali ruskou stráž, jež na ně volala. Postrašení obrátili se zase v jinou stranu, ale i tam za krátko uviděli ruské vojáky, a rostoucí toto nebezpečství bylo příčinou, že spiklenci druh po druhu se vytráceli, až u krále zůstal toliko jeden. Král nabrať myslí promluvil: »Chceš-li mě mým nepřátelům dovésti živého, popřej mi chvíli oddechu.« Spiklenec však zamával vytasenou šavlí a nutil krále k další jízdě, kterou konal cestou necestou, přes bažiny, pole, strouhy a úvozy. Když se přiblížili k Bielanskému klášteru, průvodce uslyšel krále bolestně vzdechnouti a pojednou jako by se ze spánku probudil a kdo ví jakými city pohnut byv, úzkostlivě zvolal: »Ale ty jsi přece mým králem!«

»Ovšem že, a to dobrým králem, který ti nemíní učiniti nic zlého« odpověděl Stanislav August. Spiklenec výjevem a slovy těmi byl tak zmaten, že se zmýlil v cestě, což král zpozorovav zahovořil: »Pozoruji, že neznáš cesty, nech mě tedy vjíti do tohoto kláštera a sám se zachraň.«

»Nemohu, přísahal jsem«, odpověděl žoldnér. Po té král jal se dokazovati neplatnost takové přísahy, až spiklenec, jménem Kosiński, podotkl: »Zavezu-li tě zpátky do Varšavy, budu ztracen.« — Když však ho král uistil, že se mu nic nestane, Kosiński padl před Stanislavem na kolena, líbal jeho nohy a oddal se docela jeho milosti. Potom zabočili k blízkému mlýnu, do něhož však nebyli hned přijati, protože obyvatelé báli se lupičů. Kosiński tloukl na okna a dveře prose o pomoc člověku, jenž na cestě byl přepaden a obrán; sám král, nechtěje se dáti poznati, dlouhou chvíli domlouval mlýnáři, aby mu poskytl přístřeší. Konečně se dveře otevřely a král vešel do světnice napsal hned dopis veliteli královské gardy ve Varšavě. Po několika hodinách jenerál přicválal s jízdou ke mlýnu a spatřiv krále ležeti na slámě, padl k nohám jeho a roně slzy zvolal: »Ach, můj králi!« Obyvatelé mlýna, poznavše v cizinci svého panovníka, padali mu k nohám a prosili za odpuštění. Stanislav August je laskavě upokojoval. Po chvíli vstal a podpíraje se o věrného jenerála, vsedl do vozu, který byl zatím k mlýnu dovezen, a bral se do Varšavy, která byla všecka na nohou, neboť zpráva o únosu královu rozlétna se rychle i do nejzazších ulic. Král byl vítán hustými zástupy lidu, tísničho se všudy, kudy projížděl, a ulice ozářeny byly četnými svítilnami. Největší množství čekalo u královského paláce, kamž povoz dojel o páté hodině ranní a kdež každý vystupujícímu králi chtěl líbat ruce.

Machiavelismus. Pozorovatelé, kteří stopovali postup evropských událostí a kteří rozumějí duším národů, útokem rumunským nebyli překvapeni. Rozliční zpravodajští zvanilové ovšem přičítávali se všemožně, aby mátlí správný úsudek o úmyslech Rumunův, ale skutečnosti poučily, že špatně

budeme obědvat spolu
a to dnes v tvém domě!

Shledal se Josef s bratřimi
mimo jich nadějí,
když jsou přišli pro obilí,
majíce hlad v krajině.
Josef jim vinu odpustil,
pokrmem, nápojem uctil,
řka: Jste bratři moji.

Shledání radostné bude,
až přijdem před Krále,
kde se všechno množství sejde
v obnoveném těle —
přátelé se znáti budou
dobrodinci slávy dojdou
od Vykupitele.

Zpěv zvláště nádherně velice poutavý dojme nejednu tetičku tak, že si až oči od slz utírá. Hospodyně dá panu učiteli hodné koláčů, na které má jeden z jeho žáků již přichystanou nůši nebo velký koš. Alespoň nějakou chvíli musí si při kusu pečeně a sklínce posedět. Tato posvícenská sbírka byla vedle »koledy« a »Rehoře« z vydatnějších pravidelných příjmů vzdělávatelů a vychovatelů našich dědů a pradědů.

Hned po zmíněných zpěvácích dostaví se zvláště v dědinách přifařených služebníci kostelní, totiž kostelník a hrobař, buď pohromadě, aneb, aby si výdělku nekazili, každý zvlášť. Přejí hospodářům, aby jim Pán Bůh všeho, co letos sklídili, požehnal a v dobrém zdraví všeho užiti popřál. Také jim se dostává koláčů, jídla a pití v té míře, že z posledního statku již stěží mohou najíti cestu k domovu. Místy také obecní pastýř po koláčích chodil, a tak mohl si sedlák plným právem hrdě zpívat:

»Kde pak je lepší posvícení,
než jako u sedláka?
On pozve mnoho hostů k svačení,
neoslýš žebračka.

Obživí mnoho lidí,
již obci službu činí.
Ba, na mou kuši, s mošnou a nůš,
jeden druhého honí.«

Tou dobou, kdy oběd asi je skončen, v hospodě spustí hudba, a kde který chasník a děvče dorostlé hned vyhledávají nejlepší svůj útěk, aby se k muzice vyhoufili. Věru nic nepřehánějí píseňka, již se hosté do hospody pobízejí:

Jináče není o posvícení,
selky se od zlata blejakají,
mládenci v hospodě vejskají;
pojďme tam, ať zvíme,
co to má znamenat,
spatříme.

Hospodář s hospodyní musí po starém zvyku v hospodě aspoň se ukázati; neboť kdyby buď oba, buď jeden z nich nepřišel, soudilo by se, že mají doma mrzutosti a sváry nebo že druh za druhá se stydí. Hosté ovšem je doprovázejí. Hezká podívaná jest po sále. Děvčata stojí kolem stěn. Tetičky opanovaly lavice kolem dokola, chasa stojí poblíže »senkyřer. Hosté s hospodářem zasednou buď za sousedský stůl aneb někteří do světničky, pohodlně si zakouří a při tom i někdy v karty zahrájí. Jak hudba spustí, jakoby do vrabců střelili. Hned se rozběhne každý po své, a maminky se blaženě usmívají. Tančí-li se solo, jdou také hosté ze světničky na chasu se podívat. Solo mívá nejstarší chasník napřed. Věak také hudebníkům dobře zaplatil, že mu zahráli a při tom zazpívali:

Pořád se ptají
komu to hrají,
Josefu Vřetečkovi.
Nic se neptejte,
jenom mu hrajte,
on vám zaplatí,
vždyť má dukáty.

Nyní následovalo všeobecné tančení. První den posvícenský vyhrazen byl mladým. Proto služební chasa má dnes plné prázdniny, leda že večer dobytek rychle obetará. I pasák, který den co den musí se skotem na pastvu, dnes jest prost své povinnosti.

Hospodyně, než odejde do hospody, dá ještě rodičům čeládky řádnou výslužku, neboť ti také se dnes na posvícení dostavili.

Z čeledi dostal každý vrchovatou košatku koláčů a děvčatky upekly si kromě toho hnětiny.

V hospodě rozpoutá se brzy bujně veselí; muzikanti nemají takřka oddechu, a kolo jest neustále plno. Což tu jest výskotu, dupotu, zpěvu a smíchu! Rozjazení chasníci rozhánějí se po šenkovně v plném vědomí dnešního práva, kteréž promítá i věci, jež by se jindy tropiti nesměly; nosí děvčatům zavdanou, škádlejí je, avšak střehou bedlivě, aby se jim nikdo nepovolalý do kola nepletl.

Kdo nemá hodnosti chasníka, k tanci nesmí, jinak si tanečnicki zjednájí hned pořádek. Výmluvně svědčí o tom také tato sloka známé posvícenské písně:

Ty kluku, pohunku,
z hospody jdi pryč,
my tě tu už mezi sebou
netrpíme víc;
nejsi žádný pacholek,
jsi jen ještě pohunek;
Vávra musí stát za dvěma,
starý pacholek.

Záložna v Hradci Král.,

Janské náměstí č. 168.

Vklady na knížky 4%.

Půjčky. — Úvěry osobní. — Zálohy.
Eskompt účtů a směnek.

byl by pochopil státník a vojevůdce, který by byl dbal neustále posílaných útěků a upokojevaní, že z Rumunska středním mocnostem nebezpečí nehrozí. Diplomatičtí a vojenští činitelé naši však těchto zpravodajských tlachalů nedbali, neboť dle slov Tiszových již před vypovězením války konány byly přípravy k obraně, jejíž pohotovost co nejdříve se ukáže.

Co však překvapilo, jest machiavellism ministerského rumunského předsedy a jmenovitě samého krále. Králův rod vzbuzoval mínění, že rumunský panovník byl nějak Bratianem zaskočen a že o mobilisaci proti naší říši nevěděl, ale zajištěné zprávy dokazují opak. Ferdinand rumunský o neutralitě své země ujišťoval ještě dvě hodiny před schůzí, o níž zcela určitě věděl, že tam bude usneseno vypovědění Rakousku válku. Moderní tento machiavellism budí rozhořčený úžas, a jest zřejmo, že v praktické politice má v Rumunsku účelivě žáky. Kdyby se panovník měl pohybovat v mezích mravnosti, musil by neklamně zhynouti mezi mnohými špatnými. Panovník budí lve a lišky a ať pečuje o to, musí-li k blahu vlasti užiti špatných pomůcek, aby ho ospravedlnil výsledek, a kde jest nucen jednati proti věrnosti a poctivosti, ať zachová si aspoň zdání ctností těch, neboť luza soudí vždy dle zdání a dle výsledků. Nejzáhubnější jsou pomůcky poloviční, střední cesty, mezi dobrem a zlem, kolísání mezi rozumem a násilím. Křesťanství jest nepřiznivo politické zdatnosti. To jsou tak hlavní zásady, kterými se Machiavelli v celém světě smutně proslavil a na které si hned vzpomínáme, kdykoli v politice za dosažením určitých cílů užívá se pomůcek, nesnášejících se s pravdou a poctivostí a kdykoli mravnost podřizuje se tedy vypočítavé chytrosti.

Mluvnické síto. »Potřebovali jsme jen ze zákopu vystrčiti hlavu, a již se na nás stfely sypaly.« Správně: jen jsme ze zákopu hlavy vystrčili, a již... »Naše strojní puška pozůstává...« Správně: naše strojní puška skládá se, jest složena z těchto částí. »Byl již dva roky na službě vojenské.« Správně: ve službě vojenské. Velmi často se chybuje, běží-li o předložky spojované s podstatnými slovy a učením. Správně se píše a mluví: Jan chodí do učení, když již se učí. Josef přijde na učení, třeba do Prahy, kdež se bude učiti krejčímu, obuvníkovi, truhlářem. Jdu do práce, která jest již umluvena, ale přijdu na práci, které teprve bude mi hledati. Šel na vojnu, když se stává vojákem, ale šel do vojny, když právě se válčí. »Byl odsouzen do vězení v trvání pěti let.« Správně: byl odsouzen na pět let do vězení. »Byl odsouzen k smrti.« Správně: na smrt. Vůbec potřebí jest, aby spisovatelé a novináři, jichž se věc týká, prostudovali dobře pády předložkové. Poznají pak mnohé krásné a jadrné vazby, jimiž jazyk náš jest tak bohat, a uvědomí si, jak dost ne-

Ženské vezmou si do prádla každý tančící párek a řádně jej posoudí. Hned zase prohlížejí na děvčatech šaty, fěrtochy, kašmíráky a krumplované kordulky.

Hudebníci hráli jednomu po druhém a peněz dostávali dosti. Vždyť je posvácení jenom jednou za rok. Muzikanti to také zaslouží, umělit to jak se patří nabírat. To bývalo nějakých tanců.

Tu poručí jeden »tajch«, a již muzikanti spustili a někteří z nich zpívali:

Ty jsi synáčku	Červeným vínem,
ty jsi tím vinem,	bllou pálenkou,
ty mne opjel	mohla jsem zůstat
červeným vínem...	podnes panenkou...

V ten den hoši opravdu nešetřili, pivo teklo potoky, muzikantům o talíř zvonily lesklé dvacetníky a groše; tu zas poručí jiný ohasník: Hrajte mi za dva groše! Hudebníci hráli píseň »courák« a zpívali:

Náš kohoutek kokrhá, kokrhá,
bude brzo ráno,
která holka ospalá, ospalá,
ta nemá ustláno.

Jinému pak hráli za desetník »mysliveček«:

Mysliveček jde po hrázi,
lovecký nůž se mu hází;
potká on tam hezké děvče,
hned se o ně uohází.

Myslivečku, myslivče,
dej si pozor na děvče.
Nedá-li si na ně pozor,
však ono ti uteče!

Pak se tančí kvapík (kalup), třasák, polka atd.

patrné přesunutí předložky dává hned jiný smysl.

»Pro přesilu posice předána byla nepříteli.« Správně: posici vzdali nepříteli. Předati znamená dáti více, než jest potřeba. V krámě jsem se předal, to jest dal jsem více peněz, než náleželo. »Otec předal usedlost synovi.« Správně: postoupil, odevzdal synovi.

Situace soc. demokracie.

V zamítání starých internacionálních zásad se pokračuje. Na kongrese soc. demokracie v Birminghamu (5. září) většina řečníků zavrhl návrh na účast na mezinárodním sjezdu soc. demokracie. Dálo se to slovy ostrými. Na př. delegát Jack Jones prohlásil, že není imperialistou, ale otrokář jeho vlastní krve jest mu prý milejší než cizinec. Prudce bylo útočeno proti soc. demokracii německé. Konečně návrh zamítlo 1486 C00 hlasů proti 723.000.

Soc. deni. »Volksstimme«, vycházející v saské Kamenici, v č. 195. zaznamenává pozoruhodné zjevy z veliké soc. dem. schůze, pořádané v též městě. Říšský poslanec Noske na té schůzi zevrubně vysvětloval, jak čtyřdohoda měla úmysly útočné, jak se předem zorganizovala k přepadení Německa. Dodával: »Proto by bývalo u nás Němců čirým šilenstvím ještě déle váhati s mobilisací. Bethmann-Hollweg vůči Rusku byl trpělivý až do krajnosti. Když byla francouzská a ruská mobilisace hotovou událostí, Německo vyrazilo, aby nebylo potlačeno; proto přes vlastní vypovědění války nacházelo se ve válce obranné.«

Soc. demokraté ve státech čtyřdohody hromadně napadají svými výtkami Německo, třebaže někteří mezi nimi osmělují se plouti proti proudu střídavými úvahami. Mezi francouzskými socialisty nacházejí se fanatikové, kteří bezmyšlenkovitě házejí na hlavu Němců potupy nejhorší. Socialistický universitní profesor A. Turpain z Toulousu útočí i stanovisko nynějšího ministerského předsedy Brianda, který se vyšplhal k moci po zádech soc. demokracie. Navrhuje zpusťování celého pruského území, aby se tak prý stalo zadost lidskosti a spravedlivosti! Taková zášť prapodivně sluší lidem, kteří slibovali, že na základě protikřesťanské osvěty jsou s to shrábiti všecko lidstvo.

Soc. demokrat Dr. R. Berger vydal v M. Gladbachu spis »Fraktionsspaltung und Parteikrise«. Snesl zde bohatý materiál k ocenění významu a důsledků roztržky a krise soc. demokracie. Prý situace, v jaké se ocitla soc. demokracie vypuknutím války a politickým obratem z 4. srpna 1914, blíží se v příčině její příští taktiky k svému rozhodnutí. Berger poučuje, jak se má dít další důsledný vývoj strany, těmito slovy:

»Dle svědectví historie všechna davová hnutí, která se vmísila do státního života s novými idejemi, pokoušejíce se reformovati společenské těleso, teprve tehdy nalezla možnost míti vliv na vývoj tohoto tělesa a své ideje uskutečniti, jestliže organicky navazovala na stávající poměry. Byla podřízeného významu otázka zdali ulpěly s počátku při stanovení svého cíle ohledně propagandy na utopistických požadavcích. Zato však bylo hlavní, že tato hnutí viděla nutnost, aby se postavila na půdu reálních skutečností a tak organicky srostla s národním celkem. Na tomto rozhodném stanovisku stojí nyní německá soc. demokracie. Tento názor vítězí, jak se zdá, též u směrnatných kruhů nesocialistických stran a říšské vlády.«

Ozývají se hlasy, že skutky soc. demokratické vedení od pěkných slov jest ještě trochu daleko. Soc. demokratický list ve Würzburgu k ohlášení říšské konference připojil vysvětlení: »Konference mají se účastniti delegáti volebních krajů. Volební kraje s méně než 50 členy mají se spojit v okresey, které pak společně volí jednoho delegáta. Volební kraje s 50 až 3000 členy mají vyslati jednoho delegáta, s 3000—10.000 členy dva a s více než 10.000 členy tři delegáty.« Soc. dem. »Bergische Arbeiterstimme« v Solingenu k tomu poznamenává: »Jak to vyhlíží s výrazem vůle strany prostřednictvím konference, poučuje pohled na delegační právo: 50 členů platí tolik jako 3000, polovice z tohoto počtu jako 10.000 a třetina tolik jako 15.000 členů. Pruské zemské volební právo tedy jest pravou perlou demokracie proti volebnímu právu k říšské konferenci.«

Soc. demokracie tedy netoliko pohřbila mezinárodní bratrství, nýbrž prozrazuje křiklavé vnitřní nesrovnalosti i v jednotlivých zemích.

Pamatujte při každé příležitosti na „červený kříž“,

na raněné vojiny, na vdovy a sirotky po padlých našich bojovnících!

Phopůvky zasílejte na zemský Svaz katolického Orla v Hradci Králové.

Za válečného ruchu.

Obětní dny od 4. do 8. října 1916. Z počátku nejvyšších jmen od 4. do 8. října 1916 obětní dny ve prospěch pozůstalých po našich padlých, péče o invalidy a tuberkulósou nemocné. Podobně jako v týdnu Červeného kříže zřizují se ve všech městech a místech Rakouska místní výbory, a docházejí Ústředně již četné objednávky na vkusné odznaky pro obětní dny pořízené. K pohodlí obecnstva, jehož požadavkem o odznaky v týdnu Červeného kříže namože nemohlo býti vyhověno, vydány jsou i dva výkupné odznaky (šitky) za nejnižší cenu 10 a 5 K, jež mohou býti koupeny za zaslání příslušného obnosu Ústředně obětních dnů, Vídeň, I. okres, Vorlaufstrasse 1 (konto poštovní spořitelny 152.600). Místní výbory a spolky se vybízejí, aby šitky objednaly do zásoby na zvláštní účet. Tyto budte viditelné na šaty a sprostňují jejich nabytí ve všech místech Rakouska od dalších darů během obětních dnů. Obnosy plynoucí v době této z jednotlivých křesťanských zemí věnovány budou výhradně příslušným dotyčným zemím, jakož i členské přihlášky pro spolek »C. k. rak. voj. vdovský a sirotčí fond« případnou dotyčným zemským úřadům tohoto fondu, pokud jsou již zřízeny, nebo budou jím po zřízení jich, jež již všude jest v proudu, poukázány.

Bulharský car u našeho následníka trůnu. Bulharský car Ferdinand, který před několika dny prodléval v německém hlavním stanu u Jeho Velikénstva císaře Viléma II., přibyl dne 15. t. m. do stanoviště velitelství vojenské skupiny arcivévody Karla, aby navštívil Jeho c. a k. Výsosti pana arcivévodu následníka trůnu. S carem Ferdinandem přijel také korunní princ Boris. Krále provázeli Excellence Dobrovič, mimo to křídelní pobočníci dr. Stojanov a major Kalfov. Car Ferdinand požádal, aby bylo upuštěno od jakéhokoli uvítání. Na nádraží místa, které leží u arcivévodského hlavního stanu nejbližší, dostavil se proto toliko Jeho c. a k. Výsost pan arcivévoda Karel, provázen svým křídelním pobočníkem, aby pozdravil spřáteleného a spojeného mocnáře i dědice jeho trůnu. O 6. hodině večerní vjel bulharský dvorní vlak do stanice. Car, ve stejnkroji rakousko-uherského polního maršálka, vystoupil z vlaku a pozdravil arcivévodu-následníka opakovaným políbením. Také uvítání se obou dědiců trůnů bylo nesmírně srdečné. Korunní princ Boris byl oděn stejnkrojem majora c. a k. husarského pluku č. 11. jenž nese jméno jeho otce. Knížecí panstvo vstoupilo pak opět do vozu králova k delšímu rozhovoru v saloně. Pak byla nastoupena automobilem cesta do hlavního stanu arcivévodova. Zde přijal arcivévoda Karel návštěvu králova i korunního prince. Večer konala se u Jeho císa. a krále. Výsosti pana arcivévody-následníka hostina na počest bulharského cara a korunního prince Borisa, již účastnily se obě družiny a užší štáb následníkův. Druhý den odebral se Jeho c. a k. Výsost pan arcivévoda-následník s hosty na frontu armády generála-plukovníka šl. Kövesse. Z jistého bitevního stanoviště, pak z pozorovací dělostřelecké stanice hleděl car na nepřátelské linie a sledoval boj, který byl právě v proudu. V poli přijal král Ferdinand holdovací pozdravy svého c. a k. husarského pluku, jehož velitel se dostavil před Jeho Velikénstvom. Na památku dne, který ztrávil na vojenské frontě arcivévody Karla odevzdal bulharský car Jeho c. a k. Výsosti generálu-plukovníkovi šl. Kövessovi a veliteli husarského pluku č. 11 emblem své armády. Zároveň propůjčil král mnoha jedenáctým husarům vyznamenání. Teprve pozdě odpoledne vrátil se pan arcivévoda Karel se svými hosty z návštěvy na frontě. Večer uspořádal král bulharský ve zvláštním dvorním vlaku hostinu na počest Jeho c. a k. Výsosti. Po srdečném rozloučení opustili král Ferdinand a korunní princ Boris v noci stanoviště vojenského skupinového velitelství. Jeho Velikénstvo car Ferdinand propůjčil Jeho c. a k. Výsosti panu arcivévodovi-následníku trůnu rytířský kříž »Za statečnost«.

Bohoslovci za války. Některých seminářů bud zcela anebo částečně bylo použito pro vojsko. Tak na př. ve Vídenavě byla nemocnice se 70 lůžky; bylo tam léčeno 752 mužů. Nemocné ošetřovali bohoslovci, jimž pomáhalo jenom několik milosrdných sester. V semináři v Salcburku jest rezervní nemocnice již od 1. prosince 1914. Bohoslovci ošetřovali zde churavě se třemi lékaři celý rok. Pak byli vystřídáni, aby pro jiné válečné úkony pracovali s pilnějším větším. Ve Št. Hradci ubytováni v semináři vojní. Theologové dobrovolně se účastnili ošetřovatelského kursu a nabídli své služby úřadům. Jejich žádost byla zamítnuta. Největší díl semináře v Linci proměněn ve vojenskou nemocnici. Bohoslovci (zrovna jako chovanci chlapčeckého semináře) byli ubytováni v jiných jiných místech. V německé seminářské a v dvou dvou špitálech obstarávali tyto theologové službu nemocniční až do 1. prosince 1915, takže bylo vždycky zaměstnáno 23 alumnů. Tito zároveň sbírali horlivě dary pro své ošetřovance. Vídeňští bohoslovci po celý studijní rok 1914—15 a ještě později konali v jedné nemocnici službu zdravotní. Ve dne mělo vždy službu 12 alumnů, v noci dva. V uply-

nulém školním roce bylo z nich 26 zaměstnáno různým způsobem u Cerveného kříže. Vídeňští bohosplovci časem vyučovali vojny a vypomáhali při sbírkách. Na četbu vojnu poskytl i vánocích 1300 K a věnovali i jiné dary. O prázdninách zdatně pomáhali na různých místech při žních. Pražští bohosplovci v létě vykonávali služby v nemocnicích. — To jsou ovšem jen některé ukázky z válečných úkonů bohosplovců v naší říši.

Zase zbytečná sensace. Již před rokem šířily se pověsti, jakými přístroji by bylo nepřátelskému sousedu zcela znemožněno vstoupiti válečně na půdu hranicích státu. Již tehdejší sensace jevila povážlivé slabiny. Již pouhé přečtení vzbudilo řadu otázek a pochybností. A pak — proč takového objevu neužili Italové před Arserem, anebo Rumuní aspoň před Tutrakanem? — Ale nová kachna letí světem. Americký tisk šíří hluchě zprávu o nejsensačnějším vynálezu Edisonově. Ve stejných vzdálenostech postaví se kolem posic, jichž má býti hájeno, mocné elektrické akumulátory, vydávající nepřetržitý proud neobyčejně vysokého napětí. Pomocí zvláštního aparátu, který je hlavní součástí a zároveň největším tajemstvím vynálezu, vyzařuje toto zařízení daleko široko elektrické proudy, takže vzniká ve vzduchu neviditelná elektrická zeď, které nikdo nemůže čelit, protože každý, kdo se dostane v dosah této oblasti, bude na místě zabít elektrinou. Dnes ovšem nebojuje se pouze na zemi, nýbrž i ve vzduchu, leč veliký Edison pamatoval i na tuto okolnost a dovedl znemožniti i útoky vzducholodi. V připojení na jmenovaný systém zkonstruoval aparát, kterým budou přinuceny přistáti všechny vzducholodi a letací stroje, jež by se pokusily přeletěti elektrickou zeď, a netřeba zajiště připomínati, že i zde hraje hlavní roli elektrina. Jde o vzdušnou stěnu, která vrhá do obrovské výše elektrické výboje, čímž znemožňuje se další činnost letadel a činí bezpodmínečně nutným jejich bezodkladné přistání.

Tedy se však jedná o to, zdali by nepřátelská moc v případě vypuknutí války čekala, až ty akumulátory budou zřízeny. V míru totiž by překážely samým Američanům: A pak ty elektrické proudy! Nejsi jediného vojenského vynálezu, proti kterému by se nedalo bojovatí objevem jiným. Nedovedl by nikdo prorazití elektrickou zeď, až by se dobře obrnil proti elektrickým výbuchům? Fungovaly by dobře akumulátory a elektrické vlny i při bouřce? Je tu ovšem otázek daleko více. A hlavně: jaké je tajemství vynálezu Edisonova, nedozvíme se ani po válce. Jsou to strachy na lachy.

Reholníci ve válce. «Bonifatiuskorrr.» sděluje údaje o úctě, fěholníků z klášterů rakouských ve válce. Číslice nemohly však býti podány úplné, ježto nebylo možno opatřiti si data z četných míst v území válečném. Hallč, jižní Tyroly, Přímoří a Dalmacie nejsou vůbec do tohoto seznamu poaty. Pokud bylo onomu listu možno zvěděti, slouží u vojska 1216 fěholníků, ponejvíce na frontě se zbraní. Dosud zahynulo hrdinskou smrtí 68 fěholníků, 169 bylo raněno, někteří již po druhé neb po třetí, několik jich je pohřbováno, 219 bylo povýšeno neb vyznamenáno. Trvale invalidních je 12 fěholníků.

Italský údiv nad chabrostí naší armády. Italské časopisy obsahují ve svých nadmíru mnohomluvných a hodně strajlajících zprávách z krasské fronty slova uznání o síle a genialitě rakousko-uherských, během několika týdnů zřízených obranných linií, o intenzivnosti, metodice a cílové jistotě nepřátelského dělostřelectva, jakož i o spořádaném docházení vydatných posil nepříteli, jehož mocná osobní bitevní energie a odhodlanost vzdorovala i dlouhé a mocné palbě italských děl, ježichž střely ovšem z valné části nevybuchovaly následkem defektu a bahna. Dlužno očekávati další trvání a rozvoj bitvy.

Miljukov o přičině války. V článku nadepsaném «Přiznání připomíná «Nordd. Allg. Zeitung» dřívější vývody vůdce ruských kadětů Miljukova, napsané do «Pěči», když Sazonov odstupoval, které sice «Times» přinesly, ale jež jinak zůstaly nepovšimnuty. Miljukov, jeden z důvěrníků Sazonových, byl zasvěcen do nejedné podrobnosti ruské zahraniční politiky. Jest proto zajímavé slyšeti jeho úsudek o politice povaleného ministra. Poněvadž tento úsudek se z části zabývá historií vzniku nynější války a při tom jasně jest patrný myšlenkový postup, pro nějž Rusko chtělo válce, má Miljukovův článek cenu dějinného dokumentu. Víme z něho tedy nyní z ruských autoritativních úst: 1. že cíl ruské politiky před válkou byl namířen proti existenci Rakousko-Uherska, 2. že Rusko jen proto nerozpoutalo při skaderské otázce evropskou válku, že dohoda nebyla ještě dostatečně připravena, 3. že tudíž Rusko r. 1914 na válku naléhalo, poněvadž tyto rozpaky pominuly, 4. že ruská politika v Srbsku poskytovala důvod a příčinu světové války, a že ruská politika «připravovala tuto bořlavinu jakožto důvod k válce» a Sazonov k politování ruských vlastenců dal válce «všeslovanskou záminku, která ruskou politiku na venek přilís silně zatěžuje. — Z toho také vysvítá, kdo při začátku války byl vlastně účelníkem, kdo ostřil zbraň proti přečetným Slovanům naší říše. Nyní již jest jasno, proč ruský ministr nechtěl, aby Rusko navázalo čilejší obchodní styky s českým národem, vyjádřiv se před válkou, že Rusko chce zaútočiti proti naší říši vůbec.

Poučení o nepříteli nabrazajících modrou skallicí. Okresní aprovisační komise v Přelouči vydala spisek «Ochranné prostředky proti aněti obilné jako náhrada za modrou skallicí» od Četka Vaško, odborného učitele

hospodářství. Cena 2 h za výtisk. Objednávky přijímá knihkupectvo Otakara Ludvíka v Přelouči.

Proč psáti na drahém papíře?

Vždyt obdržíme levný dopisní papír a to: 1 envelopku (10 papírů a 10 obálek) za 50 hal., 50 envelopek za K 22-50 (po 45 hal.) Objednejte pokud na skladě v

Družstevním knihkupectví
v Hradci Králové, Adalbertinum.

Kulturní jiskry.

Výtěžek topografického badání v dnešní arci-dlecišl poznaňské. Polský kněz Kozierowski podjal se práce, která vyžaduje pili mravenčí. Vyšetřil na základě bohatého materiálu rukopisného i tištěného původ místních názvů a jejich změny v Poznaňsku. Spolek přátel nauk v Poznani vydal obrovské dílo Kozierowského jako 41. knihu svých ročníků. «Národní listy» v č. 228 praví: «Při každém názvu autor uvádí pramen, v kterém jej našel. Starodávná Piastovská oblast jmenovitě v krajích západních a severních velikého knížectví Poznaňského docela jinak vypadá ve světle, které on na ni vylil, než v nynějším stavu. Když se s nynější nomenkultury oškrabou umělé nářečí objeví se všechno bohatství starých slovanských názvisek míst: každý nejmenší potůček, každé jezírko, každá osada, každý bezmála koutek měl své jméno, obyčejně velmi charakteristické.»

Kozierowski pracnou cestou rozluštil definitivně i původ slova «Berlín». Mělo se obecně za to, že pochází od slova «berla». Ale význam ten není původem svým slovanský, jsa utvořen z latinského «ferula». Kromě toho v nejstarších dokumentech nazývá se to město Barlin, Barlím, Barnin, Barnim; to naznačuje jiný původ než od «berly». Etymologii slova prozrazuje pojmenování jezera Barlina, jež se také vyskytuje pod formou Berlin. Horní Lužičané pruský Berlín také nazývají Barlinem. Srovná-li se obě, vyjde, že Berlín pochází nikoli od slova berla, nýbrž od bara, bařina. (Česká bařina je starší než nyní všeobecně obvyklé bažina, neboť «ž» sem přichází jen tím právem, jako do slova žebřík místo fěbřík. Žebro místo rebro, a bažina nikterak nepochází od bah-na, jak by tomu nyní mnozí rádi byli.) Nejstarší název Berlína byl Barnin, ale «n» v tom slově brzy vystřídalo «l» podobně, jako v názvech Gabnin — Gablin, Lechnin — Lechlin, Mechnin — Mechlin. Karnin — Karlín, Bnin — Blin a j. Berlín tedy svým zakladatelem znamenal město, založené na bařinách, a právě na takových místech Slované rádi sídla svá zakládali, neboť za vodami cítili se bezpečněji chráněnými, než na příkrých horách.

Vynikající práci polského kněze dostává se velikého uznání v kruzích vědeckých i za hranicemi.

O přípravách k jubileu Lutherovu r. 1917 na Slovensku a v Německu přináší «Hlas z Siona» dne 14. t. m. informativní článek, z něhož vyjímáme: «Jeť Slovenská církev evangelická největší slovanskou evangelickou církví vůbec. Přes mnohé utiskování i se strany vlastních příslušníků, ovšem pomádřštěných, drží se houževnatě svých starých práv a zvyků. Slovinci mnoho vlastních návrhů k r. 1917 zatím nemají. O místních slavnostech se přirozeně nemluví. Lze to vysvětliti okolnostmi a je na to dosti času. Trvalou oslavu celkovou, vlastně trvalou památku této oslavy, nutno však připravovati již letos. Proto v posledním čísle časopisu «Církevní listy» navrhuje kdosi, aby se na předním místě splatil dluh slovenských sirotčinců v Modré. Bratři Slovinci se skutečně činí. Sebrali během půl roku něco přes 30.000 K na tento sirotčinec, jež byl nedávno farářem P. Zochem založen. Druhé dílo, hodné památky reformace, dle mínění navrhovatele by bylo otevření nového sirotčince ve sv. Mikuláši. Konečně třetí návrh jest «fond Martina Luthera» k udržování sirotčinců. Návrhy tedy skromné, praktické, a co hlavního, uskutečnitelné. Za to Maďaři mají rozsáhlé plány. Na oslavu 400letého jubilea reformace chtějí uskutečniti unii mezi evangelickou církví a v. v. většinou slovenskou, a h. v. v. větším dílem maďarskou. Tedy tytéž snahy, jež měl r. 1842 vésti k nadešení evangelických Slovinců. K unii nedošlo, a doufáme, že k ní nedojde ani tentokrát, přes to, že se mnohým ustrašeným Maďarům jeví velice žádoucí, aby se přý panslávská idea, domněle a nespravedlivě luterské církvi imputovaná, ve velké většině maďarské znemožnila. Štěpán Homola, farář slovenské evangelické církve v Košicích, pomýšlí dokonce na jinou unii. V časopise «Evangelikus Közérdek» vybízí: Utvořme evangelicko-katolickou národní církev, od římského papeže úplně neodvislou, svobodnou, s uherským státem organicky spojenou. Myslí, že zájem slovenského bytí mu káže tuto theorii; domnívá se, že by se takovým způsobem nejlépe oslavila památka reformace. K tomu poznamená netřeba. Ještě více než tyto hlasy o unii byl nám nápadný článek v maďarských listech, slibující Slovincům Bibli v slovenské řeči. Článek končí takto: «Církev tedy poslechně hlasu spravedlivo-

sti, když se zřekne českého jazyka a k platnosti přive-de matefskou řeč Slovinců, která je dnes už úplně způsobna přeložití Bibli do slovenské řeči. To by bylo přísnou zásadou evangelické církve; ale při tom vykonala by církev i pěknou úlohu se stanoviska šťastné maďarské idee: neboť by učinila přítrž misii, kterou česká církevní řeč u Slovinců koná ve prospěch československé národní jednoty. . . . V čele snah za slovenskou Bibli stojí tedy Maďaři. — V Eisenachu na konferenci evangelického spolku pro pěstování kostelního zpěvu v Německu vysloveno bylo mínění, že slavnost reformace nesmí býti omezena na několik jen dní, nýbrž že má reformační nálada udávati tón při všech bohosplužebných úkonech celého roku; zvláště nutno oživit reformační písně, zejména pak písně Lutherovy. I jinde v Německu byly pořádány přípravné přednášky o oslavách Lutherových, zatím však nemáme o nich dostatečných zpráv.»

Úvěrní družstvo Eliška

v Hradci Král., Adalbertinum, přijímá záznamy na nové výhod. losy Rakouského Cerveného kříže a opatří i jiné cen. papíry.

Obrana.

K snímání zvonů. Podzemní zálužné proudy znovu se snaží pracovati, tvářice se při tom nábožně. Kdo neztratil paměť, dobře ví, jak nedávno, před válkou živly protikatolické u nás živě pochvalovaly zednářské zákazy zvonění ve Francii a v jiných krajích; vždyť přý časté zvonění ruší klid, působí nervositu. Ovšem nedodalo se, že nervosita některých lidí vznikala proto, že zvony burcovaly jejich podřimující svědomí. A nyní jaký obrat! Titíž chvalofěčníci Francie našeptávají říd, že příčinou rekvisice zvonů jsou hlavně kněží a zvláště hierarchie. Aby pak dodali svým jedovatým «informacím» důrazu, prohlašují, že «teď už do kostela choditi nebudou». Kdybyste se jich zeptali, zdali před tím se ukázali v chrámu ročně aspoň čtyřikrát, začnou koktati různé výmluvy a převedou řeč jinam. Zbožným katolíkům přiblížíme, že úřady církevní v zájmu zachování památných zvonů učinily práci velikou. Ale tolik jisto, že duchovenstvo nyní musí rozkazů státních posloucheati zrovna tak jako lidé jiní. Rolník se nesmí stavěti proti rekvisici vlastního obilí; majitel domu neodporuje, když se mu odnášejí měděné součástky, matka vyprovází svého synka na vojnu — a správce kostela nesmí komisi rovněž vzdorovati. Podvolují se nezbytné nutnosti daleko větší a vlivnější pánové, než jsou kněží. Když Francie vnutila posvícenými osobám (i biskupům) do rukou pušky, tu ani nehlesli u nás ti lidé, kteří pojednou předstírají překvapující nábožnost. Proto nechť se nedají upřímní katolíci klamati od nepoctivých našeptavačů! Kdekoli vychytralá individua začnou lid znepokojevati, nechť se s nimi naloží dle zásluhy!

Solovjev pro církevní jednotu Ruska s Římem. V Rusku vydána nově opět kniha Sergeje Solovjeva «Theologické a kritické statí», v níž slavný autor předpovídá a vše doporučuje náboženskou jednotu Ruska s Římem. Svět nahlédne jednou, že žádný jiný panovník, ani francouzští, ani italsí zednáři, nýbrž jen mocnář ruský musí dáti světu mír. Přes zevní rozkol je přece východní církev se západní vnitřně spojena uctíváním Matky Boží, Panny Marie. — Solovjev zabývá se pak zevrubně náboženskými poměry haličskými. Halič je určena, aby Rusko duchovně obrodila. Vlivem protestantské theologie vyschly prameny života církevního v Rusku, mimo to asijská náchylnost mas lidí k orientálnímu mysticismu odtrhla tyto masy od církve tím, že v nich vyvolala exstatičké sektářství, zato však v Haliči a Volyňsku bylo pozorovati sesílení řecko-katolické unie v tvrdošíjném boji s latinskou-polským katolicismem. Zároveň uplatňovala se tam obratná náboženská propaganda, kulturní a tvůrčí síla, západnímu křesťanství vlastní. Jedním slovem: Halič, Ukrajina, Litva a Polska jsou povolány, aby v nejbližší době hrály vynikající roli v oboru kulturním a církevním. — Posvátná místa v Počaievě, Cholmu a Čenstochově nejsou nikterak archaeologickými památkami, nýbrž ukrývají v sobě nové produkující síly. — Nadšeně vyslovuje se Solovjev o «nad jiné vynikající osobnosti kněze-krále Šeptyckého», v jehož ložnici se hluboce zadumal, pozoruje rakev, ve které Šeptycký vždy probdí noc ze Zeleného čtvrtku na Velký pátek. Odtud vedou — praví Solovjev — nitky k jednotě s Římem, k vítězství nad ruským rozkolem, k vítězství logiky Aristotelovy a ducha svatého Basilia nad odlukou od Říma. — Rusko pod berlou římského papeže je určeno, aby národní přineslo mír a duchovní svornost.

Nelze sice souhlasiti se vším, co Solovjev v úvaze té prohlašuje, ale povzbudivá slova proslulého myslitele mají význam značný. Solovjev nezrodil se v církvi katolické, upadl do skepse, oddal se filosofickému hloubání. Cestoval po vzdálených krajích, zkoumal z blízka hodnotu nejruznějších

ších konfesí a — ejhle, stal se znovu věřícím křesťanem. A věru vzbuzuje obdiv, jak vše, s jakou účtostí mluví ve svých spisech o církvi katolické! Kdykoli promlouvá o úkolech obecní církve křesťanské, skoro vždy se stává zanceným apologetou zásad církve katolické. Některé jeho úvahy mají takový ráz, jako by vyšly z pera katolického kněze, bránícího vlastní zásady proti odpůrcům. — Tedy sám Solovjev uznává, že carismus v nynější formě naprosto nemůže být užitek pro křesťanství. Absolutismus ruský není schopen církevní reformace; jest tu potřeba pomoci z Říma. Židovský spisovatel na obranu Jesuitů. Jest dosti výmluvnou okolností, že posud nutno Jesuity hájiti proti pomluvě o prostředcích „posvěcovaných účelem“. Jesuité přece byli nuceni učiti přesně takové morálce, jakou nacházeli v Písmu, ve svatých otcích, v rozhodnutí katolických koncilů. Kdyby se byli snažili zásady katolické morálky porušiti tak pronikavou změnou, rázem by se byli ocitli na půdě kacířské; církve by byla proti nim vystoupila se vši rozhodností.

Již jsme se zmínili, jak pochodil exjesuita Hoensbroech, když se snažil dokazovati, že Jesuité opravdu hověli aspoň pokoutně zisadě: Účel posvěcuje prostředky.

Předsudky protikatolické však mají houževnatost broši kůže. Proto jest užitečno znovu a znovu poukazovat, z jakých kalných pramenů vytryskla protijesuitská pohana. Nyní promluvil důrazně sám židovský spisovatel Jifí Brandes, který katolické církvi nijak nepochlebje, protože jest zásadním protivníkem tábora katolického. Napsal, že autorem pomluvy jest Pascal, který ono heslo podvrhl Jesuitům zcela nespravedlivě. Poučuje: „V protestantských krajinách zřídka kdy se mluví o Jesuitech, aby se neprohlášoval výrok „účel posvěcuje prostředky“ za kvintesenci učení Jesuitů. Jesuité marně stokrát prohlásili, že nikdy zásady té nehlásali a že slov těch neužili — a měli pravdu. Neboť pokus, připsati jim tento, jakož i jiné nebezpečné výroky, nachází se v Pascalově spise, jenž sleduje málo odporučenou metodu, každou nešťastně formulovanou větu, kterou snad bylo možno vyšlářati v tehdejších obškurních příručkách španělských a vlámských Jesuitů, podržiti Jesuitům in corpore (obecně). Přece však nemohl Pascal naléztí tuto větu ve spise žádného Jesuity, ale sám se k ní nejvíce přiblížil, když vložil Jesuitovi do úst slova: „Zlepšujeme špatnost prostředku čistotou účelu.“ — Tedy Pascal sám nepronese svou pohanu ještě v té strohé formě, jakou na základě jeho výmyslu vytvořili jiní. Lež, která se hnuší samému protikatolickému spisovateli, jest s velkou zálibou opakována od jízlivců, kteří jsou pokřtěni v kostele katolickém.

Církevní věstník.

Nový nuncijs pro Rakousko-Uhersko. Papež jmenoval dosavadního arcibiskupa ve Vercelli, msgra Theodora Valfre di Bonza, propůjčiv mu titul arcibiskupa trapezantského, apoštolským nunciem v Rakousko-Uhersku.

Odlišky starých rekvirovaných zvonů. Patronátní a farní úřady se upozorňují, že odlišky starých památných zvonů, které určeny byly k válečné potřebě, provádí nejlépe umělecko-průmyslový závod firmy F. Šenk v Radotíně u Prahy.

Výborová schůze Polit. družstva tiskového

pod ochranou sv. Jana N. v Hradci Králové
bude

v úterý, dne 26. září 1916,
o 2. hodině odpolední

v diecéšním spolkovém domě „Adalbertinum“,
třída 18. pět. pluku, čis. 300—I. v Hradci Králové.

Dr. Frant. Reyl,
jednatel.

Dr. Frant. Šule,
předseda.

Zprávy organizační a spolkové.

Zakládajícím členem Politického družstva tiskového s příspěvkem 200 K stal se dp. Hynek Široký, farní administrátor v Čibuzi. Příkladem dp. administrátora, horlivého šifitele katolického tisku, zaslouží čestného následování, protože působnost našeho tiskového družstva má časovou důležitost. Vivat sequens!

Užší výkonný výbor Společné katolické strany české konal dne 13. září schůzi za předsednictví monsignora prof. dra Kordače. Předsedající podal zprávu o přítomné povšechné politice se zřetelem na stranu naší a národ český. Po té ujal se slova dr. Lad. Dvořák, aby probral poměry politiky domácí, při čemž byla zvláště zdůrazněna otázka soustředění českých stran. Debata současně se všichni přítomní a vývody obou řečníků, jakož i jejich případné návrhy byly vesměs jednomyšlně přijaty. V otázce tisku bylo pp. prof. drem. Kordačem a Havelkou konstatováno, že realizace samostatného listu strany slibně pokračuje a uskutečnění její že je zajištěno. Důležitější záležitosti byly ponechány k rozhodnutí širšímu výkonnému výboru strany.

**Královéhradeckou bankovní jednotu v Hradci
Králové doporučujeme co nejlépe při veškerých
obchodech bankovních a uhelných. Podporujte
při každé příležitosti svůj vlastní podnik.**

Zprávy místní a z kraje.

K obětním dnům od 1. do 8. října. Mají se poskytnouti dary ušlechtilé, lidumilné péči. Vdovský a sirotčí fond válečný sleduje cíle, k jakým spějí naše sirotčí spolky; dlužno tedy jeho akci podepřít ze všech sil. Místním komitétům náleží úloha, aby získaly dvorany a biografy k pořádání dobročinných představení ve dnech obětních; nechť získají dle možnosti čile pomocníky pro prodej lístků a pro jiné práce spojené s pořádáním představení. Při tom jest pilně hleděti k tomu, aby při všech slavnostech byl reálný náklad co nejmenší. Také se musí pořadatelé vystříhati všeho, co by se přičillo nynějším státním opatřením v přičinně potravin. — C. k. ministerstvo kultu a vyučování bude podporovati zásluhou akci povolením prázdného dne v sobotu 7. října, aby se umožnila horlivá účast mládeže na sbírkách a prodeji odznaků. — Místní komitét se žádají o čilou propagandu osobními prosbami u známých kapitalistů, bohatých podnikatelů a pod. — Doufáme, že naše město projeví takové pochopení pro důležitou akci, jaké osvědčilo již při jiných válečných úkonech.

Městská rada dne 18. září. Schváleno bylo, aby místo suplující učitelky na městském lyceu uděleno bylo sl. K. Špálkové. — C. k. okr. hejtmanství požádá se o superkolaudaci varhan v kostele v Novém Hradci Král., dodaných p. A. Melzrem, varhanářem v Kutné Hoře. — Usneseno bylo, aby z účtů vyplácených dodavatelům obce 1 proc. sraženo bylo pro c. k. rak. vál. fond vdovský a sirotčí. — Poukážou se různé účty k výplatě. — Vypravování pohřbů chudých žádá se p. Jos. Elsnerovi. — Schváleno bylo, aby sl. A. Podhorová a sl. M. Šimková vyučovaly při pobočce, zřízené při III. třídě měst. dívčího lycea. — Stejná M. Tomsová jmenována byla asistentkou vaření a domácího hospodářství při městské vyšší škole pro ženskou povolání hospodářská. — Schváleny byly podmínky, za nichž družstvo pro stavbu tělocvičny Sokola povolilo správní radě elektrických podniků používání stavidla v korytě Piletického potoka. — Na vědomí vzat byl přehled prodeje elektrické energie za II. pololetí t. r. a výměr c. k. okr. hejtmanství, kterým povoluje se tanečnímu mistrovi p. V. Čtvrtečkovi vyučování tancům v tanečním sále. — Schválen byl seznam poukázek pro vojenské ubytování, různé objednávky, týdnění a lesní kensignace.

Významné uznání. Panu řediteli v. v. V. Vachovi zaslán tento pochvalný projev: C. k. okresní školní rada, uznávajíc zásluhu, jež si Vaše Blahorodí získalo sbíráním a sepisováním dějin jednotlivých obcí a škol, kterážto data jsou pro školní kroniky důležitosti nedocenitelné, vzdává Vašemu Blahorodí za neobyčejnou péči a práci srdečný dík s prosbou, abyste v této ušlechtilé činnosti i na dále neráči ochabovati. Smutný, c. k. místodrž. rada.

Úmrtí. Bolestná ztráta stihla vsdp. konsist. radu dr. Gust. Domabyla dne 20. září, kdy mu na věčnost odešla skromná, zbožná uleť sle. Zdena Volfová, která mu dlouhá léta vedla domácnost. Zesnula v Pánu po dlouhé vleklé chorobě, zaopatřena hygieny sv. svátostmi, ve 42. roce věku svého. Tělesná schůvka v Pánu zesnulé bude pohřbena dnes o půl 4. hod. odpol. z chrámu Panny Marie do hrobu své babičky, matky p. kons. rady. Zádušní služby Boží konají se v sobotu 23. září o 10. hod. v katedrálním chrámu Páně. Přectení přátelé zasloužiliho p. rady projevují nelčenou soustrast nad ztrátou nezapomenutelnou. — Bůh přijmiz tichou duší do ráje věčného!

Výsledek zápisu do c. k. gymnasia. Přijato bylo žáků do třídy I. 40, II. 54, III. 59, IV. 49, V. 30, VI. 32, VII. 26 a VIII. 29, celkem 328 žáků, z nichž jest 6 privatistek a 34 žáků ve zbrani. Třída II. a III. byly rozvedeny v pobočky.

Zápis do c. k. reálky. Ve šk. roce 1916 přijato bylo žáků do I. třídy 93, do II. 95, do III. 66, do IV. 78, do V. 35, do VI. 33 a do VII. 23 žáci. Celkem 423 žáků. Pobočky zřízeny budou ve tř. I.—IV.

Výsledek zápisu na obchodní akademii. Do I. ročníku přijato 88 žáků, do II.—IV. ročníku 142 žáci, úhrnem 230 žáků (kromě žáků, kteří jsou na vojně). — Na dívčí dvojtřídní škole obchodní: Do I. ročníku 52 žákyně, do II. ročníku 46, úhrnem 98 žákyn.

Odborná škola pokračovací pro učednice ženské živnosti oděvnícké (při dívčím lyceu). Zápis do I. a II. třídy koná se v neděli dne 24. a ve čtvrtek 28. září od 10 do 12 hodin v ředitelně dívčího lycea. K zápisu dostavte se všechny učednice živnosti oděvnícké (dámské krejčovské, modistky, šičky prádla a p.) z Hradce Král., Pražského Předměstí, Malšovic a Věkoš a přinesteť s sebou propouštěcí vysvědčení školní nebo výkaz z I. třídy a 2 K zápisného. Počátek vyučování jest v neděli dne 1. října o 8. hodině v budově dívčího lycea.

Velký koncert Pepy Bartoňové pořádá se 3. října v měst. Klicperově divadle na oslavu Nejv. imeniny Jeho Veličenstva. Záznamy přijímá knihkupectví p. B. Tolmana. — Pepa Bartoň se narodil 25. března 1902 v Martínově u Brandýsa n. L. z chudých českých rodičů a

slavil právě letos 14. narozeniny. Začal se učit u věku 3 let a jako 3½ roku starý již p. prvé veřejně vystoupil. Po mnoha koncertech ve své vlasti zjednal si Pepa Bartoň jméno v cizině jako desítiletý r. 1912 svými sensačními úspěchy v Berlíně, kde ho kritika pojménovovala „malým králem houslí“. V tyž čas byl Pepa Bartoň významán od mezinárodní biografické společnosti medailí za zásluhy o umění. Nasledovala tournée mimo Čechy, zejména v Německu a v Rusku. V době válečné věnuje i náš mladický umělec své umění dobročinnosti a získal pro tyto účely již mnoho tisíc korun. Vrátil se právě z třetí cesty po Hallé, kde ve všech městech a zejména v Krakově a ve Lvově budil oprávněný úžas.

V přičinně konečné samce Záložního úvěrního ústavu zavítal do Hradce Králové dne 20. t. m. p. dvorní rada Chlupp z Chlonau.

Obecní přírážka k potravní dani z vína v Hradci Králové. Zemská správní komise král. Českého, smluvivši se s c. k. místodržitelstvím, povolila výnosem ze dne 25. srpna 1916 č. 97.462 městu Hradci Králové vybírat obecní přírážku 100 proc. ke státní dani z vína, z vinného a ovocného moštu na léta 1917, 1918 a 1919 s podmínkou, že touto přírážkou ve smyslu § 86. obecního zřízení ani výroba ani obchod postříženy nebudou a že tato přírážka týmiz orgány a týmiz prostředky jako státní daň z vína vybírána bude.

Nákup koní pro vojenskou správu. Komise, nakupující z volné ruky levně pro vojenské účely, bude úřadovati dle následujícího programu: V Hradci Králové dne 24. září a 8. října, v N. Bydžově 25. září, v Rychnově n. Kn. 2. října, v Novém Městě n. M. 3. října, v Broumově 4. října, v Náchodě 5. října, v Jaroměři 6. října, ve Dvoře Králové 7. října. Kupují se i koně opatřené evidenčními listky. Blíží lze zvěděti u okresního hejtmanství nebo u obecních úřadů.

Majitelé hovězího dobytka smějí jatečný dobytek, čítající v to telata, vydati na porážku toliko legitimovaným orgánům vše uvedených společností nebo na poukázky, které vydá okresní hejtmanství. (Poukázky takové vydává politický úřad řezníkům nebo jednotlivým aprovizačním místům na dobytek do kontingentu zabraný pro úhradu civilní potřeby.) Poukázky posléze zmíněné odvede osoba jimi legitimovaná, která dobytce přímo majiteli zaplatí, před odebráním dobytce obecnímu úřadu, jenž odebrané poukázky předloží nejdříve do 5. každého měsíce okr. hejtmanství. Poukázky může okresní hejtmanství vystaviti jen pro vlastní okres, nikoliv do okresu cizího. Kromě množství jatečného dobytka, které jest kontingentem uloženo dodati, nesmí býti jatečný dobytek z okresu vyvážen. — Obchod užitkovým a chovným dobytkem v tomže politickém okrese nepodléhá nijakému omezení. Pro nákup v cizím okrese nutno si vyžádati zvláštní nákupní povolení u Zemské komise pro obchodování dobytkem. Novou úpravou obchodu dobyttem prohloubena jest dosavadní organizace v zájmu celku. Obecní úřady byly požádány, aby s předpisy nového nařízení se důkladně obeznámily a interesované kruhy o nich poučily s výslovným upozorněním, že žádaný kontingent musí býti uhrazen a že v případě odporu by byl žádaný dobytek nuceně cestou rekvisice odebrán.

Předčasný mrazík. V neděli kolem 7. hodiny ráno objevila se veliká duha na severozápadní straně města — hned za Labem. V noci na pondělek uhořel mrazík; ráno byla jinovatka. Na Krkonoších skví se čerstvý sníh.

Seznam cen na týdenním trhu v Hradci Králové dne 16. září 1916. 1 kopa: zelí 20—24 K, okurek 12—14 K, kapusty 3—4 K, drobné zeleniny 1—2 K, celere 1.60 až 2 K, 1 kg; cibule 1—1.40 K, mrkve 24—26 h, česneku 4—5 K, 1 hl: jablek 17—22 K, hrušek 23—29 K, 1 q švestek 16 K. — Přivezeno bylo: zelí 54 kop, okurek 14 kapusty 35, celere 40, cibule 450 kg, mrkve 500 kg, česneku 30 kg, jablek 144 beček, hrušek 40, švestek 494, podsvinčat 489 kusů.

Pochvalné uznání vyslovila nejd. biskupská konsistoř v Hradci Králové p. Janu Hoškovi, řídkému učiteli ve Vlkanici, za jeho snahu o důstojný církevní zpěv a svědomitou výchovu mládeže. Gratulujeme.

Malé Svatoňovice. Růžencová neděle bude mít u nás 1. října průběh slavnostní. V předvečer růžencová pobožnost a požehnání s asistencí; ve svátek sám raní mše sv. v 7 hod.; v 9 hodin kázání a slavná mše sv.; odpoledne růženc, kázání a slavné požehnání. Příležitost k vykonání sv. zpovědi v sobotu odpoledne a večer, v neděli časně ráno.

Kostelec n. O. V neděli dne 17. září oslavila děkanská osada zdejší posvěcení svého chrámu Páně sv. Jiří. Letošního roku provedena důkladná oprava děkanského chrámu sv. Jiří, stavěného ve slohu barokovém. Vnější opravu prováděl p. stavitel V. Hlaváček. Vnitřní oprava provedena za dozoru a rady mistra Pantaleona (Jaroslava) Majora O. S. B., vynikajícího umělce, ve stavbách a úpravě chrámů velmi zkušeného. Malířskou práci obstaral p. Staněk, státnískou práci firma Mudrochova a elektrické vedení provedla firma Erikson vedením p. inž. Hübnera. Veškerá oprava umožněna jedinou podporou šlechterných dobrodinců. Vnější oprava provedena nákladem pánky učiněné na úmor na odkaz šlechterného dobrodince zdejšího chrámu p. Rud. Kozla, knížecího důchodního ze Zlonic. Vnitřní oprava hrazena částečně dosud laskavými příspěvky zdejších katolických farníků, zdejších rodáků a dobrodinců z ciziny. Dofinavá jest obětavost katolíků zdejších zvláště z chudších vrstev. Jest pevná naděje, že zbytek obnosu touto cestou bude uhrazen. Elektrické osvětlení v nově opraveném kostele umožnil p. Karel Lom, majitel zdejšího pivovaru a náměstek zdejšího starosty, jenž spotřebu elektrického

průdu pro kostel úplně zdarma poskytl. Oprava provedena jest vzorně. Její ladnost a vřem víbí k sobě, po- byl v kostele zpřijemňuje a mysl povznáší. O dělních, stavbě a opravě tohoto chrámu napsána byla brožura, jejíž čistý výnos věnován opravě chrámu. Kdo by si ji přál a tímto způsobem k opravě přispěti chtěl, tomu ji ochotně děkanský úřad zašle. Krásný náš chrám v ne- děli posvětil a bohoslužbě opět odevzdal J. M. generál- ní vikář dr. J. N. Soukup, jenž konal též pontifikální bohoslužby. Slavnostní řeč promluvil Magre dr. Fr. Šulc. Svěcení účastnil se vážený pan starosta města, zdejší úřady a veliké množství katolíků zdejších i cizích, tak že prostorný náš chrám do posledního místečka byl vy- plněn.

O zbytky látek prosí sirotkové sirotčince sv. Fran- tiška ve Slatinanech u Chrudimě.

Různé zprávy.

Egoismus. Ostrými slovy odsoudil egoismus dnešní doby 13. srpna t. r. sv. Otec Benedikt XV. u příležitosti čtení dekretu o blahověčení ctih. Jos. Bened. Cottolango (1786—1842), apoštola lásky k bližnímu. Právě mezi li- nými: »Dnešní lidstvo zdědilo od minulého pokolebí du- cha egoismu. Tento zlořečený egoismus nedbá práv bliž- ního, a co je ještě důležitější, nedbá ani práv božských, jednak zapomíná, že kdo má stejný původ a stejný cíl, má se též stejně účtět v lidstvu těšiti; jednak klade ve- škeru důvěru ve své vlastní síly a popírá prakticky, že Bůh je pramenem všeho bohatství a příčinou každého i bmotného blaha. Krásný název bratří zmizel se rtů lidí tohoto století, anebo zní pouze jako trpká ironie. Kolik je ještě lidí, kteří v utrpení a hrůzách mysl svou k Bohu pozdvihují? Kolik jich myslí na Boha anebo bere k Bohu útočiště, jako k Tomu, od něhož by mohli do- sáhnout vyhojení svých nemocí, útěchy ve svých zá- rmutech, bezpečnosti a zdatu ve svém obchodě a prů- mysly? Zlořečená neomylná a pravdivý výrok člověku, jenž pouze v jiného člověka důvěřuje, »Zlořečený člo- věk, kterýž doufá v člověka«, jak teprve co největšího zasluhuje opovržení onen zlořečený egoismus, pro který člověk jednak po tom touží, aby se povýšil nad sobě rovné, a jednak tolik v sebe důvěřuje, že se již po Bo- hu ani netáže! Nechceme zde dokazovat, že právě v tom leží se duch století; bolestná zkušenost otvírá i slepým oči...

Z nouze klášter dobrý. Známá obecně krajně za- ujatá stanoviska českých liberálů proti klášterům. Byla tu snaha tehelníky vylučovati ze všeho, co nazývá ná- rod zájmem a majetkem společným. K tomu všemu ještě tolik nespravedlivých útoků! Jedná-li se však o klášter- ní peníze, najednou se logika mění. Pokrokový liberál nejde k těm živlům nečeským, kterým pochleboval, před nimiž klekal. Zato se volá, aby pro českou věc »činil svou povinnost« klášter — jako podřízený sluha bez vlastních práv. Liberální »Pozor« píše: »Záchrana Sta- robrněnské Besedy se ještě hledá v bohatém staro- brněnském klášteře, jenž by mohl celou realitu koupiti. Bylo by to pro celé české Brno radostnou událostí.« Na to odpovídá katolický »Hlas«: »Především nejde o »Starobrněnskou Besedu«, nýbrž o »Družstvo domu«, v němž Beseda má sídlo. Pak někdo záchranu v klášteře starobrněnském nehledá a nehledá. Klášter je tak »bo- batý«, že prodává své nemovitosti, a ke koupení domu »Družstva« by potřeboval jednak úředního svolení, jed- nak peněz. Ostatně kdyby znal pisatel do »Pozora« hi- storii posledních let, věděl by, že klášter již učinil pro záchranu českých spolků na Starém Brně více než svou povinnost. Protokoly »Družstva« to dokazují jasně.

Na valné hromadě německého »Schulvereinu« v mi- nulých dnech ve Vídni konané bylo s potěšením konsta- továno, že roku 1915 příjmy Schulvereinu stouply na 1.175.685 K. Ochotou obce vídeňské bylo umožněno, že si Schulverein postavil ve Vídni za války vlastní dům. Předseda dr. Gross ohrazoval se proti hlasům, které míní, že bude německý Schulverein po válce zbyteč- ným. Naopak právě po válce čekají na Schulverein ještě další a významné úkoly. To, co platí pro Němce o ně- meckém Schulvereinu, platí zajisté také pro naši Ú- střední Matici Školenskou, pokud se týče českého národa. Právě v těchto dnech Matice za dob normálních uve- řejňuje provolání o sbírce svatováclavské. Poněvadž Matice za doby války sbírek nepočítá, odpadá i zvláš- ní sbírka svatováclavská. Avšak není pochybnosti o tom, že český národ vedle povinnosti k státu splní také povinnost, kterou má sám ke svému dorostu. Vždyť Ma- tice vydrží daleko větší počet škol! Není třeba zvláš- tního vyzvání; každý dnes již ví, co jest jeho povinností. Vzdělávající mládež svou ve školách státnímu doзору podrobených, jednáme zároveň v intencích samé správy státní, která ani ve válce nespustila se zřetele péče o rozvoj školství a jež právě školou připravuje národům našeho soustátí základy lepší budoucnosti. Nebudíž Če- cha, který by v těchto snahách státní správy nepodpo- roval!

Čtivá srdce se smiřují nad nejchudšími dívkami v Útulně a chorobinci slepých dívek Praha III., Kampa, a jim dárkem, odkazem a pod. bídu jejich ulehčí. Adm. t. l. milodary uveřejní.

Kalendář naší mládeže ročník V. je název roztomi- lého kapsného kalendářku s malým zápisníkem na školní rok 1916—17. Mimo část kalendářní a udání po- větřnosti dle stoletého kalendáře obsahuje řadu článků poučných i zábavných, zvláště zajímavých a poutavých událostí z nynější světové války, jakož i pěkné a zdařilé ilustrace válečné. Mírná cena 30 hal. je zárovň dár-

kem na záchranu sirotků po našich padlých vojácích. Objednávky aspoň 10 výtisků za 3 K franko obratem vyřídí Serafinské dílo lásky na záchranu mládeže v Č. Budějovicích, Střelnická ul. č. 13.

Válkos. Na Velehradě v klášteře Tovaryšstva Je- žišova otevřen první ročník právě zřízené misijní školy. — Die pařížského listu »La Croix« svatý synod v Petro- hradě nařídil, aby všichni v Rusku žijící Čechové byli násilně obráceni na pravoslavi. — Niklové dvacetiháleté budou dnem 1. ledna 1917 vzaty z oběhu a jsou tudíž v soukromém obchodu platny do 31. prosince 1916. Státní pokladny budou je přijímati do 30. dubna 1917. — Die »Reichspost« bude pro celou naši říši zavedeno válečné mydlo. Cena jeho za 1 kg bude prý 3.60 K v malém a 3.20 K ve velkém. — Ceny chleba v Berlíně byly sníženy o 20 procent. — V Čechách bylo koncem r. 1915 advokátů 1333 (z těch 414 v Praze), na Moravě 396 (v Brně 115), ve Slezsku 86 (v Opavě 17). — V po- slední době trhalo obecní dno v Uhrách pro nedostatek drobných peněz papírové dvoukoruny na 2 i 4 kusy. — Rakouským pivovarům, aby nemusily zastaviti výrobu, přikázáno bylo asi 300 vagonů cukru. Na 1 pivovar, jichž jest v Rakousku přes 1000, připadne průměrně asi 30 metr. centů. Na 100 hl piva potřebuje se asi 11 metr. centů sladu a asi 4 metr. centy cukru. — Ministerstvo války povolilo, aby založeny byly »Podůstojnické no- viny«, jež mají vycházeti každých 14 dní v 7 jazycích mocnářství. — Na české universitě v Praze konali se už po více let přednášky také z arabštiny, perštiny, turečtiny, o ruštině, srbochorvatštině a bulharštině. Na vídeňské universitě teprve letos jest nově organizováno státní učiliště pro orientální řeči. — Poručenský soud má právo zvýšiti příspěvky na výživu nemanželských dětí. — U Jablonce v Čechách protřhla se údolní pře- hraza v šířce 80 m a v hloubce 20 m. Spousty vod str- hly s sebou četné bruslny, mosty, zaplavily četné obce atd. Při tom zahynulo též několik lidí.

Kancelářské potřeby,

papír, péra, inkoust, tužky ve velkém výběru v
Družstevním knihkupectví
v Hradci Králové, Adalbertinum.

Besídka.

Energická dívka.

Málokterá ze spolužaček se vyrovnala tempe- ramentem Viktora Ostré. Děvče bylo jako divoch, svádělo bitky i s chlapci. Nepoddajnost s přibýváním věku se v ní nehlumila; vždyť tento domácí je- dináček čerpal posilu z povzbuzování samé mat- ky. »To děvče se neztratí, jest už nyní velice ener- gické«, říkávala stará Ostrá svému manželovi, který paedagogické vedení přenechával oddaně své ve- lice čilé a hovorné polkvici.

Dívka byla dána na studie. Chlubila se doma, jak vyniká, i když »nedře« tolik jako ty úzkostli- vé putičky spolužačky. »Udatným přeje štěstí«, opakovala Viktorka po starých Římanech, což se matec velice líbilo. »Matinko, kdyby všechny stu- dentky byly tak zinužilé jako já, pak ženská eman- cipace bude si raziti přirozeně cestu všude. Ne- bylo by potřeby tak vleklého společenského smlo- uvání, tolikých proseb u mužského pokolení za milostivé almužny.

Studenti s mladou mužatkou bavili se velice rádi; líbilo se jim i to, jak dívka při odfukování cigaretového dýmu mrštným jazykem je šlehá, jak nezůstane dlužna odpovědi na žádnou kritickou poznámku.

Jednou přinesla na semestrálním vysvědčení špatnou známku z mravu. »Co to má znamenati, Viktorko?« tázala se poněkud zaražená matka.

»Ale to nic není; profesorovi se nelíbila jednou má příprava, rozvinul puntičkářské napomínání jako kantor z minulého století. Myslil si, kdo ví jak mne starostlivým fikaním před děvčaty po- níží. Měl na mne nabroušeno už od dřívějšíka pro mou samostatnou soudnost. Ve mně všechno vřelo. Když jsem pak zpozorovala škodolibé úsměvy ně- kolika husiček, tu jsem mu otevřeně řekla své mi- nění v zájmu vlastní cti. Následovalo dlouhé ká- zání feditelovo o rebelantce — nu a pak ta zná- mka. Jako by bylo nutno zváti svobodně se vyví- jející silnou individualitu hned rebelantkou. Ba vě- ru — ti staří lidé skoro vesměs nemají porozumění pro ušlechtilou energii mládí, nedovedou spolupo- sobiti při pokroku mladých duší, které rychle do- spívají.

Takle vzletná řeč působila na matronu Ostrou tak svůdně a mocně, že jí uvázlo v hrdle důrazné mateřské pokárání. Vřak se také čiperná dceruška na ten obhajovací proslov znamenitě připravila. Matka upozornila jenom hlasem mrtným: »Ale musíš být, Viktorko, přece jenom opatrnější; hla- vou zdi nepronazíš. Až budeš mít ústav za zády, pak těm profesorům a profesorkám můžeš vysy- pat do očí všechno, co tě dříve tlačilo. Má-li před- stavený také povahu ráznou, pak se dovede vy-

mstit snadno i nejděalnější energii podřízeného.«

»A já jsem přece ráda, že jsem utratila před celým ročníkem svůj vlastní názor«, pohodila buj- ně hlavou Viktorka, když seznala matčinu slabost.

Mužatka nedostudovala. Přiběhla jednou z ú- stavu celá rozčilená. Vznikla z toho i v domácnosti malá bouře.

»Proč jste ji jenom strhli se studií?« tázaly se jiné matrony paní Ostré s lčeným údivem, aby zakryly svou vědomost, že rázná studentka byla vyloučena.

»Jm, takové školáctví pro naši Viktorku není. Co vlastně z těch studií kyne pro praktický život? Naším úmyslem pouze bylo, aby se holka vzdělala více než bylo možno na měšťanské škole. Jenžá- nou starost o její budoucnost. Ach — ta vám je energická jako jiskra! Od té chvíle, co ji mám stále u sebe, jako bych začínala život nový. Holka švi- toří, hraje na piano; zpívá. A jak je moudrá! Ho- tová filosofka, často dovede velmi krásné poučení i mne. Víte, já nemám dceru pro školu, ale pro se- be. Jsem už letitá a proto si ji chci užítí doma.«

Energická Viktorka stala se lvicí městské spo- lečnosti, královnou korsa, vyhlášenou místní u- mělkyní. Mrzutost, která ji potkala v ústavě, byla brzy zastřena společenskými triumfy. Celá řada mladých galánů obležovala kouzelnou dívku. Její matka jen zářila radostí, když viděla líbivou vý- slednici divčí energie. Přimo dceru zbožňovala a již přicházela s praktickými radami, s kterým mla- dým inteligentem nemá mnoho mluvit, koho si ne- má bráti.

Řeči Viktorčiny o emancipaci byly od mladého světa dychtivě hltnány. Ale po čase bylo přece je- nom městské lvici nápadno, proč se posud žádný ze svobodných ctitelů otevřeně »nevysvětlil«. Tolik pochlebných slov o jejím vzácném duchu, o její kouzelné podobě, nádherném vlasu! Ale dál nic.

Jednou si energická dívka sama posteskla: »Ti mladí patolizalové jsou všichni jen »z Drážďan«, žádný »od Berouna«. Snad se příliš ostýchají. Není divu; mužské pohlaví jest stále nesmělejší, změk- čilé jako těsto. Jest tu patrný společenský přerod. Na poli energických činů a zápasů dle všeho budou vystřídáni chloulostiví mužové statečnými ženami.

»Snad abys, Viktorko, byla opatrná ve svých satyrických poznámkách. Takhle se tě mladíci bojí, strachují se, že by ses jim vysmála, kdyby se vy- jádřili. Buď trochu přístupnější, vážnější, milosrd- nější.

»Bodej!«, zatřepala odmitavě prstíky energická dívka. »Ti hlupáčkové by mi stáli za to, abych se jejich náladám příliš podřizovala. Jenom zmužilým přeje štěstí.

Kdyby byla rázná mužatka vyslechla pokoutní rozhovory svých ctitelů, bývala by překvapena. »To je dívka podle srdce mého! S tou je zábava velice animovaná. Ale vzít si ji za ženu? Ani opo- vážiti! Panečku, to bych měl komandanta.« — Ji- ný mládenec: »Jsem sice taky názorů pokroko- vých. Ale nevezmu si slečny takové, která ani do kostela nechodí — i kdyby byla bohatá jako Kroe- sus a sličná jako Venuše. Taková při každé příle- žitosti pamatuje výhradně na sebe. Kritikuje-li bez- ohledně celé okolí, pustí rychlý jazyk na ostrou vycházku i proti svému »muži.« — Jiný hlas zněl: »Taková jest jen pro parkety, pro táborové ře- čnění a rozlévání octa, kamkoli se podívá. Rád bych věděl, jak by se starala o děti. Muž by musil ne- chati svého úřadu a ustavičně doma hlídat, ne- chtěl-li by mít z dětí cikánata. O různých povin- nostech mužů mluví Viktorka často, ale o povinno- stech matek se ještě nerozhovořila, ačkoli stará Ostrá ji posluhuje jako otrokyně. Takhle se to pěkně mluví o právech žen, když její matka nikdy před ní nezavádí o své ženské právo vlastní!« — »Takovou krásnou furii by zkrotili sotva čtyři man- želští! Ta vám má požadavky, že by na ně prasklo panství. Nedělá kalého skoro nic; hlavně přemý- šlí, čím je posud utlačována anebo — čím by aspoň v budoucnosti k své hrůze mohla býti ujař- mena.

Ctitelé řídli nějak rychle ženili se s těmi dív- kami, které prohlašovala Viktora za obmezené pu- tičky. Energické slečny šifily se údivem zornice. Ale má si snad postesknout? To by si hodně za- dala před takovou domáckou, obmezenou bytostí, jakou jest její matka. Ta přes všechno napomínání dceřino pozoruje všechno pod nízkým, zakrslým zorným úhlem. Ale i ten domácí tlak budi na ko- nec protitlak. V pokojíku Viktorčině umlkalo piano, vlny jasavého zpěvu zeleného mládí přestaly se z okna valiti. Zato však v domácnosti tím pilněji byla pěstována živá recitace; dialogy se množily, byly stále hlučnější, protože se do nich mísil i ta- ták a dívka energická nechtěla doznati svoji po- rážku.

Ovšem paní Ostrá mezi sousedkami chválila dále hlasem nadšeným energii své dcery. Jednoho dne odjela Viktorka do Prahy se třemi zavazadly. To bylo trochu nápadné, rojily se dotazy. »Ale jak- ký div?« odbývala dotěrné sousedky matrona. »Viktorka jela k tetě do Prahy. Řekla mi, že by v maloměstském prostředí zakrsala, že má vyšší cíle než čekati lině na ženicha a utápět své vlohy v tuctovém domácím zaměstnání. Sestra má v Praze pěkně jdoucí závod, Viktorka ji zdatně vy-

pomůže; však víte, jak má dcera jest energická. Reklá mi: Matinko drahá, chci dokázat jak tobě tak celému městu, že se dovedu živiti samostatně, že nejsem perníkovou panenkou jako jiné, abych studovala jenom na ulovení výhodné partie. Která nemá dostatek samostatné energie, ať jen běhá do blánu, ať se fítní, aby pak byla živa z milosti mužovy. Ale já půjdu cestou jinou. — Co jsme teda měli dělat? Dost se napláči nad svým osamocněním, někdy si požalujeme, s tatíkem, proč nás opustila tak bezohledně. Ale spouštějte křídla energické orlicí!

Brzy se chlubil Ostrá, jak její dcera jest osobou velice váženou i ve dvoraně žofínské, jak nestačí dávat košem různým nápadníkům. Víte, Viktorka jest velice rozumná, bystrá. Prokoukne každé lehkomyšlné flámisko snadno i v Praze. S dotěrnými hejsky jest lhotova okamžitě. Ach — ta jest energická!

V Praze přicházela Viktorka stále více k náhledu, že jest potřebí energii uplatnit trochu v jiném, praktičtějším směru než doma; také poznávala, že v cizím domě jest žádoucí energií i často tlumiti, mírniti a regulovat. Tetička nerozuměla žertům a její rozkazy zněly jadrně a suše. Duhové vidmo nového života stále na sebe dávalo čekat, nechtělo se přiblížiti k jiskrnému zraku krásné mužatky. Konečně se Viktorce zdálo, že již stojí u cíle, že se pochlubí svým triumfem celému zaostalému městu rodnému. Jak něžně s ní mluvil mladý, libivý pán se zajištěnou existencí! Jakými nadšenými slovy dával průchod své vřelé lásce! Jako by se mu mělo mocným zvlhčením krve srdce utlouci!

»On ten Viktorin nastávájící sice má závod, který bude vyžadovati i velikých starostí od choti, vykládala paní Ostrá známým. Ale tohle je právě něco pro naši dceru. Však víte, jak je energická. Ta by bez pilné práce a péče nudou lekla.»

Ale za čtrnáct dní nato neušla pozornosti sousedek nápadná zamlklost paní Ostré. Již se nechlubila a brzy se vydala za dcerou do Prahy.

Zatím v rodném městě plno řečí, že galán Viktoru nechal sedět, že si vzal slečnu bohatou. Když na starostlivou matronu po jejím návratu bylo zvědavými jazyky dotíráno, odpovídala: »Nezklamala jsem se ve svém dítěti. Ta ukázala nevěrnému nápadníkovi, co znamená energie vzdělané dámy. Až jsem se podivila odhodlanosti Viktorčině. Chlapík byl opuchlý celý týden, styděl se jíti mezi známé celý měsíc. No — ta mu dala, ta mu pověděla, co to znamená tak lehkomyšlně zahrávat s dívčím srdcem. To už jsem dávno věděla, že je velice energická.»

Sousedky místo politování po straně se pošklobovaly, co má paní Ostrá pořád s tou energií. Jedna se docela pichlavě ptala, zdali taková moderní energie má také nároky na pensi; prý jest to zaměstnání stejně nepraktické, málo výnosné.

Za měsíc stará Ostrá jela do Prahy znovu — na pozvání Viktorčino. Dcera churavěla, ležela na posteli. Pravou tvář měla silně opuchlou. »To tě, Viktorko, bolí zuby?« prohodila matka rozpačitě. Ale dcera jí hlasem unylým, váhavým vysvětlovala, jak zákeřně se postavila energie proti energii. Šla prý z divadla, když v úzké uličce tři zjednaní chlapi na ni zdvihli své pravice... Vzpřimila se na loži: »Ale já se pomstím, krutě se pomstím; však viš, jakou mám energii. Nebojím se nikoho a ničeho. Ti zákeřníci byli jistě zjednaní od toho nevěrníka!«

»Ale dítě, dítě, šetři se; teď se raději potěš se svou matkou. Na takové věci nemysli. Co bys teď měla z pomsty?«

»Ne — pomstím se rozhodně,« svírala drobné pěsti mužatka. Pak si položila hlavu na podušku a pokračovala již hlasem nižším, elegickým zvolna: »A tetička jest taková divná, nemá kusa citu. Div že se mi nevysmála, když jsem jí vyprávěla, co mne stihlo. Poroučí mi jako služce, napomíná mne jako dítě. Viš, matinko, tady nevydržím. Chci se vrátit domů, ach domů.«

Viktorce skanula při tom na podušku slzička. »Ale dítě, dítě, co řeknou lidé? Ještě se ti vysmějí, že jsi neohravná, že se nedoveš samostatně zaopatřiti.«

Viktorka se vztýčila, chytla matku kolem krku. »To mi je jedno, matinko, jen když se ocitnu zase u svých dobrých rodičů. Ach, co jsem se na vás a na vaši lásku navzpomínala. Ať — ať si lidé mluví — mluví, škytala hlasitě, »cokoli; jen když — když budu u májinky. Snesu — snesu ráda i pohanu a škodolibé poznámky. Vždyť viš, jak — jsem — energická...«

Dražba

vily čp. 67 v Matějovické odbývá se dne 23. září u okresního soudu v Hradci Králové. — Odhadní cena 12.498 K 20 h, nejmenší podání 6.249 K 10 h.

Paramenta.

Ignáce V. Neškudla syn

(protokolovaná firma)

v Jablonném nad Orlicí (v Čechách)

(bratr P. J. Neškudly, faráře ve Výprašticích)

doporučuje P. T. velebůstojn. duchovenstvu svůj osvědčený a často vyznamenaný

výrobní závod

všech kostelních paramentů, spolkových praporů a kovového náčiní.

Cenníky, vzorky i roucha hotová na ukázkou se na požádání franko zašlou.

Luka a pole

u městských jatek pronajme o. a k. dvorní tovarna nábytku K. V. Skuherský, Hradec Králové.

Advokát

JUDr. Fr. Steinfeld

oznamuje, že převzal advokátní kancelář po p. Dru. Jos. Hodovalovi

v Hradci Králové.

Sklomalba

E. Škarda, Brno,

umělec. ústav svého řádu hotoví a dodává sklomalbu okna. V každém slohu a provedení, od nejjednoduššího vzoru do nejobtížnější sklomalby figurální, hotoví pravek vlastních mesův kamínkovou pro fasády, olátní obrazy, náhrobyky atd. s nejširším zarubečním uměleckým a odborným dokonaleho provedení.

Rozpočty ochotně a zdarma.

Jan Horák, soukenník

v Rychnově nad Kněžnou

zasílá na požádání vždy

dle roční sezony kolekce nejnovějších druhů pravých vlněných látek

své vlastní výroby, jakož i tu i obozemských.

Četná uznání zvláště z kruhů velebůst. duchovenstva svědčí o poctivé obsluze mého ryze křesťanského závodu za dobu více než třicetiletého působení.

Učiňte, prosím, malou objednávku na zkušku.

Těž na splátky bez zvýšení cen! Volejenné látky na taláry.

Prodej užitého dříví!

Město Hradec Králové prodá cestou ofertní otat z lesů obecních připadajících na rok těžební 1916/1917 a sice as

5600-6000 m³ dříví výřezového.

Z dotyčného množství připadne na

borovici as 95%, na smrk 5%.

Mimo to něco žerďí a tyčí smrkových a as 50 m³ výřezů dubových.

Oferty podány buďtež podepsanému úřadu purkmistrovskému v Hradci Králové do

5. října 1916 incl.

Podmínky prodeje dodá na požádání úřad purkmistrovský. Vadium nutno složit 3.000 K. Porosty, ve kterých běžné seče položeny budou, možno shlédnouti po předchozím dorozumění se s naším lesním úřadem v Novém Hradci Králové, na místě samém.

Z úřadu purkmistrovského král. věnného města Hradce Králové.

Starosta:
Dr. Fr. Ulrich.

Československá záložna v Praze-II., Spálená ulice, číslo 46.n.

Doporučuje se všem našincům co jediný peněžní ústav katolický v Praze. Vklady na vkladní knížky úročí se ode dne vložení do dne vybrání dle dohody a dle doby výpovědi. Poskytuje půjčky všeho druhu za mírných podmínek, zejména směneční úvěr (krátkodobý), v dnešních dobách zvláště výhodný. — Povinná revize „Jednoty záložen“ v Praze.

Velebůstojnému duchovenstvu a slavným patronátním úřadům dovoluje si doporučit velkou kostelní nádobu a

náčiní a to: monstrance, kalichy, cibáře, nádobky, paténky, pacifikály, svícny, lampy, kaditelnice, kropenky atd. své vlastní výroby, předpřím církevním vyhovující. Staré předměty opravuje v původní intenci a v ohni slatí a stříbí nebo proti doplatku se nové vyměňuje. Hotové předměty neb výkresy zasílá na ukázkou franko bez závaznosti koupě. Více se posléd posílá. Práce ruční. Sklad velkých slatých a stříbrných blonot, jako: foletů, madonek, křížků, prstýnků, náramků atd. u Nostalské protomy. tabulky, jídelní náčiní se stříbra pravého čínského vády na skladě.

Staré slatě, stříbro a dražebny kupuje se nejvýš cen.

JAN STANĚK,

pasíř a ciseleur

Praha-L-979., ul. Karolíny Světlé, čís. 12. n. Přímý malý c. b. samostatně tržního soudu.

KARTÁČE NA ŠATY NA VLASY KRÉM NA OBUV

koupíte v hojném výběru levně a dobře u firmy:

Josef Jelínek,

mydlář v Hradci Králové (na podsíní).

Uhlí - Koks - Dříví

nabízí ze svého skladu na Slezském Předměstí Černý & spol.

OBNOVA

Číslo 39.

Předplatné na čtvrt roku 2 K 50 h
na půl roku 5 K —

V Hradci Králové, dne 29. září 1916.

Inserty počítají se levně.
Obnova vychází v pátek v poledne.

Ročník XXII.

Svatý Václave!

V dobách štěstí, lesku, slávy víry svatým zápalem
od staletí do staletí
znělo z duší českých dětí
na bojištích, v klenbách chrámu jásajícím chorálem:
Svatý Václave!

Vše, co národ cítil, trpěl v duši žalem zraněné,
čím se nitro rozechvělo,
čím mu srdce krvácelo —
Tobě žaloval a tesknil z výhně věků plamenné:
Svatý Václave!

Shlédni na nás, Kníže svatý, v doby těžké úpalu,
v boji chraň své věrné syny,
štitem buď své domoviny,
srdci tisíc volá k Tobě v jednom víry chorálu:
Svatý Václave!

Utěš smutné, zažeh vše zlé, země naší Dědici,
pros, ať mír se vrátí k zemi
s vítěznými korouhvemi
a Tvá píseň z duše lidu zplesá v chrámy zářící:
Svatý Václave!

Vladimír Hornof.

Přistupte v obětních dnech

z podnětu Nejvyšších jmenin Jeho
Veličenstva císaře a krále Františka
Josefa I. od 4. do 8. října 1916
za členy ke spolku: „C. k.
rakouský vojenský vdovský
a sirotčí fond“!

Městská rada v Hradci Králové.

Obětní dnové

z podnětu Nejvyšších jmenin Jeho
Veličenstva císaře Františka Josefa I.
ode dne 4. do 8. října 1916.

Všichni vlastenci a lidumilové se nejnaléhavěji prosí, aby ode dne 4. do 8. října 1916 dle sil svých věnovali dary zneduživým hrdinům, osobám pozůstalým po padlých vojácích a péči pro tuberkulózní bojovníky a přistoupili ke spolku „C. k. rak. vojenský vdovský a sirotčí fond“ za členy. Jak působí tyto podpůrné organizace války? Invalidní fond napomáhá válečným zraněným radou i skutkem tam, kde státní péče o invalidy přestává. Sazí se dodatečně opatrovat i obnovovat prothesis jakožto požívají první prothesis, jejich státní péče opatřiti nemohla. Poskytuje cestovní podpory jakož i příspěvky k léčení, když zvláštního léčení je třeba. Vybavuje invalidy, již se vrací do svého občanského poměru a potřebují podpory, občanským štátem, prádlem a obuví. Také péče o osleplé a ohluhlé bojovníky náleží k úkolům Invalidního fondu.

C. k. rakouský vojenský vdovský a sirotčí fond vydal dosud více než 2 miliony korun podpor vdovám a sirotkům po vojácích. Akce, kterou vyvolalo c. k. ministerium vnitra založením Rakouského sdružení pro potírání tuberkulózy, aby se zabránilo této lidové nemoci, má za účel zříditi léčebny k umístění osob tuberkulózní onemocnělých a dále vypravovati ústavy již tu jsou. Útulky pro zotavující, pěstující se osoby, lesní školy a podob. jakož i chorobince pro tělesné a duševní působnost léčeben podporovati a doplňovati.

Jaké jsou úkoly těchto pomocných organizací po válce? Nejvážnějším úkolem Invalidního fondu bude založení jednotlivým přiměřené živobytí pro všechny válečné zraněné.

C. k. rakouský vojenský vdovský a sirotčí fond bude mítí nutný úkol, šest měsíců po skončení války, až příspěvky na výživu budou zastaveny a pozůstalí odkázáni budou na zákonem pensijní platy a výchovné, rozsáhlou mírou rozvinouti svoji péči.

Akce založením Rakouského sdružení ku potírání tuberkulózy zavedená spatřuje své nejdůležitější úkoly k zachování síly a zdraví národa v tom, že léčí vracející se tuberkulózní bojovníky a tuberkulózní stížená občanstvo ve vhodných léčebnách a útulcích na zotavení jakož i v tom, že brání tuberkulóze potíráním jí místy pro péči zřízenými.

Invalidní fond úřadu pro válečnou péči, C. k. rakouský vojenský vdovský a sirotčí fond a Rakouské sdružení pro potírání tuberkulózy c. k. ministeria vnitra obrací se tudíž k veškerému obyvatelstvu, prosíce nejvšeleji: Pamatuje se na obětních válečných dnů válečných invalidů i vdov a sirotků našich hrdinů tím, že 1. darujete peníze, jež dlužné zaslati válečným pomocnému úřadu c. k. ministeria vnitra s poznámkou „Pro obětní dary“ (vlastní účet poštovní spořitelny 152.600); 2. zakoupíte úřední odznaky, jež budou za obětních dnů prodávány; 3. budete pořádati dobročinná představení ve všech divadlech, koncertních sálech, varietech, kinech a jinakých podnikcích; 4. stanete se členy spolku „C. k. rakouský vojenský vdovský a sirotčí fond.“

Polovina výtěžku sbírky bude dle korunních zemí věnována účelům c. k. rakouského vojen. vdovského a sirotčího fondu, po čtvrtině pak Invalidnímu fondu úřadu pro válečnou péči a Rakouskému sdružení pro potírání tuberkulózy (zemským komisím pro vracející se bojovníky), pokud dary nejsou věnovány zvlášť některému ze třech účelů. Pouze ten pomůže, kdo vás!

Průběh války.

Bojiště ruské. Ruská ofensiva opět ochabla. Na frontě arcivévody Karla v jižní Bukovině Rusové zuřivě útočili, aby se prolomili do Kirlibaby; pokus o průlom však zase ztroskotal. Na rozhraní ruské a rumunské fronty jižně od Dorny Vetry v klínu, jímž se rumunská půda vsunuje mezi Bukovinu a Uhry, byli Rumuni zaháněni protiútokem. Nová bitva začala na frontě prince Leopolda Bavorského mezi Seretem a Strypou u Zborova. Ve Volynsku zasáhla do boje ruská garda, nejlepší mužstvo; ztráty její jsou prý značné. — Dle úřední zprávy ze dne 26. září šestý útok silných nepřátelských sil u Manajova se naprosto nezdařil. — Na Stochodu pak a na dráze Kovel—Rovno zříti prudké útoky, které se stále stupňují.

Proti Rumunsku. V Sedmihradsku došlo k většinu boji pouze u průsmyku Vulkanu, ježto Rumuni, vrhnuvše sem posily, pokusili se znovu ale marně, vniknout do uhelného obvodu u Petrošinu. — V Dobrudži svedeny nové pro Bulhary vítězné boje, jižně od čáry Cobadinu—Topraisar. — Úřední zpráva bulharská ohlašuje, že v Dobrudži bulharské vojsko na pravém boku úspěšně postoupilo a obsadilo linii Ansarč—Derveli. K tomu italský tisk s obavou poznamenává, že ofensiva rumunská proti Bulharsku jest už úplně vyloučena.

Na makedonské frontě byly boje u Floriny. Srbové marně pokračovali v silných útocích na Kajmakčalan a rovněž na Strumě odrazeny byly anglické síly. — Dle úřední zprávy bulharské ze dne 25. září ztroskotaly pokusy nepřátelské pěchoty postoupiti podél celé fronty. Rovněž zmařeny pokusy nepřátel o postup na levém břehu řeky Strumy. Tvrdí se dále, že velitel solunský generál Sarraill musí odstoupiti. Pletl se do řeckých záležitostí, dráždil Řecko a prakticky nedocílil ničeho.

Italská ofensiva poslední trvala jen 5 dní; na 125.000 mužů odhadují se tu italské ztráty. V některých úsecích přímotské fronty byla prudká dělostřelba, ve fasanském úseku pak a jinde útoky pěchoty italské odrazeny. — V italském časopisu „Secolo“ se tvrdí, že zasažení Rumunska neulevilo ztlačení italské frontě; naopak od té doby bylo proti Italii vysláno ve válece zkušené vojsko prvního řádu, těžká a lehká děla a veliké množství válečného materiálu a tím překážky pro postup italský staly se ještě hroznějšími.

Bojiště západní. Hrozná bitva na řece Sommě trvá dále. Dle pařížských listů bojují tu tři pětiny francouzské a více než polovice armády anglické. Na celé frontě jeví se čilá aviatická činnost s četnými boji ve vzduchu.

Naši letci námořní (4), kteří v Jaderském moři potopili francouzskou ponorku a celou její posádku zachránili od utonutí a zajali, vyvolali všeobecný obdiv. Letectví důstojníci nedbali vlastního nebezpečí a na svých letadlech zachránili 30 nepřátel, nedbajíce, že tolik nepřátel mohlo by je snadno přemoci. — Na 15 německých vzducholodí v noci na 24. září napadlo Londýn, jihovýchodní, východní a střední Anglii.

Revoluce v Řecku. Francouzi dělají vše, aby provedli v Řecku státní převrat. Část posádky řecké z Pireu a Kavaly přešla k revolučnímu komitétu v Soluni, který jest pod velením Sarraillovým. Týž vydává i peníze a vypisuje národní půjčku. Některé ostrovy prohlásily prý samostatnost a rovněž oblast Epiru. Veni z los jest nyní ve svém živlu. — V Athénách došlo k pokusu o podobnou vzpouru jako v So-

luni. Posádka athénská byla podnícena, aby se přidala k Venizelovi a vzbouřila se proti králi. 67 dohodových lodí měl chránit vzbouřence. Než athénská garnisona zůstala králi věrna a plán na vzpouru úplně ztroskotat. Všecko úsilí krále osamotit rozbíjí se o věrnost a oddanost lidu i armády ke králi.

Švýcarsko odmítá sprostředkovat mír. Na pilnou žádost Fordovy konference k vládám a parlamentům neutrálních zemí, aby daly podnět ke svolání úřední konference neutrální za účelem urychlení a uzavření míru, a na podobnou žádost celé řady velkých lidových sběrů ve švýcarských městech odpověděla spolková rada švýcarská, že sice chápe potřebu míru, že však nenadešel dosud čas k činům, jaké se od ní žádají. Spolková rada soudí, že vždy bude to mezinárodní situace, zejména válečná situace, která rozhodne o tom, kdy lze zahájit sprostředkování s nadějí na úspěch. Žádný z válčících států nebyl prý by dnes ochoten obělati takovou konferenci mírovou.

Politický přehled.

Pro svolání delegací, kterážto žádost oposice byla v uherském sněmu zamítnuta, agituje hr. Andrassy i ve Vídni mezi různými politiky, a vyjednával nejen s německými poslanci, nýbrž i s vůdcem Poláků dr. Biliňským.

V uherském sněmu při projednávání návrhů poslanců hr. Andrassyho a hr. Apponyiho prohlásil ministerský předseda hr. Tisza, že nebude následovati příkladu oněch poslanců, kteří se zevrubně zabývali rakouskými poměry, poněvadž soudí, že právě uherská poslanecká sněmovna právem měl tak záhlub nad tím, aby nikdo jiný se nevměšoval do uherských záležitostí, kde každý rakouský projev, který se nepřiznává zmiňuje o uherských poměrech, vyvolává tak hojně rozhořčení. Uherská poslanecká sněmovna musí se s největší pečlivostí vyptíhati, aby upadla do téže chyby. Proto s návrhy opozice hr. Tisza nesouhlasí, načež i sněmovna návrhy ty zamítá.

Konference německých poslanců národních a liberálních z Rakouska a Německa konaly se v Solnohradu a byly důvěrné. Jednalo se tu prý o příštím utváření poměrů mezi Rakousko-Uherskem a Německem. Vytrvání vojenského a hospodářského až do konečného úspěchu jest prý nutno a i možno.

Skandinávské státy Švédsko, Norsko a Dánsko na konferenci svých ministrů prohlásily, že i nadále zachovají neustrannou neutralitu. Dále se shodly ke vzájemnému usnadnění obchodní politiky, považují však za vyloučeno, ať samy, ať ve spojení s jinými neutrálními vládami učiniti počátek ke sprostředkování mezi válčícími mocnostmi. V zahraniční politice ponechaly si státy tyto volnou ruku.

Smetanovo umění na cestách.

Jest zajímavé stopovati, jak veliký rozdíl se jeví v praktickém chápání nesmrtelného díla Smetanova mezi Němci a Francouzi. Přes to, že vykonány úsilné kroky k zdomácnění »Prodané nevěsty« a jiných nádherných plodů musy Smetanovy v Paříži, Francie byla liknává, ba ohladná. Zato v německých krajinách operní i jiná hudba českého genia slaví stupňované triumfy.

Ve Vídni roku 1892 měly opery »Prodaná nevěsta« a »Dalibor« velkolepé úspěchy. Vídeň hned zařadila »Prodanou« do repertoiru své dvorní opery r. 1893, »Hubičku« r. 1894, »Tajemství« r. 1896 a »Dalibora« r. 1897. Na německých divadlech a koncertech v Rakousku i v Německu otlily se na koncertních podílech všechny skladby Smetanovy. »Prodaná« počítá se dnes v Německu k nejpopulárnějším operám.

Ale co činila zatím Francie? Dlouhá léta snažila se sama kněžna Metternichová, aby se hlavní město Francie seznámilo se Smetanou.

Pracoval o to profesor Hantich a jiní. Stále marně. Francouzští umělci a jiní vynikající representanti Francie dali se často v Praze pohostit, troušili cukrová slova; sem tam uvítali v Paříži také některé umělce české. Ale tolik ohledů Paříž neměla, aby věnovala nějaký obnos na provedení čelných oper českých. Byla by tím prospěla jen sobě. Čím snažněji žádaly české notability, aby věnovala francouzská divadla Smetanově tvorbě trochu pozornosti, tím bylo více jalových výmluv. Na bohatou výpravu lehkých, frivolních operet bylo v Paříži vždycky peněz dosti.

Chování hlavního města Francie k české žebrotě české bylo přímo urážkou českého umění. »Prodaná« byla zatím sebrána roku 1906 s velikým úspěchem v Miláně; italské koncerty od té doby zařazovaly do svého programu velice čile díla Smetanova. R. 1907 provedena »Prodaná« v Londýně a v jiných anglických městech. Amerika přijala tuto operu s otevřenou náručí.

Paříž snad si povážimne velikého umění Smetanova teprve tehdy, až se objeví znovu Halleyova kometa.

Jest věru významno, že právě nyní, za válečného ruchu, hraje se »Prodaná« v některých menších německých městech, kde před válkou přípravy k její výpravě nebyly provedeny.

Jistě každého Čecha potěšila zpráva, že v Berlíně byla »Prodaná« nově nastudována a minulou sobotu tam provedena s neobyčejným úspěchem. Na př. »Börsen-Courier« napsal:

»Popisovati překrásné toto představení znamená trhati květy z požehnané země. Posilnění, občerstvení v této době. Šlo jaro kolem nás, země těšila se sluncem, lidé okřivali, mír a štěstí rozprostíraly se nad krajem. Umění činí zázraky. Byl to zlatý sen, pln kouzla pro všechny, kteří mají ještě slzu pro ztracený ráj... zdravá síla plyne ještě stále z této hudby. Slovanská duše hlubší, nežli každá jiná, veselí se z tance a planě jako žádná jiná, vtělesněna byla ve formu a postavy.«

»Berliner Tageblatt« pronesl tuto chválu: »Novým nastudováním Smetanovy »Prodané nevěsty« získal opět repertoír dvorní opery roztomilé dílo zvláštní lidovosti. V tomto vzhledě budiž nám dvojnásob vítáno. Náš obzor nezbytně se zúžil, oizina už nás nekrmí tak bohatě jako dříve; tu obrací se náš zrak pečlivěji a laskavěji na blízké poklady. Herman Bahr znovu zde pověděl, jak málo vlastně známe Čechy a českou kulturu. To platí také v hudebních směrech o zemi, již snad větším právem možno zvatí vlastní moderní hudby než Itálii.«

Jiné listy německé provázejí zdárné provedení Smetanovy opery slovy neméně lichotivými.

Ovšem české umění nestává se nijak menším, jestliže Paříž zůstala bludná jak k přímým hlasům z Čech tak k nadšeným hlasům zemí jiných.

Křesť.-soc. odborové organizace v Německu v roce 1915.

Jest věru podivuhodná energie a houževnatost, jakou projevíli křesť. sociálové v řádi německé i v čase válečném. Výroš. zpráva v »Zentralblattu« klade důraz na výchovný vliv dělnických organizací, na vědomí povinnosti, disciplínu a vytrvalost, jakou křesť. sociálové i v době těžké osvědčili. Ve sdružení nebylo znamenati hluchých přepjatostí. Odbory nehledaly svého úkolu v mnohmluvných vyhláškách, nýbrž v tiché praktické práci, v překonávání nepřiznivých okolností a v udržení důvěry mezi lidem.

Zpráva konstatuje, jak hospodářská situace byla valně stížena lichvářskými pokusy živit válečím; poukazuje, jak jsou zdůvodněny žádosti dělnictva za zvýšení mzdy; organizace starala se s úspěchem o částečnou nápravu.

Ke konci roku 1913 byl počet organizovaných členů 341.735, ke konci r. 1914 jen 218.197, ke konci r. 1915 zbylo 162.425. Ke konci roku 1915 bylo na válečném poli nejméně 150.967 křesťanských sociálů. Přelůdná číselnice jest ve skutečnosti značně větší, protože mnoho naručených svůj odchod organizaci neoznámilo. Jestliže se přičtou členové, konající službu vojenskou, k platcům civilním členům, obdržíme úhrnnou číselnici 313.382. Tedy jest zcela patrné, že absolutní pokles členstva jest skrovný a že válka nezanechává v organizaci na dlouho číselné mezery.

Počet členek obnášel ve správním roce 1915 24.242 proti 25.624 v roce 1914.

Ovšem nejcitelněji byly zasaženy válkou poměry kasovní. R. 1915 činily příjmy 3.317.847 marek, vydání 3.505.807, pokladní stav ke konci téhož roku byl 7.545.376.

Příjmy poklesly z 5.863.674 marek (z roku 1914) na 3.317.847 (v r. 1915). Roku 1913 příjmy činily 7.177.764. Vydání bylo ovšem také menší než před válkou. Roku 1913 bylo vydáno 6.102.688 marek, r. 1914 již jenom 5.871.801, roku 1915 pouze 3.505.807. Ještě r. 1914 bylo docíleno přebytku, ale v posledním správním roce převýšilo vydání příjem o 187.960 marek.

Důležité jest stopovati, jakou činnost podpůrnou vyvinuly organizace v době těžké, která byla generální zkouškou síly a lidumilnosti veliké organizace. R. 1915 obnášely všechny podpory 1.650.582 marky, rok předtím 2.740.544 a 2.498.688 r. 1913.

R. 1915 bylo mzdových hnutí 880 (mezi tím 244 prováděných od samých křesť. sociálů); na nich bylo účastněno 20.826 osob.

Výroční zpráva ubezpečuje, že organizované dělnictvo křesť. sociální jest a to obstát i v obtížných zkouškách dále, i kdyby se válka značně protáhla.

Zpráva končí prohlášením: »Pohlížíme do budoucnosti s jistotou.«

Patrné, že mohutná stavba křesť. soc. odborů německých nestojí na písku jalových hesel ani na bahně demagogických slibů. Pevné jsou její základy; ani neprudší vichřice nedovedou odtáhnout budovu, která byla stavěna tak důmyslně a účelně.

Jest potřebí, abyohom si z takových fakt brali vážné poučení i v Čechách. Povzneseme-li veliké řady dělnictva kulturně i hmotně na zásedech křesťanských, získáme velice mocnou záštitu katolickému knuť a životu vůbec.

Rozšíření rozkolu.

Vynikající soc. dem. předák Bernstein, který důmyslně již dávno před válkou odhaloval slabiny Marxova programu, ocitl se nyní v prudkém literárním boji s jinými vůdci soc. demokracie: s Dr. Pavlem Lenschem a Ludvíkem Quesslem. Bernstein praví, že tyto dva mužové byli před válkou ztělesněním nejkrasších protív; potom však k svému překvapení seznali, že jako politikové nejsou od sebe na míle vzdáleni, ale že stojí hned vedle sebe. Kritik Lensche Quessla šlehl nemilořádným satyriickým bičkem; Quessel jest mu Donem Quixotem, Lensch Sanchezem Pantou.

Dr. Lensch v mnichovském soc. dem. listě »Glocke« oplácí bezohledně; zesměšňuje Bernsteina i Kautského. Praví, že Bernstein jest pouze bleděšeděnatým natřeným zbytkem z doby anglických svobodných obchodníků podomních, kdy byl veleben svobodný obchod jako všeobecný lék proti barbarství a jako nejbezpečnější záruka obrácení lidstva, světového míru, kultury, bohatství a manželského štěstí.

DEPEŠNÍ ADRESSA: ALBIBANKA

TELEFON ČÍSLO 83

KRÁLOVÉHRADECKÁ BANKOVNÍ JEDNOTA V HRADCI KRÁLOVÉ ADALBERTINUM

PROVÁDÍ VEŠKERÉ OBCHODY BANKOVNÍ A SMĚNÁRENSKÉ ZA PODMÍNEK NEJVÝHODNĚJŠÍCH - ESKONT SMĚNEK - PŘIJÍMÁ VKLADY NA ÚROK 4% A VYPLÁCÍ VEŠKERÉ VKLADY BEZ JAKÉHOKOLIV OMEZENÍ - SLOŽNÍ LISTKY POSTOVNÍ SPOŘITELNY ZDARMA

VELKOOBCHOD UHLÍM, KOKSEM A CEMENTEM

ŽÍROVÝ ÚČET U RAKOUSKO-UHERSKÉ BANKY

ČÍSLO ÚČTU POŠT. SPOŘITELNY 140.273

Moravská agrární a průmyslová banka

Telegramy: Agrobanks.

Filiálka v Chrudimí.

Telefon: 48.

Akciový kapitál 14 milionů korun.

Centrála v Brně.

Filiálky: Praha, Nám. Brod, Holešov, Kroměříž, Mor. Ostrava, Opava, Olomouc, Třebíč.

Peněžní obchody bankovní a směnárenské všeho druhu. — Financování podniků. — Zálohové úvěry obcím a městům. — Eskont směnek, devís a účtů. — Úhrady do ciziny a poukazy válečným zajatcům. — Koupě a prodej cenných papírů, valut a mincí. — Obchodní místo c. k. rakouské říšské loterie.

Oddělení pozemková.

Vklady { na knížky
na běžný účet

úrokuje se nejvýhodněji. — Ukládání možno bez výloh složenými listky poštovní spořitelny, jež banka na požádání zdarma zašle.

Oddělení pro zboží.

Jest věru výrazným znamením doby, že mučivé dříve tolik vážné upadají do polemik tolik vášnivých a jízlivých.

Většina poslanců strany soc. dem. v Německu v příčině války a válečných úvěrů postavila se na stanovisko konzervativní. Proti nim však staré zásady sociálně demokratické se vší prudkostí hájí menšina. Rozpory propukly rovněž také při říšské konferenci v Berlíně, která byla zahájena 20. t. m. Dostavilo se 300 delegátů. Již při prvé schůzi byla patrna rozháranost; sami předáci většiny byli nuceni přisáhnouti, že strana nemá jednotnosti, ba že jí dokonce schází i přesný program. Jestliže mluvčí většiny Ebert prohlásil, že jest potřebí dáti straně pevný kurs pro budoucnost, doznal, že dosavadní program se neověděl; jest tedy nutno utvořiti program nový.

Posl. Ledebur byl mluvčím menšiny, která měla přes sto delegátů; řekl, že složení říšské konference neodpovídá skutečným poměrům; z té příčiny jeho stoupenci se účastní konference jen proto, aby projevíli svůj názor. Jménem opoziční skupiny druhá byla pak vůbec odmítla účast na všeobecném rokování a hlasování. Druhý den posl. Haase vytkl většině, že její postup neodpovídá programu strany; prý si vytvořila umělé většiny z lidí, kteří jsou příliš vzdáleni soc. dem. zásad. Opoziční docela většině upírala říšské konferenci právo k usnášení.

Tedy trhlina se prohlubuje důsledně již proto, že se jedná o rozpory zásadní.

Vůdčí orgán soc. demokracie v Německu „Vorwärts“ doznává správně, že světový názor sociálně-demokratický pronikl dosud nepatrnou částí členstva socialistické strany, a že valná většina smýšlení a otcení lidových mas stojí pod vlivem zděděných názorů a tradic. Pokud tento stav potrvá, praví „Vorwärts“, zklame široká masa sociální demokracii vždycky, kdykoli půjde o zaujetí pevného stanoviska v době velkých rozhodnutí.

Z těchto řádků nepřímě vyvstává, že soc. demokracie nedovedla vůdcové prakticky přesvědčiti o samostatnosti vlastního programu. Zkušenosti poučovaly o jiném; místo vážných posnatků většinou lidí theorie, domněnek. Ovšem v negaci, v odporu k jiným systémům soc.-demokratický lid byl utvrzen značně; ne-

bylo však možno, aby se pozitivní zásady vžily obecně.

Jakmile obrátili vůdcové, jakmile tito začali bojovat, vzplanul přirozeně boj i mezi socialistickými masami, které naslouchají vůdcům důvěřivě.

Pamatujte při každé příležitosti

na „červený kříž“,
na raněné vojny, na vdovy a sirotky
po padlých našich bojovnících!
Přispěvky zasílejte na zemský Svaz katolického
Orla v Hradci Králové.

Kulturní jiskry.

Jak vyřizuje papež korespondenci. Zpravodaj „Corriere della Sera“ byl bratrem panežovým, admirálem Giovannim della Chiesa, zasvěcen do tajů rozvrhu hodin papeže Benedikta XV. Třikrát denně vyřizuje papež všecky korespondenci. Všecky osobní dopisy dostanou se přímo do rukou sv. Otce. Netřeba jistě podotýkati, že je jich ohromné množství. Na psacím stole leží sedmery kožené desky, do nichž papež pokládá rozřídí došlé dopisy. V jedné desce jsou na příklad dopisy, které papež sám zodpoví, v jiných opět korespondence, kterou vyřídí jeho tajemník. Také prosebné dopisy mají zvláštní desky.

Zasloužilý slovenský kmeť. Dne 12. září zemřel v Pešti katolický kněz Jiří Gramantík, populární slovenský vlastenec. Za každých okolností vedl si vždy v otázkách národnostní důsledně. Působil skoro 50 let v trenčanské stolici jako kaplan a pak jako farář. Horlivě podporoval uslechtilé snahy Slováků a před svým skonem těžce nashádaný majetek odkázal na kulturní, národní cíle. Budiž mu čestná paměť!

Jiskra v temnotách. Nejednou jsme opřeli slovy vynikajících autorit své tvrzení, že místo filosofického pokroku nastal zmatek a zatmění, že snahy o jednotný vědecký názor světový úplně ztroskotaly. Nikoli rozum lidský, ale pouze autorita nadzemská je schopna lidstvo

Někde bývalo o posvěcení v pondělí zvykem „schození pro hnětyňku (metynku)“. Mládenci vytratilí se k večeru za děvčaty z hospody a šli po dvou nebo po třech do stavení svých milých; neměl-li hoch děvčete, šel k té, kterou nejvíce provádl. Panímáma je už čekala a vlídně hostila, co zatím doera se schovala v komoře. Kdo si z hochů nejvíce „troufal“, spěchal za děvčetem a hleděl je buď v komůrce překvapit anebo jinde chytit. Více pak ho z ruky nepustil, dokud se nevykoupilo „hnětyňkou“, pro kterou vlastně přišel. Hnětyňka, nejlepší pečivo, veliký koláč z nejlepší mouky, v každém rohu s jiným skládáním — okázalý to projev lásky dívky k nejmilejšímu. Proto, pokud nepřijde ten pravý, komůrky neotevře, jinému čípera i z ruky upláchně. Nepochodí-li jeden, jde druhý, třetí... Je hanbou odejít si prázdnou; ale někdy jí děvče nevydá, schová ji, a teprve při vyprovázení k ránu dostane ji vyvolený hoch — oslazenou několika hubičkami. Některé hoši se s ní ohlubili a nosili ji do hospody; při dělení o ni vzplanul veselý boj, lvi podíl připadl z hnětyňky muzikantům. Někdy přišlo netoliko k hádce, ale i k bitce, k ránu se pak hoši obyčejně srovnali bez rýčtáře — to vše patřilo k posvěcení.

Vrcholem posvěcení jest druhý den jeho — pondělí, jemuž dostalo se významného jména „zlatá hodinka“.

Ráno toho dne sloužil se v kostele rekviem za Vánu zesnulé předky počestné obce, a ke ohlase osadníků šel třeba, že památku předků uctívá jich skoro tolik, kolik jich minulý večer bylo v hospodě. Při průvodu po hřbitově ne jedno oko se zaroslo, a když kněz u kříže stane a za zesnulé Otčenáš se modlí, odpovídá mu celý sbor s upřímnou zbožností. Po skončených službách Božích muzikanti chodí od statku ke statku a „vyhrávají“, zahrají totiž na dvoře ně-

sjednotit v nejdůležitějších názorech o podstatě a účelu lidského žití. Tuto pravdu nyní potvrzují i vývoje soc. dem. spisovatele P. V. Krejčího. Ten v knize „Doba“ píše: „Křesťanství bylo prvním velkým pokusem proclití všechen svět a život medem lidsví a promítnouti záchrany lidského srdce do rozměrů věčnosti. Od těch dob prošla Evropa jinými ještě cestami výchovy, školami rozumu, vědění, krásy, jak je vytvářel vždy důvěrnější poměr člověka k okolním věcem. Z tisícileté výchovy křesťanské zůstával však vždycky cit hlubšího lidského společenství jako výsledek, bezesporný a všeobecně platný, povznesený nad spory církvi a filosofických škol. Platil za něco samozřejmého, i ti, kdož nebyli křesťany ve smyslu náboženském, měli jej v sobě. Mohlo se zdát, že slábi a odumíral jako něco, co vykonalo svůj úkol. Ale tato doba oživila jej a dodávala mu palčivé síly. Toť, jak se zdá, východisko, z něhož vyroste nový duševní život po válce. I když se ve filosofii a vědě bude klidně pokračovat tam, kde se přestalo (někde se vůbec nepřestalo), přece jen už jistá hlediska a jisté naděje a iluze nebudou možny. Vědecký racionalismus utrpí na svých hodnotách. Zklamání, jež připravil lidstvu v těchto těžkých zkouškách, nebudou tak hned zapomenuta. Všecka kultura po válce dojísta asi bude ovzálena teplým proudem lidskosti, tryskajícím ze zdrojů, jež byly považovány za zasypané a zapomenuté. Nastane zase jednou v dějinách chvíle, kdy ve svém odvěkém zápase s jinými principy zvíťazí Galilejský.“

A pověra buď a postupuje dále. Olga Fastrová v č. 254 „Nár. Politiky“ trne, jaké pověrečné knížky předkládají se dále českému čtenáři.

Lidstvo je unaveno chladným rozumářstvím 19. věku, to je dávno už zjevno. I nejosvěcenější duchové 20. století počínají býti přesvědčeni, že je mnoho věcí mezi nebem a zemí, o nichž rozum lidský nemá ani zdání. Jak říká Shakespearův Hamlet. I učenci oddávají se na př. spiritismu. Ale že tato touha po neznámém, nevysvětlitelném, tajemném dospěje do takových důsledků, jak se to jeví v knížce mně zaslané, toho přece je nemožné se nenadati. A sotva by se bylo k těmto důsledkům dospělo, kdyby nebylo války. Pokojné obyvatelstvo v zázemí myslí jen na své drahé na bojištích, touží po nich, oplakává své mrtvé, a hlavně tato touha, tento žal vedou duše jindy moudré k tomu, že chytají se i magie a pověr, jako toumci chytá se stěbla. Ženy z lidu zanášejí ke kartáčkům svůj trpce zaslužený výdělek, aby si zaříkaly i kři i nějakou zprávičku o pohřešovaném nebo vzdáleném muži či milenci, a tak buď posílily, anebo zaplašily své trapné pochybnosti. Dámy

jaký kousek a dostávají za to koláče, zbytky pečené od minulého dne a pod., oš se pak svorně rozdělí. Od posledního attacku vracejí se zpátky s muzikou do hospody, kde se začne znova tančiti — a to je počátek vlastní zlaté hodinky. Tančí se pak nepřetržitě až do poledne, k obědu si tančící zajdou jen na chvíli. „Cukrová bába“, která se již včera přestěhovala od kostela do síně hospody, má tu stále dobrý odbyť.

V pondělí odpoledne, místy také až v úterý, koná se nejbujnější a nejokázalejší část pořadu posvěceného, „stínání kohouta“, v němž můžeme s jistotou spatřovati zůstatky jakéhosi náboženského obřadu pohanského. Již před posvěcením vyhlédnou si hoši největšího a nejhezčího kohouta ve vesnici; někde hledí při tom, aby byl černé barvy, ale většinou se spokojí, jen když má bohatý a pestrý chvost a pěkný hřeben. Místem popravby bývá buď náves anebo louka za vesnicí.

Průvod se obyčejně vypravuje z hospody; kohouta, jenž hojnými fábory a stuhami jest vyzdoben, vezou na žebřinovém voze anebo na trakaři. Vůz neb trakař táhne šest mužů oděných v šaty co možná křiklavé a tak ušité, že každá půlka je jiná. Za těmi jdou muzikanti, majíce kabáty na ruby oblečené. V některých obcích zámožnějších, vezou-li kohouta na voze, hlídá jej tam několik jonáků a kolem vozu jede na koních družina, jež neustále z bambítek střílí — na slepo. Napřed jde hudba, za vozem jede kat oděný v červenou košili, s kohoutím pérem za kloboukem, a v obličejí sazemi pochrněný, aby hrozivěji vypadal. Kat mívá dva pacholky podobné tvářnosti. Někdy bývá kohout provázen celou řadou družiček, které fábory a stuhy s něho visící v rukou drží.

S výskotem a lomozem přijde průvod na místo popravní, kde uchystán je prázdný sud,

Feuilleton.

Staročeské posvícení.

Vzpomíná V. Vašč.

II.

Oddechli-li si hudebníci chvíli, už tu býval zas někdo jiný a poroučel: Když jsem šel cestičkou od Brtovi! A milí muzikanti hned začali:

Když jsem šel cestičkou od Brtovi,
potkal jsem panenku, neznal jsem jí,
ona byla celá bílá,
dala mně jablíčko z svého klína.
Já jsem byl mládenec nerozumný,
snědl jsem jablíčko neloupaný,
jak jsem je sněd, tak jsem hned zbled,
navrát mně, má milá, mou krásu hned!
Proč bych já ti ji navracela,
vždyť jsem já ji s tebou neztratil;
kdeš ji ztratil, tam ji hledej,
roveským panenkám všem pokoj dej!

Při „krozu“ tančí se první takt zvolna obkročákem, druhý a třetí krokem šoupavým; to se opakuje a nato čtyři takty polky. Ke konci opět jako zprvu, při čemž se zpívá:

Poškej, povím na té,
žeš byl na salátě;
na salátě okurkovým.

Poškej, holka, já to povím,
poškej, povím na té,
žeš byla na salátě!

„Hulání“ začíná obkročákovým krokem do kola, ze začátku zcela volně, znenáhla se kroky zrychlují, až zavíří párek v kolečku, kterého ani okem nestačíme sledovati. Při „hulání“ se zpívá:

Měla jsem milého hulána,
měla jsem ho ráda!

z vyšších kruhů společenských navštěvují prorokyně, které je přijímají v tinných, salonech v orientálním roucho, za černokněžnických křehkých obřadů a výkladů jim z dlaní, proroků budoucnosti, vyvolávají vzálené milované osoby... Lidovým kartáčkům a hádačkám platí se stříbrem, těmto vznešeným prorokyním, které se dovedou obklopiti nimbem inteligence a učnosti, platí se bankovkami. Ale jinak je to všude ještě buď žalostný sbeklam anebo vyložený podvod, směřující k ochuzování nejméně chudších. V knížkách, o které byla řeč svrchu, čteme nejprve o pokusech telepatických, psychometrických a pod., o léčení hypnotismem atd. To všecko jsou věci už vědecky dokázané, a proto v těch kapitolách tedy celkem není nic nerozumného. Ale v tom právě vězí nebezpečí takových knížek; čtenář zdánlivou jich věcností sveden, celkem dosti důvěřivě přistupuje ke kapitolám dalším... Chcete na př. prosfedeck proti drahotě a hladu? Je dle té knížky velmi jednoduchý, a pochází prý od proroka Eliáše a Elizea. Tu je: »Proste Pána ráno a večer po 7 dní po sobě jdoucích. Sedmého dne po ranních modlitbách vezměte list rostliny, která se požívá uvařená jako salát a napište naň medem, rosou neb vodou deštivou tato slova před východem slunce: »Sešli vám s nebes dešť chleba, a na druhé straně »Manetur«. Okuňte jej kadidlem a snězte... Chcete zhojiti hluboké a smrtelné rány? K tomu nepotřebujete ani prof. Jedličky ani prof. Kukuly a vůbec pražádného doktora: podle knížky zmíněné »vezměte jen rostlinu Vineu purrinea i s kořínky, močte ji ve víně a dejte raněnému po několik dní pít; je-li v ráně dřevo, železo nebo cokoli jiného, vše vyjde a raněný se uzdraví. Chcete viděti milovanou osobu zemřelou? I to jde. Čtrnáct dní musíte se arci k tomu připravovat, a to dle podrobného návodu v knížce uvedeného, a během té doby nesmíte nikomu prokázat ani důkazy lásky, které zemřelý měl právo od vás čekat. Pak v den zvolený na určité čarodějné poklání zemřelý se vám zjeví. Nepodaří-li se to, nutno pokus opakovati za rok, a tak až do třetice. Po třetí už to jistě pomůže. Anebo: navlékneme během zábavy s některou osobou prsten na prst, na němž jej nikdy nenosíme. Po rozloučení dáme jej opět na obvyklý prst. Chceme-li, aby zábava s tou osobou opakovala se nám ve snu, převlékneme prostě prsten a usneme... Takovéto knížky mají nebezpečný půvab pro méně kritické mysl. Nutno se obávat toho, že tato literatura bude se rozmáhati, a knihy toho druhu že budou vyrůstat jako houby po dešti.

Premie na děti ve Francii. Francouzský poslanec Venazet podá návrh zákona na premie pro děti. Podle tohoto návrhu obdrží matka při narození dvou prvních dětí 500 franků, při narození třetího dítěte 1000 franků, čtvrtého dítěte 2000 franků a 1000 franků při narození každého dalšího děcka. Mimo to obdrží otec, jenž u obecní správy obce, v níž bydlí, ohlásí čtyři žijící děti, 2000 franků premie, jakmile poslední ze čtyř dětí dosáhne patnáctý rok svého života.

Obrana.

Pravý přítel v nouzi. Hmotné postavení učitelstva moravského nebylo již před válkou nijak akvélé; vždyť učitelé podnikali nejušnější kroky na zlepšení. Při tom seznávali, že byli značně zklamáni právě od živlů radikálních, kterým při volbách tak ochotně pomáhali proti straně katolické. Nyní jsou žádosti učitelstva

od něhož opodál pomocníci katovi přiváží kohouta ke kolu, do země zaraženému tak, aby mu jen hlava přesahovala. Z průvodu vystoupí potom vyvolavač na půlud a oznamuje, že dnes bude poprava kohoutů. »Stneme ho«, dodává, »ať jeho krví vylitou potvrdíme a oslavíme tu třídní slavnost posvícenskou; pročež kmotrové a strýcové, kmotříčky, tetičky a holčičky přespole, neodcházejte ještě dnes domů, zůstaňte tu ještě dnes s námi při přátelském a společném hodování, při muzice, zpěvu a tancování až do jítřího svítání, abyste účastni byli s muzikanty u hospodě kohoutího hodování, které zdejší počestná a poctivá obec obětuje k společnému a sousedskému požívání. Každý se ho do syta nají, když z něho jen kousek pojí.« Pak přistoupí kat, vytáhne listinu — žalobu, z níž oznamuje lidu, proč kohout má zemřít, »kterak se smrti hoden učinila.

Žaloba je dlouhá a vytýká obviněnému celou řadu přestupků a zločinů: Ublížíval slepicím, rval se s jinými kohouty až do krve, vodil slepice do obilí a zahrad, aby tam vše rozhrabaly, ba vedral se i do stodoly a na sýpku, ráno pozdě kokchal, takže oládka zaspala a pak od hospodáře peakována byla, ba hrůza hrůzoucí, mlynářů z potoka vodu pil, takže by málem nemohl ani mlít.

Shromážděný lid proto kohouta hlučně odsuzuje. Kohout však věda, že milosti nedojde, dělá poslední vůli, kterou také vyvolavač předčítá k nemalé zlosti dědičů. Tak odkazuje kohout svůj hřeben občanu, který nebývá učen, ostruhy nejvzdělanějšímu báblivci, svůj ohrost některému nadutému hejskovi atd. Potom vezme kat meč, setne kohoutovi hlavu a narazí ji na hrot meče, krví pak postříkává diváky, kteří ustupují na všechny strany a nemálo povykují.

Jinde nestíná kohouta kat, nýbrž některý z jonáků, kterému se oči zaváží a pak se ko-

tím malobavějí, což přirozeně vyplývá z těžkých drahotiných poměrů. Byli-li téměř všem stavům na Moravě upraveny právy a nároky, postavitou drahotině přídavky, mási doprava v náležitý podíl i učitelstvo.

List pokrokového učitelstva »Komenský« v době, kdy promluví ve prospěch stavu učitelského již strany konservativní, naléhá rázně i na stranu lidovo-pokrokovou, aby se zapadla o zlepšení učitelského služného. Stýská, že právě vlivný příslušník té strany se staví na místě nejdůležitějším proti povolení drahotných přídavků učitelstvu. »Komenský« dokládá: »Řeč naše zní tvrdě. Ale je to pouhý ohlas nejvyšší tvrdých slov, jimiž se odpovídá k našim prosbám... Tak se s námi, s našimi deputacemi nesmí mluvit. Alešpoň žádný poslanec nesmí s námi takto mluvit.« List konstatuje, že rozhodující kruhy konservativního smýšlení uznaly nutnost drahotného přídavku. (Promluvíly i strany křesťansko-soc. a katolicko-nár.) Ale nepřiznávají vítr věje právě od radikálního poslance.

Pravý přítel se pozná právě v nouzi. Nyní učitelstvo se přesvědčuje zcela zřetelně, zač stojíblesky osvětových hesel těch lidí, kteří vychovatele mládeže zapřahovali do svého velice hlučného vozu volebního. Komunističtí projeví porozumění pro oprávněné požadavky učitelského stavu bez hluku a bez parádických slůvků.

Také osvícenec. Protože se málo o jeho uvědomělosti vědělo, chtěl vzbuditi sensaci originálním nápadem aspoň před smrtí. Jaká smrt, »stojící na výši doby« nemohl se stát, pochovati způsobem všedním. Rozhodl, aby bylo jeho tělo na vzdory zpátečnickům spáleno v Žitavě. Ale zač by to stálo, kdyby zář tak velikého činu nepronikla v šíř i dál? Proto bylo potřeba připravit vhodný ornament. Proto 75letý statec si napsal sám úmrtní oznámení takto: »Pozvání ku dni doprovodu zemřelého Maxe Výborného, rolníka v Puchři č. 6. a na rozloučenou! Pojd, každá lidská, živá duše, neb ti v světě nic nepomůže, všemu jest zde také Amen a Maxe z Puchře spálí ten úmělý, rozumný plamen. Psáno u stolu pracovitosti v den poctivosti a dne 7. srpna 1916 vyprovodte z domu smutku pozůstalé jeho kosti.« — Že ten plamen byl rozumný, když spálil mozek tohoto samostatného básníka, nikdo neupř. Jest však otázka, zdali jest neomylnou známkou moudrosti každá žádost za moderní pořeb žehem.

Záložna v Hradci Král., Janské náměstí č. 163.

Vklady na knížky 4%.
Půjčky. — Úvěry osobní. — Zálohy.
Eskompt účtů a směnek.

Za válečného ruchu.

Zase nové myšlenky o významu války. Stojí za záznam, že myslitelé, kteří před světovým zápasem ponechávali zcela volné slovo pacifistům, právě nyní za víření boje vystupují

lem sudu vodí, aby se mu ke kohoutovi cesta zmátla. Když se pak milý jonák rozežene a mečem na prázdno vši silou mávne, strhne se ovšem nehorázný smích. Ale komu se podaří kohouta stíti, toho pak na sudě jako vítěze nosí, hudba mu hraje, lid jej s jásotem pozdravuje a děvčata dávají mu v odměnu červené látky, jež měla jako praporečky na prutech uvázaný.

Místy, bývalo to hlavně v severovýchodních Čechách, zabíjela kohouta děvčata, a to cepem; která dívka jej srazila, byla celý rok až do přístího posvícení »královnou« jako jonák »králem«.

Po ukončené popravě táhne celý průvod za zvuků hudby do hospody, kohouta nesou tam pomocníci přivázaného na tyči, kohout se pak upeče a tanečnici a muzikanti ho snědí.

Rej taneční, při němž ten neb onen zámožnější tanečník »sólo« si dává hrát, trvá pak až do bílého rána. Tanečnici i ti, kteří jsou pouhými diváky, oddávají se veselí a celou duší. Uživají tak jenom své krátké síle, ale plně svobody a chtějí dokázati pánům, že by se také slušně dovedli postaviti na nohy, kdyby jen té roboty nebylo. Slyšímeť tu zpívati:

Dnes a zejtra po ty dva dni
budem veselí,
aby o tom naši páni
také věděli.

Až se dnes napijeme,
potom se rozejdeme
a ve středu na robotě
zas se sejdem.

Někde o posvícení se také shazoval kozel. V úterý jest již jen jakási závěrečná slavnost posvícenská. Den sám nevěští se vůde

na otevřenou scénu a řeční o světlých paprscích války. Za zářebského »Obzor« vytráží »Národní listy« 21. 8. 1916 tyto slova:

»Válka je největším fyzickým i duševním obrazem, v němž koření další kulturní rozvoj. Je jedním ze zákonů přírody, proto nelze tvrdit, že je nezvratnou, odstranitelnou, zbytečnou. A válka přesurovuje, jak tvrdí její nepřítel; mnoho z křesťanů, jež nám daly minulé věky, vyvěřilo přímo z války. Hned v jítřních červencích naší kultury zrodila válka velkolepé hrdinské zpěvy, které jsou pýchou lidské kultury. Mahabharata a Ramajana, Ilias a Odysea, jako jihoslovanské junácké písně, německé Nibelungy nebo Tarasův Osvobozený Jeruzalém, Ariostův zuřivý Roland, Gunduličův Osmag, naše Zeyerovy epy na přiklad, byly by bez války nevznikly, jako ani četná dramata, jako Shakespearův Jindřich V., Schillerův Valdýn atd. Majestátní obrazy bitev ve své krutosti poznávají fantasi k obrazům hrozná velkoleposti. Udatnost a sebeobětavost, rodící se ve chvílích nebezpečí, povznášejí ducha a zvedají povahu. T. Eisenhaus, E. V. Cenker, A. Korsting, S. R. Steinmetz, W. Wundt chválí výchovný vliv války, silení vůle i pohotovosti v rozhodování, smysl pro zásluhu a odvahu, pro odpovědnost, pro disciplínu, pro vzájemnost, pro vyšší celky a vyšší zájmy. Duch, dostupující netušených vzepětí, nabývá širších obzorů. A hned dokládá se zastánci války Taichereem: kde je válka, je více hybnosti a životnosti, přípravy pro pokrok.

Za dob, kdy války téměř ani neustávaly, kde válčili nejen náse s násemi, ale jeden hradi pán s druhým, město se sousedním městem, nejvíce se nijak souurovení mravů, ale eurové mravy dostávaly uhlazenosti rytířskosti. Ta projevila se ve válce nejednou i u výbojných nomádů: válka probouzela i ušlechtilější city. Slověka, jako každé utrpení. A národové prve neznámí, cizí, se seznamují, často sbližují a po válce vcházejí v živější styk. Takový je mravní zisk války.

Důvody hospodářské pro válku jejich obranců jsou známy: nejen síla, ale i budaje. Na trokách zničených měst vyrůstají města nová, krásnější.

A což román? Zdaž nenáleží Tolstojova Vojna a mír, Dumasův Zločin války, Garšimovy Čtyři dny, Hugova Waterloo, Longorgetova Úloha války, Claretiova Národní válka, Zolova Zkáza, Sinkiewiczova trilogie Obněm a mečem, Potopa, Pan Volodijovskij, nebo celá řada historických románů jiráskových mezi nejvelkolepější díla svých autorů? Ale i hudba a zpěv čerpaly z válek silné podněty. Tyrtaeus zpívá nádherný válečný zpěv embaterii, z bojů zrodila se Marselaisa, Rule Britannia, Wacht am Rhein, pochod Radeckého, Beethovenova nádherná symfonie Heroica, Mayerbeerovy Hugenoti, a jiné a jiné díla — vybírali jsme námátkou — jsou neomylně bez existence válek.

I výtvarné umění vděčí za význačná svá díla válkám.

Konečně to vše není nic nového. Již Heraklit řekl: Válka je matkou všech věcí, vládkyní

jíž svátečně jako předcházející zlatá hodinka. Mladí i staří oblékají se již v šaty všední, ať se hrubší práce ještě zdržují. Hosté hned dopoledne se rozecházejí a rozjíždějí, nabouze si každý výslužku. V pondělí se opět pekly koláče a jiné pečivo znova, jakož i rozmanité pečené, aby odjíždějící hosté doma řádnou výsluhou se pochlubili. Teprv večer oživne svátečně celá ves, nejvíce ovšem hospoda. Slaví se zde »sousedská«, a věru málokterý hospodář zůstane při ní doma. Je to zábava vyhrazená toliko pro ženaté a vdané. Nemysleme však, že netančí se tu jinak než dle nápisu šouravé »Hněvej ty se na mne, nebo nehněvej«, při ní netěba takřka ani pat od země zdvihati — vždyť i nejeden šedovlasý výměnkář stačí mladším hospodyním při hbitém »vrtáku«, ba i při křepkém, rychloskočném kvapíku, a nic se mu hlava netočí.

Jaké milé podívání, když ten dědeček s babičkou tančí, a ní v kole se točí, až se habičce fěrtoch obrací.

Mladí ten večer do kola neasmějí, a to z pouhé úcty k otcům a dědům. Zato dovedou si opatřiti radovánky pro mnohého z nich ještě rozkošnější. Seskupují se před hospodou hoši i děvčata a pak ve průvodu houslisty nebo klarinetisty jmou se navštěvovati dům po domu, kde jsou dorostlé dcery. Tyť snesou, kde co na zub dobrého mají — svým vyvolencům pak odevzdávají hněty, o něž právě jen proto tolik péče měly, aby hoši viděli, jak je mají rády.

V neděli bylo »mladé posvícení«. Po požehnaní zahráli hudebníci u hospody a všichni jará ves se sem soustředila. Ohlas se dala v hospodě do tance a už bylo hodné žer ráno, když se domů rozecházela.

světa, A. Wirth: Minulost celá je plodem sly a násilí, prof. Frank: Válka je dobrodružím dávných dob, poněvadž anarchii nahradila řádem.

Pokud tyto a podobné myšlenky jsou správné, pověří myslitelé jiní; ještě více a násorněji nás o tom poučí sama situace po válce. Zřejmá fakta rozhodnou mezi úzkostlivou sentimentalitou a chvalotečmi.

Loyální projev soc. demokracie v Německu. Dr. David navrhl na soc. dem. říšské konferenci v Berlíně 23. září resoluci, která byla přijata 251 hlasy proti 5. Opoziční menšina nehlasovala. V resoluci se praví: „Říšská konference strany sociálně demokratické v Německu uznává povinnost hájiti zemi. Sociální demokracie, jsouc přesvědčena, že jen semknutou součinností v tomto boji proti celému světu nepřítel může býti říše německá zachráněna od rozkouskování, od politického a hospodářského rdousení, postavila se na počátku války do jedné řady s celým národem německým. Stále ještě je tato válka pro Německo válkou obrannou, ještě stále jde o to, aby byla odvrácena těžká nebezpečí, jež hrozí naší zemi a která by v neposlední řadě postihla dělnictvo. Děkujeme svým bratřím v poli, kteří na všech frontách až k smrti zmužile čelili nepřítelem a nepřítelské přemoci. Sociální demokracie jest i nadále odhodlána vytrvati v obraně naší země, až odpůrci budou ochotni k míru, jenž zaručuje politickou neodvislost, teritoriální nedotčenost a svobodu hospodářského vývoje Německa. Odmítá všechny ničivé a dobývací cíle nepřátelských mocností, namířené proti říši německé a jejím spojencům. Stejně odhodlaně však obrací se sociální demokracie také proti řádění a štvanicím těch, kdož chtějí dání této válce ráz německé války výbojné. Odmítá v zásadě tuto politiku a odsuzuje ji také proto co nejostřejší, poněvadž seiluje odpor mocností proti nám válčících, prospívá anahám válečných úsvatů v číně a tak přivozuje prodloužení války. Sociální demokracie staví chránění míru a právo vládního národa při uzavření míru na první místo svých požadavků, týkajících se válečného cíle. Ale žádá také, aby byl vzat zřetel na životní zájmy národů druhých, jsouc přesvědčena, že jen takový mír obsahuje záruku trvalosti. Sociální demokracie zasazuje se o všechno, co může státý evropské věci na cestu k těsnější právní, hospodářské a kulturní spolupříteli. Ideál trvalé zajištění míru světového zůstává vůdčí hvězdou její politiky. Věrna tomuto zásadnímu názoru, osvědčila a dokázala německá sociální demokracie za války svou ochotou k míru. Říšská konference lituje, že snahy ty nenalezly u odpůrců odekávání ozvěny. Nejen že vůdčí státníci mocností nepřátelských dosud přikře odmítali velikou myšlenku na mír a odpovídali hrozbou zdrcení a hrozbami dobývacími, také oficiální zástupcové francouzské sociální demokracie a anglické strany dělnické vyslovovali se opět a opět ve smyslu stejném protimírovém. Neboť se vši rozhodnosti odmítáme důvod, uváděný pro odepření schůzky s námi, že německá demokracie tím, že stojí ke své zemi, učinila se spoluvinnou domnělého nepřepadnutí, podniknutí na Rusko a Francii, neboť Německo bylo následkem všeobecné mobilisace Ruska ze dne 31. července 1914 co nejtíže ohroženo. Proniknutí přesvědčením, že společné hospodářské a kulturní zájmy pracujících mas národa všech zemí musí také v budoucnosti boj proti kapitalistickému vykořisťování a utlačování vésti v těsném vzájemném styku, považujeme obnovu socialistické internacionály, silné v práci i boji za nutnou. Říšská konference schvaluje proto úsilí předsednictva německé strany, aby byly roztržené nitky opět navázány.

Ke konci projevuje resoluce živou touhu, aby byl brzy obnoven mír.

Konference mimo jiné schválila povolení válečných úvěrů soc. demokratickou frakcí na říšském sněmu.

Poslední správy čtyřdohody sdělují, že Venizelovi podařilo se získati na svou stranu značnou část vojska; revoluční živly zřídily novou vládu a vypověděli Bulharsku válku.

Kolky na účty. Císarským nařízením o změnách předpisů o kolekových a přímých poplatcích byl pozměněn i předpis o kolech na účtech obchodníků a živnostníků. Dle částky účtu nebylo dosud do 20 K vůbec třeba kolků, do 100 K činil kolek 2 h, na to pak 10 h. Nové předpisy stanoví tyto kolky na účty: do 20 K 2 h, nad 20 K do 100 K 10 h, nad 100 K do 1000 K 20 h, přes 1000 K 50 h z každého archu. Změna tato nabývá platnosti dnem 1. října 1916.

K rekvisici zvonů. Mnohým farním úřadům činí obtíže nález otisků zvonů pro archiv nejd. konsistoře a farního úřadu. Podepsaný docílil velice pěkné otisky ze stereotypného papíru, jehož se užívá v knižnictvu. Manipulace je takováto: Zvon se odstří od prachu, zvláště ornamenty a obrázky. Na jeden otisk zvonu prostřední velikosti třeba as 1 1/2 archu. Dle potřeby se papír nastříhá. Před upotřebením se papír po obou stranách dobře navlhčí a

nechá se as čtvrt hodiny botnati. Na to různou stranou přiloží se na ornamenty neb obrázky a dobrým žíněným kartáčem se do papíru opatrně klepe. Až papír přilne na zvonořinu, může se přiklepnouti více, ale ne takovou silou, aby se prorazil kov skrze papír. Klepe se každá část as čtvrt hodiny dle toho, až jest obrazec dobře vidět. Je-li vše dobře proklepáno, otisk se pozorně sejme. Připravme si doma tužší papír, namažeme jej dobrým škrobem a přilepme naň onen otisk stranou, na niž jsme klepali. Dejme sušit do trouby k mírnějšímu teplu a po straně zatížíme závažím, aby se papír nezkroutil. Musíme dávat pozor, aby závaží neb těžší věc nepřišla na ornament neb písmo. Sušíme tak dlouho, až veškerá vlhkost vyprchá a papír ztvrdne. Tím docílíme pěkný, čitelný a znetelný negativ.

Proč psáti na drahém papíře?

Vždyt obdržíme levný dopisní papír a to: 1 envelopku (10 papírů a 10 obálek) za 50 hal., 50 envelopek za K 22-50 (po 45 hal.) Objednejte pokud na skladě v

Družstevním knihkupectví v Hradci Králové, Adalbertinum.

Církevní věstník.

Zprávy diecéšní. Ustanovení jsou pp.: Fr. Wolf, farář v Kostelní Lhotě, za faráře v Plotištích, Josef Brukner, farář ve Skále, za faráře v Libici, Josef Červinka, farář v Ohnišťanech, za faráře do Starého Bydžova, Alois Lorenz, admin., za faráře v Lukavě, Václav Falta, kaplan v Č. Skalici, za kaplana do Náchoda, Jan Juřena, kaplan v Zlaté, za kaplana do Č. Třebové, Fr. Vejstrk, kaplan v Sezemčicích, za kaplana do Pardubic, Aug. Michálek, kaplan, za admin. v Chocni, Fr. Bílek, kaplan v Lanškrouně, za admin. do Žichlinky, Josef Štumar, admin. v Proseči, za kaplana do Nových Hradů, Josef Vrzal, kaplan v Nebovidech, za katechetu při klášterní škole sester Voršilek v Kutné Hoře, Neomysté: Jos. Křišťal za kaplana do Chrasti, Jos. Ulver za kaplana do Krásné Hory, Jos. Rumler za kaplana do Zlaté, Fr. Barth za kaplana do Roketnice, Jos. Tichý za kaplana do Ústí n. Orli, Lad. Burda za kaplana do Sezemčic. — Uprázdňená místa: Fara v Kostelní Lhotě, patron. nábož. matice, fara ve Skále, patron. nábož. matice, fara v Ohnišťanech, patron. Felix Čížek ze Smidaichu, fara v Žichlinku, patron. kníže Liechtenstein, vesměs od 1. října 1916.

Kostelec n. O. Děkaný úřad dává tímto zprávu chudým kostelům diecése královéhradecké, že jest ochoten poskytnouti úplně zdarma mešní roucha starší sice, avšak dosud užívání schopná. Žádosti buďtež zasílány brzy děkanému úřadu s udáním barvy potřebného roucha.

Královéhradeckou bankovní jednotu v Hradci Králové doporučujeme co nejlépe při veškerých obchodech bankovních a ahémých. Podporujte při každé příležitosti svůj vlastní podnik.

Zprávy místní a z kraje.

Oslava Nejvyšších jmenin Jeho Veličenstva a obětí dnové v Hradci Králové. K pozvání starosty města sešla se dne 20. září 1916 v zasedací síni okresního zastupitelstva komise, jež prováděla týden Červeného kříže. Reaktivovala se jakožto komitét pro provedení obětních dnů od 4.—8. října t. r. Do schůze pozván a počtil ji návštěvou p. místodrž. rada J. Smutný. Schůze se účastnili kromě starosty města dra. Ulricha pí. Marie Smutná, dáma řádu Alžbětiny, choť c. k. místodrž. rady, co předsedkyně dámské odbočky Červ. kříže, pan Karel z Isakoviců, c. k. dvorní rada, co předseda mužské odbočky Červ. kříže, dále zástupcové obou těchto korporací pp.: Karel Pokorný, c. a k. generálmajor, Julius Russ, náměstek starosty města, dr. J. Kavallr, advokát, zástupce odbočky Stříbrného kříže p. dr. R. Piedler, c. k. okr. komisař, zástupkyně dam Obecné kuchyně pí. Marie Steinfeldová, choť c. k. dvorní rady, zástupce okresního výboru v Hradci Králové p. J. Černý, starosta obce Věkoše, zástupcové školství a sice pp.: Ant. Libický, vládní rada a ředitel c. k. reálky, Jos. Kofínek, ředitel c. k. gymnasia, Jos. Michl, ředitel c. k. paedagogia, dr. Fr. Zachoval, ředitel obchodní akademie, Al. Vaňura, ředitel jub. měst. dívčího lycea, H. Pávek, c. k. profesor a správce odbor. školy pro uměl. zámečnictví, Fr. Rejthárek, profesor a ředitel živnost. školy pokračovací, Al. Krčmář, c. k. okr. školní inspektor, Al. Šeda, ředitel chlapeckých škol, Boh. Ryba, ředitel měst. školy dívčí a zástupce Okresní komise pro péči o mládež, M. Romana Brusáková, ředitelka obecné

školy dívčí, konečně pak ředitel expositury C. k. rak. voj. vdovského a sirotč. fondu p. Leo rytíř z Rittersheinh. — Po referátu starosty p. dra. Fr. Ulricha a debatě přítomných provedeny dispoice, dle nichž oslava jmenin Jeho Veličenstva prováděna bude takto: V předvečer Nejvyšších jmenin v úterý 3. října uspořádá Okresní komise pro péči o mládež v Hradci Králové v městském divadle Klicperově velký dobročinný koncert Pepy Bartoně za spoluúčinkování pí. Marie Hellerové-Sadecké, virtuosky na klavír, o 7. hodině večerní. Domy ozdobí se odpoledne dne 3. října a po celý den 4. října prapory v barvách říšských a zemských. Dne 4. října o 9. hod. dopol. celebrována bude Jeho Exc. nejd. biskupem královéhradeckým dr. J. Doubravou v katedrálním chrámu Páně pontifikální mše sv. se slavnostním Te Deum. Po mši sv. uspořádán bude hold žactva na Malém náměstí před městskou radnicí. Poté zástupcové státních, autonomních a školských úřadů a korporací skládají budou neúčtější blahopřání k rukám p. c. k. místodrž. rady J. Smutného na okr. hejtmanství. — Co se týče obětních dnů, budou především ve středu 4. října, v sobotu 7. a v neděli 8. října prováděny žáky-němi jub. měst. dívčího lycea a obchodní školy dívčí po ulicích prodeje úředních odznaků, jakož i sbírky milodarů do sběrníček. Ve dnech 7. a 8. října provedou žáci a žákyne městských škol v Hradci Králové od domu k domu obchůzku, aby v domácnostech prováděly sbírky darů a členských přihlášek ke spolku C. k. rakouský vojenský vdovský a sirotčí fond. K účelu obětních dnů uspořádá hotelier p. J. Urban dne 3., 4. a 5. října v biografu vybraná kinematografická představení. Jednota divad. ochotníků Klicpera hrati bude k témuž účelu 8. října v městském Klicperově divadle hru o 5 dějstvích „Řiditel panství“ od Jos. Císlara. Výtěžek obětních dnů připadne polovinou účelům C. k. rak. voj. vdovského a sirotč. fondu a po čtvrtině účelům Invalidního fondu, Úřadu pro válečnou péči a pro potírání tuberkulosity. Vlastenecké obyvatelstvo města Hradce Králové snažně se žádá, aby hojným věnováním darů a přistupováním za členy spolku C. k. rak. voj. vdovského a sirotč. fondu přispělo k skvělému výsledku obětních dnů!

Členství C. k. rakouského vojenského vdovského a sirotč. fondu jest následující: Zakládající členové s příspěvky 10.000 K a výše jednou pro vždy; zakladatelé s příspěvky 1000—10.000 K jednou pro vždy; dárcové s příspěvky od 500—1000 K jednou pro vždy; podporující členové s ročními příspěvky více než 20 K; řádní členové s příspěvkem od 100—500 K jednou pro vždy nebo s ročními příspěvky od 4—20 K.

Porada o invalidní péči na českém severovýchodě konána bude k podnětu litoměřického vojenského velitelství pravděpodobně počátkem října v Hradci Král.; na jejím programu budou hlavně tyto body: Organizace invalidní péče, zřízení orthopedického ústavu v Hradci Králové, sprostředkování práce pro invalidy, invalidní kursy, úvěrová pomoc pro invalidy atd. Blíží bude ještě oznámeno.

K účelům Stříbrného kříže věnovala jednota divad. ochotníků Klicpera v Hradci Králové 150 K prostřednictvím c. k. okr. hejtmanství z čistého výtěžku představení „Povinnost“, dne 17. t. m. pořádaného.

Úprava obchodu tuky. Výnosem c. k. okr. hejtmanství ze dne 18. t. m. č. 57760 upravuje se obchod tuky takto: Min. nař. z 30. srpna 1916, které nabylo platnosti dne 15. t. m., upraven byl obchod surovými tuky, tukovými výrobky a stolními oleji. Toto min. nařízení doplněno jest nař. místodrž. z 10. září 1916 č. 81 z. z. Dle uvedených nařízení smí býti bezprostředními spotřebiteli prodán tuk z hovězího, vepřového, skopového dobytka a drůbeže vyškvařený i nevyškvařený, dále maslo, slanina, rostlinný tuk, margarín i umělé tuky a stolní oleje toliko na průkazní listek (listek na tuky). Listky na tuky jsou: a) všeobecné listky na tuky, b) listky na maslo. Všeobecné listky na tuky vydávají se pro období čtyř týdnů a opravňují k odběru látek tukových bez omezení na určitý druh jejich, tudíž i na maslo. Všeobecné listky na tuky obdrží osoby, jejichž zásoby nepřesahují úhrnem 1 kg tuků na každou osobu v domácnosti, počítaje v to dívky více než tříleté a úhrnem půl kg na každé dítě ve stáří dokonaného 1.—3. roku. Pro dívky mladší 1 roku není na odběr tuků nárok. Listky na maslo vydávají se toliko na týden a opravňují jen k odběru masla. Listky na maslo obdrží osoby, které mají sice zásobu ostatních tuků (a takovou, že nemohou obdržeti všeobecný listek), avšak nemají vůbec zásob masla. Vydávání listků na maslo má dle toho přestat v době, kdy majitel tukových zásob dosáhá nároků na odběr všeobecných tuků, umožňujících též odběr masla. Všeobecné listky na tuky vydávají se na 4 neděle, mají na každý týden 6 ústřížků. Každý ústřížek opravňuje v týdnu na něm uvedeném na 1 šestinu množství tuků, na dotčený týden stanoveného. Poprvé bylo spotřební množství stanoveno výnosem c. k. ministerstva vnitra ze dne 1. září. Činí vůbec 120 g tukových výrobků nebo stolních olejů, počítaje v to 1 maslo, nebo 144 g surových tuků, totiž sádlo, pro těžce pracující osoby 150 g tukových výrobků nebo stolních olejů, 180 g surových tuků na osobu a týden a má platiti až na další ustanovení. Které osoby jest počítati za těžce pracující, jest posuzovati dle předpisů místodrž. nař. ze dne 14. února 1916 (osoby, které mají nárok na zvýšený listek chlebový). Listky na maslo vydávají se na 1 týden, znějí na 100 g a mají 2 ústřížky, každý na 50 gramů. Pro dívky ve stáří od 1—3 let, které dle § 3. odst. 2. min. nař. mají dostávat jen polovinu spotřebního množství, jest pořídit všeobecné listky na tuky.

vztahem tím, že vydávající místo oddělí dolejší polovinu ústředí. Listky na tuk, určené pro účely pracovišť, bud-
tež na jednotlivých ústředích označeny náležitým pí-
smene „S“. Listky na maslo mají místa vydávající dop-
lnit zapsáním týdne, pro který se listek na maslo vy-
dává. Vydání listků na tuky (všeob. i na maslo) vázáno
jest předchozím prohlášením, obdobným, jako při dosud
už zavedených spotřebních listcích ostatních (chlebo-
vých, cukrových, kávových). Listky jsou nepřevodné a
platnost jejich není omezena na určité území. Listky na
tuky stejně jako listky chlebové, na cukr a na kávu jsou
pouhými legitimacemi a nezaručují tudíž majiteli sku-
tečný nákup. — Tiskopisy prohlášení za účelem dosaže-
ní listků na tuky vydávají se na městské policejní stráž-
nici. Listky na tuky vydají příslušná výdělna pro listky
chlebové (v protokole, v lyceu, na měst. váze) dne 30.
t. m. od 3—5 hod. odp. při odevzdání správně vyplněné-
ho prohlášení. — Starosta: JUDr. Fr. Ulrich.

K otázce zapravování účtového kolků. Jak známo,
pozměněna byla čís. nař. ze dne 28. srpna 1916 č. 281
f. z., týkající se změny některých předpisů o kolko-
vých a přímých poplatcích, ustanovení § 19. odst. 1. zák.
ze dne 8. března 1876 č. 26 f. z. o kolku účtovém v ten
rozum, že z účtů obchodníků a živnostníků (§ 19. odst.
2. zmíněného zákona) na pohledávku až do 20 K za-
praviti dlužno poplatek 2 hal., větší než 20 K až do 100
K poplatek 10 hal., větší než 100 K až do 1000 K poplatek
20 hal., větší než 1000 K poplatek 50 hal. z každého ar-
chu. Jest tudíž § 11. citovaného čís. nařízení zrušeno do-
savadní kolkové osvobození pro účty znějící na pohle-
dávky včetně do 20 K a dlužno tedy počínajíc 1. říjnem
1916 podrobiti kolkové povinnosti všechny účty obcho-
dníků a živnostníků a to i tehdy, činili-li pohledávka, na
niž účet zní, jen 20 K aneb méně než 20 K. Na to upo-
zorňuji se obchodníci a živnostníci s podotknutím, že
počínajíc 1. říjnem 1916, neužije-li se úředně kolko-
vých účetních blanketů nebo blanketů s kolky úředně
přetisknutými, lze kolky na účtech znehodnotiti buď pře-
psáním součáskou textu účtu, k němuž počítá se také
datum účtu, adresa a podpis účtu, nebo přetisknutím ra-
zítkem jméni nebo firmy vystavitele.

Obchodní gremium královéhradecké konalo výbo-
rovou schůzi 19. září za účasti téměř všech členů a za
přítomnosti gremiálního komisaře dra. Zachovaly a mí-
stotajemníka Ústředny dra. Vítkovského. Po vyřízení
běžných záležitostí stanoveny vyučovací hodiny pro
pokračovací školu kupeckou letos takto: v úterý od 1
do 3 odp., ve středu a v pátek vždy od 1—4 odp. Po-
učení rozestane Ústřednou o ministerském nařízení
stran obmezení výroby a prodeje bavlněného zboží vzá-
to na vědomí. K návrhu jednatele p. Jirásky usneseno
po delší debatě vyzvat oběžníkem obchodnictvo, aby
v poledne (od 12—1) krámy zavíralo, při čemž jedno-
myslně konstatováno, že opatření to už vzhledem k ne-
dostatku personálu jeví se nezbytným. Konečně usne-
seno stěžovati si na povolaných místech do nedostatku
drobných peněz na Královéhradecku.

Živnostenské úvěrní družstvo z. s. s. r. o. v Hradci
Králové konalo dne 25. září schůzi představenstva a
dozorčí rady v místnostech Obchodní, živnostenské a
přemyslové ústředny. Po vyřízení běžných záležitostí
vzata s povděkem na vědomí zpráva, že obec králové-
hradecká věnovala Fondu pro podporu z vojny se vrá-
tivilých živnostníků při Družstvu 3000 K a že místní
spolitelna slíbila k témuž účelu vyhraditi 5000 K ze zís-
ku letošního roku a poskytnouti Družstvu kromě toho
levnější úvěr eskontní, jakmile činnost svou zahájí. K
návrhu místotajemníka Ústředny dra. Vítkovského u-
sneseno kladně vyříditi žádost o půjčku 500 K, podanou
místním živnostníkem-invalidou a předsednictvím uko-
eno, aby v dohodě s ředitelstvím záložny obchod ten
provedl.

Středostavovská kuchyně v Hradci Králové zahájí
určitě činnost svou v pondělí 2. října. Obědy podávají
se budou v restauraci „U Sokola“ na Kavčím plácku.
Cena jejich stanovena na K 1.20 a prodávati se budou
též přes ulici. Jidelní listek na týden od 2.—8. října jest
následující: V pondělí: bramborová polévka, švestkové
knedlíky. V úterý: krupicová polévka, karbanátky s
bramborovou kaší. Ve středu: nudlová polévka, barve-
né kroupy s brambory a se zelím. Ve čtvrtek: strouha-
ná polévka, guláš s brambory. V pátek: hrachová po-
lévka, brambůrky s koprovou omáčkou, buchty. V so-
botu: krupková polévka, hovězí maso s raiškou omá-
kou a knedlíkem. V neděli: nudlová polévka, domácí
sekaná s brambory a se zelím. Obědy podávati se bu-
dou — v restauraci i přes ulici — jen na předem učině-
nou přihlášku. Přihlášky tyto jsou platné vždy na celý
týden a přijímá je městský popisní úřad na Malém ná-
městí. Tamtéž lze si obědy vždy na celý týden před-
platiti a sice nejpozději v neděli dopoledne. Pokud se
organizace tohoto zajisté důležitého podniku týče, sdě-
lujeme, že dozor nad vyvážením, rozdělením a podáváním
jidel, jakož i celou správu kuchyně převzal po této
stránce již osvědčený a zkušený dámský výbor stávající
Obecné kuchyně. Okolnost tato zaručuje, že podnik
bude veden co nejrationelněji a nejhospodárněji a že
tudíž za peníz na dnešní poměry zajisté malý bude moci
poskytnouti mnohem více nežli kterákoliv jednotlivá
domácnost, nehledě ani k tomu, že návštěvníkům od-
padnou starosti s opatřováním potravin dnes spojené.
Úprava obědů bude i. zv. domácí, v každém směru na-
nejvíše pečlivá a v míře takové, aby se dospělá osoba
mohla plně nasýtit. Ti, kdož se již přihlásili k odebrání
obědů, nechť zaplatí předplatné na příští týden a vy-
zvednou si příslušné listky na městském popisním úřadě
nejděle v neděli 1. října dopoledne.

Na ústavě učitelském v Hradci Králové zapsáno
bylo letos do I. ročníku 35 chovanců, do II. 22, do III.
24, do IV. 9, úhrnem 100 chovanců. Mimo to koná 24
chovanců činnou službu vojenskou.

Na e. k. odborné škole pro malé zámočnictví při-
jato do tří ročníků 44 řádných žáků.

Na cvičné a vzorné škole přijato bylo do I. třídy
20 žáků, do 2. a 3. 44, do 4. 44, celkem 108 žáků.

Kulhova a čítárna městského práh. muzea ote-
vřena bude po prázdninách počátkem října každý všed-
ní úterek a pátek od půl 6. do půl 8. hod. večer. Vstup
je dovozen osobám dospělým, které se mohou legítimo-
vat.

Dívalna. Jednota divadelních ochotníků Klicpera po-
řádá v neděli 8. října o půl 8. hod. večer v městském
Klicperově divadle v Hradci Králové divadelní předsta-
vení ve prospěch říjnových obětí dnů. Sestává bude
jedna z posledních původních novinek „Ředitel panství“.
Hra o 5 jednáních. Napsal Jos. Císler. Předprodej u p.
Růžičky, papírna.

Dělní dvoukorun. Při nynějším nedostatku kovo-
vých mincí doporučuje se obecnostu, aby přijímalo
půlky a čtvrtky dvoukorunových bankovek. Okraje díl-
ců musí býti rovné, celistvé, tedy mají se rovně u-
stříhnout a ne trhat a to především u starších banko-
vek. Filiálky Rakousko-uherské banky jsou pak povin-
ny tyto zlomky dvoukorun přijímat.

Komise pro odvod vojenských koní byla dnem 1.
srpna zřízena pro obvod vojenského velitelství v Pra-
ze. Prozatímni místnosti její jsou v Praze III., Karle-
vská ul. 24, v nichž též řídí referent vojenského ve-
litelství pro záležitosti koní.

Pozor na konec letního času! Na místě letního ča-
su, zavedeného 1. květnem t. r., bude v noci z 30. září
na 1. října zaveden opět středoevropský čas. Změna tato
provedena bude tím způsobem, že o 1 hodině v noci (dle
letního času) budou hodiny posunuty o 1 hodinu zpět.
Tímto posunutím hodin z 1 na 12 vznikne dvojitá hodí-
na. Jízda osobních vlaků v přechodné noci upravena
bude tak, že ony daleko jedoucí vlaky, jejich normální
doba odjezdu z počáteční stanice padá do pozdějších ve-
černích hodin 30. září, pojedou dle zvláštního jízdního
řádu v přiměřeně pozdější dobu až k oné stanici, kde
nastane změna času. Doba odjezdu těchto vlaků bude
označena na vývěscích u osobních pokladen na dotyč-
ných nádražích. Osatní vlaky budou z počátečních
stanic vypravěny dle jízdního řádu a budou ve stanici
určené pro změnu času, zadrženy tak dlouho, až naba-
de platnosti středoevropský čas pro jízdní řád. Ony
vlaky, které odjíždějí o půlnoci (12 hodin) anebo po půl-
noci z počátečních stanic, pojedou všechny dle střed-
evropského času.

Bilance léta. Dne 23. září skončilo léto a počal
podzim. A bylo léto opravdu letos divné — vždyť skon-
čilo mrazem! Dne 23. září ukazoval ráno teploměr mi-
nimální 2° pod nulou. První mraz dostavil se letos 18.
září, až jindy nechával na sebe déle čekat. Tak v roce
1914 byl první mraz 26. září a v roce 1913 mrazil v noci
poprvé až 13. října. Z 95 letních dnů bylo 46 dnů s de-
štěm (skoro polovina). Nejdeštivější byla druhá polovina
srpna, kdy sršelo každého dne (vyjma 16. a 24.). Cel-
kem bylo letošní léto o něco sušší než vloni, neboť na-
pršelo 197 mm, kdežto v létě r. 1915 260 mm. Nejvydat-
nější deště byly dne 28. června (19 mm) a 30. srpna
(23.6 mm). Nejtepleji bylo hned na počátku léta; tak 24.
června dosáhl teploměr na slunci až 45° C, též 3. čer-
vence zaznamenána teplota 43° C. Při tom noci byly
však velmi studené, tak 24. června bylo v noci jen 6° C.
Teploměr ukazoval v noci po celé léto jen něco málo
nad 10°. Ke konci července dostavily se noční mlhy.
Bouřky bylo káceli, poslední dne 5. září.

Povětrnost. Dle výkladů na základě teorie Zen-
grovy měla být dne 27. t. m. slná porucha. Falbova
teorie mluví také o 27. září jako kritickém dni. Zatím
sluníčko se smálo jako málokdy jindy. Ale poslední let-
ní noc (kalendářní) rozloučila se s námi překvapivě
pozdravem: mrazik byl tak značný, že mnoho květů v
městském parku i jinde bylo zničeno. — Na adalbertin-
ské zahradě zkvetly nádherně drobné bílé květy jed-
noho druhu bezu.

Seznam cen na týdenním trhu v Hradci Králové
dne 23. září 1916. 1 kg: vikev 1.20 K, jahel 3.10—3.50 K,
1 kopa: zelí 20—34 K, kapusty 4—8 K, drobné zeleniny
1—1.60 K, 1 růže karfiolu 40—60 h, 1 q: cibule 60—65 h,
mrkve 26 K, 1 hl: jablek 16—20 K, hrušek 26—36 K, 1
bečka švestek 4.80—5.40 K, 1 párek podsvinčat 86—166
K. — Přivezeno bylo: zelí 30 kop, kapusty 70, drobné
zeleniny 40, mrkve 3 q, cibule 1, karfiolu 50 růží, jablek
50 hl, hrušek 15, švestek 600 beček, podsvinčat 441 kusů.

Pardubice. Sdružení katol. spolky v Pardubicích po-
řádají v neděli 1. října v měst. divadle na počest jmenin
Jeho Veličenstva císaře a krále Františka Josefa I.
akademii s tímto pořadem: 1. Zdražil: Overture „Sou-
boj“. Hraje smyčcový orchestr. 2. Hayden: Hymna ra-
kouských národů. Hraje smyčcový orchestr. 3. Jeho
Veličenstvo císař a král František Josef I. Škrolov
přednese p. dr. G. Domaby, profesor dějin. 4. Skroup:
Hymna národní. Hraje smyčcový orchestr. 5. Dvořák:
„Na přástkách“. Op. 68, pro klavír. Hrají sl. B. Pinková
a sl. A. Novotná. 6. Fibich: a) Pěvcova útěcha, b) Noční
nálad, c) Večerní píseň. Zpívá sl. Vl. Kuchynková z
Pardubic. 7. Thomas: Koncertní studie. Pro harfu. Hra-
je virt. kom. G. Rust z Bádenu. 8. a) Fr. Schubert: Po-
zdrav ti dám, b) J. Rozkošný: Pro hubinku. Zpívá o-
perní pěvkyně pl. Inž. Bož. Lašková-Zajčková z Prahy.
9. Hornof: „Vše pro dítě“. Báseň. Přednese sl. M. Bal-
carová. 10. P. Rode: 7. koncert (moderato, adagio). Só-

lo pro housle. Hraje pan R. J. Sabala. 11. Sme-
tana: V Čechách. Smyč. 3. Sóló pro klavír. Hraje sl.
B. Pinková. 12. Novák: Slovenské zpěvy: č. 13., 11., 10.
Zpívá sl. Vl. Kuchynková. 13. Labický: Loučení. Sóló
pro viola. Hraje p. R. J. Sabala. 14. a) Meyerbeer: Arie
přete z opery „Hugenoti“, b) Mozart: Arie královny
noci z opery „Kouzelná flétna“. Zpívá pl. Inž. B. Laš-
ková-Zajčková. 15. O. Papini: Lisette. Sóló pro violon-
cello. Hraje p. R. J. Sabala. 16. a) Rossini: Arie Rosini
z opery „Lazebník sevillský“, b) Smetana: „Sklívání
píseň“. Hlubíčka. Zpívá pl. Inž. B. Lašková-Zajčková.
17. Dubec: Píseň beze slov. Sóló pro harfu. Hraje p.
Rust. 18. D. Alard: Fantazie na Rigoletto. Sóló pro
housle. Hraje p. R. J. Sabala. — Začátek o půl 8.
hodině večer. Po čísle 10. přehrávka. — Listky v před-
prodeji: Na balkon v obchodě p. A. Racka v Jindřichské
ul., v přizemí v krejčovském závodě p. J. Kulhánka u
divadla a v obchodě p. Fr. Konvaliny v Bartolomějské
ulici. — Čistý výnos ve prospěch místních sirotek po
padlých vojácích.

Diplomu uznání a díků za záslužnou sběratelskou
činnost ve prospěch Červeného kříže dostalo se dp. Vítu
Štěpánkovi, kaplana v Milešíně, od Zemského pomoc-
ného spolku pro král. České v Praze ze dne 20. září t. r.

O trochu ovoce pro sirotečnické sirotčince sv. Fran-
tiška ve Slatinanech u Chrudimě.

Jilemnice. Odchodem dp. Jos. Michálka, který jme-
nován byl administrátorem v Jablonci n. Jiz., ztrácí
osada naše horlivého kněze a výborného kazatele, kte-
rýž za skoro pětileté své působnosti u nás získal si ve-
líkých zásluh jak pro zvelebení našeho chrámu Páně,
tak i pro celou duchovní správu; proto také byl vše-
všeobecně oblíbeným a váženým. Katolická jednota
zdejší želí rovněž ztráty svého horlivého předstedy a
zdatného a neúnavného pracovníka ve věcech spolko-
vých. Děkujeme mu za všechno to dobro, co pro nás byl
vykonat, přejeme mu v novém jeho působení mnoho
zdaru a Božího požehnání. — Vděční osadníci a členové
katol. jednoty v Jilemnici.

Úvěrní družstvo Eliška
v Hradci Král., Adalbertinum, přijímá záznamy
na nové výhod. losy Rakouského Červe-
ného kříže a opatří i jiné cen. papíry.

Různé zprávy.

Pro dobodu venkova a měst. Výbor Agrárního spol-
ku v Lounech vydal provolání k rolnictvu, v němž mí-
mo jiné praví: Stále hustěji uveřejňovány jsou v den-
ních listech soudní rozsudky, jimiž odsouzení byli mnozí
venkovští výrobci potravin a jiných zemědělských pro-
duktů k citelným trestům pro požadování přeměštných
cen za výrobky ty. Přátelé! V dobách normálních jsme
odkázáni v ohledu odbytu svých přebytkových potravin
především na konsum obyvatelstva našeho okresního
města. Slušno jest, abychom s tímto obyvatelstvem žili
ve vzorné součinnosti v dobách dobrých i zlých, u vzá-
jemném dorozumění. Výbor Agrárního spolku v Lou-
nech.

Zvláštní starost o sedláky projevila najednou „Neue
Freie Presse“, která přece doposud se výhradně za-
městnávala situací peněžníků a továrníků. V úvodníku
vypočítává úroky z válečné půjčky a pokračuje: „Musí
se nyní položit otázka, může-li lidu při tom býti sní-
žena hospodářská úroveň země. Válka obohatla mnohé
důležité třídy společnosti. Nemysleme tu jen dodavatele.
Zemědělství je povolání, kterému patří polovina obyva-
telstva Rakouska. Dá se vypočítati, že mu přitekly ni-
hady ze zvýšených cen obilí... — Tedy přece na-
jednou zvýšená pozornost k sedláckům! Jistě by bylo
lépe, kdyby raději ten list promluvil zevrubně o ma-
jetkové situaci dodavatelů, kterou zná lépe než kapsy
rolnické.“

Reková mysl Jesaitova. „Kölnische Volksztg.“ u-
veřejňuje dopis ze sommské fronty, v němž se praví:
O hrdivých činech Jesuitů P. N. vypravuje si celá
brigáda. Ranění vypravují, že sám chodí do předu a
přináší jim vodu a vodivá do přední čáry zdravotní muš-
stvo, aby byli ranění posbírání. Jeden raněný mi řekl,
že P. N. se položil nad zraněného, aby jej vlastním tě-
lem kryl před šrapnely. Náš nadporučík byl nyní dva
dny vpředu a pravil, že se mu zdá, že P. N. buď naprosto
se smrti nebojí, nebo že ji přímo vyhledává. Zmíněný
jesuitský kněz byl už dříve vyznamenán železným kří-
žem první třídy.

Trapisté ve službách lidumilnosti. Opatu kláštera
Trapistů u Banjaluky P. Dominiku Ashfalgovi byl udě-
len řád železné koruny druhé třídy. Vyznamenání to
bylo mu propůjčeno za zásluhy, kterých si získal řád
Trapistů v oboru válečné péče, ošetřování raněných a
v oboru zvelebení zemědělství v Bosně.

Výroční zpráva Družiny sv. Petra Klavera za rok
1915. Družina sv. Petra Klavera, společnost, která tak
neúnavně pracuje pro africké mise, vydala zprávu o své
činnosti v roce 1915. Družina sv. Petra Klavera má
hlavní ústřednu v Římě, via dell' Olnata 16, má 10 zem-
ských ústředí, 5 odboček a 107 doručovacích stanic.
V nich se vyvíjí ve správním roce činná činnost, aby se
dostala známost o afrických misích do všech vrstev.
Uznatí jest obzvlášť tiskovou činností, o níž svědčí vel-
ký počet tiskopisů jak měsíčníků, tak neperiodických te-

léta Družnice vydaných. Obrázkový měsíčník „Echo z Afriky“ vyšel asi v 46.000 výtisků v řeči české, německé, polské, italské, francouzské, slovenské, maďarské a anglické; obrázkový dětský časopis „Malý Černoch“ ve 30.000 výt. v řeči české, německé, italské, maďarské, polské a slovenské. Ve správním roce přibýlo v Americe ještě anglické vydání, které stále ve větším a větším počtu vychází v St. Louis Mo. (Severní Amerika). „Korrespondenz Afrika“ byla vydávána v řeči německé a italské. „Katolická misijní propaganda“, obrázkový osmistránkový list, vycházející měsíčně na čtvercovém formátu, právě vhodný, aby se rozšiřoval mezi velkým množstvím lidí, byl ve všech vrstvách uvítán, že čítá nyní 24.000 stálých odběratelů a vychází o 46–50 tisících výtisků. V roce 1915 bylo celkem tištěno 104.000 křesťanů a 1.598.000 různých letáků, sešitků, listů, obrázků, modliteb a pod. Písemně vyřídilo se, nepočítajíc poštu do Říma zaslanou, 46.371 došlých písemných záalek a vypravených 67.290. — Neméně čilá byla také ústní činnost Družiny. Na její podnět konáno bylo ve správním roce 76 misijních kázání, 71 přednášek a proslavů, sehráno 6 divadel. kusa, pořádány 2 paramentní výstavy, 2 misijní bazary a velké misijní dni v Solothurnu (Soleure) a ve Vratislavi, jakož i v četných městech dobře navštívené výroční a podpůrné schůze. Jak v Evropě, tak i v Americe pracovalo se horlivě pro africké misie. — Choeme ještě jen několika slovy poukázat na ovoce neúporné činnosti. Družina sv. Petra Klavera přispěla ve správním roce africkým misím obnosem 409.393.49 K. Pro nesnáze dopravní jest cena zaslaných předmětů ovšem nižší než let předtých, ale obnáší přec 7753 K. Tato stoupila by po uzavření míru, poněvadž stále docházejí Družině od mnohých misí prosby o bohoslužebné nářadí a roucha, křížky, kostelní prádlo, šaty, látky a pod. — V r. 1916 bude práce mnohem větší než dříve. Čas kvapí! Osení jest zralé, jen pracovních sil a prostředků jest málo — a přece nalezlo by se obojí v nadbytku, kdybychom my katolíci jednou správně pochopili, co znamená „chtít“. Ze 181 milionů obyvatelů Afriky jest jen něco přes 3 miliony dítkami sv. církve. — Kdo může a chce býti spolupracovníkem Družiny sv. Petra Klavera, objednej si knížku „Pomocné dílo pro Afriku“. Vše další objasní ti četba tohoto výborného spisu. Blíží se vyvěšování také ráda udělí generální představená Družiny hraběnka Ledochovská, t. č. v Solothurně, Dreifaltigkeitssasse 12. — Objednávky všech výše jmenovaných spisů vyřizuje: Družina sv. Petra Klavera v Praze II., na Zbořenci 15, a přilímá také dary na peněžích i věcech pro africké misie.

Italská vláda proti přepychu. Italská vláda připravuje výnos, který se obrací proti rostoucímu přepychu, jaký lze pozorovati v jistých kruzích, pro něž není válka ničím jiným, než dobrým obchodem. Výnos čelil by také přemrštěnosti, které se již delší dobu projevují v italské dámské módě.

Česká hudba, roč. XXII., čís. 9.—10. Bohatě vyplněné dvočíslí přináší opět nová jména českých autorů, lichá skladby zde uveřejněné najdou zalisté pozornosti hudbymilovného občanstva. Jest zde zastoupen zespulý talentovaný umělec Běda Křídlo svými „Písnemi“ pro solový hlas, Vymetal krásně propracovaným sborem „Písečku“, Haril vhodným sborem „Ku pohřbu“, Vacek zajímavou píeou pro harmonium „Doloroso“, Černý elegantní „Náladou“ pro klavír a konečně vřele doporučujeme J. C. Sychrův dnes příležitostný smíšený školní sbor k císařským oslavám „Kmet na trůně“. — V literární části nalézáme črtu o f. Bedř. Křídlovi k jeho 40letému narozeninám od Hrobského, dále dokončení populární Zelníkovy esaye „Náš zpěv“, vřelou báseň Sallcovu a různé zprávy. — „Česká hudba“ vychází v Hoře Kutné (16 čísel do roka), předplatné obnáší ročně 12 K.

Beletristický týdeník „Zvon“, věren své tradici, zahajuje právě jako jiná léta i letos pravidelně svůj nový ročník, již sedmnáctý, za redakce spisovatele Fr. S. Procházky a za součinnosti redakčního kruhu, v němž působí Al. Jirásek, Jan Lier, K. V. Raš a Jos. Thomayer. Prvé číslo prezentuje se vybraným obsahem. Čteme tu sknnou, jásavou lyriku Nestora českých básníků Ad. Heyduka; nový podhorský obraz K. V. Raše „Nemléjší honořák“, jehož obsahem jest rozmariná událost, přihodivší se známému pražskému umělci výtvarníku; Jos. Thomayer zahajuje zde své „Pražské vzpomínky“, které zabírají jeho univerzitní studie a tehdejší literární, umělecký a společenský život pražský. Čtenář nalezne zde spoustu nových a neznámých podrobností a momentů; Fr. S. Procházka intimní lyrika „Curriculum“ čerpá z nedávné události; F. X. Svoboda začíná tu poutavý román „Proutek ze skalní strže“, jehož úvodní kapitola hned naznačuje, že tajemstvím obestřená jeho hrdinka strhne k sobě celý zájem čtenářův; Karel Červinka napsal soudní román „Zmákní“ ze života pražského, jehož osobou jest rozvedený advokát Herout, kterého hospodářský zmatek přivedl na kraj hřivdace a rakny. Zprávy literární, divadelní i zprávy týdenní informují čtenáře věcně a nestranně o českém uměleckém a literárním životě. Upozorňujeme na tento cenný časopis, který jest orgánem výrazné literární družiny a čelným činitelem umělecko-literárním v našem národě, poněvadž lze mu přáti pro jeho vřelý, sebevědomý ráz národní rozšíření co největšího.

Všelicos. Obec vídeňská zakoupila v Čechách 245 vagonů železných; cena v drobném nepřesahovala prý 56 hal. za 1 kg. — Železné dvouhálky přijdou d. oběhu co nejdříve. — Od 1. října korespondenční listek bude stát 8 haléřů,

známky na dopisy 15 hal. a telegrafované slovo bude stát místo 6 hal. 8. Zvýšení poštovních poplatků vyneše prý státu 90 mil. kor. — Úroková míra pro sp. itelní vklady bude snížena ze 3 1/2 % na 3 1/4 %. — V bitvě u Gorice byl prý italský král arané stěpinou granátu. — Štyrsko-hradecká „Akademie“ učitelská předložila ministerstvu vyučování pamětní spis, v němž mimo jiné žádá znovuzavedení tělesných trestů do obecných škol. —

Literatura.

Myšlenky a rady vzdělaným jinochům na uvážení. Napsal P. Ad. Doss, přeložil dr. T. Korec. Druhé vydání, kniha III. Nákladem benediktin. knihtiskárny v Brně. Cena 240 K.

Ave Maria. Promluvy o Panně Marii. Napsal P. F. Žák T. J. Cena 480 K. Nákladem V. Kotrby v Praze.

Breviř eucharistický. Díl I. Eucharistická veleplach. Napsal Klemens Marianský. Nákladem vlastním.

O stavu kněžském. Napsal dr. Eugen Kadeřávek, teolog a kněz v Želivě. Nákladem vlastním.

Apustolat sv. Cyrilla a Methoda. Pořádají dr. A. C. St. Jan a Ad. Jašek. Roč. 7., čís. 7. a 8. Roční předplatné na 12 čísel 2 K přijímá Ad. Jašek, katecheta v Kroměříži.

Ve službách královny. Věstník Marianských družin. Roč. 9. čís. 3. a 4. Vychází šestkrát do roka. Předplatné 2:50 K Redakce a administrace v Praze II., Jedná ul.

Kancelářské potřeby,

papír, péra, inkoust, tužky ve velkém výběru v Družstevním knihkupectví v Hradci Králové, Adalbertinum.

Besídka.

Des Torres.*)

Co dokáže láska otcovská.

Přeložil Jiří Ronovec.

Přede dvěma dny nastěhoval jsem se do svého nového bytu. Seděl jsem právě u snídani, postavil jsem si šálek kávy a deštník — ty tři mocnosti, jak mně má domácí paní pravila — do kouta, když neznámý muž objevil se na prahu mého pokoje.

Vjel si několikrát rukou do vlasů, zatahal se za svou kravatu a několikrát se pokloniv, pravil: »Pane, neznáte mne?«

»Ne, nemám čest!«

»Jsem — promiňte! — ctitel Robustiany, slečny, která bydlí pod vaším pokojem, o poschodí níže.«

»Hezké, hezké!«

»Přicházím, abych vás prosil za laskavost.«

»Velmi pěkné!« zabručel jsem si, »sotva jsem se nastěhoval a již prosby a přání!«

»Ježto otec Robustiany nepřeje naší náklonnosti a vyjádřil se, že jeho dcera se nesmí nikdy vdáti, přicházím...«

»Ku podivu!« pravil jsem. »Jak mnoho lidí by děkovalo Bohu, kdyby takového muže našli!«

»Pravda! Ale Robustiana si myslí, že jsme si určeni. V dobu, kdy váš byt prázdným byl, scházeli jsme se zde a nyní...«

»Jest to nemožné?! Pak vězte, že mi to působí nemilý pocit a kdybych mohl...«

»Ano, můžete! Robustiana mne vyzvala, abych vás poprosil, byste nám popřál schůzky u sebe...«

»Vaše přání jest mi velice nepřijemné! Ale vězte, milý příteli: nemohu a nechci vaši prosbě státi se na odpor a doufám...«

»Ano, pane, musíte, máte-li v sobě jen jedinou jiskerku lásky k bližnímu! Ostatně, jedna služba jest jen závdavkem druhé služby! Budete-li jednou nemocen a budete-li potřebovati mé pomoci, můžete býti jist mé svědomité péče!«

»Vy jste zubní lékař tam v tom nárožním domě?«

»Ano, pane, jsem Faudilas. Ach — neslyšíte klepat?«

»Zajisté! Co to má znamenati?«

»Robustina přichází!«

»Pak se musím přiznati, že se nezabývá maličkostmi. Měla přece sečkat!«

»Promiňte! Má poněkud povahu bouřlivější. Chci jí dveře otevřít!«

»Co vás napadá! Vyřídíte jí, že se musí okamžitě vrátiti!«

»Nemůžné, nemožné! Její otec by to mohl slyšet... představte si sám!...«

»Jděte k šípku!« vzkřikl jsem konečně, »neobtěžujte mne svými hloupostmi!«

*) Španělský humorista, který v sedmdesátých a osmdesátých letech minulého století byl velice populární.

»Pro Boha, ticho! Prokažte mi tuto milost, zapřísahám vás!«

Vrhl se k mým nohám. Přes svůj hněv byl bych se dal do hlasitého smíchu, spatřiv ho u svých nohou; s černým frakem a ustrašenou tváří vypadal jako umučený. Útočil na mne svými prosbami a netrpělivá Robustiana klepala na dveře stále naléhavěji. Konečně jsem se rozhodl: »Povoluji vám deset minut na tuto rozmluvu. Budu přítomen!«

»Tisíce díky! Tisíce díky!«

»Děkujte raději, že má domácí paní není doma! Robustiana vstoupila; byla asi třicetiletá a — žádná krasavice. Měla tvrdý rys kolem úst a velice dlouhé ruce. Její tělo bylo ozdobeno samým fáborem a šperky. Po krátkém pozdravu odešla s Faudilem do kouta pokoje a počala živá rozmluva. Mluvila nepřetržitě, zatím co on jen tu a tam prodělal slovo, nebo na souhlas kývl hlavou. Prozpěvoval jsem si tichým hlasem a převracel listy veškerých knih. Uplynulo sotva několik minut, když bylo pojednou na dveře silně zaklepáno. Zároveň bylo slyšeti ostrý hlas. Faudilas zakryl rukama oči a Robustiana vyrazila ze sebe výkřik. Přikročil jsem ke dveřím a otevřel muži, který — soudě dle obličeje a zvláštního zápachu — jistě obchodoval olejem.

Nestaraje se o mne, křičel ten dobrý muž:

»Kde jsou ti zločinci, abych je zardousil?«

»Odpusť nám!« lkala dívka.

»Odpusť nám!« zajíkal se též Faudilas.

»Svůdníku! Nyní vezmeš odplatu za svůj hanebný skutek!«, křičel muž a skočil do kouta, kde stála moje dýka.

Obával jsem se otcovského hněvu, proto zastoupil jsem mu cestu a zvolal: »Chovejte se přece slušně a nezapomínejte, že jste v mém bytě!«

»Těž s vámi budu účtovat, vy kuplíři!«

»Pane!«

»Vy jste poskytli mé dceři úkrytu!«

»Přestaňte se svými urážkami!« zvolal jsem, »nebo ještě jednou...«

»Řeknu vám to ještě stokrát, ano, stokrát!«

Musil jsem se přiznati, že muž má zdánlivě pravdu a proto chtěl jsem ho přesvědčiti, že jsem nevinný. Ale nechtěl nic slyšeti a křičel neustále: »Všichni jste proti mně? Pak si zjedpám zadržet učinění!«

Skočil k oknu a se vším nápořem hlasu a pliv volal dolů: »Sousedé! Na pomoc! Na pomoc!«

»K d'asu, přestaňte přece!«

Skočil jsem k němu, abych ho od okna odtrhl, ale ach! Aby se neštěstí dovršilo, objevila se v tom okamžiku má domácí paní. Když uslyšela, že příčinou zápletky jest svedení, upadla ta dobrá paní do neslýchaného rozčilení, které se neustále stupňovalo, ježto se domnívala, že já jsem ten hříšník, který tímto ohavným činem její byt zneuctil. Rozzuřila se tak, že počala křičeti a nadávati a konečně uchopila se i hole v koutě stojící. Zmatek spleti hlasů, ano ohrožen i dýkou otcovskou a holí domácí paní, chopil jsem se deštníku a postavil jsem se k obraně. Rámus byl obrovský.

Několik osob, které jsou vždy rády tam, kde se něco semele, vedralo se do pokoje a učinilo skutečnou zeď, kterou se mohly osoby úřední i alkalde těžko protlačiti.

Když se poněkud křik utišil, mohla Robustiana konečně zvolati: »Pane starosto! Tento jinoch i já jsme obětí vášně!«

»Já též!« zabručel jsem.

»A můj otec staví se na odpor skutečného našich čestných zámyslů.«

»Chcete se vzíti?« tázal se alkalde.

»Ano, neboť Faudilas je čestný muž, majitel krásné jdoucího obchodu holičského.«

»Co říkáte vy jako otec děvčete?«

»Musím říci, je-li tomu tak... co mám dělat? Pro mne, za mne, ať se tedy vezmou! Jste všichni svědci!«

Tak skončila událost. Má domácí paní omluvila se a litovala urážek. Robustiana vyjasnila obličej, zatím co ubohý Faudilas hleděl kolem sebe, jako by hledal pomoci. Ano, moje domácí paní zmohla se na malou řeč, kterou překvapila přítomné. Pomalu opouštěli zvědavci pokoj; bylo na jejich obličeji viděti, že nejsou s rozuzlením spokojeni. —

Druhého dne objevil se otec Robustianin v mém přibytku a prosil za odpuštění. Sdělal se mnou, že svatba se bude brzo odbyvati. »Ale ta včerejší scéna nebyla myšlena do opravdy«, počouchle se usmívaje dodával. »Víte, můj nastávající zeť jest poněkud bojácný a úzkostlivý. Nebyl by se nikdy odhodlal žádati mne za ruku mé dcery. Musil jsem tedy něco zaranžovat!« Smál se na celé kolo. Pak mne zval na svatbu. Směje se, přislíbil jsem svou přítomnost.

Biskupská knihtiskárna

v Hradci Králové

nabízí své ochotné služby ku provedení všech zakázek z oboru knihtisku. Ceny mírné, vyřízení správné a rychlé.

Československá záložna v Praze-II., Spálená ulice, číslo 46.n.

Doporučuje se všem našincům co jediný peněžní ústav katolický v Praze. Vklady na vkladní knížky úročí se ode dne vložení do dne vybrání dle dohody a dle doby výpovědi. Poskytuje půjčky všeho druhu za mírných podmínek, zejména směneční úvěr (krátkodobý), v dnešních dobách zvláště výhodný. — Povinná revize „Jednoty záložen“ v Praze.

Stoupencům našich organizací

odporučujeme všem křesťanský český závod vyšivaček a šlůček „Záštitu“ v Chrastí u Chrudimě.

Veškeré prádlo pánské i dámské, vybavy pro nevěsty, přepychové i jednoduché vzorně obstará „Záštitu“. Vsd. duchovenstvu naskytá se zde příležitost koupiti prádlo kostelní, zaručené dle předpisu za ceny mírné. Učiňte objednávku na zkoušku a budete jistě spokojeni!

Odporučujte ve svém okolí!

Uhlí - Koks - Dříví

nabízí ze svého skladu na Slezském Předměstí
Černý & spol.

Barevná kostelní okna

v odbor. provedení shoduje a dodává
Fr. Uhlíř,
umělé sklenářství a malba skla
v Trobešovicích u Hradce Králové.

Cenníky a rozpočty na požádání zdarma.

Jen za jednu korunu

obdržíte tyto cenné spisy, pojednávající o různých stránkách hnutí husitského:

Bludné učení M. Jana Husa, odsouzené na sněmu Kostnickém.

Byl Hus odsouzen jenom pro 30 článků z jeho spisů?

Husitská šlechta.

Sociální postavení kněžstva v době husitské.

Vzdělání kněžstva v době předhusitské a husitské.

Husitské ženy.

Jan ze Želiva.

Objednávky vyřídí franko obratem administrace „Časových Úvah“ v Hradci Králové.

KARTÁČE NA ŠATY NA VLASY KRÉM NA OBUV

koupíte v kojném výběru levně a dobře u firmy:

Josef Jelínek,

mydlář v Hradci Králové (na podlaží).

Luka a pole

u městských jatek pronajme s. a k. dvůr s to-
várnou nábytků K. V. Stuherský, Hradec Králové.

E. Skarda, Brno,
umělec. autor prvotní řady
hotový a dodává chráněná
obrázky. V každém slohu a
provedení, od nejjednoduš-
šího vzoru do nejbohatší
sklomalby figurální, hotelů
praven, lázeňské mesality
kaménkovou při l. cadý, o
tátní obrazy, a hrob-
ky atd. s nejširším
zaručením umělecke-
ho a odborného dokona-
lého, provedení
Rozpočty, ochotně a zdarma.

Nejlevnější a nejbezpečnější pojištění pro případ úmrtí a věna dítkám

poskytuje Jubilejní, vzájemně dobročinný
životnostenský spolek

„Charitas“ v Hradci Král.,

jenž, založen jsa r. 1908 na zásadě křesťanské
svépomoci, za dobu svého trvání vyplatil na
podporách již na 100.000 korun, získav 724
členů. Jak děkovně dopisy svědčí, přišla pod-
rovaným podpora v době nejtěžší jako
pravé dobrodíní.

Spolek přijímá muže i ženy od 24 do 45
let. Příspěvek správní každoroční obnáší 2 K,
zapláné jednou pro vždy jest: do 30 let 2 K,
do 40 let 4 K, do 45 let 10 K. Každý člen se
zavazuje, že splatí při úmrtí spolence 2 K,
jež se vyplátí bez průtahů buď zákonitým pří-
buzným aneb účelu a osobám, jež si člen pí-
semným prohlášením výboru za svého života
označil.

Při spolku trvá od r. 1911 odbor, jen
poskytuje též

věno

nedospělým v den jejich smrti, případně v den
dospělosti jejich, aneb také při úmrtí těch,
kteří je do odboru věnného přihlásili.

Každý pojištěnec u věnného odboru obdrží
tolik korun, kolik osob v době nároku u odboru
bylo přihláшено.

Jinochy lze přihlásiti až do stáří 18 let a
 dívky do 15 let. Přihlášení mohou býti kýmkoliv,
jen když týž jest tělesně zdrav a nepřekročil
55. rok věku svého. Základ 6 K je pro všechny
stejný, rovněž příspěvek po 1 K ve výše zmí-
něných případech povinné podpory. — Bližší
v prospektu, jež na požádání zdarma zasíláme.

Adresa zní:

Spolek „Charitas“ v Hradci Králové.

Dr. František Reyl,
předseda.

Václav Jenšovský,
jednatel.

Zal. č. 200 r. 1920.

SPECIALITA

pravý ústecký, po mnohá desetiletí vy-
hlášený žaludeční likér, od náz em

Amers de Londres

lékařskými vědci jakožto příjemný
občerstvující prostředek doporučovaný
nabízí

A. J. Andrea v Ústí n. Orli.,
továrna nejčistších likérů.

Taktéž doporučuje se ku koupí pravého franc.
cognacu, arémské alivovice jakož i páv. jam.
rumu a všech druhů nejčistších likérů v cenách
nejlevnějších. P. T. panám obchodníkům a
hostinským pověřením se zvláště výhodně ob-
stáří.

Na veškeré zástavy

které až do konce měs. srpna 1916
propadly, odbyvá se (dle c. k. místodr-
žitelského výnosu ze dne 10. března 1915)

DRAŽBA

v obecní zastavárně královéhradecké

(v místnostech zastavárny) v sobotu dne
21. října 1916. Začátek o 9. hod. ranní.

Zástavy do dražby propadlé možno ještě
před dražbou ve čtvrtek dne 19. října
1916 do půl 1. hod. odpo. pouze u pokladny
zastavárenské zúrokovati nebo vyplatiti.

Neprodají-li se veškeré zástavy, odbyvati
se bude druhá dražba v sobotu
dne 28. října 1916.

Každý, kdo se chce vyvarovati placení dra-
žebních poplatků a sice z 1 koruny 2 hal.
mimo úrok, nechť zúrokuje lístky zástavní
do 7. října t. r. V pátek před draž-
bou a v den dražby se neúčtuje.

Správní odbor zastavárenský.

Paramenta.

Ignác V. Noškudla syn

(protokolovaná firma)

v Jablonném nad Orlicí (v Čechách)

(bratr P. J. Noškudly, faráře ve Výprahticích)

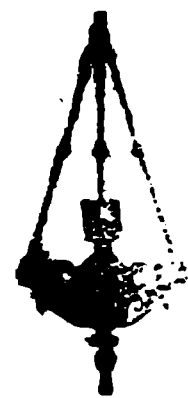
doporučuje P. T. veleřádně duchovenstvu
svůj osvědčený a často vyznamenaný

výrobní závod

všech kostelních paramentů,

spolkových praporů a kovového náčiní.

Cenníky, vzorky i roucha hotová na ukázk
se na požádání franko zašlou.

Volebního jména

duchovenstvu a

slavným patronátním

úřadům dovoluje si depo-

rušiti veškeré kostelní nádoby a

náčiní a to: monstrance, kalichy,

oběry, nádoby, paténky, paciálky,

svícní, lampy, kaditelnice, kropenky

atd. své vlastní výroby, předpisům

církevním vyhovující. Staré před-

měty opravuje v původní intenci a

v ohni zlata a stříbra nebo proti do-

platku za nové vyměňuje. Hotové

předměty neb výkresy zasílá na u-

kázkou franko bez závažnosti koupě.

Vše se posílá poselstvem. Práce ruční

Shled veškerých státek a stříbrných blátek, jako: řetězů,
madenek, křížků, prýtek, náramků atd. u Noškudla
protezy, tabatěrky, jídelní náčiní se stříbra pravého-
činského vády na skladě.

Staré zlato, stříbro a dráhokamy kupuje se nejvyšší cenou.

JAN STANĚK,

posílá a císeloar

Praha-L-979., ul. Karolíny Světlé, č. 12. n.

Přílohy: malba s. b. soukromé tržní soudu.

Jan Horák,

soukenník

v Rychnově nad Kněžnou

zasílá na požádání vždy

dle roční sazby kolekce

nejnovějších druhů pravých

vlněných látek

své vlastní výroby, jakož i tu- i oizo-

zemských.

Četná uznání zvláště z krahů vele-

řádn. duchovenstva svědčí o poctivé ob-

sluze mého ryse křesťanského závodu za

dobu více než třicetiletého působení.

Učiňte, prosím, malou objednávku na

zkoušku.

Též na splátky bez zvýšení cen!

Volební látky na taláry.

OBNOVA

Číslo 40.

Předplatné na čtvrt roku 2 K 50 h
na půl roku 5 K —

V Hradci Králové, dne 6. října 1916.

Inserty počítají se levně.
Obnova vychází v pátek v poledne.

Ročník XXII.

Z podnětu Nejvyšších jmenin konají se
od 4. do 8. října 1916

OBĚTNÍ DNOVÉ

ve prospěch sirotků a vdov po padlých!

Péče o invalidy a tuberkulosou nemocné!

Přispěj každý dle možnosti!

Pamatuj, že tvoji povinnosti jest ustrnouti
se nad trpícími!

Blahoslavení milosrdní!

Jisté velice krásným a praktickým způsobem
oslaví se vznešený panovník náš, budeme-li kráčet
ve šlépějích jeho šlechtných činů, budeme-li
plnit radostně jeho přání.

Jeho Veličenstvo vždy si přál, aby významné
dny byly slaveny dobročinností; sám v té příčině
předcházal a předchází příkladem. Zároveň. Vzpome-
něme, jak si zvláště nejjasnější císař přál, aby
bylo slaveno jeho šedesátileté jubileum vlády ve
znamení tklivého hesla: »Vše pro dítě!« Tehdy
také vznikla dlouhá řada lidumilných ústavů.

Humanita má stále plno velikých úkolů před se-
bou a každým rokem jest nucena obracet pozornost
k jiným a jiným naléhavým potřebám. Nyní
ovšem válečný čas stupňuje své nároky na skutky
lásky k bližnímu. A právě tento týden žijeme ve
znamení důležitých »obětných dnů«, které mají
přinést úlevu dlouhým řadám strádajících.

Pamatujeme, že za válečného času, kdy se hájí
zájmy společné všech, není povinností jenom voji-
nů nésti břemena doby mimořádné. Každý musí
se účastnit na akci záchranné.

Jestliže má být vzorný pořádek a dostatek ve
frontě, musí být také všecko v pořádku za fron-
tou, odkud se dopravuje praktická pomoc. Má-li
vojín s plnou horlivostí nastavovatí svá prsa za
bezpečnost obyvatele civilního, musí být pře-
svědčen, že toto občanstvo s ním spolucítí, že v
případě úrazu nebo jiné nehody se postará dle
svých sil o něho i jeho drahé. Za války mobilisuje
se netoliko do fronty; jest potřebí zmobilisovati
všude účinnou pomoc, která podmiňuje zdar vojen-
ských podniků.

Mějme stále na paměti, že válka není pro vše-
cky zatížením; světový zápas mnohým hmotně
prospěl. Někteří občané, kteří do r. 1914 neměli ob-
stojné existence, nyní vydělávají slušnou mzdu a
někteří se docela značně obohacují. A právě tací
lidé, kteří válkou ničeho neztratili, ba naopak zís-
kali, mají svatou povinnost z přebytku pamatovati
na ty, kteří nesou břímě dne i horka.

Ale i jiní občané mají pozorně naslouchati bla-
sivým výzvám nynějšího pohnutého času. Mají-li
všecky součástky státního stroje pracovati bez-
vadně a účelně, musí každý jednotlivec státí na
svém místě; každý příslušník státu jest nucen o
povinnost dělití se s jinými. Jestliže tedy jedni
chrabře bojují, pohrdajíce smrtí a zapominajíce na

všeliký zisk osobní, musejí druzí konati aspoň
skutky takové, ke kterým není potřebí zvláštního
sebezánoru a vzácné statečnosti. Podpora opuště-
ných, invalidů, chudých vdov — to všecko se vy-
žaduje i za doby míru. Kdo by tedy mohl mít
srdce tak tvrdé, aby zavřel ruku v době tolik zod-
povědné a kritické?

Kdo sám zůstal vřetfen bolestných ztrát, nechť
projeví štědrouti dlaní svou vděčnost. Kdo přece
poněkud trpí, dovede pochopiti ještě větší žal své-
ho bližního a může usušiti slzy strádajících.

Veliká doba, ve které žijeme, není dobou veli-
kých slov a laciných irází; jest naopak časem, v
němž se mají uplatniti veliké skutky.

Veliké sociální úkoly čekají na invalidní fond
pro válečnou péči, na vojenský vdovský sirotčí
fond a pro bojovníky onemocnělé tuberkulosou.
Již samy názvy svědčí, jak obrovská práce hlásí
se zde k svému právu. Tedy koupě zvláštních od-
znaků vdovského sirotčího fondu, kostelní ofery
na ten účel a sbírky milodarů mají se těšiti nej-
větší pozornosti všech srdci lidumilných.

Uvažme, jak často vznešený panovník náš o-
svědčil nejšíťdřejší obětavost v okamžicích kriti-
ckých, jak veliké dary poskytoval těžce trpícím!
Zvláště pak mějme na paměti, jak právě v čase
válečném stará se šlechtě a neunavně o těžce
postižené. Zajiště tedy velmi krásně osvědčíme
úctu k vznešenému kmetovi tím, budeme-li násle-
dovníky jeho neumdlévající lidumilnosti! Jak vhod-
ně oslaví se Nejvyšší jmeniny svornou a štědrouti
obětavostí ve prospěch duší válkou těžce postiže-
ných!

Blahoslavení milosrdní, neboť oni milosrdenství
dodjou!

Průběh války.

Ruské bojiště. Na Volyňsku odehrávaly se
minulý týden kruté boje, především mezi Svi-
ňuchami a Zaturčemi, kde Rusové opakovali
útok v masách až sedmkrát. Přes 3.000
padlo jich tu do zajetí. Západně od Lucku
u Graberky při znovudobytí postavení zůstalo
v našich rukou přes 1.500 Rusů. A také na sil-
nici, vedoucí z Brodů do Zločova, dobylo spo-
jenecké vojsko protiútokem veškerého území
dříve ztraceného, při čemž zajalo 2.300 Rusů a
ukofistilo 11 strojních pušek. V Karpatech Ru-
sové útočí se stejnou tvrdostí jako nezdá-
rem; nepřestávají v útocích vzhledem na Ru-
munsko. — Dle úřední zprávy ze dne 3. října
úspěch protiútoků našeho severně od Graberky
byl ještě rozšířen. Počet zajatců zvýšil se na
2.578 mužů. — Mezi Sviňuchami a Zaturčemi
došlo v pondělí k obrovskému útoku, jaký do-
sud na Volyni nebyl vidán. Nelze si ani před-
stavit, jakou krvavou lázeň způsobili Brusilov
a Kaledin v pondělí vlastní ruské armádě, aby
vnikli do Kovelu a Vladimíru Volyňského! —
Nepřítiznivě počíná v Karpatech zřížilo operace
Rusů, takže bitevní činnost tu pominula.

Proti Rumunsku. Došlo také na Rumuny.
U Sibině rakouské a německé vojsko uzavřelo

Rumunům cestu přes průsmyk Červenou Věž
vrhlo se na ně a na hlavu je porazilo. Rumunů
zajato tu přes 3.000, ukofistěno 13 děl, 10 loko-
motiv, 300 vagonů se střelivem, přes 400 vozů
muničních a se zavazadly, 70 automobilů, tisíce
kusů hovězího dobytka a koní. Vítězství u Si-
bině Rumuny velmi překvapilo a spletlo jim
plány v Sedmihradech. Rumunské útoky byly
odraženy u Petrošene a zmařeny byly rumun-
ské pokusy prolomiti řetěz našich stráží západně
od Červenověžského průsmyku. V Dobrudži
Rumuni a spojenci znovu útočili v široké frontě
z linie Cobadinu—Tuzla; byli však odraženi. —
Výhodně od průsmyku Červené Věže byl na
několika místech dobyt pohraniční hřeben.

Italové vytrvale bombardují Krasskou pla-
ninu a výšiny východně od Gorice. — Na soe-
ské frontě chystají se Italové prý k osmé ofen-
sivě.

Na Sommě zuří boje neustále; boje jsou
zákopové. Od 1. července vyslali tu spojenci
do boje 90 divíí a s půldruhým milionem vo-
jáků dobyli zpět pouze 1/10 procenta území, kte-
ré mají Němci na západě obsazeno.

Revoluce v Řecku. Čtyřdohoda působí
v Řecku rozvrat a zmatek na všech stranách.
Už prý si ani nepřejí, aby Řecko zasáhlo v boj
dinné; jde jí hlavně o to, aby osud svého voj-
ska na Balkáně zabezpečila.

O míru. Na nedělní velké schůzi sociálně-
demokratické ve Frankfurtu žádají ahromáždění
soc. demokrati německí mír, který ponechá říš-
ské území neporušené a zajistí Německu neod-
vislost a hospodářskou svobodu vývojovou. Za-
mítají každou politiku dobývací. Od zodpo-
vědných politiků se žádá, aby s vážností a hor-
livostí hledali cestu k míru, také v tom způ-
sabu, že poctivě a bez předauků budou pře-
zkoušeny návrhy z nepřátelské země. Německo
nemá být znásilněno a také není válečným
cílem německého lidu jiné národy znásilniti.
Německá soc. demokracie agituje nyní po Ně-
mecku pro získání podpisů své mírové petice.
V Mnichově získali 100.000 podpisů. — Ame-
rický velvyslanec v Berlíně Gerard odejel z Ber-
lina do Ameriky, prý aby se poradil s presi-
dentem Wilsonem, bylo-li by možno zahájití
mírové sprostředkování. — V ruském tisku nyní
veřejně projednává se otázka separátního míru.

Říšský kancléř německý Bethmann-Holl-
weg minulý týden zase na říšském sněmu pro-
mluvil o vojné o míru. Zmínil se především
o Rumunsku, pak o krutých bojích na západě
a východě, pojednal o anglických válečných
cílech a vyvrátil útoky, jakuby kancléř nějak
šetřil Anglie; ku konci řeči své pak prohlásil
heslo: Vytrvati, zvítěziti. Zvítězíme!

Politický přehled.

Němci pro samosprávu měst. Svaz ně-
meckých měst měl minulý týden svůj sjezd ve
Vídni, na němž rokoval o všech nyní časových

DEPEŠNÍ ADRESA: ALBIBANKA

TELEFON ČÍSLO 83

KRÁLOVÉHRADECKÁ BANKOVNÍ JEDNOTA V HRADCI KRÁLOVÉ ADALBERTINUM

PROVADÍ VEŠKERÉ OBCHODY BANKOVNÍ A SMĚNÁRENSKÉ ZA PODMÍNEK NEJVÝHODNĚJŠÍCH - ESKONT SMĚ-
NEK - PŘIJÍMÁ VKLADY NA ÚROK 4%, A VYPLÁCÍ VEŠKERÉ VKLADY BEZ JAKÉHOKOLIV OMEZENÍ - SLOŽNÍ
LÍSTKY POSTOVNÍ SPOŘITELNY ZDARMA

VELKOOBCHOD UHLIM, KOKSEM A CEMENTEM

ŽÍROVÝ ÚČET U RAKOUSKO-UHERSKÉ BANKY

ČÍSLO ÚČTU POŠT. SPOŘITELNY 140.273

ŽIVNOSTENSKÁ BANKA FILIÁLKA Y HRADCI KRÁLOVÉ.

Telegrafická adresa: Živnostenská.

Telefon č. 111.

Kupuje a prodává cenné papíry; valuty a devisy; provádí rozkazy bursovní na všech tu- i cizozemských burzách; přijímá v úschovu a správu cenné papíry a poskytuje na hodnoty takové zálohy; vede evidenci tahů; obstarává detaché dospělých kuponů, inkasso taženosti, nové kuponové archy; pojišťuje losy a
provádí i ostatní bankov. transakce za podmínek nejvýhodnějších.

záležitostech samosprávy. Zpravodajem o ní byl dr. Arn. Storeh, starosta města Chomutova. Po jeho návrhu Svaz německých měst v Rakousku jednomyslně zamítl myšlenku a snad už plán, aby přišli byli zvláštní zeměpanští úředníci jmenování purkmistry ve městech, a zároveň zdůraznil ideu, trávící na dosavadním stavu, totiž na svobodné volbě starostů i městských rad. Svaz německých měst v Rakousku nesouhlasí s reformou samosprávy po vzoru pruském a žádá, aby politická svoboda a neodvislost starosty, městské rady i obecního zastupitelstva byla každou reformou obecního zřízení přímo zaručena.

Pro svolání říšské rady. Dne 27. září konala se v Praze za předsednictví knížete Fürstenberga schůze volebního a výkonného výboru a býv. poslanců na sněmu království Českého ústavověrných velkostatkářů. Jednomyslně projeven názor, že jest nezbytnou nutností, aby uveden byl opět v činnost parlamentní život v Rakousku. Velmi zevrubně pojednáno tu o předpokladech, které musí býti splněny, mají-li parlamentní sbory úspěšně pracovat, má-li vážnost Rakouska stoupnouti a má-li býti všeobecná důvěra posílána. — Hr. Sylva-Taroucca rozeslal pozvání k pokračování konferencí, jež byly v jeho paláci ve Vídni v červenci a v srpnu. — Předseda poslan. sněmovny dr. Sylvester svolá prý dle „Parl. Korr.“ na pondělí 23. t. m. k poradě všechny místopředsedy poslan. sněmovny a na týž den také zve na konferenci předsedy stran poslanecké sněmovny.

Porady obchodně politické. Za přítomnosti ministra orby Zenkra, jakož i zástupců ministerstva orby, obchodu a financí konala se 2. t. m. ve Vídni schůze obchodně politického výboru zemědělské rady. Rokováno bylo o oněch povšechných obchodně politických otázkách, jež po válce bude nutno rozluštit.

Baron Kathrein. V Innsbrucku zemřel u věku 74 let zemský hejtmán tyrolský dr. baron Kathrein. Na říšské radě patřil k vůdcům bývalé katol. strany konservativní, která za hr. Taafsa a Čechy pod Riegrem, Poláky pod Šmolkou a Jihošlovany tvořila „železný kruh pravice“.

Po rozbití pravice Mladobochy a dr. Luegrem ustoupil do pozadí. Dr. Kathrein patřil ke stoupencům velkého Rakouska, ke všem národům spravedlivého.

Americké volby. První volby v New Jersey, vlasti presidenta Wilsona, přinesly jeho kandidátům rozhodnou porážku. Zvláště ostře vystupovali proti přivržencům Wilsona američtí Němci.

Volné listy.

Z půl století. S tímto názvem vyšla v „Matici Lidu“ kniha Adolfa Srba, který v několika statcích vzpomíná události a mužů, pro národní náš rozvoj obzvlášť významných. Jsou to hřejivé, na mnoze i pedagogické kapitoly, jež v hlavních obrysech sice již známe, ale jež mělo by čisti přítomné pokolení za tím účelem, aby poznalo, zda jsme mravně a povahově pokročili čili nic. Zejména přítomná doba vybízí, aby se národ vnitřně soustředil a naučil se hodnotiti činy svých znamenitých lidí, neboť spravedlnost k živým i mrtvým jest důležitou složkou mravního zdraví.

Spisovatel knihy „Z půl století“, mluvě na příklad o Riegrovi, poznamenal: „Napsali o něm odporcové po jeho smrti, že neměl pronikavosti Bismarckovy ani diplomatické zručnosti Cavourovy ani oslňujících vlastností Mirabeauových. Bud' si — avšak nikdo mu upříti nemůže, že měl nezměrnou lásku k svému národu, že byl prost ješitnosti a ctižádostivosti, že byl nezištným až do sebezapírání, že přinášel národu svému každou oběť, nikdy však oběť své cti a svého slova. Ač tato obrana co do povahové ryzosti Riegrovy jest výborná, přece nám nepostačuje, vzhledem k tomu oboru činnosti, na kterou odporcové ukázali Cavourem, Bismarckem a Mirabeauem. Že toto citování velikých jmen proti Riegrovi bylo jen prázdným, nabubřelým gestem a že svědčilo o úsudkové nezralosti, soudný čtenář poznává hned po prvním přečtení. Pamätujeme se také dobře, který list tak naivně proti Riegrovi zašermoval, ale neuvádíme jména proto, že nám běží o pokrok v sebepoznávání a národní výchově a nikoli o strannické potyčky.“

již stojím, tahám a trhám sebou, abych se vysvobodila a za tu celou dobu nedala jsem nic do úst, pravila.

Petr však smál se ještě více; připadalo mu to velice směšným a proto pravil, stála-li zde již sto let, že zde může ještě dalších sto let státi.

Když přišel do královského zámku, představil se ihned jako pastýř. Řečeno mu, že služba není těžká; dosti jísti a dobrou odměnu že dostane též a možná že i princeznu k tomu, ale ztratili-li se mu jen jeden z královských zajců, vyfyznou mu tři červené řemeny ze zad a jeho uvrhnou do hadího dvora.

Pokud byl Petr na pastvě na zámecké louce, drželi se zajci v hejně pospolu, jakmile však později dosáhl lesa, rozutekli se mu a pádili přes hory a doly. Dlouhými skoky utíkal Petr za nimi, a utíkal tak dlouho, pokud se mohl domnívati, že alespoň některého z nich polapí. Ale když viděl, že i poslední zmizel, sotva popadaje dechu se zastavil.

Když nastal večer, loudal se pomalu do zámku; u bran se zastavil a hleděl a hleděl na všechny strany, zda by přece některého z nich nespaptil. Ale marně! V zámku stál již král s nožem v ruce, vyfyzl mu tři červené řemeny ze zad, nasypal do zad soli a pepře a uvrhl ho do hadího dvora.

Po nějakém čase ohtěl Pavel odejti do královského zámku a pásti královské zajce. Starý otec řekl mu totiž co Petrovi a mnohem více. Pavel ohtěl pryč a proto vydal se na cestu. Ale jemu nedánilo se ani hůře ani lépe než Petrovi. Žena stála zde a trhala a třásla sebou a hleděla

Toto ocenění Riegra jest jen dokladem myšlenek našich, které nedávno v Obnově jsme pronesli tvrzení, že naše národní vzdělání v posledních dobách bere se směrem až příliš papírovým a že neúčelnou a neuspořádanou četbou inteligence naše, stávající se na vzorech závislou, pozbývá úsudkové samostatnosti a té schopnosti, která dovede vnikati ve spojitost lidí a událostí.

Vůči Riegrovi potřásati Cavourem, Bismarckem a Mirabeauem, jest naivní nesmysl, neboť již srovnání Riegrova prostředím s širokou oblastí, ve které působili oni tři mužové, zřetelně přesvědčuje o nesprávnosti takového hodnotícího měřítka. V těsných poměrech, ve kterých český národ žije a o svá práva zápasí, Rieger Bismarckem, Cavourem, nebo Mirabeauem vůbec býti ani nemohl. Bismarck ku provádění svých myšlenek měl pohotově všechen státní stroj s vyzbrojenými armádami. Cavour za účelem sjednocení Itálie mohl užívatí všelikých diplomatických pomůcek a ve svém prostředí mohl účinně jednati s Napoleonem III. a zajistiti si brannou pomoc Francie. Cavour shromažďoval ve svých rukou moc, o které se Riegrovi ani nezdálo. Mirabeau pak se svými bezpečnými myšlenkami mohl vyrůstí jen v revoluční Francii, a hledíme-li k oslňujícím vlastnostem jeho, můžeme říci, že politice českého národa by více škodily než prospívaly, nebo jinými slovy: vlastnosti Mirabeauovy mohou býti jen vlastnostmi Francouze a nikoli Čecha, jenž dbaje prospěchu národních, musí sobě počínati co nejstřízlivěji a nejvěcněji.

S druhé strany možno předpokládati, že tři tito mužové, přeloženi hyvše do Čech, bez mohutné vnější podpory, o kterou se doma opírali, nebyli by snad ani dokázali, co vytvořil svou trpělivostí a houževnatostí Rieger. Jest jistě snadnějším úkolem, býti státníkem a diplomatem, když mě podporuje jednojazyčný a mnohomilionový národ, než býti politickým vůdcem, který každý podnik o právo svého lidu musí stokrátě dobře promysleti, který musí bez ustání bojovati proti podjatosti a proti mocenským přesudům v mnohojazyčné říši a který na své straně má dosti nesvorný národ a proti sobě — tak mohutné vlivy vnitřní a zahraniční. Jest snadno vznášeti se orlím letem ve svobodných a slunečních prostorách, ale jest těžko

nos vytrhnouti ze skuliny, on však se smál a podíval se na směšné považoval a proto nechal ji státi a se namáhati. Službu obdržel okamžitě, beze všeho zdržování. Ale zajci utekli mu přes hory a doly a nepomohlo mu nic, že za nimi jak ovčácký pes za parného dne běhal. Když večer do zámku bez zajců přišel, stál již král s nožem v ruce na nádvoří, vyfyzl mu tři široké řemeny ze zad, nasypal mu soli a pepře do ran a pak hodil ho do hadího dvora.

Po nějakém čase ohtěl i peciválek vydati se na cestu a pásti královské zajce. Zmínil se o tom svému otci a domníval se, že by to byla pro něho práce velice vhodná, tak polí a lesy proháněti se, borůvky sbírat, při tom pásti stádo zajců a pak na slunci ležeti a se vyspati.

Starý otec však se domníval, že jest ještě mnoho jiných prací, přiměřenějších pro něho. Báť se, aby se mu ještě hůře nevedlo, než jeho bratrům. Lépe že se mu jistě nepovede. Kdo královské zajce hřditi chce, ten nemá býti lenochem, ale musí býti jako pták na vějičce. Utekou-li mu zajci přes hory, bude to jiný tanec, než v rukavičkách blechy si hledati. Kdo chce obstarati se zdravou kůží, musí býti hbitější a čerstvější než pták.

Ano, to vše bylo hezké, ale na peciválka to neplatilo. Peciválek ohtěl jíti do zámku a ke králi, neboť menšímu pánovi než králi sloužiti nechtěl. Zajce již upase, neboť nejsou snad čerstvější než kozy a telata. Peciválek vzal raneček na záda a vydal se na cestu.

Když již ušel veliký kus cesty a hlad počal se ozývati, přišel k staré ženě, jejíž nos vazel v trhlíně. Žena sebou házela, hledíc se vyprostiti.

Feuilleton.

Pastýři králových zajců.

Norská pohádka. — Přeložil Ondřej Všemec.

Byl jednou jeden muž, jenž rozdal veškerý svůj majetek svým nejbližším příbuzným a proto žil na výměnku. Měl však ještě tři syny, již se nazývali Petr, Pavel a Esben — skrček, peciválek. Všichni tři byli doma a nechťeli nic pracovat, neboť měli se dobře, domnívajíce se, že jsou ke všemu dobří a nic že není dosti dobré pro ně.

Jednou slyšel Petr, že král hledá pro své zajce pastýře a proto pravil svému otci, že chce jíti, že to bude něco pro něho, neboť neohce nikomu jinému sloužiti než králi. Otec se domníval, že by bylo dosti jiné práce, která by se lépe pro něho hodila než tato, neboť kdo chce zajce pásti, musí býti rychlý a hbitý a žádný lenoch; rozutekou-li se na všechny strany zajci, to bude jiný tanec, než klátiti se doma mezi čtyřmi stěnami. Ale nebylo nic platno, Petr ohtěl mermomocí pryč; vzal proto svůj raneček na záda a dal se do cesty.

Když již dlouho šel, uviděl jednu starou ženu, která při sekání dříví přiblížila se příliš blízko se svým nosem k rozstřípí, které se sevřelo a nosu ženina již nepustilo. Když Petr viděl, jak žena sebou hází a trhá, aby nos vyprostila, vypukl v hlasitý smích.

„Nestůj zde a neškleb se“, pravila žena, „pojď a pomoz staré, slabé ženě. Chtěla jsem nasekati něco dříví a při tom jsem si přiskřípla nos a nemohu jej nyní vyprostiti. Sto let zde

být politikem, jenž s největší námahou může se dodělávat pouze drobečků. A konečně, jak by byly Riegrovi prospěly Čavourova diplomatická zručnost a Bismarckova pronikavost, když vlastností těchto nemohl vůbec uplatnit?

Nejlepší ku předu. Jest patrnoú náklonností mnohých lidí, chůti všudy viděti veliké státníky, diplomaty, znamenité jenerály a vůbec genie. Vlastnost tato jest jednak duchu lidskému vrozena, jednak se rozvíjí a podněcuje výchovou. Obecně i kulturní dějiny kde bylo možno všechno prohlédly, oprášíly z prachu, vyrvaly zapomenutí, zhodnotily velikány, a nadšenec čtoucí v minulosti, rád by měl veliké lidi všudy i v době přítomné. Zapomíná se však, že velikáni byli řídci: za stará a že jich není mnoho ani dnes. Ne že by se vůbec nerodili, ale že není s dostatek míst, na nichž by se dary jejich ducha mohly plně rozvíjet. Obor působení většiny lidí jest tak omezen, že jen málokterý dostane se příležitosti, aby se velikými stali. Proti tomu nelze nic namítnouti, kde genie pohlcuje a jím projevit se nedá nezměnitelný postup společenského života. Nikdo nemůže spočítati, co se nerozvílo a nepoznáno zůstalo spisovatelů, diplomatů a výtečných vojevůdců; jejich nadání strnulo v zárodku, protože se jim nedostalo probouzejícího světa a tepla příznivých okolností, ve kterých duševní schopnosti mohou se rozvíjeti.

V Říši Alexandra Velikého byli zajisté také nadaní schopnostmi strategickými, ale synem Filipovým a nástupcem jeho mohl být toliko jeden; ten, jsa králem a nejvyšším velitelem, mohl své vojevůdcovské schopnosti uplatnit.

Jak genius závisí na přírodních okolnostech, toho důkazem jest život Napoleonův. Doba, její poměry, nálada francouzského lidu po revoluci, — vše se spojilo, aby mohl ten kraječ Evropy proniknouti. Měl vždycky v úctě zběh událostí a jím připisoval své povýšení, kdežto prostřední lidé mají na starosti předem svoji domýšlivost. Zamilovaným fečnickým obratem Napoleonovým byly nárážky na jeho hvězdu a proto nazýval sám sebe dítětem osudu. »Nic nebylo jednoduššího, než mě povýšit«, pravil. »Darmo je připisují piklům a zločinům. Vyplynulo ze zvláštní o neobyčejné doby, jakož i z mé dobré pověsti, že jsem bojoval chrabře proti nepřítelům své vlasti. Vždy jsem kráčel s názory velikého davu a s událostmi. K čemu mi bylo tedy potřeba zločinů?« A mluvě o svém synu, děl: »Můj syn mne nemůže nahraditi, já bych nemohl nahraditi sám sebe, neboť mě udělaly okolnosti.«

Bez umění čisti zaniklo již mnoho geniů. Slavný Alfieri poprvé přilnul láskou k písemnictví, když počal čísti Plutarcha. Shakespeare bral látku pro svá dramata z Plutarcha, a možno říci, že bez tohoto spisovatele anglický dramatik nebyl by tak proslul. A mnoho jiných dokladů bylo by lze snést k důkazu, jak životním proudem geniové náhodně byli vyneseni. Ovšem neztídka již se stalo, že geniové lidskou společností vědomě a úmyslně byli potlačeni, což tvoří smutné kapitoly kulturních dějin. Samu sebou se rozumí, že naopak povinností kulturních lidí jest, geniům a talentům pomáhati, aby se shodně se svým nadáním jak náležitě uplatnili. Nejlepší ku předu! To by mělo být heslem ve všech stavech a povoláních, aby každý ze své hřívný ve prospěch lidstva co nejvýdatněji mohl těžiti. Proto nemožno souhlasiti ani

s tendencí, která dle »Věstníku katol. duchovenstva« pro jednu diecési byla takto proslovena: »Organisátoři mají svou slávu a spisovatelé svůj honorář.« Nikoli a tisíckrát nikoli!

Proč by na příklad nemohl se stát kanovníkem na Vyšehradě některý kněz spisovatel, na příklad Baar, tento nadšenec čistého umění, litec přilehavého slova a pronikavý dramatik života? A protože veškeré lidstvo kráčí ku předu kulturním závoďením, heslo o nejlepších lidech má svoji váhu všudy tam, kde svítají paprsky vzdělanosti, třeba v dálné Sibíři, neboť týká se i západní kultury; když kdesi na Rusi na místo poctivého, lidumilného gubernátora ustanoven jest vládce knuty, nebo když na místo biskupa Eulogia jmenují Satrapoviče.

Stanislav August. Minule bylo o tomto posledním králi polském tady vypravováno, jak byl unesen a ztýrán. Po jeho zachránění bylo dne 4. listopadu 1771 slouženo ve hlavním chrámě varšavském slavné Te Deum a všemožným způsobem projevovala radost. R. 1773 byl konán soud nad těmi, kteří zločinu proti králi se dopustili. V den, kdy mělo být se spiklenci skoncováno, přišel do senátorské dvorany král, aby se za zločince přimluvil. Rozvinul všechnu svoji proslulou výmluvnost a veden dobrotou srdce uvedl všechny polehčující okolnosti, aby provinilcům pomohl. Ale osvobozen byl toliko Kosiński, který v posledním okamžiku zřekl se spiklenecké přísahy; všichni ostatní byli potrestáni.

Rusko, Prusové a Rakousko žádaly určitých polských území a přání svá právně odůvodnily zvláštními manifesty. V důsledcích toho sešel se r. 1773 říšský konfedační polský sněm, od něhož zmíněné mocnosti domáhaly se souhlasu a kromě toho navrhly, aby králi dostalo se příslušné peněžní sumy a stálého poradního sboru. Po mnohých sněmovních rozpravách v nichž zástupci polského království odpírali, byl sjednán traktát s Rakouskem dne 18. srpna, s Ruskem 7. a s Pruskem 18. září. Králi byla určena suma milion osmkrát sto tisíc zlatých.

Stálý poradní sbor království polskému však nic neprospěl. Jednak nebylo odstraněno »liberum veto«, kterým jediný šlechtic mohl zmařit všechny užitečné návrhy, jednak královská rada tato byla zbavena pravomoci, usnášeti se o zemských zákonech. Nicméně, jakkoli říšská ústava byla nedokonalá, přece král všemožně se staral, aby království bylo posíleno. Tak na příklad celý rok 1777 věnoval tomu, aby zveleboeno bylo národní školství a r. 1780 ze svého pokladu dal značnou sumu k účelům vojenské obrany. Když r. 1788 došlo k válce mezi Ruskem a Tureckem, 6. října sešel se říšský sněm, v němž Stanislav August usiloval o zlepšení financí, právních řádů a rozmnožení vojska. Rusko zamítlo všechny novoty, které král chtěl v ústavu uvést, a vláda turecká slíbila Polákům podporu. Král radil, aby se vyhovělo přání Ruska, ale poslanci byli mínění opačného a Stanislavu Augustovi nezbývalo, než aby se přizpůsobil jejich přání.

15. března 1790 bylo mezi Pruskem a Polskem umluveno spojenectví a král nabyl práva samostatně jmenovati ministry a senátory, po čemž zřízena byla i nová ústava, kterouž prohlášena byla dědičnost koruny, zrušeno poddanství a stanoveno právo, že všichni občané mohou dostupovati všech hodností. Brzo potom zdvihla opětě

»Halo, halo! Vy chcete ještě zmizet!« zvolal peciválek a zapísl na jeden konec své píšťalky. Rozprchl se ještě rychleji na všechny strany a zmizeli. Když přišel peciválek k jednomu uhelnému mlíži, zapísl na druhý konec píšťalky; ještě ani nedopísl a již zde byli všichni zajíci a postavili se do řady druh vedle druhu, jako pluk vojáků na cvičišti.

»To jest opravdu podivuhodná píšťalka«, mínil peciválek a pak se položil ke spánku. Zajíci okákali veselé kolem a starali se až do večera sami o sebe. Pak zapísl peciválek, shromáždil je kolem sebe a pak vtáhl s nimi jako se stádem ovec do královského zámku.

Král, královna i princezna stáli na zápraží a tázali se, který jest to muž, jenž zajíce tak pásti umí a večer s všemi opět domů se vrátí. Král počítal hejno a počítal opět, ukazoval pratem a opět počítal. Ale ať počítal jakkoli, nikdy nescházel ani nejmenší.

»To jest jednou chlapík«, pravila princezna. Druhého dne odešel peciválek opět do lesa pást zajíce. A jak tak peciválek na slunci pohodlně mezi borůvkami ležel, poslali ze zámku komornou, by vyzvěděla, jak a co peciválek dělá, když pase královské zajíce.

Peciválek vyňal píšťalku a ukázal jí ji. Zapísl na jeden konec a zajíci se rozprchl na všechny strany, pak zapísl na druhý konec a zajíci byli opět zde, řádce se druh vedle druhu do řady před ním.

»Aj, to jest jednou jedna pěkná píšťalka«, mínila komorná a řekla, že by ráda sto dolarů za ni dala, kdyby ji prodal.

hlavu nespokojenost, vznikly nepořádky a rozproudlilo se revoluční hnutí. Povstaleckým jenerálem stal se Koszinski. Revoluce tato poskytla sousedům znovu příležitost, aby podjali se nového dělení Polska a tak prý po jejich mínění učinil konec republice a rozbrojům. Dne 25. listopadu 1795 zřekl se Stanislav August trůnu a byl dopraven do Orodna, kdež žil nějaký čas v zátíši. Rakousko, Prusko a Rusko zajistily mu přiměřený plat a slíbily zaplatiti všechny jeho dluhy. Po smrti Kateřiny II. Stanislav August byl pozván od cara Pavla do Petrohradu a pozvání dosti učiniv, usadil se trvale v hlavním městě, kdež svými vlastnostmi nabyl mnoho přátel a kdež uznávána byla královská jeho hodnost. R. 1798 raněn byl mrtvicí zemřel v 66 letech svého života.

V dějinách nového věku, kromě Ludvíka XVI., není jiného krále, který by byl na trůně zakoušel tolik zármutku, jako poslední král polský, a který by byl toliko méně zasluhoval, než Stanislav August.

Muž rozumu a spravedlnosti. V této veliké době bylo namluveno již mnoho nesmyslův a narobenost nemístných návrhů, které vyplynuly z myslí dílem rozpálených válečnou horečkou, dílem z národnostní vášně a domýšlivosti, nebo z bláhové touhy nějak své jméno v historických chvílích uplatniti.

Mezi muže, kteří na události hledí s vyššího hlediska, náleží profesor Foerster. Myslitel tento hledí do budoucna, nedává se ovládati žádnými zájmy a propovídal jasné pravdy, které nad ostatními fečmi čnejí tak vysoko, jako Himalaja nad krkavými hromádkami.

Doslechnuv mínění, že kultura Čech, Uher a Polska jest prý dle své povahy germánskou, chápse se přera a prohlašuje, že v zájmu Německa není pouhého Rakouska německého, nýbrž jest tu slovansko-německé Rakousko, které znamená vzájemné vyrovnání a smíření vyvinutého Slovanstva s Německem. Foerster uznává, že v Rakousku povstaly veliké národní individuality, které si uvědomují svůj ráz kulturní, své úkoly a v důsledku toho objevují a uplatňují svá práva. To však by zůstalo bezcenným, kdyby tyto národní individuality nepochopily, že nyní musí se utvořiti skutečná kulturní vzájemnost mezi různými kměny. »Čeho potřebujeme«, dí Foerster, »jest nová fáse národního života, kde se nepovažuje pouze pud vlastního sebezachování a uplatnění, nýbrž dorozumění a součinnost s jinými národnostními skupinami za nejvyšší projev a výkon národní i za důkaz živoucí politické síly.« Foerster nemluví tu tedy o národech vládnoucích a národech podřízených a méněcenných, nýbrž hlásá zásady, které měly být již dávno vedoucí hvězdou všech rakouských politiků.

Mluvnické síto. »Kdo jest svědkem těchto zápolů, ten pak také dozná, že třeba se účinně připraviti na další válčení.« Nabude přesvědčení, přesvědčí se, pozná. Sloveso doznati v tomto smyslu užíváno vyhodíme vubec. Ještě chybějí se píše sloveso doznati o věcech neživých. Na příklad: Válka doznala svého rozšíření, Pikardie doznala hrozného zpuštění. Správně: válka ve rozšířila, Pikardie byla zpuštěna. U soudu vrahi se přiznává a nikoli doznává. »Že nechybí u centrálních mocností na dobré vůli zjednatí čestný mír, o tom podáno stá důkazů.« Správně: cen-

»Dobrý den, matičko«, pravil peciválek. »Musíš se tak trápit se svým nosem, chudinko?«

»Již sto let mne nikdo matičkou nenazval«, odpověděla stařena. »Ale pojď a pomoz mi, abych se vyprostila a dej mi též něco jísti, neboť celých sto let nedala jsem sousta do úst. Chci se též jako matka odsloužiti.«

»Ale ano«, mínil peciválek. Rozsekl špalek a vytáhl nos ze skuliny. Pak vyňal chléb a dal jí polovici. A jak se dalo mysliti, měla stařena notný apetit, a proto větš polovice připadla jí.

Když se najedli, dala stařena peciváčkovi píšťaličku, kteráž byla takto zařízena: zapískal-li do píšťalky na jednom konci, rozprášlo se vše na vše strany, co chtěl míti pryč, — zapískal-li na druhém konci, shromáždilo se opět vše, co chtěl míti shromážděno. »Opravdu, to je podivuhodná píšťalička«, myslil si peciválek.

Když přišel do královského zámku, byl okamžitě za pastýře přijat. Služba prý není zlá, stravu a službu dostane, a dokáže-li, že se mu žádný z královských zajíců neztratí, dostane snad i princeznu. Uteče-li mu však některý ze zajíců, třeba ten nejmenší, vyřiznou se mu tři řemeny ze zad. Král byl si již svou věcí tak jist, že okamžitě odešel brousit si svůj nůž.

Ach, pásti tyto zajíce není přece nic tak těžkého, domníval se peciválek. Neboť když vyšel, aby jich napásal, byli tak krotcí jako stádo ovcí. Pokud byl na pastvě na louce u zámku, byli stále přítulně pohromadě; ale když přišli do horského lesa a když k polední rozešlo se slunce své paprsky na všechny strany, byli všichni přes hory a doly ti tam.

»Ano, to jest podivuhodná píšťalka«, pravil peciválek. Za penze však prý není na prodej. Chce-li mu však dáti sto dolarů a ke každému dolaru ještě hubičku, pak chce ji píšťaličku přenechati.

O ano, to chce ráda učiniti. Ne jednu, ale dvě hubičky mu dá za každý dolar a ještě mu pěkně poděkuje.

Komorná dostala tedy píšťalku. Ale když přišla do zámku, byla píšťalka pryč. Peciválek si ji opět vyžádal zpět a večer vrátil se se všemi zajíci domů. A ať král počítal jak chtěl, ať od té či oné strany, nechyběl ani nejmenší zajíček.

Když třetího dne opět peciválek zajíce pásal, vyslali ze zámku princeznu, aby sama píšťalku na pastýři vylákala. Byla milá jak holubice a konečně nabídla mu dvě stě dolarů, prodal-li jí píšťalku a řekne-li jí, jak a ní musí zacházeti, aby ji šťastně domů donesla.

»Ano, to jest kouzelná píšťalka«, pravil peciválek, ale není na prodej; jí však z lásky chce ji přenechati, dá-li mu dvě stě dolarů a ke každému dolaru ještě hubičku. Jak si ji uchová, jest její věcí.

»To jest cena velice vysoká za pastýřskou píšťalku«, pravila princezna, děnila se však jen hubiček. »Poněvadž jsme však zde uprostřed lesa, kde nás nikdo ani viděti ani slyšeti nemůže, staniž se; píšťalku musím rozhodně míti.« Peciválek pak, když dostal to, co si přál míti, vydal píšťalku. Princezna vydala se na zpáteční cestu a po celou cestu držela píšťalku v ruce; když však přišla do zámku a chtěla ji ukázati, zmizela jí píšťalka z ruky.

Kupujte úřední odznaky Obětních dnů!

trátním mocnostem nechybí dobré vůle, nebo mají dobrou vůli. Mír se sjednává a nikoli zjednává. Správně: sjednali smlouvu, mír a zjednali dělníka. O předložkách z a s dlužno prostudovati příslušné kapitoly v mluvnicích, tady pro složitost věci mluvit o tom nemůžeme. »Ony mohou čekat, až přijdou k rozumu nepřátelé.« Nestvůra! Až nabudou rozumu! »Na ně však také padá zodpovědnost.« Správně: budou odpovídati z čeho? vydají počet.

Záložna v Hradci Král.,
Janské náměstí č. 163.

Vklady na knížky 4% —
Půjčky. — Úvěry osobní. — Zálohy.
Iskompť účtů a směnek.

Proměny.

Zástupci dělnictva amerického podali návrh, aby v místě příštího vyjednávání o mír byl pořádán mezinárodní kongres dělnictva, k němuž by byli připuštěni i zástupci socialistických organizací německých. Ale anglický dělnický kongres vhodil předválečnou zásadu o spojení proletariátu všech zemí do hlubiny; dvoutřetinovou většinou zmíněný návrh byl na kongresu zamítnut. Delegát Will Thorne pronesl tehdy slova bezohledná: »Není možno, aby s námi sněmovali zástupci z Německa, Rakousko-Uherska, Turecka a Bulharska při našem rokování o mírových cílech. K poradě o míru nesmí dojít, pokud nebude Německo vypuzeno z Francie a Belgie. Devadesát devět procent anglických dělníků by se pozdvihlo proti nyníjší anebo jiné vládě, která by chtěla uzavřít mír dříve, než se to stane.«

K tomuto projevu, který tak prapodivně světo- vrhá na anglickou internacionálu, poznamenává v č. 247. mannheimský soc. demokratický list »Volksstimme«: »Chování anglického dělnického kongresu jest tím politování hodnější, že nejnověji znovu se mluví o sprostředkovacích pokusech neutrální. . . Jestliže neutrální přicházejí s mírovými návrhy, ale angličtí dělníci na druhé straně prohlašují, že by nechtěli míti před vypuzením Němců z Francie a Belgie žádného míru, pak se zcela mimořádně upevňuje postavení válečné strany, která chce míti válku až do konce. . . Pokud válka nepřinesla žádného plného rozhodnutí, nemůže být vyloučeno, že zde či onde vlastní kraj jest obsazen od nepřátelských válečných sil. Patrně, že angličtí dělníci nevidí žádné překážky míru v té skutečnosti, že Francouzové stojí na půdě německé, Italové, Rusové a Rumuni na rakouské; také by ničeho nenamítali, kdyby se Angličané a Francouzi hnali vpřed do rýnské provincie přes Belgii. Jejich stanovisko — bylo-li od Willa Thorne správně tlumočeno — zabobuje tam, že mír nemá být uzavřen dříve, pokud všechny výhody nebudou na straně čtyřdohody, ale všechny ujmý na straně středostátů.«

»Tedy »Volksstimme« byla nucena poučovati veliký kongres o logice od abecedy — jako malé žáčky.

Socialistická strana ve Francii prohlásila za nutnou podmínku míru vrácení Elsaska-Lotrinska Francii. Soc. dem. »Hamburger Echo« v č. 182. po-

Druhého dne vydala se královna sama na cestu, aby dosáhla píšťalky a do zámku ji donesla. Na peníze byla skoupějši a nabídla jen padesáta dolarů, ale stále musela přidávati, až nabízela tři sta dolarů.

Peciválek pravil, že jest to podivuhodná píšťalka a že jest to opravdu žebrácká cena.

Ale z lásky k ní že jí přece za tu cenu dá. Dá-li mu tedy tři sta dolarů a ke každému dolaru mlaskavou hubičku, že bude píšťalka její. Stalo se. A hlavně hubičky dostal dobře odpočítány, ježto nebyla královna v této příčině skoupá.

Když obdržela píšťalku, seřvala ji pevně a mimo to ještě ji pečlivě zastrčila. Nevedlo se jí však ani o vlas lépe než oběma předešlým. Když chtěla píšťalku ukázati, zmizela jí a večer vrátil se peciválek se zajíci královými jak se skrotlými ovce do zámku zpět.

»To jest opravdu hloupá věc«, pravil král. »Budu nucen sám se přičiníti, abyh tu darebáckou píšťalku dostal; ano, již vidím, nezbyvá nic jiného.«

Druhého dne, když peciválek do lesa odešel, přijel za ním král a zastal ho na témže výslunném pahorku, na kterém s ním všechny tři dny vyjednávaly.

Peciválek ukázal králi píšťalku, zapísl hned na tomto, hned na onom konci. Král pravil, že jest to píšťalka velice roztomilá a že ji chce od něho na každý způsob koupiti, i kdyby měla stát tisíce dolarů.

»O ano, jest to píšťalka velice podivná, pravil peciválek, »ale za peníze není na prodej. Ale vidíte tam toho šemíka?« pravil peciválek a ukázal směrem do lesa.

znamenává, že v předválečné době soc. demokracie francouzská takového požadavku nekladla; naopak horlivě a přísně bojovala proti šovinistickým politikům, kteří usilovali o válku odvetnou pro znovudobytí Elsaska-Lotrinska. Teprve tehdy francouzská internacionála vzala do svého programu vrácení onoho území, když spojení republiky s Ruskem vedlo k válce; pak někteří socialisté docela přisvědčovali k bezohlednému plánu na rozbití Německa. — Tedy veliká proměna smýšlení, dokazující, jak nekalá vašeň staví i ve francouzské soc. demokracii požadavky práva na ruby. Z národnostní zaujatosti by socialisté francouzští byli schopni porušovati nezadájná práva národa druhého.

Jak dochází k praktickým proměnám i ve státech neutrálních, svědčí mimo jiné i důležitá zpráva z Kodaně dne 2. t. m. Soc. dem. sjezd totiž přijal 293 hlasy proti 32 resoluci, v níž se zmocňuje soc. demokratická skupina na říšském sněmu dánském, aby za účelem řešení politického konfliktu přistoupila na kompromisní návrh hr. Friise a aby schválila vstup sociálně demokratického poslance do kabinetu jako ministra bez portefeuille. Soc. demokratická skupina na říšském sněmu navrhuje poslance Staununga jako příštího ministra, což přijato se souhlasem. Poslanec Staunung prohlásil, že jmenování přijímá, že však třídní boj nebude zmírňen, že jde pouze o užití nových prostředků ve službách třídního boje.

Tento dodatek znamená málo; je to slabý pokus o omluvu před těmi, kteří si zvykli celá desetiletí slyšeti hesla radikální.

Patrně tedy, že mohutné události protrhávají radikální theorie rychle — jako slabé pavučiny. Jak zkušenosti tak zaujatost vedou k velikým změnám názorů, které do nedávna platily za neodvolatelné.

Kulturní jiskry.

Slavný chirurg Černý zemřel. Dne 2. října ráno zemřel po delší nemoci senior lékařské fakulty na heidelberské universitě tajný rada dr. Vincenc Černý, proslavený chirurg, ve věku 74 let. — Černý narodil se v Trutnově v Čechách. Po skončení studií byl asistentem prof. Billrotha. R. 1871 stal se řádným profesorem ve Freiburgu a r. 1877 v Heidelbergu. R. 1906 vzdal se profesury a zcela se věnoval řízení ústavu pro studium rakoviny. O rakovině napsal mnoho cenných pojednání.

Hermann Bahr věnoval v »Berl. Tageblattu« dne 18. září feuilleton dílu »Das böhmische Volk«. Zejména píše: »Právě v Praze vydané dílo »Das böhmische Volk«, statný foliový svazek o 247 stranách, drem. Tobolkou vydané, německy psané, s výslovným úmyslem reprezentovat domovinu v cizině, jest opravdu plakátem Čech, který této zemi dosud chyběl. Jestliže i na přístě nebudeme zase o Čechách nic věděti, nebude to již jejich vina. Neboť čím jsou a co zможou, hospodářsky, umělecky a vědecky, jejich celý tvůrčí, výtvarný a myšlenkový život, zevní i vnitřní bytí a z jaké minulosti se vyvíjelo a také jakou budoucnost jeví, projevuje se tu s rozhodností, v plné důvěře, bez zbytečných řečí v klidném tónu věčného popsání.« V dalším obsahu pisatel podává zevrubný obsah díla, načež praví: »I kdo se domníval, že Čechy zná, užasne při tomto seznání jejich kultury. Ona má podivuhodnou sílu, která se jeví skoro nepochopí-

»Ach, to jest můj vlastní kůň, ten šemík tam«, odpověděl král; znal svého koně velice dobře.

»Nuže, dáte-li mně tisíc dolarů a tam té kobyle, která se pase na mechu u velké borovice, hubičku, pak dostanete píšťalku.«

»Za jinou cenu ji dostati nelze?« tázal se král.

»Ne, za jinou nec«, odpověděl peciválek.

»Dobře, ale smím si dojísta svůj hedvábný šátek před ústa položit?« pravil král.

»Ano, to můžete«, pravil peciválek. Pak dostal král píšťalku, kterou zastrčil do své peněženky, peněženku pak schoval do své kapsy a kapsu na knoflík zapjal. Na to vydal se na cestu. Ale když do zámku přišel a píšťalku vyndati chtěl, nevedlo se mu lépe než paním. Zmizela mu právě tak jako jim; peciválek se vrátil se svým stádem domů, a nechyběl mu ani zajídek.

Král zůstal, ježto peciválek všechny napálil a nadto o píšťalku je připravil. Že za to měl životem pykati, rozumělo se samo sebou. Královna též pravila, že by se měl podobný zločinec o nejrýchleji odpravit.

Peciválek však mínil, že by to nebylo ani správně ani spravedливо; nečinil nic jiného, než co mu bylo dovoleno; chránil jen svou kůži, jak mohl nejlépe.

Tu pravil král, aby se o to nestaral; podařilo se však peciválkovi, aby lžemi naplnil pivovarský kotel, až by přetékal, bude na živu zachován.

Peciválek mínil, že to nebude úloha ani velká ani těžká a důvěřoval si velice. A nyní

telnou, neboť nebudiž zapomináno, že toto vše jest dílem sotva jednoho sta roků! Když vzniklo císařství rakouské, nebylo žádné české kultury, nebylo ani českého národa! Čechové musili býti opět vyhrabáni z hluboké šachty. To jest výkon světodějinný bez příkladu, z něhož Němci smejí tím spíše se těšiti, že jeho začátek stál pod německým požehnáním: Goethe dal přívětivě spočinouti na něm svému velikému zoru. . .

Každému volný vývoj. Říšský poslanec Bassermann měl na výletě, jež pořádal »Národně-liberální spolek ve Stettíně« do kláštera v Chorině, při hostině řeč, v níž podle »Nationallib. Korresp.« pravil: »Myslím, že až navrátí se opět do země mír, bude také politický boj mírnější. Političtí protivníci nebudou již dále tak útočně a vášnivě se urážeti, jak tomu bylo v dřívějších letech, a ve všech táborech budou si nepřátel více vážiti. Ještě nemáme míru, ale ve všech nás žije přesvědčení, že Německo vyjde z tohoto boje vítězně. Germánství nezajde a nesmí zajíti, poněvadž musí ještě splniti mnoho úkolů. Nové úkoly vyrostou nám všem po válce. Potom nesmíme též zapominati, že šlechtic zrovna tak jako dělník stejnoměrně splní své povinnosti; budeme proniknuti pocitem spravedlnosti, jenž uvede náš národní život do nového období. Volná cesta všem! Každému jednotlivci uvolněna budiž dráha v našem státním životě!«

Kancelářské potřeby,

papír, péra, inkoust, tužky ve velkém výběru v
Družstevním knihkupectví
v Hradci Králové, Adalbertinuu.

Za válečného ruchu.

Statečnost českých vojnů před Sibií. Dne 2. t. m. večerní »Neues Wiener Journal« uveřejňuje tento telegram válečného zpravodaje svého hr. Karla Scapinelliho z hlavního stanu: »Přibyv ze Sibiň, mohu oznámiti: Ještě v prvních dnech minulého týdne strachovala se Sibiň o svůj osud. Jevily se sice známky, že tlak rumunský na rozhraní jižním povoluje, ale obyvatelé se ještě třáslí obavou, že každou noc může nepřítel zdolati polní stráž a vtihnouti do města. Malý zástup hrdinů, většinou českých vojnů etapových, kteří pod bystrým vedením setníka Petříčka konali po tři neděle obrannou službu před městem, aniž by jen jediné noci mohli býti vystřídáni, zaslouží neobmezeného uznání. Toto obranné vojsko uchránilo krásné město Sibiň před nejhorším osudem. Vojsko toto nejenom že krylo klidnou evakuaci města, která konala se v noci drahami, nýbrž vykonalo ještě více: zůstalo aktivním, svádělo s Rumuny drobné potyčky a svou přesnou střelbou udržovalo nepřítel v uctivé vzdálenosti od města. Teprve v pondělí 25. září zasáhlo naše dělostřelectvo. Rakousko-uherská a německá děla zahájila střelbu na rumunské posice a učinila je zralými k útoku. Honvédi prvním útokem zmocnili se výšin, které byly Rumuny obsazeny. Jižně od Sibiň ležel rumunský armádní sbor z Krajové, v lesích a kukufičných polích. Bavorský sbor vyrazil tímto směrem, takže nepřítel ustoupil. Bylo nutno vypuditi nepřítel od sibiňského vodovodu, který byl

počal vyprávěti, co se mu od počátku přihodilo; vyprávěl o ženě s nosem ve skulině a uprostřed vypravování pravil: »Musím důkladně lháti, aby byl kotel plný«, — pak vyprávěl o píšťalce, kterou dostal a o komorně, která za ním do lesa přišla a píšťalku od něho za sto dolarů koupiti chtěla, i o hubičkách, které mu na lesním pahorku dala musila. Pak vyprávěl o princezně, jak k němu přišla a za píšťalku dala mu tolik nežných hubinek, poněvadž v lese nikoho neviděla ani neuslyšela.

»Musím důkladně lháti, aby byl kotel plný«, pravil peciválek.

Pak vyprávěl o královně, jak skoupá byla na peníze a jak štědrá byla na mlaskavé hubičky. — »Ano, musím hodně lháti, aby byl kotel plný«, pravil peciválek.

»Nyní zdá se mi, že jest již plný«, pravila královna.

»O ne, ještě dlouho ne!« zvolal král.

Pak vyprávěl peciválek dále, jak král k němu přišel a o bílé kobyle, která se tam venku na mechu pásala — a poněvadž král píšťalku mermomocí mlti chtěl — musil — musil . . . »Ano, s dovolením, musím důkladně lháti, aby byl kotel plný«, pravil peciválek.

»Zadrž! Zadrž, chlapče!« vzkřikl král. »Jest plný! Nevidíš, že již přetéká?«

Pak radili se král s královnou. A výsledek porady jejich byl, že bude nejlépe, dostane-li peciválek princeznu za manželku a s ní půl království.

»Ano, ano, to jest opravdu podivuhodná píšťalka«, pravil peciválek.

≡ Přistupte za členy voj. vdovského a sirotčího fondu! ≡

Rumuny zničen. Dobyli jsme průmysku u Červené věže. V noci na úterý poprvé spatřilo město Sibíň větší množství rakousko-uherských vojsk. Ze zastřených oken pohlíželo obyvatelstvo radostně na naše osvobozující mužstvo. Uherští honvědi ubírali se mezi německým vojskem. V dalších bojích byli Rumuni obklíčeni a nemohli se ze svéráječného kruhu žádným výpadem vysvoboditi. Zbytek vojska byl pak nucen se vzdáti.

Příjmy se účtově pro vojenské dílny. Dle výnosu c. k. ministerstva války odd. 10 č. 86.149/16 mohou býti přijímáni u dělostřeleckých dílen v Josefově, Tereziňě, Králově Hradci a Pardubicích, jakož i u náhradního skladiště vozatajské divise č. 9. v Trutnově učedníci: odvětví zámečnického, kovářského, sedlářského, řemenářského, kolářského, obuvnického a krejčovského za těchto podmínek: 1. Ubytování ve státních objektech. 2. menážní zaopatření, 3. plat a pohotovostní přídavek voza-tajského vojína (26 hal. denně).

Čtení novin a úředních vyhlásek. C. k. okr. hejtmanství v Hradci Králové prohlašuje: Při nejruznějších příležitostech bylo od osob pro veliké přestupky pozastavených použito za výmluvu, že jim to neb ono nové nařízení nebylo známo, ježto nečtou ani noviny ani vyhlášky úřední, že jim k tomu nezbývá času a příležitosti a pod. Upozorňuje se proto, že jest v nynější době zvláště důle-žito a ve vlastním zájmu jednoho každého, aby no-viny, přinášející stále významné a do veřejného i soukromého života často pronikavě zasahující úřední nařízení, četl a vývoj věci sledoval. Rovněž i vyhláškami úředními, uveřejněnými v úředním li-stu okr. hejtmanství a prohlášenými obecním úřadu třeba věnovati zvýšenou pozornost, neboť jen tak se uchrání každý nepřijemností, které mu jinak při neznalosti úředních opatření vzejíti mohou, třeba by byl dalek zlého úmyslu. Pp. starostům se toto uvádí se žádostí, aby vhodným slovním poučením kde toho třeba na důležitost čtení no-vin, zdejšího úředního listu a vyhlásek poukázali a strany na radu se dotazující vždy také na příslušné články neb vyhlášky upozornili.

Vyrozumění o úmrtích vojínů. Vrchním velitel-stvím armády bylo nařízeno, aby na příště byli příbuzní vojenských osob, které padly nebo ze-mřely, o tom přímo správcem matrik vyrozumění. Vyrozumění to stane se pošní poštou lístkem, kte-rý bude odeslán na osobu udanou v legitimačním lístku padlého neb zemřelého. Na toto nové zaří-zení se všeobecně upozorňuje s podotknutím, že se týká jak pohřeb nemocnic, tak i všech podob-ných ústavů v zemi.

Pátrání po pohřešovaných. K pátrání po po-hřešovaných vojnech nabízí se firma M. Offen-hauer v Lipsku, která vydává list „Vermissten-Suchblatt“. Poněvadž reálnost tohoto podniku jest nadmíru pochybná a jeho činnost je čistě výděleč-ná, varuje se veřejnost před bližšími styky s ní a doporučuje se pouze ona ústřední místa úřední, která byla v minulém čísle úředního listu již uve-dena.

Proč psáti na drahém papíře?

Vždyt obdržíme levný dopisní papír a to: 1 envelopku (10 papírů a 10 obálek) za 50 hal. 50 envelopek za K 22-50 (po 45 hal.) Objednejte pokud na skladě v

Družstevním knihkupectví
v Hradci Králové, Adalbertinum.

Národohospodářská hlídka.

Dodávky bramborů. Na základě výnosu c. k. místodržitelství v Praze ze dne 9. září 1916 čis. 226.484-K má královéhradecký okres dodati 897 vagonů bramborů. Z tohoto množství bramborů, jež zvláštními přípisy na všechny obce bylo roz-vrženo, bud'ž obecní kontingent na jednotlivé ma-jitele bramborů, též velkostatky rozdělen, rozdělo-vací plán c. k. okr. hejtmanství ve 2 stejnopisech k schválení předložen a pak v místě obvyklým způsobem uveřejněn. Část kontingentu brambor, jejichž dodávka se právě obci ukládá, vyměřena byla dle rozlohy půdy brambory osázené v tamní katastrální obci a jest tudíž při rozvrhu na jedno-tlivé zemědělce vzíti v počet též ony pěstitele, kte-ří v obci nebydlí, ale mají v obci pozemky bram-borů osázené. I těmto jest tudíž dodávku uložit. Příslušný výměr budiž jim doručen prostřednic-tvím obecního úřadu místa jejich pobytu, který je povinen po sklizni sám dále dodávku vésti v pa-trnosti. Seznam pěstitelů, kteří bydlí v jiných ob-cích, budiž s udáním místa jejich pobytu a uložené dodávky mimo celkový rozvrhovací plán ve zvláštním ještě výkaze zaslán okr. hejtmanství. Pokud jde o pěstitele, kteří bydlí mimo zdejší ok-res, budiž jim dodávka uložena s tím závazkem, že budou povinni množství, jež mají odvésti, dodati pro okamžitou potřebu přímo s pole komisio-náři.

1. j. Družstvu rolnického skladiště v Hradci Král. Těmto budiž výměr doručen přímo. Při rozdělení obecního kontingentu, jež za všech okolností mu-sí býti dodán na jednotlivé majitele bramborů, bu-diž dle možnosti na to vzat zřetel, aby jim asi ná-sledující množství bramborů zůstalo: a) ke krytí potřeby producentů, jejich příslušníků a deputátní-ků 500--800 g na hlavu a den, b) pro krmení do-bytka asi 1 pětina celkového výnosu, c) pro sázení dle výše a povahy pozemků 17--25 q na hektar, d) ke krytí přirozeného úbytku vysýcháním asi 6 proc. celkového výnosu. Obec jest dle § 24. min. nařízení ze dne 4. srpna 1916 č. 244 ř. z. povinna o to se starati, aby částečná množství, jež se bu-dou požadovati, z obecního kontingentu dle tohoto výnosu byla příslušnému komisio-náři Válečného obilního ústavu odevzdána. Množství brambor, jež bylo obci k odvedení předepsáno, jest potud ne-změnitelné, že nesmí býti za žádných okolností zmenšeno, kdežto větší dodávky vždy jsou při-pustny. Výrobci bramborů, kteří neodvedou žáda-né množství bramborů, budou okr. hejtmanstvím (polit. expositurou) potrestáni peněžitou pokutou do 5000 K nebo vězením do 6 měsíců. Mimo to od-škodní se Vál. obilní ústav odbočka v Praze, bu-dou-li brambory pod závěru dané scházeti, na o-sstatních zásobách dotyčného výrobce bramborů.

Úprava obchodu dobytím. Místodržitelským naří-zením z 26. srpna 1916 č. 76 z. z. byl nově upraven ob-chod hovězím dobytím v Čechách. Podstatná ustan-o-vení zmíněného nařízení jsou tato: Hovězí dobytek ja-tečný čítaje v to telata smí nakupovati toliko Ústředna pro obchodování dobytím, resp. sdružené v ni společ-nosti a to Česká a Německá zemědělská společnost pro zpeněžení dobytka v Praze. Nákup dobytka děje se dle určitého plánu tak, že na každý měsíc stanoví se pevný kontingent, který má býti uhrazen. Kontingent na okrese žádaný rozvrhne zvláštní, při okresním hejtmanství zřízená komise pro rozdělování dobytka na jedno-tlivé obce. Okresní hejtmanství sdělí rozvrh s obecními úřady a obecní úřady počet dobytka na obci žádaný roz-dělí opět na jednotlivé chovatele. Při tom budiž hledě-no na skutečný stav jednotlivců a šetřeno všemožně zemědělských i ostatních zájmů, zejména produkce mlé-ka. Podotýká se ovšem, že kontingent žádaný musí býti bezpodmínečně uhrazen. Kdyby pak nastala nutnost dodávati na úhradu kontingentu i krávy chovné a do-jnice, budiž v prvé řadě chráněna nezbytně nutná výro-ba mléka a při maslaření ony podniky, které dodávají maslo do Rolnické prodejny, jež obstarává pod úřední kontrolou další prodej konsumujícímu obyvatelstvu. Ma-jitelé hovězího dobytka smějí jatečný dobytek, čítaje v to telata, vydati na porážku toliko legitimovaným or-gánům výše uvedených společností nebo na poukázky, které vydá okresní hejtmanství. (Poukázky takové vy-dává politický úřad fezníkům nebo jednotlivým aprovi-sačním místům na dobytek do kontingentu zabraný pro úhradu civilní potřeby.) Poukázky posléze zmíněné od-vede osoba jímí legitimovaná, která dobytek přímo ma-jiteli zaplatí, před odebráním dobytce obecnímu úřadu, jež odebrané poukázky předloží nejdéle do 5. každého měsíce okr. hejtmanství. Poukázky může okresní hejtmanství vystaviti jen pro vlastní okres, nikoliv do o-kresu cizího. Kromě množství jatečného dobytka, které jest kontingentem uloženo dodati, nesmí býti jatečný dobytek z okresu vyvážen. Obchod užitkovým a chov-ným dobytím v témže politickém okrese nepodléhá nijakému omezení. Pro nákup v cizím okrese nutno si vyžádati zvláštní nákupní povolení u Zemské komise pro obchodování dobytím. Novou úpravou obchodu dobytím prohloubena jest dosavadní organizace v zá-jmu celku. Obecní úřady se žádají, aby s předpisy no-vého nařízení se důkladně obeznámily a interesované kruhy o nich poučily s výslovným upozorněním, že žá-daný kontingent musí býti uhrazen a že v případě od-poru by byl žádaný dobytek nucen cestou rekvizice o-debrán.

Královéhradeckou bankovní jednotu v Hradci Králové doporučujeme co nejlépe při veškerých obchodech bankovních a uhelných. Podporujte při každé příležitosti svůj vlastní podnik.

Zprávy místní a z kraje.

Velkolepá oslava jmenin Jeho Veličenstva uspořá-dána v našem městě hlavně příčiněním p. c. k. místodr-ž. rady J. Smutného, jiných úředníků, městské rady, škol a j. v. Dne 3. října konal se koncert Pepy Bartoně za okolností, které poskytl příležitost k hromadným loy-álnímu projevům. — Dne 4. října za krásného počasí bylo město vyzdobeno prapory v barvách říšských, zemských a uherských. V katedrálním chrámu sloužil Jeho Exc. nejdp. biskup dr. Jos. Doubrava pontifikální mši sv. s četnou asistencí za přítomnosti kaploto, důstojnictva, úředníků státních i samosprávných, městské rady, zá-stupců škol atd. Při vstupu Jeho Bisk. Milosti do chrá-mu zaznělo ladně „Ecce sacerdos“. Mše a Te Deum zapěny velice pečlivě za průvodu c. a k. vojenské ka-pely. Komposice ty jsou mistrným dílem p. ředitelů ků-ru Wilsche. Po Te Deum zpívána hymna rakouských

národů. — Před pontifikální mší sv. všechny zdejší školy měly ještě své bohoslužby zvláštní v příslušných koste-lich a kaplích. — Před 10. hod. řadil se veliký průvod všech škol se svými profesory a učiteli na nábežích labských. Mládež držela v rukou vkusné praporky. Ve čtyřlístu se postupovalo na Male náměstí před radnici v čase, kdy se tamtéž ubírali z chrámu i hodnostáři. Před radnicí byla slavnostní velká tribuna, ozdobená věnci, chvojlím a prapory. Mezi květinami trůna bělost-ná, velká socha Jeho Veličenstva. — Na tribuně zaujali místa J. Exc. nejdp. biskup, p. místodr-ž. rada Smutný s jinými politickými úředníky, zástupcové c. a k. garni-sony, úřednictvo c. k. krajského a okresního soudu, c. k. stát. návladnictví, c. k. okr. finanč. říditelství, c. k. ber. referátu, c. k. pošt. a telegraf. úřadu, c. k. berního úřadu, c. k. stanič. a železničního úřadu, c. k. živnost. inspektorátu, odbočky zemské centrály práce, okresní zastupitelstvo, městské zastupitelstvo, zástupcové evan-gelických církví, zástupcové israelské obce náboženské, dámy odbočky Červ. kříže, dámy Obecné kuchyně a Ústřední Matice Školské, zástupcové mužské odbočky Červeného kříže a Stříbrného kříže, expositura c. k. rakouského vdovského a sirotčího fondu, zástupcové všech peněžních ústavů, obchodního gremia, všech živ-nostenských společenství atd. — Hold Jeho Veličenstvu zahájen slavnostním mužským sborem Al. Štrébila „Hle, trůn září“; za osvědčeného řízení p. prof. Dobše zapěli krásně studující paedagogia, gymnasia a reálky se svý-mi učiteli zpěvu, profesory a řadou jiných učitelů. Nato za přiléhavého doprovodu vojenské hudby žáci měst. školy chlapecké zazpívali chorál „K sláve“ od Al. Štré-bila na slova K. Kaisa; řídil obratně p. odb. učitel J. Štrégl. — Nyní p. vlád. rada a ředitel c. k. vyšší reál-ky Ant. Libický vzletnou řečí vysvětlil význam slavnosti, ocenil důležitost rakouského patriotismu a po-vzbudil přítomnou mládež, aby zachovala vždy ne-ochvějnou věrnost k habsburskému trůnu. Požádal p. místodr-ž. radu, aby přítomný hold velikého shromáždě-ní tlumočil u stupňů trůnu Jeho Veličenstva. Pan místo-držitelství rada poděkoval za vřelá slova řečníkova. Mládež mávala praporky a spolu s ostatními účastníky slavnosti provolala třikrát „Sláva“ Jeho Veličenstvu. — Pak za průvodu vojenské hudby zpívána hymna rakou-ských národů. — Po ukončení slavnosti skládali do ru-kou p. c. k. místodr-ž. rady Smutného blahopřání k stupňům Nejvyššího trůnu zástupci vojenských, státních a autonomních úřadů, škol a korporací.

Městská rada dne 25. září a 2. října: Schváleno bylo, aby vymazány byly právo předkupní a koupě zpáteční vázající na domě čp. 527 p. M. Vity. — Schváleno bylo, aby Všeobecné úvěrní společnosti vydány byly staré trámy za 200.52 K. — Odebeťte se 1 výtisk díla „Ehren-haller“. — Vzata byla na vědomí zpráva o zápisu žákyň do měst. dívčího lycea, do vyšší školy pro ženská povolání hospodářská a rozvrh předmětů vyučovacích na lyceu. — Firmě Černý a spol. povoleno bylo rozvážení uhlí po městě. — Schváleno bylo, aby zřízena byla prkenná podlaha v místnosti musea, používané obchod-ní akademii. — Cirkulář Zemské správní komise v Pra-ze ve příčině komise pro odvod voj. koní vzat byl na vědomí. — Vzato bylo na vědomí povolení Zemské správní komise k vybírání 72 proc. obecní přírážky a dluhůvzdání živnostenského úvěrního družstva za dar 3000 K ve prospěch fondu na podporu z války vrátiv-ších se živnostníků. — Městskou radou sdělen byl přepis c. k. okr. hejtmanství, kterým tlumočí se Nejvyšší dík za holdovací telegram k narozeninám Jeho Vel. císaře a krále. — Schváleny byly různé účty, objednávky, le-sní a týdenní consignace.

Koncert Pepy Bartoně. V předvečer Nejvyšších jmenin Jeho Vel. císaře a krále Františka Josefa I. po-řádan k jejich oslavě v divadle Klicperově koncert mlá-dého umělce Pepy Bartoně, před nímž předcházela živý obraz, znázorňující hold mládeže našemu milovanému mocnáři. Slavnostní a povznášející dojem obrazu stu-pňován byl zapěním hymny rakouských národů, jež pro-vedeno bylo zpěváky sdružených středních škol. žáky c. k. gymnasia, reálky, paedagogia (počtem asi 80), ří-zením učitele zpěvu c. k. paedagogia prof. Dobše. Při čemž vypomáhali i jiní členové sborů prof. a pp. učitelé škol měšťanských a obecných. Po ukončení hymny pro-volalo obecenstvo, vyplňující zcela dvoranu divadla, k vyzvání starosty města p. JUDra. Fr. Ulricha třikrát bouřlivě „Sláva“ Nejjasnějšímu našemu panovníkovi. Mladistvý virtuos podal ve svých číslech dojem poctivé práce, jež jevila se jak v čistotě tónů a mistrné technice (Wieniawski: Koncert d-moll, Paganini: Koncert d-dur), tak v jemném a prociťném přednesu (Procházka: Ro-mance, Smetana-Ondříček: Skočná). Ke konci koncertu jevil mladý mistr, jež trpěl patrně chladem zákulisí, zřejmou únavu (Sarasate: Fantasie na Carmen). Přes to donucen srdečným potleskem publika, přidal ještě ně-kolik pies. Doprovod pí. Hellerové-Sadecké přiléhal velmi přesně k jenné hře Bartoňové a skýtal příležitost seznati její virtuózní ovládní nástroje. Totéž jevílo se i v samostatných číslech klavírních, kde však vedle jemnosti přednesu barvy vnitřního, životního nadšení, jakož i sytější odstíny dynamických frází byly velmi vybledlé. Finanční zdar koncertu, pořádaného ve pro-spěch sirotků po padlých vojnech, byl skvělý. Z vyni-kajících účastníků koncertu sluší uvéstí Jeho Excelenci nejdp. biskupa Th. dra. Jos. Doubravu, p. místodr-ž. radu Smutného s chotí, místního vojenského velitele plukov-níka p. D. Florianu s chotí, starostu města p. JUDra. Fr. Ulricha, přednosty státních úřadů, ředitele všech škol stídních, měšťanských i obecných s členy jejich sborů a mn. j. — C.

Kurs císleturný pořádku bude letos opět, počínaje dnem 15. října t. r. Kurs pořádku měst. prům. museum za vedení učitele c. k. odb. školy pro uměl. zámečnictví p. Jos. Lankaše, který přijímá přihlášky účastníků a na požádání oznámí jim vše bližší, pokud se týče doby a místnosti vyučovací. Vyučování na kursu jest úplně bezplatné.

Divadlo. Jednota divadelních ochotníků Klíckera v Hradci Králové uspořádá v neděli 8. října divadelní představení ve prospěch úmrtí Obětí národního divadla v Praze. Reditel pauství, hra o 5 dějstvích, napsal Jos. Císter. Předprodej u p. Růžicky, papírníka. O představení toto jeví se, soudíc dle předprodeje, neobyčejný zájem.

Sířednostavá kuchyně v Hradci Králové. Jídlní listek na týden od 9.—15. října: Pondělí: Bramborová polévka, švestkové knedlíky. Dozor: pl. E. Steinfeldová, pl. Svobodová. — Úterý: Krupicová polévka, hovězí maso s cibulovou omáčkou, fazole. Dozor: pl. Richterová, pl. Bařková. — Středa: Svinčková polévka, jelička s brambory a se zelím. Dozor: pl. Tolmanová, pl. Hromádová. — Čtvrtek: Nudlová polévka, roštěná s brambory. Dozor: pl. Fahrnerová, pl. Rejthárková. — Pátek: Rýžová polévka, hrambůrky s rajskou omáčkou, buchty. Dozor: pl. Hubáčková, pl. Opáková. — Sobota: Krupicová polévka, hovězí maso s koprovou omáčkou a s knedlíky. Dozor: pl. Jelínková, sl. Rotterová. — Neděle: Strouhanková polévka, vepřová pečeně s brambory a se zelím. Dozor: pl. Ochmová, pl. M. Steinfeldová. — Upozorňuje se opět, že přihlášky a předplatné 8.40 K na 1 oběd denně na celý týden přijímá nejdéle v neděli do 11 hod. dopol. městský popisný úřad na Malém náměstí. I dosavadní návštěvníci se musí znova do této doby předplatit. Pouze na některé dni v týdnu se předplatit nelze.

Záložna v Hradci Králové. Výkaz za měsíc září r. 1916. Stav vkladů počátkem měsíce K 2,362,791.48, během měsíce vloženo K 62,038.02, vybráno K 106,455.54, stav koncem měsíce K 2,318,373.96. — Stav půjček počátkem měsíce K 2,105,764.64, během měsíce půjčeno K 222,036.70, splaceno K 259,265.55, stav koncem měsíce K 2,068,535.79. — Počet účtů 3912. Rezervní fondy K 183,465.50. Závodní podíly K 83,400.—. Pokladní obrát K 780,687.40.

Dobročinné sbírky. Akce ve prospěch dobročinných válečných účelů tak hojnou měrou ve zdejších okresech podnikané vykazují vždy velmi pozoruhodné úspěchy, které zasluhují, aby v každém jednotlivém případě byly přehledně o celém okrese sestaveny a k platnosti přivedeny. Za tím účelem se pp. starostové, důst. farní úřady a správy škol žádají, aby obnosy některému z uvedených účelů určené nezastlali přímo na dotyčná ústředí, nýbrž aby tak učinili vždy prostřednictvím okr. hejtmanství, které příspěvky mu odevzdá v úředním listě uveřejní a zároveň tímto způsobem bude mít možnost, aby o celkovém úspěchu té které akce přehledu nabylo a dle potřeby těchto dat vhodně dále použilo.

Zásobovací výbory: účast konsumentů, zejména dělnictva. Do zásobovací činnosti jednotlivých obcí dochází velmi často stesky a stesky ty se neustále množí. Jednou z příčin závad důlní sledování v té okolnosti, že ve výborech zásobovacích nejsou namnoze zastoupeny vrstvy konsumující, zejména v obcích s dělnickým obyvatelstvem kruhy dělnické. Zastoupení širokých vrstev obyvatelstva v těchto organizacích je nepochybně ve veřejném zájmu nejvyšším žádoucno, neboť tím poskytnuta je možnost, aby těmto kruhům dána byla příležitost, aby nabyli informací v záležitostech obstarávání životních potřeb a aby nahlédli do postupu prací aprovisačních. Tím bude rozptýlena tu a tam se vyskytující nedůvěra, zástupci dělníci učinění budou spoluzodpovědnými za provádění prací aprovisačních a tím bude dosaženo, že tyto zástupci širokých vrstev obyvatelstva při eventuelních potížích a při vyskytnutím se významu při obstarávání potravin budou moci na kruhy jimi zastoupené s uklidněním a vysvětlením působiti. Obecní úřady se proto vybízejí, aby v tom případě, že ve výboru zásobovacím vrstvy konsumující, zejména kruhy dělnické svým zástupcem dosud nejsou účastněny, výbory zásobovací v tom směru doplnily a aby toho dbaly, aby celá zásobovací činnost obce, obzvláště pak rozdělování a prodej mouky a výroba a prodej chleba daly se pod kontrolou komise.

Všem obecním úřadům. Aby odpoženo bylo nedostatku broků, pověřilo c. k. okr. hejtmanství firmu Vojtěch Růž v Hradci Králové nákupem olova, z něhož později, pakli k tomu svolí c. k. min. obchodu, budou vyrobeny broky a rozděleny mezi účastníky. Při rozdělení přijdou v úvahu v první řadě ti, kteří k tomuto účelu olovo odvedou a broků potřebují při výkonu honitby. Při prodeji olova nutno ovšem dbáti předpisů min. naf. ze dne 28. července 1916 č. 119 a 120 f. z., dle kterého veškeré zásoby olova, pokud přesahují 10 kg. jsou zabaveny pro vojenské účely; takovéto zásoby nesmějí zmíněné firmě býti prodávány, nýbrž spíše různé olověné drobnosti a odpadky, jež se zajisté v domácnostech nalézají a jež tímto způsobem mohou dobře býti použity. Za 1 kg olova platit se bude 75 h, broky prodávány budou 1 kg za 2 K 05 h. Kdy se s prodejem započne, bude později ohlášeno. Obecní úřady se žádají, aby svrchu uvedené uvedly v nejširší známost a celou akci, mající pro zásobování zvěřinou důležitý význam, co nejúčinněji podporovaly. — C. k. místodržitel, rada: Smutný.

Mládež pod 18 let musí býti po 8. hodině večer doma a nesmí po této hodině toulati se po ulicích. Policii

jest uloženo, aby nad tímto příkazem bděla s plnou přísností. Zejména však rodičům a pěstounům se ukládá, aby jej plnili; je sňme v první řadě zodpovědnost za zanedbání, nehledě k nemilým následkům, kterým vydají v šanc své děti a svěcení. — Starosta: Dr. Fr. Ulrich m. p.

K rukopisům zvaná. Papír stereotypový lze obdržeti v Družstevním knižkupectví v Hradci Králové 1 arch za 1.30 K bez porta. Na jeden zvon prostřední velikosti pro 1 otisk jest potřebí půldruhého archu.

Prodej listů. Městská obec Hradec Králové prodá listy se stromě v rayonu pevnostním. Nabídky buď na část nebo na veškeré listy podány buďtež v podacím protokole městských úřadů do 15. října do 5. hod. odp.

Seznam cen na týdenním trhu v Hradci Králové dne 30. září 1916. 1 kg: prosa 3 K, vikev 1.20 K, jahel 3.90 K, 1 kopa: zelí 16—30 K, kapusty 2.40—4 K, drobné zeleniny 1—2 K, 1 q mrkve 20—24 K, 1 hl: cibule 32—40 K, jablek 6.50—16 K, hrášek 11—24 K, 1 bečka švestek 6—7 K, 1 párek podsvinčat 100—160 K. — Přivezeno bylo: zelí 60 kop, kapusty 78, drobné zeleniny 89, cibule 18 hl, jablek 123, hrášek 48, švestek 206 beček, mrkve 850 kg, podsvinčat 295 kusů.

Rádění blesku. Při poslední překvapující bouři v Plotišťích na jednom místě byla zabita kráva, jinde vepř. Blesk však zde nikde nezapálil. Zato v Řibsku vznikl po úderu v jednom obytném stavení požár.

Hořice. Památné procesí, jež se koná již po 60 let v městě našem ke kapličky P. M. Lohovské, nabylo letos vyššího významu tím, že jsme oslavovali 90leté založení této kaple, že jako kazatel ohlášen známý zde a oblíbený řečník Msgr. dr. Šulc a že počasí bylo nadmíru příznivé. Přes nálehavé práce, jimž zemědělství osadníci v tak mimofádné době musili se odpoledne věnovati, byl to dlouhý průvod, jenž vyšel z děk. chrámu. Kazatel poukázal na význam Matky Boží a sv. Václava v dějinách světa a českého národa, na pohotou nynější dobu a odkud jedině může a má křesťanský lid pomoc čekati. — Z naší krajiny vyvezeno bylo letos ohromné množství ovoce, zvláště švestek, až tomu politické úřady přítrž učinily a vzhledem na nedostatek potravin další vývoz zakázaly, takže celé vagony ovoce od hranic musily se vrátiti. Agenti cizí podávali si u dveří ruce a jest lítovali, že naše peněží ústavy věc do rukou nevzaly, aby vřetězek nepřelili do ciziny.

Skuteč. Pan Josef Zástěra, profesor c. k. vyšší reálky v Kostelci n. Orli., praporek p. pl., dleci na italském bojišti, povýšen byl na poručíka.

Úvěrní družstvo Eliška
v Hradci Král., Adalbertinum, přijímá záznamy
na nové výhod. losy Rakouského Cerve-
ného kříže a opatří i jiné cen. papíry.

Různé zprávy.

Ke sv. Václavu, vévodovi české země, vznášá se po vši vlasti vroucí prosba velebného chorálu jeho, aby nedal zahynouti nám ni budoucím. A kronika vypráví o tomto Přemyslovi, jenž stal se symbolem a patronem všeho českosti, jak se svého prestolu důsledně a důmyslně pečoval o to, aby české plémě, plémě jeho, nehynulo, ale rozvíjelo se a rostlo za jeho panování. Lid náš, od svých základů zemědělský, nikdy nedychtil po válčení na cizích lánách, chtěl zachovati jen své vlastní a kdykoli v tom byl ohrožen, vyvíjel chabrost příkladnou, která za středověku stala se po všem křesťanstvu příslovecnou. Kniže Václav byl by měl po své straně a pod svou korouhvi množství bojovníků zdatných v každé pravé tužbě a snaze, ale on nevyhledával krvavých sporů se sousedy a usiloval smírnými prostředky o to, aby lidu svému zachoval dobrodruží pokoje. A zachoval mu je i za cenu nemalé vlastní oběti. Aby nedostal se do nekonečného škodlivého a nebezpečného pření s říší římskou, v jejíž čele stál souseď německý, kniže Václav uvolil se odvážeti mu ročně pět set hřiven a 120 volů za stálý dobrý sousedský poměr. Obětí taková byla, přepočteme-li ji na nynější poměry, zajisté značná, ale za celé vlády Václavovy zachovala lidu českému politický mír, mír zevní a přinesla mu tak hojně požehnaní. Nač vzpomínáme dnes této šeré dobrovolné dávkou za politický mír dvou říší sousedních? Za mír se sousedy zahraničními dávkou někdejší již dávno a dávno se u nás neplatí, ale za to na zjednávání podmínek vnitřní u nás neplatí, ale za to na zjednávání podmínek vnitřní ho míru v české vlasti, míru národního, věnovati musíme rok co rok rovněž daň sv. Václava. Daň na záchranu všeho českého dorostu všude tam v naší zemi, kde není o něj postaráno z prostředků veřejných. Neboť právě tím, že takovým způsobem odstraňujeme osudný spor o dítě, přispíváme vlastní mimofádnou obětí nejplatnější k národnímu míru, odstraňujeme tu nebolejší ze všech „střech ploch“. A tento náš dobrovolný příspěvek k národnímu míru, udílený do rukou Ústřední Matice školské, důstojným jest pendantem k historickému mírovému poplatku knižete Václava. I vyšší obnosu. Nelze zjistiti přesně, jakou by tolik vime, že Matiční mírový příspěvek přitomnosti páci se na roční půldruha miliónu korun. Tímto roční rozpočtem potřeby matiční na soustavu výchovnou českého dorostu všude tam, kde daná potřeba velí. A jsme přesvědčení, že obnos ten pravidelně vždy právě tak až do

posledního haléře se sejde, jako do historického poplatku knižete Václava nechybívá žádného roku ani jediná hřivna, ani jediné dobytče. Kronika aspoň nic nevypráví o žádném nedoplatku takovém. Vše bylo v pořádku, a vše bude v pořádku. Nedoplatků nebude právě ani letos, kdy ohromná tíha světového dějství velikými svými boly a břemeny mocněji ještě než kdy dříve živí a sesiluje city české národní družnosti. České srdce a česká ruka zůstanou našemu dítěti vždy obětavě otevřeny. Matiční dílo jest svědomité, pečlivé, soustavné, stojí na výši novodobého vychovatelství, a každý uvědomělý český člověk má plné právo býti na něj hrdým. Má však i samozřejmou povinnost, čimorodě spolupůsobiti k tomu, aby dílo matiční nejen zůstávalo na stejné výši, nýbrž aby dospívalo stále vyšších met až do úplného dovršení, až do dosažení zabezpečení české výchovy každé české duši!

Encyklika Lva XIII. o občanské otázce, uštěnou v kapesním formátě, lze obdržeti za výrobní cenu 10 hal. v administraci „Práce“ v Hradci Králové.

Vítězného pomníku katechetům poskytl Matice Cyrilo-Methodějská v Olomouci, Dolní náměstí 17, laciným a skutečně oblíbeným dětským časopisem náboženským „Pán přichází“. Číslo 4 hal., 11. výtisk zdarma. Doporučujeme vše.

Objevení kalendáře Matice Cyrilo-Methodějské Právě vyšel kalendář „Svatobosťanský Pontník“. Kalendář tento vyniká neobyčejnou bohatostí čerby. — Obrázek má na plátech 16 tiskových stran. V obrázcích je kus dějin našeho kulturně-náboženského života na Moravě v letech 1913—16.

Besídka.

Z duševní dílny budoucnosti.

Píše se rok 2916. V národě Jasnovidců všeobecný jásot. Telegrafy a poštovní aeroplány roznášejí do všech koutů světa jásavou zvěst, jak se podařilo důmyslné vědě konečně odhaliti nejtajnější hlubiny lidského nitra. Pryč nyní s těmi tisíci paedagogických knih! Spalte všechny tlusté svazky mravoučných úvah! Rodiče již nebudou nuceni mysl svou trápití ponurým přemýšlením, jaké jejich dítě bude. Uleví se značně soudcům, protože vědecký výsledek na základě objevů foto-magneticko-chemických vždycky bude skončen brzy; jasně, zcela neomylně poznání dostaví se ihned. Zločincům neprospeje zapírání, je-li možno ostře fotografovati jejich vnitřní procesy, duševní sklony. Nový epochální výzkum, po němž toužili lidstvo přes dva tisíce let, objeví v tak zvané duši lidské daleko více než Roentgenovy paprsky v krvi, v srdci, v lidském těle. Senzáční přístroj moderní jest nejostřejším a nejpodrobnějším zrcadlem vnitřního stavu člověka. Již se může zcela veesele zrušiti instituce svědků; soudních obhájců není třeba. Soudce jasně sezná, kdo jest zločincem a kdo tvorem nejctnostnějším.

Ba ještě něco více. Moderní psychologický přístroj objeví i zárodky zla v každé duši živé, tak že bude možno chopiti se léčebných prostředků v pravý čas; zločin zcela vyhyne, všude zavládne svaťost taková, po jaké zatouží tato neb ona společenská skupina. Vědecká morálka bude slaviti veliké triumfy na celé zeměkouli. Odkryta jsou tajemství, která marně se snažili odhaliti alchymisté, magikové a jiní odvážní myslitelé věků dávno zapadlých. Značně jsme se přiblížili k seznání samé podstaty toho, co dosud nazýváno duší lidskou a jistě není daleká doba, kdy se vědecky rozluští zcela přesvědčivě i skutečný, jediný účel všeho živoucího.

Tak jásaly noviny, tak se volalo na schůzích. Strachem bledli ti vynikající občané, kteří po zádech voličů se vyšplhali k místům dobře placeným listivě, ze sobeckých příčin. Vzrušené, rozpacité, chvějícími se prsty kroutili si junácké kníry poslanci — a hlava jim klesala. Co se s nimi stane, až se prozradí, jakou řadu slibů vychrlili zcela obmyslně — jen k vůli vlastní slávě a dobrému zaopatření? Ani spisovatelům a umělcům nebylo příliš do řeči; vždyť nový vynález postačí k seznání, co jest originelním výronem jejich duše a co těžce slepují dohromady z plodů bystrých hlav jiných. Břídilové půjdou na výměnek, hrdá póza nepomůže podprůměrným talentům k slávě mezi širými davy. Odvážní spekulanti zavírali své obchody; mnoho akademiků zanechávalo svých studií, celé řady různých vychovatelů žádaly o pensionování, aby se zbavily zlověstné vědecké inkvisice.

Zato však jásavě zpívali zneuznaní a odstrkovaní umělci. Dobráci, jimž zdržována kariéra, žádali hlučně, aby se začalo ihned s generální zkouškou. Ženy, které mnoho trpěly, přicházely houfně k odborným učencům, aby sepsali vysvědčení o duševní kvalitě jejich manželů. Žřizenci různých závodů prosili za věrný popis svých představených. Utrápení paedagogové volali hlasitě, aby se prozkoumal vědecky duševní stav svěcené mládeže. Zkrátka mezi Jasnovidci nastal tak ohromný rozruch jako při ostré vichřici na hladině mořské. Hlučné vlny se vzpínaly, běsnily, na sebe narážely, třísťily se v divém chaosu. Kdo byl o zločinu některého bližního přesvědčen a do té doby mlčel pro nedostatek jiných svědků, vyčítal nyní provi-

nění otevřeně na ulici; chce-li provinilec žalovati pro urážku na cti, jen ať to zkusí, však se pravda pozná okamžitě. Z toho docházelo k scénám tak hlučným, že tekla krev, že šlo mnohým občanům o život. Vlaky a dopravní aeroplany byly přeplněny různými uprchlíky, kteří sice se těšili dosud veliké cti — ale svědomí neměli čistého.

Dobromyslní, skromní skrupulanti lomili sklíčeně rukama, drobná jejich provinění vstupovala před jejich zrak jako strašidelní obrové. Hříza! Teď se dozví široká veřejnost o každém jejich poklesku! Proto docházelo k častým lehkomyšlným sebevraždám dříve, než epochální objev započal pravidelnou činnost.

Ale některým chytrákům zlý duch nedopustil dělati dobrotu ani v té době, kdy ustaveny odborné komise k prozkoumání duševního stavu celých řad občanů podezřelých. Popěvadž se rafinovaným sobcům nechťelo z teplých hnízd, přibíhali tajně k členům komise se značnými úplatky, aby vysvědčení dopadlo uspokojivé. »Co záleží na nějakém příznivějším slově? Proč nemít milosrdenství?« tážali se s rozpačitým úsměvem. »Vždyť již dlouho při chemických rozbořech z protekce se psalo také všelicos. Kdo bude vysvědčení třikrát přezkoumávat?«

Ale svědomití komisaři ukazovali úplatkářům ke dveřím, přidávajíc moudré naučení: »To by tak hrálo, abychom takovou zlatou vymoženost znehodnotili hned s počátku! Budeme-li žalování z podvodu, pak se staneme předmětem vědecké inkvisice sami — proklube se všechno; pak bychom si poseděli v žaláři s vámi společně.«

Jinde volalo se naopak, že provinilci nemají býti přísně trestáni. Jestliže se prohlašuje, že duše lidská jest pouze zastaralým pomyslem, jestliže se tvrdí, že jest život mechanismem bez vůle svobodné, mají býti zrušné povahy pouze léčeny; kdo jest nevyléčitelný, nemá býti pokutován, budiž pouze odstraněn z takového místa, kde by mohl škoditi. Takový zatížený ubožák má býti spíše soucitně dopraven do pohodlného útulku než do žaláře. Co se hlásalo na základě teorie Lombrosovy již před tisíciletím, to se musí zdůrazniti zvláště nyní; proudění psychických atomů tak jasně jest patrné a dosvědčuje, že za nespokojenou, chorobnou mechaniku života nemůže svobodné rozhodnutí zlé vůle.

Takové horlivé projevy lidumilnosti byly velice podezřelé širokým davům, které posud do tajů složité vědy hluboko vniknouti nemohly. Aha, ti lidé volají po beztrestnosti proto, aby hájili vlastní kuži, poskvrněnou různými přehmaty! Proto se úřady upozorňovaly, aby si daly pozor na takové skrupulosní, příliš citlivé tichošlápy! Nechť odborné komise okamžitě prozkoumají vnitřní kvalitu obmyslných jižáků.

Strašné vzrušení z nového objevu nastalo i v rodinném životě. Starší ženy mermomocí chtěly vládnouti mladé hezké mužce před vědecké tribunály, aby se prozkoumala stálost jejich věrnosti. Mužové však vybuchovali v prudké protesty a křičeli, aby se nedělala zbytečná ostuda celému rodu. Ještě horší ječení se ozývalo z domácností, kde staří mužové skuhrali, že teď se zeptají učenců, zdali omiluvy a výmluvy jejich paníček při častých vycházkách jsou pravdivé.

Zkrátka prvním následkem velkolepého objevu byly zuřivé sváry, celé proudy slz a krvavé pralnice i na ulicích; a tak se plnily žaláře hustě ještě dříve, než došlo k soustavnému vědeckému vyšetřování provinilců. Čím horší očištec si národ Jasnovidců samochtě připravoval, tím toužebnější zrak upíral k trůnu nejvyšší vědy, aby konečně změnila děsný vír v útěšný soulad. Hodní lidé nemohli se dočkat okamžiku, kdy se bouřlivá mračna rozpětí, aby propustila nádherný svit hvězd neskonaleho štěstí!

Komise začaly pracovati obezřele, se strachem a třesením; vždyť se jednalo při tom o jejich vlastní kuži. Úkol jejich značně ulehčil parlament, který jednohlasně a s bouřlivou pochvalou odhlasoval tyto návrhy: 1. Kdo se stal podezřelý z nějakého přečinu přede dnem zahájení pravidelné práce komisi, nesmí býti zkoumán způsobem vědeckým, leč by sám k tomu svolil dobrovolně. 2. Komisím se ukládá, aby o vykonaném šetření zachovávaly před veřejností naprosté mlčení; jest jim pouze dovoleno veřejně ohlásiti, zdali obžalovaný jest viněn přečinem, který na něho byl udán. 3. Nechť každá komise zkoumá vnitřní stav člověka jen potud, pokud jest toho potřebí k seznání určité označené viny. Jaký byl život obviněného před ustavením komise, má se zkoumati jen potud, pokud takové pátrání zřetelně s označeným přestupkem souvisí.

Však také věděli učení zástupci lidu jasnovidce, proč udělili generální pardon všem hříchům těm, jež byly spáchány před okamžikem, který dle jejich mínění značil práh doby nové, radikální obrát k lepšímu na celé zeměkouli. Vždyť by byl jinak začal pomalu boj všech proti všem; lidová revoluce by byla snad pobíla všechny učené znalce a byla by roztráskala jejich proslulé aparáty.

Celé dva měsíce v říši Jasnovidců byl takový pořádek, že strážníci mohli vesměs pohodlně podřimovati. Všecko jásalo, jak veliká a blahodárná

změna nastala dříve, než komise začaly odstraňovat býti. Již se ozývaly hlasy, že strážcové pořádku mohou býti dány do pense jako ctihodné, ale zbytečné ostatky časů zlých. Každý občan měl se veřejně bližního uraziti, ckrásti, poraniti. Křevetivé jazyky s velkým sebezáporem si ukládaly půst. Přestávaly literární hádky mezi spisovateli a umělci; každý místo chlebení raději se horlivě učil. Tatíci přicházeli z hostinců domů v pravý čas. Zkrátka zdálo se, že se vrací zlatý věk, o jakém pje antický básník Ovidius.

Ale již v druhém měsíci některé sanguinické povahy nad nejvzornějším pořádkem zivaly nudou. Zvláště se některým lidem protivilo, že slyšeli místo kritik neustálou chválu na sebe i na lidi jiné.

Ovšem člověk zůstal křehkým tvorem i pod ostřížím dohledem vysoce vyspělé vědy psychiatrické. Někteří říkali, že jest lépe dostati se do kriminálu, než hynouti na svobodě fádni nudou, neustálým odřikáním a prováděním násilí na vlastní letoře.

Na klidné hladině veřejného života začaly hupkati vlnky, docházelo k divným virům znovu.

S prvními rušiteli veřejného pořádku byly ostražitě komise hotovy krátce. Spravedliví žalobcové dostali nepokojné provinilce za mříže snadno i beze svědků.

Ale brzy se množily stesky, že lidé velice zlí jsou na svobodě, kdežto hodní jsou žalářování pro malé přestupky okamžitě. Ba docela začala hviždati přišerně jako meluzina zlověstná pověst, že jsou zavírání lidé zcela nevinní; zato rafinování zločinci, kteří se umění mistrně přetvařovati, uniknou rameni spravedlnosti i při bedlivé kontrole vědeckých komisí.

Nikdy nebujela přetvářka taková, jakou vidíme nyní, prohlašovali již otevřeně lidé zbožní; ti do nedávna se křčili a zalézali, když se před nimi pyšně prohlašovalo, že teď zhynou všechny náboženské předsudky, protože tajemství života a duše jest rozluštěno cestou mechanické vědy.

»Pravda«, přisvědčovali stejně smýšlející. »teď teprve každý vidí, jak jest potřebí náboženské výchovy.«

Ozývalo se reptání, že snad některé komise schválně svědčí nepoctivě. Opravdu někteří odborní znalci ocitali se sami na lavici obžalovaných. I jejich duševní stav byl vyšetřován obezřele. Ale ani jedinému členu vědecké komise nebyl dokázán zámyslný podvod.

Hodní lidé dále v žalářích bolestně vzdychali, učenci lámali si hlavy, odkud nepředvídané poruchy pečlivě sestavených aparátů. Ale šibalové potají smáli se do hrsti: »Přetrumfli jsme vědu; vodíme ji na provázku jako slepého medvěda. Proti každému právnímu ustanovení lze prováděti švindl. Zdaž se nám mohou vyrovnati svým důmyslem starodávni hříšníci? Ti se naučili falešně mluvit, nás však nouze naučila i — falešně mysliti. Dovedeme se mistrně hypnotisovati, před vyšetřující komisí umíme si vsugerovati do svých hlav myšlenky nejslechetnější. Jest k tomu sice potřebí značné duševní síly, abychom se přelhávali v okamžicích kritických soustavně sami, abychom před tribunál komise přinášeli smýšlení zcela nevinné, ba ideální. Pokročili jsme docela tak daleko, že naše duše před soudem pocituje docela husn nad hříchy kladenými nám za vinu; vytvoříme takové myšlenky, které jsou dlouhou a vtipnou obžalobou různých zlořádů, které sami pácháme. Jen jest potřebí, aby v mysli nehrklo, abychom náhle nevypadli z role. Co mají ze své upřímnosti lidé ctnostní? Spolehájíce se před komisí na svou poctivost, zapomínají na myšlenkovou etiketu. V náhlém rozčilení pomyslí si o některých osobách něco nepřátelského; někdy docela v náhlém duševním záchvatu se rozhodnou: Jsou-li okolnosti takové, schválně učiním ze vzdoru takovou věc, z níž jsem viněn posud nesprávně. — Malér jest hotový, chudák pak jest trestán za to, co mu přišlo na mysl právě při přelčení.«

Svědkové různých přečinů a zločinu hubovali a láleřili čím dál více, proč se jim při vyšetřování nevěří. proč docela jsou někdy vystrkáváni ze soudních síní. Jim přisvědčovali lidé jiní, zvláště chudásové. Znovu a znovu se mluvilo o úplatcích. Reptání vzrůstalo tak povážlivě, že došlo v parlamentě k obšírné interpeiaci. Přednesl ji mladý lidový poslanec krátce před rozpuštěním parlamentu, aby si pojistil mandát značně otřesený pro příští sněmovní kampaň. »Lid bouřlivě žádá, aby se nová instituce vůbec zrušila. Jestliže zástupcové vědy trvají houževnatě na moderní kriminalistice, já jako zástupce nejslechetnější části voličstva ani nesmím žádati něco jiného, než co chce můj lid. Budiž foto-chemické soudnictví zcela zrušeno a nechť poctivým svědkům se nezavazují ústa!«

Ministr dušesloví řekl se sládkou tvář, že se v tom směru uvažuje již dlouho; prý se radil s předními odborníky. Nyní pozve k učené anketě i učence z říše sousední; ustaví se velkolepá komise, která bude pracovati experimentálně tři měsíce. Však prý na universitách stejně se naříká, že psychopathická věda ustrnula. že theoretikové jsou skoro bez práce. Dříve každé dva roky k upokožení vědecké žízně byla vymyšlena lákavá hypotéza nová, názory se měnily čile jako v kaleidosko-

pu; obecnstvo chlivé samozřejmě mělo radost — a uživilo se tak desetkrát. víc učenců než za času nynějšího.

Sešly se tedy moudré brady starší i mladší a začal odborný soud nad zlopočestným vynálezem.

»Pánové«, promluvil nejstarší, »právě objev nový nevedl k rozluštění záhad života, nýbrž vyvolal celou řadu otázek nejtěžších. Svě dva synky dobře znám; když jsem je však pozorně vyšetřoval způsobem vědeckým, docházel jsem k výslednicí zcela překvapující. Jestliže se řeklo, že duše neexistuje, že i myšlení a sklony vůle jsou pouhým prouděním atomů, já pozoruji, že v nitru lidském se tají něco velikého, neprozkoumaného; starodávný vitalismus hlásí se o svá práva. My odborníci musíme prohlásiti, že všech vnitřních sil pokolení lidského neznáme, že bychom musili mít šestý smysl, abychom odkryli všechna tajemství duševních hlubin. Jen si to upřímně přiznejme.«

Jeho druh prohlásil: »Opticko-chemický klam jistě může snadno nastati, jestliže některý člověk má halucinace, fixní ideu, je-li náměsíčníkem a podobně. Zrušná individua dovedou si vykouzliti svět imaginární, plný nemožností. Podle toho pak dopadají experimenty.«

»No — tohle jsme taky věděli«, vybuchl rozmrzele jiný. »Ale jak to přijde, jsou-li žalářovány celé zástupy lidí poctivých a zcela normálních? Proč notoričtí zločinci při zkoušce obstojí k plné své spokojenosti? Mně se zdá, že jsme vstoupili do slépějí starodávných kartátek, proroků a hypnotisérů. Vychytralá individua dovedou vyvinouti značnou setrvačnost ve vnitřní přetvářce. Jejich myšlení a tužby jsou upřímné jenom tehdy, když se jim naskytne praktická příležitost k sobeckému přečinu. Kdybychom je chtěli prozkoumati důkladně, musili bychom je honiti a přepadnouti s aparátem ve chvílích nestřežených jako blesk. Ale víte, že ta zkouška vyžaduje značnou chvíli, že zločinec obyčejně předem ví, kdy dojde k učenému vyšetřování. Již dříve staří řháři častým opakováním těžce nepravdy si vsugerovali do hlavy pravý opak skutečnosti. Teď se takové fixní idey vyrábějí zámyslně, hromadně, po fabricku.«

Třetí prohlásil: »Smáli jsme se, když někteří konservativci tvrdili, že jen Bůh zkoumá dokonale srdce i ledví, že dovede rozlišovati mezi bezděčným zatměním mysli a zlým, pečlivě rozváženým úmyslem. Teď vidíme, že ti lidé nemluví právě pošetile. Kdo se dovede přetvařovati slovem, posunkem, pohledem, snadno dovede klamati i — ličeným smýšlením, předstíranou žádostí. Právě se dovidám, že byly policejně objeveny celé tajné školy na klamání našeho aparátu. Myslíli jsme, kdo ví jak pokročila věda — a zatím jsme přispěli bezděčně k pokroku rafinovanosti, k překvapujícímu postupu zločinné šalby.«

»Slovutní kolegové«, otevřel ústa jiný, »možná, že právě lidé povah zlých vnikli do tajemství nových experimentů líp než my. Není to hanba pro universitní vědu? Hlásali jsme, že již v zárodku v samých dětech dovedeme potlačiti embrya hříchu, bacily nešlechetnosti. Řekli jsme, že přesně prozkoumáme, změníme a odvážíme mohutnost různých talentů. Prorocví se však nevyplnilo. Nyní se vidí také, že sama experimentace soudní má povážlivé slabiny. Místo co bychom bedlivě pokračovali, trčíme stále v jedné díře, jen abychom se nemusili přiznati, jak honosná theorie zklamala. Ale hluboká věda vyžaduje stárou změnu, jak svědčí celá tisíciletí. Veřejně přiznejme slabé stránky nynějších názorů, činné četné pokusy také dle návodů theorií zcela jiných; snažme se luštití záhady na základech opuštěných. Uvidíte pak, jak veliká řada slavných jmen přibude! Jen vydejme otevřené přiznání národu Jasnovidců, že přítomné zkoumání pokládáme za předčasné, za zjev ukvapený. Měl-li velikou slávu objevitel, získáme si zase novou slávu my. Tak otevřeme vědě znovu širokou bránu a ještě po tisíciletí budou jiní theoretikové žehnati naši skromnosti i našemu kritickému důvtipu.«

»Výborně!« zahřmělo ve shromáždění. »Sláva svobodné, nespoutané vědě, která se musí vždycky vystřihati slova definitivního, aby nespáchala sebevraždu!«

Péperky.

Bilance osvětového úsilí nové doby: v oboru techniky senační vynálezy; v oboru filosofie ještě senačnější bankroty a zříceniny. Jelikož pak zdravý světový názor, který dovede podmaniti veliké masy a řídit jejich pozitivní úsilí jedním směrem, jest pro lidské blaho daleko důležitějším než pokrok technický, uvažujme, zdali možno zaznamenati povšechné zisk.

»Klerikalismus« prý slouží tomu, aby opatroval pěknou existenci. Jest však zřejmo, že husitismus opatřil přetvrditými osobám existenci mnoho skyvělejší; z husitského liberalismu tyla hmotně veliká řada občanů, kterým nebylo zapotřebí dvanáct let studovati.

Kdykoli vynikalí reprezentanti některé naší strany politické se dopustili velikých poklesků, vždycky zazníval z úst jejich soků hřimavý smích. Neblahá aféra se rozšlapávala celé měsíce, fečníci s okem radostí zá-

Přím všude vysvětlovali, co k jejich veselí — utrpěl národ. Málokde se ozvalo slovo upřímného pohtování. Demagogové na účet národa využívali dychtivě vhodné příležitosti k vystředání národní strážce; špihali se rychle na místa trosečníků s triumfálními fanfárami. Při tom ovšem nezapomněli tvrdit, že jim jde v přední řadě o blaho národního celku.

Rozlily se celé proudy úvah o estetických směrech; někteří viděli celou kopu nedostatků, klíčících estetických potřeb. Do oboru praktické estetiky za- jisté spadá krasopis; a nejskromnějším požadavkem při tom jest, aby se slova napsaná nepodobala hieroglyfům, abychom jim porozuměli bez pracného uvažování. Ale namnoze písmo samých esthetů bylo čmáranicí, kterou bylo nutno luštit jako rebusy.

V zemích radikalismem přesycených bylo šlapáno po cítech náboženských, vznikaly tam republiky; sotva že však občané jásavě vykřikli, že jest veta po klekání a ponížení lidského ducha, k jakému vedly „náboženské předsudky“, již se rojila přísná pravidla, jak se má zbožňovati republika. Občané, přetřetí novými státními povinnostmi, byli hřimavými hlasy volání k modlavení před tváří bezohledné paní Republiky. Vzpomeňme si aspoň na přerod Francie za velké revoluce a na přeměnu Portugalska v nynějším století.

Stoupencům našich organizací

odporučujeme všude křesťanský český závod **vyšivaček a šlůček „Záštita“** v Chrastině a Chrudimě.

Veškeré prádlo pánské i dámské, výbavy pro nevěsty, přepychové i jednoduché vzorné ob- stará „Záštita“. Vsd. duchovenstvu naskytá se zde příležitost koupiti prádlo kostelní, zaručené dle předpisu za ceny mírné. Učiňte objednávku na zkoušku a budete jistě spokojeni!

Odporučujte ve svém okolí!

KARTÁČE NA ŠATY NA VLASY KRÉM NA OBUV

koupíte v hojném výběru levně a dobře u firmy:

Josef Jelinek,
mydlář v Hradci Králové (na podlažní).

Nejlevnější a nejbezpečnější

pojištění pro případ úmrtí

a věna dítkám

poskytuje Jubilejní, vzájemně dobročinný
životnostenský spolek

„Charitas“ v Hradci Král.,
jenž, založen jsa r. 1908 na zásadě křesťanské
svépomoci, za dobu svého trvání vyplatil na
podporách již na 100.000 korun, získav 734
členů. Jak děkovně dopisy svědčí, přišla po-
dporám podpora v době nejtrudnější jako
pravé dobrodíní.

Spolek přijímá muže i ženy od 24 do 45
let. Příspěvek správní každoroční obnáší 2 K,
zápisné jednou pro vždy jest: do 30 let 2 K,
do 40 let 4 K, do 45 let 10 K. Každý člen se
zavazuje, že splatí při úmrtí spoluspolu 2 K,
jež se vyplácí bez průtahů buď zákonitým pří-
buzným aneb účelu a osobám, jež si člen pí-
semným prohlášením výboru za svého života
označil.

Při spolku trvá od r. 1911 odbor, jenž
poskytuje též

věno

nedopřít v den jejího smrti, případně v den
dopřít její, aneb také při úmrtí těch,
kteří je do odboru věnného přihlásili.

Každý pojištěnec u věnného odboru obdrží
tolik korun, kolik osob v době nároku u odboru
bylo přihláшено.

Jinochy lze přihlásiti až do stáří 18 let a
 dívky do 15 let. Přihlášení mohou býti kýmkoliv,
jen když týž jest tělesně zdrav a nepřekročil
55. rok věku svého. Zápisné 6 K je pro všechny
stejně, rovněž příspěvek po 1 K ve výše zmín-
ěných případech povinné podpory. — Bližší
v prospektu, jež na požádání zdarma zašleme.

Adresa zní:

Spolek „Charitas“ v Hradci Králové.

Dr. František Reyl,
předseda

Václav Jenšovský,
jednatel

Uhlí - Koks - Dříví

nabízí ze svého skladu na Slezském Předměstí
Černý & spol.

Číslo jednací: E 513/16/4.

Dražební edikt a vyzvání k přihláškám.

K návrhu vymáhající strany Smiřické spořitelny ve
Smiřicích konána bude

dne 30. října 1916

o 9. hod. dopol. u tohoto soudu v síni č. 35 dle schvá-
lených podmínek dražba těchto nemovitostí:

Pozemková kniha Pražské Předměstí, vložka č. 939.

Označení nemovitosti: Dům čp. 170 se stav. parc.
č. k. 397 a role č. k. 967/11 v Pražském Předměstí.

Odhadní cena 11.205 K, nejnižší podání 5602 K 50 h.

Pod nejnižším podáním prodáno nebude.

Soud okresní v Hradci Králové jako soud knihovní
nechť položení dražebního roku poznamená.

V podmínky dražební a listiny na nemovitosti se
vztahující (výpis z knih pozemkových, výpis hypoteční,
katastrový, odhadní protokoly atd.) mohou koupěchtiví
v soudním oddělení, shora naznačeném, v hodinách á-
fedních nahlédnouti.

Práva, která by nedopouštěla této dražby, buďtež
nejpozději při položení roku dražebním před počát-
kem dražby u soudu ohlášena, jinak by vzhledem k ne-
movitosti samé již nemohla k platnosti přivedena býti.

O dalších událostech řízení dražebního budou ti,
pro něž toho času na nemovitosti práva nebo bře-
mena zřízena jsou nebo za řízení dražebního zřízena
budou, toliko vývěskem u soudu zpravováni, nebydlí-li
v obvodu soudu shora jmenovaného, aniž jemu pojmenní
zmocnění pro doručování v místě soudu bydlícího.

C. k. okresní soud v Hradci Králové odd. V.
dne 27. září 1916.

Na veškeré zástavy

kteří až do konce měs. srpna 1916
propadly, odbývá se (dle c. k. místodr-
žitelského výnosu ze dne 10. března 1915)

DRAŽBA

v obecní zastavárně královéhradecké

(v místnostech zastavárny) v sobotu dne
21. října 1916. Začátek o 9. hod. ranní.

Zástavy do dražby propadlé možno ještě
před dražbou ve čtvrtek dne 19. října
1916 do půl 1. hod. odpol. pouze u pokladny
zastavárenské zúrokovati nebo vypláti.

Neprodají-li se veškeré zástavy, odbývati
se bude **druhá dražba v sobotu
dne 28. října 1916.**

Každý, kdo se chce vyvarovati placení dra-
žebních poplatků a sice z 1 koruny 2 hal.
mimo úrok, nechť zúrokuje listky zástavní
do 7. října t. r. V pátek před draž-
bou a v den dražby se neúčtuje.

Správní odbor zastavárenský.

MĚSTSKÁ SPOŘITELNA VE VYSOKÉM MÝTĚ

přijímá vklady a zúrokuje je

co neivýhodněji

a vyplácí, majíc stále větší hotovost. vklady i ve větších obnosech bez výpovědi
Za vklady ručí královské věnné město Vysoké Mýto veškerým svým jménem
i svými příjmy, jakož i aktiva spořitelny.
Knížky spořitelny požívají i jistoty sirotčí a přijímají se za kauce a vadia
u všech úřadů.

Daň dýchodovou platí spořitelna ze svého.

Půjčky poskytuje za sazby velmi mírné.

Telefon č. 16.

Pošt. spoř. č. 70.108

Jan Horák,

soukenník

v Rychnově nad Kněžnou

zašlá na požádání vždy

dle roční sezony kolekce
nejnovějších druhů pravých
vlákných látek

své vlastní výroby, jakož i tu- i ciz-
zemských.

Četná uznání zviděná z kruhů vele-
důst. duchovenstva svědčí o poctivé ob-
sluze mého ryze křesťanského závedu za
dobu více než třicetiletého působení.

Učiňte, prosím, malou objednávku na
zkoušku.

Těž na splátky bez zvýšení cen!

Volejenné látky na taláry.

Sklad veškerých státních a církevních klenotů, jako: řetězů,
madonek, křížků, prstýnků, náramků atd. s: Notářské
právní, tabulatury, jídelní náčiní se stříbra pravého
činského vady na skladě.

Staré státní, stříbro a drahokamy kupuje se nejvýhodněji.

JAN STANĚK,

posílá a cizolour

Praha-L. 979., ul. Karolíny Světlé, č. 12. n.
Přímý směr s. k. zemědělského soudu.

Paramenta.

Ignáce V. Neškudla syn

(protektovaná firma)

v Jablonném nad Orlicí (v Čechách)

(bratr P. J. Neškudla, farář ve Výprachtěch)

deporučuje P. T. velehdstojn. duchovenstvu
svůj osvědčený a často vyznamenaný

výrobní závod

všech kostelních paramentů,
spolkových praporů a kovového náčiní.

Cenníky, vzorky i roucha hotová na ukázk
se na požádání franko zašlou.

Luka a pole

u městských jatek pronajme c. a k. dvorní to-
várna nábytku K. V. Skuherský. Hradec Králové.

OBNOVA

Číslo 41.

Předplatné na čtvrt roku 8 K 60 h
na půl roku 6 K —

V Hradci Králové, dne 13. října 1916.

Inzeráty počítají se levně.
Obnova vychází v pátek v poledne.

Ročník XXII.

Přízeň panovníků domu Habsburského k řeči české.

Poukážeme zde aspoň na některé příklady od století XVII. Císař Ferdinand III., který nastoupil vládu r. 1637, učil se řeči české již v útlém mládí; pod vedením učitele Mnišovského osvojil si zcela plynou českou výslovnost a vždy rád vítal příležitost k českému hovoru. Dle příkladu svého otce byl velkým ctitelem sv. Václava. Kdykoli za svého pražského pobytu slyšel v chrámě sv. Víta zpívati hymnu svatováclavskou, vyhlédal z okna své císařské knižnice s tváří nadšením zářící a zpíval zároveň. Když r. 1638 za přítomnosti jeho kněz Jiří Bilek ve Staré Boleslavi měl české kázání, císař byl vzletnými slovy pohnut až k pláči hlasitému. Měl u sebe stále obraz sv. Václava, malovaný na pergameně, na jehož zadní straně napsal vlastní rukou česky: »Svatý Václave, králi český, pros za mne. Ferdinand m. p.« V Praze r. 1652 nejraději docházel do chrámu sv. Václava na Novém městě.

Když r. 1657 Ferdinand III. skonal, lid nad ním truchlil jako nad pravým otcem vlasti; Čechové si živě připomínali lásku panovníkovu k české zemi a řeči.

Ferdinand IV. ovládal také jazyk český dokonale. Předčasně jeho smrti (r. 1654 ještě za života otceva) bylo želelo v Čechách hluboce.

Leopold I. jevil neobyčejné nadání a vzácnou píl v učení rozličným jazykům. Mluvil a psal velmi plyně latinsky, italsky, španělsky, francouzsky a německy; rozuměl též řeči české i několika jiným jazykům slovanským, ačkoli původně byl určen pro stav kněžský, nikoli k vládnutí nad říší Habsburského domu. Když nastoupil vládu, rád dlouho v Praze prodléval, zveleboval královský hrad Pražský. Po příkladu Ferdinanda III. rád putoval do Staré Boleslavi a projevoval i jinak velikou úctu k sv. Václavu. Složil k písní svatováclavské hudbu pro čtyři nástroje a dal ji v chrámě sv. Víta provozovati svými hudebníky. Rád tuto píseň sám při bohoslužbě s českými věřícími zpíval.

Jeho syn Josef I. též se rovněž vzdělání velice. Byl úplně mocen jazyka latinského, francouzského, španělského, italského, českého, maďarského a německého v slovu i v písmu.

Karel VI. vydal r. 1719 české dvorské kanceláři nařízení, aby národ český nebyl souzen cizozemskými soudy; tedy dbal o platnost jazyka českého při soudech. Krátce po korunovaci pražské (1723) vykonal s chotí svou pouť do Staré Boleslavi.

Když se Marie Terezie r. 1743 odebrala do Čech ke korunovaci, putovala napřed do St. Boleslavi. Při slavnostních dnech projevovala velikou úctu k jazyku českému. Český lid byl velice potěšen tím, že se horlivě účastnila českých bohoslužeb nad hroby našich patronů. Když se později dověděla, že se její patenty nevyhlašují v Čechách zároveň česky s německými, rozkázala r. 1752, aby se veškeré patenty vždy hned i česky tiskly

a vyhlášovaly; to se pak dělo po celou její vládu dále. Rovněž české sněmy za její celé vlády se v české řeči svolávaly, zahajovaly a uzavíraly.

Ačkoli r. 1749 došlo při spojení dvorské kanceláře české s kanceláří rakouskou k některým jazykovým změnám, byla uznávána potřeba znalosti českého jazyka jak v úřadech tak u vojska i mimo českou zemi; proto byli ustanoveni na některých místech (na př. na vojenské akademii v Novém Městě u Vídně) zvláštní učitelé češtiny. R. 1763 ve dvorském dekretu objevuje se politování nad úpadkem češtiny, kterou nutno povznést. »Proto přisná jest Její Milosti Císařské vule, aby rodičové dávali syny své v jazyku českém pilněji cvičiti; tolikéž aby studijní komise k tomu bedlivě hleděly, by mládež k pilnému překládání českých argumentů se přidržovala a tím aby se řeč co možná nejvíce povznesla.« Na uprázdněná místa radních stolic, úřadův a kanceláří v jiných místech »beze zvláštních příčin a ceteris paribus nebudte navrhovány leč jen takové osoby, které se vykáží, že česky mluvit i psati umějí.«

Marie Terezie dala učiti jazyku českému nejstaršího syna svého Josefa II. i ostatní prince. Právě přičiněním tohoto panovníka zavedena čeština ve dvou hlavních ústavech vojenských. Josef II. mluvil jazykem českým rád a doporučoval jej zvláště svým mladým poddaným. Řekl řediteli c. k. jízdecké akademie v Brně: »Mám více českých než francouzských a anglických poddaných.«

Leopold II. přiučil se češtině rovněž v mládí a po svém příjezdu z Toskánska povolal dra. Josefa Werschhausera za učitele českého jazyka ke všem svým synům. Jako Josef II. tak i Leopold II. projevoval zvláštní přízeň českému divadelnictví. Znamenitě podpořil »Učenou společnost českou«, které udělil titul »společnosti královské«.

František I. naučil se české řeči velmi zdárně a hovořil rád česky i za hranicemi své říše, kdekoli se k tomu naskytla vhodná příležitost. Věnoval velikou pozornost českým národním slavnostem, velmi rád po příkladu Josefa II. zapřádal rozhovory s českým drobným lidem. Kdykoli pobýval v Praze, velice rád docházel na česká divadelní představení. Synové panovníkovi Ferdinand a František Karel byli vyučováni jazyku českému od profesora Jana Norberta Hromátky.

Ferdinand Dobrotivý mluvil již v mládí česky plyně a byl velikým příznivcem českého jazyka a národa i tehdy, kdy se již vzdal trůnu. Pobýval do smrti (r. 1875) na královských Hradčanech. Na jeho dvoře hradčanském střídaly se týdny české s německými. V témdni českém obsluhovalo vznešeného kníata služebnictvo české a mluvílo se česky, v témdni německém zase měla své právo němčina.

Nynější slavně panující císař František Josef I. učil se češtině již v šestém roku svého věku. Osvojil si brzy tak překvapující zručnost v ovládání českého jazyka, že jeho učitel Jan Vítek r. 1838 psal profesoru vojenské akademie F. Burianovi: »K Vašemu potěšení a k své největší radosti musím Vám říci, že arcikníže František Josef v řeči vlastenské pilně pokračuje a

nejenom dobře, nýbrž i velmi rád česky mluví; malými povídkami, ode mne přednášenými, netoliko docela rozumí, nýbrž docela jest s to jiné povídky česky vypravovati. Arcikníže píše každého dne několik řádků českých z mravních knížek, jež jsem z Prahy objednal.«

R. 1847 přijel mladý arcivévoda František Josef do Prahy se svými bratry, arcivévodami Maximilianem a Karlem Ludvíkem. Ježto bylo obecně známo, že všichni tito princové dobře češtinu ovládají, deputace Měšťanské besedy uvítala je česky. Tu arcivévoda František Josef odpověděl plynou češtinou: »Těším se z toho, že krásné město Praha takové city k nám chová. Děkuji za Vaše přivítání. Důkazu, jak si nejjasnější mocnář češtiny váží, jest množství obrovské. Vědí to dobře současníci, kterým Jeho Veličenstvo na české oslovení zase obratnou češtinou odpovídá. Český redaktor J. M. Balák napsal o své audienci r. 1890 u Jeho Veličenstva ve Vídni: »Císař pán vyslechl mne s napnutou pozorností až do konce, načež zcela správně na českou mou řeč česky odpověděl a propustil mne v milosti. Císař pán mluví zcela správně česky, vyslovuje s náležitým přízvukem a měkce souhlásky měkké tak, jako by mateřským jeho jazykem byla řeč česká.«

Vznešený císař také se postaral, aby korunní princ Rudolf již v útlém věku se jazykům českému učil. Také korunní princ plyně česky hovořil a jednou při dvorní hostině pravil dr. Riegrovi, že český jazyk »s velikou zálibou pěstuje«.

Již samo řízení říše mnohojazyčně vyžaduje obrovského napětí ducha. Tím větší a záslušnější péče a námaha, učili se člen císařského rodu jazykům těch různých národů.

Průběh války.

Bojiště ruské. Odtud není sice žádných zvláštních zpráv, přes to však Rusové nevzdávají se bojů o Lvov a Kovel. V západním Volynsku obnovili Rusové boje, ovšem s nezdarem, stej. é odražení v bojích proti Lvovu mezi železničními tratěmi z Brodů a Zborova, a bez úspěchů bojovali i po obou stranách Zlaté Lípy.

Proti Rumunům. Po Sibíni došlo na Rumuny i u Brašova, kde znovu poráženi a z Brašova vypuzeni; pomoc tímto přišla zase pozdě. Spojená vojska postupují na široké frontě podél řeky Altu a severně odtud, kdež také město Szekely Udvarhely padlo do našich rukou. Rumuni ustupují na celé frontě ve východním i severovýchodním Sedmihradsku. — Přeš Dunaj u Rahova pokusili se Rumuni přejíti do Bulharska, most jim však našim dunajským loďstvem zbořen a co přešlo, bylo Bulhary potěno. A v Dobruždi spojenému rumunsko-ruskému vojsku nedal se rovněž. — V bitvě u Brašova ukořistili spojenci 25 děl, mnoho vozů se stělivem a zbraně a zejména 800 vagonů se zásobami a válečným materiálem; v rukou vítězů ocitlo se na 1.200 zajatců. — Dle poslední úřední zprávy generál št. Kraft průmyskem Červeno-věžským proraziv do Rumunska, stojí hrozivě

DEPEŠNÍ ADRESA: ALBIBANKA

TELEFON ČÍSLO 83

KRÁLOVÉHRADECKÁ BANKOVNÍ JEDNOTA V HRADCI KRÁLOVÉ ADALBERTINUM

PROVADÍ VEŠKERÉ OBCHODY BANKOVNÍ A SMĚNÁRENSKÉ ZA PODMÍNEK NEJVÝHODNĚJŠÍCH - ESKONT SMĚNEK - PŘIJÍMÁ VKLADY NA ÚROK 4%, A VYPLÁCÍ VEŠKERÉ VKLADY BEZ JAKÉHOKOLIV OMEZENÍ - SLOŽNÍ LÍSTKY POSTOVNÍ SPOŘITELNY ZDARMA

VELKOOBCHOD UHLIM, KOKSEM A CEMENTEM

ŽIROVÝ ÚČET U RAKOUSKO-UHERSKÉ BANKY

ČÍSLO ÚČTU POŠT. SPOŘITELNY 140.273

u hory Robu Caeni a generál št. Falkenhayn dalším postupem ohrožuje železniční uzel Ploesti v Rumunsku, který spojuje hlavní město Bukurešť a Moldavu.

Italové neochabují v dobových a v útocích v Písmoří a v gorickém úseku. Ve Fasaných Alpách došlo k boji zblízka, skončil však také úplným odražením italských praporů. — Po týdenní dělostřelecké přípravě provedli Italové všeobecný útok na frontě asi 6 km dlouhé počínaje jižně od Gorice až k jezeru Duberobskému; naši obhájili všech svých postavení bez výjimky. Naše námořní letadla bombardovala pak vojenské stavby v Tržici, u Gradu a v San Giorgiu di Nogaro.

Na Sommě stupňují Angličané i Francouzové své úsilí, aby zlomili obdivuhodnou neústupnost vojáků německých. Nový anglo-francouzský pokus o průlom mezi Anore a Sommou ztroskotat. Přetahové boje jsou tu i ve vzduchu.

Německé ponorky v Americe. V Americe nastal poplach: u N. Yorku objevila se německá ponorka, asi ne sama, která dle amerických zpráv potopila už 6 anglických lodí, které vypluly z kanadských přístavů. Americký tisk obrať se již proti ponorkové bloádě amerického pobřeží Německem, americké úřady pak uznávají sice právo každé válčící mocnosti používat ponorek, pokud při tom zachovávají ustanovení práva mezinárodního, že však útoky ponorek přece mohou způsobiti různé obtíže.

Spojené státy zamítly vyhověti žádosti čtyřdohody, aby neutrálové odeřeli všem ponorkám, ať obchodním nebo válečným, používati svých přístavů.

O míru mluví se také v říšském sněmu německém 11. t. m. Soc. dem. poslanec Scheidemann prohlásil, že je nyní třeba vlády, která zorganizuje všechny síly obrany a zároveň bez ustání pracovatí bude o mír. — Posl. Bassermann (nár. lib.) praví, že se musí ke zkrácení války použiti každého vhodného prostředku, neboť 27 měsíců již trvá tato válka. Poslanec Naumann (pokr. strana) zdůrazňuje, že není znamením slabosti mluvit o tom, že v celém národě venku i doma, stejně jako ve všech ostatních bojujících národech Evropy žije cit a touha, aby spofádaný běh věcí zase se navrátil.

Politický přehled.

O rakouském parlamentarismu, o svolání či nevolání parlamentu, vede se spor dále. Pro svolání delegací vyslovily se všechny skupiny panské sněmovny a o svém usnesení podali vládě zprávu. Ministerský předseda hr. Stürgkh při jednání s členy panské sněmovny prý se nevyslovil bezpodmínečně odmítavě o svolání říšské rady a delegací, musilo by však býti všechno odstraněno, co by mohlo v cizině a zvláště u nepřátel vzbuditi falešné představy o vnitřních poměrech monarchie. — Němečtí radikálové jsou proti svolání říšské rady. — Bývalý ministr veřejných prací dr. Gessmann na schůzi voličů ve Vídni doznal zcela nepokrytě, že není bezpodmínečným stoupencem toho parlamentarismu a samosprávy, jaké jsme dosud v Rakousku měli. Nemáme prostředků

Feuilleton.

Děti krále Lira.

Irská pověst. Přeložil Ondřej Vřesovec.

Kdysi vládlo v Irsku pět králů a z nich každý smýšlel o sobě tolik, co druhý. Za prvního z králů pokládal se Lir od pahorku Bílého pole. Druží však odpírali mu této hodnosti a proto sešli se, aby zvolili si svého vrchního krále. Volba padla na Dearga, nejstaršího syna slavného Druida, jménem Daghdha.

Se srdcem plným nevole a hořkosti opustil král Lir shromaždiště, odebral se na svůj zámek a nepřipustil nikoho k sobě.

Ostatní králové rozpálili se proto hněvem. Chtěli mu vyhlásiti válku a učiniti ho neškodným. Ale hlavní král Dearg radil, aby tak nečinili. Prál si učiniti hněvajících se krále svým přítelem a proto navrhl, aby vyvoleny byly tři nejkrásnější panny a poslány k pahrbku Bílého pole, aby zvolil si jednu z nich za manželku. Tak se stalo.

Dearg sám předvedl tyto tři panny a pravil: »Králi Lire, zde jsou nejkrásnější panny Erinu. Vyvol si z nich jednu za manželku!«

»Vyvoluji si tedy nejstarší,« pravil Lir, »neboť zdá se mi býti nejvdověnější.«

Nejstarší nazývala se Ove. Veliká, nádherná svatba byla slavena, k níž pozváno bylo mnoho šlechty. Lir byl velice šťastný se svou mladou chotí. A když mu povila dvojčata, pokládal se za nejšťastnějšího smrtelníka na světě. Byl to hoch a děvče. Hoch dostal jméno Aod a děvče Fingula. Ještě dvě hochů darovala Ove svému manželovi. Nazývali se Fiachra a Conne. Ale štěstí bylo tím

jiných, než v zastupitelstvu lidovém hledati ochrany proti nepřítelům daňovým poměrům. Ovšem po té stránce musí se státi četné změny a musí býti zjednan volební řád a nový jednací řád pro parlament. Nekonečné a plané mluvení musí přestat. Demagogie, která měla v našem parlamentě hlavní slovo, musí býti pevně držena na uzdě. — Dr. Sylvestr svolává poradu zástupců politických stran na den 28. t. m. do Vídně. — A maďarská veřejnost zabývá se také otázkou, bude-li svolán rakouský parlament a delegace, a co možno v tom směru očekávají za výhody pro Uhry.

Porady Polského Kola konaly se 8. a 4. října v Krakově. Súčastnilo se jich 62 říšských a 18 zemských poslanců vedle členů panské sněmovny. Porady týkaly se většinou otázek politických.

Zahraniční politika Německa má mnohé odpůrce i v samém říšském sněmu, což prokázáno resolucemi, jež podaly strany: národně-liberální, pokroková a centrum. Strany tyto žádají, aby byl zřízen stálý výbor pro zahraniční záležitosti, který by se mohl seřázení kdykoliv a raditi se o záležitostech zahraniční politiky a války. Hlavní výbor říšského sněmu zabýval se zmíněnými resolucemi. — Německý rozpočtový výbor zamítl však resoluce na vytvoření zvláštního stálého výboru kontroly zahraniční politiky a návrh centra, aby se rozpočtový výbor scházel i po uzavření parlamentu ke schůzím o zahraniční politice. To však přece znamená rozšíření parlamentního vlivu, ale také zodpovědnosti ve věci zahraniční politiky, která dosud byla záležitostí důvěry císaře a spolkové rady. — Dne 11. října sešel se říšský sněm německý, na němž rokováno o otázkách zahraniční politiky.

Bavorský král Otto I. zemřel. Narodil se r. 1848, r. 1886 byl vyhlášen za krále, ale vlády se neujal, poněvadž byl choromyslným. Místo něho vládl »princ regent« jeho strýc Luitpold, po jehož smrti skutečným králem se stal Ludvík.

Nová vláda v Řecku ustavena s profesorem Lambrossem v čele. Členové tohoto ministerstva jsou buď skuteční nebo bývalí úředníci. Politicky jest nejbezpečnější ze všech dosavadních ministerstev v Řecku.

Pamatujte při každé příležitosti na „Červený kříž“, na raněné vojny, na vdovy a sirotky po padlých našich bojovnících!

Přispěvky zasílejte na zemský Svaz katolického Orla v Hradci Králové.

Tuberkulosní vojín.

Od našeho zesnulého korunního prince pochází výrok, že nejdrahoccenějším kapitálem státu jest člověk. A nyní za války, kdy se nám tolik tohoto kapitálu ztratilo, ošlume teprve plnou měrou správnost tohoto výroku.

Kolik zničily zbraně, kolik nemoci! Jest stará zkušenost, která i pro tuto válku ovědčí

konce. Mladá matka zemřela. Krále nebylo lze potěšiti. Jen láska k dětem udržovala ho na živu.

Tu pravil král Dearg: »Truchlíme s tebou, ó králi Lire, a abys viděl, že dobře s tebou smýšlím, dám ti Oífu, sestru zemřelého, za manželku!«

V krátkém čase slavena byla svatba a čtyři děti měly macechu. V prvních dobách panoval jen mir v této rodině. Když však Oífa velikou lásku královu k jeho dětem spatřila, jato bylo srdce její žárlivosti a počala pomýšleti na pomstu. Jednoho rána vzala Fingulu, Fiachru, Aoda a Connu sebou na vysoké moře, aby je mečem zabila. Klesla jí však mysl a proto zůstal meč vězeti v pochvě.

Co takl přemýšlela, jakým způsobem by se děti zbavila, svlékli se hoši ze šatů. Skočili do vody a plovati s rozkoší kolem. Tu vzala Oífa děvče Fingulu za rami a svrhla ji do moře. Sama pak se vztýčenou hlavou postavila se na břehu a zpívala následující píseň:

»Bouřlivě vane severní vítr.
Vrcholky stromů šumí
a zkazky mi přinášejí.
Jak nyní kolem vašich hlav vane,
Fingulo, Aode, Fiachro i Conne,
tak ať po devět set let
kolem vás bouře zuří.
Labutěmi buďtež,
svrhnete-li se sebe podobu člověčí.
Bílým budiž peří vaše.
Na pospas bouřím vás dávám.
Nikdo vás nezkrmí aniž nápojem opatřuji.«

Co takto s rukou vztýčenou ještě stála, k mra-
kům pohlížejíc, stalo se cosi podivuhodného. Ná-
jek rozléhal se nad mořem a čtyři sněhobílé labuť

svou platnost, že ve válce mnohem více lidí
zahyne nemocemi nežli zbraním. — A právě tak
jest jisto, že po válce mnohem více lidí bude
míti co činiti s následky nemoci nežli zbraní
poranění. Počet válečných invalidů vzrůstá
hrozně a ještě tíže doléhá starost o jejich za-
opatření.

Nemožno přece ku práci neschopné invalidy
ponechat sobě samým! Nutno pro ně něco vy-
konati. Vždyť jsou nejdrahoccenějším kapitálem
státu. Třebas zde postupovati právě tak jako
u jiného kapitálu, když jest ho málo. Třeba
nyní šetřiti, třeba zachrániti, co zachrániti lze.
Třeba začísti šetřiti s nejmenším. Použito na
člověka: musíme šetřiti nejen s lidmi pínocen-
nými, nýbrž i s méněcennými, kteří se jimi
stali nemocí nebo zraněním. Musíme je udržeti
a snažiti se učiniti je opět píněhodnotnými členy
společnosti. U válečných zraněných to každý
nahlíží a vskutku usiluje také stát a soukromá
činnost pečovat o to, aby v orthopedických ne-
mocnicích a školách invalidních také kategorie
invalidů byla znova uschopněna k práci a stala
se pokud možná píněcennou.

Jinak jest tomu u invalidů z nemoci. Jest
jich většina a přece nevystupuje tu válka jako
příčina jejich invalidity tak nápadně do popředí.
I tu bude musit stát ještě mnoho vykonati; ale
i společnost má povinnost zakročiti.

Mezi nemocemi jest to opět tuberkulóza,
která za války způsobila největší zhubu. Již
v míru se říká, že tuberkulóza jest nákaza,
které více lidí padá za obět, nežli si kdy vy-
dala kterákoliv válka. Již od dob starověku jest
známo, že tuberkulóza vyskytuje se hlavně ve
věku od 18 do 35 let, a že její vznik námahami
a útrapami velmi jest podporován. Toho jest
však ve válce více než dosti. K tomu přistu-
puje okolnost, že následkem hromadného povolá-
vání mužstev, k němuž nás přinutila hrozná
převaha našich nepřátel, výběr bojovníků nutně
nemohl se díti příliš úzkostlivě, takže mnozí
musili býti posláni do pole, kdož zárodek tuber-
kulosy nepoznávali v sobě, a u nichž pak
nemoc v poli propukla.

O ně musíme pečovat, když se vrátí. Pro
ně musí býti zřízeny léčebny. Neboť tuber-
kulosa jest vyléčitelná, poskytneli se
nemocnému možnost delší čas setrvati v léčebně.
Ale ještě jiný účel sledujeme zřizováním tak-
ových léčeben pro nemocné válečnický. Vímeť, že
se tuberkulóza výhradně šíří tuberkulosním
baciilem, jenž se v pľících nemocného u velikém
množství vyvíjí a kašlem nemocného rozprašuje
do vzduchu, z něhož jej zdraví lidé, dospělí a
zvláště děti, vdechují, čímž se nebezpečnou ne-
mocí nakazí. Každý tuberkulosní člověk, jehož
umístíme v léčebně, stane se pro všeobecnost
jako šířitel nemoci neškodným do té doby, až
se uzdraví, neb aspoň až se naučí s chrochly,
baciily obsahujícími, tak zacházeti, že svým
bližním již neškodí.

Máme tudíž všichni zájem na tom, aby pro
tuberkulosní vojny domů se vracějící co nej-
rychleji a pokud možná četné léčebny byly zří-
zeny. A když budou takové léčebny pro váleč-
níky zbudovány, jak bude pak krásné, když
v Rakousku, které, pokud se týká péče o tuber-
kulosní, ještě tak daleko nepokročilo jako jiné
země, budeme míti dřívější léčebny válečnické
jako trvalé zařízení, a když pak místo jedné

pluly nad hladinou mořskou. Po dětech pak nebylo
ani stopy.

Nyní teprve zachvěla se zlá žena. Srdce usedalo
při pomýšlení na bolest královu, který neměl již
dětí svých v lidské podobě spatřiti.

Vztáhla ještě jednou svou k mračnům a
obrácena k odlétajícím labutím, zvolala:

»Létejte bouřemi,
létejte ledovým vzduchem i deštěm!
Létejte, až panna jihu
zasnoubí se s mužem severu.
Dvě ponechám vám věci:
Po první řeč lidskou;
po druhé dar písně.
Jasně zvučíte zpěv váš vzduchem,
lidem ku podivu,
sobě samým k radosti!«

Labuti zmizely již v záplavě zapadajícího slunce,
ale ozvěna opakovala stále nářek věčné touhy.

Oífa obrátila kroky své k domu krále Dearga
a vyprávěla mu, že jest velmi nešťastna. Její dá-
belské výmluvnosti podařilo se Dearga přiměti k
tomu, že svému sokovi poslal vyzvání na život i
na smrt. Král Lir divil se nemálo náhlé přeměně
smýšlení svého přítele. Vydal se však na cestu a
vytáhl s lidmi i koňmi proti němu. Cestou slyšel
žalostivý zpěv. Jel blíž, až přijel k velikému mo-
ři, na kterém pluly čtyři labuti, které se mu poznati
daly jako jeho děti, jež macecha jejich zaklela.
Bezmeznou lítostí naplnilo se jeho srdce. Přijel do
domu krále Dearga, vyhledal svou choť a ptal se
ji po svých dětech.

»Své dítky neužiji nikdy, o králi, více v lidské
podobě, leda že by se panna jihu zasnoubila s mu-
žem severu!«

Moravská agrární a průmyslová banka

Telegramy: Agrobanks.

Filiálka v Chrudimi.

Telkon: 48.

Akciový kapitál 14 milionů korun.

Centrála v Brně.

Filiálky: Praha, Nám. Brod, Holešov, Kroměříž, Mor. Ostrava, Opava, Olomouc, Třebíč.

Peněžní obchody bankovní a směnárenské všeho druhu. — Financování podniků. — Zálohové úvěry obcím a městům. — Eskont směnek, devis a účtů. — Úhrady do ciziny a poukazy válečným zajatcům. — Koupě a prodej cenných papírů, valut a mincí. — Obchodní místo c. k. rakouské říšské loterie. — Oddělení pro zboží.

čtvrtiny našich spoluobčanů — jako dnes — snad toliko sedmina nebo ještě méně na tuberkulosu bude umírat, kdež délka života v Rakousku se prodlouží.

Toho všeho můžeme dosáhnout, budeme-li nyní rychle jednati a budeme-li péči o tuberkulosu, k níž naši vládou byl dán podnět, „Rakouské odrazení pro potírání tuberkulosy“ mravně a hmotně podporovati.

Dr. Crusius.

Kancelářské potřeby,

papír, péra, inkoust, tužky ve velkém výběru v
Družstevním knihkupectví
v Hradci Králové, Adalbertinum.

Ruský terrorismus.

Již před nějakou dobou dověděl jsem se poskrovnu, že ruská vláda nutí pomocti placených individuí slovaneké příslušníky našeho mocnářství v Rusku usadit, aby vstupili do ruských vojenských sborů a bojovali proti své vlasti. Nepravdivými zprávami o poměrech v mocnářství mělo být šířeno mezi Čechy a Slováky v Rusku zůstávajícími klamné mínění, že slovaneké otázky nejlépe řešiti může jen ruská byrokracie a na lidi ty bylo co nejvíce působeno, aby se stali ruskými státními občany, aby změnili svoji katolickou víru a pak prolévati krv za ruské vlády. Plán tento byl prováděn všemi možnými lineami. Mnoho svedených již uznalo, kam je agenti ruské vlády zavádějí. V jednom z posledních čísel časopisu „Dziennik Kijewski“ ve feuilletonu líčen jest odchod tak zvaného českého praporu. Na prapore, jenž byl nesen před vojenským oddílem tím, vyobrazen byl — jak oděluje citovaný časopis — bílý lucemburský (?) lev v červeném poli. Tito legionáři oblečení jsou do ruských uniforem a různé na čepce mají červeno-bílou stužku. Nyní existuje prý celá střelecká brigáda takového „dobrovolnictva“ a s dělostřelectvem. S těmito formacemi má se to asi tak jako s legionáři francouzskými, kteří — jak známo — nešťavnatě skončili. Slované v Rakousku a Uhři, kteří z různých důvodů po vypuknutí války v Rusku a ve Francii zůstali, byli jednoduše donuceni do

»Víš, ohavo«, zvolal král plana hněvem, »že se tvá podmínka nikdy nevyplní? Má dítka proměnila jsi v labuti. Dám jim družku. Jako racek budeš kroužiti vzduchem, bez ustání, bez oddechu. Nečevět set, ale devětkrát devět set let obletovati budeš břelky naše. Ani řeč tvého původu ti neustane. Nad svým hofem nikdy nebudeš moci naříkati. Nikde tě též nenapojíš, nenakrmíš. Řekl jsem, ty čarodějnice, ohavo, ďáble!«

Učinil kouzelný kruh, mávl svou druidskou holi — a s odporným křehotem vyletěl racek z domu. Domá nato odjel smutný, zlomený muž. Žádné radosti nezažil již v životě svém. Zemřel, vzpomínaje na své děti a svou nežnou Ove. Když byl pochován, zvedla se veliká vichřice. Zámek zachvěl se v základech. Zdi zřítily se, vysoká věž se naklonila a zřítila se též. Dnešního ještě dne ukazují se zříceniny, jež pozůstaly z pyšného kdysi zámku krále Lira.

Ale táž vichřice roztrhla i čtyry labuti. Promoklé a krvácející rozehnala do čtyř úhlů světa. Pingula ležela pod jednou skalou více mrtva než živa. Tam nalezli ji její tři bratři, jež se po mnoha dnech bloudění byli setkali. Hladili její peří a zahřívali ji svým vlastním peřím. Našli jí potravu a vyprávěli jí svůj zármutek.

Dny mýjely. Staletí přišla i odešla. Lidé se narodili, zemřeli i byli zapomenuti. Ale čtyři labuti přežily vše, čas i lidi. Přišlo jaro do hor, pozdravily ho radostným zpěvem a lhostivé písně poslaly za odešlým létem. Pak naslouchali lidé zvláštním zvukům, a slíbili, že již neusmrtí žádné labuti.

Blížil se opět konec léta. Ve velkých kruzích kroužila Pingula se svými bratry nad jezerem a libý zpěv rozléhal se nad vodou. Tu dolehl zvuk

těchto legií vstupiti a bylo jich použito u našich nepřátel jako potravu pro děla. Aby se dal postup tonuto, jenž se přelí mezinárodním právu, věrohodný plátek, rozšiřují nepřátelské časopisy lži a fráze o entusiasmu těchto svedených a přinucených pro »kulturní boj« čtyřdohody.

Snášelivci.

V posledním půlstoletí vládla zvláštní myšlenková móda. Na základě liberálních a jiných moderních frází byly prohlašovány vynikající historické osobnosti, které hájily řády konservativní i moci fysickou, téměř šmahem za zlovolné nesnášlivce, ba docela za bezohledné despoty. Kdo s nimi skřížil zbraň, označován za člověka ideálního, obětavého, osvíceného. Těm, kteří konservativce přepadali, odpouštěly se i velice temné skvrny. Ipšci na jejich charakteru; na druhé straně frázisté ani se nesnažili pochopiti, s jak velikým sebezáporem se dával často poctivý konservativce v boj a jak již před zápasem věděl, že dává v sázku celý svůj klid, všechno osobní blaho. Přčetné dokumenty svědčí, jak hořký kalich pili odhodlaně stateční strážcové konservativních bašt, jak i životy své obětovali za své přesvědčení. Ale romantická kritika odsuzovala tyto hrdiny bezohledně.

Nikak nepopíráme, že i řada účinných radikálů měla před očima cile ideální a že osvědčovala vynikajícím způsobem osobní obětavost. Leč — každému, což jeho jest. Pro zvýšení lesku jmen radikálních nemá se zlehčovati čest poctivých konservativců.

V ocenění vynikajících osob historie české jest potřebí důkladné reformy. Jestliže se dosud chvátilo stanovisko těch vlivných osob v naší zemi, které se chovaly k husitskému hnutí snášlivě, jest vhodné pátrati po příčinách a účelu takové tolerance. Má se uvážiti, jaké povinnosti na sebe ten neb onen hodnostář spolu se svým úředním titulem převzal a — zdali přílišnou snášlivostí neporušoval svých povinností. Proto byly rozestavovány stráže na Sionu, aby věřící stáde proti útokům hájily a aby bludařství potírali. Kdo se zbáble skrýval do houští anebo se vymlouval příliš citlivou povahou, měl učiniti místo povaze rozhodnější, svědomitější.

Jest obecně známo, jaký tragický konec měl arcibiskup Zbyněk za to, že odpíral schvalovati ty zjevy, které se přelily jeho svědomí. Na jeho trp-

zvonku k jejich sluchu. Zvuk nezvyklý, jenž vzbudil v jejich srdcích bouři pocitů. Jak nadějeplně, jak slibně zněl zvonek! Svěsily křídla a snesly se na břehu jezera. Šel tudy svatý Patrik a zvonil na nešpory.

»Svatý otče, pravila Pingula, »již dlouho na tebe čekáme. Čas nás brzo dojde a my chceme býti v Pánu pochováni!« Pak vyprávěla poustevníku své veliké, truchlivé tajemství.

»Pochválen budiž Pán, odpověděl svatý Patrik, »že mi popřál síly, abych byl nápomocen vašemu vykoupení. Zítra snoubí se muž severu s pannou jihu. Přijďte zítra k oltáři Pána, až se slunce k západu nakloní. Jméno Páně budiž pochváleno!«

Okamžitě odlétly labuti k lesní kapli a očekávaly blízkého večera. Tu blížil se slavnostní průvod svatební s troubami, fanfárami a vlajicemi prapory. Seřadil se před kapli; labuti pak kolem svatého otce. Dnes spojen jest muž severu s Marií jihu. Jak vyřkl svatý Patrik poslední slova, spadlo peří ze zad i prsou ptáku a starouškové s vráscitou staženkou stáli zde, kde stály dříve čtyři labuti. Tu pravila Pingula. »Pokřti nás, o svatý otče, vodou Pána, neboť ještě dnes zemřeme. Polož mě s Aodem, Fiachrou a Connem do jednoho hrobu, abychom byli i po smrti spojeni, jako jsme byli spojeni za života!«

Pokřtil je svatý Patrik a večer zemřeli sourozenci a byli položeni v jeden hrob. Poustevník přiváhl na hrob jejich veliký kámen a pomodlil se Otčenáš. Pojednou zalehl mu v ucho odporný skřek. Pohledl do výše a spatřil racka, jenž rychlým letem zmizel v šedých mračnách blížící se bouře.

kém losu měli spoluvinu i konservativní opatrníci, kteří v okamžicích velice kritických opouštěli svého arcipastýře, aby nesloužily za terč viklefských střel. A přece společným rozhodným vystoupením dalo se docíliti k upokojení země tolik!

Nástupcem Zbyňkovým byl cizinec Albík z Uničova, který se stal arcibiskupem hlavně protekcí Václava IV. Ten si všiml výhodně politiky osobní; varoval se zasáhnouti rázně do církevních sporů, které tehdy dostupovaly vrcholu. Za jeho církevní vlády činili si viklefsté, co jim bylo libo. Albík v zájmu osobní přelí z kolbiště. Král Václav vyhlédl si za jeho nástupce cizince Kunrátu z Vechty, který býval mincmistrem, pak přízni královou se stal biskupem olomouckým a královským podkomořím. Za vlády nového arcibiskupa vyhnání z Čech čtyři osvěcení a šlechtění mistři university pražské za to, že hleděli v Čechách zachovati neporušenost víry a že odkrývali záludné cesty viklefstů. Kunrát pro dobro vyhnanců ani prstem nehnu, ačkoli křiklavým způsobem byla porušena práva akademických občanů. Bludařství vystupovalo stále okázaleji. Kunrát však bál se souditi Husa. Stalo se docela něco překvapujícího. Inkvizitor, biskup Mikuláš, ačkoli Husa nevyšetřoval a vyšetřovati se bál, vydal písemné vysvědčení, že seznal v Husovi pravého a věřícího katolíka; prý před ním nikdo Husa z bludů nežaloval a neusvědčil.

Když se Hus měl odebrati do Kostnice, žádal samého arcibiskupa o vysvědčení pravověrnosti. Kunrát se nemohl vyhnouti úřednímu aktu; aby se zbavil nemilé povinnosti hladce dal místroví vysvědčení vyhýbavé, málo určité, ale — přece jen příznivé, jako by neviděl a neslyšel, jaké převraty církevní viklefsté na základě novotářských dogmat již již chystají.

Jak lehkomyslně se před viklefstvím ustupovalo, seznalo se za vyšetřování v Kostnici. Prokurátoři tam na základě výpovědi svědků (meškajících v Kostnici) sestavili žalobní akt. Spolu nařízeno od sněmu pražskému arcibiskupovi, aby si předvolal svědky v Čechách a vyslechl je o 16 článkách, jež mu byly poslány. Tyto články byly vyňaty ze žaloby Zbyňka Zajíce. A hle — výpovědi svědků potvrdily žalobu. Tedy o čem věděl Zbyněk již při prvních nárazech viklefského proudu, o tom dlouho nechtěl věděti jeho nástupce v době, kdy již vlny se valily na palubu. Teprve na rozkaz koncilu pokusil se Kunrát o zmoudření.

O českém přijímání pod obojí dověděl se centrála církve, sbor kostnický, teprve tenkrát, když již otázka kalicha hýbala myslí v Čechách celý rok. Co zaslužíli ti konservativci, kteří tak dlouho strkali hlavy do písku? Vždyť přece na vlastní oči viděli, jak husitský kalich jest nebezpečným znakem rozdělení víry a že připravuje vědomě i rozkol ve správě církevní.

Důvodně řekl 1. ledna 1415 Sigmundovi proslulý kardinál kambrejský Petr z Ailly, že není na sněmu svobody v procesu proti Husovi, proti němuž by mnozí vypovídali, kdyby jim nebránil strach před vyhrůžkami.

Kunrát naposledy odpadl od církve obecné a přidal se k husitům. Byl tak velikým dobrákem, že se nechtěl do fanatických sporů husitských sekt místiti, ačkoli nemohl neviděti, že jedna strana jest jistě bludařská. Pohodlnějším, bezpečnějším zaměstnáním bylo rozprodávání duchovenských statků a zasilání stržených peněz přibuzenstvu.

Takovou snášlivostí snesla se těžká pohroma nejenom na pravověřící, ale na český národ vůbec. Které konservativce však šetřili u nás husité?

Rovněž jsou velice zajímavé pohledy na církevní záležitosti moravské v XV. a XVI. století. Liberální dějepisci chválí snášlivost několika olomouckých biskupů. Tehdy však tolerance katolická znamenala tam vydávání velice četného věřícího stáde na pospas sektám nejbojovnějším. Husitství na Moravě neproniklo tolik jako v Čechách, hierarchie katolická měla tam daleko větší vliv než v naší zemi. A přece v druhé polovici XVI. století byl tam stav katolíků zoufalejší než v sousedním království. Snášelivci milovali pro svoje osoby pokoj; pili sladkost, aby svým nástupcům odkázali plyně. Sektáři rychle zabírali katolické posice, olupovali katolíky o jejich nezadájná práva. Když pak se zdvihlo biskupství k obraně proti vrcholnému útlaču, hned se začalo nafíkati na bez-

ohlednou nesnášlivost správce diecése, který se dří ve zmužlý a svízelný boj nikoli k vůli sobě, ale pro dobro a svobodu světených, katolických duší.

Kapitola o zalecích zbabělcích, kteří zachovávali snášlivost jen z důvodů sobeckých, byla by hodně dlouhá.

Upozorňujeme jenom, že úkolem historie jest odhaliti pravé příčiny tichosti a mírnosti různých těch opatníků, kteří pohodlně robili z nouze ctnost, opouštějíce zápasníky svědomité. Není divu, že bylo v těch dvou stoletích tolik katolických mučedníků, kterými ke hranici a mukám právě dopomohla zbabělost kruhů nejzodpovědnějších.

Kulturní iskry.

Čarovný svět podzemí. Každé doly mají svou tajemnou, překvapující krásu. Nyní se píše nejvíce o dívech opuštěných dolů v Saalfeldu, kam proudí zástupy dychtivých turistů. Berlínský učenec dr. Hess šl. Wichdorst navštívil před časem tyto doly, aby konal v nich studia pro dějiny hornictví v Durynsku. Co našel, byl překvapující objev čarovného podzemního světa, plného různotvornosti a barevné nádhery, jakými nemohou se prý honositi ani proslulé jeskyně. Stoly, dlouhé na kilometry, vedou s počátkem k nejvyššímu obzoru, kde horníci dobývali břidlu kamenečnou až do r. 1736. Oddělení toto, jehož krápníky, visící i stojaté, stalaktity a stalagmity překvapují růzností, vyniká podivuhodnou pohádkovou nádhrou barev. Jsou pestřejší než luční květy nebo podzimní háv hájů; na modrozelené základní barvě, vytvářené allophelem, nanášejí diadochit pestré odstíny rudohnědé, hnědé, žluté a bílé. O patro doleji jsou tři jeskyně pramenů, v nichž vyvěrá denně 20.000 litrů vody, která sváděna je potrubím do čistících jímek. V nichž usazuje se léčivá sraženina, která se v lékařství blahodárně osvědčila a již bude v budoucnosti jistě ještě ve větších rozměrech pro zmírnění lidských béd využito. Nejskvělejší je z nich levá, kde v hladině vodní odrážejí se jako v zrcadle miliony jiskřivých světel diadochitu, azurového melanteritu, modrozeleného allopheanu a olivově zeleného, až hnědého pittigitu a pissophanu. . . . Celý tento svět podzemních divů je nyní učiněn lehce přístupným návštěvníkům a skýtá prý nejnádhernější pohled na divy a taje podzemního světa.

Památka úmrtí velkého Čecha, pedagoga a učitele národů, připadá na 15. listopad. Bývalo dříve krásným zvykem, že den i doba dnu nejbližší byl věnován podpoře nejstaršího menšího spolku českého, který nese jméno Komenského — spolku »Komenského« ve Vídni III./1. Münzgasse 8. Snad ani letos nebude tohoto významného dne zapomenuto věrnými Čechy, kteří důležitost českých škol pro české děti také v Dolních Rakousích uznávají a kteří i v této době po vyplnění povinností humanitních, jež doba na první místo postavila, mohou a chtějí také přispěti menšinám českým.

K opatrnosti při zprávách o různých zjeveních radí brněnská revue »Hlídky«. V katolickém listě »Theologie und Glaube« freisinský profesor dr. A. Ludwig promlouvá o ceně soukromých zjevení. Usuzuje, že zjevení zhožné Barbory Weigandové, která sbírala příspěvky na stavbu světového eucharistického domu, zakládají se na sebeklamu. Ludwig obšírným výkladem přesvědčuje, že Weigandová byla duševně zatíženou osobou. Nestotožňuje se s těmi, kteří o původu zjevení prohlašují: »Buďto Bůh anebo ďábel.« Vždyť již sám papež Benedikt XIV. poukázal velice bystře na přirozené extase a vise, založené v přirozených tělesných a duševních mimořádných podmínkách. Ludwig dří, že »zjevení« taková pocházejí z neuvědomělého, polouuvědomělého nebo podvědomého obsahu duševního, nejsouce ničím jiným než průvodním výsledkem rozjímání a přemítání toho, co slyšeno v kázáních anebo čteno v knihách. Se svatostí osobní nemá to stran pravdivosti co činiti, neboť více méně hysterické osobnosti takové za to nemohou.

Některá taková vidění obsahem svým značně se od sebe liší, poučují-li o téměř předmětu náboženské nauky. Dle proslulého středověkého teologa Gersona varoval před svou smrtí Řehoř XI. před muži a ženami, pronášejícími pod rouškou svatosti fantasie vlastního mozku.

V době soudů nad čarodějnicemi opakovaly se povídky o stycích s čerty. Hugenotští hoši kázali stejně nadšeně jako zmateně, co byli slyšeli na kázáních. Katolické visionářky často mluvily o Panně Marii. U moderních visionářů mluví »duchové« o karmě, inkarnacích atd.

Že jest v duši oblast sublimálních (pod prahem vědomí) potuch a pomyslův, unikajících přímé pozornosti a při vhodné příležitosti se přihlašujících, nasvědčuje zkušenost umělecká i mediánská, která jest rovněž něčím mimořádným, ale přece osobního obzoru nepřesahuje.

Jest věru potřebí, aby všichni rozumní občané vystřihali lid od hysterických přepjatostí právě v nynější době pohnuté, v níž duše sklíčené jeví tak velikou náchylnost k pověře. Kruhy katolické moudrým varováním vykonaly značný kus práce

zaslužné; patrně, že bdi osiřazité stále. O to tu jde, aby šířením pověstí yrafických nebyla zbytečně znehodnocena zjevení skutečná, jaká se udála na př. v Lurdech. Francouzští zednáři provedli s Bernadetou nejplánější inkvišiční soud. Sněžili se nejruznějšími úskoky poplésti jak zbožnou dívku tak davy poutníků. Církevní úřady samy jevíly s počátku nedůvěru a zahájily přísné šetření. A po všem tom pravda skutečného zjevení vítězně obstála.

Jest tedy pouze zásluhou kličkou, říká-li protivníci katolické církve bez uvážení dokladů: »Protože tohle zjevení se ukázalo klamným, jest poblouzením i zjevení v Lurdech.« Na základě takové logiky dá se popraviti všecko. Jestliže kradí pokladník jeden, tedy ti ostatní také . . . Jestliže jeden spisovatel opisoval, jiní vykrádají knihy cizích autorů též. Jestliže husitské hlučné bájení o náplni času Antikristova bylo sebeklamem, pak také evangelická prorocství . . .

Jest žádoucí, aby kruhy laické pomáhaly církvi rázněji v boji proti kartáčkům, jasnovidcům a jiným samozvaným prorokům. Církev i nyní chrání svou neporušenou nauku proti vnikání jedovatých bacilů pověry jistě bedlivě.

Záslužná práce a pozérská kritika. Vynikající český lékař a spisovatel J. Thomayer v 1. čísle »Zvonu« píše o svých studiích v Praze, kam se odebral r. 1871, že při hmotném nedostatku mu byl velikou úlevou pobyt v akademickém čtenářském spolku. Tenkrát byl »mohutnou korporací, v níž soustředěno bylo přes čtrnácte set členů . . . Po letech povýšila akademická mládež česká působením vlivů, jež tuto analysovatí nehodlám, kritiku a skepsi (pochybovačství) na vrchol vědecké práce. Mimo jiné přenesla kritiku a skepsi také do spolkového života a rozbíjela studentské spolky. Pamatuji se, že ve spolku Slavia, který se stal dědičkou rozpuštěného akademického čtenářského spolku, kritická oposice měla takovou věšinu, že svrhla úřadující výbor. Avšak sama se řízení spolkového neujala, řkouc, že ona je zde pro kritiku a ne pro vedení spolku. Tenkrát se podobné nevalifikované názory pojímaly vážně! Nikdo netekl, že zasluhují posměchu. Zajímavým však zůstane, že pokud vlastenecké nadšení bylo ozdobou akademické mládeže, předáci studentů i v pozdějším životě byli osobami namnoze vynikajícími. Jmenuji z předáků studentských z mých studentských dob jen namátkou: pozdější ministři Bráfa, Kaizla a Rezka, dále Zikmunda Wintra, Konstantina Jirečka, Josefa Herolda a Jana Podlipného. Lidé v období skepsy a kritiky hlavní slovo vedoucí, kde že jsou? Po mém mínění mládeži sluší nadšení, zápal, ale ne žravá skepsy a pohrdání prací jiných. Nemohl jsem si nikdy představití, jakou náhradu naleznou nemajetní studenti za zničené velké spolky. Pro mne by ztráta akademického čtenářského spolku v letech studentských byla bývala těžkou ranou.«

Jsem vděční Thomayerovi, že tak rázně odsuzuje pověstnou lučavku nadpokrokovosti, která nestavěla, ale působila největší zmatky. Ale proč jen i nyní pomíjení užitečnější analýsy? Jestliže v němčem chyběl konservativce anebo dokonce »klerikál«, tu bylo vždy v representacích kruhů českých chuti ke kritice dost. Jestliže však prováděly kruhy »protiklerikální« hotové tatrmanství, které škodilo zřejmě národu vůbec, byla patrná nápadná šetrnost. Mužové, jichž pozitivní práce něco znamenala a kteří tedy mohli svou autoritou napravití mnoho, zalézali bázele do houštin před kamennými vrhanými z uličnických praků. Kteří mužové proti rakovině otevřeně vystoupili (na př. Bráf), bojovali na vlastní pěst, bez pomoci slušné řady spolubojovníků.

Taková práce záchranná se ponechávala skoro výlučně »klerikálům; když byli za svou dobrou akci fanaticky napadáni, vynikající konservativní auguři je nechávali bez pomoci, ačkoli se přece jednalo o posice konservatismu vůbec. Sebe menší chybný krok organizovaných katolíků v životě veřejném byl tepán bezohledně netoliko od osvícenců moderního ražení, ale i od konservativců. Ale neplodné kašparování jiných mělo plnou zvlášť. Nyní opatrníci opakuji totéž, co katolický tisk napsal a řádně zdůvodnil dávno; jasně to svědectví, že pokusy katolické o sanaci veřejného života byly v podstatě zdravé. Ale v době, kdy vystřelovány ostré šípy proti lidem uvážlivým, opatrníkům se do boje nechtělo. Jestliže se jim zdály katolické repliky někdy přemrštěnými, měli se chopiti sanační práce systematicky sami; katolíci by jim pak vedení zápasu byli přenechali velice rádi. Vědělo se přece na př. velmi dobře, že jest velice nebezpečnou hrou vylučování rozhodného katolictva z národa, tím nebezpečnější v době — kdy pokrokové názory náboženské rovnaly se myšlenkové anarchii. Jak velice mohli přispěti k ozdravení tří — čtyř profesorů universitní anebo jiné autority, kdyby byli včas, systematicky a břitkou logikou šlapali demagogům na paty! Ale — byl-li nerozumný rej příliš křiklavý, zapalovaly-li docela laciné prskavky conserva-

tivním střechu nad hlavou, ani tehdy se neodvažovali přecházeti státní analýzou. Mluví v podobnostech, nesmělými narážkami, kárali velkou — jak by státní analýza byla účinná pohromou. A přec katolíci, hyperkritikové v přední řadě měli býti odkázáni do mezí jediné přípustných.

Družina literární a umělecká, spolek českých spisovatelů katolických, měla tyto dny výborovou schůzi, na které projednána řada důležitých věcí. Především vyřízeny byly přihlášky členské a za členy řádné přijati B. Konářík-Bečvan a dr. Fr. Hrachovský, za člena přispívajícího Fr. Zřbál, kooperátor v Jedli. Obšírně byl zejména probírán finanční stav Družiny, který zásluhou odboru vydavatelského je velmi uspokojivý. Byl by však ještě uspokojivější, kdyby všichni odběratelé knih, Družinou vydaných, své účty vyrovnali. Členů řádných čítá Družina 27, členů přispívajících 8. Výbor Družiny vyzývá naši katolickou veřejnost, aby přístupováním za členy přispívající roční příspěvek 1 K) pomáhala plnit velké úkoly, jež Družina vzala na sebe. Ve výboře sděleno, že loni zesnulý spisovatel Rud. Linhart odkázal Družině beletristickou, básnickou a literární-historickou část své knihovny. Knihovna bude doplnována a pro členy učiněna přístupnou. Za tím účelem bude vydán knihovní řád. Na návrh h. Dostála-Lutinova bude při knihovně zřízeno také museum památek po katolických spisovatelích. Začátek musea tvoří literární pozůstatost básníka Rud. Linharta-Ahasvera a Ondřeje Becka-Horana. Družina vyzve katolické spisovatele české, aby se přihlásili za členy. Dále bylo zauháto stanovisko k chystané Akademii cyrilometodějské a vyžádány přípravy k valné hromadě, jež se konati bude 1. listopadu t. r. Družina vydá ještě letos potřebnou knížku pro naše vojáky v poli. Kancelář Družiny je v Olomouci, Dolní nám. č. 17, kam buďtež posílány všechny písemnosti. Družiny se týkající.

Záložna v Hradci Král.,

**Vklady na knížky 4%
Půjčky. — Úvěry osobní. — Zálohy.
Eskompt účtů a směnek.**

Obrana.

Také povznášení mravní úrovně studentstva. Píše se nám: V Pacově redakci a nakladem Přemysla Plačka počala v těchto dnech vycházeti Edice klasiků římských, která si učinila účelem usnadniti studentům četbu latinských spisovatelů a podávati jim podrobný výklad jednotlivých míst čili krátce vypracovati jim domácí preparace, přípravy, podnik tedy, jehož mistry jsou již dávno Němci. Zda k užítí ci škodě studentů a čtených autorů, zůstává stále nerozhodnuto. Ani my ovšem v této otázce nechceme pronášeti svůj úsudek, a jest nám edice tato v tomto směru lhostejna, co však nás zaráží a každého přítele studentstva zarází musí, jest anonce, připojená k prvému číslu této sbírky. Nakladatelství Plačkovo oznamuje tam: »Studující vyšších středních škol doporučujeme lehce erotickou a pikantní (!) četbu, vycházející pod názvem: Edice erotická« a připojuje k tomu seznam a jména 23 spisů autorů, jejichž čtenáři jsou jenom vyžilci obojího pohlaví; stačí uvéstí jenom Casanovu, Menděsa, Guy de Maupassanta, Boccaccio atd., a dodává ke konci: »O bjednejte hromadně pro své kolegy.« Působilo své doby mezi učiteli a přáteli studentstva příliš mrazivé překvapení, když se rozhlásilo, že nejhorlivějšími odběrateli a šifiteli sprostých tiskovin a la Mládenček byli středoškolská studenti a každý s povděkem přijal zprávu, že učiněna byla přítrž šíření těchto jedovatých padavcat literárních. Nyní podobné ještě sladší a nebezpečnější plody zruďné literatury derou se až do samých budov středních škol. Nakladatel totiž, aby sbírce této pomohl, zasílá exempláře na ukázkou školníkům se žádostí je rozšiřovati. Myslíme, že jest to povinností středoškolských kruhů, aby se proti tomu ozvaly a nakladateli a vydavateli edice své mínění srozumitelně pověděly, nemá-li na nich uvlznouti podezření, že jest jim mravní úroveň studentstva věcí vedlejší.

K historii manželské rozluky přináší »Nár. Listy« dne 7. t. m. poučný příspěvek. Již ke konci XVIII. století, kdy revoluční kvas ve Francii tolik pronikal, bylo tam mnoho přivrženců rozluky. Květnatým a nabubřelým slohem, který charakterisoval tehdejší radikály obecně, byly vznášeny »jménem všeobecného lidstva (!) úpěnlivé prosby k zákonodárům, aby zrušili nenáviděná, nepřirozená pouta, která se vysmívají štěstí a míru rodiny a skutečnému duchu náboženství. Ti, kteří tuto žádost podepsali, tvrdili dokonce, že umožnění rozvodu spíše bude brzdou rozvodů než jejich podporou; prý žádaný nový zákon bude vlastně proti rozvodům nejlepší ochranou. (Zrovna jako by to sami na sobě nejlépe ošili! Zatím však chtěli vymoci takový zákon v přední řadě pro sebe, k okamžitému vlastnímu použití.) Této žádosti předehrály silné popudy pověstných eneykle-

pediatřů, kteří hledali popularitu i v propagování svobody takového druhu. R. 1792 byl předložen návrh, který představoval osvobození žen, ubohých, obětí despotických otců a nevěrných manželů. Návrh také slal se zákonem; rozvodům otevřena brána dokotán. Vždyť rozvod dovolován i pro případ vzájemné dohody anebo vzájemného odporu manželů.

Hned se také ukázalo, jak neotné bylo proroctví prvních žadatelů. Hned v prvních třech měsících r. 1793 byly vykonány 562 rozvody a uzavřeno 1785 sňatků, takže na tři sňatky přišel jeden rozvod.

Konvent usnadnil rozvod ještě více; na návrh Merlinův byl uveden v platnost zákon, který dovoloval po rozvodu muži okamžitě a ženě za deset nových měsíců uzavřít sňatek nový. O šest měsíců později ulehčen rozvod ještě více. »Rozvod směl být prohlášen už po šestiměsíční nepřítomnosti jednoho z manželů, aniž by bylo třeba dalších důkazů; odvolání z prohlášení nebylo. Žena nemusela čekat deset měsíců, aby se mohla znova provdati, mohla-li dokázat, že už po rozvodu porodila. Sňatek byl už jenom občanskou smlouvou, kterou mohl beztrápně zrušit soudce nebo notář právě tak dobře jako důstojník. Těchto usnadnění se hojně používalo; manželé a manželky byli méněni jako šaty. Sňatek byl týdně zrušitelnou nájemní smlouvou, otázkou ryze peněžní, obchodem, příměm bylo vyměňováno krásné zboží, žena. Toto manželství nebylo už příliš vzdáleno mnohoženství, neboť bylo možno vyměnit manželku každý rok. Ve hlavách revolucionářů už pošli byl pojem manželství zmatený. Nemanželské dítě mělo stejná dědičná práva, jako dítě manželé. Rozvody neomezily se jenom na vyšší kruhy, nýbrž rozšířily se brzy ve všech třídách společnosti. Vojáci ženili se po příchodu do zimních táborů a napřed prohlásili, že při odchodu se dají opět rozvésti. Lid využil dokonale nemorálního zákona. Dříve muži své ženy bili, teď je prostě vyhnali. Smyl pro rodinu mizel; ubohé děti byly prostě dávány na ulici. V seinském departementu stoupl počet nalezených na 4.000, v jiných departementech na 44.000. Aubert Dubayet žádal rozvod jménem utiskovaných žen a právě ony byly prvními oběťmi tohoto strašného zákona. Nejedné pukalo srdce, když podpisovala listinu o zrušení manželství.

Tak končí citovaný deník svou kritiku osvicenského tatrmanství ve Francii, které způsobilo tolik neštěstí. Ovšem brzy se poznalo, že takové zvůli se musí udělni přitř, neměli se rozvrátiti všechen život rodinný a neměli národ vyhnouti.

Vládcové třetí republiky francouzské dobře věděli, jakým jedem se stala pro Francii rozluka již na hraně století XVIII. a XIX. Ale k vůli laciné popularitě zavedli pšlěrnou epidemii na zkázu národa znovu. Nyní pak Francie klidí trpké ovoce.

Úvěrní družstvo Eliška

v Hradci Král., Adalbertinum, přijímá záznamy na nové výhod. losy Rakouského Červeného kříže a opatří i jiné cen. papíry.

Národohospodářská hlídka.

Katolický rolnický spolek na Moravě ve prospěch venkova. 3. října t. r. dostavili se k Jeho Excelenci panu o. k. místodržiteli bar. Heindoldovi zástupcové Katol. rolnického spolku: předseda posl. Šamalík a místopředseda posl. Ševčík. Žádali, aby ponecháno bylo z letošní sklizně bramborů jich pštitelům potřebné množství bramborů pro výživu lidu, chov dobytka i sadbu a rekvirovaly se jen skutečné přebytky. Upozornili na poslední nařízení o dodávkách bramborů a žádali, aby předpisy ty až po skončené sklizni byly upraveny. Jeho Exc. ujistil, že na zásoby bramborů, pro výživu domácnosti, chov dobytka a sadbu nezbytné potřebné, saháno nebude. Obce dodají jen skutečné přebytky. Předpisy dodávek se upraví, jakmile bude sklizeň skončena. Rolnictvo i obce nechtějí u bez obav. Jest však žádoucí, aby pokud to možno, byly brambory ihned dodávány pro zásobení měst. Zástupcové spolku katol. rolnictva upozornili Jeho Exc. na nejasné znění předpisů o zadání a její spotřebě v hospodářství, žádajíce doplnění příslušných nařízení. Žádost spolku bude odeslána k vyřízení c. k. ministerstvu orby. Dále poukázali zástupcové na stísnost, pronášenou v městech na vydávání misky a bramborů a doporučili, by se i zeměky v B. n. vydávaly v jednotlivých rayonech města dle dodaného množství, tak aby se na všechny uzásované brambory dostaly. Jeho Exc. odvětil, že ve vydávání mouky stane se náprava. O návrhu o prodeji zeměků bude uvažováno. Zástupci spolku bylo řečeno, že rekvisice zvonn

znemožňuje se odběrem věcných hodin a žádali, by vojenské komise, které zvony odebírají, našly se opatřiti nějaké vhodné desky, aby věcní hodiny mohly postup času oznamovati. Dále deputace upozornila na obtíže s čištěním komínů a nebezpečím požárů a jiné ještě potřeby obcí a lidu moravského. Jeho Exc. vyslechl se zájmem veškeré přednesené záležitosti a ujistil deputaci, že co možného, vše splněno bude. Katolický rolnický spolek svým včasným a úspěšným zakročením ohledně dodávek bramborů a vydání předpisů přivodí jistě velké uklidnění našeho rolnictva.

V příčině těchto i jiných naléhavých záležitostí venkova, jednal posl. Šamalík u c. k. místodržitelství již 25. září.

Sociální návrhy slovenského poslance Ferdinanda Juriga na uherském sněmu. Dne 27. září proslovil Juriga o sociálních reformách řeč trvající půldruhé hodiny. Navrhoval, aby vláda v poradě se sněmem stanovila nejmenší míru životních potřeb, na kterou má člověk právo z důvodů udržení svého života a práce pro veškerou. Nechtějí stát poskytné všude občanům příležitost k takové práci, která by zabezpečila prostředky k získání nejmenší míry životních potřeb. Zámyslná lenost budiž prohlášena za přestupek; nechtějí se přikázati všeobecná povinnost práce občanstvu bez rozdílu pohlaví, majetku, stavu a hodnosti. Jestliže práce bez viny pracovníkovy neposkytuje nejnutnějšího zaplacení, nechtějí doplnit nedostatky stát. Na krytí životních potřeb a státních doplnků budiž stanovena vzestupná daň přepychová na všechny předměty a požitky, které vybočují z kruhu nejnutnějších potřeb životních. Další návrhy Jurigovy znamenaly ještě pronikavější změny v sociálním životě uherského státu. — Poslanec dodal, že jeho slova nejsou podporou liberalismu ani socialismu, neuznávajícího soukromé právo majetkové. Jeho reformní pokus lze zváti federalismem, soustavou svornosti k blahu všeobecnému.

Přizpůsobiti se. »Nár. Listy« dne 8. t. m. pší: Žiti podle poměru — velká moudrost životní, ale leží obyčejně hluboko na dně dlouhých a často trpkých zkušeností životních. Neboť žiti podle poměru znamená: nebyti nad nimi, nemohoucnost je ovládati a nutnost se jim podrobovati. V tom smyslu přizpůsobiti se jest: omezovati své já, ukládati si sebezapírání, býti plastickým materiálem, z něhož poměry hnetou. Málo lákavé, zejména pro silné individuality a neslučitelné s výměry »plného života«, jak nám byly podávány. Ale život nutno žiti, nikoli jen o něm uvažovati, mluvit a psáti. Kdo chce plouti v proudu života, musí míti často odvahu odhoditi přítěž theorii. Především třeba vyplouti, až budeme míti pevnou půdu pod nohama, pak uvidíme. Tak mluví střízlivý rozum a tak jedná silný člověk, jenž ví, že to, co odhodil, zítra dovede získati znovu. Jaký býval dříve strach před tím, že by nějakým převratem mohl klesnouti o několik stupínků blahobyti náš a našich rodin, že by bylo třeba rodině i sobě uložití omezení v tom a onom! A ejhle, přišla válka a uložila nám ne jednu, ale desaterou újmu ve všem všudy. A včerejší slaboch, jenž trnul při pomýšlení, že by mu život mohl odejmouti jen zlomek jeho nadbytku nebo přepychu, s údivem skoro vidí, že to také jde takhle. Lidé, kteří se lekali mráčku na obloze svého života, nedělají si dnes ničeho z bouře; ti, kteří zoufali pro malý nezdar, dovedou dnes pod hofčí sířechou kouti plány, jak vystaví svůj nový dům. Objevili v sobě netušenou schopnost se přizpůsobiti. Co je ona jiného než pružnost, která nahrazuje a podpirá sílu? Bouře láme a drtí silné, tuhé, věkovité stromy, ohýbá však jen pružné a mladé, které, jakmile se náraz vichřice přežene, se zase zvedají a rostou a mohutní, když už bouře a jejího ničivého díla nikdo ani nevzpomene. Přizpůsobuje se nepřijemným poměrům, jest člověk silen myšlenkou, že nejsou trvalé, že přijdou zase lepší. A tato víra nejen ulehčuje přizpůsobení se, odřikání, nýbrž i ukládá povinnost všechny újmy snášeti v neujpínější pokud možno rovnováze duševní, aby v den, kdy vrátí se život normální, každý mohl popadnout svou příležitost k úspěchu a plnou sílou se věnovati svému dílu. A tak každý přizpůsobuje se těžkému dnešku, zachraňuje svůj a svých šťastný a radostný zítřek!

K úpadku Záložního úvěrního ústavu v Hradci Králové. Soudní vyšetřování pokračuje dále podrobně a přirozeně zaměstnává neobyčejný počet úředních sil. Od měsíce prosince minulého roku umístěny jsou kanceláře vyšetřujícího soudce Röslera v pěti rozsáhlých místnostech a prostorná chodba vyplněna je záplavou příhradami a knihami ústavu, korespondencí a archivem. Mimo vyšetřujícího soudce, soudních znalců a zvláštního úředníka pracují zde ve třech »šichtách« dva prokuristé a šest jiných pomocných sil účetních nepřetržitě od 8. hod. ranní do 9. hod. večerní. Celková dosud zjištěná ztráta ústavu činí více než 26 milionů korun. »Případ tento je«, praví pokrokový Ostravský Denník, »jedním z největších bankovních úpadků vůbec. Případy Sv.-Václavské záložny, korutanských raiffeisenek, ano i pověstný úpadek Leip-

ziger Bank v r. 1901, jenž způsobil tehdy takový rozruch značnou cifrou pasiv — 7 milionů marek — všechny tyto případy nejsou ničím ve srovnání s případem naším. Jsou to prvoci proti člověku! Trestní činy páchaný byly jednak prováděním spekulací s vlastními akciemi, zejména umělým vyháněním jejich kursu do výše, poskytováním přemrštěných úvěrů na podniky pochybné, falšování bilancí, zastavováním a zcizováním depotů a konečně spekulacemi úřednictva na vlastní pěst.« — O tom se ovšem posud málo mluví, jak veliké sumy byly půjčeny zcela ochotně a bez dostatečné záruky notorickým bojovníkům proti »klerikalismu«, kteří potom za katolické peníze malovali ornamenty na budově radikalismu. Dálo se to tak tiše a nenápadně, že ovšem našincům ani nepřišlo na mysl vklady si vyzvednouti. Není ani potřebí předbíhati soudnímu vyšetřování; vždyť doufáme, že i takové případy vynese na povrch s příslušnými dokumenty přelíčení úřední.

Živnostenská banka lilalka v Hradci Králové na základě dohody bank snížila — počínaje dnem 1. října t. r. — úrokovou sazbu ze vkladů na vkladních knížkách na 3 a půl proc., na pokladničních poukázkách s výpovědí 60denní na 3 proc., s výpovědí delší na 3 a půl proc.; též úroková míra z ostatních vkladů na účtech žirových a vkladových byla přiměřeně současným pomě-
rům na trhu peněz upravena.

Královéhradeckou bankovní jednotu v Hradci Králové doporučujeme co nejlépe při veškerých obchodech bankovních a uhelných. Podporujte při každé příležitosti svůj vlastní podnik.

Zprávy místní a z kraje.

Městská rada dne 9. října: C. k. okr. hejtmánství předložilo se rozhodnutí p. prof. K. Krýzla o užitkové vodě. — Cirkulář Zemské správní komise ohledně obsazování kancelářských míst invalidy povede se v evidenci. — Rozvrh hodin ve přímě vyučování tělocviku a steno-
grafii na měst. dívčím lyceu vzat byl na vědomí. — Poukázali se k výplatě různé účty. — Návrh místní školní rady, aby na polévkové obědy pro chudé žáky a žákyne věnován byl obnos 2000 K. postoupen byl měst. zastupitelstvu. — Shlédne se kostel v Lochenicích, jehož vnitřní zařízení z velké části dne 4. října vyhořelo. — Lesnímu úřadu postoupí se okresním výborem schválený návrh těžby z měst. lesů pro rok 1916—17. — Schváleny byly poukázky pro vojenské ubytování a aprovi-
sační protokol ze dne 6. října 1916, různé objednávky a týdenní a lesní consignace a kvitance na zádušní pohledávku, váznoucí na domě ep. 204.

Sbírký vřelčné, pokud okr. hejtmánství došly do 23. září 1916: 1. Pro Červený kříž: Pl. Božena Štěpánková, Řibsko 100 K, pl. Emilie Buřtová, Pražské Předměstí 10 K, obec Plotiště 50 K, p. Ant. Kadečka, Popovice 5 K, úhrnem 165 K. — 2. Pro okresní pomocnou válečnou úřadovnu: Z obce: Svobodné Dvory 100 K, Pláče 61.24 K, Pražské Předměstí 167.48 K, Praskačka 22 K, okresní výbor v Hradci Králové 70.40 K, měst. škola chlapecká v Hradci Králové 15.80 K, škola ve Stračově 14.29 K, úhrnem 451.21 K. — 3. Pro vojiny osleplé: Škola na Hrádku 12 K, škola v Libranticích 14 K, z obce Pražské Předměstí 100 K, úhrnem 126 K. — 4. K volné dispozici presidenta c. k. místodržitelství: Učitelstvo okresu královéhradeckého 120 K. — 5. Pro rak. voj. fond vdov a sirotků: Z obce: Polánka 32 K, Věstary 35.60 K, Blešno 25 K, Újezd 50 K, Slatina 25.80 K, Štěkrov 40 K, Syrovátka 46.70 K, Radostov 10 K, Vlčkovice 42 K, Plotiště 50 K, dělnictvo v Novém Hradci Králové z divadelního představení 29.40 K, Karel Mrha, Třebechovice 16 K, z pokladničky v hostinci A. Neškudly ve Lhotě pod Strání 15.38 K, profesori c. k. gymnasia v Hradci Král. 47.01 K, pl. Frieda Weinrichová, Dobřenice 40 K, škola Čistěves 46.90 K, škola Stěžery 54.54 K, obec Stěžery 34.32 K, městský úřad v Hradci Králové 1000 K, Alois Dobrošovský, Dobřenice 50 K, úhrnem 1690.65 K. V celku K 2552.86, k tomu dříve vykázané sbírky K 84.644.77, úhrnem tedy 87.197 K 63 h.

Váleční uprchlíci. Úřední list c. k. okr. hejtmánství v Hradci Král. prohlašuje: Bylo pozorováno, že nově přidělení váleční uprchlíci na polní a pod. práce podnikají bez předchozího zdejšího povolení svémocně cesty do vzdálených míst, odkudž se teprve po delší době, ba teprve po více týdnech do přidělené jim obce vrací. Tím stížena jest značnou měrou jich evidence a cesty ty jsou podezřelé, nápadné. Obecní úřady se proto vybízejí, aby každé odcestování válečného uprchlíka, pokud by se do 24 hodin zpět nevrátil, ihned sem oznámili a jemu další výplatu státní uprchlické podpory ihned zastavili. Další výplata podpory takovému válečnému uprchlíku smí se diti jen po předchozím zdejším povolení, ač nebude-li dotyčný uprchlík nucen dopraviti z tamní obce do některého uprchlického tábora. O tom budtež všichni uprchlíci v tamní obci bezodkladně vrozuměni. Ježto se dále množí případy, kdy jsou váleční uprchlíci od obecních úřadů v nepatřných záležitostech ke zdejšímu úřadu s připsy obecních úřadů posíláni, připomíná se, že postup takový jest naprosto nepřipustný. Takové posílky uprchlíků většinou obsahují jen

zprávy obecních úřadů za předsedání uprosili k obce do obce anebo do měst, žádosti za volnou řadu k návštěvám a pod., ač zprávy podobné poštou zaslány býti mohou. Uprchlíci budtež v tom směru poučeni a s tím do-
loženi, že mohou svá osobní práva a žádosti prostřed-
nictvím pomocného komitétu pro péči o válečné uprch-
líky podávat.

Zemětřesení, ohně a povodeň v Hradci Králové. R. 1348 dne 24. ledna a r. 1443 dne 29. května byl postižen Hradec tak strašným zemětřesením, že mnoho lidstva po ulicích se potácelo, mnoho domů se pobouřilo. Roku 1339 vyhořelo skoro celé město, podobně 28. května 1407 v sobotu po Božím Těle vyhořel veliký díl města; ko-
stel sv. Ducha a minoritský u sv. Jana Křtitele i krá-
lovský hrad zpustošen. Pět lidí přišlo o život. Při ohni
tom šel se veliký zvon „Osana“, který na hřbitově na
hranici visel. R. 1508 byl nahrazen novým zvonom „Au-
gustinem“, který nít byl od mistra Ondřeje, řečeného
Žáček a pomocníka jeho Václava; zvonom tím o výro-
cích trzích vyzváněl se t. zv. Prayd čili svobodný pro-
dej. Zvon ten na Hlou věž vytažen byl dne 22. května
1581. — Dne 22. června 1445 nadělala povodeň velikých
škod na mostech, lichž se čítalo tenkrát 20; byl zvlášť
ní nad mosty úředník „mostník“, kterému náležela péče
o udržování jich v dobrém stavu. R. 1484 dne 19. čer-
vna v sobotu po Božím těle okolo 4. hod. v noci vyhořelo
město úplně i s předměstím. Ohněm tímto zahynulo
mnoho lidí a chrám sv. Ducha podruhé nesmírně utrpěl.
Tenkrát ztratil všechny své zvony kromě jednoho,
který na hřbitově visel. Věk do 26 let byly zase i zvo-
ny nahrazeny a ostatní škody napraveny, ano chrám na-
býval i nových ozdob, z nichž přední jest krásný gotický
svatostánek ve způsobě ozdobné věže, dílo slovného
stavitele a řezbáře Rejska z r. 1492. — R. 1509 děvče
nějaká, hledajíc něco ze svíčkou, zapálila kůdel u baka-
láře Karáska. Shořelo celé poďadl domů od Rybářské
branky čili od domů Gallasových (nynějši biskupské re-
sidence) až k Soukenické brance. Shořelo 32 domů, fara,
škola, též jedna věž kostela sv. Ducha; druhá věž půl-
noční neporušená zůstala. — R. 1536 vyhořelo město té-
měř celé kromě předměstí, zůstalo toliko 25 domů ze
224, kostel, radnice a fara s tím, co jest pod ní. — R.
1586 vypukl požár u Pražské brány, až na Koňský trh
dosahující, jímž 65 domů zkaženo a větším dílem do zá-
kladu v nic obráceno, mimo 6 pivovarů, z nichž jenom
jeden na díle shořel; 14 domů, když se zapalovati poča-
ly, otlučeno; dům soudu purkrabství kraje hradeckého,
nově léta 1585 a 1586 stavěný, když chytal, jest otlučen
a dva vikýře odřaty. Stavení obecní, krámy masné ve-
liké i menší, zvané Kozáci; kotce, kde ševci obuv pro-
dávají; na šatlavním vězení krov otlučen a tu oheň pře-
tržen. R. 1628 vyhořely „Na hradě“ tři domy; zapálil je
blesk, podobně i několik dní nato vyhořelo 6 domů se
dvory. Také blesk udeřil r. 1533 do kostela sv. Ducha;
zde vzal zvon „Žebrák“ takovou zkázu, že přelíti se
musil. Uvnitř kostela porouchal blesk kazatelnu. — R.
1665 veliká a hrozná povodeň okolo Hradce náhle o 12.
hodině na celém orloji se přivalila, že ji podobné zá-
dných pamětníků není; při samém městě pět mostů zbo-
řila; které zůstaly, vzaly takové porušení, že bylo nut-
no postaviti nové. Rozvodněná Orlice a Labe r. 1775
dne 5. a 6. února zaplavily farní kostel sv. Vavřince,
stojící nejbliž samého města pod brankou Soukenickou.
farní kostel sv. Petra v pravo od nynější silnice praž-
ské, před začátkem nynějšího Předměstí Pražského, kde
se od silnice té dělí cesta k Plotišťům, farní kostel sv.
Mikuláše v těch místech, kde se nyní říká „na Špicí“,
farní kostel sv. Jakuba a klášter rytířů německých s
kostelem sv. Alžběty, kde jsou nyní nová kasárna, farní
kostel sv. Martina stál na jižní straně od města za
prvním ostrovem, jež tam činila Orlice atd. Krátce za-
plavily celé podměstí Pražské při Labi a Mýtské při
Orlici. Tři dítky s jedním dospělým člověkem přišly o
život, 250 kusů dobytka zahynulo, mnoho hospodář-
ských stavení se sesulo. — Podobná povodeň byla v
květnu r. 1846. Dne 27. podobala se okolní rovina jeze-
ru; u Pražské brány vystoupilo Labe do 14 stop. Od
Plotišť valil se náramný proud přes pražskou a hofi-
ckou silnici Předměstím až po Kukleny. Orlice strhla
s sebou asi 150 kmenů před branou Slezskou slože-
ných, ty pak se srazily mezi pilíři mostu u brány Mo-
ravské, takže vystoupá voda silnicí moravskou na 4
místech protřhala, pole a luka zpusťovala. Malšovice a
Střebeš hrozně zaplavila, ano až Slezskou branou se
tlačila, takže lidé ani tudý choditi nemohli. — Dne 11.
prosince 1799 za mrazu té zimy nejtužšího odpoledne
před čtvrtou hodinou říkáje v celém Hradci, zvláště pak
v domech po straně polední znamenáno bylo zemětře-
sení, jež toliko půl minuty trvalo.

Archiekan Jan Václ. Celestín v Hradci Králové. Na začátku r. 1623 Joachim starší Slavata z
Chlumu a Košumberka, přední c. k. hejtman, gubernátor
a inspektor kraje hradeckého, ustanoviv dne 16. ledna
t. r. nové obecní představenstvo a zastupitelstvo měst-
ské, usadil kněze a mistra Jana Václava Celestína z
Kronfeldu, kraje hradeckého a chrudimského preláta,
za arciděkana v městě Hradci. Byl to kněz mladý, avšak
velice učený a všem příkladný. Poučné spisy jeho vy-
šly u Arnolda v Hradci Králové ve 4 dílech. Působením
jeho r. 1628 celé město až na 28 osob, kteří do vyhnan-
ství se odebrali, k víře katolické se přiznalo. Plánu měl
ročně na penězích 600 kop mlš., žita 40 korců, pšenice
8 korců, ječmene 10 korců, ovsu pro koně a šlepie 15
korců, hrachu 4 korce, másla 4 kopy žejdlíků, soli 3
bečky, piva bříého 30 sudů, slepic 1 kopy, vajec 3 kopy.
Věpve krmné na slaniu 2, kaprů 2 džbery, štik 1 džber.
Vzorným příkladem a ohavnými slovy pobouzel a na-

klouboval mysl i srdce Hradečanův ke katolické církvi
a to způsobem důstojným, takovým, že veškeré obyva-
telstvo Hradce a jemu svěřených kraji inslo k němu
jako k svému otci. Hysterým okem pozorovali, kterak
jejich arciděkan s minority, kteří mu s veškerou horli-
vostí pomáhali u vykonávání těžkého úřadu jeho, v ne-
děl květnou, dne 9. dubna, slavná procesí pořádali.
Když vyšli z kostela, pacholata malá, jak lístky měla,
zpívala; byla všechna v bílých komžíčkách. V prostředí
náměstí vystaven „Jeruzalém“. Když k němu přišli
všechna pacholata, páni radní, pan arciděkan s jinými
duchovními, bylo zpíváno. Byla provozována na výšce
(na lešení Jeruzalém řečeném) muzika. Potom pan arcidě-
kan šel k toniu Jeruzalému: děti s palmami šly před
ním, na zem před něho je kládouce. Děkan šel přes ra-
tolesti; pak je děti sesbíraly a do kostela nealy. — Dě-
liny o něm dochovaly, že vynikal „důstojností, nábož-
ností, učeností, pilností, vytrvalostí, mírností, věrno-
stí, vážností, bdělostí, příkladem, čistotou, spravedlnos-
tí, pravdomluvností a světlem všechných ostatních
ctností, jakož i pilným odsuzováním bezbožností, ne-
dbalostí, opilostí, lenosů, krutostí, malomyslností, pýchy
a ostatních neřestí, lichž se každý chránit má a to ke
cti a chvále jména neldobrotlivějšího a všemoboucího
Boha, k úspěchu a zdaru města, filie křesťanské a ve-
škerého lidstva. — Za nedostatku kněžstva staly se
tehdy kostely sv. Antonína a sv. Pavla hlavními hlavní-
ho kostela sv. Ducha a to r. 1625. Povýšen jsa za arcidě-
kana v Litoměřicích a kanovníka ve Staré Boleslavi,
rozloučil se „urozený a velebný pan mistr Jan Celestín
z Kronfeldu“ r. 1628 se svou duchovní osadou Hrade-
ckou a již po sv. Matouši připomíná se „důstojný, dvojit
otl a poctivostí hodný kněz arciděkan Ondřej Kocker
v městě Hradci n. l.“, zdejší rodák Celestín arciděkan
byl prvním katolickým knězem v Hradci Králové od
r. 1620.

Středostavovská kuchyně v Hradci Králové předsídl
v pondělí 16. t. m. z hostince „U Sokola“ do nových
místností v Palackého ulici vedle „Zeleného stromu“
(bývalý uzenářský závod p. Hutty). Jídelní lístek na tý-
den 16.—22. října stanoven takto: Pondělí: Ryžová po-
lévka, bramborové knedlíky se zelím. Dozor mají: pl.
E. Steinfeldová, pl. Svobodová. — Úterý: Stromaná po-
lévka, hovězí maso se zeleninou. Dozor: pl. Pavlová,
pl. Tolmanová. — Středa: Kroupová polévka, plíčky s
brambory. Dozor: pl. Moravíková, pl. Smolčíková. —
Čtvrtek: Nudlová polévka, karbanátky s bramborovou
kaší. Dozor: pl. Jelínková, pl. Širová. — Pátek: Bram-
borová polévka, kapusta, buchty. Dozor: sl. Humlová,
pl. Lednová. — Sobota: Polévka s kapáním, fazole s o-
kurdou. Dozor: sl. Eiglova, sl. Rotterova. — Neděle:
Polévka s játelnými knedlíčky, svíčková pečeně s
knedlíkem. — Přihlášky a předplatné pouze na celý tý-
den přijímá nadále městský poplaný úřad na Malém
náměstí do 11. hod. dopol. v neděl 15. t. m.

Chlebové lístky, lístky na cukr, na tuky a kávu vy-
dávají se chlebovými komisemi výhradně jen v ustano-
venou sobotu dne 14. a 28. října, 11. a 25. listopadu, 9.
a 23. prosince v dosavadních místnostech: v podacím
protokole obec. úřadů, v lyceu, na měst. váze. Dodateč-
ně vydávali se lístky obyvateľstvu v městě usedlému
pouze ve středu od 4—5 hodin odpo. v městské apro-
visační kanceláři. Opatření toto jest nutné, aby ostatní
práce zásobovací komise mohla býti nerušeně vyřizo-
vána.

Hra „Reditel panství“ bude opakována. Jednota di-
vadelních ochotníků „Klicpera“ v Hradci Králové opa-
kuje v neděl 15. října o půl 8. hod. večer Císlorovu hru
„Reditel panství“, jež se těšila při přeměte tak neoby-
čejnému úspěchu při vyprodaném domě. K představení
tomuto zavítá pravděpodobně autor hry. Čistý výnos
případně říjnovým občtním dnům. Předprodej u p. Rů-
žičky, papírnicka.

Ochotnické divadlo. Ve prospěch říjnových obč-
ních dnů sehrál v neděl 8. t. m. „Klicpera“ původní Cí-
slorovu novinku „Reditel panství“. Autor snažil se řešiti
konflikt mezi zkorstnatělým aristokratismem, žilicím pou-
ze ve vědomí své šlechtické povýšenosti, utápějícím se
v malicherných zájmech a nesnášlivým blížších styků
s nešlechtici, a mezi inteligentním člověkem z lidu, jenž
prací svou a silou talentu jako šlechtic ducha vítězí nad
zhankrotovaným panstvím. Mimochodem nadhozeno i
řešení sociální otázky v různých jejích bodech, poměry
zaměstnaných a chlebořárců, abstinentismu a j. Zástup-
cem vznešené rasy je hrabě Osvald se svým synem Ot-
tou, jejichž charaktery dobře vystihli pp. Hruška a Ot-
ta. Protivníkem z lidu, bojujícím za nové myšlenky a
práva, je ředitel panství Jermář, jež výborně sehrál p.
Peřina. Ředitel, jak svědčí už název kusu, je střediskem
a osou děje. K němu druzí se komtesa Iza, emancipující
se od tradičních předurků modré krve a toužící po no-
vých ideálech, jejichž stěsštění našla v řediteli, což
přirozeně vede k sblížení obou. Zajímavou a osobitou
postavu komtesinu dobře vystihla hrabě a graciezní
hrau sl. Richtrová. Třetí člen hraběcí rodiny, kaplan
Kvido (p. Huňáček st.), je jakýmsi uklidňujícím momen-
tem a kompromisním pořítkem mezi starými zvyky a
novou dobou, jakým nímmoděk stává se i sestra staré-
ho hraběte, kterou velmi přílehavě podala pl. Jirotková.
Z poměru ředitele a komtesy vznikne přirozeně kon-
flikt, jenž stupňován do krajnosti odmítnutím ředitele,
který žádá za ruku Izinu, komě rozlukou této s Jermá-
řem, když on ve spravedlivé mstě dokáže hraběti, že
jeho duch a síla jsou mocnější než vybledlý predikát.
Ize zdá se tato msta příliš krutou a vrozená hrdost ne-
dopouští, aby uznala její oprávněnost. Ředitel koupí to-
už panství a hraběcí rodina odchází o žebračké holi.

Ještě postavení občanů. Spor mezi Hrou a Jermářem
je archeologický, nerozřešený a proto autor avádí v
posledním momentu na scénu dítě — synka ředitelova,
jenž jako starý děs ex machina rozruší projevem lásky
své ke komtese nerozvázaný uzel. Komtesa opomítá
otce a zůstává u svého Karla. — To snad se stanoviska
tvorby dramatu je slabá, ač efektní stránka děje. Jinak
kus přes pět jednání postupuje živým tempem a nepá-
sobí nudy zvlášť při dobré souhře, jakou šleji zde po-
chvalně vytknouti. Vedlejší figurky: hrabě Wolf (pan
Huňáček ml.), nájemce lihovaru Obromstein (p. Růžič-
ka) a otec Jermářův (p. Veselý) dobře doplňují scenerii
děje, takže celkový dojem přes ne zrovna silnou invenci
sujetu je účinný. Vkusná výprava hry, až na chvátané
upravené zařízení kanceláře ředitele panství, přispěla
nemálo k celkovému zdaru. Divadlo bylo do posledního
místá vyprodáno a mnoho lidí vrátilo se již z předpro-
deje s nepořízenou, z čehož vidno, že finanční úspěch
slušně družil se k morálním. — C.

Seznam cen na týdenním trhu v Hradci Králové
dne 7. října 1916. 1 kg: vřkve 1.20 K, jabl 3.90 K, cibule
70—80 h, mrkve 20—36 h, 1 kopa: celere 3—8 K, petr-
žele 6—8 K, zelí 20—40 K, kapusty 4—10 K, drobné ze-
leniny 1—1.20 K, 1 hl: jabl 10—21 K, hrusěk 13—45
K, 1 bečka žvešek 6.80—7.60 K, 1 pár podsvinčat 110
—320 K. — Přivezeno bylo: celere 40 kop, petržele 5.
zelí 60, kapusty 40, drobné zeleniny 120, cibule 15 hl,
mrkve 200 kg, jabl 117 hl, hrusěk 76, žvešek 112 be-
ček, podsvinčat 294 kusů.

Částav. Jmeniny J. Vetičenstva oslaveny
byly slavnými službami Božími. Něž zúčastnili se vše-
cky školy a všichni zástupcové státních, vojenských a
samosprávných úřadů, jakož i deputace kat. spolků. Ve
školách po službách Božích konány byly zvláštní slav-
nosti, při nichž ředitelé promluvíli o významu tohoto
dne a zapěna byla po provolání slávy rakouská národní
hymna. Velebné budovy města ozdobeny byly prapory.
— Občtní dny, počaté 4. říjnem, těšily se porozamě-
ní a pílami občensva, jak již také čistý výžitek u-
kázal. Mládež škol obecných a měšťanských spolu se
studentstvem c. k. gymnasia závodila, aby sebrala jed-
nak co nejvíce příspěvků a sehnala co nejvíce členů
včenskému a sirotčímu fondu. Také obě představení v
Dusíkové divadle byla hojně navštěvena a o rozprodej
odznaků přilichovala se sličná děvčátka z měšť. a střed-
ní školy co nejhorlivěji. Ani na návštěvnky chrámu
nebylo zapomenuto a pokladny s náplý zvaly je, aby
složili obětní dar na otáť společné vístí a společné
potřeby. Čistý výnos oznámíme příště. — Svatová-
clavská oslava. Jako léta minulá, vzpomněl i le-
tos křesť. soc. a vzděl. spolek na oslavu sv. patrona,
zúčastniv se slavných bohoslužeb a shromáždív se ve-
čer k přednášce, kterou měl jednateř spolku dp. Havelka.
Bohužel. že čast byla pochopitelně slabší než léta mi-
nulá. Dá Báh, že bude to dvojnásob nahrazeno, až se
zase všichni naši milí členové sejdou ve svých domo-
vech. Než i tak, by i malý plamének, jenom když hoř
a nehasíná. — Zápis do c. k. gymnasia. V no-
vém školním roce přihlásilo se a bylo zapsáno 216 žá-
ků, mezi nimi 33 privatistek a 183 žáků řádných. Do
tříd prvé přijato bylo 45 žáků, mezi nimi 6 privatistek.
Zůstává navštěvava ústavu i za nynějších poměrů, kdy ná-
klad na studie nímofádně stoupí, skoro na téměř stupni
jako léta minulá. Jest to znamení, že ústav stojí na pev-
ných základech a že má zdravé jádro a že tedy různé o-
bavy, pronášené při otázce přestavby budovy ústava,
byly a zůstanou zcela bezpodstatné. — Trhové po-
měry v našem městě jsou stálou příčinou stesků obe-
censva. Úřady vynasnažují se sice zjednat nápravu, ale
všecka dobře míněná ustanovení naráží na zatvrzelost
nebo prohnatost prodávaců. Tak na př., aby účinně
byla přitř zůvrazení přehánění cen drůbeže, zvláště
husí, stanoveny byly spravedlivé maximální ceny a vý-
sledek — venkovští prodávací zůstávají důsledně doma,
trh jest prázdný. A stejné jest to ve většině případů i
s výrobky hospodářskými, másmem a tvarohem. Jde-li
pak měšťák koupiti v nejvyšší potřebě na venkov, po-
táže se teprve se zlou. Staly se a jsou osvědčeny pří-
pady, že se dostalo takovému nejen posměchu a potup,
ale byli i na něho posívání psi. Jest skutečně nejvyšší
čas, aby vážné a moudré hlavy venkova zakročily sa-
my proti této bezohlednosti a ukázaly lidu, že třeba
dnes soucinnosti a ochotnosti všech a že každá chamti-
vost a každé lichvářství potravinami jest prací pro ne-
přátele říše, páchní velezrády. — Obchod ovo-
cem rozvinul se letos měrou opravdu neobyčejnou. Ví-
ce než kdykoliv jindy bylo viděti, jak množství ovoce
rodí požehnané Částavsko. Od polovice srpna až do po-
lovice října netrhly se povozy, svážející se všech stran
bohatou úrodou žvešek a jablek do skladišť velkoob-
chodníků a na nádraží. Prodávány byly pak nejen dru-
hy vybrané a ovoce dozrálé, ale i tak zvaná padavčata,
jimiž jindy na venkově se krmil dobytek. Šla na most,
po němž bude jistě velká poptávka v nedostatku piva
a vína. Letos bylo teprve jasné viděti, jak pozadní jsme
ještě v konzervování a puřifikování ovoce v krajně na-
ší, tak na ovoce bohaté. Už tomo všeobecném překot-
ném vývozu správně jednala městská rada, že ovoce,
které urýdilo se na obecních sadech, dávala rozprodá-
vatí mezi občanstvo za levnější cenu. Spojeno to bylo
sice s námahou, ale jistě ne se škodou; snad to bude
poučením i pro budoucnost.

Hrušová. (Úmrtí dp. faráře Václava Ři-
hy.) Na svátek sv. Františka Serafinského dne 4. října
pochován byl na hřbitově v Hrušově u Vra. Mýta vá-
žený a obřibný kněz diecése královéhradecké dp. V.
Říha, farář v Ličně u Částolovic. Narodil se 7. řístopa-

du 1868 v Hrušově. Gymnasium studoval ve Vysokém Mýtu, bohosloví v Hradci Králové, kde byl 12. července 1894 na kněze vysvěcen. Působil jako kaplan v Borové u Poličky, pak jako farář v Telčci u Poličky mezi dobrým horským lidem a od května 1911 jako farář v Ličně u Častolovic. V druhé polovině měsíce června roku letištního zákeřná nemoc upoutala ho na lůžko a hlodala na jeho zdraví stále víc a více. Počátkem září dal se převézt do svého rodiště ke svým milým sourozencům, a již dne 2. října dokončil svůj šlechtitý život, jak zaopatřen svátostmi umíralých a odevzdán do vůle Boha, jemuž byl věrně sloužil. Byl to muž dobrý, kněz svědomitý a proto všude, kde působil, velmi oblíbený. — Veliká účast při jeho pohřbu byla jistě nejlepší svědeckým, jak byl ctěn a vážen. Dostavilo se velké množství přátel a známých netoliko z blíзка, ale i z dál. Z Lična, kde zesnulý posledně působil, dostavila se četná deputace. — Pohřbu se účastnilo 26 kněží, totiž tyto dpp.: Jos. Klapálek, bisk. notář a farář ve Sloupnici, Jan Mašek, děkan v. v. z Vys. Mýta, Fr. Rysner, děkan v. v. z Cerekvice, Ant. Šindelář, farář v. v. z Kostíce n. Orl., Ant. Vobejda, admin. z Cerekvice, Jos. Hůra, sekretář bisk. konsistoře z Hradce Králové; dále byli přítomni tyto dpp. faráři: Jos. Bečička z Heřmanic, Jind. Dušek z Kněžova, Jos. Filip z Morašic, Ant. Kotyza ze Zámrska, Jar. Petr z Častolovic, Václ. Veselý z Brandýsa n. Orl.; z katechetů se dostavili dpp.: Vinc. Blažek z Litomyšle, Boh. Kacalírek z Litomyšle, Fr. Laštovická z Litomyšle, Václ. Paukert z Litomyšle, Josef Pícha z Kyšperka, Jan Sokol z Vys. Mýta; z kaplanů byli přítomni dpp.: Jos. Dvořák z Litomyšle, Josef Durek z Morašic, Fr. Dlabáček z Borové, E. Jaroš z Častolovic, V. Kalhouš z Kostíce n. Orl., Jos. Kotyk z Litomyšle, Fr. Míma z Dolního Újezda a Fr. Zrzavecký z Litomyšle. — Veškeré pohřební obřady vykonal, kondukt vedl a zádušní mši sv. sloužil vdp. Josef Klapálek, správce vikariátu litomyšlského. V kapli hrušovské promluvil dp. Ant. Vobejda, administrátor z Cerekvice, přerou pohřební řeč, ve které vyličil život a působení zemřelého; na hřbitově hrušovském u hrobu dojemně promluvil a křmenem všech se zemřelým se rozloučil dlouholetý jeho přítel Josef Pícha, katecheta z Kyšperka, rodák borovský. — Byl překrásný, nádherný přímo statečný muž, když ukládali jsme do hrobu tělesné pozůstatky svého dobrého a upřímného přítele Václava. . . . Kdož ho znali, zachovali mu jistě trvalou vzpomínku. Pán světu nadlidských necht' odpálí jemu za všechny jeho dobré skutky! Odpočívaj v pokoji!

Něm. Brod. Dne 6. října zemřela ve zdejší okresní nemocnici ct. sestra III. řádu sv. Františka Seraf. Zofie Črháková, která jako ošetřovatelka nemocných zde blahodárně po 12 roků působila. Skvrnitý tyf, kterým se nakazila při ošetřování válečných uprchlíků a tuberkulóza, která již delší dobu hlodala na jejím zdraví, skládaly ji ve věku 32 let v předčasný hrob. Dne 9. října doprovodilo ji šest kněží s místním vdp. děkanem v čele, 22 řeholních spolesester s generální představenou, členové III. řádu sv. Františka Seraf., zástupcové st. okresního výboru, st. městské rady, lékaři nemocnice a slov. p. primářem Fr. Zahradnickým, 30 družiček a velké množství obyvatelstva Něm. Brodu i cizích hostů všech vrstev na hřbitov u Sv. Vojtěcha, kde po slavných zádušních službách Božích uložena tělesná její schránka, aby po boku ct. sestry Armely Ztkové, před 11 roky na tyf zemřelé, očekávala slavného vzkříšení. Tato velká účast obyvatelstva něm.-brodského byla dojemným projevem uznání a cti pokorné duchovní dceři sv. Františka, která zdraví a životu cizích lidí tak ochotně obětovala zdraví a život svůj vlastní. Jistě i Ježíš Kristus, ve kterého ona všecku naději svého obětí a odklání plného života skládala, odmění její obětí a splní i na ní potěšující slova svá: »Kdo ztratil život svůj pro mne, nalezne jej« a »Kdo opustí otce, matku, bratry, sestry . . . pro mne, stokrát více vezme a životem věčným vládnouti bude.«

Pustá Kamenice. Dne 17. t. m. vdp. bisk. notář, os. děkan a farář morašický Otakar Richter bude u nás sloužit mši sv. na poděkování Pánu Bohu za tu milost, že v r. 1876 (tedy již před 40 lety) dne 17. října po skončené administraci převzal u nás duchovní správu. V této horské, velice namáhavé kolátuře, prostoupené velkým počtem nekatolíků, setrval přes 27 let, i za svou obětavou práci od osadníků vše mlován. Slavi tedy šlechtitý pastýř v činné službě své farářské jubileum po 45 letech svého vysvěcení na kněžství, ukončiv 67. rok svého záslužného života. Všichni četní přátelé jubilarovi srdečně blahopřejí, volajíce: Bůh račiž opatří ještě dlouhá léta!

Různé zprávy.

Politická pedagogika. Člen rakouské panské sněmovny a mezinárodního rozhodčího soudu v Haagu prof. Lanmasch v přednášce »Katolicismus a národní právo«, kterou konal ve schůzi Lvovské společnosti v Solnohradě, pravil toto: »Mírovými spolkami a řečmi válka ze světa odstraněna nebude. Bojovnost jest příliš hluboko zakořeněna v lidské povaze. Jest třeba, aby idey křesťanství pronikaly celý náš život, především náš politický život . . . Musí především ze srdce lidí býti vypuzena závisť, s níž nyní každý národ a každý stát sleduje pokrok jiného v bohatství a moci, a národové musejí se oddíli nekřesťanského chmuření, s nímž nyní shlíží každý z nich na druhý pro jeho výsledky v tom neb onom směru tvoření, nebo též jen

hopení; státy musejí uznati, že jsou povolány ku blahu lidstva společně pracovati a se doplňovati, místo aby se potíraly všemi prostředky nedovolené souteže jako soupeřící obchodní závody, z nichž každý vidí v prospěchu druhého svou škodu. To však bude možno pouze, přestaneme-li spatřovati pokrok lidstva jen v moci a bohatství, zničme-li v sobě pohanickou představu, že stát stojí nad zákony morálky.« Velmi výstižné poučení zvláště pro Anglii a Itálii!

Moravská agrární a průmyslová banka v Brně vykazuje koncem měsíce září stav vkladů obnosem K 78.383.194.67.

Náboženské poměry v Rumunsku. V Rumunsku 91.5 proc. obyvatelstva hlásí se k pravoslaví. Pokřtění Rumunská stalo se asi v V. století. Když nastal v XI. století veliký církevní rozkol, počítalo následky i Rumunsko. R. 1899 v diecési bukurešské bylo katolických farních a filiálních kostelův a kaplí 89 s 40 kněžími, v diecési jasské 135 s 47 duchovními. Ve větších městech jest celkem osm ženských klášterů, které vychovávají dívky. Téhož roku bylo v celém Rumunsku 169.667 katolíků. Jich počet se množil, takže r. 1915 čítala tam katolická církev 197.000 duší. Školství obstarávají si katolíci sami. V Jassech jest škola farní, seminář, pensiónát a sirotčinec.

V posledních osmi letech byla pravoslavná církev v Rumunsku postížena velikou krizí. R. 1908 totiž inulánský pravoslavný metropolita a spolu místopředseda synodu Parthenias Clinceano byl obviněn z choulstivých přečinů; do aféry bylo zapleteno i několik jiných hodnostářů církevních. Tu ministr kultu Haret ihned pospíšil k využití krise pro zájmy politické. Zostřil synodní zákon z r. 1872, jímž pravoslavná církev dostala se úplně do služeb a závislosti státu. Ihned r. 1909 vydán zákon, jímž nižší duchovenstvo, ba též laici profesori nabýli na ústavech theologických velkého vlivu. Státní dohled na celé vedení církve byl zostřen. Primas rumunský sice protestoval, ale dříve než byl jeho protest vyřízen, zemřel. Smrt ta usnadnila postup vládních plánů. Vláda dosadila na oba metropolitní stolce své stoupence, kteří se přičinili v synodu o schválení onoho státního zákona, dle něhož (i na základě změny z r. 1911) řídí rumunskou církev sv. synod a vrchní komisař. Ministr kultu má v sezeních synodu poradný hlas. Pravomoc synodu a vrchní konsistoře vztahuje se na věci »čistě církevní«, v ostatním však rozhoduje vláda. Má rozhodné slovo i při volbě biskupů. Podobně má veliký vliv na vrchní konsistoř. Kněžstvo řádové i světské sestaví kandidátní listinu do konsistoře, vláda si pak vybere dle vlastní libosti.

Většina biskupů se vládě podrobila, ale houževnatou opozici zahájil romanský biskup Serafim, který dobře pozoroval, že nyní bude církev pouze ujařmenou služkou vládní, že bude posluhovati i politikům nábožensky lhostejným, ba docela lidem nekřesťansky smýšlejícím. Proto v květnu 1910 opatrná většina synodu s primasem v čele nechťla Serafima ani připustiti k slovu. Oposičník tedy obžaloval u sv. synodu primasa Minoresco z bludářství, plagiátství a smilstva. V příčině smilstva chtěli tři kněží diecése Minorescovy podati důkaz. Ale synod v okružním listě vzal Minoresca pod svou ochranu a pronesl žaloby proti samému Serafimovi; tento odpověděl prohlášením, že do synodu nevkróčí, dokud tam bude zasedati Minoresco.

Synod brzy se přesvědčil, jak rozumí rumunská vláda své ochraně a kontrole. Odsoudil r. 1913 spis biskupa Nikodema Muntuanu jako podezřelý z bludářství. Ale na zakročení ministerstva kultu dostalo se biskupovi satisfakce. Synod snažil se schystati odvetu: odstranil ředitele v semináři hlavním a v Jassech. Vláda však se odhodlala k zřejmému odporu, prohlásivši kněžské semináře za »národní zřízení«.

Jak za takových okolností rumunská pravoslavná hierarchie může prováděti skutečný pastýřský úřad, těžko rozhodnouti. Vrchními biskupy v ohledu správním jsou vlastně politické — a i již ta skutečnost znamená počátek zkázy. Církev pravoslavná v Rumunsku dostala se do takových pout, jako církev husitská v Čechách a pravoslavná v Rusku. Kde vláda, osobující si vrchní vedení záležitostí církevních, páchá veliké chyby politické, škodí i autoritě kněží, podřvává důvěru lidu v blahý účinek statků duchovních.

Faraonský palác z doby vyhlá z Egipta. American Magazin přináší zprávy neobyčejné ceny pro svět archeologický. Přinášeje nadmíru významné doklady historické. Badatelské výpravě pensylvanské, která zahájila svou činnost v zemi faraonův a v jejíž čele stojí vynikající autorita doktor Clarence Fisher, zabývala se již po delší dobu vykopávkami na místě staré Memfidy, kde nyní dosáhla znamenitých výsledků. Základy, jichž odkrytí obrala si výprava za úkol, ukazují na palác Merenety II., do jehož doby kladou historické egyptology. Tento královský palác byl nadmíru rozsáhlý a velkolepě vyzdobený. Byl kdysi poškozen požárem, který zničil některé části jeho. Ježto byly nalezeny v paláci řecké vazy, lze souditi, že požár rozzuřil se sotva dříve než v sedmém století před Kristem, možná že ještě později. Byl-li Mereneta sám budovatelem paláce, nelze prokázati, nicméně je to pravděpodobno. Jisto

je, že byl jím palác obýván, a jak bylo zvykem faraonů, rozšířil jej a zvelebil. Byl-li sám jeho budovatelem, nutno klásti jeho vznik do 13. století před Kristem. Velikost paláce odhaduje dr. Clarence Fisher na 54 metrů délky a 30 metrů šířky. Budova měla 20 místností různé velikosti. Největší a nejkrásnější byl trůnní sál, jehož strop nesen je 6 mohutnými sloupy a který se rozevírá do před síně s 12 nádhernými sloupy. Trůnní dvorana má 13 metrů délky a 12 metrů šířky a je neobyčejně bohatě vyzdobena. Zejména dvě a architravy mají skvělou výzdobu. Řezby vykazují velmi jemné vzorky, vykládané zlatem. Trůn samotný se stupni, které k němu vedly, stojí dosud na svém místě. Zde vrhali se k nohám koruny Oboru Egyptů zástupcové a vyslanci cizích národů. Zde mčeno si představiti i Možské s Aro-nem. Zvláštností tohoto paláce je však sbírka praehistorických předmětů, která vyvolala svrchovaný úžas objevitelů. Badatelé našli zde značný počet kamenných nádob a nářadí, rozličné nože, srpy, hroty k šípům, jakož i hrnce, pánve, které vztahují se patrně k praobyvatelům egyptským. Nehledě k tomu, že tyto nálezy vrhají nové světlo zvláště na objevy p. de Morgan v údolí nilském, naskytá se otázka, jak dostalo se toto nářadí do faraonského paláce. Dr. Fisher dospěl k názoru, že byl farao sběratelem a shromáždil tyto předměty v museu, které založil ve svém paláci. Njakému modernímu badateli nebylo by snad možno sestaviti takovou sbírku praehistorických památek egyptských, jakou se honosil egyptský farao ve 13. století před Kristem. Nález je tedy obrovské důležitosti i pro historii sběratelství, neboť král Mereneta je nyní nejstarším historicky známým sběratelem starých památek. — Čech.

Obsah č. 10. vědeckého měsíčníku »Hlídky«. Jan Tenora. Účast kardinála Dietrichštejna za boje mezi arciknížetem Matyášem a Rudolím II. roku 1608. Aug. Neumann. Neznámá statuta moravská z 15. stol. Jiří Sahula. Rozhled po husovské literatuře z r. 1915. Václ. Kubiček. Z dějin města Loštice. Posudky: Antonín Salač. Isis, Sarapis a božstva sdružená. (V.) — Dr. Otto Willmann. Die Wissenschaft von Gesichtspunkte der katholischen Wahrheit. (Dr. J. Vrchovecký.) — J. Š. Baar. V temných barvách. — Boh. Zahradník-Brodský. Hrst novel. — Knihovna lidu a mládeže. — Rozhled: Náboženský: Věci římské. Soukromý zjevení. Nedělní klid. Misijní společnost sv. Josefa. Katolictví ve východní Haliči. Náboženské poměry Rumunská. Církev anglikánská a ruská. Vědecký a umělecký: Úprava knih. Povznesení divadla. Předpojatost ve vědě. Význam trestu. Darwinismus. Pamět hmoty. Teplota a velikost zvířat. Hvězdnaté nebe v září a v říjnu. Vychovatelský: Nové články. Katechismus. Střední škola. Ženský služební rok. Posluchačky na německých universitách. Hospodářský: Zásobování potravinami. Státní příjmy. Automobily pro poštovní holuby. Bratřův zemědělský dotazník. Videařská společnost pro křesťanskou sociologii. Pax. Přidavek moravskému učitelstvu. Politický a vojenský: Sněmování v Rakousku. Polský stát? Rumunsko. Řecko. Učitelé záložními důstojníky. Zkoušky sněhových krytů. Ocelové přílby. Francouzské dělo 52cm. Radiodynamické torpedo. Soukromý maletek za války. Příloha: P. Vycho-dil, Z doby Sušilovy.

OBJEDNEJTE MEŠNÍ FORMULÁŘE

jichž dle ustanovení sv. Otce Benedikta XV. užívají i zo při tře ch mších sv. v den Dušiček.

Vyšly pod názvem „Tres missae“.

Kvart (formát 32 x 23 cm)
Folio „ 36 x 25 „
Oktáv „ 22 x 14 1/2 „
à 30 h.

Objednávky vyřizuje
Družstevní knihkupectví v Hradci Králové,
Adalbertinum.

Besídka.

Provaznická pletka.

I.

Tovaryše Josefa Klána měl starý mistr Pocho-dil rád pro jeho rychlou práci. »Ten panečku přede za tři«, pochvaloval mistr před ženou nejednou.

Jen tehdy vznikala mezi mistrem a Josefem nřizutost, když horkokrevný mládenec příliš plisnil provaznickova synka Lojzu, který při přeslici býval zaměstnáván jako točák. »Hni tou rukou, kluku líná«, houkal Josef, »ať nechodím s tím kopíním jako špitálská babka s roštím z lesa.« Když však Lojza roztočil kolo silně, hned zas Josef se zlobnými jiskrami v černém zraku hulákal: »Pomalín, pomalíu, počkej, ty kulihrašku, až k tobě přijdu! Já tě naučím.«

Lojza měl krev velice nepokojnou, vřel sebou na stoličce, prozpěvoval. Pro jedenáctiletého chlapce nebylo žádným vyražením takové zajetí,

když hned vedle za humny jeho spolužáci jásal při dětských hrách. Nebylo tu náhradou pozorování zelených očí dvou domácích koz v protějším chlívkovi. Ty krátily si dlouhou chvíli pohodlným přežvýkáním. blýskaly svými zornicemi přes točičku na protější záhradu. Ale mladá mysl, která si činila nároky na lidské uvažování a osobní svobodu, cítila nesnesitelná pouta, kdykoli k přeslici usedla. Někdy se odvážil Lojzík položit si na kolena zábavnou knížku. Ale Josef klnul tomu čtení hlasem hromovým, kdykoli se mu přetřhl v prstech pramen. »Co pak nevíš, mizeru, že máš přestat, když mi do prstů vjede pazdery! Při té knížce nevidíš, neslyšíš.«

Ještě nejpříjemněji se Lojzovi u přeslice sedělo, když přišel pohovořit s dýmku v ústech starý strýc Karel, který rád každého škádlil. Josef ho rád poslouchal, za jeho přítomnosti spolkl rád mnohé slovo ostré.

Jednou strýc se rozhovořil: »Víte-li pak, Josífku, jak vznikl první provazník? To bylo tak! Když Pán Ježíš chodil po zemi se svatým Petrem, začal ho v lese jeden chodec tupiti. Apoštol se velice rozlobil a uřel zločáncovi hlavu. Kristus však hned káral: »Petře, Petře, což jsi ode mne tak často neslyšel, že máš svého bližního milovati? Vždyť jsem tě učil, že nemáš nenáviděti ani vlastní nepřátele. A hle — pro několik nerozvážných slov stáváš se hnedle vrahem.« Svatý Petr pocítil po tom napomenutí hořkou lítost a tápal se pokorně, jak má svoji velikou vinu napravit. Kristus odvětil: »Že činíš pokání, bude ti pomoheno. Vezmi u sebe svou hlavu a přilož ji ke zkravenému krku.«

Sv. Petr ochotně poslechl. Byl rozčilením celý v rozpacích; ruka se mu třásla, když hlavu s trávy zvedal. Nebylo divu, že ji přiložil k šíji nebožtíkově neobratně. Poznal svou chybu pozdě. Mrtvému hlavu hned přirostla. Ubožák oživil; zvedl se, odprosil a poděkoval. Vzdalova! se však takovým račím způsobem, že svatý Petr volal: »Jdeš pozpátku, vždyť si hlavu otlučel o stromy.«

Ale uzdravený občan řekl: »Já jdu dobře. kráčí ku předu; pouze hlava je obrácena k tobě.«

Teď teprve apoštol seznal, že přiložil tomu člověku hlavu jeho vlasy do předu a očima do zadu. »Počkej,« křikl na toho ubožáka, »snad to znetvoření napravím.«

Ale vzdalující se tvor odmítal: »To bys musel znovu hlavu setnout, byla by zas bolest. Jsem rád, že jsem na živě aspoň takhle. Odnesu si tímto způsobem upomínku na svůj hřích, ponesu do smrti zasloužený trest. I moje potomstvo bude chodit na památku této chvíle s hlavou obrácenou do zadu.«

»Cha, cha,« zasmál se Josef upřímně. »Provazník do předu chodí, do zadu vidí; proto ho málokterý zlosyn přepadne. Ale je tu ještě jiná výhoda. Žádný provazník nebyl donucován, aby obstarával nejnižší práce v hospodářství. Každý lehce uhodne, že by rozlápal hospodyně hrnce s mlékem, vejce v ošatce a králíky ve chlívě, protože mu na lopatkách oči nenarostly.«

»Na vojně taky by takového raka nepotřebovali,« odbalí stařec kotouček dýmu. »Ale nevěsty vidí jistě provaznické chasníky rády. Vždyť si ženské berou nejraději takové mladíky, kteří se naučili ustupovat a ustupovat.«

Strýc mimoděk uhořel na nejcitlivější strunu srdce tovaryšova. takže Josefovi rozčilením se přetřhl u ruky pramen. »Nevěsty? Darmo mluvit, kdo se v jejich náladách vyzná,« prohodil mizutě. »Jeden den by chtěla holka provazníka, druhý den ševce proto, že utíká rychle ku předu, třetí den kulhavého, aby ji nechodil daleko do hospody, čtvrtý den někoho, který umí létat, aby ji hodně snášel. A — ty holky vyznají se v pletkách víc než provazníci a přecikáři.«

»Vidíte, Josífku, vidíte, provazník jest vůbec nešťastný tvor,« opáčil strýc »za poslance by se taky nehodil, protože žádný volič nechce slyšet o pletkách zpátečnických.«

Páperky.

Máňa: Přetři si, Růžo, v tomto románu slova významná, osvčující! Na troskách zakrsle morálky staré pucí vonné květy nových zásad. volajících k bujarému životu, k jásavému vzletu. Nespoutaná radost slunného mládí slaví své triumfy. Volná láska jest blahodárnou rosou pro srdce zklamaná a zeimlená. Duše mladá, přilož k ústům směle pohřby všech radostí pozemských. Přisvoj si každý vonný květ, dokud nezvadne. Nad předsudky náboženské vysoce vyšehe radost z krásy, žhavé pozemské lásky. — Je to věru krásné; tak se bují chuť k životu, ruka se po takových slovech vztahuje ke všemu příjemnému, pokud to jest dosažitelné. Právě mi přichází na mysl: neslyšel, že Jifina Sádka stále nyní nadbývá tomu kučeravému Hladkovi? Nu — je jí už dvacet let a proto není divu, že chce změnit svůj stav. — Máňa: »Ta ubohá rasple? Hladek by se do takové zruďné tváře zamiloval, jenom kdyby byl slepý. Kam se taková šereda hrabe?« — Růža: »Také jsem doslechla, považ, že Bety Lámkova se chystá do plesu.« — Máňa: »Ta kulhavá a šilhavá liliputánka? Vždyť se ji studentci vysmějí.« — Růža: »A ještě něco. Ten věčný taneční Klába prý hýl stále více.« — Máňa: »Kdyby se raději učil a nezanašel těžce vyděné peníze

svého otce do koncertů a zanechal častých nákladných výletů.« — Růža: »To je pravda; ale myslíš si, že na užívání životních rozkoší mají právo jenom lidé mladí, krásní a bohatí? Za věku rovnosti a bratrství jest dovoleno spřádati romantické sny jenom některým vyvolencům?«

Není radno dát se příliš oslnit popularitou a zevnějším leskem velikášů v různých stranách. Pamatuje, že právě v pyšných věžích nádherných budov bývá uloženo staré, rozbité liampáti, pokryté prachem.

»Líbí se vám, pani Hornická, moje nová kredenc? Za normálních okolností bych ji nekupovala. Ale teď našinec neví, jak peníze uložit, aby o ně nějak nepřišel. Měla jsem 100 K; tedy jsem si vypůjčila ještě 400 K — a pořídila jsem si skvostný kus nábytku, o který mne nikdo nepřipraví.«

Československá záložna v Praze-II., Spálená ulice, číslo 46.n.

Doporučuje se všem našincům co jediný peněžní ústav katolický v Praze. Vklady na vkladní knížky úročí se ode dne vložení do dne vybrání dle dohody a dle doby výpovědi. Poskytuje půjčky všeho druhu za mírných podmínek, zejména směneční úvěr (krátkodobý), v dnešních dobách zvláště výhodný. — Povinná revize „Jednoty záložen“ v Praze.

Uhlí - Koks - Dříví

nabízí ze svého skladu na Slezském Předměstí Černý & spol.

Proti nastuzeninám kožené prádlo

a reumatismu osvědčilo se nejlépe ze zamšové a jelenkové kůže. Pro pole zvláště výhodné, neboť žádná nečistota se v kůži této nedrží.

Prádlo, kož. ponožky, kožesinové rukavice zhotovuje a na objednávku zasílá

Josef Annamichl, rukavičkář a bandažista v Hradci Králové, velká podlaž.

Luka a pole

u městských jatek pronajme o. a k. dvorní tovarna nábytku K. V. Skuherský, Hradec Králové.

SVÍČKY K DUŠÍČKÁM

— doporučuje v levné ceně —

Josef Jelínek, mydlář v Hradci Králové (na podsíni).

Na veškeré zářtavy

ktaré až do konce měs. srpna 1916 propadly, odbývá se (dle o. k. místodržitelského výnosu ze dne 10. března 1915)

DRAŽBA

v obecní zastavárně královéhradecké

(v místnostech zastavárny) v sobotu dne 21. října 1916. Začátek o 9. hod. ranní.

Zástavy do dražby propadlé možno ještě před dražbou ve čtvrtek dne 19. října 1916 do půl 1. hod. odpo. pouze u pokladny zastavárenské zúrokovati nebo vypláti.

Neprodají-li se veškeré zástavy, odbývati se bude druhá dražba v sobotu dne 28. října 1916.

Každý, kdo se chce vyvarovati placení dražebních poplatků a sice z 1 koruny 2 hal. mimo úrok, nechť zúrokuje listky zástavní do 7. října t. r. V pátek před dražbou a v den dražby se neúčtuje.

Správní odbor zastavárenský.

Paramenta.

Ignáce V. Neškudla syn

(protokolovaná firma)

v Jablonném nad Orlicí (v Čechách)

(bratr P. J. Neškudly, faráře ve Výprašticích)

doporučuje P. T. veleútojn. duchovenstvu svůj osvědčený a často vyznamenaný

výrobní závod

všech kostelních paramentů, spolkových praporů a kovového nářadí.

Cenníky, vzorky i roucha hotová na ukázku se na požádání franko zašlou.

Veleútojnému

duchovenstvu a

slavným patronátním

úřadům dovoluje si doporučit

veškeré kostelní nádoby a nářadí a to: monstrance, kalichy, cibáče, nádoby, paténky, pacifikály, svícní, lampy, kaditelnice, kropenky atd. své vlastní výroby, předpisům církevním vyhovějí. Staré předměty opravuje v původní intenci a v ohni zlatí a stříbí nebo proti doplatku za nové vyměňuje. Hotové předměty neb výkresy zasílá na ukázku franko bez závaznosti koupě. Více se posléh posílá.

Shled veškerých státek a stříbrných předmětů, jako: řetězů, madonek, křížků, prstýnků, náramků atd. u Neškudla-paramenty, tabatěrky, jídelní náčiní se stříbra pravého. Čínské vázy na skladě.

Staré slat, stříbro a dráhobany kupuje za nejvyšší ceny.

JAN STANĚK,

pašit a ciseleur

Praha-L-979., ul. Karolíny Světlé, čís. 12. n.

Přísloví malce o b. zomkého trestného soudu.

Jan Horák, soukenník

v Rychnově nad Kněžnou

zasílá na požádání vždy

dle roční sezony kellekol nejnovějších druhů pravých vlněných látek

své vlastní výroby, jakož i tu- i oizozemských.

Četná uznání zvláště z kruhů veleútojn. duchovenstva svědčí o poutivé obsluze mého ryze křesťanského závozu za dobu více než třicetiletého působení.

Učiňte, prosím, malou objednávku na zkoušku.

Též na splátky bez zvýšení cen!

Volejenné látky na taláry.

OBNOVA

Číslo 42.

Předplatné na čtvrt roku 2 K 50 h
na půl roku 5 K —

V Hradci Králové, dne 20. října 1916.

Inseraty počítají se levně.
Obnova vychází v pátek v poledne.

Ročník XXII.

Průběh války.

Bojiště ruské. Rusové udržují boje na všech známých místech z Volyňska až do Bukoviny, aby upoutali naše síly a ulehčili tak Rumunsku. Ale nedaří se jim; u Dorny Vetry (v rohu tří zemí: Bukoviny, Uher a Rumunska) zahánějí, u Kirlibaby, v lesnatých Karpatech a jižně od Dněstru odražený jejich výpady. Severně od Dněstru u Dolní Lipnice marně útočily ruské masy a podobně ztroskotaly ruské výpady jižně ode dráhy Brody—Lvov. I na Volyňsku západně od Lucku vzhopili se Rusové opět ke hromadnému útoku, neprošli však nikde.

Proti Rumunsku. Téměř dva měsíce trvá už válka s Rumunskem. Nyní bojuje se na hranicích rumunsko-sedmihradských, odkudž přicházejí pouze velmi stručné zprávy úřední. — V Dobružji není nic nového. — Dle posledních zpráv jsou Sedmihrady prosty nepřítelů. Teď zase chvat ve čtyřdohodě na pomoc Rumunsku. Rumunský generální štáb nahrazen prý ruským a do Bukurešti přibyl už francouzský generál Berthelot s 25 štábními důstojníky a na cestě tam jest také anglický generál French se 13 štábními důstojníky.

V Makedonii rozhodně bojuje se o Bitolj. Dne 14. října odražení Francouzové po obou stranách dráhy Bitolj—Flrina. Zvlášť roztrpčené ale marně útočili Srbové u Brodu na řece Černé; jejich ztráty jsou prý velké.

Italské bojiště. Osmá bitva na Soči zase jest u konce, a neměla jiného výsledku, leč že naše fronta byla u Nové Vai zatlačena v šířce 2 km o 600—700 kroků. V bojích těch zajato na 2700 Italů. Cesta do Terstu je Italům zatrasena právě tak mocně jako dříve. Samy milánské listy uveřejňují bez poznámek zprávu, že na Soči byli Italové donuceni k přestávce. — Italové po nezdaru v Pímoři pokusili se o štěstí v jižních Tyrolích. Napadli značnými silami rakouské postavení na Monte Testa-Roite a severně od Panubia; byli však krvavě odrazeni.

Na Sommě a u Verdunu bojuje se nepřetržitě a urputně dále.

V Řecku hospodaří Francouzové dále. Obsadili Athény a jiná místa, mají v rukou železnice, loďstvo a konečně usilují o to, aby se Řecko vzdalo neutrality.

Americká a norská odpověď čtyřdohodě. Vláda americká zaslala čtyřdohodě pamětní spis, v němž se diví, že se spojenci snaží neutrálním vládám ukládati pravidla o ponorkách a vynutití užítí těchto pravidel. Vláda Spojených států vyhrazuje si při jednání s obchodními a válečnými ponorkami ve vodách amerických naprostou svobodu a s těmito pravidly bude nakládati podle starých zásad nestranné neutrality. Vláda americká považuje za povinnost válčících, děliti rozdíl mezi ponorkami států neutrálních a válčících. — A také norská vláda prohlašuje, že má právo zakázati válečným ponorkám jakoukoliv plavbu a pobyt v norském mořském pásmu; není však povinna vydati takový zákaz

vůči některé z válčících mocností. Ostatně Norsko držeti se bude dále nestranné neutrality.

O míru. Švýcarský tisk tvrdí, že střední velmoci jsou ochotny k čestnému míru, žádají však záruky proti novému přepadu na východě, západě a Balkáně. A rovněž švýcarský tisk ujišťuje výslovně, že pověsti o zvláštním míru mezi Ruskem a Německem dají se odůvodniti.

Politický přehled.

O Slovanech píše v „Deutsche Arbeit“ profesor německé university pražské dr. Spina. Vytýká Němcům naprostou neznalost věcí slovanských, která je tím povážlivější, protože Slované žijí s Němci v jazykové hranici přes 2000 km dlouhé a dále proto, poněvadž po válce bude nulohavě požadováno: vyjasnění německo-slovanských sporův a získání slovanských národův. K tomu je třeba zvýšené znalosti jazykové, která umožňuje vniknouti do národní a kulturní individuality; toto pak usnadňuje opravy četných předsudkův mezi národy a falešných pozorování a způsobuje zmírňování protiv.

Na konferenci u dr. Sylvestra, předsedy poslanecké sněmovny, dne 23. t. m. pozváno 26 zástupců stran. Za Čechy pozváni poslanci Mašťálka, dr. Hruban, Staněk, dr. Hübschmann, dr. Stránský a Němec Ant.

V Dalmácii na obchodních školách ve Splitu a Dubrovniku zrušilo místodržitelství povinný předmět italského jazyka a nařídilo zvýšení vyučování němčině, jakož i zavádí se německá korespondence.

Říšský vyživovací úřad rakouský dne 16. t. m. započal svou činnost. Má 4 oddělení. Prvé oddělení má na starosti hospodářství s obilím, mléčnými výrobky, luštěninami, zemědky, jakož i záležitosti válečného obilního ústavu. Druhé oddělení stará se o záležitosti odběru zboží z ciziny a jeho vývozu do ciziny, o záležitosti rakouské ústřední nákupny a válečné kávové ústředny. Třetí oddělení má na starosti maso, mléko, vejce, tuky a krmiva. Čtvrtému oddělení přiděleny jsou záležitosti obchodu s olejem, zeleninou, vínem, cukrem, zužitkování ovoce, věci tiskové.

Říšský sněm německý v hlavním svém výboru schválil návrh pokrokovců, aby byl říšský kancelář požádán, aby neprodleně byla říšskému sněmu předložena zákonná osnova — současně se zrušením pruského zákona o vyhlášení stavu obležení, kterou upraveny by byly předpoklady a forma vyhlášení, jakož i účinky uvalení válečného stavu v území spolkovém.

V Japonsku odstoupil 80letý ministerský předseda Okuma a nástupcem jeho stal se generál Terouči. Poněvadž Japonsko dodávkami válečného materiálu čtyřdohodě vydělo už obrovské miliony, postaven v čelo vlády voják, aby se přikročilo k vybudování vojska a loďstva. Sám ministr námořnictví prohlašuje, že

musí míti loďstvo, jež by stačilo na každé jiné, jež by mohlo ve východomojských vodách vystoupiti. Možná, že právě čtyřdohoda brzy uctí, co stojí nyníší pomoc Japonska.

Volné listy.

Tököly. Onehdy mihlo se novinami jméno Tököly a protože nyníší boje v Sedmihradsku vzbuzují zajisté i v Uhrách vzpomínku na zápasy ve století XVII., jest místno, když stručnými rysy činnost uherského bojovníka toho si představíme. Emerich hrabě Tököly narodil se r. 1656 v zámku Kežmarském a byl pečlivě vychován. Otec jeho, náboženstvím evangelik, náležel k nejbohatší uherské šlechtě a byl hrd na rodinné tradice. Již před narozením Emericha Tökölyho byly rozpory mezi rakouskou vládou a uherskou šlechtou, která neprávem stěžovala si do zkracování svých svobod, obmezování náboženských práv a do četných vojenských posádek německých v zemi. Když hrabě Nadasy, Zríni a Frankopán pro spiknutí byli uvězněni a r. 1671 popraveni, mezi listinami jejich nalezen byl důkaz, že činnosti jejich účastnil se také otec Emerichův, Štěpán Tököly.

Císařský generál Heister, který tehdy v Uhrách byl vrchním velitelem, dostav z Vídně rozkaz, vytáhl proti zámku Tökölyho, ale právě v tu dobu Štěpán Tököly zemřel. Patnáctiletého Emericha ujali se Petroczy a Barkotzy, kteří vědovali, že hrad proti císařskému vojsku neobstojí, utekli do Sedmihradska, kdež mladý Tököly dal se v ochranu Turecku. V Sedmihradsku Emerich Tököly potají připravoval se pro budoucí své úkoly. Roku 1678 vystoupil na veřejnost jako generál uherských nespokojencův a dal po zemi rozšířiti provolání, že přichází, aby dobyl práv svým rodákům. Shromáždiv 20.000 vojnů, zmocnil se některých měst, po čemž trval klid zbraní tři roky, v kteréž době Tököly upevňoval přátelské vztahy s portou. Roku 1682 oženil se s vdovou po knížeti Rakoczym, učinil několik zdařilých výbojův, vnikl až do Slezska a potom vysokou portou jmenován byl vládcem horních Uher. Když r. 1683 Turci obléhali Vídeň, usiloval Tököly o dobytí Prešpurku, ale za velikých ztrát byl odražen, jako Turci zase byli na hlavu poraženi u Vídně. Veliký vezír svaloval vinu porážky na Tökölyho, který však nemeškaje spěchal do Drinopolu, kdež se obhájil a dovodil chyby tureckého velení u Vídně tak, že veliký vezír byl oběšen a jemu samému přislíbena další ochrana a pomoc.

R. 1685 shrnuly se na Tökölyho nezdary; pozbyv četných pevných posic, byl u Petrovaradina od tureckého paši zatčen a odvezen do Turecka, kam utekli se i četní povstalci. Tököly se sice zase obhájil a z vězení byl propuštěn, ale byv značným počtem stoupencův opuštěn, nemohl nic podniknouti, k čemuž přistoupilo, že i porta r. 1686 a 1687 byla dosti nešťastna. R. 1688 měl býti sjednán mír mezi portou a

DEPEŠNÍ ADRESA: ALBIBANKA

TELEFON ČÍSLO 83

KRÁLOVÉHRADECKÁ BANKOVNÍ JEDNOTA V HRADCI KRÁLOVÉ ADALBERTINUM

PROVADÍ VEŠKERÉ OBCHODY BANKOVNÍ A SMĚNÁRENSKÉ ZA PODMÍNEK NEJVÝHODNĚJŠÍCH - ESKONT SMĚNEK - PŘIJÍMÁ VKLADY NA ÚROK 4%, A VYPLÁCÍ VEŠKERÉ VKLADY BEZ JAKÉHOKOLIV OMEZENÍ - SLOŽNÍ LÍSTKY POSTOVNÍ SPOŘITELNY ZDARMA

VELKOOBCHOD UHLÍM, KOKSEM A CEMENTEM

ŽÍROVÝ ÚČET U RAKOUSKO-UHERSKÉ BANKY

ČÍSLO ÚČTU POŠT. SPOŘITELNY 140.273

rakouskou vládou, ale po vyhlášení války Rakousku francouzským králem Ludvíkem XIV. Turci a Tůkoly se vzmužili. Tůkoly dostal z Francie peníze a chtěl r. 1689 obléhanému Temešváru pomoci, ale podnik jeho se nezdařil. Byl v boji raněn a vrátil se do Valašska.

Konečný nezdar. Roku 1690 Tůkoly jmenován byl od vysoké porty sedmihradským knížetem, avšak rakouský mocnář za vládcu v Sedmihradsku ustanovil nejstaršího syna knížete Apafiho. Tůkoly vtrhl do země s 15.000 muži a podařilo se mu obsadit 4000 sbor porazit, čímž však mnoho nezískal. Lid v Sedmihradsku větším dílem lnul k panovníkovi císařem jmenovanému a od prospěchů Tůkolyho zcela se odvrátil. Tůkoly ocitl se v nesnázích, kterých se nenadál. Mnozí povstanci chovali se lhostejně, jiní slibovali pomoc pouze ústy a jiní zjevně prohlásili se za poddané rakouského císaře. Tůkoly cítil, že naděje jeho se počínají vylhávati, podněcoval portu a činil jí rozličné návrhy. Porta však jeho podnětů nedbajíc své vztahy k říši pořádala po svém rozumu, a protože panovníci v Turecku v tu dobu stále se střídali, bylo se Tůkolymu uspokojovati tím, že mohl žít aspoň pod jejich záštitou a že ho ubezpečovali svou přízní.

Záměry Tůkolyho posléze dokonale v niče byly uvedeny pohromou, kterou Turci utrhli r. 1697 u Zenty a kterou jim způsobil princ Eugen. Po vzaté porážce netoužili po ničem tak dychtivě jako po míru, jenž byl smluven r. 1699 v Karlovicích a v jehož podmínkách bylo stanoveno, že každý nespokojenec, který do Turecka uprchl, musí tam již navždy zůstat. Tůkoly tedy usadil se mezi Turky a pobýval střídavě v Cařihradě a Galatě. Za několik roků po Karlovickém míru zemřela mu manželka a on sám po rušném životě skončil v Ismiu u Nikomedie 13. září 1705. Emerich Tůkoly náleží mezi znamenité uherské muže, vynikal jasností úsudku a takovou duchapřítomností, že ani v nejnebezpečnějších okamžicích nepozbýval klidné úvahy a pohotového rozhodování. Německý spisovatel o něm pravil, že Rakousko a Uhry uctívaly by jeho památku, kdyby byl schopností svých užíval k lepším cílům.

Snahy o parlament. Ve výkonném výboru agrární strany usnesli se o protestu proti způsobu, jakým o českém národě bylo hovořeno v uherské sněmovně. Odp. r. tento, opíraje se o stenografické protokoly sněmovní, proti kritice tomu vyslovuje se co nejrozhodněji i s hlediska naší říše. Tolik jest jisto, že není místno užívati sněmovní svobodné tribuny proti národu, jenž, nemoha se nyní jak náleží brániti, bojuje svými syny po boku Maďarů o zachování říše. V míru jako v míru, ale v této vážné době něco takového bychom nečekali.

Uherští poslanci, žádající svolání rakouské sněmovny a delegací, jsou si dobře vědomi, že ve věci této hodně také váží souhlas nebo nesusouhlas národův, a již tato skutečnost měla jim raditi větší opatrnost řečnickou a klidnější rozvahy. Nevíme, co Maďaři obmyslejí a příčiny jejich tužby po rakouském sněmovnění mohou býti vykládány různě; po našem mínění české hledisko tentokrát může býti nešťastné a pro svolání říšské rady můžeme mluvit i také ne-

musíme. O novém vnitřním uspořádání říše ve sněmovně rokovati by se nemohlo, neboť takové věci projednávány budou až po válce a co se týká vojenské obrany říše, víme, že jest v dobrých rukou a že jest promyšlena ve vojenských hlavách které přijavše jednou zodpovědnost, nepodělí se o ni se sněmovnou a budou zápasiti až do vítězného konce. K čemu tedy dnes sněmovňování? Aby tam některá prudčí hlava pronesla něco, z čeho by mohla těžiti nepřátelská cizina? V tom následovati opoziční uherské poslance věru neradno. Rozhodně byly již zamítnuty také fantasmie dopisovatele říšských německých listů, Lederera, jenž básnil o zárukách českými poslanci při daných, že říšskou radu by nerušili. Nehledě k tomu, že nic takového se nestalo, čeští poslanci by se jistě chovali jako všecok národ, jenž všemi duševními a hmotnými silami se přidružuje, aby požadavkům vážné doby bylo dosti učiněno a z toho důvodu by nevolali před poslanecké fórum ani ministra zahraničního Buriána, ani by zbytečně nekritisovali vojenského vedení. Ostatně,

sněmování bylo by jen nevýznamnou formalitou, pro kterou horovati dnes není potřeba. Pisatel těchto řádků jest toho mínění, že národ český nemá dnes příčiny starati se zvláště o svolání říšské rady a že jest mu klidně vyčkati doby mírové, kdy parlamentní činnost bude svobodna a sprostěna ode všech vnějších i vnitřních překážek.

Stále romantika. Spisovatel Josef Holeček ve feuilletonu „Návrat k přírodě“ v „Národních Listech“ pověděl pěkné myšlenky o rodině a jejím významu pro blaho společnosti, ale dal uklouznouti svému péro tím, že, abychom tak řekli, „opičí konfesie“ dobré úmysly sám nechť huje teprve od té doby, co utvořil rodinu, prvou trvalou společnost, a nikoli odtud, co se mu zadaní ruce proměnily v nohy.“ Takovou větu napsati v mravoučném článku znamená, vhoditi tam bombu, aby ostatní dobré zásady dokonale rozbila.

Naši spisovatelé, kteří kdo ví z jaké příčiny, snad pro zdání vyšší filosofie, nemohou si odepřiti koketování s darvinismem v nejhorší jeho podobě; nechť si pořád chápají, co tím natropeno bylo již mravních spoust a co podvráceno základů, na nichž spočívají úspěchy lidské společnosti a zdar spořádaného rodinného života. Vězí v tom hodně psychologické neprohroubenosti, když za dobré nálady tak někdy ve sváteční den píše se o krásných pravdách, a když zase ve všední den stíká ze spisovatelského péra kontrast. Jest to úkaz hromadný. Spisovatelé a novináři, kteří by přece měli věděti přede všemi jinými občany, jak tisk proniká duševní bytosti čtenářův a jak vytváří jejich mravouku, nejednou si počínají tak, jakoby tištěné slovo bylo účelem jenom samo sobě. A zatím zejména o opičí teorii dalo by se dokázati, jak zlobně zaryla se v mravní podstatu lidstva, jak stala se rozkladným prvkem rodiny a pak ovšem i společnosti a jak z ní vyplynula všeliká bezkarakternost. Opičí teorie, před níž co do mravního působení důtklivě varoval již učený Virchow, jest nebezpečná kost, která kulturní společnosti uvízla v hrdle, a není odhodlaných lékařů, kteří by chtěli vykonati důkladnou

operaci. Jest v povaze lidstva, že se v něm ujmají snahy ideje bla, než dobytí. „Nihilum in voluntate semper, cupimusque negata.“ (Usilujeme o zapovězené vždycky a toužíme po odepřené), moudře propověděl již antický spisovatel. Opičí idea darvinistická se nezařadila v prvých knihách, ale, roznesena byvši tiskem do všech koutů světa, změnila všecek životní názor a podsoupla veliké části lidstva nevázaný materialism a klanění hmotným zájmům. Moderní lidstvo ve snahy pokroku a mravní zdokonalitelnosti vetkalo si ideu, která podlamuje obětavou lásku k vlasti, k rodině a vůbec k bližnímu. Idea tato přinesla mnoho potravu sobeckosti, — která stále dříve v lidské bytosti jako dravá šelma, čekající svého odpoutání, stala se mohutnou oporou moderního hesla: „Užívej, život jest právo na štěstí!“ Idea tato jest odpovědnou nepřítelkyní křesťanského názoru životního, jehož předním příkazem jest: „Pracuj, život jest povinnost, šťastné dobré nemysle, co z toho tvé osobě vyjde!“

Říkalo se, že darvinistická teorie boří katolickou dogmatiku o původu člověka a proto jest prý vystavena útokům kněžstva. Věc však má ještě jiný hádek. Digma jest stromem, na němž vyrůstá ovoce lidských skutkův a vezmeme-li v úvahu otázku, jaké ovoce plozeno jest dogmatem o původu člověka z opice, tu již odtáme se na poli, které jest společno katolickým kněžím a všem těm laikům, kterým mravnost a nemravnost nejsou věci jednotejné. Ohražují-li se tedy katoličtí kněží proti vnášení opičí teorie do literatury, brání obecného prospěchu lidstva, pro kterouž činnost neměli by tržiti výsměch a měli by nabývati vždy čestnějších spojenců ve všech myslících a rozumných lidech.

Otázka vědecká. Přítomná kultura napsala na prapor svůj zvukné jméno vědy. Nuže, jest idea o původu člověka z opice vědecky odůvodněna? Myslí se tak druhdy a náleží to mezi četné vědecké omyly. Kdo otázku tuto opravdově sleduje a kdo ledabyle nelapá, co se o ní lehkomyslně vyzvání, nabyt již přesvědčení, že věda k nejkrajnějším výstřelkům darvinismu obrátila se zády.

Vyvinul-li se člověk ze zvířete, kde jest tento zvířecí předek? Otázka tato se světa nespovodí se žádnými vytáčkami a sofismaty. Jest tento předek mezi živými či mezi mrtvými? Vědecky jest dokázáno, že posud žijící opice předky člověka nejsou a býti nemohou. Nebo povstal li člověk s opicemi ze společné kmenové formy, kde a v které zemské vrstvě byla tato zkamenná forma nalezena? Také na tuto otázku odpovídá němě ticho. Darwinisté tvrdí, že vývoj zvířete v člověka v jedincích dál se tisíciletí a tisíciletí, z čehož plyne, že těchto fosilních dokladů bylo by ohromné množství, a nenalezen ani jediný, ač darvinisté se po něm přímou zoufale pídí. A ještě beznadějněji se má věc darvinistů, tážeme-li se, jak velikolepá duševní činnost lidská povstala ze zvířecího pudu. Darwinisté zamítají sice zázrak, ale duševní život člověka vyvádělovati z pudů zvířecích, není nic jiného, než zázrak, protože pak myslící a poznávající činnost lidská povstala z ničeho.

Všechny spisovatelelé narážky na zvířecí původ člověka, nemajíce nejmenšího vědeckého odůvodnění, jsou pouhé fantasmie, kombinace a nejléhkomyšlnější hra a nejdůležitějšími pro-

odpor; nesnáze a zráženi byly by zkrušily ducha muže méně rozhodného; ale svéráznost ho neopustila.

Zájem veliký byl patrný v Liverpoolu i v celém kraji, kdy zápolení se blížilo. Inženýrové, vědci, strojnici se všech stran přicházeli na svědectví nového výjevu strojnické ženíalnosti, na niž závisí tak velké výsledky. Obyvatelé Liverpoolu, Manchesteru a okolních měst chápali, že zdárný výsledek tohoto pokusu přinese jin místní i zvláštní výhody skoro nevypočitatelné, co zatím lid čekal na výsledek se stejným zájmem.

O cenu ucházely se následující stroje:

1. Braithwaitova a Ericsonova „Novelty“.
2. Hackworthova „Sanspareil“.
3. Stephensonova „Raketa“.
4. Burstallova „Perseverance“.

Místo, kde stroje měly konati své pokusy, byla stoupající trať dráhy v délce asi dvou mil. Každý stroj měl vykonati dvacet jízd, což rovná se cestě 70 mil (anglických) za den a průměrná jízda neměla býti pod rychlostí 10 mil za hodinu. Bylo stanoveno, aby každý stroj konal pokusy zvlášť a v různých dnech.

Závodní den byl stanoven na 1. říjen, avšak, aby dostalo se dostatečného času lokomotivám uspořádati se k provozu, prodloužili řiditelé dobu až do 6. října. Ráno toho dne ukazovalo okolí Rainhillské živé účastenství. Mnoho tisíc diváků přihlíželo, mezi nimi prvých inženýrův a strojníků. Vyvýšené místo zřízeno bylo pro dámy; krásná a móda ze sousedství se dostavila a obě strany dráhy byly obsazeny povozy všech druhů.

Feuilleton.

Zápas lokomotiv.

(G. Stephenson by S. Smiles.)

Trať Liverpoolské a Manchesterké dráhy blížila se k svému zakončení. Avšak ku podivu, řiditelové dosud nerozhodli se o tažní síle, již má se užívati, až trať odevzdána bude obchodu. Různosti v náhledech byly tak veliké, že zdálo se býti nesmířitelnými. A přece bylo nutno dospěti k jakémusi rozhodnutí, nemělo-li se ztráceti času. Starý, vyzkoušený systém koňských potahů nebyl bez zastavení; vzhledem však k rozsáhlému obchodu, jaký tu nastane a ke vzdálenostem mezi jednotlivými stanicemi, stalo se užití koňských sil nepřipustným.

Pevně stroje měly zastaveni mnoho; lokomotiva velmi málo, byla v minoritě jednoho hlasu — Jiřího Stephensona. Stephenson však doléhal opětovně a neustále na řiditele, aby učinil pokus s lokomotivou dříve než rozhodnou se proti ní, takže konečně jej pověřili předstoupiti s pokusem s jedním svých strojů. Tato lokomotiva postavena r. 1829; shledána velice účelnou v dopravě vozu se slínem ze dvou velkých kůtišť. Jiná deputace odebrala se k prohlídce pevných strojů; vrátila se do Liverpoolu s mnohými informacemi; avšak jejich dobrozdání ohledně relativních výhod těchto dvou druhů strojů odporovalo sobě tolik, že řiditelové měli k rozhodnutí tak daleko jako dříve.

Konečně pod vlivem Stephensonovy vážnosti a jeho dukazu rozhodli se řiditelové vypsati cenu

500 liber pro nejlepší lokomotivu, jež stanoveného dne má býti předvedena a jež by splnila zvláštní podmínky uspokojujícím způsobem.

Bylo nyní zřejmo, že osud železnice závisí na zdaru této výzvy ke genu strojnictví v Anglii. Když cena na nejlepší lokomotivu byla uveřejněna, počali odborníci věnovati zvláštní pozornost nové síle, jež pustila se v boj o existenci. Zatím veřejné mínění o železničním díle zůstávalo nerozhodnuto, výsledek podniku očekáván s velkým zájmem.

Stephenson jal se ihned stavěti svůj proslavený stroj „Raketa“. Zařízení Rakety bylo krátce toto: Kotel byl válcovitý, plochého zakončení, 6 stop délky a 3 stop 4 palců v průměru. Hořejší polovina kotle byla nádržkou pro páru, spodní byla naplněna vodou; spodní části vedlo 25 měděných rour od jednoho konce u ohniště k druhému do komína. Více stroje byly umístěny po obou stranách kotle v šikmé poloze, jedním koncem nahore u kotle ve výši vodní hladiny, druhým směřuje ze středu hnacích kol. Celý stroj i s vodou vážil jen 4 tuny a spočíval na čtyřech kolech.

Když Raketa byla dokončena, byla umístěna na dráze Killingworské na zkoušku. Nové uspořádání kotlové dokonale se osvědčilo. Pára stoupala rychle, trvale a v množství obdivuhodném. Stroj byl potom krátce dopraven do Liverpoolu.

Doba tak mnoho kýžená pro Jiřího Stephensona konečně nyní přišla, kdy ocenění lokomotivy měla býti předvedeno veřejnému svědectví. Nepřízeň, již požíval u některých řiditelů, byla okleštěna, jež působila mu největší mrzutost ze všeho; kde hledal povzbuzení, nacházel pouze výsměch a

**Velmi výhodné a naprosto bezpečné sůročení kapitálů
skýtají vkladní knížky, vkladní účty a 4½% dluhopisy Živnostenské
banky, jež možno obdržeti u pokladny**

ŽIVNOSTENSKÉ BANKY FILIÁLKY V HRADCI KRÁLOVÉ.

**která provádí i veškeré ostatní bankovní transakce
za podmínek co nejvýhodnějších.**

spěchy lidstva. Nedávno v „Obnove“ bylo uká-
záno na dra Hofmeistera, který ve feuilletonu
„Národních Listů“ mluvil o divých mužích a
původním životě lidstva, o přechodu ze zvíře-
cího stavu v život kulturní a takovou jistotu,
jakoby býval tomu všemu přítomen. M.žno dosti,
že se užil u německého profesora na universitě
ve Štýrském Hradci, Gumplovicze, jenž hovořil
o primitivních hordách, které se ve všech dílech
světa jen hemžily. Jak svými fantasiemi k roz-
šíření opíel teorie přispěl německý univerzitní
profesor Haeskel, jest obecně známo. Volní
myšlenkati, pisáři z jeho studny, rozvážovali po
Čechách všude křiklavé koberece pavučinové a
vydávali naivně všechno za ryzí vědu

myšlenku účelnosti. Po této povaze byly přijaty
i v Čechách, zejména když Durdík do své filo-
sofie uvedl Herberta. Opíel teorie, spravovaná
tehdy Haecklem, dostala se k nám již před
čtyřiceti lety a německý tento pramen, jak jž
jame řekli, přičiněním a slepotou volných
myšlenkátů v nejnovější době proměnil se ve
splavnou řeku. K tomu si přinysleme záliby
pánů na literárním našem Olympu, a máme
vysvětlení, proč se hlásá, že náš kulturní život
jest překladem německého. Rádi bychom byli,
kdyby naše veřejnost těchto řádků našich si
povšimla a kdyby ti, jichž se vše týká, nad
touto skutečností vážně se zamyslili...

**Pamatujte
při každé příležitosti
na „červený kříž“,
na raněné vojny, na vdovy a sirotky
po padlých našich bojovnících!**
Přispěvky zasílejte na zemský Svaz katolického
Orla v Hradci Králové.

Láska k bližnímu.

V tyrolském Zirliru dlouho těžce churavěl ven-
kovský mladík. Když se o tom dověděla za své jí-
zdy osadou arcikněžna Žofie, matka nynějšího ci-
saře pána, postarala se o skvělé opatření ubožáka;
byl k němu vyslán i císařský lékař. V srpnu při-
byl s arcikněžaty do osady sám císař Ferdinand
Dobrotivý; s celým průvodem vešel do chatrče.
vzal chorého jemně za ruku a řekl mu laskavým
hlasem: „Divěťujete z Boha a buďte přesvědčen,
že vás doista neopustí.“

Tato scéna močtě působila na mladistvého
arcivévodu Františka Josefa, který byl též přítom-
nem. Všeľ soucit s trpícími dokazoval často hned
v prvých letech své císařské vlády, ačkoli tolik
rušných záležitostí politických vyžadovalo nej-
bdělejší pozornost a práci do umlčení. Vždy horli-

vitelové cítili, že jejich podnik nyní ocituje se v
předvečer zdaru. Jiří Stephenson pocítoval radost,
že přes všechny falešné proroky a kolísavé posu-
zovatele systém lokomotiv jest zachráněn. Když
Raketa splnila takto všechny podmínky zápolení
a přibyla na stanoviště, pan Cropper, jeden ze ři-
ditelův a zastance systémů pevných strojů, po-
zvedl své ruce a zvolal: „Jiří Stephenson na ko-
nec překonal sám sebe!“

Ani Novelty ani Sanspareil nebyly připraveny
k pokusné jízdě před 10. říjnem. Stroj Novelty jel
po prvé dobře, avšak při zpáteční jízdě praskla
roura při tlakovém čerpadle a učinila konec jízdě.

Sanspareil byl připraven až 13. října. Jel průměrnou rychlostí asi 14 mil za hodinu, při jedenácté jízdě však porouchalo se čerpadlo na studenou vodu a stroj nemohl dále. Majitelé Novelty žádali o ještě jednu jízdu, jež byla povolena, avšak selhala opět. Majitelé Sanspareile žádali také o dovození učiniti se strojem ještě jeden pokus, avšak soudcové měli již dosti na nezdaru. Stroj Perseverance nebyl schopen pohybovati se více než pět neb šest mil za hodinu, i byl odstraněn záhy ze zápolení.

Raketa byla tedy jediným strojem, jenž splnil, překonal všechny stanovené podmínky. A nyní, aby ukázal, že stroj pracoval zcela v mezích své síly, nařídil Stephenson odstraniti od stroje všech náklad a vykonav dvě jízdy, docílil k úžasu rychlosti 35 mil za hodinu.

Raketa zastínila zařízení všech lokomotiv, jež dosud byly stavěny a překonala živé očekávání svých konstrukterův. Ukázala, že nová moc zrodila se světu, plná činnosti i síly s bezmeznou schopností pracovní.

A. V. Chodovický.

vě spěchával se svou pomocí tam, kde poddaní
strádali. Jednou bylo mu domlouváno, aby upustil
od návštěvy nemocnice, kde leželi ubožáci one-
mecněli cholerou. Odpověděl rázně: „Jsem otcem
zdravých i nemocných; táhne mne to k mým ne-
mocným dětem.“ — Jindy se vyjádřil: „Přeji si,
aby i dělník uléhal nasycen.“ — Rovněž známo,
jak spěchal osobně potěšit poddané, kteří byli sti-
žení povodní ve Vídni, Szegedině a jinde.

Když r. 1907 za návštěvy v Praze hluchoněm-
ěti, stojíce ve špalíru, zdvihaly ruce při jízdě ci-
sařského povozu na Smíchově na znamení nadše-
ného uvítání, Jeho Veličenstvo odpověděl způso-
bem přiměřeným; potřásl rukou na znamení díku.
Tehdy navštívil mocnář Klárův ústav slepců, Ru-
žencovou výrobu (kde jsou zaměstnáni zmrzače-
né děti) a pak ústav nezhojitelných „Vincentinů“.

Do Klárova ústavu přibyl vznešený panovník,
aby položil základní kámen k novému rozsáhlému
traktu. Když byl vítán básničkami slepých, zračilo
se v celé jeho tváři živé pohnutí. Zrak jeho pohlí-
žel útrpně z jednoho na druhého, až se slzou zaro-
sil. Když byl mocnář osloven představenstvem ú-
stavu, odpověděl mezi jiným: „Rád vyhověl jsem
prosbě, chtěje tak ústavu, jenž po desetiletí bla-
hodárnou činnost vyvíjí, dáti na jevo nové znamení
svého uznání. Správa ústavu, která pečuje o ne-
zhojitelné slepce v celé zemi stejnou měrou, zaslu-
huje za to dík veškerého obyvatelstva. Klada zá-
kladní kámen k novostavbě, projevují přání a oče-
kávám, že také v nové budově bude vládnouti sta-
rý duch pravé humanity a nejčistší lásky k bliž-
nímu.“

K celé řadě dojemných scén došlo v Ružencové
výrobně a pak ve V. Břevnově, kdež Jeho Veli-
čenstvo po uvítací řeči prohlásil: „Slechetná sna-
ha, skromný ještě útluk rozšířiti, aby většinu
počtu nezhojitelně chorých mohlo se poskytnouti
dobrodiní péče ústavní, zasluhuje podpory všech
dobře smýšlejících.“ Před odjezdem vznešený host
přál přítomným, aby jubilejní subkomitét dosáhl
hojnou měrou vyčteného cíle a shromáždil vydatný
fond.

Za tohoto svého pobytu v Praze daroval Jeho
Veličenstvo ze své soukromé pokladny: pro chudé
města Prahy 10.000 K; pro chudé Karlína Smíchov-
va, Král. Vinohradů a Žižkova po 2000 K; pro chudé
města Bubenče a obci Dejvic, Zlíchova, Hlubo-
čep, Střešovic, Břevnova a Podola po 500 K. Dále
humanitním ústavům a spolkům v Praze a v poli-
cejním obvodu pražském peněžité dary v úhrnném
obnosu 17.000 K.

Kancelářské potřeby,

**papír, péra, inkoust, tužky ve velkém výběru v
Družstevním knihkupectví
v Hradci Králové, Adalbertinum.**

Zednářské snahy.

Jak vysoce stoupaly vlny jásotu italského zed-
nářstva při počátku války. Vždyť si tito lidé my-
slili, že postup do zemí alpských bude tak snadný
jako nedělní procházka. Řečníci této společnosti,
štvoucí do války, dávali se okázale oslavovati ja-
ko spasitelé země. „Ano — to my, to všechno my.
Jen si dukladně podejte nevlastenecké klerikály.
Bližte je, že z úzkoprsé zbabělosti se odvažili prote-
stovati proti válce, která má učiniti Itálii státem
obrovitým.“

Míjel měsíc za měsícem, nedařila se ani pro-
cházka do Tersu a do Lublaně. Zato však italský
národ zatínal pěsti proti domácím původcům vá-
lečného zápasu. Když hromady italských klerikály
týčily se v hory, zoufalé hlasy zdvojnásobily své
protesty. Zkrátka zednářům teče do bot a proto s

Když papež vydal mírové prohlášení, tehdy se ještě zednáři domnívali, že křikem a hlučnými fanfárami prorazí rakouskou frontu. Starali se horečně, aby apel stolice Petrovy vyzněl zcela na prázdno. Byla jim také nesnesitelnou myšlenka, že by papež spolupisobil prakticky při smířčí akci; toť by byl veliký triumf Vatikánu, až by si zednáři od něho dávali obvazovati rány, které stržili při lehkomyšlné hře. Z nadutých despotů by se stali prosícími mizáký, což by znamenalo velikou mravní porážku zednářstva vůbec.

Ale teď stále houževnaté pokusy, aby byl stržen papež do válečného víru ve prospěch zbankrotitělného zednářstva — a aby pak byl odkopnut jako mouřenín, který svou službu již vykonal. Zednáři, jsouce v úzkých, prohlašují, jaká by to byla pro církev těžká rána, kdyby vážky vítězství na některou stranu se silně přiklonily. Vždyť by prý potom hrozila zkáza i papežskému stolci. Jak ti dobrodinečkové dovedou najednou předstírat úzkostlivou starost o blaho církve!

Bissolati býval předákem mezinárodní protimilitaristické internacionály, potom vůdcem reformních socialistů, kteří prodávali »socialismus velkokapitalistům a »reformovali« za peníze zednářské veřejné mínění Itálie ve prospěch zasažení do války. Z republikána se stal královský ministr. Tedy cesty jeho přesvědčení jsou věru pestré. Itálie vsadila do banku velmi mnoho a posud úspěch žádný. Proto hledí povzbudit své věrné aspoň hromovým hlasem a nesplnitelnými sliby. A s takovou vyděračnou, zákeřnou společností měl by se spojit papež. Vatikán měl by vydati notorickým nevěrcům na pospas netoliko věřící katolíky v zemích čtyřdohody, ale i katolíky přebývající ve středostátech.

Zato však papež s nejčistším svědomím vydal svůj mírový list, protože ani nejzarytější nepřítel Vatikánu nemohl přehlásiti jasný, opravdový a věčný hlas Benedikta XV. voláním: že papežská stolice sama má na vzplanutí boje nějaký podíl.

**Královéhradeckou bankovní jednotu v Hradci
Králové doporučujeme co nejlépe při veškerých
obchodech bankovních a uhelných. Podporujte
při každé příležitosti svůj vlastní podnik.**

Z činnosti Josefa Liboslava Zieglera. Proslulý tento buditel narodil se r. 1782 v Hradci Králové a zemřel r. 1846 v Chrudimi. Přípravného vzdělání se mu dostalo v Chrudimi; gymnasium studoval v Hradci a filosofii v Praze, kde na něho blahodárně působil ušlechtilý profesor, horlivý vlastenec Jesuita Stan. Vydra. Theologii vystudoval Ziegler v Praze. R. 1806 po vysvěcení stal se kaplanem v Dobrušce; r. 1809 jmenován administrátorem v

Ještě r. 1817 vydal Ziegler u Pospíšila »Böhmische Uibungen« (s datem 1818), t. j. přehledné tabulky, deklinace a konjugace podle gramatiky J. Nejedlého. Význam Zieglerovy profesury oceňovali hned vrstevníci, jichž mluvčím byl libušský farář, rovněž osvěcený kněz. Antonín Marek v listě ze dne 26. ledna 1818. Hanka pak hned druhého dne, co obdržel list Pospíšilův, referoval o průběhu hradecké slavnosti profesoru Dom. Kinskému v Brně.

Potud informace dra. Peška. Vlastenecký ruch v semináři silně pokračoval dále a vykonával velkou práci pro národ český vůbec. Staré ušlechtilé tradice dochovaly se až do doby nejnovější. Byla by o tom celá kronika, co nejenom kněží, ale i sami bohoslovci hradečtí vykonali se fídkou obětavostí pro společnou věc národní. Když již posice důkladně upevněny a vykrášleny, pak ovšem se našlo dosti ochotníků i v kruzích jiných. Brzo zavládl kurs jiný; liberální laikové, so-

Nález staročeského rukopisu. Štutgartská »Antiquitäten-Zeitung« čís. 26. sděluje: »Při studiu starých obecních účtů Pretzfeldských našel gymnasiijní profesor dr. Krist. Beck z Bamberku, nyní v Pretzfeldu (ve Frankách), staročeský rukopis. Jde pravděpodobně o list z misálu s hudebními notami vždy na pěti řádcích. Tahy písma, velmi krásné, velké a zřetelné, poukazují na dobu kolem r. 1400. List (formát folio) je na obou stranách popsán, text vnitřní strany je dokonale zachován.«

Cohn jako liberál nedává se uchvátiti křesťanským zjevením. Ale na druhé straně poctivě přiznává, že bez víry v zjevení jsou theologičtí myslitelé malomocní. Tím se zajisté prospěšně liší od českých papoušků doby nedávné, kteří vášnivě zjevení kritisovali a lhali docela, že víra ve zjevení jest zjevem zhoubným; nad to však ještě klamali lid sladkými sliby, že za zjevení poskytnou znamenitou náhradu vlastním zkumem. Lidé ti šílili prostě skepsi a myšlenkovou anarchii. Cohn však upřímně uznává, že ani filosofie ani jiná věda životní problémy rozluštití nedovede a — že se to nepodaří ani v budoucnosti. »Kdy a jak náboženská forma vznikne, která volnému duchu dokonale kulturní život umožní, zda hlavně tuto formu v sobě obsahuje«, o tom nechce Cohn rozhodovati. Patrně tedy, že aspoň nevyhledává popularity

v šíření neplodného cynismu. Bude-li přemýšletí dále až ke kořenům, přiblíží se katolickému názoru světovému ještě více.

Věcná výstraha Harnackova. A. Harnack není myslitelem katolickým; ale právě proto, že badá v starokřesťanských památkách skutečně vědecky, nejednou důkladně sešel volnomyšlenkářské gumové postavičky, které se odvažovaly fantasil báječně pružnou převrácet na ruby nejzřejmější historická fakta, jen aby zranily katolickou nauku. Nyní Harnack v posudku jednoho díla pojednávajícího o poměrech starokřesťanských, kritizuje předpojaté domněnky ve vědeckém badání: »Jako vždycky při dějepisných kombinacích, tak také zde předpojatá domněnka hrála neblahou úlohu. Předpojatá domněnka mnoha dnešních badatelů, nejen filologických, zachází při prvokřesťanských pojmech, jež zkoumají, až tam, že prý nejsou originální a že nepocházejí z židovství ani z řecké filosofie, nýbrž z nějakého starého tajemného náboženství. Je předpojaté domněnky snadno oslepují, to musíme všichni přiznat.«

Pochvala katolické instituce humanitní. »Národ. Listy« dne 12. října píše: »Všilá instituce, že nezkoušené dívky, přijíždějící z venkova, najdou na pražských nádražích ženy, jejich úkolem je řádně postarat se v první chvíli o dívky, aby nepadly do nesvědomitých rukou, je z těch, které nejsou dostatečně ani oceňované ani podporované kruhy, jejich by to bylo úkolem. Tato drobná, ale záslužná činnost sociální, jako celé síť sociálně humanitní akce drobné, je docela pomíjena ženskými organizacemi a spolky, které stojí v čele našeho ženského hnutí. Naše pokroková a svobodomyšlná ženská veřejnost více jde za reprezentační činností, za akcemi, které poskytují příležitost k oslnění, k ukázkám se ve veřejnosti, a zatím ta rozsáhlá činnost v nejnižších a nejšířších vrstvách, činnost, ve které nevystupují osobní pocity a reprezentace, je ponechána — aspoň z větší části — kruhům klerikálním. Prohlédněte seznamy pražských drobných organizací sociálně humanitních — k tomu požívajících subvencí města, země a veřejných korporací — a uvidíte, že jsou až na malé výjimky v rukou církevních nebo konservativně klerikálních. Je to stará bolest a nedostatek v ženské práci měšťanských svobodomyšlných žen a mstí se to důsledky. Zrovna tak je tomu u nádražních misí. Také ty jsou v rukou klerikálních, ačkoli byla tu nejen možnost, ale přímo byly vybízeny ženské spolky, jejich jména jinak denně čteme ve zprávách tisku, aby vzaly nádražní misie do rukou. Byly konány četné úrady, jednání, byly otištěny zprávy, ale výsledek byl ten, že věc opět vzaly do rukou klerikální organizace, které dovedou si opatřit i peníze, i obětavé, dobrovolné spolupracovnice. Jak je úspěšná činnost misí, vidno, že v prvním válečném roce dvě zachránitelky samy doprovodily na jiné nádraží 343, do nemocnic 208, do soukromých domů 381, do Mariánského ústavu 287, do ústavu Praha 668, do útulku 103, k policejnímu ředitelství 49, celkem 2014 dívek. Tyto výsledky by měly zajisté připomenouti pokrokovým kruhům českým a měšťanským spolkům ženským vůbec, aby se věnovaly více drobné, anonymní činnosti sociálně humanitní. Po válce těchto úkolů vzroste ještě více!«

Potud »Nár. Listy«. Mělo by se vyzkoumat, kolik těch emancipovaných dam, fečnivších horlivě o moderní humanitě a kultuře, přiložilo ruku k dílu v ústavech slepců, hluchoněmých, mrzáků a v nemocnicích. Kolik z nich věnuje se nyní opravdu obětavé lidumilné péči v lazaretech, ve výborech pro zaopatření válečných sirotků a vdov? Na to u příkopnic nových humanitních směrů není času ani nyní; ty jsou zcela zaměstnány přemýšlením, čím jsou utiskovány anebo jaký útlak jim asi hrozí aspoň v budoucnosti. Ale strom jejich kritizování katolických institucí po válce zazelená se rychle znova. K čemu by také byla osvícená emancipace!

vodnil odpor proti parlamentu tím, že by říšská rada byla překážkou pro splnění německých požadavků a rovněž poslanec Pacher vyslovil se proti svolání parlamentu se stanoviska čistě stranického. — Pro svolání říšské rady vyslovili se také zástupcové katol. národní a křesť. sociální strany na Moravě s předpokladem, že dohodou vzájemnou odstraněno bude vše, co by klidný průběh zasedání rušilo. My katolíci v Čechách nemáme zástupců na říšské radě. Při volbách dostalo se bloku katolickému poměrně hlasů dosti, bohužel výsledku žádoucího se nedocílilo. S klidnou myslí můžeme stanovisko a projev katolíků moravských přijati. Stanovisko naše nemůže být jiné, leč že jsme v době vážné pro svolání parlamentu za ujednání podmínek pro klidný průběh veškerého jednání. Život konstituční bez parlamentu se nemůže obejít; zastavení činnosti parlamentní jest něco abnormálního, mimořádného. Snaha po zavedení normálních politických poměrů jest povinností každého občana a musí být také základnou našich katolických zásad.«

Zednářská lidumilnost. Známý štváč Artur Meyer napsal v »Guerre mondiale« (Válce světové): »Máme toho dne, kdy vnikneme do Německa, znásilňovati a zabíjet ženy, postřeliti kněží, dívky zmrazčovati, kostely zapalovati? Měli bychom právo tak jednat; vojín však by se zajisté zdráhal to provádět.« Takové názory mohou se odvážiti na světlo denní ve vedoucích francouzských listech. Pozoruhodné jsou při tom zvláštní choutky (ženy, kněží, dívky). — Rozumí se, že již chytrým slovem Meyerovým vojáci dobře porozumějí. Bylo by přece jenom křiklavé, kdyby surová výzva byla pronesena plnými ústy. Meyer tedy aspoň napsal, že by k zlořivosti bylo právo. Tato nápo věď stačí. Zatím ovšem německá děla udržují zvětšice v náležitém odstupu.

Zásluhy katolického kněze o hospodářství. Doupovské pohoří v západních Čechách jest dosti úrodné a jest většinou odkázáno na rolnictví. Rolníci však za nynější doby potřebují náležitého výškolení, neboť nestačí hospodařiti, jak činil dědeček. Takovým průkopníkem vzdělání odborného pro celý kraj byl farář Karel Fischer, zemřelý r. 1886 v Kadani, kde byl také pochován. Ve své osadě Zurči zřídil rolnickou školu, jejíž chovanci tak výborně byli připraveni, že s dobrým prospěchem konali zkoušku v Praze. Za to dostalo se šlechticům duchovnímu správci také uznání od místodržitelství. Jeho dílo bylo rovněž podporováno knězem, školním radou Marešem, zasloužilým velice o školství v Čechách.

Řecká demonstrace proti čtyrdohodě. Časopisy oznamují z Athén: Ke konci přehlídky námořníků oslovil král Konstantin námořní důstojníky těmito slovy: Blahopřeji vám k věrnosti, s jakou jste do držovali svoji přísahu. Nenechali jste se svěsti slibem morálních a hmotných odměn. Děkuji vám velice a slibuji, že budu vás chrániti proti každému, který by vás chtěl ohrožovati. Důstojníci tleskali, někteří slzeli. — Když král se svou rodinou odjel za ovací v automobilech, došlo k veliké lidové demonstraci za výkřiky: »Sláva králi! Pryč se čtyrdohodou!« Když večer se rozšířila zpráva, že 1000 námořníků spojenci bylo vyloďeno v Pireu a že přibýlo 150 francouzských námořníků s dvěma strojnými puškami, aby obsadili athénské divadlo, shromáždilo se mnoho lidí na náměstí před divadlem, blízko něhož nalézá se zastávka elektrické dráhy. Národní banka, jakož i budova pošt a telegrafu, ihned ozvaly se výkřiky: »Pryč se čtyrdohodou!« Demonstranti chovali se hrozně, načež zasáhla řecká jízda a námořníci s nasazenými bodáky obsadili východy náměstí a donutili obecenstvo, aby opustilo náměstí. Demonstranti táhli s řeckými a americkými prapory za výkřiky proti čtyrdohodě před americké vyslanectví. Zástup uspořádal před ním projev, kdežto naproti se nalézající dům Venizeluv byl poškozen. Byla rozšířena pověst, že v brzkou připluje americké loďstvo. Ministerská rada prý se usnesla neklásti novým opatřením čtyrdohody žádného odporu a vystříhati se každého konfliktu.

Církevní věstník.

Zprávy diecézní. Ustanovení jsou pp.: Ant. Kovář, kaplan v Poličce, za faráře do Čibuzi, Jan Stejskal, farář Studnický, za faráře do Holiček, Jaroslav Pavelka, kaplan v Chlebičích, za faráře do Křešína, P. Sarkander Dostál, O. Capuc., za quardiana do Opočna, P. Martinian Kauer, O. Capuc., za kaplana do Opočna, Štěpán Bobek, admin. v Dohaličkách, za admin. do Všeňova, Jos. Michálek, admin. v Jilemnici, za admin. do Jablonce n. J., Jan Říb, kaplan v Libčanech, za admin. do Ponklé. Rudolf Plieder, kaplan ve Branné, za kaplana do Libčan. Rudolf Laňka, kaplan Solnický, za kaplana do Vys. Mýta, Aug. Jonáš, kaplan v Hlinsku, za admin. do Krouné. Fr. Tyl, kaplan v Solopiskách, za kaplana do Kácova. — V Pánu zesnuli: Václav Říha, farář v Ličně (V. Vuln.). — 2. října 1916 (nar. 1868, vysv. 1891). Jan Vaníček (V. Vuln.), jubilar, konsist. rada, děkan n. o. v Praze. † 10. října 1916 (nar. 1839, vysv. 1864). Václav Vykoukal (V. Vuln.), b. not., děkan, zámecký kaplan v Chotčicích. † 16. října 1916 (nar. 1848, vysv. 1871). — Uprázdnila se: Fara ve Studnici, patron kníže Schaumburg-Lippe, od 1. října a fara v Ličně, patron nábož. matice, od 12. října 1916.

Rekolekce duchovenstva vikariátu ledečského konati se bude příští čtvrtek dne 26. října v Ledči. Duchovní z jiných vikariátů jsou vítáni.

Oba díly Doréovy bible, jež stály 140 K (l. vyd. vázané černé v původních deskách), levně se prodají. Svazky jsou úplně zachovalé. Adresu majitelovu sdělí administrace t. l.

100 K dám za odměnu

tomu, kdo mi oznámí původce zlomyslných a utrhačných zpráv o rolnické prodejně, jež se hluboce dotýkají etí mé domácnosti, ježto právě na mou žádost jest zahájeno trestní vyšetřování.

Alois Krömař,
c. k. inspektor.

Zprávy místní a z kraje.

Usnesení městské rady ze dne 9. října: C. k. okr. hejtmanství předložil se rozsudek p. prof. K. Krýzla o užítkově vodě. — Cirkulár Zemské správní komise ohledně obsazování kancelářských míst invalidy povede se v evidenci. — Rozvrh hodin ve příčině vyučování tělocviku a stenografii na měst. div. lyceu vzat byl na vědomí. — Poukáží se k výplatě různé účty. Návrh místní školní rady, aby na polévkové obědy pro chudé žáky a žákyň věnován byl obnos 2000 K, postoupen byl měst. zastupitelstvu. — Shlédně se kostel v Lochenicích, jehož vnitřní zařízení z velké části dne 4. října vyhořelo. Lesnímu úřadu postoupí se okresním výborem schválený návrh těžby z měst. lesů pro rok 1916/17. — Schváleny byly poukázky pro vojenské ubytování a aprovisační protokol ze dne 6. října 1916, různé objednávky a týdenní a lesní konsignace a kvitanice na zádušní pohledávku, váznoucí na domě čp. 204.

Válečné vyznamenání. Královéhradecký rodák pan Augustin Bitterlich, c. a k. setník pš. pluku č. 79, vyznamenán byl za udatné chování před nepřitelem jednou Nejvyšším pochvalným uznáním a podruhé řádem železné koruny III. třídy s válečnou dekorací.

Vyznamenání. Abiturient hradeckého gymnasia, posluchač filosofie Václav Engelmann, poručík v záloze pluku, za statečnost na ruském bojišti vyznamenán byl stříbrnou medailí.

Nákup koní pro vojenskou správu provede se v našem kraji v tomto pořádku: Hradec Králové 22. října v 8 hodin, Nový Bydžov 29. října v 9 hod., Jaroměř 30. října v 9 hod., Náchod 31. října v 9 hodin, Nové Město n. Met. 2. listopadu v 9 hodin, Opočno 3. listopadu v 9 hodin, Rychnov n. Kn. 4. listopadu v 9 hodin, Hradec Králové 5. listopadu ve 2 hod.

Požáry v Hradci Králové. Dne 11. července 1762 okolo půl páté hodiny v domě proti soše na rohu, nyní č. 150, kdež bývala hospoda jedna z nejpřednějších v celém Hradci, později hostinec »U černého orla«, kdež orel na vývěšním štítu byl patrný ještě r. 1892 náhle kouř z komína se vyvalil a po něm silný plamen, jež veliký vítr v okamžiku přenesl přes ulici na protější dům č. 149. Sotvaže čtvrtý dům na tom podlouhý hotel, již na kolika místech se vzňala jezuitská kolej a v tu chvíli i oheň nad kapli sv. Josefa vyrazil. Většina jezuitů uchránila se před upálením útekem po žebřiku přes městskou zeď. Plápolalo pak město celou noc. Oheň zhořbuný strávil celou velkou podšíň: zachvátil tento oheň také onen díl města až na poslední dům, kde se říká »Na schůdkách«, soplil také na »Hrad« a na »Platnický ryneček«. V čísle 89, již chystal žlab. Václav mužik, podstarší v panské sladovarně hradecké, hrozivý požár s jedním řeznickým tovaryšem zastavili tím, že žlab již chytající uhlí a tak zachránili obecní špejchar, solnici, kostel sv. Jana a seminář biskupský. Ostatní domy se strany půlnoční až za bránu Slezskou ohněm stráveny. S druhé strany polední shořela střecha kolejní nad školami se spací komorou seminaristův. Přední stavení kolejní seminářské a vedlejší dům, nyní č. 34, více škody nevzal. Jezuitský kostel Panny Marie shořel i se

Záložna v Hradci Král.,
Janské náměstí č. 163.

Vklady na knížky 4%.
Půjčky. — Úvěry osobní. — Zálohy.
Zakompt účty a směnek.

Za válečného ruchu.

Mgre Dr. Burlan o svolání parlamentu pronesl dne 15. t. m. v »Čechu« tyto myšlenky: »Pro svolání říšské rady vyslovily se téměř všechny strany politické, předpokládajce, že třeba bráti zřetel na životní zájmy státu při nynějším vedení úporného boje proti přemoci zavilých nepřátel. Vždy jest zajisté možno a také proveditelné, aby vůdcové stran při dobré vůli se smluvili a na pořad jednání sněmovního dávali takové záležitosti, které týkají se zájmu veškerenstva v říši a nepřipustili na př. otázky a návrhy, které klidně mohou se řešiti teprve po válce. Projev radikálních německých poslanců nemůže tak silně padati na váhu. Památujme si také dobře důvody. Dr. Šl. Mühlwert odů-

OBJEDNEJTE MEŠNÍ FORMULÁŘE

jižž dle ustanovení sv. Otce
Benedikta XV. užívati lze při
těchto mších sv. v den Dušiček.

Vyšly pod názvem „Tres missae“.

Kvart (formát 32 x 23 cm)
Folio „ 36 x 26 „
Oktáv „ 22 x 14 1/2 „
A 30 h.

Objednávky vyřizuje
Druhotní tiskopisectví v Hradci Králové,
Adalbertinum.

svými dvěma věžemi; východní na náměstí se převrhla, západní ke koleji stojící na klenutí kostela spadnuvši, je prolomila nad křehotou, a pak varhany, stolce a oltáře, vše v popel ulehlo až na jedinou kapli sv. Ignáce, v níž uchován i obraz tohoto světce neporušený. Jest to výborné dílo od P. Brandla. Chrám tento vystavěn byl jesuity v letech 1654—1665 hlavně z odkazu Kašpara svobodného pána z Grammů, na místě čtyř domů dle plánů mistra Karla Luraga, kterýž za svou práci dostal 9000 rýnských. Kostel tento vyhořel též r. 1857 při opravě; obě věže i střeška zničeny, podobně i všechny zvony padly za obět zhooubnému požáru. Veškerá pak oprava a stavba jmenovaného chrámu po ohni pronajata dne 10. června 1859 zdejšímu kupci J. Cernstelnovi společenému s Fr. Kaškou za 5989 zl. r. č. Práci vnitřní, totiž ozdobu oltářů a kazatelny, provedl J. Havránek, pozlacovač z Prahy, za 1480 zl. Zvony pak ulil známý zvonář K. Paul. R. 1814 opět vypukl velký oheň v městě a to dne 24. srpna, kterýž zničil mezi jiným i velkou zásobu knih hradceho historika Fr. de Paula Švendy, takže úplné výtisky díla jeho „Obrazů“ počtem 15 jsou velmi vzácné. Ohněm bylo buď skoro celé neb částečně město Hradec r. 1339, 1407, 1416, 1484, 1536, 1586 a 1762 zničeno. Bylo ještě více ohňů, ale ty se omezily na menší počet domů.

Slechtný dar. Pan továrník Bernard Stückgold v Hradci Králové odevzdal k rukám starosty dar 50 K pro opatření teplých snídaní pro zdejší chudou mládež a zavázal se k témuž účelu přispívati měsíčně obnosem 10 K. Dar odevzdán byl fideiustvím zdejších obecných a měřanských škol k účelům stravování chudého žactva. Díky!

Dary. Jednota divad. ochotníků „Klicpera“ v Hradci Králové odevzdala z čistého výtěžku představení „Reditel panství“ 250 K prostřednictvím c. k. okr. hejtmantství v Hradci Králové, ve prospěch říjnových obětích dnů a 200 K na podporu vdov a sirotek po příslušných 18. p. pl., jež odeslány prostřednictvím p. plukovníka V. Jirotky. Obnosy těmito dostupují dary v letošní podzimní sezoně (3 představení) výše 600 K. — Další představení (4. a 5. listopadu) hraje se ve prospěch vánoční nadílky místních chudých dětí (loni odevzdáno bylo témuž účelu 300 K).

Zemská správa komise království Českého v Praze povolila obci Hradci Králové na léta 1917, 1918 a 1919 obecní 100 proc. přírůžku k státní dani z vina, vinného moštu a ovocného moštu. Živnostníci budou i v příštích letech platiti přírůžku tu složenkami poštovní spošitelny na účet c. k. berního úřadu v Hradci Králové.

Uprázdňená nadace. Z nadace Františky Teubnerové pro chudé zachovalé a do Hradce Králové příslušné vdovy — nadace tato založena byla p. Karlem Teubnerem, čestným měšťanem královéhradeckým — udělil se r. 1916 dvacet míst, z nichž každé jest spojeno s požitkem ročním 41 K. Žádosti o tuto nadaci, opatřené doklady o tom, že žadatelky jsou chudé, zachovalé, do Hradce Králové příslušné vdovy, podány buďtež u úřadu purkmistrovského v úředních hodinách do dne 21. října 1916 incl.

Rozdělení úroků z nadace. Dne 2. listopadu 1916 rozděleny budou úroky z nadace zemských manželů Václava a Aloisie Poncových obnosem 44 K (4 místa po 11 K). Dle nadační listiny mají nárok na podělení v první řadě chudí příbuzní p. Václava Ponca, v druhé řadě chudí příbuzní p. Aloisie Poncové, roz. Budinské, a posléze zdejší chudí. Žádosti za udělení požitků z nadace této podány buďtež i s doklady nejdéle do 25. října t. r. v hodinách úředních v podacím protokole purkmistrovského úřadu v Hradci Králové.

Pěvecko-hudební a klavírní škola Ferdinanda Knepra v Hradci Králové pořádá v neděli 22. října ve dvoraně Měšťanské besedy 26. hudební matinee za lask. spolupůsobení p. prof. G. Černušáka.

Divadlo. Vyhovující všeobecnému přání, rozhodla se Jednota divadelních ochotníků „Klicpera“ v Hradci Králové, že provede jako své příští představení Šamberkovu populární frašku „Palackého třída 27“. Hrati se bude v sobotu 4. a v neděli 5. listopadu ve prospěch vánoční nadílky místních chudých dětí. Záznamy přijímá p. J. Růžička, papírník.

Niklové 20haléře berou se z oběhu. Jak známo, razi se nyní 20haléře ze železa a dosavadní niklové 20haléře berou se z oběhu. Poněvadž tyto niklové mince vezmou se 1. lednem 1917 ze zákonného oběhu vůbec, možno je v soukromém styku obchodním přijímatí při platbách v jich jmenovitě hodnotě pouze do 31. prosince 1916. Státní pokladny nesmějí jich již vydávati, přijímatí je však mohou v jich jmenovitě hodnotě při platbách aneb výměnou až včetně do 30. dubna 1917. Tyto mince pozbudou tudíž v krátké době ceny jako platidlo. Z toho důvodu a vzhledem k tomu, že rychlý příliv těchto niklových mincí do státních pokladen umožňuje získání kovu pro armádu, doporučuje se, aby peněžní ústavy, obecní prodejny, obchodní domy, automaty, biografy a větší obchodní podniky vůbec, jakož i pořadatelé veřejných sbírek v kostelích a na ulicích atd., majíce na zřeteli vlastenecký účel, nedávali nashromážděné niklové 20haléře zase do oběhu, nýbrž aby je odváděli pravidelně nejbližší filiálce Rakousko-uherské banky nebo státní pokladnám, kdež jim budou vyměněny za 20haléře železné nebo za jiná platidla měny korunové. Rovněž se doporučuje, by každý používal při platbách státním pokladnám (c. k. berním úřadům, c. k. pošt. úřadům a železničním pokladnám) obzvláště niklových dvacetihaléřů.

Seznam cen na týdenním trhu v Hradci Králové dne 14. října 1916. 1 kg: vřkve 1.20 K, jahel 3.90 K, je-

telového semínka bílého 5 K, máku 2.50 K, cibule 70—80 h, mrkve 30—36 h, 1 kopa: zelí 18—42 K, poru 1—1.20 K, kapusty 7—12 K, drobné zeleniny 1—2 K, celere 2—10 K, 1 hl: ořechů 24—28 K, jablek 24—45 K, hrušek 48—50 K, 1 bečka švestek 7—8 K, 1 pár podsvinčat 90 až 210 K. — Přivezeno bylo: zelí 90 kop, poru 20, kapusty 35, drobné zeleniny 40, celere 30, cibule 400 kg, mrkve 450 kg, ořechů 4 hl, jablek 76, hrušek 6, švestek 6 heček, podsvinčat 380 kusů.

Čtyřstoletí působení Cejka Pilafa jako ředitele kůru v Hořicích připadá právě na tento rok. „Cyrill“ píše: Dojemně jest, kterak farní Cyrillská Jednota tamní sama vzpomíná tohoto významného jubilea, konat' ředitel Pilaf toho času službu vojenskou. Jaké lásky a úctě těší se P. ve svém působení, poznali jsme při nezapomenutelném cyrill. sjezdu v Hořicích a přece mile byli jsme překvapeni, když došel nás srdečnou upřímností dýšící přepis Cyr. Jednoty, v němž tato vděčná je vzpomíná a jubileum jeho nám oznamuje. Pilaf je duší hudebního života v Hořicích vůbec a co vykonal na svém kůru, nemá jinde příkladu. Obdivovali jsme posléze v Hořicích provedení osmihlasé (a capela) Palestrinovy „Missa Hodie Chr. natus“ i Stehleovy velké e mol mše a i. a. i. skladeb. Jako sborníkář, varhaník, učitel hudby i občan je P. v Hořicích doslovně milován. Co roztomilé a dnes vzácné intimity jest ve větě, kterou několikrát tam jsem zaslechl: „Co pak náš krutička! Za své zásluhy obdržel řád papežský. Také Obecná Cyrillská Jednota připojuje se k blahopřání místní Cyr. Jednoty, které zajisté mu zaslala a přeje jubilarovi i v budoucnosti stejně zdraví, blaha, uznání a lásky všech, jako dosud, ba v hojnější ještě míře, i aby záhy opět k povolání svému vrátiti se mohl. Mnoga lela!

Hořice. Hořický Obzor přinesl v referátu o schůzi okr. zastupitelstva toto: „O návrhu, aby vyplácení remunerační za čtení mší sv. v okresní nemocnici bylo zastaveno, referoval člen výb. pan Špár. V roce 1896 povolena byla na čtení mší sv. v okr. nemocnici duchovní správě hořické remunerační ročních 100 K a za ostatní výkony církevní 60 K. Poněvadž nyní mše sv. v kapli nemocniční čteny nejsou a poněvadž hořický děkan p. Kousal učinil na velitelství v Hradci Králové oznámení, anž by dříve o tom uvědomil a o event. nápravu dožádal vrchní správu nemocnice — že prý vojáci v zál. nemocnici hořické čtou zákazné knihy a časopisy, čímž snadno mohlo býti způsobeno zrušení této zál. nemocnice a tím nemocní a ranění vojáci našeho kraje připraveni o výhodu, kterou jim skýtá ošetření v domovině, — usneseno, aby další vyplácení remunerační ročních 100 K bylo zastaveno.“ — Vdp. děkan nám zasílá tuto opravu, kterou hořický list, jenž pouze referuje, nebyl povinen uveřejnit: „1. Není pravda, že jsem učinil na velitelství zál. nemocnice v Hradci Králové oznámení, že vojini v hořické odbočné nemocnici čtou zákazné knihy a časopisy, aniž bych byl uvědomil a o event. nápravu dožádal vrchní správu nemocnice, nýbrž je pravda, že jsem žádal správu nemocnice za odstranění „zakázaných“ spisů Macharových, nikoli tedy zákazných spisů a novin, a když jsem byl odmítnut s poukazem, že žádná instrukce nedošla, učinil jsem na duch. správu zálož. nemocnice dotaz, zdali taková instrukce stává? 2. Není pravda, že tím mohlo býti způsobeno zrušení odbočky hořické, nýbrž je pravda, co se mnou správní důstojník u přítomnosti druhého důstojníka sdělil, že se následkem stálých anonymních udání z hořické nemocnice a vyšetřování další přiděl vojínů do Hořic — aby byl na chvíli pokoj — prozatím odkládá, na zrušení odbočky že se však nepomýšlí, tím méně mohl by to přivoditi dotaz o Macharovy. Zákaz platí pro celé Rakousko, tím spíše pro vojny v nemocnici a zvláštní instrukce se nevydává.“ — Z jiné hořické informace se dovídáme, že vdp. děkan příslušné vysvětlení podal okresnímu výboru již před půl rokem. Jest tudíž velice podivné, že někteří pánové raději věřili bezdůvodným pověstem než faktu, o němž se mohl každou chvíli přesvědčiti. Jak se kdosi do víry nutí, je patrné z toho, že se ani nestal pokus o vážné zkoumání a provedení důkazu. Proč jenom strážce o blaho obce tolik pečlivý a úzkostlivý se nepřesvědčil o pravdě ve voj. nemocnici a neuvěřil p. děkana ze lži? Vždyť z Hořic do Hradce to stojí jenom 90 h. O zrušení hořického útlaku se patrně nikdy nejednalo; páni se toho však báli. Musil se tedy někdo najít, kdo by to odnesl, kdyby anonymní udání měla přece nějaký výsledek. Jestliže duchovní správce dal na jevo, že mu není ilustro, dávají-li se do rukou ubožáků spisy Macharovy, jednal jen ve prospěch čtenářů. Co je v těch spisech nakupeno nadávek, pozná každý hned. A i ten, kdo ochotně ke čtení takové věci předkládá, může se lehce přesvědčiti, jak dlouhá řada křiklavých lží jest tam uložena. Vždyť se tam převrací na ruby i ta historie, které učí odborní znalci nekatoličtí. Zkrátka nadávky, lži a skepticismus nemocným úlevy nepřinesou. A kdo chce, aby lidé choťi četli věci prospěšnější, jedná dle zdůvodněného přesvědčení a koná práci pro zachování rozumných názorů. Proto jenom neklíkovat a neodvracet pozornost od skutečnosti bezdůvodným stresem!

Paroubice. Sdružené katolické spolky opětně účastnily se oslav jmenin Jeho Veličenstva císaře a krále Františka Josefa I. nezapomenutelným způsobem. Vedle četných dávků, sousředených ke dni 4. října, oslavily památný den mocnářův slavnostní akademii v městském divadle, jež bylo do posledního místečka vybraným obecněm naplněno. Všechny úřady vojenské, státní a samosprávné zastoupeny byly svými pp. přednosty. Celá oslava i jednotlivá čísla působily mocně. Vsdp.

rada dr. Dozřelý uvedl nás do starých dob české slavy, aby tím lépe dokázal péči hřejivé lásky našeho milého panovníka o národ český. Reč dějinně hluboce založená, promyšlená do posledního slova, působila neodolatelně. Jménem všech vyslovil za ní díky p. starosta s p. Intendantem, kteří pozvali vsdp. radu do reprezentativní lože, kam zavítal p. okr. hejtmán a ostatní hodnostáři. Vroucí dík patřil mpí. inž. Boženě Laškové-Zajícové. Nevíme, co dříve u ní obdivovati, zda výšku; čistotu hlasu, mistrné ovládání nejtěžších arif či její milý zjev, což vše u ní poji se v ladný celek, který zasahuje do nejtajnějších záhybů srdce a plní duši kouzlem, že nerad loučí se s milostpaní a přeje si, aby záhy opět poslechl její krásný, zvučný, do všech odstínů vybarvený hlas. Ji v jiném druhu zpěvu hleděla dosáhnouti s plným zdarem sl. Vlasta Kuchynkova. Překrásná čísla houslí, violy a violoncella, přednesená dp. Sahulou z Hradce Králové, sklízela přes tu chvíli nadšený potlesk zrovna jako bravurní přednesy p. Rusta na harfu. Počest znamenité pianistky znovu osvědčila sl. B. Pinková, již velikou radost a zároveň čest způsobila zdařilým vystoupením žačka její slečna Aninka Novotná. Význam a účel akademie tlumočil proslav vdp. prof. Hornofa z Hradce Králové, s pochopením přednesený od sl. M. Kalcarové. Vřelý dík všem p. t. dámám a pánům vzdává výbor, který čistý výnos akademie per 300 K 72 h odevzdal na úmysl obětích dnů. — m.

V této době velké drahoty pamatujte, prosím, na ty, kteří drahotou nejvíce trpí, na sirotky. O míhodárek prosí správa sirotčince sv. Františka ve Slatinanech u Chrudimě.

Bojanov u Chrudimě. „Maria, Maria nad slunce jasnější“ — zpíváno bylo nadšeně 8. října t. r. v chrámu sv. Vít v Bojanově za virtuosního doprovodu úplně nové přestavěných varhan, na které hrál sám mistr varhanářský z Lomnice n. P. vlcip. Josef Kobrle, který přestavbu varhan provedl nezlítně, poctivě a k všeobecné spokojenosti po trpělivé a s obtížnými okolnostmi spojené práci. Oprava kryta byla dobrovolnými příspěvky farníků, kteří sami ochotně příspěvek do lary dopsali. Nebylo žádného nucení, žádného vybírání. Pouhé upozornění s kazatelny stačilo, aby ve 14 dnech obnos přes 700 K byl sebrán. Sluší podotknouti, že příspěva jen chudina; zámožnější až na nepatrné výjimky nedali ničeho. Varhany mají úplně nový mechanismus, 2 nové rejstříky Aeolinu a Violu a změněné rejstříky; nově upraven je i hrací stůl. Vřelý dík sluší vzdáti vdp. Václavu Šafránkovi, bisk. notáři a faráři v Bojanově, za vzácnou ochotu, projevovou mistru varhanářskému p. Josefu Kobrlovi a jeho pomocníkům Jos. Čapkovi poskytnutím veškerého zaopatření ve faře po dobu čtyřnedělní. Dobře mu, trpělivému, ochotnému a velice sympatickému mistrovi, jehož hlava šedinami je pokryta, p. Josefu Kobrlovi, varhanáři z Lomnice n. P., přejeme všichni, aby dlouhá a mnohá léta ke cti a chvále Boží mnoho přičel naladil! Pán Bůh dej! Toť náš dík za Vaši vzornou a poctivou práci.

Humpolec. Obětí dni — jako každý jiný humánní podnik v nynější době těžké — nalezly plně porozumění v srdcích slechetného a obětavého našeho občanstva. Korunu jejich byl jistě jejich začátek — duchovní koncert, pořádaný pod protektorátem st. městské rady v předvečer Nejvyšší jmenin v děkanském chrámu Páně. Kostel byl naplněn až do posledního místa obecněm všech vrstev i vyznání z města i okolí. Sám J. M. nejd. opat Sales. Roubíček ze Želiva pocítl koncert svou vzácnou návštěvou. Nebylo divu. Vábiti každého jednak hlas varhan — nedávno s velkým nákladem opravených a novými rejstříky doplněných — jednak výborný program s číslu prvního uměleckého rázu. Úvodní číslo bylo: Josef Klička: Fantasie na Smetanovu symfonickou báseň „Vyšehrad“, ve které, jakož i v dalším čísle v Bachově „Toccatě“ ukázala sl. B. Rychnovská, co krásy a velebnosti skrývá v sobě majestátní královského hlasu varhan — dotkne-li se lich rukou uměním posvěcená. Po prvním čísle vystoupil na kazatelnu dp. Zeno Toman, jenž v promluvě hluboce procičené a vlasteneckým nadšením oduševněl příjemným přednesem svými připravoval pozorně naslouchající davy na korunu koncertu, na velkolepé oratorium J. Haydena: „Sedm posledních slov Krista Pána“. Překrásným způsobem vylíčil v posledních slovech Kristových ozvěnu modliteb a tužeb těžce zkoušeného milovaného panovníka a jeho věrných národů a jistě dojemnějším způsobem nikde v celé říši nebylo nabádáno k obětavosti pro sirotky a vdovy po padlých vojácích, jako on to učinil třetím slovem Kristovým. Za přednesu oratoria samého přesvědčil nás p. ředitel kůru Otto Rychnovský, že jest nejen dirigentem plným, ale opravdovým mistrem. Nemůžeme opomenouti zmíniti se o p. učiteli Jandloví, který svou bezvadnou a krásnou hrou na housle nás všechny si získal. Doprovod k jeho číslům obstaral mistrně pan Karel Nápravník. Dodáme-li, že výtěžek koncertu na dobrovolných darech obnášel 450 K pro dobročinné fondy, mohou pořadatelé býti více než spokojeni.

Různé zprávy.

Zvláštní psychosa. „Nár. Listy“ dne 17. t. m. píší vzhledem k nynější době: „Jemnocitní účinem dobové horečky stávají se něžnějšími, provádějí divy šetrnosti a taktu. Letory drsnější za to hrubnou ještě o mnohý stupeň, hranať až běda. Dopadný vymlouvá se pak rád na nervosu. Nervosa ve společenském poměru je povážlivá věc. Nervosa a nezdvořilost podobají se někdy jako vejce vejci. Nedostatek jemnocitu na všechny

způsob, ať už se jeví slovem nebo skutkem. Obzvláště u větších hromadách ztrácí člen davu velmi rychle všechny smysly pro šetrnost a jemnější způsob. Všimněte si lidíček, jakmile někde dojde na tlačení. A v dnešní době dochází na ni velmi často. Na elektrice mladší pokolení už dávno si odvyklo, postupovat místo starším, pánavé dámám. Skrčí se za své číslo novin a nechají starce či ženu klidně stát. Po té stránce veřejný obyčej hrozně zhrubl. Na ulici, kde je živěji, na chodníku, na přechodech mládež už se ani nevyhýbá. Trkne do vás na potkání a diví se tomu, že jste se nevyhnuli sami. Na úzkém chodníku jdou asi tři čtyři sepiati v loktech, jako by jim svět patřil. Druzí mají povinnost, buď přehnout nebo se přimáchnout ke zdi. Heslo: co mi po kom na světě! jako by se bylo stalo životní zásadou. Výrostkové si žertují, pukají smíchy a docela jim nenapadá ohlídnout se, nesedí-li vedle někdo ve smutku. Nebo se baví o tom, jak si někde pojeďli, se napili, snad se opili a nevidí proti sobě ustaranou ženu s hladovými a nemocnými dětmi. Že se vám někdo postaví na dosah dachu a spustí hvězdačku, je už docela obyčejné. A ne snad jen u Pepka z Podskalí. Docela «švihácká» manýra. Je-li komu zle a trpko, co nám po tom, ať si to nese. Není chuti ani nálady, lámat si hlavu o to, co by snad komu mohlo být nepříjemno! Naš se zapírat a přetvařovat k vůli jiným! — Tohle jsou prý projevy psychosy, vyvolané mimořádnou dobou! Tak omlouvají bujnou krev a tatranský aspoň někteří, aby se vyhnuli kritice skutečného zdroje rozpínavé klackovitosti. Taková společenská nešetrnost nezmizí pouhým napomináním; vždyť jest pouze jedním výhonkem nezdravého kořene, který dává vzrůst ratoilestem ještě osnatějším. Nutno přiložit sekeru až ke kořeni, který zmohutněl značně, již v době předválečné, kdy demagogové k vůli získání laciné popularity tolik patofizicky mládeži pochlebovali. Ať jsou mladí lidé nabádáni k sebezpytu a skromnosti. Budou-li mít aspoň trochu úcty k náboženství, svým rodičům a vůbec lidem starším, pak neurvalost rychle pomine. Jen žádné falové výmluvy a omluvy! Necht' se raději změni celý společenský kurs!

Úvěrní družstvo Eliška

v Hradci Král., Adalbertinum, přijímá záznamy na nové výhod. losy Rakouského Červeného kříže a opatří i jiné cen. papíry.

Besídka.

Provaznická plotka.

II.

Starý mistr Pochodil často broukal a na lidi huboval. Nejvíce ho mrzel konkurent Vyšlapil. »Ten člověk jest jako had, jako lasička. Vydám-li se s provazy na cestu k obchodníkům, vždycky se už předem bojím, že ten úhoř vzkouzl do krámu napřed, aby svým mrštným jazykem odbyl zboží všelijaké. Jo — kdo dělá z cucku všelijaké mrzáčky, může prodávat do krámu laciněji. Našinec se plahočí s těžkým rancem přes hory a řeky do vzdálených obcí, div že mu nevyroste pod tou tíží na rameně kuří oko. Vzkročím do krámu: Jak pak, pane Jirmo, potřebujete obličky, opratě nebo pobočáky . . . Ještě ani nedomluvíme a už slyšíme odbyti: Už tu byl Vyšlapil, máme všeho dost. — Zkrátka toho suchánka byl sem dlužen jen ten černý, že ho městu na krk poslal.«

Tak a podobně hartusil Pochodil často. »I nehubuj tolik«, klidnila ho nejednou rozvázná žena. »Každý chce být živ. Kdykoli mne Vyšlapil potká, vždycky pěkně zdvořile: Pozdrav Pán Bůh, paní mistrová. Tebe pozdravuje taky vždycky napřed, tvého zboží nikde nehání . . .«

»I to nerozumíš jeho vychytralé politice«, mávl rukou Pochodil. »Bodejť by mi takový přivandrovalec ještě nadával. Bodejť by takový mladík čekal, až ho pozdravím já, mistr tak starý zkušený a dovedný. Tváře nám hladí, abychom nevěděli, jak nás chce kousnout ze zadu do lýtky.« Také před tovaryšem spustil často mistr kanonádu na tu mrzutou souleť, která nutila pohodlného patriarchu k větší čilosti. »Tak tak, Josífku pěkné, sněhobílé šňury pro prádlo milostpaničkám, ale až budou všete Vyšlapila, můžete udělat hrubý koudelek s pazdřím; ten toho suchánka na háčku udrží a pořádně se mu do krku zafeže.«

Často zapomněl broukavý vousáč na požadavky pedagogiky i před synkem. Když Lojza špatně pletl šabráky anebo ledabyle mašnoval hned se osopil: »S tebou, kluku, by byl spokojen jenom takový mistr, jakým je Vyšlapil. Tam by ses hodil. Snad by tě za tři léta naučil udělat aspoň takový koudelek, na kterém by se dala vodit koza. Ale dál nic.«

Jednoho dne tvář Josefova nějak zesmutněla. Pochodilka šeptala muži, že milénka tovaryšova nějak šilhá jinam; »ale nechci Josefovi sahat do srdce, dělám, jako bych nic nevěděla. V takové choulostivé záležitosti těžko je radit. Však mu není patnáct let.«

»Hm, po tom celém zapřádání lásky s nynějšími holkami není nic«, odpověděl starý odborníky.

»A kdo něco zapředl, ať opatrně radší včas rozpře. I nejpěvňší spletený provaz rozpředu tak pořádně, že se ani jediný pramínek nepřetrhne.«

»I neskuhře jako stará harmonika. Ty už mladému srdci nerozumíš. Mladost radost — a v stáří jen když bačkory hřeji.«

Druhý den ráno šel Pochodil za svým obchodem do Radenic. Na záda hodil ranec, na hlavu si strčil placatou čepici, do úst dal dýmku. Lojzovi uvázal kolem krku ranec poloviční. Když dvakrát vybafl, uděloval poslední rozkazy: »Teda mi to, Pepičku, tady všechno dobře opatrujte. Práce dost i bez točka. Tuhle hlazení motouzu, tamhle mašnování, bude potřebí taky vochlovat. No — a teď ku předu.« Na cestě se rozpovídal tatík před Lojzou jako před starým sousedem o záluhostech konkurence Vyšlapilovy. Již předem uvažoval, zdali ten kostlák ho u některého obchodníka radeničského nepředesele.

Zatím Josef při česání konopí zpíval zádumčivě: »Zahučely hory, zahučely lesy . . .« Potom zanotil ještě smutněji: »Horo horo, vysoká jsi.« Div se při té elegické písničce nerozplakal.

Do hovoru mu nebylo ani odpoledne. Protože slunko jasné svítilo, vzal si práci na provaznický »plac«. Tam splétal uměle dohromady mašličky jednotlivých praménků, sedě na nízké stoličce. Vedle ostře páchla v kadečce ryšavá voda, v níž byla ponořena dlouhá vlákna tenkého motouzu. K večeru kulhala po place stará babka Vyhnilová mrkajíc silně nažloutlým okem. »Josífku, já jdu se vzkazem od Dorotky«, pronesla polohlasitě s cukrovou tvářností. »Povídala, abyste přišel dnes o pěti do vrbiny; ona je tam na poli — prý se s vámi o všečems domluví.«

Josífek vytřeštil oči, jako by byl uzřel ducha ze záhrobí. Ze srdce rázem mu mžel plyněk, přitékala tam sladká, omamná šťáva. Hned by byl babku radostí na obě tváře políbil. — Teď už ho svrběly od práce prsty, neměl stání. Už je pul páte. Zatím praští vším a odejde. Mistr pryč — vrbina není daleko. Kdo ví, zdali už Dorotka nečeká a nevzdychá. Stejně tuhle tak divně mluvila chudinka jenom pod nátlakem bezohledných svých rodičů. Josef nesmí nechat holku ani minutu se trápit. — Zatřepal zástěrou a odhodil ji, umyl si ruce, nakroutl malý knířek a — hajdy za humna. Peruti lásky tak mocně jej nesly do přírody, že zapomněl mašnování na place.

Vrátil se asi za pul hodiny s tváří spokojené zářící. Znovu si uvázal kolem boku zástěru a vyšel na plac. Teď jeho srdce zažilo znovu změn. Píchlo tam jako jehlou. »Kde pak je mašnování? Já hlupák jsem ani práci neuklidil do síně. Nejděle zitra ráno tu bude starý, bude chít spřádat . . . Jistě to někdo ukradl. Hospodyně je z domu . . . Takové myšlenky probíhaly zmučeným mozkiem zamilovaného mládence.

Josífek se plaše rozhlížel v opuštěné síni, ve světnici, v komoře — nikde nic. Hm, to už jest jisto, že to ukradl nějaký pobuda. Kdyby tu byla aspoň hospodyně! Ale lépe, že tu zatím není; aspoň se jí smutný mládenec nemusí hned vyznávat ze své chyby. Vždyť může blesknouti hlavou šťastný nápad. Ať je jakkoli, starý se nesmí dovědět nic — nic; to by bylo hromobití! Továryš pátral ještě jednou, ptal se v sousední chalupě, nešel-li po provaznickém place nějaký pobuda. — Žádného prý neviděli.

Ale co! hovořil Josef s milou duší svou, »pudu se poradit přátelsky s Vyšlapilem; jsme oba přátelé, ničím jsme si neublížili — a starý ani mistrová nemusejí nic vědět.« Továryš vykročil rychle. Vyšlapil ho uvítal srdečně. Josef mu vyklopil v síni celé srdce své jako na talíř. »Víte, pane mistře, jdu se teda ptát, zdali byste mi nějak vypomohl. Nemáte takové mašnování? Zaplatím vám to ze svého, jen aby Pochodil nekřičel. Ale — musím to být z uherského konopí ne z polského, protože by starý poznal plotku hned.

Vyšlapil byl opravdu politika. Zamžikal očima a hlasitě se zasmál. »Safiente, Josífku, safiente, máte opravdu velikou smulu, třebaže nejste švec. Ale že jste hodný, pomohu vám hned. Toho mašnování mám tu habaděj. Vezměte si a zatím o placení nemluvte. Snad ztracené zboží ještě najdete. Provázky jsou pěkné že by mohly přijít do výstavy. Uvidíte, že Pochodil nic nepozná, třebaže mě zboží často hání.«

Za chvíli již spěchal Josef po humnech jako pašerák s velkým nákladem k chalupě Pochodilově. — Po odchodu tovaryšově Vyšlapil uvědomil o neobyčejném obchodu svou ženu. »Neměls mu to ani dávat, durdila se mladá mistrová. »Tolik tušení — a teď máme ještě tomu morousovi posluhovat.« — »I to je právě dobře. Teď mohu starému mistrovi schystat odvetu. Jakmile začne ještě jednou hanět, připomenu mu, jak ochotně a rád prodal mou vlastní práci. Jen podaf-li se ta záměna hladae.«

Za čtvrt hodiny vkročila z ulice Pochodilka na plac. Rozšířila trochu zornice, když viděla, jak Josífek klidně mašnuje. »Teda jste ty pramínky přece našel?« tázala se vlídně. »Inu já — toť se rozumí — víte, paní mistrová, já jsem na chvíli odběhl a najednou . . .«

»Já jsem přišla z humen — chtěla jsem jít na puđu. A protože tu nikdo nebyl, vzala jsem to s sebou, aby to nikdo neukradl.« Rozšířivši tváře k úsměvu, zamrkala a pohrozila žertovně: »I vždyť já vím, šelmíčko, proč jste najednou utíkal jako běhounek po pramínkách. Nemám vám to za zlé.«

Josefovi vyvstal na čele pot. Co teď? Má zas tajně letět s nákladem k Vyšlapilovi? Těžko by se mu to povedlo, protože už teď hospodyně neodejde. Jelikož viděl tvář tolik vlídnou, vyklopil své srdce po druhé.

Mistrová se smála, až se za boky popadala. »Já mám, Josífku, nápad. Protože muž stále na Vyšlapila bručí a nám to jenom škodí, jen domašnuje zboží Vyšlapilovo; vždyť je dílo pěkné. Já zanesu sama pramínky s puđu na výměnu, aby ti lidé poznali, že se na ně nehněvám, že mne ta nevěle s naším tátou mrzí. Uvidíme, co starý řekne; podaří-li se nám tenhle manév, každou chvíli mohu překazit láteření mužovo na Vyšlapila. Až to vyjde ven, nic se nebojte. Tatík vás má rád — a já to vezmu sama na sebe.«

Teď spadl tovaryši se srdce cent. Pochodil vrátil se s Lojzou s pochůzkou druhý den teprve před polednem s tváří rozjasněnou. Dopadl dobře. Oba rance splaskly zcela, prodal všechno. Odpoledne »mašnování« bylo spřádáno na hrozně hrčícím »kšírů«. Pochodil si liboval: »To budou pobočáky — až jedna radost. Víte, Josífku, předete dobře, ale mně se přece ještě nevyrovnáte. Tohle je práce moje. Až budeme hotovi, rovnou cestou mohu poslati zboží na výstavu. Všecko tak pěkně vyrovnané, není potřebí žádného rozkrucování, žádné opravy.«

»I to taky proto, že jsem dobře mašnoval, poznamenal žertovně Josef.

Za dva dni šel Pochodil obhlížet krámy domácí, není-li tam něčeho potřebí. Když vkročil ke kupci Grošovi, zarazil se. Viselo tam tolik provazu nových. »I vy jste koupil od Vyšlapila?

»Ano, jednou za uherský měsíc mu také mohu dát něco vydělat. Ale proto vám nedám žádnou výpověď.«

Inu pravda pravda, přisvědčoval starý mistr rozpačitě. Šel blíže, ohmatával provazy — a už šla kritika. »Tohle jsou pobočáky? Všecko jenom na oko pěkné. Polovic konopí, polovic koudele, uvnitř pazdřelí . . .«

»Ale — vždyť je to práce vaše, zamrkal šelmovský kupec.

»Jak to — jak?

Nyní se všecko vysvětlilo. Kupec byl s Vyšlapilem smluven. Pochodil s počátku se horšil zle, ale když se mu i žena doma vysmála byl radikálně vyloučen ze své nešťastné žárlivosti.

Páperky.

Ocitne-li se dítě venkova ve velkém městě, s počátku touží užívatí všech civilisačních vymožeností, k nimž dříve nemělo přístupu. Ale koncerty, biografy, divadla, nádherné domy atd. — to všecko brzy zevšední. Zato však se obnovuje sílou zdvojenou touha po vycházkách do přírody, která tise, ale velice živě a úsporně sprostředkuje duševní styk se síterou ranného mládí. Tatáž kvítka luční a polní jako doma, stejná krásná stromů, stejně laskavé bubláni potůčku, zpěv skřivany zrovna takový jako nad dálnou viskou. Jarní květy jsou ustavičným pomněnkami venkovského mládí. Kdykoli ve zdech velkoměstských uprchlíka všecko omrzí, spěchá nalézt útěchu v takových květinách, jež oslňovaly jeho zrak ve věku chlapeckém. Příroda kolem velkoměsta jako by přinášela vřelé pozdravy z rodině visky, z let dávno zapadlých. Každé kvítko připomíná nějakou milou episcdu z dětských let. A tak návrat k přírodě stírá s duše prosaický velkoměstský prach a zaslouchuje ji znovu, nabízejí most k přechodu ke kouzlu ztracenému.

Na hraně XIX. a XX. věku ujal se moderní dogma, že mladší jsou moudřejší starších. Cokoli prohlásil mladík, o tom byl nucen starý myslitel mluvití velice aktivě jako o projevu posvátného orákula. Chtěl-li si dovoliti kritiku, musil se nutit v ponížený postoj skromného žáčka před vychovatelem mohutných mozkových závitů. Mládež měla patent i na přísné kárání nepatrných přešteků patriarchů značně pokročilých věkem. Jestliže však stařec na odvetu vytkl kritikovi, že ještě před třemi lety vesele žil na úvěr, že vnesl falešnými sliby rozvrat do některé rodiny, že prosil konservativce poníženě o podporu, zahřměl vášnivý protest: Jest vyšší drzost! stavěti na pranýř chybné kroky nezkušeného mládí. Jen podlá taktika odváží se kompromitovati uvědomělého občana odkrýváním lehkomyšlnosti, ke kterým došlo v letech nerozumných. Surovosti jest vyčítati vyspělému muži to, zač prosil jako jinoch. — A tak nebylo vyhnuti před následnicí takové logiky; staří měli se totiž nutiti do přesvědčení, že veliká moudrost a křesťlový charakter snesly se do mladé hlavy náhle jako dva zárační geniové právě v okamžiku, kdy notorické hříchy mládí přestaly anebo další byly utajeny.

Umění pro umění, umění bez náboženské základny! Umění čisté, sloužící jen sobě, nespoutané tendencím

Místel: Poštové družstvo ústečné v Hradci Králové. — Tiskem Biskupské knihtiskárny v Hradci Králové. — Vydavatel a zodp. redaktor: Josef Peřilák

OBNOVA

Číslo 43.

Předplatné na čtvrt roku 2 K 50 h
na půl roku 5 K —

V Hradci Králové, dne 27. října 1916.

Inserty počítají se levně.
Obnova vychází v pátek v poledne.

Ročník XXII.

POMOZTE!

Válečný čas ukládá každému povinnosti velice značné. Nechtě se nikdo nedomnívá, že obtíže velké doby mají nésti na svých bedrech jenom vojín. Právě proto, že naši chrabří bojovníci nesou obrovská břemena s odvahou a trpělivostí obdivuhodnou, jsou povinni jim dle možnosti nadlehčovati občané ti, kteří jsou za frontou, v závětrí u rodinných krbů.

Soucit, bliženská láska má nejoheňvěji vzplánouti v našem nitru právě za obrovitého zápasu tohoto. Kdo bojuje za naši bezpečnost, zaslouží si věčného uznání, které nestačí projevovati pouhými vřelými slovy. Skutkem, lidumilností, štedrostí musíme osvědčiti prakticky, že máme pravou lásku k bližnímu. Každý, kdo není válkou postižen přímo, má se ochotně něčeho zřici ve prospěch vojínů všech těch, kteří strádají právě pro události mimořádné.

Vážné okolnosti volají: »Nestačí rozdávat jenom z přebytku. I ten, kdo nemá mnoho, má se ještě uskrovniti ve prospěch těch, kteří trpí značně. Radostně si máme něco odepřiti pro potěšení nebožáků v tom vědomí, že zdravému člověku, který netrpí hladem, jest mnohem lépe než velikým řadám lidí jiných.

Jen se vžijme do situace vojína, který zanechává doma pět dítek! Rozvažujeme postavení dělníkovy, který se octl docela v nezaměstnanosti. Vize invalidu, který se vrací k starému otci anebo k ženě bez ruky nebo bez nohy! Vmysleme se do osudu mladíka, který oslepl!

Takové zjevy mocně burcují svědomí. Právě o dnech dušičkových táhne duši křesťanskou tklivá nálada, vřelá touha pomoci jak duším strádajícím v očistci, tak lidem těžce zkoušeným na zemi. »Na úrok Pánu Bohu dává, kdo se smilovává nad chudým a On odplatí jemu«, praví Písmo sv.

Víme, k jakým kruhům se obracíme, dobře pochopujeme, že nemají nadbytku. Ale právě proto, že vědí, jak nedostatek a různé jiné svízele tlačí, dovedou porozuměti strádání občanů jiných a podají jim pomocnou ruku.

Proto vyzýváme našince, aby zahájili i letos dušičkové sbírky v kostelích a u hřbitovních bran ve prospěch vojákův osleplých, invalidů, vdov a sirotek po padlých vojácích a strádajícího dělnictva! Možná-li, po celý týden.

Přísná zkouška volá hlasitě: Dokažte, že vaše humanita není jenom jalovým slovem, že od všedního hovoru o potřebách lidu dovedete pokročit ke krásným činům!

Veškeré dary zasílejte na »Zemský svaz katol. Orla« v Hradci Králové anebo na ústřednu katolického dělnictva českého v Čechách, totiž na »Všeobecné sdružení křesťanského dělnictva« v Hradci Králové.

Všecky dary a sbírky veřejně se kvitují.

Zemský svaz katolického Orla v Hradci Králové.
Všeobecné sdružení křesťanského dělnictva
v Hradci Králové.

Průběh války.

Ruské bojiště. V Haliči byli Rusové zahnáni ze západního břehu Narajovky. Západně od Lucku občasně živá dělostřelba.

Proti Rumunsku. Na sedmihradsko-rumunských hranicích bojuje se dále, na některých místech přešla naše vojska na půdu rumunskou. Mackensen rozebral se k nové zničující ráně proti rusko-rumunské armádě, chránil u valu Trajanova důležitou dráhu Konstanza—Černá Voda—Bukurešť. Spojenecká vojska pronikla daleko za tuto železniční trať východně od Murfatharu, na levém křídle blíž se k Černé Vodě. Tím je přerušeno železniční spojení Rumunska s pobřežím černomořským. Do rukou spojenců dostal se i moderně vybudovaný přístav Konstanza, který byl základnou ruského válečného loďstva černomořského, jež rusko-rumunské vojsko v Dobrudži podporovalo svou mohutnou dělostřelbou. Tři dni trval boj o Konstanzu, rusko-rumunská armáda poražena a ruské válečné loďstvo musilo ustoupiti na sever. V těchto bojích zajato 6693 mužů, ukořistěny 52 strojní pušky a 12 děl. Rumunský tisk volá o pomoci, poněvadž Rumuni nejsou s to, aby se vzepřeli početní převaze nepřítelů. Rumunská armáda vedle podpory mužstva potřebuje také dovoz střeliva. — Ofensivy Mackensenovy se v Rumunsku nikdo nenadál, neboť francouzský zachránce Rumunska generál Berthelot ujišťoval, že postup nepřítelů jest úplně zastaven a zhoršení situace vyloučeno. V Bukurešti nastal poplach, když i v obou nejdůležitějších průmyslových na jižní hranici sedmihradecké (jižně od Červené Věže a u Predealu) stojí spojená vojska na rumunské půdě. — Dle posledních zpráv spojená vojska dobyla Černé Vody, čímž železniční trať přes Černou Vodu do Konstanze ocitla se celá v rukou jejich.

V Macedonii ofensiva Sarraillova zakročením německých vojáků byla zvrácena v defenzivu.

Na italském bojišti v Tyrolsku a v Korutaněch byla činnost dělostřelecká nepatrná, zato na přímořské frontě dělostřelba živější.

Na Sommě pokračuje bez oddechu obrovský zápas dělostřelecký; bojuje se tu stále jen o zákopy.

O míru promluvil 23. t. m. státní tajemník anglický Grey. Mimo jiné pravil, že Německo jako podmínku míru požaduje záruku, že nebude zase napadeno. Grey naproti tomu prohlásil, poněvadž prý nebyla zdvižena válka proti Německu, nýbrž Německem proti Evropě, že jsou tu spojenci Anglie, kteří přistě musí obdržeti záruky míru. Grey opakoval také slova ministerského předsedy anglického: Budeme bojovati, až dosáhneme nadvlády a práva na volný vývoj za stejných podmínek, při němž všechny státy, jak velké tak malé, mohou se v souhlase se svou vlohou vyvinovati jako jedna rodina civilisovaného lidstva. — Grey doufá, že po válce musí býti umluveno o methodách, podle nichž smí býti válka vedena. Skon-

čil pak tvrzením, že nesmí býti míru vyjímaje mír, jenž čelí k zabezpečení toho, aby národové Evropy žili napříště osvobození od stínu militarismu pruského. Chtějí žíti ve volném vzduchu, ve světle svobody. Za to prý bojují.

Politický přehled.

Společné porady, svolané dne 23. října předsedou poslanecké sněmovny dr. Sylvestrem, účastnili se nejenom zástupcové poslanecké, nýbrž také panské sněmovny. Rozprava týkala se především podmínek, za kterých by se mohly sněmovny a delegace sejíti, a záruk jejich klidné práce. Všichni poslanci čeští prohlásili, že jsou z důvodů ústavních pro nejrychlejší svolání parlamentu. Všichni souhlasili, že nelze svolati delegace bez předchozí říšské rady a všichni také zdůraznili potřebu svobody slova ve sněmovně a volnosti zpravodajství novinového o něm. Ovšem všechny strany musily by si býti vědomy omezení, které zájem státu v nynější době vyžaduje. Mluvili zástupcové všech stran. Hr. Clam-Martinić prohlásil, že zástupcové panské sněmovny mohou zastávat jen známé usnesení panské sněmovny, aby svolány byly delegace staré, což panská sněmovna považuje pouze za stupeň k obnově celého parlamentárního života. Předseda Kola polského dr. Biliński proti stanovisku panské sněmovny žádal neprodlené svolání říšské rady, rovněž všichni ostatní řečníci z poslanecké sněmovny. Hr. Clam-Martinić ku konci schůze vyložil, že protivy a rozkoly mezi oběma sněmovnami zůstaly nevyjasněny a nepřeklenutelné. Posléze předseda dr. Sylvestr prohlásil, že projevy zástupců stran sdělí vládě.

Politické porady konaly se minulý týden v hlavním stanu německém. Účastnili se jich především ministr zahraničních záležitostí bar. Burian, německý kancléř Bethmann-Hollweg a státní sekretář šl. Jagow.

Křesť. sociálové němečtí v předsednictvu svém konali ve Vídni schůzi, již se účastnil i německý nacionální svaz. Zřízena společná organizace, která se bude zabývatí záležitostmi hospodářskými a zejména potíráním korupce a velkého kapitálu. Dosazen společný 15členný výbor, ve kterém bude míti německý nacionální a křesť. sociální svaz po 5 členech a na radnici vídeňské také 5 členů.

V Řecku jsou nyní dvě vlády, královská v Athenách, provisorní Venizelova v Soluni.

Spojené státy dle nedávného usnesení připravují stavbu nového válečného loďstva (157 lodí) a zařazení dalších 74.700 mužů vojska, což vyžaduje 1½ miliardy dolarů.

Hr. Stürgkh zavražděn.

Náš ministerský předseda stal se obětí zákeřného atentátu ve vídeňském hotelu v sobotu odpo-

DEPEŠNÍ ADRESA: ALBIBANKA

TELEFON ČÍSLO 83

KRÁLOVÉHRADECKÁ BANKOVNÍ JEDNOTA V HRADCI KRÁLOVÉ ADALBERTINUM

PROVADÍ VEŠKERÉ OBCHODY BANKOVNÍ A SMĚNÁRENSKÉ ZA PODMÍNEK NEJVÝHODNĚJŠÍCH - ESKONT SMĚNEK - PŘIJÍMÁ VKLADY NA ÚROK 4%, A VYPLÁCÍ VEŠKERÉ VKLADY BEZ JAKÉHOKOLIV OMEZENÍ - SLOŽNÍ LÍSTKY POSTOVNÍ SPORITELNY ZDARMA

VELKOOBCHOD UHLIM, KOKSEM A CEMENTEM

ŽÍROVÝ ÚČET U RAKOUSKO-UHERSKÉ BANKY

ČÍSLO ÚČTU POŠT. SPORITELNY 140.273

ledne. Tři rány vpálil z revolveru do hlavy Stürgkhovy dr. Bedřich Adler, syn dra Viktora Adlera, vůdce rakouské soc. demokracie. Vrah má věku 32 let, jest otcem dvou dětí. Studoval ve Vídni a ve Švýcarsku, jest doktorem filosofie. Byl již ve Švýcarsku redaktorem soc. dem. časopisu »Volksrecht«. Před šesti lety se vrátil do Vídně a stal se sekretářem soc. dem. strany v Rakousku. V tomto úřadě navazoval jednání se soc. demokraty jiných zemí. Byl vrchním redaktorem listu »Das Volk«, který byl při vypuknutí války zastaven. Vydával tedy dr. Adler vědecký měsíčník »Der Kampf«, který byl často za války v říšské žurnalistice citován.

Vražda ministerského předsedy byla provedena podobně jako zákeřné usmrcení Jaurésovo krátce před válkou.

Když se dověděli věrní poddaní Jeho Veličenstva o hrozném zločinu Adlerově, kde kdo spěchal vyjádřiti svůj zármutek nad skolem předního služebníka vznešeného domu císařského. Zástupci politických stran, korporace atd. daly veřejně průchod svému odporu proti zákeřnému činu. Ovšem takový čin neměl na strategický postup chrabré armády naší žádného škodlivého vlivu. Vždyť hned po atentátu byla konstatována nová skvělá vítězství zbraní našich.

Zesnulý hrabě, který zemřel ve službě velice zodpovědné a krajně namáhavé, byl nejhodnější rakouským patriotem. Snažil se také vždy hájiti zájmy Předlitavska i proti některým extrémním požadavkům Uher. Ministrem byl od r. 1909, kdy vstoupil do kabinetu Bienenstova jako ministr kultury a vyučování. R. 1911 o Všechny svatých stal se ministerským předsedou. Říše ovšem ztrácí úmrtím velice bystrého hr. Stürgkha mnoho. Vždyť bylo potřeba, aby právě v době velice zodpovědné stál v čele kabinetu muž dobře zapracovaný, který rozumí dobře všem kolečkům kombinovaného státního stroje. Osobně byl minist. předseda tak vřídny, že se ani nevěřilo, že by měl osobní nepřátele. Tím horší přečin, že dr. Adler sáhl právě na osobu muže tak laskavého, který ani Adlerovi ani jeho stoupencům neublížil.

Vrah po svém zločinu chtěl se spasiti útekem, ale byl zadržen. Když byl tázan po příčině svého činu, odpověděl, že o tom bude mluvit před soudem.

Dušičky.

Málokdy hroby reflektovaly na tak velkou pozornost lidí živých jako v čase nynějším. Jestliže nebudou pláti na rovech světa, tím potřebnější jest plamen vřelého soucitu v každém srdci křesťanském. Zevnější okázalosti duši zesnulého se neprospěje; za to však hřeje srdce zraněné naděje, že upřímná modlitba otvírá duši drahé bránu nebeskou.

Jak dlouhá řada letos přibyla těch, jichž tělo předčasně pokrýla syrá hlína i v daleké cizině! Kdo mužně zápasil za naši bezpečnost, kdo zůstal věren těžké povinnosti až do posledního dechu, zaslouží si věru, abychom provázeli jeho památku živou vděčnou vzpomínkou a vřelou modlitbou.

Nebojme se hřbitovní poesie, třebaže jest obestřena závojem tragického smutku. Nestrachujme se pohlédnouti až na dno hrobu. Vždyť zde klíčí život nový, štěstí daleko stájejší než mezi těmi, kteří dosud neumřeli. Zvykněme si na myšlenku, že také jednou budeme přičleněni k obrovským legiím zesnulých. Ti zemřeli zůstávají nadále na-

Feuilleton.

Přímly husitských universitních mistrů.

Za husitského hnutí brojilo se velice vášnivě proti kněžským statkům. Novotářští sociologové nelámali si příliš hlavu přemýšlením, co zbývá z duchodu pro osobní užitek jednotlivých kněží, když se zaplatí kostelním zpěvákům, školám, zemi, umělcům, dělníkům atd. Zato jim otvírali zrak po zději sami husitští kněží, protože chtěli nechtějí po katolickém duchovenstvu zdědili — neúprosný žaludek, touhu po obleku a palivu. Kde se poplatky na vydržování kněží neupravily řádně od úřadů, tam vzrůstalo svatokupectví horší než jaké bylo u nás před Husovým vystoupením.

Rovněž sama universita důrazně poučila veleopatrně reformatory, kteří rozchvátali většinu jejich statků, že bez peněz i věda hyne, ba že i k živování slavné akademie jest potřebí značných obnosů. Hledány nejrůznější cesty umělé, jak by se dostalo universitním profesorům obstojného příjmu, aby nebyli nuceni z akademie pro hlad přchnouti. Vyvinula se tedy soustava, která tolik připomínala štolární systém předhusitský. Ba docela byly tu finanční zjevy ještě komplikovanější a umělkovanější než mezi dřívějším duchovenstvem konservativním.

Universitní učitel byl pokládán za blížence duchovního. Vždyť také k universitě hleděno jako

šlani bratry, nejsou od nás a našeho osudu odděleni žulovou zdí, zvou nás k sobě. »Co jste vy, byli jsme my; co jsme my, budete vy.« Takovým nápisem nad některým hřbitovem připomínají nám duše věrných křesťanů těsnou souvislost života s tělesnou smrtí, úzké spojení mrtvých s živými.

Kdo jest nespokojen s životem, ačkoli jest zdrav a bez hmotného nedostatku, nechť se podívá smrti do očí blíže a pak se rychle uklidní. Návštěva nemocnice, kde smrt se chystá zkrátiti četné životy — a návštěva hřbitovů, kde již smrt sčítá jisté své oběti, působí sice elegicky, ale takové návštěvy jsou pro nás velmi užitečnou školou. Každý návštěvník odnáší si hluboký dojem, přemýšlí vážně o vlastním cili, zahloubá se do svého svědomí; ptá se, jak jednou sám bude umíráti.

Živá touha po nesmrtelnosti jest duši lidské vrozena; k ní se pojí dychtivé přání, aby se stalo spravedlnosti jednou plně zadost, aby byly vyrovnány definitivně četné nesrovnalosti, s nimiž se denně setkáváme. Jsou ty tužby proto do našeho srdce vloženy, aby člověk šel od zklamání ke zklamání? Ne! Přímou nutností, aby byl v záhrobi život nový, kde všechno bude srovnáno?

Den věrných dušiček působí náladu vážnou, proti které jest bezmocna všeliká sofistika. A vážné zamyšlení razí cestu k duševnímu povznesení, k vnitřnímu obrození. Věrný křesťan i při pochybce od hrobu k hrobu jest přesvědčen, že bude vítězem nad smrtí a že se jednou shledá v radosti s tím zesnulým, nad jehož hrobem se vroucně modlí.

Přítel dítěte.

Jaká mládež, taková budoucnost státu. Jestliže by děti postrádaly nutných prostředků k životu, přiležitosti ke vzdělání a dobré výchovy, pak by státu neprospěly ani sensační vynálezy v oboru techniky. Vždyť se jedná o to, aby se takových objevů užilo účelně, svědomitě ku blahu státního celku. Dorost velice nutný, postrádající pečlivé výchovy, by se ovidil v podskocích, v sobeckém zneužívání všeho, k čemu by měl přistup.

Vznešený mocnát náš viděl a vidí pronikavě do budoucnosti a proto snažil se vždy čile, aby o duševní a tělesné potřeby mládeže v jeho říši bylo co nejlépe postaráno. Z velikých císařových akcí i z drobných příhod jasně paprskuje vřelá láska Jeho Veličenstva k mládeži.

Když po velikém honu v Eisenerzu ve Štýrsku nastala velká tlačeniice kolem velkého množství ulovené zvěře, připleli se malý ohlapec do hustého zástupu tak, že mu hrozilo nebezpečí. Císař starostlivě spěchal k ohlapci; panstvo ovšem uctivě činilo místo. »Jen mi mého dobrého Štýrského nezašlapte«, zvolal panovník, vyzvednuv hošha vzhůru; postavil jej zase na zemi mimo tlačeniici. — Při vítání Jeho Veličenstva r. 1880 v jedné vesničce u Brna ozval se při krátké přestávce v uvítacích řečech jasně dětský hlásek: »Kde pak je císař pán? Tatínku, ukažte mi císaře pána!« Nejjasnější panovník se ohlédl a s vřídým úsměvem popošel k ohlapci řka: »Hleď, zde je tvůj císař, tedy se na něho podívej!«

R. 1907 za delšího pobytu císařova v Praze mládež naše tonula v nadšení nad všeobecnou pozorností, jakou mocnát dítkám věnoval. Když navštívil Jeho Veličenstvo školní budovu v Kar-

k štítu české vřy. Místři byli nuceni zachovávat celibát. Všecky akademické akty byly prodchnuty duchem náboženským. Z university rekrutováni kněží; odtud vycházeli učitelé, kteří měli povinnost hleděti ke kněžím jako k svým představeným. Mnoho mistrů pražských náleželo k stavu duchovenskému. Není divu, že i prameny hmotného zapotřebí učitelského sboru byly podobné jako u kněžstva kurátního.

Dotkneme se aspoň zběžně některých těch důchodů v XVI. století. Správu skrovného universitního jmění, pokud náleželo akademii celé, vedl volený rektor. Byl účetním různých poplatků a pokut, jež náležely universitě. Přidání mu k pomoci z profesorů dva výběřci a pokladníci, kteří měli spolu s rektorem po klíči k universitní pokladnici. Rektor k své obživě bral z pokut třetinu, ostatek byl věnován dobru university. Při zápise přihlašujících se úlovce platili nejdříve po 6 groších, později více; z toho rektorovi patřila třetina. Od přítěštění své pečeti bral rektor třetinu z groše; z pečeti universitní měl vybírati 6 grošů, ale tyto peníze náležely universitě. Když počet universitních příslušníků valně poklesl, pak ovšem rektor byl ubožákem, takže mu nebylo potřebí zmíněných pomocníků pokladny. Hubeným financím universitního rektora vypomáháno tím, že se mu dával některý groš při zkouškách na akademické grady. Lepší byl jeho příjem za potvrzení učitelstva, který se odváděl velmi často v naturáliích. Jestliže však ti heráci, jeřábkové, ryby, pivo a pod. se neměli zakaziti, rektor musil zváti profesory anebo jiné osoby, aby pomáhali snísti a vypít.

líně, byla mezi vítajícími i žákyně Jarmila Pastejřkova, která podala kytlci růží a orchidejí. Panovník vzal květy do levice a se slovy: »Děkuji, velmi dobře«, vtiskl školáčkovi do ruky červené pouzdro. Byl v něm ukryt zlatý náramek s iniciálkami jeho Veličenstva, posázený brilianty. Císař potom procházel jednotlivé učebny. Při odchodu mládež provolávala nadšeně slávu. Mocnát podal karlínskému starostovi pravič, prohlašuje radostně: »Bylo to velice pěkné, jsem úplně spokojen.«

Podobně při návštěvě kláštera a školy žeholnic Největějšího srdce Páně na Smíchově. Císař poctil laskavým oslovením řadu chovaneč, vyslovil se pochvalně o vystavených pracích. V kapli byl přítomen sv. požehnaní. Když vznešený host za velikých ovací odjel, jaký jásoť propukl nespoutaně mezi chovankami a dětmi! »Ani stopy po klášterním rmutu není viděti. Perleť se smích mladých brdel blahoť dojíti až za klášterní zeď! Nejmladší chápají se praporeč a volají: Teď utvořme špalír ještě jednou a znovu budeme volati slávu!« Tak dokládá novinářský zpravodaj.

Císařovy laskavosti hojnou měrou užily i při návštěvě školské výstavy »Na Smetance«. Když se podepsal panovník do pamětní knihy, otevřela se mu z okna nádherná podívaná. Pořádány tam pěkně sevyčené reje družiček oděných v pestré národní kroje. Hoši, oděni za zahradníky, zasazovali císařskou lípu. Císař dal se o všem důkladně informovati; když pak mu bylo ještě referováno o snahách zalesňovatech a okrašlovacích spolků, prohlásil: »To jest velmi šťastná myšlenka a jistě působivá na mysl dětskou.« Opět a opět vracel se k oknu pohledět na luzný obraz dětských rejů a pak se slzou v oku pravil v hlubokém poňutí: »Toho jsem dosud nikde neviděl, to jest mne překvapilo.« Znovu chválil velmi šťastnou poetickou myšlenku a poznamenal, že jest škodou, že se u nás již národní kroje nenosí.

Krásné chvíle zažily tehdy i děti ve škole u sv. Vojtěcha. Drahocenné náramky odevzdány dvěma žákám.

Císař s neobyčejnou blahovůlí podporuje zvláště ty podniky humanitní a vzdělávací, které slouží k dobru dítěte. Na mocnářovo povzbuzení r. 1898 (kdy slavil panovník jubileum padesátileté vlády) vzniklo množství dobročinných nadací a osvětových fondů, sirotčince a jiné ústavy pro zuboženou mládež. Sám císař věnoval a dosud věnuje na takové podniky obrovské sumy.

Ještě určitěji a mocněji zazněl hlas dobrověho mocnáře, když se mělo slaviti jubileum r. 1908. Krásné heslo »Vše pro dítě!« uohvátlo miliony srdcí a neslo pro mládež v celé říši nejhojnější žej.

Invalidní akce na českém severovýchodě.

K podnětu c. a k. vojenského velitelství v Litoměřicích konala se dne 22. října 1916 o půl 11. hod. dopol. v zasedací síni okresního zastupitelstva královéhradeckého porada důvěrníků invalidní péče na českém severovýchodě, oblesaná neobyčejně četně jak zástupci vojenských a civilních úřadů a ústavů, tak i důvěrníky ze všech téměř měst českého severovýchodu. Schůzi zahájil vzletným proslavem starosta města Hradce Králové a předseda

Když profesori a studenti valně prořídli, přirozeně hleděti místři prázdných místností využíkovati jinak k zvelebení důchodů. V domech kolejních tedy pronajímány byty a sklepy různým řemeslníkům. Proboštové (správcové) kolejí snažili se pronajímati kde co — i příjezdy a dvory některým kramářům. Nájem vybírali proboštové pilně a někdy i bezohledně. Jestliže nájemník váhal s placením, pečtili mu komoru i jeho svršky anebo městským rychtáři (tehdejšímu policejnímu komisaři) poručili, aby nájemníka »vyházel« na ulici. Docházelo při tom i k scénám velice trapným. Proboštové docela si činili nároky i na pozůstalost nájemníkovu, držíce se privileje, že nekšaftovaný stateček člověka zemřevšího v koleji náleží mistřům. Ačkoli byl poměr nájemců k mistrům celkem srdečný, lůnala někdy nouze železo.

Nájemníci při každé slavnosti universitní a při větších svátcích výročních přinášeli proboštovi do koleje dárky.

Místři — probošti spravovali všecky důchody, jež ke kolejí náležely. Byly tu vsi a dvory, náležející ke kolejím. Probošt v těch místech byl vrchností, dosazoval vesnické konšely, soudil spory, trestal provinění a vymáhal povinné úroční i jiné platy a dávky. Místři vyžadovali od poddaných vesničanů zvláštní projevy úcty, ale platův a naturálních dávek mnoho nevybrali. Sedláci dílem platiti nemohli, dílem se vymlouvali hned na to, hned na ono. Protože by byla universita přišla hodně zkrátka, vybírány platy seiské s velikou přísností. Bylo ustanoveno, že probošt musí nedo-

Moravská agrární a průmyslová banka

Telegramy: Agrobanka.

Filiálka v Chrudimi.

Telefon: 48.

Akiový kapitál 14 milionů korun.

Vklady { na knížky
na běžný účet

úrokuje co nejvýhodněji. — Ukládání možno bez výloh
složnými listky poštovní spořitelny, jež banka na požádání zdarma
zašle.

Centrála v Brně.

Pobočky: Praha, Nám. Brod, Holešov, Kroměříž,
Mor. Ostrava, Opava, Olomouc, Třebíč.

Peněžní obchody bankovní a směnárenské všeho druhu. — Financování podniků. — Zálohové úvěry obcím a městům. — Eskont směnek, deviz a účtů. —
Úhrady do ciziny a poukazy válečným zajatcům. — Koupě a prodej cenných papírů, valut a mincí. — Obchodní místo c. k. rakouské třídní loterie.
Oddělení pozemkové. **Oddělení pro zboží.**

Ústavu pro zvelebování živností při městském průmyslovém muzeu, dr. F. Ulrich; jeho návrh, aby J. E. místodržitel král. Českého a J. E. vojenskému veliteli v Litoměřicích zaslány byly pozdravné telegramy byl jednomyslně přijat. Nato uvítal předstávající dostavivší se hodnostáře, zejména zástupce vojenského velitelství Litoměřického, setníka Karla Egra a nadporučíka dra Schickla, jednatele Státní zemské ústředny, vrch. řed. dra Marschnera, zástupce Ústředního zemského úřadu práce, vrch. řadu dra Rud. Krejčího, zástupce staničního velitelství královéhradeckého, plukovníka Gustava Hachu, místodrž. řadu Smutného, zástupce min. veř. prací inž. Jana Šedivého, zástupce velitele záložní nemocnice královéhradecké dra Kurku, předsedu svazu českých okresů C. Papouška z Ml. Holeslavi, okr. hejtmána Bayerle z Náchoda, jakož i delegáty a důvěrníky z Třebechovic, Jičína, Nového Města n. M., Opočna, Vrchlabí, Hořic, N. Bydžova, Vysokého n. J., Turnova, Hradce Králové, Jaroměře, Josefova, Police n. M., Nechanic, Mladé Boleslavi, Náchoda, Mnichova Hradiště, Bělé p. B., Seml, Kostelce n. O., Žamberka, Chlumce n. C., Hradiště u Král. Dvora Stárkova, Kuklen a j. míst.

Nato se chopil slova referent pro invalidní péči při vojenském velitelství v Litoměřicích, setník Karel Eger, jenž v obsáhlém proslovu nastínil vojenskou organizaci invalidní péče a intence vojenských úřadů po této stránce vůbec. Poukázal zejména na obtíže, které vznikají racionální invalidní péči následkem nedostatečné evidence, kterou lze jediné s pomocí místních důvěrníků napravit. Pouze tehdy, když v každé sebe menší obci bude pečováno o evidenci domů se vrátivších invalidů, bude možno s pomocí Státní zemské ústředny a veřejného sprostředkování práce invalidní akci účelně organizovat a většinu invalidů přimět k pravidelnému zaměstnání, po případě dalšímu odbornému školení. Zásadou musí povždy býti, aby invalida se chopil opět svého předválečného povolání, a jedním z nejdůležitějších úkolů důvěrníků musí při poradách s invalidy býti snaha, k tomu je přimět. Řečník uvedl pak několik praktických případů a skončil svou, bouřlivým potleskem přijatou přednášku upozorněním, že nikoliv ponižujícími almužnami a falešným milosrdenstvím, nýbrž řádným vyléčením, vyškolením a opatřením práce bude možno invalidům nahraditi to, co vlastní obětivali.

Nato referoval o působnosti Státní zemské ústředny pro král. České pro péči o vrátivší se vojiny její jednatel, vrch. řed. dr. Marschner, jenž krátce nastínil působnost této instituce, pokud se týče dodatečného léčení, školení a umísťování in-

validů. Také on zdůraznil, že jediné na podkladě řádné evidence, která bez úsilovné součinnosti místních a okresních důvěrníků jest nemožna, bude lze invalidní péči patřičně rozvinouti. Řečník zmínil se ke konci s povděkem o obsáhlé akci invalidní v městě Hradci Králové rozvinuté, zejména o továrních kursech invalidních, organizovaných Ústavem pro zvelebování živností při městském průmyslovém muzeu královéhradeckém. (Potlesk.)

P. vrch. rada dr. Krejčí poukázal v zastoupení Zemského ústředního úřadu práce na obtíže, které se dosud jeví při umísťování invalidů následkem nedostatku přesných výkazů; náprava jest však již částečně provedena a lze očekávat s jistotou, že veřejnoprávní sprostředkování práce důležitěmu svému úkolu v invalidní péči plně dostojí. Nezbytno jest ovšem, aby místní důvěrníci pracovali povždy ruku v ruce s okresními sprostředkovateli práce, resp. s královéhradeckou zemskou centrálkou.

P. okr. hejtmán Bayerle z Náchoda upozorňuje na nutnost včas organizovat hospodářskou pomoc pro ty občany, hlavně živnostníky, kteří se s mírením vrátí domů zdraví sice, ale k závodům zcela rozvráceným.

Uveden setníkem Egrem vysvětlil potom náhodský důvěrník p. odb. učitel Roman Plodek vzornou organizaci invalidní péče na Náchodsku na praktických případech a s předložením účelných formulářů.

Potom referoval dr. Ulrich o pokroku prací, nesoucích se k zřízení samostatného orthopedického ústavu pro severovýchodní Čechy v Hradci Králové. Obětavostí průmyslových firem a korporací podařilo se během krátké doby opatřit k tomu cíli asi 120.000 K, obnos, který podle znaleckých rozpočtů k uskutečnění blahodárného podniku toho úplně postačí. Královéhradecká Odbočka Státní Zemské ústředny, která akci tuto vede, jest jista blahovolnou podporou vojenských i civilních úřadů a doufá, že v krátké době orthopedický ústav v Hradci Králové k dobru vojenských invalidů působnost svou zahájí. (Souhlas.)

Když byl potom vrch. řed. dr. Marschner ujistil předsednictvo královéhradecké odbočky, že Státní zemská ústředna vykoná k podpoře díla tak lidumilného vše, co bude v její moci, ujal se slova místotajemník Obchodní, živnostenské a průmyslové ústředny královéhradecké dr. Alois Viškovský, jenž referoval o invalidních kursech v Hradci Králové a Třebechovicích v různých průmyslových závodech pořádaných. Řečník vylíčil pohledy, které vedly k aktivování těchto továrních kursů invalidních, které se hlavně zásluhou zástupce min. veř. prací pro školy vojínů-invalidů, p. inž. J. Še-

si ponechávali mistři ve vlastní režii. Winter poznamenává: „Právě ta péče o dvory nejvíce činila z mistrů universitních hospodářů, ta nejvíce odváděla od učeného zaměstnání, to dodává přemnohým zápisům kolejním ráz dnes docela nezvyklý, podivný a po nynějším vkuse nepřislušný. Čtěte na příklad zápis z r. 1606 toho rozumu, aby se „dávce“ ve dvoře na rok 6 kop a škorně daly, aby se v Nenačovicích nemocný vepř prodal, a jiný dal na jeho místo, nebo že kněz Jan Rosacius nabízi profesorům 8 krav, menší prý prodal před tím po 12 kopách, tyhle že by jim dal po 11; tu praví jeden zápis, že bylo proboštů a mistrů vyjeti do dvoru ke střížím ovci, tu zase mistři radí se v koleji při vážné konferenci, měl-li by se ve dvoře chovati řezáč a mláček ke stravě a na stálý plat či jináč mistrům přihodněti; tu zase nucení jsou v radu bráti, když řezáč bez světa nechce řezanky řezati, kolik světek mu mají na to povolit; tu jest mistrům ven vyjeti, aby spatřili mezníky, hranice; jindy zase hádají se se sousedem o meze, musí dokazovati, že ty mezní duby, hrušky, babky, klenky jsou jejich. V čas žní probošt musil do polí na dohled, v čas setby byla porada misterská, kolik čeho kde zasít. O smlouvě s ovdáčkem bývaly porady, a co zlosti zapsáno stran šafářů dvorských!“

Velice zle bylo s universitními lesy. Tu dral, mýtil a pustošil kde kdo. Nepatrný užitek přinášel mistrům lov zvěře, k němuž poddaní byli nuceni přivázeti tenata a jiné nástroje. Honci bývali i pražští studenti. Bývalo jistě mnoho pochytnů dříve, než mistři s přáteli začali honiti. Z rybníků sic mistři měli zábavu, ale zisk velice skrovný.

divého záhy podařilo aktivovati, takže některé z nich dnes již slušnými úspěchy se mohou vykáhati. Toto odborné školení osvědčilo se zvláště u lehkých invalidů, setrvávajících při původním zaměstnání, kde šlo zejména o to, aby co možná brzo osvojili si bývalou řemeslnou zručnost v kratším časovém období, během kterého by byli chráněni před příkrostmí obyčejného výdělečného zaměstnání. (Souhlas.)

Nato referoval stručně o výsledku zemědělských kursů na rolnické škole v Kuklenách u Hradce Králové p. řed. Michálek, načež předsedající za všeobecného souhlasu přítomných s povděkem kvitoval vynikající služby, jež invalidní akci prokazuje královéhradecká Zemská centrála pro sprostředkování práce se svým neúnavným přednostou dr. Doubravským v čele. Vzhledem k pokročilé hodině odpolední usneseno k návrhu místotaj. dra Viškovského projednání posledních dvou bodů programu odročiti do nejbližší porady, načež schůze poděkováním zástupce vojenského velitelství setníka Egra a předsedajícího dra Ulricha skončena.

Kulturní jiskry.

Rukopis „Máje“ nalezl dle sdělení prof. V. Flajšhanse vládní rada profesor J. Šafránek v knihovně rolníka Jana Krouského v Katusicích. Máchův rukopis básně této, jako jeho jiných spisů, byl pokládán za ztracený. Letos mýl 80. rok od smrti básníkovy. Nálež je jeho rukopisu je vzácnou oslavou jeho památky.

Netušený zápas soc. demokratů. V době přísné zkoušky praktické hodnoty se nejspíšeji oceňují. Ústřední orgán německé soc. demokracie pro nenáležitě psaní byl vládou zastaven. Hrdý postoj těch, kteří měli deník v ruce, byl náhle zlomen. Již před tím v době války obsah „Vorwärtsu“ prodělával tak nápadné změny, že internacionální pravověrci nevyčlázeli z úžasu.

Aby list mohl vycházeti znovu, došlo nyní k novému kompromisům. Tím však bylo jen posíleno reptání opoziční menšiny, která právě v pruském území má v záležitostech internacionálních slovo rozhodné. Jelikož „Vorwärts“ nyní se ocitl ve službách soc. dem. většiny, na generálním shromáždění čtyř organizací berlinských kraje dne 22. t. m. došlo k prudké kritice. Předseda schůze konstatoval, že v řízení deníku podniknuty i takové změny, jichž vojenské velitelství nepožadovalo. Představenstvo prý pověřilo vedením listu člověka žurnalisticky nezpůsobilého. Nyní již list nespočívá na stanovisku strany; jest tedy potřeba založiti nový deník. Redaktor Borchardt dovozoval, že teď jest

Univerzitě plynuly také úroky z vypůjčených jistín, jichž bylo ovšem málo. Větších darů dostávalo se mistrům zřídka kdy.

Z nevalných příjmů bylo potřeba kupovati potraviny pro mistry, platiti za prádlo, kupovati domácí nádobí a pod. Bylo potřeba prováděti všeliké opravy domu kolejních i vesnických, poskytovat almužnu potulným studentům, graduovaným muzákům, koledníkům a jiným.

Profesoři měli společný stůl jídla strojila kolejní kuchářka. Stůl začínal latinskou modlitbou podobně jako v klášterních refektářích. Závěrečná modlitba děla se po jídle a po případné společné poradě.

Příjmy jednotlivých profesorů nebyly stejné. Po odražení všelikých výloh na kolejní hospodaření z čistého zisku starší profesoři dostávali více, mladší méně. Profesor mimo duchod z koleje měl některou část příjmu i z toho, co plynulo univerzitě celkem. Byl to duchod z tax. pokut, ze zápisů do matrik a jiných drobnějších případností. Také z tax. za zkoušky a čtení i z pokut na fakultě měli mistři svůj podíl.

Všecky ty příjmy dohromady živily mistry dosti nuzně, takže byli proti mistrům pařížským a padovským hotovými žebráky. Tedy život mistrů nebyl příliš poetický. Jejich vinou to nebylo, že druhdy více se musili starati o hospodářství než o vědu; není divu, že často vznikaly finanční spory pro nepořádné vedení účtů. A bohatí stavové čeští dávali se na universitní nouzi klidně, i když mistři volili v naději na větší dary za rektory nevyspělé šlechtické synky.

platky hraditi sám ze svého. Když však vesničany stihla veliká živelní pohroma, mistři je hleděli různým způsobem podpořiti.

Drobné příjmy proboštům plynuly z toho, že vydávali svým poddaným listy fedrovní a propouštěcí nebo výhostní. Výhostem zřekl se probošt svého poddaného zcela a zbavil se práva k němu. To se dalo koncem XVI. věku za plat 10 nebo 12 kop, tedy za sumu značnou. Za plat propouštěcí probošt poddanou nebo kmetičnu k manželství na jiné panství.

Velice mrzuté bývaly spory mistrů o dědictví, které dle jejich mínění mělo připadnouti k dobru university.

Neposledním pramenem příjmu mistrův z vesnice byl duchod z krčmy. Mistři-probošti neřádili krčmu pronajímali rychtářů, tedy strážmistrů, který měl vlastně noční pitky přetřhovati. Rychtář ovšem byl rád, pilo-li se u něho hodně. Krčmář platil proboštům posudné. Jiný způsob duchodu z krčmy byl ten, že probošt poroučel krčmář, z kterého panského pivovaru má odebírat pivo; pivovar pak se zavázal proboštovi a mistrům posudné platiti určité smlouvenou sumou. Když si vesničané objednali k slavnému pití víno, hned tu byl probošt se svými nároky; rozkazováno, kolik denárů musí sedlák z žejdlíka odvésti. Probošt také vyhřál nájem z vesnických kováren a mlýnů.

V některé vsi náležel mistrům a koleji hospodářský dvůr s celým příslušenstvím. Takový dvůr

Uspořádejte Dušičkové sbírky osleplým vojinům!

prospěšnější soudruhům čisti listy vládní než »Vorwärts«. Konstatoval, že počet soudruhů již klesl z jednoho milionu na 250.000 členů strany. Navrhoval, aby se shromáždění usneslo, že budou zastaveny všechny příspěvky, které jsou dosud odváděny představenstvu strany. Také bylo přijato usnesení, že mají být zahájeny v Berlíně kroky k založení nového orgánu. Také odhlasováno, že příspěvky strany nemají se posílati představenstvu. Při nastávajících volbách do berlinského okrsku Teltova nechť jsou postaveni kandidáti, kteří nestojí na pudě politiky ze 4. srpna 1914.

Tak se propast mezi většinou a opozicí prohloubila tolik silně, že není možno očekávat smír. To již znamená úplný rozklad organizace dříve tolik pevné.

Papežský vyslanec v Tokiu. Jistě sami japonští katolíci byli překvapeni počtem, jaké připravil dvůr mikadův mimořádnému vyslanci Apoštolské stolice biskupovi Petrellimu. Když biskup přistál v Kobe, byl očekáván císařským ceremonálem Yošidou. Od té chvíle (od 31. října 1915 až do 5. února 1916) bylo s Petrellim jednáno jako s úředním hostem císařovým. V hotelu Oriental byl biskup slavnostně uvítán; z nařízení mikadova mu tam byly vyhrazeny zvláštní pokoje. Při jízdě do hlavního města provázelo Petrelliho uvítací komité. I lid japonský projevoval hosti velikou úctu. Kdekoli se vyslanec ukázal, dávalo množství uctivým chováním na jevo, že si váží vzácné návštěvy. Denní listy přinášely pochvalné články o Vatikánu.

Když vlak vjel 2. února do tokijského nádraží, čekali zde viceministr císařského domu, guvernér tokijský, prezident městské rady a jiní hodnostáři. Tehdy po prvé vlál s císařského paláce vedle praporu císařského i prapor papežský. Když dvorní vůz s jízdní eskortou jel k císařskému dvoru, po celou jízdu znělo ze zástupů radostné volání.

Když vykonal Petrelli několik předem stanovených návštěv, byl přijat v poledne 3. února od císaře. Vyslanec odevzdal císaři vlastnoruční psaní papežovo. Mikado vyjádřil opětovně své uspokojení nad papežovou pozorností. Po audienci schystána dvorní hostina; ve svém příspěvku mikado poznamenal, že jej papež svým mimořádným vyslancem velice poctil. — Druhého dne byl Petrelli hostem města Tokia. Vrchní purkmistr mu blahopřál jinému celého města a podal mu skvostný dar, na němž umělecky byla vypodobena »Fujie«, posvátná hora japonská. 5. února byl veden legát do university, musea a do jiných vynikajících budov tokijských. Pak visitoval diecése.

Ovšem posláni Petrelliho nebylo politické, byl to pouze akt společenské etikety. Ale bezděčně se vynoří srovnání. V Římě proti Vatikánu ječivé demonstrace válečných štváčů, v daleké zámořské říši nejvyšší počty papežskému zástupci. Mikado Vatikánu nepotřebuje, ale Italie bez papežství by byla země nejobořší.

Israelský Leonidas. O Therinopylách mluví se do omrzení, jako by téměř každý jiný národ neměl svého zmužilého Leonidy. V deváté kapitole I. knihy Machabejské mluví se o vojenském podniku Demetria Sotera, syna syráského krále Selenka, proti lidu israelskému: »Zatím když uslyšel Demetrius, že padl Nikanor a vojsko jeho v bitvě, poslal opět Bachida a Aleima do země judské a pravý roh (pravé křídlo vojska) s nimi. I táhli cestou, kteráž vede do Galgaly a položili se u Masaloth, kteréž jest v Arbelli: a dobyli ho a pobili mnoho lidí. Měsíce prvního léta stého padesátého druhého položili se s vojskem u Jerusalema. Odtud vstávše, táhli do Berean dvacetí tisíc mužů (pěších) a dva tisíce jízdných.

A Judas položil se s vojskem v Laize a tři tisíce mužů výborných s ním. Ale vidouce sly toho vojska, že jich mnoho jest, báli se velice; a vykradli se mnozí z ležení a nezůstalo z nich než sem set mužů.

Tedy vida Judas, že se rozběhlo vojsko jeho a že válka doléhá na něho, zkormoucen jest srdcem, aby je shromáždil, a roztržen (bolestně dojat) jest. I řekl těm, kteříž byli s ním) zůstali: Vstaňme a pojďme proti nepřítelům svým, budeme-li moci bojovati proti nim. — I odvracovali ho tkouce: Nebudeme moci, ale zachovejme životy své nyní a navraťme se k bratřím svým a tehdy bojovati budeme proti nim, neb málo nás jest. — I řekl Judas: Odstup (to), abych měl učiniti tu věc, abychom utekli před nimi; i jestliže se přiblížil čas náš, zemřeme zmužile pro bratry své a neuvedme úhony na slávu svou.

Tedy hnulo se vojsko z ležení a stáli proti nim. A rozdělení jsou jízdní na dvě strany, a pracovní a střelci táhli před vojskem, a přední bojovníci všickni silní muži. Bachides pak byl na pravém rohu, i přiblížoval se houf se dvou stran a troubili na trouby. Zkřikli pak ti, kteříž byli s strany Judovy, také oni (troubili), a pohnula se země od hluku vojsk. A vedena jest bitva od rána až do večera.

I viděl Judas, že silnější jest díl vojska Bachidova po pravé straně, a sešli se k němu všickni stáli srdcem. I potřina jest pravá strana

od nich. a honil je až k hoře azotské. Ti pak, kteříž byli na levém rohu, vidouce, že potřina jest pravý roh, pustili se potaž za Judou a za těmi, kteříž s ním byli. A rozmohla se bitva a padlo zraněných mnoho, z těchto i oněchno. I Judas padl a ostatní utekli.

Israelský vojevůdce tedy obrátil na útěk pravé křídlo nepřítelovo. V pronásledování však se odvrátil daleko, byl napaden ze zadu a obklíčen. Leonidas odrážel útoky ve výhodném horském zákrytu. Judas odvrátil se na rozcestí se svými osmi sty věrnými proti 22.000 nepřítelů a s počátku docela vítězil.

OBJEDNEJTE

MĚSÍ FORMULÁŘE

jichž dle ustanovení sv. Otce Benedikta XV. užívati lze při třech měsích sv. v den Dušiček.

Vyšly pod názvem „Tres missae“.

Kvart (formát 32 x 23 cm)	
Folio " 36 x 25 "	
Oktáv " 22 x 14 1/2 "	

a 30 h.

Objednávky vyřizuje
Družstevní knihkupectví v Hradci Králové,
Adalbertinum.

Za válečného ruchu.

Kardinál Csernoch o svěžesti císařově. »Reichspost« oznamuje: Kardinál kníže primas uherský dr. Jan Csernoch vyslovil se ku spolupracovníkům našeho listu takto: Že se dotknou obsahu své rozpravy s apoštolským králem, nebudete ode mně očekávat, ale způsobí všeobecnou radost, uslyší-li se, že mocnář vyniká podivuhodnou tělesnou svěžestí a pružností. Za rozpravy se mnou ukázal, že úžasně ovládá všechny příslušné otázky. Jest informován o věcech a osobách takovým způsobem, který pozovu dosvědčil často vychvalovanou sly paměti staříckého vladaře.

Významný návrh katolického centra v Německu. V hlavním výboru německého říšského sněmu přijat byl návrh centra, jímž se říšský kancléř žádá, aby předložil statistiku, kolik osob je ve válečném vyživovací úřadě a ve válečných společnostech zaměstnáno, kolik je jich úplně schopných k vojenské službě, jaké platy dostávají a jakého vyznání jsou. Hospodářství v těchto úřadech bylo předmětem rušných debat. Zmíněné válečné společnosti byly zřízeny na popud velkofinančníka W. Rathenaua a staly se velice vítaným útlukem zalezlíků. Ale nejen to; jakmile byla válečná společnost pro některé zboží založena, zmizelo dotyčné zboží z veřejného trhu nadobro. Proti návrhu centra hlasovali pouze sociální demokraté a svobodomyšlní. Usnesení hlavního výboru je událostí dne. S napětím hledí se vstříci statistickému šetření.

Rektor berlinské university o ubývání porodů. Dr. Bumm ve své instalační řeči označil ubývání porodů jako zlořád jednostranného vývoje, jako následek změn v mravní atmosféře. Právě otevřeně: »Materialismus a částečně také ženské hnutí oloupily mateřství o poslední lesk, vzaly ženám ideál a nedaly jim za to ničeho. My však nyní nesmíme tajiti, že ve všech vrstvách obyvatelstva již příliš vzrostla bázeň před dítětem. Vyučitelé idealismus našli doby a nevěrecké mínění budou vzdor všemu vždy dále podporovati úbytek porodů.

Valný sjezd radikálně-socialistické strany ve Francii, který od vypuknutí války sešel se poprvé 22. t. m., schválil ke konci jednání tuto resoluci: »Pozdravujeme armádu národa a armády spojenců a projevujeme své odhodlání, pokračovati ve svých námáhách ve svatém spolku až do úplného triumfu spojenců. Odmítáme jakýkoli mír, jenž neobnovuje neporušenosti práv jejich.« Z dalších velice silných slov ještě více vyvstává, jak se strana odchýlila od svého předválečného programu. Jen jest zvláštní, že francouzští socialisté velice se hněvají na válečnou odhodlanost socialistů německých.

Veliká nouze v severní Itálii. Dne 18. t. m. z Lugana se sděluje: Poslední italská ministerská rada schválila návrhy finančního rázu, které podala zvláštní komise pro Benátky na úlevu strašlivě veřejné i soukromé bídě v tomto městě, a uznala potřebu podobných opatření také pro provincii Vicenzu. Dále schválila návrhy úřední komise pro aprovisaci, aby obmezena byla spotřeba žitné mouky, cukru, sůliva, uhlí a jiných zdrojů energie. Ministr Commandini doporučil na základě svých osobních zkušeností v zemi, aby nepatrné dobročinnosti pro občanskou válečnou péči odporně bylo naseáno dobročinností, a obzvláště obtíž při polázkách občanských požadavků místních pensí pro vojáky a jejich příslušníky. Konečně došla se ministerská rada otázky nového sněmovního zasedání, k němuž má dojíti v poslední třetelné listopadové.

Italská vláda proti volnosti internacionality. Zástupci italských soc. demokratů hodili se odebrati na novou mezinárodní konferenci do Amsterdamu. Italská vláda však jim odvěkla povolení k odjezdu, ačkoli by v tomto případě vládní povinnost nepřevrátila politické a strategické zájmy italské na ruby. Italští volnomyšlenkáři se lekají i stínů od té doby, kdy soc. demokracie v této zemi různé brojila proti válečným štváčům. Jistě se Kvirinál bojí, aby italští socialisté při účasti na konferenci nevynesli na veřejnost mnohou trpkou pravdu o služebnících Cadornových.

Zákaz osvětlování hrobů na hřbitovech. »Wiener Ztg.« uveřejňuje toto nařízení správce ministerstva vnitřní v souhlas s ministrem kultu a vyučování ze dne 22. října, kterým se zakazuje osvětlovati hroby a hrobky na hřbitovech: »Na základě císařského nařízení ze dne 10. října 1914 se nařizuje takto: § 1. Po dobu mimořádných poměrů válkou způsobených jest zakázán všeliký způsob osvětlování hrobů a hrobek na hřbitovech. § 2. Přestoupení tohoto zákazu trestají politické úřady první instance pokutami až do 500 K nebo vězením až do 1 měsíce. § 3. Toto nařízení nabývá platnosti dnem vyhlásky. Handel v. r.

První žena drožkářkou ve Vídni. V těchto dnech složila odbornou zkoušku první žena drožkářka ve Vídni, paní Terezie Nováková, jejíž muž, majitel drožky, padl ve válce. Aby uživila svoji rodinu, odhodlala se choť jeho vésti živnost svého muže dále. S velmi dobrým prospěchem absolvovala odborný kurs a prokázala největší znalost Vídne při jízdě na zkoušku. Stanoviště má nyní ve Stadiongasse.

Záložna v Hradci Král.,
Janské náměstí č. 163.
Vklady na knížky 4% —
Půjčky. — Úvěry osobní. — Zálohy.
Eskompt účtů a směnek.

Národohospodářská hlička.
Křesťanští dělníci němečtí pro povznesení pracujícího lidu. Z programu křesťansko-národního dělnického hnutí v Německu vyjímáme tyto požadavky: Necht se odstraní dosud stávající překážky plnoprávné účasti dělnictva k vyřízení reformy volebního práva ve státech, v obcích a svazech obcí. Mají býti povoláni občané všech vrstev k stanovení soudního práva a státní správy. — Národní školství jest potřebí zdokonaliti tak, aby se vzdělávaly lépe duševní a technické schopnosti i obyvatelstva dělnického. Jest potřebí k tomu účelu zbudovati dle dobře promyšleného plánu školy pokračovací, odborné a lidové školy vysoké. Některá občanská práva (jednorocní vojenská služba, možnost dosažení úředního místa, přípustění k universitnímu studiu a pod.) jsou jednostranná. Proto jest zde potřebí nového opatření; má se ulehčiti postup z obecné školy do školy vyšší pro zvláště nadané děti nuzného obyvatelstva. Jest potřebí, aby k tomu účelu byly opatřeny veřejné prostředky. — Úřady, podnikatelé a soudní tribunály mají uznati odborové dělnické a zřizenecké svazy jako právní hospodářská a sociální politická zastupitelstva. Necht se stanoví zásady pro jejich trvalé spolupůsobení. Nadřízené úřady necht jsou zavázány slyšeti přání a žaloby zřizeneckých a dělnických svazů a s nimi vyjednávati. — Domácí dělníci mají býti chráněni před konkurencí zahraničních pracovních sil, které zaviňují snížení mzdy. — Necht se potíží důkladná kniha dělnického práva, která by obsahovala rozhodnutí pro všechny obory služební a pro všechny zaměstnance závislé.

Obuvníci a válka. Zemská jednota společenstev obuvnických pro království české zakročila u ministerstva obchodu, aby místo připouštění dovozu hotové obuvi z ciziny bylo jednáno o povolení dovozu podešvicových usní, aby tak byl podpořen stav obuvnický.

Nová slovenská knihárna. V Ružomberku utvořila se nová akciová společnost knih-tiskařská s kapitálem 200.000 K. Předsedou je Andrej Hlinka.

Jaké tiskoviny nesmějí se již od 1. listopadu 1916 zaslati za novinyové známky. C. k. ředitelství pošt a telegrafů v král. Českém vyhláše: »Vydavatelé tiskovin se upozorňují, že dle nových nařízení nepokládají se již za noviny a podléhají tedy všeobecným podmínkám zaslání a poplatkům za tiskoviny všechny tiskopisy, které slouží pouze účelům reklamním anebo obchodním, jako zejména: noviny nebo časopisy, které obsahují výlučně oznámení nebo návštěvi (anonce), noviny nebo časopisy, které jsou převahou anoncními listy a jejichž politická, zábavná nebo zprávařská část je vedlejší, noviny nebo časopisy, jejichž obsah hlavně nebo zřejmě

Vzpomeňte o Dušičkách invalidů, vdov a siroteků!

slouží jen doporučení jednoho nebo více obchodů nebo podniků, dále i když vycházejí v podobě novin nebo časopisů, kursovní listy a kursovní zprávy všeho druhu, obchodní oběžníky, seznamy zboží, ceníky, cenkové oběžníky, katalogy, prospekty, kalendáře, volební provolání a pod. Tiskoviny takové nesmějí se již od 1. listopadu 1916 za novinové známky zasílati.

Vyhláška o daních. Dle předpisu § 3. odst. 2. cis. nařízení ze dne 28. srpna 1916 ř. z. č. 280 dává se příkaz, aby válečné přírázky k daním přímým za rok 1916 byly placeny takto: I. **Daň pozemková.** Válečnou přírážku v míře 80 proc. řádné daně má poplatník sám vypočísti dle předpisu daně pozemkové rozhodného pro platbu za rok 1916 a zaplatiti ji zcela s poslední splatnou lhůtou pozemkové daně, t. j. 1. prosince 1916. Poplatník jest však volno, aby ohlásil příslušnému bernímu úřadu písemně neb ústně, že chce zapraviti přírážku do roka číteného ode dne vyhlášky cis. nařízení ze dne 28. srpna 1916 ř. z. č. 280, t. j. ode 2. září 1916 a to ve 12 stejných měsíčních lhůtách, počínaje dnem 1. října 1916 a konče dnem 1. září 1917. Ohláška způsobí žádoucí úlevu platby jen, stane-li se včas, to jest před splatností válečné přírážky, tedy nejdele do 30. listopadu 1916. — II. **Všeobecná daň výdělková.** Válečná přírážka k všeobecné dani výdělkové činí 100 procent řádné daně, je-li poplatník v I. nebo ve II. třídě daně výdělkové, 60 proc., je-li ve III. nebo IV. třídě daně výdělkové. Do tříd nezařazení poplatníci výdělkové daně zapraví 100 nebo 60procentní přírážku podle toho, převyšuje-li roční povinnost berní 300 K čili nic. Tato přírážka je splatná 1. října 1916. Byl-li platební rozkaz o řádné dani na rok 1916 již doručen a neobsahuje-li vyměřené přírážky, vypočte poplatník přírážku dle výměry předepsané daně. Není-li platební rozkaz na rok 1916 ještě doručen, vypočte a zapraví poplatník přírážku dle předpisu daně za rok předcházející. Poplatník lze však ohlásiti bernímu úřadu do 31. října 1916, že chce přírážku za rok 1916 zaplatiti ve 4 stejných částkách a to ve čtvrtletních lhůtách počínajících zákonitou splatností přírážky (t. j. 1. října 1916, 1. ledna, 1. dubna, 1. července 1917). — III. **Výdělková daň dle II. hlavy.** Přírážka 20 proc. řádné daně jest splatná 1. října 1916. Jest ji zaplatiti k celé dani u berního úřadu v sídle podniku. Byl-li platební rozkaz o řádné dani na rok 1916 již doručen, neobsahuje-li však předpisu přírážky, vypočte přírážku poplatník sám dle předpisu daně. Rentabilní přírážka (30. po případě 40, 50, 70 a 80 procent řádné daně) budíž zaplacená do 14 dní po doručení zvláštního platebního rozkazu na tuto přírážku. — IV. **Daň důchodová.** Válečnou přírážku 100 proc. k dani důchodové ukládá se na základě přiznání jest zaplatiti 1. prosince 1916. Byl-li platební rozkaz o řádné dani na rok 1916 již doručen, vypočte si poplatník sám přírážku dle tohoto předpisu. Při pozdějším doručení platebního rozkazu bude přírážka v platební rozkazu uvedena. Nedojde-li platební rozkaz před 1. prosincem 1916, jest přírážku vypočísti a zaplatiti dle předpisu za rok předchozí. Přírážku 100 proc. k dani důchodové vybírané srážkou u dlužníka jest odváděti z platů, které podléhajíce důchodové dani jsou v roce 1916 splatny a po 2. září 1916 vypláceny nebo k dobru připsány. Odvod děj se s dani důchodovou. — V. **Daň z příjmu.** K dani z příjmu čítaje v to i přírážku pro domácnosti méně zatížené jest platiti válečnou přírážku dle následující stupnice:

Při zdaněném příjmu přes korun	až včetně	přírážka
3.000	5.200	15 procent
5.200	7.200	20 „
7.200	10.000	25 „
10.000	14.000	30 „
14.000	20.000	35 „
20.000	26.000	40 „
26.000	32.000	45 „
32.000	40.000	50 „
40.000	48.000	55 „
48.000	56.000	60 „
56.000	64.000	65 „
64.000	76.000	70 „
76.000	100.000	80 „
100.000	140.000	90 „
140.000	200.000	100 „
přes 200.000		120 „

řádné daně. a) Přírážka k dani z příjmu, již má, poplatník sám platiti, buď zapravena 1. prosince 1916, při pozdějším doručení platebního rozkazu o řádné dani v den doručení platebního rozkazu. Byl-li platební rozkaz již doručen, vypočte válečnou přírážku poplatník sám; platební rozkazy vydané po vyhlášení cis. nařízení ze dne 28. srpna 1916 ř. z. č. 280 budou obsahovati výměr přírážky. b) Poplatník, kteří mají platiti daň z příjmu dílem srážkou u zaměstnavatele, dílem přímo, budou, byli-li jim platební rozkaz již doručen, dodatečně zpraveni o výši válečné přírážky, která se má vybrati srážkou u zaměstnavatele a kterou mají přímo platiti. c) Válečná přírážka k dani z příjmu zaměstnavatelem srážena buď řím vypočtena dle předpisu na rok 1916, po případě, nebyl-li předpis ještě oznámen, dle předpisu roku předchozího a vybrána srážkou v době od 1. října 1916 do 31. března 1917 v těchto lhůtách, ve kterých se děje výplata služebních platů a stejnými částkami. — Poznámka k odstavci I. až V. Potřebné snad další vysvětlivky k výpočtu válečných přírážek možno si opatřiti ústně u berního úřadu neb u vyměřovacího úřadu (c. k. berní správy, berního referátu c. k. okr. hejtmánství). — C. k. zemské finanční ředitelství v Praze, dne 7. října 1916. Hanačík m. p.

Církevní věstník.

Úmrtí. Dne 19. t. m. pochován byl vdp. os. děkan v. v. zámeký kaplan v Chotčicích V. Vykoukal, za četné účasti věřících na hřbitově v Lepějovicích. Narodil se v Linuzech r. 1848, vysvěcen byl r. 1871. Byl to kněz horlivý, oblíbený. Podporoval také čile katolický tisk. Odpověď v pokoji!

Katolická kulturní koncentrace. (Společnost sv. Cyrila a Metoděje.) V neděli konala se v Praze schůze užšího výboru pro katolickou kulturní koncentraci za předsednictví kanovníka universitního profesora dra Sýkory. Přítomni byli: kanovník Müller, prof. dr. Stejskal, red. Světlík a vikář B. Stašek. Projednána byla otázka koncentrace kolem »Křesťanské akademie« a usneseno svolat ustavující schůzi »Společnosti sv. Cyrila a Metoděje« na neděli 26. listopadu o 4. hod. odp. do místnosti »Křesťanské akademie«. Příslušné provolání a pozvání bude všem katolickým kulturně-literárním spolkům včas rozesláno.

Posla katolických Čechů vídeňských. V neděli 15. t. m. — krátce před svým odchodem — potvrdil papežský nuncius hr. Scapinelli svou lásku k českému lidu vídeňskému jménem svým i papeže Benedikta XV. Účastnil se české slavnosti na počest 50letého uctívání o. brazu Panny Marie ustavičné pomoci a udělil požehnání. Účastenství věřících bylo obrovské.

»Kazatel«, jehož 23. ročník byl před měsícem ukončen, vykázal přes válečnou dobu neztenčený bohatý obsah skutečně cenných prací a nalézá uznání a obliby všech kazatelů. Nový ročník 24. připraven k expedici, vyjde za měsíc prozatímne v agitačním čísle tříarchovém, které se doplní na číslo kvartarové po skončení agitace. Vyžádejte si číslo ukázkové, kdo ještě »Kazatele« neobdržel, u nakladatele R. Prombergera v Olomouci.

Které zvony jsou naprosto vyjmuty z odevzdávky. C. a k. ministerstvo války zaslalo telegraficky c. a k. stavebnímu oddělení vojenského velitelství v Litoměřicích tento výnos: Zvony označené zelenou čarou v soupisu ordinariátním (nyní zapůjčeném v d. k. a. vikariátním úřadům) a červenou čarou v soupisech farních jsou podle tohoto výnosu od odevzdávky naprosto osvobozeny, t. j. i tehdy, kdyby se nedosáhlo požadovaných dvou třetin úhrnné váhy veškeré zvonoviny, kteréžto dvě třetiny jest zpravidla v každé farnosti odevzdati válečné správě.

Královéhradeckou bankovní jednotu v Hradci Králové doporučujeme co nejlépe při veškerých obchodech bankovních a ušetných. Podporujte při každé příležitosti svůj vlastní podnik.

Zprávy místní a z kraje.

Městská rada dne 16. a 23. října 1916: Lidová knihovna otevřena bude v přízemní místnosti v obecním domě u Sokola na Kavčím plácku. Knihovnickem ustanoven byl redaktor p. M. Pavlík. Za půjčení jednotlivé knihy platiti se bude poplatek 4 hal. — Firmě Ant. Mölzer v Kutné Hoře vydá se kauce za varhany v kostele na Novém Hradci Králové. — Sokolu povoleno městské divadlo na den 26. listopadu pro pořádání tělocvičného večera. — Zvýšeno bylo několik chudinských podpor. — Uděleno bylo povolení k stavbě přízemní budovy v továrně firmy R. Aningra a k obývání kanovnické residence čp. 52. — Schválena byla zpráva technické kanceláře o odhadu škod způsobených požárem v kostele lochenickém. — Schváleny byly aprovisační protokoly ze dne 19. a 20. října. — Schváleny byly různé účty, objednávky, týdenní a lesní konsignace.

K počtu vyznamenaných nebo padlých vojáků v nynější válce. Ředitelství obecné a měst. školy chlap. v Hradci Králové žádá, aby rodiče nebo příbuzní vyznamenaných nebo padlých vojáků v nynější válce, kteří chodili do obecné nebo měst. školy v Hradci Králové a pak se věnovali životu praktickému, laskavě oznámili, kdy ten který nastoupil vojenskou službu, u kterého pluku, ve které hodnosti, jakého byl stavu občanského, jaké vyznamenání obdržel a zač, kterých bitev se účastnil, byl-li raněn, kde byl léčen, byl-li zajat či zda padl v boji nebo zemřel následkem zranění. Zaslání podobizny vojínovy je zvláště vítáno. Škola potřebuje dat těchto pro školní kroniku, která bude hlásati rekovnost a obětavost těchto bojovníků, již budou zářivým příkladem pokoleníu příštím.

Ze záložní nemocnice v Hradci Králové. Jedna z nejpříjemnějších nemocnic pro raněné vojny jest záložní nemocnice I. odd. v Hradci Králové. Tam ranění docházejí nejen pečlivého ošetření pod rukou p. primáře zdejšího dra Houzák a dra Kůrky, ale také duševního uklidnění a potěšení po mnoha měsících námahy a svízelu na poli válčném. S jakou vděčností opouštějí později uzdravení tuto nemocnici, která jim byla takřka druhým domovem! A největší zásluha o to patří zdejšímu dp. vojenskému kurátovi Kordulovi. Tento kněz nejen pínáší útěchu nemocným, ale i jinak přispívá k potěše raněných. Na příklad svým nákladem postaral se o zvelebení nemocniční kaple, kterouž dal opatřit přetnými žárovkami. Dále neobaje všech obtíží a jiných

starostí, dochází denně večer konat do této kaple růžencové pobožnosti, které jsou nejen od vojáků, ale i od civilního obyvatelstva hojně navštěvovány. Jak krásný jest tento večer pro mnohého vojína! Tím jistě větší dík patří důstojnému pánovi, který jeví k vojákům vřelou lásku. Za tuto všechnu přichylnost prosíme Boha, aby mu popřál stálého zdraví a všem dalším činům dal hojně požehnání. Na konec nesmíme v poděkování zapomenouti na naši starostlivou kuchařku sl. Zárubovu. Děkujeme za pečlivé upravování jídel i za veškeré obětavé práce při pobožnostech v kapli. Vřelý, srdečný dík za veškerou velice horlivou péči o záložní nemocnici vzdávají vděční vojini.

Lékař Linhart Krentzheim z Ipholen a jeho manželka Dorota v Hradci nad Labem. R. 1591 byl Linhart Krentzheim v Hradci lékařem a r. 1595 zvolen byl za městského fysika, máje příjmů 20 kop grošů, 20 sáhů dříví, 8 korců žita a bečku soli. Pocházel ze Slezska z Lehnice. Zemřel 26. července 1619. — V jižní lodi vedle Mariánského oltáře zasazen je náhrobek jeho manželky z bílého mramoru s nápisem po krajích: Letha Paně CIOJCXCIIIj (1614) mēsyce czerwence dne XIII Urozena Paní Dorota Krenzheimowa z Czeilberka život swug w Panu dokonala a w tomto místě gest pochowana Oczekawajicze z Mrtwych blahoslaweného wzkriszeni. Uprostřed:

Dorotheae Teufeliae a Zeilbergo,
Coniugis desideratissimae.
A. sinceræ pietatis studio.
„Et vita transacta innocentia
Matronae commendatissimae.
Leonhart Krentzheim, a Ipholen
Philosop. ac. medic. D.

Posvěcení v kathedrálním chrámu Páně. Letošním rokem počínaje slaví se toto vždy dne 30. října, jakožto u výroční den skutečného posvěcení. Den před tím dne 29. října je o půl 3. odpoledne zpívané jitřní; následující pak den 30. jest o půl 8. ráno pontifikální zpívaná mše sv. (Proprium Bohemiac nejnovější).

Výstava v městském průmyslovém muzeu. V neděli dne 5. listopadu otevřena bude ve výstavním sále budovy muzejní výstava textilních prací, všiviek a krojů, jež chová muzeum ve svých sbírkách. Obecenstvu naskytne se tak příležitost aby poznalo bohatství aspoň jediného odvětví sbírek muzejních, když není možno uiniti dosud sbírky veřejnosti přístupnými.

Městské průmyslové muzeum v Hradci Králové uspořádá v listopadu t. r. řadu přednášek rázu výchovně-poučného. K první přednášce získán universitní bibliotekář p. G. Emmer, c. k. konservátor, který přednáseti bude »O ochraně domoviny«. Přednáška provázena bude světelnými obrazy a den její bude oznámen plakáty na nárožích.

Ze spolku »Anežka«. Členky spolku a dívky z »Patronátu« se upozorňují, že se knihy ze spolkové knihovny půjčují každou první a třetí neděli v měsíci od 2. 3. hod. odpoledne.

Všeoborové sdružení křesťanského dělnictva pro král. České koná dne 29. t. m. valnou hromadu v Adalbertinu, v místnostech Všeobor. sdružení.

Středostavovská kuchyně v Hradci Králové. Jidelní listek od 30. října do 5. listopadu: Pondělí: Krupicová polévka, houbová omáčka, brambory, palačinky. — Úterý: Flíčková polévka, hovězí maso s kapustou. — Středa: Rýžová polévka, pečená krev s kroupami, brambory a zeli. Čtvrtek: Nudlová polévka, karbanátky s bramborovou kaší. — Pátek: Bramborová polévka, kedlubny a buchty. — Sobota: Strouhanková polévka, hovězí maso a fazole. — Neděle: Polévka s noky, telecí hrůží nadívané a brambory. — Přihlášky a předplatné vždy na celý týden (8 K 40 h na 1 oběd) přijímá městský popisný úřad na Malém nám. nejpozději v neděli do 11 hod. dopol.

Nezvaný host. Dvorek Klicperova divadla navštívil bez předložení legitimace tajemný návštěvník, který dostal chuť na ovar. Vepř již byl v hrozných úzkostech, že místo zdfimnutí bude vlečen na popravu. Ale protože bdělý pes pronikavými jednoslabičnými citoslovci svolával celou ulici ke kontrole, vetřelcův plán zmařen. Když se ozvaly střelné rány, noční kumštýř ve strachu zmizel.

Drobnosti. V neděli ráno ukázal se první sníh; řídké páperky však ťaly okamžitě. Dobývání tepy zrychleno zvláště proto, že v sezoně panovalo celkem počasí suché. — Neznámi nezbedové ulomili znovu několik korunek stromků podél Piletického potoka. Mladí uličníci páchají i takové škody, z kterých žádného zisku nemají. Neškodilo by zjistit, kteří hoši často kolem potoka se bavi nepřipustně. — Koryto potoka při ústí do Labe jest upevňováno pískovcem, aby zpáteční voda lábská nepodmítala břehů.

Seznam cen na týdenním trhu v Hradci Králové dne 21. října 1916. 1 kopa: zeli 21—26 K, kapusty 3.20—4 K mrkve 80 h — 2.30 K, poru 50—70 h, petržele 4—4.70 K, karfiolu 17—20 K, křenu 3—8 K. 1 kg: česneku 3.20 až 4 K, cibule 60—70 h, 1 pytel drobné zeleniny 2—2.50 K, 1 hl jablek 24—46 K, 1 kus: podsvinčat 88—158 K, kůzlát 22 K. — Přivezeno bylo: zeli 136 kop, česneku 19, kapusty 78, cibule 58, mrkve 17, poru 34, petržele 79, karfiolu 46, křenu 40, drobné zeleniny 36 pytlů, jablek 23 hl, podsvinčat 454 kusů, 1 kůzle.

40leté farářské jubileum slavil dne 17. října v Pusté Kamenici bývalý tamější p. farář, vldp. bisk. notář a č. děkan Otakar Richter, nyní farář v Morašicích u Chrudimě, uprostřed svých bývalých milých osadníků za asistence pp. farářů Kostkana a Filipiho. Po mši sv. o-slovil jubilanta pěknou krátkou řečí jeho nástupce p. farář Kostkan, v níž ocenil jeho veliké zásluhy a horli-

vost o celou osadu i o zvelebení krásného kostelíčka a přál mu, aby se ve zdraví i 50letého jubilea dočkal. Nato děkoval vldp. jubilant všem přítomným za jejich účastenství a přání a podotkl, že děkuje Pánu Bohu nejenom za to, že se toho dne dočkal, nýbrž i za to, že jeho milá bývalá osada dostala tak hodného a horlivého p. faráře. Na kůru pěkně zazpíval s dámským sborem p. starosta Oliva svým sonórním, příjemným hlasem, bez něhož kamenický kůr ani není myslitelný, zároveň s p. správcem Grohem a říditelem kůru p. učitelem Černým z Čachnova. Vldp. jubiláru přejeme ještě mnoho zdraví a hojného Božího požehnání.

Želiv. Nad portál opatského kostela Narození B. P. Marie dodal mistr Vosmík Vincenc, rodák z blízkého Humpolce, nové sousoší. Tvoření jeho umělecké známo jest české katolické veřejnosti; umí vložiti do díla a práce své uměleckou a věčící duši svou. Průběh starobylého kostela želivského hlásá, že při něm působí duchovní řádu praemonstrátského, který krom kultu Eucharistického pěstuje a rozšiřuje kult mariánský. Na hřebeni kostela ve štítě mezi dvěma věžemi zakotvena jest na kamenném podstavci ze železných tyčí 250 cm vysoká, bohatě pozlacená monstrance, nad tříbokým sklenutým portálem, z kostela vystupujícím, jest postaveno nové sousoší: uprostřed socha Panny Marie 320 cm vysoká, ozdobena na hlavě korunou a na levé ruce drží Boží dítě, stojí na zemi a šlape po hlavě hada, po obou jejích stranách na silných podstavcích jsou umístěny dvě sochy andělů ve výši 2 m, po levici se značím sv. kříže, po pravici s Velebnou svatostí. Sousoší to vyjadřuje výmluvně celé katolické kredo. — Posvěcení jeho stalo se za hojného účastenství věřícího lidu vsdp. opatem za přítomnosti celé kapituly želivské odpředně v neděli 8. října. Po posvěcení za tklivého vyznění všech zvonní rozloučili se osadníci želivští se svými zvony, před 8 roky po požáru kláštera pořízenými. Ve dny následující byly všechny odvezeny k účelům válečným.

Neztrácejte naději. Pan řídící učitel Václav Letošník z Habřiny obdržel v těchto dnech po 14 měsících zprávu od svého syna Ladislava, učitele, že žije zdrav v zajetí ruském.

Chlínky u Kostelce n. Orli. Dne 24. října po půlnoci stihlo příchlivého rolníka p. Fr. Šedu veliké neštěstí. Shofely mu hospodářské budovy se zásobami píce, vozy, hosp. stroji atd. Největší ztrátu utrpěl tím, že nebylo už možno zachrániti dobytek; 17 kusů vzorně pěstovaného dobytka v klenutém chlévě se zadusilo. Domácí lidé se probudili, když vše už bylo v největším ohni. Obytné stavení bylo zachráněno, rovněž stodola opodál stojící. Jelikož Chlínky jsou na kopci, bylo požár až v dalekém kraji viděti. Příčina požáru záhadná.

Úvěrní družstvo Eliška

v Hradci Král., Adalbertinum, přijímá záznamy na nové výhod. losy Rakouského Cerve-ného kříže a opatří i jiné cen. papíry.

Různé zprávy.

Krypty pod chrámovou dlažbou katedrálního chrámu Páně sv. Ducha v Hradci Králové. Krypta jest trojit: Jedna v presbytáři pod hlavním oltářem a záleží ze dvou postranních výstupků. Z biskupův jsou zde pohřbeni: Bohumír Kapoun, svob. pán ze Svojikova. Biskup Bohumír zemřel dne 18. listopadu 1701 v Chrastu u věku 65 let. Dne 15. prosince uložen jest do biskupské hrobky zdejší katedrály. Byl čtvrtým biskupem hradeckým. Tobias Jan Becker narodil se v Králíkách 15. července 1649. Až do r. 1709 bývala slavena památka posvěcení chrámu sv. Ducha v neděli po sv. Václavu. Poněvadž však nebylo žádné paměti, že by kostel tento řádně byl kdy vysvěcen po době kalíšnické, proto k snažné žádosti městského představenstva biskup Tobias dne 13. října 1709, dne památky sv. Kolmana a to v neděli XXI. po sv. Duchu, svůj katedrální kostel posvětil. Proto od toho času památka posvěcení toho chrámu každé nejbližší neděle po sv. Kolomanu v Hradci bývala slavně konána až po časy císaře Josefa II. Teho-ž také roku dostavěl biskup domáci kapli ve své residenci, již zasvětil dne 4. listopadu ke cti sv. Karla Bor. Zemřel 11. září 1709 u věku 62 let a pochován dne 15. t. m. — Josci hrabě Vratislav z Mitrovic † 1753. — Ondřej Kaiser z Kaiserů † 1776. — Karel Bor. Hanl svob. pán z Kirchtreu † 1874. — Z kapitulních děkanů nalezi zde odpočinek: Jindřich Bartl † 1711. Michal Martini † 1713, Tobláš Neumann † 1734, Jan Chřepický rytíř z Modlíšovic † 1734, Michal Sardagna z Hohensteinu † 1753 a Josef Sax † 1771. — Druhá krypta, větší, nalézá se v prodlouženém presbytáři a sahá až do prostřed chrámu. V ní se pohřbívali kanovníci a vznešenější měšťané. Při dláždění kostela r. 1868 byl vchod do ní zasypán. — Třetí krypta byla vystavěna r. 1721 pod hudebním kůrem, před nimž schody do ní vedly z vnitř chrámu. Byla suchá, těla v ní málo práchnivěla, vyschla toliko a na dlouho podobu svou zachovala. Pohřbívali se do ní měšťané. — V. Vach.

Na osleplé vojiny, invalidy, vdovy a sirotky po padlých vojinech, Červ. kříž a nezaměstnané, strádající dělnictvo ráčili věnovati: Dp. Václav Prošek, Čakovice 2 K, dp. Ant. Symon, Nasavrkv 2 K, dp. ThDr. C. Ant. Mikan, Braudýs n. Orli. 2 K, dp. B. Bayer, Dohaličky

2 K, dp. J. Baboravský, Kartouzy 2 K, dp. Al. Vašítko, Městec Králov. 2 K, dp. Fr. Janček, Habry 1.50 K, dp. Fr. Pour, Kutná Hora 2 K, účastníci pouťi na Loreto (farní úřad Samšina) 7 K, E. Knytlová, Nové Město n. M. 2 K. Zaplať Bůh! — O další sbírky a dary prosí Zemský svaz katol. Orli v Hradci Králové.

Užší výkonný výbor Společné katolické strany české konal dne 17. t. m. schůzi, již předsedal místopředseda p. rada E. Červinka. Jednání o aktuálních veřejných otázkách v Rakousku a o politice české účastnili se všichni přítomní. Zvláštní pozornost věnována byla přítomnému stavu t. zv. souručenství českého. Veškeré k těmto bodům učiněné návrhy byly schváleny.

Obětiny Ústřední Matice Školské, jakož i ostatní matiční tiskoviny (telegramy, blahopřejné archy, celoroční dopisnice s obrazem Sv. Čecha a krále Jiřka z Poděbrad a j. v.) jsou hojně užívány ve všech vrstvách, zejména však v nynější době, kdy Ústřední Matice Škol-ské na počátku škol. roku 1916—17 nastaly mnohé a těžké starosti, jak neúčelněji opatřiti tisícům českých dětí dobrodiní české výchovy a vzdělání jazykem mateřským. Měsíc říjen a listopad budou měsíci obětín Ústřední Matice Školské, v nichž každý obětinou matiční uctí památku svých nekraňších a zároveň přispěje velkému kulturnímu dílu matičnímu, jež zaslouží za- jistě podpory všech českých lidímilů.

Kněžská kongrua. Jak má nyní kněz při dosavadních příjmech obstojně se užítí a při tom ještě podporovati řadu veřejných podniků, nevysvětlí ani liberální kouzelník. Buď se dosazují skrovné úspory anebo se kupuje na úvěr. Jak to dlouho může trvati? Dlouho ani knězi na dluh se nedává. Mějme na zřeteli, jak se vypomohlo podstatně již stavům jiným, jak různé korporace a podniky i soukromým úředníkům štědrě vypomáhají. Jestliže se na př. nabízí měsíčních 200 K ke stravě mladíkovi, který studoval 4 léta, není neskromným požadavkem, aby kněz vyrovnal se svým hmotným postavením průměrné situovanému řemeslníkovi anebo aspoň obstojně placenému továrnímu dělníkovi. Proto také roz-vážné kruhy kteréhokoli tábora jistě se nehorší, že i duchovenstvo se domáhá zlepšení svých příjmů. Posudme také historii kongruy. R. 1906 předložila vláda nový návrh zákona na úpravu kongruy s finančním požadavkem asi 9 mil. K; tento návrh však byl ve výboře pochován, protože posl. Matík a Seitz všecko obstru-ovali. Následkem toho a na místo upravené kongruy byly kompromisem duchovenstvu poskytnuty kvinkvenálky s finančním efektem asi 4 a půl mil. K. Odpoví- daly takové roční příplatky skutečné potřebě? Přidá- valo se jiným stavům také jen 8 K 33 h měsíčně? Když však nyní po 10 letech a ve třetím roce válečném po- volila vláda k 5 mil. kvinkvenálek ještě 3 mil. válečného přídávku, nemá kněžstvo přece ještě ani tolik, kolik dle náhledu vlády z r. 1906 mu patřilo; a budou-li ještě 2 mil. přidány, nahradí ten 1 mil. všechno, co za posled- ních 10 let a nad to za 2 léta válečné se zdrazilo? Proto lze za správnou míti jen dostatečnou úpravu kongruy. — Nyní se záležitost hnula poněkud ku předu. Poslanci dr. Stojan, Faidutti, Valoušek, Vacek, Prisching, Hueber, Delugan jako deputace kněžského parlamentárního sdru-žení projevíli p. ministru Hussarkovi soustrast nad úmrtím předsedy ministerstva. Zároveň žádali, aby slíbené ještě 2 miliony letos vyplaceny byly, což psilíbeno, při čemž se též na pensisty zřetel vezme a všelikému vyšetřování se předejde. U pana finančního ministra byl rozhovor o definitivní úpravě kongruové. Pan mi- nistr jevil velikou ochotu upravit definitivně kongruu, neb všeliká provisoria mnoho stojí a naprosto nevyho-ují. — O úpravě kongruy se mnoho mluvilo a psalo. Vyjednává se již dlouho. Dle „Reichspostu“ dostavili se někteří členové episkopátu na směrdatná místa, aby podporovali návrhy učiněné již před třemi měsíci od cír-kevních úřadů. (Žádáno, aby se vyplácel drahotní pří- davek kléru nouzi trpícím z náboženské matice a aby válečné příspěvky, povolené pro duchovenstvo vládou, byly zvýšeny.) Podobné projevy čtou se již celý rok od té doby, kdy vláda projevila ochotu. Ale většina kněžstva v Čechách dosud žádného přídávku nedostala. Doufáme, že nyní konečně novinářské časté zprávy bu- dou vystřídány praktickými činy.

Společnost pro podporování německé vědy, umění a literatury v Čechách ujímá se ve svém orgánu „Deut- sche Arbeit“ smírné akce. Profesor německé university v Praze dr. Fr. Spina vytýká, jak mnozí Němci naprosto neznají věci slovanských; tento zjev jest tím povážli- vější, že Slované žijí s Němci v jazykové hranici přes 2000 km dlouhé a dále proto, poněvadž po válce bude naléhavě požadováno vyjasnění německo-slovanských sporův a zřkání slovanských národů. Vycházejí z těchto předpokladů, neoddává se pisatel optimismu. Němci musejí hledati cestu ze staré bídý národnostních sporů. Pročež míní: „Hlavním předpokladem pro vytvoření ně- mecko-slovanského poměru jest daleko větší znalost Slovanů a celé jejich podstaty.“ Důležitým vnějším prostředkem k tomu je zvýšená znalost jazyková, která u- možňuje vniknouti do národní a kulturní individuality; toto pak usnadňuje korektury četných předsudků mezi národy a falešných pozorování a způsobuje zmírňování protiv. Tímto způsobem pisatel promítá i ostatní strán- ky duševního a hmotného života slovanských národů v jejich styčných bodech na třecí ploše vzájemného ži- vota s Němci.

V odborech Ústřední Matice Školské a důvěrnických sborech, jichž řady prošly povoláním tisíců matičních pracovníků na bojiště, ujmou se funkcí i v odborech pánských naše obětavé dámy a v práci osvědčené a zkušené členstvo starší. Výsledky všech voleb odbor-

vých za rok 1915 a 1916 jest oznámiti ústředí — pokud možno v době nejbližší. Pomoc všech našich občanských a okresních výborů, obětavě činného učitelstva všech škol, českého úřednictva a duchovenstva, peněžních ú- stavů, obchodních a průmyslových podniků, dosud čin- ných českých spolků a vlasteneckých společností a všech příznivců a přátel kulturního díla Ústřední Ma- tice Školské jest vítána a již napřed kvitována s neivrouc- nějším díkem.

Podivný názor o Bohu a ministerstvu. Voják z halič- ské fronty, jak vypravují švédské listy, přirozeně ovšem dětinský Rus, poslal dopis Pánu Bohu, aby mu poslal 100 rublů; je prý to sice hrubě mnoho peněz, ale co dělat, když doma mají hlad; Pán Bůh má moc a jistě prosby neoslyší. Dopis dostal se na cenzuru a konečně do mi- nisterstva války. Úředníci, kteří dopis četli, byli tak do- jati dětinou vřlou vojákovou, že sebrali 25 rublů a po- slali je vojákovi s dopisem, v němž bylo sděleno, že Pán Bůh posílá peníze prostřednictvím ministerstva. Voják peníze s povděkem přijal a napsal zase Pánu Bohu: „Mi- lý Bože! Podruhé neposílej peníze prostřednictvím mi- nisterstva, nechali si tam 75 rublů ze 100, které jsi mi poslal.“

Zásilky věcných darů Ústřední Matice Školské do- poručují se při nynějším zvýšeném poštovním odesílání jen hromadně a to jen tehdy, když poštovné není větší než cena věcných darů. Odborům a sborům matičních důvěrníků radíme, aby věcné dary zpeněžili — pokud možno — v místech působnosti nebo v nejbližším okolí. Větší zásilky vypraveny bývají drahou.

Vyrovnávání platů bezpeněžní. Nákladem „Tiskař- ského a nakladatelského družstva Melantrich“ ve Vídni IX., Pramerergasse 6, vydán již právě spisek p. Karla Abela, jímž má být propagována snaha placení bez po- užívání hotových peněz. Nejen naše peněžní ústava, spo- litelná a záložní, která ve svém vlastním zájmu, totiž aby u sebe soustředily pokud možno nejvíce účtů vka- datelů, kteří používali by k placení čeků, by měly v o- kolí svém spisek tento rozšiřovati, ale i pro každého jednotlivce jest spisek tento zajímavý. Uvedení tiskár- na zaslá jednotlivé výstisky po 20 h, při objednávkce nejméně 20 kusů po 15 h proti zaslání příslušného obno- su předem.

Gab. Ronaj: „Pane, smiluj se nad námi!“ Nábožen- ské básně. Knihovny „Evry“ sv. 1. V Olomouci. Dolní nám. č. 17. r. 1916. Cena 2 K. — Právě letos, kdy slaví své 40leté narozeniny, vydává Gab. Ronaj, pod kterým pseudonymem skrývá se známý kněz moravský, prvou knihu básnickou. Není to sice jeho prvá kniha vůbec, ale přece je pozoruhodno, že teprve v tak zralém věku autor klade do rukou svého čtenářstva verše. Proto ta- ké nechť nikdo, kdo po knize sáhne, nečeká lehoučké a neživotné básničky. Autor už prošel hodně tuhou sko- lou života a oteřely se mu obzory nejen široké, nýbrž i vysoké. Básně jeho nejsou tudíž jako nějaké osmet- né pozlátka, nebo střípky podezřelého zvuku, ale jsou plny hutných a vážných myšlenek, sevřených v důsto- jnou formu, jako z kamene utesanou. Kdo však s dobrou vůlí a opravdovou chutí a touhou po krásné básně Ronajovy rozevře a pomalu rozjímaje a přemýšleje čísti je bude, ten brzy i zdánlivě tvrdý jejich zevnějšek — vět- šina básní jsou znelky — přeměže a pln porozumění a čistě radosti kochati se bude krásnými, bohonadšenými myšlenkami, které básníkovi vnukaly jednotlivé prosby litaní ke Všem svatým. Méně sečtělým čtenářům bu- dou poznámky ke knize autorem připojené pro mnohou báseň klíčem. Knihu Ronajovu, i zevnějškem pěknou, vítáme jako rozhodný krok k obrození a povznesení ka- tolické poesie české. — Otto Lazar.

Ze života Eskymáků Keewatinských přináší zajima- vou stať „Věstník díla šíření víry“. Ve východní Kana- dě na severním konci zátoky Hudsonovy jen dva stupně zem. šířky od polárního kruhu nachází se nejsevernější křesťanská obec země málo vlněné. Městečko Scherster- field Inlet jest misíí Panny Marie. Duchovní práci tam konají kněží Torquetill a Leblanc. Dle zprávy P. Tor- quetilla zima r. 1915 byla poměrně mírná, třebaže v ně- kterých dnech ukazoval teploměr až 45 stupňů pod nu- lou. Kněz chtěl konati cesty do okolních táborův esky- máckých; ale divoši sami jej předešli, spěchali k ná- vštěvě sami. Kolem misijního přibýtku bylo tudíž v zimě 70 sněhových chysí asi se 200 obyvatel. — Misionáři jsou nuceni bojovati proti tvrdošíjným pověrám. One- noutní-li dítě, povolávají domorodci velice chvatně kou- zelníka, který svými kejklí je nebožtáko dorazí. Kou- zelníci jsou velice urputnými nepřáteli katolických kně- ží, věduce, že ubývá jejich vlivu tím rychleji, čím více v krajích těch se šíří katolická víra. Aby jim vydatně misionáři čelili, jsou nuceni vzdělávati se ve vědě lé- kařské a poskytovat chorým pomoc opravdovou. Tor- quetill: za nehoršího počasí vykonal několik cest k ne- mocným v jediném dni. Ale Eskymáci přijímali kněze s velikou nedůvěrou, chvěli se strachem o své miláčky. Dle jejich mínění totiž smí buď misionář anebo kouzelník léčiti v témž čase pouze jednoho pacienta a při tom odložití všelikou práci jinou. Choť sice neodvážili se odmítnouti léky knězovy, ale byli svrchovaně nespoko- jeni, když viděli, že Torquetill chodí ze stanu do stanu, aby také jiné léčil. Jednoho dne bylo zakázáno duchov- nímu léčení dále těžce nemocné děvče; prý stejně již propadlo smrti. Tak řekl aspoň kouzelník, který měl strach o své příjmy. Rodiče poslechli tedy kouzelníka a nepodali děvčeti po dva dny léku od kněze příprave- něho. Již také učiněny všechny přípravy k pohřbu. Dva stany, z nichž se chýdli skládalo, byly od sebe odděle- ny koží karibů. Šaty, nábytek — vše bylo už vyneseno, neboť dle tamějšího zvyku má být ihned opuštěn a vy-

klizen stan, v němž někdo umřel. Stav nemocné nikterak ještě nebyl beznadějný, ale lék se jí už nepodařil. V posledních 24 hodinách se jí nedostalo ani kapky vody, takže ubohá umřela masla. Po smrti byla pochována dle zvyku eskymáckého národa, takže za tři dny nezbylo z ní nic. Hltaví psi ji celou strávili. — Leblanc měl při své medicínské práci větší štěstí, protože nenavštěvoval současně nemocných několik. Kněz vzal k chorému dítěti lahvičku ještě nenačatou; byla na ní zaprášená zátka. S počátku domácí netuší se svou nedůvěrou, ale zpozorovavše na zátku prach, byli již uklidněni míněním, že z léku v lahvičce ukrytého nebylo v ten čas podáváno jiným pacientům. Tak mohlo být dítě uzdraveno. — Zvláštní jest podívaná na děti sedící v primitivní škole. Různobarevné obleky jejich jsou složeny z koží karabů s kožesinou dovnitř nebo ven, z koží tuleních nebo z látek koupených ve skladech. Mezi vyučováním pronášeli děti poznámky, které by rozesmály i člověka na smrt nemocného. Všecky děti jsou zasnoubeny již od své kolébky, tak že jim odpadá románový hlavolam. Snoubenci vyrůstali pospolu, titulují se „mužem“ a „ženou“. Zazní-li před školou kroky některého opozdílce, vzkřikne některý ze žáků: „Sázím se, že je to jistě moje žena.“ — Eskymáci celkem jsou lidé bystří. Mají nezkrotný pud po neodvislosti stejně jako jejich předkové. V misijní škole učí se čísti a psát písmem eskymáckým. — Kapličkový přibytěk misionářů značně utrpěl mrazem. Polní lůžko Torquetillovo úplně setřelo, neboť se pod ním utvořila ledová vrstva. Pod oltářem bylo nutno led ostraňovati sekerou. — Celkem misijní činnost v těch krajích při houževnaté práci a při častém osvědčování kněžské obětavosti jde zdárně ku předu.

Kancelářské potřeby,

papír, pera, inkoust, tužky ve velkém výběru v
Družstevním knihkupectví
v Hradci Králové, Adalbertinum.

Besídka.

Zámek na jezeře.

Skotská pověst Přeložil Ondřej Věsovec.

Huhuhu — skučel vítr kolem domu, žena suché listy před sebou.

Rrrrr — sténaly okenice, nemohouce odolati nárazům větru.

S blízké věže bily se hodiny — jedna — dvě — tři — až dvanácte.

V malé kuchyni, jen spoře ozářené ohněm z kamen, seděl starý rytíř s kouřil svou dýmku. Obláčky tabáku vznášely se ve vzduchu, tvoříce fantastické podoby i postavy.

Žena rybářova již dávno zemřela. Syn byl na moři a jeho snacha odešla již spat.

Huhuhu — rrrrr!

Pojednou zaklepáno bylo na dveře.

„Dále!“ zvolal starý.

Dveře se otevřely a opět se zavřely. Neviděl ničeho, slyšel však kroky, které mířily ke kamennému a u židle, která u kamen stála, se zastavily. Nyní spozoroval starý rybář před židli dvě nohy, ale žádné tělo.

„Dobrý večer!“ pravil pozdní host.

„Přeješ mi dobrého večera, příteli“, pravil rybář beze vší bázně, „ale bylo by mně milejší, kdybys mi řekl, z jaké jsi dělá látky!“

„Vše svého času“, odpověděl cizinec; „nyní však vezmi svůj klobouk a následuj mě!“

„Co máni dělat v tenhle čas?“ tážal se nevrle rybář; „noc jest bouřlivá a mé údy jsou již stářím zdřevěnělé.“

„Vezmi svůj klobouk a následuj mě“, pravil host, „prosím tě o to!“

Rybář posadil si koženou čepici na hlavu, navlékl si námořnickou kazajku a následoval nohy bez těla. Kráčeli vzhůru podél břehu — hodinu cesty — dvě hodiny cesty.

Starý muž byl unaven, ale nechtěl činiti námitky.

Pojednou zastavili se u starého, rozbořeného zámku. Rybáře přelétl po těle mráz, neboť již slyšel o zámku mnoho příšerných pověstí. Tam prý na příklad před sto lety bydlil jistý zlý hrabě, jenž kapitány cizích lodí světly s cesty sváděl. Domnívali se, že jedou do bezpečného přístavu a zatím najížděli na skály a ztroskotali. Společníci hraběte ubíjeli lodníky a odváželi vše, co vzíti sebou mohli, do zámku. Tam vedli život pánů. Jak se to stalo, nikdo neví, ale jednoho dne rozpadl se zámek. A co se stalo s obyvateli zámku, to nevěděl též nikdo.

S tlukoucím srdcem následoval nyní starý rybář svého neviditelného vůdce. Držel se sotva na nohou, neboť vítr změnil se v bouři. Prošli dveřním zámečkem, došli až ke staré věži, prošli dveřním otvorem a kráčejíce po několika schodech, došli až do druhého poschodí. Tu byla kulatá komora a teprve zde ukázal se cizinec ve své podobě. Byl to vysoký, hubený muž, s temnými očima a s krátce přistříženým, černým plnovousem a právě tak vlasem.

Pravil: „Vzal jsem tě s sebou sem, abych tě prosil, bys modlil se za mou ubohou duši. Jsem majitel tohoto zříceného zámku. Zde vedl jsem s touto surových soudruhů nefestný život. Zde v této místnosti trávil jsem noci za hýření a pití. Místnost tato, byla-li osvětlena, činila od moje dojem majáku; a námořníci, kteří domnívali se, že vpluli za bouře zde do bezpečného přístavu, zaplatili tuto důvěřivost svým životem. Jejich lodi roztřístily se o úskalí. Sami utonuli a podařilo-li se přece některému z nich dosáhnouti břehu, byl námi nemilosrdně usmrcen. Vlny mořské vyhodily veškerý obsah lodní na zem a my byli zásobeni vším, abychom starý život dále vedli. Více než sto lodí a mnoho set lidských životů bylo tímto způsobem zničeno, až jedné noci přišla odplata.

Seděli jsme jako obyčejně v této místnosti a hýřili. Pojednou zhaslo světlo. Ve dveřích však, obklopen nebeskou září, stál Kristus. Nikdo z nás ani nehlesl. Němi patřili jsme na postavu. S nevyslovně milými, varujícími pohledy patřily jeho svaté oči na nás. Ale jeho mlčení bylo výmluvnější slov. Učinil několik kroků ku předu, položil silnou knihu na stůl, pokynul pravou rukou vzhůru a — zmizel našimi zraky. Když jsem procitl, rozbřeskovalo se jitro a moji soudruzi byli pryč.

Od toho času bloudím bez klidu a pokoje po zemi. Můj zámek se rozpadl. Žádný člověk se zde nezdrží. Každého roku jest mi dovoleno, abych na chvíli mluvii s lidmi. Podaří-li se mi přivést sem někoho a hnouti jeho srdcem, že přislíbí pomodlit se za mou ubohou duši, pak najdu časem pokoje.

Ukázal na černou knihu, která na stole ležela, a pravil: „V knize této zaznamenána byla jména těch, již mou vinou o život přišli. Jsou všechna vymazána až na jedno. Chceš-li, aby i toto poslední zniželo a aby se mi žádoucího pokoje dostalo, pak pomodli se za mou ubohou duši. Prosím tě o tuto službu lásky!“ Umlkl a svůj úzkostlivý zrak upřel na tvář starého rybáře.

Rybář byl hluboce dojat. Sice přislíbil, že se bude modlit za starého hříšníka.

Tu stal se zázrak.

Starý hrabě se zhroutil k zemi a jak se shýbal starý rybář k němu a sáhl na něho, rozpadl se v popel. Zároveň strhl se strašný vítr, vnikl otevřenými okny do místnosti, sebral s sebou i popel a rozmetal ho po moři.

S hrůzou opustil rybář zříceniny zámku a jak kráčel po nádvoří, spatřil při matném svitu měsíce, že se celá zřícenina pomalu do písku propadá.

Než stalo po ní nic, než vzpomínka na zlé činy hraběte a jeho konečné vysvobození starým rybářem.

Páperky.

Po válce v různých státech právě chytří zalezlíci, kteří dle metody syslů v době nebezpečné se ukryli, budou se hlásiti nejhorlivěji o politickou práci. V parlamentech pak začnou hřímati: „My jsme krváceli, my jsme obětovali potoky krve a všechno jmění: a za to bychom nyní ani nezasloužili...“

Výslednice husitského boje! Sami kališníci volali naposledy katolíky k zdolání loupeživých a despotických „reformátorů“ tábořských. Sigmund i po velikých fyzických porážkách dosáhl konečně hlavního svého cíle. Z reformace čistě husitské zbyl zevnější obřad — přijímání pod obojí. Za základ opravené reformace pro dobu míru byla vzata od husitů statuta arcibiskupa Arnošta z Pardubic. Politický svazek zemí koruny české se uvolnil, v čemž hrála značnou roli i různost víry. Život oloupené university se změnil v živoření. Dle toho pak také klesala vzdělanost kněžstva, jehož syboda byla nadto hmotnou i mravní závislostí značně spoutána. Poddanost rolnictva přitlačena v ujaření. Nikdy veliká vítězství neměla tak skrovný výsledek jako za hnutí husitského.

Často slyšíme od přeběhlíků stran politických a náboženských: „Poznali jsme ty lidi, viděli jsme, jak se jejich zásady liší od praxe; proto ven z toho prostředí!“ — Ale takové řeči bývali přecasto výmluvou chytré pohodlnosti, která hledá slávu v laciném přestupu. Tážeme-li se, jak takový přeběhlík pečoval ve straně o nápravu, shledáváme nezděka, že se vyhýbal obtížné spolupráci anebo — že jeho společníkové na jeho charakteru poznali zřetelně nějakou skvrnu. Žádná strana se nezreformuje pouhou kritikou. Všude jest potřeba práce kladné, zvláště u nespokojenců samých. Pознаl-li kdo „ty lidi“, znal zajisté také, co program žádá od něho.

Cena útoku pýchoty ve válce neklesá ani po všech vymoženostech technických. I po bubnové palbě prohlásil napadení: „Myslíš-li, že jsi nás zcela ochromil, dokáž to! Vezmi si místo dobyté osobně, přijď si pro válečné trofeje pěšky. Pokud se nepostavíš pevně do rozstředěných zákopů, nepodaří ti jasného důkazu, že jsme prohráli.“ — Je-li pýchota statná a neobyčejně energická, padají jejímu nepříteli ve strachu nejmistnější technické prostředky z rukou a následuje to, co za starověku: Buď vzdání se anebo při útoku spolehnouti na dvě rychlé nohy. Veliké vymoženosti technické ani nyní nedovedou zastítni velikou cenu odvahy a bystrosti osobní.

Ve prospěch
Svatováclavské Matice Skolské
Uznány za nejvýhodnější a nejlevnější nákupní pramen v Rakousku veškerých

kostel. paramentů

prádla, praporek, příkrův, keberů a
kavového náčiní ve výroběch nejstaršího
závodu v Čechách, o. a. k. dvorního dodavatele

Josefa Neškudly

v Jablonném n. Ori. č. 86.

Tisíce uznávacích referencí a doporučení. —
obrázkové ceníky, rozpočty, vzory a botové zboží
k výběru franky.

Bez velkom stáčí redie ve vlastních dílnách a
dřevěch, levné p acovní síly na venkově, čímž levnější
ceny až o 20%, než v dce inda.

Jubil. 100 let trvání a 60 let vlastní činnosti

Adresování vždy drazovné se vyprošuje

OLEJ STROJNÍ

nakoupíte levně u firmy

Josef Jelínek,

mydlář v Hradci Králové (na podsíní).

Volodžastojnem u

duchovenstvu a

slavným patronátním

úřadům davekuje si depo-

ruční veškeré kostelní nádoby a

náčiní a to: monstrance, kalichy,

oběry, nádoby, paténky, pacifikály,

svícny, lampy, kadělnice, kropenky

atd. své vlastní výroby, předpisům

církevním vyhovující. Staré předměty

opravuje v původní intenci a

v ohni mlatí a stříhá nebo proti do-

platku za nové vyměňuje. Hotové

předměty neb výkresy zasílá na u-

kázku franko bez závanosti koupě.

Vše se posílá poštovní. Práce ruční

Shled veškerých státek a stříbrných klenotů, jako: řetězů,

madonek, křížků, prstýnků, náramků atd. a Notářské

práteny, tabatěrky, jídelní náčiní se stříbra pravého

čínského vády na skladě.

Staré zlato, stříbro a drahokamy kupuje za nejvyšší ceny

JAN STANĚK,

paříř a eliseaur

Praha-I.-979., al. Karolíny Světlé, čís. 12. n.

Přímý směr c. b. směrkuho tratičního soudu.

Proti nastuzeninám

a reumatismu osvědčilo se nejlépe

kožené prádlo

ze zamásové a jelenkové kůže.

Pro pole zvláště výhodné,
neboť žádná nečistota se
v kůži této nadrží.

Prádlo, kož. ponožky, kožesinové rukavice
zhotovuje a na objednávku zasílá

Josef Annamichl,

rukavičkář a bandažista

v Hradci Králové, velká podsíní.

Uhlí - Koks - Dříví

nabízí ze svého skladu na Slezském Předměstí
Cerný & spol.

Jan Horák, soukenník

v Rychnově nad Kněžnou
zasílá na požádání vždy

dle roční sezony kolekci
nejnovějších druhů pravých
vlněných látek

své vlastní výroby, jakož i tu- i cizo-
zemských.

Četná uznání zvláště z kruhů vele-
důst. duchovenstva svědčí o poutivé ob-
sluze mého ryze křesťanského závodu za
dobu více než třicetiletého působení.
Učiňte, prosím, malou objednávku na
zkoušku.

Též na splátky bez zvýšení cen!
Volejenné látky na taláry.

LUKA A POLE

u městských jatek pronajme c. a k. dvorní to-
várna nábytku K. V. Škuherský, Hradec Králové.

Paramenta.

Ignáce V. Neškudla syn

(protokolovaná firma)

v Jablonném nad Orlicí (v Čechách)

(bratr P. J. Neškudly, farář ve Výpračticích)

doporučuje P. T. veleďstojn. duchovenstvu
svůj osvědčený a často vyznamenaný

výrobní závod

všech kostelních paramentů,
spolkových praporů a kovového náčiní.

Cenníky, vzorky i rochoha hotová na ukázkou
se na požádání franko zašlou.

Poděkování.

Všem, kteří dne 19. října b. r. vedp. os. děkana v. v., t. č. zá-
meckého kaplana v Cholticích

Václava Vykoukala

doprovodili z domu smutku v Cholticích č. 7 do kostela sv. Roméda
a pak po smutečních službách Božích z Choltic na 5 km vzdálený fi-
liální hřbitov u sv. archanděla Michaela v Lepějovicích u Valů, kde
byl po 12. hodině pochován, vzdáváme upřímné:

Zaplať Vám to Pán Bůh Sám!

Vřoucně děkujeme zvláště vldp. bisk. vikáři traktu chrudimského
a ostatnímu velebnému duchovenstvu, sl. hr. úřednictvu v Cholticích,
P. T. ústř. ředitelství firmy »Klimeš, Salásek, Horký a spol.«, sl. zastu-
pitelstvu městečka Choltic, sl. c. k. okr. školní radě v Pardubicích, sl.
městské radě a okr. zastupitelstvu v Přelouči, sl. sborům obou měšť.
škol v Přelouči, obecných škol v Cholticích a v Klenovce, sl. před-
stavenstvům příslušných obcí, pp. učitelům ze Semína, Lhoty, Svinčan,
Mokošina a Lipoltic.

V Cholticích, dne 23. října 1916.

Truchlíci pozůstali.

PODĚKOVÁNÍ.

Podepsaný vzdává u příležitosti pohřbu svého otce
důstojnému Pánu p. Václavu Sokolovi, děkanu v České
Třebové, za vedení pohřebních obřadů, důstojnému Pánu
p. Josefu Pavlišťovi, katechetovi měšť. škol v České
Třebové, za sloužení slavného Requiem, a důst. Pánům
p. Jindřichu Rückerovi, administrátoru v Opatově, p.
Robertu Valovi, prvnímu kaplanu v České Třebové a
p. Leonardu Koženému, katechetovi měšť. škol v České
Třebové za účastenství při pohřbu své

nejsrdečnější díky!

SEMANÍN, v říjnu 1916.

Lad. Hronek,
farář.

OBNOVA

Číslo 44.

Předplatné na čtvrt roku 2 K 50 h
na půl roku 5 K —

V Hradci Králové, dne 3. listopadu 1916.

Inserty počítají se levně.
Obnova vychází v pátek v poledne.

Ročník XXII.

K společenské solidaritě!

Katolický poslanec Šamalík na Moravě uveřejnil tuto věcnou výzvu:

»Prosím vás, aspoň vy, kteří se hlásíte k našemu praporu, mějte scutit. Zijeme a chceme žít! Co potřebujeme pro sebe, své domácnosti, hospodářství i sadbu, se nám úředně zaručuje, a to si ponecháme! Odprodejme přebytky pro nemajetný lid, který hledá zemák místo ohleba. Nehledme na to, že ten či onen prodal brambory potichu za tolik a za tolik! Nespravedlivý groš nepřinese požehnání a požehnání nepřinese peníz, který vyplatil obhospodník za plodiny potichu, a který pak mnohokrát prokne! S poctivostí nejdál dojdeš! Toto heslo hlásíme stále a hlásíme je rovněž i při rekvisici bramborů. Co potřebujeme pro sebe, úřady nám nechají! Co můžeme odprodati, odprodejme poctivou cestou, bez — lichvářských zisků! Pamatujeme, že přebytky brambor jsou pro chudinu, která za dráž, těžce vydělané peníze ukojuje jimi svůj hlad, a nepřejeme si, aby na naše brambory padaly slzy chudiny jako kletba na naši hamizdnost a lichvu!«

Taková křesťanská povzbuzení by měla zaznívat z úst všech těch veřejných činitelů, kteří se těší u rolnictva autoritě, kteří mají na venkov vliv.

Naopak však leckde se ozývají mezi rolnictvem povážlivé výtky: »Teď jsme my páni, teď nás musejí jiní prosit. Nyní poučíme měšťáky...« Kdyby hrot takových slov hrdých byl obrácen výhradně proti notoričným škůdcům a nepřátelům rolnictva, bylo by to vysvětlitelné; snadno by se to odpustilo. Ale považme, co by vzešlo z příkrého odporu rolnictva proti obyvatelům měst vůbec! Takové třídní zachvaty jsou špatnou průpravou k demokratisaci veřejného života; a tolik se přece mluví o lidovosti! Vždyť ve městech jest plno ubožáků, kteří strádají i při pilné práci. Jestliže tito rolníkům v ničem neubližují, zajisté si nezaslouží pohrdavých pohledů od zemědělců. Každý zná nejlépe své křížky vlastní.

Venkov zvláště nyní nemůže stavěti proti městům čínské zdi. Předně jest tu celá přiležitost společných, která připoutává měšťana a rolníka k sobě velice úzce. Dále oba živly se stále více prostupují, směřují. Synové i dcery rolníků ve městech studují, aby vstoupili do řad naší inteligence i svým životním povoláním. Ba i vesnická mládež, která nestudovala, uchycuje se při různých zaměstnáních ve městech. Naopak zase z měst přicházejí do vesnic zříditi své krámy obchodníci, řemeslníci; přicházejí vzdělávat venkovskou mládež učitelé; ve větších obcích jsou studovaní obecní tajemníci. Celé řady měšťanů zabývají se hospodařením také. A obráceně: v některé vai jest daleko více dělnictva průmyslového než zemědělců. K tomu připoděláme přechasté snahy, při nichž jeden snoubenec jest z města a druhý z vesnice! Málokterá četná rodina selská jest bez příbuzenstva, usazeného ve městě. Města jsou a musejí býti

vděčna, že zvláště jejich inteligentní dorost se doplňuje ze zdatného venkova. Naproti tomu venkov má prospěch z městské práce průmyslové, nachází ochranu svých zájmů i u lidí, kteří nikdy na poli nepracovali, z měst vycházejí popudy k vyšší kulturní úrovni venkovských osad atd.

Některé demagogové chytí loví na venkově popularitu bezdůvodným popichováním proti městům v době, kdy jest toho přece co nejméně potřebovat; vždyť poměr důchodů městských k venkovským značně se přesunul. Proč tedy hněvy právě nyní i proti málo majetným kruhům městským, které z příjmů nevelkých jsou nuceny kupovati venkovské produkty za cenu několikanásobnou? Ale demagogům se jedná o to, aby před novými volbami do sborů autonomních a zákonodárných pojistili si pevnou půdu pochlebenstvím a hesly třídního boje.

Každý uvážlivý občan seznává, že nyní jest v našem národě nejméně příhodná doba k třídnímu kvašení. Již to faktum, že na bojišti mnoho svízelně zakoušejí lidé stavů všech, má jejich příbuzné za frontou sbližovati. A což tolik hesel o potřebě vlastenectví, o národní obětavosti, o práci pro národní celek vyznělo zcela na prázdně? Byly to všechno jenom fráse na zakrytí vnitřní prázdnoty a bláseovanosti? Jak právě nyní všechny národní jednotky mají se řaditi v ukázněné řady k společnému cíli, pochopí snadno i občan nejprostějš, není-li mu dobro národního celku vyšetřalým, zcela prázdňím zvukem. Okolnosti přímo hřimavým hlasem volají po společenské solidaritě, ježto jsme druh na druhu odkázáni. Žádný z nás nemá práva vyvyšovati se nad druhé, všichni si máme vzájemně vypomáhati. Jen spojenými silami provedou se věci veliké.

Připomínáme zároveň, že jest potřebí hodně šetrnosti netoliko tam, kde jest málo, ale i v místech, kde jsou zásoby značné. Ničím se nemá nikde plýtvati, ježto cena zvláště pokrmů a nápojů den ode dne roste. Tím spíše jest nutno hospodařiti velice obezřele, že zásoby, které se předávají do rukou jiných, vesměs velmi dobře se platí. Každý má pamatovati na budoucnost; každý si má připomenouti, jakou radost vzbudí u bližního, jestliže mu v čas přispěje na pomoc ze svého přebytku.

Nikdy by národu neprospělo, kdyby se již nyní připravoval podpal k zostřenému třídnímu boji, který by v době poválečné vypukl silou daleko větší než jak proudil před válkou. I po válce budeme druh s druhem sociálními, kulturními a politickými poměry těsně spjatí; jedna strana druhou žádným křikem nezničí. Proto jest potřebí již nyní klásti pevné základy k přátelskému soužití, k solidaritě v pravdě křesťanské, která se stane požehnáním celé veřejnosti.

Průběh války.

Ruské bojiště. Po delší přestávce zahájili Rusové na Volyni západně od Lucku opět hro-

madné útoky. Vyrázili u Pustomytů a u Želova, ale všude odrazení. Stejně se jim dařilo i na haličské frontě u Stanislavova, na východním břehu Narajovky a j. Nelenili s útoky i na Ščate, marně však.

Proti Rumunsku. Na východních hranicích sedmihradských bitevní činnost ochabla, zato jihovýchodně od průsmyku Červenověžského naši rozšířili své úspěchy, severně pak od Campolungu (pod prostorem brašovským) odrazili rumunské výpady. U Rávy bojuje se dále. Skupina generála Falkenhayna zajala od 10. října na 10.000 mužů a ukořistila 37 děl a 47 strojních pušek. V Dobruždi trvá pronásledování ruské pěchoty a jízdy, Mackensen vyčišťuje také nejsevernější kout Dobružský. — Dle úřední zprávy ze dne 1. listopadu vnikla naše vojska západně od Předělského údolí do nepřátelského postavení, při čemž ukořistěno 10 děl a 17 strojních pušek.

V Makedonii položení jest stejné, neboť srbské oddíly v oblouku řeky Černé postupivší byly bulharským protiútokem odraženy do východních postavení.

Italové pokračovali v dělostřelbě na části přímořské fronty. Útok jejich ve Fasanských Alpách za velikých ztrát italských byl odražen.

Na Sommě nastává podzimní nepohoda, která pokračující bojům překáží.

Politický přehled.

Čísaršské vlastnoruční listy. Prvním z nich oznamuje mocnář ministru zahraničních záležitostí bar. Burianovi, že jmenuje dr. Arnošta šl. Koerbra rakouským ministerským předsedou a sprostuje ho úřadu společného ministra financí. Zároveň pověřuje bar. Buriana správou společného ministerstva financí, jakož i nejvyšší ústřední správou v záležitostech Bosny a Hercegoviny. Ve druhém listu sprostuje dr. šl. Koerbra úřadu společného ministra financí, vyslovuje mu uznání a děk a jmenuje ho rakouským ministerským předsedou. Ve třetím listu, adresovaném rakouskému ministru vnitra princovi Hohenlohe-Schillingsfürstovi, přijímá se žádost ministerstva Stürgkhova za sprostění úřadu, pověřuje se zároveň zatím správou svých odborů a sděluje se mu jmenování dr. Koerbra ministerským předsedou. Ve čtvrtém pověřuje se dr. Koerber utvořením nového ministerstva. — Nato vydáno 21 nejvyšších vlastnoručních listů, v nichž císař především vyhovuje návrhům dr. Koerbra, propouští všechny došavadní ministry a zároveň jmenuje nové ministry. Každého ministra propouští zvláštním listem a také zvláštními listy povolává nové.

Dr. šl. Koerber vstupuje podruhé v čelo vlády. Narodil se r. 1850 v Tridentu. Dříve než se uvažal v úřad rakouského ministerského předsedy, měl poradit s ministerským předsedou uherským hr. Tiszou, jemuž navrhl, aby došavadní rakousko-uherské vyrovnání bylo prodlou-

DEPEŠNÍ ADRESA: ALBIBANKA

TELEFON ČÍSLO 83

KRÁLOVÉHRADECKÁ BANKOVNÍ JEDNOTA V HRADCI KRÁLOVÉ ADALBERTINUM

PROVÁDÍ VEŠKERÉ OBCHODY BANKOVNÍ A SMĚNÁRENSKÉ ZA PODMÍNY K NEJVÝHODNĚJŠÍCH - ESKONT SMĚNEK - PŘIJÍMÁ VKLADY NA ÚROK 4%, A VYPLACÍ VEŠKERÉ VKLADY BEZ JAKÉHOKOLIV OMEZENÍ - SLOŽNÍ LÍSTKY POSTOVNÍ SPOŘITELNY ZDARMA

VELKOOBCHOD UHLÍM, KOKSEM A CEMENTEM

ZÍROVÝ ÚČET U RAKOUSKO-UHERSKÉ BANKY

ČÍSLO ÚČTU POŠT. SPOŘITELNY 140.273

ŽIVNOSTENSKÁ BANKA FILIÁLKA

V HRADCI KRÁLOVÉ

Akeiový kapitál K 80,000.000.—

Reservní a pojistné fondy přes K 25,000.000.—

Centrála v Praze, zal. r. 1868.

Filiálky: Brno, České Budějovice, Frýdek-Místek, Jihlava, Karlovy Vary, Klatovy, Kolín, Krakov, Liberec, Lvov, Mělník, Olomouc, Moravská Ostrava, Pardubice, Písek, Plzeň, Prostějov, Tábor, Terst a Vídeň.

Expositury: v Gradu po dobu lázeňské sezony a stálá v Opatí. Vídeň v I., II., III., IV., V., VI., VII., VIII., IX., X., XII., XVI. a XXI. okresu.

Žirové účty.

Zabývá se eskontem směn, inkasem směn a čeků na všechna místa v tu i cizozemsku; obstarává úhrady a výplaty, jakož i všechny ostatní bankovní transakce

za podmínek oo nejvýhodnějších.

Pro transakce s Amerikou stává zvláštní oddělení při sídelním ústavu.

ženo na další dvě leta již také proto, aby požadavky, které se s obou stran činí, mohly býti projednány a vyřízeny ústavním způsobem, za účastenství také rakouského parlamentu. Hr. Tisza návrh dr. Koerbera přijal, čímž tento uplatnil své mínění, že nyní, uprostřed velké války, není radno, aby se činila závazná ustanovení pro hospodářský stav obou polovin říše, který nastane teprve po ukončení války. Zároveň se ujišťuje, že dr. Koerber než převzal úkol sestavit nové ministerstvo, vyžádal si a také od panovníka obdržel plné moci, jež se týkají předem jistých zásad pro úpravu politické správy, za druhé přesného vymezení kompetence, působnosti a právomoci civilní správy a úřadů vojenských, a za třetí provádění tiskové censure.

Ministerstvo Koerbrovo. Nejvýznamnější pro nás osobností v novém ministerstvu jest nový ministr orby Jindřich hr. Clam-Martinič, nynější vůdce pravice v panské sněmovně a spolu i vedoucí osobnost konservativní politiky na sněmu království Českého. Narodil se r. 1863. Ministrem vnitra jmenován bar. Schwarzenau, vynikající osobnost z komise pro reformu veřejné správy, býv. místopředseda tyrolské, posledně senátní president u správního soudu. — Ministrem spravedlnosti stal se dr. F. Klein, jenž byl už ministrem spravedlnosti za bar. Gautsche a bar. Becka. Narodil se r. 1854. — Nový ministr obchodu dr. Stibral byl už ministrem obchodu v ministerstvu Claryho. Narodil se r. 1854 ve Vídni. — Ministrem finanční jmenován Karel Marek. Narodil se r. 1860 v Chebu. — Ministrem železnice stává se generál-major Arnošt Schaible, brigádník dopravních sborů. Narodil se r. 1868. — Polským ministrem krajanem jest dr. Michael Bobrznyski, bývalý místopředseda halický. To jsou nové osoby v tomto ministerstvu. Z předešlého ministerstva přecházejí sem dr. Ot. Trnka jako ministr veřejných prací, dr. M. Hussarek jako ministr kultury a vyučování, Georgi jako ministr zeměbrany.

Kníže František Thun, býv. místopředseda království Českého, zemřel 1. listopadu na dědičném zámku ve stáří 69 let. Byl vznešeným aristokratem, nejlepším přítel a obhájcem

národa českého. Dobře praví „Národní Listy“, že duše jeho byla prostoupena hlubokou vírou náboženskou a státoprávním přesvědčením pro základní ústavní práva české koruny a všeho lidu v celé jeho oblasti, bez rozdílu národnosti. Byl to vzorný muž, který stál všude na svém místě.

Nový apoštolský nuncius vídeňský hr. Valfre di Bonzo přijat byl 31. října Jeho Veličenstvem ve slavnostním slyšení.

Svaz německých měst v Rakousku ve schůzi své dne 24. října rozhodl se upozorniti vládu na to, že města dospěla až k nejzávažnější hranici výkonnosti a že další povolávání pracovníků sil musí býti zamezeno v zájmu bezvadného provádění vojenských záležitostí, uložených městům na poli zdravotnictví a výživy.

Volné listy.

Marie Terezie. Tato znamenitá panovnice narodila se 13. května 1717 a rodiče její byli císař Karel VI. a Alžběta, arcivévodkyně Brunšvická, kteří pečlivě dbali toho, aby ve výchově a vzdělávání jejich dcery nebylo ničeho opomíjeno. Karel VI., hledě k možnosti, že by neměl mužského potomka, prohlásil r. 1724 pragmatickou sankci, kterou po nějakém čase uznaly nejmocnější státy evropské.

Mnozí princové ucházeli se o Marii Terezii, která majíc svobodu rozhodování, vyvolila sobě za chotě Františka Štěpána, vévodu Lotrinského, s nímž oddána byla 12. února 1736. Z manželství narodily se tři dcery, z nichž dvě zemřely a jedna později dožila se násilné smrti jako francouzská královna. Dne 20. října 1740 císař Karel VI. zemřel a po jeho smrti Marie Terezie uvázala se ve vládu a stávši se dědičkou zemí, přijala též titul „královny české a uherské“. Mladá panovnice prohlásila svého manžela spoluvláděm a záhy projevila mohutného ducha, prozíravost a neobyčejné státnické schopnosti. Na příklad, aby poznala potřeby svých poddaných, povolávala k sobě přední muže všech zemí a vybízela, aby s ní o

všech věcech mluvili upřímně a svobodně, za kterouž příčinou postarala se též o snadný přístup všem, kdo žádali o slyšení.

Hned první dny vlády její byly vyznačeny dobročinnými skutky a zařízeními, která stala se prospěšnými všem poddaným a která odstranivše mnohá břemena, oplodnila hospodářský život a podpořila společenský pořádek. Hrabata Sekendorf, Wallis a Neuberg byli obviněni z rozličných chyb, kterých prý se v předchozích válkách dopustili a proto byli držáni v žaláři. Marie Terezie, vedena jsouc velkodušností, rozkázala tyto polní maršálky propustiti, čímž v nich nabyta oddané a věrné služebníky, nehledíc k tomu, že skutek ten dal svědectví o jejímu dobrém srdci.

Sotva že zpráva o smrti Karla VI. a o nastoupení na trůn Marie Terezie se roznesla, nastalo vzrušení skoro v polovici Evropy a již rozliční panovníci hlásili se o dědictví. Karel Albrecht, kurfirst bavorský, dožadoval se dědictví na podkladě posledního vůle císaře Ferdinanda I. August III., král polský a kurfirst saský, dohlásoval se domnělého práva svého, že manželka jeho byla prvorozenou dcerou císaře Josefa I. Filip V., král španělský, dokazoval, že manželka Filipa II., krále španělského, byla rakouskou princeznou, ve kteréž skutečnosti založeno prý dědičné právo k zemím rakouským. Karel Emanuel, král sardinský, hlásil se k vévodství milánskému a Ludvík XV., král francouzský, domníval se býti rozhodčím mezi všemižadatelci. Posléze k nežádaným těmto dědicům přidružil se Bedřich II., král pruský, jenž osobit si právo k částem Slezska přes to, že předkové jeho smlouvami a opětnými vyhláškami všech práv k území tomu se zřekli. I vpadl Bedřich II. r. 1740 s 40.000 muži do Slezska, v němž právě nebylo dostatečné obranné armády. Rakouský generál Browne, jenž sám nepočetnému vojsku velel, vida, že by marně proti přesile proléval krev, rychle couval a tak se stalo, že Vratislav vzdala se bez jediného dělového výstřelu. Kdežto generál Browne uchýlil se do Moravy, generál Roth v pevnosti Nise držel se statečně, odolával útokům a činil takové výpady, že Bedřich II. musil od oblehání upustiti.

Feuilleton.

Domů.

S. Gusjeff-Orenburgski. Přeložil Jiří Ronovec.

I.

Byla tmavá noc. Venku zuřila a skučela bouře. Probíhala pastviny a pustiny jako divoké zvíře, jež z úzké klece vyrazilo, řvouc a skučíc. Hnal se snít před sebou, srážela větve se stromů kolem malé chatrče, jež u lesa stála. Zdálo se, jako by ji tam bouře hledala, jako by o chatrči dobře věděla. Bouře brala časem na sebe podobu vyhrůžky, časem zněla opět jako nevrle výčitky, jako šilené kletby proti nebi i zemi.

Chatrč byla v hlubokém spánku.

Nikde nebylo lze zřítí ohně. Nikde zvuku, jenž by lidi prozrazoval: vše v hlubokém spánku. Jen při vchodu skřípala brána, již vítr přirážel a odrážel a pak okenice, jež zůstala nezavřena.

Pojednou pronikl bouří štěkot psa. Štěkot však zněl jako kňučení. Tak kňučí psi, najdou-li zvěř a chtějí-li ji vyštít z jejího pelechu. Štěkot zněl brzo naříkavě, brzo proměnil se v zuřivé vyti, plné jednotlivých, trhaných zvuků, až skončil táhlým, uší rvoucím kňučením. Pán domu se probudil, jako by nějakým úderem zasažen. Zvedl ve tmě hlavu a naslouchal. Spánek prchl.

Hlasitě zvolal: »Nikolajevno!«

Pokoje oddychování bylo jedinou odpovědí.

»Nikolajevno!« opětoval hlubokým hlasem.

Zasténala postel a ospalý hlas se tázal:

»Nu?«

»Slyšíš?«

Bouře mrskala sněhem zdi i veřeje. Ale i za bouře bylo lze zřetelně slyšeti štěkot psa.

»To jest pes!« pravila naslouchajíc Nikolajevna, »co jen chce?«

»To slyším též... Jen aby se liška nedostala do kurníku.« Při těch slovech počal se již oblékati.

Za minutu zaprskla sirka. Modravý plamének se ukázal a brzo hořela sirka jasným ohněm.

»Musím se podívat!« pravil sedlák, urostlý, širokoplecí muž, vyhledal lucernu a rozžehl světlo v ní. Pak oblékl se do kožíšku, nasadil čepici a blížil se ke dveřím.

»Simeone, vezmi pušku!« upozornila žena.

»Proč?«

»Pro případ...«

Přemýšlel. »Pro mne...« A vzal ji s sebou.

Byla to stará berdanka. Prohlédl si kohoutek, položiv zápalku na pánvičku. »Vše v pořádku. Medvěda bych mohl tou puškou položit!« Zavřel dveře a vyšel na dvůr.

Paní chvějíc se, naslouchala ve tmě. Za nedlouho však přemohl ji opět spánek. Ani nevěděla, jak pod teplou kožešinou opět usnula.

Na dvoře zuřila sněhová vichřice a okamžitě bičovala oblíčený Simeonův, jakmile vstoupil na dvůr. Dvěma nárazy rozněvala mu kabát a vyrazila mu lucernu téměř z ruky. S velikou námahou zapal si opět kabát a skryl lucernu pod jeho cíp. Ale světlo blikalo, blikalo, až zhaslo docela. Simeon zaklel, postavil lucernu do přední, vzal pušku

do ruky a počal se opatrně přibližiti k zadnímu dvoru, odkud se vyti psa ozývalo.

Zapadaje do sněhu, bral se jen velice zdoluhavě do předu, aby otevřel vrata k zadnímu dvoru.

Tam pronikavě zapískl. Pes štěkal ještě hlasitěji, poznáv svého pána na blízku.

Simeon měl pušku připravenou. Opatrně pokročil do předu, hledě v temnotě něco určitého rozeznati. Zpozoroval, že pes neustále štěká k otvoru seníku, ale příčinu jeho štěkotu nemohl si vysvětliti.

»Kdo tam může být?« tázal se sama sebe. »Zvíře či člověk?«

Pes přiběhl a vyl naříkavě. Simeon hladil ho po hlavě, zatím co pes třel se mu kolem nohy. Pak se rozběhl se zuřivým štěkotem opět k seníku.

Pojednou ozvalo se zapísknutí a neznámý hlas zavolal psa.

Simeon položil pušku k líci. »Kdo jest zde?« tázal se hlasitým, velitelským hlasem. Nikdo neodpověděl.

»Odpověz... Jinak stělmím!« pravil Simeon. Kohoutek cvakl.

Tu vrhla se nějaká temná hmota Simeonovi k nohám. Zachvěl se a bezděčně stiskl kohoutek. Na štěstí rána nevyšla. V témže okamžiku ozval se již hlas plný nářku a bolesti:

»Slituj se... Nezapíjej! Přítel... Pro Ježíše Krista!«

Někdo chopil se Simeonova pláště a objal jeho kolena. Zatím pes zuřivě trhal šat cizincův s tělem. Jen s námahou bylo možno zvíře odehnati.

»Kdo jsi?« tázal se rolník ostře.

Narození následníkovy. Bedřich II. činil sice umírněné sprostředkovací návrhy, ale Marie Terezie všechny nabídky odmítla jako nedůstojné a ponižující. Něco podobného stalo se nedávno, když vyslanec náš, hrabě Nostitz, jménem říše odbyl všechny požadavky rumunského Bratiana, jenž neutralitu chtěl prodati za rakouské území. Marie Terezie sice tehdy podala žalobu proti Bedřichovi II. na sněmě v Remeši, ale bez úspěchu, a tak rok 1740 končil se pro císařovnu bezradostně. Následujícího roku král pruský přibyl k svému vojsku do Slezska a v noci 7. března vzal útokem Veliký Hlohov a posádku jeho zajal. Jenerál Schwerin s hlavní armádou pruskou pronikl k Opavě a odtud k moravským hranicím.

Prostřed těchto nesnází usmálo se na císařovnu slunce radosti narozením následníka, jenž proslul jménem Josefa II. Událost ta ve Vídni byla provázena slavnostmi, o jakých v hlavním městě nikdo před tím neslychal. Jenerál hrabě Neuberg narozením následníkovým nabyl takové odhodlanosti, že v zimě pře. zasněžené hory neschůdnými cestami vyrazil ke slezským hranicím a 8. dubna odňal nepříteli město Grodek a v něm bohatou kořist. Dne 10. dubna svedena byla bitva u Molvic, v níž ztráty pruské rovnaly se sice rakouským, ale kterou Bedřich vykládal ve svůj prospěch.

Po bitvě král pruský chtěl zase oblehnouti Nisu, ale jenerálem Neubergem bylo tomu zabráněno a od té doby nastal na bojištích klid zbraní. V tu dobu odhodlala se mladá císařovna, dáti se korunovati uherskou korunou, za kterýmž účelem svolán byl zemský sněm do Prešpurku, kdež po skoncování parlamentních prací dala se slavnostním způsobem korunovace, již účastnili se nejřednější mužové země a veliké množství lidu. Na sněmu byl též manžel císařovny vyhlášen za spoluvladaře a obnoveny starobylé hodnosti královského chorvatského palatina, primasa a bána, a zároveň usneseno, že nejvyšší světské a církevní úřady od té doby vyhrazeny jsou toliko rodům Uhřům, naproti tomu pak uherská kancelář a komora staly se závislými na panovníkovi.

Po korunovaci začalo se brzo opět nepřátelství ve Slezsku, kdež král Bedřich 10. října dal si holdovati vratislavským magistrátem, jehož příkladu následovaly Svídnice a Lehnice. Udály se zároveň drobné šrůtky, které však byly nevýznamny. Vážnější skutečností bylo, že rozmnožily se císařovny nepřátelé, mezi nimiž nejnebezpečnější byl Karel, kurfirst bavorský, podporovaný Francií, v níž neutuchala protirakouská závist.

V měsíci srpnu 40.000 Francouzů za vedení maršála Velleisle překročilo Rýn a spojilo se s Bavorsy. Jiná francouzská armáda, vedená isouc maršálem Mailleboisem, vtrhla do Hanoverska, aby tam byla překážkou králi anglickému, jenž zamýšlel císařovně Marii Terezii pomáhati. Bavorské vojsko vrazilo do vévodství rakouského a zabralo Linec.

Jakkoli nesnáze doléhaly se všech stran, přece císařovna nezmalomyslněla a čím více rostla nebezpečnost, tím více mohutněla její odhodlanost, aby proti nespravedlivému násilí opatřila si spravedlivou moc. Předem žádala od Holandska smlouvenou pomoc, která však jakkoli zásadně neodmítnuta, přece jen den ze dne byla odkládána. Holandsko a Anglie aspoň slíbily, že se přičiní o sjednání míru.

V té době dne 27. srpna zemřela arcivévodkyně Maria Alžběta, gubernátorka Nizozemska, a císařovna jmenovala tam místodržitelem bratra svého manžela, vévodu Karla Lotrinského, jenž pro svoji

lidumilnost u nizozemského lidu byl velmi oblíben. Mnílat tím získati Nizozemí, aby se branně postavilo proti jejím nepřátelům. Tímž úmyslem vedena svolala uherský sněm do Prešpurku, kdež k poslancům promluvila nadšenou řeč, aby je roznítla hájiti ohrožené říše.

Nebylo rumunské snůhy. Bratianu, ministrský rumunský předseda, nazván byl kterýmisi německým novinářem záhadnou sfinjou. Již to tak bývá, že novinářské libivé slovo se uchytí, stává se duševním inventářem veřejného života a obecněstvo předstává si za pojmem tím kdo ví jakou skutečnost. Zatím však slovo bylo pouhou praskavkou. »Červená kniha«, naší vládou o stvoích s Rumunskem uveřejněná, podává zprávy, jimiž přesvědčení o záhadné sílnze rumunské ze základů se vyvrací a jimiž důkladně opravuje se i mínění o mazanosti Bratianově. V politických dějinách, jak pravily které si německé noviny, není prý snad ani příkladu, že by který státník byl tak mazaný býval, jako tento Bratianu. Četbou »Červené knihy« však doděláváme se úsudku, že tu nebylo mazanosti, ani zvláštní obratnosti, ale že Bratianu svým smýšlením se netajil a svých úmyslů neskrýval. Z mluvy Bratianovy vyzívá všude střízlivý obchod a jasné počty. Bratianu svého účetnictví před vyslancem naším věru neschoovával.

Výmluvným skutkem našemu vyslanec bylo již to, že na počátku války rumunské ministerstvo postavilo se proti králi Karlovi, když usiloval o splnění spojenecké smlouvy. Potom krok za krokem se ozřejmovalo, kam Bratianu mířil. Bratianu na příklad vůči hraběti Nostitzovi se vyslovuje, že rakouské a německé válečné úspěchy na východě nic neznamenaají, neboť jest prý tu ještě Itálie. Dobyti Lvova dne 23. června 1915 není mu rozhodující událostí, Rusové prý za čtrnáct dní počnou s ofensivou sami a všechno se změní. V rozmluvě 12. května 1916 Bratianu vykládá, že ve svých úsudcích nedává místa malým jednotlivostem. Padne-li Verdun dle nic, dobudou-li německá a rakouská vojska někde několik kilometrů, jest mu zcela lhostejno, válka tím rozhodnuta nebude. Podaří-li se jedné skupině druhou zničiti, nemůže se to státi náhle a nepozorovaně, a proto Rumunsko má pak vždy ještě dosti času se rozhodnouti. V úplnou porážku jedné skupiny Bratianu nevěří, stane-li se to však, pak pro vyčerpání jest potřebí aspoň tří roků, a protože Rumunsko dlouhé války by nesneslo, jest jasno, že musí čekati.

Až hrůza jasným byl Bratianu v jiné rozmluvě, v níž našemu vyslanci nepokrytě naznačil, že Rumunsko proti nám vystoupí, bude-li nás považovati za poražené. Bratianu nestýchal se napovědět, jak dle »Červené knihy«, že považuje zničení monarchie za možné, zničení Ruska však za nemožné a že trvalé držení Sedmihradeka jest proto myslitelné, držení Bessarabie však nemyslitelné. Hle, jak Bratianu vystřkoval páfata a jak mluvil způsobem, kterým záhadná sfinx nikdy nemluvila.

Po červnové ruské ofensivě vyslanec náš vzkazuje: »V Rumunsku jsme zase asi tam, kde jsme byli před rokem, vybledlá naděje na Sedmihradeko opět se probouzí, rozbití monarchie jeví se zdejší psyché opět v dosažitelné podobě. Bratianu doufá v porážku Rakouska a věří v ni, ale ještě počká na střelivo, na další ruské úspěchy a na pomoc proti Bulharsku.« V jiné

zprávě vyslanec oznamuje, že Bratianu vžil se v mínění, že válka se již chýlí ke konci; myslí, že naše vyčerpaná vojska stojí proti zcela nevyčerpatelným zálohám dohody a zvláště Ruska. V Rumunsku oddali se v tu dobu již klamně víře v proházku do Sedmihrad. Bratianu se vytáčí, ale nebude ani o minutu déle čekati, jakmile přestane se nás bát.

Bratianu, jak z »Červené knihy« jde tedy na jevo, mluvil hodně bez obalu, náš vyslanec mu dobře rozuměl a všechny řeči o záhadné sílnze a mazanosti rumunského premiéra vylíhly se v mysli dobře nezpraveného zpravodaje. Podobných nesmyslů v této válce namluvilo se ostatně již spousta, a soudný čtenář novin nezávazně žvavosti té se jen usmívá a myslí po svém rozumu.

O parlament. Minule pronesli jsme tady svůj soud, že sněmovní zasedání za přítomných okolností bylo by jen formalitou a že český národ o parlament dnes zvláště usilovati nemusí. Důvodů, které nám tanuly na mysli, jsme neuvodli. Že jsou i jinde shodného mínění a našim, vysvítá z projevu, učiněného v moravském »Hlasu«. »Že by náš parlament redvivuše, přišel tam poslanec Ševčík, »měl tolik síly, aby se povzněl na výši doby a provedl velké a mnohé práce zákonodárné, jichž nynější válečná doba vyžaduje, neočekává nikdo. Nuže, k čemu ty řeči o svolání parlamentu a k čemu ty zbytečné porady? Vždyť ani jedna z velkých politických stran v dělnost parlamentu nevěří a ani jeden z poslaneckých klubů upřímně si nepřaje, aby byl parlament svolán, jak to také ze všech prohlášení vysvítá. Právě tato prohlášení dosud od stran vydaná činí dojem prohlášení na oko učiněných, z nichž žádná vlastně nevyhlásila určitého programu, o němž by se mělo nejen v parlamentě jednati, nýbrž který by měl býti také proveden. V nich také se zrcadlí táž neupřímnost a týž zmatek, jaký zavládal na všech stranách, když parlament zasedal. Nežli takové zasedání umělým způsobem sehnáno, v němž by se jednotlivé strany, ba i jednotliví poslanci zaručili, že se připustí jen projevy více nebo méně akademické, jež by však neměly pronikavého účinku na postup událostí ve státě, tu raději žádné. Již toto navrhované zaručování a zajišťování jest nejlepším důkazem, že nynější parlament jest živou mrtvolou.« Řeči této zcela přizvukujeme. Projevy pro parlament dějí se skutečně jen na pohled, protože proti sněmovně nemohou mluvit politicky uvědomělí národovci naší říše, kteří ústavním zřízením dodělávají se náležitých jim práv a rozvoje. V duši však všichni političtí činitelé jsou přesvědčeni, že zasedající parlament dnes byl by jen pojmem bez obsahu, zejména když by nebyla zaručena imunita poslanců a jejich řečí. Zákonodárným počínům nějakým také sotva by se dafilo v době, v níž panuje Mars, a dobře tedy chápome, jsou-li zprávy ty pravdivy, že dr. Koerber vymínjuje si určitý poměr mezi činností politickou a vojenskou.

Obratnost v bitevních zprávách. Již mnohokrát jsme se dočetli, jak nepřátelé okrašľují své porážky, aby nebylo poplašeno veřejné mínění jejich země. Po bitvě u Borodina r. 1812 Kutuzov poslal Alexandru I. tento dopis: »Po zprávě mé o tom, že nepřítel dne 24. t. m.

»Slituj se . . . Jsem starý muž . . . uprchlík . . . Jsem polo zmrzlý . . . Bratře! Pro Boha! . . . Neodháněj mne . . . Dovol mi, abych jen jedinou noc mohl prospati v seníku . . .«

»Uprchlík?« tázal se zasmušile Simeon. »A jak ses dostal do seníka?«

»Bloudil jsem v lese . . . celé léto. — Nyní mne mráz vyštval . . . Vydej mne ráno úřadům, prozrad' mne, ale dovol mi, bych se ještě dnes mohl prospati v tvém seníku . . . Nemám již sil . . . Jsem všecek ztuhlý!«

Starý muž krčil se u jeho nohou.

»Poď!« pravil Simeon, »kdo pak bude spáti v zimě v seníku! Poď do stavení.«

Kolbou pušky odehnal psa.

»Bratře, pravil starý, »mohl bych tam přece přespáti.«

»Jdi!« zvolal Simeon nevrle.

Starý muž ploužil se za ním.

A pes se následoval kňuče, vrče, štěkaje . . . Vrznutím dveří vzbudila se Nikolajevna. Ulekutá zvedla hlavu. Ve tmě nemohla vstupující rozzeznati. Ale zdálo se jí, jako by cosi s lesklýma, planoucíma očima k ní se blížilo.

»Co jest to? Spravedlivý Bože!« šeptala a pokřikovala se. Pojednou na místě chvějící se, modravé jiskry, kteráž se jí jak pohled čehosi neznámého zjevila, zaplápolal jasný plamen, který okamžitě osvětlil všechny vnitřek světnice. V témž okamžiku také rozžehl Simeon světlo a pravil: »Vstaň, ženo, dosti spánku. Přivedl jsem hosta.«

Nikolajevna pohlédla na dveře a z hluboka vzdychla. »Svatá Boží rodičko! Kdo jest to?«

Stařec s šedivým, rozčuchaným vlasem, v hadry zahalený, objevil se, na celém těle se třesa, na prahu.

Přešlapoval s nohy na nohu, mnul si ruce a pohyboval hlavou sem a tam jako panák. Roztrhané, sněhem pokryté hadry chvěly se na jeho těle. Rozhlížel se horečnými očima divoce kolem. Jeho oči zdály se býti dvojnásobně velkými pro lubečnost jeho obličeje, který úplně byl obrostlý šedivým vousem. Podobal se poustevníku.

»Ach, kdo jest to?« tázala se Nikolajevna pátrajíc, a stále ještě v polospánku se nacházejíc.

»No!« zvolal Simeon drsně, »člověk jest to, téměř zmrzlý a ty přicházíš se svými otázkami. Postav samovar!«

Mezitím sejmul cylindr s lampy, rozžehl ji a zavěsil na hák a pak obrácen k starci, řekl zasmušile: »Je ti zima?«

Stařec jen kývl. »Bratře . . .«

»Neplač! Brzo se zahřeješ. Posad' se však sem. Proč trčíš u dveří? Sotva stojíš na nohou.«

Třesa se a vzdychaje šel stařec k lavici. Simeon pozoroval ho a zasykl si tlumeně. »Sotva jdeš!« pravil. »Jak se jmenuješ?«

»Ondřej.«

»Máš štěstí, Ondřeji, že puška selhala! Jinak bylo by již po tobě! Jak ses mi k nohám vrhl, stiskl můj palec samoděk.«

Stařec mávl rukou a zašeptal: »Pak by byl konec.«

Simeon stál uprostřed světnice a škrábal se na krku. Hleděl ke kamnům, kde na provaze sušilo se domácí prádlo. Když se přesvědčil, že jest suché,

strhl s provazu košili a kalhoty, zatřásl jimi, prohlédl je důkladně při lampě a pak podal je Ondřejovi: »Zkus!« pravil zasmušile, »v čistém prádle bude ti tepleji.«

Když však zpozoroval, že zahrnouti ho chce stařec slovy díky, vzkřikl na něho: »Pravil jsem ti, aby ses oblékl. Tedy to máš udělat! Nejsi pánem v cizí domě.«

Stařec šel za kamna. Tam zabýval se dlouho svými hadry, ač nebylo příliš těžkým, zbýti se jich, ježto téměř samy s něho padaly.

Když se stařec oblékl, prohlédl ho Simeon se všech stran a byl uspokojen. Ano, dokonce i žertem pravil: »No, vidíš! Nyní vypadáš, starče, jako nějaký vesnický hodnostář. Pak zvedl u kameníčkové střevice a hodil je starci: »Natáhni si je!«

Pak pohlédl na starce a přemýšlel, co by mu ještě scházelo. Zpozoroval, že jím zimnice lomcuje a proto přinesl z vedlejší izby teplý, ovčí kožich. »Ondřeji, oblékni si je!« vyzýval. »Snadněji se zahřeješ. A já zatím budu pečovati o čaj . . . Jen se oblec!« Zatím co se stařec oblékal, otevřel Simeon dvě skřepa a sestoupil tam. Za chvíli bylo slyšeti srkání a bublání. Pak vystrčila se z otvoru ruka s lahví, která byla až k hrdlu barevnou tekutinou naplněna. »Ondřeji, podrž!« Stařec uchopil láhev a byl by ji nechal padnouti. »Pij!« pravil Simeon a zavřel dveře, »zimnice již odejde.«

»Bratře, mumlal stařec, »Bůh ti to odpłat! To přece není třeba, bys mne uprchlíka, bez domova, tak . . .«

Simeon se rozpaľoval.

»Pij!« vzkřikl, »později můžeme hovořiti.«

Záložna v Hradci Král.,

Janské náměstí č. 168.

Vklady na knížky 4%.

Půjčky. — Úvěry osobní. — Zálohy.
Diskompt účtů a směnek.

učinil útok nemalou mocí na levý bok naší armády, minul den 25. bez důležitější události, ale všelijakého dne, užívaje mlhy ve svůj prospěch, o 4. hodině na úsvitě obrátil všecku moc svou na levý bok naší armády. Bitva byla obecná a trvala do samé noci, škody na obou stranách byly veliké, ale ztráty nepřátelské, soudě dle urputných útoků na opevněnou posici naší, velice asi převyšují škody naše. Voje Vašeho Veličenstva potýkaly se s událostí nevysovnou. Baterie dostávaly se z ruky do ruky a skončilo se všechno tím, že nepřítel většinou svou nedobyl ani kroku země. Vaše Císařské Veličenstvo ráčí se shodovati v tom, že po nejkrvavější a patnáct hodin trvající bitvě naše i nepřátelská armáda byly uvedeny v nepořádek a pro ztráty toho dne posice před tím obsazená stala se vskutku rozsáhlejší a vojsku nepřítelohodnou. Proto když není činiti toliko o slávu vyhraných bitev, ale všechno zřetel obrácen jest na zahubení francouzské armády, přenocovav na bojišti umlínil jsem si couvnouti šest verst, což bude za Možajskem, a shromáždiv voje bitvou rozstrojené, spořádav dělostřelectvo a sesiliv se obranou moskevskou, se všelou nadějí v pomoc Nejvyššího a nevysovně osvědčenou událost vojáků našich uhlídám, co bude lze předsevzítí proti nepříteli. Bohužel raněn jest kníže Ivanovič Bagration koulí do nohy; ranění jsou generálové Tučkov, kníže Gorčakov, Bachmetev, hrabě Voroncov a Kretov. Dobyta byla děla, zajat brigádní generál a četné prosté mužstvo. Nyní jest noc a nemohu ještě určit, jaká jest naše ztráta.

Cara Alexandra I., jenž byl velmi chápavého ducha, zpráva tato v omyl neuvedla. Čteje však v národě zachovati důvěru v sebe i v Kutuzova, přijal zprávu jako zvěst o vítězství. Dal tedy v Něvském klášteře sloužit slavnou bohoslužbu děkovací a povést, jak obyčejně bývá, se přičinila, že bitva u Borodina vyhlášena byla za vítězství nad Napoleonem.

Mluvnické síto. »Porovnáváme-li vojáka ruského s naším...« Ve smyslu tomto jest porovnávání zcela chybné. Porovnávání znamená tolik co mířiti, směřovati. Na příklad: I jel král Václav, aby rozvaděné rytíře porovnal. Porovnali se mezi sebou, to jest směřili se. Ve spojení svrchu uvedeném má tedy býti: přirovnáváme-li vojáka ruského k našemu, srovnáváme-li ho s naším. U porovnání s tebou jsem silnější. Správně: proti tobě jsem silnější. Kalendáře pro rok 1917, správně na rok 1917. Bulhaři dobyli města Tutakan, správně města Tutakanu, neboť přívlastek souřadný se shoduje se jménem svým v pádě. Palacký narodil se ve vesnici Hudlice, správně ve vesnici Hudlicích. Císař Vilém spoléhá se na Hindenburga. Spoléhá na Hindenburga, protože sloveso spoléhati správně se píše bez se. V poslední době novináři zamilovali si toto určování let: má dvacet let, má šedesát let. Způsob tento neznáší se s duchem jazyka a uráží český sluch. Správně: jest

Stařec vyprázdnil láhev na tři doušky, položil ji na stůl, poposedl níže a počal vzdychati. Neřinuly se mu žádné slzy, ale pod širokým pláštěm Simeonovým trásl se, vyrazuje nesrozumitelné zvuky. Pociť studu rozlil se mu na obličej. Simeon nedal na sobě znáti, že rozumí, co stařec mumlá. Činil v jizbě pořádek. Vzal řemen se skoby, zkoumal jej pečlivě a pověsil opět. Zatím hřmotila Nikolajevna se samovarem, naštipala třesek a položila na stůl. Její stín byl hned na stěně, hned na bílých kamnech, hned skloněný se objevil, přijímaje všechny možné fantastické podoby. Časem zastavila se Nikolajevna u kamen, podepřela tváře o lokte a počala cizince. tam u kamen se ohřívajícího, pozorně sledovati. Představy nejružnější počaly mysl její znepokojovati, ale bála se zeptati se, ježto znala příkrou povahu svého muže. Stařec přestal sem a tam se kývati a mumlati. Rozhlédl se kolem ve světnici a sám pochyboval, že nachází se v lidském obydlí. Pozoroval jen, jak tarakáni, vyvábění jasným světlem po hladké stěně vzhůru lezou, jak slabá selka kolem samovaru se hbitě otáčí. Naslouchal sykotu plamenů v samovaru a teplo, mír, spokojenost zaujaly tak příjemně jeho mysl, tak žádostivou radostí, že jal se nanovo kláti se sem a tam a vyrážeti nesrozumitelná slova.

Samovar přišel na stůl.

Supěl, syčel, hučel, jako by do velikého hněvu upadl nad těmi zvuky skučení a pískotu, jimiž sněhová vichřice chatrč obestřela.

»Sedni si!« pravil Simeon k starci. »Pijme čaj a hovořme! Zapuďme špatnou náladu.«

Přisedli ke stolu.

(Dokončení.)

stár dvacet, šedesát let, lidově: má již šest křížků na zádech, táhne mu k šedesátce. Jinak a jinde: Už je v letech, jest v mých letech, dožil se starých let.

Noví velepastýři.

Jeho c. a k. Apoštolské Veličenstvo ráčil Nejvyšším rozhodnutím z 19. října t. r. jmenovati biskupa brněnského tajného radu dra Pavla hr. Huyna na knížetem-arcibiskupem v Praze a probošta faráře opavského. kněze řádu něm. rytířů Norberta Kleina biskupem v Brně.

Nový primas království českého narodil se r. 1868 v Brně ze staré šlechtické rodiny. Studoval v Innsbrucku a v Římě v Germaniku, kde byl povýšen na doktora filosofie. R. 1892 vysvěcen na kněze v Olomouci. R. 1895 v Innsbrucku povýšen na doktora bohosloví. Jako kaplan působil v Římě na Campo santo di Tedeschi a tehdy povýšen na doktora kanonického práva. Nato kaplanoval ve Křetině a pak Prostoměřicích na Moravě, kde založil katolický lidový spolek a raiffeisenku. R. 1900 stal se farářem v Běhařovicích, kde se účastnil čile katolického ruchu. Měl tedy značnou pastorální zkušenost, když r. 1904 jmenován biskupem brněnským. Jako arcipastýř pečoval velice pilně o zvelebení bohoslužby v diecési, o stavby nových kostelů, o život spolkový. I jiné obory pastorální péče za vedení energického biskupa v diecési utěšeně květal. Jeho Veličenstvo vyznamenal horlivého hodnostáře hodností c. k. tajného rady; za své zásluhy ve válečné době byl odměněn Červeným křížem I. třídy. Velice bdělému arcipastýři naskytá se v Praze daleko širší obor působnosti. Již předem také ohlásil, že jest si svého obtížného úkolu velmi dobře vědom a že se vynasnaží sloužiti duším obou národností spravedlivě, horlivě a svědomitě. Bůh tedy račiž dáti všem dobrým úmyslům Jeho Eminence hojnost svého požehnání.

Stolec brněnský neosířel. Dostává se mu ihned nového biskupa. J. M. biskup Klein, dosud probošt v Opavě, je řeholník. Je 26 let knězem. Z těch 24 let působil v Opavě, kde se těšil oblibě a všeobecné úctě. Těšíme se, že katolická Morava najde v něm horlivého strážce dědictví cyrilometodějského. Jeho Milost biskup Klein je rodem z Moravy. Narodil se r. 1866 v Brunzeifu (Braunseifen) u Rymařova. Na kněze vysvěcen byl r. 1890. Je knížecím arcibiskupským a konsistorním radou, asesorem kníž. arcibiskupské konsistoře a rytířem řádu Františka Josefa.

V bouřlivé době jsou obsazeny dva významné hierarchické stolce. Okolnosti vyžadují dvojnásobnou bdělost a opatrnost. Jestliže však ujímají se vynikajících úřadu mužové velice zkušení a pracovití, pak možno hleděti vstříci budoucnosti s odhodlaností a důvěrou.

Kancelářské potřeby,

papír, péra, inkoust, tužky ve velkém výběru v
Družstevním knihkupectví
v Hradci Králové, Adalbertinum.

Karikatury.

Ani nejružnější parlament nevychrlí za rok tolik řečí, kolik se jich v téže době pronášelo o nových směrech ethických, o pravidlech nové morálky. »Dejte nám mravouku vědeckou, nám reformátorům nyní zásady křesťanské daleko nestačí!« Tak a podobně deklamovali harlekýni, kteří s útrpným úsměvem shlíželi se svých písečných vrcholku na konservativce, tvrdící, že přece jenom nejlepší základnou ethiky zůstává i nyní Desatero. Pojednou do deklamovánek a hříček zalehl zvukný hlas upřímných a na slovo vzatých učenců. Ti řekli nepokrytě, že netoliko půlstoleté ethické úsilí nevytvořilo morálky nové, ale že vůbec jest nemožno sestaviti závaznou vědeckou morálku. U nás zvláště universitní profesor dr. Mareš vytknul přesně nepřekročitelné hranice mezi vědou a morálkou; poukázal k tomu, že věda má za úkol vzdělávati rozum, ale jest neschopna poroučeti lidské vůli.

Tedy úsilí, které se pohybovalo na základně mimokřesťanské, nemohlo utvořiti nové, žulové charaktery, jak slibovalo. Podfídilo si jen povrch, stalo se vládcem jenom zevnější morální etikety. Vychovalo obmyslné herce, kteří směřovali jinam, než jak se zdálo podle jejich zevnějších úkonů. Místo staročeských opravdových povah hemžilo se u nás karikaturami dobra, vychytralými zřidkami. Shledávalo se, že nevládne upřímná, obětavá touha po šlechtnosti, ale rafinovaná strojenost, která v době těžší zkoušky se dává na útěk.

Nyní přiznává i ten tisk, který nemá katolického cejchu, co se tajilo pod lesklým povrchem. Práce obětavých řeholnic byla dříve podrobována velice ostré kritice; nedobře svědomí hledalo omluvu a výmluvu v kritisování vážné práce humánní. Ale nyní, kdy okolnosti tak ostře se staví proti fra-

slm a výmluvám, referují »Národní Listy« (26. října) spravedlivě: »Vyskytl se návrh, aby zámožné paní a dívky české zřekly se nového zhmrlého úboru a peníze, získané tímto sebezapřením, aby věnovaly na teplý oděv a obuv pro chudé děti, tetelelící se v nastalém chladu zimou. Návrh jistě zaslouží pozornosti a kdyby se skutečně ujal a byl proveden, sebrala by se tak nejrychleji značná částka, potřebná na ošacení chudých dětí, krčelích svá hubená, chudokrevná tlíka do chatrných hadříků. Každý ví, že zámožné ženy i v dobách míru vydají za oděv často zbytečný ohromné částky peněz. Nyní, kdy je vše nesmírně drahé a cena pěkného obleku jde namnoze do set, vyneslo by chvilýhodné obřídání našich zámožných žen velice pěkný peněz. Bohužel byl návrh lidumilný hned znehodnocen lidskou ješitností. Každá žena, jež by se zřekla nových šatů ve prospěch nuzných, byla by za své sebezapření odměněna odznakem, který by nosila na svých loňských šatech, aby nikdo nebyl ani na okamžik v pochybnostech, proč letos neskví se její krása ve schránce posledního střihu. — Což v nás zmohutněla malichernost opravdu tou měrou, že udusila všecku nezištnou dobrotu srdce: všecek stud lidumilnosti? Neumíme už dávat tak, aby levice nevěděla, co dává pravice? Nynější doba všeobecných obětí denně hlásá, že se nechodí na trh veřejného mínění s každým darem, s každým dobročinným skutkem, byť stál i největší sebezapření.«

A tak vidíme nesrovnalost za nesrovnalostí. Panička, jejíž muž učinil zaviněný úpadek, netrápí se pomyšlením, kolik lidí bylo při tom ožebračeno; zato však by považovala za mesnesitelnou úhonu, kdyby začala choditi v prostých šatech. Některý boháč jest notorickým lichvářem; co na tom záleží paničce, slyší-li často na vlastní uši ostře poznámky? Bohatá a vlivná paní, která by svým příkladem měla povznášeti ženy prosté, naopak má radost, že se jí závidí, že její častá návštěva plesů a jiných zábav dráždí družky méně majetné. Ovšem i dívky neprovdané dohánějí dle možnosti v marnivosti různé matrony. Proč? Poněvadž se to líbí mladíkům, kteří se právě hodlají ženiti. Kdyby mužské pokolení zaujalo zřetelně správné stanovisko k různým společenským cetkám, reforma by šla rychle vpřed.

»Zvon« v č. 5. píše: »I stalo se roku tohoto, že dámská společnost veřejnou produkcí taneční chtěla působiti na štědrost svých bližních a to v den slavnosti a v Národním divadle. Bylo namítáno, že ve zmíněný den slavnostní bude patrně provedena Smetanova »Libuše«. Nato mluvčí komitétu prohlásila: »Na tu nikdo nepůjde, to bude prázdné divadlo« — a v zápatí navrhl, aby ochotnická baletní produkce provedena byla při »Libuši« v některém meziaktí. K zvýšení přitažlivosti představení. — Tomuto mimovolnému prozrazení, jak jistě společenské vrstvy cítí s veledílem a jeho geniálním tvůrcem, podobá se jiný případ. V pražském předměstském podniku, který již po řadu let ničí vkus a schopnost uměleckého citění v širokých vrstvách obecnstva nejbídnějšími operetami v provedení rovnajícím se povětšinou jejich ceně — přišly do módy novodobé výrobky starověkého a vůbec starosvětského rázu; v překladi lokalizují se neapátným způsobem na místní poměry. To již samo sebou je protismyslné. Ale nyní, při nejnovějším, přeloženém a lokalizovaném kusu toho druhu mezi řadou smyšlených osob čteme náhle: »Magdalena Novotná ze Starého Bělidla — Barunka Panklová, její vnučka.« Lze tomu věřiti? Svatou postavu »babičky« — tvůrkyni »Babičky« samotnou — vystaviti na pospas v nějaké cizí slátanině, v nějakém operetním škváru, v nemožném provedení? Zač stojí takový národ, v němž rostou lidé, kteří jsou tak naprosto bez citu k nejslavnějšímu dílu svého umění — kteří mohou se dopustiti takové profanace, nebo kteří dopouštějí, aby se tato profanace děla? Dnes! To je neuvěřitelné — a přece je to pravda!«

»Zvon« pronesl slovo velice významné. »Svatá babička!« Věru, jak vysoce stála ušlechtilostí srdce svého ona prostá, zbožná stařena nad moderními dámami, které mají příležitost k hltání celých knihoven o esthetice, ethice a kterým nabízí své pokyny celá řada vůdcův a podvůdců! Tu vidíme křiklavý případ, jakým zvastem jest heslo: »Umění pro umění!« Nemá-li umění podklad reálný, nehovoří-li o ideách dobra, nepropaguje-li vzněty náboženské, rozpadá se jako troud anebo — posluhuje komedií: tak dlouho, až se stane karikaturou uměleckých vzmachů.

Místo co by moderní člověk, vychovávaný několika školami a směry, samostatně prožíval a zažíval prvky skutečného dobra a krásna, rozptyluje svou mysl úzkostlivým pátráním, co právě poroučí současná etiketa, jaké zevnější chování vyžadují nahodilé okolnosti. Pak ovšem místo vážného úsilí činnorodého vidíme strojenost, herecké akty, bázeň společenských herců, aby nevypadli v okamžiku nestřeženém z role a neprozradili vnitřní prázdnotu. »Utvoření nových lidí, vyspělých, oceňových charakterů!« Tak se houká na pravo na levo. A výsledek moderní hrdé akce — silné rozmnožení marnivých karikatur.

Kulturní jiskry.

Křesťansko-sociální dělnictvo české pro svolání parlamentu. Výkoný výbor křesť. dělnictva pro království České usnesl se 29. října v Hradci Králové na tomto projevu: »Víme, že za stávajících poměrů mimořádných kusý parlament nemůže vyvinouti rozsáhlou a úspěšnou činnost politickou; předvídáme, že i v jiných oborech jeho úkol obmezí se jenom na věci nejnnutnější. Přes to však jako sdružení lidové stojíme i nyní na zásadě zákonitě ústavnosti; proto vyslovujeme přání, aby parlament byl svolán v zájmu sociálních potřeb dělnictva i jiných vrstev nemajetných, v zájmu českého lidu i celé říše vůbec.« — Patrně tedy, že vlastně české strany všechny po parlamentním rokování touží. Náš pan dopisovatel má pravdu, že parlament nemůže dopovídati výledně v širokém slohu. Ale jistě sám ministerský kabinet uvítá zástupce lidu jako sbor zpravodajský a poradný. Klidné vyvážení situace a tužeb lidu v Rakousku před vládním tribunálem má také význam značný.

Katolický spolek českého rolnictva pro svolání parlamentu. Předsednictvo Katolického spolku českého rolnictva na Moravě, ve Slezsku a v Dolních Rakousích usneslo se v poradní schůzi, konané dne 24. října 1916, na následujícím prohlášení: Stojíme pevně na zásadě ústavnosti, a přesto, že od parlamentu v nynějším složení nelze, zvláště za stávajících poměrů, očekávat žádné úspěšné politické činnosti, a přesto, že jedině parlament na základě spravedlivého — buď poměrného — nebo zájmového volebního práva zvolený, může v říši naší zdárně působiti a prospěch vlasti přinést, vzhledem k velké vážnosti doby, kdy třeba zjednat ochrany zájmům říše, zejména hospodářským zájmům lidu našeho, kdy třeba obnoviti parlamentní život — prohlašuje se předsednictvo spolku pro svolání zákonodárných korporací, jichž svolání politicky i ústavně jest možné, a očekává od poselstva katolického, že v případě svolání jich bude postupovati tak, jak toho program strany i zájmy lidu našeho vyžadovati budou.

Nové objevy v oblasti severního polárního kruhu. Výprava islandsko-amerického badatele Stefana, umožněná kanadskou podporou, byla provázena střídavým štěstím a značnými ztrátami lidských životů i lodí. Sestávala ze dvou částí. Jedna část, vedená Stefansonem, podnikla na svých výpravách severně od západního dílu arktického archipelu (souostroví) a objevila v polárním moři velkou pevninu, na které konal Stefanson studia letos v létě. Dosud se nevrátil a patrně ztrávil tam i letošní zimu. Oddělení Andersonovo přibýlo do Ottawy a podá kanadské vládě zprávy o svých výzkumech. Kanada, která v posledních letech jeví velký zájem o všechna území ležící severně od ní, sleduje svými polárními výpravami praktické cíle, dávajíce tam hledati kovy. Také Stefansonova výprava měla pokyny v tomto směru. Jak se nyní ukázalo, byly naděje Kanady oprávněny. Krajiny ležící sněhem, kterým kdysi Franklin chtěl proniknouti k Beringově úžině, skrývají bohatství mědi. Andersonem objevená ložiska zdají se býti nesmírně obsáhlá. Jeden Eskymák přivekl hroudu mědi, vážící 40 liber. Ve starých proudech lávy byly nalezeny žíly ryzí mědi. Mimo to objevil Anderson ložiska uhelná. Přístup k tomuto bohatství je za nynějších okolností ovšem velice nesnadný.

Valná hromada Družiny literární a umělecké konati se bude ve čtvrtek dne 9. listopadu o půl 10. hod. dopol. v Katolickém domě v Olomouci. Po zahájení předsedou a volbě zapisovatele podány budou zpráva jednatele a pokladní, zpráva přehližitelů účtů, vykonány volby předsedy, členů výboru a přehližitelů účtů, a pak projednány volné návrhy. Nesejde-li se v určenou hodinu třetina členů, jak stanoví vyžadují, konati se bude valná hromada o hodinu později za každého počtu členů. Členy Družiny, řádné i přispívající, na tu i řádnou valnou hromadu co nejučtivěji zveme. Adam Chlumecký, předseda. Lad. Zamykal, jednatel.

Katolická koncentrace snah literárních a kulturních slibně byla zahájena schůzemi mnohých delegátů ústředí literárních z Čech a Moravy, kteří rokovali v Praze o přední tom a zvolili užší komitét, který by podněty na přátelské této schůzi vyslovené propracoval a dále vedl. Většina souhlasila v tom, že bylo by záhodno provést koncentraci tu při stávajících již našich kulturních institucích a zvláště obrácen zřetel na Křesťanskou Akademii v Praze a její vědecko-literární odbor, který jak svým účelem, tak svými stanovami myšlenky té vyhovuje. Užší komitét na této schůzi zvolený sešel se pak v neděli 22. t. m. v Praze se zástupci vědeckého odboru Křesťanské Akademie a podrobně o věci té porokováno a výsledkem bylo usnesení, aby stal se vědecký odbor Křesťanské Akademie, když by se toho potřeba ukázala, s případnou změnou jednacího řádu, sídlem této zamýšlené a jistě vše vítané katolické koncentrace, které po válce nastávají velké a důležité úkoly literární i jiné. — Porady za předsednictví vsdp. kanovníka JUDr. J. Sýkory účastnili se vsdp. kanov. Václav Müller, prof. dr. Fr. Stejskal z Olomouce, kap. B. Stašek. Podle přání plenární schůze usneseno na neděli 26. listopadu odpoledne svolati do místnosti Křesť.

Akademie schůzi zmíněných delegátů korporaci literárních a spolu také vědeckého odboru Křesť. Akademie, kde by návrhy užšího komitétu byly předloženy a zdárné práci položen pevný základ. Zvláštní provolání, užším komitétem vypracované, bude v té příčině rozesláno co nejdříve. Popud, jemuž se v čelo postavili z Čech vsdp. přelát dr. J. Tumpach a z Moravy vsdp. přelát dr. Ehrmann, vítáme jako slibný počátek sjednocení a rozmachu našeho katolického života literárního a práce kulturní.

Pamatujte
při každé příležitosti
na „červený kříž“,
na raněné vojny, na vdovy a sirotky
po padlých našich bojovnících!
Přispěvky zasílejte na zemský Svaz katolického Orla v Hradci Králové.

Za válečného ruchu.

Jeho Veličenstvo na válečném poli. K chrabrému vůdci rakouských vojsk maršálkovi Radeckému ubíral se r. 1848 osmnáctiletý arcivévoda František Josef I. Hlavní stan maršálkuv tehdy byl právě u Verony, situace válečná byla velice vážná. Dne 6. května 1848 právě pokročilo 50.000 Piemontských proti 15.000 Rakušánů. Za jasného dne o 9. hodině ráno srazily se předvoje, zapraskaly ručnice, zahoukala děla. Počala bitva u Santy Lucie. Radecký jel se svou družinou na bojiště; jemu po boku jel arcivévoda František Josef v uniformě plukovníka; byl již dobře vycvičeným vojínem a se vši neohrožeností chtěl zkusiti své válečné schopnosti v drsné zkoušce praktické.

Sedivý vojevůdce připomněl starostlivě: »Vaše Císařská Výsosti, dnešní den u Santy Lucie bude parný. Ale co s Vámi zde? Vaše přítomnost působí mi nesnáze. Zastihne-li Vás neštěstí, jaká to zodpovědnost pro mne! Budete-li zajat, pak mohou všechny výhody, jichž má armáda dobude, býti ztraceny!

»Pane polní maršálku«, odvětil arcivévoda, usmívaje se nad otevřeností hrdinného kmeta. »Bylo to snad neprozřetelností poslati mne sem. Ale jsem jedenkrát tu, moje čest pak zakazuje mi vrátiti se s nepořízenou!«

Radostí zaleskly se Radeckému oči. S velikým polnutím stiskl mladému důstojníkovi ruku — a již se tryskem jelo do bitvy. Kulky hvízдалy šíleně kolem hlavy Radeckého i jeho vznešeného průvodce. Ale oba nepohnuli ani brvou. Maršálek byl velice potěšen statečným chováním mladého plukovníka; když však nebezpečnost se zdvojnásobila, volal na něho: »Císařská Výsosti, zajedte tamhle k »Bílému Kříži« (Croce Bianca), tam najdete svého strýce Albrechta.« Arcivévoda vzdal vojenskou čest a jel na pravé křídlo, kde zatím přesila nepřátelská útočila stále urputněji. Velící polní maršálek d'Aspre zvolal: »Císařská Výsosti, zdá se, že jste přišel z deště pod okap. Ale šetřte svého života, který jest vlasti tolik drahocenným!

Ale František Josef vytrval i tehdy, kdy množství střel stupňovalo se v přívál. Dávaje příklad skutkem, povzbuzoval přítomné vojny uherské i nadšenými slovy. Ti mu odpovídali hřímavým »Ei-jeu!« V bezprostřední blízkosti císařského prince utrhla dělová koule koni plukovníka Schmerlinga hlavu, ale František Josef vytrval stále u vojny, až italská přesila byla zdošana. Jistě přítomnost mladého plukovníka měla na šťastném výsledku bitvy veliký podíl. Vojsko bylo všude elektrisováno, kdekoli se princ objevil. Již při jízdě do bitevních čar volali myslivci 10. praporu nadšeně vstříc maršálkovi a plukovníkovi: »Sláva Radeckému, sláva arcivévodovi Františku Josefovi!« Myslivce tehdy vedl plukovník Kopal.

Velmi dobré účinky na vojsko měla přítomnost Františka Josefa i v čase pozdějším, když již mu náleželo císařské žezlo. V čase velice kritickém r. 1859, kdy se již zdálo, že rakouské voje musí rychle z italského území ustoupiti, ujal se armády sám nejjasnější císař se vši neohrožeností. V bitvě u Solferina 24. června postavil se v čelo hraničářského praporu se slovy: »Ku předu stateční, i já mohu ztratiti ženu a dítě!« Bitva pro malý počet vojska a pro chyby některých velitelů neměla takový zdar jako u Santy Lucie. Jeho Veličenstvo však zachránil armádu před velikou katastrofou. Ještě druhého dne netroufal se domýšleti Napoleon III., že zvítězil; proto také neodvážil se znovu udeřiti na vojsko rakouské, které stálo na Minciu po dva dni a teprve pak na císařský rozkaz dalo se na pochod k Adizi.

V tom právě vidíme rekovnou, obětavou mysl Františka Josefa I., že osobně dovedl zakročiti právě v okamžicích velice kritických, kdy jiným odvaha klesala.

V Čechách a na Moravě poměrně nejvíce vynel »týden Červeného kříže«. »Wiener Ztg.« dne 26. října uveřejnila statistiku o výsledku týdne Červ. kříže, který byl pořádán letos od 31. dubna do 7. května za účasti veškerého obyvatelstva. Ze statistiky vychází na jevo, že v čele všech zemí

stojí Čechy a že Morava poměrně odvedla o celou třetinu více než Dolní Rakousy i včetně s Vídní a poměrně více, než všechny země. Číslo mluví nejlepce: V Čechách vybráno 1.431.174 K.; na Moravě 917.562 K., v Dolních Rakousích (i s Vídní) 646.323 K. v Horních Rakousích 442.597 K., ve Štyrsku 329.260 K., v Tyrolsku a Vorarlbersku 221.337 K., v Krajině 226.986 K., v Korutanech 182.404 K., v Solnohradsku 56.829 K., v Přímofí 166.269 K., v Dalmácii 101.815 K., ve Slezsku 293.683 K., v Haliči 1.024.352 K., v Bukovině 46.192 K. celkem 6.089.781 K., z čehož na země české připadá takřka polovina, t. j. 2.642.419 K.

Chorvatští katolíci na památku války chtějí postaviti votivní válečnou kapli a katolický studentský dům pod ochranou sv. Josefa a protektorátem arcivévodkyně Marie Josefy. Kaple i dům byly by vystavěny v Záhřebu. Metropolita chorvatský dr. Ant. Bauer věnoval už na oba účely ze své kapsy 50.000 K. a z pozůstatosti arcibiskupa dra Poriloviče 50.000 K. Tež stavební pozemek arcibiskup dr. Bauer daroval. Účelem katolického studentského domu, jenž bude vždy státi pod péčí a dozorem arcibiskupa záhřebských, je vychovávatí národu chorvatského inteligenci katolicky a národně smýšlející.

Soc. demokraté v Německu pro nové válečné úvěry. Soc. dem. frakce na říšském sjezdu německém usnesla se 57 proti 15 hlasům povolití nové žadané válečné úvěry v částce 12 miliard marek. V říšské schůzi byla také ta částka povolena všemi hlasy, tedy také hlasy soc. demokracie. Mluvíci představenstva strany posl. Ebert poukázal k tomu, že čtyřdohoda usiluje o zničení Německa a že si z vedoucích socialistických kruhů nepřátelské ciziny prohlašují se válečné cíle, jež sahají až k samé existenci německé říše. Vzhledem k tomu jsme také ještě dnes nuceni povolití potřebné prostředky, abychom svou zemi uchránili před útokem nepřátelské přemoci na všech frontách. Náš lid vykonal ohromné věci venku i doma. Naši největší povinnosti je, jeho sílu odporu posílit. . . . Projevující pak své rozhodnutí vytrvati v obraně životních zájmů své země, odíráme všechny válečné cíle, jež by šly přes tuto hranici.

Odpověď německých socialistů Greyovi. »Vorwärts« píše: »Otázkou jest, zda německý národ může býti v mírovém spolku národním svobodným a rovnoprávným členem anebo zda má býti pokračováno v pokusu uskutečnění všechny divoké pohrůžky, které byly proti tomuto národu pronášeny. Dokud německý národ musí počítati s touto druhou alternativou, pokud na druhé straně převládá vůle, německý národ zničit, nemusí se brániti proti takovému konci, o němž sní jeho nepřítel? Německý národ usiluje o mír dohodou. Jenom takový mír bude trvalý a smíří všechny národy. Staré slovo Greyovo »až do konce« ničí všechny sny o velkém spolku států. Spravedlnost má se ke Greyovi jako theorie věčného míru k praksi věčné války.«

Posla francouzskému letci. Francouzský letec Fevre poslal ze vzduchu německému faráři v Markkirchu list: »Důstojný pane faráři! Dověděl jsem se, že můj otec, plukovník Fevre, který velel 221. pěšímu pluku, 22. srpna 1914 nalezl rekovnou smrt na Col de Sainte Marie. Byl bych Vám srdečně zavázán, kdybyste položil tento věnec na jeho rov. Poručík Fevre.« — Přání vděčného syna bylo vyplněno. Dostal od vzpomínutého faráře tuto odpověď: »Mám čest s vámi sdělit, že jsem našel věnec, který jsem před nedávnem dostal od Vás ze vzduchu a položil jej podle Vašeho přání na rov Vašeho otce. Bude Vás asi zajímati, oznámím-li Vám, že Váš otec koulemi z pušky byv zasažen ihned zemřel rekovnou smrtí. Němečtí vojáci pohřbili jej na též místě, kde padl a pečují oň a cti jej, jak se sluší na hrdinu.«

Francouzská ctnost z nouze. Kdyby francouzská armáda skvěle vítězila, hned by se přesvědčil svět, jak by se kopalo do náboženských citů francouzských věřících dvojnásobně. Vždyť při začátku války v samém vojsku prožívali hotový očištěc katolictví spolebojovníci, zvláště francouzští kněží. Nyní, kdy každé dráždění katolictva by znamenalo ve Francii velké poškození válečných úkonů, vtr se poněkud obrací. Před soudním dvorem v iboulogne sur Mer objevily se v minulých dnech některé osoby, ježto byly obžalovány, že o svátku Božího Těla vyvěsily papežskou vlajku. Rozsudek byl osvobozující s odůvodněním, že papežská vlajka jest vlajkou skutečného vladaře, že papež vykonává skutečné panství nad vatikánským územím, že jeho obydlí jest neporušitelné, že u něho vyslanci všech znamenitějších velmocí jsou pověřeni a že papež bez odporu podle mezinárodního práva náleží k druhu suverénu. Tato svrchovanost byla po výbuchu války prostředně i jeho odporci uznána tím, že jej obžalovali. Ze vystoupil ze své nestrannosti, kdežto on naproti tomu dokázal svou svrchovanost, poněvadž při různých příležitostech prováděl skutečné prostředkování.

Rothschild povýšen na hraběte. Šéf bankovního závodu Bratři Rothschildové svob. pán Ludvík Rothschild povýšen do stavu hraběcího. Současně bylo několik útupců bank pro zásluhy o válečné půjčky povýšeno do stavu šlechtického.

zastřené obci. Jest v Dobrošově správcem školicky 31 let. Vždy zůstal mechem pevných zásad; neodstoupil od konservativních názorů, ani když vytrvalost vyřadila značné oběti. Tot' jisto, že ti vychovatelé, kteří v posledním dvaceti letech zachovali ve všech zásadách bodrých našich dědů, nečinili tak ze zléstnosti; naopak právě proto jim byl uložen značný sebezápor. Ale dobrý učitel nad zlato! Jestliže nesklízí za svou práci sám, aspoň ho blaží vědomí, že jeho námaha prospěje českému dorostu. A co jest cennějšího pro národ náš, než vychovávat mravnou, ideální a zdatnou mládež? Však také dobrý pedagog nás se těší zasloužené úctě u těch, kteří jsou svědky jeho mravenčí pile a svědomitosti. V jakých zásadách vychovával dítky cizí, takové dal věnem i dítkám vlastním. A jistě i to jest jeho velikou potěchou, že jeho děti kráčejí v praktickém životě přesně v jeho šlépějích. Že dobře vždy na škole působil, potvrdila sama c. k. okresní školní rada v Novém Městě n. M. pochvalným uznáním. Pochvalou odměnila jeho nábožensko-mravní výchovu mládeže i bisk. konsistoř královéhradecká. Přejeme panu řídícímu, aby všemohoucí Bůh prodloužil dny jeho života do nejzazších mezí a již zde na světě byl mu štědrým odplatitelem za vše, co ve škole pro děti vykonal. Na mnohá léta!

Různé zprávy.

Nejmilejší honorář. jmenuje se rozkošná, nová práce K. V. Raise, která upoutala zájem českého obecnictva. A všim právem! K. V. Rais, náš vynikající národní autor, kreslí tu své figurky, vyšlé jakoby ze srdce našeho lidu, našeho národa. Věrné podobizny dvou nesterodných českých povah a jich činů jsou tu podávány s tak vřelým citem a láskou, jak tomu jsme jen u našeho Raise zvyklí. Každá řádka jeho práce mluví nám o prociťném studiu a o velkém umění mistrově. Povídka tato je uveřejněna v prvních číslech týdeníku „Zvon“ a vedle zajímavých pražských vzpomínek Jos. Thomayera a poutavých románů F. X. Svobody a Karla Červinky „chytla“ tak dokonale, že první čtyři čísla „Zvonu“ byla různě úplně rozebrána a bylo nutno číst tato znovu vytknouti. — „Právě vyšlé páté číslo „Zvonu“ plní náplň pokračování prací výše uvedených, z nichž zvýšenému zájmu těší se Thomayerovy vzpomínky a oba velké romány Svobodův a Červinkův. Z básníků přispěli vybranou lyrikou A. Heyduk, Jos. Jahoda, Ant. Klášterský, El. Krásnohorská, Jos. Kuchař, Fr. S. Procházka, M. Voltrubová-Haunerová, Jan Vrbá. — „Zvon“ je majetkem a orgánem významné literární družiny české s Al. Jiráskem v čele. Administrace oznamuje, že ukázkové výtisky 1. čísla ochotně se zasílají na ukázkou.

Volební duchovenstvo dovolujeme si upozorniti na důležitý časopis pro katolickou mládež, „Rajskou Zahradku“. Již celé čtvrtstoletí napomáhá vybranou četbou k náboženskému výchování naší mládeže, avšak nedostává se jí podpory tak potřebné a žádoucí, jaké by se jí dostati mělo. Kdežto časopisu, jehož některé ročníky byly ze školních knihoven úředně vyloučeny, tiskne se asi 40.000. náklad „Rajské Zahradky“ dostoupil sotva pětiny tohoto počtu. A přece marne budeme se snažiti o rozšíření dobrého tisku mezi lidem, nenavykne-li si čísti již v mládí, ve věku školním. Co různého býti jest rozšířeno mezi mládeží! Snažme se vypuditi je časopisem dobrým, směru náboženského. Veškeré listy katolické „Zahradku“ vřele doporučuji pro její zdařilý obsah. Vychází v měsíčních sešitech po 16 hal. Nakladatelství (Cyriilo-Methodějská tiskárna v Praze, Pštrossova ul. č. 200-II.) zašle ochotně, čísla na ukázkou. Nezapustíme, aby jediný katolický časopis pro mládež u nás zanikl, ale přispíváme k jeho rozšíření.

Starou nepotřebnou obuv podarujte, prosíme, sirotkům sirotčince sv. Františka ve Slatnanech u Chručimě.

Jen příďte se podívat do Útulny slepých dívek v Praze III. na Kampě na ty nejnešťastnější! Zaslíže! Dobrodince k zaslání dárku, trochu potravin a pod. sami povzbudíte. I adm. t. l. uveřejní.

Nepotřebné slovní listy poštovní spojitelný firem pražských a předměstských mohou býti zaslány kanceláři matiční v Praze I., Husova tř. 3. Slovní listy mimo-pražských firem odevzdány jsou příslušným odborům a dávkárnickým sborům, jež zpění je pro úsporu poštovního v obvodu působiti. Blíží informace stran sbírek a zásluh věcných darů podává kancelář Ústřední Matice školské v Praze I., Husova tř. 3.

Všeho moc škola. Kdo dokazuje příliš mnoho, nedokazuje ničeho. O poměru vraha dra Adlera k soc. dem. straně jsou úsudky a náhledy různé. Ale ani jednomu liberálnímu nebo soc. demokratickému listu nepřišlo na mysl prohlásiti za blázna Adlera, pokud byl sekretářem strany. Vrah sám prohlásil, že si byl dosahu svého činu úplně vědom. Nyní však se přímou rolí v některých listech prazbytečně uhláškává, že Adler jest pomatenec nebo docela šílenec. — „Vorwärts“ napsal: „... zřítme-li, kterak ze šílenství dopustil se atentátu... Kdo zná rodinu Adlerovu, nebude v pochybnosti o činu šílenec.“ — „Neues W. Journal“ podobně: „Jde pouze o strašlivý čin fanatika, jehož mozek už logicky nepracoval.“ — „Berl. Tageblatt“ soudí, že „podráždění nervů vedlo k zavraždění hr. Stürgkha.“ — Jiné listy zase nezapnými omluvami škodí vlastním otci vrahovu, píší, že prý provinienc je „dědičné zatížení“. Ale dříve se o tom nevědělo pranic. — Myslíme, že není potřebí se plést do soudního vyšetřování. Úředně bude jistě zjištěno všechno bezpečně. A naloží-li se s Adlerem

zcela spravedlivě, z toho nemusí hlava boleti nikoho, kdo neměl na jeho činu nejménší účast. Ať přítel Adlerův — ať jeho politický odpárc — všichni si mají přáti, aby se zjistila plná pravda a aby Adler byl souzen jako každý jiný občan. — Když došlo v Praze ke katastrofě Svatozáclavské záložny, ani jediný katolický list nedělal z Drozda šílenec anebo člověka úplně zblblého, dědičně zatíženého. Proto místo všelkých dohadů raději klidně vyčkejme!

O zdvořilosti ve společnosti přinesl vídeňský „Freudenblatt“ pozoruhodné řádky, které jen potvrzují, co jsme napsali předešle. Čemu se v tanečních a jiných hodinách neučí a čemu se ani učiti nemůže, jest ono zvláštní chování při styku s lidmi, jež zoveme „takterem“ a jež toho, který je zachovává, činí oblíbeným „taktickým člověkem“. Takt je, jak říkáme, „věci citu“ a je-li ctností, nelze se mu naučiti právě tak, jako ctnosti pohostinství a rytířství. Takt nenáleží k tomu, co nazýváme „dobrými mravy“, ale pfece má s nimi jistou příbuznost. Možno jej nazvati „mravem srdce“, tak hluboko je srostlá jeho podstata s charakterem a nejvnitřnějším já člověka. Avšak nejpodivnější na faktu je, že vyžaduje součinnosti srdce, intelligence i dobré vůle. Je jistě mnohem snadnější býti taktickým tam, kde přinášíme vstřícnost a sympatie. Ale člověk opravdu takticky vyhová také individualitě lidí, kteří mu nejsou blízkými, je k nim ohleduplný, by i za cenu sebezapření. Chytrý a dobrý člověk vždy bude s to vynalésti se do rozpoložení myslí lidí, s nimiž obcuje. Instinktivně uhodne, co druhý cítí, kam chce zabouřiti, co má býti v rozmluvě opomenuto a o čem se může a má hovořiti obšírněji. Přechte si v obličeji svého společníka mnohé, co jej poučí o duševních jeho pochodech. Ovšem, nesmí býti nic přeháněno, a rozmazlení příliš jemným ohledem by mohlo přivoditi nezdravou citlivost, pro kterou by znamenalo netaktní slovo políček a která by oproti cizí bezohlednosti byla úplně bezmocná. Ale taktický člověk dovede zachovati pravou míru. Určiti správné hranice — tot' právě takt! — Nuže — jest zdvořilost pouze nacvičenou mechanickou funkcí? Mládež nenaučíme společenskému taktu pouhými připomínkami, co se sluší a co nikoli. Jest potřebí jíti ke kofenům, pěstovati kulturu srdce. Jinak v nestřeženém okamžiku i nejelegantnější švihák prozradí hrubou mysl a ukáže ostré zuby. Zevnější pozlátka padá v nestřeženém okamžiku s nevychovaného mladíka okamžitě. Opravdový společenský takt jest přirozenou výslednicí uslechtilých vlastností srdce; nepotřebuje tedy zvláštní důkladné školy. Sediák, mající srdce jemné, nepotřebuje se ve společnosti příliš zapírat, aby nenarazil, i kdyby jeho slova byla drsnější. Pružný inteligent však i jemnou formou nejednou odporně zraňuje.

Úvěrní družstvo Eliška

v Hradci Král., Adalbertinum, přijímá záznamy na nové výhod. losy Rakouského Červeného kříže a opatř i jiné cen. papíry.

Besídka.

Baránci před soudem.

Tahle zaječí aprovisace ztrnula zcela na primitivní základně minulých století. V létě náleží zajčci všecko, nač se jenom podívá. Ale v zimě běda — protože zajíc oč větší než křeček, o to bývá hloupější. Posud totiž nikomu se nepodařilo zajíce vyčiviti v uschování zásob na drsný a skoupý čas zimní. A tak zvíře, které vyniká nad jiné čtvernožce nepoměrnou délkou zubů, nemívá do čeho kousnout, klope jimi na prázdno. A při hladu za tuhých mrazů ani ten hustý kožíšek nechce žádného zahřívati, nenlí dostatečně podkládán tukem. Ještě že ty dlouhé zadní běhy rychle přenášejí skokana při pátrání po zbytcích stravy rostlinné z místa na místo!

Ovšem duše citlivých lidí pochopují, jak i zaječí bída zebe. Sem tam v obydlích, která jsou blíž lesa, kaní tedy zajíc snadno si může učiniti prosebnou procházku, starají se útrpní lidé o zkrácení zaječích muk všelijak. Buďto z nenadání dají zajci ránu z milosti a lásky, aby se přestal ve sněhu nadobro trápit. To bývá způsob nejlačinnější. Aneb se na zajíce políci svůdná potravina, aby se chudera poměl dobře aspoň před smrtí. Rozumí se, že po hostině hlodavec musí zhynouti, protože v chatrčích nutných takového uprchlíka nelze živiti celou zimu. A co s mrtvým tlíkem? Brzy by zapáchalo a překáželo; proto poslouží věčný tvor po své smrti dobrodincům jako vítaná pochoutka.

V obci Kurově, vklíněné do hlubokého lesa, vyskytly se také tři milosrdné duše, které prakticky dokázaly, že rozumějí kruté zimní bídě hopkující ušáků. Když napadlo mnoho sněhu, hned se vědělo, jak zajčci kolem obce i v jejích sadech začínou prosebně panáčkovati. Hlodání kůry, sběr scvrklých plodů červeného bezu a podobné úsilí nebylo prostředkem k obstojné obživě. Ani hrabáním ve sněhu nenacházeli ušáci bohatě vzrostlé nivy pro své zesláblé žaludky. Začínalo tedy obcházení, nemá prosba u dobrých lidí. Četné stopy zaječích paciček, vedoucích k obci, byly neklam-

nou známkou, že jest v pokolení zaječím opravdu velice zle.

Co jenom dělá pan lesní, že ti skokani přicházejí na krk nuzným baráncům jako koledníci? Což nebere paušální dávky sena k zmírnění nejkrutějšího zimního nedostatku lesní zvěře? Nerozumí-li takový odborník své povinnosti, musejí sami baránci učiniti nějaká účelná opatření.

Ale zle bylo dokročeno na tři přátele zvířat. Kudla, Vokeš a Kašík byli obžalováni, že líčí na zajíce. Začalo soudní řízení, při němž pan lesní Jedlička podrobil aprovisační pokusy tří vesničanů zdrcující kritice.

Otevřel však ústa svá velice důmyslný Kudla: „Já se divím, proč takový znalec hájemství nedovede ani trochu připoutati své chráněnce k své fuřtovně. Kdyby měl trochu dobré vůle, budou po jeho dvoře v zimě běhati zajáci veselé a vděčné jako jeho děti. Nedá-li jim ničeho, pak se ovšem ušáci rozbíhají daleko široko jako cikáni, protože hlad je zlá věc. Vždyť v naší vesnici panáčkují zajáci s úpěnlivým prosíkem jako opuštění sirotci. Nejednou je musíme odehnati holou rukou anebo na ně poslati psy. Kdo si chce zajíce chovati jako vlastní ať je živí.“

„Nechte deklamace a odpovídejte přesně na otázku, co soudíte o jádru žaloby. Cítíte se vinen?“

Po této výzvě soudcově Kudla musil lesnické výklady přerušiti a obrátiti celou pozornost k zlovestnému slovu „pytláctví“. Trochu se poškrábal ve vlasech, zahobloval dvakrát ohryzskem na prázdno, otevřel ústa svá k optimistickému vysvětlení: „Milostpane, jsem čistý jako ten čerstvý sníh venku. Mám rozbitou střechu, na důkladnou opravu ted' není. Vítr na píidě tančí čardáš a někdy mi celý chuchvalec sena odnese. Jednou jsem zapomněl odklidit od střechy žebřík; tenkrát mi na půdě učinila návštěvu nějaká kuna dvounohá. Sebrala mi toho celý ranec. Šel jsem po stopě; vždyť toho plno neznámý zloděj při spěšném odchodu vytrousil. Byl pak div, že i zajáci od lesa se procházeli k chalupě při paběrkování utroušených zbytků? Ani nevím, kterému moudrému člověku může při tom přijíti na mysl, že jsem sám líčil od lesa k chalupě senem na zajíce. Já nemám krmiva k rozhazování. Zajáci by to polkli a zaplatili by zadními běhy — jen by se po nich zaprášilo.“

Dosvědčili sousedé, že před Kudlovou chalupou samy děti zpívají: „Roztrhaná chalupa, slunce do ní svítí.“

Přišla řada na Vokše. „Slavný soude, jak jsem byl obviněn já, tak by mohli být žalováni všichni lidé, kteří se hledí zbaviti odpadků. Pravda, žena vařila koze trochu řípy, která už byla trochu pokazená. Když to dala koze, ta prskla — a že jako to chroupat nebude ani na pěkné domlouvání. Dali jsme to krávi; ta dvakrát zafuněla, obrátila se na mne, netropím-li si z ní šasky. Pak do sebe znovu dlouze vtáhla zápach z řípy — a nechala tak. Ať jen teda řekne tuhle pan lesní, jedli-li by takovou řípu sám, kterou kráva sotva může cítit. Taková hníloba by se neudržela ani v kachním žaludku. Rozumí se samo sebou, že jsem na řípu nedal pentličku s výstražným nápisem: „Totof jest plodina, která jest nebezpečná jak lidem tak zajcům.“ Jednoduše jsme řípu vyhodili před chalupu. Rozhodně nevím, očichával-li ji také některý zbloudilý zajíc. Stalo-li se to, pak jistě prskl taky a honem upaloval dál. Vždyť to páchlo jako utrejš. Taková řípa je na nejvyšší dobrá jen pro chrobáky a červy. Rozpadne se, zmizí — žádný si jí nevšimne; leda kdo má dlouhou chvíli, študýruje nad ní a vymýšlí si kdo ví jaký zlodějský román.“

Nejpevnější vázla v tenatech žaloby noha Kašíkova. V jeho zahradě byla nalezena scvrklá jablka, napíchaná na krátkých loučích. Tohle bylo hodně podezřelé. Ale Kašík nemínil odejti z kolbiště se svěšenou hlavou. „Milostpane, stala-li se tedy nějaká opravdová chyba, za to může nejvyšší pan lesní sám. To bylo tak! Loni jsem si koupil 10 mladých stromků. Táhl jsem to na zádech až z Kutilova. Opatroval jsem je jako oko v hlavě; pěkně se mi zvedly. Ale najednou v zimě pozoruji, jak nějaká hladová zvěř ohlodává mladou kůru. Dával jsem si pozor — a ejhle, najednou zastihnu na zahradě dva zajíce! Zadupal jsem — hned pelenitli k lesu čerstva jako pominutí. Ale třetí den vidím, jak jsou okousány stromky jiné. Tohle mi přece nemohlo být lhostejno. Jistě by nebyvalo divu, kdybych si byl jednoho ušáka chytil na odškodnou. Ale já pěkně zpřímá a spravedlivě na pana lesního: „Poslouchejte, vaši zajáci mi ohlodávají stromky tak nestydatě, že na jaře musím zasadit zcela nové.“

Pan lesní se ušklíbl, nadal mi a na konec řekl: „Kdybyste jim, vy dobrodince, dal něco žrát, nekousali by vám do stromků. Nemá-li zajíc letele, nevidí-li ani v sadě trochu trávy, co má dělat?“

Tu mi hned přišlo na mysl, jak vzácné druhy stromků zachránit. Věděl jsem, že mají zajáci velice rádi mrkev a jablka. Vrazil jsem tedy do země dvě povadlé mrkve, aby je zajáci hned uviděli. Nu — a kolem stromků jsem napíchal 15 povadlých jablíček, aby zaječí zoubky daly stromkům pokoj. Kdyby nebyla jablička na loučích, vítr by je byl zavál — a zajíc by byl capal ke stromkům stejně. To je ta celá historie.“

»Opravdu jste řekl, pane lesní, aby pan Kašík dal něco zajícům ke žraní?« tázal se právní zastupce Kašíkův.

»Jnu -- proč bych zapíral? Chtěl jsem knotra odbytí žertem, protože Kašík má vždycky o každé myši plno řečí.«

»Oho -- oho, žertem«, ohrazoval se Kašík. »To by mohl říci každý. Naposledy ještě řeknete, že jste nás všechny také žaloval jen pro legraci. Jak zněla rada, tak jsem se zachoval, abych si vlastní zahradu ochránil. Co tam nepatří, ať tam neleze. Ať mi někdo dokáže, že jsem si některého zajíce schoval na památku do trouby!«

Rokováno a vyšetřováno u soudu sem tam pilně ještě dále.

Naposledy ještě se ozval Kudla: »Slavný soude, vždyť my jsme ubožáci k politování. Až naše ženy vystrčí z okna knedlíky, aby z nich vyšla pára, hned zas budeme udáni, že jsme lžili na zajíce. To abychom si platili zvláštního zajíceho ponocného, aby trumpetou zvěš v noci odháněl. Nebo snad pan lesní si myslí, že si zjednáme krmiče, který vždycky ochotně dá zaběhlým ušákům napapat a pak je otcovsky doprovodí nazpátek do lesa. A možná, že i ten krmič naposledy bude pohánán k soudu, ztratí-li se anebo zhyne-li v lese nějaké zajíčí mládě.«

Všecko zváženo, promyšleno a sečteno důkladně. Výslednice byla, že obžalovaní jsou pro nedostatek důkazů osvobozeni.

Když pan lesní opustil soudní budovu, zamumlal do hustých vousů: »Ti chlapi věru žádného advokáta nepotřebovali. Dovedou udělati naivní obličej jako novorozené děti, ale jazyk pustí na takovou rychlou procházku, že jim poctivec nestačí odpovídat.«

Biskupská knihtiskárna

v Hradci Králové

nabízí své ochotné služby ku provedení všech zakázek z oboru knihtisku. Ceny mírné, vyřízení správné a rychlé.

Uhlí - Koks - Dříví

nabízí ze svého skladu na Slezském Předměstí
Cerný & spol.

Jan Horák,

soukenník

v Rychnově nad Kněžnou

zasílá na požádání vždy

dle roční saisony kolekce nejnovějších druhů pravých vlněných látek

své vlastní výroby, jakož i tu- i cizozemských.

Cetná uznání zvláště z kruhů veleduštn. duchovenstva svědčí o poctivé obsluze mého ryze křesťanského závodu za dobu více než třicetiletého působení.

Učiňte, prosím, malou objednávku na zkoušku.

Též na splátky bez zvýšení cen!

Volejenné látky na taláry.

MED

vymetaný, s cukrem nesmíšený, buď hustý tekutý, nebo krystalový tuhý (k zaslání poštou)

lze koupiti ve škole Slatinské

u Hradce Králové 1/2 kg za 3 K.

OLEJ STROJNÍ

nakoupíte levně u firmy

Josef Jelínek,

mydlář v Hradci Králové (na podsíní).

Luka a pole

u městských jatek pronajme o. a k. dvorní to-
várna nábytku K. V. Skuherský, Hradec Králové.

Sklomalba

E. Škarda, Brno,

umělec. dělník prvního řádu
hotoví a dodává chráněné
obrazy. V každém slohu a
provedení, od nejjednoduš-
šího vzoru do nejbohatší
sklomalby figurální, hotoví
praven vlastním nástrojem
kaménkovou pro fasády, ol-
tářní obrazy, nároby
ky atd. a nejkrásnějším
zariadením umělecko-
ho a odborně dokona-
lého provedení.

Rozpočty ochotně a zdarma.

Paramenta.

Ignáce V. Neškudla syn

(protokolovaná firma)

v Jablonném nad Orlicí (v Čechách)

(bra P. J. Neškudly, šarže ve Výprašticích)

doporučuje P. T. veleduštojn. duchovenstvu
svůj osvědčený a často vyznamenaný

výrobní závod

všech kostelních paramentů,

spolkových praporů a kovového náčiní.

Cenníky, vzorky i roucha hotová na ukázkou
se na požádání franko zašlou.

Veleduštojnému
duchovenstvu a

slavným patronátním

úřadům doporučuje si depo-

rušití veškeré kostelní nádoby a
náčiní a to: monstrance, kalichy,
oběti, nádoby, paténky, pacifikály,
eviony, lampy, kaditelnice, kropenky
atd. své vlastní výroby, předpisům
 církevním vyhovující. Staré před-
měty opravuje v původní intenci a
v ohni slatí a stříbrí nebo proti do-
platku za nové vyměňuje. Hotové
předměty neb výkresy zasílá na u-
kázkou franko bez závažnosti koupě.
Vše se posílá poštou. Práce ruční

Shledá veškerých slatých a stříbrných blonot, jako: letěná,
madonek, křížků, prstýnků, náramků atd. u Notářské
prstony, tabatěrky, jídelní náčiní se stříbra pravého
činského vady na skladě.

Staré slatě, stříbro a dražebniny kupuje za nejvyšší ceny

JAN STANĚK,

pašník a ciseleur

Praha-I-979., ul. Karolíny Světlé, čís. 12. n.

Přísahám znalce c. k. zemského trestního soudu.

Československá záložna v Praze-II., Spálená ulice, číslo 46.n.

Doporučuje se všem našincům co jediný
peněžní ústav katolický v Praze. Vklady
na vkladní knížky úročí se ode dne vlo-
žení do dne vybrání **dle dohody a dle doby
výpovědi. Poskytuje půjčku všeho druhu**
za mírných podmínek, zejména směneční
úvěr (krátkodobý), v dnešních dobách
zvláště výhodný. — Povinná revise
„Jednoty záložen“ v Praze.

Ve prospěch
Svatozáclavské Matice školské.

Uznáný za nejvýhodnější a nejlépejší ná-
kupní pramen v Rakousku veškerých

kostel. paramentů

prádla, praporů, přikrvek, kobereč a
kovového náčiní ve výrobních nejstaršího
závodu v Čechách, o. a k. dvorního dodavatele

Josefa Neškudly

v Jablonném n. Orli. č. 86.

Tisíce uznávacích referencí a doporučení. —
obrázkové cenníky, rozpočty, vzory a hotové zboží
k výběru franko.

Bez velkoměrné rodie ve vlastních dílnách a
domech, levé pracovní síly na venkově, čím levnější
ceny až o 20%, než v ústředí.

Jubil. 100 let. trvání a 60 let. vlastní činnosti.

Adresování vždy došlovné se vyprůje.

Proti nastuzeninám

a reumatismu osvědčilo se nejlépe

kožené prádlo

ze zamšové a jelenkové kůže.

**Pro pole zvláště výhodné,
neboť žádná nečistota se
v kůži této nedrží.**

Prádlo, kož. ponožky, kožesinové rukavice
zhotovuje a na objednávku zasílá

Josef Annamichl,

rukavičkář a bandažista

v Hradci Králové, velká podsín.

MĚSTSKÁ SPOŘITELNA VE VYSOKÉM MÝTĚ

přijímá vklady a zúrokuje je

co neivýhodněji

a vyplácí, majíc stále větší hotovost, vklady i ve větších obnosech bez výpovědi
Za vklady ručí královské věnné město Vysoké Mýto veškerým svým jměním
i svými příjmy, jakož i aktiva spořitelny.

Knižky spořitelny požívají i jistoty sirotčí a přijímají se za kauce a vadia
u všech úřadů.

Dah dýchodovou platí spořitelna ze svého.

Půjčky poskytuje za sazby velmi mírné.

Telefon čís. 16.

Pošt. spoř. čís. 70.109

OBNOVA

Číslo 45. Předplatné na čtvrt roku 2 K 50 h
na půl roku 5 K —

V Hradci Králové, dne 10. listopadu 1916.

Inserty počítají se levně.
Obnova vychází v pátek v poledne.

Ročník XXII.

Průběh války.

Ruské bojiště. V Haliči byly prudké boje východně od Narajovky, kde se Rusové mocnými výpady namáhali dobýt ztraceného postavení; avšak nejen nedobyli, nýbrž ztratili dále. Bojovalo se též u Stanislavova na Bystřici Solotvinské a nezdarem pro Rusy. — Mezi Dvinskem a Narockým jezerem byla prudká ruská dělostřelba.

Proti Rumunsku. V severním Valašsku odraženy rumunské útoky po obou stranách Szurducského průmysku. Jihozápadně od Červenověžského průmysku a od Předělu získávají naši stále půdy. Dále se bojuje východně od Brašova, u Bekasu a v okolí Tölgyese. — U Červenověžského průmysku zajato 1000 Rumunů. V Dobruždi jest situace nezměněna.

Italové na přímořské frontě podnikli devátou ofenzivu. Na frontě 20 km dlouhé vrhli k útoku na 300.000 mužů. V rozličných bojích obsadili sice Italové Lokvici, jinak však byli naším hrdinným vojskem všude odraženi. Italové měli tu velmi těžké ztráty, i přes 3.000 jich padlo do zajetí. — Naš generální štáb ohlašuje, že italský veliký útok v prvních dnech listopadových se nezdařil. — Na Goricku jest zase klid.

Západní bojiště jest jevíštěm stálých uputných bojů. Posledně 5. listopadu napadli Francouzové a Angličané německé postavení na Sommě na frontě 20 km dlouhé, byli však většinou odraženi. U Verdunu vedle prudkých dělostřeleckých bojů byly boje i ručními granáty.

V Řecku odvolala vláda řecká vojsko svoje z Thesalie, dala vykliditi jižní Albanii, a zato Řecku slíbilo, že ani Venizelos nesmí do Thesalie, ani Italové do jižní Albanie.

Na moři. Dne 7. t. m. odpoledne napadli nepřátelští letci Roviň, Poreč a Nový Grad, bez škody však. Naši letci vznesli se k pronásledování a sestřelili 1 letadlo. Naše lodi téhož dne večer vrhla pumy na Vermegliano a Tršič.

O míru. Ruská konservativní strana jest ochotna vzdáti se Polska a dohodnout se s Německem. — Tvrdí se, že do švédské Haparandy přijeli čelní němečtí a ruští státníci. Setkání to souvisí prý s pověstmi o rusko-německém míru.

Politický přehled.

Porady dra Koerbra se stranami byly zahájeny. Dosud jednali s drem Koerbrem zástupci německo-nacionálních stran, předseda svazu německo-nacionálního dr. Gross, předseda pracovní spopolitosti Denk, vůdcové radikálů Wolf a Pachrem a zástupci německého křesť. sociálního Sdružení. Jednalo se především o parlamentu, který by se sešel v prosinci.

Polské a ruské porady. Předseda Kola polského ryt. Biliński svolává všechny členy

panské sněmovny a všechny členy národní rady polské do Krakova ke schůzi na den 12. t. m. — A dne 7. t. m. konala se ve Vídni porada všech rusínských poslanců. Dr. Koerber prý prohlásil rusínským poslancům, že zahájí polsko-rusínské vyrovnávací jednání, že však záležitost království Polského a Haliče byla hotovou věcí, nežli se stal ministerským předsedou.

V komisi pro kontrolu státního dluhu promluvil také náš ministr financí Marek. Právil, že za všech podmínek, ba dokonce i za nejsilnějšího strádání musíme přesně plniti závazky státu. Jenom ten stát najde po válce doma nebo v cizině úvěr, který s veškerou přesností vyhovuje svým závazkům. Národní hospodářství státu splýnulo s jeho vlastním státním hospodářstvím událostmi války tak velice, že stát, jehož státní hospodářství nebylo by úvěru schopné, nemohl by také pro svoje národní hospodářství nalézt nikde ve světě úvěru. Naše národní hospodářství potřebuje po válce především zahraničního úvěru, aby činilo zadost potřebě eurovin. Jest se proto třeba postarati o to, aby náš lid ve zbrani našel po návratu domů spofádané poměry. Beznadějnost nesmí naplňovati státní občany, vracející se z pole domů. Nutno tedy činiti všechno, aby úroková služba byla za všech okolností zabezpečena. Ministr souhlasí úplně s komisí, že ustavičně musí se pomýšleti na zvyšování státních příjmů. Válečné přírůstky nejsou žádným ideálem a nemohou po válce zůstatí trvalou formou. Ministr tvrdí, že s dosud obvyklými druhy státních příjmů v žádném státě a to ani ne v Anglii, nepodaří se uhraditi trvale náklad na nesmírné dluhy válečné. Piacení daní nesmí býti nyní počítováno jako nepohodlné, nýbrž jako výkon ve vlastním zájmu. Ministr předvídá velikou a svízelnou práci, ale jest přesvědčen, že radikální finanční politika musí ve skutečnosti účinkovati konservativně.

Postavení Haliče. O poměru Haliče k Rakousku píše hodně německý tisk. „N. F. Presse“ soudí, že se bude asi jednat o takový poměr, jaký je mezi Chorvatskem a Uhrami. — Dle „Zeitung“ nová ústava haličská bude asi značiti zvětšení legislativního práva zemského sněmu, kteréž ovšem bude se týkati jen věcí výslovně zemských. Dále musí míti zemský sněm právo býti zastoupen delegací v říšské radě a v delegacích. — „Tag. Rundschau“ se těší, že bude tak splněno dávné přání Němců, kteří považují obnovení Rakouska za možné pouze po vyloučení Haliče z rakouské polovice monarchie.

Rusíni proti zvláštnímu postavení Haliče. Na valné schůzi rusínských poslanců ve Vídni 7. t. m. přijato slavnostní právní ohrazení, v němž se praví, že ohlášené zvláštní postavení Haliče co nejloubejší porušuje historická a již získaná práva rusínského národa a vydává dle velikosti čtvrtý národ státu na milost a nemilost neobmezené vládě jeho národního nepřitele. Rusínský národ zvláštní postavení Haliče pod vládou polskou nikdy neuzná a nevzdá se nikdy práva na samosprávu národního území a utvo-

ření zvláštní rusínské korunní země v rámci Rakouska.

V Tyrolsku nařídil zemský výbor, aby ve styku se státními úřady i v italském Tyrolsku, jakož i ve styku se zemskými úřady a úřady byla výhradně používána a připouštěna jen němčina.

Říšský sněm německý dne 4. listopadu přijal návrh na odročení sněmovny do 13. února 1917. Dle císařského nařízení o odročení možno se rozpočtové komisi sejíti i za odročení. Zároveň říšský kancléř odřekl svou řeč, kterou měl míti 4. listopadu.

Nový prezident americký. Při právě minulých volbách volitelů presidenta získali většinu kandidáti republikánští, čímž dosavadní prezident Wilson propadl; nový prezident Hughes nastoupí až v lednu 1917.

Poláci triumfují.

V generálním guvernementu lublínském a varšavském dne 5. t. m. uveřejněna tato velepamátná proklamace císaře rakouského a německého:

Jeho Veličenstvo císař rakouský a Apoštolský král uherský a Jeho Veličenstvo německý císař prodchnuti pevnou důvěrou v konečné vítězství svých zbraní a vedení přání, aby polským územím, jež byla jejich čackými vojsky s těžkými obětmi vyrvána z ruského panství, dostalo se šťastné budoucnosti, se dohodli utvořiti z těchto území samostatný stát s dědičnou monarchií a konstituční ústavou. Podrobnější ustanovení hranic království Polského zůstává vyhrazeno. Nové království najde v připojení se k oběma spojeneckým mocnostem záruky, kterých potřebuje k svobodnému rozvinutí svých sil. Ve vlastní armádě mají dále žiti slavné tradice polských vojsk z dřívějších dob a vzpomínka na čacké polské spolubojovníky ve veliké vážné přítomnosti. Její organizace, výcvik a vedení budou upraveny ve společné dohodě.

Spojeneční mocnáři oddávají se důvěřivé naději, že nyní splní se přání po státní a přirodní vývoji království Polského za příslušného zřetele na všeobecné politické poměry Evropy a na blahobyt a bezpečnost jejich vlastních zemí a národu.

Veliké západní sousední mocnosti království Polského uzří však na svých východních hranicích s radostí vzniknouti a vzkvátati svobodný, šťastný stát, těšící se ze svého národního života.

Zároveň vyšla tato proklamace Jeho Veličenstva císaře rakouského:

Milý dre. sl. Koerbře!

Po smyslu úmluv, sjednaných Mnou s Jeho Veličenstvem německým císařem, bude z polských území, vyrvaných našimi statečnými vojsky z ruského panství, utvořen samostatný stát s dědičným mocnářstvím a konstituční ústavou.

Při té příležitosti vzpomínám s pohnutým srdcem četných důkazů oddanosti a věrnosti, jichž se Mi za Mé vlády dostalo od země Haliče, jakož i

DEPEŠNÍ ADRESA: ALBIBANKA

TELEFON ČÍSLO 83

KRÁLOVÉHRADECKÁ BANKOVNÍ JEDNOTA V HRADCI KRÁLOVÉ ADALBERTINUM

PROVÁDÍ VEŠKERÉ OBCHODY BANKOVNÍ A SMĚNÁRENSKÉ ZA PODMÍNY K NEJVÝHODNĚJŠÍCH - ESKONT SMĚNEK - PŘIJÍMÁ VKLADY NA ÚROK 4%, A VYPLÁCÍ VEŠKERÉ VKLADY BIŽ JAKÉHOKOLIV OMEZENÍ - SLOŽNÍ LÍSTKY POSTOVNÍ SPOŘITELNY ZDARMA

VELKOOBCHOD UHLIM, KOKSEM A CEMENTEM

ŽÍROVÝ ÚČET U RAKOUSKO-UHERSKÉ BANKY

ČÍSLO ÚČTU POŠT. SPOŘITELNY 140.273

velkých a těžkých obětí, jež bylo v nynější válce této zemi, vydané nejprudčím nepřátelskému nárazu, přinášeti v zájmu vítězné obrany východních hranic říše, a které jí zajišťují trvalý nárok na Mou nejvšejší otcovskou péči.

Jest tudíž Mou vůlí ve chvíli, kdy vzniká nový stát, ruku v ruce s tímto vývojem propůjčiti také zemi Haliči právo urovnávati samostatně své zemské záležitosti až do plné míry toho, co jest v souhlase s její příslušností ke státnímu celku a s její zdarem, a tím poskytnouti obyvatelstvu haličskému záruku jeho národního a hospodářského rozvoje.

Oznamuje Vám tento Svůj úmysl, ukládám Vám, abyste vypracoval a Mně předložil k jeho zákonnému uskutečnění vhodné návrhy.

Ve Vídni, dne 4. listopadu 1916.

František Josef v. r.
Körber v. r.

K těmto velice významným proklamacím, měnicím tak podstatně mapu Evropy, došlo po prosbě varšavské deputace, která přibyla do Vídne 28. října.

Ovšem obě rozhodnutí vyvolala všude dojem velice mohutný. Polští notáblové předstihují se v projevech vděčnosti, v městech Kongresovky uspořádány velkolepé slavnosti.

Dne 5. t. m. ve Varšavě na schůzi uspořádané klubem stoupenců polského státu přečten za velkého potlesku telegram zasláný císaři Františku Josefovi:

»Velkomyslný vládce! V den, pro polský národ radostný, kdy mu bylo zvěstováno, že díky vítěznému postupu spojeneckých vojsk a na základě dohody mezi oběma ústředními státy má být národům přiznáno právo na územích od Ruska osvobozených, zasíláme Vašemu Veličenstvu projev naší vděčnosti. Jest tím hlubší, ježto nyní proklamovaný významný akt historicky a psychologicky co nejtěsněji souvisí se sympatiemi, které Vaše Veličenstvo ráčilo prokazovati našemu národu, s národním ústupky, jichž se Haliči dostalo a jimž se po půl století těšilo v epoše, která v ruském obvodu byla vyplněna bezprávím a pronásledováním, dále s utvořením zárodků našeho vojska, našich legií v Haliči, což dalo se za souhlasu Vašeho Veličenstva. Jsme přesvědčeni, že poměr polského státu k mocnářství pod žezlem Vašeho Veličenstva stojícím, bude se vyvíjeti na pevné základně společných zájmů a nezkaleného přátelství, jehož věčným pramenem bude vzpomínka na vládařskou dobu Vašeho Veličenstva a na naše osvobození.« — Současně bylo usneseno odeslati děkovný a holdovací projev císaři Vilémovi.

Čtyřdohoda mnoho mluvila o právu a ochraně malých národů — a zatím Rusko utlačovalo Poláky stále bezohledně. Utiskování prchali do Paříže, do Londýna, do Švýcar; daleko za hranicemi ruskými organizovali společnosti k obnovení království Polského. V Paříži ozývaly se platonické potlesky — a dále nic. Rusko mělo sterou přfležitost aspoň za války dáti Polákům záruky jasné, ale utěšovalo pouze sliby málo určitými.

Jest tedy velice významno, že Polsko přijímá svou samostatnost právě z rukou středostátů. No-

vý útvar politický již nepodvrátí žádná vlna nynější války. Všecko ustanoveno po důkladném promyšlení všech okolností a eventualit. Po čem toužil veliký Mickiewicz, o čem snili vlastenci polští tak dlouho, to realizováno právě v době tolik kritické, kdy několik států nám nepřátelských strachuje se důvodně o celou svou existenci.

Tedy vpravdě »ještě Polska nezhynula«, neboť slaví své vzkříšení. Územní rozsah znovuzřízeného polského království činí asi 127.000 čtv. km, tak že svou rozlohou se rovná přibližně dvěma českým zemím a jedné Moravě.

Záložna v Hradci Král.,
Janské náměstí č. 163.

Vklady na knížky 4% —
Půjčky. — Úvěry osobní. — Zálohy.
Iskompt účtů a směnek.

Drtinova filosofie.

Nyní zajisté dr. Drtina má dosti času a klidu k práci přísně vědecké. K různým ústupkům a opatrným zámělkám ho nesvádí boj sporných českých táborů. Zvláště o dějinách filosofie může se rozhovořiti velice svobodně, protože není potřebí úzkostlivě přemýšleti, pokud otáčení filosofických statí jest nyní přípustno.

Čekali jsme tedy, že universitní profesor novým svým dílem poučí správně a důkladně i filosofy, a že při nejmenším nebude v témž díle jednou větou vyvraceti to, co napsal ve větě jiné. Věcné kritiky dřívějších prací Drtinových zajisté vybízely k opatrnosti.

Sepsal tedy Drtina »Úvod do filosofie. Díl I.« Autor praví, že filosofie chce býti »souhrnem vškeré vědecké práce za účelem jednotného světového a životního názoru v soustavu uvedeném. Světový názor se táže, co jest svět, co jsoucno, jaký má smysl. Filosofie má vytvořiti vědecky odůvodněný světový názor a to takový, který by byl podkladem životní praxe. Jádrem filosofie zůstává i dále »metafysika, usilující o odpověď k otázce o podstatě, smyslu, idej, jádru jsoucna . . . Je to ovšem úkol velmi nesnadný, ba v celku svém asi nemožný.«

Tedy Drtina potvrzuje to, co nedávno prohlásili přední filosofové němečtí a jiní. Není vědecky zdůvodněného názoru světového, není tu tedy ani vědecké základny pro morálku. Co tedy souditi o těch demagogických výkřicích volnomyšlenkářův a jiných, aby moderní člověk zpřetrhal náboženská pouta a žil dle vědeckého názoru? Jak směšný byl apel, aby se předkládala mládeži vědecká morálka! A co říci přechastým frásím Masarykovým o životopravě dle nové vyšší morálky osvíceného člověka? Na př. popatřme na tyto věty Masarykovy z r. 1904: »Lidé nábožensky cítící a probuzení chtějí překonat náboženství staré, chtějí žít náboženstvím dokonalejším. — Naše náboženství musí být přesvědčením, ne vírou. — Filosofie a věda nová, na vědeckém poznání založená, stojí proti theologii vítězně. — Pro nás znamená mravnost

mravnost humanitní.« Tato a jim podobná slova Masarykova jsou skleněnými cetkami, pestrými obrázky z biografu; sotva vztáhneš ruku, abys zachytil spatřený skvost, nádhernou kyticí anebo čarovnou budovu, hned všecko zmizí a řekne se: To jest pouze pro podívanou, k vůli ukojení záliby. — Jednou rukou se rylo do uceleného a harmonického názoru katolického — a druhou se ukazovaly mýdlové bubliny s ujišťováním, že tohle jsou skutečně pozitivní ideály. Bubliny měnily barvu, rozprskávaly se; ale moderní alchymisté stále slibovali, že z mýdla konečně vyrobí nejběžpečnější, kolosální aeroplán, který dopraví všechny tužby lidské na vysněné vrcholy.

Nyní najednou tedy přiznání, že odůvodněný názor světový pomocí lidské filosofie jest »v celku svém asi nemožný«. Ale co souditi o harlekýnech, kteří ujišťovali již dávno, že největší objev lidské mysli jest již již na skoku? Podvodné sliby měly býti oporou kritiči, podkopné práce demagogů.

Ale protože dle Drtiny člověk netoliko zkoumá, ale i cítí, chce a jedná, tudíž »cít, vůle a jednání« musí také určovati zvláštní zřetěle filosofie, má-li býti lidsky universální. Pak ještě autor nazývá cit a vůli mocnějšími polovinami bytosti lidské. — Ale tak se láme nad filosofií hůl. Co tu bylo řeči o vědě experimentální, o zkoumání všeho rozumem! A najednou »vítězná věda« má hledati záštitu v citu, vůli, tedy v těch hnutích lidské duše, které mohou přesnadno vésti k bludu. Jak se takovým způsobem dospěje k vědě objektivní, která by mohla činiti nárok na důvěru veškerenstva?

Drtina praví: »Filosofie zrodila se z náboženství, a zase sama, až bude dokonalá, stane se nejdokonalejším náboženstvím světa.« — Ale vždyť přece hlavní úkol filosofie jest »v celku svém asi nemožný«. A mají-li filosofické proudy bráti také zřetel na cit a vůli nejrozumnějších temperamentů, kdy k té přesvědčivé dokonalosti vlastně dojde?

Prý byl antickému Řekovi rozum »bezpečným« vůdcem ve všem myšlení a konání. Jak mohl býti rozum bezpečným vůdcem tehdy, jestliže na to nestačí ani nyní za pomoci tolika filosofických škol? Přímou mráz obchází při pomýšlení, co všecko odporučovali v Řecku některé školy filosofické. Kdyby nyní — v čase veliké voľnosti — někteří začali šířiti některé přepjatosti epikurejců, dostali by se i ve Francii za mříže. Proč ten »bezpečný« vůdce tak často měnil frontu? Protože praktické zkoušky prozrazovaly jeho veliké bloudění. Proč naposledy v čase, kdy filosofické badání vzrostlo do největší šíře, právě přední mudrci volali, aby poučil lidstvo bezprostředně sám Bůh o správných cestách rozumu? Proč »bezpečný« vůdce po marném tápání začal hledati na konec ochranu a nápravu v náboženství? Vždyť sám Drtina dí, že filosofie »vstupuje opět ve styk těsný s náboženstvím, ze kterého vyšla, a v něm hledá za rozervaných poměrů věřejných a společenských spásu a útěchu«. Kdo jiný rozerval veřejné poměry než střečkovité přemety filosofie, nejrozumnější cesty lidského rozumu?

Psátí o Bohu prý »bylo možno jen v Řecku, kde náboženství nemělo dogmat«. Zatím však Sokrates právě proto byl odsouzen k smrti, že mluvil proti nesnesitelným dogmatům státního nábo-

ísem svého syna usmrtil, obrátila se všechna má zuřivost proti Aksinji. V tom okamžiku vzplanula ve mně hrozná nenávisť proti ní. Vytrhl jsem okenici, vskočil do jizby a zvedl sekyru. »Hade!« zavřel jsem, »pro tebe jsem svého syna zabil. Pro tvou ohavnost potrestal mě Bůh!« . . . Aksinja válela se na zemi přede mnou, oh! Jediný vlas nezůstal na ní. Bil jsem a bil jsem a opět jsem bil. . . . Oči mé byly podlity krví, neviděl jsem ničeho — jen jsem stále bil! Byl jsem zvíře, byl jsem ďábel. Teprve po třech dnech přišel jsem k sobě. A od té doby utkvěla v mé duši myšlenka, že mě Bůh potrestal pro mou zkaženost.«

Starý muž umrl.

Též Simeon mlčel, ponořen v ponuré myšlenky. Nikolajevna hleděla na hosta.

»Odvedli mě!« počal opět. »Ale utekl jsem, nevím ani jak jsem proklouzl . . . Zažil jsem muka, bolest sídlila v mé duši. Od té doby uplynulo patnácte let. Z domova nedostal jsem nikdy zprávy žádné — nemám tam již ničeho. A přece táhlo mě cosi tam. Touha po domově mě přemohla. Spáti jsem nemohl, stále jsem jen myslil na domov. Jen tam do mé vesničky ke hrobům rodičů! Na hrobě svého syna chtěl jsem se pomodliti a o jeho odpustění prositi. Když jsem po prvé utekl, chytili mě, zbili a prodloužili mou vazbu. Tu utekl jsem po druhé a opět jsem byl chycen. A viděl jsem, jak život uplynul; byl jsem stár a starší a nikdo mi nepomohl z vězení. Sotva jsem to vydržel touhou. Teprve na jaře pomohli mi soudruzi, utekl jsem a až do dnes potloukal jsem se po lesích. Ale nyní, co se stane nyní? Síly mě opouštějí. Neuvidím již svého domova . . .«

Stařec rozkýval se opět sem a tam.

»Děkuji, děkuji ti, bratře!« mumlal, »za přistřeší, které jsi mně poskytl, i za teplo, kterého jsi mi popřál. Dobrotivý Bůh budiž ti odplátcem. Jednu noc nech mě u sebe prospati, ale zítra vydej mě

Feuilleton.

Domů.

S. Gusjeff-Orenburgskl. Přeložil Jiří Ronovec.

II.

Zatím co venku bouře zuřila a chatrči zachvívala, seděli tito tři pospolu v teplé jizbě a pili spokojeně svůj čaj. Stařec dychtivě hltal teplý nápoj, jehož si musil tak dlouho odspírati. Simeon zabloudil častokráte svými zachmuřenými, zkoumajícími zraky k němu, zatím co foukal do čaje, chtěje jej ochladiti. Nikolajevna však seděla zachmuřena. Pozorně pozorovala oba a usychala téměř zvědavostí.

»Pozorují tě, starče, a dívám se stále více«, pravil Simeon po dlouhém mlčení. »Místo abys za kaniny seděl, brousíš po houštinách lesních. Odkud jsi utekl?«

Starý muž počal většeti hlavu jak panák.

»Můj drahy!« vyrazil chraptivě ze sebe, »můžeš mě ráno beze všeho vydati úřadu, poněvadž jsem . . . poněvadž jsem trestanec, uprchlík.«

»Již jsem slyšel, žeš uprchlík!« pravil Simeon ponuře, »táží se, odkud jsi utekl?«

»Z káznice.«

Nikolajevna hlasitě vykřikla. Simeon lehce se zachvěl a pak pravil ještě temněji: »T - á - ák.« Pak vyprázdnil jedním douškem hrnek, »A proč tě zavřeli?«

Hlava starcova zachvěla se ještě více než dřívě. I ruce počaly se třásti, že nebyly s to udržeti hrnek s čajem. Postavil jej proto na stůl a pravil: »Netaž se mne, bratře. Jsem hrozný hříšník, ohavný vražedník!«

Stařec opět počal sebou klátiti a beze slz plakati.

»Všemohoucí Bože!« mumlal, »tak dlouho trpíš hříchy mé. Nedal jsi mě v lese sežrati divým zvířatům, neusmrtil jsi mě hladem a mrazem . . .!«

A nehlédě na nikoho, počal vyprávěti. »Hřích mě zavedl, ďábel mě svedl! . . . Byl jsem zámožným rolníkem. Žena mého syna zlákala mě do svých sítí. A já upadl v její tenata, zapomněl na vše kolem, že neznal jsem již sám sebe a jen stále na ni, jen na ni jediné myslil: Ach, její obličej byl krev a mléko a při tom byla lehká mysl! . . . Věděla o mé hříšné lásce k ní a místo, co by ji krotila, rozněcovala stále plamen mé vášně. Tak upadl jsem v hřích! . . . Tu upozoroval to můj syn. Počal postonávat, kašlati a kolem pobíhati jak černé mračno! Miloval velice svou prokletou ženu. A nesnesl toho! Jedné noci zastrčil pevné závory své chaty, rozsvítil louč a vzbudil svou ženu. »Modli se, Aksinjo,« pravil, »tvá poslední hodina přišla.« Vyňal zároveň sekyru z pod lavice u kamen.

Tu počala nařikati Aksinja: »Dědoušku, dědoušku, zachraň mě, můj muž mě chce zabít!« Spal jsem na mlátě. Slyšel jsem volání, ale nemohl pochopiti, co znamená. Domníval jsem se, že zloději nebo loupežníci k nám vrazili. Chvatně uchopil jsem pušku a vyřítil se ke dveřím. Byly zavřeny! Opřel jsem se o ně, nepovolily. Spěchal jsem k oknu, vyšvihl se na okno a oknem na cestu . . . Vyrazil jsem okenici. Co vidím? — V chatě hořela jen jedna louč, spoře osvětlující jizbu. A vidím Aksinju schoulenou na zemi a nad ní temnou postavu s vysoko napřaženou sekyrou. Neviděl i neslyšel jsem nic kolem sebe a jen přiložil pušku k lici. Byla nabita olovem, určeným pro vika neb lišku! Stiskl jsem . . . tak! Okenice zařinčela, postava zamávala rukama ve vzduchu, sekyra vypadla jí z ruky. Klesla k zemi . . . Teprve nyní poznal jsem svého syna.«

Stařec umrl, kýval sebou dlouze sem a tam, jako by vymýtliti chtěl vzpomínku na minulost dávno se odehravší. Simeon ho nevyrušoval . . . A za oknem skučela a řvala vichřice.

»Co se tehda se mnou dělo!« počal stařec na novo, »nevím již podrobně! Když jsem seznal, že

Moravská agrární a průmyslová banka

Telegramy: Agrobanka.

Filiálka v Chrudimi.

Telefon: 48.

Akciový kapitál 14 milionů korun.

Vklady { na knížky
na běžný účet

Centrála v Brně.

Filiálky: Praha, Nám. Brod, Holešov, Kroměříž,
Mor. Ostrava, Opava, Olomouc, Třebíč.

Peněžní obchody bankovní a směnárenské všeho druhu. — Financování podniků. — Zálohové úvěry obcím a městům. — Eskont směnek, devis a účtů. — Úhrady do ciziny a poukazy válečným zajatcům. — Koupě a prodej cenných papírů, valut a mincí. — Obchodní místo c. k. rakouské říšské loterie. — Oddělení pro zboží.

ženství řeckého. A ve středověku se o Bohu i se stanoviska filosofického psalo málo? Popsány veliké folianty, které si v mnoha bodech odporovaly, což svědčí zřetelně o tom, že se psalo dosti volně. Na př. proti sentencím sv. Tomáše Akvinského bojovali hlavně františkáni. Jejich náčelník Lamarre měl docela Tomášovo učení za záhubné vře. Jiným protivníkem Tomášovým byl Duns Scotus, který také o Bohu učil jinak než žáci Tomášovi.

Prý Řecko nemělo kněžstva jako zvláštní kasty. Ale hned tři řádky na to Drtina dí: »Kněží byli státní úředníci.« Také není pravdou, že v Řecku mohl každý v náboženství voliti »názor ve shodě se svým přesvědčením«. Sokratovi, Diagorovi, Prodikovi bylo údělem pronásledování za volnost náboženského smýšlení. Řekové leckdy popřávali volnost těm různým konfesím, které znamenaly více poesii, bezcílnou fantasií než praktický obrat v církevním a sociálním životě. Když vystoupilo křesťanství, začal proti němu zuřivý boj jak v Řecku tak v Římě, protože se tu jednalo o něco reálného. Lidé, kteří popřávali útulek tisícům bohů pohanských, okamžitě vzplanuli hněvem, když pozorovali možnost změny zásadní, zasahující hluboko do životní praxe.

Zvláštní úžas vzbuzuje Drtinovo tvrzení: »Vědomí hříchu a pomysl povinnosti jsou pojmy morálce řecké dosti cizí.« My zase pravíme, že tyto pojmy jsou vrozené i mezi divochy, kteří o civilizaci nevěděli a nevědí. Sama bible právem potvrzuje, že pohanům není potřeba zvláštního zjevení, aby se naučili zachovávat Desatero. V každém náboženství jest pojem povinnosti a viny. To vysvětluje i řeckého tak zřetelně, že jen člověk neznající ani hlavních spisů doby antické může tvrditi opak. Což básně Homérovy, tradice o Herkulovi a Olympu, mravní zásady dramatických spisovatelův a zásady o Podsvětí?

Bezohledně Drtina bije pravdu ve tvář tvrzení, že křesťanství znamená »úplné popření člověka s jeho nadšením pro dobro a krásno«. Nevíme, kolik Drtinových kolegů by se odvážilo tolik překrucovati smysl evangelia a převraceti povahu velice výmluvných dějin. Právě křesťanství protřhlo nesnesitelné chmury života pozemského, aby zapadlo o slunci. Radost ze života, krásy a dobra tryská netoliko z evangelia, ale zaznívá i z nadšených zpěvů církevních, z vroucích spisů prvokřesťanských myslitelů, ze zcela nových výtvorů u-

řadám. Nezbyvá nic jiného — můj osud tomu tak clice!

»Přes noc přichází dobrá rada!« pravil rozhodnut Simeon a povstal. »Vylez, starče, na pec a zahřej své staré kosti. Boliť zajisté?«

»Můj drahý, jak nemají bolet!«

»Právě proto. Jen si vylez.«

»Simeone!« upozornila nesměle paní.

»No?«

»Měli bychom dáti trochu mléka starci.«

»Dej!«

Simeon rozprostíral na podlahu slánník. Mezi tím šukala Nikolajevna po jizbě sem a tam. Vydala z pece krajáč mléka, nalila je do dřevěného talíře, nadrobila něco chleba do něho a podala hostu. Pak posadila se proti němu a pravila plna zármutku: »Jez, stařečku.«

»Zaplať ti Bůh!« zašeptal stařec a dal se do jídla.

»Jak se jmenuješ, dědečku?« pravila zdoluhavě, chvějícím se tonem.

»Larič«, uspokojoval její zvědavost, »jsem z vladimírské gubernie, z vesnice Lysuchy...«

»Tedy jsme krajané!« pravila Nikolajevna, vzdychnuvši si. »My jsme též odtamtud.«

Vzdychla opět.

»Zde jest prokletý život, dědečku, jedním slovem Sibíř! Oh, jak odtud toužím! Jako vlašťovka bych nejraději odtud odletěla tam do svého domova! Věř mi, do kostela jde se jen o vánocích a velikonočních a v ostatní dny žije se nekřesťanský. A ti lidé zde, dědečku...«

»Ženo!« pravil Simeon temně, přerušiv řeč Nikolajevninu; »jdi si lehnout! Dej tomu starci přece pokoj!«

Nikolajevna přestala žvatlati. Pobíhala po jizbě ustrašena sem a tam. Prostřevši na peci ovčí kůže a hodivši ještě jiný k přikrytí, pravila: »Polož se tam, dědečku!«

něleckých. Nauka, která vede k ovládnutí přirozenosti, nechce »veškerou přirozenost potlačit«. Jak dlouhá tu řada podnětů ethických i estetických a návodů k výchově vůle u prvokřesťanských rozvázných spisovatelů! Právě evangelium a jeho poetické krásy daly podnět k nejnádhernejším květinám poesie. Nezná ani katechismus pro obecné školy člověk takový, který se domnívá, že dle naší nauky dědičným hříchem byl rozum úplně ztemněn a vůle lidská zničena. Mluvil-li tak Luther a jiní sektáři, za to katolická církev nemůže.

Drtina dále poučuje o křesťanských názorech na stát, světské soudy a hygienu tak, že bezděky se tážeme: Podíval se Drtina do pramenů katolických, jak bylo jeho povinností? Nebyl »pramenem« univerzitního profesora tendenční a velice neumělý protikatolický spis?

Ale ještě něco horšího! Celsus byl vášnivým odpůrcem křesťanství. Drtina praví, že v podání Celsově prý se vyjadřuje křesťan takto: »Žádný učený, žádný chytrý člověk, žádný mudrc neopovazuje se k nám přijít; chytrost, vědění, učenost pokládáme za zlo; ale kdo je prostoduchý, kdo je nevědomý, kdo je dítě, kdo je blázen, přijdiž s důvěrou k nám.« A tohle má býti fotografie křesťanského prostředí? Před válkou vycházela v Čechách každý měsíc řada štvavých protikatolických tiskopisů, kde každou chvíli uveden farář nebo biskup v satyrické póze, jak mluví proti ideji dobra, krásy, ba i proti — Kristu samému. Což kdyby tak za tisíc let chtěl některý učenec dle těchto karikatur vážně promlouvat o povaze kněžstva 20. století? Nazvali bychom to nepoctivostí.

Dotekli jsme se jen některých zajímavostí spisu Drtinova, protože k podrobnému vyvrácení všech jeho omylů by bylo potřebí celé knihy. Ale již ukázky uvedené stačí k posouzení důkladnosti a objektivnosti Drtinovy.

Kulturní jiskry.

Jubileum českých katolíků ve Vídni. Jednota sv. Methoděje ve Vídni oslavuje památný rok 50letého trvání českých služeb Božích ve svém chrámu Páně, III. okres, Rennweg 63, který se stal r. 1908 jejím a tedy vlastně lidu českého majetkem. Český katolický lid ve Vídni jest vděčen Pánu Bohu, že mu vzbudil šlechtěné muže stavu duchovního i

Stařec třásl se na peci, solva věře svému štěstí. Nikolajevna lehla si též tam. Pak zhasil Simeon světlo a šel též spat. Ale usnouti nemohl. Za chvíli bez šramotu se zvedl a opatrně, aby prkna nevrzala, šel k místu, kde puška visela. Opatrně potmě sňal zápalku, vyňal jinou z lovecké brašny a nastrčil ji na pánevku. Pak opatrně sňal se zpět k svému loži a lehnuv si, položil pušku vedle sebe pod kožušinu. Ale spánek mjel jeho víčka.

Každý zvuk ho vyrušil. Napiatě do tmy pohlížeje, naslouchal. V chatrči bylo ticho; bylo slyšeti jen klidné oddychování spících. Stařec na peci časem zavzdychal. A venku zuřila a skučela víchřice a vrhala zběsile sníh na zdi a veřeje... jako by si chtěla na nich vyliť zlost.

III.

K ránu víchřice přestala. Časně zbudil se Simeon a šel dobytek nakrmiti. Na dvoře ležely mohutné hromady sněhu. Stáje zaváty byly sněhem, který téměř střechy dosahoval. Vítr se utišil ale malý, bílé vločky padaly stále. Obloha byla modrá, ale na východě ukazoval se již světlý pruh.

Simeon uchopil se lopaty a počal sníh odhazovati. Pracoval pilně. Sněhové chomáče rozlézaly se na všechny strany a drobily se jako mouka. Byl den. Simeon prací se zapotil. Odhodil kožený kabát a pracoval v červené košili ještě usilovněji dále. Brzo očistil cestu i humno od sněhu a brzo byl příchod k stájím i sklepům volný.

Dveře zavrzly a Nikolajevna s krajáčem vyšla z domu. Vepři ucitili její příchod a počali hlasitě chrochtati. Někde zahýkaly i husy.

Simeon zabodil lopatu do sněhu.

»Ach, to je sněhu!« pravil a utřel si pot s čela.

»Poslal ho Bůh!« pravila Nikolajevna a šla k stájím.

Simeon prskl si do dlaní a uchopil opět lopatu. Pak po krátkém přemýšlení pravil: »Ženo!...«

»Nu?«

světského, kteří se snažili jemu svatou víru zachovati. Již v 18. století postavil hrabě František Černín z Chudenic na svém pozemku v II. okrese vídeňském kapli a bohatě ji nadal, v níž se měly konati české služby Boží. Sv. Klement Dvořák-Hofbauer zaslouhuje právem slouti apoštolem českého lidu; onť vymohl, že Jeho Veličenstvo císař František I. dal opravit chrám Páně na Nábřeží, jenž po více let sloužil za skladiště, a nařídil, aby se v něm konaly české služby Boží. J. E. kardinál a kníže-arcibiskup pražský, Schwarzenberg, vida veliký nedostatek českých služeb Božích, vymohl je r. 1866 v kostele ct. řeholnic Redemptoristek, které jako na Nábřeží s největší ochotou a horlivostí až do r. 1908 důst. synové sv. Klementa OO. Redemptoristé obstarávali. Tento kostel r. 1908 přispěvkem 100.000 K J. O. p. Jana hraběte Harracha, protektora Jednoty, stal se jejím a tedy majetkem lidu českého. Letos tomu právě 50 roků, kdy v kostele tomto započaly české služby Boží. Jednota oslavuje tuto jubilejní památku sv. misími. Z této jubilejní slavnosti nemá se pouze český lid vídeňský radovati, ale i v Čechách, na Moravě a ve Slezsku; neboť i odtud byla poskytnuta podpora na zakoupení kostela, i tomu lidu příslahuje se tam sv. svátostmi, když ve Vídni mešká. Bohužel, stížen ten náš kostel posud značným dluhem a potřebuje nutně vnitřní důstojné opravy. Kéž katolíci v Čechách, na Moravě a ve Slezsku spolu v obětavosti závodí a milodary nejen dluhu ten svůj kostel zbaví, ale i jeho opravu umožní. Jednota sv. Methoděje kromě v tomto svém chrámu Páně ještě i v jiných kostelích vídeňských — ovšem na své výlohy, které nyní ročně již činí přes 15.000 K — české služby Boží obstarává. Je to dílo vskutku apoštolské! Kéž se na místech k tomu povolaných ocení a uzná. Milodary zasílají se: Jednota sv. Methoděje. Vídeň III., Rennweg 8.

Jubileum Smetanovy »Hubičky«. Dne 7. listopadu t. r. bylo tomu 40 let, co v Prozatímním divadle po prvé provedena »Hubička«. Provedení provázeno bouří nadšení. Protivníci Smetanovi unikali. v českých listech plno chvály, až Smetana docela právě pro všeobecné ovace začal pochybovati, zda zkomponoval dílo prvotřídní. Vždyť opery a operety, které byly hned při premiéře všeobecně vítány, obyčejně se na podiu dlouho neudržely. »Prodaná« však proklestila již »Hubičce« cestu k okamžité slávě; umění Smetanovo v ten

Simeon ukázal na domek. »Spí?«

Nikolajevna kývla na souhlas hlavou.

Simeon prskl si opět do dlaní. »Bylo by dobře, ženo,« pravil, »kdybys — víš zajisté, jaká je to zde krajina. Zloději! Lotři!«

»Nu?«

»Mohla bys koláč nebo ostatní pečivo...«

Nikolajevna kývla tajuplně hlavou.

»Vím již... vím! Ale on jest přece nešťastník — musíme ho trochu nakrmit... Proto nouzi trpěti nebudeme. Díky Bohu máme dosti.«

»Ano.«

Simeon nabral plnou lopatu sněhu a vrhl ji takovou silou do výše, že se bílá hmotu proměnila ještě ve výši v stříbrolesklý prach.

»Víš co, ženo?« Ne... Ne! Nikomu nic neřici... nikomu ani slova. Sama jsi slyšela — jest: uprchlíkem a k tomu ještě psancem. Máme ho udati, uvězniti. A ty vidíš, jaký je to starý, ubohý člověk.«

»Více než ubohý! Ne, tak daleko to nesmí dojiti: to zachraň Bůh...«

»Ano!«

Simeon pracoval lopatou, že sněh kolem mizel v učiřledě. Odklízal hromadu sněhovou za hromadou a při tom supěl. Ze stáje ozývaly se známé zvuky dojení. Domácí kohout kokrlhal z plna hrdla a vepři chrochtali jako zoufalí. Zatím Simeon ošetřoval koně, naloživ jim obroku. I ovce i krávy přišly na řadu.

Když všechny upokojil, vrátil se do domu. Ve světnici praskal vesele oheň a jasný plamen vrhal červenou, chvějící se záři na stěny světnice. Na stole a lavicích stály v nepořádku nádoby na mléko, džbány, koflíky, ale Nikolajevna dosud ve světnici nebyla. Simeon pohlédl na pec a pozoroval, jak se tam cosi temného pohybuje.

»Jsi to ty, Ondřej?« tážal se Simeon a pohlédl bystře tam tím směrem.

»Ano, můj bratře!« zavzdychl stařec na peci.

čas již se vžilo, již nacházel porozumění ve všech vrstvách. Smetná mohl pouze z rozjasněných tváří posluchačstva vyčísti výaleční svého díla; poslechnouti si čarovných melodií nemohl, neboť již byl sluchu úplně zbaven.

Nový nuncius vídeňský přijal zpravodaje »Reichspostu«, s nímž mluvil o úkolech, jež mu Benedikt XV. uložil. Nuncius prohlásil, že přáním sv. Otce je, aby jeho diplomatictí zástupcové šli také mezi křesťanský lid, navštěvovali nemocnice, spolupracovali na dílech charity, účast měli na práci sociální a podnicích katolických organizací, na církevních slavnostech a všechny kulturní a výchovné snahy svým osobním zájmem podporovali. Proto také nuncius Valfre di Bonzo chce využití svých osobních známostí z vídeňského eucharistického kongresu a nové známosti navázati. Chce všimati si vývoje křesťanských organizací a důležitých cílů katolického tisku.

Jak bylo na Moravě před sedmdesáti lety. Na moravském venkově, aspoň na Brněnsku, bývalo dobře. Maso se nevyváželo; bylo tedy laciné a spotřebovalo se ho bojně doma. V zimě zabíjen byl dobytek vepřový, v létě hovězí, na podzim skopový a husy. Slepice byly zařezávány jen ve zvláštních případech, na svatbách, hostinách a šestinedělkám dle starého zvyku. Za suchých let býval pro nedostatek píce zabíjen dobytek šmahem a tehdy klesala cena masa neslýchaně. Na př. roku 1848 byla na Boskovicku libra masa hovězího za 8 hal., kráva za 22 K, sele za 34 hal.!

Přirodní bohatství polského území, zabraného od ústředních velmocí, jest obrovské. Uhelné doly dabrovské r. 1913 zaměstnávaly 31.000 dělníků. Asi 90 procent těžby spotřebováno pro polský průmysl a k domácí potřebě; vyvezeno do Ruska a Itálie nepatrné množství. Celé uhelné pásmo dabrovské se odhaduje na 4—5 miliard tun, takže při dosavadním kvantu roční spotřeby vydrželo by na 700 let. Těžba železné rudy r. 1910 činila 173.000 tun a od té doby počala se zmáhati. Olovo se nachází v okolí Kielci a Olkusze. Měď jest na Kielecku pod Medziankou a Miedzianou. R. 1912 byly v Polsku 3 doly rudy zinkové s 1543 havíři. V r. 1911 zaměstnávaly hutě i hamry 15.884 pracovních sil. V průmyslu železářském na Varšavsku a Piotrkovsku je zaměstnáno přes 48.000 dělníků. Výroba továren strojových čítala již r. 1905 na 2.661.172 rublů.

Velikým bohatstvím jsou tu rozsáhlé lesy, které v letech 1816—1820 zabíraly 18 procent půdy (3700 hektarů). Nyní zaujímají plochu 2288 hektarů.

Továrny cementové, skelné hutě a továrny na lustry a výroba ze sádry zaměstnává přes 23.000 dělníků. Cena zboží továren na obuv a kuži činí ročně přes 29 mil. rublů. I jiné podniky průmyslové těší se velikému rozvoji právě proto, že bohatství surovin jest v zemi veliké. Tedy obnovené království Polské ani ve válce tolik tuhé není žebrákem, má znamenité podmínky skvělého rozvoje v budoucnosti.

Rozvoj novinářského trustu. Bylo tvrzeno o guvernéru Pozemkového ústavu dr. Sieghardtovi, že ovládá svým kapitálem většinu německého ti-

sku v Rakousku. Guvernér protestoval proti některým tvrzením, ale jeho odpověď nebyla dostatečně jasná. Tu štyrsko-hradecký žurnalistický spolek »Concordia« po pilném zkoumání konstatovala, že dr. Sieghardt ať již jako soukromník či jako guvernér Pozemkového ústavu jest majitelem, vlastníkem a plnomocníkem sdružení »Elbemühl«, jemuž patří časopisy »Fremdenblatt«, »Wiener Mittagszeitung«, »Wiener Allg. Zeitung«, »Illustr. Extrablatt«. Dále je skutečností, že dr. Sieghardt má akcie společnosti »Steyermühl«, která vydává »Neues W. Tagblatt« a »Oesterr. Volkszeitung« a konečně je skutečností, že finanční skupina Sieghardtova koupila »Wiener Achtuhr-Blatt« a že v Praze je finančně angažována na několika lokálních denících v Čechách. »Concordia« očekává od dra Sieghardta, že se vzdá vlivu na uvedené časopisy.

Závěr policejního vyšetřování dra Bedřicha Adlera. »Ostravskému Deníku« dne 25. října sděleno z Vídně, že týž den šetření skončeno. Výpovědi Adlerovy byly ucelené a určité. Útočník vypovídal beze všech výmluv a výhrad; vyslyšajících policejní úředníci tedy nabyli dojmu, že útočník dosud činu svého nelituje. K vraždě se odhodlal v pátek 20. října večer.

Stolice pro slovanickou filologii byla zřízena na universitě v Kodani a svěřena profesorovi dr. Stanislavu Rožnieckému, dánskému státnímu občanu polské národnosti. Při stolici bude zřízen také seminář.

Pamatujte při každé příležitosti na „červený kříž“, na raněné vojny, na vdovy a sirotky po padlých našich bojovnících!
Přispěvky zasílejte na zemský Svaz katolického Orla v Hradci Králové.

Za válečného ruchu.

Rok 1849 v Itálii. Jeho Veličenstvo v pohnutém roku 1848 obrátil se vlastnoručním dopisem na maršálka Radeckého, aby pomohl poměry uklidnit jak radou tak brannou rukou. Psal: »Zkušenosti, které jsem nedávno pod Vaším vedením učinil, ukázaly mi, že jste milovaným a ctičným vůdcem. Mé chrabré armády, jejíhož ducha Vy obživujete, jejíž věrnost Vy potvrzujete, jejíž udatnost Vy okřídľujete. — Buďte mým mluvčím u Mé statečné armády, že spoléhám na její věrnost — zaručte jí také, že znám její hodnotu a proto jsem jí vroucně nakloněn. Vás, milý hrabě, vyzývám jako čestného muže, abyste po mé straně stál pevnou myslí a svobodným slovem. Potřebuji Vaši rady a Vašich skutků.«

V Itálii skutečně za několik měsíců vypukla válka. Dne 16. března dostavil se do hlavního rakouského tábora k Radeckému major Cadorna, který jménem sardinského krále Karla Alberta vypověděl válku. Maršálek přijal delegáta vlídně,

propečený. »Čerstvý z rendlíku«, oznamovala Nikolajevna. Mezi tím nalil Simeon hostu do velkého džbánu čaje, nezapomínaje ovšem při tom na sebe. Za chvíli leskly se již oběma obličej.

Zapotili se a utírali si rukávy od košile obličej a po čaji přešli ke svítku a po svítku opět k čaji.

Simeon naléval nerušeně čaj, pak se tázal: »Tedy Murom jest tvým cílem?«

»Ano, Murom, bratře, Murom...«

»Tedy jsme krajany?«

»Ano, krajany.«

Simeon přemýšlel o vzdálené vlasti. »Jen u nás v Sibíři jest dobře«, pravil, »zde jest půda a les... všeho nadbytek. Žijeme díky Bohu, dobře. Ale časem, příteli, táhne nás to přece domů.«

»Jak to?«

»Tak... totiž... rád bych uviděl domov!«

»Jak ptáček bych tam letěla!« pravila Nikolajevna.

»Ach, ach — jak touží duše má po kousku domova!«

Nikolajevna pobíhala kuchyní. Pod jejím hbitým rukama byl nový svítek zde. Na stole objevil se brzo čerstvý svítek a pečené brambory. »Jez, jez, dědoušku!« pobízela Nikolajevna. »Jez do syta. Jsi vyhladovělý. Máme, díky Bohu, dost. Proč hučevati Boha? Žije se zde svobodněji — ne jako v Rusku.«

Konečně se muži do syta najedli. S lesknoucími a spocenými obličejí vstávali od stolu. Cizinec pokřikoval se před svatým obrazem a děkoval poklonou hospodářům za pohostinství. Pak postavil se na práh a přešlapoval s nohy na nohu.

»No co, Simeone Jakovlič?« počal nerozhodně.

»Co?« pravil Simeon.

»K úřadu se mnou...«

Simeon poškřábal se na krku a krátce se do-bromyslně zasmál; od kamen pak za ním okamžitě se ozval stejný smích.

ba pozval ho i k své tabuli, takže nepřátelský major v rozpacích zapomněl dáti si svůj výpověď potvrdit a proto se tam pak vrátil. Byl při tom aspoň očitým svědkem, jak zpráva o vypovědění války v císařském vojsku působila. Vojáci připravovali se na boj nadšeně. Hned ozdobili své helmy, čáky a čapky polními známeními, totiž zelenými větvičkami. Večer uspořádali Radeckému pochodňový průvod.

Válka trvala vlastně jen pět dní. Bystrý maršálek porazil nepřátelská vojska u Mortary a Novary, tak že Karel Albert byl nucen prositi o mír. Tehdy psal císař Radeckému: »Řekněte mé statečné armádě, že si postavila v srdci mém nehynoucí pomník lásky a vděčnosti. Z úst svého důstojného vojevůdce uslyší dojísta tento výrok nejraději.«

Mír zjedнан brzy i na jiných místech, tak že následující léta mohl se mocnáf zcela věnovati zvelebení a blahobytu své rozsáhlé říše.

Itálie před státním bankrotem. Ze Švýcarska dochází zpráva, jak chce sanovat své rány italský stát, který již před válkou měl finance ubohé. Připravují se tam dekrety, dle nichž nominální cena všech cenných papírů bude snížena o 20 procent; vláda pomýšlí na zabavení všech církevních beneficí; chrámům prý budou zabaveny také všechny předměty votivní.

To by znamenalo věru prohlášení bankrotu. Patrně, jak není nad chytráky zednářské. Sám do války štváti v Itálii z plných plic v naději, že se obohatí. Pronásledovali katolíky proto, že Tito varovali před krvavým zápasem před nespravedlivým útokem na rakouské hranice. A nyní — právě katolíci mají platiti účet hazardní zednářské hry. Na útraty církve a papežské stolice, která tolik se namáhala o uklidnění, hodlají radikální živly italské hnáti masy do nových bojů a upevňovati svá křesla. Tak vyhlíží volnomyšlenkářské plnění hesla »Vlastní silou«. Takový pokrok, který se významává výhradně koupem, nepotřebovali osvědčovati teprve italská zednářství; toto chytré umění znali lidé dříve, než byl položen základní kámen k prvnímu římskému domu. Itálie zabrala snadno a rychle »Palazzo di Venezia«, čímž zřejmě dokázala, že chce zasazovati apoštolské stolici rány zcela otevřeně. Orgán milánské lóže zednářské »Secolo« a římský »Messagero« prudce útočí proti papežství, jako by bylo toto zavinilo tolik krvavých ztrát italských. Tisknou se »výklady«, že papežská strana italská jest nejkrajnějším křídlem velké armády reakce v Evropě. Bissolati (tedy ministr, osoba zodpovědná) v Cremoně měl řeč na oslavu rakouského vlastizrádce Battistiniho, ačkoli bezcharakterní jednání tohoto přeběhlíka ostře odsuzovali sami Italové rakouští. Řeč Bissolatiho obsahovala prudké útoky na katolickou církev a Vatikán. A tato řeč — byla předem schválena celým ministerským kabinetem. I jiné okolnosti jsou zřetelnými předzvěstmi, že se proti katolíkům italským chystají další kroky.

Taková odměna tedy schystána tamějším katolíkům za to, že po prohlášení války bezvýhradně nesli břímě dne i horka, že osvědčili poslušnost ke státu a v udatnosti předčili značně původce vy-

»K úřadu?« pravil Simeon po krátkém přemýšlení; »proč bych tě měl. Ondřeji, vlastně úřadu vydávati? To není naší věcí, úřad; k tomu nemáme... ani času... a jest daleko k úřadu. Něco ti povím, stařečku, milý, krajane, tys naším hostem! Zde tě má žena opatřila filcovými stěvicí a nátepičkami. A zde jest ještě k tomu má čepice!«

Při těch slovech skočil Simeon na lavici a vyzval z přihrádky na stěně filcové stěvice, vlněné nátepičky a čepici. Pak shodil odtud i opasek a téměř novou halenu.

»Zde máš ještě halenu a k ní opasek«, pravil Simeon, »opatř se všemi těmi věcmi, Ondřeji, a jdi s Bohem, kam chceš. Chceš-li se vydati úřadu, učin tak, chceš-li jíti domů — také dobře. Máš úplně svobodnou vůli.«

Starý muž vrhl se Simeonovi k nohám. Hlava jeho se třásla, slzy tekly mu po lících a pro sebe pronášel nesrozumitelná slova...

Po malé hodině byl na cestu připraven. V šedě haleně, filcových stěvicích a ježaté čepici vypadal jako poutník. Na zádech nesl pytel s čerstvě upečenými pečlivky.

»Přijdeš-li přece ještě jednou do Muromu, dědoušku, zajdi též do vsi Mikolska a navštív tam hroby rodičů«, pravila Nikolajevna na rozloučenou.

Byla pohnuta a stále si utírala slzy. Na dvoře strčila mu několik peněz v papír zabalených.

»Zapal světlo v našem kostele«, zašeptala ještě. Jasný den zahálil zem v bílé, zimní, usměvavé roucho. Na všech stranách zatárasily sněhové kupy cestu k lesním chatrčím. Cesta však byla již proslápana a táhla se přes daleká, zasněžená pole a ztrácela se v dále.

Stařec šel ohnut, nespěchaje, podél cesty a jeho zrak bloudil radostně v dáli po oněch modrých horách a lesích na obzoru, za nimiž daleko, daleko nalézala se jeho požehnaná domovina. A Nikolajevna stála za branou dvora a dívala se za ním. Slzy tryskaly jí z očí...

čerpávajícího a bezvýsledného boje. Že se Italie velikých lupů neleká, dokázala v minulém století ve válkách s Rakouskem a potom loupežnou výpravou do Tripolska. Proto nikoho nepřekvapí, až začne shrabovati to, co náleží církvi. Chytrými bankroti a okradením chrámů získají zednáři nové prostředky na své prazvláštní »sbratřování lidstva«.

Sarrail o své armádě. »Berliner Tagblatt« uveřejňuje obsah dopisu generála Sarraila, v němž nahlédl neutrál, z Paříže se navrátil. Sarrail vykládá v něm důvody, pro něž se nemohl účastnit všeobecné ofensivy: Délka fronty, špatný zdravotní stav jeho vojska a především nepatrná vojenská cena jeho armády. Rád by Sarrail vyměnil celou armádu za třetinu vojska, bojujícího na Sommě. Prohlásil: Zdá se, jako by mně byli poslali spodiinu ze všeho vojska. Vyjma některé výtečné výjimky, jest naše bílé a barevné vojsko velmi malé ceny. Nejhorší čeládkou jsou bílí a barevní Angličané, mezi prvými jmenovitě Novozélandčané a Australci, kteří nemohou zapřít, že jsou potomci těch velikých zločinců, které vysílala Anglie do Austrálie až do r. 1866. O nějaké mužné kázni u těch chlapů není ani řeči. Pohybují se také v poli jako »svobodní Angličané«, kteří mohou činit nebo nečinit, co se jim zdá. I tou hrstkou Rusů, kterou mám, byl jsem velmi zklaman. Nechtěl ruské vojsko, které bojuje v Rusku, z lepšího materiálu, pak jest mi ho líto. Línou čeládkou jsou italské oddíly, které mně byly dány k dispozici, které před Bulhary hrdě utíkají a dají se porazit nepřitelem ve značné menšině jsoucím, že je z toho ostuda. Na portugalské vojsko spoléhám již co nejméně. Sarrail praví, že jediným zdatným vojskem jsou ony zbytky srbské armády, které stojí na jeho levém křídle. Zdůrazňuje dále, že má v zádech Řeky, čímž ovšem jest část jeho bitevních sil poutána. Dále se zmiňuje o obtížném zásobování, při čemž obtíže stoupají tím více, čím více se vzdaluje od operační základny. Z pochopitelných důvodů nemůže Sarrail tento omluvný dopis uveřejnit, ale přeje si, aby jeho obsah byl v kruzích přátel rozšířen, aby poznali obtíže ofensivy, na kterou Francie čeká.

Soc.-demokratický vojenský spolek. Říšskoněmečtí soudruzi Stampfer a Kuttner rozšířili provolání, aby účastníci války a soudruzi, kteří se zajímají o organizaci válečníků, brali účast na příslušném shromáždění. — Tedy soc.-demokratický vojenský spolek. Jest obecně známo stanovisko Internacionály k podobným spolkům, které zakládali vojenští vysloužilci konservativní. Tedy další přiblížení ke konservativcům.

Královéhradeckou bankovní jednotu v Hradci Králové doporučujeme co nejlépe při veškerých obchodech bankovních a uhelných. Podporujte při každé příležitosti svůj vlastní podnik.

Církevní věstník.

Zprávy diecéšní. Ustanovení jsou pp.: Fr. Matouš, farář v Bystřici, za faráře do Pouchova, Hugo Bittermann, kaplan v Heřmaně, za faráře do Nové Vsi, Fr. Fiedler, kaplan ze Žitelic, za kaplana do Solopisk, Jan Abendroth, kaplan v Čechčicích, za kaplana do Hořčic, Václ. Ševčík, kaplan v Bernarticích, za admin. do Červeného Potoka, Ign. Široký, admin. v Čibuzi, za admin. do Kostelní Lhoty, Bohumil May, admin. v Křešíně, za admin. do Skály, Jarosl. Zďárek, admin. v Hořčicích, za admin. do Studnice, Josef Chadraba, admin. v Plošti, za kaplana do Jilemnice, P. Karel Pokorný S. J. obdržel zpovědní jurisdikci pro Hradec Králové, P. Jos. Laaber Congr. St. Redemt. jurisdikci pro Králíky, P. Felix Beer Congr. St. Redemt. jurisdikci pro Králíky, Raimund Novotný, admin. v Čermné, za kaplana do Č. Prusnice, Frant. Endt, neomysta, za kaplana do Hostinného, Jan Wacławec, neomysta, za kaplana do Kunštátu. — Na odpočinek vstoupil: Jos. Kašpar, farář v Rosicích. — Uprázdnila se: fara v Bystřici, patron. nábož. matice, fara v Rosicích n. L., patron. týž, obojí od 1. listopadu t. r.

Zprávy místní a z kraje.

Pocta padlým a vyznamenaným vojákům. Úřední list píše: Jak z denních listů vyjímáme, usnesly se již mnohé obce, aby jména jejich příslušných (tam narozených neb usedlých) vlasteneckých bojovníků, kteří padli před nepřitelem anebo následkem onemocnění na bojišti zemřeli, byla zaznamenána zlatými písmeny na mramorové desce, která bude pro věčné časy na vynikajícím místě v budově radnice neb škole umístěna. Podobná pocta hodlá se vzdát i oněm bojovníkům, kteří byli za zásluhy získané na bojišti vyznamenáni. Očekáváme, že i naše vlastenecké obce nezůstanou pozadu. Obrácíme se proto ke všem obcům a důst. farním úřadům, jakož i ke všem správám škol, aby se myšlenky té ihned uchopily a ji v brzké době skutek uvedly. Jména vyznamenaných osob lze seznati z úředního listu, pokud o všem okr. hejtmanství dojdou. Aby však docílen byl úpl-

ný přehled, doporučuje se vybitnouti veřejně přibuzné neb známé vyznamenaných nebo padlých vojáků, aby oznámili jméno křesťanů a příjmení padlého nebo zemřelého, rodnou obec, den narození, obec domovskou, poslední pobyt před nastoupením voj. služby, stav občanský, hodnost, přesný den smrti a den vyznamenání. Co ve věci zařizováno, budiž okr. hejtmanství do konce listopadu t. r. sděleno.

Vyznamenání. Zdejší advokát a nadporučík-auditor dr. Bedřich Petr, sloužící od počátku války u voj. soudu, t. č. zástupce přednosty voj. soudu v Sandoměři, byl Jeho Veličenstvem za výborné služby v době války ve zvlášť mu přiděleném zodpovědném postavení vyznamenán zlatou medailí »Signum laudis« na válečné stuze.

Ze záložní nemocnice I. oddělení. V pondělí dne 13. t. m. oslaví své jmeniny dp. kurát Stanislav Kordule. Hude to již třetí svátek za světové války. A tu zajisté všichni vojní ranění i nemocní budou s díky vzpomínati kněze, který vojnům tak velkým přítelem jest. A mezi prvními budou to zvláště vojáci v záložní nemocnici I. odd. Vždyť ještě nevymizely ony krásné večery Mjnové a zvláště poslední pobožnost v nemoc. kapli konaná, na níž byli všichni vojáci bez rozdílu a k tomu mnoho civilního občanstva. Zvláště milá byla přítomnost chotí pluk. lékaře p. Zunové a ošetřovatelek vojnů u Červ. kříže ct. sestry Věnceslavy. Velice líbilo se sólo »Beránku Boží«, jež zapěl jednor. dobr. p. Kmonlíček. Druhý den o svátku Všem svatých při mši sv. přistoupily mnozí vojnové po vykonání sv. zpovědi ke stolu Páně. Konečně v den Dušiček obětována byla důst. pániem zádušní mše sv. za všechny padlé i zemřelé vojáky ve válce. Jak dojemné a krásné byly všechny tyto pobožnosti! Proto z celého srdce ke dni jmenin důst. páni provážíme nejsrdčnějším přáním, aby mu dobrotivý Bůh popřál stálého zdraví a posílil ho v plnění jeho těžkých povinností a šlechetným dalším cílům dal hojně požehnání! — Všichni vojáci.

Zemřel rolník p. Jan Tikal ze Lhoty Maškové v Haliči, byv zasažen na poli válečným nepřátelskou střelou. Tělesná schránka padlého hrdiny exhumována a 7. listopadu převezena do Lhoty Maškové. Pohřeb se koná tuto neděli o 3. hod. odp. O. v p.

Desertér Rudolf Medek. Dle sdělení vojenských úřadů přeběhl záložní šikovatel, kadetaspirant Rudolf Medek, r. 1890 roz., z Hradce Králové, od svého pluku p. 18 k nepříteli. O tom se činí vyhlášení s připomenutím, že jmenovaný byl prohlášen za vojenského sběha.

Vojenské koně pro rolníky. Bylo pozorováno, že mnozí rolníci, kterým byly přiděleny erární koně na polní a lesní práce, si je ponechávají i po skončení nejnáléhavějších prací polních. Tím se stává, že musí zůstati prozatím nepovšimnuty žádosti rolníků, kteří disponičních koní nezbytně potřebují, aby mohli obstarati náléhavé polní práce, poněvadž příslušné c. a k. vojenské

Vánoce v poli!

Teplé svetry: K 10-50, 20-—, 45-—, 60-—	Teplé rukavice: K 1-50, 3-50, 6-—, 12-—
Teplé vesty: K 12-—, 14-—, 28-—, 50-—	Teplé nátepny: K —80, 120, 3-—, 5-—
Teplá trika: K 7-—, 9-—, 11-—, 20-—	Teplé kukle: K 1-50, 2-50, 3-—, 4-50
Teplé spodky: K 7-—, 10-—, 20-—, 35-—	Teplé šály: K 2-—, 4-50, 6-—, 9-—
Teplé ponožky: K 1-50, 3-50, 8-—, 14-—	Navin. kamaše: K 5-—, 6-50, 8-—, 12-—

Vojenské misky.
Jídelní přístroje.
Skládací vaříče.
Pevné nože.

Nepromokavé pláště.
Nepromokavé peleriny.
Nepromokavé vesty.
Nepromokavé kalhoty.

Kožené spodky.
Kožené vesty.
Spací pytle.
Vlněné přikrývky.

**Co jest
levné?**

**V dobré jakosti
jest levná cena.**

Vánoce doma!

Pro dámy:

Impregnov. pláště.	Sport. svetry.
Gumové pláště.	Modní jupičky.
Sport. mod. klobouky.	Punčochy.
Sport. mod. čepice.	Kapesníky.
Sport. mod. šály.	Manicury.

Pro pány:

Bílé prádlo.	Nádherné kravaty.
Barevné prádlo.	Límce, manžety.
Hledvábne prádlo.	Šle. Rukavice.
Modní kabáty.	Ponožky. Hule.
Zupany. Ranníky.	Parfumerie. Mýdlo.

Výroba prádla
dle míry nezvýšeně.

Prádelna, žehlárna.
Prádlo se z domu odebírá a doručuje.

**To jest
levné!**

Závod svojí solidností a dobrým zbožím získal sobě v každé třídě zákaznictva velikou oblibu.

Hradec Král.

Pavelka

proti Grandu.

**Zajisté uznáte,
že v odborném
závodě prádlem
modní zboží
koupíte nejlépe.**

**Výprava
vojska!**

**Největší, jinde
nevídaný výběr
v každé velikosti
a ceně.**

**Moje ceny
za dobré zboží
jsou levné.**

velitelství nemá nyní jiných koní k zmíněnému účelu. Rolníci, již mají takové koně, nechť je proto vrátí příslušným náhradním sborům ihned po ukončení nejnaléhavějších polních prací, aby se mohli opět přidělit jiným rolníkům. Zároveň se upozorňuje, že vojenským koním nutno věnovati zvýšenou péči, poněvadž se opětně přihodily případy, že tyto koně následkem přílišného namáhání a nedostatečného krmení značně byli poškozeni.

Městská rada dne 30. října a 6. listopadu: Uděleny byly nadace založené Al. Kemlinkem, purkmistrem, nadace manželů Poncových a pl. Fr. Teubnerové. — Vzato bylo na vědomí usnesení c. k. okr. soudu v Brně v pozůstalostní záležitosti prof. P. R. Zacha, který učinil odkazy pro sirotky v Čechách. — Sl. Ervině Kupferové v Praze propůjčeno bylo divadlo na den 11. listopadu k uspořádání tanečního koncertu. — Poukáží se k příjmu dávky za vodu užítkovou za III. čtvrtletí. — Schváleny byly návrhy ve příčině osvobození od školního platu na měst. dívčím lyceu s některými dodatky. — Okresní komise pro ochranu dětí a péči o mládež v král. Českém v Hradci Králové, aby v dohodě s městskou radou uspořádala v Hradci Králové výstavu pro péči o kojence a nauku o kojencích, která by sem převezena byla z Prahy. — Vzato na vědomí, že pan Bedřich Jeřábek, ředitel divadelní společnosti sdružených měst východočeských, zahájí divadelní sezonu v Hradci Králové dnem 1. prosince a schváleny byly návrhy divadelní komise. — Schváleny byly různé obecné výkazy, týdně a lesní konsignace.

Osobní z c. k. finanč. ředitelství. Pan Fr. Pšenička, finanční sekretář, byl jmenován finančním radou. Pan finanční komisař Fr. Jeřábek jmenován finančním sekretářem.

Dar. Vid. farní úřad ve Svojanově u Poličky zaslal Odboru venkovských knihoven při literárně-veřejnické jednotě bohoslovců v Hradci Králové obnos 10 K. Výbor jednoty vzdává tímto obětavému dárci vroucí dík za to, že i v této těžké době, kdy na dobročinnost kněze kladou se velké nároky, svojí hltivou přispěl věci tak potřebné a projevů pochopení pro tento kulturní účel.

Přednášky. Městské průmyslové museum uspořádalo v neděli dne 5. listopadu o 3. hod. odp. přednášku insp. L. Weignera: „Z dějin umění knihvazačského.“ Přednáška konala se v přednáškovém sále budovy musejní a byla velice čteně navštívena. V sobotu dne 11. listopadu bude přednášet v téže sále vrchní inspektor c. k. státních drah z Olomouce p. K. Dvořák: „Z kraje Joží Úprky“; klasobraní z potulek po moravském Slovácku. Pan přednášející znám jest již obecnstvu královéhradeckému jako nadšený přítel sverázských krotků, zvyků i obyčejů lidu slováckého z přednášky, již tu před několika lety v divadle konal. Krásnou sbírku svých obrazů od té doby rozšířil a zdokonalil tak, že ukáže obecnstvu na 150 nejkrásnějších, typických krotků, staveb i slavností moravských Slováků, obrazů to namnoze jedinečných. Vstupné 20 h za osobu určeno je pomocným účelům válečným.

Obchodnické divadlo. Které důvody vedly „Klicperu“, aby sehrál Šamberkovu frašku „Palackého třída 27“, jež svého času plnila hlediště divadel pražských, je těžko uhadnouti. Už asi proto, že vůbec důvodů kromě „všeobecné žádosti“ nebylo. Žávaným byl by snad moment kasovní; či chtěl některý z členů podati tu důkaz svého všestranného talentu? To dalo by se plným právem říci o p. Hruškově, jenž svého Drmolu dobře odkoukal. Ne tak ostatní. Některým bylo v jejich úlohách nevolno a sl. Richtrová zřejmě se svou úlohou nevěděla si rady. Ostatně i souhra této frašky namnoze situační velmi vázla, zvláště ve čtvrtém oddělení (představení sobotní). — C.

Středostavovská kuchyně v Hradci Králové. Jídelní listek na týden 13.—19. listopadu. Pondělí: Bramborová polévka, kynuté knedlíky s povídky. — Úterý: Nudlová polévka, hovězí maso se zeleninou. — Středa: Strouhanková polévka, pečená krev s brambory a se zelím. — Čtvrtek: Rýžová polévka, hovězí fileť s brambory. — Pátek: Hrachová polévka, buchty. — Sobota: Kroupová polévka, hovězí maso, knedlíky s rajskou omáčkou. — Neděle: Polévka s noky, zajíc na smetaně, brambory. Dozor mají dámy z Obecné kuchyně. Cena obědu 1 K 20. Přihlášky a předplatné pouze na celý týden (1 oběd denně K 8.40) přijímá městský popisný úřad na Malém náměstí nejpozději v neděli do 11 hodin dopol.

Danové výpisy k nahlédnutí. Ve smyslu § 58, odst. 2, zák. ze dne 25. října 1896 č. 220 ř. z. a čl. 33 vykonávacího nařízení jsou výpisy z rejstříků, obsahující sazby všeobecné daně výdělkové pro období 1916 u purkmistrovského úřadu po dobu 14 dnů od 7. do 21. listopadu t. r. k veřejnému nahlédnutí oprávněnými poplatníky vyloženy.

Na osleplé vojny, lavalidy, vdovy a sirotky po padlých vojácích. Červ. kříž a nezaměstnané, strádající důchodci rádi dále věnovati P. T.: A. Skokanová, St. Kolín 10 K. Jos. Čapek, Sezemice 5 K, vdp. Fr. Klus, Košice 4 K; po 6 K: opatství „Emauz“, Marie Kuchařová, Račice; po 3 K: vdp. Jos. Pospíšil, N. Bydžov, M. Kaňkova, Neugarten, vdp. Jan Štípek, Vys. Újezd, vsdp. Jos. Sládek, St. Brěslav; po 2 K: dp. V. Chlář, Hostomice, vdp. V. Havlík, Polná, vdp. J. Melichar, Vraclav, vid. farní úřad Veselického, Orel, Liboc, dp. Jos. Gabriel, Kartouze, vdp. Fr. Šverdlík, Engelswald, vdp. Em. Allger, Písečná, firma Karmet & Kyselý, Žitkov, dp. Fr. Míma, Dolní Újezd, vdp. Lud. Novotný, Rychnov n. Kn., dp. Em. Taftl, Praha, vdp. Aug. Neoral, Rudslavice; po 1 K: dp. Al. Sigl, Rostoky, vdp. Jilek, Vosice, vdp.

Štěpán Sova, Golč. Jeníkov, vdp. Václav Vacek, Němčice, vdp. Jan Vachek, Ústí, vdp. Th. Ryška, Slapy, vdp. Fel. Hanoušek, Bezno, MUDr. Arn. Pekař, Černilov, dp. Josef Zuzánek, Jilemnice, dp. Vinc. Máček, Železnice, nejmenovaná z Hradce Králové; Fr. Hnat, Bužanovice 270 K, vdp. Aug. Krčmář, Stodávky 40 hal. Zaplatí Bůh! — O další sbírky a dary na adresu Zemského svazu katol. Orla v Hradci Králové se prosí.

Zelí prodávati se bude obyvatelstvu pouze do 20. listopadu. Po uplynutí této lhůty rozprodáno bude zbývající zelí obchodníkům. Z toho důvodu upozorňuje se obyvatelstvo, aby se do 20. t. m. zelím zásobilo.

Praní. Dne 8. t. m. večer byly dopadeny dvě záletné dívky z Jaroměřska; zavřeny a druhý den přinuceny v 8 hodin městi hlavní náměstí. Mnoho lidí se sbíhalo. Jedni se posmívali, ale jiní pronášeli různé reminiscence. „Co pak takové mladice, ale ty paníčky...“ Mrzutý úkol přistřižených dámeček byl brzy skončen.

Seznam cen na týdenním trhu v Hradci Králové dne 4. listopadu 1916. 1 kg: včivky 1.20 K, jahel 3.90 K, cibule 1—1.20 K, mrkve 40 h, celere 50—60 h, petržele 40—50 h, 1 kopa: zelí 18—32 K, kapusty 7—12 K, drobné zeleniny 2—2.40 K, 1 růže karfiolu 1—1.60 K, 1 pětilist jablek 70 h až 1.30 K, hrušek 2.60 K, 1 kopa ořechů 1 K, 1 párek podsvinčat 80—160 K. — Přivezeno bylo: zelí 65 kop, kapusty 11, drobné zeleniny 30, růží karfiola 2 kopy, celere 20, petržele 8, cibule 3 q, mrkve 3 q, jablek 75 hl, hrušek 13 a čtvrt hl, ořechů 110 litrů, podsvinčat 412 kusů a 6 kůzlat.

Dobřečnická larmost uctíla na Dušičky památku svých padlých hrdinů. Farní a patronátní úřad věnoval k jejímu počtu starobylou barokovou kostnici; do ní prozatím pověšen obraz Boleslav Matky Páně a po obou stranách jména vojáků dosud z osady naší padlých. Skupiny vkusné zeleně z panské zahrady okrašlovaly vnitřek. Po vhodné promluvě zasvětil místní duchovní kapli tu vznešenému vlasteneckému účelu za účasti zástupců patr. úřadu, p. starosty ze Syrovátky a četnictva. Jakož i jiných četných věřících. Později bude vnitřek kaple vkusně upraven i ozdoben.

Svěcení vojenského pomníku v Jičíně. V předvečer Dušiček posvěcen byl v Jičíně na hřbitově velký vojenský pomník, věnovaný památce vojáků, kteří se účastnili světové války v letech 1914—16 a z bojiště do Jičína se navrátili buď raněni anebo nemocni, takže v jičinských nemocnicích zemřeli. Pomník představuje vojína, který v plné zbroji stojí připraven do pole na mohutném pískovcovém podstavci a poslední pozdrav posílá svým mrtvým kamarádům. Byl vytvořen p. akad. sochařem Jaroslavem Jedličkou, vojínem c. a k. záložní jičinské nemocnice, ze sbírek, jež provedl Červený kříž v Jičíně a dp. B. Kobza, býv. duch. správce záložní jičinské nemocnice. — O 3. hod. odp. byl jičinský hřbitov přeplněn vybraným obecním, jež bylo malebně seskupeno ve čtverhranu. Uprostřed pestrého čtverce, u samého pomníku zaujal místo dámský oddělný spolek Červ. kříže, který slavnost uspořádal, s pl. předsedkyní místodrž. radou M. Matějkovou, spolek „Opatrovnas pl. inž. R. Prokopovou. Byli tu přítomni místní důstojníci c. a k. 43. pěš. pl., 74. pěš. pl. a 11. pluku zem. obrany s místním velitelem p. pluk. Mich. Herberthem, který byl na slavnost svčení vyslán c. a k. voj. velitelstvím v Litoměřicích jako zástupce Jeho Excel. pol. maršálka v. Scheure. Byli tu shromážděni zástupci všech c. k. politických a státních úřadů v čele se svými přednosty, mezi nimiž bylo viděti p. t. pp. c. k. místodrž. radu dra. Pecku a c. k. okr. hejtmána Sobotku, vrch. c. k. fin. radu a okr. fin. ředitele Schvarce, c. k. vrch. stát. zástupce Pecha, vrch. c. k. zem. radu kraj. soudu Riegla, c. k. pošt. ředitele Engelmana, profesory c. k. gymnasia s ředitelem Trnkou, c. k. reálky s řed. Zelinou, c. k. paedagogia s řed. Pelikánem, c. k. dív. ref. gymnasia s řed. Štorchem, ředitele hosp. školy Lukáše. Přítomni byli dále: Zastupitelstvo města Jičína se star. V. Jirů, ordinář okr. všeob. věř. nemocnice dr. Macoun, plukovní lékař dr. Toušek a ostatní voj. lékaři. Také z místních korporací dostavili se uctíli památku mrtvých vojáků: Sbor dobrovolných hasičů v plném počtu se svým praporem a s velitelem V. Štemberou, deputace sboru ostrostřelců s velitelem Jos. Bajerem a za tělocv. jednotu Sokol náčelník V. Šmejce a za spolek Záchrana předseda Fr. Groh. — Provázen asistentem duchovenstva, mezi nimiž byl přítomen místní p. děkan Jos. Vomočil a p. konsist. rada a býv. vikář Vincenc Krátký a j. dostavil se k svčení (býv. vyslán c. a k. voj. velitelstvím z Litoměřic) Msgr. kons. rada dr. Rud. Zháněl, vrchní polní kurát z Litoměřic. Vysoce vážný a velmi dojemný akt svčení započal tklivým „Stabat mater“ od Rossiniho, jež přednesla ctiplně a oduševněle voj. hudba c. a k. 43. pěš. pluku, řízená p. kapelníkem V. Burešem. Nato v řeči české a německé jednatelem Červeného kříže dp. J. Šimberský uvedl důvody, pro něž Červ. kříž pomník od c. a k. zál. nemocnice převzal na hřbitově umístil, dokončil a proč tímto pomníkem uctívá památku mrtvých vojáků v Jičíně, kde na tisíce vojáků se vystřídalo od začátku mobilisace, z nichž mnozí to nejceněnější, svůj život, obětavou nejmilostivějšímu císaři a králi a milené vlasti. Jméno Červ. kříže jim — vojínům věrným, poslušným a oddaným až k smrti vzdal povinný obdiv a zvláště jejich patriotizmu a jejich obětavosti úctu a vděk. Po závěrečných slovech, jimiž jim vyprošoval na Bohu věčný mír, odevzdal pomník jménem spolku městu Jičínu. Všem přítomným za účast poděkoval. Zástupce p. pol. maršálka Jeho Exc. v. Scheura, p. plukovník M. Herberth, v řeči německé ocenil snahu těch, již mrtvých vojáků slavnou slavi památku a velebil zvláště jejich hrdinné činy — na slávu císaře a

krále a společné vlasti. Světitel Msgr. dr. Zháněl přinesl slavnostně řeč německou a českou. Uvedl důvody, pro které jsme povinni uctívati památku našich vojáků, při čemž zvláště mocně působila slova o dojmích, jež řečník zažil na bojišti v Srbsku a Itálii. — Při svčení samotném hrála hudba duchovní píseň z op. „Evangelista“ od Rienze. Po dojemném svčení, jež vyvolalo na tisíce vzpomínek na chabré naše vojny, pronesl jičinský starosta p. V. Jirů díky Červ. kříži za odevzdání pomníku městu Jičínu, poděkoval charitativní činnosti Červ. kříže a květoval probubovací činnost spolku jičinského, věnovanou mrtvým vojákům. Modlitbami ve hřbitovním kostele slavnost svčení pomníku zakončena.

Na sirotčinec sv. Františka ve Slatinanech u Chrudimě, prosíme, pamatujte.

Skutěč. Pan Otakar Klapka, rodem z Ranné u Hlinska, byl 30. října na c. k. universitě Karlo-Ferdinandově veřejně prohlášen doktorem veškerých práv. Gratulujeme.

Úvěrní družstvo Eliška
v Hradci Král., Adalbertinum, přijímá záznamy
na nové výhod. losy Rakouského Cerve-
ného kříže a opatří i jiné cen. papíry.

Různé zprávy.

Moravská agrární a průmyslová banka v Brně vykazuje koncem měsíce října 1916 stav vkladů obnosem K 80.783.339.30.

Pamatujme stále na prospěch a rozvoj svého děla! Někdo řekne, že teď není potřeba o tisk strany tolik pečovat jako před válkou. Odpovídáme dle četných zkušeností, že právě nyní máme naplniti své slzy dvojnásobně. Střediska novinářských podniků jsou daleko lépe informována o obecné náladě lidu než nejlépejší jednotlivci. Dochází nám plno informací, žádostí, stesků. Jak neapné domněnky se nyní šíří mezi lidem o církvi, kněžstvu, o stranách katolických! Katolíci, který nese břímě dne i horka, který se obětuje do krajnosti ve službách lidumilnosti, jest podezříván, jak z mimořádných poměrů těží pro sebe! Takovým domněnkám naprosto se nedivíme! Lid, pokud před válkou katolické četby neměl a pokud byl zasypáván tiskopisy protikatolickými, jest snadno nakloněn uvěřiti i neobháňaným „protiklerikálním“ vymyšleninám. Ježto tiskem šířiti štvavé lži jest nyní obtížno, pracují tajní agenti pokorně, velice opatrně ale účelně slovy. Prohodí se ta neb ona poznámka tak chytře, aby se nedal dokazati žij úmysl, ale aby slova přece jenom chytla. Slovo k slovu — a za nedlouho žádoucí nálada prostomyslných posuchačů se dostaví. Organizační přípravy jiných stran pokračují úse, ale plnou parou. Ostatně i z jejich časopisů vysvítá zcela zřetelně, jak svým kulturním zásadám dají plný průchod i po válce. Katolíci tedy nesmí podléhat. Ovšem katolický tisk nemůže mluvit nyní ani na svou obranu tak volně jako dříve. Ted' jest zmobilisováno všecko; i denní tisk buď přímo nebo nepřímo musí podporovati společnou věc státu, chce-li, aby vycházel. Ale — kdyby jiného prospěchu pro nás nebylo, již tím pomůže katolické věci každý odběratel, že se vůbec náš tisk za války udržel a že nebudeme nuceni po válce začínati s velikými náklady zcela znovu. Nezasvěcenec těžko pochopí, jak velikých obnosů jest potřebí dříve, než první číslo nového časopisu vyjde a jakých finančních obětí vyžaduje shánění odběratelů. Výsledky žurnalistické činnosti neohlašují se bubnem, neukazují se zcela zřejmě zraku veřejnosti. Zvláště účinky tiskové obracelo se zdali povrchnému pozorovateli skryvné. Ale redakce, která má čilé spojení s různými obcemi a kraji, seznává vliv své práce lépe. Vždyť jsou i jiná povolání, o jejichž velepotřebné činnosti průměrný občan ví velice málo; ba docela i když se dostaví velice skvělé, každému patrné účinky práce mravenčí, ještě někteří lidé hledají příčiny takové bilance jinde. Proto žádný veřejný podnik nemá se podceňovati. Často počín na první pohled nepatrný má dosah nadozrýmý. Moc tisku podceňuje se leckde i mezi katolíky, ačkoli přece jest tolik poučno, že jiné strany svou vlastní žurnalistiku podporují se vším úsilím. Kdyby bylo možno učiniti zkoušku opačnou v téže oblasti, kde katolické listy vycházejí, užasli by podřimující při srovnání. Vždyť přece cizina mluví hodně hlasitě. Vizme, jak v Portugalsku, v Mexiku a jinde jedná se jako se zločinnými psanci s nejpokojnějšími katolíky jen proto, že tyto chtěli žiti podle svého náboženského přesvědčení. Pronásledování občané náfkem svým naplňují svět proto, že v pravý čas se nepostarali o důkladnou tiskovou obranu, že před okamžikem hadího útoku nebyli organizačně připraveni. Zato však na př. v Německu katolické posice stojí pevně, protože tam katolictvo porozumělo znamení doby v pravý čas. Katolíci netoliko užívají tam svých práv svobodně, ale těší se velké vážnosti u občanů náležejících k táborům jiným. Charakter, důslednost a síla získaná vlastním svědomitým přičiněním — to jsou vlastnosti, které imponují každému. — Na otázku, zdali jest potřebí katolického tisku nyní, odpovídají nám zřetelně již různé strany a frakce ze XVI. století. Jakmile někde (i v zemích českých) vznikla některá sekta, ihned si pořídila tiskárnu; šířila a hájila své zásady horlivě tiskem, ačkoli tehdy tiskopisy byly značně dražší než nyní. Docela za války šmalkaldské měl kurflit saský v samém vojenském táboře polní tiskárnu, ve které tiskl svá náboženská provolání v několika jazycích. A teď, kdy jiné strany přímo svým tiskem náš lid

zaplavují, měli bychom na všechno hledět netečně? Jiné listy píší opatrně netoliko proto, že jest to nyní namo-
stí, ale aby si pořídily armádu nových abonentů z ji-
ných stran. Kdy polkne podávanou udici, ten na ní bude
zavěšen i po válce, když obsah listu rázem nabude jiné
vážnosti. Jestliže nám jiné listy aspoň nyní mnoho škod-
diti nemohou, pamatujme, že také naši věci ani teď ne-
prospívají. Nestarají se o vyvrácení ani nejdívočejších
„protiklerikálních“ domněnek, které trusí mezi lidem
vychytralí agitátoři. A tak narážíte na početné předsud-
ky a poblouzení docela u celých řad lidí, kteří plně na-
vštěvují katolické chrámy. Kolikrát jenom na příklad
katolický tisk vysvětluje stanovisko Pisma i církve k vál-
ce! Kolikrát pověděl, jak třeba rozumětí pátému přiká-
zání a jak tento příkaz vysvětluje hned v dalších řád-
cích sama bible! Marno všechno u celých zástupů, které
— katolických časopisů nečtou; slyšíte tytéž pichlavé
poznámky znovu a znovu. Říká se, že zabíje-li se v létě
jedna moucha, sto lidí přileti na funus své družky. A
tak se to má s ústním vysvětlováním. Jednoho občana
poučíte tak, že vám ochotně přisvědčí — ale sto jiných
přijde hned s týmiž naivními dotazy. Zde tedy slovo
jednotlivcovy jest slabé, tu jest potřebí poučení hromad-
ného. A správné informace velickému množství i do
vzdálených zákoutí může podati jenom velice rozšířený
tisk. — Kdo katolický časopis odobrá, prospívá sám so-
bě, protože naše listy nejsou podniky výdělečnými, ne-
mají za účel obohacovati jednotlivce. Jsou založeny k
ochraně katolického lidu. Proto také v našich listech ne-
ní křiklavého rozporu mezi částí redakční a insertní.
dbá se důslednosti více než v listech jiných. Ale právě
proto, že katolické časopisy neuveřejňují insertů lidí,
jichž zásady a počínání značí zcela jiný program, nemo-
hou pokladny našich žurnalistických administrací vy-
kazovati přebytky. Právě proto jest potřebí, aby se na-
hradilo hojným předplácením to, co nám chybí na in-
sertním. Doba těžká vyžaduje mimořádné napětí sil v
mnoha směrech; doba tedy také naléhá, aby naši čito-
livé šifili vlastní tisk. Kdo již odobrá anebo na časopisy
peněz nemá, zajisté může snadno povzbudit jiné, aby
nějaký groš na časopisy naše věnovali. Výsledek tako-
vé drobné práce, bude-li konána ode všech našich, bu-
de jistě velikolepý a potěšující.

Kancelářské potřeby,

papír, péra, inkoust, tužky ve velkém výběru v
Družstevním knihkupectví
v Hradci Králové, Adalbertinum.

Besídka.

Hospodské vodní družstvo.

V městysi Bramborově za parného a velice
suchého léta panovala značná tíseň. Sluníčko vy-
ssálo kde jakou kalužinu, páliho nelitostně, že bylo
občanům horko jako v cihelné peci. Celé dva mě-
síce nikde se neukázal na obloze ani jediný mrá-
ček, o němž by se dalo říci, že snad přece roz-
praskanou pídu poněkud pokropí. Letní žár pro-
nikal hluboce do útrob matky země, až i studnice
začaly vysychati. Rozpaky se množily zvláště u
těch občanů, kteří si chovali dobytek.

Protože rozčilení z každé nesnáze vždycky
musí odnésti někdo nejbližší, začala mezi někte-
rými sousedy kritika domnělých původců místní-
ho soužení. A kritika se brzy stupňovala v neho-
rázné hubování.

„Již třikrát ti naši obecní tatíci slibovali, že
se nám postarají o dostatek vody — a tu máš, po
všech slibech a pochůzkách je tu vody méně než
před lety. Jakmile uhoří suchý rok, hned je s ce-
lou obcí zle.“ Takové a podobné řeči se ozývaly
stále hlasitěji. Jednotlivcům nezbyvalo, než se utí-
kati k svépomoci. Studně byly skoro stále ve stavu
obležených. Ve dne některá žena s putnou nebo
konví div důlek nevystála, než se jí podařilo na-
plnit nádobu až do třetiny. Čipernější občané
vstávali o dvou, o třech hodinách v noci, aby
předběhli jiné. Hned tu, hned zas tam při záři mě-
síce se mihla bílá postava s rozčuchanou hlavou.
Noci ožívovaly stále více, takže ani nebylo potřebí
ponocných. U studní sousedé a sousedky vedly z
dlouhé chvíle rozvířené konference o všem mož-
ném. Větší skupiny nedočkavých hlasovaly, kolik
je dovoleno každému odnésti, aby skoupá studně,
až trochu vody vypotí, nezklamala celé řady ji-
ných potřebných.

Klepny již nezvěstovaly, co slyšely na trhu
nebo za nedělního odpůldne. Nyní začínaly slovy:
„Onehdy v noci u studně jsem slyšela...“ —
Zkrátka citelný nedostatek vody činil ve společen-
ském životě radikální převraty. Někteří si donášeli
anebo dováželi vodu z pramenů a studánek vzdále-
ných. Ozývaly se křiky a hádky o vodu; docela
docházelo i k soudům.

Rozumí se, že i hospodské společnosti za trvalé
krise snažily se vpraviti se do úlohy starostlivých
otců, aby se jim nevyčtlo, že pečují jenom o napě-
chovanou dýmku a plnou sklenici. V hostinci „U
dlouhého ucha“ starší kmotři častým láteřením
markýrovali živý soucit s obecní bídou. „Ba —
darmo mluvit, celý se rozčilením třásl soused Vo-

Paramenta.

Ignáce V. Neškudla syn

(protokolovaná firma)

v Jablonném nad Orlicí (v Čechách)

(bře P. J. Neškudly, faráře ve Výpračticích)

doporučuje P. T. velečústojn. duhovanstvu
svůj osvědčený a často vyznamenaný

výrobní závod

všech kostelních paramentů,
spolkových praporů a kovového nářadí.

Cenníky, vzorky i roucha hotová na ukázkou
se na požádání franko zašlou.

Uhlí - Koks - Dříví

nabízí ze svého skladu na Slezském Předměstí
Cerný & spol.

Proti nastuzeninám

a reumatismu osvědčilo se nejlépe

kožené prádlo

ze zamšové a jelenkové kůže.

Pro pole zvláště výhodné,
neboť žádná nečistota se
v kůži této nedrží.

Prádlo, kož. ponožky, kožesinové rukavice
zhotovuje a na objednávku zasílá

Josef Annamichl,

rukavičkář a šandažiata

v Hradci Králové, velká podlaží.

Dům

v Hradci Králové na nábrží, roh Karlovy ulice, v sanaci,
za příčinou předsední jest levně na prodej. Kde, poví
administrace t. l.

Ve prospěch
Svatováclavské Matice Školské

Uznáný za nejvýhodnější a nejlevnější ná-
kupní pramen v Rakousku veškerých

kostel. paramentů

prádla, praporů, příkrovů, koberečů a
kovového nářadí ve výrobních nejstaršího
závodu v Čechách, o. a. k. dvorního dodavatele

Josefa Neškudly

v Jablonném n. Orli. č. 86.

Tisíce uznávacích referencí a doporučení. —
obrázkové ceníky, rozpočty, vzory a hotové zboží
k výběru franko.

Bez velkoměstské rezie ve vlastních dílnách a
domích, levně pracovní síly na venkově, čímž levnější
ceny až o 30%, než všude jinde.

Jubil. 100 let. trvání a 40 let. vlastní činnosti.

Adresování vždy došlovně se vyprošuje.

OLEJ STROJNÍ

nakoupíte levně u firmy

Josef Jelínek,

mydlář v Hradci Králové (na podsíní).

točil. „Ani bych nechodil do hospody, kdybych ne-
musil zapíjetí vztek. Co jen ti naši tatíci dělají?
Teď jenom čekám, až objednájí několik velbloudů
a pár šakalů. Pak tu bude dokonalá Sahara.“

„Ale co byste se tolik zlobil?“ upěl pichlavé,
šelmovské oči na Votočilův brunátný obličej Klo-
bosil. „Tahle nouze přece se vás netýká; vždyť
se říká, že jste veliký nepřítel vody. Nikdy jsem
neviděl, že byste ji byl pil.“

Zarudlý zrak Votočilův blýskl zlověstně. Ale
napadený se vzpamatoval a rýpl jiným vtípem:
„Éčěnu — za vlastní peníze pivo pít jest posud
všude dovoleno. Ale jsou lidé, kteří by potřebovali
každý den škopek vody na umývání začerněných
rukou. Ale ani hodně mýdla by jim třeba nestači-
lo. A právě takoví nechť se přiznají, že by jim
starost o vodu byla velmi užitečná.“

„Kdo že potřebuje na drnutí rukou mýdlo?“
vyhrkl Klobosil.

„Já jen tak všeobecně, couval poněkud Vo-
točil.“

„Nechej ho, nehádej se“, chytil za ruku Klo-
bosi Vránek, který hleděl okamžitě rozpravku oto-
čiti jiným směrem. „Víte co, mračil se důležitě
po mohutném bafnutí, tohle všechno zavinila ne-
dbalost těch, kteří měli „panský kopeček“ zalesnit.
Ten jest nad Bramborovem, teče z něho někdy
voda do dolejšího rybníka. Kdyby se tam daly
stromky, hned by jí sluníčko nevysušilo. Zkrátka
bylo by dost vody hned.“

„Chyba lávky“, mávl vyhaslou dýmku Lejha-
nec. „Víte, sousede, to „hned“ by přišlo teprve za
půl století, až by stromky dobře vzrostly a důklad-
ně stínily. Ostatně — kde pak takový skrovný
kopeček!“

Klobosil smočil si znovu: „Já si myslím, že to-
hle neštěstí byla nám dlužná vychalovaná kana-
lisace. Všecko mokro uteče pod zemí z obce, nic
do hlíny nevsákne — a pak studně zívají na
prázdnou.“

„Kdož ví, kdož ví!“ rozumoval nejistě Klimba.
„Mě něco napadá, co jsem slyšel od babičky. Ně-
která žába hluboko pod zemí zahradí zlomyslně
svým tělíčkem prameni cestu. Užívá vody jen pro
sebe, ale dál ji nepustí. Takhle potom vysychají
studně.“

„Ale dejte pokoj!“ odporoval Klobosil. „Kde pak
žába! Ani pořádný vůl by vodu tak pořádně neza-
stavil. Ale možná, že právě ta kanalisace přefala
dobré prameny, tekoucí do studní. Teď bychom
se rvali v rybníce o vodu s žabami a mihulemi.
Stejně ten zbytek vody zapáchá už jako louž z
koželužny. Neřikal jsem dávno, že ta kanalisace je
zbytečně zakopávání peněz do země?“

„Já zas povídám, že studně nejsou vykopány
na pravých místech“, uvažoval Votočil. „Měly by
se vykopat dvě tři ještě jinde. Takhle teď lidé
musejí dávat povozníkům za hrnček vody, při-
vezené z Kmínkova, krejcar — a za putnu celý
šesták.“

„No — to by ani nebylo tak zle“, prohodil Klo-
bosil. „Hrnček piva stojí víc — a putna by stála
celé zlatky. A přece si na tuhle drahotu nestěžu-
jete.“

Votočil vzplanul jako sláma, ale hned se zas
uklidnil.

Vodní otázka luštěna sem tam dále — a pivo se
pilo. Bylo nutno pít hodně, protože i noc byla
parná. K tomu se pilo na zlost, v zájmu prospěšné
výslednice pohnuté debaty a na všeliké jiné do-
bré úmysly.

Za hovoru jen starý Pleskal si ukládal velikou
zdrželivost. Ale vždycky, když půl sklenice vy-
prázdnil, svědčil vůči řečníkům s ironickým vzezře-
ním hlavou. Přední debatěři pozorovali dobře, jak
je tichý pijan měří pohrdlivými pohledy, dráždilo
je toto chování. Dráždilo to, působilo rozpaky.

Když se přátelé dobrého moku vyhovovali k
prospěchu obce tak důkladně, že nastala přestáv-
ka, otevřel ústa svá moudrý Nestor Pleskal: „To-
hle všechno, co tu povídáte, jsou hotové žvasty.
Já bych, panečku, věděl o prostředku nejlepším.
Jak víte, vzrostl na panském kopečku silný jasan.
Kořeny má dlouhatánské, spletené. A ty ko-
řeny tlačí vydatný pramen, takže všechna voda se
tam zastavuje nebo tihne mimo Bramborov. Kdyby
ti naši tatíci jasan vykopali, vyšpláchne voda jako
z vodotrysku. Já vím, co mi tatínek již jako chla-
pci vykládal. Také jsem to řekl starostovi, ale ten
se jen smál. Potom mluvíte ještě dál s lidmi, kteří
pro vodu nevidí rybníka. No — tady u nás je chy-
tré hospodářství, až se nám všude vysmívají.“

Celé společnosti se rozšířily zornice. Sem tam
na tváři se objevil úsměv. Když však Pleskal za-
čal nadávati troupě i spolusedícím, dal Klobosil
věcný návrh: „Otče drahý, jste-li přesvědčen tak
určitě o začarováném prameni, můžete se stát
okamžitě velikým vysvoboditelem naší obce. —
Jsme-li hloupí, nevěří-li se vám nikde, jen honem
jděte se sekerou a pilkou na panský kopeček sám.
Strom skácejte, kofen vykopejte, Jakmile se obje-
ví voda, žádný vás pro ten smělý skutek žalovat
nebude. Naopak se stanete čestným občanem.“

Pleskal vykuli oči z široka, hospodou otfásal
obecný smích. Pleskal těžce povstal, sebral skle-
nici a hajdy k vedlejšímu prázdnému stolu, ulevuje
si bručením: „Chamrad, vyžlata, trumpety!“

Ale do bujného smíchu najednou ode dveří se vmlsil ostrý hlas ženský: »Kdy pak už půjdeš domů, halamó! Já mám tolik práce — a on tady lije do sebe pivo jako do sudu. Kdy pak mi přineseš aspoň putnu vody z loukovské studánky?« Tahle slova platila Votočilovi. Ten sebou mrskl, jako by byl uštknut.

»No — no, sousedko, vždyť tak není zle«, hájil knotra Vránek. »Nic zlého tady neděláme. Právě obráceně: Hubujeme, že v obci není vody a hovoříme tady, jak bychom ji dostali.«

»Snad od šenkýře?« založila si boky hospody-

ně, »Ten přece prodává pivo. A nač byste sami vody potřebovali? Jste stejně všichni namočení jako houby. Takové neprotokolované vodní družstvo by čistě obec spasilo! Kdyby každý z vás místo žvanění vzal putnu a šel na vzdálenou louku, prospěli byste líp. Jakou řadu puten jste mohli nanositi za ty hodiny, které tady probíjíte pleskáním!«

Nyní již moudří kritikové nápadně utichali, platili a vytráceli se. Každý měl vědomí, že prostá žena dala návrh věcnější než celé kritisující kolegium.

Za předetné projevy soustrasti a sdílnosti, kterých se nám dostalo při úmrtí našeho předraženého chotě, manžela, otce, strýce a švakra, pana

JOSEFA PATZAKA,

soukromníka,

vzdáváme tímto

nejvroucnější díky!

Jmenovitě děkujeme velečestnému duchovenstvu, dárcům skvostných věnců a kytic, jakož i všem přátelům a známým, kteří tak čelným účastenstvím v této těžké chvíli soustrast svou nám na jevo dali a drahého zesnulého na poslední cestě doprovodili.

Všemohoucí Bůh odplatíž Vám všem!

Františka Patzaková,

manželka,

jménem rodiny a všech příbuzných.

Pohřebnímu ústavu p. J. Řichtra vyslovujeme za pečlivou výpravu pohřbu úplnou spokojenost.

Jan Horák,

soukenník

v Rychnově nad Kněžnou

zasílá na požádání vždy

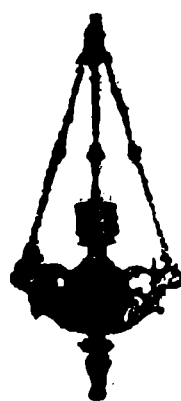
**dle roční sezony kolekce
nejnovějších druhů pravých
vlákných látek**

své vlastní výroby, jakož i tu i cizozemských.

Četná uznání zvláště z kruhů velečest. duchovenstva svědčí o poutivé obsluze mého ryze křesťanského závodu za dobu více než třicetiletého působení. Učiňte, prosím, malou objednávku na zkoušku.

Též na splátky bez zvýšení cen!

Volejemné látky na taláry.

Velečestnému

duchovenstvu a

slavným patronátním

úřadům dává se si doporučení

režii veškeré kostelní nádoby a náčiní a to: monstrance, kalichy, cibálky, nádobky, paténky, paciškály, svícny, lampy, kaditelnice, kropenky atd. své vlastní výroby, předpisům církevním vyhovující. Staré předměty opravuje v původní intenci a v ohni slatí a stříbří nebo proti doplatku za nové vyměňuje. Hotové předměty neb výkresy zasílá na ukázkou franko bez závatnosti koupě. Vše se posílá posvěcené. Práce ruční

sklad veškerých stříbrných a stříbrných klenotů, jako: křížů, madonek, křížků, prstýnků, náramků atd. a Noční křížky, tabulky, jídelní náčiní ze stříbra pravého českého vády na skladě.

Staré zlato, stříbro a drahokamy kupuje se nejvyšší cenou.

JAN STANĚK,

pasíř a sluzebník

Praha-I-979., ul. Karoliny Světlé, čis. 12. n.

Příloha: malice c. k. zemského trestního soudu.

DÍKŮVZDÁNÍ.

Všem, kteří při úmrtí našeho nezapomenutelného chotě a tatíčka, pana

Jaromíra Kořínka,

c. a k. dělostřeleckého podplukovníka v. v.,

svou upřímnou soustrast nám projevili a drahého zesnulého na poslední cestě doprovodili, vzdáváme

nejvroucnější díky!

Zejména Jeho Excelenci nejdp. biskupu Dr. Josefu Doubravovi, který svoji osobní účastí drahému zesnulému zvláštní čest prokázal, slavnému důstojnickému sboru 29. pluku polních dělostřelců, 29. pluku houfnicového a 10. pluku těžkých dělostřelců, jakož i pěš. pluku č. 39 za příspěvky darované vdovskému a sirotčímu fondu místo věnců. Slovněmu p. místodržitelskému radovi Smutnému, váženému p. starostovi Dru. Fr. Ulrichovi a slavné městské radě. Vld. duchovenstvu, zvláště oněm pánům, kteří obětováním mše sv. na duši zesnulého dobrotivě pamatovali. Vld. superiorátu S. J., ctihodným školským i šedými sestrami, velectěné Mariánské družině, dámskému odboru spolku Červeného kříže, všem dárcům skvostných věnců a kytic.

Vůbec všechněm, které pro obrovské, nás oblažující účastenství při pohřbu zvláště jménem uvést nejeme a to, vyslovujeme své nejvroucnější:

Zaplať Pán Bůh stonásobně!

V HRADCI KRÁLOVÉ, 3. listopadu 1916.

Rodina Kořínkova.

Panu J. Elanerovi platí náš dík za vzorné vypravení pohřbu.

OBNOVA

Číslo 48.

Předplatné na čtvrt roku 2 K 50 h
na půl roku 5 K —

V Hradci Králové, dne 17. listopadu 1916.

Inserty počítají se levně.
Obnova vychází v pátek v poledne.

Ročník XXII.

Pozvání k upisování

páté 5½% daněproště rakouské válečné půjčky

jež zahájeno bude v pondělí dne 20. listopadu a skončí
v sobotu dne 16. prosince 1916.

Úpisy přijímá

Živnostenská banka filiálka v Hradci Králové

vedle jiných bank a všech místních peněžních ústavů.

Příslušné prospekty a přihláškové tiskopisy lze bezplatně na požádání obdržeti u Živnostenské banky filiálky v Hradci Králové, která na projevené přání zašle též potřebný počet složných listků, jimiž upisovatelům bude lze splátky na upisovací hodnotu vykonati.

Upisovací cena obnáší

pro čtyřicetiletou daněprostou 5½% umožitelnou státní půjčku:

K 92.50 resp. s náhradou ½% bonifikace K 92.—,

pro daněproště 5½% státní pokl. poukázky splatné 1. června 1922:

K 96.50 resp. s náhradou ½% bonifikace K 96.—.

Upisovacímu místu jest vyhrazeno, aby stanovilo výši částky, jež se má jednotlivě přiděliti; přidělení provede se co nejdříve po skončení subskripce a upisovatelům podá se o tom zpráva.

Kupní cenu nutno při úpisech do K 200— ihned zaplatiti při přihlášce plným obnosem. Při úpisech nad K 200— nutno zaplatiti:

při přihlášce	10%, jmenovité hodnoty.
dne 16. ledna 1917	20% „ „
dne 16. února 1917	20% „ „
dne 16. března 1917	25% „ „
dne 16. dubna 1917	zbytek upisovací hodnoty.

Poněvadž kuponové úroky počítají se od 1. prosince 1916, nahradí se upisovatelům z obnosu dříve splacených 5½% úroky z kusu ode dne splátky až do 30. listopadu 1916. Při splátkách po 1. prosinci 1916 musí upisovatel nahraditi úroky z kusu od 1. prosince 1916 až do dne zaplacení.

K přihláškám na určité kusy půjčky může se přihlížeti jen pokud upisovací místo uzná to za přípustno.

Kusy dlužno odebrati u téhož místa, u kterého byla půjčka upsána.

Až do vyhotovení definitivních kusů vydají se upisovatelům na požádání listy zatímní, jež se vymění za definitivní kusy bez účtování poplatků za výměnu u téhož místa, které vydalo zatímní listy.

Živnostenská banka filiálka v Hradci Králové poskytuje upisovatelům k jejich event. přání za zvlášť výhodných podmínek

zálohy na cenné papíry a titry válečných půjček

k účelům upisování a zaplacení V. rakouské válečné půjčky, po případě zaopatří jim též svým časem na takovéto hodnoty záůjčku od Rakousko-uherské banky nebo Válečné půjčkové pokladny a to za sníženou výhodnou sazbu úrokovou.

Pátá válečná půjčka.

Čtvrtá válečná půjčka měla výsledek skvělý, což bylo důkazem netolika opravdové, praktické loyality naší říše, nýbrž i neochvějné důvěry ve zdar válečného zápasu středostátů. A že patriotismus, živá touha po konečném vítězství, neochabuje, zřejmo z neumdlévající obětavosti obyvatelstva ústředních velmocí. Zatím co v naší říši čile pokračují velice úspěšné sbírky pro válečné úkony, upsal lid v říši německé na pátou půjčku skoro jedenáct miliard. Všecky známky svědčí, že rakouské obyvatelstvo nedá se zahanbiti říší německou. Vždyť již nyní se jeví velice čilý zájem o V. válečnou půjčku. Již nyní veliké spolky a korporace vyvíjejí hromadnou agitaci i v naší zemi, jejíž obyvatelstvo za války při každém apelu vlády se postavilo do prvních řad obětavých a uvědomělých podpůrců společné státní myšlenky.

Pevně doufáme, že v naší zemi bude výslednice nové půjčky zase velice zdárná. Válka vyžaduje ovšem stupňovanou námahu a štedrost širých vrstev, ale také celou řadu lidí obohacuje. Proto v přední řadě zajisté upíší veliké obnosy ti, kteří mnoho právě pro válečné okolnosti vydělali. Noví milionáři vzrostli ze zisků, jichž nepřináší mír. Ale ani na těch stát nežádá tolik, co požaduje Písmo slovy: »Darmo jste vzali, darmo dávejte.« Stát praví pouze toto: »Lehko jste nabyli, tedy svůj značný zisk půjčte na dobrý úrok státu. Nežádám vlastně od vás obětí. Vždyť takto uložíte své peníze nejbezpečněji a nadto je rozmnožíte.«

Chtějí-li nás nepřátelé hospodářsky vyssát a uvést nás zřejmě v hospodářské nevolnictví na celá desetiletí, bohatci zajisté v přední řadě se mají starati o to, aby dosavadní válečné úspěchy byly uhájeny a utvrzeny velikým vítězstvím konečným. Který kapitalista ve středostátech by si přál, aby střední Evropa byla hospodářsky ožebračena, aby její čilý obchod byl podlomen a průmysl ochromen? Vždyť by majetní lidé odnášeli následky takové na prvním místě. Ale dravá tužba nepřátel bude důkladně zklamána, budeme-li stát všichni na svých místech. Aby nepřátelé byli přinuceni k zanechání vyděračných plánů, k tomu jest tu statečné a do krajnosti obětavé vojsko. Tyto voje musejí tedy býti horlivě podporovány od občanstva, které má daleko za frontou mnohem snadnější úkol válečný. Tedy kapitalisté na první místa!

Ale ani lidé málo majetní nezhostí se důležité povinnosti pouhou výmluvou na malé důchody. Vždyť bude poskytnuta znova příležitost, aby se dobře uplatnily i půjčky skrovné. Morální a politický význam účasti nejširších vrstev na upisování nastávající půjčky jest dalekosáhlý. Je potřebí mohutným, hromadným činem dáti na jevo čtyřdohodu, jak stojíme o celistvost státu, jak se dovedeme brániti proti zákeřným úmyslům. Tolik nutno v této vážné chvíli zvolati: Sobě dává, kdo státu půjčuje!

Čtyřdohoda má k své dispozici velikou produkci a značný kapitál. Přes to však vydírá své poplatnictvo, jak jen může, aby se jí podařil lup. Nezaslouží tedy spravedlivá obrana středostátů, aby byla podporována všemi silami poddaných a aby se tak paralysoval hmotný tlak útočníků?

Nuže tedy — nechť každý již nyní se odhodlá k žádoucí a nutné podpoře státu! Lze přikročiti k praktickému činu na př. vyplněním přihláškových listů »Živnostenské banky filiálky«, které právě k celému nákladu dnešního čísla přikládáme.

Nikdo neváhej, protože papír státní půjčky jest dnes nejvýnosnějším uložením peněz!

Učitelstvo pro V. válečnou půjčku.

Schůze všech okresních důvěrníků Ústřední sběrný českého učitelstva v království Českém pro pátou rakouskou válečnou půjčku konány byly za předsednictví starostů českých učitelských organizací pp. J. Smrčky a Petra Ska-

likého ve dnech 13. a 14. listopadu t. r. v přednáškovém sále Obecního domu v Praze. Dostavili se všichni okresní důvěrníci ze všech okresů českých a četní hosté.

Schůzi zahájil starosta Zemského Ústředního spolku jednot učitelských v král. Českém p. Jos. Smrčka loyálním projevem, jímž tlumočil oddanost českého učitelstva k Jeho Veličenstvu císaři a králi. Vzpomenul vydatné účasti českého učitelstva ve všech oborech akce pomocné při předešlých půjčkách válečných, kdy učitelstvo nejen samo dle svých sil upisovalo, ale i svým tiskem, oběžníky, schůzemi a poučováním občanstva postavilo se ochotně do služeb propagace. Touto schůzí zahajuje české učitelstvo akci ve velkém slohu. Vyhovuje pokynům úředním, chce se učitelstvo podrobiti i této akci stejně ochotně jako dříve, tím více, ježto jest mu umožněno podnikati práci vedením účelně řízeného vlastního orgánu, jakým je Ústřední sběrna českého učitelstva v král. Českém pro pátou rak. válečnou půjčku v Praze. Přije akci této sběrný a soudinnosti přítomných důvěrníků svého zdu, vítá všechny přítomné hosty i důvěrníky.

O účelu organizace Ústřední sběrný pojednal pak pan uč. Bohdan Stála. Vytvoření sběrný vyplynulo z poznání potřeby soustavnosti práce a dobré evidence. Spolurozhodovaly stejné důvody patriotické a národní jako stavovské. Jest žádoucí, aby český národ projevil se v akci pro pátou válečnou půjčku jako významný činitel státotvorný a soustředil síly k důkazu o velikém významu svém v rámci říše. Vydatně tu může přispěti k úspěchu právě učitelstvo, stav četný a vlivný. Ústřední sběrna českého učitelstva soustřeďuje síly učitelské ve prospěch významného efektu a těšíc se podpoře i souhlasu největších školních úřadů a podpoře nejvyššího národního ústavu peněžního, jakým je Živnostenská banka, má dány příznivé podmínky úspěšné akce. Na konec žádal referent za podporu akce a vyslovil naději, že »spojenými silami« dojde akce učitelské plného zdu.

Ježto pan prof. dr. Drachovský byl náhle povolán v záležitostech organizačních k ministerstvu vnitra, přednesl text zajímavé a svrchované informativní přednášky o významu půjčky p. odb. učitel A. V. Opat.

Potom přednesli oficiální hosté významné projevy. Místodržitelský rada pan Kalandra zastoupením zemské školní rady ocenil vydatnou soudinnost učitelstva při předešlých válečných půjčkách a přál akci v nové, samosprávné formě podniknuté, plného zdu.

V doslovu schůze promluvil p. ředitel F. V. Moravec, předseda »Poradního a pomocného komitétu učitelstva českého po čas války«, o velikém významu akce pro českou školu a české učitelstvo. Všem účastníkům pak poděkoval starosta Jednoty učitelů měšťanských škol p. odb. uč. Petr Skalický. Zdůraznil na schůzi projevenou souladnost a shodu všech činitelů v akci účastnících, jež tvoří základnu toužebného úspěchu.

Průběh války.

Rumunské bojiště jest dnes na východě nejdůležitějším. Rumuni útočili u Rávy, na silnici do průmyslu Szurdukého, jihovýchodně od průmyslu Červenověžského a u Oitozského. Naši pak vyrvali Rumunům přes urputnou obranu obec Candesti (v Rumunsku), 10 km severozápadně od Campolungu a 30 km od hranic sedmihradeckých. Dobyťm Candesti spojená vojska překonala nehostinné pohoří a dospěla do oblasti Campolungu, velmi úrodného a obdělávaného. To je na valašské frontě jižní. Na multanské frontě východní odrazeny rovněž útoky rumunské i ruské. — V Dobružji zatím nic nového, jen soukromě se tu ohlašuje ofensíva ruského generála Sacharova. Ačkoliv se v Rumunsku utěšují stále, přes to jednotlivé

úřady i vojenská skladiště stěhují se stále do Jass na hranicích ruských.

V Macedonii útočí nepřátelé mocně v bitoljské rovině proti postavením německo-bulharským. Sarraill dosud se nerozhoupal k pořádné ofenzivě, proto jede k němu na inspekci sám francouzský ministr vojenství Rocques. Ostatně o armádě Sarraillové se tvrdí, že jest těžce oťesena. Nejlepšími vojáky Sarraillovými byli Srbové, a těch je už jen třetina; také Francouzové mají velké ztráty.

Z ruského a italského bojiště není v poslední době významnějších zpráv.

Na Sommě odehrávají se dále zuřivé boje se střídavým štěstím, rovněž u Verdunu.

O válce a míru. Ministerský předseda anglický Asquith promluvil zase. Odsoudil Turcko a s ním Německo, pochválil všechny spojence, vzdal úctu přý velikému vlastenci českému Venizelovi, poklonil se i nepřítelům, které nazval velkými organizátory, výbornými bojovníky na bojišti. Neudvlelost Srbů musí přý býti obažena. Anglie se spojenci chce miz, ale jen za jedné podmínky, že válka se svými obrovskými obětmi, nedozírnými útrapami a nesmrtelnými příklady nouze a nezištnosti nemá býti marna. O separátní mír nemůže se jednat. A ve schůzi hlavního výboru říšského sněmu německého promluvil kancléř Bethmann-Hollweg. Týž dokazuje, že ne Německo, nýbrž vlastně Anglie vnutila Evropě válku. Německo jest ochotno spolupracovati k zajištění míru na základě mezinárodních organizací a rozhodčích soudů. — Tvrdí se zase, že prezident Wilson za krátko učiní definitivní kroky, aby přivodil mír. Přý hodlá vyzvati válčící strany, aby poslaly své zástupce do Washingtonu na poradu, na níž by všechny strany podaly své minimální požadavky, aby se urovnala cesta ke druhé poradě, která by rokovala o vlastním mírovém jednání.

Politický přehled.

De politické jednoty české volá české časopisectvo. K tomu vybízí národ náš všechny plány a snahy, jež Němci z ohlášeného rozšíření haličské samosprávy čerpají.

Porada zástupců českých stran konala se 15. t. m. ve Vídni. Zúčastnili se jí za český klub dr. Tobolka, za české agrárníky poel. Sedláček, Staněk a Udržal, za katolické národní poslance dr. Hruban, za soc. demokraty Tusar a za pokrokové dr. Stránský.

1. schůzka pro výživu lidu zřízena právě ve Vídni na základě císařského nařízení. Tento úřad podléhá ministerskému předsedovi. Dosaďadní obor působnosti ministerstva vnitra, obchodu a orby, pokud se týče zásobování potravinami a pšeninami, připadá nyní úřadu tomuto. Úřad pro výživu lidu může vydati předpisy o výrobě a zpracování potravin a pšenin — o opatřování, rozdělení a spotřebě, jakož i cenách takových spotřebních předmětů — o zjištění zásob uvedených věcí. K spolupůsobení při úkolech tohoto úřadu mohou býti zavázány také obce. Úřadu tomu podléhají dále ústavy, zřízené vládou pro hospodářství potravinami a pšeninami. Svěřuje se mu krátce správa všech záležitostí, souvisejících přímou nebo nepřímou s lidovou výživou za války. — Dle Nejvyššího vlastnoručního listu jmenován předsedou ústředny pro výživu lidu viceprezident finančního zemského ředitelství ve Vídni Oskar Kokstein.

Porady ministrů, rakouských a uherských, o vyživovacích otázkách, konaly se v Pešti.

Bar. Burian, náš ministr zahraničních záležitostí, po své audienci u císaře odejel dne 14. t. m. do Berlína.

Konference dra Körbra. Ministerský předseda dr. Körber zve do Vídne na poradu zástupce stran, zastoupených v poslanecké sněmovně říšské rady. První, nepozvaní ještě — přišli zástupcové německo-nacionálního svazu a

DEPEŠNÍ ADRESA: ALBIBANKA

TELEFON ČÍSLO 83

KRÁLOVÉHRADECKÁ BANKOVNÍ JEDNOTA V HRADCI KRÁLOVÉ ADALBERTINUM

PROVÁDÍ VEŠKERÉ OBCHODY BANKOVNÍ A SMĚNÁRENSKÉ ZA PODMÍNEK NEJVÝHODNĚJŠÍCH - ESKONT SMĚNEK - PŘIJÍMÁ VKLADY NA ÚROK 4%, A VYPLÁCÍ VEŠKERÉ VKLADY BEZ JAKÉHOKOLIV OMEZENÍ - SLOŽNÍ LÍSTKY POSTOVNÍ SPOŘITELNY ZDARMA

VELKOOBCHOD UHLIM, KOKSEM A CEMENTEM

ŽIROVÝ ÚČET U RAKOUSKO-UHERSKÉ BANKY

ČÍSLO ÚČTU POŠT. SPOŘITELNY 140.273

ŽIVNOSTENSKÁ BANKA FILIÁLKA V HRADCI KRÁLOVÉ.

Telegrafická adresa: Živnostenská.

Telefon č. 111.

Kupuje a prodává cenné papíry; valuty a devisy; provádí rozkazy bursovní na všech tu- i cizozemských bursách; přijímá v úschovu a správu cenné papíry a poskytuje na hodnoty takové zálohy; vede evidenci tahů; obstarává detache dospělých kuponů, inkasso taženosti, nové kuponové archy; pojišťuje losy a
provádí i ostatní bankov. transakce za podmínek nejvýhodnějších.

předložili mu svůj program odůlky kláde od Předlitavska, spojený s programem státní němčiny a správní reformy v Čechách ve smyslu německo-nacionálního. Dr. Körber odpověděl zatím s největší obezřetností, totiž že všechny dané otázky musejí být zodpověděny tak, jak káže státní zájem.

Ukrajinskí poslanci v manifestu svém volají, nechť zví císař a vláda, že Ukrajinci chtějí zůstat v bezprostředním spojení se státem a že pokládají veliké rozdílení zemské samosprávy haličské ranou proti sobě vedenou, že však proti tomu vidí v rozdělení země podle národních území svoji ochranu.

Hlasovací právo žen ve Francii. Vláda francouzská podává v poslanecké sněmovně zákon, kterým se přiznává ženám francouzským právo volební do sněmovny.

Volné listy.

Výsady umělců a umění. Národ náš ve světě praelul zejména hudbou a zpěvem. Nestalo se tak hned, ale po dlouhé době, s námahou a mnohými starostmi lidí, kteří stáli na předních strážích a kteří takovka hmatali obtíže proniknutí v kulturní evropskou veřejnost. Víme, jak přehlížení byli naši vědci, spisovatelé a umělci výtvarní. Jest známo, že byly doby, v nichž obdobně se slovy sv. evangelia ozývala se často otázka, může-li co dobrého v Čechách vzniknouti?

Posléze tedy netečnosti vůči národu našemu počaly táti, temné mraky nepřítelů projasňovaly se znenáhla slunkem poznání a leckdy i z úst nepřátelských ozvalo se uznání národa, jenž projevu všestranný a křepký rozvoj jak v oboru

praktickém tak duševním. V poslední době za války podivuhodné plody naší kultury oceňují také spravedliví Němci.

Známost českého národa v cizině šířili jmenovitě hudebníci a pěvci, z nichž mnozí zůstali rodu svému věrni; jiní, bohužel, původ svůj zapřeli, a ještě jiní dopustili se skutků, jimiž natropili hodně ostudy sobě samým a národu. Nedávno jsme se o tom v »Obnově« rozpravili a dnes opakujeme znovu, že umělci domnívali se míti od ostatních občanů odlišnou a zvláštní mravouku, která jim dovoluje činy, kterých nesmí páchat neumělec, nechce-li uběhnouti v porok hanby a odsouzení. Nejednou lze čísti ve tvářích takového umělce ještě výraz tichého opovržení vůči těm, kteří z jeho hříchů berou pohoršení. Neblahé výsady pomohly zakládati ovšem veřejný tisk, jenž oplývá nadšením pro umělecké výkony, zakrýval pláštěm mlčení osobní špatnosti tak, jako by mohl býti rozvážen nějaký kompromis mezi zásadním zlem a zásadním dobrem. Touto mravoukou umělců spravovala se též divadelní diva Pospíšilová, která sotva že dostala se do ciziny, počtala hned potíže svého českého příjmení a jala se komoliti své podpisy, a tak se stalo, že obdiv k ní proměnil se záhy v pochybnost a rozčarování.

V poslední době pak zapsala se u nás písmeni ještě černější. Na olšanském hřbitově v Praze jest hrobka, v níž přes dvacet let odpočíval dramatický učitel a umělec Antonín Pulda. Marie Pospíšilová, která byla jeho žačkou, z vděčnosti poříkla mu hrobku. Měla také proč, neboť Pulda byl jí bdělým vůdcem a otcovským rádcem a možno říci, že za podstatnou část svého umění byla díky povinnována právě jemu. A teď vděčná tato žačka hrobku Puldovu prodala, takže český umělec musí býti z ní vystěhován. Čin tento ošklivostí otfásá do hloubi duše, bouří lidskost. Mravnost umělkyně!

Marie Terezie. Když vznešená císařovna v Prešpurce k výkvětu uherského národa promluvila, rozhořelo se nadšení ve všech přítomných a upevnila se vůle, brannou mocí práv jejich hájiti. Přisahalí obětovati statky a život a máchajíce vytasenými šavlemi volali: »Jsme hotovi za královnu naši třeba i umřít!« V obecné nadšení toto padl však stín. Anglie, až posud Marii Terezii příznivá,

není Boha; jejich lhostejnost činí je až i chladnější a indiferentní v tomto článku tak důležitém, jako i v článku o přirozenosti jejich duše a o důsledcích pravého náboženství; oni těchto věcí nepopírají ani netvrdí; oni o tom vůbec nepřemýšlejí.

Jedním slovem tvrdím: Bůh přece jest; neboť za to, co ve mně myslí, neděkuji sobě samému, poněvadž to nezáviselo na mně, abych si to nejprve sobě dal a co přece závisí ode mne, abych uchoval to sobě i na jediný okamžik; nedlužuji to nějaké bytosti, jež by byla nade mnou a byla hmotou, jelikož nemožno jest, aby hmota byla nad tím, co myslí; dlužuji to tedy bytosti, jež jest nade mnou a není hmotou, a to jest Bůh.

Z toho, že myslící přirozenost všeobecná vylučuje ze sebe vůbec veškerou hmotu, následuje nezbytně, že myslící bytost jednotlivá nemůže rovněž připustiti o sobě tu nejmenší hmotnost; neboť právě tak, jako všeobecná bytost myslící uzavírá ve svém pojmu nekonečně více velikosti, moci, neodvislosti a schopnosti než myslící bytost jednotlivá, neuzavírá nicméně větší vyloučení hmotnosti, poněvadž toto vyloučení v jedné i druhé z těchto dvou bytostí jest tak velké, jak jen může býti a jest jako nekonečné. A jako jest nemožno, aby to, co ve mně myslí, bylo hmotou, tak nepochopitelné jest, aby Bůh byl hmotou: jako tedy Bůh jest duch, i moje duše jest duch.

Nechápu naprosto, že duše, kterou Bůh chtěl naplniti ideou o svém bytí nekonečném a nejvyšším dokonalým, měla by býti zničena.

Vše jest veliké a podivuhodné v přírodě; nelze tam viděti nic, co by neneslo na sobě známku své-

povážlivě se zakolísala. Anglický král, jakožto kurfirst Hannoverský, aby svoji državu v Němcích pojistil, sjednal s Francií neutrální smlouvu, kteráž událost prospěchům rakouským dosti uškodila.

Marie Terezie poté poslala svým generálům rozkaz, aby Slezsko vyklidili, důsledkem čehož Bedřich pruský stal se páнем země. Francouzi a Bavoři pronikli do Rakous a do Čech, až obsadili Prahu, kdež kurfirst bavorský dal se korunovati českým králem. R. 1742 kurfirst bavorský byl zvolen německým císařem, což v Uhrách způsobilo rozehvění, neboť tam dobře chápali, že tím moc odpůrce císařovny vzrostla a že jest míti se k dílu, aby nebezpečnost bylo odvráceno i od jejich království. Horlivě tedy sbírána byla branná moc po celé zemi, a protože se i jinde přičiňovali, štěstí válečné počalo se obracet ke praporům Marie Terezie. Jenerál Bärenkian na příklad usadil se pevně mezi Lincem a Schardingem. Když na jeho posice zaútočil maršál kurfirsta bavorského, byl krvavě a za mnohých ztrát odražen, kteréžto vítězství působilo mocně v mysli všech poddaných císařovny.

Aby počet nepřátel umenšila a proti ostatním tím větší mocí opřít se mohla, Marie Terezie uhlavila s Bedřichem pruským mír ve Vratislavi, jímž postoupila mu hrabství Kladské, Horní a Dolní Slezsko. Král proti tomu se zavázal zaplatiti peníze, které si zemřelý císař na země tyto od Anglie vypůjčil. Marie Terezie, zbavivši se nebezpečnosti na této straně, kázala armádám svým obrátiti se proti Francouzům, kteří za krátko v Praze byli tak stísněni, že jali se jednati o mír, ale výminky jejich pro svou nejasnost byly císařovnou zamítnuty. I v Německu byli Francouzi poraženi, z místa na místo vypuzováni, až posléze musili ustoupiti za Rýn. Císař Karel VII., pozbyv tímto způsobem mnoho svých zemí, utekl se do Frankfurtu, kdež bylo mu pobývatí bez vojáků, peněz a úvěru. Spojenci jeho, Francouzi, počtem 6000 mužů, v Praze byli sevřeni tak, že nemohli nijak vyvážnouti. Když velitel francouzský vzkázal, že Prahu zapálí a pohrbí se v jejích ssutinách, Marie Terezie rozkázala, aby mu byl povolen čestný odchod. Obyvatelstvo těžce zkoušeného království uvítalo osvobození své s jásotem a radostí holdovalo své zákonné královně.

Feuilleton.

O BOHU.

Znameníť kniha La Bruyerova »Charaktery«, kterou autor stal se členem francouzské akademie, končí kapitolou, v níž značí se hluboké náboženské přesvědčení tohoto moralisty. Ani po dvou stech letech neztrácí jeho filosofické odůvodnění nutnosti víry na působivost a síle přesvědčivé. Zde ukázka.

»Bylo by zapotřebí dříve zkouseti a zpytovatí sebe velmi vážně, než se prohlásíme za svobodné myslitele, abychom při nejmenším dle svých zásad skončili tak, jak jsme žili; aneb, necítíme-li se dostatek silni jíti tak daleko, abychom se rozhodli tak žít, jak bychom přáli si zemřítí.

Rád bych viděl člověka střídavého, umírněného, cudného, rozumného, jenž by tvrdil, že není Boha; aspoň by mluvil bez zájmu; avšak takového člověka není.

Pociťoval bych největší touhu viděti muže, jenž byl by přesvědčen, že není Boha; řekl by mi aspoň o nepřekonatelném důvodu, který dovedl ho přesvědčiti.

Nemožnost, v níž se ocitám, abych dokázal, že není Boha, odkrývá mi jeho jsoucnost.

Není ateismu; veliči tohoto světa, kteří jsou v této příčině v největším podezření, jsou příliš pohodlní, aby se rozhodli o tom ve své duši, že

ho tvůrce; lze-li tam zřítí někdy něco nepravdivého a nedokonalého, to předpokládá zákon a dokonalost. Člověče marnivý a domýšlivý! Vytvoř jediného červíčka, kterého zaslupuje nohou, kterým pohrdáš. Děšíš se želvy; utvoř želvu, můžeš-li. Jaký znamenitý to mistr, jenž učinil díla, o nichž nedlím, že lidé se jím obdivují, ale před nimiž pociťují bázeň! Nežádám od tebe, abys odebral se do své dílny a vytvořil člověka duchaplného, muže urostlého, krásnou ženu; záměr to veliký a nad tvé síly; pokus se pouze učiniti hrbáčka, hlázna, nestvůru. budu spokojen.

Mnoho milionů let, na sta milionů let, jedním slovem všechny časy nejsou leč okamžikem u přirovnání s trváním Boha, jenž jest věčný; všechny prostory celého světa nejsou leč bodem, volným atomem u přirovnání s jeho nesmírností; tomu-li tak, jak jej sobě přiblížím, neboť jaký vztah konečného k nekonečnu? Táži se: co jest běh lidského života, co jest zrno prachu, jež nazývá se země? Co jest malý dleček této země, který člověk zaujímá a obývá? Zlým vede se dobře v jejich životě; některým zlým, tvrdím; ctnost jest utlačována a zločin zůstává bez trestu na světě; někdy, souhlasím. Učiní tento závěr, bylo by zapotřebí míti dokázáno, že zlí lidé jsou naprosto šťastni, že není ctnosti a že zločin nedochází potrestání; bylo by zapotřebí, aby ta trocha času, v němž dobří trpí a zlým dobře se vede, měla jisté trvání, a aby

Roku 1743 vojsko Marie Terezie zvítězilo u Brounova, kde velel vévoda Karel Lotrinský a po bitvě této bylo odňato nepříteli ještě několik opevněných míst i s posádkami. Císařovna právě přibyla do Prahy ke korunovaci, když radostná zvěst o Broumovské bitvě do královského města byla přinesena. Korunovace dala se za velikých oslav a radosti lidu dne 11. května.

Armáda císařovna nezáhybně měla se k dílu i v Bavořích, kdež byl útokem vzat Mnichov, a bylo již po třetí, že německý císař, odpůrce Marie Terezie, musil ze sídelního města svého utlíkati. Vida, že Francouzi byli zahrnutí za Rýn a že od nich nemůže čekati pomoci, poslal jednoho ze svých generálů, aby s císařovnou umluvil příměří, ale vládkyně vyjednávati odmítla. Rakouská armáda pronikala dál a dále, dobývala významných měst, až konečně dostala se do její moci důležitá pevnost Ingolstadt. Císařovna těžíc ze šťastných výbojů ustanovila v Mnichově místodržitelem hraběte Goesa, co s vak její vévoda Karel překročil Rýn a zmocnil se části Elsaska. Z toho ze všeho nabyt smířlivého ducha král polský August III. s nímž byl mír sjednán koncem r. 1743.

Neméně i císař Karel VII. byl přestrašen vítězstvími armád rakouských a proto žádal prostřednictvím dvora londýnského Marii Terezii o mír a odvolání vojska z Bavor. Na počátku vyjednávání se dařilo, potom však bylo přerušeno, a v zápatí toho císař se rozhodl zbytek své armády, počtem 7000 mužů, poslati do francouzské armády. Ohlédaje se v tísní své po spojencích, obrátil pozornost svoji na krále pruského, na Falcko a Hessen-Kasselsko, s nimiž po nedlouhém jednání smluvil spolek.

Dr. Koerber. Jako každá nová vláda, vzbudila mnoho úvah i vláda Koerbrova a zájem o ni zvyšuje se, jak se samo sebou rozumí, přítomným válečným stavem. Všechny rozpravy, byť sebe duchaplnější, nemohou však překročiti hranice pouhých dohadův a všechny předpovědi jsou marny, protože i sám ministerský předseda za ohromného vlnobíjí událostí v horoskopu svém vidí mnoho nejasného a nemůže říci, co a jak s činností a úmysly jeho bude. Nelze pochybovati o tom, že působnost nové vlády mnoho bude záviseti na rozvoji válečných událostí, jichž konečnou výslednici ještě skrývá neznámá budoucnost.

Jako vždy jindy, jest posuzována nová vláda i s hledisek národnostně-politických, což v mnohojazyčném Rakousku jest již ustáleným zvykem. Od dra Koerbra se očekává, že bude řešiti rakousko-uherské vyrovnání, správní reformu a česko-německý problém. Nezdá se nám, že by nové ministerstvo mohlo se dáti do všech tří úkolů těchto v době, která více než jindy vymáhá bedlivost ve státní správě a která kromě toho přinesla velkou činnost aprovisační. Zejména řešení správní reformy a sporu česko-německého jsou úlohy, jež možno projednávat s příslušným klidem a s oddanou pozorností, jaké jsou možny jen v dobách mírových. Že činnost dra Koerbra bude obrácena předem všeho k tomu, aby státní správa dosti činila požadavkům a potřebám válečným, naznačil sám, když loučil se s úřednicí ministerstva společných financí. Prohlásil zajisté, že hodinu, kdy odhodlal se státi znovu ministerským předsedou, považuje za jednu z nejvážnějších ve svém životě proto, poněvadž jest si vědom zdrcujícího množství těžkých povinností i odpovědnosti, jež přijímá. Usnadnění povinností těch dr. Koerber vidí v naději, že občanstvo přes všechny obtíže a protiventstva

to, co nazýváme zdarem a štěstím, nebylo klamným jen zjevem a prázdňným stínem, jenž mizí, aby tato země, tento atóm, kde zdánlivě ctnost a zločin tak zřídka docházejí, co jim náleží, byla jediným místem toho divadla, na němž mají zjevit se trest a odměny.

Dle toho, co myslím, nemohu usuzovati již jasněji, že jsem duch, že soudím dle toho, co činím nebo nečiním dle libosti, že jsem svobodný: neboť svoboda, toť volba čili volné rozhodnutí pro dobro nebo zlo, toť skutek dobrý nebo špatný, což nazývá se ctnost nebo zločin. Aby zločin byl naprosto bez trestu, jest pravda, toť nespravedlivost; že by tomu tak bylo na zemi, jest tajemstvím. Připustíme však s atheistou, že jest to nespravedlnost: každá nespravedlnost jest negace anebo ztráta spravedlnosti; veškerá tedy nespravedlnost předpokládá spravedlnost, všechna spravedlnost jest souhlasnost s nejvyšším rozumem; veškerá souhlasnost s tímto rozumem jest pravda; tato souhlasnost vždycky byla jest z těch pravd, jež nazýváme věčnými: jinak tato pravda buď není nebo nemůže býti, anebo jest předmětem poznávání; jest tedy věčná a to jest Bůh.

Jistá nerovnost v podmínkách, jež udržují řád a pořádek, jest dílem Boha anebo předpokládá božský zákon: příliš veliká nestejnomyšlnost, jaká jeví se mezi lidmi, jest jejich dílem anebo zákonem silnějších.

Krajnosti jsou mrzké a vycházejí od člověka; veškerá vyrovnanost je správná a vychází od Boha.

A. V. Chodovický.

ve veřejném životě tohoto státu uzná dobrou jeho vůli, učiníli žádost povinností, jež plynou z úřadu ministerského předsedy rakouského. Otisk dobré vůle Koerbrovy prozatím dokazuje sestavení nového ministerstva, které nejsou ani politické ani úřednické nemusi právě vzbuzovati na žádné straně zásadní nedůvěru. Slovem jest to ministerstvo, jež svým složením shoduje se s povahou vnitřních politických nálad a poměrův a jež má spojití všechny síly k velikým úkolům válečné doby.

Označuje-li se dr. Koerber za přítele parlamentu, jest možno, že jej svolá, ale ne aby mu podal důležité zákonné předlohy česko-německého vyrovnání nebo správní reformy, nýbrž aby udržel spojitost ústavního života obdobně státům jiným a aby vyjádřil jednotu a svornou vůli všech národů na obranu říše a proti nepřátelům, kteří na vnitřní zmatky našeho státu tolik spoléhali. A z tohoto důvodu se domníváme, že dr. Koerber vyhne se každé otázce, která by jítla a rozrušovala národní mysl. Zdůrazňuje se, že dr. Koerber povolal do ministerstva tak význačnou politickou osobnost, jako jest hr. Clam-Martinič, jehož strýcem byl Clam-Martinič, spoluvůdce proslulých fundamentálních článků. Živě se vzpomíná, že nynější ministr orby, jsa spolupracovníkem místodržitele knížete Thuna, horlivě pracoval o česko-německém dorozumění. To vše náš národ klidně může zjišťovati, aniž se dá unášeti nějakými upřílišenými nadějemi. Nejlepší praktickou filosofií vůči novému ministerstvu, jakož i proti snahám, aby jediná národnost ovládla moc rozhodovací, by bylo, aby náš národ co nejdříve skutkem učinil, co jest tužbou všech prozíravých vlastenců: bezvýjimečnou totiž jednotu a svornost, sdružení všech schopností a sil tak, aby všechny podružné stranické cíle ustoupily jedinému cíli všennárodnímu.

Pohnutky a výstrahy. K jednotě pudí nás nejnovější události a projevy, z nichž některé jsou velmi výmluvné. »Bohemia« na příklad píše: »Zvláštní postavení Haliče jest dávným požadavkem rakouských Němců, kteří je zařadili již do ličnického programu a také později do svého velikončního programu hned jako prvou věc.« »Reichenberger Zeitung« počítá takto: »Odpočítáme-li pro budoucí jednání parlamentní poslance Haliče a Bukoviny, změní se počet členů poslanecké sněmovny z 516 v 396, takže úbytek značí 120 poslanců. Budou-li všichni němečtí poslanci, 47 něm. sociálních demokratů nevyjímaje, jednotně postupovati v národních požadavcích, povstane německá většina 230. Byla by to první německá většina ve vídeňském parlamentu.«

»Prager Tagblatt« dří: »Otázka polská musila by býti na prvním místě jednání sněmovního, neboť není možno, aby poslanci haličtí mluvili a hlasovali o otázkách, jež se týkají budou pouze Rakouska bez Haliče. I kdybychom připustili, že by došlo k nezdravému případu, aby haličtí poslanci za účelem vyřízení jistých záležitostí objevili se v rakouské sněmovně, nebude se to jistě týkati otázky krajského rozdělení a zavedení státní řeči. Jest spravedlivě žádati, aby o těchto otázkách nerozhodovali spolu zástupci Haliče, jelikož se jejich země netýkají.«

Jakkoli nepojídá se hned polévka, jak se horká uvaří, přece jen politická naše veřejnost musí býti na stráži. a mluví-li se do vůle o vnitřním ustrojení říše bez Haliče, musí se rozhověti také sborové i poslanci českého národa způsobem, který, byť jednostranným svrchu uvedeným úmyslům hrubě nevoněl, vládním činitelům důstojně oznámí, co může nebo nemůže snéstí uvědomělý národ, jehož cena v této válce více než kdy jindy ozejměla. Promluvili bychom rádi o tom, jak nevhodno jest v této době rozčítovati rakouské národy, ale bude snad lépe, když uvedeme několik slov z ohrazení »Venkova«: »Byli by takto Češi vydáni zcela na milost a nemilost... Tak daleko však poměry v Rakousku nedospěly a nedospějí. Úmyslem oněch kruhů, které daly autonomii Haliči, naprosto není, aby národ tak vzkvétající, tak kulturní a tak poplatný jako český byl za nových poměrů hnán do nejkrajnější opozice jen proto, aby vyhověno bylo neodůvodněným přáním německého hyper-radikalismu. Pro takové experimenty není věru nikdy doba příhodná a zejména ne dnešní. A dr. Koerber jako zkušený státník, slibující spravedlnost všem národům, také jistě všechny podobné nebezpečné pokusy ihned a rozhodně odmítne. Učiní tak v zájmu celistvosti říše a v zájmu všech národů rakouských, kteří právě nyní přinášejí říši tolik obětí na krvi a majetku a dokazují takto svoji věrnost trůnu.«

Mluvnické sítí. »Již před sto roky dali Němci podnět k plánu přistání ponorkou u anglických břehův.« Správně třeba psáti: přistání. Plavci přistali v přístavu. Rozeznávej: to se tam nastál, mnoho zlého vystál, mnoho bolestí přestál, nemohu již stíseliva dostati, ač bych rád dostal povinnosti stíseli aprovisační zvět.

»Nebudeme na tomto místě bádati o podstatě legendy o židovském polském králi.« Správně: bádati, protože sloveso toto píše se krátkým a, zna-

mená-li tolik co zkoumati a přemýšlet. Píše se však dlouhě a v bádati pakli znamená pobízeti jako na příklad: pobádal koně, nabádá nás, abychom o věci té bádali. Chybně se píše: »obět na krvi«, daň z krve, správně daň krevní, obět krevní, nebo krví.

Záložna v Hradci Králové.
Jedné námětu 2. 163.

Vklady na knížky 4%.
Půjčky. — Úvěry osobní. — Zálohy.
Iskonipí štít a směpek.

Kulturní listky.

Politická rovnoprávnost národů rakouského státu táne živě na mysli všem upřímným patriotům rakouským. Samy německé vynikající autority bystře zdůvodňují požadavek, aby každý národ v tomto soustátí se cítil spokojeným, aby každý poznával, že válečné vítězství i jemu po těžké námě ze přineslo výhody. Všecky kruhy vládní ujišťují, že se zápasí za lepší budoucnost všech věrných národů v naší říši. I neněmečtí národové nad tímto ubezpečením projevují radost a proto podněkají nové a nové oběti za společnou říšskou věc. Proto také i všecky politické strany mají pracovati k odstranění vnitřních neshod, mají klásti zlaté mosty k opravdovému a trvatému sblížení.

Každý upřímný patriot rakouský také ví, že vnitřního smíru jest potřebí k důstojné reprezentaci našeho státu před nepřátelskou cizinou, která sledí po všem, čím by mohla náš vnitřní stav ožeráti. Byla tudíž velkou neopatrností známá resoluce v příčině státní řeči, která byla dne 9. t. m. přijata ve vídeňské radnici v příčině jednotné státní řeči od zástupců křesťansko-sociálního sdružení a německo-nacionálního svazu. Vždyť přece o podobných důležitých předlohách mají býti slyšeni národové všichni, netoliko národ jediný. Vláda sama také se odhodlala vyslechnouti předem přání a tužby zástupců jednotlivých národů dříve, než dojde k vnitřním proměnám velice důležitým.

Nyní naprosto není času na skládání resolucí některých stran politických proti stranám jiným. Vždyť přítomná doba staví rakouské národy před obtížné a daleko bližší, potřebnější úkoly jiné. Kdo nyní pracuje pro společnou řeč říše, pro smír národů rakouských, vykoná daleko důležitější všerakouskou práci než pohodlným předčítáním a schvácením resoluce, která vyvolává u národů jiných slova rozhodné sebeobran. Kdo chce horlivě povzbuzovati k rakouské loyaltě lidi jiné, sluší se, aby po cestě odporučované krácel důsledně a opravdově napřed vlastním nejvzornějším příkladem. Bojujeme všichni společně, nechť tedy také všichni po boji společně se radujeme!

Prof. Fr. Ženíšek zemřel. Ve středu dokončil život svůj ve věku 67 let akademický malíř profesor na Akademii umění Fr. Ženíšek. Byl rodilý Pražan. R. 1869 vysjoupil na veřejnost svým obrazem »Lazar«. Později proslul obrazy »Pohádky o zvířátkách a Petrovských«. Jeho dílem jest výzdoba stropu Národního divadla a jiné tamní malby. V Museu král. Českého jsou populární jeho obrazy »Božena« a »Přemysl«. Četné jsou portréty jím malované. — Umělec churavěl zkonatelněm tepem. Letos v srpnu ranila jej mrtvice a po té již se nezotavil. České umění ztrácí v něm význačného umělce v období druhé poloviny minulého století.

Družina literární a umělecká konala ve čtvrtek dne 9. listopadu v Katolickém domě v Olomouci svou první řádnou valnou hromadu. Jednání zahájil předseda spisovatel Adam Chlumecký a jmenoval zapisovatelem red. Lad. Zamykala, který jako náhradní jednatel (první jednatel Družiny P. Rud. Linhart zemřel v létě r. 1915) podal stručnou zprávu jednatelskou a za narukovaného pokladníka dra Jar. Řebůlku také zprávu pokladní. Obě zprávy, zejména pokladní, byly vzaty na vědomí a pokladníku uděleno absolutorium. Při volbách zvolen předsedou opět spisovatel Adam Chlumecký a členy výboru spisovatelé Fr. Hrubý-Bukovec, K. Doštal-Lutínov, dr. Fr. Hrachovský, Fr. Valoušek, Fr. Večeřa-Siřizovský, Jos. Vévoda, Jan Vyhřídál a red. Lad. Zamykal. Přehližiteli účtů sl. M. Špačková a J. Bogar-Ronaj. Ve volných návrzích projednány byly různé vnitřní záležitosti spolkové, otáz-

ka zemské literární dotace a úprava almanachu »Katolet olivová«. A zvolenému výboru bylo valnou hromadou uloženo, aby, pokud možno, často se scházel. — V ustavující schůzi výborové, která se hned po skončení valné hromady konala, zvolen místopředsed, prof. Jos. Vévoda, jednatelem red. Lád. Zamykal a pokladníkem dr. Fr. Hrachovský. Nový výbor vyřídil přihlášky za členy řádné, jež zaslali prof. dr. J. Křatochvíl z Příbora, spisovatel dr. Fr. Přikryl z Drahotuše, Jan Voj. Běha, farář v Dittersdorfu a prof. dr. J. Snášel z Prostějova.

Deset soc. dem. ministrů. Sekretář internacionální social. kanceláře, belgický Huysmans, zaslal dánskému social. předákoví, vstoupivšímu nedávno do ministerského kabinetu, tuto vřelou gratulaci: »Moje nejsrdčnější blahopřání! Máme tedy nyní na světě deset socialistických ministrů. Jde to ku předu. Nejvroucnější pozdravy posílá Camillo Huysmans.« — Tento jást se příliš nelíbí soc. demokratické »Volksstimme« (v Saské Kamenici), která podotýká, že ještě krátce před válkou všechny soc. dem. schůze a kongresy strany se rozhodně vyslovily proti vstupu soc. demokracie do ministerských kabinetů. Nyní však sám sekretář mezinárodní kanceláře osměluje se bez rozpaků gratulovati. — Patrně, že vídovské internacionály se asimilují stále více.

Druhá přeměna. Vědecký časopis soc. demokratický »Soz. Monatshefte« zasloužil se již před válkou o rozptylování různých předsudků, zavinených právě programem Internacionály. Redakce, vidouc, jak sny a prorocství Marxa a Bebla se rozpadávají jako proud, odhodlaně podnikala bolestnou, ale zdravou operaci. Nynější pohnutá doba dává kritice toho listu v tak mnohém za pravdu! A redakce pokračuje v šíření střízlivých názorů dále, třeba že jiné oficiální orgány strážny se nad tím horší.

Dne 4. října (v 20. sešitě) napsal vydavatel listu dr. J. Bloch o hospodářské politice článek, který otevřeně potírá tradiční články soc. demokratické nauky. Bloch praví, že musí nyní přestat boj, který se vede frázemi o zájmech producentů a konsumentů. Oba zájmy činí jedlíný celek. V produkci dochází svého výrazu vlastní síla lidí. Jest však také nutná činnost zaopatřovací, která musí být široce založená a výtečná, aby nahradila ztráty utrpěné v čase válečném. Také jest potřeba, aby soc. dem. strana jevila zvýšené porozumění pro polní hospodářství, které — jak se nyní pozná — jest prospěšné obecně; tudíž se sluší, aby soudržně měli pochopení pro zájmy rolníků.

Fanatismus zaslepuje. »Popolo d' Italia« naznačuje, že jest potřeba napadnouti nejmonstróznějšího despotu (Benedikta XV.) a odstraniti trojnásobnou korunu, která jeho hlavu zdobí. Prý byl vždy papež poslušným služebníkem Rakouska. Vítězství čtyřdohody nebylo by pro Itálii úplné, kdyby se nechopila příležitosti vyprostiti se úplně z otroctví věčejška.

Což je o zednářské laskominy! Italští theatrální radikálové by byli spáchali nová náleži na papežské stolici již před válkou se vši heri-vostí, kdyby — kdyby takovou účelností nebyli řezali do těla italského národa. Každý italský politik ví, co by z Říma zbylo, kdyby tam ne-sídlila hlava katolictva celého světa. Jakou »de-spocii« papež provádí, to jest psáno někde ve hvězdách. Kdyby se aspoň Benedikt XV. zřejmě přidal na stranu některé válčící Mě! Zatím však všude mírná a klidná váleň. Přirozené jest poměr jeho srovnatelný k tomu, kteří uznávají jeho lidské a duchovní práva, než k státníkům, kteří ho znovu olupují netoliko o svobodu osobní, ale i o velikou budovu. Tento poměr však neznamena opouštění politické neutrality. Kdyby se papež přidal třeba i na stranu čtyřdohody po stránce politické, zednářští stvádi i toho využitku proti němu aspoň v budoucnosti; mrzí je sice, že si papež počíná tak, jak si nejlépe počínati má při válečném zápasu ná-městek Kristův. Jak zotročuje vatikánský vězeň italský lid, toho se nikdo nedohádá, ale jistě i frází musejí praskati z volnomyšlenkářského ohňostroje za každou cenu. Pořád tedy horečná snaha, aby účet za nezdařenou válečnou dobro-družství atheistů platila osoba jiná! — Bezohlední despotové jsou a to prohlašovali za velikou smělost i dýchání nástupce sv. Petra. Každý osmnáctiletý krvavý radikál osboval si v Itálii plnou svobodu, ale jen papež, který má zodpovědnost tak obrovskou, má býti zcela ně-mým služebníkem zarytých svých protivníků.

Za válečného ruchu.

Jeho Veličenstvo a čeština. Již se konají i v našem národě rozsáhlé přípravy k oslavě 68. výročí nastoupení na trůn nejjasnějšího císaře a krále. Při tom ožívají vzpomínky, čím se vznešený panovník zapsal tak hluboko do srdcí věrného českého lidu. Uvádíme zde, že císařův první učitel češtiny dělostřelecký ohněstřelce Jan rytíř Wittek vždy se těšil zvláštní pozornosti a přízni mladistvého svého žáka. Jednou byl povolán Wittek k

Františku Josefovi, tehdy ještě arciknížeti. Vznešený princ stál vedle hořmistra v oděvu českého sedláka; přistoupil k svému učiteli a oslovil jej česky: »Můj pan praujec, arcikníže Ludvík (nejvyšší velitel dělostřelecký) uložil mi, abych vám oznámil, že jste povýšen na poručíka v druhém pluku dělostřeleckém, z čehož se velice raduji a podávám vám na památku zlaté důstojnické portepé.«

Ve sbírkách musea království českého zachoval se zvláštní dopis šestiletého prince, který se již tehdy učil česky. Zní doslovně takto: »Milá Kolowrat! Gá gim a hraběti z Sternbergu mnohokrát za te sussen kwětiny děkuju. Též napodobně gá pro ně takowe sussiti budu. Gegich F. J. V Schönbrunn 1. srpna 1836.« — Dopis tento, pořízený na velkém archu, jest sestaven z tištěných kopírovaných písmenek a má dětský, prostý podpis. Jest vložen do ozdobného rámce jako jedna z nejdražších památek. — Když Jeho Veličenstvo u věku 77 let ráčil r. 1907 navštívit Prahu, řekl v museu bibliotekář dr. Zibr: »Vaše Veličenstvo, toto jest Vaše první české psaní. Psaní toto je nyní 71 let staré a datováno v Schönbrunně. Císař prohlížel list s velikým zájmem a pak řekl s úsměvem: »Nemůl jsem tenkrát ještě psáti; je to skládáno z tištěných liter.« — »Ale podpis je psaný«, podotkl president společnosti musea hrabě Harrach.

České pluky, jichž chrabrost císař seznal očitě v samé Itálii a jinde, nejednou se těšily vřelému českému oslovení Jeho Veličenstva. Když r. 1905 se vracel po skončených manévrech do zámku štýberského, zpozoroval blízkou kolonu pěchoty. Hned sestoupil s kočáru s arcivévodou Františkem Ferdinandem, šel přes strniště k vojínům a dal po-veleti: »Odložte výzbroj!« Pak prošel řadami českých vojáků, stojících v pohovu, při čemž živě vyslovoval pochvalu nad chováním vojska. Po císařské prohlídce posádky pražské r. 1907 mohl polní zbrojmistr Cibulka jako státní velitel ve svém rozkaze projevit velikou radost nad pochvalou, jaké se dostalo od Jeho Veličenstva českým vojínům.

Kdykoli nejmilostivější císař za pobytu v Čechách česky mluvil s našimi i prostými vojiny a vysloužilci, vždycky tyto utěšené zjevy vzbuzovaly veliké nadšení a utvrzovaly osvědčenou loyaltu v srdcích českého lidu.

České okresní výbory a města pro pátou válečnou půjčku. Svaz českých okresů koná společně se Svazem českých měst v sobotu dne 18. listopadu zvláštní poradu o tom, jakou činnost měla by opět česká samospráva okresní a obecní vyvinouti ve prospěch páté válečné půjčky. Podrobné pokyny v příčině přímé subskripce i v příčině všestranné akce propagační budou okresům a městům rozslány hned po schůzi.

Živnostenská banka, filiálka v Hradci Králové upozorňuje tímto slavné úřady farní na výhody upisování válečné půjčky s plným využitím lombardu cenných papírů a doporučuje, aby výhod těchto při úpisech veřejných a nadačních fondů co nejhojněji používáno bylo. Upisovací přihlášky takové přijímá Živnostenská banka, filiálka v Hradci Králové za stejných podmínek a to jak v ohledu subskripční bonifikace tak i lombardní sazby úrokové jako banka cedulová (Rakousko-uherská).

Shírání starého a skartovaného papíru pro válečnou péči. Válečná pomocná kancelář c. k. ministerstva vnitra, vedena snahou, aby opatřila válečné péči nové prostředky, zároveň však, aby také plánovitým opatřením starého a skartovaného papíru zmírnila vždy citelnější se jevící nedostatek suroviny v průmyslu papírnickém, uvedla v život úřadovnu, jejímž úkolem jest tento za nynějších poměrů velmi cenný materiál, za který soukromí obchodníci toho času již překvapující ceny platí, průmyslu papírnickému prodávati a tím ve prospěch válečných humanitních účelů zužitkovati.

Výnos akce, který válečná pomocná kancelář cení na několik set tisíc korun, má případnou v Čechách zemské úřadovně c. k. rakouského vojenského vdovského a sirotčího fondu. Válečná pomocná kancelář a c. k. rakouský vdovský a sirotčí fond shodly se na tom, aby sbírka starého a skartovaného papíru, která by a upravena nařízením c. k. mín. obchodu ze dne 10. července 1916 č. ř. z. 215, byla pro celé Rakousko jednotně provedena. Obě úřadovny válečné péče zřídily si společně »Oficiální oddělení pro skartovaný papír« ve Vídni III., Auenbruggergasse 2 a rozdělí se čistý zisk při tom docílený dle určitého klíče mezi obě úřadovny válečné péče.

Poněvadž účel akce nesměluje jen k opatření peněžitých prostředků pro válečnou péči, nýbrž dle intencí c. k. ministerstva obchodu zvláště k tomu, aby průmyslu papírnickému byla opatřena surovina, a poněvadž se dále u státních a samosprávných úřadů a ústavů nehledě ke spisům skartovaným dle zkušenosti nahromaduje větší množství odpadků papíru, upotřebených obálek, novin a pod., požádala válečná kancelář pomocná, aby jí tento materiál pro zmíněnou akci pokud možno bezplatně byl odevzdán, pokud proti tomu není zvláštních důvodů.

Každým způsobem byla by válečná pomocná kancelář, kdyby snad nebylo lze se vzdáti výtežku docíleného dosud z prodeje starého papíru, ochotna, poskytnouti přiměřenou náhradu, která by však nemohla v žádném případě převyšovati obnos 7 K za 100 kg.

Doporučuje se, aby byl pro tento obor sběrací činnosti vzbuzen zájem místních úřadoven nebo větších organizací spolkových, jimž by připadl úkol, aby starý papír v soukromých domech se nacházející sbíraly a uschovály a uskutečnily odevzdání orgánům válečné pomocné kanceláře proti zaplacení ve prospěch úřadů místní válečné péče.

Při tom se zdůrazňuje, že jest ve zvláštním zájmu akce, aby zachyceno bylo i menší, v soukromých domácnostech a obchodech se nacházející množství starého papíru, jehož sebrání Oficiálním oddělením pro skartovaný papír, jakož i zaslání poštou bylo by možno jen s vysokými výlohami. Proto je naprosto žádoucím, aby se, jak již zmíněno, obecní úřady nebo jiné spolkové organizace zabývaly pokud možno bezplatným sbíráním starého papíru, organizováním sbírání povozy nebo odnášením školními dítkami a podobným způsobem a takto docílené a na místě pokud možno blízko dráhy shromážděné množství papíru daly k použití Oficiálnímu oddělení pro skartovaný papír, které nákupní ceny v § 7. shora citovaného mín. nařízení zmíněné, za papír do stamp dokonce vyšší nákupní ceny, k úhradě výloh režijních a ve prospěch úřadoven válečné péče tím se zabývajících vyplatí. Poněvadž c. k. rakouský vdovský a sirotčí fond zamýšlí v této akci i po válce pokračovati, byla by mnohým odběratelům starého a skartovaného papíru dána možnost dle trvalých smlouv dodávkové s jmenovaným spolkem uzavřít, nač by přiměřeným způsobem mohli býti upozorněni.

Obecní úřady, důst. farní úřady a správy škol, dále živnost. společenstva, pokladny nemocenské, peněžní ústavy, jakož i všechny korporace a spolky se na uvedené akci s vřelým doporučením upozorňují a ukládá se jim ve smyslu daných předpisů, aby pro všechny případy nahromadující se papír a jeho odpadky uschovávaly a pohotově pro sbírky papíru měly. Po starostům se ponechává na vůli, jakým způsobem dle místních poměrů sbírku dlužno provést; aby mohlo býti vykázáno, co zdejší okres v této akci vykonal, nutno o odvedeném množství papíru podati zdejšímu úřadu případnou zprávu.

Česká banka filiálka

v Hradci Králové

přijímá přihlášky na

V. válečnou půjčku

za původních podmínek.

Zprávy místní a z kraje.

Vlasteneckému obyvatelstvu král. věn. města Hradce Králové! Ve prospěch nadílky pro hrdinné naše vojiny, kteří budou trávit již třetí vánoce v poli, daleko od své domoviny, uspořádána bude ve městě našem **všeobecná sbírka.** Sbirku tuto ochotně provedou zákyne měst. juh. dívčího lycea, obchodní a měšťanské školy dívčí. Obecenstvo se prosí, aby přijalo sběratelky s obvyklou vlasteneckou blahovůlí a věnovalo do přinešených pokladniček přiměřené peněžité dárky k jmenovanému účelu. Sbirka konati se bude na náměstích, po ulicích a v jednotlivých domech ve dnech 25. a 26. listopadu. Zároveň se obecenstvo prosí, aby pamatovalo na obdarování vojinů ve zdejších nemocnicích ovocem a jinými vhodnými dárky a věci tyto laskavě odevzdalo do 10. prosince ve sběrně Červeného kříže proti c. k. okr. hejtmanství. Tamtéž přijímají se malé polštářky pro těžce raněné vojiny. Z purkmistrovského úřadu král. věn. města Hradce Králové 10. listopadu 1916. Julius Russ, náměstek starostův.

Opětne vyznamenání. Jeho c. a k. Výsost nejjasnější pan arcivévoda František Salvator ráčil uděliti c. k. okr. komisaři dru Rud. Fiedlerovi v Hradci Králové čestný odznak II. třídy s válečnou ozdobou v opětovném (třetím) uznání jeho zásluh o Červený kříž v době válečné.

Vyznamenání. Jeho Výsost pan arcivévoda František Salvator propůjčil paní Růženě Hobzkové, choti c. k. gymn. profesora, za zásluhy o Červený kříž čestnou stříbrnou medaili s válečnou dekorací.

V řádné schůzi městského zastupitelstva, jež konána byla ve středu dne 15. listopadu v zasedací síni okresního zastupitelstva, projednány tyto záležitosti: 1. Udělena nadace Josefa Bartuška Emilu Fialovi, studujícímu lékařství. 2. Nadace Urbánkova pro vynikajícího studenta v chemii udělena J. Těhlikovi, studujícímu reálných škol. 3. Teubnerova nadace pro 3 nejlepší kresťe dána reál. žákům Rašínovi, Reichlovi a Kovařkovi. 4. Poncova nadace udělena 4 příbuzným zakladatelským. 5. Vysloven souhlas, aby městský chudinský ústav

Vánoce v poli!

Teplé svetry: K 10.50, 20.—, 45.—, 60.— Teplé rukavice: K 1.50, 3.50, 6.—, 12.—
Teplé vesty: K 12.—, 14.—, 26.—, 50.— Teplé nátepníky: K —80, 120, 3.—, 5.—
Teplá trika: K 7.—, 9.—, 11.—, 20.— Teplé kukle: K 1.50, 2.50, 3.—, 4.50
Teplé spodky: K 7.—, 10.—, 20.—, 35.— Teplé šály: K 2.—, 4.50, 6.—, 9.—
Teplé ponožky: K 1.50, 3.50, 8.—, 14.— Navin. kamaše: K 5.—, 6.50, 8.—, 12.—

Vojenské misky.
Jídelní přístroje.
Skládací vaňové.
Pevné nože.

Nepromokavé pláště.
Nepromokavé peleriny.
Nepromokavé vesty.
Nepromokavé kalhoty.

Kožené spodky.
Kožené vesty.
Spací pytle.
Vlněné přikrývky.

Zajisté uznáte,
že v odborném
závodě prádlem,
modním zbožím
koupíte nejlépe.

Výprava vojaka!

Největší, jinde
nevídaný výběr
v každé velikosti
a ceně.

Moje ceny
za dobré zboží
jsou levné.

Vánoce doma!

Pro dámy:

Impregnov. pláště. Sport. svetry.
Gumové pláště. Modní jupičky.
Sport. mod. klobouky. Punčochy.
Sport. mod. čepice. Kapesníky.
Sport. mod. šály. Manioury.

Pro pány:

Bílé prádlo. Nádherné kraťasy.
Barevné prádlo. Límce, manžety.
Hedvábné prádlo. Še. Rukavice.
Modní kabáty. Ponožky. Holo.
Zupany. Ranníky. Parfumerie. Mýdlo.

Výroba prádla
dle míry nezvyčeně.

Prádelna, žehlárna.
Prádlo se z domu odebírá a doručuje.

PAVELKA

Hradec Král. Proti Grandu.

Co jest levné?

V dobré jakosti
jest levná cena.

To jest levné!

Závod
svoji solidností
a
dobrým zbožím
získal sobě
v každé třídě
zákaznictva
velikou oblibu.

v dohodě s měst. duchovní správou činil návrh na udělení požární nadace, založené od Jeho Excel. nejdp. biskupa dra Jos. Doubravy pro sirotka, event. pro chudé děti. 6. Převzat věcný náklad na zednířskou pobočku při měst. škole v Hradci Králové. 7. Věnována k návrhu škol. insp. p. Krčmáře částka 3000 K na obědy, obuv a šaty pro chudé školní děti. 8. Slečna Adéla Vondráčková, odborná učitelka, sloužící při zdejší městské vyšší škole pro ženskou povolání hospodářská, ustanovena definitivně a služné jí zvýšeno z 1200 K na 1500 K. 9. Za důvěrníky k doplnění pozemkové knihy obce zdejší zvoleni pp. Javůrek a Pokorný. 10. K. Štroff se žádostí na okamžitou výpomoc k návrhu městské rady odmítnut. 11. P. Frant. Bukovi, výběrčímu o trzích týdenních a výročních, sleven vzhledem k tísnivým poměrům válečným nedoplatek z nájemného 1000 K za rok 1915. 12. Právo měšťanské uděleno žadatelkám Adamírové a Uhlířové a udělena jedna špitálská porce. 13. Prodej užitkového dříví z městských lesů pro rok 1916—17 vyvolal velice rušnou debatu, jež po různých náhledech končila návrhem p. Hlávky, aby oba oferenti (p. H. Stein a Záložní úv. ústav s p. Fr. Černým), kteří dole v Grandhotelu byli přítomni, podali novou ofertu. Ta zněla souhlasně u obou na 33.10 K za pevný metr dříví a vzhledem k tomu, že v ofertě Úvěrního ústavu byl i slib, že zřídí zde pilu, která jakožto podnik průmyslový přinese městu užitek, rozhodlo se zastupitelstvo jednomyslně pro Úvěrní ústav. Původně nabízel p. Stein 24 K za pevný metr. Nyní zvýšil nabídku o více než 9 K, což při 6000 pevných metrech činí přes 50.000 K ročních. Jež lesy jen náhodou, že se vyskytl konkurent, více vynesou. Také slíbil ústav v ofertě, že přiblíží bude k domácím živnostníkům, vzhledem k dodávce levnějšího dříví. 14. Balance obecní zastavárny za rok 1915 vykazuje deficit, který se patrně zvětší úpravou platů úřednických. Za revisora zvolen definitivně p. Vít. Hanousek, který v úřadě revisora vůbec se velice osvědčil. Platu bude míti 1300 K. 15. Konečně usneseno, aby k vyžádání sádky za příslušnou zásobení města koupen byl vagon uherských bagounů.

Nadace Krušvicovská pro zchudlé královéhradecké obchodníky neb obchodnice se letos před Vánocemi nově obsadí. Žádosti jest podati do konce listopadu u předsedy Obchodního gremia p. c. r. K. Richta.

Živnostenskopravní poradna pro ženy a zástupce narukovaných obchodníků a řemeslníků, zřízená hned na počátku války Obchodní, živnostenskou a průmyslovou ústřednou královéhradeckou, není stále ještě asi místním a okolním zájemníkům dostatečně známa. Poradna nalézá se v kancelářích ústředny v domě p. dra Tvrzského proti okresnímu výboru a úřaduje pro osobní návštěvy každou středu od 10—12 hod. dopoledne. Písemné dotazy zodpovídají se stále. Poradna udílí bezplatně informace v záležitostech obchodní a živno-

stensko-právních, daňových a poplatkových, pojišťovacích, dopravních, dodávkových atd.

Symfonický koncert kapely c. k. pěšího pluku č. 39 odbývá se ve čtvrtek 23. listopadu o půl 8. hod. večer v měst. Klicperově divadle v Hradci Králové, za řízení kapelníka Th. Christopha. Laskavě spolupůčinkuje sl. A. Friedlová, virtuosa na housle z Vídně. Na programu nachází se: Beethoven: III. symfonie do Es dur, Goldmark: Houslový koncert s průvodem orchestru, Dvořák: Polednice, Wagner: Předehra k „Mistrům pěvcům“. Předprodej nachází se od 20. listopadu denně od 2—6 hodin večer u portýra v Grandhotelu.

Přednáška. Městské průmyslové museum v Hradci Králové uspořádá v neděli dne 19. listopadu o 3. hod. odp. v přednáškové síni budovy musejní přednášku univ. bibliotékaře p. J. Emmlera s názvem: „Ochrana domovníny“. Pan přednášející pojedná o starých památkách naší domovníny, o staré Praze, o uměleckých starých stavbách našeho venkova a přednášku doprovodí řadou promítaných obrazů. Vstupné 20 hal. určeno je pomocným účelem válečným.

Obchodní gremium královéhradecké konalo výborovou schůzi 10. listopadu za četné účasti členů pod předsednictvím starosty p. c. r. Richta. Za Obchodní, živnostenskou a průmyslovou ústřednu přítomen byl místotajemník dr. Viškovský. Po vyřízení došlých dopisů usneseno k žádosti městních drogistů a materialistů jednolázně vyzvat členstvo, aby — mimo sobotu — krámy už v 7 hodin večer zavíralo. K žádosti členů kolonialistů podá se na okr. hejtmanství rozklad stran maximálních cen cukru v detailním prodeji. Vypíše se nadace Krušvicovská. Pokladní zpráva dle referátu p. Melichara schválena. K návrhu p. Viktorina poukázáno se Fondu k podpoře z vojny se vrátivších živnostníků při Záložně zatím 400 K.

Středostavovská kuchyně v Hradci Králové. Jídelní lístek na týden 20.—26. listopadu. Pondělí: Kroupová polévka, bramborové knedlíky se zelím. — Úterý: Pšičková polévka, hovězí maso s kapustou. — Středa: Štrouhánková polévka, barvené kroupy s bramborem a se zelím. — Čtvrtek: Rýžová polévka, hovězí fileť s bramborovou kaší. — Pátek: Bramborová polévka, buchty. — Sobota: Krupicová polévka, hovězí maso s knedlíkem a koprovou omáčkou. — Neděle: Svíčková polévka, zvěřina na černo s brambory. — Dozor mají dámy z Obecní kuchyně. Cena 1 obědu 1.20 K. Předplatné a přihlášky pouze na celý týden přijímá městský popisný úřad na Malém nám. nejpозději v neděli do 11 hodin dopoledne.

Dary Rudolfiny. Zdejšímu ústavu hluchoněmých odevzdány byly vys. důst. bisk. konsistoři sbírky milodarů, které konány byly ve farních kostelích po celé diecézi ve prospěch ústavu o 11. neděli po sv. Duchu a jež došly během měsíce srpna, září a října t. r. Tak zaslaly

veleďst. vikariální úřady: Kopskýnský 4.36 K, Jičínský 119.88 K, Broumovský 25.56 K, Náchodský 174.90 K, Litomyšlský 81.75 K, Pardubický 81.04 K, Královéhradecký (mimo město) 28.78 K; dále zaslaly důst. farní úřady: v Sebranicích 8.40 K, v Hlinsku 2.30 K, v Rychmburku 6.50 K, v Pěčíně 2 K, v Morašicích u Litomyšle 5 K, v Sedivínách 9 K, v Běstvě 11 K, ve Svratce 17.50 K, děk. úřad ve Skutči 10 K, farní úřad v Krouně 4.89 K, v Rovně 16.51 K, Cerekvické u Litomyšle 18.64 K, Voderadské 16.07 K; dp. Josef Toušek, farář v Hor. Hejmanicích, zaslal 16.90 K pro hluchoněmé děti s prosbou, by se za dárce tohoto obnosu a za brzký mír modlili. vp. Josef Křišťol, novosvěcenec a kaplan v Chrástě, zaslal chovancům jako dar od nejménovaného 5 K. — V měsíci září a říjnu přímo ústavu zaslány byly kostelní sbírky od důst. farních úřadů: v Opatovicích n. L. 23.56 K, v Pilníkově 48 K, v Uhelné Příbrami u Oočk. Jeníkova 8.10 K, v Senožatech 5 K, ve Chlebicích 15.02 K jako kostelní sbírka a 10 K jako dar od pl. M. B. — Dále věnovali ústavu: vdp. Václav Dědek, fundatista v Oboře u Ostroměte, 20 K s prosbou o vzpomínku při modlitbě; pl. Anna Severová ze Sloupnice u Litomyšle 10 K s prosbou o modlitbu za její dceru Boženu; vdp. St. Hlína, duch. správce v M. Svatodoubovicích 4 K a M. Matějová z Lužce 2 K; konečně pl. Marie Wünschová, choť ředitele kůru v Hradci Králové, doplatila odkaz p. Karla Blinnara v částce 30.14 K a vdp. M. Jičínský, bisk. nořák a farář ve Věstřech, zaslal začátkem listopadu 5 K jako dušičkový dar od osadníků. — Ředitelství ústavu, přijímající tyto sbírky kostelní a dary dobročinnému ústavu našemu věnované, vzdává jménem kuratoria Rudolfiny všem šlechetným dárčům uctivé díky a volá z hloubi srdce: „Zaplať Bůh!“

Divadlo. V neděli 19. listopadu sehrána bude Jednotou divadelních ochotníků „Klicpera“ v Hradci Králové pro dámský odbor Červ. kříže čtyřaktová hra známé dánské spisovatelky Karin Michaelis Stangenlandové „Svatá lež“. Hra tato provozována s velkým úspěchem na městském divadle Vinohradském. Záznamy vstupu nek přijímá p. Růžicka, papírník.

Taneční koncert Erviny Kupperové. Skoro každá doba, od dávného starověku až po naše doby, měla své slavné tanečnické a tanečnice, kteří umění své individuálně chápající, hned ten, hned onen směr přiváděli k větší výši a slávě. Přirozeně že vážným činitelem v rozkvětu tom byla osobní oblíba, krása a úměrnost těla jednotlivých solistů a že umění samo tím začasté trpělo.

V novější době znovu klade se hlavní váha na rytmus a souměrnost pohybu v jeho souladu s hudobním kusem, jehož podstatu a náladu snaží se tanečník vyjádřit svými pohyby. Čím prostěji a přirozeněji vyjděte z duše hudby, tím více strhne výkon umělců. Strojné, umělkované a dokonce excentrické tance budí v citlivé duši jen odpor. — S tohoto stanoviska sluší oceňovat výkony sl. E. Kupferové. Její taneční umění je neuvrácené, skromné a přec divák cítí, že umělkyně v té době, kdy tančí, tvoří tancem svým konkrétní obraz sluchem vnímaných tónů, nemá-li smyslu pro nic jiného kol sebe. To je význačnou předností umění složitá. Ne její osoba, ne snaha se líbit, ale umění samo —. A proto také čím jednodušší problém vzat k řešení, tím šťastnější je respekt. Jak vidíme jsme v jejích „Městských hrách“, „Když pavučiny poletují“ a v celé první části programu. Naopak, nelze zapřít, že druhá její část převážně vypočtená na fantazii divákovu a zevní efekt stroje, neměla toho půvabu ani síly. Také k těmto částem bylo třeba v programu celého řádku, kdežto k výše uvedeným nebylo třeba ani slova. — Rozhodně umění složitá je velmi zdravé a silně založeno, takže můžeme se jen připojit k těm, kteří jí věští slibnou budoucnost. — C.

Nejlevnější a nejbezpečnější pojištění pro případ úmrtí a věna dítkám

poskytuje Jubilejní, vzájemně dobročinný
živnostenský spolek

„Charitas“ v Hradci Král.,

jenž, založen jsa r. 1908 na zásadě křesťanské
svěpomoci, za dobu svého trvání vyplatil na
podporách již na 100.000 korun, získav 734
členů. Jak děkovné dopisy svědčí, přibíla poda-
rovaným podpora v době nejtrudnější jako
pravé dobrodini.

Spolek přijímá muže i ženy od 24 do 45
let. Příspěvek správní každoroční obnáší 2 K,
základní jednou pro vždy jest: do 30 let 2 K,
do 40 let 4 K, do 45 let 10 K. Každý člen se
zavazuje, že splatí při úmrtí společnosti 2 K,
jež se vyplácí bez prátlahu buď zákonitým pří-
spěškem aneb účelu a osobám, jež si člen pří-
spěškem prohlášením výboru za svého života
označil.

Při spolku trvá od r. 1911 odbor, jenž
poskytuje i též

věno

zvláštním v den jejich smrti, případně v den
doplnění jejich, aneb také při úmrtí těch,
kteří je do odboru věnného přihlásili.

Každý pojištěnec u věnného odboru obdrží
tolik korun, kolik osob v době nároku u odboru
bylo přihláшено.

Jinochy lze přihlásiti až do stáří 18 let a
 dívky do 15 let. Přihlášení mohou býti kýmkoliv,
jen když též jest tělesně zdravá a nepřeročil
55. rok věku svého. Základní 6 K je pro všechny
stejně, rovněž příspěvek po 1 K ve výše zmíně-
ných případech povinné podpory. — Blíží
v prospektu, jež na požádání zdarma zasíláme.

Adresa zní:
Spolek „Charitas“ v Hradci Králové.
Dr. František Reyl, Václav Jenšovský,
předseda, jednatel.

Podporujte náš podnik.

Dražstevní knihapectví a nakladatelství
v Hradci Králové, Adalbertinum.

Zavírání krámů. Nedostatek personálu, obmezenost
zásoh zboží a nutnost uskrovnití umělé osvětlení přinu-
tila Gremlum královéhradecké k jednohlasnému usne-
sení, aby krámy (mimo sobotu) již o 7. hodině večer se
zavíraly. Gremlumský výbor doufá, že obecenstvo uzná
těžkou situaci obchodnictva a večerní nákupy před 7.
hodinou obstará.

Nedostatek petroleje. Zdejší obchodníci velice čile
se namáhají, aby mohli obecensvu petrolejem poslou-
žit. Tukají zde, tukají tam, ale místo soudků dostávají
zamítavé odpovědi. Po sedm týdnů dovoz zastaven, pro-
dáváci stojí i při nejlepší vůli bezradně. Tolik sluší
konstatovati veřejně, protože se vyskytly podezřívavé
otázky, zdali někteří nespekulují s ukrývanými zásobami,
zdali nechtějí lichvařiti. Sami jsme měli příležitost na-
hlédnouti do části korespondence jednoho obchodníka.
z níž vyznírá připomenutí: Kde nic není, nebere ani ob-
chodník ani konsument. Tolik na obrazu těch, kteří by
rádi pro obecenstvo k domácí potřebě petrolej obstarali,
kdyby věděli jak.

Pozor na tuláky. Mnoho tuláků se živí — nemoce-
mi. Při zehroře ujišťuje, že jde buď do nemocnice aneb
do z nemocnice. Při tom v domě hned mrská pravým
okem sldivě na jednu stranu, hned zas jiným směrem

blýská okem levým, div že si neuloví „křivé náhledy“;
a krade se všlecko. Ve středu ráno v kanceláři jednoho
zdejšího pana soudce pozebral si mistrně dojmavým
způsobem jeden starší vagabund, který se odvětil dár-
ci — okamžitým ukradením klobouku. Odpovědné též
nicéma hartuší v nemocnici o přiletě. Ale cíl klobouk
mu byl tak špatným doporučením, že byl beze všech o-
kolků vyhnán.

Seznam cen na týdenním trhu v Hradci Králové
dne 11. listopadu 1916. 1 Htr vřkve 35—40 h, 1 q: sena
17.50—18 K, slámy dlouhé 10 K, krátké 8 K, mrkve 35—
40 K, celere 35—44 K, 1 kg: česneku 3.20—4 K, jahel
3—3.90 K, máku 3 K, 1 kopa: zelí 26—36 K, kapusty 6—
10 K, pora 0.80—1 K, 1 svazek křenu 1—1.40 K, 1 růže
karfiolu 0.70—1.20 K, 1 pytel drobné zeleniny 1—2 K,
1 hl: cibule 23—60 K, jablek 17—44 K, 1 bruška 14—20 h,
1 kopa ořechů 70—90 h, 1 pár podsvinčat 80—140 K. —
Přivezeno bylo: zelí 187 kop, kapusty 32, cibule 18, ce-
lere 36, růží karfiolu 28, pora 21, drobné zeleniny 49
pytlů, mrkve 33 q, česneku 38 kg, křenu 131 svazků,
jablek 60 hl, brušek 1 a půl hl, ořechů 2 hl, podsvinčat
442 kusy.

Holohlavy. (Svěcení kostela.) Dne 5. listopadu byla
naše celá kolatura svědkem velkolepé církevní slavnosti,
na niž nezapomeneme; táž věnována oslavě 68.
výročí Nejvyššího nastoupení trůnu císaře pána, spolu
našeho Nejvyššího patrona chrámového. Vsdp. kanovník
Msgr. dr. Fr. Šulc, pap. komoří a č. kanovník z Hradce
Králové, provázen vdp. Lad. Seidlem, farářem z Josefo-
va, místním duchovenstvem spolu se slavnostními hosty
P. T. p. c. k. okr. hejtmánem Alfrédem Weselým s obotl,
p. hosp. radou A. Kratochvílem, zástupci úřadů země-
panských, samosprávných, obcí, škol, spolků s prapory,
korporací, za slavnostního zvuku varhan vcházel do no-
vé upraveného chrámu Páně, aby jej benedikoval. Po
vykonaných církevních obřadech vstoupil na kazatelnu,
uvítal přítomné hodnostáře, načež k přítomným věří-
cům, jimiž chrám byl přeplněn, na základě slov Písma
sv.: „Dnes stalo se spasení domu tomuto“ rozvinul svoji
řeč. Vysvětlil poutavě dějiny starobylého děkanského
chrámu Páně holohlavského, což zvláště posluchače za-
jímalo a na konec poděkoval za veškerou péči o dfo u-
mělé vdp. bisk. vikáři Janu Seidlovi, vlp. Janu Petrá-
skovi, kaplanu a všem dobrodincům za neobyčejnou o-
bětavost, s jakou dbáno bylo povzneseí cti a slávy
Boží a osvědčení nejhlubší loyality. Následovala slavnostní
mše sv., při níž se velmi dobře osvědčil domácí,
pečlivě secvícený sbor 26 zpěváků; slečny Novákovy v
sólech vynikly. Chvalozpěvem Ambrosiánským a hym-
nou rakouských národů celá krásná slavnost termino-
vala v holdu Nejjasnějšímu zeměpánu. Vdp. bisk. vikář
sám ještě poděkoval všem hodnostářům, poukázav k
tomu, že osadníci svými velkými dary na chrám Páně za
čtyřletého působení nynější duchovní správy, jež přesah-
nul výši 16.000 K, opakujeme slova vsdp. světitelce, po-
stavili si v dobách tak vážných nehynoucí pomník,
svědčící i věkům budoucím, že v osadě holohlavské i
v tak těžkých dobách žili dobří katolíci a věrní podda-
ni; jejich uslechtlílost jest chrám děkanský jako nový.
— Všechno 5 okrášl je úplné obnovení, rovněž kazatelna,
mřížka, Boží hrob, křížová cesta, kostel pěkně tónován
osvěceno firmou Stoklasovou z Hradce Králové, var-
hany vyčištěny a přeladěny od starého, bodrého p. mi-
stra Koblze z Lomnice, přibyl nový krásný barokní e-
lektrický lustr, okna jsou ze skla kathedrálního, vše tvo-
ří nyní ladný, harmonický umělecký celek, vše učiněno
dle úsudku c. k. zemského konservatorátu a umělců,
takže ani nejpřísnější kritika nemůže ničeho vytknouti.
Firma Mráz a Píša, členové Křesťanské Akademie z
Prahy, postavili si další krásný pomník dílem vpravdě
uměleckým. — Díky vřelě všem, kdož jakkoli přispěli
k uskutečnění této povznášející slavnosti. Pán Bůh od-
plať!

Holice. Zemřela zde ctihodná, zbožná stařenka pl.
Františka Andresová. Horlivě se starala o výzdobu domu
Božího, k němuž lnula celým srdcem. Pořídila nebasa,
antipendia, korouhve a jiné velice cenné předměty pro
chrám Páně. Jejím přičiněním stkví se na kazatelně ka-
tolských pozdrav, vyšívaný zlatem v plyši. Šlechtná ba-
bička byla obětavou členkou všech katol. spolků a zvlá-
ště v poslední dni před svým skolem projevovala vše-
lou touhu po Kristu Pánu, který zajisté s otcovskou lá-
skou uchopil stařeckou ruku, aby uvedl věrnou služeb-
nici do věčné radosti. Čestná budiž paměť stařence,
která zůstala věrna šlechtným ideám našich vzorných
předků!

Úvěrní družstvo Eliška

v Hradci Král., Adalbertinum, přijímá záznamy
na nové výhod. losy Rakouského Červe-
ného kříže a opatří i jiné cen. papíry.

Různé zprávy.

Poslanec J. M. Kadlčák šedesátníkem. Jeden z ve-
teránů, který stál u kolébky obrodu katolické Moravy,
dne 15. t. m. dovršil šedesátiny. Je to ředitel Josef M.
Kadlčák, říšský a zemský poslanec. Kdo by neznal jeho
jména, které bylo spojeno s tolika ideálními podniky, kte-

ré bylo vždy mezi prvními v tušech zápascích a vítěz-
stvih máš myšlenky! Život jeho je život námořné-
práce. Tisíce lidí žijí dnes a vědomostí vzpomene na
„starého Kadlčáka“, kterým on pomohl, a budou mezi
nimi i mnozí, kteří pak po něm hodit kamenem. Ale Ka-
dlčák se nedal odstrašit v mravenčí práci. A za válek!
Pošta by vydala nejlepší svědectví, kolik lidí vl, kde-
bývá jejich dobrý a vždy ochotný přítel — Kadlčák. Z
trudného mládí vyrostl, těžce se probíř životem a proto
dovede pochopiti tiseh a bolest. Kolik dobra vykonal
svým perem! Byl opravdu učitelem, ba apoštolem tisku,
Článků, které napsal, jsou celé tisíce. Stál jako organi-
zátor v prvních řadách strany, byl prvním organizáto-
rem katol. učitelstva, jedním z prvních organizátorů ka-
tol. rolnictva, ba našeho moravského rolnictva vůbec z
doby jednotných ještě šiků politických v zemi, byl mezi
prvními zakladateli hosp. besídek a družstev. V něm ja-
ko poslanci našlo Valašsko dobrého zástupce; který se
mu dodnes věnuje. Byl vždy neohrožený tlumočnickem
potřeb lidu na sněmech i v delegacích. — Nyní uzavře-
na kniha jeho života, zdrav a pln síly životní, přiměře-
né věku, stojí uprostřed veřejné práce. Ale co vykonal,
jest zlatým písmem zapsáno ve věčné knize života a v
srdcích vděčného lidu.

K rekvisici církevních kovových předmětů. Při ode-
vzdání zvonů jest věce nutno, aby duchovní správy
nebo patronátní úřady zjistily správnou váhu zvonů,
aby tak zamezily škodu kostelům. — Všeobecné zásady
pro rekvisici církevních kovových předmětů, pokud jsou
známy, jsou tyto: 1. Z předmětů z: mědi, mosazi, mědě-
né litiny, bronzu a ryžho niklu jest odevzdati pouze
předměty jednoduché, předměty však umělecké a umě-
lecko-historické nebudou rekvirovány. Jednoduchých ta-
kových církevních předmětů jest pro jejich historickou
cenu zachovati. 2. Z rekvisice vykočené náčiní z cínu
nebo z cínových slitin lze rozčleniti ve 3 skupiny: a) Cín
ozdobený vypuklou prací (reliéfy) z doby před r.
1800, na př. misky, talíře s náboženskými obrazy a o-
zdobami, konvice, oltářní svícny, umývadla, kropenky
s podobnou okrasou. b) Cínové nádoby s vyrytými o-
zdobami a obrazy (rylekové práce) z 18. století a dřívě.
c) Hladký cín. Talíře s nápadně širokým okrajem, na
dně vypouklé, konvice zvláštního forem nebo neoby-
čejné velikosti (přes 25 cm vysoké), prohýbaný cín, ta-
líře s lasturovitým okrajem. Tentokrát jest tudíž ode-
vzdati bez výminky rozlámané, vyřazené předměty,
které nemají umělecké ceny, a zvláště jest především
třeba seznamové listiny (které hmdou dodány c. k. okr.
hejtmanstvími) přesně vyplniti a sice udáním čísla a
počtu předmětů, druhu kovu, ornamentiky, figurálních
vyobrazení, výše, stáří, event. váhy nebo podobné listi-
ny vyhotoviti a c. k. okr. hejtmanství zaslati.

Na osleplé vojny, invalidy, vdovy a sirotky po pad-
lých vojnech, Červ. kříž a nezaměstnané, strádající ob-
nietvo další sbírky a dary dobrovolně zasílá P. T. vědp.:
K. Adam, Moravany 10.80 K, Jos. Elitzer, Ranná 10.32
K, V. Nepokoj, Ostřetín 6.75 K, Jos. Tuček, Javornice
2.80 K, Ign. Weiss, Choteč 4 K, Po 10 K: Ant. Krob,
Horotice, Jar. Horák, Jásená, Fr. Horák, Nový Hrádek.
Po 5 K: Josef Ptáček, Sedlec u Kutné Hory, M. Jičíns-
ký, Vsestary, Vl. Sekera, Hradec Králové, V. Bartoš,
Vysoký Újezd, Fr. Janoušek, Vápno, Po 2 K: V. Ehl,
Solnice, Josef Vojtěch, Úpice, Ant. Vobejda, Cerekvice,
Josef Kousal, Hořice, V. Levora, Bělce, Jan Brant, Ždí-
rec, Fr. Dytrt, Kleinbocken, Po 1 K: V. Mrštík, Nová
Ves n. Pop., J. Hanzlík, Kunvald. Sbírká z kostela P.
Marie v Hradci Králové 30.34 K, z kath. chrámu sv. Du-
cha tamtéž 6 K, vld. farm. úřad Běronice 18 K. (Pokrač.
přítště.)

Odlouženou obuv, šatstvo a prádlo s vědomostí při-
jímají v Útulně a chorobinci slepých dívek v Praze III.,
na Kampě 33. K vyzvání samí si odnesou.

Krásnou zábavnou četbu možno si pro celou zimu
opatřiti pouze za 8.— u kněhkupece R. Prombergra v
Olomouci. Za obnos uvedený obdržíte 3 ročníky „Nové-
ho Obzoru“, obsahující krásné romány, povídky, čes-
topy, básně, obrazy. 2056 stran velkého formátu 29 krát
20 cm. Nakladatel jest nucen skladiště uvolniti, proto tak
levně vzácnou tuto literaturu vyprodává. Přiložených
72 obrazů velkých mistrů možno též použiti k výzdobě
bytu.

Brněnská revue „Hlídky“ má v č. 11. tento obsah:
Jiří Sahula: Rozhled po husovské literatuře z r. 1915.
— Václav Kubiček, Z dějin města Loštice. — Aug. Neu-
mann, Neznámá statuta moravská z 15. století. Jan
Tenora, Účast kardinála Dietrichštejna za boje mezi
arciknížetem Matyášem a Rudolffem II. r. 1608. — Fr.
Valach, K úpravě katechismu. — Posudky: Dr. Fr. Dri-
na: Úvod do filosofie. — Jiří Mahen, Duha. — Václav
Hrubý, Lidé jednoho dne. — Oskar Wilde, Obraz Dori-
ana Graye a j. v. — Rozhled: Náboženský: K římské
otázce. Kněžský oděv. Taneční zábavy a kněžstvo.
Francouzské a vlašské kněžstvo ve vojsku. Německý
kostelní zpěvník. Výklad 1 Kor. 13, 3. Německé mláde.
— Vědecký a umělecký: Rozloha Polska. Místní jména
v cizích řečech. Myslivci zvířata. Sestrojení kruhu. Ob-
loha v listopadu. — Vychovatelský: Zločinnost mládeže.
Pohlavní paedagogika. Z universit. Printaneum. — Ho-
spodářský: Bohatství Polska. Bagdadská dráha. Úrod-
nost Sv. země. Drahota. Nové banky. Porody vdeňské
za války. Lidnatost. Lékařství děnska. Bublíny v litině.
Ze socialismu. — Politický a vojenský: Vražda mláď.
předsedy. Nová vláda. Válka. Přístroj na výpočet vzdá-
lenosti výbuchů. Vojsko Spoj. Států. Japonsko. — Pm-
loha: P. Vychodil. Z doby Sušilovy.

OBNOVA

Číslo 47. Předplatné na čtvrt roku 2 Kč 50 h
na půl roku 5 Kč —

V Hradci Králové, dne 24. listopadu 1916.

Inzeráty počítají se levně.
Obnova vychází v pátek v poledne.

Ročník XXII.

Císař zemřel!

Zdrcující, nejvyšší žalostná zvěst letěla dne 21. listopadu od úst k ústům, rozprostřela temné peruti nad celým soustátím naším. Vznešený, nejpěchlivější otec národu rakouských odevzdal ušlechtilou duši Pánu o 9. hodině večer na zámku v Schönbrunnu. V době nejvyšší pohnuté, která tolik potřebovala státnického věhlasu nejzkušenějšího panovníka evropského, klesla velebná hlava, obtížená mnohonásobnými starostmi uprostřed nejpilnější, přímo horečné práce.

Nejasnější mocnár nastoupil vládu v čase velice nepokojném, svízelném. Doufal dle vlastního přiznání, že západ jeho života bude lemován kouzelnými červánkami míru, o jehož udržení tolik usiloval. Jinak však v knize osude psáno. Nejjasnější kmet složil stříbro svých šedivých vlasů za nejluchnějšího třesku zbraní, za divého světového víru. Ale i v této vichřici v posledních dnech života svého mohl cítiti vznešený mocnár jedno živé uspokojení: blahý pocit nad tím, že válečné štěstí přeje trvale zbraním rakouským. Ano — František Josef I. umíral jako vítěz; mohl hrdě prohlásiti, že právě jeho pečlivými přípravami a vzácnou energií zdolány tak obrovské vlny nepřátelských vojn, jakých svět dosud neviděl.

Vskutku jen muž zemiální, jen panovník těšící se zcela mimořádným darům tělesným a duševním mohl po 68 let vládnouti tak skvěle s nezlomnou silou říši mnohotvárné, mnohojazyčné. Mocnár také pracoval do posledního dechu; i když cítil, že zákeřná choroba postupuje zcela jistě, že stravuje síly tělesné neodolatelně, přece i poslední dny odhodlal se obětovati prospěchu svých poddaných.

Nemoc vážná ohlásila se již tři týdny před smrtí. Ale i když ledová smrt zřejmě na sebe upo-

zorňovala, železná vůle císařského kmeta nezačevěla se před bledým jejím lícem. Panovník vyřizoval věci s horlivou setrvačností, přijímal audience, pozorně naslouchal referátům ministrů. Ještě deset hodin před skonem prodléval u něho v příčině úředního jednání ministr záležitostí zahraničních. Jediný ústupek učinil pokračující chorobě: zaměnil obyčejné sedadlo za pohodlnější křeslo, aby se mu pracovalo lépe. Když se ubíral na lůžko k odpočinku naposled, dal jenom rozkaz ten, aby příštího dne byl u svého pracovního stolu v obvyklou hodinu ranní.

Jistě byl si dobře vědom stavu velice kritického. Proto při všech vysilujících starostech nezapomněl na opatření své duše. Sám v pondělí projevil přání vykonati svatou zpověď a přijal Tělo Páně. Šel tedy přesně ve stopách posvátných tradic svých proslulých předků. A pak — pracoval a pracoval. Věru že se tak podobal neochvějnému hrdinovi, který přes těžké poranění na baště setravá zmužile, i když seznává, že s krví život rychle z těla uniká.

Doba dlouholeté a požehnané vlády Františka Josefa I. značí pro jeho říši slavnou éru moderního rozvoje ve všech směrech. Právě vždy bdělá péče šlechtického mocnáře umožnila, že rakouští národové čile a skvěle závodili a závodí ve všech oborech civilisace a kultury s nejvyspělejšími národy říší jiných. Co všechno v čase 68 let vykonáno na poli vědy a umění! Jak obrovský rozmach lze konstatovati v periodě 68 let ve školství, v pokroku samosprávy, v zákonodárství, zemědělském, sociálním, obchodním! Co znamenal pro radostný, uvolněný národ rakouských přerod absolutní monarchie ve stát konstituční!

My Čechové nikdy nezapomeneme, co všechno vznešený vladař k prospěchu našemu vykonal. Pod žezlem Františka Josefa I. stalo se naše království nejvzdelanější zemí monarchie a náš národ v kulturním ohledu postoupil mezi Slovany nejvýše. Z chaloupek vkročili jsme do paláců vědy, umění, finančnictví, obchodu a průmyslu. Také národ náš slovem i skutkem osvědčoval jak všele panovnickou péči a ochranu oceňuje. Pro naši politickou směrnicí jsou dány základy Palackým a Riegrem, v jejichž programu výrazným písmem zpečetěna pevná vůle setrnutí v neochvějném příslušenství národa k dynastii a monarchii, která přetrvávala vítězně největší bouře dlouhých staletí.

Proto také národ český, který byl tak dlouho svědkem skvělých vlastností panovnickových, oplakává opravdově skonu vznešeného mocnáře. Druží se otevřeně a hromadně k těm kteří projevují procítěnou hlubokou soustrast vznešenému arciděmu habsburskému. Všecky české spolky a korporace, přední národní notability a zástupcové

českého lidu dávají manifestacním způsobem průchod svému žalu nad ztrátou tak velikou.

František Josef I. narodil se 18. srpna 1830. Dětská léta trávil u svého děda, císaře Františka I. Po prvé vystoupil v záležitostech úředních na veřejnost 16. října 1847 jako císařský komisař při instalaci arciknížete Štěpána za vrchního župana v Pešti. Po druhé r. 1848, když se měl státí místodržitelem v Čechách, pak přidělen byl na italském bojišti generálnímu štábu maršálka Radeckého. Dne 8. prosince 1848 byl slavně prohlášen za císaře: stal se prvním konstitučním vládařem Rakouska. Mladistvý císař a král vzbudil veliké nadšení svým manifestem, v němž psáno: „Na základech pevné svobody, na základech rovného práva všech národů říše a rovnosti všech občanů před zákonem, jakož i účastenství zástupců národních v zákonodárství vznuže se znovu vlast v omlazené síle a ve staré velikosti. Jsouce pevně odhodláni skvělost koruny rezkalenou a veškerost mocnářství nezkrácenou zachovati, a hotovi jsouce práva Naše se zástupci národů Našich sdíleti, důvěřujeme se, že se nám s pomocí Boží a ve srozumění s národy podaří všechny země i knený mocnářství v jeden veliký státní celek spojití.

R. 1849 vydal panovník patent o náhradě za robotu za tím účelem, aby zákon o zrušení poddanství vstoupil v platnost. Vyzarovací dílo bylo skončeno r. 1860. R. 1859 vypukla opět válka s Itálií. Potom byly válečnými lety rok 1866 a 1878. Od toho času těšila se naše říše utěšenému rozvoji a blahému míru až do r. 1914. R. 1867 došlo k utvoření dualismu, zřízeny delegace a s Maďary uzavřeno vyrovnání. R. 1854 uzavřel císař sňatek s dezerou vévodkyň habsburské Maxmiliána Alžbětou Amálií Engenií, která si získala slechetnou povahou srdce rakouských národů rázem. Manželství císařovo bylo požehnané čtyřmi dítkami: Žofií, Giselon, Rudolhem a Marií Valerií. Trn za trnem vrýval se do vznešené skráně panovníkovy, když v rodině docházelo k nenadálým chorobám a předčasným, často zcela nepředvídaným skoncům. Ale energický císař opásl se pevnou důvěrou v pomoc Boží nikdy na duchu neklesal. Snášel sám kruté svízele, netoliko osvědčoval velikou trpělivost, ale stíral současně slzy s tváří lidí jiných a panovnickým povinností i za nejtěžších okamžiků se věnoval s rezoltnou houževnatostí.

Konečně tedy odešel po práci obrovské, aby přijal z rukou nejvyššího Pána odměnu zaslouženou, odpočinek rodinný a trvalý. Žije v míru, ale mnohamilomová rodina jeho, všichni věrní rakouští poddaní slzí nad otevřeným hrobem svého vznešeného otce a ochránce. Bůh korunuj korunou věčné slávy zesnulého císaře Františka Josefa I.!

Proklamace

Jeho Veličenstva císaře a krále Karla.

Mým národům!

Do duše pohnut a ohromen stojím Já i Můj rod, stojí Moji věrní národové u rakve ušlechtilého panovníka, Jehož rukám bezmála po sedm desetiletí svěřeny byly osudy mocnářství.

Z milosti Všemohoucího, která Ho za časných let jinošství povolala na trůn, byla Mu propůjčena i síla, aby odhodlaně a nezlomeně nejtěžším lidským utrpením žil až do vysoké staroby toliko povinností, jež Mu Jeho vznešený panovnický úřad a vroucí láska k Jeho národům předpisovaly.

Jeho moudrost, prozíravost a otcovská péče utvořily trvalé podklady pokojného soužití a svo-

bodného rozvoje a z těžkých znatků a nebezpečností, za zlých i dobrých dnů, uvedly Rakousko-Uhersko dlouhou a požehnanou dobou míru na vyšší moci na níž dnes ve spolku s věrnými spojenci odolává v boji proti nepříteli kol do kola.

Jeho dílo třeba prováděti dále a dokonati je. V bouřlivý čas vstupují na starostlivý trůn Svých předků, ježž Mně Můj osvícený ujec v nezkaleném lesku zanechává.

Ještě není dosaženo cíle ještě není vyvrácen blud nepřátel, kteří se domnívají, že ustavičným útočením mohou zdolati, ba roztrfistiti Mé mocnářství a jeho spojení.

Vím, že Jsem za jedno se Svými národy v nezdolném odhodlání, probíjovati boj, až bude vybito infu, jenž zabezpečí trvání Mého mocnářství a zaručí pevné základy jeho nerušeného vývoje.

V hrdé důvěře spolčám na to, že Moje hrdinná branná moc, opíraje se o obětovnou vlasteneckou lásku Mých národů a ve věčném branném bratrství se spojeneckými vojsky i nadále odrazí všechny útoky nepřátel s milostivým přispěním Božím a přivodí vítězně skončení války.

Právě tak neochvějná jest Má důvěra, že Mé mocnářství, jehož mocenské postavení koření v ode dávna zaručeném, v tísni a nebezpečí nově zpečetěném nerozlučném osudovém společenství jeho obou států, vyjde z války zoceleno a posleho uvnitř a na venek; že Moji národové, kteří prochnuti myšlenkou sounáležitosti a hluboké vlastenecké lásky, se spojnou dnes s obětovnou odhodlaností k obraně proti vnějšmu nepříteli, budou spolupůsobiti též k dluhému pokojnému obnovení a zmlazení, aby oba státy mocnářství s přičleněným-

ni zeměni Bosnou a Hercegovinou přivedli k době vnitřního rozkvětu, rozmachu a seslení.

Modle se o milost nebes a požehnání pro Sebe a Svůj rod, jakož i pro Své milované národy, slibují před Všemohoucím věrně spravovati statky, které Mně zanechali Moji předkové.

Chci činiti vše, aby hrůzy a oběti války byly co nejdříve zažehnány, aby těžce pohřešovaná požehnání mřu byla Mým národům opět získána, jakmile tomu dovolí čest našich zbraní, životní podmínky Mých států a jejich věrných spojenců a vzdor našich nepřátel.

Svým národům chci být spravedlivým a láskyplným knížetem. Chci jejich ústavních svobod a jiných práv vysoko si vážit a rovnosti před právem pro všechny bedlivě stříci. Ustavičnou snahou Mou bude podporovati mravní i duševní dobro Svých národů, chrániti svobodu a pořádek ve Svých státech, zabezpečovati všem pracujícím údem společnosti ovoce poctivé práce.

Jakožto vzácné dědictví Svého předka přejímám pfichylnost a vroucí důvěru, která poji národ i korunu. Tento odkaz má dodati síly, abych učinil zadost povinnostem Svého vznešeného a těžkého vládařského úřadu.

Proniknut věrou v neznitelnou životní sílu Rakousko-Uherska, prodchnut vroucí láskou ke Svým národům, chci Svůj život a všecku svou sílu postavit do služby tohoto vznešeného úkolu.

KAREL v. r.

Provolání k obyvatelstvu obvodu IX. vojenského velitelství.

Ve velkém světodějném zápasu, v který jsme byli přinuceni vstoupiti, bychom vlast svou nezmenšenou zachovali a její budoucnost zajistili, klade naše česká armáda již více než dvě léta celému světu nepřátel vltězný odpor a obohacila dějiny habsburské říše hojnými zářícími příklady slávy. S vroucí láskou a vděčností vzpomínají srdce všech Rakušanů našich chrabrých vojsk, neboť přece jen jejich rekovnosti za to děkujeme, že se cítíme ve vlasti svobodnými občany, a že se můžeme nerušeně věnovati své hospodářské práci.

S věrností, které není rovno, ano s neúšlechtilějšími cnostmi, které vůbec vojina tvoří, splnili synové naší užší vlasti, obvodu IX. vojenského velitelství, svou povinnost ku císaři a vlasti. Všude, kde zuřily nejroztříbenější boje, stáli jako skály v přiboji moře, ustoupiti bylo jim oizím, jen v před k novým vítězstvím, k nové slávě bylo jim vlastním. Oprávněnou a šlechetnou jest zajisté hrdost, s kterou my všichni sledujeme hrdinné činy těchto synů, neuvadnou vavříny, kterými ozdobili prapory Rakouska. V horoucí láse k otěině zápasili naši synové na zkrváceném bojišti, by své otěině, své vlasti, zachránili svobodu pro budoucí časy.

Bude nám možno všechny tyto za nás přinucené oběti kdy splatiti? Nikoli, neboť jsou příliš veliké, než aby jen skrovně mohly být odhadnuty. Jen v tiché uctivosti lze nám povznášející činy obdivovati, které syny naší otěiny byly vykonány. Za to ale nechť hluboké a šlechetné uznání naše srdce uchvátí! Splatíme povinné díky všem těm chrabřím, kteří vrací se do drahé otěiny jen jako invalidi, jen jako mrzáci. Pro ty nechť se uplatní díky otěiny nejkrásnějším způsobem, ukažme se skutečně hodnými těchto našich domáciých válečných raněných v tom nejušlechtilějším slova významu. Takto plnice svou povinnost ctíme nejen naše invalidy, nýbrž všechny ostatní udatné, kteří pro nás zápasili a ještě dále pro vlast bojují a krváčí.

Pro péči o invalidy naší užší domoviny, vojenského obvodu IX. sboru, neunavně pracovati a sbírat, to budíž v budoucnosti naší cestou, po které budeme kráčet plnice naší nejvznešenější povinnost.

Péče o invalidy 9. sboru sbce se starati o všechny z naší domoviny, kteří ve válce utrpěli, opatrovat jim místa a zaměstnání a k tomu cíli je nutně vycvičiti. Pokud se tyto opatrování samostatných existencí, bude i k tomu náležitě hleděno. Těm, kteří ztratili úd, má být pomoci opatřením náhradních umělých údů (prothes), by se mohli opět státi schopnými si vydělávati. Dále chce péče o invalidy podporovati existence živnostníků, obchodníků atd., které konáním válečné služby a přivoděnou invaliditou byly ohroženy. I slepým a hluchým má být nové živobytí naučením se vhodné práci býti připraveno. Tak hledíme, sledující všechny cíle, které péče o invalidy vlastní, opět šťastné lidi a děti domoviny učiniti a je opět co cenné úd naší společnosti přičleniti. Radost k životu a tvoření nechť se našim invalidům opět vrátí, a nechť příjemné slunko budoucnosti jejich ozařuje.

Jest již nyní mnoho těch, kteří o radu a pomoc na péči o invalidy IX. sboru se obrátí. Záavazky však každým dnem se množí. Velikým darům jednotlivých kruhů jest za to vděčiti, že dosud většině požadavků mohlo být vyhověno. Má-li však velké dílo naší domáci péče o invalidy všechny povinnosti splniti, pak jest nám všem všechny naše nejlepší síly tomu věnovati. Každý, kdo pomoci hledá, nechť za přispění naší domáci péče o invalidy se splněnými nádejemi nový počne život. Tím způsobem nechť se domovina odvděčí svým synům, kteří ve válce úrazu utrpěli, a péče o invalidy IX. sboru zve všechny občany domoviny, by na díle tom podílu brali.

Správní výbor péče o invalidy v obvodu IX. vojenského velitelství.

Ve všech okresích a obcích vojenského obvodu IX. sboru vykonají důvěrníci naší péče o invalidy návštěvy, by přijali úpiay darů.

Upisujte čile na V. válečnou půjčku!

Půjčka jest již vypsána a těší se velikému zájmu uvědomělých rakouských občanů, kteří dobře porozuměli mohutným krokům dějin a novým významným zjevním na poli válečném.

Jestliže zájem o IV. půjčku daleko předstihl horlivost při půjčkách předešlých, doufáme, že V. půjčka bude slaviti triumf tím markantnější. Vždyť právě poslední dni dokumentují velice výrazně obrovitou a ukázněnou sílu těch, kteří majetek rakouských poddaných udatně hájí na několika frontách. Právě ten nepřítel, který se bláhově domníval, že začne olupovati malomocného, jest nyní v nejhorší tísní pod mocnými údery zbraní rakouských. Vidíme, že ani šílené ofensivy nepřátelských velmocí nedovedly otřásti žulovou vytrvalostí armádních sborů.

Nyní držíme rozsáhlá území nepřátelská jako cennou záruku konečného vítězství a bezpečnosti rakouského majetku. Jestliže odluka od světového styku hospodářského nám ukládá uskrovnění a trpělivost, má na druhé straně toto odloučení ten příznivý výsledek, že vydání na válku skoro výlučně připadají k dobru vnitrozemí. Nastává čilý koloběh peněz; vklady u bank, spořitelen a společenstevních úvěrních ústavů rapidně stoupají, jak velikým řadám lidí právě válka otevřela nové zdroje značných příjmů.

Pátá půjčka poskytuje neobyčejné výhody: zve každého, aby si uložil své jmění co nejistěji a na úrok krásný. Celá říše, všechno jmění národů rakouských ručí vkladateli, že uložený kapitál nebude o nic zkrácen.

Čím více se upíše, čím horlivěji přispějeme k dobrému udržení našeho vojska a jeho zbraní, tím dříve se dočkáme definitivního vítězství, tím rychleji bude válka skončena.

Nechť tedy každý bez výjimky nasadí celou svou finanční sílu, aby výsledky dosavadních ví-

tězství byly utvrzeny a rozmnoženy. Jedná se o hospodářskou budoucnost státu a o každého jednotlivce.

Proto nikdo neváhej! Každý upisuj a každý povzbuzuj jiné, aby upisovali dle své nejvyšší možnosti!

Politické sjednocení.

Národní předáci naší energickým způsobem odvalili balvan české krise a ohlásili našemu lidu toto útěšné poselství:

Události přítomné doby nutí české strany, aby zaujaly k určitým otázkám a zjevům společné stanovisko.

Na obzoru jsou změny, jež mohou zasáhnouti až v základy našeho státu a jeho ústavy, otázky, jejichž jednostranné řešení nebylo by ani v zájmu státu, ani v zájmu našeho národa.

V pohnutých dobách dnešních světodějných událostí žádná strana sama nese zodpovědnost za bezpečnost politických práv celého národa, ani za další vývoj, který po ukončení zápasu na bojištích bude následovati.

V přesvědčení, že plníme jen vůli celého, po národní jednotě dnes více než kdy před tím volajícího národa, a že jednáme současně v zájmu staro-slavné dynastie i velikého historického poslání říše, jež spočívá především ve sjednocení a zachování nedílnosti jejich království a zemí, jakož i v naprosté rovnoprávnosti všech národů, sjednocujeme na základě většinové zásady české poslance na radě říšské v jeden celek »Český svaz«.

Vedle tohoto sdružení českých poslanců, jehož účelem jest jednotný postup v otázkách národně-politických a ústavně-právních, vstupuje zároveň v život ze zástupců politických stran zvolený stálý národní sbor, zvaný »Národní výbor«, který bude veškerému politickému podnikání »Českého svazu« oporou a současně nejvyšší mravní instancí v těch zjevech politického života, které vy-mykajíce se z kompetence činnosti poslanecké nic-méně vyžadovaly by řešení z hlediště všenárod-ního.

Tedy konečně se podařilo to, po čem volaly úsilně právě katolické strany české jak v Čechách tak na Moravě. Svorná proklamace předáků všech politických stran hřeje tak mile, jako by se vracela v národě krásná a mnohoslibná éra Riegrova. Jistě právě našinci potěší se nejvíce nad sjednocením a kooperací stran v čase tolik vážném, který jest nepřitelem planého theoretisování a politického hnidopřsví. Nynější doba vynucuje veliké, energické činy od každého, kdo tvrdí, že s národem smýšlí opravdově, že se o jeho prospěch stará upřímně.

Dr. Hruban správně říká: »Dnes žádná česká strana nesmí a nemůže se vymykati ze zodpovědnosti za bezpečnost politických práv celého národa a za jeho další vývoj.« Bylo by to věru nesmírnou hanbou, kdyby zástupci národa kulturně tolik vyspělého a politicky značně vyškoleného nedovedli v rozhodujících okamžicích naléztí východ z labyrintu, v němž se před válkou potáceli vinou některých řemeslných demagogů.

»Český svaz« ovšem ještě neznamená zánik jednotlivých politických stran, ježto názory kulturní a sociální jsou posud velice rozdílné. Zato však jest nutno, aby se všechen lid podřídil pově-lum svazu ve věcech národně politických a ústavně právních. Taková disciplína bude nejlepším lékem politické nervosity edporných stran. Nyní již přestanou rozdílná stanoviska různých českých klubů, nebudou vyjednávati zástupcové parlamentních skupin českých. Bude se rokovati o společných politických záležitostech českého národa ve společnosti všech českých poslanců, k rozhodnutí svazu dojde vždy na základě většiny hlasů. Jen předsednictvo svazové bude vyjednávati s vládou ve jménu všech. Takto se zbavíme obtížného bfemene vleklých polemik a nesvorných návrhů novinářských, které obyčejně nevedly k žádnému faktickému užtku.

DEPEŠNÍ ADRESSA: ALBIBANKA

TELEFON ČÍSLO 83

KRÁLOVÉHRADECKÁ BANKOVNÍ JEDNOTA V HRADCI KRÁLOVÉ ADALBERTINUM

PROVÁDÍ VEŠKERÉ OBCHODY BANKOVNÍ A SMĚNÁRENSKÉ ZA PODMÍNY K NEJVÝHODNĚJŠÍCH - ESKONT SMĚNEK - PŘIJÍMÁ VKLADY NA ÚROK 4%, A VYPLÁCÍ VEŠKERÉ VKLADY BÍZ JAKÉHOKOLIV OMEZENÍ - SLOŽNÍ LÍSTKY POSTOVNÍ SPOŘITELNY ZDARMA

VELKOOBCHOD UHLIM, KOKSEM A CEMENTEM

ŽIROVÝ ÚČET U RAKOUSKO-UHERSKÉ BANKY

ČÍSLO ÚČTU POŠT. SPOŘITELNY 140.273

Moravská agrární a průmyslová banka

Telegramy: Agrobanka.

Filiálka v Chrudimi.

Telefon: 48.

Akciový kapitál 14 milionů korun.

Centrála v Brně.

Filiálky: Praha, Nám. Brod, Holešov, Kroměříž, Mor. Ostrava, Opava, Olomouc, Třebíč.

Peněžní obchody bankovní a směnárenské všeho druhu. — Financování podniků. — Zálohové úvěry obcím a městům. — Eskont směnek, devis a účtů. — Úhrady do ciziny a poukazy válečným zajatcům. — Koupě a prodej cenných papírů, valut a mincí. — Obchodní místo c. k. rakouské třídní loterie.

Oddělení pozemkové.

Vklady { na knížky na běžný účet

úrokuje co nejvýhodněji. — Ukládání možno bez výloh složenými listky poštovní spořitelny, jež banka na požádání zdarma zašle.

Oddělení pro zboží.

I my ovšem zůstáváme dále programově a organizačně stranou samostatnou. Zcela svobodně budeme pracovat na poli kulturním, sociálním a hospodářském dle dosavadních zásad, ale v politice budeme slovem i skutkem ctít všennárodní uctívanost, opravdovou svornost.

Že jest náš národ velice inteligentní, dokázal nesčetněkrát ve všech oborech. Ale stále více bylo zřejmo, že osvěcenost sama k prospěšnému rozvoji českého lidu daleko nestačí. Čím dál bylo patrnější, že jest potřeba také mocné výchovy vůle. Nyní tedy vchází do zkušební sněh mravní fond českého lidu a hlavně českých předáků. Nyní jest potřeba dokazovati, jak se dovedou všechny strany zapřít a oběti přinášeti v zájmu národní věci společně.

Konstatuje-li se v celém světě, jak Čechové dovedou se obětovati na bojištích, zajisté v našem národě nalezneme se dostatek síly i k trpělivosti a oheťavého sebezaporu jiného druhu. Vždyť doba těžká očisťuje, třídí, probouzí k velikým činům dobré vlastnosti občanstva.

Nuže tedy, nechť »Český svaz« a »Národní výbor« jsou nám hvězdami, jichž lesk nesmí se zakaliti mlžinami nové osudné hašteřivosti. Nalezli jsme cestu z bludiště a po této cestě kráčíme neochvějně dále!

Pečujeme o školu.

Oppoziční katolického názoru světového i nyní hluboké a výtrvale prohlášení, jak budou po válce houževnatě pokračovati na »reformě« školy dle vlastních zásad. V samé Vídni německá »Freie Schule« netoliko koná velice pilné přípravy, ale konala v té příčině i velikou schůzi, která vyzněla v ostrý protest proti katolíkům. Volno-myšlenkáři se tam pochlubili, že jejich počet roste. Zatím chtějí jednotnou výchovu, ale takovou, která by nepropagovala žádnou konfesi. Tedy jedině osvědčené základy mravního rozvoje davů mají padnouti — a na morálku vědeckou marně se čeká, jak prohlásili sami univerzitní profesori.

Co taková negice a měnivé hokuspokusy pro budoucnost národů znamenají, dokazuje předešlá trpká zkušenost. Berlínský filosof, univerzitní profesor dr. Drews před několika roky se vyjádřil: »Jestliže ztratily masy náboženství, tedy není pro ně už také mravnosti. Nežutane z ní než životní chytrost, to jest ohled na vlastní prospěch. Bez Boha potrvá pouze morálka tačkářů.«

Jest známo, že mnoho moderních inteligentů používá svých vědomostí jako zlodějské lucerny k špatným činům. Jaký duševní vývoj možno čekat teprve u prostých davů, které nemají času ani schopnosti studovati díla filosofická, pohroužit se do řádků učených myslitelů?

»Volná myšlenka« snaží se oslňovati bengálovými hesly. Nejnovější její výzvou jest: »Výběr všech schopných v celém národě!« — Ale podíváme-li se na tato slova blíže, poznáme, že jejich obsah jest velice akrovný. Vždyť se neví, zdali schopní také budou mít vždycky opravdovou vůli využívat své dovednosti k dobru celku. Co již bylo schopných poslanců, tajemníků, pokladníků, kteří svou povinností úžasné zradili anebo pracovali jen potud, pokud to prospívalo jejich plánům osobním!

Ve »Volné myšlence« zatím uplatňují svůj hlas výhradně boháči a jejich placení agitátoři. Jestliže již tedy začátky jsou tak málo ideální, jak bude teprve později, až agitace schvátí do svých tenet bez výběru celé veliké masy? A jestliže »Volná myšlenka« teprve po výběru všech schopných volá, církev takové heslo vtělila ve skutky již před dávnými věky; posud hledí k vysokým úřadům povznést katolíky nejméně schopnější bez ohledu na jejich původ a majetkové poměry. Sám protestantský spisovatel Walter Kluge ve svém listě »Neue Bahnen« praví, že výzva »Volnou cestu talentů!« v církvi katolické jest již prakticky uplatněna. Kníže-arcibiskup kardinál Kopp byl synem tkalce, kardinál Katschthaler synem učitele, kníže-arcibiskup Kaltner synem sedlákovým, kníže-biskup Bertram synem malého obchodníka, otec biskupa

Berninga byl truhlářem, otec papeže Pia X. obecním zřízencem atd. Kluge po uvedení jiných ještě příkladů praví: »To se musí katolické církvi přiznati, že nehledí ani na stav, ani na hodnotu, nýbrž jedině na práci a schopnost. To jest zcela jistě jedním z tajemství, kterými tato církev stále dosahuje svých církevních a politických úspěchů... Zároveň však znamená tento způsob povyšování také značné upevnění církve v lidu. Ti, kteří vládnou, pocházejí skutečně z lidu a znají lid, oni všechno strádání a obtíže jeho zakusili na vlastním těle, nejsou odcizeni jeho radostem, znají nejtišší a nejtajnější jeho záchůvy. To má přece velice značnou oenu, jestliže z nízkosti postoupili k výši. Znají všechno, co činí, podle toho také mají nádeji na úspěch a mohou svou činnost zcela správně dle toho zaříditi.«

Tím ovšem ještě není řečeno, že by se hodil v církvi k vysoké důstojnosti každý člověk zrozený v prostředí proletářském a že by nedovedl zastávat řádně důležité úkoly muž urozený. Přemrštěný demokratismus vede často k předstírákům naivním. Proto církev zcela moudře povoluje přístup k nejvyšším hodnostem lidem původu kteréhokoli. To však má vždycky na mysli, aby nejméně schopní zaujali místa opravdu vynikající. V říšsko-německém sněmu prohlásil 26. října 1916 poslanec dr. Stresemann, který jest nacionálním liberálem: »Všecky ohledy na peníze a rod aristokratický musejí pominouti. V této příčině měli bychom si vzíti za vzor katolickou církev. Já jsem jí jinak velice vzdálen, ale to musím přiznati, že problém: spojití nejvyšší autority, před kterou se každý rád dobrovolně kofí, se soustavou nejvyšší demokracie, která se nikdy netáče na stav a původ, nýbrž jenom na výkony, rozluštila církev skvělým způsobem.«

U volno-myšlenkářů naopak: ti to mají sice krásných slov mnoho, ale když se pokoušeli v Německu zaříditi ústav pro praktickou životosprávu volno-myšlenkářskou, stanovili podmínky, z nichž bylo zcela zřejmo, že do projektovaného útulku se mohou dostat pouze lidé bohatí.

»Všem nejschopnějším volnou cestu!« Ale právě pumaři, zákeřní zloděinci různých radikálních proudů byli líčení jako lidé velice talentovaní. Občanům tímto jejich stoupenci světovali zodpovědné úkoly — a předešto seznali, že vtipní předáci zradili své vlastní přátele, že jim utekli s obsahem svěšené pokladny, že prozrazovali jejich plány protivníkům, že sledovali ve straně politiku osobní a pod. Proto ničeho na své síle neztrácí výrok Pléma: »Počátek moudrosti bázeň Boží.« Není každý upřímně zbožný občan geniem, ale pracuje pro bližního svědomitě dle svých schopností; jestliže pak seznává, že svými vlohami v kritických okamžicích nestačí, vyzná a nezapře — upozorní, kde jest potřeba pracovníka jiného.

Výchova náboženská však se nezdaří, nepůjde-li ruku v ruce škola s rodinou, nebude-li jednotné výchovy na základě pevných zásad konfesních. Jestliže se tedy »Volná škola« chlubí, že jí nově přibýlo mnoho členstva, jsou povinni vyvíjeti katolíci důstojný a imponující protitlak na záchranu duchovního odkazu svých šlechtických předků. Kdo si myslí, že nyní může svědomitě dle svých schopností; jestliže pak seznává, že svými vlohami v kritických okamžicích nestačí, vyzná a nezapře — upozorní, kde jest potřeba pracovníka jiného.

Výchova náboženská však se nezdaří, nepůjde-li ruku v ruce škola s rodinou, nebude-li jednotné výchovy na základě pevných zásad konfesních. Jestliže se tedy »Volná škola« chlubí, že jí nově přibýlo mnoho členstva, jsou povinni vyvíjeti katolíci důstojný a imponující protitlak na záchranu duchovního odkazu svých šlechtických předků. Kdo si myslí, že nyní může svědomitě dle svých schopností; jestliže pak seznává, že svými vlohami v kritických okamžicích nestačí, vyzná a nezapře — upozorní, kde jest potřeba pracovníka jiného.

Průběh války.

Proti Rumunsku. Situace v Rumunsku jest vážná, nepříteli podařilo se učiniti do Valašska široký průlom — tak nařiká nepřátelský tisk nad vítězstvím rakousko-uherského a německého vojska. Úřední zpráva potvrzuje, že vojska generála Falkenhayna v bitvě u Targuiu prorazila si cestu k výstupům v pohorí a dosáhla dráhy vedoucí z Verciorové do Crajové. Trať tato jest od hranic vzdálena 90 km. Zároveň spojené vojsko postoupilo dále podél řeky Aluty a dosáhlo horských úpatí u Calimanești.

Suici, z nichž první místo jest od průsmyku Cervenověžského vzdáleno 40 km, druhé 50 km. Od 1. listopadu bylo v těchto bojích na Valašsku zajato přes 19460 Rumunů a ukořistěno 26 děl, 17 munčních vozů a 72 kulometů. — Vrovní armádní velitelství dne 21. listopadu ohlásilo dobytí Crajové, hlavního města západního Valašska. Crajová jest od našich hranic vzdálena 120 km a má 50 000 obyvatel, jež jest většinou řecko-katolické. Město jest střediskem obilního trhu. — Po porážce u Targuiu pronásledování Rumunů děje se s neslýchanou rychlostí. Crajová od místa rozhodné bitvy u Targuiu jest vzdálena na 100 km. Spojená vojska pronikla tak daleko k jihu, že mají už jen 50 km k jižním hranicím Rumunska, t. j. k Dunaji. Tímto prostorem mezi Crajovou a Dunajem, nyní tedy už jen 50 km širokým a stále se úžícím, mají couvnouti i ony rumunské sbory, které bojovaly na řece Černé a ony, které hájily přechody na nejzápadnějším toku Dunaje. — V Dobrudži a podél Dunaje jest hlášena dělostřelecká palba. Nářky dohlcového tisku ukazují, že ruská pomoc Rumunsku jest dosud nedostatečná.

Na ruském bojišti tuhá zima byla příčinou jen slabé činnosti bitevní. — V ruském nejménějším přístavu Archangelsku pravou spoušť způsobil hrozný výbuch. Celkem tu zničeno 7 parníků, nejméně 20 parníků těžce poškozeno, stěhova zničeno za 80 milionů rublů, ve skladištích shořelo na 20.000 žuků bavlny, dále 2 továrny na pryž v ceně 15 milionů a celý automobilový park nové automobilové linie Petrohrad—Moskva.

V Makedonii zuřila o Bitolj krvavá bitva. Spojené vojsko bulharsko-německé ustoupilo ze zaplavené roviny bitoljské na výšiny severně od Bitolje a Francouzi vtrhli do opuštěného města. Na sever od města začínají pro armádu solunskou hlavní potíže.

V Řecku pokračuje znásilňování. Spojenci žádají totiž, aby rakouskému, německému, bulharskému a tureckému vyslanci byly doručeny pasy. Vláda proti tomu protestuje. Zároveň admirál francouzský žádá od vlády vydání zbraní, střeliva a jiných zásob, které náležejí k výzbroji dvou tříd řeckého vojska. — Z jiné strany se tvrdí, že národ většinou stojí za králem; celá armáda Venizelova čítá prý jen 2.000 mužů.

Italové kromě menších výpadů dávají zatím pokoj, chystají prý se však k nové, desáté ofenzivě na jižním území Krasu.

Na západním bojišti byly velké boje na řece Ancre, kde se Angličané pokusili o průlom; byli však většinou odraženi.

Mírový plán má prý už americký prezident Wilson. S ním současně prý vystoupí i papež, král španělský a ostatní neutrálové. Mírový pokus neutrálu spočívá na názoru, že válka nemůže skončit jinak než kompromisem.

Kancelářské potřeby,

papír, péra, inkoust, tužky ve velkém výběru v Družstevním knihkupectví v Hradci Králové, Adalbertinum.

Politický přehled.

»Český svaz« právě utvořený jest největší organizací v poslanecké sněmovně, čítá 108 poslanců. Německo-nacionální svaz má 102 členy, Polské kolo 79.

Němečtí poslanci z Čech podali ministerskému předsedovi dr. Körbrovi a ministrům Markovi a dr. Hussarkovi požadavky Němců v Čechách. Ministerský předseda odpověděl, že tlumočené požadavky a názory běže na vědomí, že však tou dobou jest zabrán příliš pilnými hospodářskými záležitostmi, především zaopatřováním potravin, takže se nemůže věnovati nyní řešení otázek politických a národnostních. Ministři financí a vyučování byli požádáni, aby podporovali požadavky učitelstva, zvláště jejich drahotní přídavek. Bar. Hussarek přislíbil vše

Pozvání k upisování

páté 5½% daněproste rakouské válečné půjčky

jež zahájeno bude v pondělí dne 20. listopadu a skončí
v sobotu dne 16. prosince 1916.

Úpisy přijímá

Živnostenská banka filiálka v Hradci Králové

vedle jiných bank a všech místních peněžních ústavů.

Příslušné prospekty a přihláškové tiskopisy lze bezplatně na požádání obdržeti u Živnostenské banky filiálky v Hradci Králové, která na projevené přání zašle též potřebný počet složných listků, jimiž upisovatelům bude lze splátky na upisovací hodnotu vykonati.

Upisovací cena obnáší

pro čtyřicetiletou daněprostou 5½% umořitelnou státní půjčku:

K 92.50 resp. s náhradou ½% bonifikace K 92.—,

pro daněproste 5½% státní pokl. poukázky splatné 1. června 1922:

K 96.50 resp. s náhradou ½% bonifikace K 96.—.

Upisovacímu místu jest vyhrazeno, aby stanovilo výši částky, jež se má jednotlivě přiděliti; přidělení provede se co nejdříve po skončení subskripce a upisovatelům podá se o tom zpráva.

Kupní cenu nutno při úpisech do K 200.— ihned zaplatiti při přihlášce plným obnosem. Při úpisech nad K 200.— nutno zaplatiti:

při přihlášce	10% jmenovité hodnoty,
dne 16. ledna 1917	20% „ „
dne 16. února 1917	20% „ „
dne 16. března 1917	25% „ „
dne 16. dubna 1917	zbytek upisovací hodnoty,

Poněvadž kuponové úroky počítají se od 1. prosince 1916, nahradí se upisovatelům z obnosu dříve splacených 5½% úroky z kusu ode dne splátky až do 30. listopadu 1916. Při splátkách po 1. prosinci 1916 musí upisovatel nahraditi úroky z kusu od 1. prosince 1916 až do dne zaplacení.

K přihláškám na určité kusy půjčky může se přihlížeti jen pokud upisovací místo uzná to za přípustno.

Kusy dlužno odebrati u téhož místa, u kterého byla půjčka upsána.

Až do vyhotovení definitivních kusů vydají se upisovatelům na požádání listy zatímní, jež se vymění za definitivní kusy bez účtování poplatků za výměnu u téhož místa, které vydalo zatímní listy.

Živnostenská banka filiálka v Hradci Králové poskytuje upisovatelům k jich event. přání za zvláštně výhodných podmínek

zálohy na cenné papíry a titry válečných půjček

k účelům upisování a zaplacení V. rakouské válečné půjčky, po případě zaopatří jim též svým časem na takovéto hodnoty zápůjčku od Rakousko-uherské banky nebo Válečné půjčkové pokladny a to za sníženou výhodnou sazbu úrokovou.

možnou pomoc, potvrdiv, že chování učitelstva v Čechách jest za války opravdu vzorné.

Jagow, tajemník zahraničního úřadu německého, státní ministr, požádal ze zdravotních ohledů za propuštění.

Pruský sněm o polské otázce. Dne 20. listopadu projednávala pruská poslanecká sněmovna návrh konservativců, svobodných konservativců a národních liberálů o polské otázce. Navrhovatelé očekávají totiž, že se Německu při úpravě kulturních a národních poměrů v novém polském státě dostane vojenského, hospodářského a hlavně politického zabezpečení. Sněm pruský má si vyhraditi právo vlastního stanoviska naproti všelikým politickým krokům, které se týkají zájmů polsky mluvících Průšáků. Navrhovatelé pokládají za nemožné, aby vnitřní politické poměry na německých východních okrajích upraveny byly způsobem, který by brozil německému charakteru východních pro-

vincií. — Návrhy tyto schváleny hlasováním dle jmen proti hlasům středu, Poláků, pokrokové strany lidové, soc. demokratů a 1 dánského poslance 180 hlasy proti 104.

Kulturní jiskry.

Zcela zbytečné politické rady. Vídeňská »Reichspost« pronáší námitky proti politickému připojení českých křesť. sociálův a konservativců k čes. stranám svobodomyšlným. Poukazuje na to že naše strany katolicko-národní a křesť. sociální mají štít čistý, který není zkompromitován válečnými událostmi.

Na to odpovídáme: 1. »Český svaz« nemá nic společného s Masarykem a jinými zrádci. Provolání zřejmě jest vydáno i v zájmu staroslavné dynastie a velkého historického poslání Mše.

2. Jest vůle samé vlády, aby v lůně jednotli-

vých národů se zmírnily protivy a utichly politické třenice. Národ rezervovaný domácí hašteřivostí poškozoval by netoliko sám sebe, ale i celou říši. Jeho pozornost v době nejvyšší zodpovědné byla by rozptylována malichernostmi. Která společnost nedovede a nechce prospěti ani sama sobě, málo prospěje i širšímu společenskému útvaru, k němuž jest politicky přičleněna. Proto praví rakouští patrioti i v zájmu celé říše mají vítati zjednodušení politických poměrů.

3. Sami katolíci volali důrazně a vytrvale po českém politickém souručenství. Nyní, kdy konečně došlo k velikému činu, měli by snad vypfáhnouti, jako by se jich netýkala společná věc pokrevenců, mezi nimiž žíti musíme? Vždyť úsilné snahy po smíru politických stran jsou patrný i mezi jinými národy rakouskými. Sami Němci přikročili k praktickým počínům v tom směru důrazně ještě dříve než národ náš. Vždyť sami přivrženci »Reichspostu« jsou nyní v pevném souručenství

se svobodnýmyslníky téhož národa, se svazem německo-nacionálním.

4. České strany vešly v úzké spojení na programu národním, nemajíce úmyslu útočných proti národu jiným. Nechtějí nespravedlivě ublížit žádnému křesť. sociáloví německému a vůbec žádnému Němci. Vždyť sami dobře pochopujeme, že nyní není doba k vyplatění bezohlednému nacionismu, ale naopak jest si přáti, aby v zájmu společné říše se připravovalo sblížení národů na základě spravedlivosti a tedy i na základě obrany nezadávajících národních práv. Má-li český katolík národně poučiti, jaký má býti křesťanský vývoj vnitřní politiky národní, musí napřed sám ukázati jak se tato politika účelně provádí.

5. Kdyby katolíci se vyhýbali národní solidaritě, ocitali by se v politické aréně na výměnku, zbavovali by se příležitosti k faktickému zasahování politickému. Radikalismus faktický, který se tolik znelodnotil, nabýval by nového dechu ke škodě národa i říše. Nechceme tudíž ani nepřímou pomáhati na nohy ochromeným demagogům. Nadto jest nejnepohodlnější otázkou, kdo by pomáhal katolíkům v jejich úsilí pro dobro národa a státu, až by byli zcela osamoceni. Katolíci zajisté konají dobrou službu veřejnému prospěchu, chtějí-li své síly uplatnit v rámci vlastního národa. Vždyť přece katolíci v jiných národech rakouských volí tutéž taktiku. Kdekoli se jedná o věc spravedlivou, o požadavek přirozeného práva tam katolictvo nesmí býti žilem rušivým, tam naše morálka ořikazuje spolupráci.

Chce-li katolictvo něco na veřejném kolbišti znamenati, musí si získati důvěru v širých lidových vrstvách: a důvěry takové dobude nikoli pouhými hesly, nýbrž upřímnou národní kooperací.

Henryk Sienkiewicz umřel. Největší současný romanopisec Henryk Sienkiewicz zemřel ve Vevrey u jezera Ženevského ve Švýcařích. Polsko ztrácí v něm nejen velikého umělce, ale i velkého polského vlastence, který vtělil velké dějinné bolesti svého národa v díla opravdu veliká. Jeho historická trilogie (Ohněm a mečem, Potopa, Pan Wolodyjowski) jest jedním z největších historických románových děl vůbec. Vyznačující se velkolepým rozpětím dějovým, mohutným scénováním, úchvatným rozletem fantazie, především pak ušlechtilou tendencí a vzníceným vlasteneckým citem. Světové pověsti těšil se nejprve román Sienkiewiczův „Quo vadis?“, přeložený do více než 30 světových řečí. — Sienkiewicz narodil se roku 1846. mládí prožil v gubernii radomské, později žil ve Varšavě, mnoho času ztrávil na cestách Evropou, Amerikou i Afrikou. Literární činnost začal kritickými statěmi o divadle. Mimo množství povídek, z nichž mnohé co do umělecké vyrovnanosti předčí i jeho romány, psal ze svých cest originální cestopisy. Roku 1905 obdržel Sienkiewicz Nobelovu cenu za literaturu. Poslední čas žil většinou na svém statku Olegorku a za války ve Švýcařích kdež také zemřel. Z jeho prací vyšly v českém překladu všechny velké romány, cestopisy a mnoho povídek. — Sienkiewicz byl národu polskému něčím více než proslulým umělcem a vlastencem. Byl vynikajícím apoštolem polské myšlenky; mužům významu Sienkiewiczova dává se titul národních proroků. Autorita proslulého muže byla v polských zemích obrovská právě proto, že spisovatel stál se o dobro polského lidu všeho. Ani své spisovatelské péro, ani agitaci nedával do služeb některé speciálně politické strany. Vždyť by taková příslušnost hyla vryla hlubokou a sotva blahou stopu do jeho umělecké činnosti. S. tedy pracoval tak, aby získal srdce všech. Ovšem navázal na staré tradice Mickiewiczovy otevřeně projevoval úctu ke katolickému přesvědčení svých ctihodných předků. Výborně rozuměl duši polské a věděl, že rozněcování skepticismu a nových rozmarných teorií, které nedovedly podati lidstvu nový ucelený názor životní, bylo by pro jeho národ jedovatou lučavkou. Jen kde vane duch upřímně náboženský, jest srdce opravdu nadšeno pro veliké obětavé činy pozitivní. K spisovatelskému úkolu přistupoval s velice jasným vědomím veliké zodpovědnosti. Byl přesvědčen, že předem jest potřeba každou ideu, každou historickou stať co nejdůkladněji prostudovati a pak teprve podávati výslednici svého přemýšlení národu v rouchu zábavném. Vždyť na př. romány v praksi působí na duševní vývoj národa desateronásobně více než veliké folianty nejdůmyslnějších prací historických, které čtou — málokterí. Sienkiewicz krásou své díky a přesvědčivostí vývodů strhoval, uváděl v nadšení i bezvěrce. Kromě Tolstého žádný ze slovanských spisovatelů neměl tak rozšířené obce čtenářské ve všech dílech světa jako Sienkiewicz, který bude chloubou polského národa navždycky. Jméno tohoto spisovatele bude zapsáno zlatým písmem netoliko v dějinách polské literatury, ale i v historii polského národa vůbec.

Obrácení Rogera Casementa na katolickou víru. Některé anglické časopisy přinesly zprávu, že proslulý vůdce Irů Casement byl přijat do katolické církve teprve několik hodin před popravou. Ale londýnský katolický časopis „Catholic Universe“ po podrobné informaci líčí obrácení Casementovo poněkud jinak. Tento irský vlastenec byl

vězněn v Toweru a Brixtonu. Prohlásil před vynikajícími katolickými kněžími, že byl asi pokřtěn po katolicku; protože však jeho matka brzy zemřela a jeho otec byl oranžista, byl vychován jako protestant. V Brixtonu se rozhodl přihlásiti se do katolické církve. Když byl dopraven do Pentoville, dal se zapsat do úřední knihy jako katolík, ačkoli ještě do katolické církve oficiálně přijat nebyl. Na jeho žádost vešel do jeho žalární cely vězeňský duchovní Carey, aby doplnil Casementovy vědomosti o katolické věrouce. Vězeň učil se horlivě; dva dni před popravou slavil své obrácení v žalární kapli. Již za vyučování Careyova dával C. na jevo vroucí zbožnost; pro všechno, cokoli s náboženstvím souviselo, jevil nehlubší úctu. Jeden svědek jeho počínání prohlásil: „Reholnice při svém cvičení ve zbožnosti nemůže býti uctivější a dťstější, než jakým byl Casement. V noci před smrtí byl vězeň navštíven od děkana Ringa a Careya. Oba setrvali v žalární kobce přes dvě hodiny. Casement při loučení řekl v starém jazyku irském: „Požehnání Boží buď s vámi za vaši dobrotu ke mně! Ring odpověděl v téže jazyku: „Přeji ti život blažený a tvé duši nebeské světlo.“

Ze staroegyptské věrouky uvádí dr. Slabý v „Čas. k. d.“ důležitý článek. Egypťané pevně věřili v život posmrtný. Domnívali se, že říše mrtvých nalézá se ihned za pokrajem lybické pouště; tam se prý váží skutky zemřelého na váze pravdy. Po západu slunce říše mrtvých přestává býti místem mrákot. Vstupuje tam totiž bůh Re; slunci totiž vzdávána pocta Ložská. V „Klize zemřelých“ se líčí, jakou scenerii vykouzlí bůh Re, když svou nebeskou pouť skončí, aby zazářil v kraji zemřelých: „Ctihodní obyvatelé západu jásají, když tam zazáříš velikému bohu Osiridovi, věčnosti pánu. Obyvatelé slují sedí ve svých kobkách a s rukama pozdvýženými tebe vzývají. Když záře tvá k nim proniká, přednášejí tobě všechny své prosby. Když osvěcuješ temnoty západu, srdce pánů Duatu (t. j. podsvětí) září rozkoší; jejich oči otvírají se při patření na tebe, jejich srdce jásají, když tě spatří. — Patrně, že staří Egypťané neměli před smrtí a podsvětím takovou hrůzu jako antičtí Řekové.

Monsignore Dr. Josef Tumpach zemřel. Velice bolestně dotkla se zpráva o skonu muže mravenčí pile všech těch, kteří byli očitymi svědky mnohostranné činnosti osvěceného hodnostáře. Upracoval se neodpočínal si ani tehdy, když mu bylo důtklivě domlouváno, aby věnoval raději nějaký čas k nápravě silně otřeseného zdraví. Kromě četných prací, které přímo souvisely s jeho církevní hodností, bral na sebe četné úkoly jiné, tak že byl div, jak jeden sebe bystřejší pracovník může tolik ušlechtilých plánů prováděti. Zesnulý byl předsedou Křesťanské akademie, Dědictví sv. Prokopa, Katol. spolku tiskového, ředitelem Dědictví sv. Jana Nep., redaktorem Časopisu katol. duchovenstva, Českého slovníku bohovědného, Vzdělávací knihovny katolické, Hlasů katol. spolku tiskového a Bible české. Nebyl nikde pouhým figurantem. O všechny tyto podniky stál se s nadšením záplem, agitoval, povzbuzoval jako přední harcovník, získával zdatné spolupracovníky.

Zaujal v české hierarchii místo velice čestné jaké jeho vzácnému vzdělání, ušlechtilé povaze a osvěcenosti právem náleželo. Z profesora theologické fakulty stal se metropolitním kanovníkem u sv. Víta, apoštol. protonotářem, Jeho Svatosti domácím prelátem, vicekancléřem theolog. fakulty, předsedou církevního soudu. Jmenován členem c. k. zem. školní rady, býval obecním starším města Prahy. Pocty čestného občanství se mu dostalo v Sulislavi a v Oseku u Rokycan. Byl členem řady vlasteneckých a humanitních spolků atd.

Již jako student horlivě se učil slovanským jazykům a navázal silé styky s čelnými slavisty. Již za mladých let psával do Slovanského sborníku nezapomenutelného pracovníka Jelínka s nímž žil v intimním přátelství. V živém přátelském styku byl s krakovským arcibiskupem Bilczewským, Oromnickým, s gorickým arcibiskupem Sedejem, biskupy Caričem, Napotnikem; se slovinskými poslanci dr. Krekem, Grivcem a mnohými jinými vynikajícími osobnostmi slovanského světa. V samých Čechách každý, kdo dbal o zvýšení kulturní úrovně a umělecké snahy českého národa každý katolický horlivce znal velmi dobře dra. Tumpacha. S J. Exc. nejd. biskupem dr. Josefem Doubravou žil v nejvěřejším přátelství.

Dr. J. Tumpach narodil se r. 1862 v Oseku u Rokycan, studoval v Rokycanech a Plzni, bohosloví v Praze. Vysvěcen byl r. 1887. Kaplanoval ve Stříbře, pak se odebral na vysoká studia do Vídně, kdež r. 1892 povýšen na doktora bohosloví. Stal se adjunktem bohoslovecké fakulty v Praze, později profesorem církevního práva a křesťanské sociologie. Metropolitním kanovníkem stal se r. 1902.

Dlouho by trvalo, než by se vylíčila celá spisovatelská činnost zasloužilého pracovníka. Psal do celé řady listů a vydal i samostatné díla velice důležitá. Starale se neudmánil o duchovní povznesení katolictva, nikdy nezapomínal svých povinností vlasteneckých. Byl ušlechtilým, činným národovcem, jak četné výmluvné skutky svědčí.

Dlouhá, trapná choroba hlodala na těle jeho, až 20. listopadu šlechtatý hodnostář u věku 54 let odevzdal duši svou Pánu. Památka jeho bude povždy slavná.

Významná příprava ke koncentraci české katolické práce kulturně-literární. Vyšlo chvalitebné provolání, podepsané vynikajícími pracovníky: Dr. Fr. Ehrmannem, V. Müllerem, Dr. J. L. Sýkorou a Dr. J. Tumpachem (který před realizováním své velkolepé myšlenky zemřel). V důležitém manifestu se praví:

„Jest nepopratelnou skutečností, že čeští katolíci, jako před válkou, tak i po válce zůstávají odkázáni sami na sebe a na svou vlastní sílu. A tu jest třeba, abychom všechny síly, které v našem táboře jsou, dali do služeb svých nábožensko-národních ideálů. Z té příčiny jest především třeba, aby žádná pracovní síla, jížž nemáme nadbytek, nebyla nevyužívána a neležela ladem, a abychom ve všech směrech zahájili už nyní a tím více po válce ne nahodilou, nýbrž systematickou a vážnou práci. Koncentrace všech sil katolického tábora českého za účelovou a cílevědomou práci k provádění katolických ideí v našem národě jest nezbytnou nutností.“

Bylo proto velice včasné, když popudem několika vážených pracovníků katolických vydáno bylo heslo: koncentrace české katolické práce kulturně-literární. Neboť jest známo, že v našem táboře v oboru tomto se pracovalo mnoho, ale roztržitě a nejednotně. Měli jsme sice již po mnoho let vědecký odbor při křesťanské akademii v Praze, který si vytknul podobný úkol, jaký má vídeňská Leogesellschaft; avšak ten zůstav namnoze nepovšimnut a nemalé dosti prostředků, nemohl úkolu svému dostati měrou žádoucí. A přece má-li naše snažení přinésti bohaté ovoce úspěchů, potřebujeme takovou instituci, která by bylo finančně silnou podporou veškeré katolické práce duševní v českém národě. Soustředila veškeré síly odborné a vždy včas jich užíti, dávala pracovníkům podněty, vypisovala čeny na důležitá témata, starala se o proniknutí významných prací literárních, zaujímalá stanovisko k otázkám, vznícujícím hladinu českého života kulturního, stala se vážnou tribunou, jejíž hlas by slyšel celý český národ a vůbec jež by časově, jednotně a cílevědomě řídila dílu literární práce v zemích českých.

Ovšem jsme přesvědčeni, že tyto vytýčené cíle jsou v našich poměrech ideálem, ale nikoliv ideálem nedosažitelným. Jest nutno jen myšlenky této chopiti se prakticky a s nadšením. Na schůzi zástupců různých literárních institucí, pořádané dne 10. září t. r., byla projednána vřelá a spontánní touha po takové koncentraci katolické práce duševní a zároveň po podrobné debatě projeveno přání, aby toto soustředění stalo se na základě a v rámci staré, osvědčené a o duševní život českých katolíků zasloužilé Křesťanské Akademie. Když pak i ředitelstvo „Křesť. Akademie“ s návrhem tímto souhlasilo, určen byl vědecký odbor „Křesť. Akademie“ za onen koncentrační bod v němž by se naše literární práce soustředila.

Podepsaní projevují naději, že literární instituce katolické řádně významný plán ocení a že výzva nalezne vřelé přijetí mezi katolíky vůbec. Ustavující schůze svolána na tuto neděli (26. listopadu) o 5. hod. odpol.

Apel ten naplňuje radostí a zajišťé čini oprávněný nárok na činnou podporu nejen kněží, ale i všech katolických laiků, jimž možno nějakou hřívnou ke zdaru ušlechtilého plánu přispěti.

Záložna v Hradci Král.,
Janské náměstí č. 163.

Vklady na knížky 4%.
Půjčky. — Úvěry osobní. — Zálohy.
Eskompt účtů a směnok.

Za válečného ruchu.

Poslední okamžiky J. V. císaře. Nemoc počala asi před 3 týdny zcela nepatrným katearem, který nebyl ani spojen s vyměšováním hlenu. 8. t. m. nastaly lehké bolesti v pravém pohrudí. 12. t. m. objevily se poprvé bolesti v pravé plic, aniž by však tělesný lékař dr. Kerzel, který mocnate denně ošetřoval, byl mohl zjistit zápal plic. 15. t. m. nastalo obavy budící zhoršení. Císař se cítil velmi mdlý. Po přechodném zlepšení zhoršil se zdravotní stav panovníkův ve čtvrtek, pátek a sobotu stoupáním teploty a zvýšením pocitem slabosti. Přes to pracoval císař jako obvykle. V pondělí večer bylo sensorium lehce zakalené. Císař ulehl dříve. Průdušky však byly stále volny, pouze horečka stoupala vzhledem na vysoký věk mocnate povážlivě. V úterý ráno vstal císař s velkou horečkou a cítil se velmi mdlým. Dal si postaviti ke stolu proti svému obyčejí lenošku. Ráno pozil dva fyziky šunky, v 8 hodin něco kyselého mléka. Ke snídani nepožil, císař téměř nic. Večer pojeil talíř silné polévky a kousek kufete. Slabost císařova stoupala však tak, že o 6. hod. sám žádal, aby byl uložen do lůžka. Sensorium počalo se kalit. Tělesný lékař dr. Kerzel a prof. dr. Ortner nevzdálili se od mocnate. Stále ještě klonili se lékaři k názoru, že přes těžký stav, byt i nedošlo k uzdravení, přece nemoc 2—3 dny ještě potrvá. Císař odpočíval klidně v posteli, nebylo slyšet ani chrapotu, těžkého dechu nebo sténání. Dcera císařova arcivévodkyně Marie Valerie a vnučka, princezna Windischgrätzová, přistoupily opět k lůžku nemocného. O 7. hodině večer lékaři nemocného vyšetřovali. Císař

hluboce spal. Když lékaři mezi 8. a 9. hod. opět přistoupili k léčbě nemocného, konstatovali ke svému úžasu, že bohužel nutno za krátko počítat s katastrofou. Arcivévodkyně Marie Valerie, která lela ještě na nádraží, aby odvezla svoji dceru, rychle byla dovezena zpět. Dvorní farář dr. Seydel udělal mocnáři poslední pomazání u přítomnosti členů císařské rodiny, kteří zatím byli povoláni s několika členy císařské družiny. Těše, bez jakéhokoli zápasu usnul mocnár na věky. O 9. hod. konstatovali lékaři, že srdce, které zažilo tolik bouří, bylo i lásky, přestalo tlouci. Vzlykot se ozval v komnatě a ve vroucí modlitbě zůstali svědkové smrti císařovy pohromadě.

Jak žil císař František Josef I. Zesnulý císař byl ve Vídni jistě z nejranějších. Vstával v zimě v 5 hodin, v létě ve 4 hodiny; byly-li manévry nebo cvičení, opouštěl císař ložko i v 1 hodinu v noci. Snídal obyčejně sám a četl při tom noviny. Aspoň letmo prohlédl všechny velké listy. O 6. hod. ranní počaly referáty generálního po-
bočníka a přednosty kabinetní kanceláře, jež trvaly obyčejně do 9—10 hodin, protože každá zpráva musila býti důkladně probána. Potom došlo na referáty nejvyššího hofmistra a nejvyššího komořího a ostatních dvorních úředníků, načež dával císař audience ministrům nebo soukromým osobám. Mezi 11. a 12. hodinou požíl druhou snídani, která mu byla podána v pracovně. Celé odpoledne bylo věnováno práci nebo reprezentacím povinnostem, návštěvám a poradám až do 4 hodin. V půl páté se vracel vládař opět do Schönbrunnu, kde byl zpravidla o půl 7. hod. uchystán oběd. Císař obýval obyčejně sám, dokud byla živa císařovna Alžběta a dlela ve Vídni, obědval v její společnosti. V neděli bývaly velké rodinné obědy, jichž se účastnili všichni členové císařské rodiny. O nedělích a svátcích obyčejně byl císař přítomen mši sv. v 11 hodin. Na cestách žil císař velice prostě. Rád zval k sobě do salonního vozu vynikající osobnosti své družiny a přátelsky s nimi rozprávěl. Noc trávil obvykle v křesle. V zimě za sněhu a mrazu, v létě za deště nebo v prachu a slunečním žáru, vždy jezdil v otevřeném kočáru; při jízdě vlakem rád pracoval u otevřeného okna. Jedinou zábavou a zotavením byla císařovi honba. Nejraději chodil na lov v noci — právě tak, jako nejraději v noci cestoval — aby ušetřil den pro práci. — Příslovečná habsburská paní byla velkou měrou vlasti Františku Josefovi I. Osoby, se kterými se císař setkal při zvláštních příležitostech, poznal ještě po letech a pamatoval si jejich jména. Svěm okolí byl mocnár vzorným příkladem přesnosti; nikdy, ať šlo o slavnosti, hostiny nebo manévry, nenechal na sebe čekat ani minutku.

Na oslavy vojny, lavalidy, vádvy a slroky po padých vojinech, Cerv. kříž a nezaměstnané, strádající dělnictvo další sbírky a dary dobrovolně zaslaly vld. katol. farní úřady: Chřtč 250 K, Ronov n. Doub. 20 K, Rosice u Pardubic 3 K, Dobřenice 15 K, Křivsoudov 2 K, Liblín 4 K, Bělá u Přelouče 12 K, Bojanov u Chrudimě 5 K, Kalíšť 8 K, Kluky u Čáslavě 11 K, Bykán 50 K, Kunětické 3 K, Velká Retová 5 K, Trstenice 10 K, Choteč 11.66 K, Roveň 44.44 K, Chleny 3 K, Sobělec 2.75 K, Vojnův Městec 2 K, Bílý Újezd 17.10 K, Bystré u Poličky 12 K, České Libhavy 7 K, Habry 4 K, Suchdol u Kutné Hory 5.22 K, Křesetice 1 K, Lovčice 2.12 K, Smrčdov 14 K, Hoříněves 24.08 K, Nové Hrády 1 K, Hnátnice 4.80 K, Kositice 4.70 K, P. T. dpp.: Jos. Novotný, Žlunice 5 K, Jos. Zelený, Sedlec u Kutné Hory 4.66 K, Josef Janda, Nové Město n. Met. 4 K, Jos. Činový, Kosmonosy 1.70 K, nejmenovaný z Michle 3 K, Po 2 K: Jos. Málek, Velká Jesenice, Jos. Lidinský, Gorošice, Jos. Moravec, Nové Město n. Met., Ant. Karššovský, Praha IV., Zeno Toman, Humpolec, Ot. Vosáhlo, Pardubice, Jos., Světlý, Třebetovce, Odo Vorlíček, Humpolec 1 K, P. T.: Spolek „Svornost“ Přelouč 10 K, Katol. nár. jednota Karlin 2 K, Katol. jednota N. Bydžov 4 K, nejmenovaný z Kočínho 5 K, Jan Parýzek, Libšice 5 K, Anna Kopecká, Lubná 10 K, Jiří V. Dlouhý, Nové Město 1 K, Jos. Andrlíva, Ústí n. Orli 1 K, K. Vejvoda, Ném. Brod 1 K, Fr. Bouček, Jaroměř 5 K, duchovní správa polní nemocnice Rann a. Save, Štýrsko 6.20 K, V. Stránský, Smiřice 3.10 K (sbírkou). (Pokrač. příště.)

Rada upisovatelům válečné půjčky. Minulé měsíce úspory uložené u úvěrních ústavů zase velmi značně stouply a lze souditi, že vkladatelé i tentokrát vydatně použijí příležitosti dosíci pro svůj kapitál upsáním páté rakouské válečné půjčky zúrokování, které zpravidla jest o 2—2½% vyšší než zúrokování vkladů u některého úvěrního ústavu. Při dosavadních válečných půjčkách bylo zhusta pozorováno, že vkladatelé na základě vkladních knížek nenupisovali u ústavu, u něhož peníze uložili, nýbrž u některého jiného upisovacího místa. V nejednom případě ovšem bylo sotva lze tomu se vyhnouti, na př. tehdy, nebyl-li ukládací ústav v bydlíšti upisovatelově nebo přibíraly-li se uložené peníze při splácení upsané válečné půjčky jen na doplnění peněz, opatřených z největší části u jiného ústavu. Ale není-li takových zvláštních důvodů, dlužno naléhavě doporučiti, aby úpisy na válečnou půjčku, jejichž splacení se má státi z uložených úspor, prováděny byly u ústavu, u něhož upisovatel tyto peníze uložil. Upisování a splacení se tím podstatně zjednoduší a urychlí. Mimo to jest jen správné a spravedlivé, že ukládací ústavy mohou samy vykazovati úpisy, provedené použitím jejich prostředků. Protože všechny rakouské banky, spořitelny a úvěrní společenstva oprávněny jsou k přijímání úpisů na pátou rakouskou válečnou půjčku, bude každému ukládacímu ústa-

vu možno přimati úpisy svých vkladatelů na tuto válečnou půjčku. Lze si tedy přáti, aby vkladatelé dle možnosti poslechli udělené jim rady.

Národohospodářská hídka.

Seznam zásob v zásilatelských skladěch v Česku. Ruzní lichváři obyčejně zboží, kterým chtějí obchodovati, před zraky veřejnosti a úřadů ukrývají ve skladěch dopravních a zásilatelských firm. Aby se tomu zabránilo, vydalo místodržitelství pražské nařízení, že skladě a dopravní podniky (také zásilatelské), které ve vlastních nebo cizích místnostech chovají v zásobě nebo pro jiné v uschování mají předměty nezbytné potřeby, jsou povinny oznamovati politickému úřadu okresnímu t. dne každého měsíce množství a druh zásoby, uvedouce při tom, co v uplynulém měsíci bylo dovezeno a odvezeno. Pokud jsou v tom zásoby jiným náležející, budiž zároveň oznámen ten, kdo má právo s nimi nakládati. Předměty nezbytné potřeby rozumí se zde zboží, sloužící k ukojení nutných lidských potřeb životních a za potravu domácích zvířat, jakož i věci, z nichž se zboží takové vyrábí. Politický úřad může zásoby kdykoli prohlédnouti a je na útraty strany zjistiti, neoznámili-li je strana vůbec, neb oznámili-li je nepravdivě. Kdo údaj na něm žádané neučiní ve stanovené lhůtě, kdo zpěčuje se zodpovědětí otázku jemu dané, nebo je nesprávně zodpoví, toho potrestá politický úřad okresní pokutou až do 2000 K nebo vězením až do 3 měsíců, pokud na čin ten není stanoven trest přísnější. Toto nařízení nabylo ihned platnosti.

Nutnost včasného zastavení. Četná lichvářská individua snaží se obhlížeti velice prospěšná nařízení císařská nejrafinovanějším způsobem, jako by právě nyní nebylo co nejvíce potřeby obecné hospodářské solidarity. Víme všichni dobře, že na př. není mléka nadbytek. Prodává se ho stále méně. Těšili jsme se, že kondensované mléko přinese částečnou náhradu. Ale — spekulanti, kteří vyčítali chytře vhodný okamžik, neúprosně zdrazují to, čeho nabyli lacino. Bednička o 48 porcích stála nedávno 123 K, ale pojednou cena stoupla na 176 K. Nyní prodavači klidně předpovídají, že k vánocím bude bednička v ceně 250 K. Nyní jsou ceny v drobném daleko nižší než ve velkém, což jest bezpečnou známkou, kam bezohledná spekulace směřuje. Jestliže však takto si počínají dodavatelé mléka kondensovaného, dávají svůdný příklad producentům, rolníkům; učí spekulovati výrobce. Sedlák si řekne: Platí-li se v městě mléko tak znamenitě, přestanu je dodávati za stanovené ceny a zužitkuji je raději sám pro sebe. — Jak se potom drobný spekulant přinutí, aby všechny přebytky zásoby odvedl do města? Jest možno, aby bylo kontrolováno každé dojení? Lze přesně zjistiti, kolik mléka každá kráva dala? Zvláště nyní má každý právo na nasycení; právě lidé nejchudší, kteří musejí těžce pracovati, mají míti možnost k obtočné obživě. Vyžaduje toho netoliko sociální spravedlnost, ale i zájem celého státu. Proto bude jen dobře, učiní-li se v klidném rozpočtu různých spekulantů důkladné škrty. Vlidné domluvy u takových kořistníků nic neplatí. Proto jen rychle rázné zakročení!

Moravská agrární a průmyslová banka, Hlálka v Chrudimí přijímá úpisy na V. rakouskou válečnou půjčku za původních podmínek.

Úvěrní družstvo Eliška

v Hradci Král., Adalbertinum, přijímá záznamy na nové výhod. losy Rakouského Cerve-ného kříže a opatří i jiné cen. papíry.

Církevní věstník.

Biskupské konference. V úterý začaly v knížecím arcibiskupském paláci biskupské konference, jichž se účastnili: kníže arcibiskup olomoucký kardinál svob. pán Skrbenský jako předseda, kardinál kníže arcibiskup dr. Pífil, kníže arcibiskup hr. Huyn (Praha), biskup Rössler (Svatý Hypolit), biskup Doubrava (Hradec Králové), kníže biskup Jeglič (Lavant), polní vikář biskup Bjelík, kníže arcibiskup Sedej (Orice), biskup Oföllner (Linec), kníže biskup Egger (Brixen), kníže biskup Heister (Celovec), kníže biskup Bertram (Vratislav), biskup Poderzoll (Poreč), biskup Karlin (Terst), biskup Oros (Litoměřice), biskup Hálka (Budějovice) a generální vikář ze Lvova.

Z kruhu duchovenských. Homiletický čtvrtletník „Kazatel“, vydávaný R. Prombergem v Olomouci, nastupuje svou XXIV. pouť za osvědčené desetileté redakce vldp. Frant. Jiráska, katechety c. k. reálky v Nové Pace. Svědomitost, píle, dovednost výběru kázání, vlastní kazatelská zdatnost páně redaktorova, jakož i cenný zvuk jmen přispívatelů v oboru kazatelství staví „Kazatele“ na výši doby a jsou plnou zárukou, že i nový ročník stane se hledanou výbornou pomůckou pro pří-

pravu na kázání v duchovní správě a proto ve vlastním zájmu každého kazatele dlužno jej právem doporučit. Paraf. S.

Výborová schůze Polit. družstva tiskového

pod ochranou sv. Jana N. v Hradci Králové bude

v úterý, dne 28. listopadu 1916,
o 2. hodině odpolední

v diecésním spolkovém domě „Adalbertinum“,
třída 18. pět. pluku, č. 300—I. v Hradci Králové.

Dr. Frant. Reyl,
jedenatel.

Dr. Frant. Šule,
předseda.

Zprávy místní a z kraje.

K smrti Jeho Veličenstva císaře a krále Františka Josefa I. Ve středu 22. t. m. o půl 12. hod. dopolední svolána byla zvláštní schůze městského zastupitelstva ke tklivému smutečnímu projevu, jež pronesl starosta města p. dr. Ulrich a jež zastupitelstvo stole vyslechlo. Bylo jednomyslně usneseno, aby projev nejlubšího žalu tlumočen byl depešemi Nejvyšší kabinetní kanceláři. Jeho Excelenci p. místodržiteli krá. Českého, jakož i deputaci k rukám slov. p. c. k. místodrž. rady J. Smutného. Usnesení toto městskou radou ihned po schůzi vykonáno. Současně skládány byly nejuctivější smuteční projevy k rukám p. c. k. místodrž. rady od předsedů úřadů a korporací královéhradeckých. Purkmistrovský úřad vyzval veškeré majitele domů, aby od středy počínaje až do té doby, kdy sňaty budou na městské radnici na Malém náměstí prapory, ozdobili domy své do jednoho smutečními prapory na znamení nejlubšího žalu všeho obyvatelstva královéhradeckého. Zároveň učinil purkmistrovský úřad vyzvání, aby veškeré chystané zábavy a slavnosti až do dalších úředních pokynů na znamení smutku byly odřeknuty. Ve středu o 12. hodině polední tři údery na zvon „Umráček“ a na to celohodinný velebný hláhol zvonu „Augustina“ z Bílé věže hlásaly do daleka srdce rozrývající zvěst o skonu vznešeného císaře.

Vánoce v polí. Blíží se vánoce — již třetí, které naši hrdiní vojínové tráví budou daleko domoviny. Zjistěte obmyšli se jako léta minulá všeobecně zaslali jim dárky co důkaz, že se jich doma s láskou vzpomíná. Ačkoli není ještě podrobný způsob znám, kterak se letos vzpomínky ty uskutečnit a zaslati budou, obrací se okr. hejtmanství k veřejnosti a žádá zejména, aby pp. obecní starostové se již nyní přičinili v dohodě s místními duchovními, školními úřady a ostatními korporacemi (úřady, spolky, závody průmyslovými atd.) o sebrání peněžitých milodarů, které postupně laskavě odevzdány buďtež c. k. okres. hejtmanství. Každý sebe-menší obnos jest vítán. O průběhu akce, docházejících obnosech, výběru darů, jich připravení neopomene úřad pro válečnou péči informovati veřejnost v denních listech, kde dle přání i jména dárců budou uveřejněna. Jsme jisti, že tato přípravná výzva nevyzní na panno a setká se s všeobecným pochopením. Pro nedostatek zboží nebudou se letos zaslati balíčky s dárky jako loni. Žádá se pouze o peněžní milodary.

Obecná kuchyně rekonvalescentům 18. pluku. Jako roku loňského hodlá i letos Obecná kuchyně obstarati zvláštní vánoční nadílku rekonvalescentům 18. pluku, toho času dlečím v Zákupech. Akce tato má býti provedena vedle všeobecné sbírky, obyvatelstvu zdejšímu již oznámené a má býti zvláštním projevem sympatií k vojínům domácího pluku, kteří vykonávají svou povinnost ve službách vlasti, jako rekonvalescenti nuceni jsou trávit štědrý večer mimo okruh svých milých rodičů, žen a dětí. Z důvodu toho obrací se Obecná kuchyně ke všem svým přátelům a příznivcům se snažnou prosbou, aby jako loni i letos přispěli ve své osvědčené dobrově a štedrosti k vypravení zamyšlené nadílky. Vítány jsou zvláště dárky ve vhodných potravinách (pečivo, cukrovinky, ovoce, likéry), jakož i v penězích, za které by jmenovitě kuřivo mohlo býti obstaráno. Nadílku jest nutno poměrně brzo vypraviti a proto se žádá snažně, aby dárky k účelu tomu věnované byly nejdříve do dne 6. prosince t. r. odevzdány Obecné kuchyni, odkudž budou našimi rekonvalescentům společně odeslány.

Ze záložní nemocnice Cerv. kříže. Opět po delší přestávce sdělujeme něco o naší nemocnici v c. k. zámečnické škole již od počátku války umístěné a šlechtěnými dámmi Cerv. kříže v čele s pl. Smutnou, chotí místodrž. rady, jakož i pl. gen. Pokornou, pl. pluk. Jirotkovou a pl. podpluk. Kofínkovou obstarávané. Zjistěte pobyt v tomto lazaretě jest mnohým vojínům hojivým balsámem na jejich rány a pravým rájem proti obtížím na poli válečném. Přílivým ošetřováním vzorného lékaře dra Kavalíra skoro všem pacientům jest zdraví vráceno, však nemenší péči věnuje všem vojínům bez rozdílu vrchní ošetřovatelka ctili, sestřička Věnceslava. Na prvním místě je to její neúnavná péče o čistotu a vzorný pořádek, čímž zajistě pobyt vojínů jen zpříjemňuje. Pečuje zvláštním způsobem o těžce raněné, kteří se na ni se vším obraceli a jako pečlivou matku ji ctili. Toho zajistě důkazem jsou steré vzpomínky a projevy

Vánoce v poli!

Teplé svetry: K 10.50, 20.—, 45.—, 60.— Teplé rukavice: K 1.50, 3.50, 6.—, 12.—
 Teplé vesty: K 12.—, 14.—, 26.—, 50.— Teplé nátepníky: K —80, 1.20, 3.—, 5.—
 Teplá trika: K 7.—, 9.—, 11.—, 20.— Teplé kukle: K 1.50, 2.50, 3.—, 4.50
 Teplé spodky: K 7.—, 10.—, 20.—, 35.— Teplé šály: K 2.—, 4.50, 6.—, 9.—
 Teplé ponožky: K 1.50, 3.50, 8.—, 14.— Navin. kamaše: K 5.—, 6.50, 8.—, 12.—

Vojenské misky.
 Jídelní přibory.
 Skládací vaňice.
 Pevné nože.

Nepromokavé pláště.
 Nepromokavé peleriny.
 Nepromokavé vesty.
 Nepromokavé kalhoty.

Kožené spodky.
 Kožené vesty.
 Spací pytle.
 Vlněné přikrývky.

Co jest levné?

V dobré jakosti
 jest levná cena.

Výprava vojaka!

Největší, jinde
 nevidaný výběr
 v každé velikosti
 a ceně.

Moje ceny
 za dobré zboží
 jsou levné.

Vánoce doma!

Pro dámy:

Impregnov. pláště. Sport. svetry.
 Gumové pláště. Modní jupičky.
 Sport. mod. klobouky. Punčochy.
 Sport. mod. čepice. Kapesníky.
 Sport. mod. šály. Manicury.

Pro pány:

Bílá prádla. Nádherné kravaty.
 Barevné prádlo. Lince, manžety.
 Hedvábné prádlo. Še. Rukavice.
 Modní kabáty. Ponožky. Hole.
 Zupany. Ranníky. Parfumerie. Mýdlo.

Výroba prádla
 dle míry nezvýšené.

Prádelna, žehlárna.
 Prádlo se z domu odebírá a doručuje.

PAVELKA
 Hradec Král. Proti Grandu.

To jest levné!

Závod
 svojí solidností
 a
 dobrým zbožím
 získal sobě
 v každé třídě
 zákaznictva
 velikou oblibu.

vděčnosti, zaslané od vojnů do pole se navrátilých. Za cenné její služby, jež s nezměněnou pílí a láskou již od počátku války vykonávala, byla již vyznamenána stříbrnou medailí. A my vojáci přáli bychom jí ze srdce, aby stála neúnavná péče její o blaho vojnů byla odměněna hojným Božím požehnáním. — Vděční odcházející vojáci.

Usnesení městské rady ze dne 20. listopadu 1916: Uděleny byly nadace Jana hraběte Harracha pro žáka průmyslové školy, Jub. nadace J. V. císaře a krále Františka Josefa I., založená státní úředníky a sbory profesorskými v Hradci Králové pro sirotka neb opuštěné dítě. — Žádost obecních metatů o zvýšení mzdy postoupena byla rozpočtovému odboru. — Rozpočet fy. Bratří Paštikových v Praze na opravu varhan v kostele lochenickém předložil se c. k. priv. České vzájemné pojišťovně v Praze. — Vzata bylo na vědomí, že farářem v Pouchově ustanoven byl vdp. Fr. Matouš. — Návrh technické kanceláře na zastavení fronty v bloku O mezi zahradou paedagogia a třídou Jungmannovou postoupen byl pevnostnímu odboru. — Objedná se 1000 výtisků propagační brožury dra J. Drachovského o V. válečné půjčce. — Zvýšeno bylo několik chudinských podpor a schváleny byly různé objednávky, týdenní a lesní consignace.

Vyhláška o výkazech, jež mají podati majitelé domů ke přípravě uhládání daně z příjmu na rok 1917. Na základě § 200 zákona ze dne 25. října 1896 f. z. č. 220 o přímých daních osobních a na základě článku 39 prováděcího nařízení ke IV. hlavě tohoto zákona vyzývají se všichni držitelé obydlených domů, po případě jejich zástupci, aby předložili berním úřadům vyměřovacím ve lhůtě níže určené a s použitím úředních tiskopisů výkazy všech osob v domě bydlících, spořádané podle bytů resp. obchodních místností, a při pronajatých budovách s uvedením nájemného a po případě podnájemníků, uvedouce zároveň jméno a způsob povolání nebo výděлку, pak i bydliště jednotlivých obyvatelů. Při tom podpronajimatelé necht' uvedou své podnájemníky a nájemné od nich placené, přednostové domácnosti pak udejtež všechny k jejich domácnosti patřící osoby, které mají vlastní příjmy. K tomu se podotýká, že držitelé pronajatých budov mají podati seznam domovní (vzorec B) s příslušnými seznamy bytovými (vzorec C), kteréžto vyplňují mají jednak přednostové domácnosti, jednak nájemníci; naproti tomu ve přilehlé budov nepronajatých mají držitelé domů podati seznam obyvatelů domů (vzorec D). Tyto výkazy (vzorec B, C, D) buďtež vesměs přesně dle stavu ze dne 15. listopadu 1916 v příslušných rubrikách náležitě vyplněny a nejdéle do 30. listopadu 1916 předloženy, až pro ně orgán vyměřovacího neb obecního úřadu přijde, po případě u vyměřovacích úřadů I. instance (c. k. berních správ, okresních hejtmánství) samými majiteli domů podány. Kdo by ode-

přel podání zmíněných výkazů nebo v nich vědomě nesprávné údaje učinil, může býti dle § 247 citovaného zákona potrestán peněžitou pokutou až do 400 K. Potřebný počet tiskopisů budíž stranami n. c. k. berní správy, okr. hejtmánství, berního úřadu neb obecního úřadu vyzvednut. — C. k. zemské finanční ředitelství v Praze, dne 24. října 1916. Hanačík.

Klicpera, jednota divadelních ochotníků v Hradci Králové, odevzdala tyto dny dámskému odboru Červ. kříže v Hradci Králové 100 K jako čistý výstěžek představení „Svatá lež“. Pro vánoční nadílku místních chudých dětí určeno z čistého zisku představení Pálčického třída 27. 500 K, jež rozděleny budou o Vánocích 50 dítkám dle návrhu správ školy. V letošní podzimní sezoně odvedeno celkem ze 4 představení (hráno celkem 6krát) 1260 K dobročinným účelům.

Ochotnické divadlo. Selnámi působivé hry K. M. Stangelandové „Svatá lež“ zavdělil se „Klicpera“ nemalou svému publiku. Kus soun vyžaduje sice pozorných a dovede trpělivých diváků, zvláště pro své dlouhé dialogy 1. a 2. jednání; než kdo nechodí do divadla jen pro fraškovité vtipy a burleskní scény, nýbrž hledá zde pravý duševní požitek, ten byl jistě spokojen. Hlavní těžší kus tkví v líčení nezměrné vzájemné lásky matky k dětem, jež vede až k oboplnému přelévání. A tuto lež, sahající až k extrémům, jejíž účelem je pouze co nejvíce zpříjemnit a potěšit žití stařícké matky, nazývá Stangelandová „svatou“. Výbornou interpretkou hlavní role, pl. Lindové, jejíž hra dýchala přesvědčením a vžitím se plně v úlohu matky a ženy, byla pl. Jirotková. Vedle ní vynikla výstižná hra Helgy sl. Kumpoštové. Dobrý, jak obvykle, byl p. Houška v roli doktora Jessena. Též sl. Richtrová, pp. Otta, Růžička, Peřina a Huňáček st. Uhlí dobře na svých místech. Z vedlejších figurek pochvalné zmínky zasluhují představitelky Kathinky Buchové (sl. Bezděková) a pl. Kennanové (pl. Zunová). Ostatní snažili se více méně šťastně udržovati stejný krok a celkem, jež dobrou souhrou a vhodnou výpravou (až na uboze slátané stěny ložního salonu) působil, jak již řečeno, velmi silně. — C.

Z městských elektrických podniků. Vzhledem k rozšířeným zprávám o event. omezení dodávky elektřiny neb i dokonce zastavení výroby z příčin nedostatku oleje nebo paliv sděluje se tímto, že do dnes není naprosto žádných příčin ani k úvahám o omezení dodávky energie, poněvadž dosud větší část energie vyrábí se vodou, a paliv i olejů jest na delší dobu patřičně množství v zásobě.

Smrt na bojišti. O svátku Věch svatých padl na Soči, byv střelen do čela, jednor. dobrov. kadet aspir. Josef Mimra z Píchůvek u Choceň. bratr vlp. Frant. X. Mimry, kaplana v Dolním Újezdě a synovec vsdp. Fr. S. Mimry, probosť v Litomyšli. — Spolubratřím-kněží se prosí o zbožný Otčenáš za jeho šlechetnou duši.

Pardubice. Zábavní kroužek sdružených katolických spolků vhrál s plným pochopením v poslední neděli v městském divadle cenno: práci Tylovu „Paličova dcera“. Účast všech pardubických vrstev s p. starostou města v čele byla taková, že divadlo do posledního místečka bylo naplněno a na 300 účastníků s nepořízenou vrátilo se od kasy. Čistý výnos 275.29 K odevzdán ve prospěch vdov a sirotek po padlých vojácích. Všem, kteří o skvělý výsledek se postarali, srdečně děkuje výbor.

Pro pohotělé ve Velkém Barchově zaslaly farnímu úřadu v Babicích: Vld. probosťský úřad v Poděbradech 38 K, vld. děkanský úřad v Labské Týnici 7 K, ve Vys. Mýte 12 K, vld. farní úřady: v Heřmanicích u Choceň 17.38 K, v Chotčích 3.10 K, v Kladruších n. L. 4.60 K, v Kratochvích 247.40 K, ve Smrdově 10 K, ve Vys. Újezdě 12 K, v Lovčicích 4.50 K, v Nové Vsi n. Pop. 10.50 K, v Babicích (z Babie a Trnavy) 94.80 K, celkem 461 K 28 h. Farní úřad v Babicích odevzdal celý obnos p. Fr. Hyršlovi, radnímu ve Velkém Barchově, k rozdělení a vzdává tímto jménem podarovaných všem P. T. vldpp. duchovním správcům a jejich farníkům vřelý dík a srdečné: Zaplať Pán Bůh!

Kostelec n. O. O dnech Dusíckových vykonána byla ženy katolických spolků na hřbitově sbírka ve prospěch vdov a sirotek po padlých vojácích místních, jež vynesla 125.33 K. Celý obnos odevzdán byl starostovi města pro stávající fond vdov a sirotek.

Malé Svatoňovice. V neděli 26. listopadu budou požehnány obnovené oltáře a posvátné sochy v poustním chrámu Mariánském malosvatoňovickém. První mše sv. o 7. hodině; požehnání oltářů o půl 10., po té slavné služby Boží. Odpoledne ve 2 hod. kázání, litanie a sv. požehnání s Nejsv. svátostí.

Pohyb obyvatelstva ve farnosti babické za měsíc říjen: a) Narozených 0, b) oddaných 0, c) zemřelých 0, d) cikánů a podezřelých toulavých zahalečů nadbytek! Takových „hlínů“ je zde do roka více.

Z ruského zajetí psal redaktor R. Čagáček dne 4. srpna moravskému „Našinci“, že při koupání rakouských zajatců v říčce Keržence utonul kamarád Josef Bednář z Nekoře u Kyšperka. Když byl ve vodě nalezen, konal

se dojený pohřeb. Naši zajatci, krácející za rakví, modlili se různě. Nebožtík pochován za ohradou hřbitova. Naši při průvodu plakali a nebylo jim do úsměvu po kolik dní. V nehostinné cizině bez kněze byl uložen mrtulák do hlíny. Každý přemýšlel, kdy ho podobný osud stihne.

Náhrada čaje z jablečných slupek. Neobyčejná důležitost jablek pro výživu lidovou vynikla zvláště v mimořádné době dnešní. Lze však také výhodně využít slupek jablečných k vaření jablečného čaje. V některých krajinách, na př. na Jičínsku, kde se daří vytečné druhy našich jablek, používá se slupek jablečných z řádně omytých, bezvadných jablek ode dávná k odvaru čaje, který má výbornou chuť i vůni. Rozhodně přispěje válečná doba nyníšší, kde vedle pravého čaje hoiněji bylo už používáno také jahodm a lipového květu, k lepšímu využití leckde podceňovaných slupek jablečných, na něž paprsky sluneční při dozrávání ovoce tak blahodárné účinkují.

Prodej užitečného dříví.

Biskupský velkostatek Chrást prodá z těžby 1916-17 asi 2500 m³ kmenového dříví z revírů Košínova a Vortové u Hlinska.

Seznamy pasek a podmínky prodeje vloženy jsou k nahlédnutí v kanceláři biskupské lesní správy v Silnicích u Chrásti.

Nabídky přijímá podepsaný úřad.

Ředitelství
bisk. velkostatku Chrást u Chrudimě,
dne 20. listopadu 1916.

**Ve prospěch
Svatováclavské Matice Skolské**

Uznáný za nejvýhodnější a nejlevnější nákupní pramen v Rakousku veškerých

kostel. paramentů

prádla, praporek, přikrvek, koberců a
kovového náčiní ve výrobních nejstaršího
závodu v Čechách, o. a. k. dvorního dodavatele

Josefa Neškudly

v Jablonném n. Orli. č. 86.

Tisíce uznávacích referencí a doporučení. —
obrázkové ceníky, rozpočty, vzory a hotové zboží
k výběru franko.

Bez velkoměstské rezie ve vlastních dílnách a
domech, levně pracovní síly na venkově. Měm levnější
ceny až o 20%, než vane inde.

Jubil. 100 let. trvání a 10 let. vlastní činnosti.

Adresování vždy dostoupné se vyprošuje.

Mýdlo

dobré jakosti dodá na bedny JOSEF BOSSNER,
PRAHA II., Palackého nábřeží č. 32 nové,
telefon 75.

Paramenta.

Ignáce V. Neškudla syn

(protokolovaná firma)

v Jablonném nad Orlicí (v Čechách)

(bra. P. J. Neškudly, faráře ve Výprachticích).

doporučuje P. T. veleduštojn. duchovenstvu
svůj osvědčený a často vyznamenaný

výrobní závod

všech kostelních paramentů,
spolkových praporek a kovového náčiní.

Ceníky, vzorky i roucha hotová na ukázk
se na požádání franko zašlou.

Uhlí - Koks - Dříví

nabízí ze svého skladu na Slezském Předměstí
Černý & spol.

Nejlevnější dobrá četba!

Zkuste a přesvědčte se! — Vyprodávám

zbylé náklady

3 ročníky „Nového Obzoru“

obsahující

krásné romány, povídky, obrazy atd.

2056 stran 20 x 20 cm velikosti. — 72 skvost. obrazů hodících se za rámec (jako přílohy).

Cena místo K 24.—

pouze . . K 8.—,

Jednotlivé ročníky po K 4.—

poštou o 2 balíčkách K 984.

Četba na celou zimu!

Knihkupectví R. Frombergra, Olomouc.

LÚJ

též nečištěný, pro účely průmyslné kupuje
každé množství JOSEF BOSSNER, PRAHA II.,
Palackého nábřeží č. 32 nové, telefon 75.

Československá záložna v Praze-II., Spálená ulice, číslo 46.n.

Doporučuje se všem našincům co jediný
peněžní ústav katolický v Praze. Vklady
na vkladní knížky úročí se ode dne vlo-
žení do dne vybrání dle dohody a dle doby
výpovědi. Poskytuje půjčky všeho druhu
za mírných podmínek, zejména směneční
úvěr (krátkodobý), v dnešních dobách
zvláště výhodný. — Povinná revise
„Jednoty záložen“ v Praze.

Skromalba

E. Škarda, Brno,

umělec. autor prvního řádu
hotový a dodává chráněné
elma. V každém slohu a
provedení, od nejjednoduš-
šího vzoru do nejbohatší
skromalby figurální, hotový
praven vlaščen mozdin
kaménkovou pro facady, oi-
tátní obrazy, náhrob-
ky atd. s nejširším
zaručením umělecke-
ho a odborně dokona-
lého provedení.

Rozpočty celotně a zdarma.

Kostelní paramenta

spolkové praporek,
církvní náčiní, křížové cesty, celá
zařízení kostelů atd. v každém prove-
dení a ceně nejlevněji vyrábí a dodává

JOSEF VEND,

odborný závod

v Jablonném nad Orlicí.

Hotové zboží zasílá se na ukázk.

Rozpočty, nákresy neb ceníky franko.

Landauer

na olejových nápravách vel-
mi levně prodá Jos. Jelínek,
mydlář v Hradci Králové.

Veleduštojněmu

duchovenstvu a

slavným patronátním

úřadům dovoluje si depo-

rušit veškeré kostelní nádoby a

náčiní a to: monstrance, kalichy

oibáre, nádoby, paténky, pacifikaly

svícny, lampy, kaditelnice, kropenky

atd. své vlastní výroby, předpisům

církvním vyhovující. Staré předměty

opravuje v původní intenci a

v ohni slatí a stříbí nebo proti do-

platku sa nové vyměňuje. Hotové

předměty neb výkresy zasílá na u-

kásku franko bez závaznosti koupě

Vše se posílá posvěcené. Práce ruční.

Sklad veškerých stálých a stříbrných klenotů, jako: křížů,
madonek, křížků, prstýnků, náramků atd. u Neškudly
prošívky, tabulárky, jídelní náčiní ze stříbra pravého
činského vždy na skladě.

Staré slatě, stříbro a drahebniny kupuje za nejvyšší cenu.

JAN STANĚK,

pasíř a cinelegr

Praha-I-979., ul. Karolíny Světlé, č. 12. II.

Přiléhá k zámku a k zámku trestního soudu.

Jan Horák, soukenník

v Rychnově nad Kněžnou

zasílá na požádání vždy

dle roční saisony kolekce

nejnovějších druhů pravých

vlněných látek

své vlastní výroby, jakož i tu- i ozo-
zemských.

Četná uznání zvláště z kruhů vele-
dušt. duchovenstva svědčí o poctivé ob-
sluze mého ryze křesťanského závodu za
dobu více než třicetiletého působení.

Učiňte, prosím, malou objednávku na
zkušku.

Též na splátky bez zvýšení cen!

Velejemné látky na taláry.

OLEJ STROJNÍ

nakoupíte levně u firmy

Josef Jelínek,

mydlář v Hradci Králové (na podsíní).

OBNOVA

Číslo 48.

Předplatné na čtvrt roku 3 K 50 h
na půl roku 5 K —

V Hradci Králové, dne 1. prosince 1916.

Inserty počítají se levně.
Obnova vychází v pátek v poledne.

Ročník XXII.

Pozvání k upisování

páté 5½% daněproště rakouské válečné půjčky

jež zahájeno bude v pondělí dne 20. listopadu a skončí
v sobotu dne 16. prosince 1916.

Účastí přilímá

Živnostenská banka filiálka v Hradci Králové

vedle svých bank a všech místních peněžních ústavů.

Příslušné prospekty a přihláškové tiskopisy lze bezplatně na požádání obdržeti u Živnostenské banky filiálky v Hradci Králové, která na projevěné přání zašle též potřebný počet složných lístků, jimiž upisovatelům bude lze splátky na upisovací hodnotu vykonati.

Upisovací cena obnáší

pro čtyřicetiletou daněprostou 5½% umořitelnou státní půjčku:

K 92.50 resp. s náhradou ½% bonifikace K 92.—,

pro daněproště 5½% státní pokl. poukázky splatné 1. června 1922:

K 96.50 resp. s náhradou ½% bonifikace K 96.—.

Upisovacímu místu jest vyhrazeno, aby stanovilo výši částky, jež se má jednotlivě přiděliti; přidělení provede se co nejdříve po skončení subskripce a upisovatelům podá se o tom zpráva.

Kupní cenu nutno při úpisech do K 200.— ihned zaplatiti při přihlášce plným obnosem. Při úpisech nad K 200.— nutno zaplatiti:

při přihlášce	10% jmenovité hodnoty,
dne 16. ledna 1917	20% " "
dne 16. února 1917	20% " "
dne 16. března 1917	25% " "
dne 16. dubna 1917	zbytek upisovací hodnoty,

Poněvadž kuponové úroky počítají se od 1. prosince 1916, nahradí se upisovatelům z obnosu dříve splacených 5½% úroky z kusů ode dne splátky až do 30. listopadu 1916. Při splátkách po 1. prosinci 1916 musí upisovatel nahraditi úroky z kusů od 1. prosince 1916 až do dne zaplacení.

K přihláškám na určité kusy půjčky může se přihlížeti jen pokud upisovací místo uzná to za přípustné.

Kusy dlužno odebrati u téhož místa, u kterého byla půjčka upsána.

Až do vyhotovení definitivních kusů vydají se upisovatelům na požádání listy zatímní, jež se vymění za definitivní kusy bez účtování poplatků za výměnu u téhož místa, které vydalo zatímní listy.

Živnostenská banka filiálka v Hradci Králové poskytuje upisovatelům k jich event. přání za zálohy
zálohy na cenné papíry a listy válečných půjček.

k účelům upisování a zaplacení V. rakouské válečné půjčky, po případě zaopatří jim též svým časem na takovéto hodnoty zápisů od Rakousko-uherské banky nebo Válečné půjčkové pokladny a to za sníženou výhodnou sazbu úrokovou.

Vítězný mír

jest cílem válečné půjčky. Proto musí každý upsati, mnoho-li může. — To jest své vlasti, své rodině a sám sobě dlužen.

U císařovy rakve.

Tklivá jest zpráva kazatele P. Kořlera o posledních okamžicích zvěčnělého nejjasnějšího císaře a krále. Dne 21. listopadu dal zavolati Jeho Veličenstvo zpovědníka a přijal velice zbožně Nejsvětější svátost. Odpoledne horečka se stupňovala. Císař jindy před spánkem vykonával večerní pobožnost na klekátku; v ten den však se modlil pro velkou slabost v lenoše. Když ho síly i zde opustily, byl dopraven na lože; ohražoval se však proti tomu, dodávaje: »Mám se ještě mnoho modlití.« Hned nato však upadl ve smrtelný spánek, za kterého mu udělil dvorní farář poslední pomazání.

Zpráva o smrti nejslavnějšího současného panovníka rozechvěla celý svět. V nejvzdálenějších krajích zámořských vzpomínáno od velkých zástupů na skvělé vlastnosti a skutky císařovy. Jest zájisté hodno paměti, že v posledních letech, kdy přibývajících stáhl bránilo mocnáři podnikati delší zahraniční cesty, téměř všichni evropští panovníci skládali osobně ve Vídni uctivý hold vznešenému kmetu. Tak přiznávaly jiné hlavy korunované, že František Josef I. snaží se žiti v míru a přátelství s evropskými státy, že jest ušlechtilým knížetem pokoje.

Jakmile smutná zvěst se roznesla, ihned arciduchm habsburský byl zasypáván projevy soustrasti hluboce citěné nejen od úřadů, korporací, spolků, ústavů kulturních atd. a jednotlivých notabilit v naší říši, nýbrž i od zástupců států a korporací nejvzdálenějších. Vždyť se právě nyní poznalo, že v císaři umírá netoliko kmet šlechtitný, ale i muž velice slavný, hrdina vítězný.

Dne 27. listopadu večer František Josef I. vykonal naposledy cestu ze svého letohrádku Schönbrunn do dvorního hradu. Dávno před zahájením smutečního průvodu všechna okna kolem dlouhé cesty byla hustě obsazena, tisíce a tisíce chtěly mlčky zdraviti tělesné ostatky nejpečlivějšího otce národů rakouských. Mnohořadá lidská zeď lemovala za vojenským špalírem smutečnou cestu. Ačkoli nával byl tolik obrovský, chovaly se zástupy vzorně. V Schönbrunnu tělo císařovo spočívalo v rakvi z černého sametu se zlatými prýmkami, která položena do nádherné rakve kovové, vystavené na katafalku, pokrytém černým sukнем. Po výkropu Nejvyšších tělesných ostatků za přítomnosti členů vznešeného arcidomu dvorní komorníci a lokajové vyzdvihli rakev. Srdceryvné bylo loučení s věrnou hlavou rodiny a milovaným zámeckým pánem. Smuteční, velice důstojně vypravený průvod se hnul rázem 10. hodiny za záře svítlen. Do pohřebního vozu zapřaženo osm vraníků. Před ním a za ním mnoho povozů jiných, čestné stráž na koních. Průvod uzavírala švadrona jízdy.

Když průvod opouštěl zvolna zevní branou zámek, s tichou, posvátnou úctou shromážděné tisíce obnažovaly své hlavy. K 11. hodině kondukt dospěl po Mariahilferstrasse a Ringstrasse do dvorního hradu. Tam očekávali tělesné ostatky noví vysocí hodnostáři. Rakev vyzdvížena z vozu, dvorní duchovenstvo vykonalo benedikci. Pak mrtvola Jeho Veličenstva odnesena za zpěvu »Miserere« do dvorní kaple, vyložená černým sukнем. Převezení ukončeno výkropem tělesných ostatků, vyzdvížených na katafalk. Brány chrámu byly uzavřeny.

Druhý den (28. listop.) dvorní kaple otevřena, tělesné ostatky vystaveny na tři dni, aby se mohly nejširší zástupy zarmoucených poddaných rozloučiti s císařským kmetem. Sytá vůně květin vítala všechny přichozí. Na podlaze předsíně rozloženy skvostné věnce s nádhernými stuhami a patriočkami slovy. Záře četných svící osvětlila se odrážela od černého sukna. Před hlavním oltářem na velké stavbě zvedala se rakev okrášlená zlatými ozdobami, spočívající na koberci brokátovém, vyšívaném zlatem. Uprostřed týčil se zlatý kříž. Kolem odznaky panovnické a nejvyšší vojenské hodnosti. Věnce rozloženy i po stěnách.

Tělesné gardy časně ráno zaujaly místo u katafalku jako čestná stráž. Před vpuštěním obecního vykonán výkrop. Za hlubokého, uctivého mlčení vstoupily první řady přispěchavších zástupů, které obcházely rakev a vzdávaly mlčky poslední pozdravy mrtvole císařově. Hluboké dojmutí zračilo se na všech tvářích. Po celý den komoří, du-

chovenstvo a komorníci konali zde modlitby, s jejichž hlasy pojily se v jedno modlitby přítomných tajných radů, palácových dám a dám řádu hvězdového kříže. Nával obecního byl ten den obrovský; kolem rakve přešlo 15.000 lidí, ke kapli se dostavilo přes 110.000 osob, které tvořily obrovský řetěz až před Hradní náměstí a podél mřížoví císařského parku na Okružní třídu. Mezi vzácnými hosty kondolenty bylo lze spatřiti i Jeho Veličenstvo císaře německého, který sice pro své nastoupení na radu lékařovu se musil odříci veliké smuteční slavnosti, ale nedal si zabrániti, aby se nerozloučil se svým věrným spojencem osobně. Císař Vilém II. prodlel zcela tiše v modlitbách u rakve císařovy a položil k nohám vznešeného nebožtíka věnec. O půl 10. hod. večer Jeho Veličenstvo opustil Vídeň.

Kostel byl uzavřen o 6. hod. večer. Dne 29. listopadu ráno před vpuštěním obecního vykropil dvorní kaplan Msgre dr. Dvořák za asistence dvorního duchovenstva tělesné ostatky mocnářovy. Pak bylo vpuštěno obecní. Nával překonal svým počtem den předešlý. U všech oltářů slouženy mše sv. a konány v kapli i jiné oficiální pobožnosti. Od 9 do 10 hodin dopoledne a od 12 do 1 hodiny odpoledne vyzváněno ve Vídni zvony.

Dostavily se nové řady zástupců nejvyšších úřadů, státních, autonomních a jiných, vysoké šlechty a zástupců cizích států, aby braly podíl na smutečních slavnostech.

Jest velice významné, jak dva proudy různých projevů slézaly se v těchto chvílích v jednu mohutnou řeku, z níž tak sytě paprskovala loyality rakouského občanstva. Na jedné straně srdečné kondolenční projevy, nádherné věnce a jiná nesečetná osvědčení zármutku nad císařem zesnulým; na druhé straně předlouhý řetězec holdovacích osvědčení novému nejjasnějšímu císaři a králi Karlovi I. Chvilé veliká, velice památná skvěle svědčí i před vzdálenou cizinou o vřelé úctě a lásce rakouského obyvatelstva k vznešenému rodu Habsburskému.

Pastýřský list rakouských biskupů od rakve i Jeho Veličenstva.

Kardinál svob. pán Skrbenský zaslal 24. listopadu jménem arcibiskupů a biskupů rakouských pastýřský list vrchních pastýřů diecézí rakouských, u rakve císaře Františka Josefa ve Vídni shromážděných, kterým se především projevuje hluboce procítěnými slovy velká, hluboká bolest nad úmrtím císaře, který vysoko zářil neochvějnou věrností ke Kristu a pro Kristovu slávu, ke svatě katolické církvi, skálopevnou věrností ke svému národu a ke svým spojencům. Pastýřský list vyslovuje dík za četná dobrodíní, která od tohoto vladaře vycházela, a zdírazňuje, že císař, jakkoliv poměry a potřeby jednotlivých korunních zemí jsou tisícronásobně různé, všechny stejně miloval a s vysokou moudrostí všech se ujmál. Jako prostředník a smířlivě sledoval svým prozíravým heslem »Viribus unitis« jediný cíl, sjednotit všechny síly pro skutečný prospěch svých národů. Nikdy nepomýšlel na válečná dobývání. Ve slunečním svitu míru vidět zkvétat blaho národů, bylo vudčí hvězdou jeho působení v jeho zemích, bylo cílem jeho zahraniční politiky a jeho spolků. Pouze jestliže čest Rakouska a budoucnost jeho nezbytně žádaly, aby byla tasena šavle, povolal své národy do zbraní. Proto také stály jako jeden muž kol císaře, když On, záštitu míru a úctyhodný patriarcha mezi panovníky světa, musil plniti nejtěžší vadařskou povinnost ještě u večer svého života: rozhodnouti k tak neobyčejně těžkému boji, jež mu vnutili nepřátelsky smýšlející sousedé. U jeho rakve všichni mu dosvědčíme: Víme, zvěčnělý císaři, jak upřímně a věrně jsi mír miloval a chránil, víme, že jen starost o blaho Rakouska vedla Tě k tomuto boji. Proto jsme stáli věrně po Tvém boku, proto zůstáváme věrni a obětavi, dokud nebude dobyto požehnaného míru.

Pastýřský list líčí císaře Františka Josefa jako vzor lásky k vlasti, pracovitosti a zápasu pro blaho svých národů, velebí jeho věrnost a vpravdě dětinou oddanost vůči hlavě církve a poukazuje na to, že zvěčnělý císař ve své charakterově pevné pobožnosti nalézal nevysychající pramen vnitřní síly a že jemu, který nebyl ušetřen žádnou útra-

pou tohoto světa, v nejtěžších hodinách zkoušky nikdy nebyla odepřena útěcha nebes. Nezůstal námým příkladem, jež císař František Josef dal všem svým poddaným. Dále zářil nad národy Rakouska.

Rakouští biskupové osvědčují, že budou následovati skvělého příkladu nejjasnějšího panovníka, skládající jménem všech diecézí u jeho rakve trojnásobný slib: Věrnost ke svatě katolické víře, věrnost k císařskému domu a k vlasti, věrná důvěra v ruku Boha nad osudy Rakouska. Národové rakouští nikdy nezapomenou jeho obrazu a práce.

Pastýřský list končí: Jestliže nyní my vrchní pastýřové se všemi diecézami poklekáme na stupně oltářů, abychom svatou obětí a vděčnými modlitbami vyprošovali milostivé Boží milosrdenství pro duši zvěčnělého, pak modlíme se zároveň vroucně a vřele za jeho vznešeného nástupce na staroslavném trůně Rakouska, za našeho milovaného císaře a krále Karla, aby brzo spatřil kýžený blahodárny mír, o jehož návrat František Josef tak ustavičně zápasil a se modlil. Modlitby vysíláme k Věčnému za šťastnou budoucnost Rakouska, modlitby za vojsko a lid, aby Bůh je zachoval silnými v bouřlivé těžké době, modlitby za rakouské diecézy, aby živá víra, vroucí zbožnost a nikdy nekolísající víra v Boží svatě přikázání měly stánek ve všech srdcích. Tak modlí se Vaši vrchní pastýři denně a zvláště v této hodině k nebi, s požehnaním vznášejíce ruce nad Vámi všemi. Kéž žehná Vám všemohoucí, dobrotivý Bůh Otec, Syn a Duch svatý! Amen!

Nový císař a král.

Karel I. narodil se 17. srpna 1887 v zámku Persenbeugu jako syn arcivévody Otty a arcivévodkyně Marie Josefy, rozené princezny Saské, sestry krále Bedřicha Augusta. Slušná teta dětská trávil v Brně, v Lnzi a v Praze na Hradčanech. Pražané měli denně příležitost vidati svěží jeho zjev na promenádě po Příkopě. Záhy cvičil se princ plně v řeči maďarské, české, francouzské i anglické; i v jiných naukách prospíval zdárně. Po skončení středoškolských studií ve Vídni ztrávil jeden rok jako distojník mysliveckého praporu v Bělině.

Následovala vysokoškolská studia věd právních a státních v Praze v letech 1907—1908 dle plánu předem vypracovaného do podrobnosti. Profesor Ott vykládal arcivévodovi právo kanonické a církevní. Prof. Ulbrich právo občanské, obchodní a směnečné. Trestní právo a trestní proces profesor Pfaff. Finanční vědy, národní hospodářství, obchodní politiku a příslušné partie práva veřejného profesor dr. Albin Bráf, potomní ministr. O dějinách státního práva přednášel arcivévodovi dvor. rada Jar. Goll. Kulturní dějiny vykládal prof. Schmidt.

Náš dr. Bráf horlivě pečoval, aby Karel František Josef seznal rozvoj hospodářský, průmyslový a výrobní z vlastního názoru. Proto došlo k návštěvám vynikajících českých podniků. Profesori vyslovovali se velice lichotivě o plli, dychtivém vědeckém zájmu a nadání vznešeného žáka. Chvilé vážného studia střídal princ srdečným obcováním s mladými českými šlechtici, jízdou na kole, bruslením, lovem a cestami po českých krajích.

Dne 1. července 1908 zvolil trvalé své sídlo v Brandýse n. Lab., kde nastoupil službu u dragounského pluku č. 7. Pobyt šlechtitného arcivévody, který již v Praze prostou srdečností a nejvyšší milou povahou si získal tisícera srdce, zapsán do análů brandýských písmem zlatým. Již příjezd vítán velikými ovacemi věrných Čechů. Nadšení se stupňovalo, když z četných skutků dobročinných a jiných čím dále více vyzařovala arcivévodova upřímná láska k českému lidu.

V této době (21. října 1911) pojal Karel František za choť princeznu Zitu z Parmy-Bourbonu, nynější nejjasnější císařovnu. Když se vrátil arcivévoda s chotí 28. listopadu do Brandýsa, byly schystány v místě a okolí okázalé slavnosti, divadla a koncerty. Vznešení manželé účastnili se všech těchto manifestací. Arcivévodova zájma o velice živě o veškeré záležitosti násta i celého pokresu, osobně docházel tam, kde došlo k nějaké živelní katastrofě, aby poskytoval útěchu a podporu. K hostinám, které sám pořádal, zval také hodnostáře městské a okresní. Poslední taková hostina r. 1912 vzbudila myšlenky elegické, protože tehdy se loučil Karel František s místem, kde tak rád pobýval. Dne 2. března téhož roku totiž jel

Karel František v čele své švadrony do Kolomyje. Lidé nosí ztrátu jasněho arcivévody velice bolestně; vždy vzpomínáno, jak dobrotivý hodnostář na procházkách se s každým rád zastavoval, jak se každého vypíral na jeho poměry, potřeby a tužby. Není divu, že se arcivévoda do Brandýsa ještě vrátil, aby se iklivě rozloučil s městem a okresem ještě jednou.

Ačkoli byl v Haliči velice zaměstnán vojenskými povinnostmi, užíval každé příhodné chvíle k seznáání poměrů tamějšího lidu a k podpoře ubožáků. A tak i tam lid lnul ke Karlu Františkovi se vši vřelostí.

V květnu r. 1912 byl jmenován majorem uher-ského pěšího pluku č. 39 ve Vídni. V květnu 1914 jmenován podplukovníkem, v červenci plukovníkem husarského pluku č. 1, v září majitelem pěš. pluku č. 19 a krátce nato kapitánem řadové lodi. V červenci 1915 postoupil na generálmajora a kontingentem. Když se r. 1916 v březnu vyzna-menal skvěle ofensivou v severní Itálii, stal se pod-maršálkem. Pak převzal vrchní velení na jižní čá-sti naší východní fronty, jmenován generálem jízdy a admirálem. Dne 12. listopadu stal se generálem-plukovníkem a velkodmirálem.

Císařského žezla ujmá se v době nejvýše po-mutě zrovna jako jeho zvěčnělý předchůdce nej-jasnější císař František Josef I. To právě vzbuzuje nejodolnější důvěru rakouských národů, že nový panovník před svým nastoupením nebyl pouhým svědkem nynějších světových událostí, nýbrž že zasahoval mocně a neohroženě ve chvílích nejkri-tičtějších všude tam, kde se jednalo o dobro a zá-chranu říše. Jezdil neustavě z fronty na frontu, všude uplatňoval zdárně své znamenité zkušenos-ti; všude osvědčoval, jak dovede bystře využít-bovati svůj vzorný průpravy k praktickým činům vojenským a politickým. Tato doba nejvyšší bouř-livá přináší před trůn nového císaře stále nové zkušenosti, vyžaduje nejvyšší napětí energie a všech státnických schopností. Byl-li tedy Jeho Veličenstvo nový nejjasnější císař vždy pevný, nynější události činí jej žulovým. Pod ochranou vznešeného panovníka Karla I. obyvatelstvo Ra-kouska klidně může vyčkati konec bojů, protože jest chráněno rukou velice mocnou, všestranně pil-nou a ostrážitou. Pevnou důvěru utvrzuje v nás významný výrok znalce nejkompetentnějšího. Vždyť sám císař František Josef I. před několika měsíci řekl tajemnému radovi Berzeviczymu: »Pro-sím vás, jsem starým člověkem a nemohu již dlou-ho žiti. Buďte však upokojen: Můj nástupce je sta-tečný, znamenitý mladý muž. Mám z něho radost. Možná mítí v něj úplnou důvěru.«

Nová císařovna.

Od 10. září 1898, kdy způsobem tak tragickým odešla k Pánu nejjasnější choť císaře Františka Josefa I., neměla naše říše císařovny. Proto srdce věrných poddaných habsburského arcidomu jeví živé uspokojení, že opět máme vznešenou vrchní paní, která se bude dělití o vládní a humánní sta-rosti s Jeho Veličenstvem novým císařem. Prin-cezna Zita narodila se 9. května 1892 ve vévodské vile Pianore v italské provincii Luce. Již jako malé děvčátko jevíla živý soucit s trpícími. Navštěvo-vala chudáky v jejich příbytích a přinášela jim o-děv, který sama šila. Princezna na procházkách živě rozmlouvala s venkovany, vyptávajíc se na jejich elasti i strasti. Všechny obyvatele obce Pia-nore znala dle jména.

Po desátém roce svého věku byla Zita svěřena vychovatelské péči Salesiánek v Zangberku v Hor-nímu Bavorsku. Konvikt Salesiánek požíval výbor-né pověsti pro své znamenité řízení, odpovídající moderním ušlechtilým požadavkům. Zde se vzdělá-vala celá řada dívek z vysoké šlechty. Tam se vzdělávala princezna s velkým úspěchem v růz-ných oborech věd a umění. Naučila se na př. i vel-mi dobře hráti na varhany a tohoto umění často využítkovala prakticky ve svatyních.

R. 1908 princezna konvikt opustila a za několik měsíců byla poslána k jednoletému pobytu do

kláštera Benediktinek na ostrově Wightu. Benedik-tanky tyto pro své vynikající působení byly vy-znamenávány i návštěvami anglického krále. Klá-šterní sestry vedly velice čistou chovanku slerou vyššího vzdělání, učice ji filosofii a latinskému ja-zyku. Opatství v Ryde na Wightu bylo pro prin-ceznu vysokou školou.

Arcivévoda Karel František se Zitou seznámil se r. 1909 ve Františkových Lázních. R. 1910 při dvorním plesu byl upozorněn arcivévoda vysokou osobností na velmi gracesní tanečnici. Byla to princezna Zita. Arcivévoda poznamenal hned živě: »O, ta se mi líbí dávno již velmi dobře!« Zvýšený zájem Karla Františka vzbudilo netoliko ušlech-tilé a prostosrdečné chování princezny, ale i její vážné nazírání na skutečný život. Došlo k zasnou-bení a r. 1911 k šťastnému sňatku.

Když mladistvá arcivévodkyně přijela do Bran-dýsa, získala si rázem srdce všech, s nimiž se se-známila. Její srdečné vystupování, upřímná účast na tužbách českého lidu, její dobročinnost a zbož-nost — toť byly vlastnosti, které jí získávaly lá-sku nejširších vrstev lidových. Vznesená panovni-ce nese jméno sv. Zity, prosté služby v Luce. Roz-jímá o ctnostech své patronky a kráčí jejími šlépě-jemi, jeví živé porozumění pro potřeby všech strádajících. Její veliká dobročinnost prochází vš-tězně ohněm veliké, obtížné akoušky zvláště za této války, kdy vznešená paní až do umdlení na-vštěvuje raněné a choré, aby jim poskytla posily, pomoci a útěchy.

Naše říše právem jest hrdá, že i nyní vládne po boku císařově rodem i duchem vznešená choť, která láskou a velikými skutky něžného citu dopl-ňuje a kráší to, co buduje cilevědomá energie nejjasnějšího jejího manžela.

Volné listy.

Předvídaní. V Anglii již před válkou ča-stěji byla vyslovena obava, co by se dělo s vý-živou lidu, kdyby ve válce přístavy její byly blokovány. Myšlenkou tou zaměstnává se Conan Doyle ve válečné povídce: »Na podmořské lodi«, která nenesou se za cílem uměleckým, má na zřeteli hlavně úmysl agitací. Hrdina povídky a velitel pretianglických ponorek vypravuje, jak překazil všechnen dovoz potravin a jak Anglii učinil naprosto bezbrannou.

»Ve velikých městech bédovali hladovějící zástupové před budovami úřadů, žádající, aby jim byl vydán ohléd. Úředníci byli všudy napa-dáni a nejednou i vražděni fanatickým lidem. Lid ten sestával po většině ze zoufalých žen, před jejichž očima děti pomřely hladem. Na venkově jedli kořeny, kůry a rozličné byliny. V Londýně obydlí ministrů musila býti chrá-něna silnými strážemi a prapor gardy obklopo-val celý den parlamentní budovu. Životy pre-miéra a ministra zahraničních věcí byly ohro-žovány každé chvíle provoláními proti nim po-dněujícími. A přece vláda měla při vypovězení války souhlas všech stran. Skuteční vinníci byli ti, kteří nedovedli závčas pochopiti, že nemůže-li Anglie sama ve vlastní zemi osivem opatřiti si nejnútnejších potravin aneb aspoň dovážeti jich tunelem, že všechny nesmírné výdaje její na loďstvo a vojsko jsou nadarmo, bude-li odpírce její míti jen několik podmořských lodí a muže, kteří je umějí řídit. Anglie byla již často ne-moudrá, ale unikla vždy ještě beztravně. Tento-kráte však musí pykati, neboť nelze čekati na záchranu vlastním štěstím.

Anglie zajisté nebude podruhé poražena tímto způsobem. Bláhová neprozřavost její vy-světluje se částečně pošetilou domněnkou, že nepřítel nebude střílet na obchodní lodi. Zdra-vý rozum lidský měl jí říci, že nepřítel zvolí cestu, která ho nejlépe povede k cíli a že ne-bude se dlouho rozmyšleti, co smí učiniti a teprve potom že bude hovořiti o oprávněnosti svého jednání. Mínění všeho světa jest, že když blokáda byla prohlášena, dovolena jest každá pomůcka proti těm, kteří blokádu usilují pře-

kaziti a že zamezovati dovážení potravin do Anglie jest stejně oprávněno, jako když za války obléhatel pevnosti snaží se každý dovoz do ní učiniti nemožným.«

Když autor povídky dal hovořiti tímto způ-sobem veliteli nepřátelských ponorek, promlouvá na konci ústy anglického novináře: »Jasně již otevírá se před námi cesta. Prvé a nejdůležitější jest, aby naši lidové zástupci poznali, že jsou důtklivější otázky, než teoretické rozklady o svo-bodném obchodu neb ochraně státu a že všechna teorie musí ustoupiti jasně pravdě, že země jest dotud v nebezpečení, dokud nemůže si doma sobystrati tolik potravin, aby obyvatelé mohli býti živi. Mimo to musí se počítí ihned se stavbou dvou, nikoli jednoho, dvoukolejných tunelů pod průlivem La Manche. Za tento plán jsme se sice nikdy ve svém listu nepřimlouvali, ale musíme nyní přiznati, že takové železniční spojení, kdyby bylo zároveň bývalo postaráno o dovoz přes Marseille, bylo by nás záchránilo od porážky.«

Myšlenky tyto Conan Doyle proneal sice před válkou, ale jest pozoruhodno, že shodují se hodně se skutečnostmi nynější doby, v níž německé ponorky vážně ohrožují výživu an-glického lidu a působí mnoho starostí státníkům Velké Britanie. Neméně jest s podivem, že tuto předvídacost projevil spisovatel, kdežto vojenská odborníci a admirálové o ponorkovém nebezpe-čenství neměli ani zdání.

Malý Jaroslavec. Napoleon vytáhnul r. 1812 z Moskvy, dorazil 23. října k Malému Ja-roslavci, kterýž se stal památným proto, že voj-ska francouzská od tohoto města se obrátila zpáteční cestou, po které k Moskvě výbojně přitáhla a že podstoupila odtud hrozný onen pochod pozvolného umírání. Napoleon původně nechtěl couvati směrem, kterým přišel, neboť mu bylo známo, že krajina ta jest zcela vyple-něna. Proto zamířil k jihu k městu Kaluze, od níž nedaleko jest Tula, která té doby byla hlavní ruskou zbrojnicí. I ruští vůdcové očeká-vali, že Napoleon obrátí se k jihu, kdež bylo hojně zásob a kudy armáda francouzská mohla bez velkých obtíží ustupovati. Kutuzov, dovědév se od partisána Seslavina, že přední voje fran-couzské postupují k Malému Jaroslavci a že tím směrem byl viděn i Napoleon se svým štáb-em, poslal tam na rychlo generála Dochturova, jenž dorazil na místo ráno dne 24. října. Ruský generál dal hned obsaditi město a počal s výšín střílet z děl na Francouze, kteří jižně města opravovali mosty přes řeku Luži, jež je dělila od Malého Jaroslavce. Posil přibývalo z té i z oné strany a tak vznikla úporná bitva o Malý Jaroslavec, která trvala až do noci. Město stří-davě dostávalo se tu do moci ruské, tu do moci francouzské, krev tekla proudy, ulice byly plny mrtvých a mnozí ranění zahubeni byli vznik-lým požárem. Výsledek bitvy byl, že ruská ar-máda, kterou Napoleon chtěl odměsti, usadila se v pevných posicích před městem a zastoupila mu cestu ke Kaluze.

V noci po bitvě Napoleon vrátil se z bo-jště do vesnice Gorodně, kde mu k obydlí byl upraven selský dům. Na poradu pozval maršály Berthiera, Murata a Bessierea. Když jim vyló-žil, že přechod armády ruské na silnici kaluž-skou proměnil stav věcí, pojednou chytil se oběma rukama za hlavu a opřev se oběma lokty o stůl, sklonil hlavu nad mapu na stole prostřenou a drahnou ohvířil nad ní dupal. S nemalým podivem pohlíželi maršálové na svého pána, neboť nikdy ho neviděli tak zkru-šeného a starostlivého. Okamžik tento zvolil sobě malý Vereščagin a zobrazil osoby pod nízkým dřevěným stropem tak mistrně, že divák přímo cítí napjaté ticho, čte ve tvářích maršálů nejisté bázlivé otázky a na čele Napoleonově zří těžké chmury přítomné chvíle a budoucích osudů. Obraz Vereščaginův vyjadřuje osudnou otázku, která zmítala myslí Napoleonovou: Ku předu, či zpátky? Svěsti všemi silami rozhod-

DEPEŠNÍ ADRESSA: ALBIBANKA

TELEFON ČÍSLO 83

KRÁLOVÉHRADECKÁ BANKOVNÍ JEDNOTA V HRADCI KRÁLOVÉ ADALBERTINUM

PROVÁDÍ VEŠKERÉ OBCHODY BANKOVNÍ A SMĚNÁRENSKÉ ZA PODMÍNEK NEJVÝHODNĚJŠÍCH - ESKONT SMĚ-NEK - PŘIJÍMÁ VKLADY NA ÚROK 4%, A VYPLÁCÍ VEŠKERÉ VKLADY BEZ JAKÉHOKOLIV OMEZENÍ - SLOŽNÍ LÍSTKY POSTOVNÍ SPOŘITELNY ZDARMA

VELKOOBCHOD UHLIM, KOKSEM A CEMENTEM

ŽÍROVÝ ÚČET U RAKOUSKO-UHERSKÉ BANKY

ČÍSLO ÚČTU POŠT. SPOŘITELNY 140.273

hou bitvy, nebo soubojů? Otázka působila jak ohně, že valily vlny, když tak hluboké a pohotovosti, nemohl se dlouho rozhodnouti. Rozhodl pozdě v noci poslat Noryovi a Divovskému rozkaz, jež vnikly tušeni, že císař šel na chod útoky.

Když 26. října ráho o páté hodině přibyl k Napoleonovi z Malého Jaroslavce důstojník a pobočníkem, že Rusové trvají v posíděch všech oběšených a že v noci bylo slýcháno v právo od žilnic jezdecké pohyby směrem k Medyni, císař povolal k sobě Murata, Bessiera a posléze Montona. »Zdá se, pravil, že nepřítel zůstal na ujatých místech a že nám hřátává bitva.« Bessiere a Murat nepochybovali o vítězství, ale doložili, že i po vyhrané bitvě voje budou uvedeny v nepořádek a že jízdní a dělostřelecké kóně nedostatkem píce jsou oslabili a že nelze jejich ztráty nahraditi, posléze že všichni ranění vojáci zahynou. Tím způsobem že úspěch pochodu ke Kaluze jest velmi pochybný. »A co vy soudíte?« otázal se Napoleon Montona. »Abychom couvli nejkratší a nejznámější cestou na Možajak k Němenu a co možno nejrychleji, kterouž odpovídal Monton několikrát opakoval. Napoleon na zdání ta odvětil, že dříve, než se rozhodne, podívá se na bojiště. Potom vyjel si k Malému Jaroslavci. Když vystoupili na výšinu nad Gorodni, ranním šerem přijíždělo po různu k silnici množství jezdců, v nichž po chvíli poznáni byli kozáci. Jenerálové, důstojníci a tři gardové skadrony vrhli se vatřic útočníkům, aby ochránili císaře. Co trvala tuhá pátka, byla přivolána gardová jízda, před kterou kozáci se rázem rozprhli a zmizeli v křovinách.

Osudné rozhodnutí. Po úleku, jež kozáci způsobili, Napoleon odklusal do Gorodně, vyjel k Jaroslavci až o desáté hodině a prodlev tam do večera, vrátil se teprve o páté hodině večerní. Celý den nic nepodnikl a obě armády dívaly se nečinně jedna na druhou. Ranní časná zpráva, že bylo slyšeti v noci pohyb ruského jezdeckého směrem k Medyni, Napoleona znepokojila, neboť věděl, že k místu tomu postupuje pátý jeho sbor Ponatovského pod velitelstvím Lefevrea-Desnonettesa. Rusové tedy o pohybu pátého sboru se dověděli a patrně činí proti němu nástrahy. A učinili. Ruský jenerál Illovajský, zvěděv o postupu Lefevrea-Desnonettesa, pospíšil si s pluky kozáckými, zřídil pět verst před Medyni zálohu a pustiv Poláky mimo sebe k městu, nenadále na ně udeřil, porazil a mnoho jich zajal. Mezi zajatými byl též jenerál Tyškiewicz.

Napoleon ve svých úmyslech neustával se kolísati. Dne 26. října obrátil se k Malému Jaroslavci opět, vedl s sebou gardu a dva jezdecké sbory, ale nedošel daleko stanul v údolí před městem u ohňů, kdež dostal zprávy, že přední ruské voje ustoupily. A nyní uvidil, co se přišlo všemu jeho podnikání u Malého Jaroslavce. Stále toužil ke Kaluze; jakmile vyšel na výšiny před městem, již upíral zraky na silnici, která vedla do kraje plného zásob, ale když Kutuzov, boje se hlavní bitvy, jal se couvati, Napoleon dal rozkaz k pochodu nazpět na Možajak, k místům pokrytým posud mrtvolami, jež tam zůstaly po hrozné bitvě u Borodina. Rozkaz Napoleonův tedy vedl armádu zpět po cestách, mimo něž široko daleko zásoby byly vybrány, města a vesnice spáleny a kde očekával armádu hlad.

Ženíální a bystroduchý Napoleon jako by byl u Malého Jaroslavce oslepl. Neboť proč utratil tisíce životů v bitvě u Jaroslavce, proč marně trávil drahý čas a proč mrhal několik dní zásobami, které mohly armádě vystačiti hodně daleko na zpáteční cestě? Francouzští pisatelé »paměti« omlouvají Napoleona, že nemohl svesti rozhodnou bitvu s Kutuzovem u Malého Jaroslavce, protože mu stačovalo střelivo jen na jednodenní boj. Tomu sotva lze věřiti, pomyslíme-li, že armáda francouzská na zpátečním pochodu až k západním hranicím sváděla četné boje s pronásledovateli svými a že se bránila střelbou až k Němenu. Napoleon tedy vzav před se tažení ke Kaluze bez důležitých příčin úmyslu svého se vzdal právě v okamžiku, kdy Kutuzov ustupoval mu z cesty. Veliký vojevůdce dopustil se osudného omylu, neboť chtěl-li couvati po silnici Možajské, měl tak učiniti hned a neměl bezúčelně tápati u Malého Jaroslavce a ztravovati zbytečné potraviny, které si armáda vyvezla z Moskvy.

A tak se stalo, co ve vojnách zřídka se přihází, že dvě armády vzájemně od sebe couvaly, ta i ona směrem protilehlým. Kutuzov 24. října večer od Malého Jaroslavce poslal carovi dopis, ve kterém píše: »Žítu musím býti hlavní bitva, bez níž na žádný způsob nepřítel nepustím do Kalugy.« Ale dva dni po té maršál rozhoduje se couvati bez bitvy, ačkoli mu jenerálové Jermolov a Toll všem žně vykládají, že posice jsou výhodné a že nepřítelská armáda nechytá se k útoku. Právě tak Napoleon, bojuje celý den o Jaroslavec, stahuje tam skoro

všechnu svou, aby si vyhubil přechod k Moskvě, a potom z Moskvy na Jaroslavec se posléze uchýlil a utvořil se ve špatnou úlohu, a blíž se k Moskvě a venic armáda jeho táhla k Nyně.

Domů. Jak mocná byla touha francouzské armády, aby již z Moskvy vytáhla a zahněla do Kalugy, o tom svědčí mnohé dopisy, které byly ruskými vojáky zachyceny. Na příklad: »Náš velikan slibuje nám brzy návrat do vlasti, zdáme si toho všichni vřelostí.« Jiný dopis: »Jdeme před samým odchodem z nešťastného města Moskvy, kromě píce byli bychom mohli trávit tam zimou. Kdy skončí se toto tažení? Nevíme, ale vzdycháme všichni po zemi francouzské, ale jsme od ní více než 800 mil vzdáleni.« Další čtení: »Ty posíleš asi, má milá hltalko, dobrých hrochů Fontainebleauxkých, rovněž jablka, zimní hrušky, a my zde počtáme, jak dlouho budeme mít ještě brambory a zelí.« Přítel příteli: »Jdeme do Kalugy, ještě čtyřicet mil cesty k jihu. Jak obstojíme? Bude-li tam, jako zde, na mou věru, budeme mít přídělku umřít! Až dovíte se, dobrý příteli, podrobnosti o našem způsobu života, o našich strastech, našich potřebách, našich nečistotě, našich nehořech, hehudeťe moci přehopiti, jak jsme mohli všechno snést.«

Tak psali Francouzi do vlasti, prodávající v Moskvě. Jak by byly vypadaly dopisy, když vojáci po stech a po tisících posílali cesty a když nevylovitelná touha po vlasti a po záchráně byla v níže uváděna nepřekonatelnými strastmi hladu a mrazu? Jakých tělivých myšlenek a jakých srdce rozrývajících vzdechů a pozdravů bychom se zde dočetli? Takových asi, jako psali vojáci na Zepelinu, když trosky jeho pohlcovány byly požárem, a když stateční letci loudili se s manželkami, dětmi, rodiči a přáteli! Ale s rozdílem! Které oddíly honěné a umírající armády se dobrovolně r. 1812 vzdaly, byly tehdy přijaty na milost, kdežto posádka ztroskotaného Zepelinu, ačkoli se dávala do zajetí, byla mimo plující lodí anglickou zanechána neuprosnému osudu způsobem, který omračuje otupelostí lidských citův a který nepřirozenou hrůzou drásaje duši vzbuzuje otázku: Jak jest to jen možno?

Politika nálad a zlé míry. Tak bychom mohli nazvat politiku, kterou přelud kárá »Information«. Pamatujeme se, jak po sestavení nové Koerbrovy vlády odebrali se k němu němečtí předáci a předložili mu požadavky státní němčiny, krajského zřízení. A že důrazně žádali, aby polští poslanci z autonomní Haliče neúčastňovali se rokování a hlasování ve vídeňské sněmovně. Německé noviny pak prohlásily, že dle toho, jak ministerský předseda k těmto požadavkům se zachová, upraví své vztahy k němu němečtí politikové.

V »Information« vážený státník uveřejnil článěk, v němž mluví o prastarém zlu v Rakousku, že jest v něm mnohem obtížnější vládnouti, než v kterémkoli státě jiném. »Ke mnohým zlům, která otravují a podvracejí náš politický život, náležejí zejména metody mnohých parlamentních politiků, kteří mají návyk, že sotva se vláda prvý den ustaví, již k ní přibíhají s upříšenými požadavky a hrozbami, kdyby vláda tyto požadavky ohotně nepřijala za své. Častěji než jinde u nás se střídají vlády a za nejnečistnějších záminek dochází ke změně a křivím ministerským i celých kabinetů. Takové poměry nepřidávají vážnosti vládám a jejich dělům, stupňují vědomí moci i malých stran, ba i jednotlivých poslanců, působí bezmezné sebepřeceňování vůči vládám.«

Mluvnické síto. »Nový císař nastoupil trůn« jest chybné, protože sloveso nastoupiti musí míti za sebou ještě předložku na. Tedy nastoupiti na úřad, na místo, na trůn, nebo: uvázati se v úřad, ve vládu. »Neztrácejte nádeje« volají noviny, když dojde z Ruska zpráva od některého zajatce. Slovesa tohoto užívati jest jen tehdy, bžli-li o skutečnou ztrátu, na příklad: ztratiti peníze, knihy, klíče, ale nesmí se sloveso toto ve spojení s odtažitými, jako ztratiti paměť, sluch, řeč... Tedy: nepozbývejte naděje, pozbyl řeči, paměti... »Potraviny ztratily na váze.« Správně: Potravinám ubylo váhy.

Pátá válečná půjčka.

Jak nejlépe uspořím?

Způsob, kterým se střádání u nás dosud provádělo, jest velmi primitivní. Malý člověk, který uspořil několik grošů a také příslušníci středních vrstev nevěděli, kam své peníze nejlépe uložit, a vkládali je proto jednoduše do banky, spořitelny a záložny svého bydliště, anebo došli na nejbližší poštovní úřad, aby peníze tam na knížku uložili. Věděli, že banky, spořitelny, záložny i poštovní spořitelna zaplatí za peníze, na knížku tam ulože-

né, určitou úrokovou míru. Vypočetli si roční výnos z peněz a byli spokojeni. Zde má výhled se silou pro spřívisť za hranicemi. Právě zde se na př. příslušnou zemí našich kapitalistů. Tam každý střádal uměle své peníze v cizích papírech, v rentech a průmyslových papírech. Tím obyvatelstvo Francie dokázalo, že je finančně mnohem lépe disciplinováno než obyvatelstvo naše. Válkou stál se však i u nás pozoruhodný obrat, který způsoben byl státním papírem, o který z důvodů zcela pochopitelných projevil se veškerý zájem obyvatelstva všech kruhů i stavů. Je to válečná půjčka. Nebylo snadným úkolem obyvatelstvo finančně málo informované přesvědčit, že mohou ze svých úspor míti mnohem větších výhod, jestliže v dnešních mimořádných poměrech změni starý ukládací způsob a zvolí způsob zcela jiný. Během dřívějších čtyř půjček podařilo se v míře stále stoupající naše obecnost přesvědčiti, že nejlepší uložení peněz je zakoupení válečné půjčky. Tím stoupl také výsledek půjček a podán tak skvělý doklad o finanční síle říše naší.

Poněvadž od čtvrté válečné půjčky díky příznivé vojenské situaci na všech frontách, naše hospodářské poměry se nikterak nepříznivě nezměnily, možno zcela určitě doufati, že i pátou půjčkou válečnou výsledek čtvrté půjčky bude o značnou částku překročen, a že i tentokráte drobní střádatelé rádi se chopí příležitosti, aby úsporní páté válečné půjčky nejvyšší výnos úrokově sobě zaručili.

Zajímavý hlas politika o pátce.

Považují co nejhojnější účast všech vrstev českých na subskripci páté válečné půjčky nejen za samozřejmou občanskou povinnost, nýbrž současně, a to po výtece, za prvofadý příkaz výzvalé soudnosti politické. Jestliže kdy, tož zvlášť v nynější ojedinelé chvíli dějinné stavi se nám před očima celé nitro naše proniká stěžejná pravda, zakotvená v politickém programu Františka Palackého. Necht' bouře světové války roubeninou Evropy lomcuje sebe víc, jádro myšlenky Palackého o věkovitém společenství národů pod žezlem nejlásnější dynastie sloučených, stojí tu a zůstane pevným jako žulová skála, jsouc výronem samého zákona přírody a jakožto takový nejen záštitou přítomnosti, nýbrž i nerozbornou oporou důvěry ve věci budoucí. Pravda tato povznášá mysl, srdce plní zápalen a plodí, o tom nelze pochybovat, i čionorodou vůli. A proto, jestliže synové českých žen, otcové českých dětí hrdinně na poli válečném ruku v ruce bojují s příslušníky všech sdružených národů, v nadšení své životy nasazujíce za bezpečí a šťastný vývoj příští mocnářství, pevně to zástity pro křivený zdar drahé užší domoviny—tož občanstvo v záležitosti nemůže udatenství svých synův vyzvednouti k platnosti účinnější, nemůže mu poskytnouti reliefu a posvěcení cennějšího, než když po bok mu postaví bezvýhradnou ochotu a krajní soucinnost při úpravě finančních důsledků běhu válečných, dadouc tím v dějinné chvíli nynější svému zánčení pro myšlenku Palackého výrazu nejlanějšího. Zřetele tyto ať instinktivně, ať vědomě naplňují veškerá srdce česká, a proto pevnou sluší míti víru, že účast při páté válečné půjčce váže jejich čestně bude odpovídati.

(Posl. J. E. dr. Pořt.)

Ape! ministra orby na zemědělce. Ministr orby hr. Clam-Martinič vydal o účastenství na V. vál. půjčce k zemědělskému obyvatelstvu provolání, v němž se praví: Na hospodářském vytrvání závisí vítězství. Abychom mohli hospodářsky vytrvati, musíme vytrvati finančně. Na všech svých hranicích ohrožena početní přesilou nepřátel kteří by chtěli rozdělití naši vřoucně milovanou vlast jako kořist, nalezla naše vlast v hrdinné zdi našich vojsk a vojsk našich spojenců bezpečnou ochranu. Před touto hrdinnou zdí shrouti se definitivně nápor našich nepřátel. Od dětských let jsme slibovali: Život, krev i jmění dejme za císaře, za vlast svou! Co jsme slíbili, to chceme též dodržeti a dokázati, že svěříme své pohotové peníze vlasti a tím jí dáme prostředky vybojovati čestný mír. Nelze popírati, že válečné hospodářství přineslo též zemědělci příjmy, které mu umožňují vyšší měrou, nežli by tomu bylo jindy, účastniti se upisování válečné půjčky a je vlasteneckou povinností dáti prostředky ve válce nabyté státu k dispozici v míře pokud možná vysoké. Provolání končí vřelým apelem, aby hojným upisováním byla dokázána stále uplatňující, nikdy nekolísající vlastenecká obětavost, aby dějiny jednou mohly zaznamenati, že zemědělci Rakouska se postavili v hodině nebezpečí též zde s radostí do nejpřednějších řad těch, kdož dali vlasti, čeho nezbytně potřebovala.

Úpisy české mládeže. Česká ústřední sběrna soustřeďuje sběratelství všech českých škol obecných, měšťanských, středních i odborných, aby získána byla potřebná patrnost účasti české mládeže při upisování na pátou válečnou půjčku. Úspěchu v této významné, pro českou školu velmi důležitě akci dojíti možno jen tehdy, poskytnou-li rodičové plně své podpory učitelům a profesorům v soucinnosti vážných motivů podniknutí. — Této žádosti podpory se dostane především tím, bude-li občanstvo co nejhojněji upisovati ve

formě zakových úpisů na školách, čímž se umožní, že tentokrát české školy prokáží největší úspěch. Doporučuje se, aby podobně, jako se již stalo v některých místech, opatřili zámožnější rodičové dětem svým pamětní a příležitostní dary ve formě úpisu ve škole učiněných. Všichni ředitelé a správci českých škol ochotně v této věci podají potřebné poučení. Přejít si všichni, aby jejich škola vydatně upsal a jsou všichni ochotni podporovat snahu Ústřední sběrný české.

Průběh války.

Proti Rumunsku. Velkou událostí jest přechod maršála Mackensena přes Dunaj u Svišova a spojení armády Mackensenovy s Falkenhaynovou od severu. Jiná část překročila Dunaj u Somóvitu a jiná u Turnu-Severinu. Ruku Oltu mají už spojenci za sebou. Část armády Mackensenovy po přechodu dobyla města Alexandrie, odkudž do Bukureště jest pouhých 80 km; jiná část postupuje proti Durděvu. V nejzápadnějším Valašsku jde už jen o to, zjimat trosky tamních rumunských sil. Na Dunaji bylo dosud ukotveno mezi Rávou a Ruščukem 6 parníků a 30 vlečných lodí, většinou s cenným nákladem. — Nezadržitelně valí se vojska naše na Bukurešť ze severu, jihu i ze západu. Významným jest pád Durděva na levém břehu dunajském do rukou vojsk spolkových. vzdáleného od pevnosti bulharské pouze 40 km a spojeného s ní železnicí. Naděje v ruskou pomoc jsou nepatrné. Ruská pomoc se hlavně proto omeškává, ježto se jí prý nedostává stěží. Všecko záleží na Rusoch, kteří prý stále ujišťují spojence, že každou chvíli vyrazí velká ruská armáda proti nepříteli. — Úřední zpráva ze dne 29. listopadu oznamuje, že armáda generála Falkenhayna proniká vítězně na celé valašské frontě. Pohyby dunajské armády pokračují v souhlasu se silami operujícími dále severně.

Na ruském bojišti zmohutněla ruská dělostřelba v některých úsecích fronty severně od Pripjate, jako na pobřeží Baltického moře, severně od Smorgonu na Štate. V jižním Volynsku u Ozérků u hranic haléckých odraženy ruské výpady. — Silné ruské útoky v Poloninských Karpatech a na sedmihradské východní frontě ztroskotaly.

V Macedonii byl prudký dělostřelecký boj mezi jezery Prospou a Černou. Velký společný útok dohodových vojsk se úpně ztroskotal. — Generální útok dohodových vojsk, jímž se mělo uleviti Rumunsku, se na celé čáře nezdařilo.

Na italském bojišti občas dělostřelecké boje, jinak nic zvláštního.

Na západě mlhavé počasí překáží na některých místech bitevním činnosti; dělostřelecké boje a výpady byly menšího rozsahu.

Krise v Řecku. Rakousko-uherská vláda protestuje u vlád francouzské, anglické a ruské proti postupu francouzského velitele spojených námořních sil v řeckých vodách, který pohroziv násilím donutil c. a k. vyslance v Athénách, jakž i tamní diplomatické zástupce států, spojených s Rakousko-Uherskem, i personál jejich vyslanectev a konsulátů, aby opustili Řecko. — I mezi řeckým rojsem vzrůstá odpor proti vydání dělostřeleckého a ostatního válečného materiálu francouzskému veliteli.

Politický přehled:

Říšská rada seje se v polovině ledna. Poslanecká sněmovna bude mít schůze toliko dvě. Jedna bude věnována ustavení sněmovny, druhá vysechnutí příseděného alibu císařova. Potom nebude parlament odročen, nýbrž předseda sdělí, že schůzi přišel svolat písemně. Přítel rád o zasedání Říšské rady bude prý teprve v březnu 1917.

Říšský sněm uherský sešel se dne 27. listopadu na příčinu výzvu nového císaře a krále Karla I. Ministeraký předseda hr. Tisza předložil Nejvyšší vlastnoruční list, v němž mocně oznamuje, že se ujímá vlády, ohlašuje zároveň brzkou korunovaci, při níž ve Svém královském inauguračním diplomu vydá své dectví o Svých panovnických úmyslech, že bude zachovávat ústavu a zákon. Ministeraký předseda hr. Tisza velebil zesnulého mocného, jeho práci jako císaře vůbec a jako krále uherského zvlášť. I ostatní členové ocenili význam zesnulého císaře. — Rovněž ve sněmovně ma gnatů předseda byl Nejvyšší reskript, kterým vzdali hold vznešené památce císaře Františka Josefa I. a sněmovna magnátů jako poslanecká usnesly se o projevení národního smutku, jakož i o slavném uvítání Jeho Veličenstva i Jeho choti.

Říšský sněm německý pr-jednal 29. listopadu v prvním i ve druhém čtení osnovu zákona o vlastenecké pomocné službě.

V Rusku propuštěn byl ministeraký předseda Stürmer a nástupcem jeho jmenován mi-

nistr dopravy Trepov. Ministerakým zbraněnou záležitostí, jež zastupoval také ministeraký předseda Stürmer, ustanoven Nératov, vyslovený od Stürmeru, oddaný však stoupencem bý- za ministeraký předseda Sazonov, že se jedná v Rusku o změnu vládního kursu. Tvrdí se totiž, že Stürmer chtěl mír a že proto padl po předsedě Anglie.

Požáry vzplály.

Dějepisné obrázky z doby husitské.
Napsal Alois Dostál.
Stran 120. Cena 80 hal. franko.

Vynikající katolický spisovatel zachytil velice významné scény z války husitské a přeložil je v rouchu krátkých historických povídek českému lidu. Sluší pochváliti, že při uměleckém zpracování pohlavých výjevů pan autor nedává se do vleku stranického šovinismu a že projevuje živé porozumění i pro dobré vlastnosti a strasti lidu husitského. Tudíž z pestré a velice poutavé mozaiky beletristické čtenář utvoří si správný obraz o charakteru velkého náboženského hnutí.

Objednávky vyřizuje

**Družstevní knihkupectví
v Hradci Králové, Adalbertinum.**

Kupovaný dorost.

V některých kruzích jest až příliš podezřelá starost, jak brzy doplniti prořídle řady obyvatelstva v jednotlivých státech po válce. Lidé, kteří nechtěli ničeho obětovati na úlevu bídy četných dětí chudých, nyní najednou mluví o zmenšení počtu lidí jako o nejtěžší katastrofě Evropy.

Zajisté nezáleží tolik na tom, v jak velkém počtu se dorost po ujednání míru objeví, jako spíše na těch okolnostech, jaké nové děti budou, jak bude postaráno o jejich duševní a hmotné potřeby. Děti zpustlé národu a státu neprospívají; naopak bývají velikou příteží a rakovinou celých obcí.

Ve Francii k vůli vzrůstající populaci již se zcela po obchodnicku počítají taxy odměny matkám, které se mohou pochlubit dítkami. Ted' jest jen otázka, zdali matka, která národu dá dítě hlavně k vůli hmotné odměně, také mu věnuje péči tak vroucí jako matky jiné. Také jest otázka, jakým způsobem matky, čekající odměnu mateřství, ve Francii k dětem přicházejí. Národ, který se nedovede přirozeně ani fysicky zachrániti a který chce vyvážit mateřství lesklým kovem, netoliko není národem ušlechtilé pokročilým, ale ani záchrany nezaslouží.

Žít a vyžít se! Máme na to lidské právo! Takový skřek se ozýval z hrdel mladých emancipovaných žen francouzských. Tytéž dušičky však zapomínaly, že samy příliš málo poskytlý příležitosti k veselému životu vlastními udušenými matkám; naopak emancipované dívky sužovaly je svými náladami někdy až k smrti. Tedy předešlá generace neměla práva žádného přísti také ne; jen dovádívá generace nynější si chce osobiti volnost k bujnému životu, nezodpovědnému před národem a dorostem.

Francouzská hesla vzbudila jakousi ozvěnu i v krajích našich. Ale právě nyní všechny rozumné ženy u vědomí své důstojnosti hlasitě protestují proti praktikám francouzských lidokupců. Křesťanská žena česká jest na sto honů vzdálena od atheistické, lehkomyšlné a dovádivé ženy francouzské.

V Národních Listech dne 29. listopadu uveřejňuje jedna česká žena tyto velice významné řádky:

„Odměnu mateřství uvítala by jistě rozhodným protestem každá ušlechtilá smýšlející žena. Mateřství jest obětí, kterou žena podstupuje jen z velké lásky anebo z přesvědčení, konati co nejsvědovněji převzaté povinnosti, tudíž z pohotek ideálů, kterých za vyznamenání ani za peníze koupiti nelze. Ulehčení této oběti, často velmi těžké, nikdy však snadné, sejmutím břemene hmotných starostí, jež povstávají příchodem každého dítěte, s beder rodičů, bylo by dojiště na místě, na př. bezplatná pomoc lékařská i ošetřovatelská (nemyslí, aby snad lékaři nebo habičky poskytlý přispění zdatna, ale aby byli placeni zemí nebo státem a to slušně), roční příspěvek na výživu, ošacení a později vzdělání každého dítěte do určitého věku, nebo nucené pojištění na útraty státu a pod, ale nikdy odměna matce. Té jest nejkrásnější odměnou štěstí mateřské a blahé vědomí vykonané povinnosti. A pak, jak často byl by zkalen poměr muže a ženy pochybostí mužovou, zdali žena povila mu děcko z oddanosti či ješitné touhy po vy-

znamení veřejném nebo po peněžité odměně, jak působilo by na věčnost dítěte k rodičům vědomí: vždyť dostali za mne zaplacení? Ke zvýšení počtu dětí dlužné působiti jinak. Dokud rodiny děti požehnané budou hmotně i společensky huře na tom, než ty, které si dovedly zaříditi život pohodlněji, dokud dovolíme vštěpovati mládeži názory, zaváté k nám na sklonku minulého století, o právu na vlastní štěstí a vyžití vlastního já, dokud mládež bude s útrpným úsměvem přehlížeti zastaralé náhledy našich prababiček, které viděly hlavní úkol ženin, v němž dosáhne nejvyššího uspokojení, v sebeobětování, dotud ke zničené poměru daleká cesta a — marné volání.

Velmi dobře! Národ se udržuje hodnotami daleko vyššími, než jsou peníze. Kde není ochoty k obětavosti, kde podřimuje vědomí zodpovědnosti vůči Bohu a vlastní rodině, tam ani největšími úplatky národ se nezachráni.

Za válečného ruchu.

Poslední vzkaz Františka Josefa I. národům a armádě. V závěti Jeho c. k. Apoštolského Veličenstva čtou se slova: „Svým milovaným národům projevují plný dík za věrnou lásku, kterou Mně a Mému rodu prokazovali ve šťastné dny, jakož i ve zlých časech. Vědomí této přichylnosti blažilo Mé srdce a sílilo Mne při plnění těžké vládařské povinnosti. Zachovejtež stejně vlastenecké smýšlení Mému nástupci ve vládě! Také Svě armády a loďstva vzpomínám s pocitů tklivého díku za jejich chrabrost a věrnou oddanost. Jejich vítězství naplňovala Mne radostnou chloubo, nezaviněné protiventství bolesným zármutkem. Znamení duch, jímž bývávaly odedávna prodrchnuty armáda i loďstvo, jakož i obě Mé zeměbrany ručí Mně za to, že Můj nástupce ve vládě smí naně spolčati neméně než já.

Církevní věstník.

Audience rakouského episkopátu u nejjasnějšího císaře Karla I. koná se dnes.

Zprávy diecéšní. Ustanovení jsou pp.: Václ. Bohm, farář v Orlickách, za faráře do Čenkovic, Jos. Dohnal, admin., za kaplana v Libici u Chotěboře, Jan Jufena, c. k. polní kurát, za kaplana do Č. Třebové, Boh. Dittreich, kaplan v Rokenici, za kaplana do Bohdaneč, Fr. Straka, kaplan v Libštátě, za kaplana do Žiželic, Jan Pošpišil, kaplan v Pecce, za kaplana do Libštátu, Eman. Ullrich, admin. v Pouchově, za admin. do Rosic, Jos. Cellar, kaplan výprachtický, za admin. do Bystrce, Fr. Reinisch, admin. v Nové Vsi, za admin. do Lična, Emil Jaroš, kaplan v Castolovicích, za koop. do Hermaně, Hubert Král, novovesvěnec, za kaplana do Hlinska. V Pánu zesnuli: Ant. Liebich (V Vln.), pens. katecheta v Pardubicích, † 31. října (naroz. 1863, vysv. 1885). Raimund Novotný, kaplan v Č. Prusnici, † 21. listopadu (naroz. 1889, vysv. 1915). — Uprázdnila se fara v Orlickách, patron. kníže Liechtenstein, od 1. prosince t. r.

Pocta padlým a vyznamenaným vojínům!

Aby mohla býti trvale uctěna památka vyznamenaných a padlých vojínů z Hradce Králové, žádáme příbuzné nebo známé vyznamenaných neb padlých vojínů v Hradci Králové narozených nebo tu usídlych, aby oznámili jméno křestní a příjmení padlého neb vyznamenaného, rodnou obec, poslední pobyt před nastoupením vojenské služby, stav občanský, hodnost, přesný den smrti a den vyznamenání

**na městském popisném
úřadě na Malém náměstí
v Hradci Králové.**

**Publikmistrovský úřad v Hradci Král.,
dne 24. listopadu 1916.**

Starosta:
Dr. Frant. Ulrich.

Zprávy místní a z kraje.

Úmrtí Jeho Veličenstva v našem městě způsobilo vsude bolestný rozruch. Kromě četných úřadů a korporací místních složil nejuctivější smuteční projev k rukám c. k. místodrž. rady J. Smutného vsdp. gener. vikář dr. J. Soukup ve jménu kněžstva kathedrálního i všeho diecéšního. K této kondolenci připojily se katolické spolky. Dne 24. t. m. konána konference všech škol, na níž se stalo usnesení o projevu soustrasti nad úmrtím Jeho Veličenstva a lojalní oddanosti k novému císaři. Potom

Vánoce v poli!

Teplé svetry: K 10-50, 20—, 45—, 60— Teplé rukavice: K 1-50, 3-50, 6—, 12—
Teplé vesty: K 12—, 14—, 20—, 50— Teplé nátopníky: K —80, 120, 3—, 5—
Teplá trika: K 7—, 9—, 11—, 20— Teplé kukle: K 1-50, 2-50, 3—, 4-50
Teplé spodky: K 7—, 10—, 20—, 35— Teplé šály: K 2—, 4-50, 6—, 9—
Teplé ponožky: K 1-50, 3-50, 6—, 14— Navrh. kamaše: K 5—, 6-50, 8—, 12—

Vojenské misky.
Jídelní přístroje.
Skládací vařečky.
Pevné nože.

Nepromokavé pláště.
Nepromokavé peleriny.
Nepromokavé vesty.
Nepromokavé kalhoty.

Kožené spodky.
Kožené vesty.
Spací pytle.
Vlněné přikrývky.

Co jest levné?

V dobré jakosti
jest levná cena.

Výprava vojaka!

Vánoce doma!

Pro dámy:

Pro pány:

Impregnov. pláště. Sport. svetry.
Gumové pláště. Modní jupičky.
Sport. mod. klobouky. Punčochy.
Sport. mod. čepice. Kapesníky.
Sport. mod. šály. Manieury.

Bílá prádla. Nádherné kravaty.
Barvené prádlo. Límce, manžety.
Hedvábné prádlo. Šle. Rukavice.
Modní kabáty. Ponožky. Holo.
Zupany. Ranníky. Parfumerie. Mýdlo.

To jest levné!

Závod
svoji solidnosti
a
dobrým zbožím
získal sobě
v každé třídě
zákaznictva
velikou oblibu.

Největší, jinde
nevídaný výběr
v každé velikosti
a ceně.

Moje ceny
za dobré zboží
jsou levné.

Výroba prádla
dle míry nezvýšené.

Prádelna, žehlárna.
Prádlo se z domu odebírá a doručuje.

PAVELKA

Hradec Král.

Proti Grandu.

deputace všech sborů tyto projevy přednesly na c. k. hejtmanství. Usneseno, aby byly konány zádušní bohoslužby pro všecko žactvo v pondělí, ve čtvrtek a v sobotu a aby byly prosloveny případné smuteční promluvy. — Ve čtvrtek, v den pohřbu mocnářova, vyzváno v našem městě a dle ordinariátního nařízení v celé diecési od 3 do 4 hodin. Slavnou pontifikální mši sv. bude sloužiti Jeho Exc. nejdp. biskup v katedrále zítřka o 9. hod. Vykonají se předepsané absoluce ad tumbam. Dne 3. prosince bude se čísti dospělým věřícím i školní mládeži společný pastýřský list biskupský o zvěčnělém nejjasnějším císaři. V celé diecési ohlašují se slavné zádušní mše sv. a ode dne pohřbu po celý týden denně po farních službách Božích se koná modlitba za duši v Pánu zesnulého mocnáře.

Usnesení městské rady ze dne 27. listopadu: Usneseno bylo, aby všechny válečné publikace objednané městskou radou byly darovány knihovně průmyslového musea a tam ukládány. — Přípis Právovaruho měšťanstva ve příčině vodního reservoiru na Kozince postoupen byl správní radě městských vodáren. — Poukázání se k výplatě různé účty. Nadace Josefa Heisslerové udělena byla Bož. Čáslavské. — Dar p. Josefa Stránského. Hd. učitele v Podolíbech u Bydžova, věnovaný za příčinou jeho 65. narozenin, rozdělen byl stejným dílem mezi dvě kvartýrské, řádně na studující dohlížející. — Schváleny byly různé objednávky, lesní a týdenní konsignace.

Vyložení rozpočtu. Dnem 27. listopadu 1916 počítaje vyložen jest dle § 72. zřízení obecního rozpočtu příjmů a vydání obecních důchodů, elektrických podniků, plynárny, vodáren, městských ústředních jatek, ústavu pro výrobu dětského mléka, městského dívčího lycea, reformního gymnasia a městské vyšší školy pro ženskou povolání hospodářská, veškerých fondů a dobročinných a školských nadací královského věn. města Hradce Králové, jakož i místní školní rady a kuratoria obchodní akademie, na rok 1917 u purkmistrovského úřadu v hodinách úředních, kde lze po 14 dnů do něho nahlédnouti a připomínky k němu činiti.

Zákaz reklamního osvětlování. Nařízením c. k. místodržitele ze dne 21. list. č. 99 z. z. zakázáno bylo všecké osvětlování reklamní vůbec, osvětlování obchodních výkladů pak v neděli, v pondělí, ve středu a v pátek. Zákaz ten vztahuje se na osvětlování plynové i elektrické. Výjimky může povolit okresní hejtmanství v případě, když se elektrický proud vyrábí výhradně silou vodní. Přestupky tohoto nařízení stíhají se pokutou do 200 K, nebo vězením do 14 dnů, po případě též ztrátou živnostenského oprávnění. Obecním úřadům se ukládá, aby bděly nad zachováváním těchto předpisů.

Nákup koní pro vojenskou správu proveden bude v obvodu c. k. důstojníka pro evidenci koní v Hradci Králové dle tohoto pořádku: V Hradci Králové 29. listo-

padu v 8 hodin ráno, v Kolíně 30. listopadu v 9 hodin ráno. — Dále v prosinci t. r. v následujících dnech: V Kutné Hoře dne 1., v Českém Brodě dne 2., v Poděbradech dne 3., v Novém Bydžově dne 4., v Králově Dvoře dne 5., v Jaroměři dne 6., v Náchodě dne 7., v Broumově dne 8., v Novém Městě n. M. dne 9., v Opocně dne 10., v Rychnově n. Kn. dne 11., vesměs v 9 hodin ráno. — V Hradci Králové dne 12. ve 2 hodiny odpoledne. — Držitelé, kteří své koně chtějí prodati, nechtějí je v ustanovenou dobu předvedou. Kupují se také koně evidenční. Smlouvaná cena se ihned hotově vyplácí.

Na osleplé vojny, invalidy, vdovy a sirotky po padlých vojinech. Červ. kříž a nezaměstnané, strádající důlnictvem další sbírky a dary dobrovolně zaslaly vld. farní úřady: Velká Jesenice 420 K, Nové Město 450 K, Zámberk 8 K, Větrný Jeníkov 8 K, Milosrby 10 K, Klášterec 1246 K, Heřmanice u Ch. 1650 K, Nemyčoves 1781 K, Holohlavy 3 K, Terezie Bydžovská z Jičína 1 K, dp. A. Symon. Nasavrky 130 K, na památku zemřelých sestry a švagrové rodina Hansvenchova, Svatka 5 K, F. Matoušek, Ústí 6 K, dp. J. Ptáček, Svěmyslice 10 K, nejménovaní od Písečnice 10 K, dp. Jan Širuček, Litomyšl 94.33 K, katol. spolky z Kostelce n. O. 40 K, dp. St. Hlína, Malé Svatoňovice 110 K. Zaplat' Bůh! — O další sbírky a dary na adresu Zem. svazu katol. Orla v Hradci Králové se prosí.

Drobnosti. Za půl třetí kopy valec koupil jeden studující ohehraný piano. — Pole jsou stále vlhčí, ale pivní a petrolejové sudy schnou až do dna. — Sděluji s námi našinci, že dvě zprávy z nemocnice obsahují nesprávnosti, ačkoli byly zhotoveny tak, jako by je byli složili všichni ošetřovaní vojáci. Přesvědčila nás o chybné informaci i nápadná záměna jednoho jména. Proto přistě uveřejníme z nemocnice jen to, co bude určitě kompetentními svědky stvrzeno.

Seznam cen na týdenním trhu v Hradci Králové dne 25. listopadu 1916. 1 q: sena 17.50—18 K, slámy dlouhé 10 K, krátké 8 K, 1 kg: jahel 3—3.90 K, cibule 1.20 K, mrkve 44—50 h, česneku 7—8 K, 1 kopa: zelí 12—16 K, kapusty 6—12 K, drobné zeleniny 1.20—2.20 K, 1 hl jablek 36—45 K, 1 kg hrušek 1 K, 1 litr ořechů 1.60 K, 1 podsvínče 100—140 K, 1 kůže 14—14.50 K. — Přivezeno bylo: kop: zelí 24, kapusty 30, drobné zeleniny 40, hl: cibule 5, mrkve 13, jablek 88, hrušek 2, ořechů 2¹/₄, česneku 10 kg, podsvínčat 298 kusů a 4 kůzlat.

Pamatujte, prosím, na sirotčinec sv. Františka ve Slatinanech u Chrudimě.

Jeho Exc. nejdp. biskup dr. Josef Doubrava v konventu Milosrdných bratří ve Vídni. Náš nejvděčnější vrchní pastýř navštívil konvent 26. listopadu a otcovsky rozmlouval s přítomnými bratřími. Veliký dojem zanechala jeho vzácná návštěva známého hrdiny z gorické-

ho bojiště P. Longina Horika, hradeckého diecéssána, rodáka meziříčského (u Opocna). Převor P. Longin byl těžce raněn a popálen nepřátelským 22 cm ekraštovým granátem. Po tříměsíčním pobytu v nemocnici lubtaňské byl převezen do konventu. J. Excelenci velice zajímala stručná, skromná licea P. převora, který prožil dobrovolně a neochvějně 14měsíční hrůzy války na frontě. Dojalo nás velice, jak vrchní pastýř pronášel slova plná útěchy a lásky, jež nemocného přímo elektrisovala. Bůh zaplat' šlechetné duši Jeho Bisk. Milosti, že v prostředích plyných biskupských porad pamatoval na své milující diecéssány. — Dovídáme se zde ve Vídni, že arcipastýř účastní se pohřbu zvěčnělého Jeho Veličenstva a že v pátek má episkopát společnou audienci u nového nejjasnějšího mocnáře.

Malé Svatoňovice. Dne 24. října 1886 byl dostaven a posvěcen nový hlavní oltář zdejší s milostným obrazem Matky Boží Studánecké, druhý od počátku postního místa. Po 30 letech a 1 měsíci též oltář obnoven — nutná potřeba a důstojnost místa tak vyžadovaly — a posvěcen dne 26. listopadu. Slavnost svčeni a slavné služby Boží s přísluhou kněžskou vykonal p. vikář náhodský, a farář z Police n. M. P. Celestin Salický ze řádu benediktinského. Zvláštní krásy a památnosti nabyla tato slavnost účastí pp. farářů úpického Jos. Vojtěcha, odpoledního kazatele a rytířského Emila Nováka, a katechetů Jos. Neumanna z Trutnova a Jana Řezníka z Červ. Kostelce. Díky všem za jejich ochotu; též domácím zpěvákům křovím za bezvadný zpěv při obojích bohoslužbách; služby Boží konány v obřadních rouchách uměle malovaných. Okáfe natřeny bílými barvami asi trojho odstínu na návrh zkušeného odborníka Pantaleona Majora z Emaus; závod Bohumila Mudrocha z Prahy vystihl myšlenky Pantaleonovy dokonale. Dobrotivý Pán nahrad' všem dobrodincům! — Na svátek 8. prosince jsou u nás služby Boží v 8 a 10 hod. Příležitost ke sv. zpovědi večer před svátkem a časné ráno o slavnosti samé.

Kapitolka o zpatlé mládeži. V obci P. chlapec, který nedávno ze školy vyšel, synek chudých, ale hodných rodičů, sehnal někde patronu, strčil ji do otvoru v nápravě a uhořel na ni hřebíkem. Rána vyšla a prorazila chlapci trubici, takže byl za čtvrt hodiny mrtev. — Tento hoch jest odstrašujícím příkladem, kam zabředne mladá duše, naslouchající s radostí všelikým svodům zkažených výrostků. Chlapec při vyučování ve škole neustále vyrušoval, rval se a menším ubližoval. Když byl ponechán ve škole, schválně hodně ječel, aby to bylo slyšet až na ulici, jako by ho někdo popravoval. Jindy chtěl učitel skočit si okna I. poschodí; prý po škole nebude. Před ženou, která s nemluvnětem jezdila k lékaři, schválně zdvihl na silnici prach; houkal na ni, že mu nemá co poroučeti. Farář ho postavil při hodině náboženské ke stolku. Ale nezdara pěstí za ním hrozil:

„Počkej, ty kluku, já tě naučím! Vypomáhal o žalch na panském; v polední přestávce před chlapci i děvčaty vyšel na třech, odkud dělal velkou potřebu. Celá ves na něj silně bubovala. Ale když se usmrtil, vlastní hrubou neposlušností, uspořádala se mu při pohřbu velká sláva: pohřební vůz, hudba, mládenci a družičky. Chlapec doprovázen na hřbitov jako nějaký hrdinský rytíř. Každý měl ovšem soucit s matkou. Ale mělo se uvážiti, zdali přebytečnou pompou neutrpí mravai cit dětí. Jaký dojem uvázne v mysli chlapců těch, kteří na nezdárného hochu pohřbili již dříve jako na hrdinu? Kněz doví se o věci až v poslední chvíli. Kdyby pompu zakázal, to by se měl! Pohřeb jest sice ákon církevní, ale někteří lidé si myslí, že při něm nemá kněz poslouchati nikdo. Kdyby hned s počátku, kdy klučinkovi začaly růsti roby, bylo se zakročilo různě, přestala by jeho chuť k darebnostem. Když urážel kněze a učitele před celou třídou, neměl býti ztrestán na místě? Místo toho bylo různě dopisování a porady — a výsledek téměř žádný.

Záložna v Hradci Král.,

Janské náměstí č. 168.

Vklady na knížky 4%
Půjčky. — Úvěry osobní. — Zálohy.
Diskonty účtů a směnek.

Různé zprávy.

O zasedání knížek Fr. Thunovi píše „Selské Hlasy“: Program jeho činnosti spočíval ve třech stěžejných bodech: 1. láska k rodné zemi, 2. oddanost k dynastii a k Rakousku, 3. upřímné náboženské přesvědčení. A těmito třemi hlavními zásadami se spravoval ve své státnické a politické činnosti jako český místodržitel (v době od 7. září 1889 do února r. 1896 a pak od 17. ledna 1911 do 27. března 1915) i jako předseda ministerstva od března 1898 do 2. října 1899. Svě zásady: rakousky, katolicky a vlastenecky projevil už ve své řeči na sněmu českém r. 1888 a zůstal jim po celý život věrným. Byl přesvědčen, že Rakousko jen tehdy bude blažené, jestliže nastane mír mezi jeho národy. Proto, když se stal r. 1889 poprvé českým místodržitelem, chtěl dosáhnouti vyrovnání mezi oběma národy zemi obývanými, mezi národy té země, kterou jako svou vlast vše miloval a na jejíž státoprávní program pevně stál a o jejíž prospěch stále se otcovsky staral. Byl sice rodem Němec, ale Čechy jako věrný syn upřímně miloval. Proto také vlivem svým umožnil jubilejní výstavu r. 1891, která měla pro český život veliký význam jak v ohledu národním, tak i hospodářském. Jeho poctivé snahy narážely však na odpor mladočeské strany, které se podíílo směsí stranu staročeskou. Tehdy mladočeská strana byla zpřita vítězstvím a plna radikalismu. . . . Tehdy také místodržitel Thun byl takto dotčen na svém nejcitlivějším místě, jako oddaný služebník panujícího rodu i jako poctivý Rakusán. V procesu s Omladinou (1893) se ukázalo, jak pošetile a neprozřetelně se jedná, když nezkušená mládež vtažena bývá do víru politického života, jemuž nerozumí. Sám dr. Stránský, obhájce Omladiny, ve vzpomínkách za knížetem Thunem doznává, že to byla karikatura revoluční akce. Ale že českému národu na jeho dobré pověsti uškodila velice, je jisto. Dr. Stránský také přiznává, že ve všech těch objemných spisech (procesu Omladiny) nenalezl ani stínu nějaké jeho (Thunovy) nezákonnosti nebo krutosti. „Thun nebyl právník, avšak veskrze spravedlivý.“ Když pak hr. Badeni navázal styky s Mladočechy, musil jim k vůli Thuna zprostiti úřadu místodržitelského. R. 1896 odešel z paláce místodržitelského v Praze poctivý, ale nepochopený přítel českého lidu. Za dvě léta na to stal se předsedou ministerstva. A tu zase ukázala se jeho spravedlnost. Do svého ministerstva povolal dra. Kaizla a snažil se spravedlivě splniti požadavky českého národa. Nechtěl zrušiti jazykových nařízení Badeniho a než by je zrušil, raději odešel ze svého úřadu. Svě lásky k českému národu zachoval památku ve zřízení české techniky v Brně. Když pak v Čechách se národní boje přehostily, byl znovu povolán Thun na místodržitelské místo do Prahy. Po čtyři léta pracoval houževnatě o vyrovnání proti mezi oběma národy a jeho snahy byly už blízko uskutečnění, když stihla ho nebezpečná choroba oční, pro kterou své nedokončené dílo musil opustiti. — A odkud čerpal zásady a sílu k této spravedlnosti? Ze svého hlubokého katolicko-náboženského přesvědčení, kterého nikdy neopustil, z náboženského přesvědčení, které každému dává, což jeho jest, které nezná sobeckosti, které nedbá chvilkové přiznání lidí, ale neochvějně trvá na svých spravedlivých zásadách. Z náboženského přesvědčení vyvěral činností jeho život, jenž směřoval k ideálům spravedlnosti, rovnoprávnosti národů a k sázení Rakouska.

Klíčová cesta bývalého antimilitaristy, Francouzský publicista Hervé již před válkou svými radikálními výkřiky naplňoval a obžesoval celý svět. Pravý vzor lehkomyslného demagoga francouzského! Veřejnou dráhu svou Hervé začal jako populární gymnasiální profesor a socialista Jadrésovy frakce. Tento muž vysmíval se cynicky vlasteneckým reminiscencím a národním tužbám francouzského lidu. Stal se z něho přímo fanatický protimilitarista; snadná to cesta k popularitě u prostomyslného lidu, který zapomíná domyslíti důsledky. Hervé snažil se potírat militarismus uslováním, aby vojenský duch byl zbaven svých psychologických základů, zvláště idey vlasti a její slávy. Anarchistické živly si ovšem ve Francii pfály zmenšení vojenských úků, aby mohly svobodněji řádit proti právům, majetku i životu občanů pokojných. Radikální vůdcové dělníků, kteří obnavali pokoké a násilné převraty, úskli Hervéovi ruku vřele. Když po válce rusko-japonské nastávaly obavy, že Francie bude zapletena do války o kolonie, radikální dělnictvo hlučně se ozývalo proti francouzské armádě. Hervé chytlé využítkoval nálad a obratným skokem ocitl se v čele nespokojenců, stává se jeho předním mluvčím. Ale aby svou lacinou slávu neztratil, dával se unášeti velice nezdavými náladami prostého lidu. Když se ozýval pokřik ulice, že parlament jest proti chudším, Hervé přechootně začal bojovati proti parlamentarismu, upravoval půdu k násilným převratům sociálním. Když však viděl, že praktické poměry jsou daleko vzdáleny od fantasií cholerického mluvky, zmínil své názory. R. 1914 již zase uznával užitečnost parlamentu a pracoval k utvoření všeobecného demokratického bloku; ovšem tento blok měl také za úkol pracovat proti francouzskému militarismu. — Když došlo k světové válce, korouhvička Hervéova se obrátila jako na povel. Demagog věděl, že by se propadl do bahna ihned, jakmile by pokračoval v proklamaci protivojenských. Takové výkřiky by mu bývala také vláda francouzská netrpěla. Jak by tedy bývalo trapné odsouditi výmluvná ústa k dlouhému mlčení! Proto také Hervé spolu s vynikajícími socialisty a syndikalisty vybízel ohnivými slovy k houževnatému boji. Aby poněkud omluvil náhlý obrat svého stanoviska, namlouval svým přátelům, že boj přítomný jest vlastně posledním velikým válečným zápasem; kdo se tohoto boje účastní na straně Francouzů, ten prý vlastně přispívá k ochromení militarismu pro dobu poválečnou. Již také Hervé velebil mocně válečné činy veliké revoluce francouzské, vybízel k horečnému odporu vojenskému duše, které po prvních velikých nezdarech francouzských ztrácely mysl, potácejíce se zoufale v sítích veliké paniky. Hervé vysoko vztýčil štít s heslem: „Vše pro vítězství až do nejkrásnějších důsledků!“ Jeho ohnivá slova přestala mítí ráz revolučně-demokratický, protože by mu bývala přinesla pramálo prospěchu. Hervé strhl za sebou dělnické masy, takže francouzští socialisté nyní hlásají úporný vojenský boj. Demagog také ke konci roku 1915 oznámil, že jeho list přestane mítí název „Guerre sociale“ (Sociální válka), ale že se bude nazývati „Viktoire“ (Vítězství). Aby se mu propaganda válečná dařila lépe, učinil tak nápadnou operaci na svém politickém programu, až docela měl býti vyloučen z vlastní strany. Společenskou a politickou solidaritu najednou přijal za své heslo tento demagog ovšem z nouze a diplomatické chytrosti. — Takto tedy stal se velikým nadšencem pro válku muž ten, který se vysohlal k vynikajícímu postavení po zádech antimilitaristů. Ve Francii takové náhlé přeměny nejsou ničím novým. Jest již slušná řada těch demokratických předáků, kteří začali pronásledovati bezohledně francouzská hnutí lidová, jakmile za pomoci demokracie stali se vysokými úředníky. Hervé dobře vyčíhl okamžik k úspěšnému přerodu; věděl, že jest pro něho výhodno dát se unéstí nejmocnějším proudem. Proto také zachránil svůj vliv. I z klikatiny Hervéových cest možno dobře posouditi, zač stojí moderní hesla libivá, která se spalují na popel ihned, jakmile do nich šlehne jen málo plamen praktické zkoušky. A zač stojí takové charaktery, které nejednají z nutnosti vnitřní, ale mění ochotně frontu vždy dle okolností zevnějších?

Feuilleton.

Poslední vyjždka.

(Cesta na popraviště za revoluce francouzské.)

Napsal André Lichtenberg. — Přeložil Ondřej Věsovec.

Nad velikým městem Paříží klenula se jak azur modrá obloha. Slunce klonilo se již k západu a po jarním, poněkud dusném dni, vál osvěžující větrfk. Uprostřed zvědavého množství drkotal vůz, je-muž ještě mnoho jiných následovalo.

Ze tří ženských osob, ve voze sedících, přerušila prvá ticho madame Eliška z Bourbonu, zvolavši: „Jaký to krásný večer!“

Jedna z její průvodkyň, markýza de Crussol d'Ambróise, byla ještě dojmy posledních hodin tak vzrušena, že odpověděla jen šikáním.

Markýza de Sénozan nabyla již tak dalece klidu, že klidným hlasem odpověděla: „Máte pravdu, Královská Výsosti, jest uádherný večer!“

Princezna Eliška pokračovala: „Nedýchala jsem již tak dlouho čerstvého vzduchu, že si připadám jak rekonvalescentka, jež koná svou prvou vyjždku a hledí vstříc svému uzdravení!“

Paní de Sénozan projevila souhlas se slovy princeznyinými uctivými přisvědčením hlavou, zatím co paní de Crussol sebou trhla. Princezna Eliška pozorovala ji s něžným, soustrastným pohledem a obrácena k paní de Sénozan pravila: „Neobdivovala jste se již předtím fečnickému umění našeho obhájce Chauveau-Lagarde? Byla jsem u vytržení nad jeho uměním. Ovšem neslyšela jsem nikdy našich velkých fečníků v parlamentě.“

„Ovšem“, odpověděla paní de Sénozan, „a daleko dnešní fečnky předčili! Díky mým šedesátiletým, pamatuji se jasně na Duvala d'Eprenesnila. Též advokát Linquet byl skvělým fečníkem, oba však užili svých vynikajících schopností vícekrát

k účelům nedůstojným. Můj bratr, pán de Malesherbes, stojí bez odporu výše . . .“

„Oh“, zvolala princezna Eliška plna nadšení, „byl velikým nejen slovy, ale i skutky! Ano — jeho poslední řeč byla dokonce činem hrdinským, nikoliv madame? Pohléda při tom s mírným úsměvem na paní de Crussol, která zatím nabyla svého obyčejného vzezření

Paní de Sénozan však chopila se opět slova: „Můj bratr konal jen svou povinnost, ale i za tu bude nebesy odměněn, nyní, kdy k věčnému odpocinku se odebral. Dež Bih, abychom stejného i my brzo došly . . .“

Paní de Crussol přisvědčila kývnutím. Styděla se poněkud za svou dřívější malomyslnost a zatím co pobouřený lid s křikem hnál se za jejich vozem, pravila: „Pohled na tento lid probouzí ve mně vzpomínku na poslední dni, jež jsme ztrávily ve Versailles. Tehdy též velice bolestně pohřešovala jsem svou vonnou sůl!“

„Měly bychom snad poručit obrátiti a přinéstí ji? tázala se s nádechem posměchu paní de Sénozan.

Roztomilý úsměv paní z Crussolů byl odpovědí, zatím co madame Eliška prohodila: „Má nejdražší, nebudete si snad přáti, aby dcera královského dvora francouzského se vrátila, aby pátrala po vonné soli své dvorní dámy. To by byl přece hrubý přestupek proti etiketě.“

„Co se týče tohoto bodu, budu přece nucena prositi za odpuštění“, pravila paní z Crussolů, jsouc obrácena ke své společnici. „Budu za nedlouho nucena, abych před vámi vystoupila, ačkoliv by se vaším letím měla dáti přednost.“

Na tuto poněkud jizlivou odpověď ozvala se markýza: „Mylíte se, madame, ne můj věk, ale můj původ dává mi přednost. Tato otázka byla rozhodnuta Ludvíkem XV. roku 1765 za turnaje, je-muž i markýz ze Sénozanu i Crussolu byli přítomni. Ale v přítomném okamžiku postrádají podobné maličkosti veškerého zájmu a jsem daleka věřiti, že byste mi chtěla hodnost upřítí.“

Po malém váhání tázala se paní z Crussolu tlučeným hlasem: „Tušíte snad, v jakém pořadí bude se dnešní ceremonie odbyvati?“

„Domnívám se“, odpověděla madame Alžběta, „že vyplní se slovo našeho nebeského krále a já že budu poslední . . .“

Na to všechny tři umlkly. Když vůz se na okamžik zastavil na Rue du Louvre, poznamenala paní z Crussolu:

„Zde bydlí klenotník, k němuž mne markýz kdysi vedl, abych si vybrala brilantové náušnice.“

„Vychovali jste tehdež svého synka sami, zcela dle návodu Jeana Jaquesa Rousseaua?“ tázala se paní ze Sénozanu.

„Ovšem“, odpověděla paní z Crussolu tónem plným přesvědčení, „vychovávali jsme ho zcela dle pravidel „Emila“ a nikdy jsme toho nelitovali.“

„Jest ten mladý muž této doby ve Francii?“ tázala se madame Alžběta.

„Slouží jako plukovník v družině Jeho Královské Výsosti prince Ludvíka“, byla odpověď.

Náhlé zavanutí větru nadzvedlo klobouk princezny a strhlo ji jej s hlavy. Muž, který bez hnutí po celou dobu na voze stál, zachytil klobouk a podával jej zpět; madame Alžběta však odmítla.

„Jaký to pozorý sluha“, pravila s posměchem markýza ze Sénozanu.

„Neodsuzujte hned tak tvrdě“, pravila vysoká paní mírně, „kdo ví, zdaž dobrovolně koná své povolání; a obrátivši se k muži pravila: „Děkuji vám, milý příteli!“

Na to obrátivši se k damám pokračovala: „Jak často kárala jsem způsob, jakým mnozí urození lidé jednali se svými podřízenými! Ano, táži se, nenese-li toto vypínání toto hrdopysné chování hlavní vinu na našem veškerém neštěstí?“

Paní z Crussolu zašeptala: „Jste anďel, Královská Výsosti!“

Paní ze Sénozanu však pravila: „Domnívám se při vši účtě, že nás snad právě ono nešetření stavovských rozdílů do dnešního stavu přivedlo. Nic nepomáhá víře v onen přízrak, jenž se rovnost jmenuje, jako do jisté míry divěrný styk s lidmi nižších stavů. Bih sám stvořil rozdíly a nevážíme-li si jich, nevážíme si jeho svatě vůle.“

„Před tváří Boží budeme si všickni brzo rovni, markýzo“, odpověděla s úsměvem madame Alžběta, „a jest vlastně zpozdilým, zdáti se zde na zemi více než ostatní smrtelníci! Ale i toto tajemství brzo se nám odhalí.“

Paní z Crussolu opakovala zcela mechanicky poslední slova princezny a rty její počaly jen od-fikávati tichou modlitbu.

„Nechtěla byste nám dovoliti též bráti podíl na vaší modlitbě?“ prosila madame Alžběta.

„Nemohu“, zatipěla markýza.

„Pak osměluji se projeviti svou nejoddanější prosbu, aby Královská Výsost sama nám prokázala tuto laskavost“, prosila paní ze Sénozanu.

„To chci ráda učiniti“, odpověděla vysoká paní.

Zatím co Boha pevným hlasem o pomoc a ochranu prosily, vyvanula veškerá trpkost ze srdcí

Maňatel: Pošucké družstvo tiskové v Hradci Králové. — Tiskem Biskupské knihtiskárny v Hradci Králové. — Vydavatel a sedp. redaktor: Josef Polák.

OBNOVA

Číslo 49.

Předplatné za čtvrt roku 3 K 60 h
na půl roku 5 K —

V Hradci Králové, dne 7. prosince 1916.

Inserty počítají se levně.
Obnova vychází v pátek v poledne.

Ročník XXII.

Pozvání k upisování

páté 5½% daněproště rakouské válečné půjčky

jež zahájeno bude v pondělí dne 20. listopadu a skončí
v sobotu dne 16. prosince 1916.

Úpisy přijímá

Živnostenská banka filiálka v Hradci Králové

vedle jiných bank a všech místních peněžních ústavů.

Příslušné prospekty a přihláškové úskopisy lze bezplatně na požádání obdržeti u Živnostenské banky filiálky v Hradci Králové, která na projevené přání zašle též potřebný počet složených lístků, jimiž upisovatelům bude lze splátky na upisovací hodnotu vykonati.

Upisovací cena obnáší

pro čtyřicetiletou daněprostou 5½% umořitelnou státní půjčku:

K 92.50 resp. s náhradou ½% bonifikace K 92.—,

pro daněproště 5½% státní pokl. poukázky splatné 1. června 1922:

K 96.50 resp. s náhradou ½% bonifikace K 96.—.

Upisovacímu místu jest vyhrazeno, aby stanovilo výši částky, jež se má jednotlivě přiděliti; přidělení provede se co nejdříve po skončení subskripce a upisovatelům podá se o tom zpráva.

Kupní cenu nutno při úpisech do K 200.— ihned zaplatiti při přihlášce plným obnosem. Při úpisech nad K 200 — nutno zaplatiti:

při přihlášce	10% jmenovité hodnoty.
dne 16. ledna 1917	20% „ „
dne 16. února 1917	20% „ „
dne 16. března 1917	25% „ „
dne 16. dubna 1917	zbytek upisovací hodnoty.

Poněvadž kuponové úroky počítají se od 1. prosince 1916, nahradí se upisovatelům z obnosu dříve splacených 5½% úroky z kusu ode dne splátky až do 30. listopadu 1916. Při splátkách po 1. prosinci 1916 musí upisovatel nahraditi úroky z kusu od 1. prosince 1916 až do dne zaplacení.

K přihláškám na určité kusy půjčky může se přihlížeti jen pokud upisovací místo uzná to za přípustno.

Kusy dlužno odebrati u téhož místa, u kterého byla půjčka upsána.

Až do vyhotovení definitivních kusů vydají se upisovatelům na požádání listy zatímní, jež se vymění za definitivní kusy bez účtování poplatků za výměnu u téhož místa, které vydalo zatímní listy.

Živnostenská banka filiálka v Hradci Králové poskytuje upisovatelům k jich event. přání za zvláštní výhodných podmínek

zálohy na cenné papíry a titry válečných půjček

k účelům upisování a zaplacení V. rakouské válečné půjčky, po případě zaopatří jim též svým časem na takovéto hodnoty zápůjčku od Rakousko-uherské banky nebo Válečné půjčkové pokladny a to za sníženou výhodnou sazbu úrokovou.

**Velmi výhodné a naprosto bezpečné súročení kapitálů
skýtají vkladní knížky, vkladní účty a 4½% dluhopisy Živnostenské
banky, jež možno obdržeti u pokladny**

ŽIVNOSTENSKÉ BANKY FILIÁLKY V HRADCI KRÁLOVÉ.

**která provádí i veškeré ostatní bankovní transakce
za podmínek co nejvýhodnějších.**

Nový nejvyšší velitel.

Jeho Veličenstvo císař a král Karel I. osvědčil skvěle v praksi své znamenité vojenské nadání. Nebál se veliké zodpovědnosti před soudem dějin ani v okamžicích nejkritičtějších. Nedbal nebezpečnosti vlastního života, když šlo o velice důležitou vojenskou akci. Proto národově rakouští pohlíželi vstřícně nejjasnějšímu panovníkovi s velikou důvěrou již dříve, než se prohlásil za vrchního velitele spojených armád naší veleříše.

Také hned po smrti císaře Františka Josefa I. osvědčil Karel I., že beze všech rozpaků se stává v čelo rakouských vojáků a že přejímá v době velice pohnuté povinnosti nejtěžší.

Vydal armádní a lodní rozkaz tohoto znění:

Vojáci! Váš Nejvyšší vojenský pán, Můj vznešený praujec císař a král František Josef I., jenž po desetiletí války Vaše dědy a otce vedl s láskou a péčí, jako otec se o Vás staraje, odešel na věčnost. Jsa neustále zářivým vzorem vojenské svědomitosti, zasvětil Jeho Veličenstvo zesnulý císař až do nejzazšího napětí Svon moudrost, všecku Svon bytost blahu vlasti. Pokud byl při síle, byly Jeho myšlenky při Vás, při Jeho milovaných čackých bojovnících. Vojáci! Krušné, ale slavné dny tohoto obrovitého boje prožíval jsem až do nynějška s Vámi. Ve veliké době vystupuji z Vašeho středu nyní jako Nejvyšší vojenský pán v čelo Svě v boji otužilé armády a loďstva, neochvějně věře v naše svaté právo a ve vítězství, které s. pomocí Boží ve spolku se svými věrnými spojenci vybojujeme své spravedlivé věci. Duch osvíceného zvětňelého bude s Vámi, bude Vás podněcovati k dalšímu hrdinnému boji, aby nám bylo dopřáno položit na Jeho rakev vítězný věnec na znamení naší věrné vděčnosti za všecku tu lásku a péči, které oživovaly bez přestání tlukot Jeho šlechtetného srdce pro Jeho věrnou brannou moc.

Ve Vídni, dne 22. listopadu 1916.

Karel v. r.

Dne 2. prosince vydal tento rozkaz:

Vykonáváje Svá vládařská práva ujímám se vrchního armádního velitelství a tím vrchního velitel nade všemi brannými silami Svě armády a Svěho loďstva.

Za Svěho náměstka ve vrchním armádním velitelství ustanovuji polního maršálka arcivévodu Bedřicha.

Ve Vídni, dne 2. prosince 1916.

Karel v. r.

Toto rozhodnutí energického císaře bylo přijato s nejživější radostí. Vždyť nový nejvyšší velitel byl od počátku války v poli. Vedl jako sborový velitel vítěznou útočnou skupinu proti Italii v jižním Tyrolsku, pak měl vrchní velení nad vojenskou skupinou, již vydržeti bylo hlavní náraz ruské letní ofensivy a která tento náraz také zadržela. Za jeho vrchního velení započaly spojené hranné síly své vítězné tažení proti Rumunsku. Přitvřivá věšba provádí akt převzetí vrchního velitelství císařem ve velikém vítězství jehož právě vybojovaly armády Falkenhaynova a Mackensenova a které bude jistě rozhodným pro výsledek zakončený rumunského tažení.

S všeobecným uspokojením uvítáno bylo v mocnářství také, že polní maršálek arcivévoda Bedřich ustanoven byl náměstkem mocnářovým ve vrchním armádním velení, a bude vděčně oceňováno, že arcivévoda, opíraje se o radu Svěho věrného náčelníka generálního štábu polního maršálka svob. p. Conrada z Hötzenborfu, nesl dvě a půl léta břímě vrchního velitelství, někdy skoro drtivé, a že se s jmenem arcivévodovým spojuje řada skvělých branných úspěchů.

Nejasnější císař přibyl dne 3. prosince do stanoviště vrchního armádního velitelství. K uvítání dostavili se na nádraží Jeho Výsost polní maršálek arcivévoda Bedřich, šef gener. štábu polní maršá-

lek svob. p. C. Hötzenborf, král. pruský generál-major šl. Cramon a jiní vysocí hodnostáři. Odpoledne přijal Jeho Veličenstvo od šefa generálního štábu první zprávu jako vrchní armádní velitel.

Pohřeb Jeho Veličenstva.

Dne 30. listopadu od časných ranních hodin proudily ve Vídni mohutné zástupy do vnitřního města, aby vzdaly poslední čest nejjasnějšímu oči pečlivému, který pracoval pro dobro Hše do posledního dechu. Všeude smuteční odznaky, prapory a korouhve zastřené černou rouškou. Vojsko se stavělo na místa, která byla určena k utvoření špalíru.

Tělesné ostatky Jeho Veličenstva byly znovu vykropeny a nepřehlédné davy lidstva spěchaly i v tento den k loučení. Počet odevzdávaných věnců bylo těžko sečísti. V 10 hodin konány bohoslužby. Rychle se sjížděli nejvzácnější smuteční hosté, jako německý korunní princ, řada německých knížat, jiných knížat a zástupců panovníků, asi 300 členů obou sněmoven uherského říšského parlamentu atd.

Pohřební slavnosti jak svým velkolepým rozsahem a skvělou výpravou, tak i pietní úctou účastníků utvářily se v imponantní, obrovitý hold národů rakouských i zástupců jiných zvěčnělému císaři a králi našemu.

V dopoledních hodinách se vyjasnilo, pohřeb odpoledne konán za počasí nádherného. Z Augustinského dvorního chrámu hnul se průvod na vnitřní Hradní náměstí krátce po 1 hodině odpolední. Ve dvorní hradní kapli vykonal první výkrop s četnou duchovní assistencí dvorní a hradní farář dr. Seydl. Dvorní saloví komorníci a osobní lokajové přenesli rakev do pohřebního vozu. Opět se vykonal výkrop, načež rozvinul se obrovský průvod za vyzvánění všech kořtelních zvonnů.

Dva dvorní štolbové se svítilnami, eskadrona jízdy a dvorní jezdec zahajovali pohřební průvod. Nato následoval dvojspežní dvorní povoz s dvorními salovými komorníky, dvorní kuchař na koni, dva dvorní povozy družinové a křidelejší pobočníky, dvojspežní povoz pro družinu s knížecími komorníky, šestispežní dvorní družinový povoz s generálními pobočníky, dva dvorní štolbové se svítilnami, pak šestispežní dvorní družinové povozy s dvorní službou, kapitán osobní gardy a dvorní maršálek uherský, dále šestispežní dvorní družinový povoz s nejvyšším komořím a nejvyšším dvorním maršálkem, dvorní družinový povoz s prvním nejvyšším dvorním maršálkem — a mezi každým z těchto dvorních družinových povozů jeli dva dvorní štolbové se svítilnami.

Před pohřebním vozem, taženým osmi červeně ozdobenými vrantky, kráčelo pak oddělení setniny osobní pěší gardy, oddíl jezdecké eskadrony osobní gardy pěšky a po jednom oddílu obou osobních gardy trabantů — každý oddíl vedený jedním důstojníkem. Čtyři osobní lokajové s planoucími voskovými pochodněmi, čtyři pážata, dva poddůstojníci gardy a 4 gardisté arcierů a uherské osobní gardy, po jednom důstojníku, jednom strážmistru a osmi gardistech obou osobních gardy trabantů a jízdní eskadrony, osobní gardy, jakož i setniny pěší osobní gardy provázeli po obou stranách pohřební věz, na jehož pravé straně jel koňmo nejvyšší štolba.

Za pohřebním vozem následovala brigáda osobní gardy arcierů, brigáda uherské osobní gardy koňmo, setnina pěchoty a eskadrona jízdy.

Když dospěl povoz na vnitřní Hradní náměstí, hradní stráž vzdala panovníkovi poslední

čest skloněním praporu, zahaleného ve smuteční flor. Průvod bral se kolem pomníku veliké císařovny Marie Terezie na Okružní třídu. Jasně planuly flomby na smutečních obeliscích u vnější hradní brány, vysoko šlehaly plameny z flombonů na kandelábrech před Dvorní operou. Nejvyššímu vojenskému pánovi vzdávají poslední hold neaktivní generalita a důstojníci vídeňské pomádky, rozestavěni až k novému ministerstvu vojenskv.

Kondukt se here dále vídeňskými třídami kolem imponantních svědků veliké kulturní a hospodářské péče panovníkovy. Všeude po cestě stáli se statičkové zástupy, na jejich tvářích zrodil se hluboký dech a perli slzy.

Zatím co se průvod rozvínoval, shromáždili se členové nejvyšší císařské rodiny, na pohřeb do Vídne přibývají členové příbuzných a spřátelených knížecích domů, speciální vyslanci, diplomatický sbor, tajní radové, ministři, dámy řádu hvězdového kříže, dvorní úředníci, úředníci usíředen, generalita a službu nekonající sbor důstojnický, pokud už nezaujal místo na Okružní třídě, praesidia a členové obou sněmoven říšské rady a uherského říšského sněmu, praesidia městských zastupitelstev říšských hlavních a residenčních měst Vídne a Budapešti, jakož i deputace před štěpánským domem a v tomto domě, v kterém po prvé konal se pohřeb moenáte z domu Habsbursko-Lotrinského.

Krátko před 8. hodinou přibyli Jejich Veličenstva císař Karel I. a císařovna Zita s dvorní družinou před hlavní portál staroslavného domu. Podlaha zde byla černě vykládána, všeude bohaté smuteční ozdoby.

Od obrovského portálu ku presbyteri stál vojenský špalír. Na zprávu, že se blíží pohřební průvod, odebrala se nejvyšší a vysoká panstva ku klekátkům a místům v presbyteri pro ně určeným, kdežto se zastavil vyjel kardinál kníže-arcibiskup dr. Piffi, doprovázen příslušujícími biskupy a preláty, domskou kapitulou a duchovenstvem k portálu domu, aby převzal Nejvyšší mrtvolu. Rakev byla vnesena s pohřebního vozu a v průvodu duchovenstva, pážat a důstojnických tělesných gard donesena do presbytere a postavena na klekátku. První nejvyšší hofmistr se štábem, ostatní dvorní šarže a dvorní služby, dvorní štolbové, uherský, generální a křidelejší pobočníci, jakož i knížecí komoři následovali za rakví.

Kardinál kníže-arcibiskup dr. Piffi provedl výkrop, jež v hlubokém dojmutí a zbožné náladě sledovali smuteční hosté, kteří vyplnili prostornou svatyni až do posledního místa. 20 minut po 8. hodině byla ceremonie ukončena. Za dojmavých zvuků Libera, zpívané zpěváky dvorní hudby, byla rakev posnovu zavednuta a komorníky a tělesnými lokaji odnesena se stejnou eskortou jako při vnesení do pohřebního vozu.

Když kondukt se bral dále, bezprostředně za pohřebním vozem kráčeli Jejich Veličenstva císař Karel a císařovna Zita, mezi nimiž kráčel následník trůnu arcivévoda František Josef Ottó, jenž byl přítomen v oratoři výkropu ve štěpánském domě, oděn bílým šatem se smuteční páskou na levém rameni a černou šerpu, úzce přitvřen k císařským rodičům. Bezprostředně následovali pak král bavorský, saský, bulharský, německý korunní princ, turecký následník trůnu, korunní princ švédský, infant Ferdinand španělský, prince Valdemar dánský, korunní princ saský, princové bavorské a saští, korunní princ Boris, princ Kyril, princezny Eudoxie a Naděžda, jakož i vévoda Filip Albrecht wítemberský. Pak následovali velkovévoda bádenský, sasko-výmarský a ostatní sem přibývají německá spolková knížata, jakož i zástupce khediva prince Ibrahim Hilmi. Za nimi následovali pak všichni

Plný úspěch válečné půjčky

**dokáže světu, že ani vojenský ani hospodářský
■■■■■■■■■■ nejsme přemožitelní! ■■■■■■■■■■**

paní arcivévodové. Dále byly v průvodu královna bavorská, princezna Matylda saská, vévodkyně witemberská a parmská, hraběnka Trautimannová, sestra zesnulé císařovny, paní arcivévodkyně, především dcery zesnulého mocného princezny Gisela a paní arcivévodkyně Marie Valerie, vnučka císaře kněžna Alžběta Windisch-Graetzová, hraběnka Štěpánka Lonyaiová, choť zesnulého korunního prince, dále děti zesnulého následníka arcivévodky Františka Ferdinanda, bavorské a saské princezny, členové rodin Braganzů, Bourbonů, Lichtensteinů, Hohenloů, mezi nimi rakousko-uherský velvyslanec v Berlíně, pak kníže a manželé Radziwiłłové, kníže a manželé Czartoryských a vévoda Viktor z Ratiбору. Za nejvyšším pánem následovala cizozemská zvláštní poselstva a důstojnické deputace.

Setnina péchoty a škadrona jízdy uzavíraly průvod, který uprostřed špalíru deputací, vyslaných armádou v poli, pohyboval se skrze Kärntnerstrasse, Kupferschmidgasse přes Nový trh ke Kapucínskému chrámu.

Když nejvyšší a vysoká panstva zaujela určená místa v chrámu, byl znovu vykonán za dojemných zpěvů výkrop. Potom rakev vyzdvižena a za modliteb snesena do hrobky. V čele šli otcové Kapucínů.

S okem zaslzeným, přemožení bolestí, doprovázeli členové Nejvyššího císařského domu a ostatní shromáždění svými zraky rakev, kterou následoval do hrobky Jeho Veličenstvo císař Karel, první nejvyšší hofmistr se štábem a oba knížecí komoři. Zde byla rakev postavena v přední síni, aby byla v příhodné době podle přání zesnulého mocného umístěna mezi sarkofágy zesnulé Jeho Veličenstva císařovny Alžběty a zesnulého korunního prince Rudolfa, na svém konečném místě.

Po skončení výkropu a smutečních modliteb odevzdal první nejvyšší hofmistr klíč k rakvi Nejvyšší mrtvolý kvardiánovi OO. Kapucínů a avšel ji jeho ochraně, načež směnář vrátil se s družinou do chrámu.

Tak pohřben proslulý panovník, vášnivý politik, zbožný křesťan, šlechtý lidumil, opravdový otec rakouských národů. Všude v říši naší vzdány mu počty náležitě, grandiozně. I zástupci států cizích vzdali náležitě, uctivý hold stkvělé památce nejslavnějšího panovníka nynějšího věku.

Rozumí se samo sebou, že i předešlí zástupci našeho národa závodili s jinými v tklivých projevech smutku a vroucí oddanosti k vznešenému arcidomu Habsburskému. Samého pohřbu účastnilo se mimo jiné patnáct českých poslanců.

Den pohřbu císaře byl pro celou říši dnem veliké historické důležitosti. Vždyť v liniích tak mohutných se rýsoval hluboký smutek nad tělesnými ostatky nejjasnějšího císaře, jakož i věčná dynastická věrnost rakouského obyvatelstva.

Pátá válečná půjčka.

Stále určitěji se jeví veliká pravda, že v naší říši se jeví veliká statečnost a obětavost netoliko na frontě, ale i daleko za frontou jak ve velkoměstech tak v zapadlých vískách pohorských. Právě čilá podpora válečných úkonů a zvláště horlivé úpisy na válečné půjčky umožnily tak skvělá vítěz-

ství rakouských zbraní. Nyní, kdy Rumuni rychle prchají, kdy opouštějí ve chvatu i své hlavní město, poznávají upisovatelé, jak veliké činy podporovali.

Ale nová velikolepá vítězství zároveň jsou krásným svědectvím, že upisovatelé nepřijdou ani o groš, nýbrž naopak že vložením svých peněz do státních rukou svůj majetek nejlépeji rozmnoží.

Nyní se zvyšují daně a dávky. Proč? Aby mohl stát vyplnit své sliby, daně upisovatelům. Válečná půjčka nebude zdaněna, nebudou nenadále zatíženi ti, kteří ochotně přispěli státu v pravý čas zcela dobrovolně. Naopak z uložených kapitálů poplyne značný úrok. Aby tedy stát mohl vyplácet upisovatelům, proto zvyšuje daně. Každý upisovatel zvýšenou daň může zaplatit rád, protože se mu peníze vrátí rychle v jiné formě.

Proto neváhej žádný s úpisem! Každý upisovatel své možnosti, chce-li užívat míru ve spokojenosti, v materiálním dostatku! Při půjčce jest taková jistota a takové výhody, jakých nemůže dát žádný peněžní ústav.

Svémi úpisy utvrdíte dosavadní úspěchy válečné naší akce, dovršíte skvělé vítězství a uspíšíte čestný a radostný mír!

České střední stavy a válečná půjčka.

Naše říše apeluje znovu na vrstvy občanské, aby účastnily se páté válečné půjčky. Výzva přichází v době, kdy zbraně našeho vítězného vojska lesknou se v novém rozmachu. Úspěchy armád podepřeny byly obětavostí všech vrstev občanských, mezi nimiž naše živnostnictvo uhájilo si v tomto směru místa nejvyšší čestného. To bylo také již často a s hrdostí potvrzeno i musí tomu býti také tentokrát. Jak z prospektu válečné půjčky vidíme, je upisování beze sporu nejvýhodnějším umístěním kapitálu, obzvláště malého. Jak ohromná byla účast českých živnostenských korporací při minulých půjčkách vysvětlá z toho, že upisáno bylo 2,180.000 K společenstvy a 24,597.000 K jednotlivými živnostníky. Naše vyspělé živnostnictvo pochopilo tedy dokonale význam i výhody půjček válečných, z čehož již předem možno usuzovati, že ani při páté půjčce nezůstane pozadu. Čestnou účastí na úpisech válečné půjčky prokázalo naše živnostnictvo, že rozumí dobře, v čem tkví jeho vlastní zájmy.

Válečná půjčka svými výhodami jest přístupna každému drobnému člověku, který spořivostí získal sebe menších úspor. Válečná půjčka jako ukládací papír nízkým upisovacím kurzem a vysokou úrokovou mírou skýtá ojedinělé výhodnou příležitost k nejlepšímu uložení jmění a to nejen spolkového, ale i každého jednotlivce. Živnostnictvo zorganizovalo již při minulých půjčkách půjčkovou agitační v rámci své působnosti takovým způsobem, že je každému uspořádáno shánění informací, výpočtů a příkladů, neboť v každém okrese, v každém městě i ve větších obcích vytvořily se z řad živnostenských korporací zvláštní komitáty, které pracují velmi intenzivně a umožní každému přihlášky bez obtíží.

Příslušníci českých středních stavů občanských, mezi nimiž živnostníci tvoří ohromný kádř, prodchnuti byli vždy vlasteneckým nadšením. Velká doba světové války podává příležitost, aby živnostnictvo naše prokázalo, že v hospodářském životě našeho národa tkví hluboce mocnými, silnými a zdravými kořeny.

hlavnou svou, kterou půjčujeme státu, aby dovršil slavné vítězství našich nezdolných armád, zabezpečujeme se nejlépe hospodářsky pro nejvyšší slibnou budoucnost, neboť peníze za tak výhodných podmínek vlasti zapůjčené ponesou jistě, nejlépeší požehnání!

Vánoce v poli 1916.

Uplynula již více než dvě léta, a statečné vojsko naše, otčiny vzdáleno, stojí v nepřátelských zemích, kde s oddaností krajně obětavou — jaké není v dějinách světa příkladu — se skvělým úspěchem odrazí všechny útoky přečetných zúřvých a potměšilých nepřátel, kteří zničení hodlají staroslavnou naši říši.

Po třetí již zahlaholi hlasy vánočních zvonů nad městem a venkovem. Daleko od svých milých budov naši udatní a rekovní válečníci již po třetí za hřmění děl, v dešti granátů a v zasněžených zákopech slaví Štědrý večer, v jehož posvátném okamžiku hlášána byla kdysi slova: »Pokoj a mír budiž na zemi!«

Dary z lásky při Svatvečeru udílené připomínají budou všem, kteří tak velké dílo konají a tolik pro nás snášejí, že my zde v lásce a věrnosti s nimi spojení, vděčně jich vzpomínáme.

Ano, nesmíme býti dojísta nikoho ve vlasti, nechť veliký je či malý, nechť mladý či starý, bohatý či chudý, kdo by nechal minouti posvátné a radostné dny vánoční bez útěšného daru!

Nám bude takový milý dar k radosti a těm v daleku na západě, jihu a východě ujištěním, že všichni, kdož domů dle, vděčně a s láskou jich vzpomínají a spěchají, aby jim želanou i slastnou chvíli zároveň připravili.

A tak bude třeba i skromný vánoční náš dárek, podaný každému hodnému vojínovi v poli za rybu a třeskotu zbraní, v běhu národnostní zášti, vzpomínkou lásky a znamením pospolitého svazku jednoho každého z nás ve drahé vlasti... Jím způsobíme mnohou radostnou chvíli.

Každý i nejmenší dárek bude nám vřele vítán. Kéž by v pravý čas a přehotně došly, aby tisíce potěšily a jim působily radost a útěchu na důkaz díků a pozornosti naší za všechnu jejich rekovnost a obětavou pohotovost.

Chceme a musíme o letošních Vánocích uštědřit více než 40.000 statečným válečnickům rakousko-uherských, jakož i s námi věrně spojených německých, tureckých a bulharských armád užitečné dary.

Peněžní příspěvky nechť laskavě zasílány jsou c. k. okr. hejtmanství v Hradci Králové. Veškeré dary a věnování buďtež označeny nápisem: »Vánoce v poli 1916.«

C. a k. úřad pro válečnou péči
odbočka Praha.

Průběh války.

Císař Karel v hlavním stanu. Jeho Veličenstvo císař a král, jenž dle armádního rozkazu převzal vrchní armádní velitelství a tím vrchní velení nad veškerou brannou mocí, přibyl 3. prosince na čas do stanoviště vrchního armádního velitelství. Polní maršálek arcivévoda Bedřich ustanoven byl náměstkem mocnářovým ve vrchním armádním velitelství.

DEPEŠNÍ ADRESA: ALBIBANKA

TELEFON ČÍSLO 83

KRÁLOVÉHRADECKÁ BANKOVNÍ JEDNOTA V HRADCI KRÁLOVÉ ADALBERTINUM

PROVADÍ VEŠKERÉ OBCHODY BANKOVNÍ A SMĚNÁRENSKÉ ZA PODMÍNY K NEJVÝHODNĚJŠÍCH - ESKONT SMĚNEK - PŘIJÍMÁ VKLADY NA ÚROK 4%, A VYPLÁCÍ VEŠKERÉ VKLADY BEZ JAKÉHOKOLIV OMEZENÍ - SLOŽNÍ LÍSTKY POSTOVNÍ SPORITELNY ZDARMA

VELKOOBCHOD UHLIM, KOKSEM A CEMENTEM

ŽIROVÝ ÚČET U RAKOUSKO-UHERSKÉ BANKY

ČÍSLO ÚČTU POŠT. SPORITELNY 140.273

Moravská agrární a průmyslová banka

Telegramy: Agrobanka.

Filiálka v Chrudimi.

Telefon: 48.

Akciový kapitál 14 milionů korun.

Centrála v Brně.

Filiálky: Praha, Nám. Brod, Holešov, Kroměříž, Mor. Ostrava, Opava, Olomouc, Třebíč.

Peněžní obchody bankovní a směnárenské všeho druhu. — Financování podniků. — Zálohové úvěry obcím a městům. — Eskont směnec, devis a účtů. — Úhrady do ciziny a poukazy válečným zajatcům. — Koupě a prodej cenných papírů, valut a mincí. — Obchodní místo c. k. rakouské úřední loterie.

Oddělení pozemkové.

Vklady { na knížky
na běžný účet

úrokuje se nejvýhodněji. — Ukládání možno bez výloh složnými listky poštovní spořitelny, jež banka na požádání zdarma zašle.

Oddělení pro zboží.

Proti Rumunsku. Postavení Rumunská zhoršuje se víc a více. Armáda Falkenhaynova dobyvši Pitești i Campolungu, kde učinila velikou kofist, postoupila dále jihovýchodně od Pitești na řeku Argesulu, kde první rumunská armáda přijavši boj byla poražena a zaháněna na zmatený útek. Nepomohl nic rumunský náraz v úseku řeky Prahové u Sinaje. Po přechodu přes Argesulu proniklo oddělení armády Falkenhaynovy až k Titu, kde trosky první rumunské armády byly nanovo poraženy. Tak překročili naši dráhu Bukurešť—Targoviště. Severozápadně a západně od Bukurešti, na levé straně Argesulu, boj pokračuje úspěšně. A armáda Mackensenova postupuje od Dunaje jihozápadně od Bukurešti porazila a na útek zaháněla rumunské síly na rychlo sebrané; i jižně od Bukurešti byli Rumuni a Rusové poraženi. Rumunská armáda utrpěla krvavé ztráty. Dne 3. prosince zajato na 12.000 Rumunů, od 29. listopadu celkem přes 20.000. Zároveň ukofistěny velké zásoby obilí, kukurice a velká stáda dobytka.

Ruské bojiště. Rakouský generální štáb potvrzuje, že úlevná rusko-rumunská ofensiva v Poloninských Karpatech a na multanské frontě marně se pokoušela o úspěch, jenž by působil i na postavení v Rumunsku. Pokusy ruské v Karpatech sice ochably, sílu svou udržel ruský tlak jen na sedmihradské východní frontě. Na frontě prince Leopolda Bavorského byli útočící Rusové odraženi severně od Dryvjatěského jezera a v Haliči na Bystrici Solotvinské. Západně od Tarnopole a jižně od Stanislavova útočili Němci.

Italové dosud se neodhodlali k ohlašované nové ofenzivě; dělostřelba v krasském úseku trvá dále a také začaly opět boje minových praků.

Na západním bojišti na sommeké frontě panuje poměrný klid; z úseku yperského oznámeny jsou nové boje.

Řecká krise. Dvorní maršálek řeckého krále Konstantina oznámil vyslancům čtyřdohody, že se řecká vláda zdráhá vydati dělostřelectvo. A král podepsal prý dekret, vyzývající k dobrovolnému vstupu do armády; důstojníkům prvního sboru armádního vyslovil pak uznání jejich činnosti a rozkázal klásti odpor zbraní, pokusilo-li by se vojsko spojenou obsaditi budovy Řeky obsazené. Nato řecké vojsko obsadilo několik výšin, obklopujících Athény a asi 5.000 záložníků připojilo se k pravidelnému vojsku. V pátek došlo v Athénách k boji, když 3.000 mužů dohodového vojska vrazilo do Athén. Spojenci měli nemalé ztráty. V sobotu se potyčky opakovaly. Řecké armádě se podařilo zajat vojenské oddíly dohody. — Dle dalších zpráv řecká vláda vyhlásila stav obležení nad celým Řeckem a uнесla se na všeobecné mobilisaci celé řecké armády. Naproti tomu čtyřdohoda prohlásila nad Řeckem úplnou blokádu. Počet záložníků, kteří se dobrovolně přihlásili k vojenské službě, přesahuje 70.000.

O míru. Soc.-demokratický »Vorwärts« tvrdí, že kdyby Německo nabídlo mír na podkladě rovnováhy, že se totiž nikomu nic nevezme, vzrostlo by u vážnosti před nepřáteli daleko více, než dalekosáhlými plány, rozdělovacími celý svět. — Německý admirál Tirpitz prohlásil, že se Německo jedná pouze o to, aby zaujalo ve světě rovnoprávné postavení. A »Kölnische Zeitung« vykládá, že Německo musí žádati upravení a zaokrouhlení osadního majetku. Naproti tomu nesleduje prý cílů politických přičleněním zemí v Evropě. — V Americe chystají se prý k zastavení vývozu a zabavení potravin uchystaných do Evropy. — Italské socialistické návrhy ohledně světového míru a okamžitého příměří opatřeny jsou mnoha podpisy nejen poslanců strany socialistické, ale také podpisy poslanců stran jiných. — Nový ministerský předseda ruský Trepov prohlásil, že Rusko předčasně míru za žádnou cenu neuzavře; programem vlády je prý vítězství, necht stojí, co chce.

Politický přehled.

Svolání parlamentu odročením uherské korunovace na den 30. prosince dle všeho také oddáleno. Tím rovněž ubývá možnosti, že bude lze zatím rozpočet projednat parlamentně. — Čištění a úprava místností sněmovních, jichž bylo užito k válečným nemocnicím, potrvá na 4 neděle; již tím se zasedání říšské rady o pozdíl. —

Práce říšské rady. Parlamentní korespondence sděluje, že vláda chová úmysl všechny záležitosti jak politické tak hospodářské rozřešiti postupem parlamentním, trvají na půdě ústavní a podávají ve smyslu tom návrhy koruně. — Říšské radě chystá se prý zákon, aby všechny výnosy, vydané za války podle § 14., pokud platnost výnosů těch sahá přes válku, byly i parlamentem schváleny. — Vláda chce dále urovnati národní spory v Čechách a podati zákony o jazykových věcech v království Českém a o rozdělení krajském.

Úřad pro lidovou výživu dnem 1. prosince započal svoji činnost. Tu jde hlavně o spolehlivé zjištění zásob, zamezení zadržování zásob, plánovitě rozdělení ve velkém spotřebním místům a na těchto spravedlivé rozdělení konsumentům, technické zlepšení rozdělovacího aparátu a konečně o příměšenou úpravu cen.

Říšský sněm uherský zahájen 5. prosince. Ministr financí podal osnovu o prozatímním rozpočtu až do konce června 1917 a ministr obchodu předložil osnovu zákona o prodloužení poměrů zahraničního obchodu a zahraniční dopravy. Ministerský předseda ohlásil, že ještě v tomto měsíci dojde ke korunovaci, a že je třeba, aby se říšský sněm zabýval redigováním královského inaugurálního diplomu, a proto žádá sněmovnu, aby zvolila králevinskou deputaci o 24 členech a sněmovna magnátů 15 členů do této deputace.

Zákon o občanské služební povinnosti v Německu v celkovém hlasování konečně schválen 235 proti 19 hlasům. Zákon tento vyšel však z rokování říšského sněmu ve formě podstatně jiné, nežli byl vládou podán. Zásadní ustanovení, podle něhož každý německý muž od 17 do 60 roku svého věku jest povinen službou, sice nezměněno, ale bylo do zákona toho pojata několik nových ustanovení. Zejména bylo přes odpor vlády usneseno zvoliti dělnické výbory pro vojenské podniky námořní zprávy. Dále ustanoveno, že osoby, zaměstnané v pomocné službě, nesmějí býti omezovány ve vykonávání spolkové a shromažďovacího práva. Zákon má měsíc po uzavření míru pozbyti platnosti. Za nejdůležitější nové ustanovení dlužno konečně považovati usnesení sněmu, jímž se zřizuje 15 členný výbor sněmovní, jehož souhlasu potřebují všeobecná nařízení k zákonu.

Kalendáře na rok 1917

v největším výběru vám předloží

Družstevní knihkupectví a nakladatelství
v Hradci Králové, Adalbertinum.

Báje o duši středověku.

Dr. J. Vrchovecký ve »Hlídce« posvětil dukladně na neomluvitelné slabiny Drtinova »Úvodu do filosofie«. Známo, jak přecasto universitní profesoři mluví o potřebě experimentální vědy, o nutnosti vlastního, samostatného zkoumání vědátora. Dr. Drtina však opakuje staré předsudky, které byly zachyceny ze vzdušného víru a jež odborní znalci zcela zřetelně nyní prohlašují za domněnky zastaralé, zcela překonané. Jestliže Drtina tedy scholastického prostředí neprobadal vlastním zkušením, měl si rozhodně aspoň povšimnouti, jak usuzují vynikající učenci současní. Vrchovecký důvodně prohlašuje: »Dilem svým dokázal prof. Drtina makavě, že nezná ani novější literatury o středověké filosofii, že je v té přičině aspoň o třicet let pozadu.«

Slova Vrchoveckého potvrzují nelehkomyslnější omyly Drtinovy. Často stačil pohled do Ottova slovníku anebo do Pisma, aby se autor vymanił ze zajetí bludů, sebraných ve spisech protikatolických.

Uvádíme zde některé kritiky Vrchoveckého s připojením poznámek vlastních.

Dle Drtiny bludaf Nestorius hlásal, že v Kristu je dvojitá přirozenost. Kde pak se to autor dověděl? Bylo těžkou prací nahlédnouti aspoň do středověké učebnice církevních dějin? Nestorius přece byl prohlášen za kacíře pro tyto bludy: učil, že v Kristu byly dvě osoby a že Panna Maria byla matkou pouze jeho lidské osoby, s níž se spojiť druhá Božská osoba teprve při křtu v Jordáně.

Prý práce, zvláště hmotná, nepožívala u křesťanů takové úcty jako dnes; nemělo se pracovati, protože život pozemský má být nápodobou života nebeského. Jestliže Drtina pronesl náhled tak úžasný, odporující tolik dosavadnímu zkoumání, měl svatou povinnost svá slova věcně zdůvodniti. Vždyť přece samo evangelium, které bylo vždy křesťanům posvátné, rozhodně mluví proti takové zásadě. Vždyť přece sám sv. Pavel v II. listě k Soluňanům praví: »Sami zajisté víte, kterak máme nás následovati, neboť jsme nebyli nepořádní mezi vámi, ani jsme nejedli chleba od nikoho darmo, nýbrž v práci a námaze, ve dne i v noci pracující, abychom neobtěžili nikoho z vás, ne že bychom neměli (k tomu) moci, nýbrž abychom se vám dali za příklad, byste nás následovali. Vždyť i když jsme byli u vás, přikazovali jsme vám toto: Nechce-li kdo pracovati, ať nejí.« Uvažte ke všemu, že sv. Pavel byl inteligent, nikoli prostý rybář. Urození a učení tehdy pokládali hmotnou práci za zaměstnání potupné. Co tedy jiného pohnulo apoštolského biskupa k pilné hmotné práci než právě obrodu náuka křesťanská? Bývaly by vstupovaly do církve statisíce otroků, kdyby byli křesťanští učitelé dávali na jevo odpor proti jejich práci? Vždyť naopak jak Písmo tak svatí otcové povzbuzovali, aby každý pracoval tam, kde mu bylo určeno. Sám Drtina se poráží, když říká, že právě »nejhorlivější asketové bývali zároveň nejpilnější pracovníci« a že »zřetelně a vzdělání širých, pustých končin střední Evropy stalo se namnoze zásluhou a přičiněním řádů mnišských.« — Nikoli však jen »namnoze«, nýbrž výhradně, jak svorně uznávají i vážní dějepyskci nekatoličtí.

Jak se Drtina »samostatně zabloukal« do duše středověku, patrně z toho, že klade úmrtí sv. Tomáše Akvinského do r. 1277. Tento křesťanský filosof zemřel r. 1274. Prý byl Tomáš prohlášen za svatého od Innocence XXII. Ale — takový papež bude vládnouti snad teprve po novém příchodu Halleyovy komety.

Prý čtosti křesťanské jsou pasivní, trpné. Tedy sv. Pavel byl mužem pasivním? Jeho filosofické řádky, daleké cesty a tuhá práce ruční byly — pasivitou. A což ti křesťanští harcovníci, kteří zakládali ústavy kulturní a lidumilné, kteří pečlivě srovnávali nejrozumnější filosofické systémy s naukou křesťanskou? Také ti křesťané nebyli pasivní, kteří vykupovali otroky i dobrovolnou ztrátou tělesné svobody vlastní. Co měnilo středověké bažiny, divoké lesy a skály v civilizační ráje, také nelze zváti pasivitou.

Prý mnozí církevní otcové záhy uznávali, že »myšlenky křesťanské byly obsaženy již v mythologii a filosofii pohanské«. Drtina však neuvede ani jediný poctivý citát na důkaz svého tvrzení, ačkoli směle se odvažuje psáti o hlasech »mnohých«. Vždyť pouhý jasný rozum, který ani není obrácen odbornou vědou, láže se, proč tedy ti svatí otcové a jiní křesťané se dávali v obrovských masách mučiti, jestliže pod jinou formou, pod jiným titulem mohli vyznávat totéž, co hlásalo evangelium. Jestliže někteří křesťanští myslitelé přiznávali, že ta neb ona pravda křesťanská (zvláště v morálce) se shoduje s učěním pohanských filosofů, dokazovali jen, že mají rozum otevřený a že nemají z úzkoprseho šovinismu zamítati všechno, co nemá křesťanskou značku. Vždyť sám sv. Pavel jasně poukázal, jak pohané mají společného s křesťany ledačos. I nyní obránci katolické víry poukazují, jak některé citáty pohanské moudrosti jsou potvrzením článků našich. To však daleko ještě nebylo a není tvrzením, že křesťanské myšlenky jsou obsaženy v mythologii (!) a filosofii pohanské.

Nejvíce prozradil Drtina své vědecké mezery ubohou frází, že scholastická filosofie poučovala člověka o všech osudech neomylně. Filosofie — a neomylně o osudech! Vždyť přece středověcí filosofové tak přesně rozeznávají poučky filosofické od článků víry! Velmi dobře vědí, kde jest dovoleno hloubati zcela samostatně, pronášeti názory odchylné. Jak tuhé a dlouhou filosofické spory bujely mezi středověkými scholastiky! Bylo by tedy přímo směšno se domnívati, že za neomylné byly prohlašovány i názory vzájemně se potírající. Sami světci psali filosofické traktáty, které znamenají různost mínění. A konečně — sám scholastický spor mezi nominalisty a realisty na universitě pražské tak výmluvně svědčí, zdali sami theologové pokládali filosofii za neomylnou učitelku o všech osudech lidských.

Prý nejvyšší autoritou ve středověku byl Aristoteles, v němž nalézáme plnost vědění a moudrosti o světě přirozeném! Bezděle se tedy tážeme, proč potřebovali křesťané tak často klásti důraz na to, co o světě přirozeném praví bible. Pravdou jest, že scholastika hleděla více k Aristotelově formě než k obsahu. Scholastikové vyvraceli čile některé bludné názory Aristotelovy, souhlasíce v mnohých věcech raději s Platónem. Jsou tu vynikající jména scholastických myslitelů, kteří proti Aristotelovi vůbec vedli boj velice tuhý. Jak opatrně sám sv. Tomáš zkoumal vývody Aristotelovy, jak bystře rozsuzoval, které se mají podržeti a které nutno zamítnouti. Kde pak tedy byla víra v plnost vědění a moudrosti Aristotelovy? I podprůměrný vzdělanec, který chce o povaze scholastiky psáti, má přece věděti aspoň něco o středověkých bojích proti autoritě Aristotelově.

Drtina dopouští se ve svém »Úvodu« i jiných křiklavých omylů, jako by byl opravdu zaspal celá desetiletí literatury o duši středověku. A to jest velice nápadné, že netroufí žádných podstatných omylů takových, které by křesťanství pochlebovaly. Patrně tedy, z jakých zdrojů bez dlouhých rozpaků kompiloval. »Prameny, jen původní prameny!« Volala a volá dosud družina Drtinova. Zatím však sám vynikající člen spokojil se pohodlným papouškováním po cizích spisovatelích nekatolických, ačkoli k pramenům kompetentním má přístup tolik snadný! Člen za členem ze zmíněné skupiny českých filosofů paušálně scholastiku odsuzuje, ale ani jediný si nedal práci se samostatným prozkoumáním. Ba docela je patrné, že pánové nečtou ani českých překladů scholastické literatury a že si nevšímají prací Pospíšilových.

Dílo Drtinovo bylo odměněno cenou I. třídy České akademie. Bezděky se vynořuje otázka, mají-li aspoň recensenti býti skutečnými znalci.

Poměr sektářské university k církvi.

I když pražská universita byla opanována od husitů, pokládala správa vysokého učení za samozřejmé, že předním úkolem kulturního ústavu jest přiváděti k Bohu a že korunou všech věd jest theologie. Tato zásada se neměnila ani v tom čase, když po husitech přejímali řízení živořící a kuse university utrakvističtí pokrokovci, protestanté.

Profesorstvo i žactvo bylo s církví pod obojí v nejtěsnějším spojení. Vždyť také na universitě se vzdělávali inladci, kteří bez dalších studií odborných se dávali vysvětit.

Universitní mistři kromě domů kolejních opatrovali kapli Betlémskou a kapli Božího těla. Ti nejstarší mistři universitní byli kolátry kaple Betlémské a navrhovali sem kazatele. Posílal do kaple na nedělní zpěvy čtyři žáky, z nichž jeden konal službu kostelnickou. Na jednom oltáři byl uložen podivný ostatek: betlémské dítě, »od Herodesa

zavražděné« (v zeleném hedvábí a v dřevěné truhlě); k vůli němu v den Mladětek bývala v Betlémské pouť. Tento ostatek uctívali sektáři až do Bílé hory.

Kaple Božího těla byla jakýmsi úředním chrámkem university. Sem chodili profesori k přijímání pod obojí a studenti k veřejným pobožnostem.

Mistři měli stůl společný. Před jídlem se pomodlili, při jídle se četlo něco z bible, tabule skončena novou modlitbou. Modlitba konána v první době klečmo, později v stoje. Žili v celibátu dle příkazu statut, ať již náleželi stavu kněžskému či laickému, po celé patnácté a šestnácté století. Teprve po vydání majestátu někteří se ženili.

Mistři-kolegiáti vedli studenty ke kostelním pobožnostem. Slavnostně konávali výroční vigilie a mši v kapli Božího Těla za universitní dobrodince. Chodili na vigilie nešpory a druhý den na mši manifestace v průvodu žactva z Karolina do kaple. Mistr Pavel z Žatce r. 1493 hrozil pokutou tomu, kdo se této církevní povinnosti vyhnul. Rektor Přeštický r. 1522 na takové zanedbání ustanovil pokutu devíti grošů, což tehdy nebyl peníz malý. K přijímání Svátosti oltářní přistupovali mistři veřejně a slavnostně ve zmíněné kapli nejméně jednou v roce (o Zelený čtvrtek). Před tím konávali u týnského faráře zpověď, ovšem v době protestantské aspoň hromadnou.

Když byl vydán Rudolfov majestát, mistři svobodněji dávali na jevo různost věroučných náhledů, třebaže formálně je spojovala příslušnost k evangelické církvi. Někteří projevovali odpor k obřadům, které příliš upomínaly na víru starokališnou. Mistři, kteří se klonili ke konfesi českobratrské a kališné, vzkázali r. 1617 knězi do kaple Božího těla, že na Zelený čtvrtek se k přijímání nemíní dostaviti. Kněz projevil nad tím veliké rozmrzení.

Alumnus (chovanec universitní) vstupem do koleje zavázal se k určitým chrámovým službám při universitních kaplích. Zvlášť důtklivě ukládáno alumnům kostelní zpívání. Byli přidržováni k výročním pobožnostem; k přijímání chodili do kaple Božího těla s profesory. Ranní a večerní pobožnosti, modlitbu nebo zbožné zpívání před jídlem a po jídle vykonávali také. Privydlávali si zpíváním na pohřbech. Tehdejší studenti byli ovšem velice bujni. Při nočních toulkách i jindy tropili velké výtržnosti. To však jest zvláštní, že akademikové byli málokdy káráni pro zanedbání povinností církevních.

U věcech víry byla utrakvistická universita autoritou, třebaže jí scházela fakulta theologická. Mistři zbývající fakulty artistské zaměstnávali se theologií dle své možnosti, aby poněkud napravili ztrátu fakulty bohoslovecké. Z toho důvodu také bylo patrné úsilí, aby se na universitě přednášel hebrejský jazyk pravidelně.

Universitní vyhlášky, řeči a výtky profesorů hemžily se citáty náboženskými. Většina knih universitní bibliotéky měla obsah náboženský. Disputace a kvestie universitní take větším dílem se týkaly otázek náboženských. Podobně akademické divadlo s oblibou provádělo biblická dramata.

Jest charakteristické, že zástupci university často připomínali, že má universita moc udělovati akademické grady i jiná práva mocí Boha, papežů a Karla IV.

Všecky vážné akty hleděla universita posvětit modlitbou a jinými projevy náboženského citění.

Když se přihlásili mladíci ke zkouškám bakalářským, v den před první zkouškou se shromáždili před profesory s prosbou o připuštění. Pak byla modlitba, po níž odevzdali kandidáti skartice o svém dosavadním vzdělání a chování. Od r. 1536 byli zkoušeni mladíci i z náhoženství. Po ukončení zkoušek vyzváni byli ke konečné společné modlitbě. Začali potichu, ale pak zanotili »Gloria Tibi Trinitas«. Modlili se a zpívali klečce.

Tedy duch v utrakvistické universitě byl veskrze náboženský. Dbalo se přísně, aby odpovída-

lo celé řízení duchu konfese pod obojí. Proto také nechťeli mistři přijímati za údy university jinověrce.

Zajisté vhodné srovnati poměry na universitě v XVI. století s tužbami a návrhy nynějších akademických novohusitův.

Záložna v Hradci Král.,
Janské náměstí č. 163.

Vklady na knížky 4%.
Půjčky. — Úvěry osobní. — Zálohy.
Iskompť účtů a směnek.

Kulturní jiskry.

Císař a eucharistický průvod. Zajímavou zmínku o zvěčnění Jeho Veličenstvu císaři a králi Františku Josefovi činí dr. Schmidt ve svém »Vínku pomněnek« z doby posledního eucharistického sjezdu vídeňského. Hlavní průvod byl tehdy určen na neděli, kdy bohužel bylo počasí neobyčejně deštivé. O 4. hod. ráno vstal císař a oknem pozoroval nevládnou povětrnost. O 9. hodině vstoupil do konnaty tělesný lékař Jeho Veličenstva dr. Kerzl a pravil: »Dovídám se, že Vaše Veličenstvo ráčil naříditi, aby se průvod konal.« — »Tak jest, doktore!« zněla odpověď. — »Dovoluji si však upozorniti Vaše Veličenstvo na nebezpečí, že se ráčíte nachladiti«, namítl lékař. — »Jsem starý voják, tedy něco snesu. Ostatně, když, doktore, mi dovolujete i na lov, kde nebezpečí nastydnutí je o mnoho větší, nepochopuji, proč byste mi bránil dnes vyjítí, zvláště když pojedu v kočáře. Rozumím, máte o mne strach, že jsem už stár. Avšak nezapomeňte, že jednou musíme umřít všichni. Smrt na bojišti jako na eucharistickém průvodu byla by stejně čestnou, a proto pojedu, slyšíte, doktore!« řekl císař a určil, že lékař netroufal si již ničeho namítati. Zjev Jeho Veličenstva tenkrát byl zvláště od účastníků kongresu a obraz ten dosud jistě žije jim v duši jasně; vždyť příklad Jeho Veličenstva byl mnohým poučením, jak dlužno se kořiti Králi všech králů.

Užší výkonný výbor Spojené katol. strany české konal 28. listopadu svou obvyklou schůzi. Předsedající rada Červinka zahájiv schůzi, pronesl smuteční projev nad úmrtím J. V. císaře a krále Františka Josefa, jež přítomní na znamení smutku vyslechli stoje. Po té referoval Msgr. dr. Kordač o vytvoření »Českého svazu« a »Národního výboru«. Uskutečnění těchto dvou dávných kžžených a důležitých národních insitucí vzato bylo s povděkem na vědomí. Dále usneseno, aby se strana intronisace nového arcipastýře hr. Huyna deputativně účastnila. Konečně stanoveno, aby byl v polovici prosince svolán širší výkonný výbor strany, jehož členům budou včas přesná data schůze pozvánkami oznámena.

Rafinované lapačky. Dojde-li někde k senační události, hned různé listy hledí využítovati vzrušující zvěsti ve prospěch svých táborů vymýšlením stranických dodatků. Nejčileji pracuje bujná fantasie listů radikálních, provede-li některý jejich oblíbenec zločin anebo je-li sám obětí nějaké katastrofy. Hned jsou v pohybu nesčetná kolečka redakčních aparátů. Okamžitě přímo nebo nepřímě vzbuzuje se elegická nálada, apeluje se na soucit, pronášejí se farisejské podiv, jak se jen mohl »zapomenoutie občan tak šlechetný, lidumilný, obětavý. Notorický necita se přebarví na člověka ideálního; lze se, jak si vážili takového radikála i konservativní odpůrci atd.

Známo, že papež Lev XIII. nechtěl připustiti k audienci pověstného Zolu. Vždyť se vědělo, jak tento spisovatel se připravoval na pamflet o papežském Římu. Kdo chce tvořiti karikatury, musí viděti napřed originál, aby pak rafinovaná karikatura měla ráz největší pravděpodobnosti. Nepoctivci chytlnou do svých sítí prostomyslné důvěřivce nejspěšněji tím způsobem, že přimísí ke svým lžem něco pravdy. Karikatura docílí největšího efektu, když hlavní tahy podobizny zachová, ale do nich vmísí nenápadně výraz odpuzující anebo směšný.

Nepovedlo se notoričkému nepoctivci tvář papežovu z blíзка studovati k vlastním účelům. Když však Zola zemřel, hned zednářský tisk hlásal do světa, že sám papež se vyslovil: »Zola byl našim odpůrcem, ale spravedlivým.« Docela bylo ličeno, jak papež byl bolestně pohnut úmrtím literárního velikána. Všecko to bylo lž. Kdyby byl Lev XIII. prohlásil Zolu za muže spravedlivého, poctivého, byl by sám lhal vědomě. Což nerěděl křesťanský svět, jak křiklavých, hodně drzých lží se dopustil Zola ve svém díle o Lurdech? Nebylo mu vytknuto do očí před veřejností, jak lhal o lidech ještě tehdy žijících? Vždyť docela se staly pokusy o uplácení těch, kteří na základě vlastních zkušeností žasli nad smělostí pafířského intrikána.

Ferrer, který spáchal prostřednictvím svých žáků zločiny tak děsné, a který podvodným předstíráním si dopomohl k značnému jmění, byl lžčen v zednářských listech jako vtělené dobrotisko.

Již třetí vánoce v době válečné!

V nynější válečné době za nejvhodnější dárek k Ježíšku doporučujeme Vám knihu

== a to knihu původní, českou. ==

V tomto směru nabízí se Vám **naše knihkupectví**, které jest v nejvhodnějším výběru a množství zásobeno.

Pro tu drobotinu naší vkusně upravené **obrázkové a ilustrované pohádkové knihy**.

Pro dospělejší mládež různé **cestopisy, romány, díla básnická**, jakož i **spisy beletristické** pro dospělé.

Na sklade též v hojném výběru **alba na dopisnice a podobanky, pamětníky, moderní papíry** v obálkách, jakož i ve skvěle vypravených kasetách, **modlitební knížky a obrazy svatých**.

Neopomeňte si před nákupem dárků prohlédnouti výkladní skříně

Družstevního knihkupectví a nakladatelství v Hradci Králové, Adalbertinum.

A teď zprávy jiného druhu, které se snaží malovatí nepřítom, ale právě proto velice chytlavě a drze, ornamenti kolem hlavy Bedřicha Adiera. Vždyť on chudinka byl tak pedlivým otcem rodiny! Jeho choť, která jest svrchovaně inteligentní, celým svým životem na něm visela! Socialistka Platten ji chtěla přý šetrně připravit na zprávu o zločinu jejího manžela. Řekla, že si »Fric« zase způsobil nepřijemnost. »Zase někde něco vyzvonil?« ptala se žena, bývalá ruská studentka, naivně jako puťčka. Když však slyšela, že byl zatčen, zvolala: »To je hrozné! Co uděláš? Nemůžeš mi nic dělat.« Ušlýchavši celou pravdu, ztrnula, klela na pohovku, smrtelně bílá, a očima vytřeštěnými a bolestně počala vylkat. Trvalo to dlouho a první slovo, které pronesla, když se poněkud upokojila bylo: »Dokud není!«

Kdo by neznal prostředí radikálních domácností, dal by se při velice dojemné, theatricalní lioni přímo do pláče. Ale uvažme — ruská studentka! Co jich uteklo do Švýcar proto, že zákeřnými pumami páchaly vraždy bezohlednější než muži. O ženě Adlerové nic takového se ovšem nemluví. Ale tato paní jistě velmi dobře znala sklony a skutky svých soudružek. Nikdo nikdy nečetl, že by bývala barbarské řádění revolucí, onáček odsuzovala. Kdyby bývala měla takovou »politickou energii«, jakou má jeptiška, jistě by si jí byl radikální muž rázu Adlerova nevzal. Jestliže kdo duševní náklady, sklony a tužby Adlerovy znal, pak to byla v přední řadě ona; tím ovšem nechceme říci, že přiléhala do ohně oleje. Ale jest klamem se domnívat, že by se byla nainyně ptala jen na to, zdali Adler něco vyzvonil. Na neprozřetelné »vyzvonění« byl příliš chytrý, což patrně i z toho, že vydával v samém Rakousku časopis, jehož čísla byla cenzurou propouštěna. Ani jeho soudruzi ve Vídni nevěděli, jaký děsný skutek zamýšlí. Anebo se snad Adler přetvařoval před vlastní ženou tak, až v něm tato viděla vtěleného trpitele, který všude raději souvře, než by broučka pochroumal? Pak se však můžeme ptát, co vlastně jeho »propaganda činu« v praxi znamenala pro davy, jestliže vlastní inteligentní a radikální ženě nikdy neřekl, jak hudlá působit a k jakému cíli se nesou jeho radikální rozvahy.

Buď jak buď — naprosto nelze věřit, že by se byla paní Adlerová jedním rázem proměnila v citlivou jeptišku, v plachou holubici, udivenou do nejkrasnější míry. Jaký jest duševní stav útočníků, ještě se dovíme. Ale toť jisto, že Adler naprosto svoji paní nevychoval v účt k vrchnostem.

Ze staročeské školy na Moravě přináší »Ostravský Kraj« 4. listopadu zajímavé obrázky dle přednášky učitele J. Pobiala z r. 1886. V letech čtyřicátých minulého století mladík po pětíměsíčním běhu v přípravně buď zůstal doma u otce, byl-li tento učitelem, anebo vandrovat od školy ke škole, prose za místo preceptorův u školských rektorův a děkanů. Děkan sice pohostil, ale často odbyl mladíka slovy: »Milý, nemám místa nikde, ohlédněte se někde jinde.« Případně dal poutníkovi vlastní odporučen. Leckde u milosrdného principála dostalo se preceptorovi noclehu, ale pohostění žádné, protože rektor sám byl velice chud. Jinde principál uvedl hosta do fary, kdež se oba najedli a napili. Kandidát přijde do moravského města V. Obstaralý rektor odpovídá krátce: »Takových tuláků máme dosti; emflehle mich. Jak vidím, neumíte anebo lépe nechcete mluvit německy.« Kandidátovi na další cestě některá milosrdná duše poskytne trochu jídla. Chudák dojde s ranem na zádech a kapsou prázdnou do N. Vstoupí do školy a ptá se, je-li pan rektor doma. »A co mu chcete?« táže se paní rektorová. Když se poutník představil, objasnila paní situaci hned: »To jsem já zde rozhodující osoba. Já jsem paní domu. Umíte-li pak práti, dříví štípat, mandlovat, krávy poklízeti a podobně?« Kandidát se ohraňuje proti takové službě. Rektorová tedy resolutně prohlašuje: »Vida, vida, jaký to pán; jemu se pracovati nechce. Nic z toho! Můžete jít, odkud jste přišel.« V tom vstupující rektor vítá mladíka velice laskavě a zve na faru k večeři. »Ty mlč a zavři hubu, povídám ti«, vráží do řeči rektorka. »Nic z toho nebude, vy jste se zajisté již ve mlýně uhlavili, že přijmete tohoto lajdáka, jemuž se nechce dříví štípat a jiné domácí práce dělati.« Rektor odporuje, ale hned slyší repliku: »Neopovaž se tohoto lajdáka na nocleh přivést, sic budeš s ním i ty nocovati v márovně.« — Rektor s kandidátem do mlýna. Tam seděli dva faráři, papírník a mlynář. Všichni vítali příchozí velmi vřdně. — Po večeři mluvilo se velmi mnoho o smutném stavu učitelstva a zvláště preceptorů. Asi v 9 hodin vrazí do pokoje paní rektorová s tímto pozdravem: »Ty holoto, nemáš toho ještě dosti? Pakuj se domů! A vy neradíte se o přijetí tohoto jakéhosi příchozího, já jsem paní v domě a jen já zde poručím.« — Nato se všichni rozcházejí. Staříček farář bere preceptorů na nocleh. Ráno po bohoslužbách farář pozval rektora ještě na snídání. Rektor projevil politování, že nemůže doporučeného mladíka přijmout.

nik, dodal, že žádný pomocník u něho ještě nevydržel pět měsíců. — Tedy další vandr pomocníkův a za nějaký čas jest mladík celý utrmácen u svých rodičích znova. — Z těchto drastických scén patrně, že na obsazování míst neměli vliv jen kněží a rektori. A kdyby se zkoumaly důvody filipiky paní rektorové, našlo by se také ledacos na omluvu. Byla bída na poutníka i v domácnosti rektorové. A nouze svádí snadno k drsnosti.

Požáry vzplály.

Dějepisné obrázky z doby husitské.

Napsal Alois Dostál.

Stran 120. Cena 80 hal. franko.

Vynikající katolický spisovatel zachytil velice významné scény z války husitské a předkládá je v rouhu krátkých historických povídek českému lidu. Sluší pohodliti, že při uměleckém zpracování pohutých výjevů pan autor nedává se do vleku stranického šovinismu a že projevuje živé porozumění i pro dobré vlastnosti a strasti lidu husitského. Tudíž z pestré a velice poutavé mozaiky beletristické štenář utvoří si správný obraz o charakteru velkého náboženského hnutí.

Objednávky vyřizuje

**Družstevní knihkupectví
v Hradci Králové, Adalbertinum.**

Za válečného ruchu.

Vojská duchovní správa. Dle výkazů ze dne 30. září 1910 působí při c. k. voj. duch. správě 1874 římsko-katolických a 177 řecko-katolických kněží. Vyznamenáno bylo 724 římsko- a 51 řecko-kat. kněží. Zvláštní péči věnuje apoš. polní vikariát duchovní správě našich zajatců. Dle zpráv jsou v tomto ohledu v Rusku poměry různé. V některých táborech mají zajatci pravidelné služby Boží, jinde za měsíc, dvakrát za rok, ba někde se dosud nesměl ukázat vojenský kněz. Nyní se jedná, aby do Ruska mohli být posláni kněží znali několika řeči, aby v zajateckých táborech konali duch. správu. Sv. Otec dal v tom směru návrh ruské vládě, ale dosud odpověď nepřišla. Nyní však přistoupilo Rusko též k úmluvě Červ. kříže ve Štokholmu, kde jednalo se též o duchovních potřebách zajatců, takže lze očekávati obrát k lepšímu.

Účast školských bratří rak.-uherské provincie ve válce. K vojsku nastoupilo dosud 219 členů, 7 padlo, 17 zajato, 44 zraněno. Vyznamenání obdrželi: Signum laudis 1, zlatou medaili 1, velkou stříbrnou 4, malou 10, bronzovou 3, stříbrný zást. kříž 3, bavorský kříž 1, bavorskou med. za statečnost 1, železný kříž 2.

Na Corv. kříž, ocelové vojny, invalidy, vdovy a sirotky po padlých vojácích a nezaměstnané, strádající dělnictvo dobrotivě věnovali P. T.: Po 10 K: Jan Kabrhe, Předhradí, J. Michálek, Jablec n. J., při svatbě p. J. Triksy a sl. Fejzlové na Di. Černilové, J. Samek v Jáseně na památku zemř. matky. Po 5 K: Jan Sobola, Hylváry, L. Moláček, Dolní Krupá, V. Honzák, Žehuň, 3 K: A. Broul, Heřmanův Městec. Po 2 K: vdp. Blažek, Litomyšl, J. Filip, Morašice, P. Římek, Harrachov, K. Kafka, Kydlín, V. Klimeš, D. Vltavice, V. Moravčík, Ruvlice, J. Votoček, Rožkopov, J. Pich, Dubenec, J. Pečáček, Skuhrov, J. Jezhara, Lonnice, P. Jiříček, Dašice, F. Valenta, Limberk, Fr. Kulm, Slatiny, V. Erlebach, Zvol. M. Mazanec, Lochovice. Vdp. farní úřady zaslaly sbírky: Opoho 43 K, Korouhev 1330 K, Počice 20 K, Dřetě 3 K, Skuhrov n. P. 832 K, Potěhy 6 K, Chleby 3,17 K, Právoň 2 K, Hněvkovice 3 K, Chrast 10 K, Dolní Újezd 16 K, Choteč 230 K, Zaplat' Bůh! — O další sbírky a dary na adresu Zem. svazu katol. Orla v Hradci Králové se prosí.

Svobodné zednářství a světová válka. Em. Zák píše v »Čechy«: Italské zednářství, které do války svojí vlast a národ přímo štvalo, sleduje v ní jeden a to hlavní cíl: zničit papežství a katolickou církev v celé Itálii. Ze při tom postavení svaté Stolice, která musí zůstat nad zneptálenými stranami, jest neobyčejně těžké, ba přímo svízelné, netřeba připomínati. Vždyť i všechny projevy svaté Stolice, jimiž ona zabadá k míru, a všechny její ustanovení, aby při mši sv. kněžstvo a věřící se modlili za mír, prohlašuje zednářský tisk téměř za zradu proti »svatým zájmům italského národu«. A další, přímo ďábelský plán italských zednářů je tento: Kdyby Itálie váiku nešťastně skončila, všechnu vinu zednáři uvalí na Vatikán. Tím uchrání pravé vinníky před hnevem a pomstou lidu, a katolické církvi v Itálii zasadí do dlouhé doby přetřáskou ránu. Jíz z toho je patrné, v jaké situaci papežská stolice za celé války se nalézá. — Ze i francouzské zednářské lože a s nimi všechny lože v nepřátelských zemích sledují tento cíl, rovněž je na blůdni. A všechno ono nacionální hnutí francouzského kněžstva, které se namnoze vášnivě dalo do služeb svého národu, bojůvického »za ochranu a práva všech národů«, a téměř zapomnělo na vyšší poslání katolické církve, so-

tva odvrátí ono nebezpečí, které v případě prohrané války církvi ve Francii hrozí. Také úzké, programové spojení zednářů francouzských se zednářskými spolky ve Španělsku, v střední a jižní Americe činí nám pochopitelným, že i zednáři v těchto zemích postavili se stranicky v tábor čtyřdohody a všudy pracují pro ni, zajišťujíce jí aspoň »blahovolnou neutralitu«. Také v Holandsku, kde zednáři stojí pod přímým vlivem francouzských bratří, znamenatí je sklon vedoucích politiků pro zájmy čtyřdohody. Ze pak i švýcarští zednáři, hlavně ve francouzských kantonech, zcela zjevně pracují proti střednímu mocnostem, nejeden případ, jako na př. stržení německého praporu na domě německého vyslance v Curychu, zjevně dosvědčuje. Spojené státy severoamerické, v nichž se čítá na půldruhého milionu zednářů, jsou ovšem příliš obchodnickým duchem prosáklé, nežli aby svůj kulturní, církevní-politický program otevřené do světa prohlašovali. Jsou ve svých projevech za války velmi opatrné, ale tolik je jisto, že valná většina vedoucích politiků ve Spojených státech je v táboře zednářském. President Wilson právě tak jako bývalý president Roosevelt jsou zednáři; a bývalý státní tajemník Bryan je rovněž příslušníkem lože. Zajímavým dokladem stranickosti amerických zednářů ve Spojených státech je tento zjev: Jak »New York Herald« sdělil, byli zednáři státu newyorského, počtem na 187.000 mužů, vyzváni, aby na výroční valné schůzi spolku pracovali k tomu, aby vývoz zbraní a střeliva pro čtyřdohodu byl v celé zemi zakázán. Návrh nebyl však ani dán na program. — Brauweiler ve svém kritickém článku nesouhlasí s názory P. Grubera S. J., který tvrdí, že nynější světová válka má svůj hluboký základ v zednářských lóžích, ale přece dovozuje, že zednářství bylo »vhodným nástrojem« k jejímu vypuknutí a ještě více k jejímu rozšíření. Ovšem skutečnou účast zednářů v nynější válce vyšetřiti bude úkolem budoucnosti.

Národohospodářská hídka.

Nejvyšší ceny ryb. Min. nádobím z 19. října t. r. č. 465 byly stanoveny pro drobný obchod rybami: sladkovodními nejvyšší ceny takto: za kapry a za štiky 5 K za 1 kg, za líný 5,50 K za 1 kg, za drobné ryby (odpadek při hospodářství rybníčném): za menší bčice 1 K za 1 kg, za větší bčice 1,60 K za 1 kg. Přestupky těchto cen podléhají trestu pokuty až do 5000 K nebo vězení až do 6 měsíců.

Jak upravovatí namrzlé brambory. Poněvadž přes všechna opatření mohou do chleba dostati se brambory namrzlé, upozorňuje Válečný civilní ústav na starou zkušenost hospodyn, že již ztratí brambory sladkou příchutí, dají-li se na 1-2 hodiny do studené vody. Vaří-li se potom, je chuť bramborů zcela normální. Ukládání takové brambory samozřejmě nelze.

Moravská agrární a průmyslová banka v Brně vykazuje koncem listopadu t. r. stav vkladů obnosem K 86.494.292,86.

Církevní věstník.

Papežské jmenovací buly nového nejvyššího knížete-arcibiskupa pražského předloženy. Jeho Excel. nejpd. biskup Frind přečetl ve schůzi vždy věrné metropolitní kapitoly dne 5. t. m. odevzdané dvě buly, z nichž jedna řízena jest na nového nejpd. arcipastýře a druhá na v. v. metropolitní kapitolu, kněžstvo a lid pražské arcidiecése. Jakmile v. v. metropolitní kapitola vzala obsah papežských bul na vědomost, přešla podle církevních předpisů správa arcidiecése na nového nejpd. knížete-arcibiskupa Pavla z Huynů, jenž požádal dosavadního nejpd. kapitolního vikáře Msgra dra Jana Sedláka, aby jej i nadále podporoval ve správě arcidiecése v úřadě generálního vikáře. Ndp. prelát dr. Jan Sedlák přijal opětně tento úřad a jest od všerejšíka generálním vikářem Jeho kníže Milosti. — Všechny vrchnopastýřské úřady, všechny arcikněze a k. a vikáře potvrdil nový nejpd. arcipastýř, jakož i vůbec vše v arcidiecési pražské, co dosud bylo ustanoveno. Pouze přestávali ve smyslu nového výnosu svaté Stolice veškeré rezerváty biskupské.

Uvítání J. Exc. nejpd. arcibiskupa dra Pavla Huyna. Nový primas, metropolita kníže-arcibiskup pražský byl na své jízdě z Brna do Prahy v naší diecési neúčtivěji pozdraven od duchovenstva nejprve v Čes. Třebové a v Choceň. V Pardubicích novému metropolitovi vzdal hold vsdp. kapit. děkan a gener. vikář dr. J. Soukup spolu s vsdp. kancleřem Fr. Kernerem. Jménem kated. kapitoly a diecése blahopřál na mnohá léta a poprosil za první metropolitní požehnání pro klérus a ostatní věřící královéhradecké diecése.

Královéhradeckou bankovní jednotu v Hradci Králové doporučujeme co nejlepší při veškerých obchodech bankovních a uhelných. Podporujte při každé příležitosti svůj vlastní podnik.

Zprávy místní a z kraje.

Pontifikální bohoslužby za Jeho Apoštolské Velečestvo Františka Josefa I. V sobotu o 9. hodině slouží:

Vánoce v poli!

Teplé svetry: K 10-50, 20—, 45—, 60— Teplé rukavice: K 1-50, 3-50, 6—, 12—
Teplé vesty: K 12—, 14—, 26—, 50— Teplé nátepníky: K —80, 120, 3—, 5—
Teplá trika: K 7—, 9—, 11—, 20— Teplé kukle: K 1-50, 2-50, 3—, 4-50
Teplé spodky: K 7—, 10—, 20—, 35— Teplé šály: K 2—, 4-50, 6—, 9—
Teplé ponožky: K 1-50, 3-50, 8—, 14— Navin. kamaše: K 5—, 6-50, 8—, 12—

Vojenské misky.
Jídelní přístroje.
Skládací vaňe.
Pevné nože.

Nepromokavé pláště.
Nepromokavé peleriny.
Nepromokavé vesty.
Nepromokavé kalhoty.

Kožené spodky.
Kožené vesty.
Spací pytle.
Vlněné přikrývky.

Co jest levné?

V dobré jakosti
jest levná cena.

Zajisté uznáte,
že v odborném
závodě prádlem,
modním zbožím
koupíte nejlépe.

Výprava vojska!

Největší, jinde
nevidaný výběr
v každé velikosti
a ceně.

Moje ceny
za dobré zboží
jsou levné.

Vánoce doma!

Pro dámy:

Impregnov. pláště.
Gumové pláště.
Sport. mod. klobouky.
Sport. mod. čepice.
Sport. mod. šály.
Sport. svetry.
Modní jupičky.
Punčochy.
Kapesníky.
Manicury.

Pro pány:

Bílé prádlo.
Barevné prádlo.
Hedvábné prádlo.
Modní kabáty.
Zupany, Ranníky.
Nádherné kravaty.
Límce, manžety.
Šle. Rukavice.
Ponožky. Hole.
Parfumerie. Mýdlo.

Výroba prádla
dle měřítý nezvýšeně.

Prádelna, žehlárna.
Prádlo se z domu odebírá a doručuje.

PAVELKA

Hradec Král.

Proti Grandu.

To jest levné!

Závod
svoji solidností
a
dobrým zbožím
získal sobě
v každé třídě
zákaznictva
velikou oblibu.

v katedrálním chrámu s četnou asistencí slavné pontifikální rekvie za zvěčnělého císaře nejvyššího arcipastýře. Na kůru zplíváno rekvie Wünschova. Při ofertoriu zapěla velice působivě sóla sň. Frydrychova. Absoluce vykonali způsobem, předepsaným při zádušních bohoslužbách za císaře. Jeho Exc. nejdp. biskup a čtyři vsdpp. kapituláři: dr. J. Soukup, M. Musil, Fr. Kerner a dr. Fr. Reyl. Při posvátných obřadech byli přítomni u velkém počtu přední státní i autonomní, důstojníci, zástupcové městské rady, škol, korporací apd. V též den měly též zvláštní smuteční bohoslužby s promluvami o zvěčnělém mocnáři školy. Památka nejjasnějšího císaře a krále oslavena v Hradci vesměs velice důstojně.

Přítomní biskupského ordinariátu za příčinou zastoupení na trůn Jeho c. k. Apoštolského Veličenstva Karla I. V Hradci Králové v tuto neděli 10. prosince bude sloužiti v katedrálním chrámu Jeho Exc. nejdp. biskup slavnou pontifikální mši sv. s „Te Deum“. Odpoledne od 5—5 hodin bude konána před vystavenou Nejsvětější svátostí pobožnost na vyprošení ochrany a požehnání Božího pro Jeho Apoštolské Veličenstvo a brzkého vítězného míru pro naši vlast. — V diecési ve všech farních a klášterních chrámech budou konány slavné bohoslužby. Odpoledne pak po celou hodinu modlitby před Nejsvětější svátostí. I ve školách budou ve vhodné době konány slavné bohoslužby a mládež se účastní i modliteb před Nejsvětější.

Komité pro vedení akce na opatření vojska a nemocnic ovocnými a zeleninovými konservami v Hradci Králové, loni ustavený z návrhu c. k. okr. komise p. dra R. Fiedlera, skládal i letos ve dnech 19. a 20. listopadu čer své činnosti veřejnou výstavkou. Prostorná jídelna výtří divčí školy pro povolání hospodářská, vkusně dekorovaná obrazem císaře pána a květinami, naplněna byla skvostnými zavařeninami, marmeládami, ovocnými bombony, rosoly, pastami, čajem, povidly, sušeným ovocem, křídlatkami, raloženou zeleninou, vonnou směsí polévkovou „Julien“, syrovým ovocem a ořechy, což vše svědčilo o vzácném pochopení lásky k našim válečným hrdinům nejen těch, kteří ovoce, zeleninu a peníze akci té věnovali, ale i těch, kteří svou práci a umění zasvětili vlastenecké práci válečné. Ovoce k zavaření darovali pl. M. Kulířová, pl. L. Procházková, pl. M. Kybová, dv. rada p. E. Lendecke, zahradník p. F. Podhůra, měšťanská škola chlapecká v Hradci Král., v Kuklenách, obecná škola divčí v Hradci Král., obecná škola v Černilově, v Malšovicích, ve Stěžerách, ve Věstarech. Zeleninu k přípravě „Julien“ dali starosta obce Svob. Dvůrů p. F. Srdínko, měšť. škola chlapecká v Hradci Králové, v Kuklenách, obecná škola divčí v Hradci Králové, obecná škola v Černilově, v Malšovicích, v Lochenicích, v Plotišťích n. L., ve Věstarech. K peněžní sbírce, poznamenané na sběrném archu, přispěli po 20 K: L. Záhorský, učitel a měšť. školy, po 10 K pl. M. Smutná a p. A. Hanuš, 6 K ct. Právopověrné měšťanstvo, po 5 K pp.: starosta dr. F. Ulrich, Jos. Černý, J. Pilnáček, J. Vaněk, J. Urban, důst. bisk. sekretariát, ct. Živnostenská banka, ct. Společna, ct. Česká banka, ct. profesorský sbor c. k. gymnasia, ct. učitelský sbor měšť. školy divčí, ct. učitelský sbor obecné školy divčí, po 4 K pl. E. Blahová, F. Kořálková, pp. c. k. insp. A. Krémář, E. Fahrner, J. Sommer, 3.10 K III. b. třída obecné školy divčí, po 3 K pl. M. Pařtová, pp. řed. A. Vaňura, J. Baum, 2 páni přední c. k. kraj. soudu, ct. učitelský sbor ob. a měšť. školy chlapecké, po 2 K pl. F. Jenelková, M. Pilnáčková, M. Rejchlová, M. Kemínková, A. Vocelová, A. Komínková, M. Helwichová, M. Hackerová, J. Weinengstová, K. Mahlerová, A. Guthová, P. Riemerová, M. Vlnářová, pp. E. Řezáč, P. Chudimský, V. Bouček, A. Gergurč, V. Dvořáček, V. Rejchl, J. Rážička, B. Stein, vl. rada A. Lipický, c. k. dv. rada E. Lendecke, c. k. dv. rada S. Chládek, inž. J. Stejskal, vl. rada J. Novák, c. k. generál F. Kuhn, dr. V. Kurka, vdp. kan. dr. F. Reyl, ct. Záložna, ct. Bisk. knihtiskárna, po 1 K pl. H. Richtrová a p. K. Steindler. Celkem 228 K 10 h. Mimo to obdrželo předseculstvo akce prostřednictvím ct. Agrární záložny po 20 K od sl. okr. výboru, sl. městské rady, ct. obec. úřadu v Pražském Předměstí, ve Věstarech, po 10 K od sl. obec. úřadu v Bělci, Bukovině, Neděšicích, po 5 K od sl. obec. úřadu v Krásnici, Oněšicích, 3 K od žáků měšť. školy v Trebechovicích, celkem 123 K. K tomu ještě dáno od návštěvníků výstavy 10.84 K, takže celková příjem činil 361.94 K, z něhož zaplacený výlohy per 204.01 K a zbytek per 157.93 K odevzdán sl. okr. hejmanství. Přijem a vydání přehledl člen komitátu p. vl. rada Josef Novák a sledal vše v pořádku. Všem těmto šlechterným dárčům ovoce, zeleniny a peněz, zvláště pak vlasteneckým dámám: pl. P. Poncové, choť říd. učitele v Černilově, se sl. J. Poncovou a sl. M. Věškovou, sl. řed. B. Kozákové ve Stěžerách, sl. odb. uč. B. Kahligové v Hradci Králové, které své umění přípravou nádherných konserv věnovaly válečné práci, náleží povinné díky, jakož i tovaryšce p. J. Katschnerovi, který upravil polévkovou směs, a říd. učitel p. B. Chumkatovi ve Věstarech, jenž dodal mnoho syrového ovoce. Všecky výrobky i syrové ovoce byly na výstavě dne 20. listopadu předsedou p. Al. Šedou a jednatelem p. J. Černým předány jako vánoční dar pro vojsko c. k. místodržitel. radovi p. J. Smutnému, který s uznáním zaužil práce odevzdal tuto vánoční nadílku místní odbočce dám. Červ. kříže, jejíž předsedkyně pl. M. Smutná, choť místodrž. rady a jáma Alžběta řádu, dar ten ke konečnému rozdělení přijala.

V zasedání c. k. okresní školní rady v Hradci Král., jež se konalo 13. listopadu t. r., vzato bylo na vědomí a schváleno ustanovení 25 výpomocných sil k zastupování učitelů konajících vojenskou povinnost. Výnosy c. k. zemské školní rady o účastenství škol na pořádání občasných dnů Hlnových, o dovolené 6 silám, o udělení zvýšení 2 silám a ve příčině vyučování náboženství israel. v Trebechovicích vzaty na vědomí. Dále vyřizeno 5 žádostí za dovolenou, přijata petice ve příčině úpravy platu učitelstva a usneseno zaslati ji c. k. zemské školní radě a správní komisi. Ve příčině žádosti za úpravu vyučování pro děti uprchlíků válečných seznáno, že věc tato nařízením vyšší vyňata jest z pravomoci c. k. okresní školní rady a ponechána úřadům politickým. Vzato na vědomí úmrtí učitelky Emmy Kašparové v Trebechovicích, při čemž oceněna její svědomitá činnost školní. Inspekční zpráva o školách vzaty na vědomí a na konec učiněny návrhy na Nevyšší vyznamenání zasloužilých osob učitelských.

I. výkaz úplatů na V. rak. válečnou půjčku a Záložny v Hradci Králové, 5000 K Josef Pířuk, stavitel zde, 4000 K Právopověrné měšťanstvo, po 1000 K: dr. Rud. Fiedler, Bern Fiedlerová, Jan Javírek, pekař, dr. Al. Zimmer, advokát, 800 K Ant. Subrt, obchod. a děti, 200 K Fr. Žabka, pekař na Praž. Předměstí, po 100 K: Stan. Jirásek ml., a Helena Jirásková.

Pensionář J. V. císaře a krále Františka Josefa I. Dne 1. prosince celebrou vsdpp. dr. G. Domabyi zplávané rekvie za v Pánu zesnulého císaře a krále Františka Josefa I., při němž pěly chovanky ústavu chorální inš. zádušní, 4hl. introit „Requiem aeternam“, communio „Lux aeterna“ od dra J. Cibulky a 3hl. ofertorium „Domine Jesu Christe“ od E. Bezecného.

Hudební škola v penzionátě J. V. císaře a krále Františka Josefa I. pořádá v neděli 10. prosince o 2 1/2 h. odpo. 18. hudební večer, věnovaný památce zvěčnělého císaře a krále Františka Josefa I. ve prospěch osiřelých dětí po padlých vojácích.

Nekazitlivé nemocní lidské v listopadu t. r. Spálou onemocněly 2 dívky v Předměstí a po 1 v Lochenicích a Králové Hradci. Mimo toho 2 vojáci v Hradci Králové. Zásktem onemocnělo 27 dítek, 2 z nich zemřely. Hlášeno bylo 5 nemocných z Dohalic, po 2 z Kuklen, Pražského Předměstí, Stračova, Přimů Dolního a Trebechovic, po 1 z Plotiš, Jenikovic, Probuze, Nového Hradce Králové, Hradce Králové, Svob. Dvůrů, Mokrovous, Placic, Sobětů, Blešna, Lhoty pod Libčany a Rosnic. Také 1 voják v Hradci Král. onemocněl zásktem, jiný úplavici. Dva haličtí uprchlíci v Neděšicích onemocněli skvrnkou. Trachomem onemocnělo po 1 osobě v Kuklenách, Popovicích, Svobodných Dvorech a Trebechovicích.

Nákazy zvířecí. V měsíci listopadu byla slintavka a kulhavka mezi skopovým dobytčím v Jenikovicích za zaniklou úředně prohlášena. Jiné nákazy hlášena nebyla.

Utonul. Dne 5. t. r. po poledni byl obrovský sběh lidu u lábského nectru. Od železničního mostu připlula

mrtvoila řezníka p. Kotlana z Pouchova. Hned se staly pokusy o zachycení mrtvého těla. Po některé námaze maderští vojáci nebožtíka vynesli na nábreží.

Z Orlických bor. Mírné povětrnosti posledních dnů používají rolníci k dokončení polních prací. Ozimní obilí, zvláště žito, neukazují se však příliš slibně, ježto začátkem podzimu mnoho škod způsobili šneci.

Hořice. Úmrtí J. V. císaře a krále připomínaly v městě našim četné smuteční prapory, na c. k. expozituře vyslovily úřady hluboký zármutek a ve středu slouženy v přeplněném kostele smuteční služby Boží, před nimiž případně promluvil včp. děkan, vyličiv J. V. císaře a krále Františka Josefa jako vzor panovníka a člověka. — Na ruském bojišti padl nadobý syn zdejšího váženého odb. učitele p. Seiferta, když se právě připravoval, aby nastoupil dovolenou. — Jako desertér byl zatčen zdejší učitel ob. školy Kverka, jenž se prý vymazal v Josefově, kde byl od počátku války službou přidělen, ze záznamu, následkem čehož nešel do pole. To vzbuzovalo podivení v Hořicích, zvláště když skoro každý týden dlel tu na dovolené. Jeho příznivci, jichž přes všechno to několik zde měl, omlouvali ho zapracovaností v kancelářské službě. Ano, je-li to vše pravda, pak byl věru zapracován. Avšak v době války se mnoho mluví.

Ronov nad Doubravou. K velikým projevům nejhlubšího smutku nad úmrtím nezapomenutelného císaře a krále Františka Josefa I. přispělo co nejloyálněji a vpravdě neupřímněji i město naše v posledních dnech. Smuteční náladu chlašoval umíráček, po němž velký zvonec po celou hodinu hlásal do okolí přetruchlivou zvěst: „Dobilo to šlechtěné srdce našeho milovaného císaře a krále; našeho otce dobrého není již mezi živými.“ Nato po dva dny vyzváněny smuteční hrany po celou hodinu a v sobotu 2. prosince půl hodiny zvaly milé zvony k slavnostním službám Božím smutečním a modlitbám za zesnulého císaře. Kostel náš bažil se ve smuteční háv a co nepečlivější výzdoba hlásila, že příprava koná se pro blavu korunovanou. Přesně o hodině 9. zahájeny slavné služby Boží, které sloužil včp. Fr. Kašák, bisk. vik. sekretář a děkan, za přísluhy místních duchovních. Před presbyterem zřízen nádherný katech. na němž byly podoby koruny císařské a uherské a koť v háji živých květin ve směsici voskovic leskly se znaky jednotlivých rakouských zemí. Řízením p. Em. Calka, učitele a ředitele kůru, provedeno místním a okolním p. t. učitelským vždy pěkné Láblerovo Requiem. Služeb Božích účastnilo se všechno úřednictvo zdejšího národního velkostatků v čele s p. Em. Musilem, administrátorem. Sbory učitelské, p. starosta s celým zastupitelstvem a městskou radou, členové četnické stanice, p. poštovní Erben, přednostka stanice p. A. Horskovec, z okolí p. lesmistr Adolf Kautský a mnoho věřících. Po provedeném „Animas fidelium“ odebrali se účastníci většinou do tělocvičny měšťanské školy, kde před horlivého ředitele p. Jos. Hrnčíře proveden krásný program slavnosti. Po přednesení básní ze života našeho zesnulého mocně promluvil p. ředitel vzletně o životě a vládě Jeho Vel. císaře a krále Františka Josefa I. Nastínil v hlavních rysech rozvoj Rakouska za vlády Jeho Veličenstva, rozvoj na poli národohospodářském, vojenském a kulturním a shrnul činnost Jeho Veličenstva ve slova: „Jeho Veličenstvo nás nejmilostivější císař a král přeměnil stát patriarchální ve stát moderní.“ Nato zapěli žáci a žákyně škol měšťanských sbor „Matičko Boží, vyslyš nás“, který na slova Sládkova složil Jar. Křížek. Sbor navícen a mistrně řízen odb. učitelem p. Jos. Makariusem. Jak milo bylo poslouchati ty dětské hlásky, při nichž mnohé oko zaslezo! Nemůžeme skončit naši zprávu, abychom neuvdělili krásná slova písně: „Matičko Boží, vyslyš nás, prosby naše, lkání, jež k Tobě všichni voláme, smiluj se, smiluj nad námi! Pros za nás, Máti přesvatá, pros za nás Ježíška, by nastal mír u nás v zemi, nóm chránil, námi chránil tatička! Vypros nám, Máti, pokoje, my Tebe prosíme, Matičko, přimluva Tvoje odvrátí všechno zlé! Vyslyš vroucí prosby naše, přimluv se, Maria, nechť pokoj v zemi nastane, uděl mír, uděl mír Marii!“ — Kéž se stane tak co nejdříve! Tím dojemná a velikolepá slavnost ukončena.

Čáslav. Smuteční projevy. Jako všude i v našem městě provázely byly smutečné dny nejvyššího pohřbu v Pánu zesnulého nejjasnějšího panovníka hlubokými projevy opravdového a upřímného žalu. Všecky veřejné, patronální a četné soukromé budovy ověšeny byly prapory smutečními, městská rada pak sešla se, aby se uradila, čeho třeba v bolestných chvílích učiniti. Všecky školy konaly slavnosti smuteční a v děkanském chrámu Páně bylo slouženo slavné rekviem pro všechny státní a soukromé řády a pro veškeré občanstvo. I vojsko sčestnilo se stejným způsobem nejvyššího smutku. Všechny tyto projevy konány byly za nejširší účasti, již ostatně daly také výraz přecetné deputace na c. k. okr. hejtmanství se vystřídavši. — Utulek pro statečné vojny ve zdejších lazaretech prodávající zřízen byl právě péčí dam spolku Červ. kříže v místnostech sokolovny. Vojínům možno tu pobavit se četbou, hrou aneb poslechnutím hudby, která pod říznou taktovkou kuráta dp. J. Svobody lidí radost a veselí v srdcích posluchačů. Kromě toho postaraly se obětavé dámy i o tělesné občerstvení a tak není divu, že stává se útilek toužebným cílem všech vojínů, které tu bolest a choroba svedly dohromady. — Biograf. Bylo už tolik psáno o tomto podniku, že skoro už se to stává nečutným. Než činíme-li tak dnes opět, jenom proto se to děje, že jsme byli přimováni některých návštěvníků požádání upozorniti na nesvár, který se v poslední době při představeních zahnívá. Společnost výrostků zdá se býti

snílivá, aby doprovázela některá čísla surovými a nemravnými poznámkami, které mají hláskovat nebo pěstěním pronášeti takřka do tváře děvčat a žen. Okřiknutí pranic nepomáhá, naopak následují hrubosti ještě větší a to i po představení na ulici. Bylo by záhodno, aby někteří z pořadatelů nepozorovaně všimli si těchto hrubých ničemů a některého dali zjistiť a také ztrestat. Soukromou cestou se mnoho nepomůže. — Čmáráni a znečišťování zdi rozmohlo se nyní vskutku neobyčejně. Jaké obrázky zdobí stěny, ploty a vrata takto potrefených domů, není ani třeba poznamenávat. Ze by si k tomu účelu mládež křídla kupovala, nedá se mysliti. Patrně si ji vypůjčuje ve škole. Myslíme, že by se to dalo snadno omeziti, ne-li docela zabrániti. Ze ovšem i občanstvo musí tu jít škole na ruku, rozumí se samo sebou. Bohužel, že mnohý však si myslí: „Eh! co je mi do cizího domu“, místo co by měl neoprávněnému majiteli vysaditi na místě honorář ve tvrdé minci.

Úvěrní družstvo Eliška

v Hradci Král., Adalbertinum, přijímá záznamy na nové výhod. losy Rakouského Červeného kříže a opatří i jiné cen. papíry.

15.000 korun

půjčím na mírný úrok a dobrou hypoteku. Přihlášky pod značkou „Levné peníze“ do administrace tohoto listu.

Ze svého speciál. chovu **odprodám** nádherné

havanské králíky

různého stáří kus po K 6.— až 15.—, případně je vyměním za potraviny.

Josef Jelínek,
mydlář v Hradci Králové.

Piano

výborné konstrukce, krátké (Mignon), se železnou deskou, levně se prodá. Toto možno shlednouti v hostinci p. P. Farského v Hradci Králové

Kostelní paramenta

spolkové prapory, církevní náčiní, křížové cesty, celá zařízení kostelů atd. v každém provedení a ceně nejlevněji vyrábí a dodává

JOSEF VEND,

odborný závod

v Jabloném nad Orlicí.

Hotové zboží zasílá se na ukázkou. Rozpočty, nákresy neb ceníky franko.

Uhlí - Koks - Dříví

nabízí ze svého skladu na Slezském Předměstí **Černý & spol.**

OLEJ STROJNÍ

nakoupíte levně u firmy

Josef Jelínek,

mydlář v Hradci Králové (na podsíní).

Československá záložna v Praze-II., Spálená ulice, číslo 46.n.

Doporučuje se všem našincům co jediný peněžní ústav katolický v Praze. Vklady na vkladní knížky úročí se ode dne vložení do dne vybrání **dle dohody a dle doby výpovědní. Poskytuje půjčky všeho druhu** za mírných podmínek, zejména směneční úvěr (krátkodobý), v dnešních dobách zvláště výhodný. — Povinná revize „Jednoty záložen“ v Praze.

Malinský křen

nejlepší jakosti zasílá v 5 kg balíčkách i ve velkém

Josef Mikulecký,
vývoz malinského křenu v Kutné Hoře.

Shled vzhledem starých a stříbrných blonů, jako: křížů, madonek, křížků, prstýnků, náramků atd. a Hostinské prsteny, tabatěrky, jídelní náčiní se stříbra pravého jinakého vády na skladě.

Staré zlato, stříbro a dražebniny kupuje se nejvýhodněji

JAN STANĚK,

pasíř a cínoleur

Praha-L-979., ul. Karoliny Světlé, čís. 12. n.
Přijímá omlou. a b. zanechání tržního soudu.

Paramenta.

Ignáce V. Neškudla syn

(protokolovaná firma)

v J. blonném nad Orlicí (v Čechách)

(bra P. J. Neškudly, faráře ve Výprachticích)

doporučuje P. T. velečistojn. duchovenstvu svůj osvědčený a často vyznamenaný

výrobní závod

všech kostelních paramentů,

spolkových praporů a kovového náčiní.

Cenníky, vzorky i roucha hotová na ukázkou se na požádání franko zašlou.

Jan Horák, soukenník

v Rychnově nad Kněžnou

zasílá na požádání vždy

dle roční sezony kolekce nejnovějších druhů pravých vlněných látek

své vlastní výroby, jakož i tu i cizozemských.

Četná uznání zvláště s kruhů velečist. duchovenstva svědčí o poutivé obsluze mého ryze křesťanského závodu za dobu více než třicetiletého působení. Učiňte, prosím, malou objednávku na zkušku.

Též na splátky bez zvýšení cen!

Velejemné látky na taláry.

OBNOVA

Číslo 50.

Předplatné na čtvrt roku 2 K 50 h
na půl roku 5 K —

V Hradci Králové, dne 15. prosince 1916.

Inzeraty počítají se levně.
Obnova vychází v pátek v poledne.

Ročník XXII.

Pozvání k upisování

páté 5½% daněproště rakouské válečné půjčky

jež zahájeno bude v pondělí dne 20. listopadu a skončí
v sobotu dne 16. prosince 1916.

Úplný příloha

Živnostenská banka filiálka v Hradci Králové

vedle jiných bank a všech místních peněžních ústavů.

Přeložené prospekty a přihláškové tiskopisy lze bezplatně na požádání obdržeti u Živnostenské banky filiálky v Hradci Králové, která na projevované přání zašle též potřebný počet složených listků, jimiž upisovatelům bude lze splátky na upisovací hodnotu vykonati.

Upisovací cena obnosů

pro čtyřicetiletou daněproštou 5½% umořitelnou státní půjčku:

K 92.50 resp. s náhradou ½% bonifikace K 92.—,

pro daněproště 5½% státní pokl. poukázky splatné 1. června 1922:

K 96.50 resp. s náhradou ½% bonifikace K 96.—.

Upisovacímu místu jest vyhrazeno, aby stanovilo výši částky, jež se má jednotlivě přiděliti; přidělení provede se co nejdříve po skončení subskripce a upisovatelům podá se o tom zpráva.

Kupní cenu nutno při úpisích do K 200 — ihned zaplatiti při přihlášce plným obnosem. Při úpisích nad K 200 — nutno zaplatiti:

při přihlášce	10%, jmenovité hodnoty.
dne 16. ledna 1917	20%, " "
dne 16. února 1917	20%, " "
dne 16. března 1917	25%, " "
dne 16. dubna 1917	zbytek upisovací hodnoty.

Poněvadž kuponové úroky počítají se od 1. prosince 1916, nahradí se upisovatelům z obnosu dříve splacených 5½% úroky z kusu ode dne splátky až do 30. listopadu 1916. Při splátkách po 1. prosinci 1916 musí upisovatel nahraditi úroky z kusu od 1. prosince 1916 až do dne zaplacení.

K přihláškám na určité kusy půjčky může se přihlížeti jen pokud upisovací místo uzná to za přípustno.

Kusy dlužno odebrati u téhož místa, u kterého byla půjčka upeána.

Až do vyhotovení definitivních kusů vydají se upisovatelům na požádání listy zatímní, jež se vymění za definitivní kusy bez účtování poplatků za výměnu u téhož místa, které vydalo zatímní listy.

Živnostenská banka filiálka v Hradci Králové poskytuje upisovatelům k jich event. přání za zvláštní výhodných podmínek

zálohy na cenné papíry a titry válečných půjček

k účelům upisování a zaplacení V. rakouské válečné půjčky, po případě zaopatří jim též svým časem na takovéto hodnoty zápůjčku od Rakousko-uherské banky nebo Válečné půjčkové pokladny a to za sníženou výhodnou sazbu úrokovou.

Armádní a loďní rozkazy.

Jeho císař a král, Apoštolské Veličenstvo císař a král Karel I. vydal tento armádní a loďní rozkaz:

Mým vojákům armády a loďstvu!

Milostivá Boží pomoc, Vaše a našich věrných spojenců chrabrost a vytrvalost utvořily situaci, která nedopouští již pochybnosti o našem konečném vítězství. Usilující vrátit požehnání míru národům setrvávajícím mužně v kruté době, podnikli jsme Já a Moji osvědčení spojenci pokus o zjednání čestného míru. Vyzývám Všemohoucího, aby tento krok provázet svým požehnáním! Ale jsem také jist, že budete se stejnou hrdlostí bojovat dále, dokud nebude mír ujednáán, nebo dokud nepřítel rozhodně neporazíte.

Ve Vídni, 12. prosince 1916.

Karel v. r.

Jeho Veličenstvo německý císař vydal tento denní rozkaz německému vojsku:

Vojáci! V počtu vítězství, jehož jste vydobyli svou chrabrostí, učinili jsme Já a panovníci věrné společníky států nepříteli mírovou nabídku. Bude-li dosaženo cíle s tím spojeného, zůstává nerozhodnuto. Vám jest nadále s pomocí Boží odolávat nepříteli a porazit ho.

Tento rozkaz vydán byl také císařskému námořnictvu s tímto dodatečným nejvyšším rozkazovým doplňkem: Tento rozkaz platí také pro moje námořnictvo, které všechny své síly věrně a účinně dosadilo ve společném boji.

Ve velkém hlavním stanu, 12. prosince 1916.

Vilém I. R.

Poselství míru.

V červenci t. r. pronesl Sv. otec Benedikt XV. vroucí, toužebný povzdech: „Požehnání budiž onen, jenž nejdříve pozdvihne ratolest olivovou a podá pravici nepříteli, nabídne mu rozumné podmínky míru.“

Nuže — nyní přicházejí s touto ratolestí právě ti, kteří jsou na vrcholu své vojenské slávy. Přicházejí triumfující vítězové, kteří nevedli boje dobývacího, nýbrž hájili existenci svých států proti útočným, neskrývajícím svých loupeživých úmyslů.

Středostáty dokázaly zvláště v posledních dnech, že nemohou být zdolány zbraní nepřátelskou. Přes to však dožrála u vídeňského kabinetu za plného souhlasu s vládami spojeneckých mocností myšlenka, podniknouti upřímný a loyální pokus, aby se dospělo k dohovoru s odpůrci za tím účelem, aby se razila cesta míru.

Za tím účelem podaly vlády rakousko-uherská, německá, turecká a bulharská zástupcům států pověřených ochranou dotyčných států příslušníků cizích zemí, pověřeným v dotyčných hlavních městech, stejně znějící noty, které vykládají ochotu vstupiti v mírové vyjednávání s odpůrci, a obsahují žádost, aby tento projev prostřednictvím svých vlád doručili příslušným státům nepřátelským. Zároveň byl tento krok zvláštní notou sdělen zástupci sv. Stolice a vyžádán účinný zájem papežův pro tuto nabídku míru. Rovněž byli zástupcové ostatních neutrálních států pověřeni ve čtyřech hlavních městech uvědoměním o tomto kroku, aby jej se svými vládami sdělili.

Rakousko-Uhersko a jeho spojenci podali tímto krokem nový rozhodující důkaz své mírumilovnosti. Na odpůrcích nyní je, aby před celým světem vydali svědectví o svém smýšlení. Na čtyřspolek však, ať jest výsledek jeho návrhu jakýkoli, na pokračování ve válce jemu snad vnucené, nebude moči ani před soudnou stolicí jeho vlastních národů padnouti žádná zodpovědnost.

Nota zní v českém překladu:

„Nejohrožnější válka, kterou historie kdy viděla, už brzo již 2 a půl roku ve velké části světa. Tato katastrofa, kterou svazek společné 1000leté civilizace nemohl zadržeti, postihuje

lidstvo v jeho nejocennějších vymoženostech, hrozí zničit v trosky duševní a materiální pokrok, který byl pychou Evropy na počátku 20. století.

Rakousko-Uhersko a jeho spojenci Německo, Bulharsko a Turecko, projeví v této válce své nepřemožitelné síly. Na svých nepřátelích, počtem a válečným materiálem převahu majících, dobyli mocné úspěchy. Neochvějně vzdorují jejich linie stále se opětujícím útokům vojáků nepřátel. Poslední útok na Balkán byl rychle a vítězně přemožen. Poslední události dokazují, že i další trvání války nemůže zlomit jejich sílu odporu, že spíše naopak celá situace opravňuje k očekávání dalších úspěchů.

K obraně své existence a své národní svobody ve vývoji byly tyto 4 spojené moči nuceny sáhnouti k zbraní. Také slavné činy jejich vojáků něčeho na tom nezměnily. Stále trvaly na přesvědčení, že jich vlastní práva a odůvodněné nároky nejsou v žádném rozporu s právy ostatních národů. Nesměřují k tomu, roztrástiti aneb zničití své nepřátele.

Jsouce si vědomi své vojenské a hospodářské síly a jsouce hotovi v boji jim vnuceném v případě nutnosti pokračovati až do krajnosti, současně však jsouce proniknuti přáním zamezití další krveprolití a ukončení hrůzy války, navrhuji čtyři spojené moči, aby co nejdříve bylo zahájeno mírové vyjednávání. Návrhy, které přinesou do tohoto vyjednávání a které směřují k zajištění existence a svobody vývoje národů jejich, tvoří dle jejich přesvědčení vhodný podklad pro zjednání trvalého míru.

Kdyby přes tuto nabídku k míru a smíření měl boj dále trvati, tu spojené čtyři moči jsou odhodlány vésti ho až do vítězného konce. Odmítají však co nejelastičtěji každou zodpovědnost za to před lidstvem a historií.

C. a k. vláda pokládá si za čest vládu ochotnou prostřednictvím Vaší Excelence požádati, aby toto sdělení oznámila vládě

Tato nota, která tak jasně svědčí o mírumilovnosti centrálních mocností, zůstane po všechny věky v historii velepamátkou. Také na celé zeměkouli způsobila nabídka čtyřspolek mocný rozruch svou opravdovostí, přímou, nezakrývanou směrností. Středostáty jsou si dobře vědomy, jak mohou rozmnožit své válečné vavříny. Přes to však v zájmu humanity, v zájmu ideálních hodnot nabízejí ruku přátelskou těm, kteří si zakrváceli čela pro své úmysly výbojné. Takovým rozhodným krokem získávají si centrální mocnosti veliké sympatie jak u neutrálních tak i mezi obyvatelstvem čtyřdohody, které stále hlasitěji volalo, že zbytečné útočné války má až po krk dosti.

Vzešla-li jítěnka míru, záleží nyní jen na čtyřdohodě, aby se rozhořela v záři oblažující celý svět.

Průběh války.

Vítězný postup v Rumunsku. S Rumunskem je zle. To doznávají sami nepřátelé. Potvrzuje to především změna v ministerstvu ruském a poslední nová vláda v Anglii. Čtyřdohodě a zvláště Rusku se vytýká, že se nechalo Rumunsko na holičkách. Ona všechny výtky odmítá a veškeru zodpovědnost za nynější katastrofu hází na bedra vlády rumunské, která, když národ nebyl důkladně připraven na válku, neměla se do ní pouštět. A v Rumunsku samozřejmě nejvíce spoléhali na čtyřdohodu. Sám nepřátelský tisk neostýchá se uznati znamenité výkony vojevůdců našich spojených armád. — Ústup rozrušené armády rumunské trvá i po pádu Bukureště; vítězná armáda dunajská, Mackensenova, i pravé křídlo Falkenhaynova jest jí ustavičně v patách. Skupina Mackensenova v týdnu od 1. prosince zajala

na 70.000 mužů, ukořistila 184 děl a učinila jinak nesmírnou kořist. A také rychle prorazila čáry Ploesti—Bukurešť stalo se osudným rumunským silám, které se daly opozdně na ústup od Predealu a Alteschauzského průmysku: našly už cestu satarasenu a byly z velké části zajaty. Tak 9. armáda, Falkenhaynova, zajala 7. prosince na 10.000 mužů. Současně na dolní Oltě vzdalo se 8.000 Rumunů, poslední zbytky oněch rumunských sil, které ustupovaly od Rávy. — Zatím co poražená rumunská vojska ustupují od čáry Bukurešť—Ploesti na východ, vynořuje se jim v boku a v týle nové nebezpečství: bulharské voje přelý Dunaj mezi Siliistrií a Černou Vodou. Tím nastává zúžení prostoru, kudy se děje rumunský ústup, jeho ohrožení a znemožnění značným částem Rumunů mezi Dunajem a dolní Jamnitou. — Dunajský břeh mezi Tutakanem a Černou Vodou jest dle bulharské zprávy obsazen bulharským vojskem. — Úřední zpráva ze dne 12. prosince ohlašuje, že spojené branné síly pronikly v Rumunsku až k linii Uziceni—Mizil. Nových 10.000 zajatých odhato Rumunů a několik děl. — Dle zpráv ze Sofie rumunští bojaři a sedláci vzepřeli se ruskému rozkazu ničit všechny zásoby. Na mnohých místech došlo k revolučním výstupům na obranu zásob. Následkem toho jsou prý zásoby obilí v Rumunsku nedotčeny. — Přechodem Dunaje u Černé Vody docílilo spojení vojsk v Dobrudži a ve Valašsku, čímž odstraněno osamocení armády dobrožské. Spojená vojska přiblížila se už k Buzeu, které leží na křižovatce železniční z Ploesti, z Černé Vody, Brailly a Multansky. — Zpráva z 13. prosince uvádí nových 4.000 zajatců. — Ruská „Rječ“ píše, že porážka Rumunů jest největším neštěstím pro spojence, poněvadž Němci najdou v Rumunsku veliké zásoby obilí, naftové prameny, doly měděné a niklové.

Ruské bojiště. Rusové svou pomocí Rumunů jsou nyní připoutáni ke Karpatům a východosedmihradským horám. Nevede se jim však dobře. Dle zprávy rakouského generálního štábu ze dne 11. prosince mají tu ztráty 30.000 mužů. Rusové ve svých útocích neustávají, třeba sám ruský tisk připravuje veřejnost na ústup ruských a rumunských sil až za řeku Seret.

V Macedonii Sarraillovy voje pokračují v úsilovných útocích. Nový silný náraz solunské armády dne 10. prosince severně od Bitolje a v obli řeky Černé podniknutý se ztroskotál. Zvláště Srbové útočí den co den rozhořčeně na obou březích Černé.

Z italského bojiště není významných událostí.

Zmatky v Řecku. Král řecký se svou vládou konečně se odhodlal k ostřejšímu zakročení proti znásilňování Řecka čtyřdohodou. Řecká vláda vyrozuměla totiž jak stály ústřední tak čtyřdohodové, že Řecko trvá na přesné ozbrojené neutralitě a že nepovolí čtyřdohodě žádných ústupků. — Jiné zprávy oznamují, že král Konstantin mobilisuje řeckou armádu a že se nyní hněv lidu obrací proti přivržencům Venizelovým. Odpovědí na tento postup řecké vlády jest vyhlášení blokády Řecka. Naproti tomu se zase tvrdí, že Řecko učinilo všechna opatření, aby čelilo blokádě.

Na západní frontě především na Sommé a u Verdunu volká dělostřelba, jinde boje zákopové.

Politický přehled.

Císař a král Karel v Pešti. Jeho Veličenstvo přijel 12. prosince do Pešti, kde v budinském dvorním hradu přijal celé ministerstvo, nato sněmovna magnátů a poslanecká a deputace města Pešti vzdaly hold mocnání, který se ještě téhož dne večer vrátil do Vídně.

Ministerstvo Koerbrovo odstoupilo. Nejvyšším vlastnoručním listem ze dne 13. pro-

DEPEŠNÍ ADRESSA: ALBIBANKA

TELEFON ČÍSLO 83

KRÁLOVÉHRADECKÁ BANKOVNÍ JEDNOTA V HRADCI KRÁLOVÉ ADALBERTINUM

PROVÁDÍ VEŠKERÉ OBCHODY BANKOVNÍ A SMĚNÁRENSKÉ ZA PODMÍNY K NEJVÝHODNĚJŠÍCH - ESKONT SMĚNEK - PŘIJÍMÁ VKLADY NA ÚROK 4%, A VYPLÁCÍ VEŠKERÉ VKLADY BEZ JAKÉHOKOLIV OMEZENÍ - SLOŽNÍ LÍSTKY POSTOVNÍ SPOŘITELNY ZDARMA

VELKOOBCHOD UHLÍM, KOKSEM A CEMENTEM

ŽÍROVÝ ÚČET U RAKOUSKO-UHERSKÉ BANKY

ČÍSLO ÚČTU POŠT. SPOŘITELNY 140.273

Česká banka filiálka v Hradci Králové

kupuje a prodává

veškeré ukládací cenné papíry.

Přijímá vklady na knížky a běžné účty a zúrokuje tyto dle dohody co nejvýhodněji.

Výplata kuponů, tažených losů a obstarávání kuponových archů.

Revise a pojištění losů proti ztrátě kursové.

Valuty. Veškeré bursovní obchody.

Úhrady válečným zajatcům.

Prodejna c. k. třídní loterie.

since propuštěno jest na vlastní žádost ministerstvo dr. Koerbera; zůstane však na svém místě až do zřízení nového ministerstva. Zároveň bývalý ministr obchodu v kabinetě hr. Stürgkha ryt. Spitzmüller pověřen sestavit nové ministerstvo. Jedinou příčinou odstoupení kabinetu dra Koerbera jest prý rozpor jeho s uherskou vládou o rakousko-uherském vyrovnání. Dr. Koerber a jeho ministři zdráhali se totiž převzít úmluvy mezi hr. Stürgkhem a hr. Tiszou. Hr. Tisza trval na přijetí dohody své s hr. Stürgkhem, proto rakouský kabinet podal žádost za propuštění.

Soc. demokraté o Českém Svazu. V pátek a v sobotu konaly se v Praze porady zastupitelstva československé soc. demokratické strany. Toto běže na vědomí zprávu o utvoření Českého Svazu a Národního výboru a schvaluje všechny kroky, které k dosažení tohoto výkonným výborem byly podniknuty. Při tom pokládá za samozřejmé, že samostatnost a volnost jednání strany v otázkách sociálních a dělnických není tímto společným postupem vázána a plně setrvává na svém třídním a soc. demokratickém programu.

Dr. Steinwender o parlamentu. Týž myslí, že spojením českých stran na jedné straně a spojením aspoň německých německých stran na straně druhé se situace základně zjednoduší a zlepší. Nenajde-li však sněmovna při svém sejití jednatelů dle konané přepracovaný, pak jest prý vše pro parlament ztraceno.

V uherském sněmu dne 13. prosince přijata indemnita předloha (dodatečně schválení předloha bez parlamentu vyřazených) a rokovalo se o zmocňovací zákoně obchodně-političtém. Ministerský předseda Tisza prohlásil pak, že při vyrovnání rakousko-uherském zachová si vláda uherská své dosavadní stanovisko beze změny.

Obavy o státní samostatnost Bavorska. Bavorské vůdce centra a zároveň předseda této strany posl. Held v minulých dnech opětně tlumočil na veřejné schůzi obavy o samostatnost Bavorska. Samostatnost Bavorska musí zůstat za všech okolností neporušena. To praví Held proto, že právě v posledních dnech projevují se v Berlíně ideje a ději se věci, jež směřují k tomu, aby Bavorsko bylo připraveno o své rezervátní práva. Posl. Held nemůže pochopiti, že ve válce mohou takové myšlenky vůbec

vaniknouti, v době, kdy Bavorsko svou lásku a věrnost k Říši co nejkvěleji osvědčuje, kdy přináší největší oběti nejen pro sebe, nýbrž pro celou Říši a tedy i pro Prusko. My Bavoři, praví, musíme setrvali na tom, aby naše rezervátní práva zůstala nedotčena, poněvadž nejsme jednotnou říší ve smyslu Ruska, nýbrž chceme silné Německo, jež svou sílu čerpá z jednotlivých spolkových států. Žádáme, aby naše samostatná bavorská koruna byla zachráněna neorůzena z války.

Nová vláda v Anglii. Ministerstvo Asquithovo odstoupilo. Asquith sám na schůzi liberální strany pravil, že bylo zosnováno pečlivě organizované spiknutí, namířené hlavně na něj samotného a na lorda Greya. Útoky byly odůvodňovány domnělou ochablostí a nerázností vlády. Měla se zřídit válečná rada, jejímž předsedou Asquith neměl býti a kterou navrhl Lloyd George. A tak Asquith byl přinucen odstoupiti. Zřízena nová vláda, jejímž předsedou a zároveň předsedou válečné rady stal se právě Lloyd George, který byl v ministerstvu Asquithově ministrem války. Vláda sestává nyní z 5 členů válečné rady, ostatní ministři budou se výlučně věnovati svým ministerstvům. Pozoruhodno, že 7 známých obchodníků patří k ministerstvu.

Pátá válečná půjčka.

Před posledním dnem zbývajícím k úpisu patriotické půjčky, vybízíme všechny přátele, aby neváhali splniti svoji povinnost k této říši. Kdo posud váhal, nechť se přihlásí se svým obnosem co nejrychleji. Kdo upsal málo, nechť spěchá ještě s úpisem novým.

Každému občanu tane v přední řadě na mysli otázka: Jaká jest situace? Odpovídáme, že při každé válečné půjčce bylo postavení našich vojnů lepší a lepší. Leckterý nedůvěřivec si myslil: »Situace jest na válečném poli velice příznivá. Ale jak bude za měsíc, za čtvrt roku při tak obrovském napětí nepřátelských sil?« A ejhle — na všechny takové otázky dávali naši dimyslní vojevůdce nejvýmluvnější příznivou odpověď válečnými činy. Čím déle čtyrdohoda bojuje, tím také trží větší a větší rány. Dne 20. srpna 1914 vtrhly německé voje do Bruselu, 8. října 1915 byli spojenci v Bělehradě, 13. ledna t. r. v Cetyni. Nyní jsou již v Bukurešti. A co tu proslulých činů válečných jiných!

vil; madrigal napsal jsem já. Ah, sire, jaká to lest! Když mi Vaše Veličenstvo jej podalo přečetl jsem jej chvatně. — Ne, pane maršálku, první dojmy jsou vždy nejpřirozenější. A král se silně smál této pošetilosti. Jak dalek byl tento král toho, poznati vždy pravdu!

Zlaté hodinky.

V gardě Bedřicha Velikého byl kaprál, který nosil řetěz, při němž místo hodinek, jichž z nedostatku si koupiti nemohl, měl uvázanou kuličku z pušky. Král, chtěje jednoho dne při dobrém rozmaru z něho učiniti si žert, pravil k němu: »Desátíniku, ty jsi byl asi velmi šetrný, že sis mohl koupiti hodinky; na mých je šest hodin, řekni mi, mnoho-li je na tvých?« Vojín, který poznal úmysl králov, vytáhl ihned kuličku a řekl: »Moje hodinky neukazují ani pátou ani šestou hodinu, avšak povídají mi každým okamžikem, že jest moji povinností zemřítí za Vaše Veličenstvo.« Zde, milý příteli, řekl král dojat, »vezmi si tyto hodinky, abys věděl i hodinu.« A dal mu své hodinky, brilanty ozdobené.

Vševědoucí.

Arrias vypravuje La Bruyère — všechno přečetl, všechno viděl, chce všechno také přesvědčiti; jest člověkem universálním a takovým se i vydává: chce raději lháti než mlčeti aneb objeviti se neznalým některé věci. Při velké tabuli mluví se o

Co pohnulo ústřední státy k tak velikolepému rozvoji vojenské síly? Odpověď na to dává mírová nabídka. Naši válečnou akci vyprovokovaly zákeřné přepady, věrolomnost a dobývačnost států nepřátelských. A že náš boj byl a jest opravdu zápasem obranným, vysvitá dostatečně z textu mírového poselství centrálních mocností, jehož smysl jest: »Ubránili jsme se a ubráníme. Nyní jest patrné, že fysickou mocí nás nikdo nezdolá. Ačkoli však jsme získali na válečném poli vavříny slávy, nechceme vésti válku dobývačnou. Takovou politiku má zajisté každý patriotický občan ze všech sil podporovati. Nepřátelé nyní musejí se dovéděti, že za neochvějným našim vojskem stojí všecko občanstvo slovem i skutkem. Aby naši protivníci rychleji přijali nabízenou ruku, jest potřebí, aby viděli v našich vojích hradbu stále silnou zlovou, všemi potřebami opatřenou.

Uvažme, že poselství středostátů jest velikou oporou mírumilovných kruhů ve státech čtyrdohody. Tyto stále rostoucí společnosti tím více budou míti vlivu na uzavření míru, čím lépe bude patrné, že čtyrdohoda dalším válčením by si jen rozbíjela znovu čela.

Veliká vůle zůstává a mírová nabídka — toť jsou dvě mocné zpruhy k rychlému upisování s počtem naprosté bezpečnosti. Jestliže čtyrdohoda návrhy vítězi opravdově začne projednávat, promění se válečná půjčka v půjčku mírovou; pak jistotou uložení velikých peněz neotřese žádná ani nejskrýtejší rušivá okolnost. Kdokoli nyní přispíší s úpisem co nejznačnějším, zdurazní sílu mírové nabídky naší.

Vznešený rod císařský netoliko slovem, ale i jasně zářícími příklady jde v čele upisujících patriotů. Osvědčení vojevůdce, kteří zajisté nejlépe znají potenci našich armád, vybízí vřele občanstvo, aby pospíšilo se svými vklady. Nuže poslechněme, ochotně a horlivě netoliko upisujeme, ale vybízíme i jiné, aby své peníze uložili co nejvýhodněji. Co nyní poskytnete státu věnujete ve prospěch vlastní!

Volné listy.

Marie Terezie. Vypravuje o panování této moudré a statečné císařovny, zmínili jsme se naposledy o tom, jak mocný její odporce německý císař Karel VII., nevěda kudy kam, smluvil smlouvu s Rakem a Pruskem. Po smyslu spolkové smlou-

jesti panovnickém dvoře na severu; on chápe se slova a běže je těm, kteří právě chtějí říci, co o tom vědí; on vyzná se v této vzdálené říši, jako kdyby z ní pocházel; promlouvá o mravech tohoto dvoru, o zvrácení této země o jejích zákonech a zvycech; vypravuje historky, jež se tam staly; nalézá je zajímavými a směje se jim první až k puknutí. Kdosi odvažuje se mu odpírati a jasně mu dokazuje, že vypráví věci nepravdivé. Arrias nedává se docela rušiti, naopak ohnivě dí proti rušiteli: »Nepředbímám, nevypravuji nic, co bych nevěděl puvedně: slyšel jsem to od Sethona, velvyslance francouzského při tomto dvoře, příštího do Paříže před několika dny, jehož znám důvěrně. Jehož jsem se dobře tázal a jenž mi nezatajil žádné okolnosti. Uchopil opět nit svého vypravování s větší ještě smělostí než s jakou začal, když mu kdosi ze spolekosti pravil: Toť Sethon, s nímž mluvíte, on sám, jenž přichází ze svého velvyslanectví!

Zdvořilost.

Jednoho dne mluvil Ludvík XIV. v kruhu svých dvořanů o přednostech dobrého a jemného chování a nabízel sázku, že jím označí anglického šlechtice, jenž v tomto ohledu předstihuje všechny Francouze.

Když se domníval, že na to zaponněli, pozval lorda Staira (jenž byl u jeho dvoru a pro své jemné chování veliké účty u něho požíval), jakož i dva

Feuilleton.

Drobnosti.

Komítek.

Jindřich IV., král francouzský, lezl jednoho dne po čtyřech po pokoji, máje na zádech posazeného korunního prince, když náhle vstoupil jeden velvyslanec, překvapiv takto jej v této posici. Král, nedávaje se vyrušovati, táže se ho: »Pane velvyslanče, máte děti?« — »Ano, sire.« — »V tom případě«, praví Jindřich, »mohu dokončiti jízdu pokojem.«

Královské verše.

Ludvík XIV. skládal někdy verše. Jednoho dne složil malý madrigal, který však jemu samému se nelíbil. Řekl maršálu Gramontovi: »Pane maršálku, čtete, prosím vás, tento madrigal a řekněte, zdali jste kdy viděl něco tak ohyzděného. Poněvadž se ví, že od jisté doby miluji verše, přinášeji mi je všeho druhu.« Maršál přečetl verše a praví králi: »Vaše Veličenstvo posuzuje božsky správně všechny věci; jest pravda, že je to nehloupější a nejsměšnější madrigal, který jsem kdy četl.« — Král se počal smáti pravě: »Není-liž pravda, kdo jej napsal, že je řulpas?« — »Sire, není žádné příčiny dáti mu jiné jméno.« — »Dobře, dí král, jsem nadšen, že jste ke mně tak upřímně promlu-

vy té král pruský vpadl do Čech, kdežto falcké a hesenkaselské pluky spojily se s bavorskými, tak že generál Seckendorf nabyl tím 18.000 armády. Rakouský vůdce, princ Karel, který před tím dobyl Elsaska, musil ze země té odtáhnouti do Čech, kamž přibýlo mu něco posil z Bavorska. Čehož důsledkem byl, že generál Seckendorf zmocnil se Havor ve prospěch Karla VII.

Rakouské armády poněmáhlu ustupovaly a posílce stanuly u Pasova, aby tam přezimovaly. Ale pobyt jejich bylo tam na krátko, neboť již 1. ledna 1741 dostaly rozkaz vtrhnouti do Falcka. Brzo potom císař Karel VII. rozložil se s životem. Dědičný princ a nástupce jeho v kurfiřtství, Maximilián Josef, chtěl válčiti dále, ale výbojným úmyslem jeho, byl učiněn konec bitvou u Pfaffenhofenu, kdež byl na hlavu poražen, po čemž z Mnichova utekl do Augshurka, kdež nevěda si rady ani pomoci, vzdal se všech práv k dědictví rakouskému a s Marií Terezií sjednal mír, který podepsán byl 22. dubna 1745.

Po těchto událostech Marie Terezie pomýšlela o to, aby římskoněmecké koruny císařské dostalo se jejímu chotě, velkovévodovi Toskánskému. Král francouzský dověděl se o záměru tom, vypravil na rychlo armádu k Mohanu s tou záminkou, že úkolem jejím jest chrániti svobodné volby nového císaře. Ale protože kde komu zřejmo bylo, že armáda francouzská po pravdě má svobodné volbě vlastně překážeti, Marie Terezie nařídila, aby nekalé úmysly v níveč uvedeny byly zahánáním francouzských pluků, kterýžto úkol řízně vykonán byl generáli Traunem a Bathianim. Potom k armádě rakouské do Heidelbergu přibyl sám velkovévoda a zůstal tam tak dlouho, až došla zpráva o zvolení jeho císařem. Korunován byl ve Frankfurtě, kdež slavností účastnila se i Marie Terezie, která pak s chotěm svým odebrala se do vojenského tábora v Heidelbergu, kdež 60.000 armáda v bitevním pořádku císaře a císařovnu radostně pozdravila.

Před těmito slavnostmi v měsíci srpnu pruský král Bedřich vypověděl válku králi polskému, jenž byl zároveň saským kurfiřtem. Příčina toho byla, že král polský uzavřel mír s Marií Terezií. Sasové byli poraženi u Kesseldorfu a Bedřich vstoupil do Drážďan, kdež počínal si pokojně. Brzy potom Bedřich ujednal mír se Saskem a Rakouskem a uznal chotě Marie Terezie za císaře římského, kteréhož příkladu následovaly Falcko a Hessenkaselsko.

V Itálii proti Marii Terezií válčili Španělé ve spojení s Francouzi, a vrch větším dílem měla vojska rakouská, kdežto v Nizozemí vítězila armáda francouzská, vedená slavným maršálem Saským. Tak se věci měly r. 1746 a 1747. V roce 1748 do Nizozemiska měla přijíti na pomoc 35.000 armáda ruská, ale mír v Čáchách ujednaný způsobil, že tato ruská posila zůstala doma. Čáským mírem Francie vzdala se všech zabraných krajů v Nizozemí, ve prospěch Rakouska uznána byla pragmatická sankce Karla VI., Bedřichu pruskému ponecháno držení Slezska, králi španělskému s některými výminkami dostalo se Parmy, Piacenzy a Quastally a králi sardinskému dána část vévodství milánského.

Po míru Čášském Marie Terezie oddala se práci ve prospěch svých národův, aby zaházeny byly stopy válek a aby vrátil se bývalý blahobyt. Bohužel klidu a kulturnímu snažení nebylo na dlouze. Bedřich pruský z čista jasna vpadl do Saska, jež bylo docela bez obrany, a tím začala se ona vojna, které se dostalo jména »války sedmileté«. Bedřich předstíral, že mu Marie Terezie chce odniti Slezsko, ale po pravdě ho píchalo, že Rakousko, účelně sjednanými spolky dodávající se

vybrané francouzské šlechtice, aby ho na vyjiřďce doprovázeli. Tak sestupoval král, provázen těmito třemi pány, po velkém schodišti versailleském. U vozu, místo aby sám vstoupil dle obyčeje, kyne francouzským pánum vstoupiti; tito, tomuto způsobu nezvyklí, ustupují, nechť je tito čest přijmouti. Nato král kyne lordu Stairovi, který se poklonil a ihned do vozu vstoupil. Král a francouzští pánové následovali.

Král řekl jim potom: »Myslím, že doznáte, že jsem svou sázku vyhrál. — »Sire, jak to?« — »Když jsem žádal, abyste vstoupili do vozu, odeptali jste mi to, Lord Stair, sotva že postřehl rozkaz králův, který není ani jeho velitelem okamžitě poslechl.« Dvořané uznali, že král má pravdu.

Vždycky zajímavá novinka.

Paní de Sévigné píše z Paříže paní de Coulanges do Lyonu v pondělí dne 15. pros. 1670:

»Chci Vám právě sdělit věc nejužasnější, na nejvyšší překvapující, nejpodivuhodnější, nejdivnější, nejzáhadnější, nejomamivější, nejneslýchanější, nejzvláštnější, nejmimořádnější, nejneuvěřitelnější, nejnepředvídanější, největší, nejmenší, nejřidší, nejobyčejnější, nejzjevnější, nejtajnější až podnes, nejskvělejší, závidění nejhodnější; věc konečně, které příklad nacházíme jen jediný v minulých stoletích a ještě tento příklad není pravý; věc, které nedovedeme uvěřiti v Paříži; jak pak by se jí mohlo uvěřiti v Lyonu? Věc, jež volá o

míru a pokoje, šťastně pracuje o hmotný blahobyt a duševní rozvoj.

Nové obzory. Mnoho hluku způsobila a mnoho pozornosti k sobě zvala kniha, kterou vydal římskoněmecký poslanec Nauman. Nazval ji »Střední Evropa« a rozvíjel v ní nejsmělejší návrhy, jak po válce třeba bude hospodářsky zceliti nyníjší protičtyřdohodové spojení, aby budoucně dostávali sami sobě a nezáviseli na cizím dovozu. Návrhy tyto byly tak velikolepé a překvapující, že všemi desíti přijaty byly překotně zejména těmi politiky, kterým postačí pouhé nové slovo, jen když lichotí a vemlouvá se dávným náklonnostem a velikášským tužbám. Německo-radikální tisk u nás byl tu hned jako na koni a netrudě se hlubšími úvahami o možnosti nebo nemožnosti »Střední Evropy«, Naumanem narysované spustil hluchý halas o pravém slově včas a o vycházejícím slunci nové veliké doby. Jiní ještě radikálnější zabíhali dále a dokazovali na ručest, že říše naše musí býti k německé přičleněna nejen hospodářsky, ale také politicky. Všichni politikové tímto způsobem mluvící zapomněli však, že něco jiného jsou sny a přání a něco jiného skutečnost, která má svoji tvrdou logiku, rozdílnou od logiky papírových a třeba duchaplně psaných návrhů.

Na kolbiště rozprav vedle lidí romantismem raněných dostavovali se poněmáhlu reální politikové a hospodáři, kteří v rukavičkách počali odhalovati slabiny knihy Naumanovy, potíráli nedůvěřivě hlavami a dotýkali se tu toho, tu onoho. V základech kombinace Naumanovy byly otřeseny pravdou, souhlasně všemi předními národohospodáři vyslovenou. Ze střední Evropa nemohla by vystačovati bez zámořského obchodu a vůbec bez všech těch spojení, která z povrchu naší zeměkoule učinila jedno tržiště. Po těchto pochybách zdvihly se obavy státoprávní, jež za sebe vyslovili Maďaři dovolující, že by ve všemocnosti nového útvaru snadno mohla újmu vzíti uherská samostatnost. V naší říši ozvaly se hlasy, přetřásající, skutečnost, že hospodářský život Rakouska jest odlišný od německého, jiní podškrtovali samozřejmou pravdu, že náš stát musí dbáti své suverenity, a proti jednostranné tendenci národně politické poukazuje se důvodně na mohutný živel slovanský, který by se nedal nivelisovati.

Vůči těmto hromadícím se nesnázím autor knihy, Nauman, již nejednou chopil se péra, aby vysvětloval, doplňoval a omezoval své myšlenky, takže i jeho kniha i jeho doplňky nemohou se vyzouti ze spousty předpokladů, možností a dohadů. Celému návrhu vtíštěn jest ráz teorie, který se neodstraňuje ani těmi četnými politiky, kteří podnětnou mocí »Střední Evropy« přes tu chvíli na veřejnost přinášejí, svá mínění, jejichž nejsmělejší stránkou jest prchavá neurčitost a mlhavá nejistota. Na konec může se přihoditi i to, co stalo se tehdy, když dobromyslný občan slyší hovořiti o fantasii, se tázal, kdo to je a vdána-li jest ta dáma, či svobodná.

Staré obzory. Přes to, že všude raší myšlenky o novém Rakousku a že vykládá se o nových obzorech, snaží se mnozí politikové, aby zůstalo vše při starém; ba aby utužila se prakse, která v mnohohybné říši nadělala již mnoho vnitřních sporův a mrzutostí. Právě v tyto dny přinesly noviny zprávu o bouři, která se strhla v poradě německoradikálních poslanců. Po referátě poslance Wolfa oznámil prý poslanec Heine četné věci o ministerském předsedovi, které způsobily největší sensaci, protože potvrdily pozorování, které učinili také jiní členové sdružení německoradikálního ve svých stycích s drem Koerbrem. Poslanci ti prohlásili:

slitování k celému světu; věc, jež přepĺňuje radost paní de Rohan a paní d' Hauterive; věc konečně, jež se stane v neděli, kdy ti, kteří ji užijí, budou věřiti, že vidí záření; věc, jež se stane v neděli a která by se nemohla stát asi v pondělí. Nemohu rozhodnouti se vám ji říci... Než dobře! Jest přece nutno s Vámi ji sdělit: Pán de Lauzun běže si v neděli v Louvru, hádejte, koho? Paní de Coulanges řekne: Ejhle, jak je velmi nesnadno hádati! Jest to paní de La Vallière. Docela ne. Tedy slečna de Retz? Docela ne; jest příliš venkovská. Opravdu, jsme velmi hloupé, jak pravíte. Slečna Colbertova? Ještě méně. Jistě slečna de Créqui. Neuhodnete. Jest přece na konec nutno vám to říci: Běže si v neděli v Louvru, s dovolením královým, slečnu, slečnu de... slečnu, hádejte jméno: Běže si Slečnu, věru, na mou věru, na mou věru pravdivou! Slečnu, vznešenou Slečnu. Slečnu, dceru po zesnulém Pánu, Slečnu, vnučku Jindřicha IV., slečnu d' Eu, slečnu de Dombes, slečnu de Montpensier, slečnu d' Orléans, Slečnu, vlastní sestřenici královu, Slečna, určená pro trůn, Slečna, jediná partie z Francie, jež byla hodna Sira! Ejhle, jak krásný předmět k rozhovoru! Křičte-li, jste-li bez sebe, pravíte-li, že jsme lhaly, že jest to faleš, že si z vás tropíme žerty, že je to krásné bláznovství, že je to docela fádni nad pomyslením; metáte-li konečně nám urážky, shledáváme, že máte pravdu. My jsme zrovna tak činily jako Vy!

A. V. Chodovický.

že dlužno vykonati naprostou změnu vůči kabinetu Koerbrovu, setrvá-li dr. Koerber při svém dosavadním mínění. Německí radikálové chtějí naprosto státní nemoci, kterými rozděleni království Českého dle národních krajů, hospodářské sloučení Rakouska s Německem a oktrojování oluky Halice. Dr. Koerber po předložení těchto požadavkův odpovídal v ústředním sboru, že nyní není na to času, nyní že se musí obstarávati potraviny.

Učinil tedy dr. Koerber to, co jsme v »Obnově« již předpověděli minule. Žádný prospěch říše dbaý státek rakouský nemůže rozvířovati vnitřní poměry, kdy běží o to, aby všichni národové svorně pracovali o ochranu říše proti dorážejícím nepřítelům; žádný ministerský předseda nemůže dnes od nejdůležitějšího úkolu zásobování obracet síly ke stranickým požadavkům, které proti okrojenému zápasu říše dnes jsou zřejmě malicherností.

Požadavky německo-radikálních poslanců nejsou toliko nevčasny takticky, ale nemohou obstáti na soudi veřejnosti ani věcně. Válka právě rozmetla staré myšlenkové obzory o národech pány a národech mluvčích historie se jich ani za mák nedoteklo. Podivuhodná setrvačnost! Všechno svět přesvědčeně uznává, že idea rovnocennosti národů jest mohutnější a plodnější než idea právě dokonávající, idea to národnostní nadvlády, všichni poctiví a rozumní rakouští patrioté vyznávají, že rovnoprávnost národů jest středem a že ti, kteří se kolem něho sestoupí, tvoří stranu budoucnosti, ale přes to přese všechno svéhlaví politikové chtějí opakovati staré chyby a obnovovati staré spory, které by nepřinesly říši nic jiného než zbytečné oslabování. Všechno, co se přiči spravedlnosti, jest lež, ale život národů není lži, kteráž pravda více než kdy jindy ozejmuje se v ohromném přítomném zápasu. Necht' jen politikové ti zahledí se do bouřlivého víru a poznají, že v této válce se potápí všechno, co nemůže plovati a že k utopencům v novém a obrozeném Rakousku rozhodně připočtení budou lidé, kteří by chtěli v podruží uvéstí jiné národy.

Kromě předpovědi naší, že dr. Koerber národně politickými zákonodárnými počiny zaměstnávatí se nebude, vzpomínáme, jak jsme před týdnem soudili o svolání parlamentu. Když se po dlouhém tichu z ničeho nic pojednou známí politikové a známé noviny rozhořeli láskou ke sněmovně a ústavnosti, pronesli jsme v »Obnově« mínění, že český národ nyní právě o sněm usilovati nemusí. Stáli jsme na svém, i když volání po parlamentu ať již přesvědčeně ať nevolky stalo se obecným. Dnes odůvodňujeme, proč jsme soudili po svém a proč jsme oheďdy plovali proti proudu. Znalce dávné tužby druhého politického tábora, očekávali jsme již od počátku války, že bude chtíti využití přítomné doby, aby náklad svých požadavků dopravil do bezpečného přístavu. Hádali jsme v duchu předešlého státní němčinu, a že předpoklady naše byly správné a že projevená námi nevěra k náramné ochotě sněmovací byla včasna, jest patrné ze všech jednání politických, z nichž některá posud zakryta jsou tajemstvím a jiná stala se již veřejnými.

O oddělení Halice ovšem jsme neměli ani tušení, ale i ta okolnost měla prospívati plánům, které jsme právě naznačili. Rozmnožená autonomie Halice měla dle některých vzdálených polské poslance z vídeňského parlamentu, kdež pak příslušná většina byla by snadno státní němčinu odhlasovala. O zdolání všeliké obstrukce byl by se postaral oktrojovaný jednací řád. Státní němčina, roztrhání Čech, odstranění halických poslancův, opanování vídeňské sněmovny, hospodářské a potom politické přimknutí k Německu, tak to bylo promyšleno a sestaveno.

Proto bylo tolik rozkládáno o změně poměru válkou způsobené, proto se tolik psalo a řečnilo o svolání parlamentu. Páni, zkrátka budiž řečeno, se domnívali, že uhlodá jejich hodina. Toť jsou ty staré obzory, proti kterým mluví všechna historie a zdravý vývoj našeho mocnářství.

Křivdy. Jak dovede se u nás spojovati vznešené s nízkým a veliké s malým, dokazuje spisovatel Kálal v »Naší Době«, kdež uvádí slova z denníku Palackého: »Křivdy jiným činíti nemohu, ani trpěti aby komu činěna byla.« K výroku tomuto Kálal dokládá: »Výrok ten kladu na srdce celé české obci; u nás se s lehkostí křivdí a to právě lidem nejlepším a co zvláště podškrávám, u nás takřka nikdo nepovažuje za povinnost ujmouti se lidí, jimž bylo ukrivděno. Udá se hnusná křivda, nevinný člověk úpi na smrt, ale nejeví se nikdo, jenž by vykřikl: Zadržte, nemravové! V tom je — selichoťme si — velký mravní pokles. Chytráci si říkají: Co tě nepálí nehas. Mrzkost musí každého páliť, jako každý cítí zdechlinu.«

Již třetí vánoce v době válečné!

V nynější válečné době za nejvhodnější dárek k Ježíškovi doporučujeme Vám knihu
a to knihu původní, českou.

V tomto směru nabízí se Vám naše knihkupectví, které jest v nejvhodnějším výběru a množství zásob.

Pro tu drobotinu naši vkusně upravené **obrázkové a ilustrované pohádkové knihy.**

Pro dospělejší mládež různé **cestopisy, romány, díla básnická, jakož i spisy beletristické pro dospělé.**

Na skladě též v hojném výběru **alba na dopisnice a podobanky, pamětníky, moderní papíry v obálkách, jakož i ve skvostně vypravených kasetách, modlitební knížky a obrazy svatých.**

Neopomeňte si před nákupem dárků prohlédnouti výkladní skříně

Družstevního knihkupectví a nakladatelství v Hradci Králové, Adalbertinum.

Vš posud s mravním horlením páně Kálalových lze zcela souhlasiti, škoda však, že dobrý dojem v zápětí stírá vzpomínkou na dra Šviha, když praví: »Souhlasil jsem úplně s návrhem, aby se revivoval případ zrady, udávající se před válkou; den po dni tlačila se na mne otázka: Což kdyby byl nevinen? Musíme uvědoměle pěstovati v národu cit spravedlnosti a děs před krivdou. Toto vzdychání páně Kálalovo působí věru nepřijemnou sentimentálností, která usilující o cit spravedlnosti, kdyby se stala obecnou ohrozila by mravní zdraví národa. Událost Švihova byla tak důkladně projednána a skoncována, že nezbylo místa žádnému pochybnostem a že ten, kdo touží po revisi a činí otázku: »Což kdyby byl nevinen?«, pronáší vlastně pochybnost o zdravém lidském rozumu a šíří nejistotu ve věcech přízračných, což nebylo by krokem ku předu, nýbrž brzděním kulturního pokroku a zbytečným ztravováním národních sil pak snaha za uklizením mravního poklesu, tímto způsobem praktikovaná, byla sama mravním poklesem. Proto Kálalem znovu ohlívaná otázka Švihova procesu, jakkoli se tváří míti zraky upjaté k obzoru nějaké mravní očisty, ve skutečnosti jest nepochopitelným bludem, nebo snad malichernou tradicí známé filosofie, jež do českého života uváděla samé revise. Šviha byl usvědčen ze svých praktik i úředně. Ale když jeho tvrdošíjný zastánci rafinovaným způsobem obviňovali a hrubě napadali poctivé žadatele očisty, tenkrát Kálal zůstal se svým napomenutím za pecl, jako by se bylo jednalo o malichernost. Proto jeho nynější povzdech jest zcela laciná fráze, napsaná zřetelně ve prospěch jediné osoby, která již má zustati na trvalém výměnku.

Technika drtičem. Jaké spousty stfeliva a děl technika v této válce ještě vychrlí, dává tušiti doprovod zákona o vlastenecké pomocné službě. Právě se tam: »Naši nepřátelé chtějí německou frontu prokómiti bezpříkladnou spoustou stfeliva a ve správném poznání, že otázka muniční jest nejdůležitější otázkou, odvolali Angličané z fronty 70 000 odborných dělníků do továren na stfelivo. Letos v červnu zaměstnávala Anglie v muničních továrnách 2.250.000 lidí, z nichž 400.000 žen . . . Co se po měsíce odehrává na Sommě, bude se příštím jarem s dvojnásobnou prudkostí opakovati od flanderského pobřeží až k Vogesám. Víc a více stala se tato válka jmenovitě na západě a v Krasu válkou stroju proti lidem. V strašlivém posičním boji užívá se takové spousty děl a stfeliva, že by to před pul rokem nikdo nebyl považoval za možné. I nejzkušenější odborníci žasnou nad tím co dovedou děla. Jestliže jsme se na počátku bitvy na Sommě mohli oddávati víře, že taková síla dělostřelby musí po několika dnech povoliti, poučila nás zkušenost této již šestiměsíční bitvy o jiném. A v tomto boji jest v nevýhodě, kdo má méně děl, méně stfeliva a méně létadel, vyzvídajících posice nepřátelské artilerie. Můžeme si tedy představit, co se děje v továrnách, aby vykonány byly přípravy na jaro.

Intronisace českého metropolitů.

Dne 8. prosince na svátek Neposkvrněného početí Panny Marie byl hlavnostně nastolen nový český primas. V průvodu českých nejdp. biskupů, jiného duchovenstva a četných notabilů z řad laiků bral se Jeho Milost nejdp. arcibiskup dr. Pavel z Hynna ze svého paláce do Svatovítského dómu. Zde usedli na vyhrazených sedadlech arcipastýři královéhradecký, budějovický a litoměřický, sekretář nunciatury Msgr. Oua Serra, opatové a jiní hierarchové, J. Exc. p. místodržitel hr. Couden-

hove, J. Exc. p. president hr. Schönborn a jiní vysocí hodnostáři.

Po předběžných pobožnostech vstoupil nejdp. arcibiskup na svůj trun, načež probošt metropolitů dr. Frind jej oslovil významnou řečí. Připomenul stručně osudy proslulého stolce arcibiskupského a věnoval pozornost nynějším světovým událostem. »Pokud se zachovává zákon sionský a slovo Jerusáléma, potud se těší míru království mesiášské; nepotřebuje mečův a oštěpů a může je věnovati jen na díla míru . . . Poněvadž lid zapomněl na zákon sionský a jelikož neslyšel hlasu Jerusáléma, království mesiášské se neobjevuje, nýbrž povstal národ proti národu a říše proti říši. Až arcipastýř pozvedne svůj hlas pro pokoj a dobro, připojí se hlasy přítomných, aby Bůh poskytl věrným síly a v boji ochrany. V tomto chrámě jest uložena záruka nebeské pomoci. Jsou zde ostatky velikých světců, kteří zároveň s námi budou prositi za požehnání Boží všem zdárným snahám vrchního pastýře.

Nato nejdp. arcipastýř předem děkoval za přítomnost českých biskupův a prosil je za podporu při svém velice zodpovědném a obtížném úkolu. V pozdravu a poděkování ostatnímu četnému duchovenstvu pravil: »Se mnou, vysoce důstojní pánové, mějte na mysli spásu nesmírného počtu duší v této arcidiecezi a pochopíte mé volání a moji prosbu: Vzácní a učení pánové, podporujte mne, abychom slávu Boha trojediného šířili a nesmrtelné duše, předrahou krví vykoupené, zachránili. Vždy chci míti před očima napomenutí Božského učitele našeho: Nebo ani Syn člověka nepřišel, aby mu bylo slouženo ale aby sloužil a dal život svůj na vykoupení za mnohé.« (Mat. 10, 45.)

S velikou úctou promluvil metropolita o svatých českých patronech. Projevil vroucí tužbu, aby všichni přítomní byli naplněni známostí Ježíše Krista. Sv. Pavel praví: »Ode mne pak odstup to, abych se chlubil, leč v křži Pána našeho Ježíše Krista, skrze něhož mi ukřižován jest svět a já světu. Nebo v Kristu Ježíši ani obřizka nic neplatí ani neobřizka, ale nově stvoření.« (Gal. 6, 14, 15.) Nato metropolita pronášel vroucí prosby k Bohu a Panně Marii.

Následovalo čtení arcipastýřského listu.

Thematem listu jsou slova Spasitelova »Pokoj vám! Metropolita dí: »Všecka slova, všechny skutky Spasitelovy přinášely pokoj lidskému srdci, nesmrtelným duším . . . A tak, milovaní arcidiecesi, přicházejte do této arcidieceze, plním jenom příkaz Pána jenž dí: Vcházejte pak do domu, pozdravte jej, řkouce: Pokoj domu tomuto! (Mat. 10, 12.) Nejmilejší v Pánu — prosím, abyste mi věřili — pokoj, Boží pokoj přináseti Vaším nesmrtelným duším, to jest, oč se s pomocí Boží snažiti budu, dokud mi Pán popřeje třímati berlu sv. Vojtěcha. Tím způsobem budu pokračovati v díle, které konali vysoce zasloužilí, ba svatí biskupové a arcibiskupové pražští, jdoucí za zářivým příkladem sv. Vojtěcha . . .

Dnes, kdy vstupuji do starobylého velechrámu svatovítského, prosím Vás, přijměte mne s důvěrou a láskou, jakož i já s důvěrou a velkou láskou jsem přišel k Vám. Dnes tkví mně na mysli slova našeho Božského Mistra: »Syn člověka nepřišel, aby mu bylo slouženo, nýbrž aby sloužil.« (Mat. 20, 28.) Sloužiti chci Vaším nesmrtelným duším, těmto duším, vykoupeným předrahou krví Boha člověka, chci sloužiti, hlásaje Vám slovo Boží, udíleje svátosti, vykonávaje svůj apoštolský úřad, obzvláště přesvatou obětí novozákonnou a modlitbou.

Metropolita věnuje tklivou vzpomínku svému předchůdci. Poukazuje na světový zápas, praví, že ani v duchovním životě nemůže býti pokoje bez vítězství nad hříchem. »Neboť pokoj přebývá jen v čisté duši, v duši, která zvítězila nad zlem, nad hříchem, v duši ozdobené posvěcující milostí Boží. A tu, nejmilejší arcidiecesi, Váš arcipastýř

prosí Vás dnes a napomíná: »Žijme všichni v posvěcující milosti Boží a pokoj Páně bude s námi.«

Vroucí, skromná slova metropolitova zajisté vzbudila příslušný dojem. Po přečtení listu nejdp. biskupové pozdravili svého metropolitu políbením pokoje a duchovenstvo vzdalo mu homagium.

Po krátké modlitbě nový primas království Českého sloužil pontifikální mši sv. Po skončení Nejsvětější oběti: ubíral se s průvodem do kaple sv. Václava. Nato kráčet řadami kněžstva a katolických spolků k svému povelu. Kéž důmyslnému a horlivému arcipastýři žehná Bůh hojně ve všech zásluhných snahách, které budou směřovati ku blahu církve i celého našeho národa! Vždyť nyní stráž na katolickém Sionu potřebuje zvýšenou měrou posily nebeské.

Záložna v Hradci Král.,

Janské náměstí č. 163.

Vklady na knížky 4% —

Půjčky. — Úvěry osobní. — Zálohy. —

Eskomt účtů a směnek.

vědomo své povinnosti také po stránce hmotné a skoro by vlastně nebylo třeba nyní poukazovati na vysokou důležitost této finanční operace. Každý z nás ví příliš dobře, že ohromný rozsah nynějšího boje vyžaduje nejkrajnější napětí všech sil a v každém ohledu. Jako naši bratři, synové, otcové, příbuzní a přátelé, stojící v poli své nejlepší síly a svůj život v každém okamžiku jsou ochotni obětovat, tak každý, kdo zůstal doma, přispěti musí svou hřívnou, kde a kdy toho v zájmu ohromné války je třeba.

U nás v Čechách máme zvláště dobré porozumění, zač se na čemých bojištích bojuje. Při první ráně, která v této válce padla, bylo možno poznati, že otázky hospodářské hrají významnou úlohu v tomto světovém zápění. O místo ve světovém hospodářství se bojuje, o možnost účasti ve světovém obchodě, o volný hospodářský vývoj!

Kdyby se bylo nepřátelům monarchie, tudíž nepřátelům našim, podařilo centrální moce zdolati, diktovali mír, v první řadě v obchodních smlouvách byly se jevíly následky onoho vítězství. Blahobyt naší země byl by zničen, v továrnách našich byl by ruch unikl a naše dělnictvo bylo by zůstalo bez chleba. Mocný vývoj našeho průmyslu, získaný plně a zdáností jeho příslušníků, prací celých desetiletí, byl by zastaven a zadržán na dlouhou dobu. Ještě válka není skončena, ještě musejí býti napjaty všechny síly, aby vše, co bylo udrženo a zajištěno, aby naše úspěchy vedly k definitivnímu vítězství a tím k trvalému, slavnému míru. Velcí a malí spořitelé i nejmenší se nyní volají k povinnosti, jim platí výzva, aby státu, jehož armáda tak skvěle dovedla obhájit všechny zájmy mocnářství, světili prostředky k dalšímu vítěznému postupu proti nepřátelům. Nejedná se o daň, kterou tu stát vybírá, je to půjčka, která se v každém ohledu znamenitě zúčtuje. Stejně jako bývaly děsivé následky nějaké porážky pro celý hospodářský a proto i národní a kulturní život českého národa, tak skvělé jsou vyhlídky a naděje pro dobu míru po dobytém vítězství. Jakkoli válka dosud skončena není, přec bohudíky je situace spolupobujících států taková, že s největší oprávněností, s růžovými nadějemi hleděti směje v budoucnost. Peníze v rakouské válečné půjčce uložené, uloženy jsou věru dobře! Sebedůvěra, jaká se jeví v přímo báječném úspěchu německé válečné půjčky, zřetelně jeví se stejně oprávněna u nás v Rakousku a třeba by naše mocnářství nebylo tak bohaté jako sousední Německo, nemůže být ani dost málo pochybnosti, že naše válečná půjčka stejného poměrně docílí úspěchu. Každý z nás ví, o čem jde, každý zná cíle této války, každý ví, že jde o nejdůležitější a nejdůležitější zájmy každého jednotlivce i celku a jistě tudíž každý z nás vykoná svou povinnost, když je heslem: »Upisujte na válečnou půjčku!«

Církevní věstník.

Postavení sv. Stollce. Podle zpráv švýcarských listů nelze se oddávati klamné naději, neboť postavení sv. Stollce působí nemalé obavy. Poukazuje se na to, že v celé katolické Itálii jest protestní hnutí proti italským bohozapřačům, kteří tupí nejen církev a papeže, nýbrž také katolickou víru. Rázný odpor byl zdvižen proti italské cenzuře, která podobná poboršení trpí a tím je podporuje. »Osservatore Romano« dotvrzuje tyto události a vystupuje proti ministru Medovi, který srovnal se svými svědomím, souhlasiti s vládou při uhopení Paiazzo Venezia, majetku a sídla rakousko-uherského vyslanectví. Církevní úřady italské by měly uvéstí lidu ve známost zločiny italské vlády, nestarajíce se o její smutný stav. Papež sám při přijetí spolku Matky Boží della Valle dal výraz své bolesti nad těmito událostmi výmluvným způsobem. — Protestantský list holandský staví se sám proti útokům na papeže a táže se: »K čemu všechna tato štvánice proti církevnímu kněžství, který zcela vynikajícím způsobem činí všechno, co jest v jeho moci, vymyká se našemu poňmu.« Tyto štvánice jsou vymyšleny, aby v lidu nastalo nepřátelské smýšlení proti církvi, aby zednáři jako původcové tolika zla, vzniklého ze světové války, měli kozelce obětujícího, na kterého by svalili všechny viny. Aby zachránili svou kůži, zednáři vydávají zavčas katolíky nenávisť luzy přese všechny oběti, které katolíci a zvláště francouzští kněží dávají na jevo za nynější války.

Královéhradeckou bankovní jednotu v Hradci Králové doporučujeme co nejlépe při veškerých obchodech bankovních a uhelných. Podporujte při každé příležitosti svůj vlastní podnik.

Zprávy místní a z kraje.

Za blaho Jeho Veličenstva císaře a krále Karla I. Tuto neděli (10. t. m.) Jeho Excelence nejdp. biskup dr. Josef Doubrava za přičinou nastoupení Jeho Apoštolského Veličenstva na trůn sloužil v katedrálním chrámu slavné služby Boží s Te Deum za přítomnosti četných zdejších hodnostářů všech stavů. Odpoledne od 5-6 hodin byla v též chrámu výstava Nejsvětější Svátosti, před níž věřící se modlili za Boží posilu a blaho nového nejjasnějšího panovníka. Nejd. arcipastýř v tom čase vykonal příslušné modlitby a udělil sv. požehnání. Čtli.

Českému lidu!

Dokonalý úspěch našich předešlých půjček válečných dokázal, že obyvatelstvo mocnářství si je plně

Vánoce v poli!

Teplé svetry: K 10-50, 20—, 45—, 60—	Teplé rukavice: K 1-50, 3-50, 6—, 12—
Teplé vesty: K 12—, 14—, 26—, 50—	Teplé nátepníky: K —80, 1-20, 3—, 5—
Teplá trika: K 7—, 9—, 11—, 20—	Teplé kukle: K 1-50, 2-50, 3—, 4-50
Teplé spodky: K 7—, 10—, 20—, 35—	Teplé šály: K 2—, 4-50, 6—, 9—
Teplé ponožky: K 1-50, 3-50, 8—, 14—	Navin. kamaše: K 5—, 6-50, 8—, 12—

Vojenské misky.
Jídelní přibory.
Skládací vaříče.
Pevné nože.

Nepromokavé pláště.
Nepromokavé peleriny.
Nepromokavé vesty.
Nepromokavé kalhoty.

Kožené spodky.
Kožené vesty.
Spací pytle.
Vlněné přikrývky.

Vánoce doma!

Pro dámy:

Impregnov. pláště.	Sport. svetry.
Gumové pláště.	Modní jupičky.
Sport. mod. klobouky.	Punčochy.
Sport. mod. čepice.	Kaprány.
Sport. mod. šály.	Manicury.

Pro pány:

Bílá prádla.	Nádherné kravaty.
Barevné prádlo.	Límce, manžety.
Hedvábné prádlo.	Š'e. Rukavice.
Modní kabáty.	Ponožky. Hole.
Zupany. Ranníky.	Parfumerie. Mýdlo.

Výroba prádla
dle míry nezvýšené.

Prádelna, žehlárna.
Prádlo se z domu odebírá a doručuje.

PAVELKA

Hradec Král.

Proti Grandu.

Zajisté uznáte, že v odborném závodě prádlem, modním zbožím koupíte nejlépe.

Výprava vojska!

Největší, jinde nevidaný výběr v každé velikosti a ceně.

Moje ceny za dobré zboží jsou levné.

Co jest levné?

V dobré jakosti jest levná cena.

To jest levné!

Závod svojí solidností a dobrým zbožím získal sobě v každé třídě zákaznictva velikou oblibu.

pp. ahamni zpívali k Božskému srdci Páně a katedrální kůr provedl ostatní zpěvy.

Městská rada. schůze městského zastupitelstva. Po první schůzi slavnostní dne 13. t. m. konána o půl 5. hod. schůze pracovní. Usneseno upsatí na V. váleč. půjčku 200.000 K. Uděleny některé nadace. Právovarnému měšťanstvu svěřeno vybírání obecních dávek z piva pro r. 1917 za paušál 800 K. Vybírání dávek z libovín pronásmuto 4 výčepníkům za 2000 K. Vybírání poplatků o trzích týdečních a výročních propůjčeno p. Bukovi za 500 K; vybírání poplatků o trzích dobytčích paní Ebenbochové za 100 K. Město přezvalo do vlastního udržování dříl říšské silnice podél okresní nemocnice. Dar z milosti vdově po měst. hajném Labatovi udělen.

Městská rada dne 11. prosince: Schválen byl protokol sepsaný o schůzi aprovisační komise dne 5. prosince t. r. — Prvnímu rybářskému klubu povoleno bylo ve dnech 18.—22. prosince lovení sítí v Labi a Orlici. — Vzat byl na vědomí výměr c. k. okr. hejtmanství, kterým povoleno bylo f. Dr. R. Aninger zřízením místnosti pro trháni hadrů. — Výzva c. k. les. inspektorátu v Čáslavi, aby odvedeny byly z obecní honitby 32 zajáci a 1 srnec p. Václ. Moravcovi, hlav. komisionáři v Čáslavi, postoupena byla les. radovi p. Strachotovi, nájemci obecní honitby. — Vzat byl na vědomí děkovací příspěvek akce válečné péče podniká divadelních ve Vídni za vybírání poplatků při divadelních představeních. — Uděleno bylo povolení ke zřízení balkonu ve dvoře domu čp. 183. — Schválen byl návrh místní divadelní komise, aby uspořádána byla 2 představení ve prospěch pomoci válečné péče a 1 představení ve prospěch místní komise pro ochranu dětí a péči o mládež pro sirotky po padlých vojácích. — Schválena byla osnova návrhu na změnu nadace pro raněné vojny z r. 1866. — Schváleny byly různé objednávky, účty, týdenní a lesní konsignace.

Program pro pásmou schůzi městského zastupitelstva, jež konati se bude dne 22. prosince o 4. hod. odp. v zasedací síni okresního zastupitelstva v Hradci Králové: 1. Předloží se ke schválení obecní rozpočet města Hradce Králové na rok 1917. 2. Předloží se ke schválení obecní účty za rok 1913, 1914 a 1915.

Z valné hromady Zál. úv. ústavu v Hradci Králové. S velikým napětím očekáváno i formální skoncování období sanace, aby nová správa odstranila promyšlenou akci následky velice vážných ran. Došlo tedy 11. t. m. k 47. řádné valné hromadě, jejíž průběh byl ku podivu klidný. Inteligentní účastníci obecně byli přesvědčeni, že ve chvílích volačích po velkých činech jalové náky a rekrutace v shromáždění tak důležitém málo napraví. — Valnou hromadu zahájil starosta města a bývalý místopředseda dr. Ulrich. Předem vzdal hold nesmrtelné památce zvěčnělého císaře a krále Františka Josefa I. Jménem přítomných projevil nejvroucnější odanost Jeho Apoštolskému Veličenstvu císaři a králi Karlu I. Poprosil p. c. k. místopř. radu Smutného, aby tyto projevy tlumočil na nejvyšších místech. Oznámil, že jest přítomno 63 akcionářů s 6737 akciemi. (Zástupci akciových syndikátů pro valnou hromadu byli na nedělní schůzi zvoleni dr. Závěský a dr. Illner. Syndikát starých akcií reprezentuje 78.000 K. syndikát nových však 506.000 K.) Řečník vřele ocenil průběh práce vyrovnávací a sanační. Vzdal zvláštní dík Jeho Exc. ministru Lethovi a Trnkovi a jiným vysokým hodnostářům, kteří se velice zasloužili o zmírnění následků finanční katastrofy ústavu. — Dr. Závěský objasnil nynější stav, z něhož vysvítá, že není potřeba mítí další obavy. Existence ústavu překonala i nejkritičtější okamžiky zdražle. Nové vklady přibývaly, takže nyní již činí 1.250.000 K. Již v první polovici tohoto roku splaceno úplně velké reeskontní obligo. Nyní jest zjištěno, že ztrátová reserva, činící přes 12.762.900 K. nebude již překročena. Aktiva ústavu poskytují plnou úhradu akciovému kapitálu, který činí 4.800.000 K. Tento kapitál jest majetkem reálním, nikoli jen listinou na papíře. — Debata, která se na to rozpředla, byla jen potvrzením a pochvalou dr. Závěského. Schválena výroční zpráva za rok 1915 i zpráva revisorův účtů. Čistý zisk 34.469,62 K přidělen záložnímu fondu akcionářů. — Do správní rady zvoleni pánové: Jan Dobeš, ředitel městské spořitelny v Hořicích. Josef Komárek, majitel fy. Fr. Komárek, statkář, majitel kruhové cihelny a zelárny, člen správní rady Společ. rolnického cukrovaru v Předměstích n. L., místopředseda Agrární záložny v Hradci Králové atd. Jindřich Marek, majitel uhelných dolů v Jedomělicích u Slaného, člen ředitelstva Okresní hospodářské záložny ve Slaném, člen správní rady Akc. továrny na strojení hnětliva a lučebniny ve Slaném atd. František Matouš, c. k. komerční rada, velkopřemyslník v Benešově u Semil, majitel pšádelny na bavínu, tkalcovny a velkostatků atd. JUDr. Josef Pazourek, řádný profesor české techniky v Praze, Karel Skuherský, cís. rada, c. a k. dvorní továrník, rytíř Božího hrobu, předseda Diskontní společnosti s r. o. v Hradci Králové, majitel realit atd. Rudolf Vitoušek, společník fy. Bratři Vitouškové, továrna na usně v Třebechovicích, člen výboru Občanské záložny tamtéž, majitel realit atd. Dr. Max Závěský, ředitelský rada Zemské banky království Českého, člen správní rady Dobřanšských kaolinových a šamotových závodů, akc. společnosti v Praze. Za revisory účtů zvoleni pánové: A. Kovář, stálý revident Jednoty záložní v Praze a V. Racek, profesor z Hradce Králové. Valná hromada pak ukončena. Odpoledne po valné hromadě konala se ustavující schůze správní rady, při které zvoleni předsedou továrník p. Rudolf Vitoušek, místopředsedou řed. rada p. dr. M. Závěský. Do správní rady kooptován K. R. Müller, továrník a velkoobchodník

v Hradci Králové. — Jména zvolených jsou nadějnou předzvěstí, že obrozený stav obstojí při dalších velice důležitých úkonech zdravě.

Smuteční a hodovalcí projev valné hromady Záložního ústavu v Hradci Králové. Dr. Ulrich pravil: Dříve, než přistoupíme k meritornímu vyřizování programu valné hromady, nemohu, než vzpomenouti projevem nejhlubšího zármutku přetěžké ztráty, která stihla naši milovanou vlast úmrtím Jeho císa. a král. Apoštolského Veličenstva našeho Nejmilostivějšího císaře a krále Františka Josefa I. Bol všech národů rakouských vůbec a národa našeho zvláště jest příliš hluboký, upřimý a rezaniknutelný, než abychom dali uniknouti každé příležitosti, dáti jemu projev nejvroucnější. Tělo našeho milovaného mocnáře vrátilo se zemi a duše Bohu, avšak památka Jeho do nesmrtelnosti. Jest málo královských majestátů, nad jejichž požehnaným životem historik v dobách budoucích proděl dlouho, s obdivuhodným hadáním a účtů před požehnaním, které se za dlouholeté vlády našeho milovaného mocnáře milostivě llnulo nad celou naší říší, jako jest majestát našeho zvěčnělého milovaného císaře a krále Františka Josefa. Na všech polích lidského života a činnosti, ať to jest skvělá obrana vlasti před úklady nepřátel, ať plodná práce míru, uznání práv člověka a národů, rozvoj národních individualit, útvary samosprávné, netušný všestranný rozvoj školství, zemědělství, průmyslu, obchodu, živností, dopravnictví, bankovníctví, všechna tato políčka lidského života zkypřila se, zárodněla, rozkvetla a v bohatou žeh uzrála pod září Jeho vznešeného panování. Ctíme tudíž až do posledních dnů života našeho a naučme i potomky naše s námi na věky ctití památku tohoto velkého knížete! Řídké se skvovím příkladem nejen Jeho vznešených duševních vlastností, Jeho bezmezného dobroty srdce, se kterou dovedl snášeti bezčetná protivenství Svého života soukromého a císařského a Jeho bezmezného trpělivosti, pracovitosti a houževnatosti, kterou v mnohotvárném mocnářství Svém s nevyrovnatelným uměním dovedl vyrovnávati propasti častých protichůdných snah zdánlivě nepřeklenutelných. Zajisté tudíž jednomyslně souhlasíte, velevážení pánové, jestliže jménem Vaším poprosím přítomného slovního pana místopředsedelského radu Smutného, aby byl milostivým tlumočnickem projevu největšího zármutku našeho na stupních Nejvyššího trůnu. — Velevážení pánové! Avšak smutkem, který zahluje duše všech národů, svítí naděje nové doby, nového života, blahý svit lásky, víry a naděje, kterou vznášejí národové rakouské vstříc novému Majestátu, Jeho císa. a král. Apoštolskému Veličenstvu Karlu a Jarmu císa. a král. Veličenstvu nejjasnější císařovně a královně Žitě. Duši jímá dnes jediný jen hlahol, hlahol naděje a víry v brzký česný, vítězný a spravedlivý mír, naděje a víry v nový, zlepšený harmonický život všech národů naší obrozené drahé vlasti. Svorně se kupce v nerozlučný svazek neutuchající věrnosti kolem posvátného trůnu habsburského a prosíce o požehnání nebes vznešenému panování našeho Nejmilostivějšího mocnáře. skláníme se před císařskými a královskými Majestáty v pokorném holdu na stupních Nejvyššího trůnu a prosíme slovního pana místopředsedelského radu J. Smutného, aby byl laskavým tlumočnickem tohoto našeho nejdůležitějšího projevu.

II. výkaz úpisů na V. rak. válečnou půjčku v Záložně v Hradci Králové. 15.000 K vlastní úpis. Po 5000 K: Založní jednotna ve Věstarech, Josef Kleiner, řezník zde. 2700 K c. k. ústav ke vzděl. učitelů (sbor, chovanci a cvičná škola). Po 2000 K: Josef Fránkl a syn, dr. Aug. Spitzner, Josef Černý, hlavní sklad tabáku v Josefově. Po 1000 K: Josef z Helly, Pražské Předměstí, Julius Straus, obchodník. 500 K Anna Černá, III. třída měšťanské školy zdejší. Po 400 K: Bohumila Svoboda-vá zde, Gustav Honke v Předměstích, 350 K měšťanská škola dívčí zde. Po 300 K: Jaroslav Walter, Plácka, Jan Vogel zde. Po 200 K: Josef Novotný, stavitel, Frant. Hynek, kožešník, Frant. Netušil, rolník ve Slatině, Julie Nepilá, choť c. k. šikovatele, Emanuel Petříček zde. Františka a Věra Hackerovy zde, Josef Tomeš, c. k. správce, Skalička, Ant. Šubrt zde. Po 100 K: Pavlinka Fránková zde, Gustav Honke, cvičná škola, Josef Herynk, reálka, Marie Herynková, lyceum Jaroslav Zimmer, gymnasium. Podpůrný fond IV. společ., Pavel Fránkl, gymnasium, Berta Hlavatá zde, Jiří Hronada, gymnasium. Oděvní společenstvo, Mařenka Helwichová, lyceum, Růžena Vocelová, Mařenka Vocelová zde, Jan Závěšl gymnasium, nejmenovaný. Úhrnem 41.000 K, k tomu dle minulého výkazu 14.200 K, dohromady tudíž 55.200 K.

Válečné pojištění. C. k. okresní soud v Hradci Králové, žádá obecní úřady, aby upozornily veškeré rodiny, jejich členové ve stáří od 18—24 let byli k vojsku povoláni, na velké výhody spojené s válečným pojištěním na jeden rok — případně na další rok, pro případ smrti neb pro případ nastalé invalidity. Premiová sazba obnáší pro případ úmrtí pro vojsko z povolání a pro záložní vojsko 9 proc., pro vojny vozatajstva a zdravotního odboru 7 a půl procent. Při pojištění do výše 2000 K obnáší roční premie 7 proc., resp. 5 a půl procent. Pro příslušníky domobrany obnáší premie 4 a půl procent. Pro případ invalidity obnáší roční pojistka 7—5 a půl, resp. 4 proc. Blíží lze se dozvědět u téhož soudu na úředních dnech každou středu neb sobotu. Zaplacení premie může se státi ze sirotčího jmění.

Hudební soukr. škola v pensionátě J. V. císaře a krále Františka Josefa I. Dne 10. t. m. sloužil v ústavě slavné hohoslužby s Te Deum vsdp. dr. G. Domabyl za příčinou nastoupení na trůn Jeho císa. a král. Apoštol. Veličenstva císaře a krále Karla I. za účasti celého kon-

ventu. Veškeré zpěvy při této slavnosti bezvadně přednesly kandidátky mateřského kursu z II. ročníku. — Hudební škola téhož ústavu pořádala rovněž 10. prosince 15. hudební večer, věnovaný jako smuteční projev památce zvěčnělého císaře a krále Františka Josefa I. Četní P. T. shromáždění mile vítali do středu svého vzácnou návštěvu J. Exc. nejd. velepastýže dra. J. Doubravu. Smuteční slavnost poctili svou návštěvou dále P. T. pp. míst. rada Smutný, c. k. plukovník Jirotko, vsdp. dr. G. Domabyl, rada z. s. Zahradník, prof. Hobzek, pp. ředitelé škol Michl, Šeda, Ryba, dpp. katech. Dostál a kaplan Buryšek, velect. dámy pí. Smutná, choť c. k. míst. rady, pí. radová Zahradníková, Dostálová, Fichtnerová, pí. profesorová Hobzková, Wipierová, Humlová, pí. ředitelová Rybová, slečny učitelky měšť. i obecních škol a pp. rodiče všech žáčků. Průběh slavnosti byl veskrze zdařilý a působilo dojemně, když začky zahájily večer smutečním, s vroucím proctěním předneseným sborem dra. J. Cibulky «Lux aeterna» a Kožiškovou «Modlitbou». Živým obrazem «Vše pro dítě», besla to zvěčnělého velkého císaře, slavnost zdárně ukončena.

Opatření petroleje. C. k. okr. hejtmanství v Hradci Králové výnosem ze dne 12. prosince 1916 č. 75.040 ustanovilo na základě § 7. císa. nař. ze dne 20. dubna 1854 č. 96 f. z. toto: 1. Ode dne 18. prosince 1916 počínaje smí v obvodu města Hradce Králové petrolej ke svícení býti v drčbném prodáván jen po předložení legitimace k nákupu petroleje opravňující, ve které musí datum prodeje prodávatelem býti vyznačeno. 2. Obchodník, který došlý petrolej hodlá prodati, jest povinen to obec. úřadu předem ohlásiti. 3. Obecní úřad veřejnou vyhláškou určí, které legitimace kterého dne opravňují k nákupu a jaké množství na 1 legitimaci připadá. — Ustanovuje se, že stávající legitimace k odběru mlýnských výrobků budou sloužiti zároveň k odběru petroleje a bude tudíž na jejich rubu obecním úřadem poznamenáno, že opravňují ke koupi petroleje. Osoby na odběr petroleje reflektující nechť tudíž předloží své legitimace na mlýnské výrobky v pátek 15. t. m. v úředních hodinách od 9—12 hod. dop. a od 2—5 hod. odp. v obecním domě «U sokola» na Kavčím plácku v přizemí. Zvláštní vyhláškou bude později oznámeno, v jakém pořadí přijdou legitimace na řadu a u kterého obchodníka a v jakém množství na tyto legitimace petrolej bude lze koupiti.

Niklové 20haléře z oběhu od 1. ledna 1917. Obecenstvo se tímto znovu upozorňuje na to, že niklové 20haléře možno jenom ještě do 31. prosince t. r. přijímati při placení v soukromém styku. Je tedy nevyhnutelné, aby obecenstvo tyto mince včas upotřebilo ke platbám na státní kasy a berní úřady, anebo aby si je u těchto kas. vztážmo u ústavu Rak.-uherské banky vyměnilo proti mincím železným.

Osudný případ vztekliny. Vztekli se dne 9. t. m. pes patřící p. MUDru. B. Honzákovi, pokousal choť p. primáře a zranil lehce i jeho dcerušku. V sobotu odjela do Pasteurova ústavu vídeňského paní a v neděli i dceruška. Pes v 48 hodinách zhylnul. V žaludku nalezeny zbytky tkaniva a psí chlupy. Soudí se tedy, že přišel ve chvíli vztekliny do styku i s jinými zvířaty. Proto se vyzývají majitelé psů, aby v případě zjištění styku s jejich psy a sice již dne 3. prosince počínajíc, tyto pohodnému odevzdali k usmrcení a městskému úřadu to oznámili.

Východočeské divadlo. Divadelní sezona zahájena u nás 3. prosince odpoledne Smetanovou Prodanou nevěstou, v níž pohostinsky vystoupila sl. Richtrová (Mařenka). Provedení bylo celkem slušné, ač musilo zápasiti hlavně v orchestru s těmiž nevýhodami jako na počátku minulého období. Interpretka Mařenky zaujala plným, sytým hlasem, jasnou deklamací a během děje i výstižnou hrou. Nově engažovaný člen p. Olšovský (Jeník), jehož rádi vítáme na scéně, projevil značný pokrok a dokázal svoji zdatnost i v oboru operním. Zato nemile dotčení byli jsme náhradou, jakou získalo divadlo za oblíbeného barytona p. Klause. Pan Stejskal byl by snad dobrý jako chorista, ale pro solové partie a zvláště pro tak jemné věci, jako jsou Smetanovy naprosto nestačí. Bylo by jen ke prospěchu celku, kdyby ředitelství ohlédlo se včas po vhodnější substituci. — Mezi nové členy, jež mohli jsme tu shlédnouti, patří též p. Horský, jenž pěvecky dobře ovládl part Vaskův a sl. Zl. Stříbrná v úloze Esmeraldy. Jejich obor je ovšem převážně operetní, jak bylo vidno z večerního provedení Kalmánovy operety Cardášova princezna. Oba jsou tu velmi dobře na svém místě. Je to milá dvojice, která poctivou práci snaží se dosáhnouti dalšího pokroku, což je vždy velmi sympatickým. O operetě samé, o reklamě o ní zpívá už přes rok neutuchající chvála, n. lze říci mnoho valného. Děj, až na nápad vzítí hlavní osobu z ovzduší chantanu a zachytiti jeho ráz, je varlanem na nescetné operetní fikce o možném a nemožném poměru mezi aristokratem a dívkou z lidu neb naopak. A hudba? Zase libivé melodie, valčíčky, baletní scény atd. až do omrzení. Nic nového pod sluncem. Z nových členů představil se nám tu p. Vilim jako dobrý komik a humorista, jenž po celý večer udržoval výbornou náladu v publiku. Uměleckým požitkem bylo úterní (5. t. m.) představení Smetanových Dvou vdov. Toto dílo, ježmuž pro různou úpravu děje dosud dostává se méně ocenění než zaslouhuje, překypuje přímo krásami nepřehledného pokladu hudby Smetanovy. Skvostný ten vzor salonní, konverzační opery sehrán byl velmi dobře osvědčenými a známými silami pí. Kramperovou, sl. Sehnalovou, pp. Geitlerem a Patockou. O všech lze říci, že využili plně svého umění k provedení díla, při němž nevíme, máme-li se více obdivovati celku či jednotlivo-

stem. I duem Lidky a Tonika (sl. Stříbrná a p. Horský) bylo zcela v rámci celku. Recitativy, na něž v úpravě, jak u nás bývá, padá značná váha, provedeny striktně se stanoviska deklamačního i rytmického. — Ve středu nasledovalo velmi zdařilé provedení Fibichovy Šárky; jež podalo důkaz co zmůže upřímná snaha i v poměrech dobou omezených. Orchestr v ouvertuře k 1. jed. i dále stál na slušné úrovni umělecké a jevil velmi pečlivě nacvičení. Pan Olšovský (Čtítad) dal svému hlasu vypnouti se v plné kráse a síle, jakož i v jasném přednesu, začez společně s pí. Kramperovou (Šárka) a pí. Janošovou (Vlasta) sklzel bouřlivý potlesk. Obě solistky přičinily velmi mnoho svými výkony ke skvělému zdaru večera. Rušivým momentem celé hry byl Přemysl p. Stejskalův, jehož výkon herecky i pěvecky je naprosto nepřijatelný. — Rovněž činohra uvedla se velmi dobře ve čtvrtek 7. t. m. provedením Hilbertovy hry Jejich štěstí. Myšlenka kusu je snad všední, ale koncepce velmi zajímavá a delikátní. Universitní profesor Karel Lanský žije se svou ženou Věrou v plném klidu a štěstí, aspoň dle svého zdání, spolu s nejmłodším bratrem svým Petrou, gymnastou, jenž je Věra dobrou rádkyní a přítelkyní. Sama však šťastna není; celou duši svou miluje švagra svého, prostřední z tří bratrů, Vladimíra, námořního poručíka, a je jím vzájemně milována. Láska ta však působí jim jen bol. Vladimír nechce rusit štěstí bratrovo a vyhýbá se proto stykům s Věrou dle možnosti. Než láska je mocnější než rozum. Na sluněm pobřeží Adriie dojde k poznání vzájemných citů, jež dostupují svého vrcholu právě tehdy, když Karel přijíždí, aby po delší nepřítomnosti sešel svou milovanou ženu v náruč. Vladimír i Věra přiznají se ke své lásce a žádají Karla za odstoupení. Ten propuká v pláč, jenž donutí Vladimíra k opěté resignaci. Toho nesnese však Věra, která očekávala více energie od milence a vrhne se do moře. Za ní skočí Petřa, jenž přes vlastní zranění podává se s pomocí námořních důstojníků Věru zachránit. Oba vyvážnou celkem bez pohromy z chladných vln, ale poměr mezi oběma manžely je navždy roztržen. Věra zvěděvši, že Vladimír, jenž chtěl bratrovi couvnouti s cesty, opět se vrátil k ní, vymůže si rozluku u svého muže a odchází s Vladimírem k nemalému bólu Petřovu, jenž při odchodu Věrině seznal, že první jeho lásky květ násilně byl urván jiným. — Tak končí jejich štěstí. Přísného rozboru tkanivo této hry nestese, ale utkáno je tak jenně, že celok zanechává hluboký dojem. — O zdařilé provedení kusu přičinili se: sl. Klokotská (Věra) velmi hluboce pročištěným podáním své role, pp. Janský (Karel), řed. Jeřábek (Vladimír), jenž k svému prospěchu částečně překonal dřívější nepřátelskou afektovanost a sl. Petřová jako Petřa. Souhra i výprava byla dokonalá. — V Kalmanových Podzimních manévrech (pátek 8. t. m. odpoledne) vynikli sl. Stříbrná Zdá (Marosci), pp. Horský (z Lörenty) a Vilím (Wallerstein), jehož hra působí opravdu neodolatelně. — Večerní představení Smetanova Dalibora hráno před vyprodaným domem. V úloze Milady vystoupila pohostínsku sl. Sylva Jirkova. Slečna je sympatický zjev, ale hlas její zvláště v nižších polohách je dosud slabý, čemuž přistupuje i nejasná vokalizace. Obě působí nepochopení zpívaného slova, vyvolává u diváka brzy znudění na úkor umění slečny. Výborným partnerem byl p. Olšovský jako Dalibor, kterého dosud cenili jsme více v partitách lyrických. Sluší znovu pochvalně vytknouti jeho velmi jasnou a zřetelnou deklamaci, jež nemálo přispívá k oblíbě pěvcově. Vladislava krále s fatálním úspěchem pochybné ceny zpíval p. Stejskal. Ostatní úlohy byly dobře obsazeny, zvláště p. Patočka jako žalárník uplatnil dobře svůj sytý bas. Part Vítka a Jitky mile přednesl p. Horský a sl. Sehnalová, která ke konci svoje tremolo příliš forsfovala. O výpravu postarala se režie dle daných sil a prostředků svědomitě. — Ostrým, zdravým kontrastem v stavbě dramatu proti Hilbertově hře bylo Przybyszewského Zlaté rouno (9. t. m. večer). Dílo hluboce psychologicky založené přisermou lícní působí silně vydráždní nervů. Osud je neodvratný, zrada a hřích se mstí na potomstvu a láska je oprátka, na níž ďábel táhne duše lidí do pekla, to jsou poučky děje. Zlaté rouno je symbolický název vášně lásky, za níž spějí nesčetní mužové, aby jí dosáhli — různým způsobem — třeba i zradou na vlastním příteli. Tak získal lásku ženy starý Rušič, jenž k utišení svědomí staví nemocnice, tak získal ji syn jeho, plod tohoto hřichu, ředitel sanatoria Rembovski u ženy Lonského, lékaře téhož ústavu a tak získává ji ředitel Přeslavský u choti Rembovského Inky. Zrada se mstí. Rušiče tluší své svědomí marně, nadarmo snaže se odvrátiti katastrofu, a Rembovski klesá po doznání své ženy s prostřelenou hlavou. — Hra uváděná náladou hudbou uměleckého tria orchestru sehrána byla velmi účinně sl. Klokotskou (Inka), pp. Janským (Rušiče), řed. Jeřábkem (Rembovski), Hubáčkem (Přeslavský), Zorou (dr. Lonski) a Kupkou (Neznámý), a byla obecně srozumitelně přijata. Úprava scény nezabíhající do nemožností zcela vyhovovala požadavkům hry v souhlasu s jejím rázem nikterak obyčejným. — V operetě dávány dále Straussova stará, ale dobrá opereta Cikánský baron (neděle 10. t. m. večer) a Taneček Její Výsosti od Leona Aschera (pondělí 11. t. m.). Přes to, že ve Straussově operetě zaměstnány byly operní síly (pí. Kramperová, Janošová a pp. Olšovský a Stejskal), dělal celek dojem první zkoušky. V Tanečku Její Výsosti sklízela sl. Zdá Stříbrná, jejíž svěží a milý dívčí zjev, nestrojená hra a čistý hlasek získávali si čím dále tím větších sympatií u našeho publika, bouřlivý a opětující se potlesk. Úspěch její byl značně podporován výborným doprovodem houslí koncertního mistra, jehož

hra i v jiných případech zastihuje upřímného obdivu. V úloze Bětušky vystoupila sl. Lanterbachova jako host; lze však čekat, že bude trvale přijata k Východočeskému divadlu, čímž nedostatek v subretních silách bude snad doplněn. Vedle zdařilých výkonů pp. Horského (Hilmar) a Poláčka (Kapčeka) sledali jsme se opět na scéně s p. Bukovským (Klaus), jenž v minulé sezoně častěji pochvalně byl zde uveden. Pan Stejskal v zastoupení p. Waltra v opeře (!) a operetě je zcela na svém místě. Zbývá tedy jediný požadavek pro operu — dobrý barytonista. — C.

Náhrada za obuv!

Moderní kamaše

velmi praktické, pro nízké i vysoké boty, vypadají jako v celku.

V každé barvě a ceně.

Na skladě má

J. Pavelka, Hradec Králové, - proti Grandu. -

Před výkladní skříní. Jednoho krásného dne podzimního — byla to právě neděle odpoledne — procházeli se vojáci, kteří již měli voľno, kolem výkladních skříní a pozorně si je prohlíželi. Jak již na nejbližší ulici je zvykem, byly plny krásného zboží, jakým se každý závod pochlubiti může k svátkům vánočním. Byly to výklady firmy J. Pavelka v Hradci Králové proti Grandu, ve kterých umístěny jsou veškeré potřeby pro vojáky a to jídelní misky, skládací vařiče a přístroje, jakož i nepromokavé pláště, vlněné svetetry, rukavice, ponožky, trika, nože, elektr. lampičky, zkrátka vše, co do pole potřebovati se může. Takto pohroužení v prohlížení ubírali se od skříně ke skříně — vždyť tato firma má více než 12 výkladních skříní a v každé něco jiného. Proto prohlídka déle trvala. Přišli ke skříním modrým, plným kravat v každé ceně, bílých jako cukr, měkkých i tvrdých, též i barevných a nočních košil, spodků, knoflíků, peněženek, bot a šlů atd. To je již tak nezájímalo, tam stáli již zbylí civilisté a obdivovali se nádhernému tomu zboží. A což teprve skříně pro dámy! Tam jsou nyní moderní kamaše šňorovací v každé barvě, praktické nepromokavé impregnované pláště, moderní klobouky proti promoknutí, vonná toaletní mýdla a jemná parfumerie, manicury, modní lupičky a sportovní svetetry, punčochy, podvazky atd. Hodina za hodinou utká a firma J. Pavelka je stále obkloповána novými a novými příchody, kteří hodlají k svátkům něco již nyní vyhrati. Tento obraz na živé ulici „proti Grandu“ patří již k obvyklým zjevům Hradce Králové, neboť je známo, že firma J. Pavelka vede jen nejlepší zboží v každé ceně a v největším, jinde nevidaném výběru a její ceny za dobré zboží jsou levné. Dnes nutno kupovati dobrou jakost a ne cenu, v tom vlastně záleží dobrý nákup a pak takový je levný: těmto požadavkům vašim firma J. Pavelka jistě plně vyhoví, jestliže chcete býti opravdu správně, dobře a moderně, jakož i prakticky obslouženi. Proto radíme vám, prohlédněte si i vy výkladní skříně.

Konec sensační povídky o prodejci. Za ticha vznikl v určitých sensacektivních vrstvách hradceckého obyvatelstva klep o rolnické prodávce. Hovořilo se o značných ztrátách másla a zapletány různé osoby do špinavé povídky této. I některým lepším lidem byla jizlivá pomluva vhod, aby vyhlili utajenou energii osobní msty. Nemluvíme ani o „Práva lidu“, které opatrně jménům se vyhnuje, avšak každý se domyslí, na koho se stíhá. Majitel domu, v němž se prodávna nalézá, p. c. k. školní inspektor Krémář, staral se v zájmu cti vlastní domácnosti o to, aby se vše vyjasnila soudně. C. k. státní návladnictví zavedlo vyšetřování proti neznámému pachateli. Byl vyslechnut předseda prodejny p. starosta Jan Černý z Věkoš, personál i všichni, kteří by podati mohli o věci určité zprávy. Ze soudních výpovědí vyšlo na jevo, že v prodávce patrnějších ztrát nebylo a že při revizi nedostávající se asi 3 kg másla možno přičísti na vrub ztrát manipulačních. Nelze tudíž nikoho z personálu ani z obecnosti viníti z jakékoli nepoctivosti. C. k. státní návladnictví vyšetřování zastavilo a tím skončena aféra, která hradceckým pomluvačům nedala tak dlouho spáti. Soudní dohry budou některým lidem nepřijemny.

Seznam cen na týdenním trhu v Hradci Králové dne 9. prosince 1916. 1 q: jetelového semínka bílého 400—520 K, sena 17.50—18 K, slámy dlouhé 10 K, krátké 8 K, 1 kg: mrkve (směsky) 1.20 K, jahel 3.90 K, cibule 1—1.20 K, mrkve 1—1.20 K, česneku 6—6.40 K, 1 kopa: zelí 30—50 K, kapusty 6—12 K, drobné zeleniny 2—2.60 K, ořechů 90 h, 1 hl jablek 18—40 K, 1 pár podsvínčat 100—150 K. — Přivezeno bylo: zelí 5 kop, kapusty 20, drobné zeleniny 20, cibule 250 kg, mrkve 100, česneku 20, jablek 49 hl, ořechů 1 a půl, podsvínčat 165 kusů.

Kuklony. V neděli 10. t. m. pořádko žactvo školy obecné a měšťanské v Kuklenu za vedení sboru učitelského ve prospěch válečných pomocných fondů v sále hotelu „Na rychtě“ u Zelinků „Dětský den“. Těšili

jeme se na tento den a musíme deznati upřímně, že jsme ve svém očekávání zklamáni nebyli; naopak byli jsme velmi mile překvapeni. Již první číslo „Královská pohádka“, vypravená péčí řed. p. Jos. Všečeky, vzbudila v nás náladu slavnostní a zanechala mocný dojem v duši. Malí umělci v čísle Mýta a Batul, jež na pianě doprovázel začka M. Posnerová, sklídili bouři potlesku. Číslo zpěvní, nacvičená a na harmoniu doprovázená odb. uč. p. V. Janečkem, překvapovala svými přesným přednesem. Rovněž čísla hudební, přednesená na housle studenty gymn. P. Rakem za doprovodu pianem sl. Kolářové, jakož i hud. kvarteto pro dvoje housle, violoncello a piano, v němž mimo p. Raka a sl. Kolářové účinkovali pp. Macháček a Pamánek, byla vzorně přednesená a potleskem odměněna. Pohádka o Maryně a různé básně přiležitostné, přednesené žactvem, vesměs se líbily. Pěkný večer tento zakončen byl působivou divadelní hrou „Dopis císaři pánu“, kterou pečlivě a obětavě nacvičila se žáky pí. účetní Kucourková. Za úpravu jeviště a vzácné různé rady vděčí pořadatelé jistě p. tov. L. Nejedlému a p. inž. Suchému. Velikou zásluhu o finanční efekt Dětského dne získal si katecheta školy měš. dp. Ot. Deyl. Čistý výnos činil 350 K.

Opatovice n. L. (Smuteční slavnost za Jeho Veličenstvo v Pánu zesnulého císaře a krále Františka Josefa I.) Na bolestné pro rakousko-uherské mocnářství ztrátě nad úmrtím milovaného a milujícího otce národů rakouských Jeho Veličenstva našeho nejmilostivějšího císaře a krále Františka Josefa I. živé účastenství brala a jevila i naše farnost opatovická. A svůj zármutek nad smrtí šlechtěného svého vladaře dala na jevo spolu s celou fází tím, že, jakmile došla úřední zpráva o smrti panovníkově, zvoněna hodinka a vyvěšeny smuteční prapory na kostele a veřejných i některých soukromých budovách. Ve středu dne 29. listopadu, po předchozím vybidnutí duch. správcem v kostele a pozvání zeměp. a samospr. úřadů k účasti, konány slavné smuteční bohoslužby, které za přísluhy dp. Jos. Tesaře, duch. správce čes. zemské polepšovny, konal místní farář a bisk. notář vsdp. Jos. Jakubec. Mile dojímal smuteční zpěvy, které nacvičil a řídil p. řed. kůru Fr. Rejthar, řid. učitel, mocné dojímal válečná modlitba, přednesená školními dětmi opatovickými. Bohoslužeb se účastnili zástupci všech ve farnosti zeměp. a samospr. úřadů, žáci všech škol se svými učiteli a hojně obecnost. Krásně se vyjímali smuteční katafalk, postavený p. Ad. Hybáským, majitelem pohřebního ústavu, vyzdobený květinovou dekorací a obrazem Jeho Veličenstva, kteroužto květinovou výzdobu ze zvláštní ochoty sechal darmo zříditi vážený p. ředitel zdejší polepšovny Jos. Práša ústavním zahradníkem. Ještě 2. prosince, v den nástoupení na trůn Jeho Veličenstva v Pánu zesnulého císaře a krále Františka Josefa konány za spásu duše šlechtěného panovníka smuteční bohoslužby, jichž se účastnili školní mládež, která pak komala sbírku dobrovolných milodarů pro sirotky po padlých vojákech. Čtením dojemného pastýřského listu nejdř. rak. episkopátu skončeny smuteční slavnosti, které jistě v myslích všech osadníků zanechaly trvalý dojem a světlou památku na v Pánu zesnulého Jeho Veličenstvo císaře a krále Františka Josefa, jenžž dobrotivý Bůh buďž střežím odpáttitelem na věčnosti za vše, co pro říši rakouskou a národ náš český vykonal.

Běchary. Dne 12. t. m. zemřel zde ctihodný, velice vážený kmet p. Fr. Ječný, rolník na odpočinku, u věku 76 let. Zesnulý byl mužem velice zbožným a horlivým stoupencem katolického hnutí. Pohřeb se koná dnes ráno. Čestná mu buďž paměť!

Německý Brod. Dne 9. října t. r. vyprovodili jsme na hřbitov u sv. Vojtěcha ct. Sedou sestru M. Žofii Chrákovu a dne 9. prosince tutéž poslední službu křesťanské lásky prokázali jsme nové oběti povolání, ct. Sedé sestře M. Kazimíře Sekyrkové. Ve věku 52 let v 32. roce řešolního života nakazila se skvrnivkou při ošetřování válečných uprchlíků a této nebezpečné nákaze podlehla k velikému zármutku celé kongregace a všech, kteří znali tuto pokornou duchovní dceru sv. Františka Serafinského a přehorlivou ošetrovatelku nemocných. Ježíš Kristus, v něhož skládala všecku naději svého občíkaní a obětíplného života, z lásky k němuž tak obětavě pro bližního položila svůj život, zajiště ocení a spravedlivě odmění její záslužný život a její hrdinskou smrt a splní na ní svá slova: „Kdo ztratí život svůj pro mne, nalezne jej.“

Uhlí - Koks - Dříví

nabízí ze svého skladu na Slezském Předměstí
Černý & spol.

OLEJ STROJNÍ

nakoupíte levně u firmy

Josef Jelínek,

mydlář v Hradci Králové (na podlažní).

OBNOVA

Číslo 51.

Předplatné na čtvrt roku 2 K 50 h
na půl roku 5 K —

V Hradci Králové, dne 22. prosince 1916.

Inzeráty podávají se levně.
Obnova vychází v pátek v poledne.

Ročník XXII

Svatá noc...

Na peruti hvězdoplynů v sněhu stkvoucím úběhu
přiletěla s nebes kraje,
plná lásky, plná tajů
noc Božího narození s písní andělů.

U stromčku vánočního v světel zlatém jiskření
srdce každé vřelý bije,
lásky dech když políbí je
přetajemné svatě noci hvězdých světů záření.

Výš a výše duši nese nad hory a dohory,
v hlá dítka betlemského,
v kraje světa nadzemského,
tam kde píseň lásky jásá v nebes jasné výšiny.

Ve sny štěstí skolébána, láskou Boží zhojena,
duše strasti zapomíná,
jiný svět ji obepíná,
v nitro její hvězdou září vánoční noc blažená.

Vítej nám, o svatá noci, zazvuč nebes písněmi
v příboj doby rozbourené,
hlásej zvěsti přebážené:
Sláva Bohu na výsostech, pokoj lidem na zemi!

Vladimír Morav.

Naděje národů.

Narození Kristovým spínáno to, po čem žily
všecky věky předcházející, po čem toužili
všichni národové. Věste jasně proroctví biblická
jsou známa obecně. S těmito předpověďmi se
známovaly se veliké národy okolní zvláště v do-
bě dvojího zajetí národa židovského. Orientáci
různých národností podrželi pevně v paměti infor-
mace židovské tím spíše, že sami přiznávali, jak
jest nutno, aby přišlo slovo s nebe a Boží vykou-
pení. Vždyť i přední myslitelé národů nejvzděla-
nějších, sídlících kolem Středozemního moře o-
tevřeně projevovali touhu po příchodu Vykupitele
na tento svět.

Ale i ti národové, kteří neznali ani židův ani
biblie, očekávali Božského učitele, Mesiáše, dobro-
volného Trpce za hříchy světa. Patrně, jak sto-
py Prazjevení Božího hluboce se vryly i v mysl
kmenů těch, které již se potácely ve tmách pohab-
ství.

Několik ukázek! Proslulý mudrlec čínský Konfu-
cius (Kung-fu-tsi), který se narodil r. 551 před Kri-
stem, platí dosud za největšího Číňana; národ čín-
ský vzdává mu čest jako svému přednímu světci.
Čínští císařové až do tohoto století konali k počtě
Konfucia pobožnosti, nazývaly ho učitelem,
ctností nebi a zemi rovným, jelikož nauka objímá
minulost i přítomnost. Což divu, kdyby se byl
tento muž sám prohlásil za mesiáše, za neomylné-
ho učitele všeho lidstva!

Konfucius však sám zvěstoval příští Učitele o-
svícenějšího: »Sta pokolení očekávají velemoudré-
ho muže toho, který není poddán bludům lidským,
který výše hledá důkaz pravdy a zná hluboké zá-
klady lidské přirozenosti.« Ministr Pi řekl Konfu-
ciovi: »Tys jistě muž svatý.« Ale mudrlec odpověděl:
»Slyšel jsem, že v západních krajinách vzejde
svatý muž, který urovná zmatky bez násilí, víru
probudí a mnoho záslužného vykoná. Žádný člo-
věk nemůže jeho jména vysloviti, ale slyšel jsem,
že On jest pravý svatý.« Tak nemluvil v Číně jen
Konfucius. Národ čínský docela předvídal náplň
času; vždyť v době příchodu Ježíšova čínský cí-
sař Mingti vyslal do západních zemí poselstvo, aby
pátralo po zázračném dítěti, o němž svědčily dávné
věštby. Poslové došli jen do Indie. Kdyby jim bý-

valo možno kráčet dále, byli by našli Onoho,
který dle Konfuciovy předpovědi »bude vědět
všecky věci a bude mít veškeru moc na nebi i na
zemi.«

Indové věřili, že jeden prostředník mezi Bohem
a lidmi hlích s pokolení lidského sejme. Tato víra
paprskovala různými slovy v literatuře. V jedné
z nejstarších básní indických se praví, že Spasitel
narodí se z Panny, z rodu královského; bude již
jako dítě pronásledován, jeho život bude mezi pa-
stýři, země za lid a zničí říši démonů.

Proč právě z krajů perských přišli tři mudrci
hledat Mesiáše v Palestině? Peršané věřili, že
prostředník mezi Bohem a lidmi založí království
míru a pokoje, zlomí moc smrti a lidstvo oblaží.

Keltové ctili ve svých chrámech sochu Panny,
která se měla státí matkou toho, jenž potře hlavu
hada, původce všeho zlého. Podobně Egypťané
hlásali, že had Tyfon páchal ze závisi hrozné věci.
Vznešená Isis vystoupila proti zlobě té, až se Ty-
fon svlékl. Syn Isidů Horos hada nadobro přemůže.
Američtí Aztekové věřili v Mesiáše, který zničí
hada, původce všeho zla; pak přestanou krvavé
oběti a zavládne celým světem obětí nevinná.

Slované očekávali Smírce-Vykupitele. Odtud
tak časté oběti smírné. Podobně národové jiní.
Všude odlesk Prazjevení, všude tradice o pádu
lidstva, o příští Vykupitelovu.

Inteligentní Řekové a Římané, kteří byli v tak
úzkých stycích se židy, přirozeně sledovali bibli-
cké předpovědi se zájmem velice živým. Proroctví
ta vzbuzovala velikou pozornost tím spíše, že upo-
mínala na tradice, které kolem Středomoří kolo-
valy dávno dříve, než v Římě a Athénách pronikla
známost bible. Dramatický básník řecký Aischylos
v V. století před Kr. na základě národních tradic
sepsal velkolepé trojdielné dílo. Vypravuje zde jak
Prometheus, chtěje se rovnati bohům, porušil ve
světě stanovený pořádek. Za trest byl připoután ke
skále; sup přilétal, aby hlodal na jeho játrech, kte-
rá znovu narůstala. Hermes odsouzení zvěstuje,
že se ukončí jeho muka, »až jeden z bohů sám se
uvolí za něho vstoupiti v temný Hádův stín, v
mlhavou hloubi temna Tartaru (do podsvětí).
Matkou toho osvoboditele bude neporušená panna.
A dle Aischyla přišel Promethea osvobodit »dra-
hý syn otce těžce uraženého«.

V Římě rozšířeno bylo prastaré proroctví Sy-
billy Kumejské, dle něhož se vrátí věk zlatý. Na
základě toho básník Virgilius právě v době, kdy
Kristus (básníkovi ovšem ještě neznámý) se naro-
dil, napsal své velkolepé verše o »Božském dítěti,
za něhož se železný věk dokoná a zmizí slepota
hlucha.

V době, kdy na dálném východě dvanáct apo-
štolů se rozcházelo zvěstovat evangelium všem ná-
rodům, napsal proslulý římský historik Tacitus o
»nálezi předcházející zrození Kristovo: »Věština
byla toho přesvědčení, že ve starých knihách jest
obsaženo, že v ten právě čas zmohutní Východ, a
ti, kteří z Judey vyjdou, zmocní se vlády nad svě-
tem. Římský historik Suetonius v té době psal po-
dobně: »Po všem Východě bylo rozšířeno staré a
stále podání, že jest v osudech, že v té době ti
kteří z Judey vyjdou, zmocní se vlády nad svě-
tem.«

Oba dějepisci v době, kdy toto psali, ničeho je-
ště nevěděli, kde a z jakého rodu se Kristus narodil
skutečně. Zaznamenali pouze to, čím celý Východ
již dávno před tím byl naplněn.

Nám jest dána plná známost Ježíše Krista, kte-
rý skutečně provedl v celém světě, v nejrůzněj-
ších národech změny tak velkolepé. A po devate-
nácti stoletích i odpůrcové křesťanství jsou nu-
ceni přiznávat, že nebylo většího, ušlechtlejšího
syna člověka nad Toho, kterého zverme s vroucí
úctou Bohočlověkem, Vykupitelem, Mesiášem.

Císař na frontě.

Nejtěžší úkoly ukládá nynější doba novému
panovníkovi hned po jeho nastoupení. Celá
sít spleť otázek vojenských, politických a
jiných hlásí se naléhavě o rozluštění u stupňů
nejvyššího trůnu. A mladý císař neváhá nikde.
Hned se ubírá sem, hned jede tam, aby po nej-
přesnější informaci ihned zdárně rozhodl ve
prospěch obyvatelstva velehláse.

Uprostřed nejpilnějších příprav k akcím
velice významným nezapomíná válečných hr-
dinů, s nimiž se dělí o triumfální vavříny. V
jaké odevěžení vojínům přináší přítomnost a po-
vzbuzení nejvyššího velitele.

Dne 15. t. m. ráno přibyl se svojí vojen-
skou družinou do Pulje, kdež jej uvítali velitelé
námořního loďstva a teratský místodržitel. Císař
vykonal prohlídku válečného přístavu. Večer
přibyl do stanoviště armády Borojevičovy, kdež
byl nadšeně vítán zástupci armády a zem-
ským prezidentem. Když přijal mocnář hlášení,
oslovil nejvládnější všechny významné vojny
čestné setniny a odebral se do budovy velitel-
ství, kde se rokovalo o vojenské situaci.

V noci 16. t. m. odjel císař ke korutanské
armádě. Mocnář vítaly na nádraží netoliko
notability, ale i husté davy lidu. Ženy a dívky
v rozkošných národních krajích tlumočily mla-
demu panovníkovi pozdravy své vlasti. V bu-
dově velitelství bylo referováno mocnáři o vo-
jenské situaci. Nato nastoupena cesta do hor-
ního údolí Drávy, kde bylo prohlédnuto vojsko

DEPEŠNÍ ADRESA: ALBIBANKA

TELEFON ČÍSLO 83

KRÁLOVÉHRADECKÁ BANKOVNÍ JEDNOTA V HRADCI KRÁLOVÉ ADALBERTINUM

PROVÁDÍ VEŠKERÉ OBCHODY BANKOVNÍ A SMĚNÁRENSKÉ ZA PODMÍNY K NEJVÝHODNĚJŠÍCH - ESKONT SMĚ-
NEK - PŘIJÍMÁ VKLADY NA ÚROK 4%, A VYPLÁCÍ VEŠKERÉ VKLADY BIŽ JAKÉHOKOLIV OMEZENÍ - SLOŽNÍ
LÍSTKY POSTOVNÍ SPOŘITELNY ZDARMA

VELKOOBCHOD UHLIM, KOKSEM A CEMENTEM

ŽÍROVÝ ÚČET U RAKOUSKO-UHERSKÉ BANKY

ČÍSLO ÚČTU POŠT. SPOŘITELNY 140.273

ŽIVNOSTENSKÁ BANKA FILIÁLKA V HRADCI KRÁLOVÉ

Akciový kapitál K 80.000.000—

Reservní a pojistné fondy přes K 25.000.000—

Centrála v Praze, ml. r. 1914.

Filiálky: Brno, České Budějovice, Frýdek-Místek, Jihlava, Karlovy Vary, Klatovy, Kolín, Krakov, Liberec, Lvov, Mělník, Olomouc, Moravská Ostrava, Pardubice, Písek, Plzeň, Prostějov, Tabor, Terst a Vídeň.

Expositury: v Gradě po dobu lázeňské sezony a stálá v Opatově. Vídeň v I., II., III., IV., V., VI., VII., VIII., IX., X., XII., XVI. a XXI. okresu.

Žirové účty.

Zabývá se eskontem směn, inkasem směn a čeků na všechna místa v tu i cizině; obstarává úhrady a výplaty, jakož i všechny ostatní bankovní transakce

za podmínek oo nejvýhodnějších.

Pro transakce s Amerikou stává zvláštní oddělení při stálém ústavu.

a přijaty deputace různých obcí. Císař stále a stále chválil obětavost korutanského obyvatelstva. Večer odebral se do obvodu armády Boroevidovy.

Dne 17. t. m. po ústupu na tiché mái sv. časně ráno přijel Jeho Veličenstvo se svým průvodem mezi vojny sočské fronty. Pozdravoval nadšeně vojny ardečné a chválil jejich osvědčenou obrabrost. Vjel do Terstu, kdež mu pořádky ovace obrovským množstvím lidu.

V místopředsedě budově udílel četné audience, vzdávaje vřelý dík zvláště těm, kteří se zasloužili o válečnou péči. Bývalého starostu terstského dra. št. Sandrinetta oslovil císař italsky, slibuje podporu opětnému rozkvětu města v době míru. Slovinskému advokátovi dru. Josefu Vilfranovi řekl slovinsky: „Těší mne, že zde vidím také zástupce slovinského národa v Přímofí, který se v těchto těžkých dobách vyznamenal hojnými důkazy obětavosti a vlasteneckého soucitu.“

Odpoledne znovu se odebral moonát na frontu, aby pohovořil s vojny, pochválil je a povzbudil. Nové a nové ovace pořádky vznošenému nejvyššímu vojenskému pánu jak od vojska tak civilního obyvatelstva na cestě k frontě i za návratu. S vojny německými, maďarskými, českými i slovinskými hovořil v jejich mateřštině. Zvláštní vyznamenání schystal nejstatečnějším důstojníkům. Císař svou vládností a ardečnou uznalostí zanechal na frontě dojmů nezapomenutelné.

Pátá válečná půjčka.

K naléhavé žádosti upisovatelů míst dovolil ministr financí, aby byly úpisy přijímány ještě po 16. prosinci. Vždyť banky a jiné peněžní ústavy nemohly býti hotovy včas s prací spojenou s upisováním.

Kdo tedy proměškal anebo neměl zvlášť vhodné příležitosti, nemeškej aspoň v těchto dnech. Pamatujme, že sám nejjasnější císař staví se v čelo upisovateli jak slovem tak skutkem. Vizme, jak obrovské sumy upisují boháči, kteří tak činí jen v pocitu naprosté bezpečnosti, že jejich kapitál bude uložen v rukou nejistějších a že se zúročí velice výhodně. Pozorujeme jak všechny stavy ty, které mají z války značný zisk, ochotně svěřují velké sumy státu. V žádném peněžním ústavě nebudou peníze uloženy tak jistě jako přímo v rukou státu. Kdo se posud rozmyšlí, ať si přečte v novinách podrobné zprávy o dlouhých řadách upisovatelů.

Kdo upíše válečnou půjčku, získává nárok na plné splacení zaplaceného kapitálu a k tomu ještě nárok na kapitálový zisk. Protivou ke státní rentě, jejíž obligace nejsou vázány na určitý termín splacení, jest válečná půjčka státním dluhem který v termíně na obligaci vyznačeném plným obnosem, na nějž obligace zní, musí býti splacen. Upisující zajišťuje si tudíž získáním obligace nárok na splacení vloženého kapitálu a to ještě s jistým kapitálovým ziskem. Tento zisk vychází z rozdílu mezi upisovací kursem a obnosem, na nějž obligace zní. Obnáší u I. válečné půjčky K 3.125, u II. K 5.25, u III. K 6.90, u IV. K 7.50 u 40leté a K 5.— u 7leté půjčky, u V. válečné půjčky K 8.— při 40letých obligacích a K 4.— u 5% ročních pokladničních poukázkách. Tento zisk bude splatným v den splacení půjčky, t. j. při I. válečné půjčce v r. 1920, při II. v roce 1925, při III. v roce 1930, při IV. pokud se jedná o 7leté obligace v roce 1923 a pokud se týče 40letých obligací nejpозději v roce 1956, konečně při V. válečné půjčce v roce 1922, po případě v roce 1956. Může však, ježto tato půjčka jest slosovatelná, nastati již mnohem dříve.

Zkrátka kdo si chce pojištění nejvíce výhodný příjem z kapitálu vloženého, nechť okamžitě půjčí

nyiní státu. Co státu svědíte, přinese zisk netoliko říší, ale i vám a vašim rodinám.

Kalendáře na rok 1917

v největším výběru vám předloží

**Družstevní knihkupectví a nakladatelství
v Hradci Králové, Adalbertinum.**

Důležitost válečného pojištění.

Zatím co naši stateční obhájci nasazují své životy pro císaře a vlast, zatím co oni sva hrdinná prsa staví proti bodákům a střelám nepřátel, otcové, bratři, sestry a ženy jejich konají doma nadlidskou práci, aby nahradili jejich ruce.

Ale při vši té starosti zaponínají, jak bude, až zlaté slunko míru se na nás usměje, až utiší se hukot a hřmění děl a milené osoby se vrátí do jejich náručí. Vráti se? Kdo zajistí může šťastný jejich návrat?

Což, když se nevrátí? Pak zůstane každý z pozůstalých sám na sebe odkázán. Pak nastanou teprve opravdové starosti. Již dnešní doba jest zdá. Vysoké ceny důležitých životních potřeb vyčerpávají veškeré úspory. Nastane doba, kdy bez haléře peněz zůstanou ženy bez svých mužů, rodiče bez synů, děti bez otce. Co pak? Kam se obrátiti? Odkázání na milost a nemilost pojidati budou chléb z lásky, které jest tak trpký.

Abyste tyto doby nemusely nastati, zřízeno bylo c. k. rakouským vojenským vdovským a sirotčím fondem válečné pojištění. Podnik tento, postavený čistě na lásce k bližnímu, beze všech vědeckých snah, sledující cíl pomoci pozůstalým po padlých vojnech, jest přes velice nebezpečí pojištěnců podnikem velmi levným.

K objasnění uvedu zde příklad. Manželka pojištěného muže domobrance na 1000 K. obnos, který při rozumném hospodaření a užítkování stačí k obživě dosu čtené rodiny. Za jistotu, že v případě smrti pojištěného obdrží 1000 K. zaplatí na premii 45 K. Dlužno připomenouti, že pojištění to platí na dobu jednoho roku. Po této době není nikdo nucen znovu se dáti pojištit ani dále platiti. Premie může býti zaplacená najednou nebo ve splátkách dle ujednání. Osoby, jež požívají státní vyživovací podpory, zaplatí tuto premii v 5—6 splátkách, berou-li podporu měsíčně v 10—12 splátkách, vyplácí-li se jim podpora ve splátkách 14denních. Aby zbaveni byli starostí chlebě placení, srazí jim berní úřad při vyplácení podpory příslušnou částku a sám odesle.

Pojištění může býti jakýkoliv obnos od 100 K počínaje. Dle výše pojištěného obnosu vyměří se poměrně i premie. Na pojištěných 100 K jest premie 4.50 K, na pojištěných 500 K 22.50 K atd. Pojištěný obnos se vyplácí v každém případě smrti, nastala-li tato během pojištěného roku ať již střílnou ranou přímo, či následkem zranění nebo nemoci ve válce přivoděnými, nehlídě na to, zda smrt překvapila vojína v poli, v nemocnici či snad dokonce v náručí drahých děm. Nepadá proto na váhu ani mírova otázka, jež počíná se živě přetřásati.

Vojin vrátí se snad již brzy domů zdánlivě zdrav. Jak radostně přivítá ho drahá žena, jak upřímně vtisknou děti vřelé polibky na zarostlou tvář dobrého tatínka. Co tu bude radostí, co jasu! Ale ne na dlouho. Válkou utrpené zranění, válkou přivoděné nemoc počnou nyní své zhrubné dílo a po krátké době zamknou se oči dobrého tatínka navždy. A zůstane zde matka s dětmi beze všech prostředků. K tomuto pojištění pro případ smrti připojeno jest i pojištění pro případ neschopnosti k výdělku (invalidity) a pojištění válečných zajatců.

Není ákolem těchto řádků vypočítávati značné a hezesporné výhody tohoto lidumilného zařízení, nechci ani čtenáře unavovatí cifernými výpočty premii pro jednotlivé druhy pojištění. Pokládám si za svou povinnost upozorniti na tento způsob ochrany pro případ možné

ztráty živitele. V této vánoční době, ve svátcích lásky a dobrých skutků, kdy veškerá vaše mysl obrácena bude k těm vašim drahým vojákům, kdy hleděti budete na zářící očka svých dětí, radujících se z dárků od dobrého Ježíška, nezapomeňte, že ten, s nímž v duchu tráviti budete krásné chvíle vzpomínek, že otec vašich dětí v postavení krajně nebezpečném nemusí již spatřiti usměvavé vaše tváře, že může po krátkém s vámi se potěšení vás na vždy opustiti, zůstavené vši bídě na pospas. Ci nejsou vám vaše děti milé? Nezáleží vám na jejich štěstí? Chcete, aby jako nuzáci a žebráci šly do světa proto, že matka jejich neměla tolik marných sil a dobře vůle, aby dovedla uspořiti děmně smělé malé obnos, pár haléřů a zajistila se tak pro případ ztráty živitele? Pojistěte se! Nepřijete si tmu smrti vašeho milého, nechcete peněz těch pro sebe, chcete je pro krev z vaší krve, pro vaše vše na světě, pro lepší budoucnost vašich dětí.

Průběh války.

Císař a král na frontě. Dne 17. t. m. prohlédl si císař Karel I., provázen armádním velitelem generálem Boroevičem a družinou, vojsko sočské armády, navštívil i Terst, a pak po shlédnutí vojska na krásné náhorní planině vrátil se do Vídně.

Proti Rumunsku. Pronásledování nepřitele na Valašsku přes deště a bezedné cesty pokračuje dále. Dobyto města Buzau, důležitá železniční křižovatka, také postavení rumunská v horách byla prorazena a bulharské síly, překročivše Dunaj u Fetesti, západně proti Černé Vodě, zabezpečují operace pravého křídla pronásledující skupiny. Dobružské síly Mackensenovy stíhající nepřitele překročily řáru Harzova—Cartal a zahhaly Rusy až jižně od Babadagu. Zbytek rumunské armády tedy stále ustupuje, hnán do čtyřúhelníku 80 km širokého, který na východě je ohraničen dunajskými mořády, na západě Karpatami a na severu Seretem. Zajateč přivedeno minulý týden na 7.000. — Dle posledních zpráv spojená vojska v Dobruži dospěla na linii Babadag—Ostrovo, Babadag obsazen. Rusové na ústupu zapalují osady.

Ruské bojiště. Na multanské frontě útočili Rusové v údolí Uzu, v jižním cípu Bukoviny byly dělostřelecké boje, a rovněž jižně od trati Tarnopol—Zložov a jižně od Naročského jezera zvýšila se dělostřelecká činnost.

Na západě vzplanuly nové boje u Verdunu, za vedení nového vrchního velitele armády francouzské generála Nivelle. Už první výpad měl pro Francouze úspěch, jak německé zprávy samy přiznávají. Francouzové vyrazili též u Rem-še a na Mose.

V Makedonii hlavní úsilí vojsk Sarraillových tkví dosud v trvanlivém vybudování zisku u Bitolje a v oblouku u Černé.

V Řecku už se schylovalo k výpadu řeckého vojska proti dohodě, která prováděla blokádu Řecka s krajní ostroží a zároveň podala řecké vládě ultimatum. Zatím však vláda řecká schválila dohodové požadavky, což znamená, že bude odstraněna řecká armáda z Theasalie a dělostřelectvo bude dopraveno na Pelopones. — Zároveň se sděluje z Athén, že vláda krále Konstantina vydala na Venizela zatykač pro velezradu.

Jednání o mír. Úřední odpověď čtyřdohody na mírovou notu ústředních mocností měla býti dána dle prvních ohlášek již v úterý 19. prosince, nato však dále odložena. Zatím promluvíli jen ministři a parlamenty. Francouzský ministerský předseda Briand a s ním sněmovna odmítli přímo notu mírovou, obsahující pouze všeobecný návrh bez udání kterékoliv určité podmínky. V senátu řekl, že není možno bráti

Moravská agrární a průmyslová banka

Telegramy: Agrobanka.

Filiálka v Chrudimi.

Telefon: 48.

*** ~~na knížky~~ *** ~~na běžný účet~~ ***

Centrála v Brně.

Filiálky: Praha, Nám. Brod, Holešov, Kroměříž, Mor. Ostrava, Opava, Olomouc, Třebíč.

Průmyslové obchody bankovní a směnárské všeho druhu. — Financování podniků. — Zálohové úvěry obcím a městům. — Eskont směnec, devís a účtů. — Úhrady do ciziny a požádky válečným zajatcům. — Koupě a prodej cenných papírů, valut a mincí. — Obchodní místo c. k. rakouské říšské loterie.

Oddělení pozemkové.

Vklady

Ukládá se co nejvýhodněji. — Ukládání možno bez výloh složenými listy poštovní spořitelny, jež banka na požádání zdarma zašle.

Oddělení pro zboží.

mírovou akci vážně. Stejně odmítl notu ruský ministr zahraničních záležitostí Pokrovský s důmou i hosudarstvenným sovětem. Významným ještě posledním projevem italského ministra zahraničních záležitostí bar. Sonnina, který se pokládá za hlavního původce účastenství Itálie ve světové válce. Těž se věcné a určité odpovědi v italském parlamentě na otázku nadhozenou fešl posl. Turattioho, jak se totiž italská vláda zachová k mírové nabídce čtyřspolku, vyhnul opatrně. Nehlásal více, že ve válce musí býti pokračováno. Všichni přejeme si míru trvalého, jímž rozumíme uspořádání poměrů a jehož doba závisí na spravedlivé rovnováze mezi státy, na účtě k národnostní záležitosti atd. — Ministerský předseda anglický Lloyd George pravil ve sněmovně, že odpověď na německý návrh bude dána v plném souhlasu se spojenci. Každý, kdo chce válku lehkomyšlně prodloužit, uvalil by na sebe vinu za tento zločin.

Politický přehled.

Nové ministerstvo rakouské. K hlavním příčinám odstoupení ministerstva Körbrova vedle stanoviska Němců, jež se z počátku popíralo, a k němuž se nyní Němci po jeho pádu zřejmě a bezvýhradně hlásí, náleží ovšem i otázka haličské samosprávy. Tím však i složení nového kabinetu naráželo na velké potíže, větší nežli se původně myslelo a nežli si sami Němci představovali, aspoň německý tisk, který hned po odstoupení dra. Körbra hlásal, že nová vláda vyhoví prý požadavkům Němců materiálně i formálně. Vláda Körbrova ovšem si to nekroufala, poněvadž měla-li vládnouti parlamentně, nemohla sahati k neparlamentárním opatřením. — Ze byly obliže veliké pro dr. Š. Spitzmüllera, seznaní nejlépe s toho, že též vrátil udělený mu příkaz sestaviti kabinet do rukou císařových. Nato mocnář pověřil hr. Clam-Martinice úkolem sestaviti nové ministerstvo na základech širších, nežli měl v programu dr. Spitzmüllera. Hr. Clam-Martinice ministerstvo sestavil takřka v jednom dni a císař je schválil. Nová vláda čítá 11 členů. Ministerský předseda hr. Clam-Martinice, který zároveň zastává ministra orbý, jest nyní 53letý. Studoval na českém akademickém gymnasiu v Praze a jako poslanec sněmu českého náležel skupině konservativních velkokatolíků; od r. 1907 jest dědičným členem panské sněmovny. Ministrem vnitra jest sv. p. Handel, bývalý místopředseda hornorakouský, jenž za vlády Stürgkhovi přidělen ministerstvem vnitra referát o české otázce. Ministr dr. svob. p. Trnka vede dále ministerstvo veřejných prací. Jest jediným zástupcem národa českého v korunní radě. Svob. p. Schenk, ministr spravedlnosti, jest rodem Polák, bývalý senátní prezident při správním soudním dvoře. Ministrem vyučování jest dále svob. p. dr. Hussarek, zeměbrany svob. p. Georgi, financí dr. Spitzmüller. Dr. K. Urban, ministr obchodu jest rodem Pražan, náleží straně německo-pokrokové, vynikaje v oboru národohospodářském. Svob. p. Forster jest zase ministrem železnic. Německým ministrem krajanem jest dr. Jos. Baernreither, rodem Pražan, který za hr. Thuna byl ministrem obchodu. Polsko-haličským ministrem krajanem jest Bobrznaki; Čechové ministra krajana nemají.

Přípravy ke korunovací v Uhrách. Ve výboru pro sestavení inauguračního diplomu prohlásil ministerský předseda hr. Tisza, že dle souhlasu Jeho Veličenstva použito bude v důvodu inauguračního diplomu velkého titulu Jeho Veličenstva dle zákonného článku 2. z r. 1867 se změnou, že označení apoštolský, kterého se prý v r. 1867 naprosto nesprávným způsobem použilo ve spojení s několika zeměmi, užije se pouze o Uhrách. Zároveň potvrdil hr. Tisza výboru jménem Jeho Veličenstva onu nespornou skutečnost, že uherská hodnost královská má ráz od rakouské císařské hodnosti odloučený, samostatný a jí rovný. — V uherské poslanecké sněmovně rokovalo se pak o zmíněném inauguračním diplomu. Na návrh hr. Apponyiho započalo také do protokolu, že Jeho Veličenstvo jest odhodláno strávit podle přání uherského

národa část roku s celým dvorem v Uhrách a že bude postaráno o to, aby dědic trůnu byl vychován v uherském duchu. Schůze sněmovní 18. prosince byla pohnutá sporem mezi větdinou, která si přeje, aby při korunovačním aktu intervenoval ministerský předseda hr. Tisza jakožto zástupce palatinův, kdežto opozice si přeje, aby tento úkol svěšen byl arcivévodovi Josefovi, jehož si všecken národ přelice váží. — Ve schůzi posl. sněmovny 20. t. m. zvolen byl náměstkem palatina ministerský předseda hr. Tisza 210 hlasy, na arcivévodu Josefa připadly 103 hlasy.

Svolání říšské rady v polovině ledna 1917 lze prý pokládati za jisté. Sejde se po přestávce dvou let a 10 a půl měsíce. Českých mandátů je 108, po svolání říšské rady zasedne však na českých lavicích pouze 94 poslanců: 35 agrárníků, 12 Mladobesedů, 8 nár. sociálů, 6 neodvísilých, poměr ostatních stran zůstane nezměněn.

Porady v Praze. Minulý týden dlel v Praze místopředseda svob. p. Handel a jednal s místopředsedou hr. Coudenhovem. Porad účastnil se též hr. Oskar Czernin, bývalý vyslanec v Bukurešti.

Účinky haličské otázky. O těch uvažuje v „Osvětě“ dr. Fiedler. Ootne-li se předloha o zvláštním postavení Haliče na stole parlamentním, vynoří se samy sebou na všech stranách starší i nové ústavní tužby. Haličská reforma byla jen napověděna a již přispěchaly dva tábory, aby prohlásily své vlastní požadavky. Němci a Rusini, a je jisto, že se dostaví i ostatní, nejistý je toliko okamžik, kdy se tak stane. Vyjde-li z haličské otázky náraz k ústavní změně, sotva budou moči účinky obmezeny zůstatí na východiško nárazu. Obživne znovu zápas mezi centralismem a decentralismem nejen ve příčině otázky haličské, nýbrž zápas o roztržení moči zákonodárných a správních mezi státem a zeměmi vůbec. Vedle toho budou se uplatňovati ještě jiné tužby, vyplývající z dnešního kulturního, národnostního, hospodářského a sociálního života národů. V dějinné době, ve které klíží zárodky nových poměrů, je potřebí na naší české straně zvláště pečlivé přípravy pro pravděpodobný případ, že uvolněna bude dráha ke změně ústavy.

Požáry vzplály.

Dějepisné obrázky z doby husitské.

Napsal Alois Dostál.

Stran 120. Cena 80 hal. franko.

Vynikající katolický spisovatel zachytil velice významné scény z války husitské a předkládá je v rouchu krátkých historických povídek českému lidu. Sluší pochváliti, že při uměleckém zpracování pohutých výjevů pan autor nedává se do vleku stranicového šovinismu a že projevuje živé porozumění i pro dobré vlastnosti a strasti lidu husitského. Tudiž z pestré a velice poutavé mosaiky beletristické čtenář utvoří si správný obraz o charakteru velikého náboženského hnutí.

Objednávky vyřizuje

Družstevní knihkupectví
v Hradci Králové, Adalbertinum.

Koledy.

Vánoční svátky živě nám připomínají významný díl hynoucích staročeských tradic, které kvetly v době poměrů patriarálních.

U našich předků nebylo sebevědomí tolik přeměřené, jaké prozrazují nyní i tací občané, kteří jsou ubožáky. Byla také větší srdečnost, upřímnější sdílnost. Nyní slyšíme často hlas:

„Ať se mi zaplatí to, co mi patří — jinak mi po ostatních lidech nic není.“ Jindy zas: „Nepotřebuji a nechci žádných almužen. Ať vykonají ke mně jiní svou povinnost a pak ať mne neobtěžují.“

Dříve však bylo jinak. Závislost občana na občanu netoliko byla uznávána, ale také hluboce cítěna. Váude plno podarů. Dárky i nepatrné přijímali vetejně s díkem netoliko prostí nuzáci, ale i lidé učené a urozené. Podary byly tím vítanější, že málokde byl stanoven pevný plat, který by uživil bez odměn přiležitostných.

Podstatným zdrojem příjmů různých stavů a povolání bylo v Čechách v katolickém století XIV. a v sektářských stoletích XV.—XVI. koledování. Koledy se rozproudily vždy o významných svátcích církevních. Chudí anebo málo majetní lidé docházeli si pro dobrovolnou daň.

Jak učitel tak žák byl podporován v tehdejší době hlavně k vůli službě kostelní a jiné církevní. Žáčkům a studentům sama škola poskytovala obživu, ovšem jen skrovnou. A prostředky k výživě bylo nutno sháněti různě, nejčastěji pozebráním. Učiteli odevzdána k správě škola s tím předpokladem, že si živobytí vykoleduje. Učitelské koledy byly vázány obyčejně k časům vánočním a novoročním; k tomu však přistupovalo zvláště v době velikého nedostatku pozebrávání kdykoli jindy, které zváno rekordací. Vánoční koledy učitelské v XV. a XVI. století trvaly od 1. listopadu do 17. nebo 24. prosince, někde až do Tří králů. Pevně se časem ustálilo, kolikrát směl učitel dům od domu s žáky choditi. Kde na př. byly povoleny koledy tři, učitel směl do téhož domu nebo statku poslati pro koledu třikrát. Žel, že koleda nevynášela obyčejně tolik, aby bylo postaráno o potřeby učitelstva a žactva obstojně. Hospodáři dávali málo; čím více bylo koled, tím skrovnější byly dary občanstva. Byl to zjev ovšem smutný.

Učitelstvu v různých městech byly dovolovány nejméně tři koledy, nejvíce sedm. Když při velikém nedostatku učitelé zaváděli koledy nové, naráželi na odpor konšelů.

Rekordace zřejmě dokumentovaly velikou chudobu. Byly prvotně týdenní, ba i několikrát za týden. V Hradci Králové na př. až do r. 1566 mžda mistru, kantoru, subkantoru, kustošovi a lokátovi (tak zvání učitelé dle různého stupně hodnoty) vyprošovala se rekordací a zpíváním okolo domů každou neděli a ve čtvrtek po městě a každý úterek a pátek na předměstí.

Rozumí se, že tak častými pochůzkami škola valně trpěla. Neříká divu, že někteří oficiálové (jak říkávali učitelům obecně) se pochůzkám vyhýbali, posílajíc za sebe žáky. V tom případě však rodiče protestovali. Tedy časem se vyvinul zvyk, že ke koledování určení žáci zcela chudí, kteří jmenovaní mendikci (žebračky). Mendici byli naučení od učitelů zpěvům a řečem; k některé rekordaci byli opatřeni i světlý. Pak oficiálové čekali, kolik mendikčiny přinesou. Byla-li sbírka malá, učitelé pacholata bili. Kde byly rekordace příliš časté, nuzní chlapečci od školy přechali, aby unikli nemilosrdným oficiálům i hospodářům, kteří je vítávali hrubě. Jestliže mendikové dvakrát až třikrát týdně zběhali všesky domy ve městě i na předměstí a jestliže byli přidržováni k dlouhému zpívání v kostelích, jak skrovný pak zbýval čas na vyučování. Žebravé toulky působily na vývoj duše dětské velice neblaze. Docházelo mezi mendiky i ke krvavým rvačkám, jestliže při koledách a rekordacích z nařazení oficiálů chlapečkové vnikali do okrajků školy jiné. Lehce tedy, vysvětlitelno, že časem v některých místech stanoven raději místo pochůzek rekordáčnických plat stálý.

Jako učitelé se živil i koled oficiálů, tak žáci z žákovekých. Když mendici vykonali koledy oficiálské, koledovali pro sebe, jestliže obojí koleda nebyla spojena. Hlavní koledován žákoveké bylo v čase vánočním; ale žáci koledovali pro sebe též o sv. Mikuláš, v masopustě, o sv. Martině. Slavnosti o sv. Řehoři a sv. Blažejí měly také za účel vyžebření hmotné podpory.

Žáci chodili buď všichni z jedné farní školy najednou anebo ve skupinách. Ve zpěvech koledních byly opěvány slavnostní okolnosti při

služeb dní. Přidávány spěvy veselé, satyriky, často veilce nebezpečné. Mnohdy se oblékali pro obveselení dárce do larev a máhar.

Při vánočních koledách žáci některé školy chodili „s kalíškem“; pálili tolika kadidlo, psávali slova a křísle na dveře. Také žili pohůdky „s dělátkem“ na památku dítek poražených od krále Heroda. Larev užívají i žáci univerzity.

O Třech kráľech chodili žáci „s hvězdou“. Koledníci také v ten čas se oblékali za krále a přednášeli zvláštní řeči. Svatomikulášská koleda byla hlavní a konala se s velkou slávností. Oficiálně vybrali jednoho chlapce k představení biskupa a jiná pacholeta za rytíře. Uspořádány pestré průvody. Biskup jel na otevřeném okrádleném voze, rytíři jeli na koních v šatech poslačených a postříbených. K průvodu se přidávali i panosí, andělé, apoštolé, krejčí, čerti atd. K pochodu hráli trubáci a píšťáci. Zpívaly písně zbožné i veselé. Biskup jechal, žádkové sbírali po domech dary. Rytíř za rytířem byl provázen k rodičům, kteří si vykupovali štědrý koledou vyznamenání svých synů. Ke konci byl mikulášský oběd, vystrojený na útraty některého dobrodince. O masopustě žáci probíhali dny i noci zpíváním kantát veselým společenstvem. Z toho kynul drobný výdělek a pití v hojnosti. Leckde ustrojili si žáci s učiteli maskarní průvod, který také koledoval.

Koleda sv. Řehoře se konala kolem 12. března. Chlapci se převlékali různě a měli za průvodu v rukou prapory s malovaným papíru. V čelo postaveni mládenci větši, představující svým oděm sedmero svobodných umění. Zpívány veršiky a hledání po domech hoši ke škole schopní a výzvu, aby se dali zapěst. Veršované deklamace vyprošování dárky. O sv. Martině bývala koleda, při níž žáci zpívali a šáli husu.

Koledy žakovské ovšem měly mnoho stinných stránek. Svými potulkami pacholetů učila se drzosti a nepokojným způsobům. Čiž tedy divu, že učitelé často ani nemilovrdným bítím mládeže nepolepšili.

Kněžské důchody v XV. a XVI. věku, třeba byly velice hubené, plynuly s celé řady zdrojů, mezi nimiž byla i koleda. Každý den od Vánoc po Hromnice přišel do domu (někdy sám, jindy se svonikem nebo se žáky a učiteli), přednesl bishoptání, požehnal a vzal, cokoliv mu bylo dáno. I mezi duchovenstvem byly o koledy hádky v městě větším, kde bývalo několik far. Není divu, že mnozí kněží naléhali, aby koleda jim byla proměněna v stálý plat. Chrámoví literáři a jejich služebníci v čas potřeby také si zakoleďovali.

V době, kdy bylo vůbec slušných platů stálých málo a kdy i daňová soustava byla příliš mdlá, přirozeně se vybíralo způsobem mimořádným, přecházejícím pochozskými. Na samy kulturní potřeby se platilo ovšem velice skrovně. Ale možno se ptáti, zdali by se bylo platilo i v stoletích pozdějších mnohem více, kdyby nebyly povinné dávky přenesly vymáhány.

Pamatujte
při každé příležitosti
na „červený kříž“,
na raněné vojny, na vdovy a sirotky
po padlých našich bojovnících!
Příspěvky zasílejte na zemský Svaz katolického
Orla v Hradci Králové.

Kulturní jiskry.

Ve prospěch míru národů pracuje nyní každý upřímný rakouský patriot. »Bohemia« však připěchala 19. t. m. rychle s otiskem velikonočního programu toho občanstva, které si nevšimá ani vážných hlasů spravedlivých Němců, chtějících, aby se vláda konstitučně. Program ten praví, že se uvolní od Předlitavské území na severu (snad míni Halič) a pak na jihu (snad Dalmacie). Jaká řeč tam má mít přednost, program nepraví; ale vyslovuje požadavek, aby se tam podporovalo od státu německé školství, aby se v úřadech dopravních užívalo vnitřní němčiny; stát musí také pečovat, aby se obyvatelstvo tamější učilo německy. Pro zbývající území Předlitavska má být výhradní vnitřní úřední a služební řeč němčina u všech státních úřadů a ústavů. Německá podání musejí přijímat a vyřizovat i úřady autonomní. V kmenových sídlech národů neněmeckých smí se užívat neněmeckého jazyka v úřadech jen v míře obmezené.

O dalších požadavcích se ani nezmiňujeme. Na tato přání odpovídáme, že v omlazeném Rakousku čekáme rovnoprávnost všech národů, protože všichni ochotně nesou nyní břemena v naději, že nebudou mít méně práv než před válkou. Auto-

ri velikonočního programu měli raději pracovat k úplnému oddělení národnostních aعرصوهابوئ. Od jejich příliš smělého přání jest k vypnutí daleko již proto, že vláda opětovně ujišťuje, že nechce práva žádného národa v Rakousku zkracovat. Ostatně si měla »Bohemia« pamatovat, že »Český svaz« také stojí na stráž. Jde o opravdového rakouského patriotismu volí rozhodně jinou taktiku než onen velikonoční program.

Zase církevní poučení. »Národní Politika«, která napsala, že Arnošt z Pardubic byl vychováván v jezuitské koleji, brzy nato přinesla tyto řádky dr. Malýpetra: Znalost věcí v »Národní Politice« píše dr. J. Malýpetr v článku o barvě smutku mezi jiným: »Když oplakává církev katolická smrt Kristovu, zdobí se kněží u oltáře fialově. Když umře papež, obléká se kardinálové při konklave jen touto barvou. Šat kněží od časného středoměří vykazoval vždy trojí základní barvu smutku: černou, fialovou a bílou.« Každé školní dítě ví, že o Velkém pátku, kdy oplakáváme smrt Krista Pána, vše je v kostele černé. Barva kardinálů je purpurová (purpurově fialová). Bílá barva značí v liturgice radost.

Počet pražského obyvatelstva ve XIV. století byl dosud udáván cifrou nepřesnou. Nyní na základě důkladné studie Bedřicha Mendel dospívá k názoru, že nebylo v Praze obyvatel nad 40.000. Přes to ovšem Praha tehdy byla největším městem ve střední Evropě. Vždyť proslulý Norimberk ještě r. 1449 měl 20.165 městského obyvatelstva, Frankfurt r. 1387 asi 10.000. V době, kdy valná většina obyvatelstva zaměstnávala se prací rolnickou, i město deseti tisícové bylo považováno za obec obrovskou.

Rozvrat v rakouské internacionále. Před 10 lety v listopadu konal se ve Favoritech poslední soc. dem. sjezd, který spojoval všechny rakouské frakce ke společným poradám. Mimo Němce tam byli silně zastoupeni Češi; své plinomocníky vyslali také Poláci, Ukrajinci a Italové. Byl to veliký kongres, který pojednával o požadavku všeobecného práva hlasovacího. Shromáždění bylo velice rušné a odvážné. Když však všeobecné hlasovací právo otevřelo bránu říšské radě 96 poslancům soc. demokratickým, začal rozklad moutné strany. Čeští soudruzi začínali si počínati v odborech samostatně. Za dalších neshod došlo v říšské radě k vytvoření českého klubu; společný socialistický klub se rozpadl.

Vzrůstaly rušné smířné debaty; čeští soudruzi osvědčovali soc. dem. centrále oddané smýšlení, ale žádali za uznání některých národnostních práv. Bylo všecko marno. Vídeňští soudruzi chovali se odmítavě a také na velkém kongresu mezinárodním se jim podařilo přikloniti většinu delegátů mimorakouských na svou stranu.

Zase nové smolování, které nevedlo k dohodě! V tom začala válka, která způsobila v celé internacionále změny neutešené a zasáhla mocně i do poměrů soc. demokratů rakouských. Socialističtí poslanci haličtí odtrhli se od socialistického klubu a vstoupili do klubu polského. Příklad Daszyńského povzbudil českou socialistickou frakci ke skutku podobnému. Jediný Cingr odmítl vstoupiti do českého klubu. Italský poslanec Battisti, který spáchal velezradu, jistě také nemínil zůstatí ve společné domácnosti.

Tedy nyní socialistická frakce německá jest v naší říši izolována. Každá socialistická frakce dbá nyní výhradně o to, aby získala důvěru svého národa. Angličtí, francouzští a belgičtí socialisté dali výmluvný příklad soudruhům v Rakousku. Němečtí předáci v Rakousku Adler a Pernertorfer hlásili se v mládí k radikálním německým nacionalistům. Kdyby tedy v naší říši silnější frakce socialistická z jiného národa měla v moci centrální vedení, jistě by títo pánové v zájmu nacionalistickým také provedli odůlku. Vždyť to také prozrazují svými národnostními projevy. Rozvrat v internacionále jest trvalý, protože právě obtížná doba použila velice zřetelně, čím každý občan jest povinen svému státu a národu. Po válce bude největší obtíží různost potřeb a cílů zatusovatí, protože skutečnost bude mluvit i dále velice výrazně.

Vědecké badání o Hethitech. Již počátkem tohoto roku jsme stádně referovali o veliké kofisti českého badatele dra Bedřicha Hrozného, který objevil smysl písma klínového, jímž poopaňny desky hethitické. Hethité (Hitité, Chetové) byli mocným národem v Malé Asii a krajích okolních. Do nedávna hlavním pramenem o jejich existenci a činech byly rozptýlené údaje bibliické. Nové vědomosti nyní přirozeně se množí hlavně zásluhou dra Hrozného. Nyní se ví, že jazyk Hethitů náležel mezi řeči indoevropské; podobá se velice svislým jazykům latinskému. Možno tedy souditi, že Hethité přišli do Malé Asie z Evropy, začavše tak velice stěhování národů indoevropských do Asie. V novém území přijali kulturu starého obyvatelstva; i původní svou řeč přispůsobili jazyku starších obyvatel Malé Asie. Veliká říše hethitická kvetla v 15.—18. století před Kristem. Hlavní město Chatti rozkládalo se na výhled od dnešní Angory. Frygové a jiní kmenové indoevropští, kteří se snažili získati nová sídla, útočili na

Hethity od severozápadu, až do 12. století přelíkn tu říši strachobití. Zbývajcí malá samostatná území v Syrii do konce 8. století podlehla útokům asyrským. Hethité pak splynuli s národy, které je ujařmily.

Králověhradeckou bankovní jednotu v Hradci Králové doporučujeme co nejlepší při velkých obchodech bankovních a měnových. Podporujte při každé příležitosti svůj vlastní podnik.

Zpráva místní a z kraje.

Ve slavnostní schůzi měst. zastupitelstva v Hradci Králové dne 13. t. m. svolané vzdalo městské zastupitelstvo nejuctivější hold k nastoupení trůnu Jeho Velikčenstva. Schůzi poctili návštěvou slov. p. c. k. místodrž. rada J. Smutný. Starosta města dr. Ulrich učinil následující projev, jež členové městského zastupitelstva sloje vyslechli: »V dobách přetěžkých zkonsek, v tmách zármutku, které zahaly duše všech národů rakouských nad skolem našeho Nejmilostivějšího císaře a krále Františka Josefa I. nesmírně a poctěnaně paměti, jako v májovém jitra zazelenala se a rozkvétla nová ratolesť věkopamátneho stromu rodu Habsburského a s posvátného trůnu opustěného, na který vstoupil Jeho ch. a král. Velikčenstvo náš Nejmilostivější chaf a král Karel a Jeji Vel. nejjas. císařovna a královna Zita, jakoby kouzlem rozlila se lepš záře nového života po všech nřích naší vlasti a nadějí naplnily se duše zápasčích. Bohatší zkušenost, kterou Jeho Velikčenstvo náš Nejmilostivější císař a král tahou přípravou získati ráčí osobám brdřastvím na poli válečném i v duševních důlních našich věhlasných učenců, vedoucí síla ducha, jemnost a dobrota srdce vpravdě královského, nadšená jarost mladosti snoubící se s moudrým klidem a rozvahou dozrávající věku, dalekojdoucí vědomí a vyřízení nejskvělejších panovníckých cílů a rozhodná odvaha dověsti je ke konci vytyčenému, jsou Jeho Velikčenstvím již od počátku bezpečným průvodcem na cestě Jeho přetěžkého budoucna. Nám pak tato bohatost a souzvuk všech nejvyšších pánovnických ctností, jež září z kovových slov památneho manifestu, jímž obnovili ráčí od věků nezlomný svazek s věrnými Svými národy i z prvňáků skvělých Jeho vědy, jsou v pravém slova smyslu hvězdou východu, svítící nadějí. Slyšme jen prvé beslo manifestu císařského: »Chci býti vše, aby v nepřetržitě době zatehnaný byly hrůzy a oběti války, aby těžce poštěňovaná požeňaná míra vřícena byla Mým národům, jakmile čest našich zbraní, životní podmínky Mých států a Jeji věrných spojenců a vzdor našich nepřátel to dopustí.«

Hle, jaký čas! V krátké chvíli úder ve zvony míru! Slavná a odhodlaná lény brdého sebevědomí i vítězných síly, avšak také tóny pečlivého lidství, rozléhá se svatý jeho zvuk po všech státech starého světa, zoceluje a rozplaměňuje nehasnoucí nadšení všech, kteří život i statky obětují, na bojištích vzdálených i doma bojují a pracují za trvání, rozkvět a slávu naší vlasti, avšak zároveň srdce milionů naplňuje blahými tuchami jara. Nikdy kž snad nebudě o svatvěčeru vánočním v duši člověka znít sladceji a líbezněji stará přese naše »Narodil se Kristus Pán, radujme se!« — Slavně Svým národům hlásá Jeho Velikčenstvo ve Svém manifestu dále: »Mým národům chci býti spravedlivým a laskavým puzitelem. Chci vyspece si vřítí jejich ástavních svobod a jmakých práv a pečlivě chrániti rovnost práva všech. Moji ustavičnou snahou bude, podporovati mravní a duševní blaho Mých národů, ochraňovati svobodu a řád v Mých státech, všem pracovním členům společnosti zabezpečovati plody poctivé práce.« Po prvním zpěvu slavného slibu modlíme se, věřice a svatě doufajíce, že záhy zazní šírou vlastí naší i druhý úder, úder na zvony smíru, míru rakouských národů! Kž tato vznešená slova císařská dojdou po letech bláhové, život alicí vzájemné nevražlivosti národů naší říše nadšeného pochopení! Kž všichni národové kouzlem Jeho vůle sbliží se k sobě s vzájemnou áctou k rovnému právu všech, kž v lásce oboplně, v horlivém zápolení na všech polích lidské práce o rozkvět všestranný a o volný rozvoj bohatých svých národních individualit sami přispějí tak ke splnění nádherných cílů nejmilostivějšího mocného Svého! I prosím, abyste se mnoh na výraz nejoddanějšího holdu svého ráčili vzpomenouti Jejich císa. a král. Velikčenstev svoláním: Jeho císa. a král. Velikčenstvo, náš Nejmilostivější císař a král Karel a Jeji císa. a král. Velikčenstvo, naše Nejjasnější císařovna a královna Zita nechť žijí! — Sláva — sláva — sláva! (Shromáždění propuká v nadšené trojnásobné volání slávy.) — Přitomné slovatného p. místodržitelského rada, jemuž iménem městského zastupitelstva za jeho osobní přítomnost, kterou se projevu našemu vzácného dostalo lesku, nejvroucnější děkují, prosím, aby náš loyální projev iménem velkého obyvatelstva města učiněný ráčili blahovolně tmořití ke stupňům Nejvyššího trůnu. — Pan c. k. místodržitel rada J. Smutný odvětil takto: »Váženy pane starosto! City vroucí lásky a oddanosti, které jste ráčili slovy tak krásnými a hluboce prociťnými projevit, iménem velkého obyvatelstva král. věn. města Hradce Králové, jsou společným posláním všech národů, a city ty také v nynější době, kdy se opřít nivy vlasti naší znovu a vydatněji zazelenají, jsou nám

...zámek, na němž stojí jeho vnitřní nádobu. Na...
...který má ráti pronést a děkují Vám za čest, kterou
...jste mi ráci projevili pozváním k dnešnímu slavnostnímu
...vašemu shromáždění. Rád jsem přišel nejen jako č...
...řední funkcionář, ale i jako váš společník. Rád bych
...čest na vašem konání, rád přičiním ruku v ruce s Vámi
...a chci se i dnes rád přičiním, abych vám, pane sta...
...roste, i městské radě a celému zastupitelstvu za vše bo...
...né, co jste vykonali v době více 2 let na poli vna...
...necké a humanitní práce, srdečně poděkoval, i prosím,
...aby jste jako dosavadě pracovali s námi společně ke bla...
...hu vlasti, veřejnosti i k blahu povždy poctivého a loy...
...álního města. — Z jednomyslného usnesení měst. za...
...stupitelstva zaslána byla nejvyšší kašimírní kanceláři
...holdovací depeše.

U Živnostenské banky v Hradci Králové
uprávno bylo v době od 28. listopadu do 14. prosince na
V. rakouskou válečnou půjčku celkem 1.264.000 K (z
toho 701.050 K na 40letou a 1.163.000 K na 5 a 10letou
pokladní poukázky), z čehož upsal: Otokar Čížek, správ...
ce velkostatků ve Sloupně 500 K, Zdeněk Fiedler, stud...
reálky zde 100 K, Bohumila Svobodová zde 200 K, Ja...
roslav Škareda, stud. v Třeběchovicích 400 K, Jaroslav
Škareda, obchodník tamtéž 200 K, Městská spojitelná v
Rychnově n. Kn. 125.000 K, Karel Teinitzer, patronátní
komisař v Libčanech 1000 K, František Moudrý, c. a k. ma...
jer, Smíchov 2000 K, Patronátní úřad ve Studenci 2100
K, Ferdinand Zuzka, řezník, Nový Bydžov 50 K, Ře...
mesnická beseda tamtéž 100 K, Arnošt Schreiber, maji...
tel pivovaru tamtéž 5000 K, Anna Vičková, soukromní...
ce v Proseči 13.000 K, Partikulární pokladna, Nový Byd...
žov 1000 K, Všeobecná živnostenská záložna v Náchodě
5000 K, Josef Bačina, továrník v Opatovicích 10.000 K,
Josef Mršák, mistr kolářský, Lhota pod Libčany 1000 K,
Marie Nysková, maj. hostince, Těchlovice 1000 K, Ant...
Klečka, Velké Babice 400 K, Marie Panchartková, Lho...
ta pod Libčany 500 K, Josef Ječmínek, rolník, Málso...
jedý 1000 K, Jan Štefan, maj. realit tamtéž 1000 K, Růž...
Němečková, vdova po vrch. řediteli, Opolany 3000 K,
Jindřich Črha, továrník a starosta, Lomnice n. Pop. 8000
K, dr. Adolf Konečný, advokát v Jaroměři 6000 K, Jiří
V. Dlouhý, ředitel měšť. škol, Nové Město n. Met. 1000
K, V. P. Červený a synové zde 200 K, J. Katschner
a syn zde 4000 K, Lad. Haněl, ředitel zám. školy v. v.
zde 500 K, Josef Šarson, majitel závodu kadeřnického
zde 1000 K, Marie Šoubová, vdova po obchodníku Ku...
kly 100 K, Vzájemná pojišťovna proti škodám z ohně
Žamberk 3000 K, dr. Šimon Klepetář, obv. lékař Třebe...
chovice 1200 K, Alfred Sallak, vrch. inženýr zde 2000 K,
Josef Molík, c. a k. správce velkostatků Nedelbát 1000
K, Dřst. load 18. pět. pluku Česká Lipa 20.000 K, Ob...
čanská záložna v Lomnici n. Pop. 20.000 K, Záložní ú...

věrné dlužce zde 500.000 K, Pochoditelská společnost
zde 9000 K, Max Fischer, velkoobchodník zde 15.000 K,
Josef Fischer zde 1000 K, P. V. Pála, společnost s r. o.
zde 11. 10.000 K, V. Reicht, inženýr zde 5000 K, Jarmila
Červenková zde 400 K, Občanská záložna v Rychnově
n. Kn. 50.000 K, Rudolf Karol, továrník zde 2000 K, Růž...
Sommerová, choť 'avárka zde 7000 K, Jiří Sommer,
studující zde 500 K, Mařenka Sommerová zde 500 K,
Helena Sommerová, studující zde 500 K, Spojitelná
Smilická pro obec Smilice 30.000 K, P. Polický, továr...
ník v Jaroměři 100.000 K, Vojtěch Macháček Žamberk
100 K, Otakar Prokop, mlynář tamtéž 1000 K, A. Mašek,
obchodní mlýn Klatovy 5000 K, S. Schleissner zde 2000
K, Biskupská konsolida zde 5000 K, J. Seyfried, továrník
Kukleny 24.000 K, Jan Střemcha, majitel mlýna Kydlínov
10.000 K, Amálie Ledebrová, studující zde 600 K, žáci
školy v Roudnici 700 K, Marie Dušková, hostinská v
Roudnici 1000 K, Josefa Sokoláčková, majitelka domu v
Chlumci n. C. 1400 K, obec Oujezd 1000 K, R. Schmidt,
stavitel zde 10.000 K, Václav Pavlík, majitel mlýna v
Opočtě 10.000 K, Josef Bača, továrník Holéšovic 10.000 K,
Václav Bača, majitel realit tamtéž 10.000 K, Václav Jar...
kovský, prokurista Živnobanky zde 500 K, Ant. Mašek,
ředitel Živnobanky zde 1000 K, Jan Zbořil, úředník též
300 K, Marie Němcová, úřednice též 100 K, Marie Bou...
dová, úřednice též 500 K, městys Kukleny 4000 K, Rud...
a Boh. Prosovi, Rosnice 1000 K, Josef Syřáček, rolník
v Roudnici 1000 K, Bohumír Kašpar, stud. zde 200 K,
Městská spojitelná v Novém Městě n. Met. 22.000 K,
Jaroslav Valta, stud. zde 50 K, Fr. Kuhn, stud. zde 100
K, Jaroslav Brzek, stud. zde 50 K, Bohumír Burkon, stud...
zde 100 K, Čestmír Matušík, stud. zde 1000 K, Karel Bu...
reš, stud. zde 50 K, P. Jan Selichar, farář Ném. Rybná
1000 K, Julius Tomeš, obchodník Žamberk 1000 K, Ed...
Ponec, c. k. okr. komisař tamtéž 200 K, Emil Troida,
c. k. okr. vrch. komisař a správce okr. hejtmánství
tamtéž 300 K, Ant. Šimon, řid. učitel Klášterec n. Orli...
200 K, Jan Jehlička, učitel Ném. Rybná 100 K, městní na...
dace Anny Diviškové při kostele tamtéž 400 K, nadace
Anny Vychytilové na udrz. kříže tamtéž 100 K, František
Ježek, ředitel škol Žamberk 1000 K, Spojitelná města
Chlumce n. C. 30.000 K, Václav Pláčil, řid. učitel v Klam...
oši 200 K, Ant. Čapek, rolník Radoňov 1000 K, Městská
spojitelná v Lomnici n. Pop. 10.000 K, Jaroslav Taussig,
studující zde 1000 K, Občanská záložna v Rychnově n.
Kn. 9000 K, Městská spojitelná v Úpici upsal za p. K.
Rejska, řed. továrny tamtéž 1000 K, za ostatní své vklad...
atele 2500 K, Josef Čáslavský, továrník Týniště n. Orli...
5000 K, P. Fischer, velkoobchodník zde 3000 K, Kristina
Syráčeková, rolnice v Roudnici 1000 K, Jan Bujet, drog...
ista Třeběchovice 1400 K, Anna Macháčeková, c. k. poš...
mistr. v. v. zde 200 K, Jan Erben, řid. učitel Roudnice
700 K, Alois Šeda, řed. škol zde 1000 K, Fanny Riemerová
zde 3000 K, František Bouda, zeni. stav. rada zde 1000

K. Mařenka Rybová, stud. zde 100 K, Společný rol. cu...
krovar v Předměstí n. L. 20.000 K, Marie Šoubová,
vdova po obchodníku Kukleny 100 K, J. O. Otto hrabě
Harrach ve Vídni 1.000.000 K z toho u zdejší filialky
250.000 K).

Větší dluhy na V. válečnou půjčku u České banky
m. v Hradci Králové jsou následující: JUDr. Jar. Novák,
nadporučík zde 1000 K, Josef Schwarz, voj. správce zás...
sbora v. v. Náhon 1000 K, Em. Schömann zde 1000 K,
K. Nepasický, dirigent Čes. banky fil. zde 1000 K, Z. Hel...
ler zde 1500 K, Spojitelná a záložní spolek Lukavice u
Rychnova n. Kn. 5000 K, Vilém Waldek, hosp. rada Ko...
stelec n. O. 5000 K, Karel Müller, nájem dvora Forberg
2000 K, nemoc. pokladna soukr. úředníků zde 1500 K,
Kummer a Zöllner, společnost s r. o. Častolovice 10.000
K, V. Ornst, velkostatek Správníce 1000 K, Josef Vož...
nílek, majitel autom. mlýna Předměstí 20.000 K, dále
pro své dítky: slečna Mařenku 5000 K, Josefa 5000 K,
Františka 2000 K a Jana 2000 K, celkem 34.000 K, sl...
Alena Faltinová, Předměstí n. L. 2000 K, Spojitelná
města Chlumce n. C. 25.000 K, Fr. Háj, stárek Roudn...
ce u Dobřenic 1000 K, Marie Charbáková, rolnice tamtéž
1000 K, Rudolf Vanický, výroba lihovin Třeběchovice
1000 K, Karel Světlík, továrna nedobytných zámek Tře...
bechovice 3000 K, Prostřednictvím Obč. záložny v Tře...
bechovicích upsal: sl. Marie Bervidová v Třeběchovi...
cích 2000 K, Wilma Kopsa tamtéž 2000 K, Václav Bran...
dejs, rolník Nepasice 1000 K.

Spojitelná Královhradecká upsal na V. válečnou
půjčku rakouskou pro účet svůj vlastní 1.000.000 K, pro
účet svých upisovatelů dosud 3.000.000 K, dále upsal zá...
stupitelský okres královéhradecký 200.000 K, obec rov...
něž 200.000 K a svolila, aby ze zádušního jmění uprávno
bylo celkem 45.000 K.

Usnesení městské rady ze dne 18. prosince: Sokolu
přenechá se divadlo na tělocvičný večer na některý den
mezi 28. lednem a 4. únorem 1917. — Oprava dlažby u...
lice mezi děkanstvím a pivovarem provede se na jaře
r. 1917. — Vzdají se díky pp. Bernardu Stükgoldovi,
továrníku, za 254 K věnované na teplé snídání pro chu...
dé školní dítka a dru Ed. Maiburgovi ve Smilčích za
50 K pro místní chudé. — Jednotě divad. ochotníků
Klicpera propůjčeno bylo městské divadlo na 11. února,
4. března a 1. dubna 1917. — Zvýšeno bylo několik chu...
dinských podpor. — Nadace pl. Josefy Červené udělena
byla pl. Marii Benešové.

Obchodní, živnostenská a průmyslová ústředna v
Hradci Králové konala dne 19. prosince schůzi prezidiá...
ní komise za předsednictví prezidenta Ústředny dra Ul...
richa. Po avšání přítomných vzpoměl prezident Ústřed...
ny těžké rány, která stihla veškerou říši úmrtím Jeho
Vel. císaře a krále Františka Josefa I.; jímavý tento
projev smuteční vyslechl přítomní stolice, stejně jako
užnění hraběte odhodnosti obchodních a výrobních

Vánoce v poli!

Teplé svetry: K 10-50, 20—, 45—, 60—	Teplé rukavice: K 1-50, 3-50, 6—, 12—
Teplé vesty: K 12—, 14—, 20—, 50—	Teplé nátepnyky: K —80, 1-20, 3—, 5—
Teplá trika: K 7—, 9—, 11—, 20—	Teplé kukle: K 1-50, 2-50, 3—, 4-50
Teplé spodky: K 7—, 10—, 20—, 35—	Teplé šály: K 2—, 4-50, 6—, 9—
Teplé ponožky: K 1-50, 3-50, 8—, 14—	Navin. kamade: K 5—, 6-50, 8—, 12—

Vojenské misky.
Jídelní přístroje.
Skládací vaňiče.
Pevné nože.

Nepromokavé pláště.
Nepromokavé peleriny.
Nepromokavé vesty.
Nepromokavé kalhoty.

Kožené spodky.
Kožené vesty.
Spací pytle.
Vlněné přikrývky.

Co je levné?

V dobré jakosti
je levná cena.

Vánoce doma!

Pro dámy:

Pro pány:

Impregnov. pláště.	Sport. svetry.
Gumové pláště.	Modní jupičky.
Sport. mod. klobouky.	Punčochy.
Sport. mod. čepice.	Kapsonky.
Sport. mod. šály.	Manšetry.

Bílé prádlo.	Nádherné kravaty.
Barevné prádlo.	Lince, manšety.
Hedvábné prádlo.	Šle. Rukavice.
Modní kabáty.	Ponožky. Holo.
Zupany. Ranníky.	Parfumerie. Mýdlo.

Výroba prádla
dla míry nezvýšené.

Prádelna, žehlárna.
Prádlo se z domu odebírá a doručuje.

Závod
svoji solidností
a
dobrým zbožím
získal sobě
v každé třídě
zákaznictva
velikou oblibu.

PAVELKA

Hradec Král.

Proti Grandu.

Zajisté uznáte,
že v odborném
závodě prádlem,
modním zbožím
koupíte nejlépe.

Výprava vojaka!

Největší, jinde
nevidaný výběr
v každé velikosti
a ceně.

Moje ceny
za dobré zboží
jsou levné.

Již třetí vánoce v době válečné!

V nynější válečné době za nejvhodnější dárek k Ježíšku doporučujeme Vám knihu

== a to knihu původní, českou. ==

V tomto směru nabízí se Vám **naše knižkárství**, které jest v nejvhodnějším
výběru a množství zásobeno.

Pro tu drobotinu naši vkusně upravené **obrázkové a ilustrované pohádkové knihy.**

Pro dospělejší mládež různé cestopisy, romány, díla básnická, jakož i spisy beletristické pro dospělé.

Na skladě též v hojném výběru. **alba na dopisníky a podobanky, pamětníky, moderní papíry v obálkách, jakož i ve skvostně vypravených kartách, modlitební knížky a obrazy svatých.**

**Neopomeňte si před nákupem dárků
prohlédnouti výkladní skříň**

**Družstevního knihkupectví a nakladatelství
v Hradci Králové, Adalbertinum.**

vrstev severovýchodočeských vácí novému panovníku. Místotajemník dr. Viškovský nastínil povšechně vývoj hospodářských poměrů v tomto roce. Dle dnešního dne projednáno bylo v Ústředně 3176 protokolárních čísel, v příslušném Ústavu pro zvelebování živnosti 443, v Družstvu k nákupu strojů 561, ve Svazu východočeských elektráren 133, dohromady 4313. Jakkoli konání schůzí bylo nutno, vzhledem k mimořádným poměrům dopravním omezení, byla kancelář s činností trvale v intenzivním styku, hlavně pomocí občasných cirkulářů. Projednan prezidentem přednesený návrh na jmenování místotajemníka dra. Viškovského druhým sekretářem. Návrh ten byl přítomnými jednohlasně přijat, když jej byl c. r. rytíř Bartoň vřelými slovy uzácní pro činnost družitého sekretáře doprovodil. — Projednána řada záležitostí osobních, zejména poskytnutí drahotného přídatku úřednictvu.

Na s. k. gymnasia bylo dosud upsáno na V. válečnou půjčku od žáků 24.350 K., od profesorského sboru 4400 K., celkem 28.750 K. Výsledek to zajiště velmi čestný!

Výběžek XV. hudebního večera pensionátu císaře a krále Františka Josefa I. čísl. 112 K 32 h; byl odevzdán ve prospěch osiřelých dětí po padlých vojinech.

**Dar. Pan Julius Pokorný, soukromník v Hradci Králové, daroval k vánocům Obecné kuchyni 20 K. Ba-
diž mu vřelý dík a kež najde ušlechtlý jeho čin hodně
následování!**

Blahodostavná kuchyně v Hradci Králové zastavila svou činnost. Příčinou toho jest poměrně malá návštěva, která svědčí, že na ten čas nejví se nejnmutnější potřeba není jinak blahodárné instituce. Zastavení činnosti jest však pouze dočasné, neboť správa kuchyně jest ochotna započítati znovu s vyvářením obědů, jakmile by podnět přehlásek byl takový, aby zaručoval přiměřené krytí poměrně značné režie.

Východočeské divadlo. (Repertoire od 12. do 19. t. m.) Největším poměrně úspěchem v této době může se vykázáti činohra, jejíž výkony ve vhodně volených hrách dosahují obdivuhodného stupně uměleckého podání. Sledním manžel od G. Dregelyho (středa 13. t. m.) je veselohra velmi vtipná a svižně psaná, budící zájem až do konečného rozuzlení. Lily poslední z výbojného rodu Kurážových, umíní si získati lásku i ruku poslance dr. Tannera, známého don Juana a odpárce vážné ženitby. Pomocí svého švagra Karstena a jeho hrozných nástrojů vtipnou lest. Karsten namluví totiž Tannerovi, že pod jeho jménem pojal za choť dívku, s níž byl zapředen náhodné dobrodružství a žádá ho o intervenci, ježto vlastní stav věci jsa ženat už déle tajiti nemůže. Dívku přivádí s sebou. Tanner, zprvu na rozpátek a rozhněván, je uchvácen půvabem neznámé tak, že je odhodlán nabýti skutečně svých práv co manžel. Než jeho paní dle jména zase lstně mu uniká; nabídnou-li se Karstenové paní za vychovatelku její dcerušky. Tanner poprvé v životě rozrušen, v blouňbě duše je zdrcen nad možností takového poměru k ženatému muži a když konečně je pozván od paní Karstenové na hopy, nemá tu rozhořčen zájmu, ba ani pro poslední z rodu Kurážových, až tu také žije. Tu však k svému překvapení shledá, že tato dívka, ona vychovatelka a předmět jeho snů je jedna a táž osoba, jeho milovaná Lily, čímž oba dosahují cíle svých tužeb. Hlavní roli Lily sehrála s vervou vlastního svému talentu velmi podmanivě sl. Petzová. Ostatní hlavní: Dr. Tanner (Hubáček), Karsten (ed. Jerábek), Elisabeth (sl. Klokotská) dobře přiléhaly a zvlášť Dornwald našel v p. Janském výborného interpreta. — Ve čtvrtek 14. t. m. hostilo divadlo naše největší umělkyni naší národní scény p. Marii Hübnerovou, která vystoupila ve hře F. V. Krejčího Povodeň. Hra sama neomutně zakotvena dosáhla zdařilým provedením a hlavně všem vystoupením p. Hübnerové velkého úspěchu. Hrála dšť, protříně hráze a konečná povodeň je lastním předmětem a hybnou pákou děje. Povodeň je taká, aby Karel, starší syn p. Janoušové, došel vyslyšet svých citů lásky u Marii, mladé učitelky, dleci u své tety návštěvou. Dosud zásadně odírala, přiznati se k lásce ke Karlovi, až kritický okamžik všeobecného nebezpečí, kdy vidí život Karlov odvahou jeho ohrožen, vrhne se v jeho náruč k prvotní políbce —, aby ho ztra-

šla navždy. Povodně je třeba, aby očistila všecky propuklou netušenou slou u Ladislava, mladšího bratra Karlova. Mladá, záletná paní inženýrová Hloušková, dleci v krajině té na letním pobytě, z nudy strhne nezkášeného mladíka ve svá osídla. K vytoženému Láďovu přání, být s ní o samotě, dojde zrovna v okamžik, kdy povodeň prorazí hráz rybníka a zalévá celé údolí dravým proudem. Mladá paní, nechťe být kompromitována, přímo vystřel Láďu při příchodu záchranců za dveře k řece vedoucí, zapře jeho přítomnost a odchází. Láďa, jenž šťastnou náhodou zachrání se z dravých vln, sezná ovšem osamětou hru svůdné ženy a vrhá se s radostným výkřikem na věrné srdce matčino, která ztrativši Karla zahynuvšího při záchráně bratrův, na lézá Láďu zachráněného z dvojité nebezpečí — povodně i přiválu zhoubné vášně. — Necítím se dosti povoláním mluvit o výkonech p. Hübnerové, soudím však, že takovou matku, jakou zahrála málo umělkyně, ježž hta svou přirozeností a opravdovostí citů dojala do největší míry, nepodala by žádná jiná. Z danu činohry stály nejvýše v provedení úloh sl. Klokotská (Mařena), která našla pro svojí úlohu velmi přirozený a působivý výraz, a sl. Petzová (př. Hloušková), zvláště v intimní scéně 2. jednání. Z páru rozhodně nejlepší byl p. Janský (dr. Pelc) a dále p. Hubáček (Láďa). Řed. Jeřábek nenašel vhodného gesta ani výrazu řeči pro svou úlohu (Karel), což snad zaviněno i počáteční nesmělostí hraa druhého našeho hosta, žákyně to dramatické školy p. Hübnerové, sl. Sloepnické (Marta). Než stečna, průběhem hry zbavivši se trémy, prokázala velmi dobrou školu, kdežto p. Jeřábek zůstal stále tým. Tež maska jeho v posledním aktu, kde vytažen je z vody a ze smutiny sáhl na tvář, byla možná. — ~~Pokračování v příštím čísle~~ — ~~Grünová (předst. 18. t. m.) patří k zajímavým ukázkám~~ genové veseloherní tvorby, při níž komika spočívá hlavně v účelné charakteru a typických scén rodinných i společenských určitě třídy Hdl. Takovým podatelným typem je obchodní cestující Bölskei, neúnávný v řeči i pokusech, jenžž po různých vyhazovech a nezdarech podal se dosud toužené ruky Liliny. Pan Hubáček v této roli byl jediným slovem výborný. Trochu snad silnými čarami kresleny jsou charakteristické obrazy z rodiny manželů Grünových, jež znamenitě podal a vystihl p. Janský a p. Třebovská. Rovněž tak ostře podána je „hádavá“ scéna mezi Grünovými a Blochovými (p. Mušek a p. Pokorná). Naivně roztomilou a přec energickou ve svých přáních byla Lila sl. Klokotská. Pan řed. Jeřábek měl zde zase šťastný den. Rozhodně úlohy jako byl Szabo mu lépe sluší a jsou zcela přijatelné. Ostatní figurky, p. Sonenfeldová (sl. Renetová), ~~paní (p. Petzová) byly dobře schráný~~ Jan p. Souhar) vyniká se zcela průměrným podáním v obou viděl se nejraději za kulisami. Souhra byla veskrze dobrá. — V opete a operetě dávány reprisy, jež při opeře (Dvě vdovy a Dalibor) nedosahovaly brouně prvního provedení. Nově dávána v úterý 19. t. m. Massenetova opera Manon Lescaut. Tvorbou i úpravou díje dle Prévostova románu ne nepodobná Bohemě vývolává dramatickými scénami silné efekty, jež velmi účinně jsou podporovány náhodou a výstižnou hudbou. Provedení, odmyslíme-li si všechny nedostatky poměry způsobené, lze nazvatí zdařilým a jevílo pečlivé nastudování v sólech, ensembli i orchestru. Největší zásluhu o úspěch představení měli p. Kramperová (Manon) a p. Leitler (kavalír des Orieux), kteří ~~in a p. Jeřábek~~ raného, nadšeného potlesku mohli vyžádati, jak naše obecenstvo dovede oceniti poctivou uměleckou snahu, která u obou tohoto večera byla na nebyvalé výši. Pan Leitler (scéna v hovorně semináře sv. Sulpice) našel o-etně sebe a uchvátí jak působivou hrou, tak krásnou hlasu a uměleckým provedením. Z dalších p. Zárba a slousloužitelné uvádění p. Patocka (hrabě des Orieux), p. Horského (Guilet). Ani p. Stejskal (Lescant) a p. Machystal (Bretign) nebyli z nehoršičích. Díje dle di-ových prostředků svědomitě postarala se o účelovou výpravu opery. Některé scény (hovorna u sv. Sulpice a první v Transylvanii) lze zvláště vytknouti jako z-
— C.

Východočeské divadlo. V sobotu 23. t. m. vystoupí hostinsky Mistr Eduard Vojan ve skvělé své roli Shy-

lupka, vč. hř. Kupcovské. V neděli slavná divadel-
návštěva. V pondělí 25. t. m. odpoledne o 3. hod. 3. hod.
opera jejího pastorkyňa od Leos Janáčka. Večer u páte-
hod. operní novinka Dám u tří děvčátek s hudbou F.
Schuberta ve zpraování Bertiové. V úterý 26. t. m. od-
poledne o 3. hod. napoleón Dám u tří děvčátek.
Večer u páte 8. hod. Smetanova opera Prodává nevěsta.
Ve středu 27. t. m. vystoupí pohostinský Olga Bocová,
Valušková v titulní partii. Bizetovy opery Gamme.
Partii Micaely zpívá pohostinský Jana Richtrová, která
pohostinsky zapěje i v Prodává nevěstě. Mařenky. Ne-
čtvrtek 28. t. m. co 12. hra v předplacení večer Fibolgy.
va opera Šárka. V partii Přemysla vystoupí pohostinský
barytonista A. Novotný, člen opery Národního divadla
v Praze. V pátek 29. t. m. ve prospěch komika Václava
Poláčka opereta Jeniček se vrátí . . . od E. Kármána.
Na sobotu 30. t. m. určena premiéra úspěšné novinky
Národního divadla v Praze Naše babička od Viléma
Škocka (13. hra v předplacení). Opera studuje Mozar-
tovu operu Don Juan, ve které titulní partii bude zpé-
vatí Mistr E. Burian. Opereta chystá Nedbalovo Vmo-
brání, jehož premiéru a představení Polské krve bude
pohostinský dirigovati skladatel sám. V číněře nále-
dová budou Strašidla od Ibsena.

Nedělní klid v živnostech obchodních o Vánocech. Pro živnosti obchodní platí klid nedělní toho času v plném rozsahu. Dle platných předpisů smějí býtí veškeré obchody otevřeny u dvou předvánočních nedělí a o Štědrém dnu od 8 do 12 a od 2 do 6 hodin, na Boží hod pouze obchody potraviní od 7 do 11 hodin. V neděli 31. prosince lze provozovati veškeré obchodní živnosti od 8 do 12 hodin, obchody potravinami, zbožím papírnickým a psacími potřebami též odpoledne od 2 do 6 hodin.

Zákaz prodeje tabáčních výrobků v hostincích. C. k. ministerstvo financí zakázalo až na dále veškerý prodej a vešléké přenechávání tabáčních výrobků návštěvníkům v hostincích, hotelích a kavárnách i v těch případech, když majitelé těchto živností jsou zároveň domácími trafikanty. Uvádějíce tento zákaz ve veřejnou známost podotýkáme, že přestoupení tohoto zákazu bude mít za následek trestní důchodkové vyšetřování nejen pro majitele hostinských živností, jejich pomocný personál, ale i pro jejich hosty. — C. k. vrchní finanční rada a okr. fin. ředitel Režný.

Seznam cen za týdením trhu v Hradci Králové dne 16. prosince 1916. 1 kg: pšenice 3 K, vikev 1.20 K, jablek 3.90 K, cibule 1—1.20 K, mrkve 48—56 h; 1 q: jetelového semínka červeného 400 K, 1 kopa: zelí 30—40 K, kapusty 7—18 K, drobné zeleniny 2—2.20 K, ořechů 0.90—1.10 K, 1 hl jablek 40—68 K, 1 pár podsvinčat 80—120 K. — Přivezeno bylo: jetelového semínka 10 hl, jablek 38 hl, ořechů 2 q, cibule 2 q, mrkve 2 a pár q, zelí 4 kopy, kapusty 18, drobné zeleniny 15 kop, podsvinčat 28 kusů.

Záložna v Hradci Král.

Janské náměstí č. 168.

Vklady na knížky 4%. —
Půjčky. — Úvěry osobní. — Zálohy,
diskonty účtů a směnek.

Smřice. Odštepny spolek zem. pomocného spolku Červ. kříže pro král. České pro Smřice a okolí pořádá ve prospěch Červ. kříže v měsíci únoru v den sv. Štěpána 26. prosince koncertní večer. **Leak.** účinkují: Koncertní pěvkyně pl. M. Jančová, choť vrch. Inž. a Hradce Král., absolventka konservatoře sl. M. Nováková z Prahy, sl. K. Nováková a sl. MUC. Lib. Zemková ze Smřic, virtuos na housle p. St. Novák z Prahy, p. K. Hůlka, asistent cukrářu v Basmicích, p. J. Materna, ředitel cukrovary na Mělníce. Začátek určitě o 8. hod. večer. Při jednotlivých číslech se vchody uzavírají. Ceny míst: Křesla I. a II. řada 2.20 K, další řady křesla 2 K, I. místo 1.50 K, II. místo 1 K, III. místo 60 hal., galerie 40 hal. Předprodej lístků u p. Ad. Máhlra, od 20.—22. prosince.

Zeliv. Praemonstrátský klášter Zeliv upsal na V. rak. vál. půjčku 180.000 K, na všech 5 rak. vál. půjček celkem 650.000 K. — U nového pražského metropolit. kníže. Milosti Pavla hr. Hayna složil svůj poklonu a byl blahosklonně přijat vso. opat žilavský Sal. Roubíček. pondělí 18. 4. m.

Náhrada za obuv!

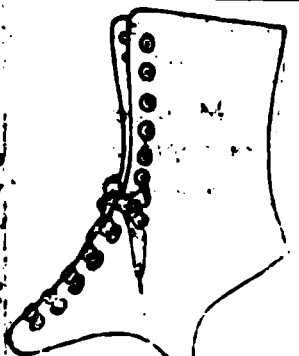
Moderní kamaše

velmi praktické, pro
níže vysoké boty
vypadají jako v celku

V různých barvách a odstínech

**Nę skladę **

J. Pavelka, Hradec Králové,
- proti Grandu. -

Největší kulha původních bajek českých, „Jiskry z popela“, čtvrtá kniha chodských bajek od J. Fr. Hrušky, s bohatou výzdobou akad. malíře Lad. Nováka, právě vyšla. Známý chodský folklorista obnovil u nás zájmu o bajku. Skladby jeho s lidovými náměty podávají především idey a názory, v nichž kotvily silné mravy starých Chodů. Tají se v nich pod alegorickým pláštěm drobných příběhů a symbolických výjevů z přírody pravdy vznešené a staré, z nichž některé právě dnes naše činí znova moderními a nutnými, jako abstinence, střádání, vytrvalost v práci, zbožnost, láska k domovinu, svornost, čestnost slova a jiné. Stručná forma bajky působí rychle svou účinností, někdy i vtípečně; lidy vábí k přemýšlení jako vážná hádanka. Při tom vede stále k pozorování přírody a jejích obdob v životě lidském. Ve čtyřech knihách chodských bajek, z nichž „Jiskry z popela“ i bohatým obsahem i nádhernou výzdobou stojí nejvýše, užil auctor vedle poznatků z dlouholetých studií o svém rodném lidu, také odborných zkušeností ze školy. Proto byly bajky chodské už před časem ve čsl. c. k. zemskou školní radou doporučeny

Předplatte Obnovu vojním v poli!

kaňovním školním. Ale poněvadž čerpali látku z přirozené životní moudrosti lidu a to z kmene tak význačného, jako byli staří Chodové, budou vždy bajky Hruškovy milovány a cennou četbou lidí a všech přátel lidové kultury v duchu domácím. — Nakladatelství Československé akc. tiskárny v Praze II., Spálená ul. 15.

«Česká Hudební», roč. XXII., čís. 15.—16. Doba adventní zastoupena je zde «Vánočním zpěvem» od starého českého mistra doby rokočka Fr. X. Brixiho a v znamenité úpravě Jan. Ev. Zelenky dojde tato dobrá a snadná skladba zasluženému pozornosti. Pro dětské hlasy dvě «Vánoční písně» Fr. Procházky hodí se dobře školám. Velmi pěkný umělecký kousek pro klavír «Intermezzo» uvedl J. Č. Drahoňovský a sol. píseň Jar. Bradáče «Jablko» ukazuje velkou rutinu autorovu, jest nejen moderně, ale i poutavým slohem pracována. «Preludeto» Julia Procházky jest vědná a snadná práce. — V literární části nalezneme posmrtný článek «Za Juliem Fučíkem», J. E. Zelinky «Z retrospektivy», črta vázaná k přiloženému opus Brixiho a zvláště potřebný všem ředitelům kůru «Directorium chori». Mimo to jsou zde krásné básně Sařky a Voř. Zelinky, menší články a zprávy hudební. — «Č. H.» vychází v Hote Krtíně (16. krát do roka), roční předplatné 12 K.

Křesť. (Kostelní zpěv.) PPI zádušních službách Božích za Jeho Veličenstva přednesl zdejší sbor Bezečného trojhlasé Requiem; Dies irae chorálně z Manny, Libera od Zollera. Na Vše svatě zpívána Hallerova trojhlasá Missa Sexta. Introitus a ostatní vše chorálně. Pange lingua trojhlas. od M. Hallera z téže mše. Na svátek Neposkvr. Početí P. Marie dávala se Wittova Missa Exultat pro dva hlasy a varhany. Offertorium Zhl. od Wiltbergera. Graduale atd., Vatikánský chorál die vydání M. Springera. Pange lingua tříhlasé od M. Hallera op. 89. bez doprovodu. U příležitosti nastoupení Jeho Veličenstva na trůn 17. prosince přednesena Říhovského Missa St. Aloisi pro 2 hlasy. Offertorium O salutaris Hostia od Heklinga op. 6. Pange lingua od Šteckra (Cyril). Při odpoledních službách Božích zpíván 23. žalm od B. Kleina. Harre meine Seele od Caesara Molana. Kaiserlied od Beethovena vesměs trojhlasně.

Již vyšel Klavírní kalendář na rok 1917. Zajímavý, bohatě ilustrovaný mističní kalendář o 112 stranách s pěkným úvodním obrazem. Nákupní pramen «Družina sv. Petra Klavíra, Praha II., na Zbořenci 15». Vhodný dar pro každou křesťanskou rodinu. Cena 1 kusu 80 h. Při odebrání 12 ex. obdržel se 13. zdarma. 100 kusů 70 K.

Kalendáře Matice Cyrilo-Methodějské jsou již skoro ze tří čtvrtin vyprodány. Proto nechť ti, kdo ještě větší objednávky učinili chtějí, oznámí to sekretariátu Matice Cyrilo-Methodějské v Olomouci na Dolním nám. 17. zavčas. Ide zejména o objednávky, které nutno poslati dříve, aby došli na místo brzy. Kalendáře se všeobecně líbí, ježto mají obsah uvědoměle katolický. Mnohé kalendáře s nimi vůbec srovnání nesnesou.

Obsah č. 12. brněnské «Hlady». Fr. Valach. K úpravě katechismu. Jan Tenora. Účast kardinála Dietrichštejna za boje mezi arciknížetem Matyášem a Rudolfem II. roku 1608. Jiří Sahaňa. Rozhled po husovské literatuře z r. 1915. Václav Kubíček. Z dějin města Loštice. Posudky. Rozhledy: náboženský, vědecký a umělecký, vychovatelský, hospodářský, politický a vojenský.

Obyvatelstvo říše rakousko-uherská. Dle výsledků posledního sčítání lidu jest v této říši dle národnosti: Němců 11,987,701, Maďarů 10,061,549, Slovanských 22,339,285, Latinských 3,992,569. V tom není započítána Bosna a Hercegovina a pak 469,255 osob z Uher, u nichž není národnost udána.

Barevná kostelní okna

v odbor. provedení shoduje a dodává

Fr. Uhlíř,

eměle sklenářství a malba skla v Treboševicích u Hradce Králové.

Cenníky a rozpočty na požádání zdarma.

Kostelní paramenta

spolkové prapory, církevní náčiní, křížové oesly, oesly zařazení kostelů atd. v každém provedení a ceně nejlevněji vyrábí a dodává

JOSEF VEND,

odborný závod

v Jabloném nad Orlicí.

Hotové zboží zasílá se na ukázkou. Rozpočty, nákresy neb ceníky franko.

Skromalba

E. Škarda, Brno,

umělec. dává právě řadu hotových a dodává chráněných. V každém slohu a provedení, od sejednoduššího vzoru do nejobtáhlejších skromalby figurální, hotové praven vlastním mesalím kaménkovou pro řesady, oltářní obrazy, náhrobníky atd. a nejkrásnějším zručným umělcem a odborným dokonalým provedením.

Rozpočty ochotně a zdarma.

Jan Horák, soukenník

v Rychnově nad Kněžnou

zasílá na požádání vždy

dle roční sáiseny kolekce nejnovějších druhů pravých vlněných látek

své vlastní výroby, jakož i tu- i cizozemských.

Četná napínání zvláště z kruhů veleduš. duchovenstva svědčí o poctivé obsluze mého ryze křesťanského závodu za dobu více než třicetiletého působení.

Učiňte, prosím, malou objednávku na zkoušku.

Též na splátky bez zvýšení cen!

Volejenné látky na taláry.

Československá záložna v Praze-II., Spálená ulice, číslo 46.n.

Doporučuje se všem zásluncům co jediný peněžní ústav katolický v Praze. Vklády na vkladní knížky úročí se ode dne uložení do dne vybrání dle dohody a dle úby výpovědi. Poskytuje půjčky všeho druhu za mírných podmínek, zejména směneční úvěr (krátkodobý), v dnešních dobách zvláště výhodný. — Povinná revize „jednoty záložen“ v Praze.

Zal žene r. 1820.

SPECIALITA

pravý šátecký, po mnohá desetiletí vyhlášený šátecký likér pod názvem

Amers de Londres

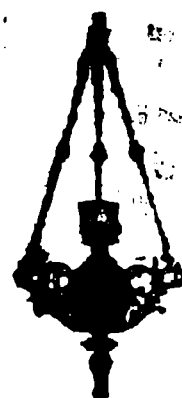
lékařskými vědátory jakožto příjemný občerstvující prostředek doporučovaný nabídi

A. J. Andres v Ústí n. Orli., továrna sejmennějších likérů.

Taktéž doporučuje se ku koupi pravého franc. cognacu, srémaké alivovico jakož i pív. jam. rumu a všech druhů nejsejmennějších likérů v cenách nejlevnějších. P. T. panům obchodníkům a hostinským povolují se zvláště výhodné ceny.

Harmonium

1 1/2 hry. 3 rejstříků, fy. Lhotovy, zachovalé, se prodá. Adresu sdělí adm. t. l.

Veleduštojejmému

duchovenstvu a

slavným patronátním

řádům dovoluje si doporučit

veškeré kostelní nádoby a náčiní a to: monstrance, kalichy, oltáře, nádoby, paténky, paciřkály, svícny, lampy, kaditelnice, kropenky atd. od vlastní výroby, předpisům církevním vyhovuující. Staré předměty opravuje v původní intenci a v ohni slatí a střihá nebo proti doplatku za nové vyměňuje. Hotové předměty neb výkresy zasílá na ukázkou franko bez závanosti koupě. Vše se posílá poselstvem. Předce ruční

sklad veškerých slavných a církevních blonot, jako: řetězů, madonak, křížků, prstýnků, náramků atd. u Notářské prateny, tabuěrky, jídelní náčiní se střibra pravého činského vždy na skladě.

Staré slatě, střibra a drakotamy kupuje se nejvýš cenou.

JAN STANĚK,

pasíř a císleat

Praha-I.-979., ul. Karoliny Světlé, čís. 12. n.

Přilepný značek o. k. zemského trestního soudu.

MĚSTSKÁ ŠPOŘITELNA VE VYSOKÉM MÝTĚ

přijímá vklady a zúrokuje je

co nejvýhodněji

a vyplácí, majíc stále větší hotovost, vklady i ve větších obnosech bez výpovědi. Za vklady ručí královské věnné město Vysoké Mýto veškerým svým jměním i svými příjmy, jakož i aktiva špořitelny.

Knížky špořitelny požívají i jistoty sirotčí a přijímají se za kauce a vadia u všech úřadů.

Daň důchodovou platí špořitelna ze svého.

Půjčky poskytuje za sazby velmi mírné.

Telefon čís. 16.

Pošt. spoř. čís. 70.108

OLEJ STROJNÍ

nakoupíte levně u firmy

Josef Jelínek,

mydlář v Hradci Králové (na podsíní).

OBNOVA

Číslo 52.

Předplatné na čtvrt roku 2 K 50 h
na půl roku 5 K —

V Hradci Králové, dne 20. prosince 1916.

Inseraty poštují se levně.
Obnova vychází v pátek v poledne.

Ročník XXII.

Mírové podněty.

Americký vele vyslanec sdělil dne 22. t. m. s vládou rakouskou myšlenky presidenta Spojených Států Wilsona o předpokladech světového míru. Dle toho, co válčící státy veřejně prohlašují, domnívá se president, že cíle jejich jsou v podstatě stejné. Každá strana mluví sympaticky o právech slabých národův a malých států, každá oznamuje, že přeje si zamezení opakování velikých bojů, každá chce uvážiti utvoření svazů národů, aby v celém světě byla zajištěna spravedlivost. Než však dojde k takovým krokům, obě strany považují za nezbytnost upravití sporné otázky nynější války. Vláda Spojených Států má sama životný a přímý zájem na opatřeních pro příští mír. Chce sama také spolupůsobiti, aby malí a slabí národové byli uchráněni před znásilněním.

Především ovšem jest nutno, aby byla válka skončena; ale americké vládě nepřislouží navrhovati podmínky. Přes to president pokládá za své právo a povinnost poukázati na zvláštní význam podmínek pro neutrální státy a civilisaci. Bude-li pokračováno v boji ještě dlouho do úplného vyčerpání některé strany, budou zničeny naděje na mír a ochotnou spolupráci svobodných národů. V žádné straně nepřiznává se některý řečník těšící se autoritě k určitým cílům, jejich dosažení stačilo by jeho národu k ukončení války. Možná, že by výměna názorů upravila cestu alespoň ke konferenci a k realizování myšlenek smířčích.

President nenavrhuje míru, ani nenabízí sprostředkování. Navrhuje pouze, aby se vyšetřovalo, jak se může rychle přiblížiti mír, po němž touží veškeré lidstvo vše.

Vláda rakouská dne 26. t. m. ve své odpovědi především položila váhu na to, že se své strany dala se vésti tímž duchem přátelství a ochoty, jenž se projevuje v ušlechtilých popudech presidentových. Vláda pokládá za nejvhodnější cestu pro zřízení trvalého míru bezprostřední výměnu myšlenek mezi válčícími mocnostmi. Navrhuje, aby zástupci válčících mocností brzo se sešli v nějakém místě neutrální ciziny. Vláda souhlasí s presidentem, že teprve po skončení nynější války bude možno přikročiti k zabránění budoucích válek. V daném okamžiku bude ráda ochotna společně se Spojenými Státy propůjčiti vlastní spolupráci k uskutečnění tohoto vznešeného úkolu.

Týž den německá vláda odpověděla, že považuje bezprostřední výměnu myšlenek za nejvhodnější cestu, aby dospěla k žádoucímu výsledku. Navrhuje tedy, aby se brzo sešli delegáti válčících států na neutrálním místě. Veliké dílo zamezení příštích válek může býti zahájeno teprve po skončení nynějšího zápasu národů. S radostí bude vláda spolupracovati o tomto vznešeném úkolu.

Tedy odpovědi centrálních mocností, jež vydány v dohodě se spojenci, svědčí, že se vítězům jedná o mír upřímně. Také středostáty navrhuji praktické kroky, schůzi delegátů válčících států.

K urychlení míru pracuje také velice horlivě papežská stolice; místo mírových projevů podniká velice pilnou akci praktickou, jedná s různými

směrodatnými politiky přímo. Ovšem při zvláště vhodné příležitosti Vatikán i nyní promlouvá k širšímu fóru. Když papež 25. t. m. přijal ve slavnostním slyšení kardinálský sbor, kardinál Vanutelli projevil vřelý souhlas kardinálů s papežem v prosbě za mír národům, jakož i ve snaze zmírniti následky války. Papež ve své odpovědi zdůraznil, že neustane nasazovati všechny síly, aby stejně všichni synové církve šli vzali k srdci jeho napomínání k úsilí o mír trvalý. Slova »Pokoje lidem dobré vůle« zaznívají jako podmíněný slib. Kéž mocní podporují hlas svatého kolegia! Kéž národové uváží, že církev vidí dále nežli její lidští svěřenci! Kéž konečně válčící jsou povolnými k opětovaným napomenutím a prosbám otce rodiny křesťanské a kéž na cestách spravedlivosti připravují příchod míru, aby se mohlo uskutečniti slovo dnešního žalmu: »Spravedlivost a pokoj se políbily.«

Švýcarský vyslanec ve Vídni dne 23. t. m. odevzdal notu švýcarské vlády, v níž se dí: »Nad míru záslužná osobní iniciativa presidenta Wilsona dozná mohutné ozvěny ve Švýcarsku. . . Ohrožena a dotčena ve svých ideálních a materiálních zájmech co nejcitlivěji, jest naše země prodchnuta hlubokou touhou po míru a ochotna spolupomáhati svými slabými silami.« Švýcarská spolková rada »pokládala by se za šťastnu, kdyby jakkoliv, byť i sebe skrovněji, mohla býti činnou pro sblížení válčících národů a dosažení trvalého míru«.

I tato nota byla přijata od vlád středostátů se slovy vřelého uznání.

Volání po míru ozývá se také ze Španělska a z jiných vlivných stran. Bude-li tedy tolik dobré vůle na straně čtyřdohody, jaká se jeví v projevech centrálních mocností, pak mírové podněty budou korunovány brzy zdarem.

Pátá válečná půjčka.

Dříve peněz vypůjčených na válku užívalo se výhradně na zbraně, na vyplácení peněz vojínům. Těm, kteří byli daleko za frontou, nedostávalo se z takových půjček podpory žádné. Nyní však středostáty hned s počátku staraly se pečlivě i o to občanstvo válkou postižené, které do bojů činně nezasáhlo. Jen včasným, důmyslným opatřením finančním byl zachován normální chod v přečtených institucích a podepřeny sociální řády milionů duší.

Když prostředky pohotové jsoucí se vyčerpávaly, přikročeno k státním půjčkám. Peníze takto sebrané sloužily k podpoře branných sil, ale také k podpoře rodin domobránců, k ošetřování raněných, k zvýšení platů k podpoře uprchlíků atd. I tato V. půjčka má dobročinný úkol mnohostranný. Kdyby se nestaral o postižené obyvatelstvo civilní důmyslně sám stát, uvažme jenom, jak by rychle bujely sociální nesrovnalosti. Uvažme, v jakém strádání by se ocitly vrstvy nemajetné, kdyby osud jejich byl ponechán jenom náhodě anebo soukromé lidumilnosti. Některý chudšas by se třeba obtojně uchýtil, ale na tisíc jiných by se zapomínalo. Kdyby podpory nebyly rozdělovány plánovitě,

tě, co by tu bylo i při nejlepší vůli lidumilů nesnázi! Dotěrní a podvodní lidé by snadno přišli k značným podporám na účet lidí nesmělých a opravdu nuzných.

Tedy vláda sama snaží se ulehčiti starosti jednotlivých lidumilů. Sama dle přesně zjištěných úředních dat třídí peníze jak na válečné akce tak na podporu invalidů, nemocných, civilního občanstva atd. A činí to způsobem takovým, aby soucitné duše se nevyčerpávaly bez naděje na odplatu v době míru. Vypisujíc válečné půjčky, zaručuje, že upisovatelé po skončení bojů netoliko svých vkladů neztratí, ale naopak že ještě velice výhodným zúročením svůj majetek rozmnoží. Kdo by tedy nechtěl upisovati? Pamatujme, že na výsledku boje závisí finanční poměry všech občanů rakouských vůbec. Kdo tedy upisuje, posiluje zdatnost bratří-vojínů a přispívá k účelnému luštění sociální otázky v době mimořádné.

Jestliže občanstvo upisováním prospívá přečetným chudšasům bez vlastní škody, pak jistě snáze se unesou sbírky mimořádné, které apelují na faktickou obětavost zámožnějších poplatníků.

Můžeme dobře pozorovati, jak se o mír vyjednává zcela vážně a jak středostáty vstupují do předběžného rokování jako vítězové. Tudiž tato půjčka může se státi každým okamžikem půjčkou mírovou, která naprosto důvěru přímo zocelí. Nuže tedy, necht' i poslední váhavci v poslední chvíli vykonají svou patriotickou povinnost! Vždyť úpis znamená prospěch pro samého upisovatele. Až po vítězných bojích budou vojínů nadšeně vypravovati o svých chrabřích činech, prohlásí upisovatelé: »My jsme také pomáhali.«

Rozvaha roku 1916.

Jak velké změny a jak četné nové podněty přinesl rok právě se ukončující!

Ztratili jsme milovaného císaře a krále Františka Josefa I. Hned pak zvěstováno na utišení bolu rakouských národů, že nejjasnější nástupce se svou vznešenou chotí staví se zmužile v čelo nejpilnějších, nejdůležitějších akcí obrovské státní rodiny. Jako odchod staříčkého panovníka byl provázen potěšitelnými zprávami z bojiště, tak počátek vlády Karla I. zaznamenává nová skvělá vítězství na bojišti jihovýchodním. A již se dostavuje nadějné bilance zápasu tolik hrdinného a houževnatého. Z mlh vynořuje se sladká tvář míru. Jako po tuhé zimě rozradostní se lidské srdce novým mnohoslibným květin, tak douhati můžeme, že právě s příchodem jara r. 1917 nové mízy nabudou a rozkvetou ty blahoplné snahy, které posud byly zdržovány světovým zápalením. Poslední události tohoto roku v Evropě mají nesmírný dosah pro všecko lidstvo vůbec.

Český národ ve světovém zápasu dokázal skvěle, že nechce býti divákem nečinným. České pluky byly ozdobeny novými vavřiny, české úpisy na válečné půjčky a štědré příspěvky na patriotické sbírky dokumentovaly jasně opravdovou loyaltitu našeho národa, která se osvědčovala prakticky tak

DEPEŠNÍ ADRESA: ALBIBANKA

TELEFON ČÍSLO 83

KRÁLOVÉHRADECKÁ BANKOVNÍ JEDNOTA V HRADCI KRÁLOVÉ ADALBERTINUM

PROVÁDÍ VEŠKERÉ OBCHODY BANKOVNÍ A SMĚNÁRENSKÉ ZA PODMÍNEK NEJVÝHODNĚJŠÍCH - ESKONT SMĚNEK - PŘIJÍMÁ VKLADY NA ÚROK 4%, A VYPLÁCÍ VEŠKERÉ VKLADY BEZ JAKÉHOKOLIV OMEZENÍ - SLOŽNÍ LÍSTKY POSTOVNÍ SPOŘITELNY ZDARMA

VELKOOBCHOD UHLIM, KOKSEM A CEMENTEM

ŽIROVÝ ÚČET U RAKOUSKO-UHERSKÉ BANKY

ČÍSLO ÚČTU POŠT. SPOŘITELNY 140.273

často i v dobách dřívějších. Jestliže loni byly vážné stesky na českou nesvornost, můžeme s velikou radostí nyní konstatovati, že nyní mladý »Český svaz« jest výrazným důkazem, jak všechny strany politické hodlají v politice postupovati solidárně ve prospěch zájmů všenárodních. V době mimořádně kritické vůdcové našich stran velikým činem osvědčili, jak pochopují vážnou situaci a jak jim záleží na prospěchu národa celého. Nyní jest jen potřeba, aby všechny nitky, které národ spojil, byly rychle zpevněny a rozmnoženy.

Jak plula tento rok loď církve rozbouračnými vlnami? Nijak si nesmíme tajiti, že plavba její byla velice svízelná. Jak velké oběti na př. před válkou vykonány ve prospěch zámožných misí! V době však, kdy pozornost veškerenstva tolik byla upjata k válečné scéně, netoliko sbírky přestaly, ale válka docela schystala konec většině misijních stanic. Příspěvky zaslané do Vatikánu, z nichž se hradily nejrůznější potřeby, zastavily se. A že by válka prospěla propagandě katolicismu aspoň jinak, těžko říci. Jsme svědky toho, jak zednářské živly ve čtyřdohodě zcela nepokrytě prohlašují, že zvedly meč i na utloukání katolicismu. Kdekoliv voje čtyřdohodě přechodně pronikly do území spojenců, hned dávaly na jevo své nepřátelství vůči katolictvu, Rusové násilně vnucovali katolictvu pravoslavní atd. Církev viněna hned z toho, hned z onoho; dobývači hleděli svaliti zodpovědnost na kruhy jiné, moučeninové umývali si zablácené ruce v katolické studánce. Ale obrana katolická proti systematickým lžem byla i jinde střížena poměry zcela mimořádnými.

Přes to však lidé dobré vůle, kteří si nedají kaliti jasný zrak frázemi a útoky již zcela všedními, mohli vypořizovati, jak církev představuje mohutnou moc morální. Právě nyní se ozřejmilo, co všechno mohl Vatikán vykonati ve prospěch lidstva všeho, kdyby nebyla jeho moc tolik okleštěna rafinovanými triky zednářův italských a jiných. Dříve stále a stále protikatolické živly snažily se zavíratí církev do kostelů, nedovolující jí mluviti na kolbišti politickém, sociálním a kulturním. Nyní titíž nesnášlivci neustále volají církev na pomoc, dávají přímo nesmyslné rozkazy, co má činiti papež s biskupy, aby mír byl ihned na pochodu. Všecko možné a všechněm má dělati ta církev, které jsou spoutány ruce hodně ztuhla právě v zemích největších protikatolických fanatiků? Nechť se tam odváží biskup nebo kterýkoli kněz promluví o válce slovo svobodné! Netoliko bude okamžitě zavřen, ale budou pronásledováni hned i jeho přátelé. Sam Vatikán podobá se obležené pevnosti, před níž výkřiky luzy zcela svobodně řádí.

Zkrátka tohoto roku se všude seznalo, že jsou mimo děla ještě jiné velice mocné hodnoty, které se hlásí o svůj vliv na rozuzlení, na rozhodnutí. Kdo tyto hodnoty před válkou zašlapal s jízlivým posměchem v prach, ať nyní neporoučí, aby znovu rychle a s plným zdarem fungovaly. Věkopamětná zůstane snaha papežova o rychlé skončení války. I největší nepřítel apoštolského stolce musí vyznati, že papež zachoval se i r. 1916 za světového zápasu šlechtě a správně.

I v tomto válečném roce v našem státě dbáno o to, aby nejdůležitější kulturní ústavy pokračovaly čile ve své zdárné činnosti. K udržení organizované práce kulturní zajiště bylo potřebí obrovské energie. Vždyť nyní zápasí mnohonásobně větší procento občanstva než ve válkách předešlých;

Feuilleton.

Údolí Solibellské.

Katalánská povídka. *) Napsal Vicents de Febrer. Přeložil Titi Ronovec.

Údolí Solibellské jest překrásné. Jest obklopeno mnohými horami, které otvírají se tu a tam, aby poskytl pohled na onu, kteráž tuto perlu střeží. Pannu Montserratskou.

Vysoké jedle, propletené staletými, věčně zelenými duby a štiavnatými křovinami, tmavě červené stromy višňové mezi trnkami a kvetoucí rozmarinou pokrývají věčně tyto mocné skály.

Vody, které stékají s hor, proměňují údolí ve věčně kvetoucí zahrady; protéká tuto zahradu lesní, bublající potok, jenž zalévá a kropí něžné květiny na jeho březích; zdá se roniti slzy a věčně šeptati »S Bohem! při prvním spatření světla pozemského. Oh, jak jest krásné údolí Solibellské!

Rok 1836 nadešel v zemi a pro údolí Solibellské bylo vše slavnosti, vše radosti. Bylo právě tak opuštené jako krásné; právě tak krásné jako opuštěné.

Vzdáleno ruchu světa zdálo se, že netrpí válkou, jež tehdá zuřila. Bohatí milovali chudé dle příkázání Božího a chudí srovnávali se s bohatými v těchto příkázáních úplně. Pastýři pásávali svá stáda na horách a zpívali zamílované písně o svém pokladu, jenž s nepodčekanou dychtivostí čekal, až měsíc vyjde, aby svého miláčka do náruče sevřít

*) Katalánané jsou malým, svérázným národem ohnivého temperamentu. Bydlí na východním pobřeží Španělska s hlavním městem Barcelonou.

a tehdy války znamenaly pro umění a vědy bod mrazu.

Za války zmizelo mnoho přetvářky; oprávněnost, vážné pojmání současných otázek lze zaznamenati i na takových místech, kde měli dříve hlavní slovo demagogové a vyčtené romantické fráze. Davy inteligentův i lidí prostých zbavují se papírového zajetí svých časopisů, posuzují věci a události dle vlastního názoru. Pro nás katolíky, kteří toužíme, aby čistá pravda nalezla všude přístup, jest tento zjev zajiště potěšující. Vždyť mnohý člověk, který se díval na církevní záležitosti a skutky katolíků jen brýlemi fanatického listu, začíná nyní přemýšleti samostatně, dle vlastních zkušeností — i na válečném poli. Tím však nechceme říci, že budoucnost kyne katolicismu tváří vlídnější, než jakou nám ukazovala minulost. Podzemní proudy pracují dále nehlučně, ale vytrvale. Nadto veřejně protikatolické centrály oblašují, že po válce ve svých kulturních ideách budou energicky pokračovati; a tyto tábory mají posud organizaci pevnou, mocnější a účelnější než katolíci. Třebaže »Český svaz« znamená aspoň pro dobu přítomnou jednotnou českou politiku, strany výslovně naznačují, že v ohledu kulturním bude nadále volnost. Co tyto předpovědi znamenají, nechť dobře uváží zvláště ti naši, kteří podřimovali již před válkou a podřimují posud. Všem stránkám hnutí katolického musí býti věnována zvýšená pozornost. Do doby mírové nesmí katolík vstoupiti bez dostatečné duševní výzbroje. Jestliže jiné idey a filosofické teorie tolik zklamaly, každý rozvázný Čech konservativní musí pečovati, aby byla utvrzena v lidu idea ta, která svou silou osvědčovala mohutně již devatenáct století. Každý věřící muž jest povinen šířiti a hájiti nauku, která nekonejšila lid sliby a předpověďmi jalovými, ale která naopak i v době nejbouřlivější mohla prohlásiti: »Vizte, že jsem neklamala, nepodváděla. Jestliže jsem někde neuspokojila, bylo to zaviněno překážkami čistě vnějšími, ale nikdy ne chybným bodem programu.«

Nuže — buďž nám starý rok vážným učitelem pro život v roku novém. Nechť s rokem 1917 začneme opravdu život nový, obrozený, očistěný, upravený dle velice vážných pokynů dní předcházejících.

Záložna v Hradci Král.,

Janské náměstí č. 163.

Vklady na knížky 4% —

Půjčky. — Úvěry osobní. — Zálohy. — Eskompt účtů a směnec.

Průběh války.

Proti Rumunsku. Armáda Mackensenova v Dobrudži dospěla až k samému Dunaji, dobyla několik postavení ruských zadních vojsk a obsadila město Tuldžu při jižním hlavním ramenu dunajské delty. Voje ruského generála Sacharova jsou tam stlačeny do užoučkého prostoru, který tvoří úhel Dunaje, uhybajícího se u Galace na východ. 24. prosince dobyta Isacea, západně od Tuldže a zahájen útok na předmostí macinské, proti Braile na západním břehu Dunaje. Bulhaři, mající v rukou čáru pahrbků u Tuldže, ovládají rameno dolního Dunaje. Sulinský průplav a rameno sv. Jiří. Paroblayba po Dunaji jest tudíž

mohl. Rolníci pracovali na polích a lesích, počítajíce dny, kdy bude neděle, neboť odcházejíce ze mše svaté, potkávali ony, které osud jim za manželky určil.

Radost bylo lze zříti na všech tvářích, narodil-li se v údolí Solibellském opět nový syn. Všichni se snažili, aby svatbu svého přítele učinili hodně veselou. A všichni opakovali smrt některého z bratrů z údolí, jež pohřbívati pomáhali.

Jak šťastným bylo přece tehdejší údolí Solibellské! Ale, ach! Jak zmizelo rychle toto štěstí! Proč zahalené jest ve smutek údolí Solibellské? Proč se vlekou chudí ode dveří ke dveřím, útechy nikde nenalézajíce? Proč tůněly radovánky a veselost se rozprchla? Protože všichni oplakávají ztrátu ochránitele údolí . . . Protože všichni oplakávají smrt té, která byla kdysi andělem údolí Solibellského.

Do široka i daleka rozléhají se zvuky zvonu kostelních. Pastýř, provázeje stádo své, vystoupil na hory, aby se svými druhy se spojil. Smutek rozprostřený na jeho obličejích prozrazuje, jakou tísní sevřeno jest srdce jeho.

Ostatní očekávali ho již na výšině hory s tváří zcela jinou, než jakou přinášel. A všichni obrátili se na něho: »Co činí Marie . . . ?«

Slzy odpověděly za něho. »Poslouchejte zvony, pravil nato, »odešla do nebe! . . . Všichni poklekli: všichni obnažili hlavy. Modlili se za tu, kteráž byla útechou Solibelly, za matku chudých v pohorí.

II.

Ramon i Marie pocházeli ze dvou sousedních domů údolí Solibellského.

úplně přerušena. Rusové mají pro dopravu do Galace a k Seretu pouze železniční trať z Reni a Jassy. Na východě znemožňuje široké dunajské ústí jakékoliv přiblížení nepříteli. Ve Velkém Valašsku rozvinuly se nové boje. Jihozápadně od Rimniculu Saratu prolomilo vojsko generála Falkenhayna po pětidenní bitvě postavení nepřátelské v šířce 17 km. Od 22. prosince bylo zajato 7000 nepřátel včetně Rusů.

Ruské bojiště. Fronta arciknížete Josefa uhájila se proti všem ruským útokům v Muliansku a zůstává plnou ochranou všemu podnikání ve Valašsku. V Poloninských Karpatech menší boje blížek a boje dělostřelecké. — Na frontě prince Leopolda Bavorského živěji bylo bojováno na Bystřici Solotvinské u Stanislavova, podle Stochodu a Dviny byla trvalá ruská dělostřelba.

Na italském bojišti kromě šilejší dělostřelby na Krasu ani o vánočních nebyl porušen poměrný klid posledních dob.

Na makedonské frontě mocná anglická dělostřelba na německá a bulharská postavení mezi Vardarem a Dojranským jezerem a rovněž v oblouku Černé stíhávě prudká dělostřelba.

Na západě zuřily boje od Flanderského bojiště až do Voges; činnost bitevních soustředila se tu u Yprů. Bitva na Sommé skončila vítězstvím zbraní německých.

Na moři. V noci z 22. na 23. prosince potopily čtyři z našich torpedoborců v Otrantské úžině dva ozbrojené strážné parníky, načež dostaly se v boj se 6 nepřátelskými torpedoborci, z nichž 1 střelbou zapálen a ostatní zabráný na útek.

Politický přehled.

Korunovace v Uhrách. Dne 27. odjel císař, císařovna a korunní princ s velikou družinou na korunovační slavnosti do Pešti. Uvítání císařských manželů bylo skvělé. O 6. hodině večer odvezdala deputace, oběma sněmovnami za tím účelem zvolená, v královském hradě slavnostně diplom (inaugurální), usnešený říšským sněmem. Při té příležitosti oslovil mocnáře kardinál kníže primas dr. Jan Czernoch a požádal ho, aby se dal s královnou zároveň korunovati. Císař přijal korunovační inaugurální diplom a slíbil, že učiní opatření o korunovačním dni. Tíž deputace královnu Zitu požádala, aby se dala korunovati, což tato s radostí slíbila.

Program nové vlády Clam Martinicovy jest obsáhlý. Především jedná se o vyrovnání s Uhrami, o národnostní vyrovnání v Čechách, o budoucí postavení Haliče ve svazku státním, o hospodářský poměr a o navázání užších hospodářských styků s Německem atd. Vládní program dost zřetelně zdůrazňuje, že parlament má vyříditi, co chtějí dostati před parlamentem a co třeba oktrojem bez parlamentu. Při tom však vláda neváhá prohlásiti, že vodítkem hlavním bude jí spravedlnost ke všem národům ve státě, poněvadž potřebuje porozumění a součinnosti všech, jimž budoucnost Rakouska leží na srdci. — Německé listy vídeňské sympaticky vítají nový kabinet a jeho program. — Německé sdružení křesťansko-sociální vůči nové vládě má úplně volnou ruku a učiní svůj úsudek závislým jedině od činů nového ministerstva. — Pro německo-nacionální politiky jest kabinet Clam-

V stejný čas zrozeni trávili své dětství pospolu. Pro Marii byla všechna ptáčka, jež Ramon ve hnízdech ulovil, i malé rybky ulovené v lesním potoku. Pro Ramona bylo ovoce, jež Marie sama pěstovala, květiny, jež po cestě natrhala. Dýchali spolu čistý vzduch lesní, jenž ovíval je svým vánkem, blondili lesem pospolu, schovávali se v houštiny, nacházejíce zálíbení na každém kameni, na každém stromě, na každé květině

Tak prožili svá první léta. Léta štěstí, na něž nikdo nezapomene. Léta, která jen jednou se objeví!

Přišel den, ve kterém poznali, že tyto bezstarostné hry jich již neuspokojují. Přišel den, kdy — aniž by tušili příčinu — počala je ovládati hluboká truchlivost.

Počali se vyhledávati častěji než dříve a aniž by věděli, co si říci měli, sedli si pospolu pod strom anebo u lesního potoka a nešplhali již po stráni jak dříve. Věnovali si navzájem, jako dříve, květinu nebo ptáka, ale když tak učinili, sklopili oči své k zemi a jejich obličej přijal barvu granátového jablka. To se stávalo proto, že si s ptákem nebo s květinou vyměňovali své myšlenky. To se stávalo proto, že čas rozléhl v duších jejich oheň, jenž již hořel, jemuž však nerozuměli, aniž si jej dovedli vysvětliti. Pociť, jenž je od dětství naplňoval, a jenž je nyní i důvěrou i tajnou radostí naplnil. Ach, byla to láska! . . .

Přišel den, ve kterém se odvážili říci si, co v jejich srdcích skryto. A přislíbili si věčnou lásku a věčné spolužití. A doufali, že v této lásce dostane se jim všeho toho štěstí, které dle jejich domněnky v dětství bylo ztraceno.

Martinicův kabinetem důvěry. — Němečtí socialisté demokratičtí poslanci na své schůzi ve Vídni zdůrazňují nutnost parlamentní cesty a varují vládu před oktrojem. — Zástupci národa českého jistě neodpou podpora své nové vlády, bude-li míti na zřeteli dobro celku a vystupovat se jednostranností.

Změna ve společných říšských ministerstvech. Nejvyššími vlastnoručními listy ze dne 22. prosince sprášen jest princ Hohenzollern na úřadu společ. ministra financí, a na jeho místo povolán baron Burian, dosud ministr zahraničních záležitostí, jehož místo zaujal hr. Czernin, bývalý rakouský vyslanec v Bukurešti. Ministru bar. Burianovi udělil panovník nejvyšší vyznamenání, kterého se v Rakousku Uheraku vizinstvu může dostati: propůjčil mu brilanty k velkokříži sv. Štěpána. Nový ministr zahraničních záležitostí hr. Czernin byl také v Paříži radou vyslanec-kým, kde měl četné styky s tamější českou kolonií, se kterou mluvil v jazyku mateřském; do Bukurešti povolal pak ke svým dětem za vychovatele českého profesora. Jinak náleží hr. Czernin k ústavověrné šlechtě v království Českém a byl důvěrníkem arciknížete Františka Ferdinanda, na jehož podnět byl pověřen zastupovati monarchii v království rumunském. Hr. Czernin patří zároveň k osobním a blízkým přátelům nynějšího ministerského předsedy hr. Clam-Martince. Otokar hrabě Czernin z Chudenic narodil se r. 1872 v Dymokurech, za svého působení na českém sněmu věnoval se utváře českonoěmeckého vyrovnání.

Ministr financí o vlivu války. Ministr financí dr. Spitzmüller při představení úřednictva svého prohlásil, že snad nejdůležitější skutečností jest mimořádný vzrůst státního dluhu, čímž obnova valuty náleží mezi nejdůležitější otázky. Úkol tento jest velmi obtížný, ale rozřešitelný, bude-li se ve všech oborech státního hospodářství usilovati o dokonale nové uspořádání. Do rozpočtu směřují býti zatřezovány výdaje toliko produktivní a nezbytné. Vláda postará se o snížení cenové úrovně a aby obyvatelstvo ochráněno bylo již nyní od trapné drahoty. Plánovitá produkční politika bude hlavním prostředkem pro ozdravení státního hospodářství a valuty. Spojením při provádění správné politiky rozpočtové přijde se ke správné reformě. Úroky z půjček válečných musejí býti v nových zdrojích příjmů úplně hrazeny. Nastává také nutnost spravedlivého rozdělení nesmírných nákladů válečných. Nezbytno prý jest, aby zachováno bylo naprosté tajemství v době vyrovnávacích porad. Posléze označil ministr válečné půjčky za otázku se všech nejdůležitější.

Volné listy.

Občanští komisaři. Ve Francii ožívají vzpomínky na bývalé zápasy veliké revoluce. Politikové patřící leckdy ke své protýkají

Opustili tehdejší květiny a ptáčata. A jejich jediným potěšením bylo, mohli-li pomoci chudým v údolí. Chránilu lásku pastýřů; přinášeli chléb do domů, kde bída panovala a činili prostředníky v rozepřích svých přátel. Oh, jak velikomyslné jest zamilované srdce!

Ale toto štěstí mělo trvati jen krátký čas. V neznalosti světa nevěděli, že štěstí jest jen pouhým přeludem. Nevěděli, že podobá se stínu, jenž nestále před námi utíká a jehož nikdy dostihnouti nemůžeme. Nepomyslili, že květin posetá cesta, kterouž kráčeli, pokryta jest skrytými ostny, jež ovšem i ty nejkrásnější naděje zničití mohly.

III.

Jednoho rána čekal Ramon na svou Marii jako obyčejně. Smutek usdlil se v jeho srdci a přičinu jeho nemohl si vysvětliti. To byla smutná předtucha.

A Marie přišla též — plačíc.

»Co přinášíš, mé srdéčko?«

»Musím do ciziny! Rodiče chtějí mě dáti do sousedního města vzdělat se a vychovat. Ach, jaká hořost!«

Nyní pocítili kruté procitnutí ze svých sladkých snů a naslouchali hroznému odzvánění svého rozloučení. Běda! Oh, běda! Jak hrozné jest rozloučení pro zamilované srdce! To byl první úder, první bodnutí dvou srdcí, jež až dosud štěstí prožívala.

To byla drsná skutečnost, mrazivé vystřízlivění, neúprosné procitnutí ze snů, jež je uprostřed rozkošných snů překvapilo. A v tomto vystřízlivění, v tomto procitnutí, v této skutečnosti bylo ještě něco hroznějšího, co oba pochopili, pro co oba

obraty, obvyklými v době, kdy Francie bojovala a celou Evropou. A není dosti na vzpomínkách; zřizují si i tehdejší opatření občanských komisařů, jejichž úlohou jest, dozíráti na jenerály a vůbec na všechno, co prospívá nebo škodí válečným účelům.

Když v revoluci konvent jmenoval občanské komisaře, dal jim pínomor, již ustupovati museli i jenerálové. Leckteří z komisařů byli nepřítelni katové a krvavé šelmy a leckteří vyznamenávali se řízností, odvahou a pevnou vůlí. Když proti hrůzovládě konventu vzbouřil se Lyon, byl k revolučnímu vojsku, jež Lyon obléhalo, poslán komisař Dubois.

V městě řádily nemoci, šířil se hlad a vojsko, majíc statečného plukovníka Práceho v čele, činilo zoufalé výpady, aby se vysvobodilo, nebo aby uvolnilo cestu dovozu potravin, ale všechny námahy přišly na zmar. Revoluční armáda obmýká obležence úžeji a úžeji a do města hází střely a pumy. Revoluční jenerál projevuje ohořlou postupovati vůči obyvatelstvu mírněji, ale komisař Dubois velí užívati ničících pum a ohně do posledních důsledků a kárá všelikou sentimentálnost.

Bomby lítají tedy dále. Vyletěl do povětří městský arsenál a pumy padají také již na nemocnici. Obležení vyvysílá na budově černý prapor, jímž dovolávají se útrpnosti a slitování oblehatelův. Ale komisař Dubois ve svém zbesilém vzteku si vykládá prapor jako vyzývavost a káže, aby se tam střílelo tím pruději. Město posílá vyjednavatele, ale komisař Dubois nedbá návrhův, odmítá všechny prosby a nechce slyšeti žádné řeči kromě jediné: vzdáváme se na milost a nemilost. Obležení však dobře vědí, že přijetí této výminky znamená smrt. Proto napínají zoufalé síly k další obraně, bez naděje však, že vyvážnou. Komisař pobádá revoluční vojsko, aby si pospíšilo, že vzbouřenci proti vlasti musí býti příkladně potrestáni a že jest ještě mnoho práce s podobnými lidmi jinde. Útokem vzaty reduty z pytlů, naplněných bavinou, město na několika místech již hoří a dělová láva řádí vždy zhoubněji. Aby zachráněno bylo něco potravin pro bojovníky, Práce posílá z města ženy a děti, domnívaje se, že bídné jejich postavy otevrou jim cestu řadami nepřátel; marně, hluchý Dubois vrací zástupy do města.

Pomoc, o které bylo do města oznámeno, že přivedena bude emigrantem d' Antichampem, nepřichází a nepřichází. Když zásoby byly ztráveny a když do úplného zdolání posádky zbývalo toliko několik hodin, statečný Práce vskočil na kůň a s četivou kolem sebe patnáct set mužů, vyrazil z města, aby se probil do Švýcarska. Sekali divoce kolem sebe a sekáno bylo zutivě do nich. Dubois přispěchal a křičel, že nikdo z nich nesmí ujíti. Přece však jednotlivcův podařilo se uniknouti.

Lyon se vzdal a Dubois vykonav svoji úlohu, spěchal jinam. Po něm však přišli jiní zástupci konventu. Couthon, Collot a Fouché, budoucí císařský ministr a zrádce Napoleonův. Všichni Jakobini, kteří v městě za obléhání museli mlčeti, nabyli teď vrchu a mohli uvolniti uzdu svým ničivým chřtům. Prohlásili se svými bratry pařížskými, že odbojný Lyon musí zmizeti a že na jeho zříceninách postaven bude sloup s nápisem: »Lyon se bouřil proti Republice, Lyonu již není.« Proto v Lyoně za

plakali a co vysvětliti se neodvážili. To bylo něco jak hrozná předtucha.

Ubohý Ramon! Ubohá Marie!

»Obrátíš-li se každého dne, až budou Ave Maria zvoniti, k »Panně Montserratské«, pak setkají se tam naše zraky, pak najdou se tam srdce naše.« Tak pravil Ramon, když se loučil se svým srdéčkem, s nímž si dříve odpísalší věčnou lásku.

A po všechny dny, nevynechav ani jediného, obrátil se vždy k svaté přímlyvkyni Kataláně, se zarozenými zraky a s chvějícím se rtoma, šeptaje vroucí modlitbu.

To byly po dlouhý čas jediné okamžiky klidné myslí, jichž požíval.

Též Marie plakala, že musí býti Ramona vzdálena i pro dálku, která ji dělila od Solibelly. I její zraky i srdce obracely se každého dne k Montserratu.

Ale, běda, přišlo brzo zaponněla na svou přísahu! Krásna a bohata, přijímala dvoření jiných, již byli způsobilější a vzhlednější než Ramon. Omámena tímto obětováním, hrda jejich líbezností, přizpůsobila se tak daleko, že jen s lhovostí ještě pomyslíla na kdysi zbožňovaného, prostého vesnického jinocha, jehož podoba z její paměti brzo mizeti počala. Vzpomínka na hodiny s ním kdysi zažité nezpůsobila jí ani toho nejmenšího zármutku. Jeho bolest, kterouž sama způsobila, byla jí téměř nepřijemná; nechybělo mnoho a byla by si tropila posměch ze svých slz, při odchodu prolitých. Co byl Ramon u porovnání s těmito duchaplnými, mladými lidmi, kteří úzkostlivě čekali na jediný její pohled, aby byli šťastni?

Jeden z nich byl vyvolen a ten obdržel též od ní slib manželský. A její otec schválil volbu, jak

vlády luzy nastala hned práce katův a zedníků. Mrtvici raněný komisař Couthon byl nošen v židli ulicemi a co chvíle se zastavoval a zaklepal kladivkem na ten který dům promlouvaje: »Zákon se tě dotýká!« A zedníci začali hned dům bourati a všechny ostatní, které byly označeny. Zdi a rachotem se řítily, oblaka prachu stoupala vzhůru a rozvířena byla po okolí. Strach a hrůza padla na Girondiny, na něž Jakobini nezapomněli.

Vzal si je na starost komisař Collot d' Herbois. Komisař tento býval kdysi hercem a přibodilo se mu, že právě na lyonském jevišti byl vypískán a nyní hraje úlohu kate, z níž, bohžel, vypískán býti nemůže. Prvou žertvou jeho zutivosti bylo dvě stě devět lidí, kteří byli na promenádě Brotteaux z pušek i děl hromadně postřeleni. Podruhé jich bylo asi sedmdesát. Když pro ně byl vykopán dlouhý hrob na způsob příkopu, byli postaveni u vykopané proti. Mladší z nich zpívali Marseillaisu, jiní tupě se rozhlíželi a někteří proklínali své katy. Národní gardisté střílejíce do obětí, odvracejí obličej. Collot vytrhne jednomu gardistovi pušku a mluví s ním pohnutým výrazem ve tváři, zvolá: »Tak má střílet republikán!«

Komisaři pokrčují rameny nad Napoleonem. Bylo to, když ještě nikdo nevěděl, co z Napoleona bude. Protijakobinský Toulon byl dlouho obléhán, bránil se statečně a vzdoroval, protože anglický admirál Hood dovážel mu na pomoc nejen vojny, ale i potraviny a stělivu. Konventu historie s Toulonem trvala dlouho a proto tam z »Výboru pro obecné blaho« byli poslání národní komisaři, kteří přinesli jenerálu obléhající armády Dugommierovi válečný plán, vypracovaný členem »Výboru« Carnotem. Komisaři počínali Dugommiera, aby s hřízdem tím konečně bylo pořádně zatčeno. Jenerál svolal válečnou radu, do níž pozval přední důstojníky. Dugommier vytýkal plánu to, komisař Salicetti zase ono. Rozprava se rozbíhá a nesjednocenost mínění přechází určitému rozhodnutí, když odvažuje se promluvit mladý dělostřelecký důstojník olivové pleti, jehož jméno jest Napoleon Buonaparte. Jeho skromným míněním jest, že by mohla jako lviím skokem uchvácena býti pevnůstka »Fort l'Eguillete«. Dostala-li by se do naší moci, mohli bychom tam odtud střílet již do samého Toulonu. Anglická vojska před Toulonem byla by našimi děly rozvrácena a musela by s admirálem Hoodem buď vyplouti na moře, nebo shořeti na popel. Dělostřelecký důstojník promluvil několik svých vět krátce a úsečně, ale náramně jasné. Všichni utkvěli zraky svými na jeho malé postavě a komisaři ukrdovali nosy, shovívavě se usmívali a nedbajíce jeho poznámky, začali hovořiti tam, kde přestali, jako by slova jeho byla věcí, která nestojí ani za řeč. Zkušený jenerál Dugommier byl však jiného mínění. Vyptával se mladého důstojníka, rozhořčil se o jeho plánu a výsledek byl, že zřetějšího dne bylo útočeno dle návrhu Napoleonova. Pevnůstka bylo dobyto, Toulon dostal se v doah republikánské dělostřelby a Angličané museli brzo vsedati na lodi a uniknouti. Dobytím Toulonu Napoleonův vojenský genius zazářil poprvé, a komisaři dívali se na něho již jinak.

se zdálo, tak výbornou. A uprostřed radováněk, oděna v nádherné oděvy a ozdobena klenoty, cítila se býti v této hodině nejšťastnější dívkou na zemi! Ale byla lhovost k tomu, jehož kdysi milovala, zapomenutím? Mohou se prvé dojmy, jež snad nejlouběji v srdci zakořeněny tkví, tak rychle vyhladiti?

Zasnoubení Mariino vešlo rychle v Solibelle ve známost. Vyprávěno, že za dva měsíce bude svatba ve farním kostele. S počátku nechtěl Ramon této novince uvěřiti. Ale brzo proměnila se jeho pochybnost v jistotu a učinila z něho hříčku nejkrutějšího zoufalství.

Nemohl pochopiti, že může míti duše tolik zmužlosti a zaslápnouti tolik věrnosti, tolik přísah a bez výčitek svědomí zničití jinou duši, která dech svůj přijímala z dechu druhč. A pomyslí-li, že osud nedává mu žádné naděje, pak mnil se tento stav strašlivého třeštění v hlubokou skleslost strašnější a bolestnější než sama smrt.

V takovém stavu procházel údolím, překročoval vodopády, přecházel vrcholky hor, stín své dřívější postavy, nevěda, kam ho kroky jeho povedou. Všichni přátelé, kteří ho potkávali, přátelsky ho oslovovali a zmužlosti mu dodávali soucivními slovy.

Každý ho miloval; všichni cítili s ním jeho neštěstí, všichni si vzpomínali, že byl jejich dobrodincem. Každý plakal, viděl-li ho plakati, a malý, velký volal soucivně: »Ubohý Ramon!«

IV.

Konečně přišel čas, kdy vrátila se Marie do údolí Solibelského, aby učinila přípravy k velké slavnosti, za které se její svatba slaviti měla.

Kam jste rozum poděl? Tak mohli bychom ptáti se všech, kteří v hodinách dle výroků předních státníků, pro naši říši osudných myslí národů rakouských znepokojují a roztrpčují stranickými požadavky, které jako byly nemístny v dobách mírových,

Ještě nová vláda se ani neustavila, a již se jí předkládají nejradikálnější požadavky nacionálního radikalismu. Ministerskému předsedovi dr. Spitzmüllerovi podsunují se záměry, které každého státníka, majícího na zřeteli opravdové blaho Rakouska, musí býti na tisíc honů vzdáleny. Státní němčina, parcelování Českého království, hospodářské a potom politické přimknutí k říši německé — věru, pánům nesmí nikdo vytýkati nedostatek skromnosti.

Protože všechny tyto diktáty parlamentně zákonem by se nevyřídily, přepíatí nacionálové kují železo, pokud jest žhavé, volají po oktrojce. Chtějí ji obětovati ústavnosti, jen když v Rakousku bude provedeno to, co jest dávnou tužbou některých vášnivců.

Zdá se však, že páni dělají účet bez hostinského. S hlediska čistotného vlastenectví rakouského pravíme: Právě ty příčiny dnešní, kterými nespravedlivci osobují si úlohu diktátorův a kterými překotně puzeni jsou žádati věci, nesnášející se s rovnoprávností rakouských národův, opakujeme a zdůrazňujeme, že právě ty příčiny vnukají rakouským státníkům co největší obezřetost k tomu tihnoucí, aby říše naše v ničem nezadávala svoji svéráznost a tím právě i svoji samostatnost. Svéráznost našeho mocnářství zajisté záleží v různosti národů, jejichž práva po jedné stránce označujeme ideální posud formulí jazykové rovnoprávnosti. Každý sebevědomý stát musí se starati o to, aby vazivo jeho bylo pevné a ustálené a aby vzbuzoval úctu vlastní vnitřní silou. Proto všichni svědomití státníci rakouští musí dbáti toho, aby nevznikala taková zařazení, která by rozvracovala vnitřní poměry a podporovala přitažlivost k říším sousedním, což v našem případě znamená, že státní němčinou není prospěšno zasévat nesváry a spodobovati se zcela s mohutnou, byť s přátelenu říší.

Jest známá pravda, že jsoucnost Rakouska jest nutná pro evropskou rovnováhu, a jest tedy patrné, že mocnářství naše, jsouc mezi říší německou a slovanskou, musí sobě zachovati svoji zvláštnost, odlišnou od Německa i od Ruska, zvláštnost, která tkví v různosti národů, monarchii naší skládajících, a která musí vyslovena býti také v zákonech a správě. Sám sebou tedy vnucuje se poznatek, že na zachování a posílení samostatnosti říše rakouské jest neodbytné, aby se její zvláštnost podporovala, což diti se může ovšem tím, že nepovládne se ani německy ani slovansky, nýbrž jedině a toliko rovnoprávně. Mluví-li se dnes o novém Rakousku a vnitřním jeho obrození, pak tato životní potřeba nemůže býti sjednána způsobem, k němuž razi cestu nesnášlivci, nýbrž tím, že vlády rakouská a uherská zachovají blahovůli ke všem národům a vrátí se ku přirozeným, historickým základům. Samozřejmě pravda tato byla vždycky vůdčí hvězdou české politiky vůči rakouským vládám. To bylo základní myšlenkou slavného dopisu, jež Palacký poslal do Frankfurtu a totéž oznámil veškeré

Marie jest úplně zmíněna. To již není to prosté děvče v jednoduchých kartounových šatech, kabátku z hrubé látky, s mišněným šátkem na hlavě. To již není ta malá selka s milým a dobrosrdečným pohledem, živé povahy, andělské milostnosti a věčného úsměvu. Ach ne! k její bývalé kráse přidružila se nová milostnost, zvyšená ještě nádhernými šaty. Stala se z ní svůdná slečna, rozkošné stvoření, opravdový klenot rozmarné přírody.

Jest pýchou své rodiny, předmětem obdivu všech obyvatel údolí; ale tito ji nepotkávají rádi, ježto ji pokládají za příčinu bolesti, kterou trpí přítel chudých, jenž jest nyní nešťastnější než dříve. Přece však — jak zvláštní, zdá se, jakoby její bílé čelo se zachmuřovalo, jakoby odletěl úsměv s jejích rtů; jakoby ztratily lesk její čisté, modré oči; jakoby její stíhlá postava, kterouž jen s něžnou palmou bylo lze porovnat, chýlila se neodolatelně k zemi, jak to činí ona, je-li věstem pouště bičována. Zaviňuje to snad vzdálenost jejího snoubence? Není snad žádných slavností a radovánek? Ne! Ale byl to vzduch vlasti, kterýž tísnil srdce její; neodolatelný kouzelník, jenž působí hlavně na každého poutníka, vracejícího se v ona místa, kde nejprve spatřil světlo světa. To přišlo z toho, že každý strom, každý kmen, každá stezka měla pro ni plno vzpomínek.

To bylo proto, že lítost nad její křivou přísahou srdce ji drásala.

V.

Veselý průvod ubírá se po cestě ke chrámu Solibelskému.

Pohled'te na nevěstu! Na její oděv z bílého hedvábí, na nádherné klenoty, jež ji krásí! Opravdu

Evropě Bieger proslulým svým »promemorií«. Bránil-li se tedy slovanští národové a odmítali-li zásadně a rozhodně požadavky protislovanské my Čechové, pak v dějinné chvíli této s dobrým svědomím můžeme tvrditi, že ohráníme nejvlastnější prospěchy naší starobylé monarchie, která pominouc zdanlivého pojítka státní němčiny, pravou jednotu a vnitřní silnou soudržnost obstará jedině rovnoprávností a spravedlností ke všem svým národům.

Již jednou jsme v »Obnově« řekli, a myšlenka ta dnes v českých novinách proti kazimířům jest uváděna, že rovnoprávností národů v říši naší mají uvedeny býti v ní vešlé hlasy nepřátel, jako by boj jejich dál se také za svobodu národů v Rakousku. A k tomu dokládáme, že při ujednávání mírovém bude s prospěchem, když vláda naše mimo vítězné zbraně hmotné bude míti také přednost mravní, opírajíc se o rovnoprávnost a rovnocennost spojených svých národův.

Národní sbor. Semkli jsme se, ale na tom není dosti. Jednota nesmí zůstat jenom formální, nýbrž musí se státi věcnou tak, aby v každé vážné chvíli přítel i nepřítel věděl, že ústy svobodně zvolených představitelů mluví uvědomělý národ. Odstaňme dosavadní vady národní neorganizovanosti s takovou odhodlaností, s jakou před válkou jsme se potírali. Budiž konec rozkouskovaní, způsobenému v řadách našich soustavami, z části nesmyslnými, nejednou nedokonalými a nezralými a přece hájenými v duchu pruské a výlučné nesnášlivosti. Budiž vyhlazena vzájemná nedůvěra, a nepatrné hříčky ustupte duchu kázně a pořádku, jenž jediný může dosahovati znamenitých zdarů, neboť drobení sil a množství drobných středisk a sekt jest sice mocno v ničení, ale slábo v budování.

Vzpomínky z minulosti Polsky. Vzhledem k organizování polské armády vzpomínáme, že polští vojíní byli sbíráni za okolností podobných. Když Rusové byli Napoleonem poraženi u Friedlandu, došlo k horlivému sestavování polských pluků. Hraběnka Potocká ve svých »Pamětech« vypravuje: »S velkým nadšením pracoval se o organizaci polské armády, která byla pohotově krátce po příjezdu Napoleonovu do Varšavy. Tak 3. května roku 1807 tři legie, utvořené pokynem velkého kouzelníka a všeobecným nadšením, přijaly své orly a prapory. Viděla jsem od té doby mnoho pomp, účastnila jsem se nejkvělejších slavností, triumfův a pozorovala jsem více než jednu apotheosu; ale nic nezůstalo ve mně dojmů tak mocného, jaký jsem si odnesla z této vznešené ceremonie, konané na náměstí Saském. Kolem oltáře, vystavěného prostředk náměstí ve vážném slohu, rozestaveno bylo toto krásné a mladé vojsko, jež účastnilo se pobožné mše sloužené arcibiskupem. Nic není tak krásného a imponantního, jako vlastenecké nadšení, spojené s nábožností a slávou. Když došlo k požehnání, byly přineseny prapory před hodnostáře, aby do nich po starém zvyku zatloukli hřeby.

Kníže Poniatowski v hodnosti vrchního generála této slavnosti předsedal. Nikdy ušlechtilější postava nevyjadřovala výrazněji vznešeného rodu, zmužlosti a velkodušnosti. Také

neisou s to, aby zakryly blest tváří kdysi tak růžových. Se svými sklopenými zraky podobá se vpravdě mramorové soše. Ženich se domníval, že všeho toho jest příčinou vřelá láska, kterou k němu plác.

Četní hosté k slavnosti pozváni se domnívali, že příčinou toho jest přirozené pohnutí, jaké zachvacuje každé děvče, má-li navždy opustiti svůj dům otcovský. Obyvatelé údolí však domnívali se, že příčinou toho jsou kruté výčitky svědomí. Ale kdož ví, není-li to krutý zápas mezi ješitností a láskou, jenž na dně jejího srdce se odehrává a netuší-li již, že ji neštěstí vzejde z první lásky? Ach! Nehleďte v ní mladé děvče, jež vchází v domov štěstí; budete v ní viděti spíše oběť, jež oddané jde vstříc svému osudu . . .

Když vyšli z kostela, zastavil na chvíli jistý pastvec průvod. Přistoupil k Marii a podal jí psaní. Každý se ptal, od koho to jest. Jedině ona tušila, od koho pochází . . . Ach, kdyby mohl každý viděti na dno jejího srdce, přes vykouzlené úsměvy, jimiž odměňovala blahopřání, viděl by jistě, iak krvavě roní slzy! . . . Došelší do svého pokoje, uzavřela se v něm a davši volný proud svým slzám, otevřela s chvěním osudný papír: dověděla se z něho s jistotou o mučednictví nevinné oběti, kterou tak kruté zániku zasvětila. »Každý den vzrůstá válka, jež pustoší naši zemi . . . Tam jest pospíchat všem Katalánům, již nemají v celém světě žádné naděje. Žij blaze na vždy, Marie! Budu brzo zbaven těžkého břemene života a vyprošuji si na nebi jen jedno, aby dalo tobě — tobě jedině! — všeho blaha, jehož nám oběma na zemi odepřelo! Žij blaze . . . Žij blaze.«

nelze slovy vyjádřiti účinek jeho řeči, když odevzdáváje této krásné armádě nové její prapory, povzbuzoval ji, odvolával se na city otčí, jichž sám byl představitelem. Kníže ohtěl, aby dámy byly přítomny projevu, jenž jim připravoval tolik trpkých nepokojův a krutých bolů. Veškerá mládež uchopila se zbraní, a nebylo rodiny, aby matka nebo žena nebo sestra nechvěly se o někoho ze svých. Dostalo se nám oti zatlouci hřeb do praporů, jež jsme vyšívaly. Protože válčilo se dále, očekávalo se, že armáda polská dostane hned rozkaz k pochodu. Mnoho srdcí bilo při tomto očekávání — bázní i nadějí. Co zatím synové nemohli potlačiti své radosti, matky byly nešťastny.« Spisovatelka »Pamětí«, neobmezeně se koříc Napoleonovi, nikde ovšem nepoznamenala, že polskou armádu Napoleon měl jen k tomu, aby krvácela za jeho sobecké účely a že na samostatnost království Polského vážně ani nepomýšlel. A pomýšlel-li, pak mnoho očekával od nejasných událostí, jichž rozvoj neměl v rukou.

V Tylži. Hraběnka Potocká zajímavě vypravuje o schůzce v Tylži, kdež sešli se ear Alexandr, král pruský s královnou a Napoleon, který v té době měl v moci skoro celé pruské království. V Tylži měl býti vítěz obměkčen, aby království obnovil. »Zdálo se«, píše hraběnka Potocká, jež tehán byl schůzce přítomen, »že krásná královna ohtěla se vrhnouti na kolena. Napoleon pospíchal si podati jí rámě a zavést do svých komnat. Oba panovníci, kteří ji provázeli, mlčeli. Královna, když byla zcela tiše dovolávala se velkodušnosti vítěze, počala slzeti. Napoleon zdál se býti dojat těmito projevy pokory a bolu; nemohl se však zdržeti, aby vznešené panovníci nepřipomenul, že zakusil účinky její bezmocné nenávisti a a zahluje tuto výčitku do formy nejzdravotilejší, řekl, že vida ji, nediví se již množství nepřátel, jež mu vzbudila, a rozhořčenosti, s níž se Německo proti němu pozdvihlo. Alexandr poznal, že dlužno změniti směr rozmluvy, jež stávala se nebezpečnou, odpověděl s oním důvtipem, jenž náležel mezi nejvýznačnější přednosti jeho povahy, že všechny námahy ovšem byly bezúspěšny, protože byly namířeny proti geniu a že snažil se tomuto geniu odporovati jenom ten, kdo ho nezná.

Po schůzce byla hostina, při níž královna snažila se býti příjemnou tomu, jenž měl v ruce osud Pruska. Ve chvíli rozchodu Napoleon, okouzlený vábnými způsoby Alexandra, jež nazýval nejhezčím a nejzchytřejším ze všech Řekův — a kajícnou krásou královnou, daroval jí Slezsko, přeškrtnuv přem odatavec smlouvy, v níž tato provincie byla již oddělena od Pruska — ochota vládce, kterou pan de Talleyrand neschvaloval . . .

Kulturní jiskry.

Dvoji kulturní zájem. Winter ve svých »Dějích vysokých škol pražských« připomíná k zakládání prvních universitních kolejí: »Při založení kolejí . . . Karel IV. měl roku pomocnou a štědrou, ale spravedlivě říci jest, že svolením arcibiskupovým před rokem 1352 uložena nemalá sbírka duchovenstvu po všem království, čímž asi pořízeno nejvíce; viděti, že sbíratí na veřejné potřeby u nás myšlenka stará.« (Str. 5.)

Bolest Mariina jest bez mezí. Porovnává vznešenost a odříkání této andělské duše se svou křivou přísahou a pýchou. A veškerá ta láska, kterou kdysi k němu cítila a která ji kdysi tak šťastnou činila, probudila se znova se silou dosud nepoznanou a tím více působily hrůzy divoké zoufalosti. Ve svém šíleném pohnutí chtěla běžeti k Ramonovi, ale zvedla se s pohovky, by do ní opět bezmocně sklesla. Vždyť náležela jinému!

Dny za dny ubíhaly a o osudu Ramonovu nebylo ničeho slyšeti. Jednoho dne vrátila se Marie do údolí Solibelského, aly tam nalezla opět své zdraví, aby se zotavila. Lékaři doporučili jí osvěžující vzduch horský, aby zmenšili její utrpení. Ach, vše marno!

Její nemoc jest nemocí duše, utrpení, jehož ani všickni lékaři světa vyhojiti nedovedou. tím méně vzduch horský. Láska k Ramonovi jest to, co ji ničí.

Každý den prosila Boha, by ji s ním v nebesích spojil, poněvadž na světě dopustili se hříchu, že na sebe zapomněli. Její modlitba brzo se vyplní. — Jednoho dne přišla smutná zpráva o smrti ochránce chudých v údolí, nezapomenutelného Ramona. A Marie s jménem jeho vypustila poslední dech!

Druhého dne hlaholily zvony kostelní široko daleko do údolí. A komu zvonily? Pastýř stoupal se svým stádem po stránkách hory, oči sklopeny, se smutkem ve tváři, se smutkem v srdci, a svým soudruhům, kteří na něho uzkostlivě čekali, oznamoval:

Ubohá Marie! . . . Ubohý Ramon! . . .

Netřeba široce vysvětlovati, jak živořila smutně universita po válce husitské z té příčiny, že husité většímu jejich statků rozchvátli. V XVI. století v kalíšné universitě znenáhla nabývali vrchu mistři protestantští. Starý utrakvismus, který žárlivě pečoval, aby za údy university nebyli přijímáni katolíci, stěhoval se z vysoké školy nadobro. Velmoži a měšťané, kteří tento přerod horlivě podporovali, netrudili se valně starostmi o lepší zaopatření mistrův a studentských kolegiátův. Nějaký čas mohli mít výmluvu, že situace university vůbec jest nejistá, že tato akademie nebyla odevzdána v moc protestantův úředně. Ale majestátem z r. 1609 fakticky předána vysoká škola protestantům. Mistři tedy dychtivě čekali, jak bude universita obdarována. Novotářští stavové sice reformovali jazykem vysoké učení horlivě; poroučeli nemajetným mistrům hned to hned ono, až z toho docházelo k svárům. Ačkoli však v době té blahobyť byl nadměrný a zvláště v Praze přepych nebývalý, s rozmnožením universitních důchodů se nespěchalo. Dle Wintra sněm stavů českých r. 1609 usnesl se o sbírce na obnovu akademie, měla to býti dobrovolná berně; z každého »člověka« poddaného bylo dáti po 15 groších míšeňských, ale »též člověka v to nepotahující« (t. j. vrchnost měla dáti sama); z peněz na úrocích bylo dáti z tisíce 2 kopy grošů. Sbirka sněmem svolená, zdá se, že se nevydala. . . . Aspoň na nedostatek peněz nařká se i potom pořád, a nouze o peníze bude asi hlavní příčinou, proč reformace university Pražské kulhala od počátku, takže nedospěla daleko.« (Str. 90.)

V té době šlechtici katoličtí, kteří byli v zemi v menšině, dávali štědré dary na vysoké učení jesuitské v téže Praze. Sektářští velmoži ovšem zapínali opatrně kapsy i v pozdějších letech. bouřlivých, když jim šlo za války o krk. Tedy lehce vysvětlitelné, proč nebyli ani k universitě štědrější.

Důkladný sebezpyt jest nejbezpečnější, základnou k sebezdokonalení. Jest nutný a prospěšný netoliko jednotlivcům, ale celým stranám. Jak by každá strana měla přemýšlet o cestách k lepšímu, k tomu podal návod jeden křesť. sociální předák vídeňský. V třetím okrese vídeňském konala se v minulých dnech volba předsedy křesťansko-sociálního volebního spolku pro zmíněný okres. Na funkci tu navržený poslanec dr. Mataja, mladý ještě, ale zásadně charakterní pracovník, před volbou prohlásil: »Než provedete volbu, považují, jako výborem navržený, za nutno, vymeziti určité politické zásady. Po mém názoru potřebuje strana pevných, železných zásad, určitých její stanovisko ke všem politickým a hospodářským zásadám. V tom ohledu se u vedení strany od několika let mnohého nedostává. Velký zakladatel dr. Lueger dal jí název křesťansko-sociální. Tím jest vyjádřeno, že je strana stranou křesťanskou, že stojí na pozitivně náboženském stanovisku. Na to se dnes tu a tam zapomíná, a zdvořilé poklony nedostatek ten nedovedou odčinit. Strana musí dále dle svého jména býti stranou sociální, t. j. musí pracovati na hospodářském a kulturním povznesení nižších lidových vrstev, neboť tyto vrstvy, a nikoli vyšší vrstva sociální, potřebují účinné pomoci politických stran. Jako lidová strana musí strana jednati demokraticky; ne mluvením úzkých, pevně ohraničených kruhů, nýbrž mluvením širokých vrstev stoupenci musí býti uplatněno a při povolání na rozhodující místa ve straně musí výhradně směřovatou býti osobní zdatnost. Na dočasný odpočinek daný antisemitismus si své oživení proti opatrické politice vynutí. Kategoricky vyžadují poměry od strany jasné a jednotné stanovisko vůči velikým politickým událostem, ne jako dnes, kdy si každý dle osobního názoru a vlastního zdání ve veřejnosti vystupuje, aniž by navzájem si odporující názory byly odváženy a ujasněny.«

Toto prohlášení bylo odměněno velikým souhlasem, dr. Mataja byl zvolen. Kéž také všichni jiní zástupci lidu projevují podobně touhu po nestranné kritice svých vlastních stoupenců! Jest nutno srovnávat živou praxi s programem všude, nemají-li programy ztráceti důvěru a stávají se vyšeptalým, jalovým zvukem.

Opatrovna malých slepých dětí. Známo každému, jaké obtíže to působí chudé matce, když má jíti za svojí povinností a nemá komu svěditi své malé dítě, které ještě do školy nechodí. Při živosti a tékavosti dětské je třeba stále dohledu, aby dítě k úrazu nepřišlo. Jak vítané jsou tu chudým rodičům opatrovny, zahrádky a pod. ústavy. Ještě větší však pozornosti zasluhuje dítě, jež od narození jest nevidomé nebo následkem nemoci pozbylo zraku. Takové ubohé stvoření potřebuje stále dozoru, průvodce, ošetření. Jakou obtíž to působí matce, jež se mu nemůže věnovati, je na očích stále mít, když starost o živobytí ji volá z domu ven! Nad vidoucím dítětem se ještě někdo ze soucitu smiluje a matce ulehčí tím, že dítě k sobě vezme, ale slepé dítě nenajde takové pomoci. Tu opatrovna má pomoci tím, že se o dítě nevidomé postará, je svědomitě pěstounce-učitelce svěří a zaopatří, od nebezpečí úrazu ochrání a pro školu vychová. Co tu chudých rodičů bude lidumilům vděčno za to, že dítěti jejich takové dobrodíní bude prokázáno, že jim tolik bude ulehčeno! A nevidomé dítě, jež by

jinak doma snad zavřené, samo na sebe odkázané, zakrnělo — bude v opatrovně prospívati na duchu i na těle a ve společnosti sobě rovných snáze ponesе ten kříž chudoby a slepoty, jež Bůh na jeho slabá raménka vložil. Přijímány budou dívky obého pohlaví od 4. roku do toho stáří, kdy schopny jsou býti přijaty do školy nevidomých dětí, což u slepých dětí bývá mezi 8.—12. rokem. Než i takové dívky, které mimo slepotu ještě jiným nějakým neduhem stíženy jsou, mohou po dobrozdání lékaře do opatrovny býti přijaty. Očekává se, že šlechtitní dobrodinci těmto nejmenším z nevidomých nakloní své srdce a že dárky, příspěvky a odkazem na ně budou pamatovati, aby se tak stali účastnými záchrany těm nejmenším z nejnešťastnějších. Trochu peří, starší šatstvo, potraviny, ovoce, vše s díky bude přijato. Jen potřebí jest na tento nejvyšší humanitní ústav upozorniti jak rodiče slepých dětí, tak celou veřejnost, v níž je dosti dobrých lidí, kteří z vděčnosti za zdravý zrak a že je Bůh obdařil zdravými dětmi, pomoci neodepřou těmto nešťastným. Správu opatrovny vede a žádosti i z Moravy přijímá správa Útulny slepých dívek v Praze III., na Kampě.

Společnost sv. Cyrila a Methoděje přiblížila se k svému uskutečnění dle oznámeného plánu v Praze 4. t. m. Referent vsdp. kanovník dr. Müller podal přehled o předběžných pracích a poradách, týkajících se katolické kulturně-literární koncentrace; navrhl, aby naše kulturně-literární korporace se soustředily kolem vědeckého odboru Křesťanské akademie, aby vyslaly do jejího výboru své zástupce a zřídily sekretariát, který by tomuto novému tělesu vdechl duši. Návrh přijat. Po věcné debatě vynikajících účastníků schůze všechny přítomné organizace a jednotlivci přistoupili za členy vědeckého odboru Křesť. akademie. Po skončení tohoto jednání konala se výborová schůze zmíněného odboru, v níž přihlášení členové byli přijati. Ustavující schůze »Společnosti sv. Cyrila a Methoděje« konati se bude co nejdříve.

Váženému čtenářstvu.

Jiné listy zvýšily zvláště pro velkou drahotu papíru předplatné značně již dávno a nyní zvyšují znovu. Váhal jsem do krajních mezí účinně podobně. Ale nákladu na časopis vyžaduje nyní tolik obětí, že správy listu jsou rády, jestliže i při zvýšeném předplatném podniky své vůbec udrží. Jsme tedy nuceni pány předplatitele žádati, aby zvýšená vydání s námi aspoň částečně sdíleli. Již dávno před válkou všechny tiskářské potřeby stoupaly v ceně rok od roku. Přes to oú r. 1906 až do války vycházel náš list v rozměru o třetinu zvětšeném (přidáním dvoulistové přílohy), aniž jsme žádali vyšší předplatné. Při tom Obnova, měla-li zůstatí důsledně věrná svým zásadám a programu, nemohla přijímati právě ty inserty, které jsou výdělečným časopisům nejpěvnější hmotnou oporou. Jistě není potřebí cíleně probírat, jak všechno, co s tiskem souvisí, stouplo v ceně drazně. Proto jsme předem jistí souhlasem milých přátel, jestliže zvyšujeme pro rok 1917 roční předplatné pouze o 2 K. Tudiž od 1. ledna bude obnůšeti předplatné na čtvrt roku 3 K, na půl roku 6 K, na celý rok 12 K.

Zároveň prosíme, aby odbírání Obnovy bylo horlivě odporučováno všem lidem dobré vůle. Velkou radost způsobí katolickým vojákům na frontě, jestliže jim náš list předplatíte.

Za dosavadní hmotnou i morální podporu srdečně děkujeme všem pp. předplatitelům, dopisovatelům a jiným přátelům. Vyslovujeme vřelé přání, aby se kruh našich odběratelů co nejvíce rozšířil a příznivcům svým srdečně přejeme šťastné novoročí.

REDAKCE A ADMINISTRACE OBNOVY.

Úvěrní družstvo Eliška

v Hradci Král., Adalbertinum, přijímá záznamy na nové výhod. losy Rakouského Červeného kříže a opatří i jiné cen. papíry.

Za válečného ruchu.

Její Veličenstvo císařovna Zita ve prospěch nuzných dětí. Vznešená zeměpaní, která tak často osvědčila nejvřelejší soucit s trpícími, spořádala sbírku ve prospěch dětí nouzi trpících, která stejně jako sbírka velkodušného mocnáře má heslo: »Pro dítě«. Při této sbírce bylo již sebráno na 1.300.000 K na hotovosti a asi za 3 miliony zboží. Ale to jest jenom počátek. Všecky ty, kdož mají srdce pro nejchudší a nejnuznější mezi chudými, pro nouzi dětí, vyzývá císařovna, aby přispěli svým grošem ke zmírnění veliké nouze. Všecky úřady, které mají příležitost co nejlouběji nahlížeti do poměrů, kněží všech vyznání, lékaři, učitelé, mužové i ženy, které se účastní sociální pomocné činnosti, všichni to budou pokládati za výzvu, aby svými zkušenostmi a svou prozíravostí posloupili věci. Ale také všechny matky, jimž Bůh daroval kvetoucí děti a otcové, jimž bylo dopřáno, aby ze

svých dětí vychovali řádné členy společnosti, jsou vybízeni a zváni, aby se sjednotili při velikém díle ve znamení »Pro dítě«. Její Veličenstvo chce, aby všechno obyvatelstvo vědělo, že Jejím Veličenstvu nemůže býti uchystána vůbec větší radost, nežli když nejširší vrstvy se s největším úspěchem tohoto díla účastní. Každý účastník je jist Božím pozhánáním.

Pařížský socialistický kongres o válce. Na schůzi dle zvyku byli pozváni i někteří vůdcové socialistických stran cizozemských. Angličtí zástupci (ministr Henderson a člen dolní sněmovny Roberts) prohlásili, že válka musí býti vedena dále, dokud nebude její výslednicí zabezpečen mír trvalý. Vůdce internacionály belgické ministr Vanderfelde svou řečí utvrzoval žádostivost dalšího boje. Řekl, že dlužno bojovati dále, pokud nebudou osvobozeny Belgie, Srbsko a francouzské provincie, dokud se nedojde k míru bez vynucených anexí (připojení území), k míru takovému, který poskytně malým národům svobodu rozhodovati o svém osudu.

Plán anglického socialistického ministra. Není to jenom Francie, kde hned hází s paluby do moře radikální a antimilitaristické zásady socialistický předák, jakmile se stane ministrem. Takové náhlé změny smýšlení vyskytují se i v zemích jiných. V Anglii vůdce dělníků ministr Henderson pravil v řeči, kterou měl v Northamptonu, že válka může ještě dlouho trvati a připravití válčícími ještě mnoho obětí. Mír, příznivý pro Německo, byl by prý pro alianci nepřijatelný. Nikdo nesmí pomýšlet na mír, dokud je část belgického a francouzského území v nepřátelské državě. V létě 1917 dosáhne síla Anglie co do mužstva a střeliva nejvyššího bodu, ale chceme-li válku vyhrát, musí býti služby každého tělesně schopného muže i ženy dány národu k dispozici. Toho se dá nejsnadněji dosíci součinností dělnických vůdců.

Nota papeží o mírové akci středostátů. Německý vyslanec šl. Mühlberg oznámil papežskému sekretariátu mírovou iniciativu a dodal: »Důvody, jež Německo a jeho spojence pohnuly k tomuto kroku, jsou zřejmy. Dva a půl roku pustoší válka evropskou pevninu. Nekonečné kulturní hodnoty jsou zničeny, rozlehlé plochy napojeny krví. Miliony statečných bojovníků padly v boji, miliony vracejí se v těžké chorobnosti do otciny. Bolest a zármutek naplňuje skoro každý dům. Netoliko u válčících států, nýbrž také u neutrální doléhají zhoubné následky mohutného zápolení těžce na národy. Obchod a průmysl, těžce zbudované v letech míru, jsou ochromeny. Nejlepší síly národů jsou odhátý vyvívání prospěšných hodnot. Evropa, jinak určená pro rozšiřování náboženství a kultury a řešení sociálních problémů, semenišť věd a umění a každé mírumilovné práce, podobá se jedinému válečnému táboru, ve kterém ničí se vynášeností a práce celých desetiletí. Německo vede obrannou válku proti ničivé práci svých nepřátel. Bojuje za reální bezpečnost svých hranic, za svobodu svého národa, za svůj nárok nerušeně a rovnoprávně svobodně se všemi ostatními státy vyvíjet svoje duševní a hospodářské síly v pokojné soutěži. Zjevněji a zjevněji odhalovali naši nepřátelé své dobývací plány, ale neochvějně stojí slavné armády spojenců, jakožto ochrana před hranicemi svých vlastí, naplněny a prochnuty vědomím, že nepřítelům se nikdy nepodaří prolomiti železnou hradbu. Vědí, že za bojovnými řadami odhodlán jest všechnen národ s oddanou láskou k vlasti hájiti až do posledka svých duševních i hospodářských statků, své sociální organizace a každé píde domovské půdy. Plná pocitu síly, ale také plná porozumění pro chmurnou budoucnost Evropy, potrvá-li válka déle, plná soucitu pro nekonečnou bídu a žal lidské společnosti, opětuje proto německá říše pospolu se svými spojenci slavnostní formou ochotu, kterou před rokem již projevil říšský kancléř, vrátiti lidstvu mír, kladouc světu otázku, nelze-li naléztí podklad pro dorozumění. Jeho Svatost papež věnoval měrou co nejhojnější od prvního dne pontifikátu svou pečlivou účast nespočetným obětem války. Zmírnil těžké rány a způsobil, že osudy tisíců lidí, jež katastrofa postihla, byly snesitelnější. V duchu svého vznešeného úřadu ujmál se Jeho Svatost také každé příležitosti, aby ve prospěch trpících lidstva působil ke skoncování krvavého zápasu. Císařská vláda má tedy za to, že smí se oddati naději, že iniciativa čtyř mocností dojde blahovlnného ohlasu u Jeho Svatosti a že jejich mírové dílo smí spoléhati na cennou podporu apoštolské stolice.«

U Moravské agrární a průmyslové banky bylo upřáno na pátou rak. vál. půjčku do 16. t. m. celkem přes 45.000.000 K.

Národohospodářská hildka.

Daň z příjmu. Po rozumu § 202 zákona ze dne 25. října 1896 ř. z. č. 220 stanoví se všeobecná lhůta k podání příznávek k daní z příjmu pro rok 1917 dobou od 1. do 31. ledna 1917. Podati příznání povinen jest dle §§ 202 a 204 zákona každý poplatník, jehož poplatný roční příjem 2000 K převyšuje, aneb kdo ku podání téhož byl zvláště vyzván; doporučuje se však, aby ti, kdož mají příjem pod 2000 K, ale větší než 1600 K, podali příznání ve vlastním zájmu i beze zvláštní výzvy. Příznání budtež podána buď písemně neb ústně u vyměřovacích berních úřadů (berních správ, okr. hejtmanství), v jichž obvodu daň jest předepsati (§ 176 citovaného zákona).

správně pochopeny, vzniká při uvarování se extrémně zcela příjemný obrázek, hřelivý jak ta písnička Schubertova. Opak však musí nutně zavdati příčinu k výtkám, jež objevil se v referátu N. L. K. Chvále sdružení i režie sluší uznati, že celkový dojem u nás vypraveného představení všech těchto výtek nezaslouží. Tak traktování osoby Schubertovy, jak provedl je p. Ceitler, nemůže nijak býti nazváno karikováním slavného komponisty písní. Interpret, jenž pěvecký part jistě dobře ovládá, zaslouží tím většího uznání, ježto od správného vystužení povahy v lásce bojácné k směrnosti je pouze krok. Poměrně též dobře pojal svoji úlohu p. Poláček v úloze dvorního sklenářského mistra Tschölla, nevybočuje přes všechnu komiku své úlohy z mezí. (Mluví tu výslovně o prvním provedení.) Jen založení charakteru barona Schobra představoval bych si poněkud vážněji. Třebas osoba jeho je neživější a nejtemperamentnější miněna ze všech přátel Schubertových, přec musí odpovídati celku jemné idylly a nesmí přibíráti stereotypní gesta kavalíra časové operety. Jinak snaha p. Horského byla zcela uznání hodná. Kromě těchto zdaleka vedly si: sl. Z. Stříbrná jako Hanička, jejíž hra byla velmi roztomilá a sl. Sehnalová, která v úloze Grisiové, ne zrovna šťastně zapadající do celkového rámce, vedla si dle možnosti umírněně. Pl. Třebovská nezapřela svého talentu ani ve foliové úloze domovnice. Další novinkou bylo provedení Janáčkovy opery Její pastorkyňa (pátek 22. t. m.), jež při dnešních poměrech Vyšehodočeského divadla lze nazvat odvážným pokusem. Přes to mělo celkový úspěch. Zdařilé mimické provedení úloh při silně dramatickém spádu celého děje bylo jistě hlavní složkou tohoto zdaru. Hudba totiž, třeba některá místa libreta sama o sobě silně působícího účinně podbarvovala a třeba se sebe více mluvilo o „nápěvcích“, zachycených z lidové řeči, nemá kromě dvou písní v sobě žádného živlu národního a upomíná silně na verismus italských oper. Jest tedy, aspoň pro první poslech, momentem druhořadým. Kdyby děj nebyl dosti plasticky sehrán, požitek sluchový nepřispěl by nijak k úspěchu děla. Připojíme-li pak k působivému sehrání ještě dobré ovládnutí velmi obtížných pěveckých partů, dostáváme celkový působivý obraz tohoto večera. O zdar dělily se přední síly operní pl. Kramperová (Jemůla) a sl. Sehnalová (Kostelníčka), kteréžto poslední připadl zvláště obtížný úkol správně vyjádřiti hluboce dramaticky založenou postavu Kostelníčky, což se jí zcela podařilo. Pp. Olšovský (Laca) a Ceitler (Števa) byli dobrými jejich partnery. Ve vedlejších úlohách upozornila na sebe příjemně se nesoucím hlasem sl. Pokorná (Karolka). Závěrečný ensemble přílišným přefikováním sehal, což nevadilo však celkovému úspěchu. Režie postarala se o vhodnou výpravu a znamenitou souhru. — Představení Shakespearova Benátského kupce (sobota 23. t. m.) nemohl jsem býti přítomen. Ostatní večery a odpoledne vánočních svátků (25. a 26. t. m.) byly vyplněny reprisami posledních dvou novinek a Smetanovy Prodané nevěsty. — C.

Mirko Horský, oblíbený tenor operetní, bude mluvit v úterý 2. ledna čestný večer v Ascherově operetě Taneček Její Výsosti, která měla při posledním provozování veliký úspěch. Kromě beneficianta, jenž tu vystupuje v nejlepší své roli Jos. Hilmara, a sl. Stříbrné upoutá zájem obecnosti vystoupení malé baletní debutantky našeho města. Květy Mohelské (vnučka p. řed. Wlinsche) v úloze prince Viktora. Záznamy přijímá z obzvláštní ochoty knihkupectví p. B. Tolmana.

Vyšehodočeské divadlo. V sobotu 30. t. m. co 13. hra v předplacení sehraje bude původní novinka Ostřih od Jana Patrného. Dne 31. t. m. o půl 3. hod. odp. dává se Kálmánova opereta Jenček se vrátí. Večer o půl 8. hod. opět Schubertova zpěvohra Dům u tří děvčátek. Na Nový rok odpoledne o půl 3. hod. balet Královna loutek spolu s pastýřskou zpěvohrou Dafnis a Chloe. Večer o půl 8. hod. naposledy Janáčková opera Její pastorkyňa. V úterý 2. ledna ve prospěch tenoristy Mirka Horského Ascherova opereta Taneček Její Výsosti. 3. ledna je premiéra poslední novinky Nár. divadla Naše babička od Viléma Skocha (14. hra v předplacení). 4. ledna určena co 15. hra v předplacení opera Manon Lescaut. Na Sv. tři krále o půl 3. hod. odp. naposledy Taneček Její Výsosti. Večer o půl 8. hod. opereta Krista z myslivny. V neděli 7. ledna o půl 3. hod. odp. po druhé Krista z myslivny. Večer o půl 8. hod. Lehárova opereta Hrabě z Luxemburku. — V činohře následovatí bude Ibsenův epilog Když mrtví procitnem. . . V opeře Bílá paní. Opereta chystá Vinobraní, jehož premiéru, jakož i představení Polské krve bude dirigovati skladatel Oskar Nedbal. — Sezona v Hradci Králové bude ukončena dne 22. ledna.

Z Ústředny královéhradecké. V tarifním oddělení Obchodní, živnostenské a průmyslové ústředny bylo v roce 1916 zveřejnováno 64.000 železničních dokladů; podáno bylo celkem 328 reklamních nároků, reklamovaný obnos dosahuje výše 27.162 K. Vyplaceno bylo celkem 31.414 K (v roce 1915 16.706 K). V reklamovaném obnosu jsou obsaženy též nároky na tarifní rozdíly u vojenských dodávek a čimly nároky ty 6027 K (v r. 1915 8630 K). Část tarifních rozdílu u voj. dodávek byla vymáhána soudní cestou a byly přihlášeny u právního zastupce v Praze nároky 45 firem s obnosem 6330 K, v němž jsou obsaženy též nároky z r. 1914 a 1915; vyplaceno bylo na tyto nároky dosud 3170 K. — 1. lednem 1917 bude zrušena část tuzemských výjimečných tarifů místního tarifu státních drah (na př. pro pivo a víno, káru stromovou, úřsko, hospodářské stroje jdoucí k opravě nebo z opravy, len, chmel, petrolej a l.), dále budou zrušeny exportní tarify pro vejce, zeleninu, dřevo-

vínu, parafin, surové železo a budou se čítati tudíž pro toto zboží obyčejné normální tarify. S platností od 1. února 1917 budou se čítati pro veškeré k dopravě odevzdané zboží zvýšené sazby a bude obnáseti zvýšení 30 proc. dnešních sazeb. Výhody obsažené pro dodavatele voj. dodávek v dnešním voj. tarifu budou platiti pouze do 31. ledna 1917; od 1. února budou se počítati pro voj. dodávky civilních dodavatelů obyčejné občan-ské tarify.

Pamatujte

při každé příležitosti

na „červený kříž“,
na raněné vojiny, na vdovy a sirotky
po padlých našich bojovnících!

Přispívky zasílejte na zemský Svaz katolického
Orla v Hradci Králové.

Hořice. I na naše zvony došlo. Rekvirován pro válečné kovy největší zvon z děk. chrámu P. Donát, největší zvon v Milovicích a dva menší na Gothardě, ježto největší byl chráněn. Při bedlivějším prohlédnutí ukázalo se, že tento zvon nepochází z r. 1632, nýbrž z r. 1532. Rozbití zvonů působilo hlubokým dojmem a viděli jsme slzu v mnohém oku, kde bychom se toho byk ani nenadáli. Pfirozeno; zvony připomínají člověku jeho mladost a rodinám vážné události života. — Výnos okr. hejtmanství v Hradci Králové přivítali bychom i u nás, že má totiž odebrána býti válečná podpora oněm uprchlíkům, kteří se zpěčují přilnouti přiměřené zaměstnání. O tom budou se psáti ještě kapitoly, neboť ani u nás neviděli jsme uprchlíka, jenž by si práci chtěl zlepšiti svou existenci. Snad je tomu jinak na venkově, ale ti městští nedělají nic jiného, než že obcházejí venkov, skoupi, co se dá a zásobují tím své zámožné sourodáky, jichž zdá se býti dosti, ježto husu a kuře na trhu koupí jen polský uprchlík, jenž k nim kupce pomalu ani nepustí. A ti lidé berou státní podpory. — Spolupřisoběním a péči adjunkta z cukrovaru bašnického, p. prof. Hálky, vypraven byl v našem městě ve prospěch válečných účelů druhý koncert, při němž účinkovala tentokrát i známá výtečná houslistka p. Dostálová a s citem zazpívala pl. Nováková. Pan adjunkt sehnal s bravurní technikou několik skladeb, zvláště Smetanovu „Vitavu“, k níž podal i přílehlavý rozbor. Též vlastní jeho skladbu jsme slyšeli a co s díkem zaznamenáváme, že p. profesor často navštíví i náš chor, kde výborné naše varhany v nepřítomnosti voj. službu konajícího p. ředitele nalezly v něm svého mistra. — Učitel Kverka, o němž jsme minule přinesli zprávu, že — jak se praví — ve svých prospěch padělal seznamy vojínů v Josefově, nachází se v garnis. vězení terezinském a v jeho domě vykonána opětá prohlídka.

Požáry vzplály.

Dějepisné obrázky z doby husitské.
Napsal Alois Dostál.
Stran 120. Cena 80 hal. franko.

Vynikající katolický spisovatel zachytil velice významné scény z války husitské a předkládá je v rouchu krátkých historických povídek českému lidu. Sluší pochváliti, že při uměleckém zpracování pohnutých výjevů pan autor nedává se do vleku stranického šovinismu a že projevuje živé porozumění i pro dobré vlastnosti a strasti lidu husitského. Tudíž zpestřá a velice poutavě mozaiky beletristické čtenář utvoří si správný obraz o charakteru velikého náboženského hnutí.

Objednávky vyřizuje
**Družstevní knihkupectví
v Hradci Králové, Adalbertinum.**

Různé zprávy.

Vznik severních září. V poslední schůzi matematicko-přírodovědecké třídy Společnosti věd v Kristianii přednášel docent dr. Vagard o posledních výzkumech o vzniku severní záře. Jich výsledky jsou pro vysvětlení zjevu severních září, jak sděluji listy, velmi důležité a potvrzují názor Störnerův, že největší díl severních září nutno vykládati z působnosti určitých skupin elektrických paprsků, které vycházejí ze slunce. Jedná se o dvě skupiny oněch paprsků: takových, jež pronikají zemským ovzduším jen do výše 106 km nad zemí, a těch, jež pronikají až do výše 100 km. Většina severních září jest jejich projevem. Výpočty výšek severních září a při tom umožněný důkaz o činnosti obou

skupin paprskových mají velmi značný význam pro poznání fyzikálních vlastností kosmických paprsků, jež vyzařovány jsou sluncem. Vypočtené výšky severních září umožňují také důležité závěrky o elektrickém stavu slunce. Dosavadní výsledky zkoumání ukazují bezpečně, že paprsky ony vyvolávány jsou radioaktivními pochody na slunci, a dále, že slunce má jen poměrně omezené elektrické pole a že v jednotlivých obdobích vysílá stejně velké množství kladné i záporné elektřiny. Vagard dospěl na základě jiných pozorování k výsledku, že slunce nutně vysílá podobné skupiny stejnorodých elektrických paprsků a výsledky pozorování severních září tento výsledek jen potvrdily.

Volnozemské ooměna portugalskému revolucionáři. V Portugalsku zrovna tak jako za veliké revoluce francouzské. Radikální demagogové napřed se slunili na paprscích vratké přízně revolučních davů — a potom byli krutě pronásledováni od radikálů chytřejších, sobecky žárlivých na slávu jiných. — Novinami prolétla zpráva, že byl zatčen vůdce nejnovějšího povstání Machado Santos. Když vojenský vůdce vojenské revoluce z r. 1910, admirál Santos dos Reis, uprosil hnední posblyl zmužlosti a spáchal sebevraždu, nalézal se v mladém úředníku námořnictva nástupce admirálův. Úředník ten slul Machado Santos. Týž bez rozmyšlení vsedl — poprvé ve svém životě — na válečného oře a postavil se v čelo povstalců. Po vítězství revoluce stal se Machado nejslavnějším mužem v Portugalsku. Očiti svědci těchto událostí pamatují se dobře na bouřlivé ovace, jež mu byly připraveny, když při prvních zápasech s býky objevil se v bývalé královské loži. Ale političtí vůdce revoluce počali ihned nepřívětivě pohlížeti na miláčka lidu, jež sice různými poctami vyznamenávali, ale od rady národa zúmyslně vzdalovali. Tak dostal se „hrdina rotundy“ záhy do prudké opozice proti mocným, a táž dosáhla svého vrcholu, když jeho nejzarytejší protivník a závistník Alfons Costa dostal se r. 1913 k vládě. Proti němu podnikal Machado Santos ve svém časopise „O Intransigente“ zuřivý boj, takže list byl téměř denně konfiskován. Když příštího roku ministerstvo generála Timenta de Casto padlo, ocitl se i Machado Santos mezi těmi, kteří byli lidmi Alfonse Costy posláni do vyhnanství. Za amnestie před vstoupením Portugalska do války byl Machadovi opět dovolen návrat, ale, jak ze zpráv je teď vidno, jen proto, aby bývalý miláček národa znovu upadl do rukou svých závistníků, z nichž nejurputnější, Alfonso Costa, je dnes zase vedoucí osobností ve vládě. — Zkrátka na revoluci a její kofist osobují si patent v Portugalsku jen někteří.

Rozdíl mezi povahou i schopnostmi mužského a ženského pohlaví nezatahuje prázdná sofistika; každý moderní „ismus“ jest slabý k zakrývání pravdy. Vyskytovali se před válkou spisovatelé a řečníci, kteří skoro všechny duševní rozdíly odkazovali do říše předsudků. Tisíciletá zkušenost však konstatuje zvláštnosti značné. K přesvědčení o tom ani není potřebí vysoké filosofie. Na př. v rolnické rodině děvče dělá tytéž práce jako chlapec, rodiče mluví a chovají se k hochům i dcerkám stejně. Děvčata se netěší žádným privilejiem — a přece v téže rodině pravidelně jest značný rozdíl mezi povahou a náklonnostmi chlapců a dívek. — Za války mnoho práce té, kterou dříve vykonávali výhradně mužové, jsou nuceny konati ženy. Ženské pohlaví i v jiných směrech musilo se přizpůsobiti nezvyklé životospřávě. A právě tato doba přísné zkoušky tím jasněji potvrdila veliké rozdíly. Zkrátka každé pohlaví vyniká jiným způsobem. U mužů převládají pohnutky rozumové, ženy zase dají se vésti spíše citem. — Nyní wüzburgský universitní profesor dr. W. Peters po důkladném studiu vydal spis „Einführung in die Pädagogik auf Psychologischer Grundlage“, v němž se nacházejí tyto pozoruhodné vývody: Vlohy, vrozené oběma pohlavím projevují se nejjasněji v citovém životě. Pozorování charakteru a temperamentu, analýsa školních úloh, vyptávání žáků a žaček po jejich náklonnostech k školským předmětům, jejich prospěchy v nich, větší náklonnost děvčat k lyrice projevují, že citový život děvčete je živější než chlapcův, že mají více zájmu pro citové a méně pro věcné, intelektuelní. V souvislosti s tím je snad též i větší nadání děvčat pro jazykové předměty, ač souvisí spíše s větším ovládnutím mluvnického ústrojí u žen, jež jeví se i rychlejším vývojem řeči u děvčat. V zájmu a nadání pro matematické předměty, fysiku, geografii zůstávají zřejmě děvčata za chlapci. Věcné a abstraktní ráz těchto předmětů zajímá je očividně méně než látka jazykových předmětů, bližší dennímu životu a více uspokojující mysl. Také potvrzuje též názor i rychlejší duševní rozvoj děvčat při všem, co se týče poznávání a rozeznávání barev, ale menší jich výkonnost při těchto pochodech, pokud netýká se citového života, jako v ohledu bystrosti zraku, sluchu atd. Přes silnější rozvoj citu u děvčat dochází u nich řídkěji k abnormálním jeho výbuchům, vedoucím k sebevraždě ve věku pod 15 let a p. Sem patří i menší zločinnost nezletilých u žen. Jinak ukazují zkušenosti, že ženské dorost má lepší paměť pro zažitá a pojatá, že dá se lépe ovládat a řídit, kdežto u hochů jeví se větší originalita, schopnost kombinací a vynalézavost. Ale pozorování ona vedla ještě k jednomu poznání: schopnosti a výkonnosti děvčat jsou stejnoměrnější než u hochů. Výjimky nadprůměrných schopností objevují se u nich řídkěji než u hochů. — Potud vývody Petersovy. Jestliže se říkálo již dávno, že žena řídí se raději srdcem než rozumem, není to pro ženské pohlaví úhonou. Vždyť právě nyní filosofové zdůrazňují, že se má vůli, citu lidskému věnovati větší

pozornost než posud; shledalo se totiž, že i rozum velice osvěcený dělá krkolomné přemety, nedbá-li pohnutí citových. Naopak však vřelý cit často dokázal daleko větší činy než suché, vypočítavé rozumování. Obětavá — a třeba zcela prostomyslná — matka má na málo poddajného synka větší vliv než velice osvěcený otec, který jeví málo sebezáporu. Každému svoji! Je-li muž hlavou řediny, jest matka srdcem domácnosti. — Obniti říkají jest stejně čestný a odpovídá dobře doševním vlastnostem obojího pohlaví. Mužatky se nezamýšlely nikdy ani vlastním synům; naopak zbabělí nebo málo energií muži tržili posměch i u ženského pohlaví.

Besídka.

Páperky.

Havlíčekův pes v naší literatuře popsán důkladně. S plétou otisků dopis, jímž zve Havlíček na jaterníkové hody; otisků i řádky, v nichž se chlubil, že není hrubějším umělkováním, ale přirozeným. Zato však liberální nadšenci zapomínají ličiti činnost a povahu kněží, kteří Havlíčkovi v jeho vlasteneckém úsilí byli velice zdatnou podporou.

Jen vyhodte z češtiny všechny kazimluvy, všechna cizí, i silně zdomácnělá slova! Za půl století druhá a třetí generace při čtení českých spisů nynějších bude pátrati ve slovnících, co vlastně slova předků znamenala, jaký smysl mají jejich věty.

Svobodě se připisoval význam mnohonásobně větší, než jaký byl ve skutečnosti. Každá svoboda, která má fakticky prospívat, musí mít nějaký jasný obsah pozitivní. Lidé, kterým poskytnuta svoboda v míře nejvyšší, buď usilují o porobení jiných, anebo — cíví s výrazem zklamání v tváři do prázdna. Nyní určitěji poznávají, co chybí jejich přirozenosti. Touží po oddanosti, důvěře, po opoře vnější. Nepodaří-li se jim brzy nalézt autoritu vynikající, začnou modlařiti před demagogy a intrikány.

Mladí lidé, slyšíc napominání starších, odpovídají: „Nynější doba má jiné požadavky. Nesmí zakrňeti v úzké a dusné sféře svých dědečkův a babiček.“ Ale nepřichází jim na mysl, zdali ty všechny moderní požadavky jsou potřebné a užitečné. Nechtívají domyslet až k výslednici nových společenských útvarů. A přece často i ty novoty, které se zavádějí šmahem, jeví určité známky společenské rakoviny. Každá novota není pokrokem; a kdo se novotářství vzepře, často osvědčuje větší osvěcenost než ovce běžící na kluzké vrcholky za ostatním stádem bez samostatného rozmyslu.

Slyšeli jste často moderní pozéry: „Všeliká vina plyne jediné z ignorance. Vzdělávání rozumu tedy jest nejlepším lékem proti nepravostem. Kultura ve všem napřed, pak teprve ostatní!“ — Že daleko více znamená zúšlechťení vůle, neslyšeli jste od nich nikdy. Když však právě lidé vtipní páchali skutky ničemné, pozéři se poděkli: „Ten člověk nemá citu... Kdyžby měl ten rafinovaný podvodník svědomí... Co prospívá nejbystřejší talent, schází-li mu charakter?“

Příčina velkého chybování národa často hlavně spočívá v přeplácené pšce, která se nechce dostatečně poučovat o dobrých vlastnostech soupeřů.

Za jedinou korunu

obdržíte pohromadě tyto spisy:

Víra jako víra.

Moderní náboženství Masarykovo.

Převaha protestantů nad katolíky.

Inkvizice církevní.

O duši lidské.

Karel IV., Otec vlasti.

Objednávky vyřídí za 1 Kč franko obratem
**administrace časových úvah
v Hradci Králové.**

OLEJ STROJNÍ

nakoupíte levně u firmy

Josef Jelínek,

mydlář v Hradci Králové (na podsíní).

ŠTASTNÝ NOVÝ ROK

všem pp. příznivcům
a odběratelům přeje

PERSONÁL

Družstevního knihkupectví
v Hradci Král., Adalbertinum.

sklomalba

E. Škarda, Brno,

umělec. dává první řadu
hotoví a dodává chrámové
obrazy. V každém slohu a
provedení, od nejjednoduššího
vzoru do nejobtížnější
sklomalby figurální, hotoví
praven vlastních modelů
kamínkovou prořezávací, ol-
tářní obrazy, náhrob-
ky atd. s nejširším
zaručením umělecke-
ho a odborného doko-
lbu provedení.

Rozpočty ochotně a zdarma.

Malinský křen

nejlepší jakosti zasílá v 5 kg balíčcích
i ve velkém

Josef Mikulecký,

vývoz malinského křenu v Kutné Hoře.

Kostelní paramenta

spolkové prapory,
církevní náčiní, křížové cesty, celá
zařízení kostelů atd. v každém prove-
dení a ceně nejlépeji vyrábí a dodává

JOSEF VEND,

odborný závod

v Jabloném nad Orlicí.

Hotové zboží zasílá se na ukázkou.

Rozpočty, nákresy neb ceníky franko.

Jan Horák, soukenník

v Rychnově nad Kněžnou

zasílá na požádání vždy

dle roční sezony kolekce
nejnovějších druhů pravých
viněných látek

své vlastní výroby, jakož i tu- i oizo-
zemských.

Četná uznání zvláště z kruhů vele-
dušt. duchovenstva svědčí o poctivé ob-
sluze mého ryze křesťanského zájmu za
dobu více než třicetiletého působení.

Učiňte, prosím, malou objednávku na
zkoušku.

Též na splátky bez zvýšení cen!

Velejemné látky na taláry.

Harmonium

1 1/2 hry, 3 rejstříků, fy. Lhotovy, zacho-
valé, se prodá. Adresu sdělí adm. t. l.

Československá záložna v Praze-II., Spálená ulice, číslo 46.n.

Doporučuje se všem našincům co jediný
peněžní ústav katolický v Praze. Vklady
na vkladní knížky úročí se ode dne vlo-
žení do dne vybrání dle dohody a dle doby
výpovědi. Poskytuje půjčky všeho druhu
za mírných podmínek, zejména směneční
úvěr (krátkodobý), v dnešních dobách
zvláště výhodný. — Povinná revize
„Jednoty záložen“ v Praze.

Veleduštojněmu
duchovenstvu a

slavným patronátním

úřadům dovoluje si depo-

zitovati veškeré kostelní nádoby a

náčiní a to: monstrance, kalichy,

cibáře, nádobky, paténky, paciřáky,

svícny, lampy, kaditelnice, kropenky

atd. své vlastní výroby, předpisům

církevním vyhovějící. Staré před-

měty opravuje v původní intenci a

v ohni slatí a stříbí nebo proti do-

platku za nové vyměňuje. Hotové

předměty neb výkresy zasílá na u-

kázkou franko bez závaznosti koupě.

Vše se posílá poselstvem. Předce ruční.

Sklad veškerých slatých a stříbrných klenotů, jako: křížů,

madonek, křížků, prstýnků, náramků atd. s Notářské

prsteny, tabulárky, jdelní náčiní se stříbra pravého

činského vády na skladě.

Staré slatě, stříbro a dražokany kupuje se nejvyšší cenou.

JAN STANĚK,

pasíř a cínoleur

Praha-I.-979, ul. Karolíny Světlé, čís. 12. n.

Přivážení zboží z h. drakokany tržního soudu.